AR BIBL

troet e brezhoneg

Kenaozet gant Job Lec'hvien

PENKERMIN

2018

Labour an droidigezh-mañ a zo bet savet gant ur strollad beleien :

Loeiz ar Floc'h (Maodez Glanndour), Marsel Klerg, Jakez Dourmap (Tad Medard), Gwilherm Dubourg, Marsel ar C'hollo, Pêr ar Gall, ha Job Lec'hvien, bet dezho aotreadur embann digant Aotrou Denis Moutel, eskob Sant-Brieg ha Landreger.

Testenn bet azgwelet gant kenlabourerezh breuriezh annezel Tiegezh Santez Anna.

Poellgor lennadenn, divankadurioù :

Chomlec'h elektronek : levr.sakr@gmail.com

Kemennadur an embanner :

An embannadenn-mañ n'eus enni notenn displegañ ebet a vefe ret evit meizañ mat lod gwerzadoù, na rakskrid ebet kennebeut o kinnig amveziadur istorel ha ster doueoniel pep levr ; neuze ez eo pedet kement lenner boas da lenn ar galleg da vont da welout ar "La Bible, traduction officielle liturgique", embannet gant ti MAME.

War ar stern : Ar Misal suliek (bloavezhioù A, B, K)

Embannet gant skoazell Rannvro Breizh

© Embannadurioù Penkermin

Rakskridoù

Kinnigadur gant an aotrou Denez Moutel, eskob.

Emeur o paouez digeriñ ar Bibl d'ar brezhoneg. An droidigezh-mañ eus testennoù ar Skritur Sakr a zo frouezh ur mell labour kaset da benn gant meur a dud war destenn diazez ar Vulgata nevez embannet e 1983. Tud liesseurt o deus kemeret perzh en droidigezh, (beleien, skolveuridi, doueoniourien), ouzh en em harpañ war ar geriadurioù nevesañ eus ar yezh. Un oberenn a-bouez eo enta ar Bibl-mañ, peurc'hraet he zroidigezh gant ur strollad tud gouiziek ha diseurt.

Paskouriel eo pal an embannadur-mañ : Prezegerezh an Aviel n'hell tizhout ar bed-holl nemet gant ma vefe skignet levrioù ar Bibl, lennet ha meveriet, er vro-mañ evel er broioù all : Breizh he deus ur glad sevenadurel kaer-meurbet gant ur yezh dezhi, adkavet gant yaouankizoù ar vro ha kalz a oadourien o studiañ anezhi. Da dalvezout emañ ivez kerkoulz war an dachenn speredel-relijiel hag an hini sevenadurel. Komz an Aotrou Doue en em ro da glevout e pep lec'h, ha n'eo ket hepken e-metoù al lidadurioù ilizel ; en em ziskouez a ra c'hoazh war vogerioù hon ilizoù ha chapelioù gant kement a sternioù-aoter, izel-vosioù, delwennoù ha kalvarioù a zo oc'h ober dave d'ar Bibl !-

Esmaeet gant an holl binvidigezhioù-se e c'hellfe darn en em c'houlenn a belec'h e teuont, mar ne vije ket eus feiz hag ijin an dud o deus bevet, poaniet hag oberiet gant kalon war dafar o bro evit treuzkas ar Gomz roet dezho gant an Aotrou Doue.

Ar Spered Santel hag en deus bleinet o labour ra zeuio c'hoazh da sturiañ ar re o deus graet an droidigezh evit ma vo embannet ar Silvidigezh dre binvidigezhioù ar sevenadurioù hag ar yezhoù.

E Sant-Brieg, 5 a viz genver 2013,
deiz gouel ar Seizh Sant Diazezourien Breizh.

Denez MOUTEL, eskobva Sant Brieg ha Landreger

Raklavar gant an aotrou Job Lec'hvien, beleg

Ar pab Polonad Yann-Baol II a zo bet ur pennlusker hag un difenner difaezhus eus pinvidigezhioù sevenadurel ar pobloù bihan. “Pep hini anezho, emezañ, a zo un testeni eus ar striv hep astal ha birvidant sevenet gant mab-den evit klask kompren kevrin Doue, hini an den hag ar bed. Hag an disheñvelderioù a zeu da vezañ ur binvidigezh kumun d’ar bed a-bezh”. Dalc’hmat e-kerzh e veajoù niverus dre ar bed en deus pouezet war an doujañs dleet d’ar pobloù, d’o sevenadur, d’o yezhoù. Met disklêriadurioù ur Pab, e gelc’hlizheroù, ne vez ket taolet evezh outo gant an holl, zoken gant ar gristenien, a chom alies diseblant ouzh o gwrizioù sevenadurel ha dreist-holl ouzh yezh o hendadoù, evel kalz a gatoliked ha tud all e Breizh ; Er vro-mañ e kaver c’hoazh un niver bras a-walc’h a vrezhonegerien bet dinac’het outo en o yaouankiz ober implij eus yezh o zud ha chomet diwar-se divarrek da lenn ha da skrivañ ar brezhoneg. Muioc’h-mui avat e teu bremañ skolidi, studierien ha oadourien da gemer emskiant eus talvoudegezh ar yezh a zo bet hini o zadoù, ha da heul kement-se e vez embannet kalzig levrioù brezhonek war bep tachenn, daoust d’ar skoilhoù evit tizhout ar yoc'hstlenn.

Ar Vrezhoned evezhiek ouzh an embannadurioù n’emaint ket hep gouzout ez eo bet troet a bell zo levrioù ar Bibl en o yezh, hag embannet gant Al Liamm hag an Tour-Tan :

Gant Al Liamm, an Testamant Nevez, e div levrenn, troet dindan renerezh Maodez Glanndour gant un dornad beleien : al levrenn gentañ, Ar Pevar Aviel, embannet e 1969, hag an eil, An Oberoù, Al Lizheroù hag an Diskuliadur, e 1971 ; hag ouzhpenn c’hoazh daou levr all : ar Salmoù, e 1974, hag Izaia, e 1981 ; - gant an Tour-Tan, an Testamant Kozh, e pemp levrenn : Al Lezenn, embannet e 1980, Ar Brofeded kentañ, e 1981, Ar Brofeded vras hag an Daouzek,

e 1983, Ar Salmoù hag ar Skridoù all, e 1985, hag Al Levrioù eilkanonel, e 1986. An droidigezh anezho a zo labour daou berson : Per ar Gall ha Job Lec'hvien.

Maodez Glanndour hag e skipailh o deus troet ivez levrioù all eus Testamant Kozh, ha n'int ket embannet ; miret eo bet an testennoù-orin e "Kreizenn Dafar Sevenadurel Keltiek" (KDSK) e Gwened ; en o zouez, Job, Krennlavarioù, Kanenn ar C'hanennoù, ar Prezeger, ar Furnez, Sirac'h, hag an daouzek Profed diwezhañ, bet ganto an "imprimatur".

Daoust hag ezhomm e oa eus un embannadur nevez eus ar Bibl? Setu pezh o deus soñjet un nebeut kristenien eus Kengor ha Sevenadur Brezhon, eskob va Sant-Brieg ha Landreger. Hag evel gwir ne oa ket aezet kaout testennoù ar Skritur-Sakr strewet e kemend-all a levrennoù, hag ouzhpenn-se, ne veze ken kavet darn anezho da brenañ. Setu penaos eo bet divizet kinnig d'ar Vrezhoned holl levrioù ar Bibl a-stroll.

N'eus ket amañ eta un droidigezh nevez : graet eo bet al labour en a-raok, ha pep tra en deus bet an aotreadurioù rekis a-berzh eskopti Sant-Brieg ha Landreger. Eilskrivet eo bet evel-se penn-da-benn an Testamant Kozh hag an Testamant Nevez Ret eo avat teurel pled ouzh kement-mañ : an Testamant Kozh a zo bet troet ez-eeun diwar an destenn hebraek, nemet al Levrioù eilkanonel hag a zo bet graet diwar ar gresianeg evel an Testamant Nevez. Dre-se e vo kavet stummoù disheñvel da anvioù an hevelep tud ha broioù en div lodenn eus ar Bibl, met aezet a-walc'h e vo d'al lenner kavout ar c'henglotadurioù, da skouer etre Moshe ha Moizez, pe Moses.

A-hend-all e oar ivez an holl n'eo ket an hevelep skrivagner en deus aozet ar Bibl a-bezh, ez eus meur a gantved etre an derou gant levr ar C'heneliezh hag an diwezh gant an Diskuliadur, hag ez eus ivez meur a zoare lennegezh el Levrioù sakr. Pobl Doue, avat, hag an darempredoù etre ar Bobl hag he Doue eo a ra unanded ar Bibl, skrivet, evel ma lavar an devarnourien 'gant biz Doue dre zorn ar skrivagner sakr'.

Un evezhiadenn all a zo dleet d'al lenner : hep pellaat eus testennoù orinel an troidigezhioù, ez eo bet c'hoarvezet d'an eilskriver gwiskañ war e destenn un dro-lavar bennak un tammig disheñvel diouzh ar skrid-orin, dre ma oa, d'e soñj, reishoc'h lavarout an hevelep tra en ur stumm all hep kemm ster ar frazenn. Kemeret en deus ar frankiz-se, rak evel ma skriv Maodez Glanndour en e raklavar d'an Avieloù, "Gouzout a ran ne c'hell ket un droidigezh bezañ difazi : daoust d'an aked degaset, e lezer bepred mankoù da dremen. D'ar re a zeuio war-lerc'h da beurwellaat pep tra". Diaviz e vije avat soñjal eo bet "peurwellaet" an testennoù usveneget ; gwezh pe wezh, da skouer, met dibaot-tre, ez eo bet torret el labour-mañ ar reolenn-stur lakaet gant Per ar Gall da heuilh strizh urzh ar gerioù en destenn hebraek, pa chome re luziet meizerezh ar frazenn o terc'hel d'an urzhiadur-se. Evit ar fazioù a c'hellfe bezañ bet graet a-hed pajennoù ar Bibl-mañ, ra deurvezo al lenner kaout ar vadelezh d'o digareziñ ha d'o reizhañ e-unan.

Trugarez vras d'an holl re o deus roet o skoazell da gas da benn al labour hir-mañ. D'e glozañ e c'heller lavarout, gant Maodez Glanndour : "hon eus klasket gant aked ha gant ar preder pastorel e-keñver hor breudeur vrezho-negerien, reiñ diraezus dezho, e yezh o c'halon hag o ene, ar Skritur-Sakr...", "hag ec'h anavezot ar wirionez, hag ar wirionez a roio deoc'h ar frankiz" (Yann 8, 32). "Evit m'hor bo ar frankiz eo en deus ar C'hrist hon dieubet". (Ga 5, 1)

Landreger, 6 a viz Mezheven 2007,

Job Lec'hvien, beleg.

Bonreizh Abostolel "Teñzor ar Skriturioù"

O tisklêriañ 'reizhek' hag oc'h embann ar Vulgata Nevez. Yann-Baol, eskob, servijer servijerien Doue, evit eñvor peurbad an dra.

1. An Iliz he deus enoret dalc'hmat er penn uhelañ ha miret gant un aked ispisial teñzor ar Skriturioù Santel hag a endalc'h kemenn ar silvidigezh graet gant Doue d'an dud, ha ma lavar anezho sant Aogustin : "Lizheroù ouzh hon aspediñ d'ur vuhez reizh a zo deuet betek ennomp eus ar geoded ma'z omp bet harluet diouti" (*Enarr. in ps. XC, s. 2, 1 ; P.L. 37, 1159).* Adal an deroù n'he deus morse c'hwitet an Iliz da vezañ war evezh evit ma c'hellfe pobl ar gristenien klevout komz Doue gant ar vrasañ aested, dreist-holl e-kerzh lidadur al liturgiezh, "lec'h m'he deus ar Skritur Santel un dalvoudegezh dreist". (Gours. Vat. II, Bon. *Sacros. Conc.,* 24)

Iliz ar C'hornog he deus roet ar renk kentañ dreist an holl droidigezhioù d'an hini a vez merket diouzh boaz dindan an anv "Vulgata", al lodenn vrasañ anezhi dleet d'an doktor heverk a voe sant Jerom ha "bet anzavet he zalvoudegezh dre an arveradur graet anezhi en Iliz e-pad kement a gantvedoù" (Goursened Trenta, estez IV, *Enchir. Bibl. 21).* Ur brouenn eus ur bri ken bras a zo roet dimp c'hoazh dre an evezh kemeret evit diazezañ an destenn hervez darvennadoù ar burutellerezh, en un embannadur bet prientet betek bremañ gant ar vrasañ rikted dre venec'h an abati roman Sant-Jerom, diazezet evit-se gant hon diaraoger a vemor eürus, Pius XI (Bon. abost. *Inter praecipuas,* 15 Mezheven 1933 ; *AAS* 26, 1934, p.85 sq.).

En hon deizioù, Goursened Vatikan II, o kretaat an enor dalc'het d'ar Vulgata (Bon. *Dei Verbum*, 22) ha gant ar mennad da aesaat meizadur ar salmeg e liderezh an eurioù, a zivizas "e tle labour adsell ar salmeg, deraouet mat, bezañ kaset da benn ar c'hentañ gwellañ, en ur zerc'hel kont eus al latinelezh gristen.... hag ivez d'an holl Hengoun eus an Iliz" (Bon. *Sacros. Conc.* 91) Setu perak Paol VI, hon diaraoger a vemor eürus, en deus diazezet a-raok diwezh ar Goursened, d'an 29 a viz du 1965, ur C'hengor eskobel ispisial a dlee seveniñ an urzh-se eus ar Goursened hag adwelout holl levrioù ar Skritur Santel, evit reiñ d'an Iliz an embannadur latin rekis evit araokadurioù ar skiantoù biblek hag a servijfe da gentañ penn evit al liderezh.

Evit an adsell-se, e raktresed "un destenn a vefe doujet enni hini Vulgata sant Jerom gant he lizherenn e-lec'h e tro gant fealded an destenn orinel evel ma teu diwar an embannadurioù skiantel a-vremañ. Reishaet avat e vo gant evezh e-lec'h en em zistag diouti pe n'he disklêr ket en doare reizh, en ur arverañ evit ar pal-se yezh al *latina biblica* gristen. An doujañs d'an Hengoun a gendonio evel-se gant darvennadoù reizh burutellerezh hon amzer" (kv. prezeg. Paol VI, 23 Kerzu 1966 :*AAS.* 41, 1967, p. 53sq).

An destenn deuet eus an adsell-se -hag a voe kaset pelloc'h evit darn eus levrioù an Testamant Kozh n'en deus ket sant Jerom lakaet e zorn warni- a voe embannet e levrioù distag etre 1969 ha 1977. Bremañ ez eo kinniget en embannadenn "reizhek", en ul levr hepken. An embannadur nevez-se eus ar Vulgata a c'hello ivez servijout da zave evit an troidigezhioù er yezhoù arnevez dileuriet d'un arveradur liturgek ha pastorel. ha gant hon diaraoger Paol VI, "e kredomp e c'hello servijout da ziazez d'ar studioù biblek..., ispisial lec'h m'emañ diaesoc'h furchal el levraouegoù arbennik pe skignañ ar studiadennoù a dalvoudegezh (kv. Prezeg. an 22 Kerzu 1977 ; kv. an "Osservatore Romano, 23 Kerzu 1977, p.1)

En amzer dremenet e kave an Iliz e oa embannadenn gozh ar Vulgata a-walc'h ha gouest da dreuzkas komz Doue da bobl ar gristenien. Gant abeg kreñvoc'h e c'hello bezañ e-giz-se eus an embannadur nevez-se eus ar Vulgata. Dre gement-se ez omp laouen o kinnig, deut er-maez eus gwaskoù an Iliz, an oberenn-mañ bet hetet start gant Paol VI, hep dezhañ bezañ gallet gwelout kaset da benn, hag en deus kendalc'het Yann-Baol 1-tañ da gemer kalz a breder ganti, eñ hag en devoa divizet kinnig d'an eskibien o devoa d'en em vodañ e Puebla, levrioù ar Pentateuc'h, adwelet gant ar C'hengor eskobel meneget, kement gortozet

ganimp hon-unan ha gant kalz a gatoliged eus ar bed a-bezh.

Setu perak, dre al lizher-mañ, e tisklêriomp "reizhek" hag ec'h embannomp an embannadenn eus Vulgata nevez ar Bibl, dreist-holl evit an implij el liderezh, met evit ivez bezañ arveret a-hend-all, evel hon eus lavaret. Fellout a ra dimp en diwezh e chomfe ar Bonreizh-mañ divrall dalc'hmat hag efedus hag e vefe doujet gredus gant an dud deuriet, daoust da bep tra eneb.

Roet e Roma, e-kichen Sant-Pêr, deiz gouel sant Mark an avielour, d'ar 25 a viz Ebrel 1979, bloaz kentañ va fabelezh.

YANN-BAOL PP. II

Kentlavar d'al lenner gant an aotrou E. Schick, eskob

Ar preder paskourel eo an abeg gwirion a boulz an Iliz da lakaat e stad vat ar pezh a dreuzkas gant fealded. Setu perak Pius XII, o merzout en e spered e oa deuet ar mare da lakaat ar Brevial roman embannet gant sant Pius V, e ziaraoger, e lec'h ar salmeg gallikan, unan all, a roas aotre d'arverañ er bedenn brevez evel er bedenn foran, un droidigezh nevez, oberenn glok ar gelennerien eus an Institud Biblek Pabel. Ar preder-se a zo disklêriet gantañ dre ar c'homzoù-mañ : «evit ma vo en e bezh diraezusoc'h en e bezh d'ar feizidi, a zeiz da zeiz, ster al Lizheroù Sakr roet gant awen ar Spered Santel ha displeget gant pluenn ar skrivagner sakr, hon eus en displeget penaos nebeut amzer a-raok e Kelc'hlizhiri dindan atiz ar Spered Doueel.»[1]

Pius XII, hep arvar, n'emañ ket hep gouzout ez eo ar Vulgata, a lavarer un droidigezh liammet strizh ouzh skridoù an Tadoù santel ha displegadurioù an Doktored, gwarantet gant aotrouniezh dreistel an Iliz, en abeg d'an arveradur hir bet graet anezhi e-pad kantvedoù, met emskiant-meurbet e oa ivez eus ar wirionez amañ da heul : «teñvalderioù an droidigezh latinek-se hag he fazioù, ha n'int ket bet diverket e nep feson gant sant Jerom, o deus en em ziskouezet d'an daoulagad gwelloc'h-gwellañ en ur mare tost a-walc'h, en arbenn d'un anaoudegezh gwelloc'h eus ar yezhoù kozh ha dreist-holl hini ar yezh hebraek, hag he deus graet araokadurioù, un dra ha n'eo ket bet merzet gant an arz da zesteriañ gwelloc'h, en ur zerc'hel kont eus al lezennoù a sell ouzh gwerzaouerezh ha luskellerezh ar yezhoù semitek pa vezont sellet donoc'h, un arz a vez anvet a «vurutellerezh resis.»[2]

Goursened Vatikan II a zegemeras en e greiz an doare luskadennoù-se : heuliañ a reas anezho hag e voe degaset ar pezh a bermete ar plegennoù. Evit gwir, adalek neuze ar

1 Lizher Abostolel «*In cotidianis precibus*» 24/3/1945 ; A.A.S XXXVII, 1945, pp 65 ss.

2 Ibidem.

Kentlavar d'al lenner gant an aotrou E. Schick, eskob

Goursened a zisklêrias : «Pa vez kont da lidañ war an ton bras ur gouel liturgek, ar Skritur Sakr he deus da gaout ur pouez dreistel. Anezhi eo e tenner al lennadurioù displeget en omilienn, anezhi e vez kanet ar salmoù, ha war hec'h anal hag he luskad en em harp pedennoù, orezonoù ha kanennoù al lidadur, hag anezhi e tegemer o ster an emzalc'hioù hag an arouezioù. Dre gement-se, a wel da nevesaat aketus al liderezh sakr, d'e lakaat da vont war-raok ha da vezañ azasaet, dav eo ober kreñvoc'h ar santad a garantez c'hwek evit ar Skritur Sakr, testeniekaet gant an hengoun enorus kumun da ritoù ar sav-heol ha re ar c'hornog.»[3] Alese e tever an divizoù da heul o kenglotañ outo : «Al labour adsell d'ar salmeg, deraouet mat, en deus da vezañ kaset da benn ar c'hentañ-gwellañ, en ur zerc'hel kont eus an doujañs dleet d'ar yezh latinek kristen, zoken er c'han arveret el liderezh, hag ivez en dazroadur a-bezh eus an Iliz latin.»[4]

Hep gortoz, .e deroù ar bloaz 1964, endra ma veze lidet ar Goursened, Paol VI a anvas ur strollad arbennigourien bodet er Sened da heuliañ betek ar penn ar vonreizh a blede gant al Liderezh sakr, ur strollad a grogas raktal gant an adsell-reizhañ hetet d'ar salmeg.

D'an 29 a viz Du, e 1965, an Tad santel Paol VI us-lavaret a ziazezas ar C'hengor Pabel evit embannadur "Vulgata Nevez" al levrioù, a voe renet gant ar c'hardinal Aogustin Bea ; e dibenn ar bloaz 1964, e voe graet d'ar strollad antren er C'hengor kefridiet d'ar salmeg.

En e brezegennig eus an 23 a viz Kerzu 1966, an Tad santel, o komz eus an diviz da genaozañ an embannadur eus ar Vulgata Nevez, en displegas gant ar c'homzoù-mañ : «An embannadur-se a zo goulennet gant diorreadur ar studioù biblek hag ar rediezh da reiñ d'an Iliz ha d'ar bed un destenn nevez eus ar Skritur sakr o kaout aotrouniezh. Meveriañ a reer war un destenn ma tispleg enni gêr evit gêr embannadenn Vulgata sant Jerom hag a ginnig gant evezh an destenn gentidik, un embannadenn skiantel, hervez lavaret, hag o deus enni an embannadennoù a vremañ graet a-barfeted. A dra sur ez eo gant evezhiegezh e vo reishaet an embannadenn lec'h ma pella diouzh an destenn ha lec'h ma teveiz anezhi en un doare disteroc'h, dre ma implijer lavar ar yezh biblek kristen hag a ro aotre da genaozañ an doujañs d'an hengoun gant darvennadoù ar burutellerezh en hon amzer. E-giz-se eta e tegaser el liderezh latinek un destenn unel ha ne c'hellfe ket bezañ flemmet e-keñver ar ouiziegezh hag a genglotfe ouzh an hengoun, ouzh reolennoù ar steraouriezh hag ouzh an doare kristen da zisplegañ. Servijañ a rafe evel-se da zave evit an troidigezhioù boutin.» [5]

D'an 10 a viz Eost 1969 e voe embannet levr ar Salmoù, lakaet e liderezh an Eurioù e-lec'h an droidigezh P.-. hag a oa bet embannet e 1945. Ar C'hengor Pabel a ginnigas e teir levrenn an Testamant Nevez a-bezh er bloavezhioù 1970-71, evit embann Vulgata Nevez al levrioù, en ur arverañ lizherennoù liesyezhek ar Vatikan.[6]

Renerezh ar C'hengor evit embann Levrioù ar Vulgata Nevez a voe fiziet da Eduardo Schick, eskob Fulda, d'an 3 a viz Gouere 1971. Ar C'hengor, damdost en e bezh, a ziazezas izili nevez, a gasas e labour-adsell d'an Testamant Kozh hag a embannas an destenn evel-se kenaozet e peder levrenn e-kerzh ar bloavezhioù 1976 ha 1977.[7]

D'ar 26 a viz Here 1977 e voe kinniget da Baol VI al levr diwezhañ prientet gant ar C'hengor. En ur brezegenn a zistagas nebeut goude dirak kembod an Tadoù Kardinaled, e tiogelas e oa al labour kaset da benn un degouezhadenn «a dremenfe bevennoù an amzer dre he ster hag he luskad», hag e lavaras ouzhpenn : «An destenn, evit ul lodenn vras, adal ma'z eus bet tu, a zo tremenet en embannadurioù liturgek al levrioù bet graet er bloavezhioù-mañ, ha kemeret eo bet ivez ar

3 Bonreizh Abostolel "*Sacrosanctum Concilium*" cap. I, III, 24

4 Ibidem, n. 91.

5 A.A.S. LIX, 1967, pp.93 s. ; *Oss. Rom*., 24/12/1966.

6 Evangelia, 1970, pp 532 ; Epistolae Pauli et Catholicae 1970, pp 234 ; Actus et Apocalypsis, 1971, pp 130.

7 Libri prophetarum, 1976, pp. 532 ; Pentatheucus, 1977, pp. 316 ; Libri Sapientales, 1977, pp. 278 ; Libri Historici, 1977, pp. 604.

boaz d'o implijout er gouelioù bras renet ganimp. Plijout a ra soñjal ez eus un destenn bostek ma c'heller harpañ warni studioù biblek ar gloer dreist-karet, dreist-holl lec'h m'eo diaesoc'h goulenn e levraouegoù, digor d'ar skiantoù arbennik hag e-lec'h ez eo luzietoc'h skignadur ar studioù o plediñ ganto. A-hend-all, evit ampletusaat arver an destenn a-bezh gant an holl lodennoù distag a rann anezhi evit ar mare, e vo dastumet an destenn-se, hervez an ezhomm usveneget, en un embannadur hepken, ampl, kempenn, aezet da zornata, istorel. Ar c'henstrollañ diazezet evit-se a vo aketus da gas ar mennad da benn-vat adal bremañ.»[8]

Goude pabelezh verr Yann-Baol 1-tañ, an Tad santel Yann-Baol II a zisklêrias hag embannas d'ar 25 a viz Ebrel 1979 ar Vonreizh Abostolel o kregiñ gant ar gerioù-mañ : «Teñzor ar Skriturioù», evel embannadur "reizhek" eus Levrioù ar Vulgata Nevez.[9]

Ret eo reiñ da gompren da vihanañ ne oa ket azas a-grenn an embannadenn reizhek-se ouzh embannadur al levrennoù distag, dre an arbenn anat e tlee ar C'hengor pouezañ an evezhiadennoù degaset etretant gant kalz, hervez an hentenn arveret evit prientiñ al levrioù unan hag unan «gant merk an dornskrid» d'an holl re, zoken nann-katoliged, a oa dedennet ganto.

En eil embannadur-se eo bet degaset ivez, goude bezañ bet an aotre rekis, darn eus an eil-aozadurioù a c'houlenne sklaerded hag unvanded an destenn.

Kas a reomp al lenner d'ar c'hentskridoù ispisial a bleustr war an danvezioù-se, dezhañ da gemer anaoudegezh eus ar varnadennoù en deus ar C'hengor dalc'het kont evit adaozañ al levrioù ; ar reolennoù, hollek a dra sur, en deus ar C'hengor miret evit an droidigezh hag evit ar yezh, a zo bet ar re a zeu amañ da heul :

1 – Mirout a dleer strizh gêr an droidigezh gant Sant Jerom, bewezh ma ro gant fealded ster an destenn gentidik ha ma vez komprenet aezet ; ha na aotren ket un dezvarn direizh pe fazius.

2 – Koulskoude, pa c'hoarvez, en addisplegoù sant Jerom, pe, un dra ha n'eo ket rouez, en Tadoù santel, pe e troidigezh ar *Vetus Latina*, d'an destenn gentidik bezañ rentet gant termenoù muioc'h azasaet ha sklaeroc'h eget re an embannadur Vulgata, neuze e tleer dibab ar stummoù-se.

3 - E dibab an termenoù hag en doare da reiñ ster an destenn gentidik, ez eo ret muioc'h c'hoazh derc'hel kont eus an hengoun dezvarnus, hini an Tadoù, hini Magistrerezh an Iliz, evit ma rento testenn nevez ar Vulgata gant fealded ar ster a zo bet hag a chom stag outañ "Mamm santel an Iliz".[10] E pep tra neoazh e vo da ziwall dougen kelennadurezhioù an Testamant Nevez en testennoù da dreiñ eus an Testamant Kozh, hag er memes stumm, ar "sklaeriadennoù" eus un hengoun diwezhatoc'h, arabat o degas e testennoù an Testamant Nevez. Hag a-hend-all, an droidigezh eus pep testenn a zo graet diouzh ma c'hello kelennadurezh an Testamant Nevez pe hini an hengoun ilizel bezañ o klotañ aezet outi.

4 - Evit pezh a sell ar "sklaeriadennoù" a c'heller kavout en destenn troet gant ar LXX, pe er *Vetus Latina*, pe zoken, aliesig, en hini S. Jerom, ispisial a-zivout ar Vesiazegezh, ra vo miret reolenn an destenn gentidik en traoù-se a zo da varn hervez an arroud usveneget. A-hend-all, ra vo diwallet dalc'hmat da reiñ d'ul levr-mañ 'levr, pe d'ur marevezh bennak ar pezh n'eo ket dezho, met hepken ar pezh a zo o hini en gwirionez, en doare ma vo merzet araokadur diles an diskuliadur. Mar bez kont eus testennoù o deus gwelet a-hed an amzer un diorreadur gwirion, ra vo dibabet, pa zleer treiñ anezho, an termenoù gouest da zegemer un diorreadur a seurt-se.

5 - E levrioù pe e testennoù barzhoniel da dreiñ e latin, e tleer derc'hel kont eus ar mentadur hag eus ar pouez-mouezh ; ra vo diwallet groñs diouzh ar stok-vogalennoù, an diston, kensteuad siek a c'herioù, ha kement tra a seurt-se : anat eo e tleer derc'hel kont eus arveradur an testennoù el liderezh pe el lennadur foran pe er c'han.

8 L'Oss. Rom., 23/12/1977

9 Nova Vulgata editio 1979, pp. I-XIV, 1-2155

10 Sened Trenta dalc'h IV, Denz. 786

Kentlavar d'al lenner gant an aotrou E. Schick, eskob

6 - Un hevelep termen pe lavar, en hebraeg pe c'hresianeg, ne c'houlenn ket groñs an hevelep gêr resis, pe ne c'houzañv ket anezhañ. Dav eo eta dibab ur gêr tost e ster, goulennet gant ar c'henarroud, pe an hini a respont en un doare resisoc'h da ster an termenoù. Kement-se a zo da vezañ lavaret eus ar gerioù holl-anavezet *hesed* (gras, trugarez, madelezh), *qâhâl* (bodadeg, kumuniezh, iliz), *bᶜrît* (emglev, testamant), *rûah* (avel, awen, ene), hag a c'hell kaout sterioù diseurt.

7 - Evit pezh a sell ar stummadur pe ar frazennadur hag an dro-bluenn, ar yezh latin arveret er *Vulgata Nevez* a vo heñvel ouzh an henyezh gristen. Dre-se e tleer mirout holl c'heriadur ar yezh latinek kristen, daoust m'o deus termenoù, en amzer klasek, un dalvoudegezh disheñvel, da skouer *confiteri, elevare, iubilare, humiliare, oratio, passio, concupiscentia, gratia, justitia, salus,* h.a...

Degemer a roer da genaozadurioù-frazenn distaolet gant aozerien ar marevezh klasek, d.sk. *quod (*pe *quia,* ha *quoniam* a-wezhioù*)* war-lerc'h ar verboù *sentiendi* ha *dicendi* e-lec'h ar renadenn eeun gant an anv-verb. Reolenn ar yezh latin kristen a zo da vezañ miret zoken en implij ar rannigoù (araogennoù ha stagelloù) hag ar raganvioù, peogwir, a-raok pep tra, ez eo bet roet ar warantiz da reiñ gant fealded ster an destenn gentidik.

8 - Degouezhout a ra meur a dro-lavar hebraek a gaver alies-tre en aozerien gristen, dreist-holl er Vulgata hag er *Vetus Latina*. Lec'hiañ ar fed a seblant diaes *"a priori".* Dre vras e c'heller lavarout, evit an hebraekadurioù gwirion o feukañ reizhded al latin e pep keñver, pe o vezañ digomprenus ha disklaer er yezh latin, neuze, anat eo, o deus da vezañ reishaet. Troioù-lavar semitek evel "*domus sanctitatis", "via justitiae", filius perditionis", "canticum canticorum", "in pace", "in sanctitate", "in justitia", "ante faciem",* o deus da vezañ diverzet gant brasoc'h hegarated ; dav eo evezhiañ ouzh pep degouezh : amañ un arveradur ispisial d'ar yezh latin, aze un doare-lavar kumun, ha n'emañ ket yezh boaziek tud hon amzer da lezel a-gostez pa c'hell bezañ komprenet aezet.

9 - Evit pezh a sell anvioù divoutin an dud hag al lec'hioù, ez eus bet kemeret preder, dreist-holl en eil embannadur-mañ, , da virout an unvanded, da vihanañ en hevelep levr pe en hevelep doare-lavar, ur wezh roet al lec'h kentañ, evel-just, d'un doare-skrivañ resisoc'h pe da genreizhadur distaget mat an embannadur Sixtina-Klemantina, hag a zo tostoc'h d'ar stumm gresianek eget d'an destenn Vasoretek, hag a zo a bouez.

Pa veizer ar pal liturgek eus embannadur ar Vulgata Nevez, hag a c'houlenn a-raok pep tra damvoullded, an doare-skrivañ ne glask ket tizhout disheñvelded an doareoù dorn-skrivet, met an arver en deus kemeret muioc'h a bouez en hon amzer ; gant ar sellboent-se e vez kemeret da reolenn en em zerc'hel d'an unvanded.

Evit disrann ar gerioù gant poentoù, hag a heuilh kentoc'h ar pleustr, ra vo degaset skoazell evit al lennadur pe an deveizadur, peogwir «an destenn a zo diouzh ma ray dave dezhi an troidigezhioù boutin.»[11]

Ra vo miret en embannadur ar Vulgata Nevez an hevelep urzh levrioù hag a verk an embannadur Sixtina-Klemantina. Hag an urzh eus niverennoù ar pennadoù hag ar gwerzennoù a zo bet azasaet ouzh an doare-niverenniñ a zizoloer en diwezhañ testennoù arameeg. Ra vo miret eta er salmeg urzh an destenn Vasoretek, urzh embannadur ar Vulgata o vezañ merket etre klochedoù.

Erziwezh, an testennoù barzhoniel a zo bet renket evit ar mouladur en ur heuliañ urzh ar gwerzennoù, en ur zerc'hel kont, sklaer eo, eus rediezhoù Liderezh an Eurioù.

Eduardo Schick, eskob,

Kadoriad ar C'hengor Pabel evit embannadur ar Vulgata Nevez.

11 Kv. notenn 5.

Dekred a-zivout ar skridoù kanonel

Sened sakr ha santel Tranta, kedilizek hag hollvedel, bodet ent-reizhek er Spered Santel dindan kadoriadezh tri legad ar Sez Abostolel, gant ar preder, evit disteurel pep fazi, da virout dalc'hmat anterin en Iliz glanded an Aviel, ar pezh a oa bet kemennet gant ar Brofeded er Skritur Sakr [2], hon Aotrou Jezuz Krist en deus en embannet da gentañ gant e c'henou e-unan, goude gant hini e Ebestel, ha gourc'hemennet en deus en embann da bep krouadur, evel mammenn pep gwirionez salvus ha reoliadur ar vuhezegezh [3], o kedanaout en-sklaer emañ ar wirionez-se hag ar reoliadur-se endalc'het el levrioù skrivet hag en hengounioù nann-skrivet resevet gant an Ebestel eus genou ar C'hrist e-unan pe desket dezho gant ar Spered Santel, hag a zo deut betek ennomp, treuzdouget hogos a zorn da zorn, hervez skouer an Tadoù reizhvriek, en deus degemeret ha doujet, gant an memes santad a garantez hag an hevelep doujañs holl levrioù an Testamant Kozh hag an Testamant Nevez rak kerkoulz evit unan hag evit egile an Doue unel eo an aozer anezho, hag ivez an hevelep hengounioù-se a sell kement ouzh ar feiz hag ouzh ar vuhezegezh, merket gant ar C'hrist pe awenet gant ar Spered Santel, ha miret gant an Iliz Katolik dre un heuliad diarsav a gasadurioù.

Kemennet en deus eta stagañ ouzh an deved-mañ rollad al Levrioù Sakr, en doare na chomfe arvar ebet war ar re a zo bet degemeret gant ar Sened-meur : setu amañ ar rollad :

Evit an Testamant Kozh, al levrioù da heul : pemp gant Moizez, d.l.e., ar C'heneliezh, an Ermaeziadeg, al Leviegezh, an Niveroù, an Adlezenn ; Josoua, Ar Varnerien, Rout, pevar levr ar Rouaned, daou levr an Danevelloù, ar c'hentañ hag an eil Ezdras, an hini lavaret Nehemia, Tobit, Yudit, Ester, Job, salmeg David gant e 150 salm, ar C'hrennlavarioù, ar Prezeger, Kanenn ar C'hanennoù, ar Furnez, Sirac'h, Izaia, Yeremia gant Barouk, Ezekiel, Daniel, an daouzek profed bihanoc'h d.s.k. Ozea, Yoel, Amos, Abdias, Yonas, Mic'ha, Nahoum, Habakouk, Sofonia, Hagai, Zakaria, Malac'hia ; daou levr ar Vakabeed, ar c'hentañ hag an eil.

Evit an Testamant Nevez, al levrioù da heul : ar pevar Aviel, hervez Mazhev, Mark, Lukaz, Yann ; Oberoù an Ebestel skrivet gant Lukaz an Avielour ; pevarzek lizher an Abostol Paol, d.l.e. d'ar Romaned, daou d'ar Gorintiz, d'ar C'halated, d'an Efeziz, d'ar Filipiz, d'ar Golosiz, daou d'an Desalonikiz, daou da Dimoteos, da Ditoz, da Filemon, d'an Hebreed ; al lizheroù da heul : daou gant an Abostol Pêr, unan gant an Abostol Jakez, unan gant an Abostol Yud ; ha Diskuliadur an Abostol Yann.

2 Rom 1, 3 ; cfr Heb 11 1s.

3 Cfr Mt 28, 19 ; Mk 16, 15.

Dekred a-zivout embannadur hag arver

A-hend-all, ar Sened sakr ha santel, oc'h eveshaat ez eo pell a vezañ diezhomm merkañ, e-touez embannadurioù latin al Levrioù Sakr o redek, pehini a dle bezañ sellet evel diles, a zisklaer e tle an embannadenn gozh-se e yezh ar bobl, anvet Vulgata, an implij anezhi o vezañ kedanavezet abaoe kement a gantvedoù gant an Iliz-mañ, bezañ sellet evel diles el lennadurioù foran, er breutaennoù hag en displegadennoù, en doare na gredo pe na venno den ebet he disteurel war nep digarez.

Difenn a ra ouzhpenn, evit kabestrañ ar speredoù divergont, da neb bennak, leun e spered gant e ouested e-keñver ar feiz ha sevenidigezh ar gelennadurezh gristen, treiñ ar Skritur Sakr diouzh e soñj e-lec'h an hini he deus miret hag a vir hor mamm an Iliz, ma'z aparchant dezhi hec'h-unan ar gefridi d'ober he disentez war ster gwirion ar Skriturioù Santel ha d'o deveizañ, pe krediñ deveizañ ar Skritur Sakr a-ziforc'h da genasant unvouezh an Tadoù, daoust ha na zlefe seurt deveizadurioù sevel e nep marevezh. An eneberien da vezañ flatret gant an Ordinalioù ha kastizet hervez ar gwir.

En hevelep ster en deus c'hoantaet rediañ ar voulerien d'ar gerreizhded, ar re a gred pep tra aotreet dezho, a voul hep aotre ilizel al Levrioù sakr ha displegadurioù hag evezhiadennoù en o zivout, dindan un anv-pluenn, pe, gwashoc'h, hep anv aozer, hag a werzh anezho prim-ha-prim ; divizout ha kemenn a ra e tle ar Skritur Sakr, ha pergen ar Vulgata gozh hag enorus, bezañ moulet ar gwellañ ma vo gallet, hag e tifenn da neb unan moulañ pe ober moulañ al levrioù hep anv aozer, nag o gwerzhañ, nag o mirout er gêr, hep o lakaat en a-raok da vezañ ensellet hag aotreet gant an Ordinal, dindan boan anaoue hag arc'hant, rakwelet er c'hanon gant sened nevez Latran ; pa vez kont eus Reizhidi, e tiviz e tleint en a-raok kaout, ouzhpenn an ensell hag an aotre-se, aotreadur o Frioled, hag o devo ensellet kemblac'h o levrioù gant reolenn o Urzh. Hag ar re a ro da anaout, a embann, a skign al levrioù-se na gwiriet nag aotreet, ra c'houzañvint ar poanioù rakwelet evit ar voulerien. Hag ar re a vir pe a lenn al levrioù-se, ra vo graet dezho evel d'o oberourien, nemet ha disklêriañ a rafent an oberour gwirion anezho ; an teulioù-se, ra vezint lakaet da vezañ aotreet, an aotreadur-se ra vezo gwelet sklaer er penn a-raok ; an ensell-se hag an aotreadur ra vezint graet digoust, evit ma vo aotreet ar pezh a dle bezañ aotreet, ha distaolet ar pezh a dle bezañ, distaolet.

Hag o mennout dizarbenn an herded-se a ziroud hag a zistro gerioù ha mennozhioù ar Skritur Sakr etrezek mennozhioù droch, mojennel, pe kleuz, etrezek lubanerezhioù izel, abegerezhioù, brizhkredennoù, karmoù-hud disakr ha diaoulek, diouganouriezhoù, diskuliadennoù, ha zoken tamallskridoù dizenorus, e c'houlenn hag e kemenn, evit skarzhañ ur seurt direol hag ur seurt dispriz, hag evit distreiñ nep piv bennak en defe an herder da ziheñchañ evel-se gerioù ar Skritur sakr, ra lakaio an Eskibien anezho da zont en-dro d'o dever ha ra gastizint hervez ar gwir seurt falserien ha disakrerien eus komz Doue.

Kentskrid d'an trede embannadur Klemañtinat

[1] E-touez ar madoberoù bras ha niverus degaset gant Sened sakr Tranta evit e Iliz, ez eus un deved pouezus-meurbet o tisklêriañ diles nemetañ, e-touez kemend-all embannadurioù latinek eus ar Skriturioù Doueel, ar Vulgata gozh en implij abaoe meur a gantved en Iliz ; kement-mañ evit ma tistaolfemp an embannadurioù niverus-se ha nevez ma'z eo bet distummet enno an destenn gant re a frankiz evit kadarnaat deveizadennoù ha disivoudoù diouzh ar mare ; a dra sur liester ha disheñvelder an troidigezhioù-se o defe gallet degas ur fuilhadeg vras en Iliz. C'hoarvezout a ra en hon amzer ar pezh a verze endeo Sant Jerom en e amzer [2], ez eus kement a droidigezhioù hag a skridoù, rak pep unan a lakae pe a zistaole evel ma kare.

Ken bras e oa beli ar Vulgata gozh-se, ken uhel he dreistelezh, ma ne oa tu ebet, evit he derc'hel pell a-us d'an holl embannadurioù latinek all, d'ober meneg anezhi dirak barnerien eeun. Rak mirout a ra (dre dremen a zorn da zorn abaoe hon hendadoù) Levrioù troet evit lod ha reizhet gant Sant Jerom, hag evit lod eus un droidigezh kozh-meurbet anvet *Vulgata* gant Sant Jerom [3], *Itala* gant Sant Aogustin [4], *Troidigezh Gozh* gant Sant Gregor [5].

Evit pezh a sell an *Itala*-se pe an *Droidigezh Gozh*-se, e kaver en eil levr war ar Gelennadurezh Gristen [6], an testeni skedus-mañ gant Sant Aogustin o varn e tlee bezañ prizet dreist an holl droidigezhioù latinek niverus-tre a oa o redek er mare, rak he c'havout a rae nerzhusoc'h en dibab eus ar gerioù hag e sklaerder ar frazennoù. Evit pezh a sell Sant Jerom, kalz a Dadoù o deus roet dezhañ testenioù heverk. Sant Aogustin [7] a wel anezhañ evel ul lenneg gouiziek-tre en teir yezh, ha diogeliñ a ra, gouez d'an Hebreed o-unan, ez eo gwirion e droidigezhioù. Sant Gregor [8] a skriv e ro ar re-mañ, anvet nevez, gant muioc'h a wirionded, ar yezh hebraek, hag e tleont bezañ sellet gant ar vrasañ fiziañs ; evit Sant Izidor, n' eo ket renkañ a ra hepken an troidigezhioù-se a-us d'an holl reoù all, [9] asuriñ a ra ivez ec'h arver anezho an Ilizoù Kristen hag o frizont, [10] o welout anezho sklaeroc'h en o zermenoù ha gwirionoc'h en o zroioù-lavar ; Sofronius ivez, lenneg gouiziek, o stadañ e oant degemeret mat-tre kement gant al Latined ha gant ar C'hresianed, a gavas anezho kement diouzh e zoare ma implijas anezho evit treiñ e gresianeg mistr ar Salter hag ar_Brofeded ; gouizieien niverus evel Remigius, Beda, Rabanus, Haymo, Anselmus, Petrus Damiani, Richardus, Hugo, Bernardus, Rupertus, Petrus Lombardus, Aleksander, Albertus, Thomas, Bonaventura, ha kement a reoù all avleunias en Iliz e-kerzh an nav c'hant bloaz war-lerc'h, an holl a implijas troidigezh Sant Jerom, kement ha ken bihan ma kouezhas koulz lavaret an holl droidigezhioù diniver all damdost en disoñj diouzh daouarn an deologourien. Setu perak n'eo ket dizellezek reiñ da Sant Jerom an titl a vrasañ Doktor an Iliz Katolik, awenet gant Doue evit dezvarn ar Skriturioù Sakr ; ha n'eo ket diaes kondaoniñ mennozh ar re a zisfiz eus frouezh beilhadennoù un Doktor ken dreist, en ur grediñ sevel a-us dezhañ pe da nebeutañ bezañ par dezhañ.

En doare d'un droidigezh ken fidel ha ken prizius en he holl elfennoù evit an Iliz da vezañ lakaet er gwarez diouzh gloazadurioù an amzer, diouzh digasted ar voulerien ha diouzh herded ar reizherien, ar Sened sakr ha santel Tridantinat en deus kemennet dre an deved-mañ, e vefe moullet ar Vulgata-mañ goude bezañ he glanaet diouzh ma c'heller ober, ha ne c'hellfe goude bezañ embannet hep aotreadur hag asantadur ar Bennholourien.

1 [1]Embannadur Klemañtinat, bloavezhioù 1592, 1593, 1598, dre Vatikan.

2 Kentskrid Josoua.

3 Pennad 49 Josoua.

4 Levr 2 *Doctrina Christiana*, pennad 14.

5 Lizher *Dedicat ad Leandrum*, pennad 5, divezh.

6 L.C.

7 Levr 18 *De Civitate Dei*, pennad 43

8 Levr 20 *Moral, 24*

9 Levr 6, *Etymol*, pennad 5.

10 levr 20, *Divin. Offic*. 12

Kentskrid d'an trede embannadur Klemañtinat

Dre an dekred-mañ en deus mennet bevennañ herded al lizherennerien hag atizañ evezhiañs ha gred Pastored an Iliz evit diwall ha mirout ur glad ken bras.

Sur mat o deus labouret teologourien an Akademiezhoù uhelañ gant ar brasañ evezh evit daskoriñ d'ar Vulgata he sked kentidik ; koulskoude en ur seurt kefridi n'eo dreistezhomm nep difrae, hag evel ma oa bet, war urzh hon Tad santel ar Pab, klasket dornskridoù kozh niverus a bep tu ha ma oa bet gallet o dastum er Gêr, hag evel ma'z eo d'ar Sez Abostolel lakaat er pleustr divizoù ar Goursenedoù ha gwarantiñ glanded hag anterinded ar Skrituriou, an Tad santel ar Pab Pius IV, gant an damant dreistkred a ziskoueze evit holl aferioù an Iliz, a fizias en un nebeud Kardinaled eus an dibab ha da lennerien gouiziek war ar yezhoù sakr ha yezhoù all, ar garg da zivankañ ar Vulgata, gant skoazell an testennoù dornskrivet koshañ, en ur studiañ mammennoù gresianek hag hebraek al Levrioù hag en ur gemer kuzul gant ar brasañ evezh digant addisplegoù an Tadoù kozh. Pius V a heulias an hentenn-se. Met ar C'hengor-se a oa bet stanket e labourioù gant aferioù grevus-meurbet er Sez Abostolel, hag ez eo Sikst V, galvet d'ar pabelezh gant Ragevezh Doue, hag en lakaas en-dro war al labour gant gred hag a roas urzh da voulañ ; met a-boan an oberenn embannet, o verzout en em ziskoueze nammoù niverus er sklêrijenn, dre vank a evezh a-walc'h, an hevelep Pab a roas urzh d'en adwelout en e bezh ; met o vezañ marvet etretant, n'en devoe ket tu da glozañ ; hag e voe Gregor XIV, war-lerc'h daouzek devezh a babelezh Urban VII, a adkrogas oberenn Sikst hag a roas ar garg anezhi d'un nebeud Kardinaled a bouez ha d'un nebeud tud gouiziek-tre ; met eñ ivez a dec'has diwar wel, evel c'hoazh Innosant IX hag a oa deut war e lerc'h ; e deroù Pabelezh Klemañs VIII hepken, hag a zo bremañ e penn an Iliz Hollvedel, e voe gallet klozañ an oberenn embreget gant skoazell Doue.

Degemer eta, lenner kristen, ar Vulgata-mañ aotreet gant hon Tad santel ar Pab Klemañs e-unan, deut er-maez eus moulerezh ar Vatikan, gwellaet ar muiañ gallus ; n'heller ket lavarout ez eo bet divanket pep tra, en abeg da zibarfeted natur mab-den, met n'heller ket nac'h ez eo gwelloc'h difaziet ha glanoc'h eget an holl embannadurioù kent. A dra sur, evit adanaveziñ al Levrioù a-dreuz an dornskridoù kozh hebraek ha gresianek hag addisplegoù an Tadoù kozh, ne voe ket dister an imbourc'hioù ;koulskoude en adlennadur-se, kalz a draoù da gemmañ a zo bet kemmet a-ratozh-kaer, ha kalz a reoù all a zo bet miret a-ratozh-kaer ; evel-se e reas ouzhpenn ur wezh Sant Jerom [11] evit chom hep feukañ ; evel m' eo aezet kompren, hon Henaourien hag o devoa troet e latineg an testennoù hebraek ha gresianek o devoa en o ferzh eilskridoù gwelloc'h ha muioc'h divanket, ar re a zo deuet betek ennomp dre eil-skrivadurioù adgraet o deus kollet eus o glanded hag anterinded ; dre gement-se ez eo bet goulennet gant ar Gardinaled hag ar ouizieien merket gant ar Sez Abostolel n'eo ket kas da benn un destenn nevez, n'eo ket difaziañ an deveizadurioù kent, met reiñ en-dro an embannadenn gozh latinek en hec'h anterinded gentidik en ur skarzhañ ar fazioù graet gant an eil-skriverien gozh hag ar re deuet diwar divankadurioù siek, hag, ur wezh adlaket an destenn e stad vat, he lakaat da vezañ moulet evit ar bobl gant an nebeutañ nammoù gallus, hervez deved ar Sened Kedilizel. Ouzhpenn en deus seblantet dereat na vefe staget netra ouzh an embannadenn-se ha na vefe kanonel, netra a seblantfe estren pe amprestet ; en abeg da se ez eo bet dilezet al levrioù tri ha pevar eus Esdras, nann anavezet kanonel gant ar Sened sakr Tridantinat, ha pedenn ar roue Manase ha na gaver nag en hebraeg, nag e gresianeg, nag en dornskridoù kozh, ha na c'hell bezañ lakaet e nep levr kanonel ; en abeg da se ne gaver enni merk ebet a genglotadur douget en arlez (n'eo ket difennet merkañ ouzhpenn), na notenn ebet, na dave d'oberennoù, na kentskrid na displegadur ebet war orin al levrioù.

11 Lizher *Ad Suniam et Fretellam* ; kentskrid Aviel *ad Damasum.*

An Emglev Kozh

Al Lezenn

Levr ar C'heneliezh

1 Krouidigezh ar bed.

1 Da gentañ e krouas Doue an neñv hag an
douar. 2 Hag an douar a oa gouez ha goullo gant
teñvalijenn war-c'horre an islonk, met Spered
Doue a blave war-c'horre an doureier.

3 Hag e lavaras Doue : «Ra vezo gouloù.»
Hag e voe gouloù. 4 Gwelet en devoa Doue e oa
ar gouloù un dra vat. Dispartiet en devoa Doue
ar gouloù diouzh an deñvalijenn.
5 Hag e c'halvas Doue ar gouloù : Deiz, hag an
deñvalijenn a c'halvas : Noz. Hag e voe un
abardaez hag e voe ur beure : un devezh.

6 Hag e lavaras Doue : «Ra vo un oabl
e-kreiz an doureier, ma vo un disparti etre
doureier ha doureier.» 7 Hag e reas Doue an oabl
a zispartias an doureier a zo dindan an oabl
diouzh an doureier a zo a-us d'an oabl : hag
e voe evel-se. 8 Hag e c'halvas Doue an oabl :
Neñvoù. Hag e voe un abardaez hag e voe ur
beure : eil devezh.

9 Hag e lavaras Doue : «Ra stanko an
doureier a zo dindan an neñvoù e lec'hioù dezho
o-unan, ma vo gwelet ar sec'h.» hag e voe
evel-se. 10 Hag e c'halvas Doue ar sec'h : Douar,
hag ar stankoù dour a c'halvas : Morioù. Gwelet
en devoa Doue e oa un dra vat. 11 Hag e lavaras
Doue : «Ra c'hlazo an douar gant glazur. Geot
oc'h ober had, ha gwez-frouezh oc'h ober had,
a bep seurt, o kaout had enno, war an douar.»
Hag e voe evel-se. 12 Hag e vountas an douar
glazur : geot a rae had a bep seurt ha gwez a rae
frouezh, gant had enno, a bep seurt. Gwelet en
devoa Doue e oa un dra vat. 13 Hag e voe un
abardaez hag e voe ur beure : trede devezh.

14 Hag e lavaras Doue : «Ra vo gouleier
e bolz an neñvoù, evit dispartiañ an deiz diouzh
an noz, hag evit bezañ merkoù d'an amzerioù,
deizioù ha bloavezhioù ! 15 Ra vo gouleier e bolz
an neñvoù da c'houlaouiñ a-us d'an douar.»
Hag e voe evel-se. 16 Hag e reas Doue an div
c'houlaouenn vras : ar c'houlaouenn vrasañ evit
gouarnamant an deiz, hag ar c'houlaouenn
vihanañ evit gouarnamant an noz, hag ar stered.
17 Hag e lakaas Doue anezho e bolz an neñvoù,
da c'houlaouiñ a-us d'an douar, 18 ha da
c'houarniñ war an deiz ha war an noz, ha da
zispartiañ ar gouloù diouzh an deñvalijenn.
Gwelet en devoa Doue e oa un dra vat.
19 Hag e voe un abardaez hag e voe ur beure :
pevare devezh.

20 Hag e lavaras Doue : «Ra vervo an
doureier gant ur birvilh a voudoù bev !
Hag evned da nijo a-us d'an douar war c'horre
bolz an neñvoù.» 21 Hag e krouas Doue ar
morviled bras hag an holl voudoù bev a 'n em
stlej, a verv e-barzh an doureier, a bep seurt,
hag an holl evned-pluñv, a bep seurt. Gwelet en
devoa Doue e oa un dra vat. 22 Hag o bennigañ
a reas Doue en ur lavarout : «Frouezhit !
kreskit ! leugnit an doureier er morioù ! hag an
evned da gresko, war an douar !» 23 Hag e voe
un abardaez hag e voe ur beure : pempvet
devezh. 24 Hag e lavaras Doue : «Ra broduo an
douar boudoù bev, a bep seurt : chatal
ha stlejviled ha loened gouez, a bep seurt !»
Hag e voe evel-se. 25 Graet en devoa Doue
loened gouez, a bep seurt, chatal, a bep seurt,
hag holl stlejviled an douar, a bep seurt. Gwelet
en devoa Doue e oa un dra vat.

26 Hag e lavaras Doue : «Greomp un den
diwar hor skeudenn, hañval ouzhimp, a vo
mestr war besked ar mor hag evned an neñvoù,
war ar chatal, war an douar a-bezh, war gement
stlejvil a ruz war an douar !» 27 Hag e krouas
Doue an den, diwar e skeudenn : diwar
skeudenn Doue e krouas anezhañ : par ha parez
e voent krouet. 28 Hag o bennigañ a reas Doue
hag e lavaras dezho Doue : «Frouezhit
ha kreskit ! ha leugnit an douar ha sujit-eñ,
ha bezit mistri war besked ar mor hag evned an
neñvoù, ha war gement loen a 'n em stlej war an
douar !» 29 Hag e lavaras Doue : «Reiñ a ran
deoc'h kement geotenn a ra had war-c'horre an
douar a-bezh, ha kement gwezenn he devo enni
frouezh-gwez, a ray had : deoc'h e vezint da
voued. 30 ha d'an holl loened gouez, ha da holl
evned an neñvoù, ha d'an holl stlejviled war an
douar o devo enno c'hwezh a vuhez, holl
c'hlazur ar geot evel boued.» Hag e voe evel-se.

31 Hag e sellas Doue ouzh holl bezh en
devoa graet : setu ma oa mat-tre. Hag e voe un

abardaez hag e voe ur beure : c'hwec'hvet devezh.

2 Liorzh an Eden.

1 Hag e voe echu an neñvoù, an douar, hag o holl strolladoù. 2 Echuet en devoa Doue, d'ar seizhvet deiz, al labour en devoa graet, hag e tiskuizhas en deiz-se, ar seizhvet, eus an holl labour en devoa graet. 3 Hag e vennigas Doue an deiz-se, ar seizhvet, hag e santelaas anezhañ, rak ennañ en devoa diskuizhet eus an holl oberoù en devoa krouet, en devoa bet, eñ Doue, da ober. 4 Setu orin an neñv hag an douar, pa voent krouet.

D'ar mare ma reas an Aotrou Doue an douar hag an neñv. 5 Plantenn ebet er maezioù ne voe war an douar, geotenn ebet war ar maezioù ne vountas, ken na roas glav an Aotrou Doue d'an douar. ha den ebet evit labourat an douar. 6 Ur mouester a savas eus an douar hag a c'hlebias holl c'horre an douar --7 hag e stummas Doue an den, gant poultr eus an douar, hag e c'hwezhas en e fri ur c'hwezhadenn a vuhez, hag e voe an den ur boud bev.

8 Hag e plantas an Aotrou Doue ul liorzh en Eden, er reter, hag e lakaas enni an den en devoa stummet. 9 Hag e reas an Aotrou Doue bountañ eus an douar an holl wez, dudius d'ar gweled ha mat d'ar boued, hag ur wezenn a vuhez e-kreiz al liorzh, ha gwezenn skiant ar mad hag ar fall.

10 Hag ur stêr a zeue eus Eden, evit dourañ al liorzh, hag alese en em zispartie evit kaout pevar fenn : 11 anv an hini kentañ : Pishon, hag a ra tro holl vro an Hevila, a zo enni aour, 12 hag aour ar vro-mañ a zo mat. Eno ivez bdellium ha mein oniks. 13 Hag anv an eil stêr : Geon ; homañ a ra tro holl Koush. 14 Hag anv an deirvet stêr : Tigris, a red e reter Asiria. Hag ar bedervet stêr : Eufrata.

15 Hag e kemeras an Aotrou Doue an den hag hen lakaas e liorzh an Eden d'he labourat ha d'he diwall. 16 Hag urzhioù a roas an Aotrou Doue d'an den en ur lavarout : «Eus kement gwezenn a zo el liorzh e tebri, 17 met eus gwezenn skiant ar mad hag ar fall ne zebri ket diouti, rak an deiz ma tebri diouti e varvi.»

18 Hag e lavaras an Aotrou Doue : «N'eo ket mat e vefe an den e-unan ; ober a rin dezhañ ur skoazell a-ratozh evitañ.» 19 Stummet en devoa an Aotrou Doue, eus an douar, holl loened ar maezioù hag holl loened an neñvoù, hag o c'has a reas d'an den evit gwelout pe anv e rofe dezho. Hag an holl anvioù a roas an den d'ar boudoù bev a voe o anvioù. 20 Roet en devoa an den anvioù d'an holl anevaled, da evned an neñvoù, da holl loened ar maezioù, met d'an den ne gave ket ur skoazell a-ratozh evitañ. 21 Hag e skoas an Aotrou Doue ur c'housk pounner war an den hag e kouskas, hag e kemeras unan eus e gostennoù, hag ec'h adserras ar c'hig war he lec'h. 22 Hag e savas an Aotrou Doue gant ar gostenn en devoa tapet eus an den, ur vaouez, hag he c'has a reas d'an den : 23 Hag e lavaras an den :

«Ar wezh-mañ, un askorn eus va eskern !
kig eus va c'hig !
Homañ a vo galvet gwreg
rak eus ur gour ez eo bet kemeret.»

24 Setu perak e tilez an den e dad hag e vamm hag en em stag ouzh e wreg, hag e vezont ur c'horf nemetken.

25 Hag e oant o-daou en noazh, an den hag e wreg, hep kaout mezh.

3 Ar pec'hed.

1 An naer a oa an diluañ eus an holl loened gouez en devoa graet an Aotrou Doue. Hag e lavaras d'ar vaouez : «Gwir eo en deus lavaret Doue : na zebrit eus gwezenn ebet eus al liorzh?» 2 Hag e lavaras ar vaouez d'an naer : «Eus frouezh gwez al liorzh e tebromp, 3 met diouzh frouezh ar wezenn e-kreiz al liorzh en deus lavaret Doue : «Na zebrit ket diouti, na stokit ket outi, pe e varvot !» 4 Hag e lavaras an naer d'ar vaouez : «Nann da ! ne varvot ket ! 5 Met en gouzout a ra Doue, an deiz ma tebrfec'h diouti e tigorfe ho taoulagad hag e vefec'h evel Doue, oc'h anavezout ar mad hag ar fall.»

6 Hag e santas ar vaouez e oa mat ar wezenn da zebriñ, c'hoantaus d'an daoulagad : bravat gwezenn evit kaout skiant ! Hag e tapas eus he frouezh, hag e tebras, hag e roas ivez d'he fried a oa ganti, hag hemañ a zebras. 7 Hag e tigoras o daoulagad dezho o-daou, hag ec'h anavezjont e oant e noazh, ha gwriat a rejont delioù fiez da ober gourizoù. 8 Hag e klevjont trouz an Aotrou Doue, a oa o vale el liorzh gant avel an deiz,

hag en em guzhas an den hag e wreg a-zirak an Aotrou Doue e-mesk gwez al liorzh.

9 Hag e huchas an Aotrou Doue war an den, o lavarout dezhañ : «Pelec'h out?» 10 Hag hemañ da lavarout : «Da vouezh am eus klevet el liorzh, hag em eus bet aon, rak en noazh emaon, hag ez on aet da guzhat.» 11 Hag e lavaras : «Piv en deus disklêriet dit edos en noazh? Eus ar wezenn am boa difennet ouzhit debriñ diouti az pefe debret?» 12 Hag e lavaras an den : «Ar vaouez ac'h eus lakaet ganin eo he deus roet din eus ar wezenn, hag em eus debret.» 13 Hag e lavaras an Aotrou Doue d'ar vaouez : «Petra ac'h eus graet?» Hag e lavaras ar vaouez : «An naer he deus va zouellet, hag em eus debret.»

14 Hag e lavaras an Aotrou Doue d'an naer :

«Evit bezañ graet se, milliget ra vezi
dreist an holl anevaled
hag an holl loened gouez !
War da gof ez i,
ha poultr a zebri holl deizioù da vuhez.
15 Enebiezh a lakan etrezout hag ar vaouez,
etre da ziskennadur ha he diskennadur ;
hemañ a flastro da benn, ha te a flastro e seul.»

16 D'ar vaouez e lavaras :

«Ken alies gwezh e roin poanioù dit
ha ma vi dougerez ;
er boan e c'hani bugale ;
eus da bried az po c'hoant,
met eñ a vo mestr warnout.»

17 Ha d'an den e lavaras :

«Peogwir ec'h eus sentet ouzh mouezh da wreg, ha debret eus ar wezenn am boa difennet ouzhit en ur lavarout :

Na zebri ket diouti,
e vo milliget an douar abalamour dit !
gant poan az po boued
dioutañ holl deizioù da vuhez !
18 Spern hag askol a broduo dit
hag e tebri eus geot ar parkeier.

19 Gant c'hwezenn da zremm e tebri bara,
ken na zistroi d'an douar,
rak anezhañ ez out bet tennet, rak poultr ez out,
ha d'ar poultr e tistroi !»

20 Hag e c'halvas an den anv e wreg : Eva, pa oa da vezañ mamm an holl re vev.

21 Hag e reas an Aotrou Doue d'an den ha d'e wreg saeoù kroc'hen evit o gwiskañ. 22 Hag e lavaras an Aotrou Doue : «Setu an den deuet evel unan ac'hanomp evit anavezout ar mad hag ar fall ; ha bremañ, gant na gaso ket e zorn da dapout ivez eus gwezenn ar vuhez, evit debriñ ha bevañ da viken !»

23 Hag e gas a reas an Aotrou Doue er-maez eus liorzh Eden, da labourat an douar a oa bet tennet dioutañ. 24 O vezañ argaset an den, e lakaas er reter eus liorzh Eden kerubined ha flammenn ur c'hleze o treiñ-distreiñ evit diwall hent gwezenn ar vuhez.

4 Kaïn hag Abel.

1 Hag Adam a anavezas Eva e wreg, hag a goñsevas hag a c'hanas Kaïn ; hag e la homañ varas : «Bet em eus un den digant an Aotrou.» 2 Ha goude e c'hanas ur breur dezhañ : Abel. Hag e voe Abel mêsaer deñved, ha Kaïn a voe labourer douar. 3 Hag a-benn ur pennad amzer e kinnigas Kaïn, diwar frouezh an douar, ur prof d'an Aotrou. 4 Hag Abel a ginnigas ivez eus preveudioù e zeñved, eus o lard, hag e taolas pled an Aotrou ouzh Abel hag e brof, 5 met ouzh Kaïn hag e brof ne reas ket a van. 6 Hag e voe kounnaret Kaïn meurbet, ha mouzhet e zremm. Hag e lavaras an Aotrou da Gaïn : «Perak e kounnarez? ha perak eo mouzhet da zremm? 7 Daoust ha ne vefe ket bravoc'h dit divouzhan? Mar n'a ket gwelloc'h ganit, emañ e-tal an nor ar pec'hed kluchet, war-zu ennout e c'hoantegezh ; dit eo bezañ mestr warnañ.» 8 Hag e komzas Kaïn ouzh Abel e vreur ; hag e-keit ha ma oant war ar maez, e lammas Kaïn war Abel e vreur hag hel lazhas. 9 Hag e lavaras an Aotrou da Gaïn : «Pelec'h emañ Abel da vreur?» Hag hemañ da lavarout : «N'ouzon ket ! Daoust ha diwaller va breur ez on-me?» 10 Hag e lavaras : «Petra 'c'h eus graet? Mouezh gwad da vreur a c'harm war-zu ennon eus an douar. 11 Bremañ ez out milliget gant an douar en deus distennet e c'henou evit degemer gwad da vreur, eus da zorn. 12 Pa labouri an douar, ne zalc'ho ket da reiñ e nerzh dit. Baleer ha kantreer e vi war an douar !» 13 Hag e lavaras Kaïn d'an Aotrou : «Re vras eo va fec'hed da zougen ! 14 Va argas a rez hiziv diwar c'horre an douar hag ouzhit en em guzhin hag e vin ur c'hantreer war an douar ; nep piv bennak am

c'havo am lazho !» [15] Hag e lavaras dezhañ an
Aotrou : «Ac'hanta ! neb a lazho Kaïn, seizh
gwezh e vo hemañ dialet !» Hag e lakaas an
Aotrou da Gaïn ur merk, ma na skofe warnañ
neb en kavje.

[16] Hag e kuitaas Kaïn a-zirak an Aotrou, hag
e chomas e Bro-Nod, e reter Eden.

[17] Hag ec'h anavezas Kaïn e wreg, hag
homañ a goñsevas hag a c'hanas Henoc'h.
Hag o vezañ savet ur gêr, e c'halvas anv ar
gêr-se, eus anv e vab, Henoc'h. [18] Hag en devoe
Henoc'h Irad, hag Irad en devoa Maviael,
ha Maviael en devoe Matusael, ha Matusael en
devoe Lamek. [19] Hag e timezas Lamek gant div
vaouez : anv unan Ada, hag anv eben Sella.
[20] Hag e c'hanas Ada : Jabel, a voe hendad ar re
a vez o chom e tinelloù gant o zropelloù.
[21] Hag anv e vreur a voe Jubal, a zo hendad ar re
a c'hoari telenn ha fleüt. [22] ha Sella ivez
a c'hanas Tubalkaïn, govelier binvioù kouevr
hag houarn. ha c'hoar Tubalkaïn a voe Noema.
[23] Hag e lavaras Lamek d'e wragez :

Ada ha Sella, selaouit va mouezh !
Gwragez Lamek, roit skouarn d'am c'homzoù !
Ya, un den a lazhan pa vezan gloazet,
ur bugel, pa vezan bloñset.
[24] Ya, seizh gwezh e tialer Kaïn,
ha Lamek, seitek ha tri-ugent !

[25] Hag ec'h anavezas Adam c'hoazh e wreg,
a engehentas ur mab, hag e c'halvas e anv : Set,
rak «roet en deus din Doue ur bugel all e-lec'h
Abel, bet lazhet gant Kaïn.» [26] ha Set en devoe
ivez ur mab, hag e c'halvas e anv : Enos. Neuze
eo en em lakaas an dud da bediñ en anv an
Aotrou.

5 Diskennidi Adam.

[1] Setu levr geneliezh Adam. An deiz ma
krouas Doue an den, heñvel ouzh Doue e reas
anezhañ ; [2] par ha parez o c'hrouas, hag
o bennigas hag e c'halvas o anv : den, an deiz
m'o c'hrouas. [3] Oadet e oa Adam a 130 vloaz
p'en devoe ur bugel heñvel outañ, diwar
e skeudenn ; hag e c'halvas e anv : Set.
[4] Hag e voe holl zeizioù Adam, goude
ganedigezh Set, eizh kant vloaz, hag en devoe
mibien ha merc'hed. [5] Hag e voe holl zeizioù
Adam, ar re a vevas 930 vloaz hag e varvas.

[6] Hag e vevas Set 105 bloaz, hag en devoe
Enos. [7] Hag e vevas Set goude ganedigezh Enos,
807 vloaz, hag en devoe mibien ha merc'hed ;
[8] hag e voe holl zeizioù Set 912 vloaz, hag
e varvas.

[9] Hag e vevas Enos 90 vloaz, hag en devoe
Kenan. [10] Hag e vevas Enos goude ganedigezh
Kenan, 815 vloaz, hag en devoe mibien
ha merc'hed, [11] hag e voe holl zeizioù Enos
905 bloaz, hag e varvas.

[12] Hag e vevas Kenan 70 vloaz, hag en
devoe Malaleel. [13] Hag e vevas Kenan, goude
ganedigezh Malaleel 840 vloaz hag en devoe
mibien ha merc'hed. [14] Hag e voe holl zeizioù
Kenan 910 vloaz hag e varvas.

[15] Hag e vevas Malaleel 65 bloaz, hag en
devoe Jared. [16] Hag e vevas Malaleel, goude
ganedigezh Jared, 830 vloaz, hag en devoe
mibien ha merc'hed. [17] Hag e voe holl zeizioù
Malaleel 895 vloaz, hag e varvas.

[18] Hag e vevas Jared 162 vloaz hag en
devoa Henoc'h. [19] Hag e vevas Jared goude
ganedigezh Henoc'h 800 vloaz, hag en devoe
mibien ha merc'hed. [20] Hag e voe holl zeizioù
Jared 962 vloaz hag e varvas.

[21] Hag e vevas Henoc'h 65 bloaz hag en
devoe Matusalem, [22] hag e kerzhas Henoc'h gant
Doue goude ganedigezh Matusalem 300 vloaz
hag en devoe mibien ha merc'hed. [23] Hag e voe
holl zeizioù Henoc'h 365 bloaz. [24] Hag e kerzhas
Henoc'h gant Doue ha ne voe ken anezhañ, rak
e gemeret en devoa Doue.

[25] Hag e vevas Matusalem 187 vloaz hag en
devoe Lamek. [26] Hag e vevas Matusalem goude
ganedigezh Lamek 782 vloaz hag en devoe
mibien ha merc'hed. [27] Hag e voe holl zeizioù
Matusalem 969 bloaz, hag e varvas.

[28] Hag e vevas Lamek 182 vloaz hag en
devoe ur mab, [29] hag e c'halvas e anv Noe en ur
lavarout : «Hemañ hor frealzo eus hol
labourioù, eus poan hon daouarn gant an douar
en deus milliget an Aotrou.» [30] Hag e vevas
Lamek, goude ganedigezh Noe 595 vloaz, hag
en devoe mibien ha merc'hed. [31] Hag e voe holl
zeizioù Lamek 777 vloaz, hag e varvas.

[32] Hag en devoa Noe an oad a bemp kant
vloaz, hag en devoe Noe : Sem, Kam ha Jafet.

6 Fallagriezh an dud.

1 ha setu ma krogas an dud da greskiñ war
c'horre an douar, ha merc'hed o devoe, 2 ha pa
welas mibien Doue merc'hed an den, ha pegen
brav e oant, e kemerjont evito gwragez, ar re
a zibabent. 3 Hag e lavaras an Aotrou : «Ne vo
ket heget va spered gant an den da viken, rak
ned eo nemet kig ! hag e vo e zeizioù kant
ugent vloaz.» 4 Ramzed a oa war an douar er
mare-se, ha goude ma voe aet mibien Doue
davet merc'hed an den, hag o devoe bet bugale,
ar re-mañ a voe tud kadarn, gwezhall tud
brudet.

5 Hag e welas an Aotrou e kreske fallentez
an den war an douar, ha ne veze holl
vennozhioù ha soñjoù e galon nemet fall
dalc'hmat. 6 ha keuz en devoa an Aotrou da
vezañ graet an den war an douar, hag e voe
poaniet e galon. 7 Hag e lavaras an Aotrou :
«Raskañ a rin an den am eus krouet diwar
c'horre an douar, hag ar chatal, hag ar stlejviled,
hag evned an neñvoù, rak keuz am eus da vezañ
graet anezho.» 8 Met Noe a gavas gras ouzh
daoulagad an Aotrou.

9 Setu istor Noe : Noe a oa un den reizh,
didamall e-touez e gempredidi ; gant Doue
e kerzhe Noe. 10 Hag en devoe Noe tri mab :
Sem, Kam ha Jafet.

11 Hag e voe brein an douar dirak an
Aotrou ; leun e oa an douar a zireizhderioù.
12 ha pa welas Doue an douar ken brein,
ha pegement en devoa breinet pep kig e hent
war an douar, 13 e lavaras Doue da Noe :

«Diwezh pep kig a zo erruet dirazon,
rak leun eo an douar a zireizhderioù ganto :
Ez an d'o distrujañ gant an douar.»

14 «Gra din un arc'h gant koad sedrez ;
logoù a ri en arc'h-se, hag hec'h indui a ri,
diabarzh ha diavaez, gant peg. 15 Hag evel-henn
e ri anezhi : tri c'hant ilinad a hed he devo an
arc'h, hag hanter-kant ilinad a led, ha tregont
ilinad a uhelder. 16 Ul lomber a ri d'an arc'h, hag
e vo un ilinad da echuiñ ouzh krec'h ; ha dor an
arc'h ouzh he c'hostez a lakai ; ur strad e traoñ,
un eil hag un trede a ri. 17 ha me a gaso un
dic'hlann dour war an douar, evit distrujañ
kement kig ez eus ennañ c'hwezh a vuhez
dindan an neñvoù, hag an holl draoù a zo war
an douar a steuzio. 18 Hag e savin va emglev
ganit, hag ez i en arc'h, te ha da vibien, ha da
wreg, ha gwragez da vibien ganit. 19 Hag eus
kement a vev, eus kement kig a zo, ur re a bep
seurt a gasi en arc'h da vevañ ganit : par
ha parez e vezint. 20 Evned a bep seurt, ha chatal
a bep seurt, eus holl stlejviled an douar kement
seurt a zo, ur re anezho holl a zeuio ganit da
vevañ. 21 ha te, kemer ganit a gement boued
a zebrer ha dastum-eñ ganit, hag e vo evidout
hag evito da voued.» 22 Hag e reas Noe kement
tra en devoa gourc'hemennet an Aotrou dezhañ :
evel-se e reas.»

7 Al liñvadenn-veur.

1 Hag e lavaras an Aotrou da Noe : «Kae, te
ha da holl diegezh, en arc'h, rak gwelet em eus
ez out reizh dirazon er rummad-mañ. 2 Eus an
holl loened glan e kemeri ganit, seizh par
ha parez, hag eus al loened dic'hlan daou re, par
ha parez. 3 Hag eus evned an neñvoù, seizh, par
ha parez, evit ma vevo o gouenn war c'horre an
douar a-bezh. 4 Rak seizh deiz c'hoazh hag ez an
da c'hlaviañ war an douar daou-ugent devezh
ha daou-ugent nozvezh, hag e raskin kement
krouadur am eus graet a-diwar c'horre an
douar.» 5 Hag e reas Noe kement tra
a c'hourc'hemenne dezhañ an Aotrou. 6 ha Noe
a oa un den a c'hwec'h kant vloaz pa zic'hlannas
an doureier war an douar.

7 Hag ez eas Noe hag e vibien, hag e wreg,
ha gwragez e vibien gantañ, en arc'h gant aon
rak doureier an dic'hlann. 8 Eus al loened glan
hag eus al loened dic'hlan hag eus an evned hag
eus kement stlejvil a zo war an douar, 9 ur re
a yeas gant Noe en arc'h, par ha parez, evel ma
c'hourc'hemenne Doue da Noe. 10 ha setu,
a-benn seizh deiz, e voe doureier an dic'hlann
war an douar.

11 Er bloavezh c'hwec'h kant eus buhez Noe,
d'an eilvet miz, er seitekvet deiz eus ar miz, en
deiz-se e strinkas holl andonioù an islonk meur,
ha skluzioù an neñvoù a zigoras. 12 Hag e voe
glav war an douar e-pad daou-ugent devezh
ha daou-ugent nozvezh. 13 En hevelep deiz-mañ
ez eas Noe, ha Sem, Kam ha Jafet, mibien Noe,
ha gwreg Noe, ha teir gwreg e vibien ganto, en
arc'h ; 14 int hag an holl loened a bep seurt, hag
an holl chatal a bep seurt, hag an holl stlejviled
a ruz war an douar, a bep seurt, hag an holl

evned a bep seurt, an holl laboused a bep pluñv.
15 Hag e teujont davet Noe en arc'h, daou
ha daou, eus kement kig a oa ennañ c'hwezh
a vuhez. 16 Hag ar re a zeue a oa par ha parez ;
eus a gement kig a zo e teuent, evel m'en devoa
kemennet dezhañ Doue. Hag e prennas an
Aotrou warnañ.

17 Hag e voe an dic'hlann daou-ugent
devezh war an douar, hag e kreskas an doureier,
hag e tougjont an arc'h, a savas diwar an douar.
18 Hag e voe kreñv an doureier, hag e kreskjont
meurbet war an douar, hag ez ae an arc'h war
c'horre an dour. 19 Hag an doureier a voe
kreñv-meurbet, meurbet, war an douar, hag
e voe goloet an holl venezioù uhelañ a zo
dindan an holl neñvoù. 20 Pemzek ilinad e krec'h
e kreskas an doureier, hag e voe goloet ar
menezioù. 21 Hag e steuzias kement kig a ruz
war an douar, gant an evned hag ar chatal hag al
loened-gouez, hag an holl amprevaned o virviñ
war an douar ; hag an holl dud. 22 Kement tra en
devoa un alan, ur c'hwezhadenn a vuhez en
e fri, a gement a oa bet war an douar sec'h,
a varvas. 23 Mervel a reas kement krouadur a oa
bet war c'horre an douar : tud ha chatal, ar
stlejviled hag evned an neñvoù a voe razhet
diouzh an douar, ha ne vanas nemet Noe hag ar
re a oa gantañ en arc'h. 24 Hag e voe kreñv an
doureier war an douar e-pad kant hag hanter
devezh.

8 Digresk an doureier.

1 Ha soñj en devoe Doue eus Noe hag eus
an holl loened, hag eus an holl chatal a oa
gantañ en arc'h, hag e reas Doue tremen un avel
war an douar, hag e koazhas an doureier.
2 Hag e voe serret andonioù an islonk
ha skluzioù an neñvoù, hag e stankas ar glav
eus an neñvoù. 3 Hag e tigreskas an doureier
diwar an douar tamm-ha-tamm, hag e souzas an
dour a-benn kant hanter-kant devezh.
4 Hag e tiskuizhas an arc'h d'ar seizhvet miz,
d'ar seitekvet deiz eus ar miz, war venezioù
Ararat. 5 Hag an doureier a yeas war zigreskiñ
betek an dekvet miz, ha d'ar c'hentañ eus ar miz
e voe gwelet pennoù ar menezioù.

6 Ha setu, a-benn daou-ugent deiz e tigoras
Noe prenestr an arc'h en devoa graet ; 7 hag
e laoskas ar vran, a yeas kuit, o vont hag o tont
ken na voe disec'het an dour diwar an douar.
8 Hag e laoskas ar goulm a-zioc'htañ da welout
hag-eñ e oa skañvaet an dour diwar c'horre an
douar. 9 ha ne gavas ket ar goulm diskuizh da
balv he zroad, hag e tistroas davetañ en arc'h,
rak dour a oa war c'horre an douar a-bezh.
Hag ec'h astennas e zorn d'he zapout, hag he
c'hasas gantañ en arc'h. 10 Hag e c'hortozas
c'hoazh seizh deiz all, hag ec'h adkasas ar
goulm eus an arc'h, 11 hag e teuas davetañ ar
goulm da goulz an abardaez, hag he devoa un
delienn olivezenn distaget en he beg ; hag
e ouezas Noe o devoa skañvaet an doureier
diwar c'horre an douar. 12 Hag e c'hortozas
c'hoazh seizh deiz all, hag ec'h adkasas ar
goulm na zistroas ket davetañ ken.

13 Ha setu, d'ar bloaz c'hwec'h kant unan,
d'ar c'hentañ (miz), d'ar c'hentañ eus ar miz,
e tisec'has an doureier diwar c'horre an douar,
hag e lamas Noe goloenn an arc'h, hag e welas
e oa sec'h gorre an douar. 14 ha d'an eil miz, d'ar
seizhvet warn-ugent eus ar miz, e voe
peursec'het an douar.

15 Hag e komzas Doue ouzh Noe en ur
lavarout : 16 «Kae er-maez eus an arc'h, te ha da
wreg, ha da vibien ha gwragez da vibien ganit,
17 an holl loened a zo ganit, a bep kig : evned
ha chatal hag an holl stlejviled a ruz war an
douar ; kas-i er-maez ganit ; ra builhint war an
douar, ha ra frouezhint, ra liesaint war an
douar !» 18 Hag ez eas er-maez Noe, hag
e vibien, e wreg ha gwragez e vibien gantañ.
19 An holl loened, an holl stlejviled, an holl
evned, an holl re a ruz war an douar, a bep
gouenn, a zeuas er-maez eus an arc'h.

20 Hag e savas Noe un aoter d'an Aotrou,
hag e kemeras eus an holl chatal glan, hag eus
an holl evned glan, hag e reas ul loskaberzh war
an aoter. 21 Hag e c'hweshaas an Aotrou ar
c'hwez c'hwek, hag e lavaras an Aotrou en
e galon : «Mui ken ne vallozhin an douar
abalamour d'an den, rak mennozhioù kalon an
den a zo fall adalek e yaouankiz ; ha mui ken ne
skoin war an holl re vev evel em eus graet :

22 Hiviziken, tra ma pado an douar,
na had, na trevad,
na yenijenn, na tommijenn,
na hañv, na goañv,
na deiz, na noz,
n'ehanint ket.»

9 Urzh nevez ar bed.

1 Hag e vennigas Doue Noe hag e vibien,
hag e lavaras dezho : «Frouezhit ha liesait
ha leugnit an douar !» 2 Hag aon, spont dirazoc'h
ra vezo war holl loened an douar, ha war holl
evned an neñvoù, war gement tra a verv war an
douar, ha war holl besked ar mor : en ho
taouarn ez int lakaet. 3 Kement tra a verv hag
a zo bev a zo deoc'h evel boued, koulz ha glazur
ar geot : o reiñ a ran deoc'h holl. 4 Met ur c'hig,
gant e ene, e wad, ne zebrot ket. 5 Hag ho kwad,
eus ho puhezioù a c'houlennin ; digant pep loen
en adc'houlennin, pe digant an dud ; eus dorn
un eil pe egile e c'houlennin ene un den.

6 An hini a skuilho gwad un den,
gant un den e wad a vo skuilhet,
rak diouzh skeudenn Doue
ez eo bet graet an den.

7 Ha c'hwi, frouezhit ha liesait,
puilhit war an douar ha liesait warnañ !»

8 Hag ec'h adkomzas Doue ouzh Noe hag
ouzh e vibien gantañ en ur lavarout :
9 «Me a sav un emglev ganeoc'h ha gant ho
pugale war ho lerc'h, 10 ha gant kement boud bev
a zo ganeoc'h : evned, chatal hag holl loened ar
maezioù a zo ganeoc'h, a gement re a zo deuet
er-maez eus an arc'h, kement loen a zo war an
douar. 11 Hag e savin va emglev ganeoc'h, ha ne
vo distrujet kig ebet ken gant doureier an
dic'hlann ; ne vo ken a zic'hlann da zistrujañ an
douar.»

12 Hag e lavaras Doue : «Homañ eo arouez
an emglev a lakaan etrezon-me ha c'hwi, hag an
holl voudoù bev a zo ganeoc'h, evit ar
rummadoù da viken : 13 Va gwareg a lakain er
c'houmoul hag e vo arouez an emglev
etrezon-me hag an douar. 14 ha pa rin koumoul
a-us d'an douar, hag e vo gwelet ar wareg-se er
c'houmoul, 15 em bo soñj eus an emglev a zo
etrezon-me ha c'hwi, ha kement boud bev,
kement kig, ha ne vo ken doureier an dic'hlann
evit distrujañ kement kig a zo. 16 ha pa vo ar
wareg er c'houmoul, e welin anezhi hag em bo
soñj eus an emglev peurbad a zo etre Doue
ha kement boud bev, kement kig a zo war an
douar.»

17 Hag e lavaras Doue da Noe : «Homañ eo
arouez an emglev a savan etrezon-me
ha kement kig a zo war an douar.»

18 Hag e voe mibien Noe a zeuas er-maez
eus an arc'h : Sem, Kam ha Jafet. ha Kam a voe
tad Kanaan.

19 An tri-se a voe mibien Noe, ha ganto
e voe poblet an douar a-bezh.

20 Hag e krogas Noe, paotr eus an douar, da
blantañ gwini. 21 Hag ec'h evas gwin hag en em
vezvas, hag en em zizoloas e-kreiz e dinell.
22 Hag e welas Kam, tad Kanaan, noazhder
e dad, hag e kontas se d'e zaou vreur er-maez.
23 Hag e kemeras Sem ha Jafet ur vantell,
a lakajont war o skoaz o-daou, hag e kerzhjont
a-souz, hag e c'holojont noazhder o zad.
Hag o dremmoù o vezañ troet en a-dreñv,
noazhder o zad ne weljont ket. 24 Hag e tihunas
Noe eus e win, hag e ouezas ar pezh en devoa
graet dezhañ e vab yaouankañ, 25 hag e lavaras :

«Milliget ra vezo Kanaan !
Servijer ar servijerien ra vezo evit e vreudeur !»

26 Hag e lavaras :

«Benniget ra vezo an Aotrou, Doue Sem !
ha da vezo Kanaan servijer dezhañ !
27 Frankiz da roio Doue da Noe !
ha ra chomo e tinelloù Sem !
ha ra vo Kanaan servijer dezhañ !»

28 Hag e vevas Noe, goude an dic'hlann, tri
c'hant hanter-kant vloaz. 29 Hag e voe holl
zeizioù Noe 950 vloaz, hag e varvas.

10 Diskennidi Noe.

1 Ha setu diskennidi mibien Noe, Sem, Kam
ha Jafet ; bet o devoa bugale goude an
dic'hlann.

2 Mibien Jafet a voe : Gomer, Magog,
Mediz, Iavan, Toubal, Mosoc'h ha Tiras.
3 ha mibien Gomer : Askenez, Rifat
ha Togorma. 4 ha mibien Iavan : Elisa ha Tarsis,
Kitiz ha Rodanim. 5 Ganto e voe poblet inizi ar
broadoù en o broioù, pep hini hervez he yezh,
he c'herentiezh, he foblad.

6 Ha mibien Kam a voe C'hous, Mesraim,
ha Poud, ha Kanaan. 7 ha mibien C'hous : Saba,
Hevila, Sabata, Regma ha Sabatacha. ha mibien
Regma : Saba ha Dedan. 8 ha C'hous en devoe

Nemrod. Hemañ a grogas da vezañ kadarn war
an douar. 9 Bez' e voe kadarn evel chaseer dirak
an Aotrou ; setu perak e lavarer : «Evel Nemrod
kadarnat chaseer dirak an Aotrou !» 10 Hag e voe
deroù e rouantelezh Babilon, Arac'h ha Akad,
e Bro-Sennaar. 11 Eus ar vro-se e teuas Asour.
Hag e savas Nineve, ha Rohobotir, ha Kale,
12 ha Resen, etre Nineve ha Kale, a oa ur gêr
vras. 13 ha Mesraim en devoe Loudim, Anamim,
Laabim ha Neftouhim 14 ha Fetrusim,
ha Kaslouhim ha Kaftorim, ma teuas diouto
Filistiz.

15 Ha Kanaan en devoe Sidone, e vab henañ,
hag Het, 16 ha Jebousiz, Amoriz, Girgashiz,
17 Hivviz, Araciz, Sinaiz, 18 Aradiz, Semariz hag
Ematiz, ha goude en em skignas kerentiezhioù
Kananaiz. 19 Hag e voe harzoù Kananaiz : eus
Sidon da gaout Gerar, betek Gaza da gaout
Sodom hag Gomora, hag Adama ha Seboim
betek Lesa. 20 Ar re-se a voe mibien Kam dre
gerentiezh, yezh, bro ha poblad.

21 Ha Sem en devoe bugale ivez : tad eo da
holl baotred Heber, breur Jafet, an hini henañ.
22 Mibien Sem a voe : Elam, Asour, Arfaksad,
Loud hag Aram. 23 ha mibien Aram : Ous, Houl,
Geter ha Mesek. 24 Hag Arfaksad en devoe
Sala ; ha Sala en devoe Heber. 25 Hag Heber en
devoe daou vab : anv unan Peleg, rak en
e zeizioù e voe lodennet ar vro ; hag anv e vreur
Yektan. 26 ha Yektan en devoe Elmodad,
ha Salef, Asarmot, Jare, 27 Adoram, Ouzal,
Dekla, 28 Ebal, Abimael, Seba, 29 Ofir, Hevila
ha Jobab : an holl re-se eo mibien Yektan.
30 Hag e oa o annez adalek Mesa da gaout Sefar,
menez ar reter.

31 Ar re-se eo mibien Sem, dre gerentiezh,
yezh, bro ha poblad.

32 Ar re-se eo kerentiezhioù mibien Noe, dre
rummad ha bro. Diouto en em skignas pobladoù
war an douar goude an dic'hlann.

11 Tour Babel.

1 Bez' en devoa an douar a-bezh ur yezh
hepken, lavarioù peurunvan. 2 ha loc'het eus ar
reter e kavjont un draonienn e Sennaar, hag
e chomjont eno. 3 Hag e lavarjont an eil d'egile :
«Arsa ! greomp brikennoù, hag o foazhomp
poazh-mat !» Hag o devoe brikennoù da vein,
ha ter du da bri. 4 Hag e lavarjont : «Arsa !
savomp dimp ur gêr hag un tour, e benn en
neñvoù, ha greomp dimp un anv, e-lec'h en em
stlabezañ war c'horre an douar a-bezh ! »
5 Hag e tiskennas an Aotrou da welout ar gêr
hag an tour a save mibien Adam. 6 Hag e lavaras
an Aotrou : «Sed ur bobl unvan, ur yezh hepken
dezho holl, ha sed ar pezh ez int krog da ober !
ha bremañ ne vo harzet outo netra a gement
a vo o soñj ober. 7 Arsa ! Diskennomp
ha luziomp du-hont o yezh ken na glevo den
yezh egile !»

8 Hag an Aotrou o stlabezas alese war
c'horre an douar a-bezh, hag e paouezjont da
sevel ar gêr. 9 Setu perak ez eo bet galvet hec'h
anv Babel, rak eno en devoa o stlabezet an
Aotrou war c'horre an douar a-bezh.

10 Setu diskennidi Sem : Sem a oa un den
a gant vloaz p'en devoe Arfaksad, daou vloaz
goude an dic'hlann. 11 Hag e vevas Sem goude
bezañ engehentet Arfaksad, pemp kant vloaz,
bet gantañ mibien ha merc'hed.

12 Hag Arfaksad, d'an oad a 35 bloaz en
devoe Sala. 13 Hag e vevas Arfaksad, goude
ganedigezh Sala, 403 bloaz, bet gantañ mibien
ha merc'hed.

14 Ha Sala, d'an oad a 30 vloaz, en devoe
Heber. 15 Hag e vevas Sala, goude ganedigezh
Heber, 403 bloaz, bet gantañ mibien
ha merc'hed. 16 Hag oadet Heber a 34 bloaz, en
devoe Peleg. 17 Hag e vevas Heber, goude
ganedigezh Peleg, 430 vloaz, bet gantañ mibien
ha merc'hed.

18 Hag oadet Peleg a 30 vloaz en devoe Reu.

19 Hag e vevas Peleg, goude ganedigezh
Reu, 209 bloaz, bet gantañ mibien ha merc'hed.

20 Hag oadet Reu a 32 vloaz, en devoe
Serouk. 21 Hag e vevas Reu, goude ganedigezh
Serouk, 207 vloaz, bet gantañ mibien
ha merc'hed.

22 Hag oadet Serouk a 30 vloaz, en devoe
Nac'hor. 23 Hag e vevas Serouk, goude
ganedigezh Nac'hor, 200 vloaz, bet gantañ
mibien ha merc'hed.

24 Hag oadet Nac'hor a 29 bloaz en devoe
Tare. 25 Hag e vevas Nac'hor, goude ganedigezh
Tare, 119 vloaz, bet gantañ mibien ha merc'hed.

26 Hag oadet Tare a 70 vloaz en devoe
Abram, Nac'hor hag Aran.

27 ha setu diskennidi Tare : Tare en devoe
Abram, Nac'hor hag Aran ; hag Aran en devoe
Lot. 28 Hag e varvas Aran a-raok Tare e dad en
e vro c'henidik, Our Kaldea. 29 Hag e kemeras
Abram ha Nac'hor gwragez ; anv gwreg Abram
a oa Sarai, hag anv gwreg Nac'hor, Melka,
merc'h Aran tad Melka ha tad Jescha.
30 Hag e oa Sarai gaonac'h : n'he devoa ket
a vugale. 31 Hag e kemeras Tare Abram e vab,
ha Lot, mab Aran, mab e vab, hag e tennas
anezho eus Bro-Our Kaldea, hag ez ejont betek
Aran, hag e chomjont eno. 32 Hag e voe
bloavezhioù Tare 205 bloaz, hag e varvas Tare
e C'harran.

12 Abram eus C'harran d'an Ejipt.

1 Hag e lavaras an Aotrou da Abram :

«Kae kuit, eus da vro c'henidik,
eus ti da dad,
etrezek an douar a ziskouezin dit.
2 Ober a rin ganit ur bobl vras.
Me az pennigo hag e rin bras da anv,
a vo ur vennozh.
3 Bennigañ a rin ar re az pennigo
ha milligañ ar re az milligo.
Benniget e vo drezout
holl gerentiezhioù an douar !»

4 Hag ez eas Abram, evel ma lavare dezhañ
an Aotrou, ha mont a reas gantañ Lot. Abram
a oa un den a bemzek vloaz ha tri-ugent pa
guitaas C'harran. 5 Kemer a reas Abram Sarai,
e wreg, Lot, mab e vreur, gant kement tra
o devoa hag an dud o devoa bet en C'harran,
hag int o kuitaat, o vont etrezek Bro-Ganaan
hag oc'h erruout e Bro-Ganaan.
6 Hag e tremenas Abram dre ar vro betek kêr
Sichem, betek dervenn Moreh, ha Kanaaniz
a oa neuze er vro.

7 Hag en em ziskouez a reas an Aotrou da
Abram, hag e lavaras : «D'az lignez e roin ar
vro-mañ.» Hag e savas eno un aoter d'an
Aotrou 'n em ziskouezet dezhañ.
8 Hag e tigampas alese evit ar menez, e Reter
Betel, hag e stignas e deltenn, gant Betel ouzh
ar mor hag Hai ouzh ar reter, hag e savas eno un
aoter d'an Aotrou, hag e pedas en anv an
Aotrou. 9 Hag ez eas Abram, a gamp da gamp,
betek an Negev.

10 Bez' e voe un dienez er vro, hag
e tiskennas Abram d'an Ejipt da chom eno, ken
pounner e oa an dienez er vro. 11 ha setu, evel
ma tostaent evit erruout en Ejipt, e lavaras da
Sarai, e wreg : «Fidoue ! me 'oar ! ur plac'h
koant da welout a zo ac'hanout. 12 Pa welo
ac'hanout an Ejiptiz, e lavarint : 'E wreg eo !'
hag e lazhint ac'hanon ouzh da lezel bev.
13 Lavar eta ez out va c'hoar, ma vo graet brav
din abalamour dit ha ma vevo 'va ene 'a-c'hras
dit.» 14 ha setu, pan erruas Abram en Ejipt,
e welas an Ejiptiz e oa e wreg koant-meurbet.»
15 Hag ouzh he gwelout, ofiserien Faraon a reas
he meuleudi da Faraon hag e voe kemeret ar
wreg-mañ e ti Faraon. 16 ha da Abram e voe
graet brav en abeg dezhi : bez' en devoe
deñved, saout, ezen, servijerien, mitizhien,
azenezed ha kañvaled. 17 Met skeiñ a reas an
Aotrou war Faraon reuzioù bras, ha war
e diegezh, en abeg da Sarai, gwreg Abram.
18 Hag e c'halvas Faraon Abram hag e lavaras :
«Petra ac'h eus graet din? Perak n'az poa ket
disklêriet din e oa da wreg? 19 Perak bezañ
lavaret : Va c'hoar eo? He c'hemeret am boa din
da wreg ! ha bremañ pan eo da wreg, kemer-hi
ha kae !» 20 Hag urzhioù diwar e benn a roas
Faraon d'e dud, d'e gas kuit gant e wreg hag
e holl beadra.

13 Abram ha Lot.

1 Hag e pignas Abram eus an Ejipt, gant
e wreg hag holl bezh en devoa, ha Lot gantañ,
war-zu an Negev. 2 Un Abram pinvidik-tre, gant
tropelloù, arc'hant hag aour. 3 Hag ez eas dre
e gampoù, eus an Negev da Vetel, lec'h ma oa
bet e deltenn da gentañ, etre Betel hag Hai
4 lec'h ma oa an aoter en devoa graet diagent.
Hag e pedas eno Abram en anv an Aotrou. 5 Lot,
a gerzhe gant Abram, en devoa ivez deñved,
saout ha teltennoù. 6 ha n'o dougas ken ar vro da
chom a-gevret, rak bez' e oa o madoù re vras :
n'hallent ken chom a-gevret. 7 Hag e veze tabut
etre mêsaerien tropelloù Abram ha reoù Lot,
ha Kanaaniz ha Pereziz a oa o chom er vro.
8 Hag e lavaras Abram da Lot : «Gant na vo ket
tabut etrezon-me ha te, etre va mêsaerien ha da
vêsaerien, rak tud-breudeur ez omp ! 9 Daoust
ha n'emañ ket an holl vro-mañ dirazomp?

Distok eta diouzhimp, pe a-gleiz hag ez in
a-zehoù, pe a-zehoù hag ez in a-gleiz.»
10 Hag e savas Lot e zaoulagad, hag e welas e oa
holl gampoullenn ar Yordan penn-da-benn
douraet, a-raok m'en devoa distrujet an Aotrou
Sodom hag Gomora, a oa evel liorzh an Aotrou,
evel Bro-Ejipt pan erruer e Segor.
11 Hag e tibabas Lot holl gampoullenn ar
Yordan, hag e tigampas Lot er reter, hag
e tistokjont an eil diouzh egile. 12 Abram o chom
e Bro-Ganaan ha Lot o chom e kêrioù ar
gampoullenn, o tinellañ betek Sodom. 13 ha tud
Sodom a oa fall, pec'herien enep an Aotrou
meurbet.

14 An Aotrou a lavaras da Abram, goude ma
voe distoket Lot dioutañ :

«Sav eta da zaoulagad, ha sell, diouzh al
lec'h m'emaout ennañ, war-zu Hanternoz
ha Negev, Reter ha Mor. 15 An holl vro a welez,
dit her roin ha d'az lignez da viken. 16 Lakaat
a rin da lignez evel poultr an douar ; ma c'hellfe
un den niveriñ poultr an douar, da lignez ivez
a vefe niveret ! 17 Sav ! Bale ar vro-se a-hed hag
a-led : dit her roan !» 18 Hag e loc'has Abram,
hag ez eas da chom e Dervenneg Mambre a oa
en Hebron, hag e savas eno un aoter d'an
Aotrou.

14 Brezel Melkisedek.

1 Ha setu, en amzer Amrafel, roue Sennaar,
Arioc'h, roue Ellasar, Kodorlaomor, roue Elam,
ha Tadal, roue Goim, 2 a reas brezel enep Bara,
roue Sodom, Bersa, roue Gomora, Sennaab,
roue Adama, Semeber, roue Seboim, ha roue
Bela pe Segor. 3 Ar re-mañ holl en em gevredas
e traonienn Siddim, pe Mor an Holen.

4 Daouzek vloaz o devoa servijet
Kodorlaomor, met d'an trizekvet bloaz o devoa
dispac'het. 5 D'ar pevarzekvet bloaz ez eas
Kodorlaomor hag ar rouaned a oa gantañ da
skeiñ war Rafaiz en Astarot-Karnaim,
ha Zouziz e Kam, Emiz e Save-Kariataim,
6 ha Horiz war o menez Seir, betek El-Paran,
e-kichen ar gouelec'h. 7 Hag int o tistreiñ hag
o vont da En Mesfat, pe Kades, hag o skeiñ war
holl vaezioù Amalekiz, ha zoken Amoriz, a oa
o chom e Hasasontamar. 8 Neuze e tibradas roue
Sodom, roue Gomora, roue Adama, roue
Seboim ha roue Bela, pe Segor, hag en em
renkjont enep dezho da vrezeliñ e traonienn
Siddim, 9 enep Kodorlaomor, roue Elam, Tadal,
roue Goim, Amrafel, roue Sennaar, hag Arioc'h,
roue Ellasar : pevar roue enep da bemp. 10 E
traonienn Siddim e oa puñsoù, puñsoù bitum,
hag en ur dec'hout, rouaned Sodom hag
Gomora a gouezhas e-barzh, hag an
dilerc'hierien a dec'has d'ar menez. 11 Ar re all
a dapas holl vadoù Sodom hag Gomora, hag an
holl voued o devoa, en ur vont kuit, 12 hag
e tapjont Lot gant e vadoù, mab breur Abram,
en ur vont kuit : hemañ a oa o chom e Sodom.

13 Erruout a reas un tec'had da gontañ se da
Abram an Hebread, a oa o chom e Dervenneg
Mambre an Amoriz, breur Eshkol ha breur
Aner, hag o devoa un emglev gant Abram.
14 Adal ma klevas Abram e oa prizoniad e vreur,
ec'h armas e dud embreget, bugale e di, tri
c'hant triwec'h anezho, evit o argas betek Dan.
15 ha da 'n em lodennañ enep dezho, d'an noz eñ
hag e servijerien, ha da skeiñ warno ha d'o
argas betek Hoba, a zo a-gleiz da Zamas.
16 Adkemer a reas an holl vadoù hag ivez Lot,
e vreur ; e vadoù a voe adkemeret hag ivez ar
gwragez hag an dud.

17 Hag e teuas roue Sodom war-arbenn
dezhañ, goude e zistro p'en doe skoet war
Godorlaomor hag ar rouaned a oa gantañ, da
draonienn Save, pe traonienn ar roue.
18 ha Melkisedek, roue Salem, a zegasas bara
ha gwin ; hemañ a oa beleg an Doue uhel.
19 Hag ouzh e vennigañ e lavaras :

«Benniget ra vezo Abram gant an Doue uhel,
krouer an neñv hag an douar !
20 Benniget an Doue uhel,
a zeroas da enebourien ez taouarn !»

Hag e roas dezhañ an deog a bep tra.
21 Hag e lavaras roue Sodom da Abram :

«Ro din an dud, hag ar madoù,
o c'hemer evidout.»

22 Hag e lavaras Abram da roue Sodom :
«Sevel a ran va dorn etrezek an Aotrou, an
Doue uhel, krouer an neñv hag an douar ! 23 Nag
un neudenn, nag ul lerenn solenn ne gemerin
a gement a zo dit ! Ne lavari ket : me am eus
pinvidikaet Abram ! 24 Netra evidon ! Nemet ar
pezh o deus debret ar baotred ha lod eus ar

gadourien deuet ganit : Aner, Eshkol, ha Mambre ; int avat a gemero o lod !»

15 Emglev Doue gant Abram.

1 Goude an darvoudoù-mañ e komzas an Aotrou ouzh Abram dre weledigezh en ur lavarout : «Bez dizaon, Abram ! Me a vo ur skoed evidout, hag ar gopr dit, bras-meurbet !» 2 Hag e lavaras Abram : «Aotrou Doue, petra a rofes din? Me a ya hep bugale ! merour va zi a zo unan eus Damas : Eliezer.» 3 Hag e lavaras Abram : «Ya ! n'ec'h eus ket roet din a vugale, hag ez eo ur mevel eus va zi a vezo hêr din.» 4 Hag e voe komz an Aotrou outañ o lavarout : «Ne vo ket hemañ da hêr, met unan a zeuio eus da lounezi eo a vo da hêr.» 5 Hag ouzh e degas er-maez, e lavaras : «Sell eta ouzh an neñvoù ! hag ouzh niver ar stered, ma c'hellez o niveriñ !» hag e lavaras dezhañ : «Evel-se e vo da vugale ! » 6 Hag e kredas en Aotrou, hag e voe kontet se dezhañ evel reizhded.

7 Hag e komzas outañ : «Me, an Aotrou, eo an Hini en deus da dennet eus Our Kaldea evit reiñ dit an douar-mañ da hêrezh.» 8 Hag e lavaras : «Aotrou Doue ! dre benaos e ouezin e vo din da hêrezh?» 9 Hag e lavaras dezhañ : «Tap din un annoar tri bloaz, ur c'havr a dri, un tourz a dri, un durzhunell hag ur goulm !» 10 Hag e kerc'has dezhañ an holl re-mañ, hag o zroc'has dre an hanter, hag e lakaas an eil hanter e-keñver egile ; met an evned n'en devoa ket o daouhanteret. 11 Hag e tiskenne an evned-preizh war ar c'horfoù, hag o dichoual a rae Abram.

12 Edo an heol o vont (da guzh) hag ur c'housk-pounner a gouezhas war Abram, ha setu ur spont, un deñvalijenn vras o kouezhañ warnañ. 13 Hag e lavaras (an Aotrou) da Abram : «Gouzout a ouezi e vo estrenien da vugale en ur vro na vo ket dezho hag e vezint sklavaet ha poaniet eno pevar c'hant vloaz. 14 Met ar bobl o devo servijet a vo barnet ganin, ha goude-se e kuitaint gant madoù bras. 15 ha mont a ri davet da hendadoù e peoc'h, e-barzh ar bez, en ur gozhni vat. 16 Ar pevare rumm eo a zistroio amañ, met ne vo ket peurdremenet drougiezh an Amoriz a-benn neuze.»

17 An heol a oa aet, teñvalijenn a oa, ha setu ur forniad-moged ha flammoù-tan o tremen etre an tammoù. 18 En deiz-se e tivizas an Aotrou gant Abram un emglev, en ur lavarout :

«D'az pugale e roin ar vro-mañ, adalek stêr an Ejipt betek ar Stêr vras, ar stêr Eufrata,

19 Kinaiz, Keneziz, Kedmoniz, 20 Hitiz, Pereziz, Rafiz, 21 Amoriz, Kanaaniz, Gergesiz, Jebousiz.»

16 Ismael, mab kentañ Abram.

1 Ha Sarai, gwreg Abram, n'he doe ket roet bugale dezhañ. Met bez' he devoa ur vatezh Ejiptiadez anvet Agar. 2 Hag e lavaras Sarai da Abram : «Setu m'en deus harzet ouzhin an Aotrou da gaout bugale. Kae eta davet va matezh : marse em bo ur mab diouti.» Hag e sentas Abram ouzh mouezh Sarai. 3 ha pa gemeras Sarai, gwreg Abram, Agar an Ejiptiadez, he matezh, e oa dek vloaz abaoe ma oa Abram o chom e Bro-Ganaan, hag e roas anezhi da Abram, he fried, da wreg. 4 Hag ez eas davet Agar, a goñsevas. ha pa welas he devoa koñsevet, e voe disprizet hec'h itron ouzh he daoulagad.

5 Hag e lavaras Sarai da Abram : «Kunujennet on en abeg dit ! Lakaet em boa va matezh etre da zivrec'h, ha p'he deus gwelet he doa koñsevet, ez on bet disprizet ouzh he daoulagad. Ra varno an Aotrou etrezon-me ha te !» 6 Hag e lavaras Abram da Sarai : «Emañ da vatezh ez taouarn ! Gra dezhi evel ma plijo dit.» Hag e reas poan dezhi Sarai, ken na dec'has diouti. 7 Hag he c'havout a reas Ael an Aotrou e-kichen ur feunteun-dour er gouelec'h, e-kichen ar feunteun war hent Sour. 8 Hag e lavaras : «Agar !, matezh Sarai ! a belec'h e teuez, ha da belec'h ez?» Hag hi da lavarout : «Eus ti Sarai, va itron, e tec'han.» 9 Hag e lavaras dezhi Ael an Aotrou : «Kae en-dro davet da itron, nag az pefe poan dindan he dorn.» 10 Hag e lavaras dezhi Ael an Aotrou : «Lies e liesain da vugale, ken na vint diniver, kement e vezint !» 11 Hag e lavaras dezhi Ael an Aotrou :

«Setu te ac'hub, genel a ri ur mab
ha gervel a ri e anv Ismael,
rak selaouet en deus an Aotrou ouzh da boan.
12 Met hemañ a vo un azen-gouez a zen,

e zorn war an holl, ha dorn an holl warnañ,
hag enep e vreudeur e chomo.»

13 Hag hi o pediñ anv an Aotrou a gomze
ganti : «Te a zo un Doue a weledigezh, rak,
emezi, eñ zoken amañ am eus gwelet, goude
ma'z on bet gwelet gantañ !» 14 Setu perak
e c'halver ar puñs-mañ Puñs Lahai-Roi, a zo
etre Kades ha Bared. 15 Hag e c'hanas Agar da
Abram ur mab, hag e c'halvas Abram anv e vab,
he devoa ganet Agar, Ismael. 16 Abram a oa un
den a c'hwec'h vloaz ha pevar -ugent pa c'hanas
Agar Ismael da Abram.

17 An amdroc'h, arouez an emglev.

1 Bez' e oa Abram ur paotr a naontek vloaz
ha pevar-ugent pa 'n em ziskouezas an Aotrou
da Abram, hag e lavaras dezhañ : «Me eo an
Doue Hollc'halloudek. Kerzh dirazon ha bez
didamall, 2 hag e lakain va emglev etrezon-me
ha te, ha da greskiñ a rin muioc'h-mui.»
3 Kouezhañ a reas Abram war e zremm, hag
e komzas outañ Doue, o lavarout : 4 «Ya, bez'
em bo un emglev ganit, bez' e vi tad un engroez
a bobloù. 5 Ne vo ket galvet ken da anv Abram,
met bez' e vo da anv Abraham, rak tad un
engroez a bobloù az lakain, 6 ouzh da ober
frouezhiñ muioc'h-mui, ha da lakaat a rin da
vezañ pobloù, ha rouaned diouzhit a zeuio.
7 Sevel a rin va emglev etrezon-me ha te, ha da
vugale war da lerc'h, pep rumm anezho, un
emglev peurbad, ma vin da Zoue hag hini da
vugale war da lerc'h. 8 Hag e roin dit ha d'az
pugale war da lerc'h ar vro m'emaout enni : war
holl vro Ganaan e vi perc'henn da viken, hag
e vin o Doue.»

9 Hag e lavaras Doue da Abraham :
«Evidout-te, va emglev a viri, te ha da vugale
war da lerc'h, e pep rumm. 10 Setu an emglev
a virot, etrezon-me ha c'hwi, da vugale war da
lerc'h : amdroc'het e vo ganeoc'h an holl
baotred. 11 Troc'hañ a reot ho kroc'hen-amdroc'h,
hag e vo se arouez an emglev etrezon-me
ha c'hwi. 12 D'an oad a eizh deiz e vo amdroc'het
an holl baotred ganeoc'h a rumm da rumm :
bugale an ti, pe bet prenet evit arc'hant digant
an estren, ha n'int ket eus ho pugale.
13 Amdroc'het e vo bugale da di, hag ar re bet
prenet evit arc'hant, hag e vo va emglev en ho
kig, un emglev peurbad. 14 An hini diamdroc'h,
ar paotr na vo ket troc'het e groc'hen amdroc'h,
lamet e vo an den-se a-douez e genvroiz : va
emglev en deus freuzet.»

15 Hag e lavaras Doue da Abraham : «Sarai,
da wreg, ne c'halvi ket hec'h anv Sarai met Sara
a vo hec'h anv. 16 Me a vennigo homañ ; ez an da
reiñ diouti, dit-te, ur mab ; he bennigañ a rin
hag e teuio da vout pobloù, rouaned broadoù
diouti a zeuio.» 17 Hag e kouezhas Abraham war
e zremm, o c'hoarzhin, en ur lavarout en
e galon : «Un den a gant vloaz en defe ur mab?
ha Sara, ur vaouez a zek vloaz ha pevar-ugent,
he defe ur bugel?» Hag e lavaras Abraham da
Zoue : «Ismael da vevo dirazout !»
19 Hag e lavaras Doue : «Daoust da se, Sara, da
wreg, a c'hano dit ur mab, hag e c'halvi e anv
Izaak, hag e savin va emglev gantañ, un emglev
peurbad, evit e lignez war e lerc'h. 20 Evit Ismael
ivez az selaouan : e vennigañ a rin, hag e lakaat
da gaout frouezh, da greskiñ muioc'h-mui
Daouzek priñs a vo eus e vugale, hag e lakaat
a rin da vezañ ur boblad vras. 21 Ya, va emglev
a savin gant Izaak, a c'hano dit Sara d'ar
mare-mañ a-benn bloaz.» 22 Peurechuet da gomz
gantañ e pignas Doue a-gichen Abraham.

23 Hag e kemeras Abraham Ismael e vab,
hag holl vugale e di, hag an holl re brenet evit
arc'hant, holl baotred an dud a oa e ti Abraham,
hag e troc'has o c'hroc'hen-amdroc'h an deiz-se
end-eeun, evel m'en devoa lavaret dezhañ
Doue. 24 Abraham a oa un den a naontek vloaz
ha pevar-ugent pa voe troc'het
e groc'hen-amdroc'h, 25 hag Ismael e vab, ur
paotr a drizek vloaz pa voe troc'het
e groc'hen-amdroc'h. 26 D'an deiz-se e voe
amdroc'het Abraham hag Ismael e vab, 27 hag
holl dud e di ganet en e di ; hag ar re en devoa
bet evit arc'hant digant estrenien a voe
amdroc'het gantañ.

18 Gweledigezh e Mambre.

1 Hag en em ziskouezas dezhañ an Aotrou
e Dervenneg Mambre. Edo en e goazez
e toull-dor an dinell, rak tomm e oa an deiz.
2 Hag e savas e zaoulagad, hag e welas tri den
en o sav en e geñver. Ouzh o gwelout e redas
war-arbenn dezho, eus toull-dor an dinell, hag
e stouas d'an douar, 3 en ur lavarout : «Aotrou,
mar kavan gras ouzh da zaoulagad, na dremen
ket hebiou da servijer ! 4 Kerc'het e vo ur banne
dour, hag e walc'hot ho treid, hag e tiskuizhot

dindan ar gwez. [5] Ez an da dapout un tamm bara
da souten ho kalonoù ; goude-se ez eot
war-raok ; evit-se ez oc'h tremenet ti ho
servijer !» Hag e lavarjont : «Gra evel ma
lavarez !»

[6] Hag e hastas Abraham d'an dinell da
gaout Sara en ur lavarout : «Timat ! tri 'sea'
vleud, flourenn ! ha mezañ, hag ober
kachennoù !» ha d'ar saout e redas Abraham,
hag e tapas ul leue tener ha brav, a roas d'ar
mevel, hag hemañ a hastas en aozañ.
[8] Hag e tapas amann ha laezh hag al leue aozet,
a lakaas dirazo. Hag en em zalc'has en
o c'hichen dindan ar gwez, hag e tebrjont.

[9] Hag int da lavarout dezhañ : «Pelec'h
emañ Sara da wreg?» Hag eñ da lavarout :
«Emañ en dinell.» [10] Hag e lavaras : «Addont
a raimp du-se d'ar bloaz nevez, hag ur mab he
devo bet Sara da wreg.» ha Sara a oa o selaou
e toull-dor an dinell, a-drek dezhañ.
[11] Hag Abraham ha Sara a oa kozh, erruet en
oad, ha paouezet he doa Sara da gaout mizioù
evel ar merc'hed, [12] hag e c'hoarzhas Sara en he
diabarzh en ur lavarout : «ha goude ma'z on
uzet, em befe plijadur, ha va aotrou ken kozh.»
[13] Hag e lavaras an Aotrou da Abraham : «Perak
e c'hoarzh Sara en ur lavarout : ha gwir eo em
befe ur bugel, me ken kozh? [14] ha dic'hallus d'an
Aotrou e vefe un dra? D'ar mare ma tistroin
du-se, d'ar bloaz nevez, he devo Sara ur mab.»
[15] ha gaouiadez, Sara a lavaras : «N'em eus ket
c'hoarzhet», rak aon he devoa, met lavarout
a reas eñ : «Eo ! c'hoarzhet ac'h eus !»

[16] Hag e savas alese an dud, hag e selljont
war-zu Sodom ; Abraham a gerzhe ganto, da
gas anezho. [17] Hag an Aotrou da lavarout :
«Kuzhat a rafen ouzh Abraham ar pezh a rin?
[18] Abraham a vo ur bobl vras ha kreñv !
Benniget e vo drezañ holl bobloù an douar !
[19] Graet em eus anaoudegezh gantañ, ma roio
urzh d'e vugale, d'e diegezh war e lerc'h, da
virout hent an Aotrou, en ur ober ar reizhded
hag ar gwir, hag e tegaso an Aotrou war
Abraham ar pezh en deus lavaret dezhañ.»
[20] Hag e lavaras an Aotrou : «Klemmoù a zo
enep Sodom hag Gomora, gwall vras !
O fec'hed a zo grevus-meurbet ! [21] Ez an da
ziskenn, da welout hag-eñ, hervez ar c'hlemmoù
deuet betek ennon, e reont a-grenn? ha mar n'eo
ket se, e ouezin.»

[22] Distroet alese, ar wersed a yeas da
Sodom, hag Abraham a oa chomet dirak an
Aotrou. [23] Hag e tostaas Abraham da lavarout :
«Daoust hag e raski an den reizh gant an hini
fallakr? [24] Marse ez eus hanter kant den reizh
e kêr? Hag-eñ e raski, hep pardoniñ d'al lec'h-se
abalamour d'an hanter kant den reizh a zo
e-barzh? [25] Pell diouzhit ober un dra evel-se !
Ober mervel an hini reizh gant ar fallakr !
ha bez' e vefe an hini reizh evel ar fallakr? Pell
diouzhit ! Ha barner an douar a-bezh ne rofe ket
ar gwir?» [26] Hag e lavaras an Aotrou : «Mar
kavan e Sodom hanter kant den reizh e kêr,
e pardonin d'an holl lec'h-mañ abalamour
dezho.» [27] Hag e respontas Abraham en ur
lavarout : «Dichek a-walc'h ez on da gomz ouzh
va Aotrou, me poultr ha ludu ! [28] Marse e vanko,
war an hanter kant den reizh, pemp?
Hag e tistruji, evit ar pemp-se, ar gêr a-bezh?»
Hag e lavaras : «N'he distrujin ket, mar kavan
e-barzh pemp ha daou-ugent.»
[29] Hag e kendalc'has da gomz outañ, o lavarout :
«Marse ne vo kavet e-barzh nemet
daou-ugent?» Hag e lavaras : «Ne rin ket,
abalamour d'an daou-ugent-se.»
[30] Hag e lavaras : «Mar plij ! na gounnar ket,
Aotrou, komz a ran c'hoazh : marse ne vo kavet
e-barzh nemet tregont?» Hag e lavaras : «Ne rin
ket, mar kavan e-barzh tregont.»
[31] Hag e lavaras : «Hardizh a-walc'h e vin
c'hoazh da gomz ouzh va Aotrou ! Marse ne vo
kavet e-barzh nemet ugent?» Hag e lavaras :
«N'he distrujin ket evit an ugent-se.»
[32] Hag e lavaras : «Mar plij ! na gounnar ket !
Aotrou ! ne gomzin nemet ur wezh ken : marse
ne vo kavet eno nemet dek?» Hag e lavaras :
«N'he distrujin ket evit an dek-se ! » [33] Hag ez
eas kuit an Aotrou, o vezañ echuet da gomz
ouzh Abraham, hag Abraham a zistroas d'ar gêr.

19 Distruj Sodom hag Gomora.

[1] Hag ec'h erruas an daou Ael e Sodom
d'abardaez. ha Lot a oa en e goazez ouzh dor
Sodom. Ouzh o gwelout, Lot a savas
war-arbenn dezho, hag e stouas, e zremm d'an
douar. [2] Hag e lavaras : «Plijit, Aotrou, distroit
da di ho servijer evit tremen an noz
ha gwalc'hiñ ho treid, hag abred savet, ez eot

gant ho hent.» Hag e lavarjont : «Nann ! war al
leur-gêr e tremenimp an noz !» 3 Hag e pouezas
warno kement ma tistrojont davetañ da vont en
e di. Hag e reas dezho ur pred gant bara
dic'hoell, pobet, hag e tebrjont. 4 Ne oant ket aet
da gousket, ha setu gwazed kêr, gwazed Sodom
o tont en-dro d'e di, eus ar re yaouankañ d'ar re
goshañ : an holl dud a-grenn. 5 Hag int o huchal
war Lot en ur lavarout dezhañ : «Pelec'h emañ
ar baotred a zo deuet du-se evit an noz? Kas-int
er-maez davedomp, m'o anavezimp !» 6 Mont
a reas daveto Lot war an treuzoù, an nor
prennet a-drek dezhañ. 7 Hag e lavaras : «Mar
plij ! va breudeur, na rit ket a zroug ! 8 Bez' em
eus div verc'h ha n'o deus anavezet den, Ez an
d'o c'has davedoc'h, hag e reot dezho ar pezh
a vo mat ouzh ho taoulagad. Met d'ar
baotred-mañ ne reot netra, peogwir ez int deuet
e goudor va zoenn.» 9 Hag e lavarjont : «Karzh
alese !» hag e lavarent : «Unan nevez-deuet
amañ a ray al lezenn? ac'hanta ! droug a raimp
dit e-lec'h dezho !» Hag int da waskañ war an
den, war Lot, meurbet, darbet dezho drailhañ an
nor. 10 Met kas a reas ar wersed o dorn da sachañ
Lot daveto en ti, hag an nor a brennjont.
11 Hag ar baotred, war dreuzoù an ti, a voe skoet
dall, eus ar bihanañ betek ar brasañ, hag
e skuizhjont o klask toull an nor.
12 Hag e lavaras ar wersed da Lot : «Piv c'hoazh
ac'h eus amañ? ur mab-kaer, da vibien, da
verc'hed, ha kement hini ac'h eus e kêr, o c'has
ac'halen ! 13 ma tistrujimp al lec'h-mañ, rak bras
eo ar c'harmadeg war o c'hont dirak an Aotrou,
hag en deus hor c'haset an Aotrou d'o
distrujañ.» 14 Hag ez eas Lot da gomz ouzh
e vibien-kaer, grataet d'e verc'hed, hag
e lavaras : «Savit ! Kit eus al lec'h-mañ, rak
distrujañ a ra an Aotrou ar gêr !» Met bez' e voe
ur mousc'hoarzh e daoulagad e vibien-gaer.

15 Pa voe ar gouloù-deiz o sevel, e sachas ar
gannaded war Lot en ur lavarout : «Sav ! kemer
da wreg ha da ziv verc'h a zo amañ, pe e vi
rasket e-barzh kastiz ar gêr.» 16 Evel ma talee,
e krogas ar wersed en e zorn, e dorn e wreg,
e dorn e ziv verc'h a-drugar d'an Aotrou en
e geñver. Hag int en kasas hag en lezas er-maez
eus kêr. 17 Hag ouzh e gas er-maez e lavarjont :
«Tec'h kuit, war var da vuhez ! hep sellout
a-drek dit hep chom neblec'h er
gampoullenn-mañ ! d'ar menez tec'h kuit pe
e vi rasket !» 18 Hag e lavaras Lot dezho : «Nann
da ! Aotrou ! Mar en deus kavet da servijer gras
ouzh da zaoulagad, ken bras eo bet da drugar er
pezh ac'h eus graet em c'heñver, e lezi bev va
ene ! Evidon-me n'hallin ket tec'hel d'ar menez
pe e stagfe warnon ar gwalleur hag e varvfen !
20 Bez' ez eus ur gêr amañ tost a-walc'h, da
dec'hout enni. Daoust ma'z eo bihan, va lez da
vont di, daoust ma'z eo bihan, e vevo va ene !»
21 Hag e lavaras dezhañ : «Sevel a ran da zremm
war ar poent-se ivez, ne raskin ket ar gêr
a lavarez. 22 Hast afo tec'hout di, rak n'hallan
ober netra, ken na vi erru e-barzh.» Setu perak
ez eo bet galvet anv ar gêr-se : Segor.

23 An heol a oa o sevel war an douar ha Lot
oc'h erruout e Segor, 24 hag an Aotrou a c'hlavias
war Sodom ha Gomora soufr ha tan, a-berzh an
Aotrou, eus an neñvoù. 25 Hag e reveulzias ar
c'hêrioù-mañ hag ar gampoullenn a-bezh, holl
annezidi ar c'hêrioù hag holl blantennoù an
douar. 26 Hag e sellas e wreg en a-dreñv hag
e teuas da vout ur peul-holen.

27 Sevel a reas Abraham abred etrezek al
lec'h ma oa en em zalc'het dirak an Aotrou,
28 hag e sellas war-zu Sodom ha Gomora, ha war
holl c'horre bro ar gampoullenn, hag e welas
e save moged eus an douar evel moged ur forn.
29 Pa 'n devoa distrujet Doue kêrioù ar
gampoullenn, en devoa soñjet Doue en
Abraham, ha kaset Lot eus kreiz ar reveulzi, pa
reveulzias ar c'hêrioù ma chome enno Lot.

30 Pignal a reas Lot eus Segor da chom war
ar menez, hag e ziv verc'h gantañ, rak aon en
devoa da chom e Segor. Chom a reas en ur
c'hev, eñ hag e ziv verc'h. 31 Hag e lavaras an
hini henañ d'an hini yaouankañ : «Hon tad a zo
kozh, ha n'eus den er vro da zont davedomp
evel ma'z eo ar c'hustum dre-holl war an douar.
32 Deus ! mezvomp hon tad gant gwin, hag
e kouskimp gantañ, hag e roimp buhez, dre hon
tad, da vugale.»

33 Hag e rojont da evañ d'o zad gwin en
noz-se. Hag ez eas an hini henañ da gousket
gant he zad, hep gouzout dezhañ pa
c'hourvezas-hi na pa savas. 34 Hag antronoz
e lavaras an hini henañ d'an hini yaouankañ :
«Kousket em eus dec'h gant va zad, lakaomp-eñ
da evañ gwin c'hoazh fenoz, hag ez i da gousket
gantañ, hag e roimp buhez, eus hon tad, da

vugale.» [35] Hag int o reiñ da evañ c'hoazh en
noz-se d'o zad, gwin. Hag en em lakaas an hini
yaouankañ da gousket gantañ, hep gouzout
dezhañ na pa c'hourvezas-hi na pa savas.
[36] Hag o devoa koñsevet div verc'h Lot diouzh
o zad. [37] Hag e c'hanas an hini henañ ur mab,
o c'hervel e anv : Moab ; hemañ hendad Moab
betek hiziv. [38] An hini yaouankañ a c'hanas ur
mab hag e c'halvas e anv : Ben-Ami, a zo
hendad mibien Amon betek hiziv.

20 Abraham e ti Abimelek.

[1] Hag e loc'has alese Abraham evit bro an
Negev, evit chom etre Kades ha Sour, hag e reas
e annez e Gerar. [2] Hag e lavaras Abraham eus
Sara, e wreg : «Va c'hoar eo», hag e kasas
Abimelek, roue Gerar, (tud) da dapout Sara.
[3] Met mont a reas Doue da gaout Abimelek dre
huñvre en noz hag e lavaras dezhañ : «Te a ya
da vervel abalamour d'ar wreg ac'h eus tapet :
homañ he deus ur pried.» [4] Abimelek, ha n'en
doa ket tostaet outi, a lavaras : «Aotrou ! Tud
reizh ivez a lazhez? [5] Daoust ha n'en deus ket
lavaret din : 'Va c'hoar eo', hag hi a lavare :
'Va breur eo' ! Didamall, va c'halon, ha naet va
daouarn eo am eus graet se.» [6] Hag e lavaras
dezhañ an Aotrou dre huñvre : «Gouzout a ran
ez eo didamall a galon ec'h eus graet se, hag em
eus harzet ouzhit, me ivez, a bec'hiñ ouzhin :
peogwir n'em eus ket lezet ac'hanout da stekiñ
outi. [7] Bremañ e taskori e wreg d'an den-se : ur
profed eo, hag e pedo evidout, ma vevi. Mar
n'he daskorez ket, avat, gouez e varvi, te hag an
holl re a zo dit.»

[8] Hag abred savet, Abimelek, d'ar beure,
a c'halvas e holl servijerien, hag e kontas an
holl draoù-mañ ouzh o divskouarn, hag aon
o devoa an dud-se meurbet. [9] Hag e c'halvas
Abimelek Abraham hag e lavaras dezhañ :
«Petra ac'h eus graet dimp? e petra em boa
pec'het a-enep dit? ha kaset az pefe warnon
ha war va rouantelezh ur pec'hed bras? traoù
ha na reer ket ac'h eus graet dimp !»
[10] Hag e lavaras Abimelek da Abraham : «Petra
e oas e sell da ober gant an dra-se?»
[11] Hag e lavaras Abraham : «Lavarout a raen :
N'eus ket a zoujañs Doue el lec'h-mañ, ha va
lazhañ a raint abalamour d'am gwreg,
[12] ha neuze, gwir eo ez eo va c'hoar : merc'h va
zad eo, hep bezañ merc'h d'am mamm, hag em
eus bet anezhi da wreg. [13] Evel m'o deus va
c'haset an doueed da gantreal eus ti va zad, em
eus lavaret dezhi : Setu ar c'hras a ri din
e kement lec'h ma'z aimp : lavar diouzhin : va
breur eo.» [14] Hag e kerc'has Abimelek deñved
ha saout, servijerien ha mitizhien, hag o roas da
Abraham en ur zaskoriñ dezhañ Sara, e wreg.
[15] Hag e lavaras Abimelek : «Emañ va bro
dirazout ; lec'h ma plijo dit e chomi.» [16] Ha da
Sara e lavaras : «Reiñ a ran mil bezh-arc'hant
d'az preur : se a vo dit ur gwel-daoulagad evit
an holl re a zo ganit, hag eus pep tra ez out
didamall.» [17] Hag e pedas Abraham Doue, hag
e pareas Doue Abimelek, e wreg hag e vitizhien
hag o devoe bugale, [18] rak klozet en devoa an
Aotrou ar mammoù e ti Abimelek abalamour da
Sara, gwreg Abraham.

21 Ganedigezh Izaak. Ismael argaset. Emglev gant Abimelek.

[1] An Aotrou a weladennas Sara evel m'en
devoa lavaret ; ober a reas an Aotrou evit Sara
ar pezh en devoa grataet. [2] Hag o vezañ
koñsevet e c'hanas Sara da Abraham ur mab eus
e gozhni, d'ar mare m'en devoa grataet dezhañ
Doue. [3] Hag e c'halvas Abraham anv ar mab
ganet dezhañ gant Sara : Izaak. [4] Hag ec'h
amdroc'has Abraham Izaak, e vab, oadet a eizh
deiz, evel m'en doa gourc'hemennet dezhañ
Doue. [5] Hag Abraham a oa un den kant vloaz pa
voe ganet dezhañ Izaak, e vab. [6] Lavaret he
devoa Sara :

«Ober a ra din c'hoarzhin, Doue !
pa vo klevet se, e vo graet fent ganin !»

[7] Hag e lavaras :

«Piv en dije kontet da Abraham
e vije bet maget mibien gant Sara?
Koulskoude em eus ganet ur mab eus
e gozhni !»

[8] Ha kresket ar bugel, e voe dizonet, hag
e reas Abraham ur pred bras en deiz ma tizonas
Izaak. [9] Met gwelout a reas Sara mab Agar an
Ejiptiadez, ar mab he doa ganet da Abraham,
o c'hoarzhin. [10] Hag e lavaras da Abraham :
«Argas ar vatezh-se hag he mab ! ma na vo ket
hêr mab ar sklavez-se gant va mab, gant Izaak !
» [11] Hag e tisplijas ar gomz-mañ, kenañ, da
Abraham, diwar-benn e vab. [12] Met lavarout
a reas Doue da Abraham : «Na vez ket chalet

gant ar paotr bihan na gant da vatezh Petra
bennak ma lavaro dit Sara, sent ouzh he
mouezh, rak dre Izaak e vo anvet da lignez.
13 Met ivez mab ar vatezh, da vezañ ur bobl hen
lakain, rak da vugel eo.» 14 ha savet Abraham
abred, e kemeras bara hag ur sac'h-dour, a roas
da Agar, a lakaas war he skoaz gant ar bugel,
hag he c'hasas kuit ; hag hi o vont da gantreal
dre ouelec'h Bersabea. 15 Pa voe diviet an dour
er sac'h-lêr, e taolas ar bugel dindan ur bod,
16 hag ez eas en he c'hoazez rag-enep, war-hed
un tenn-gwareg, en ur lavarout : «Gant na welin
ket marv ar bugel !» Hag en he c'hoazez a-dal
dezhañ, e savas he mouezh da zifronkañ.
17 Hag e klevas Doue mouezh ar paotr bihan,
hag e huchas Ael Doue war Agar diouzh an
neñv, hag e lavaras dezhi : «Petra ac'h eus,
Agar? Bez dizaon ! klevet en deus Doue
mouezh an hini bihan lec'h m'emañ ! 18 Sav !
Samm ar paotr bihan-se, krog gant da zorn
ennañ, rak ur bobl vras en lakain da vezañ !»
19 Hag e tigoras Doue he daoulagad hag e welas
ur puñs-dour, hag ez eas da gargañ ar sac'h-lêr
a zour, hag e roas da evañ d'ar paotr bihan.
20 Hag e voe Doue gant hemañ bihan, hag
e kreskas. Chom a reas er gouelec'h, hag e voe
un tenner-gwareg. 21 Edo e vamm e gouelec'h
Paran, pa gemeras evitañ e vamm ur wreg eus
Bro-Ejipt.

22 D'ar mare-se e komzas Abimelek,
ha Pikol, jeneral e arme, ouzh Abraham,
o lavarout : «Doue a zo ganit e kement tra
a rez ! 23 Ha bremañ, tou din, dre Zoue, amañ,
n'am douelli ket, (me) na va c'herentiezh na va
lignez. Diouzh ar c'hras am eus graet ez-keñver
e ri em c'heñver, hag e-keñver ar vro emaout
enni.» 24 Hag e lavaras Abraham : «Touiñ
a ran !» 25 Met rebechoù a reas Abraham da
Abimelek a-zivout ur puñs-dour o devoa laeret
mevelien Abimelek. 26 Hag e lavaras Abimelek :
«N'ouzon ket piv en deus graet an dra-se ; n'az
poa ket kontet se din ha me va-unan n'em boa
klevet netra ken eo hiziv.» 27 Hag e tapas
Abraham deñved ha saout, hag o roas da
Abimelek, hag e tivizjont o-daou un emglev.
28 Met lakaat a reas Abraham seizh dañvadez
a-gostez. 29 Hag e lavaras Abimelek da
Abraham : «Petra eo ar seizh dañvadez-se
a lakaez a-gostez?» 30 Hag e lavaras : «Seizh
dañvadez a zegemeri eus va dorn abalamour din
da gaout un testeni em boa kleuzet ar puñs-se.»
31 Setu perak eo bet galvet al lec'h-se Bersabea,
rak eno o devoa touet o-daou, 32 hag e tivizjont
un emglev e Bersabea. Hag e savas Abimelek,
ha Pikol, jeneral e arme, da zistreiñ da vro ar
Filistiz. 33 Hag e plantas ul lorn e Bersabea hag
e pedas eno anv an Aotrou Doue peurbadel.
34 Hag e chomas Abraham e bro ar Filistiz
deizioù niverus.

22 Aberzh Izaak.

1 Ha setu, goude an darvoudoù-mañ, Doue
da amprouiñ Abraham en ur lavarout dezhañ :
«Abraham ! » Hag eñ da respont : «Setu me
amañ !» 2 Hag e lavaras : «Kemer da vab, da
unvab a garez, Izaak, ha kae da vro Moria, hag
aberzh anezhañ e loskaberzh war ur menez
a lavarin dit !» 3 Hag e savas Abraham abred,
hag e sternas e azen, hag e kemeras e zaou
vevel gantañ, hag Izaak e vab, hag e faoutas
koad an aberzh, hag ez eas etrezek al lec'h en
devoa lavaret dezhañ Doue. 4 D'an trede devezh,
e savas Abraham e zaoulagad hag e welas al
lec'h er pellder. 5 Hag e lavaras Abraham d'e
vevelien : «Chomit-hu amañ gant an azen. Me
hag ar paotr bihan a ya betek du-hont da
azeuliñ, hag e tistroimp davedoc'h.»
6 Hag e kemeras Abraham koad an aberzh d'e
lakaat war Izaak e vab ha da dapout en e zorn
an tan hag ar gontell, hag e kerzhjont o-daou
a-gevret. 7 Hag e komzas Izaak ouzh Abraham
e dad, o lavarout : «Va zad !» Hag e lavaras :
«Ya ! va mab» Hag e lavaras : «Bez' ez eus tan
ha koad, met pelec'h emañ an oan evit an
aberzh?» 8 Hag e lavaras Abraham : «Doue
a welo evit oan an aberzh, va mab !» Hag ez
aent o-daou a-gevret. 9 Hag erruet el lec'h en
devoa lavaret dezhañ Doue, e savas eno
Abraham un aoter, a renkas ar c'hoad,
a liammas Izaak, e vab hag e lakaas anezhañ
war an aoter, war ar c'hoad, 10 hag e kasas
Abraham e zorn d'ar gontell evit diwadañ
e vab. 11 Met huchal a reas warnañ Ael an
Aotrou eus an neñvoù, o lavarout : «Abraham !
Abraham !» Hag eñ da lavarout : «Setu me
amañ !» 12 Hag e lavaras : «Arabat kas da zorn
war ar paotr ! nag ober dezhañ netra ! rak
bremañ ec'h ouzon e toujez Doue, pa n'ec'h eus
ket dinac'het da unvab ouzhin !» 13 Hag e savas
Abraham e zaoulagad hag e welas e oa ur

maout a-drek, sac'het er brouskoad dre
e gerniel. Hag ez eas Abraham da dapout ar
maout-se hag e reas gantañ an holloskad e-lec'h
gant e vab. 14 Gervel a reas Abraham anv al
lec'h-se : an Aotrou a welo, hag e lavarer war ar
menez : «An Aotrou a welo.»

15 Hag e huchas Ael an Aotrou war Abraham
adarre, eus an neñv, 16 en ur lavarout : «Drezon
en touan, diougan an Aotrou, peogwir ec'h eus
graet an dra-se, ha n'ec'h eus ket espernet da
unvab, 17 da vennigañ a rin, lies e liesain da
vugale, evel stered an neñvoù, evel an traezh
war aodoù ar mor. Hag e perc'henno da lignez
dorioù hec'h enebourien. 18 Benniget e vo ez
lignez holl bobloù an douar, o vezañ m'ec'h eus
sentet ouzh va mouezh.»

19 Hag e tistroas Abraham davet e vevelien,
hag e savjont evit mont a-gevret etrezek
Bersabea. Hag e chomas Abraham e Bersabea.

20 ha setu, goude an darvoudoù-mañ, e voe
roet ur c'heloù da Abraham, lavaret dezhañ :
Roet he deus Melka, hi ivez, bugale da Nac'hor,
da vreur : 21 Ous, an hini henañ, Bouz, e vreur,
Kamouel, tad Aram, 22 Kased, Azau, Feldas,
Iedlaf, ha Batuel 23 a engehentas Rebeka. An
eizh-mañ eo he doa ganet Melka da Nac'hor,
breur Abraham. 24 E adwreg hec'h anv Reuma,
he doa ganet Tabee, Gaham, Tahas, ha Maac'ha.

23 Ur bez prenet en Hebron.

1 Hag e voe buhez Sara kant seizh vloaz
warn-ugent, bloavezhioù buhez Sara.
2 Hag e varvas Sara e Karia-Tarbe, pe Hebron,
e Bro-Ganaan. Hag ez eas Abraham d'ober
kañv da Sara, da ouelañ dezhi. 3 Pa savas
Abraham diwar zremm e hini varv, e komzas
ouzh mibien Het en ur lavarout : 4 «Estren
emaon o chom en ho touez. Va lezit da gaout ur
bez du-se evit beziañ va hini varv a-zirazon.»
5 Hag e respontas mibien Het da Abraham,
o lavarout dezhañ : 6 «Selaou-ni, Aotrou : Ur
priñs Doue ez out en hon touez ! Dibab ur bez
eus hor re evit beziañ da hini varv. Den ebet
ac'hanomp ne zinac'ho e vez ouzhit evit beziañ
da hini varv.»

7 Hag e savas Abraham, hag e stouas dirak
pobl ar vro, dirak mibien Het. 8 Hag e komzas
outo en ur lavarout : «Ma teurvez ganeoc'h e vo
beziet va hini varv a-dirazon, va selaouit ;
pouezit evidon war Efron, mab Seor, 9 hag
e roio din kev Mac'hpela a zo dezhañ hag a zo
e penn e bark ; evit ar gont arc'hant rez en roio,
din da gaout en ho touez ur bez.» 10 Efron a oa
en e goazez e-touez mibien Het, hag e respontas
Efron an Hettiad da Abraham, ouzh divskouarn
mibien Het, holl deuet betek dor kêr, en ur
lavarout : 11 «Nann da ! Aotrou ! Selaou ouzhin !
Ar park-se a roan dit gant ar c'hev a zo ennañ :
dit en roan, dirak daoulagad mibien va fobl en
roan dit evit beziañ da hini varv.»

12 Hag e stouas Abraham dirak pobl ar vro,
13 hag e komzas ouzh Efron, ouzh divskouarn
pobl ar vro, en ur lavarout : «Teurvez selaou
ouzhin ! Reiñ a rin arc'hant ar park : en
degemer diganin, hag e lakain er bez va hini
varv eno.» 14 Hag e respontas Efron da
Abraham, o lavarout dezhañ : 15 «Aotrou, selaou
ouzhin ! Ur pezh douar a bevar c'hant sikl
arc'hant etrezon-me ha te, petra eo se? Laka da
hini varv er bez !»

16 Selaou a reas Abraham ouzh Efron, hag
e pouezas Abraham da Efron an arc'hant a oa
bet divizet ouzh divskouarn mibien Het : pevar
c'hant sikl arc'hant, diouzh feur ar
varc'hadourien.

17 Hag e teuas park Efron, a oa e Mac'hpela
rag-enep da Vambre, ar park hag ar c'hev a oa
ennañ hag an holl wez a oa er park betek
e harzoù tro-dro, 18 da vezañ da Abraham
e perc'henniezh ouzh daoulagad mibien Het,
deuet holl betek dor kêr.

19 Goude-se e vezias Abraham Sara, e wreg,
e kev park Mac'hpela, rag-enep da Vambre, pe
Hebron, e Bro-Ganaan. 20 Hag e teuas ar park
hag ar c'hev a zo ennañ da Abraham, bet
e perc'henniezh evel bez digant mibien Het.

24 Eured Izaak gant Rebeka.

1 Abraham a oa kozh, deuet en oad. An
Aotrou en devoa benniget Abraham e pep tra.
2 Hag e lavaras Abraham da servijer koshañ e di,
mestr war holl bezh en devoa : «Laka da zorn
dindan va morzhed, 3 hag e rin dit touiñ dre an
Aotrou, Doue an neñv ha Doue an douar, ne
gemeri ket ur wreg evit va mab a-douez
merc'hed Kanaaniz, emaon o chom en o zouez,
4 met d'am bro c'henidik ez i da gerc'hat ur wreg
d'am mab Izaak. 5 Hag e lavaras dezhañ ar

servijer : «Marse ne vo ket mennet ar plac'h da
zont war va lerc'h betek ar vro-mañ ! Daoust
hag adkas a rin da vab d'ar vro ma oas deuet
diouti?» 6 Hag e respontas dezhañ Abraham :
«Diwall da zeren va mab du-hont ! 7 An Aotrou,
Doue an neñv, en devoa va zennet eus ti va zad,
eus va bro c'henidik hag en devoa lavaret din,
hag en devoa touet din en ur lavarout : D'az
lignez e roan ar vro-se ! Eñ a gaso e Ael
dirazout hag e kerc'hi ur wreg evit va mab
alese. 8 ha mar n'houl ket ar plac'h dont war da
lerc'h, e vi kuit eus da le, met va mab n'adkasi
ket du-hont !» 9 Hag e lakaas ar servijer e zorn
dindan morzhed Abraham, e aotrou, hag e touas
dezhañ evit an dra-se.

10 Hag e kemeras ar servijer dek kañval, eus
kañvaled e aotrou, hag ez eas, traoù gwellañ
e aotrou etre e zaouarn, hag e loc'has evit mont
etrezek Aram Naharaim. 11 Hag e taoulinas ar
c'hañvaled er-maez eus kêr, e-kichen ur puñs
dour da goulz an abardaez, d'ar mare ma teu ar
merc'hed da buñsañ, 12 hag e lavaras : «Aotrou,
Doue va aotrou Abraham, bez, mar plij, dirazon
hiziv ! gra ur vadelezh e-keñver va aotrou
Abraham ! 13 Setu me amañ e-tal ar feunteun
dour. Merc'hed tud kêr a zeuio da buñsañ dour.
14 Ar plac'h yaouank ma lavarin dezhi : Soubl,
mar plij, da bicher, ma'z evin ! hag a lavaro :
Ev ! ha d'az kañvaled e roan ivez da evañ,
honnezh ac'h eus tonket evit da servijer Izaak.
Dre-se e ouezin e rez ur vadelezh e-keñver va
aotrou.»

15 N'en devoa ket c'hoazh peurechuet da
gomz, ha setu Rebeka o tont : homañ a oa ur
verc'h da vBatuel, mab Melka, gwreg Nac'hor,
breur Abraham, hag he ficher war he skoaz.
16 Ar plac'h yaouank a oa brav da welout,
meurbet, ha gwerc'hez ; paotr ebet n'en devoa
hec'h anavezet. Diskennet d'ar feunteun,
e kargas he ficher hag e teuas war laez. 17 Neuze
e teredas ar servijer d'he c'haout hag e lavaras :
«Ul lonkadenn, mar plij ! ur banne dour eus da
bicher !» 18 Hag hi da lavarout : «Ev, aotrou.»
ha buan e tiskennas he ficher war he dorn hag
e roas dezhañ da evañ. 19 P'he devoe echu da
reiñ dezhañ, e lavaras : «Evit da gañvaled ivez
e puñsan, ken o devo peurevet !» 20 ha buan
e tiskargas he ficher el laouer, hag e redas
c'hoazh betek ar puñs da dennañ, hag e tennas
evit e holl gañvaled. 21 An den a estlamme outi,
dilavar, hep gouzout hag-eñ e rofe chañs an
Aotrou d'e veaj, pe nann.

22 Echuet gant ar c'hañvaled da evañ,
e kemeras an den ur walenn aour, ur "beka" he
fouez, ha div dro-vrec'h evit hec'h arzornioù :
dek (sikl) aour o fouez, 23 hag e lavaras :
«Merc'h piv out-te? disklêr se din, mar plij !
ha bout zo e ti da dad lec'h dimp da lojañ?»
24 Hag e lavaras dezhañ : «Merc'h da vBatuel
on-me, a zo mab Melka, ganet ganti da
Nac'hor.» 25 Hag e lavaras dezhañ : «Plouz
ha foenn e-leizh a zo du-mañ ha lec'h da lojañ.»
26 Hag e stouas an den evit azeuliñ an Aotrou,
27 hag e lavaras : «Benniget ra vo an Aotrou,
Doue va aotrou Abraham, ha n'en deus ket
dilamet e drugarez nag e fealded digant va
aotrou ! Em beaj en deus va renet an Aotrou da
di breudeur va aotrou !»

28 Hag e redas ar plac'h yaouank da gemenn
da di he mamm an darvoudoù-mañ.

29 Ha Rebeka he devoa ur breur anvet
Laban ; redek a reas Laban etrezek an den
er-maez, d'ar feunteun. 30 Pa welas ar walenn
hag an troioù-brec'h war zaouarn e c'hoar, pa
glevas komzoù Rebeka e c'hoar o lavarout :
«Evel-henn en deus komzet ouzhin an
den-mañ», ez eas betek an den a oa chomet
e-kichen ar c'hañvaled e-tal ar feunteun, 31 hag
e lavaras : «Deus, benniget gant an Aotrou !
Perak e chomez er-maez? Karzhet em eus an ti,
ha lec'h a zo evit ar c'hañvaled.» 32 Hag ez eas
an den en ti, ha disternet ar c'hañvaled, e voe
roet plouz ha foenn d'ar c'hañvaled, ha dour da
walc'hiñ e dreid ha treid an dud a oa gantañ,
33 ha lakaet dirazañ da zebriñ. Met lavarout
a reas : «Ne zebrin ket kent bezañ lavaret va
c'hefridi !» Hag e voe lavaret dezhañ komz,
34 hag e lavaras : «Ur servijer da Abraham
on-me. 35 An Aotrou en deus benniget va aotrou,
dreist, e lakaet bras, roet dezhañ deñved, saout,
arc'hant, aour, servijerien, mitizhien, kañvaled
hag ezen. 36 Ganet he deus Sara, gwreg va
aotrou, ur mab d'am aotrou, goude ma oa kozh,
hag en deus roet dezhañ holl bezh en devoa.
37 Hag en deus graet din va aotrou touiñ
o lavarout : Ne gemeri ket ur wreg evit va mab
a-douez merc'hed Kanaaniz, emaomp o chom
en o bro. 38 Hogen da di va zad ez i davet va

c'herentiezh, da gerc'hat ur wreg d'am mab. 39 Hag em eus lavaret d'am aotrou : Marse ne zeuio ket ar plac'h war va lerc'h, 40 hag en deus lavaret din : An Aotrou, am eus kerzhet dirazañ a gaso e Ael ganit hag a roio chañs d'az peaj ! Kerc'hat a ri ur wreg evit va mab eus va c'herentiezh, eus ti va zad. 41 Neuze e vi kuit eus al le touet din, pa vi bet em c'herentiezh, ha zoken ma ne vez ket roet dit, e vi kuit eus al le touet din. 42 Hag erruet hiziv e-tal ar feunteun, em eus lavaret : Aotrou, Doue va aotrou Abraham, ma roez chañs d'ar veaj emaon o vont ganti, ac'hanta ! 43 emaon e-tal ar feunteun dour-mañ, hag ar plac'h yaouank a zeuio da buñsañ, hag e lavarin dezhi : Ro din da evañ ur banne dour eus da bicher, 44 hag e lavaro din : Ev ! hag evit da gañvaled e tennin ivez, honnezh a vo ar plac'h tonket gant an Aotrou evit mab va aotrou. 45 N'em boa ket echu da gomz em c'halon, ha setu Rebeka o tont, he ficher ganti war he skoaz, o tiskenn d'ar feunteun, da buñsañ. Hag e lavaris dezhi : Ro din da evañ, mar plij ! 46 ha buan e tiskennas he ficher diwar he skoaz, hag e lavaras : Ev ! ha d'az kañvaled ivez e roin da evañ. Hag em eus evet, ha d'ar c'hañvaled ivez he deus roet. 47 ha me da c'houlenn outi en ur lavarout : Merc'h da biv out-te? Hag hi da lavarout : Merc'h da vBatuel, mab Nac'hor, ganet dezhañ gant Melka. Neuze em eus lakaet ar walenn-mañ ouzh he fri, an troioù-brec'h-mañ ouzh he daouarn. 48 ha stouet, em eus azeulet an Aotrou, benniget an Aotrou, Doue va aotrou Abraham, en devoa va renet dre un hent sur da gerc'hat merc'h breur va aotrou evit e vab. 49 ha neuze 'ta, mar grit gras e gwirionez e-keñver va aotrou, disklêrit-eñ. ha mar ne rit ket, disklêrit-eñ, ma troin a-zehoù pe a-gleiz !»

50 Hag e respontas Laban ha Batuel en ur lavarout : «A-berzh an Aotrou ez eo deuet an dra-se ! n'hallomp ket lavarout dit na falloc'h na gwelloc'h. 51 Emañ Rebeka dirazout ! Kemer anezhi ha kae ! hag e vo gwreg mab da aotrou, evel m'en deus lavaret an Aotrou.» 52 Kerkent ha ma klevas servijer Abraham o c'homzoù, ec'h azeulas hag e stouas d'an douar dirak an Aotrou 53 Hag e tispakas ar servijer traoù arc'hant, traoù aour, ha dilhad, a roas da Rebeka, ha donezonoù, a roas d'he breur ha d'he mamm. 54 Hag e tebrjont hag evjont, eñ hag an dud a oa gantañ. ha nozvezhiet eno, e savjont abred ; hag e lavaras : «Va lezit da vont davet va aotrou ! » 55 Met lavarout a reas he breur hag he mamm : «Chom a ray ar plac'h yaouank ganimp ur bloaz pe dek miz, ha goude ez ay !» 56 Hag e lavaras dezho : «N'am daleit ket ! An Aotrou a ro chañs d'am beaj ! va lezit da vont da di va aotrou ! » 57 Hag e lavarjont : «Galvomp ar plac'h yaouank ha goulennomp hec'h ali ! » 58 ha galvet Rebeka, e lavarjont dezhi :.» Mont a ri gant an den-mañ? hag e lavaras : «Mont a rin ! » 59 Hag e lezjont da vont Rebeka, o c'hoar gant he magerez, gant servijer Abraham hag e dud. 60 O vezañ benniget Rebeka, e lavarjont dezhi :

«Hor c'hoar out ! bez miliadoù a zek-miliadoù,
ma perc'henno da vugale dor o enebourien ! »

61 Hag e savas Rebeka gant he mitizhien a-c'haoliad war ar c'hañvaled hag ez ejont war-lerc'h an den. Hag e kemeras ar servijer Rebeka, hag ez eas. 62 Edo Izaak o tont eus puñs Lahai-Roi. Bez' e oa o chom e bro an Negev. 63 Aet e oa Izaak da brederiañ war ar maez war-dro serr-noz pa savas e zaoulagad hag e welas kañvaled o tont. 64 Savet he devoa ivez Rebeka he daoulagad ha gwelet Izaak. ha lammet diwar ar c'hañval, 65 e lavaras d'ar servijer : «Piv eo an den-se o tont war ar maez war-arbenn dimp?» Hag e lavaras ar servijer : "Hennezh eo va aotrou !" Hag hi da gemer he gouel ha d'en em vouchañ. 66 Hag e tanevellas ar servijer da Izaak an holl draoù en devoa graet. 67 Hag e kasas Izaak anezhi da dinell Sara e vamm. ha pa gemeras Rebeka, hag e voe dezhañ da wreg, en he c'haras. Hag en devoe frealzidigezh Izaak goude (marv) e vamm.

25 Marv Abraham. Esaou ha Yakob.

1 Hag adarre e kemeras Abraham ur wreg, hec'h anv Ketoura, 2 a engehentas dezhañ Zamran, Ieksan, Madan, Madian, Iesbok ha Soua. 3 Ieksan en devoe Saba ha Dedan. mibien Dedan a voe an Asurim, Latusim ha Loommim. 4 Bugale Madian a voe : Efa, Ofer, Henoc'h, Abida hag Eldaa : aze holl vugale, Ketoura.

5 Reiñ a reas Abraham kement tra en devoa da Izaak. 6 Da vugale e adwragez, reoù Abraham, e roas Abraham donezonoù ouzh

o c'has kuit a-gichen Izaak e vab, e-keit ha ma
oa bev, d'ar Reter, da vro ar Reter.

7 Hag e voe bloavezhioù buhez Abraham, ar
re a vevas kant pemzek vloaz ha tri-ugent.
8 Dianalañ ha mervel a reas Abraham en ur
gozhni vat, kozh ha bet e walc'h, hag e voe
unanet ouzh e hendadoù. 9 Beziet e voe gant
Izaak hag Ismael, e vibien, e kev Mac'hpela eus
park Efron, mab Seor an Hitiz, a oa rag-enep
Mambre, 10 er park en devoa prenet Abraham
digant mibien Het. Eno e voe beziet Abraham
ha Sara e wreg. 11 Goude marv Abraham
e vennigas Doue Izaak e vab, hag e chomas
Izaak e-kichen puñs Lahai-Roi.

12 Setu diskennidi Ismael, mab Abraham, an
hini a engehentas Agar an Ejiptiadez, matezh
Sara, da Abraham : 13 setu anvioù mibien
Ismael, o anvioù dre gerentiezh : mab-henañ
Ismael Nabaiot, ha Kedar, Adbeel, Mabsam,
14 Masma, Douma, Masa, 15 Hadad, Tema, Ietour,
Nafis ha Kedma. 16 Setu mibien Ismael, sed
o anvioù, da bep unan e borzh hag e gloz,
daouzek priñs poblad. 17 Bez' e voe bloavezhioù
buhez Ismael kant seizh vloaz ha tregont, hag
e tianalas hag e varvas, hag e voe unanet ouzh
e hendadoù. 18 Chom a reas (e ziskennidi) eus
Hevila betek Sour, e reter an Ejipt, war hent
Asour. A-dal d'e holl vreudeur e kouezhas
e lod.

19 ha setu rummadoù Izaak, mab Abraham.
Abraham en devoa bet Izaak. 20 Hag Izaak, oadet
a zaou-ugent vloaz, en devoa kemeret Rebeka,
merc'h Batuel an Aramead, eus Paddanaran,
c'hoar Laban an Aramead, da wreg. 21 Pediñ
a rae Izaak an Aotrou abalamour d'e wreg,
homañ o vezañ gaonac'h, hag e selaouas outañ
an Aotrou, hag e koñsevas Rebeka e wreg. 22 En
em dosañ a rae ar vugale en he diabarzh, ken
e lavaras : «Mard eo se, perak ac'hanon?»
Hag ez eas da c'houlennata an Aotrou.
23 Hag e lavaras an Aotrou dezhi :

«Div boblad a zo ez kof,
div vroad ;eus da ziabarzh en em zispartiont.
Ur vroad war eben a drec'ho,
an hini vrasañ a servijo an hini vihanañ.»

24 Deuet hec'h amzer da wilioudiñ, setu ma
oa gevelled en he c'hof. 25 An hini a zeuas da
gentañ a oa rous, a-grenn evel ur vantell feur,
hag e voe galvet e anv, Esaou. 26 Da c'houde
e teuas e vreur, e zorn krog e seul Esaou, hag
e voe galvet e anv, Yakob. Izaak a oa un den
a dri-ugent vloaz, pa 'n devoe ar vugale-mañ.
27 Kresket ar baotred, e teuas Esaou da vezañ un
den gouest da chaseal, ur paotr diwar ar maez,
ha Yakob, un den dinec'h, o chom en tinelloù.
28 Plijout a rae da Izaak Esaou, rak jiboez
a zebre, ha Rebeka a gare Yakob.

29 Aozet en devoa Yakob ur meuz, pan
erruas Esaou eus ar maezioù, skuizh.
30 Hag e lavaras Esaou da Yakob : «Lonkañ
a-walc'h a rafen ar rost rous-se, ken skuizh ma'z
on !» Setu perak ez eo bet galvet e anv, Edom.
31 Hag e lavaras Yakob : «Gwerzh neuze hiziv da
wirioù pennhêr din.» 32 Hag e lavaras Esaou :
«Peogwir ez an da vervel, perak bezañ
pennhêr?» 33 Hag e lavaras Yakob : «Tou se din
hiziv ! » Hag e touas dezhañ hag e werzhas
e wir a bennhêr da Yakob. 34 ha Yakob, o vezañ
roet da Esaou bara hag ar pladad fer, hemañ
a zebras hag a evas, a savas hag a yeas kuit :
Fae en devoa graet Esaou war e wirioù pennhêr.

26 Izaak hag Abimelek.

1 Bez' e voe ur gernez er vro, ouzhpenn ar
gernez kentañ a oa bet e deizioù Abraham.
Hag ez eas Izaak da gaout Abimelek, roue
Filistiz, e Gerar. 2 En em ziskouez a reas dezhañ
an Aotrou, a lavaras dezhañ : «Arabat diskenn
d'an Ejipt. Chom er vro a lavarin dit ! 3 Chom er
vro-mañ hag e vin ganit, ouzh da vennigañ. Dit
ha d'az lignez e roin an holl zouaroù-mañ, hag
e sevenin al le am boa touet da Abraham da
dad. 4 Kresket e vo ganin da lignez evel stered
an neñvoù, ha roet d'az lignez an holl
zouaroù-mañ. Hag en em vennigo ez lignez holl
bobloù an douar ! 5 peogwir en deus sentet
Abraham ouzh va mouezh, ha miret va reolioù,
va gourc'hemennoù, va setañsoù ha va
lezennoù !»

6 Chom a reas Izaak e Gerar. 7 Pa veze
goulennataet avat gant tud ar vro diwar-benn
e wreg, e lavare : «Va c'hoar eo !», aon en
devoa da lavarout : va gwreg eo, rak (emezañ),
va lazhañ a rafe paotred al lec'h-mañ evit
Rebeka, ken koant ma'z eo da welout ! »
8 Hag evel ma'z astenne eno e zeizioù, setu ma
sellas Abimelek, roue Filistiz, dre ar prenestr
hag e welas Izaak o c'hoari gant Rebeka,

e wreg. [9] Gervel a reas Abimelek Izaak, hag
e lavaras : «Met ! da wreg eo? perak e lavares :
Va c'hoar eo?» Hag e lavaras dezhañ Izaak :
«Lavarout a raen : Lazhet a-walc'h e vefen en
abeg dezhi.» [10] Hag e lavaras Abimelek : «Petra
ac'h eus graet dimp? Prest a-walc'h en dije
kousket unan eus ar bobl gant da wreg,
ha degaset warnomp ur pec'hed !»
[11] Hag e c'hourc'hemennas neuze Abimelek d'e
holl dud, o lavarout : «An hini a stoko ouzh an
den-mañ pe ouzh e wreg a varvo !»

[12] Hadañ a reas Izaak e-barzh an douar-mañ,
hag en devoe, er bloaz-se, kant kemend-all :
benniget e oa bet gant an Aotrou, [13] ha bras
e voe an den-mañ ; mont a reas war vrasaat, ken
e voe bras-meurbet. [14] Bez' en devoe ur bagad
deñved, ur bagad saout, ha mevelien e-leizh ;
met gwarizi outañ o devoe Filistiz. [15] An holl
buñsoù bet toullet gant mevelien e dad,
e deizioù Abraham e dad, a voe stouvet gant
Filistiz, karget a c'hrouan. [16] Hag e lavaras
Abimelek da Izaak : «Kerzh kuit eus du-mañ !
kreñvoc'h egedomp ez out kalz !»

[17] Hag ez eas alese Izaak da gampiñ
e-kichen froud Gerar, hag e chomas eno. [18] En
em lakaat a reas Izaak da doullañ ar puñsoù
dour bet toullet e deizioù Abraham e dad, ha bet
stouvet gant Filistiz goude marv Abraham, hag
e roas dezho anvioù evel ar re en devoa roet
dezho e dad. [19] Toullañ a reas mevelien Izaak en
draonienn hag e kavjont eno ur puñs dour bev.
[20] Tabutal a reas mêsaerien Gerar gant mêsaerien
Izaak, o lavarout : «Dimp eo an dour !», ma voe
galvet anv ar puñs Esek, rak jeu e oa bet etrezo.
[21] Toullet e voe ur puñs all, gant tabut adarre
evitañ, hag e voe galvet e anv Sitna. [22] Digampet
alese, e voe kleuzet ur puñs all, ha ne voe ket
a dabut evitañ. Hennezh a voe galvet e anv
Rehobot, en ur lavarout : «Bremañ en deus
ledanaet an Aotrou dimp, hag e frouezhimp er
vro !»

[23] Hag e savjont alese etrezek Bersabea.
[24] Hag en em ziskouezas dezhañ an Aotrou en
noz-se, o lavarout :

«Me eo Doue Abraham, da dad ! Bez dizaon !
Ganit emaon ha da vennigañ a rin,
hag e liesain da vugale
abalamour da Abraham, va servijer.»

[25] Hag e savas eno un aoter, hag e pedas en
anv an Aotrou, hag e stignas eno e deltenn, hag
e toullas eno mevelien Izaak ur puñs.

[26] Hag Abimelek a zeuas d'e gaout eus
Gerar, gant Ahouzat, ur mignon dezhañ,
ha Pikol, jeneral e arme. [27] Hag e lavaras dezho
Izaak : «Perak e teuit davedon, c'hwi hag am
c'hasae betek va c'has kuit eus du-se?»
[28] Hag e lavarjont : «Gwelet hon eus emañ an
Aotrou ganit hag e lavaromp : Ra vezo ul
ledoued kenetrezomp, etrezomp-ni ha te,
ha divizomp un emglev ganit ! [29] Ne ri dimp
droug ebet, peogwir n'hon eus ket stoket ouzhit,
peogwir n'hon eus graet ez keñver nemet vad
ha da gaset e peoc'h, ra vezi bremañ benniget
gant an Aotrou ! » [30] Ober a reas dezho ur
banvez, hag e tebrjont hag ec'h evjont.

[31] ha pa savjont antronoz e rejont leoù an eil
d'egile, hag e kimiadas diouto Izaak, hag ez
ejont digantañ e peoc'h. [32] En deiz-se end-eeun,
ec'h erruas servijerien Izaak da reiñ keloù
dezhañ diwar-benn ur puñs edont o kleuzañ,
hag e lavarjont dezhañ : «Kavet hon eus dour !»
[33] Hag e c'halvas anezhañ 'Sabee'. Setu perak ez
eo anv ar gêr 'Bersabea' betek hiziv.

[34] Bez' e oa Esaou un den a zaou-ugent
vloaz pa gemeras da wragez Yudit, merc'h Beeri
an Hettiad, ha Basemat, merc'h Elon an Hettiad.
[35] Ar re-mañ a roas poan-spered da Izaak ha da
Rebeka.

27 Yakob benniget gant e dad.

[1] Pa voe kozh Izaak ha re wan e zaoulagad
evit gwelout, e c'halvas Esaou, e vab henañ, hag
e lavaras dezhañ : «Va mab !» Hag hemañ
a lavaras dezhañ : «Amañ emaon !»
[2] Hag e lavaras : «Kozh on ha n'ouzon ket
devezh va marv. [3] Tap da glavioù, da glaouier
ha da wareg, ha kae war ar maez da chaseal
evidon un dra bennak, [4] d'ober din ur meuz evel
ma karan, ha kas din hag e tebrin : evel-se az
pennigo va ene a-raok va marv.» [5] Met Rebeka
a oa o selaou ar pezh a lavare Izaak da Esaou,
e vab. Aet e oa Esaou war ar maezioù da glask
jiboez da zegas dezhañ, [6] ha Rebeka a gomzas
ouzh Yakob, he mab, o lavarout : [7] «Klevet em
eus da dad o komz gant Esaou da vreur,
o lavarout : «Degas din jiboez d'ober din ur
meuz, ha pa 'm bo debret e roin va bennozh dit

dirak an Aotrou a-raok mervel. [8] Ac'hanta, va mab, selaou ouzh va mouezh pa gomzan, o reiñ un urzh dit ! [9] Kae betek an tropell ha tap alese daou venn-gavr brav, ha me a ray ganto ur meuz d'az tad, seurt a blij dezhañ ! [10] Te o c'haso d'az tad da zebriñ, evit m'az pennigo a-raok e varv.»

[11] Hag e lavaras Yakob da Rebeka e vamm : «Esaou, va breur, a zo un den blevennek, ha me un den blouc'h. [12] Moarvat e tastorno ac'hanon va zad hag e vin, ouzh e zaoulagad, un toueller, hag e sachin warnon mallozh e-lec'h bennozh.» [13] Met lavarout a reas dezhañ e vamm : «Warnon da vallozh, va mab ! Sent ouzh va mouezh ha kae da gerc'hat se din !» [14] Hag ez eas da gerc'hat, hag e tegasas d'e vamm, hag e reas e vamm ur meuz evel ma plije d'e dad. [15] Hag e kemeras Rebeka dilhad Esaou, he mab henañ, ar re gaerañ he devoa en ti, da wiskañ Yakob, he mab yaouankañ. [16] Gant krec'hin menned-gavr e wiskas e zaouarn ha flourder e c'houzoug. [17] Hag e lakaas ar meuz, ar pred he devoa aozet, etre daouarn Yakob, he mab, [18] a yeas da gaout e dad en ur lavarout : «Va zad !» Hag hemañ da lavarout : «Ya ! piv out, va mab?» - «Me eo Esaou, da vab henañ, graet em eus evel m'az poa lavaret din. Sav ez koazez da zebriñ eus va jiboez, m'am pennigo da ene !» [20] Hag e lavaras Izaak d'e vab : «Na pegen buan ec'h eus kavet, va mab !» Hag e lavaras : «Ya ! en em gavet e oa an Aotrou, da Zoue, em-raok.» [21] Hag e lavaras Izaak da Yakob : «Tosta, m' az tastornin, va mab. ha te eo va mab Esaou, pe nann?» [22] Hag e tostaas Yakob ouzh Izaak, e dad, a dastornas anezhañ hag a lavaras : «Ar vouezh a zo mouezh Yakob, hag an daouarn, daouarn Esaou !» [23] N'en anaveze ket, pa oa e zaouarn evel reoù Esaou e vreur, blevennek ; hag e vennigas anezhañ. [24] Lavarout a reas : «Te eo eta va mab Esaou?» Hemañ a lavaras : «Ya ! me eo ! » [25] Hag e lavaras : «Tosta din, ma tebrin eus jiboez va mab, hag e vennigo ac'hanout va ene !» Hag e tostaas reoù Esaou e vreur, blevennek ; hag en bennigas : [26] Hag e lavaras dezhañ Izaak, e dad : «Servij-me, ha ro ur pok din, va mab !» [27] Hag e servijas anezhañ hag e pokas dezhañ. Hag hemañ, o vezañ c'hweshaet c'hwez e zilhad, en bennigas en ur lavarout :

«Setu c'hwez va mab a zo evel c'hwez ur park
bet benniget gant an Aotrou !
[28] Da roio dit Doue eus glizhenn an neñvoù
hag eus druzoni an douar kalz a winizh
hag a fro !
[29] R' az servijo pobloù, ra stouo ouzhit broadoù !
Bez ar c'hadarnañ eus da vreudeur !
Ra stouo dirazout mibien da vamm !

Ar re az milligo da vezo milliget ! Ar re az pennigo, benniget !»

[30] A-vec'h ma'z echue Izaak da vennigañ Yakob, a-boan ma oa aet er-maez Yakob a-zirak Izaak e dad, hag Esaou e vreur o tont eus chaseal. [31] Ober a reas ivez ur meuz a gasas d'e dad, hag e lavaras d'e dad : «Ra savo va zad da zebriñ eus jiboez e vab, m'am pennigo da ene !» [32] Hag e lavaras dezhañ Izaak e dad : «Piv out-te?» Hag e lavaras : «Me eo da vab henañ Esaou.» [33] Hag e krenas Izaak, spouronet-bras ken e oa, hag e lavaras : «Piv eta a zo bet o chaseal, hag en deus degaset din hag em eus debret a bep tra kent dit erruout, hag em eus e venniget, ha benniget eo gant an Aotrou.» [34] Pa glevas Esaou komzoù e dad, e c'harmas ur c'harmadenn vras ha c'hwerv, ken e reas ; hag e lavaras d'e dad : «Bennig-me ivez, va zad ! » [35] Met lavarout a reas hemañ : «Deuet eo da vreur dre douellerezh hag en deus tapet da vennozh !» [36] Hag e lavaras : «Dre ma'z eo bet galvet e anv Yakob, en deus va distroadet div wezh : va gwirioù mab henañ en devoa tapet, ha bremañ en deus tapet va bennozh ! Hogen, emezañ, n'az pefe ket a-gostez evidon ur vennozh?» [37] Hag e respontas Izaak en ur lavarout d' Esaou : «Mestr am eus e lakaet warnout, e holl vreudeur am eus roet dezhañ da servijerien, a winizh hag a fro em eus e bourvezet. Dit bremañ, petra a roin, va mab?» [38] Hag e lavaras Esaou : «Ur vennozh nemetken az poa, va zad? Bennig-me ivez, va zad !» Hag e savas Esaou e vouezh da zifronkañ. [39] Respont a reas Izaak e dad en ur lavarout dezhañ :

«Ya, hep druzoni an douar e vo da
chomlec'hioù,
hep glizhenn eus an neñvoù eus krec'h !
[40] Diwar da gleze e vevi, da vreur a serviji !
Met pa vi mestr, e lami kuit e yev diwar da
choug !»

41 Digar e voe Esaou e-keñver Yakob goude
ar vennozh en devoa roet dezhañ e dad.
Lavarout a rae Esaou en e galon : Tostaat a ra
deizioù kañv va zad ; neuze e lazhin Yakob, va
breur. 42 Disklêriet e voe da Rebeka komzoù
Esaou, he mab henañ, hag e reas gervel Yakob,
he mab yaouankañ, hag e lavaras dezhañ :
«Esaou, da vreur, a denno frealz diouzhit ouzh
da lazhañ ! 43 Ha bremañ, va mab, selaou ouzh
va mouezh ! sav ! tec'h da di Laban, va breur,
da C'harran ! 44 Chom a ri gantañ ur pennad
bennak, ken na vo distanet fulor da vreur ;
45 tremenet kounnar da vreur a-enep dit hag
ankouaet gantañ ar pezh ac'h eus graet dezhañ,
me a ray kerc'hat ac'hanout alehont. Perak
e vefen divugaleet ac'hanoc'h ho-taou er memes
deiz?» 46 Hag e lavaras Rebeka da Izaak : «Heug
am eus ouzh ar vuhez, gant aon rak merc'hed
Het, ma kemer Yakob ur wreg a-douez merc'hed
a seurt-se, eus merc'hed ar vro-se, perak din
bevañ?»

28 Huñvre Yakob.

1 Gervel a reas Izaak Yakob, ha, benniget
anezhañ, e roas dezhañ urzhioù en ur lavarout :
«Na gemer ket ur wreg a-douez merc'hed
Kanaan ! 2 Sav ! Kae betek Padan-Aran da di
Batuel, tad da vamm, da gerc'hat ur wreg
a-douez merc'hed Laban, breur da vamm.

3 An Doue hollc'halloudek d'az pennigo ;
da roio dit frouezh ha kresk,
ma vezi ur gevredigezh pobloù,
4 da roio dit bennozh Abraham,
dit ha d'az pugale ganit da gaout ar vro emaoc'h
enni,
hag en devoa roet Doue da Abraham !»

5 Hag e kasas Izaak Yakob, a yeas da
Badan-Aran, da gaout Laban, mab Batuel an
Aramead, breur Rebeka, mamm Yakob hag
Esaou.

6 Pa welas Esaou e vennige Izaak Yakob,
hag e kase anezhañ da Badan-Aran da gerc'hat
ur wreg hag en devoa e venniget ha roet urzhioù
dezhañ en ur lavarout : «Na gemer ket ur wreg
a-douez merc'hed Kanaan», 7 hag en devoa
sentet Yakob ouzh e dad hag ouzh e vamm, hag
e oa aet da Badan-Aran, 8 e komprenas Esaou
e oa fall merc'hed Kanaan ouzh daoulagad
Izaak e dad, 9 hag ez eas Esaou davet Ismael da
gerc'hat Mahalat, merc'h Ismael, mab Abraham,
c'hoar Nebayot, ouzhpenn ar gwragez en devoa,
evel gwreg.

10 Hag ez eas Yakob kuit eus Bersabea evit
mont da C'harran, 11 hag ec'h erruas en ul lec'h
hag e nozvezhias eno, rak o vont (da guzh) edo
an heol, hag e kemeras mein eus al lec'h-se, hag
o lakaas evel goubenner, hag e kouskas war an
dachenn. 12 Hag e huñvreas : bez' e oa ur skeul
en he sav war an douar : he fenn a dizhe betek
an neñvoù, hag Aeled Doue a bigne hag
a ziskenne warni. 13 Hag an Aotrou, en e sav en
e gichen, a lavaras : «Me eo an Aotrou, Doue
Abraham da dad ha Doue Izaak. An douar ma
kouskez warnañ, dit en roin ha d'az pugale.
14 Bez' e vo da vugale kement ha poultr an
douar, a-strew betek ar Mor, ar Reter, ar Sterenn
hag an Negev ! Benniget e vo ennout
rummadoù an douar, hag ez pugale. 15 Me a vo
ganit d'az tiwall dre-holl lec'h ma'z i, d'az
tistreiñ d'ar vro-mañ ! N'az tilezin ket, ken em
bo graet ar pezh a c'hrataan dit !»
16 Hag e tihunas Yakob eus e gousk hag
e lavaras : «Ya ! edo an Aotrou el lec'h-mañ
ha ne ouien ket !» 17 «ha spont ennañ e lavaras :
«Pegen spontus al lec'h-mañ ! Ned eo amañ
nemet ti Doue ha dor an neñvoù !» 18 Savet
Yakob abred, e kemeras ur maen en devoa
lakaet da c'houbenner, en lakaas en e sav, hag
e skuilhas eoul war-benn. 19 Hag e c'halvas anv
al lec'h-se Betel, daoust ha ma oa Louz anv ar
gêr a-raok.

20 Ober a reas Yakob ur gouestl eno en ur
lavarout : «Mar bez Doue ganin d'am diwall
war an hent emaon o vont, ha ma ro din bara da
zebriñ ha dilhad da wiskañ, 21 ma tistroan
e peoc'h da di va zad, e vo an Aotrou va Doue ;
22 hag ar maen-mañ am eus lakaet war-sav a vo
un ti Doue, ha diwar holl bezh e roi din, e roin
an deog dit !»

29 Yakob dimezet.

1 Hag e savas Yakob e dreid hag ez eas da
vro paotred ar Reter. 2 Gwelout a reas ur puñs
e-barzh ur park, hag eno tri bagad deñved
gourvezet e-kichen, rak eus ar puñs-mañ e veze
roet da evañ d'ar bagadoù. Ur maen bras a oa
war genou ar puñs ; 3 pa veze bodet eno an holl
vagadoù, e ruilhed ar maen diwar genou ar
puñs, e roed da evañ d'an deñved hag ec'h

adlakaed ar maen war genou ar puñs en e lec'h.
4 Lavarout a reas dezho Yakob : «Va breudeur !
a belec'h ez oc'h-c'hwi?» Hag e lavarjont : «Eus
C'harran emaomp.» 5 Hag e lavaras dezho :
«Anavezout a rit Laban, mab Nac'hor?»
Hag e lavarjont : «E anaout a-reomp.»
6 Hag e lavaras : «Yac'h eo?» Hag e lavarjont :
«Yac'h eo, ha sed Rahel, e verc'h, o tont gant an
deñved !» 7 Hag e lavaras : «Deiz bras eo
c'hoazh ; n'eo ket poent serriñ al loened ; roit da
evañ d'an deñved hag it da vesa !»
8 Hag e lavarjont : «N'hallomp ket : ken na vez
dastumet an holl vagadoù, ne vez ket ruilhet ar
maen diwar genou ar puñs da zourañ an
deñved.»

9 Edo c'hoazh o kaozeal ganto, ha Rahel
d'erruout gant deñved he zad, rak mêsaerez
e oa. 10 Pa welas Yakob Rahel, merc'h Laban,
breur e vamm, e tostaas Yakob hag e ruilhas ar
maen diwar genou ar puñs, hag e roas da evañ
da zeñved Laban, breur e vamm. 11 Hag e pokas
Yakob da Rahel, hag e savas e vouezh hag
e c'harmas. 12 Hag e tisklêrias Yakob da Rahel
e oa ur breur d'he zad, ur mab da Rebeka.
Hag hi ha redek ha kontañ se d'he zad. 13 Adal
ma klevas Laban keloù eus Yakob, mab
e c'hoar, e redas war-arbenn dezhañ hag en
briatas, e pokas dezhañ ha d'en kas betek e di ;
hag e tanevellas hemañ da Laban an holl
nevezintioù. 14 Hag e lavaras dezhañ Laban :
«Ya, va eskern ha va c'hig out-te !»
Hag e chomas gantañ ur mizvezh.

15 Neuze e lavaras Laban da Yakob :
«Hag-eñ eo dre ma'z out va breur am servijfes
evit netra? Disklêr din pegement e vi gopret !»
16 Laban en devoa div verc'h : anv an hini henañ
Lia hag anv an hini yaouankañ Rahel.
17 Daoulagad Lia a oa tener, met Rahel a oa
bravoc'h stummet, kaeroc'h da welout.
18 Karantez Yakob a oa evit Rahel, hag e lavaras
«Da servijout a rin seizh vloaz evit Rahel, da
verc'h yaouankañ.» 19 Hag e lavaras Laban :
«Gwelloc'h eo din he reiñ dit eget d'un all :
Chom ganimp !» 20 Hag e labouras Yakob evit
Rahel seizh bloavezh ha na voent ouzh
e zaoulagad nemet ur pennadig amzer, kement
en devoa karantez eviti. 21 Hag e lavaras Yakob
da Laban : «Ro din va gwreg ! peurc'hraet eo va
amzer evit mont daveti.» 22 Neuze e vodas
Laban holl dud ar gêriadenn hag e reas ur
banvez, 23 ha d'abardaez e kemeras Lia, e verc'h,
he c'hasas dezhañ, hag hemañ a yeas daveti.
24 Roet en devoa ivez Laban dezhi Zelfa,
e vatezh da Lia e verc'h da vatezh.
25 Mat antronoz setu eo Lia e oa ! Hag e lavaras
da Laban : «Petra ac'h eus graet din? ha n'eo
ket evit Rahel em eus labouret du-se? Perak
bezañ va zouellet?» 26 Hag e lavaras Laban :
«Ne vez ket graet se dre amañ : reiñ an hini
yaouankañ a-raok an hini henañ. 27 Peurechu ar
sizhunvezh-mañ, hag e vo roet dit eben evit al
labour a ri du-mañ c'hoazh seizh vloaz all !»
28 Hag e reas Yakob evel-se, ha peurechuet
gantañ ar sizhunvezh-se, e roas dezhañ Rahel
e verc'h da wreg. 29 Hag e roas Laban da Rahel
e verc'h, Bilha e vatezh evit bezañ he matezh.
30 Mont a reas eta davet Rahel, a gare muioc'h
eget Lia, met labourat a reas gantañ c'hoazh
seizh vloaz all.

31 Hag e welas an Aotrou en devoa kasoni
ouzh Lia hag e tigoras he mammog, ha Rahel
a oa gaonac'h. 32 Hag e koñsevas Lia hag
e c'hanas ur mab hag e c'halvas e anv Ruben en
ur lavarout : «Sellet en deus an Aotrou ouzh va
reuzeudigezh ! bremañ e vin karet gant va
fried !» 33 Hag e koñsevas c'hoazh hag e c'hanas
ur mab, hag e lavaras : «Klevet en deus an
Aotrou e oan kasaet, hag en deus roet din
c'hoazh hemañ.» Hag e c'halvas e anv Simeon.
34 O vezañ koñsevet c'hoazh, e c'hanas ur mab
hag e lavaras : «Ar wezh-mañ e stago ouzhin va
fried, rak ganet em eus dezhañ tri mab !» Setu
perak e voe galvet e anv Levi. 35 Hag e koñsevas
c'hoazh hag e c'hanas ur mab hag e lavaras :
«Ar wezh-mañ e trugarekaan an Aotrou !» Setu
perak e voe galvet e anv Youda. Hag e paouezas
da gaout bugale.

30 E vuhez e ti e dad-kaer.

1 Hag e welas Rahel ne roe ket a vugale da
Yakob, hag he devoe gwarizi Rahel ouzh he
c'hoar, hag e lavaras da Yakob : «Ro din
mibien ; mar ne roez ket, e varvin !»
2 Hag e kounnaras Yakob ouzh Rahel, hag
e lavaras : «Hag e-lec'h Doue ez on-me pa nac'h
ouzhit frouezh-kof?» 3 Hag e lavaras : «Setu va
matezh Bilha : kae daveti, hag e c'hano diwar
va daoulin hag em bo ur mab, me ivez, drezi.»
4 Hag e roas dezhañ Bilha, he matezh, da wreg,

hag ez eas Yakob daveti. [5] Hag e koñsevas
Bilha hag e c'hanas da Yakob ur mab.
[6] Hag e lavaras Rahel : «Roet en deus Doue va
gwir din ha klevet va mouezh ha grataet din ur
mab.» Setu perak e c'halvas e anv Dan.
[7] Hag e koñsevas c'hoazh, hag e c'hanas Bilha,
matezh Rahel, un eil mab da Yakob.
[8] Hag e lavaras Rahel : «Strivoù Doue am eus
strivet gant va c'hoar, hag em eus trec'het.»
Hag e c'halvas e anv Neftali. [9] Hag e welas Lia
he devoa paouezet da gaout bugale, hag
e kemeras Zelfa, he matezh, ha d'he reiñ da
Yakob da wreg. [10] Hag e c'hanas Zelfa, matezh
Lia, da Yakob, ur mab. [11] Hag e lavaras Lia :
«Dre chañs !», hag e c'halvas e anv Gad.
[12] Hag e c'hanas Zelfa, matezh Lia, un eil paotr
da Yakob. [13] Hag e lavaras Lia : «Pegen eürus
on ! ya ! Eürus e ray ac'hanon ar merc'hed.»
Hag e c'halvas e anv Aser. [14] Hag ez eas Ruben,
da vare eost an ed, hag e kavas avaloù-karantez
war ar maez hag o c'hasas da Lia e vamm.
Hag e lavaras Rahel da Lia : «Ro din, mar plij,
eus avaloù da vab !» [15] Hag hi da lavarout
dezhi : «Ha re nebeut eo dit bezañ kemeret va
den, ma kemerez c'hoazh avaloù va mab?»
Hag e lavaras Rahel : «Ac'hanta ! Kousket a ray
ganit fenoz evit avaloù da vab !» [16] Pa zeuas
Yakob eus ar parkoù d'abardaez, ez eas Lia d'e
gaout hag e lavaras : «Davedon e teui, paeet em
eus evit da gaout, gant avaloù va mab ! »
Hag e kouskas ganti en noz-se. [17] Selaou a reas
Doue ouzh Lia, hag e koñsevas hag e c'hanas da
Yakob ur mab : ar pempvet. [18] Hag e lavaras
Lia : «Reiñ a ra Doue din va fae evit bezañ roet
va matezh d'am fried ! » Hag e c'halvas e anv
Isac'har. [19] Hag e koñsevas c'hoazh Lia, hag
e c'hanas ur mab, ar c'hwec'hvet, da Yakob.
[20] Hag e lavaras Lia : «Un donezon a ra Doue
din, un donezon gaer ar wezh-mañ. Menel a ray
ganin va fried, pa 'm eus ganet dezhañ c'hwec'h
mab.» Hag e c'halvas e anv Zaboulon.
[21] ha goude e c'hanas ur verc'h hag e c'halvas
hec'h anv Dina. [22] Ha soñj en devoe Doue eus
Rahel hag e voe selaouet hag e tigoras he
mammog. [23] Hag e koñsevas hag e c'hanas ur
mab hag e lavaras : «Dilamet en deus Doue va
dismegañs.» [24] Hag e c'halvas e anv Yozef, en ur
lavarout : «Kresk a ro din an Aotrou gant ur
mab all.» [25] P'he devoa ganet Rahel Yozef,
e lavaras Yakob da Laban : «Va lez da vont
du-mañ d'am bro ! [26] Ro din va gwragez ha va
bugale, em eus da servijet evito, ma'z in kuit,
rak gouzout a rez peseurt labour am eus graet
dit !» [27] Hag e lavaras dezhañ Laban :
«Ya ! kavet em eus gras ouzh da zaoulagad, hag
hervez urisin en deus va benniget an Aotrou
abalamour dit.» [28] Hag e lavaras : «Diviz ar gopr
am eus da reiñ dit.» [29] Hag e lavaras dezhañ :
«Te a oar pegement am eus labouret evidout
hag ar pezh eo deuet da vezañ da dropelloù
ganin ; [30] an nebeud az poa roet a-raok din en
deus graet berzh muioc'h-mui ; da venniget en
deus an Aotrou war va roudoù. ha bremañ, peur
e labourin evit va zi?» [31] Hag e lavaras : «Petra
a roin dit?» Hag e lavaras Yakob : «Ne roi din
mann ebet ; met ma rez evidon an dra-mañ,
e tistroin da vesa da zeñved, d'o diwall.
[32] Tremen a rin e-mesk da holl zeñved hiziv, hag
e lami diouto kement oan a zo brizh pe varellet,
ha kement hini a zo gell a-douez an oaned, hag
ar re varellet ha brizh e-mesk ar givri, hag
e vezint va gopr. [33] Hag e responto evidon va
onestiz, a-benn arc'hoazh, pa zeui evit va gopr,
dirazout : an holl bezh na vo ket brizh pe
varellet e-mesk ar givri, pe c'hell e-mesk an
oaned, a vo tra laeret ganin.»

[34] Hag e lavaras Laban : «Ya ! ra vo evel ma
lavarez !» [35] Hag e lakaas a-gostez en deiz-se, ar
bouc'hed brizh ha marellet, an holl c'hivri brizh
ha marellet, an holl reoù o devoa ur bailh, an
holl reoù gell eus mesk an deñved, hag o lakaas
etre daouarn e vibien. [36] Hag e lakaas un hent
a dri devezh etrezañ-eñ ha Yakob, ha Yakob
a vesae deñved Laban, ar re a vanas.

[37] Hag e kemeras Yakob skourroù pupli
fresk, ha reoù alamandez ha plataned, hag
e tibluskas enno ar plusk gwenn, ar peilh
gwennart a vez war ar skourroù. [38] Hag e lakaas
ar skourroù en devoa diblusket el laouerioù, en
dourlec'hioù, ha pa zeue an deñved da evañ
a-dal da zeñved, e teuent da dommañ, en ur
zont da evañ. [39] Tommañ a rae an deñved gant ar
skourroù, ha menned an deñved-se a veze brizh,
brizh ha marellet. [40] Meot a zibabas Yakob, hag
e lakae da goublañ an dañvadezed gant ar re
vrizh hag an holl re c'hell, e tropell Laban.
Hag e lakaas evitañ e-unan bagadoù a-gostez,
kuit d'o lakaat gant tropell Laban. [41] Bewezh ma
tomme dañvadezed kreñv, e lakae Yakob ar

skourroù dirak an dañvadezed el laouerioù, evit
tommañ gant ar skourroù. 42 Pa veze gwan an
dañvadezed, ne lakae netra, hag e veze ar re
wan evit Laban hag ar re greñv evit
Yakob.43 Hag e reas berzh muioc'h-mui an
den-mañ, hag en devoa deñved e-leizh,
mitizhien, servijerien, kañvaled hag ezen.

31 Tec'h Yakob.

1 Hag e klevas komzoù mibien Laban,
a lavare : «Tapout a ra Yakob an holl bezh a zo
d'hon tad : diwar goust hon tad en deus serret
an holl zanvez-mañ.» 2 Hag e welas Yakob ne oa
ken dremm Laban gantañ evel diagent.
3 Hag e lavaras an Aotrou da Yakob : «Distro da
vro da hendadoù, d'az pro c'henidik, hag e vin
ganit.» 4 Hag e reas Yakob gervel Rahel ha Lia
d'ar park ma oa e zeñved, 5 hag e lavaras
dezho : «Gwelout a ran war zremm ho tad
n'emañ ken em c'heñver evel diagent. Met
Doue va zad a zo ganin. 6 C'hwi a oar em eus,
a-bouez nerzh, servijet ho tad. 7 Met ho tad en
deus graet goap ouzhin ha kemmet va fae din
dek gwezh, met n'en deus ket e lezet Doue
d'ober gaou ouzhin. 8 Ma lavare : Ar re vrizh
a vo da c'hopr, e c'hane an holl zeñved reoù
brizh ; ha ma lavare : ar re vrizh a vo da c'hopr,
e c'hane an holl zeñved reoù brizh. 9 Tennet en
deus Doue tropell ho tad da reiñ din 10 Ya ! d'ar
mare ma tomme d'an deñved, e savis va
daoulagad hag e welis em huñvre bouc'hed
o sailhañ war al loened, reoù brizh, brizh,
brizhellek. 11 Hag e lavaras din Ael Doue em
huñvre : Yakob !, hag e lavaris : Setu me !
12 Hag eñ a lavaras : "Sav eta da zaoulagad
ha sell : An holl viot a sailh war an deñved a zo
brizh, brizh ha brizhellek. Ya ! gwelet em eus
an holl bezh en deus Laban graet dit ! 13 Me eo
Doue Betel ; olevet az poa eno ur peulvan
ha graet din ur gouestl. Sav ! kae kuit eus ar
vro-mañ ha distro d'az pro c'henidik".»

14 Hag e respontas Rahel ha Lia, hag
e lavarjont dezhañ : «ha bez' e vo c'hoazh
evidomp ul lod, un hêrezh e ti hon tad? Ya !
evel estrenezed omp bet prizet gantañ p'en deus
hor gwerzhet ha debret, ya, debret hon
arc'hant ! 16 An holl vadoù en deus tennet Doue
digant hon tad a zo dimp ha d'hor bugale.
Neuze 'ta, an holl bezh a lavar Doue dit, en
gra !» 17 Hag en em lakaas Yakob da sammañ
e vugale hag e wragez war ar c'hañvaled,
18 ha da gas e holl vagad, an holl vadoù en devoa
gounezet, gounezet e Paddanaran, evit mont da
di Izaak e dad, da Vro-Ganaan. 19 Laban a oa aet
da douzañ e zeñved, hag e laeras Rahel idoloù
he zad. 20 ha laerezh a rae ivez Yakob kalon
Laban an Aramead, pa n'en devoa ket disklêriet
dezhañ edo o tec'hout. 21 Hag e tec'has gant an
holl bezh en devoa : sevel a reas ha treuziñ ar
stêr ha skeiñ war-zu Menez Galaad. 22 Roet
e voe ar c'heloù da Laban d'an trede deiz e oa
tec'het Yakob. 23 Hag e kemeras e vreudeur
gantañ, hag e c'haloupas war e lerc'h, hed seizh
deiz, hag e kejas gantañ war venez Galaad.
24 Hag e teuas Doue da gaout Laban an Aramead
en ur huñvre-noz, hag e lavaras dezhañ :
«Diwall da gaout divizoù gant Yakob, mat pe
fall !» 25 Hag e tizhas Laban Yakob, ha Yakob en
devoa stignet e deltenn war ar menez, ha Laban
a stennas e deltenn ivez war venez Galaad.
26 Hag e lavaras Laban da Yakob : «Petra ac'h
eus graet? laerezh va c'halon, ha kas va
merc'hed evel prizonidi-vrezel? 27 Perak bezañ
aet dre guzh evit tec'hout, bezañ va laeret hep
reiñ keloù din? Kimiadet em bije diouzhit gant
levenez ha kanaouennoù, taboulin ha telenn ;
28 n'ec'h eus ket va lezet da bokat d'am mibien,
d'am merc'hed ! Aze, ur sotoni ac'h eus graet !
29 Emañ e galloud va dorn ober deoc'h ar
gwashañ, met Doue ho tad, dec'h da noz, en
deus komzet ouzhin en ur lavarout : "Diwall da
gaout kaoz gant Yakob, mat pe fall". 30 ha ma'z
out aet war-raok gant drouk-hirnez etrezek ti da
dad, perak bezañ laeret va doueed?»
31 Hag e respontas Yakob, hag e lavaras da
Laban : «Aon am boa ! Lavarout a raen az pije
skrapet a-walc'h da verc'hed diganin. 32 Met an
hini a gavi da zoueed gantañ, ne vevo ket ! ya !
dirak hor breudeur ! sell petra a zo dit du-mañ
ha kas ganit !» Ne ouie ket Yakob eo Rahel he
devoa o laeret.

33 Hag ez eas Laban da deltenn Yakob ha da
deltenn Lia ha da deltenn an div vatezh, ha ne
gavas netra ; hag o tont er-maez eus teltenn Lia,
ez eas da deltenn Rahel. 34 Rahel, hag he devoa
tapet an idoloù, he devoa o lakaet e dibr ar
c'hañval, hag edo en he c'hoazez warno.
Hag e tastornas Laban dre-holl en deltenn hep
kavout. 35 Lavarout he devoa d'he zad : «Gant
na vo ket a gounnar e daoulagad va aotrou !

Met n'hallan ket sevel dirazout : un dra boas d'ar merc'hed a zo ganin» ; hag e furchas hep kavout an idoloù.

36 Hag e kounnaras Yakob hag e tabutas gant Laban, hag e respontas Yakob, hag e lavaras da Laban : «Petore mank, petore pec'hed am eus, ma'z out ken fuloret war va lerc'h? 37 Pa 'c'h eus tastornet va holl draoù, petra ac'h eus kavet eus holl draoù da di, da lakaat amañ dirak va breudeur ha da vreudeur, ma varnint etrezomp hon daou? 38 Abaoe ugent vloaz ma'z on bet ganit, da zañvadezed na da c'hivri n'o deus c'hwitet, ha meot da dropell n'am eus ket debret. 39 Ar re zrailhet ne gasen ket dit : bet e vijen kablus ; eus va dorn e c'houlennes ar re laeret din war an deiz hag ar re laeret da noz. 40 Bez' e vezen, war an deiz, debret gant ar sec'hor ha gant ar skorn en noz, hag e tec'he ar c'housk eus va daoulagad 41 Bet on ugent vloaz du-se, da servijet am eus pevarzek vloaz evit da ziv verc'h, c'hwec'h vloaz evit da zeñved ha kemmet ac'h eus gopr din dek gwezh. 42 Panevet Doue va zad, Doue Abraham, ha spont Izaak hag a oa ganin, ya ! dibourvez az pije va lezet da vont ! met va reuz, ha poan va daouarn en deus gwelet Doue, hag o barnet en noz-mañ.» 43 Hag e respontas Laban hag e lavaras da Yakob : «Ar merc'hed a zo merc'hed din, ar baotred mibien din, an deñved, deñved din. Holl bezh a welez a zo din. Met d'am merc'hed, petra a rafen, na dezho hiziv na d'ar vugale o deus ganet? 44 Neuze 'ta, deus ! divizomp un emglev, me ha te, ha ra vo un testeni etrezon-me ha te !» 45 Hag e kemeras Yakob ur maen, a savas evel peulvan. 46 Hag e lavaras Yakob d'e vreudeur serriñ mein, hag e kerc'hjont mein d'ober ur bern, hag e tebrjont eno war ar bern-se. 47 Hag en gervel a reas Laban : Iegar-Sahaduta, ha Yakob en anvas Galed. 48 Hag e lavaras Laban «Ar bern-mañ a zo un testeni etrezon-me ha te hiziv.» Setu perak ez eo bet anvet Galed, 49 hag ivez Mispa, dre ma oa bet lavaret : «Evezhiet an Aotrou etrezon-me ha te pa vimp kuzhet an eil ouzh egile. 50 Ma rez poan d'am merc'hed, ma kemerez gwragez estreget va merc'hed, n'eus den ganimp, neketa ! met Doue a zo test etrezomp !» 51 Hag e lavaras Laban da Yakob : «Sed ar bern-mañ, ha sed ar peul-mañ am eus savet etrezon-me ha te ! 52 Test eo ar bern-mañ, test ar maen-hir-mañ : ne dremenin ket war-zu ennout ar bern-se, ha te ne dreuzi ket war-zu ennon ar bern-se, nag ar maen-hir-se, gant drouk-soñj. 53 Doue Abraham ha Doue Nac'hor a varno etrezomp Doue hon tadoù !» Hag e touas Yakob dre spont e dad Izaak. 54 Hag e reas Yakob un aberzh war ar menez hag e c'halvas e vreudeur da zebriñ boued, hag e tebrjont koan hag e tremenjont an noz war ar menez.

32 Spontoù Yakob.

1 Hag e savas Laban diouzh ar beure hag e pokas d'e vibien ha d'e verc'hed, hag o bennigas hag ez eas war e giz d'ar gêr. 2 ha Yakob a yae gant e hent pa zegouezhas gantañ aeled Doue. 3 Hag e lavaras Yakob ouzh o gwelout : «Kamp Doue eo amañ !», hag ec'h anvas al lec'h-se 'Mahanaim'.

4 Hag e kasas kannaded en e raok davet Esaou, e vreur, da vro Seir, war vaezioù Edom, 5 hag e roas urzhioù dezho en ur lavarout : «Evel-henn e komzot ouzh an aotrou Esaou ; evel-henn e komz da servijer Yakob : e ti Laban on chomet hag em eus daleet betek bremañ. 6 Bez' em eus saout, ezen, deñved, servijerien ha mitizhien, hag e kasan keloù d'am aotrou evit kavout gras dirazañ.» 7 Hag e tistroas ar gannaded davet Yakob en ur lavarout : «Bet omp e ti da vreur Esaou, hag emañ o tont war-arbenn dit, pevar c'hant den gantañ.»

8 Aon en devoe Yakob meurbet hag enkrez. Dispartiañ a reas an dud a oa gantañ, hag an deñved, ar saout, ar c'hañvaled, e daou gamp. 9 Hag e lavaras : «Mar deu Esaou war ar c'hamp kentañ da skeiñ gantañ, ar c'hamp all a dec'ho kuit.» 10 Hag e lavaras Yakob : «Doue va zad Abraham ha Doue va zad Izaak, an Aotrou, en deus lavaret din : Distro d'az pro c'henidik hag e vin mat ez-keñver. 11 Bihan on e-kichen an holl c'hrasoù, an holl vadelezhioù ac'h eus graet d'az servijer, rak gant va bazh em eus treuzet ar Yordan, hag em eus bremañ daou gamp ! 12 Salv-me, mar plij, eus dorn va breur, eus dorn Esaou, rak aon am eus razañ, aon na zeufe da skeiñ ganimp, mammoù ha bugale ! 13 Te hag ec'h eus lavaret : Ober a rin vad dit hag e lakain da vugale evel traezh ar mor ha n'haller ket niveriñ, kement a zo anezhañ !»

[14] Hag e nozvezhias eno. Hag e kemeras,
diwar bezh en devoa, ur prof evit Esaou
e vreur : [15] givri, daou c'hant ; bouc'hed, ugent ;
deñved, daou c'hant ; meot, ugent ;
[16] kañvalezed o vagañ, gant o reoù vihan,
tregont ; saout, daou-ugent ; koleed, dek,
azenezed, ugent ; hag azened, dek, [17] hag
o lakaas etre daouarn e servijerien, pep bagad
disparti, hag e lavaras d'e servijerien :
«Tremenit em raok, hag ur hed a lakaot etre pep
bagad.» [18] Hag an urzh-mañ a roas d'an hini
kentañ, o lavarout : «Pan erruo ganit Esaou, va
breur, hag az koulennato en ur lavarout : Da biv
out-te, pelec'h ez, da biv ar pezh a zo dirazout?
[19] e lavaro : D'az servijer Yakob ; ur prof ez eo,
a gas d'am aotrou Esaou ; setu m'emañ war hol
lerc'h.» [20] Hag ar memes urzh d'an eil ha d'an
trede ; da gement hini a gerzhe war-lerc'h ar
bagadoù e lavare : «Evel-henn e komzot ouzh
Esaou pan e gavot» ; [21] lavarout a reot : «Emañ
da servijer Yakob war hol lerc'h !» Rak lavarout
a rae : «Sioulaat a rin e zremm gant ar prof-mañ
a yelo em raok, ha goude-se, pa welin e zremm,
marse e tivouzho?» [22] Hag e tremenas evel-se ar
prof en e raok, hag e nozvezhias eno er c'hamp.

[23] Hag e savas e-kerzh an noz hag e kemeras
e ziv wreg hag e ziv vatezh hag e unnek bugel,
hag e treuzas roudouz ar Jabok. [24] O vezañ
o c'hemeret, graet dezho tremen ar froud, pa oa
tremenet ar pezh a oa dezhañ, [25] e chomas Yakob
e-unan, hag e c'hourenas un den gantañ betek
ma savas gouloù-deiz. [26] Pa welas (an den) ne
drec'he ket warnañ, e skoas war bleg e vorzhed,
e stokas ouzh morzhed Yakob en ur c'houren
gantañ. [27] Hag e lavaras : «Va lez da vont, rak
savet eo gouloù-deiz.» Hag e lavaras «N'az
lezin ket ken n'az po benniget ac'hanon !»
[28] Hag e lavaras dezhañ : «Petore anv ac'h eus?»
Hag e lavaras : «Yakob.» [29] Hag e lavaras :
«N'eo ket Yakob a vo lavaret da anv ken, met
'Israel', rak stourmet ac'h eus gant Doue, evel
gant tud, ha trec'het ac'h eus !»
[30] Hag e c'houlennas Yakob o lavarout : «Dizolo
din, mar plij, da anv !» Hag e lavaras : «Perak
e c'houlennez va anv?» Hag e vennigañ a reas
eno. [31] Hag e c'halvas Yakob anv al lec'h-se
Penouel, «rak gwelet em eus Doue
dremm-ouzh-dremm, ha savetaet va ene !»

[32] Tarzhet e oa an heol pa dreuzas Penouel,
hag e kamme diouzh e vorzhed. [33] Setu perak ne
zebr ket mibien Israel kigenn ar mavigamm
a zo war bleg ar vorzhed, betek hiziv, rak skoet
e oa bet e pleg morzhed Yakob war an nervenn
mavigamm.

33 Emgav an daou vreur.

[1] Hag e savas Yakob e zaoulagad hag
e welas Esaou o tont, ha gantañ pevar c'hant
den. Dispartiañ a reas ar vugale etre Lia
ha Rahel hag an div vatezh, [2] hag e lakaas ar
mitizhien gant o bugale da gentañ, Lia hag he
bugale da c'houde, ha Rahel gant Yozef d'an
diwezhañ. [3] Hag eñ a dremenas en o raok, hag
e stouas d'an douar seizh gwezh, ken na voe
tost d'e vreur. [4] Hag e redas Esaou davetañ,
ha d'e vriata ha da gouezhañ en e gerc'henn
ha da bokat dezhañ, hag int da ouelañ.
[5] Hag e savas e zaoulagad hag e welas
ar gwragez hag ar vugale, hag e lavaras : «Piv
a zo aze ganit?» Hag e lavaras : «Ar vugale en
deus bet dre c'hras Doue da servijer.»
[6] Hag e tostaas ar mitizhien gant o bugale en ur
stouiñ. [7] Hag e tostaas ivez Lia gant he bugale
en ur stouiñ. ha da c'houde e tostaas Yozef
ha Rahel en ur stouiñ. [8] Hag e lavaras :
«Da betra eo ar c'hampad-se em eus 'n em gavet
gantañ?» Hag e lavaras : «Evit kavout gras
e daoulagad va aotrou !» [9] Hag e lavaras Esaou :
«Bez' em eus trawalc'h, va breur ! da vezo dit ar
pezh ac'h eus !» [10] Hag e lavaras Yakob : «Nann,
me az ped ! Mar kavan gras dirazout,
e tegemeri ar prof-mañ eus va dorn, rak, sur,
gwelout da zremm a oa din evel gwelout
dremm Doue ! ha va degemer a rez ! [11] Kemer
an donezon a gasan dit, rak dre c'hras Doue eo
em eus o bet holl !»

Hag e pouezas warnañ hag e tegemeras.
[12] Hag e lavaras : «Digampomp hag eomp, hag
e kerzhin keñver ha keñver ouzhit.»
[13] Hag e lavaras dezhañ : «Va aotrou a oar se : ar
vugale a zo youst, ha neuze, deñved ha saout
war o laezh am eus : mar bountan warno un
devezh hepken, e varvo an holl vagad !
[14] Ra dremeno eta va aotrou dirak e servijer,
ha me a gerzho war va bouez, diouzh kammed
ar bagad am bo dirazon ha diouzh troad ar
vugale, ken na vin erru e ti va aotrou e Seir.»
[15] Hag e lavaras Esaou : «Ez an da lezel ganit

darn eus an dud a oa ganin.» Hag e lavaras : «Perak? Trawalc'h eo din bezañ kavet gras dirak va aotrou.»

16 Hag ez adkemeras, en deiz-se, Esaou hent Seir.

17 Ha Yakob a loc'has war-zu Sukkot : Eno e savas evitañ e-unan un ti, hag evit e chatal lochoù : Setu perak ec'h anvas al lec'h-se Sukkot.

18 Hag ez erruas Yakob yac'h e kêr Sichem, a oa e Bro-Ganaan, o tont eus Paddanaram, hag e kampas a-dal d'ar gêr-se. 19 Hag e prenas un dachenn-bark en devoa stignet warni e deltenn, eus dorn mibien Hemmor, tad Sichem, evit kant pezh-argant. 20 Hag e savas eno un aoter a anvas El- Doue-Israel.

34 Torfed e Sichem.

1 Hag ez eas Dina, merc'h Lia, ganet ganti da Yakob, da welout merc'hed ar vro. 2 Ouzh he gwelout, Sichem, mab Hemmor an Hiviad, priñs ar vro, e kemeras anezhi, a gouskas ganti hag he gwallas. 3 Hag e stagas e ene ouzh Dina, merc'h Yakob : karout a reas ar plac'h yaouank hag e komzas ouzh kalon ar plac'h yaouank. 4 Hag e komzas Sichem da Hemmor e dad en ur lavarout : «Kemer din ar plac'hig-mañ da wreg.» 5 P'en devoe Yakob ar c'heloù e oa bet saotret gant hemañ Dina e verc'h, edo e vibien gant an tropelloù war ar maez hag e tavas Yakob ken na voent erruet.

6 Hag ez eas Hemmor, tad Sichem, da gaout Yakob, da gomz gantañ. 7 Mibien Yakob, erruet eus ar parkeier a glevas se, ha glac'haret, ar baotred-mañ a voe kounnaret meurbet dirak seurt viloni graet en Israel : kousket en devoa gant merc'h Yakob, ha se ne oa ket d'ober.

8 Hag e komzas Hemmor outo : «Sichem va mab a zo c'hoantaus e ene eus ho merc'h : roit, mar plij, homañ dezhañ da wreg ; 9 deuit da vezañ kar dimp : ho merc'hed a roiot dimp hag hor merc'hed a zegemerot evidoc'h. 10 Ganimp e chomot hag ar vro a zo dirazoc'h : chomit evel kenwerzherien ha perc'henned enni.» 11 Hag e lavaras Sichem d'e dad ha d'e vreudeur : «Mar kavan gras dirazoc'h, ar pezh a lavarot din a roin. 12 Goulennit diganin kalz, kreskit din hardizh an argouroù, an donezon, hag e roin evel ma lavarot din ! Met roit din ar plac'h yaouank da wreg ! »

13 Hag e respontas mibien Yakob da Sichem ha da Hemmor e dad gant touellerezh en o c'homzoù, dre ma oa bet saotret Dina o c'hoar. 14 Hag e lavarjont dezho : «N'hallomp ket ober an dra-se : reiñ hor c'hoar d'un den diamdroc'h, rak un dismegañs e vefe se evidomp, 15 met asantiñ a raimp deoc'h ma teuit eveldomp, mar bez amdroc'het en ho touez an holl baotred. 16 Hag e roimp hor merc'hed deoc'h hag ho merc'hed a gemerimp evidomp, hag e chomimp ganeoc'h hag e vezimp ur bobl unvan. 17 ha mar ne selaouit ket ouzhimp da vout amdroc'het, e kemerimp ho merc'hed hag ez aimp kuit ! »

18 Hag e plijas o c'homzoù da Hemmor ha da Sichem mab Hemmor. 19 Ne zaleas ket ar paotr yaouank d'ober an dra-se, rak c'hoant en devoa da verc'h Yakob, ha muioc'h a bouez en devoa eget holl di e dad.

20 Hag ez eas Hemmor ha Sichem e vab betek dor kêr evit komz gant paotred kêr, en ur lavarout : 21 «An dud-mañ a zo e peoc'h ganimp : chom a raint er vro hag e raint kenwerzh e-barzh ; ar vro a zo frank a bep tu dirazo, o merc'hed a gemerimp hag hor merc'hed a roimp dezho. 22 Met evit ma asanto an dud-se da chom ganimp, da vout ur bobl unvan, e vo dav dimp amdroc'hañ hon holl baotred, evel ma reont. 23 O chatal, o feadra, o holl loened a vo dimp mar asantomp ganto war se, hag e chomint ganimp.» 24 Hag e sentas ouzh Hemmor ha Sichem e vab, an holl dud a dremenas dre zor kêr, hag e voe amdroc'het an holl baotred, an holl re a dremenas dre zor kêr.

25 Ha setu d'an trede deiz, evel ma oant er boan, e kemeras daou vab Yakob, Simeon ha Levi, breudeur Dina, pep a gleze, hag ez ejont e kêr, diriskl, hag e lazhjont an holl baotred. 26 Hemmor ha Sichem e vab, lazhet gant barvenn ar c'hleze, e kemerjont Dina eus ti Sichem, ha da vont kuit. 27 Mibien Yakob a yeas war ar re lazhet da breizhata ar gêr ma oa bet saotret o c'hoar. 28 O deñved, o saout, o ezen, ar re a oa e kêr hag ar re a oa er-maez a dapjont, 29 o holl vadoù, o bugaligoù hag o gwragez a voe graet prizonidi, hag e skrapjont kement tra a oa en tiez. 30 Hag e lavaras Yakob da Simeon ha da Levi : «Va glac'haret hoc'h eus

ha va lakaet flaerius evit annezidi ar vro,
Kanaaniz ha Pereziz. Un nebeudig tud ned omp
ken, hag en em vodint a-enep dimp hag e skoint
ganimp hag hon distrujint, me ha va zi.»
31 Hag int da lavarout : «Daoust hag ur ribodez
a vo graet eus hor c'hoar?»

35 Betel - Marv Rahel hag Izaak

1 Hag e lavaras Doue da Yakob :
«Sav ! ha pign da vBetel, hag e chomi eno, hag
e ri eno un aoter d'an Doue en em ziskouezas
dit pa oas o tec'hel rak Esaou, da vreur.»
2 Hag e lavaras Yakob d'e diegezh ha d'an holl
re a oa gantañ : «Lamit kuit doueed an estren
a zo en ho touez ! En em c'hlanait ! Cheñchit ho
tilhad ! 3 Hag e savimp hag e pignimp da vBetel
hag e raimp eno un aoter d'an Doue en devoa
respontet din da zeiz va enkrez hag a zo bet
ganin en hent em eus kerzhet.» 4 Hag e rojont da
Yakob an holl zoueed estren a oa etre o daouarn
hag o gwalinier divskouarn, hag o douaras
Yakob dindan ar dervenn a oa e-kichen Sichem.
5 Hag e tigampjont hag e voe ur spont-Doue war
ar c'hêrioù tro-war-dro, ha ne voe ken redet
war-lerc'h mibien Yakob.

6 Hag ez erruas Yakob e Louz, a oa
e Bro-Ganaan hag a zo Betel, eñ hag an holl
dud a oa gantañ. 7 Hag e savas eno un aoter hag
e c'halvas al lec'h doueel-mañ Betel, rak eno en
devoa en em ziskuliet dezhañ Doue pa dec'he
rak e vreur. 8 Hag e varvas Debora, magerez
Rebeka, hag e voe beziet e traoñ Betel, dindan
an dervenn ez eo bet galvet hec'h anv Dervenn
an Daeroù.

9 Hag en em ziskouezas Doue da Yakob
c'hoazh, pa oa deuet eus Paddanaram hag en
bennigas, 10 hag e lavaras dezhañ Doue :

«Da anv a oa Yakob ;
ne vo ket galvet da anv ken Yakob,
met Israel a vo da anv.»

Hag e c'halvas e anv Israel. 11 Hag e lavaras
dezhañ Doue :

«Me eo an Doue hollc'halloudek !
Frouesha ha kresk !
Ur bobl hag ur gevredigezh pobloù a zeuio
diouzhit,
ha rouaned diouzh da lounezhi a zeuio !
12 An douar am boa roet da Abraham ha da
Izaak, dit en roan ; ha d'az pugale war da lerc'h
e roin an douar-se !»

13 Hag e pignas eus e gichen, Doue, eus al
lec'h m'en devoa komzet outañ.

14 Hag e savas Yakob ur peulvan lec'h m'en
devoa komzet gantañ, ur peul-maen, hag
e skuilhas warnañ un died-kinnig, hag e fennas
warnañ eoul. 15 Hag e c'halvas Yakob anv al
lec'h m'en devoa komzet outañ Doue : Betel.
16 Hag e tigampjont eus Betel, hag e oa c'hoazh
ur pennad-hent evit erruout en Efrata, hag
e wilioudas Rahel, hag e voe diaes he gwilioud.
17 Hag evel ma oa diaes dezhi gwilioudiñ,
e lavaras dezhi an amiegez : «Bez dizaon ! rak
ur mab, c'hoazh, ac'h eus !» 18 Hag evel ma
kuitae he buhez, ma varve, e c'halvas e anv
Benoni, met e dad en anvas Benjamin.
19 Hag e varvas Rahel, hag e voe beziet war hent
Efrata, a zo Betlehem. 20 Hag e savas Yakob ur
peulvan war he bez, a zo peulvan bez Rahel
betek hiziv. 21 Hag e loc'has Israel hag e stignas
e deltenn en tu all eus Tour-ar-Bagad. 22 E keit
ha ma oa Israel o chom er vro-se eo ez eas
Ruben da gousket gant Bilha, adwreg e dad.
Hag e klevas se Israel.

Bez' e oa mibien Yakob daouzek ;

23 mibien Lia : mab henañ Yakob : Ruben,
Simeon, Levi, Youda, Isac'har, ha Zaboulon.
24 mibien Rahel : Yozef ha Benjamin ; 25 mibien
Bilha, matezh Rahel : Dan ha Neftali ; 26 mibien
Zelfa, matezh Lia : Gad hag Aser.

Setu aze mibien Yakob, ganet dezhañ
e Paddanaram.

27 Hag ez eas Yakob davet Izaak e dad,
e Mambre, pe Karia-Tarbe, a zo Hebron, ma oa
bet o chom Abraham hag Izaak 28 Bez' e voe
bloavezhioù Izaak kant pevar-ugent vloaz.
29 Hag e tianalas Izaak hag e varvas, hag e voe
unanet gant e hendadoù, kozh ha bet e walc'h
a vloavezhioù. Hag e veziañ a reas Esaou
ha Yakob, e vibien.

36 Diskennidi Esaou.

1 Ha setu diskennidi Esaou, a zo Edom :
2 Esaou a gemeras e wragez a-douez merc'hed
Kanaan : Ada, merc'h Elon an Hettiad,
Oolibama, merc'h Ana, merc'h Sebeon an
Hiviad, 3 Basemat, merc'h Ismael, c'hoar

Nebaiot. [4] Hag e c'hanas Ada da Esaou Elifaz ;
ha Basemat a c'hanas Rahouel ; [5] hag Oolibama
a c'hanas Iehous, Iaelam, Kore.

Sed aze mibien Esaou, ganet dezhañ
e Bro-Ganaan.

[6] Hag e kemeras Esaou e wragez, mibien
ha merc'hed hag holl dud e di, e dropell, e holl
chatal, e holl beadra akuizitet e Bro-Ganaan,
hag ez eas da vro (Seir) a-zirak Yakob e vreur,
[7] rak deuet e oa o madoù re vras evit chom
a-gevret ; n'halle ket an douar lec'h ma oant
o chom o dougen int hag o zropelloù.

[8] Ha chomaj Esaou a vo menez Seir, hag
Esaou a zo Edom.

[9] Ha setu diskennidi Esaou, hendad Edom,
war venez Seir : [10] Setu anvioù mibien Esaou :
Elifaz, mab Ada, gwreg Esaou ; ha Rahouel,
mab Basemat, gwreg Esaou.

[11] Hag e voe mibien Elifaz : Teman, Omar,
Sefo, Gatam, Kenez. [12] ha Tamna a oa adwreg
Elifaz, mab Esaou, a c'hanas da Elifaz Amalek ;
sed aze mibien Ada, gwreg Esaou.

[13] Hag amañ mibien Rahouel : Nahat, Zara,
Samma, Meza : ar re-se a voe mibien Basemat,
gwreg Esaou.

[14] Hag amañ mibien Oolibama, merc'h Ana,
merc'h Sebeon, gwreg Esaou : ar re he devoa
ganet homañ da Esaou : Iehous, Ialam ha Kore.

[15] Aze penndierned Omar, penndiern Sefo,
penndiern Kenez, [16] penndiern Kore, penndiern
Gatam, penndiern Amalek : aze mibien Ada.

[17] Amañ mibien Rahouel, mab Esaou :
penndiern Nahat, penndiern Zara, penndiern
Samma, penndiern Meza : aze mibien Basemat,
gwreg Esaou.

[18] Hag amañ mibien Oolibama, gwreg
Esaou : penndiern Iehous, penndiern Ialam,
penndiern Kore : aze penndierned Oolibama,
merc'h Ana, gwreg Esaou, [19] hag aze
o fenndierned - reoù Edom.

[20] Amañ mibien Seir an Horraed, a oa
o chom er vro : Lotan, Sobal, Sebeon, Ana,
[21] Dison, Eser, Disan : aze penndierned Horraed,
mibien Seir, e Bro-Edom. [22] Bez' e voe mibien
Lotan : Hori, Hemam, ha c'hoar Lotan, Tamna.
[23] Hag amañ mibien Sobal : Alvan, Manahat,
Ebal, Sefo, Onam. [24] Hag amañ mibien Sebeon :
Aia, Ana. Ana eo a gavas dour er gouelec'h en
ur vesa ezen Sebeon e dad. [25] Hag amañ bugale
Ana : Dison, hag Oolibama, merc'h Ana.
[26] Hag amañ mibien Dison : Hemdan, Eseban,
Ietran, Keran. [27] Hag amañ mibien Eser : Bilhan,
Zavan, Iakan. [28] Hag amañ mibien Disan : Ous,
Aran.

[29] Aze penndierned Horraed : penndiern
Lotan, penndiern Sobal, penndiern Sebeon,
penndiern Ana, [30] penndiern Dison, penndiern
Eser, penndiern Disan : aze penndierned
Horraed, dre benndiern, e Bro-Seir.

[31] Amañ ar rouaned a renas war Bro-Edom
a-raok na renas roue ebet war vibien Israel.
[32] Hag e renas en Edom : Bela, mab Beor, hag
anv e gêr, Denaba. [33] Hag e varvas Bela, hag
e renas en e lec'h Iobab, mab Zara, e Bosra.
[34] Hag e varvas Iobab, hag e renas en e lerc'h
Husam, eus Bro-Teman. [35] Hag e varvas Husam,
hag e renas en e lec'h Adad, mab Badad, a bilas
Madianiz e maezioù Moab. Hag anv e gêr, Avit.
[36] Hag e varvas Adad, hag e renas en e lec'h
Semla, eus Masreka. [37] Hag e varvas Semla, hag
e renas en e lec'h Saoul, eus Rohobot.
[38] Hag e varvas Saoul, hag e renas en e lec'h
Baal Hanan, mab Ac'hobor. [39] Hag e varvas Baal
Hanan, mab Ac'hobor, hag e renas en e lec'h
Adad, a oa anv e gêr Fau, hag anv e wreg
Meetabel, merc'h Matred, merc'h Mezaab.
[40] Hag amañ anvioù penndierned Esaou, dre
diegezh, lec'h hag anv : penndiern Tamna,
penndiern Alva, penndiern Ietet, [41] penndiern
Oolibama, penndiern Ela, [42] penndiern Kenez,
penndiern Teman, penndiern Mabsar,
[43] penndiern Magdiel, penndiern Iram : Aze
penndierned Edom, dre chomlec'h war an douar
o devoa. Bez 'e oa Esaou hendad Edomad.

37 Yozef gwerzhet.

[1] Hag e chomas Yakob er vro ma oa bet
e dad o chom, Bro-Ganaan. [2] Ha setu istor
Yakob :

Yozef, ur paotr a seitek vloaz anezhañ, a oa
o vesa, gant e vreudeur, ar chatal munut. Ar
c'hrennard a veze gant mibien Bilha ha mibien
Zelfa, gwragez e dad, hag e tegase Yozef
o c'homzoù fall d'o zad. [3] Israel a gare Yozef
dreist e holl vreudeur, rak mab e gozhni e oa,
hag en devoa graet dezhañ un doneg gant

milginoù. [4] Met gwelout a rae e vreudeur e oa
karet gant o zad muioc'h eget e vreudeur hag
o devoe kasoni outañ, ha n'hallent ken komz
outañ e peoc'h.

[5] Hag e reas Yozef un huñvre, a zanevellas
d'e vreudeur, ha muioc'h c'hoazh o devoe
kasoni outañ. [6] Lavaret en devoa dezho :
«Selaouit 'ta an huñvre am eus huñvreet.
[7] Edomp oc'h ober feskennoù e-kreiz ur park,
hag e savas va feskenn en he sav, hag e voe
tro-war-dro ho feskennoù-c'hwi o stouiñ ouzh
va hini.» [8] Hag e lavaras dezhañ e vreudeur :
«Daoust ha roue e vi warnomp? pe gouarner
warnomp?» ha war greskiñ ez eas o c'hasoni
outañ gant e hunvreoù hag e gaozioù.

[9] Hag e reas c'hoazh un huñvre all, a gontas
d'e vreudeur en ur lavarout : «Huñvreet em eus
un huñvre all : edo an heol hag al loar, hag
unnek steredenn stouet ouzhin.» [10] Pa gontas se
d'e dad ha d'e vreudeur, hen gourdrouzas
(e dad) en ur lavarout dezhañ : «Petore huñvre
ac'h eus graet aze? ha mont a raimp, me, da
vamm ha da vreudeur, da stouiñ ouzhit betek an
douar?» [11] Hag o devoa gwarizi outañ
e vreudeur, met e dad a vire e gomzoù.

[12] Aet e oa e vreudeur da vesa deñved o zad
da Sichem. [13] Hag e lavaras Israel da Yozef :
«N'emañ ket da vreudeur o vesa e Sichem?
Deus, m'az kasin daveto !» Hag e lavaras
dezhañ : «Prest on !» [14] Hag e lavaras dezhañ :
«Kae neuze da welout penaos emañ kont gant
da vreudeur ha gant an deñved, da zegas keloù
din !» Hag e gas a reas eus traonienn Hebron.
Pan erruas e Sichem, [15] e kavas un den anezhañ
o kantreal war ar maez hag e c'houlennataas en
ur lavarout : Petra a glaskez? [16] Lavarout a reas :
«Va breudeur a glaskan disklêr din, mar plij,
pelec'h emaint o vesa !» [17] Hag e lavaras an
den : «Skampet int ac'halen, rak o c'hlevet am
eus o lavarout : Eomp betek Dotain.» Mont
a reas Yozef war-lerc'h e vreudeur hag
o c'havout a reas e Dotain. [18] Hag int, ouzh
e welout a-bell a-raok ma voe tost dezho,
a itrikas evit e lakaat d'ar marv, [19] en ur lavarout
an eil d'egile : «Emañ paotr e hunvreoù o tont !
[20] Ha bremañ deomp d'e lazhañ, ha d'e deurel
en ur puñs, hag e lavarimp : Ul loen fall en deus
en debret ! Hag e vo gwelet petra a vo eus
e hunvreoù !»

[21] Pa glevas se Ruben, e tennas anezhañ eus
o daouarn en ur lavarout : «Na lamomp ket
digantañ e vuhez !» [22] Hag e lavaras dezho
Ruben : «Na skuilhit ket gwad ! Taolit anezhañ
er puñs du-hont er gouelec'h, met ho taouarn na
gasit ket warnañ !» Se evit e dennañ eus
o daouarn hag e zaskoriñ d'e dad. [23] Kerkent
ha ma'z erruas Yozef gant e vreudeur,
e tiwiskjont Yozef eus e doneg, an doneg
vilginek en devoa, [24] ha tapet anezhañ, e taoljont
anezhañ er puñs. Ar puñs a oa goullo, hep dour.

[25] Edont en o c'hoazez o tebriñ o fred pa
savjont o daoulagad hag e weljont ur
garavanenn Ismaeliz o tont eus Galaad.
O c'hañvaled a zouge gom, rousin, mir ; mont
a raent d'o diskenn d'an Ejipt. [26] Hag e lavaras
Youda d'e vreudeur : «Petore gounid hor bije
bet o lazhañ hor breur hag o kuzhat e wad?
[27] Deomp d'e werzhañ d'an Ismaeliz, hag hon
daouarn ne vezint ket warnañ, rak hor breur, hor
c'hig eo !» Hag e voe selaouet gant e vreudeur.
[28] Met tremenet e oa bet tud eus Madian,
marc'hadourien, hag o devoa tennet ha savet
Yozef eus ar puñs, hag e werzhet d'an Ismaeliz
evit ugent (sikl) arc'hant. Hag e voe kaset Yozef
d'an Ejipt. [29] ha pa zistroas Ruben d'ar puñs,
setu : ne oa ken Yozef er puñs ! hag e rogas
e zilhad. [30] Hag addeuet davet e vreudeur,
e lavaras : «Bugel ebet ken ! ha me, pelec'h ez
in-me?»

[31] Hag e kemerjont toneg Yozef, ha lazhet
ganto ur bouc'h-givri, e soubjont an doneg er
gwad, [32] hag e kasjont an doneg vilginek,
a zegasjont d'o zad en ur lavarout : «Se hon eus
kavet... Anavez hag-eñ eo toneg da vab, pe n'eo
ket.» [33] Hec'h anavezout a reas hag e lavaras :
«Toneg va mab ! ul loen fall en devo e zebret,
drailhet, drailhet Yozef !» [34] Hag e rogas Yakob
e vantell, hag e reas kañv d'e vab deizioù
e-leizh. [35] Hag e savas e holl vibien hag e holl
verc'hed d'e frealziñ, met n'houlle ket
a frealzidigezh. Lavarout a rae : «Kentoc'h
diskenn da gaout va mab, gant tristidigezh, d'ar
Sheol !» Ya, gouelet e voe dezhañ gant e dad.
[36] Ha tud Madian o devoa e werzhet en Ejipt da
Boutifar, ur tizhog da Faraon hag ofiser
e warded.

38 Youda hag e verc'h-kaer.

1 D'ar mare-se e tiskennas Youda eus ti
e vreudeur evit en em dennañ da di un den eus
Odollam, e anv Hira. 2 Hag e welas eno Youda
merc'h un den eus Kanaan, hec'h anv Soua, hag
he c'hemeras hag ez eas daveti.
3 Hag e koñsevas homañ hag e c'hanas ur mab
hag e c'halvas e anv Er. 4 O vezañ koñsevet
c'hoazh, e c'hanas ur mab hag e c'halvas e anv
Onan. 5 Ha c'hoazh e c'hanas ur mab hag
e c'halvas e anv Sela ; bez' e oa e Kasib pa
c'hanas anezhañ. 6 Hag e kemeras Youda ur
wreg evit Er, e vab henañ, hec'h anv Tamar.
7 Met o vezañ ma oa Er, mab henañ Youda, fall
ouzh daoulagad an Aotrou, e voe lakaet da
vervel gant an Aotrou. 8 Hag e lavaras Youda da
Onan : «Kae davet gwreg da vreur, dimez ganti,
ha sav ul lignez d'az preur !» 9 Met pa ouie
Onan n'eo ket evitañ e vefe al lignez, ma'z ae
davet gwreg e vreur, e rae floderezh war an
douar, kuit da reiñ lignez d'e vreur. 10 Fall e oa
dirak daoulagad an Aotrou ar pezh a rae, hag
e reas dezhañ mervel ivez. 11 Hag e lavaras
Youda da Damar, e verc'h-kaer : «Chom
intañvez e ti da dad, ken n'en devo kresket Sela,
va mab.» Hag e soñje : «Arabat dezhañ mervel
evel e vreudeur !» ha mont a reas Tamar da
chom e ti he zad.

12 Tremen a reas an amzer hag e varvas
merc'h Soua, gwreg Youda. ha pa voe frealzet
Youda, e pignas da gaout e douzerien deñved,
gant Hira, e vignon eus Odollam, betek Tamna.
13 Hag e voe roet ar c'heloù da Damar, o lavarout
dezhi : «Emañ da dad-kaer o tont war laez
etrezek Tamna, da douzañ e zeñved.» 14 Hag hi
da lemel he dilhad intañvez, da 'n em c'holeiñ
gant he gouel, da 'n em vouchañ ha da goazezañ
e-harz dor Enaim, a zo war hent Tamna, rak
gwelout a rae e oa bras Sela ha ne oa ket bet
roet dezhañ da wreg.

15 Hag he gwelout a reas Youda, o soñjal
e oa ur ribodez, pa oa mouchet he dremm.
16 Hag e tistroas daveti eus e hent hag e lavaras :
«Deus amañ, mar plij, ma'z in davedout !» rak
n'ouie ket e oa e verc'h-kaer. Hag hi da
lavarout : «Petra a roi din evit dont ganin?»
17 Hag eñ da lavarout : «Me a gaso ur menn-gavr
eus va bagad.» Hag hi da lavarout : «Ro din ur
c'hred ken n'az po e gaset.» 18 Hag eñ da
lavarout : «Petore kred a roin dit?» Hag hi da
lavarout : «Da siell, da gordenn hag ar vazh
a zo ez torn.» O reiñ a reas hag ez eas daveti,
hag e koñsevas dioutañ. 19 Adsavet hag aet kuit,
e lamas he gouel hag e wiskas he dilhad
intañvez.

20 Hag e kasas Youda ur menn-gavr dre zorn
e vignon Odollam evit adtapout ar c'hred eus
dorn ar wreg, met n'he c'havas ket. 21 Kaer en
devoa goulennata tud ar gêriadenn en ur
lavarout : «Pelec'h emañ ar serc'h a oa en Enaim
war an hent?» e veze lavaret : «N'eus bet amañ
serc'h ebet !» 22 Hag e tistroas davet Youda hag
e lavaras : «N'em eus ket he c'havet ! ha tud ar
gêriadenn a lavar n'eus ket bet eno a serc'h.»
23 Hag e lavaras Youda : «Ra viro eviti ! Arabat
dimp bout dismegañset ! Kaset em eus ar
menn-se ha n'ec'h eus ket he c'havet !»

24 Met setu, war-dro tri miz goude, e voe
roet keloù da Youda, lavaret e voe : «Ribodet he
deus Tamar, da verc'h-kaer ha setu m'he deus
koñsevet en ur ribodal !» Hag e lavaras Youda :
«Degasit anezhi hag e vo devet !» 25 Evel ma
tegased anezhi, e kasas (tud) d'he zad-kaer, da
lavarout : «Dre an den e oa an traoù-mañ
dezhañ em eus koñsevet, emezi, anavez eta da
biv eo ar siell, ar gordenn hag ar vazh-mañ !»
26 Hag o anaout a reas Youda hag e lavaras :
«Reishoc'h eo hi egedon, peogwir n'he roen ket
da Sela, va mab.» Met mui ken n'hec'h
anavezas. 27 Pa voe poent dezhi genel, setu e oa
gevelled en he c'hof. 28 E-kerzh he gwiliou d
e roas unan e zorn, a voe tapet gant an amiegez,
a stagas ouzh an dorn-se un neudenn ruz en ur
lavarout : «Hemañ a zo deuet da gentañ !»
29 Met souzañ a reas e zorn, hag e teuas e vreur.
Hag hi da lavarout : «Pebezh freuz ganit !
pebezh freuz.» Hag e c'halvas e anv Peres.
30 ha goude e teuas e vreur, war e zorn an
neudenn ruz, hag e c'halvas e anv Zara.

39 Yozef en Ejipt.

1 Yozef, diskennet d'an Ejipt, a oa bet
prenet gant Poutifar, ur tizhog da Faraon hag
ofiser e warded, un den Ejiptiat, eus dorn an
Ismaeliz o devoa e ziskennet betek eno. 2 Bez'
e oa an Aotrou gant Yozef, hag e voe un den
hag a reas berzh ; bez' e oa e-barzh ti e vestr
Ejiptiat. 3 Gwelet en devoa e vestr edo an
Aotrou gantañ, ha penaos holl bezh a rae

a lakae an Aotrou da ober berzh dre e zaouarn.
4 ha kavet en devoa Yozef gras ouzh e zaoulagad
o servijout anezhañ. Karget e voe eus e di, hag
holl bezh en devoa a lakaas etre e zaouarn.
5 Adalek ma voe karget eus e di hag eus pezh en
devoa, e vennigas an Aotrou ti an Ejiptiat
abalamour da Yozef, hag e voe bennozh an
Aotrou war holl bezh a oa dezhañ, ti
ha parkeier. 6 Lezel a rae holl bezh en devoa etre
daouarn Yozef, hep emellout e netra nemet er
boued a zebre. ha bez' e oa Yozef kaer a stumm,
kaer da welout.

7 Ha goude an darvoudoù-mañ e savas
gwreg e vestr he daoulagad war Yozef, hag
e lavaras : «Deus da gousket ganin !» 8 Hemañ
avat ne fellas ket dezhañ hag e lavaras da wreg
e vestr : «Va mestr n'emell ket ennon nag er
pezh a zo en ti ; holl bezh en deus, e lakaet en
deus etre va daouarn ; 9 n'eo ket brasoc'h en
ti-mañ egedon, n'en deus difennet ouzhin netra
nemedout, peogwir ez out e wreg. Penaos
e rafen an droug bras-se en ur bec'hiñ enep
Doue?» 10 ha kaer he devoa lavarout se da Yozef
bemdez, ne selaoue ket outi evit kousket en he
c'hichen na bezañ ganti.

11 Met un deiz ma teue en ti da ober
e labour, ha ne oa den eus tud an tiegezh eno,
e-barzh an ti, 12 hag hi da gregiñ en e zilhad en
ur lavarout «Deus da gousket ganin !» met eñ,
o lezel e zilhad en he dorn, a dec'has kuit,
er-maez. 13 Hag hi, o welout en devoa lezet
e zilhad en he dorn hag e oa tec'het er-maez,
14 a huchas war dud he zi hag a lavaras dezho :
«Hañ ! sellit ez eus bet kaset dimp ! un den
hebreat da c'hoari ganimp. Edo o tont davedon,
da gousket ganin, panevet em eus huchet
a vouezh kreñv ! 15 Adal m'en deus klevet
e saven va mouezh hag e huchen, en deus lezet
e zilhad ganin hag ez eo tec'het kuit er-maez.»
16 Hag e lezas e zilhad en he c'hichen ken na
zeuje he fried d'ar gêr. 17 Hag e lavaras dezhañ
ar memes komzoù : «Ya !, emezi, dont a rae
davedon ar servijer hebreat ac'h eus kaset dimp,
evit c'hoari ganin ! 18 Met, pa 'm eus savet va
mouezh ha huchet, en deus lezet e zilhad em
c'hichen hag ez eo tec'het er-maez.» 19 Kerkent
ha ma klevas an aotrou komzoù e wreg, ar pezh
a gonte dezhañ en ur lavarout : «Evel-henn hag
evel-hont en deus graet din da servijer», e tanas
e gounnar.

20 Hag e tapas e vestr Yozef hag en lakaas
en toull-bac'h, lec'h ma veze prizonidi ar roue
serret, hag edo eno en toull-bac'h. 21 Met bez'
e oa an Aotrou gant Yozef, oc'h astenn war-zu
ennañ e c'hras, hag e reas dezhañ plijout da
ofiser an toull-bac'h. 22 Lakaat a reas ofiser an
toull-bac'h etre daouarn Yozef an holl brizonidi
a oa en toull-bac'h hag holl bezh a oa da ober
eno eo eñ a rae. 23 Ofiser an toull-bac'h n'emelle
e netra eus pezh a oa etre e zaouarn. An Aotrou
a oa gantañ, hag holl bezh a rae a lakae an
Aotrou da ober berzh.

40 Yozef en toull-bac'h.

1 Goude an darvoudoù-mañ e vankas
hanafer, roue an Ejipt, hag ar baraer, e-keñver
o mestr, roue an Ejipt. 2 Ha, fuloret Faraon enep
e zaou dizhog, ar penn-hanafer hag ar
penn-baraer, 3 el lakaas e karc'har ti ofiser ar
warded, en toull-bac'h lec'h ma oa Yozef serret.
4 Hag e kargas ofiser ar warded Yozef
d'o servijout. Hag e voent ur bloavezh er
c'harc'har. 5 Hag e rejont un huñvre o-daou, pep
hini e huñvre en hevelep noz, un diskoulm da
bep huñvre : da hini hanafer ha da hini baraer
roue an Ejipt a oa serret en toull-bac'h.

6 Pan erruas ganto Yozef diouzh ar beure,
e welas e oant rec'het, 7 hag e c'houlennatas
tizhog Faraon a oa gantañ e karc'har ti e aotrou :
«Perak emañ ho tremmoù ken fall hiziv?»
8 Hag e lavarjont dezhañ : «Un huñvre hon eus
graet, ha d'he diskoulmañ n'eus den !»
Hag e lavaras dezho Yozef : «Doue eo a ro an
diskoulm ; kontit, mar plij, din.» 9 Hag e kontas
ar penn-hanafer e huñvre da Yozef en ur
lavarout dezhañ : «Em huñvre em boa ur
winienn dirazon hag he devoa ar winienn-se tri
skourr ; hag hi da vleuniañ ha da sevel he
bleunioù, hag e tarevas ar blokadoù rezin.
11 Hanaf Faraon a oa em dorn, hag e kemeris
rezin hag o waskis e hanaf Faraon, hag e lakais
an hanaf war balv dorn Faraon.» 12 Lavarout
a reas dezhañ Yozef : «Sed he diskoulm : an tri
skourr a zo tri deiz : a-barzh tri deiz ec'h adsavo
Faraon da benn hag az adsavo ez karg.
13 Hag e lakai hanaf Faraon en e zorn evel ma
oas kustum diagent pa oas hanafer. 14 Met dalc'h
soñj ac'hanon paz aio mat ganit, en ur ober, mar

plij, em c'heñver, ur c'hras : degas soñj ac'hanon
da Faraon, ma tenno ac'hanon eus an ti-mañ,
15 rak laeret e oan bet eus bro an Hebreed, hag
amañ n'em boa graet netra evit bezañ lakaet en
toull-mañ.» 16 Pa welas ar baraer en devoa roet
ken brav diskoulm, e lavaras da Yozef : «Me,
em huñvre, am boa teir fanerad gwestell war va
fenn. 17 Er baner uhelañ, boued evit Faraon,
graet gant ur baraer, met an evned en debre eus
ar baner diwar va fenn.» 18 Hag e respontas
Yozef en ur lavarout : «Sed an diskoulm : an
teir fanerad a zo tri deiz. 19 A-barzh tri deiz
e savo Faraon da benn diwarnout : e-pign e vi
lakaet ouzh ur wezenn, hag e tebro an evned da
gig diwarnout.»

20 Tri deiz goude, deiz-ha-bloaz Faraon,
e reas hemañ ur pred evit e holl servijerien, hag
ec'h adsavas penn ar mestr-hanafer, ha penn ar
mestr-baraer, e-touez e servijerien. 21 Adlakaet
e voe ar penn-hanafer war e evajoù, da lakaat
an hanaf war balv dorn Faraon. 22 Met ar
penn-baraer a voe krouget, hervez an diskoulm
roet dezho gant Yozef. 23 ha n'en devoe ket soñj
ar penn-hanafer eus Yozef : ankouaet en devoa
anezhañ.

41 Hunvreoù Faraon. Uhelgarg Yozef.

1 A benn daou vloaz setu Faraon
o huñvreal : edo en e sav e-kichen an Nil.
2 Hag eus an Nil e save seizh buoc'h, kaer da
welout ha lart o c'hig, hag a beuras en elestreg,
3 ha setu seizh buoc'h all o sevel en o goude eus
an Nil, fall da welout ha treut o c'hig, hag
a chomas e-kichen ar saout-(all) war ribl an Nil.
4 Hag e tebras ar saout fall da welout ha treut
o c'hig, ar seizh buoc'h, kaer da welout ha lart.
Hag e tihunas Faraon.

5 Hag e reas ur c'housk hag un huñvre all :
seizh tañvouezenn a save war ur gorzenn, hag
int druz ha brav. 6 ha setu seizh tañvouezenn
dreut ha disec'het gant an avel-reter o tiflukañ
en o goude. 7 Hag e lonkas an tañvouezenn treut
ar seizh tañvouezenn druz ha leun.
Hag e tihunas Faraon : bet en devoa un huñvre !

8 Diouzh ar beure, strafuilhet e spered,
e kasas (tud) da c'hervel holl skribed an Ejipt
hag hec'h holl furien, hag e kontas Faraon
dezho e hunvreoù, met hini n'o diskoulmas da
Faraon. 9 Neuze e komzas ar penn-hanafer ouzh
Faraon en ur lavarout : «Va fec'hedoù a anzavan
hiziv. 10 Ya ! Faraon, fuloret ouzh e servijerien,
en devoa va lakaet e karc'har ti kabiten ar
warded, me hag ar penn-baraer. 11 Hag e rejomp
un huñvre en hevelep noz, me hag eñ ; pep hini
en devoe an diskoulm eus an huñvre hon devoa
graet. 12 Eno ganimp e oa ur paotr hebreat,
servijer kabiten ar warded. Hag e kontjomp
dezhañ hag e tiskoulmas dimp hor huñvre : da
bep hini e huñvre a ziskoulmas. 13 Hag evel
m'en devoa diskoulmet dimp e c'hoarvezas : me
a zo bet adlakaet em c'harg hag eñ krouget.»

14 Hag e kasas Faraon (tud) da c'hervel
Yozef hag e voe tennet buan eus an toull-bac'h.
Razhet ha cheñchet e zilhad, ez eas davet
Faraon. 15 Hag e lavaras Faraon da Yozef :
«Un huñvre am eus graet, ha da reiñ an
diskoulm anezhi n'eus den ; met klevet em eus
diwar da benn lavarout : pa glevez un huñvre,
e roez an diskoulm anezhi.» 16 Hag e respontas
Yozef da Faraon en ur lavarout : «N'eo ket me,
met Doue eo a responto, evit peoc'h Faraon.»
17 Hag e lavaras Faraon da Yozef : «Em huñvre
e oan em sav war ribl an Nil, 18 ha setu eus an
Nil o sevel seizh buoc'h, lart a gorf ha kaer
a stumm, a beuras en elestreg. 19 ha setu seizh
buoc'h all o sevel en o goude, treut ha fall
o stumm, meurbet, ha treut a gig ; n'em boa ket
gwelet evelto neblec'h e Bro-Ejipt, ken fall !
20 Hag e voe debret gant ar saout treut ha fall ar
seizh buoc'h kentañ, ar re lart. 21 Mont a rejont
en o diabarzh hep na oufed e oant aet e-barzh ;
ha da welout e oant ken fall ha diagent.
Hag e tihunis. 22 Hag e welis ivez em huñvre
seizh tañvouezenn, a save war ar memes
korzenn, hag int leun ha brav. 23 ha seizh
tañvouezenn moan, treut ha disec'het gant an
avel-reter, o tiflukañ en o goude. 24 Hag e voe
lonket gant an tañvouezennoù treut ar seizh
tañvouezenn vat. Lavaret em eus bet se d'an
urisined, met hini n'en deus roet an disklêriadur
din.»

25 Hag e lavaras Yozef da Faraon :
«Hunvreoù Faraon, unan ned int ken : ar pezh
emañ Doue oc'h ober en deus disklêriet, da
Faraon : 26 Ar seizh buoc'h mat a zo seizh vloaz
anezho, hag ar seizh tañvouezenn vat, seizh
vloaz ivez : un huñvre nemetken. 27 Ar seizh
buoc'h treut ha fall a zo savet en o goude a zo

seizh vloaz anezho, hag ar seizh tañvouezenn
treut ha disec'het gant an avel-reter a zo seizh
vloavezh kernez. 28 Ya ! an dra-mañ a lavaran da
Faraon : ar pezh emañ Doue o vont da ober en
deus roet da welout da Faraon. 29 Er seizh vloaz
o tont e vo aezamant bras dre-holl e Bro-Ejipt,
30 met c'hoarvezout a ray seizh vloaz kernez en
o goude, hag e vo ankouaet an holl aezamant
bet e Bro-Ejipt. Hag e rivino ar gernez-se ar
vro. 31 Ne vo ket anavezet an aezamant
e Bro-Ejipt en askont d'ar gernez-mañ,
a-c'houdevezh ; rak grevus-meurbet e vo.
32 Hag ez eo addeuet an huñvre da Faraon div
wezh, dre ma oa divizet mat an dra gant Doue,
ha mat eo gant Doue en ober.

33 Ha bremañ, ra welo Faraon un den
poellek ha fur da lakaat war Bro-Ejipt ; 34 ra vo
oberiant Faraon da lakaat kargidi war ar vro, da
dailhañ ar bempvedenn diwar Bro-Ejipt e-kerzh
ar seizh bloavezh aezamant, 35 da zastum a bep
seurt boued er bloavezhioù mat a zeuio bremañ,
da sanailhañ edan urzh Faraon, ha boued er
c'hêrioù da vezo miret ! 36 ma vo boued a-gostez
evit ar vro, evit ar seizh bloavezh kernez a vezo
war Bro-Ejipt, ha ma n'ay ket da get ar vro gant
ar gernez.»

37 Hag e voe mat an dra ouzh daoulagad
Faraon hag ouzh daoulagad e servijerien.
38 Hag e lavaras Faraon d'e servijerien : «Hag-eñ
e vo kavet evel hemañ un den en devo spered
Doue ennañ?» 39 Hag e lavaras Faraon da
Yozef : «Peogwir en deus disklêriet Doue dit an
holl draoù-mañ, n'eus den poellekoc'h na
furoc'h egedout. 40 Te a vo rener war va zi, ouzh
da urzhioù e plego va holl dud. Nemet dre ar
gador-roue e vin brasoc'h egedout.»

41 Hag e lavaras Faraon da Yozef : «Sell ! da
lakaat a ran war holl vro-Ejipt !»

42 Hag e lamas Faraon e walenn diwar
e zorn hag e lakaas anezhi ouzh dorn Yozef, hag
e wiskas anezhañ gant dilhad lin hag e lakaas ur
gelc'henn-aour ouzh e gerc'henn.
43 Hag e karroñsas anezhañ en eil karroñs en
devoa, hag e voe huchet dirazañ : «D' an
daoulin !» Hag e voe lakaet anezhañ war holl
vro-Ejipt.

44 Hag e lavaras Faraon da Yozef : «Me eo
Faraon ! Hogen hepdout ne savo den e zorn nag
e droad neblec'h e Bro-Ejipt !» 45 Hag e c'halvas
Faraon anv Yozef ; Safnet-Panea, hag e roas
dezhañ Asenet, merc'h Poutifar, beleg On, da
wreg. Hag e valeas Yozef dre vro-Ejipt. 46 Yozef
a oa un den tregont vloaz pa 'n em zalc'has
dirak Faraon, roue Ejipt. ha mont a reas Yozef
a-zirak Faraon da dremen dre-holl e Bro-Ejipt.

47 Hag e roas an douar e-kerzh ar seizh
vloaz-aezamant, a-vozadoù. 48 Hag e voe
dastumet a bep seurt boued, e-pad seizh vloaz,
eus pezh a veze e Bro-Ejipt, hag e voe lakaet
boued er c'hêrioù ; boued eus maezioù pep kêr
tro-war-dro, a voe lakaet en he c'hreiz.
49 Hag e sanailhas Yozef ed evel traezh ar mor,
fonnus-tre, ken na voe paouezet da gontañ, rak
ne oad ken evit kontañ.

50 Ha Yozef en devoa bet daou vab a-raok
ma oa deuet bloaz ar gernez, ganet dezhañ gant
Asenet, merc'h Poutifar, beleg On.
51 Hag e c'halvas Yozef anv e vab henañ Manase,
rak «ankouazh a ro din Doue eus va holl boan
hag eus ti va zad.» 52 Hag anv an eil a c'halvas
Efraim, rak «va frouezhusaat a ra Doue en ur
vro em eus bet reuz (enni).»

53 Pa voe echu ar seizh vloavezh-aezamant
e Bro-Ejipt, 54 e krogas seizh vloavezh-kernez da
zont, evel m'en devoa lavaret Yozef. Hag e voe
kernez en holl vroioù, met dre-holl e Bro-Ejipt
e voe bara. 55 Pa oa kernez war holl zouar an
Ejipt, e c'harmas an dud etrezek Faraon evit
bara, hag e lavaras Faraon d'an holl Ejiptiz :
«It davet Yozef ! Ar pezh a lavaro deoc'h,
grit-eñ !» 56 ha kernez o vezañ war holl c'horre
an douar, e tigoras Yozef an holl sanailhoù
o devoa hag e werzhas d'an Ejiptiz, hag e voe
rust ar gernez e Bro-Ejipt. 57 Hag an holl vroioù
a zeue d'an Ejipt da brenañ digant Yozef, rak
rustoc'h e oa ar gernez war an douar a-bezh.

42 Emgav kentañ Yozef gant e vreudeur.

1 Pa welas Yakob e oa greun en Ejipt,
e lavaras Yakob d'e vibien : «Perak en em
sellout?» 2 Hag e lavaras : «Klevet em eus e oa
greun en Ejipt : diskennit da ober pourvezioù
dimp alese, ma vevimp, ha ne varvimp ket !»
3 Hag e tiskennas breudeur Yozef, dek anezho,
da brenañ ed eus an Ejipt. 4 Benjamin, breur
Yozef, n'en lezas ket Yakob da vont gant
e vreudeur «gant aon, emezañ, na errufe gantañ

un drougeur.» 5 Hag ez eas mibien Israel da
bourvezañ, e-mesk ar re a yae, peogwir e oa
kernez e Bro-Ganaan. 6 Yozef a oa mestr war ar
vro : eñ eo a werzhe da holl dud ar vro. Hag ez
eas breudeur Yozef da stouiñ dirazañ, o fri d'an
douar. 7 Pa welas Yozef e vreudeur, ec'h
anavezas anezho, met e estren a reas dirazo, hag
e komzas ganto rust en ur lavarout dezho :
«A belec'h e teuit?» Hag e lavarjont :
«Eus Bro-gKanaan, evit prenañ boued.»
8 Anavout a rae Yozef e vreudeur, met int n'hen
anavent ket. 9 Hag e soñjas Yozef en hunvreoù
en doa graet diwar o fenn, hag e lavaras dezho :
«Spierien ac'hanoc'h ! Evit gwelout kêrioù ar
vro eo e teuit.» 10 Hag e lavarjont dezhañ :
«Nann ! Aotrou ! Da servijerien a zo deuet da
brenañ boued. 11 Holl ez omp mibien d'ar
memes den, ni a zo tud sur, hag ez omp ! N'eo
ket da servijerien spierien !» 12 Met lavarout
a reas dezho : «Nann da ! Sekredoù ar vro
e teuit da welout !» 13 Hag int da lavarout :
«Daouzek breur a oa eus da servijerien ; bez'
omp mibien d'ar memes den e Bro-Ganaan, met
an hini yaouankañ a zo gant hon tad hiziv, hag
unan n'eus ken anezhañ !» 14 Hag e lavaras
dezho Yozef : «Se eo a lavaren deoc'h pa
lavaren : Spierien oc'h ! 15 War se e viot
amprouet, -war vuhez Faraon- N'eot ket kuit
ac'hane ken na vo deuet ho preur yaouankañ
amañ ! 16 Kasit unan ac'hanoc'h da gerc'hat ho
preur. C'hwi a vo prizonidi hag e vo amprouet
ho lavarioù : pe emañ ar wirionez ganeoc'h pe
n'emañ ket. War vuhez Faraon ! Ya ! spierien
oc'h !» 17 Hag o serriñ a reas er c'harc'har, tri
devezh.

18 Hag e lavaras dezho Yozef d'an trede
deiz : «Ma rit kement-mañ e vevot. Doue
a zoujan. 19 Mard-emañ ar wirionez ganeoc'h,
eus ho preudeur unan hepken a vo serret en
ti-bac'h, ha c'hwi a yelo da gas greun ar gernez
d'ar gêr. 20 Met ho preur yaouank a gasot din,
ma vo gwiriet ho komzoù ha ne varvot ket !»
Hag e rejont evel-se. 21 Hag e lavarjont an eil
d'egile : «Siwazh ! kablus omp e-keñver hor
breur, ni hag a wele enkrez e ene p'hon aspede
ha n'en selaouemp ket. Setu perak eo deuet
warnomp an enkrez-mañ.» 22 Hag e respontas
Ruben dezho en ur lavarout : «Hag-eñ ne
lavaren ket deoc'h ha na adlavaren : Na bec'hit
ket e-keñver ar bugel-se? ha ne selaouec'h ket.
Ac'hanta ! e wad emeur oc'h azgoulenn !»
23 Ar re-mañ n'ouient ket e kleve Yozef, rak ur
jubennour a oa etrezo. 24 Hag e tistroas diouto
hag e ouelas. Hag addeuet daveto, e komzas
outo hag e kemeras diouto Simeon, a voe serret
gantañ dirazo.

25 Hag an urzh a roas Yozef da gargañ
o seier gant ed, en ur resteurel e arc'hant da bep
hini en e sac'h, ha reiñ dezho pourvezioù evit
o beaj, hag e voe graet dezho evel-se. 26 Hag int,
sammet o greun war o ezen, a yeas alese.
27 Pa zigoras an hini kentañ e sac'h evit reiñ
boued d'e azen, en ostaleri, e welas e arc'hant :
edo e genou ar sac'h ! 28 Hag e lavaras d'e
vreudeur : «Restaolet eo bet va arc'hant ! Ya !
emañ em bisac'h !» C'hwitañ a reas
o c'halonoù, hag en ur grenañ an eil d'egile
e lavarjont : «Petra en deus graet Doue dimp?»

29 Hag erruet gant Yakob, o zad,
e Bro-Ganaan, e tisklêrjont dezhañ an holl bezh
a oa c'hoarvezet, en ur lavarout : 30 «Komz a rae
an den a zo mestr ar vro ganimp, rust, oc'h ober
ac'hanomp spierien ar vro.» 31 Lavaret hon eus
dezhañ : "Tud sur omp ! N'omp ket spierien.
32 Daouzek e oamp a vreudeur, mibien hon tad.
Unan n'emañ ken, hag an hini yaouankañ a zo
hiziv gant hon tad e Bro-Ganaan". 33 Hag en
deus lavaret dimp an den a zo mestr ar vro :
"Evel-henn e ouezin ez oc'h tud sur : eus ho
preudeur unan a lezot ganin, ezhomm ho
tiegezhioù a gemerot hag ez eot, 34 met degasit
ho preur yaouank din ma ouezin n'eo ket
spierien e oac'h, met tud sur. Hag ho preur
a zaskorin deoc'h, hag er vro e valeot".»

35 Hag int ha diskargañ o seier, ha setu m'en
devoa pep hini e yalc'had arc'hant en e sac'h !
Hag o welout o yalc'hadoù arc'hant, int hag
o zad, o devoe aon. 36 Hag e lavaras dezho
Yakob, o zad : «Va divugaleañ a rit ! Yozef ne
oa ken, Simeon n'eo ken, ha Benjamin
a dapfec'h ! warnon emañ an holl vec'h ! »
37 Hag e komzas Ruben ouzh e dad en ur
lavarout : «Va daou vab a lakai d'ar marv, mar
ne zegasan ket hemañ dit ! Fiz-eñ em dorn
ha me en daskoro dit !» 38 Hag e lavaras :
«Ne ziskenno ket va mab ganeoc'h ! E vreur
a zo marvet, hemañ e-unan manet, ma c'hoarvez
gantañ drougeur er veaj emaoc'h o vont, e reot

diskenn va blev gwenn, gant an dristidigezh, d'ar Sheol.»

43 Eil emgav.

1 Met ar gernez a boueze war ar vro, 2 ha pa
voe peurzebret ar greun kerc'het eus an Ejipt,
e lavaras dezho o zad : «It adarre da brenañ
dimp un tamm boued.» 3 Met komz a reas outañ
Youda en ur lavarout : «Touet en deus an den
dirazomp en ur lavarout : Ne welot ket va
dremm mar ne vez ket ho preur ganeoc'h.
4 Mar lezez da vont hor breur ganimp,
e tiskennimp da brenañ dit boued, 5 met mar
n'en lezez ket da vont, ne ziskennimp ket, rak
an den en deus lavaret dimp : Ne welot ket va
dremm mar ne vez ket ho preur ganeoc'h.»
6 Hag e lavaras Israel : «Perak bezañ graet ar
boan-se din : kontañ d'an den ho poa c'hoazh ur
breur?» 7 Hag e lavarjont «Goulennoù a rae an
den diwarnomp ha diwar hon tiegezhioù, en ur
lavarout : hag-eñ eo c'hoazh ho tad bev? hag-eñ
hoc'h eus ur breur? ha ni hon eus kontet dezhañ
hervez e c'houlennoù. Daoust ha gouzout
a raemp en dije lavaret : Diskennit ho preur?»
8 Hag e lavaras Youda da Israel e dad : «Lez da
zont ar paotr ganin, hag e savimp, hag ez aimp
hag e vevimp ha ne varvimp ket, ni, na te, nag
hor bugaligoù ! 9 Me a vo gouestlad evitañ : eus
va dorn en azgoulenni ! Mar n'en degasan ket
dit ha n'en lakaan dirazout, e vin kablus
ez-keñver evit bepred ! 10 Mar n'hor bije ket
daleet, e vijemp bet bremañ distro div wezh !»

11 Neuze e lavaras dezho o zad : «Mard eo
se, sed pezh a reot : kemerit eus gwellañ struj ar
vro en ho seier ha diskennit d'an den-se ur
prof : un nebeudad rousin, un nebeudad mel,
gom, laodanom, pistachez hag alamandez, 12 hag
arc'hant, daou gemend-all ho po da gemer en ho
taouarn, rak an arc'hant restaolet e genou ho
seier a adkasot en ho taouarn :marse e oa dre
zievezh. 13 Hag ho preur, kemerit anezhañ,
ha savit, ha distroit davet an den-se ! 14 Hag an
Doue Hollc'halloudek da roio deoc'h gras dirak
an den, ma lezo da vont ganeoc'h ho preur all
ha Benjamin ! Evidon-me, ma'z on da vout
divugaleet, e vin divugaleet !»

15 Hag e kemeras ar baotred ar prof-mañ,
hag an doubl a arc'hant a gemerjont en
o daouarn, ha Benjamin, hag e savjont, hag
e tiskennjont d'an Ejipt, hag en em zalc'hjont
dirak Yozef. 16 Pa welas Yozef e oa ganto
Benjamin, e lavaras d'an hini a veze
mestr-e-di : «Kas an dud-mañ d'an ti, lazh ul
loen hag aoz anezhañ, rak ganin e tebr an
dud-se da greisteiz.» 17 Hag e reas an den evel
ma lavare Yozef : Kas a reas an den-mañ ar
baotred da di Yozef. 18 Hag aon o devoa hor
paotred pa voent kaset da di Yozef.
Lavarout a raent : «En abeg d'an arc'hant
restaolet en hor biseier da gentañ e kaser
ac'hanomp evit lammat warnomp, kouezhañ
warnomp, ha tapout ac'hanomp sklaved, gant
hon ezen !» 19 Tostaet ouzh an den, mestr war di
Yozef, e komzjont outañ war dreuzoù an ti,
20 hag e lavarjont : «Mar plij, aotrou ! diskennet
e oamp da gentañ evit prenañ boued. 21 Ha setu,
pa oamp erru en ostaleri hag hor boa digoret hor
biseier, e oa arc'hant pep hini e genou e visac'h,
hon arc'hant, evel ma oa bet pouezet, hag hon
eus adkaset hemañ etre hon daouarn.
22 Hag arc'hant all hon eus diskennet etre hon
daouarn evit prenañ boued. N'ouzomp ket piv
en doa lakaet hon arc'hant en hor biseier.»
23 Hag e lavaras : «Peoc'h warnoc'h ! N'ho pet
ket aon ! Ho Toue, Doue ho tadoù, en devoa bet
lakaet deoc'h un teñzor en ho seier ! hoc'h
arc'hant a oa deuet betek ennon.» Hag e lezas
da vont daveto Simeon.

24 Hag e kasas an den ar baotred da di
Yozef, hag e tegasas dour dezho da walc'hiñ
o zreid hag e roas boued d'o ezen. 25 Prest e oa
ganto ar prof a-benn ma teuje Yozef da
greisteiz, rak klevet o devoa eo eno e tebrjent
o fred. 26 Pan erruas Yozef en ti, e kasjont
dezhañ ar prof a oa etre o daouarn, betek an ti,
ha stouiñ outañ d'an douar. 27 Hag e c'houlennas
diganto diwar-benn o yec'hed en ur lavarout :
«ha yac'h eo ho tad, ar c'hozhiad ho poa lavaret
din? ha c'hoazh eo bev?» 28 Hag e lavarjont :
«Yac'h eo da servijer, hon tad ha c'hoazh bev?»
Hag int da zaoublegañ ha da stouiñ. 29 Hag eñ
o sevel e zaoulagad, a welas Benjamin, e vreur,
mab e vamm, hag e lavaras ; «Hemañ eo ho
preur yaouank ho poa lavaret din?»
Hag e lavaras ivez : «Doue da gaout truez
ouzhit, va mab !» 30 Hag e hastas Yozef - rak
fromañ a rae e galon ouzh e vreur hag en devoa
c'hoant da ouelañ - hag ez eas d'e gambr hag
e ouelas eno. 31 Gwalc'het e zremm gantañ
ha deuet er-maez, en em zalc'has hag e lavaras :

«Lakait ar pred !» 32 Hag e voe servijet eñ
e-unan, hag int o-unan, hag an Ejiptiz a zebre
gantañ o-unan, rak n'halle ket an Ejiptiz debriñ
gant an Hebreed pred ebet : euzhus e vije bet
evit an Ejiptiz. 33 En o c'hoazez dirazañ, an hini
henañ d'e renk a henañ, an hini yaouankañ d'e
renk a yaouankañ, ec'h estlamme ar baotred an
eil ouzh egile. 34 Hag e kemere lodennoù
a-dirazañ evito, hag e veze brasoc'h lodenn
Benjamin eget lod pep hini anezho, pemp
gwezh. Hag ez evjont, hag en em vezvjont
gantañ.

44 Trede emgav.

1 Hag e roas urzh da vestr e di en ur
lavarout : «Karg biseier an dud-se a voued,
kement ha ma c'hallont dougen, ha laka arc'hant
pep hini e genou e visac'h, 2 ha va hanaf, va
hanaf arc'hant a lakai e genou bisac'h an hini
yaouankañ, gant arc'hant e c'hreun.» Hag e reas
hervez lavar Yozef, evel m'en devoa lavaret.
3 Ar beure a c'houlaoue, hag ar baotred a voe
lezet da vont gant o ezen. 4 Aet e oant kuit eus
kêr, ne oant ket gwall bell, ha Yozef da lavarout
da vestr e di : «Sav ! Red war-lerc'h ar
baotred-se ha p'az pezo o zapet, e lavari dezho :
"Perak e roit en-dro an droug evit ar mad?
5 ha n'eo ket hemañ a ev va mestr ennañ? hag
e ra divinouriezh gantañ? gwashat taol a rit !"»

6 O zapet en devoa ha lavaret dezho ar
c'homzoù-se. 7 Hag int da lavarout dezhañ :
«Perak e lavar an aotrou an traoù-se? Pell
diouzh da servijerien a vezañ graet un dra
evel-se ! 8 An arc'hant hor boa kavet e genou hor
biseier hon eus adkaset dit eus Bro-Ganaan !
Penaos hor bije laeret eus ti da aotrou arc'hant
pe aour? 9 An hini a vo kavet gantañ, a-douez da
servijerien, ra varvo ! ha ni da vezo d'an aotrou
evel sklaved !» 10 Hag e lavaras : «Ac'hanta !
hervez ho komzoù da vezo ! neb a vo kavet se
gantañ a vo din, evel sklav, ha c'hwi a vo kuit !»
11 ha buan e tiskennjont pep hini e visac'h d'an
douar ha da zigeriñ pep hini e visac'h.
12 Hag e voe furchet : gant an hini henañ e voe
kroget ha gant an hini yaouankañ e voe echuet,
hag e voe kavet ar hanaf e bisac'h Benjamin !
13 Neuze e fregjont o mantilli, ha sammet pep
hini e azen, e tistrojont e kêr.

14 Pan erruas Youda hag e vreudeur e ti
Yozef, edo c'hoazh eno, hag e kouezhjont
dirazañ d'an douar. 15 Hag e lavaras dezho
Yozef : «Pebezh taol hoc'h eus graet ! Daoust
ha ne ouiec'h ket e ra divinouriezh un den
eveldon?» 16 Hag e lavaras Youda : «Petra
a lavarimp d'am aotrou? ya, petra a lavarimp?
Penaos en em reishaat? Doue en deus kavet
pec'hed da servijerien : setu ni sklaved d'an
aotrou, ni hag an hini a zo bet kavet ar hanaf
etre e zaouarn.» 17 Hag e lavaras eñ : «Pell
diouzhin a ober se ! An hini a zo bet kavet ar
hanaf etre e zaouarn, hennezh a vo sklav din,
met c'hwi, it war-raok e peoc'h davet ho tad !»

18 Hag e tostaas outañ Youda, hag e lavaras :
«Mar plij, aotrou ! e lavaro da servijer ur gomz
e divskouarn va aotrou ! Gant n'entano ket da
gounnar ouzh da servijerien, evidout da vout
evel Faraon ! 19 An aotrou en devoa
goulennataet da servijerien en ur lavarout :
ha bezañ hoc'h eus un tad? pe ur breur?
20 Hag hon devoa lavaret d'an aotrou : Bez' hon
eus un tad, kozh eo, hag ur bugel eus e gozhni,
hag a zo yaouank. E vreur a zo marvet ; manet
eo hemañ e-unan eus e vamm, hag e garout a ra
e dad. 21 Hag az poa lavaret d'az servijerien :
Diskennit-eñ davedon, ma lakain va lagad
warnañ. 22 Hag hor boa lavaret d'an aotrou :
N'hallo ket ar c'hrennard dilezel e dad. Ma tilez
e dad, e varvo hemañ. 23 Hag az poa lavaret d'az
servijerien : Mar ne ziskennit ket ho preur
yaouank ganeoc'h, n'adwelot ket va dremm !
24 Pa oamp pignet betek da servijer, va zad,
ha kontet dezhañ komzoù va aotrou, 25 en devoa
lavaret hon tad : Distroit da brenañ dimp un
tamm boued ! 26 Lavaret hor boa : N'hellomp
ket diskenn ; mar bez hor breur yaouank
ganimp, e tiskennimp, met n'hellomp ket
gwelout dremm an den anez d'hor breur
yaouank bout ganimp. 27 Hag en devoa lavaret
da servijer, va zad, dimp : C'hwi 'oar : daou
vugel am eus bet eus va gwreg, 28 hag a zo aet
unan diganin ; hag em boa lavaret : Ya, bet eo
drailhet, ha n'em eus ket e welet abaoe. 29 Mar
kemerit c'hoazh hemañ diganin, ha ma
c'hoarvez gantañ un drougeur, e tiskennot va
blev gwenn gant an drougeur-se d'ar Sheol.
30 Bremañ eta, ma'z an da gaout da servijer, va
zad, hep ar c'hrennard ganimp, ma'z eo e ene
ken stag ouzh e ene, 31 diouzhtu ma welo
n'emañ ket ar c'hrennard, e varvo, hag o devo
diskennet da servijerien blev gwenn da servijer,

hon tad, gant tristidigezh, d'ar Sheol. 32 Da servijer a zo gouestlad evit ar c'hrennard dirak va zad, lavaret em eus : Mar n'e gasan ket dit, em bo ur pec'hed e-keñver va zad, evit bepred ! 33 Neuze 'ta, ra chomo da servijer e-lec'h ar c'hrennard evel sklav gant va aotrou, hag ar c'hrennard a bigno gant e vreudeur. 34 Rak penaos e pignfen davet va zad hep ar c'hrennard ganin? O ! gant na welin ket ar gwalleur en defe va zad !»

45 Yozef anavezet gant e vreudeur.

1 ha n'hellas ket Yozef stourm outañ e-unan dirak ar re en em zalc'he en-dro dezhañ, hag e huchas : Er-maez, an holl : den en-dro din ! «ha ne voe den ebet gantañ pa 'n em reas anavezout Yozef d'e vreudeur. 2 Hag e savas e vouezh en ur zifronkañ ken e klevas an Ejiptiz ha ma klevas ti Faraon. 3 Hag e lavaras Yozef d'e vreudeur : «Me eo Yozef ! hag ez eo c'hoazh va zad bev?» ha n'helle ket e vreudeur respont dezhañ, ken spontet ma oant dirazañ ! 4 Hag e lavaras Yozef d'e vreudeur : «Tostait ouzhin !» Hag int o tostaat. Hag e lavaras : «Me eo Yozef ho preur, ho poa gwerzhet d'an Ejipt. 5 Met bremañ bezit dinec'h ! kuit a gounnar en ho taoulagad evit bezañ va gwerzhet ! Evit ho pevañs en deus va c'haset Doue en ho raok. 6 Abaoe daou vloaz ez eus kernez e-barzh ar vro ; a-raok pemp bloaz ne vo nag aret nag eostet. 7 Met va c'haset en devoa Doue en ho raok evit mirout evidoc'h un nemorant er vro, ma vevot dre un dieubidigezh veur. 8 Nann ! n'eo ket c'hwi am c'hasas amañ, met Doue hag am lakaas da vezañ tad Faraon, mestr war e holl di, gouarnour war holl vro-Ejipt.

9 Hastit pignat davet va zad, lavarit dezhañ : Evel-henn e komz da vab Yozef : Va lakaet en deus Doue da vestr war an holl Ejiptiz. Diskenn davedon hep dale. 10 Chom a ri e Bro-Gesen hag e vi tost din, te, da vibien, mibien da vibien, da zeñved, da saout hag holl bezh a zo dit. 11 Me ho mago eno hag e vo c'hoazh pemp bloaz kernez, ha ne vi ket paouroc'h gant da diegezh ha da beadra. 12 Ho taoulagad a wel, hag ivez daoulagad va breur Benjamin, ez eo va genou a gomz ouzhoc'h. 13 Kontañ a reot d'am zad pegement a c'hloar am eus en Ejipt, hag holl bezh hoc'h eus gwelet. Hastit diskenn va zad amañ !»

14 Hag e kouezhas e kerc'henn Benjamin, e vreur, hag e ouelas, ha Benjamin a ouelas war e gerc'hen. 15 Hag e pokas d'e holl vreudeur, hag e ouelas warno. ha goude-se e komzas e vreudeur gantañ.

16 Ar vrud a voe klevet e ti Faraon. Lavaret e voe : «Erru eo breudeur Yozef !» Hag e plijas se da Faraon ha d'e servijerien. 17 Hag e lavaras Faraon da Yozef : «Lavar d'az preudeur ober kement-mañ : Sammit hoc'h anevaled ha kerzhit ! It da vro gKanaan, 18 kemerit ho tad hag ho tiegezhioù ha deuit davedon, hag e roin deoc'h gwellañ douar an Ejipt, hag e tebrot eus druzoni an douar. 19 Ha te, ro dezho an urzh-mañ : 'Grit kement-mañ : kemerit, eus Bro-Ejipt, kirri evit ho pugaligoù, ho kwragez, ha kemerit e karg ho tad, ha deuit ! 20 Arabat d'ho taoulagad kaout keuz d'ho traoù, ar gwellañ eus Bro-Ejipt a vo deoc'h'.» 21 Hag e reas evel-se mibien Israel, hag e roas dezho Yozef kirri war urzh Faraon, hag e roas dezho pourvezioù-beaj. 22 Ha dezho holl e roas pep a rumm-dilhad, ha da vBenjamin e roas tri-c'hant pezh-arc'hant ha pemp rumm-dilhad. 23 ha d'e dad e kasas kement-mañ : dek azen, sammet eus gwellañ traoù an Ejipt, dek azenez sammet a winizh, a vara hag a vevañs d'e dad evit an hent. 24 Hag e kimiadas diouzh e vreudeur, hag ez ejont. Lavaret en devoa dezho : «Na vezit ket oc'h en em dregasiñ war an hent.»

25 Hag e pignjont eus an Ejipt hag ez errujont e Bro-Ganaan e ti Yakob, o zad, 26 hag i da reiñ keloù dezhañ, o lavarout : «Emañ c'hoazh Yozef bev ! hag eñ a zo gouarnour war holl vro-Ejipt !» Met skornet e oa e galon ha ne grede ket anezho. 27 Hag e lavarjont dezhañ holl gomzoù Yozef, pezh en devoa lavaret dezho, ha pa welas ar c'hirri en devoa kaset Yozef evit e zougen, ec'h advevas spered Yakob, o zad. 28 Hag e lavaras Israel : «Trawalc'h ! P'emañ c'hoazh Yozef, va mab, bev, ez in d'e welout kent mervel !»

46 Yakob en Ejipt.

1 Hag e loc'has Israel gant e beadra, hag erruet e Bersabea e reas aberzhoù da Zoue e dad Izaak. 2 Hag e komzas Doue ouzh Israel dre ur weledigezh-noz en ur lavarout : «Yakob ! Yakob !» hag eñ da lavarout : «Setu me !»

3 Hag e lavaras : «Me eo Doue, Doue da dad !
Arabat dit kaout aon da ziskenn d'an Ejipt, ur
vroad vras az lakain da vout eno.
4 Me a ziskenno ganit d'an Ejipt ha me a ray dit
ivez pignat. ha Yozef a lakaio e zorn war da
zaoulagad.» 5 Hag e savas Yakob eus Bersabea,
hag e tougas mibien Israel Yakob, o zad, gant
o bugaligoù hag o gwragez er c'hirri en devoa
kaset Faraon evit o dougen. 6 Kemeret o devoa
o chatal hag ar madoù o devoa bet
e Bro-Ganaan, evit mont d'an Ejipt, Yakob hag
e holl lignez gantañ : 7 e vibien ha mibien
e vibien gantañ, e verc'hed ha merc'hed
e vibien, e holl lignez a gase gantañ d'an Ejipt.

8 Hag amañ anvioù mibien Israel a yeas
d'an Ejipt :

Yakob hag e vibien.

Mab henañ Yakob, Ruben. 8 mibien Ruben :
Henoc'h, Palou, Esrom, Karmi.
10 mibien Simeon : Iamuel, Iamin, Ahod, Iac'hin,
Sohar ha Saoul, mab ur Ganaaniez,
11 mibien Levi : Gerson, Kaat, Merari.
12 mibien Youda : Er, Onan, Sela, Peres, Zara ;
marvet e oa Er hag Onan e Bro-Ganaan,
hag e oa mibien Peres Esrom hag Hamul.
13 mibien Isac'har : Tola, Poua, Iasoub, Semron.
14 mibien Zaboulon : Sered, Elon, Iahelel
15 aze mibien Lia, ganet ganto da Yakob
e Paddanaran, ha Dina e verc'h,
an holl dud-mañ, e vibien hag
e verc'hed :tri-ha-tregont.
16 mibien Gad : Sefon, Haggi, Suni, Esebon,
Heri, Arodi, Areli.
17 mibien Aser : Iemna, Yesoua, Isui, Beria,
ha Sara, o c'hoar ;
mibien Beria : Heber, Melc'hiel.
18 aze mibien Zelfa, bet roet gant Laban da Lia,
e verc'h ganet he devoa ar re-mañ da Yakob,
seitek a dud.
19 mibien Rahel, gwreg Yakob : Yozef,
Benjamin,
20 ha bugale en devoa bet Yozef e Bro-Ejipt,
ganet dezhañ gant Asenet,
merc'h Poutifar, beleg On : Manase hag Efraim.
21 mibien Benjamin : Bela, Boc'hor, Asbel, Gera,
Naaman, Echi, Ros, Mofim, Houfim, Ard.
22 aze mibien Rahel, ganet ganti da Yakob, an
holl dud-mañ, pevarzek.
23 Mab Dan : Housim. 24 mibien Neftali : Iasel,
Gouni, Ieser, Sellem.
25 Aze mibien Bilha, roet gant Laban da Rahel,
e verc'h ;
ganet he devoa ar re-se da Yakob, an holl
dud-mañ, seizh.

26 An holl dud a yeas gant Yakob d'an Ejipt,
deuet eus e vorzhed, hep niveriñ gwragez
mibien Yakob, an holl dud-se a voe c'hwec'h
ha tri-ugent. 27 ha mibien Yozef, ar re en devoa
bet en Ejipt : a dud, daou. An holl dud eus ti
Yakob, erruet en Ejipt : dek ha tri-ugent.

28 Youda a voe kaset a-raok davet Yozef evit
ensellout en a-raok Gesen, hag ez ejont da
vro-Gesen. 29 Hag e stagas Yozef e garroñs evit
mont a-benn-hent da Israel, e dad, e Gesen. Pa
welas anezhañ e kouezhas en e gerc'henn hag
e ouelas en e gerc'henn, ken e reas.
30 Hag e lavaras Israel da Yozef : «Ra varvin ar
wezh-mañ, goude bezañ gwelet da zremm hag
ez out bepred bev !» 31 Hag e lavaras Yozef d'e
vreudeur ha da diegezh e dad : «Pignat a ran da
reiñ keloù da Faraon hag e lavarin dezhañ :
'Va breudeur ha tiegezh va zad, a oa
e Bro-Ganaan, a zo erruet davedon. 32 An dud-se
a zo mêsaerien deñved, paotred tropelloù ez int.
O deñved, o saout hag o feadra o deus degaset'.
33 Neuze 'ta pa viot galvet gant Faraon hag
e lavaro : Peseurt labour a rit? 34 e lavarot :
'Paotred tropelloù eo da servijerien abaoe hor
yaouankiz betek bremañ ; evel-se omp, evel-se
oa hon tadoù !' E-giz-se e chomot e Bro-Gesen,
rak heug o deus an Ejiptiz ouzh an holl
vêsaerien deñved.»

47 Yozef pourvezer.

1 Mont a reas Yozef da reiñ keloù da Faraon
en ur lavarout : «Va zad ha va breudeur, gant
o deñved, o saout hag o feadra, a zo erruet eus
Bro-Ganaan hag emaint e Bro-Gesen.»
2 Hag a-douez e vreudeur en devoa kemeret
pemp den d'o c'has dirak Faraon.
3 Hag e lavaras Faraon d'e vreudeur : «Peseurt
labour a rit?» Hag e lavarjont da Faraon :
«Mêsaerien deñved eo da servijerien ; evel-se
omp, evel-se oa hon tad.» 4 Hag e lavarjont da
Faraon : «Evit chom er vro ez omp deuet, pa ne
oa ken a baskadur d'an deñved o deus da
servijerien, ken grevus ma oa ar gernez
e Bro-Ganaan. ha bremañ, ra chomo, mar plij,
da servijerien e Bro-Gesen !» 5 Hag e komzas

Faraon ouzh Yozef en ur lavarout : «Da dad
ha da vreudeur a zo deuet davedout : 6 Bro-Ejipt
a zo dirazout, er gwellañ douar e lakai da chom
da dad ha da vreudeur. Ra chomint
e Bro-Gesen, ha mar ouezez ez eus tud barrek,
o lakai da vistri-dropelloù war bezh am eus.»

7 Hag e kasas Yozef Yakob, e dad, hag en
em zalc'has dirak Faraon. 8 Hag e lavaras Faraon
da Yakob : «Pet bloavezh buhez ac'h eus?»
9 Hag e lavaras Yakob da Faraon : «Bloavezhioù
va c'hantreerezh a zo bet kant tregont vloaz :
nebeut ! ha fall eo bet bloavezhioù va buhez,
ha n'o deus ket tizhet bloavezhioù buhez va
zadoù e-kerzh o c'hantreadennoù !»
10 Hag e saludas Yakob Faraon, hag ez eas
a-zirak Faraon.

11 Hag e tiazezas Yozef e dad hag e vreudeur
en ur reiñ dezho un domaniezh e Bro-Ejipt war
ar gwellañ douar, e Bro-Ramses, evel m'en
devoa gourc'hemennet Faraon.
12 Hag e pourvezas Yozef e dad hag e vreudeur,
hag holl diegezh e dad, a voued, hervez niver ar
vugale. 13 Ne oa bara neblec'h er vro, rak grevus
e oa ar gernez kenañ, hag e oa diviet Bro-Ejipt
ha Bro-Ganaan gant ar gernez.

14 Hag e tastumas Yozef an holl arc'hant en
em gave e Bro-Ejipt hag e Bro-Ganaan gant ar
greun a werzhe, hag e kasas Yozef an arc'hant
da di Faraon. 15 Steuziet e oa an arc'hant eus
Bro-Ejipt koulz hag eus Bro-Ganaan, hag e teue
an holl Ejiptiz davet Yozef en ur lavarout :
«Ro dimp bara, pe e varvimp dirazout ! Met
n'eus ket arc'hant ken ! » 16 Hag e lavaras
Yozef : «Roit ho chatal, hag e roin deoc'h evit
ho chatal, mar n'eus ket a arc'hant !»
17 Hag e tegasjont o chatal da Yozef, hag e roas
dezho Yozef bara, evit kezeg, bagadoù deñved,
bagadoù saout, ezen, ouzh o pourveziñ a vara,
evit o holl dropelloù, er bloaz-se.

18 Echu avat ar bloaz-se, e teujont d'e gaout
er bloaz war-lerc'h, hag e lavarjont dezhañ :
«Ne guzhimp ket ouzh an aotrou ez eo steuziet
hon arc'hant, hag ar bagadoù-loened o vezañ aet
gant an aotrou, ne van dirak hon aotrou nemet
hor c'horfoù hag hon douaroù. 19 Perak
e varvfemp dirak da zaoulagad, ni hag hon
douaroù? Pren ac'hanomp gant hon douaroù,
evit bara, hag e vezimp, ni hag hon douaroù,
sklaved gant Faraon. Met ro dimp had hag
e vevimp ha ne varvimp ket, ha ne vezo ket hon
douaroù ur gouelec'h !»

20 Hag e prenas Yozef holl zouar an Ejipt
evit Faraon, rak gwerzhañ a rae an Ejiptiz, pep
hini e bark, ken rust ma oa ganto ar gernez.
Hag e voe ar vro da Faraon. 21 Hag an dud a voe
lakaet da dremen er c'hêrioù eus ur penn da
harzoù an Ejipt betek ar penn all. 22 ha douar ar
veleien ne voe ket prenet, rak ul lezenn a oa evit
ar veleien a-berzh Faraon, hag e tebrjont evel
kustum pezh a roe dezho Faraon ; evel-se ne
voe ket gwerzhet o douar.

23 Hag e lavaras Yozef d'ar bobl :
«Ho prenet am eus hiziv gant ho touar evit
Faraon. Degemerit had ! Hadit an douar !
24 Met eus ho trevadoù e roiot ur bempvedenn da
Faraon, hag ar peder lodenn all ho po evit
hadañ ho parkeier ha debriñ, c'hwi hag ar re
a zo en ho tiez, hag evit ma tebro ho
pugaligoù.» 25 Hag e lavarjont : «Buhez a roez
dimp ! kavet hon eus gras ouzh daoulagad an
aotrou, hag e vezimp sklaved Faraon.»

26 Lakaet e voe se gant Yozef evel ur
reolenn betek hiziv war zouar an Ejipt : da
Faraon ar bempvedenn, nemet evit douar ar
veleien hepken ha na voe ket da Faraon.

27 Hag e chomas Israel e Bro-Ejipt,
e Bro-Gesen, en o domaniezh, o frouezhiñ hag
o kreskiñ meurbet. 28 Hag e vevas Yakob
e Bro-Ejipt seitek vloaz. Hag e voe bloazioù
Yakob, e vloavezhioù buhez : kant seizh
ha daou-ugent vloaz.

29 Hag e tostaas deizioù Israel da vervel, hag
e c'halvas e vab Yozef hag e lavaras dezhañ :
«Mar em eus kavet gras ouzh da zaoulagad,
laka, mar plij, da zorn dindan va morzhed,
ha gra em c'heñver gant deoliezh ha fealded : na
ro ket ur bez din en Ejipt, 30 Met, pa vin
o c'hourvez gant va zadoù, e tougi ac'hanon eus
an Ejipt hag am beredi en o bez.»
Hag e lavaras : «Me a ray hervez da gomzoù !»
31 Hag e lavaras : «Tou din ! » Hag e touas
dezhañ. Hag e oa stouet Israel war benn ar
gwele.

48 Bennozh Yakob da vibien Yozef.

1 Ha setu, goude an nevezintioù-se, e voe
lavaret da Yozef : «Da dad a zo klañv.» Neuze
e kemeras e zaou vab gantañ, Manase hag

Efraim. [2] Hag e voe kontet se da Yakob, en ur
lavarout : «Emañ da vab Yozef o tont
davedout.» Hag e voe kennerzhet Israel hag
e koazezas war e wele. [3] Hag e lavaras Yakob da
Yozef : «Doue an Hollc'halloudeg en em
ziskouezas din e Louz, Bro-Ganaan hag am
bennigas, [4] hag e lavaras din : Me a roio dit
frouezh ha kresk, hag az lakaio da vezañ ur
gevredigezh pobloù, hag a roio ar vro-mañ d'az
lignez war da lerc'h evel domaniezh peurbad.
[5] Ha bremañ avat, da zaou vab, ganet dit
e Bro-Ejipt a-raok m'on deuet davedout en
Ejipt, a zo din, Efraim ha Manase, evel m'eo
din Ruben ha Simeon. [6] Ar vugale az po war
o lerc'h a vo dit, war anv o breudeur e vezint
galvet d'o hêrezh. [7] Pa oan o tont eus Padan ez
eo marvet em c'hichen Rahel, e Bro-Ganaan,
war an hent, c'hoazh un hedad douar kent
erruout en Efrata, hag em eus he beziet eno war
hent Efrata, pe Betlehem.»

[8] Hag e welas Israel daou vab Yozef, hag
e lavaras : «Piv int?» [9] Hag e lavaras Yozef d'e
dad : «Va mibien int ar re en deus roet din Doue
amañ.» Hag e lavaras : «O degas, mar plij,
davedon hag e roin va bennozh dezho.»
[10] Daoulagad Israel a oa pounneraet gant ar
gozhni : n'helle ket gwelout. Hag o tostaat
a reas dezhañ. Hag e pokas dezho, hag
o briatas. [11] Hag e lavaras Israel da Yozef :
«Gwelout da zremm ne soñjen ken, hag en deus
diskouezet din Doue zoken da vugale !»
[12] Hag o zennañ a reas Yozef diwar e zaoulin,
hag e stouas, e fri d'an douar. [13] Hag o c'hemeras
Yozef o-daou, Efraim a-zehoù, a-gleiz da Israel,
ha Manase a-gleiz, a-zehoù da Israel, tost outañ.
[14] Hag ec'h astennas Israel e zorn dehoù d'e
lakaat war benn Efraim, ar yaouankañ, hag
e zorn kleiz war benn Manase, en ur cheñch tu
d'e zaouarn, rak Manase a oa ar mab henañ.
[15] Hag e vennigas Yozef en ur lavarout :

«An Doue ma kerzhas va zadoù dirazañ,
Abraham hag Izaak,
an Doue a voe va fastor abaoe ma'z on betek
hiziv,
[16] An Ael am dasprenas a bep droug da vennigo
ar baotred-mañ !
Ra vezo eñvoret drezo va anv hag anv va zadoù
Abraham hag Izaak,
ra fonnusaint a-builh e-barzh ar vro !»

[17] Pa welas Yozef e lakae e dad e zorn
dehoù war benn Efraim, e tisplijas se dezhañ,
hag e krogas e dorn e dad d'e zilemel diwar
benn Efraim war benn Manase. [18] Hag e lavaras
Yozef d'e dad : «N'eo ket se, va zad ! hemañ eo
an hini henañ : laka da zorn dehoù war
e benn !» [19] Met n'oulas ket e dad ; lavarout
a reas : «Gouzout a ran, va mab, gouzout a ran !
met hemañ ivez a vo ur bobl, hemañ ivez a vo
bras ! koulskoude e vreur yaouankañ a vo
brasoc'h egetañ ! hag e lignez a vo e-leizh
a bobloù.»

[20] Hag o bennigas, en deiz-se, en ur
lavarout :

«Drezout e vennigo Israel gant lavarout :
R' az lakaio Doue evel Efraim ha Manase !»

En ur lakaat Efraim a-raok Manase.
[21] Hag e lavaras Israel da Yozef : «Ez an da
vervel ! Met bez' e vo Doue ganeoc'h, hag ho
tistroio da vro ho tadoù. [22] Roet em eus dit ul
lodenn muioc'h eget d'az preudeur, bet tapet
ganin eus dorn an Amoriz gant va c'hleze
ha gant va gwareg !»

49 Bennozhioù Yakob d'e vibien.

[1] Gervel a reas Yakob e vibien hag
e lavaras : «En em vodit, hag e tisklêrin deoc'h
pezh a c'hoarvezo ganeoc'h e dazont an
amzerioù !

[2] En em zastumit ha selaouit, mibien
Yakob :

Selaouit Israel, ho tad !
[3] Ruben, va mab henañ,
te, va nerzh, deroù va oad gour,
met re daer, re greñv !
[4] spoumus evel dour, ne vi ket an uhelañ,
rak pignet e oas war gwele da dad,
ha saotret va golc'hed en ur vont warni !

[5] Simeon ha Levi a zo breudeur :
Klavioù direizh o goustilhoù !
[6] En o itrikoù ned aio ket va ene,
gant o emvod n'en em unano ket va c'hlod,
rak en o fulor o deus lazhet tud,
en o droukyoul, spazhet tirvi.
[7] Milliget ra vo o c'hounnar, re greñv eo bet !
o buanegezh, re rust !
O rannañ a rin e Yakob,
o skignañ a rin en Israel !

[8] Youda ! te a vo meulet gant da vreudeur,
da zorn a vo war gilpenn da enebourien ;
stouiñ a ray ouzhit mibien da dad.
[9] Ur c'holen-leon eo Youda !
Eus an drailh, va mab, ez out pignet !
Kluchet ! souchet ! evel ul leon, evel ul leonez :
piv a ray dit sevel?
[10] Ne vo ket dilamet ar vazh-roue digant Youda,
ar wialenn eus etre e dreid,
ken na zeuio an hini ez eo dezhañ,
hag outañ e sento ar pobloù.
[11] Stagañ a ray ouzh ar winienn e azenig,
ouzh ar rezinenn eal e azenez.
Kannañ a ray er gwin e zilhad,
er gwad-rezin e vantell.
[12] Ruz eo e zaoulagad gant ar gwin,
gwenn e zent gant al laezh.

[13] Zaboulon war ribl ar morioù a vo o chom,
ha war vourzh al listri, e harzoù betek Sion.
[14] Isac'har a zo un azen askornek,
gourvezet etre daou gloziad,
[15] hag a wel ez eo an diskuizh un dra vat,
hag ez eo ar vro dudius ;
astenn a ray e skoaz d'ar bec'h,
prest evit anerioù sklav.

[16] Dan a varno e bobl,
evel pep rummad Israel :
[17] Bez' e vo Dan un naer war an hent,
un naer gornek war ar wenodenn,
hag e flemmo seulioù ar c'hezeg,
hag e kouezho ar marc'heg en a-dreñv.

[18] Ez silvidigezh e c'hoanagan, Aotrou !

[19] Gad ! Ur bagad en argad !
Hag eñ d'ar c'hrogad war o seulioù !

[20] Aser ez eo druz e vara !
hag e pourvezo meuzioù rouaned !

[21] Neftali a zo un heizez dizalc'h,
hag a roio karvedigoù kaer !

[22] Ur wezenn frouezhus eo Yozef,
ur wezenn frouezhus war an andon :
e skourroù o deus krapet ouzh ar voger.
[23] C'hwerv e voe graet dezhañ,
broudet eo bet, heskinet gant paotred-o-biroù.
[24] Met chomet eo ferv e wareg,
ha gwevn e zivvrec'h, e zaouarn,
dre zaouarn Galloudeg Yakob,
dre anv Mêsaer, Roc'hell Israel,
[25] dre Zoue da dad, az sikouras,
dre an Hollc'halloudeg, az pennigas,
bennozhioù an neñv eus krec'h,
bennozhioù an islonk, gourvezet dindan,
bennozhioù divronn ha mammog,
[26] bennozhioù da dad a zo bet kreñvoc'h
eget bennozhioù va gourdadoù,
hag hetoù ar runioù peurbadel :
ra vezint war benn Yozef,
war gilpenn gouestlad e vreudeur !

[27] Benjamin ! ur bleiz a zrailho !
Da veure e tebr ken e ra,
ha d'abardaez e ra lodoù gant ar preizh !»

[28] Da holl rummadoù Israel, d'an daouzek-se, setu pezh a lavaras Israel, o zad, ouzh o bennigañ : pep a vennozh a roas dezho. [29] Hag urzhioù a roas d'ar re-mañ en ur lavarout dezho : «Me a ya da vezañ unanet ouzh va zud. Beziit-me gant va zadoù, er c'hev a zo e park Efron an Hitiad, [30] er c'hev a zo e park Mac'hpela, a-dal da vMambre e Bro-Ganaan. Prenet en devoa Abraham ar park-se digant Efron an Hitiad, evit kaout ur bez. [31] Eno ez eo bet beziet Abraham ha Sara, e wreg, eno beziet Izaak ha Rebeka, e wreg, eno beziet Lia. [32] Prenet e oa bet ar park hag ar c'hev a zo ennañ, digant mibien Het.»

[33] Ha p'en devoa echuet Yakob da reiñ urzhioù d'e vibien, e sachas e dreid gantañ war e wele hag e tianalas, hag e voe unanet ouzh e dud.

50 Marv Yakob ha marv Yozef.

[1] Hag e kouezhas Yozef war dremm e dad, hag e ouelas warnañ en ur bokat dezhañ. [2] Hag urzhioù a roas Yozef d'e servijerien mezeged evit balzamin e dad. Hag ar vezeged a valzamas Israel. [3] Graet e voe war e dro daou-ugent devezh, rak evel-se e veze peurc'hraet deizioù ar balzamerezh hag e ouelas dezhañ an Ejiptiz dek devezh ha tri-ugent.

[4] Tremenet an deizioù-gouelañ, e komzas Yozef ouzh tiegezh Faraon en ur lavarout :[5] «Mar em eus kavet gras dirazoc'h, komzit, mar plij, ouzh divskouarn Faraon en ur lavarout : [6] Va zad en deus graet din ober ul le, en ur lavarout : Ez an da vervel ; er bez am eus kleuzet evidon e Bro-Ganaan am douarot. Neuze 'ta, va lez da bignat evit beziañ va zad,

hag e tistroin.» Hag e lavaras Faraon : «Kae da
veziañ da dad, evel m'en deus graet dit touiñ.»

7 Hag e pignas Yozef evit beziañ e dad, hag
e pignas gantañ holl servijerien Faraon, kozhidi
e di hag holl gozhidi Bro-Ejipt, 8 hag holl
diegezh Yozef hag e vreudeur, ha tiegezh e dad.
Ne voe nemet ar vugaligoù, an deñved hag ar
saout hag a voe lezet e Bro-Gesen. 9 Mont a reas
gantañ c'hoazh kirri ha karrenerien, hag e voe ar
garavanenn bras-meurbet. 10 Erruet betek
Leurenn-ar-Spern, en tu-hont d'ar Yordan,
e rejont kañv eno, kañv bras
ha meurdezus-kenañ. Ober a reas evit e dad ul
lid-kañv a seizh deiz. 11 Pa welas annezidi
Bro-Ganaan ar c'hañvoù war Leurenn-ar-Spern,
e lavarjont : «Kañv meurdezus a zo gant an
Ejiptiz !» Diwar-se ez eo bet anvet al lec'h-se
Kañv-an-Ejiptiz : hemañ a zo en tu-hont d'ar
Yordan.

12 Hag e reas e vibien evitañ evel m'en
devoa kemennet dezho : 13 E zougen a reas
e vibien da vro-gKanaan, hag e voe beziet e kev
park Mac'hpela. Bet e oa prenet gant Abraham
ar park-se evit kaout ur bez, digant Efron an
Hitiad a-dal da vMambre. 14 Hag e tistroas Yozef
d'an Ejipt, hag e vreudeur, hag an holl re a oa
pignet gantañ evit beziadur e dad, goude m'en
devoa beziet e dad.

15 Pa welas breudeur Yozef e oa marvet
o zad, e lavarjont : «Mar en em lakafe Yozef
enep dimp, ha ma tistrofe, ya, ma tistrofe dimp
an holl zroug hon devoa graet dezhañ !»
16 Hag e rojont urzh da vont da gaout Yozef
ha lavarout dezhañ : «Da dad en devoa roet un
urzh a-raok e varv, en ur lavarout : Evel-henn
e komzot ouzh Yozef : Mar plij ! pardon
pec'hed da vreudeur, o mankadenn, an droug
o deus graet dit, ya, pardon torfed servijerien
Doue da dad !» Hag e ouelas Yozef pa voe
lavaret se dezhañ.

18 Mont a reas e vreudeur da gouezhañ
dirazañ, hag e lavarjont : «Bez' ez omp da
sklaved !» 19 Met lavarout a reas dezho Yozef :
«Bezit dizaon ! Hag e-lec'h Doue ez on-me?
20 C'hwi ho poa ijinet enep din ur gwalleur,
Doue en deus ijinet se evel un eurvad, oc'h ober
ma vefec'h hiziv bev, ur bobl niverus. 21 Neuze
'ta, bezit dizaon ! Me ho mago c'hwi hag ho
pugaligoù !» Hag o frealziñ a reas en ur gomz
d'o c'halon. 22 Hag e chomas Yozef en Ejipt gant
tiegezh e dad. Hag e vevas Yozef dek vloaz
ha kant. 23 Hag e welas Yozef, evit Efraim,
bugale an trede rumm, ha bugale Mac'hir, mab
Manase, a voe ganet war daoulin Yozef.
24 Hag e lavaras Yozef d'e vreudeur :

"Ez an da vervel, met Doue ho
kweladenno, ho savo eus ar vro-mañ etrezek ar
vro en devoa touet da Abraham ha da Izaak
ha da Yakob. 25 Hag e reas touiñ Yozef mibien
Israel en ur lavarout : «P'en devo ho
kweladennet Doue, e savot va eskern
ac'halen !»

26 Hag e varvas Yozef, oadet a zek vloaz
ha kant, hag e voe balzamet ha lakaet el laour
en Ejipt.

Levr an Ermaeziadeg

1 Mibien Israel en Ejipt.

1 Hag amañ anvioù mibien Israel deuet d'an
Ejipt gant Yakob : pep hini gant e diegezh
a zeuas :

2 Ruben, Simeon, Levi, Youda,
3 Isac'har, Zaboulon, Benjamin,
4 Dan ha Neftali, Gad hag Aser.

5 Hag e oa an holl dud deuet eus morzhed
Yakob : dek-ha-tri-ugent a dud ; Yozef a oa en
Ejipt. 6 Hag e varvas Yozef hag e holl vreudeur
hag an holl rumm-se. 7 ha mibien Israel
a frouezhas, a builhas, a greskas, a greñvaas
muioc'h-mui, hag e voe leun ar vro ganto.

8 Hag e savas ur roue nevez war an Ejipt :
hemañ n'en devoa ket anavezet Yozef.
9 Hag e lavaras d'e bobl : «Setu pobl mibien
Israel niverusoc'h ha kreñvoc'h egedomp.
10 Arsa ! bezomp evezhiek, gant aon na
greskfent, ha pa c'hoarvezfe ur brezel, en em
unanfent gant hon enebourien hag e rafent
brezel ouzhimp hag e kuitafent ar vro !»
11 Hag e lakjont warno mistri-anerioù evit
o gwallvec'hiañ, hag e savjont kêrioù-daspugn
evit Faraon : Pitom ha Ramses. 12 Met seul-vui
o gwallgasent, seul-vui e kreskent hag
e puilhent, hag o devoa heug ouzh mibien
Israel.

13 Hag e sklavaas an Ejiptiz mibien Israel
en-garv, 14 en ur ober c'hwerv o buhez dre
labourioù rust gant peg ha brikennoù, hag holl
labourioù ar maezioù : kement labour o lakaent
da ober a veze garv.

15 Hag e komzas roue an Ejipt d'an
amiegezed hebreat, a oa anv unan Sefra hag anv
eben Poua, 16 en ur lavarout : «Pa wilioudit an
Hebreadezed hag e welit war an daou vaen ez
eo ur paotr, e lakaot hemañ da vervel,
ha mard eo ur plac'h e vevo.» 17 Met doujañs
o devoa an amiegezed ouzh Doue, ha ne rejont
ket evel ma lavare dezho roue an Ejipt, hag
e lezjont bev ar vugale. 18 Hag e c'halvas roue an
Ejipt an amiegezed hag e lavaras dezho :
«Perak e rit an dra-se : lezel bev ar vugale?»
19 Hag e lavaras an amiegezed da Faraon : «N'eo
ket gwragez an Ejiptiz evel an Hebreadezed,
bividikoc'h eo ar re-mañ, hag a-raok m'eo
erruet ganto an amiegez o deus gwilioudet.»
20 Hag e reas vad Doue d'an amiegezed, hag
e kreskas ar bobl hag e kreñvaas meurbet.
21 ha dre m'o devoa bet doujañs an amiegezed
ouzh Doue, e reas dezho tiegezhioù.
22 Hag e kemennas Faraon d'e holl bobl en ur
lavarout : «Kement paotr a vo ganet, d'ar stêr
a vo taolet, met an holl blac'hed a lezot da
vevañ.»

2 Yaouankiz Moizez.

1 Hag ez eas un den eus ti Levi da zimeziñ
gant ur verc'h da Levi. 2 Hag e koñsevas ar
wreg, hag e c'hanas ur mab, hag e welas e oa
koant, hag e kuzhas anezhañ teir loariad. 3 ha pa
n'helle ken e guzhat, e kemeras evitañ ur baner
bapiruz, hen induas a der-douar hag a rousin,
hag e lakaas enni ar bugel, hag en lec'hias
e-mesk an elestr war ribl an Nil. 4 Hag en em
zalc'has e c'hoar nepell, evit gouzout petra
e vefe graet dezhañ.

5 Hag e tiskennas merc'h Faraon da
gouronkañ en Nil gant he mitizhien, a valee war
ribl an Nil. Hag e welas ar baner e-mesk an
elestr, hag e kasas he matezh d'he c'herc'hat.
6 Hag e tigoras hag e welas ar bugel : ur paotr
bihan o ouelañ, hag he devoe truez outañ, hag
e lavaras : «Eus bugale an Hebreed ez eo.»
7 Hag e lavaras e c'hoar da verc'h Faraon :
«Mont a rin da gerc'hat evitañ ur wreg vagerez
a-douez an Hebreed, a vago dit ar bugel-se?»
8 Hag e lavaras dezhi merc'h Faraon : «Kae !»
Hag ez eas ar plac'h yaouank da gerc'hat mamm
ar bugel. 9 Hag e lavaras dezhi merc'h Faraon :
«Kas ar bugel-se ha mag-eñ evidon, ha me
a roio ur gopr dit.» Hag e kemeras ar wreg ar
bugel hag e vagañ a reas. 10 Hag e teuas bras ar
bugel hag e gas a reas da verc'h Faraon, hag
e voe eviti ur mab, hag e c'halvas e anv Moizez,
en ur lavarout : «Eus an dour em eus e dennet.»

11 D'ar mare ma oa deuet bras Moizez, ez
eas da gaout e vreudeur hag ouzh o welout
dindan o bec'hioù hag un den Ejiptiat o skeiñ
gant un den hebreat eus e vreudeur, 12 e troas
amañ hag a-hont, hag e welas ne oa den, hag
e lazhas an Ejiptiad hag e kuzhas anezhañ en
draezhenn. 13 Hag ez eas an deiz war-lerc'h, hag
e oa daou zen hebreat ouzh en em gannañ.
Hag e lavaras d'an hini droukañ : «Perak
e skoez war da geneil?» 14 Hag e lavaras hemañ :

«Piv en deus da lakaet da vestr ha da varner warnomp? Evit va lazhañ emaout o komz, evel m'ec'h eus lazhet an Ejiptiad?» Hag en devoe aon Moizez, hag e lavaras : «Sur eo bet anavezet an dra.» 15 Hag e klevas Faraon an dra-se, hag e klaskas lazhañ Moizez, hag e tec'has Moizez a-zirak Faraon, hag e chomas e Bro-vMadian, hag e koazezas e-kichen ur puñs.

16 Ha beleg Madian en devoa seizh merc'h, a zeuas da buñsañ ha da gargañ al laouerioù evit dourañ deñved o zad. 17 Hag e teuas mêsaerien d'o argas, hag e savas Moizez hag o sikouras da zourañ o deñved. 18 Hag ez ejont da di Rahouel, o zad, a lavaras : «Perak hoc'h eus hastet dont, hiziv?» 19 Hag int da lavarout : «Un den ejiptiat en deus tennet ac'hanomp eus dorn ar vêsaerien, ha puñset zoken evidomp ha douret an deñved.» 20 Hag e lavaras d'e verc'hed : «Pelec'h emañ? Perak hoc'h eus lezet an den-se? Galvit anezhañ, ma tebro bara.» 21 Hag ec'h asantas Moizez da chom gant an den a roas Sefora e verc'h da vMoizez. 22 Hag homañ a c'hanas ur mab, hag eñ a c'halvas e anv Gerson, rak, emezañ, ostiziad on bet e bro estren.

23 Hag e-kerzh an deizioù niverus-mañ e varvas roue an Ejipt. Hag e hirvoude mibien Israel dindan sklaverezh, hag e c'harment. Hag e savas o c'hlemmoù etrezek Doue, eus o sklaverezh. 24 Hag e klevas Doue o hirvoud, ha soñj en devoe Doue eus e emglev gant Abraham, Izaak ha Yakob. 25 Hag e welas Doue mibien Israel, hag o anavezas Doue.

3 Moizez er gouelec'h.

1 Ha Moizez a oa mêsaer deñved Jetro, e dad-kaer, beleg Madian, hag e kasas an deñved a-dreñv ar gouelec'h, hag ez eas da venez Doue, d'an Horeb. 2 Hag en em ziskouezas Ael an Aotrou dezhañ en ur flamm-tan a-greiz ur bod, hag e wele ar bod o teviñ en tan, hag ar bod ne veze ket kuzumet. 3 Hag e lavaras Moizez : «Distroomp eta da sellout ouzh ar weledigezh vras-mañ perak ne zêv ket ar bod.» 4 Hag e welas an Aotrou e oa distroet da sellout, hag e huchas warnañ Doue a-greiz ar bod, hag e lavaras : «Moizez ! Moizez ! » Hag e lavaras : «Amañ on !» 5 Hag e lavaras : «Na dosta ket amañ ! Lem da solennoù diwar da dreid rak al lec'h emaout warnañ a zo un douar santel.» 6 Hag e lavaras : «Me eo Doue da dad, Doue Abraham, Doue Izaak ha Doue Yakob.» Hag e vouchas Moizez e zremm, rak aon en devoa da sellout ouzh Doue.

7 Hag e lavaras an Aotrou : «Gwelet em eus reuz va fobl a zo en Ejipt, hag o garmadeg am eus klevet dirak o mac'homerien : ya ! anavezout a ran o glac'har. 8 Hag e tiskennin d'o zennañ eus dorn an Ejiptiz ha d'o sevel eus ar vro-se etrezek ur vro welloc'h ha ledan, ur vro a ziver gant laezh ha mel : chomlec'h Kanaaniz, Hitiz, Amoriz, Pereziz, Heviz, Jebousiz. 9 Ya, setu garmadeg mibien Israel erruet betek ennon, hag e welan ez int moustret ; emañ an Ejiptiz ouzh o voustrañ. 10 Ha bremañ, kae ! da gas a ran davet Faraon ; tenn va fobl, mibien Israel, eus an Ejipt !» 11 Hag e lavaras Moizez da Zoue : «Piv on-me evit mont da gaout Faraon ha da dennañ mibien Israel eus an Ejipt?» 12 Hag e lavaras : «Me a vo ganit ! ha kement-mañ a vo evidout an arouez eo me da gas : p'az po tennet va fobl eus an Ejipt, e servijint Doue war ar menez-mañ.»

13 Hag e lavaras Moizez da Zoue : «Ac'hanta ! mont a rin da gaout mibien Israel hag e lavarin dezho : Doue ho tadoù am c'has davedoc'h. Hag e lavarint din : "Petore anv en deus?" Petra a lavarin dezho?» 14 Hag e lavaras Doue da vMoizez : «**Me eo an hini a zo**.» Hag e lavaras : «Evel-henn e komzi ouzh mibien Israel : "Me a zo" am c'has davedoc'h.» 15 Hag e lavaras c'hoazh Doue da vMoizez : «Evel-henn e lavari da vibien Israel : An Aotrou, Doue ho tadoù, Doue Abraham, Doue Izaak ha Doue Yakob am c'has davedoc'h. Hennezh eo va anv da viken, evel-se e vin galvet a rumm da rumm. 16 Kae da vodañ kozhidi Israel, hag e lavari dezho : An Aotrou, Doue ho tadoù, a zo en em ziskouezet din, Doue Abraham, Izaak ha Yakob, en ur lavarout : Ho merzet am eus, hag ar pezh a vez graet deoc'h en Ejipt. 17 Hag em eus lavaret : O adsevel a rin eus reuz an Ejipt, war-zu Bro-gKenaaniz, Hitiz, Amoriz, Pereziz, Heviz ha Jebousiz, ur vro a ziver gant laezh ha mel. 18 Hag e selaouint da vouezh, hag ez i, te ha kozhidi Israel, da gaout roue an Ejipt, da lavarout dezhañ : An Aotrou, Doue an Hebreed,

a zo degouezhet warnomp. ha bremañ ez aimp,
mar plij, ur veaj a dri devezh er gouelec'h, evit
aberzhiñ d'an Aotrou, hon Doue. [19] Gouzout
a ran n' hoc'h aotreo ket roue an Ejipt da vont,
nemet dre un dorn kreñv. [20] Hag e kasin va dorn,
hag e skoin war an Ejipt gant an holl vurzhudoù
a rin e-barzh. ha goude-se en ho kaso.
[21] Hag e roin gras d'ar bobl-se ouzh daoulagad
an Ejiptiz, ha pan eot, n'eo ket en-goullo.
[22] Goulenn a ray pep gwreg, digant hec'h
amezegez hag ostizez he zi, traoù arc'hant
ha traoù aour, ha mantilli a lakaot war ho
mibien ha war ho merc'hed en ur zibourc'hañ an
Ejiptiz.»

4 Distro Moizez d'an Ejipt.

[1] Hag e respontas Moizez en ur lavarout :
«ha mar ne gredont ket ennon? mar ne sentont
ket ouzh va mouezh, mar lavaront : N'en deus
ket en em ziskouezet dit an Aotrou?»
[2] Hag e lavaras dezhañ an Aotrou : «Petra a zo
ez torn?» Hag e lavaras : «Ur vazh.»
[3] Hag e lavaras : «Taol anezhi d'an douar !»
Hag he zeurel a reas d'an douar, hag e teuas da
vout un naer, hag e tec'has Moizez a-dirazi.
[4] Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez : «Astenn
da zorn ha krog en he lost.» Hag ec'h astennas
e zorn hag e krogas enni, hag e teuas da vout ur
vazh en e zorn. [5] «Gant-se e kredint ez eo en em
ziskouezet dit an Aotrou, Doue o zadoù, Doue
Abraham, Doue Izaak ha Doue Yakob.»
[6] Hag e lavaras an Aotrou dezhañ c'hoazh : «Kas
da zorn war da vruched.» Hag e kasas e zorn
war e vruched hag en tennas, hag e oa e zorn
lovr evel erc'h. [7] Hag e lavaras : «Adkas da zorn
d'az pruched.» Hag ec'h adkasas e zorn d'e
vruched hag en tennas eus e vruched, hag e oa
addeuet evel e gig. [8] «Ac'hanta ! mar ne gredont
ket ennout, mar ne selaouont ket mouezh an
arouez kentañ, e kredint e mouezh an arouez
diwezhañ. [9] Ha neuze, mar ne gredont ket zoken
en daou arouez-mañ, mar ne sentont ket ouzh
da vouezh, e kemeri dour eus an Nil, a skuilhi
war ar sec'h, ha setu : an dour az po kemeret eus
an Nil a vezo gwad war ar sec'h.»

[10] Hag e lavaras Moizez : «N'on ket un den
helavar, eus na n'on, nag eus dec'h, nag eus
derc'hent dec'h, nag abaoe ma komzez ouzh da
servijer, met pounner a c'henou ha pounner
a deod ez on-me.» [11] Hag e lavaras an Aotrou
dezhañ : «Piv a lakaas ur genou d'an den? Piv
en laka mut pe vouzar, pe digor (e zaoulagad)
pe dall? Daoust ha n'eo ket me, an Aotrou?
[12] Ac'hanta ! kae ! ha me a vo gant da c'henou
hag a zesko dit petra da lavarout»
[13] Hag e lavaras : «O ! va Aotrou ! kas se 'ta dre
an hini a gari !» [14] Hag e tanas kounnar an
Aotrou ouzh Moizez, hag e lavaras :
«Hag Aaron, da vreur, al Leviad? ha n'ouzout
ket e komz helavar? ha emañ o tont a-ziarbenn
dit, ha p'az kwelo e vo stad ennañ. [15] Komz
outañ, ha laka ar c'homzoù en e c'henou, ha me
a vo gant da c'henou ha gant e c'henou, hag
a zesko deoc'h petra da ober. [16] Hag e komzo eñ
evidout d'an dud : eñ a vo evidout genou, ha te
a vo evitañ Doue. [17] Hag ar vazh-mañ a gemeri
ez torn hag e ri ganti an arouezioù.»

[18] Hag ez eas Moizez en-dro da gaout Jetro,
e dad-kaer, hag e lavaras dezhañ : «Va lez da
vont en-dro da gaout va breudeur a zo en Ejipt
evit gwelout hag-eñ emaint c'hoazh bev.»
Hag e lavaras Jetro da vMoizez :
«Kae e peoc'h !» [19] Hag e lavaras an Aotrou da
vMoizez e Madian : «Kae en-dro d'an Ejipt, rak
marvet eo an holl dud a glaske da vuhez.»
[20] Hag e kemeras Moizez e wreg hag e vibien
a-c'haoliad war an azen, hag e tistroas da
vro-Ejipt. Hag e kemeras Moizez bazh Doue en
e zorn. [21] Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Paz i en-dro d'an Ejipt, sell ! an holl
vurzhudoù am eus lakaet ez torn a ri dirak
Faraon, met me a galetaio e galon, ha ne lezo
ket da vont an dud. [22] Hag e lavari da Faraon :
«Evel-henn e komz an Aotrou :va mab
kentañ-ganet ez eo Israel. [23] Hag em eus lavaret
dit : Lez da vont va mab evit m'am servijo.
Hag ec'h eus dinac'het e lezel. Met bremañ ez
an da lazhañ da vab kentañ-ganet.»

[24] Hag e-kerzh ar veaj, pa oant
o nozvezhiañ, en em gavas gantañ an Aotrou,
o klask e lakaat d'ar marv. [25] Hag e kemeras
Sefora ur maen hag e troc'has amdroc'h he mab,
hag en stokas ouzh e dreid en ur lavarout : «Ya !
ur pried-gwad ez out din.» [26] Hag e lezel a reas
an Aotrou, peogwir he devoa lavaret
'pried-gwad', en abeg d'an amdroc'h.

[27] Hag e lavaras an Aotrou da Aaron :
«Kae a-benn-hent da vMoizez d'ar gouelec'h.»
Hag ez eas, hag en em gavas gantañ war venez

Doue, hag e pokas dezhañ. [28] Hag e tisklêrias
Moizez da Aaron holl gomzoù an Aotrou :
penaos e kase anezhañ, hag an holl arouezioù
en devoa gourc'hemennet dezhañ. [29] Hag ez eas
Moizez hag Aaron da vodañ holl gozhidi
mibien Israel. [30] Hag e lavaras Aaron an holl
draoù en devoa lavaret an Aotrou da vMoizez,
hag e reas arouezioù dirak ar bobl.
[31] Hag e kredas ar bobl, dre m'o devoa klevet en
devoa gweladennet an Aotrou mibien Israel
ha gwelet o reuz. Hag int da zaoublegañ ha da
azeuliñ.

5 Dirak Faraon.

[1] ha goude ez eas Moizez hag Aaron da
lavarout da Faraon : «Evel-henn e komz an
Aotrou, Doue Israel : Lez da vont va fobl
d'ober ur gouel em enor er gouelec'h.»
[2] Hag e lavaras Faraon : «Piv eo an Aotrou am
befe da sentiñ ouzh e vouezh evit lezel da vont
Israel? N'anavezan ket an Aotrou, hag Israel ne
lezin ket da vont.» [3] Hag e lavarjont : «Doue an
Hebreed a zo degouezhet ganimp. Lez
ac'hanomp da ober, mar plij, ur veaj a dri
devezh er gouelec'h evit aberzhiñ d'an Aotrou,
hon Doue, gant aon na skofe warnomp gant ar
vosenn pe ar c'hleze.» [4] Hag e lavaras dezho
roue an Ejipt : «Perak, Moizez hag Aaron,
e tirenkit-hu ar bobl eus he labourioù? Kit
d'hoc'h anerioù !» [5] Hag e lavaras Faraon : «Setu
niverus bremañ pobl ar vro. Hag e rofec'h ehan
dezho diouzh o anerioù?» [6] Hag urzh a roas
Faraon en deiz-se da waskerien ar bobl ha d'o
skribed, en ur lavarout : [7] Na gendalc'hit ket da
reiñ plouz d'an dud evit ober brikennoù, evel
diagent. Int a yelo da serriñ o-unan ar plouz.
[8] Hag ar pouez a vrikennoù a raent diagent
a lakaot war o c'hont, hep krennañ a-diwarnañ,
rak lochoreed int, setu perak emaint o c'harmiñ
en ur lavarout : 'Eomp da aberzhiñ d'hon Doue'.
[9] Pounneraet e vo al labour war an dud-se ; ra
vint gant o labour, ha nann o c'hoari gant
komzoù touellus !»

[10] Hag ez eas gwaskerien ar bobl hag
o skribed da gomz ouzh an dud en ur lavarout :
«Evel-henn e lavar Faraon : Ne roin ket deoc'h
a blouz. [11] C'hwi a yelo da gerc'hat ho plouz el
lec'h ma karot, met ne vo krennet diwar ho
labourioù tamm ebet.» [12] Hag en em skignas ar
bobl dre holl vro-Ejipt da zastum soul evit
plouz. [13] Hag ar waskerien o atize en ur
lavarout : «Echuit ho labour ! kont an devez
bemdez evel pa oa plouz !» [14] Hag e veze skoet
war skribed mibien Israel, bet lakaet warno gant
gwaskerien Faraon, en ur lavarout : «Perak
n'hoc'h eus ket echuet ho kont a vrikennoù evel
diagent, na dec'h na hiziv?»

[15] Hag ez eas skribed mibien Israel da
glemm ouzh Faraon en ur lavarout : «Perak
e rez evel-se d'az servijerien? [16] Plouz ne roer
ket d'az servijerien, ha brikennoù a lavarer
dimp ober, ha da servijerien a skoer ganto :
(pelec'h emañ) pec'hed da bobl?»
[17] Hag e lavaras : «Lochoreed oc'h ! lochoreed !
setu perak emaoc'h o lavarout : Eomp da
aberzhiñ d'an Aotrou. [18] ha bremañ, kit da
labourat : plouz ne vo ket roet deoc'h, hag ar
pouez a brikennoù a roiot.» [19] Hag e reas skribed
mibien Israel daoulagad drouk ouzh an dud en
ur lavarout : «Na grennit ket diwar ho
prikennoù ! kont an devezh bemdez !»

[20] Hag en em gavjont gant Moizez hag
Aaron, deuet d'o c'haout, pa oant o tont eus ti
Faraon. [21] Hag e lavarjont dezho : «Ra sello an
Aotrou ouzhoc'h ! Dezhañ da varn ! Lakaet
hoc'h eus flaerius hor c'hwez dirak Faraon
ha dirak e servijerien, lakaet ur c'hleze en
o dorn evit hol lazhañ.» [22] Hag e tistroas Moizez
davet an Aotrou, hag e lavaras : «Aotrou ! perak
e rez droug d'ar bobl-mañ? Perak ec'h eus va
c'haset? [23] Abaoe m'on deuet da gaout Faraon
evit komz ez anv, e ra droug d'ar bobl-mañ,
ha n'ec'h eus ket dieubet da bobl !»

6 Lignez Moizez.

[1] Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :

«Bremañ e weli ar pezh a rin da Faraon !
gant un dorn kreñv e rin dezhañ o c'has kuit,
gant un dorn kreñv, o argas diouzh ar vro !»

[2] Hag e komzas Doue ouzh Moizez, hag
e lavaras dezhañ : "Me eo an Aotrou,

[3] hag en em ziskouezet am boa da Abraham,
da Izaak ha da Yakob evel Doue
holc'halloudek ; dre va anv a Aotrou ne oan ket
anavezet ganto. [4] Hag em eus savet va emglev
ganto, da reiñ dezho Bro-Ganaan, o bro-annez
a oant annezet enni. [5] Hag em eus klevet
hirvoud mibien Israel, a oa an Ejiptiz ouzh

o sklavañ, hag em eus soñjet em emglev. [6] Setu perak, lavar da vibien Israel :

Me, an Aotrou, ho tenno a-zindan sammoù an Ejiptiz
hag ho tieubo eus ho sklaverezh,
hag ho taspreno dre un dorn astennet
ha barnadegoù meur.
[7] Hag ho kemer a rin evit va fobl,
hag e vin ho Toue,
hag e ouiot ez on an Aotrou, ho Toue,
an hini ho tenn a-zindan sammoù an Ejiptiz.
[8] Hag ho kas a rin d'ar vro am boa touet
reiñ da Abraham, da Izaak ha da Yakob,
hag he reiñ a rin deoc'h evel perc'henniezh,
me, an Aotrou.»

[9] Hag e komzas Moizez evel-se ouzh mibien Israel, met ne selaoujont ket ouzh Moizez, dre verr-spered hag en abeg d'o labour start. [10] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en ur lavarout : [11] «Kae da gomz ouzh Faraon, roue an Ejipt, ma lezo da vont mibien Israel eus e vro.» [12] Hag e komzas Moizez dirak an Aotrou en ur lavarout : «N'o deus ket mibien Israel va selaouet. Penaos am selaouo Faraon, ha me diamdroc'h a vuzelloù?»

[13] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez hag ouzh Aaron, hag e roas urzhioù dezho evit mibien Israel hag evit Faraon, roue an Ejipt, da dennañ mibien Israel eus Bro-Ejipt.

[14] Setu amañ ar pennoù-tiegezh tadel : mibien Ruben, mab henañ Israel : Henoc'h, Palou, Esrom ha Karmi : sed tiegezhioù Ruben.

[15] Ha mibien Simeon : Iamuel, Iamin, Ahod, Iac'hin, Sohar, Saoul, mab ar Ganaaniadez : sed tiegezhioù Simeon.

[16] Hag amañ anvioù mibien Levi dre c'heneliezh : Gerson, Kaat ha Merari, dre gerentiezh. ha bloavezhioù buhez Levi a voe kant seizh vloaz-ha-tregont.

[17] Mibien Gerson : Lobni ha Semei, dre gerentiezh.

[18] Ha mibien Kaat : Amram, Isaar, Hebron hag Oziel. ha bloavezhioù buhez Kaat a voe kant tri bloaz-ha-tregont.

[19] Ha mibien Merari : Moholi ha Mousi : sed tiegezhioù Levi dre c'heneliezh.

[20] Hag e kemeras Amram Ioc'habed, e voereb, evel gwreg, hag e c'hanas homañ dezhañ Aaron ha Moizez. ha bloavezhioù buhez Amram a voe kant seizh vloaz-ha-tregont.

[21] Ha mibien Isaar : Kore, Nafeg ha Zec'hri.

[22] Ha mibien Oziel : Misael, Elisafan ha Setri.

[23] Hag e kemeras Aaron Elizabed, merc'h Aminadab, c'hoar Naason, evel gwreg, hag e c'hanas homañ dezhañ Nadab hag Abihou, Eleazar hag Itamar.

[24] Ha mibien Kore : Asir, Elkana hag Abiasaf : sed tiegezhioù Koreiz.

[25] Hag Eleazar, mab Aaron, a gemeras ur verc'h da bPoutiel evel gwreg, hag e c'hanas homañ dezhañ Pineas.

Ar re-se a voe pennoù tadel al levidi, dre diegezh. [26] D'an Aaron ha d'ar Moizez-mañ eo e lavaras an Aotrou : «Lezit da vont mibien Israel eus Bro-Ejipt gant o strolladoù.» [27] Int eo a gomzas ouzh Faraon, roue an Ejipt, evit lezel da vont mibien Israel eus Bro-Ejipt : ar Moizez hag an Aaron-mañ. [28] Hag e teuas an deiz ma komzas an Aotrou da vMoizez e Bro-Ejipt.

[29] Komz a reas an Aotrou ouzh Moizez, en ur lavarout : «Me eo an Aotrou. Lavar da Faraon, roue an Ejipt, holl bezh a lavarin dit.» [30] Hag e lavaras Moizez dirak an Aotrou : «Me a zo diamdroc'h a vuzelloù : penaos e selaouo ouzhin Faraon?»

7 Gwalennoù : dour en gwad ; glesker.

[1] Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez : «Sell ! da lakaat a ran evel un doue evit Faraon, hag Aaron, da vreur, a vo da brofed. [2] Te a lavaro holl bezh a gemennin dit, hag Aaron, da vreur, a gomzo ouzh Faraon evit lezel da vont mibien Israel eus ar vro. [3] Ha me a galetaio kalon Faraon hag a ray meur a arouez hag a vurzhud e Bro-Ejipt. [4] Ne selaouo ket ouzhoc'h Faraon hag e lakain va dorn war an Ejipt, hag e tennin va strolladoù, va fobl, mibien Israel, eus Bro-Ejipt, gant barnadegoù meur. [5] Hag e ouezo an Ejiptiz ez on an Aotrou, pan astennin va dorn war an Ejipt, e tennin mibien Israel eus o metou.»

[6] Hag e reas Moizez hag Aaron evel m'en devoa gourc'hemennet an Aotrou dezho :

evel-se e rejont. 7 ha Moizez a oa un den
a bevar-ugent vloaz, hag Aaron un den a dri
bloaz ha-pevar-ugent, pa gomzjont ouzh
Faraon.

8 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez hag
Aaron, en ur lavarout : 9 «Pa gomzo ouzhoc'h
Faraon en ur lavarout : Grit eta ur burzhud,
e lavari da Aaron : Kemer da vazh ha taol
anezhi dirak Faraon, ma teuio da vout un naer.»
10 Hag ez eas Moizez hag Aaron da gaout
Faraon, hag e rejont evel m'en devoa kemennet
an Aotrou. Hag e taolas Aaron e vazh dirak
Faraon ha dirak e servijerien, hag e teuas da
vout un naer.

11 Hag e c'halvas ivez Faraon ar furien hag
ar sigoterien, hag e reas hudourien an Ejipt gant
o strobinelloù kemend-all : 12 Teurel a reas pep
hini e vazh, hag e teujont da vout naered. Met
lonkañ a reas bazh Aaron o bizhier.
13 Hag e kaletaas kalon Faraon ha ne selaouas
ket outo, evel m'en devoa lavaret an Aotrou.

14 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Pounneraet eo bet kalon Faraon ; dinac'hañ
a ra lezel da vont an dud. 15 Kae davet Faraon
diouzh ar beure, pa vo o vont d'an dour, hag en
em zalc'hi dirazañ war ribl an Nil, hag ar vazh
a dro en naer a gemeri ez torn. 16 Hag e lavari
dezhañ : An Aotrou, Doue an Hebreed, am c'has
davedout evit lavarout : Lez da vont va fobl
d'am servijout er gouelec'h, ha n'ec'h eus ket
selaouet betek-hen. 17 Evel-henn e komz an
Aotrou : Dre gement-mañ e ouezi ez on an
Aotrou : me a skoio gant ar vazh a zo em dorn
war an dour a zo en Nil hag a droio en gwad,
18 hag ar pesked a zo en Nil a varvo, hag
e flaerio an Nil, hag o devo rukun an Ejiptiz
oc'h evañ dour an Nil.» 19 Hag e lavaras an
Aotrou da vMoizez : «Lavar da Aaron : Kemer
da vazh hag astenn da zorn etrezek doureier an
Ejipt, etrezek o stêrioù, naozioù, lennoù, o holl
stankoù dour, hag e teuint da vout gwad.
Hag e vo gwad dre-holl e Bro-Ejipt, war ar
gwez ha war ar vein.» 20 Hag e reas se Moizez
hag Aaron, evel m'en devoa gourc'hemennet an
Aotrou.

Hag e savas ar vazh, hag e skoas gant an
dour a oa en Nil, dirak Faraon ha dirak
e servijerien, hag e troas an holl zoureier a oa
en Nil en gwad. 21 Hag ar pesked a oa en Nil
a varvas, hag e flaerias an Nil, ha n'helle ket an
Ejiptiz evañ dour eus an Nil, hag e voe gwad
dre-holl e Bro-Ejipt. 22 Hag e reas se ivez
hudourien an Ejipt gant o strobinelloù. Met
kaletaat a reas kalon Faraon ha ne selaouas ket
outo, evel m'en devoa lavaret an Aotrou.

23 Hag e tistroas Faraon hag ez eas d'ar gêr,
ha ne reas ket a van gant se. 24 Hag e kleuzas an
holl Ejiptiz war-dro an Nil (da gaout) dour da
evañ, rak n'hallent ket evañ dour eus an Nil.
25 Hag e tremenas seizh deiz goude m'en devoa
skoet an Aotrou war an Nil.

26 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Kae da gaout Faraon, hag e lavari dezhañ :
Evel-henn e komz an Aotrou : Lez va fobl da
vont d'am servijout. 27 ha mar nac'hez o lezel,
me a skoio da holl diriad gant raned.
28 Hag e puilho an Nil a raned, a yelo ez ti, ez
kambr-gousket, war da wele, hag e ti da
servijerien, e ti da dud, ez forniou, ez toazegoù.
29 Warnout, war da dud, war da holl servijerien
e pigno ar raned.»

8 Fubu ha c'hwiled.

1 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Lavar da Aaron : Astenn da zorn gant da vazh
war-zu ar stêrioù, an naozioù hag al lennoù,
ha laka pignat ar raned war Bro-Ejipt.»
2 Hag ec'h astennas Aaron e zorn war zoureier
an Ejipt hag e pignas ar raned betek goleiñ
Bro-Ejipt. 3 Hag e reas kemend-all an hudourien
gant o strobinelloù, o lakaat pignat raned war
Bro-Ejipt. 4 Hag e c'halvas Faraon Moizez hag
Aaron, hag e lavaras : «Pedit an Aotrou, ma
lamo ar raned diouzhin ha diouzh va fobl, hag
e lezin ar bobl da vont evit aberzhiñ d'an
Aotrou.» 5 Hag e lavaras Moizez da Faraon :
«Enor dit eus va ferzh ! Pegoulz e pedin
evidout, evit da servijerien hag evit da bobl, ma
vo lamet ar raned diwarnout, diwar da diez,
ha nemet en Nil e chomint?» 6 Hag e lavaras :
«Arc'hoazh !» Hag e lavaras : «Evel ma
lavarez ! hag e ouezi n'eus ket evel an Aotrou,
hon Doue. 7 Hag e kuitaio ar raned diouzhit,
diouzh da di, diouzh da servijerien ha diouzh da
bobl, hag en Nil nemetken e chomint.» 8 Hag ez
eas kuit Moizez hag Aaron a-gichen Faraon,
hag ec'h aspedas Moizez etrezek an Aotrou en
abeg d'ar raned en devoa lakaet war Faraon.
9 Hag e reas an Aotrou hervez lavar Moizez, hag

e varvas ar raned en tiez, er porzhioù hag er
parkeier. [10] Hag e voe daspugnet ar re-mañ
bern-war-vern, hag e flaerias ar vro.
[11] Hag e welas Faraon e oa un ehan, hag
e kaletaas e galon ha ne selaouas ket outo, evel
m'en devoa lavaret an Aotrou.

[12] Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Lavar da Aaron : Astenn da vazh ha sko war
boultr an douar, hag e teuio da vout fubu war
holl vro-Ejipt.» [13] Hag e rejont evel-se, hag ec'h
astennas Aaron e zorn, gant e vazh, hag e skoas
war boultr an douar, hag e teuas da vout fubu
war an dud, war ar chatal ; war holl boultr ar
vro e voe fubu, ha war holl vro-Ejipt.
[14] Hag e reas kemend-all an hudourien gant
o strobinelloù evit kas kuit ar fubu,
ha n'halljont ket, hag e voe fubu war an dud
ha war al loened. [15] Hag e lavaras an hudourien
da Faraon : «Biz Doue eo !» Hag e kaletaas
kalon Faraon : ne selaouas ket outo, evel m'en
devoa lavaret an Aotrou.

[16] Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Sav abred diouzh ar beure hag en em zalc'h
dirak Faraon pa vo o vont d'an dour, hag
e lavari dezhañ : Evel-henn e komz an Aotrou :
Lez va fobl da vont d'am servijout ! [17] Rak mar
ne lezez ket va fobl, me a gaso warnout, ha war
da servijerien, ha war da bobl, ha war da diez,
c'hwiled, hag e vo leun tiez an Ejipt gant
c'hwiled, hag an douar emaint o chom warnañ.
[18] Hag e rin un dra dispar en deiz-se evit
Bro-Gesen, emañ va fobl o chom enni : ne vo
ket eno a c'hwiled, evit ma ouezi emaon-me, an
Aotrou, e-barzh ar vro-se. [19] Hag e lakain un
diforc'h etre va fobl ha da bobl ; arc'hoazh e vo
an arouez-se.» [20] Hag e reas an Aotrou evel-se,
hag e teuas c'hwiled fonnus e ti Faraon hag e ti
e servijerien, ha war holl vro-Ejipt e voe rivinet
an douar gant c'hwiled. [21] Hag e c'halvas Faraon
Moizez hag Aaron, hag e lavaras : «Kit da
aberzhiñ d'ho Toue er vro.» [22] Hag e lavaras
Moizez : «N'eo ket dereat ober se ; euzhus e vo
d'an Ejiptiz mar aberzhomp d'an Aotrou, hon
Doue. Ma reomp aberzhoù euzhus d'an Ejiptiz
dirazo, e vezimp meinataet. [23] Ur veaj a dri
devezh a raimp er gouelec'h evit aberzhiñ d'an
Aotrou, hon Doue, evel m'en deus lavaret
dimp.» [24] Hag e lavaras Faraon : «Me ho lezo da
vont da aberzhiñ d'an Aotrou, ho Toue, er
gouelec'h, met na bellait ket re paz eot, ha pedit
evidon.» [25] Hag e lavaras Moizez : «Ez an da
vont kuit eus du-se hag e pedin an Aotrou, hag
e lamo ar c'hwiled ha diwar Faraon ha diwar
e servijerien ha diwar e bobl arc'hoazh, gant na
zalc'ho ket Faraon d'hon touellañ, en ur herzel
ouzh ar bobl da vont evit aberzhiñ d'an
Aotrou.» [26] Hag ez eas Moizez eus ti Faraon,
hag e pedas an Aotrou. [27] Hag e reas an Aotrou
hervez lavar Moizez, hag e tec'has ar c'hwiled
diouzh Faraon, diouzh e servijerien ha diouzh
e bobl : ne vanas ket unan. [28] Hag e kaletaas
kalon Faraon c'hoazh ar wezh-mañ, ha ne lezas
ket ar bobl da vont.

9 Bosenn - goulioù - grizilh.

[1] Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Kae da gaout Faraon ha lavar dezhañ :
Evel-henn e komz an Aotrou, Doue an
Hebreed : Lez da vont va fobl d'am servijout.
[2] Mar dinac'hez o lezel, hag ma'z adkrogez enno,
[3] e vo dorn an Aotrou war da chatal a zo er
maezioù, war ar c'hezeg, war an ezen, war ar
c'hañvaled, war ar saout ha war an deñved : ur
vosenn grevus-meurbet. [4] Hag un disparti a ray
an Aotrou etre chatal Israel ha chatal an Ejipt,
ha ne varvo, a gement a zo da vibien Israel,
netra.» [5] Hag e lakaas an Aotrou un deiziad en
ur lavarout : «Arc'hoazh e ray an Aotrou an
dra-se er vro.» [6] Hag e reas an Aotrou an dra-se
antronoz, hag e varvas holl chatal an Ejipt, hag
eus chatal mibien Israel ne varvas hini. [7] Hag un
enklask a reas Faraon, ha setu ne oa marvet, eus
chatal Israel, hini ebet. Hag e kaletaas kalon
Faraon, ha ne lezas ket da vont ar bobl.

[8] Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez ha da
Aaron : «Kemerit bozadoù huzil-forn, hag
o strinkañ a ray Moizez etrezek an neñv dirak
Faraon. [9] Hag e vo ur boultrenn war holl
vro-Ejipt : bez' e vo war an dud ha war al
loened gorioù o tiflukañ e goulioù, war holl
vro-Ejipt.» [10] Hag e kemerjont huzil-forn, hag en
em zalc'hjont dirak Faraon, hag he strinkañ
a reas Moizez d'an nec'h, hag e voe gorioù,
a ziflukas e goulioù war an dud ha war al
loened. [11] Ha n'hellas ket an hudourien derc'hel
dirak Moizez gant ar gorioù, rak bez' e oa
gorioù war an hudourien ha dre-holl vro-Ejipt.
[12] Hag e kaletaas an Aotrou kalon Faraon, ha ne

selaouas ket outo, evel m’en devoa lavaret an
Aotrou da vMoizez.

13 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Sav abred diouzh ar beure, hag en em zalc'h
dirak Faraon, hag e lavari dezhañ : «Evel-henn
e komz an Aotrou, Doue an Hebreed : Lez da
vont va fobl d’am servijout, 14 rak ar wezh-mañ
e kasan an holl reuzioù war da galon, war da
servijerien ha war da bobl, evit ma ouezi n’eus
ket eveldon war an douar a-bezh. 15 Rak bremañ
e kasan va dorn hag e skoan warnout ha war da
bobl, gant ar vosenn, hag e vi rasket diwar an
douar. 16 Koulskoude, abalamour da
gement-mañ az lezin ez sav, dit da welout va
nerzh, hag evit ma vo brudet va anv war an
douar a-bezh. 17 C’hoazh emaout o herzel ouzh
va fobl, e-lec'h he lezel da vont. 18 Ez an da
c'hlaviañ, d’ar c'houlz-mañ, arc'hoazh, grizilh
pounner-meurbet, evel n’eus ket bet kemend-all
en Ejipt abaoe an deiz m’eo bet diazezet betek
bremañ. 19 ha bremañ, kas tud da reiñ bod d’az
chatal, ha da gement ac'h eus war ar maez,
kement den ha kement loen en em gav er
parkeier. Mar ne vezont ket serret er c'hraou,
e tiskenno warno ar grizilh hag e varvint.»
20 O doujañ komzoù an Aotrou e-touez
servijerien Faraon, a reas tec'hel e servijerien
hag e chatal d’ar c'hrevier. 21 Hag an hini na rae
ket van ouzh komz an Aotrou a lezas
e servijerien hag e chatal war ar maez.

22 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Astenn da zorn war-zu an neñv, hag e vo
grizilh war holl vro-Ejipt, war an dud, war ar
chatal ha war c'heot ar maezioù, e Bro-Ejipt.»
23 Hag ec'h astennas Moizez e vazh etrezek an
neñvoù, hag an Aotrou a roas kurun ha grizilh,
hag e valeas an tan war an douar, hag
e c'hlavias an Aotrou grizilh war Bro-Ejipt.
24 Hag e voe grizilh ha tan e-mesk ar grizilh a oa
pounner-meurbet, meurbet. Ne oa ket bet
kemend-all war holl vro-Ejipt abaoe ma oa ur
bobl. 25 Hag e skoas ar grizilh dre-holl
e Bro-Ejipt war holl bezh a oa er maezioù,
adalek an dud betek ar chatal, war holl c'heot ar
maezioù e skoas ar grizilh, hag holl wez ar
maezioù a voe drailhet. 26 Met e Bro-Gesen, a oa
enni mibien Israel, ne voe ket a c'hrizilh.

27 Hag e reas Faraon gervel Moizez hag
Aaron, hag e lavaras dezho : «Pec'het em eus ar
wezh-mañ. An Aotrou a zo reizh, ha me, ha va
fobl, fallakr. 28 Pedit an Aotrou ; re a zo bet
a daranoù doue hag a c'hrizilh. Hag ho lezel
a rin da vont, ha ne gendalc'hot ket da c'hortoz.»
29 Hag e lavaras dezhañ Moizez : «Pa guitain
kêr, ec'h astennin va daouarn etrezek an
Aotrou : ar c'hurunoù a baouezo, hag a c'hrizilh
ne vo ken, evit ma ouezi ez eo d’an Aotrou an
douar. 30 ha te, ha da servijerien, gouzout a ran
n’ho po ket c'hoazh aon rak an Aotrou Doue.»

31 Al lin hag an heiz a oa bet skoet ; hag al
lin a gorzenne, an heiz a dañvouezenne.
32 Met ar gwinizh hag an ed ne oant ket bet
skoet, rak diwezhatoc'h e oant. 33 Hag e kuitaas
Moizez ti Faraon, eus kêr, hag ec'h astennas
e zaouarn etrezek an Aotrou, hag e paouezas
kurun ha grizilh, ha glav a-bil ne voe ken war ar
vro. 34 Hag e welas Faraon e oa paouezet glav,
grizilh ha kurun, hag e kendalc'has da bec'hiñ
hag e kaletaas e galon-eñ hag hini e servijerien.
35 Hag e kaletaas kalon Faraon, ha ne lezas ket
da vont mibien Israel, evel m’en devoa lavaret
an Aotrou dre zorn Moizez.

10 Karveged - Teñvalijenn.

1 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Kae da gaout Faraon, rak kaletaet em eus
e galon ha kalon e servijerien, ma sevenin va
arouezioù en o zouez ! 2 Hag evit ma konti,
e divskouarn da vab ha mab da vab, ar pezh am
bo peurc'hraet en Ejipt, hag an arouezioù am bo
sevenet en o zouez, ha ma ouiot ez on an
Aotrou.» 3 Hag ez eas Moizez hag Aaron da
gaout Faraon hag e lavarjont dezhañ :
«Evel-henn e komz an Aotrou, Doue an
Hebreed : Betek pegoulz e nac'hi en em izelaat
dirazon? Lez da vont va fobl d’am servijout.
4 Met mar dinac'hez lezel va fobl, e kasin
arc'hoazh karveged war da diriad.
5 Hag e c'holoint gorre an douar, ken na c'hellor
ket gwelout an douar, hag e tebrint ar peurrest
achapet, manet deoc'h goude ar grizilh, hag
e tebrint an holl wez a vount du-se war ar
maezioù. 6 Hag e vo leun ganto da diez ha tiez
da holl servijerien, ha tiez an holl Ejiptiz : pezh
n’o devoa ket gwelet da dadoù, na tadoù da
dadoù, abaoe an deiz emaoc'h war an douar
betek hiziv.» Hag int war o c'hiz ha mont kuit
eus ti Faraon.

7 Hag e lavaras servijerien Faraon dezhañ :
«Betek pegoulz e vo hemañ evidomp ur pech?
Kas an dud-se da servijout an Aotrou, o Doue !
ha n'ouzout ket c'hoazh ez a da get an Ejipt?»
8 Hag e voe adgalvet Moizez hag Aaron dirak
Faraon. Hag e lavaras dezho : «Kit da servijout
an Aotrou, ho toue ! Piv ha piv a yelo?»
9 Hag e lavaras Moizez : «Gant hon tud yaouank
hag hor re gozh ez aimp, gant hor mibien hag
hor merc'hed, gant hon deñved hag hor saout ez
aimp ; gouel an Aotrou a zo ganimp.»
10 Hag e lavaras dezho : «Ra vo an Aotrou
ganeoc'h, peogwir ho kasan gant ho pugaligoù.
Met sellit ! rak (liv) an droug a zo war ho
tremmoù ! 11 N'eo ket se? Kit eta, aotrounez,
ha servijit an Aotrou, peogwir eo se a glaskit.»
Hag e voent argaset a-zirak Faraon.

12 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Astenn da zorn war-zu Bro-Ejipt, ma vo
karveged o pignat war Bro-Ejipt, hag o tebriñ
holl c'heot an douar hag holl bezh en deus lezet
ar grizilh.» 13 Hag ec'h astennas Moizez e vazh
war Bro-Ejipt, hag an Aotrou a sturias un
avel-reter war-zu ar vro e-pad an deiz hag e-pad
an noz. Beure e voe, hag an avel-reter he devoa
douget karveged. 14 Hag e pignas ar
c'harveged-se war holl vro-Ejipt, ha da blavañ
war holl diriad an Ejipt, fonnus-tre. A-raok, ne
oa ket bet kemend-all a garveged, ha goude
n'eus ket bet. 15 Hag e c'holoent gorre ar vro
a-bezh, hag e voe teñvalaet ar vro, hag
e tebrjont holl c'heot ar vro hag holl frouezh ar
gwez en devoa lezet ar grizilh. ha ne chomas
glazur ebet er gwez nag e geot ar maezioù war
holl vro-Ejipt. 16 Hag e hastas Faraon gervel
Moizez hag Aaron, hag e lavaras : «Pec'het em
eus e-keñver an Aotrou, ho toue, hag en ho
keñver. 17 Evelkent, pardonit va fec'hed evit ar
wezh-mañ, ha pedit an Aotrou, ho toue, ma
pellaio diouzhin da vihanañ an Ankoù.»
18 ha deuet er-maez eus ti Faraon, e pedas an
Aotrou. 19 Hag e tistroas an Aotrou un avel-vor
kreñv-meurbet, a zougas ar c'harveged hag
o skubas e Mor ar Broenn. Ne vanas karveg
ebet war holl diriad an Ejipt. 20 Met kaletaat
a reas an Aotrou kalon Faraon, ha ne lezas ket
da vont mibien Israel.

21 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Astenn da zorn war-zu an neñvoù, hag e vo
teñvalijenn war Bro-Ejipt, ken e vo tastornet en
deñvalijenn.» 22 Hag ec'h astennas Moizez
e zorn war-zu an neñv, hag e voe teñval-put war
holl vro-Ejipt tri devezh. 23 Ha n'en em wele ket
an eil egile, ha ne savas den eus al lec'h m'edo
tri deiz-pad. Met mibien Israel o devoa gouloù
en o chomlec'hioù. 24 Hag e c'halvas Faraon
Moizez, hag e lavaras : «Kit da servijout an
Aotrou !, met ho teñved hag ho saout a chomo
aze. Ho pugaligoù a yelo ganeoc'h.»
25 Hag e lavaras Moizez : «Te a lakaio etre hon
daouarn, aberzhoù, loskaberzhoù a aozimp d'an
Aotrou, hon Doue? 26 Hag hor chatal a yelo
ganimp : ne vano botez ebet, diouto e kemerimp
evit servijout an Aotrou, hon Doue,
ha n'ouzomp ket gant petra servijout an Aotrou,
kent dimp bezañ erru eno.» 27 Hag e kaletaas an
Aotrou kalon Faraon, ha n'oulas ket o lezel da
vont. 28 Hag e lavaras dezhañ Faraon : «Kae eus
du-mañ ! ha diwall da adwelout va dremm ! en
deiz ma weli va dremm e varvi !»
29 Hag e lavaras Moizez : «Evel ma lavarez !
n'addeuin ket da welout da zremm !»

11 Dekvet gwalenn.

1 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«reuz c'hoazh a gasin war Faraon ha war an
Ejipt, ha goude-se e lezo ac'hanoc'h da vont
ac'halen. P'ho lezo da vont, e vo da vat : hoc'h
argas a ray ac'halen ! 2 Komz eta ouzh
divskouarn an dud, ma c'houlennint an eil
digant egile, an eil digant eben, traoù arc'hant
ha traoù aour.» 3 Hag e roas an Aotrou grad-vat
d'an dud ouzh daoulagad an Ejiptiz : an den
Moizez a oa bras-meurbet e Bro-Ejipt, ouzh
daoulagad servijerien Faraon hag ouzh
daoulagad an dud. 4 Hag e lavaras Moizez :
«Evel-henn e komz an Aotrou : war-dro
hanternoz ez in e-kreiz an Ejipt, 5 hag e varvo
kement mab-henañ e Bro-Ejipt, adal mab-henañ
Faraon, en dije koazezet war e dron, betek
mab-henañ ar vatezh a zo a-drek he breo, hag
holl breveudioù al loened. 6 Hag e vo ur
c'harmadeg vras e Bro-Ejipt ; kemend-all n'eus
ket bet ha kemend-all ne vo ken. 7 Met ouzh holl
vibien Israel ne savo ki ebet beg e lañchenn
ouzh den ebet, ouzh loen ebet, evit ma ouezor
e tiforc'h an Aotrou an Ejiptiz diouzh an
Israeliz. 8 Hag e tiskenno da holl
servijerien-mañ davedon, hag e stouint ouzhin

en ur lavarout : Kae kuit, te hag an holl dud a zo
war da roudoù, ha goude-se ez in-me.»
Hag e kuitaas ti Faraon, entanet e gounnar.
9 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Ne selaouo ket ouzhit Faraon, hag evel-se e vo
niverusoc'h va burzhudoù e Bro-Ejipt.»
10 Ha Moizez hag Aaron o devoa graet an holl
vurzhudoù-mañ dirak Faraon, hag en devoa
kaletaet an Aotrou kalon Faraon, ha n'en devoa
ket lezet da vont mibien Israel eus e vro.

12 Pask - Ermaeziadeg.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez hag
Aaron e Bro-Ejipt, en ur lavarout :
2 «Ar miz-mañ a vo evidoc'h ar c'hentañ eus ar
mizioù, ar c'hentañ e vo evidoc'h eus mizioù a
bloaz. 3 Komzit ouzh holl gumuniezh Israel da
lavarout :

D'an dekvet eus ar miz-mañ e kemero pep
hini un oan, dre diegezh tadel, un oan dre
diegezh. 4 Mar bezer re nebeut en ti evit un oan,
kemerit-eñ gant an amezeg nesañ d'ho ti,
hervez ar gont a dud : evit m'en devo pep hini
boued, e vo dalc'het kont evit un oan. 5 Un oan
disi, ur maout ganet er bloaz a vo da gaout :
a-douez an deñved pe a-douez ar givri e vo da
dapout. 6 Hag ho po d'en mirout betek ar
pevarzekvet deiz eus ar miz-se, hag e vo
aberzhet a-gevret gant holl gumuniezh Israel
e-kerzh an abardaez. 7 Hag e vo kemeret eus
e wad ha lakaet war an daou bost ha war ar
raoulin, ouzh an ti ma vo debret ganeoc'h.
8 Hag e vo debret ar c'hig en noz-se, rostet en
tan ; gant bara hep goell ha louzoù c'hwerv e vo
debret. 9 Na zebrot ket dioutañ hanter-boazh, na
poazhet en dour, met rostet en tan ; e benn gant
e zivesker ha gant e ziabarzh. 10 ha ne vo lezet
mann ebet anezhañ betek ar beure. Pezh a vanfe
a-benn ar beure, en tan e vo devet.
11 Hag evel-henn e vo debret ganeoc'h : ho
targreiz gourizet ha solennoù en ho treid, hag
ho pazh en ho torn, hag e vo debret a-dizh :
Pask an Aotrou eo !

12 Tremen a rin e Bro-Ejipt en noz-se hag
e skoin war an holl breveudioù e Bro-Ejipt, adal
an dud betek al loened, hag holl zoueed an Ejipt
a vo barnet ganin-me : me eo an Aotrou !
13 Hag e vo ar gwad evidoc'h un arouez war an
tiez e vezot enno ; gwelout a rin ar gwad hag
e tremenin a-zioc'h-hu, ha ne vo ket warnoc'h
a daol-distruj pa skoin war Bro-Ejipt.
14 Hag e vo an deiz-se evidoc'h un eñvoradur,
hag e vo lidet ganeoc'h evel ur gouel d'an
Aotrou ; evit ho tiskennidi e vo ur reolenn
beurbad ar gouel-mañ.

15 E-pad seizh deiz, hep goell e tebrot. Adal
an deiz kentañ e vo paouezet gant goell en ho
tiez ; neb a zebro bara goet, dilamet e vo
hennezh eus Israel : adal an deiz kentañ betek ar
seizhvet deiz.

16 D'an deiz kentañ e vo ur vodadeg santel,
ha d'ar seizhvet deiz,
ur vodadeg santel ganeoc'h.
Labour ebet ne vo graet enno,
nemet pred pep hini, se hepken a vo graet du-se.

17 Hag e talc'hot d'ar gouel dic'hoell-mañ,
rak en deiz-mañ end-eeun em eus tennet ho
strolladoù eus Bro-Ejipt, hag e talc'hot d'an
deiz-se e pep rumm, reolenn beurbad.
18 Er c'hentañ (miz), er pevarzekvet deiz eus ar
miz, d'abardaez, e tebrot bara dic'hoell betek an
unanvet deiz warn-ugent eus ar miz,
d'abardaez. 19 E-pad seizh deiz, goell ebet n'en
em gavo en ho tiez ; neb a zebro bara goet,
dilamet e vo hennezh eus kumuniezh Israel,
estren pe ganet er vro. 20 Bara goet ebet ne
zebrot ; en hoc'h holl chomlec'hioù e tebrot hep
goell !»

21 Hag e c'halvas Moizez holl gozhidi Israel
hag e lavaras dezho :

«It da gerc'hat deñved evit ho tiegezhioù
ha lidlazhit ar Pask. 22 Hag e kemerot ur bochad
sikadez, hag en soubot er gwad a vo er bezel,
hag e taolot ouzh ar raoulin hag ouzh an daou
bost gwad eus ar bezel. Ned aio den ebet eus
toull-dor e di betek ar beure. 23 Ha pa dremeno
an Aotrou evit skeiñ gant an Ejiptiz, e welo ar
gwad war ar raoulin ha war an daou bost, hag
e paseo hebiou d'an nor, ha ne lezo ket an
distrujer da vont en ho tiez da skeiñ.
24 Hag e talc'hot d'an dra-se evel reolenn
evidoc'h hag evit ho mibien da viken. 25 Ha pan
eot d'ar vro a roio deoc'h an Aotrou evel m'en
deus lavaret, e virot al lid-mañ. 26 Ha pa lavaro
deoc'h ho mibien : 'Petra eo al lid-se ganeoc'h?'
27 E lavarot : 'Aberzh Pask eo, evit an Aotrou,
a dremenas hebiou da diez mibien Israel en

Ejipt pa skoas gant an Ejiptiz : hon tiez en devoa espernet'.»

Hag e taoublegas ar Bobl da azeuliñ.

[28] Hag ez eas mibien Israel d'ober evel m'en devoa gourc'hemennet an Aotrou da vMoizez ha da Aaron : evel-se e rejont.

[29] ha setu, da hanternoz, an Aotrou da skeiñ gant pep kentañ-ganet e Bro-Ejipt, adalek mab-henañ Faraon, en defe koazezet war e dron, betek mab-henañ ar prizoniad a oa en ti-bac'h, ha pep kentañ-ganet al loened. [30] Hag e savas Faraon en noz-se, hag e holl servijerien, hag an holl Ejiptiz, hag e voe ur c'harmadeg vras en Ejipt, rak ne oa ti ebet hep unan marv ennañ. [31] Hag e c'halvas Moizez hag Aaron en noz hag e lavaras : «Savit ! It kuit a-douez va fobl, c'hwi ha mibien Israel, hag it da servijout an Aotrou, evel ma lavarit. [32] Ho teñved hag ho saout a gemerot evel ma lavarit, hag it, ha va bennigit ivez.» [33] Hag e krogas an Ejiptiz e-barzh ar Bobl, mall ganto o c'has kuit eus ar vro, «rak, emezo, ez eomp holl da vervel !» [34] Hag e sammas ar Bobl an toaz ha na oa ket goet, o nevioù-toaz paket en o mantilli war o skoaz. [35] ha mibien Israel o devoa graet hervez lavar Moizez hag amprestet digant an Ejiptiz traoù arc'hant ha traoù aour, ha mantilli. [36] Hag an Aotrou en devoa roet grad-vat d'ar Bobl ouzh daoulagad an Ejiptiz, o devoa prestet dezho. Hag o devoa dibourc'het an Ejiptiz.

[37] Hag e loc'has mibien Israel eus Ramses evit Soukot : war-dro c'hwec'h kant mil troadeg, gwazed, hep kontañ ar vugale. [38] Hag un tolpad niverus a bignas ganto, deñved ha saout, chatal fonnus-meurbet. [39] Hag e voe poazhet an toaz degaset eus an Ejipt d'ober torzhioù hep goell : n'o devoa ket toaz goet pa oant bet argaset eus an Ejipt, ha n'hallent ket lugudiñ, ha pourvezioù n'o devoa ket aozet. [40] Hag e oa bet mibien Israel o chom en Ejipt pevar c'hant vloaz ha tregont. [41] Hag a-benn pevar c'hant vloaz ha tregont, deiz evit deiz, e oa aet kuit holl strolladoù an Aotrou eus Bro-Ejipt. [42] Un nozvezh-veilh a voe homañ evit an Aotrou, pa oant aet kuit eus Bro-Ejipt. Homañ-noz a zo d'an Aotrou, beilhadeg evit holl vibien Israel a rumm da rumm.

[43] Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez ha da Aaron : «Setu lidoù ar Pask :

Nep paotr estren ne zebro dioutañ.
[44] Met ar servijerien, gwazed, prenet
evit arc'hant, ma'z int bet amdroc'het ganit,
a zebro dioutañ.
[45] Un annezad, ur goprad, ne zebrint ket dioutañ.
[46] En un ti e vezo debret,
ne gasi eus ti ebet kig er-maez,
hag askorn ebet ne vo torret anezhañ.
[47] Holl gumuniezh Israel en aozo.
[48] Ha mar loj ganit un ostiziad,
evit ober Pask an Aotrou, e vo amdroc'het ganit,
pep paotr, ha neuze e tostaio
evit e lidañ hag e vo evel ur c'henvroad ;
met an neb a zo diamdroc'h
ne zebro ket dioutañ.
[49] Ul lezenn hepken a vo evit ar c'henvroad
hag an hini a zo ostizet du-se.»

[50] Hag e reas holl vibien Israel evel m'en devoa kemennet an Aotrou da vMoizez ha da Aaron : evel-se e rejont. [51] Bez' ez eo an deiz, end-eeun, ma tennas an Aotrou mibien Israel eus Bro-Ejipt gant o strolladoù.

13 Loc'hañ.

[1] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en ur lavarout : « [2] Santela din pep mab henañ, pep kentañ-ganet a-douez mibien Israel ; tud ha loened a zo din.» [3] Hag e lavaras Moizez d'ar Bobl : «Kounait an deiz-se em boa ho tennet eus Bro-Ejipt, eus an ti-sklaved. Ya, gant ur c'hreñv a zorn en deus ho tennet an Aotrou ale-hont. Ne vo ket debret bara goet [4] en deiz m'hoc'h deuet er-maez, e miz Aviv. [5] ha p'en devo da gaset an Aotrou da vro-gKanaaniz, Hitiz, Amoriz, Heviz, Jebousiz, en devoa touet d'az tadoù reiñ dit, ur vro o tiverañ gant laezh ha mel, e ri an ofis-mañ er miz-mañ :

[6] E-pad seizh deiz e tebri bara-kan,
ha d'ar seizhvet deiz e vo ur gouel
en enor d'an Aotrou.
[7] Bara-kan a vo debret e-kerzh ar seizh
deiz-mañ,
ne vo ket gwelet du-se bara goet,
na gwelet du-se goell, neblec'h ez tiriad.

[8] Hag e tisklêri se d'az mab en deiz-se en ur lavarout : En abeg da bezh en devoa graet an Aotrou evidomp pa oamp aet kuit eus an Ejipt.

9 Hag az po un arouez war da zorn, un
eñvoradur etre da zaoulagad, evit ma vo Lezenn
an Aotrou ez kenou, rak dre un dorn kreñv en
deus da dennet an Aotrou eus an Ejipt.
10 Hag e talc'hi d'al lidoù-mañ da geñver an
deiz-se a vloaz da vloaz.

11 Ha p'en devo da gaset an Aotrou da vro
gKanaaniz, evel m'en deus grataet dit ha d'az
tadoù, hag he roet dit, 12 e kinnigi pep mab
kentañ-ganet d'an Aotrou, ha pep kentañ-ganet
torad al loened ac'h eus ; ar maled a zo d'an
Aotrou. 13 Met pep kentañ-ganet an azen
a zaspreni gant un oan, ha mar n'en dasprenez
ket, e torri dezhañ e c'houzoug ; ha pep mab
henañ-den e-touez da vibien a zaspreni. 14 ha pa
c'houlenno da vab arc'hoazh en ur lavarout :
Petra eo se? e lavari dezhañ : Gant un dorn
kreñv en devoa hon tennet an Aotrou eus an
Ejipt, eus an ti-sklaved. 15 ha pa oa re griz
Faraon evit hol lezel, e lazhas an Aotrou an holl
re gentañ-ganet e Bro-Ejipt, re an dud ha re al
loened. Setu perak ec'h aberzhan d'an Aotrou
pep kentañ-ganet mal, hag an hini henañ eus va
mibien a zasprenan.16 Hag un arouez az po war
da zorn hag un talgenig etre da zaoulagad, (da
gounaat) ez eo gant ur c'hreñv a zorn en devoa
da dennet an Aotrou eus an Ejipt.»

17 Ha setu, pa lezas Faraon da vont ar Bobl,
n'o renas ket Doue dre vro Filistiz, daoust ma
oa tostoc'h, «gant aon, eme Doue, n'o defe keuz
an dud, o welout brezel, ha na zistrofent en-dro
d'an Ejipt.» 18 Hag e tistroas Doue ar Bobl dre
ouelec'h Mor-ar-Broenn, hag armet-mat
e pignas mibien Israel eus Bro-Ejipt.
19 Hag e kemeras Moizez eskern Yozef gantañ,
rak graet en devoa hemañ touiñ da vibien Israel
o lavarout : «Ho tarempredin a ray Doue hag
e savot va eskern ac'halen ganeoc'h.»
20 Hag e loc'hjont eus Soukot hag e kampjont en
Etam, e dibenn ar gouelec'h. 21 Hag an Aotrou
a gerzhe dirazo : war an deiz gant ur
peul-koumoul evit o ren gant an hent, ha da noz
gant ur peul-tan evit o sklaeriañ, dezho da
gerzhout deiz ha noz. 22 Ne dec'he ket ar
peul-koumoul war an deiz, nag ar peul-tan da
noz a-zirak ar Bobl.

14 Mor ar Broenn.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 2 «Lavar da vibien Israel chom da
gampiñ dirak Piharitot, etre Magdol hag ar mor,
dirak Beelsefon ; rak-tre e kampot e-kichen ar
mor. 3 Hag e lavaro Faraon eus mibien Israel :
dianket int er vro, serret eo warno ar gouelec'h.
4 Hag e kaletain kalon Faraon, hag e redo war
o lerc'h, hag em bo gloar diwar-goust Faraon
hag e holl armead ; hag e ouezo an Ejiptiz ez on
an Aotrou.» Hag e rejont evel-se.

5 Hag e voe roet ar c'heloù da roue an Ejipt
e oa tec'het ar Bobl, hag e kemmas kalon
Faraon hag e servijerien e-keñver ar Bobl, hag
e lavarjont : «Petra hon eus graet? Lezel da vont
Israel eus hor servij !» 6 Hag e stagas e garroñs,
hag e dud a gemeras gantañ. 7 Hag e kemeras
c'hwec'h kant karr eus an dibab hag holl
charretourien an Ejipt, gant penngadourien
warno holl. 8 Hag e kaletaas an Aotrou kalon
Faraon, roue an Ejipt, hag e c'haloupas
war-lerc'h mibien Israel. ha mibien Israel a oa
aet kuit, an dorn uhel. 9 Hag e c'haloupas an
Ejiptiz war o lerc'h ha tizhet e voent ganto, holl
virc'hi Faraon, e varc'hegerien hag e armead,
e-kichen ar mor, e-kichen Pihahirot, dirak
Beelsefon.

10 Faraon a dostaas, hag e savas mibien
Israel o daoulagad, hag e oa an Ejiptiz o tont
war o lerc'h ! Hag aon dezho meurbet e krias
mibien Israel war-zu an Aotrou.
11 Hag e lavarjont da vMoizez : «Ne oa ket
bezioù en Ejipt, pa 'c'h eus hon tapet er-maez
eus an Ejipt? 12 ha n'eo ket se ar pezh a gontemp
dit en Ejipt, pa lavaremp : Paouez ganimp, hag
e servijimp an Ejiptiz, rak gwell eo ganimp
servijout an Ejiptiz eget mervel er gouelec'h?»
13 Hag e lavaras Moizez d'ar Bobl : «N'ho pet
ket aon ! chomit aze hag e welot silvidigezh an
Aotrou a ray evidoc'h hiziv : gwelout a rit
Ejiptiz hiziv, n'o adwelot ket ken, biken ! 14 An
Aotrou a vrezelo evidoc'h, ha c'hwi, bezit
sioul !»

15 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Perak e huchez warnon? Lavar da vibien Israel
loc'hañ. 16 ha te, sav da vazh hag astenn da zorn
war-zu ar mor, ha disrann anezhañ, hag e yelo
mibien Israel e-kreiz ar mor, war ar sec'h.
17 ha me a ya da galetaat kalon an Ejiptiz, hag ez

aint war ho lerc'h, hag em bo gloar diwar-goust
Faraon hag e holl armead, e charretourien hag
e varc'hegerien. 18 Hag e ouezo an Ejiptiz ez on
an Aotrou, pa 'm bo bet gloar diwar-goust
Faraon, e charretourien hag e varc'hegerien.»

19 Hag e loc'has Ael Doue, a gerzhe dirak
kamp Israel, hag ez eas a-drek dezho.
Hag e loc'has ar peul-koumoul eus o raok hag
en em zalc'has a-drek dezho. 20 Hag e teuas etre
kamp an Ejipt ha kamp Israel. ha daoust d'ar
c'houmoul ha d'an deñvalijenn, e voe sklaer an
noz (evit ar Bobl), ha ne dostae ket ur rumm
ouzh egile a-hed an noz. 21 Hag ec'h astennas
Moizez e zorn war-zu ar mor, hag e vountas an
Aotrou ar mor gant un avel-reter kreñv e-pad an
noz, a lakaas ar mor da hesk en ur faoutañ an
doureier. 22 Hag ez eas mibien Israel dre greiz ar
mor war ar sec'h, an doureier oc'h ober evito ur
ramparzh a-zehoù hag a-gleiz.
23 Hag e c'haloupas an Ejiptiz, o tont war
o lerc'h, holl virc'hi Faraon, e charretourien hag
e varc'heien, e-kreiz ar mor. 24 Met da goulz ar
veilhadenn-veure edo an Aotrou o c'hedal ouzh
kamp an Ejiptiz, diouzh ar peul-tan
ha koumoul, hag e peurspontas kamp an Ejiptiz.
25 Hag e warias rodoù o c'hirri, a voe bleinet
gant bec'h, hag e lavaras an Ejiptiz : «Tec'homp
a-zirak Israel rak an Aotrou a ra brezel evito
enep an Ejipt.»

26 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Astenn da zorn war-zu ar mor hag e tistroio an
dour war an Ejiptiz, war o c'hirri ha war
o marc'heien.» 27 Hag ec'h astennas Moizez
e zorn war-zu ar mor, hag e tistroas ar mor, da
c'houloù-deiz, d'e c'hourlanv, hag an Ejiptiz
a dec'he dirazañ, met horjellañ a rae an Aotrou
an Ejiptiz e-kreiz ar mor. 28 Hag e tistroe an
doureier, hag e c'holoent kirri ha marc'heien hag
holl armead Faraon, a oa deuet war o lerc'h er
mor : ne vanas ket diouto unan zoken.
29 ha mibien Israel o devoa kerzhet war ar sec'h
e-kreiz ar mor, hag an doureier a oa bet evito ur
ramparzh a-zehoù hag a-gleiz. 30 Hag e salvas an
Aotrou en deiz-se Israel eus dorn an Ejiptiz, hag
e welas Israel an Ejiptiz marv war aodoù ar
mor. 31 Hag e welas Israel an dorn bras en devoa
bet an Aotrou enep an Ejiptiz, hag e voe doujus
ar Bobl e-keñver an Aotrou, hag e kredjont en
Aotrou hag e Moizez, e servijer.

15 Kan Moizez.

1 Neuze e kanas Moizez ha mibien Israel ar
c'han-mañ d'an Aotrou : lavarout a rejont :

«Kanañ 'rin d'an Aotrou rak klodus ez eo bet :
marc'h ha marc'heger en deus stlapet er mor !

2 Va nerzh ha va c'hantik eo an Aotrou !
Bet eo va silvidigezh.
Eñ eo va Doue hag e vrudañ a ran,
Doue, va Zad, hag en uhelvrudañ a ran.

3 An Aotrou a zo ur brezelour,
an Aotrou eo e anv.

4 Kirri Faraon hag e armead en deus taolet er
mor,
E wellañ benngadourien zo bet beuzet e Mor
ar Broenn ;
5 An islonkoù o deus o goloet,
Diskennet int d'ar goueled evel mein.

6 Da zorn dehoù, Aotrou, a zo meurdezus
e nerzh,
Da zorn dehoù, Aotrou, a blad an enebour.

7 Gant kalz a c'hloar e tistrujez da eneberien,
Pa gasez da gounnar,
ez int pulluc'het evel plouz !

8 Gant c'hwezh da zifronell en em vergn an
doureier,
Hag e chom evel ur yoc'h ar c'hoummoù ;
Skornañ 'ra an islonkoù e kalon ar mor.

9 Hag e lavar an enebour :
Redek 'rin, tizhout 'rin,
Lodennañ a rin ar preizh,
e walc'h en devoa ganto va ene.
Dic'houinañ 'rin va c'hleze,
o diberc'hennañ 'ray va dorn.

10 C'hwezhañ 'rez gant da anal,
o goleiñ 'ra ar mor,
Sankañ 'ra evel plom en doureier o zud-veur.

11 Piv a zo eveldout e-touez an doueed, Aotrou?
Piv a zo eveldout, meurdezus e santelezh?
Spontus a rez kurioù, a rez burzhudoù !

12 Astenn 'rez da zorn dehoù,
o lonkañ 'ra an douar ;
13 Ren a rez gant da c'hras ar Bobl a zasprenez,
He sturiañ 'rez gant da nerzh
war-zu da neved santel.

[14] O klevout se, ar pobloù a gren.
Ur gridienn a grog en annezidi Pelishtia.
[15] Neuze e vez trubuilh gant priñsed Edom.

Dervennoù Moab a grog enno spouron,
Teuziñ a ra holl annezidi gKanaan.
[16] Kouezhañ 'ra warno un estrenvan, ur spont ;
Ken bras eo da vrec'h, ma'z int evel mein,
Ken ez eo tremenet da Bobl, Aotrou.
Ken ez eo tremenet ar Bobl ac'h eus prenet.

[17] O c'has a ri, o flantañ a ri war venez da hêrezh,
Da chomlec'h a ri anezhañ, Aotrou,
Ar santual, Aotrou, a gempenno da zaouarn.
[18] An Aotrou a reno bepred ! da virviken !»

[19] Pa oa aet mirc'hi Faraon, e girri hag e varc'heien er mor, e tistroas an Aotrou warno doureier ar mor, ha mibien Israel o devoa kerzhet war ar sec'h e-kreiz ar mor.

[20] Hag e kemeras Maria an diouganerez, c'hoar Aaron an taboulin en he dorn, hag e teuas an holl wragez war he lerc'h gant taboulinoù ha korolloù. [21] Hag e tiskanas dezho Maria :

«Kanit d'an Aotrou, rak klodus ez eo bet ;
Marc'h ha marc'heger en deus stlapet er mor !»

[22] Hag e tibradas Moizez Israel eus Mor ar Broenn, hag ez ejont etrezek gouelec'h Sour, hag e kerzhjont tri devezh er gouelec'h hep kaout dour. [23] Hag erruet e Mara, n'hallent ket evañ dour, ken c'hwerv e oa. Setu perak eo bet alvet hec'h anv Mara. [24] Hag e c'hrozmolas ar Bobl enep Moizez en ur lavarout : «Petra evimp?» [25] Hag e huchas war-zu an Aotrou, hag e tiskouezas dezhañ an Aotrou koad da deurel en dour, hag e voe dousaet an dour. Eno e lakaas warno reolennoù ha lezennoù, o amprouiñ a reas eno.

[26] En ur lavarout : «Mar fell dit sentiñ ouzh mouezh an Aotrou, da Zoue, hag ar pezh a zo mat ouzh e zaoulagad mar fell dit ober, mar selaouez ouzh e c'hourc'hemennoù, mar mirez e holl reolennoù, an holl gleñvedoù am eus lakaet war an Ejiptiz ne lakain ket warnout, met me, an Aotrou, az pareo.»

[27] Hag erruet en Elim, lec'h ma oa daouzek eienenn dour ha dek-ha-tri-ugent palmezenn, e kampjont eno e-kichen an dour.

16 Manna da zebriñ.

[1] Hag e loc'hjont eus Elim, hag ez erruas holl gumuniezh mibien Israel e gouelec'h Sin, a zo etre Elim ha Sinai, d'ar pemzekvet deiz eus an eil miz goude o ermaeziadeg eus Bro-Ejipt. [2] Hag e c'hrozmolas holl gumuniezh mibien Israel enep Moizez hag enep Aaron er gouelec'h. [3] Hag e lavare dezho mibien Israel : «A ! mar bijemp bet marvet dre zorn an Aotrou e Bro-Ejipt, azezet e-kichen ur gaoteriad kig, o tebriñ boued hor gwalc'h ! Met hon degaset ac'h eus d'ar gouelec'h-mañ, evit lakaat da vervel an holl gevredigezh-mañ gant an naon.» [4] Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez : «Ez an da c'hlaviañ deoc'h bara eus an neñvoù, hag e yelo an dud da serriñ kont un deiz bemdez, hag ez arnodin hag-eñ e kerzhont em lezenn pe nann. [5] Ha d'ar c'hwec'hvet deiz, pa vo aozet pezh a vo degaset, e vo an daougementad eus pezh a vez serret bemdez.»

[6] Hag e lavaras Moizez hag Aaron da holl vibien Israel :

«Emberr e ouiot ez eo an Aotrou en deus
ho tennet eus Bro-Ejipt.
[7] Ha d'ar beure e welot klod an Aotrou,
peogwir en deus klevet ho krozmoloù enep an Aotrou.
Ni, petra ez omp, ma c'hrozmolit enep dimp?»

[8] Hag e lavaras Moizez : «Pa roio an Aotrou deoc'h d'abardaez kig da zebriñ ha bara d'ar beure, ho kwalc'h, en devo klevet an Aotrou ho krozmoloù enep dezhañ ; met ni, piv omp? N'eo ket ouzhimp hoc'h eus da c'hrozmolat, met ouzh an Aotrou.» [9] Hag e lavaras Moizez da Aaron : «Lavar da holl gumuniezh mibien Israel : Tostait dirak an Aotrou, rak klevet en deus ho krozmoloù.» [10] Ha tra ma komze Aaron ouzh holl gumuniezh mibien Israel, e troas ar re-mañ war-zu ar gouelec'h, ha klod an Aotrou en em ziskouezas e-barzh ar goumoulenn. [11] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en ur lavarout : [12] Klevet em eus grozmoloù mibien Israel ; komz outo da lavarout : D'abardaez e tebrot kig, ha da veure ho po ho kwalc'h a vara, hag e ouiot eo me an Aotrou, ho Toue.» [13] Ha d'abardaez e savas klujiri, a c'holoas ar c'hamp, ha d'ar beure e oa ur gwiskad glizh en-dro d'ar c'hamp. [14] Hag e savas ar gwiskad glizh, hag e voe, war c'horre ar gouelec'h, tanav,

ur gwelead tanav, evel rev war an douar.
15 Hag o welout se, ha mibien Israel da lavarout
an eil ouzh egile : «Petra eo?» rak ne ouient ket
petra e oa. Hag e lavaras Moizez dezho : «Sed
ar bara en deus roet an Aotrou deoc'h da voued.
16 Setu pezh en deus gourc'hemennet an Aotrou :
Serrit dioutañ pep hini diouzh ma tebr, un
‘omer’ dre benn, hervez niver an dud hoc'h eus.
Pep hini evit ar re a zo en e dinell a gemero.»
17 Hag e reas evel-se mibien Israel, o serriñ
muioc'h pe nebeutoc'h. 18 Muzuliet e veze gant
un omer, ha n’en devoa ket re an hini en devoa
ar muiañ, hag an hini en devoa an nebeutañ ne
oa ket dibourvez. Pep hini, diouzh pezh a zebre,
a serre.

19 Hag e lavaras Moizez dezho : «Den ne
lezo dioutañ betek ar beure !» 20 Met, disent
ouzh Moizez, e lezas tud-a-oa dioutañ betek ar
beure, hag e vervas preñved ennañ, hag
e flaerias. Hag e fuloras outo Moizez. 21 Serriñ
a raent bep beure pep hini diouzh ma tebre,
ha pa domme an heol, e teuze. 22 ha d’ar
c'hwec'hvet deiz e serrent boued an
daougementad : daou omer da bep unan.
Hag e teuas holl bennoù ar gumuniezh da
gontañ se da vMoizez. 23 Hag e lavaras dezho :
«Setu pezh en deus lavaret an Aotrou : Ur
sabad, un diskuizh santel evit an Aotrou e vo
arc'hoazh ; ar pezh hoc'h eus da bobañ, pobit,
hag ar pezh hoc'h eus da barediñ, paredit ! hag
ar restachoù, o lakait a-gostez a-benn ar
beure !» 24 Hag o mirout a rejont betek ar beure,
evel m’en devoa kemennet Moizez, ha ne
flaerias ket, ha preñved ne voe ket e-barzh.
25 Hag e lavaras Moizez : «Debrit hiziv, rak
sabad a zo hiziv gant an Aotrou, hiziv ne vo ket
kavet dioutañ war ar maez. 26 E-pad c'hwec'h
deiz e serrot, met d’ar seizhvet deiz, ar sabad,
ne vo ket en deiz-se.»

27 D’ar seizhvet deiz ez eas tud da serriñ,
ha ne gavjont ket. 28 Hag e lavaras an Aotrou da
vMoizez : «Betek peur e nac'hot mirout va
gourc'hemennoù ha va lezennoù? 29 Sellit : an
Aotrou en deus roet deoc'h ar sabad : setu perak
e ro deoc'h d’ar c'hwec'hvet deiz boued daou
zevezh. Chomit pep hini er gêr ; evit ned aio ket
den eus ar gêr d’ar seizhvet deiz !»
30 Hag e tiskuizhas an dud d'ar seizhvet deiz.

31 Hag e c'halvas Ti Israel anv an dra-mañ :
manna. Hag evel had koriandrez e oa, gwenn,
hag e vlaz evel ur wastell vel. 32 Hag e lavaras
Moizez : «Setu an dra a c'hourc'hemenn an
Aotrou : Leugnit un omer dioutañ, da virout
evit ho tiskennidi, ma welint ar bara a roan
deoc'h da zebriñ er gouelec'h, goude bout ho
tennet eus Bro-Ejipt.» 33 Hag e lavaras Moizez
da Aaron : «Kemer ur jarl ha laka e-barzh un
omerad manna, ha klenk anezhañ dirak an
Aotrou, da vout miret evit ho tiskennidi.» 34 Evel
m’en devoa kemennet an Aotrou da vMoizez,
e lakaas Aaron anezhañ dirak ar gumuniezh da
virout. 35 ha mibien Israel a zebras ar
manna-mañ e-pad daou-ugent vloaz, kent
erruout war zibennoù Bro-Ganaan. 36 An omer
a zo an dekvedenn eus an efa.

17 Dour eus ar roc'h.

1 Hag e tigampas holl gumuniezh mibien
Israel eus gouelec'h Sin evit o beajoù, war urzh
an Aotrou. Hag e kampjont e Refidim. ha ne oa
ket dour da reiñ da evañ d’ar Bobl.
2 Hag e tabutas ar Bobl gant Moizez en ur
lavarout : «Roit dimp dour da evañ.»
Hag e lavaras dezho Moizez : «Perak tabutal
ganin? Perak temptañ an Aotrou?» 3 ha sec'hed
he devoa eno ar Bobl, a zour, hag e c'hrozmole
ar Bobl enep Moizez en ur lavarout : «Perak
ec'h eus graet dimp pignat eus an Ejipt evit hol
lakaat da vervel, ni hag hor mibien hag hor
chatal, gant ar sec'hed?» 4 Hag e huchas Moizez
war an Aotrou en ur lavarout : «Petra a rin evit
ar Bobl-mañ? A-barzh nebeut e vin meinataet
ganto !» 5 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Tremen dirak ar Bobl, ha kemer ganit kozhidi
eus Israel, ha da vazh az poa skoet ganti war an
Nil, kemer anezhi ez torn ha kae ! 6 Me a vo em
sav dirazout war ar roc'h, war an Horeb, hag
e skoi war ar roc'h, hag e teuio diouti dour, hag
ec'h evo ar Bobl.» Hag e reas evel-se Moizez,
ouzh daoulagad kozhidi Israel. 7 Hag e voe
galvet anv al lec'h-se Masa ha Meriba, dre m’o
devoa tabutet mibien Israel hag amprouet an
Aotrou en ur lavarout : «Daoust hag-eñ emañ
an Aotrou en hon touez, pe n'emañ ket?»

8 Hag e teuas Amalek d’ober brezel da
Israel e Refidim. 9 Hag e lavaras Moizez da
Josoua : «Dibab dimp gwersed, ha kae d’ober
brezel da Amalek. Arc'hoazh e vin em sav war

benn ar run, ha bazh Doue em dorn.»
10 Hag e reas Josoua evel m'en devoa lavaret
dezhañ Moizez, brezel da Amalek. ha Moizez,
Aaron hag Hour a bignas da benn ar run. 11 ha pa
save Moizez e zorn, e trec'he Israel, ha pa
ziskuizhe e zorn, e trec'he Amalek. 12 ha daouarn
Moizez o vezañ pounner, e kerc'hjont ur maen
da lakaat dindanañ, hag e koazezas warnañ, hag
Aaron ha Hour a grogas en e zaouarn : ac'halen
unan, alese egile, hag e voe e zaouarn asur
betek ar c'huzh-heol. 13 Hag e faezhas Josoua
Amalek hag e dud gant barvenn ar c'hleze.

14 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :

«Skriv se, en eñvor, el levr,
ha laka e divskouarn Josoua :
E raskin koun Amalek a-zindan an neñv !»

15 Hag e savas Moizez un aoter, hag
e c'halvas e anv : an-Aotrou-va-banniel, en ur
lavarout :

«Un dorn a zo savet enep tron an Aotrou,
brezel en devo an Aotrou enep Amalek,
a rumm da rumm.»

18 Moizez gant e dad-kaer.

1 Hag e klevas Jetro, beleg Madian, tad-kaer
Moizez, holl bezh en devoa graet Doue evit
Moizez hag Israel e Bobl, penaos en devoa
tennet an Aotrou Israel eus an Ejipt.
2 ha degemeret en devoa Jetro, tad-kaer Moizez,
Sefora, gwreg Moizez, goude ma oa bet kaset
kuit gantañ, 3 hag he daou vab, e oa anv unan
Gerson, p'en devoa lavaret : «Ostiziad on en ur
vro estren», 4 hag anv egile Eliezer, peogwir
«Doue va Zad en deus va sikouret ha dieubet
eus kleze Faraon.» 5 Hag e teuas Jetro, tad-kaer
Moizez, e vibien hag e wreg, da gaout Moizez
er gouelec'h ma kampe e-barzh, da venez Doue,
6 hag e lavaras da vMoizez : «Me eo da dad-kaer
Jetro, a zeu davedout gant da wreg, hag he daou
vab ganti.»

7 Hag ez eas Moizez a-ziarbenn d'e
dad-kaer, hag e stouas, hag e pokas dezhañ.
Hag e c'houlennjont an eil digant egile
diwar-benn o yec'hed, hag ez ejont d'an dinell.
8 Hag e kontas Moizez d'e dad-kaer holl bezh en
devoa graet an Aotrou da Faraon ha d'an Ejipt
evit Israel, hag an holl diaezamantoù o devoa
kavet war an hent ha penaos en devoa o dieubet
an Aotrou. 9 Hag e voe stad e Jetro en arbenn
d'ar mad en devoa graet an Aotrou da Israel, en
devoa tennet eus dorn an Ejiptiz.
10 Hag e lavaras Jetro : «Benniget ra vo an
Aotrou, en deus ho tennet eus dorn an Ejiptiz
hag eus dorn Faraon, en deus dieubet e Bobl
a-zindan dorn an Ejipt. 11 Bremañ ec'h ouzon ez
eo brasoc'h an Aotrou eget an holl zoueed, rak
en dra-mañ e oad bet dichek ganto.»
12 Hag e kerc'has Jetro, tad-kaer Moizez, un
holloskad hag aberzhoù evit Doue, hag e teuas
Aaron hag holl gozhidi Israel da zebriñ pred
gant tad-kaer Moizez, dirak Doue.

13 Hag antronoz e koazezas Moizez evit
barn ar Bobl, hag en em zalc'has ar Bobl
e-kichen Moizez, adalek ar beure betek an
abardaez. 14 ha pa welas tad-kaer Moizez holl
bezh a rae evit ar Bobl, e lavaras : «Petra
emaout oc'h ober evit an dud-se? Perak e varnez
da-unan ur boblad tud en o sav en-dro dit
adalek ar beure betek an abardaez?»
15 Hag e lavaras Moizez d'e dad-kaer : «Peogwir
e teu davedon an dud evit goulennata Doue !
16 P'o deus un afer e teuont davedon, hag
e varnan etre an eil hag egile, hag e kelennan
reolennoù Doue hag e lezennoù.»
17 Hag e lavaras tad-kaer Moizez dezhañ : «N'eo
ket mat ar pezh a rez. 18 Faezhañ a ri, te hag an
dud a zo ganit, rak re bounner eo evidout an
dra-se : n'hallez ket ober se da-unan. 19 Bremañ,
selaou ouzh va mouezh, ouzh va c'huzul, ha ra
vezo Doue ganit ! Bez, te, evit ar Bobl, dirak
Doue, ha kinnig an aferioù da Zoue.
20 Hag e tisklêrii dezho ar reolennoù hag al
lezennoù, hag e teski dezho an hent da gerzhout
warnañ hag an oberoù da ober. 21 Hag e tibabi,
a-douez an holl Bobl, tud a dalvoudegezh,
o toujañ Doue, tud a feiz, o kasaat ar gounid,
hag o lakai warno evel mistri a vilieroù, mistri
a gantoù, mistri a hanter-gantoù ha mistri
a zegoù. 22 Ar re-mañ a varno an dud e pep
mare, hag evit pep afer brasoc'h e teuint d'az
kaout ; met an holl aferioù bihan a varno ar
re-mañ, hag e vo skañvoc'h evidout, ar re-mañ
o tougen ganit. 23 Mar rez an dra-se, e roio dit an
Aotrou urzhioù, hag e c'helli derc'hel, hag an
holl dud-se d'ar gêr a yelo e peoc'h.»

24 Hag e sentas Moizez ouzh mouezh
e dad-kaer en ur ober an holl bezh a lavare.

[25] Hag e tibabas Moizez tud a dalvoudegezh
a-douez holl Israel, hag o lakaat a reas da
bennoù war ar Bobl : mistri a vilieroù, mistri
a gantoù, mistri a hanter-gantoù ha mistri
a zegoù, [26] da varn ar Bobl e pep mare ; an
aferioù diaesañ a gasent da vMoizez, hag an
aferioù bihanañ a varnent. [27] Hag e kimiadas
Moizez diouzh e dad-kaer, a yeas d'e vro.

19 Ar Sinai.

[1] D'an trede miz eus ermaeziadeg mibien
Israel eus Bro-Ejipt, deiz evit deiz, ez erruas ar
re-mañ e gouelec'h Sinai. [2] Digampet diouzh
Refidim e oant erruet e gouelec'h Sinai, hag
e kampjont er gouelec'h, hag e kampe eno Israel
dirak ar menez. [3] ha Moizez a bignas davet
Doue, hag e huchas warnañ an Aotrou, eus ar
menez, en ur lavarout :

«Evel-henn e komzi ouzh ti Yakob,
e kemenni da vibien Israel :
[4] Gwelet hoc'h eus pezh am eus graet d'an
Ejipt !
Ho touget am eus war eskell erered
hag ho tegaset davedon.
[5] Ha bremañ, mar sentit ouzh va mouezh,
mar mirit va lezenn,
e viot evidon un dibab a-douez an holl bobloù,
rak din eo an hollved.
[6] Hag e viot evidon ur rouantelezh a veleien,
ur Bobl santel !
An traoù-se a lavari da vibien Israel.»

[7] Hag ez eas Moizez da c'hervel kozhidi ar
Bobl, hag e lakaas dirazo an holl draoù en
devoa gourc'hemennet an Aotrou.
[8] Hag e respontas an holl Bobl a-gevret en ur
lavarout : «Holl bezh a lavar an Aotrou
a raimp.» Hag ec'h adlavaras Moizez komzoù ar
Bobl d'an Aotrou. [9] Hag e lavaras an Aotrou da
vMoizez : «Mont a ran davedout e tevder ar
goumoulenn, evit ma klevo ar Bobl va
c'homzoù ganit, hag ennout e kredint da viken.»

Hag e kontas Moizez komzoù ar Bobl d'an
Aotrou. [10] Hag e lavaras an Aotrou : «Kae da
gaout ar Bobl hag o santela hiziv hag arc'hoazh
ha ra gannint o dilhad ! [11] Ra vezint prest a-benn
an trede deiz, rak d'an trede deiz e tiskenno an
Aotrou ouzh daoulagad an holl Bobl war venez
Sinai, [12] Hag e lakai harzoù d'ar Bobl tro-dro, en
ur lavarout : Diwallit da bignat war ar menez,
na da stekiñ ouzh e droad ! Neb a stoko ouzh ar
menez a varvo ! [13] Ne stoko outañ dorn ebet :
meinataet e vefe, pe gwareget ; loen pe zen, ne
vevfe ket. Pa dregerno ar c'horn-boud, darn
a bigno war ar menez.» [14] Hag e tiskennas
Moizez eus ar menez davet ar Bobl, hag
e santelaas ar Bobl, hag e kannjont o dilhad.
[15] Hag e lavaras d'ar Bobl : «Bezit prest a-benn
tri devezh, na dostait ket ouzh ar gwragez.»

[16] Ha setu, d'an trede deiz, pa voe beure,
e voe kurunoù ha luc'hed, ha koumoul pounner
war ar menez, ha son ar c'horn kreñv-meurbet.
Hag e krenas an holl dud a oa er c'hamp.
[17] Hag e kasas Moizez ar Bobl a-ziarbenn da
Zoue er-maez eus ar c'hamp, hag en em
zalc'hjont e traoñ ar menez. [18] ha menez Sinai
a vogede a-bezh, dre ma oa diskennet warnañ
an Aotrou en tan. Hag e save e voged evel
moged ur forn hag e krene ar menez a-bezh,
meurbet. [19] Hag e oa son ar c'horn o vont war
greñvaat muioc'h-mui : Moizez a gomze
ha Doue a responte gant trouz.
[20] Hag e tiskennas an Aotrou war venez Sinai,
war benn ar menez, hag e c'halvas an Aotrou
Moizez war veg ar menez, hag e pignas
Moizez.

[21] Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Diskenn ha kemenn d'an dud ma na lammint
ket davet an Aotrou evit gwelout, pe e kouezho
diouto kalz. [22] Memes ar veleien, a dosta ouzh
an Aotrou, en em santelaio, pe e fardo warno an
Aotrou.» [23] Hag e lavaras Moizez d'an Aotrou :
«N'hallo ket ar Bobl pignat war venez Sinai,
peogwir e tifennez se dimp en ur lavarout :
Laka harzoù d'ar menez evit e santelaat.»
[24] Hag e lavaras dezhañ an Aotrou :
«Kae ! diskenn, hag e pigni, te hag Aaron ganit.
Met ar veleien hag ar Bobl, na lammint ket evit
pignat da gaout an Aotrou, pe e fardo warno !»
[25] Hag e tiskennas Moizez davet ar Bobl hag
e komzas outo.

20 Ar gourc'hemennoù.

[1] Hag e tisklêrias Doue an holl
gomzoù-mañ, en ur lavarout :

[2] «Me eo an Aotrou da Zoue, en deus da dennet
eus Bro-Ejipt, eus an ti-sklaved.
[3] N'az po ket doueed all dirazon.
[4] Ne ri evidout na delwenn na skeudenn

ebet eus netra a zo en neñvoù ouzh krec'h,
a zo war an douar en traoñ,
a zo en doureier dindan an douar.

5 Ne stoui ket outo, n'o serviji ket, rak me,
an Aotrou, da Zoue, a zo un Doue gwarizius, a
gastiz fazi an tadoù war o mibien, betek an
trede rumm hag ar pevare war va enebourien,
6 hag a ra gras betek ar milvet rumm d'ar re am
c'har hag a vir va gourc'hemennoù.

7 Ne zistagi ket anv an Aotrou, da Zoue, en
aner ; ne vo ket kuit e-keñver an Aotrou an hini
a zistago va anv en aner.

8 Bez soñj eus deiz ar sabad evit e santelaat.
9 C'hwec'h devezh e labouri hag e ri da holl
oberoù.
10 Met d'ar seizhvet deiz e vo sabad an Aotrou,
da Zoue : ne ri labour ebet, na te, na da vab, na
da verc'h, da servijer pe da vatezh, na da
loened nag an ostiziad a vo du-se, 11 rak
e c'hwec'h devezh en devoa graet an Aotrou an
neñvoù hag an douar hag ar mor, hag holl bezh
a zo enno, hag en devoa diskuizhet d'ar
seizhvet deiz : setu perak en deus benniget an
Aotrou deiz ar sabad hag e santelaet. 12 Enor da
dad ha da vamm, evit kaout hiroc'h deizioù war
an douar en deus an Aotrou, da Zoue, roet dit.

13 Ne vi ket muntrer.
14 Ne vi ket avoultrer.
15 Ne vi ket laer.
16 Ne zougi ket enep da nesañ a falstesteni.
17 Ne c'hoantai ket ti da nesañ ;
ne c'hoantai ket gwreg da nesañ, nag e servijer,
nag e vatezh, nag e ejen, nag e azen,
na netra a gement a zo dezhañ.»

18 Hag an holl Bobl a wele ar c'hurunoù hag
al luc'hed, ha trouz ar c'hornioù, hag ar menez
o tivogediñ. Hag o welout se, ar Bobl,
spouronet, en em zalc'he a-bell.
19 Hag e lavarent da vMoizez : «Komz, te,
ouzhimp, hag e selaouimp. Met gant na gomzo
ket ouzhimp Doue, pe e varvimp !»
20 Hag e lavaras Moizez d'ar Bobl : «N'ho pet
ket aon ! evit hoc'h aprouin eo deuet Doue, evit
ma vo doujañs outañ war ho tremmoù ha na
bec'hot ket.» 21 Hag en em zalc'he ar Bobl a-bell.
ha Moizez a dostaas ouzh ar goabrenn ma oa
enni Doue.

22 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Evel-henn e lavari da vibien Israel : Gwelout
a rit ; eus an neñvoù em eus komzet ganeoc'h.
23 Na rit ket a-gevret ganin doueed arc'hant na
doueed aour : na rit ket se ! 24 Aoterioù douar
a ri din, hag ec'h aberzhi warno da holloskadoù
ha da beoc'h-aberzhoù, da zeñved ha da saout ;
e pep lec'h ma ri meneg eus va anv e teuin
davedout d'az pennigañ. 25 Aoterioù maen ma
rez din, n'o savi ket gant mein-benerezh, rak da
gizell o vezañ savet warno, e vefent disakr.
26 Ne bigni ket gant derezioù ouzh va aoter, ma
ne vo ket dizoloet da noazhder warni.»

21 Sklaved, muntroù, taolioù.

1 Setu ar reolioù a zisklêri dirazo :

2 Pa breni ur servijer hebreat, c'hwec'h vloaz
e servijo ha d'ar seizhvet ez aio kuit, frank
ha digoust evitañ. 3 Mard eo e-unan-penn ez eo
deuet e-unan-penn ez aio kuit ; mar en deus ur
wreg, ez aio kuit e wreg gantañ. 4 Mar en deus
e vestr roet dezhañ ur wreg, hag he deus ganet
dezhañ mibien pe verc'hed, ar wreg hag ar
vugale a vo d'he mestr, hag eñ a yelo kuit
e-unan-penn. 5 Mar lavar ar servijer : karout
a ran va mestr, va gwreg ha va mibien, ned in
ket kuit er frankiz, 6 e dostaat a ray e vestr ouzh
Doue hag e dostaat ouzh talbenn pe bost an nor,
hag e toullo e vestr e skouarn gant ur minaoued,
hag e vo servijer da viken.

7 Pa werzh un den e verc'h evel matezh, ned
aio ket kuit evel ma ra ar sklaved. 8 Mar displij
d'ar mestr ma oa bet tonket (dezhañ), e taspreno
anezhi ; da dud estren n'hallo ket he gwerzhañ,
disleal e vefe ganti. 9 M'az eo d'e vab e vire
anezhi, hervez gwirioù ar merc'hed e ray eviti.
10 Mar kemer un all, boued, dilhad ha karantez
ne zinac'ho ket outi. 11 An tri dra-mañ mar n'o ra
ket eviti e yelo homañ kuit, dizle ha digoust.

12 An hini a sko un den d'ar marv a varvo.
13 An hini a ra se diratozh, dre ma ro Doue
degouezh d'e zorn, e lakai dezhañ ul lec'h da
dec'hout eno. 14 P'en devo itriket un den enep
e nesañ evit e lazhañ dre douellerezh, diouzh va
aoter zoken e tapi anezhañ evit e lakaat d'ar
marv.

15 An hini a skoio gant e dad pe e vamm a varvo.
16 An hini a laero un den evit e werzhañ,

hag e vo kavet hemañ etre e zaouarn, a varvo.
17 An hini a vallozho e dad pe e vamm a varvo.

18 Pa vo tabut etre tud hag e sko un den war
egile gant ur maen pe gant ar meilh-dorn hep
e gas d'ar marv, ouzh e rediañ d'ar gwele,
19 mar adsav hag e vale er-maez, harp ouzh
e vazh, e vo kuit ar skoer ; nemet e ehan-labour
a baeo ken na vo pare.

20 Pa sko un den war e servijer pe war
e vatezh gant ur vazh, ken na varv dindan
e zorn, e vo dialet hemañ. 21 Koulskoude ma pad
un devezh pe daou, ne vo ket dialet, rak gant
e arc'hant en devoa e brenet.

22 Pa vo kann etre tud hag e skoont ouzh ur
wreg dougerez, hag e c'han he bugel hep na
c'hoarvez gwashoc'h, e vo un dell-gastiz hervez
ma prizo pried ar wreg, a vo roet gant barnerien
23 Met ma c'hoarvez gwalleur, e roio buhez evit
buhez, 24 lagad evit lagad, dant evit dant, dorn
evit dorn, troad evit troad, 25 pulluc'h evit
pulluc'h, bloñsadenn evit bloñsadenn, gouli evit
gouli.

26 Pa skoio un den war lagad e servijer pe
lagad e vatezh hag e koll al lagad, e frankiz en
lezo da vont evit e lagad. 27 Mard eo dant
e servijer pe dant e vatezh e ra kouezhañ,
e frankiz en lezo da vont evit an dant.

28 ha pa gernio ur c'hole un den pe ur
vaouez, hag e varv, e vo meinataet ar c'hole
ha ne vo ket debret e gig. 29 ha ma kornie ar
c'hole-mañ en a-raok hag e oa bet kemennet se
d'e berc'henn ha n'en devoa ket diwallet
dioutañ, hag en deus roet ar marv d'un den, pe
d'ur vaouez, ar c'hole a vo meinataet hag
e berc'henn lakaet d'ar marv. 30 Mar prizer un
dic'haou evitañ e roio evit dasprenañ e vuhez
holl bezh a vo prizet evitañ. 31 Mard eo ur paotr
pe ur plac'h a zo bet kerniet, hervez ar
gwir-mañ e vo graet evitañ. 32 Mar deo ur mevel
a vo bet kerniet gant ar c'hole, pe ur vatezh, un
dell a dregont sikl a vo roet d'o mestr, hag ar
c'hole a vo meinataet.

33 Pa zigor un den ur puñs, pe mar toull un
den ur puñs ha n'e c'holo ket, hag e kouezh
ennañ ur c'hole pe un azen, 34 perc'henn ar puñs
a baeo, arc'hant a restaolo d'e berc'henn, hag al
loen marv a vo evitañ.

35 ha pa gernio kole un den kole un all d'ar
marv, e werzhint ar c'hole bev hag
e taouhanterint an arc'hant hag al loen marv
ivez a zaouhanterint, 36 pe ma oa anat e kernie ar
c'hole en a-raok, ha n'en devoa ket diwallet
outañ e vestr, e paeo ur c'hole evit ur c'hole, hag
al loen marv a vo dezhañ.

37 Mar laer un den ur c'hole pe un oan d'e
lazhañ pe d'e werzhañ, eo pemp ejen e paeo
evit ar c'hole, ha pevar dañvad evit an oan.

22 Gwastoù, Gwalloù.

1 O toullañ e kaver ul laer? Mar bez skoet
d'ar marv, ne vo ket dial-gwad evitañ. 2 Mar
splanne an heol warnañ, e vo dial-gwad da
baeañ : an hini n'en deus netra a vo gwerzhet
evit e laeroñsi. 3 Mar bez kavet en e zorn an dra
bet laeret, ejen, azen, pe oan, bev, an daou
gementad a zaskoro.

4 Pa ra un den peuriñ ur park, pe ur winienn,
pa gas e chatal da beuriñ e park un all, ar
gwellañ eus e bark hag ar gwellañ eus
e winienn a zaskoro.

5 Pa zeu an tan da dizhout spern hag e vez
devet ur bern ed, pe un dachennad, pe ur
parkad, e paeo an tangwaller an dismantroù.

6 Pa roio un den d'un all arc'hant pe traoù
da virout hag a vo laeret eus ti an den-se, mar
kaver al laer, e paeo an daougementad. 7 Mar ne
vez ket kavet al laer, e tostaio mestr an ti ouzh
Doue (da c'houzout) hag-eñ n'en deus ket kaset
e zorn war beadra egile.

8 Evit kement tra a vanko, un ejen, un azen,
un oan, ur vantell, evit pep tra gollet, mar galler
lavarout : «Eñ eo (al laer)», betek ar varnerien
ez ay afer an daou : an hini kondaonet gant ar
varnerien a baeo an daougementad d'egile.

9 Pa ro un den d'e nesañ un azen, un ejen,
un oan pe ul loen bennak da ziwall, hag ez eo
marvet, pe bet drailhet, pe skrapet, ha den da
welout, 10 ul ledoued dre an Aotrou a vo etre an
daou (da c'houzout) hag-eñ n'en deus ket kaset
e zorn war beadra egile, hag e tegemero ar
perc'henn al loen hep dic'haou. 11 Mard eo bet
laeret digantañ, e paeo d'ar perc'henn.
12 Mar d-eo bet drailhet, e degas a ray evel
testeni : al loen drailhet ne vo ket paeet.

13 Ma amprest un den digant un all, ul loen,
hag ez eo drailhet, pe marvet, ha n'edo ket
e berc'henn gantañ, e vo da baeañ. 14 Ma oa ar
perc'henn gantañ, ne vo ket da baeañ. Ma oa
feurmet gantañ, e tegaso ar priz.

15 Pa lubano un den ur werc'hez dizimez hag
e kousko ganti, e paeo an argouroù evit he
c'haout da wreg. 16 Mar ne fell ket d'he zad he
reiñ dezhañ, en devo arc'hant da baeañ, evel
evit argouroù ur plac'h yaouank.

17 Ar sorserezed, n'o lezi ket da vevañ.

18 Neb a gousko gant ul loen a vo lakaet d'ar
marv.

19 An hini a aberzho d'an doueed a vezo
anaoueet, nemet d'an Aotrou e-unan.

20 Un ostiziad ne wallgasi ket, ne vac'homi
ket, rak ostizidi ez oc'h bet e Bro-Ejipt.

21 D'an intañvez na d'an emzivad ne ri ket
a boan. 22 Mar rez poan dezho hag e c'harmont
war-zu ennon, e klevin o garmadenn, 23 hag ez
entano va c'hounnar, hag ho lazhañ a rin c'hwi
gant ar c'hleze, hag e vo ho kwragez intañvezed
hag ho mibien emzivaded.

24 Mar prestez arc'hant d'ur c'henvroad, d'ar
reuzeudig a zo ganit, ne vi ket evitañ evel ur
c'hredour, ne lakaot ket warnañ a gampi.

25 Mar kemerez e kred mantell da nesañ,
a-barzh ma yelo an heol he daskori dezhañ,
26 rak evel pallenn n'en deus nemeti, evel
mantell war e groc'hen. Gant petra e kouskfe?
Hag e c'harmfe war-zu ennon hag e selaou
a rafen, rak truez am eus.

27 Doue ne doui ket, ur priñs eus da Bobl ne
vallozhi ket.

28 Diwar da eostoù ha da vendemoù ne zalei
ket (da brofañ). Da vab henañ a roi din.
29 Kemend-all a ri gant da oc'hen ha da zeñved ;
seizh deiz e vezint gant o mamm ha d'an
eizhvet deiz o roi din.

30 Tud santel e viot evidon. Kig, war ar
maezioù, bet drailhet, ne zebrot ket : d'ar chas
e vezo taolet.

23 Alioù a-raok mont d'ar Vro.

1 Ne zougi ket fals-keleier; ne lakai ket da
zorn gant ar fallakr evit bezañ ur falstest. 2 Ne vi
ket gant ar re niverusañ oc'h ober ar fall ; ne
responti ket e-barzh ur breud en ur blegañ
war-lerc'h ar re niverusañ disleal. 3 D'un
ezhommeg ne zougi ket muioc'h a vri en ur
breud. 4 Pa zegouezhi gant ejen da enebour pe
e azen dianket, e zistreiñ a ri dezhañ. 5 Pa weli
azen unan en deus kas ouzhit kouezhet dindan
ar bec'h, pell diouzh e zilezel, en disammañ a ri
gantañ. 6 Ne gammi ket gwir da baour en ur
breud. 7 Eus ar c'homzoù gaouiat e pellai. An
hini didamall ha reizh ne lazhi ket, met ne
lavaran ket reizh an hini fallakr. 8 Donezonoù ne
zegemeri ket, rak an donezon a ra dall ar re
zigoretañ (o daoulagad), hag a zistres komzoù
an dud reizh.

9 Un ostiziad ne vac'homi ket : anaout a rit
ene an ostiziad, rak ostizidi ez oc'h bet
e Bro-Ejipt. 10 C'hwec'h vloaz e hadi da zouar
hag e tastumi e drevadoù. 11 Met d'ar seizhvet
e lezi anezhañ, hag hen dilaoski, hag e tebro
peorien da Bobl, hag ar peurrest a zebro al
loened gouez ; evel-se e ri evit da wini ha da
olivezeg. 12 C'hwec'h deiz e ri da labourioù, hag
ar seizhvet deiz e paouezi, ma tiskuizho da ejen
ha da azen, ha ma'z analo mab da vatezh hag an
ostiziad.

13 Ouzh holl bezh a lavaran deoc'h e taolot
evezh, hag eus anv doueed all ne vo meneg ebet
ganeoc'h : ne vezint ket klevet war da c'henou.
14 Teir gwezh e ri din gouel er bloaz : 15 Gouel ar
Bara-kan a viri, seizh deiz e tebri bara-kan evel
em eus gourc'hemennet dit, da geñver miz Abib,
rak ennañ ez out aet er-maez eus an Ejipt, ha ne
welot ket va dremm dibourvez ! 16 Ha gouel an
Eost, preveudioù da labourioù eus pezh az poa
hadet er parkeier, ha gouel an Trevadoù, da
zibenn ar bloaz, pa zastumez ar pezh ac'h eus
graet er parkeier. 17 Teir gwezh er bloaz en em
ziskouezo da holl baotred dirak an Aotrou
Doue. 18 Lidañ gant bara goet va gwad-aberzh
ne ri ket. Ne vano ket druzoni va gouel betek ar
beure. 19 Kentañ preveudioù da zouar a zegasi da
di an Aotrou da Zoue. Ne boazhi ket ur menn
e laezh e vamm.

20 Ez an da gas un Ael ez raok evit da ziwall
gant da hent, hag evit da gas d'al lec'h am eus
prientet. 21 Diwall dirazañ ha sent ouzh
e vouezh. Na disent ket outañ ; ne bardono ket
ho mankoù peogwir emañ va anv en e galon.
22 Met mar selaouez ouzh e vouezh ha mar rez

an holl bezh a lavaran, e vin enebour da
enebourien, gwasker da waskerien. [23] Pa gerzho
va Ael ez raok ha p'az kaso davet an Amoriz,
Hitiz, Pereziz, Kanaaniz, Hiviz ha Jebousiz,
ha p'em bo o c'haset da get, [24] ne stoui ket ouzh
o doueed, n'o serviji ket ha ne ri ket evel ma
raent, met o distrujañ a ri hag e tispenni
o feulvanoù. [25] Hag e servijot an Aotrou, ho
Toue, hag e vennigo da vara ha da zour.
Hag e lamin ar c'hleñvedoù eus ho touez.
[26] Ne vo gwreg divugaleet na gaonac'h ez pro.
Niver da zeizioù a leugnin. [27] Va spouron a gasin
ez raok, hag e rin mervel an holl dud paz errui
en o metou, hag e lakain da holl enebourien da
dreiñ kein. [28] Hag e kasin gwesped ez raok,
a argaso Heviz, Kanaaniz, Hitiz a-dirazout.
[29] N'o argasin ket a-dirazout en ur bloaz hepken,
gant aon na vefe ar vro dismantret, hag
e kreskfe warni al loened gouez.
[30] Tamm-ha-tamm ec'h argasi anezho a-dirazout,
ken n'az po frouezhet hag heritet eus ar vro.
[31] Hag e lakain da harzoù adalek Mor ar Broenn
betek Mor Pereziz, hag adalek ar gouelec'h
betek ar Stêr, rak lakaat a rin en ho taouarn
annezidi ar vro, hag o argas a ri a-dirazout.
[32] Na ziviz ganto na gant o doueed emglev ebet.
[33] Ne chomint ket ez pro, gant aon n'az lakafent
da bec'hiñ ouzhin ; servijout a rafes o doueed,
hag e vefe se evidout ur pech.»

24 An Emglev skoulmet.

[1] Da vMoizez e oa bet lavaret : «Pign da
gaout an Aotrou, te hag Aaron, Nadab hag
Abihou ha dek-ha-tri-ugent eus kozhidi Israel,
ha da azeuliñ a-bell. [2] Hag e tostaio Moizez
e-unan ouzh an Aotrou ; int ne dostaint ket.
Hag ar Bobl ne bigno ket gantañ.»

[3] Hag e teuas Moizez da gontañ d'ar Bobl
holl gomzoù an Aotrou hag e holl setañsoù.
Hag e respontas an holl dud a vouezh unvan,
o lavarout : «An holl draoù en deus lavaret an
Aotrou a raimp.» [4] Hag e skrivas Moizez holl
gomzoù an Aotrou, hag e savas abred diouzh ar
beure, hag e savas un aoter e traoñ ar menez
ha daouzek peulvan evit daouzek meuriad
Israel.

[5] Hag e kasas yaouankizoù mibien Israel da
ginnig holloskadoù ha peoc'haberzhoù d'an
Aotrou gant tirvi. [6] Hag e kemeras Moizez un
hanter eus ar gwad, a lakaas er beselioù, hag an
hanter all eus ar gwad a sparfas ouzh an aoter.
[7] Hag e kemeras levr an Emglev, hag e lenn
a reas ouzh divskouarn ar Bobl, hag
e lavarjont : «Holl bezh a lavar an Aotrou
a raimp hag e sentimp.» [8] Hag e kemeras
Moizez eus ar gwad hag e sparfañ a reas war ar
Bobl en ur lavarout : «Setu gwad an Emglev en
deus divizet an Aotrou ganeoc'h, hervez an holl
gomzoù-mañ.»

[9] Hag e pignas Moizez hag Aaron, Nadab
hag Abihou, ha dek-ha-tri-ugent eus kozhidi
Israel. [10] Hag e weljont Doue Israel : dindan
e dreid e oa evel un dra pavezet e safir, evel an
neñvoù o-unan, ken glan ma oa. [11] War ar
vrientinien-mañ eus mibien Israel ne gasas ket
e zorn : goude bezañ arvestet ouzh Doue,
e tebrjont hag ec'h evjont.

[12] Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Pign davedon war ar menez ha bez eno, hag
e roin dit taolennoù-maen, al Lezenn hag ar
gourc'hemennoù am eus skrivet evit
o c'helenn.» [13] Hag e savas Moizez ha Josoua,
e servijer, hag e pignas Moizez da venez Doue.
[14] D'ar gozhidi e lavaras : «Chomit d'hol gortoz
amañ ken na zistroimp davedoc'h. Emañ Aaron
ha Hour ganeoc'h : nep piv bennak en devo ur
breud a dostaio outo.»

[15] Hag e pignas Moizez d'ar menez, hag
e c'holoas ar goumoulenn ar menez.
[16] Hag e chomas Klod an Aotrou war venez
Sinai, hag e voe goloet gant ar goumoulenn
c'hwec'h deiz. Hag e huchas war vMoizez d'ar
seizhvet deiz a-greiz ar goumoulenn. [17] Hag e oa
heñvel Klod an Aotrou ouzh un tan o teviñ war
benn ar menez, ouzh daoulagad mibien Israel.
[18] Hag ez eas Moizez e-kreiz ar goumoulenn,
hag e pignas war ar menez. Hag e voe Moizez
war ar menez daou-ugent devezh ha daou-ugent
nozvezh.

25 Ar santual da ober - Arrebeuri.

[1] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : [2] «Lavar da vibien Israel kemer
evidon profoù : digant pep den a galon vat
e tegemerot ur brofadenn evidon. [3] Setu ar
profoù a zegemerot diganto : aour, arc'hant hag
arem, [4] moug, limestra, skarleg, lin
ha blev-givri, [5] krec'hin meot ruziet, krec'hin
delfined ha koad kasia ; [6] eoul da c'houlaouiñ,

balzamoù evit an eoul sakr hag evit an ezañs
frondus, 7 mein-oniks ha mein-sterniañ evit an
efod hag ar brennid. 8 Hag e raint evidon ur
santual, ma chomin en o zouez. 9 Diouzh holl
bezh a ziskouezin dit, hervez skouerenn ar
Chomlec'h ha skouer an holl draoù, e reot.

10 Ober a raint un arc'h e koad kasia : daou
ilinad hanter a hed hag un ilinad hanter a led,
hag un ilinad hanter uhelder. 11 Induañ a ri
anezhi gant aour glan, diabarzh, ha diavaez e vo
induet ivez. Hag e ri outi ur rizenn aour
tro-dro.. 12 Hag e teuzi eviti peder lagadenn aour,
a lakai ouzh he fevar droad, div lagadenn ouzh
un tu ha div lagadenn ouzh an tu all. 13 Hag e ri
sparloù koad kasia hag o induin a ri gant aour.
14 Hag e lakai ar sparloù el lagadennoù ouzh
kostezioù an arc'h evit dougen an arc'h ganto.
15 E lagadennoù an arc'h e vo ar sparloù, ne vint
ket lamet diouti. 16 Hag e lakai en arc'h an
Testeni a roin dit. 17 Hag e ri ar goulc'her gant
aour glan : daou ilinad hanter a hed hag un
ilinad hanter a led. 18 Hag e ri daou gerubin
aour : o goveliañ a ri ouzh daou benn ar
goulc'her. 19 Hag e ri ur c'herubin ouzh ur penn
hag ur c'herubin ouzh ar penn all : diouzh ar
goulc'her e ri ar gerubined war an daou benn.
20 Hag e vo ar gerubined displeg o eskell
war-grec'h, o reiñ goudor gant o eskell a-us d'ar
goulc'her, o dremmoù an eil etrezek egile ;
etrezek ar goulc'her e vo dremmoù ar
gerubined. 21 Hag e lakai ar goulc'her war an
arc'h, war-laez, hag en arc'h e lakai an Testeni
a roin dit. 22 Hag e roin emgav dit eno.
Hag e lavarin dit, diwar ar goulc'her, eus etre an
daou gerubin a vo a-us da arc'h an Testeni, holl
bezh am bo da gemenn dit evit mibien Israel.

23 Hag e ri un daol goad kasia a zaou ilinad
a hed, un ilinad a led hag un ilinad hanter
uhelder. 24 Hag hec'h induañ a ri gant aour glan,
hag e ri outi ur rizenn aour tro-dro. 25 Hag e ri
outi ur stern, (treuz) ur palvad, tro-dro, hag e ri
ur rizenn aour d'ar stern-se, tro-dro. 26 Hag e ri
outi peder lagadenn aour, hag e lakai al
lagadennoù-se ouzh ar pevar c'horn, ouzh ar
pevar droad. 27 E-keñver ar stern e vo al
lagadennoù da lojañ ar sparloù evit dougen an
daol. 28 Hag e ri ar sparloù e koad kasia, hag
o induañ a ri gant aour, hag e vo douget ganto
an daol. 29 Hag e ri skudelloù, pladoù, hanafioù,
bolennoù d'ober skuilhadennoù. Gant aour glan
e vint graet ganit. 30 Hag e lakai war an daol
'bara-bezañs' dirazon dalc'hmat. 31 Hag e ri ur
c'hantolor aour glan ; goveliañ a ri ar
c'hantolor : e gef, e skourroù, gant nozelennoù,
broñsennoù ha bleunioù, a-bezh gantañ e vo.
32 C'hwec'h skourr a zeuio eus e gostezioù, tri
skourr-kantolor eus ur c'hostez, ha tri
skourr-kantolor eus ar c'hostez all. 33 Teir
nozelenn-alamandez ouzh ur skourr gant pep
a vroñsenn ha bleunienn, ha teir
nozelenn-alamandez ouzh ur skourr gant
broñsenn ha bleunienn : evel-se evit ar c'hwec'h
skourr a zeuio eus ar c'hantolor. 34 Hag ouzh ar
c'hantolor peder nozelenn-alamandez gant
broñsennoù ha bleunioù. 35 Ur vroñsenn dindan
daou skourr, a-bezh gantañ, ur vroñsenn dindan
daou skourr, a-bezh gantañ, evit ar c'hwec'h
skourr a zeuio eus ar c'hantolor. 36 Broñsennoù
ha skourroù, a-bezh gantañ a vo, holl goveliet
asambles, en aour glan. 37 Hag e ri e c'houleier,
seizh, ha paz enaoui e c'houleier, e roio
sklaerder lark dirazañ. 38 Ar biñsetez hag al
luduegoù a vo en aour glan. 39 Gant un talant
aour glan e vo graet (ar c'hantolor), gant an holl
draoù. 40 Sell ha gra diouzh ar skouerennoù ac'h
eus gwelet war ar menez.

26 Ar chomlec'h : koadaj ha stignoù.

1 Hag ar Chomlec'h a ri gant dek stign, a lin
plañsonet, moug, limestra, skarleg. Evit ar
gerubined, un oberenn arzour a ri ganto. 2 Hed
ur stign a vo eizh ilinad warn-ugent, hag al
ledander pevar ilinad evit pep stign ; an hevelep
ment evit an holl stignoù. 3 Pemp stign a vo,
juntet an eil ouzh egile, ha pemp stign juntet an
eil ouzh egile. 4 Hag e ri stagelloù moug ouzh
bevenn ar stign kentañ, e dibenn ar juntadur,
ha kemend-all a ri ouzh bevenn ar stign
diwezhañ, er juntadur all. 5 Hanter-kant stagell
a ri evit ar stign kentañ, hag hanter-kant stagell
a ri e dibenn ar stign, er juntadur all :
kendereout a ray ar stagelloù an eil ouzh eben.
6 Hag e ri hanter-kant krog aour, hag e junti ar
stignoù an eil ouzh egile gant ar c'hrigi, hag
e vo ar Chomlec'h en ur pezh.

7 Hag e ri stignoù blev-givri evel un deltenn
war ar Chomlec'h : gant unnek stign e ri se.
8 Hirder ur stign a vo tregont ilinad, hag al
ledander, pevar ilinad, evit pep stign ; un

hevelep ment evit an unnek stign. [9] Hag e junti pemp stign eus un tu ha c'hwec'h stign eus an tu all, hag e plegi ar c'hwec'hvet stign war dal an deltenn. [10] Hag e ri hanter-kant stagell ouzh bevenn ar stign kentañ, a vo e penn ar juntadur, ha hanter-kant stagell ouzh bevenn stign an eil juntadur. [11] Hag e ri krigi arem, hanter-kant, hag e lakai ar c'hrigi er stagelloù, hag e junti an deltenn, a vo en ur pezh. [12] Hag ar vardell a vano, e stignoù an deltenn, an hanter stign manet a vardelli war ziadreñv an deltenn, [13] hag un ilinad ac'hane, hag un ilinad alese, a vano war hed stignoù an deltenn, a vo bardellet war gostezioù an deltenn, ac'hane hag alese, evit he zoenn. [14] Hag e ri un doenn d'an deltenn gant krec'hin tourzed ruziet, hag un doenn a grec'hin delfined war-benn.

[15] Hag e ri frammoù evit ar Chomlec'h gant koad kasia, en o sav : [16] dek ilinad hed, ar frammoù, hag un ilinad hanter ledander pep framm. [17] Daou zalc'h en devo pep framm, da emprañ an eil gant egile : evel-se e ri holl blenk ar Chomlec'h. [18] Hag e ri, a blenk evit ar Chomlec'h, ugent framm evit tu an Negev, war-zu ar C'hreisteiz. [19] ha daou-ugent sichenn arc'hant a ri dindan an ugent framm, div sichenn dindan pep framm, evit an daou zalc'h, ha div sichenn dindan pep framm, evit an daou zalc'h. [20] Hag evit kostez ar Chomlec'h, an eil, tu an Hanternoz, ugent framm, [21] gant daou-ugent sichenn arc'hant, div sichenn dindan pep framm, ha div sichenn dindan pep framm. [22] Hag evit penn-dreñv ar Chomlec'h, war-zu ar mor, e ri c'hwec'h framm ; [23] ha daou framm a ri evit kognoù ar Chomlec'h, ouzh ar penn-dreñv. [24] Ar re-mañ a vo gevellet adalek traoñ, hag ivez gevellet betek ar penn ouzh al lagadenn gentañ. Evel-se e vezint o-daou, evit an daou gogn e vezint. [25] Hag e vo eizh framm gant o sichennoù arc'hant, c'hwezek sichenn, div sichenn dindan pep framm. [26] Hag e ri sparloù koad kasia :pemp evit plenk kostez kentañ ar Chomlec'h, [27] pemp sparl evit plenk eil kostez ar Chomlec'h, ha pemp sparl evit plenk kostez ar Chomlec'h, en tu-dreñv war-zu ar mor. [28] Ar sparl kreiz, war greiz ar plenk, sparl (o vont) eus an eil d'egile. [29] Hag ar plenk a indui gant aour, hag al lagadennoù a ri gant aour, ar re da lojañ ar sparloù, hag ez indui ar sparloù gant aour. [30] Hag e savi ar Chomlec'h diouzh ar patrom bet diskouezet dit war ar menez.

[31] Hag e ri ur ouel moug ha limestra, skarleg ha lin plañsonet : un oberenn arzel a ri diouti, gant kerubined. [32] Hag he lakaat a ri war bevar feul kasia induet gant aour, gant klochedoù aour war beder sichenn arc'hant. [33] Hag e lakai ar ouel en he lec'h, dindan ar c'hlochedoù, hag e loji eno, en diabarzh d'ar ouel, Arc'h an Testeni, hag e tispartio ar ouel evidoc'h etre ar santual hag ar santel-santelañ. [34] Hag e lakai ar goulc'her war Arc'h an Testeni, er Santel-Santelañ. [35] Hag e lakai un daol en diavaez d'ar ouel, hag ar c'hantolor a-dal d'an daol, ouzh kostez ar Chomlec'h, ouzh ar c'hreisteiz, hag an daol a lakai ouzh kostez an hanternoz. [36] Hag e ri ur rideoz evit toull-dor an deltenn gant moug, limestra, skarleg ha lin plañsonet, graet e broderezh. [37] Hag e ri, evit ar rideoz, pemp peul kasia hag o indui gant aour, ha klochedoù aour. Hag e teuzi evito pemp sichenn arem.

27 Aoter an Holloskadoù - Porzh.

[1] Hag e ri an aoter e koad kasia : pemp ilinad a hed ha pemp ilinad a led ; karrezek e vo an aoter, ha tri ilinad uhelder. [2] Hag e ri he c'hornioù ouzh he fevar c'horn ; a-bezh ganti e vo he c'hornioù, hag ez indui anezhi gant arem. [3] Hag e ri kelornioù evit he ludu, palioù, sparfoù, fourchetezioù, loskerioù, hag evit an holl draoù e ri gant arem. [4] Hag e ri dezhi ur gael evel ma vez graet treilhoù arem, hag e ri ouzh an treilh-mañ peder lagadenn arem ouzh e bevar dibenn. [5] Hag e lakaat a ri dindan gourem an aoter e-traoñ, hag e vo an treilh betek hanter an aoter. [6] Hag e ri barrinier evit an aoter, barrinier e koad kasia, hag o induañ a ri gant arem. [7] Hag e vo lojet ar barrinier el lagadennoù. Hag e vo barrinier ouzh an daou du eus an aoter, evit dougen anezhi. [8] Kleuz, gant plenk, e ri anezhi, evel bet diskouezet dit war ar menez : evel-se e ri.

[9] Hag e ri porzh ar Chomlec'h, tu an Negev, ar c'hreisteiz ; gouelioù en devo ar porzh, a lin plañsonet : kant ilinad a hed a bep tu. [10] E beulioù a vo ugent, hag o sichennoù, ugent, en arem. Ha klochedoù ar peulioù hag an triklennoù a vo en arc'hant. [11] Kemend-all, tu an hanternoz ; war hed (ar Chomlec'h), gouelioù a gant (ilinad) a hed, gant peulioù, ugent,

ha sichennoù, ugent, en arem. Ha klochedoù ar
peulioù hag an triklennoù a vo en arc'hant.
12 War ledander ar porzh, tu ar mor, e vo
gouelioù war hanter-kant ilinad, gant o feulioù,
dek, hag o sichennoù, dek. 13 Ha ledander ar
porzh, tu ar reter, ar sav-heol, en devo
hanter-kant ilinad. 14 Ha pemzek ilinad gouelioù
he devo ar gazel gant peulioù, tri, ha sichennoù,
teir. 15 Hag ar gazel all : pemzek (ilinad)
gouelioù, gant o feulioù, tri, hag o sichennoù,
teir. 16 Hag he devo dor ar porzh ur rideoz
a ugent ilinad a voug, limestra, skarleg ha lin
plañsonet, graet gant broderien, gant peulioù,
pevar, war sichennoù, peder. 17 Holl beulioù ar
porzh, tro-dro, o devo triklennoù arc'hant,
klochedoù arc'hant ha sichennoù arem. 18 Hed ar
porzh a vo kant ilinad, ha pep ledander,
hanter-kant ha hanter-kant, hag an uhelder,
pemp ilinad, a lin plañsonet ha gant sichennoù
arem. 19 Holl vinvioù ar Chomlec'h, evit an holl
lidoù, e holl bikedoù, hag holl bikedoù ar porzh
a vo en arem.

20 Hag e roi urzhioù da vibien Israel da
gerc'hat dit eoul boull olivez friket, evit ar
sklêrijenn, evit enaouiñ ur c'houlaouenn,
dalc'hmat. 21 E teltenn an Emgav, diavaez ar
ouel a zo dirak an Testeni, e vo renket gant
Aaron hag e vibien, ma vo adal an abardaez
betek ar beure dirak an Aotrou : reolenn
beurbad evit rummoù mibien Israel.

28 Gwiskamantoù.

1 Ha te, tosta din Aaron, da vreur, hag
e vibien gantañ, ma vo beleget din Aaron,
ha Nadab, Abihou, Eleazar, Itamar, mibien
Aaron. 2 Hag e ri gwiskamantoù santel da
Aaron, da vreur, glorius ha meurdezus.
3 Hag e komzi ouzh an holl dud ampart, am eus
leuniet gant ur spered a furnez, hag e raint
gwiskamantoù Aaron, evit e santelaat, ma vo
beleg din. 4 ha setu ar gwiskamantoù a raint : ur
brennid, un efod, ur sae, un doneg stamm, un
tulban hag ur gouriz. Hag e vo graet
gwiskamantoù santel evit Aaron, da vreur, hag
e vibien, ma vezint beleget din. 5 Hag e vo
kemeret aour, moug, limestra, skarleg ha lin.

6 Hag e vo graet an efod gant aour, moug,
limestra, skarleg ha lin plañsonet : un oberenn
arzel. 7 Div skoargenn-stagañ en devo ouzh an
daou benn hag e vo staget. 8 Hag ar skerb, war
an efod, graet eveltañ hag ur pezh gantañ, a vo
aour, moug, limestra, skarleg ha lin plañsonet.
9 Hag e kemeri daou vaen oniks, hag ec'h
engravi warno anvioù mibien Israel : 10 c'hwec'h
eus o anvioù war ar maen kentañ, hag ar
c'hwec'h all war an eil maen, hervez
o geneliezh. 11 ul labour bener-mein hag
engraver-sielloù e vo engravañ an daou vaen
gant anvioù mibien Israel : sternet a lagadoù
aour e vezint graet ganit. 12 Hag e lakai an daou
vaen-se war skoargennoù an efod : mein-eñvor
evit mibien Israel. Hag e tougo Aaron o anvioù
dirak an Aotrou en eñvor. 13 Hag e ri lagadoù
aour, 14 ha div chadennig aour glan, ar mailhoù
oc'h ober evel tortisadennoù, hag e lakai ar
chadennoùigoù tortiset ouzh al lagadoù.

15 Hag e ri ur brennid-barn, un oberenn
arzel ; evel m'eo graet an efod e ri anezhañ :
gant aour, moug, limestra, skarleg ha lin
plañsonet e ri anezhañ. 16 Karrezek pa vo pleget
en devo ur rahouennad a hed hag ur rahouennad
a led. 17 Hag e gargañ a ri gant ur gwarnisadur
mein : peder renkad mein : ur renkad ruzvaen,
topaz, emrodez : renkad kentañ ; 18 an eil
renkad : skarbouklennoù, safir, diamant ;
19 un deirvet renkad : opal, agatez, ametist ;
20 hag ur bedervet renkad : aour-vaen, oniks,
yalp. Lagadoù aour a vo ouzh o gwarnisañ.
21 Hag ar vein a vo gant anvioù mibien Israel,
daouzek gant pep a anv engravet evel sielloù :
pep hini e anv o devo an daouzek meuriad
22 Hag e ri ouzh ar brennid chadennoùigoù,
o mailhoù oc'h ober tortisadennoù, gant aour
glan. 23 Hag e ri ouzh ar brennid div walenn
aour, hag e lakai an div walenn ouzh daou benn
ar brennid. 24 Hag e lakai an div dortisadenn
aour ouzh an div walenn e dibennoù ar brennid.
25 Hag an daou benn eus an div dortisadenn
a lakai ouzh an div walenn, hag o lakai ouzh
skoargennoù an efod a-ziaraok. 26 Hag e ri div
walenn aour hag o lakai ouzh daou benn ar
brennid, ouzh ar vevenn a zo en tu-hont d'an
efod, en diabarzh. 27 Hag e ri div walenn aour
hag o lakai ouzh div skoargenn an efod, en
traoñ, war an tu-raok, a-geñver d'ar stagell,
uheloc'h eget skerb an efod. 28 Hag e vo staget ar
brennid dre ar gwalinier ouzh gwalenn an efod
gant ur gordennig moug, da vezañ war skerb an
efod, ha ne fiñvo ket ar brennid diwar an efod.
29 Hag e tougo Aaron anvioù mibien Israel war

vrennid ar varn, war e galon, pa yelo d'ar
santual evit o eñvoriñ dirak an Aotrou
dalc'hmat. 30 Hag e lakai ouzh brennid ar varn an
Ourim hag an Toumim, a vo war galon Aaron
pa yelo dirak an Aotrou ; hag e tougo Aaron
barn mibien Israel war e galon dirak an Aotrou
dalc'hmat.

31 Hag e ri sae an efod, en he fezh, gant
moug. 32 Hag e vo un toull evit ar penn en he
c'hreiz ; ur vevenn en devo an toull tro-war-dro,
labour graet gant ur gwiader. Un toull evel hini
un hobregon he devo, ha ne frego ket. 33 Hag e ri
ouzh he gouremoù greunadez moug, limestra
ha skarleg, ouzh ar gouremoù tro-dro,
ha kleierigoù aour etrezo tro-war-dro.
34 Kloc'hig aour ha greunadezenn, kloc'hig aour
ha greunadezenn, ouzh gouremoù ar sae
tro-war-dro. 35 Hag e vo gant Aaron pa lido, hag
e vo klevet e drouz pa yelo d'ar santual dirak an
Aotrou ha pa zeuio er-maez, ha ne varvo ket.

36 Hag e ri un talgen aour glan, hag ec'h
engravi warnañ, evel ma'z engraver sielloù :
'Santel d'an Aotrou'. 37 Hag e lakaat a ri gant ur
gordennig moug hag e vo war an tulban : en
tu-raok eus an tulban e vo. 38 Hag e vo war dal
Aaron hag e tougo Aaron an direizhennoù en
traoù santel, pa 'n em santelaio mibien Israel,
bewezh ma raint profoù santel. Hag e vo war
e dal dalc'hmat, evit m'o devo grad-vat dirak an
Aotrou. 39 Gwiadiñ a ri un doneg gant lin, hag
e ri un tulban gant lin, hag ur gouriz a ri, a vo
labour a vroder.

40 Hag evit mibien Aaron e ri tonegoù hag
e ri dezho gourizoù, ha mintroù a ri dezho,
glorius ha meurdezus. 41 Hag o gwiskañ a ri,
Aaron, da vreur, hag e vibien gantañ, hag
o oleviñ a ri hag e kargi o dorn, hag o santelai
hag e vezint beleien din.42 ha gra dezho brageier
lin evit goleiñ o c'horf noazh, adalek
o divlounezh betek o divorzhed e vezint.
43 Hag e vezint war Aaron ha war e vibien paz
aint da Deltenn an Emgav ha pa dostaint ouzh
an aoter evit lidañ er santual, hag e vezint
disammet a zireizhennoù, ha ne varvint ket : ur
reolenn beurbadel evitañ hag evit e lignez war
e lerc'h.

29 Olev ar veleien.

1 Ha setu an dra a ri evito, evit o santelaat
evel beleien din :kemer ur c'hole yaouank
ha daou dourz disi, 2 ha bara-kan ha gwestell
hep goell mezet gant eoul, ha galfrez hep goell
lifret gant eoul ; gant flour gwinizh e ri anezho,
3 hag o lakaat a ri en ur gest, a ginnigi, er gest,
gant ar c'hole hag an daou dourz. 4 Hag e ri da
Aaron ha d'e vibien tostaat ouzh dor Teltenn an
Emgav, hag o gwalc'hiñ a ri gant dour.
5 Hag e kemeri ar gwiskamantoù, hag e wiski
Aaron gant an doneg, gant sae an efod, gant an
efod, gant ar brennid, hag hen gourizi gant
skerb an efod. 6 Hag e lakai an tulban war
e benn hag e lakai ar gurunenn santel war an
tulban. 7 Hag e kemeri eoul an oleviadur
a skuilhi war e benn hag hen olevi. 8 Hag e ri d'e
vibien tostaat, hag e wiski dezho o zonegoù,
9 hag e lakai o gourizoù da Aaron ha d'e vibien,
hag e stagi dezho o mintroù, hag o devo ar
velegiezh, dre ur reolenn beurbadel, hag e kargi
dorn Aaron ha dorn e vibien. 10 Hag e tostai al
leue dirak Teltenn an Emgav, hag e harpo Aaron
hag e vibien o daouarn war benn al leue.
11 Hag e lidlazhi al leue dirak an Aotrou war
dreuzoù Teltenn an Emgav. 12 Hag e kemeri eus
gwad al leue, a lakai war gornioù an aoter gant
da vizied, hag an holl wad a skuilhi war ziazez
an aoter. 13 Hag e kemeri an holl lard a c'holo an
diabarzh, ar flip a zo war an avu, hag an
divlounezh gant al lard a vo warno, hag o ri
mogediñ war an aoter. 14 Ha kig al leue,
e groc'hen, e vours, a zevi en tan, diavaez ar
c'hamp : un dibec'hadenn e vo.

15 Hag an tourz kentañ a gemeri, hag
e harpo Aaron hag e vibien o daouarn war benn
an tourz 16 Hag e lidlazhi an tourz, hag e kemeri
e wad, a sparfi ouzh an aoter tro-dro. 17 Hag an
tourz a zidammi a dammoù, hag e walc'hi
e ziabarzh, hag e dreid a lakai war e dammoù
ha war e benn. 18 Hag e ri mogediñ an tourz
a-bezh war an aoter :un holloskad e vo d'an
Aotrou, a c'hwez c'hwek, un tan-aberzh d'an
Aotrou e vo. 19 Hag e kemeri an eil tourz, hag
e harpo Aaron hag e vibien o daouarn war benn
an tourz. 20 Hag e lidlazhi an tourz, hag e kemeri
eus e wad a lakai war flipezenn skouarn Aaron
ha war flipezenn skouarn e vibien, an hini
dehoù, ha war veud o dorn dehoù, ha war veud

o zroad dehoù, hag e sparfi ar gwad ouzh an
aoter tro-dro. [21] Hag e kemeri gwad diwar an
aoter, hag eoul oleviadur, a sparfi war Aaron
ha war e zilhad, ha war e vibien ha war dilhad
e vibien gantañ ; ha santel e vo, eñ hag e zilhad,
hag e vibien ha dilhad e vibien gantañ.
[22] Hag e kemeri eus an tourz al lard, al lost, al
lard a c'holo an diabarzh, (flip) rouedad an avu,
an divlounezh hag al lard a vo warno, hag ar
vorzhed dehoù, rak tourz al lid-velegiñ eo, [23] hag
un dorzh-vara, ur wastell eoulek hag ur
c'halfrezenn eus ar banerad traoù dic'hoell a zo
dirak an Aotrou (a gemeri).[24] Hag e lakai an holl
war balvoù Aaron ha war balvoù e vibien,
hag e ri ganto ul luskadenn dirak an Aotrou.
[25] Hag o c'hemer a ri eus o dorn hag o deviñ a ri
war an aoter gant al loskaberzh, e c'hwez
c'hwek dirak an Aotrou : un tan-aberzh e vo
d'an Aotrou. [26] Hag e kemeri bruched an tourz
eus lid-belegiezh Aaron, hag e ri gantañ ul
luskadenn dirak an Aotrou, hag e vo da lod.
[27] Hag e santelai bruched al luskadenn-mañ
ha morzhed ar brofadenn a vo bet lusket, hag
a vo bet profet diouzh tourz al lid-belegiñ,
diouzh hini Aaron ha diouzh hini e vibien.
[28] Hag e vo se, evit Aaron hag evit e vibien, un
droed peurbad, diwar vibien Israel : ur
brofadenn e vo, ur brofadenn a-berzh mibien
Israel, diwar o feoc'h-aberzhoù, o frofadenn evit
an Aotrou.

[29] Hag an dilhad santel en devo bet Aaron
a vo d'e vibien war e lerc'h, ha pa vezint olevet,
e vezint dezho, ha pa vo karget ganto o dorn.
[30] Seizh deiz-pad e vo gwisket ganto ar beleg en
devo e blas, eus e vibien an hini a yelo da
Deltenn an Emgav evit lidañ er santual.
[31] ha tourz al lid-belegiñ a gemeri, hag e poazhi
e gig en ul lec'h santel. [32] Hag e tebro Aaron hag
e vibien kig an tourz hag ar bara a vo er baner
war dreuzoù Teltenn an Emgav. [33] Hag e vo
debret ganto goude bezañ bet dic'haouet ganto,
a-raok ma oa karget o dorn evit bout santelaet.
Un all ne zebro ket diouto, rak santelaet int bet.
[34] Mar van kig eus al lid-belegiñ ha bara betek ar
beure e tevi ar restad en tan : ne vo ket debret,
rak santelaet eo bet. [35] Hag e ri, evit Aaron hag
evit e vibien, a-grenn evel em eus kemennet
dit : seizh deiz-pad e kargi o dorn.

[36] Ul leue dibec'hadenn a aberzhi bemdez
evit dic'haouiñ, hag e tibec'hedi war an aoter pa
zic'haoui evito, hag hec'h oleviñ a ri d'he
santelaat. [37] Seizh deiz-pad e tic'haoui war an
aoter hag he santelaat a ri, hag e vo an aoter
santel, eus ar santelañ ; ha kement tra a stoko
ouzh an aoter a vo sakr.

[38] Setu pezh a aberzhi war an aoter : oaned
ur bloaz, daou bemdez bepred. [39] An oan kentañ
a aberzhi diouzh ar beure, hag an oan all
a aberzhi d'abardaez. [40] Hag un dekvedenn (eus
un efa), a flourenn mezet gant eoul olivez
friket, ur c'hard hin, hag un died-kinnig gant ur
c'hard hin gwin, evit an oan kentañ. [41] Hag an
oan all a ri d'abardaez evel ar c'hinnig-beure,
hag e died-kinnig a ri gantañ,
e c'hwez-c'hwek :un tan-aberzh evit an Aotrou,
[42] holloskad peurbad evit ho tiskennidi war
dreuzoù Teltenn an Emgav, dirak an Aotrou, el
lec'h m'en em gavin ganeoc'h evit komz
ouzhoc'h, [43] al lec'h ma roan emgav da vibien
Israel hag a vo santelaet gant va C'hlod.
[44] Santelaat a rin Teltenn an Emgav hag an aoter,
hag Aaron hag e vibien a santelain evel beleien
din. [45] Hag e chomin e-touez mibien Israel, hag
e vin o Doue. [46] Hag e ouezint ez on an Aotrou,
o Doue, en devoa o zennet eus Bro-Ejipt evit
chom en o zouez, me, an Aotrou, o Doue.

30 Aoter an ezañs - laouer - frondoù.

[1] Hag e ri un aoter evit deviñ ezañs : gant
koad kasia e vo graet ganit ; [2] un ilinad a hed
hag un ilinad a led : karrezek e vo ; ha daou
ilinad uhelder, en ur pezh ganti he c'hornioù.
[3] Hag hec'h induañ a ri gant aour glan, he gorre
hag he zalbennoù tro-dro hag he c'hornioù.
Hag e ri outi ur rizenn aour tro-dro [4] ha div
walenn aour a ri outi dindan ar rizenn : war he
daou gostez e ri anezho, war he daou du. Ar
re-mañ a vo evit lojañ sparloù, d'he zougen
ganto. [5] Hag e ri sparloù, d'he zougen ganto,
hag o induañ a ri gant aour. [6] Hag e lakai (an
daol) dirak ar ouel a vo dirak Arc'h an Testeni,
dirak ar goulc'her a zo war an Testeni, ma roin
emgav dit eno. [7] Hag e tevo anezho Aaron warni
ezañs frondus bep beure ; p'en devo renket ar
gouleier e tevo anezho. [8] Goude m'en devo
enaouet Aaron ar gouleier d'abardaez, e tevo
(an ezañs) : ezañs peurbad dirak an Aotrou evit
ho tiskennidi. [9] Ne vo ket devet warni ezañs all,

nag holloskad, na kinnig all ebet, ha died-kinnig
ne vo ket skuilhet warni. [10] Hag ul lid-dic'haouiñ
a ray Aaron war he c'hornioù, bep bloaz : gant
gwad an dibec'hadenn e vo graet gwezh bloaz,
un dic'haouadenn warni a rumm da rumm.
Santel, eus ar santelañ, e vo homañ d'an
Aotrou.

[11] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : [12] «Pa savi kont eus mibien Israel
evit o niveriñ, e roio pep hini un dic'haou evit
e vuhez, d'an Aotrou, pa vezint niveret, ha ne
c'hoarvezo ket en o zouez, a reuz gant an
niveradeg. [13] Sed ar pezh a roio pep hini en ur
dremen evit bout niveret : un hanter sikl, eus
sikl ar santual ; ugent gera ar sikl ; an hanter
sikl-se a vo profet d'an Aotrou. [14] Pep hini, en ur
dremen da vezañ niveret, adalek an oad a ugent,
hag uheloc'h, a roio ar brofadenn d'an Aotrou.
[15] Evit ar pinvidig ne vo ket muioc'h, nag evit ar
paour nebeutoc'h eget un hanter sikl da reiñ
evel profadenn d'an Aotrou, en dic'haou evit
o buhez. [16] Hag e kemeri arc'hant an
dic'haouadennoù digant mibien Israel, a lakai
evit servij Teltenn an Emgav, hag e vo evit
mibien Israel evel un eñvoradur dirak an
Aotrou, o devo paeet evit o buhez.»

[17] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : [18] Ober a ri ul laouer arem, gant un
diazez arem, evit en emwalc'hiñ, a vo lakaet
ganit etre Teltenn an Emgav hag an aoter hag
e lakai enni dour.[19] Hag e walc'ho Aaron hag
e vibien gantañ o daouarn hag o zreid.
[20] Pan aint da Deltenn an Emgav, en emwalc'hint
gant an dour-se ha ne varvint ket ha pa dostaint
ouzh an aoter evit lidañ ha mogediñ an
tan-aberzh d'an Aotrou. [21] Hag e walc'hint
o daouarn hag o zreid, ha ne varvint ket, hag
o devo al lezenn beurbad-mañ evito hag
o lignez a rumm da rumm.

[22] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : [23] «Ha te, kemer frondoù eus ar
c'hentañ : mir gouez, pemp kant sikl, kinamona
frondus, an hanter anezhañ ; daou c'hant hanter
(sikl) ; ha korzh frondus, daou c'hant hanter ;
[24] kasia, pemp kant, eus sikl ar santual, hag eoul
olivez, ur hin ; [25] Hag e ri ganto eoul oleviadur
santel, louzaouenn aozet evel ma ra ul
louzaouer : eoul oleviadur santel e vo. [26] Hag ez
olevi gantañ Teltenn an Emgav hag Arc'h an
Testeni, [27] an daol hag he beselioù, ar c'hantolor
gant e bezhioù, aoter an ezañs, [28] aoter an
holloskadoù gant he binvioù, al laouer gant he
diazez. [29] Hag o santelaat a ri, hag e vezint
santel-santelañ ; kement a stoko outo a vo
santelaet. [30] Hag Aaron hag e vibien a olevi ;
o santelaat a ri evel beleien din. [31] Hag ouzh
mibien Israel e komzi en ur lavarout : Eoul
oleviadur santel e vo se evidon a rumm da
rumm. [32] War gorf den ebet ne ri died-kinnig ;
gant ar memes kementadoù ne reot hini ebet
eveltañ : santel eo, santel e vo evidoc'h.
[33] Neb a aozo unan eveltañ, ha neb a lakaio
dioutañ war un all a vo dilamet eus va Fobl.»

[34] Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Kemer frondoù rousin-Indez, jenofl,
galbanom : a frondoù hag a ezañs boull, kement
ha kement e vezo. [35] Hag e ri ganto ezañs
mesket, evel ma ra al louzaouerien : sall, naet,
santel. [36] Hag e vruzuni diouto ur boultrenn, hag
e lakai diouti dirak an Testeni e Teltenn an
Emgav, em bez emgav ganit enni :
santel-santelañ e vo evidoc'h. [37] Hag an ezañs
a ri, a gementadoù all ne reot ket evidoc'h :
santel e vo deoc'h, evit an Aotrou hepken.
[38] An den a rafe unan eveltañ, evit e c'hweshaat
anezhañ, a vefe dilamet a-douez e Bobl.»

31 Micherourien.

[1] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : [2] «Sell, galvet em eus dre e anv
Betsaleel, mab Ouri, mab Hour, eus meuriad
Youda. [3] Hag em eus e leuniet gant spered
Doue, ampartiz, poell ha skiant e pep micher,
[4] evit ijinañ traoù, labourat war an aour, war an
arc'hant ha war an arem, [5] evit benañ mein,
sterniañ, kizellañ koad, labourat e pep micher.
[6] Ha setu ma lakaan gantañ Ooliab, mab
Ahisamec'h, eus meuriad Dan. E kalon an dud
ampart ha kalonek-mañ em eus lakaet ampartiz,
hag e raint holl bezh am eus gourc'hemennet
dit : [7] Teltenn an Emgav, Arc'h an Testeni gant
ar goulc'her a zo warni, hag holl arrebeuri an
Deltenn, [8] an daol gant he beselioù, ar c'hantolor
glan gant e holl bezhioù, hag aoter an ezañs ;
[9] aoter an holloskadoù gant he holl vinvioù, al
laouer gant he diazez ; [10] ar gwiskamantoù-lidañ,
gwiskamantoù santel Aaron, ar beleg,
ha gwiskamantoù e vibien evel beleien ; [11] eoul
an oleviadur hag an ezañs frondus evit ar

santual : an holl, evel em eus gourc'hemennet,
a raint.»

12 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 13 «Ha te, komz ouzh mibien Israel
en ur lavarout : Va sabadoù a virot ! rak un
arouez e vo se etrezon-me ha c'hwi a rumm da
rumm, ma vo gouezet ez eo me, an Aotrou, eo
ho santela-c'hwi. 14 Ha c'hwi a viro ar sabad :
santel e vo evidoc'h ; an hini hen disakro
a varvo. Ya, neb a ray ennañ ul labour bennak,
dilamet e vo hennezh a-douez e Bobl.
15 C'hwec'h devezh-pad e vo graet labour, met
d'ar seizhvet deiz, ar sabad, gouel-berz santel
evit an Aotrou ; neb a ray labour deiz ar sabad
a varvo ! 16 Hag e viro mibien Israel ar sabad,
oc'h ober ar sabad a rumm da rumm : emglev
peurbad. 17 Etrezon-me ha mibien Israel e vo un
arouez peurbad, rak e c'hwec'h devezh en devoa
graet an Aotrou an neñv hag an douar, ha d'ar
seizhvet deiz en devoa diskuizhet, ehanet.»
18 Hag e roas da vMoizez, ur wezh echu da
gomz outañ war venez Sinai, div Daolenn an
Testeni, taolennoù mein skrivet gant biz Doue.

32 Al leue aour.

1 Hag e wele ar Bobl e terme Moizez evit
diskenn diwar ar menez, hag en em zastumas ar
Bobl en-dro da Aaron, hag e lavarjont dezhañ :
«Arsa ! gra dimp doueoù a gerzho en hor raok,
rak ar Moizez-mañ, an den en deus hor savet
eus Bro-Ejipt, n'ouzomp ket petra en deus !»
2 Hag e lavaras dezho Aaron : «Distagit ar
pommelloù aour a zo ouzh divskouarn ho
kwragez, ho mibien hag ho merc'hed, hag
o degasit din.» 3 Hag en em zistagas an holl dud
eus ar pommelloù aour o devoa ouzh
o divskouarn hag o degasjont da Aaron, 4 hag eñ
o c'hemeras eus o daouarn, hag o vezañ graet ur
furm gant ur gizell, e reas ul leue teuz.
Hag e lavarjont : «Setu da Zoue, Israel, an hini
en deus da savet eus Bro-Ejipt !» 5 Ha pa welas
se Aaron, e savas un aoter dirazañ, hag e huchas
Aaron o lavarout : «Ur gouel evit an Aotrou
arc'hoazh !» 6 Hag abred savet antronoz, e rejont
loskaberzhoù hag e kinnigjont peoc'haberzhoù.
Hag e koazezas an dud evit debriñ hag evañ,
hag e savjont evit en em ziduiñ.

7 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Kae ! diskenn ! Diroll eo da Bobl, az poa savet
eus Bro-Ejipt. 8 Kuitaet o deus buan an hent am
boa kemennet dezho : graet o deus ul leue teuz
hag e stouont outañ, hag e aberzhont dezhañ en
ur lavarout : Hemañ eo da Zoue, Israel, en deus
da savet eus Bro-Ejipt.» 9 Hag e lavaras an
Aotrou da vMoizez : «Gwelout a ran ar
Bobl-se ; ya, ur Bobl kalet he c'hilpenn eo !
10 ha bremañ, va lez, ma entanin va c'hounnar
outo evit o echuiñ ! Met ober a rin ac'hanout ur
Bobl vras !» 11 Hag e tistanas Moizez dremm an
Aotrou, e Zoue, en ur lavarout : «Perak, Aotrou,
eo entanet da gounnar ouzh da Bobl az poa
tennet eus Bro-Ejipt gant nerzh bras ha dorn
kreñv? 12 Perak e komz Ejiptiz en ur lavarout :
Evit o gwalleur en deus o zennet, evit o lazhañ
war ar menezioù hag o echuiñ diwar c'horre an
douar? Distro eus gwrez da gounnar. Disoñj
a ober droug d'az Pobl. 13 Soñj en Abraham,
Izaak hag Israel, da servijerien, az poa touet
dezho drezout o lavarout dezho : Kreskiñ a rin
ho lignez evel stered an neñvoù, hag an holl
vro-mañ am eus lavaret a roin d'ho lignez evel
hêrezh da viken.» 14 Hag e tisoñjas an Aotrou an
droug en devoa lavaret a raje d'e Bobl.

15 Hag o tistreiñ, e tiskennas Moizez diwar
ar menez, div Daolenn an Testeni en e zorn,
taolennoù skrivet war an daou du : a bep tu
e oant skrivet. 16 Hag an taolennoù, labour Doue
e oant ; hag ar skritur, skritur Doue e oa,
engravet war an taolennoù. 17 Hag e klevas
Josoua trouz an dud o youc'hal, hag e lavaras da
vMoizez : «Trouz brezel er c'hamp !»

18 Hag e lavaras : «N'eo ket kan-diskan an
trec'h na kan-diskan a faezhidigezh trouz ar
c'han-diskan a glevan !»

19 Ha setu, pa dostaas ouzh ar c'hamp, hag
e welas al leue hag ar c'horolloù, ez entanas
kounnar Moizez hag e taolas eus e zorn an
taolennoù hag o zrailhas e traoñ ar menez.
20 Hag e kemeras al leue o devoa graet a voe
devet en tan ha malet gantañ ken na oant
munut, hag e voe strewet gantañ war c'horre an
dour a roas da evañ da vibien Israel.
21 Hag e lavaras Moizez da Aaron : «Petra he
deus graet dit ar Bobl-se, ma kasez warni ar
pec'hed bras-mañ?» 22 Hag e lavaras Aaron :
«Gant na entano ket kounnar va aotrou ! Anaout
a rez ar Bobl ha pegen fall eo ! 23 Lavaret o deus
din : Gra dimp doueoù a gerzho dirazomp, rak
ar Moizez-mañ, an den en deus hor savet eus

Bro-Ejipt, n'ouzomp ket petra en deus.
24 Hag e lavaris dezho : Piv en deus aour? en em
zistagit dioutañ ha roit-eñ din ! Hag em eus
e daolet en tan, hag ez eo deuet er-maez al
leue-mañ !» 25 ha pa welas Moizez ar Bobl,
pegen laosk e oa ha penaos o laoske Aaron da
zismegañs o eneberien, 26 en em zalc'has Moizez
ouzh dor ar c'hamp hag e lavaras : «Neb a zo
evit an Aotrou, ganin !» Hag en em vodas
davetañ holl vibien Levi. 27 Hag e lavaras
dezho : «Evel-henn e komz an Aotrou, Doue
Israel : lakait pep hini e gleze ouzh e gostez ;
tremenit hag adtremenit a zor da zor er c'hamp,
ha lazhit, hemañ, e vreur, hemañ e geneil,
hemañ unan kar-nes dezhañ.» 28 Hag e reas
mibien Levi hervez lavar Moizez, hag
e kouezhas a dud en deiz-se war-dro tri mil den.
29 Hag e lavaras Moizez : «Kargit ho torn hiziv
evit an Aotrou, rak bet eo pep hini enep e vab
hag enep e vreur, hag e lakaio warnoc'h hiziv ur
bennozh.»

30 Hag antronoz e lavaras Moizez d'ar
Bobl : «Graet hoc'h eus ur pec'hed bras, met
bremañ ez an da bignat davet an Aotrou. Marse
e tic'haouin evit ho pec'hed.» 31 Hag e tistroas
Moizez davet an Aotrou, hag e lavaras :
«Siwazh ! pec'het he deus ar Bobl-mañ, pec'hed
bras ! Graet o deus un doue aour ! 32 ha bremañ,
hag-eñ e pardoni o fec'hed? Mar ne rez ket,
rask-me eus da levr, ac'h eus skrivet ! »
33 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez : «Neb
piv bennak en devo pec'het ouzhin a raskin eus
va levr ! 34 Bremañ, kae ! kas ar Bobl d'al lec'h
em eus lavaret dit : emañ va Ael o kerzhout ez
raok, ha d'an deiz a gastiz e rin dezho
dic'haouiñ o fec'hed.» 35 Hag e skoas an Aotrou
war ar Bobl, dre m'o devoa graet al leue en
devoa graet Aaron.

33 Diviz etre Moizez hag an Aotrou.

1 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Kae ! pign ac'halen, te hag ar Bobl ac'h eus
savet eus Bro-Ejipt, war-zu ar vro am eus touet
da Abraham, da Izaak ha da Yakob, en ur
lavarout : D'az lignez he roin ; 2 hag e kasin ez
raok un Ael ac'h argaso Kanaaniz, Amoriz,
Hitiz, Pereziz, Heviz, Jebousiz, 3 war-zu ur vro
o tiverañ laezh ha mel ; met ne gerzhin ket en
ho touez, rak ur Bobl kalet he c'hilpenn ez
out-te ! Da echuiñ a rajen war an hent !»
4 Hag e klevas ar Bobl ar gomz drouk-mañ, hag
e rejont kañv, ha ne lakaas den e vraverioù
warnañ.

5 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Lavar da vibien Israel : C'hwi a zo ur Bobl
kalet ho kilpenn ; ur predig ouzhpenn hag
e saven en ho touez evit hoc'h echuiñ.
ha bremañ, diskenn da vraverioù diwarnout,
hag e ouezin petra ober dit.» 6 Hag en em
zibourc'has mibien Israel eus o braverioù
o devoa abaoe menez Horeb. 7 ha Moizez
a gemeras an Deltenn hag he stignas evitañ
er-maez ar c'hamp, pelloc'h eget ar c'hamp ; hag
he gervel a reas Teltenn an Emgav ; ha neb
a c'houlennatae an Aotrou a yae da Deltenn an
Emgav, a oa er-maez eus ar c'hamp. 8 ha paz ae
Moizez d'an Deltenn e save an holl dud hag en
em zalc'he pep hini war dreuzoù e dinell, hag
e sellent war-lerc'h Moizez ken na veze aet en
Deltenn. 9 ha paz errue Moizez en Deltenn,
e tiskenne ar peul koumoul, hag en em zalc'he
war dreuzoù an Deltenn ; hag e komze Doue
gant Moizez. 10 Hag e wele ar Bobl a-bezh, hag
ec'h azeulent, pep hini war dreuzoù e dinell.
11 Hag e komze an Aotrou gant Moizez, dremm
ouzh dremm, evel ma komz un den ouzh
e geneil. Hag e tistroe d'ar c'hamp ; hag
e servijer Josoua, mab Noun, paotr yaouank, ne
guitae ket eus diabarzh an Deltenn.
12 Hag e lavaras Moizez d'an Aotrou : «Sell ! Te
a lavar din : Sav ar Bobl-se ! ha ne roez ket din
da c'houzout piv a gasi ganin, hag e lavarez : da
anavezet em eus dre da anv, ha kavet ec'h eus
gras em daoulagad. 13 Ha bremañ, mar em eus
kavet gras ez taoulagad, gra din gouzout da
hentoù evit m'az anavezin ha ma kavin gras ez
taoulagad. Sell ! ez eo da Bobl ar
boblad-mañ !» 14 Hag e lavaras : «Me va-unan
ez in hag e roin diskuizh dit.» 15 Hag e lavaras
dezhañ : «Mar ne zeuez ket da-unan, ne savimp
ket ac'halen. 16 ha penaos e vo gouezet em eus
kavet gras ez taoulagad, me ha da Bobl, nemet
ha kerzhout a rafes ganimp? Hag e vezimp
dispar, me ha da Bobl, e-touez an holl bobloù
a zo war an douar?» 17 Hag e lavaras an Aotrou
da vMoizez : «Ya, an dra-se a lavarez a rin,
peogwir ec'h eus kavet gras ouzh va daoulagad,
ha da anavezout a ran dre da anv.»
18 Hag e lavaras : «Gra din eta gwelout da
C'hloar !» 19 Hag e lavaras : «Me a ray tremen

va holl vadelezh dirazout, hag e c'halvin anv an
Aotrou dirazout, rak gras a roan d'an hini
a garan, ha trugarez d'an hini a garan.»
20 Hag e lavaras : «Ne c'helli ket gwelout va
dremm, rak n'hell ket un den va gwelout
ha chom bev.» 21 Hag e lavaras an Aotrou :
«Setu ur plas em c'hichen ; en em zerc'hel a ri
war ar roc'h, 22 ha pa dremeno va c'hlod, az
lakain e faoutenn ar roc'h hag e lakain va dorn
warnout ken na vin tremenet. 23 Hag e tennin va
dorn, ha va gwelout a ri a-dreñv, met va dremm
ne weler ket.»

34 An Emglev adnevezet.

1 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Benañ a ri evidon div daolenn vaen evel ar re
gentañ, hag e skrivin war an taolennoù-se al
lavarioù a oa war an taolennoù kentañ ac'h eus
drailhet. 2 Bez pare a-benn beure, hag e pigni
d'ar beure war venez Sinai, ha va gortoz a ri
eno war benn ar menez. 3 ha den ne bigno ganit,
ha den ne vezo gwelet neblec'h war ar menez,
na deñved na saout o peuriñ a-dal d'ar
menez-mañ !»

4 Hag o vezañ benet div daolenn vaen evel
ar re gentañ, e savas abred Moizez diouzh ar
beure, hag e pignas war venez Sinai, evel m'en
devoa kemennet an Aotrou dezhañ.
Hag e kemeras en e zorn an div daolenn vaen.
5 Hag e tiskennas an Aotrou en ur goumoulenn,
hag en em zalc'has gantañ eno. Hag e pedas anv
an Aotrou. 6 Hag e tremenas an Aotrou dirazañ
hag e huchas : «Aotrou ! Aotrou ! Doue truezus,
trugarezus, gorrek da gounnariñ ha fonnus
a c'hras hag a fealded ; 7 mirout a ra e c'hras da
vilieroù, pardoniñ a ra fazioù, mankoù,
pec'hedoù, met o akuitañ ne ra ket ; kastizañ
a ra fazioù an tadoù war o mibien, ha war
vibien o mibien, re an trede hag ar pevare
rumm !» 8 Hag e hastas Moizez stouiñ d'an
douar hag azeuliñ. 9 Hag e lavaras : «Mar em
eus kavet gras ez taoulagad, Aotrou, deus eta,
Aotrou, en hon touez, rak ur Bobl kalet he
c'hilpenn eo homañ. Met pardoniñ a ri hor
fazioù, hor pec'hedoù, hag e ri ac'hanomp da
hêrezh.»

10 Hag e lavaras : «Setu ma'z an da zivizout
un emglev : dirak da holl Bobl e rin burzhudoù
evel n'eus ket bet graet neblec'h war an douar,
e pobl ebet. Hag e welo ar Bobl a-bezh emaout
en o zouez, ar pezh a ra an Aotrou, rak spontus
eo pezh a rin ganit ! 11 Mir evidout ar pezh
a gemennan dit hiziv. Ez an da argas a-dirazout
Amoriz, Kanaaniz, Hitiz, Pereziz, Heviz
ha Jebousiz. 12 Diwall da zivizout un emglev
gant annezidi ar vro emaout o vont enni, gant
aon na vefent ur pech en ho touez. 13 Met
o aoterioù a ziskarot, o feulvanoù a zrailhot,
hag o Aserim a droc'hot.

14 N'azeuli ket a zoue all, rak an Aotrou eo
Gwarizius e anv, un Doue gwarizius eo : 15 Na
ziviz ket a emglev gant annezad ar vro :
avoultriñ a reont war-lerc'h o doueoù hag
aberzhiñ d'o doueoù ; pedet e vefes da zebriñ
eus o aberzhoù, 16 hag e kemerfes eus
o merc'hed evit da vibien, hag avoultriñ a rafe
da verc'hed war-lerc'h o doueoù, hag e lakfent
da avoultriñ da vibien war-lerc'h o doueoù.

17 Doueoù teuz ne ri ket evidout.

18 Gouel ar bara-kan a viri ; seizh deiz-pad
e tebri bara-kan evel 'm eus kemennet dit, d'ar
mare, e miz Aviv, rak e miz Aviv e oas deuet
ermaez eus an Ejipt.

19 Pep kentañ-ganet a zo din ; pep loen par
kentañ-ganet : kole, oan ; 20 kentañ-ganet an
azen a zaspreni gant un oan, ha mar n'en
dasprenez ket e vo divellkeinet ganit. Pep mab
henañ eus da vibien a zaspreni, ha ne welot ket
va dremm dibourvez !

21 C'hwec'h deiz-pad e labouri, ha d'ar
seizhvet deiz e tiskuizhi ; e-kerzh an aradur
zoken hag an eost, e tiskuizhi.

22 Ha Gouel ar Sizhunioù a ri ivez, gant
preveudioù eost ar gwinizh, ha Gouel an
Trevadoù, da zibenn ar bloaz.

23 Teir gwezh ar bloaz e welo da holl
baotred dremm an Aotrou, Doue Israel. 24 Pan
argasi pobloù a-dirazout hag e ledanai da
harzoù, ne c'hoantaio den da zouar, pa bigni da
welout dremm an Aotrou, da Zoue, teir gwezh
ar bloaz.

25 Lidañ gant bara goet va gwad-aberzh ne ri
ket, ha ne chomo ket betek ar beure aberzh
gouel Pask.

26 Gwellañ preveudioù da zouar a zegasi da
di an Aotrou, da Zoue.

Ne boazhi ket ur menn gant laezh
e vamm.»

27 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Skriv evidout al lavarioù-mañ, rak hervez al
lavarioù-mañ e tivizan ganit un emglev, ha gant
Israel.» 28 Hag e voe eno gant an Aotrou
daou-ugent devezh ha daou-ugent nozvezh.
Bara ne zebras ket, dour n'evas ket ; hag
e skrivas war an taolennoù lavarioù an emglev,
dek lavarenn.

29 Hag evel ma tiskenne Moizez eus menez
Sinai, ha div daolenn an Testeni e dorn Moizez
pa ziskenne eus ar menez, Moizez ne ouie ket
e oa skinus kroc'hen e zremm, abaoe m'en
devoa komzet gant Doue. 30 Hag e welas Aaron
hag holl vibien Israel Moizez, ha setu ma oa
skinus kroc'hen e zremm, hag o devoe aon da
dostaat outañ. 31 Hag o gervel a reas Moizez,
hag e tistroas davetañ Aaron hag an holl briñsed
a oa er gumuniezh, hag e komzas Moizez outo.
32 ha goude-se e tostaas holl vibien Israel, hag
e kemennas dezho holl bezh en devoa lavaret an
Aotrou dezhañ war venez Sinai.
33 Hag e paouezas Moizez da gomz ganto, hag
e lakaas war e zremm ur ouel. 34 Ha paz ae
Moizez dirak an Aotrou evit komz gantañ,
e tenne ar ouel kent dont er-maez, ha pa zeue
er-maez, e lavare da vibien Israel ar pezh a veze
kemennet dezhañ. 35 Hag e wele mibien Israel
dremm Moizez, ha penaos e oa skinus kroc'hen
dremm Moizez hag ec'h adlakae Moizez ar ouel
war e zremm, kent mont da gomz outañ.

35 Danvezioù-labour.

1 Hag e vodas Moizez holl gumuniezh
mibien Israel, hag e lavaras dezho : «Sed amañ
pezh en deus gourc'hemennet an Aotrou da
ober : 2 C'hwec'h deiz-pad e reot labour, met ar
seizhvet deiz a vo evidoc'h santel, ur sabad,
gouel-berz evit an Aotrou. Neb a ray ennañ
labour a varvo. 3 Ne vo ket enaouet a dan e nep
hini eus ho chomlec'hioù da zeiz ar sabad.»

4 Hag e komzas Moizez ouzh holl
gumuniezh mibien Israel, en ur lavarout : «Setu
ar pezh en deus gourc'hemennet an Aotrou :
lavaret en deus : 5 Kemerit eus du-se profoù evit
an Aotrou ; an dud a galon vat a zegaso profoù
d'an Aotrou : aour, arc'hant, arem ; 6 moug,
limestra, skarleg, lin ha blev-givri ; 7 krec'hin
meot ruziet, krec'hin delfined ha koad kasia ;
8 eoul evit ar gouleier, balzamoù evit an eoul
sakr hag evit an ezañs frondus ; 9 mein oniks,
mein-sterniañ evit an efod hag evit ar brennid.
10 An holl dud ampart ha kalonek ac'hanoc'h
a zeuio hag a ray an holl bezh en deus
gourc'hemennet an Aotrou : 11 Chomlec'h,
Teltenn, toenn, krigi, plenk, sparloù, peulioù,
sichennoù ; 12 an Arc'h hag he barennoù, ar
goulc'her, hag ar ouel-warez ; 13 an daol, he
barennoù, hec'h holl veselioù, hag ar
bara-bezañs ; 14 ar c'hantolor da c'houlaouiñ hag
e bezioù, ar gouleier hag an eoul da
c'houlaouiñ ; 15 aoter an ezañs hag he barennoù,
eoul an oleviadur hag an ezañs frondus, rideoz
toull-dor ar Chomlec'h ; 16 aoter an holloskadoù
hag ar gael arem he devo, he barennoù hag
hec'h holl arrebeuri, al laouer gant he diazez ;
17 gouelioù ar porzh, e beulioù gant pep
a sichenn ha rideoz dor ar porzh ; 18 pikedoù ar
Chomlec'h ha pikedoù ar porzh gant o c'herdin ;
19 ar gwiskamantoù-lid evit lidañ er santual :
gwiskamantoù santel Aaron ar beleg
ha gwiskamantoù e vibien evel beleien.»

20 Hag ez eas kuit holl gumuniezh mibien
Israel a-zirak Moizez. 21 Hag ez eas pep hini,
hervez m'hen douge e galon, pep hini hervez
mennantez e spered, da gas profoù d'an Aotrou
evit ober Teltenn an Emgav, hec'h holl servijoù
ha gwiskamantoù ar santual. 22 Hag ez errue
paotred ha merc'hed, neb en devoa mennantez
vat, da zegas kelc'hennoù, pommelloù,
gwalinier, ruilhennoù, kement tra aour a oa,
ha pep hini a rae ul luskadenn gant an aour
dirak an Aotrou. 23 ha neb en devoa moug,
limestra, skarleg, lin, blev-givri, krec'hin meot
ruziet pe krec'hin delfined, o c'hasas. 24 Neb
a rae ur prof arc'hant pe arem a zegase
e brofadenn d'an Aotrou, ha neb en devoa koad
kasia evit an holl labourioù a oa da ober, en
degas a rae. 25 Hag an holl wragez ampart
a galon gant o daouarn a nezas, hag e tegasjont
ar pezh o devoa nezet : moug, limestra, skarleg
ha lin ; 26 an holl wragez, douget o c'halon d'an
ampartiz-mañ, a nezas blev-givri. 27 Hag ar
briñsed a zegasas mein oniks ha mein-sterniañ
evit an efod hag evit ar brennid ; 28 ha balzamoù,
hag eoul evit goulaouiñ, evit eoul an oleviadur
hag evit an ezañs frondus. 29 Ha pep paotr
ha plac'h o devoa mennantez vat da gas evit an

holl labourioù en devoa gourc'hemennet an
Aotrou da ober dre vMoizez a zegase, e-touez
mibien Israel, gant mennantez vat, d'an Aotrou.
30 Hag e lavaras Moizez da vibien Israel :
«Sellit ! galvet en deus an Aotrou dre e anv
Betsaleel, mab Ouri, mab Hour, eus meuriad
Youda, 31 hag e garget a spered Doue, ampartiz,
poell ha skiant e pep micher, 32 evit ijinañ an
traoù, labourat war an aour, war an arc'hant
ha war an arem, 33 benañ mein-sterniañ, kizellañ
koad, labourat war bep micher arzour.
34 Hag evit kelenn en deus hemañ un donezon en
e galon, hag Ooliab, mab Ahisamec'h, eus
meuriad Dan. 35 Karget int bet a ampartiz evit
ober a bep seurt labour, micherour hag arzour,
pallenner gant moug, limestra, skarleg ha lin,
ha gwiader, evit ober an holl vicherioù hag evit
ijinañ an traoù.

36 Ar Chomlec'h graet : koadaj ha stignoù.

1 Hag e labouras Betsaleel hag Ooliab
ha kement den ampart en devoa lakaet an
Aotrou ampartiz ha poell ennañ da c'houzout
ober pep tra e servij ar santual, war holl bezh
a c'hourc'hemenne an Aotrou. 2 Hag e c'halvas
Moizez Betsaleel hag Ooliab, ha kement den
ampart en devoa lakaet an Aotrou ampartiz en
e galon, neb a oa douget e galon da gregiñ gant
al labour a oa da ober. 3 Hag e kemerjont a-zirak
Moizez an holl brofoù degaset gant mibien
Israel evit ober labourioù ar santual a oa da
ober, hag e voe degaset dezhañ c'hoazh, brokus,
bep beure. 4 Met mont a reas an holl
vicherourien a rae labour war ar santual, pep
hini o kuitaat pezh a rae, 5 da gomz ouzh
Moizez en ur lavarout : «Kalz re emañ an dud
o tegas, re evit seveniñ al labour en deus
gourc'hemennet an Aotrou ober.»
6 Hag e kemennas Moizez embann un urzh dre
ar c'hamp da lavarout : «Paotr ha plac'h ne raint
ken a labour, da brofañ d'ar santual.»
Hag e paouezas an dud da zegas. 7 Danvez
a-walc'h a oa evit an holl labourioù da ober, hag
en tu-hont.

8 Hag e reas, an holl re ampartañ ha kalonek
da labourat war o micher, ar Chomlec'h : dek
stign a lin plañsoned, moug, limestra ha skarleg
ha kerubined, un oberenn arzel, a voe graet.
9 Hag ur stign a oa eizh warn-ugent ilinad, hag
al ledander, pevar ilinad pep stign : memes
ment evit pep stign. 10 Hag e voe juntet pemp
stign an eil ouzh egile, ha pemp stign juntet an
eil ouzh egile. 11 Hag e voe graet stagelloù moug
ouzh bevenn ar stign kentañ, e dibenn ar
juntadur, ha kemend-all a voe graet ouzh
bevenn ar stign diwezhañ, er juntadur all.
12 Hanter-kant stagell a voe graet ouzh ar stign
kentañ, hag hanter-kant stagell a voe graet ouzh
dibenn ar stign a oa er juntadur all,
keñver-ouzh-keñver ar stagelloù an eil ouzh
eben. 13 Hag e voe graet kanter-kant krog aour,
hag e voe juntet ar stignoù an eil ouzh egile
gant ar c'hrigi. Hag e voe ar Chomlec'h en ur
pezh.

14 Hag e voe graet stignoù blev-givri evit an
Deltenn war ar Chomlec'h : unnek stign a voe
graet. 15 Hed ur stign, tregont ilinad, ha pevar
ilinad ledander ; memes ment evit an unnek
stign. 16 Hag e voe juntet pemp stign a-gevret
ha c'hwec'h stign a-gevret ; 17 hag e voe graet
stagelloù : hanter-kant ouzh bevenn ar stign
diwezhañ eus ar juntadur, ha hanter-kant stagell
a voe graet ouzh bevenn stign an eil juntadur ;
18 hag e voe graet krigi arem, hanter-kant, evit
juntañ an Deltenn da vout en ur pezh ; 19 hag
e voe graet un doenn evit an Deltenn gant
krec'hin meot ruziet, hag un doenn a grec'hin
delfined war-benn.

20 Hag e voe graet plenk evit ar Chomlec'h
gant koad kasia, en o sav, 21 dek ilinad hed ur
frammoù, hag un ilinad hanter ledander ur
framm ; 22 daou zalc'h da bep framm, empret an
eil gant egile : evel-se e voe graet evit pep
framm eus ar Chomlec'h. 23 Hag e voe graet,
a blenk evit ar Chomlec'h, ugent framm war-zu
an Negev, ouzh ar c'hreisteiz ; 24 ha daou-ugent
sichenn arc'hant a voe graet dindan an ugent
framm, div sichenn dindan pep framm evit an
daou zalc'h. 25 Hag evit tu all ar Chomlec'h,
war-zu an hanternoz, e voe graet ugent framm,
26 hag o-daou-ugent sichenn arc'hant, div
sichenn dindan ur framm. 27 Hag evit tu dreñv ar
Chomlec'h, war-zu ar mor, e voe graet c'hwec'h
framm. 28 Ha daou framm a voe graet evit
kognoù ar Chomlec'h, tu-dreñv. 29 Hag e voent
gevellet adalek traoñ, kevredet e oant a-grenn
betek ar penn, betek al lagadenn gentañ :
evel-se e voent graet o-daou, evit an daou gogn.

30 Hag e voe eizh framm gant o sichennoù
arc'hant, c'hwezek sichenn, pep a ziv sichenn
dindan pep framm. 31 Hag e voe graet sparloù
koad kasia : pemp evit plenk kostez kentañ ar
Chomlec'h, 32 ha pemp sparl evit plenk eil kostez
ar Chomlec'h, ha pemp sparl evit plenk ar
Chomlec'h en tu-dreñv, war-zu ar mor.
33 Hag e voe graet ar sparl kreiz evit sparlañ er
c'hreiz ar plenk eus an eil penn d'egile. 34 Hag ar
plenk a voe induet gant aour, hag o lagadennoù
a voe graet en aour, evit lojañ ar sparloù, hag
e voe induet ar sparloù gant aour.

35 Hag e voe graet ar ouel gant moug,
limestra, skarleg ha lin plañsonet : ul labour
arzel a voe hec'h ober, gant kerubined.
36 Graet e voe eviti pevar feul kasia induet gant
aour, hag o c'hlochedoù a oa en aour, hag e voe
teuzet eviti peder sichenn arc'hant. 37 Hag e voe
graet ur rideoz evit antre an Deltenn gant moug,
limestra, skarleg ha lin plañsonet : ul labour
a vroderezh ; 38 hag e voe graet peulioù, pemp,
gant klochedoù, induet ar pennoù hag an
triklennoù gant aour. Hag o sichennoù, pemp,
a voe en arem.

37 Arrebeuri.

1 Hag e reas Betsaleel an Arc'h gant koad
kasia, daou ilinad hanter a hed hag un ilinad
hanter a led hag un ilinad hanter uhelder.
2 Hag e voe induet gant aour glan diabarzh
ha diavaez ; hag e reas outi ur rizenn aour
tro-dro. 3 Hag e teuzas eviti peder walenn aour
ouzh he fevar droad : div walenn ouzh un tu
ha div walenn ouzh an tu all. 4 Hag e reas
sparloù koad kasia a induas gant aour.
5 Hag e lakaas ar sparloù er gwalennoù ouzh
kostezioù an Arc'h evit dougen an Arc'h.
6 Hag e reas ar goulc'her gant aour, daou ilinad
hanter a hed hag un ilinad hanter a led.
7 Hag e reas daou gerubin aour : o goveliañ
a reas ouzh daou benn ar goulc'her,
8 ur c'herubin ouzh ar penn, ac'halen, ur
c'herubin ouzh ar penn, alese : diouzh ar
c'holoenn e reas ar gerubined, ouzh an daou
benn anezhi. 9 Hag edo ar gerubined o tisplegañ
o eskell war grec'h, o reiñ goudor gant
o divaskell a-us d'ar goulc'her, o dremmoù an
eil war-zu egile, ha war-zu ar goulc'her e oa
dremmoù ar gerubined.

10 Hag e reas an daol e koad kasia, daou
ilinad a hed, hag un ilinad a led, hag un ilinad
hanter uhelder. 11 Hag induet e voe gant aour
glan, ha graet outi ur rizenn aour tro-dro.
12 Hag e reas outi ur stern, treuz ur palvad,
tro-dro, hag e reas ur rizenn aour ouzh ar stern,
tro-dro. 13 Hag e teuzas eviti peder gwalenn aour
hag e lakaas ar gwalennoù ouzh ar pevar c'horn,
ouzh ar pevar droad. 14 E-keñver ar stern e oa ar
gwalennoù da lojañ ar sparloù evit dougen an
daol. 15 Hag e voe graet sparloù a goad kasia,
hag induet e voent gant aour, evit dougen an
daol. 16 Hag e voe graet al listri da vezañ war an
daol : skudelloù, pladoù, bolennoù hag hanafioù
evit ober skuilhadennoù, en aour glan.

17 Hag e voe graet ar c'hantolor en aour
glan ; goveliet e voe ar c'hantolor : e gef,
skourroù, nozelennoù, broñsennoù, bleunioù,
a voe a-bezh gantañ. 18 C'hwec'h skourr a zeue
eus e gostezioù : tri skourr-kantolor eus ur
c'hostez, ha tri skourr-kantolor eus ar c'hostez
all. 19 Teir nozelenn-alamandez ouzh ur skourr
gant pep a vroñsenn ha bleunienn, ha teir
nozelenn-alamandez ouzh ur skourr gant pep
a vroñsenn ha bleunienn, hag evel-se evit ar
c'hwec'h skourr o tont eus ar c'hantolor.
20 Hag ar c'hantolor en devoa peder
nozelenn-alamandez gant broñsennoù
ha bleunioù, 21 ur vroñsenn dindan daou skourr,
a-bezh ganto, hag ur vroñsenn dindan daou
skourr, a-bezh ganto, hag ur vroñsenn dindan
daou skourr, a-bezh ganto : evit ar c'hwezh
skourr a zeue dioutañ. 22 Broñsennoù
ha skourroù, a-bezh gantañ e voent, holl
goveliet asambles, en aour glan. 23 Hag e voe
graet ar gouleier : seizh, gant piñsetez
ha luduegoù, en aour glan. 24 Gant un talant aour
glan e voe graet, gant e holl draoù.

25 Hag e voe graet aoter an ezañs e koad
kasia, eus un ilinad a hed hag un ilinad a led,
karrezek, ha daou ilinad uhelder ; a-bezh ganti
e voe he c'hornioù. 26 Hag e voe induet gant aour
glan, he gorre hag he zalbennoù tro-dro hag he
c'hornioù ; hag e voe graet outi ur rizenn aour
tro-dro. 27 ha div walenn aour a reas dezhi
dindan he rizenn war he daou gostez, war he
daou du, da lojañ ar sparloù evit he dougen.
28 Hag e reas sparloù e koad kasia, a induas gant
aour. 29 Hag e voe graet eoul an oleviadur santel,

hag an ezañs frondus glan, evel ma ra ul louzaouer.

38 Aoter - laouer - porzh - dispignoù.

1 Hag e voe graet aoter an holloskadoù e koad kasia : pemp ilinad a hed ha pemp ilinad a led, karrezek, ha tri ilinad uhelder. 2 Hag e voe graet he c'hornioù ouzh he fevar c'horn : a-bezh ganti e oa he c'hornioù, hag e voe induet gant arem. 3 Hag e voe graet holl vinvioù an aoter, ar c'helornioù, ar palioù, ar sparfoù, ar fourchetezoù, al loskerioù ; an holl draoù-mañ a voe graet en arem. 4 Hag e voe graet ouzh an aoter ur gael, evel ma vez graet treilhoù arem, dindan he gourem, adalek an traoñ betek hec'h hanter. 5 Hag e voe teuzet peder gwalenn ouzh pevar dibenn ar gael arem, evit lojañ sparloù. 6 Hag e voe graet sparloù e koad kasia, hag e voent induet gant arem, 7 hag e voe bountet ar sparloù er gwalennoù ouzh kostezioù an aoter evit he dougen. Kleuz, gant plenk, e oa bet graet.

8 Hag e voe graet al laouer en arem gant he diazez arem, gant melezourioù ar merc'hed, dastumet ganto war dreuzoù Teltenn an Emgav.

9 Hag e voe graet ar porzh ouzh tu an Negev, ouzh ar c'hreisteiz, ha gouelioù ar porzh gant lin plañsonet, o devoa kant ilinad. 10 O feulioù, ugent ; ha sichennoù, ugent, en arem ; ha klochedoù ar peulioù, koulz hag an triklennoù, en arc'hant. 11 Tu an hanternoz en devoa kant ilinad, gant peulioù, ugent, ha sichennoù, ugent, en arem. Klochedoù ar peulioù hag an triklennoù, en arc'hant. 12 Tu ar mor en devoa gouelioù war hanter-kant ilinad, gant peulioù, dek, ha sichennoù, dek ; klochedoù ar peulioù hag an triklennoù, en arc'hant. 13 Ha tu ar reter, er sav-heol, en devoa hanter-kant ilinad ; 14 gouelioù, war bemzek ilinad, he devoa ar gazel, gant ar peulioù, tri, hag ar sichennoù, teir. 15 Hag ar gazel all, pa oa unan a bep tu eus dor ar porzh, he devoa gouelioù war bemzek ilinad, gant peulioù, tri, hag o sichennoù, teir. 16 Holl ouelioù ar porzh, tro-war-dro, a oa a lin plañsonet. 17 Sichennoù ar peulioù a oa en arem, ha klochedoù ar peulioù gant an triklennoù, en arc'hant, induet o fennoù gant arc'hant ; triklennoù arc'hant o devoa holl beulioù ar porzh. 18 Ha rideoz dor ar porzh a voe graet e broderezh gant moug, limestra, skarleg ha lin plañsonet : ugent ilinad a hed, hag e uhelder war ledander (ar porzh), pemp ilinad, evel gouelioù ar porzh, 19 gant peulioù, pevar, ha sichennoù, peder, en arem, ha klochedoù, en arc'hant ; hag e voe induet ar pennoù hag an triklennoù gant arc'hant. 20 Hag holl bikedoù ar Chomlec'h hag ar porzh tro-dro a oa en arem.

21 Setu kontoù ar Chomlec'h, Chomlec'h an Testeni, a voe kontet war urzh Moizez, dre servijoù al levidi, dre zorn Itamar, mab Aaron ar beleg. 22 Betsaleel, mab Ouri, mab Hour, eus meuriad Youda, en devoa graet holl bezh en devoa gourc'hemennet an Aotrou da vMoizez, 23 ha gantañ Ooliab, mab Ahisamec'h, eus meuriad Dan artizan hag arzour ha pallenner war voug, limestra, skarleg ha lin.

24 An holl aour implijet evit al labour gant holl labourioù ar Santual, a oa aour profet : nav talant warn-ugent ha seizh kant tregont sikl, eus sikl ar Santual ; 25 hag an arc'hant, eus kontoù ar gumuniezh, a voe kant talant ha seitek kant pemzek sikl ha tri ugent, eus sikl ar Santual. 26 Ur beka dre benn, un hanter sikl eus sikl ar Santual, a oa bet digant pep den tremenet evit an niveradeg, adalek an oad a ugent vloaz, hag ouzhpenn, digant c'hwec'h kant tri mil pemp kant hanter. 27 Hag e oa bet kant talant arc'hant evit teuziñ sichennoù ar Santual ha sichennoù ar ouel, kant sichenn, kant sichenn evit kant talant, un talant dre sichenn. 28 Gant ar seitek kant pemzek (sikl) ha tri-ugent e oa bet graet klochedoù evit ar peulioù, hag induet o fennoù, ha graet triklennoù evito. 29 Hag arem profet : dek ha tri-ugent talant ha daou vil pevar c'hant sikl. 30 Hag e oa bet graet gantañ sichennoù antre an Deltenn-Emgav, an aoter arem, ar gael arem he devoa, hag holl draoù an aoter, 31 ha sichennoù ar porzh tro-dro, ha sichennoù dor ar porzh, hag holl bikedoù ar Chomlec'h, gant holl bikedoù ar porzh tro-dro.

39 Gwiskamantoù.

1 Ha gant ar moug, al limestra, ar skarleg e voe graet ar gwiskamantoù-lid evit servij ar Santual : graet e voe gwiskamantoù santel evit Aaron, evel m’en devoa gourc'hemennet an Aotrou da vMoizez. 2 Graet e voe an efod, en aour, moug, limestra, skarleg ha lin plañsonet. 3 Hag e voe pladet laonennoù aour, ha troc'het neudennoù da gemmeskañ gant ar moug, gant

al limestra, gant ar skarleg ha gant al lin :
labour arzel. 4 Skoargennoù a voe graet dezhañ,
gant stagoù : ouzh an daou benn e voe staget.
5 Ha skerb an efod, warnañ, a-bezh gantañ, a oa
graet gant aour, moug, limestra, skarleg ha lin
plañsonet, evel m'en devoa gourc'hemennet an
Aotrou da vMoizez.

6 Hag e voe labouret ar vein oniks, sternet
e lagadoù aour, engravet evel ma'z engraver
sielloù, gant anvioù mibien Israel ; 7 hag e voe
lakaet ar re-mañ war skoargennoù an efod :
mein-eñvor evit mibien Israel, evel m'en devoa
gourc'hemennet an Aotrou da vMoizez.

8 Hag e voe graet ar brennid, labour arzel,
evel ma oa bet graet an efod, gant aour, moug,
limestra, skarleg ha lin plañsonet. 9 Karrezek
e oa, ha doublañ a rejont ar brennid : ur
rahouennad a hed hag ur rahouennad a led,
doublet. 10 Hag e voe sternet ennañ peder renkad
mein : ur renkad : ruzvaen, topaz, emrodez,
renkad kentañ ; 11 hag an eil renkad skarbouklez,
safir, diamant ; 12 hag an deirvet renkad : opal,
agatez, ametist ; 13 hag ar bedervet renkad :
aour-vaen, oniks, yalp, kelc'hiet a lagadoù aour
sterniet enno. 14 Hag ar vein o devoa anvioù
mibien Israel, o daouzek anv, engravet evel
sielloù pep hini e anv evit an daouzek meuriad.

15 Hag e voe graet war ar brennid
chadennoùigoù plezhet, graet evel
tortisadennoù, gant aour glan. 16 Hag e voe graet
div lagadenn aour ha div walenn aour, ha lakaet
an div walenn ouzh daou zibenn ar brennid ;
17 hag e voe lakaet an div dortisadenn aour ouzh
an div walenn, ouzh pennoù ar brennid.
18 ha daou benn an div tortisadennoù a voe
lakaet ouzh an div lagadenn, hag e voent lakaet
war skoargennoù an efod, a-ziaraok.
19 Hag e voe graet div walenn aour, hag o lakaet
ouzh daou benn ar brennid, ouzh ar vevenn, en
tu-hont d'an efod, en diabarzh. 20 Hag e voe
graet div walenn aour hag o lakaet ouzh div
skoargenn an efod, e traoñ, war an tu-raok,
a-geñver d'ar stagell, uheloc'h eget skerb an
efod. 21 Hag e voe staget ar brennid dre
e walinier ouzh gwalinier an efod gant ur
gordennig moug evit bezañ war skerb an efod,
hag e voe difiñv ar brennid ouzh an efod, evel
m'en devoa kemennet an Aotrou da vMoizez.

22 Hag e voe graet sae an efod, graet gant ur
gwiader en he fezh gant moug. 23 Toull ar sae, en
he c'hreiz, evel digor un hobregon. Ur vevenn
en devoa an digor tro-war-dro, ma na fregje ket.
24 Hag e voe graet ouzh gouremoù ar sae
greunadez moug, limestra, skarleg ruz, (lin)
plañsonet. 25 Hag e voe graet kleierigoù aour
glan, ha lakaet ar c'hleierigoù etre ar greunadez,
ouzh gouremoù ar sae, tro-war-dro etre ar
greunadez : 26 ur c'hloc'hig, ur c'hreunadezenn,
ur c'hloc'hig, ur c'hreunadezenn, ouzh
gouremoù ar sae tro-war-dro, evit al lidoù, evel
m'en devoa gourc'hemennet an Aotrou da
vMoizez.

27 Hag e voe graet tonegoù lin, graet gant
gwiaderien, evit Aaron hag e vibien, 28 hag an
tulbanoù lin, ha gwarnisadurioù ar mintroù lin,
ha brageier lin gant lin plañsonet, 29 ha gourizoù
lin plañsonet, moug, limestra, skarleg-ruz :
labour pallenner, evel m'en devoa kemennet an
Aotrou da vMoizez.

30 Hag e voe graet talgen ar gurunenn santel
en aour glan, ha skrivet warni, skritur engraver
sielloù : «Santel d'an Aotrou» ; 31 hag e voe
lakaet outi ur gordennig moug evit he lec'hiañ
war an tulban, ouzh krec'h, evel m'en devoa
gourc'hemennet an Aotrou da vMoizez.

32 Hag e voe peurc'hraet holl labour ar
Chomlec'h, an Deltenn-Emgav. Hag o devoa
graet mibien Israel a-grenn evel m'en devoa
kemennet an Aotrou da vMoizez ; evel-se
o devoa graet.

33 Hag e tegasjont ar Chomlec'h da
vMoizez, an Deltenn hag hec'h holl draoù :
klochedoù, plenk, sparloù, peulioù
ha sichennoù, 34 an doenn a grec'hin meot ruziet,
an doenn a grec'hin delfined hag ar ouel-warez,
35 Arc'h an Testeni gant he barennoù hag he
goulc'her, 36 an daol gant hec'h holl vinvioù hag
ar bara-bezañs, 37 ar c'hantolor glan gant
e c'houleier, gouleier da renkañ, e holl bezioù,
hag eoul da c'houlaouiñ, 38 an aoter aour, eoul an
ezañs, an ezañs frondus, hag ar rideoz war
dreuzoù an Deltenn, 39 an aoter arem hag ar gael
arem he devoa, he barennoù hag hec'h holl
draoù, al laouer hag he diazez, 40 gouelioù ar
porzh, e beulioù, e sichennoù ; rideoz dor ar
porzh, ar c'herdin, ar pikedoù, hag an holl draoù
evit servij Chomlec'h Teltenn an Emgav ;

41 ar gwiskamantoù-lid evit servij ar Santual,
gwiskamantoù santel Aaron, ar beleg,
ha gwiskamantoù e vibien beleien ; 42 an holl
evel m'en devoa gourc'hemennet an Aotrou da
vMoizez e reas mibien Israel, an holl labour.
43 Hag e welas Moizez an holl labourioù o devoa
graet : evel m'en devoa kemennet an Aotrou
e oa bet graet. Hag o bennigañ a reas Moizez.

40 Dedi.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 2 «Da zeiz kentañ ar miz, er
c'hentañ eus ar miz, e savi Chomlec'h Teltenn
an Emgav. 3 Hag e lakai e-barzh Arc'h an
Testeni, hag e c'holoi an Arc'h gant ar ouel.
4 Hag e tegasi an daol, a renki kempenn ; hag
e tegasi ar c'hantolor hag ec'h enaoui
e c'houleier, 5 hag e lakai aoter aour an ezañs
dirak Arc'h an Testeni, hag e lakai ar rideoz war
dreuzoù ar Chomlec'h. 6 Hag e lakai aoter an
holloskadoù dirak treuzoù Chomlec'h Teltenn
an Emgav. 7 Hag e lakai al laouer etre Teltenn an
Emgav hag an aoter, hag e lakai enni dour.
8 Hag e lakai ar porzh tro-dro, hag e lakai rideoz
dor ar porzh. 9 Hag e kemeri eoul an oleviadur,
hag ec'h olevi ar Chomlec'h hag holl bezh a vo
ennañ, hag e santelaat a ri gant e holl draoù hag
e vo santel. 10 Hag ec'h olevi aoter an
holloskadoù hag hec'h holl vinvioù ; santelaat
a ri an aoter hag e vo an aoter santel-santelañ.
11 Hag ec'h olevi al laouer hag he diazez hag he
santelai. 12 Hag e tostai Aaron hag e vibien betek
treuzoù Teltenn an Emgav hag o gwalc'hi en
dour. 13 Hag e wiski Aaron gant e wiskamantoù
santel, hag hen olevi hag hen santelai, hag e vo
beleg din. 14 E vibien ivez a dostai, a wiski gant
tonegoù, 15 hag a olevi evel m'az poa olevet
o zad, hag e vezint beleien din, hag o devo an
oleviadur ar velegiezh peurbad, a rumm da
rumm.

16 Hag e reas Moizez pep tra evel m'en
devoa gourc'hemennet an Aotrou dezhañ :
evel-se e reas. 17 Ha d'ar miz kentañ eus an eil
bloaz, d'ar c'hentañ eus ar miz, e voe savet ar
Chomlec'h. 18 Hag e savas Moizez ar Chomlec'h,
hag e lakaas e sichennoù, hag e lakaas e blenk,
hag e lakaas e sparloù, hag e savas e beulioù.
19 Hag e tispakas an Deltenn war ar Chomlec'h,
hag e lakaas toenn an Deltenn warni evel m'en
devoa gourc'hemennet an Aotrou da vMoizez.
20 Hag e kemeras hag e lakaas an Testeni en
Arc'h, hag e lakaas ar sparloù ouzh an Arc'h,
hag e lakaas ar goulc'her war an Arc'h,
war-benn. 21 Hag e tegasas an Arc'h d'ar
Chomlec'h, hag e lakaas ar ouel-warez d'ober
gwarez war Arc'h an Testeni, evel m'en devoa
gourc'hemennet an Aotrou da vMoizez.
22 Hag e lakaas an daol e Teltenn an Emgav, war
gostez ar Chomlec'h, ouzh an hanternoz, en
diavaez d'ar ouel. 23 Hag e renkas warni,
kempenn, bara-bezañs, evel m'en devoa
gourc'hemennet an Aotrou da vMoizez.
24 Hag e lakaas ar c'hantolor e Teltenn an
Emgav, a-dal d'an daol, war gostez ar
Chomlec'h, ouzh an Negev. 25 Hag ec'h enaouas
ar gouleier dirak an Aotrou, evel m'en devoa
gourc'hemennet an Aotrou da vMoizez.
26 Hag e lakaas an aoter aour e Teltenn an
Emgav, dirak ar ouel. 27 Hag e tevas warni ezañs
frondus, evel m'en devoa gourc'hemennet an
Aotrou da vMoizez. 28 Hag e lakaas ur rideoz
ouzh dor ar Chomlec'h. 29 Hag aoter an
holloskadoù a lakaas war dreuzoù Chomlec'h
Teltenn an Emgav, hag e kinnigas warni un
holloskad hag ur brofadenn evel m'en devoa
gourc'hemennet an Aotrou da vMoizez.
30 Hag e lakaas al laouer etre Teltenn an Emgav
hag an aoter, hag e lakaas e-barzh dour d'en em
welc'hiñ. 31 Hag e walc'he gantañ Moizez hag
Aaron hag e vibien, o daouarn hag o zreid.
32 Paz aent da Deltenn an Emgav, ha pa dostaent
ouzh an aoter, en em walc'hent, evel m'en
devoa gourc'hemennet an Aotrou da vMoizez.
33 Hag e voe savet ar porzh tro-war-dro d'ar
Chomlec'h ha d'an aoter, ha lakaet ar rideoz
ouzh dor ar porzh. Hag e voe disoc'h Moizez
gant e labour.

34 Hag e c'holoas ar goumoulenn Teltenn an
Emgav, ha klod an Aotrou a leunias ar
Chomlec'h. 35 Ha n'halle ket Moizez mont da
Deltenn an Emgav, rak chom a rae warni ar
goumoulenn. 36 Ha pa save ar goumoulenn diwar
ar Chomlec'h, e tigampe mibien Israel : bep taol
e tigampent. 37 Mar ne save ket ar goumoulenn,
ne zigampent ket, a-barzh an deiz ma save.
38 Rak koumoulenn an Aotrou a veze war ar
Chomlec'h e-pad an deiz, ha tan a veze e-kerzh
an noz enni, ouzh daoulagad holl Di Israel,
bewezh ma tigampent.

Levr al Leviegezh

1 Holloskadoù.

1 Hag o vezañ galvet Moizez, e komzas an
Aotrou outañ eus Teltenn an Emgav, en ur
lavarout : 2 «Komz ouzh mibien Israel ha lavar
dezho : An hini ac'hanoc'h en devo da ober ur
brofadenn d'an Aotrou eus ul loen, gant chatal
bras pe vihan, a ray e brofadenn : 3 Ma ra un
holloskad en ur ginnig eus e chatal bras eo ur
mal disi a ginnigo ; war dreuzoù Teltenn an
Emgav e ray e ginnigadur, m'en devo grad-vat
dirak an Aotrou. 4 Hag e harpo e zorn war benn
al loskaberzh, a vo grataet da zic'haouiñ evitañ.
5 Hag e lidlazho ul leue dirak an Aotrou, hag
e kinnigo mibien Aaron, ar veleien, ar gwad, en
ur sparfañ ar gwad-se ouzh an aoter
tro-war-dro, an hini a zo war dreuzoù Teltenn
an Emgav. 6 Hag e vo digroc'henet an holloskad,
troc'het a dammoù. 7 Hag e lakaio mibien Aaron
ar beleg tan war an aoter, hag e renkint ar
c'hoad war an tan. 8 Hag e renko mibien Aaron,
ar veleien, an tammoù, ar penn hag al lard war
ar c'hoad, war an tan a vo war an aoter.
9 E ziabarzh hag e dreid a vo gwalc'het en dour
hag e tevo ar beleg an holl war an aoter, un
holloskad, tan-aberzh a c'hwez c'hwek d'an
Aotrou.

10 Ma ra gant chatal bihan e brofadenn,
deñved pe c'hivri, evit an holloskad, eo ur mal
disi a ginnigo. 11 Hag e lidlazhañ a ray ouzh
kostez an aoter a zo en hanternoz dirak an
Aotrou, hag e sparfo mibien Aaron, ar veleien,
e wad ouzh an aoter tro-war-dro.
12 Hag e troc'hint al loen a dammoù, a vo, gant
penn ha lard, renket gant ar beleg war ar c'hoad,
war an tan a vo war an aoter. 13 E ziabarzh hag
e dreid a vo gwalc'het en dour, hag e kinnigo ar
beleg an holl a zevo war an aoter : un holloskad
eo, un tan-aberzh a c'hwez c'hwek d'an Aotrou.

14 Ma ra gant evned e holloskad,
e brofadenn d'an Aotrou, e tegaso turzhunelled
ha koulmedigoù evel pichoned. 15 Hag o degas
a ray ar beleg war an aoter, hag e tivello ar
penn, a zevo war an aoter, hag e strilho e wad
ouzh talbenn an aoter. 16 Hag e tistago e grubuilh
gant he lastez, hag o teurel a ray e kostez an
aoter a zo e reter, lec'h m'emañ al ludu.
17 Hag e fregañ a ray etre e eskell hep
e zisrannañ, hag e deviñ a ray ar beleg war an
aoter, war ar c'hoad a vo war an tan : un
holloskad eo, tan-aberzh a c'hwez c'hwek d'an
Aotrou.

2 Profadennoù.

1 Hag an hini a ray ur brofadenn, ur
brofadenn d'an Aotrou, hag e vo flourenn
a ginnigo, a skuilho warni eoul, hag e lakaio
warni ezañs. 2 Hag he degas a ray da vibien
Aaron, ar veleien, a serro diouti un dornad, eus
ar flourenn hag an eoul, gant an holl ezañs, hag
e tevo ar beleg an eñvoradur anezhi war an
aoter : tan-aberzh a c'hwez c'hwek d'an Aotrou.
3 Hag an nemorant eus ar brofadenn a vo evit
Aaron hag e vibien : ar santel-santelañ eus
tan-aberzh an Aotrou.

4 Ha pa ri evel profadenn ur brofadenn eus
un dra pobet er forn, a flourenn e vo : gwestell
hep goell mezet gant eoul ha galfrez hep goell
lifret gant eoul. 5 ha mar bez ur brofadenn diwar
ar billig a ginnigez, a flourenn mezet gant eoul
ha dic'hoell e vo 6 Troc'het e vo a dammoù, hag
e skuilhi warni eoul : ur brofadenn eo. 7 ha mar
bez ur brofadenn diwar ar gleurc'h a ginnigez,
gant flourenn hag eoul e vo graet. 8 Hag e tegasi
ar brofadenn graet evel-se d'an Aotrou, hag he
ginnig a ri d'ar beleg a ray ar brofadenn war an
aoter. 9 Hag ur savadenn a ray ar beleg diwarni,
un eñvoradur, a zevo war an aoter : tan-aberzh
a c'hwez c'hwek d'an Aotrou. 10 ha nemorant ar
brofadenn a vo evit Aaron hag e vibien : ar
santel-santelañ eus tan-aberzh an Aotrou.

11 Profadenn ebet kinniget d'an Aotrou ne
vo aozet, goet ; goell ebet na mel ne vo devet
e tan-aberzhoù an Aotrou. 12 Evel kinnig
preveudioù e vezint kinniget d'an Aotrou, met
nann war an aoter evel holloskadoù a c'hwez
c'hwek. 13 Pa ginnigi da brofadennoù gant holen
o salli. Ne lezi ket dioueriñ holen Emglev da
Aotrou war da brofadennoù : war da holl brofoù
e kinnigi holen.

14 Mar kinnigez ur brofadenn a breveudioù
d'an Aotrou, pennoù-ed rostet en tan, brignenoù
krazet a zegasi evel profadenn eus da
breveudioù. 15 P'az po lakaet warni eoul
ha lakaet ouzhpenn ezañs, e vo ur brofadenn.
16 Hag e tevo ar beleg an eñvoradur anezhi, eus

ar brignenoù hag an eoul gant an holl ezañs,
tan-aberzh d'an Aotrou.

3 Peoc'h - aberzhoù.

1 Ha mard eo un aberzh a beoc'h a ginnigez,
mard eo ul loen bras a ginnigez, par pe barez,
eo unan disi a vo kinniget dirak an Aotrou.
2 Harpet e vo an dorn war benn ar c'hinnigadur,
hag e vo lidlazhet war dreuzoù Teltenn an
Emgav, hag e sparfo mibien Aaron, ar veleien,
ar gwad ouzh an aoter tro-war-dro. 3 Hag e vo
kinniget en aberzh a beoc'h, e tan-aberzh d'an
Aotrou, al lard a c'holo ar bouzelloù hag al lard
a zo war ar bouzelloù, 4 hag an divlounezh gant
al lard warno, a zo war an divgroazell, ar
flipezenn war an avu gant al lounezhi a vo
lamet. 5 Hag o deviñ a ray mibien Aaron war an
aoter, ouzhpenn an holloskad a vo war ar
c'hoad, war an tan : tan-aberzh a c'hwez c'hwek
d'an Aotrou.

6 Mard eo ul loen bihanoc'h a ginniger en
aberzh a verzh d'an Aotrou, mal pe femelenn,
eo unan disi a vo kinniget. 7 Mard eo un oan
a ginniger, ar prof-se a vo kinniget dirak an
Aotrou. 8 Harpet e vo an dorn war benn ar
c'hinnigadur ha lidlazhet e vo dirak Teltenn an
Emgav, hag e sparfo mibien Aaron e wad ouzh
an aoter tro-war-dro. 9 Hag e vo kinniget en
aberzh a beoc'h un tan-aberzh d'an Aotrou : al
lard, al lost en e bezh, a-rez ar walenn-gein
distaget, al lard a c'holo ar bouzelloù, al lard
a zo war ar bouzelloù, 10 an divlounezh hag al
lard a zo warno, war an divgroazell, met ar
flipezenn war an avu gant al lounezhi, a vo
lamet. 11 Hag o deviñ a ray ar beleg war an aoter,
boued un tan-aberzh d'an Aotrou.

12 Ha mard eo ur c'havr a ginniger, e vo
degaset dirak an Aotrou. 13 ha goude harpañ an
dorn war he fenn, e vo lidlazhet dirak Teltenn
an Emgav, hag e sparfo mibien Aaron he gwad
ouzh an aoter tro-war-dro. 14 Hag e vo profet
diouti ur brofadenn e tan-aberzh d'an Aotrou :
al lard a c'holo ar bouzelloù, al lard war ar
bouzelloù, 15 an divlounezh hag al lard a zo
warno, war an divgroazell, hag ar flipezenn war
an avu gant al lounezhi a vo lamet.
16 Hag o devo ar beleg war an aoter : boued
a c'hwez c'hwek. An holl lard a vo d'an Aotrou :
17 Reolenn beurbad evit ho tiskennidi en hoc'h
holl chomlec'hioù : na lard na gwad ne zebrot.»

4 Dibec'hadennoù.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 2 «Komz ouzh mibien Israel en ur
lavarout : An hini en devo felladennet dre
zievezh da unan eus gourc'hemennoù an
Aotrou, un dra ha n'eo ket d'ober en devo graet,
unan hepken, 3 zoken mard eo ar beleg sakr en
devo felladennet, oc'h ober gaou ouzh ar Bobl,
e kinnigo, evit ar gwall en deus graet, ur c'hole
yaouank, disi, d'an Aotrou, evel dibec'hadenn.
4 Hag e tegaso ar c'hole betek treuzoù Teltenn an
Emgav dirak an Aotrou, hag e harpo e zorn war
benn ar c'hole, hag e lidlazho ar c'hole dirak an
Aotrou. 5 Hag e kemero ar beleg sakr eus gwad
ar c'hole, a zegaso betek Teltenn an Emgav.
6 Hag e soubo ar beleg e viz er gwad, hag
e sparfo gwad seizh gwezh dirak an Aotrou
a-dal da ouel ar Santual. 7 Hag e lakaio ar beleg
gwad war gornioù aoter an ezañs frondus dirak
an Aotrou, an hini a zo e Teltenn an Emgav.
Hag holl wad ar c'hole a skuilho war ziazez
aoter an holloskadoù a zo war dreuzoù Teltenn
an Emgav. 8 Hag holl lard kole an dibec'hadenn
a savo diwarnañ : al lard a c'holo ar bouzelloù
hag al lard a zo war ar bouzelloù, 9 an
divlounezh hag al lard a zo warno, war an
divgroazell, hag ar flipezenn war an avu a vo
gant al lounezhi, dilamet, 10 evel ma saver diwar
gole aberzhoù a beoc'h. Hag o devo ar beleg
war aoter an holloskadoù. 11 ha kroc'hen ar
c'hole hag e holl gig gant e benn hag e dreid,
e vouzelloù hag e stronk, 12 a vo kaset, al leue
a-bezh, e-maez ar c'hamp d'ul lec'h glan, ma
vez skuilhet ennañ al ludu, hag e vo devet war
ar c'hoad ; en tan ; war ziskarg al ludu e vo
devet.

13 Ha mard eo holl gumuniezh Israel a zo
bet dievezh, hag e oa kuzhet an dra ouzh
daoulagad ar gevredigezh, hag e oa bet graet un
dra bennak difennet gant an Aotrou, ha ne vez
ket graet, hag e vezer kablus, 14 pa vezo gouezet
ar mank a zo bet graet, e kinnigo ar gevredigezh
ur c'hole yaouank evel dibec'hadenn, hag e vo
degaset dirak Teltenn an Emgav. 15 Hag e harpo
kozhidi ar gevredigezh o daouarn war benn ar
c'hole dirak an Aotrou, hag e vo lidlazhet ar
c'hole dirak an Aotrou. 16 Hag e kaso ar beleg
sakr eus gwad ar c'hole da Deltenn an Emgav.
17 Hag e soubo ar beleg e viz er gwad hag

e sparfo seizh gwezh dirak an Aotrou a-dal d'ar
ouel. 18 ha gwad a lakaio war gornioù an aoter
a zo dirak an Aotrou e Teltenn an Emgav, hag
an holl wad a skuilho war ziazez aoter an
holloskadoù a zo war dreuzoù Teltenn an
Emgav. 19 Hag an holl lard a savo diwarnañ
a zevo war an aoter. 20 Hag e ray evit ar c'hole
evel ma vez graet evit kole un dibec'hadenn ;
evel-se e ray evitañ, ha dic'haouiñ a ray evito ar
beleg hag e vo pardonet dezho. 21 Hag e vo kaset
ar c'hole en diavaez eus ar c'hamp, hag e vo
devet evel ma oa bet devet ar c'hole kentañ : un
dibec'hadenn evit ar gevredigezh ez eo.

22 Mard eo ur penntieg en deus felladennet,
oc'h ober un dra bennak berzet gant an Aotrou
e Zoue, ha ne oa ket da ober, dre zievezh, hag
e vez kablus, 23 mard eo anavezet gantañ ar
mank en deus graet, e kaso evel kinnigadur ur
bouc'h, ur mal disi. 24 Hag e harpo e zorn war
benn ar bouc'h, hag e lidlazhañ a ray el lec'h ma
vez lidlazhet an holloskadoù, dirak an Aotrou :
un dibec'hadenn ez eo. 25 Hag e kemero ar beleg
eus gwad an dibec'hadenn war e viz hag en
lakaio war gornioù aoter an holloskadoù, hag ar
gwad a skuilho war ziazez aoter an
holloskadoù. 26 An holl lard a zevo war an aoter
evel lard an aberzh a beoc'h, hag e tic'haouo
evitañ ar beleg evit e vank, hag e vo pardonet
dezhañ.

27 Mard eo unan bennak en devo felladennet
dre zievezh, unan eus tud ar vro, oc'h ober un
dra berzet gant an Aotrou, ha ne oa ket da ober,
hag ez eo kablus, 28 mard eo anavezet gantañ ar
mank en deus graet, e kaso evel kinnigadur ur
c'havr, ur femelenn disi, evit ar mank en deus
graet. 29 Hag e harpo e zorn war benn an
dibec'hadenn, hag e lidlazho an dibec'hadenn-se
e-barzh lec'h an holloskadoù. 30 Hag e kemero ar
beleg gwad gant e viz, hag e lakaat a ray war
gornioù aoter an holloskadoù, hag an holl wad
a skuilho war ziazez an aoter. 31 Hag an holl lard
a lamo evel ma lamer al lard a-diwar an
aberzhoù a beoc'h, hag e vo devet gant ar beleg
war an aoter, e c'hwez c'hwek d'an Aotrou,
ha p'en devo dic'haouet evitañ ar beleg, e vo
pardonet dezhañ.

32 Ha mard eo un oanez a zegaser evel
kinnigadur an dibec'hadenn, eo ur femelenn disi
a vo degaset. 33 Hag e vo harpet an dorn war
benn an dibec'hadenn-mañ, hag e vo lidlazhet
homañ el lec'h ma lidlazher an holloskadoù.
34 Hag e kemero ar beleg eus gwad an
dibec'hadenn-mañ gant e viz, hag e lakaat a ray
war gornioù aoter an holloskadoù, hag an holl
wad a skuilho war ziazez an aoter. 35 Hag an holl
lard a lamo evel ma lamer lard an oan en aberzh
a beoc'h, hag e vo devet gant ar beleg war an
aoter, war dan-aberzh an Aotrou, hag en devo
e zic'haouet ar beleg eus ar mank en devoa bet,
hag e vo pardonet dezhañ.

5 Dic'haouadennoù.

1 An hini en deus felladennet, p'en deus
klevet mouezh ar barner ouzh e lakaat da douiñ
paz eo bet test, gwelet pe gouezet gantañ kuit
d'e zisklêriañ, a zougo ur pec'hed ;

2 pe an hini en devo stoket ouzh un dra
bennak dic'hlan : korf-marv ul loen gouez
dic'hlan, korf-marv ur penn-chatal dic'hlan,
korf-marv ur stlejvil dic'hlan hep gouzout
dezhañ, a vo dic'hlan ha kablus ;

3 pe mar stok unan ouzh dic'hlanded un den,
un dic'hlanded bennak en deus bet hep gouzout
dezhañ, pa ouezo, e vezo kablus ;

4 pe an hini a dou en ur lavarout gant
e vuzelloù ober droug pe vad, e tra pe dra, evel
ma lavar an dud pa douont, hep gouzout
dezhañ, pa oar, e vez kablus.

5 Neuze an hini a vo kablus a dra pe dra,
a anzavo ar pec'hed en deus graet. 6 Hag e kaso
e binijadenn d'an Aotrou evit ar pec'hed en deus
graet, ur femelenn chatal vihan, oanez pe
vennez-gavr, evel dibec'hadenn, hag e tic'haouo
evitañ ar beleg eus e bec'hed. 7 Met mar ne dizh
ket e zorn betek un dañvadez, e tegaso evel
pinijenn evit e bec'hed div durzhunell pe ziv
goulmig d'an Aotrou, unan evel dibec'hadenn
hag unan evel holloskad. 8 Hag o degas a ray
d'ar beleg a ginnigo evit an dibec'hadenn da
gentañ, en ur zivellañ he fenn diouzh he
c'hilpenn, met hep e zisrannañ. 9 Hag e sparfo
eus gwad an dibec'hadenn ouzh talbenn an
aoter, ha pezh a vano a wad a vo strilhet ouzh
diazez an aoter : un dibec'hadenn ez eo.
10 Ha gant an eil e ray un holloskad evel boaz,
hag e tic'haouo evitañ ar beleg eus ar pec'hed en
devoa graet, hag e vo pardonet dezhañ.
11 Ha mar ne dizh ket e zorn betek div

durzhunell pe ziv goulmig, e tegaso evel kinnigadur evit e bec'hed un dekvedenn efa a flourenn evel dibec'hadenn, hep lakaat warni eoul na lakaat warni ezañs, rak un dibec'hadenn ez eo, 12 hag he degas a ray d'ar beleg, hag e serro ar beleg diouti un dornad, un eñvoradur, a zevo war an aoter, war dan-aberzh an Aotrou : un dibec'hadenn ez eo. 13 Hag en devo dic'haouet evitañ ar beleg eus ar pec'hed en devoa graet e tra pe dra, hag e vo pardonet dezhañ. Hag en devo ar beleg (e lod) evel evit ar brofadenn.»

14 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en ur lavarout : 15 «An hini en devo flodet, pec'het dre zievezh, diwar-goust traoù santel an Aotrou, a zegaso e binijadenn d'an Aotrou : un tourz disi eus e chatal bihan, da brizout e sikloù arc'hant, diouzh sikl ar Santual, evel pinijadenn. 16 Hag ar floderezh war ar Santual a baeo, hag ar bempvedenn a lakaio ouzhpenn hag e roio se d'ar beleg, hag ar beleg a zic'haouo evitañ gant tourz ar binijadenn, hag e vo pardonet dezhañ.

17 An hini en devo felladennet en ur ober un dra bennak berzet gant an Aotrou, ha na oa ket da ober, hep gouzout dezhañ, a vo kablus, a zougo e bec'hed, 18 hag a zegaso un tourz disi eus e chatal bihan, da brizout, evel pinijadenn, d'ar beleg, hag e tic'haouo evitañ ar beleg eus e zievezh en deus graet hep gouzout, hag e vo pardonet dezhañ : 19 ur binijadenn ez eo, kablus e oa bet ouzh an Aotrou.»

20 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en ur lavarout :21 «An hini en devo pec'het, graet floderezh e-keñver an Aotrou, en ur douellañ e nesañ war ur gefridi pe war un dra fiziet etre e zaouarn, pe oc'h ober ur skrapadenn pe ur gwall-daol d'e nesañ, 22 pe en defe kavet un dra gollet hag en nac'h hag e tou e gaou, pe un dra bennak a ra an den evel pec'hed, 23 mar en deus pec'het, e vo kablus hag e taskoro an dra laeret, an dra bet dre wall-daol, ar gefridi a oa bet fiziet ennañ, pe an dra gollet en devoa kavet, 24 pe an dra en devoa bet en ur douiñ e gaou, hag e taskoro se en e bezh, hag ar bempvedenn a lakaio ouzhpenn : d'an hini e oa en roio da zeiz e binijadenn.

25 E binijadenn a zegaso d'an Aotrou : ur bouc'h disi eus e chatal bihan, da brizout, evel pinijadenn, d'ar beleg. 26 Hag e tic'haouo evitañ ar beleg dirak an Aotrou, hag e vo pardonet dezhañ, petra bennak en devoa graet evit bout kablus.»

6 Reolennoù evit ar veleien.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en ur lavarout : 2 «Ro urzh da Aaron ha d'e vibien en ur lavarout :

Setu lezenn an *holloskad* : bez' e vo an holloskad war an oaled, war an aoter, e-pad an noz betek ar beure, ha tan an aoter a zevo anezhañ. 3 Hag e wisko ar beleg e wiskamant lin, ha brageier lin a wisko war e gorf, hag e lamo al ludu p'en devo kuzumet an tan an holloskad war an aoter, hag en lakaio a-gostez d'an aoter. 4 Hag e tiwisko e zilhad, hag e wisko dilhad all, hag e kaso al ludu e diavaez ar c'hamp d'ul lec'h glan. 5 Hag an tan war an aoter, en devo e guzumet, ne vo ket mouget. Losket e vo warni gant ar beleg, koad bep beure, ha renket warni an holloskad, ha devet warni lardoù ar peoc'h-aberzhoù. 6 An tan peurbad enaouet war an aoter ne vo ket mouget.

7 Ha setu lezenn ar *brofadenn* : he c'hinnig a ray mibien Aaron dirak an Aotrou a-dal d'an aoter. 8 Savet e vo diwarni un dornad eus flourenn ar brofadenn, gant hec'h eoul hag an holl ezañs a vez war ar brofadenn, hag e vo devet war an aoter e c'hwez c'hwek, en eñvoradur d'an Aotrou. 9 Hag an nemorant anezhi a zebro Aaron hag e vibien ; gant bara-kan e vo debret en ul lec'h santel ; e porzh Teltenn an Emgav e vo debret. 10 Ne vo ket pobet gant goell : o lodenn eo, a roan diwar va zan-aberzhoù : santel-santelañ eo, evel un dibec'hadenn hag ur binijadenn. 11 Ar baotred, e-touez mibien Aaron, en debro : reolenn beurbad evit ho tiskennidi a-zivout tan-aberzhoù an Aotrou. Kement a stoko outo a vo santelaet.»

12 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en ur lavarout : 13 «Setu kinnigadenn Aaron hag e vibien, a ginnigint d'an Aotrou d'an deiz ma vezint sakret : un dekvedenn efa a flourenn, profadenn beurbad, an hanter anezhi diouzh ar beure hag un hanter d'abardaez. 14 War ar billig, gant eoul, e vo aozet ; meret e vo degaset, pobet-tre e vo ar brofadenn, a dammoù, a ginnigi e c'hwez c'hwek d'an Aotrou. 15 Hag ar beleg, sakret war e lerc'h, eus e vibien, a ray

kemend-all : reolenn beurbad, evit an Aotrou ;
en he fezh e vo devet. 16 An holl
brofadennoù-beleg a vo peurzêvet, ne vezint ket
debret.»

17 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 18 «Komz ouzh Aaron hag e vibien
en ur lavarout : Setu lezenn an *dibec'hadenn* :
El lec'h ma vo lidlazhet an holloskad e vo
lidlazhet an dibec'hadenn, dirak an Aotrou : tra
santel-santelañ. 19 Ar beleg a ra an dibec'hadenn,
diouti e tebro. En ul lec'h santel e vo debret,
e porzh Teltenn an Emgav. 20 Neb a stoko ouzh
he c'hig a vo santelaet. ha mar strinker gwad
diouti war ur pezh-dilhad, hemañ, a zo bet
strinket gwad warnañ, a walc'hi en ul lec'h
santel. 21 Ar pod pri, ma vo bet poazhet e-barzh,
a vo drailhet, ha mard eo ur pod arem, e vo
puraet ha gwalc'het en dour. 22 Ar baotred, ar re
a zo beleien, a zebro diouti : santel-santelañ eo.
23 Met an dibec'hadennoù a vo kaset gwad
diouto da Deltenn an Emgav evit un
dic'haouadenn er Santual ; ne vezint ket debret ;
en tan e vezint devet.»

7 Reolennoù all.

1 Ha setu lezenn ar binijadenn : tra
santel-santelañ ez eo. 2 El lec'h ma vez lidlazhet
an holloskad e vo lidlazhet ar binijadenn, hag
he gwad a vo sparfet ouzh an aoter tro-war-dro.
3 An holl lard a vo kinniget diwarni : al lost, al
lard a c'holo ar bouzelloù, 4 an divlounezh hag al
lard a zo warno, war an divgroazell, hag ar
flipezenn war an avu gant al lounezhi a vo
lamet. 5 Hag e vezint devet gant ar beleg war an
aoter tan-aberzh d'an Aotrou, dibec'hadenn.
6 Ar baotred, ar re a zo beleien, a zebro diouto ;
en ul lec'h santel e vezint debret : tra
santel-santelañ ez eo. 7 Evel an dibec'hadenn
e vo ar binijadenn, an hevelep lezenn ez eus
evito : ar beleg a ra an dic'haouadenn eo en
devo anezhi.

8 Pa ra ar beleg kinnig un holloskad evit un
den, kroc'hen an holloskad en devo kinniget
a vo d'ar beleg-mañ. 9 Hag ar profadennoù bet
pobet er forn, hag an traoù all bet graet er
gleurc'h pe war ar billig d'ar beleg en devo
graet ar c'hinnig e vezint. 10 Hag ar profadennoù
bet mezet gant eoul, pe reoù sec'h, da holl
vibien Aaron e vezint, d'an eil evel d'egile.

11 Ha setu lezenn an aberzhoù a beoc'h a vo
kinniget d'an Aotrou : 12 Mard eo un
drugarekadenn a ginniger, e vo kinniget,
ouzhpenn an aberzh a drugarez, gwestell hep
goell, mezet gant eoul, ha galfrez hep goell,
lifret en eoul, ha flourenn meret, gwestell mezet
gant eoul. 13 Gant gwestell bara goet, e vo graet
ur brofadenn, ouzhpenn an aberzh, an
drugarekadenn a verzh. 14 Graet e vo eus pep
kinnigadenn ur prof d'an Aotrou : evit ar beleg
a sparfo gwad ar peoc'h-aberzhoù e vezo.
15 ha kig lidlazhad an drugarekadenn, er
peoc'h-aberzhoù, en deiz ma vo kinniget e vo
debret, ne vano ket dioutañ betek ar beure.
16 Mard eo dre ouestl pe dre youl-vat e lidlazher
ur brofadenn, en deiz ma vo kinniget al
lidlazhad, e vo debret, hag adal ar beure an
nemorant anezhañ a vo debret. 17 Hag ar pezh
a vanfe eus kig al lidlazhad d'an trede deiz en
tan a vefe devet. 18 Mar befe debret eus kig un
aberzh a beoc'h d'an trede deiz, ne blijfe ket. An
hini en devoa e ginniget, ne gontfe ket se
evitañ : gagn ned eo ken ; an hini a zebro
dioutañ, e bec'hed a zougo. 19 Hag ar c'hig en
devo stoket ouzh un dra bennak dic'hlan ne vo
ket debret, en tan e vo devet. Met ar c'hig (all),
neb a zo glan a zebro ar c'hig-se. 20 Hag an hini
a zebr kig eus aberzhoù a beoc'h graet d'an
Aotrou, hag en deus un dic'hlanded, rasket e vo
hennezh eus e Bobl. 21 An hini a stok ouzh un
dra bennak dic'hlan, ouzh dic'hlanded un den pe
ouzh ul loen dic'hlan, pe ouzh un euzhadenn
bennak dic'hlan, hag a zebr kig eus un aberzh
a beoc'h graet d'an Aotrou, rasket e vo hennezh
eus e Bobl.»

22 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 23 «Komz ouzh mibien Israel en ur
lavarout : Tamm lard ebet eus ur c'hole, nag eus
ur maout, nag eus ur c'havr, ne zebrot ; 24 lard ur
c'horf marv lard ul loen drailhet, graet e vo
gantañ un implij bennak, met e zebriñ ne reot
ket. 25 Neb a zebro lard eus ul loen a zo bet graet
ur brofadenn dioutañ, un tan-aberzh d'an
Aotrou, rasket e vo hennezh en deus debret, eus
e Bobl. 26 Gwad ebet ne zebrot, pelec'h bennak
ma viot o chom, nag hini un evn nag hini ul
loen-(all). 27 Neb a zebro gwad, rasket e vo
hennezh eus e Bobl.»

[28] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : [29] «Komz ouzh mibien Israel en ur
lavarout : An hini a ginnigo en aberzh a beoc'h
d'an Aotrou a zegaso ur brofadenn d'an Aotrou
diwar en aberzh a beoc'h. [30] E zaouarn a zegaso
tan-aberzhoù d'an Aotrou ; al lard ouzhpenn
d'ar bruched a zegaso, ar bruched evit ober
gantañ ul luskadenn dirak an Aotrou. [31] Deviñ
a ray ar beleg al lard war an aoter, hag e vo ar
bruched evit Aaron hag e vibien. [32] Ar skoaz
dehoù a roiot evel prof d'ar beleg diwar ho
aberzhoù a beoc'h. [33] An hini a ginnigo gwad ar
peoc'h-aberzhoù hag al lard, a-douez mibien
Aaron, en devo ar skoaz dehoù da lod,
[34] rak bruched al luskadenn ha skoaz ar prof
a gemeran digant mibien Israel diwar
o aberzhoù a beoc'h, hag o reiñ a ran da Aaron,
ar beleg, ha d'e vibien : reolenn beurbad
a-berzh mibien Israel. [35] Setu lod sakr Aaron hag
e vibien diwar tan-aberzhoù an Aotrou, abaoe
ma'z int bet olevet evel beleien an Aotrou ;
[36] ar pezh en deus gourc'hemennet an Aotrou
reiñ dezho, adalek an deiz ma oant bet sakret,
a-douez mibien Israel : reolenn beurbad evit
o diskennidi.»

[37] Setu al lezenn evit an holloskad, evit ar
brofadenn, evit an dibec'hadenn, evit ar
binijadenn, evit ar belegiñ hag evit ar
peoc'h-aberzhoù, [38] ar pezh a c'hourc'hemennas
an Aotrou da vMoizez war venez Sinai, en deiz
ma kemennas da vibien Israel degas o frofoù
d'an Aotrou e gouelec'h Sinai.

8 Oleviadur Aaron hag e vibien.

[1] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : [2] «Kemer Aaron hag e vibien
gantañ, ar gwiskamantoù, eoul an oleviadur,
kole an dibec'hadenn, an daou dourz ha paner ar
bara-kan. [3] An holl gumuniezh a vodi war
dreuzoù Teltenn an Emgav.» [4] Hag e reas
Moizez evel m'en devoa kemennet dezhañ an
Aotrou, hag e vodas ar gumuniezh war dreuzoù
Teltenn an Emgav. [5] Hag e lavaras Moizez d'ar
gumuniezh : «Setu pezh en deus
gourc'hemennet an Aotrou ober.» [6] Hag e reas
Moizez tostaat Aaron hag e vibien, hag
o gwelc'hiñ a reas en dour. [7] Hag e lakaas
dezhañ an doneg, hag e stagas dezhañ ar gouriz
hag en gwiskas gant ar sae, hag e lakaas warnañ
an efod hag en gourizas gant skerb an efod
a fichas dezhañ ganti, [8] hag e lakaas warnañ ar
brennid, hag e lakaas ouzh ar brennid an Ourim
hag an Toumim, [9] hag e lakaas an tulban war
e benn, hag e lakaas war an tulban, war dal
e zremm, un talgen aour, ur gurunenn santel,
evel m'en devoa gourc'hemennet an Aotrou da
vMoizez. [10] Hag e kemeras Moizez eoul an
oleviadur hag ec'h olevas ar Chomlec'h hag holl
bezh a oa ennañ, hag o santelaat a reas.
[11] Hag e reas sparfadur an aoter seizh gwezh,
hag ec'h olevas an aoter hag hec'h holl vinvioù,
hag al laouer gant he sichenn evit o santelaat.
[12] Hag e skuilhas eoul sakr war benn Aaron, hag
e olevas anezhañ evit e santelaat.
[13] Hag e tostaas Moizez mibien Aaron, hag
e wiskas dezho tonegoù, hag e stagas dezho
gourizoù, hag e skoulmas dezho tulbanoù, evel
m'en devoa gourc'hemennet an Aotrou da
vMoizez.

[14] Hag e tostaas kole an dibec'hadenn, hag
e harpas Aaron hag e vibien o daouarn war benn
kole an dibec'hadenn. [15] Hag ouzh e lidlazhañ
e kemeras Moizez ar gwad, a lakaas war
gornioù an aoter tro-war-dro gant e viz en ur
ober un dibec'hadenn evit an aoter, hag ar gwad
a skuilhas war diazez an aoter evit he santelaat,
oc'h ober un dic'haouadenn warni.
[16] Hag e kemeras an holl lard a oa war ar
bouzelloù, ha flipezenn an avu hag an
divlounezh, hag o lard, hag o devas Moizez war
an aoter. [17] Hag ar c'hole, e groc'hen, e gig hag
e stronk a zêvas en tan en diavaez d'ar c'hamp,
evel m'en devoa kemennet an Aotrou da
vMoizez.

[18] Hag e tostaas tourz an holloskad, hag
e harpas Aaron hag e vibien o daouarn war benn
an tourz. [19] Hag ouzh e lidlazhañ, e sparfas
Moizez gwad war an aoter tro-war-dro.
[20] Hag an tourz a droc'has a dammoù.
Hag e tevas Moizez ar penn hag an tammoù hag
an druzoni. [21] Ar bouzelloù hag an treid
a walc'has en dour, hag e tevas Moizez en
e bezh, an tourz war an aoter : un holloskad
a c'hwez c'hwek, un tan-aberzh d'an Aotrou,
evel m'en devoa gourc'hemennet an Aotrou da
vMoizez.

[22] Hag e voe degaset an eil tourz, tourz ar
belegiñ, hag e harpas Aaron hag e vibien
o daouarn war benn an tourz. [23] Hag ouzh

e lidlazhañ, e kemeras Moizez eus e wad,
a lakaas war flip skouarn Aaron an hini dehoù,
ha war veud e zorn dehoù, ha war veud e droad
dehoù. 24 Hag o vezañ graet tostaat mibien
Aaron, e lakaas Moizez gwad war flip
o skouarn dehoù, ha war veud o dorn dehoù,
ha war veud o zroad dehoù ; hag e sparfas
Moizez ar gwad ouzh an aoter tro-war-dro.
25 Hag e kemeras al lard, al lost, an holl lard
a vez war ar bouzelloù, flipezenn an avu, an
divlounezh gant o lard, ar skoaz dehoù,
26 hag eus panerad an traoù dic'hoell a oa dirak
an Aotrou e kemeras ur wastell hep goell, ur
gachenn vara eoulek hag ur c'halfrezenn,
a lakaas war al lardoù ha war ar skoaz dehoù.
27 Hag e lakaas an holl war balvoù Aaron ha war
balvoù e vibien, hag e reas ganto ul luskadenn
dirak an Aotrou. 28 Hag o adkemer a reas
Moizez diwar balvoù ar re-mañ, hag o deviñ
a reas war an aoter gant an holloskad ; hag
e voe un enkargadur a c'hwez c'hwek, un
tan-aberzh d'an Aotrou. 29 Hag e kemeras
Moizez ar bruched, hag e reas gantañ ul
luskadenn dirak an Aotrou ; diouzh tourz an
enkargadur en devoe se Moizez da lod, evel
m'en devoa gourc'hemennet an Aotrou da
vMoizez.

30 Hag e kemeras Moizez diouzh eoul ar
sakradur, ha gwad diwar an aoter a sparfas war
Aaron ha war e zilhad, ha war e vibien, ha war
dilhad e vibien gantañ. Hag e santelaas Aaron,
e zilhad, hag e vibien, ha dilhad e vibien
gantañ.

31 Hag e lavaras Moizez da Aaron ha d'e
vibien : «Poazhit ar c'hig war dreuzoù Teltenn
an Emgav, hag eno e tebrot dioutañ gant ar bara
a zo e paner an enkargadur, evel em eus
gourc'hemennet en ur lavarout : "Aaron hag
e vibien o debro". 32 Hag an nemorant a gig hag
a vara, en tan a vo devet. 33 Treuzoù Teltenn an
Emgav ne guitot ket seizh deiz-pad, ac'hann an
deiz ma vo peurdremenet deizioù hoc'h
enkargadur rak seizh deiz-pad e vo karget ho
taouarn. 34 Evel m'eo bet graet hiziv en deus
gourc'hemennet an Aotrou ober, da zic'haouiñ
evidoc'h. 35 War dreuzoù Teltenn an Emgav
e chomot deiz ha noz seizh deiz-pad, oc'h ober
gward an Aotrou, ha ne varvot ket : sed
a gemennan deoc'h.» 36 Hag e reas Aaron hag
e vibien an holl draoù en devoa gourc'hemennet
an Aotrou da vMoizez.

9 Aberzhoù kentañ.

1 Ha d'an eizhvet deiz e c'halvas Moizez
Aaron hag e vibien ha kozhidi Israel.
2 Hag e lavaras da Aaron : «Kerc'h ul leue
yaouank evit un dibec'hadenn, hag un tourz evit
un holloskad, reoù disi, hag o degas dirak an
Aotrou. 3 Hag ouzh mibien Israel e komzi en ur
lavarout : Kemerit ur bouc'h evit un
dibec'hadenn, hag ul leue, hag un oan, reoù eus
ar bloaz, disi, evit un holloskad, 4 hag ur c'hole
hag un tourz evel peoc'h-aberzhoù, evit
o lidlazhañ dirak an Aotrou, gant ur brofadenn
mezet en eoul, rak hiziv an Aotrou en em
ziskouezo deoc'h.»

5 Hag e tegasjont ar pezh en devoa
gourc'hemennet Moizez dirak Teltenn an
Emgav, hag e tostaas an holl gumuniezh, hag en
em zalc'hjont dirak an Aotrou. 6 Hag e lavaras
Moizez : «Setu an dra en deus gourc'hemennet
an Aotrou deoc'h ober, hag en em ziskouezo
deoc'h klod an Aotrou.» 7 Hag e lavaras Moizez
da Aaron : «Tosta ouzh an aoter ha gra da
dibec'hadenn ha da holloskad, ha dic'haou
evidout hag evit ar Bobl ; ha gra kinnigadenn ar
Bobl ha dic'haou evito, hervez gourc'hemenn an
Aotrou.»

8 Hag e tostaas Aaron ouzh an aoter, hag
e lidlazhas leue an dibec'hadenn a oa evitañ.
9 Hag e tarbaras mibien Aaron ar gwad dezhañ,
hag e soubas e viz er gwad a lakaas war gornioù
an aoter, hag ar gwad a skuilhas war ziazez an
aoter. 10 Hag al lard, al lounezhi, ha flipezenn an
avu eus an dibec'hadenn a zevas war an aoter
evel m'en devoa gourc'hemennet an Aotrou da
vMoizez. 11 Hag ar c'hig, gant ar c'hroc'hen,
a zevas en tan en diavaez d'ar c'hamp.

12 Hag e lidlazhas an holloskad, hag
e tarbaras mibien Aaron dezhañ ar gwad, a voe
sparfet gantañ ouzh an aoter tro-war-dro.
13 An holloskad a voe darbaret dezhañ
a dammoù, gant ar penn, hag o devas war an
aoter. 14 Hag e walc'has ar bouzelloù hag an treid
hag o devas war an holloskad, war an aoter.

15 Hag e reas kinnigadenn ar Bobl en ur
gemer bouc'h an dibec'hadenn evit ar Bobl,
a lidlazhas oc'h ober un dibec'hadenn gantañ

evel gant an hini kentañ. [16] Hag e kinnigas an
holloskad en ur ober gantañ hervez al lid.
[17] Hag e kinnigas ar brofadenn, hag e leunias
e balv ganti, hag he devas war an aoter,
ouzhpenn holloskad ar beure.

[18] Hag e lidlazhas ar c'hole hag an tourz :
Peoc'h-aberzh a beoc'h evit ar Bobl, hag
e tarbaras mibien Aaron ar gwad dezhañ, a voe
sparfet gantañ ouzh an aoter tro-war-dro. [19] Al
lardoù eus ar c'hole hag eus an tourz, al lost, ar
goloadurioù, al lounezhi ha flipezenn an avu,
[20] a voe lakaet ganto war ar bruchedoù, hag
e voe devet al lardoù war an aoter. [21] Gant ar
bruchedoù ha gant ar skoaz dehoù e reas Aaron
ul luskadenn dirak an Aotrou, evel m'en devoa
gourc'hemennet Moizez.

[22] Hag e savas Aaron e zorn etrezek ar Bobl
hag o bennigas. Hag e tiskennas, goude bezañ
graet an dibec'hadenn, an holloskad hag ar
peoc'h-aberzhoù. [23] Hag ez eas Moizez hag
Aaron da Deltenn an Emgav. Hag e teujont
er-maez hag e vennigjont ar Bobl, hag en em
ziskouezas klod an Aotrou d'an holl dud.
[24] Hag e teuas un tan eus dirak an Aotrou,
a guzumas war an aoter an holloskad hag al
lardoù. Hag e welas se an holl dud, hag en ur
youc'hal e kouezjont war o dremmoù.

10 Difennoù ha gwirioù evit ar veleien.

[1] Hag e kemeras mibien Aaron, Nadab hag
Abihou, pep a ezañsouer, hag e lakjont enno
tan, hag e lakjont warnañ ezañs, hag
e kinnigjont dirak an Aotrou un tan amreizh na
oa ket bet gourc'hemennet dezho [2] Hag e teuas
un tan eus dirak an Aotrou hag o c'huzumas,
hag e varvjont dirak an Aotrou. [3] Hag e lavaras
Moizez da Aaron : «Se eo en devoa grataet an
Aotrou en ur lavarout :

«Gant va c'hinnigerien e vin santelaet,
ha dirak an holl Bobl em bo gloar !»

Hag e tavas Aaron. [4] Hag e c'halvas Moizez
Misael hag Elisafan, mibien Oziel, eontr Aaron,
hag e lavaras dezho : «Tostait ! dougit ho
preudeur a-zirak ar Santual en diavaez d'ar
c'hamp.» [5] Hag e tostajont, hag e voent douget
ganto, gant o zonegoù, e-maez ar c'hamp, evel
ma lavare Moizez. [6] Hag e lavaras Moizez da
Aaron ha da Eleazar ha da Itamar, e vibien :
«Ne vo ket ho plev foutouilhek nag ho tilhad
diroget, ha ne varvot ket, ha war an holl
gumuniezh ne vo ket kounnar. Ho preudeur,
holl Di Israel a ouelo war an tan-gwall en deus
enaouet an Aotrou. [7] Treuzoù Teltenn an Emgav
ne guitaiot ket, pe e varvot, rak eoul sakr an
Aotrou a zo warnoc'h.» Hag e rejont hervez
lavar Moizez.

[8] Hag e komzas an Aotrou ouzh Aaron en ur
lavarout : [9] «Na gwin na boeson ne evi, na te na
da vibien ganit, pan eot da Deltenn an Emgav,
ha ne varvot ket : reolenn beurbad evit ho
tiskennidi. [10] Hag e vo un disparti etre ar santel
hag an disakr, etre an dic'hlan hag ar glan, [11] hag
e vo desket da vibien Israel an holl reolennoù
en deus lavaret an Aotrou dezho dre vMoizez.»

[12] Hag e lavaras Moizez da Aaron, da
Eleazar ha da Itamar, ar vibien a vane dezhañ :
«Kemerit ar brofadenn a zo manet eus
tan-aberzhoù an Aotrou, hag he debrit hep
goell, e-kichen an aoter, rak santel-santelañ eo.
[13] Hag he debriñ a reot en ul lec'h santel : dleet
eo dit ha dleet d'az mibien diwar dan-aberzhoù
an Aotrou, hervez an urzh am eus bet.
[14] Bruched al luskadenn ha skoaz ar savadenn
a zebrot en ul lec'h glan, te ha da vibien, ha da
verc'hed ganit : dleet eo dit ha dleet d'az
mibien, roet diwar aberzhoù a beoc'h mibien
Israel. [15] Skoaz ar savadenn ha bruched al
luskadenn, ouzhpenn da dan-aberzhoù al
lardoù, a zegasint d'ober ul luskadenn dirak an
Aotrou : Bez e vo dit ha d'az mibien ganit un
dle peurbad, hervez gourc'hemenn an Aotrou.»

[16] Ha bouc'h an dibec'hadenn a glaskas
Moizez, met devet e oa bet, hag e kounnaras
enep Eleazar hag Itamar, mibien Aaron manet
dezhañ, en ur lavarout : [17] «Perak n'hoc'h eus
ket debret an dibec'hadenn en ul lec'h santel,
paz eo santel-santelañ? Bet e oa roet deoc'h evit
dilemel fazi ar gumuniezh en ur zic'haouiñ evito
dirak an Aotrou. [18] Setu ne oa ket kaset he gwad
d'ar Santual en diabarzh, hag ho poa d'he
debriñ er Santual, hervez va gourc'hemenn.»
[19] Hag e lavaras Aaron da vMoizez : «Setu, hiziv
o deus kinniget o dibec'hadenn hag o holloskad
dirak an Aotrou. Hag ez eus c'hoarvezet ganin
kement-mañ. Mar em befe debret an
dibec'hadenn hiziv, daoust ha plijet en defe d'an
Aotrou?» [20] Pa glevas se Moizez, e plijas se
dezhañ.

11 Loened glan ha dic'hlan.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez hag
ouzh Aaron en ur lavarout dezho :

2 «Komzit ouzh mibien Israel en ur
lavarout : Setu al loened a zebrot, eus an holl
anevaled a zo war an douar : 3 Ar re o deus
botez, ez eo faoutet o botez, hag a zaskir,
a-douez an anevaled : ar re-se a zebrot. 4 Neuze
'ta ne zebrot ket, e-touez ar re a zaskir, pe
o deus botez :

ar c'hañval, rak daoust ma taskir, n'en deus
ket a votez faoutet ;

5 an daman, rak daoust ma taskir, n'en deus
ket a votez faoutet : dic'hlan e vo evidoc'h ;

6 ar c'had, rak daoust ma taskir n'en deus
ket a votez faoutet : dic'hlan e vo evidoc'h ;

7 ar porc'hell, rak daoust m'en deus botez
hag ez eo faoutet e votez, ne zaskir ket :
dic'hlan e vo evidoc'h : 8 eus o c'hig ne zebrot
ket, ouzh o c'horfoù marv ne stokot ket :
Dic'hlan e vezint evidoc'h.

9 Debriñ a reot eus ar re-mañ a zo en dour :
ar re o deus brenkoù ha skant en doureier, er
morioù hag er stêrioù, ar re-se a zebrot. 10 Met ar
re n'o deus na brenkoù na skant er morioù hag
er stêrioù, a-douez ar re a verv en doureier,
a-douez an holl voudoù bev a zo en doureier,
euzhus e vezint evidoc'h, 11 un euzhusted
evidoc'h ; eus o c'hig ne zebrot ket hag
o c'horfoù marv a zo euzhus. 12 Ar re n'o deus
na brenkoù na skant, en doureier, a vo euzhus
evidoc'h.

13 Hag ar re-mañ a vo euzhus evidoc'h,
a-douez an evned ; n'o debrot ket, euzhus int :
erer, kaouenn ha gup, 14 skoul, ha falc'hun a bep
seurt, 15 brini a bep seurt, 16 struskañval,
kaouenn-gazh, skrav ha sparfell a bep seurt,
17 houper-noz, morvaout, barveg-aod, 18 alarc'h,
pilikant ha bultur, 19 c'hwibon, herlegon a bep
seurt, kogenan ha logodenn-dall.

20 Ar c'hwiled-nij, a gerzh war bevar
(droad), a vo euzhus evidoc'h. 21 Met debriñ
a reot, a-douez ar c'hwiled-nij a gerzh war
bevar, ar re o deus divesker a-us d'o zreid evit
tarlammat ganto war an douar : 22 eus ar re-se
e tebrot karveged a bep seurt, kilhegi-roc'h
a bep seurt, skrilhed a bep seurt,
tar-lammerezed a bep seurt. 23 Ar c'hwiled-nij
(all) hag o deus pevar zroad a vo euzhus
evidoc'h.

24 Gant ar re-se en em zic'hlanner, neb
a stoko ouzh o c'horfoù marv a vo dic'hlan
betek an abardaez. 25 ha neb en devo douget korf
marv unan bennak a walc'ho e zilhad hag a vo
dic'hlan betek an abardaez. 26 Evit ar chatal
o deus botez ha n'int ket faoutet, ha na
zaskiriont ket, dic'hlan e vezint evidoc'h ; neb
a stoko outo a vo dic'hlan. 27 Evit ar re a gerzh
war balvoù (o zreid), eus al loened a gerzh war
bevar (droad), dic'hlan e vezint evidoc'h ; neb
a stoko ouzh o c'horfoù marv a vo dic'hlan
betek an abardaez. 28 Hag an hini a zougo
o c'horfoù marv a walc'ho e zilhad hag a vo
dic'hlan betek an abardaez : dic'hlan e vezint
evidoc'h.

29 Ar re-mañ a vo evidoc'h dic'hlan, e-touez
al loenedigoù a vesk war an douar : gozed,
logod, glazarded a bep seurt, 30 kevnidennoù,
baoted, sourded, hudc'hlazarded, laou-douar.
31 Ar re-se a vo dic'hlan evidoc'h, e-touez al
loenedigoù ; neb a stoko outo pa vezint marv
a vo dic'hlan betek an abardaez. 32 Hag an dra
a gouezh warno paz int marvet a vo dic'hlan :
traoù-koad, pezh-dilhad, kroc'hen, sac'h, benveg
bennak d'ober al labour. 33 Ar podoù-pri ma vo
kouezhet diouzh ar re-mañ en o diabarzh, forzh
petra a oa enno, a vo dic'hlan ha torret. 34 Ar
boued da zebriñ, deuet warnañ dour (dic'hlan),
a vo dic'hlan, hag un evaj da evañ eus ar podoù
a vo dic'hlan. 35 Pep tra kouezhet ur c'horf marv
warnañ a zo dic'hlan : forn pe fornigell, freuzet
e vo : dic'hlan eo ha dic'hlan e vo evidoc'h.
36 Ur feunteun, ur puñs, ur poull-dour a oa glan,
hag a stok ouzh o gagn, a vo dic'hlan.
37 Mar kouezh eus o gagn war had, hadet pe da
hadañ, e vo glan hemañ. 38 Mar zo bet lakaet
dour gant an had, hag e kouezh eus o gagn
warnañ, e vo dic'hlan evidoc'h.

39 Ma varv ur penn-chatal a oa evit ho
poued, an hini a stok ouzh e gorf marv a vo
dic'hlan betek an abardaez. 40 An hini a zebro
eus e gorf a walc'ho e zilhad hag a vo dic'hlan
betek an abardaez ; an hini a zougo ar c'horf
a walc'ho e zilhad hag a vo dic'hlan betek an
abardaez.

41 Al loenedigoù a vesk war an douar a zo
euzhus : n'int ket da zebriñ ; 42 ar re a vale war
o c'hof, ar re a vale war bevar pe muioc'h
a dreid, ar stlejviled en em stlej war an douar,
n'o debrit ket, rak euzhus int.

43 N'euzhusait ket hoc'h eneoù gant an holl
stlejviled-se. N' en em zic'hlanait ket ganto, na
vezit ket dic'hlan drezo. 44 Rak me, an Aotrou,
eo ho Toue ; hag en em santelaat a reot hag
e viot santel, rak santel on-me. Na zic'hlanait
ket hoc'h eneoù gant ar stlejviled a ruz war an
douar, 45 rak me eo an Aotrou en deus ho savet
eus Bro-Ejipt, evit bezañ ho Toue, hag evit ma
viot santel, rak santel on-me.»

46 Setu al lezenn evit ar chatal, an evned hag
ar boudoù bev a ruz en doureier, ar boudoù en
em stlej war an douar. 47 Dav eo dispartiañ etre
dic'hlan ha glan, etre loen da zebriñ ha loen na
zebrer ket.

12 Gwilioudoù.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 2 «Komz ouzh mibien Israel en ur
lavarout : Ur wreg a ra lignez hag a c'han ur
paotr, a vo dic'hlan seizh deiz : evel e-pad he
mizioù, a laka anezhi klañv, e vo dic'hlan.
3 D'an eizhvet deiz e vo troc'het
e groc'hen-amdroc'h. 4 Tri ha tregont deiz
e chomo-hi en he gwad-glanidigezh. Ouzh netra
santel ne stoko. D'ar Santual ned aio ket, ken na
vo peurdremenet deizioù he glanidigezh.

5 Ha mard eo ur plac'h he deus ganet, e vo
dic'hlan div sizhunvezh evel gant he mizioù
ha c'hwec'h deiz ha tri-ugent e chomo war he
gwad-glanidigezh.

6 Ha pa vo peurdremenet deizioù he
glanidigezh, evit ur mab pe evit ur verc'h,
e kaso un oan-bloaz da holloskad, hag ur
goulmig pe un durzhunell da zibec'hadenn, war
dreuzoù Teltenn an Emgav, d'ar beleg, 7 a ray ur
brofadenn dirak an Aotrou hag a zic'haouo eviti,
hag e vo glanaet eus he red-gwad : setu al
lezenn evit an hini he devo ganet ur paotr pe ur
plac'h.

8 Ha mar ne gav ket he dorn trawalc'h evit
un oan, e kemero div durzhunell pe ziv
goulmig : unan evit an holloskad hag unan evit
an dibec'hadenn. Hag e tic'haouo eviti ar beleg,
hag e vo glanaet.»

13 Lorgnez.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez hag
ouzh Aaron en ur lavarout : 2 «Un den en devo
war groc'hen e gorf ur yoc'henn pe un
darouedenn pe ur c'housi, en devo war groc'hen
e gorf un droug lorgnez, a vo kaset da Aaron, ar
beleg, pe da unan eus e vibien, beleien. 3 Sellout
a ray ar beleg ouzh an droug war groc'hen ar
c'horf ; mard eo ar blev, war an droug, troet da
wenn, hag e seblant an droug donoc'h eget
kroc'hen e gorf, ez eo un droug-lorgnez. Goude
bezañ e welet, ar beleg en lavaro dic'hlan.

4 Mard eo ar c'housi gwenn war groc'hen
e gorf, met donoc'h ne seblant ket eget ar
c'hroc'hen hag ar blev n'int ket troet da wenn,
e serro ar beleg an den tizhet e-pad seizh deiz.
5 Hag e sello outañ ar beleg d'ar seizhvet deiz.
Mard eo chomet an droug a-sav, gouezh
dezhañ, mar n'eo ket astennet an droug war ar
c'hroc'hen, e serro ar beleg anezhañ e-pad seizh
deiz adarre. 6 Hag e sello ar beleg outañ d'ar
seizhvet deiz adarre, ha mard eo teñval an
droug ha n'eo ket astennet an droug war ar
c'hroc'hen, e lavarout a ray glan ar beleg : un
darouedenn e oa. Hag e walc'ho e zilhad hag
e vo glan. 7 Mard eo astennet an darouedenn war
ar c'hroc'hen, goude bet gwelet gant ar beleg
evit e c'hlanidigezh, en em ziskouezo c'hoazh
d'ar beleg. 8 Hag ensellout a ray ar beleg,
ha mard eo astennet an darouedenn war
e groc'hen, e lavarout a ray dic'hlan ar beleg : ul
lorgnez eo.

9 Adal ma vo un droug-lorgnez, e vo kaset
hemañ d'ar beleg. 10 Ensellout a ray ar beleg,
ha mar bez ur yoc'henn wenn war ar c'hroc'hen,
ha troet ar blev da wenn, hag ez eus kreskenn
a gig bev er yoc'henn, 11 ez eo al lorgnez gozh
e kroc'hen e gorf, ha dic'hlan e vo lavaret gant
ar beleg. Ne vo ket serret, rak dic'hlan eo.
12 ha mar he deus difluket al lorgnez war ar
c'hroc'hen, hag e c'holo al lorgnez a-grenn ar
c'hroc'hen, hag emañ an droug adal ar penn
betek an treid, dre-holl ma sell daoulagad ar
beleg, 13 p'en devo gwelet ar beleg e c'holo al
lorgnez a-grenn ar c'horf, e lavaro glan an den
tizhet : paz eo holl troet da wenn, ez eo glan.
14 Met d'an deiz ma vo gwelet ennañ kig bev,
e vo dic'hlan. 15 Pa welo ar beleg kig bev,
e lavarout a ray dic'hlan ; ar c'hig bev a zo

dic'hlan : ul lorgnez eo. [16] M'az adkrog ar c'hig
bev da dreiñ e gwenn, ez aio da gaout ar beleg.
[17] Mar gwel ar beleg ez eo troet an droug da
wenn, e lavaro glan ar beleg an den tizhet : glan
eo.

[18] Un den en deus bet en e groc'hen ur gouli,
hag a zo pareet, [19] hag en deus, e lec'h ar gouli,
ur yoc'henn wenn pe ur c'housi gwenn-rous, en
em ziskouezo d'ar beleg. [20] Hag e sello ar
beleg : mar seblant donoc'h eget ar c'hroc'hen
hag emañ ar blev o treiñ da wenn, e vo lavaret
dic'hlan gant ar beleg : un droug lorgnez a zo
o tiflukañ er gouli. [21] ha mar gwel ar beleg n'eus
ket ennañ blev gwenn, ha n'eo ket donoc'h eget
ar c'hroc'hen, hag ez eo teñval, e vo serret gant
ar beleg e-pad seizh deiz. [22] ha mard eo astennet
er c'hroc'hen, e vo lavaret dic'hlan gant ar
beleg : klañv eo. [23] Mar d-eo chomet a-sav ar
c'housi, hep en em astenn, ez eo kleizenn ar
gouli, glan e vo lavaret gant ar beleg.

[24] Un den en deus bet e groc'hen devet gant
tan, hag ez eo deuet an devadenn ur c'housi
gwenn-rous pe wenn, [25] e sello outi ar beleg,
ha mard eo troet ar blev da wenn er c'housi, hag
e seblant donoc'h eget ar c'hroc'hen, emañ al
lorgnez o tiflukañ : dic'hlan e vo lavaret gant ar
beleg : skoet eo gant al lorgnez. [26] Met mar gwel
ar beleg n'eus ket er c'housi a vlev gwenn,
ha n'eo ket donoc'h eget ar c'hroc'hen, hag ez eo
teñval, e vo serret gant ar beleg e-pad seizh
deiz. [27] Hag e welout a ray ar beleg d'ar seizhvet
deiz, ha mard eo astennet (an droug) war ar
c'hroc'hen, e vo lavaret dic'hlan gant ar beleg :
skoet eo gant al lorgnez. [28] Mard eo chomet
a-sav ar c'housi, hep en em astenn er c'hroc'hen,
hag ez eo teñval yoc'henn an devadenn, e vo
lavaret glan gant ar beleg : kleizenn an devadur
eo.

[29] Mard eo bet ur gwaz pe ur vaouez tizhet
er penn pe er c'hroñj, [30] e sello ar beleg ouzh an
droug, ha mar seblant donoc'h eget ar c'hroc'hen
hag ez eus ennañ blev melen, tanav, e vo lavaret
dic'hlan gant ar beleg : tagn eo, lorgnez penn pe
barv. [31] Ha pa sello ar beleg ouzh an
droug-tagn-mañ, ha ne seblanto ket donoc'h
eget ar c'hroc'hen, ha ne vo ket blev du ennañ,
e serro ar beleg an hini skoet gant an tagn e-pad
seizh deiz. [32] Hag e sello ar beleg ouzh an droug
d'ar seizhvet deiz ; ha mar n'eo ket astennet an
droug ha n'eus ket ennañ a vlev melen, ha ne
seblant ket an droug donoc'h eget ar c'hroc'hen,
[33] en em razho, met an tagn ne vo ket razhet, hag
e serro ar beleg an tagnouz e-pad seizh deiz
adarre. [34] Hag e sello ar beleg ouzh an tagnouz
d'ar seizhvet deiz, ha mar n'eo ket astennet an
tagn war ar c'hroc'hen, ha ne seblant ket bezañ
donoc'h eget ar c'hroc'hen, e vo lavaret glan
gant ar beleg. Kannañ e ray e zilhad, hag e vo
glan. [35] Mar astenn an tagn war e groc'hen goude
e c'hlanidigezh, [36] e sello outañ ar beleg ;
mard eo astennet an tagn war ar c'hroc'hen, ne
vo ket klasket gant ar beleg a vlev melen ;
dic'hlan eo. [37] ha mard eo, gouez dezhañ, chomet
a-sav an tagn, hag ez eus blev du o vountañ
ennañ, ez eo pareet an tagn : glan eo, hag e vo
lavaret glan gant ar beleg.

[38] Ouzh un den pe ur vaouez o deus war
groc'hen o c'horf kousioù, kousioù gwenn,
[39] e sello ar beleg ; ha ma'z eus war groc'hen
o c'horf kousioù gwennart, e vo ar vitiligo
o vleuniañ war ar c'hroc'hen, met glan eo.
[40] Un den, paz eo divlev e benn, a zo moal, a zo
glan. [41] Mard eo eus an tu raok eo divlev e benn,
ez eo talek, met glan. [42] Mar bez war e voalder
pe war e zam-voalder un droug gwenn-rous,
emañ al lorgnez o vleuniañ war e voalder pe
zam-voalder. [43] Sellout a ray outañ ar beleg,
ha mard eo goret an droug gwenn-rous, en
e voalder pe zam-voalder, stumm lorgnez war
groc'hen e gorf, [44] ez eo un den lovr, dic'hlan ;
dic'hlan e vo disklêriet gant ar beleg ; en e benn
emañ an droug.

[45] Al lovr, e-keit ha ma vo klañv, en devo
dilhad freget hag e vlev a vo foutouilhek, hag
e vourrenn mouchet ha «dic'hlan ! dic'hlan !»
a hucho. [46] E-keit ha ma vo an droug ennañ, e vo
dic'hlan : dic'hlan e vo. E-unan e chomo,
e-maez ar c'hamp e vo e chomaj.

[47] Ur pezh dilhad en defe un droug lorgnez,
dilhad gloan pe zilhad lin, [48] e steuenn pe en
anneuenn al lin pe ar gloan, pe en ur c'hroc'hen
pe en un dra bennak a groc'hen, [49] Mar bez an
dra glazart pe ruzart en dilhad pe er c'hroc'hen,
pe er steuenn pe en anneuenn, pe en un dra
bennak er c'hroc'hen, un dra lorgnez eo hag e vo
diskouezet d'ar beleg. [50] Hag e sello ar beleg
ouzh an droug, hag e serro an dra tizhet e-pad
seizh deiz. [51] Hag e sello ouzh an droug d'ar

seizhvet deiz. Mard eo astennet an droug er pezh-dilhad, er steuenn pe en anneuenn, er c'hroc'hen pe en un dra bennak graet e kroc'hen, ez eo lorgnez vosennus an droug-se : dic'hlan eo. 52 Hag e vo devet ar pezh-dilhad, gloan pe lin, ar pezh kroc'hen e vefe ennañ an droug rak lorgnez vosennus eo : en tan e vo devet. 53 Met mar gwel ar beleg n'eo ket astennet an droug en dilhad, nag er steuenn nag en anneuenn, nag e tra a groc'hen bennak, 54 e c'hourc'hemenno ar beleg kannañ ar pezh emañ ennañ an droug, a serro e-pad seizh deiz adarre. 55 Hag e sello ar beleg, goude ma vo bet kannet an dra tizhet, ha mar n'eus ket kemmet an droug a stumm, ha n'eo ket an droug astennet, ez eo dic'hlan : en tan e vo devet : ur c'hrignadur eo, en tu mat pe en tu gin. 56 Met mar gwel ar beleg ez eo teñvalaet an droug goude kannañ, en e ziframmo diouzh ar pezh-dilhad, pe ar c'hroc'hen, pe ar steuenn pe an anneuenn. 57 ha mar bez gwelet c'hoazh, er pezh-dilhad, er steuenn pe en anneuenn, pe e tra bennak a groc'hen, o tiflukañ, en tan e vo devet ar pezh emañ an droug ennañ. 58 Hag an dilhad, steuenn pe anneuenn, pe tra bennak a groc'hen, ma'z po kannet ha lamet diouto an droug, a vo kannet un eil gwezh, hag e vo glan.

59 Setu al lezenn evit an droug lorgnez en dilhad gloan pe lin, e steuenn pe en anneuenn, pe e tra bennak a groc'hen, evit lavarout ez eo glan pe dic'hlan.»

14 Kakouzien.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en ur lavarout : 2 «Setu lezenn al lovreg, d'an deiz ma vo glanaet : kaset e vo d'ar beleg. 3 Hag e yelo ar beleg e-maez ar c'hamp, ha mar gwel ar beleg ez eo pare an droug lorgnez diouzh al lovreg, 4 e kemenno ar beleg kemerout evit ar c'hlanidigezh daou evn bev, glan, ha koad sedrez, ha skarleg ha sikadez. 5 Hag e kemenno ar beleg lidlazhañ an evn kentañ war ur pod pri, a-us da zour bev. 6 An evn bev a gemero, hag ar c'hoad sedrez, hag ar skarleg hag ar sikadez, hag o soubo, gant an evn bev, e gwad an evn lidlazhet a-us d'an dour bev. 7 Hag e sparfo war an hini da c'hlanaat eus al lorgnez, seizh gwezh, hag en lavaro glan. Hag e kaso kuit an evn bev war c'horre ar maezioù. 8 Hag e kanno an hini glanaet e zilhad, hag e razho e holl vlev, hag en em walc'ho gant dour hag e vo glan. ha goude ez aio d'ar c'hamp, hag e chomo e-maez e dinell seizh deiz-pad. 9 ha d'ar seizhvet deiz e razho e holl vlev, e benn hag e varv hag abrantoù e zaoulagad : e holl vlev a razho, hag e kanno e zilhad hag e walc'ho e gorf gant dour, hag e vo glan. 10 Ha d'an eizhvet deiz e kemero daou oan disi hag un oanez bloaz, disi, ha teir dekvedenn a flourenn da brofadenn mezet gant eoul, hag ul log eoul. 11 Hag e lakaio ar beleg-glanaer an den da c'hlanaat hag an traoù-se dirak an Aotrou, war dreuzoù Teltenn an Emgav. 12 Hag e kemero ar beleg an oan kentañ, a ginnigo evel pinijadenn gant al log eoul, en ur ober ganto ul luskadenn dirak an Aotrou. 13 Hag e lidlazho an oan el lec'h ma lidlazher an dibec'hadenn hag an holloskad, ul lec'h santel, rak an dibec'hadenn, evel ar binijadenn, a zo evit ar beleg : un dra santel-santelañ eo. 14 Hag e kemero ar beleg eus gwad ar binijadenn, a lakaio ar beleg war flipezenn skouarn an hini da c'hlanaat, an hini dehoù, ha war veud e zorn dehoù ha war veud e droad dehoù. 15 Hag e kemero ar beleg eus al log eoul da skuilhañ war balv ar beleg, an hini kleiz. 16 Hag e soubo ar beleg e viz dehoù en eoul a zo war e balv kleiz, hag e sparfo eoul gant e viz seizh gwezh dirak an Aotrou. 17 Hag eus restad an eoul a vo war e balv e lakaio ar beleg war flipezenn skouarn an hini da c'hlanaat, an hini dehoù, ha war veud e zorn dehoù, ha war veud e droad dehoù, ouzhpenn da wad ar binijadenn. 18 Hag ar restad eoul a vo war balv ar beleg a lakaio war benn an hini da c'hlanaat, hag e tic'haouo evitañ ar beleg dirak an Aotrou. 19 Hag e ray ar beleg an dibec'hadenn, hag e tic'haouo evit an hini da c'hlanaat eus e dic'hlanded, ha goude e lidlazho an holloskad, 20 hag e kinnigo ar beleg an holloskad hag ar brofadenn war an aoter, hag en devo dic'haouet evitañ ar beleg, hag e vo glan.

21 Ha mard eo ur paour, ha n'eo ket e zorn evit kaout (daou), e kemero un oan hepken, ur binijadenn da luskañ, da zic'haouiñ evitañ, gant un dekvedenn a flourenn mezet gant eoul, evel profadenn, hag ul log eoul, 22 ha div durzhunell, pe ziv goulmig en devo en e zorn, hag e vo un dibec'hadenn hag un holloskad. 23 Hag o c'has a ray d'an eizhvet deiz evit e c'hlanidigezh d'ar

beleg war dreuzoù Teltenn an Emgav, dirak an
Aotrou. [24] Hag e kemero ar beleg oan ar
binijadenn, hag al log eoul, hag e ray ganto ar
beleg ur luskadenn dirak an Aotrou.
[25] Hag e lidlazho oan ar binijadenn, hag
e kemero ar beleg eus gwad ar binijadenn,
a lakaio war flipezenn skouarn an hini da
c'hlanaat, an hini dehoù, ha war veud e zorn
dehoù ha war veud e droad dehoù. [26] Hag eoul
a skuilho ar beleg war balv ar beleg, an hini
kleiz. [27] Hag e sparfo ar beleg gant e viz dehoù
eus an eoul a vo war e balv kleiz, seizh gwezh
dirak an Aotrou. [28] Hag e lakaio ar beleg, eus an
eoul a vo war e balv, war flipezenn skouarn an
hini da c'hlanaat, an hini dehoù, ha war veud
e zorn dehoù ha war veud e droad dehoù, lec'h
m'eo bet gwad ar binijadenn. [29] Hag ar restad
eus an eoul a vo war balv ar beleg a lakaio war
benn an hini da c'hlanaat, da zic'haouiñ evitañ
dirak an Aotrou. [30] Hag ec'h aozo unan eus an
turzhunelled pe eus ar c'houlmedigoù en devo
en e zorn, [31] eus pezh en devo bet e zorn ; an
hini gentañ a vo un dibec'hadenn, hag an eil un
holloskad, ouzhpenn ar brofadenn.
Hag e tic'haouo ar beleg evit an hini da
c'hlanaat, dirak an Aotrou.»

[32] Setu al lezenn evit an hini en devo bet un
droug lorgnez, pa ne dizho ket e zorn (a-walc'h)
evit e c'hlanidigezh.

[33] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez
hag ouzh Aaron en ur lavarout : [34] «Pan eot da
vro-Ganaan a roin deoc'h da berc'hennañ hag
e lakain un droug lorgnez war un ti eus ar vro
a berc'hennot, [35] e teuio an hini a vo dezhañ an ti
da gemenn se d'ar beleg en ur lavarout : evel un
droug (lorgnez) am eus gwelet en ti.
[36] Hag e c'hourc'hemenno ar beleg skarzhañ an
ti, kent d'ar beleg mont da welout an droug-se,
ha ne vo netra dic'hlan en ti. ha goude-se ez ay
ar beleg da welout an ti. [37] Hag e sello ouzh an
droug, ha ma ra an droug, e mogerioù an ti,
kleuzioù glazart pe ruzart, a seblant donoc'h
eget ar voger, [38] ez aio ar beleg er-maez eus an
ti, war dreuzoù an ti, hag e serro an ti e-pad
seizh deiz. [39] Hag ez addeuio ar beleg d'ar
seizhvet deiz, hag e sello, ha mar gwel ez eo
astennet an droug e mogerioù an ti,
[40] e kemenno ar beleg disac'hañ ar vein emañ
enno an droug, hag o stlepel er-maez eus kêr, en
ul lec'h dic'hlan. [41] Hag an ti a ray skrabañ
a-ziabarzh, tro-dro, hag e vo skuilhet ar pri bet
skrabet er-maez eus kêr, en ul lec'h dic'hlan.
[42] Hag e vo kemeret mein all ha degaset e lec'h
ar vein (disac'het), ha pri all a vo kerc'het hag
e vo chiket an ti.

[43] ha mac'h adkrog an droug da vleuniañ en
ti goude ma oa bet disac'het ar vein, goude ma
oa bet skrabet an ti, ha goude ma oa bet chiket,
[44] e teuio ar beleg : mar gwel ez eo astennet an
droug en ti, ez eus lorgnez vosennus en ti :
dic'hlan eo. [45] Hag e vo diskaret an ti, e vein hag
e goad, hag holl bri an ti, ha kaset er-maez eus
kêr en ul lec'h dic'hlan. [46] An hini a vo bet en ti,
e-keit ha ma oa serret, a vo dic'hlan betek an
abardaez. [47] An hini en devo kousket en ti
a ganno e zilhad, hag an hini en devo debret en
ti a ganno e zilhad. [48] Met pa vo deuet ar beleg
hag en devo gwelet n'eo ket astennet an droug
en ti goude bezañ bet chiket an ti, e vo lavaret
glan gant ar beleg an ti-se : pareet eo an droug.

[49] Hag e kemero, evit glanañ an ti, daou evn,
ha koad sedrez, ha skarleg ha sikadez.

[50] Hag e lidlazho un evn war ur pod pri a-us
da zour bev.

[51] Hag e kemero koad sedrez ha sikadez
ha skarleg,

hag an evn bev, hag o soubo e gwad an evn
lidlazhet hag en dour bev,

hag e sparfo ouzh an ti seizh gwezh.

[52] Hag e ray un dibec'hadenn evit an ti gant
gwad an evn, gant an dour bev, gant an evn bev,
gant koad sedrez, gant sikadez ha gant skarleg.
[53] Hag e kaso kuit an evn bev er-maez eus kêr,
war c'horre ar maezioù, hag en devo dic'haouet
evit an ti, a vo lavaret glan.

[54] Setu al lezenn evit kement droug lorgnez
ha tagn a vo, [55] evit lorgnez an dilhad hag an
tier, [56] evit yoc'hennoù, darouedennoù
ha kousioù, [57] evit kelenn pe da vare e vez
dic'hlan ha pe da vare e vez glan : Setu lezenn
al lorgnez.»

15 Darempredoù reizhel.

[1] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez hag
ouzh Aaron en ur lavarout : [2] «Komzit ouzh
mibien Israel ha lavarit dezho : Un den en devo
un deveradur eus e gorf, e zeveradur a zo un

dic'hlanded. [3] ha setu penaos e vo dic'hlan gant
e zeveradur : diskargañ a ra e gorf an deveradur,
pe stanket eo e gorf gant an deveradur, dic'hlan
eo. [4] Ur gwele bennak m'eo bet gourvezet
warnañ an hini a zever a vo dic'hlan, ha kement
tra a goazez warnañ a vo dic'hlan. [5] An den
a stoko ouzh e wele a ganno e zilhad hag en em
walc'ho gant dour, hag e vo dic'hlan betek an
abardaez.

[6] An hini a goazezo war un dra e vo bet en
e goazez warnañ an hini a zever, a ganno
e zilhad hag en em walc'ho gant dour, hag e vo
dic'hlan betek an abardaez.

[7] An hini a stoko ouzh korf an hini a zever,
a ganno e zilhad hag en em walc'ho gant dour,
hag e vo dic'hlan betek an abardaez.

[8] Ma skop an hini a zever war unan glan,
e kanno hemañ e zilhad hag en em walc'ho gant
dour, hag e vo dic'hlan betek an abardaez.

[9] Un dibr bennak m'eo bet a-c'haoliad
warnañ an hini a zever a vo dic'hlan.

[10] Neb a stoko ouzh un dra bennak a zo bet
dindanañ a vo dic'hlan betek an abardaez, hag
an hini a zougo an dra-se a ganno e zilhad hag
en em walc'ho gant dour, hag e vo dic'hlan
betek an abardaez.

[11] Neb en devo stoket outañ un den a zever,
hag e zaouarn n'en devo ket riñset en dour,
a ganno e zilhad hag en em walc'ho gant dour,
hag e vo dic'hlan betek an abardaez.

[12] Ur pod pri en devo stoket outañ an hini
a zever, a vo drailhet, hag an holl listri koad
a vo riñset gant dour.

[13] Pa vo glanaet an hini en deus bet un
deveradur diouzh e zeveradur, e vo kontet
dezhañ seizh deiz evit e c'hlanidigezh, hag
e kanno e zilhad, hag e walc'ho e gorf gant dour
bev, hag e vo glan. [14] D'an eizhvet deiz
e kemero gantañ div durzhunell, pe ziv
goulmig, hag e teuio dirak an Aotrou war
dreuzoù Teltenn an Emgav, hag o reiñ a ray d'ar
beleg, [15] hag e ray ganto ar beleg un
dibec'hadenn hag un holloskad, hag e tic'haouo
evitañ ar beleg dirak an Aotrou diouzh
e zeveradur.

[16] An den a zeu dioutañ ur red-sper
a walc'ho gant dour e gorf a-bezh, hag e vo
dic'hlan betek an abardaez. [17] Dilhad, pe
groc'hen, a vo bet warno red-sper, a vo kannet
en dour, hag e vo dic'hlan betek an abardaez.

[18] Ur vaouez he devo kousket gant ur gwaz
hag o devo bet darempred reizhel, en em
walc'hiñ a raint gant dour, hag e vezint dic'hlan
betek an abardaez.

[19] Ur vaouez he devo ur red, ma vo gwad
o teverañ eus he c'horf, seizh deiz e vo en he
mizioù, ha neb a stoko outi a vo dic'hlan betek
an abardaez.

[20] Kement tra he devo gourvezet warnañ
e-kerzh he mizioù, a vo dic'hlan, ha kement tra
he devo koazezet warnañ a vo dic'hlan.

[21] Neb a stoko ouzh he gwele a ganno
e zilhad hag en em walc'ho gant dour, hag e vo
dic'hlan betek an abardaez.

[22] Neb a stoko ouzh un dra bennak ma vo
bet en he c'hoazez warnañ a ganno e zilhad hag
en em walc'ho gant dour, hag e vo dic'hlan
betek an abardaez.

[23] Mard eo ouzh ur gwele, pe ouzh un dra
ma'z eo bet en he c'hoazez warnañ e stoker,
e vezer dic'hlan betek an abardaez.

[24] Mar kousk un den ganti hag e vez he
mizioù warnañ e vo dic'hlan e-pad seizh deiz,
ha kement gwele a gousko warnañ a vo
dic'hlan.

[25] Ur vaouez he defe ur red-gwad kalz
deizioù hep na vefe amzer he mizioù, pe ur
red-gwad en tu-hont d'he mizioù, keit ha ma
tevero, a vo dic'hlan evel en amzer he mizioù
e vo dic'hlan. [26] Kement gwele e c'hourvezo
warnañ e-keit ha m'he deus he deveradur, evel
gwele he mizioù a zeuio drezi, ha kement tra
a goazezo warnañ a vo dic'hlan evel gant
dic'hlanded he mizioù. [27] Neb a stoko outo a vo
dic'hlan hag a ganno e zilhad hag en em walc'ho
gant dour, hag e vo dic'hlan betek an abardaez.
[28] Pa vo glanaet eus he mizioù, e konto seizh
deiz, ha goude e ray he glanidigezh ; [29] d'an
eizhvet deiz e kemero ganti div durzhunell pe
ziv goulmig hag o c'haso d'ar beleg war
dreuzoù Teltenn an Emgav. [30] Hag e ray ar beleg
gant unan un dibec'hadenn ha gant unan un
holloskad, hag e tic'haouo eviti ar beleg dirak

an Aotrou diouzh an deveradur en devoa he
dic'hlanaet.

31 Hag e tiwallot mibien Israel diouzh
o dic'hlanderioù, ma ne varvint ket gant
o dic'hlanderioù, en ur zic'hlanaat va Chomlec'h
a zo en o zouez. 32 Setu lezenn an hini a zever,
an hini a zeu dioutañ ur red-sper hag a vez
dic'hlan drezañ, 33 ar vaouez a vez gant he
mizioù, an hini en devez un deveradur, gwaz pe
vaouez, hag ar gwaz a gousk gant un
dic'hlanez.»

16 Dic'haouadur Meur.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez
goude marv daou vab Aaron ; pa edont o kinnig
dirak an Aotrou, e oant marvet. 2 Hag e lavaras
an Aotrou da vMoizez : «Komz ouzh Aaron, da
vreur, ma ned aio ket forzh pegoulz d'ar
Santual en tu-hont d'ar ouel, a-dal d'ar
goulc'her a zo war an Arc'h, ha ne varvo ket rak
en ur goumoulenn en em ziskouezin war ar
goulc'her. 3 Evel-henn e yelo Aaron d'ar
Santual : gant ur c'hole yaouank evit an
dibec'hadenn, hag un tourz evit an holloskad.
4 An doneg lin santel a wisko, ha brageier lin en
devo war e gorf, gant ur gouriz lin e vo gronnet
ha gant un tulban lin toget : gwiskamantoù
santel int, hag e walc'ho gant dour e gorf a-raok
o gwiskañ.

5 Digant kumuniezh mibien Israel
e tegemero daou vouc'h, da zibec'hadenn, hag
un tourz, da holloskad. 6 Hag e kinnigo Aaron
kole an dibec'hadenn a zo evitañ, hag
e tic'haouo evitañ hag evit e di. 7 Hag e kemero
an daou vouc'h hag o lakaio dirak an Aotrou
war dreuzoù Teltenn an Emgav. 8 Hag e tenno
Aaron, war an daou vouc'h, ar sordoù, ur sord
evit an Aotrou, ur sord evit Azazel.
9 Hag e kinnigo Aaron ar bouc'h m'eo
degouezhet warnañ ar sord evit an Aotrou, hag
e ray gantañ un dibec'hadenn. 10 Hag ar bouc'h
m'eo degouezhet warnañ ar sord evit Azazel
a zalc'ho bev dirak an Aotrou, da zic'haouiñ
evitañ ouzh e gas da Azazel d'ar gouelec'h.

11 Hag e kinnigo Aaron kole an
dibec'hadenn a zo evitañ, hag e tic'haouo evitañ
hag evit e di, hag e lidlazho kole an
dibec'hadenn a oa evitañ. 12 Hag e kemero leun
an ezañsouer a etivi entanet diwar an aoter,
a-zirak an Aotrou, ha daou zornad ezañs
frondus, poultrek a gaso en tu-hont d'ar ouel.
13 Hag e lakaio an ezañs war an tan dirak an
Aotrou, hag e voucho ur goumoulenn-ezañs ar
goulc'her a zo war an Testeni, ha ne varvo
ket. 14 Hag e kemero eus gwad ar c'hole, hag
e sparfo gant e viz war c'horre ar goulc'her ouzh
ar reter, ha dirak ar goulc'her e sparfo seizh
gwezh gwad gant e viz.

15 Hag e lidlazho bouc'h an dibec'hadenn
a zo evit ar Bobl, hag e kaso e wad en tu-hont
d'ar ouel hag e ray gant e wad evel m'en devoa
graet gant gwad ar c'hole, hag en sparfo war ar
goulc'her ha dirak ar goulc'her.
16 Hag e tic'haouo evit ar Santual en abeg da
zic'hlanderioù mibien Israel, d'o mankoù ha d'o
holl bec'hedoù. ha kemend-all a ray evit Teltenn
an Emgav, a chom ganto e-mesk o dic'hlanded.
17 Den ebet ne vo e Teltenn an Emgav pa yelo da
zic'haouiñ er Santual, ken na zeuio er-maez.
Hag e tic'haouo evitañ hag evit e di, hag evit
holl gevredigezh Israel. 18 Hag ez aio d'an aoter
a zo dirak an Aotrou, hag e tic'haouo warni, hag
e kemero eus gwad ar c'hole hag eus gwad ar
bouc'h a lakaio war gornioù an aoter tro-dro.
19 Hag e sparfo warni gwad gant e viz seizh
gwezh, hag he glanaio hag he santelaio, eus
dic'hlanderioù mibien Israel.

20 Hag echu gant dic'haouadur ar Santual,
Teltenn an Emgav hag an aoter, e kinnigo ar
bouc'h bev. 21 Harpañ a ray Aaron e zaou dorn
war benn ar bouc'h bev, hag e kofesaio warnañ
holl fazioù mibien Israel, o holl vankoù, o holl
bec'hedoù hag o lakaio war benn ar bouc'h
a gaso kuit, dre zorn un den a-ratozh d'ar
gouelec'h ; 22 hag e tougo ar bouc'h warnañ
o holl fazioù d'ur vro digenvez ; kaset e vo ar
bouc'h d'ar gouelec'h.

23 Hag e yelo Aaron da Deltenn an Emgav,
hag e tiwisko an dilhad lin en devoa gwisket pa
oa aet d'ar Santual, hag o lezel a ray eno.
24 Hag e walc'ho e gorf gant dour en ul lec'h
santel, hag e wisko e zilhad hag ez ay er-maez,
hag e ray e holloskad hag holloskad ar Bobl,
hag e tic'haouo evitañ hag evit ar Bobl. 25 ha lard
an dibec'hadenn a zevo war an aoter. 26 Hag an
hini en devo kaset ar bouc'h da Azazel a ganno
e zilhad hag a walc'ho e gorf gant dour,
ha goude-se ez ay d'ar c'hamp.

27 Kole an dibec'hadenn ha bouc'h an
dibec'hadenn, a oa bet kaset o gwad evit
dic'haouiñ er Santual, a vo kaset er-maez eus ar
c'hamp hag e vo devet en tan o c'hroc'hen hag
o c'horf hag o stronk. 28 An hini en devo o devet
a ganno e zilhad hag a walc'ho e gorf gant dour,
ha goude-se ez ay d'ar c'hamp.

29 ha setu evidoc'h ur reolenn beurbad : d'ar
seizhvet miz, d'an dekvet eus ar miz, e poaniot
hoc'h eneoù, ha labour ebet ne reot, nag ar
c'henvroad, nag an ostiziad a zo o chom en ho
touez. 30 En deiz-mañ e vo dic'haouet evidoc'h,
e viot glanaet eus hoc'h holl bec'hedoù : dirak
an Aotrou e viot glanaet. 31 Ur sabad, ur
gouel-berz a vo evidoc'h, hag e poaniot hoc'h
eneoù : reolenn beurbad.

32 Hag e tic'haouo ar beleg a vo bet sakret,
bet leuniet e zorn evit bezañ beleg war-lerc'h
e dad, hag e wisko dilhad lin, dilhad santel.
33 Hag e tic'haouo ar Santual santel, ha Teltenn
an Emgav hag an aoter a zic'haouo, hag evit ar
veleien hag holl dud ar gevredigezh e tic'haouo
ivez. 34 Hag e vo honnezh evidoc'h ur reolenn
beurbad : dic'haouiñ evit mibien Israel eus
o holl bec'hedoù ur wezh er bloaz.»

Hag e voe graet evel ma c'hourc'hemenne
an Aotrou da vMoizez.

17 Lidlazhadennoù.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 2 «Komz ouzh Aaron hag ouzh
e vibien hag ouzh mibien Israel, ha lavar
dezho : Setu an dra a c'hourc'hemenn an
Aotrou, lavarout a ra : 3 Pep den eus ti Israel
a lazho un ejen, pe un oan, pe ur c'havr, er
c'hamp, pe en lazho e-maez ar c'hamp, 4 ha war
dreuzoù Teltenn an Emgav n'en devo ket
e gaset evit e ginnig en aberzh d'an Aotrou
dirak Chomlec'h an Aotrou, gwad a vo war gont
an den-se, ar gwad en devo skuilhet, hag e vo
rasket an den-se a-douez e Bobl, 5 evit ma vo
kaset gant mibien Israel an aberzhoù a reont
war-c'horre ar maezioù, evit m'o c'hasint d'an
Aotrou war dreuzoù Teltenn an Emgav, d'ar
beleg, evit ober aberzhoù a beoc'h d'an Aotrou
ganto. 6 Hag e sparfo ar beleg ar gwad war aoter
an Aotrou, war dreuzoù Teltenn an Emgav, hag
e vo devet al lard e c'hwez c'hwek d'an Aotrou.
7 ha ne raint ken o aberzhoù d'an doueoù-bouc'h
emaint o c'hastaouiñ war o lerc'h : ur reolenn
beurbad a vo honnezh evidoc'h a rumm da
rumm.

8 ha dezho e lavari : kement den eus ti
Israel, pe eus an ostizidi o chom en ho touez,
a ray holloskadoù pe aberzhoù, 9 ha war dreuzoù
Teltenn an Emgav n'o degaso ket evit o c'hinnig
d'an Aotrou, rasket e vo an den-se a-douez
e Bobl.

10 ha kement den eus ti Israel pe eus an
ostizidi o chom en ho touez, a zebro gwad,
lakaat a rin va dremm enep hennezh a zebr
gwad hag e raskañ a rin a-douez e Bobl, 11 rak
ene ar c'horf a zo er gwad, ha me am eus e roet
deoc'h evit an aoter, da zic'haouiñ evit hoc'h
eneoù, rak ar gwad eo a ra evit an ene
dic'haouadenn. 12 Setu perak e lavaran da vibien
Israel : nep hini ac'hanoc'h ne zebro gwad, nag
an ostiziad o chom en ho touez ne zebro gwad.

13 Kement den eus mibien Israel pe eus an
ostizidi o chom en ho touez en devo hemolc'het
loen gouez pe evn da zebriñ, a skuilho e wad
hag en c'holoio a boultr. 14 Rak ene pep kig eo
e wad e-keit ha m'emañ e-buhez, hag e lavaran
da vibien Israel : gwad ebet ne zebrot, rak
buhez pep korf eo e wad : neb a zebro dioutañ
a vo rasket. 15 Hag an neb a zebro ur c'horf marv
pe zrailhet, kenvroad pe ostiziad, a ganno
e zilhad hag en em walc'ho gant dour, hag e vo
dic'hlan betek an abardaez, hag e vo glanaet.
16 Mar n'int ket bet kannet, nag e gorf gwalc'het,
e tougo e fazienn.»

18 Difennoù reizhel.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 2 «Komz ouzh mibien Israel
ha lavar dezho : Me eo an Aotrou, ho Toue.
3 Ar pezh a vez graet e Bro-Ejipt, ma'z oc'h bet
o chom enni, ne reot ket, hag ar pezh a vez
graet e Bro-Ganaan, emaon ouzh ho kas di, ne
reot ket ; hervez o reolennoù ne gerzhot ket.
4 Va setañsoù a sevenot ha va reolennoù a virot,
en ur gerzhout enno. Me eo an Aotrou, ho Toue.
5 Hag e virot va reolennoù ha va setañsoù. Mar
seven un den anezho, e vevo drezo. Me eo an
Aotrou.

6 Den ebet, ouzh korf unan kar dezhañ ne
dostaio da zizoleiñ an noazhder. Me eo an
Aotrou.

7 Noazhder da dad,
na noazhder da vamm ne zizoloi.
Da vamm eo, ne zizoloi ket he noazhder
8 Noazhder gwreg da dad ne zizoloi ket :
noazhder da dad eo.
9 Noazhder da c'hoar, merc'h da dad pe merc'h
da vamm, ganet en ti pe ganet er-maez :
Ne zizoloi ket o noazhder.
10 Noazhder merc'h da vab pe merc'h da verc'h,
ne zizoloi ket o noazhder, rak da noazhder int.
11 Noazhder merc'h gwreg da dad, ganet eus da
dad, da c'hoar eo, ne zizoloi ket he noazhder.
12 Noazhder c'hoar da dad ne zizoloi ket :
korf da dad eo.
13 Noazhder c'hoar da vamm ne zizoloi ket :
korf da vamm eo.
14 Noazhder breur da dad ne zizoloi ket ; ouzh
e wreg ne dostai ket : da voereb eo.
15 Noazhder da verc'h-kaer ne zizoloi ket :
gwreg da vab eo, ne zizoloi ket he noazhder.
16 Noazhder gwreg da vreur ne zizoloi ket :
noazhder da vreur eo.
17 Noazhder ur vaouez gant hini he merc'h ne
zizoloi ket ; merc'h he mab na merc'h he merc'h
ne gemeri evit dizoleiñ o noazhder :
he c'horf int, un torfed e vefe.

18 Ur wreg gant he c'hoar ne gemeri ket : enebiezh a vefe o tizoleiñ he noazhder, en he c'hichen e-keit ha ma vev.

19 Ouzh ur wreg en he mizioù, he dic'hlanded, ne dostai ket, evit dizoleiñ he noazhder.

20 Gant gwreg da nesañ n'az po ket darempred reizhel, d'en em zic'hlanaat ganti.

21 Eus da vugale ne roi ket evit o aberzhiñ d'ar Moloc'h, o halegañ anv da Zoue, me an Aotrou.

22 Gant ur paotr ne gouski ket evel ma kousker gant ur wreg : euzhus e vefe. 23 Gant loen ebet n'az po darempred (reizhel) d'en em zic'hlanaat gantañ. Nag ur vaouez n'en em zalc'ho dirak ul loen evit parañ gantañ : direizh e vefe.

24 N'en em saotrit ket en holl draoù-se, an holl draoù m'en em saotr enno ar Baganed a gasin kuit a-dirazoc'h. 25 Saotret eo ar vro, kastizañ a rin he fazioù, hag e tislonko ar vro hec'h annezidi. 26 Mirout a reot va reolennoù ha va setañsoù, ha ne reot nep hini eus an euzhusterioù-se, nag ar c'henvroad nag an ostiziad o chom en ho touez. 27 An holl euzhusterioù-se a rae tud ar vro, en ho raok, hag e voe saotret ar vro. 28 ha dislonket gant ar vro ne viot ket, ouzh he saotrañ, evel m'he devoa dislonket ar bobl en ho raok 29 Neb a ray unan eus an holl euzhusterioù-se, rasket e vezo ar re a ra se a-douez o fobl. 30 Mirout a reot va gwirioù, ne reot ket hervez ar boazioù euzhus a raed en ho raok. N'en em saotrit ket ganto. Me eo an Aotrou, ho Toue.»

19 Pobl santel.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en ur lavarout :

2 «Komz ouzh holl gumuniezh mibien Israel ha lavar dezho :

Sent e vezot, rak santel on-me
an Aotrou, ho Toue.
3 Pep hini ac'hanoc'h, e dad hag e vamm a zoujo,
ha va sabadoù a viro.
Me eo an Aotrou, ho Toue.
4 N'en em droit ket ouzh an doueoù,
doueoù-teuz na rit ket evidoc'h.
Me eo an Aotrou, ho Toue.

5 Pa rit un aberzh a beoc'h d'an Aotrou, e vo evit kaout e c'hrad-vat. 6 D'an deiz-se, hoc'h aberzh a vo debret, pe antronoz. Hag ar pezh a vano betek an trede deiz, en tan a vo devet. 7 Mar bez debret d'an trede deiz, pa vez brein, e vo displijus. 8 An hini a zebro dioutañ, e fazi a zougo : un dra santel d'an Aotrou en devo haleget ; troc'het e vo hennezh diouzh e dud.

9 Pa rit eost ho touar, arabat dit echuiñ dibenn da bark en ur eostiñ : teskad da eost ne ri ket. 10 Ne bennaoui ket, na munudoù da winienn ne gutuilhi ket. Evit ar reuzeudig hag evit an ostiziad en o lezi. Me eo an Aotrou, ho Toue.

11 Ne vezit na laeron, na gaouidi, na touellerien an eil e-keñver egile. 12 Ne douot ket dre va anv en ur douellañ : disakrañ a rafes anv da Zoue : me an Aotrou. 13 Ne vac'homi ket da nesañ ha n'e skrapi ket. Ne chomo ket gopr da c'hounideg du-se betek ar beure. 14 Ne vallozhi ket unan mut, ha dirak unan dall ne lakai ket ur skoilh. Doujañ a ri da Zoue :

Me an Aotrou.

15 Ne ri ket a zireizhder er varn, ne savi ket
dremm ur paour, ne ri ket kudoù d'unan bras,
gant reizhded e varni da nesañ. 16 Ned i ket da
zroukkomz eus da genvroiz, ne vezi ket o klask
kaout gwad da nesañ : me eo an Aotrou.

17 Ne gasai ket da vreur ez kalon. Rebechoù
a ri d'az nesañ ha ne zougi ket, en abeg dezhañ,
ur pec'hed. 18 Ne klaski ket dial, n'az po ket
droukrañs ouzh mibien da Bobl, karout a ri da
nesañ eveldout : me eo an Aotrou.

19 Va reolennoù a virot. Da loened ne goubli
ket a-zaou-seurt. Da bark ne hadi ket ket
a-zaou-seurt. Dilhad a-zaou-seurt, meskaj ne
yelo ket warnout.

20 Un den a gousko gant ur vaouez evit
darempred reizhel, homañ o vezañ matezh
prevez un den ha n'en deus ket he dasprenet
nag he frankiz roet dezhi, tell-gastiz o devo, ne
varvint ket, peogwir n'he devoa ket he frankiz.
21 Eñ a gaso e binijadenn d'an Aotrou, war
dreuzoù Teltenn an Emgav, un tourz da
binijadenn. 22 Hag e tic'haouo evitañ ar beleg,
gant an tourz-pinijadenn, dirak an Aotrou, evit
ar pec'hed en deus graet, hag e vo pardonet
dezhañ ar pec'hed en devoa graet.

23 Ha pan eot d'ar vro hag e plantot
gwez-frouezh, e vo sellet ganeoc'h evel
diamdroc'h ho frouezh : tri bloaz e vezint
evidoc'h diamdroc'h, n'o debrot ket.
24 D'ar pevare bloaz e vo hoc'h holl frouezh
santel evit meuliñ an Aotrou. 25 Ha d'ar pempvet
bloaz e tebrot o frouezh, ha mont a ray ar
frouezh war fonnusaat evidoc'h. Me eo an
Aotrou.

26 Ne zebrot netra gant gwad. Ne viot nag
hudsteredourien nag achantourien.

27 Na douzit ket ividigoù ho penn, na razhit
ket bordoù ho parv. 28 Troc'hadoù evit an Anaon
ne reot ket en ho korf, na tresoù brizhellet ne
reot ket warnoc'h. Me eo an Aotrou. 29 Disakrañ
da verc'h evel ribodez ne ri ket, ha ne vo ket
gastaouet ar vro, karget ar vro a dorfedoù.

30 Va sabadoù a virot, hag ouzh va Santual
ho po doujañs. Me eo an Aotrou.

31 N'en em droit ket ouzh an igromañserien
nag ouzh an hudsteredourien. Na glaskit ket
bezañ dic'hlanaet ganto. Me eo an Aotrou, ho
Toue.

32 Dirak blev gwenn e savi hag ec'h enori
dremm ar c'hozhiad, hag az po doujañs evit da
Zoue, me, an Aotrou.

33 Pa vo o chom ganit un ostiziad, en ho pro,
n'e vac'homit ket. 34 Evel ur c'henvroad e vo
evidoc'h an ostiziad o chom du-se. E garout a ri
eveldout, rak ostizidi ez oc'h bet e Bro-Ejipt.
Me eo an Aotrou, ho Toue.

35 Na rit ket a zireizhder er setañsoù, er
muzulioù, pouezioù pe gendalc'hioù.
36 Mentelioù reizh, pouezioù reizh, efa reizh, hin
reizh ho pezo. Me eo an Aotrou, ho Toue, en
deus ho tennet eus Bro-Ejipt.

37 Hag e virot va holl reolennoù, ha va holl
setañsoù, hag o sevenot. Me eo an Aotrou.

20 Santel evit Doue.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 2 «ha da vibien Israel e lavari : Nep
piv bennak, eus mibien Israel, pe ostiziad
o chom en Israel, a roio eus e vugale d'ar
Moloc'h, a varvo. Tud ar vro en labezo gant
mein. 3 ha me a lakaio va dremm enep an den-se
hag en rasko a-douez e Bobl, dre m'en devo,
eus e vugale, roet d'ar Moloc'h evit saotrañ va
Santual ha halegañ va anv santel. 4 Mar distro
tud ar vro o daoulagad diouzh an den-se, pa ro
eus e vugale d'ar Moloc'h, e-lec'h e lazhañ
anezhañ, 5 e lakain-me va dremm enep an den-se
hag enep e gerentiezh, hag e raskin anezhañ hag
an holl re o c'hastaouiñ gantañ, o c'hastaouiñ
war-lec'h ar Moloc'h, a-douez o fobl. 6 Hag an
hini en em droio ouzh an hudsteredourien evit
gastaouiñ war o lerc'h, lakaat a rin va dremm
enep dezhañ, hag e raskin anezhañ a-douez
e bobl. 7 En em santelaat a reot, hag e viot sent,
rak me eo an Aotrou, ho Toue. 8 Hag e virot va
reolennoù, hag e sevenot anezho, me, an
Aotrou, ho santelaio. 9 Neb a villigo e dad pe
e vamm a varvo ; e dad pe e vamm en devo
milliget : e wad a vo warnañ.

10 Un den avoultrer gant gwreg un all, an
hini a ra avoultriezh gant gwreg e nesañ, a vo
lakaet d'ar marv, avoultrer hag avoultrerez.

[11] An den a gousk gant gwreg e dad, noazhder e dad a zizolo, d'ar marv e vezint lakaet o-daou : o gwad a zo warno.

[12] An den a gousk gant e verc'h-kaer, d'ar marv e vezint lakaet o-daou : tra dinatur o deus graet : o gwad a vo warno.

[13] An den a gousk gant ur paotr evel ma kousker gant ur vaouez, euzhus e reont o-daou : d'ar marv e vezint lakaet : o gwad a zo warno.

[14] An den a gemer ur vaouez hag he mamm : un torfed eo ; en tan e vo devet, eñ hag int, ha ne vo ket an torfed-se en ho touez.

[15] An den a ro e red-sper d'ul loen a varvo, hag al loen a lazhot.

[16] Ar vaouez a dostaio ouzh ul loen bennak evit parañ gantañ :

lazhañ a ri ar vaouez hag al loen, d'ar marv e vezint lakaet ; o gwad a zo warno.

[17] An den a gemero e c'hoar, merc'h e dad pe verc'h e vamm, hag a welo he noazhder, ha hi a welo e noazhder : un druez ! rasket e vezint dirak mibien o Fobl : noazhder e c'hoar en deus dizoloet, e bec'hed a zougo.

[18] An den a gousk gant ur vaouez en he mizioù hag a zizolo he noazhder, a laka hec'h andon en noazh, hag hi he devo dizoloet andon he gwad, rasket e vezint o-daou a-douez o Fobl ;

[19] Na noazhder c'hoar da vamm, nag hini c'hoar da dad ne zizoloi,

rak etre tud kar en em noashaat eo se : o fec'hed a zougint.

[20] Un den a gousko gant e voereb, noazhder e eontr en devo dizoloet : o fec'hed a zougint, divugel e varvint.

[21] An den a gemer gwreg e vreur, ur saotradur eo, noazhder e vreur en deus dizoloet : divugel e vezint.

[22] Hag e virot va holl reolennoù ha va holl setañsoù hag o sevenot, ha n'ho tislonko ket ar vro emaon ouzh ho kas di, da chom enni. [23] ha ne gerzhot ket e reolennoù ar bobl a gasan kuit a-dirazoc'h. An holl draoù-mañ o deus graet hag em eus heug outo. [24] Hag e lavaran deoc'h :

"C'hwi a berc'henno o douar ;
me en roio deoc'h evit e berc'hennañ,
ur vro o teverañ gant laezh ha mel".

Me, an Aotrou, ho Toue, ho tisrann diouzh ar pobloù. [25] Diforc'h a reot etre loened glan ha dic'hlan, etre evned dic'hlan ha glan, e-lec'h euzhusaat hoc'h eneoù gant loened, evned hag holl stlejviled an douar am eus diforc'het evidoc'h evel dic'hlan. [26] Hag e viot evidon sent, rak santel on-me, an Aotrou, hag ho tiforc'hañ a ran diouzh ar pobloù evit bezañ din. [27] An den pe ar vaouez ez eus anezho un igromañserien pe un hud-speredourien d'ar marv e vezint lakaet, gant mein e vezint labezet gwad a zo warno.

21 Beleien santel.

[1] Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez : «Komz ouzh ar veleien, mibien Aaron ha lavar dezho : Gant unan marv n'en em zic'hlanaio hini ebet e-touez e dud, [2] nemet gant unan kar-tost dezhañ, mamm, tad, mab, merc'h, breur ; [3] evit ur c'hoar gwerc'hez, kar-tost dezhañ ha n'eo ket bet d'ur pried, eviti en em zic'hlanaer. [4] En em zic'hlanaat, evit ur mestr, e-touez e dud, a zo disakr. [5] Ne raint ket kernioù war o fenn, korn o barv ne razhint ket, ha war o c'horf ne raint ket troc'hadennoù. [6] Sent ra vezint evit o Doue, e-lec'h disakrañ anv o Doue, rak tan-aberzhoù an Aotrou, bara o Doue a ginnigont, hag e vezint santel.

[7] Ur wreg ribodez, disakr, ne gemerint ket, ur wreg distaolet gant he gwaz ne gemerint ket, rak santel ez int evit o Doue. [8] Ra vezint santel evidout, rak bara da Zoue a ginnigont : santel e vezint evidout, rak santel on-me, an Aotrou, hag ho santelaat a ran.

[9] Merc'h un den beleg, ma 'n em saotr o c'hastaouiñ, eo he zad a saotro : en tan e vo devet.

[10] Ar Beleg, brasoc'h eget e vreudeur, ez eus bet skuilhet war e benn an eoul sakr ha karget e zorn, gwisket dezhañ e wiskamantoù, n'en devo ket ur penn foutouilhek na dilhad freget.

[11] E-kichen ar re varv ne yelo ket ; nag evit e dad nag evit e vamm n'en em zic'hlanaio.

[12] Ar Santual ne guitaio ket, ne vo ket haleget gantañ Neved e Zoue, rak evel ur gurunenn emañ eoul sakr e Zoue warnañ. Me eo

an Aotrou. [13] Hag ur wreg gwerc'hez a gemero.
[14] Un intañvez, unan distaolet, unan saotret
o c'hastaouiñ, a-seurt-se ne gemero ket met ur
werc'hez a-douez e Bobl a gemero evel gwreg.
[15] Ne vo ket disakret gantañ lignez e dud, rak
me, an Aotrou, ho Toue.»

[16] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : [17] «Komz ouzh Aaron en ur
lavarout :

Den ebet eus da vugale, nag a-douez
o diskennidi, hag en devo ur si, ne dostaio da
ginnig bara e Zoue. [18] Neb en devo ur si ne
dostaio ket, un den dall, pe gamm, togn pe
didailh, [19] pe un den en devo torret e droad, pe
torret e zorn, [20] pe a zo tort, pe blin, pe saotret
e lagad, pe galus, pe darouedennek, pe friket
e gelloù. [21] Neb en deus ur si, e lignez Aaron, ar
beleg ne dostaio ket da ginnig tan-aberzhoù an
Aotrou : ur si en deus, bara e Zoue ne dostaio
ket evit e ginnig. [22] Bara e Zoue, an traoù
santel-santelañ, hag ar re santel, a zebro. [23] Met
betek ar rideoz ne yelo ket, hag ouzh an aoter
ne dostaio ket, rak ur si en deus, ha ne zisakro
ket va Santualioù, rak me, an Aotrou eo
o santela.»

[24] Se a lavaras Moizez da Aaron ha d'e
vibien, ha da holl vibien Israel.

22 Lidlazhidi glan.

[1] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : [2] «Lavar da Aaron ha d'e vibien en
em virout diouzh traoù santel mibien Israel
e-lec'h disakrañ va anv santel, pa aberzhont
din : me eo an Aotrou. [3] Lavar dezho : Evit ho
tiskennidi, neb a dostaio, a-douez ho pugale,
ouzh an aberzhoù a ra mibien Israel d'an
Aotrou, hag en devo un dic'hlanded warnañ,
rasket e vo hennezh a-dirazon, me an Aotrou.
[4] Un den, eus lignez Aaron, a vo kakouz, pe en
devo ur red, eus an aberzhoù ne zebro ken na vo
glan, nag an hini en devo stoket ouzh unan
bennak dic'hlanaet gant unan marv, pe un den
a zo deuet dioutañ ur red-sper, [5] nag un den en
devo stoket ouzh ur stlejvil bennak m'en em
zic'hlanaer gantañ pe ouzh un den en devo
dic'hlanaet anezhañ dre un dic'hlanded bennak
[6] an hini a stoko outañ a vo dic'hlan betek an
abardaez, ha ne zebro ket traoù santel, met
gwelc'hiñ a ray e gorf en dour, [7] ha pa vo aet an
heol (da guzh), e vo glan ; ha goude e tebro
traoù santel, rak e voued eo.

[8] Na gagn, na loen drailhet ne zebrer, evit en
em zic'hlanaat ganto. Me eo an Aotrou.
[9] Ra virint ar pezh a zo da virout, kuit da
sammañ warno ur pec'hed ha da vervel gantañ,
disakr. [10] Den all ebet ne zebro traoù santel ; nag
e ve o chom e ti ur beleg ha gopret gantañ, ne
zebro netra santel. [11] Met mar en deus ur beleg
prenet unan bennak, prenet gant e arc'hant,
hemañ a zebro dioutañ, ha bugale e di ivez
a zebro diouzh e voued.

[12] Merc'h ur beleg hag he deus ur pried lik,
eus ar profadennoù santel ne zebro
ket. [13] Met merc'h ur beleg deuet intañvez, pe
distaolet, ha bugel ebet dezhi, hag a zo distroet
da di he zad evel en he yaouankiz, eus boued he
zad a zebro, met den lik ebet ne zebro dioutañ.
[14] An hini a zebro un dra santel dre zievezh
a lakaio ar bempvedenn warnañ hag a zaskoro
d'ar beleg an dra santel.

[15] Ne vo ket haleget traoù santel mibien
Israel a brofont d'an Aotrou. [16] Sammañ a rafent
warno ur pec'hed da binijañ, mar debrfent an
traoù santel, rak me an Aotrou, o santela.»

[17] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : [18] «Komz ouzh Aaron hag ouzh holl
vibien Israel, ha lavar dezho : Un den, eus ti
Israel, pe o chom en Israel, a ray ur brofadenn,
ur gouestl bennak pe ur prof bennak kinniget
d'an Aotrou evel holloskad, [19] evidoc'h bout
grataet, e vo unan disi, ur mal, a-douez ar saout,
an deñved, ar givri. [20] Ar re o deus un namm ne
vezint ket kinniget ; n'ho pefe ket grad-vat
ganto. [21] Un den a ginnigo un aberzh a beoc'h
d'an Aotrou evit seveniñ ur gouestl pe ur prof,
a saout pe a zeñved, disi e vo, evit kaout
grad-vat ; si ebet n'en devo ! [22] Unan dall, pe
vac'hagnet, pe vuturniet, pe galus, pe
darouedennek ne ginnigot ket a-seurt-se d'an
Aotrou, tan-aberzhoù ne reot ket ganto war
aoter an Aotrou. [23] Ur c'hole, un dañvad divuzul
pe skoanet, ur prof a ri ganto, met evel gouestl
ne vefe ket grataet. [24] Unan bet breset, pe friket,
tennet pe droc'het (e gelloù) dezhañ, ne vo ket
kinniget d'an Aotrou, hag en ho pro ne reot ket
se. [25] Eus dorn ur paotr estren ne vo ket kinniget
a voued d'ho Toue gant seurt-se, paz int bet

gwallet ganto : ur si a zo enno, ha n'ho pefe ket grad-vat.»

26 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en ur lavarout : 27 «Komz ouzh mibien Israel : Ul leue, pe un oan, pe ur menn-gavr (nevez)-ganet a vo seizh deiz dindan e vamm, hag adalek an eizhvet deiz, hag ouzhpenn, e vo grataet evel prof, tan-aberzh evit an Aotrou. 28 Ur c'hole, pe un dañvad, eñ hag e vab, ne vezint ket lazhet er memes deiz.

29 Pa rit un aberzh a drugarez d'an Aotrou, hoc'h eus da gaout grad-vat en ur aberzhiñ. 30 En deiz-se end-eeun e vo debret ; ne lezit ket dioutañ betek ar beure. Me eo an Aotrou. 31 Hag e virot va gourc'hemennoù hag o sevenot. Me eo an Aotrou. 32 Na zisakrit ket va anv santel ; santelaet e vin e-touez mibien Israel. Me, an Aotrou, ho santelaio. 33 Ho tennet am eus eus Bro-Ejipt evit bezañ evidoc'h un Doue, me an Aotrou.»

23 Deiziadur ar gouelioù.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en ur lavarout : 2 «Komz ouzh mibien Israel ha lavar dezho : Da emvodoù an Aotrou e viot engalvet ; emgavioù santel e vezint, va emvodoù.

3 C'hwec'h deiz-pad e vo graet labour, met d'ar seizhvet deiz, sabad gouel-berz, emgav santel, labour ebet ne reot : sabad an Aotrou e vo en hoc'h holl chomlec'hioù.

4 Setu amañ emvodoù an Aotrou, an engalvoù santel a reot evito, hag o deiziadoù :

5 D'ar miz kentañ, d'ar pevarzekvet eus ar miz, d'abardaez, e vo pask an Aotrou. 6 Ha d'ar pemzekvet deiz eus ar miz-se, gouel bara-kan evit an Aotrou, seizh deiz-pad bara-kan a zebrot. 7 D'an deiz kentañ, un emgav santel ho pezo, nep labour-sklav ne reot. 8 Hag e kinnigot tan-aberzh d'an Aotrou seizh deiz-pad. D'ar seizhvet deiz e vo un engalv santel : nep labour-sklav ne reot.»

9 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en ur lavarout : 10 «Komz ouzh mibien Israel ha lavar dezho : Pan eot d'ar vro ez an da reiñ deoc'h, hag e reot eost enni, e kasot ar feskenn gentañ eus hoc'h eost d'ar beleg. 11 Hag e lusko ar feskenn dirak an Aotrou, m'ho pezo grad-vat. Antronoz ar sabad e vo lusket gant ar beleg. 12 Hag e reot, da zeiz luskadenn ho feskenn, gant un oan disi eus ur bloaz, un holloskad d'an Aotrou, 13 ha gantañ ur brofadenn, a ziv dekvedenn a flourenn, mezet gant eoul : tan-aberzh d'an Aotrou a c'hwez c'hwek, hag an died-kinnig gwin : ur c'hard hin.

14 Na bara, nag ed rost, na krazennoù ne zebrot kent an deiz-se, ken n'ho pezo kaset kinnig ho Toue : reolenn beurbad evit ho tiskennidi en hoc'h holl chomlec'hioù.

15 Hag e kontot, adalek antronoz ar sabad, adalek an deiz m'ho po kaset feskenn al luskadenn, seizh sabad reizh e vo. 16 Betek antronoz ar seizhvet sabad e kontot hanter-kant deiz, hag e kinnigot ur brofadenn nevez d'an Aotrou. 17 Eus ho chomlec'hioù e kasot baraennoù da luskañ : div, a ziv dekvedenn a flourenn e vezint, gant goell pobet, evel preveudioù d'an Aotrou. 18 Hag e kinnigot ouzhpenn ar bara, seizh oan disi, eus ur bloaz, hag ur c'hole yaouank, ha daou dourz. Bez' e vezint un holloskad evit an Aotrou, gant o frofad hag o died-kinnig : tan-aberzh a c'hwez c'hwek d'an Aotrou. 19 Hag e reot gant ur bouc'h un dibec'hadenn, ha gant daou oan eus ur bloaz, un aberzh a beoc'h. 20 Hag e ray ar beleg ganto, ha gant baraennoù ar preveudioù, ul luskadenn dirak an Aotrou, gant an daou oan. Santel e vezint d'an Aotrou, evit ar beleg.

21 Un engalv a reot, en hevelep deiz-mañ, a vo un engalv santel evidoc'h : nep labour-sklav ne reot, reolenn beurbad en hoc'h holl chomlec'hioù evit ho tiskennidi.

22 Pa reot eost ho touar, n'echui ket korn da bark pa ri da eost, ha teskadoù da eost ne ri ket : evit ar paour hag an estren a lezi. Me eo an Aotrou, ho Toue.»

23 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en ur lavarout : 24 «Komz ouzh mibien Israel ha lavar dezho : D'ar seizhvet miz, d'ar c'hentañ eus ar miz ho pezo ur gouel-berz, eñvoret gant ar c'hornboud, un engalv santel. 25 Nep labour-sklav ne reot, hag e kinnigot un tan-aberzh d'an Aotrou.»

26 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en ur lavarout : 27 «D'an dekvet eus ar seizhvet miz-se e vo un deiz-pardon : engalv santel ho

pezo, hag e poaniot hoc'h eneoù, hag e kinnigot
un tan-aberzh d'an Aotrou [28] Nep labour ne reot
en deiz-se, rak deiz-pardon e vo, hag e vo graet
dic'haouadenn warnoc'h dirak an Aotrou, ho
Toue. [29] Nep piv bennak ne ray ket pinijenn en
deiz-se a vo rasket eus e dud. [30] Neb a ray ul
labour bennak en deiz-se, me en distrujo
a-douez e dud. [31] Labour ebet ne reot : reolenn
beurbad evit ho tiskennidi en hoc'h holl
chomlec'hioù. [32] Evel ur sabad e vo ar
gouel-berz-mañ evidoc'h hag e poaniot hoc'h
eneoù d'an navet eus ar miz, d'abardaez : eus
an abardaez d'an abardaez e chomot dilabour
evel er sabad.»

[33] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : [34] «Komz ouzh mibien Israel
ha lavar dezho : D'ar pemzekvet deiz eus ar
seizhvet miz-se e vo gouel al Logelloù, seizh
devezh evit an Aotrou. [35] D'an deiz kentañ,
engalv santel, nep labour-sklav ne reot. [36] Seizh
deiz-pad e kinnigot un tan-aberzh d'an Aotrou.
D'an eizhvet deiz un engalv santel ho pezo hag
e kinnigot un tan-aberzh d'an Aotrou. Ur
vodadeg e vo. Nep labour-sklav ne reot.

[37] Setu aze emvodoù an Aotrou, an engalvoù
santel a reot evito, engalvoù santel evit kinnig
tan-aberzhoù d'an Aotrou, holloskadoù
ha profadennoù, aberzhoù ha died-kinnigoù,
pep tra en deiz-mañ-deiz, [38] en tu-hont da
sabadoù an Aotrou, en tu-hont d'ar roadoù, en
tu-hont d'ar gouestloù hag en tu-hont d'ar
profoù a roit d'an Aotrou.

[39] ha d'ar pemzekvet deiz eus ar seizhvet
miz, pa zastumot trevad an douar, e reot gouel
an Aotrou seizh deiz-pad ; d'an deiz kentañ e vo
ur gouel-berz, ha d'an eizhvet deiz ur
gouel-berz. [40] Hag e kemerot, en deiz kentañ,
frouezh eus ar gwez splann, barroù palmez,
ha skourroù gwez bodek, ha haleg froud, hag ho
pezo levenez dirak an Aotrou, ho Toue, seizh
deiz-pad. [41] Hag e reot ar gouel-mañ d'an
Aotrou seizh deiz bep bloaz : reolenn beurbad
evit ho tiskennidi ; er seizhvet miz e reot ar
gouel-mañ. [42] E logelloù e chomot seizh
deiz-pad, an holl genvroiz en Israel a chomo
e logelloù, [43] evit ma ouezo ho tiskennidi ez eo
e logelloù em boa lojet mibien Israel p'em boa
o zennet eus Bro-Ejipt ; me, an Aotrou, ho
Toue.»

[44] Hag e tisklêrias Moizez emvodoù an
Aotrou da vibien Israel.

24 Doujañs d'an traoù ha d'an dud.

[1] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : [2] «Kemenn da vibien Israel kerc'hat
dit eoul olivez boull friket evit ar gouloù, evit
enaouiñ ur c'houlaouenn beurbad. [3] Er-maez eus
rideoz an Testeni, e Teltenn an Emgav, e vo
renket gant Aaron adalek an abardaez betek ar
beure, dirak an Aotrou bepred : reolenn beurbad
evit ho tiskennidi. [4] War ar c'hantolor glan
e renko ar gouleier dirak an Aotrou, bepred.

[5] Hag e kemeri flourenn, hag e pobi ganti
daouzek gwastell ; a ziv dekvedenn e vo pep
gwastell. [6] Hag o lakai e div renkad, c'hwec'h
dre renkad, war un daol naet, dirak an Aotrou.
[7] Hag e lakai war bep renkad ezañs glan a vo
evit ar bara, un eñvoradenn : tan-aberzh evit an
Aotrou. [8] Deiz ar sabad, pep deiz sabad, e vo
renket ar re-mañ dirak an Aotrou, bepred,
a-berzh mibien Israel : emglev peurbad.
[9] Hag e vo se, evit Aaron hag e vibien, hag
e debriñ a raint en ul lec'h santel : ar
santel-santelañ a zo evitañ, diouzh tan-aberzhoù
an Aotrou, reolenn beurbad.»

[10] Hag ez eas mab ur vaouez Israel, hag a oa
mab un den egiptiat, e-mesk mibien Israel, hag
en em gannas er c'hamp mab an Israeliadez gant
un den eus Israel. [11] Hag e sakreas mab ar
vaouez israeliat an Anv hag en milligas, hag
e voe degaset da vMoizez. Anv e vamm a oa
Salomit, merc'h Divri, eus meuriad Dan
[12] Hag e lezel a rejont er prizon, betek kaout
disklêriadur a-berzh an Aotrou.

[13] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : [14] «Kas ar milliger er-maez eus ar
c'hamp, hag e harpo an holl re o deus klevet
o daouarn war e benn, hag e vo meinataet gant
an holl gumuniezh. [15] Hag ouzh mibien Israel
e komzi en ur lavarout : Neb a villigo e Zoue
a zougo e bec'hed. [16] Touer Anv an Aotrou
a varvo : meinataet e vo gant an holl
gumuniezh ; estren pe genvroad, an hini a douo
an Anv a varvo.

[17] An hini a lamo e vuhez digant un den
bennak a varvo. [18] An hini a lamo e vuhez digant
ul loen bennak e baeo, buhez evit buhez.

19 An hini a lakaio un namm war e nesañ,
evel m'en devo graet e vo graet dezhañ :
20 Drailh evit drailh, lagad evit lagad, dant evit
dant. Evel m'en devo lakaet un namm war un
den e vo lakaet warnañ.

21 An hini en devo skoet war ul loen (d'ar
marv) e baeo, hag an hini a sko ouzh un den
a vo lakaet d'ar marv.

22 Ul lezenn hepken a vo ganeoc'h ; evit an
estren hag evit ar c'henvroad, hevelep hini. Rak
me eo an Aotrou, ho Toue.»

23 Hag e komzas Moizez ouzh mibien Israel,
hag e kasjont ar milliger er-maez eus ar c'hamp
hag en labezjont gant mein. mibien Israel a reas
evel m'en devoa gourc'hemennet an Aotrou da
vMoizez.

25 Bloavezhioù santel.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez war
venez Sinai en ur lavarout : 2 «Komz ouzh
mibien Israel ha lavar dezho : Pa 'z eot d'ar vro
a roin deoc'h, e ray an douar ur sabad d'an
Aotrou. 3 C'hwec'h vloaz-pad e hadi da bark
ha c'hwec'h vloaz e krenni da winienn hag
e vendemi he frouezh. 4 Met er seizhvet bloaz
e vo ur sabad, gouel-berz evit an douar, ur
sabad d'an Aotrou : da bark ne hadi ket ha da
winienn ne grenni ket. 5 Adtaol da eost ne vedi
ket, ha rezin da winienn strouezhek ne vendemi
ket : ur bloaz gouel-berz e vo evit an douar.
6 E-kerzh sabad an douar az po boued evidout,
evit da servijer, evit da vatezh, evit da vevel,
evit da ostiziad, evit ar re a vez o chom du-se.
7 Evit ar chatal hag evit al loened all ez pro,
bez' o devo holl bezh a vounto da zebriñ.

8 Kontañ a ri seizh sizhunvezh
a vloavezhioù, seizh vloaz seizh gwezh, hag az
po un amzervezh a seizh sizhun a vloavezhioù :
nav bloaz ha daou-ugent. 9 Hag e ri tremen ar
c'hornboud d'ar seizhvet miz d'an dekvet eus ar
miz : da zeiz ar Pardon e reot tremen ar c'horn
dre-holl en ho pro. 10 Hag e santelaot bloavezh
an hanter-kantvet bloaz-mañ, hag ec'h
embannot frankiz er vro evit hec'h holl
annezidi : ur jubile e vo evidoc'h ; distreiñ a ray
pep hini d'e zomani, pep hini d'e gerentiezh
a zistroio. 11 Ur jubile e vo bloavezh an
hanter-kantvet bloaz-mañ : na hadañ, na mediñ
an adtaol, na mendemiñ ar winienn strouezhek
ne ri, 12 rak ar jubile-mañ a vo santel evidoc'h :
eus ar parkeier e tebrot an trevadoù.

13 Er bloaz-mañ a jubile e tistroio pep hini
d'e zomani. 14 Pan ez da werzhañ d'az nesañ, pe
da brenañ digant da nesañ, n'en em douellit ket
an eil egile. 15 Hervez niver ar bloavezhioù
goude ar jubile e preni digant da nesañ ; hervez
an niver a vloavezhioù-trevadoù e werzho dit.
16 Seul-vui a vloazioù, seul-vrasoc'h ar
priz-gwerzhañ ; seul nebeutoc'h a vloavezhioù,
seul bihanoc'h ar priz-gwerzhañ, rak un niver
a drevadoù eo a werzher. 17 N'en em douellit ket
an eil egile. Doujañs az po rak da Zoue. Me eo
an Aotrou, ho Toue. 18 Hag e sevenot va
reolennoù, ha va setañsoù a virot, hag e reot
diouto, hag e chomot er vro e surentez.
19 Hag e roio ar vro he frouezh hag e tebrot ho
kwalc'h, hag e chomot e surentez enni. 20 Ha mar
lavarit : petra a zebrimp er seizhvet bloaz mar
ne hadomp ket, mar ne serromp hon trevadoù?
21 Me a gemenno va bennozhioù warnoc'h
a-benn ar c'hwec'hvet bloaz, hag e ray trevadoù
evit tri bloaz. 22 Hag e hadot d'an eizhvet bloaz,
hag e tebrot eus an trevad kozh betek an navet
bloaz ; ken na zeuio trevad all e tebrot an hini
kozh.

23 An douar ne vo ket gwerzhet evit bepred,
rak din eo an douar ; nemet estrenien hag
ostizidi ned oc'h du-mañ ; 24 hag er vro a-bezh
a vo ho tomani, un daspren a roiot evit an douar
25 Mar paoura da vreur hag e werzh eus
e zomani e teuio e zasprener, kar-tostañ hag
e taspren gwerzh da vreur. 26 An den n'en deus
ket a zasprener, met a c'hall kavout trawalc'h
evit e zasprenerezh, 27 a gonto ar bloavezhioù
abaoe ar werzh, hag e paeo an diforc'h d'an den
en devoa gwerzhet dezhañ, hag e tistroio d'an
domani. 28 Ha mar n'hell ket kavout trawalc'h
evit en adkaout, e vo an dra gwerzhet etre
daouarn ar prener betek bloaz ar jubile, met
kuitaat a ray gant ar jubile, hag e tistroio d'e
zomani.

29 Hag un den a werzho un ti-annez en ur
gêr vogeriet en devo gwir-daspren betek dibenn
bloaz e werzh : ur bloavezh en devo evit
dasprenañ. 30 Mar n'eo ket dasprenet a-benn ar
bloavezh peurechu e vezo an ti-mañ, er gêr
vogeriet-mañ, evit bepred d'ar prener ha d'e
ziskennidi : ne guitaio ket gant ar jubile.

31 Met tier ar c'hêrioù hep mogerioù tro-dro, evel
tachennoù douar e vezint prizet : gwir-daspren
e vo evito, ha gant ar jubile e vezint kuitaet.

32 Evit kêrioù al levidi, evit tier ar c'hêrioù
a berc'hennint, gwir-daspren peurbad o devo al
levidi. 33 Evit an daspreneréz e-touez al levidi,
distreiñ a ray an dra prenet, ti pe gêr, d'e
zomani gant ar jubile, rak tier kêrioù al levidi
a zo o domani e-touez mibien Israel. 34 Hag un
dachenn eus douareg o c'hêrioù ne vo ket
gwerzhet, rak un domani peurbad ez eo evito.

35 Mar paoura da vreur hag e freuz e stal ez
kichen, e roi harp dezhañ, na pa ve un ostiziad
pe un estren, hag e vevo ez kichen.
36 Ne zegemeri diwarnañ na gounid nag
uzurerezh : doujañs az po rak da Zoue, hag
e vevo da vreur ez kichen. 37 Da arc'hant ne roi
ket dezhañ war interest ; war uzurerezh ne roi
ket da voued. 38 Me eo an Aotrou, ho Toue, en
deus ho tennet eus Bro-Ejipt evit reiñ deoc'h
Bro-Ganaan, ha bezañ ho Toue.

39 Mar paoura da vreur ez kichen hag en em
werzh dit, ne ri ket dezhañ labourat evel ur
sklav. 40 Evel ur mevel, evel un ostiziad e vo
du-se, betek bloaz ar jubile e labouro ganit,
41 hag e kuitaio eus du-se, e vibien gantañ, hag
e tistroio d'e gerentiezh : da zomani e dadoù
e tistroio. 42 Rak va servijerien am eus tennet eus
Bro-Ejipt : Ne vezint ket gwerzhet evel ma
werzher sklaved. 43 N'o suji ket en-garv, met
doujañs az po rak da Zoue. 44 Ar servijerien hag
ar mitizhien az po a vo diouzh ar broioù
tro-war-dro deoc'h ; diouto e preni servijerien
ha mitizhien, 45 hag ivez diouzh mibien an
ostizidi, an estrenien a vo du-se ; diouto
e prenot, ha diouzh an tiegezhioù o devo du-se,
o devo graet en ho pro, hag e vezint deoc'h
e perc'henniezh, 46 hag o reiñ a reot da hêrezh
d'ho pugale war ho lerc'h, evit piaouañ ur
berc'henniezh ; da viken e vezint ho
servijerien ; met ho preudeur, mibien Israel, an
eil egile n'en em sujit ket en-garv.

47 Mar en deus galloud un estren pe un
ostiziad ez kichen, hag ez eo paour da vreur en
e gichen, hag en em werzh d'an estren, d'an
ostiziad ez kichen, pe d'un diskennad
a gerentiezh estren, 48 goude ma vo bet gwerzhet
e vo daspreneréz evitañ : unan eus e vreudeur
en daspreno, 49 e eontr, pe ur mab d'e eontr en
daspreno, pe unan kar-tost dezhañ, eus
e gerentiezh en daspreno, pe en devo-eñ
trawalc'h hag en em zaspreno. 50 Kontañ a ray
gant e brener adalek ar bloaz ma oa bet
gwerzhet dezhañ betek bloaz ar jubile, hag e vo
arc'hant e werzh hervez niver ar bloavezhioù,
an devezhioù-mevel ma'z eo bet gantañ.
51 M'az eus c'hoazh kalz bloavezhioù hervezo
e vo diskontet evit an daspren, diwar ar priz ma
oa bet prenet. 52 Mar van nebeut a vloavezhioù
betek bloaz ar jubile, e vezo ar gont diouzh-se,
diouzh ar bloavezhioù e vo diskontet an
daspren. 53 Evel ur mevel, a vloaz da vloaz, e vo
du-se, met ne vo ket sujet garv dirazout. 54 Mar
n'eo ket bet dasprenet er gizioù-mañ, ez ay kuit
da vloaz ar jubile, hag e vibien gantañ,
55 rak ganin emañ mibien Israel servijerien : va
servijerien int ; o zennet am eus eus Bro-Ejipt,
me an Aotrou, ho Toue.

26 Bennozhioù ha mallozhioù.

1 Ne reot ket deoc'h idoloù ; skeudennoù na
delwennoù ne savot ket deoc'h ; mein rikamanet
ne lakaot ket en ho pro evit stouiñ dirazo, rak
me, an Aotrou, eo ho Toue. 2 Va sabadoù a virot,
ha va Santual a zoujot. Me eo an Aotrou.

3 Em reolennoù mar kerzhit, ha va
gourc'hemennoù mar mirit anezho ha mar
sevenit anezho, 4 e roin deoc'h glaveier e koulz,
hag e roio an douar e drevad, ha gwez ar
maezioù a roio o frouezh. 5 Hag e pado ho
tornerezh betek ar vendem, hag ar vendem
a dizho an here, hag e tebrot bara d'ho kwalc'h,
hag e chomot e surentez en ho pro.
6 Hag e lakain peoc'h er vro, hag e kouskot
didrubuilh, hag e lamin al loened fall diouzh ar
vro, hag ar c'hleze ne dremeno ket en ho pro.
7 Argas a reot hoc'h enebourien, hag e kouezhint
dirazoc'h dre ar c'hleze. 8 Hag ec'h argaso pemp
ac'hanoc'h kant, ha kant ac'hanoc'h dek mil ac'h
argaso. Hag e kouezho hoc'h enebourien
dirazoc'h dre ar c'hleze. 9 Hag e vin a-du
ganeoc'h, hag e rin deoc'h frouezhiñ ha liesaat,
hag ec'h adsavin va emglev ganeoc'h. 10 Hag ho
po da zebriñ trevadoù koshoc'h-kozh, hag ar re
goshañ ho po dirak ar re nevez, da gas
war-raok. 11 Hag e lakain va chomlec'h en ho
touez, ha ne heugo ket va ene ouzhoc'h.
12 Hag e valein en ho touez, hag e vin ho Toue
ha c'hwi a vo va Fobl. 13 Me eo an Aotrou, ho

Toue, en deus ho tennet eus Bro-Ejipt evit na
vefec'h ket sklaved dezho. Freuzet em eus
bizhier ho yev, hag ho lakaet da gerzhout en ho
sav.

14 Mar ne sentit ket ouzhin, mar ne sevenit
ket va holl c'hourc'hemennoù, 15 mar disprizit va
reolennoù, hag ouzh va setañsoù mar heug
hoc'h eneoù, mar ne sevenit ket va holl
c'hourc'hemennoù hag e freuzit va emglev,
16 neuze me a ray kement-mañ deoc'h : kas a rin
warnoc'h spouron ha lazeriañ, ha terzhienn a ra
koazhañ an daoulagad ha diviañ an alan, hag
e hadot en aner ho had : e zebriñ a ray hoc'h
enebourien. 17 Lakaat a rin va dremm enep
deoc'h, hag e viot pilet gant hoc'h enebourien,
hag ho sujañ a ray ar re o deus kas ouzhoc'h ;
tec'hel a reot hep den ouzh hoc'h argas.
18 Hag a-benn neuze, mar ne sentit ket ouzhin,
e talc'hin d'ho kastizañ ar seizhkement eus ho
pec'hedoù. 19 Hag e freuzin ar fouge eus ho
kalloud, hag e lakain an neñv evidoc'h evel
houarn, hag an douar evel arem. 20 Hag en em
uzo en aner ho nerzh ; ne roio ket ho touar
a drevad, ha gwez ar vro ne roint ket a frouezh.
21 Mar kerzhit ganin a-enep, mar n'houllit ket
sentiñ ouzhin, e talc'hin da skeiñ warnoc'h ar
seizhkement eus ho pec'hedoù. 22 Kas a rin
warnoc'h al loened gouez, a gemero ho pugale
hag a zistrujo ho chatal, ho trevadoù, hag e vo
digenvez hoc'h hentoù.

23 Ha goude-se, mar n'oc'h ket bet kenteliet
ganin, ha mar kerzhit c'hoazh enep din,
24 e kerzhin, me ivez enep deoc'h, en ur skeiñ
warnoc'h ar seizhkement eus ho pec'hedoù.
25 Kas a rin warnoc'h ar c'hleze a zialo an
Emglev. En em serriñ a reot en ho kêrioù, hag
e kasin ar vosenn en ho touez, hag e viot deroet
etre daouarn an enebour, 26 endra ma torrin ho
pazh-bara : poazhañ a ray dek plac'h bara en
hevelep forn, hag e vo paeet dre bouez, met da
zebriñ ne vo ket trawalc'h.

27 Goude-se, mar ne sentit ket ouzhin, hag
e kerzhit enep din, 28 e kerzhin warnoc'h gant
gwrez va enebiezh, hag ho kastizin va-unan, ar
seizhkement eus ho pec'hedoù. 29 Debriñ a reot
kig ho mibien, kig ho merc'hed a zebrot.
30 Hag e tistrujin hoc'h uhellec'hioù, hag
e troc'hin ho peulvanoù, hag e lakain ar gagnoù
ac'hanoc'h war gagnoù hoc'h idoloù, gant ar
heug eus va ene ouzhoc'h. 31 Hag e lakain ho
kêrioù e rivinoù ha digenvez ho santualioù,
ha ne c'hweshain ket ho c'hwezhioù c'hwek.
32 Dismantr a rin va-unan ar vro, ken na vo
mantret ganti hoc'h enebourien o chom e-barzh.
33 Hag ho stlabezañ a rin e-mesk ar broadoù, hag
e tic'houinin war ho lerc'h ar c'hleze, hag e vo
ho pro dismantret, ho kêrioù rivinet. 34 Neuze
ec'h akuito an douar e sabadoù e-keit ha ma vo
en e wastoù, ha c'hwi a vo e bro ho enebourien.
Neuze e tiskuizho an douar, hag ec'h akuito
e sabadoù. 35 Keit ha ma vo en e wastoù
e tiskuizho, ar pezh n'en devoa ket graet
e-kerzh ar sabadoù pa oac'h o chom warnañ.

36 Hag ar re a vano ac'hanoc'h, kas a rin
faezherezh en o c'halon e broioù o enebourien,
hag e vint argaset gant trouz un delienn dianket,
hag e tec'hint evel ma tec'her rak ur c'hleze, hag
e kouezhint hep bout argaset. 37 Hag e strebotint
an eil ouzh egile evel dirak ar c'hleze, hep bout
argaset. ha n'ho po ket emzalc'h dirak hoc'h
enebourien. 38 En em goll a reot e-mesk ar
broadoù, hag e viot kuzumet gant bro hoc'h
enebourien. 39 Ar re a vano ac'hanoc'h a zizerio
gant o fazioù e bro hoc'h enebourien ; gant
fazioù o zadoù hag o re e tizeriint.

40 Hag ec'h anzavint o fazioù ha fazioù
o zadoù, hag an torfed o devo graet em
c'heñver, ha penaos o devo kerzhet a-enep din.
41 ha me ivez a yelo enep dezho, hag o c'haso da
vro o enebourien. ha neuze e plego o c'halon
diamdroc'h, hag ez akuitint o fazioù ; 42 hag em
bo soñj eus va emglev gant Yakob hag eus va
emglev gant Izaak hag eus va emglev gant
Abraham em bo soñj, hag eus ar vro em bo
soñj. 43 Ar vro, bet dilezet ganto, ac'h akuito he
sabadoù pa ziouero diouto, hag ec'h akuitint
o fazioù, rak va setañsoù o deus disprizet, hag
ouzh va reolennoù en deus bet heug o ene.

44 Daoust da se, pa vezint e bro
o enebourien, n'em bo na dispriz na heug outo
betek o echuiñ ha freuzañ va emglev ganto, rak
me eo an Aotrou, o Doue. 45 Koun am bo anezho
hag eus va emglev gant an hendadoù pa dennis
anezho eus Bro-Ejipt ouzh daoulagad an
Aotrou.»

46 Setu ar reolennoù, ar setañsoù hag al
lezennoù a lakaas an Aotrou etrezañ ha mibien
Israel war venez Sinai, dre zorn Moizez.

27 Talvoudegezhioù.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 2 «Komz ouzh mibien Israel
ha lavar dezho : Ma ra un den ur gouestl, dit da
lavarout talvoudegezh pep hini evit an Aotrou.

3 Ha setu pezh a dalvezint : Ur paotr, adalek
an oad a ugent vloaz betek an oad a dri-ugent
vloaz, a dalvezo hanter-kant sikl arc'hant, eus
sikl ar Santual. 4 Ur plac'h a dalvezo tregont
sikl. 5 Adalek an oad a bemp bloaz betek an oad
a ugent vloaz e vo talvoudegezh ur paotr : ugent
sikl, hag hini ur plac'h : dek sikl. 6 Adalek an
oad eus ur miz betek an oad a bemp bloaz e vo
talvoudegezh ur paotr pemp sikl arc'hant, hag
evit ur plac'h un dalvoudegezh a dri sikl
arc'hant. 7 Adalek an oad a dri-ugent vloaz hag
uheloc'h, evit ur paotr e vo e dalvoudegezh
pemzek sikl, hag evit ur plac'h dek sikl.

8 Mard eo re baour evit paeañ da
zewerzhadur, e vo degaset dirak ar beleg hag
e vo prizet gant ar beleg ; diouzh pezh en deus
e vo ar gouestler-mañ prizet gant ar beleg.

9 Mard eo ur penn-chatal a reer anezhañ
kinnig d'an Aotrou, holl bezh a vo bet roet d'an
Aotrou a vo santel. 10 Ne vo ket kemmet,
amsavet hemañ, unan mat evit unan fall, pe
unan fall evit unan mat ; mar bez erlec'hiet ul
loen evit ul loen, hemañ koulz hag an hini
kemmet a vo santel. 11 Mar bez ul loen bennak
dic'hlan, ha ne vez ket graet anezhañ kinnig
d'an Aotrou, e vo degaset al loen-se dirak ar
beleg. 12 Hag e vo prizet gant ar beleg
well-wazh : hervez dewerzhadur ar beleg e vo.
13 Hag evit e zasprenañ e vo adlakaet ar
bempvedenn war an dewerzhadur.

14 An den a ra e di tra santel d'an Aotrou?
Dewerzhet e vo gant ar beleg well-wazh : evel
m'en devo e brizet ar beleg e talvezo. 15 Hag ar
santelaer-mañ a zaspren e di a lakaio ur
bempvedenn eus arc'hant an dalvoudegezh
ouzhpenn, hag e vo dezhañ.

16 Ha mard eo ur park eus e zomani
a santela un den d'an Aotrou, e vo an
dalvoudegezh hervez an here : pep here ur
homer heiz evit hanter-kant sikl arc'hant.
17 Mard eo adalek bloaz ar jubile e santelaer ar
park, hervez da zewerzhadur e talvezo.
18 ha mard eo goude ar jubile e santela e bark,
e konto ar beleg ar priz diouzh ar bloavezhioù
a van betek bloaz ar jubile, hag e vo krennet
war da brizadur. 19 Ha mar daspren ar park an
hini e santela, e lakaio ur bempvedenn eus priz
da zewerzhadur ouzhpenn, hag e chomo gantañ.
20 Ha mar ne zaspren ket ar park, hag ez eo bet
gwerzhet ar park d'un den all, ne vo ket
dasprenet ken. 21 Hag e vo ar park, pa vo kuitaet
gant ar jubile, tra santel d'an Aotrou, evel ur
park anaoueet : ar beleg a vo perc'henn
anezhañ. 22 Ha mard eo ur park prenet, ha nann
ur park perc'hennet, a santelaer d'an Aotrou,
23 e konto ar beleg ar pezh a dalvezo betek bloaz
ar jubile, hag e vo roet an dalvoudegezh en
deiz-se : tra santel d'an Aotrou. 24 Da vloaz ar
jubile e tistroio ar park d'an hini ma oa bet
prenet digantañ, d'an hini a oa perc'henn an
douar.

25 Da holl brizadurioù a vo diouzh sikl ar
Santual : ugent gera e vo ur sikl.

26 Met ur c'hentañ-ganet, a zo mab henañ
d'an Aotrou, a-douez ar chatal, ne vo santelaet
gant den ebet : leue pe oan, d'an Aotrou eo.
27 Mard eo ul loen dic'hlan, e vo dasprenet
hervez da zewerzhadur, en ur lakat ar
bempvedenn ouzhpenn. ha mar ne vez ket
dasprenet, e vo gwerzhet hervez da
zewerzhadur. 28 Padal, pep tra anaoueet, roet dre
anaoue d'an Aotrou diwar e beadra, den, loen
pe bark perc'hennet gantañ, ne vo na gwerzhet
na dasprenet. Pep tra anaoueet a zo tra
santel-santelañ d'an Aotrou. 29 Pep tra anaoueet,
nag e ve anaoueet un den, ne vo ket dasprenet :
mervel a ray.

30 Holl zeogoù an douar, diwar had an
douar, diwar frouezh ar gwez, a zo d'an
Aotrou : tra santel d'an Aotrou. 31 Mar daspren
un den un deog bennak, ur bempvedenn
a lakaio ouzhpenn. 32 An deogoù, a saout,
a zeñved, a gement tra a dremen dindan ar
gammell, an deogoù-se a zo tra santel d'an
Aotrou. 33 Ne vo ket klasket etre mat ha fall, ne
vezint ket kemmet, ha mar bez kemmet unan,
e vo hemañ hag an hini kemmet gantañ, santel,
kuit a zaspren.»

34 Setu ar gourc'hemennoù a gemennas an
Aotrou da vMoizez evit mibien Israel, war
venez Sinai.

Levr an Niveroù

1 Niveradeg.

1 Komz a reas an Aotrou ouzh Moizez
e gouelec'h Sinai, e Teltenn an Emgav, d'ar
c'hentañ eus an eil miz, en eil bloaz eus
o ermaeziadeg a vro-Ejipt, en ur lavarout :
2 «Savit ar gont eus holl gumuniezh mibien
Israel, dre gerentiezh ha ti tadel, ouzh o niveriñ
dre anv, an holl baotred, dre benn. 3 Adalek an
oad a ugent vloaz, hag uheloc'h, an holl re da
vont d'al lu, en Israel e vezint kontet dre
strollad, ganit hag Aaron ; 4 ha ganeoc'h e vo un
den eus pep meuriad, ur penntieg tadel.
5 Ha setu anvioù ar wersed en em zalc'ho
ganeoc'h :

Eus Ruben, Elisour, mab Sedeour ;
6 Eus Simeon, Salamiel, mab Sourisadai ;
7 Eus Youda, Naason, mab Aminadab ;
8 Eus Isac'har, Natanael, mab Souar ;
9 Eus Zaboulon, Eliab, mab Helon ;
10 eus mibien Yozef : eus Efraim, Elisama, mab
Amihoud ;
eus Manase, Gamaliel, mab Pedasour ;
11 eus Benjamin, Abidan, mab Gedeon ;
12 eus Dan, Ahiezer, mab Ammisaddai ;
13 eus Aser, Pagiel, mab Oc'hran ;
14 eus Gad, Eliasaf, mab Reouel ;
15 eus Neftali, Ahira, mab Enan.»

16 Sed aze kannaded ar gumuniezh priñsed
rummadoù tadel, pennoù milieroù Israel
anezho. 17 Hag e kemeras Moizez hag Aaron ar
wersed-mañ, bet dilennet dre anv. 18 Hag an holl
gumuniezh a gevredjont d'ar c'hentañ eus an eil
miz, hag e voent enskrivet, dre gerentiezh ha ti
tadel ouzh o niveriñ dre anv, adalek an oad
a ugent vloaz hag uheloc'h, dre benn. 19 Evel
m'en devoa gourc'hemennet an Aotrou da
vMoizez e voent niveret e gouelec'h Sinai.
20 Hag e voe :

mibien Ruben, mab henañ Israel,
o diskennidi dre gerentiezh ha ti tadel, ouzh
o niveriñ dre anv, an holl baotred adalek an oad
a ugent vloaz hag uheloc'h, an holl re da vont
d'al lu :

21 o c'hont, evit meuriad Ruben : c'hwec'h
mil ha daou-ugent ha pemp kant.

22 mibien Simeon, o diskennidi, dre
gerentiezh ha ti tadel, kontet ouzh o niveriñ dre
anv, dre benn, an holl baotred adalek an oad
a ugent vloaz hag uheloc'h, an holl re da vont
d'al lu : 23 o c'hont evit meuriad Simeon : nav
mil ha hanter-kant ha tri c'hant.

24 mibien Gad, o diskennidi, dre gerentiezh
ha ti tad, ouzh o niveriñ dre anv adalek an oad
a ugent vloaz hag uheloc'h, an holl re da vont
d'al lu, 25 o c'hont eus meuriad Gad :pemp mil
ha daou-ugent, c'hwec'h kant ha hanter-kant.

26 mibien Youda, o diskennidi dre gerentiezh
ha ti tadel, ouzh o niveriñ dre anv adalek an oad
a ugent vloaz hag uheloc'h, an holl re da vont
d'al lu, 27 o c'hont, eus meuriad Youda :
pevarzek mil ha tri-ugent ha c'hwec'h kant.

28 mibien Isac'har, o diskennidi dre
gerentiezh ha ti tadel, ouzh o niveriñ dre anv
adalek an oad a ugent vloaz hag uheloc'h, an
holl re da vont d'al lu, 29 o c'hont, eus meuriad
Isac'har : pevar mil ha hanter-kant ha pevar
c'hant.

30 mibien Zaboulon, o diskennidi dre
gerentiezh ha ti tadel, ouzh o niveriñ dre anv
adalek an oad a ugent vloaz hag uheloc'h, an
holl re da vont d'al lu, 31 o c'hont, eus meuriad
Zaboulon : seizh mil ha hanter-kant ha pevar
c'hant.

32 mibien Yozef, mibien Efraim,
o diskennidi dre gerentiezh ha ti tadel ouzh
o niveriñ dre anv adalek an oad a ugent vloaz
hag uheloc'h, an holl re da vont d'al lu,
33 o c'hont eus meuriad Efraim :daou-ugent mil
ha pemp kant.

34 mibien Manase, o diskennidi dre
gerentiezh ha ti tadel, ouzh o niveriñ dre anv
adalek an oad a ugent vloaz hag uheloc'h, an
holl re da vont d'al lu, 35 o c'hont eus meuriad
Manase :daou vil ha tregont ha daou c'hant.

36 mibien Benjamin, o diskennidi dre
gerentiezh ha ti tadel, ouzh o niveriñ dre anv
adalek an oad a ugent vloaz hag uheloc'h, an
holl re da vont d'al lu, 37 o c'hont, eus meuriad
Benjamin : pemp mil ha tregont ha pevar c'hant

38 mibien Dan, o diskennidi dre gerentiezh
ha ti tadel, ouzh o niveriñ dre anv adalek an oad
a ugent vloaz hag uheloc'h, an holl re da vont

d'al lu, [39] o c'hont, eus meuriad Dan : daou vil
ha tri-ugent ha seizh kant.

[40] mibien Aser, o diskennidi dre gerentiezh
ha ti tadel, ouzh o niveriñ dre anv adalek an oad
a ugent vloaz hag uheloc'h, an holl re da vont
d'al lu, [41] o c'hont, eus meuriad Aser : unan
ha daou-ugent mil ha pemp kant.

[42] mibien Neftali, o diskennidi dre
gerentiezh ha ti tadel, ouzh o niveriñ dre anv
adalek an oad a ugent vloaz hag uheloc'h, an
holl re da vont d'al lu, [43] o c'hont eus meuriad
Neftali : tri mil ha hanter-kant ha pevar c'hant.

[44] Sed aze ar re gontet, bet kontet gant
Moizez hag Aaron ha gwersed Israel, daouzek
den, un den dre di tadel. [45] Hag e voe an holl re
gontet eus mibien Israel, dre di tadel, adalek an
oad a ugent vloaz hag uheloc'h, an holl re da
vont d'al lu en Israel, [46] bez' e voe an holl re
gontet : c'hwec'h kant tri mil ha pemp kant
ha hanter-kant.

[47] Met al levidi, dre rummad tadel ne voent
ket kontet en o zouez.

[48] Komzet en devoa an Aotrou ouzh Moizez
en ur lavarout : [49] «Meuriad Levi ne gonti ket,
o niveradeg ne ri ket e-touez mibien Israel.
[50] Kargañ a ri al levidi eus Chomlec'h an Testeni
hag eus e holl arrebeuri hag e holl draoù. Int
a zougo ar Chomlec'h hag e holl arrebeuri, hag
e vezint en e servij, hag en-dro d'ar Chomlec'h
e kampint. [51] Pa loc'ho ar Chomlec'h, e vo
diskennet gant al levidi, ha pa gampo ar
Chomlec'h, e vo savet gant al levidi, hag an hini
estregeto a dostaio a vo lakaet d'ar marv.
[52] Hag e kampo mibien Israel pep hini en
e gamp, pep hini e-kichen e vanniel, dre lu.
[53] Hag al levidi a gampo en-dro da Chomlec'h an
Testeni, ha ne vo ket kounnar war gumuniezh
mibien Israel, hag e ray al levidi gward war
Chomlec'h an Testeni.»

[54] Hag e reas mibien Israel a-grenn evel
m'en devoa gourc'hemennet an Aotrou da
vMoizez ; evel-se e rejont.

2 Urzhiadur evit loc'hañ.

[1] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez hag
ouzh Aaron en ur lavarout : [2] «Pep hini e-kichen
e vanniel, gant arouezioù o zi tadel, e kampo
mibien Israel : nepell, tro-war-dro da Deltenn
an Emgav e kampint. [3] Kampañ a ray ouzh ar
Reter, ouzh ar Sav-heol, banniel kamp Youda,
dre strollad, gant priñs mibien Youda, Naason,
mab Aminadab, [4] gant e lu bet niveret pevarzek
mil ha tri-ugent ha c'hwec'h kant [5] Hag e kampo
en o c'hichen meuriad Isac'har, gant priñs
mibien Isac'har, Natanael, mab Souar, [6] gant e lu
bet niveret pevar mil ha hanter-kant ha pevar
c'hant, [7] meuriad Zaboulon, gant priñs mibien
Zaboulon, Eliab, mab Helon, [8] gant e lu bet
niveret seizh mil ha hanter-kant ha pevar c'hant.
[9] An holl re niveret eus kamp Youda : kant
c'hwec'h ha pevar-ugent mil ha pevar c'hant, dre
strollad, da gentañ a loc'ho.

[10] Banniel kamp Ruben a vo er c'hreisteiz,
dre strollad, gant priñs mibien Ruben, Elisour,
mab Sedeour, [11] gant e lu bet niveret c'hwec'h
mil ha daou-ugent ha pemp kant.
[12] Hag e kampo en o c'hichen meuriad Simeon,
gant priñs mibien Simeon, Salamiel, mab
Sourisadai, [13] gant e lu bet niveret nav mil
ha hanter-kant ha tri c'hant. [14] ha meuriad Gad,
gant priñs mibien Gad, Eliasaf, mab Rahouel,
[15] gant e lu bet niveret pemp mil ha daou-ugent
c'hwec'h kant ha hanter-kant, . [16] An holl re
niveret eus kamp Ruben : kant unan
ha hanter-kant mil ha pevar c'hant hanter, dre
strollad, d'an eil a loc'ho.

[17] Hag e loc'ho Teltenn an Emgav, kamp al
levidi er c'hreiz eus ar c'hampoù. Evel ma
kampint e loc'hint, pep hini e-kichen
o bannieloù.

[18] Banniel kamp Efraim, dre strollad, e tu ar
Mor, gant priñs mibien Efraim, Elisama, mab
Amihoud, [19] gant e lu bet niveret daou-ugent mil
ha pemp kant. [20] Hag en o c'hichen meuriad
Manase, gant priñs mibien Manase, Gamaliel,
mab Pedasour, [21] gant e lu bet niveret daou vil
ha tregont ha daou c'hant ; [22] ha meuriad
Benjamin, gant priñs mibien Benjamin, Abidan
mab Gedeon, [23] gant e lu bet niveret pemp mil
ha tregont ha pevar c'hant. [24] An holl re niveret
eus kamp Efraim, kant eizh mil ha pevar c'hant,
dre strollad, d'an trede a loc'ho.

[25] Banniel kamp Dan, ouzh ar Sterenn, dre
strollad, gant priñs mibien Dan, Ahiezer, mab
Ammisaddai, [26] gant e lu bet niveret daou vil
ha tri-ugent ha seizh kant. [27] Hag e kampo en
o c'hichen meuriad Aser, gant priñs mibien

Aser, Pagiel, mab Oc'hran, [28] gant e lu bet niveret unan ha daou-ugent mil ha pemp kant ; [29] ha meuriad Neftali, gant priñs mibien Neftali, Ahira, mab Enan, [30] gant e lu bet niveret tri mil ha hanter-kant ha pevar c'hant. [31] An holl re niveret eus kamp Dan, kant seizh ha hanter-kant mil ha c'hwec'h kant, d'an diwezhañ a loc'ho, gant o bannieloù.

[32] Sed aze ar re niveret eus mibien Israel, dre di tadel : holl re gontet, ar c'hampoù, dre strollad, c'hwec'h kant tri mil ha c'hwec'h kant hanter. [33] Al levidi ne voent ket niveret e-touez mibien Israel, evel m'en devoa gourc'hemennet an Aotrou da vMoizez.

[34] Hag e reas mibien Israel a-grenn evel m'en devoa an Aotrou gourc'hemennet da vMoizez : kampañ a rejont gant o bannieloù, ha loc'hañ, pep hini gant e gerentiezh, hervez e di tadel.

3 Al levidi.

[1] Setu amañ diskennidi Aaron ha Moizez da vare ma komzas an Aotrou ouzh Moizez war venez Sinai :

[2] Setu anvioù mibien Aaron : ar mab henañ Nadab, Abihou, Eleazar hag Itamar. [3] Setu anvioù mibien Aaron, beleien olevet, bet karget o dorn da vezañ beleien. [4] Hag e oa marvet Nadab hag Abihou dirak an Aotrou, en ur ginnig un tan estren dirak an Aotrou e gouelec'h Sinai, ha mibien n'o devoa ket bet. Hag e voe beleien Eleazar hag Itamar gant Aaron, o zad.

[5] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en ur lavarout : [6] «Tosta meuriad Levi hag o laka dirak Aaron, ar beleg, ma vo servijet ganto. [7] Hag e raint gward eveltañ, gward evit an holl gumuniezh dirak Teltenn an Emgav, en ur ober al labour er Chomlec'h. [8] Ober a raint gward war holl arrebeuri Teltenn an Emgav, gward evit mibien Israel, en ur ober al labour er Chomlec'h. [9] Hag e roi al levidi da Aaron ha d'e vibien : roet e vo ar re-mañ dezhañ a-berzh mibien Israel. [10] Aaron hag e vibien a lakai e karg hag e virint o belegiezh. Hag an hini estregeto a dostaio a vo lakaet d'ar marv.»

[11] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en ur lavarout : [12] «Me am eus kemeret al levidi a-douez mibien Israel e-lec'h ar breveudi, ar re gentañ-ganet eus mibien Israel, hag e vo din al levidi, [13] rak din eo pep mab henañ ; d'an deiz em eus skoet war bep mab henañ e Bro-Ejipt, em eus santelaet evidon pep mab henañ en Israel, reoù an dud ha reoù al loened : din ez int. Me eo an Aotrou.»

[14] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez e gouelec'h Sinai en ur lavarout : [15] «Kont mibien Levi dre di tadel, dre gerentiezh, an holl baotred adalek an oad eus ur miz hag uheloc'h a gonti.» [16] Hag e kontas Moizez anezho war urzh an Aotrou, evel ma oa bet kemennet dezhañ. [17] Hag e voe ar re-mañ, mibien Levi, dre o anvioù : Gerson, Kaat, Merari. [18] ha setu anvioù mibien Gerson, dre gerentiezh : Livni ha Semei. [19] ha mibien Kaat, dre gerentiezh : Amram hag Isaar, Hebron hag Oziel. [20] ha mibien Merari, dre gerentiezh : Moholi ha Mousi. Sed aze kerentiezhioù al levidi dre di tadel.

[21] Eus Gerson e voe kerentiezh Livniz ha kerentiezh Semeiz : ar re-se a voe kerentiezhioù Gersoniz. [22] Ar re gontet anezho en ur niveriñ pep paotr adalek an oad a ur miz hag uheloc'h, ar gont anezho a voe seizh mil ha pemp kant. [23] Kerentiezhioù Gerson drek ar Chomlec'h a gampe e tu ar Mor. [24] Priñs ti tadel Gersoniz a oa Eliasaf mab Lael. [25] ha dindan gward mibien Gerson e oa Teltenn an Emgav, ar Chomlec'h hag e Deltenn, e doenn, rideoz dor Teltenn an Emgav, [26] ha gouelioù ar porzh, ha rideoz dor ar porzh, a zo en-dro d'ar Chomlec'h ha d'an aoter tro-dro, hag ar c'herdin evit pep implij.

[27] Hag eus Kaat, kerentiezh Amramiz ha kerentiezh Isaariz, ha kerentiezh Hebroniz ha kerentiezh Ozieliz :sed aze kerentiezhioù Kaatiz. [28] En ur niveriñ pep paotr adalek an oad eus ur miz hag uheloc'h : eizh mil ha tri c'hant, d'ober gward war ar Santual. [29] Kerentiezhioù mibien Kaat a gampe war gostez ar Chomlec'h, er c'hreisteiz. [30] Priñs ti tadel kerentiezhioù mibien Kaat a voe Elisafan, mab Oziel. [31] Hag o devoa gward an Arc'h, an daol, ar c'hantolor, an aoterioù, traoù ar Santual implijet ganto, ar ouel hag an holl draoù-servij. [32] Priñs priñsed al levidi a voe Eleazar, mab Aaron ar beleg, a oa karget eus ar re a rae gward war ar Santual.

33 Eus Merari, kerentiezh Moholiz
ha kerentiezh Mousiz : sed aze kerentiezhioù
Merariz. 34 Hag o re niveret, en ur gontañ pep
paotr adalek an oad eus ur miz hag uheloc'h,
a voe c'hwec'h mil ha daou c'hant. 35 Priñs ti
tadel kerentiezhioù Merariz a voe Suriel, mab
Abihail ; war gostez ar Chomlec'h e kampent,
e tu ar Sterenn. 36 Fiziet e oa dindan gward
mibien Merari : plenk ar Chomlec'h, ar sparloù,
ar peulioù, ar sichennoù, an holl draoù hag al
labourioù ganto, 37 peulioù ar porzh tro-dro,
o sichennoù, pikedoù ha kerdin.

38 Hag e kampe dirak ar Chomlec'h, ouzh ar
Reter, dirak Teltenn an Emgav, ouzh ar
Sav-heol, Moizez hag Aaron gant e vibien oc'h
ober gward ar Santual, gward evit mibien Israel.
Hag an hini estregeto en defe tostaet a vefe bet
lakaet d'ar marv.

39 An holl re niveret eus al levidi, kontet
gant Moizez hag Aaron war urzh an Aotrou, dre
gerentiezh, an holl baotred adalek an oad eus ur
miz hag uheloc'h, a voe daou vil warn-ugent.

40 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Kont pep mab henañ-paotr eus mibien Israel,
adalek an oad eus ur miz hag uheloc'h, ha gra
o niveradeg dre anv. 41 Hag e kemeri al levidi
evidon-me, an Aotrou, e-lec'h holl kentañ ganet
mibien Israel, ha chatal al levidi e-lec'h holl
breveudidi chatal mibien Israel.» 42 Hag e kontas
Moizez, evel m'en devoa kemennet an Aotrou
dezhañ, holl breveudidi mibien Israel.
43 Hag e voe holl breveudidi paotred, niveret dre
anv adalek an oad eus ur miz hag uheloc'h,
o c'hont a voe daou vil warn-ugent daou c'hant
trizek ha tri-ugent.

44 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 45 «Kemer al levidi e-lec'h holl
breveudidi mibien Israel, ha chatal al levidi
e-lec'h o chatal. Hag e vo din al levidi, din-me
an Aotrou. 46 Hag evit daspren an daou c'hant
trizek ha tri-ugent a zo dreist da gont al levidi
e-touez breveudidi mibien Israel, 47 e kemeri
pemp sikl dre benn, eus sikl ar Santual
o c'hemeri, ugent gera ar sikl. 48 Hag e roi an
arc'hant da Aaron ha d'e vibien evit daspren ar
re a zo dreist kont en o zouez.»

49 Hag e kemeras Moizez arc'hant an
daspren a-berzh ar re a oa dreist da gont ar re
dasprenet eus al levidi. 50 Digant breveudidi
mibien Israel e kemeras an arc'hant : mil tri
c'hant pemp ha tri-ugent sikl, eus sikl ar
Santual. 51 Hag e roas Moizez arc'hant an
daspren-mañ da Aaron ha d'e vibien, war urzh
an Aotrou, evel m'en devoa kemennet an
Aotrou da vMoizez.

4 Kargoù al levidi.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Aaron en ur
lavarout : 2 «Savit ar gont eus mibien Gaat
a-douez mibien Levi, dre gerentiezh, dre di
tadel, 3 adalek an oad a dregont vloaz hag
uheloc'h betek an oad a hanter-kant vloaz, an
holl re da vont d'al lu, evit ober labour
e Teltenn an Emgav.

4 Al labour-mañ, gant mibien Kaat e Teltenn
an Emgav, a vo santel-santelañ. 5 Mont a ray
Aaron hag e vibien, pa loc'ho ar c'hamp, hag
e tiskennint ar ouel-warez, hag e c'holoint ganti
Arc'h an Testeni. 6 Hag e lakaint warni ur
c'holoenn a groc'hen delfin, hag e tisplegint ul
liñsel, a-bezh e moug, war-benn, hag e lakaint
he barennoù. 7 ha war daol an Aotrou e ledint ul
liñsel voug, hag e lakaint warni ar skudelloù,
pladoù, bolennoù, hanafioù, goboù died-kinnig,
hag ar bara peurbad warni a vezo.
8 Hag e tisplegint warno ul liñsel skarleg, hag he
goleiñ a raint gant ur pallenn a groc'hen delfin,
hag e lakaint he barennoù. 9 Hag e kemerint ul
liñsel voug, hag e c'holoint ar
c'hantolor-sklêrijennañ, ar gouleier, ar biñsetez,
an ezañsoueroù hag an holl bodoù eoul
a implijer gantañ. 10 Hag e lakaat a raint gant
e holl vinvioù en ur pallenn a groc'hen delfin,
a lakaint war ur c'hravazh. 11 ha war an aoter
aour e tisplegint ul liñsel voug hag he c'holoint
gant ur pallenn a groc'hen delfin, hag e lakaint
he barennoù. 12 Hag e kemerint holl vinvioù al
liderezh a implijer er Santual, a lakaint war ul
liñsel voug hag o c'holoint gant ur pallenn
a groc'hen delfin, a lakaint war ur c'hravazh.
13 Hag e tennint ludu an aoter, hag e tisplegint
warni ul liñsel limestra. 14 Hag e lakaint warni
an holl vinvioù ma lider warni ganto
ezañsoueroù, fourchetez, palioù, sparfoù, holl
vinvioù an aoter, hag e tisplegint warni ur
pallenn a groc'hen delfin, hag e lakaint he
barennoù. 15 Hag ec'h echuo Aaron hag e vibien
da c'holeiñ ar Santual hag holl draoù ar Santual,

pa loc'ho ar c'hamp ; ha goude-se e teuio mibien
Kaat evit dougen. Met ne stokint ket ouzh an
traoù santel, pe e varvint. Setu karg mibien Kaat
a-fet Teltenn an Emgav. 16 Hag ec'h ensello
Eleazar, mab Aaron ar beleg, ouzh eoul ar
gouloù hag ouzh an ezañs frondus, ouzh ar
brofadenn beurbad hag ouzh eoul an oleviadur ;
ensellout a ray ouzh an holl Chomlec'h, ouzh
holl bezh a vo e-barzh : ar Santual hag
e arrebeuri.»

17 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez
hag ouzh Aaron en ur lavarout : 18 «Na droc'hit
ket meuriad kerentiezhioù Kaatiz a-douez al
levidi. 19 Setu pezh a reot evito, hag e vevint,
ha ne varvint ket pa dostaint ouzh ar
santel-santelañ : Aaron hag e vibien a zeuio d'o
lakat pep hini war e labour, en e garg. 20 Met ned
aint ket da welout, ur predig zoken, ar Santual,
pe e varvint.»

21 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 22 «Sav ar gont eus mibien Gerson
ivez dre di tadel, dre gerentiezh ; 23 adalek an
oad a dregont vloaz hag uheloc'h betek an oad
a hanter-kant vloaz e vezint kontet ganit, an holl
re a vefe aet da soudarded el lu, evit ober
o servij e Teltenn an Emgav.

24 Setu labour kerentiezhioù Gersoniz :
servijañ ha dougen. 25 Dougen a raint stignoù ar
Chomlec'h ha Teltenn an Emgav, an doenn,
toenn delfin a zo warni, war-benn, ha gouel dor
Teltenn an Emgav, 26 gouelioù ar porzh
ha rideoz toull-dor ar porzh a zo en-dro d'ar
Chomlec'h ha d'an aoter tro-dro, hag ar c'herdin
hag an holl draoù a implijer, an holl draoù
a reer implij anezho. 27 Dindan urzh Aaron hag
e vibien e vo holl labour mibien Gersoniz, forzh
petra a vo da zougen, forzh petra da ober. Fiziet
e vo enno ar gward eus holl bezh a zougint.
28 Setu labour kerentiezhioù mibien Gersoniz
gant Teltenn an Emgav ; hag an evezherezh
warno a zo etre daouarn Itamar, mab Aaron ar
beleg.

29 mibien Merari, dre gerentiezh, dre di
tadel a gonti. 30 Adalek an oad a dregont vloaz
hag uheloc'h betek hanter-kant vloaz o c'honti,
an holl re da vont d'al lu, evit ober servij
Teltenn an Emgav.

31 Karget e vezint da zougen, bewezh ma
vezint implijet gant Teltenn an Emgav : plenk ar
Chomlec'h, e sparloù, e beulioù, e sichennoù ;
32 peulioù ar porzh tro-dro gant o sichennoù,
o fikedoù, o c'herdin, hag an holl draoù graet
anezho un implij bennak. Dre o anvioù e kontot
an holl draoù ez int karget da zougen. 33 Setu
labour kerentiezhioù mibien Merari bewezh ma
servijint e Teltenn an Emgav dindan daouarn
Itamar, mab Aaron ar beleg.»

34 Hag e kontas Moizez hag Aaron,
ha priñsed ar gumuniezh, mibien Kaat, dre
gerentiezh, dre di tadel, 35 adalek an oad
a dregont vloaz hag uheloc'h betek an oad
a hanter-kant vloaz, an holl re da vont d'al lu,
evit servijañ e Teltenn an Emgav. 36 Hag e voe ar
gont anezho, dre gerentiezh, daou vil seizh kant
ha hanter-kant. 37 Sed aze ar re niveret eus
kerentiezhioù Kaatiz, holl o servijañ e Teltenn
an Emgav, dre zorn Moizez hag Aaron, war
urzh an Aotrou dre vMoizez.

38 Hag e voe kontet mibien Gerson dre
gerentiezh, dre di tadel, 39 adalek an oad
a dregont vloaz hag uheloc'h betek an oad
a hanter-kant vloaz, an holl re da vont d'al lu,
40 evit servijañ e Teltenn an Emgav, hag e voe, ar
re gontet, dre gerentiezh, dre di tadel : daou vil
c'hwec'h kant tregont. 41 Sed aze ar re gontet eus
kerentiezhioù mibien Gerson, holl o servijañ
e Teltenn an Emgav, bet kontet gant Moizez hag
Aaron, war urzh an Aotrou.

42 Hag e voe kontet kerentiezhioù mibien
Merari, dre gerentiezh, dre di tadel, 43 adalek an
oad a dregont vloaz hag uheloc'h betek an oad
a hanter-kant vloaz an holl re da vont d'al lu,
evit servijañ e Teltenn an Emgav, 44 hag e voe, ar
re gontet dre gerentiezh, tri mil ha daou c'hant.
45 Sed aze ar re gontet eus kerentiezhioù mibien
Merari, kontet gant Moizez hag Aaron war urzh
an Aotrou dre zorn Moizez.

46 An holl re gontet, pa gontas Moizez hag
Aaron ha priñsed Israel al levidi, dre gerentiezh,
dre di tadel, 47 adalek an oad a dregont vloaz hag
uheloc'h betek an oad a hanter-kant vloaz, an
holl re da vont d'ober o servij, o implij
a zougerien e Teltenn an Emgav, 48 ar re niveret :
eizh mil pemp kant ha pevar-ugent. 49 War urzh
an Aotrou e voent lakaet, dre zorn Moizez, pep

hini war e servij, war e garg. O niveradeg en devoa gourc'hemennet an Aotrou da vMoizez.

5 Lezenn ar warizi.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en ur lavarout : 2 «Kemenn da vibien Israel kas kuit eus ar c'hamp kement lovr a zo, kement berer, kement dic'hlan dre ar marv. 3 Paotr pe blac'h, o c'hasit kuit er-maez eus ar c'hamp, o c'hasit kuit, ha ne zic'hlanint ket o c'hampoù, m'emaon o chom en o zouez.» 4 Hag e reas se mibien Israel : o c'has a rejont er-maez eus ar c'hamp, evel m'en devoa lavaret an Aotrou da vMoizez : evel-se e reas mibien Israel.

5 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en ur lavarout : 6 «Lavar da vibien Israel : ur paotr pe ur plac'h o devo graet un dra bennak a zo pec'hed e-keñver an dud, ur pec'hed ouzh an Aotrou, hag e vo kablus o ene, 7 anzav a raint ar pec'hed o deus graet hag e tic'haouint ar gaou, en e bezh, hag ur bempvedenn ouzhpenn, roet d'an hini a oa bet graet gaou outañ. 8 ha mar n'en deus ket an den-mañ tud-kar, ma vo paeet ar gaou dezho, ar gaou a vo paeet d'an Aotrou, d'ar beleg, en tu-hont da vaout an dic'haouadenn, en devo da zic'haouiñ drezañ.

9 An holl brofoù, an holl draoù santelaet gant mibien Israel hag a ginnigont d'ar beleg, a zo evitañ. 10 Da bep hini an traoù santelaet gantañ, ha pezh a ro pep hini d'ar beleg a zo dezhañ.»

11 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en ur lavarout : 12 «Komz ouzh mibien Israel ha lavar dezho : Mard eo bet un den doganet gant e wreg, mar he deus e douellet, 13 un den all o vezañ bet ganti darempred reizhel e kuzh d'he fried, hag he deus en em zic'hlanaet, hep test enep dezhi hag hep bezañ bet tapet, 14 hag ez eo tremenet warnañ ur spered a warizi hag en deus disfiz he defe e wreg en em zic'hlanaet, pe tremenet warnañ ur spered a warizi, hag en deus disfiz ouzh e wreg, ha n'eo ket hi dic'hlan, 15 kas a ray an den-se e wreg davet ar beleg en ur zegas, evel kinnig eviti, un dekvedenn efa a vleud heiz. Ne vo ket skuilhet warnañ eoul na lakaet warnañ ezañs, rak ur prof a warizi eo, ur prof-eñvoradur, da eñvoriñ ar fazienn.

16 Hag e vo tostaet gant ar beleg ha lakaet gantañ dirak an Aotrou. 17 Hag e kemero ar beleg dour santel en ur pod pri, ha poultr diwar leurenn ar Chomlec'h a gemero ar beleg da lakaat en dour. 18 Hag e lakaio ar beleg ar wreg dirak an Aotrou, hag e foutouilho blev ar wreg, hag e lakaio en he daouarn prof an eñvoradur, ar prof-gwarizi, hag e dorn ar beleg e vo an dour c'hwerv a ro mallozh. 19 Hec'h aspediñ a ray ar beleg en ur lavarout d'ar wreg : «Mar n'en deus ket kousket un den ganit, mar n'ec'h eus ket deganet hag en em zic'hlanaet e-lec'h bezañ gant da bried, ra vezi akuitet gant an dour c'hwerv ha milligadenn-mañ. 20 Ha mar ec'h eus doganet e-lec'h bezañ gant da bried hag ez out dic'hlan, o vezañ m'en deus lakaet un den ennout e sper, estreget da bried.» 21 Hag e ray ar beleg war ar vaouez un droukpedenn a vallozh hag e lavaro ar beleg d'ar wreg : «Ra lakaio an Aotrou warnout mallozh ha gwallverzh e-touez da dud, ra lakaio an Aotrou da gostezioù da goazhañ ha da gof da goeñviñ. 22 Ra yelo an dour milligadenn-mañ ez pouzelloù da goeñviñ kof ha da goazhañ kostez.» Hag e lavaro ar wreg : «Amen, amen.»

23 Hag e vo skrivet ar mallozhioù-mañ gant ar beleg war al levr, ha diverket en dour c'hwerv. 24 Hag e roio da evañ d'ar wreg an dour c'hwerv milligadenn, hag ez ay enni an doureier milligadenn-mañ gant o c'hwervoni. 25 Hag e kemero ar beleg eus dorn ar wreg ar prof a warizi, hag e lusko ar brofadenn-mañ dirak an Aotrou, hag e tostaio anezhi ouzh an aoter. 26 Hag ur vozad a gemero ar beleg eus ar brofadenn-mañ evel eñvoradur hag he deviñ a ray war an aoter, ha goude e ray evañ d'ar wreg an dour. 27 Ober a ray dezhi evañ an dour, ha setu : mard eo dic'hlan, mar he deus touellet he fried, pa vo aet enni an dour milligadenn gant e c'hwervoni, e koeñvo he c'hof hag e koazho he c'hostezioù, hag e vo ar wreg ur vallozh e-touez he zud. 28 ha mar ne oa ket dic'hlan ar wreg, met glan, e vo kuit hag e ray bugale.»

29 Setu lezenn ar warizi, p'he devo doganet ur wreg he fried, hag en em zic'hlanaet, 30 pe evit un den a zo tremenet warnañ un avel a warizi hag en deus disfiz ouzh e wreg, hag e tegas e wreg dirak an Aotrou, hag e ra eviti ar beleg an holl lezenn-mañ. 31 Hag e vo kuit an den eus ar fazi, hag ar wreg a zougo he fazi.

6 An naziriezh.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 2 «Komz ouzh mibien Israel
ha lavar dezho : Ur paotr pe ur plac'h, mennet
da seveniñ ur gouestl, evel nazir gouestlet d'an
Aotrou, 3 gwin ha boeson a ziouero,
gwinegr-gwin na gwinegr-boeson ne evo, na
chug-rezin ne evo ; rezin fresk na sec'h ne
zebro. 4 En holl amzer ma vo nazir, eus netra
graet diwar ar skod-gwini, pe gant ar splus pe
gant ar plusk ne zebro. 5 En holl amzer ma vo en
e ouestl nazir, aotenn ebet ne dremeno war
e benn ; ken na vo peurdremenet e zeizioù da
vezañ nazir d'an Aotrou, e vo santel hag e lezo
da greskiñ kreoñ blevennek e benn. 6 En holl
amzer ma vo nazir d'an Aotrou, davet un den
marv ned ay ket, 7 nag evit e dad, nag evit
e vamm, nag evit e vreur, nag evit e c'hoar :
n'en em zic'hlanaio ket ganto pa vezint marv,
rak kurunenn Doue a zo war e benn. 8 En holl
amzer ma vo nazir, e vo santel d'an Aotrou.
9 ha ma varv unan en e gichen a-daol-trumm,
hag e vo dic'hlanaet e benn nazir, e razho
e benn da zeiz e c'hlanidigezh : d'ar seizhvet
deiz en razho, 10 ha d'an eizhvet deiz e kaso div
durzhunell pe ziv goulmig d'ar beleg war
dreuzoù Teltenn an Emgav. 11 Hag e ray ar beleg
gant unan un dibec'hadenn ha gant eben un
holloskad, hag e tic'haouo evitañ eus
e vankadenn gant unan marv. Hag e santelaio
e benn en deiz-se, 12 hag e ouestlo d'an Aotrou
holl zeizioù e naziriezh, hag e kaso un oan
bloaz evel pinijadenn ; hag an devezhioù kentañ
a gouezho, peogwir e oa bet dic'hlanaet
e naziriezh. 13 Setu lezenn an nazir : d'an deiz
ma vo sevenet e zeizioù nazir e vo kaset war
dreuzoù Teltenn an Emgav. 14 Hag e ray e ginnig
d'an Aotrou : un oan bloaz, disi, evel
holloskad ; un oanez bloaz, disi, evel
dibec'hadenn, hag ur maout, disi, evel
peoc'h-aberzh, 15 hag ur banerad bara-kan
a flourenn, gwestell meret en eoul ha galfrez
dic'hoell lifret gant eoul, gant profadenn
ha died-kinnig, 16 hag o c'hinnigo ar beleg dirak
an Aotrou en ur ober an dibec'hadenn hag an
holloskad. 17 ha gant ar maout e ray un
aberzh-a-beoc'h d'an Aotrou, gant ar banerad
bara-kan, hag e ray ar beleg ar brofadenn hag
an died-kinnig. 18 Hag e touzo an nazir, war
dreuzoù Teltenn an Emgav e benn nazir, hag
e kemero blev e benn nazir, hag o lakaio war an
tan a vo dindan an aberzh-a-beoc'h.
19 Hag e kemero ar beleg ar skoaz poazhet eus ar
maout, hag ur wastell dic'hoell eus ar baner, hag
ur c'halfrezenn dic'hoell, a lakaio war balvoù an
nazir goude m'en devo razhet e gurunenn.
20 Hag e ray ganto ar beleg ul luskadenn dirak an
Aotrou : tra santel, evit ar beleg, en tu-hont d'ar
peultrin lusket ha d'ar vorzhed profet ;
ha goude ec'h evo an nazir gwin. 21 Setu lezenn
an nazir a ra ur gouestl, ar pezh a ginnig d'an
Aotrou evit e naziriezh, hep kontañ pezh
a dizho e zorn : diouzh ar gouestl en devo graet
e ray, hervez lezenn e naziriezh.»

22 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 23 «Komz ouzh Aaron hag ouzh
e vibien ha lavar dezho : Evel-henn e vennigot
mibien Israel en ur lavarout dezho :
24 Ra vennigo ac'hanout an Aotrou, ha ra viro
ac'hanout ! 25 Ra sklaeraio an Aotrou e zremm
warnout, ha ra druezo ouzhit ! 26 Ra savo an
Aotrou e zremm warnout, ra gaso dit ar peoc'h !
27 Lakait va anv war vibien Israel ha me
o bennigo.»

7 Dedi ar Santual.

1 Hag en deiz m'en devoa echuet Moizez da
sevel ar Chomlec'h, en olevet, e santelaet gant
e holl arrebeuri, hag an aoter gant hec'h holl
vinvioù, p'en devoe o olevet ha santelaet,
2 e voe graet o c'hinnig gant priñsed Israel,
penntieien tadel, priñsed ar meuriadoù, ar re
o devoa renet an niveradeg. 3 Kas a rejont
o c'hinnigoù dirak an Aotrou : c'hwec'h karr toet
ha daouzek ejen, ur c'harr evit daou briñs hag
un ejen evit pep hini. Hag o c'hinnigjont dirak
ar Chomlec'h. 4 Hag e komzas an Aotrou ouzh
Moizez en ur lavarout : 5 «O degemer diganto,
hag e vezint implijet evit servij Teltenn an
Emgav : o reiñ a ri d'al levidi, da bep hini, evit
e servij.» 6 Hag e kemeras Moizez ar c'hirri hag
an oc'hen hag o roas d'al levidi : 7 daou garr
ha pevar ejen a roas da vibien Gerson evit
o servij ; 8 Pevar c'harr hag eizh ejen a roas da
vibien Merari evit o servij, dre zorn Itamar, mab
Aaron ar beleg. 9 Da vibien Kaat ne roas ket :
servij ar Santual o deus, met war ar skoaz eo
e tougont.

10 Hag e voe graet o c'hinnig gant ar briñsed
evit dedi an aoter ; en deiz ma voe olevet

homañ e tegasas ar briñsed o c'hinnig dirak an aoter. [11] Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez : «Ur priñs dre zevezh, ur priñs bemdez a zegaso e ginnig evit dedi an aoter.»

[12] An hini a zegasas d'an deiz kentañ e ginnig a voe Naason, mab Aminadab, eus meuriad Youda. [13] Hag e ginnig a voe : ur plad arc'hant a gant tregont sikl, ur skudell arc'hant a zek sikl ha tri-ugent, eus sikl ar Santual, o-daou leun a flourenn meret gant eoul, evel profadenn ; [14] ul loa a zek(sikl) en aour, leun a ezañs ; [15] ur c'hole yaouank, ur maout hag un oan bloaz evel holloskad ; [16] ur bouc'h evel dibec'hadenn, [17] hag evit an aberzh-a-beoc'h, daou ejen, pemp maout, pemp bouc'h, hag oaned bloaz : pemp. Sed aze kinnig Naason, mab Aminadab.

[18] D'an eil e kinnigas Natanael, mab Souar, priñs Isac'har, [19] hag e roas evel kinnig : ur plad arc'hant a gant tregont sikl, ur skudell arc'hant a zek sikl ha tri-ugent, eus sikl ar Santual, o-daou leun a flourenn meret gant eoul evel profadenn, [20] ul loa a zek(sikl) en aour, leun a ezañs, [21] ur c'hole yaouank, ur maout, hag un oan bloaz, evel holloskad ; [22] ur bouc'h evel dibec'hadenn ; [23] hag evit an aberzhoù-a-beoc'h, daou ejen, pemp maout, pemp bouc'h, hag oaned bloaz : pemp. Sed aze kinnig Natanael, mab Souar.

[24] D'an trede deiz, priñs mibien Zaboulon, Eliab, mab Helon. [25] E ginnig a voe : ur plad arc'hant a gant tregont sikl, ur skudell arc'hant a zek sikl ha tri-ugent, eus sikl ar Santual, o-daou leun a flourenn meret gant eoul evel profadenn ; [26] ul loa a zek(sikl) en aour, leun a ezañs ; [27] ur c'hole yaouank, ur maout, hag un oan bloaz, evel holloskad ; [28] ur bouc'h evel dibec'hadenn ; [29] hag evit an aberzhoù-a-beoc'h : daou ejen, pemp maout, pemp bouc'h, hag oaned bloaz : pemp. Aze kinnig Eliab, mab Helon.

[30] D'ar pevare deiz, priñs mibien Ruben, Elisour, mab Sedeour. [31] E ginnig a voe :ur plad arc'hant a gant tregont sikl, ur skudell arc'hant a zek sikl ha tri-ugent, eus sikl ar Santual, o-daou leun a flourenn meret gant eoul evel profadenn ; [32] ul loa a zek(sikl) en aour, leun a ezañs ; [33] ur c'hole yaouank, ur maout hag un oan bloaz, evel holloskad ; [34] ur bouc'h evel dibec'hadenn ; [35] hag evit aberzh-a-beoc'h : daou ejen, pemp maout, pemp bouc'h, hag oaned bloaz : pemp. Aze kinnig Elisour, mab Sedeour.

[36] D'ar pempvet deiz, priñs mibien Simeon, Salamiel, mab Sourisadai. [37] E ginnig a voe : ur plad arc'hant a gant tregont sikl ur skudell arc'hant a zek sikl ha tri-ugent, eus sikl ar Santual, o-daou leun a flourenn meret gant eoul evel profadenn ; [38] ul loa a zek(sikl) en aour, leun a ezañs ; [39] ur c'hole yaouank, ur maout hag un oan bloaz evel holloskad ; [40] ur bouc'h evel dibec'hadenn ; [41] hag evit an aberzh-a-beoc'h : daou ejen, pemp maout, pemp bouc'h, hag oaned bloaz : pemp. Aze kinnig Salamiel, mab Sourisadai.

[42] D'ar c'hwec'hvet deiz, priñs mibien Gad, Eliasaf, mab Rahouel. [43] E ginnig a voe : ur plad arc'hant a gant tregont sikl, ur skudell arc'hant a zek sikl ha tri-ugent, eus sikl ar Santual, o-daou leun a flourenn meret gant eoul, evel profadenn ; [44] ul loa a zek(sikl) en aour, leun a ezañs ; [45] ur c'hole yaouank, ur maout hag un oan bloaz, evel holloskad ; [46] ur bouc'h evel dibec'hadenn ; [47] hag evit an aberzh-a-beoc'h :daou ejen, pemp maout, pemp bouc'h, hag oaned bloaz : pemp. Aze kinnig Eliasaf, mab Rahouel.

[48] D'ar seizhvet deiz, priñs mibien Efraim, Elisama, mab Amihoud. [49] E ginnig a voe : ur plad arc'hant a gant tregont sikl, ur skudell arc'hant a zek sikl ha tri-ugent, eus sikl ar Santual, o-daou leun a flourenn meret gant eoul, evel profadenn ; [50] ul loa a zek(sikl) en aour, leun a ezañs ; [51] ur c'hole yaouank, ur maout hag un oan bloaz evel holloskad ; [52] ur bouc'h evel dibec'hadenn ; [53] hag evit an aberzh-a-beoc'h : daou ejen, pemp maout, pemp bouc'h, hag oaned bloaz : pemp. Aze kinnig Elisama, mab Amihoud.

[54] D'an eizhvet deiz, priñs mibien Manase, Gamaliel, mab Pedasour. [55] E ginnig a voe : ur plad arc'hant a gant tregont sikl, ur skudell arc'hant a zek sikl ha tri-ugent, eus sikl ar Santual, o-daou leun a flourenn meret gant eoul, evel profadenn ; [56] ul loa a zek(sikl) en aour, leun a ezañs ; [57] ur c'hole yaouank, ur maout hag un oan bloaz evel holloskad ; [58] ur bouc'h evel dibec'hadenn ; [59] hag evit an aberzh-a-beoc'h : daou ejen, pemp maout, pemp bouc'h hag oaned

bloaz : pemp. Aze kinnig Gamaliel, mab Pedasour.

60 D'an navet deiz, priñs mibien Benjamin, Abidan, mab Gedeon. 61 E ginnig a voe : ur plad arc'hant a gant tregont sikl, ur skudell arc'hant a zek sikl ha tri-ugent, eus sikl ar Santual, o-daou leun a flourenn meret gant eoul, evel profadenn ; 62 ul loa a zek(sikl) en aour, leun a ezañs ; 63 ur c'hole yaouank, ur maout hag un oan bloaz, evel holloskad ; 64 ur bouc'h evel dibec'hadenn ; 65 hag evit an aberzh-a-beoc'h : daou ejen, pemp maout, pemp bouc'h hag oaned bloaz : pemp. Aze kinnig Abidan, mab Gedeon.

66 D'an dekvet deiz, priñs mibien Dan, Ahiezer, mab Ammisaddai. 67 E ginnig a voe : ur plad arc'hant a gant tregont sikl, ur skudell arc'hant a zek sikl ha tri-ugent, eus sikl ar Santual, o-daou leun a flourenn meret gant eoul, evel profadenn ; 68 ul loa a zek(sikl) en aour, leun a ezañs ; 69 ur c'hole yaouank, ur maout, hag un oan bloaz, evel holloskad ; 70 ur bouc'h evel dibec'hadenn ; 71 hag evit an aberzh-a-beoc'h : daou ejen, pemp maout, pemp bouc'h, hag oaned bloaz : pemp. Aze kinnig Ahiezer, mab Ammisaddai

72 D'an unnekvet deiz, priñs mibien Aser, Pagiel, mab Oc'hran. 73 E ginnig a voe : ur plad arc'hant a gant tregont sikl, ur skudell arc'hant a zek sikl ha tri-ugent eus sikl ar Santual, o-daou leun a flourenn meret gant eoul, evel profadenn ; 74 ul loa a zek(sikl) en aour, leun a ezañs ; 75 ur c'hole yaouank, ur maout hag un oan bloaz, evel holloskad ; 76 ur bouc'h evel dibec'hadenn, 77 hag evit an aberzh-a-beoc'h ; : daou ejen, pemp maout, pemp bouc'h hag oaned bloaz : pemp. Aze kinnig Pagiel, mab Oc'hran.

78 D'an daouzekvet deiz, priñs mibien Neftali, Ahira, mab Enan. 79 E ginnig a voe : ur plad arc'hant a gant tregont sikl, ur skudell arc'hant a zek sikl ha tri-ugent, eus sikl ar Santual, o-daou leun a flourenn meret gant eoul, evel profadenn ; 80 ul loa a zek(sikl) en aour, leun a ezañs ; 81 ur c'hole yaouank, ur maout hag un oan bloaz evel holloskad ; 82 ur bouc'h evel dibec'hadenn ; 83 hag evit an aberzh-a-beoc'h : daou ejen, pemp maout, pemp bouc'h, hag oaned bloaz : pemp. Aze kinnig Ahira, mab Enan.

84 Setu ar pezh a voe evit dedi an aoter, d'an deiz ma voe olevet homañ, a-berzh priñsed Israel :pladoù arc'hant, daouzek ; skudelloù arc'hant, daouzek, loaioù aour, daouzek ; 85 a gant tregont sikl e oa pep plad arc'hant, hag a zek sikl ha tri-ugent pep skudell. An holl arc'hant eus an traoù-mañ a oa daou vil pevar c'hant eus sikl ar Santual. 86 Loaioù aour, daouzek, leun a ezañs, pep a zek (sikl) al loa, eus sikl ar Santual ; an holl aour eus al loaioù, kant ugent(sikl). 87 An holl chatal evit an holloskadoù : daouzek kole, daouzek maout, daouzek oan bloaz, gant pep a brofadenn, ha bouc'hed, daouzek evit an dibec'hadennoù. 88 Holl chatal an aberzhoù-a-beoc'h a voe : pevar ejen warn-ugent, tri-ugent maout, tri-ugent bouc'h, tri-ugent oan bloaz. Setu ar pezh a voe evit dedi an aoter, goude ma oa bet olevet homañ.

89 Ha paz ae Moizez da Deltenn an Emgav evit komz gantañ, e kleve ar vouezh o komz outañ eus a-us d'ar goulc'her, a oa war Arc'h an Testeni, eus etre an daou gerubin, hag e komze gantañ.

8 Oleviadur al levidi.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en ur lavarout : 2 «Komz ouzh Aaron ha lavar dezhañ : Paz enaoui ar gouleier, ra vo tuet ar c'hantolor a-dal, evit ma sklêrijenno e seizh goulaouenn.» 3 Hag e reas evel-se Aaron : tuet a-dal ar c'hantolor, ec'h enaouas ar gouleier, evel m'en devoa kemennet an Aotrou da vMoizez. 4 Hag evel-henn e oa graet ar c'hantolor : fetis en aour, e gef hag e vleuñv, un dolzenn hepken ; hervez ar skouerenn bet diskouezet gant an Aotrou da vMoizez e oa graet ar c'hantolor.

5 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en ur lavarout : 6 «Kemer al levidi a-douez mibien Israel, hag o glanaat a ri. 7 Hag evel-henn e ri dezho evit o glanaat : strink warno dour-dibec'hiñ, hag e tremenint un aotenn war o c'horf a-bezh, hag e kannint o dilhad, hag en em c'hlanaint. 8 Kemer a raint ur c'hole yaouank gant e brofadenn a flourenn meret en eoul, hag un eil kole yaouank a gemeri evel dibec'hadenn. 9 Hag e ri tostaat al levidi dirak Teltenn an Emgav, hag e vodi holl gumuniezh mibien Israel. 10 Hag e tostai al levidi dirak an Aotrou,

hag e harpo mibien Israel o daouarn war al
levidi. 11 Hag e ray Aaron, gant al levidi, ul
luskadenn dirak an Aotrou a-berzh mibien
Israel, hag e vezint evit ober servij an Aotrou.
12 Hag al levidi a harpo o daouarn war benn ar
c'holeed, hag e vo graet gant unan un
dibec'hadenn, ha gant egile un holloskad d'an
Aotrou, da zic'haouiñ evit al levidi.
13 Hag e lakai al levidi dirak Aaron ha dirak
e vibien, hag e ri ganto ul luskadenn d'an
Aotrou. 14 Hag e tispartii al levidi a-douez
mibien Israel, hag e vo din al levidi.
15 ha goude-se e yelo al levidi d'ober servij
Teltenn an Emgav. Hag o glanaat a ri, hag e ri
ganto ul luskadenn, 16 rak roet, roet ez int din,
a-douez mibien Israel e-lec'h ar breveudidi ; an
holl breveudioù eus mibien Israel a gemeran
evidon, 17 rak din ez eo pep mab henañ a-douez
mibien Israel, den ha loen ; en deiz em eus
skoet gant pep mab henañ e Bro-Ejipt em eus
o santelaet din ; 18 hag e kemeran al levidi
e-lec'h an holl breveudidi a-douez mibien
Israel ; 19 hag e lakaan al levidi, a roan da Aaron
ha d'e vibien, a-douez mibien Israel evit ober
servij mibien Israel e Teltenn an Emgav, da
zic'haouiñ evit mibien Israel, ma na vo ket
mibien Israel skoet, pa dostaio mibien Israel
d'ar Santual.»

20 Hag e reas Moizez hag Aaron hag holl
gumuniezh mibien Israel evit al levidi a-grenn
evel m'en devoa gourc'hemennet an Aotrou da
vMoizez diwar-benn al levidi : evel-se e reas
evito mibien Israel. 21 Hag en em c'hlanaas al
levidi, hag e kannjont o dilhad, hag e reas
Aaron ganto ul luskadenn dirak an Aotrou, hag
e tic'haouas evito Aaron evit o glanaat.
22 ha goude-se e yeas al levidi d'ober o servij
e Teltenn an Emgav dirak Aaron ha dirak
e vibien ; evel m'en devoa kemennet an Aotrou
da vMoizez diwar-benn al levidi, evel-se e voe
graet evito.

23 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 24 «Setu evit al levidi : adalek an
oad a bemp bloaz warn-ugent hag uheloc'h ez
aint d'ober o servij liderezh e Teltenn an
Emgav. 25 Hag adalek an oad a hanter-kant vloaz
e kuitaint o servij liderezh, ha ne labourint ken,
26 nemet eilañ o breudeur e Teltenn an Emgav,
oc'h ober gward, met labour all ne raint ket.
Evel-se e ri eus al levidi gedourien.»

9 Diwar-benn Pask. Ar goabrenn war ar Chomlec'h.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez
e gouelec'h Sinai, d'an eil bloaz (goude) ma
oant deuet er-maez eus Bro-Ejipt, er miz
kentañ, en ur lavarout : 2 «Ober a ray mibien
Israel Pask en e goulz. 3 D'ar pevarzekvet deiz
eus ar miz-mañ, d'abardaez, e raint anezhañ,
d'an deiziad ; hervez an holl reolennoù, an holl
gustumoù e vo graet ganeoc'h.» 4 Hag e lavaras
Moizez da vibien Israel ober Pask.
5 Hag e rejont Pask er c'hentañ (miz), d'ar
pevarzekvet deiz eus ar miz, d'abardaez,
e gouelec'h Sinai, a-grenn evel m'en devoa
gourc'hemennet an Aotrou da vMoizez : evel-se
e reas mibien Israel.

6 Hag e voe tud dic'hlan abalamour d'un
den marv, ha n'hellent ket ober Pask en deiz-se.
Hag e tostajont dirak Moizez ha dirak Aaron en
deiz-se. 7 Hag e lavaras an dud-mañ dezho :
«Ni a zo dic'hlan abalamour d'un den marv :
perak ez eo berzet ouzhimp ober kinnig d'an
Aotrou e koulz e-touez mibien Israel?»
8 Hag e lavaras dezho Moizez : «Gortozit hag
e c'houlennatin petra a c'hourc'hemenno an
Aotrou evidoc'h.»

9 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 10 «Komz ouzh mibien Israel
ha lavar dezho : An den-mañ-den a vefe
dic'hlan abalamour d'un den marv, pe en beaj
pell, en ho touez pe e-touez ho tiskennidi, a ray
Pask an Aotrou ; 11 d'an eil miz, d'ar pevarzekvet
deiz, d'abardaez e vo graet ganto ; gant bara
dic'hoell ha louzoù c'hwerv e vo debret ganto.
12 Ne lezint netra dioutañ betek ar beure, nag
askorn ebet ne dorrint ennañ : hervez holl
reolennoù Pask e vo graet ganto.

13 Un den a zo glan ha n'emañ ket en beaj,
ma vank d'ober Pask, rasket e vo hennezh
a-douez an dud ; peogwir n'en deus ket graet
e ginnig d'an Aotrou e koulz, e bec'hed a zougo
an den-mañ. 14 Pa vo du-se un ostiziad, e ray
Pask an Aotrou hervez reolenn Pask ; hervez ar
c'hustum e ray : ur reolenn hepken ho pezo evit
an ostiziad hag evit unan eus ar vro.»

15 D'an deiz ma voe savet ar Chomlec'h
e c'holoas ar goabrenn ar Chomlec'h, Teltenn an
Testeni, ha d'abardaez e voe war ar Chomlec'h
un doare-tan betek ar beure. 16 Evel-se e veze
bemdez ur goabrenn ouzh e c'holeiñ, hag un
doare-tan d'an noz. 17 Kentizh ha ma save diwar
an Deltenn, diouzhtu goude e loc'he mibien
Israel, hag el lec'h ma chome ar goabrenn,
e kampe mibien Israel. 18 War urzh an Aotrou
e loc'he mibien Israel, ha war urzh an Aotrou
e kampent : e-keit ha ma chome ar goabrenn
a-us d'ar Chomlec'h e kampent. 19 ha pa zalee ar
goabrenn war ar Chomlec'h kalz deizioù, e rae
mibien Israel gward an Aotrou, ne loc'hent ket.
20 ha pa veze ar goabrenn nebeut deizioù war ar
Chomlec'h, war urzh an Aotrou e kampent,
ha war urzh an Aotrou e loc'hent. 21 Pa veze ar
goabrenn adalek an abardaez betek ar beure,
hag e save ar goabrenn diouzh ar beure,
e loc'hent, deiz pe noz ; pa save ar goabrenn
e loc'hent. 22 Pe daou zevezh, pe ur miz, pe ur
bloaz e talee ar goabrenn a-us d'ar Chomlec'h
en ur chom warnañ, e kampe mibien Israel
ha ne loc'hent ket. Met pa save, e loc'hent.

23 War urzh an Aotrou e kampent, ha war
urzh an Aotrou e loc'hent : gward an Aotrou
a raent war urzh an Aotrou, dre zorn Moizez.

10 An trompilhoù - Loc'hañ.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 2 «Gra dit div drompilh arc'hant.
Fetis e vezint graet ganit, hag e vezint dit evit
gervel ar gumuniezh hag evit loc'hañ ar
c'hampoù. 3 Pa vo sonet ganto, en em vodo
davedout an holl gumuniezh war dreuzoù
Teltenn an Emgav. 4 Pa vo gant unan hepken
sonet, en em vodo davedout ar briñsed, pennoù
milieroù Israel. 5 ha pa vo sonet ul laz, e loc'ho
kampoù kamperien ar Reter. 6 Pa vo sonet ul laz
all, e loc'ho kampoù kamperien ar C'hreisteiz.
Ul laz a vo sonet evit pep dilec'h. 7 Hag evit
bodañ ar gumuniezh e vo sonet hep lazoù.
8 mibien Aaron, ar veleien, eo a sono an
trompilhoù : se a vo deoc'h da reolenn beurbad
evit ho tiskennidi. 9 P'az eot d'ar brezel war ho
touar a-enep d'ar gwaster ouzh ho kwastañ,
e vo sonet a-laz gant an trompilhoù, hag e vo
soñj ac'hanoc'h dirak an Aotrou, ho Toue, hag
e viot salvet diouzh hoc'h enebourien. 10 En ho
tevezhioù a levenez, en ho kouelioù, da (zeiz)
kentañ ar mizioù e vo sonet trompilhoù evit ho
loskaberzhoù hag evit ho peoc'h-aberzhoù, hag
e vezint evidoc'h da eñvoradenn dirak ho Toue :
me eo an Aotrou, ho Toue.»

11 Ha setu, d'an eil bloaz, d'an eil miz, d'an
ugentvet eus ar miz, e savas ar goabrenn diwar
Chomlec'h an Testeni. 12 Hag e loc'has mibien
Israel evit o c'herzhadegoù, eus gouelec'h ar
Sinai, hag ec'h arsavas ar goabrenn e gouelec'h
Paran.

13 Hag e loc'hjont evit ar wezh kentañ war
urzh an Aotrou, dre zorn Moizez. 14 Loc'hañ
a reas banniel kamp mibien Youda da gentañ,
dre strollad. ha (rener) war e lu e oa Naason,
mab Aminadab. 15 ha war lu meuriad mibien
Isac'har : Natanael, mab Souar. 16 ha war lu
meuriad mibien Zaboulon, Eliab, mab Helon.

17 Hag e voe diskennet ar Chomlec'h, hag
e loc'has mibien Gerson ha mibien Merari,
dougerien ar Chomlec'h.

18 Hag e loc'has banniel kamp Ruben, dre
strollad, ha war e lu e oa Elisour, mab Sedeour.
19 ha war lu meuriad mibien Simeon, Salamiel,
mab Sourisadai. 20 ha war lu meuriad mibien
Gad, Eliasaf, mab Reouel.

21 Hag e loc'has Kaatiz, dougerien ar
Santual ; hag e veze savet ar Chomlec'h a-raok
ma'z erruent.

22 Hag e loc'has banniel kamp mibien
Efraim, dre strollad, ha war e lu e oa Elisama,
mab Amihoud. 23 ha war lu meuriad mibien
Manase, Gamaliel, mab Pedasour. 24 ha war lu
meuriad mibien Benjamin, Abidan, mab
Gedeon.

25 Hag e loc'has banniel kamp mibien Dan,
dastumer an holl gampoù, dre strollad. Hag e oa
war e lu, Ahiezer, mab Ammisaddai. 26 Ha war
lu meuriad mibien Aser, Pagiel, mab Oc'hran.
27 Ha war lu meuriad mibien Neftali, Ahira, mab
Enan. 28 Evel-se e loc'has mibien Israel ; dre lu
e loc'hjont.

29 Hag e lavaras Moizez da Hobab, mab
Rahouel eus Madian, tad-kaer Moizez : «Mont
a reomp d'al lec'h m'en deus lavaret an Aotrou
dioutañ : hennezh a roin deoc'h. Doue ganimp
hag az po eurvad ganimp, rak an Aotrou en
deus grataet eurvad da Israel.» 30 Hag e lavaras

dezhañ : «Ned in ket, met d'am bro c'henidik ez
in.» 31 Hag e lavaras : «N'hon-dilez ket, rak
anavezout a rez hor c'hampoù er gouelec'h, hag
e vi hon daoulagad. 32 Mar deuez ganimp, ar
mad a ray an Aotrou dimp a raimp dit.»

33 Hag e rejont, adalek menez an Aotrou, un
hent a dri devezh, hag Arc'h Emglev an Aotrou
a reas en o raok un hent a dri devezh, da glask
evito un diskuizh-lec'h. 34 Koabrenn an Aotrou
a voe a-us dezho war an deiz pa loc'hjont eus ar
c'hamp. 35 ha pa loc'he an Arc'h e lavare
Moizez : «Sav, Aotrou ! Ra vo stlabezet da
enebourien Ra dec'ho ar re o deus kas ouzhit
a-dirazout ! » 36 Ha pa veze en diskuizh,
e lavare : «Distro, Aotrou, gant mil-miliadoù
Israel !»

11 Klemmoù ar Bobl - Pedenn vMoizez - Ar c'hoailhed.

1 Hag ar Bobl a glemme vil e divskouarn an
Aotrou, hag e klevas an Aotrou, hag ec'h
entanas e gounnar ; hag e tangwallas anezho tan
an Aotrou, hag edo o teviñ e penn ar c'hamp.
2 Hag e c'harmas ar Bobl etrezek Moizez, hag
e pedas Moizez an Aotrou, hag e vougas an tan.
3 Hag e voe galvet anv al lec'h-mañ 'Tabera', dre
m'en devoa o zangwallet tan an Aotrou.

4 Hailhoned a oa en o mesk hag en em roas
d'o c'hoantegezhioù, hag en em adlakaas da
c'harmiñ mibien Israel en ur lavarout :
«Piv a roio dimp kig da zebriñ? 5 Soñj hon eus
ag ar pesked a zebremp en Ejipt evit mann, ar
c'hokombrez, ar sukrin, ar pour, an ognon hag
ar c'hignen. 6 ha bremañ hor gourlañchenn a zo
sec'h ; n'eus netra nemet manna dirazomp !

7 Ar manna-se a oa evel had koriandrez,
e neuz a oa evel hini ar bdellium.
8 Hag e kantree an dud evit e zastum, ha d'e
valañ gant milinoù, ha d'e vruzunañ gant
piloueroù, ha d'e boazhañ e kaoterioù,
ha d'ober gantañ kouignoù ; hag e oa o blaz
hini ur wastell eoulek. 9 ha pa ziskenne glizh
war ar c'hamp d'an noz, e tiskenne manna
warnañ (ivez).»

10 Hag e klevas Moizez an dud o c'harmiñ,
dre gerentiezh, pep hini war dreuzoù e dinell,
hag e tommas kounnar an Aotrou, meurbet, hag
ouzh daoulagad Moizez e oa se displijus.
11 Hag e lavaras Moizez d'an Aotrou : «Perak
ober poan d'az servijer? Perak ne gavan ket
gras ez taoulagad, hag ez eo bet lakaet samm an
holl dud-mañ warnon? 12 Hag-eñ em eus
koñsevet an holl dud-mañ hag o ganet, ma
lavarez din : doug anezho war da varlenn, evel
ma toug ur vagerez ur poupig, betek ar vro ac'h
eus touet (reiñ) d'o zadoù? 13 A be lec'h em bo
kig da reiñ d'an holl dud-mañ, pa c'harmont
en-dro din en ur lavarout : Ro dimp kig da
zebriñ? 14 N'hellan ket va-unan dougen an holl
bobl-mañ : re bounner eo evidon ! 15 Mard eo
evel-se a rez din, lazh ac'hanon kentoc'h, mar
kavan gras ez taoulagad, ha ne dañvain ket va
gwalleur !»

16 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Dastum din dek den ha tri-ugent eus kozhidi
Israel, ma ouzout ez int kozhidi ar Bobl hag he
skribed, hag o degasi da Deltenn an Emgav, hag
en em zalc'hint eno ganit. 17 Hag e tiskennin da
gomz ouzhit eno, hag e lamin eus ar spered a zo
warnout da lakaat warno, hag e tougint ganit
samm ar Bobl, na zougi ken da-unan. 18 ha d'ar
Bobl e lavari : En em santelait a-benn
arc'hoazh, hag e tebrot kig, peogwir e c'harmit
e divskouarn an Aotrou en ur lavarout :
Piv a roio dimp kig da zebriñ? Gwell e oa dimp
en Ejipt ! Hag e roio an Aotrou deoc'h kig da
zebriñ. 19 N'eo ket un devezh hepken e tebrot, na
daou, na pemp, na dek, nag ugent devezh, 20 met
betek ur mizvezh ! ken na zeuio er-maez eus ho
fri ha ma po heug outañ, peogwir e tisprizit an
Aotrou a zo en ho touez hag e c'harmit dirazañ
en ur lavarout : Perak 'ta en deus hon tennet eus
an Ejipt?»

21 Hag e lavaras Moizez : «C'hwec'h kant
mil troadeg a dud emaon en o c'hreiz, ha te
a lavar : Kig a roin dezho, hag e tebrint ur
mizvezh ! 22 Deñved ha saout da aberzhiñ evito
a vo kavet? Holl besked ar mor a vo pesketaet
evito ha kavet evito?» 23 Hag e lavaras an
Aotrou da vMoizez : «Hag-eñ ez eo dorn an
Aotrou re verr? Bremaik e weli hag-eñ
e c'hoarvezo va lavar, pe nann !»

24 Hag ez eas er-maez Moizez, hag e lavaras
d'ar Bobl komzoù an Aotrou, hag e tastumas
dek den ha tri-ugent, eus kozhidi ar Bobl hag
o lakaas en-dro d'an Deltenn. 25 Hag e tiskennas
an Aotrou er goabrenn, hag e komzas outañ,
hag e lamas eus ar spered a oa warnañ da reiñ

da bep hini eus an dek kozhiad ha tri-ugent.
ha setu, pan arsavas warno ar spered,
e tiouganjont, met hep kenderc'hel. [26] Hag e oa
manet daou zen er c'hamp, anv unan Eldad hag
anv egile Medad, hag ec'h arsavas (ivez) ar
spered warno : bet e oant enskrivet, met ne oant
ket aet d'an Deltenn, hag e tiouganjont er
c'hamp. [27] Hag e redas ur (paotr) yaouank da
gemenn se da vMoizez en ur lavarout : «Eldad
ha Medad a ziougan er c'hamp !
»[28] Hag e respontas Josoua, mab Noun, servijer
Moizez abaoe e yaouankiz, en ur lavarout
«Aotrou Moizez, harz outo ! » [29] Hag e lavaras
Moizez : «Gred ac'h eus evidon? Da hetañ eo
e vefe holl Bobl an Aotrou profeded, hag
e lakfe an Aotrou e spered warno ! » [30] Hag en
em serras Moizez er c'hamp gant kozhidi Israel.

[31] Hag un avel a savas a-berzh an Aotrou,
a zinijas koailhed eus ar mor hag o dilaoskas
war ar c'hamp, war-dro hent un devezh
ac'halen, war-dro hent un devezh alese,
tro-war-dro d'ar c'hamp, war-dro daou ilinad
war c'horre an douar. [32] Hag e voe war-sav ar
Bobl, e-pad an deiz hag e-pad an noz, hag e-pad
an deiz war-lerc'h, o tastum koailhed : d'an
nebeutañ e tastument dek homer, hag o ledent
evito tro-dro d'ar c'hamp. [33] Ar c'hig a oa
c'hoazh etre o dent, ne oa ket c'hoazh chaoket,
ma oa kounnar an Aotrou entanet enep d'ar
Bobl, hag e skoas an Aotrou war ar Bobl un taol
bras-meurbet. [34] Hag e voe galvet anv al lec'h-se
'Kibrottaava', rak eno e oa bet beziet ur boblad
a dud c'hoantegezhus.

Kastiz Maria.

[35] Eus Kibrottaava e loc'has ar Bobl da
Aserot ; hag e voent en Aserot.

12 [1] hag e komzas Maria hag Aaron a-enep
Moizez en abeg d'ar gwreg kousiat en devoa
kemeret, [2] hag e lavarent : «Daoust ha nemet dre
vMoizez eo e komz an Aotrou ha drezomp ne
gomzo ket?» Hag e klevas se an Aotrou. [3] An
den Moizez a oa uvel-meurbet, muioc'h eget
den war c'horre an douar. [4] Hag e lavaras an
Aotrou, souden, da vMoizez, da Aaron ha da
vMaria : «Kit ho tri da Deltenn an Emgav» hag
ez ejont o-zri. [5] Hag e tiskennas an Aotrou en ur
peul-koabr hag en em zalc'has war dreuzoù an
Deltenn. Hag e c'halvas Aaron ha Maria,
a zeuas er-maez o-daou, [6] hag e lavaras :
«Selaouit eta va c'homzoù :
ma'z eus ur profed en ho touez, me, an Aotrou,
dre weledigezh dezhañ en em roan da anaout,
dre huñvre eo e komzan outañ.
[7] Disheñvel gant va servijer Moizez :
em holl di emañ en fiziañs.
[8] Genou ouzh genou e komzan outañ,
va gwelout a ra, ha n'eo ket dre zivinerezh,
ha skeudenn an Aotrou a wel.
Penaos n'hoc'h eus ket bet aon da gomz
enep va servijer, enep da vMoizez?»

[9] Hag e tommas kounnar an Aotrou outo,
hag ez eas, [10] hag ar goabrenn a guitaas diwar an
Deltenn, met setu ma oa Maria lovr, evel erc'h,
hag en em droas Aaron ouzh Maria : Hag e oa
homañ lovr. [11] Hag e lavaras Aaron da vMoizez :
«Mar plij, aotrou, na samm ket warnomp ar
pec'hed ez omp bet sod a-walc'h da ober. [12] Gant
na vo ket hi evel unan marv, unan o tont
er-maez eus mammog he mamm hag ez eo
debret un hanter eus he c'horf.» [13] Hag e huchas
Moizez etrezek an Aotrou en ur lavarout :
«O Doue ! Pare anezhi, mar plij !»
[14] Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez : «Mar
en dije he zad skopet war he dremm, daoust
ha n'he dije ket bet dismeg e-pad seizh deiz?
Ra vo klozet e-pad seizh deiz er-maez eus ar
c'hamp ha goude, adkemeret.» [15] Hag e voe
klozet Maria er-maez eus ar c'hamp e-pad seizh
deiz, hag ar Bobl ne loc'has ket ken na voe
degemeret Maria. [16] ha goude e loc'has ar Bobl
eus Aserot. Hag e kampjont e gouelec'h Paran.

13 Ergerzhadenn e Kanaan.

[1] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : [2] «Kas paotred evit ergerzhout
Bro-Ganaan a roin da vibien Israel : un den evit
pep rummad tadel a gasot, holl uhelidi anezho.»

[3] Hag e voent kaset gant Moizez eus
gouelec'h Paran, war urzh an Aotrou : an holl
re-mañ a oa paotred e penn mibien Israel.
[4] ha setu o anvioù :

Evit meuriad Ruben : Samoua, mab Zakour ;
[5] Evit meuriad Simeon : Safat, mab Hori.
[6] Evit meuriad Youda : Kaleb, mab Yefoune.
[7] Evit meuriad Isac'har : Igal, mab Yozef ;
[8] Evit meuriad Efraim ; Ozea, mab Noun.
[9] Evit meuriad Benjamin : Palti, mab Rafou.
[10] Evit meuriad Zaboulon : Geddiel, mab Sodi.

[11] Evit meuriad Yozef, meuriad Manase : Gadi,
mab Sousi.
[12] Evit meuriad Dan : Ammiel, mab Gemalli.
[13] Evit meuriad Aser : Setour, mab Mikael.
[14] Evit meuriad Neftali : Nahabi, mab Vafsi.
[15] Evit meuriad Gad : Gouel, mab Mac'hi.

[16] Aze anvioù ar wersed a gasas Moizez da ergerzhout ar vro. Hag e c'halvas Moizez Ozea, mab Noun, Josoua.

[17] Hag o c'hasas Moizez da ergerzhout Bro-Ganaan en ur lavarout dezho : «Pignit du-hont en Negev, pignit d'ar menez, [18] ha sellit penaos emañ ar vro hag an dud a zo o chom enni : kreñv pe gwan, nebeut pe kalz, [19] ha penaos emañ an douar emaint o chom warnañ, mat pe fall, ha penaos eo ar c'hêrioù emaint o chom enno : kampoù pe kreñvlec'hioù ; [20] ha penaos an douar : druz pe treut ; hag-eñ ez eus warnañ gwez pe nann. ha bezit hardizh a-walc'h da dapout frouezh eus ar vro : an amzervezh eo hini preveudioù ar rezin.»

[21] Hag e pignjont evit ergerzhout ar vro, adalek gouelec'h Sin betek Rohob, war hent Emat. [22] Hag e pignjont dre an Negev, hag erruout betek Hebron : eno e oa Ahiman, Sesai ha Tolmai, bugale Enak. Hebron, seizh vloaz e oa bet savet a-raok Tanis en Ejipt. [23] Hag int hag erruout betek traonienn Eshkol, ha troc'hañ alese ur skourr gant ur blokad rezin a zougjont war ur sparl etre daou, ha greunadez ha fiez. [24] Hag al lec'h-se a voe galvet traonienn Eshkol en abeg d'ar blokad o devoa troc'het alese mibien Israel.

[25] Hag int war o c'hiz, goude ergerzhout ar vro, a-benn daou-ugent devezh. [26] Ha da vont da gaout Moizez hag Aaron hag holl gumuniezh Israel, e gouelec'h Paran, er Reter, ha da zanevellañ dezho ha d'an holl gumuniezh, en ur ziskouez dezho frouezh ar vro. [27] Hag e kontent dezhañ en ur lavarout : «Bet omp er vro m'az poa hor c'haset ; diverañ a ra gant laezh ha mel, ha setu he frouezh ! [28] Met pegen kreñv eo ar bobl a zo o chom er vro-se ! ar c'hêrioù a zo mogeriet, bras-meurbet ! ha bugale Enak hon eus gwelet eno ! [29] Amalek a zo o chom e bro an Negev, hag an Hitiz, ar Jebousiz, an Amoriz o chom war ar menez, Kanaaniz o chom e-kichen ar mor ha war-zu an Hitiz.»

[30] Hag e sioulaas Kaleb ar Bobl e-keñver Moizez en ur lavarout : «Pignomp ! pignomp ! Aloubomp ar vro ! Gouest omp da drec'hiñ warni !» [31] Met ar wersed a oa bet gantañ a lavare : «N'hellomp ket mont d'ar bobl-se, rak kreñvoc'h int egedomp !» [32] Hag e tisplegjont falstamalloù diwar-benn ar vro o devoa ergerzhet, dirak mibien Israel, en ur lavarout : «Ar vro ma'z omp tremenet e-barzh hag hon eus ergerzhet a zo ur vro a zebr hec'h annezidi. An holl dud hon eus gwelet eno a oa gwersed mentek ! [33] Ya ! eno hon eus gwelet ramzed, mibien Enak, ramzed ! Ne oamp ouzh hon daoulagad nemet skrilhed, hag evel-se e oamp ouzh o daoulagad.»

14 Grozmol ar Bobl.

[1] Hag e savas an holl gumuniezh uhel o mouezhioù, hag e c'harmas ar Bobl en noz-se, [2] hag e c'hrozmolas enep Moizez hag Aaron holl vibien Israel, hag e lavare dezho an holl gumuniezh : «Mar bijemp marvet da vihanañ e Bro-Ejipt, pe ma varvfemp er gouelec'h-mañ ! [3] Perak emañ an Aotrou ouzh hor c'has d'ar vro-se, evit kouezhañ dre ar c'hleze? Hor gwragez hag hor bugaligoù a vo ur preizh ! Hag-eñ ne vefe ket gwelloc'h dimp distreiñ d'an Ejipt?» [4] Hag e lavarent an eil d'egile : «Dav kaout ur penn ha distreiñ d'an Ejipt !»

[5] Hag e kouezhas Moizez hag Aaron war o dremm dirak holl vodadeg kumuniezh mibien Israel. [6] ha Josoua, mab Noun, ha Kaleb, mab Yefoune, eus ar re o devoa graet tro ar vro, a fregas o dilhad, [7] hag e komzjont ouzh holl gumuniezh mibien Israel en ur lavarout : «Ar vro ma'z omp tremenet e-barzh, hon eus graet an dro anezhi, eo ar wellañ vro a zo. [8] Mar plijomp d'an Aotrou, e vimp kaset gantañ d'ar vro-se hag e roio dimp ur vro a ziver a laezh ha mel. [9] Met ouzh an Aotrou na disentit ket, ha n'ho po ket aon rak pobl ar vro : hor boued e vezint ! dioueriñ a ray skoazell dezho, hag an Aotrou a zo ganimp ! N'ho pet ket aon !»

[10] O komz edo an holl gumuniezh d'o labezañ gant mein, ha klod an Aotrou en em ziskouezas e Teltenn an Emgav a-us da holl vibien Israel. [11] Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez : «Betek pegoulz e vin disprizet gant ar Bobl-se ha betek pegoulz ne gredint ket ennon, gant an holl arouezioù am eus graet en

o zouez? [12] Skeiñ a rin warno gant ar vosenn hag
o diberc'hennañ a rin, met ober a rin ac'hanout
ur Bobl brasoc'h ha kreñvoc'h egeto.»

[13] Hag e lavaras Moizez d'an Aotrou :
«Klevet o deus Ejiptiz ec'h eus savet gant da
nerzh ar Bobl-mañ eus o zouez. [14] Hag o deus
lavaret se d'annezidi ar vro-mañ. Klevet o deus
ez out, Aotrou, e-touez ar Bobl-mañ, penaos,
lagad ouzh lagad en em ziskouezez te, Aotrou,
hag emañ da goabrenn o chom a-us dezho, hag
en ur peul koabr e kerzhez en o raok war an
deiz, hag en ur peul-tan d'an noz. [15] Hag eus da
berzh e varvfe an holl dud-mañ evel un den?
Lavarout a rafe ar Baganed o klevout ar
brud-mañ diwarnout kement-mañ : [16] Dre ma
n'helle ket an Aotrou kas ar Bobl-se d'ar vro en
devoa touet (reiñ) dezho, eo en deus o aberzhet
er gouelec'h ! [17] ha bremañ, bras da vezo nerzh
an Aotrou, peogwir az poa komzet en ur
lavarout : [18] An Aotrou a zo gorrek da gounnariñ
ha bras o trueziñ ; gouzañv a ra ar fazioù hag ar
mankoù, met o akuitañ ne ra ket ; kastizañ a ra
fazi an tadoù war o mibien, war an trede hag ar
pevare rumm. [19] Pardon eta fazi ar Bobl-mañ,
hervez braster da druez, peogwir ec'h eus
gouzañvet ar Bobl-se eus an Ejipt betek amañ.»

[20] Hag e lavaras an Aotrou : «Pardoniñ
a ran, evel m'ec'h eus lavaret. [21] Met, ya, bev on
ha leun eus klod an Aotrou eo an douar a-bezh,
[22] an holl dud o deus gwelet va c'hlod ha va
arouezioù, hag ar pezh am eus graet en Ejipt
hag er gouelec'h, hag o deus va amprouet dek
gwezh, ha n'o deus ket sentet ouzh va mouezh :
[23] Ne welint ket ar vro am eus touet d'o zadoù !
va holl disprizerien n'he gwelint ket ! [24] Met va
servijer Kaleb, peogwir ez eus ur spered all
ennañ, hag ez eo bet a-grenn war va lerc'h,
a gasin d'ar vro ma'z eo bet e-barzh, hag
e ouenn he ferc'henno ! [25] Amalekiz
ha Kanaaniz o vezañ o chom en draonienn,
arc'hoazh, distroit ha loc'hit d'ar gouelec'h,
etrezek Mor ar Broenn.»

[26] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez
hag ouzh Aaron en ur lavarout : [27] «Betek
pegoulz e vevo ar gumuniezh fall-mañ,
o c'hrozmolat enep din? Krozioù mibien Israel,
a c'hrozmolent enep din, a glevan. [28] Lavar
dezho : Bev on, eme an Aotrou, evel m'hoc'h
eus lavaret em divskouarn e rin deoc'h.
[29] Er gouelec'h-mañ e kouezho ho korfoù marv ;
hag an holl re gontet ac'hanoc'h, na pegen
niverus e vefec'h, adalek an oad a ugent bloaz
hag uheloc'h, c'hwi hag a c'hrozmol enep din,
[30] ned eot ket d'ar vro am eus savet va dorn ho
lakaat da chom e-barzh, nemet Kaleb, mab
Yefoune, ha Josoua, mab Noun. [31] Hag ho
pugaligoù - az poa lavaret :preizh e vezint -
o c'has a rin d'anavezout ar vro a rit fae warni.
[32] Met ho korfoù-marv-c'hwi a gouezho er
gouelec'h-mañ. [33] Ho mibien a vo o peuriñ er
gouelec'h e-pad daou-ugent vloaz, hag e tougint
hoc'h avoultriezhoù ken na vo steuziet ho
korfoù er gouelec'h. [34] Hervez niver an deizioù
hoc'h eus graet tro ar vro, daou-ugent deiz, un
deiz evit ur bloaz, un devezh evit ur bloavezh
e tougint ho fazioù-c'hwi : daou-ugent vloaz !
[35] Me, an Aotrou, am eus lavaret ! Ya, se a rin !
d'an holl gumuniezh fall-mañ kevredet enep
din : er gouelec'h-mañ e steuzint, hag eno
e varvint !»

[36] Ar wersed en devoa kaset Moizez d'ober
tro ar vro, hag a oa deuet en-dro, o devoa lakaet
da c'hrozmolat enep dezhañ an holl gumuniezh
oc'h ober tamalloù war ar vro, [37] mervel a reas ar
wersed-se o devoa droukvrudet ar vro dre ur
gwalldaol dirak an Aotrou. [38] ha Josoua, mab
Noun, ha Kaleb, mab Yefoune, a vevas, a-douez
ar wersed-se a oa aet d'ober tro ar vro.

[39] Hag e kontas Moizez an darvoudoù-mañ
da holl vibien Israel, ha gouelvan a reas ar
Bobl, meurbet. [40] Hag abred savet diouzh ar
beure, e pignjont war benn ar menez en ur
lavarout : «Setu ni ! hag e pignomp d'al lec'h
m'en deus komzet an Aotrou, rak pec'het hon
eus.» [41] Hag e lavaras Moizez : «Perak e treuzit
urzh an Aotrou? Se ne ray ket berzh !
[42] Na bignit ket, rak n'emañ ket an Aotrou en ho
touez ! ha ne viot ket skoet gant hoc'h
enebourien, [43] rak Amalekiz ha Kanaaniz a zo
aze dirazoc'h, hag e kouezhfec'h dre ar c'hleze,
distroet oc'h diwar roudoù an Aotrou ha ne vo
ket an Aotrou ganeoc'h.» [44] Int, dichek, a bignas
war benn ar menez, met Arc'h Emglev an
Aotrou, na Moizez, ne fiñvjont eus kreiz ar
c'hamp. [45] Hag e tiskennas Amalekiz
ha Kanaaniz a oa o chom war ar menez, hag int
o skeiñ warno hag ouzh o diskolpañ betek
Horma.

15 Kemennoù evit am aberzhoù.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 2 «Komz ouzh mibien Israel
ha lavar dezho : Erruet er vro a vo an
annez-lec'h a roan deoc'h, 3 pa reot tan-aberzh
d'an Aotrou, holloskad pe aberzh evit seveniñ
ur gouestl, pe ur prof a youl-vat pe e-kerzh ho
kouelioù evit aberzhoù a c'hwez c'hwek d'an
Aotrou, gant ejened pe gant deñved, 4 e ray ar
c'hinniger e ginnigadur d'an Aotrou gant ur
brofadenn : flourenn, un dekvedenn meret gant
ur c'hard hin eoul, 5 ha gwin evit an died-kinnig,
ur c'hard hin, a vo aozet en tu-hont d'an
holloskad pe d'an aberzh evit un oan. 6 Evit ur
maout e vo aozet ur brofadenn gant flourenn,
div dekvedenn, meret gant eoul, un drederenn
hin, 7 ha gwin evit an died-kinnig, un drederenn
hin, a vo kinniget e c'hwez c'hwek d'an Aotrou.
8 ha pa ri ul leue en holloskad pe un aberzh evit
seveniñ ur gouestl, pe ur peoc'h-aberzh d'an
Aotrou, 9 e kinnigi, en tu-hont d'al leue, ur
brofadenn a flourenn, teir dekvedenn meret gant
eoul, un hanter hin, 10 ha gwin a vo kinniget evit
an died-kinnig, un hanter hin : tan-aberzh
a c'hwez c'hwek d'an Aotrou. 11 Kemend-all a vo
graet evit ur c'hole, ur maout pe ur
menn-dañvad hag ur menn-gavr. 12 Hervez an
niver e vo aberzhet : kement a vo aozet evit pep
hini, diouzh o niver.

13 Pep kenvroad a ray kemend-all pa
ginnigo un tan-aberzh a c'hwez c'hwek d'an
Aotrou.

14 Ha pa vo o chom du-se un ostiziad, pe
unan eus ho touez, a rumm da rumm, e ray
tan-aberzh a c'hwez c'hwek d'an Aotrou, evel
ma rit : eveldoc'h e ray.

15 Ur gevredigezh, ur reolenn hepken
evidoc'h hag evit an enbroad annezad : reolenn
beurbad evit ho tiskennidi : eveldoc'h e vo an
ostiziad dirak an Aotrou.

16 Ul lezenn hepken hag ur c'hustum a vo
evidoc'h hag evit un divroad o vezañ o chom
ganeoc'h.»

17 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 18 «Komz ouzh mibien Israel
ha lavar dezho : Pan eot d'ar vro emaon ouzh
ho kas e-barzh, 19 hag e tebrot bara eus ar vro,
e reot profoù d'an Aotrou. 20 Gant an deroù-toaz,
ur gachenn a reot evel prof : evel gant profoù al
leue e vo graet gant homañ. 21 Derou-toaz a roiot
d'an Aotrou e prof a rumm da rumm.

22 Dre zievezh, mar ne rit ket an holl
c'hourc'hemennoù-mañ en deus lavaret an
Aotrou da vMoizez, 23 kement tra en deus
kemennet an Aotrou deoc'h dre vMoizez abaoe
an deiz ma c'hourc'hemenn an Aotrou, ha goude
d'ho tiskennidi, 24 mar n'eo ket ouzh daoulagad
ar gumuniezh ez eo bet graet an dievezh, ec'h
aberzho an holl gumuniezh ur c'hole yaouank
evel holloskad a c'hwez c'hwek d'an Aotrou,
gant e brofadenn a zied-kinnig evel boaz, hag ur
bouc'h da zibec'hadenn. 25 Hag e tic'haouo ar
beleg evit holl gumuniezh mibien Israel, hag
e vo pardonet dezho ; un dievezh a oa bet, met
degaset o devo bet o c'hinnig, tan-aberzh d'an
Aotrou, ha dibec'hadenn dirak an Aotrou evit
o dievezh. 26 Hag e vo pardonet da holl
gumuniezh mibien Israel, ha d'an enbroad
annezet en ho touez, rak ar Bobl a-bezh he
devoa bet perzh en dievezh.

27 Mar en deus unan bennak pec'het dre
zievezh, e tegaso ur c'havrig bloaz evel
dibec'hadenn, 28 hag e tic'haouo ar beleg evit an
dievezhieg-mañ en deus pec'het dre zievezh,
dirak an Aotrou ; ha graet an dibec'hadenn
evitañ, e vo pardonet. 29 Kenvroad gant mibien
Israel pe ostiziad o chom en ho touez, memes
lezenn ho po, pa vo bet graet un dievezh.

30 Met an hini a ra se a-ratozh-kaer,
kenvroad pe ostiziad, d'an Aotrou eo e ra
dismegañs, hag e vo rasket an den-mañ a-douez
e Bobl. 31 Komz an Aotrou a zispriz,
e c'hourc'hemennoù a freuz, troc'het e vo an
den-se (eus e Bobl) : pec'het en deus.»

32 Hag e oa mibien Israel er gouelec'h, hag
e kavjont un den o serriñ koad e deiz ar sabad.
33 Hag e degas a reas ar re o devoa e gavet
o serriñ koad, da vMoizez ha da Aaron, ha d'an
holl gumuniezh. 34 Hag e lakat a rejont dindan
gward, rak ne oa ket divizet petra ober dezhañ.
35 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Mervel a ray an den-se : ra vo labezet gant
mein gant an holl gumuniezh er-maez eus ar
c'hamp !» 36 Hag e voe tennet gant an holl
gumuniezh er-maez eus ar c'hamp d'e labezañ
gant mein, hag e varvas, evel m'en devoa
kemennet an Aotrou da vMoizez.

37 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 38 «Komz ouzh mibien Israel
ha lavar dezho ober toupennoù war bastelloù
o dilhad, a rumm da rumm, ha lakat war
doupenn ar bastell-mañ un neudenn voug.
39 Hag o kaout an toupennoù-mañ hag ouzh
o welout, e soñjot en holl c'hourc'hemennoù an
Aotrou, hag o heuliañ a reot e-lec'h kantreal
war-lerc'h ho kalon ha war-lerc'h ho taoulagad,
a ra deoc'h gastaouiñ war o lerc'h. 40 Hag ho
pezo soñj da seveniñ va holl c'hourc'hemennoù
ha da vout santel d'ho Toue. 41 Me eo an Aotrou,
ho Toue, en deus ho tennet eus Bro-Ejipt, evit
bezañ ho Toue, me, an Aotrou, ho Toue.»

16 Emsavadenn Kore.

1 Hag e kemeras Kore, mab Isaar, mab
Kaat, mab Levi, Datan hag Abiram, mibien
Eliab, hag On, mab Pelet, mibien Ruben.
2 Hag en em savjont enep Moizez, gant gwersed
eus mibien Israel : daou c'hant ha hanter-kant,
priñsed ar gevredigezh a veze galvet d'ar
bodadegoù, tud a vrud. 3 Hag en em gevredjont
enep Moizez hag enep Aaron, hag e lavarjont
dezho : «Trawalc'h diouzhoc'h ! an holl
gumuniezh, an holl anezho, a zo santel, hag en
o zouez emañ an Aotrou ; ha perak en em
uhelait a-us da gevredigezh an Aotrou?»
4 O klevout se, Moizez a gouezhas war
e zremm. 5 Hag e komzas ouzh Kore hag ouzh
e holl gevread en ur lavarout : «Arc'hoazh beure
e ray an Aotrou anaout ar re a zo dezhañ, ar re
a zo santel, ar re a zle aberzhiñ dezhañ : ar re en
devo dibabet a aberzho dezhañ. 6 Grit
evel-henn : kemerit ezañsoueroù, te, Kore,
ha da holl gevread, 7 ha lakait enno tan, ha lakait
warno ezañs dirak an Aotrou, arc'hoazh, hag ar
re a vo dibabet gant an Aotrou, ar re-se a vo
santel. Trawalc'h diouzhoc'h, mibien Levi !»

8 Hag e lavaras Moizez da gKore :
«Selaouit eta, mibien Levi ! 9 ha re nebeut e oa
evidoc'h en devoa ho tispartiet Doue Israel
diouzh kevredigezh Israel en ur ober deoc'h
tostaat outañ evit ober servij Chomlec'h an
Aotrou, evit en em zerc'hel dirak ar gumuniezh
da lidañ eviti? 10 Graet en deus dit tostaat,
ha d'az holl vreudeur, mibien Levi ganit, hag
e klaskit c'hoazh ar velegiezh ! 11 Evit-se emaout
gant da holl gevread, kevredet enep an Aotrou !
Hag Aaron, petra eo? Hag e c'hrozmolit enep
dezhañ !»

12 Hag e kasas Moizez da c'hervel Datan hag
Abiram, mibien Eliab. Met int a lavaras : «Ned
aimp ket ! 13 ha re nebeut eo bout graet dimp
pignat eus ur vro a zivere laezh ha mel, hag
ober dimp mervel er gouelec'h, ma vestroniez
warnomp ! 14 Nann, n'eo ket etrezek ur vro
o teverañ laezh ha mel eo hor c'hasez ! Ne roez
ket dimp en hêrezh parkeier na gwini.
Daoulagad an dud-mañ a zo dall, gouez dit?
Ned aimp ket !» 15 Hag e kounnaras Moizez,
meurbet, hag e lavaras d'an Aotrou : «Na sell
ket ouzh o frof ; ket un azen diouto n'am eus
tapet, na graet droug da unan anezho.»

16 Hag e lavaras Moizez da Gore :
«Te, ha da holl gevread, bezit dirak an Aotrou,
te hag int hag Aaron, arc'hoazh. 17 Kemerit bep
a ezañsouer ha lakait warno ezañs ; hag
e kinnigot dirak an Aotrou pep hini
e ezañsouer : daou c'hant ha hanter-kant
ezañsouer ha te, hag Aaron, pep hini
e ezañsouer.» 18 Hag e kemerjont pep
a ezañsouer, hag e lakjont warno tan, hag
e lakjont warnañ ezañs, hag en em zalc'hjont
war dreuzoù Teltenn an Emgav, gant Moizez
hag Aaron. 19 Bodet en devoa Kore en-dro dezho
an holl gumuniezh war dreuzoù Teltenn an
Emgav, hag en em ziskouezas klod an Aotrou
d'an holl gumuniezh. 20 Hag e komzas an Aotrou
ouzh Moizez hag ouzh Aaron en ur lavarout :
21 En em zispartiit diouzh ar gevread-se hag
e guzumiñ a rin war an taol.» 22 Hag e kouezjont
war o dremmoù hag e lavarjont : «Doue ! Doue
speredoù an holl gorfoù ! Un den hepken en
deus pec'het, hag ouzh an holl gumuniezh
e kounnarez?»

23 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 24 «Komz ouzh ar gumuniezh en ur
lavarout : Kit diwar-dro chomlec'h Kore, Datan
hag Abiram.» 25 Hag e savas Moizez hag ez eas
davet Datan hag Abiram, hag ez eas war e lerc'h
kozhidi Israel. 26 Hag e komzas ouzh ar
gumuniezh en ur lavarout : «Pellait a-gichen
tinelloù ar wersed fallakr-mañ, na stokit ouzh
netra a gement a zo dezho, gant aon da vout
paket gant o holl bec'hedoù !» 27 Hag i da
skampañ a-gichen chomlec'h Kore, Datan hag
Abiram, diwar-dro. ha Datan hag Abiram a oa

deuet er-maez, hag en em zalc'hent war dreuzoù
o zinelloù gant o gwragez, o mibien hag
o bugaligoù. 28 Hag e lavaras Moizez :
«Dre gement-mañ e ouiot ez eo an Aotrou en
deus va c'haset da seveniñ an holl oberoù-mañ,
ha n'eo ket eus va fenn va-unan : 29 Mar bez
evel marv an dud all marv ar re-mañ, hag evel
tonkadur an dud all tonkadur ar re-mañ, n'eo
ket an Aotrou en deus va c'haset ! 30 Met ma ra
an Aotrou ur burzhud, mar distenn an douar
e c'henou evit o lonkañ, int ha kement o deus,
hag e tiskennont bev d'ar Sheol, e ouiot o deus
disprizet an dud-mañ an Aotrou.»

31 Hag evel ma echue da lavarout ar
c'homzoù-mañ, e faoute an douar a oa dindano.
32 Hag e tigoras an douar e c'henou d'o lonkañ
hag o zier, an holl dud en devoa Kore, hag
o feadra. 33 Hag e tiskennas ar re-mañ, gant
kement o devoa, bev d'ar Sheol, hag o c'holoas
an douar, hag e voent kollet a-greiz ar
gumuniezh. 34 Hag an holl Israeliz a oa en-dro
dezho a dec'has gant ar safar, en ur lavarout :
«Gant na vimp ket lonket en douar !»

Emsavadenn ar Bobl - Bazh Aaron.

35 Hag un tan a zeuas a-berzh an Aotrou,
hag a guzumas an daou c'hant den
ha hanter-kant a ginnige an ezañs.

17 1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez
en ur lavarout : 2 «Lavar da Eleazar, mab Aaron
ar beleg, lemel an ezañsoueroù a-greiz an
tan-gwall, hag an tan a vo stlapet pelloc'h, rak
santel int. 3 Ezañsoueroù ar re-mañ o deus
pec'het diwar goust o buhez, graet e vo ganto
pladennoù-feilh, evit induin an aoter, rak bet int
kinniget dirak an Aotrou ha santelaet.
Hag e vezint un arouez evit mibien Israel.
4 Hag e kemeras Eleazar, ar beleg, an
ezañsoueroù arem a oa bet kinniget gant ar re
a oa bet devet, hag o fladañ a reas evit induin an
aoter, 5 evel eñvoradur da vibien Israel ma na
dostafe den, estreget ar reoù a zo eus gouenn
Aaron, evit deviñ ezañs dirak an Aotrou, ha na
c'hoarvezfe ket ganto evel gant Kore hag
e gevread, evel m'en devoa lavaret an Aotrou
dre vMoizez dezhañ.

6 Hag e c'hrozmolas holl gumuniezh mibien
Israel antronoz enep Moizez hag enep Aaron en
ur lavarout : «Ober a rit mervel Pobl an
Aotrou ! » 7 Met e-keit ha ma oa bodet ar
gumuniezh enep Moizez hag enep Aaron, hag i
o sellout ouzh Teltenn an Emgav, ha setu ma oa
goloet gant ur goabrenn. Hag en em ziskouezas
klod an Aotrou. 8 Hag e teuas Moizez hag Aaron
dirak Teltenn an Emgav. 9 Hag e komzas an
Aotrou ouzh Moizez en ur lavarout : 10 «Skarzhit
a-greiz ar gumuniezh-mañ ha me o c'huzumo
raktal.» Hag e kouezhjont war o dremmoù.
11 Hag e lavaras Moizez da Aaron : «Kemer an
ezañsouer ha laka warnañ tan diwar an aoter,
ha laka ezañs ha kae buan davet ar gumuniezh,
ha dic'haou evito, rak deuet eo ar Gounnar
a-berzh an Aotrou, ha krog eo ar Reuz !»
12 Hag e kemeras Aaron ar pezh en devoa lavaret
Moizez, hag e redas betek kreiz ar gevredigezh,
ha setu ma oa krog ar Reuz e-mesk an dud !
Hag e lakaas ezañs hag e tic'haouas evit ar
Bobl ; 13 hag en em zalc'has etre ar re varv hag
ar re vev, hag e paouezas ar Reuz. 14 Mervel
a reas dre ar Reuz pevarzek mil ha seizh kant en
tu-hont d'ar re varvet abalamour da gKore.
15 Hag e tistroas Aaron davet Moizez da dreuzoù
Teltenn an Emgav, ar Reuz o vezañ paouezet.

16 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 17 «Komz ouzh mibien Israel,
ha kemer diganto ur vazh, ur vazh dre di tadel
digant o holl briñsed, dre di tadel : daouzek
bazh. Da bep hini e anv a skrivi war e vazh.
18 Anv Aaron a skrivi war vazh Levi : pep a vazh
o devo ar benntieien tadel. 19 Hag o lakaat a ri
e Teltenn an Emgav dirak an Testeni, ma roan
darempred ganeoc'h eno. 20 Hag an den
a zibabin, e vazh a vleunio, hag e rin paouez
enep din grozmoloù mibien Israel emaint oc'h
ober deoc'h.»

21 Hag e komzas Moizez ouzh mibien
Israel ; hag e roas dezhañ an holl briñsed, ur
vazh dre briñs, ur vazh evit pep priñs ha ti
tadel : daouzek bazh. ha bazh Aaron a oa
e-mesk ar bizhier. 22 Hag e lakaas Moizez ar
bizhier dirak an Aotrou e Teltenn an Emgav.
23 Hag antronoz e teuas Moizez da Deltenn an
Testeni ha setu m'he devoa broñset bazh Aaron,
eus ti Levi, difluket broñs ha graet bleunioù,
ha darevet alamandez. 24 Hag e tennas Moizez
an holl vizhier a-zirak an Aotrou evit holl
vibien Israel. Hag e weljont, hag ec'h
adkemeras pep hini e vazh. 25 Hag e lavaras an

Aotrou da vMoizez : «Adlaka bazh Aaron dirak
an Testeni evit he mirout evel arouez da baotred
an dispac'h, hag ez echuo o grozmoloù enep
din, ha ne varvint ket.» 26 Hag e reas Moizez
evel m'en devoa kemennet an Aotrou dezhañ :
evel-se e reas. 27 Hag e komzas mibien Israel
ouzh Moizez en ur lavarout :
«Dizeriañ a reomp ! Kollet omp, holl ! kollet
omp ! 28 Neb a dosta ouzh Chomlec'h an Aotrou
a varv ! Daoust hag ez aimp holl da get?»

18 Beleien ha levidi.

1 Hag e lavaras an Aotrou da Aaron : «Te
ha da vibien ha da di tadel ganit a zougo fazioù
ar Santual ; te ha da vibien ganit a zougo fazioù
ho pelegiezh. 2 Da vreudeur, bazh Levi, meuriad
da dad a gemeri ganit, da eilañ ha da servijañ
a raint te ha da vibien ganit dirak Teltenn an
Testeni. 3 Hag e raint gward ganit, gward an
Deltenn a-bezh, met ouzh listri ar Santual nag
ouzh an aoter ne dostaint ! ha ne varvint ket,
nag int na c'hwi ! 4 Hoc'h eilañ a raint hag ober
gward Teltenn an Emgav, holl servij an
Deltenn, hag estregeto ne dostaio den ouzhoc'h.
5 Hag e reot gward ar Santual ha gward an aoter,
ha ne vo ken a gounnar a-enep da vibien Israel.
6 Me eo am eus kemeret ho preudeur, al levidi,
a-douez mibien Israel : deoc'h ez int roet, roet
d'an Aotrou evit ober servij Teltenn an Emgav.
7 Te, ha da vibien ganit, a viro ho karg a veleg :
war-dro an aoter hag e diabarzh ar ouel emañ
ho servij ; ar garg bet roet deoc'h, am eus roet
deoc'h, eo ar velegiezh : estregedoc'h neb
a dostaio a varvo.» 8 Hag e lavaras an Aotrou da
Aaron : «Setu em eus roet dit ar garg eus va
dleoù, eus an holl draoù bet santelaet gant
mibien Israel, dit o roan, en abeg d'az
oleviadur, ha d'az mibien : reolenn beurbad.
9 Setu ar pezh a zo dit diwar an traoù santelañ,
anez an loskaberzhoù : an holl ginnigoù, an holl
dleoù, an holl zibec'hadennoù, an holl
binijadennoù a zaskoront din, ar santel-santelañ
a vo dit ha d'az mibien. 10 Eus an traoù santelañ
e tebrot, an holl baotred a zebro diouto, santel
e vint evidout.

11 Ha kement-mañ a vo dit : ar profadennoù
roet ganto, an holl draoù lusket gant mibien
Israel : dit o roan ha d'az mibien ha d'az
merc'hed ganit, reolenn beurbad. Neb a vo glan
ez ti a zebro diouto. 12 Ar pep druzañ eus an eoul
fresk, ar pep druzañ eus ar fro hag eus ar
gwinizh, ar preveudioù a roer d'an Aotrou, dit
o roan. 13 Kentañ frouezh o bro, hag a vo kaset
d'an Aotrou, dit e vo : neb a vo glan ez ti
a zebro dioutañ. 14 Kement tra anaoueet en
Israel, dit e vo. 15 Kement kentañ-ganet,
a gement korf a zo, a ginniger d'an Aotrou, den
pe loen, a vo dit. Met dasprenañ a ri mab henañ
an den, ha mab henañ al loened dic'hlan
a zaspreni ivez. 16 Hag an daspren, adalek an oad
eus ur miz, a ri, prizet e vo ganit en arc'hant :
pemp sikl, eus sikl ar Santual (a zo) ugent gera.
17 Met mab henañ ar vuoc'h, na mab henañ an
dañvadez, na mab henañ ur c'havr ne zaspreni
ket ! santel int ! o gwad a sparfi war an aoter
hag o lard a zevi : tan-aberzh a c'hwez c'hwek
d'an Aotrou. 18 Hag o c'hig a vo dit : ar peultrin
lusket hag ar skoaz dehoù a vo dit. 19 An holl
dleoù santel a ray mibien Israel evit an Aotrou
a roan dit ha d'az mibien ha d'az merc'hed
ganit : reolenn beurbad, un emglev-holen
peurbad e vo se dirak an Aotrou evidout hag
evit da lignez ganit.

20 Hag e lavaras an Aotrou da Aaron :
«En o bro n'az po ket a hêrezh, lod ebet n'az po
en o zouez. Me a vo da lod ha da hêrezh e-touez
mibien Israel. 21 Da vibien Levi e roan kement
deog a zo en Israel evel hêrezh, en eskemm eus
ar servij a reont, servij Teltenn an Emgav.
22 ha ne dostaio ken mibien Israel ouzh Teltenn
an Emgav, da zougen ur pec'hed ha da vervel.
23 Hag e ray al levidi servij Teltenn an Emgav,
hag e tougint ar fazioù : reolenn beurbad evit ho
tiskennidi ; e-touez mibien Israel n'o devo ket
a hêrezh. 24 Met deog mibien Israel, a saver d'an
Aotrou evel prof, a roan d'al levidi evel
hêrezh ; setu perak e lavaran dezho :e-touez
mibien Israel n'o devo ket a hêrezh.»

25 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 26 «Ouzh al levidi e komzi hag
e lavari dezho : Pa zegemerot digant mibien
Israel an deog a roan deoc'h eus o ferzh en
hêrezh, e savot dioutañ prof an Aotrou : deog
diwar deog. 27 Hag e kontot ho savadoù-c'hwi
evel ma vez graet gant ar gwinizh diwar al
leuriad, ha gant pentoniad ar waskell.
28 Ya, sevel a reot, c'hwi ivez, prof an Aotrou
diwar an holl zeogoù a zegemerot digant mibien
Israel, hag e roiot diwarno prof an Aotrou da

Aaron, ar beleg. [29] Diwar an holl zonezonoù
graet deoc'h e savot profoù an Aotrou, diwar ar
pep gwellañ e vo graet ar prof sakr diwarnañ.
[30] Hag e lavari dezho : Pa vo bet savet ar pep
gwellañ diwarnañ, e vo kontet evit al levidi evel
trevad leur ha trevad gwaskell. [31] Hag e tebrot se
e pep lec'h, c'hwi hag ho tiegezhioù, rak ur gopr
eo evidoc'h en eskemm eus ho servij e Teltenn
an Emgav. [32] ha ne zougot ket gantañ ur pec'hed,
mar savit ar gwellañ diwarnañ ; traoù santel
mibien Israel n'ho po ket disakret, ha ne varvot
ket !»

19 Glanidigezh.

[1] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez hag
ouzh Aaron en ur lavarout : [2] «Setu ur reolenn
eus al lezenn en deus gourc'hemennet an
Aotrou : Lavaret en devoa : komz ouzh mibien
Israel, ma kerc'hint dit ur vuoc'h rous disi ; n'he
devo enni namm ebet, ha ne vo ket bet savet
warni ar yev. [3] Hag he reiñ a reot da Eleazar, ar
beleg, a gaso anezhi er-maez eus ar c'hamp, hag
e vo aberzhet dirazañ. [4] Hag e kemero Eleazar,
ar beleg, eus he gwad war e viz, hag e sparfo
war-zu Teltenn an Emgav gant he gwad seizh
gwezh. [5] Hag e vo devet ar vuoc'h dirazañ, he
c'hroc'hen, he c'hig, he gwad, he mon a vo
devet. [6] Hag e kemero ar beleg koad sedrez
ha sikadez ha skarleg, a daolo e-kreiz tantad ar
vuoc'h. [7] Hag e kanno ar beleg e zilhad hag
e walc'ho e gorf gant dour, ha goude ez aio d'ar
c'hamp, hag e vo dic'hlan ar beleg-mañ betek an
abardaez. [8] Hag an hini en devo he devet
a ganno e zilhad en dour, hag a walc'ho e gorf
en dour, hag a vo dic'hlan betek an abardaez.
[9] Hag e tastumo un den glan ludu ar vuoc'h,
a lakaio er-maez eus ar c'hamp en ul lec'h glan ;
hag he devo kumuniezh mibien Israel d'o
mirout evit dour glanaus : un dibec'hadenn eo.
[10] Hag e kanno an hini en devo dastumet ludu ar
vuoc'h e zilhad, hag e vo dic'hlan betek an
abardaez. Hag e vo kement-mañ evit mibien
Israel hag evit an ostiziad o chom en o zouez, ur
reolenn beurbad.

[11] An hini a stok ouzh unan marv, un den
marv bennak, a vo dic'hlan e-pad seizh deiz.
[12] Un dibec'hadenn a vo graet warnañ d'an trede
deiz. ha d'ar seizhvet deiz e vo glan. Mar ne ra
ket dibec'hadenn d'an trede deiz, d'ar seizhvet
deiz ne vo ket glan. [13] Neb en devo stoket ouzh
unan marv, ouzh korf un den marv, ha na ra ket
dibec'hadenn, Chomlec'h an Aotrou a vo
dic'hlanaet gantañ, hag e vo rasket hennezh eus
Israel, rak dour glanaus n'en deus ket fennet
warnañ e-unan : dic'hlan e oa, emañ c'hoazh
e zic'hlanded warnañ. [14] Setu al lezenn : un den
a varv e-barzh un dinell? neb a yelo en dinell-se
ha neb a oa en dinell-se, a vo dic'hlan e-pad
seizh deiz. [15] Kement pod digor a zo, hep
goulc'her staget warnañ, a vo dic'hlan. [16] Neb
a stoko war ar maezioù ouzh lazhiad ur c'hleze,
pe ouzh unan marv bennak, pe ouzh un askorn
den, pe ouzh ur bez, a vo dic'hlan seizh deiz.
[17] Kemeret e vo, evit an hini dic'hlan, ludu eus
tantad an dibec'hadenn, ha lakaet warnañ dour
bev e-barzh ur pod. [18] Hag e vo kemeret sikadez,
a vo soubet en dour gant un den glan, a sparfo
war an dinell ha war an holl draoù ha war an
holl dud a zo eno, ha war an hini en devoa
stoket ouzh un askorn, pe ouzh ul lazhiad pe
ouzh unan marv, pe ouzh ur bez. [19] Hag e sparfo
an hini glan war an hini dic'hlan d'an trede deiz
ha d'ar seizhvet deiz, hag e vo dibec'hed er
seizhvet deiz. Kannañ a ray e zilhad, hag en em
walc'ho gant dour, hag e vo glan d'abardaez.
[20] Met un den a vo dic'hlan ha na ray ket
e zibec'hadenn, rasket e vo hennezh a-greiz ar
gumuniezh, rak Santual an Aotrou en devo
saotret : dour glanaus n'en deus ket fennet
warnañ e-unan, dic'hlan eo. [21] Bez' e vo
kement-mañ evito ur reolenn beurbad. Hag an
hini a sparfo dour glanaus a ganno e zilhad, hag
an hini a stoko ouzh an dour glanaus a vo
dic'hlan betek an abardaez. [22] Ha kement tra
a stoko outañ unan dic'hlan a vo dic'hlan, hag
an hini a stok a vo dic'hlan betek an abardaez.»

20 Meriba - Enebiezh - Marv Aaron.

[1] Hag ec'h erruas mibien Israel, an holl
gumuniezh, e gouelec'h Sin, d'ar miz kentañ,
hag e chomas ar Bobl e Kades, hag e varvas eno
Maria, hag e voe beziet eno.

[2] Ha ne oa ket a zour evit ar gumuniezh, hag
en em vodjont enep Moizez hag Aaron.
[3] Hag e tabutas ar Bobl gant Moizez, hag
e komzent en ur lavarout : «Gwell e oa dimp
bout marvet pa oa marvet hor breudeur dirak an
Aotrou ! [4] Perak bezañ kaset kumuniezh an
Aotrou d'ar gouelec'h-mañ evit mervel e-barzh,
ni hag hor chatal? [5] Perak bout graet dimp

pignat eus an Ejipt evit hon degas d'al lec'h
fall-mañ? N'eo ket ul lec'h da hadañ na fiez, na
gwini, na greunadez ; ha n'eus ket a zour da
evañ !»

6 Hag ez eas Moizez hag Aaron a-zirak ar
gumuniezh, war dreuzoù Teltenn an Emgav, hag
e kouezhjont war o dremmoù, hag en em
ziskouezas klod an Aotrou dezho.
7 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en ur
lavarout : 8 «Kemer ar vazh ha bod ar
gumuniezh, te hag Aaron, da vreur, hag
e komzot ouzh ar roc'h dirazo, hag e roio he
dour, hag e tenni evito dour eus ar roc'h, hag
e roi da evañ d'ar gumuniezh ha d'ar chatal.»

9 Hag e kemeras Moizez ur vazh a-zirak an
Aotrou, evel m'en devoa kemennet dezhañ.
10 Hag e vodas Moizez hag Aaron ar
gevredigezh dirak ar roc'h, hag e lavaras dezho :
«Selaouit, dispac'herien ! Daoust hag eus ur
roc'h e tennimp evidoc'h dour?» 11 Hag e savas
Moizez e zorn, hag e skoas war ar roc'h gant
e vazh div wezh, hag e teuas dour e-leizh, hag
ec'h evas ar gumuniezh hag ar chatal.

12 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez
ha da Aaron : «Peogwir n'hoc'h eus ket kredet
ennon evit va santelaat dirak mibien Israel, ne
gasot ket ar gevredigezh-mañ d'ar vro a roan
deoc'h.» 13 Sed aze doureier Meriba, lec'h ma
tabutas mibien Israel gant an Aotrou, hag en em
santelaas drezo.

14 Hag e kasas Moizez kannaded eus Kades
da roue Edom : «Evel-henn e komz da vreur
Israel : Te a oar an holl reuz am eus bet ;
15 diskennet e oa hon tadoù d'an Ejipt, hag ez
omp chomet en Ejipt deizioù e-leizh, hag o deus
graet droug dimp Ejiptiz, ha d'hon tadoù, 16 hag
hon eus garmet etrezek an Aotrou, hag en deus
klevet hor mouezh, ha kaset un Ael, a dennas
ac'hanomp eus an Ejipt, ha setu m'emaomp
e Kades, kêr e dibenn da diriad. 17 Lez-ni da
dremen ez pro, ne dremenimp na dre ur park na
dre ur winienn ; n'evimp ket dour eus ur puñs ;
dre hent ar roue ez aimp hep distreiñ nag
a-zehoù nag a-gleiz, ken n'hon devo tremenet
da diriad.» 18 Hag e lavaras dezhañ Edom : «Ne
dremeni ket du-mañ, anez da se gant ar c'hleze
ez in a-ziarbenn dit !» 19 Hag e lavaras dezhañ
mibien Israel : «Dre ar chaoser e kerzhimp, hag
eus da zour mar evomp, ni pe hon tropell, e roin
ar priz : n'eo ket ur gwall dra, war droad
e tremenimp.» 20 Hag e lavaras : «Ne dremeni
ket !» hag ez eas Edom a-ziarbenn dezhañ gant
ur boblad niverus hag un dorn kreñv.
21 Hag e nac'has Edom aotren Israel da dremen
dre e diriad, hag e tistroas Israel dioutañ.

22 ha loc'het eus Kades ez eas mibien Israel,
an holl gumuniezh, da Hor-ar-Menez.
23 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez hag
ouzh Aaron e Hor-ar-Menez, war harzoù
Bro-Edom, en ur lavarout : 24 «Dastumet e vo
Aaron gant e dud ; ned aio ket d'ar vro a roin da
vibien Israel, dre 'n abeg m'hoc'h eus disentet
ouzh va urzh e doureier Meriba. 25 Kemer Aaron
hag Eleazar, e vab, ha gra dezho pignat da
Hor-ar-Menez. 26 Diwisk Aaron eus e zilhad hag
o gwisk da Eleazar e vab, hag Aaron a vo
dastumet hag a varvo eno.» 27 Hag e reas Moizez
evel m'en devoa gourc'hemennet an Aotrou,
hag e pignjont da Hor-ar-Menez, dirak an holl
gumuniezh. 28 Hag e tiwiskas Moizez Aaron eus
e zilhad, hag o gwiskas da Eleazar e vab, hag
e varvas Aaron eno, war benn ar menez, hag
e tiskennas Moizez hag Eleazar eus ar menez.
29 Hag e welas an holl gumuniezh e oa marvet
Aaron, hag e oueljont Aaron tregont devezh,
holl di Israel.

21 Sarpant arem – Bro Sehon ha Bro-Og aloubet.

1 Hag e klevas e Kanaan ar roue Arad, a oa
o chom en Negev, e teue Israel dre hent an
Atarim. Hag e vrezelas enep Israel, hag e reas
diouto prizonidi. 2 Hag e reas Israel ur gouestl
d'an Aotrou en ur lavarout : «Mar lakez ar
bobl-se em dorn, ec'h anaouein o c'hêrioù.»
3 Hag e klevas an Aotrou mouezh Israel, hag
e teroas Kanaaniz, hag e voe anaoueet ar
re-mañ hag o c'hêrioù, hag e voe galvet anv al
lec'h-se 'Horma'.

4 Hag e loc'hjont eus Hor-ar-Menez etrezek
Mor ar Broenn en ur gorntroiañ Bro-Edom, hag
e fallgalonas ar Bobl war an hent.
5 Hag e komzas ar Bobl enep Doue hag enep
Moizez : «Perak bezañ hor savet eus an Ejipt
evit mervel er gouelec'h? N'hon eus na bara na
dour, hag hon ene en deus heug ouzh ar boued
didalvez-mañ !» 6 Hag e kasas an Aotrou enep ar
Bobl naered grizias a flemme an dud, hag
e varvas tud e-leizh eus Israel.

7 Hag ez eas ar Bobl da gaout Moizez, hag
e lavarjont : «Pec'het hon eus o komz enep an
Aotrou hag enep dit. Ped an Aotrou ma tistroio
diwarnomp an naered.» Hag e pedas Moizez
evit ar Bobl. 8 Hag e lavaras an Aotrou da
vMoizez : «Gra dit ur sarpant arem, ha laka
anezhañ war ur banniel ; ha neb a vo bet
flemmet hag a sello outañ a vevo.» 9 Hag e reas
Moizez ur sarpant arem, a lakaas war ur
banniel ; ha mar flemme un naer unan bennak,
e selle ouzh ar sarpant arem hag e veve.

10 Hag e loc'has mibien Israel hag
e kampjont en Obot. 11 Hag e loc'hjont eus Obot
hag e kampjont e Ieabarim, er gouelec'h a zo
a-dal da vMoab, ouzh ar Sav-heol. 12 Alese
e loc'hjont hag e kampjont e saonenn Zered.
13 Alese e loc'hjont hag e kampjont en tu-hont
d'an Arnon, a zo er gouelec'h, o tont eus harzoù
Amoriz, rak an Arnon a zo harz Moab, etre
Moab hag Amoriz. 14 Setu perak e lavarer e Levr
brezelioù an Aotrou :

«Gant Yaheb, e Soufa,
hag ar froudoù eo graet an Arnon ;
15 Kember ar froudoù a zinaou
hag a ziskuizh en Ar,
hag a harp ouzh harzoù Moab.»

16 Hag alese betek Beer ; eus ar puñs-mañ
en devoa lavaret an Aotrou da vMoizez : «Bod
ar Bobl, ma roin dezho dour !» 17 Neuze e kanas
Israel ar c'han-mañ :

«Sav, puñs ! Diskanit evitañ :
18 Puñs bet toullet gant priñsed,
Kleuzet gant tudjentil ar Bobl,
Gant ur vazh-veli ha bizhier-harp.»

Hag eus ar gouelec'h betek Mattana ; 19 hag
eus Mattana da Nahaliel, hag eus Nahaliel da
vBamot ; 20 hag eus Bamot d'ar saonenn a zo
e maezioù Moab, e kern ar Pisga, pa seller
war-zu ar gouelec'h..

21 Hag e kasas Israel kannaded da Sehon,
roue Amoriz, da lavarout : 22 «Va lez da dremen
ez pro, hep distreiñ er parkeier nag er gwini.
N'evimp ket dour ur puñs ; dre hent ar roue ez
aimp, ken n'hon devo treuzet da diriad.» 23 Met
ne lezas ket Sehon Israel da dremen dre
e diriad, hag e vodas Sehon e holl dud, hag ez
eas a-ziarbenn da Israel er gouelec'h, hag ec'h
erruas e Iasa, hag e vrezelas enep Israel.
24 Hag e skoas warnañ Israel gant barvenn ar
c'hleze, hag e perc'hennas e vro adalek an
Arnon betek ar Jabok, betek mibien Amon, rak
kreñv e oa harz mibien Amon.

25 Hag e kemeras Israel an holl gêrioù-se,
hag ec'h annezas Israel en holl gêrioù Amoriz,
e Hesebon hag hec'h holl drevioù. 26 Hesebon
a oa kêr Sehon, roue Amoriz ; hemañ en devoa
brezelet enep roue Moab a-raok, ha kemeret
e holl vro eus e zorn, betek an Arnon. 27 Setu
perak o deus lavaret ar varzhed :

«Deuit da Hesebon !
Ma vo adsavet, lakaet a-blom, kêr Sehon !
28 Rak un tan a zo deuet eus Hesebon,
Ur flamm eus keoded Sehon,
A zebras Ar-Moab,
Aotrounien krec'hioù an Arnon.
29 Gwa te, Moab !
Kollet out, pobl Kamos !
Lakaet eo bet e vibien da dec'hout,
Hag e verc'hed a zo bet tapet
gant ar roue amoriat Sehon.
30 Tennet hon eus warno ;
Met kollet eo Hesebon betek Divon
Gwastet hon eus betek Nofah,
ha betek Medaba.»

31 Hag ec'h annezas Israel e bro an Amoriz.
32 Hag e kasas Moizez da furchata Jazer, hag
e voe tapet he zrevioù ha diberc'hennet an
Amoriz a oa eno. 33 Hag i o tistreiñ ha mont
etrezek ar Basan. Hag ez eas Og, roue ar Basan,
a-ziarbenn dezho, eñ hag e holl dud, da emgann
Edrai. 34 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Bez dizaon razañ : ez torn e lakain anezhañ,
e holl dud hag e vro, hag e ri dezhañ evel
m'ec'h eus graet da Sehon, roue an Amoriz, a oa
o chom en Hesebon.» 35 Hag e voe skoet hemañ
hag e vibien, hag e holl bobl, ken na vanas
dezhañ tec'had ebet. Hag e voe diberc'hennet
e vro.

22 Balaam hag e azenez.

1 Hag e loc'has mibien Israel, hag
e kampjont e stepennoù Moab, en tu-hont d'ar
Yordan, e Yeriko.

2 Hag e welas Balak, mab Sipor, holl bezh
en devoa graet Israel d'an Amoriz.
3 Hag e spontas Moab rak ar Bobl-se meurbet,
dre ma oa niverus : spouronet e voe Moab rak

mibien Israel. 4 Hag e lavaras Moab da gozhidi
Madian : «Bremañ e peuro an engroez-mañ hon
holl dro-war-droioù, evel ma peur ar saout geot
ar maezioù !»

Balak, mab Sipor, a oa roue Moab d'ar
mare-se. 5 Hag e kasas kannaded da vBalaam,
mab Beor, da bPetor, a zo war ar Stêr, e bro
mibien e bobl, evit e c'hervel, en ur lavarout :
«Setu ur bobl, deuet eus an Ejipt, hag a c'holo
gorre an douar ! emañ o chom a-geñver din.
6 ha bremañ, deus eta ! Millig din ar bobl-se, rak
kreñvoc'h eo egedon : marse e c'hellin skeiñ
warno hag o argas eus ar vro, rak, en gouzout
a ran, pezh a vennigez a zo benniget, ha pezh
a villigez, milliget.»

7 Hag ez eas kozhidi Moab ha kozhidi
Madian, gopr an urisin en o daouarn, hag ec'h
errujont e ti Balaam, hag e lavarjont dezhañ
komzoù Balak. 8 Hag e lavaras dezho : «Lojit
amañ fenoz, hag e respontin deoc'h diouzh ma
lavaro an Aotrou din.» Hag e chomas priñsed
Moab gant Balaam. 9 Hag e teuas Doue da gaout
Balaam, hag e lavaras : «Piv eo ar wersed-se
a zo ganit?» 10 Hag e lavaras Balaam da Zoue :
«Balak, mab Sipor, roue Moab, en deus kaset
davedon : 11 Ur bobl, o tont eus an Ejipt, a c'holo
gorre ar vro ! Met deus ! ha millig din anezho :
marse e c'hellin brezeliñ ganto hag o argas.»
12 Hag e lavaras Doue da vBalaam : «Ned i ket
ganto, ne vallozhi ket ar Bobl-se, rak benniget
eo.» 13 Hag e savas Balaam da veure, hag
e lavaras da briñsed Balak : «Kit d'ho pro !
Nac'hañ a ra an Aotrou va lezel da vont
ganeoc'h.» 14 Hag e savas priñsed Moab, hag ez
ejont da gaout Balak, hag e lavarjont : «Nac'het
en deus Balaam donet ganimp.»

15 Hag ec'h adkasas Balak priñsed
niverusoc'h hag enorusoc'h eget ar re gentañ.
16 Hag erruet e ti Balaam, e lavarjont dezhañ :
«Evel-henn e komz Balak, mab Sipor : Na
zinac'h ket dont d'am c'haout, 17 rak enoret e vi
ganin, meurbet, ha kement tra a lavari din a rin.
Deus eta ! millig din ar Bobl-se !»
18 Hag e respontas Balaam en ur lavarout da
servijerien Balak : «Nag e rofe din Balak leun
e di a arc'hant hag a aour, n'hellan ket treuziñ
urzh an Aotrou, va Doue, e tra ebet, bihan pe
vras. 19 ha bremañ, chomit amañ, c'hwi ivez,
fenoz, hag e ouezin ma komzo a-nevez an
Aotrou ouzhin.» 20 Hag e teuas Doue davet
Balaam da noz, hag e lavaras dezhañ :
«Mard eo evit da c'hervel e teu an dud-se, sav !
kae ganto, met ar pezh a lavarin dit a ri !»
21 Hag e savas Balaam da veure, hag e sternas
e azenez, hag ez eas gant priñsed Moab.

22 Hag ec'h entanas kounnar Doue, pa oa
o vont, hag en em zalc'has Ael an Aotrou war an
hent, da enebiñ outañ. Edo a-c'haoliad war
e azenez ; e zaou servijer a oa gantañ.
23 Hag e welas an azenez Ael an Aotrou en e sav
war an hent, e gleze dic'houinet en e zorn, hag
e tistroas an azenez eus an hent hag ez eas er
park, hag e skoas Balaam gant an azenez evit
ober dezhi distreiñ war an hent. 24 Hag en em
zalc'has Ael an Aotrou en ur wenodenn er
winieg, gant ur c'harz ac'halen hag ur c'harz
ac'halese. 25 Hag e welas an azenez Ael an
Aotrou, hag en em harpas ouzh ar vogerig en ur
waskañ troad Balaam ouzh ar vogerig, hag
hemañ da adskeiñ ganti. 26 Hag Ael an Aotrou da
adtremen, ha da 'n em zerc'hel en ul lec'h enk,
ma ne oa hent ebet da dreiñ a-zehoù nag a-gleiz.
27 Hag e welas an azenez ael an Aotrou, hag
e c'hourvezas dindan Balaam, hag ec'h entanas
kounnar Balaam, a skoas war an azenez gant ur
vazh.

28 Hag e tigoras an Aotrou genou an azenez,
a lavaras da vBalaam : «Petra am eus graet dit,
m'ec'h eus skoet ganin teir gwezh?»
29 Hag e lavaras Balaam d'an azenez : «Pa rez
goap ac'hanon ! mar befe bet ur c'hleze em
dorn, em befe da lazhet.» 30 Hag e lavaras an
azenez da vBalaam : «Daoust ha n'on ket da
azenez, a varc'hekaez warnon abaoe ma'z out
betek hiziv? ha boas on d'ober dit evel-se?»
Hag e lavaras : «Nann !»

31 Hag e tivouchas an Aotrou daoulagad
Balaam, a welas Ael an Aotrou en e sav war an
hent, e gleze dic'houinet en e zorn.
Hag e soublas, hag e stouas war e fri.
32 Hag e lavaras dezhañ Ael an Aotrou : «Perak
ec'h eus skoet gant da azenez teir gwezh? Deuet
on evel eneber, rak diheñchañ a rez, d'am
meno. 33 Hag he deus va gwelet an azenez, hag
ez eo distroet diouzhin teir gwezh. Mar n'he
dije ket distroet a-dirazon, eo te am bije lazhet,
hag he lezet bev.» 34 Hag e lavaras Balaam da
Ael an Aotrou : «Pec'het em eus, met n'ouien

ket en em zalc'hes a-ziarbenn din war an hent,
ha bremañ, mard eo bet displijus dit, e tistroin
d'ar gêr.» 35 Hag e lavaras Ael an Aotrou da
vBalaam : «Kae gant ar wazed-se, ha nemet ar
c'homzoù a lavarin dit, a lavari.» Hag ez eas
Balaam gant priñsed Balak.

36 Hag e klevas Balak e teue Balaam, hag ez
eas war-arbenn dezhañ en ur gêr eus Moab, war
ribl an Arnon, betek dibenn an harzoù.
37 Hag e lavaras Balak da vBalaam : «Daoust
ha n'em boa ket kaset davedout evit da
c'hervel? Perak ne oas ket deuet davedon?
Daoust hag e gwirionez n'hallen ket da
enoriñ?» 38 Hag e lavaras Balaam da vBalak :
«Deuet on du-se ; ha bremañ, ha gallout a rin
lavarout ur gêr? Ar gomz a lakaio Doue em
genou a lavarin.» 39 Hag ez eas Balaam gant
Balak, hag ec'h errujont e Kariatusot.
40 Hag e aberzhas Balak ejened ha deñved, hag
e kasas lod da vBalaam ha d'ar briñsed a oa
gantañ.

Diouganoù Balaam.

41 Ha da veure e kemeras Balak Balaam,
hag e reas dezhañ pignat betek Bamot-Baol, ma
weled alese ul lod eus ar Bobl.

23 1 Hag e lavaras Balaam da vBalak : «Sav
din amañ seizh aoter, ha prient din seizh kole
ha seizh tourz.» 2 Hag e reas Balak evel m'en
devoa lavaret Balaam, hag e loskas Balak
ha Balaam ur c'hole hag un tourz war bep aoter.
3 Hag e lavaras Balaam da vBalak : «En em
zalc'h e-kichen da holloskad, hag ez in kuit ;
marteze e tegouezho an Aotrou en arbenn din,
hag an dra en devo diskouezet din a gemennin
dit.» Hag ez eas war un dorgenn.

4 Hag en em gavas Doue gant Balaam,
a lavaras dezhañ : «Seizh aoter am eus
kempennet, ha losket ur c'hole hag un tourz war
bep aoter.» 5 Hag e lakaas an Aotrou ur gomz
e genou Balaam hag e lavaras : «Distro davet
Balak, hag evel-henn e komzi.» 6 Hag e tistroas
davetañ : edo en e sav e-kichen e holloskad, eñ
hag holl briñsed Moab.

7 Hag e savas ar barzhoneg-mañ en ur
lavarout :

«Eus Aram en deus va c'herc'het Balak,
roue Moab, eus menezioù ar reter :
Deus ! millig din Yakob !
Deus ! foeltr din Israel !
8 Met penaos e vallozhin an hini n'eo ket
mallozhet gant Doue?
Penaos foeltrañ an hini n'eo ket foeltret
gant an Aotrou?
9 Eus barr ar reier pa-z en gwelan,
Eus ar runioù pa sellan outañ,
Ez eo ur Bobl en he fart o chom,
Hag e-touez ar pobloù, dibouez.
10 Met piv a jedo poultr Yakob?
Piv a nivero uloc'h Israel?
Ra varvo va ene eus marv an dud reizh-mañ !
Ra vezo va diskennidi evel o re !»

11 Hag e lavaras Balak da vBalaam : «Petra
a rez din? Evit milligañ va enebourien em eus
da gerc'het, hag o bennigañ a rez !»
12 Hag e respontas en ur lavarout : «Daoust
ha n'eo ket pezh a laka an Aotrou em genou ez
on karget da lavarout?» 13 Hag e lavaras dezhañ
Balak : «Deus ganin d'ul lec'h all, ma weli
anezho a-bezh ; ac'hann un tamm anezho
a welez, an holl ne welez ket ; hag o mallozhiñ
a ri alese.» 14 Hag e gemer a reas betek Tachenn
ar tourged war benn ar Pisga. Hag e savas seizh
aoter, hag e loskas ur c'hole hag un tourz war
bep aoter. 15 Hag e lavaras da vBalak : «En em
zalc'h amañ e-kichen da holloskad, ha me en em
gavo du-hont.»

16 Hag en em gavas an Aotrou gant Balaam,
hag e lakaas ur gomz en e c'henou.
Hag e lavaras : «Distro davet Balak, hag
evel-henn e lavari.» 17 Hag ez erruas gantañ :
edo en e sav e-kichen e holloskad, ha priñsed
Moab gantañ. Hag e lavaras dezhañ Balak :
«Petra a lavar an Aotrou?» 18 Hag e savas ur
barzhoneg en ur lavarout :

«Sav, Balak, ha selaou !
Ro skouarn din, mab Sipor !
19 N'eo ket un den eo Doue, da lavarout gevier ;
N'eo ket ur mab-den, o treiñ mennozh :
Hag-eñ e komz hep ober?
Hag-eñ e lavar hep seveniñ?
20 Eus ur vennozh em eus bet kefridi,
Ar vennozh-se ne ziarbennin ket
21 Ne weler ket a zroug e Yakob,
Ne weler ket a zireizhder en Israel ;
An Aotrou, e Zoue, a zo gantañ,
Sonadeg roueel a zo ennañ.
22 Doue o zennas eus an Ejipt,

Kernioù bualed o deus.
23 N'eus ket achantouriezh e Yakob,
N'eus ket hudouriezh en Israel.
D'ar mare ma vo lavaret da Yakob,
ha da Israel : Petra a ray Doue?,
24 Ar Bobl-se evel ul leonez en em zalc'ho,
Evel ul leon e savo.
Ne c'hourvezo ket ken n'en devo debret ar
preizh, ha gwad ar re lazhet, evet.»

25 Hag e lavaras Balak da vBalaam : «O mallozhin mar ne rez ket, o bennigañ n'ec'h eus ket da ober !» 26 Hag e respontas Balaam en ur lavarout da vBalak : «Daoust ha n'em boa ket komzet ouzhit en ur lavarout : Kement tra a lavaro din an Aotrou, a rin?»

27 Hag e lavaras Balak da vBalaam : «Deus eta ! m'az kasin d'ul lec'h all : marteze e vo reizh, ouzh daoulagad Doue, e vallozhi anezho alese.» 28 Hag e kemeras Balak Balaam betek penn ar Peor oc'h arvestiñ ec'honder ar gouelec'h. 29 Hag e lavaras Balaam da vBalak : «Sav din amañ seizh aoter ; prient din amañ seizh kole ha seizh tourz.» 30 Hag e reas Balak evel m'en devoa lavaret Balaam ; hag e voe losket ur c'hole hag un tourz war bep aoter.

24 Kendalc'h an diouganoù.

1 Hag e welas Balaam e oa mat ouzh daoulagad an Aotrou bennigañ Israel. N'eas ket, evel ma rae a-wezhioù, da gaout hudourien, met lakaat a reas war-zu ar gouelec'h e zremm ; 2 hag e savas Balaam e zaoulagad, hag e welas Israel oc'h annezañ, dre veuriad ; hag e voe warnañ Spered Doue. 3 Hag e savas ur barzhoneg hag e lavaras :

«Diougan Balaam, mab Beor,
Diougan un den digor e lagad ;
4 Diougan an hini a glev komzoù Doue,
Hag ouzh gweledigezh an Hollc'halloudeg en
deus arvestet,
Diskaret, met digor e zaoulagad.
5 Pegen brav da dinelloù, Yakob !
Da chomlec'hioù, Israel !
6 Evel froudoù en em ledont,
evel liorzhoù war ribl ar stêr,
evel aloez plantet gant an Aotrou,
evel sedrez e-kichen dour !
7 Berañ a ra dour eus e gelornioù,
e had en deus dour a-fonn,
trec'h da Agag eo e roue,
war-gresk emañ e rouantelezh.
8 Doue e dennas eus an Ejipt,
kerniel bualed en deus,
plaouiañ a ra ar pobloù pa enebont,
o eskern a grign,
ha gant e viroù e vezont pilet.
9 Puchañ, gourvez a ra evel ul leon,
evel ul leonez : piv a ray dezhañ sevel?
An hini az pennig a zo benniget,
an hini az millig, milliget.»

10 Hag ec'h entanas kounnar Balak ouzh Balaam, hag e stlakaas e zaouarn, hag e lavaras Balak da vBalaam : «Evit mallozhiñ va enebourien em boa da c'halvet, hag ec'h eus lavaret bennozhioù teir gwezh ! 11 Met bremañ, tec'h du-se ! d'ar gêr ! Grataet em boa reiñ enorioù dit, dinac'han a ra dit an Aotrou an enorioù-se !» 12 Hag e lavaras Balaam da vBalak : «Hag-eñ ouzh ar gannaded az poa kaset din n'em boa ket komzet en ur lavarout :13 Nag e roio din Balak leun e di a arc'hant hag a aour, n'hellin ket treuziñ urzh an Aotrou en ur lavarout un dra vat pe un dra fall ac'hanon va-unan ; ar pezh a lavaro din an Aotrou a lavarin? 14 Ha bremañ, kent din mont davet va fobl, deus ! Ma kemennin dit ar pezh a ray ar Bobl-se d'az pobl e dazont an amzer.»15 Hag e savas ur barzhoneg, hag e lavaras :

«Diougan Balaam, mab Beor,
diougan un den digor e lagad,
16 diougan an hini a glev komzoù Doue,
a anavez skiant an Uhelañ,
hag ouzh gweledigezh an Hollc'halloudeg en
deus arvestet,
diskaret, met digor e zaoulagad.
17 Gwelout a ran, n'eo ket evit bremaik,
arvestiñ a ran, n'eo ket evit prestik
Tarzhañ a ra ur steredenn eus Yakob,
sevel a ra ur vazh-roue eus Israel :
pilat a ra ividigoù Moab
ha klopenn holl vibien Set.
18 Hag e vo Edom diberc'hennet,
diberc'hennet Seir gant an enebourien :
Israel a ra kurioù !
19 Trec'hiñ a ra unan eus Yakob,
distrujañ a ra ar re a dec'h eus ar c'hêrioù.»

[20] Gwelout a ra Amalek hag e sav
e varzhoneg en ur lavarout :

«Mab henañ ar brioù ez eo Amalek,
met en dazont ez ay da goll.»

[21] Hag e welas Kiniz, hag e savas ur
barzhoneg en ur lavarout :

«Padus eo bet da chomlec'h,
pintet war ar roc'h da neizh ;
[22] met bez' e vo tangwallet Kaïn,
hag Asour az kaso prizoniad.»

[23] Hag e savas ur barzhoneg en ur lavarout :

«Allas, piv a vevo pa c'hoarvezo
kement-mañ a-berzh Doue?
[24] Hag e vo listri eus aod Kettim,
a sujo Asour, a sujo Heber,
ha hemañ ivez a yelo da get.»

[25] Hag e savas Balaam, hag ez eas war e giz
d'ar gêr, ha Balak ivez a yeas gant e hent.

25 Dizurzhioù e Peor.

[1] Hag e chomas Israel e Settim, hag
e krogas ar Bobl da c'hastaouiñ gant merc'hed
Moab. [2] Ar re-mañ a bede ar Bobl da aberzhoù
o doueoù, hag e tebre an dud, hag e stouent
ouzh o doueoù. [3] Hag e koublas Israel gant
Baal-Peor, hag ec'h entanas kounnar an Aotrou
enep Israel. [4] Hag e lavaras an Aotrou da
vMoizez : «Kemer holl bennoù ar Bobl
ha kroug anezho, d'an Aotrou dirak an heol,
hag e tistroio gwrez kounnar an Aotrou diouzh
Israel.» [5] Hag e lavaras Moizez da varnerien
Israel : «Lazhit pep hini ar re eus e baotred
o deus koublet gant Baal-Peor.»

[6] Ha setu un den eus mibien Israel o tont
hag o tegas dirak e vreudeur ur Vadianez, dirak
Moizez, ha dirak holl gumuniezh mibien Israel,
hag ar re-mañ a ouele war dreuzoù Teltenn an
Emgav. [7] O welout se, Pineas, mab Eleazar, mab
Aaron ar beleg, a savas a-greiz ar gumuniezh,
hag a gemeras ur goaf en e zorn, [8] hag ez eas
war-lerc'h an den eus Israel, betek ar
c'hombod-gwele, hag o zrebarzhas o-daou, an
den eus Israel hag ar vaouez en he mammog.
Hag e paouezas ar reuz diwar mibien Israel.
[9] Hag e oa marvet gant ar reuz pevar mil
warn-ugent.

[10] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : [11] «Pineas, mab Eleazar, mab Aaron
ar beleg, en deus distroet va fulor diwar mibien
Israel, bet en deus gred en o zouez, ha n'em eus
ket echuet mibien Israel em gwarizi. [12] Setu
perak lavar : Reiñ a ran dezhañ va emglev
a beoc'h, [13] a vo evitañ hag evit e lignez war
e lerc'h un emglev a velegiezh peurbad, dre
m'eo bet gwarizius evit e Zoue, ha m'en deus
dic'haouet evit mibien Israel.»

[14] Hag anv an den bet skoet, bet skoet
a-unan gant ar Vadianez, a oa Zamri, mab
Sallou, priñs ti tadel Simeoniz, [15] hag anv ar
plac'h a oa bet skoet, ar Vadianez, a oa Kozbi,
merc'h Sour, penndiern un ti tadel e Madian.

[16] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : [17] «Enebit ouzh Madianiz, skoit
warno ! [18] rak enebet o deus ouzhoc'h gant ar
gwidreoù graet deoc'h en abeg da bPeor hag en
abeg da gKozbi, merc'h priñs Madian, o c'hoar,
a zo bet skoet da zevezh ar reuz abalamour da
bPeor.»

26 Eil niveradeg.

[1] ha setu, goude ar reuz-se, e komzas an
Aotrou ouzh Moizez hag ouzh Eleazar, mab
Aaron ar beleg, en ur lavarout : [2] «Savit ar gont
eus holl gumuniezh mibien Israel, adalek an
oad a ugent vloaz hag uheloc'h, dre di tadel, an
holl re da vont d'al lu en Israel.»
[3] Hag e komzas Moizez hag Eleazar, ar beleg,
outo e stepennoù Moab, e-kichen ar Yordan,
e Yeriko, en ur lavarout : [4] «Adalek an oad
a ugent vloaz hag uheloc'h, evel m'en devoa
gourc'hemennet an Aotrou da vMoizez, ha da
vibien Israel o tont eus Bro-Ejipt.»

[5] Ruben, mab henañ Israel. mibien Ruben :
eus Henoc'h, kerentiezh Henoc'hiz ; eus Palou
kerentiezh Palouiz ; [6] eus Esrom, kerentiezh
Esromiz ; eus Karmi, kerentiezh Karmiz ; [7] sed
aze kerentiezhioù Rubeniz, a voe kontet : tri mil
ha daou-ugent ha seizh kant tregont.
[8] mab Palou a oa Eliab, [9] ha mibien Eliab :
Namouel, Datan hag Abiram. Hemañ Datan,
hag Abiram, o devoa galvet ar c'hevread en
devoa graet tabut ouzh Moizez hag ouzh Aaron,
gant kevread Kore, pa oa bet tabut enep an
Aotrou. [10] Hag en devoa digoret an douar
e c'henou hag o lonket ; ha gant Kore e oa
marvet ar c'hevread, debret ma oa bet gant an
tan daou c'hant den ha hanter-kant, hag e voent

bet ur skouer. [11] Met mibien Kore ne oant ket marvet.

[12] Mibien Simeon, dre gerentiezh, a voe : eus Namouel, kerentiezh Namoueliz ; eus Iamin, kerentiezh Iaminiz ; eus Iac'hin, kerentiezh Iac'hiniz ; [13] eus Zara, kerentiezh Zaraiz ; eus Saoul, kerentiezh Saouliz. [14] Sed aze kerentiezhioù Simeoniz : daou vil warn-ugent ha daou c'hant.

[15] Mibien Gad, dre gerentiezh : eus Sefon, kerentiezh Sefoniz ; eus Haggi, kerentiezh Haggiz ; eus Suni, kerentiezh Suniz ; [16] eus Ozni, kerentiezh Ozniz ; eus Heri, kerentiezh Heriz ; [17] eus Arodi, kerentiezh Arodiz ; eus Areli, kerentiezh Areliz. [18] Sed aze kerentiezhioù mibien Gad, bet kontet : daou-ugent mil ha pemp kant.

[19] Mibien Youda : Er hag Onan. Mervel a reas Er hag Onan e bro gKanaan. [20] Hag e voe mibien Youda, dre gerentiezh : eus Sela, kerentiezh Selaniz ; eus Peres, kerentiezh Peresiz ; evit Zara, kerentiezh Zaraiz ; [21] Hag e voe mibien Peres : evit Esrom, kerentiezh Hesroniz ; evit Hamul, kerentiezh Hamuliz ; [22] Sed aze kerentiezhioù Youda, bet kontet : c'hwezek mil ha tri-ugent ha pemp kant.

[23] Mibien Isac'har, dre gerentiezh : eus Tola, kerentiezh Tolaiz ; eus Poua, kerentiezh Pouaiz ; [24] eus Iasoub, kerentiezh Iasoubiz ; eus Semron, kerentiezh Semroniz ; [25] Sed aze kerentiezhioù Isac'har, kontet : pevar mil ha tri-ugent ha tri c'hant.

[26] Mibien Zaboulon dre gerentiezh : eus Sered, kerentiezh Serediz ; eus Elon, kerentiezh Eloniz ; eus Iahelel, kerentiezh Iaheleliz ; [27] Sed aze kerentiezhioù Zabouloniz, bet kontet :tri-ugent mil ha pemp kant.

[28] Mibien Yozef, dre gerentiezh : Manase hag Efraim. [29] mibien Manase : eus Mac'hir, kerentiezh Mac'hiriz. Mac'hir engehentas Galaad ; eus Galaad, kerentiezh Galaadiz. [30] Setu mibien Galaad : eus Iezer, kerentiezh Iezeriz ; eus Helek, kerentiezh Helekiz ; [31] eus Asriel, kerentiezh Asrieliz ; eus Sichem, kerentiezh Sichemiz ; [32] eus Semida, kerentiezh Shemidaiz ; eus Hefer, kerentiezh Heferiz. [33] Salfaad, mab Hefer, n'en devoa ket a vibien, nemet merc'hed. Hag anv merc'hed Salfaad a oa Maala, Noa, Hegla, Melka ha Tersa. [34] Aze kerentiezhioù Manase, bet kontet : daou vil ha hanter-kant ha seizh kant.

[35] Ha setu mibien Efraim, dre gerentiezh : eus Soutala, kerentiezh Soutalaziz ; eus Boc'hor, kerentiezh Boc'horiz ; eus Tahan, kerentiezh Tehaniz. [36] ha setu mibien Soutala : eus Heran, kerentiezh Heraniz. [37] Aze kerentiezhioù mibien Efraim, bet kontet : daou vil ha tregont ha pemp kant. Sed aze mibien Yozef, dre gerentiezh.

[38] Mibien Benjamin, dre gerentiezh : eus Bela, kerentiezh Belaiz ; eus Asbel, kerentiezh Asbeliz ; eus Ahiram, kerentiezh Ahiramiz ; [39] eus Sufam, kerentiezh Sufamiz ; eus Hufam, kerentiezh Hufamiz. [40] Hag e voe mibien Bela : Ard ha Naaman ; evit Ard, kerentiezh Ardiz ; hag evit Naaman, kerentiezh Naamiz. [41] Aze mibien Benjamin, dre gerentiezh, bet kontet : pemp mil ha daou-ugent ha c'hwec'h kant.

[42] Setu mibien Dan, dre gerentiezh :eus Souham, kerentiezh Souhamiz. Aze kerentiezhioù Dan, dre gerentiezh. [43] Holl kerentiezhioù Souhamiz, kontet : pevar mil ha tri-ugent ha pevar c'hant.

[44] Mibien Aser, dre gerentiezh : eus Iemna, kerentiezh Iemnaiz ; eus Isui, kerentiezh Isuiz ; eus Beria, kerentiezh Beriiz ; [45] eus mibien Beria : Heber, kerentiezh Heberiz ; eus Melc'hiel, kerentiezh Melc'hieliz. [46] Hag anv merc'h Aser a oa Sara. [47] Aze kerentiezhioù mibien Aser, bet kontet : tri mil ha hanter-kant ha pevar c'hant.

[48] Mibien Neftali, dre gerentiezh : eus Iasiel, kerentiezh Iasieliz ; eus Gouni, kerentiezh Gouniz ; [49] eus Ieser, kerentiezh Ieseriz ; eus Sellem, kerentiezh Sellemiz. [50] Aze kerentiezhioù Neftali, dre gerentiezh, bet kontet : pemp mil ha daou-ugent ha pevar c'hant.

[51] Sed aze ar re gontet eus mibien Israel : c'hwec'h kant unan mil ha seizh kant tregont.

[52] Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en ur lavarout : [53] «Evit ar re-se e vo lodennet ar vro dre hêrezh, diouzh niver an anvioù. [54] D'ar re a zo kalz e kreski o hêrezh ; d'ar re a zo nebeutoc'h e tigreski o hêrezh : da bep hini hervez e niver e vo roet e hêrezh. [55] Hervez ar

sord e vo lodennet ar vro ; hervez anvioù ar
meuriadoù tadel o devo hêrezh ; 56 hervez ar
sord e vo ingalet e hêrezh da bep hini, brasoc'h
pe bihanoc'h.»

57 Ha setu ar gont a levidi dre gerentiezh :
eus Gerson, kerentiezh Gersoniz ; eus Kaat,
kerentiezh Kaatiz ; eus Merari, kerentiezh
Merariz. 58 Setu kerentiezhioù al levidi :
kerentiezh Livniz, kerentiezh Hebroniz,
kerentiezh Moholiz, kerentiezh Mousiz
kerentiezh Koriz, ha Kaat a engehentas Amram.
59 Hag anv gwreg Amram a oa Ioc'habed, merc'h
Levi hag a oa ganet dezhañ en Ejipt, hag
e c'hanas da Amram Aaron ha Moizez ha Maria,
o c'hoar. 60 Hag e engehentas Aaron Nadab hag
Abihou, hag Eleazar hag Itamar. 61 Hag e oa
marvet Nadab hag Abihou en ur ginnig un tan
estren dirak an Aotrou.

62 Hag e voe ar gont anezho :tri mil
warn-ugent, an holl baotred adalek an oad a ur
miz hag uheloc'h. Met ne oant ket bet kontet
e-mesk mibien Israel, ne voe ket roet dezho
a hêrezh e-touez mibien Israel.

63 Aze ar re gontet gant Moizez hag Eleazar,
ar beleg, a gontas mibien Israel e stepennoù
Moab, e-kichen ar Yordan, e Yeriko.
64 Er re-mañ ne oa ket un den eus ar re a oa bet
kontet gant Moizez hag Aaron, ar beleg, pa
o devoa kontet mibien Israel e gouelec'h Sinai,
65 rak lavaret en devoa an Aotrou dezho
e varvjent er gouelec'h, ha ne vanje diouto den
nemet Kaleb, mab Yefoune, ha Josoua, mab
Noun.

27 Hêrezh ar merc'hed - Josoua.

1 Hag e tostaas merc'hed Salfaad, mab
Hefer, mab Galaad, mab Mac'hir, mab Manase,
eus kerentiezhioù Manase, mab Yozef. ha setu
anvioù e verc'hed : Maala, Noa, Hegla, Melka
ha Tersa. 2 Hag en em zalc'hjont dirak Moizez
ha dirak Eleazar, ar beleg, ha dirak ar briñsed
hag an holl gumuniezh, war dreuzoù Teltenn an
Emgav, hag e lavarjont : 3 «Hon tad a zo marvet
er gouelec'h, met ne oa ket e-touez kevread ar
re en em gevredas enep an Aotrou, kevread
Kore ; met dre bec'hed e-unan ez eo marvet hep
kaout mibien. 4 Perak e vefe rasket anv hon tad
a-douez e gerentiezh, dre ma n'en deus ket
a vab? Ro dimp un domani e-touez breudeur
hon tad.»

5 Hag e kinnigas Moizez o breud dirak an
Aotrou. 6 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez
en ur lavarout : 7 «Reizh eo ar pezh o deus
merc'hed Salfaad lavaret ; reiñ a ri dezho un
domani da hêrezh e-touez breudeur o zad, hag
e ri tremen hêrezh o zad dezho. 8 Hag ouzh
mibien Israel e komzi en ur lavarout : Un den
a varv hep mab dezhañ, tremen a reot e hêrezh
d'e verc'h. 9 Ha mar n'en deus ket a verc'h,
e roiot e hêrezh d'e vreudeur. 10 Ha mar n'en
deus ket a vreudeur, e roiot e hêrezh da
vreudeur e dad. 11 ha mar n'en deus ket
a vreudeur e dad, e roiot e hêrezh d'an hini a vo
kar tostañ dezhañ, en e gerentiezh, hag e vo
perc'henn anezhañ, hag e vo se, evit mibien
Israel ur reolenn eus ar gwir, evel m'en deus
gourc'hemennet an Aotrou da vMoizez.

12 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Pign war venez an Abarim, du-hont, ha sell
ouzh ar vro a roin da vibien Israel. 13 Ha pa-z po
gwelet homañ, e vi dastumet gant da dud, te
ivez, evel m'eo bet dastumet Aaron, da vreur.
14 Rak disentet ho poa ouzh va urzh e gouelec'h
Sin pa dabutas ar gumuniezh e-lec'h va
santelaat gant an dour dirazo, dour
Meribat-Kades e gouelec'h Sin.»

15 Hag e komzas Moizez ouzh an Aotrou en
ur lavarout : 16 «Ra vo lakaet e karg gant an
Aotrou, Doue, spered pep korf, un den, a-us
d'ar gumuniezh, 17 a yelo en o raok, a gerzho
dirazo, a zeuio, o c'haso hag o degaso, ha ne vo
ket tropell an Aotrou evel deñved hep mêsaer.»
18 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez : Kemer
Josoua, mab Noun, un den a zo spered ennañ,
hag e harpi da zorn warnañ. 19 Hag e lakaat a ri
dirak Eleazar, ar beleg, ha dirak an holl
gumuniezh, hag e roi urzhioù dezhañ dirazo.
20 Hag e lakai eus da veurdez warnañ, ma sento
outañ holl gumuniezh vibien Israel. 21 Dirak
Eleazar, ar beleg, en em zalc'ho, hag hemañ
a c'houlennato evitañ dre lid an Ourim dirak an
Aotrou. War e urzh e kerzhint, ha war e urzh
e teuint : eñ hag holl vibien Israel gantañ, an
holl gumuniezh.»

22 Hag e reas Moizez evel m'en devoa
gourc'hemennet an Aotrou dezhañ,
hag e kemeras Josoua, a lakaas dirak Eleazar, ar

beleg, ha dirak an holl gumuniezh.
23 Hag e harpas e zaouarn warnañ, hag e roas
urzhioù dezhañ evel m'en devoa lavaret an
Aotrou dre vMoizez.

28 Aberzhoù ha goueliou.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 2 «Ro urzhioù da vibien Israel
ha lavar dezho : Pa ginnigot din boued evit un
tan-aberzh a c'hwez c'hwek, e viot evezhiek d'e
ginnig din e koulz.

3 Hag e lavari dezho : Setu an tan-aberzh
a ginnigot d'an Aotrou : oaned ur bloaz, disi,
daou bemdez : holloskad peurbad. 4 An oan
kentañ a ri diouzh ar beure, hag an oan all
d'abardaez, 5 gant un dekvedenn efa a flourenn
evel profadenn, meret gant eoul brev, ur c'hard
hin. 6 An holloskad peurbad-mañ a voe bet graet
war venez Sinai, e c'hwez c'hwek : tan-aberzh
d'an Aotrou. 7 Hag un died-kinnig, ur c'hard hin,
a vo evit an oan kentañ ; er Santual e vo graet
an died-kinnig boeson d'an Aotrou. 8 Hag an
oan all a ri d'abardaez, evel profadenn ar
beure : gant an died-kinnig e ri anezhañ,
tan-aberzh a c'hwez c'hwek d'an Aotrou.

9 ha da zeiz ar sabad, daou oan ur bloaz,
disi, gant div dekvedenn a flourenn : profadenn
meret en eoul, hag un died-kinnig. 10 Loskaberzh
ar sabad-mañ, bep sabad, a vo en tu-hont d'an
holloskad peurbad, gant e died-kinnig.

11 Da gala ho mizioù e kinnigot un
holloskad d'an Aotrou : koleed yaouank, daou ;
un tourz, oaned ur bloaz : seizh, disi ; 12 ha teir
dekvedenn a flourenn, profadenn meret en eoul,
evit pep kole, ha div dekvedenn a flourenn,
profadenn meret en eoul, evit an tourz e-unan ;
13 ha pep a zekvedenn flourenn, profadenn meret
en eoul evit pep oan : holloskad a c'hwez
c'hwek, tan-aberzh d'an Aotrou, 14 gant
o died-kinnig : un hanter hin o vezañ dre gole,
hag un drederenn hin dre dourz, hag ur c'hard
hin dre oan, gant gwin. Setu an holloskad miz,
evit holl vizioù ar bloaz. 15 Hag ur bouc'h evel
dibec'hadenn d'an Aotrou, ouzhpenn an
holloskad peurbad, a vo graet, gant died-kinnig.

16 D'ar miz kentañ, d'ar pevarzekvet deiz
eus ar miz, e vo Pask an Aotrou.
17 D'ar pemzekvet deiz eus ar miz-se e vo ar
gouel : e-pad seizh deiz, bara-kan a vo debret.
18 En deiz kentañ e vo galvadeg santel ; nep
labour sklav ne reot. 19 Kinnig a reot un
tan-aberzh, un holloskad d'an Aotrou : koleed
yaouank, daou ; un tourz ; seizh oan ur bloaz,
disi, a vo ganeoc'h, 20 hag o frofadenn a flourenn
meret en eoul : teir dekvedenn dre gole, ha div
dekvedenn dre dourz a reot. 21 Pep a zekvedenn
a ri evit pep oan, evit ar seizh oan ; 22 hag ur
bouc'h dibec'hadenn da zic'haouiñ evidoc'h ;
23 hep kontañ holloskad ar beure, a zo un
holloskad peurbad, e ri aozañ ar re-mañ.
24 Evel-se e reot bemdez e-pad seizh deiz :
boued tan-aberzh a c'hwez c'hwek d'an Aotrou,
ouzhpenn an holloskad peurbad, a vo graet,
gant died-kinnig. 25 ha d'ar seizhvet deiz, ur
c'halvadeg santel a vo ganeoc'h ; nep labour
sklav ne reot.

26 ha da zeiz ar preveudioù, pa ginnigot ur
brofadenn nevez d'an Aotrou, pa vo bet ho
sizhunvezhioù, ur c'halvadeg santel a vo
ganeoc'h, nep labour sklav ne reot.
27 Hag e kinnigot un holloskad a c'hwez c'hwek
d'an Aotrou : koleed yaouank, daou ; un tourz ;
seizh oan ur bloaz, 28 hag o frofadenn a flourenn,
meret en eoul teir dekvedenn dre gole, evit pep
hini ; div dekvedenn evit an tourz e-unan ; 29 pep
a zekvedenn dre oan, evit pep hini eus ar seizh
oan ; 30 hag ur bouc'h da zic'haouiñ evidoc'h,
31 en tu-hont d'an holloskad peurbad ha d'e
brofadenn a reot ; disi e vezint ha gant
o died-kinnig.

29 Goueliou (kendalc'h).

1 Ha d'ar seizhvet miz, d'ar c'hentañ eus ar
miz, ur c'halvadeg santel a vo ganeoc'h ; nep
labour sklav ne reot : un devezh laz-trompilhet
a vo ganeoc'h. 2 Hag e reot un holloskad
a c'hwez c'hwek d'an Aotrou : ur c'hole
yaouank, un tourz, oaned ur bloaz : seizh, disi
3 gant o frofadenn a flourenn meret en eoul : teir
dekvedenn evit ar c'hole, div dekvedenn evit an
tourz, 4 hag un dekvedenn evit pep oan, evit ar
seizh oan, 5 hag ur bouc'h evel dibec'hadenn, da
zic'haouiñ evidoc'h, 6 hep kontañ holloskad ar
miz gant e brofadenn, hag an holloskad peurbad
gant e brofadenn, hag o died-kinnig evel boaz,
a c'hwez c'hwek, tan-aberzh d'an Aotrou.

7 Ha d'an dekvet eus ar seizhvet miz, ur
c'halvadeg santel a vo ganeoc'h,
hag e c'hlac'harot hoc'h eneoù ; nep labour sklav

ne reot, [8] hag e kinnigot un holloskad d'an
Aotrou, a c'hwez c'hwek : ur c'hole yaouank, un
tourz, oaned ur bloaz, seizh, reoù disi, ho po
[9] hag o frofadenn a flourenn meret en eoul : teir
dekvedenn evit ar c'hole, div dekvedenn evit an
tourz e-unan, [10] pep a zekvedenn evit pep oan,
evit ar seizh oan ; [11] ur bouc'h evel dibec'hadenn,
en tu-hont da holloskad an dic'haouadenn, gant
profadenn ha died-kinnig.

[12] Ha d'ar pemzekvet deiz eus ar seizhvet
miz, ur c'halvadeg santel a vo ganeoc'h ; nep
labour sklav ne reot, hag e reot gouel an Aotrou
seizh deiz-pad. [13] Hag e kinnigot un holloskad,
tan-aberzh a c'hwez c'hwek d'an Aotrou :
koleed yaouank, trizek ; tourzed, daou ; oaned
ur bloaz, pevarzek ; disi e vezint ; [14] gant
o frofadenn a flourenn meret en eoul : teir
dekvedenn dre gole, evit pep hini eus an trizek
kole ; div dekvedenn dre dourz, evit pep hini
eus an daou dourz ; [15] ha pep a zekvedenn evit
pep oan, evit pep hini eus ar pevarzek oan ;
[16] hag ur bouc'h evel dibec'hadenn, en tu-hont
d'an holloskad peurbad, gant profadenn
ha died-kinnig. [17] ha d'an eil deiz, koleed
yaouank, daouzek ; tourzed, daou ; oaned ur
bloaz, pevarzek, disi ; [18] gant pep a brofadenn
hag o zied-kinnig, evit ar c'holeed, evit an
tourzed hag evit an oaned, diouzh o niver, evel
boaz ; [19] hag ur bouc'h evel dibec'hadenn, en
tu-hont d'an holloskad peurbad, gant profadenn
ha died-kinnig. [20] ha d'an trede deiz : koleed,
unnek ; tourzed, daou ; oaned ur bloaz,
pevarzek, disi ; [21] gant pep a brofadenn hag
a zied-kinnig evit ar c'holeed, evit an tourzed
hag evit an oaned, diouzh o niver, evel boaz ;
[22] hag ur bouc'h-dibec'hadenn en tu-hont d'an
holloskad peurbad, gant profadenn
ha died-kinnig. [23] ha d'ar pevare deiz : koleed,
dek ; tourzed, daou ; oaned ur bloaz, pevarzek,
disi ; [24] gant pep a brofadenn hag a zied-kinnig,
evit ar c'holeed, an tourzed hag an oaned,
diouzh o niver, evel boaz ; [25] hag ur
bouc'h-dibec'hadenn en tu-hont d'an holloskad
peurbad, gant profadenn ha died-kinnig.
[26] D'ar pempvet deiz : koleed, nav ; tourzed,
daou ; oaned ur bloaz, pevarzek, disi ; [27] gant
pep a brofadenn hag a zied-kinnig evit ar
c'holeed, evit an tourzed hag evit an oaned,
diouzh o niver, evel boaz ; [28] hag ur bouc'h
a dibec'hadenn, en tu-hont d'an holloskad
peurbad, gant profadenn ha died-kinnig.
[29] D'ar c'hwec'hvet deiz :koleed, eizh ; tourzed,
daou ; oaned ur bloaz, pevarzek, disi ; [30] gant
pep a brofadenn hag a zied-kinnig, evit ar
c'holeed, evit an tourzed hag evit an oaned,
diouzh o niver, evel boaz ; [31] hag ur bouc'h
a zibec'hadenn, en tu-hont d'an holloskad
peurbad, gant profadenn ha died-kinnig.
[32] D'ar seizhvet deiz : koleed, seizh ; tourzed,
daou ; oaned ur bloaz, pevarzek, disi [33] gant pep
a brofadenn hag a zied-kinnig, evit ar c'holeed,
evit an tourzed hag evit an oaned diouzh
o niver, evel boaz ; [34] hag ur bouc'h
a zibec'hadenn, en tu-hont d'an holloskad
peurbad, gant profadenn ha died-kinnig.
[35] D'an eizhvet deiz, ur vodadeg a vo ganeoc'h ;
nep labour sklav ne reot ; [36] hag e kinnigot un
holloskad, tan-aberzh a c'hwez c'hwek d'an
Aotrou : ur c'hole, un tourz, oaned ur bloaz,
seizh, disi, [37] gant pep a brofadenn hag
a zied-kinnig, evit ar c'hole, evit an tourz hag
evit an oaned, diouzh o niver, evel boaz ;
[38] hag ur bouc'h a zibec'hadenn, en tu-hont d'an
holloskad peurbad, gant profadenn
ha died-kinnig.

[39] Sed a reot evit an Aotrou, e-kerzh ho
kouelioù, en tu-hont d'ho kouestloù,
d'ho mennadoù, d'hoc'h holloskadoù,
d'ho profadennoù, d'ho tiedoù-kinnig ha d'ho
peoc'h-aberzhoù.

30 [1] Hag e komzas Moizez ouzh mibien
Israel a-grenn evel m'en devoa gourc'hemennet
an Aotrou da vMoizez.

Gouestloù.

[2] Hag e komzas Moizez ouzh pennoù
meuriadoù mibien Israel, en ur lavarout :
«Setu an dra a c'hourc'hemenn an Aotrou :

[3] Un den a ra ur gouestl d'an Aotrou, pe a ra
ul le en ur ober ul liamm war e ene, ne freuzo
ket e c'hrataenn : a-grenn evel m'en deus
disklêriet e c'henou e ray.

[4] Ur vaouez a ra ur gouestl d'an Aotrou, a ra
ul liamm, e ti he zad en he yaouankiz, [5] mar klev
he zad he gouestl hag al liamm he deus graet
war hec'h ene, hag e tav he zad dirazi, e talvezo
hec'h holl ouestloù ; an holl liammoù he deus
graet war hec'h ene a dalvezo. [6] Met mard eo
dislavaret gant he zad en deiz ma klev, hec'h

holl ouestloù, al liammoù he deus graet war hec'h ene, ne dalvezint ket. An Aotrou a bardono dezhi, peogwir ez eo bet dislavaret gant he zad.

7 Mar deu da vout dimezet hag he deus (graet) gouestloù, mar o deus disklêriet he muzelloù un dra hag a liamm hec'h ene, 8 hag e klev he gwaz hag en deiz ma klev e tav dirazi, e talvezo he gouestloù, hag al liammoù he devoa graet war hec'h ene a dalvezo. 9 Met en deiz ma klev he gwaz ez eo dislavaret gantañ, hag e freuz he gouestl he devoa graet warni hag o devoa disklêriet he muzelloù un dra a liamme hec'h ene, an Aotrou a bardono dezhi.

10 Gouestl un intañvez, pe ur (wreg) distaolet, kement liamm he devo war hec'h ene a dalvezo dezhi.

11 Mard eo e ti he gwaz he deus gouestlet, graet ul liamm war hec'h ene gant ul le, 12 mar en devoa klevet he gwaz ha tavet dirazi hep he dislavarout, e talvezo hec'h holl ouestloù hag an holl liammoù he devoa liammet war hec'h ene : talvezout a raint ; 13 met mar en devoa o freuzet he gwaz en deiz m'en devoa klevet, kement tra a oa deuet eus he muzelloù, d'en em ouestlañ, da liammañ hec'h ene, ne dalvezint ket, he gwaz en deus o freuzet, hag an Aotrou a bardono dezhi. 14 Pep gouestl, pep le ouzh he liammañ da c'hlac'hariñ hec'h ene, ez eo d'he gwaz d'o lakaat da dalvezout, d'he gwaz d'o freuzañ. 15 Mar tav dirazi he gwaz a zeiz da zeiz, e ro talvoudegezh d'hec'h holl ouestloù, d'an holl liammoù a zo warni : ober a ra talvezout ar re-mañ mar tav dirazi en deiz ma klev. 16 Mar freuz eñ anezhi goude m'en devoa klevet, eñ eo a zougo he fec'hed.»

17 Sed ar reolennoù gourc'hemennet gant an Aotrou da vMoizez, etre ur gwaz hag e wreg, etre un tad hag e verc'h en he yaouankiz, e ti he zad.

31 Brezel enep Madian.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en ur lavarout : 2 «Tenn dial a-berzh mibien Israel diwar vMadianiz ; goude e vi dastumet gant da hendadoù.» 3 Hag e komzas Moizez ouzh ar Bobl en ur lavarout : «Ra 'n em harnezo eus ho touez gwazed evit al lu, ha bec'h da vMadian ! evit tennañ dial a-berzh an Aotrou diwar vMadian : 4 mil dre veuriad, mil eus pep meuriad, eus holl veuriadoù Israel, a vo kaset d'al lu.» 5 Hag e voa tutaet eus Israel mil dre veuriad, daouzek mil, harnezet evit al lu. 6 Hag o c'has a reas Moizez, mil dre veuriad, d'al lu, ha ganto Pineas, mab Eleazar, ar beleg, d'al lu, ha beselioù ar Santual, ha trompilhoù da seniñ a yeas gantañ.

7 Hag en em gannjont enep Madianiz, evel m'en devoa gourc'hemennet an Aotrou da vMoizez, hag e lazhjont an holl baotred. 8 Rouaned Madian, lazhet, gant ar re gouezhet, a voe : Evi, Rekem, Sour, Hour, Rebe : pemp roue Madian, ha Balaam, mab Beor, lazhet ivez dre ar c'hleze. 9 Hag e tapas mibien Israel gwragez Madian hag o bugaligoù ; hag o chatal, o holl dropelloù, o holl beadra a voe preizhet. 10 An holl gêrioù ma oant o chom hag an holl deltadegoù a voe tangwallet. 11 Hag e kemerjont an holl breizh, kement tra a oa da gemer, tud ha loened ; 12 hag e kasjont da vMoizez ha da Eleazar, ar beleg, ha da gumuniezh mibien Israel, ar brizonidi, ha pezh a oa bet kemeret, ar preizh, d'ar c'hamp, betek stepennoù Moab, e-kichen ar Yordan, e Yeriko.

13 Hag ez eas Moizez hag Eleazar, ar beleg, hag holl briñsed ar gumuniezh, war-arbenn dezho, e-maez ar c'hamp. 14 Hag e fuloras Moizez ouzh kabitened ar soudarded, ofiserien a vilieroù hag ofiserien a gantoù, o tont eus al lu en devoa graet brezel. 15 Hag e lavaras dezho Moizez : «Lezet hoc'h eus bev an holl verc'hed? 16 Ganto e oa bet mibien Israel, en afer Balaam, douget d'an torfed enep an Aotrou, abalamour da vBeor, hag e oa c'hoarvezet ur reuz war gumuniezh an Aotrou. 17 Bremañ, lazhit an holl baotred a-douez ar vugaligoù ; hag an holl vaouezed o deus anavezet un den, o deus kousket gant ur paotr, o lazhit. 18 Met an holl vugaligoù e-touez ar merc'hed, ar re n'o deus ket anavezet kousk ur paotr, o lezit bev evidoc'h. 19 ha c'hwi a gampo e-maez ar c'hamp e-pad seizh deiz, kement hini en deus stoket ouzh unan lazhet ; un dibec'hadenn a reot d'an trede deiz, ha d'ar seizhvet deiz, c'hwi hag ho prizonidi. 20 Hag an holl zilhad, an holl draoù e kroc'hen, kement tra graet e (blev) givri, kement tra e koad, a vo glanaet.»

21 Hag e lavaras Eleazar, ar beleg, da
soudarded al lu a oa bet er brezel : «Setu ur
reolenn eus al lezenn en deus gourc'hemennet
an Aotrou da vMoizez : 22 an aour, an arc'hant,
an arem, an houarn, ar staen hag ar plom,
23 kement tra a ya en tan a dremenot dre an tan,
ken na vo glan ; met gant dour glanaus e vo
glanaet : kement tra ha n'a ket en tan
a dremenot en dour. 24 Hag e kannot ho tilhad
d'ar seizhvet deiz, hag e viot glan, ha goude ez
eot d'ar c'hamp.»

25 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 26 «Sav kont ar re a zo bet tapet
prizonidi, tud ha loened, te hag Eleazar, ar
beleg, ha pennoù tadel ar gumuniezh.
27 Hag e taouhanteri ar preizh etre ar re o deus
bet perzh er brezel, a zo bet el lu, hag an holl
gumuniezh. 28 Hag e savi un taos evit an Aotrou
diwar an dud a vrezel a zo bet el lu : ur penn
diwar pemp kant, diwar an dud, diwar ar saout,
diwar an ezen ha diwar an deñved. 29 Diwar an
hanter a zo dezho a gemeri se, hag a roi da
Eleazar, ar beleg, evel prof d'an Aotrou.
30 Ha diouzh an hanter a zo da vibien Israel
e kemeri ur penn diwar hanter-kant ; diwar an
dud, diwar ar saout, diwar an ezen ha diwar an
deñved, diwar an holl loened, hag o roi d'al
levidi a ra gward Chomlec'h an Aotrou.»

31 Hag e reas Moizez hag Eleazar, ar beleg,
evel m'en devoa gourc'hemennet an Aotrou da
vMoizez. 32 Hag ar breizhenn, restad ar preizh
bet graet gant an dud a vrezel, a voe : deñved,
c'hwec'h kant pemzek mil ha tri-ugent ; 33 saout,
daouzek mil ha tri-ugent ; 34 ezen, ur mil
ha tri-ugent ; 35 pennoù-tud, merc'hed ha n'o
devoa ket anavezet kousk ur paotr, an holl
bennoù-mañ, daou vil ha tregont. 36 Hag e voe
an hanter, lod ar re a oa bet er brezel : niver
a zeñved, tri c'hant seizh ha tregont mil
ha pemp kant. 37 Hag e voe an taos evit an
Aotrou : deñved, c'hwec'h kant pemzek
ha tri-ugent. 38 Saout, c'hwec'h mil ha tregont,
ha taos diwarno evit an Aotrou, daouzek
ha tri-ugent. 39 Ezen, tregont mil ha pemp kant,
hag an taos diwarno, evit an Aotrou, unan
ha tri-ugent. 40 Pennoù-tud, c'hwezek mil, hag an
taos diwarno evit an Aotrou, daou ha tregont
a eneoù. 41 Hag e roas Moizez an taos-mañ evel
prof an Aotrou da Eleazar, ar beleg, evel m'en
devoa gourc'hemennet an Aotrou da vMoizez.
42 Hag evit an hanterenn a oa da vibien Israel, en
devoa rannet Moizez diouzh hini ar soudarded,
43 an hanterenn a oa d'ar gumuniezh : deñved, tri
c'hant seizh ha tregont mil ha pemp kant ;
44 saout, c'hwec'h mil ha tregont ; 45 ezen, tregont
mil ha pemp kant ; 46 pennoù-tud, c'hwezek mil.
47 Hag e kemeras Moizez, diwar an hanterenn
a oa da vibien Israel ur penn diwar hanter-kant,
a dud hag a loened hag o roas d'al levidi a rae
gward Chomlec'h an Aotrou, evel m'en devoa
gourc'hemennet an Aotrou da vMoizez.

48 Hag e tostaas davet Moizez ar re a oa
karget eus ar milieroù el lu, ofiserien a vilieroù
gant ofiserien a gantoù. 49 Hag e lavarjont da
vMoizez : «Da servijerien o deus savet diskont
an dud a vrezel a oa etre hon daouarn ha ne
vank diouto hini ebet. 50 Hag e roomp evel
kinnig d'an Aotrou, pep hini ar pezh en deus
kavet a aour :troioù-brec'h, kelc'hioù-dorn,
gwalinier, boukloù, kolieroù da zic'haouiñ
evidomp hon-unan dirak an Aotrou.»
51 Hag e kemeras Moizez hag Eleazar, ar beleg,
an aour-se diganto, holl draoù oberiet.
52 Hag e voe holl aour ar brofadenn o devoa
graet d'an Aotrou : c'hwezek mil seizh kant sikl
ha hanter-kant graet gant ofiserien ar milieroù
hag ofiserien ar c'hantoù. 53 Hag ar soudarded
o devoa o freizh pep hini evitañ.
54 Hag e tegemeras Moizez hag Eleazar, ar
beleg, an aour digant an ofiserien a vilieroù hag
a gantoù, hag e gas a rejont da Deltenn an
Emgav, evel eñvorad mibien Israel dirak an
Aotrou.

32 Hêrezh Gad ha Ruben.

1 Ha tropelloù bras o devoa mibien Ruben
ha mibien Gad, fonnus-tre. Hag o welout e oa
Bro-Jazer ha Bro-Galaad ul lec'h a-zoare evit ar
chatal, 2 ez eas mibien Gad ha mibien Ruben da
gomz ouzh Moizez hag ouzh Eleazar, ar beleg,
hag ouzh priñsed ar gumuniezh en ur lavarout :
3 «Atarot, Divon, Jazer, Nimra, Hesebon, Eleale,
Sabam, Nabo ha Beon, 4 ar vro bet skoet gant an
Aotrou dirak kumuniezh Israel, a zo ur vro evit
chatal ; ha da servijerien o deus chatal !»
5 Hag e lavarjont : «Mar hon eus kavet gras ez
taoulagad, ra vo roet ar vro-se d'az servijerien
e domani, e-lec'h hol lakaat da dremen ar
Yordan !»

6 Hag e lavaras Moizez da vibien Gad ha da
vibien Ruben : «Hag ho preudeur a yelo d'ar
brezel ha c'hwi a chomo amañ? 7 Perak
digalonekaat mibien Israel a dreizhañ d'ar vro
a ro dezho an Aotrou? 8 Evel-se e reas ho tadoù
pa gasis anezho eus Kadesbarne da welout ar
vro. 9 Pignet e oant betek froud Eshkol, gwelet
o devoa ar vro ha digalonekaet mibien Israel,
ma n'ajent ket d'ar vro a roe dezho an Aotrou.
10 Hag ec'h entanas kounnar an Aotrou en
deiz-se, hag e touas en ur lavarout : 11 Ne welo
ket an dud a zo pignet eus an Ejipt, adalek an
oad a ugent vloaz hag uheloc'h, an douar am
boa touet (reiñ) da Abraham, da Izaak ha da
Yakob, rak n'emaint ket a-grenn war va lerc'h.
12 Ne voe nemet Kaleb, mab Yefoune, ar
C'heneziad, ha Josoua, mab Noun, hag a voe
a-grenn war-lerc'h an Aotrou. 13 Hag e oa
entanet kounnar an Aotrou ouzh Israel, hag
e reas dezho kantreal er gouelec'h e-pad
daou-ugent vloaz, ken na voe peurechu an holl
rummad en devoa graet ar fall ouzh daoulagad
an Aotrou. 14 Ha setu, mar savit war-lerc'h ho
tadoù evel un adtaol a wersed pec'herien, evit
kreskiñ c'hoazh gwrez kounnar an Aotrou ouzh
Israel ;

15 Mar distroit diwar e lerc'h, hen adlezel
a ray c'hoazh er gouelec'h hag ho po distrujet an
holl Bobl-mañ.»

16 Hag int da dostaat outañ, ha da lavarout :
«Klozioù deñved a savimp evit hon tropelloù
amañ, ha kêrioù evit hor bugaligoù. 17 Ha ni en
em harnezo buan dirak mibien Israel, betek
o c'has d'o chomlec'h, hag e chomo hor
bugaligoù e kêrioù mogeriet, gant aon rak
annezidi ar vro. 18 Ne zistroimp ket d'hon tiez
ken n'o devo mibien Israel pep hini e hêrezh.
19 Met n'hon devo ket a hêrezh ganto en tu all
d'ar Yordan, na pelloc'h, peogwir e vo deuet
hon hêrezh dimp en tu-mañ eus ar Yordan, er
reter.»

20 Hag e lavaras dezho Moizez : «Ma rit an
dra-se, mar en em harnezit dirak an Aotrou evit
ar brezel, 21 ha mar tremen pep hini ac'hanoc'h
hag a zo harnezet, ar Yordan dirak an Aotrou,
ken n'en devo diberc'hennet e enebourien en
e raok, 22 hag e vo aloubet ar vro dirak an
Aotrou, goude ho tistro neuze e viot kuites gant
an Aotrou ha gant Israel hag e vo ar vro-mañ
deoc'h evel domani dirak an Aotrou. 23 Ha mar
ne rit ket se, ho pezo pec'het e-keñver an
Aotrou, hag en gouezit, ho pec'hed ho
kavo-c'hwi. 24 Savit deoc'h kêrioù evit ho
pugaligoù, ha klozioù evit ho teñved, hag ar
pezh a zo deuet eus ho kenou, grit-eñ !»

25 Hag e komzas mibien Gad ha mibien
Ruben ouzh Moizez en ur lavarout : «Da
servijerien a ray evel m'en deus an Aotrou
gourc'hemennet. 26 Hor bugaligoù, hor gwragez,
hor chatal hag hon holl loened a vo aze,
e kêrioù Galaad. 27 Ha da servijerien a dremeno,
an holl a zo harnezet evit al lu, dirak an Aotrou,
evit ar brezel, evel m'en deus an Aotrou
lavaret.»

28 Hag urzhioù a roas evito Moizez da
Eleazar, ar beleg, ha da Josoua, mab Noun,
ha da bennoù tadel meuriadoù mibien Israel.
29 Hag e lavaras Moizez dezho : «Mar tremen
mibien Gad ha mibien Ruben ganeoc'h ar
Yordan, an holl re harnezet evit ar brezel, dirak
an Aotrou, pa vo aloubet ar vro dirazoc'h,
e roiot dezho Bro-Galaad da zomani. 30 Ha mar
ne dremenont ket, harnezet ganeoc'h, o devo
koumanantoù en ho touez e Bro-Ganaan.»
31 Hag e respontas mibien Gad ha mibien Ruben
en ur lavarout : «Ar pezh en deus lavaret an
Aotrou d'az servijerien a raimp.
32 Ni a dremeno, harnezet, dirak an Aotrou, da
vro-Ganaan, hag hon devo hon hêrezh en
tu-mañ d'ar Yordan.»

33 Hag e roas dezho Moizez, da vibien Gad
ha da vibien Ruben, ha da hanter-veuriad
Manase, mab Yozef, rouantelezh Sehon, roue
Amoriz, ha rouantelezh Og, roue ar Basan : ar
vro gant he c'hêrioù en he harzoù, kêrioù ar vro
tro-war-dro. 34 Hag e savas mibien Gad : Dibon
hag Atarot hag Aroer, 35 Hag Atrotsofan,
ha Jazer, ha Iegbaa, 36 ha Betnemra, ha Betaran,
kêrioù mogeriet ha klozioù-deñved. 37 ha mibien
Ruben a savas Hesebon hag Eleale,
ha Kariataim, 38 Ha Nabo, ha Baalmeon, a oa
kemmet dezho o anv, ha Sabama ; hag
e c'halvent dre anvioù (nevez) anvioù ar
c'hêrioù a savent. 39 Hag ez eas mibien Mac'hir,
mab Manase, d'ar c'hGalaad, hag hen zapjont,
hag e voe diberc'hennet an Amoriz a oa enni.
40 Hag e roas Moizez Galaad da vMac'hir, mab
Manase, a chomas enni. 41 Ha Iair, mab Manase,

a yeas da dapout o c'hêriadennoù hag o c'halvas
kêriadennoù Iair. 42 ha Noba a yeas da dapout
Kanat hag o c'halvas Noba, e anv e-unan.

33 Roll an tennadoù er gouelec'h.

1 Setu tennadoù mibien Israel pa guitajont
Bro-Ejipt a strolladoù, dre zorn Moizez hag
Aaron. 2 Skrivañ a rae Moizez al lec'h-kuitaat
evit pep tennad war urzh an Aotrou, ha setu
amañ o zennadoù, dre lec'h-kuitaat.

3 Loc'hañ a rejont eus Ramses er miz
kentañ, d'ar pemzekvet deiz eus ar miz kentañ :
antronoz Pask e kuitaas mibien Israel, dorn
uhel, ouzh daoulagad an holl Ejiptiz. 4 An
Ejiptiz a sebelie ar re en devoa skoet an Aotrou
en o zouez : an holl breveudioù ; hag enep
o doueoù e reas an Aotrou barnioù.
5 Hag e loc'has mibien Israel eus Ramses, hag
e kampjont e Soukot. 6 Hag e loc'hjont eus
Soukot hag e kampjont en Etam, a zo e dibenn
ar gouelec'h. 7 Hag e loc'hjont eus Etam en ur
dreiñ war-zu Fihahirot, a zo a-dal da Beelsefon,
hag e kampjont dirak Magdol. 8 Hag e loc'hjont
eus Fihahirot hag e tremenjont dre greiz ar mor
etrezek ar gouelec'h, hag e kerzhjont, un hent
a dri devezh, e gouelec'h Etam, hag e kampjont
e Mara. 9 Hag e loc'hjont eus Mara hag ez ejont
da Elim ; en Elim e oa daouzek eienenn dour
ha dek ha tri-ugent palmezenn, hag e kampjont
eno. 10 Hag e loc'hjont eus Elim hag e kampjont
e-kichen Mor ar Broenn. 11 Hag e loc'hjont eus
Mor ar Broenn hag e kampjont e gouelec'h Sin.
12 Hag e loc'hjont eus gouelec'h Sin hag
e kampjont e Dafka. 13 Hag e loc'hjont eus
Dafka hag e kampjont en Alus.
14 Hag e loc'hjont eus Alus hag e kampjont
e Refidim, ha ne oa ket eno dour evit ar Bobl da
evañ. 15 Hag e loc'hjont eus Refidim hag
e kampjont e gouelec'h Sinai.

16 Hag e loc'hjont eus gouelec'h Sinai hag
e kampjont e Kibrottaava. 17 Hag e loc'hjont eus
Kibrottaava hag e kampjont en Aserot.
18 Hag e loc'hjont eus Aseroth hag e kampjont
e Rethma 19 Hag e loc'hjont eus Retma hag
e kampjont e Remmonfares. 20 Hag e loc'hjont
eus Remmonfares hag e kampjont e Lebna.
21 Hag e loc'hjont eus Lebna hag e kampjont
e Resa. 22 Hag e loc'hjont eus Resa hag
e kampjont e Keelata. 23 Hag e loc'hjont eus
Keelata hag e kampjont war venez Sefer.
24 Hag e loc'hjont eus menez Sefer hag
e kampjont e Arada. 25 Hag e loc'hjont eus Arada
hag e kampjont e Makelot. 26 Hag e loc'hjont eus
Makelot hag e kampjont e Tahat.
27 Hag e loc'hjont eus Tahat hag e kampjont
e Tare. 28 Hag e loc'hjont eus Tare hag
e kampjont e Metka. 29 Hag e loc'hjont eus
Metka hag e kampjont e Hesmona.
30 Hag e loc'hjont eus Hesmona hag e kampjont
e Moseroth. 31 Hag e loc'hjont eus Moseroth hag
e kampjont e Beneiakan. 32 Hag e loc'hjont eus
Beneiakan hag e kampjont war venez Gadgad.
33 Hag e loc'hjont eus menez Gadgad hag
e kampjont e Ietebata. 34 Hag e loc'hjont eus
Ietebata hag e kampjont en Ebrona.
35 Hag e loc'hjont eus Ebrona hag e kampjont en
Asiongaber. 36 Hag e loc'hjont eus Asiongaber
hag e kampjont e gouelec'h Sin, a zo Kades.

37 Hag e loc'hjont eus Kades hag e kampjont
e Hor-ar-Menez, e dibenn Bro-Edom.
38 Hag e pignas Aaron, ar beleg, betek
Hor-ar-Menez war urzh an Aotrou, hag e varvas
eno er bloaz daou-ugent eus ermaeziadeg
mibien Israel eus Bro-Ejipt, er bempvet miz,
d'ar c'hentañ eus ar miz. 39 Hag Aaron a oa un
den a gant tri bloaz warn-ugent pa varvas
e Hor-ar-Menez.

40 Hag e klevas ar C'hanaaniad roue Arad,
a oa o chom en Negev, e Bro-Ganaan, e teue
mibien Israel. 41 Hag e loc'hjont eus
Hor-ar-Menez hag e kampjont e Salmona.
42 Hag e loc'hjont eus Salmona hag e kampjont
e Pounon. 43 Hag e loc'hjont eus Pounon hag
e kampjont en Obot. 44 Hag e loc'hjont eus Obot
hag e kampjont e Ieabarim, war harzoù Moab.
45 Hag e loc'hjont eus Ieabarim hag e kampjont
e Dibongad. 46 Hag e loc'hjont eus Dibongad hag
e kampjont en Elmondeblataim.
47 Hag e loc'hjont eus Elmondeblataim hag
e kampjont war venezioù an Abarim, dirak
Nabo. 48 Hag e loc'hjont eus menezioù an
Abarim hag e kampjont e stepennoù Moab,
e-kichen ar Yordan, e Yeriko. 49 Hag e kampjont
e-kichen ar Yordan, adalek Betiesimot betek
Abelsettim, e stepennoù Moab.

50 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez
e stepennoù Moab, e-kichen ar Yordan,
e Yeriko, en ur lavarout : 51 «Komz ouzh mibien
Israel ha lavar dezho : Pa ho po tremenet ar

Yordan war-zu Bro-Ganaan, 52 ha diberc'hennet
holl annezidi ar vro a-dirazoc'h, e tistrujot
o holl skeudennoù, o holl delwennoù teuzet
a zistrujot, o holl uhellec'hioù a zismantrot.
53 Hag e perc'hennot ar vro en ur chom enni, rak
deoc'h e roan ar vro d'he ferc'hennañ. 54 Hag ho
hêrezh ho po eus ar vro dre sord da bep
kerentiezh : d'ar re niverusañ ar vrasañ hêrezh,
d'ar re a zo nebeutoc'h, nebeutoc'h a hêrezh. El
lec'h ma teuio da bep hini ar sord, e vo dezhañ ;
dre rummad tadel ho po hêrezh. 55 Ha mar ne
ziberc'hennit ket annezidi ar vro a-dirazoc'h,
e vo ar re ho pezo lezet spern en ho taoulagad
ha drez en ho kostezioù, ha ho kwaskañ a raint
er vro ma viot o chom enni. 56 Hag evel em boa
divizet ober dezho e rin deoc'h !»

34 Harzoù Kanaan.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 2 «Ro urzhioù da vibien Israel,
lavar dezho : Pa 'z eot da vro-Ganaan, setu ar
vro a gouezho deoc'h da hêrezh, Bro-Ganaan
gant an harzoù-mañ : 3 Bez' ho po evel bevenn
greisteiz eus goulec'h Sin e-harz Edom, bez 'e
vo ho harz kreisteiz adalek beg Mor an Holen,
e reter ; 4 hag e troiello an harz kreisteiz-mañ da
savioù ar gruged, hag e treuzo Sin, hag e tapo er
c'hreisteiz Kadesbarne, hag e yelo da Asaraddar,
hag e tremeno dre Asemona. 5 Hag e troio an
harz eus Asemona betek froud an Ejiptiz, hag
e tapo ar mor.

6 Hag an harz kornog a vo evidoc'h ar Mor
bras ; an harz-mañ a vo evidoc'h harz-kornog.

7 Ha setu ho harz hanternoz : eus ar Mor
bras e reot ul linenn betek Hor-ar-Menez ;
8 eus Hor-ar-Menez, ul linenn da vont da Emat,
hag e tapo an harz betek Sedad, 9 hag ez ay an
harz betek Zefron, hag e tapo Asarenon : sed
aze ho harz hanternoz.

10 Hag ul linenn a reot, evit an harz ouzh ar
reter, eus Asarenon da Sefam. 11 Hag e tiskenno
an harz eus Sefam da Rebla, ouzh ar reter eus
Ain ; diskenn a ray an harz betek tizhout aodoù
ar mor Keneret er reter. 12 Hag e tiskenno an
harz a-hed ar Yordan, hag e tapo Mor an
Holen :

Setu ho pro gant he harzoù tro-war-dro.»

13 Hag urzhioù a roas Moizez da vibien
Israel en ur lavarout : «Setu ar vro ho po da
hêrezh dre ar sord, en deus gourc'hemennet an
Aotrou reiñ da nav meuriad ha d'un hanter
veuriad ; 14 rak bet o deus meuriad mibien
Ruben, dre di tadel, ha meuriad mibien Gad, dre
di tadel, hag hanter-veuriad Manase, bet o deus
o hêrezh. 15 An daou veuriad hag an
hanter-veuriad-se o deus bet o hêrezh en tu-hont
d'ar Yordan, e Yeriko, ouzh ar reter, ouzh ar
Sav-heol.»

16 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 17 «Setu anvioù an dud a roio
hêrezh deoc'h eus ar vro : Eleazar, ar beleg,
ha Josoua, mab Noun ; 18 hag ur priñs, ur priñs
dre veuriad a vo kemeret evit reiñ hêrezh eus ar
vro. 19 ha setu anvioù an dud-se : evit meuriad
Youda, Kaleb, mab Yefoune ; 20 evit meuriad
mibien Simeon, Samouel, mab Amihoud ; 21 evit
meuriad Benjamin, Elidad, mab Kaselon ; 22 evit
meuriad mibien Dan, ar priñs Bouki, mab
Iogli ; 23 evit mibien Yozef : meuriad mibien
Manase, ar priñs Hanniel, mab Efod ; 24 evit
meuriad mibien Efraim, ar priñs Kamouel, mab
Seftan ; 25 evit meuriad mibien Zaboulon, ar
priñs Elisafan, mab Parnac'h ; 26 evit meuriad
mibien Isac'har, ar priñs Paltiel, mab Ozan ;
27 evit meuriad mibien Aser, ar priñs Ahioud,
mab Salomi ; 28 evit meuriad mibien Neftali, ar
priñs Fedael, mab Amihoud.»

29 D'ar re-se e c'hourc'hemennas an Aotrou
reiñ hêrezh da vibien Israel, e Bro-Ganaan.

35 Kêrioù al levidi ha kêrioù minic'hi.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez
e stepennoù Moab, e-kichen ar Yordan,
e Yeriko, en ur lavarout :

2 «Gourc'hemenn da vibien Israel reiñ d'al
levidi, eus hêrezh o domani, kêrioù annez ;
ha maezioù ar c'hêrioù-mañ, tro-dro, a vo roet
ivez d'al levidi. 3 Hag o devo ar c'hêrioù-se da
chomlec'h, hag ar maezioù a vo evit o chatal,
evit o madoù hag evit o holl loened. 4 Maezioù
ar c'hêrioù, roet d'al levidi, o devo, adalek
moger kêr, en diavaez, mil ilinad, tro-war-dro.
5 Muzuliet e vo, e-maez kêr, ouzh ar Reter ;
daou vil ilinad, ouzh an Negev, daou vil ilinad ;
ouzh ar Mor, daou vil ilinad ; ouzh an
Hanternoz, daou vil ilinad, hag ar gêr er
c'hreiz : evel-se e vo maezioù ho kêrioù.

6 Hag ar c'hêrioù a roiot d'al levidi :
c'hwec'h kêr minic'hi a roiot, ma tec'ho di ar
muntrer, hag en tu-hont d'ar re-mañ e roiot div
gêr ha daou-ugent. 7 Holl gêrioù da reiñ d'al
levidi, eizh ha daou-ugent kêr, ar re-mañ hag
o maezioù. 8 Hag ar c'hêrioù-se a roiot diwar
domanioù mibien Israel, a-berzh ar re o devo
muioc'h, muioc'h, hag a-berzh ar re o devo
nebeutoc'h, nebeutoc'h ; pep hini diouzh an
hêrezh en devo bet a roio eus e gêrioù d'al
levidi.»

9 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez en
ur lavarout : 10 «Komz ouzh mibien Israel
ha lavar dezho : Pa ho po treizhet ar Yordan da
vro gKanaan, 11 e kavot kêrioù, a vo kêrioù
minic'hi evidoc'h. Tec'hel a ray di ar muntrer en
devo lazhet unan bennak dievezh. 12 Bez' e vo ar
c'hêrioù-mañ evidoc'h minic'hioù rak an
dasprener, ha ne varvo ket ar muntrer, ken na vo
bet dirak ar gumuniezh evit bezañ barnet.
13 Hag eus ar c'hêrioù a roiot, ar c'hwec'h kêr
vinic'hi ho po : 14 teir c'hêr a roiot en tu all d'ar
Yordan, ha teir c'hêr a roiot e Bro-Ganaan :
kêrioù minic'hi e vezint. 15 Evit mibien Israel
hag evit an ostiziad o chom en ho touez e vo ar
c'hwec'h kêr-vinic'hi-se, ma tec'ho di neb
a lazho unan bennak dievezh.

16 Mard eo gant ur benveg houarn en deus
skoet, e varvo : ur muntr ez eo, lakaet e vez d'ar
marv ar vuntrerien. 17 Mard eo gant ur maen en
e zorn en deus roet ar marv en ur skeiñ, e varvo,
ur muntrer eo, lakaet e vez d'ar marv ar
muntrer. 18 Mard eo gant ur benveg koad en
e zorn en deus roet ar marv en ur skeiñ, e varvo,
ur muntrer eo, ha lakaet e vez d'ar marv ar
vuntrerien. 19 Dialer ar gwad eo a lakaio d'ar
marv ar muntrer ; pe zegouezho gantañ, e lakaat
a ray d'ar marv. 20 Mard eo dre gasoni en deus
e doset, pe stlapet warnañ (un dra bennak) gant
rak-preder, hag ez eo marvet ; 21 pe dre enebiezh
en deus skoet gant e zorn, hag ez eo marvet,
e vo lakaet d'ar marv ar skoer, ur muntrer eo :
dialer ar gwad a lakaio d'ar marv ar muntrer, pa
zegouezho gantañ.

22 Met mard eo dre zarvoud, hep enebiezh,
en deus e doset, pe stlapet warnañ un dra
bennak, hep rak-preder, 23 mard eo gant ur maen
en deus roet ar marv, hep bout gwelet, hag ez eo
kouezhet war unan hag a varv, hep na oa
enebour dezhañ, na ne glaske droug dezhañ,
24 e varno ar gumuniezh etre ar skoer hag ar
dialer-gwad hervez ar reolennoù-mañ, hag
e tenno ar gumuniezh ar muntrer eus dorn ar
dialer-gwad, 25 hag adkaset e vo gant ar
gumuniezh d'e gêr-vinic'hi, ma oa tec'het enni,
hag e chomo e-barzh betek marv ar beleg bras
bet sakret gant eoul santel. 26 Ha mar deu
er-maez ar muntrer eus harzoù e gêr-vinic'hi ma
oa tec'het di, 27 hag ez eo kavet gant ar
dialer-gwad er-maez eus harzoù e gêr-vinic'hi,
hag e lazh ar dialer-gwad ar muntrer, ne vo ket
da skuilh gwad evitañ ; 28 rak en e gêr-vinic'hi
en devoa da chom betek marv ar beleg bras,
ha goude marv ar beleg bras e vije distroet ar
muntrer-se war zouar e zomani. 29 Setu evidoc'h
reolennoù barn, hag evit ho tiskennidi, en hoc'h
holl chomlec'hioù.

30 Pa vo bet lazhet unan bennak, eo diwar
genou testoù e vo lazhet ar muntrer, met n'eo
ket un test hepken a vo kret eus marv unan
bennak. 31 Ne vo ket degemeret daspren evit
buhez ur muntrer kospet d'ar marv, met lakaet
e vo d'ar marv. 32 Ne vo ket kemeret daspren
digantañ, evit tec'hel d'e gêr-vinic'hi, betek
marv ar beleg bras, hag evit addont goude da
chom er vro. 33 Ne vastari ket an douar emaoc'h
o chom warnañ ; rak ar gwad eo a vastar an
douar, hag evit an douar n'eus ket a zasprenadur
eus ar gwad bet skuilhet warnañ nemet dre wad
ar skuilher. 34 Ne saotri ket an douar emaoc'h
o chom warnañ, emaon-me o chom e-barzh, rak
me, an Aotrou, a vez o chom e-touez mibien
Israel.»

36 Hêrezh merc'hed Israel.

1 Hag e tostaas pennoù tadel kerentiezhioù
mibien Galaad, mab Mac'hir, mab Manase, eus
kerentiezhioù mibien Yozef, evit komz dirak
Moizez ha dirak ar briñsed pennoù tadel mibien
Israel, 2 hag e lavarjont : «D'am aotrou en devoa
gourc'hemennet an Aotrou reiñ ar vro en hêrezh
dre sord da vibien Israel, hag en deus va aotrou
bet urzh digant an Aotrou da reiñ hêrezh
Salfaad, hor breur, d'e verc'hed. 3 ha pa vezint
da unan eus mibien meuriadoù mibien Israel
evel gwragez, e vo krennet o hêrezh diwar
hêrezh hon tadoù, hag e kresko hêrezh ar
meuriad a vo deuet o hini, hag hol lodenn
hêrezh a vo bet krennet ; 4 ha pa vo Jubile gant

mibien Israel, e kresko gant o hêrezh, hêrezh ar
meuriad a vo deuet o hini, ha diwar hêrezh
meuriad hon tadoù e vo bet tennet o hêrezh.»

5 Hag e kemennas Moizez da vibien Israel,
war urzh an Aotrou, en ur lavarout : «Reizh eo
pezh emañ meuriad mibien Yozef o lavarout.
6 Sed an dra a c'hourc'hemenn an Aotrou evit
merc'hed Salfaad, lavarout a ra : D'ar re a blijo
dezho e timezint, met en ur gerentiezh eus
meuriad o zadoù e timezint. 7 Ha ne dremeno
ket hêrezh mibien Israel a veuriad da veuriad ;
pep hini ouzh hêrezh meuriad e dadoù en em
stago mibien Israel. 8 An holl verc'hed o devo
bet hêrezh eus meuriadoù mibien Israel, d'un
den eus kerentiezh meuriad o zadoù e timezint,
ma vo hêred mibien Israel, pep hini e hêrezh
e dadoù. 9 ha ne dremeno ket un hêrezh eus ur
meuriad d'ur meuriad all, met pep hini ouzh
e hêrezh e vo stag meuriadoù mibien Israel.»

10 Hervez urzh an Aotrou da vMoizez e reas
merc'hed Salfaad. 11 Hag e voe Maala, Tiras,
Hegla, Melka ha Noa, merc'hed Salfaad, da
vibien o eontred, da wragez ; 12 e kerentiezhioù
mibien Manase, mab Yozef, e timezjont, hag
e voe o hêrezh da veuriad kerentiezh o zadoù.

13 Sed aze gourc'hemennoù ha reolennoù
a gemennas an Aotrou dre vMoizez da vibien
Israel, e stepennoù Moab, e-kichen ar Yordan,
e Yeriko.

Levr an Adlezenn

1 Darvoudoù kounaet gant Moizez : er Sinai, e Kades.

1 Setu ar c'homzoù a lavaras Moizez d'an
holl Israeliz en tu-hont d'ar Yordan, er
gouelec'h, er stepenn a-dal Souf, etre Paran
ha Tofel, Laban Aserot ha Dizahab. 2 Unnek
devezh a zo eus Horeb, dre venez Seir, betek
Kadesbarne. 3 ha d'an daou-ugentvet bloaz, d'an
unnekvet miz, d'ar c'hentañ eus ar miz,
e lavaras Moizez da vibien Israel, an holl bezh
en devoa gourc'hemennet an Aotrou dezhañ
evito, 4 goude ma oa bet skoet Sehon, roue an
Amoriz, a oa o chom en Hesebon, hag Og, roue
ar Basan, a oa o chom en Astarot, en Edrai.
5 En tu-hont d'ar Yordan, e bro Moab, e krogas
Moizez da zisklêriañ al Lezenn-mañ en ur
lavarout : 6 «An Aotrou, hon Doue, en deus
komzet ouzhimp en Horeb en ur lavarout :
trawalc'h ez oc'h chomet war ar menez-mañ.
7 Troit ! Loc'hit ! Kit da venez an Amoriz hag
etrezek o holl amezeien, d'ar stepenn, d'ar
menez, d'an draonienn, d'an Negev ha da aod
ar Mor, da vro ar Ganaaniz ha d'al Liban betek
stêr vras ar Eufrata. 8 Setu ! lakaat a ran
dirazoc'h ar vro ! It ! perc'hennit ar vro-se am
boa touet d'ho tadoù, da Abraham, da Izaak
ha da Yakob, reiñ dezho ha d'o lignez war
o lerc'h.»

9 Hag em boa komzet ouzhoc'h er mare-se
en ur lavarout : «N'hellan ket va-unan ho
tougen. 10 An Aotrou, ho Toue, en deus ho
kresket, hag ez oc'h hiziv ken niverus ha stered
an neñv. 11 An Aotrou, Doue ho tadoù, d'ho
kresko c'hoazh mil gwezh ha d'ho pennigañ
evel m'en deus lavaret deoc'h ! 12 Met penaos
e tougin va-unan ar preder ganeoc'h, ar garg
ac'hanoc'h hag ho tabutoù? 13 Dav deoc'h kaout
gwazed fur, poellek, gouiziek, eus ho
meuriadoù, a lakain en ho penn.» 14 Hag ho poa
respontet din en ur lavarout : «Mat eo an dra-se
a lavarez ober.» 15 Hag e kemeris pennoù ho
meuriadoù, gwazed fur ha gouiziek, a lakis evel
pennoù warnoc'h : ofiserien a vilieroù, ofiserien
a gantoù, ofiserien a hanter-gantoù hag
ofiserien a zegoù, ha skribed, eus pep meuriad.
16 Hag e rois urzhioù d'ho parnerien er mare-se,
en ur lavarout : «Selaouit ho preudeur ha barnit
rik etre un den hag e vreur pe un estren.

17 Na sellit ket ouzh an dremm pa varnit ; an hini
bihan evel an hini bras a selaouot ; n'ho pet ket
aon rak den : ar varn a zo da Zoue ; hag an
aferioù re ziaes evidoc'h a ginnigot din hag
o selaou a rin.» 18 Hag e c'hourc'hemennis
deoc'h er mare-se an holl draoù ho poa da ober.

19 Hag e loc'hjomp eus Horeb, hag ez ejomp
dre-holl er gouelec'h bras ha spontus-mañ hoc'h
eus gwelet, dre venez an Amoriz, evel m'en
devoa gourc'hemennet an Aotrou, hon Doue,
dimp, hag ec'h errujomp betek Kadesbarne.
20 Hag e lavaris deoc'h : Deuet oc'h betek menez
an Amoriz ez a an Aotrou, ho Toue, da reiñ
deoc'h. 21 Sell ! Lakaat a ra an Aotrou, da Zoue,
dirazout ar vro ! Pign ! Perc'henn ! evel m'en
deus lavaret an Aotrou, Doue da dadoù, dit ; bez
dizaon, dispont !

22 Hag e oac'h tostaet ouzhin, holl, hag ho
poa lavaret : Kasomp gwazed en hor raok da
ergerzhout evidomp ar vro, da ginnig dimp
doare eus an hent a bignimp drezañ, eus ar
c'hêrioù ma'z aimp e-barzh. 23 Hag e voe mat em
daoulagad an dra, hag e kemeris diouzhoc'h
daouzek gwaz, un den dre veuriad. 24 Hag int
en-dro ! ha da bignat war ar menez ha da vont
betek froud Eshkol, ha da ergerzhout eno.
25 Hag e kemerjont en o daouarn frouezh eus ar
vro, hag o diskennjont dimp, hag e savjont
danevell dimp en ur lavarout : Mat eo ar vro ez
a an Aotrou, hon Doue, da reiñ dimp. 26 Met
n'ho poa ket goulet pignat, disentet ho poa da
urzh an Aotrou, ho Toue. 27 Hag e c'hrozmoloc'h
en ho tinelloù en ur lavarout : Dre m'en devoa
kas an Aotrou ouzhimp eo hon tennas eus
Bro-Ejipt evit hon dereiñ e daouarn an Amoriz
d'hon distrujañ ! 28 Da belec'h emaomp
o pignat? hor breudeur o deus teuzet hor
c'halonoù en ur lavarout : Tud brasoc'h,
uheloc'h egedomp ez int ! ha kêrioù bras
ha mogeriet betek an neñv, ha mibien Enakim
hon eus gwelet eno !

29 Hag e lavaris deoc'h : Na grenit ket
ha n'ho pet ket aon dirazo. 30 An Aotrou, ho
Toue, a gerzh dirazoc'h ; eñ a vrezelo evidoc'h,
a-grenn evel ma reas ganeoc'h en Ejipt ouzh ho
taoulagad. 31 Er gouelec'h ec'h eus gwelet en
deus da zouget an Aotrou, da Zoue, evel ma
toug un den e vab, a-hed an hent ec'h eus graet
evit erruout betek al lec'h-mañ. 32 Hag en
darvoudoù-mañ n'hoc'h eus ket kredet en
Aotrou, ho Toue, 33 a gerzhe en ho raok war an
hent evit klask deoc'h ul lec'h da gampañ, gant
un tan da noz, evit ma welfec'h an hent
a gerzhec'h warnañ, ha gant ur goumoulenn war
an deiz.

34 Hag e klevas an Aotrou trouz ho komzoù,
hag e vuanekaas, hag e touas en ur lavarout :
35 «Ne welo den eus ar werzed-mañ, eus ar
rumm fall-mañ, ar vro vat am boa touet reiñ
d'ho tadoù, 36 nemet Kaleb, mab Yefoune :
hennezh hen gwelo ha dezhañ e roin ar vro-se
en deus kerzhet e-barzh, ha d'e vibien, peogwir
eo bet a-grenn war-lerc'h an Aotrou.» 37 Zoken
enep din eo bet kounnaret an Aotrou en abeg
deoc'h, hag en deus lavaret : Te, kennebeut, ned
i ket e-barzh. 38 Josoua, mab Noun, hag en em
zalc'h dirazout, a yelo e-barzh : Kennerzh-eñ,
rak eñ eo a roio o hêrezh da vibien Israel.
39 Hag ho pugaligoù ho poa lavaret : ur preizh
e vezint, ho mibien ha n'anavezont hiziv nag ar
mad nag ar fall, int a yelo e-barzh : dezho e roin
anezhi hag he ferc'hennin a raint. 40 Ho c'hwi, kit
en-dro ! loc'hit d'ar gouelec'h, war hent Mor ar
Broenn !

41 Hag ho poa respontet en ur lavarout din :
«Pec'het hon eus ouzh an Aotrou ! Pignat
a raimp, hag e vrezelekaimp a-grenn evel ma
c'hourc'hemenn dimp an Aotrou, hon Doue.»
Hag ho poa gourizet pep hini e glavioù brezel,
mall warnoc'h pignat d'ar menez. 42 Met lavaret
en devoa an Aotrou din : «Lavar dezho : Na
bignit ket, na vrezelit ket, rak n'on ket en ho
touez, pilet e vefec'h gant hoc'h enebourien !»
43 Hag em boa komzet ouzhoc'h, met n'ho poa
ket selaouet, ha disentus da c'henou an Aotrou,
ho poa bet an hardizhegezh da bignat d'ar
menez. 44 Hag e oa deuet an Amoriz war-arbenn
deoc'h, hag o devoa ho poursuet evel ma ra ar
gwenan, ha skoet warnoc'h e Seir betek Horma.
45 Hag e oac'h addeuet hag ho poa gouelet dirak
an Aotrou. Met n'en devoa ket selaouet an
Aotrou ouzh ho mouezh na roet skouarn deoc'h.
46 Hag ez oc'h chomet e Kades pell-amzer : nag
a zeizioù ez oc'h chomet !

2 Edom... Moab... Hesebon.

1 Ha ni en-dro ha loc'hañ d'ar gouelec'h,
war hent Mor ar Broenn evel ma lavare an
Aotrou din, hag ober tro menez Seir pell-amzer.

2 Hag e komzas an Aotrou ouzhin en ur
lavarout : 3 «Trawalc'h hoc'h eus graet tro ar
menez-se ; en em droit ouzh an Hanternoz.
4 D'ar Bobl e c'hourc'hemenni en ur lavarout :
Pa dremenot war harzoù ho preudeur, mibien
Esaou, a zo o chom e Seir, hag o devo aon
razoc'h, 5 diwallit mat ! n'ho hegazit ket, rak ne
roin ket deoc'h eus o douar, zoken roudenn sol
un troad. Da Esaou eo am eus roet menez Seir
d'e berc'hennañ . 6 Boued a brenot diganto evit
arc'hant, da zebriñ, ha dour zoken a brenot
diganto evit arc'hant, da evañ. Rak an Aotrou,
da Zoue, az pennig en holl oberoù da zaouarn.
Anavezout a ra da gerzhadeg er gouelec'h
bras-mañ. Daou-ugent vloaz zo emañ an
Aotrou, da Zoue, ganit ; n'ec'h eus dioueret
a netra !» 8 Hag e oamp tremenet hebiou d'hor
breudeur, mibien Esaou, a zo o chom e Seir,
hebiou da hent an Araba, hebiou da Eilat ha da
Asiongaber, ha troet, da vont gant hent
gouelec'h Moab.

9 Hag en devoa lavaret an Aotrou din :
«Ne waski ket Moab, n'o hegazi ket dre vrezel,
rak ne roin ket dit eus e zouar da berc'hennañ ;
da vibien Lot em eus roet Ar e perc'henniezh.
10 Emiz a oa gwezhall o chom enni, tud bras
ha niverus, mentek evel Enakim. 11 Rafaiz ez eus
bet soñjet e oa eus ar re-mañ evel an Enakim,
met Moabiz o c'halve Emiz. 12 Hag e Seir e oa
o chom Horraed gwezhall. mibien Esaou
o diberc'hennas hag o distrujas a-dirazo, hag
a chomas en o lec'h, evel m'en deus graet Israel
evit ar vro en deus perc'hennet, en deus roet an
Aotrou dezho...

13 Bremañ, savit ! tremenit froud Zered.»
Hag e tremenjomp froud Zered.

14 An amzer ma'z omp bet o kerzhout eus
Kadesbarne kent tremen froud Zered a voe eizh
vloaz ha tregont, ken na voe aet da get holl
rumm an dud a vrezel eus diabarzh ar c'hamp,
evel m'en devoa touet an Aotrou dezho. 15 Dorn
an Aotrou a oa enep dezho evit o raskañ eus
diabarzh ar c'hamp, ken n'ajent da get.

16 Ha pa oa aet da get an holl soudarded
vrezel, marvet a-douez ar Bobl, 17 e komzas an
Aotrou ouzhin en ur lavarout : 18 «Te a dremeno
hiziv harzoù Moab, en Ar, hag a dostaio a-dal
da vibien Amon. Arabat dit o gwaskañ nag
o heskinañ ! 19 rak ne roin netra eus bro mibien
Amon dit da berc'hennañ. Da vibien Lot em eus
he roet da berc'hennañ. 20 Bro Rafaiz eo bet
soñjet e oa homañ ivez, Rafaiz o vezañ bet
o chom enni gwezhall, hag Amoniz o c'halve
Zomzommiz ; 21 tud bras ha niverus ha mentek,
evel an Enakim en devoa distrujet an Aotrou en
o raok. 22 hevelep tra en devoa graet evit mibien
Esaou a zo o chom e Seir, o tistrujañ Horraed en
o raok. Goude o diberc'hennañ, ez int chomet
en o lec'h betek hiziv. 23 Aviz a oa o chom
e kêriadennoù betek Gaza, met Kaftoriz, o tont
eus Kaftor, o devoa o distrujet hag a oa chomet
en o lec'h. 24 «Savit ! loc'hit ! ha treizhit froud
Arnon. Sed ! lakaat a ran en ho torn Sehon,
roue Hesebon, an Amoriz hag e vro ! Krog da
berc'hennañ, hegaz-eñ dre vrezel ! 25 Adal hiziv
e krogan da lakaat spont hag aon dirazout war
zremm ar pobloù dindan an holl oabloù. Ar re
a glevo keloù ac'hanout a greno, a hiriso
dirazout !»

26 Hag e kasis kannaded, eus gouelec'h
Kademot, da Sehon, roue Hesebon, gant
komzoù a beoc'h, en ur lavarout : 27 «Va lez da
dremen ez pro, dre an hent ; dre an hent ez in,
hep distreiñ a-zehoù nag a-gleiz. 28 Boued evit
arc'hant a werzhi din da zebriñ, ha dour evit
arc'hant a roi din da evañ. Va lez hepken da
dremen war droad. 29 Evel m'o deus graet din
mibien Esaou, a zo o chom en Ar, ken n'em bo
treizhet ar Yordan etrezek ar vro ez a an Aotrou,
hon Doue, da reiñ dimp.»

30 Met n'houllas ket Sehon, roue Hesebon,
hol lezel da dremen ; diaesaet en devoa an
Aotrou Doue e spered, kaletaet e galon, evit
e lakaat ez torn, evel m'emañ hiziv.
31 Hag e lavaras an Aotrou din : «Sell ! krog on
da lakaat dirazout Sehon hag e vro ; stag da
berc'hennañ, da berc'hennañ e vro !»
32 Hag e teuas Sehon a-ziarbenn dimp, gant
e holl dud evit ar brezel e Iasa. 33 Hag e lakaat
a reas an Aotrou, hon Doue, dirazomp, hag
e skoas warnañ ha war e vibien ha war e holl
dud.

34 Hag e tapjomp e holl gêrioù d'ar mare-se,
hag e voe anaoueet ganimp pep kêr, gwazed,
gwragez, bugaligoù, hep lezel tec'hout den,
35 nemet ar chatal preizhet ganimp,
ha dibourc'hioù ar c'hêrioù tapet ganimp.
36 Adalek Aroer, war ribl ar stêr Arnon, ar gêr er

saonenn, betek Galaad, ne voe kêr ebet re greñv
evidomp : holl e voent lakaet gant an Aotrou,
hon Doue, dirazomp. 37 Met ouzh bro mibien
Amon n'out ket tostaet, nag ouzh holl
gostezenn froud Jabok, nag ouzh kêrioù ar
menez, nag ouzh holl bezh a zifenne ouzhimp
hon Doue.

3 Basan. Galaad.

1 ha ni en-dro, ha da bignat etrezek ar
Basan. Hag e teuas Og, roue ar Basan,
a-ziarbenn dimp gant e holl dud, da emgann
Edrai.

2 Hag e lavaras an Aotrou din : «Bez dizaon
razañ, rak ez torn e lakaan anezhañ, gant e holl
dud hag e vro ; hag e ri dezhañ evel m'az poa
graet da Sehon, roue Amoriz, a oa o chom en
Hesebon.» 3 Hag e lakaas an Aotrou, hon Doue,
en hon daouarn ivez Og, roue ar Basan, hag
e holl dud, hag e piljomp anezhañ, hep lezel den
da dec'hout. 4 Hag e kemerjomp e holl gêrioù er
mare-se ; ne voe kêr ebet ha na dapjomp
diganto : tri-ugent kêr, holl diriad Argob,
rouantelezh Og er Basan. 5 An holl gêrioù-mañ
a oa gronnet a vogerioù uhel gant dorojoù
ha morailhoù, hep kontañ ar c'hêrioù divoger,
niverus-tre. 6 Hag o anaoueañ a rejomp evel
m'hon devoa graet da Sehon, roue Hesebon ;
anaoueet e voe e pep kêr, gwazed, maouezed
ha bugaligoù. 7 Met an holl loened
ha dibourc'hioù ar c'hêrioù a breizhatjomp
evidomp.

8 Hag e kemerjomp d'ar mare-se ar vro eus
dorn daou roue Amoriz a oa en tu-hont d'ar
Yordan, adalek froud Arnon betek menez
Hermon. -9 Sidoniz a c'halv an Hermon Sarion,
hag Amoriz en galv Sanir.- 10 Holl gêrioù ar
gompezenn, Galaad a-bezh hag ar Basan
a-bezh, betek Salka hag Edrai, kêrioù
rouantelezh Og, er Basan. 11 Ne oa nemet Og,
roue ar Basan, hag a oa chomet eus nemorant
Rafaiz ; e wele, ur gwele houarn, a zo e Rabba
mibien Amon en deus nav ilinad a hed ha pevar
ilinad a led, eus ilinad un den.

12 Hag ar vro-se a berc'hennjomp d'ar
mare-se. Adalek Aroer, a zo war froud Arnon,
hag un hanter eus menez ar Galaad, hag
e gêrioù, a rois da Rubeniz ha Gadiz.
13 ha nemorant ar Galaad gant ar Basan a-bezh,
rouantelezh Og a rois da hanter-veuriad
Manase. Holl diriad Argob gant ar Basan a-bezh
a c'halver Bro-Rafaiz. 14 Iair, mab Manase,
a gemeras holl diriad Argob, betek harzoù
Gesouriz ha Maac'hatiz, hag e c'halver al
lec'hioù-mañ, diwar e anv, ar Basan-mañ,
bourc'hioù Iair betek hiziv. 15 ha da vMac'hir
e rois ar Galaad. 16 ha da Rubeniz ha Gadiz
e rois adalek ar Galaad betek froud Arnon, kreiz
ar froud oc'h ober an harz, ha betek Jabok, ar
froud-mañ o vezañ harz mibien Amon. 17 Hag ar
stepenn hag ar Yordan o vezañ harz adalek
Keneret betek mor an Araba, ar Mor Sal,
e-traoñ diribinoù ar Pisga, ouzh ar Reter.

18 Hag e rois urzhioù deoc'h er mare-se en
ur lavarout : «An Aotrou, ho Toue, a ro deoc'h
ar vro-mañ da berc'hennañ. Harnezet e tremenot
a-raok ho preudeur, mibien Israel, c'hwi holl,
paotred kadarn. 19 Met ho kwragez, ho
pugaligoù, ho tropelloù, gouzout a ran hoc'h eus
tropelloù e-leizh, a chomo er c'hêrioù am eus
roet deoc'h, 20 ken na roio diskuizh an Aotrou
d'ho preudeur koulz ha deoc'h, hag
e perc'hennint ivez ar vro en devo an Aotrou, ho
Toue, roet dezho en tu-hont d'ar Yordan ; neuze
e tistroiot pep hini d'an domani am bo roet
deoc'h.»

21 Ha da Josoua e rois urzhioù er mare-se en
ur lavarout : «Da zaoulagad o deus gwelet holl
bezh en deus graet an Aotrou, ho Toue, d'an
daou roue-se ; evel-se e ray an Aotrou d'an holl
rouantelezhioù az po da dremen drezo.
22 Bezit dizaon razo, rak an Aotrou, ho Toue, eo
a vrezelo evidoc'h.»

23 Hag ec'h aspedis an Aotrou er mare-se en
ur lavarout : 24 «Aotrou Doue, Te a grogas da
ziskouez d'az servijerien da vraster ha da zorn
kreñv, rak petore doue, en neñv pe war an
douar, a ra da oberoù ha da daolioù-kaer?
25 Va lez da dremen da welout ar vro gaer-se,
a zo en tu-hont d'ar Yordan, ar menez kaer hag
al Liban.» 26 Hag e vuanekaas an Aotrou ouzhin
abalamour deoc'h, ha ne selaouas ket ouzhin ;
hag e lavaras an Aotrou din ; «Trawalc'h
ac'hanout ! N'a ket da komz ouzhin eus an
dra-se ! 27 Pign war beg ar Pisga, ha sav da
zaoulagad war -zu ar Mor, war-zu an
Hanternoz, war-zu ar C'hreisteiz, war-zu ar
Reter, ha sell gant da zaoulagad ! Met ne

dremeni ket ar Yordan. [28] Ro urzhioù da Josoua ;
kennerzh ha kreñva anezhañ, rak eñ eo
a dremeno dirak ar Bobl-mañ, hag a roio da
hêrezh dezho ar vro a welez.»

[29] Hag e chomjomp en draonienn, rag-enep
da vBet-Peor.

4 Chom feal d'an Aotrou.

[1] Ha bremañ, Israel, sent ouzh ar reolennoù
ha setañsoù am eus desket deoc'h heuliañ evit
bevañ ha mont da berc'hennañ ar vro emañ an
Aotrou, Doue ho tadoù, o reiñ deoc'h. [2] Na lakait
netra war ar pezh a c'hourc'hemennan deoc'h,
ha na grennit kennebeut diouto, en ur virout
gourc'hemennoù an Aotrou, ho Toue, am eus
kemennet deoc'h. [3] Ho taoulagad o deus gwelet
pezh en deus graet an Aotrou e Baalfegor,
penaos kement den a yae war-lerc'h Baalfegor
a voe distrujet gant an Aotrou, da Zoue, eus ho
touez. [4] Met c'hwi, hag a zo stag ouzh an
Aotrou, ho Toue, a zo bev, holl ac'hanoc'h,
hiziv. [5] Setu, desket em eus deoc'h reolioù
ha setañsoù evel m'en deus gourc'hemennet din
an Aotrou, va Doue, evit o heuliañ e-kreiz ar
vro emaoc'h o vont e-barzh d'he ferc'hennañ.
[6] O mirit hag o heuilhit, se a vo ho furnez, ho
poell ouzh daoulagad ar pobloù a glevo an holl
reolennoù-mañ hag a lavaro : Ya, ur Bobl fur
ha poellek eo ar Bobl vras-se ! [7] Rak petore pobl
vras he deus doueoù tost dezhi evel an Aotrou,
hon Doue, bewezh m'en pedomp? [8] ha petore
poblad vras he deus reolennoù ha setañsoù reizh
evel an holl lezennoù am eus lakaet dirazoc'h
hiziv?

[9] Diwallit koulskoude, diwallit mat, gant
aon na d'ankouaat an traoù o deus gwelet ho
zaoulagad, gant aon na guitafent eus ho galon,
deiz ebet eus ho puhez. Hag o deskit d'ho
mibien ha da vibien ho mibien. [10] D'an deiz
m'en em zalc'hjout dirak an Aotrou, da Zoue,
en Horeb, e lavaras an Aotrou din : Dastum din
ar Bobl, hag e rin dezho klevout va c'homzoù,
ma teskint va doujañ en holl deizioù ma vevint
war an douar, ha d'o mibien o deskint, [11] hag
e oac'h tostaet hag en em zalc'het e-traoñ ar
menez, hag ar menez a zêve, entanet, betek
kalon an neñvoù, gant teñvalijenn, koumoul
ha mougenn. [12] Hag e komzas an Aotrou
ouzhoc'h a-greiz an tan : trouz ar c'homzoù
a glevjec'h, ha skeudenn ebet ne weljec'h,
nemet ur vouezh ! [13] Hag e tisklêrias deoc'h
e emglev a c'hourc'hemenne deoc'h heuliañ : an
dek lavarenn, a skrivas war div daolenn vein.
[14] ha din e c'hourc'hemennas an Aotrou er
mare-se deskiñ deoc'h reolennoù ha setañsoù,
evit o heuliañ er vro e oac'h o vont e-barzh d'he
ferc'hennañ.

[15] Diwallit mat hoc'h eneoù ; peogwir n'ho
poa gwelet skeudenn ebet en deiz ma komzas
an Aotrou ouzhoc'h war an Horeb a-greiz an
tan, [16] n'it ket da «en em vreinañ», en ur ober
delwenn pe skeudenn idol ebet o taolenniñ par
pe barez, [17] na taolenniñ nep loen a zo war an
douar, taolennadur nep evn askellek o nijal en
oabl, [18] taolennadur nep stlejvil war an douar,
taolennadur nep pesk a zo en doureier edan an
douar.

[19] N'it ket da sevel ho taoulagad etrezek an
neñv, da sellout ouzh an heol, ouzh al loar, ouzh
ar stered, ouzh holl strollad an neñvoù, hag en
em lezel da stouiñ outo ha d'o servijañ : lodet
int bet gant an Aotrou, da Zoue, d'an holl
bobloù a zo dindan an neñvoù. [20] Ho kemeret en
deus an Aotrou hag ho tennet eus forn houarn
an Ejipt, evit bezañ Pobl e hêrezh, evel
m'emaoc'h hiziv.

[21] Met an Aotrou en deus kounnaret ouzhin
abalamour deoc'h, ha touet na dremenjen ket ar
Yordan, n'ajen ket d'ar vro gaer emañ an
Aotrou, ho Toue, o reiñ dit evel hêrezh.
[22] Mervel a rin er vro-mañ ; ne dremenin ket ar
Yordan, met c'hwi a dremeno hag a berc'henno
ar vro gaer-se. [23] Diwallit da ankouaat emglev
an Aotrou, ho Toue, en deus divizet ganin, nag
ober delwennoù, skeudennoù, eus un dra
bennak en deus difennet an Aotrou, ho Toue.
[24] An Aotrou, da Zoue, a zo un tan debrer, un
Doue gwarizius.

[25] Pa 'z po bet mibien ha bugale vihan, hag
e vi kozh er vro, mar en em vreinit en ur ober
delwennoù, skeudennoù un dra bennak, oc'h
ober ar fall ouzh daoulagad an Aotrou, ho Toue,
ouzh en hegaziñ, [26] e ran testoù enep deoc'h
hiziv an neñvoù hag an douar e vefec'h rasket
buan a-diwar an douar ma tremenit ar Yordan
betek ennañ evit e berc'hennañ. Ne rafec'h ket
hiroc'h deizioù warnañ, rak distrujet e vefec'h.
[27] Ho strewiñ a rafe an Aotrou e-mesk ar pobloù,
ha ne vanfec'h, nemet un niverig a dud, e-mesk

ar pobloù, lec'h m'en dije ho kaset an Aotrou.
28 Hag e servijfec'h eno doueoù graet gant
daouarn an den, e koad ha maen, ha na welont,
na glevont, na zebront, na santont ket. 29 Klask
a reot alehont an Aotrou, ho Toue, hag e kavot
anezhañ gant ma vo kehelet ganit a holl galon,
a holl ene. 30 En anken e vi kavet gant an holl
gomzoù-mañ, ha diwezhatoc'h, gant an amzer,
e tistroi davet an Aotrou hag e senti ouzh
e vouezh. 31 Rak un Doue truezus eo an Aotrou,
da Zoue. N'az tilezo ket, n'az tistrujo ket,
ha n'ankouaio ket emglev da hendadoù, en
devoa touet dezho.

32 Goulenn eta digant an deizioù kentañ a zo
bet ez raok, digant an deiz ma krouas Doue an
den war an douar, ha digant penn an neñvoù
betek dibenn an neñvoù, hag-eñ ez eus bet un
dra ken bras hag hemañ, hag-eñ ez eus bet
klevet kemend-all? 33 hag-eñ he deus klevet ur
bobl mouezh Doue o komz a-greiz an tan, evel
m'ec'h eus-te klevet, ha bevet? 34 Pe hag-eñ en
deus arnodet un doue mont da gerc'hat evitañ ur
Bobl a-ziabarzh ur bobl, gant amprouennoù,
arouezioù, marzhoù ha brezel dre un dorn kreñv
hag ur vrec'h astennet ha gant spontoù bras,
a-grenn ar pezh a reas evidoc'h an Aotrou, ho
Toue, en Ejipt, ez taoulagad? 35 O gwelet hoc'h
eus evit gouzout ez eo an Aotrou (gwir) Doue,
ha n'eus ket estregetañ. 36 Eus an neñvoù e ra dit
klevout e vouezh evit da genteliañ ; ha war an
douar e ra dit gwelout e dan bras, hag e gomzoù
a glevez a-greiz an tan. 37 Dre ma kare da
hendadoù e tibabas o lignez war o lerc'h, hag
o zennas drezañ e-unan dre e nerzh bras eus an
Ejipt, 38 en ur ziberc'hennañ pobloù brasoc'h
ha kreñvoc'h egedout a-dirazout, evit da gas
ha reiñ dit o bro evel hêrezh, evel ma'z eo hiziv.

39 En goar hiziv, hag en adlaka ez kalon, ez
eo an Aotrou gwir Doue, en neñv e-krec'h
ha war an douar e-traoñ, ha netra ken.
40 Hag e viri e reolennoù hag
e c'hourc'hemennoù a gemennan dit hiziv, hag
az po eurvad, ha da vibien war da lerc'h, hag az
po hir deizioù war an douar en devo an Aotrou,
da Zoue, roet dit, bepred.»

41 Neuze e tibabas Moizez teir c'hêr en tu all
d'ar Yordan, ouzh ar Sav-heol. 42 Hag e tec'ho di
ar muntrer en devo lazhet e nesañ hep gouzout,
hep bezañ bet kasoni outañ a-ziagent ; tec'hel
a ray da unan eus ar c'hêrioù-mañ, hag e vevo :
43 Bezer, er gouelec'h, e bro ar gompezenn, evit
Rubeniz ; Ramot, er Galaad, evit Gadiz ;
ha Golan, er Basan, evit Manasiz.

44 Sed aze al lezenn a lakaas Moizez dirak
mibien Israel. 45 Sed aze an testenioù, ar
reolennoù, ar setañsoù a lavaras Moizez da
vibien Israel deuet er-maez eus an Ejipt, 46 en tu
all d'ar Yordan, en draonienn a-dal da
vBet-Peor, e bro Sehon, roue an Amoriz, a oa
o chom en Hesebon, hag a oa bet pilet gant
Moizez ha gant mibien Israel pa oant o tont eus
an Ejipt. 47 Ar re-mañ a berc'hennas e vro ha bro
Og, roue ar Basan : daou roue Amoriz, en
tu-hont d'ar Yordan ouzh ar Sav-heol, 48 adalek
Aroer, a zo war ribl froud Arnon, betek menez
Sion, pe Hermon, 49 hag an holl stepenn en tu all
d'ar Yordan ouzh ar Reter, betek mor ar
stepenn, e-traoñ diribinoù ar Pisga.

5 An dek gourc'hemenn.

1 Hag e c'halvas Moizez mibien Israel, hag
e lavaras dezho : Selaou, Israel, ar reolennoù
hag ar setañsoù a lavaran ez tivskouarn hiziv.
Deskit anezho ha bezit aketus da ober diouto.
2 An Aotrou, hon Doue, en deus divizet ganimp
un emglev war an Horeb. 3 N'eo ket gant hon
tadoù en deus divizet an Aotrou an Emglev-se,
met ganimp-ni a zo amañ hiziv, holl ac'hanomp
bev. 4 Dremm ouzh dremm en deus komzet an
Aotrou ganimp war ar menez a-greiz an tan.
5 En em zerc'hel a raen etre an Aotrou ha c'hwi
er mare-se, evit disklêriañ deoc'h komz an
Aotrou, rak aon ho poa bet ouzh an tan, ha ne
oac'h ket pignet war ar menez.

Lavarout a rae :

6 «Me eo an Aotrou, da Zoue, en deus da dennet
eus Bro-Ejipt, eus an ti-sklaved.
7 N'az po ket doueoù all dirazon.
8 Na ri delwenn ebet, skeudenn ebet, eus pezh
a zo en neñv, e-krec'h, pe war an douar, e-traoñ,
pe en doureier edan an douar.
9 Ne stoui ket outo ha n'o serviji ket,
rak me, an Aotrou, da Zoue,
a zo un Doue gwarizius,
a gastiz pec'hed an tadoù war o mibien,
war an trede rumm ha war ar pevare
eus ar re o deus kas ouzhin,
10 hag a ra gras da vilieroù, d'ar re am c'har

hag a vir va gourc'hemennoù.
11 Ne zistagi ket anv an Aotrou, da Zoue, e gaou,
rak ne zidamallo ket an Aotrou an hini a zistago
e anv e gaou.
12 Mir deiz ar sabad ouzh e santelaat evel ma
c'hourc'hemenn dit an Aotrou, da Zoue.
13 C'hwec'h deiz e labouri hag e ri da drevell.
14 Met d'ar seizhvet deiz, sabad an Aotrou, da
Zoue, ne ri labour ebet, na te, na da vab,
na da verc'h, na da servijer, na da vatezh,
na da ejen, na da azen, na hini ebet eus da
loened, nag an ostiziad a zo du-se :
evel-se e tiskuizho da servijer ha da vatezh,
15 hag e soñji ez out bet sklav e Bro-Ejipt,
hag en devoa da dennet an Aotrou, da Zoue,
alehont gant un dorn kreñv hag ur vrec'h
astennet.
Setu perak en devoa gourc'hemennet dit an
Aotrou, da Zoue, mirout devezh ar sabad.
16 Enor da dad ha da vamm,
evel ma c'hourc'hemenn dit an Aotrou, da Zoue,
evit kaout hiroc'h deizioù hag eurvad war an
douar en devo an Aotrou, da Zoue, roet dit.
17 Ne vi ket muntrer,
18 nag avoultrer,
19 na laer ;
20 Ne responti ket, enep da nesañ, dre ur
falstesteni.
21 Ne c'hoantai ket gwreg da nesañ. N'az po ket
avi ouzh ti da nesañ, nag ouzh e bark, ouzh
e servijer, ouzh e ejen pe ouzh e azen, ouzh
netra a gement a zo dezhañ.»

22 An traoù-se en deus lavaret an Aotrou
d'hoc'h holl gevredigezh war ar menez a-greiz
an tan, ar c'houmoul hag ar vougenn, a vouezh
uhel, hep-muiken, hag o skrivet war ziv daolenn
vaen a roas deoc'h.

23 Hag o klevout ar vouezh a-greiz an
deñvalijenn, pa voe ar menez o leskiñ en tan,
e tostajoc'h ouzhin, hoc'h holl bennoù meuriad
ha kozhidi, 24 en ur lavarout : «Setu ma tiskouez
dimp an Aotrou, hon Doue, e c'hloar hag
e vraster, hag e vouezh a glevomp a-greiz an
tan. Hiziv e welomp e komz Doue ouzh un den,
ez-vev. 25 ha bremañ, perak mervel, debret gant
an tan bras-se? mar kendalc'homp-ni da selaou
ouzh mouezh an Aotrou, hon Doue, e varvimp.
26 Rak petore den biskoazh en deus klevet
mouezh an Doue bev o komz a-greiz an tan
eveldomp, ez-vev? 27 Tosta, te, ha selaou kement
tra a lavaro an Aotrou, hon Doue ; te a lavaro
dimp an holl bezh en devo lavaret an Aotrou,
hon Doue, dit, hag e sentimp en ur ober
diouzh-se.»

28 Hag e klevas an Aotrou trouz ho komzoù
pa gomzec'h ouzhin, hag e lavaras an Aotrou
din : «Klevet em eus trouz komzoù ar Bobl-se
a gomze ouzhit : mat eo pezh a lavarent. 29 Gant
m'o devo an hevelep kalon evit va doujañ
ha mirout va holl c'hourc'hemennoù bepred,
ha kaout eurvad, koulz hag o mibien, da viken !
30 Kae da lavarout dezho : It war ho kiz d'ho
tinelloù ; 31 ha te, amañ, a chomo ganin, hag
e lavarin dit an holl c'hourc'hemennoù,
reolennoù ha setañsoù a zeski dezho, ma raint
diouto er vro a roan dezho da berc'hennañ.»

32 Hag ho po aked d'ober evel ma
c'hourc'hemenn an Aotrou deoc'h, hep distreiñ
a-zehoù nag a-gleiz ; 33 a-hed an hent en deus
gourc'hemennet an Aotrou deoc'h e kerzhot,
evit bevañ ha kaout eurvad, ha hiraat ho teizioù
er vro a berc'hennot.

6 «Selaou, Israel.»

1 Setu ar gourc'hemennoù, ar reolennoù, ar
setañsoù en deus gourc'hemennet an Aotrou
deskiñ deoc'h ober diouto er vro ez it da dremen
e-barzh d'he ferc'hennañ. 2 Doujañ a ri an
Aotrou, da Zoue, en ur virout e holl reolennoù
ha gourc'hemennoù a gemennan dit, te ha da
vibien, ha mab da vab, en holl zeizioù ma vevi,
m'az po hiroc'h deizioù. 3 Hag e senti, Israel,
hag e vi aketus d'ober ar pezh a roio eurvad dit,
hag e kreski meurbet, evel ma lavar dit an
Aotrou, Doue da hendadoù, er vro-se a ziver
a laezh hag a vel.

4 Selaou, Israel : An Aotrou, hon Doue, a zo
Doue nemetañ. 5 Hag e kari an Aotrou, da Zoue,
a holl galon, a holl ene, a holl nerzh. 6 Hag e vo
an traoù-se, a c'hourc'hemennan dit hiziv, war
da galon. 7 Hag o adlavari d'az mibien, hag
e komzi anezho pa vi ez koazez ez ti ha pa
gerzhi war an hent, ha pa c'hourvezi, ha pa savi.
8 Hag o stagañ a ri en arouez war da zorn, hag
e vezint e talgen etre da zaoulagad.
9 Hag o skrivañ a ri war bostoù da di ha war da
zorojoù.

[10] Ha pa vi bet kaset gant an Aotrou, da
Zoue, d'ar vro en deus touet d'az tadoù, da
Abraham, da Izaak ha da Yakob reiñ dit, gant
kêrioù bras ha mat n'az po ket savet, [11] tiez leun
a bep mad n'az po ket leuniet, puñsoù toullet
n'az po ket toullet, gwiniegi hag olivezegi n'az
po ket plantet, hag e tebri da walc'h, [12] diwall
d'ankouaat an Aotrou en deus da dennet eus
Bro-Ejipt, eus an ti sklaved. [13] An Aotrou, da
Zoue, a zouji hag eñ a serviji ha dre e anv
e toui.

[14] N'it ket war-lerc'h doueoù all, eus doueoù
ar pobloù a vo en-dro deoc'h, [15] rak un Doue
gwarizius eo an Aotrou, da Zoue, ez touez ;
entanañ a rafe kounnar an Aotrou, da Zoue,
ouzhit, ha da raskañ a rafe diwar c'horre an
douar. [16] N'amprouit ket an Aotrou, ho Toue, ne
reot ket evel m'ho poa graet e Masa. [17] Bezit
aketus da virout gourc'hemennoù an Aotrou, ho
Toue, e destenioù, e reolennoù, am eus
gourc'hemennet dit. [18] Ober a ri ar reizh hag ar
mad dirak an Aotrou, evit kaout eurvad ha mont
da berc'hennañ ar vro gaer en deus touet an
Aotrou d'ho tadoù ; [19] hag argas a ri da holl
enebourien dirazout, evel m'en deus lavaret an
Aotrou.

[20] ha pa vi goulennataet gant da vab
arc'hoazh, en ur lavarout : Petra eo an testenioù,
ar reolennoù, ar setañsoù, en deus
gourc'hemennet an Aotrou, hon Doue, deoc'h,
[21] e lavari d'az mab : sklaved e oamp gant
Faraon en Ejipt, hag hon tennañ a reas an
Aotrou eus an Ejipt gant un dorn kreñv.
[22] Hag e reas an Aotrou arouezioù ha burzhudoù
bras ha spontus enep an Ejipt, enep Faraon hag
e holl di, ouzh hon daoulagad. [23] Hag hon tennañ
a reas alehont hag hon c'has evit reiñ dimp ar
vro en devoa touet d'hon tadoù.
[24] Hag e c'hourc'hemennas dimp an Aotrou ober
diouzh an holl reolennoù-se, en ur zoujañ an
Aotrou, hon Doue, evit kaout eurvad holl
zeizioù hon buhez, evel hon eus hiziv.
[25] Hag e vo hon reizhder bezañ aketus da virout
an holl c'hourc'hemennoù-mañ, dirak an
Aotrou, hon Doue, evel m'en deus kemennet
dimp.

7 Pobl dibabet evit an Aotrou.

[1] P'en devo da gaset an Aotrou, da Zoue,
d'ar vro emaout o vont e-barzh d'he
ferc'hennañ, hag argaset pobloù e-leizh
dirazout, Hitiz, Gergesiz, Amoriz, Kanaaniz,
Pereziz, Hiviz, Jebousiz, seizh pobl, niverusoc'h
ha kreñvoc'h egedout, [2] hag en devo o lakaet an
Aotrou dirazout, hag az po o dornet, o anaouein
a ri, hep divizañ ganto emglev ebet, na kaout
truez outo. [3] Ne ri ket dimezioù ganto : da verc'h
ne roi ket d'o mab, nag o merc'h ne gemeri ket
evit da vab, [4] pe e vefe distroet da vab diwar va
lerc'h evit servijañ doueoù all, hag ez entanfe
kounnar an Aotrou ouzhoc'h, hag az tistrujfe
buan. [5] Evel-henn e reot dezho : o aoterioù
a zispennot, o mein-sav a freuzot, hag
o feulvanoù a ziskarot, hag o skeudennoù
a zevot en tan, [6] rak ur Bobl santel ez out evit an
Aotrou, da Zoue : da zibabet en deus an Aotrou,
da Zoue, evit kaout ur Bobl dispar a-douez an
holl bobloù a zo war c'horre an douar.

[7] N'eo ket dre ma oas muioc'h eget an holl
bobloù en deus en em staget an Aotrou
ouzhoc'h ha dibabet ac'hanoc'h, peogwir ez oc'h
nebeutoc'h eget an holl bobloù ; [8] met dre m'ho
kare an Aotrou, hag evit mirout al le en devoa
touet d'hoc'h hendadoù, e tennas an Aotrou
ac'hanoc'h dre un dorn kreñv hag ho tasprenas
eus an ti sklaved, eus dorn Faraon, roue an
Ejipt.

[9] Gouzout a rez ez eo an Aotrou, da Zoue,
ur gwir Doue, un Doue feal, a zalc'h e emglev
hag e vadelezh e-keñver ar re hen kar, hag a vir
e c'hourc'hemennoù, evit mil rumm.
[10] Hag o fegement o devo e enebourien war
o dremmoù, ken ez aint da goll ! Ne zaleo ket
gant ar re o deus kasoni outañ : war o dremmoù
o devo !

[11] Mirout a ri ar gourc'hemennoù, ar
reolennoù, ar setañsoù, a c'hourc'hemennan dit
hiziv heuliañ. [12] Hag ar gopr mar sentit ouzh ar
setañsoù-mañ, mar o mirit ha ma rit diouto,
e viro an Aotrou, da Zoue, ganit, an Emglev hag
ar vadelezh en devoa touet d'az tadoù. [13] ha da
garout a ray, ha da vennigañ, ha da greskiñ, hag
e vennigo frouezh da gof ha frouezh da zouar,
da winizh ha da fro, ha da eoul, klodadoù da
saout ha toradoù da zeñved, war an douar am
boa touet d'az tadoù reiñ dit. [14] Benniget e vi
dreist an holl bobloù. Ne vo du-se na gaonac'h
na gaonac'henn, e-touez al loened
zoken.[15] Hag e tistroio an Aotrou diouzhit pep

kleñved. Holl zrougoù fall an Ejipt, ac'h eus
anavezet, ne lakaio ket warnout ; 16 met o lakaat
a ray war an holl bobloù ez a an Aotrou, da
Zoue, da reiñ dit :didrugar e vo da lagad outo.
Ne serviji ket o doueoù, rak ur pech a vefe se
evidout.

17 Pa lavari ez kalon : niverusoc'h eo ar
pobloù-mañ egedon, penaos e c'hellin-me
o diberc'hennañ? 18 Bez dizaon razo, dalc'h soñj
eus ar pezh a reas an Aotrou, da Zoue, da
Faraon ha d'an holl Ejiptiz ; 19 eus an
amprouennoù bras a welas da zaoulagad, an
arouezioù, ar burzhudoù, an dorn kreñv hag ar
vrec'h astennet, pa-z tennas an Aotrou, da Zoue,
er-maez ; evel-se e ray an Aotrou, da Zoue, d'an
holl bobloù mac'h eus aon dirazo. 20 ha gwesped
zoken a gaso an Aotrou, da Zoue, warno, evit
koll ar re a vanfe, a vefe aet da guzh a-dirazout.
21 Na gren ket dirazo, rak an Aotrou, da Zoue,
a vo en ho touez, Doue meur ha spontus.
22 Hag ec'h argaso an Aotrou, da Zoue, ar
pobloù-se a-dirazout, tamm-ha-tamm. Ne c'helli
ket o echuiñ buan, gant aon da gaout re,
warnout, a loened gouez. 23 O lakaat a ray an
Aotrou, da Zoue, dirazout, hag e kaso warno un
tousmac'h bras, ken na vint distrujet.
24 Hag e lakaio o rouaned ez torn, hag e kolli
o anv a-zindan an neñvoù. Ne zalc'ho den
dirazout, ken n'o distruji.

25 Skeudennoù o doueoù a zêvi en tan. Ne
c'hoantai ket arc'hant nag aour diwarno. N'o
c'hemeri ket evidout, gant aon da gaout ur pech
enno, rak euzhus d'an Aotrou, da Zoue, ez int.
26 ha ne gasi ket euzhusterioù du-se : bez'
e vefes anaoueet evelto. O argarzhiñ a ri, heug
az po outo, rak anaoueet int.

8 Dalc'h soñj eus an Aotrou.

1 An holl c'hourc'hemennoù a gemennan dit
hiziv, bez aketus d'o seveniñ, evit bevañ
ha kreskiñ, ha mont da berc'hennañ ar vro en
devoa touet an Aotrou d'ho tadoù. 2 Soñj az po
eus an holl hent en devoa graet dit kerzhout
warnañ an Aotrou, da Zoue, e-pad daou-ugent
vloaz er gouelec'h, evit da uvelaat ha da
amprouiñ, ha gouzout petra a oa ez kalon,
ha ma virfes e c'hourc'hemennoù pe nann.
3 ha pa oas izelaet ha marnaoniet, e roas dit da
zebriñ ar manna n'anavezes ket ha n'anaveze
ket da dadoù, evit reiñ da c'houzout dit n'eo ket
diwar vara hepken eo e vev an den, met diwar
gement a zeu er-maez eus genou an Aotrou
e vev an den. 4 Da zilhad ne voent ket teuc'het
warnout, ha da droad ne voe ket koeñvet e-pad
an daou-ugent vloaz-se. 5 Hag ec'h eus
komprenet ez kalon penaos, evel ma kastiz un
den e vab, en devoa an Aotrou, da Zoue, da
gastizet-te. 6 Hag ec'h eus miret gourc'hemennoù
an Aotrou, da Zoue, en ur gerzhout gant
e hentoù hag ouzh e zoujañ.

7 An Aotrou, da Zoue, az kas d'ur vro vat,
gant froudoù ha doureier, en andonioù hag en
islonkoù, o tarzhañ er saonennoù hag er
menezioù, 8 douar gwinizh ha heiz, gwini
ha fiez, ha greunadez, bro olivez, eoul ha mel,
9 bro ha na vi ket en dienez o tebriñ enni bara.
Ne vanko dit netra enni, ur vro ma'z eo he mein
houarn, hag eus he menezioù e tenni kouevr.
10 Hag e tebri da walc'h, hag e vennigi an
Aotrou, da Zoue, war an douar mat en devo roet
dit.

11 Diwall d'ankouaat an Aotrou, da Zoue,
ha da chom hep mirout e c'hourc'hemennoù,
e setañsoù, e reolennoù, a gemennan dit hiziv ;
12 peotramant e tebri da gwalc'h, tiez kaer a savi
da chom enno, 13 da saout ha da zeñved
a gresko, arc'hant hag aour a gresko dit, holl
bezh a vo dit a gresko, 14 hag e fougaso da
galon, hag ez ankouai an Aotrou, da Zoue hag
en devoa da dennet eus an Ejipt, eus an ti
sklaved, 15 a reas dit kerzhout er gouelec'h bras
ha spontus, bro an naered loskus, ar gruged, hag
ar sec'hed hep dour, hag e tennas dit dour eus ar
roc'h, eus ar c'hailhastr, 16 hag e reas dit debriñ
manna er gouelec'h, pezh na anaveze ket da
dadoù, evit da uvelaat, evit da amprouiñ hag
ober vad dit da c'houde, 17 hag e lavari ez kalon :
va nerzh, va galloud, va dorn, o deus graet din
al leve-mañ. 18 Az pez soñj eus an Aotrou, da
Zoue, rak eñ eo a ro dit nerzh d'ober leve, evit
seveniñ an Emglev en devoa touet d'az tadoù,
evel ma ra hiziv.

19 Met mar ankouaez an Aotrou, da Zoue,
ha mar kerzhez war-lerc'h doueoù all hag
o servijez, hag e stouez outo, e testan enep
deoc'h hiziv e viot kollet ; 20 evel ar pobloù en
deus an Aotrou kollet en ho raok, evel-se e viot
kollet, hag e vo se ho kopr, evit bout disentet
ouzh mouezh an Aotrou, ho Toue.

9 Al leue aour.

1 Selaou, Israel, te hag a dremen hiziv ar
Yordan evit mont da ziberc'hennañ pobloù
brasoc'h ha kreñvoc'h egedout gant kêrioù bras
mogeriet betek an neñvoù. 2 Tud vras ha mentek
eo mibien Enakim, evel ma c'houzout, ha klevet
ec'h eus : piv a zalc'ho dirak mibien Enakim?
3 Ac'hanta ! goar hiziv ez eo an Aotrou, da Zoue,
a dremeno ez raok, tan debrer, hag o dismantro
hag o sujo dirazout, hag o diberc'hennañ hag
o c'holl a ri buan, evel m'en deus lavaret an
Aotrou dit.

4 Arabat komz ez kalon p'en devo bountet
an Aotrou, da Zoue ar re-mañ dirazout, en ur
lavarout : dre ma oan reizh en deus va c'haset
an Aotrou da berc'hennañ ar vro-mañ ; dre ma
oa fallakr ar broadoù-se en deus o diberc'hennet
a-dirazout. 5 N'eo ket dre ma oas reizh nag eeun
ez kalon ez out deuet da berc'hennañ o bro, met
dre ma oa fallakr ar broadoù-se en deus an
Aotrou da Zoue o diberc'hennet ez raok, hag
evit seveniñ ar c'hrataenn a douas an Aotrou
d'az tadoù, da Abraham, da Izaak ha da Yakob.
6 Goar penaos n'eo ket dre ma oas reizh en deus
an Aotrou, da Zoue, roet dit ar vro vat-mañ da
berc'hennañ, rak ur Bobl kalet he c'hilpenn ez
out-te.

7 Dalc'h soñj ! N'ankoua ket ec'h eus
hegazet an Aotrou, da Zoue, er gouelec'h ;
adalek an deiz ma'z out deuet eus an Ejipt betek
ma'z out erruet el lec'h-mañ, ez out bet disentus
ouzh an Aotrou ! 8 War an Horeb ivez ho poa
hegazet an Aotrou, hag e kounnaras an Aotrou
ouzhoc'h, darbet dezhañ ho tistrujañ. 9 ha pa oan
pignet war ar menez da gerc'hat an taolennoù
mein, taolenn an Emglev a zivize an Aotrou
ganeoc'h, e oan chomet war ar menez
daou-ugent devezh ha daou-ugent nozvezh,
bara n'am boa ket debret, dour n'am boa ket
evet. 10 Hag e roas an Aotrou din an div daolenn
vaen skrivet gant biz Doue, ha warno an holl
c'hourc'hemennoù en devoa divizet an Aotrou
evidoc'h war ar menez a-greiz an tan, da zeiz an
emvod. 11 Hag a-benn daou-ugent deiz
ha daou-ugent noz e roas an Aotrou din an div
daolenn vaen, taolennoù an Emglev.
12 Hag e lavaras an Aotrou din : «Sav ! diskenn
buan ac'halen ! o vreinan emañ ar Bobl az poa
tennet eus an Ejipt ; distroet eo buan diwar an
hent am boa gourc'hemennet dezho, graet
o deus ur skeudenn-deuz.» 13 Hag e komzas an
Aotrou ouzhin en ur lavarout : «Gwelout a ran
eo ar Bobl-se ur bobl kalet he c'hilpenn. 14 Va lez
d'o distrujañ, hag e raskin o anv a-zindan an
neñvoù, hag e rin ganit ur vro greñvoc'h
ha niverusoc'h egeto.»

15 Hag e tistrois, hag e tiskennis eus ar
menez. Ar menez a zeve, entanet, ha div
daolenn an Emglev am boa em daouarn.
16 Hag e welis ho poa pec'het e-keñver an
Aotrou, ho Toue, graet ul leue teuz, en em
zistroet buan eus an hent en devoa
gourc'hemennet an Aotrou deoc'h. 17 ha me da
gregiñ en div daolenn ha d'o stlepel diwar va
daouarn ouzh o drailhañ ouzh ho taoulagad.
18 Hag e kouezhis dirak an Aotrou ; evel diagent,
e-pad daou-ugent devezh ha daou-ugent
nozvezh, bara ne zebris ha dour ne evis, en abeg
d'an holl bec'hedoù ho poa graet, oc'h ober ar
fall ouzh daoulagad an Aotrou hag ouzh
e hegaziñ. 19 Rak spontet e voen gant ar gounnar
hag ar fulor a feulze an Aotrou enep deoc'h,
darbet dezhañ ho tistrujañ. Hag e selaouas an
Aotrou ouzhin c'hoazh ar wezh-se. 20 Ouzh
Aaron ivez e oa kounnaret an Aotrou meurbet,
darbet dezhañ e zistrujañ ; hag e pedis ivez evit
Aaron er mare-se. 21 Hag ar pec'hed ho poa
graet, al leue, a gemeris hag a zêvis en tan, hag
a vruzunis, malet ken mat ma voe munut evel
poultr. Hag e taolis e boultr e-barzh ar froud
a ziskenne eus ar menez.

22 E Tabera ivez, hag e Masa, hag
e Kibrottaava, ho poa hegazet an Aotrou.
23 ha p'en devoa ho kaset an Aotrou eus
Kadesbarne en ur lavarout : Pignit da
berc'hennañ ar vro a roan deoc'h, ho poa
disentet ouzh urzh an Aotrou, ho Toue, n'ho poa
ket kredet ennañ ha n'ho poa ket sentet ouzh
e vouezh. 24 Disentus oc'h bet ouzh an Aotrou
abaoe an deiz m'hoc'h anavezan !

25 Hag e kouezhis dirak an Aotrou,
ha daou-ugent deiz ha daou-ugent noz e voen
stouet, rak komz a rae an Aotrou d'ho tistrujañ.
26 Hag e peden an Aotrou hag e lavaren :
«Aotrou, va Doue, na freuz ket da Bobl, da
hêrezh ac'h eus dieubet gant da veurdez, ac'h
eus tennet eus an Ejipt gant un dorn kreñv.
27 Dalc'h soñj eus da servijerien Abraham, Izaak

ha Yakob, na ra ket van ouzh kaleter ar Bobl-se,
nag ouzh he fallagriezh, ouzh he fec'hed, [28] gant
aon na lavarjed, er vro ac'h eus hon tennet
diouti : Dre ma n'halle ket an Aotrou o c'has
d'ar vro en devoa grataet dezho, ha dre m'en
devoa kas outo, eo en deus o zennet er-maez
evit o lakaat da vervel er gouelec'h ; [29] int
evelato a zo da Bobl, da hêrezh ac'h eus
ermaeziet gant da nerzh bras ha da vrec'h
astennet.»

10 Doujañs d'an Aotrou.

[1] Er mare-se e lavaras an Aotrou din :
«Kizell div daolenn vaen evel ar re gentañ,
ha pign davedon war ar menez, ha gra dit un
arc'h e koad. [2] ha me a skrivo war an taolennoù
al lavarennoù a oa war an taolennoù kentañ ac'h
eus drailhet, hag o lakaat a ri en arc'h.»

[3] Ha me d'ober un Arc'h koad kasia, da
benañ div daolenn vaen evel ar re gentañ, ha da
bignat war ar menez, an div daolenn em dorn.
[4] Hag e skrivas war an taolennoù, evel m'en
devoa skrivet a-raok, an dek lavarenn en devoa
roet an Aotrou deoc'h war ar menez a-greiz an
tan, da zeiz an emvod. Hag o roas an Aotrou
din. [5] Hag e tistrois, hag e tiskennis eus ar
menez, hag e lakis an taolennoù en Arc'h am
boa graet, hag emaint eno evel ma
c'hourc'hemennas an Aotrou din.

[6] Ha mibien Israel a loc'has eus
Berot-Benet-Yakan evit Mosera. Eno e varvas
Aaron, hag e voe beziet eno. Hag e voe beleget
Eleazar, e vab, en e lec'h. [7] Hag alese e loc'hjont
evit Gadgad, hag eus Gadgad da Yetbata, bro
a froudoù dour.

[8] Er mare-se e tispartias an Aotrou meuriad
Levi evit dougen Arc'h Emglev an Aotrou, evit
chom dirak an Aotrou da lidañ ha da vennigañ
en e anv betek hiviz. [9] Setu perak n'en deus bet
Levi na lod na hêrezh gant e vreudeur.
An Aotrou eo e hêrezh, evel m'en deus grataet
an Aotrou, da Zoue, dezhañ.

[10] Evidon, e chomis war ar menez, evel en
deizioù diagent, daou-ugent devezh
ha daou-ugent nozvezh. Hag e selaouas an
Aotrou ouzhin c'hoazh ar wezh-se, ha n'houllas
ken an Aotrou da freuzañ. [11] Hag e lavaras an
Aotrou din : «Sav ! kae d'al loc'hadur, en a-raok
d'ar Bobl, hag ez aint da berc'hennañ ar vro am
eus touet d'o zadoù reiñ dezho.»

[12] ha bremañ, Israel, petra emañ an Aotrou,
da Zoue, o c'houlenn diganit, nemet doujañ an
Aotrou, da Zoue, en ur vont gant e holl hentoù,
hag e garout, ha servijañ an Aotrou, da Zoue,
a holl galon, a holl ene ; [13] ha mirout
gourc'hemennoù an Aotrou, hag e reolennoù am
eus kemennet dit hiviz, evit kaout eurvad.

[14] D'an Aotrou, ho Toue, eo an neñv
ha neñv an neñvoù, an douar hag holl bezh a zo
ennañ. [15] Ouzh hoc'h hendadoù eo en em stagas
an Aotrou hag o c'haras, hag en deus dibabet
o lignez war o lerc'h, c'hwi, a-douez an holl
bobloù, evel ma'z eo hiziv. [16] Amdroc'hit eta ho
kalonoù diamdroc'h, hag ho kilpennoù na
galedit ken. [17] Rak an Aotrou, ho Toue, eo Doue
an doueoù hag Aotrou an aotrounez, Doue
meur, kadarn ha spontus ha n'uhela ket an
dremmoù ha na gemer ket donezon ; [18] met ober
a ra reizh d'an emzivad ha d'an intañvez, karout
a ra an estren, reiñ a ra dezhañ bara ha dilhad.
[19] Karout a reot an estren, rak estrenien ez oc'h
bet e Bro-Ejipt.

[20] An Aotrou, da Zoue, a zouji, eñ a serviji
hag outañ en em stagi, hag en e anv e toui.
[21] Eñ a vo da veuleudi, eñ, da Zoue, en deus
graet ez-keñver an traoù bras ha spontus o deus
gwelet da zaoulagad. [22] Dek ha tri-ugent a dud
e oa diskennet da Hendadoù d'an Ejipt ;
ha bremañ en deus da lakaet an Aotrou, da
Zoue, evel stered an neñvoù, ken niverus !

11 [1] Karout a ri an Aotrou, da Zoue, hag
e viri e gustumoù, e reolennoù, e setañsoù hag
e c'hourc'hemennoù, bepred.

Derc'hel soñj eus al Lezenn.

[2] Gouzout a rit hiviz, c'hwi ha nann ho
mibien ha n'o deus ket gouezet, ha n'o deus ket
gwelet kentelioù an Aotrou, ho Toue, e vraster,
e zorn kreñv hag e vrec'h astennet :

[3] An arouezioù hag an oberoù a reas e-kreiz
an Ejipt enep Faraon, roue an Ejipt, hag e holl
vro.

[4] Ar pezh a reas da lu an Ejipt, d'o
mirc'hier, d'o c'hirri, pa ziruilhas doureier Mor
ar Broenn warno, pa c'haloupent war ho lerc'h,
hag o c'hasas an Aotrou da get, betek hiviz.

[5] Hag ar pezh a reas evidoc'h er gouelec'h,
kent deoc'h erruout el lec'h-mañ.

[6] Hag ar pezh a reas gant Datan hag
Abiram, mibien Eliab, mab Ruben, pa zistennas
an douar e c'henou hag o lonkas gant
o ziegezhioù hag o zeltennoù hag an holl beadra
o devoa war o lerc'h, e-touez holl Israel.

[7] Rak ho taoulagad o deus gwelet holl
oberoù an Aotrou, ar re vras en deus graet !
[8] Mirout a reot an holl c'hourc'hemennoù
a gemennan dit hiziv, evit bezañ kreñv, ha mont
da berc'hennañ ar vro ez it da dremen e-barzh
d'he ferc'hennañ, [9] hag evit kaout hir deizioù
war an douar a douas an Aotrou d'ho tadoù reiñ
dezho ha d'o lignez, ur vro a ziver gant laezh
ha mel.

[10] Rak ar vro emaout o vont e-barzh d'he
ferc'hennañ n'eo ket evel Bro-Ejipt ma teuit
diouti : pa hades da had, e c'hlebies gant da
droad, evel ul liorzh legumaj. [11] Met ar vro ez it
da dremen enni d'he ferc'hennañ a zo ur vro
a venezioù hag a saonennoù. Eus glav an neñv
ec'h ev dour ; [12] ur vro ma vez an Aotrou ouzh
he fleustriñ, dalc'hmat emañ daoulagad an
Aotrou, da Zoue, warni, adalek deroù ar bloaz
betek dibenn ar bloaz. [13] ha mar sentit ouzh ar
gourc'hemennoù a gemennan deoc'h hiziv, en ur
garout an Aotrou, ho Toue, hag e servijañ a holl
galon, a holl ene, [14] e roin glaveier d'ho touar
e koulz, hini an diskar-amzer hag hini an nevez
amzer, hag e serri da winizh ha da fro ha da
eoul, [15] hag e lakain geot ez parkeier evit da
chatal, hag e tebri da walc'h.

[16] Diwallit na vefe hoalet ho kalonoù, hag
e tistrofec'h da servijañ doueoù all en ur stouiñ
dirazo. [17] Entanañ a rafe kounnar an Aotrou
ouzhoc'h hag e klozfe an neñvoù, ha ne vefe ket
glav, hag an douar ne rofe ket e drevad, hag ez
afec'h da get buan diwar an douar mat en devo
an Aotrou roet deoc'h.

[18] Lakaat a reot va c'homzoù-mañ war ho
kalonoù ha war hoc'h eneoù, hag o stagañ evel
arouez war ho torn, hag e vezint e talgenoù etre
ho taoulagad, [19] hag o deskiñ a reot d'ho mibien
en ur gomz anezho pa vi ez koazez ez ti, ha pa
gerzhi war an hent, ha pa c'hourvezi ha pa savi,
[20] hag o skrivañ a ri war bostoù da di ha war da
zorojoù, [21] evit ma kresko ho teizioù ha deizioù
ho mibien war an douar a douas an Aotrou d'ho
tadoù reiñ dezho, kement ha deizioù an neñvoù,
war an douar.

[22] Mar mirit an holl c'hourc'hemennoù-mañ
a gemennan deoc'h ober diouto en ur garout an
Aotrou, ho Toue, en ur gerzhout gant e holl
hentoù hag ouzh en em stagañ outañ,
[23] e tiberc'henno an Aotrou an holl vroioù-se
a-dirazoc'h, hag e tiberc'hennot broioù brasoc'h
ha kreñvoc'h egedoc'h. [24] Kement lec'h ma
kerzho palv ho troad warnañ, deoc'h e vo,
adalek ar gouelec'h hag al Liban, adalek ar stêr
Eufrata betek ar mor diwezhañ e vo ho harzoù.
[25] Ne zalc'ho den dirazoc'h ; spont hag aon
ouzhoc'h a lakaio an Aotrou, ho Toue, war
c'horre kement bro a gerzhot drezi, evel m'en
deus grataet deoc'h.

[26] Sell ! Lakaat a ran dirazoc'h hiziv
bennozh ha mallozh, [27] bennozh, pa sentot ouzh
gourc'hemennoù an Aotrou, ho Toue,
a gemennan deoc'h hiziv, [28] ha mallozh mar ne
sentit ket ouzh gourc'hemennoù an Aotrou, ho
Toue, ha mar kuitait an hent
a c'hourc'hemennan deoc'h hiziv, en ur vont
war-lerc'h doueoù all ha n'anavezit ket.
[29] P'en devo da gaset an Aotrou, da Zoue, d'ar
vro emaout o vont e-barzh d'he ferc'hennañ
e lakai bennozh war venez Garizim, ha mallozh
war venez Ebal. [30] Daoust ha n'emaint ket en
tu-hont d'ar Yordan, a-dreñv da hent ar
c'huzh-heol, e Bro-gKanaaniz a zo o chom er
stepenn, a-dal d'ar Gilgal, e-kichen dervennoù
More? [31] Peogwir e tremenit ar Yordan evit mont
da berc'hennañ ar vro emañ an Aotrou, ho Toue,
o reiñ deoc'h, pa-z po he ferc'hennet, hag ez eot
da chom e-barzh, [32] e viot aketus d'ober diouzh
an holl reolennoù ha setañsoù a lakaan dirazoc'h
hiziv.

12 Ur santual hepken.

[1] Setu ar reolennoù hag ar setañsoù a viot
aketus da heuilh er vro a ro an Aotrou, Doue da
dadoù, dit da berc'hennañ, en holl zeizioù
a vevot war an douar.

[2] Raskañ a reot an holl lec'hioù ma lide
enno ar vroadoù ho pezo diberc'hennet dezho
o doueoù, war ar menezioù uhel ha war ar
runioù, dindan kement gwezenn c'hlas a zo,
[3] hag e freuzot o aoterioù hag e trailhot

o feulvanoù, hag o asherim a zevot en tan,
ha kizelladurioù o doueoù a heskennot, hag
e raskot o anvioù diwar al lec'hioù-se. 4 Ne reot
ket evel-se evit an Aotrou, ho Toue. 5 Met d'al
lec'h a zibabo an Aotrou, ho Toue, a-douez
hoc'h holl veuriadoù, evit lakaat e anv ennañ,
evit e chomlec'h, ez i da bediñ. 6 Hag e kasot di
hoc'h holloskadoù, hoc'h aberzhoù, ha teogoù,
profoù ho taouarn, ho kouestloù, ho roadennoù
ha preveudioù ho saout hag ho teñved.
7 Hag e tebrot eno dirak an Aotrou, ho Toue, hag
ho po levenez gant holl bezh en devo kaset ho
taouarn, c'hwi hag ho tiegezhioù : bennozhioù
an Aotrou, ho Toue.

8 Ne reot ket evel ma reomp amañ, pep hini
evel ma plij dezhañ ; 9 n'oc'h ket erruet c'hoazh
d'an diskuizh-lec'h, d'an hêrezh ez a an Aotrou,
da Zoue, da reiñ dit. 10 Treuziñ a reot ar Yordan,
hag e chomot er vro a roio an Aotrou, ho Toue,
en hêrezh deoc'h, hag ho po diskuizh diouzh
hoc'h holl enebourien tro-war-dro, hag
e chomot e surentez. 11 Ha d'al lec'h a zibabo an
Aotrou, ho Toue, evit lakaat da chom e anv
e-barzh, e tegasot an holl bezh am eus
gourc'hemennet deoc'h : hoc'h holloskadoù,
hoc'h aberzhoù, ho teogoù, profoù ho taouarn,
hag an holl bezh ho po dibabet evel gouestloù
da ober d'an Aotrou. 12 Hag ho po levenez dirak
an Aotrou, ho Toue, c'hwi, ho mibien, ho
merc'hed, ho servijerien, ho mitizhien, hag al
Levit a vo ez kêr, peogwir n'en devo hemañ na
lod na hêrezh ganeoc'h.

13 Diwall da ober holloskadoù e forzh pe
lec'h a weli, 14 nemet el lec'h a zibabo an Aotrou
e-unan eus da veuriadoù, eno e ri da
holloskadoù, hag eno e ri an holl bezh am eus
gourc'hemennet dit. 15 Koulskoude, diouzh holl
c'hoant da ene, e lazhi hag e tebri kig hervez
bennozhioù an Aotrou, da Zoue, en devo roet
dit ez holl gêrioù : an den dic'hlan hag an hini
glan a zebro, evel (ma tebrer) gazelenn ha karv.
16 Ar gwad hepken ne zebrot ket ; war an douar
e vo skuilhet ganit evel dour. 17 Ne c'helli ket
debriñ ez kêrioù deog da winizh, da fro, da
eoul, na preveudi da saout pe da zeñved, an holl
ouestloù a ri, na da roadennoù, na profoù da
zaouarn. 18 Nemet dirak an Aotrou, da Zoue,
o debriñ a ri el lec'h dibabet gant an Aotrou, da
Zoue, te, da vab, da verc'h, da servijer, da
vatezh hag al Levit a vo ez kêrioù, hag e vo stad
ennout dirak an Aotrou, da Zoue, gant an holl
bezh a zegaso da zorn. 19 Diwall da zilezel al
Levit keit ha ma vi war da zouar.

20 P'en devo ledanaet an Aotrou, da Zoue,
da harzoù, evel m'en deus grataet dit, e lavari :
«Mar debrfen kig !» c'hoant am eus da zebriñ
kig ! diouzh holl c'hoant da ene e tebri kig !
21 Mar bez re bell evidout al lec'h en devo
dibabet an Aotrou, da Zoue, da lakaat e anv
e-barzh, e lazhi eus ar saout hag eus an deñved
a roio an Aotrou dit, hag e tebri ez kêrioù
diouzh holl c'hoant da ene. 22 Ya, evel ma tebrer
gazelenn ha karv e tebri diouto ; an hini glan
hag an hini dic'hlan a-gevret o debro.
23 Met diwall da zebriñ ar gwad, rak ar gwad eo
ar vuhez : ne zebri ket ar vuhez gant ar c'hig !
24 Ne zebri ket gwad ; war an douar e vo skuilhet
ganit evel dour. 25 N'en debri ket, m'az po
eurvad, te ha da vibien war da lerc'h, evit bout
graet ar reizh ouzh daoulagad an Aotrou.

26 Koulskoude, evit da draoù santel a vo dit,
hag ar gouestloù a gasi ez i d'al lec'h dibabet
gant an Aotrou. 27 Hag e ri da holloskadoù a gig
hag a wad war aoter an Aotrou, da Zoue,
ha gwad da aberzhoù a skuilhi war aoter an
Aotrou, da Zoue, hag ar c'hig a zebri.

28 Bez aketus da virout an holl draoù-se
a c'hourc'hemennan dit, evit kaout eurvad, te
ha da vibien war da lerc'h, da viken, evit bezañ
graet ar mad hag ar reizh ouzh daoulagad an
Aotrou, da Zoue.

29 P'en devo rasket an Aotrou, da Zoue, ar
pobloù lec'h m'emaout o vont, hag az po
o diberc'hennet, hag e vi o chom en o bro,
30 diwall da vezañ antellet war o roudoù, goude
ma vezint bet distrujet a-dirazout, diwall da
c'houlennata o doueoù en ur lavarout : penaos
e servije ar pobloù-mañ o doueoù, ma rin
evelto, me ivez? 31 Ne ri ket se d'an Aotrou, da
Zoue, rak ar pep euzhusañ evit an Aotrou, ar
pezh a gasa, a raent evit o doueoù, peogwir
zoken o mibien hag o merc'hed a zêvent en tan
d'o doueoù !

13 Diwall diouzh ar fals-doueed.

1 Kement tra e gemennan deoc'h a viot
aketus da ober, hep lakaat warnañ, hep krennañ
diwarnañ.

[2] Mar sav ez touez un diouganer, pe un
saver-hunvreoù, hag a c'hrata dit un arouez pe
ur burzhud, [3] hag e c'hoarvez an arouez pe ar
burzhud en deus grataet dit en ur lavarout :
deomp war-lerc'h doueoù all n'anavezit ket, d'o
servijañ, [4] na selaouit ket komzoù an diouganer
nag an huñvreer-mañ ; hoc'h amprouiñ a ra an
Aotrou, ho Toue, evit gouzout hag-eñ e karit an
Aotrou, ho Toue, a holl galon, a holl ene.
[5] War-lerc'h an Aotrou, ho Toue, ez eot hag eñ
a zoujot, hag e c'hourc'hemennoù a virot, hag
ouzh e vouezh e sentot, hag eñ a servijot, hag
outañ en em stagot. [6] Hag an diouganer pe an
huñvreer-hunvreoù a vo lakaet d'ar marv, evit
bezañ lavaret disentiñ ouzh an Aotrou, ho Toue,
en devoa ho tennet eus Bro-Ejipt, ho tasprenet
eus an ti sklaved, hag evit bezañ ho tistroet eus
an hent en devoa gourc'hemennet an Aotrou, da
Zoue, kerzhout warnañ ; hag e vo skarzhet an
droug eus da greiz.

[7] Ha mar bez lubanet gant da vreur, mab da
vamm, pe da vab, pe da verc'h, pe gwreg da
varlenn, pe da vignon a zo evel da ene, dre guzh
en ur lavarout : deomp da servijañ doueoù all
ha n'anavezez ket, na te na da dadoù, [8] doueoù
eus ar pobloù en-dro deoc'h, tost ouzhit pe bell
diouzhit, eus penn an douar betek dibenn an
douar, [9] n'asanti ket dezhañ, ne senti ket outañ.
Didruez e vo da lagad outañ, didrugar e vi, ne
bardoni ket dezhañ. [10] E lazhañ a ri, da zorn a vo
warnañ da gentañ evit e lakaat d'ar marv,
ha dorn an holl dud goude. [11] Hag e labezañ a ri
gant mein d'ar marv evit bezañ klasket da
zistreiñ diouzh an Aotrou, da Zoue, en devoa da
dennet eus Bro-Ejipt, eus an ti sklaved.
[12] Hag holl Israel a glevo se gant spont,
ha n'adkrogint ket d'ober un dra ken fall en ho
touez.

[13] Mar klevez en unan eus da gêrioù, en
devo an Aotrou, da Zoue, roet dit da chom
enno, (un den) o lavarout : [14] Dont a ra paotred,
hailhoned, eus du-se hag e tistroont annezidi ar
c'hêrioù en ur lavarout : Deomp da servijout
doueoù all ha n'anavezit ket, [15] e ri un enklask,
e furchi, e c'houlennati ervat ; ha mard eo
gwirion-rik an dra-se, e reer an euzhusted-se en
ho touez, [16] e lazhi annezidi ar gêr-se gant
barvenn ar c'hleze, hag ec'h anaouei anezhi,
ha kement tra a zo enni, hag he chatal, gant
barvenn ar c'hleze ; [17] hag hec'h holl
zibourc'hioù a zastumi e-kreiz he leurenn, hag
e tangwalli ar gêr hag hec'h holl zibourc'hioù,
a-grenn, evit an Aotrou, da Zoue. Hag e vo ur
c'harn peurbad ha ne vo ken adsavet. [18] Ha ne
stago ez torn netra eus an anaoue ma tistroio an
Aotrou eus gwrez e gounnar, ha ma ray dit
truez, ma truezo ouzhit, ouzh da greskiñ evel
m'en devoa touet d'az tadoù, [19] gant ma senti
ouzh mouezh an Aotrou, da Zoue, en ur virout
e holl c'hourc'hemennoù a gemennan dit hiziv,
en ur ober ar reizhder ouzh daoulagad an
Aotrou, da Zoue.

14 Boued glan ha dic'hlan - Deog.

[1] Mibien ez oc'h d'an Aotrou, ho Toue ;
n'en em rit ket skejadennoù ha n'en em zivlevit
ket etre ho taoulagad evit unan marv, [2] rak ur
Bobl santel ez out d'an Aotrou, da Zoue, ha te
eo en deus dibabet an Aotrou da vezañ ur Bobl
a-zibab a-douez an holl bobloù a zo war c'horre
an douar.

[3] Ne zebri netra euzhus.

[4] Setu al loened a zebrot : ejen,
menn-dañvad ha menn-gavr, [5] karv, gazelenn,
demm, kragvouc'h, antilopenn, bual, yourc'h ;
[6] kement loen en deus botez hag a zo faoutet en
div votez hag a zaskiria e-mesk al loened, ar
re-se a zebri. [7] Met ar re-mañ ne zebrot ket eus
ar re a zaskiria hag ar re o deus botez faoutet :
ar c'hañval, ar c'had, an daman, rak daskiriañ
a reont met n'o deus ket a votez : dic'hlan
e vezint evidoc'h ; [8] ar porc'hell, rak bez' en deus
botez, met na zaskiria ket : dic'hlan e vo
evidoc'h ; eus o c'hig ne zebrot ket, ouzh
o c'horf marv ne douchot ket.

[9] Sed a zebrot a-douez an holl re a zo en
dour : an holl re o deus brenk ha skant a zebrot.
[10] Hag an holl re n'o deus ket brenk ha skant ne
zebrot ket : dic'hlan e vezint evidoc'h.

[11] An holl evned glan a zebrot. [12] Sed amañ
ar re na zebrot ket diouto : erer, gup, hag
erer-mor. [13] Skoul, bultur ha preizherien a bep
seurt ; [14] an holl vrini a bep seurt ; [15] struskañval,
falc'hun, gouelan, sparfelled a bep seurt ;
[16] kaouenn, penn-kazh ha glout ; [17] pilikant,
morvran ha splujer ; [18] c'hwibon, herlegoned
a bep seurt, kogenan ha logod-dall ; [19] hag an

holl amprevaned-nij a vo dic'hlan evidoc'h : ne
vezint ket debret. [20] An holl evned glan a zebrot.

[21] Ne zebrot korf-marv ebet, :d'an ostiziad
a vo du-se en roi, hag eñ a zebro dioutañ ; pe
gwerzh-eñ d'un estren, rak ur Bobl santel ez out
d'an Aotrou, da Zoue.

Ne boazhi ket ur menn e laezh e vamm.

[22] An deog a roi eus holl drevadoù da here,
ar pezh a denni eus da barkeier bep bloaz.
[23] Hag e tebri dirak an Aotrou, da Zoue, el lec'h
a zibabo evit lakaat e anv da chom ennañ, deog
da winizh, da fro, da eoul, ha preveudioù da
saout ha da zeñved, evit ma teski doujañ an
Aotrou, da Zoue, bemdez.

[24] Mard eo re hir evidout an hent, mar ne
c'hellez ket dougen se, pa-z eo re bell evidout al
lec'h en devo dibabet an Aotrou, da Zoue, da
lakaat e anv ennañ, hag en devo da venniget an
Aotrou, da Zoue, [25] e reiñ a ri en arc'hant, hag
e serri an arc'hant ez torn, hag ez i d'al lec'h en
devo dibabet an Aotrou, da Zoue, [26] hag e roi an
arc'hant evit kement tra a c'hoantaio da ene :
ejen, dañvad, gwin, boeson ; diouzh kement
mennad da ene e tebri eno dirak an Aotrou, da
Zoue, stad ennout hag ez tiegezh. [27] Hag al Levit
a vo du-se ne zilezi ket, peogwir n'en deus na
lod na hêrezh ganit.

[28] Bep trede bloavezh e savi holl zeog da
drevad eus ar bloavezh, a lakai ez porzhioù,
[29] hag e teuio al Levit a vo hep lod na hêrezh
du-se, an ostiziad, an emzivad hag an intañvez
a vo ez kêrioù, hag e tebrint o gwalc'h, m'az
pennigo an Aotrou, da Zoue e kement oberenn
da zorn, er pezh a ri.

15 Bloavezh an Distaol.

[1] Da zibenn bep seizh bloaz e ri un Distaol.

[2] Hag evel-henn e vo an Distaol : Diskregiñ
a ray neb en deus ur c'hred diouzh an dle a zo
war e nesañ. Ne voustro ket e nesañ, e vreur, pa
vo bet embannet Distaol an Aotrou. [3] An estren
a voustri, met diouzh ar pezh a zo dit gant da
vreur e tiskrogo da zorn.

[4] Hag evel-se ne vo ket a ezhommeien
du-se, hag az pennigo an Aotrou er vro ez a an
Aotrou, da Zoue, da reiñ dit en hêrezh, da
berc'hennañ, [5] mar sentez ouzh mouezh an
Aotrou, da Zoue, e vezi aketus da ober diouzh
an holl c'hourc'hemennoù a gemennan dit hiziv.
[6] Hag an Aotrou, da Zoue, az pennigo evel m'en
deus grataet dit, hag e presti da galz a bobloù,
ha n'ampresti ket, hag e vi mestr war galz
a bobloù, ha warnout ne vezint ket mistri.

[7] Pa vo du-se ur paour, unan eus da
vreudeur pe unan eus da gêr, er vro en devo an
Aotrou, da Zoue, roet dit, ne galetai ket da
galon, ne serri ket da zorn ouzh da vreur paour,
[8] met digeriñ da zorn dezhañ a ri, ha prestañ
dezhañ trawalc'h evit e ezhomm, ar pezh a ra
diouer dezhañ. [9] Diwall na vefe soñjoù ez kalon,
evel an hailhoned o lavarout : Tostaat a ra ar
bloaz seizh, bloaz an Distaol, ha na vefe fall da
zaoulagad e-keñver da vreur paour, ha na rofes
ket dezhañ ; huchal a rafe enep dit etrezek an
Aotrou, hag e vefe warnout ur pec'hed. [10] Reiñ
a ri dezhañ, ne vo ket drougiezh ez kalon o reiñ
dezhañ, hag abalamour d'an dra-se az pennigo
an Aotrou, da Zoue, ez holl oberoù, en holl
embregoù da zorn.

[11] Ne vanko ket a beorien er vro ; setu perak
e c'hourc'hemennan dit, e lavaran dit : Digor da
zorn d'az preur, d'ar reuzeudig, d'ar paour ez
pro.

[12] Mar en em werzh dit da vreur hebreat, pe
un Hebreadez, da servijañ a ray c'hwec'h vloaz,
ha d'ar seizhvet bloaz e vo kaset ganit frank eus
du-se. [13] ha pa vo kaset frank ganit eus du-se, ne
vo ket kaset dibourvez ; [14] donezon a ri dezhañ
eus da zeñved, pe eus da leuriad, pe eus da
waskell : eus ar pezh az po bet gant bennozh an
Aotrou, da Zoue, e roi dezhañ (pe dezhi).

[15] Hag az po soñj ez out bet sklav da-unan
e Bro-Ejipt, hag en deus da zasprenet an
Aotrou, da Zoue. Setu perak
e c'hourc'hemennan dit an dra-se hiziv.

[16] Ha mar lavar dit : Ned in ket eus du-se, da
garout a ran-te ha da di, mat eo din ganit,
[17] e kemeri un nadoz hag he lakai en e skouarn
hag en nor, hag e vo dit servijer da viken.
ha d'az matezh e ri hevelep tra.

[18] Gant na vo ket diaes ez taoulagad e gas
frank eus du-se, peogwir (e talvez) daou bae ur
goprad a labour du-se e-pad c'hwec'h vloaz.
ha da vennigañ a ray an Aotrou da Zoue,
e kement tra a ri. [19] Kement mab henañ a vo
ganet du-se, eus da saout pe eus da zeñved,

pared, a santelai d'an Aotrou, da Zoue. Ne
labouri ket gant mab henañ da vuoc'h. Ne douzi
ket mab henañ da zeñved ; [20] dirak an Aotrou, da
Zoue, e vo debret ganeoc'h a vloaz da vloaz el
lec'h a zibabo an Aotrou, te ha da diegezh.
[21] ha mar bez ennañ ur si, mar bez kamm pe dall,
ur si fall bennak, n'en aberzhi ket d'an Aotrou,
da Zoue ; [22] er gêr e vo debret ganeoc'h, an hini
dic'hlan hag an hini glan a-gevret, evel gazelenn
pe karv ; [23] nemet e wad ne zebrot ket ; war an
douar e vo skuilhet, evel dour.

16 Tri gouel meur.

[1] Bez aketus e miz Aviv da ober Pask da
Zoue, rak e miz Aviv az tennas an Aotrou, da
Zoue, eus an Ejipt, da noz. [2] Aberzhañ a ri, evel
Pask an Aotrou, da Zoue, deñved hag ejened, el
lec'h en devo dibabet an Aotrou evit lakaat
e anv da chom eno. [3] Ne zebri ket gantañ bara
goet ; e-pad seizh deiz e tebri gantañ bara
dic'hoell, bara ar reuz, rak gant mall e oas deuet
er-maez eus Bro-Ejipt, evit ma talc'hi soñj eus
an deiz ma oas deuet eus Bro-Ejipt, holl zeizioù
da vuhez. [4] Ne vo ket gwelet du-se goell ebet,
war da holl diriad, e-pad seizh deiz, ha ne
chomo ket a gig, aberzhet d'abardaez, en deiz
kentañ, betek ar beure. [5] N'helli ket aberzhañ
Pask en ur gêr all eus ar re a roio an Aotrou, da
Zoue, dit ; [6] nemet el lec'h a zibabo an Aotrou,
da Zoue, evit lakaat e anv da chom ennañ e ri
aberzh Pask, d'abardaez, da guzh-heol, d'an
ampoent ma oas deuet er-maez eus an Ejipt.
[7] E boazhañ ha debriñ a ri el lec'h a zibabo an
Aotrou, da Zoue, hag e tistroi diouzh ar beure,
hag ez i d'az tinelloù. [8] C'hwec'h deiz-pad
e tebri dic'hoell, ha d'ar seizhvet deiz e vo un
emvod evit an Aotrou, da Zoue, Ne ri ket
a labour.

[9] Seizh sizhun a gonti :adalek ma kroger
gant ar falz en edeier e krogi da gontañ seizh
sizhun. [10] Hag e ri gouel Sizhunioù an Aotrou,
da Zoue : un tell a youl-vat eus da zorn a roi,
diouzh m'en devo da venniget an Aotrou, da
Zoue. [11] Hag az po levenez dirak an Aotrou, da
Zoue, te, da vab, da verc'h, da servijer, da
vatezh, hag al Levit a vo ez kêrioù, gant an
ostiziad, an emzivad hag an intañvez a vo
du-se, el lec'h en devo dibabet an Aotrou, da
Zoue, evit lakaat da chom e anv ennañ ;
[12] hag az po soñj ez out bet sklav en Ejipt, hag
e vi aketus da ober diouzh ar reolennoù-mañ.

[13] Gouel al Logelloù a ri e-pad seizh deiz
goude bezañ dastumet (frouezh) da leur ha da
waskell. [14] Hag az po levenez gant ar gouel-mañ,
te, da vab, da verc'h, da servijer, da vatezh, hag
al Levit, an estren, an emzivad, an intañvez a vo
ez kêrioù. [15] E-pad seizh deiz e ri gouel an
Aotrou, da Zoue, el lec'h a zibabo an Aotrou,
p'en devo da venniget an Aotrou, da Zoue ez
holl drevadoù, en holl oberoù da zaouarn,
ha n'az po nemet levenez.

[16] Teir gwezh er bloaz e vo gwelet an holl
baotred du-se dirak an Aotrou, da Zoue, el lec'h
dibabet, e-kerzh gouel an Dic'hoell, gouel ar
Sizhunioù ha gouel al Logelloù, ha ne weli ket
dremm an Aotrou, dibourvez, [17] met pep hini
gant ur prof en e zorn, hervez ar bennozh en
devo an Aotrou, da Zoue, roet dit.

[18] Barnerien ha skribed a lakai e kement kêr
en devo an Aotrou, da Zoue, roet dit, dre
veuriad, hag e raint d'ar Bobl barnoù reizh.

[19] Ne vo ket gweet ar barnoù, na sellet ouzh
an dremm, na kemeret donezonoù, rak gant
donezonoù e vez dallet daoulagad ar furien
ha gwaret breud an dud reizh. [20] Reizhded rik
a bleustri, evit bevañ ha perc'hennañ ar vro ez
a an Aotrou, da Zoue, da reiñ dit.

[21] Ne blanti ket a beul sakr, na tamm koad
ebet, e-kichen aoter an Aotrou, da Zoue, graet
ganit, [22] ne savi ket a beulvan, se a gasa an
Aotrou, da Zoue.

17. [1] N'aberzhi ket d'an Aotrou, da Zoue,
un ejen pe un dañvad en defe ur si, un dra
bennak fall, rak euzhus d'an Aotrou da Zoue,
e vefe.

Ar gwir - Ar roue.

[2] Mar en em gav du-se, en unan eus da
gêrioù, ez a an Aotrou, da Zoue, da reiñ dit, un
den pe ur plac'h hag a ra ar pezh a zo fall ouzh
daoulagad an Aotrou, da Zoue, en ur freuzañ
e Emglev, [3] hag ez a da servijañ doueoù all, da
stouiñ dirazo, an heol pe al loar pe ur sterenn
bennak eus an neñvoù, pezh n'em eus ket
kemennet, [4] mar bez disklêriet se dit, e selaoui
hag e ri enklask ervat, ha mard eo gwirionez rik
an dra, ez eus bet graet an euzhusted-se en

Israel, [5] e kasi an den pe ar plac'h-se en deus
graet an dra fall-se, betek da zorojoù : an den,
pe ar plac'h a vo labezet gant mein d'ar marv.
[6] Diwar lavar daou pe dri dest e vo kospet d'ar
marv, ne vo ket kospet diwar lavar un test
hepken. [7] Dorn an testoù a vo warnañ da gentañ
evit e lakaat d'ar marv, ha dorn an holl dud
goude, hag e skarzhi ar fallentez eus da greiz.

[8] Mar bez re ziaes evidout barn un dra, ar
muntr-mañ-muntr, an dael-mañ-dael, ar
gloaz-mañ-gloaz, un afer a vreud ez torojoù,
e savi da vont uheloc'h, betek al lec'h dibabet
gant an Aotrou, da Zoue. [9] Mont a ri da gaout ar
veleien, al levidi, hag ar barner a vo evit an
deizioù-se, hag e c'houlennati, hag e vo
disklêriet dit setañs ar varn, [10] hag e ri diouzh ar
setañs a vo bet disklêriet dit el lec'h-mañ bet
dibabet gant an Aotrou, hag e vi aketus da ober
a-grenn ar pezh a vo bet kelennet dit. [11] Hervez
al lezenn o devo kelennet dit, hervez ar setañs
o devo lavaret dit e ri, hep distreiñ eus an dra
a vo bet kemennet dit, a-zehoù pe a-gleiz.
[12] An den oc'h ober se gant rogentez, ha na
selaou ket ouzh ar beleg a vo o servijout eno an
Aotrou, da Zoue, pe ouzh ar barner, mervel
a ray an den-se, hag az po skarzhet ar fallentez
eus Israel. [13] An holl dud a glevo se o devo aon,
ha ne vo rogentez ebet ken.

[14] Pa vi aet d'ar vro emañ an Aotrou o reiñ
dit hag az po he ferc'hennet hag e vi o chom
e-barzh, e lavari : «Mar lakfen warnon ur roue,
evel an holl bobloù a zo en-dro din», [15] e lakai
warnout ar roue a zibabo an Aotrou, da Zoue ;
a-douez da vreudeur e lakai warnout ur roue ;
ne c'helli ket lakaat warnout un den estren na
vefe ket da vreur.

[16] Met arabat dezhañ kaout e-leizh a gezeg,
na treiñ ar Bobl etrezek an Ejipt, evit kaout
muioc'h a gezeg, rak an Aotrou en deus lavaret
deoc'h : «Na zistroit ket war ho kiz dre an
hent-se ken !» [17] Arabat dezhañ kaout e-leizh
a wragez evit diankañ e galon, nag arc'hant nag
aour betek re ! [18] Pa vo azezet war dron
e rouantelezh, e ray evitañ un adskrid eus al
Lezenn-mañ, diwar al levr a zo dirak ar veleien
levidi. [19] Hemañ a vo gantañ, hag e lenno ennañ
holl zeizioù e vuhez, evit deskiñ doujañs an
Aotrou, e Zoue, en ur virout holl lavarioù al
Lezenn-mañ, ar reolennoù-mañ, hag ober
diouto, [20] ma na savo ket e galon a-us d'e
vreudeur, ha na zistroio ket eus ar
gourc'hemennoù, a-zehoù pe a-gleiz, ha m'en
devo hir deizioù en e rouantelezh, eñ hag
e vibien, e-kreiz Israel.

18 Levited - Beleien - Profeded.

[1] N'o devo ar veleien-levidi, holl veuriad
Levi, na lod na hêrezh gant Israel ; diwar
dan-aberzhoù an Aotrou ha diwar e hêrezh
e tebrint. [2] Hêrezh n'o devo ket e-touez
o breudeur : an Aotrou eo o hêrezh, evel m'en
deus grataet dezho.

[3] Ha setu gwirioù ar veleien diwar ar Bobl,
digant an dud a ra aberzhoù ejened pe zeñved :
roet e vo d'ar beleg ar skoaz, an div javed hag
an tor, [4] preveudioù da ed, da fro ha da eoul,
preveudioù touz da zeñved a vo roet ivez
dezhañ. [5] Rak ar re-mañ a zo bet dibabet gant an
Aotrou, da Zoue, eus da holl veuriadoù, evit
chom da lidañ e anv an Aotrou, int hag
o mibien, a-hed an deizioù.

[6] Pa 'z erruo al levit eus unan eus da gêrioù,
eus ul lec'h bennak a Israel ma oa o chom eno,
pa-z erruo, petra bennak a vo c'hoant e ene, el
lec'h en devo dibabet an Aotrou, [7] e lido e anv
an Aotrou, e Zoue, evel e holl vreudeur levidi
en em zalc'ho eno dirak an Aotrou ; [8] ul lodenn
en devo evel an hini a zebront, kuit a werzhañ
diwar e leve tadel.

[9] Pa vi erruet er vro ez a an Aotrou, da
Zoue, da reiñ dit, ne zeski ket ober euzhusterioù
ar pobloù eno. [10] Ne vo ket kavet du-se den ebet
da dremen e vab pe e verc'h dre an tan, na da
ober divinerezh, achantouriezh, hudouriezh,
sorserezh, [11] na da ober strobinelloù, na
goulennataer anaon hag igromañser nag
enklasker ar re varv, [12] rak euzhus d'an Aotrou
eo neb a ra an traoù-se, hag en abeg d'an
euzhusterioù-se en deus an Aotrou, da Zoue,
o diberc'hennet a-dirazout. [13] Didamall e vi gant
an Aotrou, da Zoue.

[14] Rak ar pobloù, emaout o tiberc'hennañ,
ouzh an hudourien hag ouzh an urisined a sente,
met dit-te n'eo ket aotreet kement-se gant an
Aotrou, da Zoue. [15] Ur profed eus da greiz, eus
da vreudeur, eveldon, a savo dit an Aotrou, da
Zoue : outañ e senti. [16] A-grenn evel m'az poa
goulennet digant an Aotrou, da Zoue, en Horeb,

da zeiz an Emvod, en ur lavarout : «Gant n’
adklevimp ken mouezh an Aotrou, hon Doue,
hag an tan bras-se n’e welimp ken, pe
e varvimp !» 17 Hag en devoa lavaret an Aotrou
din : «Mat o deus komzet ! 18 Ur profed a savin
evito a-douez o breudeur, eveldout, hag e lakain
va c'homzoù en e c'henou, hag e lavaro deoc'h
an holl bezh a gemennin dezhañ. 19 Hag an den
na selaouo ket ouzh va c'homzoù a lavaro em
anv, me a c'houlenno kont digantañ. 20 Met ur
profed a vefe rok a-walc'h da lavarout ur gomz
em anv hep bezañ bet kemennet ganin da gomz,
pe a gomzfe en anv doueoù all, mervel a ray ar
profed-se.» 21 ha mar lavarez ez kalon : «penaos
anavezin-me ar c'homzoù ha n’int ket bet
lavaret gant an Aotrou?» 22 Pa gomzo ur profed
en anv an Aotrou ha ne c'hoarvezo ket an
dra-se, n’erruo ket, ar gomz-se ne vo ket bet
lavaret gant an Aotrou. Gant rogentez en devo
komzet ar profed-se, n’az po ket aon dioutañ.

19 Kêrioù - minic'hi - Testenioù.

1 P’en devo distrujet an Aotrou, da Zoue, ar
pobloù ez a an Aotrou, da Zoue, da reiñ dit
o douar, p’az po o diberc'hennet hag e vi
o chom en o c'hêrioù hag en o ziez, 2 teir gêr
a lakai a-gostez e-kreiz da vro, an hini ez a an
Aotrou, da Zoue, da reiñ dit da berc'hennañ.
3 Kempenn a ri an hentoù hag e trederenni tiriad
ar vro en devo roet en hêrezh dit an Aotrou, da
Zoue, hag evel-se e tec'ho di ar vuntrerien.
4 Evel-henn e vo kont gant ar muntrer a dec'ho
e-barzh evit bevañ : an hini en devo lazhet
e nesañ, dievezh, hep kasoni outañ en a-raok,
5 unan a ya gant e geneil d’ar c'hoad evit diskar
gwez, a sav er vann e zorn gant ar vouc'hal da
droc'hañ ur wezenn, hag e tistag an houarn
diouzh an troad, hag e tizh egile d’ar marv,
hennezh a dec'ho da unan eus ar c'hêrioù-se,
hag e vevo. 6 Redek a rafe dialer ar gwad
war-lerc'h ar muntrer e-keit ha ma verv e galon,
hag e dizhout a rafe rak kalz a hent ez eus, hag
e lamfe digantañ e vuhez, goude ma ne oa ket
da varn d’ar marv, peogwir n’en devoa ket bet
kasoni outañ en a-raok. 7 Setu perak
e c'hourc'hemennan deoc'h en ur lavarout : Teir
gêr a lakai a-gostez.

8 Ha mar pella an Aotrou, da Zoue, da
harzoù, evel m’en deus touet d’az tadoù, ma ro
dit an holl vro en deus grataet reiñ d’az tadoù,
9 ha mar mirez an holl c'hourc'hemennoù-mañ
en ur ober diouto, ar re a gemennan dit hiziv :
karout an Aotrou, da Zoue, ha mont gant
e hentoù bemdez, e lakai c'hoazh teir gêr war an
teir-mañ, 10 ha ne vo ket skuilhet gwad didamall
e-barzh da vro ez a an Aotrou, da Zoue, da reiñ
dit en hêrezh :bez’ e vefe warnout ar gwad-se.

11 Met mar en deus un den kasoni ouzh
e nesañ, a c'hed hag e lamm warnañ, hag e lem
digantañ e vuhez d’ar marv, hag e tec'h da unan
eus ar c'hêrioù-se, 12 e kaso kozhidi e gêr d’e
gerc'hat alese ha d’e lakaat etre daouarn ar
dialer-gwad, hag e varvo. 13 Didruez e vo da
lagad outañ, hag e skarzhi skuilher ar gwad
didamall diouzh Israel, hag az po eurvad.

14 Ne zilec'hi ket bonn da nesañ, bonnet gant
da hendadoù, en hêrezh az po bet er vro ez a an
Aotrou, da Zoue, da reiñ dit da berc'hennañ.

15 Ne savo ket un test direizh enep un den
evit ur fazi bennak, ur pec'hed bennak, ur mank
bennak, a vo bet graet. Diwar lavar daou dest pe
diwar lavar tri dest e vo diazezet an dra.

16 Mar sav un test direizh enep un den evit
testiñ enep dezhañ eus un disentidigezh,
17 en em zalc'ho an daou zen o deus da vreutaat
dirak an Aotrou ha dirak ar veleien, ha dirak ar
varnerien a vo en deizioù-se ; 18 hag ec'h
enklasko ar varnerien ervat, ha ma'z eo bet test
gaouiat an test-mañ gaouiat e respont enep
e vreur, 19 e vo graet dezhañ evel ma ijine ober
evit e vreur, hag e skarzhi an droug eus da
greiz. 20 Hag ar re a vano hag a glevo se o devo
aon, ha ne vo ket adgraet ken un dra ken fall
du-se. 21 Didrugar e vo da lagad : buhez evit
buhez, lagad evit lagad, dant evit dant, dorn evit
dorn, troad evit troad.

20 Brezel.

1 Pa’ z i d’ar brezel enep da enebourien, hag
e weli mirc'hier, kirri, hag ur bobl niverusoc'h
egedout, bez dizaon outo, rak an Aotrou, da
Zoue, a vo ganit, eñ hag en deus da savet eus
Bro-Ejipt. 2 ha pa viot war-nes brezelekaat,
e tostaio ar beleg hag e komzo ouzh ar Bobl,
3 hag e lavaro dezho : «Selaou, Israel, c'hwi a zo
war-nes hiziv da vrezelekaat enep hoc'h
enebourien ; gant na vlotaio ket ho kalon ; bezit
dizaon, na grenit ket, na spontit ket dirazo !
4 An Aotrou, ho Toue, a gerzh ganeoc'h da

vrezelekaat evidoc'h enep hoc'h enebourien,
d'ho salviñ.»

5 Hag e komzo ar skribed ouzh ar Bobl en
ur lavarout : «Pehini en deus savet un ti nevez
ha n'en deus ket e zediet? ra yelo war e giz d'ar
gêr, gant aon na varvfe er brezel, hag un den all
a rafe an dedi anezhañ. 6 Ha pehini en deus
plantet ur winienn ha n'eo ket bet dudiet
(ganti)?, ra yelo war e giz d'ar gêr, gant aon na
varvfe er brezel, hag un den all a vefe dudiet
(ganti). 7 Ha pehini a zo dimezet gant ur wreg
ha n'en deus ket he degemeret, ra yelo war e giz
d'ar gêr, gant aon na varvfe er brezel, hag un
den all he degemerfe.» 8 Hag e kendalc'ho ar
skribed da gomz ouzh ar Bobl en ur lavarout :
«Pehini en deus aon? hag ez eo blot e galon? ra
yelo war e giz d'ar gêr, ha ne ray ket teuziñ
kalon e vreudeur evel e galon.» 9 ha p'o devo
echuet ar skribed da gomz ouzh ar Bobl, e vo
lakaet en o c'harg ofiserien al lu e penn ar Bobl.

10 Pa dostai ouzh ur gêr evit ober brezel
outi, e huchi warni evit (ober) ar peoc'h,
11 ha ma'z eo 'peoc'h' he respont, hag e tigor dit,
an holl dud en em gav enni a vo evit aneriñ
ha d'az servijout ; 12 ha mar ne ra ket peoc'h
ganit, ma ra ouzhit brezel, e ri seziz warni,
13 hag e vo lakaet gant an Aotrou ez torn, hag
e skoi war hec'h holl baotred gant barvenn ar
c'hleze. 14 Met ar gwragez, ar vugaligoù, ar
chatal, ha kement tra a vo e kêr, hec'h holl
zibourc'hioù a breizhati evidout ; hag e tebri
dibourc'hioù da enebourien, en devo roet an
Aotrou, da Zoue, dit. 15 Evel-se e ri evit an holl
gêrioù a zo re bell diouzhit, ar re n'int ket eus
kêrioù ar pobloù-mañ.

16 Met eus kêrioù ar pobloù ez a an Aotrou,
da Zoue, da reiñ dit en hêrezh, ne lezi da vevañ
nikun. 17 O anaoueañ a ri : Hitiz, Amoriz,
Kanaaniz, Pereziz, Hiviz, Jebousiz, evel ma
c'hourc'hemenn dit an Aotrou, da Zoue, 18 ma na
vi ket desket ganto da ober an holl euzhusterioù
a reont evit o doueoù, ha da bec'hiñ e-keñver an
Aotrou, ho Toue.

19 Pa ri seziz ur gêr e-pad pell-amzer en ur
vrezeliñ outi evit he zapout, ne zistruji ket he
gwez en ur sevel warno ar vouc'hal, rak diouto
e tebri, n'o zroc'hi ket. N'eo ket un den, ur
wezenn war ar maezioù, m'he defe da vont
a-dirazout gant ar seziz ! 20 Met ar gwez ma
frouezh n'int ket gwez da reiñ boued, a zistruji,
a droc'hi, evit sevel ur ramparzh en-dro d'ar gêr
a rez outi brezel, ken n'az po he diskaret.

21 Muntrer - Prizoniadez - Mab henañ - Mab disent.

1 P'en em gavo ur muntrad war an douar ez
a an Aotrou, da Zoue, da reiñ dit da
berc'hennañ, kouezhet war ar maez hep na
oufed piv en deus e lazhet, 2 e yelo da gozhidi
ha da skribed da vuzuliañ war-zu ar c'hêrioù
a zo tro-dro d'ar muntrad ; 3 evit ar gêr a vo an
hini dostañ ouzh ar muntrad, e kemero kozhidi
ar gêr-se un annoar yaouank ha n'eus ket bet
labouret ganti, n'he deus ket sachet gant ar yev,
4 hag e tiskenno kozhidi ar gêr-se an annoar
betek ur froud diarsav, en ul lec'h na vez na
labouret na hadet, hag e tivellkeini eno an
annoar er froud.

5 Hag e tostaio ar veleien, mibien Levi, bet
dibabet gant an Aotrou, da Zoue, evit lidañ evit
bennigañ en anv an Aotrou, hag e vez barnet
ganto kement tabut ha kement taol.

6 Hag holl gozhidi ar gêr-se, a oa ar re
dostañ ouzh an hini muntret, a walc'ho
o daouarn war an annoar bet divellkeinet er
froud, 7 hag e komzint, o lavarout : «Hon
daouarn n'o deus ket skuilhet ar gwad-se, nag
hon daoulagad gwelet. 8 Pardon d'az Pobl Israel
ac'h eus dasprenet, Aotrou ; na lez ket gwad
didamall e-kreiz da Bobl Israel. Ra vo pardonet
dezho ar gwad-mañ.» 9 Hag e skarzhi ar gwad
didamall eus da greiz en ur ober ar reizhded
ouzh daoulagad an Aotrou.

10 Pa' z i d'ar brezel enep da enebourien hag
e vezint lakaet gant an Aotrou, da Zoue, ez torn,
hag az po graet prizonidi, 11 hag e weli e-touez
ar brizonidi ur vaouez kaer he doare, hag az po
c'hoant anezhi hag a gemeri ganit evel gwreg,
12 e kasi anezhi e-barzh da di, hag homañ
a douzo he fenn hag a ray hec'h ivinoù.
13 ha lemel a ray he dilhad prizoniadez diwarni,
hag e chomo ez ti hag e ouelo he zad hag he
mamm ul loariad-amzer, ha goude-se ez i daveti
hag e vi he gwaz hag e vo hi da wreg. 14 Mar
n'oulez ket diouti, e vo kaset kuit ganit lec'h ma
karo ; he gwerzhañ ne ri ket evit arc'hant, nag
ober ur sklavez anezhi goude bezañ he gwallet.

[15] Mar en deus un den div wreg, unan karet
hag unan kasaet, hag o deus bet roet dezhañ
mibien ha merc'hed, an hini garet hag an hini
gasaet, hag ez eo ar mab mab henañ d'an hini
gasaet. [16] En deiz ma roio o hêrezh d'e vibien
eus pezh en deus, ne c'hello ket ober pennhêr
mab an hini garet en a-raok da vab an hini
gasaet, ar mab henañ. [17] Met ar mab henañ, mab
an hini gasaet, a anavezo hag e roio dezhañ ul
lod evel daou diwar gement en deus, rak hemañ
eo preveudi e nerzh, hag en deus ar gwir
a bennhêr.

[18] P'en devo un den ur mab disent, disuj, na
selaou ket mouezh e dad na mouezh e vamm,
ha pa vez kenteliet ganto, ne sent ket outo,
[19] e krogo ennañ e dad hag e vamm hag e gas
a raint da gozhidi e gêr, da zor al lec'h-se,
[20] hag e lavarint da gozhidi kêr : hor mab-mañ
a zo disent ha disuj, ne selaou ket hor mouezh,
lontek ha lonker eo, [21] hag e vo labezet gant holl
wazed ar gêr, gant mein, d'ar marv, hag az po
skarzhet ar fallentez eus da greiz. Hag holl
Israel, o klevout se, en devo aon.

[22] P'en devo un den ur pec'hed barnet d'ar
marv, hag ez eo bet lakaet d'ar marv, hag ez eo
bet krouget ouzh ur wezenn, [23] ne lezi ket e gorf
da noz ouzh ar wezenn, met e sebeliañ a ri en
deiz-se, rak ur mallozh Doue eo unan krouget,
ha ne gontammi ket da vro, en devo an Aotrou,
da Zoue, roet dit en hêrezh.

22 Reolioù lieseurt - Priedelezh.

[1] Pa weli ejen da vreur pe e zañvad dianket,
n'en em guzhi ket outo, o distreiñ a ri d'az
preur. [2] Mar n'emañ ket da vreur tost ouzhit,
ha mar n'en anavezez ket, e serri al loen du-se,
hag e vo ganit ken na vo klasket gant da vreur,
hag en daskori dezhañ. [3] Kement-se a ri evit
e azen, hag a ri evit e vantell, hag a ri evit
kement tra en devo kollet da vreur, a vo bet
kollet gantañ hag az po kavet ; n'halli ket en em
guzhat.

[4] Pa weli azen da vreur, pe e ejen
o kouezhañ war an hent, n'en em guzhi ket
outo : o adsevel a ri gantañ.

[5] Ne vo ket dilhad paotr war ur plac'h ; ne
vo ket gwisket gant ur paotr ur vantell blac'h ;
euzhus e vefe d'an Aotrou, da Zoue, neb
a rafe se.

[6] Mar degouezh un neizh evn dirazout war
an hent, war ur wezenn bennak pe war an douar,
gant evnedigoù pe uioù, hag ar vamm kluchet
war an evnedigoù pe war an uioù, ne gemeri ket
ar vamm gant he re vihan. [7] Kas a ri kuit ar
vamm, hag ar re vihan a gemeri evidout, evit
kaout eurvad ha hir deizioù. [8] Pa savi un ti
nevez, e ri ur vardell d'an doenn, ha ne lakai ket
gwad ez ti, mar kouezfe unan bennak alese.

[9] Ne hadi ket da winienn gant daou seurt, pe
e vefe santelaet a-bezh an had az pefe hadet
ha mendem ar winienn. [10] N'ari ket gant un ejen
hag un azen a-gevret. [11] N'az po ket gwiskamant
gwiadet gant gloan ha lin a-gevret.

[12] Toupennoù a ri ouzh peder bastell ar ouel
m'en em c'holoez ganti.

[13] Mar kemer un den ur wreg hag ez
a daveti, hag en deus kas outi, [14] mar samm
warni falstamalloù o tennañ warni brud fall, en
ur lavarout : Ar wreg-mañ am eus kemeret, hag
ez on tostaet outi, ha n'em eus ket he c'havet
gwerc'hez, [15] e kemero tad ar wreg yaouank hag
he mamm, da gas ganto, testeni gwerc'hded ar
wreg yaouank, da gaout kozhidi kêr ouzh an
nor. [16] Hag e lavaro tad ar wreg yaouank d'ar
gozhidi : Va merc'h am boa roet d'an den-se da
wreg, hag en deus kas outi, [17] hag ouzh he
sammañ a falstamalloù, e lavar : N'em eus ket
kavet da verc'h gwerc'hez ; met setu testeni
gwerc'hded va merc'h. Hag e tispakint ar
pezh-dilhad dirak kozhidi kêr. [18] Hag e kemero
kozhidi ar gêr-se an den d'e gastizañ : [19] dre un
tell warnañ a gant shekel arc'hant, a vo roet da
dad ar wreg yaouank, rak tennet e oa bet brud
fall war ur werc'hez eus Israel, ha dezhañ eo-hi
da wreg ha ne c'hello ket he c'has kuit nepred.

[20] Met ma oa gwir an dra-se ha n'eo ket bet
kavet testeni gwerc'hded ar wreg yaouank,
[21] e vo kaset ar wreg yaouank war dreuzoù ti he
zad, hag e vo labezet gant tud he c'hêr gant
mein d'ar marv, evit bezañ graet un dizonestiz
en Israel, o c'hastaouiñ ti he zad, hag e vo
skarzhet ar fallentez eus da greiz.

[22] Mar kaver un den o kousket gant ur wreg
hag he deus ur gwaz, e varvint o-daou, an den
a oa o kousket ganti, hag ar wreg, hag az po
skarzhet ar fallentez eus Israel.

23 Mard eo ur plac'h yaouank gwerc'hez
danvez-pried un den, hag e kav anezhi un den
e kêr hag e kousk ganti, 24 e vezint kaset o-daou
da zor kêr hag e vezint labezet gant mein, hag
e varvint, ar plac'h yaouank en abeg ma n'he
deus ket huchet e kêr, hag an den en abeg m'en
deus gwallet gwreg e nesañ ; hag az po skarzhet
ar fallentez eus da greiz.

25 Mard eo war ar maezioù e kav an den ar
plac'h yaouank danvez-gwreg, hag e krog enni
an den-mañ hag e kousk ganti, e varvo an den
en deus kousket ganti, e-unan ; 26 d'ar plac'h
yaouank ne ri netra : n'he deus ket ar plac'h
yaouank-se a bec'hed marvus, rak evel pa lamm
un den war e nesañ, hag e lem digantañ
e vuhez, e oa an afer-mañ. Rak war ar maez en
deus he c'havet ; huchet he deus ar plac'h
yaouank danvez-gwreg, ha n'eus ket bet
a salver eviti. 27 Mar kav un den ur plac'h
yaouank gwerc'hez ha n'eo ket danvez-pried,
hag e tap anezhi hag e kousk ganti, hag e vezont
kavet, 28 e roio an den a gouske ganti, da dad ar
plac'h yaouank, hanter-kant shekel arc'hant hag
e vezo dezhañ da bried ; peogwir en deus he
gwallet, ne c'hello ket he c'has kuit nepred.

23 Rik... ha madelezhus.

1 Ne gemero ket un den gwreg e dad, ne
zizoloio ket pastell e dad.

2 Ned aio ket ur spazhard, nag unan eo
troc'het e galc'h, e kevredigezh an Aotrou.

3 Ned ay ket ur bastard e kevredigezh an
Aotrou, zoken en dekved rumm ned ay ket
e kevredigezh an Aotrou, biken.

4 Ned ay ket Amoniz na Moabiz
e kevredigezh an Aotrou, zoken en dekvet
rumm ned aint ket e kevredigezh an Aotrou,
biken, 5 peogwir ne oant ket bet a-benn-hent
deoc'h gant bara ha dour war an hent, pa
zeuec'h eus an Ejipt, hag o devoa paeet enep dit
Balaam, mab Beor, eus Petor an Ejiptiad, evit
da villigañ. 6 Met ne c'houle ket an Aotrou, da
Zoue, selaou Balaam, hag e troas an Aotrou, da
Zoue, evidout ar vallozh e bennozh, dre m'az
kare an Aotrou, da Zoue. 7 Ne heti na peoc'h nag
eurvad dezho da vuhez-pad, biken.

8 N'az po ket heug ouzh an Edomiad, rak da
vreur eo, na heug ouzh an Ejiptiad, rak estren
out bet en e vro. 9 Ar vibien a vo ganet dezho en
trede rumm a yelo e kevredigezh an Aotrou.

10 Pa yelo ar c'hamp enep da enebourien, en
em viri diouzh pep tra fall.

11 Ma 'z eus du-se un den hag a zo dic'hlan
dre zarvoud-noz, e yelo e-maez ar c'hamp ha ne
zistroio ket d'ar c'hamp. 12 Met pa gouezho an
abardaez, en em walc'ho en dour, ha pa vo aet
an heol (da guzh), ez erruo e-barzh ar c'hamp.

13 Ur c'horn az po er-maez eus ar c'hamp, da
vont war-vaez. 14 Ur bigell az po war da harnez,
ha pa gluchi war-vaez, e kleuzi ganti hag ez
adgoloi da stronk.

15 Rak an Aotrou, da Zoue, a vale e-barzh da
gamp evit savetaat ac'hanout, hag evit lakaat da
enebourien dirazout, hag e vo da gampoù
santel, ha ne vo gwelet du-se dizonestiz ebet,
anez da se e tistroio diwar da lerc'h.

16 Ne ri ket serriñ ur sklav gant e vestr, p'en
em savetaio davedout eus ti e vestr. 17 Ganit
e chomo, du-se, el lec'h a zibabo, en unan eus
da gêrioù a vo mat dezhañ, ha ne ri ket gwask
warnañ.

18 Ne vo ket gisti e-touez merc'hed Israel
ha ne vo ket pitaouerien e-touez mibien Israel.
19 Ne lezi ket dont taladur ur c'hast na gopr ur
c'hi da di an Aotrou, da Zoue, evit gouestl ebet :
euzhus d'an Aotrou ez int o-daou.

20 Ne ri ket d'az preur a brest-interest
arc'hant, na prest-boued ; na prestañ netra ne ri
gant interest. 21 D'an estren a reer, met d'az
preur ne ri ket, ha da vennigañ a ray an Aotrou,
da Zoue, en holl gefridioù da zorn, war an
douar emaout o vont e-barzh d'e berc'hennañ.

22 Pa ri ur gouestl d'an Aotrou, da Zoue, ne
zalei ket d'e seveniñ ; en goulenn a rafe an
Aotrou, da Zoue, diganit, hag e vefe ennout ur
pec'hed. 23 ha mar tremenez hep gouestlañ, ne vo
ket ennout a bec'hed. 24 Ar pezh a zeu eus da
vuzelloù e vi aketus da ober, hervez ar gouestl
graet d'an Aotrou, da Zoue, ar gouestl az po
lavaret gant da c'henou.

25 Pa 'z i e gwinienn da nesañ, e tebri rezin
d'az c'hoant, d'az kwalc'h ; met ez paneroù ne
lakai ket. 26 Pa 'z i en edeg da nesañ, e kutuilhi
pennoù-ed gant da zorn, met gant ur falz ne
c'hoarii ket war edeg da nesañ.

24 Gwareziñ an dud gwan.

1 P'en devo kemeret un den ur wreg, priedet
ganti, hag e c'hoarvez ne gav ket homañ gras
ouzh e zaoulagad, dre ma kav enni ur si bennak,
e skrivo dezhi ul lizher-freuz a lakaio en he
dorn, hag e gas a ray kuit eus e di. 2 Pa vo aet
homañ eus e di, mar deu da vezañ d'un den all,
3 ha mar en deus kas outi an den all-se, hag
e skriv dezhi ul lizher-freuz a laka en he dorn
ouzh he c'has kuit eus e di, mar varv an den
diwezhañ-mañ en devoa he c'hemeret evel
gwreg, 4 n'hallo ken he fried kentañ en devoa he
c'haset kuit hec'h adkemer evit he c'haout da
wreg goude ma'z eo bet saotret, rak euzhus
e vefe se dirak an Aotrou ; ha ne ri ket pec'hiñ
ar vro en devo an Aotrou, da Zoue, roet dit en
hêrezh.

5 Pa gemer un den ur wreg nevez, ned ay
ket d'al lu, ha ne vo lakaet warnañ karg ebet :
diskarg e vo evit e di ur bloaz, hag e ray levenez
ar wreg en deus kemeret.

6 Ne vo ket kemeret e kred ur maen-diazez
nag ur maen-red, rak buhez unan eo ar
c'hred-mañ.

7 Mar en em gav un den hag a laer unan eus
e vreudeur, eus mibien Israel hag a ra ur sklav
anezhañ hag en gwerzh, e varvo al laer-se, hag
az po skarzhet ar fallentez eus da greiz.

8 Diwall diouzh reuz al lorgnez, en ur vezañ
aketus-tre da ober a-grenn ar pezh a gelenn
deoc'h ar veleien, al levidi : evel ma kemennont
deoc'h, bezit aketus da ober. 9 Dalc'h soñj eus
pezh a reas an Aotrou, da Zoue, evit Maria, war
an hent pe zeuec'h eus an Ejipt.

10 Pa ri d'az nesañ ur prest bennak, n' i ket
en e di da gemer e gred. 11 Er-maez en em
zalc'hi, hag an den a bresti dezhañ a zeuio
davedout gant ar c'hred, er-maez.

12 Ha mard eo un den reuzeudik, ne gouski
ket gant e gred. 13 Daskoriñ a ri dezhañ ar c'hred
pa yelo an heol (da guzh), hag e kousko en
e vantell, ha da vennigañ a ray, ha dit e vo
reizhded dirak an Aotrou, da Zoue.

14 Ne vac'hi ket ur gounideg reuzeudik
ha paour, breur dit, pe estren du-se, ez pro, ez
torojoù. 15 Bemdez e roi e c'hopr dezhañ, ha ned
ay ket warnañ an heol (da guzh), rak ur
reuzeudig eo, ha war-zu ennañ eo douget
e c'hoant, ha ne hucho ket enep dit etrezek an
Aotrou, ha ne vo ket warnout ur pec'hed.

16 Ne vo ket lakaet d'ar marv an tadoù evit
ar vibien, nag ar vibien d'ar marv evit an
tadoù ; pep hini evit e bec'hed a vo lakaet d'ar
marv.

17 Gweañ barn un estren, un emzivad, ne ri
ket, na kemer evel kred dilhad un intañvez.
18 Dalc'h soñj ez out bet sklav en Ejipt, hag en
deus da zasprenet an Aotrou, da Zoue, ale-hont.
Setu perak e tifennan dit ober an dra-se.

19 Pa ri an eost ez park, hag az po ankouaet
ur feskenn er park, ne zistroi ket d'he
c'herc'hat : evit an estren, an emzivad hag an
intañvez e vo, evit m'az pennigo an Aotrou, da
Zoue, e kement tra a ray da zaouarn.
20 Pa vazhati da olived, n'adserri ket war da
lerc'h : evit an estren, an emzivad hag an
intañvez e vo. 21 Pa gutuilhi da winienn, ne
distroi ket war da lerc'h : evit an estren, an
emzivad hag an intañvez e vo. 22 Dalc'h soñj ez
out bet sklav e Bro-Ejipt. Setu perak e tifennan
dit ober an dra-se.

25 Dizurzhioù e Peor.

1 Pa vo tabut etre gwazed, hag e tostaint
ouzh al lez-varn evit bezañ barnet, e vo reishaet
an hini reizh, kondaonet an hini kablus.

2 Ha mard eo dellezek a daolioù an hini
kablus, e ray dezhañ gourvez ar barner, hag e vo
bazhataet dirazañ, hervez ma'z eo bet
kondaonet, an niver rik. 3 Daou-ugent taol en
devo, ket muioc'h ; ket muioc'h eget an
taolioù-mañ ; ur vazhadenn re vras a vefe
tisprizout da vreur ez taoulagad. 4 Ne vinwali
ket un ejen o tornañ.

5 Pa vo o chom breudeur a-gevret, hag
e varvo unan anezho hep mab, ned ay ket gwreg
an hini marv er-maez gant un den estren ; he
breur-kaer a yelo daveti, he c'hemero evitañ da
wreg, evel ma tere d'ur breur-kaer. 6 Hag ar mab
henañ a c'hano homañ a adsavo anv ar breur
marv, ha ne vo ket rasket e anv eus Israel ;
7 ha mar ne venn ket an den-mañ kemer
e c'hoar-gaer, e pigno e c'hoar-gaer betek an nor
da gaout ar gozhidi, hag e lavaro : Dinac'h a ra
va breur-kaer sevel d'e vreur un anv en Israel,
ne venn ket ober e zever a vreur-kaer ;

8 hag e c'hervel a ray kozhidi e gêr, hag
e komzint outañ. Hag eno mar lavar : N'oulan
ket kemer anezhi ! 9 E tostaio e c'hoar-gaer
outañ ouzh daoulagad ar gozhidi, hag e lamo
e solenn dezhañ diwar e droad, hag e tufo war
e zremm hag e responto en ur
lavarout : :Evel-se e vez graet d'an den na
adsav ket ti e vreur. 10 Hag e vo galvet e lesanv
en Israel : Ti an hini eo bet lamet e solenn
dezhañ.

11 P'en em ganno gwazed kenetrezo, un den
hag e vreur, hag e tostaio gwreg unan evit
tennañ he den eus dorn an hini a sko gantañ,
mar kas homañ he dorn hag e krog en
e gevrennoù mezhus, 12 e troc'hi he dorn :
didruez e vo da lagad.

13 N'az po ket ez kodell pouez ha pouez,
bras ha bihan. 14 N'az po ket ez ti efa hag efa,
bras ha bihan. 15 Ur pouez peurglok ha rik az po,
un efa peurglok ha rik az po, evit kaout hir
deizioù war an douar ez a an Aotrou, da Zoue,
da reiñ dit. 16 Rak euzhus d'an Aotrou, da Zoue,
eo neb a ra se, neb a ra direizhderioù.

17 Dalc'h soñj eus pezh a reas dit Amalek
war an hent, pa zeues eus an Ejipt, 18 ha penaos,
degouezhet warnout en hent hag aet war da lost
enep an holl re wan, a-ziadreñv dit, ha te faezh
ha divi, n'en devoa ket bet doujañs Doue.
19 P'en devo roet diskuizh an Aotrou, da Zoue,
dit eus da holl enebourien tro-war-dro er vro ez
a an Aotrou, da Zoue, da reiñ dit en hêrezh da
berc'hennañ, e raski eñvor Amalek eus dindan
an neñvoù : n'ankounac'ha ket !

26 Ar preveudioù.

1 Ha pa vi aet er vro ez a an Aotrou, da
Zoue, da reiñ dit en hêrezh, hag e vi perc'henn
hag annezad enni, 2 e kemeri preveudioù eus
holl frouezh an douar, a denni eus ar vro en
devo an Aotrou da Zoue roet dit, hag o lakai en
ur baner, hag ez i d'al lec'h en devo dibabet an
Aotrou da Zoue evit lakaat da chom e anv
ennañ. 3 Hag ez i da gaout ar beleg a vo en
deizioù-se, hag e lavari dezhañ : «Me a zisklêr
hiziv d'an Aotrou Doue ez on deuet er vro en
devoa touet an Aotrou d'hor hendadoù reiñ
dimp.» 4 Hag e kemero ar beleg ar baner eus da
zorn, hag he lakaat a ray dirak aoter an Aotrou,
da Zoue. 5 Hag ez adkrogi da lavarout dirak an
Aotrou, da Zoue : «Un Aramead kantreer e oa
va zad, hag e tiskennas d'an Ejipt, hag
e chomas eno gant un nebeut tud, hag e teuas da
vezañ ur Bobl vras, kreñv ha niverus.
6 Hag e voe drouk ouzhimp Ejiptiz, oc'h ober
poan dimp hag o lakaat warnomp labour start.
7 Hag hon eus garmet etrezek an Aotrou, Doue
hon tadoù, hag en deus klevet an Aotrou hor
mouezh ha gwelet hor poan, hol labour, hon
gwask. 8 Hag hon tennañ a reas an Aotrou eus an
Ejipt gant un dorn kreñv, gant ur vrec'h
astennet, gant ur spont bras, gant arouezioù
ha gant burzhudoù. 9 Hag hon c'has a reas d'al
lec'h-mañ, o reiñ dimp ar vro-mañ a ziver gant
laezh ha mel. 10 Ha bremañ e kasan ar preveudi
eus frouezh an douar ac'h eus roet din, Aotrou.»
11 Hag o lakai dirak an Aotrou, da Zoue, hag
e stoui dirak an Aotrou, da Zoue. Hag e vo stad
ennout gant an holl eurvad a ro dit an Aotrou,
da Zoue, ha d'az ti, ennout-te hag el levit hag
en ostiziad a vo du-se.

12 P'az po echu da ober an holl zeogoù eus
da drevadoù, d'an trede bloaz, bloaz an deog,
ha roet d'al levit, d'an estren, d'an emzivad
ha d'an intañvez, ma tebrint ez torojoù
o gwalc'h, 13 e lavari dirak an Aotrou, da Zoue :
«Lamet em eus ar santelañ eus an ti hag e roet
d'al levit, d'an estren, d'an emzivad ha d'an
intañvez, hervez da holl c'hourc'hemennoù, az
poa kemennet din ; n'em eus ket treuzet da
c'hourc'hemennoù ha n'em eus ket o ankouaet.
14 N'em eus ket debret, pa oan e kañv, dioutañ ;
n'em eus ket lamet dioutañ en dic'hlanded, na
roet dioutañ d'unan marv ; sentet em eus ouzh
mouezh an Aotrou, va Doue, graet em eus
a-grenn ar pezh a c'hourc'hemennez din. 15 Sell
eus da neved santel, eus an neñvoù, ha bennig
da Bobl Israel, hag an douar ac'h eus roet dimp,
evel m'az poa touet d'hor hendadoù : ur vro
o tiverañ laezh ha mel.»

16 Hiziv an Aotrou, da Zoue, a gemenn dit
ober diouzh ar reolennoù hag ar setañsoù-mañ,
hag e vi aketus da ober diouto, gant da holl
galon, gant da holl ene.

17 Ober a rez d'an Aotrou adlavarout dit
hiziv e vo da Zoue, gant ma kerzhi war
e hentoù, ma viri e reolennoù, gourc'hemennoù
ha setañsoù, ha ma senti ouzh e vouezh.

18 Hag an Aotrou a ra dit adlavarout hiziv
bezañ e Bobl prevez evel m'en deus lavaret dit,
ha mirout e c'hourc'hemennoù, 19 ha da lakaat
a ray uheloc'h eget an holl bobloù en deus graet,
e klod, brud ha splannder ! bezañ Pobl santel an
Aotrou, da Zoue, evel m'en deus lavaret.

27 Hêrezh ar merc'hed – Josoua.

1 Hag urzhioù a roas Moizez ha kozhidi
Israel d'ar Bobl en ur lavarout : «Mirit an holl
c'hourc'hemennoù a roan deoc'h hiziv. 2 D'an
deiz ma tremenot ar Yordan etrezek ar vro ez
a an Aotrou, ho Toue, da reiñ deoc'h, e savot
mein bras, hag ec'h induot ar re-mañ a raz, 3 hag
e skrivi warno holl lavarennoù al Lezenn-mañ,
pa dremeni evit mont d'ar vro emañ an Aotrou,
da Zoue, o reiñ dit, ur vro o tiverañ laezh
ha mel, evel m'en devoa grataet an Aotrou,
Doue da dadoù, dit. 4 Ur wezh tremenet ar
Yordan, e savot ar vein-se a c'hourc'hemennan
deoc'h hiziv war venez Ebal hag o indui a ri
gant raz. 5 Hag e savi eno un aoter d'an Aotrou,
da Zoue, un aoter vein, hep labourat ar re-mañ
gant an houarn. 6 Gant mein diaoz e savi aoter
an Aotrou, da Zoue, hag e ri warni ul
loskaberzh d'an Aotrou, da Zoue, 7 en ur kinnig
peoc'h-aberzhoù, a zebri eno ; hag e vo stad
ennout dirak an Aotrou, da Zoue. 8 Hag e skrivi
war ar vein-se holl lavarennoù al Lezenn-mañ,
fraezh ha brav.»

9 Hag e komzas Moizez hag ar veleien, al
levidi, ouzh holl Israel en ur lavarout :
«Tav, ha selaou, Israel : hiziv ez out deuet da
vout Pobl an Aotrou, da Zoue. 10 Sentiñ a ri ouzh
mouezh an Aotrou, da Zoue, hag e ri diouzh
e c'hourc'hemennoù hag e reolennoù
a gemennan dit hiziv.»

11 Hag e roas urzhioù Moizez d'ar Bobl en
deiz-se en ur lavarout : 12 «Ar re-mañ en em
zalc'ho evit bennigañ ar Bobl, war venez
Garizim, pa dreizhot ar Yarden : Simeon, Levi,
Youda, Isac'har, Yozef ha Benjamin. 13 Hag ar
re-mañ en em zalc'ho evit milligañ, war venez
Ebal : Ruben, Gad, Aser, Zaboulon, Dan
ha Neftali.

14 Hag e stago da gomz al levidi, o lavarout
da holl dud Israel a vouezh uhel :

15 Milliget ra vo an den a ray delwennoù kizellet
pe deuzet : tra euzhus d'an Aotrou, labour dorn
micherour, hag o laka en ul lec'h kuzh !
Hag e responto ar Bobl en ur lavarout : Amen !
6 Milliget an hini a vallozh e dad hag e vamm !
Hag e lavaro an holl dud : Amen !
17 Milliget an hini a zilec'h bonn e nesañ !
Hag e lavaro an holl dud : Amen !
18 Milliget an hini a ziank un dall war an hent !
Hag e lavaro an holl dud : Amen !
19 Milliget an hini a zistres barn an estren,
un emzivad, un intañvez !
Hag e lavaro an holl dud : Amen !

20 Milliget an hini a gousk gant gwreg e dad ! :
dizoleiñ a ra pastell e dad.
Hag e lavaro an holl dud : Amen !
21 Milliget an hini a gousk gant ul loen !
Hag e lavaro an holl dud : Amen !
22 Milliget an hini a gousk gant e c'hoar !
merc'h e dad pe merc'h e vamm !
Hag e lavaro an holl dud : Amen !
23 Milliget an hini a gousk gant e vamm-gaer !
Hag e lavaro an holl dud : Amen !
24 Milliget an hini a sko gant e nesañ e kuzh !
Hag e lavaro an holl dud : Amen !
25 Milliget an hini a zegemer un donezon evit
lemel e vuhez d'ur gwad didamall !
Hag e lavaro an holl dud : Amen !
26 Milliget an hini na seveno ket lavarennoù al
Lezenn-mañ, en ur ober diouto !
Hag e lavaro an holl dud : Amen !

28 Bennozhioù ha mallozhioù.

1 Ha mar sentez ouzh mouezh an Aotrou, da
Zoue, o vezañ aketus da ober diouzh e holl
c'hourc'hemennoù a gemennan dit hiziv, da
lakaat a ray an Aotrou uheloc'h eget holl bobloù
an douar. 2 Hag e teuio warnout an holl
vennozhioù-mañ, ouzh da dizhout, mar sentez
ouzh mouezh an Aotrou, da Zoue :

3 Benniget e vi e kêr, benniget e vi war ar maez !
4 Benniget e vo frouezh da gof,
frouezh da zouar ha frouezh da loened,
klodad da saout ha nodad da zeñved !
5 Benniget da vouteg ha da doazeg !
6 Benniget e vi pa-z errui,
ha benniget pa-z i kuit !

7 Hag e lakaio an Aotrou an enebourien
savet a-enep dit, da vezañ pilet dirazout ; dre un
hent e teuint davedout ha dre seizh hent
e tec'hint a-dirazout.

8 Dre urzh an Aotrou az po bennozh ez
solieroù hag en holl bezh a embrego da
zaouarn, hag e vi benniget er vro en devo an
Aotrou, da Zoue, roet dit. 9 ha da sevel a ray an
Aotrou evitañ evel ur Bobl santel, hervez m'en
deus touet dit, mar mirez gourc'hemennoù an
Aotrou, da Zoue, ha mar kerzhez gant e hentoù.
10 Hag e welo holl bobloù an douar e vez anv an
Aotrou galvet warnout, hag o devo doujañs
ouzhit.

11 Hag e kresko dit an Aotrou ar madoù :
frouezh da gof ha frouezh da loened, frouezh da
zouar war an douar en devo touet an Aotrou
d'az tadoù reiñ dit. 12 Digeriñ a ray an Aotrou dit
e deñzor mat, an neñv, da reiñ glav d'az touar
e koulz, ha da vennigañ holl labourioù da
zaouarn.

Hag e presti da bobloù niverus,
ha n'ampresti ket. 13 ha da lakaat a ray an Aotrou
er penn ha nann el lost ; ha ne vi nemet e krec'h,
ha ne vi ket e traoñ, mar sentez ouzh
gourc'hemenn an Aotrou, da Zoue, a gemennan
dit hiziv mirout hag ober. 14 Ne zianki diouzh an
holl lavarennoù a gemennan dit hiziv, nag
a-zehoù nag a-gleiz, evit mont war-lerc'h
doueoù all d'o servijañ. 15 Ha mar ne sentez ket
ouzh mouezh an Aotrou, da Zoue, en ur vezañ
aketus da ober e holl c'hourc'hemennoù
ha reolennoù a gemennan dit hiziv, e teuio
warnout an holl vallozhioù-mañ ouzh da
dizhout :

16 Milliget e vi e kêr, milliget e vi war ar maez.
17 Milliget e vo da vouteg ha da doazeg.
18 Milliget frouezh da gof ha frouezh da zouar,
klodad da saout ha nodad da zeñved.
19 Milliget e vi en ur erruout
ha milliget en ur vont kuit.
20 Kas a ray warnout an Aotrou mallozh,
gwallchañs e kement tra a embrego da zorn hag
a ri, ken na vi distrujet ha kollet buan en abeg
da fallentez da oberoù, evit bezañ va dilezet.
21 Pegañ a ray an Aotrou warnout ar vosenn,
betek da echuiñ diwar an douar e oas deuet
warnañ d'e berc'hennañ.
22 Skeiñ a ray an Aotrou gant an hirvoud,
an derzhienn, ar wrez, an danijenn,
gant ar sec'hor, ar skarnil, an dic'hlasvez,
a stago warnout ken na vi aet da goll.

23 Hag e vo an neñvoù, a-us d'az penn, arem,
hag an douar, dindanout, houarn. 24 Hag e roio
an Aotrou, evel glav d'az touar, poultr hag
uloc'h, eus an neñvoù o tiskenn warnout betek
da zistrujañ. 25 ha da lakaat a ray an Aotrou da
vezañ pilet dirak da enebourien ; dre un hent ez
i daveto, ha dre seizh hent e tec'hi dirazo.
Hag e vi ur spouron evit holl rouantelezhioù an
douar. 26 Hag e vo da gorf-marv boued holl
evned an neñvoù ha loened ar maezioù,
ha nikun d'o spontañ. 27 Skeiñ a ray an Aotrou
gant gorioù an Ejipt, klogor, rogn, trousk
ha n'halli ket pareañ. 28 Hag e skoio an Aotrou
gant sotoni, dallentez, amoedigezh-kalon.
29 Hag e vi o tastornat da greisteiz evel ma
tastorn an dall en deñvalijenn, ha ne ri ket berzh
gant da hentoù ; ne vi nemet mac'homet
ha skrapet bepred, hep den d'az savetaat. 30 D'ur
wreg e timezi, hag un den all a gousko ganti.
Un ti a savi, ha ne chomi ket ennañ. Ur winienn
a blanti ha n'he mendemi ket. 31 Da ejen a vo
aberzhet dirak da zaoulagad, ha ne zebri ket
dioutañ ; da azen a vo skrapet a-zirazout, ha ne
vo ket daskoret dit ; da zeñved a vo roet d'az
enebourien ha den n'az savetaio. 32 Da vibien
ha da verc'hed a vo roet d'ur bobl all : da
zaoulagad o welout se a guzumo war o lerc'h
bemdez, met dic'halloud e vo da zaouarn.
33 Frouezh da zouar, a zo bet da holl boan,
a zebro tud ha n'anavezi ket, ha ne vi nemet
mac'homet ha moustret bemdez. 34 Sodiñ a ri
gant ar pezh a welo da zaoulagad, gant pezh
a weli.

35 Skeiñ a ray an Aotrou gant gorioù fall war
da zaoulin ha war da zivorzhed, ha n'halli ket
bezañ pareet, adalek sol da droad betek da
glopenn.

36 Da gas a ray an Aotrou, gant ar roue az po
savet warnout, d'ur vro dianavezet ganit ha gant
da dadoù, hag e serviji eno doueoù all, a goad
hag a vaen.

37 Hag e vi un eston, ur vojenn, ur goap en
holl bobloù el lec'h m'az kaso an Aotrou.

38 Had e-leizh a skoi ez park ha nebeud
a zastumi : plaouiet e vo gant ar c'harveged.
39 Gwini a blanti hag a labouri, met gwin ne evi
na ne serri ; debret e vezint gant ar preñved.
40 Olived az po ez holl diriadoù, met gant eoul
n'en em olevi ket, rak kouezhañ a ray da olivez.

41 Mibien ha merc'hed az po, met ne vezint ket
dit, rak mont a raint prizonidi. 42 Da holl wez,
ha frouezh da zouar a vo plaouiet gant ar
skrilhed.

43 An estren a vo du-se a savo a-us dit
uheloc'h-uhelañ, ha te a ziskenno
izeloc'h-izelañ. 44 Eñ a bresto dit, ha te
a ampresto digantañ ; eñ a vo er penn, ha te a vo
el lost.

45 Hag e teuio warnout an holl
vallozhioù-mañ d'az heskinañ ha d'az tizhout,
ken na vi distrujet, mar ne sentez ket ouzh
mouezh an Aotrou, da Zoue en ur virout
e c'hourc'hemennoù hag e reolennoù am bo
kemennet dit, 46 hag e vezint warnout un arouez
hag ur burzhud, ha war da lignez, da viken.

47 E-lec'h bezañ servijet an Aotrou, da Zoue,
gant levenez ha gardis-kalon, p'az poa kement
a bep tra, 48 e serviji da enebourien, kaset gant
an Aotrou warnout, en naonegezh, er sec'hed,
en noazhder, en dienez a bep tra, hag e lakaio ur
yev houarn war da choug, ken n'en devo da
zistrujet. 49 Sevel a ray an Aotrou enep dit ur
vroad eus a-bell, eus dibenn an douar, ur vroad
a blavo evel an erer, ur vroad na glevi ket he
yezh, 50 ur vroad rust o dremmoù ha na ray ket
van ouzh ar c'hozhiad, hag a vo ouzh ar re
yaouank didruez, 51 a zebro frouezh da loened
ha frouezh da zouar, betek da zistrujañ, ha na
lezo dit na gwinizh, na fro, nag eoul, na klodad
da saout, na nodad da zeñved, betek da goll,
52 hag a ray seziz warnout, war da holl zorojoù,
ken na vo diskaret da vogerioù uhelañ, ar
ramparzhioù a fizies enno ez holl vro : seziz
a ray warnout ez holl zorojoù, en holl vro a ro
an Aotrou, da Zoue, dit.

53 Hag e tebri frouezh da gof, kig ar vibien
hag ar merc'hed a roio dit an Aotrou, da Zoue,
en anken, en enkrez a vezo graet dit gant da
enebourien. 54 Ar gwaz teneraň en ho touez
ha kizidik-tre a vo droug en e zaoulagad ouzh
e vreur, hag ouzh gwreg e varlenn, hag ouzh ar
restad a vibien en devo miret, 55 ha ne roio ket
da unan anezho kig eus e vibien e vo o tebriñ,
pa ne vo manet gantañ netra, en anken, en
enkrez a vezo graet dit gant da enebourien ez
holl zorojoù. 56 Ar (wreg) deneraň en ho touez
ha kizidikañ, ha n'he dije ket aesaet sol he
zroad war an douar, ken kizidik ha tener ma oa,
a vo drouk he lagad ouzh pried he barlenn, ouzh
he mab, ouzh he merc'h, 57 hag ouzh he
c'hrouadurig o tont er-maez etre he zreid, hag
ouzh he mibien he deus ganet, rak o debriñ
a ray, en diouer a bep tra, e kuzh, gant an anken,
an enkrez a ray dit da enebour ez torojoù.

58 Mar n'out ket aketus da ober diouzh holl
lavarioù al Lezenn-mañ, skrivet el levr-mañ,
o toujañ an anv glorius ha spontus-mañ, an
Aotrou, da Zoue, 59 e vo eston, a-berzh an
Aotrou, ar reuzioù warnout hag ar reuzioù war
da lignez, reuzioù bras ha dalc'hus, kleñvedoù
fall ha stagus.

60 Distreiñ a ray warnout holl vosennoù an
Ejipt ac'h eus aon razo, hag e stagint warnout.
61 Ya, kement kleñved, kement reuz a zo,
ha n'int ket skrivet e levr al Lezenn-mañ, a savo
an Aotrou warnout, ken n'az tistrujo.
62 Hag e vanot, a dud, nebeut, goude bezañ bet
evel stered an neñvoù, ken niverus, mar ne
selaouez ket ouzh mouezh an Aotrou, da Zoue.
63 Hag evel m'en devoa bet levenez an Aotrou
ganeoc'h, oc'h ober vad deoc'h, hag ouzh ho
kreskiñ, en devo levenez an Aotrou ganeoc'h
ouzh ho koll, ho tistrujañ, hag e vezot displantet
diwar an douar e oac'h deuet warnañ d'e
berc'hennañ. 64 Ha da skignañ a ray an Aotrou
e-mesk an holl bobloù, eus ur penn d'an douar
betek egile, hag e servijot eno doueoù all
ha n'anavezes na te na da dadoù, a goad hag
a vaen 65 E-touez ar pobloù-se n'az po ket aez,
ha ne vo ket a ziskuizh evit sol da droad, hag
e roio an Aotrou dit eno ur galon drubuilhet,
anken ez taoulagad ha glac'har ez ene.
66 Hag e vo da vuhez a-ispilh dirazout, hag
e sponti noz-deiz, ha ne gredi ket ez puhez.
67 Diouzh ar beure e lavari : Piv a roio an
abardaez? ha d'abardaez e lavari : Piv a roio din
ar beure? gant spont da galon, kement e sponti !
gant gwel da zaoulagad, kement a weli !
68 Ha da adkas a ray an Aotrou d'an Ejipt war
listri, dre an hent am boa lavaret dit :
N'e adweli ken ! Hag en em werzhot eno
d'hoc'h enebourien evel sklaved ha mitizhien,
ha ne vo ket a brener !»

Dleadoù e-keñver an Emglev.

69 Setu lavarioù an Emglev en devoa
kemennet an Aotrou da vMoizez divizout gant

mibien Israel e bro Moab, en tu-hont d'an
Emglev a zivizas ganto en Horeb.

29 [1] Hag e c'halvas Moizez holl Israel hag
e lavaras dezho : C'hwi a wel an holl bezh en
deus graet an Aotrou en ho taoulagad
e Bro-Ejipt da Faraon ha d'e holl servijerien,
ha d'e holl vro, [2] an amprouennoù bras o deus
gwelet da zaoulagad, an arouezioù hag ar
burzhudoù bras-se. [3] Met n'en deus ket roet an
Aotrou deoc'h ur galon da gompren, na
daoulagad da welout, na divskouarn da glevout,
betek hiziv.

[4] Graet en deus deoc'h kerzhout daou-ugent
vloaz er gouelec'h, ha ne voe ket teuc'h ho
tilhad warnoc'h, nag ho solennoù teuc'het war
ho treid. [5] Bara n'ho poa ket da zebriñ, na gwin
na boeson da evañ ; evel-se hoc'h eus gouezet
e oan-me an Aotrou, ho Toue. [6] Pa' z oc'h erruet
el lec'h-mañ, ez eo deuet Sehon, roue Hesebon,
gant Og, roue ar Basan, a-ziarbenn dimp da
vrezeliñ, hag hon eus o dornet, [7] ha kemeret
o bro, hag he roet da hêrezh da Rubeniz
ha Gadiz, ha da hanter-veuriad Manase.

[8] Hag e virot lavarioù an Emglev-mañ, en ur
ober diouto, evit ober berzh en holl bezh a reot.

[9] Emaoc'h en ho sav hiziv holl dirak an
Aotrou, ho Toue, ho pennoù-meuriad, ho
kozhidi, ho skribed, holl dud Israel, [10] da
vugaligoù, da wragez, ar re a zo ostized e-barzh
da gampoù, adalek da droc'her-keuneud betek
da denner-dour, [11] evit tremen e-barzh Emglev
an Aotrou, da Zoue, en e le, emañ an Aotrou, da
Zoue, o tivizout ganit hiziv, [12] a-benn d'az sevel
hiziv evel e Bobl, hag e vo da Zoue evel m'en
devoa grataet dit ha touet d'az tadoù Abraham,
Izaak ha Yakob, [13] ha n'eo ket ganeoc'h hepken
e tivizan an Emglev-mañ, al le-mañ, [14] met ivez
gant neb a zo amañ ganimp bezant hiziv dirak
an Aotrou, hon Doue, ha gant ar re n'emaint ket
amañ ganimp hiziv.

[15] Rak c'hwi a oar penaos ez omp bet
o chom e Bro-Ejipt, ha penaos ez omp tremenet
e-mesk ar brioù hoc'h eus tremenet.
[16] Hag hoc'h eus gwelet o euzhusterioù, an
idoloù koad, maen, arc'hant hag aour o deus.
[17] Gant na vo ket en ho touez na gwaz na
maouez, na tiegezh na meuriad, o treiñ kalon
hiziv diouzh an Aotrou, hon Doue, evit mont da
servijañ doueoù ar brioù-se ! Kement-se a vefe
en ho touez ur wrizienn o frouezhiñ ampoezon
hag huelenn. [18] An hini a glevfe lavarioù al
le-mañ, hag en em vennigfe en e galon
o lavarout : «Peoc'h am bo ! ya, e c'hoantegezh
va c'halon e kerzhin ! hag e torrin er vezventi va
sec'hed !», [19] ne vezo ket mennet an Aotrou da
bardoniñ dezhañ, ha neuze e vogedo kounnar an
Aotrou hag e warizi enep an den-se, hag en em
blado warnañ kement mallozh a zo bet skrivet
el levr-mañ, hag e rasko an Aotrou e anv
a-zindan an neñvoù ; [20] hag e zispartiañ a ray an
Aotrou, evit e walleur, diouzh holl veuriadoù
Israel, hervez holl vallozhioù an Emglev skrivet
e levr al Lezenn-mañ.

[21] Hag e lavaro ar rummoù war-lerc'h, ho
mibien a savo war o lerc'h, hag an estren
a zeuio eus ar brioù pell, o welout reuzioù ar
vro-mañ, hag ar c'hleñvedoù a ra an Aotrou
enni : [22] «Soufr ha holen ! tangwall war ar vro
a-bezh ! Ne vo ket hadet ! Ne ziwano, ne savo
netra eno ! geotenn ebet ! evel ma oa bet
reveulzi Sodom hag Gomora, Adama
ha Seboim, a reveulzias an Aotrou en
e gounnar, en e vuanegezh ! [23] Hag e lavaro an
holl vroioù : " Perak en deus an Aotrou graet
evel-henn d'ar vro-mañ? Perak ar barr-kounnar
bras-se?» [24] Hag e vo lavaret : «Dre m'o devoa
dilezet an Aotrou, Doue o zadoù, en devoa
divizet ganto p'en devoa o zennet eus
Bro-Ejipt ! [25] Hag ez int aet da servijañ doueoù
all ha da stouiñ dirazo, doueoù n'anavezent ket
ha n'o devo perzh ebet ganto ! [26] Hag ez eo bet
entanet kounnar an Aotrou ouzh ar vro-mañ,
betek kas warni kement mallozh a zo skrivet el
levr-mañ. [27] Bet en deus o displantet an Aotrou
diwar o douar, gant kounnar ha buanegezh, gant
fulor bras, hag o zaolet e-barzh ur vro all, evel
hiziv-an-deiz.» [28] An traoù kuzhet a zo d'an
Aotrou, hon Doue, hag ar re bet diskuliet a zo
dimp ha d'hor mibien da viken, evit ober holl
lavarioù al Lezenn-mañ.

30 An daou hent.

[1] Pa vo erruet warnout an holl draoù-mañ,
bennozhioù ha mallozhioù, a lakaan dirazout,
o adlakai ez kalon e-barzh an holl vroioù en
devo da vountet an Aotrou, da Zoue, enno.
[2] Hag ez addeui war-zu an Aotrou, da Zoue, hag
e selaoui ouzh e vouezh, ouzh kement tra

a c'hourc'hemennan dit hiziv, te ha da vibien ;
a holl galon, a holl ene. 3 Hag e tistroio an
Aotrou, da Zoue da brizonidi, hag en devo truez
ouzhit, hag ec'h adtolpo ac'hanout diouzh an
holl bobladoù en devoa da strewet an Aotrou,
da Zoue, enno ; 4 nag e vefe da harluidi e dibenn
an neñv, ale-hont e vo tolpet gant an Aotrou, da
Zoue, hag ale-hont az kemero, 5 hag az kaso an
Aotrou, da Zoue, etrezek ar vro a berc'henne da
hendadoù hag a berc'henni ; hag e roio eurvad
dit hag az lakaio niverusoc'h eget da dadoù.

6 Hag ez amdroc'ho an Aotrou, da Zoue, da
galon ha kalon da lignez, evit karout an Aotrou,
da Zoue, a holl galon, a holl ene, a-benn dit
bevañ. 7 Hag e lakaio an Aotrou, da Zoue, an
holl vallozhioù-mañ war da enebourien ha war
ar re o deus kas ouzhit ouzh da heskinañ.
8 Hag a-nevez e senti ouzh mouezh an Aotrou,
en ur ober diouzh e holl c'hourc'hemennoù
a gemennan dit hiziv. 9 ha da zreist-fonnañ a ray
an Aotrou, da Zoue, en holl oberoù da zaouarn,
e frouezh da gof, e frouezh da chatal hag
e frouezh da zouar, evit kaout eurvad, rak
adkregiñ a ray an Aotrou da reiñ levenez dit hag
eurvad, evel ma roe levenez d'az tadoù,
10 pa selaoui mouezh an Aotrou, da Zoue, en ur
virout e c'hourc'hemennoù hag e reolennoù
skrivet e levr al Lezenn-mañ, hag e tistroi davet
an Aotrou, da Zoue, a holl galon, a holl ene.

11 Rak ar gourc'hemennoù-mañ a gemennan
dit hiziv ned int ket re ziaes evidout, na re bell ;
12 n'emaint ket en neñvoù, ma lavarfed : Piv
a bigno evidomp d'an neñv d'o c'herc'hat dimp?
d'ober dimp o c'hlevout, ma raimp diouto?
13 ha n'emaint ket tra-mor, ma lavarfed : Piv
a dremeno evidomp tra-mor d'o c'herc'hat
dimp, d'o reiñ dimp da glevout, ma raimp
diouto? 14 Met tost dit emañ al Lavar, meurbet :
ez kenou, ez kalon, evit hen ober.

15 Sell ! Lakaat a ran dirazout hiziv ar vuhez
hag an eurvad, ar marv hag ar gwalleur.
16 Ar pezh a gemennan dit hiziv eo karout an
Aotrou, da Zoue, kerzhout gant e hentoù
ha mirout e c'hourc'hemennoù, e reolennoù,
e setañsoù, evit bevañ ha kreskiñ, ha bezañ
benniget gant an Aotrou, da Zoue, er vro
emaout o vont e-barzh d'he ferc'hennañ.

17 Met mar tro da galon, mar ne sentez ket,
mar en em lezez bountañ da azeuliñ doueoù all
ha d'o servijañ, 18 e tisklêrian deoc'h hiziv ez eot
da goll ha ne reot ket hir deizioù war an douar
emaoc'h o tremen ar Yordan da vont warnañ d'e
berc'hennañ. 19 Testoù a lakaan warnoc'h hiziv
an neñv hag an douar : buhez ha marv am eus
lakaet dirazout, bennozh ha mallozh ! Dibab ar
vuhez evit bevañ, te ha da lignez ! 20 Kar an
Aotrou, da Zoue, sent ouzh e vouezh hag en em
stag outañ, rak eñ eo da vuhez, hag az po hir
deizioù da chom war an douar en devoa touet
d'az hendadoù Abraham, Izaak ha Yakob reiñ
dezho.»

31 Galv Josoua.

1 Hag ez eas Moizez da lavarout an
traoù-mañ da holl Israel. 2 Lavarout a reas
dezho : «Oadet a gant ugent vloaz ez on hiziv ;
n'hallan ken mont ha dont, hag an Aotrou en
deus lavaret din : ne dremeni ket ar Yordan-se.
3 An Aotrou, da Zoue, a dremeno ez raok hag
a zistrujo ar pobloù-se a-dirazout hag
o diberc'henno. ha Josoua a dremeno ez raok
evel m'en deus lavaret an Aotrou. 4 Hag e ray an
Aotrou dezho evel m'en deuoa graet da Sehon
ha da Og, rouaned Amoriz, ha d'o bro, ouzh
o distrujañ. 5 O lakaat a ray an Aotrou dirazout,
hag e reot dezho a-grenn hervez an urzhioù am
eus roet deoc'h. 6 Dalc'hit ho krog ! Bezit kreñv
ha dizaon, dispont dirazo ! rak an Aotrou, da
Zoue, a gerzh ganeoc'h : da zilezel, da zilezel ne
ray ket.»

7 Hag e c'halvas Moizez Josoua, hag
e lavaras dezhañ ouzh daoulagad holl Israel :
«Dalc'h krog ! Bez kreñv ! rak te eo a yelo gant
ar Bobl-mañ d'ar vro en deus touet an Aotrou
d'o zadoù he reiñ dezho, hag he reiñ a ri en
hêrezh dezho. 8 An Aotrou, eñ, a gerzho ez raok,
a vo ganit ; da zilezel, da zilezel ne ray ket. Bez
dizaon ! na gren ket !»

9 Hag e skrivas Moizez al Lezenn-mañ,
a roas d'ar veleien, mibien Levi, dougerien
Arc'h Emglev an Aotrou, ha da holl gozhidi
Israel. 10 Hag urzhioù a roas Moizez dezho en ur
lavarout : «Bep seizh vloaz, gant gouel ar
bloavezh Distaol, ha fest al Logelloù, 11 pa zeuio
holl Israel da welout dremm an Aotrou, da
Zoue, el lec'h en devo dibabet, e lenni al
Lezenn-mañ dirak holl Israel, en o divskouarn.
12 Bod ar Bobl, ar wazed, gwragez, bugale, hag
an ostizidi a vo ez torojoù, evit he selaou

ha deskiñ, ha kaout doujañs an Aotrou, ho Toue,
ma vezint aketus da ober diouzh holl lavarioù al
Lezenn-mañ. 13 Hag o mibien ha n'he anavezent
ket, he c'hlevo hag a zesko doujañ an Aotrou,
ho Toue, e-pad an holl zeizioù ma vevot war an
douar ez it da dremen ar Yordan betek ennañ
d'e berc'hennañ.»

14 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Setu ma'z eo tost an deizioù ma varvi ; galv
Josoua ; en em zalc'hit e Teltenn an Emvod, hag
e roin urzhioù dezhañ.» Hag ez eas Moizez
ha Josoua, hag en em zalc'hjont e Teltenn an
Emvod. 15 Hag en em ziskouezas an Aotrou en
Deltenn, er peul-koabr, hag en em zalc'has ar
peul-koabr war dreuzoù an Deltenn.
16 Hag e lavaras an Aotrou da vMoizez :
«Emaout o vont da gousket gant da hendadoù.
Hag e savo ar Bobl-mañ, hag e c'hastaouo
war-lerc'h doueoù un estren-vro, lec'h ma'z aint
e-barzh. Ha va dilezel a ray hag e freuzo va
Emglev, am boa divizet ganto. 17 Hag ec'h
entano va c'hounnar outo en deiz-se, hag
o dilezel a rin, hag e kuzhin va dremm outo,
hag e vezint da lonkañ ; bez' o devo
gwalleurioù niverus hag enkrezioù, hag
e lavarint en deiz-se : 'Sur eo, dre n'em boa ket
va Doue em c'halon em eus bet ar
gwalleurioù-mañ'. 18 ha me a guzho va dremm
en deiz-se, abalamour d'an holl fallentez o devo
graet ouzh en em dreiñ war-zu doueoù all.
19 Ha bremañ, skrivit evidoc'h ar c'han-mañ, da
zeskiñ da vibien Israel ; lakait-eñ en o genou,
ma vo din ar c'han-mañ un test e-touez mibien
Israel, 20 p'em bo o c'haset d'ar vro am eus touet
d'o zadoù, o tiverañ laezh ha mel, p'o devo
debret o gwalc'h hag e vezint lart, hag en em
droint ouzh doueoù all d'o servijout ouzh va
disprizañ hag o freuzañ va Emglev, 21 neuze, p'o
devo gwalleurioù niverus hag enkrezioù,
e responto ar c'han-mañ dirazo evel un test.
Rak ne vo ket ankouaet gant genou o bugale ;
met gouzout a ran an diviz a reont hiziv, a-raok
em eus o c'haset d'ar vro am eus touet.»
22 Hag e skrivas Moizez ar c'han-mañ, en
deiz-se, hag en deskas da vibien Israel.

23 Hag e roas urzhioù da Josoua, mab Noun,
en ur lavarout : «Dalc'h da grog ! ha bez kreñv !
Te a gaso mibien Israel d'ar vro am eus touet
dezho, ha me a vo ganit.»

24 Hag adal m'en devoe echu Moizez da
skrivañ lavarioù al Lezenn-mañ war al levr, war
o hed, 25 e c'hourc'hemennas Moizez d'al levidi,
dougerien Arc'h Emglev an Aotrou, en ur
lavarout : 26 «Kemerit levr al Lezenn-mañ,
ha lakait-eñ e-kichen Arc'h Emglev an Aotrou,
ho Toue, hag e vo eno enep dit evel test.
27 Rak anavezout a ran ez out disentus, ha choug
rust. Keit ha ma'z on bet o vevañ ganeoc'h, ez
oc'h bet disentus ouzh an Aotrou ; seul-vui
goude va marv ! 28 Bodit davedon holl gozhidi
ho meuriadoù, hag ho skribed, hag e lavarin en
o divskouarn al lavarioù-mañ, hag e lakain
testoù warno an neñv hag an douar. 29 Rak en
gouzout a ran, goude va marv ez eot d'en em
goll hag e tistroiot eus an hent am eus kemennet
deoc'h, hag e c'hoarvezo ganeoc'h ur gwalleur
e dazont an deizioù, pa ho pezo graet ar fall
ouzh daoulagad an Aotrou, ouzh e heugan gant
oberoù ho taouarn.»

Kan Moizez.

30 Hag e lavaras Moizez ouzh daoulagad
holl gumuniezh Israel komzoù ar c'han-mañ,
war o hed :

32 1 «Roit skouarn, neñv, hag e komzin ;
Ra glevo an douar lavarioù va genou !
2 Ra strilho evel glav va c'hentel !
Ra zivero evel glizh va lavarenn !

evel barradoù war ar c'hlasvez !
evel kaouadoù war ar geot !
3 Rak anv an Aotrou a bedan ;
roit meurdez d'hon Doue !

4 Ur roc'h eo, disi e oberoù,
e holl hentoù a zo reizhded ;
Un Doue gwirion, hep dislealded,
reizh hag eeun ez eo.

5 Kollet int evitañ : n'int ket e vibien,
gant o sioù, rumm treitour ha gwidreüs !
6 Doue a baeit evel-se?
pobl droch, hep furnez !

ha n'eo ket eñ, da dad, da grouer?
en deus graet, krouet ac'hanout?
7 Meizhata e deizioù a-wezhall !
Evesha er bloavezhioù, a rumm da rumm ;
Goulenn digant da dad, hag e konto dit ;
digant da gozhidi, hag e lavarint dit !

[8] Pa roe o hêrezh an Uhel-meurbet d'ar
pobloù,
Pa zispartie mibien Adam,
e savas bonnoù ar broadoù,
hervez niver mibien Israel.

[9] Lodenn an Aotrou eo e Bobl,
Yakob, kordennad e hêrezh :
[10] E gavet en deus en ur vro digenvez,
e goullonder yudadegoù ar gouelec'h ;
Hag e ra war e dro, aketus outañ,
ec'h evesha warnañ, evel ouzh mab e lagad.

[11] Evel un erer o tihun e neizhiad,
war e evnedigoù o plavañ,
e tispleg e zivaskell
e gemer hag e zougen a ra war e stuc'h.
[12] An Aotrou e-unan a gaso anezho,
hep na vo gantañ doue estren.

[13] Ober a ra dezhañ marc'hekaat war grec'hioù
an douar,
debriñ trevadoù ar maezioù,
denañ mel eus ar roc'h,
eoul eus kailhastr ar roc'hell.

[14] Koaven ar saout ha laezh an deñved,
lard an oaned hag ar meot,
reoù Basan hag ar bouc'hed ;
Gant druzoni greun ar gwinizh,
ha gwad ar rezin a evi bervus.

[15] ha lart e vo Iesouroun, hag e winko !
lart out ! tev ! Stambouc'het !
Hag e tilezo Doue, a reas anezhañ,
hag e ray e sod gant Roc'h e silvidigezh.

[16] Gwarizius hel lakaont gant doueoù
estren,
gant euzhusterioù hen hegazont.
[17] O aberzhañ da ziaouled, ha n'int ket Doue,
da zoueoù n'anavezent ket ;
Reoù nevez, nevezik-erruet
na oant ket doujet gant o hendadoù.

[18] Ar Roc'h az engehentas a ankouaez,
disoñjal a rez an Doue az furmas.
[19] O welout se an Aotrou en deus heug,

ken hegazet ma'z eo bet gant e vibien hag
e verc'hed !

[20] Hag e lavar : kuzhañ a rin va dremm outo,
hag e welin penaos e vo goude ganto,
rak ur rumm hedro ez int, mibien disleal
anezho,

[21] ouzh va lakaat gwarizius gant fals-doueed,
ouzh va hegaziñ gant o idoloù :
Met me a lakaio anezho gwarizius gant ur
fals-pobl,
gant ur vro sot ec'h hegazin anezho.

[22] Rak un tan a zo enaouet em fri,
a losko betek ar Sheol dindan,
a zevo an douar hag e drevadoù,
a entano diazezoù ar menezioù.

[23] Dastum a rin warno gwalleurioù,
va biroù a echuiñ enno.
[24] Diviet gant an naon,
debret gant an derzhienn hag ar vosenn c'hwerv,
dant al loened a gasin warno,
gant binim ar ruzerien poultrennek.

[25] En diavaez e vezint divugaleet gant ar c'hleze,
hag en diabarzh gant ar spont,
paotr ha plac'h yaouank,
poupig ha den grizart.

[26] Lavaret em eus : o skubañ a rafen,
lemel a rin a-douez an dud ar soñj anezho

[27] Anez buanegezh an enebour, am eus aon
dioutañ,
gant aon na vefe digompren o gwaskerien,
gant aon na lavarfent : hon dorn a zo trec'h,
ha n'eo ket an Aotrou en deus graet
kement-mañ !

[28] Rak ur Bobl kollet o meno ez int,
n'eus ket enno a skiant !
[29] Mar bijent bet fur,
o dije meizet kement-mañ,
komprenet petra a zo evito da c'houde !

[30] Penaos e vez heskinet gant unan, mil,
ha gant daou, lakaet da dec'hout dek mil !
Nemet he devoa o roc'h o gwerzhet,
an Aotrou, o deroet.
[31] Rak n'eo ket hon Roc'h evel o roc'h,
an enebourien da varno !

[32] Eus gwinienn Sodom eo o gwini, eus
gwiniegoù Gomora,
o rezin a zo rezin ampoezonet,
bodoù c'hwerv o devoa.
[33] Binim aerouant eo o gwin,
poezon naer-wibered garv.

[34] Daoust ha n'em eus ket traoù kuzhet,
siellet em deñzorioù?
[35] Din an dial hag ar gopr,

d'ar mare ma vrallo o zroad,
rak tost emañ deiz o gwalleur,
prestik e c'hoarvezo se ganto !

36 Pa varno an Aotrou e Bobl, ouzh e servijerien
en devo truez ;
pa welo ez eo faezh an daouarn,
ha n'eus den serret na dieubet.

37 Hag e lavaro : Pelec'h emañ o doueoù?
ar reier ma fizient enno?
38 ha lard o aberzhoù a zebrent,
hag ec'h event gwin o diedoù-kinnig !
Ra savint d'ho skoazellañ
ra vo warnoc'h o goudor !

39 Gwelit bremañ eo Me eo me,
n'eus doue ebet ganin ;
Me eo a ra mervel ha bevañ ;
gloazañ a ran ha pareañ
den eus va dorn ne zieub !

40 Ya ! sevel a ran d'an nec'h va dorn,
hag e lavaran : bev on da viken !
41 Mar lemman lufr va c'hleze,
hag e krog er varnedigezh va dorn,
e tistroin dial war va enebourien,
d'ar re am c'hasa e roin o gopr !

42 Mezviañ a rin va biroù gant o gwad,
va c'hleze a zebro kig,
diwar gwad muntrad ha prizoniad,
diwar penn kreoñek an enebour.

43 Youc'hit, pobloù, gant e Bobl !
rak gwad e servijerien en deus dialet ;
e zial en deus distroet war e enebourien,
dasprenet en deus douar e Bobl.»

44 Hag ez eas Moizez da lavarout holl gomzoù ar werz-mañ e divskouarn ar Bobl, gant Ozea, mab Noun.

45 Hag ez echuas Moizez da lavarout an holl gomzoù-mañ da holl Israel. 46 Hag e lavaras dezho : «Lakait hoc'h evezh gant an holl gomzoù-mañ, a lakaan test enep deoc'h hiziv, a gemennot d'ho mibien o mirout, en ur ober diouzh holl lavarennoù al Lezenn-mañ. 47 Ned int ket komzoù goullo evidoc'h, met ho puhez. Gant ar c'homzoù-se e reot hir-deizioù war an douar emaoc'h o tremen ar Yordan war-zu ennañ d'e berc'hennañ.»

48 Hag e komzas an Aotrou ouzh Moizez, d'an hevelep deiz, en ur lavarout : 49 «Pign war venezioù an Abarim aze, da venez Nabo, a zo e bro Moab, rag-enep da Yeriko, ha sell ouzh Bro-Ganaan a roin da vibien Israel da zomani. 50 ha marv war ar menez-se, a vi pignet warnañ ; hag e vi dastumet gant da dud, evel ma varvas Aaron, da vreur, e Hor-ar-Menez, hag e voe dastumet gant e dud. 51 Rak bet oc'h difeiz ouzhin e-touez mibien Israel, da zeizioù Meribat-Kades, e gouelec'h Sin : n'ho poa ket va santelaet e-touez mibien Israel. 52 A-dal eo e weli ar vro, met e-barzh ned i ket, e-barzh ar vro a roan da vibien Israel.»

33 Bennozhioù Moizez.

1 Ha setu ar bennozh a roas Moizez, den Doue, da vibien Israel, kent mervel. 2 Lavarout a reas :

An Aotrou eus ar Sinai a zeuas,
tarzhañ a reas eus Seir evito ;
Splannañ a reas eus menez Paran,
hag ez erruas e Meribat-Kades,
a-zehoù dezhañ un tan gredus evito.

3 Ya ! karour pobl ez out,
holl sent homañ a zo ez torn,
stouiñ a reont d'az treid,
hag e savont, pa lavarez.

4 Ul Lezenn a gemennas dimp Moizez :
un hêrezh eo evit kumuniezh Yakob.
5 Bez' en devo Iesouroun ur roue,
pa 'n em vodo pennoù ar Bobl a-gevret,
reoù meuriadoù Israel.

6 Ra vevo Ruben ! Divarvel !
ra vo e dud diniver !

7 Ha setu, evit Youda e lavaras :
Selaou, Aotrou, mouezh Youda,
davet e Bobl degas anezhañ ;
Ra vo e zorn trawalc'h evitañ !
ur skoazell dirak e enebourien ra vezi !

8 Hag evit Levi e lavaras :
An Ourim hag an Toumim
evit an den, mignon dit,
ac'h eus amprouet e Masa,
breutaet gantañ e-kichen doureier Meriba ;
9 en deus lavaret eus e dad
hag eus e vamm : N'o gwelan ket ;
e vreudeur n'en deus ket anavezet,
rak miret en deus da lavarioù,
da Emglev en deus dalc'het.

[10] Kelenn a reont da setañsoù da Yakob,
da lezennoù da Israel ;
Lakaat a reont ezañs ez fronelloù,
an holloskadoù war da aoter.

[11] Bennig, Aotrou, e nerzh,
labour e zaouarn da blijo dit !
Freuz lounezhi ar re a sav enep dezhañ
o deus kasoni outañ :
arabat dezho adsevel !

[12] Hag evit Benjamin e lavaras :
Muiañ-karet an Aotrou,
a chom e surentez en e gichen ;
E warez a zo warnañ bemdez,
hag etre e zivskoaz e chom.

[13] Hag evit Yozef e lavaras :
Benniget gant an Aotrou e zouar,
evit largentez an neñvoù, evit ar glizh ;
evit an islonkoù puchet e-traoñ ;
[14] Evit largentez trevadoù an heol,
evit largentez eginoù pep loariad ;
[15] Evit preveudioù ar menezioù henamzerel,
evit largentez ar runioù peurbadel.

[16] Evit largentez an douar hag e leunder,
ha gras an Hini a oa o chom er bod,
ra zeuio war benn Yozef,
war glopenn gouestlad e vreudeur !

[17] Mab henañ ur c'hole eo, enor dezhañ !
Kerniel bual eo e gerniel,
ganto ar pobloù a vo toset a-gevret,
betek dibennoù an douar.

Setu dek-milieroù Efraim,
setu milieroù Manase !

[18] Hag evit Zaboulon e lavaras :
Levenez dit, Zaboulon, ez ermaeziadennoù !
ha dit, Isac'har, ez tinelloù !
[19] Pobloù, war ar menez, a c'halvint,
eno e raint aberzhoù reizh ;
Puilhentez ar morioù a sunint,
ha teñzorioù kuzhet en traezh !

[20] Hag evit Gad e lavaras :
Benniget an hini a laka frank Gad !
evel ul leon emañ : drailhañ a ra brec'h
ha klopenn !
[21] Dibab a ra ar gwellañ evitañ,
rak aze emañ lodenn al lezenner klenket ;
Deuet eo e penn ar Bobl,
reizhded an Aotrou en deus graet,
hag e setañsoù, dirak Israel.

[22] Hag evit Dan e lavaras :
Dan a zo ur c'holen leon,
o lammat eus ar Basan.

[23] Hag evit Neftali e lavaras :
Neftali, leuniet a c'hrasoù,
karget a vennozhioù an Aotrou :
Mor ha kreisteiz a berc'henno !

[24] Hag evit Aser e lavaras :
Benniget dreist ar vibien ra vo Aser !
R' en devo grad-vat e vreudeur !
ra soubo en eoul e droad !
[25] Houarn ha kouevr, da vorailhoù !
hag evel da zeizioù, da builhentez !

[26] N'eus hini ebet evel Doue Iesouroun,
a varc'heka en neñvoù evit da skoazellañ,
hag en e veurdez, en oabloù !

[27] Ur bod eo an Doue peurbadel,
hag amañ-dindan en deus divrec'h
holl-badus ;
Argas a ra a-dirazout an enebour,
hag e lavar : distruj !

[28] Hag e chom Israel e surentez,
hec'h-unan emañ andon Yakob,
en ur vro a winizh hag a fro,
an neñv warnañ o strilhañ glizh.

[29] Eürus out, Israel !
piv a zo eveldout, Pobl salvet !
En Aotrou emañ da skoed, da skoazell,
ha kleze da drec'h ;
Pladet da enebourien ganit,
te, war o c'hrec'hioù a gerzho !

34 Marv Moizez.

[1] Hag e pignas Moizez, eus stepennoù Moab, da venez Nabo, war benn ar Pisga, a zo rag-enep Yeriko. Hag e tiskouezas dezhañ an Aotrou an holl vro, ar Galaad betek Dan, [2] hag holl Neftali, ha douar Efraim, ha douar Manase, hag holl zouar Youda, betek ar Mor, a-dreñv, [3] an Negev hag ar Gampoullenn, saonenn Yeriko, kêr ar palmez, betek Sour. [4] Hag e lavaras an Aotrou dezhañ : «Setu ar vro am eus touet da Abraham, da Izaak ha da Yakob en ur lavarout : D'az lignez he roin. He diskouez a ran dit, ez taoulagad, met betek enni ne dreuzi ket.»

[5] Hag e varvas eno Moizez, servijer an
Aotrou, e bro Moab, war urzh an Aotrou.
[6] Hag e voe beziet en draonienn, e bro Moab,
rag-enep da vBet-Peor, ha den n'en deus
anavezet e vez betek hiziv. [7] Ha Moizez en
devoa kant ugent vloaz pa varvas. Ne oa ket
gwanaet e lagad, ne oa ket dizeriet e sabr.

[8] Hag e ouelas mibien Israel da vMoizez,
e stepennoù Moab, tregont deiz. Hag ez echuas
deizioù-gouelañ kañvoù Moizez. [9] ha Josoua,
mab Noun, a oa leun gant ar spered a furnez,
rak harpet en devoa Moizez e zaouarn warnañ.
Hag e sentas outañ mibien Israel, en ur ober
hervez m'en devoa gourc'hemennet an Aotrou
da vMoizez.

[10] Ne savas ken ur profed en Israel evel
Moizez, en devoa e anavezet an Aotrou dremm
ouzh dremm.

[11] Nag a arouezioù, a vurzhudoù e voe kaset
gant an Aotrou da ober e Bro-Ejipt, enep
Faraon, e holl servijerien hag e holl vro !

[12] Nag a draoù dre e zorn kreñv, pebezh
spont bras a reas Moizez ouzh daoulagad holl
Israel !

Levrioù istorel

Levr Josoua

1 Josoua, rener.

[1] Ha setu, goude marv Moizez, servijer an
Aotrou, e komzas an Aotrou ouzh Josoua, mab
Noun, hag en devoa servijet Moizez, en ur
lavarout : [2] «Moizez, va servijer, a zo marv.
ha bremañ, sav ! treuz ar Yordan, te hag an holl
Bobl-se, etrezek ar vro ez an da reiñ dezho, da
vibien Israel. [3] Kement lec'h ma kerzho sol ho
troad warnañ, a roan deoc'h, evel em boa
lavaret da vMoizez. [4] Adalek ar gouelec'h hag al
Liban-mañ betek ar Stêr vras, stêr Eufrata, holl
vro ar Yordan, ha betek ar Mor bras er
c'huzh-heol, a vo ho tiriad. Ne zalc'ho den
dirazout. [5] Holl zeizioù da vuhez, evel ma'z on
bet gant Moizez, e vin ganit, hep da zilezel, hep
da zileuskel.

[6] Bez kreñv ha nerzhus, rak te eo a roio he
hêrezh d'ar Bobl-mañ, ar vro am eus touet d'o
zadoù reiñ dezho. [7] Ya ! bez kreñv
ha nerzhus-meurbet ; ha taol pled da ober
a-grenn diouzh al Lezenn en deus
gourc'hemennet dit Moizez, va servijer. Na
bella diouti nag a-zehoù nag a-gleiz, evit ober
berzh dre-holl ma kerzhi. [8] Ne guitaio ket levr al
Lezenn-mañ eus da c'henou, ha prederiañ a ri
warnañ noz-deiz, evit teurel pled da ober
a-grenn evel m'eo skrivet ennañ ; neuze e ri
berzh ez hentoù, neuze az po chañs. [9] Daoust
ha n'em eus ket gourc'hemennet dit bezañ kreñv
ha nerzhus, dispont, dizaon, rak ganit emañ an
Aotrou, da Zoue, dre-holl ma kerzhi.»

[10] Hag e c'hourc'hemennas Josoua da
skribed ar Bobl, en ur lavarout : [11] «Tremenit
e-barzh ar c'hamp, ha roit urzhioù d'ar Bobl en
ur lavarout : Aozit deoc'h pourvezioù, rak
a-barzh tri devezh e treuzot ar Yordan evit mont
d'aloubiñ ar vro ez a an Aotrou, ho Toue, da
reiñ deoc'h da berc'hennañ.»

[12] Hag ouzh Rubeniz, hag ouzh Gadiz, hag
ouzh hanter veuriad Manase e komzas Josoua
en ur lavarout :

[13] «Ho pezet soñj eus an dra en deus
gourc'hemennet deoc'h Moizez, servijer an
Aotrou, en ur lavarout : An Aotrou, ho Toue,
a roio diskuizh deoc'h, a roio deoc'h ar vro-se.

14 Ho kwragez, ho pugaligoù hag ho tropelloù
a chomo er vro en deus roet deoc'h Moizez en
tu-mañ d'ar Yordan, ha c'hwi a dremeno,
harnezet, a-raok ho preudeur, an holl baotred
kadarn ac'hanoc'h, d'o skoazellañ, 15 ken na roio
diskuizh an Aotrou d'ho preudeur evel
deoc'h-c'hwi, ken na berc'hennint, int ivez ar
vro ez a an Aotrou, ho Toue, da reiñ deoc'h, hag
e tistroiot d'ar vro a zo hoc'h hêrezh, d'he
ferc'hennañ, an hini en deus roet deoc'h Moizez,
servijer an Aotrou, en tu all d'ar Yordan, er
sav-heol.»

16 Hag i da respont da Josoua en ur
lavarout : «Holl bezh a c'hourc'hemennez dimp
a raimp ; dre-holl ma vimp kaset ganit ez aimp.
17 A-grenn evel ma sentemp ouzh Moizez
e sentimp ouzhit. Nemet gant ma vo an Aotrou,
da Zoue, ganit evel ma oa gant Moizez.
18 Piv bennak a zisento ouzh da urzhioù, na
sento ket ouzh da gomzoù, evit holl bezh
a c'hourc'hemenni, a varvo ! Nemet, bez kreñv
ha nerzhus !»

2 Ar spierien e ti Rac'hab.

1 Hag e kasas Josoua, mab Noun, eus
Settim, daou zen, spierien, dre guzh, en ur
lavarout : «It da welout ar vro, ha Yeriko.»
Hag ez ejont, hag ec'h errujont e ti ur vaouez,
ribodez, hec'h anv Rac'hab, hag e kouskjont
eno. 2 Hag e voe disklêriet se da roue Yeriko, en
ur lavarout : «Setu, gwersed a zo deuet amañ
henozh, eus mibien Israel, evit furchal ar vro.»
3 Hag e kasas roue Yeriko (tud) da gaout
Rac'hab, da lavarout : «Kas er-maez ar wersed
a zo deuet du-se, a zo deuet ez ti, rak evit
furchal ar vro a-bezh ez int deuet.»
4 Met kemeret he devoa ar vaouez an daou zen
hag o c'huzhet, hag e lavaras : «Ya, deuet zo
amañ gwazed : ne ouien ket a belec'h e oant.
5 Hag e oa an nor da vout serret, en deñvalijenn
hag ar baotred a zo aet kuit. N'em eus ket
gouezet da belec'h ez ae ar wazed. Galoupit
buan war o lerc'h hag o zapout a reot.» 6 Met hi
he devoa graet dezho pignat war an doenn, hag
o skoachet gant korz lin renket ganti war an
doenn. 7 Hag ar soudarded a c'haloupas war
o lerc'h war hent ar Yordan, etrezek ar
roudourioù. An nor a oa bet prennet goude ma
oa aet ar rederien war o lerc'h.

8 Ar re-mañ ne oant ket c'hoazh kousket,
hag hi da bignat daveto war an doenn, 9 ha da
lavarout d'ar baotred : «Gouzout a ran e ro an
Aotrou deoc'h ar vro, hag ez eo kouezhet ar
spont razoc'h warnomp, hag e teuz holl annezidi
ar vro dirazoc'h, 10 rak klevet hon eus en devoa
disec'het an Aotrou dour Mor ar Broenn
dirazoc'h pa zeuec'h eus an Ejipt, ha petra ho
poa graet da zaou roue an Amoriz a oa en tu all
d'ar Yordan, da Sehon ha da Og, ha penaos ho
poa o anaoueet. 11 Klevet hon eus se ha teuziñ
a ra hor c'halon, ha n'eus ken a anal e den
dirazoc'h, rak an Aotrou, ho Toue a zo Doue an
neñvoù e-krec'h ha war an douar e-traoñ.
12 ha bremañ, touit, mar plij, din, dre an Aotrou,
peogwir em eus graet en ho keñver gant truez,
e reot, c'hwi ivez, e-keñver ti va zad gant truez,
hag e roiot din un arouez asur ; 13 hag e lezot da
vevañ va zad ha va mamm, ha va breudeur
ha va c'hoarezed hag an holl re a zo ganto, hag
e tennot hon eneoù eus ar marv.»
14 Hag e lavaras dezhi ar baotred : «Hor
buhezioù e-lec'h ho re-c'hwi da varvo, mar
n'embannit ket an traoù-mañ ! ha setu : pa roio
dimp an Aotrou ar vro, e raimp ez-keñver gant
truez ha fealded.» 15 Hag hi d'o diskenn gant ur
gordenn dre ar prenestr, rak he zi a oa e moger
ar ramparzh ; er ramparzh e oa o chom.
16 Hag e lavaras dezho : «Kit d'ar menez, gant
aon na gouezhfe warnoc'h ar rederien, hag en
em glenkit eno tri deiz, ken na vo distro ar
glaskerien ; ha goude ez eot gant hoc'h hent.»

17 Hag e lavaras dezhi ar baotred : «Seveniñ
a raimp al le-mañ ez keñver, ar pezh hon eus
touet, 18 evel-henn, pa-z erruimp er vro : ar
gordennig a neud skarlek-mañ a skoulmi ouzh
ar prenestr m'ec'h eus hon diskennet drezañ.
ha da dad, da vamm, da vreudeur, hag holl
diegezh da dad, a vodi du-se, en ti. 19 ha setu :
neb a zeuio eus dorojoù da di er-maez, e wad
a vo war e benn, ha ni a vo didamall, met
kement hini a vo ganit en ti, e wad da vezo war
hor penn mar be un dorn warnañ ! 20 Ha mar
kontez hor c'homzoù-mañ, e vezimp kuites eus
al le hon eus touet.» 21 Hag hi da lavarout :
«Evel m'hoc'h eus lavaret, evel-se ra vezo ! »
Hag o lezel a reas da vont kuit, hag e skoulmas
ar gordennig skarlek ouzh ar prenestr. 22 Hag int
neuze da vont, ha d'erruout war ar menez, ha da
chom eno tri devezh, ken na voe distro ar

glaskerien. Klasket o devoa ar re-mañ dre-holl
war an hent hep kavout. 23 Ha distroet an daou
baotr, diskennet eus ar menez, e treuzjont ar
Yordan, ha mont da gaout Josoua, mab Noun,
ha kontañ dezhañ kement tra c'hoarvezet ganto.
24 Hag e lavarjont da Josoua : «Lakaat a ra an
Aotrou etre hon daouarn ar vro a-bezh : teuziñ
a ra holl annezidi ar vro dirazomp.»

3 O tremen ar Yordan.

1 Hag e savas Josoua abred, hag e loc'hjont
eus Settim, hag ez ejont betek ar Yordan, eñ hag
holl vibien Israel, ha da nozvezhiañ eno a-raok
treuziñ. 2 Hag a-benn tri deiz e tremenas ar
skribed e-barzh ar c'hamp, 3 da reiñ urzhioù d'ar
Bobl, en ur lavarout : «Pa welot Arc'h Emglev
an Aotrou, ho Toue, hag ar veleien-levied ouzh
he dougen, e loc'hot eus ho lec'hioù, hag ez eot
war he lerc'h. 4 Met un hedad a vo
etrezoc'h-c'hwi hag homañ, a zaou vil ilinad
bennak ; n'it ket tostoc'h dezhi, hag ec'h anavot
dre be hent mont, peogwir n'hoc'h eus ket
tremenet dre an hent-se en a-raok.»
5 Hag e lavaras Josoua d'ar Bobl : «En em
santelait, rak arc'hoazh e ray an Aotrou en ho
touez burzhudoù.» 6 Hag e komzas Josoua ouzh
ar veleien en ur lavarout : «Dougit Arc'h an
Emglev, ha treuzit a-raok ar Bobl.»
Hag e tougjont Arc'h an Emglev, hag
e kerzhjont dirak ar Bobl.

7 Hag e lavaras an Aotrou da Josoua :
«Hiziv e krogan d'az prasaat ouzh daoulagad
holl Israel, ma ouezint penaos, evel ma'z on bet
gant Moizez, e vin ganit. 8 Hag e roi urzhioù
d'ar veleien a zoug Arc'h an Emglev, en ur
lavarout : "Pa viot erruet gant an dour war ribl
ar Yordan ec'h arsavot er Yordan".»
9 Hag e lavaras Josoua da vibien Israel : «Tostait
amañ ha selaouit komzoù an Aotrou, ho Toue.»
10 Hag e lavaras Josoua : «Dre gement-mañ
e ouezot ez eus un Doue bev en ho touez, hag
a ziberc'henno dirazoc'h Kanaaniz, Hitiz, Hiviz,
Pereziz, Gergesiz, Amoriz ha Jebousiz ; 11 setu
Arc'h Emglev Aotrou an douar a-bezh
a dremeno en ho raok er Yordan. 12 ha bremañ,
kemerit-hu daouzek den eus meuriadoù Israel,
un den dre veuriad ; 13 ha p'o devo lakaet solioù
o zreid ar veleien a zoug Arc'h an Aotrou,
Aotrou an douar a-bezh, e dour ar Yordan,
doureier ar Yordan en em ranno : an doureier
a ziskenn eus krec'h en em zalc'ho evel en ur
bern.»

14 Ha setu : pa loc'has ar Bobl eus o zinelloù
evit treuziñ ar Yordan, ar veleien a zouge Arc'h
an Emglev a voe en a-raok d'ar Bobl. 15 Ha pa
zeuas dougerien an Arc'h e-kichen ar Yordan,
ha treid ar veleien a zouge an Arc'h da soubañ
e bord an dour, - hag ar Yordan a vez leun war
e holl ribloù e-kerzh amzer an eost - 16 e chomas
an doureier a ziskenne eus krec'h a-sav, en ur
bern ; pell-tre, en Adam, ur gêr a-gostez Sartan ;
hag ar re a ziskenne da Vor ar gampoullenn,
Mor an Holen, a voe a-grenn disrannet, hag ar
Bobl a dreuzas a-dal da Yeriko.

17 Hag en em zalc'has ar veleien a zouge
Arc'h Emglev an Aotrou war ar sec'h e-kreiz ar
Yordan, a-sav, hag holl Israel a dreuzas war ar
sec'h, ken n'he devoa echu ar Bobl a-bezh da
dreuziñ ar Yordan.

4 An daouzek maen-eñvor.

1 Ha p'he devoa echu ar Bobl a-bezh da
dreuziñ ar Yordan, e komzas an Aotrou ouzh
Josoua en ur lavarout : 2 «Kemerit-hu eus ar
Bobl daouzek den, unan dre veuriad. 3 Ha roit
urzhioù dezho en ur lavarout : Dougit ganeoc'h
ac'halen, eus kreiz ar Yordan, eus al lec'h
m'emañ treid ar veleien a-sav, daouzek maen ;
hag o zremenit ganeoc'h hag o lezit el lec'h ma
nozvezhiot fenoz.»

4 Hag e c'halvas Josoua an daouzek den en
devoa lakaet prest a-douez mibien Israel, unan
dre veuriad. 5 Hag e lavaras dezho Josoua :
«Tremenit dirak Arc'h an Aotrou, ho Toue,
e-kreiz ar Yordan, ha sammit pep hini ur maen
war e skoaz, hervez niver meuriadoù Israel,
6 ma vezo kement-mañ un arouez en ho touez.
Pa c'houlenno ho mibien arc'hoazh, en ur
lavarout : "Petra eo ar vein-se evidoc'h?"
7 E lavarot dezho : "Dre ma oa bet rannet
doureier ar Yordan ; hag emañ ar vein-se da
eñvoradur evit mibien Israel da viken".»

8 Hag e reas evel-se mibien Israel, evel ma
c'hourc'hemenne Josoua ; hag e tougjont
daouzek maen eus kreiz ar Yordan, evel m'en
devoa lavaret an Aotrou da Josoua, hervez niver
meuriadoù mibien Israel, hag o zremenjont
ganto betek o c'hamp-noz, hag o lezjont eno.
9 Hag an daouzek maen a oa bet savet gant

Josoua eus kreiz ar Yordan, a-zindan al lec'h ma
oa bet treid ar veleien a zouge Arc'h an Emglev.
10 Emaint eno betek hiziv. Hag ar veleien
a zouge an Arc'h a oa chomet e-kreiz ar Yordan
ken na voe echu holl bezh en devoa
gourc'hemennet an Aotrou da Josoua lavarout
d'ar Bobl, hervez kement tra en devoa
gourc'hemennet Moizez da Josoua.
Hag e hastas ar Bobl da dreuziñ. 11 Ha p'he
devoa echu an holl Bobl da dremen, e tremenas
Arc'h an Aotrou hag ar veleien, a-raok ar Bobl.
12 Hag e tremenas mibien Ruben ha mibien Gad
hag hanter veuriad Manase, harnezet, a-raok
mibien Israel, evel m'en devoa lavaret dezho
Moizez. 13 War-dro daou-ugent mil, harnezet
evit an emgann, a dremenas dirak an Aotrou
evit ar brezel, etrezek gwaremmoù Yeriko.

14 En deiz-se e vrasaas an Aotrou Josoua
ouzh daoulagad holl Israel, a zoujas dezhañ,
evel m'en devoa doujet da vMoizez e-keit
ha ma vevas. 15 Hag e komzas an Aotrou ouzh
Josoua en ur lavarout : 16 «Ro urzh d'ar veleien
a zoug Arc'h an Testeni da bignat eus ar
Yordan.» 17 Hag e kemennas Josoua d'ar veleien
en ur lavarout : «Pignit eus ar Yordan !»
18 ha setu : pa bignas ar veleien a zouge Arc'h
Emglev an Aotrou eus kreiz ar Yordan, a-vec'h
m'o devoa stoket solioù treid ar veleien war an
douar sec'h, ez addeuas doureier ar Yordan d'o
lec'h, hag ez ejont evel diagent war o ribloù.
19 Hag ar Bobl a bignas eus ar Yordan d'an
dekvet eus ar miz kentañ, hag a gampas
e Gilgal, e tu reter Yeriko.

20 Hag an daouzek maen, ar re o devoa
kemeret eus ar Yordan, a savas Josoua e Gilgal.
21 Hag e komzas ouzh mibien Israel en ur
lavarout : «Pa c'houlennato ho mibien arc'hoazh
o zadoù en ur lavarout : Petra eo ar vein-se?
22 E kelennot ho mibien en ur lavarout : War ar
sec'h e treuzas Israel ar Yordan, 23 rak disec'het
en devoa an Aotrou, ho Toue, dour ar Yordan
dirazo, ken n'o devoa treuzet, evel m'en devoa
graet an Aotrou, ho Toue, evit Mor ar Broenn,
en devoa disec'het dirazomp, ken na oamp
tremenet, 24 evit ma ouezo holl bobloù an douar
pegen kreñv eo dorn an Aotrou, hag evit ma
toujfec'h an Aotrou, ho Toue, dalc'hmat.»

5 Pask kentañ e Kanaan.

1 Ha setu : pa glevas holl rouaned Amoriz
a oa en tu all d'ar Yordan, er c'hornog, hag holl
rouaned Kanaaniz a oa e-kichen ar Mor, penaos
en devoa disec'het an Aotrou dour ar Yordan
dirak mibien Israel, ken n'o devoa treuzet,
e teuzas o c'halon, ha n'o devoa ken a anal dirak
mibien Israel.

2 Er mare-se, e lavaras an Aotrou da
Josoua : «Gra kontilli maen, hag amdroc'h
mibien Israel adarre.» 3 Hag e reas Josoua
kontilli maen, hag ec'h amdroc'has mibien
Israel war run an podoù-mezenn. 4 Ha setu perak
e reas Josoua an amdroc'hoù-mañ : an holl dud
a oa deuet eus an Ejipt, ar baotred, an holl dud
a vrezel, a oa marvet er gouelec'h, war an hent,
goude dont er-maez eus an Ejipt. 5 Amdroc'het
e oa bet holl bobl an ermaeziadeg, met an holl
dud ganet er gouelec'h, en hent, war-lerc'h an
ermaeziadeg eus an Ejipt, ne oant ket bet
amdroc'het. 6 E-pad daou-ugent vloaz o devoa
kerzhet mibien Israel er gouelec'h, ken na oa aet
da get an holl boblad tud a vrezel a oa deuet eus
an Ejipt ; ar re-se n'o devoa ket selaouet ouzh
mouezh an Aotrou, ha touet en devoa an Aotrou
dezho na weljent ket ar vro a douas an Aotrou
d'o zadoù reiñ dimp : ur vro o teverañ gant
laezh ha mel. 7 Met o mibien, a savas (an
Aotrou) war o lerc'h, a voe amdroc'het gant
Josoua, rak diamdroc'h e oant, peogwir ne oant
ket bet amdroc'het en hent. 8 Ha setu : pa voe
echu evit an holl boblad an amdroc'hañ,
e chomjont war an dachenn, er c'hamp ken na
voent pare. 9 Hag e lavaras an Aotrou da
Josoua : «Hiziv em eus lamet dismegañs an
Ejipt diwarnoc'h.» Hag e voe galvet anv al
lec'h-se Gilgal, a zo e hini betek hiziv.

10 Hag e kampas mibien Israel e Gilgal, hag
e rejont Pask d'ar pevarzekvet deiz eus ar miz,
d'abardaez, e gwaremmoù Yeriko.
11 Hag e tebrjont eus trevadoù ar vro antronoz
Pask, bara dic'hoell hag ed rostet, en hevelep
deiz-mañ. 12 Hag e paouezas ar manna
antronoz ; peogwir e tebrent eus trevad ar vro,
ne voe ken, evit mibien Israel, a vanna, hag
e tebrjont eus frouezh Bro-Ganaan er bloaz-se.

13 Ha setu : pa voe Josoua e Yeriko, e savas
e zaoulagad, hag e welas un den en e sav a-dal
dezhañ, e gleze dic'houinet en e zorn. Hag ez
eas Josoua davetañ, hag e lavaras : «Evidomp
ez out? pe eus hon enebourien»,
14 Hag e lavaras : «Nann ! Me eo penn lu an
Aotrou ; emaon oc'h erruout.» Hag e kouezhas
Josoua war e zremm d'an douar, hag e stouas ;
hag e lavaras : «Petra en deus va aotrou da
lavarout d'e servijer?» 15 Hag e lavaras penn lu
an Aotrou da Josoua : «Lem da solennoù eus da
dreid, rak al lec'h emaout warnañ a zo santel.»
Hag e reas Josoua evel-se.

6 Yeriko aloubet.

1 Ha Yeriko a oa kloz ; klozet e oa bet rak
mibien Israel : den ne d-ae e-maez, den ne d-ae
e-barzh.

2 Hag e lavaras an Aotrou da Josoua :
«Sell ! Lakaat a ran ez torn Yeriko hag he roue,
soudarded kadarn anezho. 3 Ober a reot tro kêr,
an holl dud a vrezel, tro kêr, ur wezh, hag
evel-se e reot c'hwec'h devezh. 4 Ha seizh beleg
a zougo seizh korn-boud dirak an Arc'h, ha d'ar
seizhvet deiz e reot tro kêr seizh gwezh, hag ar
veleien a sono ar c'horn. 5 ha setu : pa vo
kendalc'het gant ar c'horn, pa glevot son ar
c'horn, e youc'ho an holl dud ur youc'hadenn
vras, hag e kouezho ramparzh kêr en e boull,
hag e pigno an dud, pep hini dirazañ.»

6 Hag e c'halvas Josoua, mab Noun, ar
veleien hag e lavaras dezho : «Dougit Arc'h an
Emglev, ha seizh beleg a zougo seizh korn-boud
dirak Arc'h an Aotrou.» 7 Hag e lavaras d'an
dud : «Tremenit ha grit tro kêr ; ar vrezelourien
a dremeno dirak Arc'h an Aotrou.»

8 Hag evel m'en devoa lavaret Josoua d'an
dud, seizh beleg a zougas seizh korn-boud ;
dirak an Aotrou e tremenjont en ur son ar
c'horn, Arc'h Emglev an Aotrou o vont war
o lerc'h. 9 Hag ar vrezelourien a yae dirak ar
veleien o son ar c'horn, hag an engroez a yae
war-lerc'h an Arc'h, hag e kerzhed ouzh son ar
c'hern. 10 Ha d'an dud en devoa roet urzhioù
Josoua en ur lavarout : «Na youc'hit ket, na rit
ket klevout ho mouezh, na zeuio eus ho kenou
ger ebet, betek an deiz ma lavarin deoc'h :
'Youc'hit', ha (neuze) e youc'hot.» 11 Hag e reas
Arc'h an Aotrou tro kêr, un dro ar wezh kentañ,
hag ez ejont er c'hamp da nozvezhiañ er c'hamp.

12 Hag e savas Josoua abred ; hag e tougas
ar veleien Arc'h Emglev an Aotrou. 13 Hag ar
seizh beleg a zouge seizh korn-boud dirak Arc'h
an Aotrou a gerzhe en ur son ar c'horn ; ar
vrezelourien a gerzhe en a-raok, hag an engroez
a gerzhe war-lerc'h Arc'h an Aotrou, ouzh son ar
c'horn. 14 Hag e rejont tro kêr, d'an eil deiz, ur
wezh, hag e tistrojont d'ar c'hamp ; evel-se
e rejont c'hwec'h deiz.

15 Ha d'ar seizhvet deiz, setu i o sevel pa
darzhe ar gouloù-deiz ha d'ober tro kêr,
e-giz-se, seizh gwezh ; nemet en deiz-se
e rejont tro kêr seizh gwezh. 16 Ha d'ar seizhvet
gwezh e sonas ar veleien er c'horn hag e lavaras
Josoua d'an dud : «Youc'hit ! rak reiñ a ra an
Aotrou deoc'h ar gêr. 17 Hag e vo ar gêr
anaoueet, hi ha kement tra a vo enni, evit an
Aotrou. Met Rac'hab, ar ribodez, a vevo, hi hag
an holl re a vo ganti en ti, rak kuzhet he devoa
ar gannaded hor boa kaset. 18 Nemet diwallit
gant an anaoue : mar anaoueit hag e kemerit eus
an anaoue, e lakaio kamp Israel da vout
anaoueet, hag e vo glac'har warnañ. 19 Kement
tra arc'hant, hag aour, ha traoù arem pe houarn
a vo, santel e vezint d'an Aotrou, da deñzor an
Aotrou ez aint.»

20 Hag e youc'has an dud, hag e voe sonet er
c'hern, ha kerkent ha ma klevas an dud son ar
c'hern, e youc'has an dud ur youc'hadenn vras,
hag e kouezhas ar ramparzh en e boull, hag
e pignas an dud e kêr, pep hini dirazañ, hag
e tapjont ar gêr. 21 Hag ez anaouejont kement tra
a oa e kêr, paotr ha plac'h, yaouank ha kozh,
kole, oan hag azen, dre varvenn ar c'hleze.
22 Ha d'an daou zen o devoa ergerzhet ar vro
e lavaras Josoua : «It da di ar ribodez, tennit
alese ar vaouez-se ha kement he deus, evel
m'ho poa touet dezhi.» 23 Hag ez eas ar baotred
a oa bet oc'h ergerzhout, hag e tennjont
Rac'hab, he zad, he mamm, he breudeur hag
hec'h holl re ; he holl diegezh a dennjont, hag
o lakjont er-maez eus kamp Israel.

24 Hag ar gêr a dangwalljont gant kement tra
a oa enni ; met an arc'hant hag an aour, hag an
traoù arem ha houarn a lakjont e teñzor ti an
Aotrou. 25 Ha Rac'hab, ar ribodez, ha tiegezh he
zad, hag an holl re he devoa, a voe lezet bev

gant Josoua, hag emaint o chom e-touez Israel
betek hiziv, rak kuzhet he devoa ar gannaded
kaset gant Josoua da ergerzhout Yeriko.

26 Hag e touas Josoua, er mare-se, en ur
lavarout : «Milliget ra vo an den, dirak an
Aotrou, en em lakaio da adsevel ar gêr-mañ,
Yeriko ! Diwar-goust e vab henañ en he savfe,
diwar-goust e vab yaouankañ e savje he
dorojoù ! »

27 Hag e voe an Aotrou gant Josoua, hag
e voe e vrud dre ar vro a-bezh.

7 Israel disent ha kastizet.

1 Hag e reas mibien Israel floderezh gant an
anaoue : kemer a reas Ac'han, mab Karmi, mab
Zabdi, mab Zara, eus meuriad Youda, diwar an
anaoue, hag e tommas kounnar an Aotrou ouzh
mibien Israel.

2 Hag e kasas Josoua gwazed eus Yeriko da
Hai, a oa e-kichen Betaven, ouzh reter Betel,
hag e komzas outo o lavarout : «Pignit da
ergerzhout ar vro ! » Hag ez eas ar baotred da
ergerzhout Hai. 3 ha distroet davet Josoua,
e lavarjont dezhañ : «Arabat e pignfe an holl
dud ! Gant daou vil den, pe dri mil den bennak
o pignat, e vefe pilet Hai. N'a ket da skuizhañ
eno an holl dud evit ken nebeut ! »
4 Hag e pignas a dud, di, war-dro tri mil den,
hag e tec'hjont dirak soudarded Hai.
5 Hag e lazhas diouto soudarded Hai war-dro
c'hwec'h den ha tregont ouzh o argas a-zirak an
nor betek Sabarim ; o lazhañ a rejont war an
dinaou. Hag e teuzas kalonoù an dud evel dour.

6 Hag e fregas Josoua e vantell, hag
e kouezhas war e zremm d'an douar, dirak
Arc'h an Aotrou, betek an abardaez, eñ
ha kozhidi Israel, hag e lakjont poultr war
o fenn. 7 Hag e lavaras Josoua : «Siwazh,
Aotrou Doue ! Perak ec'h eus graet treuziñ d'ar
Bobl-mañ ar Yordan? evit hol lakaat etre
daouarn an Amoriz? d'hor c'has da goll?
talvoudekoc'h e vefe bet dimp chom en tu all
d'ar Yordan ! 8 Mar plij, Aotrou ! Petra a lavarin
goude m'en deus troet Israel kein dirak
e enebourien? 9 Klevout a ray se Kanaaniz hag
holl annezidi ar vro, hag en em droint enep
dimp, hag e raskint hon anv a-diwar an douar.
ha petra a ri evit da Anv bras?»

10 Hag e lavaras an Aotrou da Josoua :
«Sav ! Perak ez out kouezhet war da zremm?
11 Pec'het en deus Israel, treuzet va Emglev, am
boa kemennet dezho, ha kemeret eus an anaoue,
laeret, kuzhet, lakaet en o fakadoù. 12 Ha ne
c'hello ket Israel adsevel dirak o enebourien ;
o c'hein a droint dirak o enebourien, rak
anaoueet int ; ha ne gendalc'hin ket da vezañ
ganeoc'h, mar ne zistrujit ket an traoù anaoueet
eus ho touez. 13 Sav ! Santela an dud en ur
lavarout : En em santelait a-benn arc'hoazh, rak
evel-henn e lavar an Aotrou, Doue Israel :
Traoù anaoueet a zo en ho touez, Israel !
Ne c'hellot ket trec'hiñ war hoc'h enebourien
ken n'ho po lamet an anaoue eus ho touez.
14 Tostaat a reot, d'ar beure, dre veuriad ; hag ar
meuriad a dapo an Aotrou a dostaio dre
gerentiezh ; hag ar gerentiezh a dapo an Aotrou
a dostaio dre diegezh, hag an tiegezh a dapo an
Aotrou a dostaio dre zen. 15 Hag an hini a vo
tapet gant traoù anaoueet a vo devet en tan, eñ
ha kement en deus, evit bout treuzet Emglev an
Aotrou ha graet ur viloni en Israel.»

16 Hag e savas Josoua abred, hag e reas
tostaat Israel dre veuriad, hag e voe tapet
meuriad Youda ; 17 ha tostaat kerentiezhioù
Youda, hag e voe tapet kerentiezh Zaraiz, dre
benn hag e voe tapet Zabdi ; 18 ha tostaet
e diegezh, dre benn, hag e voe tapet Ac'han,
mab Karmi, mab Zabdi, mab Zara, eus meuriad
Youda. 19 Hag e lavaras Josoua da Ac'han :
«Va mab ! Doug klod d'an Aotrou, Doue
Israel ; ro dezhañ meuleudi ; ha disklêr din
petra ac'h eus graet, n'e guzh ket ouzhin !»

20 Hag e respontas Ac'han da Josoua, en ur
lavarout : «Gwir eo ! Pec'het em eus enep an
Aotrou, Doue Israel ; evel-henn hag evel-hont
em eus graet : 21 Gwelet em eus er preizh ur
vantell a Sennaar, unan gaer, ha daou c'hant
shekel arc'hant, hag un dolzenn aour
a hanter-kant shekel a bouez, hag em eus
o c'hoantaet ha kemeret ; klenket int en douar
e-kreiz va zinell, hag an arc'hant dindan.»
22 Hag e kasas Josoua kannaded, a redas d'an
dinell, hag e oa klenket se en e dinell hag an
arc'hant dindan. 23 Hag e kemerjont anezho
a-greiz an dinell da gas da Josoua ha da holl
vibien Israel, hag e voent ledet dirak an Aotrou.

[24] Hag e kemeras Josoua Ac'han, mab Zara, gant an arc'hant, ar vantell, an dolzenn aour, gant e vibien, merc'hed, saout, ezen, deñved, tinell ha kement tra en devoa ; hag holl Israel d'e heul, en o c'hasjont da draonienn Ac'hor. [25] Hag e lavaras Josoua : «Ar glac'har ac'h eus roet dimp da roio dit an Aotrou hiziv ! » Hag e labezañ a reas holl Israel gant mein ; hag e tevjont darn en tan hag e labezjont darn gant mein. [26] Hag e savjont warnañ ur bern mein bras a zo eno betek hiziv. Hag e tistroas an Aotrou eus gwrez e gounnar. Setu perak e c'halver anv al lec'h-se : Traonienn Ac'hor betek hiziv.

8 Ker Hai aloubet.

[1] Hag e lavaras an Aotrou da Josoua : «Bez dizaon, dispont ! kemer ganit an holl dud a vrezel ha krog da bignat da Hai. Sell ! Lakaat a ran ez torn roue Hai, hag e dud, e gêr, e vro. [2] Hag e ri gant Hai hag e roue evel m'az poa graet gant Yeriko hag he roue. He freizh, he chatal a skrapot evidoc'h. Laka ur ged ouzh kêr en a-dreñv.»

[3] Hag e savas Josoua hag an holl dud a vrezel evit pignat da Hai. Dibabet en devoa Josoua tregont mil den, soudarded kadarn, hag o c'haset e-pad an noz. [4] Hag en devoa roet urzh dezho en ur lavarout : «Sellit ! C'hwi a ray ged ouzh kêr, a-dreñv d'ar gêr. Na bellait ket diouzh kêr nemeur, ha bezit prest. [5] ha me, hag an holl dud a vo ganin a dostaio ouzh kêr ; met pa zeuint a-ziarbenn dimp, evel ar wezh kentañ e tec'himp dirazo. [6] Hag e teuint war hol lerc'h ken n'hon devo o distaget diouzh kêr, rak lavarout a raint : tec'hel a reont dirazomp evel ar wezh kentañ ; hag e tec'himp dirazo, [7] ha c'hwi a savo eus ar ged hag a dapo ar gêr. He lakaat a ray an Aotrou, ho Toue, en ho torn. [8] Ha pa vo bet tapet ar gêr, e c'hwezhot e kêr an tan, hervez lavar an Aotrou e reot. Sellit ! Roet em eus urzhioù deoc'h.» [9] Hag o c'has a reas Josoua, hag ez ejont da c'hedal, hag e chomjont etre Betel hag Hai, ouzh kornog Hai, hag e nozvezhias Josoua d'an noz-se e-touez an dud.

[10] Hag e savas Josoua abred, hag e niveras an dud, hag e pignas, eñ ha kozhidi Israel, a-raok an dud, etrezek Hai. [11] Hag an holl dud a vrezel a oa gantañ a bignas, a dostaas, a zeuas a-dal d'ar gêr, hag a gampas ouzh hanternoz Hai, an draonienn o vezañ etrezo hag Hai.[12] Kemeret en devoa pemp mil soudard bennak, hag o lakaet ouzh ged etre Betel hag Hai, ouzh kornog kêr. [13] P'o devoe lakaet an dud, an holl gamp ouzh hanternoz kêr, gant al lost ouzh kornog kêr, ez eas Josoua d'an noz-se e-barzh an draonienn. [14] Kerkent ha ma welas se roue Hai, e hastas sevel ha kas soudarded kêr a-ziarbenn Israel d'an emgann, eñ hag e holl bobl, d'an emgav, a-dal d'ar gampoullenn, hep gouzout e oad ouzh e c'hedal a-dreñv kêr. [15] Hag e voe faezhet Josoua hag holl Israel dirazo, hag e tec'hjont etrezek ar gouelec'h. [16] Hag e youc'has an holl bobl a oa e kêr evit redek war o lerc'h, hag e redjont war-lerc'h Josoua, hag e tistokjont diouzh kêr. [17] Ha ne chomas den en Hai ha Betel a gement na zeuas er-maez war-lerc'h Israel ; hag e lezjont ar gêr digor, hag e redjont war-lerc'h Israel. [18] Hag e lavaras an Aotrou da Josoua : «Stenn ar speg a zo ez torn war-zu Hai, rak ez torn e lakaan anezhi.» Hag e stennas Josoua ar speg a oa en e zorn war-zu kêr.

[19] Hag ar ged a savas gant tizh eus al lec'h ma oa, hag a redas, kerkent ha ma'z astennas e zorn. Hag ez ejont e kêr hag he zapout a rejont, ha kerkent e voe c'hwezhet e kêr an tangwall. [20] Hag e troas soudarded Hai a-dreñv, hag e weljont e pigne moged kêr etrezek an neñv, ha n'o devoa ket tu da dec'hout amañ pe a-hont. Hag ar bobl a dec'he d'ar gouelec'h en em droas enep ar rederien. [21] Ha Josoua hag holl Israel a welas e oa bet tapet gant ar ged ar gêr. Pignat a rae moged kêr, hag i war o c'hiz ha da bilat soudarded Hai : [22] ar c'hedourien a oa deuet eus kêr a-ziarbenn dezho, hag e voent etre Israeliz, en o c'hreiz, lod alese, lod ale-hont, hag e voent pilet ken na vanas anezho na restad na tec'had. [23] Ha roue Hai a voe tapet ha kinniget da Josoua.

[24] Ha p'en devoe echu Israel da lazhan holl annezidi Hai war ar maezioù hag er gouelec'h, m'o devoa redet war o lerc'h e-barzh, pa voent kouezhet holl dre varvenn ar c'hleze betek an diwezhañ e tistroas holl Israel betek Hai, a voe skoet warni gant barvenn ar c'hleze. [25] Hag e voe an holl re a gouezhas en deiz-se, paotred ha plac'hed, daouzek mil, holl dud Hai. [26] Ha Josoua ne souzas ket e zorn, en devoa

astennet gant ar speg, ken na voe anaoueet holl
annezidi Hai. 27 Met ar chatal, ha dibourc'hioù
kêr a breizhas Israel hervez lavar an Aotrou,
ar pezh en devoa kemennet da Josoua.
28 Hag e tangwallas Josoua Hai, hag e reas
anezhi ur c'harn peurbad, ur gouelec'h betek
hiziv. 29 ha roue Hai a voe krouget ouzh ur
wezenn, betek an abardaez. Pa voe aet an heol
(da guzh), e c'hourc'hemennas Josoua diskenn
e gorf diouzh ar wezenn hag e deurel ouzh
toull-dor kêr, ha sevel warnañ ur bern mein,
a zo eno betek hiziv.

30 Neuze e savas Josoua un aoter d'an
Aotrou, Doue Israel, war venez Ebal, 31 evel
m'en devoa gourc'hemennet Moizez, servijer an
Aotrou, da vibien Israel, hervez ma'z eo skrivet
e levr Lezenn vMoizez : un aoter mein fraost,
ha na oa ket bet savet warno an houarn.
Hag e voe graet warni holloskadoù d'an Aotrou
ha lidlazhet peoc'h-aberzhoù. 32 Hag e skrivas
eno war ar vein un adskrid eus Lezenn
vMoizez, en devoa skrivet dirak mibien Israel.
33 Hag holl Israel, e gozhidi, e skribed,
e varnerien, a oa en o sav a bep tu d'an Arc'h,
rag-enep d'ar veleien-levidi a zouge Arc'h
Emglev an Aotrou, an ostiziad evel ar
c'henvroad, un hanter anezho ouzh tu menez
Garizim, hag un hanter ouzh tu menez Ebal,
evel m'en devoa gourc'hemennet Moizez,
servijer an Aotrou, evit bennigañ Pobl Israel
diagent. 34 Ha goude-se e lennas holl velladoù al
Lezenn, bennozhioù ha mallozhioù, a-grenn
evel ma'z eo skrivet war levr al Lezenn. 35 Ha ne
voe netra, a gement en devoa gourc'hemennet
Moizez, ha na lennas Josoua dirak holl
gumuniezh Israel, ar gwragez, ar vugale hag an
ostizidi a veve en o zouez.

9 Gwidre tud Gabaon.

1 Ha pa glevas se an holl rouaned a oa en
tu-hont d'ar Yordan, war ar menez, en izel-vro
ha war holl aodoù ar Mor bras da geñver al
Liban, Hitiz, Amoriz, Kanaaniz, Pereziz, Hiviz,
Jebousiz, 2 en em gevredjont a-gevret evit ober
brezel da Josoua ha da Israel a-unvan.

3 Hag annezidi Gabaon a glevas ar pezh en
devoa graet Josoua da Yeriko ha da Hai, 4 hag
ec'h ijinjont, int-ivez un dro-gamm : mont
a rejont evel kannaded, hag e kemerjont seier
teuc'het evit o ezen, ha seier-gwin teuc'het,
freget ha takonet, 5 solennoù teuc'het
ha peñseliet en o zreid, ha mantilli teuc'het
warno ; o holl vara-pourvez a oa sec'h ha louet.
6 Hag i o vont da gaout Josoua da gamp Gilgal,
hag o lavarout dezhañ ha da dud Israel : «Eus ur
vro bell e teuomp ; neuze 'ta, divizit ganimp un
emglev.» 7 Hag e lavaras tud Israel d'an
Hiviz-mañ : «Marteze emaoc'h en hon touez
o chom ! penaos divizout ganeoc'h un emglev?»
8 Hag e lavarjont da Josoua : «Da servijerien
omp !» Hag e lavaras dezho Josoua : «Piv oc'h,
hag a belec'h e teuit?» 9 Hag e lavarjont dezhañ :
«Eus ur vro bell-meurbet e teu da servijerien ;
en anv an Aotrou, da Zoue, hon eus klevet
e vrud, hag holl bezh en deus graet en Ejipt,
10 hag holl bezh en deus graet da zaou roue an
Amoriz a oa en tu all d'ar Yordan, da Sehon,
roue Hesebon, ha da Og, roue ar Basan, a oa en
Astarot. 11 Hag o deus komzet ouzhimp hor
c'hozhidi hag holl annezidi hor bro en ur
lavarout :Kemerit en ho taouarn pourvezioù evit
ur veaj, hag it d'o c'haout, ha lavarit dezho :
Ho servijerien ez omp. Neuze 'ta divizit ganimp
un emglev. 12 Sed hor bara : tomm e oa p'hon
devoa graet hor pourvezioù, er gêr, en deiz
m'hon devoa kuitaet evit dont d'ho kaout,
ha bremañ ez eo sec'h ha louet ; 13 hag ar
seier-gwin-mañ, hon devoa karget nevez, a zo
freget, hag hor mantilli hag hor solennoù a zo
teuc'het, rak hir eo bet an hent, meurbet !»

14 Hag e tegemeras an dud pourvezioù
diganto, met urzh an Aotrou n'o devoa ket
goulennet. 15 Hag e reas Josoua ganto ar peoc'h,
hag e tivizas un emglev, ma vevjent, hag e reas
le ganto priñsed ar gumuniezh.

16 Met a-benn tri deiz goude bezañ divizet
ganto un emglev, e klevjont e oant tost dezho,
e oant en o c'hichen o chom. 17 Hag e loc'has
mibien Israel evit mont betek o c'hêrioù e tri
devezh ; o c'hêrioù a oa : Gabaon, Kefira, Berot
ha Kariatiarim. 18 Met ne skoas ket warno
mibien Israel, rak touet o devoa dezho priñsed
ar gumuniezh dre an Aotrou, Doue Israel.
Hag e c'hrozmolas an holl gumuniezh war ar
briñsed. 19 Hag e lavaras an holl briñsed d'an
holl gumuniezh : «Touet hon eus dre an Aotrou,
Doue Israel, ha bremañ n'hellomp ket stokañ
outo. 20 Evel-henn e raimp dezho, hag o lezel
a raimp bev, ha ne vo ket warnomp a vuanegezh

evit al le hon eus touet dezho.» [21] Hag e lavaras
dezho ar briñsed : «Ra vevint !» Hag e voent
faouterien koad ha tennerien dour evit an holl
gumuniezh, evel ma lavaras dezho ar briñsed.
[22] Hag o gervel a reas Josoua, hag e komzas outo
en ur lavarout : «Perak hoc'h eus hon touellet en
ur lavarout : Pell omp diouzhoc'h, meurbet?
ha c'hwi en hon touez o chom ! [23] Ac'hanta,
bremañ ez oc'h milliget ! Dibaouez e viot
sklaved, faouterien koad ha tennerien dour evit
Ti hon Doue.» [24] Hag int a respontas da Josoua
en ur lavarout : «Kontet e oa bet d'az
servijerien petra en devoa gourc'hemennet an
Aotrou, da Zoue, da vMoizez, e servijer : reiñ
deoc'h ar vro a-bezh ha distrujañ holl annezidi
ar vro-se dirazoc'h. Hag hon eus bet aon
meurbet evit hor buhezioù dirazoc'h, hag hon
eus graet an dra-mañ. [25] ha bremañ emaomp etre
da zaouarn : evel ma vo mat, evel ma vo reizh
ouzh da zaoulagad ober ganimp, e ri !»
[26] Hag oc'h ober evel-se, e savetaas anezho eus
dorn mibien Israel, ha ne voent ket lazhet.
[27] Hag e voent lakaet gant Josoua, en deiz-se, da
faouterien koad ha tennerien dour evit ar
gumuniezh hag evit aoter an Aotrou : ar pezh ez
int bet betek hiziv, el lec'h dibabet gant
(an Aotrou).

10 Kêrioù aloubet er c'hreisteiz.

[1] Ha pa glevas Adonisedek, roue Jeruzalem,
en devoa tapet Josoua Hai hag hec'h anaoueet ;
evel m'en devoa graet evit Yeriko hag he roue,
en devoa graet gant Hai hag he roue, hag
o devoa graet peoc'h annezidi Gabaon gant
Israel, hag e oant en o zouez, [2] en devoe aon
meurbet, rak ur gêr vras e oa Gabaon, evel
kêr-benn ur rouantelezh, brasoc'h eget Hai, hag
hec'h holl annezidi, kadarn. [3] Hag e kasas
Adonisedek, roue Jeruzalem, davet Oham, roue
Hebron, ha davet Piream, roue Yarmout,
ha davet Iafia, roue Lakis, ha davet Dabir, roue
Eglon, da lavarout : [4] «Pignit davedon d'am
sikour, hag e skoimp war Gabaon, peogwir he
deus graet peoc'h gant Josoua ha gant mibien
Israel.» [5] Hag en em gevredjont, hag e pignas
pemp roue an Amoriz, roue Jeruzalem, roue
Hebron, roue Yarmout, roue Lakis, roue Eglon,
gant o holl gampoù hag e kampjont e-kichen
Gabaon, hag e rejont brezel dezhi.

[6] Hag e kasas tud Gabaon davet Josoua, da
gamp Gilgal, kannaded da lavarout : «Na zilez
ket da zorn diouzh da servijerien, pign
davedomp buan d'hor salvin ; ro sikour dimp,
rak kevredet eo enep dimp holl rouaned an
Amoriz a zo o chom war ar menezioù.»
[7] Hag e pignas Josoua eus Gilgal, eñ hag e holl
dud a vrezel gantañ, e holl gadarnañ soudarded.

[8] Hag e lavaras an Aotrou da Josoua : «Bez
hep aon razo, rak ez torn o lakaan, ne zalc'ho
den anezho dirazout.» [9] Hag ez erruas warno
Josoua a-daol-trumm : e-pad an noz e oa pignet
eus Gilgal. [10] Hag o spontañ a reas an Aotrou
dirak Israel, a skoas ganto un taol bras
e Gabaon hag o heskinas etrezek krav Betoron
hag o filas betek Azeka ha Makeda. [11] Hag evel
ma tec'hent dirak mibien Israel, ha ma oant war
zinaou Betoron, e taolas an Aotrou warno
grizilh bras eus an neñvoù, betek Azeka, hag
e varvent ; muioc'h a varvas gant ar
mein-grizilh eget na lazhas mibien Israel gant ar
c'hleze. [12] Neuze e komzas Josoua ouzh an
Aotrou, en deiz ma lakaas an Aotrou an Amoriz
dirak mibien Israel, hag e lavaras ouzh
daoulagad Israel :

«Heol ! War Gabaon arsav !
ha te, Loar, war draonienn Aialon !»

[13] Hag ec'h arsavas an heol, hag al loar
a chomas a-sav, ken na voe dialet ar Bobl eus
hec'h enebourien. Daoust ha n'eo ket skrivet se
war Levr ar Gwir? Hag e chomas a-sav an heol
e-kreiz an neñvoù, hep tizh warnañ da vont,
war-dro un devezh leun. [14] Ne voe ket evel an
deiz-se en a-raok na da c'houde, ma sentas an
Aotrou ouzh mouezh un den, rak an Aotrou
a vrezelas evit Israel. [15] Hag e tistroas Josoua
hag holl Israel gantañ da gamp ar Gilgal.

[16] Tec'het o devoa ar pemp roue hag aet da
guzh e kev Makeda. [17] Hag e voe roet keloù da
Josoua en ur lavarout : «Kavet eo bet ar pemp
roue kuzhet e kev Makeda.» [18] Hag e lavaras
Josoua : «Ruilhit mein bras war c'henou ar
c'hev, ha lakait gedourien e-kichen, soudarded,
da eveshaat outo. [19] Ha c'hwi, hep ehan, redit
war-lerc'h hoc'h enebourien, ha stankit outo, n'o
lezit ket da vont d'o c'hêrioù, rak o lakaat a ra
an Aotrou, ho Toue, en ho taouarn.» [20] Ha p'o
devoe echu Josoua ha mibien Israel da reiñ
dezho un taol bras-meurbet, ken na oant

peurechu, - ar re a aspadas diouto a yeas da
gêrioù ramparzhet - 21 e tistroas an holl Bobl
d'ar c'hamp davet Josoua e Makeda, e peoc'h,
ha ne voe lemmet enep mibien Israel, enep hini
ebet, teod ebet.

22 Hag e lavaras Josoua : «Digorit genou ar
c'hev, ha grit dont davedon ar pemp roue-se eus
ar c'hev.» 23 Hag e rejont evel-se : tennañ
er-maez davetañ ar pemp roue eus ar c'hev, roue
Jeruzalem, roue Hebron, roue Yarmout, roue
Lakis, roue Eglon.

24 Ha pa voe tennet er-maez ar rouaned-se
davet Josoua, e c'halvas Josoua holl dud Israel
hag e lavaras da ofiserien an dud a vrezel a oa
bet gantañ : «Tostait ! Lakait ho treid war
c'houzougoù ar rouaned-mañ ! » Hag i o tostaet
hag o lakaat o zreid war o gouzougoù.
25 Hag e lavaras Josoua : «Bezit dizaon,
dispont ! bezit kreñv ha nerzhus : evel-se e ray
an Aotrou d'hoc'h holl enebourien ho pezo da
vrezeliñ outo !»

26 Hag e roas dezho Josoua goude-se taol ar
marv, ouzh o lakaat e-pign ouzh pemp
gwezenn ; hag e voent e-pign ouzh ar
gwez-mañ betek an abardaez. 27 Ha d'an
ampoent ma'z ae an heol (da guzh),
e c'hourc'hemennas Josoua o diskenn diwar ar
gwez hag o teurel er c'hev m'o devoa en em
guzhet e-barzh, ha lakaat mein bras war c'henou
ar c'hev ; emaint eno end-eeun betek hiziv.

28 Ha Makeda a voe tapet gant Josoua en
deiz-se ; skeiñ a reas warni gant barvenn ar
c'hleze, ha war he roue, ouzh o anaoueañ, an
holl dud a oa enni ; ne lezas den ebet da
aspadout. Hag e reas da roue Makeda evel m'en
devoa graet da roue Yeriko.

29 Hag e tremenas Josoua hag holl Israel
gantañ, eus Makeda da Lebna, hag e vrezelas
enep Lebna 30 Hag e lakaas an Aotrou ivez
homañ e dorn Israel gant he roue, hag e skoas
warni gant barvenn ar c'hleze, ha war an holl
dud a oa enni. Ne lezas den ebet da aspadout,
hag e reas d'he roue evel m'en devoa graet da
roue Yeriko.

31 Hag e tremenas Josoua hag holl Israel
gantañ eus Lebna da Lakis, hag e kampas en he
c'hichen hag e vrezelas outi. 32 Hag e lakaas an
Aotrou Lakis e dorn Israel, tapet gantañ d'an eil
deiz, hag e skoas warni gant barvenn ar c'hleze
ha war gement den a oa enni, a-grenn evel m'en
devoa graet da Lebna. 33 Neuze e pignas Horam,
roue Gazer, evit reiñ skoazell da Lakis ; hag
e skoas warnañ Josoua, ha war e bobl, ken na
vanas dezhañ aspader ebet.

34 Hag e tremenas Josoua hag holl Israel
gantañ, eus Lakis da Eglon, hag e kampjont en
he c'hichen en ur vrezeliñ outi. 35 Hag e tapjont
anezhi en deiz-se en ur skeiñ warni gant
barvenn ar c'hleze, ha war gement den a oa
enni ; en deiz-mañ e voe anaoueet, a-grenn evel
m'o devoa graet da Lakis.

36 Hag e pignas Josoua hag holl Israel
gantañ, eus Eglon da Hebron, hag e vrezelas
outi. 37 Hag e tapjont anezhi en ur skeiñ warni
gant barvenn ar c'hleze, war he roue ha war
hec'h holl gêriadennoù, ha war an holl dud a oa
enni, hep lezel den da aspadout, a-grenn evel
m'en devoa graet da Eglon, ouzh hec'h
anaoueañ, gant an holl dud a oa enni.

38 Hag en em droas Josoua hag holl Israel
gantañ, war-zu Dabir, hag e vrezelas outi.
39 Hag e tapas anezhi gant he roue hag hec'h holl
gêriadennoù ; hag e skoas warni gant barvenn
ar c'hleze, oc'h anaoueañ an holl dud a oa enni ;
ne lezas den da aspadout. Evel m'en devoa
graet evit Hebron, evel-se e reas evit Dabir hag
he roue, hag evel m'en devoa graet evit Lebna
hag he roue.

40 Hag e skoas Josoua war ar vro a-bezh, ar
menez hag an Negev, an izel-vro, an diribinoù,
gant o holl rouaned, ne lezas den da aspadout ;
kement hini en devoa alan a anaoueas, evel
m'en devoa kemennet an Aotrou, Doue Israel.
41 Hag e skoas warno Josoua, eus Kadesbarne
betek Gaza hag holl vro Gesen betek Gabaon.
42 Hag an holl rouaned-se, gant o broioù, a voe
tapet gant Josoua war-un-dro, rak an Aotrou,
Doue Israel, a vrezelekae evit Israel.
43 Hag e tistroas Josoua hag holl Israel gantañ,
da gamp Gilgal.

11 Kerioù aloubet en hanternoz.

1 Ha pa glevas se Iabin, roue Asor, e kasas
(tud) davet Iobab, roue Madon, davet roue
Semron ha davet roue Ac'hsaf, 2 ha davet
rouaned an hanternoz, war ar menez hag er
gampoullenn, e kreisteiz Keneret, en izel-vro

hag e runioù Dor, er c'hornog. [3] Kanaaniz ar
reter hag ar c'hornog, Amoriz, Hitiz, Pereziz,
ha Jebousiz war ar menez, hag Hiviz e-traoñ an
Hermon, e bro vMispa. [4] Hag e teuas ar re-mañ,
hag o holl gampoù ganto : ur bobl ken niverus
hag an traezh war ribl ar mor, ken na oant,
ha mirc'hier ha kirri niverus-meurbet. [5] Hag en
em gavas an holl rouaned-se, hag e teujont da
gampañ a-gevret, e-kichen doureier Merom evit
brezeliñ enep Israel.

[6] Hag e lavaras an Aotrou da Josoua :
«Bez dizaon razo, rak arc'hoazh, d'ar
c'houlz-mañ, e lakain anezho holl da vezañ
lazhet gant Israel : o mirc'hier a gammi, hag
o c'hirri a zevi en tan ! » [7] Hag ez erruas Josoua,
hag an holl dud a vrezel gantañ, warno e-kichen
doureier Merom, a-daol-trumm hag
e kouezhjont warno. [8] Hag o lakaat a reas an
Aotrou e dorn Israel, hag e voent pilet hag
argaset betek Sidon-Veur ha betek Maserefot,
ha betek saonenn Mispa ouzh ar Sav-heol, pilet
ken na vanas dezho tec'had ebet. [9] Hag e reas
dezho Josoua evel m'en devoa lavaret dezhañ
an Aotrou : o mirc'hier a gammas hag o c'hirri
a zêvas en tan.

[10] Hag e tistroas Josoua er mare-se, hag
e tapas Asor hag he roue, a lazhas gant ar
c'hleze ; Asor, diagent, a oa kêr-benn an holl
rouantelezhioù-se. [11] Hag e voe lazhet an holl
dud a oa enni gant barvenn ar c'hleze, anaoueet,
ha ne vanas hini bev ebet, hag Asor a voe devet
en tan. [12] Hag holl gerioù ar rouaned-se, gant
o holl rouaned, a voe tapet gant Josoua,
ha lazhet gant barvenn ar c'hleze, anaoueet, evel
m'en devoa gourc'hemennet Moizez, servijer an
Aotrou. [13] Koulskoude, an holl gerioù savet war
ar c'harnoù ne voent ket devet ; Asor hepken,
nemeti, a voe devet gant Josoua. [14] Hag holl
dibourc'hioù ar c'hêrioù-se, gant o chatal,
a breizhatas evito mibien Israel, met an holl dud
a voe lazhet gant barvenn ar c'hleze, distrujet ;
ne voe lezet hini bev ebet. [15] Evel m'en devoa
gourc'hemennet an Aotrou da vMoizez,
e servijer, evel m'en devoa gourc'hemennet
Moizez da Josoua, evel-se e reas Josoua : ne
vankas da netra a gement en devoa kemennet an
Aotrou da vMoizez.

[16] Hag e kemeras Josoua an holl vro-se : ar
menez, an Negev a-bezh, holl vro Gesen, an
izel-vro, ar gampoullenn, menez Israel hag
e draoniennoù. [17] Adalek ar Menez Moal, pa
bigner da Seir, betek Baalgad, e saonenn al
Liban, e traoñ Menez Hermon, o holl rouaned
a dapas hag e roas dezho taol ar marv. [18] E-pad
pell amzer e reas Josoua, gant an holl
rouaned-se, brezelioù. [19] Ne voe kêr ebet oc'h
ober peoc'h gant mibien Israel, nemet an Hiviz
a oa o chom e Gabaon. An holl a voe tapet dre
vrezel, [20] rak gant an Aotrou e oa bet kaletaet
o c'halon da vont d'ar brezel enep Israel ha da
vezañ anaoueet didruez, distrujet, evel m'en
devoa kemennet an Aotrou da vMoizez.

[21] Hag ez eas Josoua, d'ar mare-se, da
zibradañ an Enakim eus ar menez, eus Hebron,
eus Dabir, eus Anav, eus holl venezioù Youda,
eus holl venezioù Israel : o c'hêrioù a voe
anaoueet gant Josoua. [22] Ne vanas ket a Enakim
war zouar mibien Israel ; nemet en Gaza, e Gat
hag en Azot e vanas lod. [23] Tapet en devoa
Josoua ar vro a-bezh, dres evel m'en devoa
lavaret an Aotrou da vMoizez, hag he reiñ
a reas Josoua en hêrezh da Israel, pep a lodenn
dre veuriad. Hag ar vro a ziskuizhas eus ar
brezel.

12 Ar rouaned trec'het.

[1] Sed amañ rouaned ar vro, a bilas mibien
Israel, en ur ziberc'hennañ o douar, en tu all
d'ar Yordan ouzh ar sav-heol, adalek froud
Arnon betek menez Hermon, hag ar
gampoullenn a-bezh er reter : [2] Sehon, roue an
Amoriz a oa o chom en Hesebon, mestr adalek
Aroer, a zo war ribl ar froud Arnon, eus kreiz an
arroudenn, hag an hanter eus Galaad, betek
Jabok, ar froud, harz mibien Amon, [3] hag ar
stepenn betek ar mor Keneret ouzh ar reter,
ha betek mor ar gampoullenn, mor an Holen
ouzh ar reter war hent Betiesimot, hag ouzh ar
c'hreisteiz e traoñ diribinoù ar Pisga.
[4] Hag harzoù Og, roue ar Basan, un dilerc'hiad
eus Rafaiz, a oa o chom en Astarot hag en
Edrai, [5] hag a oa mestr war venez Hermon hag
e Salka, hag en holl Basan, betek harzoù
Gesouriz ha Maac'hatiz, hag an hanter eus
Galaad, ouzh harzoù Sehon, roue Hesebon.
[6] Moizez, servijer an Aotrou, ha mibien Israel
a bilas anezho, hag o bro a roas Moizez, servijer
an Aotrou, en hêrezh da Rubeniz ha Gadiz ha da
hanter veuriad Manase.

7 Ha sed amañ rouaned ar vro bet pilet gant
Josoua ha gant mibien Israel en tu all d'ar
Yordan ouzh ar c'hornog, adalek Baalgad,
e saonenn al Liban, betek ar menez Moal pa
bigner da Seir, hag a voe roet gant Josoua da
veuriadoù Israel en hêrezh, pep a lodenn,
8 war ar menezioù hag en traoniennoù er
gampoullenn, en diribinoù, er gouelec'h hag en
Negev : Hitiz, Amoriz, Kanaaniz, Pereziz :

9 roue Yeriko : unan ; roue Hai, a oa e-kichen
Betel : unan ;
10 roue Jeruzalem : unan ; roue Hebron : unan ;
11 roue Yarmout : unan ; roue Lakis : unan ;
12 roue Eglon : unan ; roue Gazer : unan ;
13 roue Dabir : unan ; roue Geder : unan ;
14 roue Horma : unan ; roue Arad : unan ;
15 roue Lebna : unan ; roue Odollam : unan ;
16 roue Makeda : unan ; roue Betel : unan ;
17 roue Taffoua : unan ; roue Hefer : unan ;
18 roue Afek : unan ; roue Saron : unan ;
19 roue Madon : unan ; roue Asor : unan ;
20 roue Semeron : unan ; roue Ac'hsaf : unan ;
21 roue Tanac'h : unan ; roue Megeddo : unan ;
22 roue Kades : unan ;
roue Ieknaam, eus ar C'harmel : unan ;
23 roue Dor, eus run Dor : unan ;
roue pobladoù Gilgal : unan ;
24 roue Tersa : unan ;
holl rouaned : unan ha tregont.

13 Lodennoù en tu all d'ar Yordan.

1 Ha Josoua a oa kozh, aet war an oad ; hag
e lavaras an Aotrou dezhañ : «Te a zo kozh, aet
war an oad ; hag ur vro, a chom, bras-meurbet,
da aloubiñ. 2 Sed ar vro a zo manet : holl
diriadoù ar Filistiz, hag holl re ar Gesouriz ;
3 adalek ar Sihor, a zo a-dal d'an Ejipt, betek
harzoù Ekron ouzh an hanternoz, kontet gant
Kanaan ; pemp satrap ar Filistiz, hini Gaza, hini
Azot, hini Askalon, hini Gat, hini Ekron, hag an
Haviz, 4 ouzh ar c'hreisteiz : holl zouar ar
Ganaaniz, ha Ara, a zo da Sidoniz, betek Afeka,
ha betek harzoù an Amoriz ; 5 ha douar Giblal
hag an holl Liban ouzh ar sav-heol, adalek
Baalgad, e traoñ menez Hermon, da gaout
Emat ; 6 holl annezidi ar menez, adalek al Liban
betek Maserefot, an holl Sidoniz, me
o diberc'henno dirak mibien Israel ; se hepken
e ri kouezhañ gant Israel da hêrezh, evel 'm eus
gourc'hemennet dit. 7 ha bremañ, lodenna ar
vro-se en hêrezh d'an nav meuriad ha da hanter
veuriad Manase.» 8 Gant (an hanter all),
Rubeniz ha Gadiz o devoa bet o hêrezh, roet
dezho gant Moizez en tu all d'ar Yordan, ouzh
ar reter ; kement-mañ en devoa roet dezho
Moizez, servijer an Aotrou : 9 Adalek Aroer,
a zo war ribl ar froud Arnon, hag ar gêr a zo
e-kreiz ar saonenn ; hag holl blaenenn Medaba
betek Divon ; 10 hag holl gerioù Sehon, roue an
Amoriz, a rene en Hesebon, betek harzoù
mibien Amon ; 11 ha Galaad, ha tiriad ar
Gesouriz hag ar Maac'hatiz, hag holl venez
Hermon, hag ar Basan a-bezh betek Salka ;
12 holl rouantelezh Og, er Basan, a renas en
Astarot hag en Edrai, hag a oa manet evel un
dilerc'hiad eus ar Rafaiz, hag a oa bet pilet gant
Moizez ha diberc'hennet. 13 Met ne voe ket bet
diberc'hennet gant mibien Israel na Gesouriz na
Maac'hatiz : o chom emañ Gesour ha Maachat
e-kreiz Israel betek hiziv.

14 Met da veuriad Levi ne voe ket roet
a hêrezh : tan-aberzhoù an Aotrou, Doue Israel,
a zo o hêrezh, evel ma'z eo bet lavaret dezho.

15 Hag en devoa roet Moizez da veuriad
mibien Ruben, dre diegezh, an tiriad-mañ :
16 Adalek Aroer, a zo war ribl ar froud Arnon,
hag ar gêr a oa e-kreiz ar saonenn, hag an holl
blaenenn e-kichen Medaba ; 17 Hesebon hag
hec'h holl gêrioù war ar blaenenn ; Divon,
Bamotbaal ha Betbaalmeon ; 18 Iasa, Kademot,
Mefaat ; 19 Kariataim, Sabama, Seretsahar war
venez an Draonienn ; 20 ha Bet-Peor,
ha diribinoù ar Pisga, ha Betiesimot ; 21 hag holl
gêrioù ar blaenenn, hag holl rouantelezh Sehon,
roue an Amoriz, a rene en Hesebon, hag a oa
bet pilet gant Moizez, eñ ha priñsed Madian :
Evi, Rekem, Sour, Hour, Reba, gwizien Sehon,
a oa o chom er vro, 22 ha Balaam, mab Beor, an
urisin, a voe lazhet gant mibien Israel dre ar
c'hleze, e-touez al lazhidi. 23 Hag e voe harzoù
mibien Ruben ar Yordan hag e diriad. Sed aze
hêrezh mibien Ruben, dre diegezh, gant ar
c'hêrioù hag ar bourc'hioù.

24 Hag en devoa roet Moizez da veuriad
Gad, da vibien Gad, dre diegezh,
25 kement-mañ : tiriad Iazer, hag holl gêrioù
Galaad, hag hanter-vro mibien Amon betek
Aroer, a zo a-dal da Rabba ; 26 hag eus Hesebon
betek Ramotmasfa ha Betonim, hag eus

Mahanaim betek harzoù Dabir ; [27] hag en
draonienn : Betaran, Betnemra, Soukot
ha Safon, nemorant rouantelezh Sehon, roue
Hesebon. Ar Yordan a rae harz betek dibenn
mor Keneret, en tu all d'ar Yordan er reter.
[28] Sed aze hêrezh mibien Gad, dre diegezh, gant
ar c'hêrioù hag ar bourc'hioù.

[29] Hag en devoa roet Moizez da
hanter-veuriad Manase, dre diegezh,
[30] an tiriad-mañ adalek Mahanaim, ar Basan
a-bezh, holl rouantelezh Og, roue ar Basan, hag
holl gampadurioù Iair a oa er Basan : tri-ugent
kêr ; [31] hag un hanter eus Galaad, hag Astarot
hag Edrai, kêrioù rouantelezh Og er Basan,
a voe da vibien Mac'hir, mab da vManase, d'un
hanter eus vibien Mac'hir, dre diegezh.

[32] Sed aze an hêrezh roet gant Moizez
e gwaremmoù Moab, en tu all d'ar Yordan,
a-dal da Yeriko, ouzh ar reter. [33] Ha da veuriad al
levidi n'en devoa ket roet Moizez a hêrezh :
Doue Israel eo o hêrezh, evel ma'z eo bet
lavaret dezho.

14 Hebron, lodenn gKaleb.

[1] Ha sed amañ hêrezh mibien Israel
e Bro-Ganaan, roet da hêrezh dezho gant
Eleazar, ar beleg, Josoua, mab Noun,
ha penntieien meuriadoù mibien Israel. [2] Dre ar
sord e voe roet o hêrezh dezho, evel m'en
devoa kemennet an Aotrou dre vMoizez, d'an
nav meuriad ha d'an hanter-veuriad. [3] Rak roet
en devoa Moizez o hêrezh da zaou veuriad
ha d'un hanter-veuriad en tu all d'ar Yordan,
ha d'al levidi n'en devoa ket roet a hêrezh en
o zouez. [4] Diouzh mibien Yozef e oa daou
veuriad : Manase hag Efraim ; ha ne oa ket bet
roet a lod d'al levidi er vro, nemet kêrioù da
chom enno, ha tachennoù evit o zropelloù hag
o feadra. [5] Evel m'en devoa gourc'hemennet an
Aotrou da vMoizez, e reas mibien Israel evit
lodennañ ar vro.

[6] Hag e tostaas mibien Youda ouzh Josoua
e Gilgal ; hag e lavaras dezhañ Kaleb, mab
Yefoune, eus Kenez : «Te a oar petra en devoa
lavaret an Aotrou da vMoizez, den Doue,
diwarnon ha diwarnout e Kadesbarne. [7] Oadet
a zaou-ugent vloaz e oan, pa voen kaset gant
Moizez, servijer an Aotrou, eus Kadesbarne evit
ergerzhout ar vro ; hag e tanevellis dezhañ
diouzh va emskiant. [8] Va breudeur, a oa pignet
ganin, a deuzas kalonoù an dud ; evidon-me
e oan a-grenn war-lerc'h an Aotrou, va Doue.
[9] Hag e touas Moizez, en deiz-se, en ur
lavarout : Ya, ar vro en deus ergerzhet da droad
warni a vo dit da hêrezh, ha d'az pugale da
viken, rak bet out a-grenn war-lerc'h an Aotrou,
va Doue. [10] Ha bremañ eta, p'en deus va lezet
bev an Aotrou, evel m'en devoa lavaret ; hag ez
eus daou-ugent vloaz abaoe m'en deus lavaret
an dra-se da vMoizez, pa gerzhe Israel er
gouelec'h ; neuze 'ta em eus hiziv an oad
a bemp bloaz ha pevar-ugent ; [11] hag ez on
c'hoazh hiziv ken kreñv hag en deiz ma voen
kaset gant Moizez : evel va nerzh neuze eo va
nerzh bremañ, evit ar brezel hag evit mont
ha dont. [12] Bremañ eta, ro din ar menez-mañ,
a lavare an Aotrou en deiz-se, rak klevet az poa
en deiz-se e oa Enakim eno, ha kêrioù bras
mogeriet. Mar bez an Aotrou ganin,
e perc'hennin anezho, evel ma lavare an
Aotrou.»

[13] Hag e vennigañ a reas Josoua, hag e roas
Hebron da gKaleb, mab Yefoune, da hêrezh.
[14] Setu perak e voe Hebron da gKaleb, mab
Yefoune, eus Kenez, da hêrezh betek hiziv, dre
ma oa bet a-grenn war-lerc'h an Aotrou, Doue
Israel. [15] Hag anv Hebron a oa gwezhall
Kariatarbe, an den brasañ e-touez an Enakim.
Hag ar vro a ziskuizhas eus ar brezel.

15 Lodenn Youda.

[1] Hag e voe ar sord evit meuriad mibien
Youda, dre gerentiezh, war harzoù Edom,
ha gouelec'h Sin, ouzh ar c'hreisteiz, a oa
e zibenn Su. [2] Hag e voe e harz kreisteiz, dibenn
Mor an Holen, adalek ar beg tuet ouzh an
Negev, [3] hag ez ae war-zu an Negev da
grec'hienn Akrabim, hag e tremene dre Sin, hag
e pigne da greisteiz Kadesbarne, hag e tremene
Esrom, hag e pigne da Adar hag e troe Karka ;
[4] hag e tremene dre Asemona, hag ez ae da froud
an Ejipt, hag e oa dibenn an harzoù ouzh ar Mor
«Evel-se e vo evidoc'h harz kreisteiz.» [5] Hag an
harz, ouzh ar reter, a voe Mor an Holen, betek
aber ar Yordan. Hag an harz war-zu an
hanternoz, eus beg-mor aber ar Yordan, [6] a bigne
betek Betagla, a dremene e hanternoz Betaraba ;
hag e pigne an harz betek Maen Boen, mab
Ruben. [7] Hag e pigne an harz betek Dabir,

adalek traonienn Ac'hor ; hag ouzh an
hanternoz e troe etrezek Gilgal, a zo a-dal
krec'h an Adommim, e kreisteiz ar froud ; hag
e tremene an harz betek doureier En-Sol, hag
e zibenn a oa en En-Rogel. 8 Hag e pigne an
harz, dre saonenn Ben-Ennom, war gostez ar
Jebousiz, ouzh ar c'hreisteiz, a zo Jeruzalem.
Hag e pigne an harz war benn ar menez a zo
dirak saonenn Ennom, er c'hornog, e dibenn
traonienn Rafaiz, ouzh an hanternoz.
9 Hag e plege an harz eus beg ar menez da gaout
eienenn doureier Neftoa, hag ez ae da gaout
kêrioù menez Efron, hag e plege an harz war-zu
Baala, a zo Kariatiarim. 10 Hag e troe an harz
eus Baala, er c'hornog, etrezek menez Seir, hag
e tremene hebiou da venez Iarim, ouzh an
hanternoz, a zo Keslon, hag e tiskenne betek
Betsames, hag e tremene e Tamna ; 11 hag ez ae
an harz da gostez Ekron, ouzh an hanternoz,
hag e plege an harz war-zu Keslon, hag
e tremene menez Baala, hag ez ae da Iebneel ;
hag e voe dibenn an harzoù ouzh ar Mor.
12 Hag an harz kornog a voe ar Mor Bras. Sed
aze an harzoù a voe harzoù mibien Youda,
tro-war-dro, dre gerentiezh.

13 Ha da gKaleb, mab Yefoune, e voe roet ul
lod e-touez mibien Youda, war urzh an Aotrou
da Josoua : Kariatarbe, tad Enak, a zo Hebron.
14 Hag e tiberc'hennas alese Kaleb tri mab Enak :
Sesai, Ahiman ha Tolmai, bugale Enak.
15 Hag e pignas alese da gaout annezidi Dabir ;
hag anv Dabir a oa gwezhall Kariatsefer.
16 Hag e lavaras Kaleb : «An hini a bilo
Kariatsefer hag he zapo, e roin dezhañ Ac'hsaf,
va merc'h, da wreg.» 17 Hag e dapout a reas
Otniel, mab Kenez, breur Kaleb ; hag e roas
dezhañ Ac'hsaf, e verc'h, da wreg. 18 Met pa
voe-hi erruet, e vountañ a reas da c'houlenn
digant he zad ur park. ha pa voe diskennet
diwar hec'h azen, e lavaras dezhi Kaleb : «Petra
'z po?» 19 Hag e lavaras -hi : «Ro din ur
vennozh : peogwir eo e bro an Negev am lakez,
ro din andonioù dour.» Hag e roas dezhi
andonioù an nec'h hag andonioù an diaz.

20 Sed aze hêrezh meuriad mibien Youda,
dre gerentiezh.

21 Hag e oa kêrioù e dibenn meuriad mibien
Youda, war-zu harzoù Edom, en Negev :
Kabseel, Eder, Iagur ; 22 Kina, Dimona, Adada ;
23 Kades, Asor, Ietnan ; 24 Zif, Telem,
Balot ;25 Asorhadatta, Kariot, Esrom pe Asor ;
26 Amam, Sama, Molada ; 27 Asargadda,
Hasemon, Bet-Pelet ; 28 Asarsual, Bersabea,
Baziotia ; 29 Baala, Iim, Esem ; 30 Eltolad, Kesil,
Horma ; 31 Siklag, Madmena, Sensenna ;
32 Lebaot, Selim, Enremmon ; holl gêrioù, nav
warn-ugent, hag o c'hêriadennoù.

33 En izel-vro : Estaol, Sorea, Asena ;
34 Zanoa, Engannim, Taffoua ; Enaim ;
35 Yarmout, Odollam, Soc'ho, Azeka ; 36 Saarim,
Aditaim, Gedera, Gederotaim ; a gêrioù :
pevarzek, gant o c'hêriadennoù.

37 Sanan, Hadasa, Magdalgad ; 38 Delean,
Mispa, Iokteel ; 39 Lakis, Baskat, Eglon ;
40 Kabon, Lehemas, Ketlis ; 41 Gederot,
Betdagon, Naama, Makeda : a gêrioù,
c'hwezek, gant o c'hêriadennoù.

42 Lobna, Eter, Asan ; 43 Jefta, Asena, Nesib ;
44 Keila, Achzib, Maresa : a gêrioù, nav, gant
o c'hêriadennoù

45 Ekron gant e c'hêriadennoù hag he
bourc'hioù 46 eus Ekron d'ar Mor : kement tra
a zo war-zu Azot hag he bourc'hioù ; 47 Azot, he
c'hêriadennoù hag he bourc'hioù ; Gaza, he
c'hêriadennoù hag he bourc'hioù betek froud an
Ejipt ; ar Mor Bras a rae an harz

48 War ar menez : Samir, Ieter, Soc'ho ;
49 Danna, Kariatsenna pe Dabir ; 50 Anav,
Eshtemo, Anim ; 51 Gesen, Helon, Gilo :
a gêrioù :unnek, gant o c'hêriadennoù.

52 Arab, Douma, Esaan ; 53 Ianum, Bettaffua,
Afeka ; 54 Ammata, Kariatarbe, pe Hebron,
Sior : a gêrioù, nav, gant o c'hêriadennoù.

55 Maon, Karmel, Zif, Iutta ; 56 Izreel,
Iukadam, Zanoa ; 57 ha Kaïn, Gabaa, Tamna :
a gêrioù, dek, gant o c'hêriadennoù.

58 Halhul, Bet-Sour, Gedor ; 59 Maret,
Bet-Anot, Eltekon : a gêrioù, c'hwec'h, gant
o c'hêriadennoù.

60 Kariatbaal pe Kariatiarim, ha Rabba :
a gêrioù, div gant o c'hêriadennoù.

61 Er gouelec'h : Betaraba, Meddin,
Sac'hac'ha ; 62 Nebsan, Salis, Engadi a gêrioù,
c'hwec'h, gant o c'hêriadennoù.

63 Ar Jebousiz avat, a oa o chom
e Jeruzalem, n'hellas ket mibien Youda

o diberc'hennañ, hag ez eo chomet ar Jebousiz
gant mibien Youda e Jeruzalem betek hiziv.

16 Lodenn mibien Yozef.

1 Hag e teuas ar sord evit mibien Yozef, eus
ar Yordan, e Yeriko, da zoureier Yeriko, ouzh ar
reter ; ar gouelec'h, pa bigner eus Yeriko da
venez Betel ; 2 hag ez ae eus Betel da Louz ; hag
e tremene war harzoù an Arkiad en Atarot ;
3 hag e tiskenne, er c'hornog, etrezek harz ar
Iefletiz betek harz Betoron-Izelañ ha betek
Gazer, hag en dibenn e oa ar Mor. 4 Sed aze
hêrezh mibien Yozef, Manase hag Efraim.

5 Hag e voe tiriad mibien Efraim, dre
gerentiezh : harz o hêrezh ouzh ar
reter :Atarot/Adar betek Betoron/uhelañ ;
6 hag ez ae an harz, war-zu ar c'hornog, betek
Mac'hmetat ouzh an hanternoz, hag e troe an
harz, ouzh ar reter, etrezek Tanatselo, a dreuze
war-zu reter Ianoe ; 7 hag e tiskenne eus Ianoe
da Atarot ha da Naarata, o tizhout Yeriko hag
o vont d'ar Yordan ; 8 eus Taffoua ez ae an harz
war-zu ar c'hornog da froud Kana ha da gaout
ar Mor : sed aze hêrezh meuriad mibien Efraim,
dre gerentiezh, 9 gant ar c'hêrioù dibabet evit
mibien Efraim e-kreiz hêrezh mibien Manase ;
an holl gêrioù-mañ hag o c'hêriadennoù.
10 Hogen ne voe ket diberc'hennet Kanaaniz a oa
o chom e Gazer ; hag ez eus Kanaaniz o chom
e-touez Efraim betek hiziv, oc'h aneriñ evel
sklaved.

17 Lodenn Manase.

1 Hag e voe ar sord evit meuriad Manase,
mab henañ Yozef : evit Mac'hir, mab henañ
Manase, tad Galaad, a oa un den a vrezel, e voe
Galaad hag ar Basan. 2 Hag o devoe mibien
Manase, ar re all, dre gerentiezh ; mibien
Abiezer, mibien Helek, mibien Asriel, mibien
Sichem, mibien Hefer, mibien Semida, a oa
mibien Manase, mab Yozef, ar baotred, dre
gerentiezh.

3 Salfaad, mab Hefer, mab Galaad, mab
Mac'hir, mab Manase, n'en devoa a vugale
nemet merc'hed : Maala, Noa, Hegla, Melka,
ha Tersa. 4 Hag ar re-mañ a dostaas dirak
Eleazar, ar beleg, ha dirak Josoua, mab Noun,
ha dirak ar briñsed, en ur lavarout : «An Aotrou
en devoa gourc'hemennet da vMoizez reiñ dimp
un hêrezh e-touez hor breudeur.» Hag e voe roet
dezho, war urzh an Aotrou, un hêrezh e-touez
breudeur o zad. 5 Hag e kouezhas a lodennoù,
gant Manase, dek, hep kontañ re bro ar Galaad
hag ar Basan a oa en tu all d'ar Yordan.
6 Merc'hed Manase o devoa bet un hêrezh
e-touez e vibien. ha bro Galaad a voe da vibien
all Manase.

7 Hag e voe harzoù Manase : eus Aser da
gaout Mac'hmetat, a zo rag-enep da Sichem ;
hag ez ae an harz, a-zehoù, davet annezidi
En/Taffoua. 8 Manase en devoe Bro-Taffoua,
met Taffoua, war harzoù Manase, a voe da
vibien Efraim. 9 Hag e tiskenne an harz da froud
Kana, da Su ar froud ; ar c'hêrioù-se en devoe
Efraim e-touez kêrioù Manase ; hag harz
Manase, ouzh hanternoz ar froud, a yae betek ar
Mor. 10 Ar c'hreisteiz a voe da Efraim, hag an
hanternoz da vManase : hag ar Mor a oa
o harz ; ouzh Aser e stokent en hanternoz, hag
ouzh Isac'har er reter. 11 Hag en devoa Manase
en Isac'har hag en Aser : Betsan, gant he
c'hêriadennoù, Ieblaam, gant he c'hêriadennoù,
annezidi Dor, gant he c'hêriadennoù, annezidi
En-Dor, hag he c'hêriadennoù, annezidi Tanac'h
hag he c'hêriadennoù, annezidi Megeddo hag he
c'hêriadennoù : an teir Run. 12 Ne c'helle ket
mibien Manase diberc'hennañ ar c'hêrioù-se,
rak divizet o devoa Kanaaniz chom er vro.
13 Pa voe kreñv a-walc'h mibien Israel, e lakjont
Kanaaniz dindan aner, met o diberc'hennañ ne
rejont ket.

14 Hag e komzas mibien Yozef ouzh Josoua
en ur lavarout : «Perak e roes din da hêrezh ur
sord hepken, ul lodenn hepken? ha me ur bobl
niverus, betek bremañ ken benniget gant an
Aotrou?» 15 Hag e lavaras dezho Josoua :
«P'az out ur bobl niverus, pign neuze d'ar
c'hoadoù, da zifraostañ dit eno, e bro ar Pereziz
hag ar Rafaiz, peogwir eo re enk dit menez
Efraim.»16 Hag e lavaras mibien Yozef : «N'hon
eus ket trawalc'h gant ar menez, ha kirri
houarnet o deus an holl gKanaaniz a zo o chom
war zouar an draonienn hag ar re a zo e Betsan
hag he c'hêriadennoù, hag ar re a zo e traonienn
Izreel.» 17 Hag e komzas Josoua ouzh ti
Yozef, ouzh Efraim ha Manase, en ur lavarout :
«Ur bobl veur a zo ac'hanout, ha galloud bras
ac'h eus ; n'az po ket ur sord hepken ;
18 ar menez ivez a vo dit : koadek eo, met

e zifraostañ a ri, hag e vo dit betek e zibennoù,
hag e tiberc'henni ar gKanaaniz, daoust d'ar
c'hirri houarnet o deus, daoust dezho bezañ
kreñv.»

18 Lodenn Benjamin.

1 Hag en em vodas holl gumuniezh mibien
Israel e Silo, hag e lakjont eno Teltenn an
Emgav. Ar vro a oa bet aloubet ganto. 2 Hogen
menel a rae darn eus mibien Israel ha n'o devoa
ket bet a hêrezh : seizh meuriad. 3 Hag e lavaras
Josoua da vibien Israel : «Pegeit e viot re
lezober evit mont da berc'hennañ ar vro a ro
deoc'h an Aotrou, Doue ho tadoù? 4 Dibabit tri
baotr dre veuriad, hag o c'has a rin, hag e savint
da ergerzhout ar vro, hag he diskrivañ a raint
evit al lodennerezh, hag e teuint davedon.
5 He lodennañ a raint e seizh lodenn. Youda
a chomo war e diriad ouzh ar c'hreisteiz, ha ti
Yozef a chomo war e diriad ouzh an hanternoz.
6 Hag e tiskrivot ar vro e seizh lodenn, hag
e tegasot se din amañ, hag e tennin evidoc'h ar
sord, amañ, dirak an Aotrou, hon Doue. 7 Ne vo
ket a lodenn evit al levidi en ho touez, peogwir
belegiezh an Aotrou eo o hêrezh. Evit Gad
ha Ruben hag hanter-veuriad Manase, bet
o deus o hêrezh en tu all d'ar Yordan, ouzh ar
reter, ar pezh en deus roet dezho Moizez,
servijer an Aotrou.»

8 Hag e savas ar baotred, hag ez ejont, hag
urzhioù a roas Josoua d'ar re a oa o vont da
ziskrivañ ar vro, en ur lavarout :
«Kit ! Ergerzhit ar vro hag he diskrivit,
ha distroit davedon ; hag amañ e tennin
evidoc'h ar sord dirak an Aotrou, e Silo.»
9 Hag ez eas ar baotred, hag e tremenjont er
vro., hag he diskrivañ a rejont, dre gêrioù,
e seizh lodenn, war ul levr, hag ez ejont da
gaout Josoua e kamp Silo. 10 Hag e tennas dezho
Josoua ar sord e Silo dirak an Aotrou ; hag
e lodennas eno Josoua ar vro da vibien Israel,
pep a lod.

11 Hag e kouezhas ar sord gant meuriad
mibien Benjamin, dre gerentiezh, hag ez ae
tiriad o sord etre mibien Youda ha mibien
Yozef. 12 Hag e voe o harz, da-geñver an
hanternoz, adalek ar Yordan, hag e save an harz
war-zu Yeriko, ouzh an hanternoz, hag e save
war ar menez war-zu ar c'hornog, ha da gaout
gouelec'h Betaven ; 13 hag e tremene alese an
harz etrezek Louz, betek kostez Louz, ouzh ar
c'hreisteiz ; homañ (Louz) a zo Bet-el, hag
e tiskenne an harz da Atarotaddar, war ar menez
a zo ouzh kreisteiz Betoron/izelañ.
14 Hag e plege an harz, hag e troe, da-geñver ar
mervent, adalek ar menez a zo rag-enep
Betoron, er c'hreisteiz, da gaout Kariatbaal, pe
Kariatiarim, kêr mibien Youda ; setu kostez ar
c'hornog. 15 Hag ouzh ar c'hreisteiz : eus
dibennoù Kariatiarim ez ae an harz war-zu ar
Mor, hag ez ae da andon dourioù Neftoa ;
16 hag e tiskenne an harz betek dibenn ar menez
a zo rag-enep da saonenn Ben-Ennom, a zo
e traonienn ar Rafaiz, ouzh an hanternoz ; hag
e tiskenne e saonenn Ennom, war gostez
Jebousiz, ouzh ar c'hreisteiz ; hag e tiskenne da
En-Rogel ; 17 hag e plege etrezek an hanternoz,
hag ez ae da En-Sol, hag ez ae etrezek Galilot,
a zo rag-enep kra an Adommim ; hag e tiskenne
da Vein-Boen, mab Ruben ; 18 hag e tremene
hebiou ar gampoullenn, ouzh an hanternoz, hag
e tiskenne d'ar gampoullenn ; 19 hag e tremene
an harz hebiou Betagla, ouzh an hanternoz, hag
e voe dibenn an harz e beg Mor an Holen, en
hanternoz, da gaout aber ar Yordan ouzh ar
c'hreisteiz. 20 Hag ar Yordan a rae harz ouzh ar
reter. Setu harzoù mibien Benjamin, o harzoù
tro-dro, dre gerentiezh.

21 Ha kêrioù meuriad mibien Benjamin a oa,
dre gerentiezh : Yeriko, Betagla, Amek-Kasis ;
22 Betaraba, Semaraim, Betel ; 23 Avim, Para,
Ofra ; 24 Kafaremona, Ofni, Gabaa : a gêrioù,
daouzek, gant o c'hêriadennoù ; 25 Gabaon,
Rama, Berot ; 26 Mispa, Kefira, Mosa ; 27 Rekem,
Iarafel, Tarala ; 28 Sela, Elef, Jebous, pe
Jeruzalem, Gabaat, Kariat : a gêrioù, pevarzek,
gant o c'hêriadennoù ; sed aze hêrezh mibien
Benjamin, dre gerentiezh.

19 Lodennoù all.

1 Hag e teuas ar sord, an eil, evit Simeon,
evit meuriad mibien Simeon, dre gerentiezh,
hag e voe o hêrezh e-kreiz mibien Youda.
2 Hag o devoe en o hêrezh : Bersabea, Sama,
Molada ; 3 Asarsoual, Bala, Esem ; 4 Eltolad,
Betoul, Horma ; 5 Siklag, Betmarkabot,
Asarsousa ; 6 Betlebaot, Sarohen : a gêrioù,
trizek, gant o c'hêriadennoù ; 7 Ain, Remon,
Etar, Asan ; a gêrioù, peder, gant
o c'hêriadennoù ; 8 hag an holl vourc'hioù a oa

en-dro d'ar c'hêrioù-se betek Baalatbeer
ha Ramatnageb. Sed aze hêrezh meuriad mibien
Simeon, dre gerentiezh. 9 Diwar lod mibien
Youda e voe hêrezh mibien Simeon, dre ma oa
lod mibien Youda re vras evito, hag e voe
hêrezh mibien Simeon e-kreiz o hêrezh.

10 Hag e savas an trede sord evit mibien
Zaboulon, dre gerentiezh, hag e voe harzoù
o hêrezh betek Sarid ; 11 hag e save o harz, ouzh
ar c'hornog, betek Merala, hag e stoke ouzh
Debbaset, hag e stoke ouzh ar froud a zo
rag-enep da Ieknaam ; 12 hag e troe eus Sarid
d'ar reter, er Sav-heol, war harz Keselettabor,
hag ez ae etrezek Daberet, ha mont da Iafia ;
13 hag alese e tremene, d'ar reter er Sav-heol,
etrezek Gethefer, hag Etekasin, ha mont da
Remon, ha plegañ war-zu Noa ; 14 hag e troe an
harz en hanternoz Hanaton da gaout saonenn
Ieftael, 15 ha Katet, Naalol, Semeron, Iedala,
Betlehem : a gêrioù, daouzek, gant
o c'hêriadennoù. 16 Sed aze hêrezh mibien
Zaboulon, dre gerentiezh, ar c'hêrioù-se hag
o c'hêriadennoù.

17 Da Isac'har e teuas ar sord, ar pevare, da
vibien Isac'har, dre gerentiezh. 18 Hag e voe
o harz war-zu Izreel ha Kasalot, Sounam ;
19 Hafaraim, Seon, Anaharat, 20 Rabbit, Kishon,
Abes ; 21 Ramet, Engannim, Enhadda,
Bet-Pases ; 22 hag e stoke an harz ouzh Thabor
ha Sehesim, ha Betsames, hag e voe dibenn
o harzoù ar Yordan : a gêrioù, c'hwezek, gant
o c'hêriadennoù. 23 Sed aze hêrezh meuriad
mibien Isac'har, dre gerentiezh, ar c'hêrioù gant
o c'hêriadennoù.

24 Hag ez eas ar sord, ar pempvet, da
veuriad mibien Aser, dre gerentiezh.
25 Hag e voe en o harzoù : Helkat, C'hali, Beten,
Ac'hsaf ; 26 Elmelec'h, Amaad, Masal ; hag
e stoke ouzh ar C'harmel, er c'hornog, hag ouzh
Sihorlabanat ; 27 hag e troe ouzh ar Sav-heol
etrezek Betdagon, hag e stoke ouzh Zaboulon
ha saonenn Ieftael war-zu an hanternoz
e Betemek ha Neiel, hag ez ae etrezek Kaboul
a-gleiz ; 28 hag Abran, Rohob, Hamon, Kana,
betek Sidon-veur ; 29 hag e troe an harz da gaout
Rama, betek ar gêr mogeriet Tir ; hag e tistroe
an harz da gaout Hosa, e zibennoù o vezañ ouzh
ar Mor, eus Abel da Ac'hzib ; 30 hag Amma,
Afek, Rohob : a gêrioù, div warn-ugent gant
o c'hêriadennoù. 31 Sed aze hêrezh meuriad
mibien Aser, dre gerentiezh, ar c'hêrioù-se gant
o c'hêriadennoù

32 Da vibien Neftali e teuas ar sord, ar
c'hwec'hvet, da vibien Neftali, dre gerentiezh.
33 Hag e voe o harzoù adalek Helef, adalek Elon,
e Saananim, hag Adaminekeb, Iebneel, betek
Lekoum, ha da gaout ar Yordan ; 34 hag e troe an
harz ouzh ar c'hornog da Aznottabor, hag ez ae
alese da Houkok, hag e stoke ouzh Zaboulon er
c'hreisteiz, hag ouzh Aser, a stoke er c'hornog,
hag ouzh Youda, ar Yordan o vezañ er sav-heol.
35 Hag ar c'hêrioù mogeriet a oa : Asedim, Ser,
Emat, Rekat, Keneret ; 36 Adama, Rama, Asor ;
37 Kades, Edrai, Enasor ; 38 Ieron, Magdelel,
Harem, Bet-Anat, Betsames : a gêrioù, naontek,
gant o c'hêriadennoù. 39 Sed aze hêrezh meuriad
mibien Neftali, dre gerentiezh, ar c'hêrioù gant
o c'hêriadennoù.

40 Da veuriad mibien Dan, dre gerentiezh,
e teuas ar sord, ar seizhvet. 41 Hag e voe e harzoù
o hêrezh : Sorea, Estaol, Hirsemes ; 42 Selebin,
Aialon, Ietela, 43 Elon, Tamna, Ekron ; 44 Elteke,
Gebbeton, Baalat ; 45 Iud, Bene-Berak,
Getremmon ; 46 Meiarkon ha Arekon, gant an
tiriad dirak Joppen ; 47 hag ez ae harz mibien
Dan alese, rak sevel a reas mibien Dan da
vrezeliñ enep Lesem ; hag he zapout a rejont,
hag e skojont warni gant barvenn ar c'hleze, hag
e perc'hennjont anezhi hag e chomjont e-barzh,
hag e c'halvjont Lesem : Dan, diwar anv Dan,
o hendad. 48 Sed aze hêrezh meuriad mibien
Dan, dre gerentiezh, ar c'hêrioù-se hag
o c'hêriadennoù.

49 Hag echu ganto da gaout hêrezh er vro
gant he harzoù, e roas mibien Israel un hêrezh
da Josoua, mab Noun, en o zouez. 50 War urzh
an Aotrou e voe roet dezhañ ar gêr
a c'houlenne : Tamnatsare, war venez Efraim.
Hag ec'h adsavas ar gêr hag e chomas enni.

51 Setu an hêrezhioù a roas Eleazar, ar beleg,
ha Josoua, mab Noun, ha penntieien meuriadoù
mibien Israel, dre ar sord, e Silo, dirak an
Aotrou, war dreuzoù Teltenn an Emgav.
Hag e voe echu da lodennañ ar vro.

20 Kêrioù-minic'hi.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Josoua en
ur lavarout : 2 «Komz ouzh mibien Israel en ur
lavarout : Lakait du-se kêrioù minic'hi, evel em
boa lavaret deoc'h dre vMoizez, 3 ma tec'ho
enno ar muntrer, en defe skoet war unan bennak
dievezh, hep gouzout dezhañ ; hag e vezint
deoc'h d'en em repuiñ dirak ar dialer-gwad. 4 An
hini a dec'ho da unan eus ar c'hêrioù-mañ,
a arsavo war dreuzoù dor kêr hag a gomzo ouzh
divskouarn kozhidi ar gêr-se eus e afer, hag
e resev a raint er gêr, ganto, hag e roint dezhañ
ul lec'h da chom en o zouez. 5 Ha pa redo ar
dialer-gwad war e lerc'h, ne zeroint ket ar
muntrer en o zorn, rak hep gouzout dezhañ en
devoa skoet war egile, hag hep kasoni outañ en
a-raok. 6 Hag e chomo er gêr-se ken en em
zalc'ho dirak ar gumuniezh evit bezañ barnet,
betek marv ar beleg bras a vo en deizioù-se.
Neuze e tistroio ar muntrer hag ez ay d'ar gêr,
d'e di, d'ar gêr ma oa tec'het diouti.»

7 Hag e voe santelaet Kades, er Galilea, war
venez Neftali, ha Sichem, war venez Efraim,
ha Kariatarbe, pe Hebron, war venez Youda.
8 Hag en tu all d'ar Yordan, rag-enep da Yeriko,
ouzh ar reter, e voe lakaet Bosor, er gouelec'h,
er blaenenn, eus meuriad Ruben, ha Ramot, er
Galaad, eus meuriad Gad, ha Golan, er Basan,
eus meuriad Manase.

9 Setu ar c'hêrioù dibabet evit holl vibien
Israel, hag evit an estren ostizet en o zouez, ma
tec'ho e-barzh neb a skoio war unan bennak
dievezh : evel-se ne varvo ket dre zorn ar
dialer-gwad, a-raok en em zerc'hel dirak ar
gumuniezh.

21 Kêrioù al levidi.

1 Hag e tostaas penntieien al levidi ouzh
Eleazar, ar beleg, hag ouzh Josoua, mab Noun,
hag ouzh penntieien meuriadoù mibien Israel.
2 Hag i da gomz outo e Silo, e bro gKanaan, en
ur lavarout : «An Aotrou en devoa
gourc'hemennet, dre vMoizez, reiñ dimp
kêrioù-chomlec'h gant o bannlevioù evit hor
chatal.» 3 Hag e roas mibien Israel d'al levidi,
eus o hêrezh, war urzh an Aotrou, ar c'hêrioù-se
hag o bannlevioù.

4 Dont a reas ar sord war gerentiezhioù
Kaatiz, hag o devoa mibien Aaron, ar beleg,
- al levidi - diwar veuriad Youda, ha diwar
veuriad Simeon, ha diwar veuriad Benjamin,
dre ar sord, trizek kêr. 5 Hag o devoe mibien
gKaat, ar re all, diwar kerentiezhioù meuriad
Efraim, diwar veuriad Dan, ha diwar
hanter-veuriad Manase, dre ar sord, dek kêr.
6 Hag o devoe mibien Gerson diwar
kerentiezhioù meuriad Isac'har, diwar veuriad
Aser, diwar veuriad Neftali ha diwar
hanter-veuriad Manase, er Basan, dre ar sord,
trizek kêr. 7 Hag o devoe mibien Merari, dre
gerentiezh, diwar veuriad Ruben, diwar veuriad
Gad, ha diwar veuriad Zaboulon, daouzek kêr.
8 Hag e roas mibien Israel d'al levidi ar
c'hêrioù-se gant o bannlevioù, evel ma
c'hourc'hemennas an Aotrou dre vMoizez, dre
ar sord.

9 Hag e voe roet, diwar veuriad mibien
Youda, ha diwar veuriad mibien Simeon ar
c'hêrioù-mañ, ouzh o gervel dre o anvioù :
10 evit mibien Aaron, kerentiezhioù Kaat, a oa
mibien Levi, evito e voe ar sord kentañ ; 11 roet
e voe dezho : Kariatarbe, tad Henoc'h, a zo
Hebron, war venez Youda, hag he bannlevioù
en-dro dezhi ; 12 ha maezioù kêr, he
c'hêriadennoù, a voe roet da gKaleb, mab
Yefoune, da zomani. 13 Ha da vibien Aaron, ar
beleg, e voe roet, evel kêr a vinic'hi evit ar
vuntrerien, Hebron gant he bannlev ; ha Lebna
gant he bannlev ; 14 Ieter gant he bannlev,
Estemo gant he bannlev ; 15 Helon gant he
bannlev, Dabir gant he bannlev ; 16 Ain gant he
bannlev, Iutta gant he bannlev, Betsames gant
he bannlev : nav c'hêr a-berzh an daou
veuriad-se.

17 Ha diwar veuriad Benjamin : Gabaon hag
he bannlev, Gabaa hag he bannlev ; 18 Anatot
hag he bannlev, Almat hag he bannlev : peder
c'hêr. 19 Holl gêrioù mibien Aaron, ar veleien :
trizek kêr hag o bannlevioù.

20 Ha kerentiezhioù mibien Kaat, al levidi
all eus mibien Kaat, o devoe kêrioù dre ar sord
diwar veuriad Efraim. 21 Hag e voe roet dezho,
evel kêr a vinic'hi evit ar vuntrerien : Sichem
hag he bannlev, war venez Efraim ; ha Gazer
gant he bannlev, 22 Kibsaim gant he bannlev,
Betoron hag he bannlev : peder c'hêr.

23 Ha diwar veuriad Dan : Elteke hag he
bannlev, Gebbeton hag he bannlev ;

24 Aialon hag he bannlev, Getremmon hag he
bannlev : peder c'hêr.

25 Ha diwar hanter-veuriad Manase :
Tanac'h hag he bannlev ; Getremmon hag he
bannlev : div gêr. 26 An holl gêrioù-se : dek, gant
o bannlevioù, a voe da gerentiezhioù mibien
Kaat, ar re a vane.

27 Hag o devoe mibien Gerson, eus
kerentiezhioù al levidi, diwar hanter-veuriad
Manase, evel kêrioù a vinic'hi evit ar
vuntrerien : Golan, er Basan, gant he bannlev,
ha Astarot gant he bannlev : div gêr ; 28 ha diwar
veuriad Isac'har : Kishon hag he bannlev,
Daberet hag he bannlev, 29 Yarmout hag he
bannlev, Engannim hag he bannlev : peder
c'hêr ;

30 Ha diwar veuriad Aser : Masal hag he
bannlev, Abdon hag he bannlev, 31 Helkat hag he
bannlev, Rohob hag he bannlev : peder c'hêr ;

32 Ha diwar veuriad Neftali, evel kêr
a vinic'hi evit ar vuntrerien : Kedes, er Galilea,
gant he bannlev, hag Ammotdor gant he
bannlev, Kartan hag he bannlev : teir c'hêr.
33 Holl gêrioù Gerson, dre gerentiezh : trizek kêr
gant o bannlevioù.

34 Hag o devoe kerentiezhioù mibien
Merari, al levidi a vane, diwar veuriad
Zaboulon : Ieknaam gant he bannlev, Karta gant
he bannlev, 35 Remon gant he bannlev, Naalol
gant he bannlev :peder c'hêr ; 36 ha diwar
veuriad Gad, evel kêr a vinic'hi evit ar
vuntrerien : Ramot, er Galaad, gant he bannlev,
ha Mahanaim gant he bannlev, 37 Hesebon gant
he bannlev, Iazer gant he bannlev, an holl
gêrioù-se : peder. 38 An holl gêrioù o devoe
mibien Merari, dre gerentiezh, ar re a vane eus
kerentiezhioù al levidi, o lod a voe : a gêrioù,
daouzek. 39 Hag holl gêrioù al levidi e-kreiz
domani mibien Israel a voe : a gêrioù, eizh
ha daou-ugent, gant o bannlevioù.
40 Hag o devoa ar c'hêrioù-se, pep kêr, he
bannlev en-dro dezhi, ha se evit kement kêr
anezho.

41 Hag en devoa roet an Aotrou da Israel an
holl vro en devoa touet reiñ d'o zadoù.
Hag ouzh he ferc'hennañ e chomjont enni.
42 ha diskuizh a roas an Aotrou dezho
tro-war-dro, a-grenn evel m'en devoa touet d'o
zadoù, ha ne zalc'he gour dirazo, eus
o enebourien : o holl enebourien a lake an
Aotrou en o dorn.

43 Ne c'hwitas netra eus an holl draoù vat en
devoa grataet an Aotrou da Di Israel : pep tra
a voe sevenet.

22 Emglev etre an holl veuriadoù.

1 Neuze e c'halvas Josoua Rubeniz ha Gadiz
hag hanter-veuriad Manase, 2 hag e lavaras
dezho : «Miret hoc'h eus holl bezh
a c'hourc'hemenne deoc'h Moizez, servijer an
Aotrou, ha selaouet ouzh va mouezh, evit holl
bezh a gemennen deoc'h. 3 N'hoc'h eus ket
dilezet ho preudeur abaoe pell amzer betek
hiziv ; miret hoc'h eus, evel ma oa da virout,
gourc'hemenn an Aotrou, ho Toue. 4 ha bremañ
e ro diskuizh an Aotrou, ho Toue, d'ho
preudeur, evel m'en devoa lavaret dezho. Neuze
'ta, it war ho kiz, kit d'ho tinelloù, d'ar vro
a berc'hennit, hag en devoa roet deoc'h Moizez,
servijer an Aotrou, en tu all d'ar Yordan.
5 Hogen, bezit aketus-meurbet d'ober hervez ar
gourc'hemennoù, al Lezenn en deus
gourc'hemennet deoc'h Moizez, servijer an
Aotrou : karout an Aotrou, ho Toue, kerzhout
gant e holl hentoù ha mirout
e c'hourc'hemennoù, en em stagañ outañ hag
e servijout a holl galon, a holl ene.»
6 Hag o bennigañ a reas Josoua, hag e kimiadas
diouto, hag ez ejont d'o zinelloù.

7 D'un hanter eus meuriad Manase en devoa
roet ul lod Moizez er Basan, ha d'an hanter all
e roas lod Josoua gant o breudeur en tu all d'ar
Yordan, er c'hornog. Ar re-mañ ivez, pa gasas
Josoua anezho d'o zinelloù, a voe benniget
gantañ. 8 Komz a reas outo en ur lavarout :
«Gant madoù bras e tistroit d'ho tinelloù, gant
chatal niverus-meurbet, gant arc'hant, aour,
arem, houarn, dilhad e-leizh, a-vern. Lodennit
ar preizh diwar hoc'h enebourien gant ho
preudeur.»

9 Hag ez eas kuit mibien Ruben ha mibien
Gad hag hanter-veuriad Manase a-digant
mibien Israel, eus Silo, a oa e bro gKanaan, evit
mont da vro ar Galaad, d'ar vro o devoa bet da
zomani, war urzh an Aotrou, dre vMoizez.

10 Ha pa voent erruet e rannvro ar Yordan
a oa e bro gKanaan, hag i da sevel, mibien

Ruben ha mibien Gad hag hanter-veuriad
Manase, el lec'h-se, un aoter e-kichen ar
Yordan, un aoter vras, hewel.[11] Hag e klevas
mibien Israel lavarout : «Setu m'o deus savet
mibien Ruben ha mibien Gad hag
hanter-veuriad Manase un aoter rag-enep da vro
gKanaan, e rannvro ar Yordan, en tu all da
vibien Israel.» [12] Pa glevas se mibien Israel, en
em vodas holl gumuniezh mibien Israel e Silo,
evit mont enep dezho d'ar brezel.

[13] Hag e kasas mibien Israel davet mibien
Ruben ha mibien Gad hag hanter-veuriad
Manase, da vro ar Galaad, Pineas, mab Eleazar,
ar beleg, [14] ha dek priñs gantañ, ur priñs dre di
tadel, eus holl veuriadoù Israel ; pep hini a oa
penntieg tadel e-touez meuriadoù Israel.
[15] Hag ez ejont da gaout mibien Ruben, mibien
Gad, hag hanter-veuriad Manase, da vro ar
Galaad, hag e komzjont outo en ur lavarout :
[16] «Evel-henn e lavar holl gumuniezh an
Aotrou : Petore trubarderezh a rit e-keñver
Doue Israel, ouzh en em zistreiñ hiziv
diwar-lerc'h an Aotrou, en ur sevel evidoc'h
hoc'h-unan un aoter? disentiñ a rit hiziv ouzh an
Aotrou ! [17] ha re nebeut hor boa bet gant torfed
Peor ha n'omp ket glanaet dioutañ c'hoazh
hiziv? Nag a reuz war gumuniezh an Aotrou !

[18] Emaoc'h o tistreiñ hiziv a-diwar-lerc'h an
Aotrou, o tispac'hañ hiziv enep an Aotrou, hag
arc'hoazh enep holl gumuniezh Israel e vo
kounnar. [19] Mard eo dic'hlan ar vro a berc'hennit,
tremenit betek bro domani an Aotrou, emañ
enni chomlec'h an Aotrou, hag ho pezo domani
en hon touez, met ouzh an Aotrou na vezit ket
disentus en ur sevel evidoc'h hoc'h-unan un
aoter estreget aoter an Aotrou, hon Doue.
[20] Daoust hag-eñ n'en devoa ket Ac'han, mab
Zara, graet floderezh en anaoue, n'eo ket war
holl gumuniezh e voe kounnar? ha n'eo ket eñ
hepken a varvas evit e dorfed.»

[21] Hag e respontas mibien Ruben ha mibien
Gad hag hanter-veuriad Manase en ur lavarout
da bennoù meuriadoù Israel : [22] «Doue an
doueoù, an Aotrou, Doue an doueoù, an Aotrou,
a oar ; hag Israel a oar : mar hon eus dispac'het,
mar hon eus disentet ouzh an Aotrou, ra chomo
hep hor salviñ hiziv ! [23] Mar hon eus savet un
aoter evit distreiñ a-diwar-lerc'h an Aotrou, en
ur ginnig warni holloskadoù ha profadennoù
hag ober warni aberzhoù a beoc'h, an Aotrou da
c'houlenn kont ! [24] Met kentoc'h nec'het gant an
dra-mañ hon eus graet se : lavarout a raemp :
arc'hoazh e komzo ho mibien ouzh hor mibien
en ur lavarout : petra hoc'h eus (d'ober) gant an
Aotrou, Doue Israel? [25] Un harz en deus lakaet
an Aotrou etrezomp-ni ha c'hwi, mibien Ruben
ha mibien Gad, ar Yordan ; n'hoc'h eus ket a lod
gant an Aotrou ! Hag e paouezo, abalamour
d'ho mibien, hor mibien-ni da zoujañ an
Aotrou. [26] Hag hon eus lavaret : labouromp eta
evidomp, da sevel an aoter-mañ, n'eo ket evit
holloskadoù na aberzhoù, [27] met evel un test etre
hor mibien hag ho mibien-c'hwi, etre hor
rummadoù war hol lerc'h, e servijomp an
Aotrou dirazañ dre hon holloskadoù, hon
aberzhoù hag hor peoc'h-aberzhoù ; ha ne
lavaro ket ho mibien arc'hoazh d'hor
mibien-ni : n'hoc'h eus ket a lod gant an
Aotrou. [28] Lavarout a raemp : mar lavaront se
dimp ha d'hor rummadoù arc'hoazh,
e lavarimp : Sellit skouerenn aoter an Aotrou
o deus graet hon tadoù ; ne oa ket evit leskiñ
nag aberzhiñ, hogen evit bezañ un test
etrezomp-ni ha c'hwi. [29] Pell diouzhimp
dispac'hañ enep an Aotrou, distreiñ hiziv
a-diwar-lerc'h an Aotrou, en ur sevel un aoter
evit leskiñ, profañ ha aberzhañ, estreget aoter
an Aotrou, hon Doue, a zo dirak e Chomlec'h.

[30] Ha pa glevas Pineas, ar beleg, ha priñsed
ar gumuniezh, ha penntieien meuriadoù Israel
a oa gantañ, ar c'homzoù a lavare mibien Ruben
ha mibien Gad ha mibien Manase, e voe mat se
ouzh o daoulagad. [31] Hag e lavaras Pineas, mab
Eleazar, ar beleg, da vibien Ruben ha da vibien
Gad ha da vibien Manase : «Hiziv ec'h ouzomp
emañ en hon touez an Aotrou, peogwir n'hoc'h
eus ket graet e-keñver an Aotrou, an
direizhder-se ; neuze 'ta hoc'h eus savetaet
mibien Israel eus dorn an Aotrou.»

[32] Hag e kimiadas Pineas, mab Eleazar, ar
beleg, hag ar briñsed diouzh mibien Ruben
ha diouzh mibien Gad, eus bro ar Galaad, evit
Bro-gKanaan, davet mibien Israel, da
zanavellañ dezho kont. [33] Hag e voe mat an dra
ouzh daoulagad mibien Israel ; hag e voe
benniget Doue gant mibien Israel, ha ne
gomzjont ken da vont enep dezho da vrezeliñ,
evit distrujañ ar vro m'edo mibien Ruben

ha mibien Gad o chom enni. [34] Hag e c'halvas
mibien Ruben ha mibien Gad an aoter : Test
etrezomp ez eo Doue, an Aotrou.

23 Alioù Josoua da Israel.

[1] Ha setu, pell amzer goude m'en devoa roet
diskuizh an Aotrou da Israel eus e holl
enebourien diwar-dro, ha Josoua o vezañ kozh,
deuet war an oad, [2] e c'halvas Josoua holl
Israel : kozhidi, pennoù, barnerien, skribed, hag
e lavaras dezho : «Me a zo kozh, erru war an
oad ; [3] gwelet hoc'h eus holl bezh en deus graet
an Aotrou, ho Toue, d'an holl bobloù-mañ
dirazoc'h, rak an Aotrou, ho Toue, eo a rae
brezel evidoc'h. [4] Sellit ! Roet em eus hêrezh,
dre veuriad, adalek ar Yordan, hag an holl
bobloù am eus rasket betek ar Mor bras, er
c'huzh-heol. [5] An Aotrou, ho Toue, eo en deus
o bountet dirazoc'h, hag o diberc'hennet
a-dirazoc'h. Hag e perc'hennit o douar evel
m'en devoa grataetet an Aotrou, ho Toue,
deoc'h. [6] Dalc'hit ho krog da vat, o virout hag
o seveniñ holl bezh a zo skrivet e levr Lezenn
vMoizez, hep diankañ a-zehoù nag a-gleiz, [7] hep
mont gant ar pobloù-se a van amañ ganeoc'h.
Eus anv o doueoù na rit ket meneg, na douit ket
drezo, n'o servijit ket, na stouit ket dirazo. [8] Met
ouzh an Aotrou, ho Toue, en em stagit, evel
m'hoc'h eus graet betek hiziv. [9] Diberc'hennet en
deus an Aotrou en ho raok pobladoù bras
ha kreñv ; n'eus dalc'het hini ebet dirazoc'h
betek hiziv. [10] Un den hepken ac'hanoc'h
a argase mil, rak an Aotrou, ho Toue, eo a rae
brezel evidoc'h, evel m'en devoa grataet deoc'h.
[11] Bezit aketus-meurbet, en hoc'h eneoù, da
garout an Aotrou, ho Toue. [12] Hogen, mar en em
zistroit ha mar en em stagit ouzh ar rest
a bobloù-se a zo manet amañ ganeoc'h, mar
dimezit ganto, ma'z it ganto hag int ganeoc'h,
[13] gouzout a ouzit ne gendalc'ho ket an Aotrou,
ho Toue da ziberc'hennañ ar pobloù-se
dirazoc'h ; bez' e vezint evidoc'h ur roued hag
ur pech, ur skourjez war ho kostezioù, pikoù en
ho taoulagad, ken n'az eot da get diwar an
douar-mañ en deus roet deoc'h an Aotrou, ho
Toue. [14] Emaon o vont hiziv hervez planedenn
an holl war an douar ; ha gouzout a rit a holl
galon, a holl ene, n'eus ket c'hwitet un dra eus
an holl draoù vat en devoa grataet an Aotrou, ho
Toue, deoc'h : kement tra a zo c'hoarvezet ;
n'eus c'hwitet diouto netra ! [15] Hag evel ma'z eo
c'hoarvezet ganeoc'h kement tra vat en devoa
grataet an Aotrou, ho Toue, deoc'h, evel-se
e kaso an Aotrou warnoc'h kement tra fall a zo,
betek ho tistrujañ diwar an douar mat en deus
roet deoc'h an Aotrou, ho Toue. [16] Mar freuzit
Emglev an Aotrou, ho Toue, an hini en deus
gourc'hemennet deoc'h, mar heuilhit ha mar
servijit doueoù all, ha mar stouit dirazo,
e tommo kounnar an Aotrou ouzhoc'h, hag ez
eot da get buan, diwar ar vro gaer en deus roet
deoc'h.

24 Emglev e Sichem. Marv Josoua

[1] Hag e vodas Josoua holl veuriadoù Israel
e Sichem, hag e c'halvas kozhidi Israel,
e bennoù, e varnerien, e skribed, hag en em
zalc'hjont dirak Doue. [2] Hag e lavaras Josoua
d'an holl Bobl :

«Evel-henn e komz an Aotrou, Doue
Israel : En tu all d'ar stêr e oa o chom ho tadoù
gwezhall, Tare, tad Abraham, ha tad Nac'hor,
hag e servijent doueoù all. [3] Hag e kemeris ho
tad Abraham eus an tu all d'ar stêr, hag e gas
a ris dre holl vro gKanaan, hag e kreskis
e ouenn, en ur reiñ dezhañ Izaak. [4] Hag e rois da
Izaak Yakob hag Esaou, hag e rois da Esaou
menez Seir da berc'hennañ ; ha Yakob hag
e vibien a ziskennas d'an Ejipt. [5] Hag e kasis
Moizez hag Aaron, hag e skois war an Ejipt ken
na ris, en he diabarzh ; ha goude e tennis
ac'hanoc'h er-maez, [6] hag e tennis ho tadoù eus
an Ejipt ; hag ez oc'h deuet betek ar Mor, hag
o deus redet an Ejiptiz war-lerc'h ho tadoù gant
kirri ha marc'heien betek Mor ar Broenn.
[7] Hag o devoa garmet etrezek an Aotrou,
a lakaas teñvalijenn etrezoc'h-c'hwi hag an
Ejiptiz, hag a gasas warno ar Mor o c'holoas.
Hag o deus gwelet ho taoulagad ar pezh a ris
d'an Ejiptiz. [8] Hag ez oc'h chomet er gouelec'h
pell amzer, hag em eus ho kaset da vro an
Amoriz, a oa o chom en tu all d'ar Yordan hag
a reas brezel ouzhoc'h. Hogen o lakaat a ris en
ho taouarn, hag e perc'hennjoc'h o bro, ouzh
o distrujañ a-dirazoc'h. [9] Hag e savas Balak,
mab Sipor, roue Moab, a reas brezel da Israel,
hag e kasas gervel Balaam, mab Beor, evit ho
milligañ. [10] Hogen n'em eus ket goulet selaou
Balaam, hag ho pennigañ a reas, hag ho tennis
eus e zorn. [11] Hag e tremenjoc'h ar Yordan,

hag e teujoc'h da Yeriko ; hag e reas brezel
ouzhoc'h mistri Yeriko, Amoriz, Pereziz,
Kanaaniz, Hitiz, Gergesiz, Hiviz ha Jebousiz ;
hag o lakaat a ris en ho torn. 12 Kaset em boa
dirazo kelien d'o argas a-dirazoc'h, an daou
roue an Amoriz, ha ne voe ket gant da gleze na
gant da wareg. 13 Hag e rois deoc'h ur vro n'ho
poa ket poaniet enni, kêrioù n'ho poa ket savet,
hag e chomjoc'h enno ; gwini hag olived n'o
poa ket plantet a zebrjoc'h diouto.

14 Neuze 'ta, doujit an Aotrou ha servijit-eñ
gant eeunded ha fealded ; lamit an doueed
a servije hoc'h hendadoù en tu all d'ar stêr hag
en Ejipt, ha servijit an Aotrou. 15 ha mard eo fall
ouzh ho taoulagad servijout an Aotrou, dibabit
hiziv piv a servijot, pe an doueoù a servije ho
tadoù en tu all d'ar stêr, pe doueoù an Amoriz
emaoc'h o chom war o douar. Hogen, me ha va
ziegezh, ni a servijo an Aotrou.»
16 Hag e respontas ar Bobl en ur lavarout :
«Disakr e vefe dimp dilezel an Aotrou
ha servijout doueoù all, 17 rak an Aotrou, hon
Doue, eo en deus hor savet, ni hag hon tadoù,
eus Bro-Ejipt, eus an ti-sklaved, ha graet
dirazomp an arouezioù bras-se, hag hon
diwallet en holl hentoù ma kerzhemp enno,
e-touez an holl bobloù ma tremenemp en
o zouez. 18 Hag ez argase an Aotrou an holl
bobloù, hag an Amoriz a oa o chom er vro, eus
hor raok. Ni ivez a servijo an Aotrou : eñ eo
hon Doue !» 19 Hag e lavaras Josoua d'ar Bobl :
«N'hellfec'h ket servijout an Aotrou, rak un
Doue santel eo, un Doue gwarizius, ha ne
bardonfe ket ho mankoù, ho pec'hedoù ; 20 mar
dilezit an Aotrou, ha mar servijit doueoù estren,
ez adkrogo d'ober droug deoc'h ha d'hoc'h
echuiñ, goude bezañ graet vad deoc'h.»
21 Hag e lavaras ar Bobl da Josoua : «Nann ! an
Aotrou eo a servijimp !»

22 Hag e lavaras Josoua d'ar Bobl : «Testoù
ez oc'h enep deoc'h hoc'h-unan : dibabet hoc'h
eus an Aotrou evit e servijout.»
Hag e lavarjont : «Testoù omp !» 23 «Ha bremañ,
lamit an doueoù estren a zo en ho touez, ha troit
ho kalonoù ouzh an Aotrou, Doue Israel !»
24 Hag e lavaras ar Bobl da Josoua : «An Aotrou,
hon Doue, a servijimp, hag ouzh e vouezh
e sentimp !» 25 Hag e tivizas Josoua un emglev
gant ar Bobl en deiz-se, hag e lakaas warno
reolennoù ha lezennoù e Sichem.
26 Hag e skrivas Josoua an traoù-mañ e levr
Lezenn Doue. Hag e kemeras ur maen bras
ha d'e sevel eno dindan an Dervenn a oa e lec'h
santel an Aotrou. 27 Hag e lavaras Josoua d'an
holl dud : «Setu, ar maen-mañ a vo test enep
dimp, rak klevet en deus holl lavarioù an
Aotrou a gomze ouzhimp, hag e vefe enep
deoc'h test, mar dinac'hfec'h ho Toue.»

28 Hag e lezas Josoua ar Bobl da vont pep
hini d'e hêrezh.

29 ha goude an darvoudoù-mañ e varvas
Josoua, mab Noun, servijer an Aotrou, d'an oad
a gant dek vloaz. 30 Beziet e voe war diriad
e hêrezh, e Tamnatsare, a zo war venez Efraim,
ouzh hanternoz menez Gaas. 31 Hag e servijas
Israel an Aotrou holl zeizioù Josoua, hag holl
zeizioù ar gozhidi a reas hiroc'h deizioù goude
Josoua hag a anaveze holl oberoù an Aotrou, ar
pezh en devoa graet evit Israel. 32 Hag eskern
Yozef, a oa bet savet gant mibien Israel eus an
Ejipt, a voe beziet e Sichem, en dachenn-bark
en devoa prenet Yakob digant mibien Hemmor,
tad Sichem, evit kant kesita, hag a oa deuet da
vibien Yozef en hêrezh.

33 Hag Eleazar, mab Aaron, a varvas hag
a voe beziet war run Pineas, e vab, a oa bet roet
dezhañ war venez Efraim.

Levr ar Varnerien

1 Diwezh an aloubadeg.

1 Goude marv Josoua, e c'houlennatas
mibien Israel an Aotrou, en ur lavarout :
«Piv a bigno evidomp a-enep Kanaaniz, da
gregiñ d'ober brezel dezho?» 2 Hag e lavaras an
Aotrou : «Youda a bigno : lakaat a ran ar vro en
e zorn.» 3 Hag e lavaras Youda da Simeon,
e vreur : «Pign ganin, d'am lodenn, hag
e vrezelimp enep Kanaaniz ; hag ez in, me ivez,
d'az lodenn.» Hag ez eas gantañ Simeon.
4 Hag e pignas Youda ; hag e lakaas an Aotrou
Kanaaniz ha Pereziz en o dorn ; lazhañ a rejont
diouto, e Bezek, dek mil den. 5 Hag e kavjont
Adoni-Bezek e Bezek, hag e rejont brezel
dezhañ en ur bilat Kanaaniz ha Pereziz.
6 Hag e tec'has Adoni-Bezek, hag e redjont war
e lerc'h hag e krogjont ennañ, hag e troc'hjont
meudoù a zaouarn hag e dreid. 7 Hag e lavaras
Adoni-Bezek ; «Dek roue ha tri-ugent, meudoù
o daouarn hag o zreid troc'het, a oa o serriñ
boued dindan va zaol ; evel ma 'm eus graet ez
eo bet roet din en-dro gant Doue.» Hag e voe
kaset da Jeruzalem hag e varvas eno.

8 Brezelet o devoa mibien Youda enep
Jeruzalem, tapet anezhi ha skoet warni gant
barvenn ar c'hleze ; hag ar gêr a oa bet
tangwallet.

9 Ha goude e tiskennas mibien Youda da
vrezeliñ enep Kanaaniz a oa o chom er menez,
en Negev hag en izel-vro. 10 Hag ez eas Youda
enep ar gKanaaniz a oa o chom en Hebron, -
anv Hebron a oa gwezhall Kariatarbe - hag
e piljont Sesai, Ahiman ha Tolmai. 11 Hag ez eas
alese enep annezidi Dabir ; - anv Dabir a oa
gwezhall Kariatsefer.

12 Hag e lavaras Kaleb : «An hini a bilo
Kariatsefer hag a dapo anezhi, a roin dezhañ
Ac'hsaf, va merc'h da wreg.» 13 Hag e voe tapet
gant Otniel, mab Kenez, breur Kaleb,
yaouankoc'h egetañ, Hag e roas dezhañ Ac'hsaf,
e verc'h, da wreg. 14 ha pa-z erruas homañ,
e vountas anezhi da c'houlenn digant he zad ur
park. Pa ziskennas-hi diwar an azen, e lavaras
dezhi Kaleb : «Petra az po?» 15 Hag hi da
lavarout dezhañ «Ro din ur vennozh : bro an
Negev ac'h eus roet din ; ro din andonioù dour.»
Hag e roas dezhi Kaleb andonioù krec'h hag
andonioù traoñ.

16 Ha mibien ar C'heniad, breur-kaer
Moizez, a bignas eus kêr ar Palmez gant mibien
Youda da ouelec'h Youda, a oa ouzh kreisteiz
Arad, hag ez ejont da chom gant ar Bobl.

17 Hag ez eas Youda gant Simeon, e vreur,
da bilat ar gKanaaniz a oa o chom e Sefat, hag
hec'h anaoueañ a rejont ; hag e voe galvet anv
ar gêr : Horma. 18 Hag e tapas Youda Gaza gant
he ziriad, hag Asc'hkelon gant he ziriad, hag
Ekron gant he ziriad. 19 Hag e voe an Aotrou
gant Youda, hag e tiberc'hennas ar menez hep
diberc'hennañ annezidi an draonienn, rak kirri
houarnet o devoa.

20 Hag e voe roet da gKaleb Hebron, evel
m'en devoa lavaret Moizez ; hag e oa bet
diberc'hennet alese tri mab Enak.

21 Met ar Jebousiz, a oa o chom
e Jeruzalem, n'o diberc'hennas ket mibien
Benjamin, ha chomet eo ar Jebousiz gant
mibien Benjamin e Jeruzalem betek hiziv.

22 Hag e pignas tiegezh Yozef ivez da
vBetel, hag an Aotrou a voe ganto. 23 Hag un dro
a reas tiegezh Yozef war-zu Betel, - anv ar
gêr-mañ a oa gwezhall Louz - 24 hag e welas ar
c'hedourien un den o tont eus kêr, hag
e lavarjont dezhañ : «Diskouez dimp eta antre
kêr hag hon devo ez-keñver truez.»
25 Hag e tiskouezas dezho antre kêr, hag
e skojont war ar gêr gant barvenn ar c'hleze,
met an den, gant e holl diegezh, a voe lezet da
vont. 26 Hag ez eas an den-mañ da vro an Hitiz,
hag e savas ur gêr, hag e c'halvas hec'h anv :
Louz, a zo hec'h anv betek hiziv.

27 Ha ne ziberc'hennas ket Manase Betsan
gant he c'hêriadennoù, na Tanac'h gant he
c'hêriadennoù, nag annezidi Dor gant he
c'hêriadennoù, nag annezidi Ieblaam gant he
c'hêriadennoù, nag annezidi Megeddo gant he
c'hêriadennoù, hag e talc'has ar gKanaaniz da
chom er vro-se. 28 Pa voe kreñvoc'h Israel,
e lakaas war gKanaaniz un truaj, hogen
o diberc'hennañ ne rejont ket. 29 Hag Efraim ne
ziberc'hennas ket ar gKanaaniz a oa o chom
e Gazer, hag e chomas Kanaaniz en o zouez
e Gazer.

30 Zaboulon ne ziberc'hennas ket annezidi
Ketron, nag annezidi Naalol, hag e chomas
Kanaaniz en o zouez dindan druaj.

31 Aser ne ziberc'hennas ket annezidi
Ac'hko, nag annezidi Sidon, Ahalab, Ac'hazib,
Helba, Afek, Rohob ; 32 hag e chomas Aseriz
e-touez ar gKanaaniz a oa o chom er vro, pa ne
oant ket bet diberc'hennet. 33 Neftali ne
ziberc'hennas ket annezidi Betsames
ha Bet-Anat hag e chomas e-touez ar gKanaaniz
a oa o chom er vro ; met annezidi Betsames
ha Bet-Anat a voe dindan druaj.

34 Bountañ a reas Amoriz mibien Dan d'ar
menez hep aotren dezho diskenn d'an
draonienn. 35 Hag e talc'has Amoriz da chom
war venez Harhares en Aialon ha Salebim, met
pa bounneraas dorn tiegezh Yozef, e voent
lakaet dindan druaj. 36 ha tiriad Amoriz a yae eus
Akrabim, eus ar Roc'h ha war grec'h.

2 Israel difeal ouzh an Aotrou.

1 Hag e pignas Ael an Aotrou eus Gilgal
d'ar Boc'him hag e lavaras : «Ho savet am eus
diouzh an Ejipt hag ho kaset d'ar vro am boa
touet d'ho tadoù en ur lavarout : Ne dorrin ket
va Emglev ganeoc'h biken. 2 ha c'hwi, ne zivizot
ket emglev gant annezidi ar vro-se ; o aoterioù
a ziskarot. Met n'hoc'h eus ket sentet ouzh va
mouezh. Petra hoc'h eus graet? 3 Hag em eus
lavaret : N'o argasin ket a-dirazoc'h, hag ho po
anezho en ho kostezioù ; hag o doueoù a vo
evidoc'h ur pej.» 4 Hag adal m'en devoa lavaret
Ael an Aotrou ar c'homzoù-se da holl vibien
Israel, e savas an dud o mouezh da c'harmat.
5 Hag e voe galvet anv al lec'h-se : Boc'him, hag
e voe aberzhet eno d'an Aotrou.

6 Kaset en devoa Josoua an dud, hag e oa
aet mibien Israel pep hini d'e hêrezh, da
berc'hennañ ar vro. 7 Hag o devoa servijet an
dud an Aotrou holl zeizioù Josoua hag holl
zeizioù ar gozhidi o devoe hiroc'h deizioù
war-lerc'h Josoua, hag o devoa gwelet holl
oberoù an Aotrou, ar marzhioù en devoa graet
evit Israel. 8 Hag e oa marvet Josoua, mab
Noun, servijer an Aotrou, oadet a gant dek
vloaz. 9 Hag e voe beziet e tiriad e hêrezh,
e Tamnatsare, war venez Efraim, ouzh
hanternoz menez Gaas. 10 Hag an holl
rummad-se a voe dastumet gant o hendadoù,
hag e savas ur rummad all war o lerc'h ; ar
re-mañ n'anavezent ket an Aotrou, nag an
oberoù en devoa graet evit Israel.

11 Hag e reas mibien Israel an droug ouzh
daoulagad an Aotrou, hag e servijjont Baal,
12 hag e tilezjont an Aotrou, Doue o zadoù, en
devoa o zennet eus Bro-Ejipt, hag ez ejont
war-lerc'h doueoù all, doueoù ar pobloù a oa
en-dro dezho, hag e stoujont dirazo, o hegaziñ
an Aotrou. 13 Hag e tilezent an Aotrou hag
e servijent Baal hag Astarot. 14 Hag e tommas
kounnar an Aotrou ouzh Israel, hag o lakaas
e dorn skraperien : skrapet ha gwerzhet e vezent
ganto etre daouarn o enebourien diwar-dro ;
n'hellent ken derc'hel dirak o enebourien.
15 Dre-holl ma'z aent, dorn an Aotrou a veze
warno evit o gwalleur, evel m'en devoa lavaret
an Aotrou, evel m'en devoa touet an Aotrou
dezho, hag enkrez o devoe meurbet.

16 Hag e savas an Aotrou barnerien d'o
salviñ eus dorn o skraperien. 17 Ouzh ar
varnerien avat ne selaouent ket, met gastaouiñ
a raent war-lerc'h doueoù all, hag e stouent
dirazo, hag e tistroent buan eus an hent ma
kerzhe warnañ o hendadoù, o devoa sentet ouzh
gourc'hemennoù an Aotrou : ne raent ket
kement-all. 18 Pa save an Aotrou dezho
barnerien, e veze an Aotrou gant ar varnerien
hag o salve eus dorn o enebourien, holl zeizioù
ar varnerien, rak truez en devoa an Aotrou ouzh
o hirvoudoù dirak o mac'homerien, o bourevien.
19 Pa varve ar varnerien, ez adkrogent gwashoc'h
eget o zadoù da vont war-lerc'h doueoù all, d'o
servijout, da stouiñ dirazo, hep dilezel o oberoù
hag o doareoù aheurtet.

20 Hag e tommas kounnar an Aotrou ouzh
Israel hag e lavaras : «Peogwir he deus torret ar
Bobl-mañ va Emglev, an hini am boa
gourc'hemennet d'o zadoù, ha n'o deus ket
sentet ouzh va mouezh, 21 me, kennebeut, ne
ziberc'hennin nikun a-dirazo eus ar pobloù en
devoa lezet Josoua a-raok mervel. 22 Evel-se
e vo amprouet ganto Israel : ha mirout a raint
hent an Aotrou en ur gerzhout gantañ, evel ma
reas o hendadoù, pe nann?» 23 Hag en devoa
lezet an Aotrou ar pobloù-se hep
o diberc'hennañ re vuan, hep o lakaat e dorn
Josoua.

3 Ar varnerien gentañ.

1 Sed amañ ar pobloù a lezas an Aotrou evit
amprouiñ drezo an Israeliz : an holl re anezho
n'o devoa ket anavezet brezelioù Kanaan,
2 ha se evit kenteliañ rummoù mibien Israel, evit
deskiñ dezho brezelekaat, ar re n'o devoa ket
bet diagent un tamm kentel : 3 pemp satrap ar
Filistiz, an holl gKanaaniz, Sidoniz ha Hiviz
a oa o chom war venez al Liban, adalek menez
Baalhermon betek Emat. 4 Ar re-se a oa evit
amprouiñ drezo Israel, da c'houzout
hag-eñ e sentfent ouzh gourc'hemennoù an
Aotrou, en devoa kemennet d'o zadoù dre
vMoizez. 5 ha mibien Israel a voe o chom
e-touez Kanaaniz, Hitiz, Amoriz, Pereziz, Hiviz
ha Jebousiz. 6 Hag e kemerent o merc'hed evito
da wragez ; o merc'hed a roent d'o mibien hag
e servijent o doueoù.

7 Hag e rae mibien Israel an droug ouzh
daoulagad an Aotrou, hag ez ankouaent an
Aotrou, o Doue, hag e servijent baaled hag
astaroted. 8 Hag e tommas kounnar an Aotrou
ouzh Israel hag o gwerzhañ a reas e dorn
Kousan-Rasataim eizh vloaz.

9 Hag e c'harmas mibien Israel etrezek an
Aotrou ; hag e savas an Aotrou ur salver da
vibien Israel hag o salviñ a reas : Otniel, mab
Kenez, breur Kaleb, yaouankoc'h egetañ.
10 Hag e voe warnañ Spered an Aotrou, hag
e varnas Israel, hag ez eas d'ar brezel ; hag
e lakaas an Aotrou en e zorn Kousan-Rasataim,
roue Aram : bet e oa kreñvoc'h e zorn eget hini
Kousan-Rasataim. 11 Hag e voe sioul ar vro
daou-ugent vloaz. Hag e varvas Otniel, mab
Kenez.

12 Hag en em adlakaas mibien Israel d'ober
an droug ouzh daoulagad an Aotrou,
ha kreñvoc'h e reas an Aotrou Eglon, roue
Moab, eget Israel, dre ma raent an droug ouzh
daoulagad an Aotrou. 13 Hemañ a gevredas
davetañ mibien Amon hag Amalek, hag ez eas
da skeiñ war Israel hag ez aloubas kêr ar
Palmez. 14 Hag e servijas mibien Israel Eglon,
roue Moab, triwec'h vloaz.

15 Hag e c'harmas mibien Israel etrezek an
Aotrou. Hag e savas an Aotrou dezho ur salver :
Ehoud, mab Gera, ur Benjaminiad, un den teuk
e zorn dehoù. Kas a reas mibien Israel drezañ ur
prof da Eglon, roue Moab. 16 Hag en devoa graet
ur c'hleze daou zremm, un ilinad a hed, hag
e c'hourizet dindan e zilhad war e vorzhed
dehoù. 17 Hag e kinnigas ar prof da Eglon, roue
Moab ; hag Eglon a oa un den lart kenañ.
18 Echuet gantan kinnig ar prof, e kasas kuit an
dud o devoa douget ar prof-mañ. 19 Hag e teuas
war e giz a-gichen delwennoù ar c'hrommlec'h,
hag e lavaras : «Ur gomz am eus evidout,
roue !» Hag e lavaras : «Grik ! » Hag ez eas
er-maez, eus e gichen, ar re a oa en-dro dezhañ.
20 Hag Ehoud a yeas dezhañ. Edo en e goazez er
gambr uhel fresk en devoa evitañ e-unan.
Hag e lavaras Ehoud : «Ur gomz Doue am eus
evidout.» Hag e savas diwar e gador.
21 Hag e kasas Ehoud e zorn kleiz, a gemeras ar
c'hleze diwar e vorzhed dehoù hag e sankañ
a reas en e gof, 22 hag ez eas zoken an dornell
war-lerc'h al laonenn, hag en em serras al lard
en-dro d'al laonenn, rak ne denne ket ar c'hleze
eus e gof, hag e teuas er-maez dre ar prenestr.
23 Hag ez eas er-maez Ehoud dre ar pondalez en
ur brennañ dorojoù ar gambr uhel war e lerc'h
ha morailhañ. 24 Pa voe aet hemañ er-maez, ar
servijerien a zeuas hag a welas e oa dorojoù ar
gambr uhel morailhet, hag e lavarjont :
«Moarvat emañ o c'holeiñ e dreid er gambr
fresk.» 25 Hag e c'hortozjont betek kaout mezh ;
hag evel ma ne zigore ket dorojoù ar gambr
uhel, e kemerjont an alc'houez hag e tigorjont :
edo o mestr kouezhet d'an douar, marv.

26 Ehoud avat a oa tec'het tra ma taleent,
ha tremenet gantañ ar skeudennoù, e oa tec'het
betek Seira. 27 Kerkent hag erruet, e sonas ar
c'horn war venez Efraim. Diskenn a reas gantañ
mibien Israel eus ar menez, hag eñ en o raok.
28 Lavaret en devoa dezho : «Redit war va
lerc'h ! Lakaat a ra an Aotrou hoc'h enebourien,
ar vMoabiz, en ho torn !» Hag o tiskenn war
e lerc'h, e tapjont roudouzioù ar Yordan dirak
Moab, ha ne lezjont den da dremen. 29 Lazhet
e voe da vMoabiz, d'ar mare-se, war-dro dek
mil den, holl lart, holl soudarded kadarn, ne
ziflipas den. 30 Hag e voe sujet Moab, en deiz-se,
dindan dorn Israel ; hag e voe sioul ar vro
pevar-ugent vloaz. 31 War e lerc'h e voe Samgar,
mab Anat, a lazhas da Filistiz c'hwec'h kant den
gant ur broud ejen, hag a salvas, eñ ivez, Israel.

4 Debora - Barak.

1 Hag ez adkrogas mibien Israel d'ober an
droug ouzh daoulagad an Aotrou, Ehoud
o vezañ marv. 2 Hag o gwerzhañ a reas an
Aotrou e dorn Iabin, roue Kanaan, a rene en
Asor. Penngadour e lu a oa Sisera, hag a oa
o chom e Haroset ha Goim. 3 Hag e c'harmas
mibien Israel etrezek an Aotrou, rak nav c'hant
karr houarnet en devoa, hag e vac'home mibien
Israel garv, abaoe ugent vloaz.

4 Debora, ur vaouez profedez, gwreg
Lapidot, a varne Israel d'ar mare-se. 5 En he
c'hoazez e veze dindan Palmezenn Debora, etre
Rama ha Betel, war venez Efraim ; hag e pigne
daveti mibien Israel evit bezañ barnet.
6 Hag e kasas gervel Barak, mab Abinoam, eus
Kedes Neftali, hag e lavaras dezhañ : «Un urzh
en deus roet an Aotrou, Doue Israel : Kae da
strollañ (soudarded) war venez Tabor ; ganit
dek mil den eus mibien Neftali hag eus mibien
Zaboulon. 7 Hag e sachin davedout, war-zu
froud Kishon penngadour lu Iabin, e girri hag
e dolpad, hag e lakaat a rin ez torn.»
8 Hag e lavaras dezhi Barak : «Mar kerzhez
ganin, e kerzhin ; mar ne gerzhez ket ganin, ne
gerzhin ket.» 9 Hag hi da lavarout : «Kerzhout
a rin ganit, met ne vo ket glorius evidout an
hent a ri, rak e dorn ur vaouez e werzho an
Aotrou Sisera.»

Hag e savas Debora evit mont gant Barak
da gKades. 10 Hag e c'halvas Barak Zaboulon
ha Neftali da Gedes, hag e pignas war e roudoù
dek mil soudard, hag e pignas gantañ Debora.
11 Haber, ar C'heniad, a oa dispartiet eus Kaïn,
eus mibien Hobab, breur-kaer Moizez, hag en
devoa stennet e deltenn betek Dervenn
Saananim, e-kichen Kades.

12 Hag e voe roet keloù da Sisera e pigne
Barak, mab Abinoam, da venez Tabor.
13 Hag ec'h engalvas Sisera e holl girri, nav
c'hant karr houarnet, hag an holl dud en devoa,
eus Haroset-ha-Goim da froud Kishon.

14 Hag e lavaras Debora da vBarak : «Sav !
rak hiziv e lakaio an Aotrou Sisera ez torn :
emañ an Aotrou o kerzhout ez raok !»
Hag e tiskennas Barak eus menez Tabor, dek
mil den war e lerc'h. 15 Hag e spontas an Aotrou
Sisera, e holl girri hag e holl gamp, gant
barvenn ar c'hleze, dirak Barak hag e tiskennas
Sisera diwar e garr, hag e tec'has war droad.
16 ha Barak a redas war-lerc'h ar c'hirri
ha war-lerc'h ar c'hamp, betek
Haroset-ha-Goim ; hag e kouezhas holl gamp
Sisera dindan barvenn ar c'hleze ; ne vanas hini
ebet.

17 Sisera a oa tec'het war e dreid betek tinell
Yael, gwreg Haber, ar C'heniad, rak peoc'h e oa
etre Iabin, roue Asor, ha ti Haber, ar C'hiniad.
18 Hag e teuas er-maez Yael a-ziarbenn da
Sisera, hag e lavaras dezhañ : «Deus tre, aotrou,
deus tre du-mañ hep aon !» Hag ez eas ganti en
he zinell, hag e c'holeiñ a reas-hi gant ur
pallenn. 19 Hag e lavaras dezhi : «Ro din da
evañ, mar plij, ur banne dour rak sec'hed am
eus !» Hag hi da zigeriñ ur sac'had-ler laezh, da
reiñ da evañ dezhañ ha d'e c'holeiñ.
20 Hag e lavaras dezhi : «Chom war dreuzoù an
dinell, ha ma c'hoarvez d'unan bennak dont
ha d'az koulennata en ur lavarout : «Hag amañ,
n'eus den?» e lavari : «Nann !» 21 Hag e kemeras
Yael, gwreg Haber, ur piked tinell hag e lakaas
un horzh en he dorn, hag ez eas davetañ
goustadik, hag e sankas ar piked en e ividig hag
e fichas anezhañ en douar : hemañ, morgousket
ha divi, a varvas. 22 Hag e teuas Barak,
war-lerc'h Sisera. Hag ez eas er-maez Yael
a-ziarbenn dezhañ, hag e lavaras dezhañ :
«Deus da welout an den a glaskez.» Hag ez eas
ganti ; hag e oa eno Sisera, ledet marv, ar piked
en e ividig.

23 Hag e sujas Doue, en deiz-se, Iabin, roue
Kanaan, dirak mibien Israel. 24 Hag ez eas dorn
mibien Israel garvoc'h e-keñver Iabin, roue
Kanaan, ken n'o devoe distrujet Iabin, roue
Kanaan.

5 Kan Debora.

1 Hag e kanas Debora ha Barak, mab
Abinoam, en deiz-se, en ur lavarout :

2 Pa zispaker blev en Israel,
pa 'n em ouestl ar Bobl,
bennigit an Aotrou !
3 Selaouit, rouaned,
roit skouarn, priñsed :
me a ya, evit an Aotrou,
me a ya da ganañ
da seniñ evit an Aotrou, Doue Israel !

[4] Aotrou ! Pa oas o loc'hañ eus Seir,
o tont eus maezioù Edom,
an douar a grenas, an neñvoù a strilhas,
ar c'houmoul a strilhas dour ;
[5] ar menezioù a ziruilhas
dirak an Aotrou, hini ar Sinai,
dirak an Aotrou, Doue Israel.

[6] E deizioù Samgar, mab Anat,
e deizioù Yael e oa dilezet an hentoù,
mont a raed dre wenodennoù,
mont a raed dre hentoù-treuz.

[7] Ne oa ken a c'hêrioù digor en Israel,
ne oa ken,
betek ma savis, me Debora,
betek ma savis, mamm en Israel.

[8] Dibabet e veze doueoù nevez,
hag ar brezel ouzh an dorojoù !
Skoed ne weled, na goaf,
e-touez daou-ugent milier Israel.

[9] Va c'halon evit pennrenerien Israel,
evit engouestlidi ar Bobl !
Bennigit an Aotrou !

[10] C'hwi, a-c'haoliad war azened gwenn,
c'hwi, azezet war ballennoù,
ha c'hwi, o vont dre an hentoù, kanit !

[11] Trouz e vez oc'h ober lodoù e-kichen al
laouerioù ;
eno e roer donezonoù d'an Aotrou,
donezonoù da gadourien Israel :
diskennet eo d'an norioù Pobl an Aotrou.

[12] Dihun ! dihun ! Debora !
Dihun ! dihun ! lavar ur c'han !
Sav, Barak ! degas da brizonidi, mab
Abinoam !

[13] Aze en deus roet an trec'h
da restad tudjentil ar Bobl,
an Aotrou en deus roet an trec'h din gant tud
kadarn !

[14] Eus Efraim, o deus o gwrizienn en Amalek
ez int deuet war da lerc'h ;
Benjamin a zo e-touez da dud ;
eus Mac'hir ez int diskennet gant o renerien,
ha Zaboulon, gant ar re a zalc'h ar vazh-veli.

[15] Priñsed Isac'har a zo gant Debora,
hag Isac'har a ra evel Barak,
en draonienn ez eo bet kaset war e seulioù
e-kichen gwazhioù Ruben,
bras eo preder ar c'halonoù.

[16] Perak ez out chomet e-kreiz ar peurvanoù,
o selaou sutadeg an tropelloù?
War ribl gwazhioù Ruben,
bras eo preder ar c'halonoù.

[17] Galaad en tu all d'ar Yordan a zo chomet ;
ha Dan, perak eo manet gant e listri?
Aser a zo chomet war aod ar Mor,
e-kichen e borzhioù ez eo manet !

[18] Zaboulon a zo bet ur bobl
he deus disprizet he buhez betek mervel !
evel Neftali, war runioù ar maezioù.

[19] Deuet zo rouaned, brezelet o deus,
hag e vrezele rouaned Kanaan e Tanac'h,
e-kichen doureier Megeddo :
gounid en arc'hant n'o deus ket bet.

[20] Diouzh an neñvoù o deus brezelet ar stered,
diouzh o hentoù o deus brezelet enep Sisera.
[21] Froud Kishon o skarzhas,
froud kozh, froud Kishon !
Kerzh, va ene, nerzhus !

[22] Neuze e tasonas karnoù ar c'hezeg,
galoupadeg ! galoupadeg e roñseed !

[23] Milligit Meroz, eme Ael an Aotrou !
milligit ! milligit hec'h annezidi !
rak n'int ket deuet da sikour an Aotrou,
da sikour an Aotrou gant soudarded.

[24] Benniget, dreist d'ar gwragez,
Yael, gwreg Haber, ar C'hiniad !
dreist da wragez an tinelloù, benniget !

[25] Dour a c'houlenne, laezh a roas,
'barzh ur hanaf enorus e kinnigas dienn.

[26] He dorn d'ar piked a gasas,
he dehoù, da horzh ar poanier ;
hag e skoas war Sisera hag e frikas e benn,
hag e toullas, e treuzas e ividig.

[27] Ouzh he zreid, divi, kouezhet,
lec'h ma'z eo flaket, ez eo kouezhet en
e boull !

[28] Dre ar prenestr e sell, e hirvoud
mamm Sisera, dre an dorikell :
«Perak e tale e garr da zonet?
Perak ken diwezhat galoupadeg
e garrigennoù?»

[29] Ar re furañ eus hec'h itronezed a respont,
ha hi ivez ouzh en em lavarout :

[30] «Moarvat o deus kavet hag e lodennont
preizh,
ur plac'h, div blac'h dre benn-soudard,
preizh livet evit Sisera, preizh livet, brodet !
livioù, broderezh evit ar gouzoug, preizh !»

[31] Evel-se e ya da goll da holl enebourien,
Aotrou !
Met ar re az kar a zo evel ar sav-heol en
e c'halloud !»

Hag e tiskuizhas ar vro daou-ugent vloaz.

6 Galvidigezh Gedeon.

[1] Hag e reas mibien Israel an droug ouzh daoulagad an Aotrou, hag o lakaas an Aotrou e dorn Madian, seizh vloaz. [2] Hag e voe rust dorn Madian war Israel. Gant aon rak Madian e reas mibien Israel trepasioù ha kevioù ha kreñvlec'hioù. [3] Pa 'n deveze hadet Israel, e pigne Madian hag Amalek, ha paotred ar Reter, hag ez aent dezho ; [4] hag e kampent en-dro dezho hag e tistrujent trevadoù an douar, hag e teuent betek Gaza. Ne lezent ket bevañs en Israel, na dañvad, nag ejen, nag azen. [5] Gant o zropelloù e pignent, ha gant o zeltennoù e teuent ; kement ha karveged e oant niverus : i hag o c'hañvaled a oa diniver, hag e teuent e-barzh ar vro d'he distrujañ. [6] Hag e paouraas Israel meurbet en abeg da vMadian, hag e c'harmas mibien Israel etrezek an Aotrou.

[7] ha pa c'harmas mibien Israel etrezek an Aotrou en abeg da vMadian, [8] e kasas an Aotrou un den, ur profed, da vibien Israel, hag e lavaras dezho : «Evel-henn e komz an Aotrou, Doue Israel : Ho savet am eus diouzh an Ejipt, ho tennet eus an ti-sklaved, [9] ho saveteet eus dorn an Ejiptiz hag eus dorn hoc'h holl vac'homerien am eus diberc'hennet dirazoc'h ha roet deoc'h o douar. [10] Hag em boa lavaret deoc'h : Me eo an Aotrou, ho Toue ; n'ho po ket aon rak doueoù an Amoriz, emaoc'h o chom war o douar, met n'hoc'h eus ket sentet ouzh va mouezh.»

[11] Hag e teuas Ael an Aotrou, a goazezas dindan an dervenn a oa en Efra, hag a oa da Joas eus Abiezer ; Gedeon, e vab, a oa o tornañ ed war ar waskell, evit e zistreiñ digant Madianiz. [12] Hag en em ziskouezas dezhañ Ael an Aotrou, a lavaras dezhañ : «An Aotrou ganit ! soudard kadarn !» [13] Hag e lavaras dezhañ Gedeon : «Mar plij, aotrou, mard-emañ an Aotrou ganimp, perak e c'hoarvez ganimp kement-mañ? Pelec'h emañ e holl vurzhudoù, o devoa kontet dimp hon tadoù en ur lavarout : Ya, eus an Ejipt en deus hon savet an Aotrou. Bremañ avat, hon dilezel a ra an Aotrou hag hol lakaat e palv Madianiz.»

[14] Hag e troas outañ an Aotrou hag e lavaras : «Kae gant an nerzh ac'h eus, ha salv Israel eus palv Madian. Daoust ha n'az kasan ket?» [15] Hag e lavaras dezhañ : «Mar plij, Aotrou ! gant petra e salvin Israel? Bez' ez eo va ziegezh an hini paourañ e Manase, ha me ar yaouankañ e ti va zad.» [16] Hag e lavaras dezhañ an Aotrou : «Me a vo ganit, hag e torni Madian evel un den en e unan.» [17] Hag e lavaras dezhañ : «Ac'hanta ! Mar em eus kavet gras ouzh da zaoulagad e ri evidon un arouez eo te ac'h eus komzet ouzhin. [18] Na guita ket alese ken na zeuin d'az kaout hag em bo degaset va frof, a lakain dirazout.» Hag e lavaras : «Chom a rin ken na vi distro.»

[19] Ha Gedeon a yeas da aozañ ur menn-gavr, gant un efa flourenn ha bara-kan. Ar c'hig a lakaas en ur gest hag ar chaous en ur pod ; hag ez eas d'e gaout dindan an dervenn, d'o c'hinnig. [20] Hag e lavaras dezhañ Ael an Aotrou : «Kemer ar c'hig hag ar bara dic'hoell hag o laka war ar roc'h-mañ, hag ar chaous a skuilhi.» Hag e reas evel-se.

[21] Hag e kasas Ael an Aotrou beg ar vazh a oa en e zorn da stokañ ouzh ar c'hig hag ouzh ar bara-kan. Hag e pignas an tan eus ar roc'h, hag e tevas ar c'hig hag ar bara-kan ; hag Ael an Aotrou a yeas diouzh e zaoulagad. [22] Hag e welas Gedeon e oa Ael an Aotrou hemañ hag e lavaras Gedeon «Gwa, me ! Aotrou Doue, pa 'm eus gwelet Ael an Aotrou dremm ouzh dremm !» [23] Hag e lavaras dezhañ an Aotrou : «Peoc'h dit ! bez dizaon, ne varvi ket !» [24] Hag e savas eno Gedeon un aoter d'an Aotrou, hag he gervel a reas 'Aotrou-Peoc'h'. Betek hiziv emañ c'hoazh en Efra- Abiezer.

[25] Hag en noz-se e lavaras dezhañ an Aotrou : «Kemer ur c'hole-tarv eus re da dad, hag ur c'hole all a seizh vloaz, hag e tiskari aoter Baal en deus da dad, hag an ashera a zo en he c'hichen a droc'hi ; [26] hag e savi un aoter d'an

Aotrou, da Zoue, war-benn ar c'hreñvlec'h-mañ,
a-zoare ; hag e kemeri an eil kole hag e ri un
holloskad gant koad an ashera az po troc'het.»
27 Hag e kemeras Gedeon dek den eus
e servijerien, hag e reas evel m'en devoa lavaret
dezhañ an Aotrou. Hag evel m'en devoa aon rak
ti e dad ha tud kêr, mar labourfe war an deiz,
e reas se d'an noz. 28 ha pa savas tud kêr diouzh
ar beure, e oa diskaret aoter ar Baal, hag an
ashera en he c'hichen a oa troc'het, hag an eil
kole o leskiñ war an aoter a oa bet savet.
29 Hag e lavarent an eil d'egile : «Piv en deus
graet an dra-mañ?» Hag o devoa klasket
ha goulennet, hag e voe lavaret dezho :
«Gedeon mab Joas en deus graet an dra-se.»
30 Hag e lavaras tud kêr da Joas : «Kas er-maez
da vab, hag e varvo : diskaret en deus aoter ar
Baal ha troc'het an ashera a oa en he c'hichen.»
31 Hag e lavaras Joas d'an holl re en em zalc'he
en e gichen : «Ha deoc'h eo da zifenn ar Baal?
deoc'h da savetaat anezhañ? An hini e zifenno
a vo marv a-benn ar beure ! Ma 'z eo doue, en
em zifenno e-unan, pa-z eo bet diskaret
e aoter.» 32 Hag e voe galvet (Gedeon) en
deiz-se 'Jerobbaal' en ur lavarout : «En em
zifenn a ray ar Baal pa-z eo bet diskaret
e aoter.»

33 Hag holl Vadian hag Amalek, ha paotred
ar Reter en em vodas a-gevret, hag a dreizhas
(ar Yordan) hag a gampas e traonienn Israel.
34 ha Spered an Aotrou a wiskas Gedeon ; hemañ
a sonas ar c'horn, hag en em gevredas Abiezer
war e lerc'h. 35 ha kannaded a gasas da holl
vManase, hag en em gevredas hemañ ivez war
e lerc'h. ha kannaded a gasas da Aser ha da
Zaboulon ha da Neftali, hag e pignont davetañ.
36 Hag e lavaras Gedeon da Zoue : «Ma 'z out
evit reiñ an trec'h dre va dorn, da Israel evel
m'ec'h eus lavaret, 37 ac'hanta ! lakaat a ran ur
c'hreoñ glan war al leur, ha mar bez glizh war ar
c'hreoñ hepken, hag an holl zouar sec'h, ec'h
ouezin e roi an trec'h, dre va dorn, da Israel evel
lavaret ganit.» 38 Hag e voe evel-se : savet
antronoz, e waskas ar c'hreoñ, hag e tizouras
glizh eus ar c'hreoñ, leun ur plad a zour.
39 Hag e lavaras Gedeon da Zoue : «Gant na
dommo ket da gounnar ouzhin ! Ne gomzin
nemet ur wezh : ez an d'amprouiñ, c'hoazh ur
wezh, gant ar c'hreoñ : ra vo sec'h war ar
c'hreoñ hepken, ha dre-holl war an douar, ra vo
glizh !» 40 Hag e reas Doue evel-se, d'an
noz-se : bez' e voe sec'h war ar c'hreoñ hepken,
ha war an holl zouar e voe glizh.

7 Madian trec'het.

1 Hag e savas Jerobbaal, a zo Gedeon, hag
an holl dud a oa gantañ, hag e kampjont
e-kichen feunteun Harod, kamp Madian o vezañ
evito ouzh an hanternoz, adalek run More, en
draonienn.

2 Hag e lavaras an Aotrou da c'hGedeon :
«Re a dud a zo ganit, din da lakaat Madian en
o daouarn ; re lorc'hus e vefe diwar va c'houst
Israel, hag e lavarfe : Va dorn en deus roet an
trec'h din ! 3 Neuze 'ta, embann ouzh divskouarn
an dud, en ur lavarout : Neb piv bennak en deus
aon hag a gren, ra zistroio war e giz dre venez
Galaad !» Hag e tistroas, a dud, daou vil
warn-ugent, ha dek mil a vanas.

4 Hag e lavaras an Aotrou da c'hGedeon :
«C'hoazh re a dud ! gra dezho diskenn davit
dour, hag o amprouiñ a rin evidout eno : an hini
ma lavarin dit : Hemañ a yelo ganit, hennezh
a yelo ganit ; hag an hini ma lavarin dit :
«Hennezh n'ay ket ganit, hennezh ned ay ket.»
5 Hag e reas d'an dud diskenn davit dour hag
e lavaras an Aotrou : «Neb a lapo gant e deod
dour evel ma lap ur c'hi, a lakai a-gostez, hag
ivez neb a blego war e zaoulin evit evañ.»
6 Hag e voe niver ar re a lape en o dorn etrezek
o genou tri c'hant den ; an holl dud all a blege
war o daoulin da evañ dour. 7 Hag e lavaras an
Aotrou da c'hGedeon : «Gant an tri c'hant den
a lape e roin an trec'h deoc'h, hag e lakain
Madian ez torn. Hag an holl dud (all) a yelo pep
hini d'ar gêr.» 8 Hag e kemeras an dud
pourvezioù en o daouarn, hag o c'hern. Hag an
holl dud eus Israel a gasas (Gedeon) pep hini
d'e deltenn, met an tri c'hant den-mañ
a zalc'has ; ha kamp Madian a oa dindanañ en
draonienn.

9 Ha d'an noz-se e lavaras dezhañ an
Aotrou : «Sav ! diskenn d'ar c'hamp : e lakaat
a ran ez torn ! 10 Mar ec'h eus aon da ziskenn
da-unan, diskenn gant Poura, da floc'h, d'ar
c'hamp. 11 Hag e klevi petra a lavaront, ha goude
e vo kreñvoc'h da zaouarn, hag e tiskenni d'ar
c'hamp.» Hag e tiskennas gant Poura, e floc'h,
betek an dibenn lec'h ma oa soudarded er

c'hamp. [12] Madian hag Amalek hag holl baotred
ar Reter degouezhet en draonienn a oa evel
karveged, niverus ; hag o c'hañvaled, diniver
evel an traezh a zo war aod ar mor, ken e oant !

[13] Ha pa-z erruas Gedeon, e oa un den
o kontañ d'ur c'heneil e huñvre hag o lavarout :
«Setu an huñvre am eus graet : bez' e oa un
dorzh vara heiz o ruilhal e kamp Madian ;
erruet gant un dinell, e skoas outi, hag homañ
a gouezhas, a eilpennas er vann, hag e kouezhas
an dinell !» [14] Hag e respontas e geneil en ur
lavarout : «Ned eo se nemet kleze Gedeon, mab
Joas, den Israel : lakaat a ra Doue en e zorn
Madian hag ar c'hamp a-bezh.»

[15] P'en devoe klevet Gedeon kontañ an
huñvre-mañ hag e zirouestlañ, e stouas hag
e tistroas da gamp Israel, hag e lavaras :
«Savit ! Lakaat a ra an Aotrou en ho torn kamp
Madian.» [16] Hag e rannas an tri c'hant den e tri
bagad, hag e lakaas ur c'horn e dorn pep hini
anezho ha podoù goullo gant lampoù e-barzh ar
podoù. [17] Hag e lavaras : «Ouzhin e sellot hag
eveldon e reot : emaon o vont da zibenn ar
c'hamp hag evel ma rin e reot ! [18] Pa sonin ar
c'horn, me hag an holl re a zo ganin, e sonot ar
c'horn, c'hwi ivez, tro-dro d'ar c'hamp a-bezh
en ur lavarout : Evit an Aotrou ! hag evit
Gedeon !»

[19] Hag ez erruas Gedeon hag ar c'hant den
a oa gantañ e dibenn ar c'hamp, da zerou gward
hanter-noz, a-boan ma oa bet adsavet ar
warded. Hag int da seniñ er c'hern en ur derriñ
ar podoù a oa en o daouarn. [20] Hag e sonas an tri
bagad er c'hern en ur derriñ ar podoù ; ha krog
o dorn kleiz en o lampoù hag o dorn dehoù er
c'hern e sonent hag e huchent : «Kleze ! evit an
Aotrou ! evit Gedeon !» [21] Hag en em zalc'hent
pep hini en e lec'h tro-dro d'ar c'hamp.
Hag e redas an holl gamp en ur skrijal, hag
e tec'hjont. [22] Hag e sone an tri c'hant den, hag
e lake an Aotrou kleze an eil enep egile dre-holl
er c'hamp hag e tec'has ar c'hamp betek
Betsetta, betek Sareda, betek ribl Abel-Mehula,
e-kichen Tebbat.

[23] Hag en em strollas tud Israel eus Neftali,
eus Aser hag eus holl vManase da c'haloupat
war-lerc'h Madian. [24] Ha kannaded a gasas
Gedeon da holl venez Efraim da lavarout :
«Diskennit a-ziarbenn da vMadian, ha tapit en
o raok an doureier betek Bet-Bara hag ar
Yordan.» Hag en em strollas holl dud Efraim
hag e tapjont an doureier betek Bet-Bara hag ar
Yordan. [25] Hag e tapjont daou benngadour
Madian : Oreb ha Zeb, hag e lazhjont Oreb
e Roc'h/Oreb ha Zeb a lazhjont
e Gwaskell/Zeb ; hag e c'haloupjont war-lerc'h
Madian, ha pennoù Oreb ha Zeb a zegasjont da
c'hGedeon en tu all d'ar Yordan.

8 Trec'hioù diwezhañ Gedeon.

[1] Hag e lavaras dezhañ tud Efraim : «Petra
ac'h eus graet dimp? N'ec'h eus ket hor galvet
pa oas o vont d'ober brezel da vMadian !»
Hag e tabutjont gantañ, taer. [2] Hag e lavaras
dezho : «Petra am eus graet, me, e-skoaz hoc'h
eus, c'hwi? Daoust ha n'eo ket bet gwelloc'h
raspaerezh Efraim eget mendem Abiezer?
[3] En ho taouarn en deus lakaet Doue
penngadourien Madian, Oreb ha Zeb, ha petra
am eus gallet ober e-keñver hoc'h eus-c'hwi?»
Neuze e tistanas o droukrañs enep dezhañ p'en
devoe lavaret an dra-se.

[4] Hag ez erruas Gedeon gant ar Yordan.
E dreuziñ a reas gant an tri c'hant den a oa
gantañ, diviet o c'haloupat. [5] Hag e lavaras da
dud Soukot : «Roit, mar plij, torzhioù bara d'ar
soudarded a zo war va lerc'h, rak diviet int, hag
ez omp o c'haloupat war-lerc'h Zebea
ha Salmana, rouaned Madian.» [6] Hag e lavaras
renerien Soukot : «Hag-eñ emañ palv Zebea
ha Salmana dija ez torn, ma roimp bara d'az
soudarded?» [7] Hag e lavaras Gedeon :
«Ac'hanta ! pa lakaio an Aotrou Zebea
ha Salmana em dorn, e fregin ho kig gant spern
ar gouelec'h ha gant askol.» [8] Hag e pignas alese
betek Penouel, hag e komzas outo en hevelep
doare, hag e respontas dezhañ tud Penouel evel
m'o devoa respontet tud Soukot. [9] Hag e komzas
ivez ouzh tud Penouel en ur lavarout : «Pa vin
distro e peoc'h, e tiskarin an tour-se !»

[10] Ha Zara ha Salmana a oa e Karkar, hag
o c'hampoù ganto : war-dro pemzek mil, an holl
re a oa manet eus holl gamp paotred ar Reter ;
ar re gouezhet a oa kant ugent mil den
o tic'houinañ kleze. [11] Hag e pignas Gedeon dre
hent annezidi an tinelloù, ouzh reter Noba
ha Iegbaa, hag e tornas ar c'hamp ; ar c'hamp-se
a oa dienkrez. [12] Hag e tec'has Zebea
ha Salmana ; hag e redas war o lerc'h,

hag e tapas daou roue Madian, Zebea
ha Salmana, hag an holl gamp a spontadeg.

13 Hag e tistroas Gedeon, mab Joas, eus ar
brezel, dre grec'h Hares. 14 Hag e tapas ur paotr
yaouank eus tud Soukot hag en goulennatas,
hag e skrivas hemañ dezhañ (anvioù) renerien
Soukot hag he c'hozhidi : seitek den
ha tri-ugent. 15 Hag ez eas da gaout tud Soukot,
hag e lavaras : «Setu Zebea ha Salmana, ma
tismegañsec'h ac'hanon en ur lavarout : Hag-eñ
emañ palv Zebea ha Salmana endeo ez torn, ma
vo roet d'az soudarded divi da zebriñ?»
16 Hag e kemeras kozhidi kêr, ha spern gouelec'h
hag askol, hag e reas anaoudegezh ganto tud
Soukot. 17 Ha tour Penouel a ziskaras, hag
e lazhas tud kêr.

18 Hag e lavaras da Zebea ha da Salmana :
«Penaos e oa ar soudarded hoc'h eus lazhet war
an Tabor?» Hag e lavarjont : «Eveldout e oant,
pep hini e-giz mab ur roue.» 19 Hag e lavaras :
«Va breudeur, mibien va mamm, e oant. Bevet
an Aotrou ! M'ho pije lezet bev ar re-mañ, n'em
bije ket ho lazhet.» 20 Hag e lavaras da Jetro,
e vab henañ : «Sav ! lazh anezho !» Met ne
zic'houine ket hemañ-yaouank e gleze : aon en
devoa, o vezañ c'hoazh yaouank.
21 Hag e lavaras Zebea ha Salmana : «Sav, te !
ha lamm warnomp evel an den, evel-se
e nerzh !» Hag e savas Gedeon hag e lazhas
Zebea ha Salmana, hag e kemeras ar
c'hreskennoù a oa ouzh gouzougoù
o c'hañvaled. 22 Hag e lavaras tud Israel da
c'hGedeon : «Bez mestr warnomp, te ha da
vab ; hon salvet ac'h eus diouzh dorn Madian.»
23 Hag e lavaras dezho Gedeon : «Ne vin ket
mestr me, warnoc'h ; an Aotrou a vo mestr
warnoc'h ! » 24 Hag e lavaras dezho Gedeon :
«Goulenn a ran diganeoc'h un dra : Reiñ din
pep hini ur walenn eus e breizh.» Gwalinier
aour o devoa an Ismaeliz. 25 Hag e lavarjont :
«Reiñ a raimp !» Hag i da astenn ur vantell hag
o teurel e-barzh, pep hini, ur walenn eus
e breizh. 26 Hag e voe pouez ar gwalinier aour en
devoa goulennet : seitek kant pezh aour, hep ar
c'hreskennoù, boukloù ha dilhad moug o devoa
rouaned Madian, hag hep ar gwakolioù a oa
ouzh gouzoug ar c'hañvaled. 27 Hag e reas gant
se Gedeon un efod, a lakaas en e gêr, en Efra.
Hag ec'h avoultras holl Israel war e lerc'h eno ;
bez 'e voe evit Gedeon hag evit e di ur pech.

28 Sujet e oa bet Madian dirak mibien Israel,
n'adsavent ken o fennoù, hag e voe sioul ar vro
daou-ugent vloaz e deizioù Gedeon.

29 Hag ez eas Jerobbaal, mab Joas, da chom
en e di. 30 Ha Gedeon en devoe dek mab
ha tri-ugent, deuet eus e vorzhed, rak gwragez
e-leizh en devoa. 31 Ur serc'h en devoa e Sichem,
a c'hanas dezhañ ur mab. Hag e lakaas e anv :
Abimelek.

32 Hag e varvas Gedeon, mab Joas, en ur
gozhni vat, hag e voe beziet e bez Joas, e dad,
en Efra/Abiezer.

33 Ha kerkent ha ma voe marvet Gedeon,
ec'h adkrogas mibien Israel da avoultriñ
war-lerc'h ar Baaled, hag e kemerjont evito
Baal/Berit da zoue. 34 Hag e tisoñjas mibien
Israel an Aotrou, o Doue, en devoa o saveteet
eus dorn o holl enebourien diwar-dro. 35 Ha ne
rejont ket gras da di Jerobbaal/Gedeon, daoust
d'an holl vad en devoa graet e-keñver Israel.

9 Ar roue Abimelek.

1 Hag ez eas Abimelek, mab Jerobbaal, da
Sichem, da gaout breudeur e vamm ; hag
e komzas outo hag ouzh holl gerentiezh tadel
e vamm, en ur lavarout : 2 «Lavarit, mar plij,
e divskouarn holl vourc'hizien Sichem ; Petra
a zo gwelloc'h deoc'h, e vefe mistri warnoc'h
dek den ha tri-ugent, holl vibien Jerobbaal, pe
mestr warnoc'h un den hepken? Ho pet soñj ez
on hoc'h eskern hag ho kig, me.» 3 Hag e lavaras
breudeur e vamm evitañ, e divskouarn holl
vourc'hizien Sichem, an holl gomzoù-se, hag
e voe tuet o c'halon war-lerc'h Abimelek, rak -
emezo - «hor breur eo.» 4 Hag i ha reiñ dezhañ
dek pezh arc'hant ha tri-ugent eus ti Baalberit.
Hag e paeas ganto Abimelek paotred a netra,
forbanned da vont war e lerc'h. 5 Hag ez eas da
di e dad en Efra, hag e lazhas e vreudeur,
mibien Jerobbaal, dek den ha tri-ugent war an
hevelep maen. Met manet e oa Joatam, mab
yaouankañ Jerobbaal, a oa bet kuzhet. 6 Hag en
em vodas holl vourc'hizien Sichem, hag holl
diegezh Mello, da vont d'ober Abimelek roue,
e-kichen Dervenn ar Maen-sav a oa e Sichem.

7 Hag e voe kontet se da Joatam ; hag eñ da
vont, hag en e sav war benn menez Garizim,

e savas e vouezh hag e huchas en ur lavarout
dezho : «Selaouit-me, bourc'hizien Sichem, hag
e selaouo ouzhoc'h Doue : 8 Aet e oa ar gwez da
oleviñ evito ur roue, hag e lavarjont d'an
olivezenn : ren warnomp ! 9 Hag e lavaras dezho
an olivezenn : "Hag e tilezfen va eoul, ma'z
enorer drezañ doueed ha tud, evit mont da
vrañskellat a-us d'ar gwez?" 10 Hag e lavaras ar
gwez d'ar fiezenn : "Deus, te ! Ren warnomp".
11 Hag e lavaras dezho ar fiezenn :
"Hag e tilezfen va douster ha va frouezh mat,
evit mont da vrañskellat a-us d'ar gwez?"
12 Hag e lavaras ar gwez d'ar winienn : "Deus,
te, da ren warnomp !" 13 Hag e lavaras dezho ar
winienn : "Hag e tilezfen va fro, a laouena
doueed ha tud evit mont da vrañskellet e-us d'ar
gwez?" 14 Hag e lavaras an holl wez d'ar
spernenn : "Deus, te ! Ren warnomp !"
15 Hag e lavaras ar spernenn d'ar gwez :
"Mard eo evit gwir am olevit da roue warnoc'h,
deuit da c'houdoriñ dindan va skeud ; ha mar
n'eo ket, ra zeuio un tan diouzh ar spern, ha ra
zevo sedrez al Liban !" 16 'Neuze 'ta, mard eo
evit gwir ha didro hoc'h eus graet roue
Abimelek, mard eo mat ar pezh hoc'h eus graet
e-keñver Jerobbaal hag e di, mard eo hervez
dellidoù e zaouarn hoc'h eus graet dezhañ.
17 P'en deus brezelet va zad evidoc'h ha lakaet
e vuhez en arvar, hag ho tennet eus dorn
Madian, 18 ha c'hwi o sevel enep ti va zad hiziv :
lazhet hoc'h eus e vibien, dek ha tri-ugent war
an hevelep maen ha graet roue Abimelek, mab
e vatezh, war vourc'hizien Sichem dre ma oa ho
preur ; 19 ma'z eo evit gwir ha didro hoc'h eus
graet se e-keñver Jerobbaal hag e di hiziv, en
em laouenait gant Abimelek ! ra vo laouen, eñ
ivez, ganeoc'h ! 20 Mar n'eo ket se, ra zevo un
tan eus Abimelek ha ra zevo bourc'hizien
Sichem ha ti Mello ! ra zevo un tan eus
bourc'hizien Sichem, eus ti Mello, ha ra zevo
Abimelek !» 21 Hag e tec'has Joatam hag
e skarzhas hag ez eas da vBeer, hag e chomas
eno gant aon rak Abimelek, e vreur.

22 Hag e renas Abimelek war Israel tri bloaz.
23 Hag e kasas Doue ur spered fall etre Abimelek
ha bourc'hizien Sichem, hag e trubardas
bourc'hizien Sichem Abimelek, 24 evit ma teufe
an torfed e-keñver dek ha tri-ugent mab
Jerobbaal, ha gwad ar re-mañ da vezañ lakaet
war Abimelek, o breur, en devoa o lazhet,
ha war vourc'hizien Sichem, o devoa
kennerzhet e zaouarn da lazhañ e vreudeur.
25 Hag e lakaas bourc'hizien Sichem gedourien
war benn ar menezioù, a zibourc'he kement hini
a dremene en o c'hichen war an hent. Hag e voe
kontet se da Abimelek.

26 Hag e teuas Gaal, mab Eved, hag
e vreudeur, da dremen dre Sichem hag e fizias
ennañ bourc'hizien Sichem. 27 Hag ez ejont war
ar maez da vendemiñ o gwini, da voustrañ
ha d'ober fest, en ur vont da di o doueoù da
zebriñ, da evañ ha da villigañ Abimelek.
28 Hag e lavaras Gaal, mab Eved : «Piv eo
Abimelek? Ha piv eo Sichem, ma vefemp en
o servij? Daoust ha n'eo ket ur mab da
Jerobbaal? ha Zeboul, e gefridiad? Servijit
gwazed Hemmor, tad Sichem, met perak
servijout hennezh, ni? 29 Ha piv a lakaio ar
bobl-se em dorn, ma lamin Abimelek?»
Hag e lavaras da Abimelek : «Kresk da arme,
ha deus !»

30 Hag e klevas Zeboul, gouarnour kêr,
komzoù Gaal, mab Eved, hag e tommas
e gounnar. 31 Hag e kasas kannaded da
Abimelek, gant finesa, da lavarout : «Gaal, mab
Eved, hag e vreudeur a zo deuet da Sichem, hag
emaint o vountañ kêr enep dit. 32 Ha bremañ, sav
e-kerzh an noz, te hag an dud a zo ganit, da
c'hedal war ar maez ; 33 ha da veure, pa darzho
an heol, e savi hag en em ledi en-dro d'ar gêr ;
hag hemañ hag an dud a vo gantañ a zeuio
er-maez davedout, hag e ri dezhañ evel ma
c'helli.»

34 Hag e savas Abimelek hag an holl dud
a oa gantañ, da noz, hag ober ged en-dro da
Sichem : pevar bagad. 35 Hag e teuas er-maez
Gaal, mab Eved, hag en em zalc'has war
dreuzoù dor kêr. Hag e savas Abimelek hag an
dud a oa gantañ eus o ged. 36 Hag e welas Gaal
an dud hag e lavaras da Zeboul : «Bez' ez eus
tud o tiskenn eus beg ar menezioù.»
Hag e lavaras dezhañ Zeboul : «Skeud ar
menezioù a welez e-giz soudarded.» 37 Hag ec'h
adkrogas Gaal da gomz, hag e lavaras : «Bez'
ez eus tud o tiskenn diouzh Begel an Douar, ur
bagad o tont eus hent Dervenn ar Sorserien.»
38 Hag e lavaras dezhañ Zeboul : «Pelec'h eta
e oa da c'henou pa lavares : Piv eo Abimelek,
ma vefemp en e servij? Daoust ha n'eo ket

honnezh ar bobl a zisprizez? Kae bremañ
d'ober brezel dezhi !» [39] Hag ez eas er-maez
Gaal en arbenn da vourc'hizien Sichem, hag
e vrezelas enep Abimelek. [40] Hag e redas war
e lerc'h Abimelek hag e tec'has dirazañ ; hag
e kouezhas lazhidi e-leizh betek treuzoù an nor.
[41] Hag e chomas Abimelek en Aruma ; hag ez
argasas Zeboul Gaal hag e vreudeur, ma na
chomjent ket e Sichem.

[42] Hag antronoz ez eas ar bobl war ar
maezioù, hag e voe kontet se da Abimelek.
[43] Hag e kemeras tud, a rannas e tri bagad, hag
e reas ged war ar maezioù ; hag e welas tud
o tont eus kêr ; hag e savas enep dezho hag
o filas. [44] Hag Abimelek, gant ar bagad en devoa,
en em ledas hag en em zalc'has war dreuzoù dor
kêr, ha daou vagad en em ledas enep ar re a oa
er maezioù, hag o filas. [45] Hag Abimelek
a vrezelas enep kêr e-pad an deiz-se hag e tapas
ar gêr ; hag an dud a oa enni a lazhas.
Hag o vezañ diskaret ar gêr, e hadas warni
holen.

[46] Ha pa glevas se holl vourc'hizien Tour
Sichem, ez ejont e tour-ged ti an doue Berit.
[47] Hag e voe kontet da Abimelek e oa dastumet
an holl vourc'hizien e tour Sichem.
[48] Hag e pignas Abimelek da venez Selmon, eñ
hag an holl dud a oa gantañ ; hag e kemeras
Abimelek ur vouc'hal en e zorn, hag e troc'has
ur barr gwezenn, a zougas war e skoaz, hag
e lavaras d'an dud a oa gantañ : «Petra bennak
am gwelot oc'h ober hastit ober eveldon.»
[49] Hag e troc'has ivez an holl dud pep a skourr,
hag ez ejont war-lerc'h Abimelek, hag o lakjont
e-harz an tour-ged, hag e lakjont ganto an
tour-ged en tan, hag e varvas holl dud tour
Sichem, mil bennak, paotred ha merc'hed.

[50] Hag ez eas Abimelek betek Teves, hag
e kampas enep Teves hag he zapas. [51] Un
tour-kreñv a oa e-kreiz-kêr hag e oa tec'het
ennañ holl baotred ha merc'hed hag holl
vourc'hizien kêr hag o devoa serret warno, hag
e oant pignet war doenn an tour. [52] Hag ez erruas
Abimelek e-harz an tour hag en arsailhas, hag
e tostaas betek dor an tour evit e dangwallañ.

[53] Met teurel a reas ur vaouez ur maen-milin
reder war benn Abimelek, a freuzas e glopenn.
[54] Gervel a reas buan ar floc'h a zouge e glavioù
hag e lavaras dezhañ : «Dic'houin da gleze
ha va laka d'ar marv, ma na vo ket lavaret
diouzhin : ur vaouez he deus e lazhet.»
Hag e doullañ a reas e floc'h, hag e varvas.
[55] Pa welas tud Israel e oa marvet Abimelek ez
ejont pep hini d'ar gêr. [56] Doue a lakaas falloni
Abimelek da gouezhañ en-dro warnañ, ar pezh
en devoa graet d'e dad en ur lazhañ e zek breur
ha tri-ugent. [57] Hag holl falloni tud Sichem
a gasas Doue en-dro war o fenn : donet a reas
warno mallozh Joatam, mab Jerobbaal.

10 Barnerien all.

[1] Hag e savas, goude Abimelek, evel salver
Israel, Tola, mab Poua, mab Dodo, un den eus
Isac'har, a oa o chom e Samir, war venez
Efraim. [2] Hemañ a varnas Israel tri bloaz
warn-ugent hag e varvas, hag e voe beziet
e Samir.

[3] Hag e savas war e lerc'h Iair, eus Galaad,
a varnas Israel daou vloaz warn-ugent. [4] Bez' en
devoa tregont mab, a valee war dregont azenig ;
ha tregont kêr o devoa, a zo bet anvet
bourc'hioù Iair betek hiziv, e bro ar Galaad
[5] Hag e varvas Iair hag e voe beziet e Kamon.

[6] Hag ec'h adkrogas mibien Israel d'ober an
droug ouzh daoulagad an Aotrou ha da servijañ
Baaled hag Astaroted, doueoù Aram, doueoù
Sidon, doueoù Moab, doueoù mibien Amon
ha doueoù ar Filistiz. Dilezel a rejont an
Aotrou, n'e servijent ken. [7] Hag e tommas
kounnar an Aotrou enep Israel, hag o gwerzhañ
a reas e dorn ar Filistiz hag e dorn mibien
Amon. [8] Hag e voe friket, flastret mibien Israel
er bloaz-se hag e-pad triwec'h vloaz, an holl
vibien Israel a oa en tu all d'ar Yordan, e bro an
Amoriz, er Gilgal. [9] Hag e treizhas mibien
Amon ar Yordan evit ober brezel ivez da Youda
ha da vBenjamin ha da Di Efraim, hag e voe
gwasket Israel meurbet.

[10] Hag e c'harmas mibien Israel etrezek an
Aotrou en ur lavarout : «Pec'het hon eus ouzhit,
ya, dilezet hon eus hon Doue ha servijet
baaled.» [11] Hag e lavaras an Aotrou da vibien
Israel : «Daoust hag-eñ, diouzh an Ejiptiz,
diouzh an Amoriz, diouzh mibien Amon
ha diouzh ar Filistiz, [12] ha p'o deus Sidoniz,
Amalekiz ha Maon moustret warnoc'h, hag
hoc'h eus huchet warnon, n'em eus ket ho
saveteet eus o dorn? [13] ha c'hwi hoc'h eus va

dilezet ha servijet doueoù all ; setu perak ne
zalc'hin ket d'ho salviñ. 14 Kit ha garmit ouzh an
doueoù hoc'h eus dibabet ! Int d'ho salviñ en
hoc'h amzer enkrez !» 15 Hag e lavaras mibien
Israel d'an Aotrou : «Pec'het hon eus ! Gra en
hor c'heñver evel ma vo ar gwellañ ouzh da
zaoulagad, met hor savete, mar plij, hiziv !»
16 Hag e lamjont an doueoù estren eus o zouez
evit servijañ an Aotrou, a oa bet rannet e ene
gant reuzioù Israel.

17 En em strollet e oa mibien Amon, hag
e kampent er Galaad ; hag en em vodas mibien
Israel hag e kampjont e Mispa. 18 Hag e lavare
an dud hag ofiserien Galaad an eil d'egile :
«An hini a grogo d'ober brezel da vibien Amon,
hennezh a vo pennrener holl annezidi ar
Galaad.»

11 Gouestl Jefta.

1 Hag Jefta, eus Galaad, a oa ur soudard
kadarn, ur mab d'ur vaouez hag a oa ur serc'h :
mab Galaad e oa Jefta. 2 Ganet he devoa gwreg
Galaad dezhañ mibien, ha pa oa deuet bras
mibien ar wreg, o devoa argaset Jefta en ur
lavarout dezhañ : «N'az po ket a hêrezh e ti hon
tad, rak mab ur plac'h all ez out-te.» 3 Hag e oa
tec'het Jefta a-zirak e vreudeur, hag e oa aet da
chom e Bro-dTob. Hag en em zastumas gant
Jefta paotred a netra a yae gantañ.

4 Ha setu, a-benn ur pennad e vrezelas
mibien Amon enep Israel. 5 Hag e-kerzh ar
brezel-se etre mibien Amon hag Israel, ez eas
kozhidi Galaad da gerc'hat Jefta eus Bro-dTob.
6 Hag e lavarjont da Jefta : «Deus ! hag e vi hor
c'habiten, hag e raimp brezel da vibien Amon.»
7 Hag e lavaras Jefta da gozhidi Galaad : «N'ho
poa ket kasoni ouzhin? N'ho poa het va argaset
eus ti va zad? Perak e teuit d'am c'haout
bremañ p'hoc'h eus enkrez?» 8 Hag e lavaras
kozhidi Galaad da Jefta : «Ac'hanta ! bremañ
e tistroomp d'az kaout, hag e teui ganimp, hag
e ri brezel da vibien Amon, hag e vi evidomp
pennrener holl annezidi Galaad.»
9 Hag e lavaras Jefta da gozhidi Galaad : «Mar
grit din addont evit ober brezel da vibien Amon,
ha mar o laka an Aotrou dirazon, e vin ho
pennrener.» 10 Hag e lavaras kozhidi Galaad da
Jefta : «An Aotrou da vezañ ouzh hon selaou !
Evel ma lavarez e raimp ! » 11 Hag ez eas Jefta
gant kozhidi Galaad, hag e lakaat a reas an dud
warno da bennrener ha kabiten. Hag e lavaras
Jefta e holl gomzoù dirak an Aotrou e Mispa.

12 Hag e kasas Jefta kannaded da roue
mibien Amon evit lavarout : «Petra ac'h eus
ganin, ma teuez enep din d'ober brezel d'am
bro?» 13 Hag e lavaras roue mibien Amon da
gannaded Jefta : «Kemeret en devoa Israel va
bro en ur bignat eus an Ejipt, eus an Arnon
betek ar Jabok hag ar Yordan. ha bremañ,
daskor anezhi er peoc'h.»

14 Hag ez adkrogas Jefta da gas kannaded da
roue mibien Amon, 15 hag e lavaras dezhañ :
«Evel-henn e komz Jefta : N'en deus ket
kemeret Israel Bro-vMoab na
Bro-Amon.16 Met pa bigne eus an Ejipt, ez eas
Israel dre ar gouelec'h betek Mor ar Broenn hag
ez erruas e Kades. 17 Hag e kasas Israel
kannaded da roue Edom en ur lavarout : "Va lez
da dremen ez pro. ha ne selaouas ket roue
Edom. Hag ivez da roue Moab e kasas,
ha n'houlas ket. Hag e chomas Israel e Kades.
18 Hag ez eas dre ar gouelec'h, hag e korntroias
Bro-Edom ha bro Moab evit erruout ouzh
sav-heol Bro-Moab ha kampañ en tu-hont d'an
Arnon hep mont war diriad Moab, peogwir e oa
an Arnon harz Moab. 19 Hag e kasas Israel
kannaded da Sehon, roue an Amoriz, roue
Hesebon, hag e lavaras dezhañ Israel : Va lez da
dremen ez pro betek va lec'h. 20 Met ne fizias ket
Sehon en Israel, n'e lezas ket da dremen dre
e diriad. Hag e vodas Sehon e holl dud, hag
e kampjont e Iasa, hag e reas brezel da Israel.
21 Hag e lakaas an Aotrou, Doue Israel, Sehon
hag e holl dud e dorn Israel a bilas anezho.
Hag e perc'hennas Israel holl vro an Amoriz
a oa o chom er vro-se. 22 Hag e perc'hennjont
holl diriad an Amoriz, adalek an Arnon betek ar
Jabok hag eus ar gouelec'h betek ar Yordan.
23 ha bremañ, p'en deus an Aotrou, Doue Israel,
diberc'hennet an Amoriz dirak e Bobl Israel,
hon diberc'hennañ a ri-te? 24 Daoust hag ar pezh
en deus roet dit da berc'hennañ Kamos, da roue,
ne berc'hennez ket? Hag holl bezh en deus
diberc'hennet an Aotrou, hon Doue, dirazomp,
ne berc'hennimp ket? 25 Ha neuze, gwelloc'h ez
out-te, gwelloc'h, te, eget Balak, mab Sipor,
roue Moab? Hag-eñ en deus daelet gant Israel,
ha graet brezel outo? 26 Pa oa o chom Israel en
Hesebon hag he c'hêriadennoù, en Aroer hag he

c'hêriadennoù, en holl gêrioù a zo war gostez an
Arnon, tri c'hant vloaz zo, perak n'ec'h eus ket
o saveteet e-keit-se? 27 N'em eus ket pec'het
ouzhit ha te a zo oc'h ober falloni enep din, oc'h
ober brezel ouzhin. Ra varno an Aotrou, ar
Barner, hiziv, etre mibien Israel ha mibien
Amon !»

28 Ne selaouas ket roue mibien Amon
komzoù Jefta, en devoa kaset (kannaded)
dezhañ. 29 Hag e voe war Jefta spered an Aotrou,
hag e tremenas e Galaad ha Manase, hag
e tremenas e Mispa Galaad, hag eus Mispa
Galaad e tremenas e Ti mibien Amon.
30 Hag e reas Jefta ur gouestl d'an Aotrou, en ur
lavarout : «Mar lakez mibien Amon em dorn,
31 ac'hanta ! an hini a zeuio er-maez eus dor va
zi davedon, pa zistroin e peoc'h a-digant mibien
Amon, a vo d'an Aotrou ! ober a rin gantañ un
holloskad !» 32 Hag e tremenas Jefta e Ti mibien
Amon d'ober brezel dezho, hag o lakaas an
Aotrou en e zorn. 33 Skeiñ a reas ganto eus Aroer
betek hent Minit, ugent kêr, ha betek
Abel-Karmim un taol bras-meurbet ! Hag e voe
sujet mibien Amon dirak mibien Israel.

34 Hag ez erruas Jefta e Mispa, er gêr.
Hag edo e verc'h o tont er-maez d'e gaout, gant
taboulinoù ha korolloù, ha n'en devoa nemeti ;
a-hend-all na mab na merc'h. 35 Kentizh m'he
gwelas, e fregas e zilhad en ur lavarout :
«A ! va merc'h ! va glac'hariñ a rez ! reiñ a rez
trubuilh din ! re am boa digoret va genou d'an
Aotrou ! met n'hellan ket kilañ ! » 36 Hag hi da
lavarout dezhañ : «Va zad, re ec'h eus digoret da
c'henou d'an Aotrou? Gra din evel m'eo deuet
eus da c'henou, peogwir en deus roet dit an
Aotrou an dial war da enebourien, war vibien
Amon.» 37 Hag e lavaras ivez d'he zad : «Ra
vezo graet evidon an dra-mañ : lez ganin daou
viz evit mont ha dont war ar menezioù, evit
gouelañ va gwerc'hded gant va c'heneilezed.»
38 Hag e lavaras dezhi : «Kae !» Hag he c'has
a reas daou viz : mont a reas gant he
c'heneilezed da ouelañ war he gwerc'hded war
ar menezioù. 39 Hag a-benn daou viz e teuas
en-dro da gaout he zad, a reas ganti ar gouestl
en devoa graet ; n'he devoa ket anavezet un
den. Hag ez eus ur c'hustum en Israel :
40 Bep bloaz ez a merc'hed Israel da
glemmganañ merc'h Jefta, eus Galaad, pevar
devezh er bloaz.

12 Marv Jefta - Barnerien all.

1 Hag e voe engalvet tud Efraim, hag
e tremenjont war-zu an hanternoz, hag
e lavarjont da Jefta : «Perak ez out aet d'ober
brezel da vibien Amon hep hor gervel da vont
ganit? da di a zevimp ganit en tan ! »
2 Hag e lavaras Jefta dezho : «Daeloù am boa,
me ha va fobl gant mibien Amon, e-leizh. Ho
kalvet am eus ha n'hoc'h eus ket va salvet eus
o dorn. 3 Pa 'm eus gwelet ne oac'h ket evit va
salviñ, em eus lakaet va buhez en arvar, hag ez
on aet da vibien Amon, hag en deus o lakaet an
Aotrou em dorn. Perak e savit enep din hiziv
evit ober brezel din?» 4 Hag e vodas Jefta holl
baotred Galaad d'ober brezel da Efraim ; hag
e pilas paotred Galaad reoù Efraim a lavare
dezho : «Tec'hidi Efraim ez oc'h-c'hwi, Galaad,
e-kreiz Efraim hag e-kreiz Manase.»

5 Hag e tapas Galaad roudourioù ar Yordan
war-zu Efraim, ha pa lavare tec'hidi Efraim : Va
lez da dremen, e lavare dezho paotred Galaad :
«Eus Efraim ez out?» Pa lavarent : «Nann»,
6 e lavared dezho : «Lavar eta 'Shibbolet'.»
Pa lavarent «'Sibbolet'» ne oant ket evit
distagañ reizh. Hag e kroged enno hag o lazhed
e roudourioù ar Yordan ; hag e kouezhas er
mare-se, eus Efraim, daou vil ha daou-ugent.

7 Hag e varnas Jefta Israel c'hwec'h vloaz,
hag e varvas Jefta, ar Gileadiad, hag e voe
beziet e kêr Galaad.

8 Hag e voe barnet, war e lerc'h, Israel gant
Abesan, eus Betlehem. 9 Hag en devoe tregont
mab ha tregont merc'h a zimezas er-maez ;
ha tregont merc'h-kaer a zegasas d'e vibien
a-ziavaez. Hag e varnas Israel seizh vloaz.
10 Hag e varvas Abesan, hag e voe beziet
e Betlehem.

11 Hag e voe barnet, war e lerc'h, Israel gant
Elon, eus Zaboulon, a varnas Israel dek vloaz.
12 Hag e varvas Elon, eus Zaboulon, hag e voe
beziet en Elon, e bro Zaboulon.

13 Hag e voe barnet, war e lerc'h, Israel gant
Abdon, mab Illel, eus Pireaton. 14 Hemañ en
devoa daou-ugent mab ha tregont mab bihan,
a valee war dek azenig ha tri-ugent.
Hag e varnas Israel eizh vloaz. 15 Hag e varvas

Abdon, mab Illel, eus Pireaton, hag e voe beziet e Pireaton, e bro Efraim, war venez an Amalekiz.

13 Ganedigezh Samson.

1 Hag ec'h adkrogas mibien Israel d'ober an droug ouzh daoulagad an Aotrou. Hag o lakaat a reas an Aotrou e dorn ar Filistiz daou-ugent vloaz.

2 Bez' e oa un den eus Sorea, eus kerentiezh Dan, e anv Manoa. Hag e wreg a oa gaonac'h, n'he devoa ket a vugale. 3 Hag en em ziskouezas Ael an Aotrou d'ar wreg, hag e lavaras dezhi : «Te a zo gaonac'h, n'ec'h eus ket a vugale, met brazez e vi hag e c'hani ur mab. 4 Ha bremañ diwall da evañ gwin na boeson, na da zebriñ tra dic'hlan. 5 Bez' e vi brazez hag e c'hani ur mab hag aotenn ebet ne savo war e benn, rak nazir Doue e vo ar paotr adalek ar c'hof : hemañ a grogo da salviñ Israel eus dorn ar Filistiz.»

6 Hag ez eas ar wreg da gomz ouzh he gwaz en ur lavarout : «Un den a Zoue a zo deuet davedon, hag e stumm a oa stumm un Ael Doue, doujus-meurbet. N'em eus ket goulennet gantañ a belec'h e oa, hag e anv n'en deus ket disklêriet din. 7 Lavaret en deus din : Brazez e vi hag e c'hani ur mab ; ha bremañ, na ev na gwin na boeson, na zebr netra dic'hlan, rak nazir Doue e vo ar paotr adalek ar c'hof betek devezh e varv.»

8 Hag ec'h aspedas Manoa an Aotrou en ur lavarout : «Lez, Aotrou, an den a Zoue ac'h eus kaset da zont c'hoazh davedomp, da zeskiñ dimp petra ober evit ar paotr pa vo ganet.» 9 Hag e selaouas Doue mouezh Manoa, hag e teuas Ael Doue c'hoazh davet e wreg. Edo en he c'hoazez en ur park, ha Manoa, he gwaz, ne oa ket ganti. 10 Hag e tifraeas ar wreg da redek evit reiñ keloù d'he gwaz en ur lavarout dezhañ : «En em ziskouezet en deus din an den a oa deuet an deiz (all) du-mañ.» 11 Hag e savas, hag ez eas Manoa war-lerc'h e wreg, hag ez erruas e-tal an den, hag e lavaras dezhañ : «ha te eo an den en deus komzet ouzh ar wreg?» Hag e lavaras : «Me eo.» 12 Hag e lavaras Manoa : «Pa vo c'hoarvezet da gomzoù, petore reolenn en devo ar paotr, petra da ober?» 13 Hag e lavaras Ael Doue da vManoa : «Eus kement tra am eus lavaret dezhi e tiwallo.» 14 A gement tra a zeu eus ar gwini, evel gwin, ne zebro ; gwin na boseon ne evo, netra dic'hlan ne zebro, eus kement tra am eus difennet outi e tiwallo.» 15 Hag e lavaras Manoa da Ael an Aotrou : «hol lez da zerc'hel warnout ha da aozañ dirazout ur menn-gavr.» 16 Hag e lavaras Ael an Aotrou da vManoa : «Ma talc'hez ac'hanon, ne zebrin ket eus da voued, met ma rez un holloskad d'an Aotrou, kinnig-anezhañ.» N'ouie ket Manoa e oa Ael an Aotrou ; 17 hag e lavaras Manoa da Ael an Aotrou : «Petore anv ac'h eus? ha pa c'hoarvezo da gomzoù e raimp enor dit.» 18 Hag e lavaras dezhañ Ael an Aotrou : «Perak e c'houlennez va anv? Burzhudus eo !» 19 Hag e kemeras Manoa ur menn-gavr hag ar brofadenn a ginnigas war ar roc'h d'an Aotrou, hag ur burzhud a c'hoarvezas, ha Manoa hag e wreg en gwelas : 20 Pa savas ar flammenn diwar an aoter war-zu an neñv, e savas Ael an Aotrou e flammoù an aoter. ha Manoa hag e wreg, o welout se, a gouezhas war o dremmoù d'an douar. 21 ha n'adkrogas ken Ael an Aotrou da 'n em ziskouez da vManoa na d'e wreg. Met gouzout a rae Manoa eo Ael an Aotrou a oa bet. 22 Hag e lavaras Manoa d'e wreg : «Ez eomp da vervel ! Doue hon eus gwelet !» 23 Hag e lavaras dezhañ e wreg : «M'en dije bet c'hoant an Aotrou d'ober dimp mervel, n'en dije ket degemeret eus hon dorn holloskad na profadenn, na graet dimp gwelout an holl draoù-se, na kennebeut klevout kement-se.»

24 Hag e c'hanas ar wreg ur mab, hag e c'halvas e anv Samson, hag e kreskas ar paotr hag e vennigañ a reas an Aotrou. 25 Hag e krogas spered an Aotrou da reiñ lusk dezhañ, e kamp Dan, etre Sorea hag Estaol.

14 Eured Samson.

1 Hag e tiskennas Samson da Damna, hag e welas ur plac'h e-touez merc'hed ar Filistiz. 2 Hag e pignas da reiñ keloù d'e dad ha d'e vamm en ur lavarout : «Ur plac'h am eus gwelet e Tamna e-touez mibien ar Filistiz. ha bremañ, kemerit anezhi evidon da wreg !» 3 Hag e lavaras dezhañ e dad hag e vamm : «Daoust ha n'eus ket e-touez merc'hed da vreudeur hag en hon holl boblad, ur plac'h, pac'h ez da gerc'hat gwreg e ti ar Filistiz diamdroc'h?» Hag e lavaras Samson d'e dad :

«Honnezh a gemeri evidon, rak reizh eo ouzh
va daoulagad.» [4] Nag e dad nag e vamm ne
ouient ket e oa se a-berzh an Aotrou : un
digarez a oa o klask gant ar Filistiz, rak er
mare-se e oa ar Filistiz mistri war Israel.

[5] Hag e tiskennas Samson gant e dad hag
e vamm da Damna. Hag e oa ul leon yaouank
o yudal dirazañ. [6] Hag e strinkas warnañ spered
an Aotrou ; hag e diskolpañ a reas evel ma
tiskolper ur mennig, hep netra en e zorn. ha ne
gontas na d'e dad na d'e vamm ar pezh en
devoa graet. [7] Hag e tiskennas, hag e komzas
ouzh ar plac'h, a blijas da Samson. [8] Distreiñ
a reas a-barzh ur pennad evit he c'herc'hat, hag
e reas un distro evit gwelout kelan al leon : bez'
e oa un taol-gwenan e kelan al leon, ha mel ;
[9] hag e dastum a reas en e zorn hag ez eas en ur
zebriñ. Mont a reas da gaout e dad hag e vamm,
hag e roas dezho, hag e tebrjont, ha ne lavaras
ket dezho e oa eus kelan al leon en devoa
dastumet ar mel-se.

[10] Hag e tiskennas e dad da di ar plac'h, hag
e reas eno Samson ur banvez, e-giz ma veze
graet gant ar re yaouank. [11] Ar re (all) ouzh
e welout o devoa kemeret tregont keneil da
vezañ gantañ. [12] Hag e lavaras dezho Samson :
«Ur gudenn a ginnigan deoc'h : Mar disklêriit
homañ din e-kerzh seizh devezh ar banvez, mar
he c'havit, e roin deoc'h tregont roched
ha tregont eil re-zilhad. [13] ha mar n'hellit ket he
disklêriañ din, e roiot - c'hwi din tregont roched
ha tregont eil re-zilhad.» Hag e lavarjont
dezhañ : «Ro da zivunadenn, ma selaouimp !»
[14] Hag e lavaras dezho :

«Eus an debrer ez eus deuet boued,
hag eus ar c'hreñv ez eus deuet c'hwek !»

Ha n'helljont ket disklêriañ an divunadenn
e tri devezh. [15] A-benn ar seizhvet deiz
e lavarjont da wreg Samson : «Hoal da bried,
ma tisklêrio dimp an divunadenn, peotramant ez
tevimp, te ha ti da dad, en tan ! Evit hon
diberc'hennañ ec'h eus hor pedet, pe betra?»
[16] Hag e ouele gwreg Samson en e gichen en ur
lavarout : «N'ec'h eus nemet kas ouzhin, n'am
c'harez ket ! un divunadenn ac'h eus roet da
vibien va fobl, ha din-me n'ec'h eus ket he
disklêriet !» Hag e lavaras dezhi : «D'am zad na
d'am mamm n'em eus he disklêriet, ha dit
e rafen?» [17] Hag e ouelas en e gichen ar seizh
deiz m'o devoa banvez, ha d'ar seizhvet deiz
e tisklêrias dezhi, kement e oa heskinet ganti ;
hag e tisklêrias-hi an divunadenn da vibien he
fobl.

[18] Hag e lavaras dezhañ tud kêr d'ar
seizhvet deiz, kent ma'z eas an heol :

«Petra a zo c'hwekoc'h eget mel,
ha petra kreñvoc'h eget ul leon?»

Hag e lavaras dezho :

«Mar n'ho pije ket aret gant va annoar,
n'ho pije ket kavet va divunadenn.»

[19] Hag e strinkas warnañ spered an Aotrou,
hag e tiskennas da Ekron hag e lazhas eno
tregont den hag e kemeras o dibourc'hioù hag
e roas o dilhad d'ar re o devoa disklêriet an
divunadenn. Hag e tommas e gounnar hag
e pignas da di e dad.

[20] Hag e voe gwreg Samson da unan eus
e geneiled, a oa mignon dezhañ.

15 Karvan azen.

[1] Hag a-benn ur pennad, da amzer eost an
ed, e weladennas Samson e wreg, gant ur
menn-gavr (eviti), hag e lavaras : «Ez an davet
va gwreg er gambr.» Met n'e lezas ket he zad
da vont. [2] Hag e lavaras he zad : «Me 'gave din
az poa kasoni outi hag he roet am eus d'ur
c'heneil dit. Daoust hag he c'hoar yaouankañ ne
vo ket gwelloc'h egeti? Bez' e vo dit en he
lerc'h.» [3] Hag e lavaras dezho Samson : «Kuit
e vin ar wezh-mañ gant ar Filistiz, ma ran ganto
ur gwalleur !»

[4] Hag ez eas Samson da gemer tri c'hant
louarn ; hag e kemeras torchadoù, hag o zroas
lost ouzh lost, hag e lakaas un torchad etre daou
lost, er c'hreiz. [5] Hag e c'hwezhas an tan en
torchadoù, hag o c'hasas en edegoù ar Filistiz,
hag e tangwallas drammoù ha savadelloù,
gwiniegi hag olivezegi. [6] Hag e lavaras ar
Filistiz : «Piv en deus graet se?» Hag e voe
lavaret : «Samson, mab-kaer an Tamnad ! rak
tapet eo bet e wreg ha roet d'ur c'heneil
dezhañ.» Hag e pignas ar Filistiz, hag e tevjont
anezhi hag he zad en tan. [7] Hag e lavaras dezho
Samson : «Peogwir e rit evel-se, ac'hanta ! Dial
am bo diouzhoc'h, ha goude e paouezin.»
[8] Hag e skoas warno, morzhed war groazell, un

taol bras. Hag e tiskennas da chom e faoutenn
roc'h Etam.

9 Hag e pignas ar Filistiz hag e kampjont
e Youda, hag en em ledjont e Lehi.
10 Hag e lavaras tud Youda : «Perak e pignit
enep dimp?» Hag e lavarjont : «Evit eren
Samson ! Dav eo dimp ober dezhañ evel m'en
deus graet dimp !» 11 Hag e tiskennas tri mil den
eus Youda da faoutenn roc'h Etam, hag
e lavarjont da Samson : «N'ouzout ket? hor
mestroniañ a ra ar Filistiz ! Petra ac'h eus graet
dimp?» Hag e lavaras dezho : «Evel m'o devoa
graet din am eus graet dezho !»
12 Hag e lavarjont dezhañ : «Evit da eren ez omp
diskennet ha da lakaat etre daouarn ar Filistiz !»
Hag e lavaras dezho Samson : «Touit din ne
lammot ket warnon, c'hwi.» 13 Hag e lavarjont
dezhañ : «Nann ! met da eren a raimp ha da
lakaat en o daouarn. Hogen da lakaat d'ar marv
ne raimp ket !» Hag en eren a rejont gant div
gordenn nevez hag e sevel diouzh ar roc'h.

14 Edo oc'h erruout e Lehi, ar Filistiz
o youc'hal en arbenn dezhañ, pa strinkas
warnañ spered an Aotrou, hag e teuas ar
c'hordenn ouzh e zivrec'h evel lin a zev en tan :
kuzumet e voe e ereoù diwar e zaouarn.

15 Hag e kavas ur garvan-azen fresk, hag
e kasas e zorn warni, ha d'he c'hemer ha da
zornañ ganti mil den. 16 Hag e lavaras Samson :

«Gant ur garvan-azen e ran ur bern, daou vern,
gant ur garvan-azen e tornan mil den.»

17 Hag echuet e gomz gantañ, e taolas ar
garvan eus e zorn, hag e c'halvas al lec'h-se
'Ramatlehi' 18 Sec'hed en devoa, meurbet.
Hag e pedas an Aotrou en ur lavarout : «Lakaet
ec'h eus e dorn da servijer an trec'h bras-mañ,
met bremañ e varvan gant ar sec'hed, hag ez an
da gouezhañ e dorn an diamdroc'hidi.»
19 Hag e frailhas Doue ar c'hev a oa e Lehi, hag
e teuas dioutañ dour, hag ec'h evas, hag e teuas
en-dro e spered hag e vevas. Setu perak ez eo
bet galvet anv (an andon) : En-ha-Kore, a zo
e Lehi betek hiziv. 20 Hag e varnas Israel, en
amzer ar Filistiz, ugent vloaz.

16 Samson ha Dalila.

1 Hag ez eas Samson da Gaza, hag e welas
eno ur plac'h ribodez hag ez eas daveti ;
2 ha d'ar Gazaiz e voe lavaret : «Erruet eo
Samson amañ !» Hag int da droidellat, ha da
c'hedal noz-pad ouzh dor kêr ; ha didrouz
e-kerzh an noz, e lavarent : «A-benn
gouloù-deiz e lazhimp anezhañ.»
3 Hag e kouskas Samson betek hanter-noz, hag
e savas e-kreiz an noz, hag e krogas e talbennoù
dor kêr hag en daou beul, o displantañ a reas
gant ar sparl, hag o lakaat war e zivskoaz hag
o sevel war benn ar menez a zo a-dal da
Hebron.

4 Ha setu, goude se, e karas ur vaouez
e-kichen froud Sorek, hec'h anv Dalila.
5 Hag e pignas d'he c'haout satraped ar Filistiz,
hag e lavarjont dezhi : «Hoal anezhañ ; sell
e petra emañ e nerzh bras, ha gant petra
e trec'himp warnañ hag en ereimp, hag e vo
doñvaet ; hag e roimp dit, pep hini, unnek kant
pezh arc'hant.»

6 Hag e lavaras Dalila da Samson :
«Disklêr, mar plij, din e petra emañ da nerzh
bras, ha gant petra e ve ret da eren evit da
zoñvaat» 7 Hag e lavaras dezhi Samson : «M'az
ereit ac'hanon gant seizh kordenn fresk n'int ket
bet sec'het, e vefen dihet, hag e vefen evel n'eus
forzh petore den.» 8 Hag e kasas dezhi satraped
ar Filistiz seizh kordenn fresk n'o devoa ket
sec'het, hag hi d'en eren ganto. 9 Gedourien a oa
chomet ganti er gambr, ha hi da lavarout
dezhañ : «Filistiz warnout, Samson !»
Hag e fregas ar c'hordenn evel ma freg fisel
kanab pa sant an tan, hag e voe digompren
dezho e nerzh.

10 Hag e lavaras Dalila da Samson : «Graet
ec'h eus goap ouzhin ha lavaret din gevier. Met
bremañ disklêr din gant petra eo ret da stagañ.»
11 Hag e lavaras dezhi : «gant kordenn nevez
n'eus bet graet ganto labour ebet, e vin dihet
hag e vin evel n'eus forzh petore den.»
12 Hag e kerc'has Dalila kordenn nevez, ha d'en
eren ganto ha da lavarout dezhañ : «Filistiz
warnout, Samson !» O c'hedal e oad er gambr.
Met o fregañ a reas diwar e zivrec'h evel neud.

13 Hag e lavaras Dalila da Samson : «Betek
bremañ ec'h eus graet goap ouzhin ha lavaret
din gevier ! disklêr din gant petra da stagañ !»
Hag e lavaras dezhi : «Mar gwiadez seizh plezh
eus va fenn gant ar steuenn.» 14 Hag hi d'e
fichañ ouzh ur piked ha da lavarout dezhañ :
«Filistiz warnout, Samson !» Hag eñ o tihunañ

eus e gousk ha da ziframmañ ar piked, an anneuenn hag ar steuenn.

15 Hag e lavaras-hi dezhañ : «Penaos e lavarez : Da garout a ran, ha da galon n'emañ ket ganin : setu teir gwezh ec'h eus graet goap ouzhin, hep disklêriañ e petra emañ da nerzh bras ! » 16 Hag evel ma waske warnañ gant he c'homzoù bemdez, evit e rediañ, e voe digalonekaet da vervel. 17 Hag e tibunas dezhi e holl galon hag e lavaras dezhi : «An aotenn n'eo ket bet savet war va fenn : gouestlad Doue ez on adalek kof va mamm. Mar befen razhet, e kuitafe diouzhin va nerzh hag e vefen dihet hag e teufen evel n'eus forzh petore den.» 18 Hag e welas Dalila en devoa dibunet dezhi e holl galon, hag e kasas gervel satraped ar Filistiz en ur lavarout : «Deuit ! ar wezh-mañ en deus dibunet e holl galon.» Hag e pignas daveti satraped ar Filistiz, hag e tegasjont an arc'hant en o daouarn. 19 ha hi o vezañ e lakaet da gousket war he barlenn, da c'hervel un den, a razhas seizh plezh e benn ; kroget e oa homañ d'e zoñvaat, aet e oa e nerzh digantañ. 20 Ha hi da lavarout : «Filistiz warnout, Samson !» Hag e tihunas eus e gousk, hag e lavaras : «Dont a rin a benn evel bewezh d'en em zieubiñ.» Met ne ouie ket e oa aet an Aotrou digantañ. 21 Hag e krogas ennañ ar Filistiz, hag e toulljont e zaoulagad ha d'e ziskenn da Gaza, ereet gant chadennoù, hag e voe maler en ti-bac'h.

22 Hag e krogas blev e benn da advountañ goude ma oa bet razhet. 23 ha satraped ar Filistiz en em vodas d'ober un aberzh bras evit Dagon, o doue, ha d'ober chervad. Hag e lavarent :

«Lakaet en deus hon doue
en hon daouarn Samson hon enebour.»

24 Hag ouzh e welout, an dud a veule o doue :

«Ya, emezo, lakaet en deus hon doue etre hon daouarn hon enebour, an hini a «waste hor bro hag a rae kement a lazhidi.»

25 Hag evel ma oa laouen o c'halon, e lavarjont : «Galvit Samson, ma c'hoario evidomp !» Hag e voe galvet Samson eus an ti-bac'h, hag e c'hoarias dirazo. Lakaet e oa bet etre ar pileroù ; 26 hag e lavaras Samson d'ar paotr yaouank a oa krog en e zorn : «Va lez da dastornat ar pileroù emañ an ti diazezet warno, ma 'n em harpin outo.» 27 Hag an ti a oa leun a baotred hag a verc'hed, hag e oa eno holl satraped ar Filistiz, ha war an doenn war-dro tri mil paotr ha plac'h o sellout ouzh c'hoarioù Samson. 28 Hag e pedas Samson an Aotrou en ur lavarout : «Aotrou Doue, az pez soñj ac'hanon ! kennerzh-me evit ar wezh-mañ, o Doue, hag e tennin dial, evit va daoulagad, eus ar Filistiz !» 29 Hag e vriatas Samson an daou biler kreiz, ma oa an ti diazezet warno, ha, harpet outo, ouzh unan gant e zehoù, ouzh egile gant e gleiz, 30 e lavaras Samson : «Ra varvo va ene gant ar Filistiz !» Hag e stennas gant nerzh, hag e kouezhas an ti war ar Filistiz ha war an holl dud a oa e-barzh. Hag e voe ar re varv, a lazhas en ur vervel, niverusoc'h eget ar re a lazhas en e vuhez. 31 Hag e tiskennas e vreudeur hag holl diegezh e dad d'e gerc'hat, hag ez ejont d'e veziañ etre Sorea hag Estaol, e bez Manoa, e dad. Barnet en devoa Israel ugent vloaz.

17 Santual Mic'ha.

1 Bez' e voe un den, eus menez Efraim, e anv Mic'hayahou. 2 Hag e lavaras d'e vamm : «An unnek kant pezh arc'hant a oa bet tapet dit - ha c'hoazh az poa graet ur vallozh hag he lavaret em divskouarn - ac'hanta ! an arc'hant-se a zo ganin : me eo em boa e dapet.» Hag e lavaras e vamm : «Benniget va mab gant an Aotrou !» 3 Hag e taskoras an unnek kant pezh arc'hant d'e vamm ; hag e lavaras e vamm : «Santelaat a ran an arc'hant-se d'an Aotrou eus va dorn, evit va mab, dezhañ d'ober un delwenn, ur skeudenn. Ha bremañ en daskoran dit.» 4 Met hemañ a zaskoras an arc'hant d'e vamm ; hag e kemeras e vamm daou c'hant pezh arc'hant, a roas d'an teuzer, a reas ganto ur skeudenn, un delwenn a voe e ti Mic'ha. 5 Hag an den-mañ, Mic'ha, en devoa un ti-doue hag a reas un efod, ha "terafim", hag a gargas dorn unan eus e vibien evit kaout ur beleg. 6 Er mare-se ne oa ket a roue en Israel : pep hini evel ma oa reizh ouzh e zaoulagad, a rae.

7 Hag e oa ur paotr yaouank eus Betlehem Youda, kerentiezh Youda, hag a oa leviad hag o chom eno. 8 Hag ez eas kuit an den-mañ eus ar gêr a vBetlehem Youda evit mont da chom el lec'h ma kavfe. Hag ez erruas, e menez Efraim,

betek ti Mic'ha en ur ober e veaj. 9 Hag e lavaras
dezhañ Mic'ha : «A belec'h e teuez?»
Hag e lavaras dezhañ : «Leviad on, eus
Betlehem Youda, hag emaon o vont da chom el
lec'h ma kavin.» 10 Hag e lavaras dezhañ
Mic'ha : «Chom ganin, hag e vi evidon un tad
hag ur beleg, hag e roan dit dek pezh-arc'hant ar
bloaz hag ur pourvez dilhad ha da vevañs.»
Hag ez eas tre al Leviad : 11 Asantiñ a rae al
Leviad da chom gant an den, hag e voe ar
paotr-mañ evitañ evel unan eus e vibien.
12 Hag e kargas Mic'ha dorn al Leviad, hag e voe
evitañ ar paotr-mañ da veleg : bez' e veze e ti
Mic'ha. 13 Hag e lavaras Mic'ha : «Bremañ ec'h
ouzon e ray an Aotrou vad din, pa' m eus bet al
Leviad-mañ evel beleg.»

18 Dan o klask un tiriad.

1 Er mare-se ne oa ket a roue en Israel,
ha d'an ampoent e oa meuriad Dan o klask
kaout un hêrezh da chom, rak ne oa ket
degouezhet dezhañ betek an deiz-se e-kreiz
meuriadoù Israel, a hêrezh. 2 Hag e kasas mibien
Dan, eus o c'herentiezhioù, pemp den, eus
o metou, tud hag a oa paotred kadarn eus Sorea
hag eus Estaol, evit ergerzhout ar vro hag he
furchal. Hag e voe lavaret dezho : «Kit ! furchit
ar vro !» Hag erruet gant menez Efraim betek ti
Mic'ha, e tremenjont an noz eno. 3 Edont
e-kichen ti Mic'ha pa-z anavezjont mouezh al
Leviad yaouank, ha degouezhet eno e lavarjont
dezhañ : «Piv en deus da gaset aze, ha petra
a rez amañ ha petra ac'h eus amañ?»
4 Hag e lavaras dezho : «Evel-henn hag
evel-hont en deus graet din Mic'ha, ha va faeañ
a ra hag ez on e veleg.» 5 Hag e lavarjont
dezhañ : «Goulenn eta digant Doue, ma
ouezimp hag-eñ e raimp berzh en hent emaomp
o vont gantañ?» 6 Hag e lavaras dezho ar beleg :
«It e peoc'h !, dirak an Aotrou emañ an hent ma
kerzhit ennañ.» 7 Hag ez eas ar pemp paotr, hag
ez errujont e Laish. Hag e weljont e oa ar bobl
eno o chom didrabas, hervez boaz ar Sidoniz,
sioul ha dinec'h ; ne vefe ket trechalet tamm
ebet er vro an hini a dapfe ar veli : pell e oant
diouzh ar Sidoniz ha netra n'o devoa ouzh den.
8 Hag ez ejont da gaout o breudeur, e Sorea hag
en Estaol, hag e lavaras dezho o breudeur :
«Na petra?» 9 Hag e lavarjont : «War-sav ! dao
dezho ! gwelet hon eus ar vro : mat-tre eo !
Hag ez oc'h distriv? hag e landrennit da
gerzhout, da vont d'aloubiñ ar vro-se?
10 Pa' z eot, ez erruot e ti ur bobl didrabas ; ar
vro a zo ec'hon a bep tu, hag he lakaat a ray
Doue en ho torn. El lec'h-se ne vank netra
a gement a vez war an douar.»

11 Hag e loc'has alese, eus kerentiezh Dan,
eus Sorea hag eus Estaol, c'hwec'h kant den,
harnezet a vinvioù-brezel. 12 Hag e pignjont hag
e kampjont e Kariatiarim, e Youda ; setu perak
eo bet anvet al lec'h-se : Kamp Dan betek
hiziv. ; emañ e kornog Kariatiarim.
13 Hag e tremenjont alese da venez Efraim evit
erruout e ti Mic'ha. 14 Hag ec'h adkomzas ar
pemp paotr a oa bet oc'h ergerzhout Bro-Laish
en ur lavarout d'o breudeur : «ha gouzout a rit
ez eus en tiez-mañ un efod ha "terafim", hag un
delwenn, ur skeudenn? ha bremañ a ouzoc'h
petra ober.» 15 ha distroet war-zu eno, ez ejont
da di al Leviad yaouank, e ti Mic'ha, hag
e hetjont dezhañ peoc'h. 16 ha c'hwec'h kant den
harnezet gant o binvioù-brezel en em zalc'he
ouzh toull an nor ; ar re-se a oa eus mibien Dan.
17 Hag e savas ar pemp paotr a oa bet oc'h
ergerzhout ar vro, hag aet tre, e tapjont an
delwenn, an efod, an "terafim", ar skeudenn.
Hag ar beleg a oa en e sav ouzh toull an nor
gant c'hwec'h kant den gourizet
a vinvioù-brezel. 18 Pa oant aet e ti Mic'ha, hag
o devoa tapet an delwenn, an efod, an "terafim",
ar skeudenn, e lavaras dezho ar beleg : «Petra
a rit?» 19 Hag e lavarjont dezhañ : «Ro peoc'h !
laka da zorn war da c'henou, ha deus ganimp !
Hag e vi evidomp un tad hag ur beleg.
Ha gwelloc'h eo dit bezañ beleg e ti un den
e-unan, pe bezañ beleg ur meuriad, ur
gerentiezh en Israel?» 20 Hag e voe eürus kalon
ar beleg ; hag e kemeras an efod, an "terafim",
an delwenn, hag ez eas e-touez an dud.

21 Hag int en-dro hag o vont, lakaet ganto ar
vugale, ar chatal hag ar pakadoù, en o raok.
22 Pellaet e oant eus ti Mic'ha, ha setu an dud
a oa en tiez e-kichen ti Mic'ha d'en em strollañ
evit heskinañ mibien Dan. 23 Ha da huchal war
vibien Dan a droas o dremmoù, en ur lavarout
da vMic'ha : «Petra hoc'h eus da 'n em
strollañ?» 24 Hag e lavaras : «Va doue am boa
graet hoc'h eus tapet hag ar beleg ! hag ez it
kuit ! Petra am eus ken? ha penaos e lavarit

din : Petra a zo ganit?» [25] Hag e lavaras dezhañ
mibien Dan : «Na ro ket da glevout da vouezh
dimp, gant aon na lammfe warnoc'h paotred
trenk o ene, ha na vefe paket da vuhez gant hini
da diegezh.» [26] Hag ez eas mibien Dan gant
o hent. Gwelet en devoa Mic'ha e oa kreñvoc'h
ar re-mañ egetañ, hag e tistroas war e giz d'ar
gêr. [27] Ar re o devoa tapet ar pezh en devoa graet
Mic'ha hag ar beleg en devoa, a erruas war
Laish, war ur bobl sioul ha didrabas, ha da
skeiñ ganto gant barvenn ar c'hleze, hag ar gêr
a voe tangwallet. [28] ha ne voe ket a saveteer : re
bell e oa eus Sidon, ha netra n'o devoa gant
den, edo e traonienn Beth-Rohob. Adsavet
e voe kêr hag e chomjont enni.
[29] Hag e c'halvjont anv ar gêr : Dan, diwar anv
Dan, o zad, ur bugel da Israel ; hogen Laish
a oa anv ar gêr en a-raok. [30] Hag e savas mibien
Dan an delwenn ; ha Jonatan, mab Gerson, mab
Manase, hag e vibien, a voe beleien meuriad
Dan, betek deiz harlu ar vroad. [31] Hag e lakjont
dirazo delwenn Mic'ha, bet graet gantañ, keit
ha ma voe un ti-doue e Silo.

19 Torfed e Gabaa Benjamin.

[1] D'ar mare-se ne oa roue ebet en Israel.
Hag e oa un den, ul Leviad, o chom e dibennoù
menez Efraim, a gemeras da wreg ur serc'h eus
Betlehem Youda. [2] Difeal outañ, ar serc'h a yeas
digantañ da di he zad, e Betlehem Youda, hag
e chomas eno e-pad pevar miz. [3] Hag e savas he
den da vont war he lerc'h, da gomz ouzh he
c'halon evit he distreiñ. E servijer a oa gantañ,
ha daou azen ; hag homañ d'e gas da di he zad,
hag ouzh e welout, e voe tad ar wreg yaouank
laouen o vont d'e gaout. [4] Hag e voe dalc'het
gant e dad-kaer, tad ar wreg yaouank, hag
hemañ a chomas gantañ tri deiz, hag e tebrjont
hag ec'h evjont, o lojañ eno. [5] D'ar pevare deiz,
abred diouzh ar beure, e savas da vont, pa
lavaras tad ar wreg yaouank d'e vab-kaer :
«Souten da galon gant un tamm bara, ha goude
ez eot.» [6] Hag ec'h azezjont, hag e tebrjont
o-daou a-gevret, hag ec'h evjont. Hag e lavaras
tad ar wreg yaouank d'an den : «Teurvez, mar
plij, chom, hag e vo eürus da galon !» [7] En e sav
e oa an den da vont kuit, met pouezañ a reas
warnañ e dad-kaer, hag e lojas c'hoazh eno.
[8] Hag abred diouzh ar beure, ar pempvet deiz,
e oa o vont pa lavaras tad ar wreg yaouank :
«Souten da galon ! gortozit betek an abardaez.»
Hag e tebrjont o-daou. [9] Hag edo en e sav an
den evit mont gant e serc'h hag e servijer, pa
lavaras dezhañ e dad-kaer, tad ar wreg
yaouank : «Diskenn a ra an deiz d'an enderv,
nozvezhit c'hoazh amañ, o vont emañ an deiz !
lojañ amañ a ray vad d'az kalon, hag e savot
arc'hoazh da vont en hent, hag ez i d'az tinell !»
[10] Hogen n'oulas ket an den nozvezhiañ ; sevel
a reas hag ez eas, hag ez erruas da-geñver
Jebous, pe Jeruzalem, gant e zaou azen sterniet,
hag e serc'h gantañ.

[11] Edont e-kichen Jebous, an deiz a oa
diskennet-tre, pa lavaras ar servijer d'e vestr :
«Deus 'ta, greomp un distro da gêr ar
Jebousiz-mañ, ha lojomp e-barzh.»
[12] Hag e lavaras dezhañ e vestr : «Ne droimp ket
d'ur gêr estren ; n'eus ket mibien Israel enni.
Tremenomp betek Gabaa.» Hag e lavaras d'e
servijer : «Deomp ! tostaomp ouzh unan eus ar
c'hêrioù-mañ, hag e nozvezhimp e Gabaa pe
e Rama.» [14] Hag e tremenjont hag e kerzhjont,
hag ez ae an heol (da guzh) pa oant e-kichen
Gabaa Benjamin. [15] Ha graet ganto un distro, ez
ejont da lojañ e Gabaa. Erruet eno, e chomjont
war al leurenn-gêr : ne oa den d'o degemer en
un ti da nozvezhiañ.

[16] Ha setu un den kozh o tont eus e labour,
eus e bark, d'abardaez ; an den-mañ a oa eus
menez Efraim hag o chom e Gabaa ; ha tud al
lec'h-se a oa Benjaminiz. [17] Hag e savas
e zaoulagad, hag e welas an den, ar beajer war
al leur-gêr, hag e lavaras an den kozh : «Pelec'h
ez, hag a belec'h e teuez?» [18] Hag e lavaras
dezhañ : «Tremen a reomp eus Betlehem Youda
betek dibennoù menez Efraim : alese on ; bet on
e Betlehem Youda, ha da di an aotrou emaon
o vont, ha n'eus den d'am degemer en un ti.
[19] Plouz ha boued ez eus evit hon ezen, hag ivez
bara ha gwin hon eus evidon, evit da vatezh,
evit da vevel hag evit da servijerien ; n'eus
ezhomm a netra.» [20] Hag e lavaras an den kozh :
«Peoc'h warnout ! Met da holl ezhommoù a zo
war va c'hont, ha war al leur-gêr ne loji ket !»
[21] Hag e gas a reas d'e di, hag e vouetas an ezen,
hag e walc'has treid an dud, hag e tebrjont hag
ec'h evjont.

[22] Edont o reiñ eurvad d'o c'halonoù, ha setu
paotred kêr, paotred a oa lakepoded,

hag a gelc'hias an ti en ur skeiñ war an nor, hag
e komzjont ouzh an den, ouzh mestr an ti, ar
c'hozhiad, en ur lavarout : «Degas er-maez an
den a zo erruet du-se, m'en anavezimp !»
23 Hag ez eas er-maez daveto an den, mestr an ti,
hag e lavaras dezho : «Nann ! va breudeur, na
rit ket an droug, pa-z eo deuet an den-mañ em
zi, na rit ket ar sotoni-se. 24 Setu va merc'h, a zo
gwerc'h : He degas a ran, he gwallañ a reot hag
ober dezhi ar pezh a vo mat ouzh ho taoulagad,
met d'an den-mañ ne reot ket un dra ken
diboell !» 25 Hogen n'houlle ket ar baotred
selaou outañ. Neuze e krogas an den en e serc'h
hag he c'hasas dezho er-maez hag hec'h
anavezout a rejont, ha graet o gwall-c'hoantoù
ganti e-pad an noz betek ar beure, e tilezjont
anezhi pa savas ar gouloù-deiz.

26 Hag e teuas ar vaouez da c'houloù-deiz,
da gouezhañ e toull-dor ti an den ma oa he fried
e-barzh betek an deiz. 27 Hag e savas he gwaz
diouzh ar beure, hag e tigoras dorojoù an ti, hag
edo er-maez evit mont gant e hent, ha setu ar
vaouez, e serc'h, kouezhet ouzh dor an ti, he
daouarn war an treuzoù. 28 Hag e lavaras dezhi :
«Sav ! o vont emaomp !» Ha ne voe respont
ebet. Hag he c'hemer a reas war e azen, hag
e savas an den evit mont d'ar gêr. 29 Hag erruet
er gêr, e kemeras ur gontell hag e krogas en
e serc'h hag e didammas anezhi, gant hec'h
eskern, e daouzek tamm, hag e kasas anezho
e kement tiriad eus Israel. 30 Ha pep hini,
o welout se, a lavare : «N'eus ket bet gwelet
kemend-all abaoe an deiz ma pignas mibien
Israel eus bro an Ejipt, betek hiziv ! Soñjit
deoc'h ! diwar-se e vo aliet ha komzet !»

20 Benjamin kastizet.

1 Hag e teuas er-maez holl vibien Israel,
kevredet a-strollad evel un den, eus Dan betek
Bersabea, ha Bro-Galaad, da gaout an Aotrou
e Mispa. 2 Hag en em zalc'has renerien an holl
Bobl, holl veuriadoù Israel, e kevredigezh Pobl
Doue : pevar c'hant mil den war droad o tennañ
kleze. 3 Hag e klevas mibien Benjamin e oa
pignet mibien Israel da vMispa.

Hag e lavaras mibien Israel : «Disklêrit
penaos eo c'hoarvezet an torfed-se.»
4 Hag e respontas an den, al Leviad, pried ar
wreg a oa bet muntret, en ur lavarout :
«E Gabaa, a zo eus Benjamin, e oan erruet, me
ha va serc'h, evit nozvezhiañ, 5 hag e lammas
warnon bourc'hizien Gabaa, a gelc'hias warnon
an ti e-kerzh an noz. Me eo a soñjent lazhañ,
ha va serc'h eo o deus gwallet, ken ez eo
marvet. 6 Hag em eus kroget em serc'h, he
didammet hag he c'haset dre-holl e maezioù
hêrezh Israel, rak graet e oa bet un dra euzhus
ha vil en Israel. 7 Ha c'hwi holl mibien Israel,
roit etrezoc'h kuzulioù hag alioù amañ.»
8 Hag e savas an holl dud evel un den en ur
lavarout : «Ned aio den ac'hanomp d'e deltenn,
ne zistroio den d'ar gêr. 9 Ha bremañ, setu an
dra a raimp evit Gabaa : dao dezhi ! dre ar
sord ! 10 Kemeromp dek den dre gant eus holl
veuriadoù Israel, kant dre vil, mil dre zek mil,
da gerc'hat pourvezioù evit an dud, ma vo graet,
en ur erruout e Gabaa Benjamin, hervez an holl
viloni o deus graet en Israel. 11 Hag en em vodas
holl dud Israel enep ar gêr evel un den,
a-gevret. 12 Hag e kasas meuriadoù Israel
gwazed da holl veuriad Benjamin evit lavarout :
«Petra eo an torfed c'hoarvezet du-se?
13 Ha bremañ, roit an dud-se, al lakepoded a zo
e Gabaa hag o lakaimp d'ar marv evit skarzhañ
an droug diouzh Israel.» Met n'houllas ket
Benjamin selaou ouzh mouezh o breudeur,
mibien Israel.

14 Hag en em vodas mibien Benjamin eus ar
c'hêrioù, e Gabaa, evit mont d'ar brezel enep
mibien Israel. 15 Hag e voe niveret mibien
Benjamin en deiz-se, eus ar c'hêrioù, c'hwec'h
mil den warn-ugent o tennañ kleze, hep kontañ
annezidi Gabaa, niveret da seizh kant den eus
an dibab. 16 A-douez an holl bobl e oa bet ar
seizh kant den-mañ dibabet. Teuk e oa o dorn
dehoù, hogen pep hini a vatalme ur maen war
ur vlevenn, divank. 17 Tud Israel, niveret hep
kontañ re vBenjamin, a oa pevar c'hant mil den
o tennañ kleze, holl anezho tud a vrezel.
18 Hag e savjont hag e pignjont da vBetel hag
o c'houlennata Doue, e lavaras mibien Israel :
«Piv a bigno, ac'hanomp, da gentañ, evit an
emgann enep mibien Benjamin?» Hag e lavaras
an Aotrou : «Youda a zeraouo.»

19 Hag e savas mibien Israel diouzh ar
beure, hag e kampjont e-kichen Gabaa. 20 Hag ez
eas tud Israel d'an emgann enep Benjamin ; hag
en em renkas enep dezho tud Israel evit emgann
Gabaa. 21 Hag e teuas er-maez mibien Benjamin

eus Gabaa, hag e voe diskaret en Israel,
en deiz-se, daou vil den warn-ugent d'an douar.
22 Ur wezh kennerzhet ar bobl, en em lakaas tud
Israel adarre war renk a vrezel el lec'h ma oant
renket en deiz a-raok. 23 Hag e pignas mibien
Israel evit gouelañ dirak an Aotrou betek an
abardaez ; ha da c'houlennata an Aotrou en ur
lavarout : «Hag-eñ ec'h adkrogin da dostaat
d'an emgann enep mibien Benjamin, va breur?»
Hag e lavaras an Aotrou : «Kit dezho !»
24 Hag e tostaas mibien Israel enep mibien
Benjamin en deiz war-lerc'h. 25 Hag ez eas
Benjamin en arbenn dezho, eus Gabaa, en deiz
war-lerc'h-se. Hag e voe diskaret, eus mibien
Israel, c'hoazh triwec'h mil den, d'an douar, an
holl anezho o tennañ kleze. 26 Hag e pignas holl
vibien Israel, an holl bobl, hag ez ejont da
vBetel da ouelañ, azezet eno dirak an Aotrou,
war yun en deiz-se betek an abardaez, hag
e kinnigjont holloskadoù ha peoc'h-aberzhoù
dirak an Aotrou. 27 Hag e c'houlennatas mibien
Israel an Aotrou. Eno e oa Arc'h Emglev Doue
en deizioù-se, 28 ha Pineas, mab Eleazar, mab
Aaron, a veze dirazi en deizioù-se.
Hag e lavarjont : «Hag-eñ ec'h adkrogin c'hoazh
da vont d'ober brezel enep mibien Benjamin, va
breur, pe e paouezin?» Hag e lavaras an
Aotrou : «It ! arc'hoazh en o lakain ez torn.»

29 Hag e lakaas Israel gedourien e-kichen
Gabaa tro-war-dro. 30 Hag e pignas mibien Israel
enep mibien Benjamin d'an trede deiz hag en
em renkjont e-kichen Gabaa evel bewezh.
31 Hag e teuas mibien Benjamin en arbenn d'an
dud, distag eus kêr, hag e krogjont da skeiñ
e-touez an dud ; muntridi a voe evel bep gwezh
war an hentoù, an hini a bign da vBetel hag hini
Gabaa, war ar maezioù, war-dro tregont den eus
Israel. 32 Hag e lavaras mibien Benjamin : «Pilet
e vezint ganimp evel a-raok !» Met mibien
Israel a lavare : «Tec'homp, hag o distagomp
eus kêr, war an hentoù.» 33 Hag holl dud Israel
a savas eus al lec'h ma oant, o renkadoù o vezañ
e Baal - Tamar ; ha ged Israel a ziflukas eus al
lec'h ma oa, eus kompezenn Gabaa. Hag ez
erruas dirak Gabaa dek mil den eus ar re wellañ
en holl Israel ; hag ar brezel a voe bec'hius : ne
ouient ket e skoe warno an drougeur.
35 Hag e pilas an Aotrou Benjamin dirak Israel.
Hag e tistrujas mibien Israel, eus Benjamin, en
deiz-se, pemp mil warn-ugent ha kant den, holl
anezho o tennañ kleze. 36 Hag e welas mibien
Benjamin e oant pilet ; roet o devoa tud Israel
tachenn da vBenjamin, dre ma fizient er ged
o devoa lakaet en-dro da Gabaa. 37 Hag ar ged
a hastas lammat war Gabaa ; hag en em ledas ar
ged, hag e pilas ar gêr a-bezh gant barvenn ar
c'hleze. 38 Un emglev o devoa tud Israel gant ar
ged : ar ged a rafe sevel ur bomm moged eus
kêr. 39 Hag ez addeuas tud Israel e-barzh an
emgann ; Benjamin a oa krog da skeiñ, da
vuntrañ e-touez mibien Israel, war-dro tregont
den, en ur lavarout : «Ya, pilet e vo ganimp evel
er brezel a-raok.» 40 Met ar bomm a oa kroget da
sevel eus kêr, ur peul-moged, hag e tistroas
Benjamin diadreñv : setu ma save (en tan) kêr
a-bezh d'an neñv ! 41 ha tud Israel, o vezañ deuet
en-dro, e spontas tud Benjamin pa weljont
e skoe warno an drougeur. 42 Treiñ a rejont dirak
tud Israel war-zu hent ar gouelec'h ; ar brezel
a bege outo, met ar re a zeue eus kêr o distrujas
war an dachenn. 43 Kelc'hiet e voe Benjamin,
argaset e voe ; ar re a ziskuizhe a voe flastret,
betek da geñver Gabaa, ouzh ar sav-heol.
44 Hag e kouezhas eus Benjamin triwec'h mil
den, holl anezho soudarded kadarn. 45 Ar re
a zistroas evit tec'hout d'ar gouelec'h, war-zu
Roc'h-Remon a voe aberzhet war an hentoù :
pemp mil den. Peget e voe war o lerc'h, betek
Gedeon, hag e voe lazhet diouto daou vil den.

46 Hag e voe an holl re a gouezhas eus
Benjamin, pemp mil den warn-ugent o tennañ
kleze, en deiz-se, holl anezho soudarded
kadarn. 47 Diouzh ar re a zistroas evit tec'hout
d'ar gouelec'h, da Roc'h-Remon, c'hwec'h kant
den a chomas e Roc'h-Remon pevar miz.
48 ha tud Israel, addeuet etrezek mibien
Benjamin, a skoas warno gant barvenn ar
c'hleze, e kêr, tud ha loened hag holl bezh
a gavent. Hag an holl gêrioù a gavent
a dangwallent.

21 Benjamin adsavet.

1 Tud Israel o devoa graet ul le e Mispa en
ur lavarout : «Den ac'hanomp ne roio e verc'h
da vBenjamin evel gwreg.» 2 Mont a reas ar
Bobl da vBetel, hag e chomjont eno betek an
abardaez dirak Doue ; hag e savent o mouezh
en ur ouelañ, ur goueladur vras.
3 Hag e lavarent : «Perak, Aotrou, Doue Israel,
eo c'hoarvezet kement-se en Israel? diskontet eo

bet hiziv diouzh Israel ur meuriad ! »
4 Hag antronoz, savet ar Bobl, e voe graet eno
un aoter ha kinniget holloskadoù
ha peoc'h-aberzhoù. 5 Hag e lavaras mibien
Israel : «Pehini ne oa ket pignet d'ar
gevredigezh, a-douez holl veuriadoù Israel,
dirak an Aotrou?» Ul le bras a oa bet evit an
hini na savje ket etrezek an Aotrou e Mispa, en
ur lavarout : «Mervel a ray.» 6 Hag o devoa keuz
mibien Israel evit Benjamin, o breur, hag
e lavarjont : «Krennet ez eus bet hiziv ur
meuriad diouzh Israel. 7 Petra a raimp evito, evit
ar re a van, m'o devo gwragez, p'hon eus touet
dre an Aotrou na rojemp ket dezho eus hor
merc'hed da wragez?»

8 Hag e lavarjont : «Pehini a-douez
meuriadoù Israel ne oa ket pignet davet an
Aotrou e Mispa?» ha setu : ne oa deuet den d'ar
c'hamp eus Iabes-Galaad gant ar gumuniezh ;
9 pa oa bet niveret an dud, ne oa den eno eus
annezidi Iabes-Galaad. 10 Hag e kasas dezho ar
gumuniezh daouzek mil soudard kadarn, en ur
reiñ un urzh dezho, o lavarout : «It da skeiñ war
annezidi Iabes-Galaad gant barvenn ar c'hleze,
gwragez ha bugale. 11 Met setu ar pezh a reot :
kement gwaz, ha kement maouez he deus
anavezet gwele ur gwaz, a anaoueot.»
12 Hag e kavjont e-mesk annezidi Iabes-Galaad
pevar c'hant krennardez gwerc'h ha n'o devoa
anavezet den na kousket gant ur gwaz, hag
o c'has a rejont da gamp Silo, a zo
e Bro-Ganaan.

13 Hag e kasas an holl gumuniezh da
lavarout da vibien Benjamin a oa
e Roc'h-Remon ez embanned dezho ar peoc'h.
14 Hag e tistroas re vBenjamin d'ar mare-se, hag
e voe roet dezho ar merc'hed a oa bev eus
merc'hed Iabes-Galaad met ne gavjont ket
trawalc'h.

15 Ar Bobl he devoa keuz evit Benjamin, rak
graet en devoa an Aotrou ur freuz e meuriadoù
Israel. 16 Hag e lavaras kozhidi ar gumuniezh :
«Penaos ober evit ar re a van, m'o devo
gwragez? rak un dismantr a zo bet, e Benjamin,
a verc'hed.» 17 Hag e lavarjont : «Un hêrezh
o devoa tec'hidi Benjamin, ha ne vo ket rasket
ur meuriad eus Israel. 18 Hogen n'hellomp ket
reiñ dezho gwragez diouzh hor merc'hed,
peogwir o deus touet mibien Israel en ur
lavarout : Milliget an hini a roio ur wreg da
vBenjamin ! 19 Hag e lavarjont : «Bez' e vez ur
gouel d'an Aotrou e Silo bep bloaz, ouzh
hanternoz Betel, er sav-heol eus an hent a grap
eus Betel da Sichem, hag e-kreiz Lebona.»
20 Hag un urzh a voe roet da vibien Benjamin en
ur lavarout : «It da c'hedal er gwini, ha sellit :
ha pa zeuio merc'hed Silo evit dañsal korolloù,
ez eot e-maez eus ho kwini, hag e skrapot pep
a wreg a-douez merc'hed Silo, hag ez eot da vro
Benjamin. 22 Ha pa-z erruo o zadoù, pe
o breudeur, da dabutal ganimp, e lavarimp
dezho : "Ho pet truez outo ; n'hor boa ket tapet
da bep hini e wreg er brezel. N'eo ket c'hwi
hoc'h eus roet ar re-mañ dezho, pe e vefec'h
kablus".» Hag e reas evel-se mibien Benjamin,
hag e timezjont, hervez o niver, gant ar
c'horollerezed o devoa preizhet. Hag ez ejont
en-dro d'o hêrezh, hag e savjont kêrioù, hag
e chomjont enno. 24 Hag ez eas en-dro mibien
Israel er mare-se, pep hini d'e veuriad, d'e
gerentiezh ; kuitaat a rejont alese pep hini evit
e hêrezh.

25 En deizioù-mañ, ne oa ket a roue en
Israel : pep hini, evel ma plije dezhañ, a rae.

Levr Rout

1 Rout ha Noemi.

1 Setu, en amzer ma varne ar varnerien,
e voe un naonegezh e-barzh ar vro, hag ez eas
un den, eus Betlehem Youda, da chom
e maezioù Moab, gant e wreg hag e zaou vab.
2 Anv an den a oa Elimelek, hag anv e wreg
Noemi, hag anv e zaou vab, Mahalon
ha Kelion : Efratiz (e oant) eus Betlehem
Youda, hag ez ejont betek maezioù Moab, da
chom eno. 3 Hag e varvas Elimelek, den Noemi,
hag homañ a vanas gant he daou vab.
4 Ar re-mañ a zimezas gant maouezed eus
Moab, anv unan Orpa, hag anv eben Rout.
Hag e chomjont eno war-dro dek vloaz.
5 Hag e varvjont o-daou, Mahalon ha Kelion,
hag e vanas ar wreg hep he daou vab hag hep he
den.

6 Hag e savas, gant he div verc'h-kaer, evit
distreiñ eus maezioù Moab, rak klevet he
devoa, e bro vMoab, en devoa adsellet an
Aotrou ouzh e bobl en ur reiñ dezho bara.
7 Hag e kuitaas al lec'h ma oant gant he div
verc'h-kaer, hag int en hent evit distreiñ da vro
Youda. 8 Hag e lavaras Noemi d'he div
verc'h-kaer : «Kit, distroit, pep hini da di ho
mamm, hag an Aotrou da ober en ho keñver
gant madelezh, evel m'hoc'h eus graet ouzh ar
re varv hag ouzhin ! 9 Ma ray deoc'h an Aotrou
kavout diskuizh pep hini e ti he den !»
Hag e pokas dezho, hag e savjont o mouezh da
ouelañ. 10 Hag e lavarjont dezhi : «Nann, ganit
e tistroimp d'az pobl !» 11 Hag e lavaras Noemi :
«Kit en-dro, va merc'hed ; perak e teufec'h
ganin? N'am bo ket ken a vibien eus va c'hof da
vezañ gwazed evidoc'h. 12 Kit war ho kiz, va
merc'hed, kit ! Rak re gozh on evit bezañ d'ur
gwaz, ha mar lavaran ez eus spi ganin hag e vin
fenoz d'ur gwaz, hag e c'hanin c'hoazh mibien,
13 daoust ha gortoz a reot ma vezint bras?
Daoust hag evito en em zalc'hot hep kaout
priedoù? Nann, va merc'hed, rak c'hwervoc'h eo
evidon eget evidoc'h ; deuet eo warnon dorn an
Aotrou.» 14 Hag e savjont o mouezh da ouelañ
c'hoazh. Hag e pokas Orpa d'he mamm-gaer,
met Rout en em stagas outi.

15 Hag e lavaras homañ : «Setu distroet da
c'hoar-gaer da di he mamm ha d'he doueoù ;
kae en-dro war-lerc'h da c'hoar-gaer !»
16 Hag e lavaras Rout :

«Na bouez ket warnon evit da zilezel,
en ur zistreiñ diwar da lerc'h,
rak d'al lec'h ma'z i-te ez in-me,
el lec'h ma chomi e chomin,
da bobl a vezo va fobl,
ha da Zoue a vezo va Doue.
17 El lec'h ma varvi e varvin,
hag e vezin beziet.
Evel-henn da ray din an Aotrou,
hag evel-hont ouzhpenn,
mar n'eo ket ar marv hepken
a ray disparti etrezon-me ha te !»

18 O welout e talc'he ken start evit mont
ganti, e paouezas (Noemi) da gomz outi.

19 Hag e kerzhjont o-div betek erruout
e Betlehem. ha pa zegouezhjont e Betlehem,
e voe strafuilhet ar gêr a-bezh ganto, hag
e lavared : «Ha hounnezh eo Noemi?» 20 Hag hi
a lavaras dezho :

«N'am galvit ket Noemi, galvit-me Mara,
rak c'hwerv en deus graet
an Hollc'halloudeg ganin, meurbet.
21 Leuniet e oan aet kuit,
ha goullo e ra din an Aotrou dont en-dro.
Perak va gervel Noemi,
p'en deus an Aotrou respontet enep din,
p'en deus an Hollc'halloudeg graet droug
din !»

22 Evel-se e tistroas Noemi, ha Rout ar
vMoabiadez, he merc'h-kaer ganti, eus maezioù
Moab ; degouezhet e oant e Betlehem e deroù
eost an heiz.

2 Rout e parkoù Boaz.

1 Ha Noemi he devoa un neskar a-berzh he
gwaz, un den galloudus, pinvidik, eus
kerentiezh Elimelek, hag e anv a oa Boaz.
2 Hag e lavaras Rout, ar vMoabiadez, da
Noemi : «Mard-afen d'ar park, da deskata
pennoù war-lerc'h unan a gavfen gras ouzh
e zaoulagad?» Hag e lavaras dezhi : «Kae, va
merc'h !»

3 Hag ez eas, hag ec'h erruas evit teskaouiñ
er park war-lerc'h an eosterien. Hag he devoe ar
chañs e oa al lodenn bark-se da vBoaz, eus
kerentiezh Elimelek. 4 Ha setu Boaz

o tegouezhout eus Betlehem, hag e lavaras d'an
eosterien : «An Aotrou ganeoc'h !» Hag int da
lavarout dezhañ : «R 'az pennigo an Aotrou !»
5 Hag e lavaras Boaz d'e servijer karget eus ar
vederien : «Da biv eo ar vaouez yaouank-se?»
6 Hag e respontas ar servijer karget eus ar
vederien, en ur lavarout : «Ur vaouez yaouank
eus Moab, deuet en-dro gant Noemi eus
maezioù Moab. 7 Lavaret he deus : Ez an da
deskata, mar plij, da zastum e-touez an
drammoù war-lerc'h an eosterien. Hag ez eo
deuet, ha chomet, abaoe neuze, abaoe beure
betek bremañ, ha diskuizh en ti n'he deus ket
graet nemeur.»

8 Hag e lavaras Boaz da Rout : «Ne glevez
ket, va merc'h? Ned i ket da deskaouiñ en ur
park all ! Ne bellai ket ac'halenn, hag evel-se en
em stagi ouzh va servijerezed. 9 Da zaoulagad
a vo war ar park a vedont hag e kerzhi war
o lerc'h. ha n'em eus ket difennet ouzh ar
servijerien da stekiñ ouzhit? Pa 'z po sec'hed, ez
i d'ar picheroù hag ec'h evi eus ar pezh
a gerc'ho ar servijerien.» 10 Hag hi da gouezhañ
war he dremm, da stouiñ d'an douar, en ur
lavarout dezhañ : «Penaos em eus kavet gras
ouzh da zaoulagad, ma taolez pled ouzhin-me,
un estrañjourez?» 11 Hag e respontas Boaz en ur
lavarout dezhi : «Disklêriet ez eus bet din an
holl bezh ac'h eus graet e-keñver da vamm-gaer
goude marv da bried, ha penaos ec'h eus lezet
da dad, da vamm ha da vro c'henidik, evit dont
davet ur bobl n'anavezes ket dec'h na diagent.
12 An Aotrou d'az paeo hervez da oberoù ! Ra vo
da c'hopr leun-barr a-berzh an Aotrou, Doue
Israel, ma'z out deuet da repuiñ dindan
e eskell.» 13 Hag hi da lavarout : «Ra gavin gras
ouzh da zaoulagad, va aotrou, pac'h eus va
frealzet ha komzet ouzh kalon da servijerez,
goude ma n'on ket eus da servijerezed !»

14 Hag e lavaras dezhi Boaz da vare ar pred :
«Tosta amañ ha debr bara, ha soub da damm er
chaous.» Hag e koazezas-hi e-tal an eosterien,
hag eñ a ginnige dezhi (greun) rostet, hag hi
a zebras he gwalc'h hag e vanas (diouto).
15 Hag ec'h adsavas evit teskaouiñ. Hag e roas
urzhioù Boaz d'e servijerien, en ur lavarout :
«Zoken etre an drammoù e teskaouo, ha na rit
ket dismeg dezhi ! 16 Hag end-eeun, tennañ
a reot eviti diouzh ar savadelloù, hag he lezel da
bennaouiñ hep he c'hareziñ.»

17 Hag e teskaouas er park betek an
abardaez, hag e tornas ar pezh he devoa
teskaouet, hag e voe war-dro un efa heiz.
18 (Hen) dougen a reas, hag ez eas d'ar gêr ; hag
e welas he mamm-gaer ar pezh he devoa
teskaouet. Hag e tennas (Rout) evit reiñ dezhi,
ar pezh a oa manet goude m'he devoa bet he
gwalc'h.

19 Hag e lavaras dezhi he mamm-gaer :
«Pelec'h ec'h eus labouret? Ra vo benniget an
hini en deus graet van ouzhit !» Hag e tisklêrias
d'he mamm-gaer e ti piv he devoa labouret, en
ur lavarout : «Anv an den e ti piv em eus
labouret hiziv a zo Boaz.» 20 Hag e lavaras
Noemi d'he merc'h-kaer «Benniget ra vezo
a-berzh an Aotrou, na zilez ket, gant e c'hras,
nag ar re vev nag ar re varv !» Hag e lavaras
ivez dezhi Noemi : «Kar-nes eo dimp an den-se
hag unan eus hon dasprenerien.»
21 Hag e lavaras Rout, ar vMoabiadez : «Lavaret
en deus din : Ouzh va servijerien en em stagi,
betek ma vezint disoc'h gant va holl eost.»
22 Hag e lavaras Noemi da Rout, he
merc'h-kaer : «Mat eo evidout, va merc'h, mont
gant e servijerezed, ma na vi ket
gwall-degemeret en ur park all.» 23 Hag en em
stagas ouzh servijerezed Boaz evit teskaouiñ,
ken na voe echu eost an heiz hag eost ar
gwinizh. Hag e chome e ti he mamm-gaer.

3 Rout e-harz Boaz kousket.

1 Hag e lavaras dezhi Noemi, he
mamm-gaer : «Va merc'h, ha mar klaskfen
evidout un diskuizh, ne vefe ket gwelloc'h dit?
2 Ac'hanta ! ha n'eo ket Boaz kar dimp, eñ ma'z
out bet gant e servijerezed? Setu ma vo
o wentañ ul leuriad heiz fenoz. 3 En em walc'h
eta hag en em olev, ha laka da vantell warnout,
ha diskenn d'al leur, hep en em lezel da vezañ
anavezet gant an den a-raok m'en devo echu da
zebriñ ha da evañ. 4 Ha pa c'hourvezo, e ouezi
pelec'h e vezo o kousket, hag ez i da zizoleiñ
e ballenn-treid hag e c'hourvezi, hag eñ
a zisklêrio dit ar pezh az po da ober.»
5 Hag e lavaras dezhi : «Kement tra ac'h eus
lavaret a rin.»

6 Hag e tiskennas d'al leur, hag e reas holl
bezh he devoa kemennet he mamm-gaer.

7 Hag e tebras Boaz hag ec'h evas, ha pa
voe laouen e galon ez eas da gousket e-harz
penn ar bern. Hag hi a zeuas dre guzh,
a zizoloas e ballenn-treid hag a c'hourvezas.
8 Met da greiz an noz e spontas an den hag
e troas : ha setu ma oa ur vaouez gourvezet
dindan e ballenn-treid. 9 Hag e lavaras :
«Piv out-te?» Hag hi da lavarout : «Me eo Rout,
da servijerez. Displeg da bastell war da
servijerez, rak dasprener ez out-te.»
10 Hag e lavaras-eñ : «Benniget ra vezi gant an
Aotrou, va merc'h ! Brasoc'h eo da garantez
diwezhañ eget an hini gentañ, pa n'out ket aet
war-lerc'h ar baotred yaouank, paour pe
binvidik. 11 ha bremañ, va merc'h, bez dizaon ;
holl bezh a lavari a rin evidout, rak gouzout
a ouzer en holl dorojoù va fobl ez out ur vaouez
a galon.12 Koulskoude, mard eo gwir ez on
dasprener, me, ez eus c'hoazh un dasprener
nesoc'h egedon. 13 Chom fenoz, ha setu, a-benn
arc'hoazh, mar daspren, mat, e taspreno ;
ha mar n'en deus ket c'hoant dasprenañ, me az
taspreno, me va-unan. Bevet an Aotrou ! Kousk
eta betek arc'hoazh !»

14 Hag e kouskas hi dindan e ballenn-treid
betek ar beure. Hag e savas a-raok en em
anavezout an eil egile, rak lavaret en devoa-eñ :
«Gant na vo ket gouezet ez eo deuet amañ ar
vaouez-mañ war al leur !» 15 Hag e lavaras :
«Ro din ar c'habell a zo warnout, dalc'h-eñ.»
Hag e vuzulias c'hwec'h (muzul) heiz,
a sammas warni, hag ez eas-hi d'ar gêr. 16 Ha pa
zegouezhas e ti he mamm-gaer, e lavaras
homañ : «Petra ac'hanout, va merc'h?» Hag hi
da gontañ dezhi kement tra en devoa graet eviti
an den. 17 Hag e lavaras : «Ar c'hwec'h (muzul)
heiz-mañ en deus roet din en ur lavarout : Ned i
ket dibourvez da di da vamm-gaer.»
18 Hag homañ da lavarout : «Chom dinec'h, va
merc'h, ken na ouezi penaos e c'hoarvezo gant
an afer-mañ. N'en devo peoc'h ebet an den
a-raok bezañ echuet gant an dra-mañ hiziv.»

4 Boaz o priediñ da Rout.

1 Boaz a bignas betek an Nor hag
a goazezas eno. ha setu an dasprener o tremen,
an hini en devoa lavaret Boaz. Hag e lavaras
dezhañ : «Deus a-gostez amañ, hen-ha-hen !»

Hag ez eas a-gostez en e goazez.
2 Hag e kemeras (Boaz) dek den eus kozhidi kêr
hag e lavaras : «Deuit en ho koazez amañ !»
Hag int da azezañ. 3 Hag e lavaras d'an
dasprener : «An dachenn-bark en devoa hor
breur Elimelek a zo da werzhañ gant Noemi,
deuet en-dro eus maezioù Moab. 4 Hag em eus
lavaret e tigorfen da skouarn, en ur lavarout :
Pren, dirak ar re a zo azezet (amañ), dirak
kozhidi va fobl. Mar (fell) dit dasprenañ,
daspren, ha mar ne zasprenez ket, disklêr din
hag e ouezin, rak n'eus nemedout a zasprener,
ha me war da lerc'h.» Hag e lavaras :
«Dasprener on !» 5 Hag e lavaras Boaz : «D'an
deiz ma preni ar park eus dorn Noemi, Rout, ar
vMoabiadez, gwreg an hini marv, a breni ivez,
evit adsevel anv an hini marv, war e hêrezh.»
6 Hag e lavaras an dasprener : «Ne c'hellan ket
dasprenañ, evidon-me, pe e wastañ va hêrezh.
Daspren, te, va dasprenerez, pa ne c'hellan ket
me dasprenañ.»

7 Sed a oa gwezhall en Israel, pa veze
daspren pe eskemm, evit peurseveniñ un afer
bennak : lemel a rae unan e solenn hag he reiñ
d'egile, ha se a oa un testeni en Israel.
8 Hag e lavaras an dasprener da vBoaz :
«Pren evidout !» Hag e lamas e solenn.
9 Hag e lavaras Boaz d'ar gozhidi ha d'ar bobl
a-bezh : «Testoù ez oc'h hiziv e prenan kement
tra en devoa Elimelek ha kement tra a oa da
Gelion ha Mahalon, eus dorn Noemi. 10 ha Rout,
ar vMoabiadez, gwreg Mahalon, a brenan
evidon da wreg, evit sevel un anv d'an hini
marv, war e hêrezh.

Ha ne vo ket rasket anv an hini marv
a-douez e vreudeur nag eus Dor e gêr. Testoù ez
oc'h hiziv.»

11 Hag e lavaras an holl dud a oa ouzh an
Nor, hag ar gozhidi : «Testoù ! Ra lakaio an
Aotrou ar wreg a ya du-se evel Rahel hag evel
Lia, o deus savet o-div tiegezh Israel ! Gra
berzh en Efrata ! Brud un anv e Betlehem !
12 Ra vezo da diegezh evel tiegezh Peres,
a c'hanas Tamar da Youda, gant al lignez a roio
an Aotrou dit dre ar wreg yaouank-se.»

13 Hag e kemeras Boaz Rout, hag e voe
homañ e wreg. Hag ez eas daveti hag e roas an
Aotrou dezhi da goñseviñ, hag e c'hanas ur
mab.

[14] Hag e lavaras ar gwragez da Noemi :
«Benniget ra vezo an Aotrou,
n'en deus ket da lezet mankout eus un
dasprener hiziv !
Ra vo brudet e anv en Israel !
[15] Daskor a ray dit buhez ha harpañ da vlev
gwenn,
rak da verc'h-kaer, az kar,
he deus hen ganet,
hi hag a zo gwelloc'h evidout eget seizh mab.»

[16] Hag e kemeras Noemi ar bugel hag e lakaas war he brennid, hag e voe e vagerez. [17] Hag e roas dezhañ an amezegezed un anv, en ur lavarout : «Ganet ez eus ur mab da Noemi» hag e voe galvet e anv Obed. Hemañ a voe tad Jese, tad David.

[18] Ha sed amañ bugale Peres : Peres a engehentas Esrom. [19] Hag Esrom en devoe Aram, ha Aram en devoe Aminadab ; [20] hag Aminadab en devoe Naason, ha Naason en devoe Salmon ; [21] ha Salmon en devoe Boaz, ha Boaz en devoe Obed ; [22] hag Obed en devoe Jese, hag Jese en devoe David.

Levr kentañ Samouel

1 Anna, mamm Samouel.

[1] Bez' e oa un den eus Ramataim/Sufita, war venez Efraim, e anv Elkana, mab Ieroham, mab Elihou, mab Tohou, mab Souf, un Efratiad. [2] Bez' en devoa div wreg : anv unan : Anna, hag anv eben : Penenna. Hag he devoa Penenna bugale, hag Anna n'he devoa ket a vugale.

[3] Hag e pigne an den-se eus e gêr bep bloaz, evit azeuliñ hag aberzhiñ d'an Aotrou ar Strolladoù e Silo. Hag e oa eno daou vab da Heli : Ofni ha Pineas, beleien an Aotrou.

[4] En deiz ma aberzhe Elkana, e roe da vPenenna, e wreg, ha d'hec'h holl vibien ha merc'hed, pep a lod. [5] ha da Anna e roe ul lod evel daou, rak Anna a gare. Met an Aotrou a gloze he mammog. [6] Hag e veze hegazet gant hec'h enebourez, hegazet evit he feulziñ, dre m'en devoa serret an Aotrou war he mammog. [7] Evel-se e c'hoarveze bep bloaz ; bewezh ma pigne da Di an Aotrou, e veze hegazet, hag e ouele, ha ne zebre ket. [8] Hag e lavare dezhi Elkana, he gwaz : «Anna ! perak e ouelez, ha perak ne zebrez ket, ha perak ez out fallgalonet? Daoust ha n'on ket gwell evidout eget dek mab?»

[9] Savet e oa Anna, goude debriñ hag evañ e Silo, hag Heli, ar beleg, a oa en e goazez war ur gador e-harz post templ an Aotrou. [10] Hag hi, c'hwerv hec'h ene, a bede e-kichen an Aotrou hag a ouele. [11] Ober a rae ur gouestl hag e lavare : «Aotrou ar Strolladoù, mar sellez ouzh reuzeudigezh da vatezh, m'az pez soñj ac'hanon, mar n'ankouaez ket da vatezh hag e roez d'az matezh ur bugel, ur paotr, e teroin anezhañ d'an Aotrou holl zeizioù e vuhez, hag an aotenn ne savo ket war e benn.»

[12] Hag e talc'he da bediñ dirak an Aotrou, hag Heli a eveshae ouzh he genou : [13] Anna a gomze diwar he c'halon hepken ; he muzelloù a fiñve, met he mouezh ne gleved ket. Hag e soñjas Heli e oa mezv. [14] Hag e lavaras dezhi Heli : «Betek peur e vi mezv? Skarzh da win diwarnout !» [15] Hag e respontas Anna en ur lavarout : «Nann, va aotrou, ur vaouez nec'het he spered on-me, met na gwin na boeson n'am eus evet. Skuilh a ran va ene dirak an Aotrou. [16] Arabat dit lakaat da vatezh

keñver-ouzh-keñver gant ur plac'h a netra : dre
'm eus kalz a breder hag a zoan em eus komzet
betek-hen.» [17] Hag e respontas Heli en ur
lavarout : «Kae e peoc'h ! ha Doue Israel da
roio dit ar mennad a c'houlennez digantañ.»
[18] Hag hi da lavarout : «Kavet he deus da vatezh
gras ouzh da zaoulagad.» Hag ez eas ar vaouez
gant hec'h hent, hag e tebras, hag an hevelep
dremm n'he devoa ken. [19] ha savet abred,
e stoujont dirak an Aotrou.

Ha war o c'hiz ez ejont d'ar gêr da Rama.
Hag ec'h anavezas Elkana Anna, e wreg ; hag
en devoe soñj anezhi an Aotrou. [20] ha deuet an
amzer, e koñsevas Anna hag e c'hanas ur mab,
hag e c'halvas e anv : Samouel, «rak, emezi,
digant an Aotrou em boa hen goulennet.»

[21] Hag e pignas an den, Elkana, gant e holl
diegezh, da ginnig d'an Aotrou en aberzh-bloaz
hag e ouestl. [22] Met Anna ne bignas ket :
lavarout a reas d'he gwaz : «Pa vo dizonet ar
paotr, e tegasin anezhañ, hag en em ziskouezo
dirak an Aotrou hag e chomo eno bepred.»
[23] Hag e lavaras dezhi Elkana, he gwaz : «Gra ar
pezh a vo ar gwellañ ouzh da zaoulagad ; chom
ken n'az po e zizonet. Hogen, ra seveno an
Aotrou e c'hrataenn !» Hag e chomas ar vaouez
da vagañ he mab ken na voe dizonet.

[24] Hag e reas dezhañ pignat ganti, pa voe
dizonet, gant tri leue, un efa bleud hag ur
c'hroc'henad gwin. Hag e gas a reas da Di an
Aotrou, e Silo, hag ar paotrig a oa yaouank.
[25] Hag e voe lidlazhet ul leue, ha degaset ar
paotrig davet Heli. [26] Hag hi da lavarout :
«Mar plij, aotrou ! Bevet da ene, aotrou ! Me eo
ar vaouez en em zalc'he ez kichen amañ hag
a bede an Aotrou. [27] Evit ar paotrig-mañ
e peden, hag en deus roet an Aotrou din ar
mennad a c'houlennen digantañ. [28] Ha me ivez
a c'houlenn ma vo d'an Aotrou : abaoe ma'z eo
(ganet) ez eo goulennet evit an Aotrou.»

Hag int oc'h azeuliñ eno dirak an Aotrou.

2 Kan Anna - Samouel e Silo.

[1] Hag e pedas Anna en ur lavarout :

«Tridal a ra va c'halon en Aotrou,
savet eo va c'horn gant an Aotrou,
frank eo va genou ouzh va enebourien,
laouen on gant da skoazell.

[2] Sant ebet evel an Aotrou !
hini ebet nemedout !
roc'h ebet evel hon Doue !

[3] A-walc'h a gomzoù rok, dichek,
o tont, balc'h, eus ho kenou !
Un Doue a skiant eo an Aotrou,
gantañ e vez pouezet an oberoù.

[4] Gwareg ar re greñv a zo torret,
hag ar re flac'het, gourizet a nerzh.

[5] Ar re o devoa o gwalc'h, evit bara a zo gopraet
hag ar re o devoa naon, n'o deus ken.

An hini a oa gaonac'h a c'hano seizh gwezh,
hag an hini he deveze kalz mibien a vo
disteraet.

[6] An Aotrou a ra mervel ha bevañ,
diskenn d'ar Sheol hag adsevel ;
[7] An Aotrou a baoura hag a binvidika,
izelaat a ra hag uhelaat.

[8] Adsevel a ra eus ar poultr an ezhommeg,
diwar an teil e sav ar paour,
d'o lakaat da azezañ gant ar briñsed :
un tron a c'hloar a roio dezho.
D'an Aotrou sichennoù an douar,
diazezet en deus warno ar bed.

[9] Treid e vignoned a ziwall,
ar re fallakr d'an deñvalijenn a ya da get ;
n'eo ket dre an nerzh e trec'h an den.

[10] An Aotrou a foeltr e enebourien warno,
en neñvoù, e ra kurunoù ;
an Aotrou a varn dibennoù an douar ;
reiñ a ra galloud d'e roue,
sevel a ra korn e olevad.»

[11] Hag ez eas Elkana da Rama, d'ar gêr.
Hag ar paotrig a voe e servij an Aotrou dirak
Heli, ar beleg.

[12] Met mibien Heli a oa paotred didalvez :
n'anavezent ket an Aotrou, [13] na gwirioù ar
veleien e-keñver ar Bobl. Un den bennak a rae
un aberzh? dont a rae mevel ar beleg pa vezed
o poazhañ ar c'hig, ur forc'h tridant en e zorn,
[14] hag e skoe e-barzh an penton, pe ar gaoter, pe
ar pillig, pe ar pod, ha kement tra a save ar
forc'h a gemere ar beleg : evel-se e veze graet
e-keñver kement Israelad a zeue da Silo.
[15] Met a-raok ma roste al lard, e teue paotred ar
beleg da lavarout d'an den a aberzhe : «Ro kig
da rostañ d'ar beleg ! ne zegemero ket ganit kig

bervet, met hini kriz.» [16] Ha mar lavare dezho an
den : «Rostet e vo, a-raok, al lard, hag
e kemerot evidoc'h. diouzh c'hoant hoc'h ene»,
e lavared dezhañ : «Bremañ e roi, pe
e kemerimp dre nerzh !» [17] Hag e voe pec'hed ar
baotred-mañ bras-meurbet dirak an Aotrou :
disprizout a rae an dud-mañ profadennoù an
Aotrou.

[18] Ha Samouel a servije dirak an Aotrou ; ar
paotrig a oa gourizet gant un efod lin.
[19] Ur vantell vihan he devoa graet dezhañ
e vamm, hag e pigne davetañ bep bloaz, pa
bigne gant he gwaz d'ober an aberzh-bloaz.
[20] Hag e vennigas Heli Elkana hag e wreg en ur
lavarout : «Ra lakaio an Aotrou dit ul lignez eus
ar wreg-mañ, evit ar goulenn a oa bet graet d'an
Aotrou !» Hag ez aent d'ar gêr.
[21] Hag e weladennas an Aotrou Anna,
a goñsevas, hag he devoe tri mab ha div verc'h.
Hag e kreske ar paotrig Samouel e-kichen an
Aotrou.

[22] Hag Heli, kozh- meurbet, a glevas holl
bezh a rae e vibien da holl Israel, ha penaos
e kouskent gant ar maouezed en em zastume
war dreuzoù Teltenn an Emgav. [23] Hag e lavaras
dezho :

«Perak e rit traoù evel-se?
Klevout a ran hoc'h eus brud fall
e-kichen ar Bobl a-bezh.
[24] Nann, va mibien !
N'eo ket brav an traoù a glevan ;
ober a rit treuzkammañ Pobl an Aotrou.
[25] Ma pec'h un den,
e vo barnet gant Doue,
met mard eo enep an Aotrou e pec'h un den,
piv a erbedo evitañ?»

Met ne selaouent ket mouezh o zad, rak
c'hoant en devoa an Aotrou d'o lakaat d'ar
marv. [26] Hag ar paotrig Samouel a yae war
vrasaat ha war wellaat dirak Doue ha dirak an
dud.

[27] Hag e teuas un den-a-Zoue davet Heli,
hag e lavaras dezhañ : «Evel-henn e komz an
Aotrou : En em zisklêriet em boa da diegezh da
dad pa oa en Ejipt e ti Faraon, [28] hag em eus
e zibabet a-douez holl veuriadoù Israel da gaout
beleien evit ober holloskadoù war va aoter,
deviñ ezañs ha dougen an efod dirazon, hag em
eus roet da diegezh da dad holl d'an-aberzhoù
mibien Israel. [29] Perak mac'hellañ an aberzhoù
hag ar profadennoù am eus gourc'hemennet em
Chomlec'h, hag enoriñ da vibien muioc'h
egedon, pa 'n em lardit gant ar gwellañ eus
profadennoù Israel, va Fobl?

[30] Setu perak, - diougan an Aotrou, Doue
Israel - em boa lavaret : da diegezh ha tiegezh
da dad a gerzho dirazon da viken. Met bremañ,
- diougan an Aotrou - pell diouzhin ! Ar re am
enor, a enoran, ar re am dispriz a vo disprizet !
[31] Setu deizioù o tont, ma troc'hin da vrec'h,
brec'h tiegezh da dad ; ned ay den da gozh ez
tiegezh. [32] Hag e weli enkrez er Chomlec'h,
e-keit ha ma vo eurvad gant Israel, ha ne yelo
den da gozh eus du-se, biken ! [33] Unan bennak,
na zilamin ket diganit, eus kichen va aoter, a vo
evit dizeriañ da zaoulagad ha diviañ da ene, hag
ar re a gresko ez tiegezh a varvo en oad-gour.
[34] Hag az po da arouez ar pezh a c'hoarvezo gant
da zaou vab, Ofni ha Pineas : d'an hevelep deiz
e varvint o-daou.

[35] Hag e savin evidon ur beleg feal ; diouzh
va c'halon ha va ene e ray ; sevel a rin dezhañ
un ti padus, hag e kerzho dirak va olevad da
viken. [36] Ha kement hini a vo manet ez ti a zeuio
da stouiñ dirazañ evit ur pezhig arc'hant, un
dorzh vara, en ur lavarout : «Stag ac'hanon, me
az ped, ouzh ur garg-beleg bennak, ma tebrin un
tamm bara !»

3 Samouel galvet gant an Aotrou.

[1] Ar paotrig Samouel a servije an Aotrou
dirak Heli. ha komz an Aotrou a oa dibaot en
deizioù-se : ne oa ket a weledigezh a-stlabez.
[2] ha setu, un deiz ma oa Heli o kousket en
e lec'h, - e zaoulagad a oa krog da deñvalaat
ha n'halle ken gwelout, - [3] ha goulaouenn Doue
ne oa ket c'hoazh mouget, ha Samouel a gouske
e Templ an Aotrou, lec'h m'edo Arc'h an
Aotrou. [4] Hag e c'halvas an Aotrou Samouel,
a lavaras : «Setu me !» [5] hag e redas davet Eli en
ur lavarout : «Setu me ! peogwir ec'h eus galvet
ac'hanon.» Hag hemañ da lavarout : «N'em eus
ket galvet ac'hanout ; kae en-dro da gousket !»
Hag ez eas da gousket. [6] Hag ec'h adkrogas an
Aotrou da c'hervel, c'hoazh, Samouel.
Hag e savas Samouel, hag ez eas da gaout Heli
en ur lavarout : «Setu me ! peogwir ec'h eus va
galvet.» Hag e lavaras : «N'em eus ket da

c'halvet, va mab, kae en-dro da gousket !»
7 ha Samouel n'anaveze ket c'hoazh an Aotrou,
Ne oa ket c'hoazh anat dezhañ komz an Aotrou.

8 Hag ec'h adkrogas an Aotrou da c'hervel
Samouel un deirvet gwezh. Hag e savas hag ez
eas davet Heli hag e lavaras : «Setu me,
peogwir am galvez.» Hag e komprenas Heli
e oa an Aotrou o c'hervel ar c'hrennard.
9 Hag e lavaras Heli da Samouel : «Kae da
gousket, ha mar bez huchet warnout e lavari :
Komz, Aotrou, selaou a ra da servijer.» Hag ez
eas Samouel da gousket en e lec'h.

10 Hag e teuas an Aotrou, hag en em zalc'has
eno, hag e huchas evel bewezh : «Samouel !
Samouel !» Hag e lavaras Samouel : «Komz,
rak selaou a ra da servijer.» 11 Hag e lavaras an
Aotrou da Samouel : «Ez an d'ober un dra en
Israel : neb a glevo, e tinto e zivskouarn.
12 En deiz-se e sevenin enep Heli kement am eus
lavaret war e diegezh, eus an deroù d'an
dibenn. 13 Kemennet em eus dezhañ e varnfen
e diegezh da viken, abalamour d'ar pec'hed
a oar, rak vil a ra e vibien, ha ne c'hourdrouz ket
anezho. 14 Setu perak em eus touet da diegezh
Heli ne vefe ket pardonet pec'hed tiegezh Heli
dre aberzhoù na profadennoù, biken.»

15 Hag e kouskas Samouel betek ar beure,
hag e tigoras dorojoù Ti an Aotrou. ha Samouel
en devoa aon da gontañ ar weledigezh da Heli.
16 Hag e c'halvas Heli Samouel, hag e lavaras :
«Samouel, va mab !» Hag e lavaras hemañ :
«Setu me !» 17 Hag e lavaras : «Petra en deus
lavaret dit? N'e guzh ket ouzhin. Evel-henn
e ray dit Doue hag evel-hont ouzhpenn mar
kuzhez ouzhin un dra bennak a gement en deus
lavaret dit.» 18 Hag e kontas dezhañ Samouel
kement tra, hep kuzhat outañ. Hag hemañ da
lavarout : «An Aotrou eo ! Ar pezh a vo mat
ouzh e zaoulagad a ray !»

19 Hag e kreske Samouel, hag an Aotrou
a oa gantañ, ha ne leze da gouezhañ hini ebet
eus e gomzoù d'an douar. 20 Hag e ouezas holl
Israel, eus Dan betek Bersabea, e oa evit gwir
Samouel profed an Aotrou. 21 Hag ec'h adkrogas
an Aotrou da 'n em ziskouez e Silo. En em
ziskuliañ a rae an Aotrou da Samouel e Silo,
hag eno e komze an Aotrou.

Hag e voe komz Samouel ouzh holl Israel.

4 An Arc'h tapet.

1 Hag ez eas Israel en arbenn d'ar Filistiz
d'ar brezel, hag e kampjont e-kichen Abenezer.
ha Filistiz a gampe en Afek. 2 Hag en em renkas
ar Filistiz rag-enep da Israel, hag en em ledas
an emgann, hag e voe pilet Israel gant Filistiz,
a lazhas en o renkadoù war an dachenn war-dro
pevar mil den.

3 Hag e teuas ar Bobl d'ar c'hamp, hag
e lavaras kozhidi Israel : «Perak en deus hor
pilet an Aotrou hiziv dirak ar Filistiz?
Kerc'homp davedomp eus Silo Arc'h Emglev an
Aotrou, a zeuio en hon touez hag hon salvo eus
pav hon enebourien.» 4 Hag e kasas ar Bobl
(tud) da Silo da gerc'hat alehont Arc'h Emglev
an Aotrou a Strolladoù, en e goazez war ar
gerubined. Eno e oa daou vab Heli gant Arc'h
Emglev Doue, Ofni ha Pineas.

5 Ha pan erruas Arc'h Emglev an Aotrou er
c'hamp, e youc'has holl Israel, ur youc'hadeg
vras, hag e krenas an douar. 6 Hag e klevas ar
Filistiz trouz ar youc'hadeg, hag e lavarjont :
«Petore trouz eo ar youc'hadeg vras-mañ
e kamp an Hebreiz?» Hag ez anavezjont e oa
Arc'h an Aotrou oc'h erruout er c'hamp.
7 Hag o devoa aon ar Filistiz, «rak, emezo,
erruet eo Doue er c'hamp, hag, emezo, siwazh
evidomp, rak n'eus ket c'hoarvezet kemend-all
diagent. 8 Siwazh evidomp ! Piv am zenno eus
dorn an doueed galloudus-se? Ar re-se eo an
doueed a skoas war an Ejipt dre gement a daol
er gouelec'h ! 9 Bezit kreñv ha bezit gwersed,
Filistiz, gant aon servijout dindan an Hebreiz
evel ma servijent dindanoc'h. Bezit gwersed
ha stourmit !»

10 Hag e vrezelas ar Filistiz, hag e voe pilet
Israel, hag e tec'has pep hini d'e dinell.
Hag e voe se un taol bras-meurbet ; hag
e kouezhas eus Israel tregont mil troadeg.
11 Hag Arc'h Doue a voe tapet, ha daou vab Heli
a varvas, Ofni ha Pineas.

12 Hag e redas un den eus Benjamin, eus ar
renkadoù, hag ez erruas e Silo er memes deiz,
e zilhad freget ha douar war e benn.
13 Pan erruas, e oa Heli en e goazez war e gador,
e kostez an hent, o c'hedal, e galon o krenañ
abalamour da Arc'h Doue. Hag an den oc'h
erruout a roas keloù e kêr, hag e c'harmas kêr

a-bezh. [14] Hag e klevas Heli trouz ar
c'harmadeg, hag e lavaras : «Petore trouz gant
an engroez du-hont?» Hag an den a hastas dont
da reiñ keloù da Heli. [15] Hag Heli en devoa
triwec'h vloaz ha pevar-ugent : e zaoulagad a oa
difiñv ha n'halle ket gwelout. [16] Hag e lavaras
an den da Heli : «Me a zo o tont eus ar
renkadoù ; er renkadoù e oan hag ez on tec'het
hiziv.» Hag e lavaras : «Penaos emañ kont, va
mab?» [17] Hag e respontas ar c'helaouer en ur
lavarout : «Tec'het eo Israel dirak ar Filistiz,
hag Arc'h Doue a zo bet tapet.»

[18] Kerkent ha meneget Arc'h Doue,
e kouezhas diwar e gador, en a-dreñv e-harz an
nor, hag e torras e gilpenn hag e varvas, rak
kozh e oa an den ha pounner :barnet en devoa
Israel daou-ugent vloaz.

[19] Hag e verc'h-kaer, gwreg Pineas, brazez
war-nes genel, pa glevas ar c'heloù e oa tapet
Arc'h Doue, ha marvet he zad-kaer hag he
gwaz, a blegas hag a wilioudas, rak degouezhet
e oa ganti he gwentloù. [20] Evel ma varve,
e lavaras ar (maouezed) a oa en-dro dezhi :
«Bez dizaon : ur mab a c'hanez.» Met ne
respontas ket ha ne reas ket a van. [21] Hag e voe
anvet he faotr "Ichabod", en ur lavarout :
«Harluet eo bet gloar Israel» dre ma oa bet tapet
Arc'h Doue, hag en askont d'he zad-kaer
ha d'he fried. [22] Lavarout a rae : «Harluet eo bet
gloar Israel, tapet eo bet Arc'h Doue !»

5 An Arc'h o tegas reuz war an enebourien.

[1] Hag ar Filistiz, p'o devoe tapet Arc'h
Doue, he c'hasas eus Abenezer da Azot.
[2] Hag ec'h adkemeras ar Filistiz Arc'h Doue d'he
zegas da dempl Dagon, ha d'he lakaat e-kichen
Dagon. [3] Met pa savas tud Azot antronoz, e oa
Dagon kouezhet war e zremm d'an douar dirak
Arc'h an Aotrou. Hag e kemerjont Dagon ha d'e
lakaat en e lec'h. [4] Met pa savjont diouzh ar
beure, antronoz, edo Dagon kouezhet war
e zremm d'an douar dirak Arc'h an Aotrou ;
ha penn Dagon, gant e zaouarn, a oa troc'het,
war an treuzoù ; nemet (korf) Dagon a oa
chomet gantañ. [5] Setu perak ne gerzh mui
beleien Dagon, na kement hini a zeu da dempl
Dagon en Azot betek hiziv.

[6] Hag e pounneraas dorn an Aotrou war dud
Azot ouzh o mantrañ ha skeiñ warno gant
gorioù, war Azot hag he ziriad. [7] ha pa welas tud
Azot e oa evel-se, e lavarjont : «Gant na chomo
ket Arc'h Doue Israel ganimp ! Re rust eo bet
e zorn warnomp ha war Dagon, hon doue.»
[8] Hag e kerc'hjont hag e vodjont holl satraped ar
Filistiz daveto, hag e lavarjont : «Petra a raimp
gant Arc'h Doue Israel?» Hag e lavarjont :
«Betek Gat e vo distroet Arc'h Doue Israel.»
Hag e kasjont kuit Arc'h Doue Israel.
[9] Met goude ma oa bet degaset homañ, e voe
dorn an Aotrou war ar gêr, - un drubuilh
vras-meurbet - hag e skoas war dud kêr, adalek
ar bihanañ betek ar brasañ, hag e tifluke dezho
gorioù. [10] Hag e kasjont Arc'h Doue da Ekron.

Met kerkent ha ma voe erruet Arc'h Doue
en Ekron, e c'harmas tud Ekron en ur lavarout :
«Kaset eo bet din Arc'h Doue Israel evit ober
din mervel gant va fobl.» [11] Hag e kerc'hjont hag
e vodjont holl satraped ar Filistiz, hag
e lavarjont : «Kasit Arc'h Doue Israel en-dro,
d'ar gêr, ha ne ray ket din mervel na d'am
fobl.» Rak bez' e oa un spontadeg a varv e kêr
a-bezh, pounner-tre e oa dorn Doue warno.
[12] An dud na varvent ket a veze skoet gant
gorioù ; hag e save klemmadeg kêr betek an
neñv.

6 An Arc'h degaset en-dro.

[1] Hag e voe Arc'h an Aotrou war zouar ar
Filistiz seizh miz. [2] Hag e c'halvas ar Filistiz ar
veleien hag an divinerien en ur lavarout : «Petra
a raimp gant Arc'h an Aotrou? Grit dimp
gouzout penaos he c'has d'ar gêr.»

[3] Hag e lavarjont : «Mar kasit Arc'h Doue
Israel, n'he c'hasit ket goullo ; profit en-dro
eviti un dic'haou, ha neuze e pareot, hag e ouiot
perak ne zistroe ket e zorn diouzhoc'h.»
[4] Hag e lavarjont : «Peseurt dic'haou a brofimp
eviti?» Hag e lavarjont : «Hervez niver satraped
ar Filistiz : pemp gor aour, pemp logodenn
aour ; ar reuz, an hevelep hini, a zo war an holl
ha war ho satraped. [5] Grit skeudennoù eus ho
korioù, skeudennoù eus ho logod, a zistruje ar
vro, hag o roit da Zoue Israel, d'e c'hloar. Marse
e skañvaio e zorn diwarnoc'h, diwar ho toueoù
ha diwar ho touar. [6] Ha perak pounneraat ho
kalon evel m'o devoa pounneraet Ejiptiz
ha Faraon o c'halon? Daoust hag-eñ, p'o

gwallgasas, n’o lezjont ket da vont? 7 Neuze 'ta,
kemerit, sternit ur c'harr nevez ha div vuoc'h
war o laezh, ha n’eus ket bet lakaet warno ar
yev, hag e stagot ar saout-mañ ouzh ar c'harr, en
ur zistreiñ o leueoù diwar o lerc'h d’o c'hraou.
8 Hag e kemerot Arc'h an Aotrou d’he lakaat war
ar c'harr ; hag an traoù aour a brofit eviti evel
dic'haou a lakaot en ur c'houfr ouzh he c'hostez,
hag he lezel a reot da vont. 9 Hag e sellot Ma ’z
a etrezek he bro, mar pign war-zu Betsames, eo
Eñ a rae dimp an droug bras-se ; a-hend-all
e ouezimp n’eo ket e zorn a skoe warnomp, met
dre zarvoud e c'hoarveze kement-se ganimp.»

10 Hag e reas an dud evel-se : kemer a rejont
div vuoc'h war o laezh a stagjont ouzh ur c'harr,
hag o leueoù a serrjont er c'hraou.
11 Hag e lakjont Arc'h an Aotrou war ar c'harr
hag ur c'houfr gant logod aour ha skeudennoù
gorioù.

12 Hag ez eas war-eeun ar saout gant an hent
war-zu Betsames ; war an hent-mañ hepken ez
aent, en ur vlejal, hep distreiñ a-zehoù nag
a-gleiz. ha satraped ar Filistiz a yeas war
o lerc'h betek harzoù Betsames.
13 Hag e Betsames e oad oc'h ober eost an ed en
draonienn. Hag e savjont o daoulagad hag
e weljont an Arc'h, hag o devoe levenez ouzh he
gwelout.

14 Hag ar c'harr, erruet e park Josoua,
e Betsames, a arsavas eno. Bez’ e oa eno ur
maen bras. Faoutet e voe koad ar c'harr, ha gant
ar saout e voe graet un holloskad d’an Aotrou.
15 Al levidi o devoa diskennet Arc'h an Aotrou
hag ar c'houfr a oa ganti, ma oa ennañ traoù
aour, hag e lakaat a rejont war ar maen bras.
ha tud Betsames a reas holloskadoù, a reas
aberzhoù en deiz-se d’an Aotrou. 16 Ha pemp
satrap ar Filistiz, p’o devoa gwelet se, a zistroas
da Ekron en deiz-se.

17 Hag ar gorioù aour a voe profet gant ar
Filistiz evel dic'haou d’an Aotrou : unan evit
Azot, unan evit Gaza, unan evit Ashkelon, unan
evit Gat, unan evit Ekron. 18 Hag al logod aour,
ken niverus hag holl c'hêrioù ar Filistiz, re ar
pemp satrap : adalek ar c'hêrioù ramparzhet
betek ar bourc'hioù digor. Test eo bet ar maen
bras a lakjont warnañ Arc'h an Aotrou, hag a zo
betek hiziv e park Josoua e Betsames.

19 Met skeiñ a reas (an Aotrou) war dud
Betsames, dre m’o devoa sellet ouzh Arc'h an
Aotrou ; skeiñ a reas a-douez ar Bobl, war dek
ha tri-ugent den diwar hanter-kant mil den.
ha kañv a reas ar Bobl, rak skoet en devoa an
Aotrou war ar Bobl un taol bras. 20 Hag e lavaras
tud Betsames : «Piv a c'hello derc'hel dirak an
Aotrou, an Doue santel-mañ? War-zu piv e savo
a-diganimp?» 21 Hag i da gas kannaded da
annezidi Kariatiarim da lavarout :
«Daskoret o deus ar Filistiz Arc'h Doue.
Diskennit d’he sevel davedoc'h.»

7 Samouel saveteer.

1 Hag e teuas tud Kariatiarim da sevel Arc'h
an Aotrou, hag he c'has a rejont da di Abinadab,
war an dorgenn. Hag Eleazar, e vab, a voe
santelaet evit mirout Arc'h an Aotrou.
2 Hag adalek an deiz ma chomas an Arc'h
e Kariatiarim e voe kalz deizioù, e voe ugent
vloaz, hag e hirvoudas holl diegezh Israel
war-lerc'h an Aotrou. 3 Hag e komzas Samouel
ouzh holl diegezh Israel en ur lavarout :
«Mard eo a holl galon e tistroit davet an Aotrou,
lamit doueoù an estren diouzh ho touez hag an
"Astaroted", ha lakait start ho kalonoù gant an
Aotrou, servijit-Eñ nemetañ, hag ho saveteiñ
a ray eus dorn ar Filistiz.» 4 Hag e lamas mibien
Israel Baaled hag Astaroted evit servijout an
Aotrou nemetken.

5 Hag e lavaras Samouel : «Bodit holl Israel
e Mispa, hag e pedin evidoc'h an Aotrou.»
6 Hag ar re-mañ, bodet e Mispa, a dennas dour,
en skuilhas dirak an Aotrou, a yunas en deiz-se
hag a lavaras eno : «Pec'het hon eus e-keñver an
Aotrou !» Hag e varnas Samouel mibien Israel
e Mispa.

7 Hag e klevas ar Filistiz e oa bodet mibien
Israel e Mispa, hag e pignas satraped ar Filistiz
enep Israel. Hag e klevas mibien Israel, hag
o devoe aon rak ar Filistiz. 8 Hag e lavaras
mibien Israel da Samouel : «Na zilez ket
ac'hanomp ! garm etrezek an Aotrou, hon Doue,
m’hor savetaio eus dorn ar Filistiz.»
9 Hag e kemeras Samouel un oan-laezh, hag
e reas un holloskad gantañ d'an Aotrou.
Hag e c'harmas Samouel etrezek an Aotrou evit
Israel, hag e respontas dezhañ an Aotrou.
10 Hag edo Samouel oc'h ober an holloskad, hag
ar Filistiz a dostae evit an emgann enep Israel.

Hag e taranas an Aotrou kurunoù bras, en
deiz-se, war ar Filistiz, hag e voent peurspontet,
hag e voent pilet gant Israel. 11 Hag ez eas
er-maez soudarded Israel da redek war-lerc'h ar
Filistiz, hag o dornañ a rejont betek dindan
Bet-Kar. 12 Hag e kemeras Samouel ur maen,
a lakaas etre Mispa ha Sen, hag e c'halvas e anv
Abenezer, hag e lavaras : «Betek amañ hor
skoazellas an Aotrou.» 13 Hag e voe sujet ar
Filistiz, ha ne grogjont ken da zont war diriad
Israel, holl deizioù Samouel. 14 Daskoret e voe
ar c'hêrioù bet tapet gant ar Filistiz digant Israel
da Israel, eus Ekron betek Gat. Hag o ziriad
a saveteas Israel eus dorn ar Filistiz, hag e voe
peoc'h etre Israel hag an Amoriz.

15 Hag e varnas Samouel Israel holl zeizioù
e vuhez. 16 Hag ez ae bep bloaz d'ober tro Betel
Gilgal ha Mispa, hag e varne Israel en holl
lec'hioù-se. 17 Hag e tistroe da Rama, rak eno
e oa e di, hag eno e varne Israel, hag en devoa
savet eno un aoter d'an Aotrou.

8 Ar Bobl o c'houlenn ur roue.

1 ha pa voe kozh Samouel, e lakaas e vibien
da varnerien war Israel. 2 Hag anv e vab henañ
a oa Yoel, hag anv an eil a oa Abia, hag e voent
barnerien e Bersabea. 3 Met ne gerzhas ket
e vibien war e roudoù ; pleget e oant war-lerc'h
ar gounid hag e tegemerent donezonoù, hag
e plegent ar gwir.

4 Hag en em vodas holl gozhidi Israel evit
dont da gaout Samouel e Rama.
5 Hag e lavarjont dezhañ : «Setu, kozh out, ha da
vibien ne gerzhont ket war da roudoù ; laka
dimp ur roue d'hon barn evel an holl vroadoù.»
6 Hag e voe fall an dra-mañ ouzh daoulagad
Samouel, pa lavarent : Ro dimp ur roue evit hon
barn. Hag e pedas Samouel an Aotrou.
7 Hag e lavaras an Aotrou da Samouel : «Selaou
ouzh mouezh ar Bobl e kement tra a lavaront
dit ; n'eo ket te a zistaolont, me eo a zistaolont,
ma na vin ket roue warno. 8 Hervez an hevelep
doare ober e reont abaoe an deiz m'o savis eus
an Ejipt betek hiziv : va dilezel ha servijañ
doueoù all ; evel-se e reont ganit ivez. 9 Bremañ
avat, selaou ouzh o mouezh ha disklêr dezho
gwir ar roue a reno warno.»

10 Hag e lavaras Samouel holl gomzoù an
Aotrou dirak ar Bobl a c'houlenne digantañ ur
roue. 11 Lavarout a reas : «Setu pere a vo
gwirioù ar roue a reno warnoc'h : ho mibien
a gemero hag a lakaio gant e girri ha gant
e virc'hi da redek dirak e garroñs, 12 hag o lakaat
a ray da ofiserien a vilieroù ha da ofiserien
a hanter-gantoù, ha da arat e aradurioù, da
eostiñ e eostoù, da ober e glavioù-brezel hag
e harnezioù-kirri. 13 Ho merc'hed a gemero evel
louzaouerezed, keginerezed ha poberezed.
14 Ho parkeier, ho kwini hag hoc'h olivezegi
gwellañ a gemero hag a roio d'e servijerien.
15 Diwar hoc'h edegoù ha diwar ho kwiniegoù
e teogo evit reiñ d'e dishoged ha d'e servijerien.
16 Ho servijerien hag ho mitizhien, ho
krennarded gwellañ, hoc'h ezen a gemero
d'ober ganto evit e labourioù. 17 Ho teñved
a zeogo, hag e viot dezhañ da sklaved.
18 Hag e c'harmot, en deiz-se, dirak ho roue ho
po choazet warnoc'h, met ne responto ket an
Aotrou deoc'h en deiz-se.» 19 Hag e nac'has ar
Bobl sentiñ ouzh mouezh Samouel, hag
e lavarjont : «Nann ! ur roue a vo warnomp !
20 Hag e vezimp, ni ivez, evel an holl vroioù,
hag hor barn a ray hor roue, hag e kerzho en hor
raok en ur ober hor brezelioù.» 21 Hag e selaouas
Samouel holl gomzoù ar Bobl, hag o lavaras
ouzh divskouarn an Aotrou. 22 Hag e lavaras an
Aotrou da Samouel : «Selaou ouzh o mouezh.
ha laka da ren warno ur roue.» Hag e lavaras
Samouel da dud Israel : «Kit pep hini d'ar gêr.»

9 Saoul roue.

1 Bez' e oa un den eus Benjamin, hag e anv
a oa Kis, mab Aviel, mab Seror, mab Bec'horat,
mab Afia : ur paotr eus Benjamin, un den
kadarn. 2 Hag en devoa ur mab, e anv Saoul,
yaouank ha kaer ; ne oa den a-douez paotred
Israel kaeroc'h egetañ ; adalek e skoaz e oa
brasoc'h, uheloc'h eget an holl dud.

3 Hag e oa bet kollet azenezed Kis, tad
Saoul, hag e lavaras Kis da Saoul, e vab :
«Kemer ganit unan eus ar baotred ha sav, kae da
glask an azenezed.» 4 Hag e tremenas dre venez
Efraim, hag e tremenas dre vro Salisa, ha ne
gavent ket, hag e tremenjont dre vro Salim,
ha netra ! hag e tremenas dre vro Benjamin
ha ne gavent ket. 5 Hag int oc'h erruout e bro
Souf, ha Saoul da lavarout d'ar paotr a oa
gantañ : «Deomp war hor c'hiz, gant aon na
vefe ken (spered) va zad gant an azenezed, met

nec'het ganimp.» 6 Hag e lavaras dezhañ : «Bez’
ez eus un den-Doue er gêr-mañ, un den brudet ;
kement a lavar a c'hoarvez. Neuze 'ta, eomp d’e
gaout ; marse e tisklêrio dimp hor hent, an hini
hon eus da vont gantañ.»

7 Hag e lavaras Saoul d’e baotr :
«Ac'hanta ! deomp ! met petra a gasimp d’an
den-se? Bara, n’eus ken en hor pakadoù ;
donezon ebet da gas d’an den-a-Zoue. Petra hon
eus?» 8 Hag ez adkrogas ar paotr da respont da
Saoul en ur lavarout : «Bez’ em eus em dorn ur
c'hard shekel arc'hant a roin d’an den-a-Zoue
a zisklêrio dimp hor hent.» 9 gwezhall en Israel
eo evel-henn e lavared pa-z aed da c'houlennata
Doue : «Deus ! eomp da gaout ar gweler», rak
ar profed a hiziv a veze galvet gwezhall gweler.
10 Hag e lavaras Saoul d’e baotr :
«Mat a lavarez ! deus ! eomp !» Hag ez ejont
d’ar gêr ma oa enni an den-a-Zoue.

11 Edont o pignat da grec'h kêr pa gavjont
merc'hed yaouank o tont da buñsañ dour, hag
e lavarjont dezho : «Hag-eñ emañ aze ar
gweler?» 12 Hag i da respont dezho en ur
lavarout : «Emañ aze dirazout. Hast bremañ,
rak hiziv eo deuet e kêr : bez’ ez eus un aberzh
hiziv evit ar Bobl war an uhelenn. 13 En ur
erruout e kêr, diouzhtu e kavot anezhañ a-raok
ma pigno d’an uhelenn evit ar pred ; ne zebro
ket an dud ken na vo erruet ha ken n’en devo
benniget an aberzh, goude-se e tebro ar gouvidi.
Neuze 'ta, kit war-grec'h davetañ, hiziv e gavot
anezhañ.»

14 Hag i da bignat e kêr. E oant erruet e-
kreiz kêr ha setu Samouel o tont war-arbenn
dezho en ur bignat d’an uhelenn.

15 An Aotrou en devoa graet un
diskuliadenn ouzh skouarn Samouel un devezh
a-raok ma teuas Saoul, en ur lavarout : 16 «D’ar
c'houlz-mañ arc'hoazh e kasin dit un den eus
bro Benjamin, hag en oleviñ a ri da rener war
va Fobl Israel, hag e salvo va Fobl eus dorn ar
Filistiz, rak gwelet em eus va Fobl : deuet eo he
garmadeg betek ennon.» 17 Ha Samouel a welas
Saoul, hag an Aotrou a respontas dezhañ : «Setu
an den a lavaran dit ; eñ a c'houarno va Fobl.»

18 Hag e tostaas Saoul da Samouel betek
kreiz dor-kêr, hag e lavaras : «Disklêr eta din
pelec'h emañ ti ar gweler.» 19 Hag e respontas
Samouel da Saoul : «Me eo ar gweler. Pign em
raok d’an uhelenn, hag e tebrot ganin hiziv,
ha da adkas a rin arc'hoazh, ha kement a zo ez
kalon a zisklêrin dit. 20 Evit an azenezed kollet
ganit hiziv zo tri deiz, ne lakai ket da galon
ganto : kavet int. Met da biv holl draoù prizius
Israel, mar n’eo ket dit ha da holl diegezh da
dad?» 21 Hag e respontas Saoul en ur lavarout :
«Daoust ha n’on ket eus Benjamin, unan eus
bihanañ meuriadoù Israel, ha va c'herentiezh, an
hini vihanañ eus holl gerentiezhioù rummadoù
Benjamin? Perak e lavarez din komzoù
evel-se?»

22 Hag e kemeras Samouel Saoul hag e baotr
hag o c'hasas d’ar sal, hag e roas dezho ur plas
e penn ar gouvidi, hag e oant war-dro tregont
den. 23 Hag e lavaras Samouel d’ar c'heginer :
«Ro al lod am boa roet dit en ur lavarout :
Laka-eñ ez kichen.» 24 Hag e savas ar c'heginer
ar skoaz ha kement a oa ganti, a lakaas dirak
Saoul. Hag e lavaras (Samouel) : «Sed ar pezh
a van ! Laka dirazout ! Debr ! Evit an emgav ez
eo bet miret dit.» Hag e lavaras : «Ar Bobl am
eus galvet.» Hag e tebras Saoul gant Samouel
en deiz-se.

25 Hag e tiskennjont eus an uhelenn e kêr.
Hag e komzas (-Samouel) gant Saoul war an
doenn.

26 Hag abred, pa savas ar gouloù-deiz,
e c'halvas Samouel Saoul war an doenn en ur
lavarout : «Sav ! ma kimiadin diouzhit.»
Hag e savas Saoul, hag ez ejont o-daou, eñ
ha Samouel, er-maez.

27 Edont o tiskenn eus penn-kêr, ha Samouel
da lavarout da Saoul : «Lavar d’ar paotr tremen
en hor raok.» Hag e tremenas... «ha te, chom
bremañ, hag e rin dit klevout komz Doue.»

10 Saoul olevet.

1 Hag e kemeras Samouel ur vured eoul,
a skuilhas war e benn, hag e pokas dezhañ en ur
lavarout : «Ya, da oleviñ a ra an Aotrou war
e hêrezh evel rener. 2 Pa guitai hiziv a-ziouzhin,
e kavi daou zen, e-kichen bez Rahel, e tiriad
Benjamin, a lavaro dit : «Kavet hon eus an
azenezed e oas aet da glask. Dilezet en deus da
dad afer an azenezed, met nec'het eo ganeoc'h
hag e lavar : Petra a rin evit va mab?»
3 Hag e kendalc'hi alese, ha pelloc'h ez errui

betek Dervenn Tabor, hag en em gavo ganit tri
den o pignat etrezek Doue da vBetel, unan
o tougen tri menn, unan o tougen teir dorzh
vara, hag unan o tougen ur c'hroc'henad gwin,
4 hag e heto dit peoc'h en ur reiñ dit div varaenn
a zegemeri eus o dorn. 5 Ha goude ez errui war
Run Doue, hag eno o deus ar Filistiz,
gedourien. En ur erruout eno e kêr, e kouezhi
war ur vandenn brofeded o tiskenn eus an
uhelenn, en o raok : telenn, taboulin, fleüt
ha lourenn, hag o tiouganañ. 6 Hag e strinko
warnout Spered an Aotrou, hag e tiougani
ganto, hag e vi troet en un den all. 7 Ha setu : Pa
vo deuet an arouezioù-se dit, e ri ar pezh az po
galloud da ober : Doue a vo ganit. 8 Diskenn a ri
em raok betek Gilgal, hag e tiskennin betek
ennout evit ober holloskadoù ha kinnig
aberzhoù a beoc'h. Seizh deiz e c'hortozi, ken
na zeuin betek ennout, hag e teskin dit petra
ober.»

9 Kerkent ha m'en devoa troet e gein evit
mont digant Samouel, e voe kemmet gant
Doue ; ur galon all a voe dezhañ.
Hag e c'hoarvezas an holl arouezioù en deiz-se.
10 E oant oc'h erruout war ar Run, hag ur
vandenn brofeded war-arbenn dezhañ, pa
strinkas warnañ Spered Doue, hag e tiouganas
en o zouez. 11 Hag an holl re hen anaveze
diagent a welas e oa e-mesk ar brofeded
o tiouganañ ; hag e lavaras an dud an eil
d'egile : «Petra en deus mab Kis? hag-eñ emañ
ivez Saoul e-touez ar brofeded?»
12 Hag e respontas un den alese en ur lavarout :
«ha piv eo o zad?» Setu perak eo deuet ar
c'hrenn-lavar : «Hag-eñ emañ ivez Saoul
e-touez ar brofeded?»

13 ha p'en devoe echuet da ziouganañ, ez
eas d'an uhelenn. 14 Hag e lavaras eontr Saoul
dezhañ ha d'e baotr : «Pelec'h e oac'h aet?
Hag e lavaras : «Da glask an azenezed ; gwelet
hon eus ne oa netra, hag ez omp aet da gaout
Samouel.» 15 Hag e lavaras eontr Saoul : «Kont
eta dimp petra en deus lavaret deoc'h Samouel.»
16 «Disklêriet en deus dimp e oa kavet an
azenezed.» Met evit afer ar rouantelezh, ne
gontas ket dezhañ ar pezh en devoa lavaret
Samouel.

17 Galvet en devoa Samouel ar Bobl davet
an Aotrou e Mispa. 18 Hag e lavaras da vibien
Israel : «Evel-henn e komz an Aotrou, Doue
Israel : Savet em eus Israel eus an Ejipt, ho
tennet eus dorn an Ejiptiz hag eus dorn an holl
rouantelezhioù a oa ouzh ho mac'homañ.
19 Hag hiziv e tisprizit ho Toue en deus ho salvet
eus an holl reuzioù hag enkrezioù, en ur
lavarout dezhañ : «Ur roue a lakai warnomp.
Ac'hanta ! en em zalc'hit dirak an Aotrou dre
veuriad ha dre vilieroù.»

20 Hag e reas tostaat Samouel holl veuriadoù
Israel, hag e voe tapet meuriad Benjamin.
21 Hag e reas tostaat meuriad Benjamin dre
gerentiezh, hag e voe tapet kerentiezh Matri,
hag e voe tapet Saoul, mab Kis hag e voe
klasket, ha ne voe ket kavet. 22 Hag e voe
goulennataet c'hoazh an Aotrou : «ha deuet zo
amañ c'hoazh un den?» Hag e lavaras an
Aotrou : «En em guzhat a ra e-mesk ar
pakadoù.» 23 Hag e redjont d'e gerc'hat alese,
hag hemañ, en e sav e-kreiz ar Bobl, a oa
uheloc'h eget an holl dud : adalek e skoaz e oa
uheloc'h. 24 Hag e lavaras Samouel d'an holl
dud : «Gwelout a rit an hini en deus dibabet an
Aotrou? N'eus ket eveltañ e-touez ar Bobl
a-bezh ! » Hag e teredas an holl dud, hag
e lavarjont : «Bevet ar roue ! »

25 Hag e lavaras Samouel d'an dud gwirioù
ar rouantelezh, hag o skrivas e-barzh ul levr,
a lakaas dirak an Aotrou. Hag e kasas Samouel
an holl dud, pep hini d'ar gêr. 26 ha Saoul a yeas
d'ar gêr, war d'ar Gabaa, hag ez eas gantañ ar re
gadarn en devoa gounezet Doue o c'halon.
27 Met tud a netra a lavaras : «Penaos hor
savetaio hemañ?» Hag o devoe dispriz outañ
ha ne gasjont ket dezhañ a brofoù. Eñ avat a oa
dilavar.

11 Tud Iabes dieubet.

1 Hag e pignas Nahash an Amoniad, hag
e kampas e-kichen Iabes-Galaad ; hag e lavaras
holl dud Iabes da Nahash : «Diviz ganimp un
emglev, hag e vimp ez servij.» 2 Hag e lavaras
dezho Nahash an Amoniad : «Evel-henn
e tivizin ganeoc'h : en ur doullañ deoc'h-holl al
lagad dehoù, ha lakaat evel-se un dismegañs
war holl Israel.» 3 Hag e lavaras dezhañ kozhidi
Iabes : «Lez ganimp seizh deiz, hag e kasimp
kannaded da holl diriad Israel, ha mar ne vez
den d'hor salviñ ez aimp davedout.» 4 Hag ez
erruas ar gannaded e Gabaa/Saoul,

hag e lavarjont ar c'homzoù-se ouzh divskouarn
an dud. Hag e savas an holl dud o mouezh en ur
ouelañ.

5 Ha setu Saoul o tont a-drek an oc'hen eus
ar park ; hag e lavaras Saoul : «Petra o deus an
dud da ouelañ?» Hag e voe kontet dezhañ afer
tud Iabes. 6 Hag e strinkas Spered Doue war
Saoul pa glevas an dra-se. Hag ez entanas
e gounnar meurbet. 7 Hag e kemeras ur yevad
oc'hen hag o didammas, hag o c'hasas dre holl
diriad Israel, dre ar gannaded, en ur lavarout :
«An hini ned ay ket war-lerc'h Saoul
ha war-lerc'h Samouel, setu pezh a vo graet
d'e oc'hen !» Hag e kouezhas spont an Aotrou
war an dud hag e teredjont evel un den.
8 Hag e voent niveret e Bezek. Hag e voe mibien
Israel tri c'hant mil, ha tud Youda tregont mil.
9 Hag e lavarjont d'ar gannaded a oa deuet :
«Evel-henn e komzot ouzh tud Iabes/Galaad :
Arc'hoazh ho po silvidigezh pa vo tomm an
heol.» Hag ez eas ar gannaded da reiñ ar c'heloù
da dud Iabes, a voe laouen. 10 Hag e lavaras tud
Iabes : «Warc'hoazh ez aimp davedoc'h, hag
e reot dimp kement a vo mat ouzh ho
taoulagad.»

11 Hag antronoz e lakaas Saoul an dud e teir
rann, hag ez eas dre greiz ar c'hamp, da-geñver
beilh ar beure, hag e voe skoet war Amon betek
tommder an deiz. Ar re a vanas a yeas a-strew ;
ne vanas ket anezho daou a-gevret.

12 Hag e lavaras an dud da Samouel :
«Piv a lavare : Saoul a renfe warnomp? Deroit
an dud-se hag o lakaimp d'ar
marv.» 13 Hag e lavaras Saoul : «Ne vo ket lakaet
d'ar marv den ebet hiziv, rak hiziv en deus graet
an Aotrou silvidigezh en Israel.»
14 Hag e lavaras Samouel d'an dud : «Deuit !
Eomp betek Gilgal hag e nevesaimp eno ar
rouantelezh.» 15 Hag ez eas an holl dud betek
Gilgal d'ober roue eno Saoul dirak an Aotrou,
e Gilgal. Hag e voe graet eno peoc'h-aberzhoù
dirak an Aotrou. Hag o devoe levenez eno
Saoul hag holl dud Israel, ken o devoe.

12 Kimiad Samouel.

1 Hag e lavaras Samouel da holl Israel :
«Selaouet em eus ouzh ho mouezh evit kement
a lavarec'h din, hag em eus lakaet da ren
warnoc'h ur roue. 2 Bremañ avat, ar roue-se
a gerzho en ho raok. Me a zo kozh, kabac'h ; va
mibien a zo en ho touez, ha me am eus kerzhet
en ho raok ez yaouank betek hiziv. 3 Setu me
amañ : tamallit-me dirak an Aotrou ha dirak
e olevad. Ejen piv am eus kemeret? azen piv am
eus kemeret? piv am eus gaouet? piv am eus
gwasket? Eus dorn piv em eus kemeret un
donezon, evit serriñ va daoulagad warnañ?
Prest on da zaskoriñ.» 4 Hag e lavarjont :
«N'ec'h eus nag hor gaouet, nag hor gwasket,
na kemeret eus dorn den netra.» 5 Hag e lavaras
dezho : «Test eo an Aotrou enep deoc'h, ha test
e olevad hiziv : ne gavit em dorn mann ebet ! »
Hag e lavarjont : «Test !»

6 Hag e lavaras Samouel d'an dud :
«An Aotrou en deus labouret gant Moizez
ha gant Aaron, hag en deus savet ho hendadoù
eus Bro-Ejipt. 7 ha bremañ, en em zalc'hit amañ,
m'ho parnin dirak an Aotrou a-zivout holl
vadoberoù an Aotrou, a reas evidoc'h hag evit
ho tadoù. 8 Pa zeuas Yakob eus an Ejipt, hag
e c'harmas ho tadoù etrezek an Aotrou, e kasas
an Aotrou Moizez hag Aaron, a dennas ho tadoù
eus an Ejipt hag o diazezas el lec'h-mañ.
9 Met ankouaat a rejont an Aotrou, o Doue,
o gwerzhas e dorn Sisera, penngadour lu Asor,
hag e dorn ar Filistiz hag e dorn roue Moab,
a rae brezel dezho. 10 Hag i da c'harmat etrezek
an Aotrou en ur lavarout : «Pec'het hon eus,
dilezet hon eus hon Aotrou ha servijet Baaled
hag Astaroted. Met bremañ, tenn ac'hanomp eus
dorn hon enebourien, ha da servijout a raimp.»
11 Hag e kasas an Aotrou Jerobbaal, Bedan,
Jefta, Samouel a dennas ac'hanoc'h eus dorn
hoc'h enebourien diwar-dro, hag e chomjoc'h
e surentez. 12 Ha pa weljoc'h e oa Nahash, roue
mibien Amon, o tont warnoc'h, ho poa lavaret
din : "Nann ! Met ur roue a reno warnomp",
goude ma'z eo an Aotrou, ho Toue, ho roue.
13 ha bremañ, setu ar roue hoc'h eus dibabet,
goulennet ! Lakaet en deus warnoc'h an Aotrou
ur roue. 14 Gant ma toujot an Aotrou, ouzh
e servijout, o sentiñ ouzh e vouezh ha nann
o tisentiñ ouzh urzhioù an Aotrou, met o vezañ,
c'hwi hag ar roue a ren warnoc'h, war-lerc'h an
Aotrou, ho Toue ! 15 Met mar ne selaouit ket
ouzh mouezh an Aotrou, mar disentit ouzh
urzhioù an Aotrou, e vo dorn an Aotrou
warnoc'h evel war ho tadoù.

16 Bremañ c'hoazh, en em zalc'hit amañ, hag
e welot an dra veur ez a an Aotrou d'ober ouzh
ho taoulagad. 17 Hag-eñ n'eo ket eost ar gwinizh
hiziv? Ez an da bediñ an Aotrou, hag e roio
kurun ha glav, hag e vo anat deoc'h, o welout
se, pebezh fallagriezh vras hoc'h eus graet ouzh
daoulagad an Aotrou, o c'houlenn evidoc'h ur
roue !» 18 Hag e pedas Samouel an Aotrou, hag
e roas an Aotrou kurun ha glav en deiz-se.
19 Hag o devoe aon an holl dud, meurbet, rak an
Aotrou ha rak Samouel. Hag e lavaras an holl
dud da Samouel : «Ped evit da servijerien an
Aotrou, da Zoue, ma na varvimp ket ! Adlakaet
hon eus war hon holl bec'hedoù, ar fallagriezh,
o c'houlenn evidomp ur roue.»

20 Hag e lavaras Samouel d'an dud : «Bezit
dizaon : graet hoc'h eus an holl droug-mañ, met
na guitait ket a-diwar-lerc'h an Aotrou.
21 Servijit an Aotrou a holl galon, kuit da
ziankañ war-lerc'h netraoù ha na servijont ket
ha na saveteont ket, rak didalvez ez int.
22 Ne zilezo ket an Aotrou e Bobl, en abeg d'e
anv bras, peogwir e fellas d'an Aotrou ober
ganeoc'h e Bobl. 23 Evidon-me, pell diouzhin
a bec'hiñ e-keñver an Aotrou en ur baouez da
bediñ evidoc'h ! Desket em eus deoc'h an hent
mat hag eeun. 24 Doujit an Aotrou ha servijit
anezhañ ez-leal a holl galon. Gwelit na pegen
bras en deus graet en ho keñver ! Ma rit an
droug, c'hwi pe ho roue, ez eot da get !

13 Israel gwasket gant ar Filistiz.

1 Abaoe ur bloaz e oa Saoul o ren ; daou
vloaz en devoa renet Israel, 2 pa zibabas Saoul
tri mil Israeliad, hag e voe gant Saoul daou vil
e Mac'hmas war venezioù Betel, ha mil gant
Jonatan e Gabaa-Benjamin, ha nemorant ar
Bobl a voe kaset pep hini d'e deltenn.
3 Hag e tornas Jonatan ur bagad Filistiz, a oa
e Gabaa, hag e klevas se ar Filistiz ; ha Saoul
a reas seniñ ar c'horn-boud dre ar vro a-bezh, en
ur lavarout : «Ra glevo an Hebreiz !» 4 Hag holl
Israel a glevas lavarout : «Dornet en deus Saoul
ur bagad Filistiz, hag ez eo deuet flaerius Israel
evit ar Filistiz.» Hag en em gevredas an dud
war-lerc'h Saoul er Gilgal.

5 Hag ar Filistiz en em vodas evit ober
brezel da Israel : tregont tri mil karr, c'hwezh
mil marc'heg, ha tud evel an traezh war aod ar
mor, ken niverus ! Hag int da bignat ha da
gampiñ e Mac'hmas, ouzh Reter Betaven.
6 ha tud Israel en em welas er gwask, rak enket
e oa ar Bobl ; hag en em guzhe an dud e kevioù,
e faoutennoù, e-mesk ar reier, e ribouloù,
e puñsoù. 7 Hebreiz o devoa treuzet ar Yordan
evit Bro-Gad ha Galaad.

Ha Saoul a oa c'hoazh er Gilgal ; an holl
dud a sponte ouzh e heul. 8 Gortoz a reas seizh
deiz an emgav gant Samouel, ha ne zeue ket
Samouel d'ar Gilgal, hag e yae an dud a-stlabez
a-digantañ. 9 Hag e lavaras Saoul : «Degasit din
holloskad ha peoc'h-aberzhoù.» Hag e reas an
holloskad.

10 Hag evel ma echue d'ober an holloskad,
ha Samouel o tont ; hag ez eas Saoul
war-arbenn dezhañ d'e saludiñ. 11 Hag e lavaras
Samouel : «Petra ac'h eus graet?» Hag e lavaras
Saoul : «Pa welen ez ae a-stlabez an dud
a-diganin, ha n'errues ket d'an emgav d'an
deiziad, hag e oa ar Filistiz dastumet
e Mac'hmas, 12 em eus lavaret : Bremañ-souden
e tiskenno ar Filistiz warnon d'ar Gilgal,
ha dremm an Aotrou n'am eus ket habaskaet !
hag em eus kemeret warnon ober an
holloskad.»

13 Hag e lavaras Samouel da Saoul :
«Diboell out bet ! N'ec'h eus ket miret
gourc'hemenn an Aotrou, da Zoue, en devoa
kemennet dit. Diazezet en dije an Aotrou da
rouantelezh war Israel da viken, 14 met bremañ,
da rouantelezh ne bado ket : klasket en deus an
Aotrou evitañ un den hervez e galon, hag en
deus kemennet an Aotrou e vefe rener war
e Bobl, peogwir n'ec'h eus ket miret an urzhioù
a ro dit an Aotrou.»

15 Hag e savas Samouel, hag e pignas eus ar
Gilgal etrezek Gabaa Benjamin. Hag e niveras
Saoul an dud en em gave gantañ : war-dro
c'hwec'h kant den.

16 Ha Saoul, gant Jonatan, e vab, hag an dud
en em gave ganto, a chomas e Gabaa Benjamin,
hag ar Filistiz a gampe e Mac'hmas.

17 Hag e teuas an argaderien eus kamp ar
Filistiz : teir rann. Ur rann a droas war hent
Efra, war-zu Bro-Soual ; 18 ur rann a droas war
hent Betoron, hag ur rann a droas etrezek an
harzoù a sell, a-us da draonienn ar Seboim,
war-zu ar gouelec'h.

19 Ha gov ebet ne gaved en holl Israel, rak,
- a lavare ar Filistiz - gant na ray ket an
Hebreed klezeier na goafioù ! 20 Hag e tiskenne
holl Israel da gaout ar Filistiz evit lemmañ pep
hini e soc'h, pe e bigell, pe e vouc'hal, pe
e goultr. 21 Hag e veze lemmet, evit ur 'fim' ur
soc'h, pe ur bigell, pe un tridant, pe ur vouc'hal
ha beget ur broud. 22 Met da zevezh an emgann
ne veze kavet na kleze na goaf e dorn an holl
dud a oa gant Saoul ha Jonatan ; kavet e veze
hepken gant Saoul ha Jonatan, e vab.

23 Hag e oa aet ur rakward a Filistiz da ode
Mac'hmas.

14 Trec'h Jonatan.

1 Hag un devezh e lavaras Jonatan, mab
Saoul, d'ar floc'h a zouge e glavioù : «Deus !
Treuzomp betek gward ar Filistiz a zo en tu all,
a-hont.» Met d'e dad ne gontas ket se. 2 Saoul
a rae e chomlec'h e dibenn Gabaa dindan ar
c'hreunadezenn a oa e Migron, ha tud a oa
gantañ, war-dro c'hwezh kant den. 3 Ahias, mab
Ac'hitob, breur Ichabod, mab Pineas, mab Heli,
beleg an Aotrou e Silo, a zouge an efod, hag an
dud ne ouient ket e oa aet kuit Jonatan.

4 An ode a glaske Jonatan tremen da gaout
gward ar Filistiz, he devoa un dant roc'h eus un
tu hag un dant roc'h eus an tu all ; anv unan a oa
'Boses' hag anv egile 'Sene'. 5 Un dant a oa
a-sav-sonn ouzh an hanternoz, a-dal da
vMac'hmas, hag egile ouzh ar c'hreisteiz, a-dal
da c'hGabaa. 6 Hag e lavaras Jonatan d'ar floc'h
a zouge e glavioù : «Kae ! Treuzomp betek
gward an diamdroc'hidi - se. Marteze e labouro
an Aotrou evidomp, rak n'en deus an Aotrou
harz ebet evit trec'hiñ gant kalz pe nebeut.»
7 Hag e lavaras dezhañ e zouger-glavioù : «Gra
kement a zo ez kalon ! war-raok ! Setu ma'z on
ganit a-greiz-kalon !» 8 Hag e lavaras Jonatan :
«Emaomp o vont da dreuziñ da-geñver an
dud-se ha d'en em zizoleiñ dezho.
9 Mar lavaront dimp : Arsav, ken n'erruimp
ganeoc'h, ec'h arsavimp pik hep mont war-raok
daveto ; 10 met mar lavaront : Deuit davedomp,
ez aimp, rak o lakaat a ra an Aotrou en hon
dorn : se a vo evidomp un arouez.»

11 Hag en em ziskouezjont o-daou da ward
ar Filistiz, hag e lavaras ar Filistiz : «Setu
Hebreed o tont er-maez eus an toulloù ma oant
kuzhet enno.» 12 Hag e komzas soudarded ar
gward ouzh Jonatan hag ouzh e zouger-klavioù
en ur lavarout : «Deuit davedomp, hag e raimp
da c'houzout deoc'h un dra.» Hag e lavaras
Jonatan d'e zouger-klavioù : «Deus war va
lerc'h : o lakaat a ra an Aotrou e dorn Israel.»
13 Hag e pignas Jonatan war e grabanoù,
e zouger-klavioù a-dreñv dezhañ.
Hag e kouezhe ar Filistiz dirak Jonatan ha dirak
e zouger-klavioù, o lakae d'ar marv war
e lerc'h. 14 Hag evit o zaol kentañ e voe skoet
gant Jonatan hag e zouger-klavioù war-dro
ugent den, war un hanter devezh-arat bennak.
15 Hag ur spouron a voe er c'hamp, er vro hag
e-touez an holl dud ; ar warded hag an
argaderien a voe spontet ivez, hag e krenas an
douar hag e voe ur spont-Doue.

16 Hag e welas gedourien Saoul e Gabaa
Benjamin e oa an engroez o teuziñ hag o vont
amañ hag ahont. 17 Hag e lavaras Samouel d'an
dud a oa gantañ : «Kontit an dud, da welout piv
a zo aet a-diganimp.» Hag e voe kontet, hag
e vanke Jonatan hag e zouger-klavioù.
18 Hag e lavaras Saoul da Ahias : «Tosta Arc'h
Doue», rak bez' e oa Arc'h Doue, en deiz-se,
gant mibien Israel. 19 Hag e-keit ha ma komze
Saoul gant ar beleg, ar mesk, e kamp ar Filistiz,
a yae war-gresk. Hag e lavaras Saoul d'ar
beleg : «Souz da zorn !»

20 Hag e strollas Saoul an holl dud a oa
gantañ, hag ez ejont d'an emgann, hag e oa
kleze an eil war egile : ur fuilhadeg
vras-meurbet. 21 Hag an Hebreed a oa gant ar
Filistiz abaoe ur pennad, hag e oa pignet ganto
en o c'hamp, diwar-dro, hag int da vont gant
Israel, gant Saoul ha Jonatan. 22 Hag an holl dud
eus Israel en em guzhe war venez Efraim,
o klevout e tec'he ar Filistiz, en em stagas, int
ivez, war o lerc'h d'an emgann. 23Hag e roas an
trec'h an Aotrou, en deiz-se, da Israel, hag ez
eas an emgann en tu-hont eus Betaven.

24 Met tud Israel a oa divi en deiz-se : ul le
en devoa graet Saoul evit ar Bobl en ur
lavarout : «Milliget an den a zebro bara ac'hann
d'an abardaez, ken na vin dialet eus va
enebourien ! » Ha n'en devoa tañvaet nikun
a vara. 25 Hag an holl vroidi a oa aet er c'hoadoù,
hag e oa mel war c'horre an douar. 26 Aet e oa
eta an holl dud er c'hoadoù, hag e rede ar mel,

met den ne gase e zorn d'e c'henou, rak doujañ
a rae an dud al ledoued.

27 Met Jonatan, - ha n'en devoa ket klevet le
e dad evit an dud - a gasas penn e vazh a oa en
e zorn, en soubas en un direnn vel, hag
a zerenas e zorn d'e c'henou ; hag e sklaeraas
e zaoulagad. 28 Hag e komzas un den eus ar Bobl
en ur lavarout : «Touet en deus da dad evit an
dud, o lavarout : Milliget ra vo an hini a zebro
boued hiziv, kaer o deus bezañ divi an dud.»
29 Hag e lavaras Jonatan : «Trubuilhañ a ra va
zad ar vro. Sellit pegen sklaer eo va daoulagad
abaoe 'm eus tañvaet an tamm mel-mañ ! 30 Mar
he dije debret hiziv ar Bobl preizh hec'h
enebourien he deus kavet, e vije bet, a-benn
bremañ, brasoc'h an trec'h war ar Filistiz !»

31 Skoet e voe, en deiz-se, war ar Filistiz eus
Mac'hmas da Aialon, met skuizh e voe an dud
meurbet. 32 Hag e lammas ar Bobl war ar preizh,
o zapout deñved, saout, leueoù, a voe lazhet
war an douar, hag e tebras an dud gant ar gwad.
33 Hag e voe roet keloù da Saoul ha lavaret
dezhañ edo ar Bobl o pec'hiñ e-keñver an
Aotrou en ur zebriñ gant gwad. Hag e lavaras :
«Treitourien ac'hanoc'h ! Ruilhit betek ennon
hiziv ur maen bras.» 34 Hag e lavaras Saoul :
«En em strewit e-mesk an dud ha lavarit dezho :
Degasit din, hemañ e ejen, hennezh e zañvad,
hag o aberzhit amañ, hag e tebrot hep pec'hiñ
enep an Aotrou en ur zebriñ gant ar gwad.»
Hag e kasas an holl dud pep a ejen 'n ere e stag,
en noz-se, hag e voent aberzhet eno.
35 Hag e savas Saoul un aoter d'an Aotrou : ar
wezh kentañ e oa ma savas un aoter d'an
Aotrou.

36 Hag e lavaras Saoul «Diskennomp
war-lerc'h ar Filistiz, da noz, hag o freizhatomp
betek gouloù-deiz, ha na lezomp diouto den
ebet.» Hag e lavarjont : «Kement a vezo mat
ouzh da zaoulagad da vezo graet ! »
Hag e lavaras ar beleg : «Tostaomp amañ da
gaout Doue.» 37 Hag e c'houlennas Saoul digant
Doue : «Hag-eñ e tiskennin war-lerc'h ar
Filistiz, hag o lakai e dorn Israel?» Met ne roas
ket respont dezhañ en deiz-se. 38 Hag e lavaras
Saoul : «Tostait amañ, holl briñsed ar Bobl, da
c'houzout ha da welout petore pec'hed a zo bet
hiziv ; 39 rak, -bevet an Aotrou, salver Israel !-
nag e vefe hemañ e Jonatan, va mab, mervel
a ray !» Den ne respontas dezhañ, eus an holl
dud.

40 Hag e lavaras da holl Israel : «C'hwi a vo
en tu-mañ, ha me, gant Jonatan, va mab, a vo en
tu all.» Hag e lavaras an dud da Saoul :
«Ar pezh a vo mat ouzh da zaoulagad a ri.»
41 Hag e lavaras Saoul d'an Aotrou :
«Doue Israel, ro an Toumim !» Hag e voe
kemeret Jonatan ha Saoul, hag an dud a guitaas.
42 Hag e lavaras Saoul : «Ra vo tennet
etrezon-me ha Jonatan, va mab !» Hag e voe
tapet Jonatan.

43 Hag e lavaras Saoul da Jonatan : «Disklêr
din petra ac'h eus graet.» Hag e roas kont
dezhañ Jonatan en ur lavarout : «Tañvaet em
eus gant penn ar vazh a oa em dorn un tamm
mel. Prest on da vervel !» 44 Hag e lavaras
Saoul : «Evel-henn da ray Doue, hag evel-hont
ouzhpenn, mar ne varvez ket, Jonatan !»
45 Hag e lavaras an dud da Saoul : «Daoust
ha Jonatan a varvo, eñ hag en deus graet un
trec'h ken bras evit Israel? Biken ! - Bevet an
Aotrou ! - ne gouezho blevenn ebet eus e benn
d'an douar, rak gant an Aotrou en deus graet se
hiziv.» Hag e tasprenas ar Bobl Jonatan ha ne
varvas ket.

46 Hag e pignas Saoul diwar-lerc'h ar
Filistiz ; hag ar Filistiz a yeas d'ar gêr.
47 ha Saoul, p'en devoe ar rouantelezh war
Israel, a vrezelekaas tro-war-dro enep e holl
enebourien : Moab, mibien Amon, Edom,
rouaned Soba ha Filistiz, ha dre-holl m'en em
droe e trec'he. 48 Ober a reas taolioù kaer hag
e pilas Amalek hag e saveteas Israel eus dorn
o skraperien.

49 Hag e voe mibien Saoul : Jonatan, Isui
ha Melkisoua ; hag anv e ziv verc'h, anv an hini
henañ, Merob hag anv an hini yaouankañ,
Mic'hol. 50 Hag anv gwreg Saoul a oa
Ac'hinoam, merc'h Akimaas ; hag anv
penngadour e lu, Abner, mab Ner, eontr Saoul.
51 Kis, tad Saoul, ha Ner, tad Abner, a oa mibien
da Aviel.

52 Hag e voe brezelioù garv enep ar Filistiz,
holl deizioù Saoul. ha pa wele Saoul un den
bennak kadarn, ur soudard bennak, hen
dec'halve davetañ.

15 Brezel enep Amalek. Saoul distaolet.

1 Hag e lavaras Samouel da Saoul :
«Va c'haset en devoa an Aotrou d'az oleviñ evel
roue war va Fobl Israel. ha bremañ, selaou
mouezh, komzoù an Aotrou. 2 Evel-henn e komz
Aotrou ar Strolladoù : Ez an da gounaat ar pezh
en devoa graet Amalek da Israel, ar pezh
a lakaas dezhañ war an hent pa bigne eus an
Ejipt. 3 Bremañ, kae ! hag e skoi war Amalek,
hag ec'h anaouei holl bezh en deus hep kaout
truez outañ, en ur lakaat d'ar marv gwazed,
maouezed, bugale, magadenned, oc'hen,
deñved, kañvaled hag ezen.»

4 Hag e c'halvas Saoul ar Bobl hag o niveras
e Telem : daou c'hant mil troadeg, ha dek mil
den eus Youda. 5 Hag ez erruas Saoul betek kêr
Amalek, hag e lakaas ur ged e-kichen ar froud.
6 Hag e lavaras Saoul da dud Ken : «It kuit !
Diskennit a-greiz Amalek, pe e pakan
ac'hanoc'h ganto ; rak graet ho poa gras da holl
vibien Israel pa bignent eus an Ejipt.» Hag ez
eas kuit Kiniz eus ti Amalek.

7 Hag e skoas Saoul war Amalek adalek
Hevila, pan erruer e Sour, rag-enep d'an Ejipt.
8 Hag e tapas Agag, roue Amalek, bev ; hag an
holl dud a anaoueas gant barvenn ar c'hleze.
9 Met espernet e voe, gant Saoul hag e dud,
Agag hag ar pep gwellañ eus an deñved, eus ar
saout, eus al loened lart, eus an oaned,
ha kement tra mat a oa ; ha n'oulent ket
o anaouein ; met kement tra a oa dister
ha divalav a voe anaoueet.

10 Hag e komzas an Aotrou ouzh Samouel
en ur lavarout : 11 «Keuz am eus a vezañ lakaet
da ren Saoul evel roue : distroet eo diwar va
lerc'h ; va c'homzoù n'en deus ket sevenet.»
Kounnar en devoe Samouel, hag e c'harmas
etrezek an Aotrou e-pad an noz.

12 Hag e savas Samouel war-arbenn da
Saoul diouzh ar beure. Hag e voe roet keloù da
Samouel en ur lavarout : «Aet eo Saoul d'ar
C'harmel ; savet en deus eno ur c'houn-trec'h,
hag ez eo adtremenet hag ez eo diskennet d'ar
Gilgal.» 13 Hag ez eas Samouel da gaout Saoul.
Hag e lavaras dezhañ Saoul : «Benniget out
gant an Aotrou ! Peurc'hraet em eus komz an
Aotrou.» 14 Hag e lavaras Samouel : «ha petra
eo trouz an deñved-mañ ouzh va divskouarn?
ha trouz ar saout a glevan?» 15 Hag e lavaras
Saoul : «Diwar an Amalekiz ez int degaset ;
espernet o deus an dud ar re wellañ eus an
deñved hag eus ar saout evit o aberzhiñ d'an
Aotrou, da Zoue ; ar rest hon eus anaoueet.»

16 Hag e lavaras Samouel da Saoul :
«Paouez ! ez an da gontañ dit ar pezh en deus
lavaret an Aotrou din en noz-mañ.»
Hag e lavaras dezhañ : «Komz !»
17 Hag e lavaras Samouel : «Evidout da vezañ
dister ouzh da zaoulagad, da bennrener
meuriadoù Israel ez out bet olevet gant an
Aotrou evel roue war Israel. 18 Hag en deus da
gaset an Aotrou en hent en ur lavarout : Kae !
hag ec'h anaouei ar bec'herien-se, an Amalekiz,
hag e ri brezel dezho, ken na vint echuet.
19 Perak n'ec'h eus ket sentet ouzh mouezh an
Aotrou hag ez out lammet war ar preizh, oc'h
ober an droug ouzh daoulagad an Aotrou?»
20 Hag e lavaras Saoul da Samouel : «Sentet em
eus ouzh mouezh an Aotrou ; bet on dre an hent
m'en deus va c'haset an Aotrou ; degaset em eus
Agag, roue Amalek, hag Amalekiz am eus
anaoueet. 21 Met kemeret o deus an dud diwar ar
preizh an deñved, ar saout gwellañ eus an
anaoue evit o aberzhiñ d'an Aotrou, da Zoue,
e Gilgal.»

22 Hag e lavaras Samouel :

«Hag-eñ eo plijet an Aotrou
gant an holloskadoù hag an aberzhoù
evel gant ar sentidigezh ouzh mouezh an
Aotrou?
Sentidigezh a zo gwelloc'h eget aberzh,
doujañs a zo gwelloc'h eget lard ar meot.
23 Pec'hed a sorserezh eo bezañ disentus ;
gaou hag idolerezh eo bezañ aheurtet :
Peogwir e tistaolez komz an Aotrou,
ez out distaolet gantañ evel roue.»

24 Hag e lavaras Saoul da Samouel :
«Pec'het em eus, treuzet em eus urzh an Aotrou
ha da gomzoù. Aon am boa rak ar Bobl, hag em
eus selaouet ouzh o mouezh. 25 Met bremañ,
pardon va fec'hed, distro ganin, hag ec'h azeulin
an Aotrou.» 26 Hag e lavaras Samouel da Saoul :
«Ne zistroin ket ganit ; peogwir ec'h eus
disprizet komz an Aotrou, da zisprizout a ray
evel roue war Israel.»

27 Hag e troas Samouel evit mont, hag
e krogas (Saoul) e pastell e vantell, a fregas.
28 Hag e lavaras dezhañ Samouel : «Fregañ a ra
an Aotrou rouantelezh Israel diwarnout hiziv,
hag he roet en deus d'ur c'heneil dit, a zo
gwelloc'h egedout. 29 Koulskoude Sked Israel
n'eo ket gaouiat ha n'en devez ket a geuz ; n'eo
ket evel un den hag en devez keuz.»
30 Hag e lavaras (Saoul) : «Pec'het em eus, met
bremañ ro enor din, mar plij, dirak kozhidi va
Fobl ha dirak Israel ; distro ganin, hag ec'h
azeulin an Aotrou, da Zoue.» 31 Hag e tistroas
Samouel war-lerc'h Saoul, hag ec'h azeulas
Saoul an Aotrou.

32 Hag e lavaras Samouel : «Degasit din
Agag, roue Amalek.» Hag e teuas davetañ
Agag, laouen, hag e lavaras Agag : «Sur ! Aet
eo kuit c'hwervoni ar marv !» 33 Hag e lavaras
Samouel : «Evel ma'z eo bet divugaleet
gwragez gant da gleze, e vo divugaleat, e-touez
ar gwragez, da vamm !» Hag e tifoeltras
Samouel Agag dirak an Aotrou e Gilgal.
34 Hag ez eas Samouel da Rama, ha Saoul
a bignas d'e di e Gabaa/Saoul. 35 ha ne zistroas
ket Samouel da welout Saoul, betek devezh
e varv, rak glac'haret e oa bet Samouel gant
Saoul ; hag an Aotrou en devoa keuz a vezañ
graet roue Saoul war Israel.

16 David olevet.

1 Hag e lavaras an Aotrou da Samouel :
«Betek peur ez po glac'har gant Saoul, peogwir
em eus e zistaolet evel roue war Israel? Leugn
da gorn gant eoul ha kae ! Da gas a ran davet
Jese, eus Betlehem : gwelout a ran, a-douez
e vibien, evidon ur roue.» 2 Hag e lavaras
Samouel : «Penaos ec'h in? Mar klev se Saoul,
e vin lazhet gantañ !» Hag e lavaras an Aotrou :
«Un annoar a gemeri ganit, hag e lavari : Evit
aberzhiñ d'an Aotrou eo e teuan. 3 Hag e pedi
Jese d'an aberzh, hag e rin dit gouzout ar pezh
a vo d'ober evit oleviñ evidon an hini a lavarin
dit.»

4 Hag e reas Samouel ar pezh en devoa
lavaret an Aotrou, hag ez eas da vBetlehem ;
hag e krene kozhidi kêr o tont d'e gaout en ur
lavarout : «Gant peoc'h e teuez?»
5 Hag e lavaras : «Gant peoc'h ! Evit aberzhiñ
d'an Aotrou e teuan. En em santelait, hag
e teuiot ganin d'an aberzh.» Hag e lakaas da 'n
em santelaat Jese hag e vibien ; hag o fediñ
a reas d'an aberzh.

6 Pa oant oc'h erruout, e welas Eliab hag
e lavaras : «Sur ! Emañ dirak an Aotrou
e olevad !» 7 Hag e lavaras an Aotrou da
Samouel : «Na sell ket ouzh e stumm nag ouzh
uhelder e vent : e zisteurel a ran ; n'eo ket ar
pezh a wel an den (a gont), rak an den a sell
gant an daoulagad, hag an Aotrou a sell ouzh ar
galon.» 8 Hag e c'halvas Jese Abinadab, a lakaas
da dremen dirak Samouel, a lavaras : «N'eo ket
hemañ en deus dibabet an Aotrou.»
9 Hag e tremenas Jese Samma, hag e lavaras
(Samouel) : «N'eo ket hennezh c'hoazh en deus
dibabet an Aotrou.» 10 Hag e tremenas Jese
e seizh mab dirak Samouel, hag e lavaras
Samouel da Jese : «N'en deus ket an Aotrou
dibabet ar re-mañ.»

11 Hag e lavaras Samouel da Jese : «N'eus
ken a baotred?» Hag e lavaras : «C'hoazh e van
an hini yaouankañ : emañ o vesa an deñved.»
Hag e lavaras Samouel da Jese : «Kas d'e
gerc'hat ; ne goazezimp ket ken na vo deuet
amañ.» 12 Hag e voe kerc'het ha degaset : rous
e oa, kaer e zaoulagad ha brav da welout.
Hag e lavaras an Aotrou : «Sav ! Olev anezhañ,
rak eñ eo ! » 13 Hag e kemeras Samouel ur
c'hornad eoul hag hen olevas a-douez
e vreudeur. Hag e strinkas Spered an Aotrou
war David adalek an deiz-se ha da c'houde.
Hag e savas Samouel hag ez eas da Rama.

14 Ha Spered Doue a zistroas digant Saoul,
hag e voe trubuilhet gant ur spered fall a-berzh
an Aotrou. 15 Hag e lavaras servijerien Saoul
dezhañ : «Setu ur spered fall a-berzh Doue ouzh
da drubuilhañ. 16 Mar lavar hon aotrou, da
servijerien, a zo dirazout, a glasko un den
o c'houzout c'hoari gant an delenn, ha pa vezo
warnout ar spered fall-se a-berzh Doue,
e c'hoario gant e zorn hag ez ay gwelloc'h
ganit.» 17 Hag e lavaras Saoul d'e servijerien :
«Gwelit eta un den mat da c'hoari ha degasit-eñ
davedon.» 18 Hag e respontas unan eus ar
baotred en ur lavarout : «Ac'hanta ! gwelet em
eus ur mab da Jese e Betlehem, hag a oar
c'hoari, hag a zo ur paotr kadarn, un den
a vrezel, a gompren an traoù, a zo un den
a-zoare, hag an Aotrou a zo gantañ.»
19 Hag e kasas Saoul kannaded da Jese

da lavarout : «Kas davedon David, da vab, a zo
gant an deñved.» [20] Hag e kemeras Jese un azen
gant bara, ur c'hroc'henad gwin, ur menn-gavr,
hag o c'hasas, dre zorn David, e vab, da Saoul.
[21] Hag ez erruas David e ti Saoul, hag en em
zalc'has dirazañ ha karet e voe gantañ meurbet ;
hag e voe e zouger-klavioù. [22] Hag e kasas Saoul
davet Jese, da lavarout : «Ra chomo David
dirazon ! kavout a ra gras ouzh va daoulagad.»
[23] ha pa veze ar spered fall a-berzh Doue war
Saoul, e kemere David an delenn, hag e c'hoarie
gant e zorn, hag e frealze Saoul, a veze
gwelloc'h ; hag e tistroe diwarnañ ar spered fall.

17 David enep Goliat.

[1] Hag e vodas ar Filistiz o c'hampoù evit ar
brezel, hag en em vodjont e Soc'ho, a zo
e Youda, hag e kampjont etre Soc'ho hag Azeka,
en Afesdommim. [2] Saoul ha tud Israel en em
vodas hag a gampas e traonienn Ela war renk
a vrezel da ziarbenn ar Filistiz. [3] Ar Filistiz en
em zalc'he war ar menez, eus an tu, hag Israel
en em zalc'he war ar menez, eus an tu all, ar
saonenn etrezo.

[4] Hag e teuas war-raok un hanterour eus
kampoù ar Filistiz, Goliat e anv, eus Gat.
E uhelder a oa c'hwec'h ilinad hag ur
rahouennad. [5] Un dokenn arem en devoa war
e benn gant un hobregon skantek e oa gwisket
ha pouez an hobregon-se a oa pemp mil shekel
arem. [6] Bodreoù arem en devoa war e zivhar,
hag ur speg arem war e zivskoaz ; [7] koad
e-c'hoaf a oa evel karvan ur gwiader ; laonenn
e-c'hoaf he devoa c'hwec'h kant shekel, en
houarn. Un douger skoed a gerzhe dirazañ.
[8] Hag en em zalc'has hag e huchas war renkadoù
Israel en ur lavarout : «Hag-eñ n'on ket me ar
Filistiad, ha c'hwi, sklaved Saoul? Dibabit
deoc'h un den, a ziskenno davedon. [9] Mar gall
brezelekaat ganin hag e ven skoet gantañ,
e vezimp ho sklaved ; ha mar bezan-me trec'h
dezhañ hag eñ skoet ganin, e vezot c'hwi hor
sklaved ha servijerien dimp.» [10] Hag e lavare ar
Filistiad : «Me a ra fae ouzh renkadoù Israel,
hiziv : roit din un den, hag en em gannañ
a raimp etrezomp.»

[11] Hag e kleve Saoul hag holl Israel komzoù
ar Filistiad gant spont hag aon bras.

[12] David a oa mab an den-se eus Efrata, pe
Betlehem Youda, e anv Jese, hag en devoa eizh
mab ; an den-mañ, e deizioù Saoul, a oa kozh,
deuet (en oad) e-touez an dud. [13] Aet e oa tri
mab da Jese, ar re vrasañ, aet war-lerc'h Saoul
d'ar brezel. Anv e dri mab aet d'ar brezel a oa :
Eliab, an hini henañ, an eil Abinadab, hag an
trede Samma. [14] David a oa an hini yaouankañ ;
an tri henañ a oa aet war-lerc'h Saoul. [15] David
a rae ar monedonea a-gichen Saoul, evit mêsa
deñved e dad e Betlehem.

[16] Hag e tostae ar Filistiad diouzh ar beure
ha d'abardaez, hag e kendalc'has daou-ugent
deiz.

[17] Hag e lavaras Jese da Zavid, e vab :
«Kemer, evit da vreudeur, an efa
greun-rostet-mañ hag an dek baraenn-mañ,
ha red betek kamp da vreudeur. [18] Hag an dek
tamm keuz-mañ a gasi d'an ofiser a vilier. Da
vreudeur a weli hag a saludi ; o c'hefredoù
a gemeri. [19] Saoul a zo gant ar re-mañ ha gant
holl dud Israel e traonienn Ela, o vrezeliñ enep
ar Filistiad.

[20] Hag e savas David diouzh ar beure, hag
e lezas an deñved gant ur mêsaer, hag, e samm
gantañ, ez eas evel ma c'hourc'hemenne dezhañ
Jese. Pan erruas war an dachenn, edo ar
soudarded o vont er renkadoù hag o youc'hal
evit an emgann.

[21] Hag en em renkas Israel hag ar Filistiad,
renkadoù rag-enep da renkadoù. [22] Hag e lezas
David an traoù a oa gantañ etre daouarn
diwaller ar pakadoù, hag e redas d'ar renkadoù,
hag en ur erruout e hetas d'e vreudeur ar peoc'h.

[23] Edo o komz ganto, ha setu an hanterour
o tont war-raok, Goliat ar Filistiad e anv, eus
Gat, eus renkadoù ar Filistiz. Hag ec'h adlavaras
an hevelep komzoù, hag o c'hlevas David.
[24] Hag holl dud Israel, o welout an den-se
a dec'has dirazañ, aon bras warno.
[25] Hag e lavaras un den a Israel : «ha gwelet
hoc'h eus an den a zo pignet aze? Evit ober
goap ouzh Israel ez eo deuet. Met an den
a skoio warnañ a vo graet pinvidik gant ar roue,
pinvidik bras ! hag e verc'h a roio dezhañ, ha ti
e dad a vo frankizet en Israel.»

[26] Hag e komzas David ouzh ar wersed en
em zalc'he en e gichen, en ur lavarout :
«Petra a vo graet d'an den a skoio war ar
Filistiad-se, hag a lamo an dismegañs a-diwar
Israel? Ha piv eo ar Filistiad diamdroc'h-se
a zismeg renkadoù an Doue bev?»
[27] Hag e lavaras dezhañ an dud an hevelep
komzoù, en ur lavarout : «Evel-se e vo graet
d'an den a skoio warnañ.» [28] Hag e selaoue
Eliab, e vreur henañ, pa gomze gant ar wersed,
hag ec'h entanas kounnar Eliab ouzh David, hag
e lavaras : «Perak ez out diskennet? ha gant piv
ec'h eus lezet an nebeut deñved hon eus er
gouelec'h? anavezout a ran da hardizhegezh
ha drougiezh da galon ! Ya, evit gwelout an
emgann ez out diskennet !» [29] Hag e lavaras
David : «Petra am eus graet eta nemet
kaozeal?» [30] Hag ez eas kuit eus e gichen davet
un all, hag a lavaras an hevelep komzoù, hag
e respontas dezhañ an dud evel m'o devoa
komzet ar re gentañ.

[31] Pa voe klevet ar pezh a lavare David, hag
e voe kontet dirak Saoul, e reas hemañ
e gerc'hat. [32] Hag e lavaras David da Saoul :
«Gant na fallgalono den gant hennezh ! da
servijer a yelo d'ober brezel d'ar Filistiad-se .»
[33] Hag e lavaras Saoul da Zavid : «N'halli ket
mont d'ar Filistiad-se d'ober brezel dezhañ, re
yaouank ez out, hag eñ, un den a vrezel abaoe
e yaouankiz.» [34] Hag e lavaras David da Saoul :
«Mêsaer e oa da servijer evit e dad, war an
deñved ; ha pa zeue ul leon pe un arzh da
dapout un oan eus ar bagad, [35] ez aen war
e lerc'h, e skoen warnañ, hag e ziframmañ
a raen eus e c'henou, ha pa save warnon,
e krogen en e voue, hag e skoen warnañ d'ar
marv. [36] Leoned hag arzhed en deus lazhet da
servijer ; hag e vo ar Filistiad diamdroc'h-mañ
evel unan anezho, pa ra goap eus renkadoù an
Doue bev !» [37] Hag e lavaras : «An Aotrou, hag
am zennas eus pav al leon hag eus pav an arzh,
am zenno eus dorn ar Filistiad-se !»
Hag e lavaras Saoul da Zavid : «Kae, hag an
Aotrou da vezo ganit !»

[38] Hag e wiskas Saoul da Zavid e zilhad,
hag e lakaas un dokenn arem war e benn, hag
e wiskas dezhañ un hobregon.
[39] Hag e c'hourizas David e gleze war e zilhad,
hag e vennas kerzhout, met ne oa ket boas.
Hag e lavaras David da Saoul : «N'hallan ket
kerzhout gant an traoù-mañ ; n'on ket boas.»
Hag o lemel a reas David diwarnañ.
[40] Hag e kemeras e vazh en e zorn hag e tibabas
pemp bilienn eus ar froud, a lakaas er
sac'h-mêsaer en devoa hag en e c'hodell ; hag
e vatalm en e zorn, e tostaas ouzh ar Filistiad.

[41] Hag e kerzhas ar Filistiad hag e tostaas
ouzh David, e zouger-skoed dirazañ.
[42] Hag e sellas ar Filistiad, hag o welout David,
e reas goap anezhañ dre ma oa yaouank ha rous,
ha koant da welout. [43] Hag e lavaras ar Filistiad
da Zavid : «Ur c'hi ez on-me, pa zeuez davedon
gant ur vazh?» Hag e villigas ar Filistiad David
dre e zoueoù. [44] Hag e lavaras ar Filistiad da
Zavid : «Deus din, hag e roin da gig da evned
an neñvoù ha da loened ar maezioù !»
[45] Hag e lavaras David d'ar Filistiad : «Te a zo
o tont din gant kleze ha goaf ha speg, ha me
a ya dit en anv Aotrou ar Strolladoù, Doue
renkadoù Israel, a zismegañsez. [46] Hiziv e vi
paket gant an Aotrou em dorn, skeiñ a rin
warnout, hag e lamin da benn diwarnout, hag
e roin korfoù eus kamp ar Filistiz da evned an
neñvoù ha d'al loened gouez, hag e ouezo an
douar a-bezh ez eus un Doue evit Israel !
[47] Hag e ouezo an holl gevredigezh-mañ n'eo ket
dre gleze na goaf e trec'h an Aotrou, rak an
Aotrou eo mestr ar brezel, hag ho lakaat a ray
en hon dorn.»

[48] Hag evel ma talc'he ar Filistiad da
gerzhout ha da dostaat a-ziarbenn David,
e hastas David redek war-zu an talbenn etrezek
ar Filistiad. [49] Hag e kasas David e zorn d'e
sac'h, hag e kemeras dioutañ ur maen,
a vatalmas, a skoas gant ar Filistiad ouzh e dal.
Sankañ a reas ar maen en e dal, hag e kouezhas
war e zremm d'an douar. [50] Trec'het en devoa
David war ar Filistiad gant ur vatalm hag ur
maen, ha roet d'ar Filistiad taol ar marv ; ne oa
ket a gleze e dorn David.

[51] Hag e redas David hag ec'h arsavas
e-kichen ar Filistiad, hag e kemeras e gleze,
a dennas eus e c'houin, hag en lakaas d'ar marv,
hag e troc'has e benn.

Pa welas ar Filistiz e oa marvet o hini
kadarnañ, e tec'hjont. [52] Hag e krogas soudarded
Israel ha Youda da youc'hal ha da argas ar
Filistiz betek erruout gant an draonienn, betek

dorojoù Ekron, hag e kouezhas muntridi Filistiz
war hent Saarim, betek Gat ha betek Ekron.
53 Hag e tistroas mibien Israel eus o heskinerezh
war-lerc'h ar Filistiz, goude bezañ preizhataet
o c'hampoù. 54 Hag e kemeras David penn ar
Filistiad, a gasas da Jeruzalem, hag e glavioù
a lakaas en e dinell.

55 P'en devoa gwelet Saoul David o vont
a-ziarbenn d'ar Filistiad, en devoa lavaret
d'Abner, penngadour al lu : «Mab piv eo hemañ
yaouank, Abner?» Hag en devoa lavaret Abner :
«Bevet da ene, o roue ! n'ouzon ket.» 56 Hag en
devoa lavaret ar roue : «Goulenn mab piv eo ar
c'hrennard-se.» 57 Hag evel ma tistroe David
a vezañ lazhet ar Filistiad, e voe kemeret gant
Abner ha degaset dirak Saoul, penn ar Filistiad
en e zorn. 58 Hag e lavaras dezhañ Saoul : «Mab
piv out-te, paotr yaouank?» Hag e lavaras
David : «Mab da servijer Jese, eus Betlehem.»

18 Gwarizi Saoul ouzh David.

1 P'en devoe echu (David) da gomz ouzh
Saoul, ene Jonatan en em stagas ouzh ene
David, hag e garout a reas Jonatan evel e ene.
2 Hag e degemer a reas Saoul en deiz-se, n'e
lezas ket da ziskenn da di e dad 3 Hag e tivizas
Jonatan gant David un emglev, peogwir
e garout a rae evel e ene. 4 Hag e tiwiskas
Jonatan ar vantell en devoa d'he reiñ da Zavid,
gant e harnez, e gleze, e wareg hag e c'houriz.
5 Hag ez eas David, ha dre-holl ma veze kaset
gant Saoul e rae berzh ; e lakaat a reas Saoul
e penn ar vrezelourien, hag e voe mat se ouzh
daoulagad an holl dud hag ouzh daoulagad
servijerien Saoul.

6 Edont oc'h erruout, pa zistroe David
a vezañ dornet ar Filistiad, hag ez ae er-maez ar
maouezed eus kêrioù Israel en ur ganañ
ha dañsal en arbenn da Saoul, ar roue, gant
taboulinoù, el levenez, ha tri-c'hornioù.
7 Hag e tiskane ar maouezed, hag en ur
c'hoarzhin e lavarent :

«Pilet en deus Saoul e vilieroù,
ha David e zek-milieroù.»

8 Hag e kounnaras Saoul, meurbet : fall e oa
ouzh e zaoulagad ar c'homzoù-se, hag
e lavaras : «Roet o deus da Zavid an
dek-milieroù ha din-me ar milieroù ; prestik en
devo ar rouantelezh ! » 9 Ha Saoul a sellas
a-dreuz ouzh David adalek an deiz-se, ha da
c'houde.

10 Hag antronoz e strinkas ur spered fall
a-berzh Doue war Saoul hag ec'h ambrenas
e-kreiz an ti, ha David a sone gant e zorn evel
bemdez, hag ar goaf a oa e dorn Saoul.
11 Hag e taolas Saoul e-c'hoaf en ur lavarout :
«Skeiñ a rin David ouzh ar speurenn !» Met
diflipañ a reas David dioutañ div wezh.
12 Hag en devoa aon Saoul dirak David, rak an
Aotrou a oa gantañ, ha digant Saoul e oa aet
kuit. 13 E bellaat a reas Saoul dioutañ ouzh
e lakaat ofiser a vilieroù : mont ha dont a rae
e penn ar Bobl. 14 Ha David, en e holl hentoù,
a rae berzh : an Aotrou a oa gantañ. 15 Ha pa
welas Saoul e rae berzh meurbet, e voe trefuet
gantañ. 16 Hag holl Israel ha Youda a gare
David, rak mont ha dont a rae en o fenn.

17 Hag e lavaras Saoul da Zavid : «Setu va
merc'h henañ, Merob : hounnezh a roin dit da
wreg, gant ma vi evidon ur paotr kadarn d'ober
brezelioù an Aotrou.» ha Saoul a lavare outañ
e-unan : «Ne vo ket va dorn warnañ, met bez'
e vo warnañ dorn ar Filistiz.» 18 Hag e lavaras
David da Saoul : «Piv on-me, ha petra eo va
buhez ha tiegezh va zad en Israel, din da vezañ
mab-kaer ar roue?» 19 Met pa voe ar mare da
reiñ Merob, merc'h Saoul, da Zavid, e voe roet
da Ariel, eus Mehola, da wreg.

20 Hag e karas Mic'hol, merc'h Saoul,
David, hag e voe kontet se da Saoul, hag e voe
reizh an dra ouzh e zaoulagad. 21 Hag e lavare
Saoul : «Reiñ a rin homañ dezhañ, ma vo evitañ
ur pech, hag e vo warnañ dorn ar Filistiz.»
Hag e lavaras Saoul da Zavid : «Dre eben e vi
mab-kaer din hiziv.» 22 Hag e c'hourc'hemennas
Saoul d'e servijerien : «Komzit ouzh David
e kuzh, en ur lavarout : Plijout a rez d'ar roue,
hag e holl servijerien az kar : bremañ eta, bez
mab-kaer d'ar roue ! » 23 Hag e lavaras
servijerien Saoul ouzh divskouarn David ar
c'homzoù-se ; hag e lavaras David : «Hag-eñ ez
eo aezet, ouzh ho taoulagad, bezañ mab-kaer
d'ar roue? me a zo un den paour ha dister.»
24 Hag e kontas se servijerien Saoul dezhañ en ur
lavarout : «Kement-mañ en deus lavaret
David.» 25 Hag e lavaras Saoul : «Evel-henn
e komzot ouzh David : Ne c'hoanta ar roue evel
argouroù nemet kant amdroc'had Filistiz evit en

em dial eus enebourien ar roue.» Ha Saoul
a soñje lakaat da gouezhañ David e dorn ar
Filistiz. 26 Hag e kontas e servijerien da Zavid an
traoù-mañ. Hag e voe reizh an dra ouzh
daoulagad David, evit bezañ mab-kaer d'ar
roue. ha ne oa ket peurdremenet an deizioù,
27 ma voe savet David hag aet gant e dud da
lazhañ d'ar Filistiz daou c'hant den. Hag en
devoa degaset David o amdroc'hadoù,
a beurgontas d'ar roue, evit bezañ mab-kaer
d'ar roue.

Hag e roas dezhañ Saoul Mic'hol, e verc'h,
da wreg. 28 Gwelet en devoa Saoul, gouezet en
devoa e oa an Aotrou gant David ; ha Mic'hol,
merc'h Saoul, a garas anezhañ. 29 Muioc'h a se
en devoe Saoul aon rak David c'hoazh, hag
e voe Saoul enebour da Zavid dalc'hmat.
30 Argadiñ a rae ofiserien ar Filistiz, hag a-feur
ma'z argadent, e rae berzh David, muioc'h eget
servijerien Saoul, hag e voe prizet e anv
meurbet.

19 David tennet eus dorn Saoul.

1 Hag e komzas Saoul ouzh Jonatan, e vab,
hag ouzh e holl servijerien, evit lakaat d'ar
marv David. Met Jonatan, mab Saoul, a gare
David, meurbet. 2 Hag e kontas se Jonatan da
Zavid en ur lavarout : «Klask a ra Saoul, va
zad, ober dit mervel. Gant-se, diwall ! arc'hoazh
e chomi kuzhet hag e skoachi. 3 Ha me a yelo
er-maez hag en em zalc'ho e-kichen va zad, er
park lec'h ma vi, hag e komzin diwar da benn
ouzh va zad, hag e welin, hag e kontin dit.»

4 Hag e komzas Jonatan eus David, brav,
ouzh Saoul, e dad, hag e lavaras dezhañ : «Gant
na bec'ho ket ar roue e-keñver e servijer David,
rak n'en deus ket pec'het ouzhit, hag e oberoù
a zo mat evidout, meurbet. 5 Lakaet en deus
e vuhez en arvar evit lazhañ ar Filistiad,
ha graet en deus an Aotrou silvidigezh vras evit
holl Israel : gwelet ec'h eus se gant levenez.
Perak eta pec'hiñ gant ur gwad didamall, en ur
lakaat d'ar marv David hep abeg?»
6 Hag e selaouas Saoul ouzh mouezh Jonatan,
hag e touas Saoul : «Bevet an Aotrou ! Ne vo
ket lakaet d'ar marv !» Hag e c'halvas Jonatan
David, hag e kontas dezhañ Jonatan an holl
draoù-se, hag e tegasas Jonatan David davet
Saoul, hag e voe dirazañ evel diagent.

8 Hag e voe adarre brezel, hag ez eas David
da vrezelekaat enep ar Filistiz, hag e skoas
warno un taol bras, hag e tec'hjont dirazañ.

9 Hag e voe ur spered fall a-berzh an Aotrou
war Saoul : edo en e di en e goazez, e-c'hoaf en
e zorn, ha David a rae sonerezh gant e zorn.
10 Hag e klaskas Saoul skeiñ gant ar goaf David
ouzh ar speurenn. Met diflipañ a reas hemañ
a-zirak Saoul, a skoas ar goaf er speurenn,
ha David a dec'has hag a zifloupas. D'an
noz-se, 11 e kasas Saoul kannaded betek ti David
evit ober gward warnañ hag e lakaat d'ar marv
diouzh ar beure. Met disklêriañ a reas se da
Zavid Mic'hol, e wreg, en ur lavarout : «Mar ne
saveteez ket da vuhez fenoz, arc'hoazh ez out
marv !» 12 Hag e tiskennas Mic'hol David dre ar
prenestr, hag ez eas, war dec'h, hag e tiflipas ;
13 hag e kemeras Mic'hol an 'terafim', a lakaas
war ar gwele, hag ur feur-c'havr evel
goubenner, hag o goloas gant ul liñsel.

14 Hag e kasas Saoul kannaded da dapout
David, hag e lavaras hi dezho : «Klañv eo !»
15 Hag ec'h adkasas Saoul ar gannaded da welout
David en ur lavarout : «Degasit-eñ en e wele
davedon evit e lakaat d'ar marv.» 16 Hag ez
erruas ar gannaded, hag edo an 'terafim' war ar
gwele, ur feur-c'havr evel goubenner.
17 Hag e lavaras Saoul da vMic'hol : «Perak
evel-se va zouellañ, ha lezel va enebour da vont
kuit?» Hag e lavaras Mic'hol da Saoul : «Eñ en
deus lavaret din : Va lez da vont, pe az lazhan !»

18 Ha David, tec'het ha diflipet, a yeas da
gaout Samouel e Rama, hag e kontas holl bezh
a rae dezhañ Saoul. Hag ez eas gant Samouel da
chom e Naiot.

19 Hag e voe kontet se da Saoul en ur
lavarout : «Emañ David e Naiot/Rama.»
20 Hag e kasas Saoul kannaded da dapout David,
hag e weljont strollad ar brofeded o tiouganañ,
ha Samouel en e sav o ren warno. Hag e voe
war gannaded Saoul Spered Doue, hag
e tiouganjont ivez. 21 Hag e voe roet keloù da
Saoul, a gasas kannaded all, a ziouganas ivez,
hag adarre Saoul da gas kannaded, un deirvet
gwezh, hag e tiouganjont ivez.

22 Hag ez eas e-unan da Rama, hag oc'h
erruout gant ar puñs bras a zo e Soc'ho,
e c'houlennas en ur lavarout : «Pelec'h emañ

Samouel ha David?» Hag e voe lavaret :
«Emaint e Naiot/Rama.» 23 Hag ez eas di, da
Naiot/Rama, hag e voe warnañ ivez Spered
Doue, hag en ur gerzhout e tiouganas betek
erruout e Naiot/Rama. 24 Hag e lamas, eñ ivez,
e zilhad, hag e tiouganas, eñ ivez, dirak
Samouel, hag e c'hourvezas, diwisk, e-pad an
deiz hag e-pad an noz. Setu perak e lavarer
«Hag-eñ emañ ivez Saoul e-touez ar brofeded?»

20 Tec'h David gant skoazell Jonatan.

1 Hag e tec'has David eus Naiot/Rama, hag
e teuas da lavarout dirak Jonatan : «Petra am
eus graet? petore fazi, petore pec'hed dirak da
dad, p'emañ o klask va buhez?» 2 Hag e lavaras
dezhañ (Jonatan) : «Nann ! ne varvi ket ! ne ra
va zad netra, bras pe vihan, hep en disklêriañ
d'am skouarn... ha perak e kuzhfe va zad
ouzhin an afer-mañ? Se ne vo ket !»
3 Hag e teuas c'hoazh David en ur lavarout :
«Gouzout a oar da dad em eus kavet gras ouzh
da zaoulagad, hag e lavar : Gant na ouio ket
Jonatan, pe en defe glac'har ; ha marse, -bevet
an Aotrou, ha bevet da ene ! - n'eus ket ur
c'hammed etrezon-me hag ar marv.»

4 Hag e lavaras Jonatan da Zavid : «Petra
bennak a lavari, te da-unan, a rin evidout.»
5 Hag e lavaras David da Jonatan : «Setu al loar
nevez arc'hoazh, hag em bo da azezañ gant ar
roue evit debriñ. Va lez da vont da guzhat war
ar maezioù betek an abardaez, an trede deiz.
6 Mar klask da dad ac'hanon, e lavari :
Goulennet en deus diganin David redek da
vBetlehem, e gêr : un aberzh-bloaz ez eus eno
evit e holl gerentiezh. 7 Mar lavar : Mat !, e vo
peoc'h evit da servijer, met mar bez fuloret,
e ouezi ez eo divizet ur gwalleur eus e berzh.
8 Hag e ri un drugarez e-keñver da servijer, rak
dre un emglev dirak an Aotrou ec'h eus degaset
da servijer du-se, ma 'z eus ennon ur fazienn, va
lakaat a ri da-unan d'ar marv ; betek da dad,
perak va c'has?» 9 Hag e lavaras Jonatan :
«Nebaon ! mar deuan da c'houzout ez eo divizet
ar gwalleur a-berzh va zad da vont warnout,
daoust hag-eñ ne roin ket keloù dit?»
10 Hag e lavaras David da Jonatan : «Piv a roio
keloù din, ma respontfe dit da dad ez-garv?»

11 Hag e lavaras Jonatan da Zavid : «Deus !
deomp war ar maezioù !» Hag ez ejont o-daou
war ar maezioù. 12 Hag e lavaras Jonatan da
Zavid : «Dre an Aotrou, Doue Israel ! ez an da
furchal va zad etre arc'hoazh hag an deiz
war-lerc'h, ma'z eo tuet mat e-keñver David.
ha mar ne gasan ket davedout d'en disklêriañ
d'az skouarn, 13 evel-henn da ray an Aotrou da
Jonatan, hag evel-hont ouzhpenn ! Ma 'z eo
gwell gant va zad ober droug dit, en disklêriañ
a rin d'az skouarn, ha da lezel a rin da vont, hag
ez i e peoc'h, hag e vo an Aotrou ganit, evel
ma'z eo bet gant va zad. 14 Mar ben c'hoazh bev,
e ri em c'heñver trugarez, en anv an Aotrou,
ha mar ben marv, 15 ne lami ket da drugarez
digant va ziegezh biken, zoken pa zistrujo an
Aotrou enebourien David, holl (anezho), diwar
c'horre an douar.» 16 Hag e tivizas Jonatan un
emglev gant tiegezh David, hag e pedas an
Aotrou (d'e dennañ) eus dorn enebourien
David. 17 Hag ec'h adkrogas Jonatan da aspediñ
David, dre e garantez evitañ, rak e garout a rae
eveltañ e-unan.

18 Hag e lavaras dezhañ Jonatan :
«Arc'hoazh emañ al loar nevez, hag e vo merzet
ez eo goullo da gador. 19 E-pad tri deiz e pellai,
hag ez errui betek al lec'h ma oas aet da guzhat
ennañ da zeiz an afer, hag e chomi e-kichen ar
maen-bonn. 20 Evidon-me, teir bir a-gostez
a dennin, evel evit o c'has d'ur pal. 21 Kerkent
e kasin ar floc'h : «Kae ! kav ar biroù !»
Mar lavaran d'ar floc'h : emañ ar biroù en
tu-mañ dit, kerc'h anezho : e teui, rak peoc'h ez
eus evidout : ne vo netra ! bevet an Aotrou !
22 ha mar lavaran d'ar paotr : emañ ar biroù en
tu-hont dit, ez i kuit, da gas a ra an Aotrou !
23 Evit an dra hon eus lavaret, me ha te, emañ an
Aotrou etrezomp da viken !» 24 Hag en em
guzhas David war ar maez.

Hag e voe loar nevez, hag e koazezas ar
roue evit ar pred, da zebriñ. 25 Azezañ a reas ar
roue war e gador, evel bewezh, war ur gador
e-kichen ar speurenn ; hag e savas Jonatan, hag
e koazezas Abner e-kichen Saoul, hag e oa
goullo plas David. 26 Met ne lavaras Saoul netra
en deiz-se, rak soñjal a rae : Dre zarvoud eo,
dic'hlan eo, n'eo ket glan ! 27 Met antronoz al
loar nevez, d'an eilvet deiz, e oa goullo
(c'hoazh) plas David, hag e lavaras Saoul da
Jonatan, e vab : «Perak n'eo ket deuet mab Jese
na dec'h na hiziv, d'ar pred?» 28 Hag e respontas
Jonatan da Saoul : «Goulennet en deus David

diganin (mont) da vBetlehem, [29] en ur lavarout :
Va lez da vont, rak un aberzh kerentiezh hon
eus e kêr, hag en deus roet urzh din va breur ;
bremañ eta, mar kavan gras ouzh da zaoulagad,
ez in kuit hag e welin va breudeur. Setu perak
n'eo ket deuet ouzh taol ar roue.» [30] Hag ez
entanas kounnar Saoul enep Jonatan, hag
e lavaras dezhañ : «Mab ur pezh direizh
ha disuj ! daoust ha n'ouzon ket ec'h eus graet
dibab eus mab Jese, evit da vezh hag evit mezh
da vamm? [31] rak e-keit ha ma vo mab Jese bev
war an douar, ne vi ket divrall, na te, na da
rouantelezh. ha bremañ, kas d'e gerc'hat
davedon : mab an Ankoù eo !»
[32] Hag e respontas Jonatan da Saoul, e dad en ur
lavarout dezhañ : «Perak e lakaat d'ar marv?
petra en deus graet?» [33] Hag e stlapas Saoul ar
goaf gantañ, da skeiñ warnañ, hag e ouezas
Jonatan e oa peurzivizet gant e dad lakaat d'ar
marv David. [34] Hag e savas Jonatan diouzh taol,
e barr e gounnar, ha ne zebras ket, en eil deiz
eus al loar nevez, boued ebet, ken glac'haret ma
oa evit David, ken dismegañset gant e dad.

[35] Diouzh ar beure ez eas Jonatan war ar
maez d'an emgav gant David, ur floc'hig
gantañ. [36] Hag e lavaras d'e floc'h : «Red eta da
gavout ar biroù a dennan.» Hag ar floc'h
a redas, hag eñ a dennas ur bir dreist dezhañ.
[37] Ha pan erruas ar floc'h lec'h ma oa ar bir en
devoa tennet Jonatan, e huchas Jonatan
war-lerc'h ar floc'h en ur lavarout : «Daoust
ha n'emañ ket ar bir en tu-hont dit?»
[38] Hag e huchas Jonatan war-lerc'h ar floc'h :
«Hast afo ! na zale ket !» Hag e serras floc'h
Jonatan ar bir hag ez erruas betek e vestr.
[39] Ar floc'h ne ouie mann ebet, met Jonatan
ha David a gomprenas an dra.

[40] Hag e roas Jonatan e glavioù d'ar floc'h
a oa gantañ hag e lavaras dezhañ : «Kae ! kas
d'ar gêr !» [41] Ar floc'h a yeas kuit, ha David
a savas ouzh tu ar c'hreisteiz, a gouezhas,
e zremm d'an douar, hag a stouas teir gwezh.
Hag e pokjont an eil d'egile, en ur ouelañ an eil
gant egile, David dreist-holl. [42] Hag e lavaras
Jonatan da Zavid : «Kae e peoc'h ! touet hon
eus, ni hon daou, dre anv an Aotrou, en ur
lavarout : An Aotrou da vezañ etrezon-me ha te,
etre va gouenn ha da hini da viken.»

21 David sikouret gant beleien Nov.

[1] David a savas hag a guitaas, ha Jonatan
a yeas e kêr. [2] Hag ez eas David da Nov, davet
Ac'himelek, ar beleg ; hag e krene Ac'himelek
pa 'n em gavas gant David ; hag e lavaras
dezhañ : «Perak ez out da-unan, ha n'eus den
ganit?» [3] Hag e lavaras David da Ac'himelek, ar
beleg : «Ar roue en deus gourc'hemennet din un
dra en ur lavarout din : Gant na ouezo den da
betra ez kasan, nag an urzh am eus roet dit.
D'ar baotred em eus roet emgav
e lec'h-mañ-lec'h. [4] Ha bremañ, petra ac'h eus
dindan da zorn? Laka pemp baraenn em dorn,
pe seurt a zo.»

[5] Hag e respontas ar beleg da Zavid en ur
lavarout : «N'em eus ket bara boutin dindan va
dorn, met bara santel a zo, mar o deus en em
viret da baotred, evel-just, diouzh ar merc'hed.»
[6] Hag e respontas David d'ar beleg en ur
lavarout dezhañ : «Ar merc'hed a zo berzet
ouzhimp abaoe dec'h ha derc'hent dec'h ; pa
vrezelan, e vez korfoù ar baotred santel ; homañ
a zo ur veaj boutin, met daoust da se, hiziv ez
int santel en o c'horfoù.» [7] Hag e roas dezhañ ar
beleg bara santel, peogwir ne oa eno, a vara,
nemet bara-bezañs, a oa bet tennet a-zirak an
Aotrou evit lakaat bara fresk en deiz ma vez
dilamet.

[8] Met bez' e oa eno un den, ur servijer da
Saoul, en deiz-se, chomet dirak an Aotrou,
e anv Doeg an Edomiad, mestr war vêsaerien
Saoul. [9] Hag e lavaras David da Ac'himelek :
«N'eus ket amañ dindan da zorn ur goaf pe ur
c'hleze? Na va c'hleze na va c'hlavioù n'am eus
kemeret ganin, rak kefridi ar roue a oa
difraeüs.» [10] Hag e lavaras ar beleg : «Kleze
Goliat, ar Filistiad, az poa lazhet e traonienn an
Dervenn, a zo amañ, paket en ur vantell, drek
an efod : mar goulez e gemer, kemer anezhañ,
rak n'eus hini all ebet amañ.» Hag e lavaras
David : «N'eus ket eveltañ, ro anezhañ din.»

[11] Hag e savas David hag e tec'has en
deiz-se a-zirak Saoul, hag ez eas davet Ac'hish,
roue Gat : [12] Hag e lavaras servijerien Ac'hish
dezhañ : «ha n'eo ket hemañ David, roue ar
vro? ha n'eo ket evitañ e tiskaned en ur zañsal
hag en ur lavarout :

Pilet en deus Saoul e vilieroù,
ha David e zek-milieroù?»

13 Hag e lakaas David ar c'homzoù-se en
e galon, hag en devoa aon meurbet rak Ac'hish,
roue Gat. 14 Dic'hizañ a reas e zoare ouzh
o daoulagad, hag e reas e nay etre o daouarn,
o taboulinañ war dalbennoù an nor hag o lezel
diskenn e vabouz war e varv. 15 Hag e lavaras
Ac'hish d'e servijerien : «Ne welit ket ez eo an
den-se brellet?, Perak hoc'h eus e degaset din?
16 Hag ezhomm am eus a sodien, pa zegasit
hemañ da follezhiñ en-dro din? ha dont a ray
em zi?»

22 Beleien Nov lazhet gant Saoul.

1 Hag ez eas David alese, hag e tec'has da
gev Odollam. Hag e klevas se e vreudeur hag
holl diegezh e dad, hag e tiskennjont davetañ
betek eno. 2 Hag en em vodas gantañ an holl
dud wasket, an holl dud o devoa dle hag an holl
dud a oa c'hwerv o ene ; hag e voe warno evel
kabiten, hag e voe gantañ war-dro pevar c'hant
den.

3 Hag ez eas David alese betek Mispa
Moab, hag e lavaras da roue Moab : «Ra zeuio,
mar plij, va zad ha va mamm ganeoc'h, ken na
ouezin petra a ray din Doue.» 4 Hag o degas
a reas davet roue Moab, hag e chomjont gantañ
e-keit ha ma voe David en e greñvlec'h.

5 Hag e lavaras Gad, ar profed, da Zavid :
«Na chom ket er c'hreñvlec'h ; kerzh ! Kae da
vro Youda !» Hag ez eas David, hag ez erruas
betek koad Haret.

6 Hag e klevas Saoul e oa bet anavezet
David hag an dud a oa gantañ. ha Saoul a oa en
e goazez e Gabaa, dindan al lorn war an dosenn,
e-c'hoaf en e zorn, hag e holl servijerien en
o sav en e gichen. 7 Hag e lavaras Saoul d'e
servijerien en o sav en e gichen : «Selaouit eta,
Benjaminiz ! Deoc'h-holl e roio mab Jese
parkeier ha gwini? Ganeoc'h-holl e ray ofiserien
a vilieroù hag ofiserien a gantoù? 8 Iriennet
hoc'h eus, holl ac'hanoc'h, enep din ha den n'en
deus disklêriet em divskouarn emglev va mab
gant mab Jese ! Den ac'hanoc'h n'eo bet
ankeniet ganin, n'en deus disklêriet em
divskouarn en devoa savet va mab va servijer
enep din, da vout ur spier evel ma'z eo hiziv !»

9 Hag e respontas Doeg, an Edomiad, mestr
war servijerien Saoul, en ur lavarout : «Gwelet
em eus mab Jese o tont da Nov da gaout
Ac'himelek, mab Ac'hitob. 10 Hemañ en deus
goulennataet evitañ an Aotrou, boued en deus
roet dezhañ, ha kleze Goliat, ar Filistiad, en
deus roet dezhañ.»

11 Hag e kasas ar roue gervel Ac'himelek,
mab Ac'hitob, ar beleg, hag holl diegezh e dad,
ar veleien a oa e Nov ; hag e teujont holl davet
ar roue. 12 Hag e lavaras Saoul : «Selaou eta,
mab Ac'hitob !» hag e lavaras : «Hag a ran,
aotrou.» 13 Hag e lavaras dezhañ Saoul : «Perak
hoc'h eus iriennet enep din, te ha mab Jese, pa
'c'h eus roet dezhañ bara ha kleze,
ha goulennataet evitañ Doue, pan eo savet enep
din evel spier hiziv.» 14 Hag e respontas
Ac'himelek d'ar roue en ur lavarout : «Na piv,
e-touez da servijerien, a zo evel David ; ken
leal, mab-kaer d'ar roue, dilennet d'az kuzul,
enoret ez ti? 15 Daoust hag ez eo hiziv em bije
kroget da c'houlennata evitañ Doue? Pell
ac'hanon ! Gant na damallo ar roue d'e servijer
netra, na da holl diegezh va zad, rak ne ouie da
servijer eus kement-mañ, tra ebet, bihan pe
vras !» 16 Hag e lavaras ar roue : «Mervel a ri,
Ac'himelek, te hag holl diegezh da dad !»

17 Hag e lavaras ar roue d'ar rederien en
o sav en e gichen : «Kit ! Lakait d'ar marv
beleien an Aotrou, rak o dorn ivez a zo gant
David : pa ouient e oa tec'het hemañ, n'o deus
ket disklêriet se d'am skouarn.» Met n'houlle
ket servijerien ar roue astenn o dorn da skeiñ
war veleien an Aotrou. 18 Hag e lavaras ar roue
da Doeg : «Kae ! te, ha sko war ar veleien !»
Hag e troas Doeg an Edomiad hag e skoas war
ar veleien, hag e varvas, en deiz-se, pemp
ha pevar-ugent den, dougerien efod lin.
19 ha Nov, kêr ar veleien, a voe skoet warni gant
barvenn ar c'hleze : gwaz, gwreg, bugel,
poupiged, ejen, azen ha dañvad, gant barvenn ar
c'hleze.

20 Met diflipañ a reas ur mab da Ac'himelek,
mab Ac'hitob, e anv Abiatar, hag a dec'has
war-lerc'h David. 21 Hag e kemennas Abiatar da
Zavid, en devoa lazhet Saoul beleien an Aotrou.
22 Hag e lavaras David da Abiatar : «Gouzout
a raen, en deiz-se, peogwir e oa eno Doeg an
Edomiad, e roje keloù da Saoul. Me a zo kiriek

eus (marv) holl dud tiegezh da dad ; [23] chom
ganin, bez dizaon ! neb a glasko va buhez
a glasko da hini : gwarezet e vi ganin !»

23 Saoul war-lerc'h David.

[1] Hag e voe roet keloù da Zavid en ur
lavarout : «Emañ ar Filistiz oc'h ober brezel
e Keila hag o skrabañ al leurioù.»
[2] Hag e c'houlennatas David an Aotrou en ur
lavarout : «ha mont a rin da skeiñ war ar
Filistiz-se?» Hag e lavaras an Aotrou da Zavid :
«Kae ! skeiñ a ri war ar Filistiz hag e savetei
Keila.» [3] Hag e lavaras soudarded David
dezhañ : «Ni amañ, e Youda, hon eus aon ;
seul-vui ma'z eomp da Geila enep renkadoù ar
Filistiz.»

[4] Hag ec'h adkrogas c'hoazh David da
c'houlennata an Aotrou, hag e respontas dezhañ
an Aotrou en ur lavarout : «Sav ! diskenn betek
Keila : me a lakaio ar Filistiz ez torn !» [5] Hag ez
eas David hag e soudarded da Geila d'ober
brezel d'ar Filistiz, hag e kasas gantañ o chatal
hag e skoas warno un taol bras ; hag e saveteas
David annezidi Keila. [6] Pa oa tec'het Abiatar,
mab Ac'himelek, gant David da Geila, an efod
a oa deuet gantañ.

[7] Hag e voe roet keloù da Saoul e oa erruet
David e Keila. Hag e lavaras Saoul : «Deroet eo
gant Doue em dorn, rak en em serret en deus
o vont en ur gêr gant dor ha morailh.»
[8] Hag e c'halvas Saoul e holl dud d'ar brezel, da
ziskenn da Geila evit ober seziz war David
ha war e soudarded. [9] Hag e ouezas David e oa
enep dezhañ Saoul oc'h ijinañ droug, hag
e lavaras da Abiatar, ar beleg : «Tosta an efod.»
[10] Hag e lavaras David : «Aotrou, Doue Israel,
klevet en deus da servijer e klask Saoul dont da
Geila evit distrujañ kêr abalamour din-me.
[11] Hag-eñ e vin serret gant bourc'hizien Keila en
e zorn? Hag-eñ e tiskenno Saoul evel m'en deus
klevet da servijer? Aotrou, Doue Israel, disklêr
se d'az servijer !» Hag e lavaras an Aotrou :
«Diskenn a ray.» [12] Hag e lavaras David :
«Hag-eñ e vin serret gant bourc'hizien Keila,
ha va soudarded e dorn Saoul?» Hag e lavaras
an Aotrou : «Serriñ a raint.»

[13] Hag e savas David hag e soudarded,
war-dro c'hwec'h kant den, da guitaat Keila, hag
int da gerzhout ha da gerzhout. ha da Saoul
e voe roet keloù e oa tec'het David eus Keila,
hag e paouezas da vont.

[14] Hag e chomas David er gouelec'h, er
c'hreñvlec'hioù ; chom a reas war ar menez,
e gouelec'h Zif. Hag e glask a rae Saoul
dalc'hmat, met ne voe ket deroet gant Doue en
e zorn. [15] Hag e wele David ez ae Saoul da glask
e vuhez. David a oa e gouelec'h Zif, e Horesa.
[16] Hag e savas Jonatan, mab Saoul, hag ez eas da
gaout David e Horesa, hag e kennerzhas e zorn
en (anv) Doue, [17] en ur lavarout dezhañ : «Bez
dizaon ! n'az kavo ket dorn Saoul, va zad, hag
e reni war Israel, hag e vin da geneil ; Saoul
zoken, va zad, a oar kement-se.»
[18] Hag e tivizjont o-daou un emglev dirak an
Aotrou, hag e chomas David e Horesa,
ha Jonatan a yeas d'ar gêr.

[19] Hag e pignas tud Zif da gaout Saoul
e Gabaa, en ur lavarout : «Daoust ha n'emañ
ket David kuzhet en hon touez, e kreñvlec'hioù
Horesa, war run Hac'hila, e kreisteiz an
dezerzh? [2] ha bremañ, p'en devo c'hoant da ene,
o roue, da ziskenn, e tiskenni ; hag e serriñ
a raimp e dorn ar roue.» [21] Hag e lavaras Saoul :
«Benniget oc'h gant an Aotrou, da vezañ bet
truez ouzhin. [22] Kit eta, en em asurit c'hoazh,
anavezit, sellit pelec'h emañ, pelec'h emañ
e droad, piv en deus e welet eno? Lavaret a zo
bet din e oa gwidreüs-tre. [23] Sellit, anavezit an
holl guzhiadelloù en em guzhfe e-barzh ; hag
addeuit d'am c'haout pa vo sur, ma'z in
ganeoc'h ! Mard-emañ er vro-se, e glask a rin
gant holl vilieroù Youda.» [24] Hag e savjont da
vont betek Zif, a-raok Saoul. Met David hag
e soudarded a oa e gouelec'h Maon, er
gampoullenn, e kreisteiz an dezerzh. [25] Pan eas
Saoul hag e dud d'e glask, e voe roet keloù da
Zavid, hag e oa diskennet d'ar Roc'h, hag e oa
o chom e gouelec'h Maon. Hag e klevas se
Saoul, hag e redas war-lerc'h David da ouelec'h
Maon. [26] Hag e valeas Saoul war un tu eus ar
menez, ha David, gant e soudarded, war an tu
all eus ar menez. ha David a zifraee evit mont
a-raok Saoul ; ha Saoul hag e dud a enkelc'hie
David hag e dud evit o zapout ; [27] met ur
c'hannad a zeuas da gaout Saoul en ur lavarout :
«Hast dont, rak en em ledañ a ra ar Filistiz war
ar vro.» [28] Hag e tistroas Saoul a redek
war-lerc'h David, evit mont en arbenn d'ar

Filistiz. Setu perak ez eo bet galvet al lec'h-se :
Roc'h an dispartioù.

24 Saoul espernet gant David.

1 Hag e pignas David alese, hag e chomas
e kreñvlec'hioù En-Gadi. 2 Met pa zistroas Saoul
a-diwar-lerc'h ar Filistiz, e voe roet keloù
dezhañ en ur lavarout : «Emañ David
e gouelec'h En-Gadi.» 3 Hag e kemeras Saoul tri
mil den eus an dibab a-douez holl Israel, hag ez
eas da glask David hag e soudarded a-grap reier
ar c'hragvouc'hed. 4 Ha pan erruas gant klozioù
an deñved, e-kichen an hent, lec'h ma oa ur
c'hev, ez eas Saoul da c'holeiñ e dreid, ha David
hag e soudarded a oa e deun ar c'hev en
o c'hoazez. 5 Hag e lavaras soudarded David
dezhañ : «Setu an deiz ma lavar an Aotrou dit :
lakaat a ran da enebour ez torn, hag e ri dezhañ
evel ma vo mat ouzh da zaoulagad.»
Hag e savas David hag e troc'has pastell mantell
Saoul goustadik. 6 ha goude-se e skoe kalon
David, dre m'en devoa troc'het pastell mantell
Saoul. 7 Hag e lavaras d'e soudarded : «Arabat
din, dre an Aotrou, ober an dra-se d'am aotrou,
da olevad an Aotrou, kas va dorn warnañ, rak
olevad an Aotrou ez eo.» 8 Herzel a reas David
e soudarded gant ar c'homzoù-se, n'o lezas ket
da lammat war Saoul ; ha Saoul a savas eus ar
c'hev, hag ez eas gant e hent.

9 Hag e savas David goude, hag ez eas
er-maez eus ar c'hev, hag e huchas war-lerc'h
Saoul en ur lavarout : "Aotrou roue !"
Hag e sellas Saoul en a-dreñv, hag e taoublegas
David, e zremm d'an douar, hag e stouas.
10 Hag e lavaras David da Saoul : «Perak
e selaouez ouzh komzoù tud hag a lavar : Emañ
David o klask droug ouzhit? 11 Setu, hiziv o deus
gwelet da zaoulagad penaos en devoa da lakaet
an Aotrou, hiziv, em dorn, er c'hev, hag
e lavared din da lazhañ, met da espernet am eus
en ur lavarout : Na gasin ket va dorn war va
aotrou, rak olevad an Aotrou eo. 12 Ya, va zad,
sell ! sell pastell da vantell em dorn : troc'het
em eus pastell da vantell hep da lazhañ. Anzav,
en ur welout se, n'eus em dorn na droug na
torfed, n'em eus ket pec'het enep dit, hag
e hemolc'hez va ene evit e dapout. 13 Ra varno
an Aotrou etrezon-me ha te ! Ra vin dialet gant
an Aotrou diouzhit ! Met va dorn ne vo ket
warnout. 14 Evel ma lavar ar sturienn gozh : 'Eus
ar re fallakr e teu fallagriezh'. Va dorn ne vo ket
warnout. 15 War-lerc'h piv ez a roue Israel?
war-lerc'h piv emaout o redek? war-lerc'h ur
c'hi marv? war-lerc'h ur c'hwenenn? 16 Ra vo an
Aotrou tredeog ha barner etrezon-me ha te ! hag
e welo hag e tifenno va c'haoz hag am zenno
eus da zorn !»

17 Ha p'en devoe echuet David da lavarout
ar c'homzoù-se da Saoul, e lavaras Saoul :
«Ha da vouezh eo, va mab David?» Hag e savas
Saoul e vouezh en ur zifronkañ. 18 Hag e lavaras
da Zavid : «Reishoc'h out egedon : roet ec'h eus
din ar mad tra ma roen dit an droug. 19 Disklêriet
ec'h eus hiziv penaos e rez gant madelezh em
c'heñver : serret e oan bet gant an Aotrou ez
torn ha n'ec'h eus ket va lazhet ! 20 Pa gav un
den e enebour, daoust hag e gas a ra war hent an
eurvad? An Aotrou da zegas dit eurvad,
abalamour d'ar pezh ac'h eus graet evidon
hiziv ! 21 Bremañ e c'houzon e reni hag e vo
divrall ez torn rouantelezh Israel. 22 Ha bremañ,
tou din, dre an Aotrou, ne raski ket va gouenn
war va lerc'h, ne zistruji ket va anv eus Ti va
zad.» 23 Hag e touas David da Saoul. Hag ez eas
Saoul d'ar gêr. ha David, gant e soudarded,
a bignas d'ar c'hreñvlec'h.

25 David hag Abigail.

1 Mervel a reas Samouel, hag en em vodas
holl Israel d'ober kañv dezhañ, hag e v oe
beziet en e di, e Rama.

Hag e savas David, hag e tiskennas da
ouelec'h Paran. 2 Un den eus Maon en devoa
e zomani e Karmel ; hag an den-mañ a oa
pinvidik-meurbet : bez' en devoa deñved, tri mil
ha mil gavr. Hag e oa evit touzañ e Karmel.
3 Anv an den-se a oa Nabal hag anv e wreg
Abigail. Ar vaouez a oa speredet mat ha kaer da
welout ; hag an den a oa kalet ha fall-oberour :
ur C'haleviad a oa anezhañ.

4 Hag e klevas David, er gouelec'h, e touze
Nabal e zeñved. 5 Hag e kasas David dek paotr,
hag e lavaras David d'ar baotred-se : «Pignit da
Garmel hag it da gaout Nabal ha hetit dezhañ
em anv, ar peoc'h. 6 Hag e komzot evel-henn
d'am breur : Warnout peoc'h ha war da di
peoc'h, ha war da beadra peoc'h ! 7 Ha bremañ,
klevet em eus e oa touzerien du-se. Ac'hanta !
ar vêsaerien az poa hag a oa ganimp, n'hon eus

ket graet vil dezho, netra ne reas diouer dezho
e-keit ha ma oant e Karmel. 8 Goulenn digant da
baotred hag e tanevellint se dit, hag e kavo va
faotred gras ouzh da zaoulagad, rak da-geñver
un devezh mat ez erruomp ! Ro eta ar pezh
a gavo da zorn d'az servijerien ha d'az mab
David.»

9 Hag ez eas paotred David da lavarout da
Nabal an holl gomzoù-se e anv David, hag
e c'hortozjont. 10 Hag e respontas Nabal da
servijerien David en ur lavarout : «Piv eo
David? Piv mab Jese? hiziv ez eus kalz
servijerien kemeret ganto o frankiz, pep hini
a-zirak o mestr. 11 Hag e kemerfen va bara ha va
dour hag ar pezh am eus lazhet evit ar re a zo
o touzañ du-mañ, da reiñ da dud ha n'ouzon ket
a belec'h ez int?» 12 Hag e tistroas paotred David
eus o beaj, hag erruet en-dro, ez ejont da gontañ
dezhañ an holl gomzoù-se. 13 Hag e lavaras
David d'e soudarded : «Ra c'hourizo pep hini
e gleze !» Hag e c'hourizas pep hini e gleze, hag
e c'hourizas David ivez e gleze ; hag int
war-raok war-lerc'h David, war-dro pevar c'hant
den, daou c'hant o vezañ chomet gant an traoù.

14 Hag Abigail, gwreg Nabal, he devoe
keloù digant unan eus ar baotred, a lavaras :
«Kaset en deus bet David kannaded eus ar
gouelec'h evit bennigañ hon aotrou, met lammet
en deus ganto. 15 Hag an dud-se a oa bet mat-tre
evidomp, ha n'o devoa ket graet vil dimp,
ha n'eus netra a reas diouer dimp e-keit hag hon
eus kerzhet ganto pa oamp war ar maez.
16 Ur ramparzh ez int bet en-dro dimp noz-deiz
e-keit ma'z omp bet ganto mêsaerien deñved.
17 Bremañ ez eo dit gouzout ha gwelout petra
d'ober ; a-hend-all eo divizet ar gwalleur enep
hon aotrou hag enep e holl diegezh. Hemañ a zo
ur paotr-a-netra ; n'eus ket da gomz outañ.»

18 Hag e tifraeas Abigail da gemer daou
c'hant baraenn ha daou sac'had gwin, pemp
a zeñved aozet, pemp muzul greun rostet, kant
kouign-rezin ha daou c'hant a fiez, hag o lakaas
war an ezen. 19 Hag e lavaras d'he faotred :
«Tremenit em raok, ha me, war ho lerc'h
a yelo.» D'he gwaz Nabal ne lavaras doare.
20 Edo homañ a-c'haoliad war un azen o tiskenn,
dre guzh, eus ar menez, ha setu David gant
e soudarded o tiskenn en arbenn dezhi, hag
e tegouezhas ganto. 21 Ha David a lavare :
«Ya, en aner em eus diwallet peadra hemañ er
gouelec'h ; n'eus bet dianket eus holl bezh en
devoa, netra ; met va faeañ a ra fall evit ar
mad-se. 22 Evel-henn da ray Doue da enebourien
David, hag evel-hont ouzhpenn, mar lezan,
a douez holl bezh en deus, ac'hann da veure,
zoken ur staoter ouzh ar voger ! »

23 Pa welas Abigail David, e hastas diskenn
diwar an azen, ha kouezhañ dirak David war he
dremm, en ur stouiñ d'an douar. 24 ha kouezhet
e-harz e dreid, e lavaras : «Warnon, aotrou, ar
fazi ! met ra gomzo da vatezh ez tivskouarn !
ha selaou komzoù da vatezh ! 25 Gant na ray ket
an aotrou van ouzh an den-a-netra-se, ouzh
Nabal, rak evel e anv ez eo, sot e anv ha sotoni
ennañ. ha me, da vatezh, n'em boa ket gwelet
paotred va aotrou, az poa kaset. 26 Ha bremañ,
va aotrou ! Bevet an Aotrou ha bevet da ene !
P'en deus harzet ouzhit an Aotrou da vont betek
ar gwad, da drec'hiñ drezout da-unan, ac'hanta !
ra vezo evel Nabal da enebourien hag ar re
a glaskfe d'am aotrou un droug bennak ! 27 Setu
an donezon a gas da vatezh d'am aotrou, hag
a ro d'ar baotred a gerzh war roudoù va aotrou.
28 Pardon eta mank da servijerez. «Rak ober
a ray an Aotrou d'am aotrou un ti padus,
brezelioù an Aotrou emañ va aotrou oc'h ober ;
falloni ebet n'eus bet kavet ennout a-viskoazh.
29 Mar sav un den da redek war da lerc'h, da
glask da vuhez, ra vezo buhez va aotrou miret
e-touez ar re vev gant an Aotrou, da Zoue,
ha buhez da enebourien da vezo batalmet
a-greiz palv ar vatalm ! 30 ha p'en devo graet an
Aotrou Doue d'am aotrou kement m'en deus
lavaret a vad diwar e benn, ha p'en devo roet
urzh ma vi rener war Israel, 31 ne vo ket se
evidout un asoup, n'en devo ket ur skoilh-kalon
va aotrou da vout skuilhet gwad, diabeg, en ur
drec'hiñ, aotrou, drezout da-unan. P'en devo
roet berzh an Aotrou Doue d'am aotrou, az pez
soñj eus da vatezh.»

32 Hag e lavaras David da Abigail :
«Benniget an Aotrou, Doue Israel, en deus da
gaset hiziv war-arbenn din ! 33 Benniget da
furnez ha bennozh dit da vout harzet ouzhin
hiziv da vont betek ar gwad ha da drec'hiñ
drezon va-unan. 34 Ya, evelkent ! Bevet an
Aotrou, Doue Israel, en deus miret ouzhin
d'ober droug dit, ha mar n'az pije ket hastet

dont war-arbenn din, ne vije ket manet da
Nabal, ac'hann da gouloù-deiz, ur staoter ouzh
ar voger !» 35 Hag e kemeras David eus he dorn
ar pezh a gase dezhañ, ha dezhi e lavaras : «Kae
e peoc'h d'ar gêr ; sell ! selaouet em eus ouzh
da vouezh, ha savet da zremm.»

36 Hag ez eas Abigail davet Nabal, hag e oa
ur banvez en e di, evel ur banvez-roue, ha kalon
Nabal a oa laouen ennañ ; mezv e oa ken e oa ;
ne gontas hi dezhañ netra, bihan pe vras,
ac'hann gouloù-deiz. 37 Diouzh ar beure, aet ar
gwin diouzh Nabal, e kontas dezhañ e wreg an
darvoudoù, hag e semplas e galon en e greiz,
hag e voe evel ur maen. 38 Hag a-benn dek
devezh e roas an Aotrou da Nabal taol ar marv.

39 Pa glevas David e oa marvet Nabal,
e lavaras : «Benniget an Aotrou en deus
difennet va c'haoz pa-z on bet dismegañset gant
Nabal ! Ouzh e servijer en deus harzet d'ober
droug, ha fallentez Nabal en deus distroet an
Aotrou war e benn.» Hag e kasas David da
lavarout da Abigail he c'hemere da wreg.
40 Hag ez erruas servijerien David e ti Abigail,
e Karmel ; ha da gomz outi en ur lavarout :
«David hor c'has davedout d'az kemer evitañ da
wreg !» 41 Hag e savas homañ hag e stouas, he
dremm d'an douar, hag e lavaras : «Setu, da
vatezh a vo ur sklavez da welc'hiñ treid
servijerien va aotrou.» 42 ha gant mall e savas
Abigail, hag a-c'haoliad war un azen, pemp eus
he mitizhien o vont war he roudoù, ez eas
war-lerc'h kannaded David hag e voe e wreg.
43 Ac'hinoam a voe kemeret ivez gant David eus
Izreel, hag e voe an div-mañ gwragez dezhañ.
44 ha Saoul en devoa roet Mic'hol, e verc'h, bet
gwreg David, da Palti, mab Laish, a oa eus
Gallim.

26 David hael e-keñver Saoul.

1 Hag ez erruas Zifiz da gaout Saoul
e Gabaa en ur lavarout : «Daoust ha n'emañ ket
David o kuzhat war run Hac'hila, e kreisteiz an
dezerzh?» 2 Hag e savas Saoul, hag e tiskennas
da ouelec'h Zif, ha gantañ tri mil den eus an
dibab, eus Israel, evit klask David e gouelec'h
Zif. 3 Hag e kampas Saoul war run Hac'hila, a zo
ouzh kreisteiz an dezerzh, e-kichen ar Yordan,
ha David, hag a oa o chom er gouelec'h,
a verzas e teue Saoul warnañ d'ar gouelec'h.
4 Hag e kasas David spierien, hag e ouezas e oa
deuet Saoul evit gwir. 5 Hag e savas David, hag
ez eas betek al lec'h ma kampe Saoul.
Hag e welas David pelec'h e kouske Saoul hag
Abner, mab Ner, penngadour e lu. Saoul
a gouske er c'hreiz, hag ar soudarded a gampe
en-dro dezhañ. 6 Hag e komzas David en ur
lavarout da Ac'himelek, an Hitiad, ha da Abisai,
mab Sarvia, breur Joab, evel-henn : «Piv
a ziskenno ganin betek Saoul d'ar c'hamp?»
Hag e lavaras Abisai : «Me a ziskenno ganit.»

7 Hag ez erruas David hag Abisai betek ar
soudarded, e-kerzh an noz ; edo Saoul
gourvezet, o kousket er c'hreiz, e-c'hoaf sanket
en douar e-kichen e benn, hag Abner gant ar
soudarded gourvezet en-dro dezhañ.
8 Hag e lavaras Abisai da Zavid : «Serret en
deus Doue, hiziv, da enebour ez torn ; va lez da
skeiñ warnañ gant ar goaf d'an douar, en un
taol, kuit da adskeiñ !» 9 Hag e lavaras David da
Abisai : «N'e zistruj ket ! piv a gasfe e zorn war
olevad an Aotrou, hep bezañ kastizet?»
10 Hag e lavaras David : «Bevet an Aotrou ! an
Aotrou eo a skoio gantañ, pe e zevezh a zeuio,
hag e varvo, pe d'ar brezel e tiskenno hag e vo
falc'het ! 11 Nann ! dre an Aotrou ! ne gasin ket
va dorn war olevad an Aotrou ! met evit
bremañ, kemer ar goaf a zo e-kichen e benn hag
ar podad dour, ha deomp kuit !»
12 Hag e kemeras David ar goaf hag ar podad
dour eus kichen penn Saoul, hag int kuit. Den
n'o gwelas, den ne ouezas, den ne zihunas, holl
e kouskent ur c'housk pounner a-berzh an
Aotrou a oa kouezhet warno.

13 Hag e tremenas David en tu all ; hag en
e sav, war benn ar menez, a-bell ha kalz a blas
etrezo, 14 e huchas David d'ar soudarded ha da
Abner, mab Ner, en ur lavarout : «Ne responti
ket, Abner?» Hag e respontas Abner en ur
lavarout : «Piv out, te hag a huch war ar roue?»
15 Hag e lavaras David da Abner : «Daoust ha ne
oas ket ur gwaz? Piv a oa eveldout en Israel?
Perak ne ziwallez ket da aotrou, ar roue? Aet zo
bet unan eus ar Bobl evit distrujañ ar roue, da
aotrou ! 16 N'eo ket brav an dra-se ac'h eus
graet ! Bevet an Aotrou ! mibien an Ankoù ez
oc'h, pa ne ziwallit ket hoc'h aotrou, bet olevet
gant an Aotrou ! ha bremañ, sell pelec'h emañ
goaf ar roue hag ar podad dour a oa ouzh
e benn !»

17 Hag ec'h anavezas Saoul mouezh David,
hag e lavaras : «ha da vouezh eo, va mab
David?» Hag e lavaras David : «Va mouezh eo,
aotrou roue !» 18 Hag e lavaras : «Perak emañ va
aotrou o redek war-lerc'h e servijer? petra am
eus graet? petra a zo em dorn, a fall? 19 Bremañ
eta, ra selaouo an aotrou roue komzoù
e servijer : ma'z eo an Aotrou en deus da iset
enep din, ra zegemero ur brofadenn ! met ma'z
eo tud, ra vezint milliget dirak an Aotrou, rak va
argas a reont hiziv, evit va distagañ diouzh
hêrezh an Aotrou, en ur lavarout : Kae da
servijañ doueoù all ! 20 Met bremañ, gant na
gouezho ket va gwad d'an douar, pell diouzh
dremm an Aotrou ! Aet eo roue Israel da glask
ur c'hwenenn evel ma chaseer ar c'hlujar war ar
menezioù !»

21 Hag e lavaras Saoul : «Pec'het em eus !
Distro, va mab David, ne vin ken drouk ouzhit,
peogwir ez eo bet ker va buhez ouzh da
zaoulagad hiziv. Bet on diskiant, dianket
kalz-meurbet.» 22 Hag e respontas David en ur
lavarout : «Setu ar goaf, o roue ! ra dreuzo unan
eus da floc'hed d'e gerc'hat ! 23 Hag an Aotrou
da reiñ da bep hini hervez e reizhded hag
e fealded ! Da lakaet en devoa an Aotrou hiziv
em dorn, met n'em eus ket goulet kas va dorn
war olevad an Aotrou. 24 Hag evel m'eo bet bras
da vuhez ouzh va daoulagad, ken bras ra vezo
va buhez ouzh daoulagad an Aotrou, ma vin
saveteet gantañ diouzh pep enkrez.»

25 Hag e lavaras Saoul da Zavid : «Benniget
out-te, va mab David ! ya, ez oberoù e ri
berzh !» Hag ez eas David gant e hent, ha Saoul
a zistroas d'ar gêr.

27 David e-touez ar Filistiz.

1 Hag e lavaras David en e galon : «Bremañ
e vin falc'het un deiz bennak dre zorn Saoul.
Evidon, ar gwellañ eo tec'hout da vro ar Filistiz,
hag e tic'hoantaio diouzhin Saoul, n'am
c'hlasko ken war holl diriad Israel, hag e vin
saveteet eus e zorn.» 2 Hag e savas David, hag
e tremenas, eñ hag ar c'hwec'h kant den a oa
gantañ, davet Ac'hish, mab Maoc'h, roue Gat.
3 Hag e chomas David gant Ac'hish, e Gat, eñ
hag e dud, pep hini en e di : David gant e ziv
wreg : Ac'hinoam an Izreeliadez, hag Abigail,
gwreg Nabal, eus Karmel. 4 Hag e voe roet ar
c'heloù da Saoul e oa tec'het David betek Gat,
ha ne gendalc'has ket d'e glask.

5 Hag e lavaras David da Ac'hish : «Mar
kavan gras ouzh da zaoulagad, ra vezo roet din
ul lec'h, e-barzh unan eus kêrioù ar maezioù,
ma 'n em dennin eno ; perak e chomfe da
servijer e kêr ar roue ganit?» 6 Hag e roas
dezhañ Ac'hish, en deiz-se, Siklag. Setu perak
ez eo Siklag da rouaned Youda betek hiziv.
7 Hag e voe niver an deizioù ma chomas David
e maezioù ar Filistiz, ur bloaz ha pevar miz.

8 Hag ez eas David hag e soudarded da
argadiñ enep Gesouriz, Gerziz hag Amalekiz
hag a oa o chom er vro, a-wezhall, war-zu Sour
ha betek bro an Ejipt. 9 Hag e pile David ar vro,
ha ne leze den bev, paotr na plac'h, hag e tape
deñved, saout, ezen, kañvaled ha dilhad ; hag
e tistroe da gaout Ac'hish. 10 Hag e lavare
Ac'hish : «Pelec'h eo bet an argad hiziv?»
Hag e lavare David : «Enep Negev Youda, enep
Negev Ierameeliz hag enep Negev Kiniz.»
11 Na paotr na plac'h ne leze bev David, ha na
gase betek Gat ; lavarout a rae outañ e-unan :
«Arabat eo e vefe kontet diwarnomp en ur
lavarout : Evel-henn en deus graet David.»
Ar c'hiz-se en devoe en holl amzer ma chomas
e maezioù ar Filistiz. 12 Hag en devoa fiziañs
Ac'hish e David ; lavarout a rae : «En em
c'hraet en deus argarzhus d'e Bobl, da Israel :
bez' e vo evidon ur servijer da viken.»

28 Saoul e ti un igromañserez.

1 Er mare-se e vodas Filistiz o c'hampoù en
ul lu, evit ober brezel da Israel ; hag e lavaras
Ac'hish da Zavid : «Gouzout a ouzout e teuez
ganin d'ar c'hamp, te ha da soudarded.»
2 Hag e lavaras David da Ac'hish : «Gouzout
a rez enta ar pezh a ray da servijer.»
Hag e lavaras Ac'hish da Zavid : «Ya, diwaller
va fenn az lakaan evit bepred.»

3 Ha Samouel a oa marvet hag en devoa
graet kañv dezhañ holl Israel hag e veziet
e Rama, e gêr. ha Saoul en devoa skarzhet an
igromañserien hag an urisined eus ar vro.

4 Hag en em vodas ar Filistiz, hag e teujont
da gampañ e Sounam. Hag e vodas Saoul holl
Israel, hag e kampjont e Gelboe. 5 Hag e welas
Saoul kamp ar Filistiz, hag en devoa aon, hag
e krenas e galon, meurbet. 6 Hag e c'houlennatas

Saoul an Aotrou, ha ne respontas dezhañ an
Aotrou na dre hunvreoù na dre an 'Ourim', na
dre an diouganerien.
7 Hag e lavaras Saoul d'e servijerien :
«Klaskit din ur vaouez, mestrez war an
igromañsoù ma'z in daveti d'he goulennata.»
Hag e lavaras e servijerien dezhañ : «Bez' ez
eus ur vaouez igromañserez en En-Dor.»
8 Hag en em zic'hizas Saoul en ur wiskañ dilhad
all, hag ez eas, eñ ha daou zen gantañ, hag ez
errujont e ti ar vaouez, da noz, hag e lavaras :
«Sav din, mar plij, gant da igromañsoù, sav din
an hini a lavarin dit.» 9 Hag e lavaras ar vaouez
dezhañ : «Gouzout a rez ar pezh en deus graet
Saoul : rasket en deus an igromañserien hag an
urisined eus ar vro ; perak e lakez ur pech d'am
buhez d'ober din mervel?»
10 Hag e touas dezhi Saoul dre an Aotrou en
ur lavarout : «Bevet an Aotrou ! n'az po pec'hed
ebet gant an dra-se !»
11 Hag e lavaras ar vaouez : «Piv a savin
dit?» Hag e lavaras : «Samouel ! sav-eñ din !»
12 Ha pa welas ar vaouez Samouel, e huchas
a vouezh uhel, hag e komzas ar vaouez ouzh
Saoul en ur lavarout : «Perak ec'h eus va
zouellet? te eo Saoul !» 13 Hag e lavaras dezhi ar
roue : «Bez dizaon ! petra a welez?»
Hag e lavaras ar vaouez da Saoul : «Un anaon
a welan o pignat eus an douar.» 14 Hag e lavaras
dezhi : «Petore stumm en deus?» Hag e lavaras
hi : «Un den kozh a bign, paket en ur vantell.»
Hag e ouezas Saoul eo Samouel e oa, hag
e taoublegas, e zremm d'an douar, hag e stouas.
15 Hag e lavaras Samouel da Saoul : «Perak
va zrubuilhañ, ouzh va sevel?» Hag e lavaras
Saoul : «Anken am eus, meurbet ; ar Filistiz
a ra brezel ouzhin, ha Doue en deus va
c'huitaet, ne respont ket din ken, dre ar brofeded
na dre hunvreoù ; hag em eus da galvet evit reiñ
din da c'houzout petra ober.» 16 Hag e lavaras
Samouel : «Perak va goulennata, ma'z eo an
Aotrou kuitaet diouzhit, ha mard-emañ a-enep
dit? 17 Graet en deus an Aotrou evidout ar pezh
en devoa lavaret drezon, ha diframmañ a ra an
Aotrou ar rouantelezh eus da zorn, evit he reiñ
d'ur c'heneil dit, da Zavid. 18 N'ec'h eus ket
sentet ouzh mouezh an Aotrou. N'ec'h eus ket
sevenet gwrez e gounnar war Amalek : alese an
dra-mañ a ra dit an Aotrou hiziv : 19 lakaat a ra
an Aotrou Israel, ha te da heul, etre daouarn ar
Filistiz ; arc'hoazh, te ha da vibien a vo ganin,
ha kamp Israel a vo lakaet gant an Aotrou
e dorn ar Filistiz.»
20 Hag afo Saoul a gouezhas war e hed d'an
douar, aon dezhañ meurbet rak komzoù
Samouel, hag ouzhpenn, dinerzh dre ma n'en
devoa ket debret boued e-pad an deiz nag e-pad
an noz. 21 Hag e teuas ar vaouez davet Saoul,
aon dezhi ken e krene meurbet, hag e lavaras
dezhañ : «Sentet he deus da servijerez ouzh da
vouezh ; lakaet em eus va buhez en arvar
ha sentet ouzh ar c'homzoù a lavares din.
22 Met bremañ, selaou eta, te ivez, ouzh mouezh
da servijerez : lakaat a ran dirazout un tamm
bara : debr, hag az po nerzh da vont gant an
hent.» 23 Met n'houlle ket, hag e lavaras :
«Ne zebrin ket ! » Met pouezañ a reas warnañ
e servijerien hag ar vaouez, hag e sentas ouzh
o mouezh, hag e savas eus an douar, hag
e koazezas war ar gwele. 24 Bez' he devoa ar
vaouez ul leue lart er c'hraou ; difraeañ a reas
d'e lazhañ, hag e kemeras bleud, en meras hag
e poazhas bara dic'hoell. 25 Hag e kinnigas se da
Saoul ha d'e servijerien. Hag e tebrjont, hag
e savjont, hag ez ejont kuit en noz-se.

29 David nac'het outañ ober brezel da Israel.

1 Hag o devoa bodet ar Filistiz o holl
gampoù en Afek ; hag Israel a gampe e-kichen
ar feunteun a zo en Izreel. 2 Ha satraped ar
Filistiz a dremenas gant o c'hantoù hag
o milieroù ; ha David, gant e soudarded,
a dremenas d'an diwezhañ, gant Ac'hish.
3 Hag e lavaras ofiserien ar Filistiz : «Petra eo
an Hebreiz-se?» Hag e lavaras Ac'hish da
ofiserien ar Filistiz : «Hemañ eo David, servijer
Saoul, roue Israel, hag a zo ganin bloaz 'zo pe
daou, ha n'em eus kavet enep dezhañ mann ebet
abaoe an deiz m'eo degouezhet betek hiziv.»
4 Hag e fuloras outañ ofiserien ar Filistiz ; hag
e lavaras dezhañ ofiserien ar Filistiz : «Kas kuit
an den-se, ma tistroio d'al lec'h m'az poa
merket dezhañ. Met ne ziskenno ket ganimp
d'an emgann, ne vo ket evidomp un enebour en
emgann. Penaos e plijfe d'e vestr, nemet
diwar-goust pennoù an dud-mañ? 5 Ha n'eo ket

hemañ an David a ziskaned dezhañ en ur zañsal
ha lavarout :

Pilet en deus Saoul e milieroù,
ha David e zek-milieroù?»

6 Hag e c'halvas Ac'hish David, hag
e lavaras dezhañ : «Bevet an Aotrou ! reizh ez
out ha mat e oa ouzh va daoulagad e vijes bet
o vont hag o tont ganin er c'hamp, peogwir
n'em eus ket kavet ennout a zroug abaoe an
deiz ma oas deuet du-mañ betek hiziv ; met
ouzh daoulagad ar satraped n'ec'h eus ket
grad-vat. 7 ha bremañ, distro ha kae e peoc'h,
ha ne ri ket displijadur da satraped ar Filistiz»
8 Hag e lavaras David da Ac'hish : «Met petra
am eus graet? petra a gavez ez servijer, adalek
an deiz ma'z on dirazout betek hiziv, ma n'afen
ket da vrezelekaat enep enebourien va aotrou,
ar roue?» 9 Hag e respontas Ac'hish en ur
lavarout da Zavid : «Gouzout a ran ez out mat
ouzh va daoulagad, evel un ael Doue, met
ofiserien ar Filistiz a lavar : Ne bigno ket
ganimp d'ar brezel ! 10 Neuze 'ta, bez abred
arc'hoazh gant servijerien da aotrou a zo deuet
ganit ; savit abred diouzh ar beure da
c'houloù-deiz, hag it kuit !» 11 Hag e savas abred
David gant e soudarded, da vont kuit antronoz
war o c'hiz da vro ar Filistiz ; hag ar Filistiz
a bignas en Izreel.

30 Trec'h David war an Amalekiz.

1 Pa zegouezhas David hag e soudarded
e Siklag d'an trede deiz, o devoa an Amalekiz
argadennet en Negev hag enep Siklag ; skoet
o devoa war Siklag hag he devet en tan,
2 ha graet prizonidi ar maouezed hag an dud a oa
enni, bihan ha bras. N'o devoa lakaet d'ar marv
den ebet, met o c'haset en ur vont gant o hent.
3 Hag ez erruas David hag e soudarded e kêr,
hag e oa tangwallet, hag ar maouezed, gant
o mibien hag o merc'hed, a oa bet graet
prizonidi. 4 Hag e savas David hag an dud a oa
gantañ o mouezh da zifronkañ, betek ma n'o
devoe ken a nerzh da ouelañ. 5 Div wreg David
a oa bet tapet : Ac'hinoam eus Izreel, hag
Abigail, bet gwreg Nabal, eus Karmel.

6 Hag en devoa anken David meurbet, rak
komz a rae an dud d'e veinata, ken c'hwerv ma
oa ene an holl dud-se, pep hini evit e vibien pe
e verc'hed. Met kennerzhet e voe David gant an
Aotrou, e Zoue. 7 Hag e lavaras David da
Abiatar, ar beleg, mab Ac'himelek : «Degas din
an efod !» Hag e tegasas Abiatar an efod da
Zavid. 8 Hag e c'houlennatas David an Aotrou en
ur lavarout : «Redek a rin war-lerc'h ar
vandenn-se? hag he zapout a rin?»
Hag e lavaras dezhañ : «Red war o lerc'h !
tizhout hag o saveteiñ a ri.» 9 Hag ez eas David
hag ar c'hwec'h kant den a oa gantañ, hag ez
errujont betek froud Besor ; ar stlejerien
a chomas eno, 10 hag e kendalc'has David gant
pevar c'hant den. Chomet e oa daou c'hant den,
re faezh evit treuziñ froud Besor.

11 Kavet e voe un den egiptiat war ar maez,
hag e zegas a rejont da Zavid, hag e voe roet
dezhañ bara, hag e tebras hag ec'h evas dour.
12 Hag e voe roet dezhañ un troc'had kouign-fiez
ha daou a rezin sec'h, hag e tebras hag ez
addeuas e spered dezhañ ; n'en devoa ket debret
boued nag evet dour tri deiz ha teir noz a oa.
13 Hag e lavaras dezhañ David : «Da biv out-te,
hag a belec'h e teuez?» Hag e lavaras :
«Ur paotr egiptiat ez on, servijer un den
amalekiat, va dilezet en deus va mestr, dre ma
oan klañv, hiziv zo tri deiz. 14 Argadennet hon
eus e Negev Kretiz, hini Youda, ha Negev
Kaleb ; ha Siklag hon eus tangwallet.»
15 Hag e lavaras dezhañ David : «ha diskenn a ri
ganimp betek ar vandenn-se?» Hag e lavaras :
«Tou din, dre Zoue, n'am lakai ket d'ar marv,
n'am serri ket e dorn va mestr, hag e tiskennin
ganit betek ar vandenn-se.»

16 Hag e tiskennas gantañ ; ha setu ma oant
a-stlabez war-c'horre ar vro, o tebriñ hag oc'h
evañ hag o festal gant an holl breizh bras
o devoa kemeret eus bro ar Filistiz hag eus
Bro-Youda. 17 Hag e skoas warno David, adalek
tarzh-an-deiz betek an abardaez antronoz ; ne
ziflipas diouto den ebet nemet pevar c'hant
paotr a valee war gañvaled, hag a dec'has.

18 Hag e saveteas David kement tra en
devoa kemeret Amalek ; hag e ziv wreg
a saveteas David. 19 Ne zioueras hini ebet dezho,
na bihan na bras, na mab na merc'h, na preizh :
kement tra a oa bet kemeret dezho, an holl
a voe derenet gant David. 20 Hag e kemeras
David an holl zeñved hag ar saout. Ar re a gase
en a-raok an tropell-mañ a lavare : «Setu preizh
David.»

[21] Hag ez erruas David gant an daou c'hant
den a oa bet re faezh evit mont war-lerc'h
David, hag a oa bet lezet e-kichen froud Besor.
Hag e teujont war-arbenn da Zavid ha d'an dud
a oa gantañ ; hag e tostaas David ouzh an
dud-se en ur hetiñ dezho ar peoc'h.
[22] Hag e respontas an holl baotred fall, an
dud-a-netra a-douez ar soudarded o devoa
kerzhet gant David, en ur lavarout : «Peogwir
n'o deus ket kerzhet ganimp, ne vo ket roet
dezho eus ar preizh hon eus saveteet, nemet da
bep hini e wreg hag e vugale, da gas ganto
ha da vont kuit !» [23] Hag e lavaras David :
«Na reot ket evel-se, va breudeur, gant ar pezh
en deus roet an Aotrou dimp ; hon diwallet en
deus, ha lakaet ar vandenn a oa deuet warnomp
etre hon daouarn. [24] Piv a selaoufe ouzhoc'h evit
an dra-se? Lod an hini a ziskenn d'an emgann
a zo evel lod an hini a chom war-dro an traoù ;
a-gevret e lodennont.» [25] Hag e voe, adalek an
deiz-mañ, ha war-lerc'h, lakaet se da reolenn
ha da gustum evit Israel, betek hiziv.

[26] Hag ez erruas David e Siklag, hag e kasas
preizh da gozhidi Youda, e geneiled, en ur
lavarout : «Setu evidoc'h un donezon eus ar
preizh diwar enebourien an Aotrou.»

[27] Da re vBetel, da re Ramatnageb,
ha da re Ieter,
[28]da re Aroer, da re Sefamot ha da re Estemo,
[29] da re gKarmel, da re kêrioù Ierameeliz
ha da re kêrioù Ken,
[30]da re Horma, da re Borasan ha da re Atac'h,
[31] da re Hebron, ha da re an holl lec'hioù
m'en devoa kerzhet
drezo David gant e soudarded.

31 Marv Saoul.

[1] Ar Filistiz a reas brezel da Israel, hag
e tec'has soudarded Israel dirak ar Filistiz, hag
e kouezhas muntridi war venez Gelboe.
[2] Hag e pegas ar Filistiz ouzh Saoul hag ouzh
e vibien, hag e lazhas ar Filistiz Jonatan, hag
Abinadab ha Melkisoua, mibien Saoul.

[3] Hag e pounneraas an emgann war Saoul ;
hag e voe kavet gant tennerien, gant
gwaregerien, hag e voe gloazet kriz gant an
dennerien-se. [4] Hag e lavaras Saoul d'e
zouger-klavioù : «Dic'houin da gleze
ha toull-me gantañ, ma n'erruo ket an
diamdroc'hidi-se d'am zoullañ ha d'am
gwallgas.» Met n'houlle ket e zouger-klavioù :
aon en devoa meurbet Hag e kemeras Saoul ar
c'hleze hag e kouezhas warnañ. [5] Pa welas
e zouger-klavioù e oa marvet Saoul,
e kouezhas, eñ ivez war e gleze, hag e varvas
gantañ. [6] Hag e varvas Saoul, e dri mab,
e zouger-klavioù hag e holl soudarded en
deiz-se asambles. [7] Ha pa welas tud Israel a oa
en tu all d'an draonienn, hag ar re a oa en tu all
d'ar Yordan, e tec'he tud Israel hag e oa marvet
Saoul hag e vibien, e tilezjont ar c'hêrioù hag
e tec'hjont, hag e teuas ar Filistiz da chom enno.

[8] Hag antronoz ez erruas ar Filistiz da
zibourc'hañ ar re vuntret, hag e kavjont Saoul
hag e dri mab kouezhet war venez Gelboe.
[9] Ha da droc'hañ e benn ha d'e zibourc'hañ eus
e glavioù, ha da gas, dre vro ar Filistiz
tro-war-dro, ar c'heloù-mat betek tiez an idoloù
ha da di an dud ; [10] hag e lakjont e glavioù
e templ Astarot, hag e gorf a voe poentet ouzh
moger Betsan. [11] Met klevout a reas annezidi
Iabes-Galaad ar pezh o devoa graet ar Filistiz da
Saoul. [12] Hag e savas an holl dud kadarn, hag ez
ejont, e-kerzh an noz, da gemer korf Saoul
ha korfoù e vibien diouzh moger Betsan,
ha distroet da Iabes, e tevjont anezho eno.
[13] Hag e kemerjont o eskern evit o beziañ dindan
lorn Iabes, hag e yunjont seizh deiz-pad.

Eil levr Samouel

1 Marv Saoul kemennet da Zavid.

1 ha setu, goude marv Saoul, ha David da
zistreiñ, dornet gantañ Amalek ; hag e chomas
David e Siklag daou zevezh. 2 Ha d'an trede
deiz, setu un den o tont eus ar c'hamp, a-digant
Saoul, e zilhad freget ha douar war e benn.
Hag erruet e-kichen David, e kouezhas d'an
douar hag e stouas. 3 Hag e lavaras dezhañ
David : «A belec'h e teuez», Hag e lavaras
dezhañ : «Eus kamp Israel ez on diflipet.»
4 Hag e lavaras dezhañ David : «Petra zo bet?
disklêr din.» Hag e lavaras e oa tec'het an dud
eus an emgann, hag e oa kalz kouezhet eus an
dud, ha marvet, hag e oa ivez Saoul ha Jonatan,
e vab, marvet.

5 Hag e lavaras David d'ar paotr
a zegemenne se dezhañ : Penaos ec'h eus
gouezet e oa marvet Saoul ha Jonatan, e vab?»
6 Hag e lavaras ar paotr en devoa roet ar c'heloù
dezhañ : «Dre zarvoud e oan degouezhet war
venez Gelboe ; hag e oa Saoul harpet war
e c'hoaf, kirri ha marc'heien ouzh e waskañ ;
7 hag o sellout a-dreñv dezhañ em gwelas hag
e huchas warnon ; hag e lavaris : «Setu me !»
8 Hag e lavaras din : «Piv out?» hag e lavaris
dezhañ : «Un Amalekiad on.» 9 Hag e lavaras
din : «chom eta em c'hichen, ha va laka d'ar
marv, rak kregiñ a ra ennon ur falladenn, daoust
ha m'emañ c'hoazh va holl vuhez ennon.»
10 Hag e chomis en e gichen, hag e lakaat a ris
d'ar marv, peogwir e ouien ne vevje ket goude
ma oa kouezhet. Hag e kemeris e gurunenn
diwar e benn hag e chadennig diwar e vrec'h
hag o c'hasan d'am aotrou amañ.

11 Hag e krogas David en e zilhad hag
o fregas, ha kement-all (a reas) an holl
soudarded a oa gantañ. 12 Hag e voe klemmvan
ha daeroù ha yun betek an abardaez war Saoul
ha war Jonatan, e vab, ha war Bobl an Aotrou,
ha war di Israel, dre ma oant kouezhet dre ar
c'hleze.

13 Hag e lavaras David d'ar paotr en devoa
roet ar c'heloù dezhañ : «A belec'h ez out?»
Hag e lavaras : «Mab un den estren, un
Amalekiad, ez on.» 14 Hag e lavaras dezhañ
David : «Penaos n'ec'h eus ket bet aon da gas
da zorn da zistrujañ olevad an Aotrou?»
15 Hag e c'halvas David unan eus ar baotred hag
e lavaras : «Tosta ! Tizh-eñ !» Hag e skoas
warnañ hag e varvas. 16 Hag e lavaras dezhañ
David : «Da wad da vezo war da benn ! da
c'henou en deus respontet enep dit p'ec'h eus
lavaret : Me am eus lakaet d'ar marv olevad an
Aotrou.»

17 Hag e reas David ar werz-mañ war Saoul
ha war Jonatan, e vab. 18 Hag e lavaras he
c'helenn da vibien Youda : "ar wareg" ; skrivet
eo e "Levr ar Gwir" :

19 Da gened, Israel, war da runioù a zo bet
lazhet ;
Penaos eo kouezhet an harozed?
20 Arabat kemenn se e Gat,
na reiñ ar c'heloù e straedoù Ekron :
re laouen e vefe merc'hed Filistiz,
dañsal a rafe merc'hed an amdroc'hidi.

21 Menezioù Gelboe, gant na vo ken na glizh
na glav warnoc'h !
na parkeier druz, rak eno eo bet kailharet
skoed an harozed
Skoed Saoul ne oa ket olevet gant eoul.

22 Met gant gwad al lazhidi ha gant lard an
harozed ;
gwareg Jonatan ne gile ket en a-dreñv,
kleze Saoul ne zistroe ket dibourvez.

23 Saoul ha Jonatan, ken karet, ken plijet !
nag er vuhez, nag er marv, n'int bet
disrannet !

Dreist d'an erered e oant herrek,
dreist d'al leoned, kadarn !

24 Merc'hed Israel, war Saoul ho taeroù,
ho kwiskañ a reas a skarleg gant dudi,
lakaat bravigoù aour war ho tilhad.

25 Penaos e kouezhas an harozed e-kreiz an
emgann !
Jonatan, war da runioù, a zo bet lazhet.

26 Enkrez am eus ganit, va breur Jonatan,
plijout a raes din, dreist !
Burzhudus e oa da garantez evidon,
muioc'h eget karantez ar gwragez !
27 Penaos ez eo kouezhet an harozed !
Ez eo bet kollet ar c'hlavioù brezel !»

2 David, roue Youda - Isbaal, roue Israel.

1 Ha goude-se e c'houlennatas David an
Aotrou en ur lavarout : «ha pignat a rin da unan
eus kêrioù Youda?» Hag e lavaras an Aotrou
dezhañ : «Kae !» hag e lavaras David :
«Da belec'h ez in?» hag e lavaras :
«Da Hebron.» 2 Hag e pignas dezhi David gant
e ziv wreg, Ac'hinoam eus Izreel, hag Abigail,
bet gwreg Nabal, eus Karmel. 3 Ar soudarded
a oa gantañ a gasas ivez David, pep hini gant
e diegezh, hag e chomjont e kêrioù Hebron.
4 Hag e teuas tud Youda da oleviñ eno David da
roue war di Youda.

Hag e voe roet ur c'heloù da Zavid : lavaret
e voe dezhañ : «Tud Iabes-Galaad o deus beziet
Saoul.» 5 Hag e kasas David kannaded da dud
Iabes-Galaad, da lavarout dezho : «Benniget
oc'h gant an Aotrou, da vezañ graet truez
e-keñver hoc'h aotrou Saoul hag e veziet.
6 ha bremañ e ray an Aotrou ouzhoc'h truez
ha fealded, ha me ivez a ray en ho keñver an
hevelep madelezh, peogwir hoc'h eus graet an
dra-se. 7 Neuze 'ta, kennerzhit ho taouarn
ha bezit paotred kadarn ! Marvet eo hoc'h
aotrou Saoul, ha me zo bet olevet gant ti Youda
da roue warnoc'h !»

8 Met Abner, mab Ner, penngadour lu
Saoul, en devoa kemeret Isbaal, mab Saoul, hag
e oa tremenet gantañ e Mahanaim,
9 hag e c'hraet roue war Galaad, war Aseriz, war
Izreel, war Efraim, war Benjamin ha war Israel
a-bezh. 10 An oad a zaou-ugent vloaz en devoa
Isbaal, mab Saoul, pa voe roue war Israel,
ha daou vloaz e renas ; ti Youda hepken a voe
war-lerc'h David. 11 Hag e voe niver ar
bloavezhioù ma voe David roue en Hebron war
di Youda, seizh vloaz ha c'hwec'h miz.

12 Hag ez eas Abner, mab Ner, ha servijerien
Isbaal, mab Saoul, eus Mahanaim war-zu
Gabaon. 13 ha Joab, mab Sarvia, ha servijerien
David a yeas ivez, hag en em gavjont e-kichen
lenn Gabaon, war-un-dro, hag e chomjont, un
darn ouzh un tu d'al lenn hag un darn all ouzh
an tu all d'al lenn. 14 Hag e lavaras Abner da
Joab : «Ra savo ar re yaouank da c'hoari stourm
dirazomp !» Hag e lavaras Joab : «Ra savint !»
15 Hag e savjont, hag ez ejont, niveret daouzek
eus Benjamin evit Isbaal, mab Saoul,
ha daouzek eus soudarded David.
16 Hag e krogjont pep hini e penn e gevezer,
e gleze e kostez e gevezer ; hag e kouezhjont
a-gevret, hag e voe galvet al lec'h-se "Park ar
Reier", a zo e Gabaon.

17 Hag e voe an emgann rust-kenañ en
deiz-se ; pilet e voe Abner ha soudarded Israel
gant soudarded David. 18 Bez' e oa eno tri mab
Sarvia : Joab, Abisai hag Asael. Asael a oa
skañv e dreid evel re ar gazeled war ar maezioù.
19 Hag e redas Asael war-lerc'h Abner, hep
distreiñ en ur vont nag a-gleiz nag a-zehoù,
diwar-lerc'h Abner. 20 Hag e tistroas Abner en ur
lavarout : «ha te eo, Asael?» Hag e lavaras :
«Me eo !» 21 Hag e lavaras dezhañ Abner :
«Distro a-zehoù pe a-gleiz dit, ha krog en unan
eus ar re yaouank, hag e kemeri evidout
e zibourc'hioù.» Met n'houllas ket Asael
distokañ diwar e lerc'h. 22 Hag ec'h adkrogas
Abner da gomz ouzh Asael : «Distro diwar va
lerc'h ! Perak az tiskarfen d'an douar? Penaos
e savfen va dremm dirak Joab, da vreur?»
23 Ne fellas ket dezhañ distreiñ, hag e skoas
gantañ Abner, gant diadreñv e-c'hoaf, en e gof,
ken ez eas e-maez ar goaf a-dreñv dezhañ, hag
e kouezhas eno hag e varvas war an dachenn,
ha kement hini a errue el lec'h ma oa kouezhet
Asael ha marvet, a arsave eno.

24 Hag e redas Joab hag Abisai war-lerc'h
Abner. An heol a oa o vont- (da guzh) pa-z
errujont gant run Amma, rag-enep Gaiah, war
hent gouelec'h Gabaon. 25 Hag en em vodas
mibien Benjamin, war-lerc'h Abner, hag e voent
ur strollad en em zalc'has war benn ur run.

26 Hag e huchas Abner war Joab en ur
lavarout : «ha dalc'hmat e tistrujo ar c'hleze?
ha n'ouzout ket e vo c'hwervoni goude? Ac'han
pegeit ne lavari ket d'an dud distreiñ
a-diwar-lerc'h o breudeur?» 27 Hag e lavaras
Joab : «Bevet Doue ! Mar n'az pije ket komzet,
eo ac'hann ar beure n'o dije ket paouezet an
dud, pep hini diwar-lerc'h e vreur.»
28 Hag e sonas Joab er c'horn-boud, hag ec'h
arsavas an holl dud, hep redek ken war-lerc'h
Israel, hep kenderc'hel da vrezelekaat.
29 Hag Abner, gant e soudarded, da gerzhout dre
an Araba e-pad an noz, ha da dreuziñ ar Yordan
evit mont, dre ar Betron a-bezh da erruout
e Mahanaim. 30 Ha Joab, distroet diwar-lerc'h
Abner, a vodas an holl soudarded, hag e vanke,

e-touez soudarded David, naontek den hag
Asael. 31 ha soudarded David o devoa skoet, eus
Benjamin, eus soudarded Abner, tri c'hant
tri-ugent den d'ar marv. 32 Kerc'het e voe Asael
ha beziet e bez e dad e Betlehem.
Hag e kerzhas, noz-pad, Joab hag e soudarded,
ha da c'houloù-deiz e voent en Hebron.

3 Marv Abner.

1 Hag e voe ar brezel padus etre ti Saoul
ha ti David. David a yae war greñvaat, ha ti
Saoul a yae war wanaat.

2 Hag en devoe David mibien en Hebron.
Hag e voe e vab henañ Amnon, eus Ac'hinoam,
an Izreeliadez ; 3 hag an eil, Kelaab, eus Abigail,
bet gwreg Nabal, eus Karmel ; hag an trede,
Absalom, mab Maac'ha, merc'h Tolmai, roue
Gesour ; 4 hag ar pevare, Adonias, mab Haggit ;
hag ar pempvet, Safiatia, mab Abital ; 5 hag ar
c'hwec'hvet, Ietraam, eus Egla, gwreg David. Ar
re-se en devoe David en Hebron.

6 Hag e-keit ha ma voe brezel etre ti Saoul
ha ti David, Abner a greñvaas e-barzh ti Saoul.
7 ha Saoul en devoa bet un adwreg, hec'h anv,
Respa, merc'h Aia. Hag e lavaras Isbaal da
Abner : «Perak ez out aet gant adwreg va zad?»
8 Hag e fuloras Abner, meurbet, gant komzoù
Isbaal, hag e lavaras : «Daoust hag ur penn-ki
ez on eus Youda? Hiziv en em ziskouezan feal
e-keñver ti Saoul, da dad, ha gant e vreudeur
hag e vignoned, ha n'az lezan ket etre daouarn
David, hag e tamallez din ur pec'hed gant ar
wreg-se hiziv? 9 Evel-henn da ray Doue da
Abner, hag evel-hont ouzhpenn, mar n'eo ket
evel m'en deus touet an Aotrou da Zavid
e labourin evitañ, 10 evit lakaat da dremen ar
rouantelezh eus ti Saoul, ha sevel tron David
war Israel ha war Youda, eus Dan betek
Bersabea.» 11 Ha ne c'hellas ken respont da
Abner netra gant an aon razañ.

12 Hag e kasas Abner kannaded da Zavid eus
e berzh evit lavarout : «Da biv e vo ar vro?»
ha lavarout : «Diviz un emglev ganin, hag e vo
va dorn ganit evit treiñ davedout Israel a-bezh.»
13 Hag e lavaras : «Mat ! Me a zivizo ganit un
emglev ; un dra hepken a c'houlennan diganit,
da lavarout eo : ne weli ket va dremm nemet, en
a-raok, e kasfes Mic'hol, merc'h Saoul, pa zeui
da welout va dremm.» 14 Hag e kasas David
kannaded da Isbaal, mab Saoul, evit lavarout :
«Ro din va gwreg Mic'hol, am boa bet evit kant
amdroc'h Filistiz.» 15 Hag e kasas Isbaal (tud) da
gerc'hat homañ digant he den, Paltiel, mab
Laish. 16 Mont a reas ganti he den, hag en ur
gerzhout e ouele war he lerc'h betek Bahurim.
Hag e lavaras dezhañ Abner : «Kae war da
giz !» Hag ez eas en-dro.

17 Hag un diviz en devoe Abner gant kozhidi
Israel da lavarout : «Abaoe pell-amzer e oac'h
o klask David evel roue warnoc'h. 18 Ac'hanta !
bremañ eo deoc'h oberiañ, peogwir an Aotrou
en deus komzet ouzh David en ur lavarout : Dre
zorn David, va servijer, e salvin va Fobl Israel
eus dorn ar Filistiz hag eus dorn o holl
enebourien.» 19 Hag e komzas ivez Abner ouzh
divskouarn Benjamin ; hag ez eas ivez Abner da
lavarout ouzh divskouarn David en Hebron
kement a oa bet mat ouzh daoulagad Israel hag
ouzh daoulagad holl di Benjamin. 20 Hag ez
erruas Abner e ti David, en Hebron, ha gantañ
ugent soudard ; hag e reas David da Abner
ha d'an dud a oa gantañ, ur banvez.
21 Hag e lavaras Abner da Zavid : «Ez an da
sevel ha da vont da vodañ en-dro d'am aotrou,
ar roue, holl Israel ; hag e vo divizet ganit un
emglev, hag e reni war gement a c'hoantaio da
ene.» Hag e tigouvias David Abner, a yeas
e peoc'h.

22 Ha setu servijerien David ha Joab o tont
eus un argadenn, ha preizh bras ganto
a zegasent, hag Abner ne oa ken gant David en
Hebron : lezet e oa bet gantañ da vont e peoc'h.
23 Joab hag an holl soudarded a oa gantañ a oa
erruet, hag e voe roet keloù da Joab en ur
lavarout : «Deuet eo Abner, mab Ner, da di ar
roue, hag en deus e lezet da vont e peoc'h !»
24 Hag ez eas Joab da gaout ar roue, hag
e lavaras : «Petra ac'h eus graet? Deuet eo
Abner davedout ; perak bezañ e lezet da vont
e peoc'h? 25 Anavezout a rez Abner, mab Ner !
Evit da douellañ ez eo deuet, evit gouzout da
vonedonea, evit gouzout kement tra a rez !»
26 Hag aet er-maez Joab eus ti David, e kasas
kannaded war-lerc'h Abner hag e reas dezhañ
dont war e giz eus puñs Sira, ha David ne ouie
netra. 27 Hag ec'h addeuas Abner da Hebron ;
hag e sachañ a reas Joab ouzh toull an nor evit
komz outañ siouloc'h, hag e skoas warnañ en

e gof, hag e varvas evit gwad Asael, e vreur.
28 Hag e klevas se David goude, hag e lavaras :
«Didamall on, ha va rouantelezh, e-keñver an
Aotrou da viken, eus gwad Abner, mab Ner.
29 Ra gouezho war benn Joab ha war holl di
e dad ! Gant n'ehano ket ti Joab da gaout
devererien, kakouzien, embregerien gwerzhid,
(tud) o kouezhañ dre ar c'hleze hag e diouer
a vara !» 30 Joab hag Abisai, e vreur, o devoa
lazhet Abner dre m'en devoa roet (taol) ar marv
da Asael, o breur, e Gabaon, er brezel.

31 Hag e lavaras David da Joab ha d'an holl
dud a oa gantañ : «Fregit ho tilhad hag en em
c'hourizit a seier, ha hirvoudit dirak Abner !»
Hag ar roue David a gerzhas a-dreñv d'ar
c'hravazh. 32 Hag e voe beziet Abner en Hebron,
hag e savas ar roue e vouezh, hag e ouelas war
bez Abner, hag e ouelas ar Bobl a-bezh.
33 Hag ur werz a reas ar roue war Abner hag
a lavare :

«Evel marv ur sod e oa da vezañ marv
Abner?
34 Da zaouarn ne oant ket bet ereet,
na da dreid er chadennoù bountet ;
evel ma kouezher dirak torfedourien ez out
kouezhet !»

Hag e kendalc'has an holl dud da ouelañ
warnañ.

35 Hag ez eas an holl dud d'ober da Zavid
debriñ, hag e oa c'hoazh deiz, hag e touas David
en ur lavarout : «Evel-henn da ray din Doue,
hag evel-hont ouzhpenn ! met kent ma vo aet an
heol (da guzh), ne dañvain na bara na netra.
36 An holl dud a ouezas se, hag e voe mat ouzh
o daoulagad : kement a rae ar roue dirak an holl
dud a veze mat. 37 Hag e ouezas an holl dud,
Israel a-bezh, en deiz-se, n'eo ket a-berzh ar
roue e oa bet lakaet d'ar marv Abner, mab Ner.
38 Hag e lavaras ar roue d'e servijerien :
«N'ouzoc'h ket ez eo un ofiser bras a zo
kouezhet hiviv en Israel? 39 Ha me, hiviv, a zo
gwan, daoust din bout olevet da roue, hag ar
baotred-se, mibien Sarvia, a zo rustoc'h egedon.
An Aotrou da reiñ d'an hini a ra an droug
hervez e zrougiezh !»

4 Marv Isbaal.

1 Pa glevas mab Saoul e oa marvet Abner en
Hebron, e voe laosk e zaouarn, hag holl Israel
a voe trubuilhet. 2 Daou zen, penn strolladoù, en
devoa mab Saoul : anv unan a oa Baana, hag
anv egile, Rec'hab, mibien da Remon, eus
Berot, paotred a vBenjamin, rak Berot a veze
kontet gant Benjamin. 3 Tec'het o devoa tud
Berot betek Gettaim, hag e oant eno o chom
betek an deiz-se.

4 Ha Jonatan, mab Saoul, en devoe bet ur
mab nammet e zivhar : ur paotrig a bemp bloaz
e oa pa zeuas ar c'heloù diwar-benn Saoul
ha Jonatan, eus Izreel ; hag he devoa e sammet
e vagerez en ur dec'hout, ha gant he hast da
dec'hout, e oa kouezhet hemañ ha kammet.
Hag e anv a oa Meribbaal.

5 Hag ez eas mibien Remon, eus Berot,
Rec'hab ha Baana, hag ez errujont, tomm an
deiz, betek ti Isbaal, a oa oc'h ober
e gousk-kreisteiz. 6 Hag int o vont e diabarzh an
ti, evel evit kerc'hat gwinizh, hag o skeiñ gantañ
en e gof. ha Rec'hab ha Baana e vreur da
skarzhañ. 7 Pa oant aet en ti, e oa o kousket war
e wele, en e gambr-gousket, ha roet dezhañ taol
ar marv, o devoa distaget e benn, ha kemeret
ganto e benn, e kerzhjont war hent an Araba
e-pad an noz.

8 Hag ez errujont gant penn Isbaal e ti
David en Hebron, hag e lavarjont d'ar roue :
«Setu penn Isbaal, mab Saoul, da enebour,
a glaske da ene. Roet en deus an Aotrou d'hon
aotrou, ar roue, dial hiviv eus Saoul hag eus
e ouenn.» 9 Hag e respontas David da Rec'hab
ha da vBaana, e vreur, mibien Remon, eus
Berot, en ur lavarout : «Bevet an Aotrou, en
deus dasprenet va ene eus pep anken ! 10 Met an
hini a roas keloù din en ur lavarout : Marvet eo
Saoul - hag e oa se ur c'heloù mat ouzh
e zaoulagad - a grogis ennañ hag a lazhis
e Siklag, evit paeañ dezhañ e geloù-mat ! 11 Seul
vuioc'h pa o deus tud fallakr lazhet un den reizh
en e di war e wele, evel bremañ, daoust ha ne
glaskin ket e wad eus ho torn ouzh ho skubañ
diwar an douar?» 12 Hag e roas David urzh d'ar
baotred d'o lazhañ ha da droc'hañ o daouarn
hag o zreid, a lakjont a-ispilh e-kichen lenn
Hebron. ha penn Isbaal a voe kemeret ha beziet
e bez Abner en Hebron.

5 David, roue war Israel.

1 Hag e teuas holl veuriadoù Israel da gaout
David en Hebron ha da gomz outañ en ur
lavarout : «Setu ! da eskern ha da gig ez
omp-ni. 2 Abaoe pell-amzer, pa oa Saoul roue
warnomp, eo te a gase hag a zegase Israel ; hag
en devoa lavaret an Aotrou dit : Te a beuro va
Fobl Israel, te a vo rener war Israel.»

3 Hag e teuas holl gozhidi Israel da gaout ar
roue en Hebron, hag e tivizas ganto ar roue
David un emglev en Hebron dirak an Aotrou,
hag e voe olevet David da roue war Israel.
4 Tregont vloaz en devoa David pa renas,
ha daou-ugent vloaz e renas. 5 En Hebron
e renas war Youda seizh vloaz ha c'hwec'h miz ;
hag e Jeruzalem e renas tri bloaz ha tregont war
holl Israel ha Youda.

6 Hag ez eas ar roue hag e soudarded da
Jeruzalem enep ar Jevousiz a oa o chom er
vro-se, a gomzas ouzh David en ur lavarout :
«Ne zeui ket amañ, pe az kaso kuit an dud dall
hag ar re gamm» ; da lavarout eo : «Ne zeuio
ket David amañ !» 7 Hag e tapas David
kreñvlec'h Sion, a voe Kêr-David. 8 Lavaret en
devoa David en deiz-se : «Evit skeiñ war ar
Jebousiz eo dav mont dre ar c'hanol d'ar re
gamm ha d'ar re zall, a gasa buhez David.»
Setu perak e lavarer : «Dall ha kamm ! Ne
zeuer ket en diabarzh !» 9 Hag e chomas David
er c'hreñvlec'h, a c'halvas Kêr-David ; hag
e reas David savadurioù tro-war-dro, adalek ar
savenn hag en diabarzh. 10 Hag ez ae David war
vrasaat, an Aotrou, Doue an armeoù, a oa
gantañ.

11 Hag e kasas Hiram, roue Tir, kannaded da
Zavid, ha koad-sedrez, hag artizaned koad
ha benerien mein, a savas un ti da Zavid.
12 Hag e ouezas David en diazeze an Aotrou da
roue war Israel, hag e roe an trec'h d'e
rouantelezh abalamour d'e Bobl Israel.

13 Hag e kemeras David c'hoazh adwragez
ha maouezed eus Jeruzalem, goude bezañ deuet
eus Hebron ; hag en devoa c'hoazh David
mibien ha merc'hed. 14 ha setu anvioù ar vugale
en devoe e Jeruzalem : Samoua, Sobab, Natan
ha Salomon ; 15 Jebahar, Elisoua, Nafeg
ha Iafia ; 16 Elisama, Eliada hag Elifalet.

17 Hag e klevas ar Filistiz e oa bet olevet
David da roue war Israel, hag e pignas an holl
Filistiz da glask David ; hag e klevas se David
hag e tiskennas betek. ar c'hreñvlec'h. 18 Hag ar
Filistiz a oa erruet hag en em ledet e traonienn
ar Ramzed. 19 Hag e c'houlennatas David an
Aotrou en ur lavarout : «ha mont a rin d'ar
Filistiz? hag o lakaat a ri em dorn?»
Hag e lavaras an Aotrou : «Kae ! lakaat a ran ar
Filistiz ez torn !» 20 Hag ez erruas David
e Baalfarasim, hag e skoas warno eno David,
hag e lavaras : «Freuzet en deus an Aotrou va
enebourien dirazon, evel ma vezer freuzet gant
an doureier.» Setu perak ez eo bet galvet anv al
lec'h-se Baalfarasim. 21 Lezel a rejont eno
o skeudennoù, hag e voent dilamet gant David
hag e soudarded.

22 Hag ec'h adkrogas ar Filistiz da zont war
laez ha da 'n em ledañ e traonienn ar Ramzed.
23 Hag e c'houlennatas David an Aotrou,
a lavaras : «N' a ket a-dal, tro a-dreñv dezho
hag ez errui warno a-dal d'an Efl. 24 Pa glevi
trouz kammedoù e penn an eflennoù, neuze
e hasti, rak neuze ez ay an Aotrou ez raok da
skeiñ war gamp ar Filistiz.»

25 Hag e reas David evel m'en devoa
gourc'hemennet dezhañ an Aotrou, hag e skoas
war ar Filistiz, eus Gabaa betek erruout e Gazer.

6 An Arc'h e Jeruzalem.

1 Hag e vodas c'hoazh David an holl zibab
eus Israel : tregont mil (den). 2 Hag e savas, hag
ez eas David, hag ar Bobl a-bezh a oa gantañ,
eus Baala-Youda, en ur zegas alese Arc'h Doue,
al lec'h ma veze galvet an Anv, anv Aotrou ar
Strolladoù, a veze o chom etre ar gerubined
warni. 3 Hag e voe degaset Arc'h an Aotrou war
ur c'harr nevez, douget eus ti Abinadab, war ar
run ; hag Oza hag Ahio, mibien Abinadab,
a vlenie ar c'harr nevez. 4 Douget e voe eus ti
Abinadab, war ar run, hag int gant Arc'h Doue,
hag Ahio a gerzhe dirak an Arc'h. 5 David hag
holl di Israel a rae ebatoù dirak an Aotrou, gant
pep a skourr siprez ha gant lourennoù, telennoù,
taboulinoù, sistrennoù ha simbalennoù.

6 Oc'h erruout e-kichen leur Nac'hon,
e kasas Oza (e zorn) etrezek Arc'h Doue hag
e krogas enni, rak risklet o devoa an oc'hen.
7 Hag e tommas kounnar an Aotrou enep Oza,

a voe skoet eno gant an Aotrou en abeg d'ar
fazienn-se ; hag e varvas eno e-kichen Arc'h
Doue. 8 Hag e kounnaras David, dre m'en devoa
an Aotrou freuzet Oza, hag e c'halvas al lec'h-se
Paresoza, a zo c'hoazh hiziv. 9 Hag e toujas
David an Aotrou en deiz-se hag e lavaras :
«Penaos e teuio du-mañ Arc'h an Aotrou?»
10 Ha n'houlle ken David distreiñ gantañ Arc'h
an Aotrou da Gêr-David, hag e tiheñchas anezhi
David da di Obededom, eus Gat.
11 Hag e chomas Arc'h an Aotrou e ti Obededom
eus Gat tri miz, hag e vennigas an Aotrou
Obededom hag e holl diegezh.

12 Hag e voe roet keloù d'ar roue David en
ur lavarout : «Benniget en deus an Aotrou ti
Obededom hag e holl dud abalamour da Arc'h
Doue.» Hag ez eas David da gerc'hat Arc'h
Doue eus ti Obededom da Gêr-David, el
levenez. 13 Adal m'o devoe kerzhet dougerien
Arc'h an Aotrou c'hwec'h kammed, e voe
aberzhet un ejen hag ul leue lart. 14 Hag e rae
David dañs-tro a-holl-nerzh dirak an Aotrou,
ha David a oa gourizet gant un efod lin.
15 ha David hag holl diegezh Israel a ambrouge
Arc'h an Aotrou gant youc'hadennoù ha son ar
c'horn-boud. 16 Hag evel ma oa Arc'h an Aotrou
oc'h erruout e Kêr-David, setu Mic'hol, merc'h
Saoul, o sellout dre ar prenestr hag e welas ar
roue David o korolliñ hag o troidellañ dirak an
Aotrou, hag e zisprizañ a reas en he c'halon.

17 Hag e voe kaset Arc'h an Aotrou ha lakaet
en he lec'h e-kreiz an deltenn en devoa stignet
eviti David. Hag e kinnigas David holloskadoù
dirak an Aotrou ha peoc'h-aberzhoù.
18 Hag e chuet gant David da ober an
holloskadoù hag ar peoc'h-aberzhoù, e vennigas
an dud en anv Aotrou ar Strolladoù.
19 Hag e roas o lod d'an holl dud, da holl
engroez Israel, paotred ha merc'hed, da bep hini
ur gachenn-vara hag ul lod-kig hag ul
lod-rezin ; hag ez eas an holl dud, pep hini d'ar
gêr.

20 Hag e tistroas David da vennigañ
e diegezh, hag e teue Mic'hol, merc'h Saoul,
war arbenn da Zavid, hag e lavaras homañ :
«Pebezh enor hiziv da roue Israel en em
zizoloet hiziv dirak mitizhien e servijerien, evel
m'en em zizolo an dud-a-netra !»
21 Hag e lavaras David da vMic'hol : «Dirak an
Aotrou an hini e oa, eñ hag en deus va dibabet
e-lec'h da dad hag e holl diegezh, ouzh va
urzhiañ da rener war Bobl an Aotrou, war
Israel ; graet em eus ebatoù dirak an Aotrou.
22 Nag e vefen disprizet c'hoazh muioc'h, hag
izelaet ouzh va daoulagad, gant ar mitizhien
a lavarez, ganto e vin enoret !» 23 Ha Mic'hol,
merc'h Saoul, n'he devoe ket a vugale betek
devezh he marv.

7 Diougan Natan ha pedenn David.

1 Ha setu, p'en devoa annezet ar roue en
e di hag en devoa an Aotrou roet diskuizh
dezhañ diwar-dro eus e holl enebourien,
2 e lavaras ar roue da Natan, ar profed : «Sell
eta ! Me a zo o chom en un ti sedrez, hag Arc'h
Doue a zo o chom edan stignoù !»
3 Hag e lavaras Natan d'ar roue : «Kement tra
a zo ez kalon, kas d'en ober, rak an Aotrou a zo
ganit.»

4 Ha d'an noz-se end-eeun, e voe komz an
Aotrou ouzh Natan, o lavarout : 5 «Kae ! hag
e lavari d'am servijer David : Evel-henn e komz
an Aotrou : ha te eo a savo din un ti da chom
e-barzh? 6 Rak n'on ket bet o chom en un ti
abaoe an deizioù m'em boa savet mibien Israel
eus an Ejipt : baleet em eus en un deltenn evel
chomlec'h. 7 E-keit ma'z on bet o vale gant holl
vibien Israel, hag un dra bennak am eus lavaret
da unan eus rummadoù barnerien Israel, em boa
gourc'hemennet dezho peuriñ va Fobl Israel?
ha lavaret em boa : perak ne savit ket din un ti
sedrez? 8 Ac'hanta ! evel-henn e lavari d'am
servijer David : Evel-henn e komz Aotrou ar
strolladoù : da gemeret am boa eus ar
peurvanoù, a-dreñv d'an deñved evit bezañ
rener war va Fobl Israel. 9 Hag ez on bet ganit
dre gement lec'h m'ec'h eus kerzhet, hag em eus
distrujet da holl enebourien a-dirazout, hag em
eus graet dit un anv bras evel anv ar re vrasañ
war an douar ; 10 hag em eus lakaet ul lec'h d'am
Fobl Israel, hag em eus he flantet hag e chomo
el lec'h-se ; ha ne vo ket trubuilhet ken, ha ne
zalc'ho ket an dorfedourien d'he foaniañ evel
diagent. 11 Abaoe an deiz em eus urzhiet
barnerien war va Fobl Israel, e roan diskuizh dit
hepken eus da holl enebourien hag en diskouez
a ra dit an Aotrou : un ti en deus graet dit an
Aotrou. 12 Pa vo leun da zeizioù hag e c'hourvezi
gant da hendadoù, e savin da ouenn war

da lerc'h : da unan a zeuio eus da gorf
e prientan ar rouantelezh. [13] Eñ eo a savo un ti
d'am anv, hag e rin sonn tron e rouantelezh da
viken. [14] Bez' e vin evitañ un Tad, hag eñ a vo
din ur mab. Pa bec'ho, e skoin warnañ gant ur
wialenn, evel an dud, gant reuzioù mab-den.
[15] Met va c'hras ne lamin ket digantañ evel em
boa lamet digant Saoul, am eus lamet
a-dirazout. [16] Asur e vo da di, da rouantelezh da
viken dirazon ; da dron a vo diazezet da viken.»

[17] Setu ar c'homzoù, setu a-grenn ar
weledigezh a lavaras Natan da Zavid.

[18] Hag ez eas ar roue David da azezañ dirak
an Aotrou, hag e lavaras : «Piv on, Aotrou
Doue, ha petra eo va zi, p'am c'hasez betek
amañ? [19] ha re nebeut c'hoazh eo se ouzh da
zaoulagad, Aotrou Doue, pa gomzez zoken eus
ti da servijer evit pelloc'h? Daoust ha se eo
lezenn an den, Aotrou Doue? [20] Ha petra
muioc'h en deus David c'hoazh da lavarout dit?
Anavezout a rez da servijer, Aotrou Doue !
[21] Evit da servijer, hervez da galon ec'h eus graet
kement a vrasterioù evit kelenn da servijer !
[22] Ya, bras out, Aotrou Doue, n'eus ket
eveldout ! n'eus ket a Zoue estregedout, hervez
kement hon eus klevet gant hon divskouarn !
[23] ha pehini, evel da Bobl, evel Israel, ar Bobl
nemeti war an douar ma'z eo aet Doue d'he
dasprenañ evit bout e Bobl, en ur lakaat warni
un anv, en ur ober eviti traoù marzhus
ha spontus, evit da zouar, (en ur argas) dirak da
Bobl ac'h eus dasprenet evidout eus an Ejipt, ar
baganed hag o doueoù? [24] Lakaet ec'h eus da
Bobl Israel da vezañ da Bobl da viken ha te,
Aotrou, a zo o Doue. [25] ha bremañ, Aotrou
Doue, ar gomz ac'h eus lavaret war da servijer
ha war e diegezh, seven anezhi da viken, gra
evel m'ec'h eus lavaret. [26] Hag e vo bras da anv
da viken, hag e vo lavaret : Aotrou ar Strolladoù
a zo Doue war Israel. ha ti da servijer David
a vo sonn dirazout. [27] Rak te, Aotrou ar
Strolladoù, Doue Israel, a zizoloas ouzh
divskouarn da servijer en ur lavarout : un ti
a savin dit. Setu perak e kav da servijer kalon
evit ober dit ar bedenn-mañ. [28] ha bremañ,
Aotrou Doue, te a zo Doue ha da gomzoù
gwirionez : grataet ec'h eus d'az servijer ar
madoù-mañ ; [29] bremañ eta, teurvez bennigañ ti
da servijer, ma vezo dirazout da viken. Rak te,
Aotrou Doue, ac'h eus komzet, ha gant da
vennozh e vo benniget ti da servijer da viken.»

8 Brezelioù David.

[1] Ha goude-se e pilas David ar Filistiz hag
o sujas ; hag e kemeras David kabestr Hama eus
dorn ar Filistiz. [2] Hag e tornas Moab, hag
o muzuliañ a reas gant ar gordenn ouzh o ledañ
war an douar ; hag e vuzulie div gordennad da
lazhañ, ur gordennad da lezel bev. Hag e voe
Moab evit David sujidi o tegas truaj.
[3] Hag e tornas David Adadezer, mab Rohob,
roue Soba, a oa o vont da adlakaat e zorn war ar
Stêr. [4] Hag e tapas David digantañ seitek kant
marc'heg hag ugent mil den war droad ; hag
e kammas David an holl sternioù, nemet e viras
diouto kant stern. [5] Hag e teuas Aram, eus
Damas, da sikour Adadezer, roue Soba, hag
e tiskaras David da Aram daou vil warn-ugent
den. [6] Hag e lakaas David gedoù en Aram eus
Damas, hag e voe an Aramiz evit David sujidi
a zegase truaj. An trec'h a roe an Aotrou da
Zavid e kement lec'h ma'z ae. [7] Hag en devoa
kemeret David ar skoedoù aour a oa gant
servijerien Adadezer, hag o c'haset da
Jeruzalem. [8] Hag eus Tebah ha Berotai, kêrioù
Adadezer e kemeras ar roue David arem e-leizh
meurbet.

[9] Hag e klevas Tou, roue Emat, en devoa
dornet David holl arme Adadezer ; [10] hag e kasas
Toi Adoram, e vab, d'ar roue David, da hetañ
dezhañ peoc'h ha d'e vennigañ evit bezañ graet
brezel da Adadezer hag e zornet, rak un den
a rae brezel enep Toi e oa bet Adadezer. En
e zorn e oa traoù arc'hant ha traoù aour ha traoù
arem. [11] An traoù-mañ a gensakras ar roue David
d'an Aotrou, gant an arc'hant hag an aour
kensakret eus an holl bobloù en devoa aloubet :
[12] Aram, Moab, mibien Amon, ar Filistiz hag an
Amalekiz, ha gant ar breizhadenn diwar
Adadezer, mab Rohob, roue Soba.

[13] Hag en em reas David un anv, pa zistroas
a vezañ pilet, eus Aram, e traonienn an Holen,
triwec'h mil (den). [14] Hag e lakaas en Edom
gedoù ; dre-holl en Edom e lakaas gedoù, hag
e voe holl Edomiz sujidi da Zavid. Hag e roe
trec'h an Aotrou da Zavid e kement lec'h
ma'z ae.

15 Hag e renas David war holl Israel ;
ha David a rae gwir ha reizhded e-keñver e holl
Bobl. 16 Joab, mab Sarvia, a oa e penn al lu,
ha Josafat, mab Ahiloud, eñvorennour ;
17 Sadok, mab Ac'hitob, hag Ac'himelek, mab
Abiatar, beleien ; ha Sarvia, skrivagner.
18 ha Banaias, mab Joiada, gant Kretiz
ha Peletiz ; ha mibien David a voe beleien.

9 David ha Meribbaal.

1 Hag e lavaras David : «Piv c'hoazh a van
eus ti Saoul, ma rin en e geñver trugarez,
abalamour da Jonatan?» 2 Hag eus ti Saoul e oa
ur servijer, e anv Siba, hag e voe galvet dirak
David, hag e lavaras ar roue dezhañ : «ha te eo
Siba?» Hag e lavaras : «Da servijer.»
3 Hag e lavaras ar roue : «N'eus den ken eus ti
Saoul? Ober a rafen en e geñver trugarez (en
anv) Doue.» Hag e lavaras Siba d'ar roue :
«C'hoazh ez eus ur mab da Jonatan, nammet
e zivhar.» 4 Hag e lavaras dezhañ ar roue :
«Pelec'h emañ?» Hag e lavaras Siba d'ar roue :
«Emañ e ti Mac'hir, mab Ammiel, e Lodabar.»
5 Hag e kasas ar roue David d'e gerc'hat eus ti
Mac'hir, mab Ammiel, eus Lodabar.

6 Hag ez erruas Meribbaal, mab Jonatan,
mab Saoul, e ti David, hag e kouezhas war
e zremm, stouet. Hag e lavaras David :
«Meribbaal !» hag e lavaras : «Da servijer ! »
7 Hag e lavaras dezhañ David : «Bez dizaon !
Ober a rin ez keñver trugarez, abalamour da
Jonatan, da dad ; hag e taskoran dit holl
zouaroù Saoul, da dad, hag e tebri bara ouzh va
zaol, dalc'hmat.» 8 Hag e stouas en ur lavarout :
«Petra eo da servijer, m'en em droez ouzh ur
c'hi marv eveldon?»

9 Hag e c'halvas ar roue Siba, bet servijer
Saoul, hag e lavaras dezhañ : «Kement tra en
devoa Saoul hag e holl diegezh, a roan da vab
da aotrou. 10 Labourat a ri evitañ an douar, te
ha da vibien ha da vevelien, hag ar pezh a denni
a vo evit mab da aotrou, ar boued a zebro,
ha Meribbaal, mab da aotrou, a zebro dalc'hmat
boued ouzh va zaol.» ha Siba en devoa pemzek
mab hag ugent servijer. 11 Hag e lavaras Siba
d'ar roue : «A-grenn evel m'en deus
gourc'hemennet va aotrou, ar roue, e ray da
servijer ; ha Meribbaal, pa zebro ouzh taol, a vo
evel unan eus mibien ar roue.» 12 Ha Meribbaal
en devoa ur mab yaouank, e anv Mic'ha ; hag
holl goskor ti Siba a voe e servij Meribbaal.
13 Met Meribbaal a chome e Jeruzalem, rak ouzh
taol ar roue, dalc'hmat, e tebre. Hag e oa kamm
eus e zivhar.

10 Kannaded mezhus.

1 Ha setu, goude-se, e varvas roue mibien
Amon, hag e renas Hanon, e vab, war e lerc'h.
2 Hag e lavaras David : «Ober a rin trugarez
e-keñver Hanon, mab Nahash, evel m'en devoa
graet e dad em c'heñver trugarez.» Hag e kasas
David e gengañvoù dezhañ dre e servijerien,
evit e dad. Hag ez erruas servijerien David
e bro mibien Amon. 3 Hag e lavaras ofiserien
mibien Amon da Hanon, o mestr : «Hag enoriñ
a ra David da dad, gouez dit, pa gas dit
kengañvoù? Daoust ha n'eo ket evit furchal kêr,
ergerzhout enni hag he diskar e kas David
e servijerien davedout?» 4 Hag e kemeras Hanon
servijerien David, hag e touzas an hanter eus
o barv, hag e troc'has o dilhad dre hanter betek
o divfeskenn, hag o c'hasas kuit. 5 Kontet e voe
se da Zavid, hag e kasas war arbenn dezho, rak
an dud-mañ a oa mezhek-tre. Hag e lavaras ar
roue : «Chomit e Yeriko ken na vo advountet ho
parv, hag ez addeuiot.»

6 Hag e welas mibien Amon e oant flaerius
da Zavid ; hag e kasas mibien Amon da
c'hopraat Aramiz Betrohob hag Aramiz Soba :
ugent mil troadeg, ha roue Maac'ha gant mil
den, ha tud eus Tob : daouzek mil a dud.
7 Hag e klevas se David, hag e kasas Joab gant
an holl armead, ar re gadarnañ. 8 Hag e teuas
mibien Amon war renk a vrezel, e-kichen toull
an nor, Aramiz Soba ha Rohob, ha tud Tob
ha Maac'ha o vezañ o-unan war ar maezioù.
9 Hag e welas Joab, talet outañ dremm ar brezel,
a-dal hag a-dreñv, hag e tibabas ar re wellañ eus
Israel hag o renkas a-dal d'an Aramiz. 10 Hag an
nemorant eus ar soudarded a lakaas etre dorn
Abisai, e vreur, hag o renkas enep mibien
Amon. 11 Hag e lavaras : «Mar bez kreñvoc'h
Aram egedon, e teui te d'am sikour ; ha mar bez
mibien Amon kreñvoc'h egedout, e teuin da reiñ
sikour dit. 12 Bez kreñv ! bezomp kreñv, evit hor
Pobl hag evit kêrioù hon Doue ; hag an Aotrou
a ray pezh zo mat ouzh e zaoulagad.»
13 Hag e tostaas Joab hag ar soudarded a oa
gantañ, d'an emgann enep Aram, a dec'has
dirazo. 14 ha mibien Amon, o welout e tec'he

Aram, a dec'has ivez dirak Abisai, hag ez ejont
e kêr. Hag e tistroas Joab diwar vibien Amon,
evit mont da Jeruzalem.

15 Pa welas an Aramiz e oant bet trec'het
gant Israel, en em vodjont a-gevret.
16 Hag e kasas Adadezer da gerc'hat Aramiz eus
an tu all d'ar Stêr. Ar re-mañ a erruas en Elam,
Sobac'h, penngadour lu Adadezer, en o raok.
17 Hag e voe roet keloù da Zavid, hag e vodas
holl Israel, hag e treuzas ar Yordan, hag ez
erruas en Elam. Hag en em renkas an Aramiz
dirak David d'ober brezel dezhañ.
18 Met tec'hout a reas Aram dirak Israel, hag
e lazhas David, eus Aram, seizh kant stern
ha daou-ugent mil marc'heg ; ha Sobac'h,
penngadour al lu, a voe skoet d'ar marv eno.
19 Ha pa welas an holl rouaned a servije
Adadezer e oant bet pilet dirak Israel, e rejont
ar peoc'h gant Israel evit e servijout.
Hag o devoa aon an Aramiz da sikour hiviziken
mibien Amon.

11 David avoultrer.

1 Ha setu, da zistro ar bloaz, d'ar mare ma'z
ermaez ar rouaned, e kasas David Joab hag
e servijerien gantañ, hag holl Israel ; drastañ
a rejont mibien Amon hag e lakjont ar seziz war
Rabba ; ha David a oa chomet e Jeruzalem.

2 Ha setu, da goulz an abardaez, ma savas
David diwar e wele, hag e valeas war doenn ti
ar roue, hag e welas ur vaouez o kibellañ, diwar
an doenn. Hag ar vaouez a oa kaer da welout,
meurbet. 3 Hag e kasas David da enklask diwar
ar vaouez, hag e voe lavaret : «Honnezh eo
Betsabea, merc'h Eliam, gwreg Ouria an
Hitiad.» 4 Hag e kasas David kannaded d'he
c'herc'hat ; hag e teuas hi davetañ ; hag
e kouskas ganti ; hag hi, en em santelaet eus he
dic'hlanded, a zistroas d'ar gêr. 5 Koñsevet he
devoa ar vaouez, hag e kasas da reiñ keloù da
Zavid, en ur lavarout : «Koñsevet em eus.»

6 Hag e kasas David davet Joab : «Kas din
Ouria an Hitiad.» Hag e kasas Joab Ouria da
Zavid. 7 Hag ez erruas Ouria en e betek ; hag
e c'houlennas David keloù eus Joab, keloù eus
al lu ha keloù eus an emgann. 8 Hag e lavaras
David da Ouria : «Diskenn du-se ha gwalc'h da
dreid.» Hag ez eas Ouria eus ti ar roue ; hag ez
eas war e lerc'h prof ar roue. 9 Met kousket
a reas Ouria war dreuzoù dor ar roue gant holl
servijerien e vestr, hep diskenn d'e di.

10 Hag e voe roet keloù da Zavid en ur
lavarout : «N'eo ket diskennet Ouria d'e di.»
Hag e lavaras David da Ouria : «Eus ur veaj ez
out o tont, ha n'out ket diskennet d'az ti?»
11 Hag e lavaras Ouria da Zavid : «An Arc'h,
gant Israel ha Youda, a zo o chom dindan logoù,
hag an aotrou Joab ha soudarded va aotrou a zo
war c'horre ar maezioù o kampiñ, hag ez afen
d'am zi evit debriñ, evañ ha kousket gant va
gwreg? War da vuhez ! bevet da ene ! ne rin ket
an dra-se !» 12 Hag e lavaras David da Ouria :
«Chom amañ c'hoazh hiziv, hag arc'hoazh ez
kasin.» Hag e chomas Ouria e Jeruzalem an
deiz-se hag antronoz. 13 Hag e bediñ a reas
David da zebriñ dirazañ ha da evañ, ha d'e
vezviñ. Hag ez eas d'abardaez da gousket war
e gravazh gant servijerien e aotrou, met d'e di
ne ziskennas ket.

14 Ha diouzh ar beure e skrivas David ul
lizher da Joab, a gase dre zorn Ouria.
15 Hag e skrive el lizher ar c'homzoù-mañ :
«Lakait Ouria dirak tal an emgann, pa vo start,
ha souzit a-dreñv dezhañ, ma vo skoet d'ar
marv ! » 16 Hag evel ma eveshae Joab ouzh ar
gêr, e lakaas Ouria el lec'h ma ouie e oa tud
kadarn. 17 Hag ez eas soudarded kêr evit an
emgann enep Joab, hag e kouezhas tud eus
servijerien David ; hag e varvas ganto Ouria an
Hitiad.

18 Hag e kasas Joab da zanevellañ da Zavid
holl zarvoudoù an emgann. 19 Hag e roas
urzhioù d'ar c'hannad en ur lavarout : «P'az po
echu gant holl zarvoudoù an emgann da gomz
ouzh ar roue, 20 mar sav fulor er roue hag e lavar
dit : Perak mont ken tost ouzh kêr d'ober
brezel? Ha ne ouiec'h ket e tenner diwar ar
ramparzh? 21 Piv en devoa skoet war Abimelek,
mab Jerobbaal? Ha n'eo ket ur plac'h a daolas
warnañ ur maen-milin reder diwar ar ramparzh,
hag e varvas e Teves? Perak mont ken tost d'ar
ramparzh?.. Neuze e lavari : ha da servijer
Ouria a zo marvet.»

22 Hag ez eas ar c'hannad ; hag oc'h erruout
e tisklêrias da Zavid kement tra en devoa
e gaset Joab (da lavarout). 23 Hag e lavaras ar
c'hannad da Zavid : «Trec'hiñ a rae warnomp ar
soudarded, ha dont a raent warnomp war ar

maezioù. ha ni dezho betek toull an nor.
24 Hag o deus tennet ar waregerien war da
servijerien diwar ar ramparzh, hag ez eus
marvet eus soudarded ar roue, ha zoken da
servijer Ouria an Hitiad a zo marv.»
25 Hag e lavaras David d'ar c'hannad :
«Evel-henn e lavari da Joab : Gant na vo ket re
fall ouzh da zaoulagad an afer-se ! Hemañ pe
hennezh a vez debret gant ar c'hleze ! Gra
startoc'h ar brezel d'ar gêr-se hag he diskar ! ...
ha kennerzh anezhañ.»

26 Hag e klevas gwreg Ouria e oa marvet
Ouria, he gwaz, hag e reas kañv war he fried.
27 Ha pa voe tremenet ar c'hañvoù, e kasas
David (tud) d'he c'hemer evit e di. Hag e voe
dezhañ da wreg, hag e c'hanas dezhañ ur mab.
Met fall e oa an dra en devoa graet David ouzh
daoulagad an Aotrou.

12 Rebechoù Natan.

1 Hag e kasas an Aotrou Natan da Zavid,
Hag e teuas davetañ, hag e lavaras dezhañ :
«Daou zen a oa en ur gêr : unan pinvidik, hag
unan paour. 2 An hini pinvidik en devoa deñved
ha saout e-leizh-meurbet. 3 Ar paour n'en devoa
netra nemet un dañvadez vihan en devoa prenet,
ha bevet, hag a greske gantañ ha gant e vibien
a-gevret : eus e lod e tebre, eus e gop ec'h eve,
war e varlenn e kouske, hag e oa dezhañ evel ur
verc'h. 4 Met dont a reas ur beajer davet an den
pinvidik ; hag evit espern kemer eus e zeñved
hag e saout da aozañ evit ar beajer a oa deuet
d'e gaout, e tapas dañvadez an den paour,
a aozas d'an den a oa deuet d'e gaout.»

5 Hag e tommas kounnar David ouzh an
den-se, meurbet, hag e lavaras da Natan :
«Bevet an Aotrou ! Mab an Ankoù eo an den en
deus graet se ! 6 Hag an dañvadez a baeo d'ar
pevarc'hementad, peogwir en deus graet an
dra-se, peogwir ez eo bet didruez !»
7 Hag e lavaras Natan da Zavid : «Te eo an
den-se ! Evel-henn e komz an Aotrou, Doue
Israel : Da olevet am eus da roue war Israel,
ha da dennet am eus eus dorn Saoul, 8 roet em
eus dit ti da aotrou, gwragez da aotrou war da
varlenn, roet em eus dit ti Israel ha Youda,
ha ma oa re nebeut, em bije lakaet ouzhpenn,
tra pe dra. 9 Perak ec'h eus disprizet komz an
Aotrou, en ur ober an droug ouzh e zaoulagad?
Ouria an Hitiad ac'h eus lazhet gant ar c'hleze ;
e wreg ac'h eus kemeret evidout da wreg, hag
e lazhet ac'h eus dre gleze mibien Amon.
10 Bremañ ne guitaio ket ar c'hleze eus da di,
biken, peogwir ec'h eus va disprizet ha tapet
gwreg Ouria an Hitiad da vezañ da wreg.
11 Evel-henn e lavar an Aotrou : Setu ma savin
enep dit an drougeur, eus da diegezh, hag
e kemerin da wragez ouzh da zaoulagad evit
o reiñ d'az nesañ a gousko gant da wragez dirak
an heol ! 12 Rak graet az poa se e kuzh, met me
a ray an dra-mañ dirak holl Israel ha dirak an
heol.»

13 Hag e lavaras David da Natan : «Pec'het
em eus e-keñver an Aotrou ! » Hag e lavaras
Natan da Zavid : «An Aotrou a dremeno war da
bec'hed : ne varvi ket ! 14 Met peogwir ec'h eus
lakaet enebourien an Aotrou da vallozhiñ gant
an dra-se, ar mab ac'h eus bet a varvo !»
15 Hag e yeas Natan d'ar gêr.

Hag e tizhas an Aotrou ar bugel he devoa
ganet gwreg Ouria da Zavid, hag e voe
gwall-glañv. 16 Hag ec'h aspedas David Doue
evit ar paotrig, hag e reas David ur yun, hag ez
ae, da noz, da gousket war an douar.
17 Hag e savas kozhidi e diegezh en-dro dezhañ,
ma savje diwar an douar. Met n'houllas ket
debriñ ganto pred ebet. 18 Ha setu, d'ar seizhvet
deiz e varvas ar bugel. Aon o devoa servijerien
David da reiñ ar c'heloù dezhañ e oa marvet ar
bugel, rak, emezo, «pa oa ar bugel bev,
e komzemp gantañ ha ne selaoue ket ouzh hor
mouezh ; penaos eta e lavarimp dezhañ : marvet
eo ar bugel? Ober a ray ur gwalleur !»
19 Met gwelout a rae David e servijerien
o vouskomz, hag e komprenas David e oa marv
ar bugel, hag e lavaras David d'e servijerien :
«ha marvet eo ar bugel?» Hag e lavarjont :
«Marv eo.»

20 Hag e savas David eus an douar hag en
em walc'has, hag e lakaas frondoù hag
e cheñchas e zilhad, hag ez eas da di an Aotrou,
hag e stouas. Hag erruet er gêr e c'houlennas,
hag e voe lakaet dezhañ boued hag e tebras.
21 Hag e lavaras e servijerien dezhañ : «Petra
ac'h eus graet aze? E-keit ma oa ar bugel bev
ec'h eus yunet ha gouelet, ha pa-z eo marv ar
bugel e savez hag e tebrez boued?»
22 Hag e lavaras : «Pa oa ar bugel bev, e yunen
hag e ouelen, o lavarout : Piv a oar? Marse en

devo truez ouzhin an Aotrou, hag e vevo ar
bugel ; [23] met bremañ pa-z eo marv, perak
e yunfen? Hag-eñ e c'hellfen e lakaat da addont
ken? Me a yelo davetañ, met eñ ne zeuio ken
davedon.»

[24] Hag e frealzas David Betsabea, e wreg,
hag ez eas daveti hag e kouskas ganti.
Hag homañ a c'hanas ur mab, hag eñ a c'halvas
e anv Salomon, hag an Aotrou en karas,
[25] haga gemennas dre Natan, ar profed, gervel
e anv : Iedidia, abalamour d'an Aotrou.

[26] Hag e vrezelas Joab enep Rabba mibien
Amon, hag e tapas kêr ar roue. [27] Hag e kasas
Joab kannaded da Zavid evit lavarout : «Graet
em eus brezel da Rabba ha tapet kêr an dour.
[28] ha bremañ, bod an nemorant eus ar Bobl,
ha kamp e-kichen kêr ha kemer anezhi, pe
e tapin-me ar gêr-se, hag e vo roet va anv
dezhi.» [29] Hag e vodas David an holl soudarded,
hag ez eas da Rabba d'ober brezel outi hag
e tapas anezhi. [30] Hag e kemeras kurunenn
o roue diwar e benn, he fouez, un talant aour,
gant ur maen prizius, hag e voe homañ war
benn David. ha preizh eus kêr a dennas, kalz
meurbet. [31] An dud a oa e-barzh a dennas hag
a lakaas d'an heskennoù, d'an ogedoù houarn
ha d'ar bouc'hili houarn, hag e kasas anezho
d'ar brikennoù. Evel-se e rae da holl gêrioù
mibien Amon. Hag e chomas David hag an holl
Bobl e Jeruzalem.

13 Tamar gwallet.

[1] Ha setu, goude-se ; Absalom, mab David,
en devoa ur c'hoar goant, hec'h anv Tamar, hag
a oa karet gant Amnon, mab David.
[2] Met nec'het e oa Amnon, betek bezañ klañv,
gant Tamar e c'hoar : gwerc'hez e oa
ha dic'hallus e seblante da Amnon ober dezhi
tra ebet. [3] Met Amnon en devoa ur c'heneil,
e anv Ionadab, mab Samma, breur David ;
ha Ionadab a oa un den ijinus-meurbet.
[4] Hag e lavaras dezhañ : «Perak e tizeriez
evel-se, mab ar roue, a veure da veure? Ne
gonti ket se din?» Hag e lavaras dezhañ
Amnon : «Tamar, c'hoar Absalom va breur
a garan.» [5] Hag e lavaras dezhañ Ionadab :
«Gourvez war da wele evel ur c'hlañvour, hag
e teuio da dad d'az kwelout, hag e lavari
dezhañ : Ra zeuio, mar plij, Tamar, va c'hoar, da
reiñ din boued ; aozañ a ray dirazon ar pred,
evit ma welin hag e tebrin eus he dorn.»
[6] Hag e c'hourvezas Amnon evel ur c'hlañvour,
hag e teuas ar roue d'e welout ; hag e lavaras
Amnon d'ar roue : «Ra zeuio, mar plij, Tamar,
va c'hoar, hag e ray dirazon div galonenn, hag
e tebrin eus he dorn.»

[7] Hag e kasas David davet Tamar d'he zi, da
lavarout : «Kae betek ti Amnon, da vreur, ha gra
dezhañ ar pred.» [8] Hag ez eas Tamar da di
Amnon, he breur, hag e oa en e wele.
Hag e kemeras toaz, en meras hag e reas
dirazañ hag e poazhas ar c'halonennoù.
[9] Hag e kemeras ar billig, hag o skuilhas
dirazañ. Met n'houlle ket debriñ : lavarout
a reas Amnon : «Kasit er-maez an holl dud eus
va c'hichen.» Hag ez eas er-maez an holl dud
eus e gichen. [10] Hag e lavaras Amnon da
dTamar : «Degas ar pred er gambr, hag e tebrin
eus da zorn.» Hag e kemeras Tamar ar
c'halonennoù he devoa graet hag o c'hasas da
Amnon, he breur, er gambr. [11] Pa ginnigas
dezhañ da zebriñ, e krogas enni hag e lavaras
dezhi : «Deus ! gourvez ganin, va c'hoar.»
[12] Hag hi da lavarout dezhañ : «Nann !, va breur,
n'am gwalli ket ! ne vez ket graet se en Israel,
ne ri ket ar viloni-se ! [13] ha me pelec'h e kasfen
va dismegañs? ha te a vefe evel unan eus sodien
Israel. Met kentoc'h, komz ouzh ar roue : n'am
zinac'ho ket ouzhit !» [14] Met n'houllas ket sentiñ
ouzh he mouezh, ha, kreñvoc'h egeti, en he
gwallas o c'hourvez ganti.

[15] Hag en devoe kasoni outi Amnon, kasoni
bras-meurbet, brasoc'h e voe ar gasoni en devoe
outi eget ar garantez en devoa bet en he
c'heñver. Hag e lavaras dezhi Amnon : «Sav !
kae !» [16] Met hi a lavaras dezhañ : «Evit digarez
ebet ! an droug-mañ a vefe gwashoc'h eget egile
ac'h eus graet din : va c'has kuit !» Met n'houlle
ket he selaou. [17] Hag e c'halvas ar floc'h en
e servij hag e lavaras : «Ra vo kaset homañ eus
va c'hichen, er-maez, ha sparlet an nor war he
lerc'h !» [18] Bez' he devoa ur sae milginek :
evel-se e veze gwisket merc'hed ar roue
gwerc'hezed, gwezhall. Hag he c'has a reas ar
servijer er-maez, hag e sparlas an nor war he
lerc'h.

[19] Hag e kemeras Tamar ludu war he fenn,
hag ar sae milginek he devoa a fregas, hag
o lakaat he dorn war he fenn ez eas kuit en ur

c'harmat. [20] Hag e lavaras dezhi Absalom, he
breur : «Amnon, da vreur, a zo bet ganit?
Ac'hanta ! va c'hoar, tav ! da vreur eo ! na
samm ket da galon gant an dra-se !»
Hag e chomas Tamar, mantret, e ti Absalom, he
breur.

[21] Ar roue David, pa glevas an holl
draoù-mañ, a fuloras meurbet. [22] Ne gomzas
Absalom ouzh Amnon na fall na mat ; met
kasoni en devoe Absalom ouzh Amnon dre
m'en devoa gwallet Tamar e c'hoar.

[23] ha setu a-benn daou vloaz e voe touzerien
Absalom e Baalhasor, e-tal Efraim, hag e pedas
Absalom holl vibien ar roue. [24] Pan erruas
Absalom e ti ar roue e lavaras : «Emañ an
douzerien gant da servijer : ra zeuio eta ar roue
gant e servijerien betek ti da servijer.»
[25] Hag e lavaras ar roue da Absalom : «Nann !,
va mab, nann, ned aimp ket holl da lakaat samm
warnout.» Pouezañ a reas warnañ, met ne
c'houllas ket mont, hag e vennigañ a reas.
[26] Hag e lavaras Absalom : «Pa ne zeuez ket, ra
zeuio, mar plij, ganimp Amnon, va breur.»
Hag e lavaras dezhañ ar roue : «Perak ez afe
ganit?» [27] Hag e pouezas warnañ Absalom,
hag e lezas da vont gantañ Amnon hag holl
vibien ar roue.

[28] Hag e roas urzhioù Absalom d'e holl
baotred en ur lavarout : «Sellit, mar plij ! Pa vo
drant kalon Amnon gant ar gwin hag e lavarin
deoc'h : Skoit Amnon d'ar marv, n'ho pet ket
aon, peogwir eo me a ro urzh deoc'h : bezit
kreñv, bezit paotred kadarn.» [29] Hag e reas
paotred Absalom da Amnon evel m'en devoa
gourc'hemennet Absalom. Hag e savas holl
vibien ar roue, ha da c'haoliañ pep hini e vul
ha da dec'hout.

[30] Ha p'edont gant an hent, ur c'hannad da
erruout betek David, o lavarout : «Skoet en
deus Absalom war holl vibien ar roue ; n'eus
manet anezho hini ebet.» [31] Hag e savas ar roue
hag e fregas e zilhad hag e c'hourvezas war an
douar ; hag e holl servijerien a chomas en o sav,
freget o dilhad. [32] Hag e komzas Ionadab, mab
Samma, breur David, en ur lavarout : «Gant na
soñjo ket va aotrou : an holl baotred, mibien ar
roue, a zo bet lakaet d'ar marv, rak Amnon
hepken a zo marvet ; war urzh Absalom e oa bet
divizet se abaoe an deiz m'en devoa gwallet
Tamar, e c'hoar. [33] Neuze 'ta, arabat eo d'an
aotrou ar roue, sammañ e galon gant an dra-se
en ur lavarout : Holl vibien ar roue a zo marvet,
rak Amnon hepken eo a zo marvet.» [34] ha tec'het
e oa Absalom.

Hag e savas ar floc'h-gedour e zaoulagad,
hag e welas tud e-leizh o tont gant an hent a oa
a-dreñv dezhañ, war zinaou ar menez.
[35] Hag e lavaras Ionadab d'ar roue : «Emañ
mibien ar roue o tont : evel ma lavare da
servijer ez eo bet.» [36] Hag endra ma'z echue da
gomz, setu mibien ar roue oc'h erruout, hag
e savjont o mouezhioù da c'harmat. Hag ar roue
hag e holl servijerien a ouelas ur gouelvan
bras-meurbet.

[37] Hag Absalom, o tec'hout, a oa aet davet
Tolmai, mab Amihoud, roue Gesour. ha David
a rae kañv d'e vab bemdez. [38] Hag Absalom,
skarzhet hag erruet e Gesour, a voe eno tri
bloaz. [39] Hag ez ehanas David, ar roue, da vont
enep Absalom, pa voe frealzet eus Amnon, eus
e varv.

14 Distro Absalom.

[1] Hag e ouezas Joab, mab Sarvia, e oa
preder ar roue gant Absalom. [2] Hag e kasas Joab
(tud) da dTekoa, da gerc'hat ale-hont ur vaouez
poellek, hag e lavaras dezhi : «En em laka
e kañv, mar plij ! gwisk dilhad kañv, kuit
a frondoù eoulek. Bez evel ur vaouez a vefe
abaoe ur pennad bras e kañv da unan marv.
[3] ha deus davet ar roue, ha lavar dezhañ
evel-henn.» Hag e lakaas Joab komzoù en he
genou. [4] Hag e komzas ar vaouez eus Tekoa
ouzh ar roue ; kouezhañ a reas war he genou
d'an douar, hag e stouas hag e lavaras : «D'am
sikour, aotrou roue !» [5] Hag e lavaras dezhi ar
roue : «Petra ac'h eus?» hag hi da lavarout :
«Siwazh ! ur vaouez intañvez ez on-me ; marv
eo va fried. [6] ha da servijerez he devoa daou
vab, hag en em gannjont o-daou war ar maez,
ha ne oa ket a zisranner etrezo, hag en deus
skoet unan egile d'ar marv. [7] Hag ez eo savet an
holl gerentiezh war da servijerez, hag
e lavaront : Ro an hini en deus skoet war
e vreur, ma lazhimp-eñ evit buhez e vreur en
deus muntret, hag e tistrujimp ivez an hêr.
Hag emaint o vougañ an etev a vane ganin,
ha ne lezint d'am fried nag anv na dilerc'hiad
war c'horre an douar.» [8] Hag e lavaras ar roue

d'ar vaouez : «Kae d'ar gêr, hag e roin urzhioù
diwar da benn.» 9 Hag e lavaras ar vaouez eus
Tekoa d'ar roue : «Warnon, aotrou roue, ar
pec'hed, ha war diegezh va zad ! met ar roue
hag e dron da vezañ direbech !» 10 Hag e lavaras
ar roue : «An hini a gomzo ganit, kas-eñ din,
ha ne gendalc'ho ket da stekiñ ouzhit !»
11 Hag hi da lavarout : «Asped, mar plij, o roue,
an Aotrou, da Zoue, ma na vo ket kresket gant
ar dialer-gwad an dismantr, ma na vo ket
distrujet va mab !» Hag eñ da lavarout : «Bevet
an Aotrou ! Ne gouezho ket ur vlevenn eus da
vab d'an douar !»

12 Hag e lavaras ar vaouez «Ra lavaro, mar
plij, da vatezh, d'an aotrou roue un dra !»
Hag e lavaras : «Komz !» 13 Hag e lavaras ar
vaouez : «Perak ec'h ijinez e oa kement-mañ
a-zivout Pobl Doue? Dre e setañs en deus ar
roue en em zisklêriet kablus, pa ne zistro ket ar
roue e harluad. 14 Mervel a reer, hag evel dour
fotet d'an douar, ne vezer ket dastumet : ober
a ra e vennozh, met na zilamo ket Doue buhez
(an harluad) ; ober a ra e vennozh ma na varvo
ket harluet dioutañ an harluad. 15 Koulskoude,
pa zeuen da lavarout d'ar roue, va aotrou, an
dra-mañ, e oan spontet gant an dud, met
lavarout a rae da vatezh : Komz a rin gant ar
roue, marteze e ray ar roue ar pezh a lavar
e vatezh. 16 Pan asant ar roue saveteiñ e vatezh
eus dorn an den am raskfe, me ha va mab
a-gevret eus hêrezh Doue, 17 e lavar da vatezh :
Bez' en devoa an aotrou roue ur gomz frealzus,
rak evel un ael Doue e vez an aotrou roue
o selaou ar mad hag ar fall, hag an Aotrou, da
Zoue, a zo ganit.»

18 Hag e respontas ar roue en ur lavarout
d'ar vaouez : «Na guzh, mar plij, ouzhin netra
a gement a c'houlennin diganit.» Hag e lavaras
ar vaouez : «Komz, mar plij, aotrou roue !»
19 Hag e lavaras ar roue : «N'emañ ket dorn Joab
e kement-mañ?» Hag e respontas ar vaouez en
ur lavarout : «Bevet da ene, aotrou roue ! n'eus
ket da dreiñ a-zehoù nag a-gleiz eus kement
a lavar an aotrou roue. Ya, da servijer Joab eo
en deus roet urzhioù din, eñ eo en deus lakaet
e genou da vatezh an holl gomzoù-mañ. 20 Evit
reiñ un dro all d'an afer eo en deus graet da
servijer Joab an dra-se. Met va aotrou en deus
furnez evel un ael Doue evit gouzout kement tra
war an douar.»

21 Hag e lavaras ar roue da Joab : «Ober
a rin an dra-mañ... Kae ! Gra distreiñ ar paotr
Absalom.» 22 Hag e kouezhas Joab war e zremm
d'an douar, hag e stouas, hag e vennigas ar
roue. Hag e lavaras Joab : «Hiziv e oar da
servijer em eus kavet gras ouzh da zaoulagad,
aotrou roue, peogwir e ray ar roue an dra
lavaret gant e servijer.» 23 Hag e savas Joab da
vont betek Gesour, hag e tegasas Absalom da
Jeruzalem. 24 Hag e lavaras ar roue : «Ra zistroio
d'e di ! va dremm ne welo ket !» Hag e tistroas
Absalom d'ar gêr, met dremm ar roue ne welas
ket.

25 Hag evel Absalom ne oa den ken kaer en
holl Israel, meulet-meurbet : eus sol e droad
betek e glopenn ne oa ket ennañ ur si.
26 Pa douze e benn, - e dibenn pep bloaz e veze
touzet ; pa veze re bounner warnañ, en em
douze - e poueze blev e benn daou c'hant
shekel, eus pouez ar roue ! 27 ha bugale en devoa
Absalom : tri mab hag ur verc'h, hec'h anv
Tamar, hag e oa ur plac'h koant da welout.

28 Hag e chomas Absalom e Jeruzalem
e-pad daou vloaz, met dremm ar roue ne welas
ket. 29 Hag e kasas Absalom (tud) davit Joab, ma
kasje anezhañ da gaout ar roue, met n'houllas
ket dont. Kas a reas davetañ c'hoazh div wezh,
met n'houlle ket dont. 30 Hag e lavaras d'e
servijerien : «Sellit park Joab, e-kichen va hini,
hag ez eus ennañ heiz : Kit ! Tangwallit-eñ !»
Hag e tangwallas servijerien Absalom ar
parkad.

31 Hag e savas Joab, hag ez eas da gaout
Absalom en e di, hag e lavaras dezhañ : «Perak
o deus tangwallet da servijerien ar park a zo
din?» 32 Hag e lavaras Absalom da Joab :
«Ac'hanta ! kaset em boa d'az kaout en ur
lavarout : Deus amañ, m'az kasin da di ar roue
evit lavarout perak ez on deuet eus Gesour ;
gwelloc'h e vefe din bout c'hoazh eno !
ha bremañ, ra welin dremm ar roue ! Ha mar
bez ennon ur pec'hed, va lakat a ray d'ar marv !
» 33 Hag ez eas Joab da gaout ar roue, hag
e kontas se dezhañ. Hag e c'halvas Absalom,
a zeuas da di ar roue hag a stouas outañ,
e zremm d'an douar dirak ar roue. Hag e pokas
ar roue da Absalom.

15 Tec'h David.

1 Ha goude-se en devoe Absalom ur
c'harroñs ha mirc'hi, ha hanter-kant den a rede
dirazañ. 2 Ha beure mat ez ae Absalom da 'n em
zerc'hel war gostez hent dor-kêr, ha kement den
en deveze ur breud hag a yae da gaout ar roue
evit bezañ barnet, a veze galvet gant Absalom,
a lavare : «A betore kêr ez out?» Hag e lavare :
«Eus unan a-douez meuriadoù Israel eo da
servijer.» 3 Hag e lavare dezhañ Absalom :
«Sell ! da gaoz a zo mat ha reizh, met ne vi ket
selaouet gant ar roue.» 4 Hag e lavare c'hoazh
Absalom : «Piv am lakaio da varner war ar vro?
D'am c'haout e teufe kement den en defe un
dael, ur breud, hag e rofen e wir dezhañ !»
5 ha pa dostae unan bennak en ur stouiñ outañ,
e kase e zorn hag e kroge ennañ hag e poke
dezhañ. 6 Hag e rae Absalom hevelep tra evit
kement Israeliad a zeue d'al lez-varn e ti ar
roue. Laerezh a rae Absalom kalon tud Israel.

7 Hag a-benn pevar bloaz e lavaras Absalom
d'ar roue : «Va lez, mar plij, da seveniñ ar
gouestl am boa graet d'an Aotrou en Hebron.
8 Ur gouestl am boa graet, me da servijer, pa oan
o chom e Gesour, en Aram, en ur lavarout : Mar
am distro an Aotrou da Jeruzalem, e servijin an
Aotrou !» 9 Hag e lavaras dezhañ ar roue : «Kae
e peoc'h !» Hag e savas hag ez eas da Hebron.

10 Hag e kasas Absalom spierien dre holl
veuriadoù Israel da lavarout : «Pa glevot son ar
c'horn-boud, e lavarot : Ren a ra Absalom en
Hebron !» 11 ha gant Absalom e oa aet daou
c'hant den eus Jeruzalem, galvet hag aet hep
disfiz, hep gouzout netra. 12 Hag e reas Absalom
kerc'hat Ahitofel, kuzulier David eus e gêr,
Gilo, e-keit ha ma kinnige aberzhoù ; hag an
irienn a voe kreñv, hag an dud a yae niverus
gant Absalom.

13 Hag e teuas ur c'hannad da gaout David
en ur lavarout : «Emañ kalon tud Israel
war-lerc'h Absalom.» 14 Hag e lavaras David d'e
holl servijerien en devoa e Jeruzalem : «Savit !
ha skarzhomp ! pe n'hor bo tec'h ebet dirak
Absalom. Hastit mont, pe e hasto eñ, hag hon
tizho hag e vounto warnomp ar gwalleur, hag
e skoio gant kêr dre lemm ar c'hleze.»
15 Hag e lavaras servijerien ar roue d'ar roue :
«E kement tra a zibabo an aotrou roue e vezimp
da servijerien.» 16 Hag ez eas kuit ar roue hag
e holl diegezh war droad, nemet e lezas ar roue
dek maouez, eus e eil wragez, da ziwall an ti.
17 Hag ez eas ar roue hag e holl dud war droad,
hag ec'h arsavjont er gêriadenn bellañ.

18 Hag e holl servijerien a dremenas en
e gichen, hag an holl Kretiz ha Peletiz ; hag an
holl Gettiz, c'hwec'h kant den deuet war e lerc'h
eus Gat, a dremenas dirak ar roue.
19 Hag e lavaras ar roue da Etai, eus Gat : «Perak
e teuez, te ivez, ganimp? Distro ha chom gant ar
roue, rak un estren ez out, un harluad, e kement
lec'h ma vi ! 20 Dec'h ez out erruet, hag hiziv
e rafen dit kantreal, en ur zont ganimp, ha me
o vont n'ouzon pelec'h? Distro, hag adkas da
vreudeur ganit : karantez ha fealded ! »
21 Hag e respontas Etai d'ar roue en ur lavarout :
«Bevet an Aotrou ! Ha bevet an aotrou roue !
Met el lec'h ma vo an aotrou roue, pe evit ar
marv, pe evit ar vuhez, eno e vo da servijer.»
22 Hag e lavaras David da Etai : «Kae !tremen !»
Hag e tremenas Etai, eus Gat, hag e holl dud,
hag an holl vugale a oa gantañ.

23 Hag ar vro a-bezh a ouele a vouezh uhel,
hag an holl dud a dremene, hag ar roue
a dreuzas ar froud C'hedron hag an holl dud
a dreizhas etrezek hent ar gouelec'h. 24 ha Sadok,
hag an holl levidi gantañ a zouge Arc'h Emglev
Doue ; hag e tisammjont eus Arc'h Doue, ma oa
deuet Abiatar ganti, ken n'o devoe echu an holl
dud da dremen eus kêr. 25 Hag e lavaras ar roue
da Sadok : «Adkas Arc'h Doue e kêr. Mar kavan
gras ouzh daoulagad an Aotrou, e ray din
distreiñ hag he gwelout en-dro hag he
chomlec'h. 26 ha mar lavar : N'em eus ket
c'hoant ac'hanout, ac'hanta e ray din evel ma vo
mat ouzh e zaoulagad !» 27 Hag e lavaras ivez ar
roue da Sadok, ar beleg : «Gwelout a rez?
Distro e kêr, e peoc'h, gant Akimaas, da vab,
ha Jonatan, mab Abiatar, ho taou vab ganeoc'h.
28 Sellit ! Me a c'houlerc'ho en odeoù ar
gouelec'h, ken na zeuio ur gomz eus ho perzh
da reiñ keloù din.» 29 Hag e tegasjont, Sadok hag
Abiatar, Arc'h Doue da Jeruzalem, hag
e chomjont eno.

30 Ha David a bigne gant kra an olivez, hag
en ur bignat, e ouele, e benn gantañ mouchet ;
hag e kerzhe diarc'hen. Hag an holl dud a oa
gantañ, mouchet ganto o fenn, a bigne ivez en
ur ouelañ. 31 Ha David en devoe ur c'heloù

a lavare : «Ahitofel a zo e-touez an iriennerien,
gant Absalom.» Hag e lavaras David : «Gra
c'hwitañ, mar plij, kuzul Ahitofel, Aotrou !»
32 Bez' e oa David erruet war ar beg, el lec'h
ma stouer dirak an Aotrou, pa zeuas d'e gaout
Houshai an Arkiad, freget e doneg ha douar war
e benn. 33 Hag e lavaras dezhañ David : «Mar
deuez d'am heul, e vi evidon ur samm ; 34 met
mar tistroez e kêr hag e lavarez da Absalom :
Da servijer ez on, o roue ; bet on servijer da dad
gwezhall, ha bremañ e vin da servijer.., neuze
e ri c'hwitañ em c'herz kuzul Ahitofel. 35 Bez'
e vo ganit eno Sadok hag Abiatar, ar veleien.
36 ha p'emañ ganto o daou vab, Akimaas, hini
Sadok, ha Jonatan, hini Abiatar, e kasot drezo
din-me kement ho po klevet.» 37 Hag ez eas
Houshai, mignon David, e kêr, pa voe Absalom
oc'h erruout e Jeruzalem.

16 David milliget gant Semei.

1 David en devoa tremenet, a-boan, penn ar
menez, ha setu Siba, servijer Meribbaal, o tont
d'e gaout gant ur c'houblad ezen sterniet,
ha warno daou c'hant baraenn, kant
kouignenn-rezin ha kant frouezhenn, hag ur
c'hroc'henad gwin. 2 Hag e lavaras ar roue da
Siba : «Da betra ar pezh a zo ganit?»
Hag e lavaras Siba : «An ezen a zo da diegezh
ar roue evit bale ; ar bara hag ar frouezh da
zebriñ d'ar baotred, hag ar gwin da evañ evit an
hini a vo skuizh er gouelec'h.» 3 Hag e lavaras ar
roue : «Ha pelec'h emañ mab da aotrou?»
Hag e lavaras Siba d'ar roue : «Emañ o chom
e Jeruzalem, hag e lavar : Hiziv e taskoro din ti
Israel rouantelezh va zad.» 4 Hag e lavaras ar
roue da Siba : «Ac'hanta ! dit e vo kement tra en
devoa Meribbaal.» Hag e lavaras Siba : «Stouiñ
a ran. Ra gavin gras ouzh da zaoulagad, aotrou
roue !»

5 Hag ez eas ar roue David betek Bahurim.
ha setu alese un den o tont, eus kerentiezh ti
Saoul, e anv Semei, mab Gera. Hag e teue en ur
vallozhiñ, 6 hag e skoe mein gant David ha gant
holl servijerien ar roue David, en devoa e holl
dud, e holl soudarded, a-zehoù hag a-gleiz
dezhañ. 7 Hag evel-henn e komze Semei, ouzh
e villigañ : «Kae kuit ! kae ! den-a-wad,
den-a-netra ! 8 Distreiñ a ra warnout an Aotrou
holl wad ti Saoul, ma renez en e lec'h, ha lakaet
en deus an Aotrou ar rouantelezh e dorn
Absalom, da vab, hag ez out er gwalleur dre
ma'z out bet un den-a-wad.» 9 Hag e lavaras
Abisai, mab Sarvia, d'ar roue : «Perak e vallozh
ar c'hi marv-mañ an aotrou roue? Va lez da vont
da lemel e benn digantañ.» 10 Hag e lavaras ar
roue : «Petra am eus ganeoc'h, mibien Sarvia?
Ma vallozh hemañ, eo an Aotrou en deus
lavaret dezhañ milligañ David. Piv neuze
a lavarfe : perak e rez se?» 11 Hag e lavaras
David da Abisai ha d'e holl servijerien :
«Peogwir va mab, deuet eus va c'horf, a glask
va buhez, ma ra bremañ ivez ar
Benjaminiad-mañ, lezit-eñ da villigañ, mar
lavar se dezhañ an Aotrou. 12 Marse e welo an
Aotrou va reuzeudigezh, hag e roio an Aotrou
din an eurvad e-lec'h ar vallozh a-hiziv.»

13 Hag ez eas David hag e dud gant o hent,
Semei o kerzhout gant tor ar menez, a-gostez
dezho, hag o terc'hel da villigañ ha da stlepel
poultr. 14 Hag e teuas ar roue hag an holl dud
a oa gantañ da vout faezh, hag e tiskuizhjont
eno.

15 Hag Absalom, hag an holl bobl, tud
Israel, a oa erruet e Jeruzalem, hag Ahitofel
ganto. 16 Hag ez eas Houshai, an Arkiad, mignon
David, da gaout Absalom. Hag e lavaras
Houshai da Absalom : «Bevet ar roue ! Bevet ar
roue !» 17 Hag e lavaras Absalom da Houshai :
«ha se eo da garantez evit da vignon? Perak
n'out ket aet gant da vignon?» 18 Hag e lavaras
Houshai da Absalom : «N'eo ket se ! Met an
hini dibabet gant an Aotrou hag ar bobl-mañ
hag holl dud Israel, dezhañ e vin ha gantañ
e chomin. 19 ha d'an eil, piv servijout, mar n'eo
ket e vab? Evel 'm eus servijet da dad, az
servijin-te.»

20 Hag e lavaras Absalom da Ahitofel :
«Ac'hanta ! Kuzuliit etrezoc'h petra da ober.»
21 Hag e lavaras Ahitofel da Absalom : «Kae
davet adwragez da dad, en deus lezet da ziwall
an ti. Hag e klevo holl Israel ez out deuet
flaerius d'az tad, ha se a gennerzho daouarn an
holl re a zo ganit.» 22 Hag e voe stignet da
Absalom un dinell war an doenn, hag ez eas
Absalom davet adwragez e dad ouzh daoulagad
holl Israel. 23 Hag ur c'huzul a-berzh Ahitofel
a roe en deizioù-se, a veze evel ma vije bet
goulennet komz Doue : evel-se e veze kuzul
Ahitofel, ken evit David, ken evit Absalom.

17 Ahitofel, kuzulier Absalom.

1 Hag e lavaras Ahitofel da Absalom :
«Va lez da zibab daouzek mil den, hag e savin
da redek war-lerc'h David fenoz. 2 Hag ez in
dezhañ e-keit ha ma'z eo skuizh ha laosk
e zaouarn, hag e spontañ a rin, hag e tec'ho an
dud a zo gantañ, hag e skoin war ar roue pa vo
e-unan. 3 Hag e rin distreiñ an holl bobl
davedout ; hag e tistroio an holl p'az po bet an
hini a glaskez, hag ar bobl a-bezh he devo ar
peoc'h.» 4 Hag e voe reizh an dra-se ouzh
daoulagad Absalom hag ouzh daoulagad holl
gozhidi Israel.

5 Hag e lavaras Absalom : «Galv eta ivez
Houshai an Arkiad, ma klevimp petra a vo en
e c'henou ivez.» 6 Hag e teuas Houshai davet
Absalom ; hag e komzas Absalom outañ en ur
lavarout : «Evel-henn e komz Ahitofel :
ha graet e vo diouzh e gomzoù pe nann? te
a lavaro.» 7 Hag e lavaras Houshai da Absalom :
«N'eo ket mat ar c'huzul en deus roet Ahitofel
ar wezh-mañ.» 8 Hag e lavaras Houshai :
«Te ac'h anavez da dad hag e soudarded, tud
kadarn ma zo ; c'hwerv eo o ene, evel un ourzez
hep he reoù vihan war ar maez. ha da dad a zo
un den a vrezel ha na ra ket ehan-noz gant
e dud. 9 Bremañ emañ kuzhet en ur c'hev pe ul
lec'h bennak... ha mar kouezh hiniennoù er
c'hentañ taol, e vo klevet se ha lavaret : Bet zo
ur gwall-reuz gant an dud a vez war-lerc'h
Absalom. 10 ha zoken ar soudard kadarnañ, hag
en deus ur galon evel kalon al leon, a deuzo, rak
gouzout a ra holl Israel pegen kadarn eo da dad
hag ar soudarded a zo gantañ. 11 Da aliañ a ran
da zastum davedout holl Israel, eus Dan betek
Bersabea, evel traezh war ribl ar mor, ken
niverus, ha te da-unan, mont d'an argad.
12 Hag ez erruimp warnañ el lec'h m'en em
gavo, hag e vezimp warnañ evel ma kouezh
glizh war an douar, ha ne vano dezhañ, eus an
holl dud a zo gantañ, hini ebet. 13 Mar en em
denn en ur gêr, e tougo holl Israel d'ar gêr-se
kerdin, hag o stlejimp betek ar froud, ken na vo
kavet el lec'h ma oa, ur maen zoken !»
14 Hag e lavaras Absalom hag holl dud Israel :
«Gwelloc'h eo kuzul Houshai an Arkiad eget
kuzul Ahitofel.» An Aotrou en devoa divizet
ober c'hwitañ kuzul Ahitofel, hag e oa mat, en
doare ma kase an Aotrou war Absalom ar reuz.

15 Hag e lavaras Houshai da Sadok ha da
Abiatar, ar veleien : «Evel-henn hag evel-hont
en deus aliet Ahitofel Absalom ha kozhidi
Israel, hag evel-henn hag evel-hont em eus
aliet, me. 16 ha bremañ kasit buan keloù da
Zavid da lavarout : «Na chom ket da noz en
odeoù ar gouelec'h, met kae war-raok, gant aon
na vefe foeltret ar roue hag an holl dud a zo
gantañ.»

17 Jonatan hag Akimaas en em zalc'he en
En-Rogel ; hag ez eas ur vatezh da reiñ keloù
dezho, hag i da vont da reiñ keloù d'ar roue
David. Ne c'hellent ket en em ziskouez en ur
vont e kêr. 18 Met o gwelout a reas ur paotr
a roas keloù da Absalom ; hag ez ejont o-daou
buan hag ez errujont e ti un den eus Bahurim
hag en devoa ur puñs en e borzh, hag
e tiskennjont e-barzh. 19 Kemer a reas ar wreg
(ur c'holoenn) da astenn war c'horre ar puñs,
hag a-stlabez warni greun pilet, ha ne ouied
netra. 20 Hag ez erruas servijerien Absalom gant
ar vaouez en ti, hag e c'houlennjont : «Pelec'h
emañ Akimaas ha Jonatan?» Hag e lavaras ar
vaouez dezho : «Tremenet eo ganto ar stankad
dour.» Hag e klaskjont hep kavout, hag ez ejont
war o c'hiz da Jeruzalem.

21 Goude ma voe aet ar re-mañ, e pignas (ar
re all) eus ar puñs hag ez ejont da reiñ keloù
d'ar roue David, en ur lavarout da Zavid :
«War-raok ! Tremenit buan an dour, rak
evel-henn en deus kuzuliet diwar ho penn
Ahitofel.» 22 Hag e savas David hag an holl dud
a oa gantañ, hag e tremenjont ar Yordan a-raok
gouloù-deiz ; hini ebet ne vanas hep bezañ
tremenet ar Yordan.

23 Hag Ahitofel, o welout ne oa ket bet graet
diouzh e ali, a sternas e azen, a savas hag a yeas
d'e di, en e gêr ; hag e roas urzhioù d'e diegezh
hag en em grougas hag e varvas ; hag e voe
beziet e bez e dad.

24 David a oa erruet e Mahanaim, hag
Absalom a dremenas ar Yordan, eñ hag holl dud
Israel gantañ. 25 Hag Amasa a oa bet lakaet gant
Absalom e-lec'h Joab e penn al lu. Hag Amasa
a oa mab d'un den, e anv Ieter, eus Izreel,
dimezet da Abigail, merc'h Nahash, c'hoar
Sarvia, mamm Joab. 26 Hag e kampas Israel hag
Absalom e bro Galaad.

[27] Pan erruas David e Mahanaim, Sobi, mab
Nahash, eus Rabba -mibien-Amon, ha Mac'hir,
mab Ammiel, eus Lodabar, ha Barzellai, ar
Gileadiad, eus Rogelim, (a zegasas) gweleoù,
pladoù, traoù poderezh, gwinizh, heiz, bleud
ha greun-rostet, piz, fav, [28] mel, amann, deñved
ha keuz saout, a ginnigas da Zavid ha d'an dud
a oa gantañ da zebriñ, rak, emezo, «an dud-mañ
o deus naon hag a zo skuizh, hag o deus bet
sec'hed er gouelec'h.»

18 Marv Absalom.

[1] Hag e kontas David an dud a oa gantañ,
hag e lakaas warno ofiserien a vilieroù hag
ofiserien a gantoù. [2] Hag e kasas David
e soudarded : un drederenn e dorn Joab, un
drederenn e dorn Abisai, mab Sarvia, breur
Joab, hag un drederenn e dorn Etai, ar Getiad.
Hag e lavaras ar roue d'an dud-se : «Mont a rin
ivez ganeoc'h.» [3] Hag e lavaras an dud :
«Ne zeui ket rak mar tec'homp, ne raint ket van
ouzhimp, ha ma varv un hanter ac'hanomp, ne
raint ket van ouzhimp ; met te a zo evel dek mil
ac'hanomp ; neuze gwelloc'h eo e vefes (prest)
d'hor skoazellañ eus kêr.» [4] Hag e lavaras dezho
ar roue : «Ar pezh a vo mat ouzh ho taoulagad
a rin.» Hag en em zalc'has e-kichen an nor, an
holl soudarded o vont er-maez dre gantoù
ha dre vilieroù. [5] Hag e roas urzhioù ar roue da
Joab ha da Abisai ha da Etai en ur lavarout :
«Goustadik gant va faotr Absalom !» Hag an
holl dud o devoa klevet gourc'hemenn ar roue
d'an holl ofiserien diwar-benn Absalom.

[6] Hag ez eas an dud war ar maezioù war
arbenn da Israel ; hag e voe an emgann e koad
Efraim. [7] Hag e voe pilet eno pobl Israel gant
servijerien David ; hag eno e voe pilet kalz en
deiz-se : ugent mil (a dud). [8] Hag alese en em
astennas ar brezel war c'horre ar vro,
ha muioc'h gant ar c'hoad e voe debret a dud,
eget ne zebras ar c'hleze, en deiz-se.

[9] Hag e tegouezhas Absalom dirak
servijerien David. Absalom a valee war ur mul,
hag ez erruas ar mul dindan barradur un
dervenn vras, hag e krogas e benn en dervenn,
hag en em gavas etre an neñv hag an douar, ar
mul dindanañ o vezañ dalc'het (da vont).
[10] Hag e welas se un den, a roas keloù da Joab
en ur lavarout : «Gwelet em eus Absalom
skourret ouzh un dervenn.»

[11] Hag e lavaras Joab d'an den a roe ar
c'heloù dezhañ : «E welet ac'h eus? ha perak
n'ec'h eus ket e ziskaret d'an douar? Bet em
bije roet dit dek pezh-arc'hant hag ur gouriz !»
[12] Hag e lavaras an den da Joab : «Nag
e tibouezfen war va daouarn mil pezh-arc'hant,
ne gasfen ket va dorn war vab ar roue, rak ouzh
hon divskouarn en deus gourc'hemennet dit
ha da Abisai ha da Etai en ur lavarout : Diwallit
pep hini ar paotr Absalom ! [13] Nag em bije
lavaret en desped din ur gaou, - met netra ne
guzher ouzh ar roue - az pefe en em lakaet enep
din.» [14] Hag e lavaras Joab : «Ne zalein ket
evel-se ganit.» Hag e kemeras tri dared en
e zorn, hag o fichas e kalon Absalom, c'hoazh
bev e kalon an dervenn. [15] Hag e teredas tro-dro
dek floc'h a zouge armoù Joab, da reiñ da
Absalom taol ar marv.

[16] Hag e sonas Joab er c'horn, hag e tistroas
an dud a redek war-lerc'h Israel : harzet en
devoa Joab ar soudarded. [17] Kemeret e voe
Absalom ha taolet er c'hoad e-barzh un toull
bras ; lakaet e voe warnañ ur bern mein
bras-meurbet, hag holl Israel a dec'has pep hini
d'e dinell.

[18] Absalom en devoa kemeret ha savet
evitañ e-unan, e-kerzh e vuhez, ur peulvan,
e traonienn ar roue, rak, emezañ, n'em eus ket
a vab evit derc'hel an eñvor eus va anv. Hag en
devoa galvet ar peulvan-se dre e anv ; anvet eo
'Maen-sav Absalom' betek hiziv.

[19] Hag Akimaas, mab Sadok, a lavaras :
«Va lez da redek evit reiñ ar c'heloù mat d'ar
roue : en deus dieubet anezhañ an Aotrou eus
dorn e enebour.» [20] Hag e lavaras dezhañ Joab :
«N'eo ket un den a geloù mat e vefes hiziv ;
reiñ a ri keleier un deiz all ; hiziv ne rofes ket ur
c'heloù mat peogwir eo mab ar roue a zo
marvet.» [21] Hag e lavaras Joab d'ur C'housiad :
«Kae da gemenn d'ar roue ar pezh ac'h eus
gwelet.» Hag e stouas ar C'housiad dirak Joab
hag e redas. [22] Hag e krogas adarre Akimaas,
mab Sadok, da lavarout da Joab : «Ne vern ! va
lez da redek, me ivez, war-lerc'h ar C'housiad !»
Hag e lavaras Joab : «Perak redek, va mab?
Evidout, n'eo ket ur c'heloù da vezañ gopraet !»
[23] «Ne vern ! redek a ran !» Hag e lavaras
dezhañ : «Red !» Hag e redas Akimaas dre hent
ar gampoullenn hag e tremenas ar C'housiad.

[24] Hag e oa David en e goazez etre an div
nor ; hag e kerzhe ar gedour war lein toenn an
nor, a-us d'ar ramparzh, hag e savas
e zaoulagad hag e welas e oa un den o redek
e-unan. [25] Hag e huchas ar gedour da gemenn se
d'ar roue ; hag e lavaras ar roue : «Mard-emañ
e-unan, ez eus ur c'heloù mat en e c'henou.»
Hag ez ae war dostaat. [26] Hag e welas ar gedour
un den all o redek ; hag e huchas ar gedour d'ar
porzhier en ur lavarout : «Setu un den o redek
e-unan.» Hag e lavaras ar roue : «Hennezh ivez
a zo ur c'helaouer mat ! » [27] Hag e lavaras ar
gedour : «Gwelout a ran e red an hini kentañ
evel ma red Akimaas, mab Sadok.»
Hag e lavaras ar roue : «Un den mat eo ; evit ur
c'heloù mat e teu.»

[28] Hag e huchas Akimaas en ur lavarout d'ar
roue : «Peoc'h !», hag e stouas dirak ar roue,
e fri d'an douar, hag e lavaras : «Benniget ra vo
an Aotrou, da Zoue, en deus paket an dud
o devoa savet o dorn war an aotrou roue.»
[29] Hag e lavaras ar roue : «ha salv eo ar paotr
Absalom?» Hag e lavaras Akimaas : «Gwelet
em eus un tousmac'h bras, pa voe kaset ur
servijer d'ar roue a-berzh Joab, da servijer,
ha n'ouzon doare.» [30] Hag e lavaras ar roue :
«A-gostez !, chom aze !» Hag ez eas a-gostez,
en e sav. [31] Hag ar C'housiad da erruout : hag
e lavaras ar C'housiad : «Ur c'heloù mat, aotrou
roue ! Da zieubet en deus an Aotrou hiziv eus
dorn an holl re savet enep dit.» [32] Hag e lavaras
ar roue d'ar C'housiad : «ha salv eo ar paotr
Absalom?» Hag e lavaras ar C'housiad :
«Ra vezo evel ar paotr-se enebourien an aotrou
roue, hag an holl re a sav enep dit, da
noazout !»

19 Distro David.

[1] Hag e voe trefuet ar roue, hag e pignas
d'ar gambr uhel, a-us d'an nor, hag e ouelas.
Hag evel-henn e lavare en ur ouelañ : «Va mab
Absalom ! va mab ! va mab Absalom ! Salv din
e vijen marvet ez lec'h ! Absalom, va mab !
Va mab !»

[2] Hag e voe kontet da Joab : «Emañ ar roue
o ouelañ hag oc'h ober kañv war Absalom.»
[3] Hag e voe an trec'h, en deiz-se, evel ur c'hañv
evit ar bobl a-bezh, rak klevet o devoa an dud,
en deiz-se, o lavarout : «Glac'haret eo ar roue
gant e vab.» [4] Hag evel dre laer e voe ar
soudarded, en deiz-se, o tont e kêr, dre laer, evel
tud mezhek o vezañ tec'het er brezel. [5] Ar roue
en devoa mouchet e zremm. Hag e c'harme ar
roue a vouezh uhel : «Va mab Absalom ! va
mab ! va mab !»

[6] Hag ez eas Joab da gaout ar roue en e di,
hag e lavaras : «Mezhiñ a rez hiziv dremm da
holl servijerien o deus saveteet da vuhez hiziv,
ha buhez da vibien ha da verc'hed, buhez da
wragez ha buhez da adwragez, [7] dre ma karez ar
re az kasa, hag e kasaez ar re az kar. Ya,
disklêriañ a rez hiziv n'eus evidout nag
ofiserien na soudarded ; hag en gouzout a ran,
ma vefe bet Absalom bev ha ni holl hiziv marv,
ya, neuze e vefe bet se reishoc'h ouzh da
zaoulagad. [8] ha bremañ, sav ! kae er-maez
ha komz ouzh kalon da soudarded, rak, dre an
Aotrou e touan, mar ne zeuez ket er-maez, ne
chomo den ganit fenoz, hag e vo gwashoc'h
evidout kement-se eget an holl walleurioù a zo
deuet warnout abaoe da yaouankiz betek
bremañ !» [9] Hag e savas ar roue, hag e koazezas
e-harz an nor, ha d'an holl bobl e voe roet ar
c'heloù en ur lavarout : «Emañ ar roue en
e goazez e-harz an nor.» Hag e teuas an holl
bobl dirak ar roue.

Hag Israel a oa tec'het pep hini d'e dinell.
[10] Hag an holl dud a vreutae en holl rummadoù
Israel en ur lavarout : «Ar roue en deus hon
tennet eus dorn hon holl enebourien hag hon
saveteet eus dorn ar Filistiz, ha bremañ ez eo
tec'het eus ar vro en abeg da Absalom.
[11] Hag Absalom, hon devoa olevet warnomp,
a zo marvet er brezel ; ha bremañ perak chom
mud e-lec'h ober addont ar roue?»

[12] Hag ar roue David a gasas da gaout
Sadok hag Abiatar, ar veleien, da lavarout :
«Komzit ouzh kozhidi Youda en ur lavarout :
Perak daleañ da ober addont ar roue en e di?
Komzoù holl Israel a zo erruet betek ar roue,
betek e di, [13] Va breudeur, c'hwi va eskern ha va
c'hig ! c'hwi, perak bezañ ar re ziwezhañ
o lakaat da addont ar roue? [14] Ha da Amasa
e lavarot : Bezañ out va askorn ha va c'hig
ivez ! Evel-henn da ray din Doue, hag evel-hont
ouzhpenn, mar ne vezez ket dirazon
penngadour al lu, dalc'hmat, e-lec'h Joab !»
[15] Hag e tedennas kalon holl dud Youda evel hini
un den ; hag e kemennjont d'ar roue :

«Deus en-dro, gant da holl servijerien !»
16 Hag e tistroas ar roue hag ez erruas betek ar
Yordan. ha Youda a erruas er Gilgal en ur vont
war-arbenn d'ar roue, evit ober tremen d'ar
roue ar Yordan.

17 Hag e hastas Semei, mab Gera,
Benjaminiad eus Bahurim, da ziskenn gant tud
Youda war-arbenn d'ar roue David ; 18 mil den
a oa gantañ, eus Benjamin ; ha Siba, bet mevel
e ti Saoul, gant e bemzek mab hag e ugent
servijer da heul, a dreizhas ar Yordan a-raok ar
roue. 19 Hag e treuzas ur vag da ober tremen
tiegezh ar roue ha da ober eus o gwellañ evitañ.
ha Semei, mab Gera, a gouezhas dirak ar roue
pa voe tremenet gantañ ar Yordan.
20 Hag e lavaras d'ar roue : «Gant na damallo
ket din an aotrou va fazi ! gant ma tisoñjo
fazienn da servijer, d'an deiz ma teue an aotrou
roue eus Jeruzalem ! arabat d'ar roue ober van !
21 Ya, en gouzout a ra da servijer en deus
pec'het, met deuet on hiziv, an hini kentañ eus
holl diegezh Yozef o tiskenn war-arbenn d'an
aotrou roue !» 22 Hag e respontas Abisai, mab
Sarvia, en ur lavarout : «En askont da se ne vo
ket lakaet d'ar marv Semei, eñ hag a villigas
olevad an Aotrou?» 23 Hag e lavaras David :
«Petra am eus ganeoc'h, mibien Sarvia, pa-z
oc'h evidon hiziv un eneber? Hiziv e lakfed d'ar
marv un den a Israel? Daoust ha n'ouzon ket ez
eo hiziv ez on roue war Israel?» 24 Hag e lavaras
ar roue da Semei : «Ne varvi ket.» Hag e touas
se dezhañ ar roue.

25 Meribbaal, mab Saoul, a ziskennas ivez
war-arbenn d'ar roue. N'en devoa ket graet na
war-dro e dreid na war-dro e varv ; e zilhad
n'en devoa ket kannet abaoe an deiz ma oa aet
kuit ar roue ken na oa addeuet e peoc'h.
26 ha pan erruas eus Jeruzalem war-arbenn d'ar
roue, e lavaras dezhañ ar roue : «Perak ne oas
ket deuet ganin, Meribbaal?» 27 Hag e lavaras :
«Aotrou roue, va servijer en devoa va zouellet ;
lavarout a rae da servijer : Ez an da sternañ din
un azen hag ez in warnañ da gaout ar roue,
peogwir ez eo kamm da servijer.
28 Droukkomzet e oa bet eus da servijer d'an
aotrou roue, met an aotrou roue a zo evel un ael
Doue ; hag e ri ar pezh a vo mat ouzh da
zaoulagad. 29 Ne oa holl diegezh va zad nemet
tud (dellezek) a varv a-berzh an aotrou roue,
ha te az poa lakaet da servijer gant ar re a zebre
ouzh da daol. Hag em bije c'hoazh un droed
bennak da huchal davet ar roue?»
30 Hag e lavaras dezhañ ar roue : «Perak
adlavarout da istor? Lavaret em eus : Te ha Siba
a lodenno an douaroù !» 31 Hag e lavaras
Meribbaal d'ar roue «Nag e kemerfe kement
tra ! peogwir ez eo deuet an aotrou roue
e peoc'h d'ar gêr !»

32 Ha Barzellai, eus Galaad, a oa diskennet
eus Rogelim evit tremen ar Yordan gant ar roue
hag e gas dre ar Yordan. 33 Barzellai a oa
kozh-meurbet, oadet a bevar-ugent vloaz. Roet
en devoa bet pourvezioù d'ar roue pa oa o chom
e Mahanaim, rak un aotrou pinvidik-tre e oa.
34 Hag e lavaras ar roue da vBarzellai :
«Te, tremen ganin, hag e roin pourvezioù dit
du-mañ e Jeruzalem.» 35 Hag e lavaras Barzellai
d'ar roue : «Pet bloavezh buhez am eus, din da
bignat gant ar roue da Jeruzalem? 36 Un den
a bevar-ugent vloaz ez on hiziv ; hag anavout
a ran etre mat ha fall? ha tañva a ra da servijer
ar pezh a zebr hag a ev? ha klevout a ran
c'hoazh mouezh ar ganerien hag ar c'hanerezed?
Perak e vefe da servijer c'hoazh ur samm evit an
aotrou roue? 37 Un tammig e tremeno da servijer
ar Yordan gant ar roue ; met perak e rofe din ar
roue ar gopr-se? 38 Distreiñ a ray da servijer d'ar
gêr e-kichen bez e dad hag e vamm. Met setu da
servijer Kamaam, ra dremeno gant ar roue, va
aotrou a ray dezhañ ar pezh a vo mat ouzh
e zaoulagad.» 39 Hag e lavaras ar roue : «Ganin
e tremeno Kamaam, ha me a ray evitañ ar pezh
a vo mat ouzh da zaoulagad, ha kement
a c'houlenni diganin a rin evidout.»
40 Hag e tremenas an holl dud ar Yordan, hag ar
roue a dremenas ; hag e pokas ar roue da
vBarzellai, hag en bennigas ; hag e tistroas
(hemañ) d'ar gêr. 41 Hag e tremenas ar roue d'ar
Gilgal, ha Kamaam a dremenas gantañ.

Holl bobl Youda a dremenas gant ar roue,
hag ivez un hanter eus pobl Israel. 42 ha setu holl
dud Israel o tont da gaout ar roue ha da lavarout
d'ar roue : «Perak o deus da laeret hor breudeur,
tud Youda? ha perak o deus graet tremen d'ar
roue ha d'e diegezh ar Yordan, ha da holl
soudarded David gantañ?» 43 Hag e respontas
holl dud Youda da dud Israel : «Kar-tost eo ar
roue dimp ! perak e kounnarit evit an dra-se?

ha debret hon eus diwar ar roue? ha bet a zo
douget profoù dimp?» 44 Hag e respontas tud
Israel da dud Youda en ur lavarout : «Dek perzh
am eus gant ar roue, ha zoken en David ez on
muioc'h egedout ! perak am disprizez? Hag-eñ
n'eo ket bet va c'homz an hini gentañ evit
lakaat da addont ar roue?» Hag e voe rustoc'h
komzoù tud Youda eget komzoù tud Israel.

20 Sama, kevezer David.

1 Hag eno en em gavas un den-a-netra,
e anv Sama, mab Boc'hri, eus Benjamin,
a sonas er c'horn hag a lavaras :

«N'hon eus perzh ebet gant David,
hêrezh ebet gant mab Jese.
Pep hini d'e dinell, Israel !»

2 Hag e pignas holl dud Israel,
a-diwar-lerc'h David, war-lerc'h Sama, mab
Boc'hri ; ha tud Youda en em stagas ouzh
o roue, adalek ar Yordan betek Jeruzalem.

3 Hag ez erruas David en e di e Jeruzalem ;
hag e kemeras ar roue an daouzek adwreg en
devoa lezet da ober gward an ti, hag o lakaas en
ti-gward hag o fourvezas, met daveto n'eas ket ;
hag e voent serret betek deiz o marv :
intañvezed unan bev !

4 Hag e lavaras ar roue da Amasa : «Galv
din tud Youda ; a-benn tri devezh az po da
vezañ amañ.» 5 Hag ez eas Amasa da c'hervel
Youda, met daleañ a reas en tu-hont d'an
deiziad merket dezhañ. 6 Hag e lavaras David da
Abisai : «Bremañ eo gwashoc'h evidomp Sama,
mab Boc'hri eget Absalom ! Kemer (ganit)
soudarded da vestr, ha red war e lerc'h, gant aon
na gavfe dezhañ kêrioù mogeriet ha na dec'hfe
diouzh hon daoulagad !» 7 Hag ez eas war
e lerc'h gwazed Joab ; Kretiz, Peletiz, an holl re
gadarnañ a guitaas Jeruzalem evit redek
war-lerc'h Sama, mab Boc'hri.

8 Edont e-kichen ar Maen bras a zo
e Gabaon, hag Amasa oc'h erruout dirazo.
ha Joab a oa gourizet, e harnez warnañ, hag
ouzh e c'houriz ar c'hleze, a-stok ouzh
e groazell en e c'houin, ha pa zeuas er-maez,
e kouezhas (ar c'hleze). 9 Hag e lavaras Joab da
Amasa : «ha yac'h out, va breur?» hag e krogas
dorn dehoù Joab e barv Amasa, da bokat
dezhañ. 10 Hag Amasa ne ziwalle ket ouzh ar
c'hleze a oa e dorn Joab, a skoas gantañ en
e gof, hag e skuilhas e vouzelloù d'an douar,
kuit a daol all ; hag e varvas. ha Joab, gant
Abisai, e vreur, da redek war-lerc'h Sama, mab
Boc'hri. 11 Hag un den en em zalc'he en e gichen,
eus paotred Joab, hag a lavare : «Neb a gar
Joab, neb a zo evit David, war-lerc'h Joab !»
12 Hag Amasa a oa ruilhet en e wad e-kreiz an
hent ; hag e welas an den ec'h arsave an holl
dud ; hag e tistroas Amasa diwar an hent d'ar
park, hag e taolas warnañ ur pezh-dilhad,
peogwir e wele an holl (dud) a zeue oc'h arsaviñ
en e gichen. 13 Pa voe bet lamet diwar an hent,
e tremenas an holl dud da heul Joab evit redek
war-lerc'h Sama, mab Boc'hri.

14 Hag e tremenas (Sama) dre holl
veuriadoù Israel betek Abel-Betmaacha, hag
holl dud ar Bochritiz en em vodas da vont ivez
d'e heul. 15 Hag e voe graet seziz warnañ en
Abel-Betmaacha ; hag e voe berniet ur savenn
enep kêr, a bigne betek rak-kêr, hag an holl dud
a oa gant Joab a zistruje hag a ziskare ar
ramparzh.

16 Hag e huchas ur vaouez poellek, eus kêr :
«Selaouit ! Selaouit ! Lavarit, mar plij, da Joab :
Tosta betek amañ, ma komzin ganit !»
17 Hag e tostaas daveti, hag e lavaras ar vaouez :
«Ha te eo Joab?» Hag e lavaras : «Me eo !»
Hag hi da lavarout dezhañ : «Selaou komzoù da
vatezh.» Hag e lavaras : «Selaou a ran.»
18 Hag hi da gomz en ur lavarout : «Mar bije bet
komzet da gentañ ha goulennataet Avel, e vefe
bet peurc'hraet an traoù. 19 Me a zo eus an dud
a beoc'h hag a fealded en Israel, ha te a glask
lakaat d'ar marv ur gêr-benn eus Israel ! Perak
e tismantrez hêrezh an Aotrou?»
20 Hag e respontas Joab en ur lavarout : «Nann !
pell ac'hanon a zismantrañ hag a zistrujañ !
21 N'eo ket se eo ! Met un den eus menez
Efraim, Sama, mab Boc'hri, e anv, en deus savet
e zorn war ar roue David. Deroit-eñ, eñ hepken,
hag en em dennin diouzh kêr.» Hag e lavaras ar
vaouez da Joab : «Setu ! e benn a vo taolet dit
dreist d'ar ramparzh !» 22 Hag ez eas ar vaouez
da gaout an holl dud, gant he furnez, hag e voe
troc'het penn Sama, mab Boc'hri, ha taolet da
Joab, a sonas er c'horn ; hag en em skignas
diwar ar gêr an dud, pep hini d'e dinell ;
ha Joab a zistroas da Jeruzalem davet ar roue.

23 Ha Joab a voe karget eus holl arme Israel,
ha Banaias, mab Joiada, eus Kretiz ha Peletiz,
24 hag Adoram, eus an anerioù ; ha Josafat, mab
Ahiloud, a oa diellour, 25 ha Siva a oa skrib,
ha Sadok hag Abiatar, beleien. 26 Hag Hira, eus
Iair, a oa beleg David.

21 An naonegezh vras.

1 Hag e voe un naonegezh e deizioù David,
e-pad tri bloaz, bloaz war-lerc'h bloaz. Hag e klaskas David dremm an Aotrou, hag
e lavaras an Aotrou : «War Saoul ha war
e diegezh ez eus gwad, dre m'o deus lakaet d'ar
marv Gabaoniz.» 2 Hag e c'halvas ar roue tud
Gabaon, hag e komzas outo. Tud Gabaon ne
oant ket eus mibien Israel, ne oant nemet un
dilerc'hiad eus Amoriz. Hag o devoa mibien
Israel graet ul ledoued dezho ; met klasket en
devoa Saoul skeiñ warno, dre c'hred evit mibien
Israel ha Youda. 3 Hag e lavaras David d'ar
Gabaoniz : «Petra a rin evidoc'h? Penaos
e tic'haouin, ma vennigot hêrezh an Aotrou?»
4 Hag e lavaras dezhañ tud Gabaon : «N'hon
devo ket arc'hant nag aour digant Saoul, digant
e diegezh, n'hon eus den da lazhañ en Israel.»
Hag e lavaras : «Petra a lavarit din ober
evidoc'h?» 5 Hag e lavarjont d'ar roue : «An den
en deus hon echuet hag a ijine hon distrujañ, ma
na vije ken ac'hanomp war holl diriad Israel, 6 ra
vezo roet dimp seizh paotr eus e vugale, hag
o feulstagimp dirak an Aotrou, war run Saoul,
dilennad an Aotrou.» Hag e lavaras ar roue :
«O reiñ a rin.»

7 Espern a reas ar roue Meribbaal, mab
Jonatan, mab Saoul, en abeg d'al le dre an
Aotrou a oa bet etrezo, etre David ha Jonatan,
mab Saoul. 8 Met kemer a reas ar roue daou vab
da Respa, merc'h Aia, he devoa ganet da Saoul :
Armoni ha Meribbaal, ha pemp mab Mic'hol,
merc'h Saoul, he devoa ganet da Ariel, mab
Barzellai, eus Mehola. 9 Hag o lakaat a reas
e dorn tud Gabaon, hag e voent peulstaget ganto
war ar menez dirak an Aotrou ; hag
e kouezhjont o seizh a-gevret, hag e varvjont
e deizioù kentañ an eost, e deroù eost an heiz.

10 Hag e kemeras Respa, merc'h Aia, ur
sac'h a astennas eviti war ar roc'h, adal ma
krogas an eost, ken na c'hlavias dour warno eus
an neñv. Ne lezas ket evned an neñv da chom
warno war an deiz, na loened gouez da noz.

11 Hag e voe roet keloù da Zavid eus ar pezh
a rae Respa, merc'h Aia, adwreg Saoul.
12 Hag ez eas David da gemer eskern Saoul hag
eskern Jonatan, e vab, digant mistri Iabes
Galaad, o devoa o laeret eus leurenn Betsan,
lec'h ma oant bet lakaet e-pign gant ar Filistiz
en deiz m'o devoa lazhet ar Filistiz Saoul
e Gelboe. 13 Savet e voe alese eskern Saoul hag
eskern Jonatan, e vab, ha dastumet eskern ar re
beulstaget. 14 Hag e voe beziet eskern Saoul
ha Jonatan, e vab, e bro vBenjamin, e Sela,
e bez Kis, e dad. Graet e voe kement tra
a c'hourc'hemenne ar roue ; hag e selaouas an
Aotrou ouzh ar vro goude-se.

15 Hag e voe c'hoazh brezel etre Filistiz hag
Israel. Hag e tiskennas David, gant e soudarded,
da ober brezel d'ar Filistiz, hag e voe skuizh
David. 16 Hag Iesbibenob, unan eus bugale Rapa
- pouez e speg a oa tri c'hant shekel, en arem -
hag a oa gourizet a-nevez, a gomze eus lazhañ
David. 17 Met skoazell a roas da hemañ Abisai,
mab Sarvia, a roas d'ar Filistiad taol ar marv.
Neuze hen aspedas gwazed David en ur
lavarout : «Ne zeui ken ganimp d'an emgann,
ma na vo ket mouget ganit goulaouenn Israel.»

18 Hag e voe c'hoazh brezel, e Gov, gant
Filistiz ; neuze e lazhas Soboc'hai, eus Housa,
Saf, unan eus bugale Rapa.

19 Hag e voe c'hoazh brezel, e Gov, gant
Filistiz, hag e lazhas Elkanan, mab Iair, eus
Betlehem, Goliat, eus Gat. Koad goaf hemañ
a oa evel karvan ur gwiader.

20 Hag e voe c'hoazh brezel, e Gat ; hag e oa
eno un den mentek, ha bizied e zaouarn koulz
ha bizied e dreid a oa c'hwec'h ha c'hwec'h,
pevar warn-ugent ar gont, ha hemañ ivez bugel
da Rapa. 21 Hag e rae fae war Israel, met lazhet
e voe gant Jonatan, mab Semei, breur David.

22 Ar pevar-mañ a oa bugale da Rapa, eus
Gat, hag e kouezhjont dre zorn David ha dre
zorn e soudarded.

22 Kan David.

1 Hag e lavaras David d'an Aotrou komzoù
ar c'han-mañ, en deiz ma voe tennet gant an
Aotrou eus kraban e holl enebourien, hag eus
kraban Saoul. 2 Lavarout a reas :

«An Aotrou eo va Roc'h, va c'hreñvlec'h, va dieuber ;
3 Doue, ar Roc'h em bez goudor enni,
va skoed, va c'horn-trec'her,
va c'hastell, va minic'hi, va salver,
eus ar feulster am salvez.

4 Meuliñ ha pediñ an Aotrou a ran,
ha war va enebourien e trec'han.
5 Enkelc'hiet e oan gant tonnoù ar marv,
froudoù diaoulek am sponte.

6 Kordenn ar Sheol en-dro din,
dirazon rouedoù an Ankoù.
7 Em enkrez e pedan an Aotrou,
an Aotrou a c'halvan,
hag e klev eus e neved va mouezh,
va c'harm a ya betek e zivskouarn.

8 Horjellañ, horellañ a ra an douar,
diazezoù an neñv a gren,
trabidellañ a reont, rak kounnar a zo ennañ
9 Sevel a ra moged eus e fri,
ha tan eus e c'henou, hag a zebr,
glaouennoù entanet a zeu dioutañ.

10 Damblegañ a ra an neñvoù,
hag e tiskenn, koumoul dindan e dreid.
11 Marc'hekaat a ra war ur c'herubin hag e nij,
gwelet e vez war eskell an avel.

12 Lakaat a ra teñvalijenn en-dro dezhañ evel un deltenn,
gant berniadoù dour ha teñvder ar goabrennoù.
13 Gant dasked e zremm
e flammine ar glaouennoù entanet.

14 Taranal a ra eus an neñv an Aotrou,
An Uhelañ a ro e vouezh.

15 Kas a ra biroù a-stlabez,
ha luc'hed : ur spontadeg !
16 Gwelet e vez goueled ar mor,
dizoloet diazezoù ar bed ;
pa c'hourdrouz an Aotrou,
pa c'hwezh avel e fri.

17 Astenn a ra eus krec'h (e zorn) d'am c'hemer
va zennañ a ra eus an doureier bras.
18 Va saveteiñ a ra eus va enebour kreñv,
eus va eneberien galloudusoc'h egedon.

19 Deuet e oant enep din da zevezh va gwalleur,
met bet eo an Aotrou va skoazeller.

20 Va degas a ra war ar frank,
va saveteiñ a ra, dre ma kar ac'hanon.

21 Va gopraat a ra an Aotrou
hervez va reizhder,
hervez glanded va c'halon e taskor din.22

Rak mirout a ran hentoù an Aotrou,
ha n'on ket fallakr e-keñver va Doue
23 E holl setañsoù a vez dirazon,
e holl reolennoù, ne guitaan ket diouto.

24 Hag e vezan didamall dirazañ,
hag en em ziwall a ran ouzh ar pec'hed.
25 Ha va faeañ a ra an Aotrou hervez va reizhded,
hervez va glanded dirak e zaoulagad.

26 Ouzh un den truezus az pez truez,
e-keñver an hini didamall e vezez didamall.

27 Gant an hini glan e vezez glan,
gant an hini gwallsiek, e vezez gwidreüs
28 An dud kaezh a saveteez,
da zaoulagad ouzh ar re uhel, o izelaez.

29 Te eo va goulaouenn, Aotrou,
an Aotrou a ro sked d'am zeñvalijenn.
30 Ya, ganit e redan enep bagadoù,
gant va Doue e lamman dreist mogerioù.

31 Doue eo didamall e hent, lavar an Aotrou a zo
amprouet, ur skoed ez eo
evit kement hini a warez ennañ.

32 Piv a zo Doue estr eget an Aotrou?
petore roc'hell a zo estr eget hon Doue?
33 An Doue eo va c'hastell-kreñv,
distrobellañ a ra da vat va hent.

34 Heñvel a ra va zreid ouzh re an heizez,
ha war ar c'hrec'hioù e ra din derc'hel.
35 Embregañ a ra va daouarn d'ar brezel,
ha da stennañ ar wareg arem va divrec'h.

36 Reiñ a rez din da skoed salvus,
da vadelezh a ro din kresk.
37 Frank a rez va c'hammedoù dindanon,
ha divrall e vez va ufernioù.

38 Pa redan war-lerc'h enebourien, o distrujan,
ne zistroan ket a-raok o echuiñ.
39 O debriñ, o raskañ a ran ha n'adsavont ket,
kouezhet int dindan va zreid.

40 Va gourizañ a rez a nerzh evit ar brezel,
sujañ a rez va argaderien dindanon.

41 Va enebourien, diskouez a rez din o c'hein,
ha va eneberien (a rez din) distrujañ.

42 Huchal a reont : salver ebet !
etrezek an Aotrou : respont ebet !
43 O bruzunañ a ran evel poultr an douar,
evel fank ar straedoù o fladan, o flastran.

44 Va dieubiñ a rez eus tabutoù va fobl,
va mirout a rez e penn pobladoù,
tud ha n'anavezen ket am servij
45 Paotred an estren a ra kudoù din,
adal ma klev o skouarn, e sentont ouzhin.

46 Paotred an estren a zo faezhet,
hag enkelc'hiet en o c'hestell
47 Bevet an Aotrou, benniget va Roc'hell,
uhelveulet Doue, va roc'hell salver !

48 An Doue a ro dial din,
a ziskar pobloù dindanon.
49 Va zennañ a ra eus va enebourien,
a-us d'ar re savet enep din am savez,
eus an dud taer am saveteez.

50 Setu perak az meulan, Aotrou, e-touez ar
broadoù, ha da anv a ganmeulan.
51 Niverus e ra trec'hioù e roue,
gras a ro d'e olevad,
da Zavid ha d'e lignez da viken.»

23 Diwezhañ komzoù David.

1 Setu lavarioù David, ar re ziwezhañ :

«Diougan David, mab Jese,
diougan un den savet uhel,
olevad Doue Yakob,
hegar meulganoù Israel.

2 Spered an Aotrou a gomz drezon,
e gomz a vez war va zeod.
3 Komz a ra Doue Israel,
din e komz Roc'hell Israel ;
An hini a reno war an douar a vo reizh,
a reno gant doujañs Doue.

4 Hag evel sklaerder ar beure pa sav an heol,
- ur beure digoumoul -
e ra skediñ goude glav geot an douar.

5 N'eo ket evel-se va zi gant Doue?
Un emglev peurbad en deus lakaet din ;
reizhet e kement tra ha miret mat !
kement silvidigezh, kement c'hoant,
ha n'eo ket a seven anezho?

6 An dud-a-netra a zo evel spern da deurel kuit,
holl anezho,
ne vezont ket gant an dorn kemeret.

7 An den a stok outo a implij un houarn pe un
troad goaf,
hag en tan e vezont devet, war an dachenn.»

8 Setu anvioù harozed David, kadoriad ar c'huzul, eus Hachamonit, penn an triad, a oa Adino, den akuit a drec'has war eizh kant, a lazhas en ur wezh.

9 Ha goude hemañ, Eleazar, mab Dodo, mab Ahohi, eus an triad harozed a oa gant David pa rejont fae ouzh ar Filistiz bodet eno evit an emgann, tra m'en em denne Israel ; 10 hemañ a savas hag a skoaz e-mesk ar Filistiz ken e skuizhas e zorn, ken peg ma oa ouzh ar c'hleze ! Hag e reas an Aotrou un trec'h bras en deiz-se, hag an dud a zistroas war e lerc'h evit dibourc'hañ.

11 Ha goude hemañ, Samma, mab Age, eus Arar. Bodet e oa ar Filistiz e Lehi, hag e oa eno ul lodenn bark leun a fav, hag ar bobl a dec'he dirak ar Filistiz ; 12 hag en em zalc'has e-kreiz an dachenn hag en dieubas en ur bilat ar Filistiz.. Hag e reas an Aotrou un trec'h bras.

13 Hag e tiskennas an triad eus an Tregont kabiten, hag ez ejont, e-kerzh an eost, da gaout David e kev Odollam, hag ur bagad Filistiz a gampe e traonienn ar Rafaiz. 14 David a oa e barzh ar c'hreñvlec'h, hag ur ged a Filistiz a oa e Betlehem. 15 Hag ur c'hoantadenn en devoe David, hag e lavaras : «Piv a roio din da evañ dour eus puñs Betlehem a zo e-tal an nor?» 16 Hag en em zilas an tri haroz e kamp ar Filistiz, hag e tennjont dour eus puñs Betlehem, a zougjont hag a gasjont da Zavid. Met ne c'houllas ket evañ dioutañ, hag e reas un died-kinnig gantañ d'an Aotrou. 17 Hag e lavaras : «Ra viro an Aotrou ouzhin da ober an dra-se, gant gwad ar soudarded a zo aet war var o buhez !» ha ne c'houllas ket evañ. : sed o devoa graet an tri haroz.

18 Hag Abisai, breur Joab, mab Sarvia, a oa e penn an Tregont. Hemañ a c'hoarias gant e-c'hoaf war dri c'hant den a lazhas, hag e voe brudet an Tregont. 19 Muioc'h eget an Tregont e voe enoret hag e voe o fennrener, met en Triad n'erruas ket.

[20] Ha Banaias, mab Joiada, mab un den
kadarn bras dre e oberoù, eus Kabseel, a lazhas
daou ‘leon’ e Moab : diskennet e oa da lazhañ
ul leon e-barzh ur puñs, un devezh erc'h.
[21] Hemañ ivez a lazhas un Ejiptiat, un den
a-bouez. E dorn an Ejiptiat e oa ur goaf, hag
e tiskennas dezhañ gant ur vazh, hag
e tiframmas ar goaf eus dorn an Ejiptiat hag
e lazhañ a reas gant e c'hoaf. [22] Sed a reas
Banaias, mab Joiada ; hag en devoe un anv
e-touez an Tregont. [23] Muioc'h eget an Tregont
e voe enoret, met en Triad n’erruas ket : e lakaat
a reas David en e guzul.

[24] Asael, breur Joab, a oa eus an Tregont,
hag Elkanan, mab Dodo, eus Betlehem,
[25] Samma, eus Harod ; Elika, eus Harod ;
[26] Heles, eus Pelet ; Hira, mab Akes, eus Tekoa ;
[27] Abiezer, eus Anatot, Soboc'hai, eus Housa ;
[28] Salmon, eus Ahoh ; Maharai, eus Netofat ;
[29] Heled, mab Baana, eus Netofat ; Itai, mab
Ribai, eus Gabaat mibien Benjamin ; [30] Banaias,
eus Pireaton ; Heddai, eus froudoù Gaas ;

[31] Abibaal, eus an Araba ; Azmavet, eus
Bahurim ; [32] Eliaba, eus Saalbon ; eus mibien
Iasen, Jonatan ; [3] Samma, eus Arar ; Ahiam,
mab Sarar, eus Arar ;[34] Elifalet, mab Aasbai,
mab unan eus Maac'ha ; Eliam, mab Ahitofel,
eus Gilo ; [35] Hesro, eus ar C'harmel ; Farai, eus
Arab ; [36] Igal, mab Natan, eus Saba ; Bani, eus
Gad ; [37] Selek, eus Amon ; Naharai, eus Berot ;
a zouge armoù Joab, mab Sarvia ; [38] Hira, eus
Ieter ; Gera, eus Ieter ; [39] Ouria, an Hitiad.

An holl, seizh ha tregont.

24 Niveradeg.

[1] Hag ec'h adkrogas kounnar an Aotrou da
dommañ enep Israel, hag e vountas David enep
dezho en ur lavarout : «Kae da niveriñ Israel
ha Youda !» [2] Hag e lavaras ar roue da Joab,
penngadour al lu, a oa gantañ : «Kerzh dre holl
veuriadoù Israel, eus Dan betek Bersabea,
ha diniverit ar Bobl, ma ouezin niver an dud !»
[3] Hag e lavaras Joab d’ar roue : «Ra gresko an
Aotrou, da Zoue, ar Bobl, e-keñver ar pezh
emañ, kant gwezh, ha daoulagad ar roue
d’o gwelout ! Met, aotrou roue, perak
c'hoantaat an dra-se?» [4] Hogen, kemer e greñv
a reas komz ar roue war Joab ha war ofiserien
al lu ; ha Joab hag ofiserien al lu a yeas, a-berzh
ar roue, da ziniveriñ pobl Israel.

[5] Treuziñ a rejont ar Yordan ha kampañ en
Aroer, a-zehoù kêr, a zo e stankenn Gad, hag
etrezek Iazer. [6] Hag ez ejont er Galaad hag er vro
izeloc'h Hitiad, hag ez ejont betek Dan ; hag
adal Dan tro-war-droioù, ha war-zu Sidon.
[7] Hag ez ejont betek kêr mogeriet Tir hag holl
gêrioù an Hiviz ha Kanaaniz, ha da vont kuit
war-zu Negev Youda, betek Bersabea. [8] ha da
ergerzhout ar vro a-bezh, ha d’erruout a-benn
nav miz hag ugent deiz e Jeruzalem.
[9] Hag e roas Joab ar gont eus niveradeg an dud
d’ar roue. Bez’ e oa en Israel eizh kant mil
soudard o tennañ kleze, hag a wersed e Youda,
pemp kant mil gwaz.

[10] Hag e voe rannet kalon David goude
bezañ niveret ar Bobl, hag e lavaras David d’an
Aotrou : «Pec'het em eus meurbet gant ar pezh
am eus graet ! Met bremañ, Aotrou, pardon,
mar plij, fazi da servijer : bet on
diboell-meurbet.» [11] ha pa savas David antronoz,
en devoa komzet an Aotrou ouzh Gad, ar
profed, gweler David, en ur lavarout : [12] «Kae da
lavarout da Zavid : Evel-henn e komz an
Aotrou : Tri dra a ginnigan dit : dibab unan
anezho a rin evidout.» [13] Hag ez eas Gad da
gaout David, hag e tisklêrias se dezhañ en ur
lavarout : «Pe e teuio dit seizh bloaz naonegezh
ez pro, pe tri miz e vi o tec'hel dirak da
waskerien ouzh da hemolc'hiñ, pe e vo tri deiz
bosenn ez pro. Bremañ ez eo dit gouzout
ha gwelout petra a responti d’an hini en deus va
c'haset : petra?» [14] Hag e lavaras David da Gad :
«Enkrez am eus meurbet ; kouezhomp eta
e dorn an Aotrou ; kalz a druez en deus, met
e dorn an dud, gant na gouezhin ket !»

[15] Hag e lakaas an Aotrou bosenn en Israel,
adalek ar beure betek ar mare divizet.
Hag e varvas, a dud, eus Dan betek Bersabea,
dek mil ha tri-ugent a dud. [16] Kaset en devoa
e zorn an ael war Jeruzalem evit he distrujañ,
met keuz en devoe an Aotrou d’ar gwalleur-se,
hag e lavaras d’an ael a zistruje an dud :
«A-walc'h bremañ ! diskrog da zorn ! »

Hag ael an Aotrou a oa e-kichen leur
Areuna, ar Jebousiad. [17] Hag e komzas David
ouzh an Aotrou, pa welas an ael o skeiñ gant an
dud, hag e lavaras : «Manket em eus, pec'het

em eus ! Met an deñved-mañ, petra o deus
graet? Ra vo eta da zorn warnon ha war diegezh
va zad !»

18 Hag ez eas Gad da gaout David en
deiz-se, hag e lavaras dezhañ : «Kae ! sav d'an
Aotrou un aoter war leur Areuna, ar
Jebousiad !» 19 Hag ez eas David, hervez komz
Gad, evel m'en devoa gourc'hemennet an
Aotrou. 20 Hag e sellas Areuna, hag e welas ar
roue hag e servijerien o tont davetañ ; hag ez
eas Areuna da stouiñ dirak ar roue, e zremm
d'an douar. 21 Hag e lavaras Areuna : «Perak
e teu an aotrou roue da gaout e servijer?»
Hag e lavaras David : «Evit prenañ diganit al
leur, da sevel un aoter d'an Aotrou, ma harzo ar
reuz diwar an dud.» 22 Hag e lavaras Areuna da
Zavid : «Ra gemero hag aberzho an aotrou roue
ar pezh a zo mat ouzh e zaoulagad ! Sed an
oc'hen evit an holloskad, an ogedoù ha harnez
an oc'hen evel koad-tan. 23 Kement-mañ a ro
Areuna, o roue, d'ar roue !» Hag e lavaras ivez
Areuna d'ar roue : «Hag an Aotrou, da Zoue, da
vezo grataat ouzhit !» 24 Hag e lavaras ar roue da
Areuna : «Nann ! Prenañ a ran diganit evit ar
priz ; ne loskin ket d'an Aotrou, va Doue,
holloskadoù evit netra !» Hag e prenas David al
leur hag an oc'hen evit arc'hant, hanter kant
shekel. 25 Hag e savas eno David un aoter d'an
Aotrou, hag e kinnigas holloskadoù
ha peoc'h-aberzhoù.

Hag e voe grad-vat an Aotrou war ar vro,
hag e harzas ar reuz diwar Israel.

Levr kentañ ar Rouaned

1 David kozh - Salomon roue.

1 Ar roue David a oa kozh, deuet en oad.
Kaer e veze e c'holeiñ gant dilhad, ne domme
ket dezhañ. 2 Hag e lavaras dezhañ
e servijerien : «Ra vo klasket d'an aotrou roue
ur plac'h yaouank gwerc'hez, en em zalc'ho
dirak ar roue hag a ray war e dro hag a gousko
war da varlenn, hag e vo tomm d'an aotrou
roue.» 3 Hag e voe klasket ur plac'h kaer dre holl
diriad Israel ha kavet Abisag ar Sunamiadez
ha kaset homañ davet ar roue. 4 Ar plac'h
yaouank a oa kaer-meurbet hag e voe d'ar roue,
oc'h ober war e dro hag e servijañ. Met ar roue
n'hec'h anavezas ket.

5 Adonias, mab Haggit, a fougee en ur
lavarout : «Me a reno.» Hag en devoa graet
evitañ ur c'harroñs gant marc'heien, ha hanter
kant den a rede en e raok. 6 N'en devoa morse
e chalet e dad en e vuhez, en ur lavarout :
«Perak ober evel-se?» Hag hemañ a oa stummet
brav-meurbet, hag (Haggit) he devoa e c'hanet
war-lerc'h Absalom. 7 Komz a reas gant Joab,
mab Sarvia, ha gant Abiatar, ar beleg, hag ar
re-mañ a roas skoazell da Adonias. 8 Hogen, na
Sadok, ar beleg, na Banaias, mab Joiada, na
Natan, ar profed, na Semei, na Rei, harozed
David, ne voent gant Adonias. 9 Hag e lidlazhas
Adonias deñved, oc'hen ha leueoù lart e-tal
maen Zohelet, a zo e-kichen En-Rogel, hag
e pedas e holl vreudeur, mibien ar roue, hag holl
wazed Youda, servijerien ar roue. 10 Met Natan,
ar profed, na Banaias, nag an harozed, na
Salomon, e vreur, ne voent kouviet.

11 Hag e komzas Natan ouzh Betsabea,
mamm Salomon, en ur lavarout : «Ha n'ec'h eus
ket klevet e ren Adonias, mab Haggit? Hag hon
aotrou, David, ne oar ket? 12 ha bremañ, kae !
hag e roan dit an ali-mañ : Salv da vuhez
ha buhez da vab Salomon. 13 Kae da gaout ar
roue David ha lavar dezhañ : Ha n'az poa ket,
aotrou roue, touet d'az matezh en ur lavarout :
Salomon, da vab, a reno war va lerc'h hag
a goazezo war va zron? Ha perak e ren
Adonias? 14 Ha setu ! e-keit ha ma vi o komz
eno gant ar roue, ez in-me war da lerc'h hag
e harpin da gomzoù.»

15 Hag ez eas Betsabea da gaout ar roue en
e gambr. Ar roue a oa kozh-meurbet, hag
Abisag, ar Sunamiadez, a servije ar roue.
16 Hag e taoublegas Betsabea hag e stouas dirak
ar roue ; hag e lavaras ar roue : «Petra ac'h
eus?» 17 Hag hi da lavarout dezhañ : «Aotrou,
touet az poa dre an Aotrou, da Zoue, d'az
matezh : Salomon, da vab, a reno war va lerc'h
hag a goazezo war va zron, 18 met bremañ, emañ
Adonias o ren, ha kement-se, aotrou roue, ne
ouies ket ! 19 Lidlazhet en deus oc'hen ha leueoù
lart ha deñved e-leizh, ha kouviet holl vibien ar
roue, hag Abiatar, ar beleg, ha Joab,
penngadour al lu ; met Salomon, da servijer,
n'en deus ket kouviet. 20 Warnout, aotrou roue,
emañ daoulagad holl Israel, ma tisklêri dezho
piv a goazezo war dron an aotrou roue war
e lerc'h. 21 Pa vo aet da gousket an aotrou roue
gant e hendadoù, e vin-me ha va mab Salomon
gwall-vec'hiet.»

22 Edo c'hoazh o komz gant ar roue,
ha Natan, ar profed, oc'h erruout. 23 Hag e voe
kemennet se d'ar roue, en ur lavarout : «Setu
Natan, ar profed !» Hag ez erruas dirak ar roue,
hag e stouas dirak ar roue, e zremm d'an douar.
24 Hag e lavaras Natan : «Aotrou roue, lavaret
ec'h eus : Adonias a reno war va lerc'h hag
a goazezo war va zron? 25 Diskennet eo hiziv
ha lidlazhet en deus oc'hen, leueoù lart
ha deñved e-leizh, ha kouviet en deus holl
vibien ar roue hag ofiserien al lu hag Abiatar, ar
beleg ; hag emaint o tebriñ hag oc'h evañ
dirazañ, hag o lavarout : «Bevet ar roue
Adonias ! 26 Met me, me da servijer, ha Sadok,
ar beleg, ha Banaias, mab Joiada, ha Salomon
da servijer, n'en deus ket kouviet. 27 Hag-eñ eo
a-berzh an aotrou roue eo c'hoarvezet an dra-se?
hep n'az pije roet da c'houzout d'az servijerien
piv a goazezo war dron an aotrou roue war
e lerc'h?»

28 Hag e respontas ar roue David en ur
lavarout : «Galvit davedon Betsabea.» Hag ez
erruas homañ dirak ar roue hag en em zalc'has
dirak ar roue. 29 Hag e touas ar roue hag
e lavaras : «Bevet an Aotrou, en deus tennet va
buhez eus pep enkrez ! 30 Evel em boa touet dit
dre an Aotrou, Doue Israel, en ur lavarout : Ya,
Salomon, da vab a reno war va lerc'h hag
a goazezo war va zron em lec'h, evel-se e rin
hiziv.» 31 Hag e taoublegas Betsabea, he dremm
d'an douar, o stouiñ dirak ar roue hag
o lavarout : «Bevet an aotrou roue David da
viken !»

32 Hag e lavaras ar roue David : «Galvit
davedon Sadok, ar beleg, ha Natan, ar profed,
ha Banaias, mab Joiada.» Hag e teujont dirak ar
roue. 33 Hag e lavaras ar roue dezho : «Kemerit
ganeoc'h servijerien hoc'h aotrou, ha baleit
Salomon, va mab, war va mulez, ha diskennit
anezhañ betek Gihon. 34 Hag en oleviñ a ray eno
Sadok, ar beleg, ha Natan, ar profed, evel roue
war Israel, hag e sonot er c'horn hag e lavarot :
Bevet ar roue Salomon ! 35 Hag e pignot war
e lerc'h, hag e yelo-eñ d'azezañ war va zron,
hag e reno em lec'h. Dezhañ e roan urzh da
vezañ rener war Israel ha war Youda.»
36 Hag e respontas Banaias, mab Joiada, d'ar
roue en ur lavarout : «Amen ! evel ma lavar an
Aotrou, Doue an aotrou roue, 37 Evel ma oa an
Aotrou gant an aotrou roue, evel-se ra vezo gant
Salomon, en ur uhelaat e dron a-us da hini an
aotrou roue David !»

38 Hag e tiskennas Sadok, ar beleg,
ha Natan, ar profed, ha Banaias, mab Joiada,
gant Kretiz ha Peletiz, o vale Salomon war
vulez ar roue David hag ouzh e gas betek
Gihon. 39 Hag e kemeras Sadok, ar beleg, korn
an eoul eus an Deltenn, hag ec'h olevas
Salomon, hag a sonas er c'horn, hag e lavaras an
holl dud : «Bevet ar roue Salomon !»
40 Hag e pignas an holl dud war e lerc'h, hag an
dud a c'hoarie gant fleütoù, hag o devoa levenez
vras, ken e faoute an douar gant ar safar !

41 Hag e klevas Adonias hag an holl gouvidi
a oa gantañ oc'h echuiñ da zebriñ. Hag e klevas
Joab son ar c'horn, hag e lavaras : «Perak
kement a drouz e kêr, hag a cholori?»
42 Edo c'hoazh o komz, ha setu Jonatan, mab
Abiatar, ar beleg, o tont. Hag e lavaras
Adonias : «Deus ! rak un den kadarn ez out,
ha keloù mat a zo ganit?» 43 Hag e respontas
Jonatan en ur lavarout da Adonias : «Ac'hanta !
hon aotrou roue David en deus graet roue
Salomon. 44 Hag en deus kaset gantañ an aotrou
roue, Sadok, ar beleg, ha Natan, ar profed,
ha Banaias, mab Joiada, ha Kretiz ha Peletiz,
hag o deus e valeet war vulez ar roue,
45 hag o deus en olevet Sadok, ar beleg,

ha Natan, ar profed, evel roue, e Gihon ; hag
e pignont alese, laouen, hag ez eus cholori
e kêr : sed ar safar hoc'h eus klevet. 46 Azezet eo
Salomon war dron ar rouantelezh, 47 hag ez eo
aet servijerien ar roue da vennigañ hon aotrou,
ar roue David, en ur lavarout : «Gwelloc'h da
lakaio Doue anv Salomon eget da anv, hag
uheloc'h e dron eget da hini ! Hag en deus
azeulet ar roue war e wele ; 48 hag evel-henn en
deus komzet ar roue : "Benniget ra vo an
Aotrou, Doue Israel, en deus lakaet hiziv unan
da azezañ war va zron, ha va daoulagad da
welout se !"»

49 Ha spontet, e savas holl gouvidi Adonias,
ha da vont pep hini gant e hent. 50 Hag Adonias,
aon dezhañ rak Salomon, a savas hag a yeas da
gregiñ e kornioù an aoter.

51 Hag e voe kontet se da Salomon en ur
lavarout : «Setu ! Adonias, aon dezhañ rak ar
roue Salomon, a zo krog e kornioù an aoter, hag
a lavar : Ra douo din hiziv ar roue Salomon, ne
ray ket mervel e servijer dre ar c'hleze.»
52 Hag e lavaras Salomon : «Mar be un den
kadarn, ne gouezho ket ur vlevenn dezhañ d'an
douar, met ma kaver falloni ennañ, e varvo.»
53 Hag e kasas ar roue Salomon (tud) d'e ziskenn
diouzh an aoter. Hag ez erruas, hag e stouas
dirak ar roue Salomon ; hag e lavaras dezhañ
Salomon : «Kae d'ar gêr !»

2 Marv David.

1 Hag e oa tost an amzer evit David da
vervel, hag e roas urzhioù da Salomon, e vab,
en ur lavarout : 2 «Me a zo o vont kuit hervez
planedenn an holl war an douar. Bez kreñv
ha bez un den ! 3 Mir reolenn an Aotrou, da
Zoue, en ur vont gant e hentoù, en ur virout
e urzhioù, e c'hourc'hemennoù, e setañsoù hag
e destenioù, evel ma'z int skrivet e Lezenn
vMoizez, evit ober berzh e kement tra a ri,
e kement tra a embregi. 4 Hag e seveno an
Aotrou e c'hrataenn bet graet din pa lavaras :
Ma vir da vibien o hent en ur gerzhout dirazon
gant fealded, a holl galon, a holl ene - emezañ -
ne vo ket troc'het da lignez diwar dron Israel.

5 Gouzout a rez ivez ar pezh en deus graet
din Joab, mab Sarvia, ar pezh en deus graet
d'an daou benngadour eus armeoù Israel,
Abner, mab Ner, hag Amasa, mab Jetro,
a lazhas en ur skuilh gwad brezel war e c'houriz
ha war ar solennoù en devoa ouzh e dreid.
6 Ober a ri hervez da furnez, met ne lezi ket
diskenn e vlev gwenn e peoc'h d'ar Sheol.
7 Ouzh mibien Barzellai, eus Galaad, e ri truez,
hag e vezint gant ar re a zebro ouzh da daol, rak
tostaet e oant ouzhin, pa skarzhen dirak
Absalom, da vreur. 8 Ha setu ganit Semei, mab
Gera, eus Benjamin, eus Bahurim : hennezh en
devoa va milliget gant mallozhioù diroll, en
deiz ma oan o vont da vMahanaim. Met diskenn
a reas d'am c'haout d'ar Yordan, hag e touis
dezhañ dre an Aotrou en ur lavarout : N'az
lakain ket d'ar marv dre ar c'hleze. 9 Bremañ
avat, n'e lezi ket digastiz : un den fur ez out,
hag o c'houzout ar pezh az po da ober dezhañ,
hag e tiskenni e vlev gwenn gant gwad d'ar
Sheol.»

10 Hag e c'hourvezas David gant
e hendadoù, hag e voe beziet e Kêr David.
11 An amzer ma renas David war Israel a voe
daou-ugent vloaz : en Hebron e renas seizh
vloaz hag e Jeruzalem e renas tri bloaz
ha tregont. 12 Ha Salomon a goazezas war dron
David, e dad, hag e voe divrall e rouantelezh,
da vat.

13 Hag ez eas Adonias, mab Haggit, da
gaout Betsabea, mamm Salomon, a lavaras :
«Evit ar peoc'h e teuez?» hag e lavaras :
«Peoc'h !» 14 Hag e lavaras : «Ur gomz am eus
evidout.» ha hi da lavarout «Komz !»
15 Hag e lavaras : «Te a oar e oa din ar
rouantelezh, hag e lake warnon holl Israel
o dremmoù evit ma renfen, hag ez eo distroet ar
rouantelezh ha deuet d'am breur, rak a-berzh an
Aotrou e oa dezhañ. 16 ha bremañ, un dra hepken
e c'houlennin ; Na zistro ket va dremm !»
Hag e lavaras dezhañ : «Komz !»
17 Hag e lavaras : «Komz, mar plij, ouzh
Salomon, ar roue - ne zistroio ket da zremm -,
ma roio din Abisag, ar Sunamiadez, da wreg.»
18 Hag e lavaras Betsabea : «Mat ! me a gomzo
evidout d'ar roue.»

19 Hag ez eas Betsabea da gaout ar roue
Salomon evit komz outañ diwar-benn Adonias.
Sevel a reas ar roue war-arbenn dezhi, hag
e stouas dirazi, hag e koazezas war e dron, en ur
lakat ur gador evit mamm ar roue, a goazezas
a-zehoù dezhañ. 20 Hag e lavaras homañ :

«Un dra hepken, unan bihan, am eus da
c'houlenn diganit : Na zistro ket va dremm !»
Hag e lavaras dezhi ar roue : «Goulenn, va
mamm, ne zistroin ket da zremm !»
21 Hag e lavaras : «Ra vezo roet Abisag, ar
Sunamiadez, da Adonias, da vreur, evel gwreg.»
22 Hag e respontas ar roue Salomon en ur
lavarout d'e vamm : «ha perak e c'houlennez
Abisag, ar Sunamiadez, evit Adonias? Goulenn
evitañ ivez ar rouantelezh, peogwir ez eo va
breur henañ ! evitañ, hag evit Abiatar, ar beleg,
hag evit Joab, mab Sarvia !» 23 Hag e touas ar
roue Salomon dre an Aotrou en ur lavarout :
«Evel-henn da ray din Doue, hag evel-hont
ouzhpenn ! diwar-goust e vuhez en deus lavaret
Adonias an dra-se ! 24 Bremañ - bevet an Aotrou,
en deus va stabilaet ha graet din azezañ war
dron David, va zad, ha graet din un ti, evel
grataet ! Ya, hiziv e vo lakaet d'ar marv
Adonias !» 25 Hag e fizias ar roue Salomon
e dorn Banaias, mab Joiada, da skeiñ warnañ ;
hag e varvas.

26 Ha da Abiatar, ar beleg, e lavaras ar roue :
«Kae da Anatot, war da zouar ! un den da
lazhañ ez out ! met hiziv ne lazhin ket
ac'hanout, rak douget ec'h eus Arc'h an Aotrou
dirak David, va zad, hag ec'h eus bet poan
dre-holl 'lec'h ma poanie va zad.» 27 Hag ec'h
argasas Salomon Abiatar : ne voe ken beleg
d'an Aotrou, hag e voe sevenet ar pezh en
devoa lavaret an Aotrou diwar-benn tiegezh
Heli, e Silo.

28 Ar c'heloù-se a zeuas betek Joab ; Joab
a oa bet dedennet da heul Adonias, met da heul
Absalom ne oa ket bet dedennet. Hag e tec'has
Joab da Deltenn an Aotrou, hag e krogas
e kornioù an aoter. 29 Hag e voe kemennet d'ar
roue Salomon e oa tec'het Joab da Deltenn an
Aotrou hag e oa e-tal an aoter. Hag e kasas
Salomon Banaias, mab Joiada, en ur lavarout :
Kae ! sko gantañ !» 30 Hag ez eas Banaias da
Deltenn an Aotrou, hag e lavaras dezhañ :
«Evel-henn e lavar ar roue : Deus er-maez !»
Hag e lavaras : «Nann ! Amañ e varvin !»
Hag ec'h adlavaras Banaias d'ar roue an dra-se,
en ur lavarout : «Evel-henn en deus komzet
Joab, evel-hont respontet din.» 31 Hag e lavaras
dezhañ ar roue : «Gra evel ma lavar, ha sko
warnañ hag hen laka er bez, hag e pellai ur
gwad bet skuilhet en aner gant Joab, diouzhin
ha diouzh tiegezh va zad. 32 Hag e tistroio an
Aotrou e wad war e benn, eñ hag en devoa
skoet war daou zen reishoc'h ha gwelloc'h
egetañ hag o lazhet dre ar c'hleze, ha va zad
David ne ouie ket, Abner, mab Ner, penngadour
lu Israel, hag Amasa, mab Jetro penngadour lu
Youda. 33 Hag e tistroio o gwad war benn Joab
ha war benn e lignez da viken. Hag en devo
David hag e lignez, hag e diegezh, hag e dron,
peoc'h da viken a-berzh an Aotrou.»
34 Hag e pignas Banaias, mab Joiada, hag e roas
dezhañ taol ar marv, hag hen bezias en e di er
gouelec'h. 35 Hag e lakaas ar roue Banaias, mab
Joiada, en e lec'h e penn an arme ; ha Sadok, ar
beleg, a voe lakaet gant ar roue e-lec'h Abiatar.

36 Hag e kasas ar roue da c'hervel Semei,
hag e lavaras dezhañ : «Sav evidout un ti
e Jeruzalem, hag e chomi e-barzh, hep mont
alese, amañ pe ahont. 37 D'an deiz ma'z i kuit
ha ma treuzi froud C'hedron, goar e varvi : da
wad a vo war da benn !» 38 Hag e lavaras Semei
d'ar roue : «Mat eo an dra-se : evel ma lavar an
aotrou roue e ray da servijer.» Hag e chomas
Semei e Jeruzalem, deizioù e-leizh.

39 Ha setu, a-benn tri bloaz, e tec'has daou
servijer da Semei da gaout Ac'hish, mab
Maac'ha, roue Gat. Hag e voe roet ar c'heloù da
Semei en ur lavarout : «Emañ da servijerien
e Gat.» 40 Hag e savas Semei, hag e sternas
e azen ha da vont betek Gat davet Ac'hish da
glask e servijerien. Hag e tistroas Semei,
o tegas gantañ e servijerien eus Gat.

41 Hag e voe roet ar c'heloù da Salomon e oa
aet Semei eus Jeruzalem betek Gat hag addeuet.
42 Hag e kasas ar roue da gerc'hat Semei, hag
e lavaras dezhañ : «Hag-eñ n'em boa ket graet
dit touiñ dre an Aotrou, - hag ez on test enep dit
- en ur lavarout : D'an deiz ma'z afes da vale,
amañ pe a-hont, en gouzout a raes, e varvfes?
Hag az poa lavaret din : Mat eo an dra-se am
eus klevet. 43 Perak eta n'ec'h eus ket miret al
ledoued hag ar gourc'hemenn am boa roet dit?»
44 Hag e lavaras ar roue da Semei : «Te a oar an
holl zroug, hag en gouzout a ra da galon, ac'h
eus graet da Zavid, va zad. Distreiñ a ra an
Aotrou da zroug war da benn ! 45 Hag ar roue
Salomon a vo benniget, ha tron David a vo
divrall dirak an Aotrou da viken.» 46 Hag urzh

a roas ar roue da vBanaias, mab Joiada, a yeas hag a skoas warnañ ; hag e varvas. Hag e voe ar rouantelezh divrall etre daouarn Salomon.

3 Furnez Salomon.

1 Ha mab-kaer e voe Salomon da Faraon, roue an Ejipt : dimeziñ a reas gant merc'h Faraon, hag he degas a reas da gêr David, ken n'en devoe echu da sevel e di ha Ti an Aotrou, ha moger-dro Jeruzalem.

2 Koulskoude an dud a aberzhe, met war an uhellec'hioù, peogwir ne oa ket bet savet un ti en anv an Aotrou betek an deizioù-mañ. 3 Karout a rae Salomon an Aotrou, kerzhout a rae gant reolioù David, e dad, met war an uhellec'hioù ec'h aberzhe hag ec'h ezañse. 4 Mont a reas ar roue betek Gabaon da aberzhiñ eno, rak hennezh a oa an uhellec'h-meur. Mil holloskad a reas Salomon war an aoter-se.

5 E Gabaon en em ziskouezas an Aotrou da Salomon dre huñvre-noz. Hag e lavaras Doue : «Goulenn petra a roin dit.» 6 Hag e lavaras Salomon : «Roet ec'h eus d'az servijer David, va zad, grasoù bras, dre ma kerzhe dirazout gant fealded ha reizhded, eeun e galon ez-keñver ; ha miret ec'h eus dezhañ ar c'hras bras da reiñ dezhañ ur mab da azezañ war e dron hiziv. 7 ha bremañ, Aotrou va Doue, graet ec'h eus roue da servijer war-lerc'h David, va zad ; met yaouank on, bihan, n'ouzon ket mont ha dont. 8 ha da servijer a zo e-kreiz da Bobl, dibabet ganit, ur Bobl vras, diniver, ha na c'heller ket kontañ, ken bras 'z eo ! 9 Met reiñ a ri d'az servijer ur galon evezhiek evit barn da Bobl, evit merzout etre ar mad hag ar fall ; rak piv a c'hellfe barn ur Bobl ken pouezus?»

10 Hag e voe mat an dra-se ouzh daoulagad an Aotrou, m'en devoa goulennet Salomon an dra-se. 11 Hag e lavaras Doue dezhañ : «Peogwir ec'h eus goulennet an dra-se, ha n'ec'h eus ket goulennet evidout deizioù e-leizh, na goulennet evidout pinvidigezh, na goulennet buhez da enebourien, met goulennet skiant hag evezh evit barn, 12 ac'hanta ! ober a rin hervez da gomzoù : setu ma roan dit ur galon fur ha poellek, eveldout ne vo ket bet ez-raok, ha war da lerc'h ne savo ket (unan) eveldout. 13 ha zoken ar pezh na c'houlennez ket a roan dit : pinvidigezh ha gloar ; ne vo ket eveldout hini ebet e-touez ar rouaned, a-hed da zeizioù. 14 ha mar kerzhez gant va hentoù, en ur virout va reolennoù ha va gourc'hemennoù, evel ma kerzhe David, da dad, e kreskin da zeizioù.» 15 Hag e tihunas Salomon : bet en devoa un huñvre. Hag ez eas da Jeruzalem, hag en em zalc'has dirak Arc'h Emglev an Aotrou, hag e reas holloskadoù, hag e reas peoc'h-aberzhoù, hag e reas ur banvez evit e holl servijerien.

16 Neuze e teuas div vaouez, gisti, davet ar roue : hag en em zalc'hjont dirazañ.

17 Hag e lavaras ar vaouez gentañ : «Mar plij, aotrou, me hag ar vaouez-mañ a zo o chom en hevelep ti ; hag em eus bet ur bugel, en he c'hichen, er gêr. 18 Tri deiz 'oa em boa gwilioudet p'he deus bet ivez ur gwilioud ar vaouez-mañ. Hag e oamp a-gevret : den estr egedomp en ti, nemet hon div e-barzh an ti. 19 Hag ez eo marvet mab ar vaouez-mañ e-kerzh an noz : gourvezet he devoa warnañ. 20 Hag ez eo savet e-kreiz an noz, hag he deus tapet va mab, eus va c'hichen, ha da vatezh o kousket, hag he deus e gourvezet war he barlenn ; hag he mab marv he deus gourvezet war va barlenn. 21 ha pa-z on savet diouzh ar beure evit magañ va mab, e oa marv ! Met p'em eus taolet pled outañ diouzh ar beure, setu ne oa ket eñ va mab, an hini am boa ganet.» 22 Hag e lavaras ar vaouez all : «Nann ! va mab a zo bev, ha da vab a zo marv !» Hag eben da lavarout : «Nann ! da vab a zo marv, ha va mab a zo bev !» Hag e komzent dirak ar roue.

23 Hag e lavaras ar roue : «Homañ a lavar : Hennezh eo va mab, a zo bev, ha da vab a zo marv. Hag honnezh a lavar : Nann ! da vab a zo marv ha va mab a zo bev ; 24 ac'hanta ! - eme ar roue - degasit din ur c'hleze !» Hag e voe degaset ur c'hleze dirak ar roue. 25 Hag e lavaras ar roue : «Troc'hit ar bugel bev e daou ha roit un hanter da unan hag un hanter d'eben !» 26 Met lavarout a reas ar vaouez ma oa bev he mab, d'ar roue - rak fromañ a rae he diabarzh evit he mab - lavarout a reas : «Dre c'hras, aotrou, roit dezhi ar bugel bev ! n'e lakait ket d'ar marv !» Hag eben a lavare : «Na din-me na dit-te ne vo ! troc'hit !» 27 Hag e respontas ar roue en ur lavarout : «Roit da honnezh ar bugel bev ! d'ar marv ne vo ket lakaet : hi eo e vamm.»

28 Hag e klevas holl Israel petore barn en
devoa graet ar roue, hag e voe doujañs ouzh ar
roue pa voe gwelet e oa furnez Doue en e greiz
evit reiñ ar gwir.

4 Uhelidi Salomon.

1 Hag e voe ar roue Salomon roue war holl
Israel. 2 ha setu ar renerien en devoa : Azaria,
mab Sadok, ar beleg ; 3 Elihoref hag Ahia,
mibien Sisa, skribed ; Josafat, mab Ahiloud,
eñvorennour ; 4 Banaias, mab Joiada, e penn al
lu, ha Sadok hag Abiatar, beleien ; 5 Azaria, mab
Natan e penn ar velestrourien, ha Zaboud, mab
Natan, beleg, keneil ar roue ; 6 Ahisar, e penn an
tiegezh, hag Adoniram, mab Abda, e penn an
anerioù.

7 Ha Salomon en devoa daouzek melestrour
war holl Israel, a bourveze ar roue hag e holl
diegezh ; ur miz bloaz a oa da bep hini da
bourvezañ. 8 ha setu o anvioù : ben-Hour war
venez Efraim ; 9 Ben-Dekar, e Makes hag
e Salebim, Betsames, Elon, Betanan ;
10 Ben-Hesed, en Aroubot, dezhañ Soc'ho hag
holl vro Hefer ; 11 Ben-Abinadab, dezhañ holl
dosennoù Dor : Tafet, merc'h Salomon, a oa
e wreg ; 12 Baana, mab Ahiloud, en devoa
Tanac'h ha Megeddo hag holl diegezh Betsan,
e-kichen Sartan, dindan Izreel ; eus Betsan
betek Abel-Mehula, betek en tu-hont da
Ieknaam ; 13 Ben-Gever, e Ramot-Galaad,
dezhañ bourc'hioù Iair, mab Manase, a zo er
Galaad, ha bann Argob, a zo er Basan : tri-ugent
kêr vras gant mogerioù ha morailhoù arem ;
14 Ahinadab, mab Addo, e Mahanaim ;
15 Akimaas, e Neftali, hag en devoa kemeret
Basemat, merc'h Salomon, da wreg ; 16 Baana,
mab Houshai, en Aser hag en Balot ; 17 Josafat,
mab Paroue, en Isac'har ; 18 Semei, mab Ela,
e Benjamin ; 19 Gever, mab Ouri, e bro Galaad,
Bro-Sehon, roue an Amoriz, ha (bro) Og, roue
ar Basan : ur melestrour hepken a oa er vro.

20 Youda hag Israel a oa niverus, kement
ha traezh e-tal ar mor, ken e oant. Hag e tebrent,
hag ec'h event, hag e oant laouen.

5 Brud Salomon.

1 Ha Salomon a oa mestr war an holl
rouantelezhioù eus stêr bro ar Filistiz betek
harzoù an Ejipt, hag e kinnigent profoù, hag
e servijent Salomon holl zeizioù e vuhez.
2 Hag e voe bitailh Salomon, bemdez, tregont
‘kor’ flourenn ha tri-ugent ‘kor’ bleud, 3 gant
dek ejen lart, ugent ejen peurvan, kant dañvad,
hep kontañ kirvi, gazeled, demmed ha gwazi
lart, 4 rak gouarn a rae war holl Dreist-ar-Stêr,
eus Tafsa betek Gaza, war holl rouaned
Dreist-ar-Stêr ; ha peoc'h en devoa a-berzh
e holl sujidi diwar-dro. 5 Hag e chomas Youda
hag Israel dienkrez, pep hini dindan e winienn
ha dindan e fiezenn, eus Dan betek Bersabea,
holl zeizioù Salomon. 6 Hag en devoa Salomon
daou-ugent mil kel-marchosi evit e gezeg,
ha daouzek mil marc'heger.

7 Hag e pourveze ar velestrourien ar roue
Salomon hag an holl re a dostae ouzh taol ar
roue Salomon, pep hini ur miz, hep e lezel da
vankout a netra. 8 Heiz ha plouz evit ar
c'hezeg-tenn hag ar javed, a gased d’al lec'h ma
vezent, pep hini hervez an urzh bet.

9 Hag e roas Doue furnez da Salomon,
ha skiant bras-meurbet, hag ul largentez
a galon, kement hag an traezh a zo war aod ar
mor. 10 Hag e voe brasoc'h furnez Salomon eget
furnez holl vibien ar Reter hag holl furnez an
Ejiptiz. 11 Hag e voe furoc'h eget nep den : eget
Etam an Ezraiad, hag eget Hemam, eget Kalkol,
eget Darda, mibien Mahol ; e vrud a voe dre an
holl vroioù tro-war-dro. 12 Lavarout a reas
Salomon tri mil krennlavar, hag e voe e ganoù
pemp mil. 13 Komz a reas diwar-benn ar gwez,
adalek ar sedrez a zo war al Liban betek ar
sikadez a vount er voger ; komz a reas
diwar-benn al loened, an evned ar stlejviled hag
ar pesked. 14 Hag e teued eus an holl bobloù da
selaou furnez Salomon, a-berzh holl rouaned an
douar o devoa klevet eus e furnez.

15 Kas a reas Hiram, roue Tir, e servijerien
davet Salomon, pa glevas e oa bet olevet da
roue war-lerc'h e dad, rak karet en devoa Hiram
David bepred. 16 Hag e kasas Salomon (tud)
davet Hiram, da lavarout : 17 «Te a oar n’en
devoa ket David, va zad, gallet sevel un ti da
anv an Aotrou, e Zoue, gant ar brezel a veze
en-dro dezhañ, ken n’o lakje an Aotrou dindan
solioù e dreid. 18 Met bremañ, pa 'm eus diskuizh
dre c'hras an Aotrou, va Doue, tro-war-dro,
- nag enebour na droukverzh ken - 19 ac'hanta !
ober a ran va mennozh sevel un ti da anv an
Aotrou, va Doue, evel m’en devoa lavaret an

Aotrou da Zavid, va zad, p'en devoa lavaret :
Da vab a lakain war da lerc'h war da dron,
hennezh a savo an ti-se d'am anv. 20 Neuze 'ta,
ro urzhioù ma vo troc'het din sedrez eus al
Liban ; va servijerien a vo gant da servijerien ;
gopr da servijerien a roin dit dres evel ma
lavari, rak te a oar n'eus du-mañ den
o c'houzout troc'hañ koad evel Sidoniz.»

21 Pa glevas Hiram komzoù Salomon, e voe
laouen-meurbet, hag e lavaras : «Benniget ra
vezo an Aotrou hiziv da vezañ roet da Zavid ur
mab fur war ar Bobl vras-se !» 22 Hag e kasas
Hiram (tud) davet Salomon, da lavarout :
«Selaouet em eus ar pezh ac'h eus kaset
(lavarout) din ; ober a rin kement az po c'hoant
a goad sedrez hag a goad siprez.
23 Va servijerien o diskenno eus al Liban d'ar
mor, ha me o lakaio e radelloù war vor, betek al
lec'h ma kemenni din ; o rannañ a rin eno, ha te
o c'hargo, hag e ri plijadur din en ur reiñ boued
d'am ziegezh.»

24 Hag Hiram a roas da Salomon koad
sedrez ha koad siprez, kement ha m'en devoa
c'hoant. 25 ha Salomon a roas da Hiram ugent
mil 'kor' gwinizh da vagañ e diegezh, hag
ugent 'kor' eoul (olivez) friket : sed a roe
Salomon da Hiram, a vloaz da vloaz. 26 An
Aotrou a roas furnez da Salomon evel m'en
devoa grataet dezhañ ; hag e voe peoc'h etre
Hiram ha Salomon, a zivizas un emglev etrezo.

27 Hag e savas ar roue Salomon un aner
diwar holl Israel, hag e voe an aner-mañ
a dregont mil den. 28 Hag o c'has a rae d'al
Liban, dek mil bep miz, tro-ha-tro : ur miz
e vezent war al Liban, ha daou viz er gêr ; hag
Adoniram a oa e penn an aner. 29 Hag en devoa
Salomon dek mil ha tri-ugent douger-sammoù
ha pevar-ugent mil bouc'haler war ar menez,
30 hep kontañ pennverourien ar re lakaet gant
Salomon da eveshaat ouzh al labourioù ; tri mil
tri c'hant a oa mistri war an dud a rae al
labourioù. 31 Hag urzh a roas ar roue da dennañ
mein bras ha mein a dalvoudegezh, hag evit
diazez an ti, mein benerezh. 32 Benañ a reas
mañsonerien Salomon ha mañsonerien Hiram,
gant tud Giblal, hag e voe prest koad ha mein
evit sevel an ti.

6 Ti an Aotrou.

1 Ha pevar c'hant pevar-ugent vloaz goude
ermaeziadeg mibien Israel eus Bro-Ejipt, er
bloaz pevar, - e miz Ziv, a zo an eil miz - eus
ren Salomon war Israel, e voe savet an Ti d'an
Aotrou. 2 Hag an Ti a savas ar roue Salomon
d'an Aotrou en devoa tri-ugent ilinad a hed hag
ugent ilinad a led war dregont ilinad uhelder.
3 Ar porched, dirak an Templ, pe an Ti, en devoa
ugent ilinad a hed war ledander an Ti, ha dek
ilinad a led, dirak an Ti. 4 Graet e voe d'an Ti
prenestroù boull, kloz ; 5 hag e voe savet ouzh
mogerioù an Ti ul lab, tro-war-dro da vogerioù
an Ti, tro-war-dro d'an Templ ha d'ar Santual,
ha graet kambroù-kostez tro-war-dro.
6 Al lab-traoñ en devoa pemp ilinad a led, hag
an hini-kreiz, c'hwec'h ilinad a led, hag an
trede, seizh ilinad a led, rak al logelloù a oa bet
lakaet ouzh an Ti, tro-dro, er-maez, a oa distag
eus mogerioù an Ti.

7 An Ti, pa voe savet, gant mein peurvenet
er vengleuz, a voe savet : na morzhol, na kizell,
na benveg bennak a houarn ne voe klevet en Ti
e-keit ma oad ouzh e sevel. 8 An nor, da
gambroù ar solier-kreiz, a oa ouzh kazel dehoù
an Ti, ha gant ur viñs e pigned d'ar
solier-kreiz-mañ, hag eus ar solier-kreiz d'an
trede. 9 Hag e savas an Ti hag en echuas ; hag
e solieras an Ti gant treustoù ha plenk sedrez.
10 Hag e savas al lab tro-distro d'an Ti : pemp
ilinad uhelder, ha krog en Ti, gant koad sedrez.

11 Hag e komzas an Aotrou ouzh Salomon
en ur lavarout : 12 «An Ti-mañ ac'h eus savet.
Mar kerzhez gant va reolennoù, ma rez hervez
va gwir ha mar mirez va holl c'hourc'hemennoù
en ur gerzhout ganto, e sevenin ar pezh am eus
grataet dit hag am boa grataet da Zavid, da dad ;
13 Hag e chomin e-touez mibien Israel, ha ne
zilezin ket va Fobl Israel.»

14 Hag e savas Salomon an Ti hag en
echuas... 15 Hag e savas ouzh moger an Ti, en
diabarzh, panelloù sedrez, adalek leur an Ti
betek treustoù an doubl, hag e voe goloet
a goad an diabarzh ; hag e pourc'has leurenn an
Ti gant panelloù siprez. 16 Hag e savas, war
ugent ilinad, e deun an Ti, panelloù sedrez, eus
al leurenn betek (krec'h) ar mogerioù, hag
e savas en Ti ur Santual, ur santel-santelañ.
17 Daou-ugent ilinad en devoa (c'hoazh) an Ti,

da lavarout eo an Templ en a-raok. [18] Ar sedrez,
ouzh an Ti, en diabarzh, en devoa gweadennoù
gant koulourdrennoù ha broñsennoù bleuñv ;
penn-da-benn, sedrez, maen ebet ne weled.

[19] Ar Santual, e deun an Ti, a voe e ziabarzh
kempennet evit lakaat ennañ Arc'h Emglev an
Aotrou. [20] Dirak ar Santual, en devoa ugent
ilinad a hed, ugent ilinad a led hag ugent ilinad
uhelder, e voe gwarniset gant aour glan,
gwarniset un aoter sedrez. [21] Hag e warnisas
Salomon an Ti, e diabarzh, gant aour glan, hag
e lakaas a-dreuz chadennoù aour e diaraog ar
Santual, a oa gwarniset gant aour.
[22] Penn-da-benn e voe an Ti gwarniset gant
aour : penn-da-benn, an Ti a-bezh, hag an aoter
a-bezh, hini ar Santual, a voe gwarniset gant
aour.

[23] Hag e reas, evit ar Santual, daou gerubin,
e koad olivez, a zek ilinad uhelder.
[24] Pemp ilinad he devoa askell ar c'herubin,
ha pemp ilinad askell ar c'herubin en tu all : dek
ilinad eus penn unan betek dibenn an hini all.
[25] Dek ilinad en devoa ar gerubined all : an
hevelep ment hag an hevelep stumm o devoa an
daou gerubin. [26] Uhelder ur c'herubin a oa dek
ilinad, ha kemend-all evit ar gerubined all.
[27] Hag e lakaas ar gerubined e-kreiz an Ti, en
diabarzh ; ha displeg eskell ar gerubined,
e stoke askell unan ouzh ar voger, hag askell ar
gerubin all ouzh ar voger all ; hag o eskell,
e-kreiz an Ti, en em stoke, askell ouzh askell.
[28] Hag e warnisas ar gerubined gant aour.
[29] War holl vogerioù an Ti, tro-war-dro, e voe
treset kizelladurioù kemmesket : kerubined,
palmez, broñsennoù bleuñv, diabarzh
ha diavaez. [30] Leurenn an Ti a voe gwarniset
gant aour, diabarzh ha diavaez.

[31] Evel dorojoù d'ar Santual e reas stalafioù
koad olivez : raoulin ha postoù a oa a bemp...
[32] An daou stalaf a oa e koad olivez ; hag e reas
kizelladurioù warno, kemmesket kerubined,
palmez, broñsennoù bleuñv, hag o gwiskas gant
aour ; skuilhañ a reas war ar gerubined ha war
ar palmez an aour. [33] Kemend-all a reas evit dor
an Templ : postoù koad olivez, a bevar...,
[34] gant daou stalaf koad siprez : daou banell evit
ar stalaf kentañ, hedro, ha daou banell evit an
eil stalaf, hedro. [35] Hag e voe kemmesket
kerubined, palmez, broñsennoù bleuñv,
ha gwarniset gant aour pladet ar c'hizelladurioù.

[36] Hag e savas ar porzh diabarzh : teir
renkad mein-benerezh hag ur renkad koadennoù
sedrez.

[37] Er bloaz pevar e voe diazezet Ti an
Aotrou, da loar Ziv, [38] ha d'ar bloaz unnek, da
loar Boul, a zo an eizhvet miz, e voe echu an Ti
gant e holl draoù, hervez an holl reolioù. Savet
e oa bet e seizh vloaz.

7 Ti Salomon.

[1] E di-eñ a savas Salomon e trizek vloaz,
hag e voe peurechu e di. [2] Sevel a reas Ti Koad
al Liban : kant ilinad a hed, ha hanter-kant
ilinad a led, war dregont ilinad uhelder, gant
peder renkad peulioù sedrez ha treustoù sedrez
war ar peulioù. [3] Doublet e voe gant sedrez,
e-krec'h, an treustoù a oa war ar peulioù, pemp
ha daou-ugent anezho, pemzek dre renkad.
[4] Prenestroù a oa (ivez) teir renkad,
keñver-ouzh-keñver, teir gwezh. [5] An holl
zigoroù gant o fostoù a oa karrezek a stumm,
a-dal, keñver-ha-keñver, teir gwezh. [6] Ur raksal
gant peulioù a reas : hanter-kant ilinad a hed
ha tregont ilinad a led, hag ur raksal (c'hoazh)
en a-raok, gant peulioù hag un apoueilh en
a-raok. [7] Hag ur sal evit an tron, da varn enni, ul
lez-varn, a reas, doublet gant sedrez adal al
leurenn betek an doubl. [8] E di-annez en devoa ur
porzh all, a-dreñv d'ar raksal, en hevelep doare.
Hag un ti a reas (ivez) evit merc'h Faraon,
dimezet gant Salomon, evel ar raksal-mañ.

[9] An holl draoù-mañ (a reas) gant mein
a dalvoudegezh, muzuliet, benet, heskennet
gant heskennoù, a-ziavaez hag a-ziabarzh,
adalek an diazez betek al livenn, hag en
diavaez, betek ar porzh bras. [10] An diazezoù
a voe (graet) gant mein a dalvoudegezh, mein
bras : mein a zek ilinad ha mein a eizh ilinad.
[11] Hag uheloc'h, mein a dalvoudegezh, muzuliet,
benet, ha koad sedrez. [12] Ar porzh bras, tro-dro,
en devoa teir renkad mein-benerezh hag ur
renkad treustoù sedrez, evel porzh Ti an Aotrou,
en diabarzh, ha porched an Ti.

[13] Hag e kasas ar roue Salomon kerc'hat
Hiram, eus Tir. [14] Hemañ a oa mab ur vaouez
intañvez, eus meuriad Neftali, hag e dad a oa un
den eus Tir, micherour war an arem. Leun e oa

a furnez, ampartiz ha skiant evit ober a bep
seurt labour gant arem. Hag ez erruas e ti ar
roue Salomon, hag e reas e holl labourioù.

15 Furmiñ a reas an daou beul arem :
triwec'h ilinad uhelder evit ur peul hag un
neudenn a zaouzek ilinad a rae tro an eil peul.
16 Div dogenn a reas da lakaat war benn ar
peulioù, teuzet en arem : pemp ilinad uhelder an
eil dogenn. 17 Labourioù evel rouedoù, reoù
vras, labourioù evel chadennoù o devoa an
togennoù war-benn ar peulioù : seizh an dogenn
gentañ, ha seizh an dogenn all. 18 Hag e reas d'ar
peulioù div renkad - tro-dro da bep rouedad,
evit goleiñ an togennoù, war-benn, - gant
greunadez, an hevelep tra evit pep togenn. 19 An
togennoù, war-benn ar peulioù, a reas evel lili,
er raksal, hag a bevar ilinad. 20 An togennoù,
war an daou beul, a oa uheloc'h eget o c'hof,
eget ar rouedad greunadez, daou c'hant (anezho)
e renkadoù, hag ar rae tro pep togenn.
21 Hag e savas peulioù porched an Ti : sevel
a reas ar peul dehoù hag e c'halvas e anv
'Iac'hin' ; hag e savas ar peul kleiz hag
e c'halvas e anv 'Boaz'. 22 War benn ar peulioù
e reas lili, hag e voe peurechu labour ar peulioù.

23 Hag e reas ar mor arem, dek ilinad
a rizenn da rizenn ha kelc'hiek tro-dro, ha pemp
ilinad uhelder ; ul linenn a dregont ilinad a rae
dezhañ an dro. 24 Koulourdrennoù, dindan
e rizenn, tro-dro outañ, ha dek dre ilinad,
a gelc'hie ar mor tro-dro : div renkad
koulourdrennoù teuzet en dolzenn.
25 Savet e voe war daouzek ejen, tri troet ouzh ar
Sterenn, tri troet ouzh ar Mor, tri troet ouzh an
Negev, ha tri troet ouzh ar Reter, hag ar mor
warno, war o c'hein, o holl talieroù war-zu ar
c'hreiz. 26 E devder a oa ur palvad, hag e rizenn
a oa graet evel rizenn kalir ur vleunienn lili :
daou vil 'bat' a gendalc'he.

27 Hag e reas ar sichennoù, dek, en arem ;
pevar ilinad hed he devoa pep sichenn, war
bevar ilinad a led ha tri ilinad uhelder.
28 Hag evel-henn e reas ur sichenn : sternioù he
devoa, sternioù etre pep pazenn. 29 Ha war ar
sternioù, etre ar pazennoù, e oa leoned, ejened
ha kerubined, ha war ar pazennoù, e krec'h
ha dindan al leoned hag an ejened, e oa
garlantezioù graet evel a-istribilh. 30 Peder rod
arem he devoa pep sichenn, hag ahelioù arem.
He fevar droad o devoa skoazioù a-is d'an
oglenn, skoazioù teuzet pelloc'h eget ar
garlantezioù.

31 Ar genou, e diabarzh ar rizenn, e krec'h,
en devoa un ilinad (uhelder) ; ar genou-se a oa
ront ha graet evel-henn : un ilinad hag un hanter
ilinad (a dreuz). War ar genou-se e oa
kinkladurioù ; ar sternioù a oa karrezek ha nann
ront. 32 Ar peder rod a oa a-is d'ar sternioù hag
ahelioù ar rodoù a oa ouzh ar sichenn ; uhelder
pep rod a oa un ilinad hanter. 33 Graet e oa ar
rodoù evel ma vez graet ur rod-karr : ahel,
kammed, emproù ha moelloù, a oa bet holl
teuzet. 34 Peder skoaz a oa evit ar pevar c'horn
eus pep sichenn : diouzh ar sichenn e teue ar
skoazioù. 35 War lein ar sichenn, un hanter ilinad
uhelder, e oa ur c'helc'h tro-dro, ha war benn ar
sichenn, ahelioù ha sternioù a oa a-bezh ganti.
36 Hag engravañ a reas (Hiram) war bladennoù
an ahelioù ha war ar sternioù : kerubined,
leoned, palmez, diouzh lijor pep hini,
ha garlantezioù, tro-dro. 37 Evel-se e voe graet
an dek sichenn : an hevelep teuz, an hevelep
ment, an hevelep stumm o devoa holl.
38 Hag e reas dek oglenn arem, daou-ugent 'bat'
kendalc'h pep oglenn. Pevar ilinad he devoa pep
oglenn, ha pep oglenn he devoa ur sichenn, war
an dek sichenn. 39 Hag e voe lakaet ar
sichennoù, pemp ouzh ar c'hostez dehoù eus an
Ti, ha pemp ouzh ar c'hostez kleiz eus an Ti.
Hag ar mor a voe lakaet war ar c'hostez dehoù
eus an Ti, ouzh ar gevred.

40 Hag e reas Hiram kaoterioù, palioù
ha sparfoù. Hag en devoe echu Hiram da ober
an holl labourioù en devoa bet da ober evit ar
roue Salomon gant Ti an Aotrou : 41 daou beul,
ha bolzennoù an togennoù war benn an daou
beul, hag an div rouedad a c'holoe div volzenn
an togennoù war benn ar peulioù, 42 pevar c'hant
greunadez evit an div rouedad, div regennad
greunadez evit pep rouedad, a c'holoe div
volzenn an togennoù war veg ar peulioù ;
43 an dek sichenn gant dek oglenn war ar
sichennoù ; 44 ur mor ha daouzek ejen dindan ar
mor ; 45 kaoterioù, palioù ha sparfoù. An holl
vinvioù-se a reas Hiram evit ar roue Salomon,
e Ti an Aotrou, en arem lufr. 46 E kampoullenn
ar Yordan e voent teuzet gant ar roue, e tevder
an douar, etre Soukot ha Sartan. 47 Hag e lezas

Salomon an holl vinvioù-se, - kement
ha kement e oa anezho - hep klask pouez an
arem.

48 Hag e reas Salomon holl arrebeuri Ti an
Aotrou : an aoter aour, hag an daol warni
bara-bezañs, en aour ; 49 ar c'hantolorioù, pemp
a-zehoù ha pemp a-gleiz, dirak ar Santual, en
aour glan, gant bleunioù, gouleier ha piñsetez
aour, 50 ar c'hibelloù, ar c'hontilli, ar c'hopoù,
ar pladoù hag ar glaouieroù, en aour glan, ar
mudurunoù evit dorojoù an Ti diabarzh, evit ar
Santel-santelañ, hag evit dorojoù an Ti, evit an
neved, en aour.

51 Hag e voe peurechu an holl labourioù en
devoa bet ar roue Salomon gant Ti an Aotrou,
hag e tegasas Salomon traoù santel David,
e dad : arc'hant hag aour, hag al listri, a lakaas
e teñzor Ti an Aotrou.

8 Dedi an Templ - Pedenn Salomon.

1 Neuze e vodas Salomon kozhidi Israel hag
holl bennoù ar meuriadoù, priñsed tadel mibien
Israel, davet ar roue Salomon e Jeruzalem, evit
sevel Arc'h Emglev an Aotrou eus kêr David, pe
Sion. 2 Hag en em vodas davet ar roue Salomon
holl dud Israel, da loar Etanim, e-kerzh ur
gouel, d'ar seizhvet miz. 3 Pa voe erruet holl
gozhidi Israel, e tougas ar veleien an Arc'h.
4 Hag e savjont Arc'h an Aotrou eus Teltenn an
Emgav, hag holl listri ar Santual a oa en
Deltenn. Hag o dougen a reas ar veleien hag al
levidi. 5 Hag ar roue Salomon hag holl
gumuniezh Israel a-gevret en-dro dezhañ dirak
an Arc'h, a lidlazhas deñved hag oc'hen, ha na
oant ket da gontañ, ken niverus e oant.
6 Hag e kasas ar veleien Arc'h Emglev an Aotrou
d'he lec'h, e Santual an Ti, d'ar Santel-santelañ,
dindan eskell ar gerubined, 7 rak ar gerubined
a zisplege o eskell war al lec'h ma oa an Arc'h,
hag e c'holoe ar gerubined an Arc'h hag he
barennoù, eus krec'h. 8 Hir a-walc'h e oa ar
barennoù evit gwelout pennoù ar barennoù er
Santual, a-zirak ar Santual ; met n'o gweled ket
eus er-maez ; emaint aze betek hiziv. 9 Ne oa en
Arc'h nemet an div daolenn vaen bet lakaet enni
gant Moizez en Horeb, ar pezh en devoa divizet
an Aotrou gant mibien Israel pa zeujont er-maez
eus Bro-Ejipt. 10 ha setu, pa zeuas er-maez ar
veleien eus ar Santual, hag ur goumoulenn da
leuniañ Ti an Aotrou. 11 Ne c'helle ket ar veleien
chom da lidañ, en abeg d'ar goumoulenn, rak
leuniañ a rae klod an Aotrou Ti an Aotrou.

12 Neuze e lavaras Salomon :

«An Aotrou en deus divizet chom er goabrenn.
13 Savet em eus un Ti-annez dit, ur chomadur
evidout da viken.»

14 Hag e troas ar roue e zremm, hag
e vennigas holl gumuniezh Israel, holl
gevredigezh Israel en he sav, 15 en ur lavarout :

«Benniget ra vo an Aotrou, Doue Israel, en
deus komzet gant e c'henou ouzh David, va zad,
ha gant e zorn sevenet ar pezh en devoa lavaret.
16 Abaoe an deiz m'em eus tennet va Fobl Israel
eus an Ejipt, n'em eus ket dibabet ur gêr
a-douez holl veuriadoù Israel evit sevel un Ti
e vefe va anv e-barzh, nemet dibabet em eus
David da vezañ war va Fobl Israel. 17 Bez' e oa
e kalon David, va zad, sevel un Ti da anv an
Aotrou, Doue Israel. 18 Met lavarout a reas an
Aotrou da Zavid, va zad : Mennad da galon da
sevel un Ti d'am anv, mat eo ar mennad
kalonek-se : 19 Hogen n'eo ket te a savo an
Ti-se, met da vab, deuet eus da lounezhi, eo
a savo an Ti-se d'am anv. 20 Hag en deus sevenet
an Aotrou ar gomz en devoa lavaret : savet on
war-lerc'h David, va zad, em c'hoazez war dron
Israel, evel m'en devoa lavaret an Aotrou.
Hag em eus savet an Ti-mañ da anv an Aotrou,
Doue Israel. 21 Hag em eus lakaet ennañ ul lec'h
evit an Arc'h, emañ e-barzh Emglev an Aotrou,
an hini en devoa divizet gant hon tadoù pa
dennas anezho eus Bro-Ejipt.»

22 Hag e oa en e sav Salomon dirak aoter an
Aotrou, a-dal da holl gumuniezh Israel, hag ec'h
astennas e balvoù etrezek an neñv,
23 hag e lavaras : «Aotrou, Doue Israel, n'eus ket
eveldout a Zoue en neñv, e krec'h, na war an
douar, e-traoñ, o virout an Emglev hag ar c'hras
e-keñver da servijerien a gerzh dirazout a holl
galon. 24 Miret ec'h eus evit da servijer David, va
zad, ar pezh az poa grataet gant da c'henou hag
ac'h eus gant da zorn sevenet hiziv.
25 ha bremañ, Doue Israel, mir d'az servijer
David, va zad, ar pezh az poa grataet dezhañ en
ur lavarout : Ne vo ket lamet da lignez dirazon,
chom a ray war dron Israel, mar mir da vibien
o hent ha mar kerzhont dirazon evel ma kerzhez
dirazon. 26 ha bremañ, Doue Israel, ra c'hoarvezo

ar c'hrataenn az poa graet d'az servijer David,
va zad ! [27] Daoust hag evit gwir emañ Doue war
an douar? An neñv hag an neñvoù ne
gendalc'hont ket ac'hanout : seul-vui an Ti-mañ
am eus savet ! [28] Met tro ouzh pedenn da
servijer hag ouzh e aspedenn, Aotrou, va Doue,
da selaou e youc'hadenn hag ar bedenn emañ da
servijer oc'h ober dirazout hiziv. [29] Ra vezo da
zaoulagad digor war an Ti-mañ, noz-deiz, war
al lec'h m'ec'h eus lavaret e vefe da anv ennañ,
o selaou ar pedennoù a ray da servijer etrezek al
lec'h-mañ. [30] Selaou a ri aspedenn da servijer
ha da Bobl Israel, pa bedint etrezek al
lec'h-mañ. Klevet e vezint ganit betek al lec'h
ma'z out o chom en neñvoù ; klevout a ri hag
e pardoni !

[31] P'en devo manket un den e-keñver
e nesañ hag e vo rediet d'ober ul le, hag e teuio
evit e le dirak an aoter en Ti-mañ, [32] e selaoui en
neñvoù, hag e ri barn da servijer, o kondaoniñ
ar fallakr, en ur lakaat e hent war e benn, hag
o reishaat an hini reizh en ur reiñ dezhañ hervez
e reizhder.

[33] Pa vo bet pilet da Bobl Israel gant hec'h
enebour goude pec'hiñ ouzhit, hag e tistroint
davedout en ur veuliñ da anv, en ur bediñ hag
ouzh da aspediñ en Ti-mañ, [34] e selaoui en
neñvoù hag e pardoni pec'hed da Bobl Israel,
hag o distroi war an douar az poa roet d'o
hendadoù.

[35] Pa vo stouvet an neñvoù ha na vo ken
a c'hlav, dre m'o devo pec'het ouzhit, hag
e pedint el lec'h-mañ en ur veuliñ da anv, hag
e tistroint eus o fec'hed p'az po o foaniet,
[36] e selaoui en neñvoù, hag e pardoni pec'hed da
servijerien ha da Bobl Israel, o kelenn dezho an
hent mat, ma kerzhint warnañ, hag e roi glav
war da zouar, bet roet ganit d'az Pobl en
hêrezh.

[37] Pa vo dienez er vro, pa vo bosenn, mergl,
intr, karveged, pa vo skrilhed, pa ray seziz
warni hec'h enebourien, er vro, ouzh he
dorojoù, pa vo ur reuz pe ur c'hleñved bennak,
[38] ouzh kement pedenn, ouzh kement aspedenn
a vo a-berzh ne vern petore den pe a-berzh da
holl Bobl Israel, ma'z anavez an den reuz
e galon hag ec'h astenn e balvoù etrezek al
lec'h-mañ, [39] e selaoui en neñvoù, lec'h
m'emaout o chom, hag e pardoni, hag e ri
diouzh reiñ da bep hini hervez e holl hentoù,
peogwir ec'h anavezez e galon, peogwir ez
anavezez, ha te hepken, kalon holl vibien
Adam, [40] evit ma toujint dit, keit ha ma vezint
bev war c'horre an douar bet roet ganit d'hon
hendadoù.

[41] Ha zoken ouzh an estren, ha n'eo ket eus
da Bobl Israel, met a zeuio a bell-vro en abeg
d'az anv, [42] p'en devo klevet eus da anv bras,
eus da zorn kreñv hag eus da vrec'h astennet,
a zeuio eta da bediñ el lec'h-mañ, [43] e selaoui en
neñvoù, el lec'h ma'z out o chom, hag e ri
diouzh holl vennadoù an estren-se, ma'z
anavezo holl bobloù an douar da anv, ha ma
toujint dit evel da Bobl Israel, hag e vo gouezet
e vez da anv galvet war an Ti-mañ am eus
savet.

[44] Pa yelo da Bobl d'ar brezel enep hec'h
enebour dre an hent ma vint kaset ganit,
hag e pedint an Aotrou etrezek ar gêr ac'h eus
dibabet hag an Ti am eus savet d'az anv,
[45] e selaoui en neñvoù o fedenn hag o aspedenn,
hag e roi dezho o gwir.

[46] Pa bec'hint ouzhit, - rak n'eus den ha na
bec'h ket - hag e vi kounnaret outo, hag o lakai
dirak an enebour, hag e vezint kaset prizonidi
da vro an enebour, pell pe dost, [47] hag e tistroint
en o c'halon, er vro ma vezint prizonidi, hag
ec'h adkrogint d'az aspediñ, er vro ma vezint
prizonidi, en ur lavarout : Pec'het hon eus,
manket hon eus, bet omp fallakr, [48] mar
distroont ouzhit a holl galon, a holl ene, e bro
o enebourien, ha mar aspedont war-zu ar vro az
poa roet d'o zadoù, etrezek ar gêr az poa
dibabet hag an Ti am eus savet d'az anv,
[49] e selaoui en neñvoù,lec'h m'emaout o chom,
o fedenn, o aspedenn, hag e roi o gwir dezho ;
[50] hag e pardoni d'az Pobl, o devo pec'het
ouzhit, o holl vankoù o devoa bet ez-keñver,
hag e lakai da drueziñ outo o bac'herien, hag
o devo truez outo, [51] rak da Bobl ha da hêrezh ez
int, az poa tennet eus an Ejipt, a-greiz ar
forn-houarn. [52] Hag e vo da zaoulagad digor
ouzh aspedenn da servijer hag ouzh aspedenn
da Bobl Israel, o selaou outo a-grenn, pa vezint
ouzh da bediñ ; [53] rak te eo ac'h eus o dibabet
evidout da hêrezh a-douez holl bobloù an douar,
evel m'az poa lavaret dre vMoizez, da servijer,

p'az poa tennet hon hendadoù eus an Ejipt,
Aotrou Doue.»

54 Ha p'en devoe echuet Salomon da ober
d'an Aotrou an holl bedennoù hag
aspedennoù-mañ, e savas a-zirak aoter an
Aotrou, stouet ma oa war e zaoulin hag
e balvoù astennet etrezek an neñvoù. 55 Hag en
e sav, e vennigas holl gumuniezh Israel,
a vouezh uhel, en ur lavarout : 56 «Benniget ra
vo an Aotrou, en deus roet diskuizh d'e Bobl
Israel, a-grenn evel m'en devoa grataet. N'eus
ket kouezhet hini ebet eus e holl gomzoù mat en
devoa lavaret dre vMoizez, e servijer. 57 Ra vezo
an Aotrou, hon Doue, ganimp, evel ma'z eo bet
gant hon tadoù, hep hon dilezel, hep hon
disteurel. 58 Ra droio hor c'halonoù davetañ,
ma'z aimp gant e holl hentoù, ma virimp e holl
c'hourc'hemennoù, reolioù ha setañsoù, en
devoa kemennet d'hon tadoù. 59 Ra vezo ar
c'homzoù-mañ, - am eus (lavaret) oc'h aspediñ
dirak an Aotrou - tost d'an Aotrou, hon Doue,
deiz-ha-noz, ma roio e wir d'e servijer hag he
gwir d'e Bobl Israel, a zeiz da zeiz, 60 ma ouezo
holl bobloù an douar eo an Aotrou a zo Doue,
ha nemetañ. 61 Hag e vo ho kalon peurvat gant
an Aotrou, hon Doue, o kerzhout gant e reolioù
hag o virout e c'hourc'hemennoù evel hiziv.»

62 Hag ar roue, hag holl Israel gantañ, a reas
aberzhoù dirak an Aotrou. 63 Hag e reas
Salomon peoc'h-aberzhoù, en ur lidlazhañ d'an
Aotrou ejened, daou vil warn-ugent, ha deñved,
kant ugent mil. Hag e voe graet dedi Ti an
Aotrou gant ar roue ha gant holl vibien
Israel. 64 En deiz-se e voe santelaet gant ar roue
kreiz ar porzh dirak Ti an Aotrou, en ur ginnig
ennañ holloskadoù, profadennoù ha lardoù
peoc'h-aberzhoù, rak an aoter arem, dirak an
Aotrou, a oa re vihan evit kenderc'hel an
holloskadoù, ar profadennoù ha lardoù ar
peoc'h-aberzhoù. 65 Hag e reas Salomon, d'ar
mare-se, ur gouel, - hag holl Israel gantañ, ur
gevredigezh vras, adal antre Emat betek froud
an Ejipt -, dirak an Aotrou, hon Doue, seizh
deiz-pad ha seizh deiz, pevarzek devezh !
66 D'an eizhvet deiz, e tigouvias an dud :
o bennigañ a reas ar roue, hag ez ejont d'o
zinelloù, laouen ha brav o c'halon, ken brav
m'en devoa graet an Aotrou e-keñver David,
e servijer, hag e-keñver Israel, e Bobl.

9 Savadurioù ha listri Salomon.

1 Ha p'en devoe echuet Salomon da sevel Ti
an Aotrou ha ti ar roue, hag an holl draoù en
devoa Salomon c'hoantaet ober, 2 en em
ziskouezas an Aotrou da Salomon, un eil
gwezh, evel m'en devoa en em ziskouezet
dezhañ e Gabaon. 3 Hag e lavaras an Aotrou
dezhañ : «Klevet em eus da bedennoù, hag an
aspedennoù ac'h eus graet dirazon ; santelaet
em eus an Ti-mañ ac'h eus savet evit lakaat va
anv ennañ da viken ; hag e vo va daoulagad
ha va c'halon eno bepred. 4 Ha mar kerzhez
dirazon evel ma kerzhe David, da dad, a greiz
kalon, gant reizhded, en ur ober penn-da-benn
evel em eus gourc'hemennet dit, ha mar mirez
va reolioù ha va setañsoù, 5 e talc'hin en e sav
tron da rouantelezh war Israel da viken, evel em
boa grataet da Zavid, da dad, en ur lavarout : Ne
vo ket lamet da lignez diwar dron Israel. 6 Mar
distroit, c'hwi hag ho mibien, diwar va lerc'h,
mar ne virit ket va gourc'hemennoù ha va
reolennoù am eus lakaet dirazoc'h ; mard-it da
servijout doueoù all ha da stouiñ dirazo,
7 e raskin Israel diwar c'horre an douar am eus
roet dezho, hag an Ti am eus santelaet d'am anv
a gasin kuit a-dirazon, hag e vo Israel ur vojenn
hag ur c'hoapadenn e-touez an holl bobloù, 8 hag
an Ti-mañ, bet ken uhel, neb a dremeno en
e gichen a vo mantret hag a c'hwitello en ur
lavarout : Perak en deus graet an Aotrou
evel-henn d'ar vro-mañ ha d'an Ti-mañ?
9 Hag e vo lavaret : Dre m'o deus dilezet an
Aotrou, o Doue, en devoa tennet o zadoù eus
Bro-Ejipt, ha dre m'o deus en em staget ouzh
doueoù all, o azeulet hag o servijet : setu perak
en deus kaset an Aotrou warno ar
gwalleur-mañ.»

10 A-benn ugent vloaz e oa bet savet gant
Salomon an daou Di : Ti an Aotrou ha ti ar
roue. 11 Hiram, roue Tir, en devoa douget da
Salomon koad sedrez ha koad siprez, hag aour,
kement ha ma c'houlenne ; neuze e roas dezhañ
ar roue Salomon, da Hiram, ugent kêr
e Bro-C'halilea. 12 Hag ez eas Hiram, eus Tir, da
welout ar c'hêrioù en devoa roet dezhañ
Salomon, ha ne voent ket d'e c'hrad ;
13 hag e lavaras : «Petra eo ar c'hêrioù-se a roez
din, va breur?» Hag o envel a reas :
Bro-Gaboul, a zo c'hoazh (o anv) betek hiziv.

14 Hag en devoa kaset Hiram d'ar roue kant
ugent talant aour.

15 Abeg an anerioù en devoa savet ar roue
Salomon a oa bet sevel Ti an Aotrou, hag e di,
ha Mello, ha moger Jeruzalem, hag Asor,
ha Megeddo ha Gazer. 16 Faraon, roue an Ejipt,
a oa pignet hag en devoa tapet Gazer hag he
zangwallet, hag ar Ganaaniz a oa o chom e kêr
en devoa lazhet. Hag he roet en devoa en
argouroù d'e verc'h, gwreg Salomon. 17 Hag en
devoa adsavet Salomon Gazer
ha Betoron-traoñ, 18 ha Baalat ha Tamar,
e gouelec'h ar vro, 19 hag an holl gêrioù-pourvez
en devoa Salomon, hag ar c'hêrioù-kirri, hag ar
c'hêrioù-marc'heien, hag an holl draoù en devoa
Salomon c'hoantaet sevel e Jeruzalem ha war al
Liban, ha war an holl zouaroù dindan e veli.
20 An holl bobladoù a vanas, Amoriz, Pereziz,
Hiviz, Jebousiz, ha na oant ket eus mibien
Israel, 21 o mibien chomet war o lerc'h er vro hep
n'o dije gallet mibien Israel o anaoueañ, sevel
a reas warno Salomon anerioù, evel sujidi,
(hag ez int) betek hiviz. 22 Met eus mibien Israel
ne lakaas Salomon hini ebet da sklav : bez'
e oant tud a vrezel, e soudarded, e ofiserien,
e gabitened, mestroù e girri hag e varc'hegerien.
23 Ar bennverourien bet war labourioù Salomon
a voe pemp kant hanter kant, hag e renent war
an dud a rae al labourioù.

24 A-boan e oa merc'h Faraon deuet eus kêr
David d'an ti en devoa savet eviti, ma savas
Mello.

25 Hag e kinnige Salomon, teir gwezh bloaz,
holloskadoù ha peoc'h-aberzhoù war an aoter en
devoa savet d'an Aotrou, hag ec'h ezañse
ouzhpenn dirak an Aotrou. Hag e voe peurechu
an Ti.

26 Ha listri a reas ar roue Salomon en
Asiongaber, a zo e-kichen Eilat, war aod Mor ar
Broenn, e bro Edom. 27 Hag e kasas Hiram, war
al listri, servijerien dezhañ, martoloded oc'h
anaout ar mor, gant servijerien Salomon.
28 Hag ez aent da Ofir da gerc'hat alese aour,
pevar c'hant ugent talant a gasjont d'ar roue.

10 Rouanez Saba.

1 Ha rouanez Saba, o vezañ klevet eus brud
Salomon, ha brud an Aotrou, a zeuas
d'e amprouiñ gant kudennoù. 2 Dont a reas da
Jeruzalem gant danvezioù talvoudek-meurbet :
kañvaled, a zouge balzamoù hag aour
e-leizh-meurbet, ha mein prizius ; hag ez eas da
gaout Salomon, hag e lavaras dezhañ holl bezh
he devoa war he c'halon. 3 Hag e tisklêrias dezhi
Salomon hec'h holl gudennoù ; ne voe netra
kuzhet ouzh ar roue, netra ha na zisklêrias
dezhi. 4 Hag e welas rouanez Saba holl furnez
Salomon, hag an ti en devoa savet, 5 ha boued
e daol, hag annezioù e servijerien, hag emzalc'h
e vaodierned hag o dilhad, hag e hanaferien,
hag al loskaberzhoù a ginnige e Ti an Aotrou :
n'he devoa ken a anal ! 6 Hag e lavaras d'ar
roue : «Gwir eo ar pezh am boa klevet em bro
diwar-benn da lavaroù ha da furnez. 7 Met ne
greden ket an traoù-se ken n'on deuet, hag
o deus gwelet va daoulagad : ac'hanta ! ne oa
ket bet kontet din an hanter ; muioc'h a funez
ac'h eus, hag a vadoù, eget ar pezh am boa
klevet. 8 Eürus da wragez ! eürus da servijerien
en em zalc'h dirazout dalc'hmat, o selaou da
furnez. 9 Ra vezo benniget an Aotrou, da Zoue,
eñ hag en em blijas ennout, ouzh da lakaat war
dron Israel, dre garantez an Aotrou e-keñver
Israel da viken, hag en deus da lakaet roue evit
ober ar reizh hag ar gwir !» 10 Hag e roas d'ar
roue kant ugent talant aour, ha balzamoù
e-leizh-meurbet, ha mein prizius. Ne zeuas ken
a valzamoù kemend-all, evel ma roas rouanez
Saba d'ar roue Salomon.

11 Ha listri Hiram, a zouge aour eus Ofir,
a gase ivez eus Ofir koad santal, kalz-meurbet,
ha mein prizius. 12 Hag e reas ar roue, gant koad
santal, balustroù evit Ti an Aotrou hag evit ti ar
roue, ha lourennoù ha telennoù, evit ar
sonerien. Ne zeuas ken evel ar c'hoad
santal-mañ, ne voe ken gwelet betek hiviz.

13 Hag ar roue Salomon a roas da rouanez
Saba kement a blijas dezhi hag a c'houlennas,
hep kontañ ar pezh a roas dezhi evel largentez
ar roue Salomon. Hag e tistroas da vont d'he
bro gant he servijerien.

14 Bez' e oa pouez an aour a zeue da
Salomon bep bloaz : c'hwec'h kant c'hwec'h
ha tri-ugent talant aour, 15 ouzhpenn ar pezh
(a zeue) eus ar veajourien hag eus koñvers ar
varc'hadourien-red, ha digant rouaned Arabia
ha gouarnerien ar vro.

16 Hag e reas Salomon daou c'hant skoed en
aour goveliet ; c'hwec'h kant (shekel) aour a yae
war bep skoed, 17 ha tri c'hant skoedig aour
goveliet : teir minen aour a yae evit ur skoedig.
Hag o lakaat a reas ar roue en e di,
e Koad-al-Liban.

18 Hag e reas ar roue un tron en olifant, unan
bras gwarniset gant aour glan. 19 C'hwec'h derez
en devoa an tron, hag ur c'hein ront en devoa an
tron en a-dreñv, ha brec'hioù a bep tu eus al
lec'h da goazezañ, ha daou leon en o sav
e-kichen ar brec'hioù. 20 ha daouzek leon en em
zalc'he eno war ar c'hwec'h derez, a bep tu ; ne
oa ket bet graet kemend-all e rouantelezh ebet.
21 Hag holl gopoù-evañ ar roue Salomon a oa en
aour, hag holl listri ti Koad-al-Liban, en aour
glan : ne voe ket a arc'hant, ne voe ket fred
warnañ, e deizioù Salomon, da netra. 22 Listri
Tarsis en devoa ar roue war vor gant listri
Hiram, hag ur wezh bep tri bloaz e teue listri
Tarsis, o tougen aour, arc'hant, olifant,
marmouzien, pauned.

23 Brasoc'h e voe ar roue Salomon eget holl
rouaned an douar, e pinvidigezh hag e furnez.
24 An douar a-bezh a glaske dremm Salomon
evit selaou e furnez, en devoa lakaet Doue en
e galon. 25 Hag e kasent pep a brof : traoù
arc'hant ha traoù aour, gwiskamantoù, armoù,
balzamoù, kezeg ha muled : ur gont bep bloaz.

26 Hag e tastumas Salomon kirri
ha marc'heien, hag en devoe pevarzek kant karr
ha daouzek mil marc'heger, hag o lakaat a reas
e kêrioù kirri hag e-kichen ar roue, e Jeruzalem.
27 Hag e lakaas ar roue an arc'hant e Jeruzalem
kement hag ar vein, hag ar sedrez a lakaas
kement hag ar sikamorennoù en izel-vro,
kement e voe (anezho). 28 Ermaeziet e veze
kezeg evit Salomon eus an Ejipt hag eus Koa.
Dre varc'hadourien ar roue e vezent kerc'het eus
Koa, diouzh ar feur : 29 Koustañ a rae ermaeziañ
ur c'harr eus an Ejipt c'hwec'h kant (shekel)
arc'hant, ur marc'h, kant hanter-kant. Ken evit
holl rouaned an Hitiz, ken evit rouaned Aram,
drezo e vezent ermaeziet.

11 Amzer diwezhañ Salomon.

1 Ar roue Salomon a garas maouezed estren
e-leizh, en tu-hont da verc'h Faraon :
Moabiadezed, Ammoniadezed, Edomiadezed,
Sidoniadezed, Hitiadezed, 2 eus ar brioù en
devoa lavaret an Aotrou da vibien Israel :
«N'eot ket ganto, ha ned aint ket ganeoc'h, rak
sur e sachfent ho kalonoù war-lerc'h o doueoù.»
Met outo en em stagas Salomon dre garantez.
3 Bez' en devoe gwragez, priñsezed, seizh kant,
hag adwragez, tri c'hant, hag e tiheñchas
e wragez e galon. 4 Da vare kozhni Salomon,
e wragez a ziheñchas e galon war-lerc'h doueoù
all, ha ne voe ket e galon peurvat gant an
Aotrou, e Zoue, evel kalon e dad. 5 Mont a reas
Salomon war-lerc'h Astarte, doueez ar Sidoniz,
ha war-lerc'h Melc'hom, euzhadenn an Amoniz.
6 Ober a reas Salomon ar fall ouzh daoulagad an
Aotrou, ha ne voe ken a-grenn war-lerc'h an
Aotrou, evel David, e dad. 7 Sevel a reas
Salomon un uhellec'h da Gamos, euzhadenn
vMoab, war ar menez a-dal da Jeruzalem, ha da
vMoloc'h, euzhadenn mibien Amon.
8 Kement-se a rae evit e holl wragez estren,
a ezañsent hag a aberzhent d'o doueoù.

9 Hag e kounnaras an Aotrou ouzh
Salomon, rak diheñchet e oa bet e galon diouzh
an Aotrou, Doue Israel, en em ziskouezet
dezhañ div wezh, 10 hag en devoa roet dezhañ
war ar poent-se an difenn da vont war-lerc'h
doueoù all. Met n'en devoa ket miret
gourc'hemenn an Aotrou. 11 Hag e lavaras an
Aotrou da Salomon : «Peogwir emañ kont
evel-se ganit, ha ne virez ket va emglev na va
reolioù am boa kemennet dit, e fregin ar
rouantelezh diwarnout hag he roin d'ur servijer
dit. 12 Koulskoude n'eo ket ez amzer eo e rin se,
abalamour da Zavid, da dad. Eus dorn da vab eo
e vo freget ganin ; 13 ha n'eo ket an holl
rouantelezh a fregin : ur meuriad a roin d'az
mab, abalamour da Zavid, va servijer, hag
abalamour da Jeruzalem, am eus dibabet.»

14 Hag e savas an Aotrou un enebour da
Salomon, Adad an Edomiad, eus gouenn ar roue
a oa en Edom. 15 Pa oa bet David enep Edom
e oa aet Joab, penngadour e lu, da veziañ ar re
lazhet, hag en devoa lazhet holl wazed Edom.

16 C'hwec'h miz e oa chomet eno Joab hag holl
Israel, ken n'o devoa distrujet an holl wazed
en Edom. 17 Met tec'het e oa Adad gant gwazed
eus Edom, a-douez servijerien e dad, evit mont
d'an Ejipt. Adad a oa (neuze) ur paotr bihan.
18 Loc'hañ a rejont eus Madian, hag ez errujont
e Paran, hag e kemerjont gwazed ganto eus
Paran hag ez errujont en Ejipt, e ti Faraon, roue
an Ejipt, a roas dezhañ un ti, ha boued a gretaas
dezhañ ha douar a roas dezhañ. 19 Hag e kavas
Adad gras ouzh daoulagad Faraon, meurbet.
Hemañ a roas dezhañ ur wreg, c'hoar e wreg,
c'hoar an itron Tafnes. 20 Hag e c'hanas dezhañ
c'hoar Tafnes Genoubat, e vab, a voe desavet
gant Tafnes e ti Faraon. Bez' e oa Genoubat e ti
Faraon e-touez mibien Faraon. 21 Hag Adad
a glevas, en Ejipt, e oa gourvezet David gant
e dadoù, hag e oa marvet Joab, jeneral an arme.
Hag e lavaras Adad da Faraon : «Va lez da vont
d'am bro.» 22 Hag e lavaras dezhañ Faraon :
«Petra a vank dit du-mañ, pa glaskez mont d'az
pro?» Hag e lavaras : «Netra, met va lez da
vont.»

23 Hag e savas Doue da Salomon un enebour
(all), Razon, mab Eliada, a oa tec'het eus ti
Adadezer, roue Soba, e aotrou. 24 Hemañ
a vodas en-dro dezhañ gwazed, hag e voe penn
ur strollad. Met, evel ma lazhe David anezho,
ez ejont betek Damas hag e chomjont eno, hag
e renjont e Damas. 25 Hemañ a voe enebour da
Israel holl zeizioù Salomon, en tu-hont d'an
droug a rae Adad : hegañ a reas Israel.
Hag e renas war Aram.

26 Jeroboam, mab Nabat, un Efratiat eus
Sareda, - anv e vamm a oa Sarva, ur vaouez
intañvez - servijer Salomon, a savas e zorn enep
ar roue. 27 Ha setu an degouezh en devoe da
sevel e zorn enep ar roue : Salomon a save
Mello, a gloze difreuz kêr David, e dad.
28 Hag an den-mañ, Jeroboam, a oa ur soudard
kadarn ; hag e welas Salomon ar paotr-mañ oc'h
ober al labour, hag e fizias ennañ an holl garg
eus ti Yozef.

29 D'ar mare-se, evel ma oa Jeroboam o tont
er-maez eus Jeruzalem, en em gavas gantañ
Ahias, eus Silo, ar profed, war an hent. Gwisket
e oa gant ur vantell nevez, hag e oant o-daou
o-unan war ar maez. 30 Hag e krogas Ahias er
vantell nevez, en devoa warnañ, ha d'he fregañ
e daouzek tamm, 31 hag e lavaras da Jeroboam :
«Kemer ganit dek tamm, rak evel-henn e komz
an Aotrou, Doue Israel ; Ez an da zifregañ ar
rouantelezh eus dorn Salomon, ha da reiñ dit
dek meuriad. 32 Ur meuriad en devo, abalamour
d'am servijer David, hag abalamour da
Jeruzalem, kêr bet dibabet ganin a-douez holl
veuriadoù Israel, 33 peogwir o deus va dilezet, en
ur stouiñ dirak Astarte, doueez ar Sidoniz,
Kamos, doue Moab, ha Melc'hom, doue mibien
Amon, e-lec'h kerzhout gant va hentoù, ober ar
reizh ouzh va daoulagad, va reolioù ha va
setañsoù, evel David, e dad. 34 Met ne dapin ket
an holl rouantelezh eus e zorn. Priñs e talc'hin
anezhañ e-keit ha ma vevo, abalamour da
Zavid, va servijer, am boa dibabet, hag a vire va
gourc'hemennoù ha va reolennoù. 35 Tapout a rin
ar rouantelezh eus dorn e vab da reiñ dit, gant
dek meuriad. 36 D'e vab e roin ur meuriad
hepken, ma vezo goulaouenn David, va servijer,
bepred dirazon e Jeruzalem, ar gêr am boa
dibabet evidon da lakaat va anv e-barzh. 37 ha da
gemer a rin evit ren, a-grenn evel ma c'hoantaio
da ene, hag e vi roue war Israel. 38 Mar selaouez
holl bezh am eus gourc'hemennet dit ha ma
kerzhez gant va hentoù, ma rez ar reizh ouzh va
daoulagad, en ur virout va reolioù ha va
gourc'hemennoù, evel ma reas David, va
servijer, e vin ganit, hag e savin dit un ti padus
evel em eus savet da Zavid, hag e roin dit
Israel. 39 Uvelaat a rin gouenn David en abeg da
se, met ne vo ket evit bepred.»

40 Hag e klaskas Salomon lakaat d'ar marv
Jeroboam, met loc'hañ a reas Jeroboam hag
e skarzhas d'an Ejipt, e-kichen Sesak, roue an
Ejipt ; hag e voe en Ejipt betek marv Salomon.

41 Peurrest istor Salomon, kement a reas,
e furnez, daoust ha n'emaint ket skrivet war
levr istor Salomon? 42 An amzer ma renas
Salomon e Jeruzalem a voe daou-ugent vloaz.
43 Hag e c'hourvezas Salomon gant e hendadoù,
hag e voe beziet e Kêr David, e dad, hag e renas
Roboam, e vab, war e lerc'h.

12 Disrann ar rouantelezh.

1 Hag ez eas Roboam da Sichem, rak
e Sichem e oa deuet holl Israel da ober ur roue
anezhañ. 2 Ha pa glevas se Jeroboam, mab
Nabat, edo bepred en Ejipt, lec'h ma oa tec'het
rak ar roue Salomon, e tistroas Jeroboam eus an

Ejipt. [3] Kaset e oa bet tud d'e c'hervel hag ez
erruas Jeroboam gant holl gumuniezh Israel,
hag e komzas ouzh Roboam en ur lavarout :
«Da dad en devoa graet rust hor yev ; met te,
bremañ, skañva sklavelezh da dad, skañva e yev
re bounner en devoa lakaet warnomp, ha da
servijañ a raimp.» [5] Hag e lavaras dezho : «Kit !
hag a-benn tri deiz addeuit d'am c'haout !»

Hag ez eas an dud. [6] ha kuzul a c'houlennas
ar roue Roboam digant ar gozhidi a veze dirak
Salomon, e dad, pa oa bev, en ur lavarout :
«Penaos e kuzuliit din respont d'ar bobl-se?
Petra?» [7] Hag e komzjont outañ en ur lavarout :
«Hiziv, mar bezez e servij ar bobl-se, mar
o servijez, mar respontez en ur lavarout dezho
komzoù brav, e vezint da servijerien bepred.»
[8] Met dilezel a reas kuzul ar gozhidi o devoa
roet an ali-se dezhañ, hag e kemeras kuzul
digant ar baotred o devoa kresket gantañ hag
a veze gantañ, [9] hag e lavaras dezho : «Peseurt
respont a guzuilhit din reiñ d'ar bobl-se he deus
komzet ouzhin en ur lavarout : Skañva ar yev
en deus lakaet da dad warnomp»?
[10] Hag e komzas outañ ar baotred a oa bet savet
gantañ, en ur lavarout : «Da dad en deus
pounneraet hor yev, ha te, gra skañvoc'h
(ar yev) warnomp. Evel-henn e lavari dezho :
Va biz (bihan) a zo tevoc'h eget lounezhi va
zad ; [11] mar en deus va zad sammet warnoc'h ur
yev pounner, ac'hanta ! me a bounneraio ho
yev ! Va zad ho kastize gant skourjezoù, ha me
ho kastizo gant kruged !»

[12] Hag ez erruas Jeroboam gant an holl bobl
da gaout Roboam d'an trede deiz, evel m'en
devoa lavaret ar roue en ur lavarout : «Addeuit
davedon a-benn tri deiz !» [13] Hag e voe respont
ar roue d'ar bobl, rust : dilezel a reas kuzul ar
gozhidi o devoa e guzuliet, [14] hag e komzas outo
hervez kuzul ar baotred, en ur lavarout :

«Va zad en devoa graet pounner ho yev,
ha me a bounneraio ar yev-se !
Va zad ho kastize gant skourjezoù,
ha me ho kastizo gant kruget !»

[15] Ne selaouas ket ar roue ar bobl, met en
abeg da gement-mañ ; a-berzh an Aotrou, a oa
seveniñ ar gomz en devoa lavaret an Aotrou dre
Ahias, ar Siloniad, da Jeroboam, mab Nabat.

[16] Ha pa welas holl Israel ne selaoue ket ar
roue outo, e roas ar bobl he respont d'ar roue en
ur lavarout :

«Petra hon eus a lod gant David?
ha n'emañ ket hon hêrezh gant mab Jese?
D'az tinelloù, Israel !
Bremañ, sell ouzh da diegezh, David !»

Hag ez eas an Israeliz d'o zinelloù.
[17] ha mibien Israel a oa o chom e kêrioù Youda :
ren a reas warno Roboam. [18] Kas a reas ar roue
Roboam Adoram evit an truajoù, met e labezañ
a reas holl Israel gant mein, hag e varvas.
Hag ar roue Roboam en em zifretas da bignat
war e garr evit tec'hout da Jeruzalem.
[19] Hag e voe disleal Israel ouzh tiegezh David
betek hiziv.

[20] Ha setu, pa glevas holl Israel e oa distroet
Jeroboam, e kasjont d'e c'hervel d'an emvod,
hag en ober a rejont roue war holl Israel ; ne
voe o heuliañ tiegezh David nemet meuriad
Youda, e-unan.

[21] Hag erruet Roboam e Jeruzalem, e vodas
holl diegezh Youda ha meuriad Benjamin, kant
pevar-ugent mil den eus an dibab, da ober
brezel, evit argadiñ enep tiegezh Israel,
ha degas ar rouantelezh da Roboam, mab
Salomon. [22] Hag e voe komz Doue gant Semeia,
den Doue, o lavarout : [23] «Komz ouzh Roboam,
mab Salomon, roue Youda, hag ouzh holl
diegezh Youda ha Benjamin, hag ouzh peurrest
ar bobl, en ur lavarout : [24] Evel-henn e komz an
Aotrou : Na bignit ket d'ober brezel d'ho
preudeur, mibien Israel ; distroit pep hini d'ar
gêr ; eus va ferzh e oa an dra-se.» Hag ar
re-mañ, klevet ganto komz an Aotrou,
a zistroas, o vont kuit hervez komz an Aotrou.

[25] Hag ec'h adsavas Jeroboam Sichem, war
venez Efraim, hag e chomas enni, hag ez eas
alese da sevel Penouel.

[26] Hag e lavaras Jeroboam en e galon :
«Bremañ e tistroio ar rouantelezh da diegezh
David. [27] Mar pign ar bobl-mañ d'ober aberzhoù
da Di an Aotrou e Jeruzalem, ez addeuio kalon
an dud-se d'o aotrou, da Roboam, roue Youda,
ha va lazhañ a raint, hag e tistroint da Roboam,
roue Youda.» [28] Kuzul a gemeras ar roue, hag
e reas daou leue aour, hag e lavaras dezho :
«A-walc'h ez oc'h pignet da Jeruzalem. Setu da

zoueoù, Israel, ar re o deus da savet eus
Bro-Ejipt !» [29] Hag e lakaas unan e Betel, hag un
all a lakaas e Dan. [30] Hag e voe se un degouezh
da bec'hiñ : mont a reas ar bobl betek dirak an
hini a oa e Dan. [31] Hag e reas un ti gant
uhellec'hioù ; hag e reas beleien gant hiniennoù
eus ar bobl ha na oant ket eus mibien Levi.
[32] Hag e reas Jeroboam ur gouel, d'an eizhvet
miz, d'ar pemzekvet deiz eus ar miz, evel gouel
Youda, hag e pignas ouzh an aoter : sed a reas
e Betel, en ur aberzhiñ d'al leueoù en devoa
graet ; hag e lakaas e Betel beleien evit an
uhellec'hioù en devoa graet. [33] Hag e pignas
ouzh an aoter en devoa graet e Betel, d'ar
pemzekvet deiz eus an eizhvet miz, ar miz en
devoa ijinet e-unan : ober a reas ur gouel evit
mibien Israel, hag e pignas ouzh an aoter da
ezañsiñ.

13 Mallozh war aoter Betel.

[1] Ha setu un den Doue o tont eus Youda,
war urzh an Aotrou, da vBetel. ha Jeroboam en
em zalc'he ouzh an aoter, oc'h ezañsiñ.
[2] Hag e huchas etrezek an aoter, war urzh an
Aotrou, en ur lavarout : «Aoter ! aoter !
Evel-henn e lavar an Aotrou : Setu ma vo ganet
ur mab e tiegezh David, Josias e anv, hag e vo
aberzhet warnout beleien an uhellec'hioù,
a ezañse warnout : eskern tud a vo devet
warnout !» [3] Hag e roas en deiz-se un arouez, en
ur lavarout : «Setu ar brouenn e komz an
Aotrou :

An aoter a ya da faoutañ,
hag e vo stlabezet al ludu a zo warni.»

[4] Kerkent ha ma klevas ar roue komzoù an
den Doue, a huche war-zu an aoter e Betel, ec'h
astennas Jeroboam e zorn diwar an aoter en ur
lavarout : «Krogit ennañ !» Met disec'hañ a reas
e zorn, en devoa astennet war-zu ennañ : ne
c'helle ken e zistreiñ davetañ ; [5] hag an aoter
a faoutas, hag e voe skuilhet al ludu diwar an
aoter, hervez an arouez en devoa roet an den
Doue war urzh an Aotrou. [6] Hag e respontas ar
roue en ur lavarout d'an den Doue : «Asped,
mar plij, dremm an Aotrou, da Zoue, ha ped
evidon, ma tistroio va dorn davedon !» Hag ec'h
aspedas an den Doue dremm an Aotrou, hag
e tistroas dorn ar roue davetañ, hag e voe evel
a-raok.

[7] Hag e lavaras ar roue d'an den Doue :
«Deus ganin en ti, hag en em voueta, hag e roin
dit ur prof.» [8] Met lavarout a reas an den Doue
d'ar roue : «Nag e rofes din un hanter eus da di,
ned in ket du-se, ne zebrin ket boued, n'evin ket
dour el lec'h-mañ. [9] Kement-se a zo bet
gourc'hemennet din dre urzh an Aotrou, en deus
lavaret : Ne zebri ket, n'evi ket dour, ha ne
zistroi ket dre an hent ma vezi deuet.» [10] Hag ez
eas dre un hent all, ne zistroas ket dre an hent
ma oa deuet drezañ da vBetel.

[11] Ha bez' e oa ur profed kozh o chom
e Betel ; hag ez eas e vab da gontañ dezhañ
kement tra en devoa graet an den Doue en
deiz-se e Betel hag ar c'homzoù en devoa
lavaret d'ar roue : kontañ a rejont se d'o zad.
[12] Hag e lavaras dezho o zad : «Dre betore hent
ez eo aet?» Hag e tiskouezas e vibien dre betore
hent e oa aet an den Doue a oa deuet eus Youda.
[13] Hag e lavaras d'e vibien : «Brid an azen.»
ha pa voe bridet dezhañ an azen, hag eñ da
c'haoliañ warnañ, [14] hag ez eas war-lerc'h an den
Doue, hag e gavout a reas azezet dindan un
dervenn, hag e lavaras dezhañ : «ha te eo an den
Doue a zo deuet eus Youda?» Hag e lavaras :
«Me eo.» [15] Hag e lavaras dezhañ : «Deus ganin
du-mañ da zebriñ bara.»[16] Hag e lavaras
dezhañ : «N'hellan ket distreiñ ganit, na mont
du-se ; ne zebrin ket bara, n'evin ket dour el
lec'h-se, [17] rak lavaret ez eus bet din, dre urzh an
Aotrou : Ne zebri ket bara, n'evi ket eno dour,
ha pa zistroi, ned i ket dre an hent ma vezi
deuet drezañ.» [18] Met hemañ a lavaras dezhañ :
«Me ivez a zo profed, eveldout. Hag un ael en
deus komzet ouzhin, dre urzh an Aotrou, en ur
lavarout : Degas hemañ ganit du-se, ma tebro
bara ha ma evo dour.» Gaou a lavare dezhañ.
[19] Hag e tistroas gantañ, hag e tebras bara en e di
hag ec'h evas dour.

[20] Hag edont azezet ouzh taol pa voe komz
an Aotrou war ar profed en devoa e zegaset,
[21] hag e huchas war an den Doue a oa deuet eus
Youda, en ur lavarout : «Evel-henn e komz an
Aotrou : Peogwir ec'h eus disentet ouzh urzh an
Aotrou, e-lec'h mirout an urzh en devoa
kemennet dit an Aotrou, da Zoue, [22] pa-z out
addeuet hag e tebrez bara hag ec'h evez dour el
lec'h em boa lavaret dit : Ne zebri ket bara

ha n'evi ket dour... ned ay ket da gorf marv
e bez da dadoù !»

23 Goude m'en devoa debret bara ha m'en
devoa evet, e voe dibret dezhañ e azen,
d'ar profed a oa distroet. 24 Hag ez eas hag
e kavas anezhañ ul leon war an hent, hag hemañ
e lakaas d'ar marv : hag e gorf a voe stlapet war
an hent ; an azen en em zalc'he en e gichen, hag
al leon en em zalc'he e-kichen ar c'horf ivez.
25 ha tud kêr, o tremen, a wele ar c'horf stlapet
war an hent hag al leon en e sav e-kichen ar
c'horf. Hag ez ejont da lavarout se er gêr ma oa
ar profed kozh o chom enni. 26 Pa glevas se ar
profed en devoa e zegaset diouzh e hent,
e lavaras : «An den Doue-mañ en deus disentet
ouzh urzh an Aotrou : roet eo bet gant an
Aotrou d'al leon en deus e zrailhet hag e lakaet
d'ar marv hervez komz an Aotrou bet lavaret
dezhañ.» 27 Hag e komzas ouzh e vibien en ur
lavarout : «Dibrit din an azen !» hag e voe
dibret ; 28 hag ez eas, hag e kavas ar c'horf
stlapet war an hent, an azen hag al leon en o sav
e-kichen ar c'horf ; n'en devoa ket debret al
leon ar c'horf, na drailhet an azen.

29 Hag e savas ar profed korf an den Doue,
a lakaas war e azen, hag a zegasas anezhañ ;
hag ez eas e kêr ar profed kozh evit ober kañv
hag e veziañ ; 30 lakaat a reas e gorf en e vez,
hag e reas kañv warnañ : «Allas ! va breur !»
31 ha goude e veziadur, e komzas ouzh e vibien
en ur lavarout : «Pa varvin, va beziañ a reot er
bez emañ an den Doue beziet ennañ ; e-kichen
e eskern e lakaot va eskern ; 32 hag e c'hoarvezo
an dra en devoa huchet, war urzh an Aotrou,
enep an aoter a zo e Betel hag enep an holl diez
uhellec'hioù a zo e kêrioù Samaria !»

33 Goude an darvoud-mañ, ne zistroas ket
Jeroboam diwar an hent fall, hag ec'h adkrogas
d'ober, gant hiniennoù eus ar bobl, beleien an
uhellec'hioù : an hini en deveze c'hoant, e veze
karget e zorn, hag e veze beleg an uhellec'hioù.
34 An dra-se a oa pec'hed tiegezh Jeroboam, hag
evit-se e voe rasket, distrujet diwar c'horre an
douar.

14 Jeroboam, roue Israel ha Roboam, roue Youda.

1 Er mare-se e voe klañv Abia, mab
Jeroboam. 2 Hag e lavaras Jeroboam d'e wreg :
«Sav, mar plij, hag en em zic'hiz, ma ne vo ket
gouezet ez out gwreg Jeroboam ; hag ez i da
Silo ; emañ eno Ahias, ar profed en devoa
lavaret diwar va fenn e vefen roue war ar
bobl-mañ. 3 Hag e kemeri ez torn dek baraenn
ha kouignoù, hag ur podad mel, hag ez i d'e
gaout, hag e tisklêrio dit petra en deus ar
paotrig.»4 Hag e reas evel-se gwreg Jeroboam :
sevel a reas hag ez eas da Silo ; mont a reas da
di Ahias, hag Ahias n'helle ket gwelout : flak
e oa e zaoulagad gant ar gozhni.

5 Met an Aotrou en devoa lavaret da Ahias :
«Emañ gwreg Jeroboam o tont da c'houlenn un
dra diganit evit he mab, rak klañv eo ;
evel-henn hag evel-hont e komzi outi ; en ur
erruout e ray hec'h estrañjourez.» 6 Pa glevas
Ahias trouz he zreid oc'h erruout war an
treuzoù, e lavaras : «Deus-tre, gwreg
Jeroboam ! Perak e rez da estrañjourez? Kaset
on bet davedout evit un dra diaes : 7 Kae da
lavarout da Jeroboam : Evel-henn e komz an
Aotrou, Doue Israel : Da savet am boa a-douez
ar bobl ; da lakaet am boa da rener war va Fobl
Israel ; 8 hag em boa freget rouantelezh tiegezh
David evit he reiñ dit. Met n'out ket bet evel va
servijer David, a vire va gourc'hemennoù hag
a gerzhe war va lerc'h a holl galon, en ur ober
hepken ar pezh a veze reizh ouzh va
daoulagad ; 9 ha gwashoc'h ec'h eus graet eget
an holl re a zo bet ez raok, hag ez out aet d'ober
doueoù all, teuzadennoù, evit va hegañ, ouzh va
disteurel drek da gein ! 10 En abeg da se ez an da
gas ar gwalleur war diegezh Jeroboam : lemel
a rin eus Jeroboam kement hini a staot ouzh ar
voger, hualet pe dishual, en Israel, hag e skubin
war-lerc'h tiegezh Jeroboam evel ma skuber al
lastez, ken na vo aet da get. 11 Re Jeroboam a vo
e kêr a vo debret gant ar chas, ar re a vo
er-maez a vo debret gant evned an neñvoù, rak
an Aotrou en deus lavaret ! 12 Sav ! Kae d'ar
gêr ! Pa 'z erruo da dreid e kêr, e vo marvet ar
bugel ! 13 Ober a ray kañv dezhañ holl Israel,
hag e vo lakaet en ur bez ; met eñ hepken
a yelo, eus (tiegezh) Jeroboam, en ur bez,
peogwir ez eus bet kavet ennañ un dra bennak
a vat, e keñver an Aotrou, Doue Israel, e tiegezh
Jeroboam. 14 Hag e savo an Aotrou ur roue war
Israel, a zistrujo tiegezh Jeroboam en deiz-se :
na petra, adalek bremañ ! 15 Hag e skoio an
Aotrou war Israel, evel ma vez hejet ar c'horz

e-barzh an dour, hag e tisplanto Israel diwar an
douar mat-mañ en devoa roet d'o zadoù, hag
o stlabezo dreist d'ar Stêr, dre m'o deus graet
peulvanoù, a hegaze an Aotrou. 16 Hag e teroio
Israel, en abeg da bec'hedoù Jeroboam, en
devoa pec'het ha lakaet Israel da bec'hiñ.»

17 Hag e savas gwreg Jeroboam, hag ez eas,
hag ez erruas e Tersa. Edo oc'h erruout war
dreuzoù an ti, hag ar paotr a varvas. 18 Beziet
e voe, hag e reas kañv dezhañ holl Israel,
hervez lavar an Aotrou en devoa komzet dre
e servijer Ahias, ar profed.

19 Ha peurrest istor Jeroboam, e vrezelioù
hag e ren, a zo skrivet war Levr an Darvoudoù
eus amzer rouaned Israel. 20 An amzer ma renas
Jeroboam a voe daou vloaz warn-ugent, hag
e c'hourvezas gant e dadoù. Hag e renas Nadab,
e vab, war e lerc'h.

21 Ha Roboam, mab Salomon, a renas
e Youda. Ur bloaz ha daou-ugent en devoa
Roboam pa renas, ha seitek vloaz e renas
e Jeruzalem, kêr bet dibabet gant an Aotrou evit
lakaat e anv enni, a-douez holl veuriadoù Israel.
Anv e vamm a oa Naama, un Ammoniadez.

22 Hag e reas Youda ar fall ouzh daoulagad
an Aotrou : atizañ a rejont e warizi muioc'h eget
holl bezh o devoa graet o zadoù gant ar
pec'hedoù a rejont : 23 Sevel a rejont
uhellec'hioù, peulvanoù hag asheraoù war bep
run uhel ha dindan pep gwezenn c'hlas.
24 ha gastaouerien zoken a voe er vro : graet
e veze a-grenn an hevelep euzhusterioù hag ar
broadoù a oa bet diberc'hennet gant an Aotrou
dirak mibien Israel.

25 D'ar bempvet bloaz eus ren Roboam,
e pignas Sesak, roue an Ejipt, enep Jeruzalem.
26 Tapout a reas teñzorioù Ti an Aotrou
ha teñzorioù ti ar roue : an holl a gemeras, hag
e kemeras holl skoedoù aour en devoa graet
Salomon. 27 Hag e reas ar roue Roboam, en
o lec'h, skoedoù arem, a lakaas e karg ofiserien
ar rederien a ziwalle dor ti ar roue. 28 Bep tro
ma'z ae ar roue da Di an Aotrou, e touge ar
rederien anezho, hag o adkasent da sal ar
rederien.

29 Ha peurrest istor Roboam, holl bezh en
deus graet, daoust ha n'eo ket skrivet war Levr
an Darvoudoù eus amzer rouaned Youda?
30 Brezel e voe etre Roboam ha Jeroboam
dalc'hmat. 31 Hag e c'hourvezas Roboam gant
e dadoù, hag e voe beziet gant e dadoù e Kêr
David. Anv e vamm a oa Naama, un
Ammoniadez ; hag e renas Abiam, e vab, war
e lerc'h.

15 Enebiezh etre Youda hag Israel.

1 Er bloaz triwec'h eus ren Jeroboam, mab
Nabat, e renas Abiam war Youda. 2 Tri bloaz
e renas e Jeruzalem, hag anv e vamm a oa
Maac'ha, merc'h Absalom. 3 Hag e kerzhas en
holl bec'hedoù e dad, ar re en devoa graet en
a-raok : ne voe ket e galon peurvat gant an
Aotrou evel kalon David, e dad. 4 Met
abalamour da Zavid, e roas an Aotrou, e Zoue,
ur c'houlaouenn e Jeruzalem, en ur sevel e vab
war e lerc'h hag en ur zerc'hel en he sav
Jeruzalem, 5 dre m'en devoa graet David ar
reizh ouzh daoulagad an Aotrou, ha n'en devoa
ket distroet diwar an holl bezh en devoa
gourc'hemennet dezhañ e-pad e vuhez, nemet
en afer Ouria, an Hitiad. 6 Brezel e voe etre
Roboam ha Jeroboam e-keit ha ma vevjont.

7 Peurrest istor Abiam, kement tra a reas,
hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù
eus amzer Youda? ha brezel e voe etre Abiam
ha Jeroboam. 8 Hag e c'hourvezas Abiam gant
e dadoù, hag e voe beziet e Kêr David, hag
e renas Asa, e vab, war e lerc'h.

9 Er bloaz dek eus Jeroboam, roue Israel,
e renas Asa evel roue Youda ; 10 hag ur bloaz
ha daou-ugent e renas e Jeruzalem. Anv
e vamm a oa Maac'ha, merc'h Absalom.

11 Ober a reas Asa ar reizh ouzh daoulagad
an Aotrou evel David, e dad. 12 Kas a reas kuit ar
c'hastaouerien eus ar vro, hag e lamas an holl
lastez en devoa graet e dad. 13 ha Maac'ha,
e vamm, e harzas outi a vezañ an 'Itron', dre
m'he devoa graet un euzhenn evit Ashera ;
troc'hañ a reas Asa an euzhenn-mañ, a zêvas
e froud Kedron. 14 Met an uhellec'hioù ne lamas
ket. Kalon Asa a voe a-grenn gant an Aotrou
e vuhez-pad. 15 Kas a reas traoù santel e dad, hag
e draoù santel-eñ da Di an Aotrou : arc'hant,
aour, ha listri.

16 Brezel e voe etre Asa ha Baasa, roue
Israel, dalc'hmat. 17 Pignat a reas Baasa, roue
Israel, enep Youda, hag e savas Rama, evit

herzel ar mont-dont ouzh Asa, roue Youda.
18 Kemer a reas Asa an holl arc'hant hag an aour
a oa manet e teñzorioù Ti an Aotrou hag
e teñzorioù ti ar roue, hag o lakaas e dorn
e servijerien ; hag o c'has a reas ar roue Asa da
vBenadad, mab Tabremon, mab Hezion ; roue
Aram, a oa o chom e Damas, en ur lavarout :
19 «Un emglev a zo etrezon-me ha te, etre va zad
ha da dad ; kas a ran dit un donezon, arc'hant
hag aour. Kae ! torr da emglev gant Baasa, roue
Israel, hag e tigampo diwarnon.» 20 Selaou
a reas Benadad ouzh ar roue Asa, hag e kasas
ofiserien e strolladoù enep kêrioù Israel, hag
e voe dornet Ahion, Dan, Abelbetmaac'ha,
Keneret a-bezh, gant holl vro Neftali. 21 Adal ma
klevas se Baasa, e paouezas da sevel Rama, hag
e chomas e Tersa. 22 Hag ar roue Asa a c'halvas
holl Youda gwitibunan, hag e tiatredas mein
Rama, hag ar c'hoad bet implijet gant Baasa,
ha ganto e savas ar roue Asa Gabaa/Benjamin
ha Mispa.

23 Peurrest holl istor Asa, e holl c'halloud,
kement tra a reas, ar c'hêrioù a savas, hag-eñ
n'eo ket skrivet se war Levr an Darvoudoù eus
amzer rouaned Youda? Met da amzer e gozhni
e voe klañv e dreid. 24 Hag e c'hourvezas Asa
gant e dadoù, hag e voe beziet gant e dadoù
e Kêr David, e dad. Hag e renas Josafat, e vab,
war e lerc'h.

25 Ha Nadab, mab Jeroboam, a renas war
Israel er bloaz daou eus Asa, roue Youda, hag
e renas war Israel daou vloaz. 26 Hag e reas ar
fall ouzh daoulagad an Aotrou, hag e kerzhas
war roudoù e dad er pec'hedoù en devoa lakaet
Israel da ober. 27 Iriennan a reas enep dezhañ
Baasa, mab Ahias, eus tiegezh Isac'har, hag
e bilañ a reas Baasa e Gebbeton ar Filistiz ;
Nadab, gant Israel a-bezh, en devoa graet seziz
war Gebbeton. 28 E lazhañ a reas Baasa er bloaz
tri eus Asa, roue Youda, hag e renas war
e lerc'h. 29 Diouzhtu ma renas, e tiskaras holl
diegezh Jeroboam : ne lezas ene ebet da
Jeroboam hep e zistrujañ, hervez komz an
Aotrou lavaret gant e servijer Ahias, ar
Siloniad, 30 en abeg da bec'hedoù Jeroboam, en
devoa graet en ur lakaat Israel da bec'hiñ,
ha lakaat da hegaziñ an Aotrou, Doue Israel.

31 Peurrest istor Nadab, holl bezh a reas,
hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù
eus amzer rouaned Israel? 32 Brezel e voe etre
Asa ha Baasa, roue Israel, dalc'hmat.

33 Er bloaz tri eus Asa, roue Youda, e renas
Baasa, mab Ahias, war holl Israel, e Tersa, evit
pevar bloaz warn-ugent. 34 Ober a reas ar fall
ouzh daoulagad an Aotrou, hag e kerzhas war
roudoù Jeroboam hag er pec'hedoù en devoa
lakaet Israel da ober.

16 Rouaned all Israel.

1 Hag e komzas an Aotrou ouzh Yehou, mab
Hanani, enep Baasa, evit lavarout : 2 «Goude da
vout savet eus ar poultr ha da lakaet da rener
war va Fobl Israel, ec'h eus kerzhet war roudoù
Jeroboam hag ec'h eus lakaet da bec'hiñ va Fobl
Israel, ouzh va hegaziñ gant o fec'hedoù ;
3 ac'hanta ! ez an da skubañ war-lerc'h Baasa
ha war-lerc'h e diegezh, hag e lakain da diegezh
evel tiegezh Jeroboam, mab Nabat. 4 Ar re varv,
eus Baasa, e kêr, a vo debret gant ar chas, hag
ar re varv er-maez a vo debret gant evned an
neñvoù ! »

5 Peurrest istor Baasa, ar pezh a reas,
e c'halloud, hag-eñ n'int ket skrivet war Levr an
Darvoudoù eus amzer rouaned Israel?
6 Hag e c'hourvezas Baasa gant e dadoù, hag
e voe beziet e Tersa. Hag e renas Ela, e vab, war
e lerc'h.

7 Ha dre Yehou, mab Hanani, ar profed, en
devoa komzet an Aotrou ouzh Baasa hag ouzh
e diegezh, en abeg d'an holl zroug en devoa
graet ouzh daoulagad an Aotrou, ouzh hen
hegaziñ dre oberoù e zaouarn, evel tiegezh
Jeroboam, hag en abeg m'en devoa e ziskaret.

8 Er bloaz c'hwec'h warn-ugent eus Asa,
roue Youda, e renas Ela, mab Baasa, war Israel,
e Tersa, evit daou vloaz. 9 Hag ec'h iriennas
enep dezhañ e servijer Zamri, mestr war an
hanter eus ar c'hirri. Edo e Tersa oc'h evañ,
mezv, e ti Arsa, a oa e penn tiegezh Tersa, 10 pan
erruas Zamri, a roas dezhañ taol ar marv, er
bloaz seizh warn-ugent eus Asa, roue Youda ;
hag e renas war e lerc'h. 11 Adal ma renas ha ma
voe azezet war e dron, e tiskaras holl diegezh
Baasa ; ne voe ket lezet dezhañ ur staoter ouzh
ar voger, nag un dialer nag ur mignon.
12 Distrujañ a reas Zamri holl diegezh Baasa,
hervez komz an Aotrou en devoa lavaret enep
Baasa dre Yehou, ar profed, 13 en abeg da holl

bec'hedoù Baasa ha da bec'hedoù Ela, e vab,
o devoa graet ha lakaet Israel da ober, en ur
hegaziñ an Aotrou, Doue Israel, gant
o fals-doueoù.

14 Ha peurrest istor Ela, kement tra a reas,
hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù
eus amzer rouaned Israel?

15 Er bloaz seizh warn-ugent eus Asa, roue
Youda, e renas Zamri seizh devezh e Tersa. Ar
soudarded a gampe (neuze) enep Gebbeton ar
Filistiz ; 16 hag e klevas, - ar bobl a gampe -
lavarout : «Iriennet en deus Zamri, ha skoet war
ar roue.» Ha roue a reas holl Israel Omri,
penngadour al lu, war Israel, en deiz-se, er
c'hamp. 17 Hag e pignas Omri, hag holl Israel
gantañ, eus Gebbeton da ober seziz Tersa.
18 Pa welas Zamri e oa tapet kêr, ez eas
e tour-meur ti ar roue, hag e tevas warnañ ti ar
roue en tangwall, hag e varvas, 19 en abeg d'ar
pec'hed en devoa graet, oc'h ober an droug ouzh
daoulagad an Aotrou, o vont war roudoù
Jeroboam er pec'hedoù en devoa graet hemañ,
hag o lakaat Israel da bec'hiñ.

20 Ha peurrest istor Zamri, an irienn a reas,
hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù
eus amzer rouaned Israel?

21 Neuze en em lodennas Pobl Israel dre an
hanter : un hanter eus ar Bobl war-lerc'h Tebni,
mab Ginat, d'ober anezhañ ar roue, hag an
hanter all war-lerc'h Omri. 22 Hag e trec'has an
dud war-lerc'h Omri war an dud a heulie Tebni,
mab Ginat : mervel a reas Tebni, hag e renas
Omri.

23 Er bloaz unan ha tregont eus Asa, roue
Youda, e renas Omri war Israel evit daouzek
vloaz. E Tersa e renas c'hwec'h vloaz ;
24 hag e prenas menez Samaria digant Somer
evit div dolzenn arc'hant. Sevel a reas war ar
menez hag e c'halvas anv ar gêr en devoa savet,
diwar anv Somer, mestr ar menez, 'Samaria'.
25 Hag e reas Omri ar fall ouzh daoulagad an
Aotrou, gwashoc'h eget an holl re a oa bet
a-raok dezhañ, 26 en ur gerzhout a-grenn war
roudoù Jeroboam, mab Nabat, hag er pec'hedoù
en devoa lakaet Israel da ober, o hegaziñ an
Aotrou, Doue Israel, gant fals-doueoù.

27 Ha peurrest istor Omri, ar pezh a reas, ar
gadarnded en devoa bet, hag-eñ n'eo ket skrivet
e Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel?
28 Hag e c'hourvezas Omri gant e dadoù, hag
e voe beziet e Samaria ; hag e renas Ac'hab,
e vab war e lerc'h.

29 Hag Ac'hab, mab Omri, a renas war Israel
er bloaz eizh ha tregont eus Asa, roue Youda ;
hag e renas Ac'hab, mab Omri, war Israel,
e Samaria e-pad daou vloaz warn-ugent.
30 Hag e reas Ac'hab, mab Omri, gwashoc'h ouzh
daoulagad an Aotrou eget an holl re a oa bet
a-raok dezhañ. 31 Evel ma vije bet re nebeut
dezhañ kerzhout e pec'hedoù Jeroboam, mab
Nabat, e kemeras da wreg Yezabel, merc'h
Etbaal, roue ar Sidoniz, hag ez eas da servijout
ar Baal ha da stouiñ dirazañ. 32 Hag e savas un
aoter d'ar Baal e-barzh ti ar Baal en devoa savet
e Samaria. 33 Hag e reas Ac'hab un Ashera,
ha muioc'h a reas Ac'hab evit hegaziñ an
Aotrou, Doue Israel, eget holl rouaned Israel
a oa bet en e raok. 34 En e amzer ec'h adsavas
Hiel, eus Betel, Yeriko. Diwar-goust Abiram,
e vab henañ, he diazezas, ha diwar-goust
Segoub, ar yaouankañ, e savas he dorojoù,
hervez komz an Aotrou en devoa lavaret dre
Josoua, mab Noun.

17 Elia hag intañvez Sarepta.

1 Hag e lavaras Elia, eus Tesbi, un annezad
eus Galaad, da Ac'hab : «Bevet an Aotrou,
Doue Israel, en em zalc'han dirazañ ! Ne vo, er
bloazioù-mañ, na glizh na glav, nemet dre ma
lavarin !»

2 Hag e komzas an Aotrou outañ en ur
lavarout : 3 «Kae ac'halen ! sko d'ar reter, da
guzh e froud Karit, a zo a-dal d'ar Yordan.
4 Eus ar froud ec'h evi, ha d'ar brini e roan urzh
d'az magañ eno.» 5 Hag ez eas, hag e reas
hervez lavar an Aotrou : mont da chom e froud
Karit, a oa a-dal d'ar Yordan. 6 Ha brini a zegase
dezhañ bara ha kig diouzh ar beure, bara ha kig
d'abardaez ; hag eus ar froud ec'h eve.
7 Hag a-benn ur pennad e voe hesk ar froud : ne
oa ket glav er vro.

8 Hag e komzas an Aotrou outañ en ur
lavarout : 9 «Sav ! Kae da Sarepta, a zo eus
Sidon, da chom eno : roet em eus urzh eno d'ur
vaouez intañvez d'az magañ.» 10 Hag e savas,
hag ez eas da Sarepta, hag ez erruas gant dor ar
gêr, hag e oa eno ur vaouez intañvez

o keuneuta. He gervel a reas en ur lavarout :
«Kerc'h din ur banne dour em fod, mac'h evin.»
11 Hag ez eas homañ da gerc'hat. Hag e huchas
warni en ur lavarout : «Kerc'h, mar plij ; din un
tamm bara ez torn !» 12 Hag hi da lavarout :
«Bevet an Aotrou, da Zoue ! N'em eus ket
a gachenn, met un dornad bleud en ur skudell
hag ur banne eoul er jarl ; hag e serran daou
(damm) koad da vont da aozañ evidon hag evit
va mab, hag e tebrimp, hag e varvimp !»

13 Hag e lavaras dezhi Elia : «Bez dizaon ;
kae da ober evel ma lavarez, met ober a ri
evidon ur gachenn vihan da gentañ, hag he
degasi din ; hag evidout-te hag evit da vab e ri
goude. 14 Rak evel-henn e komz an Aotrou,
Doue Israel :

«Ar skudellad bleud n'echuo ket, ar jarlad eoul
ne goazho ket, betek an deiz ma roio an Aotrou
glav war c'horre an douar !»

15 Hag ez eas hag e reas hervez lavar Elia,
hag e tebrjont, hi, hag eñ, hag he ziegezh,
deizioù-pad : 16 Ar skudellad bleud n'ehanas ket,
ar jarlad eoul ne goazhas ket, hervez grataerezh
an Aotrou lavaret gant Elia.

17 Ha goude an darvoud-mañ e voe klañv
mab ar vaouez-se, mestrez an ti, hag e voe
e gleñved grevus-kenañ, ken na vane ket ennañ
a c'hwezhadenn. 18 Hag hi da lavarout da Elia :
«Petra am eus ganit, den Doue? ha deuet out
du-mañ da zegas soñj eus va fazi, da lakaat va
mab da vervel?» 19 Hag e lavaras dezhi : «Ro
din da vab !» E gemer a reas eus he barlenn,
e gas a reas krec'h d'ar gambr-uhel, ma oa
o chom enni, ha d'en astenn war e wele.
20 Hag e pedas an Aotrou en ur lavarout :
«Aotrou, va Doue, d'an intañvez ma'z on
ostizet ganti e ri ur gwalleur? lezel he mab da
vervel?» 21 Hag en em ledas war ar bugel teir
gwezh, hag e pedas an Aotrou en ur lavarout :
«Aotrou, va Doue ! Adkas, mar plij, buhez ar
bugel-mañ en e greiz !» 22 Hag e selaouas an
Aotrou ouzh mouezh Elia, hag ec'h adkasas
buhez ar bugel ennañ, hag e vevas.
23 Hag e kemeras Elia ar bugel, ha d'e ziskenn
eus ar gambr-uhel ha d'e reiñ d'e vamm ; hag
e lavaras Elia : «Sell ! bev eo da vab !»
24 Hag e lavaras ar vamm da Elia : «Bremañ ec'h
ouzon ez out un den Doue, hag emañ komz an
Aotrou ez kenou, e gwirionez.»

18 Elia war ar C'harmel.

1 Hag a-benn deizioù e-leizh e komzas an
Aotrou ouzh Elia, er bloaz tri, en ur lavarout :
«Kae da 'n em ziskouez da Ac'hab ; ez an da
reiñ glav war c'horre an douar.» 2 Hag ez eas
Elia da 'n em ziskouez da Ac'hab.

An naonegezh a oa rust e Samaria, 3 hag
e c'halvas Ac'hab Abdia, mestr an ti. Abdia a oa
doujus e-keñver an Aotrou, meurbet, 4 ha p'he
devoa distrujet Yezabel profeded an Aotrou, en
devoa kemeret Abdia kant profed hag
o c'huzhet, dre hanter-kant, e kevioù,
ha pourchaset dezho bara ha dour.
5 Hag e lavaras Ac'hab da Abdia : «Kae dre ar
vro betek an holl andonioù dour, an holl
froudoù : marteze e vo kavet geot, hag
e talc'himp bev kezeg ha muled, ha n'hon devo
ket da ziskar loened.» 6 Hag e lodennjont etrezo
ar vro da dremen drezi. Hag Ac'hab a yeas dre
un hent e-unan, hag Abdia, dre un hent, e-unan.
7 Hag e oa Abdia gant e hent, ha setu Elia da
gejañ gantañ. E anaout a reas, hag e kouezhas
war e zremm en ur lavarout : «ha te eo, va
aotrou Elia?» 8 Hag e lavaras dezhañ : «Me eo !
Kae da lavarout d'az aotrou : Setu Elia !»
9 Hag e lavaras : «E petra em eus pec'het, ma
lakez da servijer e dorn Ac'hab, d'am lakaat
d'ar marv? 10 Bevet an Aotrou, da Zoue ! N'eus
na pobl na rouantelezh ma n'en deus ket kaset
va aotrou d'az klask. Hag e lavared : N'emañ
ket amañ ; hag e rae touiñ ar rouantelezh pe ar
vro ne oas ket bet kavet. 11 Ha bremañ
e lavarez : Kae da lavarout d'az aotrou : Setu
Elia ! 12 Ha pa vin aet a-diganit, Spered an
Aotrou az tougo d'al lec'h n'ouzon ket, hag ez
in da reiñ keloù da Ac'hab, ha n'az kavo ket hag
am lazho ; ha da servijer a zouj an Aotrou
adalek e yaouankiz : 13 Hag-eñ n'eus ket bet
disklêriet d'am aotrou ar pezh am eus graet, pa
lazhas Yezabel profeded an Aotrou? Kuzhet em
eus profeded an Aotrou, ur c'hant a dud, dre
hanter-kant, hanter-kant en ur c'hev,
ha pourchaset dezho bara ha dour. 14 Ha bremañ
e lavarez : Kae da lavarout d'az aotrou : Setu
amañ Elia ! Va lazhañ a ray !» 15 Hag e lavaras
Elia : «Bevet Aotrou ar strolladoù, en em
zalc'han dirazañ ! Ya, hiziv en em ziskouezin
dezhañ !»

16 Hag ez eas Abdia da gaout Ac'hab, hag
e kontas dezhañ.

Hag ez eas Ac'hab en arbenn da Elia.
17 ha pa welas Ac'hab Elia, e lavaras Ac'hab
dezhañ : «ha te eo, trubuilher Israel?»
18 Hag e lavaras : «Ne drubuilhan ket Israel, met
te a ra, ha tiegezh da dad, pa zilezit
gourc'hemennoù an Aotrou, ha pa gerzhit
war-lerc'h baaled ! 19 ha bremañ, kas da zastum
davedon holl Israel war venez Karmel, gant
profeded Baal, pevar c'hant hanter-kant,
ha profeded an Ashera, pevar c'hant, a zebre
ouzh taol Yezabel.»

20 Hag e kasas Ac'hab (kannaded) e-touez
holl vibien Israel da zastum ar brofeded war
venez Karmel. 21 Hag e tostaas Elia dirak an holl
dud, hag e lavaras : «Betek peur e viot
o kammañ eus an daou du? Ma 'z eo an Aotrou
a zo Doue, kit war e lerc'h ; ha ma'z eo ar Baal,
kit war e lerc'h !» ha ne responte ar Bobl
dezhañ netra. 22 Hag e lavaras Elia d'ar Bobl :
«Me a zo manet evel profed an Aotrou,
va-unan, ha profeded Baal a zo pevar c'hant den
ha hanter-kant. 23 Roit dimp daou gole. Int-i
a zibabo evito ur c'hole, a zidammint hag
a lakaint war ar c'hoad ; tan ne lakaint ket.
ha me a briento ar c'hole all, a lakain war ar
c'hoad ; tan ne lakain ket. 24 Hag e pedot anv ho
toueoù, ha me a bedo anv an Aotrou. Hag an
doue a responto dre an tan a zo Doue.»
Hag e respontas an holl dud en ur lavarout :
«Mat e komzez !» 25 Hag e lavaras Elia da
brofeded Baal : «Dibabit deoc'h ur c'hole hag
aozit da gentañ, rak c'hwi a zo niverusoc'h,
ha pedit en anv ho toueoù, met an tan ne lakaot
ket.» 26 Hag e kemerjont ar c'hole a voe roet
dezho, a brientjont, hag e pedjont en anv Baal
abaoe ar beure betek kreisteiz en ur lavarout :
«O, Baal, respont dimp !» Met ne voe mouezh
ebet, respont ebet. Hag e kammigellent en-dro
d'an aoter o devoa graet. 27 Ha pa voe kreisteiz,
e reas goap outo Elia en ur lavarout : «Huchit
a vouezh kreñvoc'h, rak un doue eo, hag emañ
o prederiañ, pe en distro, pe e beaj ; marteze eo
kousket, hag e tihuno !» 28 Hag int da huchal
a vouezh kreñvoc'h, ouzh en em droc'hata,
hervez o c'hustum, gant klezeier ha goafioù, ken
e ruilhe ar gwad warno.

29 Ha pa voe tremenet kreisteiz,
e tiouganjont betek an ampoent ma vez kinniget
ar brofadenn, met ne voe na mouezh, na
respont, na arouez a evezh. 30 Hag e lavaras Elia
d'ar Bobl : «Tostait ouzhin !» Hag e tostaas an
holl dud outañ. Hag e voe adsavet aoter an
Aotrou a oa bet diskaret. 31 Hag e kemeras Elia
daouzek maen, hervez niver meuriadoù mibien
Yakob, en devoa komzet an Aotrou outañ en ur
lavarout : «Israel eo da anv !» 32 Hag e savas
gant ar vein-se un aoter en anv an Aotrou ; hag
e reas un douflez, bevenn ul leurenn a ziv sea
gorread, en-dro d'an aoter. 33 Kempenn a reas ar
c'hoad ha didammañ ar c'hole, a lakaas war ar
c'hoad. 34 Hag e lavaras : «Leugnit pevar
c'helorniad dour, hag o skuilhit war an
holloskad ha war ar c'hoad.» Hag e lavaras :
«Un eil gwezh !» Hag e voe graet ; hag
e lavaras : «Un deirvet gwezh !» hag e voe
graet. 35 Mont a rae an dour tro-dro d'an aoter,
hag an douflez a voe leun a zour.

36 Ha pa voe ar mare da ginnig ar brofadenn,
e tostaas Elia ar profed, hag e lavaras :
«Aotrou ! Doue Abraham, Izaak hag Israel ! Ra
vezo hiziv anat ez out Doue Israel hag ez on da
servijer, hag ez eo diwar da gomzoù e ran an
holl draoù-mañ ! 37 Respont din, Aotrou !
respont din ! hag e ouezo ar Bobl-mañ ez out an
Aotrou Doue ; hag e tistroi o c'halon en-dro.»

38 Hag e kouezhas tan an Aotrou, hag
e tevas holloskad, koad ha mein ha poultr,
ha dour an douflez zoken a lipas ! 39 Hag ouzh
e welout, an holl dud a gouezhas war
o dremmoù en ur lavarout : «An Aotrou a zo
Doue ! An Aotrou a zo Doue !» 40 Hag e lavaras
Elia dezho : «Krogit e profeded Baal ! den da
dec'hout ! » Hag e krogjont enno, hag o diskenn
a reas Elia da froud Kishon, hag o aberzhiñ eno.

41 Hag e lavaras Elia da Ac'hab : «Sav ! debr
hag ev ! Trouz soroc'h glav ez eus !»
42 Hag e savas Ac'hab da zebriñ ha da evañ, hag
Elia a bignas war veg ar C'harmel ; hag e plegas
d'an douar hag e lakaas e zremm etre e zaoulin.
43 Hag e lavaras d'e servijer : «Pign, mar plij,
ha sell war-zu ar Mor !» Hag e pignas, hag
e sellas, hag e lavaras «N'eus mann ebet !»
Hag e lavaras «Distro seizh gwezh !»
44 D'ar seizhvet gwezh e lavaras : «Bez' ez eus
ur goumoulenn vihan evel palv un den, hag

a bign eus ar Mor» Hag e lavaras :
«Kae war-raok da lavarout da Ac'hab : Stag,
ha diskenn, gant aon da vout harzet gant ar
glav !» 45 ha setu, e-keit-se, e voe an neñvoù
duet gant koumoul, hag e voe avel, hag e voe
glav bras. Ha, savet war e garr, Ac'hab a yeas
etrezek Izreel. 46 ha dorn an Aotrou a voe war
Elia, hag e c'hourizas e zivgroazell, hag e redas
war-arbenn da Ac'hab betek Izreel.

19 Tec'h Elia d'an Horeb.

1 Hag e kontas Ac'hab da Yezabel kement
tra en devoa graet Elia, ha penaos en devoa
lazhet an holl brofeded dre ar c'hleze.
2 Hag e kasas Yezabel ur c'hannad da Elia, da
lavarout : «Evel-henn da ray an doueoù hag
evel-hont ouzhpenn mar ned an ket, d'ar
c'houlz-mañ arc'hoazh, da lakaat da ene evel
ene unan anezho !» 3 O welout se, e savas (Elia)
hag ez eas kuit, en abeg d'e vuhez, hag ez
erruas e Bersabea, a oa eus Youda, hag e lezas
e servijer eno. 4 Hag e kerzhas er gouelec'h, un
devezh hent, hag ez erruas da azezañ dindan ur
vanalenn, hag e hetas dezhañ e-unan ar marv ;
lavarout a rae : «Trawalc'h bremañ, Aotrou !
kemer va buhez, rak ned on ket gwelloc'h eget
va zadoù.» 5 Hag e c'hourvezas, hag e kouskas
dindan ar bod-banal. ha setu un ael da stekiñ
outañ ha da lavarout dezhañ : «Sav ! debr !»
6 Hag e sellas, hag e oa, e-harz e benn, ur
gouignenn (pobet) war an oaled hag ur picherad
dour. Hag e tebras hag ec'h evas, hag ec'h
adgourvezas. 7 Hag ez addeuas ael an Aotrou un
eil gwezh, hag e stokas outañ hag e lavaras :
«Sav ! debr ! rak re hir eo evidout ar veaj.»
8 Hag e savas, debras, evas hag eas, kennerzhet
gant ar boued-se, daou-ugent devezh
ha daou-ugent nozvezh, betek menez Doue, an
Horeb.

9 Hag ez eas eno en ur c'hev hag
e nozvezhias eno. Hag e komzas an Aotrou
outañ en ur lavarout dezhañ : «Petra a rez amañ,
Elia?» 10 Hag e lavaras : «Gred am eus, gred evit
an Aotrou, Doue ar strolladoù, rak dilezet
o deus da emglev, mibien Israel, da aoterioù
o deus diskaret, ha da brofeded o deus lazhet
dre ar c'hleze. Hag ez on manet va-unan, hag
e klaskont va buhez evit he zapout.»
11 Hag e lavaras : «Kae ! hag en em zalc'h war ar
menez dirak an Aotrou.» ha setu an Aotrou
o tremen : un avel vras ha kreñv, da zispenn ar
menezioù ha da zrailhañ reier dirak an Aotrou :
Ne oa ket an Aotrou en avel. ha goude an avel,
ur stroñsadenn : Ne oa ket an Aotrou er
stroñsadenn. 12 ha goude ar stroñsadenn, un tan :
Ne oa ket an Aotrou en tan. ha goude an tan, ur
vouezh, sioul ha mistr. 13 Kerkent ha m'he
c'hlevas Elia, e vouchas e zremm gant e vantell,
hag ez eas en e sav e digor ar c'hev. ha setu
outañ ur vouezh o lavarout : «Petra a rez amañ,
Elia?» 14 Hag e lavaras : «Gred am eus, gred evit
an Aotrou, Doue ar strolladoù, rak dilezet
o deus da emglev, mibien Israel, da aoterioù
o deus diskaret, ha da brofeded o deus lazhet
dre ar c'hleze, hag ez on manet va-unan, hag
e klaskont va buhez evit he zapout.»

15 Hag e lavaras an Aotrou dezhañ : «Kae
en-dro gant da hent er gouelec'h betek Damas.
Erruet eno, ez olevi Hazael da roue war Aram,
16 ha Yehou, mab Namsi, a olevi da roue war
Israel. Hag Elisa, mab Safat, eus Abel-Mehula,
a olevi da brofed war da lerc'h. 17 An hini
a ziflipo diouzh kleze Hazael a vo lakaet d'ar
marv gant Yehou, hag an hini a ziflipo diouzh
kleze Yehou a vo lakaet d'ar marv gant Elisa.
18 Hag e lezin en Israel seizh mil (den), an holl
zaoulinoù n'o devo ket pleget dirak Baal, an
holl c'henaouioù n'o devo ket poket outañ.»

19 Hag aet alese, e kavas Elisa, mab Safat,
a oa oc'h arat, daouzek koublad (ejened)
dirazañ, hag eñ a oa gant an daouzekvet.
Hag e tremenas Elia hebiou dezhañ, hag
e taolas e vantell warnañ. 20 Hag o lezel an
ejened, e redas (Elisa) war-lerc'h Elia, hag
e lavaras : «Va lez da bokat, mar plij, d'am zad
ha d'am mamm, hag ez in war da lerc'h.»
Hag e lavaras dezhañ : «Kae en-dro ! rak petra
am eus graet dit?»

21 Hag o tistreiñ diwar e lerc'h, e kemeras ur
c'houblad ejened hag o aberzhas, ha gant yev an
ejened e poazhas o c'hig, hag e roas d'an dud da
zebriñ. Hag e savas hag ez eas war-lerc'h Elia
hag e voe e servijer.

20 Seziz Samaria.

1 Ha Benadad, roue Aram, a vodas e holl
armead ; daou-ha-tregont roue a oa gantañ,
ha kezeg ha kirri ; hag e pignas da ober seziz
war Samaria ha brezel outi. 2 Hag e kasas

kannaded da Ac'hab, roue Israel, e kêr,
3 da lavarout : «Evel-henn e komz Benadad. Da
arc'hant ha da aour a zo din ; da wragez ha da
vibien vravañ a zo din.» 4 Hag e respontas roue
Israel en ur lavarout : «Evel ma lavarez, aotrou
roue, dit ez on ha kement am eus.»
5 Hag e tistroas ar gannaded, hag e lavarjont :
«Evel-henn e komz Benadad : lavarout a ra :
Mar em eus kaset davedout da lavarout :
Da arc'hant, aour, gwragez ha mibien a roi din,
6 ez eo d'ar c'houlz-mañ arc'hoazh e kasin va
servijerien du-se, hag e furchint da di ha tiez da
servijerien ; hag holl bezh a blije d'az taoulagad
a lakaint en o dorn hag a gemerint.»

7 Hag e c'halvas roue Israel holl gozhidi ar
vro, hag e lavaras : «Gouezit ha gwelit petore
droug emañ o klask, pa gas davedon, evit kaout
va gwragez, mibien, arc'hant hag aour ! ha n'em
eus ket o nac'het outañ !» 8 Hag e lavaras dezhañ
an holl gozhidi hag ar Bobl a-bezh : «Na sent
ket outañ ! N'asant ket !» 9 Hag e lavaras da
gannaded Benadad : «Lavarit d'an aotrou roue :
Kement ac'h eus kaset (da c'houlenn) digant da
servijer da gentañ a rin, met an dra-se n'hellan
ket ober.» Hag ez eas ar gannaded da
zanevellañ dezhañ.

10 Hag ec'h adkasas davetañ Benadad da
lavarout : «Evel-henn da ray din an doueoù, hag
evel-hont ouzhpenn, mar be trawalc'h a boultr
e Samaria evit pep a zornad d'an holl soudarded
am bo war va roudoù !» 11 Hag e respontas roue
Israel en ur lavarout : «Komzit ! N'eo ket dav
bout lorc'hus pa vezer o prennañ ar gouriz evel
pa vezer o tibrennañ !» 12 Pa glevas (Benadad)
ar gomz-se, e oa oc'h evañ gant ar rouaned en
tinelloù, hag e lavaras d'e servijerien : «D'ho
lec'hioù !» Hag en em lec'hjont enep ar gêr.

13 Hag ur profed, o tostaat ouzh Ac'hab,
roue Israel, a lavaras : «Evel-henn e komz an
Aotrou : Gwelout a rez an engroez bras-se?
O lakaat a ran ez torn hiziv, hag e ouezi ez on
an Aotrou !» 14 Hag e lavaras Ac'hab :
«Dre biv?» Hag e lavaras : «Evel-henn e komz
an Aotrou : Gant paotred yaouank ofiserien ar
rannvroioù.» Hag e lavaras : «Piv a zigoro an
emgann?» Hag e lavaras : «Te !»

15 Hag e voe niveret yaouankiz ofiserien ar
rannvroioù, hag e oant daou c'hant ha tregont ;
ha goude ar re-mañ e voe niveret ar Bobl
a-bezh, holl vibien Israel : seizh mil. 16 Hag int
da ermaeziañ, da greisteiz, ha Benadad a oa
oc'h evañ, oc'h en em vezviñ en tinelloù gant ar
rouaned, an daou ha tregont roue,
e skoazellerien. 17 Hag ez ermaezias paotred
ofiserien ar rannvroioù da gentañ. Hag e kasas
Benadad davit keloù, hag e voe lavaret dezhañ :
«Soudarded a zo deuet er-maez eus Samaria.»
18 Hag e lavaras : «Mard eo evit peoc'h e teuont,
ra vint tapet bev ! mard eo evit brezel e teuont,
bev ivez ra vint tapet !» 19 Ar re a oa deuet eus
kêr, paotred ofiserien ar rannvroioù, o devoa an
armead a-dreñv dezho. 20 Skeiñ a reas pep hini
war e hini, hag e tec'has an Aramiz, heskinet
gant Israel, hag e tiflipas Benadad, roue Aram,
war ur marc'h, gant marc'heien. 21 Hag ez eas
war-raok roue Israel, o skeiñ war ar mirc'hien
hag ar c'hirri, hag o reiñ d'an Aramiz ul lamm
bras.

22 Hag e tostaas ar profed ouzh roue Israel
hag e lavaras dezhañ : «Kae ! bez nerzhus !
Gouez ha gwel ar pezh ac'h eus da ober, rak da
zistro bloaz, roue Aram a bigno enep dit !»
23 Servijerien roue Aram a lavaras dezhañ :
«Doueoù ar menezioù eo o doueoù ; setu perak
ez int kreñvoc'h egedomp. Met ma reomp
brezel dezho er gompezenn, daoust ha ne
vezimp ket kreñvoc'h egeto? 24 An dra-mañ ac'h
eus da ober : lemel ar rouaned pep hini eus
e lec'h, ha lakaat gouarnerien en o lec'h.
25 Hag e tiniveri un armead evel an hini a zo bet
faezhet en-dro dit : kement-ha-kement a gezeg
ha kement-ha-kement a girri ; ha pa raimp
brezel dezho er gompezenn, daoust ha ne
drec'himp ket warno?» Hag e sentas ouzh
o mouezh, hag e reas evel-se.

26 Ha setu, da zistro bloaz, e niveras
Benadad an Aramiz, hag e pignas betek Afek,
d'ober brezel da Israel. 27 ha mibien Israel,
diniveret ivez ha pourvezet, a yeas war-arbenn
dezho. Hag e kampas mibien Israel rag-enep
dezho, evel daou vagad givri, hag an Aramiz
a leunie ar vro.

28 Hag e tostaas an den Doue, hag e komzas
ouzh roue Israel en ur lavarout : «Evel-henn
e komz an Aotrou : Peogwir e lavar an Aramiz
ez eo un doue a venezioù an Aotrou, ha nann un
doue a draoniennoù, e lakaan an holl engroez
bras-se ez torn, hag e ouiot ez on an Aotrou.»

[29] Kampañ a rejont an eil a-dal d'egile seizh
deiz, ha d'ar seizhvet deiz e krogas an emgann,
hag e lazhas mibien Israel, a-douez an Aramiz,
kant mil troadeg en un devezh. [30] Tec'hout a reas
an dilerc'hioù betek kêr Afek, hag e kouezhas ar
mogerioù war seizh mil warn-ugent den manet
eno.

Benadad a dec'has hag a yeas e kêr eus ur
guzhiadell d'eben. [31] Hag e lavaras dezhañ
e servijerien : «Klevet hon eus e oa rouaned ti
Israel, rouaned truezus. Lakaomp eta seier war
hon divgroazell ha kerdin ouzh hor pennoù, hag
eomp da gaout roue Israel : marse e lezo bev da
ene.» [32] ha da c'hourizañ seier war o divgroazell
ha kerdin ouzh o fennoù, ha da vont da gaout
roue Israel en ur lavarout : «Da servijer
Benadad a lavar : Ra vevo, mar plij, va ene !»
Hag e lavaras : «Bez' ez eo c'hoazh bev? va
breur eo !» [33] Ar wazed, war an arouez-mañ
a hastas. D'ar wazed e voe se ur chañs, hag i da
hastañ aprouiñ e gomz en ur lavarout :
«Da vreur eo Benadad !» Hag e lavaras :
«Kit d'e gerc'hat !» Hag e teuas davetañ
Benadad, hag e savas war e garr.
[34] Hag e lavaras dezhañ Benadad : «Ar c'hêrioù
en devoa tapet va zad digant da dad a zaskoran ;
ha straedoù a lakaan evidout e Damas evel
m'en devoa lakaet va zad e Samaria. Hag e ran
emglev (ganit) a-raok da lezel da vont.»
Hag e tivizas (Ac'hab) un emglev gantañ hag
e kimiadas dioutañ.

[35] Met un den eus mibien ar brofeded
a lavaras d'ur c'heneil dezhañ, war urzh an
Aotrou : «Sko warnon, mar plij !»
Hag e nac'has an den skeiñ warnañ.
[36] Hag e lavaras dezhañ : «Peogwir ne sentez ket
ouzh mouezh an Aotrou, pa vi aet a-diganin,
e skoio warnout ul leon !» Hag ez eas
a-digantañ, hag e gavout a reas ul leon hag
e voe lazhet gantañ. [37] Kavout a reas un den all,
hag e lavaras : «Sko warnon, mar plij !»
Hag e skoas an den gantañ un taol hag e voe
gloazet. [38] Hag ez eas ar profed da c'hortoz ar
roue war an hent, dic'hizet, gant ur mouch war
e zaoulagad. [39] Ha pa oa ar roue o tremen,
e huchas etrezek ar roue : «Da servijer a oa aet
e-kreiz an emgann ; hag un den, o tont a-gostez,
a zegasas din un den en ur lavarout : «Diwall an
den-mañ, mar deu da vankout, e vo da vuhez
evit e vuhez, pe un dolzenn arc'hant a baei.»
[40] Hag evel ma oa da servijer o plediñ amañ hag
a-hont, ne voe ken anezhañ.» Hag e lavaras
dezhañ roue Israel : «Barnet out evel m'ec'h eus
divizet !» [41] Met hastañ a reas lemel ar mouch
diwar e zaoulagad, hag e anavezout a reas roue
Israel evel unan eus ar brofeded. [42] Hag e lavaras
dezhañ : «Evel-henn e komz an Aotrou :
Peogwir ec'h eus lezet mont an den am boa
anaoueet, diouzh da zaouarn, e vo da vuhez evit
e vuhez, ha da bobl evit e bobl.» [43] Hag ez eas
roue Israel d'ar gêr, displijet ha kounnaret, hag
ez erruas e Samaria.

21 Gwinienn Navot.

[1] Ha setu, goude an darvoudoù-mañ : Ur
winienn en devoa Navot, an Izreeliad, hag a oa
en Israel e-kichen palez Ac'hab, roue Samaria.
[2] Hag e komzas Ac'hab ouzh Navot en ur
lavarout : «Ro din da winienn, hag em bo ul
louzaoueg tre e-kichen va zi. Hag e roin dit
eviti ur winienn welloc'h, pe, mard eo gwelloc'h
ouzh da zaoulagad, e roin dit, en arc'hant, ar
priz.» [3] Hag e lavaras Navot da Ac'hab : «Nann
da ! dre an Aotrou ! ne roin ket hêrezh va
hendadoù dit !»

[4] Hag ez eas Ac'hab d'ar gêr, displijet
ha kounnaret gant ar pezh en devoa lavaret
dezhañ Navot, an Izreeliad, o lavarout :
«Ne roin ket dit hêrezh va zadoù» hag
e c'hourvezas war e wele, hag e tistroas
e zremm, ha ne zebras ket a voued.
[5] Mont a reas d'e gavout Yezabel, e wreg,
a lavaras dezhañ : «Perak emañ da spered en
displijadur, ha ne zebrez ket a voued?»
[6] Hag e lavaras dezhi : «Komzet em eus ouzh
Navot, an Izreeliad, ha lavaret dezhañ : Ro din
da winienn evit arc'hant, pe mac'h eus c'hoant,
e roin dit ur winienn all eviti. Hag en deus
lavaret : Ne roin ket dit va gwinienn.»
[7] Hag e lavaras dezhañ Yezabel, e wreg : «Ha te
eo a zo bremañ oc'h ober roue war Israel? Sav !
debr boued hag e vo gwell da galon ! me a roio
dit gwinienn Navot, an Israelad.»

[8] Hag hi da skrivañ lizheroù en anv Ac'hab,
ha d'o siellañ gant e siell ha da gas al
lizheroù-mañ d'ar gozhidi ha d'an uhelidi a oa
e kêr, keneiled da Navot. [9] Hag e skrivas el
lizheroù kement-mañ : «Embannit ur yun,
ha lakait da azezañ Navot e penn ar bobl.

[10] Ha lakait da azezañ daou waz,
paotred-a-netra, dirazañ en ur lavarout :
Mallozhet ec'h eus Doue hag ar roue !
Hag e gas a reot da vezañ meinataet, hag
e varvo !» [11] Hag e reas gwazed kêr, ar gozhidi
hag an uhelidi a oa o chom e kêr, evel m'he
devoa kaset (da lavarout) dezho Yezabel, evel
ma oa skrivet el lizheroù he devoa kaset dezho.
[12] Embannet e voe ur yun ha lakaet da azezañ
Navot e penn ar bobl. [13] Hag ez erruas daou
baotr, paotred-a-netra, da azezañ dirazañ ; hag
e testenias enep dezhañ ar baotred-a-netra, enep
Navot, dirak ar bobl, en ur lavarout :
«Mallozhet en deus Navot Doue hag ar roue !»
Hag e voe kaset er-maez eus kêr ha labezet gant
mein, hag e varvas. [14] Hag e voe kaset davet
Yezabel da lavarout : «Bet eo meinataet Navot :
marv eo !»

[15] Adal ma klevas Yezabel e oa bet
meinataet Navot hag e oa marvet, e lavaras
Yezabel da Ac'hab : «Sav, da berc'hennañ
gwinienn Navot an Izreeliad, ha na c'houle ket
he reiñ dit evit arc'hant, rak n'eo ket Navot bev
ken, marv eo !» [16] Pa glevas Ac'hab e oa marvet
Navot, e savas Ac'hab evit diskenn da winienn
Navot an Izreeliad d'he ferc'hennañ.

[17] Met komz a reas an Aotrou ouzh Elia, an
Tesbiad, en ur lavarout : [18] «Sav ! diskenn da
gavout Ac'hab, roue Israel, a zo e Samaria.
Emañ e gwinienn Navot : diskennet eo di d'he
ferc'hennañ. [19] Komz a ri outañ en ur lavarout :
Evel-henn e lavar an Aotrou : Muntrer
ha diberc'henner ! Hag e komzi outañ en ur
lavarout : Evel-henn e lavar an Aotrou : El lec'h
ma lipas ar chas gwad Navot, e lipo ar chas da
wad-te ivez !» [20] Hag e lavaras Ac'hab da Elia :
«Va c'havet ac'h eus, va enebour?»
Hag e lavaras : «Da gavet am eus, rak en em
werzhet ac'h eus, oc'h ober an droug ouzh
daoulagad an Aotrou. [21] Kas a rin warnout ar
gwalleur, hag e skubin war da lerc'h, hag
e lamin eus Ac'hab (betek) an hini a staot ouzh
ar voger, hualet pe dishual, en Israel !
[22] Hag e lakain da diegezh evel tiegezh
Jeroboam, mab Nabat, hag evel tiegezh Baasa,
mab Ahias, evit bezañ va hegazet ha lakaet
Israel da bec'hiñ.» [23] Hag ivez evit Yezabel en
deus komzet an Aotrou en ur lavarout : «Ar
chas a zebro Yezabel e-harz rak-mogerioù
Izreel. [24] Ar re a varvo eus Ac'hab e kêr a vo
debret gant ar chas ; hag ar re a varvo war ar
maez, debret gant evned an neñvoù.»

[25] N'eus bet hini evel Ac'hab da 'n em
werzhañ evit ober an droug ouzh daoulagad an
Aotrou, bountet gant Yezabel, e wreg.
[26] Euzhus-kenañ ez eas war-lerc'h an doueoù,
a-grenn evel ma rae an Amoriz en devoa
diberc'hennet an Aotrou dirak mibien Israel.

[27] Pa glevas Ac'hab ar c'homzoù-se, e fregas
e zilhad hag e lakaas ur sac'h war e gorf, hag
e yunas ; hag e c'hourvezas gant ar sac'h-mañ
hag e kerzhas goustadik. [28] Hag e komzas an
Aotrou ouzh Elia, an Tesbiad, en ur lavarout :
«ha gwelet ec'h eus pegen glac'haret eo Ac'hab
dirazon? Peogwir eo glac'haret dirazon, ne
gasin ket ar gwalleur-se en e zeizioù : e deizioù
e vab e kasin ar gwalleur war e diegezh.»

22 Youda hag Israel kevredet enep Aram.

[1] Hag e voe diskuizh e-pad tri bloaz hep
brezel etre Aram hag Israel. [2] Met a-benn tri
bloaz e tiskennas Josafat, roue Youda, da
gavout roue Israel. [3] Hag e lavaras roue Israel
d'e servijerien : «Gouzout a rit ez eo dimp
Ramot-Galaad? Hag emaomp o termal e-lec'h
hec'h adtapout eus dorn roue Aram ! »
[4] Hag e lavaras da Josafat : «Dont a rez ganin
d'ober brezel da Ramot-Galaad?» Hag e lavaras
Josafat da roue Israel : «Me a zo eveldout, va
fobl evel da bobl, va c'hezeg evel da gezeg.»

[5] Hag e lavaras Josafat da roue Israel :
«Goulenn, mar plij, hiziv lavar an Aotrou.»
[6] Hag e vodas roue Israel ar brofeded, war-dro
pevar c'hant den ; hag e lavaras dezho :
«ha mont a rin enep Ramot-Galaad d'an
emgann, pe ne rin ket?» Hag e lavarjont : «Kae
war-raok ! O lakaat a ra an Aotrou e dorn ar
roue.» [7] Hag e lavaras Josafat : «ha n'eus ket
amañ ur profed d'an Aotrou, ma c'houlennimp
digantañ?» [8] Hag e lavaras roue Israel da Josafat
«C'hoazh ez eus un den, ma c'houlennater an
Aotrou drezañ, met kas am eus outañ, rak ne
ziougan warnon netra vat, met traoù fall :
Mic'hea, mab Iemla !»

Hag e lavaras Josafat : «Na gomz ket,
o roue, evel-se !»

9 Hag e c'halvas roue Israel ur tizhog, hag
e lavaras : «Timat ! Mic'hea, mab Iemla !»

10 Ha roue Israel ha Josafat, roue Youda,
a oa en o c'hoazez war bep a dron, gwisket gant
o dilhad, war al leur, e toull-dor Samaria, hag
an holl brofeded o tiouganañ dirazo. 11 Hag en
devoa graet Sedekias, mab Kanaana, kerniel
houarn, hag e lavare : «Evel-henn e komz an
Aotrou : Gant ar re-mañ e tosi an Aramiz ken
na vezint echu.» 12 Hag an holl brofeded
a ziougane hevelep tra en ur lavarout : «Pign da
Ramot-Galaad hag e ri berzh : he lakaat a ray
an Aotrou e dorn ar roue.»

13 Ar c'hannad a oa aet da c'hervel Mic'hea
en devoa komzet outañ en ur lavarout : «Setu :
komzoù ar brofeded, a c'henou unvan, a zo mat
evit ar roue. Ra vezo da gomzoù evel komz
unan anezho, hag e komzi mat.» 14 Hag e lavaras
Mic'hea : «Bevet an Aotrou ! Ar pezh a lavaro
an Aotrou din a lavarin !»

15 Hag ez eas davet ar roue ; hag e lavaras ar
roue dezhañ : «Mic'hea ! Hag-eñ ez aimp da
Ramot-Galaad da vrezeliñ, pe ned aimp ket?»
Hag e lavaras dezhañ : «Pign ! Hag e ri berzh !
Hag he lakaat a ray an Aotrou e dorn ar roue !»
16 Hag e lavaras dezhañ ar roue : «Betek pet
gwezh az aspedin ma na lavari din nemet ar
wirionez en anv an Aotrou?»

17 Hag e lavaras :

«Gwelet em eus holl Israel strewet war ar
menezioù evel deñved hep mêsaer.
Hag e lavare an Aotrou : Hep mistri emaint ;
ra zistroint pep hini d'ar gêr, e peoc'h !»

18 Hag e lavaras roue Israel da Josafat :
«Daoust ha n'em boa ket lavaret dit ne
ziougane warnon netra vat, met traoù fall?»
19 Hag e lavaras (Mic'hea) : «Setu perak, klev
komz an Aotrou. Gwelet em eus an Aotrou en
e goazez war e dron, hag holl strolladoù an
neñvoù en em zalc'he en-dro dezhañ, a-zehoù
hag a-gleiz. 20 Hag e lavare an Aotrou : Piv
a douello Ac'hab, hag ez ay war-raok, hag
e kouezho e Ramot-Galaad? Hag e lavare unan
e giz-mañ, hag un all e giz-se. 21 Hag e teuas ar
spered, hag en em zalc'has dirak an Aotrou, hag
e lavaras : E douellañ a rin-me. Hag e lavaras
an Aotrou dezhañ : Penaos? 22 Hag e lavaras :
Mont a rin, hag e vin ur spered gaouiat e genou
e holl brofeded. Hag e lavaras (an Aotrou) :
Touellañ a ri ; gallout a rez ! Kae d'ober
evel-se ! 23 Setu penaos en deus lakaet an Aotrou
ur spered gaouiat e genou da holl brofeded
amañ. Met an Aotrou en deus divizet warnout
ur gwalleur !»

24 Hag e tostaas Sedekias, mab Kanaana,
hag e skoas gant Mic'hea, war e jod, en ur
lavarout : «Dre belec'h eo tremenet spered an
Aotrou a-diganin da gomz ouzhit?»
25 Hag e lavaras Mic'hea : «Gwelout a ri, en deiz
ma'z i eus ur guzhiadell d'eben da guzhat !»
26 Hag e lavaras roue Israel : «Kemer Mic'hea
d'e adkas da Amon, gouarner kêr, ha da Joas,
mab ar roue. 27 Hag e lavari : "Evel-henn en
deus komzet ar roue : Lakait hemañ en ti-bac'h,
ha bouetit-eñ gant bara- glac'har
ha dour-glac'har, ken na zeuin e peoc'h !"»
28 Hag e lavaras Mic'hea : «Mar distroez
e peoc'h, n'en devo ket komzet an Aotrou
drezon.» Hag e lavaras : «Selaouit, pobloù, holl
ac'hanoc'h !»

29 Hag e pignas roue Israel ha Josafat, roue
Youda, da Ramot-Galaad. 30 Hag e lavaras roue
Israel da Josafat : «En em zic'hizañ a ran evit
mont d'an emgann, ha te a wisko da zilhad.»
Hag en em zic'hizas roue Israel hag ez eas d'an
emgann. 31 ha roue Aram en devoa roet urzh d'e
ofiserien girri, daou ha tregont anezho, en ur
lavarout : «Na rit brezel na da vihan na da vras,
met da roue Israel hepken !» 32 Hag adal ma
welas an ofiserien kirri Josafat e lavarjont :
«Sed roue Israel !» Hag int da 'n em dreiñ enep
dezhañ ha da 'n em gannañ. Met huchal a reas
Josafat : 33 ha pa welas ofiserien ar c'hirri ne oa
ket roue Israel, e tistrojont diwar e lerc'h.

34 Met un den a dennas gant e wareg dre
zegouezh, hag e skoas war roue Israel etre
juntoù an hobregon. Hag e lavaras ar roue d'e
charretour : «Tro da zorn ha kas-me kuit eus ar
c'hamp, rak klañv on.» 35 Hag e voe taer an
emgann en deiz-se. Hag ar roue a oa en e sav
war e garr a-dal da Aram, met mervel a reas
d'abardaez. Deveret e oa gwad e c'houli e-barzh
ar c'harr. 36 Hag e tremenas ur youc'hadeg er
c'hamp, da guzh an heol, o lavarout : «Pep hini
d'ar gêr ! Pep hini d'e zouar !»

37 Ha pa voe marv ar roue, e voe kaset da
Samaria, hag e voe beziet ar roue e Samaria.

38 Gwalc'het e voe ar c'harr e-kichen stank
Samaria, hag e lipas ar chas e wad, ha gisti
a gouronkas eno, hervez lavar an Aotrou, en
devoa divizet se.

39 Ha peurrest istor Ac'hab, hag holl bezh
a reas, hag an ti olifant a savas hag an holl
gêrioù a savas, hag-eñ n'int ket skrivet war
Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel?
40 Hag e c'hourvezas Ac'hab gant e dadoù, hag
e renas Okozias, e vab, war e lerc'h.

41 ha Josafat, mab Asa, a renas war Youda er
bloaz pevar eus Ac'hab, roue Israel. 42 Josafat
a oa un den a bemp bloaz ha tregont pa renas ;
ha pemp bloaz warn-ugent e renas e Jeruzalem.
Anv e vamm a oa Azouba, merc'h Selac'h.
43 Hag e kerzhas a-grenn war roudoù Asa, e dad,
hep diankañ diouto : ober a reas ar reizh ouzh
daoulagad an Aotrou. 44 Met an uhellec'hioù ne
voent ket lamet ; c'hoazh e veze tud oc'h
aberzhiñ hag oc'h ezañsiñ war an
uhellec'hioù-se. 45 Peoc'h a reas Josafat gant
roue Israel.

46 Ha peurrest istor Josafat, ha pegen kadarn
hag oberiant e voe, hag e vrezelioù, daoust
ha n'eo ket skrivet kement-se war Levr an
Darvoudoù eus amzer rouaned Youda?

47 Restad ar gisti a oa manet eus amzer Asa,
e dad, a skubas diouzh ar vro. 48 A roue ne oa
ket en Edom, met ur prefed eus ar roue.
49 Josafat a reas listri Tarsis evit mont da Ofir
davit aour ; met ned eas ket : drailhet e oa bet al
listri en Asiongaber. 50 Neuze e lavaras Okozias,
mab Ac'hab, da Josafat : «Ra yelo va servijerien
gant da servijerien war al listri !» Met ne
c'houllas ket Josafat.

51 Hag e c'hourvezas Josafat gant e dadoù,
hag e voe beziet gant e dadoù, e Kêr David,
e dad Hag e renas Joram, e vab, war e lerc'h.

52 Okozias, mab Ac'hab, a renas war Israel,
e Samaria, er bloaz seitek eus Josafat, roue
Youda ; hag e renas war Israel daou vloaz.
53 Hag e reas ar fall ouzh daoulagad an Aotrou,
hag e kerzhas war roudoù e dad ha war roudoù
e vamm, ha war roudoù Jeroboam, mab Nabat,
a rae da Israel pec'hiñ. 54 Hag e servijas Baal,
hag e stouas dirazañ, hag e hegazas Doue Israel,
a-grenn evel m'en devoa graet e dad.

Eil levr ar Rouaned

1 Kleñved ha marv Okozias.

1 En em sevel a reas Moab enep Israel
goude marv Ac'hab.

2 Kouezhañ a reas Okozias dre gloued
e gambr-uhel, e Samaria, hag e voe klañv.
Hag e kasas kannaded en ur lavarout dezho :
«It da c'houlenn digant Beelzeboul, doue Ekron,
hag-eñ e vevin diwar ar c'hleñved-mañ.»

3 Hag Ael an Aotrou a lavaras da Elia, an
Tesbiad : «Sav ! kae war-arbenn da gannaded
roue Samaria ha lavar dezho : ha n'eus ket
a Zoue en Israel, pa-z it da c'houlennata
Beelzeboul, doue Ekron? 4 Setu perak,
evel-henn e komz an Aotrou : ar gwele ma'z out
savet warnañ, ne ziskenni ket diwarnañ !
mervel a ri !» Hag ez eas Elia. 5 Hag e tistroas ar
gannaded davetañ ; hag e lavaras dezho :
«Perak e tistroit?» 6 Hag e lavarjont dezhañ :
«Un den a zo deuet war-arbenn dimp hag en
deus lavaret dimp : Kit en-dro da gavout ar roue
en deus ho kaset, ha lavarit dezhañ : Evel-henn
e komz an Aotrou : ha n'eus ket a Zoue en
Israel pa gasez da c'houlennata Beelzeboul,
doue Ekron? Setu perak, ar gwele ma'z out
savet warnañ, ne ziskenni ket diwarnañ, rak
mervel a ri.» 7 Hag e lavaras dezho : «Petore
stumm en devoa an den a zo deuet d'ho kavout
hag en deus lavaret deoc'h an traoù-se?»
8 Hag e lavarjont dezhañ : «Un den hag en deus
ur vantell feur, hag en deus ur c'hroc'hen evel
gouriz war e lounezhi.» Hag e lavaras : «Elia,
an Tesbiad, eo !»

9 Hag e kasas davetañ un ofiser
a hanter-kant gant e dud, a yeas d'e gavout ;
hag edo war benn ar menez. Hag e lavaras
dezhañ (an ofiser) : «Den Doue, ar roue a lavar
dit : Diskenn !» 10 Hag e respontas Elia en ur
lavarout d'an ofiser a hanter-kant : «ha mard-on
un den-Doue, me, ra ziskenno tan an neñv d'az
pulluc'hañ gant da hanter-kant !»
Hag e tiskennas tan eus an neñvoù, hag
e pulluc'has anezhañ gant e hanter-kant.
11 Hag e voe adkaset dezhañ un ofiser
a hanter-kant all gant e dud, a adlavaras
dezhañ : «Den Doue, evel-henn e lavar ar roue :
Hast diskenn !» 12 Hag e respontas Elia en ur
lavarout dezho : «Mard-on un den Doue, me,

ra ziskenno tan eus an neñv d'az pulluc'hañ
gant da hanter-kant !» Hag e tiskennas tan Doue
eus an neñv, hag e pulluc'has anezhañ gant
e hanter-kant. 13 Hag ec'h adkasas (ar roue) un
ofiser a hanter-kant, un trede, gant e dud.
Hag e pignas hag ez erruas an ofiser
a hanter-kant, an trede, hag e plegas war
e zaoulin dirak Elia, hag hen aspedas en ur
lavarout dezhañ : «Den Doue, ra vo prizius, mar
plij, va buhez ha buhez da servijerien, an
hanter-kant-mañ, ouzh da zaoulagad ! 14 Setu
ma'z eo diskennet an tan eus an neñvoù, hag en
deus pulluc'het an daou ofiser kentañ
a hanter-kant gant o zud ; met bremañ, ra vo
prizius va buhez ouzh da zaoulagad !»

15 Hag e lavaras Ael an Aotrou da Elia :
«Diskenn gantañ, hep aon razañ !» Hag e savas
hag e tiskennas gantañ davet ar roue.
16 Hag e lavaras dezhañ : «Evel-henn e komz an
Aotrou : Peogwir ec'h eus kaset kannaded da
c'houlennata Beelzeboul, doue Ekron, ha ne oa
ket a Zoue en Israel da c'houlenn e lavar?
Ac'hanta ! ar gwele ma'z out savet warnañ, ne
ziskenni ket diwarnañ, mervel a ri !»

17 Hag e varvas, hervez komz an Aotrou
lavaret gant Elia. Hag e renas Adoram war
e lerc'h, d'ar bloaz daou eus Joram, mab
Josafat, roue Youda, rak n'en devoa ket a vab.
18 ha peurrest istor Okozias, ar pezh a reas,
daoust ha n'eo ket skrivet war Levr an
Darvoudoù eus amzer rouaned Israel?

2 Elia skrapet d'an neñvoù.

1 Ha setu, pa savas an Aotrou Elia er
gorventenn d'an neñvoù, e oa Elia hag Elisa
o tont eus ar Gilgal. 2 Hag e lavaras Elia da
Elisa : «Chom amañ, mar plij ! rak an Aotrou
am c'has da vBetel.» Hag e lavaras Elisa :
«Bevet an Aotrou ! ha bevet da ene ! N'az
tilezin ket !» Hag e tiskennjont da vBetel.
3 Hag ez eas mibien ar brofeded a oa e Betel da
gavout Elisa, hag e lavarjont dezhañ :
«ha gouzout a rez ez a hiziv an Aotrou da
gemer da vestr a-us d'az penn?» Hag e lavaras :
«Gouzout a ran. Peoc'h !» 4 Hag e lavaras
dezhañ Elia : «Elisa ! chom, mar plij, amañ, rak
an Aotrou am c'has da Yeriko.» Hag e lavaras :
«Bevet an Aotrou ! ha bevet da ene ! N'az
tilezin ket !» Hag ez ejont da Yeriko.
5 Hag e tostaas mibien ar brofeded a oa e Yeriko
davet Elisa, hag e lavarjont dezhañ :
«ha gouzout a rez ez a hiziv an Aotrou da
gemer da vestr a-us d'az penn?» Hag e lavaras :
«Gouzout a ran. Peoc'h !» 6 Hag e lavaras
dezhañ Elia : «Chom, mar plij, amañ, rak an
Aotrou am c'has d'ar Yordan.» Hag e lavaras :
«Bevet an Aotrou, ha bevet da ene ! N'az tilezin
ket !» Hag ez ejont o-daou. 7 ha hanter-kant den
eus mibien ar brofeded a yeas hag en em
zalc'has rag-enep, a-bell ; hag o-daou ec'h
arsavjont e-kichen ar Yordan. 8 Hag e kemeras
Elia e vantell, he rollas hag e skoas war an
doureier, a ziskennas ac'hann hag ale-hont, hag
e tremenjont o-daou war ar sec'h.

9 Ha pa voent tremenet, hag Elia da lavarout
da Elisa : «Goulenn petra a rin evidout, a-raok
bezañ kemeret a-diganit.» Hag e lavaras Elisa :
«Ra vezo, mar plij, un daougementad eus da
spered warnon !» 10 Hag e lavaras : «Un dra
diaes a c'houlennez ! Mar am gwelez e-keit
ha ma vin kemeret a-diganit, (neuze) az po
kement-se ; anez se, n'az po ket.» 11 Edont
o kerzhout en ur gaozeal, ha setu ur c'har tan
ha mirc'hi tan da zisrannañ an eil diouzh egile ;
hag e pignas Elia er gorventenn d'an neñvoù.

12 Hag Elisa, o welout se, da huchal :
«Va zad ! va zad ! karr Israel hag e varc'heien !»
ha pa n'e welas ken, e krogas en e zilhad hag
o fregas e daou damm. 13 Hag e serras mantell
Elia, kouezhet diwarnañ, hag e tistroas, hag en
em zalc'has war ribl ar Yordan. 14 Kemer a reas
mantell Elia, kouezhet diwarnañ, hag e skoas
war an dour en ur lavarout : «Pelec'h emañ an
Aotrou, Doue Elia?» Hag eñ ivez da skeiñ war
an doureier, a voe disrannet ac'hann hag
ale-hont, hag e tremenas Elisa.

15 Hag e welout a reas mibien ar brofeded
a oa e Yeriko, rag-enep, hag e lavarjont : "Emañ
spered Elia war Elisa". Hag e teujont d'e
gavout, hag e stoujont dirazañ d'an douar.
16 Hag e lavarjont dezhañ : «Bez' o deus da
servijerien hanter-kant den, paotred kadarn, hag
ez aint, mar karez, da glask da vestr : marteze,
douget gant Spered an Aotrou, ez eo bet taolet
war ur menez pe en un draonienn bennak.»
Hag e lavaras : «N'o c'hasit ket !»
17 Met pouezañ a rejont warnañ kement ma
lavaras : «Kasit !» Hag e kasjont hanter-kant
den da glask, e-pad tri deiz, met hep e gavout.

18 Hag e tistrojont davetañ :Chomet e oa
e Yeriko, hag e lavaras dezho : «Daoust
ha n'em boa ket lavaret deoc'h : N'it ket?»

19 Hag e lavaras tud kêr da Elisa : «Setu !
lec'h-diazez ar gêr a zo mat, evel ma wel an
aotrou, met an dour a zo fall hag an douar
difrouezh.» 20 Hag e lavaras : «Kerc'hit din ur
skudell nevez ha lakait e-barzh holen.»
Hag e kerc'hjont dezhañ. 21 Hag ez eas da
vammenn an dour, hag e taolas enni an holen en
ur lavarout : «Evel-henn e komz an Aotrou : Me
a yac'husa an dour-mañ ; ne zeuio ken alese na
marv na difrouezhusted.» 22 Hag e voe
yac'husaet an dour betek an deiz-hiziv, hervez
lavar Elisa, hervez e ziougan.

23 Hag e pignas alese da vBetel, ha tra ma'z
ae gant e hent, setu paotred bihan o tont eus kêr,
ouzh e c'hoapaat en ur lavarout : «Kae, moal !
kae, moal !» 24 Hag e tistroas, hag ouzh
o gwelout, o milligas en anv an Aotrou.
Hag e teuas div arzhez eus ar c'hoad,
a ziskolpas daou ha daou-ugent eus ar
vugale-se. 25 Hag ez eas alese da venez Karmel ;
hag ale-hont e tistroas da Samaria.

3 Israel enep Moab.

1 Ha Joram, mab Ac'hab, a renas war Israel
e Samaria er bloaz triwec'h eus Josafat, roue
Youda. Hag e renas daouzek vloaz. 2 Hag e reas
ar fall ouzh daoulagad an Aotrou, naren avat
kement hag e dad hag e vamm, rak lemel a reas
peulvan ar Baal en devoa graet e dad. 3 Hogen,
ouzh pec'hedoù Jeroboam, mab Nabat, hag en
devoa lakaet Israel da bec'hiñ, e chomas stag,
ha ne guitaas ket diouto.

4 Mesa, roue Moab, hag a oa saver-chatal,
a baee da roue Israel kant mil oan ha kant mil
kreoñ meot. 5 Met pa voe marv Ac'hab, en em
savas roue Moab enep roue Israel. 6 Hag e teuas
ar roue Joram en deiz-se eus Samaria, hag
e niveras holl Israel. 7 Hag ez eas hag e kasas
(tud) davet Josafat, roue Youda, da lavarout :
«Roue Moab a zo savet enep din ; ha dont a ri
ganin, enep Moab, da vrezeliñ?» Hag e lavaras :
«Mont a rin ; me a zo eveldout, va fobl evel da
bobl, va c'hezeg evel da gezeg !»
8 Hag e lavaras : «Dre betore hent e pignomp?»
Hag e lavaras (Joram) : «Dre hent gouelec'h
Edom.»

9 Hag ez eas roue Israel, gant roue Youda
ha roue Edom, a-dreuz hentoù, seizh deiz-pad,
ha ne voe ken a zour evit ar c'hamp nag evit al
loened o devoa war o lerc'h. 10 Hag e lavaras
roue Israel : «Siwazh ! galvet en deus an Aotrou
an tri roue-mañ evit o lakaat e dorn Moab !»
11 Hag e lavaras Josafat : «Daoust ha n'eus ket
amañ ur profed d'an Aotrou, ma c'houlennatimp
an Aotrou drezañ?» Hag e respontas unan eus
servijerien roue Israel en ur lavarout : «Bez' ez
eus Elisa, mab Safat, a skuilhe dour war
zaouarn Elia.» 12 Hag e lavaras Josafat : «Emañ
gantañ komz an Aotrou.» Hag e tiskennas
davetañ roue Israel, Josafat ha roue Edom.
13 Hag e lavaras Elisa da roue Israel : «Petra am
eus ganit? Kae da gavout profeded da dad
ha profeded da vamm !» Hag e lavaras dezhañ
roue Israel : «Nann ! met galvet en deus an
Aotrou an tri roue-mañ evit o lakaat e dorn
Moab !»

14 Hag e lavaras Elisa : «Bevet Aotrou ar
strolladoù, m'en em zalc'han dirazañ ! Panevet
dremm Josafat, roue Youda, hag a zoujan, n'em
bije ket sellet ouzhit, n'em bije ket da welet !
15 ha bremañ, kerc'hit din ur soner !» ha pa sonas
ar soner, e voe warnañ dorn an Aotrou.
16 Hag e lavaras : «Evel-henn e komz an
Aotrou : Grit er stankenn-mañ fozioù ha fozioù,
17 rak evel-henn e komz an Aotrou : Ne welot
ket avel, ne welot ket glav, met ar stankenn-mañ
a vo leun a zour, hag ec'h evot, c'hwi, ho
tropelloù hag ho loened ; 18 ha nebeut eo se ouzh
daoulagad an Aotrou : lakaat a ray Moab etre ho
taouarn. 19 Skeiñ a reot war an holl gêrioù
mogeriet, war an holl gêrioù eus an dibab ; an
holl wez mat a ziskarot, an holl andonioù dour
a stouvot, an holl barkeier mat a wastot gant
mein.» 20 Ha setu, diouzh ar beure, pa ginniged
ar brofadenn, ha dour o tont eus hent Edom, hag
e voe leun ar vro gant dour.

21 Ha Moab a-bezh a glevas e pigne ar
rouaned d'ober brezel dezho ; hag en em
vodjont, adalek an holl re a c'houriz un harnez
hag uheloc'h, hag en em zalc'hjont war an
harzoù. 22 Hag abred antronoz, evel ma skede an
heol war an doureier, e welas Moabiz dirazo an
dour ruz evel gwad. 23 Hag e lavarjont : «Gwad
eo ! En em zistrujet o deus ar rouaned ha skoet
an eil war egile ! ha bremañ, d'ar preizh,

Moab !» [24] ha da vont da gamp Israel ; met sevel
a reas Israel, hag e piljont Moab, a dec'has
dirazo. Hag ez ejont betek enni, hag e voe pilet
Moab ; [25] ar c'hêrioù a voe dispennet, e kement
park mat e oa e taolas pep hini e vaen, d'e
leuniañ, kement andon dour a oa a voe stouvet,
kement gwezenn vat, diskaret, ken na vanas
nemet he mein gant Kirhareset : kelc'hiet e oa
bet gant batalmerien hag o devoa skoet warni.
[26] Pa welas roue Moab e oa re start evitañ an
emgann, e kemeras gantañ seizh kant soudard
o tennañ kleze evit ober un difreuz war-zu roue
Edom, met ne c'helljont ket. [27] Hag e kemeras
e vab henañ, en dije renet war e lerc'h, ha d'e
ginnigañ evel holloskad war ar ramparzh.
Hag e voe ur fulor bras enep an Israeliz
a zigampas alese hag a zistroas d'o bro.

4 Elisa hag ar Sunamiadez.

[1] Hag ur vaouez, eus gwragez mibien ar
brofeded, a huchas war Elisa en ur lavarout :
«Da servijer, va gwaz, a zo marv, ha te a oar
e oa da servijer doujus d'an Aotrou. Hag ar
c'hredour a zo deuet da gerc'hat va daou vugel
evitañ, da sklaved.» [2] Hag e lavaras dezhi Elisa :
«Petra a rin evidout? disklêr din petra ac'h eus
en ti, er gêr.» Hag e lavaras-hi : «N'he deus da
vatezh netra en ti nemet ul lestrad eoul.»
[3] Hag e lavaras : «Kae da c'houlenn podoù en
diavaez digant da holl amezeien, podoù goullo,
ha na sell ket strizh. [4] Hag ez i, hag e serri an
nor warnout ha war da vibien, hag e skuilhi en
holl bodoù-mañ, hag ar re leun a lakai
a-gostez.» [5] Hag aet a-digantañ, e serras an nor
warni ha war he mibien. Ar re-mañ a dostae
dezhi (ar podoù) hag hi a skuilhe. [6] Ha pa voe
leun ar podoù, e lavaras d'he mab : «Tosta din
c'hoazh ur pod.» Hag e lavaras-eñ dezhi :
«N'eus ken a bod.» Hag ec'h arsavas an eoul.
[7] Hag ez eas-hi da gontañ se d'an den Doue,
a lavaras : «Kae da werzhañ an eoul-se
ha distag da zle ; te ha da vibien a vevo gant ar
peurrest.»

[8] Ha setu, un deiz, e tremenas Elisa dre
Sunam. Hag e oa eno ur vaouez pinvidik,
a zalc'has warnañ da zebriñ pred. ha bewezh ma
tremene, e tistroe di da zebriñ pred. [9] Hag hi da
lavarout d'he gwaz : «Setu : gouzout a ran ez eo
un den Doue, santel, an hini a dremen du-mañ
dalc'hmat. [10] Greomp, mar plij, ur pezh e-krec'h,
gant ur speurenn, ur gambrig, hag e lakaimp
dezhañ, e-barzh, ur gwele, un daol, ur gador hag
ur c'houlaouenn, ha pa zeuio davedomp, en em
denno eno.»

[11] Ha setu, un deiz ma oa erruet eno hag en
em dennet er gambr-uhel da gousket enni,
[12] e lavaras da Giezi, e servijer : «Galv ar
Sunamiadez.» Hag he gervel a reas, ha pa
voe-hi dirazañ, [13] e lavaras (Elisa) dezhañ :
«Lavar dezhi : Bet ec'h eus ganimp kement
a drabas ! Petra ober evidout? Hag-eñ e vo
komzet evidout d'ar roue pe da benngadour al
lu?» Hag e lavaras-hi : «E-touez va zud emaon
o chom !» [14] Hag e lavaras : «Petra ober eviti?»
Hag e lavaras Giezi : «Met n'he deus ket a vab,
hag he gwaz a zo kozh !» [15] Hag e lavaras
(Elisa) : «Galv-hi.» Hag he gervel a reas, hag en
em zalc'has-hi war an treuzoù. [16] Hag e lavaras
(Elisa) : «D'ar mare-mañ, d'ar bloaz nevez,
e vriati ur mab.» Hag hi da lavarout : «Nann !
aotrou, den Doue, na liv ket gevier d'az
matezh !» [17] Met ar vaouez a roas ar genel hag
e c'hanas ur mab d'ar mare-se, d'ar bloaz nevez,
evel lavaret dezhi gant Elisa.

[18] Hag e kreskas ar bugel. Met un deiz ma
oa aet da gavout e dad, gant an eosterien,
[19] e lavaras d'e dad : «Va fenn ! va fenn ! »
Hag e lavaras hemañ d'e servijer : «Doug-eñ
d'e vamm !» [20] Hag e tougas anezhañ hag hen
kasas d'e vamm : chom a reas war he daoulin
betek kreisteiz hag e varvas. [21] Hag e pignas hag
e c'hourvezas (ar bugel) war wele an den Doue,
hag e serras warnañ hag e teuas er-maez.
[22] Hag e c'halvas he gwaz hag e lavaras : «Degas
din, mar plij, unan eus ar servijerien hag un
azenez : ez an da redek davet an den Doue, hag
e tistroin.» [23] Hag e lavaras : «Perak mont d'e
gavout hiziv? n'eus na miz, na sabad !» Hag hi
da lavarout : «Bez e peoc'h !» [24] Hag e tibras un
azenez hag e lavaras d'he servijer :
«Kae ! ha kae ! ha na harz ket ouzhin a vont
nemet mar lavaran dit !» [25] Hag ez eas, hag ec'h
erruas e ti an den Doue war venez ar C'harmel.

Pa welas an den Doue anezhi, a-bell,
e lavaras da Giezi, e servijer : «Setu ar
Sunamiadez : [26] Red, mar plij, war-arbenn dezhi
ha lavar dezhi : ha yac'h ez out? ha yac'h eo da
bried? ha yac'h eo da vugel?» Hag e lavaras-hi :
«Yac'h.» [27] Met pan erruas e-kichen an den Doue

war ar menez, e krogas en e dreid. Tostaat a reas Giezi d'he diarbenn, met lavarout a reas an den Doue : «Lez-hi, rak hec'h ene en deus c'hwervoni ; an Aotrou a guzhe se ouzhin, n'en devoa ket disklêriet se din.» [28] Hag hi da lavarout : «Daoust ha goulennet em boa ur mab digant va aotrou? Daoust ha ne lavaren ket : N'am douell ket?» [29] Hag e lavaras-eñ da Giezi : «Gouriz da zargreiz ha kemer va bazh ez torn, ha kae ! Mar kavez un den, n'e saludi ket, ha mar az salud unan bennak, ne responti ket dezhañ. Lakaat a ri va bazh war zremm ar paotr bihan.» [30] Hag e lavaras mamm ar paotr bihan : «Bevet an Aotrou, ha bevet da ene ! N'az kuitain ket !» Hag e savas hag ez eas war he lerc'h. [31] Met Giezi a dremenas a-raok dezho hag a lakaas ar vazh war zremm ar paotr ; met ne voe ket a vouezh, ha ne reas van ; hag e tistroas davetañ hag e kontas se dezhañ en ur lavarout : «N'eo ket dihunet ar paotr.»

[32] Hag ec'h erruas Elisa en ti, hag e oa marv ar paotr, astennet war e wele. [33] Hag ez eas da serriñ an nor warno o-daou, hag e pedas an Aotrou. [34] ha da vont en e c'hourvez war ar bugel, da lakaat e c'henou war e c'henou, e zaoulagad war e zaoulagad, e zaouarn war e zaouarn. ha ledet warnañ e tommas korf ar bugel. [35] Hag e tistroas da gerzhout en ti, amañ hag a-hont hag e pignas hag en em ledas warnañ, hag e strevias ar paotr seizh gwezh, hag e tigoras ar paotr e zaoulagad. [36] Hag e c'halvas Giezi hag e lavaras : «Galv ar Sunamiadez !» Hag he gervel a reas : homañ a zeuas davetañ hag eñ a lavaras : «Dal da vab !» [37] Hag hi o tont da gouezhañ e-harz e dreid, o stouiñ d'an douar, hag o tougen he mab, hag o vont.

[38] Elisa a zistroas d'ar Gilgal. ha naonegezh e oa er vro. Evel ma oa mibien brofeded en o c'hoazez dirazañ, e lavaras d'e servijer : «Laka war an tan ar gaoter vras, ha poazh ur soubenn evit mibien ar brofeded.» [39] Hag ez eas unan anezho war ar maez da gutuilh louzeier, hag e kavas ur winienn ouez, hag e kutuilhas diwarni koulourdrennoù gouez, leun e vantell, ha pa zistroas, e tidroc'has anezho e kaoter ar soubenn, hep gouzout dezho. [40] Hag e voe servijet d'an dud da zebriñ, met kerkent debret eus ar soubenn, hag int da grial en ur lavarout : «An Ankoù er gaoter, den Doue !» Ha ne c'hellent ket debriñ. [41] Hag e lavaras (Elisa) : «Degasit bleud !» Hag e taolas er gaoter, hag e lavaras : «Servijit d'an dud !» Hag e tebrjont, ha ne oa netra fall er gaoter.

[42] Hag un den a zeuas eus Baal-Salisa, o tegas d'an den Doue bara preveudioù, ugent baraenn heiz ha greun en e visac'h, hag e lavaras : «Roit d'an dud da zebriñ !» [43] Hag e lavaras e servijer : «Penaos e lakain se dirak kant a dud?» Hag e lavaras (Elisa) : «Ro d'an dud da zebriñ, rak lavarout a ra an Aotrou : Debret e vo, hag e vano.» [44] Hag e lakaas dirazo, hag e tebrjont, hag e vanas, hervez lavar an Aotrou.

5 Pareañs Naaman.

[1] Naaman, penngadour lu roue Aram, a oa un den a bouez dirak e vestr, prizet gantañ. Drezañ en devoa roet an Aotrou an trec'h da Aram ; met an den-mañ, soudard kadarn anezhañ, a oa lovrek.

[2] An Aramiz, ermaeziet gant o bagadoù, o devoa degaset prizoniadez eus Bro-Israel, ur plac'h vihan, a oa e servij gwreg Naaman. [3] Hag e lavaras-hi d'hec'h itron : «Mar befe va aotrou dirak ar profed a zo e Samaria, e tilemfe diwarnañ e lorgnez.» [4] Hag ez eas unan da gontañ se d'an aotrou en ur lavarout : «Evel-henn hag evel-hont he deus komzet ar plac'hig eus Bro-Israel.» [5] Hag e lavaras roue Aram : «Kae ! : kae du-hont hag e kasin ul lizher da roue Israel.» Hag ez eas, o kemer gantan en e zorn dek talant arc'hant, c'hwec'h mil (shekel) aour ha dek re zilhad. [6] Hag e kase ul lizher evit roue Israel hag a lavare : «ha bremañ, pan erruo al lizher-mañ ganit, em bo kaset dit Naaman, va servijer, hag e parei anezhañ eus e lorgnez.» [7] Pa lennas roue Israel al lizher, e rogas e zilhad en ur lavarout : «Daoust hag un doue ez on-me, da lakaat mervel ha bevañ, pa gaser din da bareañ un den eus e lorgnez? Gouezit eta ha gwelit emañ o klask digarez ouzhin !»

[8] Met pa glevas Elisa, an den Doue, en devoa roget roue Israel e zilhad, e kasas d'ar roue, da lavarout : «Perak e rogez da zilhad? Ra zeuio d'am c'havout, hag e ouezo ez eus ur profed en Israel !»

9 Hag ez erruas Naaman gant e gezeg hag
e girri, hag en em zalc'has war dreuzoù ti Elisa.
10 Hag e kasas dezhañ Elisa ur c'hannad da
lavarout : «Kae da 'n em welc'hiñ seizh gwezh
d'ar Yordan, hag ez addeuio dit da gig hag e vi
yac'h.» 11 Hag e fuloras Naaman, hag ez eas kuit
en ur lavarout : «Soñjal a raen ennon va-unan :
davedon e teuio hag en em zalc'ho, hag e pedo
en anv an Aotrou, e Zoue, hag e lusko e zorn
war al lec'h klañv, hag e pareo al lovreg.
12 Daoust ha n'eo ket gwelloc'h an Abana hag ar
Parpar, stêrioù Damas, eget holl zoureier Israel?
Hag ouzh en em welc'hiñ enno, ne vefen ket bet
yac'haet?» Hag e tistroas, hag ez eas, fuloret.
13 Met tostaat a reas e servijerien da gomz outañ
en ur lavarout : «Va zad ! Mar befe un dra vras
en defe ar profed lavaret dit, n'az pefe ket
graet? Seul vui ma lavar dit en em welc'hiñ hag
e vi yac'haet !»

14 Hag e tiskennas da 'n em soubañ er
Yordan seizh gwezh, evel m'en devoa lavaret
an den Doue. Hag ez addeuas e gig evel kig ur
paotr bihan : yac'h e oa !

15 Distreiñ a reas davet an den Doue gant
e holl heuliad ; ha pan erruas, en em zalc'has
dirazañ hag e lavaras : «Bremañ ec'h ouzon
n'eus ket a Zoue, war an douar a-bezh, nemet
en Israel. Neuze 'ta, degemer un donezon
a-berzh da servijer.» 16 Hag e lavaras (Elisa) :
«Bevet an Aotrou en em zalc'han dirazañ ! ne
zegemerin ket ! » Pouezañ a rae warnañ evit ma
kemerfe, met ne c'houllas ket. 17 Hag e lavaras
Naaman : «Nann ! Ra vo roet d'az servijer ur
samm, evit daou vul, a zouar, rak ne ray ken da
servijer holloskad nag aberzh da zoueoù all
estreget d'an Aotrou. 18 Met an dra-mañ
a bardono an Aotrou d'az servijer : pa-z a va
aotrou da di Remon, da azeuliñ ennañ, e vez
harpet war va dorn, hag e stouan e ti Remon :pa
stouin e ti Remon, ra bardono an Aotrou d'az
servijer an dra-se !»

19 Hag e lavaras dezhañ : «Kae e peoc'h !»

Aet e oa a-digantañ ur pennad hent, 20 hag
e lavaras Giezi, servijer Elisa, den Doue :
«Nac'het en deus va aotrou ouzh Naaman, an
Aramiad, degemer eus e zorn ar pezh en devoa
degaset. Bevet an Aotrou ! Ez an da redek war
e lerc'h, hag em bo digantañ un dra bennak !»

21 Hag e redas Giezi war-lerc'h Naaman. Pa
welas Naaman anezhañ o redek war e lerc'h,
e teuas traoñ diwar e garr d'e gavout hag
e lavaras : «Peoc'h a zo?» 22 Hag e lavaras :
«Peoc'h ! met va aotrou am c'has da lavarout :
Bremañ a zo deuet davedon daou baotr eus
menez Efraim, mibien brofeded ; ro, mar plij,
evito un talant arc'hant ha daou eil-zilhad.»

23 Hag e lavaras Naaman : «Asant degemer
daou dalant.» Hag e pouezas warnañ, hag
e serras daou dalant arc'hant e daou sac'h, gant
daou eil-zilhad, a roas da zaou floc'h dezhañ,
d'o dougen en e raok.

24 Erruet en Ofel, e kemeras an traoù eus
o dorn, a lakaas en ti ; hag e kimiadas eus ar
baotred hag e yeas kuit. 25 Hag ez eas da 'n em
zerc'hel dirak e aotrou ; hag e lavaras dezhañ
Elisa : «A belec'h, Giezi?» Hag e lavaras :
«N'eo aet da servijer nag amañ nag aze.»
26 Hag e lavaras dezhañ : «Na va c'halon ne oa
ket aet (ganit) ivez pa droas un den diwar e garr
evit da gavout : hag-eñ e oa ar c'houlz da
zegemer arc'hant evit kaout dilhad, olivez,
gwini, deñved, saout, servijerien ha mitizhien?
27 Lorgnez Naaman a stago ouzhit hag ouzh da
ouenn da viken !» Hag ez eas a-dirazañ, lovrek,
evel erc'h.

6 Aramiz paket gant Elisa.

1 Hag e lavaras mibien ar brofeded da
Elisa : «Al lec'h emaomp o chom ennañ du-se
a zo re enk evidomp. 2 Deomp, mar plij, betek ar
Yordan da gerc'hat alese pep hini e dreust,
ha greomp evidomp du-hont ur chomlec'h.»
Hag e lavaras : «Kit !» 3 Hag e lavaras unan :
«Asant, mar plij, dont gant da servijerien !
Hag e lavaras : «Mont a ran !» 4 Hag ez eas
ganto. Hag ez ejont d'ar Yordan da droc'hañ
koad. 5 Hag e oa unan o troc'hañ un treust, hag
an houarn a gouezhas en dour ; hag e krias en ur
lavarout : «Allas ! va aotrou ! hemañ a oa
amprestet.» 6 Hag e lavaras an den Doue :
«Pelec'h eo kouezhet?» Hag e tiskouezas
dezhañ pelec'h. Hag e troc'has (Elisa) un tamm
koad a daolas eno, hag e teuas war neuñv an
houarn. 7 Hag e lavaras dezhañ : «Sach-eñ
ganit !» Hag e kasas e zorn d'e zegemer.

8 Ha roue Aram, o vrezeliñ enep Israel, en
em guzulias gant e servijerien, hag e lavaras :
«El lec'h-mañ-lec'h e kampin.» 9 Hag e kasas an
den Doue davet roue Israel, da lavarout :
«Diwall da dremen dre al lec'h-se, Aramiz a zo
diskennet eno.» 10 Hag e kasas roue Israel tud
d'al lec'h m'en devoa lavaret dezhañ an den
Doue ha kemennet dezhañ en em ziwall
dioutañ, ouzhpenn ur wezh ha div.

11 Bez' e voe trubuilhet kalon roue Aram
gant an dra-se. Gervel a reas e servijerien, hag
e lavaras dezho : «Ne zisklêriot ket din piv
ac'hanomp a zo evit roue Israel?»
12 Hag e lavaras unan eus e servijerien : «Hini
ebet, aotrou roue ! met Elisa, ar profed a zo en
Israel, eo a zisklêr da roue Israel ar c'homzoù
a lavarez ez kambr-gousket.» 13 Hag e lavaras :
«Kit ! gwelit pelec'h emañ, hag e kasin d'e
gerc'hat.» Hag e voe roet keloù dezhañ en ur
lavarout : «Emañ e Dotain.» 14 Hag e kasas di
kezeg ha kirri gant un armead a bouez, a zeuas
d'an noz da gelc'hiañ kêr.

15 Antronoz, servijer an den Doue a savas
hag ez eas er-maez ; ha setu ma oa un armead
en-dro d'ar gêr gant mirc'hi ha kirri.
Hag e lavaras e servijer dezhañ : «Siwazh ! va
aotrou, penaos e raimp?» 16 Hag eñ da lavarout :
«Bez dizaon ; muioc'h a zo ganimp eget ganto.»
17 Hag e pedas Elisa en ur lavarout : «Aotrou !
digor eta e zaoulagad, ma welo !» Hag e tigoras
an Aotrou daoulagad ar servijer, ha setu ma
welas ar menez leun a gezeg hag a girri tan,
en-dro da Elisa !

18 Hag e tiskenne (an Aramiz) davetañ.
Hag e pedas Elisa an Aotrou en ur lavarout :
«Sko, mar plij, an dud-se a zallentez.»
Hag e voent skoet a zallentez, hervez lavar
Elisa. 19 Hag e lavaras dezho Elisa : «N'eo ket
hemañ an hent, n'eo ket hounnezh ar gêr !
Deuit war va lerc'h, hag ho kasin betek an den
a glaskit !» Hag o c'has a reas da Samaria.
20 Pa voent erruet e Samaria, e lavaras Elisa :
«Aotrou ! digor daoulagad an dud-mañ, ma
welint !» Hag e tigoras an Aotrou o daoulagad,
hag e weljont e oant e-kreiz Samaria !

21 Hag e lavaras roue Israel da Elisa pa
welas anezho : «Skeiñ a rin? skeiñ a rin, va
zad?» 22 Hag e lavaras : «Ne skoi ket ! Pa rez
prizonidi gant da gleze ha gant da wareg,
ha skeiñ a rez ganto? Laka bara ha dour dirazo,
ma tebrint ha ma'z evint, hag ez aint da gavout
o aotrou.» 23 Hag e servijas dezho ur pred bras ;
hag e tebrjont hag ec'h evjont, hag o c'hasas
kuit, hag ez ejont da gavout o aotrou,
ha n'adkrogas ken strolladoù an Aramiz da zont
e bro Israel.

24 Goude-se e vodas Benadad, roue Aram,
e holl gampoù ; hag e pignas d'ober seziz war
Samaria. 25 Bez' e voe un naonegezh vras
e Samaria, e-keit ha ma raent seziz warni, ken
e oa (gwerzh) ur penn azen pevar-ugent
(shekel) arc'hant, hag ur c'hard 'kav'
kaoc'h-koulm pemp (shekel) arc'hant.

26 Hag e oa roue Israel o tremen war ar
ramparzh, hag ur vaouez da huchal warnañ en
ur lavarout : «Skoazell, aotrou roue.»
27 Hag e lavaras : «Mar n'az sikour ket an
Aotrou, a belec'h da skoazellañ? na diouzh al
leur, na diouzh ar waskell?» 28 Hag e lavaras
dezhi ar roue : «Petra ac'h eus?» Hag hi da
lavarout : «Ar vaouez he devoa lavaret din : Ro
da vab hag a zebrimp hiziv, ha va mab
a zebrimp arc'hoazh ! 29 Hag hon eus poazhet va
mab hag e zebret. Hag em eus lavaret dezhi an
deiz war-lerc'h : Ro da vab hag e tebrimp, hag
he deus kuzhet he mab !» 30 Pa glevas ar roue
komzoù ar vaouez-mañ, e fregas e zilhad. ha pa
dremenas war ar ramparzh, e welas an dud en
devoa ur sac'h war e gorf, a-zindan.
31 Hag e lavaras : «Evel-henn da ray din Doue
hag evel-hont ouzhpenn, mar chom penn Elisa,
mab Safat, warnañ hiziv !»

32 Elisa a oa azezet en e di ha kozhidi en
o c'hoazez gantañ ; hag en devoa kaset (ar roue)
un den eus e gichen, hag a-raok ma oa erruet ar
c'hannad davetañ, e lavaras d'ar gozhidi :
«Gwelout a rit e kas mab ar muntrer-se (tud) da
lemel va fenn? Sellit pegoulz ec'h erruo ar
c'hannad ha prennit an nor, ouzh e ziarbenn
gant an nor. Daoust ha n'emañ ket trouz treid
e aotrou war e lerc'h?» 33 Edo c'hoazh o komz,
ha setu ar c'hannad o tiskenn davetañ, hag
e lavare : «Pebezh reuz a-berzh an Aotrou !
Petra gortoz eus an Aotrou ken?»

7 Aram a ziskrog diouzh Samaria.

1 Hag e lavaras Elisa : «Selaouit lavar an
Aotrou : Evel-henn e komz an Aotrou :

D'ar c'houlz-mañ, arc'hoazh, e vo ur 'sea' flourenn evit ur shekel, ha daou 'sea' heiz evit ur shekel, ouzh dor Samaria.» [2] Hag e respontas an ofiser ma veze ar roue o harpañ war e zorn, d'an den Doue, en ur lavarout : «P'en devo an Aotrou graet prenestroù ouzh an neñvoù, e c'hoarvezo an dra-se?» Hag e lavaras (Elisa) : «Ac'hanta ! e welout a ri gant da zaoulagad, met n'az po ket da zebriñ !»

[3] Pevar den lovrek a oa ouzh toull an nor, hag e lavarjont an eil d'egile : «Perak e chomfemp amañ betek hor marv? [4] Pe, lavaromp : ez omp e kêr : gant an naonegezh e kêr e varvimp eno ; pe e chomomp amañ ; hag e varvomp. Ac'hanta ! deomp da 'n em deurel e kamp Aram : mar hol lezont bev, e vevimp, mar hol lakaont d'ar marv, e varvimp !» [5] Hag int o sevel da serr-noz da vont da gamp Aram. Hag ez ejont betek penn kamp Aram, ha ne oa den eno.

[6] An Aotrou en devoa roet da glevout da gamp Aram trouz kirri ha trouz kezeg, trouz un armead vras, hag o devoa lavaret an eil d'egile : «Paeet en deus roue Israel enep dimp rouaned an Hitiz ha rouaned an Ejipt, da zont warnomp !» [7] Hag e oant savet ha tec'het da serr-noz en ur zilezel o zinelloù, o c'hezeg, o ezen, ar c'hamp evel ma oa, tec'het evit (saveteiñ) o buhez.

[8] Hag ez erruas ar gakouzien e penn ar c'hamp, hag ez ejont en un dinell da zebriñ, da evañ, da sammañ arc'hant, aour ha dilhad, hag ez ejont d'o c'hlenkañ ; hag adarre ha mont d'un dinell all, ha sammañ, ha mont da glenkañ.

[9] Met lavarout a rejont an eil d'egile : «N'eo ket se eo dimp ober ; hiziv ez eo un deiz a geloù mat. Mar tavomp, mar gortozomp betek gouloù-deiz hon devo ur pec'hed. Neuze 'ta eomp ! deomp da gontañ se da di ar roue !» [10] Hag ez ejont, ha da c'hervel porzhierien kêr evit reiñ keloù dezho en ur lavarout : «Bet omp e kamp Aram, met ne oa den eno, mouezh den ebet ; ne oa nemet kezeg stag, ezen stag, hag an tinelloù evel ma oant.»

[11] Hag ec'h embannas se ar borzhierien, hag e voe roet keloù e ti ar roue, en diabarzh. [12] Hag e savas ar roue da noz hag e lavaras d'e servijerien : «Ez an da zisklêriañ deoc'h petra a ra dimp an Aramiz : o c'houzout ez omp marnaoniet, ez int aet kuit diouzh o c'hamp da guzhat war ar maez en ur lavarout : Pa zeuint er-maez eus kêr, e tapimp anezho bev ha mont a raimp e kêr !» [13] Hag e respontas unan eus e servijerien en ur lavarout : «Kemeromp pemp a gezeg, eus ar re vanet, manet amañ, hag a zo evel holl engroez an Israeliz chomet amañ ; ya ! evel holl engroez Israel, echu ! Kasomp anezho hag e welimp.» [14] Hag e kemerjont daou garr gant kezeg hag o c'has a reas ar roue war-lerc'h kamp an Aramiz en ur lavarout : «It da welout !» [15] Hag ez ejont war o lerc'h betek ar Yordan. Hag e oa penn-da-benn an hent leun a zilhad hag a draoù bet taolet gant an Aramiz en o hast. Hag e tistroas ar gannaded da reiñ keloù d'ar roue.

[16] Hag ez eas er-maez an dud da breizhata kamp Aram, hag e voe ur 'sea' flourenn evit ur shekel, ha daou 'sea' heiz evit ur shekel hervez lavar an Aotrou.

[17] Ar roue en devoa lakaet an ofiser ma harpe war e zorn, ouzh an nor. Hag e voe mac'het gant an dud e-kichen an nor, hag e varvas, evel m'en devoa lavaret an den Doue evel m'en devoa lavaret pa oa diskennet ar roue davetañ. [18] Bez' en devoa komzet an den Doue ouzh ar roue en ur lavarout : «Daou 'sea' heiz evit ur shekel, hag ur 'sea' flourenn evit ur shekel a vo d'ar c'houlz-mañ arc'hoazh ouzh dor Samaria.» [19] Hag en devoa respontet an ofiser d'an den Doue en ur lavarout : «P'en devo an Aotrou graet prenestroù ouzh an neñvoù, e vo evel ma lavarez.» Hag en devoa lavaret (Elisa) : «Te a welo gant da zaoulagad, met debriñ ne ri ket.» [20] Ha kement-se a c'hoarvezas gantañ : mac'het e voe gant an dud, ouzh an nor, hag e varvas.

8 Diougan Elisa da Hazael.

[1] Hag Elisa a gomzas ouzh ar vaouez m'en devoa graet advevañ he mab, en ur lavarout : «Sav ! ha kae gant da diegezh da lojañ el lec'h ma kari, rak galvet en deus an Aotrou un naonegezh, hag emañ o tont war ar vro evit seizh vloaz.» [2] Hag e savas ar vaouez, hag e reas hervez lavar an den Doue, hag ez eas gant he ziegezh da chom e bro ar Filistiz evit seizh vloaz.

3 Hag a-benn seizh vloaz e tistroas ar
vaouez eus bro ar Filistiz, hag ez eas da glemm
d'ar roue, evit he zi hag evit he fark. 4 Ar roue
a oa o komz ouzh Giezi, servijer an den Doue,
hag e lavaras : «Kont eta din an holl draoù bras
en deus graet Elisa.» 5 Hag e konte d'ar roue en
devoa graet advevañ unan marv, ha setu ar
vaouez m'en devoa graet advevañ he mab
o tont da glemm d'ar roue evit he zi hag evit he
fark. Hag e lavaras Giezi : «Aotrou roue !
homañ eo ar vaouez hag hemañ he mab, en
devoa graet advevañ Elisa.» 6 Hag e c'houlennas
ar roue digant ar vaouez, hag e kontas-hi
dezhañ. Hag e roas dezhi ar roue un tizhog, en
ur lavarout : «Gra ma vo restaolet dezhi an holl
bezh he devoa, gant holl drevadoù ar park
abaoe an deiz m'he devoa kuitaet ar vro betek
bremañ.»

7 Aet e oa Elisa da zDamas ; ha Benadad,
roue Aram, a voe klañv ; hag e voe roet keloù
dezhañ en ur lavarout : «Erruet eo an den Doue
amañ.» 8 Hag e lavaras ar roue da Hazael :
«Kemer ez torn ur prof ha kae da gavout an den
Doue ; hag e c'houlennati an Aotrou drezañ en
ur lavarout : Hag-eñ e vevin diwar ar
c'hleñved-mañ?»

9 Hag ez eas Hazael d'e gavout o kemer,
profoù en e zorn, eus ar re wellañ a oa
e Damas : sammad daou-ugent kañval.
Hag erruet, en em zalc'has dirazañ en ur
lavarout : «Da vab Benadad, roue Aram, am
c'has davedout da lavarout : Hag-eñ e varvin
diwar ar c'hleñved-mañ?» 10 Hag e lavaras
dezhañ Elisa : «Kae da lavarout dezhañ : Bevañ
a ri. Met diskouez a ra din an Aotrou e varvo.»
11 Hag o terc'hel e zremm warnañ betek re,
e ouelas an den Doue. 12 Hag e lavaras Hazael :
«Perak, aotrou, e ouelez?» Hag e lavaras : «Rak
gouzout a ran ar pezh a ri da vibien Israel,
a zroug : kreñvlec'hioù a dangwalli,
yaouankizoù gant ar c'hleze a lazhi, bugaligoù
a flastri ha dougerezed a fregi.» 13 Hag e lavaras
Hazael : «Petra? da servijer a vefe ur c'hi d'ober
un torfed ken bras?» Hag e lavaras Elisa : «Da
ziskouez a ra din an Aotrou evel roue war
Aram.» 14 Hag ez eas eus ti Elisa ; hag ez erruas
e ti e aotrou, a lavaras dezhañ : «Petra en deus
lavaret dit Elisa?» Hag e lavaras : «Lavaret en
deus din : Bevañ a ri.» 15 Met antronoz
e kemeras ur pallenn, a soubas en dour hag
a astennas war e zremm ; hag e varvas.
Hag e renas Hazael war e lerc'h.

16 Er bloaz pemp eus Joram, mab Ac'hab,
roue Israel, hag eus Josafat, roue Youda, e renas
Joram, mab Josafat, evel roue Youda. 17 Daou
vloaz ha tregont en devoa pa renas, hag eizh
vloaz e renas e Jeruzalem. 18 Hag e kerzhas war
roudoù rouaned Israel evel m'en devoa graet ti
Ac'hab, rak merc'h Ac'hab en devoa da wreg.
Ober a reas an droug ouzh daoulagad an
Aotrou. 19 Neoazh ne vennas ket an Aotrou
distrujañ Youda, abalamour da Zavid, e servijer,
peogwir en devoa grataet dezhañ ur
c'houlaouenn, ha d'e vibien, bepred.

20 En e amzer e oa disuj Edomiz a-zindan
dorn Youda, hag o devoa lakaet warno ur roue.
21 Mont a reas Joram da Seira, e holl girri
gantañ. Savet e-kerzh an noz, e tornas an
Edomiz a oa en-dro dezhañ, hag ofiserien ar
c'hirri ; hag e tec'has an dud d'o zinelloù.
22 Disuj e oa bet Edom a-zindan dorn Youda
betek an deiz-se. Hag en em zieubas ivez Lebna
er mare-se.

23 Ha peurrest istor Joram, holl bezh a reas,
daoust ha n'eo ket skrivet se war Levr an
Darvoudoù eus amzer rouaned Youda?
24 Hag e c'hourvezas Joram gant e dadoù, hag
e voe beziet gant e dadoù, e Kêr David.
Hag e renas Okozias, e vab, war e lerc'h.

25 D'ar bloaz daouzek eus Joram, mab
Ac'hab, roue Israel, e renas Okozias, mab
Joram, roue Youda. 26 Daou vloaz warn-ugent en
devoa Okozias pa renas : hag ur bloaz e renas
e Jeruzalem. Anv e vamm a oa Atalia, merc'h
Omri, roue Israel. 27 Kerzhout a reas war roudoù
tiegezh Ac'hab en ur ober an droug ouzh
daoulagad an Aotrou, evel tiegezh Ac'hab, rak
kar e oa da diegezh Ac'hab.

28 Mont a reas gant Joram, mab Ac'hab,
d'ober brezel da Hazael, roue Aram,
e Ramot-Galaad. Hag e skoas an Aramiz war
Joram. 29 En em dennañ a reas ar roue Joram da
bareañ, en Izreel, eus an taolioù en devoa bet
gant an Aramiz e Rama en ur vrezeliñ enep
Hazael, roue Aram. Hag Okozias, mab Joram,
roue Youda, a ziskennas da welout Joram, mab
Ac'hab, en Izreel, e-kerz e gleñved.

9 Yehou, roue Israel.

1 Hag Elisa, ar profed, a c'halvas unan eus
mibien ar brofeded hag a lavaras dezhañ :
«Gouriz da zargreiz ha kemer ar vuredad
eoul-mañ ez torn, ha kae da Ramot-Galaad.
2 Erruet du-hont, e weli eno Yehou, mab Josafat,
mab Namsi ; hag ez i d'ober dezhañ sevel
a-douez e vreudeur, hag e gas a ri en ur gambr
kloz. 3 Hag e kemeri ar vuredad eoul, a skuilhi
war e benn en ur lavarout : Evel-henn e komz
an Aotrou : Da oleviñ a ran evel roue war Israel.
Hag e tigori an nor, hag e tec'hi hep-dale.»

4 Hag ez eas hemañ-yaouank, ar profed
yaouank, da Ramot-Galaad. 5 Pan erruas, e oa
ofiserien al lu en o c'hoazez. Hag e lavaras :
«Ur gomz am eus evidout, ofiser !»
Hag e lavaras Yehou : «Evit pehini
ac'hanomp-holl?» Hag e lavaras : «Evidout,
ofiser !» 6 Hag e savas (Yehou), hag ez eas tre ;
hag (ar profed) a skuilhas an eoul war e benn en
ur lavarout dezhañ : «Evel-henn e komz an
Aotrou, Doue Israel : Da oleviñ a ran evel roue
war Bobl an Aotrou, war Israel. 7 Skeiñ a ri war
diegezh Ac'hab, da vestr ; hag e tiali gwad va
servijerien, ar brofeded, ha gwad holl
servijerien an Aotrou, eus dorn Yezabel. 8 Kollet
e vo holl diegezh Ac'hab ; hag e tistrujin, eus
Ac'hab, kement staoter ouzh ar voger, hualet pe
dishual, en Israel. 9 Hag e lakain tiegezh Ac'hab
evel tiegezh Jeroboam, mab Nabat, hag evel
tiegezh Baasa, mab Ahias. 10 Yezabel a vo debret
gant ar chas war vaezioù Izreel : ne vo ket
beziet.» Hag e tigoras an nor, hag e tec'has.

11 Ha Yehou da vont da gavout servijerien
e aotrou, a lavaras dezhañ : «ha peoc'h a zo?
Perak eo deuet ar sod-se d'az kavout?»
Hag e lavaras dezho : «Anaout a rit an den hag
e brezegenn.» 12 Hag e lavarjont : «Ur gaou
bennak ! disklêr se dimp !» Hag e lavaras :
«Evel-henn hag evel-hont en deus komzet
ouzhin en ur lavarout ivez : Evel-henn e komz
an Aotrou : Da oleviñ a ran evel roue war
Israel» ; 13 ha dillo e kemerjont pep hini
e vantell, a lakjont dindanañ war uhel an diri.
Hag e voe sonet ar c'horn ha lavaret : «Roue eo
Yehou !»

14 Hag ec'h iriennas Yehou, mab Josafat,
mab Namsi, enep Joram. Joram a oa oc'h ober
ged e Ramot-Galaad, gant holl Israel, gant aon
rak roue Aram. 15 En em dennet en devoa Joram,
ar roue, da bareañ en Izreel, eus an taolioù en
devoa bet gant an Aramiz pa rae brezel da
Hazael, roue Aram. Hag e lavaras Yehou :
«M'hoc'h eus c'hoant, ned ay tec'had ebet eus
kêr da vont da reiñ keloù en Izreel.» 16 Hag ez
eas Yehou war e garr etrezek Izreel : Joram a oa
gourvezet eno, hag Okozias, roue Youda, a oa
diskennet da welout Joram.

17 Ar gedour en em zalc'he war an tour en
Izreel a welas strollad Yehou o tont hag
a lavaras : «Ur strollad a welan.» Hag e lavaras
Joram : «Kemer ur marc'heg ha kae war-arbenn
dezho, da lavarout : ha peoc'h a zo?» 18 Hag ez
eas ur marc'heg war varc'h war-arbenn dezhañ,
hag e lavaras : «Evel-henn e lavar ar roue :
ha peoc'h a zo?» Hag e lavaras Yehou : «Petra
ac'h eus gant ar peoc'h? Tremen a-dreñv din.»
Hag e roas keloù ar gedour en ur lavarout :
«Aet eo ar c'hannad betek du-hont, ha n'eo ket
distroet.» 19 Hag e kasas (Joram) ur marc'heg
war varc'h adarre : hag ez eas daveto da
lavarout : «Evel-henn e komz ar roue : Peoc'h
zo?» Hag e lavaras Yehou : «Petra ac'h eus gant
peoc'h? Tremen a-dreñv din.» 20 Hag e roas
keloù ar gedour en ur lavarout : «Aet eo en
o bete, ha n'eo ket distroet. Ar blenier a vlegn
evel Yehou, mab Namsi ; evel ur sod e kas.»
21 Hag e lavaras Joram : «Stagañ !» Hag e voe
staget e garr, hag ez eas Joram, roue Israel, hag
Okozias, roue Youda. Pep hini war e garr, ez
ejont war-arbenn da Yehou ; ha da gejañ gantañ
e park Navot, an Izreeliad.

22 Pa welas Joram Yehou, e lavaras :
«ha peoc'h a zo, Yehou?» Hag e lavaras :
«Petra? Peoc'h? Keit ha ma vo o c'hastaouiñ
Yezabel, da vamm, hag oc'h ober hudoù
a-vern?» 23 Hag e troas Joram e gein, hag
e tec'has en ur lavarout da Okozias :
«Trubarderezh, Okozias !» 24 Yehou a grogas
gant e zorn er wareg hag a skoas ouzh Joram,
etre e zivvrec'h. Mont a reas er-maez ar bir eus
e galon, hag e koazhas en e garr. 25 Hag e lavaras
(Yehou) da vBadaker, e skoedour : Sav-eñ
ha taol-eñ er park, e park Navot, an Izreeliad :
az pez soñj e oamp, me ha te, o varc'hekaat
a-gevret war-lerc'h Ac'hab, e dad, p'en devoa an
Aotrou douget enep dezhañ an diougan-mañ :
26 Ya, gwad Navot ha gwad e vibien am eus

gwelet dec'h, - diougan an Aotrou - met ober
a rin dit paeañ e-barzh ar park-se ! - diougan an
Aotrou. Neuze 'ta, sav-eñ ha taol-eñ er park-se,
hervez lavar an Aotrou.»

27 Okozias, roue Youda, o welout se,
a dec'has etrezek Bet-ha-Gan. Hag e c'haloupas
war e lerc'h Yehou en ur lavarout : «Hemañ
ivez !» Hag e voe skoet warnañ en e garr, e krav
Gour e-kichen Ieblaam. Hag e tec'has betek
Megeddo, hag e varvas eno. 28 ha dezouget e voe
gant e servijerien da Jeruzalem, hag e voe
beziet en e vez gant e dadoù, e Kêr David.

29 Er bloaz unnek eus Joram, mab Ac'hab,
en devoa renet Okozias war Youda.

30 Hag ez eas Yehou da Izreel. Yezabel,
o klevout se, a lakaas liv war he daoulagad,
a stipas he fenn hag en em lakaas ouzh ar
prenestr. 31 Ha pa oa Yehou erruet ouzh an nor,
e lavaras-hi : «Ha peoc'h a zo, Zamri, muntrer
e vestr?» 32 Hag e savas Yehou e zremm war-zu
ar prenestr, hag e lavaras : «Piv a zo ganin,
piv?» Hag e stouas daou pe tri dizhog.
33 Hag e lavaras : «Stlapit-hi !» Hag e voe
stlapet ; hag e strinkas eus he gwad ouzh ar
voger hag ouzh ar c'hezeg a vac'has anezhi.
34 Hag ez eas da zebriñ ha da evañ ; hag
e lavaras : «Pledit gant ar villigadenn-se hag he
beziit, rak merc'h ur roue e oa.» 35 Hag ez ejont
evit he sebeliañ, met ne gavjont diouti nemet ar
c'hlopenn, an treid ha palvoù he daouarn.
36 Hag e tistrojont da gemenn se dezhañ, hag
e lavaras : «Lavar an Aotrou eo, en devoa
komzet dre e servijer Elia, an Tesbiad, en ur
lavarout : War dachenn Izreel e tebro ar chas
kig Yezabel : 37 ha korf Yezabel a vo evel teil
war c'horre ar maezioù, war dachenn Izreel, ken
na vo ket lavaret : Honnezh eo Yezabel !»

10 Distrujidigezhioù Yehou.

1 Ac'hab en devoa dek ha tri-ugent mab
e Samaria. Hag e skrivas Yehou lizheroù,
a gasas da ofiserien Izreel, d'ar gozhidi, da
gelennerien (mibien) Ac'hab, da lavarout :
2 «Ha bremañ, pan erruo al lizher-mañ ganeoc'h
- c'hwi hag hoc'h eus (ganeoc'h) mibien ho
mestr, ha kirri ha kezeg, ha kêr ramparzhet hag
armoù - 3 gwelit an hini gwellañ, an hini reishañ
eus mibien ho mestr : Lakait-eñ war dron e dad,
ha grit brezel evit Ti ho mestr !» 4 Hag o devoe
aon meurbet, meurbet, hag e lavarjont :
«An daou roue n'o deus ket dalc'het dirazañ !
penaos e talc'hfemp-ni?» 5 Hag e kasjont, rener
an ti hag hini kêr, hag ar gozhidi hag ar
gelennerien, (tud) davet Yehou, da lavarout :
«Da servijerien ez omp ! Holl bezh a lavari
dimp a raimp ! Ne raimp den roue ! Pezh a vo
mat ouzh da zaoulagad a ri.»

6 Hag e skrivas dezho ul lizher all da
lavarout : «Ma 'z oc'h evidon, hag ouzh va
mouezh sentus, kemerit pennoù ar baotred a zo
mibien ho mestr, ha deuit d'am c'havout d'ar
c'houlz-mañ arc'hoazh en Izreel.» ha mibien ar
roue, dek ha tri-ugent den ; a oa e ti brientinien
gêr a save anezho. 7 Pan erruas al lizher-mañ
ganto, e kemerjont mibien ar roue, a voe
aberzhet, an dek ha tri-ugent den, hag e lakjont
o fennoù e paneroù, a gasjont dezhañ, en Izreel.

8 Dont a reas ur c'hannad da reiñ keloù
dezhañ en ur lavarout : «Kaset o deus pennoù
mibien ar roue !» Hag e lavaras : «O lakait
e daou vern ouzh toull an nor betek
arc'hoazh-beure.» 9 Antronoz ez eas-eñ, hag en
em zalc'has eno da lavarout d'an holl dud :
«Reizh ez oc'h ! Iriennet em boa enep va aotrou
hag e lazhet, met piv en deus lazhet ar re-mañ?
10 Ra vezo anat deoc'h bremañ ne gouezh ket
komzoù an Aotrou d'an douar ! Komzet en
devoa an Aotrou enep tiegezh Ac'hab, hag an
Aotrou en deus graet ar pezh en devoa lavaret
dre e servijer Elia.» 11 Hag e skoas Yehou war an
holl re a vane eus tiegezh Ac'hab en Izreel, an
holl re vras hag anavezet hag e veleien : ne
vanas dezhañ dilerc'hiad ebet.

12 Hag e savas hag ez eas ; hag o vont da
Samaria, e oa e Beteked -a-Bugulien, gant
e hent, 13 ha Yehou da gejañ gant breudeur
Okozias, roue Youda ; hag e lavaras : «Piv ez
oc'h?» Hag e lavarjont : «Breudeur Okozias ez
omp ; hag e tiskennomp da saludiñ mibien ar
roue ha mibien an Itron.» 14 Hag e lavaras :
«Tapit anezho bev !» Hag e voen tapet bev hag
aberzhet e-kichen puñs Beteked : daou
ha daou-ugent den : ne vanas nikun anezho !

15 En ur vont alese, e kavas Jonadab, mab
Rec'hab war-arbenn dezhañ hag e saludiñ a reas
en ur lavarout dezhañ : «Hag-eñ emañ da galon
leal, evel va c'halon gant da galon?»
Hag e lavaras Jonadab : «Ya !» - «Ya? ro da

zorn !» Hag e roas e zorn ; hag e reas (Yehou)
dezhañ pignat war ar c'harr, [16] en ur lavarout :
«Deus ganin, hag e weli va gred evit an
Aotrou !» Hag e zegas a reas war e garr.
[17] Erruet e Samaria, e skoas war an holl re
a vane eus Ac'hab e Samaria, betek o distrujañ,
hervez komz an Aotrou lavaret da Elia.

[18] Hag e vodas Yehou an holl dud, hag
e lavaras dezho : «Ac'hab a servije Baal nebeut,
Yehou e servijo kalz. [19] Setu perak, holl
brofeded Baal, e holl servijerien hag e holl
veleien a zo da c'hervel davedon ; arabat da zen
mankout, rak un aberzh bras am eus evit Baal.
Neb a vanko ne vevo ket !» Yehou a rae
kement-se dre finesa, evit distrujañ holl
servijerien Baal. [20] Hag e lavaras Yehou : «Ra vo
ur vodadeg santel evit Baal !» Hag e voe
embannet se. [21] Kas a reas Yehou (kannaded)
dre-holl en Israel ; hag ez erruas holl servijerien
Baal ; ne vane den ha na vije ket deuet ; ha pa
voent aet e ti Baal e voe leun ti Baal
penn-da-benn. [22] Hag e lavaras da gargad ar
gwiskva : «Tenn er-maez gwiskamantoù evit
holl servijerien Baal.» Hag e tennas evito
gwiskamantoù. [23] Hag ez eas Yehou gant
Jonadab, mab Rec'hab, e ti Baal ; hag e lavaras
da servijerien Baal : «Furchit ha sellit hag-eñ
n'eus ket amañ ganeoc'h servijerien an Aotrou,
ma na vo nemet servijerien Baal.»

[24] Mont a rejont d'ober aberzhoù hag
holloskadoù. Met Yehou en devoa lakaet evitañ,
er-maez, pevar-ugent gwaz en ur lavarout : «An
hini a lezo diflipañ unan eus ar baotred ez an da
gas etre ho taouarn, e vuhez evit e vuhez !»
[25] Kerkent hag e voe echu d'ober an holloskad,
e lavaras Yehou d'ar rederien ha d'ar
skoedourien : «It ! skoit ! gant na yelo den
kuit !» Hag int da skeiñ warno gant barvenn ar
c'hleze ; ha bet ouzh o stlepel kuit, ar rederien
hag ar skoedourien a zistroas e kêr, da di Baal.
[26] Hag e tennjont er-maez ar peul eus ti Baal
ha d'e devin. [27] Diskaret peul ar Baal,
e tiskarjont ti ar Baal, hag e lakaat a rejont da
brivezioù betek hiziv.

[28] Hag e raskas Yehou Baal eus Israel.
[29] Koulskoude, pec'hedoù Jeroboam, mab Nabat,
- hag en devoa lakaet Israel da bec'hiñ - ne
guitaas ket diwar o lerc'h ; (diwar) al leueoù
aour a oa e Betel hag e Dan. [30] Hag e lavaras an
Aotrou da Yehou : «Peogwir ec'h eus sevenet
mat ar pezh a oa reizh ouzh va daoulagad,
ha graet hervez va c'halon e-keñver tiegezh
Ac'hab, da vibien, betek ar pevare rumm,
a goazezo war dron Israel.» [31] Met Yehou ne voe
ket aketus da gerzhout gant Lezenn an Aotrou,
Doue Israel, a holl galon ; ne guitaas ket diouzh
pec'hedoù Jeroboam, en devoa lakaet Israel da
bec'hiñ.

[32] En deizioù-se, e krogas an Aotrou da
grennañ diwar Israel, hag e skoas warno
Hazael, war holl harzoù Israel, [33] adalek ar
Yordan, ouzh ar Sav-heol, holl vro Galaad,
Gadiz ha Rubeniz ha Manase, eus Aroer, war
froud an Arnon, ar Gilgal hag ar Basan.
[34] Ha peurrest istor Yehou ; holl bezh a reas hag
e holl c'halloud, hag-eñ n'eo ket skrivet war
Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel?
[35] Hag e c'hourvezas Yehou gant e dadoù, hag
e voe beziet e Samaria. Hag e renas Joac'haz,
e vab, war e lerc'h. [36] Hag an amzer ma renas
Yehou war Israel a voe eizh vloaz warn-ugent
e Samaria.

11 Atalia.

[1] Hag Atalia, mamm Okozias, o welout e oa
marv he mab, a savas hag a zistrujas holl lignez
ar roue. [2] Met kemeret he devoa Iosaba, merc'h
ar roue Joram ha c'hoar Okozias, Joas, mab
Okozias, e skrapet a-douez mibien ar roue bet
lakaet d'ar marv, hag e lakaet gant e vagerez
e kambr ar gweleoù, hag e guzhet ouzh Atalia,
ha ne voe ket lakaet d'ar marv. [3] Hag e chomas
gant (Iosaba) e Ti an Aotrou, kuzhet c'hwec'h
vloaz ; hag Atalia a rene war ar vro.

[4] D'ar bloaz seizh, e kasas Joiada (tud) da
gerc'hat ofiserien a gantoù, eus Kari,
ha rederien ; hag o degas a reas davetañ, da Di
an Aotrou, hag e tivizas ganto un emglev, hag
e reas dezho touiñ, hag e tiskouezas dezho mab
ar roue. [5] Hag e roas urzhioù dezho en ur
lavarout : «Sed an dra a reot : un drederenn
ac'hanoc'h, ar re a zeu d'ar sabad, a ray gward
e ti ar roue ; [6] hag un drederenn ouzh Dor Sour,
hag un drederenn ouzh an nor a-dreñv d'ar
rederien a ray gward an Ti, a bep eil. [7] Ha div
lodenn ac'hanoc'h, an holl re a ya kuit d'ar
sabad a ray gward Ti an Aotrou, evit ar roue.
[8] Hag e reot kelc'h en-dro d'ar roue, tro-war-dro,
pep hini e glavioù en e zorn ; hag an hini a yelo

er renkadoù a vo lakaet d'ar marv ! Hag e viot
gant ar roue pa 'z ay ha pa zeuio.»
9 Hag e reas an ofiserien a gantoù a-grenn ar
pezh a c'hourc'hemenne Joiada, ar beleg ; kemer
a rejont pep hini e soudarded, ar re a zeue d'ar
sabad hag ar re a yae kuit d'ar sabad ; hag ez
ejont da gavout Joiada, ar beleg. 10 Reiñ a reas ar
beleg d'an ofiserien a gantoù, ar goafioù hag ar
skoedoù en devoa bet ar roue David, hag a oa
e Ti an Aotrou. 11 Hag en em zalc'has ar
rederien, pep hini e glavioù en e zorn, adalek
kostez dehoù an Ti betek kostez kleiz an Ti,
dirak an aoter ha dirak an Ti, tost d'ar roue,
tro-dro. 12 Hag e tennas (ar beleg) mab ar roue
er-maez, hag e lakaas warnañ ur gurunenn hag
an Testeni, hag hen reas roue hag hen olevas ;
hag e voe stlaket an daouarn ha lavaret : «Bevet
ar roue !»
13 Hag e klevas Atalia trouz an dud o redek,
hag ez eas gant an dud da Di an Aotrou. 14 ha pa
welas e oa ar roue en e sav war al leurenn,
hervez ar c'hustum, ofiserien ha trompilherien
e-kichen ar roue, hag holl dud ar vro laouen
ouzh son an trompilhoù, e rogas Atalia he
dilhad en ur huchal : «Trubarderezh,
trubarderezh !»
15 Hag e c'hourc'hemennas Joiada, ar beleg,
da ofiserien ar c'hantoù, kabitened an arme, en
ur lavarout dezho : «Tennit hounnezh a-douez
ar renkadoù ! an hini a yelo war he lerc'h
a varvo dre ar c'hleze ! Hogen, a lavaras ar
beleg, ne vo ket lakaet d'ar marv e Ti an
Aotrou.» 16 Hag e voe lakaet an daouarn warni
ha kaset war hent dor ar c'hezeg, da di ar roue,
ha lakaet d'ar marv eno.
17 Hag e tivizas Joiada un emglev etre an
Aotrou, ar roue hag ar bobl, ma vefe Pobl an
Aotrou, hag etre ar roue hag ar Bobl. 18 Hag ez
eas holl dud ar vro da di Baal ha d'e ziskar ;
hag e aoterioù hag e zelwennoù a voe drailhet
da vat, ha Matan, beleg Baal, lazhet dirak an
aoterioù.
Hag e lakaas ar beleg gwarded war Di an
Aotrou. 19 Hag e kemeras ar gantenerien, Kariz,
hag ar rederien, hag holl dud ar vro, hag
e tiskennjont gant ar roue eus Ti an Aotrou, hag
ez ejont dre hent Dor ar rederien da di ar roue.
Hag e koazezas ar roue war dron ar rouaned.
20 Hag e voe levenez gant holl dud ar vro, hag ar
gêr a voe sioul : Atalia a oa bet lakaet d'ar marv
dre ar c'hleze, e ti ar roue.

12 Joas, roue Youda.

1 Seizh vloaz en devoa Joas pa renas.
2 D'ar bloaz seizh eus Yehou e renas Joas,
ha daou-ugent vloaz e renas e Jeruzalem. Anv
e vamm a oa Sivia, eus Bersabea. 3 Oberoù Joas
a voe reizh ouzh daoulagad an Aotrou e-keit
ha ma voe kenteliet gant Joiada, ar beleg.
4 Koulskoude, an uhellec'hioù ne voent ket
lamet : C'hoazh e veze tud oc'h aberzhiñ hag
oc'h ezañsiñ en uhellec'hioù.
5 Hag e lavaras Joas d'ar veleien : «Holl
arc'hant an traoù santel a vo kaset da Di an
Aotrou, arc'hant an dremenidi, arc'hant pep
buhez hervez he zalvoudegezh, ha kement
arc'hant a zo deuet da soñj un den degas da Di
an Aotrou, 6 a vo degemeret gant ar veleien, pep
hini digant e anaoudeien, evit dresañ freuzoù an
Ti, e kement lec'h m'en em gavo freuzoù.»
7 Met d'ar bloaz tri warn-ugent eus ar roue
Joas, n'o devoa ket dreset ar veleien freuzoù an
Ti. 8 Hag e c'halvas ar roue Joas ar beleg Joiada
hag ar veleien, hag e lavaras dezho : «Perak
n'hoc'h eus ket dreset freuzoù an Ti? Bremañ ne
zegemerot ken arc'hant digant hoc'h
anaoudeien, met evit freuzoù an Ti en roiot.»
9 Hag ec'h asantas ar veleien ne zegemerfent ken
arc'hant digant an dud ha n'o defe ken da zresañ
freuzoù an Ti.
10 Hag e kemeras ar beleg Joiada ur c'houfr,
hag e reas un toull en e dalbenn, hag e lakaat
a reas e-kichen an aoter, a-zehoù pan erruer e Ti
an Aotrou ; hag e lakaas ennañ ar veleien
a ziwalle an treuzoù an holl arc'hant a veze
degaset da Di an Aotrou. 11 Pa welent e veze
kalz arc'hant er c'houfr, e pigne skrib ar roue
hag ar beleg bras da zastum ha da gontañ an
arc'hant en em gave e Ti an Aotrou.
12 Hag e lakent an arc'hant pouezet etre daouarn
ar re a oa oc'h ober al labour, ar re a oa karget
eus Ti an Aotrou hag en dispigne evit ar
gilvizien ha saverien Ti an Aotrou, 13 evit ar
vañsonerien hag ar bikerien vein, evit prenañ ar
c'hoad hag ar vein benerezh, a-benn dresañ
freuzoù Ti an Aotrou, hag evit kement dispign
a veze war Di an Aotrou, gant an adaozañ.

14 Met ne voe ket graet evit Ti an Aotrou pladoù
arc'hant, na kontilli, na sparfoù, na trompilhoù :
netra en aour, netra en arc'hant, gant an arc'hant
a veze degaset da Di an Aotrou ; 15 d'ar re a oa
oc'h ober al labour e veze roet, hag e tresent
gantañ Ti an Aotrou. 16 Kont ebet gant an dud
a veze lakaet an arc'hant etre o daouarn, da reiñ
d'ar vicherourien, rak gant onestiz e veze
labouret. 17 Arc'hant an dic'haouadennoù, nag
arc'hant an dibec'hadennoù ne veze degaset da
Di an Aotrou : evit ar veleien e veze.

18 Neuze e pignas Hazael, roue Aram,
d'ober brezel enep Gat hag he zapas ; hag
e lakaas Hazael e veno da bignat enep
Jeruzalem. 19 Hag e kemeras Joas, roue Youda,
an holl draoù santel o devoa santelaet Josafat,
Joram hag Okozias, e dadoù, rouaned Youda,
hag ar re santelaet gantañ, hag an holl aour en
em gave e teñzorioù Ti an Aotrou ha ti ar roue,
hag o c'hasas da Hazael, roue Aram, a yeas kuit
diwar Jeruzalem.

20 ha peurrest istor Joas, holl bezh a reas,
daoust ha n'eo ket skrivet war Levr an
Darvoudoù eus amzer rouaned Youda? 21 En em
sevel a reas e servijerien : ober a rejont un
irienn hag e skojont war Joas e Bet-Mello, pa
ziskenner da Sella. 22 Iozachar, mab Semat,
ha Iozabad, mab Somer, e servijerien, a skoas
warnañ, hag e varvas. Beziet e voe gant e dadoù
e Kêr David ; hag e renas Amasias war e lerc'h.

13 Marv Elisa.

1 Er bloaz tri warn-ugent eus Joas, mab
Okozias, roue Youda, e renas Joac'haz, mab
Yehou, war Israel, e Samaria, evit seitek vloaz.
2 Ober a reas ar fall ouzh daoulagad an Aotrou,
hag e kerzhas war-lerc'h pec'hedoù Jeroboam,
mab Nabat, hag en devoa lakaet Israel da
bec'hiñ : ne zistroas ket diouto. 3 Hag e tommas
kounnar an Aotrou ouzh Israel, hag e lake
anezho e dorn Hazael, roue Aram, hag e dorn
Benadad, mab Hazael, bepred. 4 Distanañ a reas
Joac'haz dremm an Aotrou, hag e selaouas
outañ an Aotrou, rak gwelout a rae e oa gwasket
Israel, gwasket gant roue Aram. 5 Hag e roas an
Aotrou da Israel un dieuber, hag en em
dennjont a-zindan galloud Aram. Hag e chomas
mibien Israel en o zinelloù evel diagent.
6 Daoust da se, ne zistrojont ket diouzh
pec'hedoù tiegezh Jeroboam, hag en devoa
lakaet Israel da bec'hiñ : enno e kerzhjont, an
Ashera a chomas e Samaria. 7 Ne oa manet gant
Joac'haz, a soudarded, nemet hanter-kant
marc'heg, dek karr ha dek mil troadeg ; distrujet
e oant bet gant roue Aram hag en devoa o lakaet
evel ar boultrenn a vez mac'hellet.

8 Ha peurrest istor Joac'haz, holl bezh a reas
hag e gadarnded, hag-eñ n'eo ket skrivet war
Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel?
9 Hag e c'hourvezas Joac'haz gant e dadoù hag
e voe beziet e Samaria. Hag e renas Joas, e vab,
war e lerc'h.

10 Er bloaz seizh ha tregont eus Joas, roue
Youda, e renas Joas, mab Joac'haz, war Israel,
e Samaria, evit c'hwezek vloaz. 11 Hag e reas ar
fall ouzh daoulagad an Aotrou : ne zistroas ket
diouzh holl bec'hedoù Jeroboam, mab Nabat, en
devoa lakaet Israel da bec'hiñ : enno e kerzhas.

12 Ha peurrest istor Joas, holl bezh a reas
hag e holl gadarnded, ha penaos e reas brezel da
Amasias, roue Youda, hag-eñ n'eo ket skrivet
war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned
Israel? 13 Hag e c'hourvezas Joas gant e dadoù,
ha Jeroboam a goazezas war e dron. Hag e voe
beziet Joas e Samaria, gant rouaned Israel.

14 Elisa a voe klañv gant ar c'hleñved
a varvje. Hag e tiskennas davetañ Joas, roue
Israel ; hag e ouelas ouzh e zremm en ur
lavarout : «Va zad ! va zad ! karr Israel hag
e varc'heien !» 15 Hag e lavaras dezhañ Elisa :
«Kemer ur wareg ha biroù.» Hag e kemeras
gantañ gwareg ha biroù. 16 Hag e lavaras da roue
Israel : «Krog gant da zorn er wareg.»
Hag e krogas gant e zorn ; hag e lakaas Elisa
e zaouarn war zaouarn ar roue, 17 hag e lavaras :
«Digor ar prenestr ouzh ar reter.» Hag e tigoras.
Hag e lavaras Elisa : «Tenn ! » Hag e tennas.
Hag e lavaras : «Bir trec'hus a-berzh an
Aotrou ! Bir trec'hus a-enep Aram ! Sko war
Aram en Afek, ken na vo echu !»
18 Hag e lavaras : «Kemer ar biroù.» hag
e kemeras. Hag e lavaras da roue Israel : «Sko
d'an douar !» hag e skoas teir gwezh hag
e paouezas. 19 Hag e vuanekaas outañ an den
Doue en ur lavarout : «En ur skeiñ pemp pe
c'hwec'h gwezh, az pije skoet war Aram
d'e echuiñ ; met bremañ, teir gwezh hepken eo
e skoi war Aram.»

[20] Hag e varvas Elisa, hag e voe beziet. ha bagadoù Moab a zeuas er vro da zistro-bloaz. [21] ha tud, o touarañ un den, a welas ur bagad hag a daolas ar c'horf e bez Elisa ; hag ez eas ar c'horf da stekiñ ouzh eskern Elisa, hag ec'h advevas hag e savas war e dreid.

[22] Hag Hazael, roue Aram, a vac'homas Israel e-pad holl amzer Joac'haz. [23] Hag en devoe truez an Aotrou outo ; ha dre drugar en em droas war-zu enno, abalamour d'e emglev gant Abraham, Izaak ha Yakob, ha n'houllas ket o distrujañ, o disteurel diwar e zremm c'hoazh neuze. [24] Hag e varvas Hazael, roue Aram, hag e renas Benadad, e vab, war e lerc'h. [25] Hag en em lakaas Joas, mab Joac'haz, da adkemer kêrioù eus dorn Benadad, mab Hazael, ar re en devoa kemeret eus dorn Joac'haz, e dad, dre vrezel. Teir gwezh e skoas warnañ Joas, hag ec'h adkemeras kêrioù Israel.

14 Ar spernenn hag ar sedrezenn.

[1] D'an eil bloaz eus Joas, mab Joac'haz, roue Israel, e renas Amasias, mab Joas, roue Youda. [2] D'an oad a bemp bloaz warn-ugent e renas, ha nav bloaz warn-ugent e renas e Jeruzalem. Anv e vamm a oa Ioaden, eus Jeruzalem. [3] Ober a reas ar reizh ouzh daoulagad an Aotrou, nann avat evel David, e dad : a-grenn evel ma rae Joas, e dad, e reas. [4] An uhellec'hioù ne voent ket lamet ; hag e kendalc'has an dud da aberzhiñ ha da ezañsiñ war an uhellec'hioù. [5] Kerkent ha ma voe start ar rouantelezh en e zorn, e skoas war ar servijerien o devoa lazhet ar roue, e dad ; [6] met mibien ar vuntrerien ne lazhas ket, hervez ar pezh a zo bet skrivet e Levr Lezenn -vMoizez, ar pezh en devoa kemennet an Aotrou en ur lavarout :

«*Ne vo ket lakaet d'ar marv an tadoù evit o mibien, na mibien d'ar marv evit o zadoù : pep hini evit e bec'hed a varvo.*»

[7] Lazhañ a reas da Edom, e traonienn an Holen, dek mil a dud, hag e tapas ar Roc'hell, er brezel, hag e c'halvas hec'h anv : 'Iokteel', a zo (hec'h hini) betek hiziv.

[8] Neuze e kasas Amasias kannaded da Joas, mab Joac'haz, mab Yehou, roue Israel, da lavarout : «Deus ! m'en em welimp a-dal !» [9] Hag e kasas Joas, roue Israel, davet Amasias, roue Youda, tud da lavarout : «Spernenn al Liban a gasas da sedrezenn al Liban da lavarout : "Ro da verc'h d'am mab evel gwreg ! Met tremen a reas al loen gouez a zo el Liban, hag e vac'has ar spernenn. [10] Skoet ec'h eus war Edom, hag ez eo savet da galon ! Bez enoret ha chom du-se ! Perak sachañ warnout ar gwalleur ha kouezhañ, te ha Youda ganit? "» [11] Met ne selaouas ket Amasias.

Hag ez eas dezhañ Joas, roue Israel, hag en em weljont a-dal, eñ hag Amasias, roue Youda, e Betsames, a oa e Youda. [12] Hag e voe pilet Youda dirak Israel ; hag e tec'has pep hini d'e deltenn. [13] Amasias, roue Youda, mab Joas, mab Okozias, a voe tapet gant Joas, roue Israel, e Betsames, ha kaset da Jeruzalem. Ober a reas un difreuz e ramparzh Jeruzalem, eus dor Efraim betek dor ar C'horn, a bevar c'hant ilinad. [14] Kemer a reas an holl aour hag arc'hant ha kement tra en em gave e Ti an Aotrou hag e teñzorioù ti ar roue, ha gouestlidi ; hag e tistroas da Samaria.

[15] Ha peurrest istor Joas, ar pezh a reas hag e gadarnded, ha penaos e reas brezel da Amasias, roue Youda, hag-eñ n'eo ket skrivet se war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel? [16] Hag e c'hourvezas Joas gant e dadoù hag e voe beziet e Samaria gant rouaned Israel. Hag e renas Jeroboam, e vab, war e lerc'h.

[17] Hag e vevas Amasias, mab Joas, roue Youda, war-lerc'h marv Joas, mab Joac'haz, roue Israel, pemzek vloaz.

[18] Ha peurrest istor Amasias, hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Youda? [19] Bez' e voe enep dezhañ un irienn e Jeruzalem, hag e tec'has da Lakis ; met kaset e voe war e lerc'h tud hag e lakaas d'ar marv eno. [20] Douget e voe gant kezeg ha beziet e Jeruzalem gant e dadoù e Kêr David. [21] Hag e kemeras holl dud Youda Azaria, oadet a c'hwezek vloaz, hag en lakjont da ren e lec'h e dad Amasias. [22] Eñ eo ac'h adsavas Eilat, en devoa adtapet evit Youda goude ma voe gourvezet ar roue gant e hendadoù.

[23] Er bloaz pemzek eus Amasias, mab Joas, roue Youda, e renas Jeroboam, mab Joas, roue Israel, e Samaria, evit ur bloaz ha daou-ugent. [24] Hag e reas ar fall ouzh daoulagad an Aotrou, hep distreiñ diouzh holl bec'hedoù Jeroboam,

mab Nabat, hag en devoa lakaet Israel da bec'hiñ.

25 Adlakaat a reas harz Israel eus antre Emat betek Mor an Araba, hervez lavar an Aotrou, Doue Israel en devoa komzet dre e servijer Yonas, mab Amati, ur profed eus Gethefer. 26 Gwelet en devoa an Aotrou pegen reuzeudik e oa Israel, pegen c'hwerv, pa ne oa ken nag unan hualet nag unan dishual da reiñ skoazell da Israel. 27 Ne zivizas ket an Aotrou diverkañ anv Israel a-zindan an neñv, met o dieubiñ a reas dre Jeroboam, mab Joas.

28 Ha peurrest istor Jeroboam, hag holl bezh a reas hag e gadarnded, hag e vrezelioù evit adkas Damas hag Emat, a oa da Youda, en Israel, hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel? 29 Hag e c'hourvezas Jeroboam gant e dadoù hag e voe beziet e Samaria gant rouaned Israel. Hag e renas Zakaria, e vab, war e lerc'h.

15 Rouaned Israel ha Youda.

1 Er bloaz seizh warn-ugent eus Jeroboam, roue Israel, e renas Azaria, mab Amasias, evel roue Youda. 2 C'hwezek vloaz en devoa pa renas ; hag e renas daou vloaz ha hanter-kant e Jeruzalem. Anv e vamm a oa Iec'helia, eus Jeruzalem. 3 Ober a reas ar reizh ouzh daoulagad an Aotrou, a-grenn evel ma reas Amasias, e dad. 4 Met an uhellec'hioù ne voent ket lamet, hag e talc'he ar Bobl da aberzhañ ha da ezañsiñ war an uhellec'hioù-se. 5 Hag e skoas an Aotrou war ar roue, a voe lovrek betek devezh e varv ; hag e chomas en un ti-distro ; ha Joatam, mab ar roue, rener an ti, a varne tud ar vro.

6 Ha peurrest istor Azaria, hag holl bezh a reas, hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Youda? 7 Hag e c'hourvezas Azaria gant e dadoù, hag e voe beziet gant e dadoù e Kêr David. Hag e renas Joatam, e vab, war e lerc'h.

8 Er bloaz eizh ha tregont eus Azaria, roue Youda, e renas Zakaria, mab Jeroboam, war Israel e Samaria, e-pad c'hwec'h miz. 9 Hag e reas ar fall ouzh daoulagad an Aotrou, evel m'o devoa graet e dadoù, hep distreiñ diouzh pec'hedoù Jeroboam, mab Nabat, en devoa lakaet Israel da bec'hiñ. 10 Hag ec'h iriennas enep dezhañ Selloum, mab Iabes, a roas dezhañ dirak ar Bobl taol ar marv, hag a renas war e lerc'h.

11 Ha peurrest istor Zakaria a zo skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel. 12 Kement-se hervez lavar an Aotrou, p'en devoa komzet ouzh Yehou en ur lavarout : «Da vibien, betek pevare rumm, a goazezo war dron Israel.» Se a c'hoarvezas.

13 Selloum, mab Iabes, a renas er bloaz nav ha tregont eus Azaria, roue Youda, hag e renas ul loariad e Samaria. 14 Hag e pignas Manahem, mab Gadi, eus Tersa, hag ez erruas e Samaria, hag e roas da Selloum, mab Iabes, e Samaria, taol ar marv, hag e renas war e lerc'h.

15 Ha peurrest istor Selloum, an irienn a reas, setu ma'z eo skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel.

16 Neuze e skoas Manahem war dTapsa ha war an holl dud a oa enni, ha war he ziriad, adalek Tersa ; dre ma n'he devoa ket digoret dezhañ, en devoa skoet hag hec'h holl zougerezed a freuzas.

17 Er bloaz nav ha tregont eus Azaria, roue Youda, e renas Manahem, mab Gadi, war Israel, evit dek vloaz, e Samaria. 18 Hag e reas ar fall ouzh daoulagad an Aotrou, hep distreiñ diouzh pec'hedoù Jeroboam, mab Nabat, en devoa lakaet Israel da bec'hiñ, e holl zeizioù. 19 Hag e teuas Poul roue Asour, enep ar vro ; hag e roas Manahem da Boul mil talant arc'hant evit kaout e zorn gantañ da ziogelaat ar rouantelezh en e zorn. 20 Tennet en devoa Manahem an arc'hant-se diwar Israel, diwar an holl dud pinvidik, da reiñ da roue Asour : hanter-kant shekel arc'hant diwar bep hini. Hag ez eas en-dro roue Asour, ne chomas ket eno, er vro.

21 Ha peurrest istor Manahem, hag holl bezh a reas, daoust ha n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel? 22 Hag e c'hourvezas Manahem gant e dadoù ; hag e renas Pakeia, e vab, war e lerc'h.

23 Er bloaz hanter-kant eus Azaria, roue Youda, e renas Pakeia, mab Manahem, war Israel, e Samaria, evit daou vloaz. 24 Hag e reas ar fall ouzh daoulagad an Aotrou ; ne zistroas ket diouzh pec'hedoù Jeroboam, mab Nabat, en devoa lakaet Israel da bec'hiñ. 25 Hag ec'h iriennas enep dezhañ Peka, mab

Romelia, e skoedour, a skoas warnañ e Samaria,
e tour-ged ti ar roue, gant Argov hag Aria ;
ha gantañ e oa hanter-kant den, paotred eus
Galaad. Goude e lakaat d'ar marv, e renas war
e lerc'h.

26 Ha peurrest istor Pakeia, holl bezh a reas,
setu ma'z eo skrivet war Levr an Darvoudoù eus
amzer rouaned Israel.

27 Er bloaz daou ha hanter-kant eus Azaria,
roue Youda, e renas Peka, mab Romelia, war
Israel, e Samaria, evit ugent vloaz. 28 Hag e reas
ar fall ouzh daoulagad an Aotrou ; ne zistroas
ket diouzh pec'hedoù Jeroboam, mab Nabat, en
devoa lakaet Israel da bec'hiñ. 29 E deizioù Peka,
roue Israel, e teuas Teglat-Palasar, roue Asour,
hag e tapas Ahion, Abelbetmaac'ha, Ianoe,
Kades, Asor, ar Galaad, ar Galilea hag holl vro
Neftali, hag o harluas da Asour. 30 Hag ec'h
iriennas Ozea, mab Ela, enep Peka, mab
Romelia, hag e roas dezhañ taol ar marv ; hag
e renas war e lerc'h, er bloaz ugent eus Joatam,
mab Ozias. 31 ha peurrest istor Peka hag holl
bezh a reas, setu ma'z eo skrivet war Levr an
Darvoudoù eus amzer rouaned Israel.

32 En eil bloaz eus Peka, mab Romelia, roue
Israel, e renas Joatam, mab Ozias, roue Youda.
33 Pemp bloaz warn-ugent en devoa pa renas,
ha seitek vloaz e renas e Jeruzalem. Anv
e vamm a oa Ierousa, merc'h Sadok. 34 Ober
a reas ar reizh ouzh daoulagad an Aotrou ;
a-grenn evel m'en devoa graet Ozias, e dad,
e reas ; 35 nemet an uhellec'hioù ne voent ket
lamet, hag e talc'has ar Bobl da aberzhañ ha da
ezañsiñ war an uhellec'hioù. Eñ eo a savas dor
uhelañ Ti an Aotrou.

36 Ha peurrest istor Joatam, holl bezh a reas,
setu ma'z eo skrivet war Levr an Darvoudoù eus
amzer rouaned Youda. 37 En deizioù-mañ
e krogas an Aotrou da gas enep Youda Rasin,
roue Aram, ha Peka, mab Romelia.
38 Hag e c'hourvezas Joatam gant e dadoù, hag
e voe beziet gant e dadoù, e Kêr David, e dad.
Hag e renas Ac'haz, e vab, war e lerc'h.

16 Galv Youda da roue Asour.

1 Er bloaz seitek eus Peka, mab Romelia,
e renas Ac'haz, mab Joatam, evel roue Youda.
2 Ugent vloaz en devoa Ac'haz pa renas,
ha c'hwezek vloaz e renas e Jeruzalem ; met ne
reas ket ar reizh ouzh daoulagad an Aotrou,
e Zoue, evel David, e hendad. 3 Mont a reas war
roudoù rouaned Israel, betek lakaat e vab da
dremen dre an tan, hervez euzhusterioù ar
broadoù en devoa diberc'hennet an Aotrou dirak
mibien Israel. 4 Aberzhañ hag ezañsiñ a reas war
an uhellec'hioù ha war ar runioù, ha dindan
kement gwezenn c'hlas e oa.

5 Neuze e pignas Rasin, roue Aram,
ha Peka, mab Romelia, roue Israel, da
Jeruzalem, da vrezeliñ en ur ober seziz war
Ac'haz ; met ne c'halljont ket e gaout dre vrezel.
6 Er mare-se e taskoras Rasin, roue Aram, Eilat
da Edom, en ur argas ar Youdaiz eus Eilat :
Edomiz a yeas da Eilat, hag ez int chomet enni
betek hiziv. 7 Kas a reas Ac'haz kannaded davet
Teglat-Palasar, roue Asour, da lavarout :
«Da servijer ha da vab ez on ! Deus d'am
saveteiñ diouzh palv roue Aram ha diouzh palv
roue Israel, a zo savet enep din.»
8 Hag e kemeras Ac'haz an arc'hant hag an aour
en em gave e Ti an Aotrou hag e teñzorioù ti ar
roue hag o c'hasas da roue Asour, e prof.
9 Hag e selaouas outañ roue Asour ; hag e pignas
roue Asour da zDamas hag e tapas anezhi hag
he c'hasas d'an harlu betek Kir, ha Rasin a voe
lakaet d'ar marv.

10 Hag ez eas ar roue Ac'haz da gavout
Teglat-Palasar, roue Asour, e Damas, hag
e welas an aoter a oa e Damas, hag e kasas ar
roue Ac'haz da Ouria, ar beleg, ar patrom eus an
aoter hag ur raktres eus he frammadur.
11 Hag e savas ar beleg Ouria an aoter ; a-grenn
evel ar skouer en devoa kaset ar roue Ac'haz eus
Damas e reas ar beleg Ouria, a-raok ma voe
erruet ar roue Ac'haz eus Damas. 12 Pan erruas ar
roue eus Damas, ha pa welas ar roue an aoter,
e tostaas ar roue ouzh an aoter hag e pignas
outi. 13 Ezañsiñ a reas e holloskad hag
e brofadenn, ober e zied-kinnig, ha sparfañ
gwad e beoc'h-aberzhoù ouzh an aoter.
14 An aoter arem a oa dirak an Aotrou a voe
tostaet a-zirak an Ti, eus etre an aoter ha Ti an
Aotrou, hag e voe lakaet ouzh tu hanternoz an
aoter.

15 Hag e roas urzhioù ar roue Ac'haz da
Ouria, ar beleg, en ur lavarout : «War an aoter
vras e tevi holloskad ar beure, profadenn an
abardaez, holloskad ar roue hag e brofadenn,

hag holloskadoù holl dud ar vro gant
o frofadennoù hag o diedoù-kinnig ; holl wad
an holloskadoù, holl wad an aberzhoù, a vo
sparfet warni. Evit an aoter arem, e vo din da
welout.» 16 Hag e reas ar beleg Ouria a-grenn
evel m'en devoa gourc'hemennet ar roue
Ac'haz. 17 Hag e tispennas ar roue Ac'haz
frammoù ar sichennoù hag e lamas diwarno al
laouer ; ar mor (arem) a ziskennas diwar an ejen
arem a oa dindanañ evit e lakaat war ur pavez
maen. 18 Porched ar sabad, a oa bet savet en
diabarzh, hag antre ar roue, en diavaez,
a zilec'hias, e Ti an Aotrou, en abeg da roue
Asour.

19 Ha peurrest istor Ac'haz, ar pezh a reas,
hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù
eus amzer rouaned Youda? 20 Hag e c'hourvezas
Ac'haz gant e dadoù, hag e voe beziet gant
e dadoù, e Kêr David ; hag e renas Ezekias,
e vab, war e lerc'h.

17 Samariz harluet.

1 Er bloaz daouzek eus Ac'haz, roue Youda,
e renas Ozea, mab Ela, e Samaria, war Israel,
evit nav bloaz. 2 Hag e reas ar fall ouzh
daoulagad an Aotrou, naren kement ha rouaned
Israel a oa bet en a-raok.

3 Enep dezhañ e pignas Salmanasar, roue
Asour ; hag e voe Ozea e sujed hag e paeas
dezhañ truaj. 4 Met dizoleiñ a reas roue Asour
e oa Ozea oc'h iriennañ : kaset en devoa
kannaded da Sô, roue an Ejipt, ha ne zegase ken
truaj da roue Asour, evel bep bloaz. E bakañ
a reas roue Asour hag e serriñ a reas en ti-bac'h.

5 Hag ez eas roue Asour dre ar vro a-bezh,
hag e pignas da Samaria, hag e reas seziz warni
tri bloaz-pad. 6 Er bloaz nav eus Ozea e tapas
roue Asour Samaria, hag e harluas Israel da
Asour. O lakaat a reas da chom e Hala ha war
an Habor, stêr Gozan, hag e kêrioù Media.

7 C'hoarvezet e oa se dre m'o devoa pec'het
mibien Israel e-keñver an Aotrou, o Doue, en
devoa o savet eus bro an Ejipt a-zindan dorn
Faraon, roue an Ejipt, ha dre m'o devoa azeulet
doueoù all, 8 ha dre m'o devoa kerzhet hervez
lidoù ar broadoù en devoa diberc'hennet an
Aotrou dirak mibien Israel, hag al lidoù ijinet
gant rouaned Israel. 9 Graet o devoa e-kuzh
mibien Israel traoù ha na oant ket dereat
e-keñver an Aotrou, o Doue : savet uhellec'hioù
en holl gêrioù, tourioù-ged ha kêrioù
ramparzhet, 10 savet peulvanoù hag Aseraoù war
gement run uhel ha dindan kement gwezenn
c'hlas a oa, 11 ezañset eno, war gement uhellec'h
a oa, evel ar broadoù en devoa harluet an
Aotrou dirazo, graet kement tra fall a oa evit
hegaziñ an Aotrou, 12 ha servijet idoloù, goude
m'en devoa lavaret an Aotrou dezho : «Na rit
ket an dra-se !»

13 Koulskoude en devoa roet an Aotrou
kemennadur da Israel ha da Youda, dre e holl
brofeded hag e holl welerien, en ur lavarout :
«Distroit diouzh ho hentoù fall ha mirit va
gourc'hemennoù ha va urzhiadurioù, hervez al
Lezenn am boa gourc'hemennet d'ho tadoù
ha kaset dezho dre va servijerien ar brofeded.»
14 Hogen n'o devoa ket sentet, met reutaet
o c'hilpenn, evel kilpennoù o zadoù, ha n'o
devoa ket kredet en Aotrou, o Doue. 15 Distaolet
o devoa e lezennoù hag e emglev, divizet gant
o zadoù, e urzhioù kemennet dezho ; hag e oant
aet war-lerc'h an disterachoù, ha deuet
disterachoù o-unan, da-heul ar broadoù a oa
en-dro dezho, (goude) m'en devoa difennet an
Aotrou dezho ober evelto ; 16 hag o devoa
dilezet holl c'hourc'hemennoù an Aotrou,
o Doue, ha graet, e metal teuzet, daou leue,
graet Aseraoù hag azeulet kement strollad eus
an neñvoù a zo, ha servijet baaled ; 17 tremenet
o mibien hag o merc'hed dre an tan, graet
urisenerezh hag hudouriezh, hag en em werzhet
evit ober ar fall ouzh daoulagad an Aotrou,
ouzh e hegaziñ.

18 Hag en deus bet kounnar an Aotrou,
meurbet, enep Israel, hag en deus o distaolet
diwar e zremm. Ne oa manet nemet meuriad
Youda. 19 Ha Youda zoken ne vire ket
gourc'hemennoù an Aotrou, o Doue, hag
a gerzhe hervez al lidoù ijinet gant Israel.
20 Hag en deus bet heug an Aotrou ouzh holl
ouenn Israel, hag en deus o gwallvec'hiet hag
o lakaet etre daouarn skraperien, betek
o disteurel a-dirazañ. 21 Pa oa bet freget Israel
diouzh ti David, ha lakaet da roue Jeroboam,
mab Nabat, e pellaas Jeroboam Israel
diwar-lerc'h an Aotrou, ouzh o lakaat d'ober
pec'hedoù bras. 22 Hag e kerzhas mibien Israel
en holl bec'hedoù a rae Jeroboam, hep distreiñ

diouto, [23] ken na zistroas an Aotrou Israel diwar
e zremm, evel m'en devoa lavaret dre e holl
servijerien, ar brofeded ; hag e voe harluet
Israel diwar e zouar, betek Asour, ken n'eo
hiziv.

[24] Hag e kasas roue Asour (tud) eus Babilon,
eus Kouta, Ava, Emat, Sefarvaim, a lakaas da
chom e kêrioù Samaria, e-lec'h mibien Israel ;
hag e perc'hennjont Samaria hag e chomjont en
e gêrioù.

[25] Da gentañ e chomjont eno hep doujañ an
Aotrou, hag e kasas an Aotrou warno leoned,
a reas lazhadeg en o zouez. [26] Hag e komzjont
ouzh roue Asour en ur lavarout : «An dud ac'h
eus divroet evit o lakaat da chom e kêrioù
Samaria n'anavezont ket azeuladur Doue ar
vro.» [27] Hag urzhioù a roas roue Asour en ur
lavarout : «Kasit du-hont unan bennak eus ar
veleien ho poa harluet ale-hont, a yelo da chom
du-hont hag a zesko dezho azeuladur Doue ar
vro.» [28] Hag e teuas unan eus ar veleien a oa bet
harluet eus Samaria, da chom e Betel ; hag
e kelennas dezho penaos doujañ an Aotrou.

[29] Hogen graet he devoa pep broad he doue
hag e lakaet e tiez an uhellec'hioù bet graet gant
Samariz, pep broad er gêr ma oa o chom enni.
[30] Tud Babilon o devoa graet Soukot-benot ; tud
Kouta, graet Nergel ; tud Emat, graet Asima ;
[31] ha re Ava, graet Nebahaz ha Tartak ; ha re
Sefarvaim a zêve o mibien en tan dre
Adramelec'h ha dre Anamelec'h, doueoù
Sefarvaim. [32] Hag e teujont da zoujañ an Aotrou,
met graet o devoa, eus o metou, beleien
uhellec'hioù a lide evito e tiez an uhellec'hioù.
[33] An Aotrou a zoujent, met o doueoù
a servijent, hervez kustum ar broioù ma oant bet
divroet diouto.

[34] Ha betek hiziv e reont hervez
o c'hustumoù gwezhall : ne zoujent ket an
Aotrou, ne raent ket hervez e reolennoù, hervez
e gustumoù, hervez al Lezenn, hervez ar
gourc'hemennoù en devoa kemennet an Aotrou
da vibien Yakob, lesanvet Israel. [35] Divizet en
devoa an Aotrou ganto un emglev, roet urzhioù
dezho en ur lavarout : «Ne zoujot ket doueoù
all, ne stouot ket dirazo, n'o servijot ket na ne
reot ket aberzhoù dezho.

[36] An Aotrou eo en deus ho savet eus bro an
Ejipt, gant nerzh bras ha brec'h astennet !
Eñ a zoujot ha dirazañ e stouot hag e reot
aberzhoù. [37] Hag ar reolennoù, ar c'hustumoù, al
Lezenn hag ar gourc'hemennoù en deus skrivet
evidoc'h a virot en ur ober diouto bemdez, ha ne
zoujot ket doueoù all. [38] An emglev am boa
divizet ganeoc'h n'ankounac'haot ket ha ne
zoujot ket doueoù all. [39] An Aotrou, ho Toue,
a zoujot, hag eñ ho saveteo eus dorn hoc'h
enebourien.» [40] Met n'o deus ket sentet ; hervez
o c'hustumoù kentañ o deus graet.

[41] Ar broadoù-mañ o deus doujet an Aotrou,
met o idoloù o deus servijet ; hag o mibien,
ha mibien o mibien, a ra evel ma rae o zadoù,
betek hiziv.

18 Asour dirak Jeruzalem.

[1] Ha setu, er bloaz tri eus Ozea, mab Ela,
roue Israel, e renas Ezekias, mab Ac'haz, evel
roue Youda. [2] Pemp bloaz warn-ugent en devoa
pa renas, ha nav bloaz warn-ugent e renas
e Jeruzalem. Anv e vamm a oa Avi, merc'h
Zakaria. [3] E oberoù a voe reizh ouzh daoulagad
an Aotrou, a-grenn evel oberoù David, e dad.
[4] Lemel a reas an uhellec'hioù ha drailhañ ar
peulvanoù, troc'hañ an Aseraoù ha bruzunañ ar
sarpant arem en devoa graet Moizez, rak betek
an deiz-se e veze mibien Israel oc'h ezañsiñ
dezhañ : galvet e veze Nohestan. [5] En Aotrou,
Doue Israel, e lakaas e fiziañs ; ha war e lerc'h,
ne voe ket eveltañ, e-touez holl rouaned Youda,
hag a oa bet en e raok. [6] Stag ouzh an Aotrou, ne
guitaas ket diwar e lerc'h ; mirout a rae ar
gourc'hemennoù en devoa kemennet an Aotrou
da vMoizez. [7] Hag ez eo bet an Aotrou gantañ ;
e kement lec'h ma'z ae, e rae berzh.

En em sevel a reas enep roue Asour ha n'e
servijas ken. [8] Pilat a reas ar Filistiz betek Gaza,
hag he ziriad adalek tour ar c'hedourien betek ar
gêr ramparzhet.

[9] Met er bloaz pevar eus ar roue Ezekias -
a oa ar bloaz seizh eus Ozea, mab Ela, roue
Israel - e pignas Salmanasar, roue Asour, enep
Samaria, hag e reas seziz warni. [10] He zapout
a reas a-benn tri bloaz ; er bloaz c'hwec'h eus
Ezekias - a oa ar bloaz nav eus Ozea, roue
Israel - e voe tapet Samaria. [11] Hag e harluas
roue Asour Israeliz betek Asour, hag o lakaas en

Hala, ha war an Habor, stêr Gozan, hag e kêrioù
Mediz, 12 peogwir n'o devoa ket selaouet ouzh
mouezh an Aotrou, o Doue, ha dre m'o devoa
treuzet e emglev hag an holl draoù
gourc'hemennet gant Moizez, servijer an
Aotrou, e-lec'h sentiñ hag ober diouto.

13 Er bloaz pevarzek eus ar roue Ezekias,
e pignas Senac'herib, roue Asour, enep kêrioù
mogeriet Youda hag e tapas anezho.
14 Hag e kasas Ezekias, roue Youda, (kannaded)
da roue Asour, betek Lakis, da lavarout :
«Pec'het em eus ! met distro diwarnon ; ar pezh
a lakai warnon (da baeañ) a c'houzañvin.»
Hag e lakaas roue Asour war Ezekias, roue
Youda, tri c'hant talant arc'hant ha tregont talant
aour. 15 Hag e roas Ezekias an holl arc'hant en
em gave e Ti an Aotrou hag e teñzorioù ti ar
roue. 16 Er mare-se eo e tiwarnisas Ezekias
dorojoù Ti an Aotrou hag ar postoù en devoa
induet, eñ, Ezekias, roue Youda, hag o roas da
roue Asour.

17 Hag e kasas roue Asour e gabiten, mestr
e dishoged ha mestr e hanaferien, eus Lakis
davet ar roue Ezekias, gant un armead a bouez,
da Jeruzalem. Hag int da loc'hañ ha da vont da
Jeruzalem ; hag aet hag erruet, en em zalc'hjont
e-kichen kanol ar stank-krec'h, war hent
park-ar-c'hommer. 18 Hag e c'halvjont ar roue ;
hag ez eas er-maez daveto Eliakim, mab Helkia,
rener an ti, Sobna, ar skrib, ha Ioah, mab Azaf,
an diellour.

19 Hag e lavaras dezho ar mestr-hanafer :
«Lavarit, mar plij, da Ezekias : Evel-henn
e komz ar roue bras, roue Asour : Petra eo ar
fiziañs ac'h eus? 20 Lavarout a rez, - met lavaroù
dibouez ned int ken -kuzul ha kadarnded a zo
trawalc'h evit ober brezel. Met war biv e fiziez
evit en em sevel enep din? 21 Bremañ ec'h eus
fiziañs e skoazell ar gorzenn dorret-se ma'z eo
an Ejipt ! Pa harper warni, ez a e dorn d'e
drebarzhiñ : evel-se e ra Faraon, roue an Ejipt,
d'ar re a fizia ennañ. 22 Ha mar lavarit din :
En Aotrou, hon Doue, e fiziomp, daoust hag-eñ
n'en devoa ket lamet Ezekias e uhellec'hioù hag
e Aseraoù? ha lavaret da Youda ha da
Jeruzalem : Dirak an aoter-mañ (hepken)
e stouot e Jeruzalem? 23 ha bremañ, klaoustre
gant va aotrou, roue Asour : reiñ a ran dit daou
vil marc'h, mar gallez lakaat marc'heien warno !
24 ha penaos e rafes mont war e giz ur
gouarnour, eus ar re a servij va aotrou, ar re
vihanañ? Hag e fiziez war an Ejipt evit kaout
kirri ha marc'heien? 25 ha neuze, hag-eñ eo hep
asant an Aotrou ez on deuet enep al lec'h-mañ
d'e zistrujañ? An Aotrou en deus lavaret din :
Pign enep ar vro hag he distrujañ a ri !»

26 Hag e lavaras Eliakim, mab Helkia,
ha Sobna ha Ioah, d'ar mestr-hanafer : «Komz,
mar plij, ouzh da servijerien, en arameeg, - rak
e glevout a reomp - ha na gomz ket ouzhimp
e youdeeg, ouzh divskouarn an dud a zo war ar
ramparzh.» 27 Hag e lavaras dezho ar
mestr-hanafer : «Hag-eñ eo d'az aotrounez
ha dit en deus va c'haset va aotrou da lavarout
an traoù-se? Hag-eñ n'eo ket d'an dud a zo en
o c'hoazez war ar ramparzh, o tebriñ o mon hag
oc'h evañ o zroazh, ganeoc'h?»

28 Hag en em zalc'has en e sav ar
mestr-hanafer, da huchal a vouezh uhel,
e youdeeg ; hag e komzas da lavarout :
«Selaouit ouzh komzoù ar roue bras, roue
Asour : 29 Evel-henn e komz ar roue : Gant n'ho
touello ket Ezekias, rak ne c'hello ket ho tennañ
eus va dorn ! 30 Gant na roio ket fiziañs deoc'h
Ezekias en Aotrou en ur lavarout : Hor saveteiñ
a ray an Aotrou ! Ne zeroio ket ar gêr-mañ
e dorn roue Asour ! 31 Na selaouit ket Ezekias,
rak evel-henn e komz roue Asour : Grit ganin
mignoniezh ha deuit davedon, hag e tebro pep
hini eus e winienn ha pep hini eus e fiezenn,
hag ec'h evo pep hini dour e buñs, 32 ken na
zeuin d'ho kerc'hat ha d'ho kas d'ur vro evel ho
pro, ur vro a winizh hag a fro, ur vro a vara hag
a winiegi, ur vro olivez gant eoul ha mel ; hag
e vevot ha ne varvot ket. Na selaouit ket
Ezekias ; ho touellañ a ra en ur lavarout :
An Aotrou hor saveteo. 33 Daoust ha saveteet
o deus doueoù ar pobloù o broioù eus dorn roue
Asour? 34 Pelec'h emañ doueoù Emat hag Arfad?
pelec'h doueoù Sefarvaim, Ana hag Ava? daoust
ha saveteet eo bet Samaria diouzh va dorn?
35 Pere, a-douez holl zoueoù ar broioù, o deus
saveteet o bro diouzh va dorn? Hag e saveteio
an Aotrou Jeruzalem diouzh va dorn?»

36 Hag e tavas ar Bobl, ha ne respontas
dezhañ gêr ebet, rak urzhiet en devoa ar roue en
ur lavarout : «Na respontit ket dezhañ.»
37 Hag ez eas Eliakim, mab Ezekias, rener an ti,

ha Sobna, ar skrib, ha Ioah, mab Azaf,
an diellour, da gaout Ezekias, freget o dilhad,
da gontañ dezhañ komzoù ar mestr-hanafer.

19 Jeruzalem dieubet.

1 Pa glevas se ar roue Ezekias, e fregas e zilhad,
hag en em c'holoas gant ur sac'h, hag ez eas da
Di an Aotrou. 2 Hag e kasas Eliakim, rener an ti,
gant Sobna, ar skrib, hag ar re goshañ eus ar
veleien, goloet a seier, da gavout Izaia, ar
profed, mab Amos ; 3 hag e lavarjont dezhañ :
«Evel-henn e komz Ezekias : Un devezh
a enkrez, a gastiz hag a zismeg eo an deiz-mañ ;
dont a ra bugale betek an heñchoù, ha n'eus ket
a nerzh evit gwilioudiñ ! 4 Moarvat en deus
klevet an Aotrou, da Zoue, holl gomzoù ar
mestr-hanafer kaset gant roue Asour, e vestr, da
gunujañ an Doue bev, hag e gastizañ a ray evit
ar c'homzoù en deus klevet, an Aotrou, da
Zoue. Sav ur bedenn evit ar restad a zo
c'hoazh.»

5 Hag ez eas servijerien ar roue Ezekias da
gavout Izaia. 6 Hag e lavaras dezho Izaia :
«Kement-mañ a lavarot d'ho mestr : Evel-henn
e komz an Aotrou : Bez dizaon, rak ar c'homzoù
ac'h eus klevet p'az kunujenne mevelien roue
Asour. 7 Kas a rin warnañ ur spered : klevout
a ray ur c'heloù hag e tistroio d'e vro ; hag e rin
dezhañ kouezhañ dre ar c'hleze en e vro.»

8 Hag e tistroas ar mestr-hanafer da gavout
roue Asour, a rae brezel da Lebna ; klevet en
devoa e oa digampet eus Lakis. 9 Klevet en
devoa (ar roue), diwar-benn Taraka, roue
Kouch, lavarout : «Dont a ra d'ober brezel dit.»
Hag ec'h adkasas kannaded da Ezekias, da
lavarout : 10 «Evel-henn e komzot da Ezekias,
roue Youda, en ur lavarout : Gant n'az touello
ket da Zoue, ma fiziez ennañ en ur lavarout : Ne
vo ket deroet Jeruzalem e dorn roue Asour ;
11 rak klevet ec'h eus ar pezh o deus graet
rouaned Asour d'an holl vroioù en ur anaouein
ar re-mañ ; ha te a vefe saveteet?
12 Hag o saveteet o deus (o) doueoù ar pobloù
a zistrujas va hendadoù : Gozan, C'harran,
Resef, ha mibien Eden a oa e Telasar? 13 Pelec'h
emañ roue Emat ha roue Arfad, pe roue
Sefarvaim, hini Ana, hini Ava?»

14 Hag e kemeras Ezekias al lizher eus dorn
ar gannaded, a lennas, hag e pignas da Di an
Aotrou, hag Ezekias d'e zirollañ dirak an
Aotrou. 15 Hag e pedas Ezekias dirak an Aotrou
en ur lavarout : «Aotrou, Doue Israel, a dron
war ar gerubined, Te a zo Doue, ha nemedout,
war holl rouantelezhioù an douar ! Te ac'h eus
graet an neñv hag an douar ! 16 Tro, Aotrou, da
skouarn, ha klev ! Digor, Aotrou, da zaoulagad,
ha gwel ! Klev komzoù Senac'herib, kaset
gantañ da gunujañ an Doue bev ! 17 Gwir eo,
Aotrou, o deus dismantret rouaned Asour
pobloù ha broioù, 18 ha lakaet o doueoù en tan ;
met ne oa ket doueoù ar re-mañ, oberoù
daouarn an den ned int ken, koad ha maen, hag
ez int bet distrujet. 19 Bremañ, Aotrou, hon
Doue, salv-ni, mar plij, eus e zorn, hag e ouezo
holl rouantelezhioù an douar n'eus, Aotrou,
a Zoue nemedout !»

20 Hag e kasas Izaia, mab Amos, (tud) da
Ezekias, da lavarout : «Evel-henn e komz an
Aotrou, Doue Israel : Ar bedenn ac'h eus graet
din, diwar-benn Senac'herib, roue Asour, am
eus selaouet. 21 Setu ar pezh a lavar an Aotrou
diwar e benn :

«Da zisprizañ a ra, fent a ra ganit ar werc'hez,
merc'h Sion ;
a-dreñv dit e hej he fenn, merc'h Jeruzalem !
22 Piv ac'h eus kunujet, dismegañset?

Enep da biv e savez da vouezh,
hag e tougez uhel da zaoulagad?
War Sant Israel !

23 Gant da gannaded ec'h eus kunujet va Aotrou,
en ur lavarout : «Gant va bern kirri,
e savan war grec'h ar menezioù,
betek dibennoù al Liban !

e troc'han uhelder e sedrez,
an dibab eus e siprez,
hag e tizhan bod diwezhañ koad e Karmel.

24 Me a ray strinkañ hag a evo doureier estren,
hag e tisec'hin dindan sol va zreid holl naozioù
an Ejipt.
25 N'ec'h eus ket klevet?
A-bell zo ez oberian war an dra-se ;
abaoe an deizioù diagent em eus en ijinet,
ha bremañ el lakaan da c'hoarvezout,
hag e vo peurzismantret e bernioù atred,
ar c'hêrioù mogeriet !

26 O annezidi, berr o galloud, spontet ha mezhek,
a zo evel geot ar maezioù,

evel glazur al leton, evel louzoù an toennoù,
intret a-raok ober pennoù.

27 Pa vez azezet, pe o vont hag o tont, e c'houzin,
ha pa vuanekaez ouzhin.

28 Ha peogwir e vuanekaez ouzhin,
hag ez eo da rogoni savet em divskouarn,
e lakain va c'hrog ez fri,
va gweskenn ez muzelloù,
hag e vi adkaset dre an hent ma'z out deuet
drezañ;
29 Ha setu evidout an arouez :
Debret e vo, er bloaz-mañ, an adtaol,
ha d'an eil bloaz, an advount, c'hoazh,
ha d'an trede bloaz e vo hadet hag eostet,
plantet gwini ha debret o frouezh.

30 Ha dilerc'hioù tiegezh Youda, ar restad,
ac'h astenno o gwrizioù war-draoñ,
hag a ray frouezh war-grec'h ;

31 rak eus Jeruzalem e teuio un nemorant,
un dilerc'hiad eus menez Sion :
Gred Aotrou ar strolladoù a ray se !

32 Setu perak, evel-henn e komz an Aotrou,
diwar-benn roue Asour :
Ne zeuio ket er gêr-mañ,
ne denno ket enni ur bir,
ne gaso ket dirazi ur skoed,
ne ziskargo ket en-dro dezhi ur rakvur.

33 Dre an hent ma'z eo deuet e tistroio,
ha d'ar gêr-mañ ne zeuio ket,
- diougan an Aotrou.
34 Hag e tifennin ar gêr-mañ, hag e trec'ho !
Abalamour din-me
hag en abeg da Zavid, va servijer.»

35 Ha setu, d'an noz-se, ez eas Ael an Aotrou, hag e skoas, dre gamp Asour, war gant pemp ha pevar-ugent mil (den) ; d'ar sav-beure, e oant holl korfoù marv. 36 Hag e tigampas hag ez eas Senac'herib, roue Asour, war e giz, hag e tistroas da Nineve. 37 ha pa oa oc'h azeuliñ e ti Nesroc'h, e zoue, Adramelec'h ha Sarasar (e vibien) a skoas warnañ gant ar c'hleze ; hag e tec'hjont da vro Ararat. Hag e renas Asarhaddon, e vab, war e lerc'h.

20 Buhez Ezekias astennet.

1 En deizioù-se e voe klañv Ezekias da vervel. Hag e teuas d'e gavout Izaia, mab Amos, ar profed, hag e lavaras dezhañ : «Evel-henn e lavar an Aotrou : Ro urzhioù d'az ti, rak o vervel emaout, ne vevi ket.» 2 Hag e troas e zremm ouzh ar voger ; hag e pedas an Aotrou, en ur lavarout : 3 «Allas ! Aotrou ! az pez soñj em eus kerzhet dirazout gant feiz ha kalon peurreizh ; ar mad ouzh da zaoulagad am eus graet !» Hag e ouelas Ezekias, daeroù a-builh. 4 Ne oa ket Izaia aet betek ar porzh-kreiz, ma komzas an Aotrou outañ en ur lavarout : 5 «Distro, ha lavar da Ezekias, rener va Fobl : Evel-henn e komz an Aotrou, Doue David, da dad : Klevet em eus da bedenn, gwelet da zaeroù ; pareet e vi ganin : a-benn tri deiz e pigni da Di an Aotrou, 6 hag e stagañ war da zeizioù pemzek vloaz, ha diouzh palv roue Asour az tennin, te hag ar gêr-mañ, hag e tiwallin ar gêr-mañ abalamour din-me hag abalamour da Zavid, va servijer.» 7 Hag e lavaras Izaia : «Kemerit ur wastell fiez ;» hag e kemerjont hag e lakjont war ar gor ; hag e vevas. 8 Hag e lavaras Ezekias da Izaia : «Petore arouez e vo ma vin pareet gant an Aotrou ha ma pignin a-benn tri deiz da Di an Aotrou?» 9 Hag e lavaras Izaia : «Hemañ a vo evidout an arouez digant an Aotrou e ray an Aotrou an dra en deus lavaret : Mont a ray war-raok ar skeud a zek derez, pe a-dreñv a zek derez?» 10 Hag e lavaras Ezekias : «Aes eo d'ar skeud astenn a zek derez ! Met ne souzo ket ar skeud war-dreñv a zek derez !» 11 Hag e pedas ar profed Izaia an Aotrou, a reas souzañ an derezioù war an eurier : diskenn a reas, war eurier Ac'haz, war-dreñv, a zek derez.

12 Er mare-se e kasas Merodak-Baladan, mab Baladan, roue Babilon, lizheroù hag ur prof da Ezekias, rak klevet en devoa e oa klañv Ezekias. 13 Hag e selaouas outo Ezekias ; hag e tiskouezas dezho holl di an teñzor, an arc'hant, an aour, ar balzamoù, an eoul prizius, ha kement tra en em gave en e virdioù ; ne voe netra a gement na ziskouezas dezho Ezekias en e di hag en e holl zomani.

14 Hag ez eas Izaia, ar profed, da gavout ar roue Ezekias, hag e lavaras dezhañ : «Petra o deus lavaret an dud-se, hag a belec'h ez int deuet d'az kavout?» Hag e lavaras Ezekias : «Eus ur vro bell ez int deuet, eus Babilon !» 15 Hag e lavaras (Izaia) : «Petra o deus gwelet ez ti?» Hag e lavaras Ezekias : «An holl draoù a zo

em zi o deus gwelet ; n'eus netra a gement
n'em eus diskouezet dezho em mirdioù.»
16 Hag e lavaras Izaia da Ezekias : «Selaou
komz an Aotrou : 17 Setu deizioù o tont, ma vo
douget kement tra a zo ez ti, ar pezh o devoa
serret da dadoù betek hiziv, betek Babilon :
Ne vano netra ! -eme an Aotrou. 18 Da vibien,
- a zo deuet ac'hanout, ac'h eus bet - a vo
kerc'het da ober tizhoged e palez roue
Babilon !» 19 Hag e lavaras Ezekias da Izaia :
«Mat eo komz an Aotrou ac'h eus lavaret.»
Hag e lavaras : «Bezet eta ! Gant ma vo peoc'h
gwir em deizioù !»
20 Ha peurrest istor Ezekias, e holl
gadarnded, ha penaos e reas ur stank
ha kanolioù da zegas dour e kêr, daoust ha n'eo
ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer
rouaned Youda? 21 Hag e c'hourvezas Ezekias
gant e hendadoù ; hag e renas Manase, e vab,
war e lerc'h.

21 Manase, roue Youda.

1 Daouzek vloaz en devoa Manase pa renas,
ha pemp bloaz ha hanter-kant e renas
e Jeruzalem ; anv e vamm a oa Hafsiba.
2 Hag e reas ar fall ouzh daoulagad an Aotrou,
ken euzhus hag ar broadoù en devoa
diberc'hennet an Aotrou dirak mibien Israel ;
3 adsevel a reas an uhellec'hioù en devoa
distrujet Ezekias, e dad ; hag e savas aoterioù
d'ar Baal ; hag e reas un Ashera, evel m'en
devoa graet Ac'hab, roue Israel : azeuliñ holl
strolladoù an neñv a rae hag o servijañ.
4 Hag e savas aoterioù e Ti an Aotrou, daoust
m'en devoa lavaret an Aotrou : «E Jeruzalem
e lakain va anv.» 5 Sevel a reas aoterioù da holl
strolladoù an neñv e daou borzh Ti an Aotrou.
6 Hag e reas tremen e vab dre an tan. Urisinour
hag ac'hantour e voe ; hag e reas hudoù hag
igromañsoù e-leizh, oc'h ober ar fall ouzh
daoulagad an Aotrou evit en hegaziñ.
7 Hag e lakaas skeudenn an Ashera en devoa
graet, e-barzh an Ti m'en devoa lavaret an
Aotrou da Zavid ha da Salomon, e vab : «En
Ti-se, hag e Jeruzalem, - am eus dibabet
a-douez holl veuriadoù Israel - e lakain va anv
da viken. 8 Ne lezin ket kantreal troad Israel
er-maez eus ar vro am eus roet d'o hendadoù,
gant ma vezint aketus da ober a-grenn ar pezh
a c'hourc'hemennan dezho, an holl Lezenn en
deus kemennet dezho va servijer Moizez.»
9 Met n'o deus ket sentet ; hag o dianket en deus
Manase, oc'h ober gwashoc'h eget ar broadoù
a zistrujas an Aotrou dirak mibien Israel.
10 Hag e komzas an Aotrou dre e servijerien,
ar brofeded, en ur lavarout : 11 «O vezañ ma'z eo
bet oberoù Manase, roue Youda, euzhusoc'h
ha gwashoc'h eget holl bezh a rae an Amoriz
a oa en e raok, ha m'en deus lakaet Youda da
bec'hiñ gant idoloù, 12 ac'hanta ! Evel-henn
e komz an Aotrou, Doue Israel : Kas a rin ar
gwalleur war Jeruzalem ha Youda ; neb a glevo,
e tinto dezhañ e zivskouarn ! 13 Stegnañ a rin
war Jeruzalem kordenn Samaria ha live ti
Ac'hab, hag e naetain Jeruzalem evel ma vez
graet d'ur skudell, he naetaat a rin ouzh hec'h
eilpennañ war he genou ! 14 Hag e tilezin restad
va hêrezh, hag o lakain e dorn o enebourien,
hag e vezint preizhataet ha dibourc'het gant
o holl enebourien, 15 dre m'o deus graet ar fall
ouzh va daoulagad, va hegazet abaoe an deiz
ma'z int deuet eus an Ejipt betek hiziv.»
16 Ha gwad didamall a skuilhas ivez
Manase, kalz-meurbet, ken e leunias Jeruzalem
penn-da-benn, en tu-hont d'ar pec'hedoù
a lakaas Youda da ober, gant e oberoù fall ouzh
daoulagad an Aotrou.
17 Ha peurrest istor Manase, holl bezh
a reas, ar pec'hedoù a reas, hag-eñ n'int ket
skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer
rouaned Youda? 18 Hag e c'hourvezas Manase
gant e dadoù ; hag e voe beziet e liorzh e di,
e liorzh Oza. Hag e renas Amon, e vab, war
e lerc'h.
19 Daou bloaz warn-ugent en devoa Amon
pa renas, ha daou vloaz e renas e Jeruzalem.
Anv e vamm a oa Meshoulamet, merc'h Harous,
eus Iotba. 20 Hag e reas ar fall ouzh daoulagad
an Aotrou evel m'en devoa graet Manase, e dad,
21 en ur gerzhout gant an holl hentoù heuliet gant
e dad, o servijiñ an idoloù servijet gant e dad
hag o stouiñ dirazo. 22 Dilezel a reas an Aotrou,
Doue e dadoù, ha ne gerzhas ket gant hent an
Aotrou.
23 Iriennan a reas servijerien Amon enep
dezhañ, hag e lakjont d'ar marv ar roue en e di.
24 Hag e skoas tud ar vro war an holl re o devoa
iriennet enep ar roue Amon ; hag e voe lakaet

da ren, gant tud ar vro, Josias, e vab, war
e lec'h.

25 Ha peurrest istor Amon, ar pezh a reas,
hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù
eus amzer rouaned Youda? 26 Hag e voe beziet
en e vez, e liorzh Oza ; hag e renas Josias,
e vab, war e lerc'h.

22 Levr al Lezenn adkavet.

1 Eizh vloaz en devoa Josias pa renas, hag
ur bloaz ha tregont e renas e Jeruzalem. Anv
e vamm a oa Idida, merc'h Adaia, eus Baskat.
2 E oberoù a voe reizh ouzh daoulagad an
Aotrou, hag e kerzhas war holl roudoù David,
e dad, hep distreiñ a-zehoù nag a-gleiz.

3 D'an triwec'hvet bloaz eus ar roue Josias,
e kasas ar roue Safan, mab Eselia, mab
Mesoulam, e skrib, da Di an Aotrou, en ur
lavarout : 4 «Kae da gavout Helkia, ar
beleg-meur, ma peurgonto an arc'hant a zo bet
kaset da Di an Aotrou, ha serret gant gwarded
an treuzoù, a-berzh an dud, 5 ma vo lakaet etre
daouarn ar re a ra ober al labour, (a zo) karget
eus Ti an Aotrou, hag a roint d'ar vicherourien
a zo e Ti an Aotrou o tresañ dismantroù an Ti :
6 Kilvizien, saverien, mañsonerien, hag evit
prenañ koad ha mein-ben a-benn dresañ an Ti.
7 Met ne vo ket kontet ganto an arc'hant a vo
lakaet en o daouarn, rak gant lealded
e labouront.»

8 Hag e lavaras Helkia, ar beleg-meur, da
Safan, ar skrib : **Levr al Lezenn am eus kavet
e Ti an Aotrou**. Hag e roas Helkia al Levr-se
da Safan hag e lennas. 9 Hag ez eas Safan, ar
skrib, da gavout ar roue, hag e tanavellas d'ar
roue, en ur lavarout : «Moneizet o deus da
servijerien an arc'hant a zo bet kavet en Ti, hag
e lakaet etre daouarn ar re a ra ober al labour
hag a zo karget eus Ti an Aotrou.»

10 Hag e kemennas Safan, ar skrib, d'ar
roue, en ur lavarout : «Ul Levr en deus roet din
Helkia, ar beleg.»

Hag e lenn a reas Safan dirak ar roue.
11 ha pa glevas ar roue komzoù Levr al Lezenn,
e rogas e zilhad. 12 Hag urzhioù a roas ar roue da
Helkia, ar beleg, ha da Ahikam, mab Safan,
ha da Ac'hobor, mab Mic'ha, ha da Safan, ar
skrib, ha da Asaia, servijer ar roue, en ur
lavarout : 13 «Kit da c'houlennata an Aotrou
evidon hag evit ar Bobl, hag evit Youda a-bezh,
diwar-benn komzoù al Levr a zo bet kavet aze,
rak bras eo fulor an Aotrou, enaouet enep dimp,
dre n'o deus ket sentet hon tadoù ouzh komzoù
al Levr-mañ, en ur ober a-grenn evel ma'z eo
bet skrivet evidomp.»

14 Hag ez eas Helkia, ar beleg, hag Ahikam,
hag Ac'hobor, ha Safan, hag Asaia, da gavout
Holda, ar brofedez, gwreg Selloum, mab
Tekoua, mab Haraas, mirer an dilhad, hag a oa
o chom e Jeruzalem nevez, evit komz outi.
15 Hag e lavaras homañ dezho : «Evel-henn
e komz an Aotrou, Doue Israel : Lavarit d'an
den ho kas davedon : 16 Evel-henn e komz an
Aotrou : Kas a rin gwalleur war al lec'h-mañ
ha war e annezidi ; an holl draoù a zo el Levr en
deus lennet ar roue Youda. 17 Dre m'o deus va
dilezet hag ezañset doueoù all, ouzh va hegaziñ
gant holl oberoù o daouarn, ez eo bet enaouet
va fulor enep al lec'h-mañ ha ne vo ket mouget.
18 Hag ouzh roue Youda ho kas da c'houlennata
an Aotrou, evel-henn e komzot outañ :
Evel-henn e komz an Aotrou, Doue Israel :
Komzoù (al Levr) ac'h eus klevet. 19 Peogwir eo
bet teneraet da galon hag ec'h eus en em izelaet
dirak an Aotrou, pac'h eus klevet ar pezh
a lavaren enep al lec'h-mañ hag e annezidi, a zo
da vezañ dismantret ha milliget, hag ec'h eus
freget da zilhad ha gouelet dirazon, em eus me
ivez da selaouet, -diougan an Aotrou - 20 Setu
perak ez an d'az tastum gant da hendadoù, hag
e vi dastumet en o bezioù, e peoc'h, ha ne welo
ket da zaoulagad an holl walleurioù a gasin war
al lec'h-mañ.» Hag e voe roet d'ar roue ar
respont-se.

23 An Emglev adskoulmet.

1 Hag e kasas ar roue (kannaded), hag en
em vodas en-dro dezhañ holl gozhidi Youda
ha Jeruzalem. 2 Hag e pignas ar roue da Di an
Aotrou, hag holl dud Youda hag holl annezidi
Jeruzalem gantañ, hag ar veleien, ar brofeded,
hag ar Bobl a-bezh, eus an hini bihanañ d'an
hini brasañ ; hag e lennas ouzh o divskouarn
holl gomzoù Levr an Emglev a oa bet kavet e Ti
an Aotrou. 3 Hag e savas ar roue war al leurenn,
hag e tivizas un emglev dirak an Aotrou, da
vont war-lerc'h an Aotrou, da virout
e c'hourc'hemennoù, e destenioù, e reolennoù,
a-holl galon, a holl-ene, en ur seveniñ holl

lavarioù an Emglev skrivet war al Levr-mañ.
Hag ec'h asantas ar Bobl a-bezh d'an Emglev.

4 Hag e c'hourc'hemennas ar roue da Helkia,
ar beleg-meur, ha d'ar veleien, e geneiled, ha da
warded an Treuzoù, lakaat er-maez eus Templ
an Aotrou an holl draoù bet graet evit ar Baal
hag an Ashera hag evit holl strolladoù an neñv,
ha deviñ ar re-mañ er-maez eus Jeruzalem, war
dirienoù ar C'hedron, ha dougen al ludu da
vBetel. 5 Hag e tilemas ar falzbeleien bet lakaet
gant rouaned Youda, hag a ezañse war an
uhellec'hioù, e kêrioù Youda hag
e tro-war-droioù Jeruzalem, a ezañse ar Baal, an
heol, al loar, ar planedennoù hag holl strolladoù
an neñv. 6 Kas a reas an Ashera eus Ti an Aotrou
er-maez eus Jeruzalem betek froud C'hedron,
hag he deviñ a reas e froud C'hedron hag he
bruzunañ e poultr, hag e taolas ar poultr-se war
vez mibien ar Bobl. 7 Hag e tiskaras lojeiz ar
c'hastaouerien a oa e Ti an Aotrou, ma veze
maouezed o wiadiñ eno stignoù evit an Ashera.

8 Hag e kasas kuit an holl veleien eus kêrioù
Youda hag e vastaras an uhellec'hioù o devoa
ezañset warno ar veleien-se, eus Gabaa betek
Bersabea, hag e tiskaras an uhellec'h e-harz an
Dorojoù, war dreuzoù dor Josoua, rener kêr,
hag a oa a-gleiz d'an dud (a yae) dre zor kêr.
9 Ha ne bignas ket beleien an uhellec'hioù ouzh
aoter an Aotrou e Jeruzalem, met debriñ bara
dic'hoell a rejont e-touez o breudeur. 10 Mastaret
e voe an 'Tofet' a oa e traonienn mibien Ennom,
ma na raje tremen den e vab pe e verc'h dre an
tan evit Moloc'h. 11 Hag e tilemas ar c'hezeg a oa
bet dediet gant rouaned Youda d'an heol, ma
n'afent ken da Di an Aotrou, hag o c'hasas
etrezek kambr Natanmelech, ur tizhog a oa en
adtier ; ha kirri an heol a voe devet en tan.
12 An aoterioù a oa war an doenn - lec'h ma oa
kambr Ac'haz - graet gant rouaned Youda, hag
an aoterioù en devoa graet Manase e daou
borzh Ti an Aotrou, a voe diskaret gant ar roue
ha bruzunet eno ; hag e voe taolet ar poultr
e froud C'hedron. 13 An uhellec'hioù a oa a-dal
da Jeruzalem, a-zehoù d'ur menez a vreinadur,
en devoa savet Salomon, roue Israel, da Astarte,
euzhusted ar Sidoniz, ha da Gamos, euzhusted
Moab, ha da Velc'hom, euzhusted mibien
Amon, a voe mastaret gant ar roue ;
14 hag e trailhas ar peulvanoù, hag e troc'has an
Aseraoù, hag e kargas al lec'h ma oant ennañ
gant eskern tud.

15 Hag an aoter a oa e Betel gant an
uhellec'h en devoa graet Jeroboam, mab Nabat,
evit ober da Israel pec'hiñ, an aoter-se hag an
uhellec'h a ziskaras, hag e tevas an uhellec'h
ouzh e lakat munut e ludu hag e tevas an
Ashera. 16 Hag en em droas Josias, hag e welas
ar bezioù a oa eno war ar menez ; hag e kasas
kerc'hat an eskern eus ar bezioù-se, hag o devas
war an aoter, hag e vastaras homañ, hervez
lavar an Aotrou, hervez prezegenn an den Doue
en devoa embannet ar c'homzoù-se.
17 Hag e lavaras : «Petra eo ar savadur a welan
du-hont?» Hag e lavaras dezhañ tud kêr : «Bez
un den Doue, a oa deuet eus Youda hag en
devoa diouganet an traoù ac'h eus graet war
aoter Betel.» 18 Hag e lavaras : «Lezit-eñ ; gant
na vo den da stekiñ ouzh e eskern !» Hag e voe
espernet e eskern hag eskern ar profed a oa
deuet eus Samaria.

19 Hag holl diez an uhellec'hioù a oa
e kêrioù Samaria, hag a oa bet graet gant
rouaned Israel evit hegaziñ (an Aotrou),
a zilamas Josias, hag e reas dezho a-grenn evel
ma oa kustum d'ober, evel m'en devoa graet
e Betel. 20 Aberzhañ a reas holl veleien an
uhellec'hioù a oa eno, war an aoterioù, hag
e tevas eskern tud warno, hag e tistroas da
Jeruzalem.

21 Hag urzhioù a roas ar roue d'ar Bobl
a-bezh en ur lavarout : «Grit Pask evit an
Aotrou, ho Toue, evel ma'z eo skrivet war Levr
an Emglev-mañ.» 22 Ne oa ket bet graet ur Pask
evel-se abaoe amzer ar Varnerien a varnas
Israel, nag e-pad holl amzer rouaned Israel, na
rouaned Youda. 23 Met d'an triwec'hvet bloaz
eus ar roue Josias e voe graet ar Pask-se d'an
Aotrou e Jeruzalem.

24 Hag an igromañserien hag an hudourien,
hag an 'terafim' hag an idoloù, hag an holl
euzhusterioù a veze gwelet e bro Youda hag
e Jeruzalem, a voe skubet gant Josias, evit
seveniñ lavarioù al Lezenn skrivet war al Levr
en devoa kavet Helkia, ar beleg, e Ti an Aotrou.
25 Eveltañ ne voe ket en e raok a roue, troet
etrezek an Aotrou a-holl-galon, a-holl-ene hag
eus e holl nerzh, hervez holl gelennadurezh
Moizez ; ha war e lerc'h ne savas ket eveltañ.

[26] Koulskoude ne zistroas ket an Aotrou
diouzh gwrez e gounnar enep Youda, kement
a zismegañsoù en devoa graet dezhañ Manase.
[27] Hag e lavaras an Aotrou : «Youda zoken
a zilamin diwar va dremm, evel em eus lamet
Israel, hag e tistaolin ar gêr-se am boa dibabet,
Jeruzalem, gant an Ti am boa lavaret e vefe va
anv ennañ.»

[28] Ha peurrest istor Josias, holl bezh a reas,
hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù
eus amzer rouaned Youda? [29] En e amzer
e pignas ar Faraon Nekao, roue an Ejipt, enep
roue Asour, war ar stêr Eufrata. Mont a reas ar
roue Josias war-arbenn dezhañ, met e lakaat
a reas (Nekao) d'ar marv, e Megeddo, kerkent
ha m'e welas. [30] Douget e voe gant e servijerien,
goude e varv, eus Megeddo, ha kaset da
Jeruzalem ; hag e voe beziet en e vez.
Hag e kemeras tud ar vro Joac'haz, mab Josias,
hag en olevjont da roue, war-lerc'h e dad.

[31] Tri bloaz warn-ugent en devoa Joac'haz
pa renas, ha tri miz e renas e Jeruzalem. Anv
e vamm a oa Amital, merc'h Yeremia, eus
Lebna. [32] Ober a reas ar fall ouzh daoulagad an
Aotrou, a-grenn evel m'o devoa graet e dadoù.
[33] Ereet e voe gant ar Faraon Nekao e Rebla,
e bro Emat, ma na renje ket e Jeruzalem ; hag
e voe tell-gastizet ar vro gant kant talant
arc'hant ha dek talant aour. [34] Hag e voe lakaet
da ren - gant ar Faraon Nekao - Eliakim, mab
Josias, e-lec'h Josias, e dad, ha troet e anv
e Yoac'hin. ha Joac'haz, tapet ha kaset d'an
Ejipt, a varvas du-hont.

[35] Arc'hant hag aour a roas Yoac'hin da
Faraon : feur a lakaas war ar vro evit reiñ an
arc'hant, hervez urzh Faraon, war bep hini,
diouzh e leve ; gwasket e veze, evit kaout
arc'hant hag aour, pobl ar vro, da reiñ d'ar
Faraon Nekao.

[36] Pemp bloaz warn-ugent en devoa
Yoac'hin pa renas, hag unnek vloaz e renas
e Jeruzalem. Anv e vamm a oa Zebida, merc'h
Pedaia, eus Rouma. [37] Ober a reas ar fall ouzh
daoulagad an Aotrou, a-grenn evel m'o devoa
graet e dadoù.

24 Seziz Jeruzalem.

[1] En e amzer e pignas Nabuc'hodonosor, roue
Babilon ; hag e voe Yoac'hin sujet dezhañ tri
bloaz ; hag e troas hag e tispac'has enep dezhañ.
[2] Met kas a reas an Aotrou warnañ bagadoù ar
Galdeiz, bagadoù Aram, bagadoù Moab
ha bagadoù mibien Amon, hag e kasas anezho
enep Youda evit e zistrujañ, hervez lavar an
Aotrou, en devoa komzet dre e servijerien ar
brofeded. [3] War urzh an Aotrou hepken
e c'hoarvezas kement-mañ e Youda, evit e lemel
diwar e zremm, en abeg da bec'hedoù Manase,
d'an holl re en devoa graet ; [4] gwad didamall en
devoa skuilhet, leuniet Jeruzalem a wad
didamall ; ha ne c'houle ket an Aotrou pardoniñ.

[5] Ha peurrest istor Yoac'hin, holl bezh
a reas, hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an
Darvoudoù eus amzer rouaned Youda?
[6] Hag e c'hourvezas Yoac'hin gant e hendadoù.
Hag e renas Yoac'hin, e vab, war e lerc'h.

[7] Ha n'adkrogas ken roue an Ejipt da zont
eus e vro, rak kemeret en devoa roue Babilon,
eus froud an Ejipt betek stêr Eufrata, holl bezh
en devoa roue an Ejipt.

[8] Triwec'h vloaz en devoa Yoac'hin pa
renas, ha tri miz e renas e Jeruzalem. Anv
e vamm a oa Naesta, merc'h Elnatan, eus
Jeruzalem. [9] Hag e reas ar fall ouzh daoulagad
an Aotrou, a-grenn evel m'en devoa graet e dad.

[10] Er mare-se e pignas servijerien
Nabuc'hodonosor, roue Babilon, da Jeruzalem ;
hag e kouezhas ar gêr dindan seziz. [11] Deuet e oa
Nabuc'hodonosor, roue Babilon, en-dro, dirak
ar gêr, tra ma oa e servijerien oc'h ober seziz
warni. [12] Mont a reas er-maez Yoac'hin, roue
Youda, davet roue Babilon, gant e vamm,
e servijerien, e ofiserien hag e dizhoged, hag
e gemer a reas roue Babilon er bloaz eizh eus
e ren.

[13] Hag e voe tennet kuit holl deñzorioù Ti an
Aotrou ha teñzorioù ti ar roue ; hag e trailhas an
holl draoù en aour en devoa graet Salomon,
roue Israel, e Templ an Aotrou, evel ma oa bet
lavaret gant an Aotrou. [14] Hag e voe harluet
Jeruzalem a-bezh, an holl ofiserien, an holl
soudarded : dek mil harluad, hag an holl
c'hoved hag alc'houezerien ; ne vanas nemet
paouraň tud ar vro. [15] Hag e voe harluet Yoac'hin

betek Babilon ; ha mamm ar roue, ha gwragez
ar roue hag e dizhoged, ha galloudeien ar vro
a voe kaset d'an harlu eus Jeruzalem betek
Babilon. 16 An holl baotred kreñv, seizh mil
(anezho), goved hag alc'houezerien, mil
(anezho), an holl soudarded (gouest) d'ober
brezel, a voe kaset gant roue Babilon d'an harlu
betek Babilon. 17 Hag evel roue e lakaas roue
Babilon Mattanias, e eontr, en e lec'h hag
e troas e anv e Sedekias.

18 Ur bloaz warn-ugent en devoa Sedekias
pa renas, hag unnek vloaz e renas e Jeruzalem,
hag anv e vamm a oa Amital, merc'h Yeremia,
eus Lebna. 19 Hag e reas ar fall ouzh daoulagad
an Aotrou, a-grenn evel m'en devoa graet
Yoac'hin. 20 Kounnaret e oa bet an Aotrou enep
Jeruzalem hag enep Youda ken en devoa
o distaolet diwar e zremm.

Hag e tispac'has Sedekias enep roue
Babilon.

25 Ar Yuzevien harluet.

1 D'an navet bloaz eus e ren, d'an dekvet
miz, d'an dekvet eus ar miz, e teuas
Nabuc'hodonosor, roue Babilon, gant e holl
arme, enep Jeruzalem ; hag e kampas en-dro
dezhi, hag e savas enep dezhi ur rakvur tro-dro.
2 Hag e kouezhas ar gêr dindan seziz, betek an
unnekvet bloaz eus ar roue Sedekias. 3 D'an
navet eus ar miz e voe rust an naonegezh e kêr,
ha ne oa ken a vara evit pobl ar vro. 4 Hag e voe
graet un difreuz e kêr, hag an holl dud a vrezel
(da vont) e-kerzh an noz, dre an nor etre an div
voger a oa e-kichen liorzh ar roue, ar Galdeiz
o vezañ tro-war-dro d'ar gêr, ha da vont war
hent ar gampoullenn. 5 Hag e redas armead ar
Galdeiz war-lerc'h ar roue, hag e dapout a rejont
e kampoulloù Yeriko. Hag e holl arme a yeas
a-stlabez a-digantañ. 6 Pa voe tapet ar roue,
e voe kaset davet roue Babilon betek Rebla, hag
e voe lavaret dezhañ ar varn : 7 Mibien Sedekias
a voe lazhet dindan e zaoulagad, ha daoulagad
Sedekias a voe dallet, hag eñ a voe ereet gant
chadennoù ha kaset betek Babilon. 8 D'ar
pempvet miz, d'ar seizhvet eus ar miz, - hag
e oad er bloaz naontek eus ar roue
Nabuc'hodonosor, roue Babilon - e teuas
Nabuzardan, kabiten-gward, servijer roue
Babilon, da Jeruzalem. 9 Hag e voe devet Ti an
Aotrou ha ti ar roue, hag holl diez Jeruzalem ;
an holl diez bras a voe tangwallet.
10 ha mogerioù Jeruzalem, tro-war-dro, a voe
diskaret gant holl soudarded Kaldeiz ar
c'habiten-gward. 11 Hag ar peurrest eus an dud
a oa manet e kêr, hag an tec'hidi a oa kouezhet
gant roue Babilon, ha restad ar bobl, a voe
harluet gant Nabuzardan, ar c'habiten-gward.
12 Eus reuzeudien ar vro e lezas ar
c'habiten-gward gwinierien ha kouerien.

13 Pileroù arem Ti an Aotrou, gant
o sichennoù, hag ar mor arem a oa e Ti an
Aotrou, a voe drailhet gant ar Galdeiz, hag
e tougjont o arem betek Babilon. 14 Kaoterioù,
palioù, kontilli, loaioù, ha kement lestr arem
a oa en implij, a voe tapet. 15 Ar piñsetezioù hag
ar sparfoù, ken ar re aour, ken ar re arc'hant,
a voe tapet gant ar c'habiten-gward.
16 Ar peulioù, daou anezho, hag ar mor na oa
nemetañ, hag ar sichennoù en devoa graet
Salomon evit Ti an Aotrou : ne oad ket evit
pouezañ arem an holl draoù-se. 17 Triwec'h
ilinad uhelder en devoa ur peul, gant an dogenn
warnañ, en arem, hag uhelder an dogenn a oa tri
ilinad ; ur rouedad he devoa, ha greunadez war
an dogenn tro-dro, holl en arem. ha kemend-all
en devoa an eil peul, gant ur rouedad.

18 Hag e voe tapet gant ar c'habiten-gward
Saraia, ar beleg pennañ, ha Sofonia, an eil
beleg, hag an tri diwaller eus an treuzoù.
19 Hag eus ar gêr e tapas un tizhog a oa karget
eus an dud a vrezel, ha pemp den eus ar re
a wele dremm ar roue hag en em gave e kêr,
hag ar skrib pennañ eus an arme, a enrolle pobl
ar vro, ha tri-ugent den eus pobl ar vro en em
gave e kêr. 20 O zapout a reas Nabuzardan, ar
c'habiten-gward, hag o c'has dirak roue Babilon,
da Rebla. 21 Hag e roas dezho roue Babilon taol
ar marv e Rebla, e bro Emat.

Hag e voe harluet Youda diouzh e zouar.

22 Hag an dud a oa manet e bro Youda, -en
devoa lezet Nabuc'hodonosor, roue Babilon-,
lakaet e voent e karg Godolia, mab Ahikam,
mab Safan. 23 Pa glevas an holl ofiserien
strolladoù hag o soudarded, e oa bet roet ar
garg-se gant roue Babilon da c'hGodolia, ez
ejont da gavout Godolia betek Mispa : Ismael,
mab Natania ; Johanan, mab Karea ; Saraia,
mab Tanehumet ; eus Netofat ; ha Iezonia, mab
un den eus Maac'ha, ganto o soudarded.

[24] Hag e touas dezho Godolia, ha d'o soudarded,
en ur lavarout dezho : «N'ho pet ket aon da
vezañ e servij ar Galdeiz. Chomit er vro
ha servijit roue Babilon, hag ez ay mat
evidoc'h.»

[25] Met d'ar seizhvet miz, e teuas Ismael,
mab Natania, mab Elisama, eus gouenn roueel,
ha dek den gantañ, da reiñ da c'hGodolia taol ar
marv, ha d'ar Yuzevien ha Kaldeiz a oa gantañ
e Mispa. [26] Hag e savas ar bobl a-bezh, adalek ar
re vihan hag ar re vras, gant ofiserien ar
soudarded, hag ez ejont d'an Ejipt, aon dezho
rak ar Galdeiz.

[27] Ha setu, d'ar bloaz seizh ha tregont eus
harlu Yoac'hin, roue Youda, d'an daouzekvet
miz, d'ar seizhvet warn-ugent eus ar miz, ec'h
adsavas Evilmerodac'h, roue Babilon, - er bloaz
ma voe graet roue - penn Yoac'hin, roue Youda,
(ouzh e dennañ) eus an ti-bac'h. [28] Hag e komzas
brav outañ, hag e lakaas e dron uheloc'h eget
tron ar rouaned a oa gantañ e Babilon. [29] Cheñch
a reas e zilhad prizonier, hag e tebras bara
dalc'hmat dirazañ, e-keit ha ma vevas.
[30] E bredoù, e voued, bepred a veze roet dezhañ,
a-berzh ar roue, e gont pemdeziek, bemdez
e-keit ha ma vevas.

Levr kentañ an Danevelloù

1 Lignezoù eus Adam betek Abraham.

[1] Adam, Set, Enos, [2] Kenan, Malalaleel,
Iared, [3] Henoc'h, Matusala, Lamek, [4] Noe, Sem,
Kam ha Jafet.

[5] Mibien Jafet : Gomer, ha Magog,
ha Mediz, ha Iavan, ha Toubal, ha Mosoc'h,
ha Tiras. [6] Ha mibien Gomer : Askenez,
ha Rifat, ha Togorma. [7] ha mibien Iavan : Elisa,
ha Tarsis, Kitiz ha Rodanim.

[8] Ha mibien Kam : C'hous, ha Mesraim,
ha Pout, ha Kanaan. [9] ha mibien C'hous : Saba,
ha Hevila, ha Sabata, ha Regma, ha Sabatacha.
ha mibien Regma : Saba ha Dedan. [10] ha C'hous
a engehentas Nemrod : hemañ a grogas da
vezañ galloudus war an douar.

[11] Ha Mesraim a engehentas Loudim, hag
Anamim, ha Laabim, ha Neftouhim,
[12] ha Petrousim, ha Kaslouhim, - ma teuas
anezho ar Filistiz - ha Kaftorim.

[13] Ha Kanaan a engehentas Sidon,
e gentañ-ganet, ha Het, [14] hag ar Jebousiad, hag
an Amoriz, hag ar Gergesiad, [15] hag ar Hiviad,
hag an Arkiad, hag ar Sinaiad, [16] hag an Aradiad,
hag ar Samariad, hag ar Ematiad.

[17] Mibien Sem : Elam, hag Asour, hag
Arfaksad, ha Loud, hag Aram, ha mibien Aram
Ous, ha Houl, ha Geter, ha Mesek.
[18] Hag Arfaksad a engehentas Sala, ha Sala
a engehentas Heber. [19] Ha da Heber e voe ganet
daou vab : anv an hini kentañ, Peleg, rak en
e zeizioù e voe lodennet an douar ; hag anv
e vreur, Yektan. [20] ha Yektan a engehentas
Elmodad, ha Salef, ha Asarmot, ha Jare,
[21] ha Adoram, hag Ouzal, ha Dekla, [22] hag Ebal,
hag Abimael, ha Sama, [23] hag Ofir, ha Hevila,
ha Iobab : an holl re-se, mibien Yektan.

[24] Sem, Arfaksad, Sala, [25] Heber, Peleg, Reu,
[26] Serouk, Nac'hor, Tare, [27] Abram, a zo
Abraham.

[28] Mibien Abraham : Izaak, hag Ismael.

[29] Setu o diskennidi : kentañ-ganet Ismael,
Nebaiot, ha Kedar, hag Adbeel, ha Mabsam,
[30] Masma, ha Douma, Masa, Hadad ha Tema,
[31] Ietour, Nafis ha Kedma. Sed aze mibien
Ismael.

32 Ha mibien Ketoura, adwreg Abraham :
genel a reas Zamran, ha Ieksan, ha Medan,
ha Madian, hag Iesbok, ha Soua. ha mibien
Ieksan : Saba ha Dedan. 33 ha mibien Madian :
Efa, hag Ofer, ha Henoc'h, hag Abida, hag
Eldaa ; an holl re-se, mibien Ketoura.

34 Hag ec'h engehentas Abraham Izaak,
mibien Izaak : Esaou hag Israel. 35 Mibien
Esaou : Elifaz, Rahouel ha Iehous ha Ialam
ha Kore. 36 Mibien Elifaz : Teman hag Omar,
Sefo ha Gatam, Kenez ha Tamna hag Amalek.
37 Mibien Rahouel : Nahat, Zara, Samma
ha Meza.

38 Ha mibien Seir : Lotan, ha Sobal,
ha Sebeon, hag Ana, ha Dison, hag Eser,
ha Disan. 39 ha mibien Lotan : Hori ha Hemam,
ha c'hoar Lotan a oa Tamna. 40 Mibien Sobal :
Alian ha Manahat, hag Ebal, Sefo hag Onam.
ha mibien Sebeon : Aia hag Ana. 41 mibien Ana :
Dison ; ha mibien Dison : Hemdan, hag Eseban,
ha Ietran, ha C'harran. 42 Mibien Eser : Bilhan
ha Zavan, Iakan. mibien Disan : Ous hag Aran.

43 Ha setu ar rouaned a renas e bro Edom,
a-raok ma renas ur roue war vibien Israel :
Bela, mab Beor, hag anv e gêr : Denaba.
44 Hag e varvas Bela, hag e renas en e lec'h
Iobab, mab Zara, eus Bosra. 45 Hag e varvas
Iobab, hag e renas en e lec'h Husam, eus bro an
Temaniz. 46 Hag e varvas Husam ; hag e renas
en e lec'h Adad, mab Badad, a bilas Madian
e maezioù Moab, hag anv e gêr, Avit.
47 Hag e varvas Adad hag e renas en e lec'h
Semla, eus Masreka. 48 Hag e varvas Semla hag
e renas en e lec'h Saoul, eus Rohobot.
49 Hag e varvas Saoul hag e renas en e lec'h
Baalhanan, mab Ac'hobor. 50 Hag e varvas
Baalhanan hag e renas en e lec'h Adad, hag anv
e gêr, Pai, hag anv e wreg Meetabel, merc'h
Matred, merc'h Mezaab. 51 Hag e varvas Adad,
hag e voe penndierned Edom : penndiern
Tamna, penndiern Alva penndiern Ietet,
52 penndiern Oolibama, penndiern Ela,
penndiern Pounon, 53 penndiern Kenez,
penndiern Teman, penndiern Mabsar,
54 penndiern Magdiel, penndiern Iram : sed aze
penndierned Edom.

2 Diskennidi Youda ha Kaleb.

1 Sed amañ mibien Israel ; Ruben, Simeon,
Levi, Youda, Isac'har, Zaboulon, 2 Dan, Yozef,
Benjamin, Neftali, Gad hag Aser.

3 mibien Youda : Er, hag Onan, ha Sela : an
tri ganet dezhañ eus merc'h Soua, ar
Ganaaniadez. Hag e voe Er, kentañ-ganet
Youda, fall ouzh daoulagad an Aotrou, a reas
dezhañ mervel. 4 ha Tamar, e verc'h-kaer,
a c'hanas dezhañ Peres ha Zara : holl vibien
Youda, pemp.

5 mibien Pares : Esrom ha Hamul.

6 ha mibien Zara : Zamri, hag Etam,
ha Hemam, ha Kalkol, ha Darda : holl anezho,
pemp.

7 ha mab Karmi : Ac'har, a c'hlac'haras
Israel pa flodas war an anaoue.

8 ha mab Etam : Azaria.

9 ha mibien Esrom, ganet dezhañ : Ierameel,
ha Aram, ha Kaleb.

10 ha Aram a engehentas Aminadab, hag
Aminadab a engehentas Naason, priñs mibien
Youda. 11 ha Naason a engehentas Salmon,
ha Salmon a engehentas Booz, 12 ha Booz
a engehentas Obed, hag Obed a engehentas
Jese, 13 hag Jese a engehentas e gentañ-ganet
Eliab, hag Abinadab, an eil, ha Samma, an
trede, 14 Natanael, ar pevare ; Raddai,
ar pempvet ; 15 Asom, ar c'hwec'hvet ; David, ar
seizhvet ; 16 hag o c'hoarezed, Sarvia hag
Abigail ; ha mibien Sarvia : Abisai, ha Joab hag
Asael : tri. 17 Hag Abigail a c'hanas Amasa ;
ha tad Amasa a oa Ieter, an Ismaeliz.

18 ha Kaleb, mab Esrom, en devoa bugale
eus Azouba, e wreg, hag eus Ieriot : ar re-mañ
he mibien : Ieser, ha Sobab, hag Ardon.
19 Hag e varvas Azouba, hag e kemeras Kaleb
Efrata, a c'hanas dezhañ Hour. 20 ha Hour
a engehentas Ouri, hag Ouri a engehentas
Betsaleel. 21 ha goude ez eas Esrom davet merc'h
Mac'hir, tad Galaad ; hag he c'hemeras, d'an
oad a dri-ugent vloaz, hag e c'hanas dezhañ
Segoub. 22 ha Segoub a engehentas Iair, en
devoe teir c'hêr warn-ugent e bro ar Galaad.
23 Hag e tapas Gesour hag Aram bourc'hioù Iair
diganto, ha Kanat, hag he c'hêriadennoù :
tri-ugent kêr. An holl re-se a oa mibien Mac'hir,

tad Galaad. [24] Goude marv Esrom,
e Kaleb/Efrata, gwreg Esrom, a oa Abia,
a c'hanas dezhañ Asour, tad Tekoa.

[25] Hag e voe mibien Ierameel, kentañ-ganet
Esrom, ar c'hentañ-ganet Ram, ha Buna, hag
Aran, hag Asom, hag Ahia. [26] Hag en devoe
Ierameel ur wreg all, hec'h anv Atara, a voe
mamm Onam. [27] Hag e voe mibien Ram,
kentañ-ganet Ierameel : Moos, ha Iamin, hag
Akar. [28] Hag e voe mibien Onam : Sammai
ha Iada. ha mibien Sammai : Nadab hag
Abisour. [29] Hag anv gwreg Abisour, Abiail,
a c'hanas dezhañ Ahobban ha Molid.
[30] ha mibien Nadab : Saled hag Affaim ; hag
e varvas Saled hep mibien. [31] ha mab Affaim :
Iesi, ha mab Iesi : Sesan ; ha mab Sesan :
Oholai. [32] ha mibien Iada, breur Sammai : Ieter
ha Jonatan. Hag e varvas Ieter hep mibien.
[33] ha mibien Jonatan : Pelet ha Ziza : ar re-se
a oa mibien Ierameel. [34] ha n'en devoe ket Sesan
a vibien, nemet merc'hed. ha Sesan en devoa ur
servijer Ejiptiat, e anv Ieraa. [35] Hag e roas Sesan
e verc'h da Ieraa e servijer, da wreg, hag
e c'hanas dezhañ Ettei. [36] Hag Ettei a engehentas
Natan, ha Natan a engehentas Zabad ;
[37] ha Zabad a engehentas Oflal, hag Oflal
a engehentas Obed ; [38] hag Obed a engehentas
Yehou, ha Yehou a engehentas Azaria ; [39] hag
Azaria a engehentas Helles, hag Helles
a engehentas Elasa ; [40] hag Elasa a engehentas
Sisamoi, ha Sisamoi a engehentas Selloum ;
[41] ha Selloum a engehentas Iekemias,
ha Iekemias a engehentas Elisama.

[42] Ha mab Kaleb, breur Ierameel : Mesa,
e gentañ-ganet, a voe tad Zif ; ha mibien
Maresa, tad Hebron. [43] ha mibien Hebron : Kore
ha Taffoua, ha Rekem, ha Samma. [44] ha Samma
a engehentas Raham, tad Ierkaam ; ha Rekem
a engehentas Sammai. [45] ha mab Sammai :
Maon ; ha Maon a voe tad Betsour. [46] Hag Efa,
adwreg Kaleb, a c'hanas C'harran, ha Mosa,
ha Gazez. ha C'harran a engehentas Gezez.
[47] ha mibien Iahaddai : Regem, ha Iotam,
ha Gesan, ha Pelet, hag Efa, ha Saaf.

[48] Adwreg Kaleb, Maac'ha, a c'hanas Saber
ha Tarana. [49] Hag e c'hanas Saaf, tad Madmena,
Sama, tad Machbena ha tad Gabaa ; ha merc'h
Kaleb a oa Ac'hsaf. [50] Sed aze mibien Kaleb,
mab Hour ; kentañ-ganet Efrata : Sobal tad
Kariatiariz ; [51] Salmon, tad Betlehem ; Harif, tad
Betgader. [52] Hag e voe mibien Sobal, tad
Kariatiariz : Raaia, an hanter eus Manahatiz,
[53] ha kerentiezhioù Kariatiariz : Iethraiz,
ha Putaiz, ha Sumatiz, ha Maseriz ; anezho ez
eo deuet Saraitiz hag Estaolitiz. [54] mibien
Salmon : Bethlehem ha Netofatita,
Atarotbetioab, un hanter eus Manahatiz eus
Sorea, [55] ha kerentiezhioù Sofriz o chom e Iabes,
Teratiz, Sematiz, Suc'hatiz ; ar re-se a oa Kiniz,
a zeue eus Ammat, tad Rec'hab.

3 Diskennidi David.

[1] Sed amañ mibien David ganet dezhañ en
Hebron : ar c'hentañ-ganet Amnon, eus
Ac'hinoam an Izreeliadez : an eil, Daniel, eus
Abigail, ar Garmeliadez ; [2] an trede, Absalom,
mab Maac'ha, merc'h Tolmai, roue Gesour ; ar
pevare, Adonias, mab Haggit ; [3] ar pempvet,
Safatia, eus Abital ; ar c'hwec'hvet, Iethraam,
eus Egla, e wreg. [4] C'hwec'h a voe ganet dezhañ
en Hebron, hag e renas eno seizh vloaz
ha c'hwec'h miz ; ha tri bloaz-ha-tregont e renas
e Jeruzalem.

[5] Hag ar re-mañ a voe ganet dezhañ
e Jeruzalem : Samma, ha Sobab, ha Nathan,
ha Salomon : o-fevar eus Betsabea, merc'h
Ammiel ; [6] ha Iebahar, hag Elisama, hag
Elifalet, [7] ha Noga, ha Nafeg, ha Iafia, [8] hag
Elisama, hag Eliada, hag Elifalet ; nav :

[9] Sed holl vibien David, hep mibien an
adwragez, ha Tamar, o c'hoar.

[10] Ha mab Salomon : Roboam ; Abia, e vab,
Asa, e vab, Josafat, e vab ; [11] Joram, e vab ;
Okozias, e vab : Joas, e vab ; [12] Amasias, e vab ;
Azaria, e vab ; Joatham, e vab ; [13] Ac'haz,
e vab ; Ezekias, e vab ; Manase, e vab ;
[14] Amon, e vab ; Josias, e vab ; [15] mibien Josias :
ar c'hentañ-ganet, Johanan ; an eil, Yoac'hin : an
trede Sedekias ; ar pevare, Selloum [16] ha mibien
Yoac'hin : Iekonias, e vab ; Sedekias, e vab.
[17] ha mibien Iekonias : ar prizoniad, Salatiel,
e vab ; [18] ha Melkiram, ha Pedaia, ha Senaser,
Iekemias, Hosama ha Nadabias. [19] ha mibien
Pedaia : Zorobabel ha Semei ; ha mibien
Zorobabel : Mosollam, ha Hanania, ha Salomit,
o c'hoar ; [20] ha Hasaba, hag Ohol, ha Barakia,
ha Hasadia, Iosabesed : pemp. [21] ha mab
Hanania : Peltia, ha Iesaias, e vab ; Rafaia (e

vab) ; Arnan e vab ; Abdia, e vab ; Sec'henia
(e vab). 22 ha mab Sec'henia : Semeia ;
ha mibien Semeia : Hatous, ha Igal, ha Baria,
ha Naaria, ha Safat ; c'hwec'h. 23 ha mibien
Naaria : Elioenai, ha Ezekias, hag Ezrikam : tri.
24 Ha mibien Elioenai : Odovia, hag Eliasib,
ha Peleia, hag Akoub, ha Johanan, ha Dalaia,
hag Anani : seizh.

4 Diskennidi Youda ha Simeon.

1 Mibien Youda : Pares, Esrom, ha Karmi,
ha Hour, ha Sobal. 2 ha Reaia, mab Sobal,
a engehentas Iahat, ha Iahat a engehentas
Ahumai ha Laad. Setu kerentiezhioù Soratiz.

3 Hag ar re-mañ, eus tad Etam : Izreel, hag
Iesema, hag Iedebos ; hag anv o c'hoar :
Asalelfuni. 4 ha Penouel, tad Gedor ; hag Ezer
tad Hosa : ar re-se eo mibien Hour,
kentañ-ganet Efrata, tad Betlehem.

5 Hag Ashour, tad Tekoa, en devoe div
wreg : Halaa ha Naarata. 6 Hag e c'hanas dezhañ
Naarata : Oozam ha Hefer, ha Temani, hag
Ahastari : ar re-se eo mibien Naarata.

7 Ha mibien Halaa : Seret, ha Sohar, hag
Etnan. 8 ha Kos a engehentas Anob, ha Sobeba,
ha kerentiezhioù Aharehel, mab Arum.
9 Hag e voe Iabes brudetoc'h eget e vreudeur ;
hag e vamm he devoa galvet e anv Iabes en ur
lavarout : «Rak ganet em eus er boan.»
10 Hag e pedas Iabes Doue Israel en ur lavarout :
«Mar am bennigez, ha mar kreskez va ziriad,
ha mar bez da zorn ganin, ha ma rez din bezañ
hep gwalleur, hep glac'har... !» Hag ec'h
aotrenas an Aotrou ar pezh en devoa goulennet.

11 Ha Keloub, breur Soua, a engehentas
Mahir, a voe tad Eston. 12 Hag Eston
a engehentas Betrafa, ha Pasea, ha Tehinna, tad
Hirnaas : ar re-se eo tud Rec'ha.

13 Ha mibien Kenez : Otoniel, ha Saraia ;
ha mab Otoniel : Hatat, 14 ha Maonati
a engehentas Ofra, ha Saraia a engehentas Joab,
tad Geharasim, rak micherourien e oant.

15 Ha mibien Kaleb, mab Yefoune : Hir, Ela
ha Naham ; ha mab Ela : Kenez ;

16 Ha mibien Iallelel : Zif ha Zifa, Tiria hag
Asarel.

17 Ha mibien Ezdra : Ieter, ha Mered, hag
Efer, ha Ialon ;hag (e wreg) a goñsevas Mariam,
ha Sammai, hag Iesba, tad Estemo. 18b Ar re-se
eo mibien Betia, merc'h Faraon, en devoa
kemeret Mered (da wreg) : 18a a engehentas Iared
tad Gedor, ha Haber tad Soc'ho, ha Iekutiel, tad
Zanoa.

19 Ha mibien gwreg Judevez, c'hoar Naham
tad Keila : Dalaia ha Simeon tad Ioman.
Hag mibien Naham tad Keila : Garmita hag
Estemo ar Maac'hatiad.

20 Ha mibien Simon : Amon ha Rinna,
Benhanan ha Tilon. ha mibien Iesi : Zohet
ha Benzohet.

21 Mibien Sela, mab Youda : Er, tad Lec'ha ;
ha Laada, tad Maresa, ha kerentiezhioù
labouradeg al lin, eus Betasbea ; 22 ha Iochim,
ha paotred Kozeba, ha Joas, ha Saraf, a drec'has
war vMoab, hag a retornas da Vetlehem - sed
traoù kozh ! - 23 Ar re-se a oa poderien hag
annezidi Netaim ha Gedera : gant ar roue, ouzh
e servij, e oant o chom eno.

24 Mibien Simeon : Namouel, ha Iamin,
Iarib, Zara, Saoul ; 25 Selloum, e vab ; Mabsam,
e vab ; Masma, e vab ; 26 ha mibien Masma :
Hamuel, e vab ; Zakour, e vab ; Semei, e vab.
27 Hag en devoe Semei c'hwezek mab
ha c'hwec'h merc'h ; hag e vreudeur n'o devoe
ket kalz a vibien, hag o holl gerentiezhioù n'o
devoa ket kresket kement ha mibien Youda.

28 Hag e voent o chom e Bersabea,
ha Molada, ha Asarsual, 29 hag e Bilha, hag en
Esem, hag e Tolad, 30 hag e Batuel, hag
e Horma, hag e Siklag, 31 hag e Betmarkabot,
hag e Asarsusim, hag e Betberai, hag e Saarim :
ar re-se a voe o c'hêrioù betek ma renas David.

32 Hag o c'hêriadennoù, Etam hag Ain,
Remon ha Toc'hen hag Asan : pemp kêr ; 33 hag
o holl gêriadennoù a oa en-dro d'ar c'hêrioù-se,
betek Baal : sed ar chomlec'hioù hag ar
marilhadurioù o devoa.

34 Ha Masobab, ha Iemlech, ha Iosa, mab
Amasias, 35 ha Yoel, ha Yehou, mab Iosabia,
mab Saraia, mab Asiel, 36 hag Elioenai,
ha Jakoba, hag Isuhaia, hag Asaia, hag Adiel,
hag Isimiel, ha Banaias, 37 ha Ziza, mab Sefei,
mab Allon, mab Iedaia, mab Semri, mab
Samaia ; 38 ar re-se, meneget dre o anvioù, a oa
priñsed en o ziegezhioù, hag o ziez-tadel
a fonnusaas meurbet. 39 Hag ez ejont betek antre

Gedor, betek reter an draonienn, da glask peurvanoù evit o deñved. 40 Hag e kavjont peurvan druz ha mat hag ur vro ec'hon a bep tu, ha sioul ha peoc'hus, rak tud Kam a oa bet o chom eno en o raok. 41 Hag e teujont, -ar re ma'z eo bet skrivet o anvioù- e deizioù Ezekias, roue Youda, hag e tiskarjont teltennoù hag annezioù ar re en em gave eno, hag o anaouejont betek hiziv, hag e rejont o chomaj en o lec'h, rak peurvanoù evit o deñved o devoa eno.

42 Darn eus ar re-se, eus mibien Simeon, a yeas da venez Seir : pemp kant den ; ha Peltia ha Naaria, ha Rafaia, hag Oziel, mibien Iesi, a oa ouzh o fenn. 43 Pilat a rejont an nemorant eus tec'hidi Amalek, hag e voent o chom eno betek hiziv.

5 Diskennidi Ruben, Gad ha hanter Manase.

1 Ha mibien Ruben, kentañ-ganet Israel : eñ a oa ar c'hentañ-ganet, met p'en devoa disakret gwele e dad, e voe roet e henavelezh da vibien Yozef, mab Israel ; met ne oa ket bet marilhet evel mab-henañ, 2 rak Youda a drec'has war e vreudeur hag e voe ar priñs dioutañ, met ar henavelezh a voe da Yozef.

3 Mibien Ruben, kentañ-ganet Israel : Henoc'h ha Palou, Esrom ha Karmi. 4 Mibien Yoel : Semeia, e vab ; Gog, e vab ; Semei, e vab ; 5 Mic'ha, e vab ; Reaia, e vab ; Baal, e vab ; 6 Beera, e vab ; a voe harluet gant Teglat-Palasar, roue Asour ; priñs ar Rubeniz e oa. 7 Hag e vreudeur, dre gerentiezh ha marilhet dre lignez : ar penn, Iehiel, ha Zakaria, 8 ha Bela, mab Azaz, mab Samma, mab Yoel a oa o chom en Aroer, ha betek Nabo ha Baalmeon ; 9 hag ouzh ar reter e oa o chom betek deroù ar gouelec'h, adalek ar stêr Eufrata, rak o zropelloù o devoa kresket war zouar ar Galaad. 10 Hag e deizioù Saoul e rejont brezel d'an Agareniz a gouezhas en o daouarn, hag e chomjont en o zinelloù war holl dalbenn ar reter eus Galaad.

11 Ha mibien Gad, en o rag-enep, o chom e bro ar Basan, betek Salka : 12 Yoel, ar penn ; ha Safam, an eil ; ha Ianai ha Safat, er Basan ; 13 hag o breudeur, eus ti o zadoù : Mic'hael, ha Mosollam, ha Seba, ha Iorai ha Iachan, ha Zie, hag Heber : seizh. 14 Ar re-se a oa mibien Abihail, mab Huri, mab Iaroe, mab Galaad, mab Mic'hael, mab Iesesi, mab Ieddo, mab Bouz. 15 Ahi, mab Abdiel, mab Guni, a oa penn o ziez-tadel. 16 Hag e oant o chom er Galaad, er Basan hag en e gêriadennoù, hag en holl vaezioù Saron betek o dibennoù. 17 An holl re-se a oa bet marilhet e deizioù Jotan, roue Youda, hag e deizioù Jeroboam, roue Israel.

18 Mibien Ruben, ha Gadiz hag hanter meuriad Manase, paotred kadarn anezho, gwersed o tougen skoed ha kleze, o waregañ, hag embreget d'ar brezel, a oa pevar mil ha daou-ugent seizh kant tri-ugent o vont d'al lu. 19 Hag e rejont brezel d'an Agareniz, ha da Ituriz, ha da Nafisiz, ha da Nodabiz. 20 Hag e voent skoazellet a-enep dezho ; hag e voe deroet etre o daouarn an Agareniz hag an holl re a oa ganto, rak war-zu Doue o devoa garmet en emgann, hag en devoa selaouet outo, rak fiziañs o devoa bet ennañ. 21 Hag e tapjont o zropelloù : o c'hañvaled, hanter-kant mil ; ha deñved, daou c'hant hanter-kant mil ; hag ezen, daou vil ; ha pennoù-tud, kant mil ; 22 rak lazhidi e-leizh a oa kouezhet : eus Doue e oa ar brezel. Hag e chomjont en o lec'h betek an Harlu.

23 Ha mibien hanter meuriad Manase a chomas er vro eus ar Basan betek Baalhermon ha Sanir ha menez Hermon ; hag e niverusajont. 24 ha sed amañ pennoù o ziez-tadel : Efer, hag Iesi, hag Eliel, hag Azriel, ha Yeremia, ha Odovia, ha Iediel, paotred kreñv ha kadarn, paotred vrudet, pennoù o ziez-tadel. 25 Hag e voent difeal ouzh Doue o zadoù, o c'hastaouiñ war-lerc'h doueoù pobloù ar vro en devoa distrujet Doue dirazo.

26 Hag e tihunas Doue Israel spered Poul, roue Asour, ha spered Teglat-Palasar, roue Asour ; hag o harluas, -Rubeniz ha Gadiz, hag hanter meuriad Manase - hag o c'hasas da Hala, ha da Habor, ha da Ara ha da stêr Gozan, betek hiziv.

27 Mibien Levi : Gerson, Kaat ha Merari ; 28 ha mibien Kaat : Amram, Isaar ha Hebron hag Oziel ; 29 ha mibien Amram : Aaron, ha Moizez, ha Maria ; ha mibien Aaron : Nadab hag Abihou, Eleazar hag Itamar.

30 Eleazar a engehentas Pineas, Pineas
a engehentas Abisoua ; 31 Abisoua a engehentas
Bouki, ha Bouki a engehentas Ozi, 32 hag Ozi
a engehentas Zaraias, ha Zaraias a engehentas
Meraiot. 33 Meraiot a engehentas Amarias, hag
Amarias a engehentas Ac'hitob ; 34 hag Ac'hitob
a engehentas Sadok, ha Sadok a engehentas
Akimaas ; 35 hag Akimaas a engehentas Azaria,
hag Azaria a engehentas Johanan ; 36 ha Johanan
a engehentas Azaria : hemañ a voe beleg en Ti
a savas Salomon e Jeruzalem. 37 Hag ec'h
engehentas Azaria Amarias, hag Amarias
a engehentas Ac'hitob ; 38 hag Ac'hitob
a engehentas Sadok, ha Sadok a engehentas
Selloum ; 39 ha Selloum a engehentas Helkia,
ha Helkia a engehentas Azaria ; 40 hag Azaria
a engehentas Saraias, ha Saraias a engehentas
Iosedek ; 41 ha Iosedek a yeas kuit, pa harluas an
Aotrou Youda ha Jeruzalem, dre zorn
Nabuc'hodonosor.

6 Diskennidi Levi.

1 Mibien Levi : Gerson, Kaat ha Merari.
2 ha sed amañ anvioù mibien Gerson : Livni
ha Semei. 3 ha mibien Kaat : Amram ha Isaar,
ha Hebron hag Oziel. 4 mibien Merari : Moholi
ha Mousi.

Ha setu kerentiezhioù Levi, dre o zadoù :
5 eus Gerson : Lobni, e vab, Iahat, e vab ;
Zimma, e vab ; 6 Ioah, e vab ; Addo, e vab ;
Zara, e vab ;Ieatrai, e vab. 7 mibien Kaat :
Aminadab, e vab, Kore, e vab ; Asir, e vab ;
8 Elkana, e vab ; hag Abiasaf, e vab ; hag Asir,
e vab ; 9 Tahat, e vab ; Ouriel, e vab ; Ozias,
e vab ha Saoul, e vab. 10 ha mibien Elkana :
Amasai hag Ac'himot ; 11 Elkana, mab Elkana ;
Sofai, e vab ; ha Nahat, e vab, 12 Eliab, e vab ;
Ieroham, e vab ; Elkana, e vab. 13 ha mibien
Samouel : ar c'hentañ-ganet Yoel, hag Abia.
14 mibien Merari : Moholi, Livni, e vab ; Semei,
e vab ; Oza, e vab ; 15 Samaa, e vab ; Haggia,
e vab ; Asaia, e vab.

16 Ar re-mañ a voe lakaet gant David da gas
ar c'han e Ti an Aotrou, adal ma voe ul lec'h
diskuizh evit an Arc'h. 17 Hag e servijent dirak
chomlec'h Teltenn an Emgav, o kanañ, ken n'en
devoe savet Salomon Ti an Aotrou
e Jeruzalem ; hag en em zalc'hent hervez
o reolenn war o c'harg.

18 Ha sed amañ ar gargidi hag o mibien :
a-douez mibien ar gKaatiz : Hemam, ar
c'hiniad, mab Yoel, mab Samouel, 19 mab
Elkana, mab Ieroham, mab Eliel, mab Tohou,
20 mab Souf, mab Elkana, mab Mahat, mab
Amasai, 21 mab Elkana, mab Yoel, mab Azaria,
mab Sofonia, 22 mab Tahat, mab Asir, mab
Abiasaf, mab Kore, 23 mab Isaar, mab Kaat, mab
Levi, mab Israel.

24 Hag e vreur Azaf en em zalc'he a-zehoù
dezhañ : Azaf, mab Barac'hias, mab Samaa,
25 mab Mic'hael, mab Basaia, mab Melkia,
26 mab Atnai, mab Zara, mab Adaia, 27 mab Etan,
mab Zimma, mab Semei, 28 mab Iahat, mab
Gerson, mab Levi.

29 Ha mibien Merari, o breudeur, a-gleiz :
Etan, mab Kousi, mab Abdi, mab Melouc'h,
30 mab Hasabia, mab Amasias, mab Helkia,
31 mab Amsi, mab Bani, mab Somer, 32 mab
Moholi, mab Mousi, mab Merari, mab Levi.

33 Hag o breudeur, al levidi, a oa lakaet war
holl servij chomlec'h Ti an Aotrou ; 34 hag
Aaron, hag e vibien, a ezañse ouzh aoter an
holloskad hag ouzh aoter an ezañs, gant kement
karg a oa evit ar santel-santelañ hag evit
dic'haouiñ evit Israel, hervez holl bezh en devoa
gourc'hemennet Moizez, servijer an Aotrou.

35 Ha sed amañ mibien Aaron : Eleazar,
e vab, Pineas, e vab, Abisoua, e vab 36 Bouki,
e vab, Ozi, e vab, Zaraia, e vab, 37 Meraiot,
e vab, Amarias, e vab, Ac'hitob, e vab ; 38 Sadok,
e vab, Akimaas, e vab.

39 Ha setu o chomlec'hioù, hervez
o c'hlozioù en o ziriad : da vibien Aaron, eus
kerentiezh ar gKaatiz, -rak dezho e voe ar sord–
40 hag e voe roet dezho Hebron, e bro Youda,
hag he bannlevioù diwar-dro ; 41 ha maezioù kêr
hag he c'hêriadennoù a voe roet da gKaleb, mab
Yefoune. 42 ha da vibien Aaron e voe roet
kêrioù-minic'hi, Hebron, ha Lobna, hag he
maezioù, 43 ha Ieter, hag Estemo hag he
maezioù, hag Helon hag he maezioù, ha Dabir
hag he maezioù, 44 hag Asan hag he maezioù,
ha Betsames hag he maezioù : 45 ha diwar
veuriad Benjamin : Gabaon hag Gabaa hag he
maezioù, hag Almat hag he maezioù, hag
Anatot hag he maezioù : o holl gêrioù, trizek
kêr, etre o c'herentiezhioù. 46 Ha da vibien

gKaat, a vane eus kerentiezh ar meuriad, e voe,
eus an hanter meuriad, hanter Manase, dre ar
sord, dek kêr. 47 ha da vibien Gerson, dre
gerentiezh, eus meuriad Isac'har hag eus
meuriad Aser, hag eus meuriad Neftali, hag eus
meuriad Manase er Basan (e voe roet) trizek
kêr. 48 ha da vibien Merari, dre gerentiezh, eus
meuriad Ruben hag eus meuriad Gad hag eus
meuriad Zaboulon, dre ar sord, (e voe roet)
daouzek kêr.

49 Hag e roas mibien Israel d'al levidi ar
c'hêrioù-se hag o maezioù. 50 Hag e voe roet, dre
ar sord, eus meuriad mibien Youda hag eus
meuriad mibien Simeon, hag eus meuriad
mibien Benjamin, ar c'hêrioù-se, a c'halvjont
dre o anvioù.

51 Ha da gerentiezhioù mibien gKaat e voe
(roet) kêrioù diwar diriad meuriad Efraim, 52 hag
e voe roet dezho kêrioù-minic'hi : Sichem hag
he maezioù, war venez Efraim, ha Gazer hag he
maezioù, 53 ha Ieknaam hag he maezioù,
ha Betoron hag he maezioù, 54 hag Aialon hag
he maezioù, ha Getremmon hag he maezioù ;
55 hag eus hanter meuriad Manase : Aner hag he
maezioù, Balaam hag he maezioù, evit
kerentiezh mibien gKaat a vane.

56 Ha da vibien Gerson, eus kerentiezh
hanter meuriad Manase : Golan, er Basan ; hag
he maezioù, hag Astarot hag he maezioù ; 57 hag
eus meuriad Isac'har : Kades hag he maezioù,
Daberet hag he maezioù, 58 ha Ramot hag he
maezioù, hag Anem hag he maezioù ; 59 hag eus
meuriad Aser : Masal hag he maezioù, hag
Abdon hag he maezioù, 60 ha Houkok hag he
maezioù, ha Rohob hag he maezioù ; 61 hag eus
meuriad Neftali : Kades, er Galilea, hag he
maezioù, Hamon hag he maezioù, ha Kariataim
hag he maezioù.

62 Ha da vibien Merari a vane, eus meuriad
Zaboulon : Remon hag he maezioù, ha Tabor
hag he maezioù ; 63 hag en tu-hont d'ar Yordan,
da Yeriko, e reter ar Yordan, eus meuriad
Ruben : Bosor, er gouelec'h, hag he maezioù,
ha Iasa hag he maezioù ; 64 ha Kademot hag he
maezioù, ha Mefaat hag he maezioù ; 65 hag eus
meuriad Gad : Ramot er Galaad hag he
maezioù, ha Mahanaim hag he maezioù, 66 hag
Hesebon hag he maezioù, ha Iazer hag he
maezioù.

7 Diskennidi Isac'har, Benjamin, Neftali, Manase, Efraim hag Aser.

1 Ha setu mibien Isac'har : Tola, Poua,
Iasoub ha Semron : pevar. 2 ha mibien Tola :
Ozi, ha Rafaia, ha Ieriel, ha Iemai, ha Iebsem,
ha Samouel, pennoù o ziez-tadel, eus Tola,
kadourien gadarn ; hervez o lignezoù, o niver,
e deizioù David, a oa daou vil warn-ugent
c'hwec'h kant.

3 Ha mibien Ozi : Izrahia, Mic'hael, hag
Abdias, ha Yoel, ha Iesia : pemp, pennoù holl
anezho. 4 ha ganto, hervez o lignezoù, dre
o ziez-tadel, e oa strolladoù armet evit ar
brezel : c'hwec'h mil ha tregont, rak kalz
gwragez ha mibien o devoa. 5 Hag o breudeur
eus holl gerentiezhioù Isac'har a oa kadourien
gadarn : seizh mil ha pevar-ugent marilhet, en
holl.

6 (Mibien) Benjamin : Bela, ha Boc'hor,
ha Iedihel : tri. 7 ha mibien Bela : Esebon, hag
Ozi, hag Oziel, ha Yarmout, hag Ourai : pemp,
pennoù tiez-tadel, kadourien gadarn marilhet :
daou vil warn-ugent pevar ha tregont.
8 ha mibien Boc'hor : Zamira, ha Joas, hag
Eliezer, hag Elioenai, hag Omri, ha Jerimoth,
hag Abia, hag Anatot, hag Almat : an holl re-se
a oa mibien Boc'hor ; 9 hag e voent marilhet dre
lignez, pennoù tiez-tadel, kadourien gadarn :
ugent mil daou c'hant. 10 ha mab Iedihel :
Bilhan ; ha mibien Bilhan : Iehous,
ha Benjamin, hag Ehoud, ha Kanaana, ha Zetan,
ha Tarsis, hag Ahisahar ; 11 an holl re-se, mibien
Iedihel, pennoù (tiez)-tadel, kadourien gadarn,
a oa seitek mil daou c'hant, (gouest) da vont
d'al lu evit ar brezel.

12 Ha Soufim ha Houfim, mibien Hir ;
ha Housim, mibien Aher.

13 Mibien Neftali : Iasiel, ha Gouni, ha Ieser,
ha Selloum, mibien Bilha.

14 Mibien Manase : Asriel, a c'hanas
(e wreg) e adwreg Syra, a c'hanas Mac'hir, tad
Galaad. 15 ha Mac'hir a gemeras ur wreg evit
Houfim hag evit Soufim ; hag anv e c'hoar a oa
Maac'ha ; hag anv an eil (mab) Salfaad, en
devoe merc'hed. 16 Hag e c'hanas Maac'ha,
gwreg Mac'hir, ur mab, hag e c'halvas e anv
Pares, hag anv e c'hoar Sares ; hag e vibien :
Oulam ha Rekem. 17 ha mab Oulam : Badan.

Ar re-se a oa mibien Galaad, mab Mac'hir, mab
Manase. 18 Hag e c'hoar Ammalec'het a c'hanas
Isod, hag Abiezer, ha Maala. 19 Hag e voe
mibien Semida : Ahin, ha Sichem, ha Leki hag
Aniam.

20 Ha mibien Efraim : Soutala, ha Bered,
e vab, ha Tahat, e vab, hag Elada, e vab,
ha Tahat, e vab ; 21 ha Zabad, e vab, ha Soutala,
e vab, hag Ezer hag Elad, a lazhas tud Gat
genidik eus ar vro, dre ma oant diskennet da
dapout o zropelloù. 22 Hag e kañvaouas Efraim,
o zad, deizioù niverus, hag e teuas e vreudeur
d'e frealziñ. 23 Hag ez eas davet e wreg,
a goñsevas hag a c'hanas ur mab ; hag e c'halvas
e anv Beria, rak er gwalleur e oad en e di.
24 Hag e verc'h a oa Sara, a savas Betoron an
Traoñ hag an-Nec'h, hag Ozensara ; 25 ha Rapa,
e vab, ha Resef, ha Tale, e vab, ha Taan, e vab ;
26 Laadan, e vab, Amihoud, e vab, Elisama,
e vab ; 27 Noun, e vab, Josoua, e vab.

28 Hag o domanioù hag o chomlec'hioù
a oa : Betel hag he c'hêriadennoù ; hag ouzh ar
reter, Noran ; hag ouzh ar c'hornog, Gazer hag
he c'hêriadennoù ; ha Sichem hag he
c'hêriadennoù, betek Aia hag he c'hêriadennoù.
29 Hag etre daouarn mibien Manase : Betsan hag
he c'hêriadennoù, Tanac'h hag he c'hêriadennoù,
Megeddo hag he c'hêriadennoù, Dor hag he
c'hêriadennoù : enno e voe o chom mibien
Yozef, mab Israel.

30 Mibien Aser : Iemna ha Yesoua, hag Isui,
ha Beria, ha Sara, o c'hoar. 31 ha mibien Beria :
Haber ha Melc'hiel, a voe tad Barzait.
32 ha Heber a engehentas Ieflat, ha Somer,
ha Hotam, ha Soua, o c'hoar. 33 ha mibien Ieflat :
Posek, ha Bamaal, hag Asot : ar re-se a oa
mibien Ieflat. 34 ha mibien Somer : Ahi,
ha Roaga, ha Haba, hag Aram ; 35 ha mibien
Hotam, e vreur : Soufa, ha Iemna, hag Selles,
hag Amal. 36 mibien Soufa : Soua, ha Harnafer,
ha Soual, ha Beri, ha Iamra, 37 Bosor, hag Od,
ha Samma, ha Salousa, ha Ietran, ha Beera.
38 ha mibien Ieter : Yefoune, ha Pasfa, hag Ara.
39 ha mibien Olla : Area, ha Hanniel, ha Resia.
40 An holl re-se a oa mibien Aser, pennoù tiez
tadel eus an dibab, kadourien gadarn e penn ar
briñsed, ha marilhet el lu evit ar brezel : o niver
a oa c'hwec'h mil warn-ugent a dud.

8 Diskennidi Benjamin.

1 Ha Benjamin a engehentas Bela,
e gentañ-ganet, Asbel, an eil, hag Ahara, an
trede, 2 Nohaa, ar pevare, ha Rapa, ar pempvet.
3 Hag e voe mibien Bela : Adar, ha Gera tad
Ehoud, hag Abisoua, 4 hag Abisoua, ha Naaman,
hag Ahoe, 5 ha Gera, ha Sefoufan, hag Houram.

6 Hag ar re-mañ a voe mibien Ehoud : - ar
re a oa pennoù tadel annezidi Gabaa hag
o harluas da vManahat - 7 Naaman, hag Ahia,
ha Gera - hemañ eo o harluas - ; hag ec'h
engehentas Oza hag Ahioud. 8 ha Saharaim
a engehentas, e maezioù Moab, goude bezañ
argaset Housim ha Bara, e wragez,
9 a engehentas, eus Hodes, e wreg, Iobab,
ha Sebia, ha Mesa, ha Melkam, 10 ha Jehous,
ha Sekia, ha Marma : ar re-se a oa e vibien,
pennoù tadel. 11 Hag eus Housim ec'h
engehentas Abitob hag Elfaal. 12 ha mibien
Elfaal : Heber, ha Misaam, ha Samad. Hemañ
a savas Ono, ha Lod, hag he c'hêriadennoù.

13 Ha Beria ha Samma, pennoù tadel
annezidi Aialon, a reas tec'hel annezidi Gat.
14 Hag Ahi, ha Sesak, ha Yarmout, 15 ha Zabadia,
hag Arad, hag Eder, 16 ha Mic'hael, ha Iesfa,
ha Ioha a oa mibien Beria. 17 ha Zabadia,
ha Mosollam, ha Hezeki, ha Haber,
18 ha Iesamari, ha Iezlia ha Iobab a oa mibien
Elfaal. 19 ha Iakim, ha Zec'hri, ha Zabdi, 20 hag
Elioenai, ha Seletai hag Eliel, 21 hag Adaia,
ha Baraia, ha Samarat a oa mibien Semei.
22 ha Iesfan, hag Heber, hag Eliel, 23 hag Abdon,
ha Zec'hri, ha Hanan, 24 ha Hanania, hag Elam,
hag Anototia, 25 ha Iefdaia, ha Penouel a oa
mibien Sesak. 26 ha Samsari, ha Sohoria, hag
Atalia, 27 ha Iersia, hag Elia, ha Zec'hri a oa
mibien Ieroham. 28 Ar re-se a oa pennoù tadel :
eus o lignez e oant pennoù, hag e oant o chom
e Jeruzalem.

29 Hag e Gabaon e oa o chom tad Gabaon,
hag anv e wreg a oa Maac'ha, 30 hag e vab, ar
c'hentañ-ganet, Abdon, ha Sour, ha Kis,
ha Baal, ha Nadab, 31 ha Gedor, hag Ahio,
ha Zacher, 32 ha Makelot a engehentas Samma :
hag int ivez, dirak o breudeur, a oa o chom
e Jeruzalem gant o breudeur.

33 Ha Ner a engehentas Kis, ha Kis
a engehentas Saoul, ha Saoul a engehentas

Jonatan ha Melkisoua hag Abinadab, hag
Isbaal. 34 ha mab Jonatan : Meribbaal ;
ha Meribbaal a engehentas Mic'ha. 35 ha mibien
Mic'ha : Piton, ha Melec'h, ha Taraa, hag
Ac'haz. 36 Hag Ac'haz a engehentas Ioada,
ha Ioada a engehentas Almat, hag Azmavet,
ha Zamri ; ha Zamri a engehentas Mosa,
37 ha Mosa a engehentas Banaa, e vab Rapa,
e vab Elasa, e vab Asel ; 38 hag Asel en devoe
c'hwec'h mab, ar re-mañ o anvioù : Ezrikam
e gentañ-ganet, hag Ismael, ha Saria, hag
Abdias, ha Hanan : an holl re-se a oa mibien
Asel. 39 ha mibien Esek, e vreur : Oulam, ar
c'hentañ-ganet, Iehous, an eil, hag Elifalet, an
trede. 40 Hag e voe mibien Oulam paotred
kadourien gadarn, tennerien wareg ; ha kalz
a vibien o devoa ha bugale vihan : kant
hanter-kant. An holl re-se a oa eus mibien
Benjamin.

9 Annezidi Jeruzalem deuet eus an Harlu.

1 Hag an holl Israeliz a voe marilhet ; hag
emaint enskrivet war levr Rouaned Israel.
ha Youda a oa bet harluet da vBabel en abeg
d'o difealded. 2 Hag an annezidi gentañ a voe en
o domanioù, en o c'hêrioù, a voe an Israeliz, ar
veleien, al levidi hag ar ouestlidi.

3 Hag e Jeruzalem e voe o chom, eus mibien
Youda hag eus mibien Benjamin, hag eus
mibien Efraim ha Manase : 4 Outai, mab
Amihoud, mab Amri, mab Imri, mab Bani, eus
mibien Peres, mab Youda. 5 Hag eus ar
Silonitiz : Asaia, ar c'hentañ-ganet, hag
e vibien. 6 Hag eus mibien Zara : Iehouel, hag
o breudeur : c'hwec'h kant dek-ha-pevar-ugent.
7 Hag eus mibien Benjamin : Sallou mab
Mosollam mab Odovia mab Asana ;
8 ha Iebania, mab Ieroham ; hag Ela, mab Ozi
mab Mochori ; ha Mosollam, mab Safatia, mab
Rahouel, mab Iebania ; 9 hag o breudeur, hervez
o lignez : nav c'hant c'hwec'h ha hanter-kant.
An holl re-se a oa paotred pennoù tadel, hervez
o ziez tadel.

10 Hag eus ar veleien : Iedaia, ha Ioiarib,
ha Iac'hin, 11 hag Azaria, mab Helkia, mab
Mosollam, mab Sadok, mab Meraiot, mab
Ac'hitob, rener Ti Doue ; 12 hag Adaia, mab
Ieroham, mab Pasour, mab Melkia ; ha Maasai
mab Adiel, mab Iezra, mab Mosollam, mab
Mosallamot, mab Emmer ; 13 hag o breudeur,
pennoù o ziez tadel : seitek kant tri-ugent,
paotred kalonek e servij al liderezh e Ti Doue.

14 Hag eus al levidi : Semeia, mab Asour,
mab Ezrikam, mab Hasabia, eus mibien
Merari ; 15 ha Bakbakar, Hares ha Galal,
ha Mattanias, mab Mic'ha, mab Zec'hri, mab
Azaf ; 16 hag Abdias, mab Semeia, mab Galal,
mab Iditoun ; ha Barakia, mab Asa, mab
Elkana, a oa o chom e kêriadennoù an
Netofatiz.

17 Hag ar borzhierien : Selloum, hag Akoub,
ha Telmon, hag Ahiman, hag o breudeur :
Selloum a oa ar penn, 18 ha betek bremañ, ouzh
dor ar roue, ouzh ar reter, ez int porzhierien
kampoù mibien Levi. 19 ha Selloum, mab Kore,
mab Abiasaf, mab Kore, hag e vreudeur eus ti
e dad, ar Goritiz, a oa e servij al liderezh, evel
gedourien treuzoù an Deltenn ; hag o zadoù
a oa bet war hini kamp an Aotrou, evel
gedourien an antre. 20 ha Pineas, mab Eleazar,
a oa bet rener warno a-ziagent ; an Aotrou a oa
gantañ. 21 Zakaria, mab Mosollamia, a oa
porzhier ouzh dor Ti an Emgav. 22 An holl re
a oa bet dilennet da borzhierien ouzh an treuzoù
a oa daou c'hant daouzek. En o c'hêriadennoù
e oant bet marilhet : o diazezet en devoa David
ha Samouel, ar gweler, en abeg d'o fealded.
23 Hag int hag o mibien a oa ouzh dorojoù Ti an
Aotrou, Ti an Deltenn, ouzh gward. 24 Er pevar
avel e oa gedourien : ouzh ar reter, ar c'hornog,
an hanternoz hag ar c'hreisteiz.
25 Hag o breudeur, a oa en o c'hêriadennoù,
o devoa da zont evit seizh deiz, a vare da vare,
en o c'hichen, 26 rak ur gward-pad o devoa ar
pevar gwaz porzhierien : levidi e oant, hag
o devoa karg eus ar c'hambroù hag eus
teñzorioù Ti Doue. 27 Hag en-dro da Di Doue
e nozvezhient, rak dezho e oa ar gward, ha da
zialc'hwezañ o devoa bep beure. 28 ha darn a oa
karget eus ar binvioù-lidañ : da niveriñ pan
o c'hasent, da niveriñ pan o zennent. 29 ha darn
a oa anvet war an arrebeuri ha war holl vinvioù
ar santual, ha war ar flourenn hag ar gwin hag
an eoul hag an ezañs hag ar frondoù.
30 ha mibien ar veleien a veske ar frondoù evit ar
balzamoù ; 31 ha Mattatias, eus al levidi,
kentañ-ganet Selloum ar Goreiz, en devoa
karg-pad war an oberiañ-gwestell ; 32 ha mibien

ar Gaatiz, darn eus o breudeur, (karg) eus ar
bara-kinnig, evit en aozañ bep sabad. 33 Ar re-se
a oa kanerien, pennoù tiez al levidi ; bez'
e vezent er c'hambroù, diskarg, rak deiz ha noz
o devoa da servijout. 34 Ar re-se a oa pennoù
tadel al levidi, hervez o lignezoù e oant
pennoù ; ar re-se a oa o chom e Jeruzalem.

35 Hag e Gabaon e oa o chom tad Gabaon,
Iehiel, hag anv e wreg a oa Maac'ha ; 36 hag
e vab kentañ-ganet a oa Abdon, ha Sour, ha Kis,
ha Baal, ha Ner, ha Nadab, 37 ha Gedor, hag
Ahio, ha Zakaria, ha Makelot. 38 ha Makelot
a engehentas Samaam ; hag int ivez, dirak
o breudeur, a oa o chom e Jeruzalem gant
o breudeur.

39 Ha Ner a engehentas Kis, ha Kis
a engehentas Saoul, ha Saoul a engehentas
Jonatan ha Melkisoua hag Abinadab hag Isbaal.
40 ha mab Jonatan : Meribbaal ; ha Meribbaal
a engehentas Mic'ha. 41 ha mibien Mic'ha :
Piton, ha Melec'h, ha Taraa hag Ahaz.
42 Hag Ahaz a engehentas Iara, ha Iara
a engehentas Almat, hag Azmavet, ha Zamri,
ha Zamri a engehentas Mosa, 43 ha Mosa
a engehentas Banaa mab Rafaia a engehentas
Elasa, Asel e vab. 44 Hag Asel en devoe c'hwec'h
mab, ar re-mañ o anvioù : Ezrikam,
e gentañ-ganet, hag Ismael, ha Saria, hag
Abdias, ha Hanan : ar re-se a oa mibien Asel.

10 Emgann Gelboe ha marv Saoul.

1 Hag ar Filistiz a vrezelas enep Israel, hag
e tec'has tud Israel dirak ar Filistiz, hag
e kouezhas lazhidi war venez Gelboe.
2 Hag e stagas ar Filistiz war-lerc'h Saoul
ha war-lerc'h e vibien ; hag e pilas ar Filistiz
Jonatan hag Abinadab ha Melkisoua, mibien
Saoul. 3 Hag e pounneraas ar brezel war Saoul,
hag e gavout a reas an dennerien-wareg, hag
e krenas dirak ar waregerien. 4 Hag e lavaras
Saoul d'e zouger-klavioù : «Dic'houin da gleze
ha trebarzh-me gantañ, ma na zeuio ket an
diamdroc'hidi-se d'am gwallgas.» Ha ne c'houle
ket e zouger-klavioù : aon en devoa meurbet.
Hag e kemeras Saoul ar c'hleze hag e kouezhas
warnañ. 5 Hag e welas e zouger-klavioù e oa
marvet Saoul hag e kouezhas, eñ ivez, war ar
c'hleze hag e varvas. 6 Hag e oa marvet Saoul
hag e dri mab ; hag e holl di a-gevret a oa
marvet.

7 Hag e welas holl dud Israel a oa en
draonienn e tec'hed hag e oa marvet Saoul hag
e vibien, hag e tilezjont o c'hêrioù hag
e tec'hjont ; hag e teuas ar Filistiz da chom eno.

8 Hag antronoz e teuas ar Filistiz da
zibourc'hañ ar re vuntret, hag e kavjont Saoul
hag e vibien kouezhet war venez Gelboe.
9 Hag hen dibourc'hjont, hag e tougjont e benn
hag e glavioù ; hag e kasjont da vro ar Filistiz
tro-war-dro ar c'heloù d'o idoloù ha d'an dud.
10 Hag e lakjont e glavioù e ti o doue, hag
e glopenn a voe poentet e ti Dagon.

11 Hag e klevas holl Iabes/Galaad an holl
bezh o devoa graet ar Filistiz da Saoul, 12 hag
e savas an holl dud kadarn, hag e lamjont korf
Saoul ha korfoù e vibien d'o c'has da Iabes,
ha da veziañ o eskern dindan lorn Iabes, hag
e yunjont seizh deiz.

13 Hag e oa marvet Saoul en arbenn d'an
dislealded en devoa bet e-keñver an Aotrou, en
abeg da gomz an Aotrou n'en devoa ket
sevenet, ha dre m'en devoa aterset an
igromañserez evit goulennata. 14 N'en devoa ket
goulennataet an Aotrou, a reas dezhañ mervel
hag a reas distreiñ ar rouantelezh da Zavid, mab
Jese.

11 Kadourien David.

1 Hag en em vodas holl Israel gant David en
Hebron en ur lavarout : «Da eskern ha da gig ez
omp. 2 Abaoe dec'h ha derc'hent-dec'h, pa oa
Saoul roue, te eo a gase hag a zegase Israel.
Hag en deus lavaret da Zoue dit Te a beuro va
fobl Israel, ha te a vo rener war va fobl Israel.»
3 Hag ez eas holl gozhidi Israel da gaout ar roue
en Hebron ; hag e tivizas ganto David un
emglev en Hebron dirak an Aotrou hag ec'h
olevjont David da roue war Israel, hervez lavar
an Aotrou dre zorn Samouel.

4 Hag ez eas David hag holl Israel da
Jeruzalem, a oa Jebous, hag eno e oa ar
Jebousiz, annezidi ar vro. 5 Hag e lavaras
annezidi Jebous da Zavid : «Ne zeui ket amañ !
» Met tapout a reas David kreñvlec'h Sion, a zo
kêr David. 6 Hag en devoa lavaret David : «Neb
a skoio war ar Jebousiz da gentañ a vo
penngadour ha priñs.» Hag e pignas da gentañ
Joab, mab Sarvia, hag e voe penngadour.
7 Hag e annez a reas David er c'hreñvlec'h :

Setu perak ez eo bet anvet Kêr-David.
8 Hag e savas ar gêr tro-dro, adalek ar Mello
ha betek an trowardroioù ; ha Joab a roas buhez
da nemorant ar gêr. 9 Hag ez eas David war
greskiñ, hag Aotrou an armeoù a oa gantañ.

10 Setu pennoù kadourien David,
a gennerzhas anezhañ da gaout ar rouantelezh,
gant holl Israel, evit hen ober roue, hervez lavar
an Aotrou, war Israel.

11 Setu roll ar gadourien en devoa David :
Iesbaam, mab ar Hac'hamoniad, penn an
Tregont. Eñ eo a vannas e-c'hoaf war dri c'hant
(a dud), a lazhas en ur wezh. 12 ha war e lec'h,
Eleazar, mab Dodo, an Ahoniad : eñ a oa eus an
tri gadarnañ. 13 Bet e oa gant David
e Apesdommim, hag ar Filistiz a oa bodet eno
evit an emgann. Hag e oa eno un dachenn bark
leun a heiz, hag ar bobl a dec'he dirak ar
Filistiz. 14 Hag en em zalc'has e-kreiz an
dachenn hag he distrobas hag e pilas ar Filistiz ;
hag e reas an Aotrou un trec'h bras.

15 Hag e tiskennas tri eus an tregont
penngadour war ar roc'h betek David, e kev
Odollam, tra ma oa kampad ar Filistiz
o kampañ e traonienn Rafaiz. 16 ha David a oa
neuze er c'hreñvlec'h, hag ur ged a Filistiz a oa
e-keit-se e Betlehem. 17 Hag ur c'hoantadenn en
devoe David, hag e lavaras : «Piv a ray din evañ
dour eus puñs Betlehem, a zo e-tal an nor?»
18 Hag en em silas an triad dre gamp ar Filistiz
da buñsañ dour eus puñs Betlehem a oa e-tal an
nor, hag en dougjont hag en degasjont da
Zavid ; ha ne c'houllas ket David en evañ, hag
en skuilhas evit an Aotrou. 19 Hag e lavaras :
«Ra viro ouzhin an Aotrou da ober an dra-se !
Gwad ar wersed-se a evfen war var o buhez, rak
war var o buhez o deus e gaset.» ha ne c'houllas
ket en evañ : sed a reas an tri c'hadour.

20 Hag Abisai, breur Joab, a oa penn an
triad ; hag eñ eo en devoa bannet e-c'hoaf war
dri c'hant (den) en devoa lazhet ; hag en devoe
brud e-touez an triad. 21 A-us d'an Tregont
muioc'h eget an daou (all), e voe enoret, hag
e voe o fenn-rener, met betek an triad
n'erruas ket.

22 Banaias, mab Joiada, mab un den kadarn,
bras dre an oberoù, eus Kabseel, eo a bilas daou
leon meur Moab, hag eñ eo a ziskennas da
skeiñ war ul leon e-barzh ur puñs, un devezh
erc'h. 23 Hag e skoas ivez war un Ejiptiat, un den
mentek a bemp ilinad ; hag e dorn an Ejiptiat
e oa ur goaf evel karvan ur gwiader ; diskenn
a reas dezhañ gant ur vazh, hag e tiframmas ar
goaf eus dorn an Ejiptiat hag en lazhas gant
e-c'hoaf. 24 Sed en devoa graet Banaias, mab
Joiada ; hag en devoe brud e-touez an tri
c'hadour. 25 Muioc'h eget an Tregont e voe
enoret, met en Triad n'erruas ket. Hag e lakaat
a reas David en e guzul.

26 Ha kadourien gadarn : Asael, breur Joab ;
Elkanan, mab Dodo eus Betlehem ; 27 Sammot
an Harodiad, Elika an Harodiad, Heles ar
Paloniad ; 28 Hira mab Akes eus Tekoa ; Abiezer
eus Anatot ; 29 Soboc'hai, eus Housiad ; Ilai, an
Ahohiz ; 30 Maharai, eus Netofat ; Heled, mab
Baana, eus Netofat ; 31 Etai, mab Ribai, eus
Gabaat mibien Benjamin ; Banaias, eus
Pireaton ; 32 Hourai, eus froudoù Gaas ; Abiel,
an Arbatiz ; 33 Azmavet eus Bahourimiz ; Eliaba,
ar Saalboniz ; 34 Asem ar Gezoniz, Jonatan, mab
Sage an Arariz ; 35 Ahiam, mab Sac'har, an
Arariz ; Elifal, mab Our ; 36 Hefer, ar
Mec'heratiad ; Ahia, ar Paloniad ; 37 Hesro, eus
ar C'harmel ; Naarai, mab Azbai ; 38 Yoel, breur
Natan ; Mibahar, mab Agarai ; 39 Selek, an
Amoniad ; Naharai, ar Berotiad, douger-armoù
Joab, mab Sarvia ; 40 Hira, eus Jetro ; Garev, eus
Jetro ; 41 Ouria, an Hitiad ; Zabad, mab Oholai ;
42 Adina, mab Siza, ar Rubeniz ; penn ar
Rubeniz hag en e garg : tregont ; 43 Hanan, mab
Maac'ha, ha Josafat, ar Mattaniz ; 44 Ozias, eus
Astarot ; Samma ha Iehiel, mibien Hotam, eus
Aroer ; 45 Iedihel, mab Semri, ha Ioha, e vreur,
an Tosaiz ; 46 Eliel, ar Mahoumiad, ha Ieribai,
ha Josaia mab Elnaem ; ha Ietma, ar Moabiad ;
47 Eliel, hag Obed, ha Iasiel eus Soba.

12 Kevredidi David.

1 Ar re-mañ eo a zeuas da gaout David da
Siklag ; c'hoazh e oa dalc'het a-zirak Saoul, mab
Kis. Hag ar re-mañ a oa e-touez ar gadourien,
skoazellerien en emgann, 2 embregerien wareg
dehoùidi ha kleizidi, gant mein ha gant biroù,
dre wareg.

Eus breudeur Saoul, ar Benjaminiad, 3 ar
penn, Ahiezer, ha Joas, mibien Samaa, eus
Gabaa ; ha Iaziel, ha Pelet, mibien Azmavet,
ha Baracha, ha Yehou, eus Anatot ;

4 ha Iesmaias, eus Gabaon, kadarn e-touez an
Tregont ha war an Tregont ; 5 ha Yeremia,
ha Iahaziel, ha Johanan, ha Jozabad, eus
Gedera ; 6 hag Elouzai, ha Yarmout, ha Baalia,
ha Samaria, ha Safatia, eus Harouf ; 7 Elkana,
ha Iesia, hag Azareel, ha Ioezer, ha Iesbaam,
eus Koreiz ; 8 ha Ioela, ha Zabadia, mibien
Ieroham, eus Gedor.

9 Ha Gadiz en em zisrannas, da gaout David
er c'hreñvlec'h, er gouelec'h, kadourien gadarn,
tud a vrezel evit an emgann, barrek gant skoed
ha speg, ha dremmoù leon o dremmoù, hag evel
gazeled war ar menezioù evit o herrder. 10 Ezer
a oa ar penn, Abdias an eil hag Eliab an trede ;
11 Masmana ar pevare, Yeremia ar pempvet ;
12 Ettei ar c'hwec'hvet, Eliel ar seizhvet ;
13 Johanan an eizhvet ; Elzebad an navet ;
14 Yeremia an dekvet, Machbanai an unnekvet.
15 Ar re-se, eus mibien Gad, a oa pennoù-lu :
unan a dalveze kant, an hini bihanañ, hag an
hini brasañ, mil 16 Ar re-se eo a dreuzas ar
Yordan d'ar miz kentañ, pa oa leun war e holl
ribloù ; hag e lakjont da dec'hout holl dud an
draonienn, eus ar reter hag eus ar c'hornog.

17 Hag ez eas (tud) eus mibien Benjamin
hag eus Youda, betek ar c'hreñvlec'h da gaout
David.

18 Hag ez eas er-maez David war-arbenn
dezho, hag e komzas en ur lavarout dezho :
«Mard eo evit ar peoc'h e teuit davedon, evit va
skoazellañ, e vin ganeoc'h a galon unvan ;
ha mard eo evit va zrubardiñ d'am enebourien,
pa n'eus ket a feulster em daouarn, ra welo
Doue hon tadoù ha ra varno !» 19 Hag ar Spered
a wiskas Amasai, penn an Tregont :

«Dit, David ha ganit, mab Jese !
Peoc'h, peoc'h dit,
ha peoc'h d'az skoazellerien,
rak da skoazellet en deus Doue !»

Hag o degemeras David, hag o lakaas
e-touez ar pennoù-strollad.

20 Eus tud Manase e kevredas (darn) gant
David pa zeue gant ar Filistiz enep Saoul,
d'ober brezel ; met ne roas ket dezho skoazell,
rak goude kuzuliañ hen kasas kuit satraped ar
Filistiz en ur lavarout : «Diwar goust hor
pennoù en em gevredfe gant e vestr Saoul.»

21 Pa oa o vont da Siklag, en em gevredas
gantañ, eus Manase : Ednas, ha Iozabad,
ha Iedihel, ha Mic'hael, ha Iozabad, hag Elihou,
ha Seletai, pennoù-milieroù e Manase.
22 Ar re-se a roas skoazell da Zavid e penn ar
strollad, rak kadourien gadarn e oant holl, hag
e teujont da vezañ pennoù-lu. 23 A zeiz da zeiz
e teued gant David evit e skoazellañ, ken e voe
ur c'hamp bras evel ur c'hamp Doue.

24 Ha sed amañ niveradeg pennoù ar re
harnezet evit ar brezel hag a oa deuet gant
David da Hebron evit distreiñ rouantelezh
Saoul warnañ, hervez urzh an Aotrou :

25 Mibien Youda o tougen skoed ha speg ;
c'hwec'h mil eizh kant, harnezet evit al lu.

26 Eus mibien Simeon : kadourien gadarn
evit al lu seizh mil kant.

27 Eus mibien Levi ; pevar mil c'hwec'h
kant, 28 da Joiada, pennrener Aaroniz, ha gantañ
tri mil seizh kant ; 29 ha Sadok, yaouank met
kadour kadarn, hag e diegezh tadel,
penngadourien, daou warn-ugent.

30 Hag eus mibien Benjamin, breudeur
Saoul, tri mil, ha betek neuze e oa bet an
darn-vuiañ anezho gwarded eus gward ti Saoul.

31 Hag eus mibien Efraim : ugent mil eizh
kant, kadourien gadarn, tud vrudet o ziez tadel.

32 Hag eus hanter meuriad Manase : triwec'h
mil, merket o anvioù evit mont d'ober roue
David.

33 Hag eus mibien Isac'har, gouest da
verzout an amzerioù, da c'houzout petra a rafe
Israel ;

o fennoù, daou c'hant, hag o holl vreudeur
dindan o urzh.

34 Eus Zaboulon, da vont d'al lu war renk
a vrezel gant an holl armoù brezel :
hanter-kant mil, o terc'hel (o renk) a galon
frank.

35 Hag eus Neftali, penngadourien : mil,
ha ganto, gant skoed ha goaf : seizh mil
ha tregont.

36 Hag eus Dan, gouest d'an emgann : eizh
mil warn-ugent c'hwec'h kant.

37 Hag eus Aser, da vont d'al lu evit ober
brezel : daou-ugent mil.

38 Hag eus an tu-hont d'ar Yordan, eus
Rubeniz ha Gadiz hag eus hanter meuriad
Manase,
gant an holl armoù brezel : kant ugent mil.
39 An holl re-se, tud a vrezel, o terc'hel
o renkoù a galon frank, a yeas da Hebron evit
ober roue David war holl Israel, hag ivez holl
nemorant Israel a galon unvan, evit ober ur roue
gant David. 40 Hag e voent eno gant David tri
deiz, o tebriñ hag oc'h evañ ar pezh o devoa
aozet evito o breudeur. 41 Hag ivez o amezeien,
betek Isac'har ha Zaboulon ha Neftali, a gasas
boued war ezen ha war gañvaled ha war vuled
ha war ejened, ar boued-mañ : bleud, fiez,
rezin, gwin, eoul, saout ha deñved e-leizh, rak
levenez e oa en Israel.

13 An Arc'h treuzdouget.

1 Hag en em guzulias David gant ar pennoù
milieroù ha kantoù, gant an holl briñsed.
2 Hag e lavaras David da holl gumuniezh Israel :
«Mard eo mat deoc'h hag a-berzh an Aotrou,
hon Doue, ermaeziomp, kasomp (kannaded)
d'hor breudeur a van war holl zouar Israel,
ha ganto d'ar veleien ha d'al levidi e kêrioù
o maezioù, m'en em gevreint ganimp ; 3 hag
e tegasimp Arc'h hon Doue davedomp, rak
n'hon eus ket he c'hlasket e deizioù Saoul.»
4 Hag e lavaras an holl gumuniezh ober evel-se,
rak reizh e oa an dra ouzh daoulagad ar bobl
a-bezh.
5 Hag e vodas David holl Israel eus Sihor en
Ejipt betek antre Emat, evit degas Arc'h Doue
eus Kariatiariz. 6 Hag e pignas David hag holl
Israel da vBaala, etrezek Kariatiariz a zo
e Youda, evit sevel alese Arc'h Doue, 'an
Aotrou o chom war ar gerubined a c'halver
hec'h anv. 7 Hag e voe karret Arc'h Doue war ur
garrigenn nevez, eus ti Abinadab ; hag Oza hag
Ahio a vleine ar c'harr, 8 ha David hag holl
Israel a ebate dirak Doue a holl nerzh ha gant
kanoù, ha gant lourennoù, ha gant telennoù,
ha gant taboulinoù, ha gant simbalennoù,
ha gant trompilhoù.
9 Hag e oant oc'h erruout gant leur gKidon
pa gasas Oza e zorn da zerc'hel an Arc'h, rak ul
lamm-treuz o devoa graet an oc'hen ; 10 hag
e tommas kounnar an Aotrou enep Oza hag
e skoas gantañ, dre m'en devoa kaset e zorn
war an Arc'h, hag e varvas eno dirak an Aotrou.
11 Hag e vrouezas David, dre m'en devoa graet
an Aotrou ur freuz war Oza, hag ez eo galvet al
lec'h-se "Pares-Oza" betek hiziv.
12 Hag en devoe aon David rak Doue en
deiz-se, hag e lavaras : «Penaos e kasin du-mañ
Arc'h Doue?» 13 ha ne zegasas ket David an
Arc'h gantañ betek Kêr-David, hag he
diheñchas da di Obededom, eus Gat.
14 Hag e chomas Arc'h Doue gant tiegezh
Obededom, en e di, tri miz ; hag e vennigas an
Aotrou tiegezh Obededom hag holl bezh en
devoa.

14 An trec'h war ar Filistiz.

1 Hag e kasas Hiram, roue Tir, kannaded da
Zavid, ha koad sedrez, ha mañsonerien
ha kilvizien, evit sevel dezhañ un ti.
2 Hag e ouezas David en devoa e ziazezet an
Aotrou da roue war Israel, rak savet uhel e oa
e rouantelezh en abeg d'e bobl Israel.
3 Hag e kemeras c'hoazh David gwragez
e Jeruzalem, hag ec'h engehentas David c'hoazh
mibien ha merc'hed. 4 Sed amañ anvioù ar re
a engehentas dezhañ e Jeruzalem : Samua
ha Sobab, Natan ha Salomon ; 5 ha Iebahar, hag
Elisoua, hag Elifalet ; 6 ha Noga, ha Nafeg,
ha Iafia ; 7 hag Elisama, ha Beeliada, hag
Elifalet.
8 Hag e klevas ar Filistiz e oa bet olevet
David da roue war holl Israel, hag e pignas an
holl Filistiz da glask David ; hag e klevas
David, hag ez eas war-arbenn dezho. 9 Hag ar
Filistiz a erruas hag en em zispakas e traonienn
ar Rafaiz. 10 Hag e c'houlennatas David an
Aotrou en ur lavarout : «ha mont a rin enep ar
Filistiz? Hag o lakaat a ri em dorn?»
Hag e lavaras dezhañ an Aotrou :
«Kae ! o lakaat a ri ez torn !» 11 Hag ez ejont da
vBaalfarasim, hag o filañ a reas David eno, hag
e lavaras David : «Freuzet en deus an Aotrou va
enebourien gant va dorn, evel un difreuz gant
dour.» Setu perak e c'halver anv al lec'h-se
Baalfarasim. 12 Hag o devoa o dilezet eno
o doueoù, hag e lavaras David o fulluc'hañ en
tan.
13 Hag ec'h adkrogas ar Filistiz d'en em
zispakañ en draonienn. 14 Hag e c'houlennas
c'hoazh David digant Doue, hag e lavaras

dezhañ Doue : «Ne bigni ket war o lerc'h, tro
hebiou dezho hag ec'h errui warno a-dal d'an
eflennoù. [15] ha setu, pa glevi trouz kammedoù
war benn an eflennoù, neuze ez i d'an emgann,
rak mont a ray an Aotrou ez raok da skeiñ war
gamp ar Filistiz.» [16] Hag e reas David evel ma
kemenne dezhañ an Aotrou, hag e skoas war
gamp ar Filistiz eus Gabaon betek Gazer.
[17] Hag ez eas brud David en holl vroioù, hag an
Aotrou a lakaas e spont war an holl vroadoù.

15 Treuzkasadur an Arc'h da Jeruzalem.

[1] Hag e reas David tier e kêr, hag e prientas
ul lec'h evit Arc'h Doue, hag e stignas eviti un
deltenn. [2] Neuze e lavaras David : «N'eus evit
dougen Arc'h Doue nemet al levidi, rak
o dibabet en deus an Aotrou evit dougen Arc'h
an Aotrou hag ober e servij da viken.»
[3] Hag e vodas David holl Israel e Jeruzalem evit
degas Arc'h an Aotrou d'al lec'h a oa bet
prientet eviti. [4] Hag e vodennas David mibien
Aaron hag al levidi : [5] Eus mibien Kaat : Ouriel,
ar rener, hag e vreudeur : c'hwec'h-ugent. [6] Eus
mibien Merari : Asaia, ar rener, hag e vreudeur :
daou c'hant ugent. [7] Eus mibien Gerson : Yoel,
ar rener, hag e vreudeur kant tregont. [8] Eus
mibien Elisafan : Semeia, ar rener, hag
e vreudeur : daou c'hant. [9] Eus mibien Hebron :
Eliel, ar rener, hag e vreudeur : pevar-ugent.
[10] Eus mibien Oziel : Aminadab, ar rener, hag
e vreudeur : kant daouzek.

[11] Hag e c'halvas David Sadok hag Abiatar,
beleien, hag al levidi : Ouriel, Asaia ha Yoel,
Semeia, hag Eliel, hag Aminadab ;
[12] Hag e lavaras dezho : «C'hwi a zo pennoù
tadel al levidi : en em santelait, c'hwi hag ho
preudeur, hag e savot Arc'h an Aotrou, Doue
Israel d'al (lec'h) am eus prientet eviti. [13] Rak da
gentañ, pa ne oac'h ket aze, en devoa freuzet an
Aotrou, hon Doue, en hon touez, dre an arbenn
n'hon devoa ket e c'houlennataet hervez ar
reizh.» [14] Hag en em santelaas ar veleien hag al
levidi, evit sevel Arc'h an Aotrou, Doue Israel.
[15] Hag e tougas mibien al levidi Arc'h Doue,
evel m'en devoa kemennet Moizez, hervez
lavar an Aotrou, war o skoazioù, gant ar sparloù
warno.

[16] Hag e lavaras David da renerien al levidi
lakaat o breudeur kanerien gant
o binvioù-seniñ, telennoù ha lourennoù
ha simbalennoù, hag ober klevout uhel
o mouezhioù gant levenez. [17] Hag e lec'hias al
levidi Hemam, mab Yoel, hag eus e vreudeur :
Azaf, mab Barac'hias ; hag eus mibien Merari,
o breudeur : Etam, mab Kasaia ; [18] ha gant,
o breudeur a eil (renk) : Zakaria, Bani,
ha Iaziel, ha Semiramot, ha Iahiel, hag Ani,
Eliab, ha Banaias, ha Maasia, ha Mattatia, hag
Elifalou, ha Makenia, hag Obededom, ha Iehiel,
ar borzhierien ; [19] hag ar ganerien ; Hemam,
Azaf hag Etam gant simbalennoù kouevr evit
dasseniñ ; [20] ha Zakaria, hag Oziel,
ha Semiramot, ha Iahiel, hag Ani, hag Eliab,
ha Maasia, ha Banaias gant telennoù 'war
alamot' ; [21] ha Mattatia, hag Elifalou,
ha Makenia, hag Obededom, ha Iehiel, hag
Ozaziou, gant lourennoù en eizhved evit ar
c'han ; [22] ha Konenias, rener al levidi evit an
dezougadur ; hag e rene an dezougadur, rak
ampart e oa ; [23] ha Barakia, hag Elkana,
porzhierien e-kichen an Arc'h ; [24] ha Sebania,
ha Josafat, ha Natanael, hag Amasai,
ha Zakaria, ha Banaias, hag Eliezer, ar veleien,
a sone gant an trompilhoù dirak Arc'h Doue,
hag Obededom ha Iehias a oa porzhierien an
Arc'h.

[25] Ha David, ha kozhidi Israel ha pennoù ar
milieroù o vont evit degas Arc'h Emglev an
Aotrou eus ti Obededom, el levenez. [26] Ha tra
ma skoazelle Doue al levidi a zouge Arc'h
Emglev an Aotrou, e voe aberzhet seizh kole
ha seizh tourz. [27] Ha David a oa pourc'het gant
ur vantell lin, hag an holl levidi a zouge an
Arc'h, hag ar ganerien ha Konenias a rene an
dezougadur gant ar ganerien ; ha David en
devoa un efod lin. [28] Hag holl Israel a rae pignat
Arc'h Emglev an Aotrou gant youc'hadeg, ouzh
son ar c'horn, an trompilhoù hag ar
simbalennoù, oc'h ober tregerniñ telennoù
ha lourennoù.

[29] Hag e oa Arc'h Emglev an Aotrou oc'h
erruout e Kêr-David, ha Mic'hol, merc'h Saoul,
a sellas dre ar prenestr hag a welas ar roue
David o tañsal hag o korolliñ, hag he devoe
tispriz outañ en he c'halon.

16 Lidadeg ha meuleudioù dirak an Arc'h.

[1] Hag e voe degaset Arc'h Doue ha lakaet
e-kreiz an Deltenn en devoa stignet eviti

David ; hag e voe kinniget holloskadoù
ha peoc'h-aberzhoù dirak Doue. [2] ha p'en devoe
echu David da ober holloskadoù ha peoc'h-
aberzhoù, e vennigas ar bobl en anv an Aotrou.
[3] Hag e roas e lod da bep den eus Israel, paotred
ha merc'hed, da bep hini un dorzh vara, un darn
gig hag ur gouign rezin.

[4] Hag e lakaas dirak Arc'h an Aotrou, levidi
e servij, evit eñvoriñ, trugarekaat ha kanmeuliñ
an Aotrou, Doue Israel : [5] Azaf, ar penn, e eiler
Zakaria, Iehiel, ha Semiramot, ha Iahiel,
ha Mattatias, hag Eliab, ha Banaias, hag
Obededom, ha Iehiel, gant binvioù-seniñ :
telennoù ha lourennoù, hag Azaf gant
simbalennoù tregerniñ ; [6] ha Banaias,
ha Iahaziel, beleien, gant trompilhoù, dalc'hmat
dirak Arc'h Emglev Doue.

[7] En deiz-se, neuze, e tiazezas David, evit ar
wezh kentañ, e vefe meulet an Aotrou dre zorn
Azaf hag e vreudeur :

[8] Kanmeulit an Aotrou, aspedit e Anv,
roit da anaout e-touez ar pobloù e gurioù.
[9] Kanit dezhañ, sonit evitañ,
prederiit war e holl vurzhudoù ;
[10] En em veulit gant e Anv santel,
ra vo laouen kalon ar re a glask an Aotrou.

[11] Enklaskit an Aotrou hag e c'halloud,
klaskit e zremm atav.
[12] Eñvorit ar burzhudoù en deus graet,
e varzhoù ha barnoù e c'henou.
[13] Lignez Israel, e servijer,
mibien Yakob, e zilennidi.

[14] Eñ eo an Aotrou, hon Doue.
War an douar a-bezh e varnoù.
[15] Kounait da viken e Emglev,
ar gomz engouestlet evit mil rummad.

[16] En deus divizet gant Abraham,
hag e le da Izaak ;
[17] An hini en deus lakaet evit Yakob da
Lezenn,
evit Israel, da emglev peurbad.
[18] En ur lavarout : Dit e roin douar Kanaan
evel lodenn hoc'h hêrezh.

[19] Goude ma oac'h, a dud, nemet un niverig,
gwall nebeut, hag ostizidi ennañ.
[20] Hag o deus kantreet a vroad da vroad,
eus ur rouantelezh d'ur boblad all.

[21] Ne lezas den d'o mac'homañ,
hag e kastizas en abeg dezho rouaned.
[22] "Na douchit ket ouzh va olevidi
d'am frofeded na rit ket a zroug".

[23] Kanit d'an Aotrou, douar a-bezh !
Embannit a zeiz da zeiz e silvidigezh !
[24] Kemennit e-touez ar broadoù e c'hloar,
e-kreiz an holl bobloù, e vurzhudoù !

[25] Rak bras eo an Aotrou, ha meulet-meurbet,
spouronus muioc'h eget an holl zoueoù :
[26] Holl zoueoù ar broadoù a zo disterachoù !

Hag an Aotrou, an neñvoù en deus graet.
[27] Meurdez ha splannder a zo dirazañ,
galloud ha levenez en e annez.

[28] Roit d'an Aotrou, meuriadoù a bobloù,
roit d'an Aotrou klod hag enor.
[29] Roit d'an Aotrou klod e Anv.

Degasit profoù ha deuit davetañ,
stouit dirak an Aotrou en digoroù santel.
[30] Krenit dirazañ, douar a-bezh ;
Staliet eo ar bed, ha ne vrañsell ket.

[31] Ra vo laouen an neñvoù ! Ra drido an douar !
Ra vo lavaret e-touez ar broadoù : An Aotrou
a ren !
[32] Ra grozo ar mor hag e leunder,
ra laouenaio ar maezioù ha kement a zo enno !

[33] Ha neuze, da youc'ho gwez ar goadeg
dirak an Aotrou,
rak dont a ra da varn an douar.

[34] Kanmeulit an Aotrou, rak mat eo,
ha peurbad e garantez !

[35] Lavarit : Salv-ni, Doue hon silvidigezh,
hag hon dastum hag hon dieub a-dre ar
broadoù,
evit kanmeuliñ da Anv santel,
ha kaout gloar ouzh da veuliñ !

[36] Benniget ra vo an Aotrou, Doue Israel,
a-viskoazh ha da virviken !
Hag e lavar an holl bobl : «Amen !»
Ha «Meuleudi d'an Aotrou !»

[37] Hag e lezas (David) eno, dirak Arc'h
Emglev an Aotrou, da Azaf ha d'e vreudeur, ar
servij dirak an Arc'h, atav, hervez al liderezh
pemdeziek ; [38] hag Obededom hag e vreudeur,
eizh ha tri-ugent ; hag Obededom, mab Iditoun,
ha Hosa, evel porzhierien ; [39] ha Sadok, ar beleg,
hag e vreudeur beleien, dirak chomlec'h

an Aotrou, war an uhel-lec'h a zo e Gabaon,
40 evit ober holloskadoù d'an Aotrou war aoter
an holloskad, dalc'hmat, diouzh ar beure
ha d'abardaez, hag evit kement a zo skrivet
e Lezenn an Aotrou, en deus kemennet da
Israel.

41 Ha ganto e oa Hemam, hag Iditoun,
ha nemorant an dibabidi a oa bet merket dre
o anvioù evit kanmeuliñ an Aotrou, rak da
viken e drugarez ; 42 ha ganto, Hemam hag
Iditoun, trompilhoù ha simbalennoù evit ar
sonadegoù, ha binvioù-seniñ d'an Aotrou ;
ha mibien Iditoun a veze ouzh an nor.

43 Hag ez eas ar bobl a-bezh, pep hini d'ar
gêr ; hag e tistroas David da vennigañ
e diegezh.

17 Diougan Natan ha pedenn David.

1 Ha setu, pa chomas David en e di,
e lavaras David da Natan, ar profed : «Setu me
o chom en un ti sedrez, hag Arc'h Emglev an
Aotrou dindan stignoù.» 2 Hag e lavaras Natan
da Zavid : «Kement a zo ez kalon, en gra, rak
Doue a zo ganit.» 3 ha setu en nozvezh-se e voe
komz an Aotrou gant Natan o lavarout :
4 «Kae ! hag e lavari da Zavid, va servijer :
Evel-henn e komz an Aotrou : N'eo ket te
a savo din un ti-annez. 5 Rak n'on ket bet
o chom en un ti abaoe an deiz em eus savet
Israel (eus an Ejipt) betek hiziv ; hag ez on bet
a dinell da dinell, eus un annez d'egile. 6 E-keit
ha m'em eus kerzhet e-kreiz holl Israel, daoust
hag ur gomz am eus lavaret da unan eus
barnerien Israel em boa kemennet (dezho)
peuriñ va fobl? ha lavaret em eus : Perak ne
savit ket din un ti-sedrez? 7 ha bremañ,
evel-henn e komzi ouzh va servijer David :
Evel-henn e komz Aotrou an armeoù : Me am
eus da gemeret eus ar peurvanoù a-drek an
deñved evit bezañ rener war va fobl Israel.
8 Hag ez on bet ganit dre-holl 'lec'h ec'h eus
kerzhet, hag em eus distrujet da holl enebourien
a-dirazout, hag em eus graet dit un anv evel anv
ar re vrasañ war an douar ; 9 hag em eus lakaet
ul lec'h d'am fobl Israel, hag em eus he flantet,
hag emañ o chom el lec'h-se, ha ne vo ken
trubuilhet, ha n'adkrogo ket mibien ar
fallagriezh d'he heskinañ evel diagent.
10 Hag abaoe an deizioù em eus urzhiet
barnerien war va fobl Israel, hag em eus sujet
da holl enebourien, em eus kemennet dit : un ti
a savo dit an Aotrou. 11 Ha setu, pa vo peurechu
da zeizioù evit mont gant da hendadoù, e savin
eus da lignez, war da lerc'h, unan a vo eus da
vibien, hag e startain e rouantelezh. 12 Eñ eo
a savo din un Ti, hag e startain e dron da viken.
13 Me a vo evitañ un Tad, hag eñ a vo evidon ur
mab, ha va zrugarez ne zilamin ket digantañ
evel m'em eus dilamet digant an hini a oa
ez-raok. 14 Hag hen dalc'hin em zi hag em
rouantelezh da viken, hag e dron a vo start da
viken.»

15 Hervez an holl lavarioù-se, ha hervez an
holl gweledigezh-se e komzas Natan ouzh
David.

16 Hag e teuas ar roue David da azezañ dirak
an Aotrou, hag e lavaras : «Piv on, Aotrou
Doue, ha petra eo va zi, dit bezañ va degaset
betek amañ? 17 Ha re nebeut e oa se ouzh da
zaoulagad, Doue ; rak komzet ec'h eus evit ti da
servijer evit pell-amzer, ha sellet ouzhin evel
ouzh renk un den uhel, Aotrou Doue. 18 Petra
a ouzhpennfe c'hoazh David dit, evit an enor
(graet) d'az servijer? rak Te, da servijer
a anavezez ! 19 Aotrou, abalamour d'az servijer
ha hervez da galon ec'h eus graet an holl
vell-draoù-se, evit reiñ da anaout an holl
draoù-meur-se. 20 Aotrou, n'eus ket eveldout,
n'eus ket a Zoue estr egedout, hervez holl bezh
hon eus klevet gant hon divskouarn. 21 ha pehini,
evel da bobl Israel, eo ar vroad nemeti war an
douar, ma'z eo aet Doue da zasprenañ evit
bezañ e bobl, hag ober dit un Anv dre oberoù
bras ha spontus en ur argas, dirak da bobl az
poa dasprenet eus an Ejipt, broadoù? 22 Hag ec'h
eus lakaet da bobl Israel da vout da bobl da
viken, ha Te, Aotrou, a zo deuet o Doue.
23 ha bremañ, Aotrou, an dra ac'h eus lavaret
diwar-benn da servijer ha diwar-benn e di da
vezo gwiriet da viken ! ha gra evel m'ec'h eus
lavaret ! 24 Ra vo gwiriet, ha ra vo meurekaet da
Anv da viken en ur lavarout : Aotrou an armeoù
a zo Doue Israel, a zo un Doue evit Israel ! ha ti
David, da servijer, da vezo divrall dirazout !
25 Rak Te, va Doue, ac'h eus digoret skouarn da
servijer (o lavarout) e savfes dezhañ un ti. Setu
perak en deus kavet da servijer kalon da bediñ
dirazout. 26 ha bremañ, Aotrou, Te hag a zo
Doue, ac'h eus grataet d'az servijer

an eurvad-se. 27 Ac'hanta ! teurvez bennigañ ti
da servijer, ma vezo da viken dirazout ; rak pan
eo Te, Aotrou, a vennig, ez eo benniget da
viken !»

18 Brezelioù David.

1 Ha setu goude-se e faezhas David ar
Filistiz hag o sujas hag e tapas Gat hag he
c'hêriadennoù eus dorn ar Filistiz.
2 Hag e faezhas Moab, hag e voe Moabiz
servijerien David, hag e tougent truaj.

3 Hag e faezhas David Adadezer, roue Soba,
war-zu Emat, pa oa o vont da lakaat e zorn war
ar stêr Eufrata. 4 Hag e tapas David digantañ mil
karr ha seizh mil marc'heg hag ugent mil
troadeg ; hag e vuturnias David an holl
sterniadoù, ha ne viras anezho nemet kant.

5 Hag e teuas Aramiz Damas da skoazellañ
Adadezer, roue Soba, hag e faezhas David,
a-douez an Aramiz, daou vil den warn-ugent.
6 Hag e lakaas David (gwardoù) war Aramiz
e Damas, hag e voe Aramiz evit David sujidi
o tougen truaj. Hag e roe trec'h an Aotrou da
Zavid e kement lec'h ma'z ae. 7 Hag e tapas
David ar skoedoù aour a oa gant servijerien
Adadezer hag o degasas da Jeruzalem. 8 Hag eus
Tebah hag eus Koun, kêrioù Adadezer, e tapas
David arem e-leizh-meurbet : gantañ e reas
Salomon ar mor arem, hag ar pileroù hag al
listri arem.

9 Hag e klevas Tou, roue Emat, en devoa
faezhet David holl armead Adadezer, roue
Soba. 10 Hag e kasas Adoram, e vab, davet ar
roue David, da hetañ dezhañ peoc'h ha d'e
vennigañ, dre m'en devoa graet brezel da
Adadezer hag e faezhet, rak un den (a rae)
brezel ouzh Tou e oa Adadezer ; (kas a rae)
a bep seurt listri aour hag arc'hant hag arem.
11 An traoù-se ivez, o c'hensakrañ a reas ar roue
David d'an Aotrou, gant an arc'hant hag an aour
en devoa degaset eus an holl vroadoù, eus
Edom hag eus Moab, hag eus mibien Amon,
hag eus ar Filistiz, hag eus Amalek.
12 Hag Abisai, mab Sarvia, a faezhas Edomiz
e traonienn an Holen : triwec'h mil.
13 Hag e lakaas en Edom gwarded, hag e voe
holl Edomiz sujidi da Zavid.

E roe trec'h an Aotrou da Zavid e kement
lec'h ma'z ae.

14 E renas David war holl Israel, hag
e sevenas ar gwir hag ar reizhder e-keñver
e holl bobl.

15 Joab, mab Sarvia, a oa e penn an arme ;
ha Josafat, mab Ahiloud, a oa diellour ;
16 ha Sadok, mab Ac'hitob, hag Abimelek, mab
Abiatar : beleien ; ha Sousa, skrib ;
17 ha Banaias, mab Joiada, a oa e penn ar Gretiz
hag ar Beletiz ; ha mibien David : ar re gentañ
e-tal ar roue.

19 Brezel ouzh mibien Amon.

1 Ha setu ; goude-se ; e varvas Nahash, roue
mibien Amon, hag e renas e vab war e lerc'h.
2 Hag e lavaras David : «Ober a rin trugar ouzh
Hanon, mab Nahash, rak graet en deus e dad em
c'heñver trugarez.» Hag e kasas David
kannaded evit e frealziñ en abeg d'e dad.
Hag ec'h erruas servijerien David e bro mibien
Amon, da gichen Hanon, evit e frealziñ.
3 Hag e lavaras priñsed mibien Amon da
Hanon : «Daoust hag enoriñ a ra David da dad
ouzh da zaoulagad, pa gas dit frealzerien?
ha n'eo ket evit imbroudiñ, reveulziañ ha spiañ
ar vro ez eo deuet e servijerien davedout?»
4 Hag e tapas Hanon servijerien David, hag
o douzañ a reas, hag e troc'has o dilhad dre an
hanter betek o gaol, hag o c'hasas kuit. 5 Hag ez
ejont, hag e voe kemennet da Zavid diwar-benn
ar baotred-se, hag e kasas war-arbenn dezho,
rak bez' e oa ar baotred-se mezhek-tre.
Hag e lavaras ar roue : «Chomit e Yeriko, ken
na vo bountet ho parv, hag e tistroot.»

6 Hag e welas mibien Amon e oant bet
flaerius e-keñver David ; hag e kasas Hanon
ha mibien Amon mil talant evit gopraň, eus
Aramnaharaim, eus Aram, Maac'ha, hag eus
Soba, kirri ha marc'heien. 7 Gopraň a rejont
evito daou vil karr ha tregont, ha roue Maac'ha,
hag e dud ; hag e teujont da gampañ dirak
Medaba, ha mibien Amon en em vodas eus
o c'hêrioù hag a zeuas evit an emgann.

8 Hag e klevas se David, hag e kasas Joab
hag e holl armead a gadourien. 9 Hag ec'h
ermaezias mibien Amon d'en em renkañ evit an
emgann ouzh antre ar gêr, hag ar rouaned a oa
deuet, en o ferzh, war ar maez. 10 Hag e welas
Joab e oa talbenn an emgann a-enep dezhañ,
a-dal hag a-dreñv, hag e tilennas ar re wellañ

a-douez Israel, hag o renkas a-dal d'an Aramiz.
11 Hag an nemorant eus e dud a lakaas etre
daouarn Abisai, e vreur, hag en em renkjont
a-dal da vibien Amon. 12 Hag e lavaras : «Mar
bez kreñvoc'h egedon Aram, neuze e teui d'am
skoazellañ ; ha mar bez mibien Amon kreñvoc'h
egedout, me a zeuio d'az skoazellañ
13 Bez kreñv, bezomp kreñv evit hor pobl hag
evit kêrioù hon Doue ! Hag an Aotrou, evel ma
vo mat ouzh e zaoulagad da ray !»

14 Hag e tostaas Joab hag an dud a oa gantañ
war-arbenn d'an Aramiz evit an emgann, hag
e tec'hjont a-dirazañ. 15 Ha mibien Amon,
o welout e tec'he an Aramiz, a dec'has, int ivez,
a-zirak Abisai, e vreur, hag e teujont e kêr.
Hag e tistroas Joab da Jeruzalem.

16 Hag e welas Aramiz e oant bet pilet dirak
Israel, hag e kasjont kannaded da lakaat dont
Aramiz a oa en tu-hont d'ar stêr ; ha Sofac'h,
penn-lu Adadezer, a oa ouzh o fenn.
17 Hag e voe roet keloù da Zavid, hag e strollas
holl Israel, hag e tremenas ar Yordan, hag ec'h
erruas warno, hag en em renkas enep dezho ;
ha p'en devoa o renket David enep an Aramiz
evit an emgann, e rejont brezel dezhañ.
18 Hag e tec'has Aram dirak Israel, hag e lazhas
David, eus Aram, seizh mil sterniad,
ha daou-ugent mil troadeg ; ha Sofac'h, ar
penn-lu a lakaas d'ar marv. 19 Hag e welas
servijerien Adadezer e oant bet pilet dirak
Israel, hag e rejont peoc'h gant David, hag
e voent sujet dezhañ, ha ne c'houllas ken Aram
skoazellañ mibien Amon.

20 Trec'h war Amon ha war ar Rafaiz.

1 Ha setu, da vare distro ar bloaz ; d'ar
c'houlz ma'z ergerzh-brezel ar rouaned, e kasas
Joab strolladoù al lu, hag e wastas bro mibien
Amon. Hag ez eas da c'hronnañ Rabba,
ha David a oa chomet e Jeruzalem.

Hag e faezhas Joab Rabba hag he distrujas.
2 Hag e tapas David kurunenn vMelc'hom diwar
e benn, hag e kavas e poueze un talant aour hag
e oa enni ur maen prizius ; hag e voe lakaet war
benn David ; ha preizh eus ar gêr a gasas
gantañ, unan bras-meurbet. 3 Hag ar bobl a oa
e-barzh a dennas er-maez, hag o lakaas d'an
heskenn, d'an ogedoù houarn ha d'ar bouc'hili.
Hag evel-se e reas David da holl gêrioù mibien
Amon. Hag e tistroas David hag an holl bobl da
Jeruzalem.

4 Ha setu goude-se e savas ur brezel e Gazer
gant ar Filistiz. Neuze e faezhas Soboc'hai, eus
Housa, Safai, unan eus mibien ar Rafaiz, hag
e voent sujet.

5 Hag e voe c'hoazh ur brezel gant Filistiz ;
hag e skoas Elkanan, mab Iair, war Lahmi,
breur Goliat, eus Gat ; hag e oa koad e-c'hoaf
evel karvan ur gwiader.

6 Hag e voe c'hoazh ur brezel e Gat ; hag
e oa un den mentek, hag e vizied, c'hwec'h
ha c'hwec'h : pevar warn-ugent, hag eñ ivez
a oa genidik eus Rapa 7 Daeañ a rae Israel, hag
e skoas gantañ Jonatan, mab Samma, breur
David. 8 Ar re-se, genidik eus Rapa, e Gat,
a gouezhas dre zorn David ha dre zorn
e servijer.

21 Niveradeg ar bobl. Leur Ornan.

1 Hag en em savas Satan enep Israel hag
ec'h atizas David da ziniveriñ Israel.
2 Hag e lavaras David da Joab ha da renerien ar
bobl : «Kit da ziniveriñ Israel, eus Bersabea
betek Dan, ha degasit din (kel), ma ouezin
o niver.» 3 Hag e lavaras Joab : «Ra lakaio an
Aotrou war e bobl kemend-all kant gwezh !
Daoust hag, aotrou roue, n'int ket holl d'am
aotrou evel servijerien? Perak ober an
enklask-se, va aotrou? Perak e teufe da vezañ
kablus Israel?» 4 Met komz ar roue a drec'has
war Joab, hag ez eas Joab da ergerzhout
dre-holl en Israel, hag e tistroas da Jeruzalem.

5 Hag e roas Joab ar gont eus niveradeg ar
bobl da Zavid, hag e oa holl Israel : unnek kant
mil den o tennañ kleze, ha Youda : pevar c'hant
dek mil den ha tri-ugent o tennañ kleze.
6 Ha Levi ha Benjamin n'en devoa ket diniveret
en o zouez, rak heugus e oa urzh ar roue da
Joab. 7 Fall e voe ouzh daoulagad Doue an
dra-se, hag e skoas war Israel.

8 Hag e lavaras David da Zoue : «Pec'het
bras em eus oc'h ober an dra-se, ha bremañ,
tremen, mar plij, war dorfed da servijer, rak
diskiant-tre ez on bet. 9 Hag e komzas an Aotrou
ouzh Gad, gweler David, en ur lavarout :
10 «Kae da gomz ouzh David ha lavar :
Evel-henn e komz an Aotrou : Tri zra
a ginnigan dit ; dibab unan anezho hag en

sevenin.» [11] Hag ez eas Gad da gaout David hag
e lavaras dezhañ : «Evel-henn e komz an
Aotrou : dit da zegemer : [12] pe tri bloaz
a naonegezh ; pe tri miz a faezhadur dirak da
enebourien, ma vo kleze da eneberien ouzh da
dizhout ; pe tri devezh ma vo kleze an Aotrou
ha bosenn war ar vro, hag ael an Aotrou
o wastañ holl diriad Israel. Ha bremañ, gwel
petra a rankan respont d'an hini en deus va
c'haset.»

[13] Hag e lavaras David da Gad : «Enkrez am
eus meurbet. Ra gouezhin eta e dorn an Aotrou,
rak bras eo e drugarezioù, tre ; met etre daouarn
an den gant na gouezhin ket !»

[14] Hag e lakaas an Aotrou bosenn war Israel,
hag e kouezhas en Israel dek mil ha tri-ugent
a dud. [15] Hag e kasas Doue un ael da Jeruzalem
evit he gwastañ ; hag e-keit ha ma waste,
e welas an Aotrou hag e vorc'hedas ar gwalleur,
hag e lavaras d'an ael gwaster : «Trawalc'h !
bremañ dizalc'h da zorn ! »

Hag ael an Aotrou en em zalc'he e-kichen
leur Ornan, ar Jebousiad. [16] Hag e savas David
e zaoulagad, hag e welas ael an Aotrou en e sav
etre douar ha neñvoù, hag e gleze dic'houinet en
e zorn, astennet war Jeruzalem. Hag e kouezhas
David hag ar gozhidi, goloet a seier, war
o dremmoù. [17] Hag e lavaras David da Zoue :
«ha n'eo ket me am eus lavaret diniveriñ ar
bobl? ha me eo am eus pec'het ha graet an
droug, met ar re-se, an deñved, petra o deus
graet? Aotrou, va Doue, ra vo eta da zorn
warnon ha war di va zad, met war da bobl gant
na vo ket a reuz !» [18] Hag ael an Aotrou
a gemennas Gad da lavarout da Zavid :
«Ra bigno David da sevel un aoter d'an Aotrou
war leur Ornan, ar Jebousiad !» [19] Hag e pignas
David, hervez lavar Gad, en devoa komzet en
anv an Aotrou. [20] Hag en em droas Ornan, hag
e welas an ael ; hag e bevar mab a oa gantañ en
em guzhas ; hag Ornan a oa o tornañ gwinizh.
[21] Hag ez eas David davet Ornan, hag e sellas
Ornan hag e welas David, hag ez eas e-maez
eus al leur, hag e stouas dirak David, dremm
d'an douar. [22] Hag e lavaras David da Ornan :
«Ro din tachenn al leur, hag e savin warni un
aoter d'an Aotrou. Evit arc'hant a-benn-kaer he
ro din, hag e paouezo ar reuz diwar ar bobl.»
[23] Hag e lavaras Ornan da Zavid : «Kemer
evidout, ha da ray an aotrou roue evel ma vo
mat ouzh e zaoulagad ! Sell ! reiñ a ran dit an
oc'hen evit an holloskadoù, ar stlejelloù evel
koad hag ar gwinizh evel profadenn : an holl
a roan.» [24] Hag e lavaras ar roue David da
Ornan : «Nann ! Prenañ a ran evit arc'hant
a-benn-kaer, rak ne zougan ket ar pezh a zo dit
d'an Aotrou, hag holloskadoù ne ran ket evit
netra.»

[25] Hag e roas David da Ornan, evit an
dachenn, shekeloù aour : ur pouez a c'hwec'h
kant. [26] Hag e savas eno David un aoter d'an
Aotrou, hag e reas holloskadoù
ha peoc'h-aberzhoù ; hag e pedas an Aotrou,
a respontas dezhañ dre an tan eus an neñvoù
war aoter an holloskad. [27] Hag e lavaras an
Aotrou d'an ael distreiñ e gleze en e c'houin.

[28] Neuze, pa welas David en devoa
respontet dezhañ an Aotrou war leur Ornan ar
Jebousiad, e reas aberzhoù eno. [29] Annezlec'h an
Aotrou, en devoa graet Moizez er gouelec'h,
hag aoter an holloskadoù a oa er mare-se war an
uhellec'h a zo e Gabaon. [30] Met ne c'helle ket
David mont dirazi evit goulennata an Aotrou,
dre ma oa bet spontet gant kleze ael an Aotrou.

22 Pourchasoù David a-benn sevel an Templ.

[1] Hag e lavaras David : «Hemañ eo Ti an
Aotrou Doue, hag homañ aoter an holloskadoù
evit Israel.»

[2] E lavaras David bodañ an ostizidi a oa
e bro Israel ; hag o lakaas da vengleuzierien evit
benañ mein-benerezh a-benn sevel Ti Doue.
[3] ha houarn e-leizh evit tachoù stalafioù an
dorojoù hag evit ar c'hrapoù a brientas David,
hag arem e-leizh dreist-pouez, [4] ha prenn sedrez
diniver, rak kaset o devoa Sidoniz ha Turiz
gwez sedrez a-vern da Zavid. [5] Hag e lavaras
David : «Salomon, va mab, a zo yaouank
ha youst, hag an Ti a zo da sevel d'an Aotrou en
deus da vout savet uhel evit kaout brud ha klod
en holl vroioù ; me a ra eta ar pourchasoù
evitañ.» Hag e prientas David ur bern traoù
a-raok mervel.

[6] Hag e c'halvas Salomon, e vab, hag
e kemennas dezhañ sevel un Ti d'an Aotrou,
Doue Israel.

7 Hag e lavaras David da Salomon :
«Va mab, edo em c'halon sevel un Ti da Anv an
Aotrou, va Doue ; 8 hag em eus bet komz an
Aotrou, o lavarout : Gwad e-leizh ac'h eus
skuilhet, ha brezelioù bras ac'h eus graet : ne
savi ket un Ti d'am Anv, rak gwad a-fonn ac'h
eus skuilhet d'an douar dirazon. 9 Setu : ur mab
a c'hano dit ; eñ a vezo un den a beoc'h,
ha peoc'h a roin dezhañ dirak e holl enebourien
diwar-dro. Salomon a vo e anv, ha peoc'h
ha sioulder a lakain war Israel en e zeizioù.
10 Sevel a ray un Ti d'am Anv ; bez' e vo evidon
ur mab, ha me evitañ un Tad, hag e startain tron
e rouantelezh war Israel da viken.

11 Bremañ, va mab, ra vezo an Aotrou
ganit ! dit ober berzh ha sevel Ti an Aotrou, da
Zoue, evel m'en deus komzet evidout. 12 Nemet
da roio dit an Aotrou furnez ha skiant pa roio
beli dit war Israel, ma viri Lezenn an Aotrou da
Zoue. 13 Neuze e ri berzh, mar bezez evezhiek
da seveniñ ar reolennoù hag ar setañsoù en deus
kemennet an Aotrou da vMoizez evit Israel.
Bez kreñv ha kadarn, dispont ha dizaon !

14 Setu m'em eus gant poan pourchaset evit
Ti an Aotrou, aour : kant mil talant, hag
arc'hant : ur milion a dalantoù ; evit an arem
hag an houarn n'eus ket a bouez, rak a-vernioù
ez eus ; ha prenn ha mein am eus pourchaset,
ha warno ec'h adlakai. 15 Ganit ez eus a-builh
a vicherourien evit ober al labour :
mengleuzierien, benerien mein ha koad hag
a bep seurt tud ampart e kement labour a zo.
16 Eus an aour, an arc'hant, an arem hag an
houarn n'eus ket a niver. War-sav ! d'al labour !
ha ra vezo an Aotrou ganit !»

17 Hag urzh a roas David da holl briñsed
Israel da skoazellañ Salomon, e vab.
18 «ha n'emañ ket an Aotrou, ho Toue, ganeoc'h?
ha n'en deus ket roet diskuizh deoc'h a bep tu?
rak lakaet en deus em dorn annezidi ar vro, hag
ez eo sujet ar vro dirak an Aotrou ha dirak
e bobl. 19 Bremañ, lakait ho kalonoù hag hoc'h
eneoù da glask an Aotrou, ho Toue ! War-sav !
ha savit santual an Aotrou Doue, evit degas
Arc'h Emglev an Aotrou, ha listri sakr Doue
d'an Ti a vo savet da Anv an Aotrou.»

23 Al levidi.

1 David, kozh ha leun-barr a zeizioù,
a lakaas da roue Salomon, e vab, war Israel.
2 Hag e vodas holl briñsed Israel, hag ar veleien
hag al levidi.

3 Hag e voe niveret al levidi adalek an oad
a dregont vloaz hag uheloc'h ; hag e voe
o niver, dre benn a wazed : eizh mil ha tregont.
4 En o zouez, evit sturiañ al labour evit Ti an
Aotrou : pevar mil warn-ugent : ha skribed
ha barnerien : c'hwec'h mil ; 5 ha pevar mil
porzhier, ha pevar mil da veuliñ an Aotrou gant
ar binvioù am eus graet evit meuliñ.

6 Hag o rannas David e rummadoù, hervez
mibien Levi : Gerson ; Kaat ha Merari. 7 Evit
Gersoniz : Ladan ha Semei. 8 mibien Ladan : ar
penn, Iahiel, ha Zetam, ha Yoel : tri. 9 Mibien
Semei, Salomit, hag Hoziel, ha C'harran : tri ; ar
re-se a oa pennoù tadel Ladan. 10 ha mibien
Semei : Iahat, Ziza, Iehous, Beria : ar re-se a oa
mibien Semei : pevar. 11 ha Iahat a oa ar penn,
ha Ziza an eil, ha Iehous ha Beria n'o devoa ket
kalz mibien, hag e voent (kontet) un ti tadel, an
hevelep rummad. 12 mibien Kaat : Amram, Isaar,
Hebron hag Oziel : pevar.

13 Mibien Amram : Aaron ha Moizez ; hag
e voe dilennet Aaron evit kensakriñ an traoù
santel-santelañ, eñ hag e vibien, da viken, evit
ezañsiñ dirak an Aotrou, evit e servijout hag
evit bennigañ en e Anv da viken. 14 ha Moizez,
den a Zoue, e vibien a voe meneget war veuriad
Levi. 15 mibien Moizez : Gerson hag Eliezer.
16 mibien Gerson : Soubael, a oa ar penn,
17 ha mibien Eliezer : Rohobia, ar penn, ha n'en
devoa ket Eliezer mibien all, met mibien
Rohobia a oa niverus-kenañ.

18 Mibien Isaar : Salomit, ar penn.

19 Mibien Hebron : Ieraou, ar penn,
Amarias, an eil, Iahaziel, an trede, ha Iekmaam,
ar pevare.

20 Mibien Oziel : Mic'ha, ar penn, ha Iesia,
an eil.

21 Mibien Merari : Moholi ha Mousi :
mibien Moholi : Eleazar ha Kis. 22 Hag e varvas
Eleazar ha n'en devoa ket mibien, met
merc'hed, hag e timezas ganto mibien Kis,

o breudeur. [23] mibien Mousi : Moholi, hag Eder,
ha Yarmout : tri.

[24] Ar re-se a oa mibien Levi, dre o ziez
tadel ; ar pennoù tadel, hervez ma oant kontet
dre niveradeg an anvioù ha dre benn, ar re-se
a laboure e servij Ti an Aotrou, adalek an oad
a ugent vloaz hag uheloc'h.

[25] Rak lavarout a rae David : «Diskuizh en
deus roet an Aotrou, Doue Israel, d'e bobl, ma
chomo e Jeruzalem da viken ; [26] hag al levidi
n'o devo ken da zougen ar Chomlec'h hag e holl
draoù a zo evit e servij.» [27] Diwar gomzoù
David ; ar re ziwezhañ-mañ, e voe diniveret
mibien Levi adalek an oad a ugent vloaz hag
uheloc'h, [28] rak o emell a oa bezañ e-kichen
mibien Aaron evit servij Ti an Aotrou, e sell eus
ar perzhier, eus ar c'hambroù hag eus
glanidigezh an traoù santel ; hag eus oberiadur
ar servij eus Ti Doue ; [29] hag evit ar bara-kinnig,
hag ar flourenn evit ar profadennoù, ar gwestell
dic'hoell, (an traoù pobet) war ar billig hag ar
meskadoù hag evit kement a oa da bouezañ
ha da vuzuliañ ; [30] hag evit en em zerc'hel bep
beure a-benn trugarekaat ha meuliñ an Aotrou,
ha kemend-all d'abardaez, [31] hag evit an holl
brofadennoù holloskad d'an Aotrou, d'ar
sabadoù d'ar mizioù-(nevez) ha d'ar gouelioù,
hervez ar gont anezho, diouzh ar reolenn evito,
dalc'hmat dirak an Aotrou. [32] Hag o devoa karg
eus Teltenn an emgav, ha karg eus ar santual,
ha karg eus mibien Aaron, o breudeur, e servij
Ti an Aotrou.

24 Ar veleien.

[1] Hag evit mibien Aaron, setu
o c'hevrennoù ; mibien Aaron :

Nadab hag Abihou, Eleazar hag Itamar.
[2] Hag e varvas Nadab hag Abihou a-raok o zad
ha mibien n'o devoa ket bet ; hag e voe beleien
Eleazar hag Itamar.

[3] Hag o rannas David, ha Sadok, eus mibien
Eleazar, hag Ac'himelek, eus mibien Itamar,
e kevrennoù, hervez o servij. [4] Hag e voe kavet
mibien Eleazar niverusoc'h, e pennoù gwazed,
eget mibien Itamar ; hag e voent rannet : evit
mibien Eleazar, pennoù tiez tadel : c'hwezek ;
hag evit mibien Itamar, pennoù tiez tadel : eizh.
[5] Rannet e voent dre ar sord, an eil re hag ar re
all, rak bez' e oa priñsed ar santual ha priñsed
Doue e-touez mibien Eleazar hag e-touez
mibien Itamar. [6] Hag o enskrivas Semeia, mab
Natanael, ar skrib a-douez al levidi, dirak ar
roue hag ar briñsed, ha Sadok, ar beleg, hag
Ac'himelek, mab Abiatar, ha pennoù tadel ar
veleien hag al levidi : un ti tadel evel lod da
Eleazar, hag un all, hag unan evel lod da Itamar.

[7] Hag e teuas ar sord kentañ da Ioiarib, da
Iedaia an eil ; [8] da Harim an trede, da Seorim ar
pevare ; [9] evit Melkia ar pempvet, evit Miamin
ar c'hwec'hvet ; [10] evit Akos ar seizhvet, evit
Abia an eizhvet ; [11] evit Yesoua an navet, evit
Sec'henia an dekvet ; [12] evit Eliasib an unnekvet,
evit Iakim an daouzekvet ; [13] evit Hoffa an
trizekvet, evit Isbaab ar pevarzekvet ; [14] evit
Belga ar pemzekvet, evit Emmer ar
c'hwezekvet ; [15] evit Hezir ar seitekvet, evit
Afses an triwec'hvet ; [16] evit Petaia an
naontekvet, evit Ezekiel an ugentvet ; [17] evit
Iac'hin an unanvet warn-ugent, evit Gamoul an
eilvet warn-ugent ; [18] evit Delaia an trivet
warn-ugent, evit Maazia ar pevare warn-ugent.

[19] Sed o c'hevrennoù hervez o servij, a oa
mont da Di an Aotrou, diouzh ar reolenn
o devoa bet dre Aaron, o zad, evel m'en devoa
gourc'hemennet an Aotrou, Doue Israel.

[20] Hag evit mibien Levi a vane, evit mibien
Amram : Soubael ; evit mibien Soubael,
Iehedeia ; [21] evit Rohobia, evit mibien Rohobia :
ar penn, Iesia ; [22] evit Isaariz, Salomot : evit
mibien Salomot, Iahat ; [23] evit mibien (Hebron) :
Ieria (ar penn), Amarias an eil, Iahaziel an
trede, Iekmaam ar pevare. [24] mibien Oziel :
Mic'ha ; evit mibien Mic'ha, Samir. [25] Breur
Mic'ha a oa Iesia ; evit mibien Iesia, Zakaria.
[26] mibien Merari : Moholi ha Mousi ; mibien
Iaziau ha Bani, e vab ; [27] mibien Merari, dre
Iazia, e vab : Soam, ha Zakour, hag Hebri.
[28] Evit Moholi : Eleazar ha n'en devoa ket
a vibien ; [29] hag evit Kis : evit mibien Kis,
Ierameel. [30] ha mibien Mousi : Moholi, hag
Eder, ha Yarmout. Ar re-se a voe mibien al
levidi, hervez o ziez tadel. [31] Hag e tennjont, int
ivez, ar sordoù, e-giz o breudeur, mibien Aaron,
dirak David, ar roue, ha Sadok, hag Ac'himelek,
ha pennoù ar veleien hag al levidi, an ti tadel
pennañ o vezañ e-giz hini e vreur yaouañ.

25 Ar ganerien.

1 Hag e tibabas David hag ar pennoù lu, evit
ar servij, a-douez mibien Azaf ha Hemam hag
Iditoun, diouganerien gant telennoù, lourennoù
ha simbalennoù. ha setu niver an dud war al
labour-se, hervez o servij :

2 Eus mibien Azaf : Zakour, ha Yozef,
ha Natania, hag Asarela, mibien Azaf dindan
urzh Azaf, a ziougane dindan urzh ar roue ;
3 evit Iditoun : mibien Iditoun : Godolia,
ha Sori, ha Iesaia, ha Hasabia, ha Mattatia
(ha Semei) : c'hwec'h dindan urzh o zad
Iditoun, a ziougane gant an delenn evit enoriñ
ha kanmeuliñ an Aotrou ; 4 evit Hemam, mibien
Hemam : Bokia, Mattania, Oziel, Soubael,
ha Yarmout, Hanania, Hanani, Eliata, Geddelti
ha Romemtiezer, Jesbakasa, Melloti, Otir,
Mahaziot. 5 An holl re-se a oa mibien da
Hemam, gweler ar roue ; pa gomze Doue,
e raent dasseniñ ar c'horn ; hag en devoa roet
Doue da Hemam pevarzek mab ha teir merc'h.

6 An holl re-se a oa dindan urzh o zad evit
ar c'han e Ti an Aotrou, gant simbalennoù,
lourennoù ha telennoù, evit servij Ti Doue,
dindan urzhioù ar roue, Azaf, hag Iditoun,
ha Hemam. 7 Hag e oa o niver, gant o breudeur
deskoniet evit kanañ d'an Aotrou, an holl
anezho mailhed : daou c'hant eizh
ha pevar-ugent.

8 E voe tennet ar sordoù evit an urzhiadur,
kenkoulz evit ar re vihan hag ar re vras, ar
vailhed hag an deskarded :

9 Hag e teuas ar sord kentañ, evit Azaf, Yozef ;
Godolia an eil, eñ hag e vreudeur : daouzek ;
10 an trede, Zakour, e vibien hag e vreudeur :
daouzek ;
11 ar pevare, evit Isari, e vibien hag e vreudeur :
daouzek ;
12 ar pempvet, Nataniaou, e vibien hag
e vreudeur : daouzek ;
13 ar c'hwec'hvet, Bokia, e vibien hag
e vreudeur : daouzek ;
14 ar seizhvet, Isreela, e vibien hag e vreudeur :
daouzek ;
15 an eizhvet, Iesaia, e vibien hag e vreudeur :
daouzek ;
16 an navet, Mattaniau, e vibien hag e vreudeur :
daouzek ;
17 an dekvet, Semei, e vibien hag e vreudeur :
daouzek ;
18 an unnekvet, Azarael, e vibien hag
e vreudeur : daouzek ;
19 an daouzekvet, Hasabia, e vibien hag
e vreudeur : daouzek ;
20 an trizekvet, Soubael, e vibien hag
e vreudeur : daouzek ;
21 ar pevarzekvet, Mattatia, e vibien hag
e vreudeur : daouzek ;
22 an pemzekvet, da Yarmout, e vibien hag
e vreudeur : daouzek ;
23 ar c'hwezekvet, da Hanania, e vibien hag
e vreudeur : daouzek ;
24 ar seitekvet, da Jesbakasa, e vibien hag
e vreudeur : daouzek ;
25 an triwec'hvet, da Hanani, e vibien hag
e vreudeur : daouzek ;
26 an naontekvet, evit Melloti, e vibien hag
e vreudeur : daouzek ;
27 an ugentvet, da Eliata, e vibien hag
e vreudeur : daouzek ;
28 an unanvet warn-ugent, da Otir, e vibien hag
e vreudeur : daouzek ;
29 an eilvet warn-ugent, evit Geddelti, e vibien
hag e vreudeur : daouzek ;
30 an trede warn-ugent, evit Mahaziot, e vibien
hag e vreudeur : daouzek ;
31 ar pevare warn-ugent ; da Romemtiezer,
e vibien hag e vreudeur : daouzek.

26 Ar borzhierien.

1 Evit kevrennoù ar borzhierien :

Evit Koreiz : Meselemia, mab Kore, eus
mibien Azaf. 2 ha Meselemia en devoe mibien :
Zakaria, ar c'hentañ-ganet, Iedihel an eil,
Zabadias an trede, Iatanael ar pevare, 3 Elam ar
pempvet, Johanan ar c'hwec'hvet, Elioenai ar
seizhvet.

4 Hag Obededom en devoe mibien : Semeia,
kentañ-ganet, Iozabad an eil, Joas an trede,
ha Sac'har ar pevare, ha Natanael ar pempvet,
5 Ammiel ar c'hwec'hvet, Isac'har ar seizhvet,
Follati an eizhvet, rak e venniget en devoa
Doue. 6 ha da Semeia, e vab, e c'hanas mibien,
o devoe beli war o zi tadel, rak gwazed kadarn
e oant. 7 mibien Semeia : Otni ha Rafael, hag
Obed, Elzabad hag e vreudeur, paotred kadarn,
Elihou ha Samac'hia. 8 An holl re-se, eus mibien
Obededom, int hag o mibien hag o breudeur,

tud kadarn, nerzhus evit ar servij, a oa daou
ha tri-ugent eus Obededom.

9 ha Meselemia en devoe mibien
ha breudeur, paotred kadarn : triwec'h.

10 ha Hosa, eus mibien Merari, en devoe
mibien : Semri, ar penn - daoust ma ne oa ket ar
c'hentañ-ganet - en devoa lakaet e dad da
benn-her. 11 Helkia an eil, Tabelias an trede,
Zakaria ar pevare ; holl vibien ha breudeur
Hosa : trizek.

12 D'ar c'hevrennoù-se a borzhierien, da
bennoù an dud-se e voe kargoù e-giz
o breudeur, evit servijañ e Ti an Aotrou.
13 Hag e voe tennet ar sordoù, evit ar re vihan
evel d'ar re vras, dre di tadel, evit pep dor.
14 Hag e kouezhas ar sord, ouzh ar reter, war
Selemia. Hag evit Zakaria, e vab, kuzulier
poellek, e voe tennet ar sord, hag e teuas e sord
ouzh an hanternoz. 15 Hag evit Obededom, ouzh
ar c'hreisteiz, hag evit e vibien an ti-dastum ;
16 evit Soufim hag evit Hosa, ouzh ar c'hornog,
gant dor Salec'het war ar chaoser a-grap, ur
gward a-dal d'egile. 17 Ouzh ar reter e oa
c'hwec'h levit, ouzh an hanternoz bemdez
pevar ; ouzh ar c'hreisteiz, bemdez pevar ; evit
an ti-dastum, daou-ha-daou. 18 Evit an adti, ouzh
ar c'hornog, pevar evit an hent ha daou evit an
adti.

19 Sed aze kevrennoù ar borzhierien, evit
mibien Kore hag evit mibien Merari.

20 Hag al levidi, o breudeur, a oa evit
teñzorioù Ti Doue ha teñzorioù an traoù santel.

21 Mibien Ladan, mibien ar Gersoniz, dre
Ladan, o devoa da bennoù tadel, dre Ladan, ar
Gersoniz, ar Iahieliz. 22 Mibien Iahiel, Zetam
ha Yoel, e vreur, a oa karget eus teñzorioù Ti an
Aotrou.

23 Evit an Amramiz, ar Isaariz, ar Hebroniz,
an Ozieliz : 24 Soubael, mab Gerson, mab
Moizez, a oa merour an teñzorioù.

25 Hag e vreudeur, dre Eliezer, a oa
Rohobia, e vab, ha Iesaia, e vab, ha Joram,
e vab, ha Zec'hri, e vab, ha Selemit, e vab.
26 Ar Selemit-mañ hag e vreudeur a oa karget
eus an holl deñzorioù santel en devoa gouestlet
David, ar roue, ar pennoù tadel, ar pennoù
milieroù ha kantoù, hag ar pennoù lu. 27 Eus ar
brezelioù, diwar ar preizh, o devoa gouestlet an
traoù-se evit derc'hel Ti an Aotrou. 28 Hag holl
bezh o devoa gouestlet Samouel, ar gweler,
ha Saoul, mab Kis, hag Abner, mab Ner,
ha Joab, mab Sarvia, an holl ouestladurioù, a oa
bet lakaet etre daouarn Selemit hag e vreudeur.

29 Evit ar Isaariz : Konenias hag e vreudeur
a oa (karget) eus al labour diavaez, en Israel,
evel skribed ha barnerien.

30 Evit an Hebroniz : Hasabias hag
e vreudeur, paotred kadarn, seitek kant, (karget)
eus gward Israel en tu-mañ d'ar Yordan, ouzh ar
c'hornog, evit holl gefridi an Aotrou hag evit
servij ar roue.

31 Hag evit ar Hebroniz, Ieria a oa ar penn.
Evit ar Hebroniz, dre o lignez tadel, er bloaz
daou-ugent eus ren David, e voe graet
enklaskoù hag e voe kavet en o zouez
kadourien gadarn e Iazer Galaad.
32 Hag e vreudeur, paotred kadarn, a oa daou vil
seizh kant, pennoù tadel. Hag en devoa
o c'harget David, ar roue, eus Rubeniz
ha Gadiz, ha hanter meuriad Manase, evit holl
aferioù Doue hag aferioù ar roue.

27 Ar melestrerezh.

1 Ha mibien Israel, hervez o niveradeg :
pennoù tadel ha pennoù a vilieroù hag a gantoù,
hag o skribed, a oa e servij ar roue evit holl
aferioù ar c'hevrennoù, ar re a zeue hag ar re
a yae kuit, miz dre viz, holl vizioù ar bloaz ;
pep kevrenn o vezañ pevar mil warn-ugent.

2 War ar gevrenn gentañ, evit ar miz
kentañ : Iesbaam, mab Zabdiel ; hag e gevrenn
he devoa pevar mil warn-ugent (den). 3 Eus
mibien Peres e oa, e penn an holl bennoù lu, er
miz kentañ.

4 Ha war gevrenn an eil miz : Doudi, an
Ahohiad ; ha Makelot a oa rener gantañ ; hag
e gevrenn he devoa pevar mil warn-ugent.
5 Ha penn an trede strollad evit an trede miz :
Banaias, mab Ioiada, ar beleg-meur ; hag
e gevrenn he devoa pevar mil warn-ugent.
6 Ha Banaias a oa kadarn e-touez an Tregont hag
a-us d'an Tregont ; hag (e penn) e gevrenn e oa
Amizabad, e vab.

7 Ar pevare, d'ar pevare miz, a oa Asael,
breur Joab, ha Zabadia, e vab, war e lerc'h ; hag
e gevrenn he devoa pevar mil warn-ugent.

8 Ar pempvet, d'ar pempvet miz, a oa : ar
penn, Samaot, eus Zaraita ; hag e gevrenn he
devoa pevar mil warn-ugent.

9 Hag ar c'hwec'hvet, d'ar c'hwec'hvet miz,
: Hira, mab Akes, eus Tekoa ; hag e gevrenn he
devoa pevar mil warn-ugent.

10 Ar seizhvet, d'ar seizhvet miz : Heles, ar
Paloniad, eus mibien Efraim ; hag e gevrenn he
devoa pevar mil warn-ugent.

11 An eizhvet, d'an eizhvet miz : Soboc'hai,
ar Housiad, eus Zaraiz ; hag e gevrenn he devoa
pevar mil warn-ugent.

12 An navet, d'an navet miz : Abiezer, eus
Anatot, eus Benjamin ; hag e gevrenn he devoa
pevar mil warn-ugent.

13 An dekvet, d'an dekvet miz : Maharai,
eus Netofat, eus Zaraiz ; hag e gevrenn he
devoa pevar mil warn-ugent.

14 An unnekvet, d'an unnekvet miz :
Banaias, eus Pireaton, eus mibien Efraim, hag
e gevrenn he devoa pevar mil warn-ugent.

15 An daouzekvet, d'an daouzekvet miz :
Holdai, eus Netofat, eus Otniel ; hag e gevrenn
he devoa pevar mil warn-ugent.

16 Ha war veuriadoù Israel : evit Rubeniz, ar
priñs a oa Eliezer, mab Zec'hri ; hag evit
Simeoniz : Safatia, mab Maac'ha ; 17 evit Levi :
Hasabia, mab Kamouel ; evit Aaron : Sadok ;
18 evit Youda : Elihou, eus breudeur David ; evit
Isac'har : Omri, mab Mic'hael ;
19 evit Zaboulon : Iesmaias, mab Abdias ; evit
Neftali : Yarmout, mab Azriel ; 20 evit mibien
Efraim : Ozea, mab Ozaziou ; evit hanter
meuriad Manase : Yoel, mab Pedaia ;
21 evit hanter (all) Manase, er Galaad : Iaddo,
mab Zakaria ; evit Benjamin : Iasiel, mab
Abner ; 22 evit Dan : Azareel, mab Ieroham. Ar
re-se a oa priñsed meuriadoù Israel.

23 N'en devoa ket savet David niver ar re
a oa en oad a ugent vloaz ha dindan, rak grataet
en devoa an Aotrou liesaat Israel evel stered an
neñvoù. 24 Joab, mab Sarvia, en devoa staget da
niveriñ ha n'en devoa ket echuet, rak gant-se
e oa ar Gounnar enep Israel, ha ne voe ket
douget o niver e niveradeg an Dielloù eus
amzer ar roue David. 25 War deñzorioù ar roue
e oa Azmavet, mab Adiel ; ha war an
dastumoù-lec'h, war ar maez, er c'hêrioù hag er
c'hêriadennoù hag er c'hestell : Jonatan, mab
Ozias ; 26 ha war ar re oc'h ober labour war ar
maez, o labourat an douar : Ezri, mab Keloub ;
27 ha war ar gwiniegi : Semei, eus Rama ; ha war
ar re, er gwiniegi, a oa gant dastumoù-lec'h ar
gwin : Zabdi, eus Sefam ; 28 ha war an olived
hag ar sikamored a oa en izel-vro : Baalhanan,
eus Geder, ha war an dastumoù-lec'h eoul :
Joas ; 29 ha war ar chatal o peuriñ er Saron :
Setrai, eus Saron ; ha war chatal an
traoniennoù : Safat, mab Adli ; 30 ha war ar
c'hañvaled : Oubil, an Ismaeliad ; ha war an
azenezed : Iehedeia, ar Meronatiad ; 31 ha war an
deñved : Iaziz, an Agariad. An holl re-se a oa
merourien ar madoù en devoa ar roue David.

32 Ha Jonatan, eontr David, kuzulier, a oa un
den poellek, ur skrib ; ha Iahiel, mab
Hac'hamoniad, a oa gant mibien ar roue.
33 Hag Ahitofel a oa kuzulier ar roue ;
ha Houshai, an Arkiad, a oa keneil ar roue.
34 ha goude Ahitofel : Ioiada, mab Banaias, hag
Abiatar ; ha penn-lu ar roue : Joab.

28 Kemennoù David da Salomon evit an Templ.

1 Hag e vodas David holl briñsed Israel, pennoù
ar meuriadoù, ha pennoù ar c'hevrennoù e servij
ar roue, ha pennoù ar milieroù ha pennoù ar
c'hantoù, ha merourien holl vadoù ha tropelloù
ar roue, hag e vibien, gant an dizhoged hag an
harozed hag an holl gadourien gadarn,
e Jeruzalem. 2 Hag e savas ar roue David war
e dreid hag e lavaras : «Va selaouit, va breudeur
ha va fobl ! Bet e oa em c'halon sevel un
Ti-diskuizh evit Arc'h Emglev an Aotrou hag
evit skabell treid hon Doue, ha graet em eus
pourchasoù evit sevel. 3 Met Doue en deus
lavaret din : Ne savi ket un Ti d'am Anv, rak un
den a vrezel ez out bet ha gwad ac'h eus
skuilhet. 4 Hag en deus va dilennet an Aotrou,
Doue Israel, a-douez holl diegezh va zad, evit
bezañ roue war Israel da viken ; rak Youda en
devoa dilennet evel rener, hag e ti Youda, e ti va
zad hag e-touez mibien va zad, me eo en deus
mennet lakaat da ren war holl Israel.
5 Hag a-douez va holl vibien, - rak kalz mibien

en deus roet din an Aotrou, - en deus dilennet
Salomon, va mab, evit azezañ war dron
rouantelezh an Aotrou war Israel. 6 Hag en deus
lavaret din : Salomon, da vab, eo a savo va Zi
ha va ferzhier, rak e zilennet am eus evidon evel
mab, ha me a vo evitañ un Tad ; 7 hag e startain
e rouantelezh da viken, mar dalc'h da seveniñ
va gourc'hemennoù ha va setañsoù evel en
deiz-mañ. 8 ha bremañ, ouzh daoulagad holl
Israel, kumuniezh an Aotrou, hag e divskouarn
hon Doue : Mirit hag imbourc'hit holl
c'hourc'hemennoù an Aotrou, ho Toue, evit
perc'hennañ ar vro gaer-mañ hag he reiñ da
hêrezh d'ho mibien war ho lerc'h da viken.

9 ha te, Salomon, va mab, anavez Doue, da Dad,
ha servij-Eñ a galon frank hag a ene youlus, rak
an holl galonoù a sont an Aotrou, ha kement
dezo a soñjont a veiza. Mar klaskez anezhañ,
e vo kavet ganit ; ha mar hen dilezez, az tilezo
da viken. 10 Sell bremañ penaos en deus an
Aotrou da zilennet evit sevel un Ti evel santual.
Bez kalonek ! D'al labour !»

11 Hag e roas David da Salomon, e vab, raktres
an trepas hag ar savadurioù, hag an teñzordioù,
hag an uhel-gambroù, hag ar pezhioù-diabarzh,
hag ar savadur evit ar goulc'her, 12 ha raktres
kement tra a oa en e spered evit perzhier Ti an
Aotrou hag evit an holl salioù tro-dro, evit
teñzorioù Ti Doue, hag evit teñzorioù an traoù
santel. 13 hag evit kevrennoù ar veleien hag al
levidi, hag evit holl labour servij Ti an Aotrou
hag evit holl arrebeuri servij Ti an Aotrou ;
14 evit an aour gant ar pouez a aour, evit an holl
draoù en implij e pep servij, evit an holl listri
arc'hant, gant ar pouez evit holl draoù en implij
e pep servij ; 15 hag ar pouez evit ar
c'hantolorioù aour hag o c'hleuzeurioù aour,
gant pouez pep kantolor hag e gleuzeurioù,
hervez implij pep kantolor ; 16 hag aour : ar
pouez evit taolioù ar c'hinnig, evit pep taol, hag
arc'hant evit an taolioù arc'hant ; 17 evit ar
fourchetezioù hag ar sparfoù hag ar hanafioù :
aour glan ; hag evit ar c'hopoù aour : ar pouez
evit pep kop ; hag evit ar c'hopoù arc'hant : ar
pouez evit pep kop ; 18 hag evit aoter an ezañs :
aour glan, gant ar pouez ; hag evit raktres ar
c'harr : kerubined aour gant (eskell) displeget
o c'holeiñ Arc'h Emglev an Aotrou. 19 Kement-se
a zo en ur skrid eus dorn an Aotrou, en deus va
lakaet da gompren holl labourioù ar raktres.

20 Hag e lavaras David da Salomon, e vab : «Bez
kreñv ha kalonek, ha d'al labour ! Bez dizaon
ha na spont ket, rak an Aotrou Doue, va Doue,
a zo ganit ! Da zilezel ne ray ket na da leuskel,
ken na vo peurc'hraet an holl labour eus servij
Ti an Aotrou. 21 Setu kevrennoù ar veleien hag al
levidi evit holl servijoù Ti an Aotrou, ha ganit
e vo evit pep labour an holl dud a youl vat,
ampart evit pep servij ; hag ar briñsed hag ar
bobl a-bezh a vo a-grenn dindan da holl
urzhioù.»

29 Pedenn David. Donedigezh Salomon. Marv David.

1 Hag e lavaras David, ar roue, d'an holl
gumuniezh : «Salomon, va mab, e-unan a zo bet
diuzet gant an Aotrou, a zo yaouank ha youst,
hag al labour a zo bras, rak n'eo ket evit un den
ar palez, met evit an Aotrou Doue.
2 Hag a-holl-nerzh em eus pourchaset evit Ti va
Doue : aour evit an traoù aour, arc'hant evit ar
re arc'hant, arem evit ar re arem, houarn evit ar
re houarn, ha koad evit ar re e koad,
ha mein-oniks, ha mein-stern, mein-emrodez
ha reoù marellet, hag a bep seurt mein prizius,
ha mein-marmor a-fuilh. 3 ha c'hoazh em
c'harantez e-keñver Ti va Doue, an teñzor aour
hag arc'hant a zo din a roan evit Ti va Doue, en
tu-hont da holl bezh am eus pourchaset evit an
Ti santel 4 tri mil talant aour eus aour Ofir seizh
mil talant arc'hant glan evit gwiskañ
speurennoù an Ti ; 5 aour evit an traoù aour,
arc'hant evit ar re arc'hant hag evit an holl
labourioù e dorn ar vicherourien. ha piv
(ac'hanoc'h) a emouestlo da gargañ e zorn hiziv
evit an Aotrou?»

6 Hag ec'h emouestlas ar pennoù tadel
ha pennoù meuriadoù Israel, ha pennoù ar
milieroù hag ar c'hantoù ha pennoù labourioù ar
roue. 7 Hag e rojont evit servij Ti Doue : aour,
pemp mil talant, dek mil darik ;hag arc'hant :
dek mil talant ; hag arem : triwec'h mil talant ;
hag houarn : kant mil talant. 8 Hag an hini en
devoa gantañ mein (prizius) o roas evit teñzor
Ti an Aotrou, etre daouarn Iahiel, ar Gersoniad.
9 Hag e voe laouen ar bobl gant o holl
emouestladurioù, rak a galon frank o devoa

emouestlet d'an Aotrou ; ha David, ar roue, zoken, a voe laouen-bras.

[10] Hag e vennigas David an Aotrou ouzh daoulagad ar gumuniezh a-bezh ; hag e lavaras David :

«Benniget ra vezi, Aotrou,
Doue Israel, hon Tad,
a-viskoazh ha da viken !

[11] Dit, Aotrou, ar vrasted, ar galloud,
ar c'hloar, an trec'h hag ar veurdez,
ha kement a zo en neñvoù ha war an douar !

Dit, Aotrou, ar rouantelezh,
an dreist-beli war an holl, Te an uhelañ.
[12] Ar binvidigezh hag ar c'hlod a zeu ac'hanout !

Te a zo mestr war an holl,
ez torn ez eus nerzh ha galloud,
ez torn (galloud) da vrasaat
ha da greñvaat an holl draoù.

[13] Bremañ, hon Doue, da veuliñ a reomp
ha kanmeuliñ a reomp da Anv meurdezus !

[14] Rak piv on-me, ha petra eo va fobl,
evit kaout nerzh da emouestlañ kement-se?
Rak ac'hanout e teu pep tra
hag eus da zorn eo ar pezh hon eus roet dit.

[15] Rak annezidi ez omp dirazout hag ostizidi,
evel hon holl hendadoù ;
evel ar skeud eo hon deizioù war an douar,
ha n'eus ket a spi.

[16] Aotrou, hon Doue, an holl builhentez-se
hon eus pourchaset evit sevel dit un Ti,
d'az Anv santel, a zo eus da zorn,
ha dit eo pep tra.

[17] Gouzout a ran, va Doue, e furchez ar c'halonoù,
hag an traoù eeun a blij dit.
Hag ez eo en eeunded va c'halon em eus emouestlet an holl draoù-se,
ha bremañ eo da bobl en em gav amañ a welan
gant levenez oc'h emouestlañ dit.

[18] Aotrou, Doue Abraham, Izaak, hag Israel, hon hendadoù,
mir da viken an doug-se,
ar soñjoù-se e kalon da bobl,
ha deren o c'halon davedout.

[19] Da Salomon, va mab, ro ur galon frank
evit mirout da c'hourc'hemennoù,
da destenioù ha da reolennoù,
evit o seveniñ holl,
hag evit sevel ar palez am eus prientet.»

[20] Hag e lavaras David d'an holl gumuniezh : «Bennigit eta an Aotrou, ho Toue !»

Hag e vennigas an holl gumuniezh an Aotrou, Doue o zadoù. Hag int da soublañ ha da stouiñ dirak an Aotrou ha dirak ar roue.

[21] Hag e rejont d'an Aotrou aberzhoù, ha da ober holloskadoù an deiz war-lerc'h an deiz-se : leueoù, mil ; tourzed, mil ; oaned, mil ;ha ganto diedoù-kinnig hag aberzhoù e-leizh, evit Israel a-bezh. [22] ha da zebriñ ha da evañ dirak an Aotrou en deiz-se gant levenez vras ; hag e rejont roue, an eil gwezh, Salomon, mab David, hag hen olevjont d'an Aotrou evel rener ha Sadok evel beleg. [23] Hag ec'h azezas Salomon war dron an Aotrou evel roue, e-lec'h David, e dad. Hag e reas berzh, hag e sente outañ holl Israel. [24] Hag an holl briñsed hag ar gadourien, hag ivez holl vibien ar roue David a reas gwazoniez d'ar roue Salomon. [25] Hag e savas an Aotrou Salomon uhel ouzh daoulagad holl Israel, hag e lakaas warnañ ur veurdez roueel evel ne oa ket bet war nep roue araozañ en Israel.

[26] David, mab Jese, en devoa renet war holl Israel. [27] An amzer en devoa renet war Israel a voe daou-ugent vloaz : en Hebron en devoa renet seizh vloaz, hag e Jeruzalem en devoa renet tri bloaz ha tregont.

[28] Hag e varvas en ur gozhni vat, peurleuniet a zeizioù, a binvidigezh hag a glod. Hag e renas Salomon, e vab, en e lec'h.

[29] Oberoù David, ar roue,
eus ar re gentañ d'ar re ziwezhañ,
a zo skrivet en oberoù Samouel, ar gweler,
hag en oberoù Natan, ar profed,
hag en oberoù Gad, ar gweler,
[30] gant holl (vunudoù) e ren,
hag e gadarnded hag an darvoudoù
a dremenas warnañ ha war Israel
ha war holl rouantelezhioù ar broadoù.

Eil levr an Danevelloù

1 Furnez ha pinvidigezh Salomon.

1 Hag e startaas Salomon, mab David, en
e rouantelezh, hag an Aotrou, e Zoue a voe
gantañ hag hen savas uhel. 2 Hag e komzas
Salomon ouzh holl Israel, ouzh pennoù ar
milieroù hag ar c'hantoù, hag ouzh ar varnerien,
hag ouzh holl briñsed Israel a-bezh, ar pennoù
tadel. 3 Hag ez eas Salomon hag an holl
gumuniezh gantañ d'an uhellec'h a oa
e Gabaon, rak eno e oa Teltenn emgav Doue en
devoa graet Moizez, servijer Doue, er
gouelec'h. 4 Hogen Arc'h Doue en devoa savet
David eus Kariatiariz d'al (lec'h) en devoa
prientet David eviti, rak stennet en devoa eviti
un Deltenn e Jeruzalem. 5 Hag an aoter arem en
devoa graet Betsaleel, mab Ouri, mab Hour,
a oa eno dirak annez an Aotrou, 'lec'h m'hen
goulennatas Salomon hag ar gumuniezh.
6 Hag e savas Salomon eno ouzh an aoter arem
a oa dirak an Aotrou, e Teltenn an emgav, hag
e kinnigas warni mil holloskad.

7 En noz-se en em ziskouezas Doue da
Salomon, hag e lavaras dezhañ : «Goulenn !
petra a roin dit?» 8 Hag e lavaras Salomon da
Zoue : «Graet ec'h eus da Zavid, va zad,
trugarez vras, ha va lakaet da ren en e lec'h.
9 Bremañ, Aotrou Doue, ra vo gwiriekaet da
gomz ouzh David, va zad, rak va lakaet ac'h eus
da ren war ur bobl niverus evel uloc'h an douar.
10 Bremañ, ro din furnez ha skiant, ma c'hellin
mont ha dont dirak ar bobl-se, rak piv a renfe da
bobl vras-mañ?» 11 Hag e lavaras Doue da
Salomon : «Peogwir emañ se ez kalon,
ha n'ec'h eus ket goulennet pinvidigezh na
madoù na gloar, na buhez ar re o deus kas
ouzhit, ha deizioù niverus n'ac'h eus ket
goulennet, hag ec'h eus goulennet evidout
furnez ha skiant a-benn barn va fobl am eus da
lakaet roue warni, 12 ar furnez hag ar skiant a zo
roet dit ; ha pinvidigezh ha madoù ha gloar
a roin dit evel n'o deus ket bet ar rouaned a zo
bet araozout, hag evel ne vo ket war da lerc'h.»
13 Hag e teuas Salomon eus an uhellec'h a oa
e Gabaon, da Jeruzalem, a-zirak Teltenn an
emgav, hag e renas e Jeruzalem.

14 Hag e tastumas Salomon kirri
ha marc'heien ; hag en devoe pevarzek kant karr
ha daouzek mil marc'heg, hag o lakaas e kêrioù
ar c'hirri ha gant ar roue e Jeruzalem.
15 Hag e lakaas ar roue an arc'hant hag an aour
e Jeruzalem evel mein, hag ar sedrez a lakaas
evel ar sikamored a oa en izel-vro, ken niverus.
16 Dont a rae ar c'hezeg en devoa Salomon eus
an Ejipt hag eus Koua : marc'hadourien ar roue
(a zeue) d'o c'herc'hat eus Koua, diouzh ar
feur ; 17 hag ez aent d'o ermaeziañ eus an Ejipt :
ur sterniad evit c'hwec'h kant (shekel) arc'hant,
ur marc'h evit kant hanter-kant. Hag evel-se
e raent evit holl rouaned an Hitiz hag evit
rouaned Aram : dre o dorn o ermaezient.
18 Hag e lavaras Salomon sevel un Ti evit Anv
an Aotrou hag un ti evitañ-eñ. roue.

2 Emglev gant Tir evit dastum danvez evit an Templ.

1 Hag e niveras Salomon dek mil
ha tri-ugent douger-sammoù ha pevar-ugent mil
mengleuzier, er menez, ha mistri warno : tri mil
c'hwec'h kant.

2 Hag e kasas Salomon (tud) da Houram,
roue Tir, da lavarout : «Evel m'ec'h eus graet
e-keñver David, va zad, o kas dezhañ sedrez da
sevel evitañ un ti da chom ennañ, 3 setu ma
savan un Ti da Anv an Aotrou, va Doue, evit
e ouestlañ dezhañ, ma vo ezañset dirazañ ezañs
frondus, evit ar c'hinnig peurbad, evit an
holloskadoù da veure ha d'abardaez, d'ar
sabadoù, d'ar mizioù ha da ouelioù an Aotrou,
hon Doue : sed ar reolenn beurbad evit Israel.
4 Hag an Ti emaon o sevel a vo bras, rak
brasoc'h eo hon Doue eget an holl zoueoù.
5 ha piv en defe galloud da sevel dezhañ un Ti,
rak an neñvoù ha neñvoù an neñvoù n'hen
kendalc'hont ket? ha piv on-me evit sevel
dezhañ un Ti, mar n'eo ket evit ezañsiñ dirazañ
hepken? 6 ha bremañ, kas davedon un den
gouest da labourat an aour, hag an arc'hant, hag
an arem, hag an houarn, al limestra, ar
ruz-moug hag ar ruz-tane, hag a oar ober
engravadurioù, hag (e vo) gant an dud ampart
am eus e Youda hag e Jeruzalem, ar re en deus
pourchaset David, va zad. 7 Ha kas din koad
sedrez, siprez ha santal eus al Liban, rak
gouzout a ran e oar da servijerien akuit troc'hañ
koad al Liban ; hag e vo va servijerien gant da
servijerien. 8 Ra vo prientet din koad e-leizh, rak
an Ti emaon o sevel a vo bras ha meurdezus.

9 D'ar goadourien, d'an droc'herien-gwez e roin
gwinizh pilet evit da servijerien : ugent mil
kor ; ha heiz : ugent mil kor ; gwin : ugent mil
bat, hag eoul : ugent mil bat.»

10 Hag e lavaras Houram, roue Tir, dre ul
lizher a gasas da Salomon : «Dre garantez an
Aotrou e-keñver e bobl en deus da lakaet warni
da roue.» 11 Hag ec'h ouzhpennas Houram :
«Benniget an Aotrou, Doue Israel, en deus graet
an neñvoù hag an douar, en deus roet da Zavid,
ar roue, ur mab fur, gouiziek ha speredek a savo
un Ti d'an Aotrou hag un ti evitañ-eñ roue.
12 ha bremañ e kasan un den ampart, gouiziek
ha speredek : Houram-Avi ; 13 mab eo d'ur
vaouez eus merc'hed Dan, hag e dad a zo un
den eus Tir : gouzout a ra labourat aour,
arc'hant, arem, houarn, mein, koad, limestra,
ruz-tane, lin, ruz-moug, hag ober a bep seurt
engravadurioù, ha danzen kement steuñv a vo
roet dezhañ, a-gevret gant da arzourien hag
arzourien va aotrou David, da dad.
14 Ha bremañ, ar gwinizh, ar heiz, an eoul hag ar
gwin en deus lavaret va aotrou, ra gaso anezho
d'e servijerien. 15 Ha ni a droc'ho gwez eus al
Liban, hervez da holl ezhommoù, hag o c'haso
dit war radelloù dre vor da Joppen, ha te o savo
da Jeruzalem.

16 Hag e tiniveras Salomon an holl baotred
a oa ostizidi e bro Israel goude an niveradeg en
devoa graet David, e dad, hag e voe kavet kant
tri mil ha hanter-kant c'hwec'h kant.
17 Hag e reas anezho : dek mil ha tri-ugent
douger-sammoù, ha pevar-ugent mil
mengleuzier er menez ; ha tri mil c'hwec'h kant
mestr evit lakaat ar bobl da labourat.

3 Deroù savadur an Templ.

1 Hag e stagas Salomon da sevel Ti an Aotrou
war venez Moria, 'lec'h en em ziskouezas (an
Aotrou) da Zavid, war an dachenn prientet gant
David war leur Ornan, ar Jebousiad.
2 Hag e krogas ar savadur en eil miz, d'an eil
(eus ar miz) er bloaz pevar eus e ren. 3 Ha setu
diazezoù Salomon evit sevel Ti Doue : an hed,
- en ilinadoù a vuzul kozh - tri-ugent ilinad ;
hag al led, ugent ilinad. 4 Hag ar porched, dirak
an Ti, a oa e hed ouzh ledander an Ti, en devoa
ugent ilinad ; hag e uhelder, kant ugent ilinad.
Hag e wiskañ a reas a-ziabarzh gant aour glan.
5 An Ti bras a c'holoas gant koad siprez gwisket
a aour mat ; hag e lakaas warnañ palmez
ha garlantezioù. 6 Hag e wiskas an Ti a vein
prizius evel kinkladur, hag an aour a oa aour
eus Parvaim. 7 Hag e c'holoas an Ti, treustoù,
treuzoù, mogerioù ha dorojoù gant aour, hag
ec'h engravas kerubined war ar mogerioù.
8 Hag e reas Ti ar Santel-santelañ : e hed, war
dreuz an Ti, a oa ugent ilinad ; hag e led, ugent
ilinad. Hag hen goloas a aour mat, evit c'hwec'h
kant talant. 9 Ar pouez evit an tachoù a oa
hanter-kant shekel aour, hag an uhel-gambroù
a c'holoas gant aour.

10 Hag e reas, e Ti ar Santel-santelañ, daou
gerubin, oberenn a gizelladur, hag e voent
gwarniset gant aour. 11 Eskell ar gerubined
o devoa un hed a ugent ilinad ; askell unan,
a bemp ilinad a stoke ouzh moger an Ti, hag an
askell all, a bemp ilinad, a stoke ouzh askell ar
c'herubin all. 12 Hag askell egile, a bemp ilinad,
a stoke ouzh moger an Ti, hag an askell all,
a bemp ilinad, a stage ouzh askell ar c'herubin
all. 13 Eskell ar gerubined-se, displeget, o devoa
ugent ilinad ; hag e oant en o sav war o zreid,
hag o dremmoù war-zu an Ti. 14 Hag e reas ar
ouel gant ruz-moug, limestra, ruz-tane ha lin
hag e tresas warni kerubined. 15 Hag e reas,
dirak an Ti, daou biler a bemp ilinad ha tregont
a hed, hag an dogenn war o fenn he devoa pemp
ilinad. 16 Hag e reas garlantezioù evel en Neved,
hag o lakaas war benn ar pileroù, hag e reas
greunadez, kant a lakaas er garlantezioù.
17 Hag e savas ar pileroù dirak ar Santual, unan
a-zehoù hag unan a-gleiz, hag e c'halvas anv an
hini dehoù Iac'hin, hag anv an hini kleiz Boaz.

4 Diwezh al labourioù evit an Templ.

1 Hag e reas un aoter arem : ugent ilinad
a hed hag ugent ilinad a led ha dek ilinad
uhelder.

2 Hag e reas ar Mor dre deuzadur : dek
ilinad eus ur bevenn d'eben, kelc'hiek e dro,
hag a bemp ilinad a uhelder, hag ul linenn
a dregont ilinad a rae an dro dezhañ.
3 ha skeudennoù ejened dindan, tro-dro, oc'h
ober kelc'h en-dro dezhañ : dek dre ilinad
o c'hourizañ ar Mor tro-dro, div regennad ejen
teuzet en hevelep teuzadur. 4 En em zerc'hel
a rae (ar Mor) war daouzek ejen, tri troet ouzh
an hanternoz, tri troet ouzh ar c'hornog, ha tri
troet ouzh ar c'hreisteiz, ha tri troet ouzh

ar reter, hag ar Mor warno, war-varr, o holl
groazelloù ouzh an diabarzh. 5 E devder en
devoa ur palvad, hag e vevenn a oa graet evel
bevenn kalir ur vleuñvenn lili ur c'hendalc'h
a dri mil bat en devoa (ar Mor). 6 Hag e reas dek
oglenn, hag e lakaas pemp a-zehoù ha pemp
a-gleiz evit an emwalc'hioù : stalabard an
holloskad a veze soubet e-barzh ; hag ar Mor
a oa evit emwalc'hioù ar veleien.

7 Hag e reas kantolorioù aour : dek, hervez
ar reolennoù a lakaas er santual, pemp a-zehoù
ha pemp a-gleiz. 8 Hag e reas taolioù, dek hag
o lakaas er santual, pemp a-zehoù ha pemp
a-gleiz. Hag e reas kopoù-sparfañ en aour, kant.

9 Hag e reas porzh ar veleien hag al leurenn
vras, ha dorojoù ouzh al leurenn ; hag o dorojoù
a wiskas gant arem. 10 Hag ar Mor a lakaas en tu
dehoù ouzh ar gevred.

11 Hag e reas Houram ar c'haoterioù, ar
palioù hag ar c'hopoù-sparfañ, hag ec'h echuas
Houram da ober al labour en devoa bet da ober
evit ar roue Salomon, e Ti Doue ; 12 daou biler,
ar bolzennoù hag an togennoù war benn an
daou biler, ha daou rouedad evit goleiñ div
volzenn an togennoù war benn ar pileroù ;
13 pevar c'hant greunadezenn evit ar rouedadoù ;
14 ar sichennoù, dek, hag an oglennoù, dek, war
ar sichennoù ; 15 ar Mor nemetañ, hag an
daouzek ejen dindan ; 16 hag ar c'haoterioù, ar
palioù hag ar fourchetezoù. An holl draoù-se en
devoa graet Houram-Aviv evit ar roue Salomon,
evit Ti an Aotrou, gant arem lufret.
17 E kampoullenn ar Yordan o reas teuziñ ar roue
e tevder an douar, etre Soukot ha Saredata.
18 Hag e reas Salomon an holl draoù
a-fonn-meurbet, rak ne veze ket eveshaet ouzh
pouez an arem.

19 Ober a reas Salomon an holl draoù evit Ti
an Aotrou : an aoter aour hag an taolioù, warno
ar bara-bezañs ; 20 hag ar c'hantolorioù gant
o c'hleuzeurioù evit o enaouiñ hervez ar
reolennoù dirak an Neved, en aour glan,
21 hag ar fleurennoù, hag ar c'hleuzeurioù hag ar
piñsetezioù, eus ar gwellañ aour ; 22 ar c'hontilli,
hag ar c'hopoù-sparfañ, ar skudelloù, ar
glaouieroù, en aour glan ; hag antre an Ti,
dorojoù ha mudurunoù ar Santel-santelañ,
ha stalafioù dor an Neved, en aour.

5 An Arc'h degaset d'ar Santual.

1 Hag e voe peurechu an holl labour en
devoa graet Salomon evit Ti an Aotrou ; hag
e tegasas Salomon an traoù gouestlet gant
David, e dad, hag an arc'hant hag an aour, hag
an holl listri, a lakaas e teñzorioù Ti Doue.

2 Neuze e vodas Salomon kozhidi Israel,
hag holl bennoù ar meuriadoù, priñsed tadel
mibien Israel, e Jeruzalem, evit sevel Arc'h
Emglev an Aotrou eus Kêr-David, a zo Sion.
3 Hag en em vodas e-kichen ar roue holl baotred
Israel, e-kerzh ar gouel, hini ar seizhvet miz.
4 Hag e teuas holl gozhidi Israel, hag e tougas al
levidi an Arc'h. 5 Hag e savjont an Arc'h,
ha Teltenn an emgav, hag an holl listri sakr a oa
en Deltenn : o sevel a reas ar veleien hag al
levidi. 6 Hag ar roue Salomon, hag holl
gumuniezh Israel bodet en e gichen dirak an
Arc'h, a aberzhas deñved hag oc'hen ha na oant
ket da gontañ na da niveriñ, kement ha ma oa
anezho.

7 Hag e tegasas ar veleien Arc'h Emglev an
Aotrou d'he lec'h, e Neved an Ti, d'ar
Santel-santelañ, dindan eskell ar gerubined.
8 Hag ar gerubined a zisplege o eskell war al
lec'h ma oa an Arc'h ; hag e c'holoe ar
gerubined an Arc'h hag he barennoù, a-zioc'h.
9 Ha graet e oa hir ar barennoù, hag e weled
pennoù barennoù an Arc'h a-zirak an Neved,
met n'o gweled ket a-ziavaez ; hag emaint eno
betek hiziv. 10 Ne oa en Arc'h nemet an div
daolenn lakaet (eno) gant Moizez, en Horeb, re
an Emglev en devoa divizet an Aotrou gant
mibien Israel pa oant deuet er-maez eus an
Ejipt.

11 Ha setu, pa zeuas er-maez ar veleien eus
ar Santual, - rak an holl veleien en em gave eno
o devoa en em santelaet, hep derc'hel d'ar
c'hevrennoù, 12 hag al levidi, kanerien holl
anezho, Azaf, Hemam, Iditoun, hag o mibien
hag o breudeur, gwisket a lin, gant simbalennoù
ha gant lourennoù ha telennoù, en em zalc'he
ouzh reter an aoter, ha ganto beleien,
c'hwec'h-ugent, o seniñ an trompilhoù
- 13 hag e oa unanet an trompilhoù hag ar
ganerien, hag en em roent da glevout
a-unvouezh, o veuliñ hag o trugarekaat an
Aotrou, hag e save uhel sonerezh an trompilhoù
hag ar simbalennoù hag ar sonerioù o veuliñ an

Aotrou : «Rak mat eo, rak da viken e drugarez»,
neuze e voe an Ti leuniet gant ur goumoulenn,
Ti an Aotrou. 14 ha ne c'halle ket ar veleien chom
da lidañ en abeg d'ar goumoulenn, rak leuniañ
a rae klod an Aotrou Ti Doue.

6 Dedi an Ti - Pedenn Salomon.

1 Neuze e lavaras Salomon :

«An Aotrou en deus lavaret e oa o chom er
goabrenn. 2 ha me am eus savet un Ti-annez dit,
ur chomlec'h evidout da viken.»

3 Hag e troas ar roue e zremm, hag
e vennigas holl gevredigezh Israel, hag holl
gevredigezh Israel a oa en he sav.
4 Hag e lavaras : «Benniget ra vo an Aotrou,
Doue Israel, en deus komzet gant e c'henou
ouzh David, va zad, ha gant e zorn en deus
sevenet ar pezh en devoa lavaret. 5 Abaoe an
deiz m'em eus tennet va fobl Israel eus bro an
Ejipt, n'em eus ket dibabet ur gêr a-douez holl
veuriadoù Israel evit sevel un Ti e vefe va Anv
e-barzh, 6 dibabet un den da vezañ rener war va
fobl Israel. 7 Bez' e oa e kalon David, va zad,
sevel un Ti da Anv an Aotrou, Doue Israel ;
8 met lavaret en deus an Aotrou da Zavid, va
zad, : Peogwir az poa ar galon da sevel un Ti
d'am Anv, ec'h eus graet mat kaout se ez kalon.
9 Hogen n'eo ket te a savo an Ti, met da vab,
deuet eus da lounezhi, eo a savo an Ti d'am
Anv. 10 Hag en deus sevenet an Aotrou ar gomz
en devoa lavaret : savet on e lec'h David, va
zad, hag azezet on war dron Israel, evel m'en
devoa grataet an Aotrou, hag em eus savet an
Ti-mañ da Anv an Aotrou, Doue Israel,
11 ha lakaet ennañ an Arc'h, emañ enni Emglev
an Aotrou divizet gantañ gant mibien Israel.»

12 Hag en e sav dirak aoter an Aotrou, a-dal
da holl gevredigezh Israel, ec'h astennas
e zaouarn. 13 Rak graet en devoa Salomon ul
leurenn en arem hag he lakaet e-kreiz ar porzh :
pemp ilinad a hed, pemp ilinad a led he devoa
ha tri ilinad a uhelder. Hag en em zalc'has
warni, hag e taoulinas war e zaoulin dirak holl
gevredigezh Israel, hag ec'h astennas e zaouarn
etrezek an neñv. 14 Hag e lavaras :

«Aotrou, Doue Israel, n'eus ket un Doue
eveldout en neñv na war an douar, o virout
e Emglev hag e drugarez e-keñver e servijerien
a gerzh dirazañ a holl galon. 15 Dalc'het ec'h eus
e-keñver da servijer David, va zad d'ar pezh az
poa grataet dezhañ : komzet az poa gant da
c'henou, ha gant da zorn ec'h eus sevenet hiziv.
16 Ha bremañ, Aotrou, Doue Israel, dalc'h
e-keñver da servijer David, va zad, d'ar pezh az
poa grataet dezhañ en ur lavarout : Ne vo ket
lamet da lignez a-dirazon, chom a ray war dron
Israel, mar mir da vibien o hent, o kerzhout em
Lezenn evel m'ec'h eus kerzhet dirazon.
17 ha bremañ, Aotrou, Doue Israel, ra c'hoarvezo
ar c'hrataenn az poa graet d'az servijer David.

18 Daoust hag e c'hoarvezo ma vo Doue
o chom gant an den war an douar? An neñv
ha neñv an neñvoù ned int ket evit da
genderc'hel ; seul nebeutoc'h an Ti-mañ am eus
savet ! 19 Taol pled ouzh pedenn da servijer hag
ouzh e aspedenn, Aotrou, va Doue ; selaou ouzh
ar youc'hadennoù hag ar pedennoù emañ da
servijer oc'h ober dirazout ! 20 Ra vezo da
zaoulagad digor war-zu an Ti-mañ deiz ha noz,
etrezek al lec'h m'ec'h eus lavaret e vefe da Anv
e-barzh ! Selaou ar bedenn a ra da servijer el
lec'h-mañ ! 21 Selaou aspedennoù da servijer
ha da bobl Israel pa bedint war-zu al lec'h-mañ !
Ya, Te, selaou eus an neñvoù ! Selaou a ri hag
e pardoni !

22 P'en devo pec'het un den e-keñver
e nesañ hag e vo ret dezhañ ober ul ledoued,
e vo lakaet da douiñ hag e teuio da douiñ dirak
da aoter en Ti-mañ, 23 Te a selaouo eus an neñv
hag e ri barn da servijerien en ur baeañ ar
fallakr dre lakat e hent war e benn, hag en ur
reishaat an hini reizh, dre reiñ dezhañ diouzh
e reizhded.

24 Ha pa vezo bet pilet da bobl Israel gant an
enebour, evit bezañ pec'het enep dit, mar
tistroont hag e veulont da Anv hag e pedont hag
aspedont dirazout en Ti-mañ, 25 Te a selaouo eus
an neñv hag a bardono pec'hed da bobl Israel,
en ur ober dezho distreiñ war an douar ac'h eus
roet dezho ha d'o zadoù.

26 Pa vo serret an neñvoù ha ne vo ket
a c'hlav, dre m'o devo pec'het enep dit, ma
pedont el lec'h-mañ, ma veulont da Anv hag
e tistroont eus o fec'hedoù p'az po kastizet
anezho, 27 te a selaouo eus an neñv hag
a bardono pec'hedoù da servijerien ha da bobl
Israel, o kelenn dezho an hent mat, ma kerzhint

gantañ, hag e roi glav war da zouar az poa roet
d'az pobl en hêrezh.

28 Pa vo naonegezh er vro, pa vo bosenn,
mergl, intr, karveged, pa vo skrilhed, pa wasko
an enebourien war ar vro, ouzh an dorojoù, pa
vo ur reuz pe ur c'hleñved bennak,
29 ouzh kement pedenn pe aspedenn e vo a-berzh
da holl bobl Israel, pa anzavo an den
e reuzeudigezh hag e c'hlac'har, ha mar astenn
e balvoù etrezek al lec'h-mañ, 30 Te a selaouo
eus an neñvoù, al lec'h ma'z out o chom, hag
a bardono, hag a roio da bep hini hervez e holl
hentoù, peogwir ec'h anavezez e galon, rak Te,
ha Te hepken, ac'h anavez kalon mibien Adam ;
31 hag o devo doujañs ouzhit, hag e kerzhint war
da hentoù, keit ha ma vevint war-c'horre an
douar ac'h eus roet d'hor hendadoù.

32 Ha zoken an estren, an hini n'eo ket eus
da bobl Israel, mar deu a-bell-vro abalamour
d'az Anv bras ha d'az torn kreñv ha d'az prec'h
astennet, mar deu da bediñ d'an Ti-mañ, 33 te a
selaouo eus an neñv, al lec'h ma'z out o chom,
hag a ray a-grenn diouzh m'en devo da bedet an
estren, mac'h anavezo holl bobloù an douar da
Anv, ha m'az toujint evel da bobl Israel, ha ma
ouezint e vez da Anv galvet war an Ti-mañ am
eus savet.

34 Pa yelo da bobl d'ar brezel a-enep hec'h
enebourien dre an hent ma vezint kaset ganit,
hag e pedint davedout, war-zu ar gêr ac'h eus
dibabet hag an Ti am eus savet d'az Anv,
35 e selaoui eus an neñv o fedenn hag
o aspedenn, hag e roi o gwir dezho.

36 P'o devo pec'het enep dit, - rak n'eus den
ha na bec'h ket - hag e vi kounnaret outo hag
o roi d'o enebourien, o c'haso prizonidi d'ur vro
bell pe dost, 37 ha mar tistroont en o c'halon, er
vro ma vezint prizonidi, hag o tistreiñ, mar
aspedont, e bro o frizonerezh, en ur lavarout :
pec'herien, torfedourien fallakr ez omp bet !
38 Ha mar tistroont davedout a holl galon, a holl
ene, e bro o frizonerezh, ma'z int bet kaset
prizonidi (enni), ha mar pedont war-zu o bro, az
poa roet d'o hendadoù, war-zu ar gêr az poa
dibabet hag an Ti am eus savet d'az Anv,
39 e selaoui eus an neñv, al lec'h ma'z out
o chom, o fedenn hag o aspedenn, hag e roi o
gwir dezho, hag e pardoni d'az pobl o fec'hedoù
ez-keñver.

40 Bremañ, va Doue, ra vezo, mar plij, da
zaoulagad digor ha da zivskouarn war evezh
ouzh ar pedennoù graet el lec'h-mañ !

41 Ha bremañ, Aotrou Doue, d'az
tiskuizh-lec'h, Te hag Arc'h da c'halloud ! Ra
vezo da veleien, Aotrou Doue, gwisket
a silvidigezh, ha da sent, ra vezint el levenez da
vat !

42 Aotrou Doue, na zistro ket dremm da
olevad, bez soñj eus da drugarezioù e-keñver
David, da servijer !»

7 Dedi an Templ ha respont an Aotrou.

1 Ha p'en devoe echuet da bediñ, an tan
a ziskennas eus an neñvoù hag a zêvas an
holloskad hag an aberzhoù, ha klod an Aotrou
a leunias an Ti ; 2 ha ne c'helle ket ar veleien
mont da Di an Aotrou, rak leuniet he devoa
klod an Aotrou Ti an Aotrou. 3 Hag holl vibien
Israel, o welout e tiskenne an tan ha klod an
Aotrou war an Ti, a zaoulinas, o fri d'an douar
war ar pavez, hag e stoujont, o veuliñ an
Aotrou, «rak mat eo, rak da viken e drugarez !»

4 Ar roue hag an holl bobl a reas aberzhoù
dirak an Aotrou. 5 Ober a reas ar roue Salomon
e aberzh : oc'hen, daou vil warn-ugent ; deñved,
c'hwec'h-ugent mil. Hag e voe dediet Ti Doue
gant ar roue hag an holl bobl.

6 Hag ar veleien en em zalc'he en o c'harg
hag al levidi ivez, gant binvioù da ganmeuliñ an
Aotrou, a oa bet graet gant ar roue David evit
meuliñ an Aotrou, «rak da viken eo
e drugarez !» Pa veule David ganto, ar veleien
a drompilhe en a-raok hag holl Israel a veze
war-sav.

7 Hag e santelaas Salomon kreiz ar porzh
a oa dirak Ti an Aotrou, dre ober eno
holloskadoù ha lardoù ar peoc'h-aberzhoù, rak
an aoter arem en devoa graet Salomon ne
c'helle ket kenderc'hel an holloskadoù, ar
profadennoù hag al lardoù.

8 Hag e reas Salomon ar gouel, er mare-se,
e-pad seizh deiz, hag holl Israel gantañ : ur
gevredigezh bras-meurbet, adalek antre Emat
betek stêr an Ejipt. 9 Hag e voe graet, d'an
eizhvet deiz, ur c'hlozadur, rak dedi an aoter
a oa bet graet e-pad seizh deiz, hag ar gouel
seizh deiz. 10 Hag an trivet deiz warn-ugent eus

ar seizhvet miz e voe kaset kuit an dud
d'o zinelloù, laouen ha gwellaet o c'halonoù en
abeg d'ar vad en devoa graet an Aotrou da
Zavid ha da Salomon ha da Israel, e bobl.

11 Hag en devoa Salomon echuet Ti an
Aotrou ha ti ar roue ha kement tra a oa deuet
e kalon Salomon da ober e Ti an Aotrou hag en
e di, en devoa kaset da benn. 12 Hag en em
ziskouezas an Aotrou da Salomon e-kerzh an
noz, hag e lavaras dezhañ : «Klevet em eus da
bedenn ha dibabet em eus al lec'h-mañ evel un
ti-aberzh. 13 Mar klozan an neñvoù ha ne vo ket
a c'hlav, mar gourc'hemennan d'ar c'harveged
debriñ ar vro, mar kasan ar vosenn e-touez va
fobl, 14 hag en em izela va fobl, - ma'z eo bet
galvet va Anv warni - hag e pedont, hag
e klaskont va dremm, hag e tistroont diwar
o hentoù fall, me a glevo eus an neñvoù hag
e pardonin o fec'hedoù, hag e parein o bro.
15 Hiviziken eo digor va daoulagad, ha va
divskouarn evezhiek ouzh ar pedennoù (graet)
el lec'h-mañ. 16 Hag adal bremañ e tibaban hag
e santelaan an Ti-mañ, ma vezo va Anv e-barzh
da viken, hag e vo va daoulagad ha va c'halon
amañ bemdez.

17 Ha te, mar kerzhez dirazon evel ma
kerzhe David, da dad, en ur ober penn-da-benn
ar pezh a c'hourc'hemennan dit, va urzhioù
ha va setañsoù mar o mirez, 18 e talc'hin en e sav
tron da rouantelezh, evel m'em eus divizet gant
David, da dad, en ur lavarout : Ne ray ket
diouer dit (un den) da vezañ mestr war Israel.
19 Met mar diheñchit ha mar dilezit va urzhioù
ha va gourc'hemennoù, am eus lakaet dirazoc'h,
ha mard-it da servijañ doueoù all, da stouiñ
dirazo, 20 o displantañ a rin diwar va douar am
eus roet dezho, hag an Ti-mañ, am eus santelaet
d'am Anv, a zistaolin a-dirazon hag a lakain da
vezañ ur vojenn hag ur godisadur e-touez an
holl bobloù. 21 Ya, an Ti-mañ, a oa ken uhel, neb
a dremeno en e gichen a vo mantret hag
a lavaro : Perak en deus graet an Aotrou
evel-henn d'ar vro-mañ ha d'an Ti-mañ?
22 Hag e vo lavaret : Dre m'o deus dilezet an
Aotrou, Doue o zadoù, en devoa o zennet eus
bro an Ejipt, ha dre m'o deus en em staget ouzh
doueoù all, ha stouet dirazo hag o servijet : setu
perak en deus kaset warno ar reuz-se.

8 Peuraozadur savadurioù Salaun.

1 Ha setu, a-benn ugent vloaz, savet gant
Salomon Ti an Aotrou hag e di, 2 hag ar c'hêrioù
en devoa roet Houram da Salomon a voe
adsavet gantañ ; hag e lakaas e-barzh mibien
Israel.

3 Mont a reas Salomon da Emat- Soba hag
e trec'has warni. 4 Adsevel a reas Palmyra er
gouelec'h hag an holl gêrioù-dastum a oa bet
savet en Emat. 5 Hag ec'h adsavas
Betoron/krec'h ha Betoron/traoñ, kêrioù kreñv
gant mogerioù, dorojoù ha morailhoù,
6 ha Baalat ; hag an holl gêrioù-dastum en devoa
Salomon, an holl gêrioù kirri hag ar c'hêrioù
marc'heien, ha kement tra a c'hoantae Salomon,
ar pezh en devoa c'hoant da sevel e Jeruzalem,
el Liban ha dre-holl er vro dindan e veli.

7 Hag an holl dud a vane, eus an Hitiz,
Amoriz, Pereziz, Hiviz, Jebousiz, ha na oant ket
eus Israel, 8 mibien dezho manet war o lerc'h er
vro, ha na oant ket bet distrujet gant mibien
Israel, o sevel a reas Salomon evit an anerioù,
ha se betek hiziv. 9 Eus mibien Israel, ne lakaas
Salomon hini ebet d'an anerioù evit
e labourioù, met ar re-mañ a voe tud a vrezel,
darn ofiserien eus e skoedourien, darn pennoù
e girri hag e varc'heien. 10 Ar re-mañ a oa
ofiserien lakaet gant ar roue Salomon, daou
c'hant hanter-kant (anezho), evel gouarnerien
war ar bobl.

11 Ha merc'h Faraon a lakaas Salomon da
bignat eus Kêr-David d'an ti en devoa savet
eviti, «rak, emezañ, ne chomo ket ur wreg din
e ti David, roue Israel, dre m'eo santel al
lec'h-se ma'z eo deuet ennañ Arc'h an Aotrou.»

12 Neuze e reas Salomon holloskadoù d'an
Aotrou war aoter an Aotrou en devoa savet
dirak ar porched, 13 diouzh reol pep deiz,
holloskadoù hervez gourc'hemenn Moizez, d'ar
sabadoù, d'al loarioù-nevez ha d'an emvodoù,
teir gwezh bloaz : gouel an Dic'hoell, gouel ar
Sizhunioù ha gouel al Logelloù. 14 Hag e lakaas,
hervez reoliadur David, e dad, strolladoù
beleien en o c'hargoù, ha levidi da ober gward
evit kanmeuliñ ha lidañ dirak ar veleien, hervez
lidadur pep deiz, ha porzhierien, dre strollad,
ouzh pep dor : evel-se e oa bet urzhiet gant
David, den Doue. 15 Ne voe kemmet, eus

gourc'hemennoù ar roue diwar-benn ar veleien
hag al levidi, netra, nag evit an teñzorioù.
16 Evel-se e voe kaset da benn holl labourioù
Salomon, adalek an deiz ma voe diazezet Ti an
Aotrou betek an deiz ma voe peurechu :
peurc'hraet e oa Ti an Aotrou. 17 Neuze ez eas
Salomon da Asiongaber ha da Eilat, war ribl ar
mor, e bro Edom. 18 Hag e kasas Houram dezhañ
dre zorn e servijerien, listri ha servijerien oc'h
anaout ar mor, da vont gant servijerien Salomon
betek Ofir ha kerc'hat alehont pevar c'hant
hanter-kant talant aour evit o degas d'ar roue
Salomon.

9 Rouanez Saba e Jeruzalem.

1 Rouanez Saba, o vezañ klevet brud
Salomon, a zeuas da amprouiñ Salomon gant
kudennoù, e Jeruzalem, gant un amheuliadeg
glorius-tre ha kañvaled o tougen balzamoù hag
aour e-leizh ha mein prizius. Erruet e ti
Salomon, e komzas gantañ eus holl bezh he
devoa en he c'halon. 2 Hag e tisklêrias Salomon
dezhi hec'h holl gudennoù, ne voe re gevrinus
netra evit Salomon, netra ha na zisklêrias dezhi.

3 Hag e welas rouanez Saba furnez
Salomon, hag an ti en devoa savet, 4 ha meuzioù
e daol, ha tier-annez e servijerien, ha dalc'h
e vaodierned hag o gwiskamant, hag al
loskaberzhioù a ginnige e Ti an Aotrou : ne oa
ken enni a anal ! 5 Hag e lavaras d'ar roue :
«Gwir eo pezh am boa klevet em bro
diwar-benn da gomzoù ha da furnez. 6 Met ne
greden ket er pezh a lavared, ken n'on deuet
ha n'o deus gwelet va daoulagad. Ac'hanta, ne
oa ket bet disklêriet din an hanter eus brasterda
furnez ! Dreist ez out d'ar vrud am boa klevet.
7 Eürus da dud hag eürus da servijerien a vez
amañ dirazout dalc'hmat o selaou da furnez !
8 Ra vezo an Aotrou, da Zoue, benniget, Eñ hag
en em blij ennout hag en deus da lakaet war
e dron evel roue evit an Aotrou, da Zoue ; dre
garantez da Zoue e-keñver Israel, ma talc'ho en
e sav da viken, eo en deus da lakaet warno evel
roue, evit ober ar gwir hag ar reizh.»
9 Hag e roas d'ar roue c'hwec'h-ugent talant aour
ha balzamoù e-leizh meurbet, ha mein prizius ;
ha ne oa ket evel ar balzamoù a roas rouanez
Saba d'ar roue Salomon.

10 Servijerien Houram ha servijerien
Salomon o devoa degaset aour eus Ofir,
a zegasas ivez koad santal ha mein prizius.
11 Hag e reas ar roue, gant koad santal,
leurennoù Ti an Aotrou ha ti ar roue,
ha lourennoù ha telennoù evit ar ganerien : ne
oa ket bet gwelet kemend-all a-raok e bro
Youda.

12 Hag ar roue Salomon a roas da rouanez
Saba holl bezh he devoa c'hoant, ar pezh
a c'houlenne, met nann eus ar pezh he devoa
degaset d'ar roue. Hag e tistroas-hi hag e yeas
d'he bro, hi hag he servijerien.

13 Bez' e oa pouez an aour a zeue da
Salomon, bep bloaz : c'hwec'h kant c'hwec'h
ha tri-ugent talant aour, 14 hep kontañ ar pezh
a zegase ar veajourien hag ar varc'hadourien ;
holl rouaned Arabia ha gouarnourien ar vro
a zegase aour hag arc'hant da Salomon.

15 Hag e reas ar roue Salomon daou c'hant
skoed aour pladet, ha c'hwec'h kant (shekel)
aour pladet a veze ret evit ur skoed hepken,
16 ha tri c'hant skoedig aour pladet, tri c'hant
(shekel) aour o vezañ ret evit pep skoedig.
Hag o lakaat a reas ar roue e ti Koad al Liban.

17 Hag e reas ar roue un tron olifant bras,
hag hen goloas gant aour glan. 18 C'hwec'h derez
en devoa an tron, ur skabell en aour dirak an
tron, ha brenkoù ha dornioù a bep tu d'an
azezenn ; ha daou leon en em zalc'he e-kichen
an dornioù, 19 ha daouzek leon en em zalc'he eno
war ar c'hwec'h derez a bep tu : ne oa ket bet
graet kemend-all e nep rouantelezh.

20 Holl gopoù-evañ ar roue Salomon a oa en
aour, hag holl listri ti Koad al Liban, aour glan ;
ne oa ket en arc'hant : prizet e oa (hemañ),
e deizioù Salomon, evel netra. 21 Rak listri ar
roue a yae da dTarsis gant servijerien Houram ;
ur wezh bep tri bloaz e teue en-dro listri Tarsis,
o tougen aour, arc'hant, olifant, marmouzien
ha pauned.

22 Hag e voe brasoc'h ar roue Salomon eget
holl rouaned an douar, dre e binvidigezh hag
e furnez. 23 Hag holl rouaned an douar a glaske
dremm Salomon evit klevout ar furnez en devoa
lakaet Doue en e galon. 24 Hag e tegasent pep
hini e brofadenn : listri arc'hant ha listri aour,
dilhad, armoù, balzamoù, kezeg, muled : ur
gont bep bloaz. 25 Hag en devoa Salomon pevar
mil kombod evit kezeg ha kirri, ha daouzek mil

marc'heg hag e lakaas ar re-mañ e kêrioù kirri
hag e-kichen ar roue e Jeruzalem. [26] Hag e voe
mestr war an holl rouaned, adalek ar stêr betek
bro ar Filistiz ha betek harzoù an Ejipt.
[27] Hag e lakaas ar roue an arc'hant e Jeruzalem
da vezañ evel ar vein, hag ar sedrez a lakaas
evel ar sikamored a oa en izel-vro, kement e oa
(anezho). [28] Hag e veze enporzhiet kezeg eus an
Ejipt evit Salomon, hag eus an holl vroioù.

[29] Ha peurrest oberoù Salomon, ar re gentañ
hag ar re ziwezhañ, daoust ha ned int ket skrivet
gant istor Natan, ar profed, ha diouganoù Ahias,
eus Silo, ha gweledigezh Addo, ar gweler, war
Jeroboam, mab Nabat?

[30] Renet en devoa Salomon e Jeruzalem war
holl Israel e-pad daou-ugent vloaz.
[31] Hag e c'hourvezas Salomon gant e hendadoù,
hag e voe beziet e Kêr-David, e dad, hag
e renas Roboam, e vab, war e lerc'h.

10 Disrann ar rouantelezh.

[1] Hag ez eas Roboam da Sichem, rak
e Sichem e oa deuet holl Israel evit ober ur roue
gantañ. [2] ha setu, pa glevas se Jeroboam, mab
Nabat, - a oa en Ejipt lec'h ma oa tec'het a-zirak
ar roue Salomon, - e tistroas Jeroboam eus an
Ejipt. [3] Kaset e voe (tud) d'e c'hervel, hag ec'h
erruas Jeroboam gant holl Israel.
Hag e komzjont ouzh Roboam en ur lavarout :
[4] «Da dad en devoa graet rust hor yev ; bremañ
eta, skañva sklavelezh da dad, a oa rust, hag ar
yev pounner en devoa lakaet warnomp, ha da
servijout a raimp.» [5] Hag e lavaras dezho :
«C'hoazh tri deiz, hag addeuit d'am c'haout !»
Hag ez eas kuit ar bobl.

[6] Hag en em guzulias ar roue Roboam gant
ar gozhidi a veze dirak Salomon, e dad, pa oa
bev, en ur lavarout : «Penaos e kuzuilhit din
respont d'ar bobl-se? petra?» [7] Hag e lavarjont
dezhañ ar c'homzoù-mañ : «Mar bezez mat evit
ar bobl-se, ha mar plijez dezho en ur lavarout
dezho komzoù brav, e vezint da servijerien
dalc'hmat.» [8] Met dilezel a reas kuzul ar gozhidi
o devoa roet dezhañ, hag e kemeras kuzul
digant kañfarded a oa bet savet a-gevret gantañ
hag en em zalc'he en e gichen [9] Lavarout a reas
dezho : «Petra a guzuilhit dimp respont? petra?
d'ar bobl-se he deus komzet ouzhin en ur
lavarout : Skañva ar yev en devoa lakaet da dad
warnomp !» [10] Hag e komzas outañ ar gañfarded
o devoa kresket gantañ, en ur lavarout :
«Evel-henn e komzi ouzh ar bobl he deus
komzet ouzhit en ur lavarout : Da dad en deus
pounneraet hor yev ; met te, skañva hor yev !
Evel-henn e komzi outo : Va (biz) bihan a zo
tevoc'h eget lounezhi va zad ! [11] Ya, va zad en
deus sammet warnoc'h ur yev pounner, ha me
ac'h adlakao war ho yev ! va zad ho kastize gant
skourjezoù, ha me a ray gant kruged !»

[12] Hag e teuas Jeroboam hag an holl bobl
davet Roboam d'an trede deiz, evel m'en devoa
lavaret ar roue, o lavarout : Distroit d'am
c'haout a-benn tri deiz. [13] Hag e respontas ar
roue, rust ; dilezel a reas ar roue Roboam kuzul
ar gozhidi, [14] hag e komzas outo hervez kuzul ar
paotred, en ur lavarout :

«Pounneraat a rin ho yev en ur adlakaat
warnañ : Va zad ho kastize gant skourjezoù,
ha me (a ray) gant kruged !»

[15] Ne selaouas ket ar roue ouzh ar bobl : se
a oa un dro a-berzh Doue, evit ma sevenfe an
Aotrou e gomz en devoa lavaret dre Ahias, eus
Silo, da Jeroboam, mab Nabat.

[16] Hag holl Israel, - peogwir n'en devoa ket
selaouet ar roue, - a respontas : ar bobl d'ar
roue a lavaras :

«Petra hon eus a lod gant David?
N'hon eus ket a hêrezh gant mab Jese ;
pep hini d'e dinelloù, Israel !
Bremañ, sell ouzh da diegezh, David !»

Hag ez eas holl Israel d'e dinelloù.
[17] ha mibien Israel, a oa o chom e kêrioù Youda,
ren a reas warno Roboam. [18] Hag e kasas ar roue
Roboam Adoram, (mestr) war an anerioù, met
e labezañ a reas mibien Israel hag e varvas.
Hag ar roue Roboam a hastas pignat war ur
c'harr da dec'hout da Jeruzalem. [19] Hag en em
zispac'het eo Israel enep tiegezh David betek
hiziv.

11 Oberiadur Roboam.

[1] Hag erruet Roboam e Jeruzalem, e vodas
tiegezh Youda ha Benjamin, kant pevar-ugent
mil, un dibab a gadourien evit argadiñ enep
Israel, evit daskoriñ ar rouantelezh da Roboam.
[2] Hag e voe komz an Aotrou gant Semeia, den
Doue, o lavarout : [3] «Lavar da Roboam, mab

Salomon, roue Youda, ha da holl Israel e Youda
ha Benjamin : [4] Evel-henn e lavar an Aotrou :
N'it ket da bignat d'ober brezel ouzh ho
preudeur, distroit pep hini d'ar gêr, rak eus va
ferzh e c'hoarvez an dra-se.» Hag ar re-mañ
a sentas ouzh komzoù an Aotrou hag a zistroas,
e-lec'h mont a-enep Jeroboam.

[5] Hag e tistroas Roboam da Jeruzalem, hag
e savas kêrioù-difenn e Youda : [6] Sevel a reas
Betlehem, Etam, Tekoa, [7] Betsour, Soc'ho,
Odollam, [8] Gat, Maresa, Zif, [9] Adouram, Lakis,
Azeka, [10] Sorea, Aialon, Hebron, e Youda
ha Benjamin : kêrioù mogeriet. [11] Kreñvaat
a reas o difennoù, ha lakaat a reas enno
gouarnerien, ha pourvezioù boued, eoul
ha gwin, [12] hag e pep kêr, skoedoù ha goafioù
a greñvaas muioc'h-mui. Hag e oa evitañ Youda
ha Benjamin.

[13] Hag ar veleien hag al levidi, a oa dre-holl
en Israel, a yeas d'e gaout eus o holl diriadoù.
[14] Kuitaat a rae al levidi o feurvanoù hag
o domanioù evit dont da Youda ha da
Jeruzalem, peogwir en devoa o distaolet
Jeroboam hag e vibien eus belegiezh an Aotrou,
[15] ha lakaet beleien dezhañ war an uhellec'hioù
evit ar bouc'hed hag al leueioù en devoa graet.
[16] War o lerc'h, eus holl veuriadoù Israel, ar re
a lake o c'halon da glask an Aotrou, Doue
Israel, a yeas da Jeruzalem evit aberzhiñ d'an
Aotrou, Doue o zadoù. [17] Ar re-se a greñvae
rouantelezh Youda hag a roe galloud da
Roboam, mab Salomon, e-pad tri bloaz, rak
kerzhet e voe gant hent David ha Salomon
e-pad tri bloaz.

[18] Hag e kemeras Roboam, da wreg,
Mahalat, merc'h Yarmout, mab David, hag
Abihail, merc'h Eliab, mab Jese. [19] Homañ
a c'hanas dezhañ mibien : Iehous, Samaria
ha Zoom. [20] ha goude e kemeras Maac'ha,
merc'h Absalom, a c'hanas dezhañ : Abia, Ettei,
Ziza, ha Salomit. [21] Hag e karas Roboam
Maac'ha, merc'h Absalom, muioc'h eget e holl
wragez hag adwragez : triwec'h gwreg
a gemeras ha tri-ugent adwreg, a c'hanas dezhañ
eizh mab warn-ugent ha tri-ugent merc'h.
[22] Hag e lakaas Roboam er penn Abia, mab
Maac'ha, evel rener war e vreudeur, evit ober
gantañ ur roue. [23] Ha skiant en devoe da strewiñ
e holl vibien dre-holl e bro Youda ha Benjamin,
en holl gêrioù mogeriet, en ur reiñ dezho
bevañs e-leizh ; hag e c'houlennas (evito)
a-leizh a wragez.

12 Alouberezh Sesak - Disoc'h ren Roboam.

[1] Ha pa voe lakaet sonn ar rouantelezh gant
Roboam hag e voe deuet kreñv, e tilezas Lezenn
an Aotrou, hag holl Israel gantañ. [2] ha d'ar bloaz
pemp eus ar roue Roboam, e pignas Sesak, roue
an Ejipt, war Jeruzalem, rak disentet en devoa
ouzh an Aotrou. [3] Daouzek kant karr ha tri-ugent
mil marc'heg en devoa, ha diniver ar bobl
a zeue gantañ eus an Ejipt : Libiz, Sokiiz
ha C'housiz. [4] Hag e tapas kêrioù mogeriet
Youda hag ec'h erruas betek Jeruzalem.

[5] Ha Semeia, ar profed, a yeas da gaout
Roboam ha priñsed Youda, a oa bodet
e Jeruzalem, spontet rak Sesak, hag e lavaras
dezho : «Evel-henn e komz an Aotrou : C'hwi
hoc'h eus va dilezet, ha me ivez am eus ho
tilezet e dorn Sesak.» [6] Hag en em izelaas
priñsed Israel hag ar roue, hag e lavarjont :
«Reizh eo an Aotrou !» [7] ha pa welas an Aotrou
e oant en em izelaet, e komzas an Aotrou ouzh
Semaia en ur lavarout : «En em izelaet o deus,
n'o distrujin ket, reiñ a rin dezho, a-barzh
nemeur, an dieubidigezh, ha ne vo ket skuilhet
va fulor war Jeruzalem dre zorn Sesak. [8] Hogen,
bez' e vezint e sujidi, hag e teskint petra eo va
servijañ ha servijañ rouantelezh ar broadoù !»

[9] Pignat a reas Sesak, roue an Ejipt, war
Jeruzalem, ha kemer a reas teñzorioù Ti an
Aotrou ha teñzorioù ti ar roue. Pep tra
a gemeras ; hag e kemeras ar skoedoù aour en
devoa graet Salomon. [10] Hag e reas ar roue
Roboam en o lec'h skoedoù arem, a voe fiziet
etre daouarn mistri ar rederien a ziwalle dor ti
ar roue. [11] Adal ma teue ar roue da Di an Aotrou,
ez ae ar rederien d'o c'hemer, hag o degas
a raent en-dro da sal ar rederien.

[12] Dre ma oa en em izelaet, e tistroas
dioutañ kounnar an Aotrou, ha ne voe ket
distrujet a-grenn ; ha neuze, e Youda, e oa traoù
mat.

[13] Hag e startaas ar roue Roboam
e Jeruzalem hag e renas. An oad ur bloaz
ha daou-ugent en devoa Roboam pa (zeuas) da
vezañ roue, ha seitek vloaz e renas e Jeruzalem,

kêr bet dibabet gant an Aotrou da lakaat e Anv
e-barzh a-douez holl veuriadoù Israel. Anv
e vamm a oa Naama, un Amoniadez. 14 Ober
a reas an droug, rak n'en devoa ket lakaet
e galon da glask an Aotrou.

15 Oberoù Roboam, eus ar re gentañ d'ar re
ziwezhañ, daoust ha n'int ket skrivet gant
oberoù Semeia, ar profed, hag Addo, ar gweler,
a-fet ar geneliezhoù, ha brezelioù Roboam
ha Jeroboam, a zeiz da zeiz?
16 Hag e c'hourvezas Roboam gant e dadoù, hag
e voe beziet e Kêr David, hag e renas Abia,
e vab, en e lec'h.

13 Ren Abia.

1 Er bloaz triwec'h eus ar roue Jeroboam,
e renas Abia war Youda. 2 Tri bloaz e renas
e Jeruzalem, hag anv e vamm a oa Mic'haia,
merc'h Ouriel, eus Gabaa.

3 Hag e stagas Abia gant ar brezel, gant un
armead kadourien, pevar c'hant mil den eus an
dibab, ha Jeroboam a renkas enep dezhañ eizh
kant mil den eus an dibab, tud kadarn.
4 Hag e savas Abia, eus lein menez Semaraim,
a zo e menezioù Efraim, hag e lavaras :
«Selaouit-me, Jeroboam hag holl Israel !
5 Ha n'ouzoc'h ket en deus an Aotrou, Doue
Israel, roet ar rouantelezh da Zavid war Israel
da viken, dezhañ ha d'e vibien, (dre) un emglev
holen? 6 Hag ez eo en em savet Jeroboam, mab
Nabat, servijer Salomon, mab David, hag ez eo
en em zispac'het ouzh e aotrou. 7 Ha kevreet
o deus gantañ lamponed, tud a netra, o deus
trec'het war Roboam, mab Salomon, rak
Roboam a oa yaouank ha tener a galon
ha dinerzh dirazo. 8 ha bremañ e komzit diouzh
derc'hel dirak rouantelezh an Aotrou a zo e dorn
mibien David ! C'hwi a zo un engroeziad bras,
ha ganeoc'h leueioù aour bet graet deoc'h gant
Jeroboam evel doueoù. 9 Ha n'hoc'h eus ket
argaset beleien an Aotrou, mibien Aaron, hag al
levidi, evit ober deoc'h beleien evel pobloù ar
broadoù? Nep piv bennak a zeu da leuniañ
e zorn, gant ul leue, ur c'hole yaouank ha seizh
tourz, a vez beleg eus ar pezh n'eo ket Doue !
10 Ni avat eo an Aotrou hon Doue, ha n'hon eus
ket e zilezet ; hag ar veleien a ra servij an
Aotrou a zo mibien da Aaron, hag al levidi
(a zo) gant o labour, 11 oc'h ezañsiñ d'an Aotrou
holloskadoù bep beure ha bep abardaez gant
ezañs frondus ; hag ar renkad bara (a lakaont)
war an daol c'hlan, hag ar c'hantolor aour hag
e gleuzeurioù a vez o teviñ bep abardaez, rak
miret hon eus reolennoù an Aotrou, hon Doue,
ha c'hwi hoc'h eus e zilezet. 12 Setu m'emañ
ganimp er penn, Doue, hag e veleien gant
trompilhoù evit ar youc'hadeg, da dregerniñ
enep deoc'h. mibien Israel, na stourmit ket enep
an Aotrou, Doue ho tadoù, rak ne reot ket
berzh !»

13 Ha Jeroboam o zroas gant ur strollad-ged
o vont a-dreñv dezho, hag e oant dirak Youda
hag ar strollad-ged a-drek dezho. 14 Ha pa reas
Youda hanterdro, o devoa an emgann en a-raok
hag en a-dreñv. Hag int da huchal etrezek an
Aotrou, hag ar veleien da son en trompilh.
15 Hag e youc'has tud Youda, ha tra ma youc'he
tud Youda, Doue a skoas war Jeroboam hag holl
Israel dirak Abia ha Youda. 16 Hag e tec'has
mibien Israel dirak Youda, hag o lakaas Doue
en e zorn. 17 Hag e skoas ganto Abia hag e bobl,
ul lamm bras, ma kouezhas, a reoù lazhet eus
Israel, pemp kant mil den eus an dibab.
18 Faezhet e voe mibien Israel er mare-se,
ha kreñvaet mibien Youda, o devoa en em
harpet war an Aotrou, Doue o zadoù.
19 Hag e redas Abia war-lerc'h Jeroboam, hag
e tapas digantañ kêrioù Betel hag he
c'hêriadennoù, Iesana hag he c'hêriadennoù,
Efron hag he c'hêriadennoù.

20 N'adkavas ket nerzh Jeroboam ken,
e deizioù Abia : e dizhout a reas an Aotrou, hag
e varvas. 21 Hag e teuas kreñv Abia, hag
e kemeras pevarzek gwreg hag en devoe daou
vab warn-ugent ha c'hwezek merc'h.

22 Ha nemorant istor Abia, e hentoù hag
e oberoù, a zo skrivet e divizoù ar profed Addo.

23 Hag e c'hourvezas Abia gant e dadoù, hag
e voe beziet e Kêr-David ; hag e renas Asa,
e vab, en e lec'h. En e amzer e voe sioul ar vro
e-pad dek vloaz.

14 Asa, roue Youda - Adreizhadur relijiel.

1 Hag e reas Asa ar pezh a zo mat ha reizh
ouzh daoulagad an Aotrou, e Zoue.
2 Hag e tilamas aoterioù an estren hag an
uhellec'hioù ; freuzañ a reas ar peulvanoù
ha diskar an Aseraoù. 3 Hag e lavaras da Youda

klask an Aotrou, Doue o zadoù, ha seveniñ al
Lezenn hag ar gourc'hemennoù. 4 Lemel a reas
eus holl gêrioù Youda an uhellec'hioù hag an
delwennoù ; hag e voe sioul ar rouantelezh
dirazañ. 5 Hag e reas kêrioù mogeriet e Youda
e-keit ha ma oa sioul ar vro ; ne voe ket a vrezel
enep dezhañ er bloazioù-se, rak diskuizh a roe
an Aotrou dezhañ.

6 Hag e lavaras da Youda : «Adsavomp ar
c'hêrioù-se gant mogerioù en-dro dezho, gant
tourioù, dorojoù ha morailhoù, rak emañ ar vro
dirazomp. Klasket hon eus an Aotrou, hon
Doue, ha dre m'hon eus e glasket, en deus roet
diskuizh dimp diwar-dro.» Hag ar savadurioù
a voe kaset da benn.

7 Hag en devoe Asa un armead o tougen
skoed ha goaf : eus Youda, tri c'hant mil
(a dud), hag eus Benjamin, o tougen skoedig
ha gwareg, daou c'hant pevar-ugent mil ; an
holl re-se a oa brezelourien gadarn.

8 Hag ez eas enep dezho Zara, ar C'housiad,
gant un arme a vil milier (a dud), ha tri c'hant
karr, hag e teuas betek Maresa. 9 Hag ez eas Asa
war-arbenn dezhañ ; hag en em renkjont evit an
emgann e traonienn Sefata, e-tal Maresa.
10 Pediñ a reas Asa an Aotrou, e Zoue, en ur
lavarout : «Aotrou, ken aes eo dit reiñ sikour da
galz ha d'ar re a zo dinerzh ; ro dimp skoazell
eta, Aotrou, hon Doue, rak warnout en em
harpomp, hag ez Anv eo ez omp deuet enep an
engroeziad-mañ. Aotrou, hon Doue ez out : gant
na vo trec'h warnout un den !»

11 Hag e pilas an Aotrou ar C'housiz dirak
Asa ha dirak Youda, hag e tec'has ar C'housiz.
12 Hag o argas a reas Asa hag ar bobl a oa gantañ
betek Gerar ; hag e kouezhas (kement) a-douez
ar C'housiz, ken n'o devoe ken unan bev, rak
freuzet e oant bet dirak an Aotrou ha dirak
e gampad. Hag e voe dezouget preizhenn
e-leizh-meurbet. 13 Skoet e voe war an holl
gêrioù war-dro Gerar, rak bez' e oa spont an
Aotrou warno ;hag e voe preizhadeg en holl
gêrioù, rak da skrapat e-leizh e oa enno.14 Betek
war deltennoù an tropelloù e skojont, hag
e tapjont deñved e-leizh ha kañvaled, hag
e tistrojont da Jeruzalem.

15 Diougan Azaria - Nevezadur an Emglev.

1 Hag Azaria, mab Oded, a voe warnañ
Spered Doue. 2 Hag ez eas da gaout Asa, hag
e lavaras dezhañ : «Selaouit-me, Asa hag holl
Youda ha Benjamin ! An Aotrou a vez ganeoc'h
pa vezit gantañ ; mar klaskit-Eñ, e vo kavet
ganeoc'h, met mar dilezit-Eñ, ho tilezel a ray.
3 E-pad pell amzer ez eo bet Israel hep Doue
gwirion, hep beleg evit kelenn, hep Lezenn.
4 Hag ez eo distroet, pa oa start dezhañ, d'an
Aotrou, Doue Israel ; hag o deus e glasket, hag
ez eo bet kavet ganto. 5 Er mare-se ne oa ket
a beoc'h evit an hini a veze o vont hag o tont,
met spontoù e-leizh war holl annezidi ar broioù.
6 En em gannañ a raent pobl enep pobl, kêr enep
kêr, rak Doue o zrubuilhe gant pep seurt
enkrezioù. 7 Evidoc'h-c'hwi, bezit kreñv, gant na
vezo ket laosk ho taouarn, rak paeet e viot
diouzh hoc'h oberoù !»

8 Pa glevas Asa ar c'homzoù-se ha diougan
Oded, ar profed, e voe kennerzhet hag e tilamas
an euzhusterioù diouzh holl vro Youda
ha Benjamin, ha diouzh ar c'hêrioù en devoa
tapet e menez Efraim. Nevesaat a reas aoter an
Aotrou a oa dirak porched an Aotrou.
9 Hag e vodas holl (dud) Youda ha Benjamin
hag an ostizien a oa ganto, eus Efraim, Manase
ha Simeon, rak degouezhet e oa gantañ, eus
Israel, ur bern tud, pa welent e oa an Aotrou,
e Zoue, gantañ.

10 Ar re-mañ en em vodas e Jeruzalem en
trede miz, er bloaz pemzek eus ren Asa, 11 hag
a aberzhas d'an Aotrou, en deiz-se, diwar ar
preizh o devoa degaset, seizh kant ejen ha seizh
mil dañvad. 12 Hag ez ejont e-barzh an Emglev
evit klask an Aotrou, Doue o zadoù, a holl
galon hag a holl ene. 13 Hag an neb na glaskfe
ket an Aotrou, Doue Israel, a varvfe, bihan pe
vras, paotr pe blac'h. 14 Hag e rejont ul le d'an
Aotrou, gant trouz bras ha sonerioù trompilh
ha korn, 15 hag e voe laouen holl (dud) Youda
gant al ledoued-se, rak a holl galon o devoa
touet, hag a holl youl-vat e klaskent anezhañ ;
hag e voe kavet ganto, ha diskuizh a roas an
Aotrou dezho diwar-dro.

16 Ha Maac'ha zoken, mamm ar roue Asa,
a zilamas diganti he c'harg a itron, dre m'he
devoa graet evit Ashera un euzhuster ; diskar

a reas Asa an euzhuster-se, e vruzunañ hag
e zeviñ e-kichen froud Kedron. 17 Met an
uhellec'hioù ne voent ket dilamet diouzh Israel,
daoust ma voe kalon Asa peurvat, keit ha ma
voe (anezhañ). 18 Degas a reas an traoù santelaet
gant e dad ha santelaet gantañ, da Di Doue :
arc'hant, aour ha listri. 19 A vrezel ne voe ken
betek ar bloaz pemp-ha-tregont eus ren Asa.

16 Disoc'h ren Asa.

1 Er bloaz c'hwec'h-ha-tregont avat eus ren
Asa, e pignas Baasa, roue Israel, enep Youda,
hag e kreñvaas Rama, evit herzel ar mont-dont
ouzh Asa, Roue Youda.

2 Hag e tennas Asa aour hag arc'hant eus
teñzorioù Ti an Aotrou ha ti ar roue, da gas da
vBenadad, roue Aram, a oa o chom e Damas, en
ur lavarout : 3 «Un emglev a zo etrezon-me
ha te, etre va zad ha da dad, hag e kasan dit
arc'hant hag aour ; kerzh da derriñ da emglev
gant Baasa, roue Israel, ma'z ay kuit diwarnon.»
4 Hag e selaouas Benadad ouzh ar roue Asa, hag
e kasas ofiserien e armeoù enep kêrioù Israel ;
hag ar re-mañ a skoas war Ahion, war Dan, war
Abelmaim ha war holl dastumlec'hioù kêrioù
Neftali. 5 Adal ma klevas se Baasa, e paouezas
da adsevel Rama, ec'h arsavas e labourioù.
6 Hag ar roue Asa a gemeras holl (dud) Youda
da zougen mein Rama hag ar c'hoad en devoa
savet Baasa, hag e savas ganto Gabaa ha Mispa.

7 Hag er mare-se ez eas Hanani, ar gweler,
da gaout Asa, roue Youda, ha da lavarout
dezhañ : «Dre ma'z out en em harpet war roue
Aram, e-lec'h harpañ war an Aotrou, da Zoue,
ez eo diflipet arme roue Aram diouzh da zorn.
8 Daoust hag ar C'housiz hag al Libiz ne oant ket
un arme vras, gant kirri ha marc'heien
niverus-meurbet? ha pac'h eus en em harpet war
an Aotrou, en deus o lakaet ez torn. 9 Rak an
Aotrou en deus daoulagad o redek-diredek
dre-holl war an douar, o kennerzhañ kalon ar re
a vez a-grenn gantañ. Diboell out bet gant se :
hiviziken az po brezelioù.» 10 Hag e kounnaras
Asa ouzh ar gweler, hag hen lakaas en ti-bac'h,
ken fuloret ma oa bet gantañ dre-se. Gwallgas
a reas Asa tud all er mare-se.

11 Hag istor Asa, eus an deroù d'an diwezh,
a zo skrivet war levr rouaned Youda hag Israel.

12 Hag e voe klañv Asa er bloaz
nav-ha-tregont eus e ren : e dreid a oa
gwall-glañv, ha zoken e-kerz e gleñved, ne
glaskas ket an Aotrou, met mezeged.
13 Hag e c'hourvezas Asa gant e hendadoù, hag
e varvas er bloaz unan-ha-daou-ugent eus e ren.
14 Hag e voe beziet er bez en devoa kleuziet
evitañ e Kêr-David : astennet e voe war ur
gwele leun a valzamoù hag a bep seurt louzeier,
louzoù graet evit-se ; hag e voe graet evitañ un
tantad bras, unan bras-kenañ.

17 Ren Josafat.

1 Hag e renas Josafat, e vab, en e lec'h, hag
e teuas (da vezañ) kreñv enep Israel. 2 Lakaat
a reas strolladoù en holl gêrioù Youda a oa
mogeriet, hag e lakaas gedourien e bro Youda
hag e kêrioù Efraim bet tapet gant Asa, e dad.

3 Hag e voe an Aotrou gant Josafat, rak kerzhout
a rae gant hentoù David, e hendad, e-lec'h klask
Baaled. 4 Doue e hendad a glaskas, hag en
e c'hourc'hemennoù e kerzhas, ha nann evel ma
rae Israel. 5 Hag e startaas an Aotrou ar
rouantelezh en e zaouarn : reiñ a rae holl (dud)
Youda profoù da Josafat, hag en devoe
pinvidigezh ha gloar meurbet. 6 Hag e voe serzh
e galon war hentoù an Aotrou, hag e tilamas an
uhellec'hioù hag an Aseraoù diouzh Youda.
7 Er bloaz tri eus e ren e kasas e vistri Benhail,
Abdias, Zakaria, Natanael, Mic'haia, da gelenn
e kêrioù Youda. 8 ha ganto levidi : Semeiz,
Nataniaou, Zabadias, Asael, Semiramot,
Jonatan, Adonias, Tobia levidi, ha ganto
Elisama ha Joram, beleien. 9 Ar re-se a gelennas
e Youda, o kaout ganto levr Lezenn an Aotrou ;
ober a rejont tro kêrioù Youda ha kelenn ar
bobl.

10 Bez' e oa spont an Aotrou war holl
rouantelezhioù ar broioù en-dro da Youda, ha ne
rejont ket brezel da Josafat. 11 Filistiz a gasas da
Josafat profoù hag arc'hant evel tailhoù ; hag an
Arabiz a gasas dezhañ chatal munut : seizh mil
seizh kant tourz ha seizh mil seizh kant bouc'h.

12 Ha Josafat a yae war vrasaat, war uhelaat ;
hag e savas e Youda kreñvlec'hioù ha kêrioù
pourvezioù. 13 Kalz a labour en devoa e kêrioù
Youda, ha tud a vrezel, kadourien gadarn,
e Jeruzalem. 14 ha sed amañ o niveradeg, dre di
tadel. Evit Youda, penn milieroù : Ednas,

ur penngadour, en devoa tri c'hant mil kadour
en e arme. 15 En e gichen, Jonatan, ur
penngadour, en devoa daou c'hant pevar-ugent
mil, 16 hag en e gichen, Amasias, mab Zec'hri,
gouestlet d'an Aotrou, en devoa daou c'hant mil
kadour en e arme. 17 Evit Benjamin, un den
kadarn, Eliada, en devoa, gant o armoù, gwareg
ha skoed, daou c'hant mil ; 18 hag en e gichen,
Iozabad en devoa nav-ugent mil, harnezet evit
an emgann. 19 Ar re-se a servije ar roue, en
tu-hont d'ar re en devoa lakaet ar roue er
c'hêrioù mogeriet dre-holl e Youda.

18 Josafat, hag Ac'hab, roue Israel.

1 Hag en devoa Josafat pinvidigezh ha gloar
e-leizh ; hag en em gerentias gant Ac'hab.
2 Diskenn a reas, a-benn un nebeut bloavezhioù,
da gaout Ac'hab e Samaria ; hag e lazhas evitañ
Ac'hab deñved hag oc'hen e-leizh hag evit an
dud a oa gantañ, hag e vountañ a reas da bignat
enep Ramot Galaad. 3 Hag e lavaras Ac'hab,
roue Israel, da Josafat, roue Youda :
«Ha kerzhout a rez ganin da Ramot Galaad?»
Hag e lavaras dezhañ : «Me a zo eveldout,
ha va fobl evel da bobl, ha ganit e vezimp er
brezel.»

4 Hag e lavaras Josafat da roue Israel :
«Goulennata eta hiziv komz an Aotrou.»
5 Hag e vodas roue Israel ar brofeded, pevar
c'hant den, hag e lavaras dezho : «Hag-eñ
e kerzhimp enep Ramot Galaad d'ar brezel, pe
ne raimp ket?» Hag e lavarjont : «Kae ! hag
e lakaio Doue (anezhi) e dorn ar roue !»
6 Hag e lavaras Josafat : «Daoust ha n'eus ket
amañ ur profed d'an Aotrou ken, ma (c'hellimp)
e goulennata drezañ?» 7 Hag e lavaras roue
Israel da Josafat : «C'hoazh ez eus amañ unan,
a vez goulennataet an Aotrou drezañ, met
kasoni am eus outañ : ne ziougan warnon netra
a vad, dalc'hmat e vez ar fall. Hennezh eo
Mic'ha, mab Iemla.» Hag e lavaras Josafat :
«Gant na gomzo ket ar roue evel-se !»
8 Hag e c'halvas roue Israel un tizhog en ur
lavarout : «Timat, Mic'ha, mab Iemla !»

9 Ha roue Israel ha Josafat, roue Youda, a oa en
o c'hoazez, pep hini war e dron, gwisket gant
o dilhad, en o c'hoazez war leurenn toull-dor
Samaria, hag an holl brofeded o tiouganañ
dirazo. 10 Hag en devoa graet Sedekias, mab
Kanaana, kerniel houarn, hag e lavare :
«Evel-henn e komz an Aotrou : Gant ar re-mañ
e tosi Aram ken na vezo echu.» 11 Hag an holl
brofeded a ziougane hevelep tra, en ur
lavarout : «Kae da Ramot Galaad hag e ri
berzh, hag he lakaat a ray an Aotrou e dorn ar
roue !»

12 Hag ar c'hannad a oa aet da c'hervel Mic'ha en
devoa komzet outañ en ur lavarout : «Setu
komzoù ar brofeded : a c'henou unvan : eurvad
evit ar roue ; ra vo eta da gomz evel o re : lavar
eurvad !» 13 Hag e lavaras Mic'ha : «Bevet an
Aotrou ! Ar pezh a lavaro va Doue hepken
a lavarin !»

14 Hag ez eas da gaout ar roue ; hag e lavaras ar
roue dezhañ : «Mic'ha, ha mont a raimp da
Ramot Galaad evit an emgann, pe nann?»
Hag e lavaras : «Kit, hag e reot berzh : lakaet
e vezint en ho torn !» 15 Hag e lavaras dezhañ ar
roue : «Betek pet gwezh e vo ret din da aspediñ,
evit ma na lavari din nemet ar wirionez en Anv
an Aotrou?» 16 Hag e lavaras :

«Gwelet em eus holl Israel a-stlabez war ar
menezioù
evel deñved hep mêsaer.
Hag e lavare an Aotrou :
N'eus mestr ebet evit ar re-se,
ra zistroint pep hini d'ar gêr e peoc'h !»

17 Hag e lavaras roue Israel da Josafat : «Daoust
ha n'em boa ket lavaret dit ne ziougane warnon
eurvad ebet, nemet gwalleur?»

18 Hag e lavaras (Mic'ha) : «Setu perak, selaouit
komz an Aotrou. Gwelet em eus an Aotrou en
e goazez war e dron, hag holl strolladoù an
neñvoù en em zalc'he a-zehoù hag a-gleiz
dezhañ. 19 Hag en deus lavaret an Aotrou : Piv
a lubano Ac'hab, roue Israel, ma yelo ha ma
kouezho e Ramot-Galaad? Hag i da respont,
hemañ o lavarout evel-henn hag hennezh
o lavarout evel-se. 20 Hag ez erruas ar spered
d'en em zerc'hel dirak an Aotrou, hag
e lavaras : E lubaniñ a rin-me ! Hag e lavaras :
Penaos? 21 Hag e lavaras : Mont a rin, hag e vin
ur spered gaouiat e genou e holl brofeded.
Hag e lavaras (Doue) : Lubaniñ a ri hag
e trec'hi ! kae d'ober se ! 22 Ha bremañ, setu
m'en deus lakaet an Aotrou ur spered gaouiat
e genou da brofeded amañ, met an Aotrou
a c'hrata dit gwalleur !»

23 Hag e tostaas Sedekias, mab Kanaana, hag
e skoas gant Mic'ha war e jod, en ur lavarout :
«Dre betore hent eo tremenet spered an Aotrou
a-diganin evit komz ouzhit?» 24 Hag e lavaras
Mic'ha : «Se a weli en deiz ma'z i eus ur gambr
d'eben da guzh !» 25 Hag e lavaras roue Israel :
«Kemerit Mic'ha ha kasit-eñ da Amon, rener
kêr, ha da Joas, mab ar roue, 26 ha lavarit :
Evel-henn e komz ar roue : Lakait hemañ en
ti-bac'h, ha bouetit-eñ gant bara an anken
ha dour an anken, ken na zistroin e peoc'h !»
27 Hag e lavaras Mic'ha : «Mar deuez en-dro
e peoc'h, n'en devo ket komzet an Aotrou
drezon !» Hag e lavaras : «Selaouit, pobloù,
c'hwi holl...28 Hag ez eas war-raok roue Israel
ha Josafat, roue Youda, da Ramot-Galaad.
29 Hag e lavaras roue Israel da Josafat : «En em
zic'hizañ a ran evit mont d'an emgann, ha te
a wisko da zilhad.» Hag en em zic'hizas roue
Israel, hag ez ejont d'an emgann.

30 Ha roue Aram en devoa roet urzhioù da
bennoù e girri en ur lavarout : «Na rit brezel na
d'ar re vihan na d'ar re vras, met da roue Israel
hepken.» 31 Adal ma welas pennoù ar c'hirri
Josafat, e lavarjont : «Roue Israel eo !» Hag int
en-dro dezhañ, ha d'an argad. Hag e huchas
Josafat, hag an Aotrou hen sikouras, hag o argas
a reas Doue diwarnañ. 32 Neuze e welas mistri ar
c'hirri ne oa ket roue Israel hag e tistrojont
diwar e lerc'h. 33 Met un den a dennas gant ur
wareg dre zegouezh hag a skoas gant roue
Israel etre ar juntoù en e hobregon. Hemañ
a lavaras d'ar charreter : «Tro da zorn ha va
c'has er-maez eus an dachenn, rak klañv on.»
34 Hag e taeraas an emgann en deiz-se, ha roue
Israel en em zalc'has war e garr rag-enep da
Aram betek an abardaez ; hag e varvas da vare
ar c'huzh-heol.

19 Adreizhadurioù Josafat.

1 Hag e tistroas Josafat, roue Youda, d'ar gêr,
e peoc'h, da Jeruzalem. 2 Hag ez eas d'e gaout
Yehou, mab Hanani, ar gweler ; hag e lavaras
d'ar roue Josafat : «Daoust ha d'ur fallakr (az
poa) da reiñ skoazell, ha d'ar re a gasa an
Aotrou, (da reiñ) karantez? En abeg da se e vo
warnout kounnar a-berzh an Aotrou.
3 Koulskoude, traoù mat a gaver ennout : devet
ec'h eus an Aseraoù diouzh ar vro ha tuet da
galon da glask Doue.»
4 Hag e chomas Josafat e Jeruzalem. Hag ec'h
adkrogas da vont e-touez ar bobl, adalek
Bersabea betek menez Efraim, hag o degasas
war-zu an Aotrou, Doue o zadoù. 5 Hag e lakaas
barnerien er vro, en holl gêrioù Youda a oa
mogeriet, e pep kêr. 6 Hag e lavaras d'ar
varnerien : «Sellit petra a reot, rak n'eo ket evit
un den e varnit, met evit an Aotrou, a vezo
ganeoc'h tra ma viot o varn. 7 ha bremañ, ra
vezo spont an Aotrou warnoc'h ! Eveshait ouzh
pezh a rit, rak n'eus ket en Aotrou, hon Doue,
a zireizhded, na selled diouzh an dud, na
degemeridigezh a roadoù.»

8 Hag e Jeruzalem e lakaas Josafat levidi
ha beleien, ha pennoù tiegezhioù Israel evit
dougen barnedigezhigoù an Aotrou, ha kadoriañ
breudoù ar re a oa o chom e Jeruzalem.
9 Hag e roas urzhioù dezho en ur lavarout :
«Evel-henn e reot : gant doujañs an Aotrou,
gant gwirionez ha kalon didro. 10 Kement prosez
a zeuio dirazoc'h a-berzh ho preudeur a zo
o chom en o c'hêrioù... etre gwad ha gwad,
Lezenn ha gourc'hemenn, urzhioù ha setañsoù,
ho pezo d'o sklaeraat kentoc'h eget d'o
c'hondaoniñ dirak an Aotrou, ma na vezo ket ar
gounnar warnoc'h na war ho preudeur. Grit
evel-se, ha ne viot ket da gondaoniñ. 11 Ha setu :
Amarias, ar beleg bras, a vezo a-us deoc'h evit
holl aferioù an Aotrou, ha Zabadias, mab
Ismael, priñs tiegezh Youda, evit holl aferioù ar
roue, hag evel skribed, al levidi a vezo
dirazoc'h. Kalonded deoc'h-c'hwi, ha d'al
labour ! Ra vezo an Aotrou gant neb a ray
vad !»

20 Diwezh ren Josafat.

1 Ha goude-se e teuas mibien vMoab ha mibien
Amon, ha ganto Maoniz, a-enep Josafat da
vrezeliñ. 2 Hag e teujod da reiñ keloù da Josafat
en ur lavarout : «Dont a ra warnout un
engroeziad bras eus tra-mor, eus Edom : emaint
e Asasontamar, pe Engadi.»

3 Hag en devoe aon ; hag e lakaas Josafat
e zremm da glask an Aotrou, hag ec'h embannas
ur yun war holl Youda. 4 Hag en em vodas
Youda evit goulennata an Aotrou : eus holl
gêrioù Youda e teued d'en em erbediñ ouzh an
Aotrou.

5 Hag en em zalc'has Josafat e bodadeg Youda
e Jeruzalem, e Ti an Aotrou, dirak ar porzh
nevez, 6 hag e lavaras : «Aotrou, Doue hon
tadoù, ha n'eo ket Te a zo Doue an neñvoù
ha mestr war holl rouantelezhioù ar broadoù?
Hag ez torn emañ an nerzh hag ar galloud,
ha den ouzhit n'eo evit derc'hel. 7 ha n'eo ket
Te, hon Doue, en deus diberc'hennet annezidi ar
vro-mañ dirak da bobl Israel, hag he roet da
ouenn Abraham, da vignon, evit bepred?
8 ha chomet enni o deus savet dit, e-barzh, ur
santual evit da Anv, en ur lavarout : 9 Mar deu
warnomp ur gwalleur, kleze, kastiz, bosenn pe
naonegezh, en em zalc'himp dirak an Ti-mañ
ha dirazout, rak da Anv a zo en Ti-mañ ; garmiñ
a raimp etrezek ennout hag e vi hor salver.
10 Ha bremañ, setu mibien Amon, Moab
ha menez Seir, - ha n'az poa ket aotreet Israel
da vont dre o zouez, pa oa o tont eus bro an
Ejipt, met distroet e oa a-diwarno hep
o distrujañ-, 11 ac'hanta, emaint ouzh hor paeañ
en ur zont d'hon argas diouzh da zomaniezh az
poa graet dimp (perc'hennañ). 12 Hon Doue,
daoust ha ne zougi ket eur varn enep dezho?
Rak n'hon eus ket nerzh dirak an engroeziad
bras-se a zo o tont warnomp, ha n'ouzomp ket
petra ober. Met warnout emañ hon daoulagad.»
13 Hag holl dud Youda en em zalc'he dirak an
Aotrou, gant o bugale, o gwragez hag o mibien.

14 Ha Iahaziel, mab Zakaria, mab Banaias, mab
Iehiel, mab Mattanias, al levit, eus mibien Azaf,
a voe warnañ spered an Aotrou, e-kreiz ar
gevredigezh. 15 Hag e lavaras : «Selaouit,
c'hwi-holl, Youda hag annezidi Jeruzalem hag
ar roue Josafat ! evel-henn e komz an Aotrou
ouzhoc'h : Bezit dizaon, dispont dirak an
engroeziad bras-se, rak n'eo ket deoc'h ar brezel
met da Zoue. 16 Arc'hoazh e tiskennot enep
dezho, hag e vezint o krapañ dre c'hrav ar
Vleunienn, hag o c'havout a reot e lost ar
ganienn a zo dirak gouelec'h Ierouel. 17 N'ho
pezo ket da stourm enep dezho eno ; en em
zalc'hit eno hag e welot silvidigezh an Aotrou
en ho keñver ; Youda ha Jeruzalem, bezit
dizaon ha dispont ! Arc'hoazh, kit war-arbenn
dezho, hag an Aotrou a vezo ganeoc'h !»
18 Hag e stouas Josafat, e zremm d'an douar hag
holl (dud) Youda hag annezidi Jeruzalem
a gouezhas dirak an Aotrou evit azeuliñ an
Aotrou. 19 Hag e savas al levidi, eus mibien ar
gKaatiz, hag eus mibien ar gKoreiz evit meuliñ
an Aotrou, Doue Israel, a vouezh uhel ha kreñv.

20 Ha beure-mat, ez ejont da ouelec'h Tekoa.
ha tra ma oant oc'h ermaeziañ, e talc'he Josafat
da lavarout : «Selaouit-me, Youda hag annezidi
Jeruzalem ! Kredit en Aotrou, ho Toue, hag
e viot kreñv ! Kredit en e brofeded, hag e reot
berzh !» 21 Hag e kemeras kuzul digant ar bobl
hag e lakaas kanerien an Aotrou evit e veuliñ,
gant gwiskamantoù sakr, ha kerzhout dirak ar
vrezelourien, en ur lavarout : «Kanmeulit an
Aotrou, rak da viken eo e drugarez !»

22 D'an ampoent ma krogent da youc'hal ha da
veuliñ, e lakaas an Aotrou antelloù dirak mibien
Amon, Moab ha menez Seir a oa o tont war
Youda, hag e voe pilet ar re-se. 23 Hag en em
lakaas mibien Amon ha Moab enep annezidi
menez Seir evit o distrujañ hag o feurechuiñ.
ha p'o devoe echu ganto, gant annezidi Seir,
e rojont dorn an eil d'egile evit en em zispenn
kenetrezo.

24 Ha Youda, aet da eveshaat ouzh ar gouelec'h,
a sellas ouzh an engroeziad : ne oa nemet
korfoù marv kouezhet d'an douar, ha ne oa den
saveteet. 25 Hag ez eas Josafat hag e dud da
breizhañ o dibourc'hioù ; hag e kavjont eno kalz
a vadoù : korfoù marv gant kinkladurioù brav
a zilament evito, ken n'hallent ket o dougen ;
hag e voent tri devezh oc'h ober preizhadeg,
kement ha ma oa. 26 D'ar pevare deiz en em
vodjont e traonienn ar Vennozh rak eno
e vennigjont an Aotrou : setu perak ez eo bet
galvet anv al lec'h-se Traonienn ar Vennozh
betek hiziv. 27 Hag e tistroas holl dud Youda
ha Jeruzalem, ha Josafat ouzh o fenn, hag ez
ejont da Jeruzalem gant levenez, rak
o laouenaat en devoa graet an Aotrou
diwar-goust o enebourien. 28 Hag e teujont-tre
e Jeruzalem gant telennoù, lourennoù
ha trompilhoù da Di an Aotrou. 29 Hag e voe
spont an Aotrou war holl rouantelezhioù ar
broadoù, pa glevjont en devoa stourmet an
Aotrou ouzh enebourien Israel. 30 Hag e voe
sioul ren Josafat ; roet en devoa diskuizh
dezhañ e Zoue diwar-dro.

31 Hag e renas Josafat war Youda ; ha pemp
bloaz ha tregont en devoa pa renas, ha pemp
bloaz warn-ugent e renas e Jeruzalem. Anv
e vamm a oa Azouba, merc'h Selac'h.

32 Kerzhout a reas war roudoù e dad Asa, hep
distreiñ diwarno, oc'h ober ar reizh ouzh
daoulagad an Aotrou. 33 Koulskoude an
uhellec'hioù ne voent ket dilamet, ha n'o devoa
ket c'hoazh an dud tuet o c'halon war-zu Doue
o zadoù.

34 Ha nemorant oberoù Josafat, ar re gentañ
hag ar re ziwezhañ, a zo skrivet gant oberoù
Yehou, mab Hanani, a zo bet douget war levr
rouaned Israel.

35 Ha goude-se en em gevreas Josafat, roue
Youda, gant Okozias, roue Israel, a oa fallakr
e hentoù. 36 Kevrediñ a reas gantañ evit ober
listri da vont da dTarsis, hag e rejont listri en
Asiongaber. 37 Hag e tiouganas Eliezer, mab
Dodias, eus Maresa, war Josafat, en ur
lavarout : «Peogwir ec'h eus kevredet gant
Okozias, en deus diskaret an Aotrou da
oberoù.» Hag e voe drailhet al listri, ha ne voent
ket evit mont da dTarsis.

21 Joram, roue Youda.

1 Hag e c'hourvezas Josafat gant e dadoù,
hag e voe beziet gant e dadoù e Kêr-David.
Hag e renas Joram, e vab, en e lec'h.

2 Breudeur en devoa, mibien da Josafat :
Azaria, Iahiel, Zakaria, Azaria, Mic'hael
ha Safatia ; an holl re-se a oa mibien da Josafat,
roue Israel. 3 Hag en devoa roet dezho o zad,
donezonoù e-leizh : arc'hant, aour, traezoù
prizius, ha kêrioù mogeriet e Youda ; ar
rouantelezh en devoa roet da Joram, dre ma oa
an hini henañ.

4 Hag e savas Joram war rouantelezh e dad,
ha deuet kreñv, e lazhas e holl vreudeur dre ar
c'hleze, ha priñsed eus Israel.

5 Oadet a zaou vloaz-ha-tregont e oa Joram
pa renas, hag eizh vloaz e renas e Jeruzalem.
6 Hag e kerzhas war roudoù rouaned Israel, evel
ma rae tiegezh Ac'hab, rak merc'h Ac'hab en
devoa bet da bried, hag e reas ar fall ouzh
daoulagad an Aotrou. 7 Met ne c'houllas ket an
Aotrou distrujañ ti David, en abeg d'an Emglev
en devoa divizet gant David, dre m'en devoa
lavaret e rofe dezhañ ur c'houlaouenn, ha d'e
vibien, bepred.

8 En e zeizioù en em savas Edom a-zindan
galloud Youda ; hag e lakjont da ren warno ur
roue. 9 Hag e treuzas Joram (an harzoù) gant
e ofiserien hag e holl girri ; savet e-kerzh an
noz, e skoas war Edom a enkelc'hie anezhañ,
ha war bennoù e girri. 10 Evel-se e tispac'has
Edom a-zindan dorn Youda betek an deiz hiziv.
ha neuze e tispac'has Lebna, er mare-se,
a-zindan e zorn, dre m'en devoa dilezet an
Aotrou, Doue e dadoù. 11 Ober a reas
uhellec'hioù e menezioù Youda, ha lakaat da
c'hastaouiñ annezidi Jeruzalem ha diheñchañ
Youda.

12 Hag e voe kaset ul lizher dezhañ a-berzh
Elia, ar profed, o lavarout : «Evel-henn e komz
an Aotrou, Doue David, da dad : Peogwir n'ec'h
eus ket kerzhet gant hentoù Josafat, da dad, na
war roudoù Asa, roue Youda, 13 met heuliet
hentoù rouaned Israel, en ur lakaat da
c'hastaouiñ Youda hag annezidi Jeruzalem, evel
ma c'hastaoue ti Ac'hab, ha (peogwir) zoken da
vreudeur, eus ti da dad, a oa gwelloc'h egedout,
ac'h eus lazhet, 14 ac'hanta, an Aotrou (a ya) da
skeiñ un taol bras gant da bobl ha da vibien, da
wragez ha da holl vadoù : 15 Ha te az po
kleñvedoù e-leizh ; klañv (e vo) da vouzelloù,
ken na zeuio er-maez da vouzelloù-mañ gant ar
c'hleñved, a zeiz da zeiz.»

16 Dihun a reas an Aotrou, enep Joram,
spered ar Filistiz hag an Arabiz a oa e-kichen ar
Gousiz. 17 Hag int da bignat enep Youda, da
lammat warnañ ha da dapout an holl vadoù en
em gave e ti ar roue, hag e vibien hag e wragez.
Ne vanas gantañ mab ebet, nemet Joac'haz, an
hini yaouankañ eus e vibien.

18 Ha goude kement-se, e skoas an Aotrou
gantañ en e vouzelloù gant ur c'hleñved
dibareüs. 19 An deizioù a dremenas, ha pa zeuas
an termen a zaou vloaz, e teuas er-maez
e vouzelloù gant e gleñved, hag e varvas er
poanioù gwashañ. Ne reas ket evitañ e bobl
tantadoù evel an tantadoù evit e dadoù.

20 Oadet a zaou vloaz-ha-tregont e oa pa
renas, hag eizh vloaz e renas e Jeruzalem. Mont
a reas hep ma voe keuz dezhañ hag e voe beziet
e Kêr-David, met nann e bered ar rouaned.

22 Okozias, roue Youda.

1 Hag e reas roue annezidi Jeruzalem
Okozias, e vab yaouankañ, en e lec'h, peogwir

an holl re gentañ a oa bet lazhet gant ur vandenn deuet gant an Arabiz d'ar c'hamp.

Hag e renas Okozias, mab Joram, evel roue Youda. [2] Daou vloaz-ha-daou-ugent en devoa Okozias pa renas ; ur bloaz e renas e Jeruzalem ; anv e vamm a oa Atalia, merc'h Omri. [3] Eñ ivez a gerzhas war roudoù ti Ac'hab, rak e vamm a oa e guzulierez a fallagriezh. [4] Ober a reas an droug ouzh daoulagad an Aotrou, evel ti Ac'hab, rak int a voe e guzulierien goude marv e dad hag o vreinañ a rejont. [5] War o c'huzulioù e kerzhas evit mont gant Joram, mab Ac'hab, roue Israel, da ober brezel da Hazael, roue Aram, e Ramot Galaad ; hag e voe tizhet Joram gant an Aramiz, [6] hag e tistroas, da bareañ, da Izreel, rak gloazioù en devoa bet e Rama, er brezel gant Hazael, roue Aram. Hag Okozias, mab Joram, roue Youda, a ziskennas da welout Joram, mab Ac'hab, da Izreel, pa oa klañv.

[7] A-berzh Doue e teuas koll Okozias en ur vont da gaout Joram : en ur erruout ez eas gant Joram war-arbenn da Yehou, mab Namsi, a oa bet olevet gant an Aotrou evit distrujañ ti Ac'hab. [8] E-keit ma oa Yehou o kastizañ ti Ac'hab, e kavas priñsed Youda ha mibien breudeur Okozias, a oa e servij Okozias, hag o lazhañ a reas. [9] Klask a reas Okozias, a voe tapet, kuzhet e Samaria ha kaset da Yehou ha lazhet, ha beziet, "rak - emezo- mab da Josafat eo, a glaske an Aotrou a holl galon". ha ne voe den, eus ti Okozias, o kaout nerzh da ren.

[10] Hag Atalia, mamm Okozias, o welout e oa marvet he mab, a savas hag a lavaras (lazhañ) holl lignez roueel ti Youda. [11] Met kemer a reas Iosabet, merc'h ar roue, Joas, mab Okozias : dre guzh he devoa e lamet a-douez mibien ar roue a laked d'ar marv, hag e lakaet gant e vagerez e kambr ar gweleoù. E guzhat a reas Iosabet, merc'h ar roue Joram ha gwreg Joiada, ar beleg, ha c'hoar Okozias, a-zirak Atalia, ha ne voe ket lakaet d'ar marv. [12] Chom a reas ganto, e Ti Doue, kuzhet e-pad c'hwec'h vloaz, tra ma oa Atalia o ren war ar vro.

23 Drouklazh Atalia ha kadoridigezh Joas.

[1] D'ar bloaz seizh en em gennerzhas Joiada, hag e kemeras ofiserien a gantoù : Azaria, mab Obed, ha Maasias, mab Adaia, hag Elisafat, mab Zec'hri, evit ober gantañ un emglev. [2] Hag ar re-mañ a reas un dro e Youda hag a zastumas al levidi eus holl gêrioù Youda, ha pennoù tadel Israel hag a yeas da Jeruzalem. [3] Hag e tivizas an holl gevredigezh un emglev, e Ti Doue, gant ar roue, ha Joiada a lavaras dezho : «Setu mab ar roue, a reno evel m'en devoa lavaret an Aotrou diwar-benn mibien David. [4] Sed ar pezh a reot : un drederenn ac'hanoc'h, (ar re) a zeu d'ar sabad, evel beleien ha levidi, a vo evel porzhierien eus an Treuzoù ; [5] hag un drederenn e ti ar roue, hag un drederenn ouzh dor an Diazez, hag ar bobl a-bezh a vo e porzhioù Ti an Aotrou. [6] Ned ay da Di an Aotrou nemet ar veleien hag al liderien levidi ; int a yelo e-barzh, rak santel int ; ar bobl a-bezh a ray gward, gward an Aotrou. [7] Enkelc'hiañ a ray al levidi ar roue, tro-dro, pep hini e glavioù en e zorn ; ha neb a venno mont en Ti a varvo. Bezit tro-dro d'ar roue en e vonedonea.» [8] Hag e reas al levidi hag holl dud Youda kement tra en devoa gourc'hemennet Joiada, ar beleg ; kemer a reas pep hini e baotred, ar re a zeue d'ar sabad hag ar re a guitae d'ar sabad, rak n'en devoa ket Joiada, ar beleg, kaset kuit ar strolladoù. [9] Reiñ e reas Joiada, ar beleg, d'an ofiserien a gantoù, ar goafioù, skoedoù, goustilhoù a oa bet d'ar roue David hag a oa e Ti Doue. [10] Ha lec'hiañ a reas an holl dud, pep hini e speg en e zorn, eus kostez dehoù an Ti betek kostez kleiz an Ti, e-kichen an aoter, e-kichen an Ti hag e-kichen ar roue, en-dro dezhañ. [11] Hag e voe ermaeziet mab ar roue, ha lakaet warnañ ur gurunenn hag an Testeni, ha graet roue anezhañ ; olevet e voe gant Joiada hag e vibien, hag e voe lavaret : «Bevet ar roue !»

[12] E klevas Atalia trouz ar bobl o redek hag o youc'hal d'ar roue ; hag ez eas etrezek ar bobl da Di an Aotrou. [13] Hag e sellas : ha setu ar roue en e sav war al leurenn, ouzh an treuzoù, hag ar pennoù hag an drompilherien e-tal ar roue, hag holl dud ar vro oc'h en em laouenaat hag o seniñ en trompilhoù, hag ar ganerien gant

o binvioù-seniñ o henchañ ar youc'hadennoù.
Fregañ a reas Atalia he dilhad en ur lavarout :
«Iriennad, iriennad ! » 14 Hag e reas mont
Joiada, ar beleg, an ofiserien a gantoù,
kabitened an arme, hag e lavaras dezho : «Kasit
hounnezh er-maez eus ar renkadoù ; an hini
a yelo war he lerc'h da varvo dre ar c'hleze !
Hogen, en devoa lavaret ar beleg, ne vo ket
lakaet d'ar marv e Ti an Aotrou !»
15 Hag e lakjont warni o daouarn, ha pa voe aet
betek treuzoù dor ar C'hezeg, da di ar roue,
e voe lakaet d'ar marv eno.

16 Hag e tivizas Joiada un emglev
etrezañ-eñ, ar bobl a-bezh hag ar roue, ma
vefent pobl an Aotrou. 17 Hag ez eas ar bobl
a-bezh da di ar Baal, a voe diskaret ; hag
e aoterioù hag e skeudennoù a voe drailhet,
ha Matan, beleg Baal, a voe lazhet dirak an
aoterioù. 18 Hag e lakaas Joiada kargidi war Di
an Aotrou, etre daouarn ar veleien-levidi, en
devoa (lakaet) David dre strolladoù war Di an
Aotrou, evit ober holloskadoù d'an Aotrou, evel
m'eo skrivet e Lezenn vMoizez, gant levenez
ha kan, hervez urzhiadur David. 19 Hag e voe
lakaet porzhierien ouzh dorioù Ti an Aotrou,
evit ma n'aje ennañ den ebet dic'hlan war
zigarez ebet. 20 Hag e reas dont an ofiserien
a gantoù, an uhelidi ha gouarnerien ar bobl hag
holl dud ar vro ; hag e reas diskenn ar roue eus
Ti an Aotrou. Hag erruet dre an nor uhelañ e ti
ar roue, e voe graet d'ar roue azezañ war dron
ar rouaned. 21 Hag e voe laouen holl dud ar vro,
hag e kêr e voe peoc'h : Atalia a oa bet lazhet
dre ar c'hleze.

24 Joas, roue Youda.

1 Oadet a seizh vloaz e oa Joas pa voe
(lakaet) da roue, ha daou-ugent vloaz e renas
e Jeruzalem, hag anv e vamm a oa Sivia, eus
Bersabea. 2 Hag e reas Joas ar reizh ouzh
daoulagad an Aotrou e-pad holl zeizioù Joiada,
ar beleg.

3 Hag e zimeziñ a reas Joiada gant div wreg,
hag en devoe mibien ha merc'hed.

4 Ha goude-se en devoe Joas mennad da
adnevezin Ti an Aotrou. 5 Bodañ a reas ar
veleien hag al levidi, hag e lavaras dezho :
«Kit da gêrioù Youda, ha dastumit, a-douez
Israel a-bezh, arc'hant evit dresañ Ti ho Toue,
a vloaz da vloaz, ha grit buan ar gefridi-se !»
Met ne haste ket al levidi. 6 Hag e c'halvas ar
roue Joiada, ar penn, hag e lavaras dezhañ :
«Perak n'ec'h eus ket dalc'het war al levidi evit
ma tegasfent eus Youda hag eus Jeruzalem
tailhoù Moizez, servijer an Aotrou,
ha kevredigezh Israel evit teltenn an Testeni?
7 Rak Atalia, ar fallakrez, hag he mibien o deus
freuzet Ti Doue, ha gant holl draoù santel Ti an
Aotrou o deus graet evit ar vBaaled.»

8 Ha diwar gomz ar roue e voe graet ur
c'hef, a voe lakaet ouzh dor Ti an Aotrou,
er-maez. 9 Hag e voe embannet e Youda hag
e Jeruzalem e oa da zegas d'an Aotrou tailhoù
Moizez, servijer an Aotrou, lakaet war Israel
abaoe ar gouelec'h. 10 Hag e voe laouen an holl
renerien hag an holl dud, hag e tegasent hag
e taolent er c'hef betek ma voe peurc'hraet ar
gefridi. 11 Pa veze kaset ar c'hef da gargidi ar
roue dre zorn al levidi, hag e welent e veze kalz
arc'hant, e teue skrib ar roue ha sekretour ar
beleg bras, hag e skarzhent ar c'hef hag en
degasent evit ec'h adlakaat en e lec'h : evel-se
e raent bemdez, hag e voe dastumet arc'hant
e-leizh. 12 Hag e veze roet gant ar roue ha Joiada
d'ar re a veze o labourat evit servij Ti an
Aotrou, hag e veze gopret benerien ha kilvizien
da adnevezin Ti an Aotrou, ha govelierien
houarn hag arem da dresañ Ti an Aotrou.
13 Hag e labouras ar vicherourien, hag ez eas
war-raok adkempenn an oberiadur etre
o daouarn, hag ec'h adsavjont Ti Doue en e stad
hag en stabilajont. 14 P'o devoe echu, e tegasjont
d'ar roue ha da Joiada nemorant an arc'hant,
hag e voe graet gantañ listri evit Ti an Aotrou :
traezoù evit al lidoù hag an holloskadoù, kopoù
ha traezoù aour hag arc'hant. Hag e voe graet
holloskadoù e Ti an Aotrou dalc'hmat e-pad holl
deizioù Joiada.

15 Hag e voe kozh Joiada, ha karget
a zeizioù, e varvas ; d'an oad a gant tregont
vloaz e varvas. 16 Hag e voe beziet e Kêr-David,
gant ar rouaned, rak graet en devoa vad en
Israel hag e-keñver Doue hag e Di.

17 Ha goude marv Joiada, ez eas priñsed
Youda da stouiñ dirak ar roue, ha selaou a reas
ar roue outo. 18 Hag e tilezjont Ti an Aotrou,
Doue o zadoù, evit servijañ an Aseraoù, an
idoloù. Hag e voe ar Gounnar war Youda

ha war Jeruzalem en abeg d'o c'hablusted-se.
19 Kas a reas dezho profeded evit o degas en-dro
d'an Aotrou, en ur desteniañ enep dezho, met
ne roent ket skouarn dezho.

20 Ha Spered Doue a wiskas Zakaria, mab
Joiada, ar beleg. Hemañ, en e sav dirak ar bobl,
a lavaras dezho : «Evel-henn e komz Doue :
Perak e treuztremenit gourc'hemennoù an
Aotrou? Ne reot ket berzh o tilezel an Aotrou :
Eñ ivez ho tilezo !» 21 Hag iriennañ a rejont
enep dezhañ, hag e labezañ gant mein, war urzh
ar roue, e porzh Ti an Aotrou. 22 N'en devoa ket
soñj ar roue Joas eus ar fealded en devoa graet
Joiada, tad Zakaria en e geñver, hag e lazhas
e vab ! Hemañ, en ur vervel, a lavaras :
«Ra welo an Aotrou, ha ra c'houlenno kont !»

23 Ha setu, da zistro bloaz, e savas enep
dezhañ arme Aram, a zeuas betek Youda
ha Jeruzalem, hag e voe lazhet holl renerien ar
bobl a-douez ar boblañs, hag an holl breizh
kaset da roue Damas. 24 Koulskoude gant nebeut
a dud e oa deuet arme Aram, met an Aotrou en
devoa lakaet en o dorn un armead vras-tre, rak
dilezet o devoa an Aotrou, Doue o hendadoù ;
hag e kouezhas kastiz war Joas : 25 P' hen
dilezjont, en devoa gloazioù e-leizh ; hag
iriennañ a reas e servijerien enep dezhañ
abalamour da wad mibien Joiada, ar beleg, hag
e lazhañ a rejont war e wele. Pa voe marv, e voe
beziet e Kêr-David, met ne voe ket beziet
e bered ar rouaned. 26 Sed ar re a iriennas enep
dezhañ : Zabad, mab Semat, an Amoniadez,
ha Iozabad, mab Semarit ar Voabiadez.

27 A-zivout e vibien, ha meur a ziougan
warnañ ha diazezadur Ti Doue, setu ma'z eo bet
skrivet e displegadurioù levr ar Rouaned.
Hag e renas Amasias, e vab, en e lec'h.

25 Amasias, roue Youda.

1 D'an oad a bemp bloaz warn-ugent e renas
Amasias, ha nav bloaz warn-ugent e renas
e Jeruzalem ; hag anv e vamm a oa Ioaden, eus
Jeruzalem. 2 Hag e reas ar (pezh a zo) reizh
ouzh daoulagad an Aotrou, met ne voe ket
a galon beurvat. 3 Pa voe stabilaet e rouantelezh
gantañ, e lazhas e servijerien, o devoa skoet war
ar roue, e dad. 4 O mibien, n'o lakaas ket d'ar
marv ; evel ma'z eo skrivet el Lezenn, e levr
Moizez, se a oa difennet gant an Aotrou p'en
devoa lavaret : «Ne vo ket lakaet d'ar marv an
tadoù evit o mibien, nag ar vibien d'ar marv
evit an tadoù : pep hini evit e bec'hed a varvo.»

5 Hag e vodas Amasias Youda, hag o lakaas
dre di tadel, gant ofiserien a vilieroù hag
ofiserien a gantoù evit Youda a-bezh
ha Benjamin : hag o diniveriñ a reas adalek an
oad a ugent vloaz hag uheloc'h ; hag e kavas tri
c'hant mil anezho, eus an dibab, evit mont d'ar
brezel : ar re-mañ a embrege speg ha goaf.
6 Hag e c'hopras, eus Israel, kant mil brezelour
kadarn, evit kant talant arc'hant.

7 Met un den a Zoue a zeuas d'e gaout hag
a lavaras : «O roue, gant na zeuio ket ganit un
armead Israeliz, rak n'emañ ket an Aotrou gant
Israel, gant holl baotred Efraim. 8 Ha mar
deuont, kaer az po ober da hini kreñv en
emgann, e roio Doue lamm dit dirak da
enebour, rak bez' en deus Doue ar galloud da
sikour ha da reiñ lamm.» 9 Hag e lavaras
Amasias d'an den a Zoue : «ha petra a vo graet
eus ar c'hant talant am eus roet da strollad
Israel?» Hag e lavaras an den a Zoue : «Bez' en
deus an Aotrou da reiñ dit muioc'h eget se.»
10 Hag e tisrannas Amasias e dud diouzh ar
strollad a oa deuet gantañ eus Efraim, evit ma'z
afe ar re-mañ d'ar gêr. Met kounnaret e voent
meurbet enep Youda, hag e tistrojont d'ar gêr,
entanet gant ar gounnar.

11 Hag Amasias, deuet kreñv, a renas e bobl,
a yeas da stankenn an Holen, hag a bilas da
vibien Seir dek mil (a dud). 12 Ha dek mil a voe
tapet gant paotred Youda, kaset da veg ar Roc'h,
ha taolet eus beg ar Roc'h, hag (e voent) holl
brevennet. 13 Paotred ar strollad en devoa
adkaset Amasias, evit na zeufent ket gantañ
d'an emgann, en em ledas e kêrioù Youda,
adalek Samaria betek Betoron, a bilas eno tri
mil hag a reas preizh bras.

14 Met setu, goude ma oa deuet en-dro
Amasias a vezañ dornet an Edomiz, e tegasas
doueoù mibien Seir hag o lakaas da vezañ
e zoueoù, ha dirazo e stouas, dezho e kinnigas
ezañs. 15 Hag e tommas kounnar an Aotrou enep
Amasias, hag e kasas dezhañ ur profed,
a lavaras dezhañ : «Perak e klaskez doueoù ur
bobl ha n'o deus ket salvet ar bobl-se eus da
zorn?» 16 P'en devoa komzet outañ, e lavaras
(Amasias) dezhañ : «Daoust ha da guzulier ar

roue ez out bet lakaet? Paouez ! pe e vo skoet
ganit !» Hag e paouezas ar profed, met lavarout
a reas : «Gouzout a ran en deus divizet Doue
d'az tistrujañ, peogwir ec'h eus graet se
ha n'ec'h eus ket selaouet va ali.»

17 Ha goude kuzuliañ, Amasias, roue Youda,
a gasas (tud) da Joas, mab Joac'haz, mab Yehou,
roue Israel, da lavarout : «Deus, m'en em
welimp a-dal !» 18 Hag e kasas Joas, roue Israel,
(tud) da Amasias, roue Youda, da lavarout :
«Spernenn al Liban a gasas da sedrezenn al
Liban da lavarout : Ro da verc'h d'am mab evel
gwreg ! Met tremen a reas ul loen gouez eus al
Liban, a vac'hellas ar spernenn. 19 Lavarout
a rez : Pilet em eus Edom ! Hag ez eo savet da
galon, hag ez out glorius. Met chom er gêr !
Perak en em vountañ er gwalleur ha kouezhañ,
te ha Youda ganit?»

20 Ha ne selaouas ket se Amasias, rak
a-berzh Doue e oa kement-se : evit o lakaat
e dorn (Joas), dre m'o devoa klasket doueoù
Edom. 21 Hag e pignas Joas, roue Israel, hag en
em weljont a-dal, eñ hag Amasias, roue Youda,
e Betsames, a oa e Youda. 22 Hag e voe pilet
Youda dirak Israel ; hag e tec'has pep hini d'e
deltenn. 23 Hag Amasias, roue Youda, mab Joas,
mab Okozias, a voe tapet gant Joas, roue Israel,
e Betsames, ha kaset da Jeruzalem ; hag e voe
freuzet ramparzh Jeruzalem, eus dor Efraim
betek dor ar C'horn, war bevar c'hant ilinad.
24 Hag an holl aour hag arc'hant, an holl listri en
em gave e Ti Doue, e ti Obededom hag
e teñzorioù ti ar roue, ha gouestlidi a voe
(tapet), hag e tistroas da Samaria. 25 Hag e vevas
Amasias, mab Joas, roue Youda, goude marv
Joas, mab Joac'haz, roue Israel, pemzek vloaz.

26 Ha nemorant oberoù Amasias, ar re
gentañ hag ar re ziwezhañ, hag-eñ n'int ket
skrivet war levr Rouaned Youda hag Israel?

27 Hag adalek ma tistroas Amasias a-ziouzh
an Aotrou, e voe iriennet enep dezhañ un irienn
e Jeruzalem, hag e tec'has da Lakis. Hag e voe
kaset war e lerc'h tud da Lakis, hag e voe lakaet
d'ar marv eno. 28 Hag e voe douget war gezeg
ha beziet gant e dadoù, e Kêr Youda.

26 Ren Ozias, roue Youda.

1 Hag e kemeras holl dud Youda Ozias,
oadet a c'hwezek vloaz, a lakjont da ren
war-lerc'h e dad Amasias. 2 Eñ eo a adsavas
Eilat hag he daskoriñ a reas da Youda, goude
ma voe aet ar roue da gousket gant e hendadoù.
3 Oadet a c'hwezek vloaz e oa Ozias pa voe
(lakaet) da roue, ha daou vloaz ha hanter-kant
e renas e Jeruzalem ; hag anv e vamm a oa
Iec'helia, eus Jeruzalem. 4 Hag e reas (ar pezh
a zo) reizh ouzh daoulagad an Aotrou, hervez
holl bezh en devoa graet Amasias, e dad. 5 Klask
a reas Doue, e deizioù Zakaria, a gelenne
doujañs da Zoue ; hag e-keit ha ma klaskas an
Aotrou, e roas Doue berzh dezhañ.

6 Mont a reas da ober brezel d'ar Filistiz,
freuzañ a reas mogerioù Gat ha mogerioù
Iabniae ha mogerioù Azot, hag e savas kêrioù
e-tal Azot hag e metoù ar Filistiz.
7 Hag e skoazellañ a reas Doue enep ar Filistiz
hag enep an Arabiz a oa o chom e Gurbaal, hag
enep ar vMeuniz. 8 Hag e roas ar vMeuniz
roadoù da Ozias ; hag ez eas e anv betek harzoù
an Ejipt, rak kreñv e oa deuet, meurbet.

9 Hag e savas Ozias tourioù e Jeruzalem
war zor ar C'horn ha war zor an Draonienn,
ha war an dro-gorn ; hag o ober a reas kreñv.
10 Hag e savas tourioù er gouelec'h, hag
e kleuzias puñsoù e-leizh, rak bagadoù niverus
en devoa, en izel-vro hag er gompezenn,
kouerien ha gwinierien war ar menezioù hag er
C'harmel : karout a rae an douar.

11 Hag en devoa Ozias un arme (gouest) da
ober brezel, da vont d'an emgann a strolladoù :
bet e oant niveret, engouestlet dre zorn Iehiel,
ar skrib, ha Maasia, ar sekretour, dindan
urzhioù Hanania, unan eus penngadourien ar
roue. 12 Holl niver ar pennoù tadel, brezelourien
gadarn, a oa daou vil c'hwec'h kant. 13 Dindan
o urzh e oa soudarded an arme, tri c'hant seizh
mil pemp kant, gouest da ober brezel, nerzhus
ha kadarn, o skoazellañ ar roue enep
e enebourien. 14 Hag e pourveze Ozias dezho,
d'an arme a-bezh, , skoedoù, spegoù, tokarnoù,
hobregonoù, gwaregoù ha mein-batalm.
15 Hag e reas e Jeruzalem binvioù ijinus, graet
evit bezañ war an tourioù, war ar c'hornioù, da
dennañ ganto biroù ha mein bras. Hag ez eas
e vrud pell, rak burzhudus e oa bet skoazellet
evit dont da vezañ ken kreñv !

16 Met pa voe deuet kreñv, e voe uhel
e galon hag e vreinas, hag e voe difeal e-keñver

an Aotrou, e Zoue : mont a reas da dempl an
Aotrou evit ezañsiñ war aoter an ezañs. 17 Hag ez
eas war e lerc'h Azaria, ar beleg, gant beleien an
Aotrou, pevar-ugent anezho, paotred kadarn.
18 Hag en o sav en-dro da Ozias, ar roue,
e lavarjont dezhañ : «N'eo ket dit, Ozias, da
ezañsiñ an Aotrou, met d'ar veleien, mibien
Aaron, santelaet evit ezañsiñ. Kae er-maez eus
ar santual, rak difeal out bet ; ne vezo ket
evidout un enor, a-berzh an Aotrou Doue.»
19 Fuloriñ a reas Ozias en devoa en e zorn an
ezañsouer evit ezañsiñ, hag e-keit ma kounnare
enep ar veleien, hag al lorgnez da anataat war
e dal dirak ar veleien e Ti an Aotrou e-tal aoter
an ezañs. 20 Hag e sellas outañ Zakaria ar beleg
bras hag an holl veleien, ha setu ma oa lovrek
war e dal ; hag e gas a rejont buan alese, hag eñ
ivez a hastas mont kuit, rak skoet e oa bet gant
an Aotrou.

21 Hag e voe Ozias, ar roue, lovr betek deiz
e varv. Hag e chomas en un ti-distro evel
lovreg, rak bannet e oa eus Ti an Aotrou.
ha Joatam, e vab, rener ti ar roue, a varne pobl
ar vro.

22 Ha nemorant oberoù Ozias, ar re gentañ
hag ar re ziwezhañ, a zo bet skrivet gant Iesaia,
mab Amos, ar profed. 23 Hag e c'hourvezas
Ozias gant e dadoù, hag e voe beziet gant
e dadoù en dachenn evit sebeliadur ar rouaned ;
«Rak, - a lavared - lovrek e oa !» Hag e renas
Joatam, e vab, en e lec'h.

27 Joatam, roue Youda.

1 Oadet a bemp bloaz warn-ugent e oa
Joatam pa renas, ha c'hwezek vloaz e renas
e Jeruzalem ; hag anv e vamm a oa Ierousa,
merc'h Sadok.

2 Hag e reas ar (pezh a zo) reizh ouzh
daoulagad an Aotrou, a-grenn evel m'en devoa
graet Ozias, e dad, hogen hep mont da dempl an
Aotrou ; hag e talc'he ar bobl da vreinañ. 3 Sevel
a reas dor Ti an Aotrou, an hini uhelañ, ha war
voger Ofel, e savas ur bern. 4 Kêrioù a savas war
venez Youda, hag er c'hoadoù e savas
kreñvlec'hioù ha tourioù. 5 Brezel a reas da roue
mibien Amon, hag e trec'has warno ; ha reiñ
a reas dezhañ mibien Amon, er bloaz-se, kant
talant arc'hant ha dek mil kor gwinizh, hag heiz
ivez, dek mil kor : sed a baeas dezhañ mibien
Amon ur bloaz all hag un trede. 6 Kreñv
(e teuas da) vezañ Joatam, rak kempenn a rae
e hentoù dirak an Aotrou, e Zoue.

7 Ha nemorant oberoù Joatam, e holl
vrezelioù hag e hentoù a zo skrivet war levr
Rouaned Israel ha Youda. 8 Oadet a bemp bloaz
warn-ugent e oa pa renas, ha c'hwezek vloaz
e renas e Jeruzalem.

9 Hag e c'hourvezas Joatam gant e dadoù,
hag e voe beziet e Kêr-David. Hag e renas
Ac'haz, e vab, en e lec'h.

28 Ac'haz, roue Youda.

1 Oadet a ugent vloaz e oa Ac'haz pa voe
roue, ha c'hwezek vloaz e renas e Jeruzalem. Ne
reas ket ar (pezh a zo) reizh ouzh daoulagad an
Aotrou evel David, e dad. 2 ha kerzhout a reas
war roudoù rouaned Israel, ha skeudennoù
teuzet a reas d'ar vBaaled. 3 Ezañsiñ a reas
e traonienn mab Ennom, ha deviñ e vibien dre
an tan, hervez euzhusterioù ar broadoù en
devoa diberc'hennet an Aotrou dirak mibien
Israel. 4 Hag aberzhiñ hag ezañsiñ a reas war an
uhellec'hioù ha war ar runioù ha dindan kement
gwezenn c'hlas e oa.

5 Hag e lakaat a reas an Aotrou, e Zoue,
e dorn roue Aram hag a bilas anezhañ hag
e tapas dezhañ prizonidi e-leizh, a gasas da
zDamas. E dorn roue Israel ivez e voe lakaet,
hag en devoe digantañ un drec'hidigezh vras.
6 Lazhañ a reas Peka, mab Romelias, e Youda,
c'hwec'h-ugent mil, er memes deiz, holl anezho
paotred kadarn, dre m'o devoa dilezet an
Aotrou, Doue o zadoù. 7 Lazhet e voe gant
Zec'hri, ur c'hadour eus Efraim, Maasia, mab ar
roue, hag Ezrikam, rener an ti, hag Elkana,
keneil ar roue. 8 Hag e reas mibien Israel
prizonidi, a-douez o breudeur, daou c'hant mil,
maouezed, paotred ha merc'hed, ha preizh bras
a skrapjont diganto, hag e voe kaset ar preizh da
Samaria.

9 Bez' e oa eno ur profed d'an Aotrou, Oded
e anv, a yeas war-arbenn d'an arme a zeue da
Samaria, hag a lavaras dezho : «Fuloret e oa an
Aotrou, Doue ho tadoù, enep Youda, ha setu
m'en deus o lakaet en ho torn, hag o lazhet
hoc'h eus gant ernez da dizhout an neñv.
10 Ha bremañ, mibien Youda ha Jeruzalem,
e komzit diouzh o sujañ evel servijerien

ha mitizhien deoc'h ! Met daoust ha n'oc'h ket,
c'hwi, kablus e-keñver an Aotrou, ho Toue?
11 Ha bremañ, selaouit-me ! Daskorit ar
brizonidi hoc'h eus tapet e-touez ho preudeur,
rak gwrez kounnar an Aotrou a zo warnoc'h.»
12 Hag e savas gwazed a-douez pennoù mibien
Efraim : Azaria, mab Jonatan, Barac'hias, mab
Mosollamot, Ezekias, mab Selloum, hag
Amasa, mab Adali, a-enep ar re a zeue eus ar
brezel. 13 Hag e lavarjont dezho : «Na zegasit
ket ar brizonidi-se amañ, rak kablus e-keñver an
Aotrou e vefemp ; hag e komzit da adlakaat war
hor pec'hedoù hag hor fazioù, rak kablus
a-walc'h ez omp ha gwrez ar gounnar a zo war
Israel.»

14 Hag e tilezas ar vrezelourien prizonidi
ha preizh dirak ar pennoù hag an holl
gevredigezh. 15 Hag e voe savet gwazed, divizet
dre o anv, da gemer (ar garg) eus ar brizonidi :
an holl reoù noazh en o zouez a voe gwisket
diwar ar preizh, dilhad a voe roet dezho,
ha solennoù ha boued hag evaj, ha traetoù,
ha kaset e voent war ezen, - an holl re a gamme
- ha derenet da Yeriko, kêr ar palmez, da-gichen
o breudeur ; hag e tistrojont da Samaria.

16 Er mare-se e kasas ar roue Ac'haz
(kannaded) da rouaned Asour evit kaout sikour.

17 Derc'hel a rae an Edomiz da zont, skoet
o devoa war Youda ha graet prizonidi.
18 Ar Filistiz o devoa argadennet e kêrioù an
izel-vro ha Negev Youda, tapet o devoa
Betsames, Aialon, Gederot, Soc'ho hag he
c'hêriadennoù, Tamna hag he c'hêriadennoù,
Gamzo hag he c'hêriadennoù, ha chomet e oant
eno. 19 Izelaat a rae an Aotrou Youda en arbenn
da Ac'haz, roue Israel, a leze digabestr Youda
hag a rae torfedoù a-enep an Aotrou.

20 Dont a reas warnañ Teglat-Palasar, roue
Asour, d'e waskañ kentoc'h eget d'e zifenn.
21 Daoust dezhañ bezañ bet e lod digant Ac'haz,
eus Ti an Aotrou, eus ti ar roue hag ar briñsed,
(lod) roet da roue Asour, hemañ ne roas ket
skoazell dezhañ.

22 Tra ma oad ouzh e waskañ, e talc'he da
vezañ difeal e-keñver an Aotrou, eñ ar roue
Ac'haz : 23 Aberzhiñ a rae da zoueoù Damas
o devoa skoet gantañ, hag e lavare : «Peogwir
doueoù rouaned Aram a ro skoazell dezho,
dezho eo e ran aberzhoù, hag int am sikouro.»
Met ar re-mañ a roas lamm dezhañ ha da Israel
a-bezh. 24 Hag e tastumas Ac'haz holl listri Ti
Doue, hag e trailhas holl listri Ti Doue, hag
e prennas dorioù Ti an Aotrou, hag e reas
aoterioù e pep korn eus Jeruzalem. 25 Hag e pep
kêr eus Youda e reas uhellec'hioù evit ezañsiñ
da zoueoù arall, hag e hegazas an Aotrou, Doue
e hendadoù.

26 Ha nemorant e oberoù, e holl hentoù, ar
re gentañ hag ar re ziwezhañ, a zo skrivet war
levr Rouaned Youda hag Israel.
27 Hag e c'hourvezas Ac'haz gant e dadoù, hag
e voe beziet e kêr, e Jeruzalem, met ne voe ket
kaset da vered rouaned Israel. Hag e renas
Ezekias, e vab, en e lec'h.

29 Ezekias, roue Youda.

1 Ezekias a voe roue d'an oad a bemp bloaz
warn-ugent, ha nav bloaz warn-ugent e renas
e Jeruzalem : anv e vamm a oa Abia, merc'h
Zakaria. 2 Hag e reas ar (pezh a zo) reizh ouzh
daoulagad an Aotrou, a-grenn evel ma rae
David, e hendad.

3 Er bloaz kentañ eus e ren, d'ar miz kentañ,
e tigoras dorioù Ti an Aotrou hag o dresas.
4 Ober a reas dont ar veleien hag al levidi,
o bodañ a reas war leurenn ar reter, 5 hag
e lavaras dezho : «Va selaouit, levidi ! Bremañ
en em santelait ha santelait Ti an Aotrou, Doue
ho tadoù, ha kasit er-maez an dic'hlanded eus ar
santual. 6 Rak difeal eo bet hon tadoù, graet
o deus an droug ouzh daoulagad an Aotrou, hon
Doue ; e zilezet o deus, distroet o dremmoù
diouzh chomlec'h an Aotrou ha troet kein ;
7 ha prennet zoken dorioù ar porched ha mouget
ar gouleier ; an ezañsadurioù n'o deus ket graet
nag an holloskadoù er santual da Zoue Israel.
8 Hag ez eo bet kounnaret an Aotrou a-enep
Youda ha Jeruzalem, hag en deus o lakaet da
vezañ strafuilhet, mantret, ha c'hwitellet, evel
ma welit gant ho taoulagad. 9 ha kouezhet eo
hon tadoù dre ar c'hleze, hag hor mibien, hor
merc'hed hag hor gwragez a zo prizonidi en
abeg da se. 10 Bremañ avat em eus a galon da
zivizout un emglev gant an Aotrou, Doue Israel,
evit ma tistroio diouzhimp gwrez e gounnar.
11 Va mibien, hiviziken na vezit ket digas, rak ho
tibabet en deus an Aotrou evit chom dirazañ
hag e servijañ, evit lidañ dirazañ hag ezañsiñ.»

12 Hag e savas al levidi-mañ : Mahat, mab
Amasai, Yoel, mab Azaria, eus mibien gKaat ;
hag eus mibien vMerari : Kis, mab Abdi, hag
Azaria, mab Iallelel ; hag eus ar Gersoniz :
Joas, mab Azaria, hag Eden, mab Joas ;
13 hag eus mibien Elisafan : Semri ha Iehiel, hag
eus mibien Azaf : Zakaria ha Mattaniau ;
14 hag eus mibien Hemam : Iahiel ha Semei ;
hag eus mibien Iditoun : Semeia hag Oziel.
15 Ar re-se a vodas o breudeur, en em santelaas
hag a zeuas, hervez gourc'hemenn ar roue
ha komzoù an Aotrou, da c'hlanaat Ti an
Aotrou.

16 Mont a reas ar veleien e Ti an Aotrou evit
e santelaat. Tennet e voe er-maez kement tra
dic'hlan a voe kavet e templ an Aotrou, da
borzh Ti an Aotrou, ha serret e voent gant al
levidi hag o c'hasjont kuit da froud C'hedron, da
ziavaez. 17 Hag en em lakjont, d'ar c'hentañ eus
ar miz kentañ, da santelaat, ha d'an eizhvet deiz
eus ar miz e oant erruet gant porched an
Aotrou ; hag e voe santelaet Ti an Aotrou e-pad
eizh deiz, ha d'ar c'hwezekvet deiz eus ar miz
kentañ o devoe echu.

18 Hag ez ejont da di Ezekias, ar roue, hag
e lavarjont : «Glanaet hon eus en e bezh Ti an
Aotrou, aoter an holloskadoù, an holl listri, taol
ar renkadoù hag hec'h holl listri. 19 An holl
draezoù en devoa saotret ar roue Ac'haz e-kerzh
e ren dre e dorfedoù hon eus dreset ha santelaet,
hag emaint dirak aoter an Aotrou.»

20 Ha savet abred, ar roue Ezekias a vodas
priñsed kêr hag a bignas da Di an Aotrou.
21 Hag e voe degaset seizh kole, ha seizh tourz,
ha seizh bouc'h, e sell d'un dibec'hadenn evit ar
rouantelezh, ar santual ha Youda ; hag e lavaras
da vibien Aaron, ar veleien, ober holloskadoù
war aoter an Aotrou. 22 Hag e voe lidlazhet an
oc'hen, hag e serras ar veleien o gwad, a voe
sparfet ouzh an aoter ; hag e voe lidlazhet an
tourzed ha sparfet o gwad ouzh an aoter ;
23 hag e voe tostaet bouc'hed an dibec'hadenn
dirak ar roue hag ar gevredigezh, hag e lakjont
o daouarn warno. 24 Hag o lidlazhañ a reas ar
veleien, hag ober un dibec'hadenn gant o gwad
war an aoter, da zic'haouiñ evit holl Israel, rak
evit Israel a-bezh en devoa lavaret ar roue
e vefe an holloskad hag an dibec'hadenn.

25 Hag e voe lakaet levidi e Ti an Aotrou
gant simbalennoù, telennoù ha lourennoù,
hervez gourc'hemenn David, Gad, gweler ar
roue, ha Natan, ar profed, rak a-berzh an Aotrou
e oa deuet an urzh, dre ar brofeded. 26 Hag en
em zalc'has al levidi gant binvioù David, hag ar
veleien gant trompilhoù. 27 Hag e lavaras
Ezekias ober an holloskad war an aoter, ha d'an
ampoent ma kroge an holloskad, e krogas kan
an Aotrou ha (son) an trompilhoù, gant binvioù
David, roue Israel. 28 Hag an holl gevredigezh
a stouas, tra ma kane ar ganerien ha ma sone an
trompilhoù ; kement-se ken na voe echu an
holloskad. 29 ha pa voe echu an holloskad,
e taoublegas ar roue, hag an holl re en em gave
gantañ a stouas. 30 Hag e lavaras Ezekias, ar
roue, hag ar briñsed, d'al levidi meuliñ an
Aotrou gant lavarennoù David hag Azaf, ar
gweler ; hag int da veuliñ gant levenez ha da
zaoublegañ ha da stouiñ.

31 Hag e komzas Ezekias hag e lavaras :
«Bremañ pa-z eo leun ho taouarn evit an
Aotrou, tostait ha degasit aberzhoù a drugarez
da Di an Aotrou.» Hag e tegasas ar gevredigezh
aberzhoù ha trugarekadennoù, hag an neb en
devoa c'hoant en e galon, holloskadoù.
32 Hag e voe ar gont-a holloskadoù degaset gant
ar gevredigezh : oc'hen, dek ha tri-ugent ;
tourzed, kant ; ein, daou c'hant ; da
loskaberzhañ e oa an holl re-se. 33 Hag e voe ar
roadoù santel : oc'hen, c'hwec'h kant ;
ha deñved, tri mil. 34 Met ar veleien a oa re
nebeut, ne c'hellent ket digroc'henañ an holl
holloskadoù, hag e voent skoazellet gant
o breudeur levidi, ken na voe echu gant al
labour ha santelaet ar veleien. Al levidi a oa bet
eeunoc'h a galon evit en em santelaat eget ar
veleien. 35 Hag e voe ivez holloskadoù e-leizh
gant lardoù ar peoc'h-aberzhoù ha gant
diedoù-kinnig an holloskadoù.

Hag e oad prest evit servij Ti an Aotrou.
36 Hag en em laouenaas Ezekias hag ar bobl
a-bezh gant pezh en devoa sevenet Doue evit ar
bobl, rak trumm e oa bet graet an dra.

30 Lidadeg ar Pask.

1 Hag e kasas Ezekias (kannaded) dre-holl
en Israel hag e Youda, ha lizheroù a skrivas da
Efraim ha da vManase evit dont da Di an
Aotrou e Jeruzalem evit ober Pask an Aotrou,

Doue Israel. [2] Hag en em guzulias ar roue hag ar briñsed, hag an holl gevredigezh e Jeruzalem
evit ober Pask d'an eil miz. [3] Rak n'o devoa ket
gallet hen ober e koulz, peogwir ar veleien ne
oant ket en em santelaet a-walc'h, hag ar bobl
ne oa ket bet bodet e Jeruzalem. [4] Hag e voe
reizh an dra ouzh daoulagad ar roue hag ouzh
daoulagad an holl gevredigezh. [5] Hag e voe
divizet an dra-mañ : lakaat da dremen un
embann dre-holl en Israel, eus Bersabea betek
Dan, evit dont da ober Pask an Aotrou, Doue
Israel, da Jeruzalem, rak ne oant ket bet kalz
ouzh hen ober evel ma'z eo skrivet.

[6] Hag ez eas ar rederien gant al lizheroù
a-berzh ar roue hag ar briñsed dre holl Israel
ha Youda, hervez urzh ar roue, da lavarout :
«Mibien Israel, deuit en-dro d'an Aotrou, Doue
Abraham, Izaak hag Israel, hag e teuio-eñ davet
ar re a zo diflipet, - an nemorant ez oc'h-c'hwi -
diouzh palv rouaned Asour. [7] Na vezit ket evel
ho tadoù nag evel ho preudeur, a zo bet difeal
e-keñver an Aotrou, Doue o zadoù, en deus
o lakaet mantret evel ma welit.

[8] Bremañ, na rit ket reut ho kouzoug evel ho
tadoù, roit ho torn d'an Aotrou ha deuit d'e
santual, en deus santelaet evit bepred ;
ha servijit an Aotrou, ho Toue, a zistroio
diwarnoc'h gwrez e gounnar. [9] Rak mar distroit
d'an Aotrou, ho preudeur hag ho mibien a gavo
trugarez dirak ar re o deus o zapet, hag
e tistroint d'ar vro-mañ, rak truezus
ha trugarezus ez eo an Aotrou, ho Toue, ha ne
zilamo ket e zremm diouzhoc'h mar distroit
davetañ.»

[10] Hag ar rederien a dremenas a gêr da gêr
e bro Efraim ha Manase, ha betek Zaboulon,
met c'hoarzhet e veze outo ha graet goap
anezho. [11] Koulskoude, gwazed eus Aser,
Manase ha Zaboulon a blegas hag a zeuas da
Jeruzalem. [12] Hag e Youda e voe dorn Doue
o reiñ dezho ur galon unvan da ober diouzh
urzh ar roue hag ar briñsed, hervez lavar an
Aotrou.

[13] Hag en em vodas e Jeruzalem kalz a dud
evit ober gouel an dic'hoell d'an eilvet miz : ur
gevredigezh niverus-meurbet. [14] ha da sevel evit
lemel an aoterioù a oa e Jeruzalem, hag an holl
aoterioù-ezañsiñ : lamet e voent ha taolet
e froud C'hedron.

[15] Hag e voe lidlazhet ar Pask d'ar bevarzek
eus an eilvet miz. Hag ar veleien hag al levidi
mezhekaet en em santelaas hag a zegasas an
holloskadoù da Di an Aotrou. [16] Hag en em
zalc'hjont en o c'hargoù hervez ar reolennoù,
hervez Lezenn vMoizez, den a Zoue, ar veleien
o sparfañ ar gwad bet eus dorn al levidi.
[17] Dre ma oa kalz er gevredigezh ha na oant ket
bet santelaet, e oa d'al levidi lidlazhañ ar
paskoù evit an holl re na oant ket glan, evit
o santelaat d'an Aotrou. [18] Kalz a dud, kalz eus
Efraim, Manase, Isac'har, Zaboulon, hep bezañ
glanaet, a zebre pask, er c'hontrol eus ar pezh
a zo skrivet ; met pediñ a reas Ezekias evito en
ur lavarout : «An Aotrou, hag a zo mat, da
bardono da [19] neb en deus e galon prest da glask
Doue an Aotrou, Doue e dadoù, daoust ma n'en
deus ket ar c'hlanded (evit an traoù) santel.»
[20] Hag e selaouas an Aotrou ouzh Ezekias, hag
e pareas ar bobl.

[21] Hag e reas mibien Israel en em gave
e Jeruzalem, gouel an dic'hoell seizh deiz-pad
gant levenez vras : meuliñ an Aotrou a rae
bemdez al levidi hag ar veleien gant binvioù
kreñv an Aotrou. [22] Komz a reas Ezekias ouzh
kalon an holl levidi a oa ken aketus e servij an
Aotrou. Hag e voe debret, gant ar gouel-se,
e-pad seizh deiz, ha graet aberzhoù a beoc'h en
ur drugarekaat an Aotrou, Doue an hendadoù.

[23] Hag e voe ali an holl gevredigezh da ober
seizh deiz all, hag e voe graet (c'hoazh) seizh
deiz a levenez. [24] Rak Ezekias, roue Youda, en
devoa graet degas evit ar gevredigezh, mil kole
ha seizh mil dañvad ; hag ar briñsed o devoa
graet degas d'ar gevredigezh mil kole ha dek
mil dañvad ; hag en em santelaet o devoa
beleien e-leizh. [25] Hag e voe laouen holl
gevredigezh Youda, hag ar veleien, hag al
levidi, hag holl gevredigezh ar re a oa deuet eus
Israel, hag an ostizien deuet eus Bro-Israel hag
o chom e Youda. [26] Hag e voe levenez vras
e Jeruzalem, rak abaoe deizioù Salomon, mab
David, roue Israel, ne oa ket bet kemend-all
e Jeruzalem. [27] Hag e savas ar veleien hag al
levidi, hag e vennigjont ar bobl ; hag e voe
klevet o mouezh, hag ez eas o fedenn betek
e Chomlec'h santel, betek an neñvoù.

31 Adreizhadur al liderezh.

1 Ha pa voe echu kement-se, ez eas an holl
Israeliz en em gave eno da gêrioù Youda da
zrailhañ ar peulvanoù, troc'hañ an Aseraoù,
diskar an uhellec'hioù hag an aoterioù diwar
holl Youda, Benjamin, Efraim ha Manase, betek
o feurzistruj, hag e tistroas holl vibien Israel,
pep hini d'e goumanant, en o c'hêrioù.

2 Hag e tiazezas Ezekias ar strolladoù
beleien ha levidi ; gant e strollad e (lakaas) pep
hini, diouzh e servij : d'ar veleien ha d'al levidi
ober holloskadoù ha peoc'h aberzhoù, lidañ
ha trugarekaat ha meuliñ ouzh dorioù kampoù
an Aotrou.

3 Ha profadenn ar roue, diwar e beadra,
a veze evit an holloskadoù : holloskad ar beure
hag an abardaez, holloskad ar sabadoù, al
loarioù-nevez hag ar gouelioù, evel skrivet
e Lezenn an Aotrou.

4 Hag e lavaras d'ar bobl, da annezidi
Jeruzalem, reiñ prof ar veleien hag al levidi,
evit derc'hel da Lezenn an Aotrou.

5 Adal ma voe bet brudet an dra, e (roas)
muioc'h mibien Israel a breveudioù gwinizh,
gwin nevez, eoul, mel hag holl drevadoù ar
maezioù ; hag an deog eus pep tra, a-fonn,
a zegasjont. 6 ha mibien Israel ha Youda, a oa
o chom e kêrioù Youda, int ivez a zegasas an
deog eus an ejened ha deñved hag an deog eus
an traoù santel, santelaet evit an Aotrou,
o Doue, hag e voe graet bernioù ha bernioù.

7 D'an trede miz e voe kroget da verniañ,
ha d'ar seizhvet miz e voe echu. 8 Hag e teuas
Ezekias hag ar pennoù da welout ar bernioù,
hag e vennigjont an Aotrou hag e bobl Israel.
9 Hag ec'h atersas Ezekias ar veleien hag al
levidi diwar-benn ar bernioù-se. 10 Hag e lavaras
dezhañ Azaria, ar beleg bras, eus ti Sadok :
«Abaoe m'eo krog ar savadennoù da vezañ
degaset da Di an Aotrou, ez eus boued a-walc'h
hag e van kalz, rak an Aotrou en deus benniget
e bobl ; hag ar rest eo kement-se !»

11 Hag e lavaras Ezekias prientiñ salioù e Ti
an Aotrou, hag e voent prientet. 12 Hag e voe
degaset di ar savadennoù, an deog hag an traoù
santel, e surentez ; hag e voe (lakaet) warno ur
gouarnour, Konenias, ul levit, gant Semei,
e vreur, da eiler. 13 ha Iahiel, Azaria, Nahat,
Asael, Yarmout, Iozabad, Eliel, Iesmachias,
Mahat, Banaias a oa eveshaerien a-berzh
Konenias ha Semei, e vreur, dre urzh Ezekias,
ar roue, hag Azaria, gouarner Ti Doue.

14 Ha Kore, mab Iemna, ul levit, a oa
porzhier ouzh ar reter, karget eus ar
gouestladurioù da Zoue, evit reiñ savadennoù
an Aotrou hag an traoù santel-santelañ.
15 ha dindanañ en devoa Eden, Benjamin,
Josoua, Semeiz, Amarias ha Sec'henia, e kêrioù
beleien, e surentez, evit reiñ d'o breudeur
(o lod) dre strollad, kement d'an hini brasañ
ha d'an hini bihanañ ; 16 hep kontañ ar re
enskrivet evel paotred adalek an oad a dri bloaz
hag uheloc'h, ar re a zeue da Di an Aotrou
(o deveze) ur c'hementad bemdez evit o servij,
dre ward ha dre strollad.

17 Enskrivet e voe ar veleien dre di tadel,
hag al levidi adalek an oad a ugent vloaz hag
uheloc'h, dre ward, dre strollad ; 18 enskrivet
ivez o holl vugaligoù, gwragez, mibien,
merc'hed, gant an holl gevredigezh, rak gant
fealded e raent ouzh an traoù santel. 19 mibien
Aaron, ar veleien, (o chom) war ar maez
e bannlev o c'hêrioù, e pep kêr, a voe tud,
divizet dre o anvioù, evit reiñ e lod da bep paotr
a oa beleg, ha da gement hini a oa enskrivet
evel levit. 20 Hag e reas evel-se Ezekias dre-holl
e Youda, en ur ober ar mad, ar reizh hag ar
wirionded dirak an Aotrou, e Zoue. 21 Hag en
holl oberoù a embregas, evit servij Ti Doue,
evit al Lezenn hag ar gourc'hemennoù,
e klaskas e Zoue, a holl galon e laboure hag
e rae berzh.

32 Aloubadeg Senac'herib.

1 Goude an oberoù a fealded-se, e teuas
Senac'herib, roue Asour ; dont a reas e Youda
hag e kampas e-kichen ar c'hêrioù mogeriet,
oc'h ober e vennozh d'o freuzañ.

2 Pa welas Ezekias e teue Senac'herib, hag
e oa e zremm da vrezeliñ enep Jeruzalem,
3 en em guzulias gant e ofiserien hag
e gadourien evit stankañ doureier ar
feunteunioù a oa er-maez eus kêr ; hag ar
re-mañ a roas skoazell dezhañ ; 4 hag e voe
bodet tud e-leizh evit stankañ an holl
feunteunioù hag ar wazh a rede e-kreiz ar vro,
hag e lavared : «Perak e teufe rouaned Asour da

gavout dour a-fonn?» 5 Hag (e voe) kennerzhet
(ar roue) hag ec'h adsavas an holl vogerioù
freuzet, hag e savas, ouzh an tourioù hag
er-maez, ur voger all, en ur greñvaat Mello,
Kêr-David, hag e reas spegoù e-leizh
ha skoedoù. 6 Hag e lakaas pennvrezelourien
war ar bobl, hag o bodas davetañ war leurenn
dor gêr, hag e komzas ouzh o c'halon en ur
lavarout : 7 «Bezit kreñv ha kalonek, dizaon
ha dispont dirak roue Asour ha dirak an holl
engroeziad a zo gantañ, rak ganimp ez eus
muioc'h eget gantañ. 8 Eñ en deus ur vrec'h kig,
ha ni, an Aotrou, hon Doue, evit hor skoazellañ
hag evit stourm hor stourmadoù.» Hag e voe ur
harp evit ar bobl komzoù Ezekias, roue Youda.

9 Goude se, e kasas Senac'herib, roue Asour,
e servijerien da Jeruzalem, - tra ma oa en-dro da
Lakis hag e holl c'halloud gantañ - davet
Ezekias, roue Youda, ha da holl (dud) Youda
a oa e Jeruzalem, da lavarout : 10 «Evel-henn
e komz Senac'herib, roue Asour : War betra
e lakait ho fiziañs evit chom er seziz
e Jeruzalem. 11 Daoust ha n'emañ ket Ezekias
ouzh hoc'h atizañ, evit ho lakaat da vervel gant
an naon hag ar sec'hed, en ur lavarout :
An Aotrou, hon Doue, hor saveteio diouzh dorn
roue Asour? 12 Daoust ha n'eo ket eñ, Ezekias,
en deus lamet e uhellec'hioù hag e aoterioù, pa
gomze ouzh Youda hag ouzh Jeruzalem en ur
lavarout : Dirak un aoter hepken e stouot,
ha warni ec'h ezañsot? 13 ha n'ouzoc'h ket petra
am eus graet, me ha va zadoù, da holl bobladoù
ar broioù? ha gallet o deus doueoù ar
pobladoù-se saveteiñ o bro diouzh va dorn?
14 Pehini, a-douez holl zoueoù ar pobladoù-se,
en deus difoeltret va zadoù, (pehini) en deus
gallet saveteiñ e bobl diouzh va dorn, evit ma
c'hellfe ho Toue ho saveteiñ diouzh va dorn?
15 ha bremañ, gant n'ho touello ket Ezekias ouzh
hoc'h atizañ evel-se. Na gredit ket ennañ, rak ne
c'hell doue ebet, e nep bro na rouantelezh,
saveteiñ e bobl diouzh va dorn, na diouzh dorn
va zadoù ! Seul-vui ho Toue n'ho saveteo ket
diouzh va dorn !»

16 Ha c'hoazh e komzas e servijerien a-enep
an Aotrou hag a-enep Ezekias, e servijer ;
17 ha lizheroù a skrivas (Senac'herib) evit
kunujañ an Aotrou, Doue Israel, o komz diwar
e benn en ur lavarout : «Evel ma n'o deus ket
doueoù pobladoù ar broioù saveteet o fobl
diouzh va dorn, evel-se ne saveteo ket Doue
Ezekias e bobl diouzh va dorn.»

18 Hag e huchas (e servijerien) a vouezh
uhel, e judeeg, ouzh tud Jeruzalem a oa war ar
voger, evit ober aon dezho hag o zrubuilhañ,
e doare da dapout kêr : 19 Komz a raent eus
Doue Jeruzalem evel eus doueoù pobladoù an
douar, oberoù daouarn an den.

20 Hag e pedas Ezekias, ar roue, ha Iesaia,
mab Amos, ar profed, diwar-se, en ur c'harmat
etrezek an neñvoù. 21 Hag e kasas an Aotrou un
ael, a zistrujas holl gadourien an arme, hag ar
briñsed hag ar pennoù e kamp roue Asour,
a zistroas, mezhek e zremm, d'e vro, hag ez eas
da di e zoueoù, hag ar re a oa deuet eus
e vouzelloù a reas dezhañ kouezhañ eno dre ar
c'hleze. 22 Hag e salvas an Aotrou Ezekias hag
annezidi Jeruzalem diouzh dorn Senac'herib,
roue Asour, ha diouzh dorn an holl, hag o devoe
diskuizh diwar-dro. 23 ha kalz (a dud) a gase
profoù d'an Aotrou, da Jeruzalem,
ha donezonoù da Ezekias, roue Youda, a voe
douget, ouzh daoulagad an holl vroadoù,
goude-se.

24 D'ar mare-se e voe klañv Ezekias da
vervel, hag e pedas an Aotrou, a gomzas outañ :
un arouez a roas dezhañ. 25 Met diouzh ar
vadelezh en devoa bet an Aotrou outañ, ne voe
ket talet gant Ezekias, rak uhel e oa e galon, hag
e voe a-enep dezhañ ar gounnar, hag a-enep
Youda ha Jeruzalem. 26 Hogen en em izelaat
a reas Ezekias eus uhelder e galon, eñ hag
annezidi Jeruzalem, ha ne zeuas ket warno
kounnar an Aotrou e deizioù Ezekias.

27 Bet en devoa Ezekias pinvidigezh
ha gloar, kalz meurbet : teñzorioù en devoa
graet evitañ : arc'hant, aour, mein prizius,
balzamoù, skoedoù hag a bep seurt traoù plijus,
28 ha sanailhoù evit an trevadoù gwinizh, gwin
nevez hag eoul, ha staolioù evit pep seurt
chatal, ha kloziou evit ar bagadoù. 29 Kêrioù
a reas ivez, hag en devoe bagadoù deñved
ha chatal e-leizh, rak roet en devoa Doue
dezhañ madoù bras-tre.

30 Eñ, Ezekias, eo a stankas stivell dourioù
ar Gihon, ouzh krec'h, hag o eeunas war-draoñ
etrezek kornog Kêr-David. Ober a reas berzh

Ezekias en e holl oberoù. 31 Ha zoken en afer ar
pennoù eus Babilon a oa bet kaset d'e gaout
evit un enklask diwar-benn ar burzhud a oa bet
er vro, n'e zilezas Doue nemet evit hen
amprouiñ ha gouzout holl bezh en devoa en
e galon.

32 Ha nemorant oberoù Ezekias hag
e garitezioù a zo skrivet e gweledigezh Izaia,
mab Amos, ar profed, war levr Rouaned Youda
hag Israel. 33 Hag e c'hourvezas Ezekias gant
e dadoù ; hag e voe beziet e krec'h bered mibien
David. Enor a voe graet dezhañ pa varvas, gant
holl Youda hag annezidi Jeruzalem. Hag e renas
Manase, e vab, en e lec'h.

33 Manase, roue Youda, hag Amon, roue Youda.

1 Oadet a zaouzek vloaz e oa Manase pa voe
(lakaet) da roue, ha pemp bloaz-ha-hanter-kant
e renas e Jeruzalem.

2 Ober a reas ar (pezh a zo) fall ouzh
daoulagad an Aotrou, hervez euzhusterioù ar
broadoù en devoa diberc'hennet an Aotrou dirak
mibien Israel. 3 Adsevel a reas an uhellec'hioù,
en devoa diskaret Ezekias, e dad, hag e savas
aoterioù d'ar vBaaled, hag e reas Aseraoù, hag
e stouas dirak holl strollad an neñvoù, hag
o servijas. 4 Sevel a reas aoterioù e ti an Aotrou,
diouzh piv en doa lavaret an Aotrou :
«E Jeruzalem e vo ma anv da viken.» 5 Sevel
a reas aoterioù da holl armead an neñv e daou
borzh Ti an Aotrou ; 6 hag e reas tremen e vibien
dre an tan e traonienn mab Ennom ; hag
e pleustras urisenerezh, sorserezh, hudouriezh,
hag e tiazezas igromañserien ha strobinellerien,
ha kalz a fallagriezh a reas ouzh daoulagad an
Aotrou, evit e hegaziñ. 7 Hag e lakaas skeudenn
an idol en devoa graet e Ti Doue, daoust m'en
devoa lavaret Doue da Zavid ha da Salomon,
e vab : «En Ti-se hag e Jeruzalem, am eus
dilennet a-douez holl veuriadoù Israel, e lakain
va Anv da viken. 8 ha n'adkrogin ket da zilemel
troad Israel diwar an douar am boa lakaet d'ho
tadoù mar bezit evezhiek da ober holl bezh am
eus gourc'hemennet dezho el Lezenn a-bezh,
gant ar reolennoù hag ar setañsoù, dre
vMoizez.»

9 Hag e tiankas Manase Youda hag annezidi
Jeruzalem, en ur ober gwashoc'h eget ar
broadoù en devoa distrujet an Aotrou a-zirak
mibien Israel.

10 Komz a reas an Aotrou ouzh Manase hag
ouzh e bobl, met ne rejont ket a van.
11 Hag e kasas an Aotrou a-enep dezho pennoù
arme roue Asour, a dapas Manase gant krigi,
hen hualas gant chadennoù hag a reas dezhañ
mont da vBabel. 12 Met en e enkrez, e habaskaas
dremm an Aotrou, e Zoue, ouzh en em izelaat
meurbet dirak Doue e hendadoù. 13 E bediñ
a reas, hag Eñ a voe brokus en e geñver,
a selaouas e aspedennoù hag hen distroas da
Jeruzalem, d'e rouantelezh. Hag e anzavas
Manase eo an Aotrou a zo Doue.

14 Ha goude-se e savas ur voger e diavaez
eus Kêr-David, ouzh ar c'hornog eus ar Gihon,
er stankenn, da vont betek dor ar Pesked,
tro-war-dro d'an Ofel, hag a oa uhel-meurbet.
Hag e lakaas penngadourien e arme en holl
gêrioù mogeriet Youda. 15 Ha lemel a reas an
doueoù estren hag ar 'skeudenn' diouzh Ti an
Aotrou ; hag an holl aoterioù en devoa savet
war venez Ti an Aotrou hag e Jeruzalem
a daolas er-maez eus kêr. 16 Hag ec'h adsavas
aoter an Aotrou, hag e reas warni aberzhoù
a beoc'h hag a drugarez, en ur lavarout da
Youda servijañ an Aotrou, Doue Israel.
17 Koulskoude e veze c'hoazh ar bobl oc'h
aberzhiñ war an uhellec'hioù, met (hepken) d'an
Aotrou, o Doue.

18 Hag ar restad oberoù Manase, e bedenn
da Zoue ha lavarioù ar welourien a gomzas
outañ en Anv an Aotrou, Doue Israel, a zo
skrivet war oberoù Rouaned Israel.
19 Hag e bedenn, ha (penaos) e voe selaouet, hag
e holl bec'hedoù hag e drubardiezh, hag al
lec'hioù ma savas warno uhellec'hioù ha ma
lakaas Aseraoù ha delwennoù, a-raok en em
izelaat, a zo skrivet war oberoù Osea, ar gweler.

20 Hag e c'hourvezas Manase gant e dadoù,
hag e voe beziet en e di. Hag e renas Amon,
e vab, en e lec'h.

21 Daou vloaz warn-ugent e oa Amon pa
renas, ha daou vloaz e renas e Jeruzalem.
22 Ober a reas ar (pezh a zo) fall ouzh daoulagad
an Aotrou, evel m'en devoa graet Manase,
e dad : d'an holl zelwennoù graet gant Manase,
e dad, ec'h aberzhas Amon hag o servijas.

23 En em izelaat dirak an Aotrou ne reas ket, evel
m'en devoa graet Manase, e dad : bez' e voe
Amon kalz kablusoc'h. 24 Met iriennañ a reas
a-enep dezhañ e servijerien : e lakaat a rejont
d'ar marv en e di. 25 Hag e lazhas pobl ar vro an
holl reoù o devoa iriennet enep ar roue Amon,
hag e voe graet roue gant tud ar vro Josias,
e vab, en e lec'h.

34 Josias, roue Youda.

1 Oadet a eizh vloaz e oa Josias pa voe
(lakaet) da roue, hag ur bloaz-ha-tregont e renas
e Jeruzalem. 2 Hag e reas ar (pezh a zo) reizh
ouzh daoulagad an Aotrou, o kerzhout war
roudoù David, e dad, hep distreiñ a-zehoù nag
a-gleiz.

3 D'an eizhvet bloaz eus e ren, - hag eñ
c'hoazh yaouank - en em lakaas da glask Doue
David, e dad, ha d'an daouzekvet bloaz
e krogas da c'hlanaat Youda ha Jeruzalem
diouzh an uhellec'hioù hag an Aseraoù, diouzh
an delwennoù kizellet pe deuzet. 4 Distrujañ
a reas aoterioù ar vBaaled ; hag an arouezioù
a oa a-us dezho a ziskaras, an Aseraoù, an
delwennoù hag ar peulvanoù a zrailhas,
a vruzunas hag a stlabezas war-c'horre bezioù
ar re o devoa graet aberzhoù dezho. 5 Eskern ar
veleien a zêvas war o aoterioù, hag e c'hlanaas
Youda ha Jeruzalem. 6 E kêrioù Manase, Efraim,
Simeon, ha betek Neftali, ha war o leurgêrioù,
7 e tistrujas an aoterioù ; hag an Aseraoù hag an
delwennoù a vorzholias evit o bruzunañ, hag an
holl arouezioù a zroc'has dre-holl e Bro-Israel ;
hag e tistroas da Jeruzalem.

8 Er bloaz triwec'h eus e ren, goude bezañ
glanaet ar vro hag an Ti, e kasas Safan, mab
Eselia, Maasia, gouarner kêr, Joas, mab
Joac'haz, an diellour, evit dresañ Ti an Aotrou,
e Zoue. 9 Hag int ha mont da gaout Helkia, ar
beleg bras, ha da reiñ dezhañ an arc'hant bet
degaset e Ti Doue, ha bet dastumet gant al
levidi, gwarded an treuzoù, eus dorn Manase,
Efraim, hag eus holl nemorant Israel, eus holl
Youda ha Benjamin, hag holl annezidi
Jeruzalem. 10 Hag e lakaat a rejont etre daouarn
ar re a rae al labour, a oa karget eus Ti an
Aotrou ; ar re-mañ a laboure e Ti an Aotrou
a oa lakaet da adaozañ ha dresañ an Ti.
11 Hag e rojont (arc'hant) d'ar gilvizien ha d'ar
vañsonerien evit prenañ mein-ben ha koad evit
ar frammadur hag (evit) sourinañ an Ti lezet da
vreinañ gant rouaned Youda. 12 An dud-se
a laboure ez-leal war o micher, ha warno
o devoa karg Iahat hag Abdias, levidi eus
mibien vMerari, Zakaria ha Mesoulam, eus
mibien gKaat, evel mistri. Al levidi, holl ampart
war ar binvioù-seniñ, 13 (o devoa karg) ivez eus
an dougerien hag a rene an holl re a oa oc'h
ober al labour, pep hini diouzh e vicher.
Hag e oa (ivez) levidi skribed, sekretourien
ha porzhierien.

14 Pa oad o tennañ er-maez an arc'hant bet
degaset da Di an Aotrou, e kavas Helkia, ar
beleg, levr Lezenn an Aotrou dre zorn Moizez.
15 Hag e komzas Helkia en ur lavarout da Safan,
ar skrib : «Levr al Lezenn am eus kavet e Ti an
Aotrou !» Hag e roas Helkia al levr da Safan.
16 Hag e kasas Safan al levr d'ar roue, hag
e savas ivez un danevell d'ar roue en ur
lavarout : «Kement tra a zo bet lakaet e dorn da
servijerien a reont. 17 Pouezet eo bet an arc'hant
a zo bet kavet e Ti an Aotrou ; lakaet eo bet
e dorn ar re o deus karg hag ar re a zo war al
labourioù.»

18 Hag e kemennas Safan, ar skrib, d'ar
roue, en ur lavarout : «Ul levr en deus roet din
Helkia, ar beleg.» Hag e lennas ennañ Safan
dirak ar roue. 19 Kerkent ha ma klevas ar roue
komzoù al Lezenn, e fregas e zilhad ; 20 hag urzh
a roas ar roue da Helkia, da Ahikam, mab
Safan, da Abdon, mab Mic'ha, da Safan, ar
skrib, ha da Asaia, servijer ar roue, en ur
lavarout : 21 «Kit da c'houlennata an Aotrou
evidon hag evit nemorant Israel ha Youda,
diwar-benn komzoù al levr a zo bet kavet, rak
bras eo kounnar an Aotrou a zo bet skuilhet
warnomp, dre ma n'o deus ket miret hon tadoù
komz an Aotrou, en ur ober kement a zo skrivet
war al levr-mañ.»

22 Hag ez eas Helkia hag ar re (anvet) gant
ar roue da gaout Holda, ar brofedez, gwreg
Selloum, mab Tekoua, mab Haraas, mirer an
dilhad, a oa o chom er Jeruzalem nevez ; hag
e lavarjont dezhi an traoù-se ; 23 hag e lavaras-hi
dezho : «Evel-henn e komz an Aotrou, Doue
Israel : Lavarit d'an den en deus ho kaset
davedon : 24 Evel-henn e komz an Aotrou : Ez an
da gas ur gwalleur war al lec'h-mañ ha war
e annezidi, an holl vallozhioù a zo skrivet war

al levr a zo bet lennet dirak roue Youda.
25 Peogwir o deus va dilezet hag ezañset doueoù
arall evit va hegaziñ gant holl oberoù
o daouarn, e vo skuilhet va fulor war al
lec'h-mañ, ha ne vo ket mouget. 26 Hag ouzh
roue Youda, en deus ho kaset da c'houlennata an
Aotrou, evel-henn e komzot outañ : Ar pezh
a lavar an Aotrou, Doue Israel, eo ar c'homzoù
ac'h eus klevet. 27 Met peogwir ez eo bet
teneraet da galon, hag ec'h eus en em izelaet
dirak Doue pac'h eus klevet e gomzoù
diwar-benn al lec'h-mañ hag e annezidi, dre
m'ec'h eus en em izelaet dirazon ha freget da
zilhad, ha gouelet dirazon, me ivez am eus da
glevet, diougan an Aotrou. 28 Da zastum emaon
o vont d'ober gant da hendadoù : dastumet er
vered e peoc'h, ne welo ket da zaoulagad an
holl walleurioù a gasin war al lec'h-mañ ha war
e annezidi.»

Hag e tegasjont d'ar roue ar respont.

29 Hag e kasas ar roue (tud) da vodañ holl
gozhidi Youda ha Jeruzalem. 30 Hag e pignas ar
roue da Di an Aotrou gant holl dud Youda,
annezidi Jeruzalem, ar veleien hag al levidi ar
bobl a-bezh eus ar re vrasañ d'ar re vihanañ.
Hag e lennas ouzh o divskouarn holl gomzoù
levr an Emglev a oa bet kavet e Ti an Aotrou.
31 Hag en em zalc'he ar roue war ul leurenn, hag
e tivizas un emglev dirak an Aotrou da gerzhout
war-lerc'h an Aotrou, da virout
e c'hourc'hemennoù hag e ziferadurioù hag
e urzhioù a holl galon, a holl ene, en ur ober
diouzh lavarioù an Emglev skrivet war al
levr-se. 32 Hag e reas asantiñ an holl re en em
gave e Jeruzalem hag e Benjamin, hag e reas
annezidi Jeruzalem hervez Emglev Doue, Doue
o zadoù. 33 Ha lemel a reas Josias an holl
euzhusterioù diouzh an holl vroioù a oa da
vibien Israel, hag e lakaas an holl re en em gave
e Jeruzalem da servijañ an Aotrou, o Doue.
E-pad e holl vuhez, ne zistrojont ket a-ziouzh
an Aotrou, Doue o zadoù.

35 Lidadeg ar Pask. Marv Josias.

1 Hag e reas Josias e Jeruzalem ur Pask d'an
Aotrou, lidlazhet e voe ar Pask d'ar bevarzek
eus ar miz kentañ. 2 Lakaat a reas ar veleien en
o c'harg hag o c'hennerzhañ e servij Ti an
Aotrou, 3 ha lavarout d'al levidi a gelenne holl
(dud) Israel, ar re santelaet evit an Aotrou :
«Lakait an Arc'h santel en Ti en deus savet
Salomon, mab David, roue Israel : ne vo ket ur
samm war ho tivskoaz. Bremañ, servijit an
Aotrou, ho Toue, hag e bobl Israel. 4 Ha bezit
prest, dre di tadel, dre strollad, hervez skrid
David, roue Israel, hag hervez skrid Salomon,
e vab. 5 En em zalc'hit er santual, hervez rannoù
ho tiez tadel, evit ho preudeur, tud ar bobl,
ha dre di tadel al levidi. 6 Lidlazhit ar Pask, en
em santelait ha bezit prest evit ho preudeur, da
ober hervez komz an Aotrou dre vMoizez.»

7 Hag e savas Josias, evit tud ar bobl,
deñved, oaned ha menned-gavr : peadra evit
paskoù an holl re en em gave (eno), un niver
a dregont mil ; hag ejened, tri mil, ar re-mañ
diwar madoù ar roue. 8 Hag e briñsed, anezho
o-unan, a roas evit ar bobl, evit ar veleien hag
evit al levidi : Helkia, Zakaria ha Iahiel,
gouarnerien Ti Doue, a roas d'ar veleien, evel
paskoù, daou vil c'hwec'h kant (oan) ha tri
c'hant ejen ; 9 ha Konenias, ha Semeiz,
ha Natanael, e vreudeur, hag Hasabias, Iehiel,
Iozabad, priñsed al levidi, a savas evit al levidi,
evel paskoù, pemp mil (oan) ha pemp kant ejen.

10 Hag e voe prest al liderezh : en em
zerc'hel a rae ar veleien en o c'harg, hag al
levidi, en o strolladoù, hervez lezenn ar roue.
11 Hag e voe lidlazhet ar Pask : strinkañ a rae ar
veleien ar gwad, hag al levidi a zigroc'hene,
12 o lakaat a-gostez an holloskadoù evit o reiñ,
dre rann ti tadel, da dud ar bobl da ginnig d'an
Aotrou, evel ma'z eo skrivet e levr Moizez ;
ha kemend-all gant an oc'hen. 13 Hag e voe
poazhet ar pask war an tan, hervez ar reolenn,
hag ar santelañ, poazhet e podoù, kaoterioù
ha war bladoù ; ha d'ar red (d'o c'has) da holl
dud ar bobl. 14 ha goude e prientjont evito
o-unan hag evit ar veleien, rak ar veleien,
mibien Aaron, a oa gant an holloskadoù hag al
lardoù betek an noz ; hag al levidi a aozas evito
hag evit ar veleien, mibien Aaron.
15 Ar ganerien, mibien Azaf, a oa en o c'harg,
hervez gourc'hemenn David, Azaf, Hemam hag
Iditoun, gweler ar roue ; hag ar borzhierien
(a oa) ouzh an dor-mañ-dor : n'o devoe ket da
guitaat o servij, rak o breudeur, al levidi
a briente evito.

16 Hag e voe urzhiet servij an Aotrou, en
deiz-se, evit ober ar Pask ha kinnig an

holloskadoù war aoter an Aotrou, hervez
gourc'hemenn ar roue Josias. 17 Hag e reas
mibien Israel en em gave (eno) ar Pask d'ar
mare-se, ha gouel an Dic'hoell, seizh deiz-pad.
18 Ne oa ket bet ur Pask evel hennezh en Israel
abaoe deizioù Samouel, ar profed ; nep roue
Israel ne reas ur Pask evel an hini a reas Josias,
hag ar veleien, al levidi, holl (dud) Youda hag
Israel en em gave eno, hag annezidi Jeruzalem.
19 Er bloaz triwec'h eus ren Josias e voe graet ar
Pask-se.

20 Ha goude kement-se, p'en devoe dreset
Josias an Ti, e pignas Nekao, roue an Ejipt, evit
stourm, da Karkamish, war ar Eufrata. Hag ez
eas war-arbenn dezhañ Josias. 21 Hag e kasas
(Nekao) dezhañ kannaded da lavarout : «Petra
ac'h eus ganin, roue Youda? N'eo ket a-enep dit
e teuan hiziv, met enep un ti a ra brezel din,
ha Doue a lavar din hastañ ; paouez eta a vezañ
enep Doue, a zo ganin, ha n'az tistrujo ket.»
22 Met ne zistroas ket Josias e zremm dioutañ,
hag evit stourm outañ en em zic'hizas ; ne
selaouas ket komzoù Nekao, (a zeue) eus genou
Doue, hag ez eas da vrezeliñ e stankenn
vMegeddo. 23 Hag e tennas ar waregerien war ar
roue Josias, hag e lavaras ar roue d'e
servijerien : «Kasit-me kuit, rak gwall-dizhet
on.» 24 Hag e gas a reas kuit e servijerien diouzh
e garr, hag e lakjont war ur c'harr all en devoa
ha d'e gas da Jeruzalem da vervel. Beziet e voe
e bered e dadoù, hag holl Youda ha Jeruzalem
a reas kañv war Josias. 25 Hag e reas Yeremia ur
werz war Josias ; ha komzet o deus an holl
ganerien ha kanerezed en o gwerzioù eus Josias
betek hiziv, ha lakaet e voe ar re-mañ da
voazioù en Israel, hag emaint skrivet er
Gwerzioù.

26 Ha nemorant oberoù Josias, e garitezioù,
hervez ar pezh a zo skrivet e Lezenn an Aotrou,
27 e oberoù kentañ ha diwezhañ, a zo skrivet war
levr Rouaned Israel ha Youda.

36 Disoc'h rouantelezh Youda.

1 Hag e kemeras pobl ar vro Joac'haz, mab
Josias evit e lakat da ren war-lerc'h e dad
e Jeruzalem. 2 Oadet a dri bloaz warn-ugent e oa
Joac'haz pa renas, ha tri miz e renas
e Jeruzalem. 3 Digarget e voe gant roue an Ejipt
e Jeruzalem, ha kondaonet e voe ar vro da gant
talant arc'hant hag un talant aour. 4 Hag e lakaas
roue an Ejipt da roue Eliakim, e vreur, war
Youda ha Jeruzalem, hag e troas e anv
e Yoac'hin ; ha Joac'haz, e vreur, a voe kemeret
gant Nekao ha kaset d'an Ejipt.

5 Oadet a bemp bloaz warn-ugent e oa
Yoac'hin pa voe (lakaet) da roue, hag unnek
vloaz e renas e Jeruzalem ; ober a reas ar (pezh
a zo) fall ouzh daoulagad an Aotrou, e Zoue.

6 A-enep dezhañ e pignas Nabuc'hodonosor,
roue Babilon, hag hen ereas gant div chadenn
arem evit e gas da vBabel. 7 Listri Ti an Aotrou
a gasas Nabuc'hodonosor da vBabel, hag
o lakaat a reas en e dempl e Babilon.

8 Ha nemorant oberoù Yoac'hin, an
euzhusterioù a reas hag ar pezh a c'hoarvezas
gantañ, a zo skrivet war levr Rouaned Israel
ha Youda. Hag e renas Yoac'hin, e vab, en
e lec'h.

9 Oadet a eizh vloaz e oa Yoac'hin pa voe
(lakaet) da roue, ha tri miz ha dek devezh
e renas e Jeruzalem, oc'h ober ar (pezh a zo) fall
ouzh daoulagad an Aotrou. 10 Da zistro bloaz,
e kasas ar roue Nabuc'hodonosor (tud) d'e
zegas da vBabel gant traoù prizius Ti an Aotrou,
hag e lakaas da ren Sedekias, e vreur, war
Youda ha Jeruzalem.

11 Oadet a ur bloaz warn-ugent e oa
Sedekias pa voe (lakaet) da roue, hag unnek
vloaz e renas e Jeruzalem. 12 Hag e reas ar (pezh
a zo) fall ouzh daoulagad an Aotrou, e Zoue,
ha n'en em izelaas ket dirak ar profed Yeremia,
(a gomze) a-berzh genou an Aotrou.

13 Hag a-enep ar roue Nabuc'hodonosor
e tispac'has, goude m'en devoa hemañ graet
dezhañ touiñ dre Zoue : reutaat e choug a reas
ha kaletaat e galon, e-lec'h distreiñ d'an Aotrou,
Doue Israel. 14 Memes holl briñsed ar veleien
hag ar bobl a reas kalz a felladennoù, hervez
holl euzhusterioù ar broadoù, hag a saotras Ti
an Aotrou en devoa santelaet e Jeruzalem.

15 Hag e kasas an Aotrou, Doue o zadoù,
daveto, dre e gannaded, abred hag alies e kasas
(tud), rak truez en devoa ouzh e bobl hag ouzh
e Chomlec'h ; 16 met ober a raent goap ouzh
kannaded Doue, disprizañ a raent e gomzoù hag
ober fae war e brofeded, ken na entanas fulor an
Aotrou a-enep e bobl, ha na voe ket a bare.

17 Ober a reas pignat a-enep dezho roue ar
Galdeiz, a lazhas o reoù yaouañ dre ar c'hleze,
e diabarzh o santual, hep truez ouzh ar baotred
pe ouzh ar merc'hed yaouank, ouzh ar re gozh
pe wennart : an holl a lakaas (an Aotrou) en
e zorn. 18 Holl draezoù Ti Doue, bras ha bihan,
teñzorioù Ti an Aotrou ha teñzorioù ar roue hag
e briñsed, an holl a gasas da vBabel.
19 Tangwallet e voe Ti Doue ha diskaret
mogerioù Jeruzalem, lakaet en hec'h holl
balezioù an tan, ha pulluc'het hec'h holl draoù
prizius betek an distruj. 20 Hag e kasas
(Nabuc'hodonosor) dilerc'hiadoù ar c'hleze da
vBabel, a-benn bezañ evitañ hag evit e vibien
sklavourien, betek ma renas rouantelezh Persiz.
21 Hag e voe sevenet komz an Aotrou deuet dre
c'henou Yeremia :

«Ken n'en devo dic'haouet an douar
e sabadoù :
holl zeizioù e zismantr, e ray diskuizh,
betek peurober dek vloaz-ha-tri-ugent.»

22 Hag er bloaz kentañ eus Kirus, roue
Persiz, evit seveniñ komz an Aotrou dre c'henou
Yeremia, e tihunas an Aotrou spered Kirus, roue
Persiz, a lakaas da dremen ur vouezh dre-holl
en e rouantelezh, hag ivez ur skrid, evit
lavarout :

23 «Evel-henn e komz Kirus, roue Persiz :
Holl rouantelezhioù an douar
en deus roet din an Aotrou, Doue an neñv,
ha va c'harget en deus da adsevel dezhañ
un Ti e Jeruzalem, a zo e Youda.
Piv ac'hanoc'h a zo eus e holl boblad?
An Aotrou, e Zoue, da vezo gantañ,
ha ra bigno !»

Levr Ezdra

1 Skrid-embann Kirus.

1 Er bloaz kentañ eus Kirus, roue Persiz,
evit seveniñ komz an Aotrou dre c'henou
Yeremia ; e tihunas an Aotrou spered Kirus,
roue Persiz, a reas tremen un embann dre-holl
en e rouantelezh, ha zoken ur skrid, evit
lavarout : 2 «Evel-henn e komz Kirus, roue
Persiz : Holl rouantelezhioù an douar a zo bet
roet din gant an Aotrou, Doue an neñvoù,
ha va c'harget en deus da sevel dezhañ un Ti
e Jeruzalem, e Youda. 3 Piv ac'hanoc'h a zo eus
e bobl? Ra vezo e Zoue gantañ, ra bigno da
Jeruzalem, a zo e Youda, ha ra savo Ti an
Aotrou, Doue Israel ! Eñ eo an Doue a zo
e Jeruzalem. 4 D'an holl re a van, n'eus forzh
e pelec'h emaint o chom, ra bourvezo dezho tud
al lec'h-se arc'hant, aour, madoù, loened
ha gouestladurioù, evit Ti an Doue a zo
e Jeruzalem !»

5 Hag e savas pennoù tadel Youda
ha Benjamin, hag ar veleien, al levidi, an holl re
en devoa dihunet Doue o spered, evit mont da
adsevel Ti an Aotrou a zo e Jeruzalem. 6 Hag an
holl a oa en-dro dezho a dapas en o daouarn
traoù arc'hant hag aour, ha madoù, ha loened,
ha traoù prizius, hep kontañ an holl
ouestladurioù.

7 Hag ar roue Kirus a dennas er-maez listri
Ti an Aotrou en devoa kaset kuit
Nabuc'hodonosor eus Jeruzalem ha lakaet e ti
e zoue. 8 O zennañ a reas Kirus, roue Persiz, dre
zorn Mitridat, an teñzorer, hag o niveras da
Sasbasar, priñs Youda. 9 ha setu o niveradeg :
pladoù aour, tregont, pladoù arc'hant, mil ;
kontilli, nav warn-ugent ; 10 hanafioù aour ;
tregont ; hanafioù arc'hant a eil renk, pevar
c'hant dek ; listri all, mil. 11 An holl draoù aour
pe arc'hant a oa pemp mil pevar c'hant : kement
tra a voe kaset gant Sasbasar pe bignas an
harluidi eus Babilon da Jeruzalem.

2 Roll an harluidi distroet gant Zorobabel.

1 Ha sed amañ tud ar rannvro a bignas eus
prizonerezh an harlu, ar re en devoa harluet
Nabuc'hodonosor, roue Babilon, da vBabel hag
a zistroas da Jeruzalem hag e Youda, pep hini
d'e gêr, 2 ar re a oa deuet gant Zorobabel,

Yesoua, Nehemia, Saraia, Raelaya, Mardokai,
Belsan, Mesfar, Begouai, Rehoum, Baana.

Niveradeg ar wazed eus pobl Israel :
3 mibien Pareos : daou vil kant daouzek
ha tri-ugent ; 4 mibien Safatia : tri c'hant
daouzek ha tri-ugent ; 5 mibien Area : seizh kant
pemzek ha tri-ugent ; 6 mibien Fahatmoab, eus
mibien Yesoua ha Joab : daou vil eizh kant
daouzek, 7 mibien Elam : mil daou c'hant pevar
ha hanter-kant ; 8 mibien Zatou : nav c'hant
pevar ha daou-ugent ; 9 mibien Zakai : seizh
kant tri-ugent ; 10 mibien Bani : c'hwec'h kant
daou ha daou-ugent ; 11 mibien Bebai : c'hwec'h
kant tri warn-ugent ; 12 mibien Azgad : mil daou
c'hant daou warn-ugent ; 13 mibien Adonikam :
c'hwec'h kant c'hwec'h ha tri-ugent ; 14 mibien
Begouai : daou vil c'hwec'h ha hanter-kant ;
15 mibien Adin : pevar c'hant pevar
ha hanter-kant ; 16 mibien Ater, eus reoù Ezekias
triwec'h ha pevar-ugent ; 17 mibien Besai : tri
c'hant tri warn-ugent ; 18 mibien Iora : kant
daouzek ; 19 mibien Hasoum : daou c'hant tri
warn-ugent ; 20 mibien Gebbar : pemzek
ha pevar-ugent ; 21 mibien Betlehem : kant tri
warn-ugent ; 22 paotred Netofat ; c'hwec'h
ha hanter-kant ; 23 paotred Anatot : kant eizh
warn-ugent ; 24 mibien Azmavet : daou
ha daou-ugent ; 25 mibien Kariatiarim, Kefira
ha Berot : seizh kant tri ha daou-ugent, 26 mibien
Rama ha Gabaa : c'hwec'h kant unan
warn-ugent ; 27 paotred Mac'hmas : kant daou
warn-ugent ; 28 paotred Betel hag Hai : daou
c'hant tri warn-ugent ; 29 mibien Nabo : daou
ha hanter-kant ; 30 mibien Megbis : kant
c'hwec'h ha hanter-kant ; 31 mibien un Etam all :
daouzek kant pevar ha hanter-kant ; 32 mibien
Harim : tri c'hant ugent ; 33 mibien Lod, Hadid
hag Ono : seizh kant pemp warn-ugent ;
34 mibien Yeriko : tri c'hant pemp
ha daou-ugent ; 35 mibien Senaa : tri mil
c'hwec'h kant tregont ;

36 **Ar veleien** : mibien Iedaia, eus ti Yesoua ;
nav c'hant trizek ha tri-ugent ; 37 mibien
Emmer : mil daou ha hanter-kant ; 38 mibien
Pasour : daouzek kant seizh ha daou-ugent ;
39 mibien Harim : mil seitek ;

40 **Al levidi** : mibien Josoua ha Kadmihel,
Bennoui, eus mibien Odovia : pevarzek
ha tri-ugent ;

41 **Ar ganerien** : mibien Azaf : kant eizh
warn-ugent ;

42 **Ar borzhierien** : mibien Selloum, mibien
Ater, mibien Talman, mibien Akoub, mibien
Hatita, mibien Sobai, holl : kant nav ha tregont ;

43 **an Netiniz** : mibien Siha, mibien
Hasoufa, mibien Tabbaot ; 44 mibien Keros,
mibien Siaa, mibien Fadon, 45 mibien Lebana,
mibien Hagaba, mibien Akoub, 46 mibien Hagab,
mibien Semlai, mibien Hanan, 47 mibien Giddel,
mibien Gaher, mibien Raaia, 48 mibien Rasin,
mibien Nekoda, mibien Gazam, 49 mibien Oza,
mibien Pasea, mibien Besai, 50 mibien Asena,
mibien Menouim, mibien Nefousim, 51 mibien
Bakouk, mibien Hakoufa, mibien Harhour,
52 mibien Baslout, mibien Mahida, mibien
Harsa, 53 mibien Berkos, mibien Sisera, mibien
Tema, 54 mibien Nasia, mibien Hatifa.

55 mibien **servijerien Salomon** : mibien
Sotai, mibien Soferet, ha mibien bPerouda,
56 mibien Iaala, mibien Darkon, mibien Giddel,
57 mibien Safatia, mibien Hatil, mibien
bPoc'heret ha Hasebaim, mibien Ami ;

58 An holl Netiniz -mañ ha mibien
servijerien Salomon : tri c'hant daouzek
ha pevar-ugent.

59 Hag ar re a oa pignet eus Telmela,
Telharsa ; Kerubin hag Addon, Emmer, ha n'o
devoa ket gallet disklêriañ ti o zadoù nag
o gouenn, na ma oant eus Israel : 60 mibien
Dalaia, mibien Tobia, mibien Nekoda : c'hwec'h
kant daou ha hanter-kant ; 61 hag eus mibien ar
veleien : mibien Hobia, mibien Akos, mibien
Berzellai, en devoa kemeret (unan) eus
merc'hed Berzellai, ar Gileadiad, da wreg, hag
a voe galvet diwar e anv. 62 Ar re-se a glaskas
o skrid ganedigezh hep e gavout ; hag e voent,
dic'hlan, er-maez eus ar velegiezh.
63 Hag e lavaras ar gouarnour dezho chom hep
debriñ eus ar santel-santelañ ken na vefe bezant
ur beleg evit an Ourim ha Toumim.

64 An holl gevredigezh a-gevret a oa : daou
vil ha daou-ugent tri c'hant tri-ugent,
65 hep kontañ servijerien ha mitizhien, a oa seizh
mil tri c'hant seizh-ha-tregont ; hag o devoa
ivez kanerien ha kanerezed : daou c'hant ;
66 kezeg, seizh kant c'hwec'h-ha-tregont ; muled,
daou c'hant pemp-ha-daou-ugent ; 67 kañvaled,

pevar c'hant pemp-ha-tregont ; ezen, c'hwec'h mil seizh kant ugent.

68 Pennoù tadel, oc'h erruout e Ti an Aotrou e Jeruzalem, a roas gouestladurioù evit Ti Doue, evit ma vefe adsavet el lec'h ma oa. 69 Diouzh ma c'hallent, e roas ar re-se da deñzor al labourioù : aour, unan ha tri-ugent mil drakm ; arc'hant, pemp mil minenn ; tonegoù beleien, kant.

70 Hag e chomas ar veleien, al levidi, ha darn (eus ar bobl), ar ganerien hag ar borzhierien, hag an Netiniz, en o c'hêrioù. An holl Israeliz a oa en o c'hêrioù.

3 Deroù adsavadur an Templ.

1 Hag ec'h erruas ar seizhvet miz, ma oa mibien Israel er c'hêrioù, hag en em vodas ar bobl evel un den e Jeruzalem. 2 Hag e savas Josoua, mab Iosedek, hag e vreudeur, ar veleien, ha Zorobabel, mab Salatiel, gant e vreudeur, hag ec'h adsavjont aoter Doue Israel evit ober warni holloskadoù, evel m'eo skrivet e Lezenn vMoizez, den Doue. 3 Savet e voe an aoter en he lec'h, dre m'o devoa spouron rak pobloù ar brioù ; hag e voe kinniget warni holloskadoù d'an Aotrou, holloskadoù ar beure hag an abardaez. 4 Hag e voe graet gouel al Logelloù evel ma'z eo skrivet, gant an holloskadoù bemdez, hervez an niver, diouzh ar c'hustum evit pep deiz. 5 Ha goude-se an holloskad peurbad, re al loarioù-nevez ha re holl ouelioù an Aotrou a veze santelaet, ha re an holl ouestladurioù graet d'an Aotrou. 6 Adalek deiz kentañ ar seizhvet miz e voe kroget da ober loskaberzhoù d'an Aotrou, met Neved an Aotrou ne oa ket c'hoazh diazezet.

7 Hag e voe roet arc'hant d'ar venerien ha d'ar gilvizien, ha boued, evaj hag eoul d'ar Sidoniz ha d'ar Turiz, evit kas koad sedrez eus al Liban dre vor da Jafe, gant aotre Kirus, roue Persiz, a oa bet roet.

8 Daou vloaz a oa ma oant deuet da Di Doue e Jeruzalem, ha d'an eil miz en em lakaas Zorobabel, mab Salatiel (war al labour), gant Josoua, mab Iosedek, hag ar re all eus o breudeur, beleien, levidi hag an holl re zistroet diouzh an harlu da Jeruzalem, hag e voe lakaet al levidi, adalek an oad a ugent vloaz hag uheloc'h evit sturiañ labourioù Ti an Aotrou. 9 Hag en em lakaas Josoua, gant e vibien, mibien Youda a-gevret, da vleinañ ar vicherourien, e Ti Doue, mibien Henadad (ivez), o mibien hag o breudeur, al levidi.

10 Ha pa ziazezas ar vañsonerien Templ an Aotrou, e voe lakaet ar veleien gant o gwiskamantoù hag o zrompilhoù, hag al levidi, mibien Azaf, gant simbalennoù, da veuliñ an Aotrou, hervez urzhiadurioù David, roue Israel. 11 Hag e voe diskanet o veuliñ hag o trugarekaat an Aotrou : «Rak mat eo, rak peurbad eo e garantez evit Israel !» Hag an holl a youc'he, - ur youc'hadeg vras - o veuliñ an Aotrou evit diazez Ti an Aotrou. 12 Ha kalz a veleien hag a levidi hag a bennoù tadel oadet, hag o devoa gwelet an Ti kentañ, pa voe diazezet an Ti-mañ dirak o daoulagad, a ouele a vouezh uhel, met kalz a youc'he laouen en ur sevel o mouezh. 13 ha ne oa den evit anavezout trouz ar youc'hadennoù laouen diouzh trouz garmadennoù ar bobl, rak ar bobl a youc'he, a youc'he uhel, hag ar youc'hadeg a veze klevet er pellder.

4 Enepstourmad tud Samaria.

1 Hag e klevas enebourien Youda ha Benjamin e oa paotred an harlu oc'h adsevel un Templ d'an Aotrou, Doue Israel. 2 Hag e teujont da gaout Zorobabel hag ar pennoù tadel, da lavarout dezho : «Ni a savo ganeoc'h, rak eveldoc'h e kehelomp ho Toue, ha dezhañ ec'h aberzhomp, abaoe deizioù Asarhaddon, roue Asour, en deus graet dimp pignat amañ.» 3 Hag e lavaras dezho Zorobabel ha Josoua, ha nemorant pennoù tadel Israel : «N'eo ket deoc'h ha dimp sevel un Ti d'hon Doue, met ni hon-unan eo a savo evit an Aotrou, Doue Israel, evel m'en deus gourc'hemennet dimp ar roue Kirus, roue Persiz.» 4 Hag e voe tud ar vro o tinerzhañ daouarn pobl Youda, ouzh o zrubuilhañ keit ha ma vañsonent ; 5 goprañ a rejont a-enep dezho kuzulierien da lakaat c'hwitañ o mennad, e-pad holl amzer Kirus, roue Persiz, ha betek ren Darius, roue Persiz.

6 E-kerzh ren Asouerus, e deroù e ren, e skrivjont un tamall diwar-benn annezidi Youda ha Jeruzalem. 7 E deizioù Artakserkses ivez e skrivas Beselam, Mitridat, Tabel ha kenseurted all da Artakserkses roue Persiz,

ha testenn al lizher a oa skrivet en aramaeg ha troet (*aramaeg*) :

8 Rehoum, mestr gouarner, ha Samsai, ar skriver, a skrivas ul lizher diwar-benn Jeruzalem da Artakserkses evel-henn : 9 «Rehoum, mestr gouarner, ha Samsai, ar skriver, ha nemorant o c'heneiled, barnerien, tud-a-lezenn, tud Erek, Babel, Susan, Elam, 10 ha rest ar pobloù en deus harluet Asenafar bras hag illur, hag o lojet e kêrioù Samaria hag e rest en tu-hont d'ar stêr...hag all.» 11 Sed amañ adskrid al lizher a gasjont dezhañ :

«Da Artakserkses, ar roue, da servijerien, tud an tu all d'ar stêr....hag all. 12 Ra vezo gouezet gant ar roue (kement-mañ) : Ar Yuzevien a zo pignet eus du-se davedomp a zo erruet e Jeruzalem ; ar gêr disentus ha fallakr a adsavont, ar mogerioù a adaozont, an diazezoù a zo dreset. 13 Bremañ, ra ouezo ar roue, mar bez ar gêr-se adsavet hag he mogerioù adaozet, na gwirioù, na tailhoù, na truajoù ne roint, hag evel-just, evit ar rouaned-se e vo ar gaou. 14 Bremañ paz eo holen ar palez hor holen, ha dismegañ ar roue a zo dizereat evidomp gwelout, neuze 'ta e kasomp da reiñ keloù d'ar roue, 15 ma vo klasket e levr eñvorioù da dadoù, hag e kavi e levr an eñvorioù-se hag e ouezi ez eo ar gêr-se ur gêr disentus a ra gaou ouzh ar rouaned hag ar rannvroioù, hag ez eus bet graet dispac'hoù en he c'hreiz abaoe an amzer gozh : setu perak ez eo bet ar gêr-se distrujet. 16 Reiñ a reomp da c'houzout d'ar roue, mar bez ar gêr-se adsavet hag he mogerioù adaozet, neuze tachenn ebet en tu-hont d'ar stêr ne vo dit.»

17 Ar respont-mañ a gasas ar roue :

«Da Rehoum, mestr gouarner, da Samsai, ar skriver, ha d'ar rest eus o c'heneiled a zo o chom e Samaria hag e rest en tu-hont d'ar stêr : peoc'h...hag all. 18 Al lizher hoc'h eus kaset dimp ez-fraezh a zo bet lennet dirazon. 19 Ha me am eus roet un urzh, hag ez eus bet klasket, ha kavet, ez eo bet ar gêr-se, abaoe an amzer gozh, en em savet a-enep ar rouaned : disentiñ ha dispac'hañ a veze graet enni. 20 Rouaned galloudus ez eus bet e Jeruzalem, ha bet int mistri war an holl (diriad) en tu-hont d'ar stêr, ha gwirioù, tailhoù, ha truajoù a veze roet dezho. 21 Bremañ, roit urzh da baouez d'an dud-se, ma na vo ket ar gêr-se adsavet, ken na vezo drezon roet un urzh. 22 Diwallit da vezañ lezirek da oberiañ war gement-se, gant aon na greskfe ar gaou diwar-goust ar rouaned.»

23 Neuze, adal ma voe adskrid lizher Artakserkses, ar roue, bet lennet dirak Rehoum ha Samsai, ar skriver hag o c'heneiled, ez eas ar re-mañ a-dizh da Jeruzalem da gaout ar Yuzevien, a voe harzet (en o labour) dre vrec'h ha dre heg. 24 Neuze e paouezas labourioù Ti Doue e Jeruzalem, hag e voe harzet betek ar bloaz daou eus ren Darius, roue Persiz.

5 Al labourioù adkroget.

1 Hag e tiouganas Hagai, ar profed, ha Zakaria, mab Addo, ar profed, evit ar Yuzevien a oa e Youda hag e Jeruzalem, en anv Doue Israel (a oa) warno. 2 Neuze e savas Zorobabel, mab Salatiel, ha Josoua, mab Iosedek, hag en em adlakajont da sevel Ti Doue a oa e Jeruzalem ; ha ganto e oa profeded Doue, o reiñ skoazell dezho. 3 Er mare-se e teuas d'o c'haout Tatanai, gouarner an tu-hont d'ar stêr, ha Starbuzanai hag o c'heneiled ; hag evel-henn e komzjont outo : «Piv en deus roet deoc'h urzh da sevel an ti-mañ, ha da adaozañ ar mogerioù-se?» 4 Neuze evel-henn e komzjont outo : «Pere eo anvioù an dud a zo o sevel ar savadur-mañ?» 5 Met lagad Doue a oa war gozhidi ar Yuzevien ; ne voe ket harzet ar re-mañ, ken na voe kaset an afer betek Darius, ha na voe neuze roet respont dezho.

6 Adskrid al lizher a gasas Tatanai, gouarner eus tu-all d'ar stêr, ha Starbuzanai hag e geneiled ha duged, eus an tu all d'ar stêr, da zDarius, ar roue.

7 Ul lizher a gasjont dezhañ, ha kement-mañ a oa skrivet ennañ :

«Da zDarius, ar roue, peoc'h a-grenn ! 8 Ra anavezo ar roue ez omp aet e Youda, ar rannvro, betek Ti an Doue meur emeur oc'h adsevel e mein-ben, ha koad a laker er mogerioù ; hag al labour-se gant tizh a zo graet hag a ya dillo etre o daouarn. 9 Neuze hon eus goulennet digant ar gozhidi evel-henn : lavaret hon eus dezho : Piv en deus roet deoc'h urzh da adsevel an ti-se, ha da adaozañ ar mogerioù-se? 10 Hag ivez o anvioù hon eus goulennet diganto,

evit o reiñ da c'houzout dit, en ur skrivañ anv an
dud a zo o fennrenerien.

11 Ha setu an difenn o deus respontet, en ur
lavarout :

Ni amañ a zo servijerien Doue an neñvoù
hag an douar, hag adsevel a reomp an Ti a oa
bet savet diagent abaoe bloavezhioù niverus : ur
roue en Israel, unan bras, en devoa e savet
ha peurechuet. 12 Goude-se, dre ma hegaze hon
tadoù Doue an neñvoù, o lakaat a reas e dorn
Nabuc'hodonosor, roue Babilon, ar C'haldean,
hag an Ti-mañ a voe distrujet hag ar bobl
harluet da vBabel. 13 Koulskoude, e bloaz kentañ
Kirus, roue Babilon, Kirus, ar roue, a roas urzh
da adsevel an Ti-Doue-mañ. 14 ha zoken listri Ti
Doue, en aour hag en arc'hant, en devoa
Nabuc'hodonosor dilamet diouzh templ
Jeruzalem evit o c'has da dempl Babilon,
o lemel a reas Kirus, ar roue, eus templ
Babilon, hag o reiñ da unan a oa Sasbasar
e anv : da c'houarner hen lakaas, 15 hag e lavaras
dezhañ. Al listri-mañ, kemer-int hag o laka
e templ Jeruzalem, ha Ti Doue da vezo adsavet
el lec'h ma oa ! 16 Neuze Sasbasar a zo deuet da
lakaat diazezoù Ti Doue e Jeruzalem, hag adal
neuze betek bremañ hen adsaver, met n'eo ket
peurechu. 17 Bremañ, mard eo mat evit ar roue,
ra vezo klasket e ti teñzorioù ar roue a zo
e Babilon, hag-eñ ez eus bet roet gant Kirus, ar
roue, an urzh da sevel an Ti-Doue-mañ
e Jeruzalem ; ha mennad ar roue diwar
gement-se da vezo kaset dimp !»

6 Disoc'h al labourioù. Dedi an Templ.

1 Neuze Darius, ar roue, a roas urzh, hag
e voe klasket e ti an diellioù, ma veze an teulioù
lakaet e-barzh, e Babilon. 2 Hag e voe kavet en
Ekbatan, ur c'hreñvlec'h eus rannvro ar vMediz,
ur rollad, hag evel-henn e oa skrivet ennañ an
eñvorioù :

3 «E bloaz kentañ ar roue Kirus, Kirus, ar
roue, en deus roet un urzh : Ti Doue,
e Jeruzalem : an Ti-se a vo adsavet evel ul lec'h
ma vez kinniget aberzhoù ha ma'z eo bet
e ziazezoù lakaet ; e uhelder a vo tri-ugent
ilinad, e ledander tri-ugent ilinad. 4 Renkadoù
mein-ben : teir, hag ur renkad koad nevez (a vo
graet), hag an dispignoù, gant ti ar roue e vezint
talet. 5 Ha listri Ti Doue, a zo en aour hag en
arc'hant, hag en devoa Nabuc'hodonosor
dilamet diouzh templ Jeruzalem ha kaset da
vBabel, a vo daskoret hag a yelo d'an Templ
e Jeruzalem, el lec'h ma oant, hag a vo lakaet en
Ti-Doue.»

6 «Bremañ, Tatanai, gouarner an tu-hont
d'ar stêr, Starbuzanai, hag o c'heneiled ha tud,
eus an tu all d'ar stêr, pellait alese ! 7 Lezit da
ober an Ti-Doue-se (gant) gouarner ar Yuzevien
ha kozhidi ar Yuzevien : an Ti-Doue-se a vo
adsavet el lec'h ma oa. 8 Ganin-me eo roet an
urzh war bezh hoc'h eus da ober gant kozhidi ar
Yuzevien evit adsevel an Ti-Doue-se : diwar
gwirioù ar roue, an tailhoù eus an tu-hont d'ar
stêr, e vo talet fraezh an dispignoù d'an dud-se,
ma na vezint ket arsavet. 9 Hag ar pezh o devo
ezhomm : leueioù, meot hag ein evit
holloskadoù Doue an neñvoù, ha gwinizh,
holen, gwin hag eoul evel ma lavaro ar veleien
a zo e Jeruzalem, a vo roet dezho deiz evit deiz,
hep mank, 10 ma vezo kinniget ganto aberzhoù
a c'hwez c'hwek da Zoue an neñvoù, ha ma
vezo pedet evit buhez ar roue hag e vibien.
11 ha ganin ez eo roet an urzh-mañ : neb
a gemmo al lizher-mañ, ra vo dilamet ar c'hoad
eus e di, ra vo lakaet en e sav hag an den staget
outañ, ha gant e di, ur bern lastez da vezo graet
ouzhpenn ! 12 Hag an Doue en deus e anv eno,
da ziskaro kement roue ha pobl a gasfe e zorn
evit kemmañ (an urzh-mañ), pe evit distrujañ an
Ti-Doue-mañ a zo e Jeruzalem ! Me, Darius,
am eus roet an urzh : gant aked ra vezo graet !»

13 Neuze Tatanai, gouarner an tu-hont d'ar
stêr, Starbuzanai, hag o c'heneiled, hervez ar
pezh en devoa kaset Darius, ar roue, ez-pervezh
a rejont. 14 ha kozhidi ar Yuzevien a vañsone hag
a rae berzh, hervez diougan Hagai, ar profed,
ha Zakaria, mab Addo ; ar savadur a voe
peurgaset, dre urzh Doue Israel ha dre urzh
Kirus ha Darius hag Artakserkses, roue Persiz.
15 Hag e voe peurechu an Ti-se d'an trede deiz
eus miz Adar, er bloaz c'hwec'h eus ren Darius,
ar roue.

16 Hag e reas mibien Israel hag ar veleien
hag al levidi ha nemorant paotred an harlu, an
dedi eus an Ti-Doue-mañ gant stad. 17 Aberzhet
e voe, evit dedi Ti Doue : koleed, kant ; tourzed,
daou c'hant ; oaned, pevar c'hant ; ha bouc'hed,
evel dibec'hadenn evit Israel a-bezh, daouzek,

hervez niver meuriadoù Israel. 18 Hag e voe
lakaet ar veleien dre rummad, al levidi dre
rannad, evit servij an Doue a zo e Jeruzalem,
evel ma'z eo skrivet e levr Moizez.

(*hebraeg*) 19 Hag e reas paotred an harlu ar
Pask d'ar pevarzekvet deiz eus ar miz kentañ.
20 En em c'hlanaet o devoa ar veleien hag al
levidi a-unvan, holl e oant glan ; hag e voe
lidlazhet ar Pask evit holl baotred an harlu, hag
evit o breudeur ar veleien hag evito o-unan.
21 Hag e tebras mibien Israel, ar re deuet en-dro
eus an harlu, hag an holl re o devoa en em
zistaget diouzh dic'hlanded broadoù ar vro evit
heuliañ an Aotrou, Doue Israel. 22 Hag e voe
graet gouel ar (bara) dic'hoell : seizh devezh
a levenez, rak levenez a roe dezho an Aotrou,
en devoa troet kalon roue Asour daveto, evit
reiñ nerzh d'o daouarn e labour Ti Doue, Doue
Israel.

7 Kefridiezh Ezdra.

1 Ha goude an darvoudoù-se, e-pad ren
Artakserkses, roue Persiz, Ezdra, mab Saraia,
mab Azaria, mab Helkia, 2 mab Selloum, mab
Sadok, mab Ac'hitob, 3 mab Amarias, mab
Azaria, mab Meraiot, 4 mab Zaraia, mab Ozi,
mab Bouki, 5 mab Abisoua, mab Pineas, mab
Eleazar, mab Aaron, ar beleg kentañ,
6 an Ezdra-mañ a bignas eus Babilon ; bez' e oa
ur skrib ampart e lezenn vMoizez bet roet gant
an Aotrou, Doue Israel. Hag e roas dezhañ ar
roue, dre ma oa dorn an Aotrou, e Zoue,
warnañ, kement tra a c'houlenne. 7 Gantañ
e pignas mibien Israel beleien, levidi, kanerien,
porzhierien ha Netiniz, da Jeruzalem, er bloaz
seizh eus Artakserkses, ar roue. 8 Hag e oa
erruet e Jeruzalem d'ar pempvet miz, er bloaz
seizh eus ar roue.

9 D'ar c'hentañ eus ar miz kentañ en devoa
divizet pignat eus Babilon, ha d'ar c'hentañ eus
ar pempvet miz e oa erruet e Jeruzalem, rak
dorn e Zoue, an hini mat, a oa warnañ.
10 Rak Ezdra en devoa lakaet e galon da heuliañ
Lezenn an Aotrou, d'he seveniñ, ha da gelenn
en Israel ar gwir hag ar reizhded.

11 Ha sed amañ adskrid al lizher a roas ar
roue Artakserkses da Ezdra, ar beleg-skrib,
skriver lavarioù, gourc'hemennoù an Aotrou
hag e reizhennoù evit Israel :

(*aramaeg*) 12 «Artakserkses, roue ar
rouaned, da Ezdra, ar beleg, skriver Lezenn
Doue an neñvoù (peoc'h) peurvat, hag
all...13 Ganin eo bet roet an urzh-mañ : an holl
reoù o deus c'hoant, em rouantelezh, a-douez
pobl Israel, he beleien ha levidi, da vont da
Jeruzalem, da yelo ganit, 14 peogwir ez out, dre
berzh ar roue hag e seizh kuzulier, kaset da
enklask war Youda ha Jeruzalem, hervez
Lezenn da Zoue a zo ez torn, 15 ha da gas an
arc'hant hag an aour o deus ar roue hag
e guzulierien kinniget a-youl-vat da Zoue Israel
en deus e Jeruzalem e chomadur, 16 gant an holl
arc'hant hag aour a gavi war holl rannvro
vBabel, gant gouestladurioù ar bobl hag ar
veleien, a ouestlint evit Ti o Doue a zo
e Jeruzalem. 17 En arbenn da se e vi aketus da
brenañ, gant an arc'hant-se, koleed, tourzed, ein,
gant profadennoù ha diedoù-kinnig, ha d'o
c'hinnig war an aoter a vo e Ti ho Toue
e Jeruzalem. 18 Hag ar pezh a vo, diouzhit
ha diouzh da vreudeur, mat da ober gant
nemorant an arc'hant hag an aour, hervez youl
ho Toue a reot. 19 Al listri roet dit evit servij Ti
da Zoue, a lakai dirak Doue Jeruzalem. 20 Hag ar
rest en defe ezhomm Ti da Zoue hag a vefe ret
dit reiñ, a roi diouzh ti teñzorioù ar roue.
21 Hag eus va ferzh, Artakserkses, ar roue, eo
roet an urzh, da holl deñzorerien an tu-hont d'ar
stêr : kement a c'houlenno diganeoc'h Ezdra, ar
beleg, skriver Lezenn Doue an neñvoù,
ez-pervezh da vezo graet, 22 betek (en) arc'hant,
kant talant ; gwinizh, kant 'kor' ; gwin, kant
'bat' ; eoul, kant 'bat' ; ha holen, hep kontañ.
23 Kement tra a vo dre urzh Doue an neñvoù da
vezo graet pervezh evit Ti Doue an neñvoù, rak
perak e vefe e gounnar war rouantelezh ar roue
hag e vibien? 24 Ha deoc'h e roomp da c'houzout
kement-mañ : an holl veleien ha levidi,
kanerien, porzhierien, Netiniz, ha servijerien Ti
an Doue-se, na gwirioù na tailhoù na truajoù na
vezer aotreet da sevel warno. 25 Ha te, Ezdra,
hervez furnez da Zoue a zo ez torn, laka
barnerien ha reizhaouerien o devo da varn an
holl dud eus an tu-hont d'ar stêr, an holl re
a anavez Lezenn da Zoue ; ha neb n'hec'h
anavez ket a gelennot. 26 Piv bennak ne ray ket
diouzh Lezenn da Zoue ha diouzh lezenn ar
roue ez-resis, ra vezo graet diouzh ar reizh enep
dezhañ, pe dre ar marv, pe ar forbannerezh,

pe un tell-gastiz war e vadoù, ha dre an toull-bac'h.»

(*hebraeg*) [27] Benniget ra vezo an Aotrou, Doue hon tadoù, en deus lakaet se e kalon ar roue : kaeraat Ti an Aotrou a zo e Jeruzalem, [28] hag en deus astennet warnon grad-vat ar roue hag e guzulierien hag holl briñsed ar roue, ar re c'halloudusañ ! Bet em eus nerzh, dre ma oa dorn an Aotrou, va Doue, warnon, hag em eus bodet diwar Israel ar pennoù evit pignat ganin.

8 Roll an harluidi dstroet gant Ezdra. An distro.

[1] Ha setu ar pennoù tadel, gant o orin, a bignas ganin, dindan ren Artakserkses, ar roue, eus Babilon :

[2] Eus mibien bPineas, Gersom ; eus mibien Itamar, Daniel ; eus mibien David, Hatous ; [3] eus mibien Sec'henia ; eus mibien Pareos, Zakaria, ha gantañ un nested a gant hanter-kant gwaz ; [4] eus mibien bFahatmoab, Elioenai, mab Zaraia, ha gantañ daou c'hant gwaz ; [5] eus mibien Sec'henia, mab Iahaziel, ha gantañ tri c'hant gwaz ; [6] eus mibien Adin, Eved, mab Jonatan, ha gantañ hanter-kant gwaz ; [7] eus mibien Elam, Izaia, mab Atalia, ha gantañ dek-ha-tri-ugent gwaz ; [8] eus mibien Safatia, Zabadia, mab Mic'hael, ha gantañ pevar-ugent gwaz ; [9] eus mibien Joab, Abdias, mab Iahiel, ha gantañ daou c'hant triwec'h gwaz ; [10] eus mibien Bani, Salomit, mab Iosfia, ha gantañ eizh-ugent gwaz ; [11] eus mibien vBevai, Zakaria, mab Bevai, ha gantañ eizh warn-ugent gwaz ; [12] eus mibien Azgad, Johanan, mab Eketan, ha gantañ dek gwaz ha kant ; [13] eus mibien Adonikam : ar re ziwezhañ, hag amañ o anvioù : Elifalet, Iehiel ha Semeia, ha ganto tri-ugent gwaz ; [14] eus mibien vBegouai, Outai ha Zakour, ha ganto dek ha-tri-ugent gwaz.

[15] O bodañ a ris e-kichen ar stêr a ya etrezek Ahava, hag e kampjomp eno tri devezh ; hag e ris anaoudegezh gant an dud ha gant ar veleien, met eus mibien Levi ne gavis hini ebet eno. [16] Hag e kasis davet Eliezer, Ariel, Semeia, Elnatan, Ioiarib, Elnatan, Natan, Zakaria, Mosollam, a oa pennoù (-tadel). [17] Hag e rois urzhioù dezho diwar-benn Addo, ar penn a oa e Kasfia, e chomlec'h ; hag e lakis en o genou komzoù da lavarout da Addo ha d'e vreudeur an Netiniz e Kasfia o chom, evit kas dimp servijerien evit Ti hon Doue. [18] Hag e kasjont dimp, pa oa dorn hon Doue, an hini mat, warnomp, un den a boell, eus mibien vMoholi, mab Levi, mab Israel : Serebia, gant e vibien hag e vreudeur, triwec'h ; [19] hag Hasabia, ha gantañ Izaia, eus mibien vMerari, gant e vreudeur hag o mibien : ugent : [20] hag un darn eus Netiniz, en devoa lakaet David hag e bennoù evit servij al levidi : Netiniz, daou c'hant ugent, an holl anezho merket dre o anv.

[21] Hag e ris embann eno ur yun, e-kichen ar stêr Ahava, evit en em c'hlac'hariñ dirak hon Doue ha goulenn digantañ un hentad kompez evidomp hag evit hor bugale hag hon holl vadoù. [22] Rak mezh am bije bet o c'houlenn digant ar roue ur strollad ha marc'heien evit hon difenn rak an enebour e-pad an hent, ha komzet hor boa ouzh ar roue en ur lavarout : «Dorn hon Doue a vez war an holl re ouzh e glask, evit ar mad, ha nerzh e gounnar war an holl re ouzh e zilezel.» [23] Hag e yunjomp hag ec'h aspedjomp hon Doue evit-se, hag hon selaou a reas.

[24] Hag e tibabis, a-douez priñsed ar veleien, daouzek, gant Serebia hag Hasabia, ha ganto breudeur dezho, dek [25] hag e pouezis dezho an arc'hant hag an aour, hag al listri, kinniget da Di hon Doue, hag en devoa savet ar roue, e guzulierien, e briñsed hag holl Israel en em gave eno. [26] Hag e pouezis, war o dorn, an arc'hant : c'hwec'h kant hanter-kant talant ; ha listri arc'hant : kant talant ; aour : kant talant ; [27] hag hanafioù aour : ugent, evit mil drakm ; ha podoù arem alaouret ha kaer, prizius evel aour. [28] Hag e lavaris dezho : «C'hwi a zo santel d'an Aotrou, al listri-mañ a zo santel, hag an arc'hant, an aour a zo gouestlet d'an Aotrou, Doue ho tadoù. [29] Bezit war evezh d'o mirout, betek ma pouezot anezho dirak priñsed ar veleien hag al levidi, ha pennoù tadel Israel, e Jeruzalem, e salioù Ti an Aotrou. [30] Hag e tegemeras ar veleien hag al levidi ar pouezadennoù arc'hant hag aour, hag al listri, evit o c'has da Jeruzalem, da Di hon Doue.

[31] Hag e tigampjomp eus stêr Ahava d'an daouzek eus ar miz kentañ, evit mont da Jeruzalem. ha dorn Doue a voe warnomp hag hor saveteas diouzh dorn an enebourien hag ar

skraperien e-pad an hent. 32 Hag erruet
e Jeruzalem, e chomjomp eno tri devezh.
33 ha d'ar pevare deiz e pouezjomp an arc'hant,
an aour hag al listri, e Ti hon Doue, war zorn
Meremot, mab Ouria, ar beleg ; gantañ e oa
Eleazar, mab Pineas, ha ganto Iozabad, mab
Josoua, ha Noadia, mab Bennoui, levidi.
34 An niver hag ar pouez a voe evit pep tra,
ha skrivet e voe ar pouez hollel er mare-se.
35 Ar re a oa distroet diouzh ar prizonerezh,
paotred an harlu, a ginnigas holloskadoù da
Zoue Israel : leueoù, daouzek evit Israel
a-bezh ; tourzed, c'hwezek ha pevar-ugent ;
oaned, seitek ha tri-ugent ; bouc'hed evit ar
pec'hed, daouzek : an holl evel holloskad d'an
Aotrou. 36 Hag e rojont urzhreolennoù ar roue da
satraped ar roue ha da c'houarnerien an tu-hont
d'ar stêr, a skoras ar bobl ha Ti Doue.

9 Kudenn ar gwragez diavaeziek.

1 Ha pa voe disoc'h kement-mañ, e tostaas
ouzhin ar briñsed da lavarout : «N'eo ket
diforc'h pobl Israel, ar veleien, al levidi, diouzh
pobloù ar broioù : euzhusterioù a reont evel
Kanaaniz, Hitiz, Pereziz, Jebousiz, Amoniz,
Moabiz, Misraiz hag Amoriz : 2 Kemeret o deus
eus o merc'hed evito hag evit o faotred,
ha kemmesket eo ar ouenn santel gant pobloù ar
broioù ; ha dorn ar briñsed hag ar c'houarnerien
a zo bet en torfed-se ar c'hentañ !» 3 Pa glevis an
dra-se, e fregis va dilhad, va mantell a sachis
war va blev ha va barv, hag e koazezis, mantret.
4 Em c'hichen en em vodas an holl re a grene
gant komzoù Doue Israel diwar-benn an torfed
bras-se, ha me, em c'hoazez, mantret, betek
profadenn an abardaez.

5 Ha gant profadenn an abardaez e savis eus
va glac'har, ha freget va dilhad, va mantell,
e plegis war va daoulin, ec'h astennis va
daouarn etrezek an Aotrou, va Doue.

6 Hag e lavaris : «Va Doue, mezhek on hag
abafet, o sevel, va Doue, va dremm davedout ;
rak hor fazioù o deus kresket a-us d'hor
pennoù, hor mankoù a zo deuet ken uhel hag an
neñvoù. 7 Abaoe deizioù hon tadoù ez omp bet
e mankoù bras betek hiziv, hag en abeg d'hor
fazioù eo ez omp bet roet, ni, hor rouaned, hor
beleien, e dorn rouaned ar broioù, d'ar c'hleze,
d'ar prizonerezh, d'ar preizherezh ha da vezh
hon dremm, evel hiziv. 8 ha bremañ, abaoe ur
pennadig, hon eus bet ar c'hras a-berzh an
Aotrou, hon Doue ; manet ez eus dimp un
dilec'h saveteet, ha roet en deus dimp un doenn
en e chomlec'h santel ; sklaeraet en deus hon
Doue hon daoulagad, ha roet en deus dimp
buhez, un nebeudig, en hor sklavelezh.
9 Rak sklaved ez omp, met en hor sklavelezh
n'en deus ket hon dilezet hon Doue ; astennet
en deus warnomp e c'hras dirak rouaned Persiz,
o reiñ dimp buhez evit adsevel Ti hon Doue,
adaozañ e rivinoù, ha reiñ dimp ur voger
e Youda ha Jeruzalem.

10 Ha bremañ, petra lavarout, hon Doue,
goude-se? Rak dilezet hon eus da
c'hourc'hemennoù, 11 az poa kemennet gant da
servijerien, ar brofeded, en ur lavarout : Ar vro
emaoc'h o vont da gaout a zo ur vro saotret gant
pobloù ar broioù dre o euzhusterioù, leuniet eo
bet ganto eus an eil penn d'egile gant
o saotradurioù. 12 Bremañ eta, ho merc'hed, n'o
roit ket d'o mibien, hag o merc'hed, n'o
c'hemerit ket evit ho mibien. Na glaskit ket
o feoc'h, o eurvad, morse, hag e viot kreñv, hag
e tebrot eus madoù ar vro, hag (o) roiot en
hêrezh d'ho mibien da viken.

13 Goude kement a zo c'hoarvezet ganimp
en abeg d'hon oberoù fall ha d'hor mankoù
bras, -daoust m'ec'h eus-te, hon Doue, is-prizet
hor fazioù, ha roet dimp un dilec'h saveteet a zo
amañ - 14 hag ec'h adkrogfemp da freuzañ da
c'hourc'hemennoù, da zimeziñ gant ar pobloù
euzhus-mañ? Daoust ha ne gounnari ket a-enep
dimp betek hon echuiñ, hep dilerc'hiad ebet
a saveteet? 15 Aotrou, Doue Israel, reizh ez out,
menel a ra ganimp un nemorant saveteet betek
hiziv. Setu ni dirazout gant hor mankoù ! ha den
ne zalc'h dirazout en abeg da se !

10 Ar maouezed estren argaset.

1 Hag evel ma pede Ezdra ha ma rae anzav
en ur ouelañ, stouet dirak Ti Doue, en em vodas
davetañ, eus Israel, ur boblad niverus-meurbet,
gwazed, maouezed ha bugale ; ha gouelañ a rae
an dud, a-builh e ouelent. 2 Hag e komzas
Sec'henia, mab Iahiel, eus mibien Elam, hag
e lavaras da Ezdra : «Bet omp felladennerien
e-keñver hon Doue, o kemer gwragez estren
a-douez pobloù ar vro, met c'hoazh ez eus ur
goanag evit Israel, daoust da gement-se.
3 Bremañ eta, divizomp un emglev gant hon

Doue, a-benn kas kuit an holl wragez-se, gant
ar re a zo ganet diouto, hervez kuzul va aotrou
hag ar re a zouj gourc'hemennoù hon Doue.
Hervez al Lezenn e vo graet ! [4] Sav ! Dit eo ober
an dra-se, ha ni a vo ganit : Bez kreñv, gra se !»

[5] Hag e savas Ezdra, hag e reas touiñ
priñsed ar veleien, al levidi hag Israel a-bezh da
ober hervez ar c'homzoù-se, hag ar re-mañ
a douas. [6] Hag e savas Ezdra a-zirak Ti Doue,
hag ez eas betek kambr Johanan, mab Eliasib,
hag o vezañ aet e-barzh, na bara ne zebras, na
dour ne evas, ken glac'haret ma oa gant an
torfed bras-se.

[7] Hag e reas tremen un embann e Youda hag
e Jeruzalem, evit holl baotred an harlu, a-benn
en em vodañ e Jeruzalem. [8] An neb na zeufe ket,
dindan tri deiz, hervez ali ar briñsed hag ar
gozhidi, e vefe anaoueet e holl vadoù, hag eñ
e-unan disrannet diouzh ar gevredigezh vras.
[9] Hag en em vodas holl wazed Youda
ha Benjamin e Jeruzalem dindan tri deiz, d'an
navet miz, d'an ugentvet eus ar miz.
Hag e chomas an holl dud war leurenn Ti Doue,
o krenañ gant an dra-se ha gant ar glav.

[10] Hag e savas Ezdra, ar beleg, hag e lavaras
dezho : «Bet oc'h felladennerien, o timeziñ gant
maouezed estren, ha kresket hoc'h eus mankoù
Israel. [11] ha bremañ, roit meuleudi d'an Aotrou,
Doue ho tadoù, ha grit e youl, hag en em rannit
diouzh pobloù ar vro ha diouzh ar maouezed
estren.»

[12] Hag e respontas an holl gevredigezh en ur
lavarout a vouezh uhel : «Ya, hervez da gomzoù
eo ret dimp ober ; [13] met ar bobl a zo niverus,
hag amzer ar glaveier ez eo, ne c'heller ket
derc'hel er-maez. N'eo ket afer un devezh
hepken, na daou, rak kalz ez omp bet o pec'hiñ
en dra-se. [14] Ra 'n em zalc'ho hor priñsed evit an
holl gevredigezh, hag an holl re, en hor
c'hêrioù, a zo dimezet gant gwragez estren,
a zeuio, d'an deizioù divizet, ha ganto kozhidi
pep kêr hag he barnerien, ken na vo distroet
barrad kounnar hon Doue diwarnomp en abeg
d'an dra-se.» [15] Jonatan hepken, mab Asael,
ha Iaasia, mab Tekoua, a savas a-enep da se,
ha Mosollam, Sabetai, al levit, a harpas anezho.
[16] Met ober a reas evel-hont paotred an harlu.
Hag e tibabas Ezdra, ar beleg, gwazed, pennoù
tadel eus ti o zadoù, an holl dre o anv ; hag ar
re-mañ a goazezas en deiz kentañ eus an dekvet
miz evit enklask diwar-benn an afer.
[17] Hag o devoe echu gant an holl wazed o devoa
degaset (ganto) gwragez estren, d'an deiz
kentañ eus ar miz kentañ.

[18] Hag e voe kavet e-touez mibien ar veleien
o devoa kemeret gwragez estren :

E-touez mibien Yesoua, mab Iosedek, hag
e vreudeur : Maasia, Eliezer, Ioiarib, Godolia ;
[19] ar re-mañ a roas o dorn, evit kas kuit
o gwragez, hag o vezañ kablus, (da ginnig) un
tourz evel dic'haouadenn ; [20] e-touez mibien
Emmer : Hanani ha Zabadia ; [21] e-touez mibien
Harim : Maasia, Elia, Semeia, Iehiel, Ozias ;
[22] e-touez mibien bPasour : Elioenai, Maasia,
Ismael, Natanael, Iozabad hag Elasa. [23] e-touez
al levidi : Iozabad, , Semei, Kelaia pe Kelita,
Petaia, Youda hag Eliezer ; [24] e-touez ar
ganerien : Eliasib ; e-touez ar borzhierien :
Selloum, Telem ; Ouri ;

[25] Hag Israeliz : E-touez mibien Pareos :
Remia, Iezia, Melkia, Miamin, Eleazar, Melkia,
Banaias ; [26] e-touez mibien Elam : Mattanias,
Zakaria, Iahiel, Abdi, Yarmout hag Elia ;
[27] e-touez mibien Zatou : Elioenai, Eliasib,
Mattanias, Yarmout, Zabad hag Aziza ;
[28] e-touez mibien vBevai : Johanan, Hanania,
Zabbai, Atalai ; [29] e-touez mibien vBani :
Mosollam, Melouc'h, Adaia, Iasoub, Saal,
Ramot ; [30] e-touez mibien bPahat-Moab : Edna,
C'halal, Banaias, Maasia, Mattanias, Betsaleel ;
Bennoui, Manase ; [31] mibien Harim : Eliezer,
Iesia, Melkia, Semeia, Simeon, , [32] Benjamin,
Melouc'h, Samaria ; [33] e-touez mibien Hasoum :
Mattanai, Mattata, Zabad, Elifalet, Iermai,
Manase, Semei ; [34] e-touez mibien vBani :
Maaddi, Amram, Yoel, [35] Banaias, Badaias,
Keliaou, [36] Vania, Meremot, Eliasib,
[37] Mattanias, Mattanai, Iasi, [38] e touez mibien
Bennoui : Semei, [39] Selemias, Natan, Adaias,
[40] Mec'hnedebai, Sisai, Sarai, [41] Azareel,
Selemia, Samaria, [42] Selloum, Amarias, Yozef ;
[43] e-touez mibien Nabo : Yoel, Mattatias, Zabad,
Zabina, Ieddu, Yoel, Banaias.

[44] An holl re-se o devoa kemeret gwragez
estren, hag e oa en o zouez gwragez hag
o devoa bet bugale.

Levr Nehemia

1 Pedenn Nehemia evit Israel.

1 Lavarioù Nehemia, mab Hakalia.

Setu da viz Kasleu er bloaz ugent, e oan
e Sousan, ar gêrbenn. 2 Hag ec'h erruas Hanani,
unan eus va breudeur, gant gwazed eus Youda ;
hag o goulennata a ris diwar-benn ar Yuzevien
en em dennet, ar re a vane eus an Harlu,
ha diwar-benn Jeruzalem. 3 Hag int da lavarout
din : «Ar re a zo en em dennet hag a zo manet
eus an harlu, du-hont er rannvro, a zo en ur
gwalleur bras hag en dismegañs ; mogerioù
Jeruzalem a zo freuzet, hag he dorojoù a zo bet
devet en tan» 4 Kerkent ha ma klevis an
traoù-se, ec'h azezis, e ouelis hag e ris kañv un
toullad deizioù, o yunañ hag o pediñ dirak Doue
an neñvoù. 5 Hag e lavaris : «A ! Aotrou Doue
an neñvoù, Doue meur ha spontus, a vir an
emglev hag an druez e-keñver ar re hen kar hag
a vir e c'hourc'hemennoù, 6 ra vo da skouarn
evezhiek ha da zaoulagad digor, evit klevout
pedenn da servijer, an hini a ran dirazout
bremañ, deiz ha noz, evit mibien Israel, da
servijerien, en ur anzav pec'hedoù mibien
Israel, rak pec'het hon eus a-enep dit ; ha me
ha ti va zad, hon eus pec'het ! 7 Direizh, direizh
ez omp bet ez-keñver ; n'hon eus ket miret ar
gourc'hemennoù, an urzhioù, ar reolennoù az
poa kemennet da vMoizez, da servijer.
8 Bez soñj eta eus an dra ac'h eus kemennet da
vMoizez, da servijer, lavarout : (Mar bezit)
difeal, me ho stlabezo e-mesk ar pobloù, 9 ha ma
tistroit davedon, mar mirit va gourc'hemennoù
hag o sevenit, nag e vefe ho harluidi e dibenn
an neñvoù, alese me o dastumo hag o degaso
d'al lec'h am eus dibabet evit ma chomo va anv
e-barzh. 10 Ar re-se eo da servijerien, da bobl
ac'h eus dasprenet gant da nerzh bras ha da zorn
kreñv. 11 A ! Aotrou, ra vezo, mar plij, da
skouarn evezhiek ouzh pedenn da servijer hag
ouzh pedenn da servijerien a vourr o toujañ da
anv ! Bez saveteer da servijer, hiziv, ha ro
dezhañ kaout grad-vat dirak an den-se ! »
Me a oa neuze hanafer ar roue.

2 Beaj Nehemia da Jeruzalem.

1 Ha setu, da viz Nisan, er bloaz ugent eus
Artakserkses ar roue, e oa ar gwin dirazañ, hag
e kemeris ar gwin hag en rois d'ar roue. Ne oan
ket bet c'hoazh nec'het dirazañ. 2 Hag e lavaras
din ar roue : «Perak ez eo da zremm ken fall?
Ned out ket klañv, ned eo nemet ur fallgalon !
Hag em boa aon, kalz-meurbet.» 3 Hag e lavaris
d'ar roue : «O roue, da viken ra vevo ! Penaos
ne vefe ket fall va dremm? Kêr bezioù va zadoù
a zo gwastet, he dorojoù, devet en tan !»
4 Hag e lavaras din ar roue : «Petra
a c'houlennez?» Hag e pedis Doue an neñvoù,
5 hag e lavaris d'ar roue : «Mar bez youl ar roue
kement-mañ, ha mard eo mat da servijer ouzh
da zremm, kas-me da Youda, da gêr bezioù va
zadoù m'hec'h adsavin !»

6 Hag e lavaras din ar roue, ar rouanez
o vezañ en he c'hoazez en e gichen : «Betek
peur e vezo da veaj, ha pegoulz e teui en-dro?»
Hag e voe mat dirak ar roue va c'has, hag e rois
dezhañ un deiziad. 7 Hag e lavaris d'ar roue :
«Mar bez youl ar roue kement-mañ, lizheroù da
vezo roet din evit gouarnerien an tu-hont d'ar
stêr, d'am lezel da dremen betek erruout
e Youda, 8 hag ul lizher evit Azaf, diwaller ar
goadeg en deus ar roue, ma roio din koad evit
frammañ dorojoù kêrbenn an Ti ha mogerioù ar
gêr hag an ti lec'h ma'z in.» Hag e roas se din ar
roue, rak bez' e oa dorn Doue, an hini mat,
warnon.

9 Degouezhet e ti gouarnerien an tu-hont
d'ar stêr, e rois dezho lizher ar roue. ha kaset en
devoa ganin ar roue ofiserien eus e arme
ha marc'heien. 10 Pa glevas se Sanaballat, ar
Horoniad, ha Tobia, ar servijer amoniat, e voe
droug enno, droug bras, dre ma teue un den da
glask eurvad mibien Israel.

11 Erruet e Jeruzalem (e chomis eno) tri deiz
12 hag e savis da noz gant un nebeudad gwazed
eus va fobl, hep bezañ disklêriet da zen petra en
devoa va Doue lakaet em c'halon da ober evit
Jeruzalem ; ha loen ebet ganin nemet an hini ma
oan azezet warnañ. 13 ha me er-maez dre zor an
Draonienn, da noz, war-zu stivell an Aerouant
ha dor an Teil. Hag ec'h eveshais ouzh
mogerioù Jeruzalem a oa freuzet hag ouzh he
dorojoù bet devet dre an tan. 14 Hag e tremenis
da gaout dor ar Stivell ha stank ar Roue, met ne
oa ket a lec'h evit al loen da dremen, dindanon.
15 Ha me da bignat dre ar froud, e-pad an noz, en
ur eveshaat ouzh ar voger, hag adarre d'erruout
gant dor an Draonienn war va c'hiz.

16 Hag ar renerien n'o devoa ket gouezet
pelec'h e oan aet na petra e oan oc'h ober ; na
d'ar Yuzevien, na d'ar veleien, na d'ar
c'houvriaded, na d'ar renerien, na da reoù all
a rae labourioù n'em boa betek neuze mann
disklêriet. 17 Hag e lavaris dezho : «C'hwi a wel
e peseurt gwalleur emaomp, dre ma'z eo bet
Jeruzalem drastet hag he dorojoù losket dre an
tan. Ac'hanta, adsavomp moger Jeruzalem,
ha ne vezimp ket dismegañset ken.» 18 Ha me
o tisklêriañ dezho e oa bet dorn va Doue, an
hini mat, warnon, hag ivez komzoù ar roue, ar
re en devoa lavaret din. Hag e lavarjont :
«War-sav ! adsavomp !» Hag e voe kreñv
o daouarn evit an (dra) vat-se.

19 Pa glevas se Sanaballat, ar Horoniad,
ha Tobia, ar servijer amoniat, ha Gosem, an
Arabiad, e rejont goap ouzhimp, ha gant dispriz
evidomp, e lavarjont : «Petra emaoc'h o vont da
ober? Enep ar roue en em zispac'hit.»
20 Hag e respontis dezho evel-henn, en ur
lavarout dezho : «Doue an neñvoù eo a ray
dimp ober berzh ; ni, e servijerien, a sav da
adsevel. ha c'hwi, n'ho pezo na lod na gwir na
meneg e Jeruzalem.»

3 Mogerioù Jeruzalem adsavet.

1 Hag en em lakaas Eliasib, ar beleg bras,
hag e vreudeur, da adsevel dor an Deñved ; he
santelaat a rejont ha lakaat he zalbennoù : betek
tour ar C'hant e voe santelaet, (ha) betek tour
C'hanael. 2 Hag en o c'hichen e vañsonas
paotred Yeriko, hag en o c'hichen e vañsonas
Zakour, mab Imri. 3 Ha dor ar Pesked a voe
adsavet gant paotred Asnaa : ar re-mañ
a frammas (an nor) hag a lakaas he zalbennoù,
morailhoù ha sparloù. 4 En o c'hichen e tresas
Meremot, mab Ouria, mab Akos, hag en
o c'hichen e tresas Mesoulam, mab Barakia,
mab Mesezabel, hag en o c'hichen e tresas
Sadok, mab Baana ; 5 hag en o c'hichen e tresas
an dTekouz, met o uhelidi ne gasjont ket
o choug da labour o aotrou. 6 Hag an Nor Gozh
a voe adaozet gant Ioiada, mab Pasea,
ha Mesoulam, mab Besodia : int a frammas
anezhi hag a lakaas he zalbennoù, morailhoù
ha sparloù. 7 Hag en o c'hichen e tresas Meltias,
ar Gabaoniad, ha Iadon, ar Meronatiad, paotred
Gabaon ha Mispa, e-tal tron gouarner an
tu-hont d'ar stêr. 8 Hag en o c'hichen e tresas
Oziel, mab Araia, (eus) ar c'hoved ; hag en
e gichen e tresas Hanania, eus an drammourien,
hag e tilezjont Jeruzalem (pa voent) gant ar
Voger Ledan. 9 Hag en o c'hichen e tresas
Rafaia, mab Hour, rener un hanter eus bann
Jeruzalem. 10 Hag en o c'hichen e tresas Iedaia,
mab Haromaf, hag e-tal e di, hag en e gichen
e tresas Hatous, mab Hasabneia. 11 Ul lodenn all
a dresas Melkia, mab Harim, hag Hasoub, mab
Pahat-Moab, hag ivez tour ar Fornioù. 12 Hag en
e gichen e tresas Selloum, mab Alohes, rener un
hanter eus bann Jeruzalem, gant e verc'hed.
13 Dor an Draonienn a voe dreset gant Hanoun
hag annezidi Zanoa : int eo hec'h adsavas hag
a lakaas he zalbennoù, morailhoù ha sparloù,
ha mil ilinad a voger betek dor an Teil. 14 Ha dor
an Teil a voe dreset gant Melkia, mab Rec'hab,
rener bann Bet-ha-Karem ; eñ eo hec'h adsavas
hag a lakaas he zalbennoù, morailhoù
ha sparloù. 15 Ha dor ar Stivell a voe dreset gant
Selloum, mab Kolhoza, rener bann Mispa : eñ
eo hec'h adsavas hag a lakaas he zalbennoù,
morailhoù ha sparloù, hag ivez moger stank
Siloe, ouzh liorzh ar roue, ha betek an derezioù
a ziskenn eus Kêr David.

16 War e lerc'h e tresas Nehemia, mab
Azbouk, rener hanter bann Betsour, betek a-dal
da vezioù David, betek ar stank arzek, ha betek
ti ar Gadourien. 17 War e lerc'h e tresas al levidi
gant Rehoum, mab Bani ; en e gichen e tresas
Hasabia, rener hanter bann Keila, evit e vann ;
18 war o lerc'h e tresas o breudeur gant Bavai,
mab Henadad, rener hanter bann Keila ; 19 hag
e tresas en e gichen Ezer, mab Josoua, rener
Mispa, ul lodenn all, a-dal da grapenn an
Arsanailh, er c'hogn ; 20 war e lerc'h gant poan
e tresas Barouk, mab Zakai, ul lodenn all,
adalek ar c'hogn betek digor ti Eliasib, ar beleg
bras 21 war e lerc'h e tresas Meremot, mab Ouria,
mab Akos, an eil lodenn, adalek digor ti Eliasib
betek penn ti Eliasib ; 22 ha war e lerc'h e tresas
ar veleien, paotred an trowardroioù. 23 Goude
e tresas Benjamin hag Hasoub dirak o zi ; war
o lerc'h e tresas Azaria, mab Maasia, mab
Anania, e-kichen e di ; 24 war e lerc'h e tresas
Bennoui, mab Henadad, ul lodenn all, adal ti
Azaria betek an dro-gorn, betek ar c'hogn.
25 Ha Palel, mab Ozi, a-dal d'an dro-gorn
ha d'an tour, a zeu eus ti ar roue, an hini uhel,
nes da borzh an toull-bac'h ; ha war e lerc'h

Pedaia, mab Pareos, - [26] an Netiniz a oa o chom
en Ofel - betek dirak dor an Doureier, ouzh ar
reter, hag an tour e balir. [27] War e lerc'h e tresas
an Dekoiz ul lodenn all, adal an tour bras e balir
betek moger Ofel. [28] Uheloc'h eget dor ar
C'hezeg e tresas ar veleien, pep hini dirak e di ;
[29] war o lerc'h e tresas Sadok, mab Emmer, dirak
e di ; ha war e lerc'h e tresas Semeia, mab
Sec'henia, diwaller dor ar Reter. [30] War e lerc'h
e tresas Hanania, mab Selemia, hag Hanoun,
mab Selef, ar c'hwec'hvet, ul lodenn all ; war
e lerc'h e tresas Mesoulam, mab Barakia, dirak
e gambr ; [31] war e lerc'h e tresas Melkia, eus ar
c'hoved, betek ti an Netiniz hag ar
varc'hadourien, a-dal da zor ar Mifkad ha betek
gwardlec'h ar c'hogn ; [32] hag etre gwardlec'h ar
c'hogn ha dor an Deñved, e tresas ar c'hoved
hag ar varc'hadourien.

[33] Met pa glevas Sanaballat e oamp oc'h
adsevel ar mogerioù, e voe droug ennañ
ha kounnaret-meurbet, hag e reas goap ouzh ar
Yuzevien. [34] Hag e komzas dirak e vreudeur
ha bagadoù Samaria en ur lavarout : «Petra
emañ ar Yuzevien zivat-mañ oc'h ober? ha lezet
e vezint? Hag aberzhiñ a raint? ha gellout
a raint hiziv? Daoust ha buhez a roint d'ar vein
eus ar bern atredoù hag int pulluc'het?»
[35] Ha Tobia, an Amoniad, a oa en e gichen,
a lavaras : «Zoken mar adsavont, pa bigno ul
louarn, e tiskaro o moger vein !» [36] Selaou, hon
Doue, rak ni a zo disprizet ! Distro o dismegañs
war o fenn ! ha roit anezho d'an dispriz en ur
vro ma vezint harluet (enni). [37] Na c'holo ket
o drougiezh, hag o fec'hed a-dirazout gant na vo
ket diverket, rak hegazus int bet e-keñver da
vañsonerien !

[38] Hag adsevel a rejomp ar voger, hag e voe
kenframmet a-bezh ar voger betek hec'h hanter,
rak bet o devoa kalon an dud da labourat.

4 Al labour skoilhet gant an enebourien.

[1] Pa glevas Sanaballat, Tobia, an Arabed
hag an Azotiz, ez ae war-raok adsavidigezh
moger Jeruzalem, hag e oa ar freuzoù war-nes
bezañ stouvet, e voe droug enno meurbet ; [2] hag
en em unanjont holl a-gevret da vont da stourm
enep Jeruzalem evit ober enni tousmac'h. [3] Ha ni
da bediñ hon Doue ha da lakaat ur ged a-enep
dezho, deiz ha noz, gant aon razo.

[4] Hag e lavare Youda :

«Koazhañ a ra nerzh an dougerien,
uloc'h e-leizh ez eus,
ha ne c'hellomp ken adsevel ar voger.»

[5] Hag e lavare hon enebourien :

«Hep na ouijent, hep na weljent netra,
ec'h erruimp en o zouez hag o lazhimp,
hag e raimp paouez al labour.»

[6] Pa zeue ar Yuzevien a oa o chom en hor
c'hichen, e lavarent dimp dek gwezh :
«A gement lec'h emaint o chom, e teuont
warnomp !» [7] Hag e lakis ouzh traoñ war an
dachenn a-drek ar voger, e lec'hioù diwel,
e lakis tud dre gerentiezh, gant klezeier, goafioù
ha gwaregoù. [8] Hag o sellout outo, e savis hag
e lavaris d'an uhelidi, d'ar renerien ha da
nemorant ar bobl : «Bezit dizaon razo ! Met eus
an Aotrou, bras ha spouronus, ho pezet soñj,
ha stourmit evit ho preudeur, ho mibien, ho
merc'hed, ho kwragez hag ho tiez !»

[9] Pa glevas hon enebourien e ouiemp
kement-se hag en devoa freuzet Doue
o mennad, ha ni da zistreiñ holl d'ar voger, pep
hini d'e labour. [10] ha setu, adalek an deiz-se, un
hanter eus va faotred a oberie war o labour, hag
un hanter a embrege goafioù, skoedoù,
gwaregoù hag hobregonoù ; hag ar pennoù
a veze war-lerc'h holl diegezh Youda. [11] Ar re
a save ar voger, ar re a zouge sammoù evel
darbarerien, gant un dorn e raent o labour hag
egile a veze krog en ur arm. [12] Hag ar saverien,
pep hini e gleze stag ouzh e gostez, a vañsone,
hag ar soner trompilh a veze em c'hichen.
[13] Hag e lavaris d'an uhelidi, d'ar renerien ha da
nemorant ar bobl : «Al labouradeg a zo bras hag
ec'hon ; dispartiet omp war ar voger, pell an eil
diouzh egile. [14] Lec'h ma klevot son an
drompilh, eno en em vodot davedomp. Hon
Doue a stourmo evidomp !» [15] Hag e vezemp
oc'h ober al labour, un hanter krog er goafioù,
adal ma save ar gouloù-deiz betek ma teue ar
stered. [16] Hag er mare-se e lavaris d'ar bobl :
«Pep hini gant e zarbarer a nozvezhio e-barzh
Jeruzalem, hag hon devo da noz ur ged ha war
an deiz, labour.» [17] Ha na me, na va breudeur, na
va faotred, nag ar warded a zeue war va lerc'h,
ne guitaemp hon dilhad, ha pep hini en deveze
e gleze (paz ae) davit dour.

5 Disentezioù enep an traoù direizh.

1 Hag e savas ur glemmadeg a-berzh tud ar
bobl hag o gwragez, unan vras, enep o breudeur
yuzev. 2 Bez' e oa darn hag a lavare :
«Hor mibien, hor merc'hed ha ni a zo niverus ;
ret eo dimp kaout ed da zebriñ evit bevañ.»
3 ha darn a lavare : «Hor parkoù, hor gwini hag
hon tiez a roomp da gred evit kaout ed e-pad an
naonegezh.» 4 Ha darn (all) a lavare :
«Amprestañ a reomp arc'hant, evit truaj ar roue,
diwar hor parkoù hag hor gwini. 5 Ha padal eo
kig hor breudeur evel hor c'hig, hag evel
o mibien hor mibien, ha setu ma lezomp sujañ
hor mibien hag hor merc'hed evel sklaved,
ha darn eus hor merc'hed a zo sklavaet hag ez
eo dic'halloud hon daouarn, rak hor parkoù hag
hor gwini a zo da reoù all.» 6 Hag e voe droug
ennon meurbet o klevout o c'hlemmoù hag an
traoù-se. 7 Hag e voe lusk va c'halon warnon da
ober gourdrouz d'an uhelidi ha d'ar renerien,
hag e lavaris dezho : «Sammoù a lakait an eil
war egile !» Hag e c'halvis evito ur vodadeg
vras.

8 Hag e lavaris dezho : «Dasprenet hon eus
hor breudeur yuzev, bet gwerzhet d'ar broadoù,
kement ha ma c'hallemp, ha c'hwi a werzh ho
preudeur, ha gwerzhet e vezont dimp !» Hag int
da devel, hep kavout ur gêr (da lavarout).
9 Hag e lavaris : «N'eo ket brav ar pezh a rit !
ha n'eo ket e doujañs hon Doue e (tlefec'h)
kerzhout, gant aon rak dismegañs ar broadoù,
hon enebourien? 10 Me ivez, va breudeur ha va
faotred, hon eus prestet dezho arc'hant hag ed ;
met dilezomp ar brestadenn-mañ. 11 Daskorit,
mar plij, dezho hiziv end-eeun, o farkoù,
o gwini, olivezegi, tiez ha dregantad an
arc'hant, ar gwinizh, ar gwin nevez, an eoul
hoc'h eus prestet dezho !» 12 Hag e lavarjont :
«Daskoriñ a raimp, ha diganto ne c'houlennimp
(netra) ken ! Ober a raimp evel ma lavarez.»
Hag e c'halvis ar veleien, d'ober dezho touiñ
e rafent hervez al lavar-se. 13 Ha d'am barlenn
e ris un hejadenn, hag e lavaris : «Evel-se ra
hejo Doue an neb na seveno ket ar gomz-se,
diouzh e di ha diouzh e vadoù : evel-se ra vezo
hejet ha goullonderet !» Hag e lavaras ar
vodadeg a-bezh : «Amen !» Hag e veuljont an
Aotrou. Hag e reas ar bobl hervez al lavar-se.

14 Hag adal an deiz ma voe gourc'hemennet
din bezañ gouarner e bro Youda, adal ar bloaz
ugent betek ar bloaz daou-ha-tregont eus
Artakserkses, ar roue, daouzek vloaz, na me na
va breudeur, eus bara ur gouarner n'hon eus
debret. 15 Ar c'houarnerien diagent, a oa em
raok, a boueze war ar bobl hag a gemere
diganto bara ha gwin, hag ouzhpenn, arc'hant,
daou-ugent shekel ; hag o faotred a rae
o aotrounien war ar bobl. Met me n'am eus ket
graet evel-se, dre zoujañs Doue. 16 ha gant
labour ar voger-se em eus en em lakaet ; park
ebet n'am eus prenet, ha va holl baotred a oa
bodet aze da labourat ; 17 hag ar Yuzevien hag ar
renerien, kant hanter-kant den, a veze ouzh va
zaol, gant ar re a zeue davedomp eus ar broadoù
en-dro dimp.

18 Ar pezh a veze aozet bemdez, un ejen,
c'hwec'h dañvad eus an dibab ha yer, a veze
aozet war va c'houst ; ha pep dek deiz, a bep
seurt gwin a-fonn. ha gant-se, bara ar gouarner
n'am eus ket goulennet, rak re bounner e oa al
labour war ar bobl-se.

19 Bez soñj, va Doue, evit ar mad, eus ar
pezh am eus graet evit ar bobl-se !

6 Disoc'h al labourioù. Gwall-itrikoù.

1 Ha setu, pa voe roet keloù da Sanaballat,
Tobia, Gosem, an Arabiad, ha da nemorant va
enebourien, em boa adsavet ar voger ha ne vane
ken enni a freuzoù, - ha d'ar c'houlz-se,
talbennoù n'am boa ket lakaet d'an dorojoù -
2 e kasas Sanaballat hH Gosem davedon da
lavarout : «Deus, en em guzuliomp a-gevret
e Kefirim, e traonienn Ono.» Ijinañ a raent ober
droug ouzhin ; 3 met kas a ris dezho kannaded
da lavarout : «Ul labour bras emaon oc'h ober
ha ne c'hellan ket diskenn. Perak arsav al labour
hag en dilezel evit diskenn d'ho kaout?»
4 Hag e kasjont davedon an hevelep goulenn
peder gwezh, hag e respontis dezho an hevelep
tra.

5 Hag e kasas davedon Sanaballat an
hevelep goulenn ur pempvet gwezh, (dre)
e servijer, gant ul lizher digor en e zorn.
6 Hag e oa skrivet ennañ : «E-touez ar broadoù
e klever, - ha Gosem en lavar - ez out gant ar
Yuzevien oc'h ijinañ un dispac'h ; setu perak
ec'h adsavit ar voger, hag e vi o roue, hervez

al lavarioù-se. 7 ha profeded zoken ac'h eus
lakaet evit prezeg evidout e Jeruzalem
ha lavarout ez eus ur roue e Youda ! Bremañ
avat e vo roet keloù d'ar roue war gement-se :
setu perak, deus, m'en em guzuliimp a-gevret.»

8 Hag e kasis davetañ da lavarout :
«N'emañ ket an traoù evel ma lavarez, gant da
galon ez eo bet ijinet se !» 9 Ya, an holl a oa oc'h
ober aon dimp en ur lavarout : «Dilezel a ray
o daouarn al labour-se, ha ne vo ket graet !»
ha bremañ, ro nerzh d'am dorn ! 10 Ha me
ha mont da di Semeia, mab Dalaia, mab
Meetabel, hag a oa klozet ; hag e lavaras :
«En em guzuliomp e Ti Doue, e-barzh an
Templ, ha prennomp dorojoù an Templ, rak
dont a reont evit da lazhañ ; da noz e teuint d'az
lazhañ.» 11 Hag e lavaris : «Un den eveldon,
tec'hout ! (ha penaos) un den eveldon
(a c'hellfe) mont en Templ, ha bevañ? Ned in
ket.» 12 Santout a raen, ya, n'eo ket Doue a oa
ouzh e gas, met un diougan a lavare warnon dre
m'o devoa Tobia ha Sanaballat e baeet.
13 Ha perak bezañ e baeet? Da ober aon din, evit
va (lakat) da ober se ha da bec'hiñ, hag em bije
bet dre o ferzh ur brud fall, hag o dije bet
dismegañs ouzhin.

14 Bez soñj, va Doue, eus Tobia
ha Sanaballat, hag eus ar pezh o deus graet aze,
hag ivez eus Noadia, ar brofedez hag eus ar
brofeded all a venne va spontañ. 15 Hag e voe
peurechu ar voger d'ar bempvet warn-ugent eus
(miz) Elul, e daou deiz-ha-hanter-kant.

16 Ha pa glevas se hon holl enebourien
o devoa aon an holl vroadoù a oa en-dro dimp :
izelaet e voent ouzh o daoulagad o-unan hag
anzav a raent e oa gant hon Doue e oa bet graet
al labour-se. 17 Er mare-se ivez alies e rae
uhelidi Youda lizheroù da gas da dTobia,
ha reoù Tobia a zeue daveto. 18 Rak kalz
e Youda a oa tud feizet dezhañ, dre ma oa
mab-kaer da Sec'henia, mab Area, ha ma oa
Johanan, e vab, dimezet da verc'h Mesoulam,
mab Barakia. 19 Mad zoken diwarnañ e lavarent
dirazon, ha va c'homzoù a veze adlavaret
dezhañ. Lizheroù a gase Tobia evit ober aon
din.

7 Niveradeg.

1 Kerkent hag adsavet ar voger ha lakaet
talbennoù an dorojoù, e voe lakaet ivez en
o c'hargoù porzhierien ha gedourien ha levidi.
2 Dre va urzh e voe Hanani, va breur, gant
Hanania, mestr ar c'hreñvlec'h, war Jeruzalem,
rak hemañ a oa un den gwirion ha doujer Doue
muioc'h eget kalz. 3 Hag e lavaris dezho :
«Ne vo ket digoret dorojoù Jeruzalem ken na vo
tomm an heol, hag a-raok ma vo (an dud) en
o c'hargoù, e vo serret an talbennoù, ha sparlet ;
hag e vo lakaet evel gwarded annezidi
Jeruzalem, da bep hini ur gward, pep hini dirak
e di.»

4 Ar gêr a oa ec'hon a bep tu ha bras, hag an
dud nebeut enni, ha ne oa ket (kalz) a dier
adsavet.

5 Hag e lakaas va Doue em c'halon bodañ an
uhelidi, ar renerien hag ar bobl evit un
niveradeg ; hag e kavis levr an niveradeg eus ar
re a oa pignet da gentañ, hag e kavis skrivet
ennañ :

6 Sed amañ paotred ar rannvro a zo pignet
eus prizonerezh an Harlu, ar re en devoa harluet
Nabuc'hodonosor, roue Babilon, hag a zo
distroet da Jeruzalem ha da Youda, pep hini d'e
gêr, 7 (ar re) a zo deuet gant Zorobabel, Josoua,
Nehemia, Azaria, Raamias, Nahamani,
Mardokai, Belsan, Mesfarat, Begouai, Nahoum,
Baana.

Niveradeg ar wazed eus pobl Israel :

8 mibien Pareos : daou vil kant daouzek
ha tri-ugent ; 9 mibien Safatia : tri c'hant
daouzek ha tri-ugent ; 10 mibien Area : c'hwec'h
kant daou ha hanter-kant ; 11 mibien
bPahatmoab : eus mibien Josoua ha Joab, daou
vil eizh kant triwec'h ; 12 mibien Elam : daouzek
kant pevar ha hanter-kant; 13 mibien Zatou : eizh
kant pemp ha daou-ugent ; 14 mibien Zakai :
seizh kant tri-ugent ; 15 mibien vBennoui :
c'hwec'h kant eizh ha daou-ugent ; 16 mibien
vBevai : c'hwec'h kant eizh warn-ugent ;
17 mibien Azgad : daou vil tri c'hant daou
warn-ugent ; 18 mibien Adonikam : c'hwec'h kant
seizh ha tri-ugent ; 19 mibien vBegouai : daou vil
seizh ha tri-ugent ; 20 mibien Adin : c'hwec'h
kant pemp ha hanter-kant ; 21 mibien Ater -
Ezekias : triwec'h ha pevar-ugent ; 22 mibien

Hasoum : tri c'hant eizh warn-ugent ; [23] mibien
vBesai : tri c'hant pevar warn-ugent ; [24] mibien
Haref : kant daouzek ; [25] mibien Gabaon :
pemzek ha pevar-ugent ; [26] paotred Betlehem
ha Netofat : kant eizh ha pevar-ugent ; [27] paotred
Anatot : kant eizh warn-ugent ; [28] paotred
Betazmavet : daou ha daou-ugent ; [29] paotred
Kariatiariz ha Kefira ha Berot : seizh kant tri
ha daou-ugent ; [30] paotred Rama ha Gabaa :
c'hwec'h kant unan warn-ugent ; [31] paotred
Mac'hmas : kant daou warn-ugent ; [32] paotred
Betel hag Hai : kant tri warn-ugent ; [33] paotred
Nabo : daou ha hanter-kant ; [34] mibien Elam :
daouzek kant pevar ha hanter-kant ; [35] mibien
Harim : tri c'hant ugent ; [36] mibien Yeriko : tri
c'hant pemp ha daou-ugent ; [37] mibien Lod,
Hadid hag Ono : seizh kant unan warn-ugent ;
[38] mibien Senaa : tri mil nav c'hant tregont ;
[40] mibien Emmer : mil daou ha hanter-kant ;
[41] mibien Pasour : daouzek kant seizh
ha daou-ugent ; [42] mibien Harim : mil seitek ;

[43] Al levidi : mibien Yesoua, eus mibien
Kadmihel, Bennoui ha Odovia : pevarzek
ha tri-ugent ;

[44] Ar ganerien : mibien Azaf, kant eizh
ha daou-ugent ;

[45] Ar borzhierien : mibien Selloum, mibien
Ater, mibien dTelmon, mibien Akoub, mibien
Hatita, mibien Sobai : kant eizh ha tregont ;

[46] An Netiniz : mibien Siha, mibien
Hasoufa, mibien Dabbaot, [47] mibien gKeros,
mibien Siaa, mibien Fadon, [48] mibien Lebana,
mibien Hagaba, mibien Selmai, [49] mibien
Hanan, mibien Giddel, mibien Gaher, [50] mibien
Reaia, mibien Rasin, mibien Nekoda, [51] mibien
Gazam, mibien Oza, mibien Basea, [52] mibien
vBesai, mibien vMenouim, mibien Nefousim,
[53] mibien vBakouk, mibien Hakoufa, mibien
Harhour, [54] mibien vBaslout, mibien Mahida,
mibien Harsa, [55] mibien vBerkos, mibien Sisara,
mibien dTema, [56] mibien Nasia, mibien Hatifa ;

[57] mibien servijerien Salomon : mibien
Sotai, mibien Soferet, mibien Ferouda, [58] mibien
Iaala, mibien Darkon, mibien Giddel, [59] mibien
Safatia, mibien Hatil, mibien bPoc'heret
ha Hasebaim, mibien Amon ;

[60] An holl Netiniz ha mibien servijerien
Salomon : tri c'hant daouzek ha pevar-ugent.

[61] Ha sed amañ ar re a oa pignet eus
Telmela, Telharsa, Kerubin, Addon hag Emmer,
ha n'o devoa ket gallet disklêriañ o zi tadel nag
o gouenn, na ma oant Israeliz : [62] Mibien Dalaia,
mibien dTobia, mibien Nekoda : c'hwec'h kant
daou ha daou-ugent ; [63] ha beleien : mibien
Hobia, mibien Akos, mibien Barzellai, en devoa
kemeret a-douez merc'hed Barzellai, ar
Gileadiad, da wreg hag a voe galvet diwar
e anv. [64] Ar re-se a glaskas o skrid ganedigezh
hep e gavout ; hag e voent lavaret dic'hlan,
a-ziouzh belegiezh. [65] Hag e lavaras ar gouarner
dezho chom hep debriñ eus ar santel-santelañ
ken na vefe bezant ur beleg evit an Ourim
ha Toumim.

[66] Ar gevredigezh a-bezh a oa : daou vil
ha daou-ugent tri c'hant tri-ugent, [67] hep kontañ
o servijerien ha mitizhien, a oa seizh mil tri
c'hant seizh ha tregont. Hag e oa ivez kanerien
ha kanerezed, daou c'hant pemp ha daou-ugent.
[68] Kañvaled, pevar c'hant pemp ha tregont ;
ezen, c'hwec'h mil seizh kant ugent.

[69] Ha darn eus ar pennoù tadel a roas evit an
oberoù, ar gouarner a roas evit an teñzor : en
aour, mil drakm ; hanafioù, hanter-kant ;
tonegoù beleien, pemp kant tregont ;
[70] ha penntieien all a roas da deñzor an oberoù :
en aour, ugent mil drakm ; hag en arc'hant, daou
vil daou c'hant minenn ; [71] hag e voe roet gant
nemorant ar bobl : en aour, ugent mil drakm ;
hag en arc'hant, daou vil minenn ; ha tonegoù
beleien, seizh ha tri-ugent.

[72] Hag e chomas ar veleien, al levidi, ar
borzhierien, ar ganerien, (tud) eus ar bobl,
hag an Netiniz, hag an holl Israeliz en
o c'hêrioù.

Hag ec'h erruas ar seizhvet miz, hag e oa
mibien Israel en o c'hêrioù.

8 Gouel al Logelloù.

[1] Hag en em vodas ar bobl a-bezh evel un
den war al leurenn a zo dirak dor an Dour.
Hag e lavarjont da Ezdra, ar skrib, degas levr
Lezenn vMoizez, en devoa kemennet an Aotrou
da Israel. [2] Hag e tegasas Ezdra, ar beleg, al
Lezenn dirak ar gevredigezh, gwazed
ha maouezed, an holl re a oa gouest da
gompren, d'an deiz kentañ eus ar seizhvet miz.

3 Hag e lennas ennañ, a-dal d'al leurenn
a oa dirak dor an Dour, adalek gouloù-deiz
betek kreiz an deiz, dirak ar wazed hag ar
maouezed, ar re a oa gouest da gompren ;
ha divskouarn an holl dud a oa gant levr al
Lezenn.

4 En em zerc'hel a rae Ezdra, ar skrib, war
ul leurenn goad a oa bet graet evit an
degouezh-se ; en em zerc'hel a rae en e gichen :
Mattatias, Sema, Anania, Ouria, Helkia,
Maasia, a-zehoù dezhañ ; hag a-gleiz : Pedaia,
Misael, Melkia, Hasoum, Hasbadana, Zakaria,
Mosollam. 5 Hag e tigoras Ezdra al levr ouzh
daoulagad an holl dud, rak a-us d'an holl dud
e oa, ha p'en digoras, e savas ar bobl a-bezh.
6 Hag e vennigas Ezdra an Aotrou, an Doue
meur, hag e respontas ar bobl a-bezh : «Amen !
Amen !» en ur sevel o daouarn ; hag e plegjont
hag e stoujont dirak an Aotrou, o dremmoù d'an
douar.7 ha Yesoua, Bani, Serebia, Iamin, Akoub,
Sabetai, Hodia, Maasia, Kelita, Azaria, Iozabad,
Hanan, Palaia - al levidi - a gelenne d'ar bobl al
Lezenn, hag an dud a oa en o sav.
8 Hag e lenned el levr, e Lezenn Doue,
ez-fraezh, en ur lakaat ar ster evit bezañ
komprenet, a-feur ma veze lennet.

9 Hag e lavaras Nehemia, - hemañ a oa
gouarner - hag Ezdra, ar beleg ha skrib, hag al
levidi a gelenne ar bobl, d'ar bobl a-bezh :
«An devezh-mañ a zo santel d'an Aotrou, ho
Toue ; na gañvaouit ket ha na ouelit ket», rak
gouelañ a rae ar bobl a-bezh o klevout komzoù
al Lezenn. 10 Hag e lavaras dezho : «Kit ! debrit
(meuzioù) druz, evit (diedoù) c'hwek, ha kasit
o lod d'ar re n'o deus netra aozet, rak santel eo
an deiz-mañ d'hon Aotrou. Na gañvaouit ket,
rak gwenvidigezh an Aotrou eo ho kennerzh !»
11 Hag al levidi a rae tevel an holl dud en ur
lavarout : «Peoc'h ! an deiz-mañ a zo santel, na
gañvaouit ket !» 12 Hag ez eas ar bobl a-bezh da
zebriñ ha da evañ, ha da gas lodennoù ha da
ober fest vras : komprenet o devoa ar
c'hentelioù a oa bet roet dezho.

13 An deiz war-lerc'h en em vodas
penntieien ar bobl a-bezh, ar veleien hag al
levidi e-tal Ezdra, ar skrib, evit prederiañ war
gomzoù al Lezenn. 14 Hag e kavjont skrivet el
Lezenn en devoa gourc'hemennet an Aotrou dre
vMoizez, e tlee chom mibien Israel e logelloù
e-kerzh gouel ar seizhvet miz. 15 Kerkent
ha klevet-se, e lakjont da dremen un embann
dre o holl gêrioù hag e Jeruzalem da lavarout :
«Kit d'ar menez ha degasit deliadur olived
ha deliadur gwez eoulek, deliadur meurta
ha deliadur palmez, deliadur gwez bodek, evit
ober logelloù evel ma'z eo skrivet.» 16 Hag ez
eas ar bobl, hag e tegasjont (bodoùigoù) hag
e rejont logelloù, pep hini war e doenn hag er
perzhier, e porzh Ti Doue ha war leurenn dor an
Dour ha war leurenn dor Efraim.

17 Ober a reas an holl gevredigezh, ar re a oa
distroet eus an Harlu, logelloù, hag e chomjont
el logelloù-se. N'o devoa ket graet, abaoe
amzer Josoua, mab Noun, kemend-all mibien
Israel, betek an deiz-se. Hag e voe levenez
vras-meurbet. 18 Hag e voe lennet e levr Lezenn
Doue bemdez, adalek an deiz kentañ betek an
deiz diwezhañ, ha graet e voe ar gouel seizh
deiz-pad, ha d'an eizhvet deiz e voe klozadur
hervez boaz.

9 Lid ar binijenn.

1 D'ar pevare deiz warn-ugent eus ar miz en
em vodas mibien Israel evit ur yun, (gant) seier,
ha douar warno. 2 Hag en em zisrannas gouenn
Israel diouzh holl vibien an estren, hag en o sav,
ec'h anzavjont o fec'hedoù ha fazioù o zadoù.
3 ha pa voent savet, e lennjont e levr Lezenn an
Aotrou, o Doue, e-pad ur c'hard eus an deiz,
hag e-pad ur c'hard (all) e rejont kofez hag
e stoujont dirak an Aotrou, o Doue.

4 Hag e pignas war ul leurenn al levidi :
Yesoua, Bani, Kadmihel, Sebania, Bouni,
Serebia, Bani, Kanani, da youc'hal a vouezh
uhel etrezek an Aotrou, o Doue. 5 Hag e lavaras
al levidi, Yesoua, Kadmihel, Bani, Hasabneia,
Serebia, Hodia, Sebania, Petahia :

«Savit, bennigit an Aotrou, ho Toue,
a-viskoazh ha da viken !
Ra vezo benniget da Anv glorius,
uheloc'h eget pep bennozh ha pep meuleudi !

6 Te, Aotrou, ha Te da-unan, ac'h eus graet an
neñvoù, ha neñv an neñvoù,
hag o holl strolladoù, an douar ha kement tra
a zo warnañ, ar morioù ha kement a zo enno ;
Te a ro buhez d'an holl, hag emañ strolladoù an
neñvoù dirazout o stouiñ.

7 Te eo, Aotrou, an Doue en deus dibabet
Abram, e dennet diouzh Our ar Galdeiz,
ha lakaet e anv Abraham.

8 O vezañ kavet e galon feal ez-keñver, ec'h eus
divizet gantañ un emglev, evit reiñ bro ar
Ganaaniz, Hitiz, Amoriz, Pereziz, Jebousiz
ha Gergesiz, he reiñ d'e lignez, hag ec'h eus
sevenet da lavar, rak reizh ez out.

9 Gwelet ec'h eus reuz hon tadoù en Ejipt,
o c'hlemmoù ac'h eus klevet e-kichen Mor ar
Broenn.

10 Hag ec'h eus sevenet arouezioù ha burzhudoù
a-enep Faraon hag e holl servijerien hag a-enep
holl dud e vro, rak gouzout a raes e oant bet
dichek en hor c'heñver ; hag ec'h eus graet dit
un anv betek hiziv.

11 Ar mor ac'h eus faoutet dirazo, hag ez int
tremenet e-kreiz ar mor war ar sec'h,
met ar re a oa ouzh o heskinañ ac'h eus stlapet
en islonkoù,
evel ur maen en doureier meur.

12 Gant ur peul koumoul ec'h eus o sturiet war an
deiz, gant ur peul tan e-kerzh an noz, evit
sklêrijennañ dezho an hent a gerzhent gantañ.
13 War venez Sinai ec'h eus diskennet, ha komzet
ganto eus an neñvoù ;
roet dezho reolennoù reizh, lezennoù gwir,
urzhioù ha gourc'hemennoù mat.

14 Da sabad santel ac'h eus desket dezho,
ha gourc'hemennoù, urzhioù hag ul Lezenn ac'h
eus kemennet dezho dre vMoizez, da servijer.

15 Bara eus an neñvoù ac'h eus roet dezho evit
o naon, dour eus ar roc'hell ac'h eus tennet
dezho evit o sec'hed, ha lavaret dezho mont da
c'hounit ar vro az poa savet da zorn reiñ dezho.

16 Met bet eo hon tadoù dichek, reut o choug,
disentus ouzh da c'hourc'hemennoù.

17 N'o deus ket mennet sentiñ,
disoñj ma'z int bet eus ar burzhudoù ac'h eus
graet evito, ha, reut o choug,
o deus lakaet en o fenn distreiñ
d'o sklavelezh en ur zispac'hañ.

Met te, Aotrou, a zo un Doue a bardon,
a c'hras hag a druez,
gorrek da gounnariñ ha bras en madelezh ;
n'ec'h eus ket o dilezet,
18 zoken p'o deus graet ul leue teuz
hag o deus lavaret :
Hemañ eo da Zoue ; en deus da savet eus an
Ejipt ! Ha se a oa ober un dismegañs vras.

19 Ha te, trugarezus-meurbet, n'ac'h eus ket
o dilezet er gouelec'h :
Ar peul koumoul ne dec'he ket diouzh
o c'hichen war an deiz, evit o sturiañ en hent,
nag ar peul-tan da noz, evit sklêrijennañ dezho
an hent a gerzhent gantañ.

20 Da spered mat ac'h eus roet
evit lakaat poell enno,
ha da manna n'ac'h eus ket nac'het outo,
ha dour ac'h eus roet dezho evit o sec'hed.

21 E-pad daou-ugent vloaz ec'h eus pourvezet
(boued) dezho er gouelec'h,
n'o deus ket bet diouer : o mantilli ne oant ket
teuc'het, nag o zreid koeñvet.

22 Roet ec'h eus dezho rouantelezhioù
ha pobladoù lodennet ha bonnet evito,
hag aloubet o deus Bro-Sehon ha bro roue
Hesebon, ha bro Og, roue ar Basan.

23 Hag o mibien ac'h eus graet niverus evel
stered an neñvoù, hag o c'haset d'ar vro az poa
grataet d'o zadoù
ez afent d'he ferc'hennañ.

24 Hag ez eo deuet o mibien,
hag o deus perc'hennet ar vro ;
hag ec'h eus sujet dirazo annezidi ar vro,
ar gKanaaniz, hag o lakaet en o dorn,
gant o rouaned ha tud ar vro,
evit ober ganto evel ma plije dezho.

25 Kemeret o deus kêrioù mogeriet ha douar
strujus, tapet tier leun a bep seurt madoù,
puñsoù toullet, olivezegi,
gwez-frouezh e-leizh ;
hag o deus debret o gwalc'h,
deuet int blouc'h ha bet o deus plijadur
dre da vadelezh vras.

26 Met disentet o deus ha dispac'het a-enep dit,
hag o deus taolet da Lezenn a-drek o c'hein,
ha da brofeded o deus lazhet,
dre ma testenient enep dezho
evit o lakaat da zistreiñ davedout,
ha graet o deus ledouedoù bras.

27 Hag o lakaet ac'h eus etre daouarn
o enebourien, o deus gwasket warno.

Ha pa oant gwasket o deus klemmet war-zu
ennout, hag eus an neñvoù ec'h eus klevet,
ha trugarezus-meurbet,
ec'h eus roet dezho salverien d'o saveteiñ
diouzh dorn o gwaskerien.

28 Met kerkent ha m'o deus bet diskuizh, ez int
adkroget da ober an droug dirazout,
hag ec'h eus o dilezet e dorn o enebourien,
a zo bet trec'h warno.

Hag a-nevez o deus skrijet war-zu ennout,
hag eus an neñvoù ec'h eus selaouet,
hag o saveteet, hervez da drugarez vras,
meur a wezh.

29 Kaer az poa testeniañ a-enep dezho
evit o lakaat da zistreiñ d'az Lezenn,
dichek evel ma oant, e tisentent
ouzh da c'hourc'hemennoù ha da reolennoù,
o deus pec'het enep dezho ;
ha koulskoude pa ra an den diouto,
e vev drezo.
Ha graet o deus skoaz disuj ha choug reut
ha n'o deus ket sentet.

30 Habask out bet ganto e-pad bloavezhioù
niverus,
testeniet ec'h eus a-enep dezho gant da spered,
dre da brofeded,
ha n'o deus ket roet skouarn.
Neuze ec'h eus o lakaet etre daouarn pobladoù
ar broioù.

31 Met, trugarezus-meurbet, n'ec'h eus ket lezet
ar re-mañ d'o echuiñ,
n'ec'h eus ket o dilezet, rak un Doue trugarezus
ha truezus ez out-Te.

32 Ha bremañ, hon Doue, Doue meur,
galloudus ha spouronus,
a vir an emglev hag ar fealded,
gant na vo ket re nebeut dirazout
an holl drubuilhoù hon eus bet, ni,
hor rouaned, hor priñsed, hor beleien,
hon tadoù ha da bobl a-bezh,
adal deizioù rouaned Asour betek hiziv.

33 Bet out reizh gant ar pezh a zo deuet
warnomp, ar wirionez ac'h eus graet
ha ni eo an droug hon eus graet.

34 Hor rouaned, hor priñsed, hor beleien, hon
tadoù n'o deus ket sevenet da Lezenn, n'o deus
ket sentet ouzh da c'hourc'hemennoù nag ouzh
an testenioù ac'h eus distaget a-enep dezho.

35 Daoust m'o deus bet ur rouantelezh hag un
eürusted vras, roet dezho ganit, en ur vro ec'hon
ha strujus ac'h eus lakaet dirazo, n'o deus ket da
servijet
ha n'int ket distroet diouzh o oberoù fall.

36 Ha setu, hiziv ez omp sklaved hag an douar
ac'h eus roet d'hor hendadoù evit debriñ
e frouezh hag e vadoù,
ac'hanta, setu ni sklaved warnañ !

37 E drevadoù fonnus a zo evit ar rouaned
ac'h eus lakaet warnomp
en abeg d'hor pec'hedoù ;
war hon c'horfoù ez int mistri
ha war hol loened,
evel ma plij dezho :
en dienez vras emaomp !»

10 An Emglev adskoulmet.

1 «War gement-se, ni a ziviz un emglev
gwirion, dre skrid, dindan sielloù hor priñsed,
hol levidi, hor beleien.»

2 Ha war ar sielloù : Nehemia, ar gouarner,
mab Hakalia, Sedekias, 3 Saraias, Azaria,
Ieremias, 4 Pasour, Amarias, Melkia, 5 Hatous,
Sebania, Melouc'h, 6 Harim, Meremot, Abdias,
7 Daniel, Genton, Barouk, 8 Mosollam, Abia,
Miamin, 9 Maazia, Belgai, Semeia : ar re-mañ
a oa beleien.

10 Hag al levidi : Yesoua, mab Azania,
Bennoui, ur mab da Henadad, Kadmihel, 11 hag
o breudeur : Sebania, Hodia, Kelita, Palaia,
Hanan, 12 Mic'ha, Rohob, Hasabia, 13 Zakour,
Serebia, Sebania, 14 Hodia, Bani, Baninu.

15 Pennoù ar bobl : Pareos, Pahat-Moab,
Elam, Zetua, Bani, 16 Bouni, Azgad, Bebai,
17 Adonias, Begouai, Adin, 18 Ater, Ezekias,
Azour, 19 Hodia, Hasoum, Besai, 20 Haref,
Anatoth, Nebai, 21 Megfias, Mosollam, Hezir,
22 Mesezabel, Sadok, Ieddua, 23 Peltia, Hanan,
Anaia, 24 Ozea, Hanania, Hasoub, 25 Alohes,
Falea, Sobec, 26 Rehoum, Hasabna, Maasia,
27 Ahia, Hanan, Anan, 28 Melouc'h, Harim,
Baana.

29 Ha nemorant ar bobl, beleien, levidi,
porzhierien, kanerien, Netiniz, hag an holl re
a oa en em rannet diouzh pobloù ar broioù evit

heuilh Lezenn Doue, gant o gwragez, o mibien
hag o merc'hed, an holl re o devoa skiant da
gompren, 30 ar re-se a stagas ouzh o breudeur,
ouzh o uhelidi, hag a yeas betek ober al le, al
ledoued da gerzhout hervez Lezenn Doue, roet
dre vMoizez, servijer Doue, o virout hag
o seveniñ holl c'hourc'hemennoù an Aotrou,
-hon Doue- e reolennoù hag e urzhioù.
31 Hag e touomp ne roimp ket hor merc'hed da
dud ar vro hag o merc'hed ne gemerimp ket
diouto evit hor mibien.

32 Digant tud ar vro a zegaso
marc'hadourezh ha trevadoù da zeiz ar sabad
evit gwerzhañ ne vo kemeret netra da zeiz ar
sabad nag un deiz santel, hag e vo dilezet ar
bloavezhioù seizh hag ar prestoù a bep seurt.

33 Ha lakaat a reomp war hor c'hont, evel ur
gourc'hemenn, reiñ diwar hor c'houst an
drederenn eus ur shekel bep bloaz evit servij Ti
hon Doue, 34 evit ar bara profet, ar c'hinnig
peurbad, an holloskad peurbad, ar sabadoù, al
loarioù-nevez, ar gouelioù, evit an traoù santel
hag evit an dibec'hadennoù da zic'haouiñ evit
Israel, hag evit holl oberoù Ti hon Doue.

35 Hag ar sord hon eus tennet evit profadenn
ar c'hoad, ni, ar veleien, al levidi hag ar bobl :
da vezañ degaset da Di hon Doue, dre di tadel,
d'an eurioù divizet, a vloaz da vloaz evit ober
tan war aoter an Aotrou, hon Doue, evel ma'z eo
skrivet el Lezenn ; 36 Hag (e vo) degaset
preveudioù hon douar ha preveudioù pep
frouezh a bep seurt gwez, a vloaz da vloaz, da
Di an Aotrou ; 37 ha preveudioù hor mibien hag
hol loened, evel ma'z eo skrivet el Lezenn ;
preveudioù hor chatal hag hon deñved a vo da
zegas da Di hon Doue, d'ar veleien a ra al lidoù
e Ti hon Doue 38 Preveudioù hon toaz, hor
savioù, ha frouezh pep gwezenn, ha fro hag
eoul a vo degaset d'ar veleien, da salioù Ti hon
Doue, ha deog hon douar d'al levidi. Ar re-mañ,
al levidi, o devoa an deog diwar holl gêrioù hor
gounidigezh.

39 Hag e vo ur beleg, mab da Aaron, gant al
levidi pa zeogint, hag al levidi a savo deog an
deog evit Ti hon Doue e salioù ti an teñzor.
40 Rak d'ar salioù-se e tegaso mibien Israel
ha mibien Levi ar savioù gwinizh, fro hag eoul.
Hag eno e vo listri ar santual hag ar veleien
liderien, ar borzhierien hag ar ganerien.
Evel-se ne vo ket dilezet Ti hon Doue.

11 Adpobladur Jeruzalem.

1 Hag e chomas renerien ar bobl
e Jeruzalem ; ha nemorant ar bobl a dennas ar
sord, unan diwar zek, da chom e Jeruzalem, ar
gêr santel, an nav lodenn er c'hêrioù (all).
2 Hag e vennigas ar bobl an holl dud a asante
chom e Jeruzalem. 3 Setu pennrenerien ar
rannvro a chomas e Jeruzalem ; e kêrioù Youda
e voe o chom pep hini en e goumanant, en e gêr,
Israeliz, Beleien, Levidi, Netiniz ha mibien
servijerien Salomon.

4 E Jeruzalem eta e voe o chom mibien da
Youda ha mibien da vBenjamin. Eus mibien
Youda : Ataias, mab Ozias, mab Zakaria, mab
Amaria, mab Safatia, mab Malaleel, mab da
bPares ; 5 Maasia, mab Barouk, mab Kolhoza,
mab Hazia, mab Adaia, mab Ioiarib, mab
Zakaria, mab ur Silonitiad.

6 Holl vibien bPares a chomas e Jeruzalem
a voe pevar c'hant eizh ha tri-ugent gwaz
kadarn.

7 Ha sed amañ mibien vBenjamin : Sallou,
mab Mosollam, mab Ioed, mab Pedaia, mab
Kolaia, mab Maasia, mab Eteel, mab Iesaia,
8 ha war e lerc'h nav c'hant eizh warn-ugent.
9 ha Yoel, mab Zec'hri, a voe rener warno,
ha Joudas, mab Asana, war ar gêr evel eil
(rener).

10 Beleien : Iedaia mab Ioiarib mab 11 Saraia
mab Helkia mab Mosollam mab Sadok mab
Meraiot mab Ac'hitob gouarner Ti Doue, 12 hag
o breudeur a rae labour en Ti : eizh kant daou
warn-ugent ; hag Adaia, mab Ieroham, mab
Felelia, mab Amsi, mab Zakaria, mab Pasour,
mab Melkia, 13 hag e vreudeur, pennoù tadel ;
daou c'hant daou ha daou-ugent ; hag Amasai,
mab Azareel, mab Ahazi, mab Mosollamot,
mab Emmer, 14 hag o breudeur ; gwazed
kadarn : kant eizh warn-ugent ; ha rener warno,
Zabdiel, mab Hagedolim.

15 Al levidi a oa : Semeia, mab Hasoub, mab
Ezrikam, mab Hasabia, mab Bouni,
16 ha Sabetai, ha Iozabad, war labourioù diavaez
Ti Doue, a oa eus pennoù al levidi ;
17 ha Mattanias, mab Mic'ha, mab Zebeda, mab
Azaf, penn deraouer ar meuleudioù er bedenn ;
ha Bekbekia, an eil e-touez e vreudeur,

hag Abda, mab Samoua, mab Galal, mab
Iditoun. 18 An holl levidi er gêr santel a oa daou
c'hant pevar ha pevar-ugent.

19 Hag ar borzhierien : Akoub, Telmon, gant
o breudeur, diwallerien an dorojoù : kant
daouzek ha tri-ugent.

20 Ha nemorant Israel, beleien, levidi, a oa
en holl gêrioù Youda, pep hini en e hêrezh.
21 An Netiniz a oa o chom en Ofel,
ha Siha ha Gasfa a (rene) war an Netiniz.
22 Rener al levidi e Jeruzalem a oa Ozi, mab
Bani, mab Hasabia, mab Mattanias, mab
Mic'ha, eus mibien Azaf, kanerien e servij Ti
Doue. 23 Ur c'hemennadur a-berzh ar roue
o devoa bet, un dlead evit ar ganerien evit pep
deiz. 24 ha Petaia, mab Mesezabel, eus mibien
Zara, mab Youda, a oa dorn ar roue evit holl
aferioù ar bobl.

25 Hag er c'hêriadennoù war ar maez, e oa
mibien Youda o chom : e Karia-Tarbe hag he
c'hêriadennoù e Dibon hag he c'hêriadennoù, en
Kabseel hag he gwilajennoù, 26 hag e Yesoua,
e Molada, e Betfelet, 27 e Asarsual, e Bersabea
hag he c'hêriadennoù, 28 e Siklag, e Moc'hona
hag he c'hêriadennoù, 29 en Remon, e Sorea,
e Yarmout, 30 e Zanoa, Odollam, hag
o gwilajennoù, Lakis hag he maezioù, Azeka
hag he c'hêriadennoù. Hag e voe o c'hampoù
adalek Bersabea betek traonienn Ennom.

31 Ha mibien vBenjamin a voe, adalek
Gabaa, e Mac'hmas, Aia, Betel hag he
c'hêriadennoù, 32 Anatot, Nov, Anania, 33 Asor,
Rama, Gettaim, 34 Hadid, Seboim, Neballat,
35 Lod, Ono, traonienn an Artizaned. 36 A-douez
al levidi, darn eus Youda a (yeas) da
vBenjamin.

12 Beleien ha levidi.

1 Ha sed amañ ar veleien hag al levidi
a bignas gant Zorobabel, mab Salatiel,
ha Josoua : Saraia, Ieremias, Ezdra, 2 Amarias,
Melouc'h, Hatous, 3 Sec'henia, Rehoum,
Meremot, 4 Addo, Genton, Abia, 5 Miamin,
Maadia, Belga, 6 Semeia, Ioiarib, Iedaia,
7 Sallou, Amok, Helkia, Iedaia : ar re-se a oa
pennoù tadel ar veleien hag o breudeur,
e deizioù Yesoua.

8 Al levidi : Yesoua, Bennoui, Kadmihel,
Serebia, Iouda, Mattanias, a oa karget eus kan
ar meuleudioù, eñ hag e vreudeur ; 9 Bekbekia
hag Ani, o breudeur, a oa dirazo, en o c'hargoù.

10 Yesoua a engehentas Yoac'hin,
ha Yoac'hin a engehentas Eliasib, hag Eliasib
a engehentas Ioiada ; 11 ha Ioiada a engehentas
Jonatan, ha Jonatan a engehentas Ieddua.

12 Hag e deizioù Yoac'hin o devoa ar veleien
da bennoù tadel : evit Saraia, Maraia ; evit
Ieremia, Hanania ; 13 evit Ezdra, Mosollam ; evit
Amarias, Johanan ; 14 evit Amaria, Jonatan, evit
Sebania, Yozef ; 15 evit Harim, Ednas ; evit
Meraiot, Helkia ; 16 evit Adaias, Zakaria ; evit
Genton, Mosollam ; 17 evit Abia, Zec'hri ; evit
evit Miamin ; evit Maadia, Peltia ; 18 evit Belga,
Samoua ; evit Semeia, Jonatan ; 19 evit Ioiarib,
Mattanai ; evit Iedaia, Ozi ; 20 evit Sellas,
Kelaia ; evit Amok, Heber ; 21 evit Helkia,
Hasabia ; evit Iedaia, Natanael.

22 Al levidi, e deizioù Eliasib, Ioiada,
Johanan ha Ieddua, a voe enskrivet, ar pennoù
tadel hag ar veleien, betek ren Darius, ar
Persad.

23 Mibien Levi, ar pennoù tadel, a voe
enskrivet war levr Istor an amzer-se, betek
amzer Jonatan, mab Eliasib. 24 Pennoù al levidi
a oa : Hasabia, Serebia, Josoua, mab Kadmihel,
hag o breudeur dirazo evit meuliñ, trugarekaat,
hervez gourc'hemenn David, den Doue, gward
war-lerc'h gward. 25 Mattanias, Bekbekia,
Abdias, Mosollam, Telmon, Akoub, a oa
gwarded, porzhierien oc'h ober gward war
diez-dastum an dorojoù. 26 Ar re-se a oa
e deizioù Yoac'hin, mab Yesoua, mab Iosedek,
hag e deizioù Nehemia, ar gouarner, hag Ezdra,
ar beleg-skrib.

27 Pa voe dedi moger Jeruzalem, e voe
klasket al levidi eus pep lec'h evit o degas da
Jeruzalem da ober an dedi-se gant levenez,
meuleudioù ha kanennoù gant simbalennoù,
lourennoù ha telennoù. 28 En em vodañ a reas
mibien ar ganerien eus ar bann tro-dro da
Jeruzalem hag eus gwilajennoù an Netofatiz,
29 hag eus Bet-ha-Gilgal, hag eus maezioù
Gabaa hag Azmavet, rak gwilajennoù o devoa
savet ar ganerien tro-war-dro da Jeruzalem..

30 Hag en em c'hlanaas ar veleien hag al
levidi, hag e voe glanaet ar bobl, an dorojoù hag
ar voger. 31 Hag e lakis da bignat priñsed Youda

ouzh krec'h war ar voger, hag e lakis daou
laz-kanañ (da ober) lidkerzh, unan a-zehoù, war
ar voger, etrezek dor an Teil. 32 Hag ez eas war
o lerc'h Osaia hag un hanter eus priñsed Youda,
33 hag Azaria, Ezdra, Mosollam, 34 Youdas,
Benjamin, Semeia, Ieremias, 35 ha mibien ar
veleien gant trompilhoù : Zakaria, mab Jonatan,
mab Semeia, mab Mattanias, mab Zakour, mab
Azaf, 36 hag e vreudeur, Semeia, Azareel,
Malalai, Galalai, Maai, Natanael, Youdas,
Hanani, gant binvioù-seniñ David, den Doue.
Hag Ezdra, ar skrib, a oa en o raok. 37 Ouzh dor
ar Stivell, a-dal dezho, ar re-se a grapas
derezioù Kêr David, dre grapenn ar voger, a-us
da di David, betek dor an Dour, ouzh ar reter.

38 Hag an eil laz-kanañ a yeas a-gleiz, ha me
a-dreñv dezhañ, gant un hanter eus an dud, war
ar voger, a-us da dour ar Fornioù, ha betek ar
voger ledan, 39 hag a-us da zor Efraim, d'an nor
Gozh, da zor ar Pesked ha tour Hananeel, ha da
dour ar C'hant, betek dor an Deñved, evit arsav
ouzh dor an Toull-bac'h.

40 Hag en em zalc'has an daou laz-kanañ
e Ti Doue, ha me hag un hanter eus ar renerien
ganin, 41 hag ar veleien Eliakim, Maasia,
Miamin, Mic'haia, Elioenai, Zakaria, Hanania,
gant trompilhoù, 42 ha Maasia, Semeia, Eleazar,
Ozi, Johanan, Melkia, Elam, Ezer. Hag e voe
klevet ar ganerien, hag Izrahia en devoa ar garg
anezho. 43 Hag e voe graet en deiz-se, aberzhoù
bras, hag e voe levenez, rak Doue en devoa roet
levenez vras. Ar merc'hed hag ar vugale ivez
a oa laouen, hag e voe klevet levenez Jeruzalem
er pellder.

44 Hag e voe lakaet e karg, en deiz-se,
gwazed, war salioù ar mirlec'hioù evit ar
savioù, ar preveudioù, an deogoù da serriñ enno
eus maezioù ar c'hêrioù, al lodoù (merket) gant
al Lezenn evit ar veleien hag al levidi, rak
levenez a oa e Youda dre ma oa bet ar veleien
hag al levidi lakaet e garg, 45 ha dre ma raent
servij o Doue ha ma eveshaent evit ar
c'hlanidigezh, hag ar ganerien hag ar
borzhierien (a rae ivez) hervez gourc'hemenn
David, pe Salomon, e vab. 46 Rak e deizioù
David hag Azaf, diagent, e oa penn-ganerien,
ha kanoù a veuleudi hag a drugarez da Zoue.
47 Hag Israel a-bezh, e deizioù Zorobabel hag
e deizioù Nehemia, a roe lodoù d'ar ganerien
ha d'ar borzhierien, deiz-ha-deiz, hag (an
traoù-se) a veze santelaet evit al levidi, hag al
levidi a santelae evit mibien Aaron.

13 Adreizhadurioù Nehemia.

1 En deiz-se e voe lennet e levr Moizez
ouzh divskouarn ar bobl, hag e voe kavet
skrivet ennañ ned afe ket an Amoriz hag ar
Voabiz e kevredigezh Doue nepred, 2 peogwir
n'o devoa ket degemeret mibien Israel gant bara
ha dour, ha dre m'o devoa gopret a-enep dezho
Balaam evit o mallozhiñ ; nemet en devoa troet
hon Doue ar vallozh e bennozh. 3 Kerkent
ha klevet al lezenn-se, e voe rannet an holl
veskach diouzh Israel.

4 A-raok se, Eliasib, ar beleg lakaet war
gambroù Ti hon Doue, kar-tost da dTobia, 5 en
devoa graet evitañ ur sal vras, lec'h ma veze
lakaet, a-raok, ar profoù, an ezañs, al listri, deog
ar gwinizh, ar gwin hag an eoul, ar pezh a oa
gourc'hemennet evit al levidi, ar ganerien hag ar
borzhierien, hag ar savadennoù evit ar veleien.

6 E-keit-se ne oan ket e Jeruzalem, rak er
bloaz daou-ha-tregont eus Artakserkses, roue
Babilon, e oan addeuet davet ar roue. Met
a-benn ur pennad e kimiadis diouzh ar roue.
7 Erruet e Jeruzalem, e komprenis an droug en
devoa graet Eliasib gant Tobia, o reiñ dezhañ ur
gambr e porzhioù Ti Doue. 8 Hag e voe droug
ennon meurbet, hag e taolis holl arrebeuri ti
Tobia er-maez eus e gambr. 9 Hag e lavaris
glanaat ar c'hambroù, hag ec'h adlakis e-barzh
traoù Ti Doue, ar profoù hag an ezañs.

10 Hag e klevis ne veze ket lodoù al levidi
roet (dezho) hag e oa tec'het pep hini d'e bark,
al levidi hag ar ganerien a rae ar servij.
11 Hag e c'hourdrouzis ar renerien en ur
lavarout : «Perak ez eo dilezet Ti Doue?»
Hag o bodañ hag o adlakaat a ris war
o c'hargoù. 12 Hag holl Youda a zegasas deog ar
gwinizh, ar gwin nevez hag an eoul d'ar
mirlec'hioù. 13 Hag e lakis da virer war ar
stalioù-se Selemia, ar beleg, Sadok, ar skrib,
Pedaia, ul levit, ha ganto, Hanan, mab Zakour,
mab Mattanias, rak evel (tud) feal e oant sellet,
ha dezho e oa lodennañ etre o breudeur.

14 Bez soñj ac'hanon, va Doue, en abeg da
se ! n'ankoua ket an oberoù mat am eus graet
evit Ti va Doue hag evit e servijoù.

15 En deizioù-se e welis, e Youda, darn
o voustrañ er gwaskelloù d'ar sabad, darn
o charreat feskadoù, o sammañ an ezen gant
gwin, rezin, fiez hag a bep seurt bec'hioù, d'o
degas da Jeruzalem e deiz ar sabad, hag e voen
test (enep dezho) en deiz ma werzhent o bitailh.
16 Turiz, a oa o chom dre eno, a zegase pesked
ha pep seurt marc'hadourezh hag o gwerzhe,
d'ar sabad, da vibien Youda, e Jeruzalem.
17 Hag e c'hourdrouzis uhelidi Youda, hag
e lavaris dezho : «Pebezh tra fall a rit aze,
o tisakrañ devezh ar sabad ! 18 Daoust ha n'eo
ket dre ma rae evel-se ho tadoù, en devoa kaset
hon Doue warno an holl reuzioù-mañ ha war ar
gêr-mañ? Ha c'hwi a gresk e fulor war Israel en
ur zisakrañ ar sabad !»

19 Ha pa voe en disheol dorioù Jeruzalem
a-raok ar sabad, e lavaris prennañ an talbennoù
hag e lavaris chom hep o digeriñ betek goude ar
sabad ; ha tud yaouank a lakis ouzh an dorioù,
ma na vije ket degaset samm ebet da zeiz ar
sabad. 20 Hag e nozvezhias marc'hadourien
ha gwerzherien a bep seurt traoù er-maez eus
Jeruzalem, ur wezh pe ziv 21 Hag e testeniis
enep dezho hag e lavaris dezho : «Perak
nozvezhiañ dirak ar voger? Mar adkrogit ur
wezh, e kasin va dorn a-enep deoc'h.» Adalek ar
pred-se, ne zeujont ken d'ar sabad.
22 Hag e lavaris d'al levidi en em c'hlanaat
ha dont evel gwarded an dorioù evit ober
santelaat deiz ar sabad. Evit-se ivez, bez soñj
ac'hanon, va Doue, hag espern-me, ken bras eo
da vadelezh !

23 Hag en deizioù-se ivez, e welis Yuzevien
o devoa degemeret gwragez eus Azot, Amon
ha Moab ; 24 hag o mibien, un hanter anezho,
a gomze ashdodeg hep bezañ barrek da gomz ar
yuzeveg, met yezh ur bobl pe un all.
25 Hag o gourdrouz a ris hag o mallozhiñ ; hag
e skois war hiniennoù hag o divlevis hag
o aspedis dre Zoue : «Na roit ket ho merc'hed
d'o mibien, ha na gerc'hit ket o merc'hed evit ho
mibien-c'hwi nag evidoc'h ! 26 Ha n'eo ket e se
en deus pec'het Salomon, roue Israel?
ha koulskoude e-touez pobloù niverus, ne oa
ket bet ur roue eveltañ, karet e oa gant e Zoue,
hag e lakaet en devoa Doue da roue war Israel
a-bezh. Ac'hanta, lakaet e voe da bec'hiñ gant
gwragez estren ! 27 Hag ez eo deoc'h reiñ dimp
ur brud da ober kement a zroug, unan ken bras :
bezañ treitourien e-keñver hon Doue, o kemer
gwragez estren !»

28 Hag a-douez mibien Ioiada, mab Eliasib,
ar beleg bras, e oa ur mab-kaer da Sanaballat, ar
Horoniad ; hag e ris dezhañ skampañ diouzh va
c'hichen.

29 Bez soñj anezho, va Doue ! Mastaret
o deus ar velegiezh, emglev ar veleien hag al
levidi !

30 O glanaat a ris diouzh an holl reoù estren,
ha lakaat a ris reolennoù evit ar veleien hag al
levidi, pep hini en e servij, hag evit kinnig koad
d'ar mareoù divizet, hag evit ar preveudioù.

Bez soñj ac'hanon, va Doue, evit ar mad !

Levr Tobit

1 Eeunded ha deoliezh Tobit.

1 Levr oberoù Tobit, mab Tobiel, mab
Ananiel, mab Adouel, mab Gabael, mab Rafael,
mab Ragouel, eus gouenn Asiel, eus meuriad
Neftali, 2 a voe harluet e deizioù Salmanasar,
roue an Asouriz, eus Tisbe, a zo e kreisteiz
Kades - Neftali, e gorre - Galilea a-us da Aser,
en a-dreñv d'ar c'huzh-heol, ouzh hanternoz
Fogor.

3 Me, Tobit, am eus kerzhet en hentoù
a wirionez hag a reizhded holl zeizioù va buhez,
ha kalz aluzenoù am eus graet d'am breudeur
ha da reoù va broad deuet ganin d'an harlu
e bro an Asouriz, da Nineve.

4 Ha pa oan em bro, war zouar Israel, pa
oan yaouank, holl veuriad Neftali, va hendad,
en em zistagas diouzh tiegezh David, va zad,
ha diouzh Jeruzalem, ar gêr bet dibabet a-douez
holl veuriadoù Israel, e sell da aberzhiñ evit holl
veuriadoù Israel, ha lec'h ma oa bet kensakret
an Templ, chomlec'h Doue, savet eno evit an
holl rummadoù da viken. 5 Va holl vreudeur
ha tiegezh Neftali, va hendad, a aberzhe, int,
d'al leue en devoa graet Jeroboam, roue Israel,
e Dan, war holl venezioù Galilea. 6 Ha me,
va-unan, a yae alies da Jeruzalem evit ar
goueliou, hervez ma'z eo skrivet evit Israel
a-bezh evel gourc'hemenn peurbad : ar
preveudioù, ar re gentañ-ganet, deog ar chatal
ha kentañ-touz an deñved, e tereden (ganto) da
Jeruzalem, 7 hag o roen d'ar veleien, mibien
Aaron, evit an aoter ; ha deog ar gwinizh, ar
gwin, an eoul, ar greunadez, ar fiez hag ar
frouezh all (a roen) da vibien Levi a servije
e Jeruzalem. Hag an eil deog a saven en
arc'hant, c'hwec'h vloaz (diouzh renk), hag ez
aen d'e zispign e Jeruzalem bep bloaz.
8 Hag e reiñ a raen d'an emzivaded ha d'an
intañvezed ha d'an estrenien en em gave gant
mibien Israel ; e zegas a raen hag e reiñ dezho
d'an trede bloaz hag e tebremp anezhañ, hervez
ar gourc'hemenn graet war e zivoud e Lezenn
vMoizez, hag hervez ar c'hemennadurioù roet
gant Debora, mamm Ananiel, hon tad, rak va
lezet emzivad en devoa va zad pa oa marvet.
9 Ha pa oan deuet un den, e kemeris ur wreg eus
lignez hor c'herentiezh, hag ec'h engehentis
diouti ur mab hag e c'halvis e anv Tobia.

10 Goude bezañ bet kaset d'an harlu e (bro) an
Asouriz, pa oan harluet e oan aet da Nineve. Va
holl vreudeur, ha re va gouenn, a zebre eus
boued ar broadoù. 11 Me avat en em vire a zebriñ
eus boued ar broadoù. 12 Ha pa 'm boa soñj eus
va Doue, a holl ene, 13 e roas din an Uhelañ gras
ha doare dirak Salmanasar, hag e prenen evitañ
kement tra en deveze ezhomm. 14 Mont a raen da
vMedia, hag e raen prenadurioù evitañ betek
e varv. Hag e lakis e ti Gabael, breur Gabri,
e Bro-vedia, ur yalc'had a zek talant arc'hant.
15 Ha pa voe marv Salmanasar, e renas
Senac'herib, e vab, war e lerc'h, ha hentoù
Media a zigevredas ha n'hallen ken mont da
vMedia.

16 E deizioù Salmanasar em boa graet kalz
aluzenoù d'am breudeur, reoù va gouenn :
17 Va bara a roen d'ar re naoniek, ha dilhad d'ar
re noazh, ha mar gwelen unan bennak eus va
broad, marv ha taolet a-dreñv da vogerioù
Nineve, e touaren anezhañ. 18 Ha mar lazhe
Senac'herib unan bennak, pa zistroe o tec'hel
diouzh ar Youdea e deizioù ar varnedigezh
a reas diouto Roue an neñv en abeg d'ar
mallozhioù o devoa touet, e sebelien anezhañ, -
rak kalz a lazhas, en e fulor, eus mibien Israel -
laerezh a raen o c'horfoù evit o douarañ.
O c'hlask a reas Senac'herib ha n'o c'havas ket.
19 Hag ez eas unan bennak eus Nineve da
ziskuliañ d'ar roue war va divoud eo me
o sebelie, ha me da guzhat. Hag e ouezis en
devoa klevet ar roue diwar va fenn hag e oan
klasket evit bezañ lakaet d'ar marv, hag em boe
aon hag e tec'his dre guzh. 20 Hag e voe skrapet
kement tra a oa din, ha ne voe lezet ganin netra
a gement ne voe dilamet evit an teñzor real,
nemet Anna, va gwreg, ha Tobia, va mab.
21 Ha ne voe ket tremenet daou-ugent deiz ma
voe lazhet gant e zaou vab, hag e tec'hjont da
venezioù Ararat, hag e renas Asarhaddon, e vab,
war e lerc'h, hag e kargas Ac'hikar, mab Anael,
va breur, eus holl gontoù e rouantelezh, hag
hemañ en devoe beli war an holl velestrerezh.
22 Neuze ec'h erbedas Ac'hikar evidon, hag
e tistrois da Nineve. Ac'hikar end-eeun a oa
mestr-hanafer, war ar sielloù, pennverour
ha penn-arc'hantour dindan Senac'herib, roue an

Asouriz, ha Asarhaddon en devoa e lakaet en eil renk : un niz e oa din hag eus va c'herentiezh.

2 Tobit amprouet.

1 Dindan ar roue Asarhaddon e tistrois d'am zi, hag e voe daskoret din va gwreg Anna ha va mab Tobia. ha d'ar Pantekost, hor gouel, e voe evidon ul lein mat, hag ec'h azezis ouzh taol evit debriñ. 2 Degaset e voe din an daol, ha degaset din meuzioù a-leizh, neuze e lavaris d'am mab Tobia : «Mabig, kae, ha mar kavez unan bennak ezhommek a-douez hor breudeur harluet e Nineve, hag en deus soñj anezhañ a holl galon, degas-eñ hag e tebro a-gevret ganin. Setu m'az kortozan, mabig, betek ma vi deuet en-dro.» 3 Hag ez eas Tobia da glask ur paour bennak eus hor breudeur ; hag e tistroas, en ur lavarout : «Tad !» Hag e lavaris dezhañ : «Setu me, mabig !» hag oc'h eilgeriañ e lavaras : «Tad, setu unan eus hor c'henvroiz a zo bet lazhet ha taolet war leurenn-gêr, hag eno emañ, taget.» 4 Hag o lammat, e tilezis ar pred kent din bezañ e dañvaet, ha da zilemel anezhañ eus al leurenn ha d'e lakat en unan eus an adtiez betek kuzh-heol evit e douarañ. 5 Distroet, en em walc'his hag e tebris va bara gant glac'har. 6 Hag e kounais lavar ar profed, ar pezh en devoa lavaret Amos a-fet Betel :

Troet e vo ho kouelioù e kañvoù,
Hag hoc'h holl ganennoù e keinvanoù.

Ha me da ouelañ. 7 Pa voe aet an heol da guzh, ec'h is da doullañ ha d'e zouarañ. 8 ha va amezeien a rae goap, o lavarout : «N'en deus ken aon ! Rak dija ez eo bet klasket evit bezañ lakaet d'ar marv, en abeg d'an hevelep afer, hag ez eo aet kuit, hag a-nevez, setu eñ o touarañ ar re varv !»

9 Ha d'an noz-se e kibellis hag ec'h antreis em forzh hag e c'hourvezis ouzh moger ar porzh, ha va dremm a oa dizolo en arbenn d'ar wrez. 10 Ne ouien ket e oa golveni er voger a-us din, hag e kouezhas o failhañs em daoulagad, en tomm, o tegas gwennennoù. Mont a ris da gaout ar vezeged da vezañ louzaouet, met seul vui ma lakent traetoù din, seul vui e veze dallet va daoulagad gant ar gwennennoù, ken na zeuis da vezañ dall ; hag e voen hep gwelout gant va daoulagad e-pad pevar bloaz. ha va holl vreudeur a voe ankeniet ganin, hag Ac'hikar am magas daou vloaz-pad kent dezhañ mont kuit da Elumaida.

11 Er mare-se, Anna, va gwreg, a blede gant labourioù maouezed, 12 a gase d'ar mestroù, hag e roent dezhi ar gopr. ha d'ar seizh a (viz) Dustros e troc'has an danvez ha d'e gas d'ar mestroù, a roas dezhi an holl c'hoproù, hag a roas dezhi evit he ziegezh ur menn-gavr. 13 Pa 'n em gavas du-mañ, e krogas ar c'havrig da vegeliat :gervel a ris va gwreg hag e lavaris : «A belec'h ar menn-gavr-mañ? ha mar bije bet laeret? Daskor-eñ d'e vistri ! Rak n'hon eus ket ar gwir, ni, da zebriñ tra pe dra bet laeret.» 14 Hag e lavaras-hi din : «Un donezon eo, bet roet din en tu-hont d'ar gopr.» ha ne gredis ket enni, hag ec'h adlavaris (dezhi) e zaskoriñ d'ar vistri, ha mezh am boa en abeg da se dirazi. Neuze e respontas en ur lavarout : «Hag emen emañ da aluzenoù? emen da oberoù a reizhded? ar pezh a c'hoarvez ganit a zo anat !»

3 Pedenn dTobit ha pedenn Sara.

1 Enkrezet 'vel ma oan em ene, e hirvoudis en ur ouelañ hag e krogis da bediñ gant huanadoù :

2 «Reizh out, Aotrou, ha da holl oberoù a zo
reizh,
ha da holl hentoù, kendruez ha gwirionez,
Te eo a varn ar rummadoù.

3 Ha bremañ, Te, Aotrou, bez soñj ac'hanon,
sell ha n'am c'hastiz ket evit va fec'hedoù,
nag evit va mankadennoù na re va zadoù
o deus pec'het dirazout.
4 Disent omp bet ouzh da c'hourc'hemennoù,
hag hon deroet ac'h eus d'ar breizhadeg,
d'an harlu ha d'ar marv,
evit bezañ un heñveladenn, ur glabouserezh,
ur gunujenn e-touez an holl vroadoù lec'h
ma'c'h eus hon stlabezet.

5 Ha bremañ, niverus eo da varnioù,
ha gwiriek a-enep din en abeg d'am fec'hedoù,
rak n'hon eus ket sevenet da c'hourc'hemennoù,
na kerzhet ez-eeun dirazout.

Ha bremañ, hervez ma plijo dit gra em c'heñver,
ha gourc'hemenn ma vo adkemeret va anal
diganin ma vezin diverket diwar an douar,
ha ma teuin da vezañ douar ;
rak gwelloc'h eo evidon mervel eget bevañ,

dre m'em eus klevet kunujennoù gaouiat,
hag ez eus enkrez bras ennon.

Aotrou, gourc'hemenn ma vin divec'hiet
diouzh an anken-se,
va lez mont d'al lec'h peurbad,
ha na zistro ket da zremm, Aotrou, diouzhin,
rak gwelloc'h eo evidon mervel
eget gwelout ken bras enkrez em buhez
ha chom hep klevout kunujennoù.»

7 En deiz-se e c'hoarvezas gant Sara, merc'h Ragouel, eus Ekbatan e Media, klevout kunujennoù, hi ivez, a-berzh unan eus mitizhien he zad, 8 dre ma oa bet roet da seizh gwaz, hag Asmodai, an arc'houere fall, en devoa o lazhet, kent dezho bezañ aet daveti evel ma vez graet gant ar gwragez. Hag e lavaras dezhi ar vatezh : «Te eo ac'h eus lazhet da briedoù ! Setu dija ma'z out bet roet da seizh gwaz, ha nikun anezho n'ec'h eus douget e anv. 9 Perak hor skourjezañ en abeg d'az priedoù dre ma'z int marv? Kae kuit ganto, ha gant na welimp diouzhit na mab na merc'h birviken !» 10 En deiz-se e voe enkrezet en hec'h ene, hag e ouelas, hag o pignat da gambr-uhel he zad, e felle dezhi en em grougañ. Met ur wezh c'hoazh e prederias hag e lavaras : «Kunujennet e vije va zad ha lavaret dezhañ : N'az poa nemet ur verc'h karet hag ez eo en em grouget en abeg d'he gwalleurioù ! Hag e tiskennfen kozhni va zad en dristidigezh d'an Hades. Talvoudusoc'h eo evidon chom hep en em grougañ, hogen aspediñ an Aotrou d'ober din mervel, ma na glevin ken kunujennoù em buhez.»

11 D'an ampoent end-eeun, oc'h astenn he daouarn etrezek ar prenestr, e pedas hag e lavaras :

«Benniget out-Te, Doue a drugarez,
ha benniget da Anv evit ar c'hantvedoù !
R'az pennigo da holl oberoù !

12 Ha bremañ, davedout va dremm
ha va daoulagad am eus savet :
13 Lavar ma vezin diverket diwar an douar,
ha ma na glevin ken, me, a gunujennoù !

14 Te a oar, Mestr,
ez on glan a bep saotradur gwaz.
15 Ha n'em eus mastaret na va anv
nag anv va zad e bro va forbannerezh.
Unverc'h on d'am zad
ha n'en deus ket a vugel all evit bezañ hêr dezhañ,
ha n'en deus na breur tost dezhañ na kar-nes,
m'en em virfen evitañ da bried.

Kollet em eus dija seizh,
perak em befe c'hoazh da vevañ?
Ha mar ne blij ket dit va lazhañ, Aotrou,
neuze selaou ouzh va c'hunujenn.»

16 D'an ampoent end-eeun e voe klevet o fedenn dezho o-daou dirak klod Doue, 17 hag e voe kaset Rafael d'o fareañ o-daou : da dTobit, evit dilemel ar gwennennoù diouzh e zaoulagad, dezhañ gwelout gant e zaoulagad sklêrijenn Doue ; ha da Sara, (merc'h) Ragouel, evit he reiñ da dTobia, mab Tobit, evel gwreg, hag evit kas kuit Asmodai, an arc'houere fall, diouti, rak da dTobia e oa dleet he c'haout a-raok an holl c'houlennerien. D'ar mare-se e teuas en-dro Tobit eus ar porzh d'e di, ha Sara, (merc'h) Ragouel, a ziskennas, hi, eus ar gambr-uhel.

4 Erbedoù Tobit d'e vab.

1 En deiz-se, e teuas soñj da dTobit eus an arc'hant en devoa lakaet e ti Gabael, e Rages Media, 2 hag e lavaras en e galon : «Setu m'em eus goulennet ar marv ; perak chom hep gervel Tobia, va mab, ha reiñ titouroù dezhañ war an arc'hant-se a-raok ma varvin?» 3 Hag e c'halvas Tobia, e vab, a zeuas davetañ ; hag e lavaras dezhañ :

«Douar-me evel ma tere, bez doujañs ouzh da vamm, ha n'he dilez ket e-pad holl deizioù he buhez ; gra ar pezh a zo plijus dezhi ha na ra doan dezhi e netra. 4 Bez soñj anezhi, mabig, eus an holl arvarioù ma'z eo bet lakaet enno evidout pa oas en he c'hof. ha pa varvo, bezia anezhi em c'hichen en hevelep bez.

5 E-doug da holl deizioù, mabig, bez soñj eus an Aotrou ha n'asant ket pec'hiñ na treuztremen e c'hourc'hemennoù ; reizh-oberoù a ri holl deizioù da vuhez ha na gerzh ket gant hentoù an direizhded ; 6 rak ar re a ra ar wirionez a ray berzh en o oberoù. 7 Hag ar re a ra ar reizhded, eus da vadoù gra dezho aluzenoù ; gant na vo ket avius da lagad pa ri an aluzen, na zistro ket da zremm diouzh nep reuzeudig, ha diouzhit ne zistroio ket dremm da Zoue.

[8] Hervez ar pezh ac'h eus, diouzh puilhentez da
vadoù, gra ganto aluzen ; ma ’c'h eus nebeut,
gant an nebeut-se na zouj ket ober aluzen :
[9] ur postadur mat a zastumez evidout a-benn
deiz an enkrez, [10] rak an aluzen a salv eus ar
marv hag a vir a vont d’an deñvalijenn ;
[11] ur brofadenn vat eo an aluzen, evit an holl re
a ra anezhi, dirak an Uhel-meurbet.

[12] En em ziwall, mabig, ouzh pep orgederez,
ha kemer ur wreg dreist-holl eus lignez da
dadoù. Na gemer ket ur vaouez estren na vefe
ket eus meuriad da dad, rak mibien brofeded ez
omp-ni, Noe, Abraham, Izaak, Yakob hon tadoù
abaoe an deroù, bez soñj (anezho), mabig, rak
int-i holl a gemeras gwragez a-douez
o breudeur, hag a voe benniget en o bugale, hag
o lignez he devo da hêrezh an douar.
[13] Ha bremañ, mabig, kar da vreudeur ha ne vo
ket fae ganit ez kalon war da vreudeur ha war
vibien ha merc'hed da bobl, evit kemer diouto
ur wreg evidout, rak er rogentez ez eus distruj
ha dizurzh e-leizh, hag en digasted, droukverzh
ha dienez vras, rak an diegi a zo mamm an
naonegezh.

[14] Gopr kement den en devo labouret ne
chomo ket du-se, met daskor-eñ raktal, ha mar
servijez Doue, e vezi gopraet, te (ivez). En em
ziwall, mabig ez holl oberennoù, ha bez desavet
mat ez holl vuhezegezh. [15] Ar pezh a gasaez na
ra da zen ; gwin da vout mezv na ev ket, gant na
gerzho ket ar mezverezh ganit war an hent !
[16] Eus da vara ro d’ar re naoniek, hag eus da
zilhad d’ar re noazh. Kement ac'h eus
dreist-ezhomm, gra aluzen (gantañ) ; gant na vo
ket avius da lagad pa rez an aluzen. [17] Skuilh da
vara war bez an dud reizh, met na ro ket d’ar
bec'herien.

[18] Goulenn kuzul digant kement den (a zo)
fur, ha na zispriz nep kuzul talvoudus. [19] E pep
degouezh, bennig an Aotrou Doue, ha goulenn
digantañ ma vezo reizh da hentoù, ha ma ray
berzh da holl emelloù ha mennadoù ; rak pep
broad n’he deus ket a guzul, met Eñ eo, an
Aotrou, a ro an holl vadoù, hag an hini a fell
dezhañ, an Aotrou hen diskenn betek donderioù
an Hades.

Ha bremañ, mabig, dalc'h soñj eus ar
c'hentelioù-se, ha gant na vezint ket diverket
eus da galon ! [20] ha bremañ, mabig, e tisklêrian
dit em eus lakaet dek talant arc'hant e ti Gabael,
(mab) Gabri, e Rages Media. [21] Bez dizaon,
mabig, ma'z omp deuet paour : kalz a vadoù
ac'h eus mar doujez Doue ha mar tec'hez diouzh
pep pec'hed, ha ma rez ar pezh a zo mat dirak
an Aotrou, da Zoue.»

5 Darbaroù beaj.

[1] Neuze e respontas Tobia en ur lavarout da
dTobit, e dad : «Kement tra ac'h eus urzhiet din
a rin, tad ; [2] met penaos e c'hellin-me kaout
(an arc'hant) digantañ, pa n’en deus ket
anaoudegezh ac'hanon, na me anezhañ? Peseurt
merk a roin dezhañ, m’am anavezo ha ma kredo
ennon ha ma roio din an arc'hant? Hag an
hentoù da vMedia n’anavezan ket pere mont
ganto.» [3] Neuze e respontas Tobit en ur lavarout
da dTobia, e vab : «E skrid en deus roet din, hag
ur skrid am eus roet dezhañ : e zaouhanteret am
eus ha roet unan dezhañ hag e lakaet gant an
arc'hant. ha bremañ, setu ugent vloaz abaoe 'm
eus lakaet an arc'hant e fiziadur ; ha bremañ,
mabig, klask evidout un den a fiziañs a yelo
ganit, hag e roimp dezhañ ur gopr betek ma vi
deuet en-dro. ha degemer digantañ an
arc'hant-se.»

[4] Mont a reas Tobia da glask un den a rafe
hent gantañ da vMedia hag en defe
anaoudegezh eus an hent : mont a reas hag
e kavas Rafael, an ael, en em zalc'he dirazañ,
ha ne ouie ket e oa un ael Doue ; hag e lavaras
dezhañ : [5] «A belec'h ez out, paotr yaouank?»
(An ael) a lavaras dezhañ : «Eus mibien Israel,
da vreudeur, ha deuet on amañ da labourat.»
Hag e lavaras dezhañ (Tobia) : «Hag anaout
a rez an hent evit mont da vMedia?»
[6] Hag e lavaras dezhañ (an ael) : «Ya, alies on
bet du-hont hag anaout a ran mat-tre an holl
hentoù ; lies a wezh ez on aet da vMedia hag
em eus nozvezhiet e ti Gabael, hor breur, a zo
o chom e Rages Media ; daou zevezhiad hent ez
reizh a zo eus Ekbatan da Rages, rak lec'hiet eo
er menez.» [7] Hag e lavaras (Tobia) dezhañ :
"Gortoz-me, paotr yaouank, ken na vin bet
o reiñ keloù d’am zad, rak ezhomm am eus
e teufes ganin, ha reiñ a rin dit da c'hopr".
[8] Hag e lavaras (an ael) dezhañ : «Setu ma
choman amañ ; hogen, na zale ket !»

[9] Hag ez eas Tobia da reiñ keloù da dTobit,
e dad, en ur lavarout dezhañ : «Setu, kavet em

eus un den a-douez hor breudeur, mibien
Israel.» Hag e lavaras dezhañ (e dad) :
«Galv davedon an den, ma ouezin pehini eo
e lignez hag eus pe veuriad ez eo, ha mar galler
fiziout ennañ evit mont ganit, mabig.» 10 Mont
a reas Tobia d'e c'hervel hag e lavaras dezhañ :
«Paotr yaouank, va zad a zo ouzh da c'hervel.»
Mont a reas davetañ hag e saludiñ a reas Tobit
da gentañ, hag e lavaras (an ael) dezhañ :
«Levenez da vezañ bras ganit !»
Hag e respontas Tobit en ur lavarout dezhañ :
«Peseurt levenez a c'hellan kaout c'hoazh?
Me a zo un den dioueret a zaoulagad, ne welan
ken sklêrijenn an neñv, met en deñvalijenn ez
on gourvezet, evel ar re varv ha n'arvestont ken
ouzh ar sklaerder ; bev ez on e-touez ar re varv ;
mouezh an dud a glevan, met n'o gwelan ket.»
Hag e lavaras (an ael) dezhañ : «Kalon !
prestik-kaer emañ Doue (o vont) d'az pareañ ;
kalon !» Hag e lavaras dezhañ Tobit : «Tobia,
va mab, a fell dezhañ mont da vMedia :
ha gallout a rafes mont gantañ hag e heñchañ?
Reiñ a rin dit da c'hopr, breur.» Hag e lavaras
(an ael) dezhañ : «Gallout a ran ober hent
gantañ, hag anavezout a ran an holl hentoù,
ha lies a wezh ez on aet da vMedia hag em eus
ergerzhet an holl blaenennoù anezhi ; hag ar
menezioù hag an holl hentoù anezhi ac'h
anavezan.» 11 Hag e lavaras (Tobit) dezhañ :
«Breur, a beseurt tiegezh out-te, hag a beseurt
meuriad? Ro din da c'houzout, breur !»
12 Hag e lavaras (an ael) : «Peseurt ezhomm ac'h
eus a veuriad?» Hag e lavaras (Tobit) dezhañ :
«C'hoant am eus da c'houzout ar wirionez ;
a biv ez out, breur, ha pehini eo da anv?»
13 Hag e lavaras (an ael) dezhañ : «Me eo
Azaria, (mab) da Anania - Veur, eus da
vreudeur.» 14 Hag e lavaras (Tobit) dezhañ :
«Bez deuet-mat ha yac'h, breur ! N'a ket drouk
a-enep din, breur, dre 'm eus c'hoantaet gouzout
ar wirionez war da diegezh ; Te a zo ur breur,
eus ul lignez kaer ha mat ez out ; anavezet em
eus Anania ha Natan, daou vab da Semelias -
Veur ; mont a raent ganin da Jeruzalem hag
azeuliñ a raent ganin du-hont, ha n'o deus ket
diheñchet ; da vreudeur a zo tud dres, eus un
orin mat ez out ; bez laouen !»

15 Hag e lavaras dezhañ : «Me a ro dit (evel)
gopr, bemdez, un drakm hag ar pezh ac'h eus
ezhomm evel d'am mab. 16 Kae gant va mab,
ha c'hoazh e lakain dit ouzhpenn ar gopr.»
17 Hag e lavaras (an ael) dezhañ : «Ya, mont
a rin gantañ ; nebaon ! yac'h ez aimp kuit,
ha yac'h e tistroimp davedout, rak an hent a zo
diriskl !» Hag e lavaras (Tobit) dezhañ :
«Ra vezi benniget, breur !» Hag e c'halvas
e vab hag e lavaras dezhañ : «Mabig, prient an
traoù evit an hent ha kae gant da vreur, hag an
Doue a zo en neñv d'ho tiwallo du-hont ha d'ho
tegaso davedon yac'h, hag e ael da ray hent
ganeoc'h evit ho kwareziñ, mabig !»

Hag ez eas (Tobia) da brientiñ e hent, hag
e pokas d'e dad ha d'e vamm ; hag e lavaras
dezhañ Tobit : «Beaj vat !» 18 Hag e vamm da
ouelañ ha da lavarout da dTobit : «Perak ec'h
eus kaset kuit va bugel. ha n'eo ket eñ bazh hon
dorn, hag eñ a ya hag a zeu dirazomp? 19 Gant
na vo ket lakaet arc'hant gant arc'hant, hogen ra
vo sellet evel reputailhoù a-geñver d'hor mab !
20 Evel m'eo bet roet dimp gant an Aotrou da
vevañ, a-walc'h e oa evel-se evidomp.»
21 Hag e lavaras-eñ dezhi : «Kuit a verfeti ! yac'h
ez ay hor bugel ha yac'h e teuy en-dro
davedomp, ha da zaoulagad a welo an deiz ma
teuio davedout yac'h. 22 Kuit a chal ! Bez dinec'h
ganto, va c'hoar ! rak un ael mat hen ambrougo,
hag e ray berzh gant e hent, hag e tistroio
yac'h.» 23 Hag e paouezas-hi da ouelañ.

6 Ar pesk.

1 Hag ar paotr a loc'has hag an ael gantañ ;
ar c'hi ivez a yeas gantañ hag a reas hent ganto.
Aet e oant o-daou en hent, ha pa zegouezhas an
noz kentañ, e kampjont war (ribl) ar stêr Tigris.
2 Hag e tiskennas ar paotr da walc'hiñ e dreid er
stêr Tigris, hag e lammas ur pesk bras eus an
dour, o klask lonkañ troad ar paotr, a c'harmas.
3 An ael a lavaras d'ar paotr : «Tap ar pesk
ha bez mestr warnañ !» Mestroniañ a reas ar
paotr ar pesk hag e degas war an douar.
4 Hag e lavaras dezhañ an ael :"Digor ar pesk,
dilam ar vestl, ar galon hag an avu dioutañ
a-gostez ganit, ha distaol ar fast, rak louzoù
talvoudus eo ar vestl, ar galon hag an avu
anezhañ.» 5 Digoret ar pesk gantañ, e kemeras ar
paotr ar vestl, ar galon hag an avu, hag e fritas

eus ar pesk hag e tebras, hag e lakaas dioutañ da sallañ.

6 Hag e talc'hjont gant an hent o-daou a-gevret betek tostaat da vMedia. 7 Neuze e c'houlennas ar paotr digant an ael en ur lavarout dezhañ : «Azaria, va breur, peseurt louzoù ez eus er galon, en avu ar pesk hag er vestl?» 8 Hag e lavaras (an ael) dezhañ : «Ar galon hag avu ar pesk, gra dezho mogediñ dirak un den pe ur vaouez arsailhet gant un drougael pe ur spered fall, hag e tec'ho kuit diouto pep arsailh, ha ne chomint ken ganto da vepred. 9 ha gant ar vestl e rimiez daoulagad an den a zo deuet gwennennoù warnañ, c'hwezhañ a rez warno, war ar gwennennoù hag e vezint pareet.»

10 Pa oa aet e-barzh Media, evel ma tostae da Ekbatan, 11 e lavaras Rafael d'ar paotr : «Tobia, va breur !» Hag e lavaras (Tobia) dezhañ : «Setu me !» Hag e lavaras (an ael) dezhañ : «E ti Ragouel e fell dimp tremen an nozvezh-mañ ; an den a zo kar dit, hag ur verc'h en deus, hec'h anv Sara. 12 Na mab na merc'h n'en deus estreget Sara hepken, te a zo kar nesañ dezhi, ha dreist an holl wazed ez eo dit he c'haout ha gwir ac'h eus da gaout holl vadoù he zad da hêrezh. Ar plac'h a zo poellek, kalonek ha kaer-dreist, hag he zad, un den mat.» 13 Hag ec'h ouzhpennas : «Ar gwir ac'h eus d'he c'hemer, ha selaou-me, breur, hag e komzin d'an tad diwar-benn ar plac'h yaouank d'an noz-mañ, m'hon devo anezhi evidout da gefrisa : ha pa zistroimp diouzh Rages, e raimp hec'h eured. Gouzout a ran ne c'hello ket Ragouel he dinac'h ouzhit, pe he dimeziñ d'un all, rak dleet e vefe dezhañ mervel hervez setañs levr Moizez, peogwir e oar ec'h eus ar gwir da gaout ha da gemer e verc'h a-raok pep den. ha bremañ, selaou ouzhin, breur, hag e komzimp diwar-benn ar plac'h en noz-mañ hag e c'houlennimp anezhi da zimeziñ evidout ; ha pa zistroimp diouzh Rages, he c'hemer hag he c'has a raimp ganimp d'az ti.»

14 O respont neuze, e lavaras Tobia da Rafael : «Azaria, va breur, klevet em eus e oa bet roet da seizh gwaz, hag ez int marvet en noz er gambr-eured : paz aent daveti, e varvent, ha klevet em eus darn lavarout eo un diaoul eo o lazhe. 15 ha bremañ em eus aon, me, rak dezhi ne ra ket a zroug, met an neb a c'hoanta tostaat outi, e lazhañ a ra ; unvab on d'am zad, ha ma varvan, e ran diskenn buhez va zad ha va mamm d'o bez, en arbenn d'ar glac'har diwar va lerc'h, rak ur mab all n'o deus ket evit o douarañ.» 16 Hag e lavaras (Rafael) dezhañ : «ha n'ec'h eus ket sonj eus kemennadurioù da dad, p'en deus lavaret dit kemer ur wreg eus ti da dad? ha bremañ, selaou ouzhin, breur, na vez ket e chal gant an diaoul-se, ha kemer (anezhi). Gouzout a ouzon e vezo roet en noz-mañ dit da bried. 17 Paz i e-barzh ar gambr-eured, kemer eus avu ar pesk hag ar galon, ha laka anezho war regez an ezañs ; ar c'hwez en em skigno, an diaoul a c'hweshetaio hag a dec'ho kuit, ha ne vezo ken gwelet en-dro dezhi biken. 18 Ha pa vezi war-nes mont ganti, savit da gentañ ho-taou, pedit hag aspedit Aotrou an neñv ma teuio warnoc'h trugarez ha silvidigezh. Nebaon, rak dit ez eo bet tonket a-viskoazh, ha te he saveteo, ha mont a ray ganit, ha gouestlañ a ran az po diouti bugale, a vezo evidout evel breudeur : ket a verfeti !»

19 P'en devoe klevet Tobia komzoù Rafael, hag e oa anezhi ur c'hoar, eus lignez tiegezh e dad, he c'harout a reas kalz-meurbet hag e galon en em stagas outi.

7 Eured Tobia.

1 Pa 'n em gavjont en Ekbatan, e lavaras (Tobia) dezhañ : «Azaria, va breur, deren-me ez-eeun da di Ragouel, hor breur.» Hag e zeren a reas betek ti Ragouel ; hag e gavout a rejont azezet e-tal dor ar porzh, hag e saludiñ a rejont, ar re gentañ. Hag e lavaras dezho : «Salud, breudeur, donemat deoc'h !» Hag o bleinañ a reas betek e di, 2 hag e lavaras da Edna, e wreg : «Nag eo hañval ar paotr yaouank-mañ ouzh Tobit, va breur !» 3 O goulennata reas Edna en ur lavarout dezho : «A belec'h oc'h-c'hwi, breudeur?» Hag e lavarjont dezhi : «Eus mibien Neftali ez omp, harluet da Nineve.» 4 Hag e lavaras dezho : «Hag anavezout a rit Tobit, hor breur?» Hag e lavarjont dezhi : «Anavezout a reomp anezhañ !» 5 Hag e lavaras dezho «ha mont a ra mat?» hag e lavarjont dezhi : «Mont a ra, ha bev eo» Hag e lavaras Tobia : «Va zad eo !» 6 Hag e lammas Ragouel da bokat dezhañ, hag e ouelas, hag e komzas en ur lavarout dezhañ : «Ra vezi benniget, mabig,

(mab) un tad mat hag eeun. Gwashat drougeur,
ma'z eo deuet fall un den reizh (eveltañ) hag
oc'h ober aluzenoù !» Hag ouzh en em deurel
da gerc'henn Tobia, e vreur, (e tirollas) da
ouelañ. 7 Hag Edna, e wreg, a ouelas ivez
warnañ, ha Sara, o merc'h, en em lakaas ivez da
ouelañ. 8 Hag e lazhas un tourz eus an tropell
hag o degemer a reas en-hegarat.

9 Goude bezañ kibellet hag en em walc'het,
pa voen aet ouzh taol, e lavaras Tobia da
Rafael ; «Azaria, va breur, lavar da Ragouel
reiñ din Sara, va c'hoar.» 10 Hag e klevas
Ragouel ar gomz hag e lavaras d'ar paotr :
«Debr hag ev, ha bez laouen en noz-mañ, rak
n'eus den a vefe zleet dezhañ kemer Sara, va
merc'h, nemedout, breur, na kennebeut me n'em
eus ar gwir d'he reiñ d'un den all estregedout,
peogwir ez out kar-nesañ din. Evit gwir, ar
wirionez a zisklêrian dit, paotr. 11 He roet am eus
da seizh gwaz eus hor breudeur, hag holl ez int
marvet d'an noz end-eeun ma'z aent daveti.
ha bremañ, paotr, debr hag ev, hag an Aotrou
a oberio evidoc'h.» 12 Hag e lavaras Tobia : «Ne
zebrin netra ac'hann ha n'evin (netra) ken n'az
po bet un disentez evidon.» Hag e lavaras
dezhañ Ragouel : «Hag a ran : roet eo-hi dit
hervez kemennadur levr Moizez, hag eus an
neñv ez eo divizet he reiñ dit : degemer da
c'hoar ; adalek bremañ ez out breur dezhi ha hi
a zo c'hoar dit ; roet eo dit diwar hiziv ha da
viken. Aotrou an neñv a ray ma vo mat
evidoc'h, paotr, an nozvezh-mañ, hag a roio
deoc'h trugarez ha peoc'h.» 13 Hag e c'halvas
Ragouel e verc'h Sara, a zeuas davetañ.
Hag o kemer he dorn, e roas anezhi dezhañ hag
e lavaras : «Degemer-(hi) hervez al lezenn hag
hervez ar c'hemennadur skrivet e levr Moizez,
a ro anezhi dit da wreg ; kemer ha ren anezhi
etrezek da dad war he yec'hed. Hag Aotrou an
neñv d'ho kaso e peoc'h !» 14 Hag e c'halvas he
mamm, hag e lavaras degas ur bapiruzenn, hag
e skrivas skrid ar c'hontrad-dimeziñ : penaos
e roe e verc'h dezhañ da wreg hervez
kemennadur Lezenn vMoizez ; adal neuze en
em lakjont da zebriñ ha da evañ.

15 Hag e c'halvas Ragouel e wreg Edna hag
e lavaras dezhi : «Va c'hoar, prient ar gambr all
ha kas anezhi di.» 16 Hag ez eas da fichañ ar
gwele er gambr, evel m'en devoa lavaret dezhi,
hag e kasas di he merc'h hag e tirollas da ouelañ
warni, hag o stankañ he daeroù e lavaras dezhi :
«Kalon, va merc'h ! Aotrou an neñv da roio dit
levenez e-lec'h da zoan ; kalon, merc'h !»
Hag e teuas er-maez.

8 Nozvezh an eured.

1 P'o devoe ehanet da zebriñ ha da evañ,
o devoe c'hoant da weleata : kaset e voe ar paotr
yaouank ha lakaet er gambr. 2 Hag e kounaas
Tobia komzoù Rafael, hag e kemeras avu ar
pesk hag ar galon eus e visac'h hag o lakaas war
regez an ezañs. 3 Ha c'hwez ar pesk a harzas
ouzh an diaoul, a dec'has kuit ouzh krec'h
etrezek kornadoù-bro an Ejipt. O vezañ aet di,
Rafael hen hualas eno hag hen ereas raktal.
4 Hag aet er-maez, o devoa serret dor ar gambr.
Hag e savas Tobia eus ar gwele hag e lavaras
dezhi : «Va c'hoar, sav ! pedomp hag aspedomp
hon Aotrou, ma roio dimp trugarez
ha silvidigezh.» 5 Hag e savas-hi, hag en em
lakjont da bediñ ha d'aspediñ evit ma vefe roet
dezho silvidigezh. Hag e krogas da lavarout :

«Benniget out-Te, Doue hon tadoù, ha benniget
da Anv
evit ar rummadoù da viken !
R 'az pennigo an neñvoù
hag an hollved krouet da viken !

6 Te eo ac'h eus graet Adam,
ha Te ac'h eus graet dezhañ da skoazell
ha harp Eva, e wreg ;
hag anezho o-daou ez eo graet gouenn an dud.

Te eo ac'h eus lavaret :
N'eo ket mat e vefe an den e-unan-penn ;
greomp dezhañ ur skoazell
heñvel outañ.

7 Bremañ n'eo ket dre orgederez
e kemeran va c'hoar amañ, met evit ar wirionez.
Gourc'hemenn ma vo trugarezet ouzhin-me hag
outi,
ha ma tizhimp ar gozhni a-gevret.»

8 Hag e lavarjont a-unan : «Amen, amen !»
9 Hag ez ejont da gousket evit an noz.

10 Hag o sevel, Ragouel a c'halvas ar
servijerien davetañ, hag ez ejont da doullañ ur
bez, rak lavarout a rae : «Mar deufe da vervel,
e teufemp da vezañ ur godiserezh hag un
dismegañs !» 11 Ha p'o devoe echuet da doullañ

ar bez, e tistroas Ragouel d'an ti hag e c'halvas
e wreg. [12] Hag e lavaras : «Kas unan eus ar
mitizhien evit mont da welout hag-eñ ez eo
bev ; ha mard eo marv, ma touarimp anezhañ en
doare na vo den o c'houzout.» [13] Hag e kasjont
ar vatezh ha da enaouiñ ar gouloù ha da zigeriñ
an nor ; mont a reas e-barzh hag o c'havout
a reas kousket-mat a-gevret. [14] Hag e teuas ar
vatezh er-maez da zisklêriañ dezho e oa bev
ha ne oa netra fall. [15] Hag e vennigjont Doue an
neñv, en ur lavarout :

«Benniget out-Te,
o Doue a gement bennozh c'hlan a zo,
ra vezi benniget da holl viken !

[16] Benniget out-Te d'am bezañ laouenaet,
ha n'eo ket c'hoarvezet ar pezh a soñjen,
hogen hervez da drugarez vras
ec'h eus graet ganimp.

[17] Ra vezi benniget da vezañ truezet ouzh daou
bennhêr !
Gra en o c'heñver, Mestr, trugarez
ha silvidigezh,
ha peurgas o buhez
gant levenez ha kendruez !»

[18] Neuze e lavaras d'e servijerien
peurleuniañ ar bez a-raok ar gouloù-deiz.

[19] Ha d'e wreg e lavaras ober baraennoù
niverus, hag o vont d'an tropell, e tegasas daou
ejen ha pevar dourz, hag e lavaras o aozañ ; hag
e voe kroget gant an aozadurioù. [20] Gervel a reas
Tobia ha lavarout dezhañ : «E-pad pevarzek
deiz ne loc'hi ket ac'hann, met chom a ri amañ,
o tebriñ hag oc'h evañ du-mañ, hag e laouenai
ene va merc'h diouzh hec'h enkrezioù.
[21] Hag eus va holl vadoù kemer diwar vremañ an
hanter, ha kae en-dro yac'h davet da dad ; hag
an hanter all, pa vezimp marv, me ha va gwreg,
a vezo deoc'h. Kalon, mabig, me a zo da dad
hag Edna da vamm, hag ez-kichen emaomp,
hag e-kichen da c'hoar adal bremañ ha da
viken :kalon, mabig !»

9 Ar gefridi sevenet.

[1] Neuze e c'halvas Tobia Rafael, hag
e lavaras dezhañ : [2] «Azaria, va breur, kemer
ganit pevar servijer ha daou gañval, ha kae da
Rages, kae da di Gabael ha ro dezhañ an teul,
degemer an arc'hant hag e degas ganit evit an
eured. [3-4] Rak gouzout a rez emañ an tad
o niveriñ an deizioù, ha mar dalean un deiz
hepken, e rin glac'har dezhañ kalz-meurbet
Gwelout a rez ar pezh en deus touet Ragouel
ha ne c'hellan ket tremen dreist e ledoued.»
[5] Mont a reas Rafael hag ar pevar servijer hag an
daou gañval da Rages - Media ha nozvezhiañ
e ti Gabael. Hag e roas dezhañ e skrid, hag
e tisklêrias dezhañ, diwar-benn Tobia, mab
Tobit, en devoa kemeret ur wreg hag hen pede
d'an eured ; hag o sevel, e kontas dezhañ ar
sac'hadoù gant ar sielloù hag o c'hargañ
a rejont. [5] Hag e savjont a-gevret beure-mat hag
e teujont d'an eured. Hag aet da di Ragouel,
e kavjont Tobia ouzh taol ; hag e lammas
(hemañ) evit e saludiñ ; ha (Gabael) da ouelañ
ha d'e vennigañ en ur lavarout dezhañ : «(Mab)
eeun ha kalonek un den eeun ha kalonek, reizh
ha largentezus, an Aotrou da roio dit bennozh
an neñv ha d'az kwreg ha d'az tad ha da vamm
da wreg ! Ra vezo benniget Doue, dre 'm eus
gwelet Tobit, va c'henderv, en unan hañval
outañ !»

10 Kimiad da Ragouel.

[1] E-keit-se, deiz goude deiz, e tinivere Tobit
deizioù ar veaj, da vont ha da zont. ha pa voe
tremenet an deizioù, hag e vab ne oa ket
degouezhet, [2] e lavaras : «ha ma'z eo bet dalc'het
du-hont? Pe ez eo marvet Gabael ha n'eus den
da reiñ dezhañ an arc'hant?» [3] Hag e krogas da
vezañ ankeniet. [4] Hag Anna, e wreg, a lavare :
«Kollet eo va bugel !N'emañ ken e-touez ar re
vev !» Hag en em lakaas da c'harmiñ ha da
geinañ war he mab, hag e lavaras :

[5] «Gwa me, va bugel, dre 'm eus da lezet da
vont, te, sklêrijenn va daoulagad !» [6] Ha Tobit
a lavare dezhi : «Peoc'h ! N'a ket da 'n em
chalañ, va c'hoar ; yac'h eo ; kalz emelloù
o deus bet du-hont, hag an den a zo aet gantañ
a zo a fiziañs hag eus hor breudeur. Kuit
a verfeti diwar e benn, va c'hoar, prestik e vo
aze.» [7] Hag e lavaras dezhañ : «Na gomz ket
ouzhin, n'am zouell ket ; kollet eo va bugel !»
Hag ez ae a-herr da eveshaat ouzh an hent ma
oa aet he mab kuit, bemdez, ha n'he devoa
fiziañs e den ebet ; pa veze aet an heol da guzh,
e teue en-dro da geinañ ha da leñvañ a-hed an
noz hep kavout ar c'housked.

[8] Pa voe tremenet pevarzek devezh an
eured, en devoa touet Ragouel ober d'e verc'h,

e teuas davetañ Tobia hag e lavaras : «Va lez da
vont, rak gouzout a ouzon, va zad ha va mamm
a soñj (ganto) n'am gwelint ken ; ha bremañ
e c'houlennan diganit, tad, va lezel da vont
en-dro etrezek va zad ; disklêriet em eus dit dija
penaos em eus e guitaet.» [9] Hag e lavaras
Ragouel da dTobia : «Chom, mabig, chom
ganin, hag e kasin kannaded davet Tobit, da
dad, hag e roint kel dezhañ diwar da benn.»
Hag e lavaras (Tobia) dezhañ : «Tamm ebet, da
bediñ a ran d'am lezel da vont ac'hann davet va
zad.» [10] ha kerkent e roas Ragouel da dTobia
Sara, e wreg, hag an hanter eus e holl vadoù,
servijerien ha mitizhien, ejened ha deñved, ezen
ha kañvaled, gwiskamantoù, arc'hant hag
arrebeuri. O lezel a reas da vont, yac'h, hag
ouzh e saludiñ e lavaras dezhañ : «Yec'hed mat,
mabig, ha kae war-raok, yac'h ! Aotrou an neñv
da reiñ berzh-mat deoc'h, dit ha da Sara, da
wreg, ha ra welin ho pugale a-raok mervel !»
[12] Hag e lavaras da Sara, e verc'h : «Kae davet
da dad-kaer, peogwir adal bremañ ez int da dud
evel ar re o deus da c'hanet. Kae e peoc'h, va
merc'h, ra glevin keloù mat diwarnout keit
ha ma vevin !» Hag o kimiadiñ (diouto), e lezas
anezho da vont. [13] Hag Edna a lavaras da
dTobia : «Mab ha breur karet, an Aotrou d'az
kaso en-dro, ha ra welin da vugale keit ha ma
vevin, ha reoù Sara, va merc'h, a-raok mervel !
Dirak an Aotrou e fizian ennout va merc'h
e gwarez ; na ro ket glac'har dezhi holl deizioù
da vuhez, mabig ! kae e peoc'h ! A-vremañ ez
on da vamm ; ha Sara, da c'hoar. Ra vezimp
holl eürus evel bremañ holl deizioù hor
buhez !» Hag e pokas dezho o-daou, hag o lezas
da vont yac'h-mat. [14] Hag e loc'has Tobia eus ti
Ragouel, yac'h ha laouen hag o vennigañ
Aotrou an neñv hag an douar, Roue an hollved,
da vezañ kaset da vad e veaj. Hag e lavaras
(Ragouel) dezhañ : «Ra vezi laouen o toujañ da
dud holl deizioù o buhez !»

11 Pare Tobit.

[1] Evel ma tostaent da gC'harran, a zo dirak
Nineve, e lavaras Rafael : [2] «Gouzout a rez
penaos hon eus lezet da dad. [3] Redomp en
a-raok d'az kwreg ha prientomp an ti e-keit
ha ma tegouezhont.» [4] Hag ez ejont o-daou
a-gevret, ha (Rafael) a lavaras dezhañ : «Kemer
ez taouarn ar vestl.» Hag ez ae ganto ar c'hi
a-dreñv dezhañ ha da dTobia. [5] Hag Anna a oa
azezet oc'h eveshaat ouzh hent he mab.
[6] E verzout a reas o tont hag e lavaras d'e dad :
«Setu da vab o tont gant an den a oa aet
gantañ.» [7] Ha Rafael a lavaras da dTobia kent
dezhañ tostaat ouzh e dad : «Gouzout a ran
e tigoro e zaoulagad ; [8] laka bestl ar pesk ouzh
e zaoulagad, hag al louzaouenn a ray d'ar
gwennennoù strishaat ha distagañ eus
e zaoulagad, hag ec'h adkavo da dad ar gweled
hag e welo ar sklêrijenn.»

[9] Hag e redas (Anna) d'en em strinkañ ouzh
kerc'henn he mab hag e lavaras dezhañ :
«Da welet am eus, mabig, adal bremañ
e c'hellan mervel» ; hag e tirollas da ouelañ.
[10] Hag e savas Tobit, hag en ur strebotiñ ez eas
er-maez dre zor ar porzh. [11] Mont a reas Tobia
davetañ, bestl ar pesk en e zorn, hag
e c'hwezhas en e zaoulagad, hag o terc'hel
anezhañ e lavaras : «Kalon, tad.» Hag e lakaas
al louzaouenn warnañ hag he lezas (ur pennad).
[12] Hag e tistagas (ar gwennennoù) gant e zaou
zorn diouzh korn e zaoulagad. [13] Ha (Tobit) en
em daolas ouzh e gerc'henn, hag (o tirollañ) da
ouelañ, e lavaras dezhañ : «Da welet am eus, va
mab, sklêrijenn va daoulagad !»
[14] Hag e lavaras :

«Benniget ra vezo Doue !
Benniget e Anv bras !
Ha benniget e holl aelez santel !

Ra vezo e Anv bras warnomp !
Ra vezo benniget an holl aelez da holl viken !
Rak Eñ en devoa va skourjezet,
ha setu ma welan Tobia, va mab !»

[15] Hag ec'h antreas Tobia, laouen hag
o vennigañ Doue leizh e c'henou ; hag
e tisklêrias Tobia d'e dad en devoa graet berzh
en e veaj hag e tegase an arc'hant, hag en devoa
kemeret Sara, merc'h Ragouel, da wreg,
«ha setu m'emañ o tont hag emañ tostik-tost da
zor Nineve.»

[16] Hag ez eas (Tobit) war-arbenn d'e
verc'h-kaer, laouen hag o vennigañ Doue,
etrezek dor Nineve ; hag ouzh e welout
o kerzhout hag o tremen en e holl nerzh, hep
den ouzh e gas gant an dorn, tud Nineve a voe
estlammet, ha Tobit a embanne dirazo en devoa
bet Doue truez outañ hag en devoa digoret

e zaoulagad. [17] Hag ec'h erruas Tobit e-kichen
Sara, gwreg Tobia, e vab, hag he bennigas en ur
lavarout dezhi : «Degemer mat dit, va merc'h !
Benniget ra vo da Zoue, en deus da zerenet
betek ennomp, va merc'h ! ha benniget da dad,
ha benniget Tobia, va mab, ha ra vezi benniget,
te, va merc'h ! Deus e-barzh da di gant yec'hed,
bennozh ha levenez ! Deus-tre, va merc'h !»
[18] En deiz-se e voe levenez evit an holl Yuzevien
o chom e Nineve. [19] Ac'hikar ha Nadab, e nizien,
a zeuas ivez, laouen, davet Tobit.

12 Rafael, kannad an Aotrou.

[1] Pa voe peurc'hraet an eured, e c'halvas
Tobit e vab Tobia, hag e lavaras dezhañ :
«Mabig, gwel da reiñ ar gopr d'an den en deus
da ambrouget ha da lakaat en tu-hont d'ar
gopr.» [2] Hag e lavaras (Tobia) dezhañ :
«Tad, pegement a roin dezhañ da c'hopr? N'on
ket koll mar roan dezhañ an hanter eus ar
madoù en deus degaset ganin. [3] Va derenet en
deus er yec'hed, pareet va gwreg, dezouget
ganin an arc'hant, ha gwellaet ac'hanout-te :
pegement a roan c'hoazh dezhañ evel gopr?»
[4] Hag e lavaras Tobit dezhañ : «Reizh eo
dezhañ, mabig, kemer an hanter eus kement tra
en devoa o tont (en-dro).» [5] Gervel a rejont an
den ha lavarout dezhañ : «Kemer an hanter eus
kement tra az poa o tont en-dro, evel gopr,
ha kae e peoc'h !»

[6] Neuze e c'halvas (Rafael) anezho o-daou
dre guzh hag e lavaras dezho : «Bennigit Doue
ha kanmeulit anezhañ dirak an holl re vev evit
ar pezh en deus graet evidoc'h a vad, en ur
vennigañ hag en ur ganañ e Anv. Diskouezit
oberoù Doue d'an holl dud gant enor ha na
lureit ket evit e ganmeuliñ. [7] Kevrin ar roue a zo
mat e guzhat, met oberennoù Doue a zo da
ziskuliañ ha da ziskouezata gant enor.

Grit ar pezh a zo mat, hag ar pezh a zo fall
n'ho kavo ket. [8] Gwell eo pedenn gant
gwirionez, hag aluzen gant reizhded, eget
pinvidigezh gant direizhded. Gwell eo ober
aluzen eget dastum aour. [9] An aluzen a zieub eus
ar marv hag a c'hlana a bep pec'hed. Ar re a ra
aluzen o devo o gwalc'h a vuhez. [10] Ar re a ra
pec'hed ha direizhded a zo enebourien dezho
o-unan.

[11] An holl wirionez deoc'h a zisklêrian ha ne
guzhan ouzhoc'h netra. Dija em eus diskouezet
deoc'h ha lavaret : Kevrin ar roue a zo mat
e guzhat hag oberoù Doue a zo da ziskuliañ
gant enor. [12] ha bremañ, pa oas o pediñ, evel
Sara, me eo a gase eñvoradur ho pedenn dirak
klod an Aotrou ; ha pa zouares ar re varv,
heñvel-dra. [13] Ha pa n'ec'h eus ket tortet evit
sevel ha dilezel da lein evit mont da sebeliañ an
den marv, neuze eo ez on bet kaset davedout
evit da amprouiñ. [14] ha war un dro en deus Doue
va c'haset da bareañ, te, ha Sara, da c'houhez.
[15] Me eo Rafael, eus ar seizh ael en em zalc'h
hag a zeu dirak klod an Aotrou.»

[16] Hag e voen strafuilhet o-daou ; kouezhañ
a rejont war o dremm hag aon o devoe.
[17] Hag e lavaras (Rafael) dezho : «N'ho pet ket
aon ! Peoc'h deoc'h ! Bennigit Doue da holl
viken ! [18] Me, pa oan ganeoc'h, n'eo ket dre va
hegarated en ho keñver e oan ganeoc'h, hogen
dre youl Doue. Bennigit-Eñ a-hed an holl
zeizioù, kanmeulit-Eñ ! [19] Merzet hoc'h eus ne
zebren netra, hogen ur weledigezh eo a zo bet
merzet ganeoc'h. [20] ha bremañ, bennigit war an
douar an Aotrou ha kanmeulit Doue. Setu mac'h
adsavan davet an Hini en deus va c'haset.
Skrivit kement tra a zo c'hoarvezet ganeoc'h.»
Hag ec'h adpignas. [21] Sevel a rejont, met
n'hallent ken e welout. [22] Hag e vennigent hag
e kanent Doue, hag e veuliñ a raent evit e holl
veuroberoù : gwelet e oa bet ganto ael Doue !

13 Kanenn dTobit.

[1] Hag e lavaras Tobit :

[2] Benniget ra vezo an Doue a vev da virviken !
Benniget e roueelezh !
Rak skourjezañ a ra ha trueziñ,
diskenn a ra d'an Hades,
da gondonioù an douar,
hag ober adpignat eus ar gollidigezh vras,
ha n'eus den a ziflipfe diouzh e zorn.

[3] Kanmeulit-Eñ, mibien Israel, dirak ar broadoù,
rak hor strewet en deus en o metou.
[4] Eno en deus diskouezet deoc'h e veurdez ;
uhelveulit anezhañ dirak kement a zo bev.

Rak Eñ eo hon Aotrou,
hag Eñ, hon Doue,
hag Eñ eo hon Tad
hag hon Doue da holl viken.

[5] Hon skourjezañ a ra evit hon direizhderioù,
met trueziñ a ray ouzhoc'h holl,
Ho tastum a ray a-douez an holl vroadoù
lec'h ma'z oc'h bet strewet.

[6] Mar distroit davetañ a holl galon
hag a holl ene evit seveniñ dirazañ ar wirionez :
neuze e tistroio davedoc'h,
ha ne guzho ken e zremm ouzhoc'h hiviziken.

[7] Bremañ eveshait ouzh ar pezh en deus graet evidoc'h,
ha kanmeulit-Eñ leizh ho kenou !
Bennigit Aotrou ar reizhded
hag uhelveulit Roue ar c'hantvedoù !

[8] Me, war douar va harlu,
a ganmeul anezhañ
hag a ziskouez e c'halloud
hag e veurdez d'ur vroad a bec'herien.

Distroit, pec'herien,
ha sevenit ar reizhded dirazañ :
Piv a oar?
Mar fell dezhañ ober trugarez deoc'h?

[9] Va Doue a uhelveulan !
Va ene a gan Roue an neñv !
hag a drid a levenez gant e veurdez.
[10] Ra lavaro an holl ha ra uhelveulint anezhañ e Jeruzalem !

Jeruzalem, kêr santel,
da gastizañ a ra en abeg da oberoù da vibien,
hag a-nevez en devo truez ouzh mibien ar re reizh.
[11] Kanmeul an Aotrou a-zevri-kaer,
ha bennig Roue ar c'hantvedoù !

Ma vo a-nevez savet e Deltenn ennout gant levenez,
[12] ma laouenaio ennout an holl harluidi,
ma karo ennout an holl reuzeudien,
evit an holl rummadoù da viken !

[13] Ur sklêrijenn skedus a lugerno betek holl harzoù an douar :
Broadoù niverus a zeuio a-bell,
hag annezidi holl bennoù pellañ an douar etrezek da Anv santel
gant o donezonoù en o daouarn evit Roue an neñv.

Rummadoù a rummadoù a roio dit levenez
hag anv an dilennadez a chomo
evit ar rummadoù da viken !

[14] Milliget an holl re a lavar komzoù garv,
milliget an holl re az tistrujint hag a ziskar da vogerioù,
an holl re a zismantr da dourioù hag a lesk da tiez !
Ha benniget e vezo da viken an holl re az touj !

[15] Kae neuze, ha bez eürus en abeg da vibien an dud reizh :
Rak holl e vezint bodennet hag e vennigint Aotrou ar c'hantvedoù !
Eürus ar re da gar, hag eürus ar re
a vo laouen gant da beoc'h !

[16] Eürus an holl dud a vo enkrezet
gant da holl reuzioù,
rak ennout e vezint laouen
hag e welint da holl levenez da holl viken !

Va ene a vennigo an Aotrou, ar Roue bras !
[17] Rak Jeruzalem a vezo adsavet,
hag er gêr, e Di, evit an holl gantvedoù !
Eürus e vin-me, mar deu nemorant va gouenn da welout da glod
ha da ganmeuliñ Roue an neñv !

Dorioù Jeruzalem gant safir hag emrodez a vo adsavet,
ha gant mein prizius da holl vogerioù.
Tourioù Jeruzalem en aour a vo adsavet,
hag he difennoù, en aour glan.

Straedoù Jeruzalem a vezo pavezet
gant skarbouklennoù ha mein Ofir,
[18] dorojoù Jeruzalem a gano meulganoù a levenez,
hag hec'h holl diez a gano Alleluia !

Benniget Doue Israel,
ha benniget ar re a vennig an Anv santel
da viken ha muioc'h c'hoazh !

14 Darvoudoù diwezhañ buhez Tobit ha Tobia.

[1] Hag e voe peurechuet komzoù trugarekadenn dTobit. [2] Hag e varvas e peoc'h d'an oad a gant daouzek vloaz hag e voe beziet gant enor e Nineve. ha daou vloaz ha tri-ugent en devoa pa gollas e zaoulagad, ha goude adkavet gantañ ar gweled, e vevas er builhentez hag e reas aluzenoù. Derc'hel a reas ivez da vennigañ Doue ha da uhelveuliñ meurdez Doue.

[3] Ha pa voe o vont da vervel, e c'halvas Tobia, e vab, hag e roas dezhañ e urzhioù :

«Mabig, kas (ganit) da vugale, [4] ha kerzh buan
da vMedia, rak krediñ a ran-me e komz Doue
war Nineve, en devoa lavaret Nahoum :
Kement tra a vezo hag a c'hoarvezo war Asour
ha Nineve ; ha kement tra o deus lavaret
profeded Israel en deus kaset Doue, se
a c'hoarvezo, netra ne vezo dilamet eus o holl
gomzoù ; holl e tegouezhint en o amzer, hag
e Media e vezo silvidigezh muioc'h eget en
Asour hag e Babilon. Rak gouzout a ran, me,
ha krediñ a ran : Kement tra en deus lavaret
Doue a vezo hag a c'hoarvezo ; ha ne gouezho
ket ur gomz eus an diouganoù. Hag hor
breudeur a zo o chom war zouar Israel a vezo
holl stlabezet ha forbannet eus an douar mat-se,
hag holl vro Israel a vezo digenvez, ha Samaria
ha Jeruzalem a vezo digenvez, ha Ti Doue, er
glac'har, a vezo losket evit ur pennad.

[5] Hag a-nevez e truezo outo Doue, hag
o degas a ray Doue en-dro da zouar Israel, hag
a-nevez ec'h adsavint an Ti, nann avat evel an
hini kentañ, betek ar mare ma vo peursevenet
an amzerioù merket. ha goude-se e tistroint holl
diouzh o forbannerezh hag ec'h adsavint
Jeruzalem a-stad, ha Ti Doue enni a vo adsavet,
evel m'o deus lavaret diwar e benn profeded
Israel.

[6] Hag an holl vroadoù, re an douar a-bezh,
a zistroio holl hag a zoujo Doue e gwirionez ;
hag e tilezint holl o idoloù a ziheñche anezho en
o diheñchadurioù touellus, hag e vennigint
Doue ar c'hantvedoù er reizhded. [7] Holl vibien
Israel a vezo saveteet en deizioù-se, dre gaout
soñj eus Doue, e gwirionez, en em zastumo hag
a zeuio da Jeruzalem hag a chomo da viken war
zouar Abraham e savete hag e vezo roet (an
douar-se) dezho. Hag e vezo laouen ar re a gar
Doue e gwirionez, hag ar re a ra ar pec'hed hag
an direizhded a vezo rasket diwar an douar
a-bezh.

[8-9] Ha bremañ, va bugale, me a gemenn
deoc'h : Servijit Doue e gwirionez ha grit ar
pezh a blij dezhañ ; ha d'ho pugale, ra vezo
kemennet seveniñ reizhded hag aluzen, ha ma
talc'hint soñj eus Doue ha ma vennigint e Anv
e pep degouezh, e gwirionez ha gant o holl
nerzh.

Ha bremañ, te, mabig kae er-maez eus
Nineve ha na chom ket amañ. En deiz m'az po
douaret da vamm em c'hichen, en deiz-se
end-eeun na chom ket en he harzoù. Rak
gwelout a ran kalz a zireizhded enni, ha kalz
a floderezh a vez graet enni hep n'o defe mezh.
[10] Sell, mabig ouzh kement en deus graet Nadab
da Ac'hikar en devoe e savet ; ha n'eo ket en-
bev ez eo bet diskennet e douar? Met restaolet
en deus Doue e fallagriezh ouzh e dal : deuet eo
d'ar sklêrijenn Ac'hikar, tra m'eo aet Nadab en
deñvalijenn beurbad, dre m'en devoa klasket
lazhañ Ac'hikar. Dre ober an aluzen ez eo aet er-
maez eus griped ar marv en devoa stegnet
dezhañ Nadab, ha Nadab a zo kouezhet e griped
ar marv en deus graet dezhañ mervel.

[11] Ha bremañ, va mibien, gwelit ar pezh
a zegas an aluzen hag ar pezh a zegas an
direizhded, lazhañ a ra. Ha setu va ene
o vankout din. Hag e lakat a rejont war ar gwele
hag e varvas. Hag e voe beziet gant enor.

[12] Ha pa varvas e vamm, e touaras anezhi
Tobia gant e dad. Hag ez eas, eñ hag e wreg, da
vMedia, hag e chomas en Ekbatan gant
Ragouel, e dad-kaer. [13] Hag e reas gant bri
en-dro d'o c'hozhni hag o beziañ a reas en
Ekbatan a vMedia. Hag en devoe da hêrezh ti
Ragouel hag hini Tobit, e dad. [14] Hag e varvas
d'an oad a gant seitek vloaz, enoret-bras.

[15] Gwelout a reas ha klevout, a-raok mervel,
distruj Nineve, ha gwelout he zud prizoniet
kaset da vMedia, ar re en devoa forbannet
Ac'hikar roue Media. Hag e vennigas Doue evit
kement en devoa graet da vibien Nineve hag
Asiria. Laouen e voe diwar-benn Nineve, hag
e vennigas an Aotrou Doue evit kantvedoù ar
c'hantvedoù.

Levr Yudit

1 Brezel etre Nabuc'hodonosor hag Arfaksad.

1 Er bloaz daouzek eus ren
Nabuc'hodonosor, e rene war an Asouriz
e Nineve ar gêr vras, e deizioù Arfaksad, a rene
war ar vMediz en Ekbatan, 2 hag en devoa savet
en-dro da Ekbatan ramparzhioù mein-ben ledan
a dri ilinad, hir a c'hwec'h ilinad, ha graet uhel
ar ramparzh a zek ilinad ha tri-ugent ha ledan
a hanter-kant ilinad ; 3 ha tourioù en devoa
lakaet ouzh an dorojoù, a gant ilinad war un
diazez ledan a dri-ugent ilinad, 4 ha graet dezhi
dorojoù, dorojoù a save d'an uhelder a zek
ilinad ha-tri-ugent war ul ledander a zaou-ugent
ilinad evit ermaeziadennoù armead e gadourien
ha renkadoù e droadeien.

5 Ober a reas brezel, en deizioù-se, ar roue
Nabuc'hodonosor d'ar roue Arfaksad er
blaenenn vras, da lavarout eo ar blaenenn a zo
war harzoù Ragou. 6 Hag e kevredas gantañ holl
annezidi ar menez hag an holl re o chom war
ribloù an Eufrata, an Tigris, an Hidaspe hag
e kompezennoù Arioc'h, roue an Elumaida ;
ha kalz a vroadoù en em strollas evit emgann
mibien Galdeiz.

7 Hag e kasas Nabuc'hodonosor, roue an
Asouriz, (kannaded) da holl annezidi bPersia,
da holl annezidi ar C'huzh-heol, da annezidi
gKilikia, Damas, al Liban, an Antiliban, ha d'an
holl re a oa o chom war diriadoù an arvor,
8 ha da bobladoù ar C'harmel, Galaad,
Gorre-Galilea ha kompezenn Esdrelon, 9 ha da
holl re Samaria hag he c'hêrioù, hag en tu-hont
d'ar Yordan betek Jeruzalem ha Batana
ha Kelous ha Kades ha froud an Ejipt ha Tafnes
ha Ramses hag holl diriad Gesen, 10 betek tapout
a-us da dTanis ha Memfis holl annezidi an Ejipt
betek harzoù Koush.

11 Hag e tisprizas holl annezidi an douar a-
bezh lavar Nabuc'hodonosor, roue an Asouriz,
ha ne zeujont ket gantañ da vrezeliñ, pa n'o
devoa ket aon razañ, rak bez' e oa dirazo evel
un den e-unan, hag e kasjont war o c'hiz e
gannaded dibourvez, ar vezh war o zal.
12 Hag e kounnaras Nabuc'hodonosor enep an
holl diriadoù-se, meurbet, hag e touas war
e dron ha war e rouantelezh kastizañ holl
rannvroioù Kilikia, Damas, Siria, ha distrujañ
gant e gleze ivez holl annezidi Bro-vMoab,
mibien Amon, ha Youdea a-bezh, hag holl re an
Ejipt betek erruout war aodoù an daou vor.
13 Hag e stagas da emgannañ gant e armead ouzh
ar roue Arfaksad er bloaz seitek, hag e trec'has
en emgann-se, hag ec'h eilpennas holl vagadoù
Arfaksad, e holl varc'hegerien hag e holl girri.
14 Hag ec'h aloubas e gêrioù, tizhas betek
Ekbatan, tapas he zourioù, gwastas he balioù
ha lakaas he splannder da vezh. 15 Tapout a reas
Arfaksad e menezioù Ragou, e drebarzhiñ gant
e zaredoù hag e zistrujañ betek hiziv-an-deiz.
16 Hag e tistroas goude gant e holl veskailhez, un
tolpad a vrezelourien niverus-meurbet ; hag en
em daoljont eno d'al lugudachoù ha d'ar
banvezioù, eñ hag e armead, e-pad kant ugent
deiz.

2 Troioù-brezel Holofern.

1 En triwec'hvet bloaz, d'an daou
warn-ugent eus ar miz kentañ, e voe keal e ti
Nabuc'hodonosor, roue an Asouriz, da gastizañ
an holl vroioù, evel m'en devoa lavaret.
2 Hag e c'halvas e holl renerien hag e holl
uhelidi, hag e talc'has ganto e guzul kuzh, hag
e tivizas gwalleur an douar a-bezh diouzh
e c'henou. 3 Hag e rejont o mennozh da zistrujañ
kement den n'en devoa ket heuliet lavar
e c'henou. 4 Neuze, pa voe disoc'h e guzul,
e c'halvas Nabuc'hodonosor, roue an Asouriz,
Holofern, penngadour e lu hag an eil war
e lerc'h, hag e lavaras dezhañ : 5 «Evel-henn
e komz ar roue bras, aotrou an douar a-bezh :
setu, pa vi aet a-dirazon, e kemeri ganit gwazed
amprouet o nerzh ; troadeien, c'hwec'h-ugent
mil bennak, hag un tolpad a gezeg gant
marc'hegerien, daouzek mil. 6 Hag e kerzhi enep
holl vroioù ar C'huzh-heol, peogwir n'o deus
ket sentet ouzh lavar va genou ; 7 hag e kemenni
dezho lakaat prest douar ha dour, rak mont a rin
dezho em c'hounnar hag e c'holoin holl c'horre
an douar gant treid va armead, hag o roin da
breizh dezho ; 8 hag o gloazidi a leunio
o stankennoù, hag an holl froudoù ha stêrioù
a vo leun-barr gant o reoù varv : 9 Hag e kasin
o frizonidi betek bevennoù an douar a-bezh.
10 Ha te, kae da aloubiñ evidon o holl diriad, hag
en em roint dit, hag o mirout a ri din a-benn
deiz o c'hastizadur ; 11 ouzh an emsavidi e vo

dizamant da lagad : O dereiñ a ri d'al lazhadeg
ha d'ar breizhadeg war da holl diriad. 12 Rak bev
on ha kreñv eo va rouantelezh ! lavaret em eus
hag e rin kement-se gant va dorn ! 13 Ha te, ne
dorri ket unan eus lavarioù da aotrou, met
o seveniñ a ri ez-pervezh, evel em eus
kemennet dit, ha ne zalei ket d'o c'has da
benn.»

14 Hag ez eas Holofern a-zirak e aotrou, hag
e c'halvas an holl c'halloudeien, ar
benngadourien hag an ofiserien eus armead
Asour. 15 Hag e tiniveras kadourien eus an dibab
evit an emgann, evel m'en devoa kemennet
dezhañ e aotrou, betek c'hwec'h ugent mil,
ha gwaregerien war varc'h, daouzek mil.
16 Hag o renkañ a reas en doare ma vez graet ur
strollad brezel. 17 Hag e kemeras kañvaled, ezen
ha muled evit o strobelloù, un niver bras-kenañ,
ha deñved, oc'hen ha givri evel pourvezañs, na
ouied niver ebet dezho ; 18 ha bitailh evit pep
den a-builh, hag aour hag arc'hant eus ti ar roue
e-leizh. 19 Hag ez eas war-raok gant e holl
armead, en ergerzhadeg, evit diaraogiñ ar roue
Nabuc'hodonosor ha goleiñ holl c'horre ar vro
trema ar C'huzh-heol, gant o c'hirri,
marc'hegerien ha troadeien eus an dibab.
20 Hag ar yoc'had niverus evel karveged a yeas
ganto, hag evel uloc'h an douar, na oad ket evit
o niveriñ, kement a oa anezho. 21 Loc'hañ
a rejont eus Nineve hag ober un hentad a dri
devezh etrezek kompezenn vBektilet, ha mont
da gampañ eus Bektilet tost d'ar menez a zo
a-gleiz da c'horre Kilikia. 22 Hag e kemeras
e holl armead, e droadeien, e varc'hegerien hag
e girri, hag e loc'has alese war-zu ar menez.
23 Hag e pilas Poud ha Loud, hag e tapas holl
vibien Rasis ha mibien Ismael a oa a-dal d'ar
gouelec'h, e kreisteiz Keleon. 24 Tremen a reas
an Eufrata, treuzañ ar vMesopotamia
ha gwastañ an holl gêrioù uhel a-us d'ar froud
Abona betek e-kichen ar mor. 25 Hag e tapas
tiriad Kilikia hag e tispennas an holl re a enebe
outañ, hag e tizhas betek harzoù Jafet ouzh ar
c'hreisteiz a-dal d'an Arabia. 26 Enkelc'hiañ
a reas holl vibien vMadian, tangwallañ
o zinelloù ha preizhañ o c'hlozioù. 27 Diskenn
a reas e kompezenn Zamas da vare eost an ed,
tangwallañ o holl barkeier, dereiñ chatal bras
ha munut d'an distrujadenn, gwastañ o c'hêrioù,
kroueriañ o maezioù ha skeiñ war o holl
yaouankizoù dre lemm ar c'hleze.
28 Hag e kouezhas spont ha krenijenn razañ war
holl annezidi an arvor a oa e Sidon hag e Tir,
hag annezidi Sour hag Okina, hag holl annezidi
Jamnia ; hag annezidi Azot hag Askalon
o devoe aon spontus razañ.

3 Kannadouriezh da-gichen Holofern.

1 Kas a rejont dezhañ kannaded gant
komzoù a beoc'h da lavarout : 2 «Setu ni,
servijerien Nabuc'hodonosor, ar roue bras ;
emaomp dirazout : gra en hor c'heñver evel ma
plijo dit. 3 Setu : hon atantoù, hon holl zouaroù
hag hon holl barkoù ed, hon chatal munut
ha bras, hag holl glozioù hon teltadegoù a zo
aze dirazout : gra ganto evel ma plijo dit.
4 Setu : hon c'hêrioù hag o annezidi a zo da
sklaved pa zeui war-arbenn dezho hervez ma vo
mat ouzh da zaoulagad.» 5 Hag e teuas ar
wazed-se davet Holofern, hag e lavarjont
dezhañ ar c'homzoù-se.

6 Met diskenn a reas d'an arvor, eñ hag
e armead, lakaat gedvaoù er c'hêrioù uhel,
ha kemer diwarno evit o skoazellañ gwazed eus
an dibab. 7 Hag o degemer a rejont, int hag
o zrowardroioù, gant kurunennoù ha korolloù
ha taboulinoù. 8 Hogen gwastañ a reas dre-holl
o maezioù, ha troc'hañ o c'hoadoù sakr, rak
kefridiet e oa bet ennañ distrujañ holl zoueoù an
douar, evit ma vefe Nabuc'hodonosor, hag eñ
nemetañ, azeulet gant an holl bobloù, ha ma
vefe an holl yezhoù ha meuriadoù ouzh hen
aspediñ evel doue. 9 Hag ez erruas a-dal da
Esdrelon e-kichen Dotain, a zo dirak
steudennad vras (menezioù) ar Youdea ; 10 hag
e kampas etre Gabaa ha kêr Skuted, hag
e chomas eno ur mizvezh evit adstrollañ holl
strobadoù e armead.

4 Darbaradeg ha pedennoù er Youdea.

1 Hag e klevas mibien Israel o chom er
Youdea kement en devoa graet d'ar broadoù
Holofern, penngadour Nabuc'hodonosor, roue
an Asouriz, hag e pe zoare en devoa preizhet
o holl santualioù hag o deroet d'an
distrujadenn. 2 Hag e voent spouronet-meurbet
dirazañ, ha strafuilhet evit Jeruzalem ha Templ
an Aotrou, o Doue. 3 Rak nevez-deuet e oant eus
an harlu, hag agentaou e oa bet dastumet holl
bobl ar Youdea ha santelaet al listri sakr,

an aoter hag an Templ goude bezañ bet haleget.
4 Hag e kasjont kannaded en holl diriad Samaria
ha saonenn, Betoron, Abelmaim, Yeriko, ha da
Goba hag Aisora ha saonenn Salem.
5 Hag e talc'hjont holl gernioù an uhelvenezioù,
ha da vogeriañ ar c'hêriadennoù a oa eno ha da
zaspugn pourvezañs ha pourchasoù brezel, rak
nevez-eostet e oa bet o farkeier. 6 Hag e skrivas
Yoac'hin, ar beleg bras a oa er mare-se
e Jeruzalem, da annezidi vBetulia
ha Betomestaim, a zo rag-enep da Esdrelon,
a-dal da gompezenn a zo nes Dotain,
7 o lavarout (dezho) derc'hel krapennoù ar
menez, rak dre eno e oa an hent d'ar Youdea,
hag aezet e oa herzel ouzh ar re a zeufe
war-raok, ken enk ma oa ar riboul, zoken
daou-ha-daou. 8 Hag e reas mibien Israel evel
ma oa bet kemennet dezho gant ar beleg bras
Yoac'hin ha kuzul Henaourien pobl Israel
a-bezh o sezañ e Jeruzalem.

9 Hag e c'harmas holl wazed Israel etrezek
Doue gant gred bras hag ec'h izelajont o eneoù
gant gred bras. 10 Int hag o gwragez hag
o bugale, o chatal hag o holl ostizidi gopridi
ha sklaved, a lakaas seier en-dro d'o lounezhi.
11 Hag holl wazed Israel, ha maouezed
ha bugale, o chom e Jeruzalem, a stouas dirak
ar santual hag a fennas ludu war o fennoù,
hag a zistennas o seier dirak an Aotrou.
12 Hag e c'hourizjont an aoter gant ur sac'h,
hag e c'harmjont etrezek Doue Israel
a-unvouezh, diarsav, evit na zerofe ket d'ar
breizhadeg o bugale, o gwragez d'ar skrapadeg,
kêrioù o hêrezh d'an distrujadenn, an Neved
santel d'an halegadenn ha da gunujenn
c'hoapaus ar broadoù. 13 Hag e klevas an Aotrou
o mouezh hag e sellas ouzh o enkrez ; hag ar
bobl a yunas meur a zevezh er Youdea a-bezh
hag e Jeruzalem dirak santual an Aotrou
Hollc'halloudek. 14 Ha Yoac'hin, ar beleg bras,
hag an holl veleien en em zalc'he dirak an
Aotrou, ha liderien an Aotrou, saeoù-reun
en-dro d'o c'hroazlez, a ginnige an holloskad
peurbad, ar profoù gouestlet ha roadoù youlek
ar bobl. 15 Bez' e oa ludu war o zulbanoù
ha garmiñ a raent etrezek an Aotrou
a-bouez-nerzh evit ma weladennfe evit e vad
holl diegezh Israel.

5 Kuzul-brezel e kamp Holofern.

1 Kel a zeuas betek Holofern, penngadour
armead Asour, edo mibien Israel oc'h en em
brientiñ evit ar brezel hag o devoa stouvet
odeoù ar menez, mogeriet holl gribennoù an
uhelvenezioù ha lakaet diarbennoù er
c'hompezennoù. 2 Neuze e voe droug bras ennañ
hag e c'halvas holl bennoù Moab,
penngadourien Amon hag holl satraped an
arvor. 3 Hag e lavaras dezho : «Degasit din
keloù, mibien Ganaan : piv ar bobl-se a zo
o chom war ar menez, ha pere eo ar c'hêrioù
a annezont, ha pegen niverus eo o armead, hag
e petra emañ o nerzh hag o galloud, ha piv a zo
o ren warno evel roue hag o kas o strolladoù,
4 ha perak o deus disprizet dont davedon, en
enep da holl annezidi ar C'huzh-heol?»

5 Hag e lavaras dezhañ Ac'hior, pennrener
holl vibien Amon : «Ra selaouo va aotrou ur
gomz eus genou da servijer, hag e tisklêriin dit
ar wirionez diwar-benn ar bobl-se a zo o chom
war ar menez-se, tostik-tost ouzhit, ha ne zeuio
gaou ebet er-maez eus genou da servijer.
6 Ar bobl-se a zo eus diskennidi ar Galdeiz.
7 Chemel a rejont da gentañ er vMesopotamia,
rak ne c'houlent ket heuliañ doueoù o zadoù
a oa e bro ar Galdeiz. 8 Hag e tilezjont hent
o gourdadoù hag ec'h azeuljont Doue an neñv,
an Doue o devoa anavezet. Argaset e voent
a-zirak o doueoù hag e tec'hjont d'ar
vMesopotamia hag e chomjont eno pell-amzer.
9 Hag e lavaras o Doue dezho kuitaat
o chomlec'h ha mont da vro - Ganaan ; hag
e chomjont eno, hag o devoe ur bern aour hag
arc'hant, ha tropelladoù niverus-meurbet.
10 Hag e tiskennjont d'an Ejipt, rak peurc'holoet
he devoa an naonegezh gorre douar Kanaan,
hag e chomjont eno tra ma voe boued evito, hag
e teujont da vezañ eno un engroeziad niverus,
ha ne oa ket ur gont (da ober) eus o gouenn.
11 Hag e savas a-enep dezho roue an Ejipt hag
o c'horvigellas en anerioù brikennoù : Izelaet
e voent hag e teujont da vezañ sklaved.
12 Hag e c'harmjont etrezek o Doue, a skoas war
holl zouar an Ejipt gant gwalinier a oa diremed,
hag o argas a reas an Ejiptiz a-dirazo.
13 Hag e tisec'has Doue ar Mor Ruz en o raok,
14 hag o c'has a reas war hent ar Sinai
ha Kades-Barne ; hag ec'h argasjont an holl re

a oa o chom er gouelec'h. [15] Hag e rejont
o annez e bro an Amoriz hag an holl Heseboniz
a zistrujont gant o nerzh, hag o treuziñ ar
Yordan o devoe da hêrezh an holl venezeier.
[16] Argas a rejont a-dirazo ar Gananeaniz, ar
Bereziz, ar Jebousiz, ar Sichemiz hag an holl
Gergesiz, hag e chomjont eno pell-amzer.
[17] Endra ne bec'hent ket enep o Doue, e veze
ganto an eurvad, rak un Doue o kasaat an
direizhder a zo ganto. [18] Pa guitajont avat an
hent en devoa kemennet dezho, e voent distrujet
e kalz emgannoù niverus-meurbet, ha kaset
d'an harlu war un douar estren, ha Templ
o Doue a voe rasket, hag o c'hêrioù tapet gant
o enebourien. [19] Ha bremañ paz int distroet
davet o Doue, ez int deuet en-dro eus
o skignadeg lec'h ma oant bet strewet, hag
o deus dalc'het Jeruzalem, lec'h m'emañ
o santual, ha graet o annez er menezeier a oa
digevannez. [20] Neuze 'ta, mestr hag aotrou, ma'z
eus ur felladenn er bobl-se, ha mar o deus
pec'het enep o Doue, hag ec'h eveshaomp ez
eus enno an asoup-se, e savimp hag e raimp
brezel outo ; [21] hogen mar n'eus ket a zireizhder
en o foblad, ra dremeno va aotrou hebiou gant
aon na warezfe o Aotrou hag o Doue a-us dezho
ha na vefemp ur godiserezh dirak an douar
a-bezh.»

[22] Ha neuze p'en devoe Ac'hior echuet da
lavarout ar c'homzoù-se, e c'hrozmolas an holl
boblad bodet en-dro d'an deltenn, en o sav
tro-war-dro ; hag e komzas uhelidi Holofern
hag holl annezidi an arvor ha Moab eus
e vroustañ ; [23] «Rak n'hon eus ket da aoniñ rak
mibien Israel, sed ur bobl ha n'eus enni na
galloud na nerzh evit un emgann taer. [24] Deomp
war-raok eta, hag e vezint lonkadur da holl
armead, mestr Holofern.»

6 Ac'hior deroet da vibien Israel.

[1] Pa voe paouezet an todilhon gant an dud
a oa en-dro d'ar c'huzul, e lavaras Holofern,
penngadour armead Asour, da Ac'hior, dirak an
holl boblad estrenien, ha da holl vibien vMoab :
[2] «Ha piv out-te, Ac'hior, ha c'hwi, gopridi
Efraim, evit diouganañ en hon touez evel hiziv,
ha lavarout chom hep ober brezel da ouenn
Israel, dre ma vefe o doue ouzh o gwareziñ?
Ha piv a zo doue nemet Nabuc'hodonosor?
Hemañ a gaso e nerzh hag o distrujo diwar
c'horre an douar, ha n'o saveteio ket o doue.
[3] Met ni, e servijerien, a bilo anezho evel un den
e-unan, ha ne zalc'hint ket dirak nerzh hor
c'hezeg. [4] Rak o leskiñ a raimp en o c'hêr, hag
o menezioù a vezo mezviet gant o gwad hag
o c'hompezennoù leuniet gant o re varv, ha ne
zalc'ho ket roud o zreid dirazomp, hogen
mervel a raint mik, - eme ar roue
Nabuc'hodonosor, aotrou an douar a-bezh - rak
lavaret en deus, ha ne vezint ket diefed, ar
c'homzoù lavaret gantañ. [5] Te avat, Ac'hior,
goprad Amon, (te) hag ec'h eus distaget ar
c'homzoù-se e deiz da zireizhded, ne weli ken
va dremm adalek an deiz-mañ, ken n'em bo
kastizet ar ouenn-se deuet eus an Ejipt. [6] Neuze
e treuzo houarn va strolladoù ha tolpad va
skoazellerien da gostezioù hag e kouezhi
e-mesk o gloazidi pa zistroin. [7] O vont d'az kas
kuit emañ va servijerien betek ar menez,
ha d'az lakaat en unan eus kêrioù ar
c'hrapennoù ; [8] ha ne varvi ket, betek an deiz ma
vezi distrujet a-gevret ganto. [9] Ha ma'z eus
goanag ez kalon ne vezint ket tapet, gant na
vezo ket da zremm mantret : komzet em eus
hag hini ebet ne gouezho eus va c'homzoù !»

[10] Hag e kemennas Holofern d'e servijerien,
en em zalc'he en e deltenn, tapout Ac'hior hag
e gas betek Betulia, hag e lezel etre daouarn
mibien Israel. [11] E dapout a reas e servijerien,
hag e gas er-maez eus ar c'hamp, er blaenenn,
hag alese, a-greiz ar blaenenn betek ar menez,
e tegouezhjont betek an eien a oa e traoñ
Betulia. [12] Pan o gwelas gwazed ar gêr war
gribenn ar menez, e kemerjont o armoù, ha da
ermaeziañ eus kêr war gribenn ar menez,
ha kement den a oa batalmer d'o dizarbenn da
grapañ en ur skeiñ mein ganto. [13] Oc'h en em
silañ e traoñ ar menez ec'h erejont Ac'hior
ha d'e zilezel en e led ouzh troad ar menez,
ha mont en-dro davet o aotrou. [14] Met diskenn
a reas mibien Israel eus o c'hêr d'e gichen, hag
ur wezh dizereet, e voe degaset da vBetulia
ha diskouezet dirak renerien o c'hêr, [15] a oa en
deizioù-se, Ozias, mab Mic'ha, eus meuriad
Simeon, ha Kabris, mab Gotoniel, ha Karmis,
mab Melc'hiel. [16] Dec'hervel a rejont holl
gozhidi kêr, hag e teredas ivez o holl
yaouankizoù hag ar maouezed d'ar vodadeg hag
e lakjont Ac'hior e-kreiz an holl boblad hag
e c'houlennas digantañ Ozias petra a oa

c'hoarvezet. [17] Hag eñ o respont a zanevellas
dezho komzoù kuzul Holofern hag an holl
gomzoù en devoa lavaret e-kreiz renerien
mibien Asour ha lavarioù pompadus distaget
gant Holofern enep tiegezh Israel.
[18] Hag e stouas ar bobl, oc'h azeuliñ Doue hag
o c'harmiñ en ur lavarout : [19] «Aotrou, Doue an
neñv, sell ouzh o rogentez ha bez truez ouzh
mezhekadur hor gouenn, ha taol pled ouzh
dremm ar re en em ouestl en deiz-mañ.»
[20] Kennerzhañ a rejont Ac'hior hag
e c'hourc'hemennaouiñ kalonek. [21] Hag e degas
a reas Ozias gantañ eus ar vodadeg en e di, hag
e reas ur banvez evit ar gozhidi : hag ec'h
aspedjont Doue Israel d'o sikour a-hed an
nozvezh-se.

7 Seziz Betulia.

[1] Antronoz e kemennas Holofern d'e holl
armead ha d'e holl boblad, ar re a oa deuet d'e
skoazellañ, digampañ etrezek Betulia, derc'hel
krapennoù ar menez hag ober brezel ouzh
mibien Israel. [2] Hag ez eas war-raok, en deiz-se
end-eeun, kement den gouest a oa anezho.
ha nerzh ar vrezelourien-se a oa kant dek mil
ha tri-ugent troadeg ha daouzek mil marc'heg,
hep kontañ ar strobadoù hag an dud war droad
en o metou, un tolpad niverus-tre. [3] En em
lec'hiañ a rejont er gampoullenn, nes Betulia,
e-kichen an andon, hag en em astennjont a-led
eus Dotain betek Abelmain hag a-led eus
Betulia betek Kuamon, a zo rag-enep da
Esdrelon.

[4] Mibien Israel, ouzh o gwelout ken niverus,
a voe strafuilhet kenañ, hag e lavarjont an eil
d'egile :

«Bremañ ez a ar re-mañ da beuriñ gorre an
douar a-bezh ! Nag ar menezioù uhel nag ar
stankennoù nag an torgennoù ne zalc'hint
dindan o fouez.» [5] Kemer a reas pep hini
e harnez-brezel, ha goude bezañ enaouet tanioù
war an tourioù, e chomjont da c'hedal e-pad an
noz-se. [6] An eil deiz ec'h ermaezias Holofern
e holl varc'hegerien dirak mibien Israel a oa
e Betulia. [7] Ensellout a reas ar c'hrapennoù
trema o c'hêr, gweladenniñ an andonioù dour
hag o ferc'hennañ, ha lakaat outo gwardoù
brezelourien, hag eñ a zistroas davet e dud.

[8] Dont a reas d'e gaout holl bennoù mibien
Esaou hag holl renerien poblad vMoab hag holl
benngadourien an arvor, o lavarout :
[9] «Ra selaouo hor mestr ur gomz, ma na vo ket
a freuz ez armead ; [10] rak ar boblad mibien
Israel-mañ ne fiziont ket en o goafioù, met en
uhelder ar menezioù emaint o chom warno, rak
n'eo ket aezet tizhout kribennoù o menezioù.
[11] Ha bremañ, mestr, na stourm ket outo evel ma
vez graet en emgann a renkadoù, ha ne gouezho
eus da dud den ebet. [12] Gortoz e-barzh da gamp
en ur virout an holl wazed eus da armead, ha ra
vezo mestr da servijerien war an eien dour
a darzh diouzh troad ar menez, [13] rak alese
e tenn dour holl annezidi vBetulia, hag e vezint
distrujet gant ar sec'hed, hag e taskorint o c'hêr.
Ni hag hor pobl a grapo war gribennoù tostañ ar
menezioù hag a gampo eno evit herzel ouzh
unan bennak da vont er-maez eus kêr.
[14] Dizeriañ a raint gant an naon, int hag
o gwragez hag o bugale, ha kent d'ar c'hleze
erruout warno, e vezint ledet war leurennoù
o chomlec'hioù. [15] Hag e c'hopri dezho ur gopr
fall evit o emsavadeg ha dre ma n'int ket deuet
war-arbenn dit e peoc'h.»

[16] Plijout a reas o c'homzoù dirak Holofern
ha dirak e holl servijerien, hag e kemennas ober
evel m'o devoa lavaret. [17] Hag e savas kamp
mibien Amon ha ganto pemp mil eus mibien
Asour, hag e kampjont er stankenn hag e tapjont
doureier hag andonioù dour mibien Israel.
[18] Hag e krapas mibien Esaou ha mibien Amon,
hag e kampjont er menez dirak Dotain, hag
e kasjont eus o re etrezek ar c'hreisteiz hag ar
reter, a-dal da Egrebel, a zo tost da C'hous hag
a zo war froud Moc'hmour. ha nemorant armead
an Asouriz a gampas er gompezenn hag
a c'holoas holl c'horre ar vro ; hag o zeltennoù
hag o strobadoù a rae ur mellad kampad : un
engroeziad divent a oa anezho.

[19] Ha mibien Israel a c'harmas etrezek an
Aotrou, o Doue, rak gwanaet e oa o c'halon dre
ma oant enkelc'hiet gant o holl enebourien,
ha ne oa tu ebet da dec'hel diouzh o c'hreiz.
[20] Chom a reas en-dro dezho kampad Asour,
o zroadeien, o c'hirri hag o marc'hegerien, e-pad
pevar deiz-ha-tregont ; hag e reas diouer da holl
annezidi vBetulia o holl bourvezioù dour.
[21] Ar c'hibelloù a yae da hesk ha ne c'hellent ken

evañ o gwalc'h a zour un devezh hepken, rak
gant muzul e veze roet dezho da evañ.
22 Hag e voe dinerzhet o bugaligoù ; ar
maouezed hag ar re yaouank, diviet gant ar
sec'hed, a gouezhe war leurennoù kêr hag
e toull an dorioù, ha ne oa ken a nerzh enno.
23 Hag en em dolpas ar bobl a-bezh en-dro da
Ozias ha da renerien gêr, ar re yaouank, ar
maouezed hag ar vugale ; hag e c'harmjont
a vouezh kreñv hag e lavarjont dirak an holl
gozhidi : 24 «Ra varno Doue etrezomp-ni
ha c'hwi, rak graet hoc'h eus ouzhimp ur gaou
bras, pa n'hoc'h eus ket komzet a beoc'h gant
mibien Asour. 25 Ha bremañ n'eus ket a zifenner
evidomp, met hor gwerzhet en deus Doue etre
o daouarn, ma vezimp pladet dirazo gant ar
sec'hed hag en argoll bras. 26 Ha bremañ
galvit-int ha deroit ar gêr a-bezh evit ar
gwastadur da dud Holofern ha d'e holl armead.
27 Rak gwelloc'h eo evidomp dont da vezañ ur
preizh evito : bez' e vezimp o sklaved, met
bevañ a ray hon ene, ha ne welimp ket marv hor
bugaligoù ouzh hon daoulagad, nag hor
gwragez hag hor bugale o kuitaat ar vuhez.
28 Kemer a reomp da destoù a-enep deoc'h an
neñv hag an douar, hag hon Doue hag Aotrou
hon tadoù a gastiz ac'hanomp diouzh hor
pec'hedoù ha diouzh fazioù hon tadoù, mar ne
rit ket hervez al lavarioù-se en deiz hiziv.»
29 Hag e voe ur glemmadeg vras e-kreiz ar
gevredigezh a-bezh a-unvan, hag e c'harmjont
etrezek an Aotrou Doue a vouezh kreñv.

30 Hag e lavaras dezho Ozias : «Kalon,
breudeur ! dalc'homp c'hoazh pemp devezh : en
o c'heit e tistroio an Aotrou, hon Doue,
e drugarez warnomp, rak n'hon dilezo ket betek
an diwezh. 31 Hogen, mar tremenont hep na
zeufe dimp skoazell, e rin neuze evel ma
lavarit.» 32 Hag e skignas e bobl pep hini d'e
gamp : mont a rejont war ar ramparzhioù
ha war dourioù o c'hêr hag e kasjont en-dro
o gwragez hag o bugale d'ar gêr,
ha mantret-bras e oant e kêr.

8 Hanterouriezh Yudit.

1 Hag e klevas se, en deizioù-se, Yudit,
merc'h Merari, mab Oks, mab Yozef, mab
Oziel, mab Elkia, mab Anania, mab Gedeon,
mab Rafain, mab Ac'hitob, mab Eliab, mab
Natanael, mab Salamiel, mab Sourisadai, mab
Simeon mab Israel. 2 Hag he gwaz Manase, eus
he meuriad hag eus he c'herentiezh, a oa marvet
da vare eost an heiz : 3 Eveshaat a rae ouzh ar re
a liamme an drammoù er blaenenn, hag ar wrez
a gouezhas war e benn, hag aet war e wele
e varvas e Betulia, e gêr, hag e voe beziet gant
e dadoù er park a zo etre Dotain ha Balamon.
4 Hag e veve Yudit en he zi, intañvez abaoe tri
bloaz ha pevar miz. 5 Graet he devoa eviti un
dinell war leur-doenn he zi, lakaet en-dro d'he
dargreiz ur sac'h ha warni he dilhad intañvez.
6 Yunañ a rae holl deizioù hec'h intañvelezh,
nemet derc'hent ar sabadoù, derc'hent al
loarioù-nevez, al loarioù-nevez, ar gouelioù
ha deizioù a levenez tiegezh Israel. 7 Kaer e oa
he neuz ha koant-meurbet da welout, ha lezet en
devoa dezhi Manase he gwaz aour hag arc'hant,
ha mitizhien ha chatal ha parkeier, hag e veve
diwarno. 8 ha ne oa den evit brozennat diwar he
fenn ur gomz fall, rak doujañ a rae Doue
meurbet. 9 Klevout a reas komzoù drouk ar bobl
enep ar rener, dre ma oant digalonekaet dre
ziouer a zour ; ha klevout a reas ivez Yudit
kement en devoa lavaret dezho Ozias,
ha penaos en devoa touet dezho dereiñ ar gêr
a-benn pemp deiz d'an Asouriz. 10 Hag e kasas
he matezh a oa karget eus hec'h holl vadoù da
c'hervel Kabrin ha Karmin, henaourien he c'hêr.

11 Hag e teujont daveti, hag e lavaras
dezho : «Selaouit-me, pennrenerien annezidi
vBetulia. Rak n'eo ket eeun ho prezeg, hoc'h
eus lavaret dirak ar bobl en deiz-mañ, nag al
ledoued hoc'h eus dalc'het ha lavaret etre Doue
ha c'hwi, o tivizout dereiñ ar gêr d'hon
enebourien, mar ne zeu ket e-keit-se an Aotrou
d'hor skoazellañ. 12 Ha bremañ, piv oc'h-c'hwi
evit amprouiñ Doue en deiz hiziv hag en em
lakaat a-us da Zoue e-touez mibien an dud?
13 ha bremañ, an Aotrou Hollc'halloudek eo
a furchit, ha netra n'anavezot biskoazh !
14 Rak donder kalon an den ne gavot ket
ha poelladoù e spered ne veizot ket ; ha penaos
Doue en deus graet kement-se holl a c'hellfec'h
furchal, hag e spered penaos hen anavezfec'h,
hag e vennad penaos hen komprenfec'h? Naren,
breudeur, na gounnarit ket an Aotrou, hon
Doue ! 15 Rak mar ne fell ket dezhañ, er pemp
devezh-mañ dont d'hor skoazellañ, Eñ en deus
galloud da wareziñ en deizioù a garv, evel
d'hon distrujañ dirak hon enebourien.

16 Met c'hwi, na lakait ket endalc'hioù da
vennadoù an Aotrou, hon Doue, rak Doue ne
vez ket enket evel un den, na rediet evel ur
mab-den. 17 Setu perak, en ur c'hortoz
silvidigezh digantañ, aspedomp-Eñ d'hor
sikour, hag e selaouo hor mouezh mar plij
dezhañ ; 18 rak n'eus ket bet en hor rummadoù,
ha n'eus ket en deiz hiziv na meuriad, na
kerentiezh, na poblad, na kêr, en hon touez, oc'h
azeuliñ doueoù graet gant an dorn, evel ma
c'hoarvezas en deizioù a-ziagent. 19 En abeg da
se, e voe bet deroet d'ar c'hleze ha d'ar
breizhadeg hon tadoù, hag e voent diskaret en
un dismantr bras, dirak hon enebourien.
20 Ni avat, Doue arall ebet n'hon eus anavezet
estregetañ ; rak-se e c'hoanagomp ne ray ket
fae ouzhimp nag ouzh hor gouenn. 21 Rak mar
bezomp tapet, evel-se e vo tapet ar Youdea
a-bezh hag e vo preizhet hor santual hag e vo
goulennet kont eus o disakradur digant hor
gwad. 22 Lazhadeg hor breudeur, harlu ar vro
ha gwastadur hon hêrezh, o distreiñ a ray war
hor penn e-touez ar broadoù lec'h ma vezimp
sklaved, hag e vezimp un droukskouer hag un
dismegañs dirak hon aotrouien. 23 Rak n'hor
heñcho ket hor sklavelezh da gavout gras, met
un dizenor eo a ray anezhi an Aotrou, hon
Doue.

24 Ha bremañ, breudeur, diskouezomp d'hor
breudeur emañ a-ispilh ouzhimp o buhez, hag al
lec'h santel, an Templ hag an aoter fiziet
ennomp. 25 En arbenn da gement-se holl,
trugarekaomp an Aotrou, hon Doue, a amprou
ac'hanomp evel hon tadoù. 26 Ho pet soñj eus ar
pezh a reas gant Abraham, penaos ec'h
amprouas Izaak, hag ar pezh a c'hoarvezas gant
Yakob, er vMesopotamia a Siria pa vesae
deñved Laban, breur e vamm. 27 Rak evel n'en
devoa ket o fulluc'het evit arnodiñ o c'halonoù,
ni kennebeut n'en deus ket hor c'hastizet, met
evit kenteliañ eo e skourjez an Aotrou ar re
a dosta outañ.»

28 Hag e lavaras dezhi Ozias : «Kement tra
ac'h eus lavaret eo a galon vat ac'h eus
e zistaget, ha n'eus den da vont enep da
lavarioù. 29 Rak n'eo ket a hiziv ez eo anat da
furnez, met abaoe deroù da zeizioù ec'h anavez
an holl bobl da skiant ha pegen mat eo stummet
da galon.

30 Met ar bobl a oa taget gant ar sec'hed hag
o deus hor rediet da ober evel m'hon eus lavaret
dezho, ha taolet warnomp ul ledoued na
dreuztremenimp ket. 31 Ha bremañ, ped
evidomp, rak ur vaouez deol a zo ac'hanout,
ha kas a ray an Aotrou glav da leuniañ hol
laouerioù ha ne faezhimp ket ken.»
32 Hag e lavaras dezho Yudit : «Selaouit ouzhin
hag e rin ur meurober a dizho a rumm da rumm
mibien hor gouenn. 33 C'hwi en em zalc'ho ouzh
an nor fenoz, ha me a ermaezio gant va matezh,
hag en deizioù hoc'h eus lavaret dereiñ ar gêr
d'hon enebourien, en devo gweladennet an
Aotrou Israel dre va dorn. 34 Evidoc'h avat,
n'enklaskit ket pizh war va c'hefridi, n'he
lavarin ket deoc'h ken n'em bo echuet ar pezh
emaon oc'h ober.» 35 Hag e lavaras Ozias hag ar
renerien dezhi :»Kae e peoc'h ! ra vo an Aotrou
Doue dirazout evit kastiz hon enebourien.»
36 Hag o vont e-maez an dinell ez ejont d'o
c'harg.

9 Pedenn Yudit.

1 Yudit a gouezhas war he dremm, a lakaas
ludu war he fenn hag a zizoloas ar sac'h he
devoa gwisket ; edod end-eeun o kinnig
e Jeruzalem, e Ti Doue, ezañs an abardaez-se.
Hag e c'harmas Yudit a vouezh kreñv etrezek an
Aotrou, en ur lavarout :

2 «Aotrou, Doue va zad Simeon,
az poa lakaet en e zorn ur c'hleze
evit kastizañ an estrenien o devoa
gwallet ur werc'hez evit he saotradur,
noashaet he c'hroazell evit he mezh,
ha disakret he mammog evit he dizenor,
- rak lavaret az poa : ne vo ket graet evel-se ! -
hag e rejont !

3 Setu perak ec'h eus deroet o renerien d'al
lazhadeg,
hag o gwele, en devoa anavezet o zouellerezh,
a oa bet touellet er gwad ;
skoet ec'h eus war sklaved gant mistri,
ha war vistri gant galloudeien.

4 Deroet ec'h eus o gwragez d'ar skraperezh
hag o merc'hed d'ar prizonerezh,
hag o holl zibourc'hioù d'ar rannidigezh etre ar
vibien a gares,
o devoa gred ouzh da gehelañ,

hag a oa heuget gant saotradur o gwad
hag o devoa da c'halvet a-benn skoazell.

O Doue, va Doue, selaou ouzhin-me,
an intañvez !
5 Rak Te ac'h eus graet an traoù a-ziagent,
ar re a-vremañ hag ar re da zont ;
ar re a-vremañ hag ar re da zont ac'h eus
poellataet.

6 Degouezhet eo an traoù ac'h eus mennet,
hag o deus lavaret : «Setu ni amañ !»,
rak da holl hentoù a vez prientet
ha da vennadoù diawelet.

7 Setu an Asouriz o deus lieskementet o nerzh,
fougeet gant o c'hezeg hag o marc'hegerien,
pompadet diwar brec'h o zroadeien,
fiziet er skoed, er goaf, er wareg hag er vatalm,
ha n'o deus ket gouezet eo Te, Aotrou,
a dorr ar brezelioù.

8 Aotrou eo da Anv !
Te, diskolp o nerzh gant da c'halloud,
dispenn o galloudegezh dre da galonegezh,
rak graet o deus o mennozh da zisakrañ da
santual,
da saotrañ teltenn-diskuizh da Anv glorius,
ha da skeiñ traoñ gant an houarn kornioù da
aoter.

9 Sell ouzh o rogentez,
kas da gounnar war o fennoù,
ro d'am dorn a intañvez an nerzh
am eus em spered.

10 Lop war ar sklav,
dre douellerezh va muzelloù, gant ar mestr,
ha war ar mestr gant ar servijer,
freuz o braster gant dorn ur vaouez.

11 Rak n'emañ ket en niver da c'halloud,
na da veli er re greñv,
met Doue ar re izel ez out-Te,
skoazell ar re vihan,
gwarezour ar re wan, difenner ar re zilezet,
salver ar re zic'hoanaget.

12 Ya, Doue va zad ha Doue hêrezh Israel,
mestr an neñv hag an douar,
krouer an doureier, roue da holl grouadelezh,
Te, selaou ouzh va fedenn !

13 Ha ro din komz ha touellerezh
evit gloazañ hag o bronduañ,
rak enep da Emglev, da Di santel,
kern Sion hag an Ti perc'hennet gant da vibien,
o deus graet mennadoù garv.

14 Gra m'o devo kement broad a zo dit
ha pep meuriad,
anaoudegezh da c'houzout ez out Doue,
Doue pep galloudegezh ha nerzh,
ha n'eus gwarezer ebet evit Israel nemedout.»

10 Yudit davet Holofern.

1 Ha setu, p'he devoe paouezet da c'harmiñ
etrezek Doue Israel hag echuet an holl
gomzoù-se, 2 e savas diouzh he stouadenn, hag
e c'halvas he matezh, hag e tiskennas d'an ti ma
tremene ennañ deizioù ar sabadoù hag ar
gouelioù ; 3 lemel a reas ar sac'h he devoa
lakaet, diwiskañ he dilhad intañvez, gwalc'hiñ
he c'horf gant dour, en em eouliañ gant frondoù
puilh, diluziañ blevad he fenn, lakaat warnañ un
daledenn ha pourc'hañ he dilhad a levenez, ar re
a wiske d'ar mare ma veve he fried Manase.
4 Hag e kemeras solennoù evit he zreid, hag
e lakaas he ruilhennoù, he gwalinier, he bizoù,
he c'hleierigoù hag hec'h holl vragerizoù, hag
en em lakaas en he c'haerañ evit hoalañ
daoulagad ar wazed a welfe anezhi. 5 Hag e roas
d'he matezh ur c'hroc'henad gwin hag ur
vuredad eoul, hag e kargas ur bisac'h a c'hreun
rostet, a gachennoù fiez hag a varaennoù glan,
hag e pakas hec'h holl endalc'herioù hag o fizias
enni.

6 Mont a rejont etrezek dor kêr vBetulia,
hag e kavjont, e ged eno, Ozias ha kozhidi ar
gêr, Kabrin ha Karmin. 7 Pa weljont anezhi
kemmet he dremm hag adaozet he dilhad,
e voent estlammet ouzh he c'hened dreistpar
hag e lavarjont dezhi : 8 «Doue hon tadoù da
reiñ dit kaout gras ha kas da benn da vennadoù
evit lorc'hentez mibien Israel hag uheladur
Jeruzalem !» 9 Hag ec'h azeulas Doue, hag
e lavaras dezho : «Roit urzh da zigeriñ evidon
dor ar gêr hag ec'h ermaezin evit kas da benn ar
c'homzoù hoc'h eus lavaret din.»
Hag e c'hourc'hemennjont d'ar re yaouank
digeriñ dezhi, evel m'he devoa lavaret. 10 Hen
ober a rejont hag ec'h ermaezias Yudit, hi hag
he matezh ganti ; hag e sellas outi gwazed kêr,

tra ma tiskenne ar menez, ken n'he devoe tremenet ar ganienn, ha n'he gweljont mui.

[11] Evel ma kerzhent er ganienn war-eeun, e teuas war-arbenn dezhi rak-gwarded an Asouriz. [12] Hag e tapjont anezhi hag e c'houlennjont : «A be tu ez out? a be lec'h e teuez ha pe lec'h emaout o vont?» Hag e respontas : «Ur verc'h on d'an Hebreiz hag e tec'han a-diganto, rak emaint war-nes bezañ deroet deoc'h da voued. [13] Ha me a zeu dirak Holofern, penngadour hoc'h armead, evit kemenn dezhañ komzoù a wirionez, hag e tiskouezin dirazañ an hent ma c'hello mont evit mestroniañ ar menez a-bezh, ha ne vanko eus e dud na korf na c'hwezhadenn a vuhez.» [14] P'o devoe klevet ar baotred he c'homzoù hag arvestet ouzh he dremm, - rak ur bam e oa dirazo he c'hened, - e lavarjont dezhi : [15] «Saveteet ec'h eus da vuhez o tifraeañ diskenn davet hon aotrou. ha bremañ, kae d'e gaout en e dinell, ha lod ac'hanomp az ambrougo hag az lakaio etre e zaouarn. [16] Pa vezi dirazañ, bez dizaon ez kalon, met displeg dezhañ (an traoù) hervez da lavarioù hag e ray brav dit.»

[17] Hag e tibabjont en o zouez kant den, hag ec'h ambrougjont Yudit hag he matezh hag o derenjont da deltenn Holofern. [18] Hag e voe un dolpadeg er c'hamp a-bezh, rak brudet e oa bet en tinelloù he donedigezh ; dont a raent en-dro dezhi, tra m'en em zalc'he diavaez teltenn Holofern, ken na voe roet kel dezhañ diwar he fenn. [19] Estlammata a raent ouzh he c'hened hag estlamm o devoa ouzh mibien Israel en abeg dezhi, hag e lavarent an eil d'egile : «Piv a zisprizfe ur bobl evel-se he deus enni maouezed seurt-se? A-dra-sur, ne vije ket dereat lezel un den hepken anezho : ar re a dreuzvevfe a c'hellfe touellañ an douar a-bezh !» [20] Hag ez eas er-maez ar re a gouske e-tal Holofern hag e holl servijerien hag e terenjont anezhi en deltenn.

[21] Edo Holofern o tiskuizhañ war e wele, dindan ar stign-fubu mouk alaouret, gant gwervaen ha mein prizius sterniet. [22] Hag e voe roet kel dezhañ diwar he fenn, hag e teuas dirak an deltenn, ha kantolorioù arc'hant a yae dirazañ. [23] P'en em gavas dirazañ Yudit, ha dirak e servijerien, ec'h estlammjont holl gant kaerder he dremm. Hag o kouezhañ war he dremm, e stouas dirazañ, met hec'h adsevel a reas e servijerien-eñ.

11 Emweladenn Yudit hag Holofern.

[1] Hag e lavaras dezhi Holofern : «Bez fiziañs, maouez, nebaon ez kalon, rak n'em eus graet biskoazh droug d'un den en deus dibabet servijañ Nabuc'hodonosor, roue an douar a-bezh. [2] ha bremañ, da bobl a zo o chom war ar menez, mar n'he dije ket va disprizet, n'em bije ket savet va goaf a-enep dezhi, hogen int-i eo o deus graet dezho o-unan kement-se. [3] Ha bremañ, lavar din perak ez out tec'het a-diganto ha deuet davedomp, rak deuet out evit da silvidigezh ; bez fiziañs, en noz-mañ e vevi ha da c'houde. [4] Rak n'eus den hag a rafe droug dit, hogen vad eo e vo graet dit, evel ma vez graet da servijerien va aotrou, ar roue Nabuc'hodonosor...»

[5] Hag e lavaras dezhañ Yudit : «Degemer komzoù da servijerez, hag e komzo da sklavourez dirazout, ha ne gontin ket gaou d'am aotrou en noz-mañ. [6] ha mar heuliez lavarioù da vatezh, e kaso Doue ganit an afer da benn ha ne gavo ket kerse va aotrou en e gefridioù. [7] Bevet Nabuc'hodonosor, roue an douar a-bezh, ha bevet e c'halloud, Eñ hag en deus da gaset evit reizhañ an holl re vev, ma vo n'eo ket hepken an dud drezout ouzh e servijañ, met ivez loened ar maezioù, ar chatal hag evned an neñvoù, dre da nerzh, a vevo evit Nabuc'hodonosor hag e holl diegezh.

[8] Rak keloù hon eus bet eus da furnez hag eus gwidreoù da spered, ha gouzout a reer dre an douar a-bezh ez out kadarn er rouantelezh a-bezh, barrek dre ar skiant ha marzhus en troioù-brezel. [9] Ha bremañ, ar c'homzoù en deus lavaret Ac'hior ez kuzul, klevet hon eus e brezegenn, rak hen espernet o deus paotred Betulia, ha displeget en deus dezho kement tra en devoa lavaret du-se. [10] Neuze 'ta, mestr hag aotrou, na ra ket fae ouzh e gomzoù, mir anezho ez kalon rak gwirion ez int ; rak ne vez ket kastizet hor gouenn, ha ne c'hell netra ar c'hleze a-enep dezho, mar ne bec'hont ket enep o Doue. [11] Ha bremañ, evit na c'hoarvezo ket gant va aotrou bezañ distaolet ha dic'halloud, ha ma lammo ar marv war o dremmoù, tapet en deus krog enno ar pec'hed a ra kounnariñ o Doue bep tro ma reont sotoni. [12] Abaoe m'o deus diouer

a voued ha ma'z eo deuet berr an dour, o deus
en em droet d'en em deurel war o chatal,
ha kement tra en deus kemennet Doue dezho
dre e lezennoù chom hep debriñ, o deus divizet
ober gantañ. 13 Preveudioù an ed, deogoù ar
gwin hag an eoul, o devoa miret evel traoù
santel evit ar veleien en em zalc'h e Jeruzalem
dirak dremm hon Doue, ez int mennet da
beur-zebriñ, goude ma n'eo ket aotreet da zen
ebet eus ar bobl stekiñ outo gant an daouarn.
14 Kaset o deus (tud) da Jeruzalem, - rak eno
o deus graet an annezidi kemend-all - da
gerc'hat evito un aotre a-berzh ar gozhidi.
15 Ha p'o devo bet ar respont ha graet
kement-se, e vezint deroet dit evit an distruj en
deiz-se end-eeun.

16 Setu perak, me, da vatezh, pa 'm eus
gouezet kement-se, em eus tec'het a-diganto,
ha va c'haset en deus Doue evit ober ganit
oberennoù, ma vo sebezet ganto an douar
a-bezh, an neb a glevo kel anezho. 17 Rak da
vatezh a zo deol hag a servij noz-deiz Doue an
neñvoù. Ha bremañ e choman ez kichen, va
aotrou, hag ec'h ermaezio da vatezh da noz er
ganienn hag e pedin Doue, hag e lavaro din
peur o devo graet o fec'hedoù. 18 Hag e teuin da
gemenn dit, hag ermaeziañ a ri gant da holl
armead, ha ne vo den en o zouez evit enebiñ
ouzhit. 19 Da gas a rin dre greiz ar Youdea betek
mont dirak Jeruzalem ha lakaat da dron en he
c'hreiz, hag o c'has a ri evel deñved ha n'o deus
ket a vêsaer, ha ne c'hourdrouzo ket ur c'hi gant
e lañchenn dirazout : rak kement-se a zo bet
lavaret din gant va raganaoudegezh
ha kemennet din, ha kaset on bet d'e zisklêriañ
dit.»

20 Plijout a reas he c'homzoù da Holofern
ha d'e holl servijerien, hag e voent sebezet gant
he furnez hag e lavarjont : 21 «N'eus ket ur
vaouez evel-se eus an eil penn d'an douar
d'egile, evit kened an dremm ha furnez ar
c'homzoù. 22 Hag e lavaras dezhi Holofern :
«Mat en deus graet Doue ouzh da gas a-raok ar
bobl, evit ma vo en hon daouarn an nerzh, hag
er re o deus disprizet va aotrou, ar rivin.
23 ha bremañ, plijus eo da neuz ha talvoudus da
gomzoù. Ma rez evel m'ec'h eus lavaret, da
Zoue a vezo va Doue, ha te a chomo e ti
Nabuc'hodonosor, hag e vezi brudet dre an
douar a-bezh.»

12 Yudit e kamp Holofern.

1 Hag e roas urzh d'he c'has d'al lec'h ma oa
lakaet e listri arc'hant, hag e kemennas servijout
dezhi eus e veuzioù ha reiñ dezhi da evañ eus
e win. 2 Hag e lavaras Yudit : «Ne zebrin ket
diouto gant aon na zegouezhfe ganin kouezhañ,
met gant ar pezh a zo deut ganin e vezin
pourvezet.» 3 Hag e lavaras dezhi Holofern : «Pa
ray diouer an traoù a zo ganit, a belec'h
e kavimp da reiñ dit evelto, rak n'eus den
ganimp eus da ouenn?» 4 Hag e lavaras Yudit
dezhañ : «Ra vevo da ene, va aotrou ! N'he
devo ket peurzebret da vatezh ar pezh a zo
ganin, m'en devo graet an Aotrou dre va dorn ar
pezh en deus divizet.» 5 Hag he c'has a reas
servijerien Holofern d'an deltenn, hag
e kouskas betek kreiz an noz, hag e savas
war-dro gward ar beure. 6 Hag e kasas da
lavarout da Holofern : «Ra gemenno eta va
aotrou ma vo lezet da vatezh da ermaeziañ evit
ar bedenn !» 7 Hag e c'hourc'hemennas Holofern
d'e warded-korf chom hep enebiñ outi. Tremen
a reas tri deiz er c'hamp ; ha mont a rae er-maez
da noz betek kanienn vBetulia, hag emwalc'hiñ
a rae er c'hamp, er vammenn-zour. 8 Pa zeue
er-maez, e pede an Aotrou, Doue Israel da
vleinañ hec'h hent war-zu adsavidigezh mibien
e bobl. 9 Deuet en-dro, glanaet, e chome en
dinell ken na veze degaset boued dezhi
d'abardaez.

10 Hag e c'hoarvezas, d'ar pevare deiz, ma
reas Holofern ur banvez evit e servijerien
hepken, ha ne c'halvas d'e gouviadenn den
estreget na oa ezhomm. 11 Hag e lavaras da
vBagoas, ar tizhog a oa karget eus e holl
aferioù : «Kae da lakaat ar vaouez Hebreadez
a zo du-se da zont davedomp da zebriñ ha da
evañ ganimp ; 12 rak ur vezh a vije war hon
dremm, mar lezjemp da vont ur vaouez evelti
hep kaout darempred ganti, rak mar n'he
gounezomp ket, e ray goap ouzhimp !» 13 Hag ez
eas Bagoas er-maez a-zirak Holofern, ha mont
d'he c'haout ha da lavarout : «Gant na vezo ket
war vordo ar vatezh kaer-mañ evit dont davet
va aotrou, da vezañ enoret dirazañ, da evañ
ganimp gwin el levenez, ha dont da vezañ en
deiz-mañ evel unan eus merc'hed mibien Asour

en em zalc'h e ti Nabuc'hodonosor.»
14 Hag e lavaras dezhañ Yudit : «ha piv on-me
evit dislavarout va aotrou? Kement tra a vo
plijus d'e zaoulagad, gant mall a rin, hag e vo
se evidon ur barr-levenez betek deiz va marv.»

15 Sevel a reas eta, ha fichañ he dilhad hag
hec'h holl ginkladurioù-plac'h ; mont a reas en
he raok he matezh, hag e ledas eviti dirak
Holofern, war an douar, ar maoutkenoù he
devoa bet digant Bagoas evit he fred
pemdeziek, evit debriñ, gourvezet warno.
16 Hag aet-tre, e c'hourvezas Yudit ; hag e voe
trefuet kalon Holofern ganti ha trelatet e spered,
hag en devoa c'hoant bras d'en em unaniñ
ganti : gedal a rae an ampoent d'he hoalañ
abaoe an deiz m'en devoa he gwelet.
17 Hag e lavaras dezhi Holofern : «Ev eta ha bez
laouen ganimp !» 18 Hag e lavaras Yudit : «Evañ
a rin eta, aotrou, rak meurekaet eo va buhez
ennon hiziv, dreist da holl zeizioù va bezoud.»
19 Kemer a reas, debriñ hag evañ dirazañ ar pezh
he devoa aozet he matezh. 20 Laouen e oa
Holofern ganti, hag ec'h evas gwin
kalz-meurbet, evel ma n'en devoa biskoazh evet
en un devezh abaoe ma oa ganet.

13 Drouklazhadenn Holofern.

1 Pa voe diwezhat anezhi, e hastas
e servijerien mont kuit. ha Bagoas a glozas an
deltenn a-ziavaez, goude bezañ kaset kuit ar re
en em zalc'he dirak dremm e aotrou, hag ez
ejont d'o fledoù, rak faezhet e oant holl dre ma
oa bet re-gorfad. 2 Lezet e oa bet Yudit hepken
en deltenn, hag Holofern a oa kouezhet war
e wele, rak liñvet e oa gant ar gwin. 3 Lavaret he
devoa Yudit d'he matezh en em zerc'hel
er-maez eus he c'hambr-gousket ha gedal hec'h
ermaeziadenn evel bemdez, rak mont a rafe,
emezi, er-maez evit he fedenn. ha da vBagoas
he devoa lavaret an hevelep komzoù.

4 Hag aet e oant holl a-zirak, ha den ne oa
bet lezet er gambr, bihan pe vras ; Yudit en he
sav e-kichen e wele a lavaras en he c'halon :
«Aotrou, Doue an hollc'halloud, tro da sell, en
eur-mañ, ouzh oberoù va daouarn evit uhelvrud
Jeruzalem. 5 Rak setu bremañ ar pred da gemer
ez torn da hêrezh ha da seveniñ va mennad evit
freuzadur an enebourien a zo savet a-enep
dimp.» 6 Ha deuet e-tal post ar gwele a oa ouzh
penn Holofern, e tiskennas e sabrenn diwarnañ.
7 Hag o tostaat ouzh ar gwele, e krogas e blevad
e benn en ur lavarout : «Kreñva-me, Aotrou,
Doue Israel, en deiz-mañ.» 8 Hag e skoas war
e c'houzoug div wezh a-nerzh, hag e lamas
e benn dioutañ. 9 Hag e ruilhas e gorf diwar ar
gwele, hag e tennas ar stign-fubu diwar ar
postoù. Hag ur predig goude e teuas er-maez
hag e roas penn Holofern d'he matezh,
10 a daolas anezhañ en he sac'h-bitailh. Hag ec'h
ermaezjont o-div a-gevret, hervez o boaz, evit
ar bedenn. ha treuzet ganto ar c'hamp ha graet
tro d'ar ganienn, e krapjont ouzh menez Betulia
hag en em gavjont ouzh he dorojoù.

11 Hag e lavaras Yudit a-bell d'ar re a oa
ouzh gward an dorojoù : «Digorit, digorit eta an
nor ! Ganimp emañ Doue, hon Doue a ray
c'hoazh gant e nerzh en Israel ha gant
e c'halloud enep hon enebourien, evel m'en
deus graet hiziv !» 12 A-boan ma klevas gwazed
kêr he mouezh, e tifraejont diskenn betek dor
o c'hêr, hag e c'halvjont kozhidi ar gêr.
13 Hag e teredjont holl, eus ar bihanañ d'ar
brasañ, rak sebezus e oa evito e oa deuet en-dro,
hag e tigorjont an nor hag o degemer a rejont,
hag o vezañ enaouet tan da (welout) sklaer, en
em gelc'hjont en-dro dezho. 14 Hi avat a lavaras
dezho a vouezh kreñv :

«Meulit Doue, meulit !
Meulit Doue, n'en deus ket dilamet e drugarez
digant tiegezh Israel,
hogen en deus freuzet hon enebourien
dre va dorn en noz-mañ !»

15 Hag o tennañ ar penn eus ar bisac'h, hen
diskouezas en ur lavarout dezho : «Setu penn
Holofern, penngadour armead Asour, ha setu ar
stign-fubu ma oa gourvezet dindan en
e vezverezh : skoet en deus warnañ an Aotrou
dre zorn ur vaouez ! 16 Bevet an Aotrou, en deus
va diwallet en hent ma oan aet gantañ, rak
e lubanet he deus va dremm evit e walleur,
ha n'en deus ket graet e bec'hed ganin, d'am
saotrañ ha mezhiñ.»

17 Boemet e voe ar bobl a-bezh, meurbet,
hag o stouiñ ec'h azeuljont Doue hag e lavarjont
a-unvan :

«Benniget out, hon Doue,
Te hag ec'h eus kaset da get hiziv
enebourien da bobl !»

18 Hag e lavaras dezhi Ozias :

«Benniget out, merc'h,
gant an Doue Uhel-meurbet,
dreist an holl vaouezed a zo war an douar,
ha benniget an Aotrou Doue,
en deus krouet an neñv hag an douar
hag en deus da vleinet
evit tizhout penn levier hon enebourien.

19 Rak ne guitaio ket ar spi a zo bet da hini,
kalon an dud o devo soñj
eus galloud Doue da virviken.

20 Ha ra blijo d'an Aotrou ober kement-mañ evidout,
evit da uheladur peurbad :
m'az kweladenno gant madoù,
en abeg ma n'ec'h eus ket espernet
da vuhez pa oa izelaet hor gouenn,
met enebet ec'h eus ouzh hor rivin
en ur gerzhout war-eeun dirak hon Doue.»

Hag e lavaras ar bobl a-bezh :
«Bezet graet ! bezet graet !»

14 Ar gwallzarvoud dizoloet.

1 Hag e lavaras dezho Yudit : «Selaouit-me, breudeur, kemerit ar penn-se, lakait-eñ a-ispilh ouzh kranell hor ramparzh. 2 Ha neuze, da c'houloù-deiz, pa savo an heol war an douar, e kemerot pep hini ac'hanoc'h hoc'h harnez-brezel, hag ez eot, kement den gouest a zo, er-maez eus kêr, hag e lakaot ur mestr warnoc'h, evel da ziskenn d'ar blaenenn etrezek rak-gwarded mibien Asour, met ne ziskennot ket. 3 Ar re-se, kemeret ganto o armoù, a yelo etrezek o c'hamp hag a zihuno penngadourien armead Asour ; hag e teredint da deltenn Holofern ha n'hen kavint ket. Neuze e kouezho warno ar spont hag e tec'hint a-zirak ho tremm. 4 Hag o vont war o lerc'h, c'hwi hag holl annezidi tiriad Israel, o diskar a reot war o hentoù.

5 Met a-raok ober kement-se, galvit davedon Ac'hior an Amoniad, ma welo hag anavezo an hini en devoa disprizet tiegezh Israel, hag en devoa e gaset davedomp evel d'ar marv. 6 Gervel a rejont Ac'hior eus ti Ozias. Pa 'n em gavas hag e welas penn Holofern e dorn un den e bodadeg ar bobl, e kouezhas war e zremm hag e semplas e spered. 7 Pa voe adsavet, e kouezhas e-harz treid Yudit hag e stouas dirazi en ur lavarout : «Benniget out en holl dinelloù Youda hag en holl vroadoù : ar re a glevo da anv a vezo strafuilhet. 8 Ha bremañ, disklêr din ar pezh ac'h eus graet en deizioù-mañ.» Hag e tanevellas Yudit dezhañ, e-kreiz ar bobl, kement tra he devoa graet en deiz ma oa aet kuit betek an hini ma komze outo. 9 P'he devoe echuet da gomz, e youc'has ar bobl a vouezh kreñv hag en em roas d'an tregern a levenez en o c'hêr. 10 Pa welas Ac'hior an holl bezh en devoa graet Doue Israel, e kredas start e Doue, hag e reas amdroc'hañ kroc'hen e bod-mezenn hag e kengevredas ouzh tiegezh Israel betek an deiz-mañ.

11 Pa savas ar gouloù-deiz, e voe lakaet penn Holofern a-ispilh ouzh ar ramparzh, hag e kemeras pep den e glavioù, hag ec'h ermaezjont a-strolladoù war grapennoù ar menez. 12 Mibien Asour avat, pan o gweljont, a gasas kannaded d'o ofiserien ; ar re-mañ a yeas da gaout o fenngadourien, o fenn-milieroù hag o holl bennoù. 13 Hag en em gavjont ouzh teltenn Holofern, hag e lavarjont d'an hini a oa karget eus e holl aferioù : «Dihun eta hon aotrou, rak disaouzan a-walc'h eo bet ar sklaved evit diskenn davedomp da vrezeliñ, a-benn bezañ distrujet betek ar penn pellañ.» 14 Mont-tre a reas Bagoas ha stlakañ e zaouarn ouzh lien an deltenn, rak kavout a rae dezhañ edo o kousket gant Yudit. 15 Evel ma ne gleve den, e tigoras hag antreas er gambr, hag e kavas anezhañ ouzh toull an nor, distaolet marv, hag e benn a oa bet lamet digantañ. 16 Hag e c'harmas a vouezh kreñv gant gouelvanoù, keinvanoù ha garmoù skiltr, hag e fregas e zilhad. 17 Mont a reas neuze en dinell lec'h ma veze Yudit o lojañ ha n'he c'havas ket ; en em strinkañ a reas etrezek ar bobl ha da huchal : 18 «Trubardet o deus ar sklaved, graet he deus dismegañs ur vaouez a-douez an Hebreiz da di ar roue Nabuc'hodonosor, rak setu Holofern d'an douar hag e benn n'emañ ket warnañ !» 19 Pa glevas ar c'homzoù-se pennoù armead Asour, e fregjont o zonegoù, ha trefuet-meurbet e voe o spered, hag e voe

ganto klemmadeg ha garmadeg bras-meurbet
e-kreiz ar c'hamp.

15 Drouziwezh kampad Asour.

1 Pa glevas kement-se ar re a oa en tinelloù,
e voent spouronet gant ar gwallzarvoud
2 hag e kouezhas warno krenijenn hag aon, ha ne
voe ket un den evit chom dirak un all, met
skarzhañ a raent a-gevret ha tec'hout dre holl
hentoù ar blaenenn hag ar menez. 3 Ar re
a gampe war ar menez en-dro da vBetulia en
em lakaas ivez da dec'hout ; ha neuze mibien
Israel, kement den a vrezel a oa anezho, en em
daolas warno. 4 Hag e kasas Ozias betek
Betomestaim ha Bemen ha Kobam ha Kolam
ha da holl diriad Israel tud da gemenn ar pezh
a oa c'hoarvezet, evit m'en em strinkfent war an
enebourien a-benn o distrujañ. 5 Pa glevas se
mibien Israel, e kouezhjont holl a-gevret warno,
ouzh o lopañ betek Kobam ; hag evel-se e teuas
re Jeruzalem ha re ar menez a-bezh, rak
kemennet e oa bet dezho ar pezh a oa
c'hoarvezet e kamp o enebourien ; hag ar re a oa
er Galaad hag er Galilea a skoas warno a-gostez
a daolioù bras betek erruout e Damas hag en he
zolead. 6 Hag an nemorant, ar re a oa o chom
e Betulia, en em daolas war gampad Asour hag
o freizhas oc'h ober madoù bras. 7 Mibien Israel,
deuet en-dro eus al lazhadeg, a vestronias an
nemorant ; (re) ar bourc'hioù hag an atantoù, er
menez hag er blaenenn, a skrapas ur bern
dibourc'hioù, rak bezañ a oa e-leizh,
kalz-meurbet.

8 Ha Yoac'hin, ar beleg bras, ha kuzul
Henaourien mibien Israel, a oa o chom
e Jeruzalem, a zeuas da arvestiñ ouzh ar vad en
devoa graet an Aotrou da Israel, ha da welout
Yudit ha komz a beoc'h outi. 9 Pa voent en em
gavet ganti, he bennigañ a rejont holl a-unvan
hag e lavarjont dezhi :

«Te a zo uhelvrud Jeruzalem,
te, lorc'hentez vras Israel,
te, balc'hded vras hor gouenn !

10 Graet ec'h eus kement-se holl gant da zorn,
graet ec'h eus madoberoù en Israel
ha plijet o deus da Zoue !
Ra vezi benniget
gant an Aotrou Hollc'halloudek
da holl viken !»

Hag e lavaras ar bobl a-bezh : «Bezet graet !»

11 Skrapadeg a reas ar bobl a-bezh er c'hamp
e-pad tregont deiz, hag e rojont da Yudit teltenn
Holofern hag an holl listri arc'hant, hag ar
gweleoù hag ar pladoù hag e holl vinvioù :
o c'hemer a reas, sammañ he mulez, sterniañ he
c'hirri ha berniañ an traoù warno.
12 Hag e teredas holl verc'hed Israel d'he
gwelout hag he bennigjont hag e rejont eviti
korolloù kenetrezo. Hag e kemeras tirsez en he
daouarn hag o roas d'ar maouezed a oa ganti.
13 Hag en em c'harlantezjont gant olivez, hi hag
ar re a oa ganti, hag ez eas dirak ar bobl a-bezh,
o ren korad an holl vaouezed, ha war-lerc'h
e teue holl wazed Israel, harnezet ha kurunet,
ha meulganoù en o genou. 14 Hag e stagas Yudit
gant an drugarekadenn-mañ e metou holl Israel,
hag e youc'has an holl bobl ar c'hanmeul-mañ.

16 Kanenn Yudit.

1 Hag e lavaras Yudit :

«Kanmeulit va Doue gant taboulinoùigoù,
kanit d'an Aotrou war simbalennoù,
kenaozit dezhañ salm ha kanenn,
uhelveulit hag aspedit e Anv.

2 Rak un Doue a freuz ar brezelioù eo an Aotrou,
rak en e gampoù emañ e-kreiz ar bobl :
va diframmet en deus
diouzh dorn va heskinerien.
3 Dont a reas Asour eus menezioù an hanternoz,
dont a reas gant dek-miliadoù e armead ;
ar yoc'had anezho a stankas ar froudoù,
hag o varc'hegerien a c'holoas an torgennoù.

4 Komz a reas a dangwallañ va ziriad,
a zistrujañ va yaouankizoù dre ar c'hleze,
a stlepel va magadelled d'an douar,
a zereiñ va bugaligoù d'ar preizh,
hag a skrapañ va gwerc'hezed.

5 An Aotrou Hollc'halloudek en deus
o dizarbennet gant dorn ur vaouez !
6 Rak n'eo ket kouezhet o c'halloudeg dindan
yaouankizoù ;
n'eo ket mibien dTitaned o deus skoet warnañ,
n'eo ket ramzed mentek o deus e daget,

hogen Yudit, merc'h Merari,
dre gened he dremm he deus e zinerzhet.

7 Rak diwiskañ a reas he dilhad intañvez evit
adsevel ar re boaniet en Israel,
eouliañ a reas he dremm gant frondoù,
8 derc'hel he blev gant un talgen,
ha kemer dilhad lin evit e hoalañ.

9 He solenn a zedennas e lagad,
hag he c'hened a lorbas e ene ;
ar sabrenn a droc'has e c'houzoug.

10 Skrijañ a reas ar Bersed gant he herder,
hag ar Vediz gant he hardison a voe spouronet.

11 Neuze e youc'has va dud izel, hag (ar re all)
o devoe aon ; va re wan a (genyouc'has),
hag int a voe spontet,
sevel a rejont o mouezh, hag e voen trefuet.

12 Mibien verc'hedigoù o zrebarzhas,
hag evel bugale tec'hidi e c'hloazjont anezho,
mervel a rejont en emgann va Aotrou.

13 Kanañ a rin d'am Doue ur meulgan nevez :
Aotrou, bras out ha klodus,
souezhus a greñvder ha didrec'hus.

14 R 'az servijo da holl grouadurien,
rak komzet ec'h eus
hag ez int deuet da vezañ,
kaset ec'h eus da spered hag ez int bet savet ;
n'eus den hag a zalc'hfe enep da vouezh.

15 Rak ar menezioù diwar o solioù a horello gant
an doureier,
hag ar reier dirazout evel koar a deuzo,
met Te, e-keñver ar re o deus doujañs
ouzhit a vezo c'hoazh madelezhus.

16 Rak nebeut a dra eo un aberzh a c'hwez vat,
ha nebeutoc'h an holl lardoù
loskaberzhet evidout,
met neb a zouj an Aotrou a vez bras bepred.

17 Gwa ar broadoù en em sav enep va broad,
an Aotrou Hollc'halloudek o c'hastizo da zeiz ar
varn, o lakat tan ha preñved en o c'horf,
ha gouelañ a raint gant ar boan da viken !»

18 Pa 'n em gavjont e Jeruzalem, e stoujont
dirak Doue, ha pa voe glanaet ar bobl,
e kinnigjont o holloskadoù, o frofoù
ha donezonoù. 19 Hag e tedias Yudit holl draoù
Holofern, he devoa roet ar bobl dezhi ; hag ar
stign-fubu he devoa kemeret hec'h-unan eus
e gambr-eñ, a zeroas en anaoue da Zoue.
20 Hag e voe ar bobl el levenez e Jeruzalem,
dirak al lec'h santel, e-pad tri miz, ha Yudit
a chomas ganto.

21 Goude an deizioù-se ez eas kuit pep hini
etrezek e hêrezh, ha Yudit a yeas en-dro da
vBetulia hag a chomas eno war he madoù ; hag
e teuas en hec'h amzer da vezañ brudet er vro
a-bezh. 22 Kalz a c'hoantaas anezhi, met gwaz
ebet n'hec'h anavezas a-hed holl zeizioù he
buhez, abaoe an deiz ma oa marvet Manase, he
fried, ha ma oa bet dastumet gant e bobl.
23 Dre ma'z ae war an oad e kreske he c'hlod hag
e koshaas e ti he gwaz betek pemp bloaz
ha kant. Hag e taskoras d'he matezh ar frankiz,
hag e varvas e Betulia, hag e voe beziet e groc'h
he gwaz Manase.

24 Kañvaouiñ a reas dezhi tiegezh Israel
e-pad seizh deiz ; ingalet he devoa he feadra
a-raok mervel, etre tud-nes Manase, he fried,
ha re he c'herentiezh. 25 Ha ne voe nikun
hiviziken d'ober aon da vibien Israel, e deizioù
Yudit, na goude he marv, e-pad deizioù niverus.

Levr Ester

[1a] D'an eil bloaz eus ren Artakserkses, d'ar
c'hentañ a viz Nizan, e welas un huñvre
Mardokai, mab Iair, mab Semei, mab Kis, eus
meuriad Benjamin. [1b] Hemañ a oa ur Yuzev
o chom e kêr Sousan, un den uhel o servijañ
e lez ar roue.

[1c] Ha setu e huñvre : Bez' e oa trouz
ha todilhon, kurun ha kren-douar, tousmac'h
war an douar ! [1d] Ha setu daou zragon bras
o tont, prest o-daou evit an argad, hag e rejont
ur youc'hadenn vras. [1e] Hag ouzh o youc'hadenn
en em lakaas prest an holl bobloù evit stourm ur
brezel a-enep da bobl an dud reizh. [1f] Hag e voe
un devezh a deñvalijenn hag a zisplannded,
a drubuilh hag a enkrez, a reuz hag a zispac'h
bras war an douar.

[1g] Hag o devoe aon da vezañ kollet, [1h] hag
e c'harmjont etrezek Doue. Eus o garmadeg
e teuas, evel eus un andon vihan, ur stêr vras,
doureier fonnus. [1i] Sklêrijenn hag heol a savas,
hag an dud izel, uhelaet, a zebras ar re lorc'hus.
[1k] Ur wezh dihun, Mardokai hag en devoa
gwelet an huñvre-se, hag ar pezh e oa mennet
Doue da ober, a viras an huñvre en e galon hag
a glaskas e pep doare he c'hompren, betek an
noz.

1 Banvez ar roue ha banvez ar rouanez.

[1] Se a oa e deizioù Asouerus, a renas adal
India betek an Etiopia, war kant seizh rannvro
warn-ugent. [2] En deizioù-se, evel ma oa azezet
ar roue Asouerus war dron e rouantelezh
e Sousan, ar gêr-benn, [3] er bloaz tri eus e ren,
e reas ur banvez evit e holl ofiserien
ha servijerien ; arme Persiz ha Mediz,
gouarnerien hag ofiserien ar rannvroioù a oa
dirazañ. [4] Diskouez a reas pinvidigezh hollgaer
e rouantelezh ha splannder dispar e veurdez
e-pad deizioù niverus : nav-ugent devezh.

[5] ha pa voe peurleun an deizioù-se, e reas ar
roue d'an holl dud en em gave e Sousan ar
gêr-benn, eus ar brasañ d'ar bihanañ, ur banvez
a seizh devezh e porzh-liorzh ti ar roue ;
[6] (Stignoù) gwenn, moñselin ha mouk a oa
staget gant lietennoù lin ha skarleg ouzh
gwalinier arc'hant ha peulioù marmor,
hirgadorioù aour hag arc'hant war un daradur
porfir ruz, marmor, gwer-kregin ha marbr-du.
[7] Evañ a raed e podoù aour disheñvel an eil
diouzh egile, hag ar gwin roueel a oa fonnus,
evel dorn ar roue ; [8] hag ec'h eved, -ar reolenn
a oa - hep bezañ bountet, evel m'en devoa
kemennet ar roue d'an holl re vras eus e di :
ober diouzh e c'hoant da bep hini.

[9] Ha Vasti, ar rouanez, a reas ivez ur banvez
evit ar gwragez, en ti real en devoa ar roue
Asouerus.

[10] D'ar seizhvet deiz, pa voe brav kalon ar
roue gant ar gwin, e lavaras da vMauman,
Bazata, Harbona, Bigata, Abgata, Zetar
ha Karkas, ar seizh tizhog a servije dirak ar
roue Asouerus, [11] kerc'hat Vasti, ar rouanez,
dirak ar roue, gant ar gurunenn roueel, evit
diskouez d'an dud ha d'an ofiserien he c'hened,
rak kaer da welout e oa !

[12] Ha ne fellas ket d'ar rouanez Vasti dont
war urzh ar roue, he devoa bet dre zorn an
dizhoged ; hag e kounnaras ar roue, meurbet :
e fulor a entanas ennañ. [13] Hag e komzas ar roue
ouzh an dozien a anaveze an amzerioù, rak
evel-se e rae e aferioù ar roue dirak an holl re
ouiziek war al lezennoù hag ar gwirioù :
[14] Hag e oa tost outañ : Karsena, Setar, Admata,
Tarsis, Mares, Marsana, Memouc'han, ar seizh
priñs Persiz ha Mediz a wele dremm ar roue
hag a veze azezet ar re gentañ er rouantelezh.
[15] «Hervez al lezenn, petra ober gant ar rouanez
Vasti, pa n'he deus ket graet urzh ar roue
Asouerus, bet dre zorn an dizhoged?»

[16] Hag e lavaras Memouc'han dirak ar roue
hag an ofiserien : «N'eo ket ouzh ar roue
hepken he deus graet gaou Vasti, ar rouanez,
met ouzh an holl ofiserien hag an holl bobloù
a zo en holl rannvroioù ar roue Asouerus.
[17] Rak mont a ray afer ar rouanez betek an holl
wragez, a zisprizo o friedoù gant o daoulagad,
en ur lavarout : "Ar roue Asouerus en deus
lavaret degas Vasti, ar rouanez, dirazañ,
hag homañ n'eo ket deuet". [18] Hiziv e komzo
priñsezed Persiz ha Mediz, o deus klevet afer ar
rouanez, ouzh holl briñsed ar roue, hag e vo
kalz a zispriz hag a gounnar. [19] Mar bez youl ar
roue kement-mañ, e teuio er-maez un urzh
roueel eus e berzh, hag e vo skrivet e lezennoù
Persiz ha Mediz, ha ne vo ket treuzet : Ne zeuio
ken Vasti dirak ar roue Asouerus hag e vo hec'h
anv a rouanez roet gant ar roue d'un all

gwelloc'h egeti. [20] Hag e vo klevet urzh ar roue,
graet gantañ, dre-holl en e rouantelezh, kaer he
deus bezañ bras, hag an holl wragez a roio enor
d'o friedoù, eus an hini bras d'an hini bihan.»

[21] Hag e voe mat an dra ouzh daoulagad ar
roue hag ar briñsed, hag e reas ar roue hervez
komzoù Memouc'han. [22] Hag e kasas lizheroù da
holl rannvroioù ar roue, da bep rannvro hervez
he skritur, da bep pobl hervez he yezh, ma vefe
pep gwaz mestr en e di, ha ma vefe sujet dezho
an holl vaouezed a vefe ganto.

2 Ester, rouanez.

[1] Goude an darvoudoù-se, pa voe distanet
kounnar ar roue Asouerus, e voe e soñj gant
Vasti hag ar pezh he devoa graet, hag ar pezh
a oa bet divizet war he divoud. [2] Hag e lavaras
floc'hed ar roue a veze ouzh e servij : "Ra vezo
klasket evit ar roue merc'hed yaouank, gwerc'h
ha brav da welout ; [3] ha ra gargo ar roue
kefridiourien en holl rannvroioù e rouantelezh
da gendastum an holl verc'hed gwerc'h ha kaer
da welout e Sousan ar gêr-benn, e ti ar gwragez,
dindan dorn Egei, tizhog ar roue, diwaller ar
gwragez, a rofe dezho o zraetoù. [4] Hag ar plac'h
yaouank a vo ar wellañ ouzh daoulagad ar roue
a reno e-lec'h Vasti. Hag e voe mat an dra ouzh
daoulagad ar roue, hag e reas evel-se.

[5] Un den, ur Yuzev, a oa e Sousan ar
gêr-benn, e anv a oa Mardokai, mab Iair, mab
Semei, mab Kis, ur Benjaminiad. [6] Hemañ a oa
bet harluet eus Jeruzalem, e-touez an harluidi
a oa bet, e-ser Iekonias, roue Youda, harluet
gant Nabuc'hodonosor, roue Babilon.
[7] Hag e save Hadasa, -pe Ester-, a oa merc'h
e eontr : homañ n'he devoa ken na tad na
mamm. Ar plac'h yaouank a oa koant ha kaer da
welout ; abaoe marv he zad hag he mamm e oa
bet degemeret gant Mardokai evel ur verc'h
dezhañ.

[8] Goude ma voe bet embannet kemenn ar
roue hag e urzh, hag e voe bet dastumet
merc'hed yaouank e-leizh e Sousan ar gêr-benn
dindan dorn Egei, e voe degaset Ester da di ar
roue, dindan dorn Egei, diwaller ar gwragez.
[9] Hag e voe mat ar plac'h yaouank ouzh
e zaoulagad, hag he devoe gras dirazañ.
Hag e hastas reiñ dezhi he zraetoù hag he
bitailh ; ha seizh plac'h yaouank a-zoare a roas
dezhi eus ti ar roue, hag he lojañ a reas, gant he
flac'hed yaouank, er gwellañ lec'h eus ti ar
gwragez. [10] N'he devoa ket disklêriet Ester he
fobl nag he ganedigezh, rak Mardokai en devoa
difennet outi hen disklêriañ. [11] ha bemdez e veze
Mardokai o vale dirak porzh ti ar gwragez, evit
gouzout penaos e oa kont gant Ester ha petra
a veze graet dezhi.

[12] Ha pa zegouezhe d'ar plac'h-mañ-plac'h
mont davet ar roue Asouerus, goude bezañ bet
ar pezh a oa ret d'ar gwragez e-pad daouzek
miz, - evel-henn e veze implijet deizioù ar
fardañ : c'hwec'h miz gant eoul mir ha c'hwec'h
miz gant balzamoù ha traetoù gwragez, -
[13] neuze ar plac'h yaouank a yae davet ar roue ;
kement tra a c'houlenne a veze roet dezhi da gas
ganti eus ti ar gwragez da di ar roue.
[14] D'abardaez ez ae, ha diouzh ar beure e tistroe
da di ar gwragez, un all, dindan dorn Sasagaz,
tizhog ar roue, diwaller an adwragez. Ne zistroe
ket davet ar roue, nemet hag he c'hoantaat a rafe
ar roue, hag e vefe galvet dre hec'h anv.

[15] Pa zegouezhas tro Ester, merc'h Abihail,
eontr Mardokai, hag en devoa he degemeret
gantañ evel ur verc'h, da vont davet ar roue, ne
c'houlennas-hi netra nemet ar pezh a lavare
Egei, tizhog ar roue, diwaller ar gwragez ; hag
Ester a gavas gras ouzh daoulagad an holl re he
gwelas. [16] Hag e voe degaset Ester davet ar roue
Asouerus, d'e di roueel, d'an dekvet miz a oa
miz Tevet, er bloaz seizh eus e ren.
[17] Hag e karas ar roue Ester muioc'h eget an holl
vaouezed, hag e kavas-hi gras ha trugar dirazañ
muioc'h eget an holl werc'hezed,
hag e lakaas-eñ ur gurunenn a rouanez war he
fenn, hag e reas anezhi rouanez e-lec'h Vasti.
[18] Hag e reas ar roue ur banvez bras evit e holl
briñsed ha servijerien, banvez Ester hag un
diskuizh (a roas) d'an holl rannvroioù,
ha donezonoù evel (ma ro) dorn ur roue. [19] Pa
voe dastumet gwerc'hezed un eil gwezh, e oa
Mardokai en e goazez ouzh dor ar roue.

[20] N'he devoa ket Ester disklêriet he
ganedigezh nag he fobl, evel m'en devoa
gourc'hemennet dezhi Mardokai, ha komzoù
Mardokai, Ester o heulie evel pa oa desavet
gantañ.

[21] En deizioù-se, tra ma oa Mardokai azezet
ouzh dor ar roue, e voe ken hegazet Bagatan

ha Tares, daou eus tizhoged ar roue, diwallerien
an treuzoù, ma klaskjont kas o dorn war ar roue
Asouerus. 22 Hag e voe gouezet an dra gant
Mardokai, a zisklêrias se da Ester, ar rouanez ;
hag hen lavarout a reas Ester d'ar roue, a-berzh
Mardokai. 23 Hag e voe imbourc'het an afer
ha kavet (rik) ; hag e voent krouget o-daou ouzh
ur wezenn. Hag e voe skrivet se e levr an
Dielloù, dirak ar roue.

3 Aman, enebour ar Yuzevien.

1 Goude an darvoudoù-se e voe uhelaet,
gant ar roue Asouerus, Aman, mab Amadata, an
Agagiad ; e sevel a reas hag e lakaas e dron
uheloc'h eget hini an holl ofiserien en devoa.
2 Holl servijerien ar roue, a veze ouzh dor ar
roue, a zaouline hag a stoue dirak Aman :
evel-se e oa bet gourc'hemennet en e geñver
gant ar roue. Met Mardokai ne zaouline ket
ha ne stoue ket 3 Hag e lavaras servijerien ar
roue, a oa ouzh dor ar roue, da vMardokai :
«Perak e torrez gourc'hemenn ar roue?»
4 Met kaer o devoa lavarout se dezhañ bemdez,
ne sente ket outo, hag e kemennjont se da
Aman, betek gwelout hag-eñ e talc'hfe komzoù
Mardokai, rak disklêriet en devoa dezho e oa
Yuzev.

5 Ha pa welas Aman ne zaouline ket
Mardokai ha ne stoue ket dirazañ, e voe leun
Aman a gounnar. 6 Met disprizus e oa, ouzh
e zaoulagad, kas an dorn war vMardokai
e-unan, rak bet e oa disklêriet dezhañ pobl
Mardokai, hag e klaskas Aman distrujañ an holl
Yuzevien a oa dre-holl e rouantelezh Asouerus :
pobl Mardokai.

7 D'ar miz kentañ, miz Nizan, er bloaz
daouzek eus ar roue Asouerus, e voe graet
kouezhañ 'pour', - da lavarout eo ar sord - dirak
Aman, evit pep deiz hag evit pep miz, (betek)
an daouzekvet, a zo miz Adar. 8 Hag e lavaras
Aman d'ar roue Asouerus : «Bez' ez eus ur
bobl, dastrewet, dispartiet e-mesk ar pobloù en
holl rannvroioù da rouantelezh, o lezennoù
disheñvel diouzh re an holl bobloù, ha lezennoù
ar roue ne heuliont ket. Ar roue ne zlefe ket
o lezel. 9 Mar bez youl ar roue kement-mañ,
e vo skrivet da goll anezho, ha dek mil talant
arc'hant a bouezin e daouarn ar re a ray ar
gefridi, evit o c'has da deñzor ar roue.»
10 Hag e lamas ar roue e walenn diwar e zorn,
hag he reiñ a reas da Aman, mab Amadata, an
Agagiad, enebour ar Yuzevien. 11 Hag e lavaras
ar roue da Aman : «An arc'hant-se a roan dit,
hag ar bobl-se a ri ganti evel ma vo mat ouzh da
zaoulagad.» 12 Hag e voe galvet skriverien ar
roue d'ar miz kentañ, d'an trizekvet deiz ; hag
e voe skrivet an holl bez a c'hourc'hemennas
Aman da satraped ar roue, da c'houarnerien pep
rannvro, da briñsed pep pobl, da bep rannvro
hervez he skritur, da bep pobl hervez he yezh.
En anv ar roue Asouerus eo e voe skrivet,
ha siellet e voe gant gwalenn ar roue.
13 Hag e voe kaset lizheroù dre zorn ar rederien
da holl rannvroioù ar roue, evit ma vefe
distrujet, lazhet, kollet an holl Yuzevien, adal ar
yaouankañ betek ar c'hoshañ, bugale
ha maouezed, d'an hevelep deiz, an trizekvet
eus ar miz daouzek, pe miz Adar, hag evit
o dibourc'hañ hag o freizhañ.

13a Setu un adskrid eus al lizher a voe
skrivet :

«Ar roue meur Artakserkses da briñsed
ha renerion ar c'hant seizh rannvro warn-ugent,
eus an Indez d'an Etiopia, a zo sujet dezhañ,
a skriv kement-mañ : 13b Lakaet e penn e-leizh
a bobloù, mestr war an douar a-bezh, em eus
soñjet, e-lec'h fougeal gant rogentez ar galloud,
e oa gwell din gouarn gant douster hag
hegarated evit bastañ d'am sujidi ur vuhez
didrabas dalc'hmat, ha lakaat ar rouantelezh
sioul ha gant hentoù mat betek hec'h harzoù,
ha diazezañ ar peoc'h c'hoantaet gant an holl
dud. 13c Goulennet em eus digant va
c'huzulierien penaos kas kement-se da benn,
hag unan eus an dibab en hon touez evit
e furnez hag e skiant-vat digemm, brudet evit
e fealded divrall, douget d'an eil renk er
rouantelezh, Aman, 13d en deus diskuliet dimp ez
eus, e-mesk holl bobloù ar bed ha mesket ganto,
ur bobl mennet-fall, gant lezennoù enep re an
holl bobloù, hag a zistaol urzhioù ar roue,
diehan, ma n'hello ket derc'hel ar gouarnamant
reizh ha didamall ma'z eo hor hini.

13e O vezañ komprenet eta emañ ar bobl-se,
hag hi nemeti, gant un doare-ober kontrol da
hini an holl dud dalc'hmat, disheñvel dre
stumm iskis he lezennoù, gant ur spered
a enebiezh ouzh hon doareoù-ni, oc'h ober

a-benn an diwezh hor gwashañ gwalleur dre
herzel ouzh hor rouantelezh da vezañ
stabilaet-mat, [13f] e c'hourc'hemennomp eta ma
vezo ar re-se merket deoc'h e lizheroù Aman,
karget eus an aferioù hag evel hon eil tad, (ma
vezint) holl, gant o gwragez hag o bugale,
distrujet-mik dre gleze o enebourien, hep truez
ebet ha dizamant, d'ar bevarzek eus an
daouzekvet miz, hini Adar, eus ar bloaz-mañ.
[13g] Hag evel-se, gant o droukyouloù a-wezhall
hag a-vremañ o tiskenn en hevelep deiz, dre
nerzh pe dre heg, d'an Ades, e lezint ganimp,
evit an dazont, hon aferioù da ober berzh
ha didrabas a-benn an diwezh. [13h] Met an neb
a guzho o gouenn, ne chomo ket hepken e-touez
an dud, nag e touez an evned losket a vezo en
tan santel ; hag o noueañs a vo rasket eus ar
rouantelezh. Salud.»

[14] Un adskrid eus al lizher a voe roet evel ul
lezenn e pep rannvro hag embannet d'an holl
bobloù, a-benn bezañ prest evit an deiz-se.
[15] Ar rederien a yeas buan, war urzh ar roue, hag
al lezenn a voe embannet e Sousan ar gêr-benn.
Ar roue hag Aman a goazezas da evañ, ha kêr
Sousan a voe strafuilhet.

[15a] Hag an holl vroadoù a reas ar banvez ; ar
roue ivez, gant Aman antreet er palez a oa
laouen-tre gant e vignoned. [15b] E kement lec'h
eta ma voe diskouezet eilskrid al lizher, e veze
daeroù ha gouelvan bras e-touez an holl
Yuzevien. [15c] Hag aspediñ a rae ar Yuzevien
Doue o zadoù hag e lavarent :

[15d] «Aotrou Doue, te hepken a zo Doue en neñv,
en uhel,
hag a-ziavaez dit, n'eus Doue all ebet.
[15e] Evit gwir, mar bije bet miret ganimp
da Lezenn hag ar gourc'hemennoù,
hor bije bevet e surentez hag er peoc'h
holl amzer hor buhez.
[15f] Met hiviziken, dre n'hon eus ket sevenet da
c'hourc'hemennoù, ez eo kouezhet
warnomp an trubuilhoù-mañ.
[15g] Aotrou, Te a zo reizh ha trugarezus, hag
uhel-dreist ha bras,
ha da holl hentoù a zo barnioù.

[15h] Ha bremañ, Aotrou, bez galloudus
a-walc'h da virout da vibien diouzh ar
sklaverezh hag hor gwragez, da vezañ gwallet
pe kaset da goll, te hag a zo bet madelezhus en
hor c'heñver adalek an Ejipt betek bremañ.
[15i] Kemer truez ouzh da lodenn gentañ, ha na ro
ket da hêrezh d'an dismegañs, en ur lakat hon
enebourien da drec'hiñ warnomp.»

4 Hanterouriezh Mardokai.

[1] Mardokai, anavezet gantañ an holl bezh
a oa c'hoarvezet, a fregas e zilhad hag a wiskas
ur sac'h ha ludu ; hag ez eas da greiz kêr en ur
c'harmat, a c'harmoù kreñv ha c'hwerv. [2] Mont
a reas betek dirak dor ar roue, rak den ne vefe
aet dre an nor roueel gwisket gant ur sac'h.
[3] E pep rannvro, lec'h ma oa erruet urzh ar roue
hag e lezenn, e voe ur glac'har bras evit ar
Yuzevien, gant yun ha daeroù ha garmadeg ;
war seier ha ludu e c'hourveze kalz anezho.

[4] Mont a reas servijerezed Ester hag he
zizhoged da gontañ se dezhi, hag e voe ankeniet
ar rouanez meurbet, hag e kasas dilhad da
wiskañ Mardokai, m'en defe dilamet e sac'h
diwarnañ, met n'o c'hemeras ket.
[5] Hag e c'halvas Ester Atac'h, un tizhog d'ar
roue, a oa bet lakaet en he c'hichen, hag e roas
urzh dezhañ, diwar-benn Mardokai, da
c'houzout petra en devoa, perak e oa evel-se.
[6] Hag ez eas Atac'h da gaout Mardokai war al
leurgêr a oa dirak dor ar roue. [7] Hag e kontas
Mardokai an holl bezh a oa c'hoarvezet gantañ,
ha pegement a arc'hant en devoa kinniget Aman
da bouezañ evit teñzor ar roue, evit ar Yuzevien,
da goll anezho. [8] Un adskrid eus al lizher-lezenn
a oa bet embannet e Sousan a-benn o distrujañ
a roas dezhañ da ziskouez da Ester, evit reiñ
keloù dezhi, hag an urzh da vont da gaout ar
roue evit hen aspediñ ha goulenn digantañ
(gras) evit he fobl.

[8a] «Bez soñj eus deizioù da izelded, pa oas
maget dre va dorn ; rak Aman, an eil goude ar
roue, en deus komzet a-enep dimp, evit
(goulenn) hor marv. Ped an Aotrou ; komz ouzh
ar roue evidomp ha salv-ni eus ar marv !»

[9] Hag ez eas Atac'h da zisklêriañ da Ester
komzoù Mardokai. [10] Hag e komzas Ester ouzh
Atac'h, o reiñ urzh dezhañ da vont davet
Mardokai ha da lavarout dezhañ :
[11] «Holl servijerien ar roue ha pobl rannvroioù ar
roue a oar (an dra-mañ) : piv bennak, den pe
zenez, a ya da gaout ar roue, betek ar porzh
diabarzh, mar n'eo ket bet galvet, ez eus ul

lezenn d'e lazhañ, nemet astenn a rafe dezhañ
ar roue e vazh aour, ma (c'hello) bevañ. ha me,
n'on ket bet galvet da vont davet ar roue tregont
deiz zo.» [12] Pa voe bet disklêriet da vMardokai
komzoù Ester. [13] E lavaras Mardokai respont da
Ester : «Na soñj ket ez spered, en em savetei,
(o vezañ) e ti ar roue, da unan a-douez an holl
Yuzevien. [14] Mar tavez bremañ, disamm
ha silvidigezh a c'hoarvezo evit ar Yuzevien,
eus ul lec'h all, ha te ha tiegezh da dad a vo
kollet ; ha piv a oar mar n'eo ket evit ar
pred-mañ ez out erruet d'ar rouantelezh?»

[15] Hag e lavaras Ester ober ar respont-mañ
da vMardokai : [16] «Kae, bod an holl Yuzevien en
em gav e Sousan, ha yunit evidon, hep debriñ
nag evañ e-pad tri deiz, na noz na deiz. Me
ha va servijerezed a yuno ivez ; ha neuze ez in
da gaout ar roue, daoust d'al lezenn ; ha mar
dlean mervel, e varvin !» [17] Hag ez eas
Mardokai, hag e reas an holl bezh he devoa
gourc'hemennet dezhañ Ester.

Pedenn vMardokai.

[17a] Neuze e rogas Mardokai e zilhad hag
e lakaas ludu war e benn, ha kozhidi ar bobl
eveltañ adalek ar beure betek an noz, [17b] hag
e lavaras :

[17c] Doue Abraham, Doue Izaak, ha Doue Yakob,
benniget out.
Aotrou ! Aotrou ! roue an holl c'halloudoù,
P'emañ ez peli an hollved,
n'eus den evit herzel ouzhit,
m'ac'h eus c'hoant da saveteiñ Israel !

[17d] Graet ec'h eus an neñv hag an douar,
ha kement tra burzhudus a zo dindan an neñv ;
[17e] ha Te eo Aotrou an holl,
ha n'eus den evit enebiñ ouzhit, Aotrou !

[17f] Te a anavez pep tra ; Te a oar, Aotrou,
n'eo ket dre fouge na c'hoant-enor em eus graet
kement-mañ :
tremen hep stouiñ dirak ar fougeer Aman ;
[17g] rak poket a-walc'h em befe da sol e dreid
evit silvidigezh Israel !
[17h] Met graet em eus kement-se evit chom hep
lakat gloar un den uheloc'h eget klod Doue ;
ha ne stouin dirak den nemet dirazout-Te, va
Aotrou, ha ne ran ket se evit fougeal.

[17i] Ha bremañ, Aotrou Doue,
Roue, Tad Abraham, espern da bobl,
rak iriennet eo hon distrujadenn,
mennet ez eur da goll da hêrezh a-wezhall !

[17k] Na vez ket diseblant ouzh da lodenn
ac'h eus dasprenet eus an Ejipt !

[17l] Selaou ouzh va fedenn, dre druez ouzh da
hêrezh, ha tro hor glac'har e levenez,
ma vezimp bev evit kanañ da Anv, Aotrou ;
ha na lez ket da vont da get genou ar re az
meul !

[17m] Hag an holl Israeliz a c'harme a-bouez
o nerzh, rak ar marv a oa dirak o daoulagad.

Pedenn Ester.

[17n] Hag ar rouanez Ester a glaske gwarez
e-kichen an Aotrou, e par ar marv a oa lammet
warni. [17o] ha dilamet ganti he dilhad glorius, he
devoa gwisket dilhad anken ha kañv ; e-lec'h
frondoù pompadus he devoa goloet he fenn
a ludu hag a lastez ; he c'horf he devoa disteraet
meurbet, hag he c'hinklerezh drant goloet
a-grenn gant he blev fuilhet. [17p] Hag e pedas an
Aotrou, Doue Israel, en ur lavarout :

[17q] Doue Abraham ha Doue Izaak ha Doue
Yakob, benniget oc'h.
Din-me hag a zo va-unan ha n'em eus ket
a zifenner nemedoc'h, Aotrou,
roit skoazell din, [17r] rak an dañjer a zo warnon.
[17s] Klevet em eus diwar levrioù va zadoù,
Aotrou, hoc'h eus miret Noe diouzh dourioù an
dic'hlann.

[17t] Klevet em eus diwar levrioù va zadoù,
Aotrou, hoc'h eus roet da Abraham tri c'hant
nav ha pevar-ugent den evel rouaned.

[17u] Klevet em eus diwar levrioù va zadoù,
Aotrou, hoc'h eus dieubet Yonas diouzh kof ar
pesk.

[17v] Klevet em eus diwar levrioù va zadoù,
Aotrou, hoc'h eus dieubet Anania,
Azaria ha Misael diouzh forn an tan.

[17x] Klevet em eus diwar levrioù va zadoù,
Aotrou, hoc'h eus tennet Daniel eus fos al
leoned.

[17y] Klevet em eus diwar levrioù va zadoù,
Aotrou, hoc'h eus bet truez ouzh Ezekia, roue ar
Yuzevien, war-nes mervel hag oc'h c'houlenn
buhez ha roet dezhañ pemzek bloaz ouzhpenn.

[17z] Klevet em eus diwar levrioù va zadoù,
Aotrou, hoc'h eus roet ul lignez da Anna
o pediñ gant ar c'hoant-bugel.

[17aa] Klevet em eus diwar levrioù va zadoù,
Aotrou, e tieubit an holl re a blij deoc'h, Aotrou,
da viken.

[17bb] Ha bremañ, roit skoazell din-me, digenvez
ha n'em eus den ebet nemedoc'h, va Aotrou.

[17cc] Gouzout a rit he deus heug da servijerez
ouzh gwele an diamdroc'hidi.

[17dd] O Doue, gouzout a rit n'em eus ket debret
ouzh taol an dud disakr, ha n'em eus ket evet
eus gwin o evadegoù.

[17ee] Gouzout a rit, n'em eus ket bet levenez abaoe
va daskemmadur, Aotrou, nemet ennoc'h
hepken.

[17ff] Gouzout a rit, o Doue, e kasaan an dilhad
a vez war va fenn evel ul lienenn lastezet
ha n'em eus ket he douget en deiz mat.[17]

[gg] Ha bremañ roit sikour din-me emzivadez,
ha lakait komzoù hesonus em genou dirak al
leon, ha troit e galon da gasaat an hini a ra
brezel dimp, ma vezo echuet gantañ, hag ar re
a sonj eveltañ.

[17hh] Hon dieubit-ni avat eus dorn hon
enebourien ; troit hon dristidigezh e levenez hag
hor poanioù e yec'hed.

[17ii] Grit ur skouer, o Doue,
war ar re a zo savet enep da lodenn.

[17kk] En em ziskouezit, Aotrou ;
en em roit da welout.

5 Ester dirak ar roue.

[1] A-benn tri devezh e wiskas Ester he dilhad rouanez hag en em zalc'has e porzh ti ar roue, an hini diabarzh, a-dal da di ar roue. Ar roue a oa azezet war e dron roueel, e ti ar roue, a-dal da antre ar palez. [2] Kerkent ha ma welas ar roue Ester, ar rouanez, en he sav er porzh, he devoe homañ grad-vat ouzh e zaoulagad : astenn a reas ar roue war-zu Ester ar vazh aour a oa en e zorn, hag e tostaas Ester da stekiñ ouzh penn ar vazh.

[2a] Ha deuet skedus evel-se, ec'h aspedas an Doue a salv hag a evesha ouzh an holl, hag e kemeras he div servijerez : [2b] war unan e harpe gant tenerded, eben a heulie o tougen he lostad. [2c] Ruziañ a rae, e barr he c'haerded, he dremm laouen, karantezus, met he c'halon enkrezet spontus. [2d] Tremenet ganti an holl zorojoù, en em gavas dirak ar roue ; eñ, azezet war e gador roueel, kinklet gant e holl wiskamantoù pompus, an holl gant aour ha mein prizius, a rae aon, ken a rae. [2e] Sevel a reas e zremm entanet a c'hloar, hag e barr ar gounnar, e taolas ur sell.

[2f] Hag e kouezhas ar rouanez, o tislivañ en he falladenn hag o harpañ he fenn ouzh hini ar servijerez a yae ganti.

[2g] Neuze e troas Doue spered ar roue ouzh hen habaskaat. Ankeniet e lammas eus e gador hag e kemeras anezhi en e zivvrec'h ken na zeuas enni hec'h-unan hag he frealzas gant komzoù a beoc'h : [2h] «Petra a zo, Ester? Me eo da vreur ! Bez dizaon ! [2i] Ne varvi ket ! Evit tud ar werin ez eo hon urzhiadur. [2k] Deus !» [2l] Hag o sevel e vazh-aour, e lakaas anezhi war he c'houzoug, hag e pokas dezhi en ur lavarout : «Komz ouzhin !» [2m] Hag hi da lavarout dezhañ : «Da welout a raen, aotrou, evel un ael-doue, hag ez eo bet strafuilhet va c'halon gant aon rak da c'hloar, [2n] rak estlammus ez out, aotrou, ha da zremm leun a c'hrasoù !» [2o] Met tra ma oa o komz, e semplas a-nevez, [2p] hag ar roue a voe trefuet, hag e servijerien a frealzas anezhi.

[3] Hag e lavaras dezhi ar roue : «Petra a zo evidout, Ester, rouanez, petra a c'houlennez? betek an hanter eus ar rouantelezh a rofen dit !» [4] Hag e lavaras Ester : «Mar bez youl ar roue kement-mañ, ra zeuio ar roue gant Aman hiziv d'ar banvez am eus graet evitañ.» [5] Hag e lavaras ar roue : «Grit hastañ Aman evit ober ar pezh he deus lavaret Ester.»

Hag e teuas ar roue gant Aman d'ar banvez he devoa graet Ester. [6] Hag e lavaras ar roue da Ester e-kerzh an evañ-gwin : «Petra a c'houlennez? roet e vo dit : pehini eo da c'houlenn? betek an hanter eus ar rouantelezh : graet e vo !» [7] Hag e respontas Ester en ur lavarout : «Goulenn a ran...c'hoant am eus... [8] Mar em eus kavet grad-vat ouzh daoulagad ar roue, ha mar fell d'ar roue reiñ va mennad, ober ar pezh a c'houlennan, ra zeuio ar roue hag Aman d'ar banvez a rin evito, hag arc'hoazh e rin evel m'en deus lavaret ar roue.»

9 Mont a reas Aman, en deiz-se, laouen
ha brav e galon. Met pa welas Aman Mardokai
ouzh dor ar roue, ha ne save na ne fiñve evitañ,
e voe leun Aman a gounnar a-enep Mardokai.
10 Met en em zerc'hel a reas Aman, hag ez eas
d'ar gêr. Hag e kasas da gerc'hat e vignoned
ha Zares, e wreg. 11 Kontañ a reas dezho Aman
eus gloar e binvidigezh, eus e galz a vibien, hag
eus an holl hag an doare ma oa bet graet bras
gant ar roue, en devoa e savet a-us d'an
ofiserien ha da servijerien ar roue.
12 Hag e lavaras ivez Aman : «Ya, n'he deus
pedet Ester, ar rouanez, gant ar roue, d'ar
banvez he deus graet, nemedon ; hag adarre,
a-benn arc'hoazh ez on galvet eus he ferzh,
a-unan gant ar roue. 13 Met kement-se ne vern
ket din keit ha ma welin Mardokai, ar Yuzev,
azezet ouzh dor ar roue.» 14 Hag e lavaras
dezhañ Zares, e wreg, hag e holl vignoned :
«Ra vo graet ur c'hoad uhel a hanter kant ilinad,
hag arc'hoazh-beure lavar d'ar roue ma vo
krouget Mardokai outañ, ha kae gant ar roue
d'ar banvez, laouen !» Hag e voe mat an dra
ouzh daoulagad Aman, hag e reas ober ar
c'hoad.

6 Mardokai enoret.

1 D'an noz-se e tec'he kousk ar roue, hag
e lavaras degas levr an eñvorioù, dielloù an
deizioù, hag e voe lennet dirak ar roue.
2 Hag e voe kavet skrivet ar pezh en devoa
diskuliet Mardokai diwar-benn Bagatan
ha Tares, daou eus tizhoged ar roue, diwallerien
an treuzoù, hag o devoa klasket dougen an dorn
war ar roue Asouerus. 3 Hag e lavaras ar roue :
«Petra a zo bet graet evel enor, evel brasted, da
vMardokai evit-se?» Hag e lavaras floc'hed ar
roue, a oa ouzh e servij : «N'eus ket graet
evitañ mann ebet.»

4 Hag e lavaras ar roue : «Piv a zo e-barzh
ar porzh? Aman a oa deuet e porzh ti ar roue, an
hini diavaez, da lavarout d'ar roue krougañ
Mardokai ouzh ar c'hoad en devoa prientet
evitañ. 5 Hag e lavaras floc'hed ar roue dezhañ :
«Aman eo a zo en e sav er porzh.»
Hag e lavaras ar roue : «Ra zeuio-tre !» 6 Hag ez
erruas Aman, hag e lavaras dezhañ ar roue :
«Petra a vo graet evit an den en deus ar roue
c'hoant da enoriñ?» Hag e lavaras Aman en
e galon : «Da biv en defe c'hoant ar roue d'ober
enor muioc'h eget din-me?» 7 Hag e lavaras
Aman d'ar roue : «An den en deus c'hoant ar
roue da enoriñ, 8 ra vo degaset ur gwiskamant
roueel a zo bet gwisket gant ar roue, hag ur
marc'h en deus baleet gantañ ar roue, hag e vo
lakaet ur gurunenn roueel war e benn.
9 Hag e vo roet ar gwiskamant hag ar marc'h
e dorn unan eus ofiserien ar roue, eus an
uhelidi, hag e vo gwisket an den en deus ar roue
c'hoant da enoriñ, hag e vo baleet war e varc'h
dre straedoù kêr, hag e vo huchet dirazañ :
Evel-se e vez graet evit an den en deus ar roue
c'hoant da enoriñ.» 10 Hag e lavaras ar roue da
Aman : «Timat ! kemer ar gwiskamant hag ar
marc'h evel m'ec'h eus lavaret, ha gra e-giz-se
evit Mardokai, ar Yuzev a vez azezet ouzh dor
ar roue ; na lez da c'hwitañ netra a gement ac'h
eus lavaret.» 11 Hag e kemeras Aman ar
gwiskamant hag ar marc'h, hag e wiskas
Mardokai, hag e valeas anezhañ dre straedoù
kêr en ur huchal dirazañ : «Evel-se e vez graet
d'an den en devez ar roue c'hoant da enoriñ.»

12 Hag e tistroas Mardokai da zor ar roue,
hag Aman a-dizh d'ar gêr, glac'haret, mouchet
e benn. 13 Hag e kontas Aman da Zares, e wreg,
ha d'e holl vignoned, kement a oa c'hoarvezet
gantañ. Hag e lavaras dezhañ e furien ha Zares,
e wreg : «Pa 'z eo eus gouenn ar Yuzevien
Mardokai, ha te krog da gouezhañ dirazañ, ne
drec'hi ket warnañ, met kouezhañ a ri dirazañ !»
14 Edont c'hoazh o komz outañ, ha tizhoged ar
roue d'erruout ha difrae da ober da Aman mont
d'ar banvez he devoa aozet Ester.

7 Aman kondaonet d'ar groug.

1 Hag ez eas ar roue hag Aman d'ar banvez
gant Ester, ar rouanez. 2 Hag e lavaras ar roue da
Ester, c'hoazh en eil deiz, e-kerzh an
evañ-gwin : «Petra a c'houlennez, ma vo roet
dit? Pehini eo da c'hoant? nag e ve un hanter
eus ar rouantelezh, e vo graet se !»
3 Hag e respontas Ester, ar rouanez, en ur
lavarout : «Mar em eus kavet grad-vat ouzh da
zaoulagad, o roue, ha mar bez youl ar roue
kement-mañ, e vo roet din va buhez, hervez va
goulenn, ha d'am fobl, hervez va c'hoant. 4 Rak
gwerzhet ez omp bet, me ha va fobl, evit bezañ
distrujet, lazhet, kollet. Ma vije evel sklaved
ha mitizhien e vijemp bet gwerzhet, em bije
tavet, met ar gwasker ne vo ket evit ingalañ

ar gaou graet d'ar roue.» [5] Hag e komzas ar roue Asouerus, hag e lavaras da Ester, ar rouanez : «Piv eo hennezh, pelec'h emañ an hini en deus karget e galon da ober se?» [6] Hag e lavaras Ester : «An den gwasker hag enebour eo Aman, an hini fallakr-se !» Hag Aman a voe spontet dirak ar roue hag ar rouanez. [7] Hag ar roue a savas, en e fulor, eus ar banvez-gwin evit liorzh ar palez. Hag Aman a chomas evit azgoulenn e vuhez digant Ester, ar rouanez, rak gwelout a rae e oa fin dezhañ, gant an droug a oa er roue. [8] Hag ar roue a zistroas diouzh liorzh ar palez da di ar banvez, hag Aman a oa kouezhet war an divan ma oa Ester warnañ. Hag e lavaras ar roue : «ha gwallañ a rafe ar rouanez, ha me du-mañ?» A-boan ma voe ar gomz-se deuet eus genou ar roue, e voe mouchet e zremm da Aman. [9] Hag e lavaras Harbona, unan eus an dizhoged, dirak ar roue : «Ac'hanta, bez' ez eus ur c'hoad, graet gant Aman evit Mardokai, an hini en deus komzet evit mad ar roue ; savet eo e ti Aman, uhel a hanter kant ilinad.»

Hag e lavaras ar roue : «Krougit-eñ warnañ !» Hag e voe krouget Aman ouzh ar c'hoad en devoa prientet evit Mardokai. ha fulor ar roue a zistanas.

8 Ul lezenn nevez evit mad ar Yuzevien.

[1] En deiz-se end-eeun e roas ar roue Asouerus da Ester, ar rouanez, ti Aman, gwasker ar Yuzevien, ha Mardokai a zeuas dirak ar roue, rak disklêriet he devoa Ester petra e oa dezhi. [2] Hag e lamas ar roue ar walenn en devoa tennet digant Aman, hag en roas da vMardokai ; hag e lakaas Ester Mardokai war di Aman.

[3] Hag ec'h adkrogas Ester da gomz dirak ar roue, hag o kouezhañ e-harz e dreid, e ouelas, ouzh hen aspediñ da zistreiñ gwalleur Aman, an Agagiad, hag ar pezh en devoa itriket enep ar Yuzevien. [4] Astenn a reas ar roue da Ester e vazh aour, hag e savas Ester hag en em zalc'has dirak ar roue, [5] hag e lavaras : «Mar bez youl ar roue kement-mañ ha mar em eus kavet grad-vat dirazañ, ha mard eo reizh an dra dirak ar roue ha mard-on plijus ouzh e zaoulagad, ra vo skrivet evit ober distreiñ al lizheroù ijinet gant Aman, mab Amadata, an Agagiad, hag en devoa skrivet evit kas da goll ar Yuzevien war holl rannvroioù ar roue. [6] Rak penaos e c'hellfen gwelout ar gwalleur o tizhout va fobl, penaos e c'hellfen gwelout peurzistrujidigezh va c'herentiezh?»

[7] Hag e lavaras ar roue Asouerus da Ester, ar rouanez, ha da vMardokai, ar Yuzev : «Setu ti Aman am eus roet da Ester, hag eñ a zo bet krouget ouzh ar c'hoad evit bezañ kaset e zorn war ar Yuzevien. [8] ha c'hwi, skrivit diwar-benn ar Yuzevien evel ma vo mat ouzh ho taoulagad, en anv ar roue, ha siellit gant gwalenn ar roue, rak ur skrid bet skrivet en anv ar roue ha siellet gant gwalenn ar roue ne vez ket disc'hraet.» [9] Hag e voe galvet skriverien ar roue d'ar mare-se, d'an trede miz, pe miz Sivan, d'an dri warn-ugent anezhañ, hag e voe skrivet kement a c'hourc'hemennas Mardokai, d'ar Yuzevien, d'ar satraped, d'ar c'houarnerien, da briñsed ar rannvroioù, adal an Indez betek an Etiopia, kant seizh rannvro warn-ugent, ha da bep rannvro hervez he skritur, da bep pobl hervez he yezh, ha d'ar Yuzevien hervez o skritur hag o yezh, [10] e voe skrivet en anv ar roue Asouerus, siellet gant gwalenn ar roue ha kaset lizheroù dre zorn ar rederien war varc'h, a c'haloupas war roñsed an arc'h-satraped, yaouank ha kalloc'h. [11] Aotre a roe ar roue d'ar Yuzevien e pep kêr, d'en em vodañ, d'en em zerc'hel evit (difenn) o buhez, distrujañ, lazhañ ha kas da get kement bagad, pobl pe rannvro a waskfe warno, bugale pe vaouezed, o freizhañ hag o dibourc'hañ, [12] en un devezh hepken, en holl rannvroioù ar roue Asouerus : an drizek eus an daouzekvet miz, pe miz Adar.

[12a] Aotreet e voe dezho ober diouzh o lezennoù e pep kêr evit en em zifenn hag ober gant o enebourien, gant ar re en em lakfe a-enep dezho, evel ma c'houlent, [12b] un devezh hepken, e rouantelezh Artakserkses, d'an drizek eus an daouzekvet miz, a zo Adar.

Lizher ar roue evit mad ar Yuzevien.

[12c] Setu un adskrid eus al lizher a voe skrivet :

[12d] «Ar roue-meur Artakserkses da c'houarnerien ar rannvroioù ha d'ar guzulierien hon eus adalek an Indez betek an Etiopia er c'hant seizh rannvro warn-ugent, salud !

12e Kalz a dud, graet vad dezho gant ar vrasañ madelezh, a vez graet enor bras dezho, ha muioc'h a-se a c'hoantaont : 12f N'eo ket hepken da noazout ouzh hor sujidi, pa n'hellont ket gouzañv o gwalc'h, met da itrikañ zoken en em lakaont a-enep o madoberourien. 12g N'eo ket a-walc'h dezho dilemel an anaoudegezh-vat a-douez an dud, met ouzhpenn a reont : c'hwezhet gant stlakoù-daouarn ar re n'anavezont ket ar mad, e soñj ganto e tec'hint dirak reizhded an Doue a wel pep tra dalc'hmat, an hini a gasa ar falloni.

12h Hag alies, kalz a dud uhel-renk, dre wall mignoned fiziet enno renadur an aferioù, a zo bet lakaet gant o alioù da vezañ kablus eus ur gwad didamall, ha paket dre-se e degouezhioù diremed : 12i Gant kuzulioù fall an dud drouk ha gaouiat-mañ e vez gwariet youl-vat ar bennrenerien.

12k Gwelout a c'heller, ha n'eo ket hervez danevelloù kozh tremenet betek ennomp, met gant ar pezh a c'hoarvez e-harz ho treid, mar grit ur sell, petore torfedoù a gas da benn ar vosennourien-se ha n'int ket dellezek da gaout karg. 12l Dav eo dimp plediñ, evit dazont ar rouantelezh, da bourvezañ didrubuilh ha peoc'h d'an holl dud, 12m dre seveniñ kemmadurioù hag en ur varn kement a zeuio dirak hon daoulagad gant bepred muioc'h a vadelezh degemerus.

12n Evel-se Aman, mab Amadat, ur Makedoniad estren evit gwir da wad ar Bersed ha pell-mat diouzh hor madelezh, a voe hon ostiziad. 12o Kejet en devoa gant ar garantez a zougomp d'an holl bobloù betek bezañ anvet hon tad ha dont da vezañ azeulet gant an holl evel an eil uheliad ouzh kador ar roue. 12p Met n'eo ket bet evit herzel ouzh an ourgouilh, hag en deus itriket evit lemel diganimp ar veli hag ar vuhez ; 12q hag hor saveteer hag holl-vadoberour Mardokai, ha keneilez dinamm hor ren Ester, hag o fobl a-bezh en deus goulennet koll anezho dre e gammdroioù link ha flodus. 12r Dre ar gwalloberoù-se e soñje, ouzh hon derc'hel dizifenn, treuzkas impalaeriezh ar Bersed da hini ar Makedonia. 12s Evidomp-ni avat, ar Yuzevien, deroet d'an distrujadenn gant an tridoubl hailhon-se, ned int ket, a gav dimp, drougoberourien, met renet int gant lezennoù reizh ; 12t bugale int d'an Uhelañ, d'an Doue meur ha bev, a zalc'h ar rouantelezh, evidomp hag evit hon hendadoù, en he c'haerañ stad.

12u Mat e reot eta tremen hep derc'hel kont eus al lizheroù kaset gant Aman, mab Amadat, o vezañ m'eo bet krouget an hini en deus graet anezho, e-harz dorojoù Sousan, gant e diegezh ; an Doue hollc'halloudek en deus douget buan ar varnedigezh dleet dezhañ. 12x Un adskrid eus al lizher-mañ a vezo lakaet e pep lec'h, ent-dizolo, ma ray ar Yuzevien gant o lezennoù o-unan, 12y ma vezint skoazellet evit dizarbenn ar re en em lakfe a-enep dezho d'an deiz a heskinerezh e vije bet an deiz-se end-eeun, d'an drizek eus an daouzekvet miz, hini Adar. 12z Gant an deiz-se e ra Doue, mestr war bep tra, e-lec'h hini distrujadenn ar bobl zibabet, hini al levenez. 12Aa Setu perak, e-touez ho kouelioù-berz e lidot an deiz dreist-mañ gant ebatoù a bep seurt, evit ma vezo, bremañ ha da-c'houde, 12bb silvidigezh evidomp hag evit ar re a zo a-du gant ar Persia, hag evit ar re a itriko enep dimp, un eñvoradur a gollidigezh.

12cc Kement kêr ha tiriad dre vras, ha na ray ket hervez an urzhioù-mañ, dre ar goaf hag an tan a vezo distrujet gant kounnar ; ne vezo ket lakaet hepken dibleustr evit an dud, met ivez argarzhus, evit al loened gouez hag an evned, da viken.»

13 Un adskrid eus al lizher a voe roet evel lezenn, e pep rannvro, hag embannet d'an holl bobloù, evit ma vefe ar Yuzevien prest, en deiz-se, d'en em zialañ diouzh o enebourien. 14 Ar rederien, o varc'hekaat war roñseed an arc'h-satraped, a yeas buan ha dillo, war urzh ar roue, hag al lezenn a voe embannet e Sousan ar gêr-benn.

15 Mardokai a zeuas eus ti ar roue, gant ur gwiskamant roueel, glas ha gwenn, gant ur gurunenn aour uhel hag ur vantell a lin ha limestra. ha kêr Sousan a youc'he a levenez. 16 Evit ar Yuzevien e voe kement-se ur gouloù-deiz laouen, drant ha splann. 17 E pep rannvro, e pep kêr lec'h ma tegouezhe urzh ar roue, e lezenn, e veze levenez ha dudi evit ar Yuzevien, banvezioù ha deizioù gouel. Ha kalz a dud eus ar vro en em reas Yuzevien, rak kouezhet e oa spont ar Yuzevien warno.

9 Trec'h ar Yuzevien. Ar Pourim.

1 D'an daouzekvet miz, a oa miz Adar, d'an
drizekvet deiz anezhañ, pa zegouezhas (an deiz)
evit urzh ar roue hag e lezenn da vezañ sevenet,
an deiz en devoa gortozet enebourien ar
Yuzevien evit trec'hiñ warno, e voe ar c'hontrol,
da lavarout eo, e trec'has ar Yuzevien o-unan
war o enebourien. 2 En em vodañ a reas ar
Yuzevien en o c'hêrioù, e pep rannvro eus ar
roue Asouerus, evit kas o dorn war ar re
a glaske o gwalleur ; den ne zalc'has dirazo, rak
kouezhet a oa o spont war an holl bobloù.
3 Hag holl renerien ar rannvroioù, an
arc'h-satraped, ar c'houarnerien ha kargidi ar
roue a skoazellas ar Yuzevien rak kouezhet e oa
spont Mardokai warno. 4 Rak bras e oa
Mardokai e ti ar roue, hag e vrud a yae en holl
rannvroioù : an den Mardokai a yae war
vrasaat.

5 Hag e skoas ar Yuzevien war o holl
enebourien a daolioù kleze, o lazhañ hag
o tistrujañ : ober a rejont gant ar re a enebe
outo, evel ma plijas dezho. 6 E Sousan ar
gêr-benn e lazhas ar Yuzevien ouzh o c'has da
get pemp kant den, 7 ha Farsandata, Delfon,
Esfata, 8 Forata, Adalia, Aridata, 9 ha Fermesta,
Arisai, Aridai ha Iezata, 10 dek mab Aman, mab
Amadat, gwasker ar Yuzevien : o lazhañ
a rejont, met war an dibourc'hioù ne gasjont ket
o dorn.

11 En deiz-se end-eeun e teuas niver ar re
vuntret e Sousan ar gêr-benn betek ar roue.
12 Hag e lavaras ar roue da Ester, ar rouanez :
«E Sousan ar gêr-benn ez eus bet lazhet gant ar
Yuzevien ha kaset da get pemp kant den ha dek
mab Aman ; en nemorant eus rannvroioù ar
roue, petra o deus graet? Pehini eo da c'houlenn
hag e vo roet dit? Peseurt eo da c'hoant, hag
e vo graet?» 13 Hag e lavaras Ester : «Mar bez
youl ar roue kement-mañ, ra vo aotreet
arc'hoazh d'ar Yuzevien a zo e Sousan ober
hervez lezenn an deiz-mañ, ha ra vo dek mab
Aman lakaet a-ispilh ouzh ar c'hoad !»
14 Hag e lavaras ar roue ober e-giz-se. Hag e voe
embannet ul lezenn e Sousan, ha dek mab
Aman a voe lakaet a-istribilh. 15 Hag en em
vodas ar Yuzevien a oa e Sousan c'hoazh un
deiz, d'ar bevarzek eus miz Adar, hag e voe
muntret e Sousan tri c'hant den, met war
o dibourc'hioù ne gasjont ket o dorn.

16 Nemorant ar Yuzevien a oa e rannvroioù
ar roue, en em vodas evit difenn o buhez
ha kaout diskuizh eus o enebourien, en ur
lazhañ ar re o devoa kasoni outo ; pemzek mil
ha tri-ugent, met war o dibourc'hioù ne gasjont
ket o dorn. 17 D'an drizekvet deiz eus miz Adar
e oa se, hag e voe diskuizh d'ar bevarzek
anezhañ : graet e voe gantañ un devezh banvez
ha levenez. 18 Hag ar Yuzevien a oa e Sousan,
bodet d'an drizek ha d'ar bevarzek, o devoe
diskuizh d'ar bemzek ; hag e voe graet anezhañ
un devez banvez ha levenez. 19 Setu perak ar
Yuzevien diwar ar maez, a zo o chom e kêrioù
ar strewadur, a ra gant an deiz-se, ar bevarzek
eus miz Adar, (un deiz) levenez ha banvez, hag
ez eo un devezh a eurvad, hag e kaser
donezonoù an eil d'egile hag ar re a zo o chom
er c'hêrbennoù a ra fest ha chervad d'ar
pemzekvet deiz eus Adar, en ur gas lodennoù
d'an amezeien.

19a Ha satraped ar rannvroioù, ar briñsed hag
ar skribed a veule Doue, rak doujañs Mardokai
a oa deut warno. Degouezhet a oa da
gemennadur ar roue bezañ embannet er
rouantelezh a-bezh.

20 Hag e skrivas Mardokai an darvoudoù-se,
hag e kasas lizheroù d'an holl Yuzevien eus
rannvroioù ar roue Asouerus, ar re dost hag ar
re bell, 21 evit divizañ e vefe ret dezho lidañ an
deiz-se, ar bevarzek eus miz Adar, hag ar
bemzekvet deiz anezhañ, a vloaz da vloaz,
22 evel an deizioù m'o devoa diskuizhet ar
Yuzevien diouzh o enebourien, hag ar miz ma
voe kemmet dezho ar glac'har e levenez, ar
c'hañv e devezh a eurvad hag ober ganto
deizioù banvez ha levenez, ha kas donezonoù
an eil d'egile hag aluzenoù d'ar reuzeudien.

23 Hag e kendalc'has ar Yuzevien gant ar
pezh o devoa kroget da ober, ar pezh en devoa
skrivet Mardokai dezho. 24 Rak Aman, mab
Amadat, an Agagiad, gwasker an holl Yuzevien,
en devoa ijinet a-enep ar Yuzevien koll anezho,
ha graet kouezhañ 'Pour', da lavarout eo ar
sord, evit o feurechuiñ hag o c'has da get.
25 ha pa oa deuet se dirak ar roue, en devoa
lavaret dre skrid distreiñ ar mennozh fall en
devoa ijinet a-enep ar Yuzevien war e benn

hag e lakaat a-ispilh, eñ hag e vibien, ouzh ar c'hoad. [26] Setu perak ez eo galvet an deizioù-se 'Pourim' diwar ar gêr Pour ; setu perak ivez, diwar holl gomzoù al lizher-hont, diwar ar pezh o devoa gwelet hag ar pezh a oa c'hoarvezet ganto, [27] e voe divizet ha degemeret gant ar Yuzevien e oa dav dezho, d'o diskennidi ha d'an holl re genstaget outo, lidañ an daou zevezh-se evel ma oa skrivet hag er c'houlz rik, a vloaz da vloaz. [28] An deizioù-se a zo da vezañ eñvoret ha lidet a rumm da rumm, e pep kerentiezh, e pep rannvro, e pep kêr. An deizioù Pourim -mañ ne zleont ket bezañ lezet da dremen a-douez ar Yuzevien, nag an eñvoradur anezho da vont da get a-douez o gouenn.

[29] Hag e skrivas Ester, ar rouanez, merc'h Abihail, ha Mardokai, ar Yuzev, a holl nerzh, evit stabiliañ al lizher war ar Pourim un eil gwezh. [30] Hag e voe kaset lizheroù d'an holl Yuzevien, er c'hant seizh rannvro warn-ugent eus rouantelezh Asouerus :komzoù a beoc'h hag a fealded, [31] da stabiliañ an deizioù Pourim -mañ, d'o c'houlz, evel ma oant bet savet evito gant Mardokai, ar Yuzev, hag Ester, ar rouanez, diazezet evito o-unan hag evit o gouenn, gant ar pezh a sell ouzh yunoù ha garmadennoù. [32] Dre urzh Ester ez eo bet diazezet ensavadur ar Pourim hag ez eo bet skrivet war al Levr.

10 Uhelvrud Mardokai.

[1] Hag e voe lakaet gant ar roue Asouerus tailhoù war an tiriad ha war inizi ar mor. [2] Hag e holl oberoù galloudus ha kadarn hag ar munudoù war vraster Mardokai, a voe uhelaet gant ar roue, hag-eñ n'int ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Mediz ha Persiz? [3] Rak Mardokai, ar Yuzev, a oa eiler ar roue Asouerus. Bras e oa evit ar Yuzevien, karet gant e vreudeur niverus : klask a rae mad e bobl ha hetañ a rae ar peoc'h d'e ouenn a-bezh.

[3a] Lavarout a rae Mardokai : «A-berzh Doue ez eo c'hoarvezet kement-se.» [3b] Soñj am eus an huñvre am boa gwelet a-zivout an darvoudoù-se : n'eus bet c'hwitet hini anezho :

[3c] «An andon vihan a zeu da vezañ ur stêr, hag ar sklêrijenn, hag an heol, hag an doureier fonnus. Ester eo ar stêr, dimezet ganti ar roue ha graet gantañ rouanez. [3d] An daou zragon eo me hag Aman. [3e] Ar broadoù eo ar re a zo en em gevredet evit koll anv ar Yuzevien. [3f] Va fobl eo Israel, an hini he deus klemmet etrezek Doue hag a zo bet saveteet ; ya, salvet en deus an Aotrou e bobl, hon tennet en deus an Aotrou eus an holl reuzioù-se, graet en deus Doue arouezioù ha burzhudoù bras seurt n'eus ket bet e-touez ar broadoù. [3g] Evit-se en deus graet div blanedenn : unan evit pobl Doue, hag unan evit an holl vroadoù. [3h] Hag ez eo deuet an div blanedenn-se d'an eur, d'ar mare ha d'an deiz a varn dirak Doue evit an holl vroadoù. [3i] ha soñj en deus bet Doue eus e bobl, ha roet en deus he gwir d'e hêrezh. [3k] Hag e vezo an deizioù-mañ, a viz Adar, ar bevarzek hag ar bemzekvet eus ar miz-se, deizioù a vodadegoù, a drid hag a levenez dirak Doue, a rumm da rumm, da viken, evit e bobl Israel.»

Levr kentañ ar Vakabeed

1 Antiokus o trevadenniñ, oc'h hellenaat ar vro.

1 Ha setu, goude m'en devoa Aleksander,
mab Filip, Makedoniad, a oa deuet eus
Bro-gKettim, (m'en devoa) pilet Darius, roue ar
Bersiz hag ar Vediz, ha ma oa deuet roue en
e lec'h, da gentañ war Bro-C'hres, 2 e stagas gant
emgannoù niverus, e tapas kreñvlec'hioù hag
e lazhas rouaned an douar.

3 Mont a reas betek pennoù an douar
ha kemer dibourc'hioù e-leizh a vroadoù.
Hag e voe sioul an douar dirazañ. En em sevel
hag uhelaat a reas en e galon ; 4 hag e tastumas
un armead galloudus-meurbet, hag e vestronias
rannvroioù, broadoù ha rouanedigoù, hag
e tlejont dezhañ truaj. 5 ha goude kement-se
e kouezhas war e wele hag e ouezas edo o vont
da vervel. 6 Hag e tec'halvas e ofiserien, an
uhelidi a oa bet savet gantañ ez-yaouank, hag
e rannas etrezo e rouantelezh, tra ma oa c'hoazh
bev. 7 Renet en devoa Aleksander daouzek vloaz
pa varvas. 8 Hag e voe mestr e ofiserien, pep
hini en e zalc'h. 9 Hag e lakjont holl talgenoù
goude e varv, hag o mibien war o lerc'h e-pad
kalz a vloavezhioù, hag e liesajont ar reuzioù
war an douar.

10 Hag e teuas diouto ur wrizienn bec'herez,
Antiokus Epifan, mab Antiokus, ar roue, a oa
bet gouestlad e Roma hag a zeuas da vezañ roue
er bloaz kant seizh-ha-tregont eus rouantelezh
an Ellened. 11 En deizioù-se e tiflukas eus Israel
mibien zireol a hoalas kalz a dud en ur
lavarout : «Deomp, hag en em gevredomp gant
ar broadoù a zo en-dro dimp, rak abaoe ma'z
omp rannet diouto hon eus bet kalz a reuzioù.»
12 Hag e voe mat ar gomz ouzh o daoulagad,
13 ha darn eus ar bobl a zifraeas mont davet ar
roue, a roas dezho an aotre da heuliañ boazioù
ar broadoù. 14 Sevel a rejont ur gourenlec'h
e Jeruzalem diouzh gizioù ar broadoù,
15 hag ober evito o-unan podoù-mezenn
ha disrannañ diouzh an Emglev santel ha stagañ
ouzh ar broadoù hag en em werzhañ evit ober
an droug.

16 Hag (ur wezh) startaet ar rouantelezh
dirazañ, Antiokus a fellas dezhañ bezañ roue
bro an Ejipt, evit ren war an div rouantelezh.
17 Mont a reas d'an Ejipt gant ur boblad niverus,
gant kirri, olifanted, marc'hegerien hag ul
lestraz vras, 18 hag e krogas an emgann enep
Ptolemai, roue an Ejipt, hag e troas Ptolemai a-
dirazañ hag e tec'has, hag e kouezhas gloazidi
niverus. 19 Tapout a rejont ar c'hêrioù
kreñvlec'hiet e bro an Ejipt, hag (Antiokus)
a skrapas dibourc'hioù douar an Ejipt. 20 Distreiñ
a reas Antiokus, goude bezañ pilet an Ejipt er
bloaz kant tri-ha-daou-ugent, hag e savas enep
Israel hag e pignas war Jeruzalem gant un
tolpad bras. 21 Mont a reas er Santual gant
rogentez, ha kemer an aoter aour, kantolor ar
gouloù hag e holl zafaroù, 22 taol ar profoù, ar
c'hopoù hag ar c'hiboù, al loskerioù-frondoù en
aour, ar stenneris, ar c'hurunennoù hag ar
c'hinkladur aour a oa ouzh talbenn an Templ,
ha raskañ a reas pep tra. 23 Kemer a reas an
arc'hant hag an aour hag an traoù prizius,
ha tapout an teñzorioù kuzhet a gavas.
24 Ha tapet gantañ kement tra, ez eas d'e vro :
graet en devoa lazhadeg ha komzet gant rogoni
vras. 25 Hag e voe kañv bras war Israel er vro
a-bezh.

26 E hirvoudas pennoù ha kozhidi,
merc'hed ha paotred yaouank a zizerias,
ha kened ar maouezed a zisleberas.
27 Pep ozhac'h yaouank a stagas gant ur
c'heinvan,
hag azezet er gambr-eured hi a voe e kañv.
28 Hag e krenas an douar evit e annezidi,
hag holl diegezh Yakob a voe gwisket a vezh.

29 Daou vloaz goude e kasas ar roue ur
penn-tailhanter e kêrioù Youda, a zeuas da
Jeruzalem gant un tolpad bras. 30 Hag e lavaras
dezho komzoù a beoc'h dre finesa, hag e voe
kredet ennañ. Hag en em daolas war ar gêr
a-daol-trumm, hag e skoas warni un taol bras,
hag e voe lazhet kalz a dud eus Israel. 31 Tapout
a reas dibourc'hioù ar gêr, tangwallañ anezhi
ha diskar he zier hag he mogerioù tro-dro.
32 Kas a rejont d'an harlu ar gwragez hag ar
vugale ha perc'hennañ ar chatal. 33 Hag adsevel
a rejont Kêr David gant ur voger vras ha kreñv,
tourioù tev, hag e voe evito ur c'hreñvlec'h.
34 ha lakaat a rejont eno ur ouenn bec'herez, tud
dilezenn, hag en em greñvaat a rejont enni.
35 Lakaat a rejont armoù ha bitailh, ha dastumet

(ganto) dibourc'hioù Jeruzalem o lakjont eno,
hag e teujont da vezañ un antell vras :

36 Kement-se a voe un traped evit ar Santual un
eneber divat evit Israel e pep amzer.
37 Skuilh a rejont ur gwad didamall en-dro d'ar
Santual, ha saotrañ al lec'h sakr.
38 Hag e tec'has annezidi Jeruzalem en abeg
dezho, hag e teuas da vezañ un drevadenn
estrenien, da vezañ estren d'ar re a oa ganet
enni, hag he bugale a zilezas anezhi.

39 He Santual a voe dilezet evel ur gouelec'h,
he goueliou a droas e kañvoù,
he sabadoù en dismegañs,
hec'h enor en dispriz.

40 Diouzh ar c'hloar he devoa bet
e voe karget a zizenor,
hag hec'h uhelded a droas e kañvoù.

41 Hag e skrivas ar roue d'e rouantelezh
a-bezh da vezañ holl ur bobl nemetken, 42 ha da
zilezel pep hini e lezennoù. Hag e tegemeras an
holl vroadoù urzh ar roue. 43 Ha kalz eus an
Israeliz a voe laouen gant e gehelerezh,
a aberzhas d'an idoloù hag a zisakras ar sabad.
44 Hag e kasas ar roue lizheroù dre zorn
kannaded da Jeruzalem ha da gêrioù Youda,
(o kemenn dezho) heuliañ lezennoù estren d'ar
vro, 45 skarzhañ holloskadoù, aberzhoù
ha diedoù kinnig eus ar Santual, ha disakrañ
sabadoù ha goueliou, 46 saotrañ ar Santual hag ar
Sent, 47 sevel aoterioù, santualioù
ha temploù-idoloù ha lidlazhañ moc'h ha loened
dic'hlan, 48 lezel o mibien diamdroc'h, euzhusat
o eneoù dre bep dic'hlanded ha disakradur,
49 en doare da zisoñjal al Lezenn ha da gemmañ
an holl urzhreolennoù. 50 «Hag an neb na ray ket
hervez urzh ar roue a varvo.» 51 Gant an holl
lavarennoù-se eo e skrivas d'e rouantelezh
a-bezh, hag e lakaas eveshaerien war an holl
bobl hag e c'hourc'hemennas da gêrioù Youda
ober aberzhoù e pep kêr. 52 Kenstrollañ a reas
kalz eus ar bobl ganto, - an holl re a zileze al
Lezenn - hag ober a rejont traoù fall er vro,
53 ha rediañ Israel da guzhat en e holl vinic'hioù.

54 Ha d'ar pemzekvet deiz eus (miz) Kasleu,
er bloaz kant pemp-ha-daou-ugent, e voe savet
un euzhuster mantrus war an aoter, hag e kêrioù
Youda tro-dro e voe savet aoterioù. 55 Hag ouzh
dorioù an tiez ha war al leurennoù e veze
ezañset. 56 ha levrioù al Lezenn, ar re a gavent,
a veze devet en tan, (goude bezañ bet) drailhet.
57 ha pa veze kavet e ti unan bennak ul levr eus
an Emglev, ha mar sente unan ouzh al Lezenn,
e veze gant kemennadur ar roue kaset d'ar
marv. 58 Dre o nerzh eo e raent gant Israel, gant
ar re a veze kavet, miz goude miz, er c'hêrioù.
59 Ha d'ar bemp warn-ugent eus ar miz e veze
aberzhet war an aoter savet war aoter
(an holloskadoù). 60 Hag ar maouezed o devoa
amdroc'het o bugale a veze lakaet d'ar marv
hervez an urzhreolennoù, 61 a-ispilh
o magadelled ouzh o c'houzoug, o ziegezhioù
ivez hag ar re a rae an amdroc'h dezho.
62 Met kalz en Israel a voe kreñv a-walc'h hag
o devoe nerzh evit chom hep debriñ traoù
dic'hlan. 63 Asantiñ a rejont mervel kentoc'h eget
en em saotrañ gant meuzioù dic'hlan
ha disakrañ an Emglev santel, ha mervel
a rejont. 64 Deuet e oa ar Gounnar vras war
Israel, kalz-meurbet.

2 Stourmerezh Mattatias.

1 En deizioù-se e savas Mattatias, mab
Ioann, mab Simeon, ur beleg eus mibien Ioarib,
eus Jeruzalem, hag ez eas da chom e Modin.
2 Hag en devoa pemp mab : Ioann, lesanvet
Gadi, 3 Simon, galvet Tasi, 4 Youdas, galvet
Makabai, 5 Eleazar, anvet Abaran, Jonatan,
anvet Apfous.

6 Hag e welas an taolioù-diskar a veze graet
e Youda hag e Jeruzalem, 7 hag e lavaras :

«Gwa, me ! daoust ha ganet on
evit gwelout drastadeg va fobl
ha gwastadur ar gêr santel,
ha chom azezet aze,
tra m'eo deroet e dorn an enebourien,
ar Santual e dorn an estrenien?

8 Deuet eo he Santual evel un den diglod,
9 binvioù he gloar a zo bet kaset d'ar
prizonerezh,
lazhet eo bet he bugaligoù war he leurennoù,
he yaouankizoù dre gleze an enebour.

10 Petore broad n'eo ket bet hêr eus he
roueelezh,
ha n'he deus ket tapet eus he dibourc'hioù?
11 Hec'h holl ginkladur a zo bet dilamet,
e-lec'h bezañ dieub, setu hi sklavourez.

12 Ha setu hol lec'h santel,
hon c'haerder hag hor gloar aet da ouelec'h,
hag o deus he disakret ar broadoù.
13 Da betra e talv dimp bevañ c'hoazh»?

14 Hag e fregas Mattatias hag e vibien
o dilhad, hag e wiskjont seier hag e rejont kañv
bras.

15 Hag e teuas, a-berzh ar roue, ar re a redie
(an dud) da zianzav (ar feiz) betek kêr vModin
evit an aberzhoù. 16 ha kalz eus an Israeliz a yeas
daveto, met Mattatias hag e vibien a voe bodet
a-gevret. 17 Hag e c'houlennas tud ar roue en ur
lavarout da vMattatias ar c'homzoù-mañ :
«Mestr, hag enoret, ha bras ez out er gêr-mañ,
ha harpet gant mibien ha breudeur.
18 Kae war-raok eta ar c'hentañ evit seveniñ urzh
ar roue, evel m'o deus graet an holl vroadoù,
ha paotred Youda hag ar re chomet e Jeruzalem,
hag e vezi, te ha da vibien, e-touez mignoned ar
roue, ha te ha da vibien a vezo enoret gant
arc'hant hag aour ha kefridioù.»
19 Hag e respontas Mattatias en ur lavarout
a vouezh kreñv : «ha pa vefe an holl vroadoù
a zo e ti rouantelezh ar roue o sentiñ outañ, en
ur bellaat pep hini diouzh keheladur e dadoù,
hag oc'h en em stagañ ouzh e urzhreolennoù,
20 me, va mibien ha va breudeur a gerzho en
Emglev hon tadoù. 21 (Doue) ra viro ouzhimp
a zilezel Lezenn ha reolennoù ! 22 Ouzh urzhioù
ar roue ne sentimp ket evit tremen hebiou hon
azeulerezh a-zehoù pe a-gleiz.»

23 Hag evel ma echue gant ar c'homzoù-se,
e teuas war-raok ur Yuzev ouzh daoulagad an
holl evit aberzhiñ war an aoter e Modin hervez
urzh ar roue. 24 Ouzh e welout, Mattatias a voe
leun a c'hred hag e skrijas e lounezhi ; sevel
a reas ennañ fulor hervez ar reizhded, hag
o redek, e vuntras anezhañ war an aoter.
25 ha paotr ar roue, a redie da aberzhiñ, a lazhas
ivez war an taol, hag an aoter a ziskaras.
26 Hag e voe entanet e c'hred evit al Lezenn, evel
ma oa bet Pineas e-keñver Zambri, mab Salom.
27 Hag e huchas Mattatias er gêr a vouezh kreñv
en ur lavarout : «Neb en deus gred evit al
Lezenn hag a zalc'h d'an Emglev, ra zeuio d'am
heul !» 28 Hag e tec'has, eñ hag e vibien, d'ar
menezioù, o tilezel kement tra o devoa er gêr.
29 Neuze e tiskennas kalz a dud a glaske ar
reizhded hag an eeunded, d'ar gouelec'h evit en
em ziazezañ eno, 30 int hag o mibien
hag o gwragez hag o chatal, rak kaletaet e oa
warno ar reuzioù.

31 Hag e voe kemennet da baotred ar roue
ha d'ar strolladoù a oa e Jeruzalem, kêr David,
e oa diskennet tud, ar re o devoa distaolet
urzhreolennoù ar roue, da guzhlec'hioù ar
gouelec'h. 32 Hag e redjont war o lerc'h, niverus,
hag o zapjont, hag e kampjont a-dal dezho hag
e prientjont a-enep dezho un argad a-benn deiz
ar sabad. 33 Hag e lavarjont dezho : «A-walc'h
bremañ ! Deuit er-maez, grit diouzh urzh ar
roue hag e vevot !» 34 Hag e lavarjont :
«Ned aimp ket er-maez, ha ne raimp ket urzh ar
roue da zisakrañ deiz ar sabad.»
35 Hag e tifraejont (ober) brezel dezho. 36 Met
(ar Yuzevien) ne respontjont ket dezho, na skeiñ
ur maen ganto, na stouvañ ar c'huzhlec'hioù,
37 o lavarout : «Marvomp holl en hon eeunded :
testoù eo ganimp an neñv hag an douar ez eo
hep barn e lazhit ac'hanomp.» 38 Hag e savas
(ar re all) a-enep dezho en arsailh e-pad ar
sabad, hag e varvjont, int hag o gwragez hag
o bugale hag o chatal, betek ur milier a dud.

39 Hen gouzout a reas Mattatias hag
e vignoned, hag e rejont warno kañv bras,
40 hag e lavarjont an eil d'egile : «Ma reomp holl
evel m'o deus graet hor breudeur, ha mar ne
stourmomp ket enep ar broadoù evit hor buhez
hag hor reolennoù, bremañ-souden o devo hon
diouennet diwar an douar.» 41 Hag e rejont un
disentez en deiz-se en ur lavarout : «Kement
den a zeuio warnomp evit an argad da zeiz ar
sabad, stourmomp a-enep dezhañ, ha ne
varvimp ket holl evel m'eo marvet hor breudeur
er c'huzhlec'hioù.»

42 Neuze en em vodas ganto ur strollad
Asideaned, kadourien galonek en Israel, an holl
re en em ginnige a-youl-vat evit al Lezenn.
43 Hag an holl re a dec'he diouzh ar reuzioù en
em dolpas ganto hag a zeuas da vezañ evito ur
skoazell. 44 Strollañ a rejont un armead ha skeiñ
a rejont war ar bec'herien en o fulor, ha war an
dud dilezenn en o c'hounnar ; hag an nemorant
a dec'has d'ar broadoù evit bezañ saveteet.
45 Hag e reas Mattatias hag e vignoned un droiad
evit diskar an aoterioù ; 46 amdroc'hañ a rejont ar
vugale diamdroc'h a gavjont war diriad Israel,
dre heg, 47 bannañ mibien ar rogoni, hag ober

a reas berzh al labour etre o daouarn.
48 Adkregiñ a rejont el Lezenn diouzh dorn ar
broadoù hag ar rouaned, ha ne lezjont ket
galloud gant ar pec'her.

49 Hag e tostaas an deizioù evit Mattatias da
vervel, hag e lavaras d'e vibien :

«Bremañ eo harpet-mat ar rogentez hag ar
gunujenn,
mare ar reveulzi ha brouez ar gounnar.
50 Bremañ, va bugale, bezit gredus evit al
Lezenn,
ha roit ho puhez evit Emglev hon tadoù.

51 Ho pet soñj eus oberoù ho tadoù,
o devoa graet en o rummadoù,
hag e tegemerot klod bras ha brud peurbad.

52 Abraham, daoust ha n'eo ket bet kavet feal en
amprou,
ha n'eo ket bet kontet se dezhañ da
reizhded?

53 Yozef, en amzer en enkrez, en deus miret ar
gourc'hemenn,
hag a zo deut da vezañ aotrou en Ejipt.

54 Pineas, hon tad, dre vezañ bet entanet a c'hred,
en deus degemeret emglev ar velegiezh
peurbad.

55 Josoua, dre vezañ sevenet ar gomz,
a zo deuet da vezañ barner en Israel.

56 Kaleb, dre vezañ testeniet er vodadeg,
en deus bet un hêrezh er vro.

57 David, gant e zeoliezh, en deus bet da hêrezh,
un tron roueel evit ar c'hantvedoù.

58 Elia, dre vezañ bet entanet a c'hred
evit al Lezenn, a zo bet dibradet d'an neñv.

59 Anania, Azaria, Misael, o vezañ bet fiziañs,
a zo bet saveteet diouzh ar flamm.

60 Daniel, dre e eeunded,
a zo bet tennet eus geol al leoned.

61 Hag evel-se komprenit penaos,
hervez pep rummad,
an holl re a zo o goanag Ennañ ne zinerzhint
ket.

62 Arabat de oc'h dirak urzhioù un den pec'her
kaout aon, rak mont a ra e c'hloar d'an teil
ha d'ar preñved.

63 Hiziv e vo uhelsavet hag arc'hoazh ne vo ket
kavet, rak distroet e vo d'e uloc'h hag
e vennadoù aet da goll.

64 Va bugale, bezit kalonek ha kreñv evit al
Lezenn, rak ganti e viot uhelvrudet.

65 Ha setu Simeon, ho preur ; gouzout a ran ez
eo un den a guzul (mat) ; selaouit outañ
dalc'hmat, eñ eo a vezo ho tad.

66 Ha Youdas Makabai, kadarn ha kreñv abaoe
e yaouankiz, eñ eo a vo penngadour ho lu hag
a gaso ar stourm ouzh ar pobloù.

67 Ha c'hwi, degasit ganeoc'h an holl re a heuilh
al Lezenn ha sevenit dial ho pobl. 68 Roit
o c'hemend-all d'ar broadoù ha bezit aketus
ouzh gourc'hemennoù al Lezenn.»

69 Hag e vennigas anezho, hag e voe unanet
ouzh e hendadoù. 70 Mervel a reas er bloaz kant
c'hwec'h ha daou-ugent, ha beziet e voe e bez
e dadoù, e Modin, hag Israel a-bezh a reas
warnañ keinvan bras.

3 Youdas Makabai.

1 Hag e savas Youdas, anvet Makabai,
e vab, en e lec'h. 2 E skoazellañ a reas e holl
vreudeur hag an holl re o devoa kevredet gant
e dad, hag e rejont brezel Israel gant levenez.

3 Astenn a reas klod e bobl,
ha gwiskañ an hobregon evel ur ramz,
ha gourizañ e glavioù brezel,
hag embregañ emgannoù
en ur wareziñ ar c'hamp gant e gleze.

4 Dont a reas heñvel ouzh ul leon en e oberoù,
evel ul leonig o yudal trema preizh.

5 Hemolc'hiñ a reas an dud dilezenn a glaske
ha trubuilherien e bobl a loskas.

6 Digresket e voe an dud dilezenn gant aon
razañ, an holl zrougoberourien a voe spouronet,
ha berzh a reas ar silvidigezh dre e zorn.

7 Hegaziñ a reas rouaned niverus,
ha laouenaat Yakob gant e oberoù,
ha da viken an eñvor anezhañ a vo da veuleudi.

8 Ergerzhout a reas kêrioù Youda,
o peurgas diouto an dud difeiz,
hag e tistroas ar gounnar diwar Israel.

9 Brudet e voe betek penn ar bed,
ha bodennañ a reas ar re gollet.

10 Dastum a reas Apolonios paganed hag,
eus Samaria, un armead vras evit stourm a-enep
Israel. 11 Gouzout a reas Youdas, mont a reas
war-arbenn dezhañ, e gannañ hag e lazhañ ;
kouezhañ a reas kalz a c'hloazidi hag an
nemorant a dec'has kuit. 12 Kemeret e voe
o dibourc'hioù, ha Youdas a dapas goustilh
Apolonios, hag e voe gantañ en emgann
bemdez. 13 Klevout a reas Seron, penngadour
armead Siria, en devoa adstrollet Youdas ur
strollad hag ur bodad tud feal gantañ o vont da
vrezeliñ, 14 hag e lavaras : «Ober a rin din-me un
anv hag e vin goloet a glod er rouantelezh, hag
e rin brezel da Youdas ha d'ar re a zo gantañ
hag a zispriz urzh ar roue.» 15 Hag ez eas d'e dro
hag e savas gantañ un armead kreñv a dud
difeiz evit e skoazellañ da ober dial diouzh
mibien Israel. 16 Tostaat a reas betek grav
Betoron, ha Youdas da vont war-arbenn dezhañ
gant un nebeud tud.

17 O welout an armead o tont a-ziarbenn
dezho, e lavarjont da Youdas :

«Penaos e c'hellimp-ni, un nebeudig ma'z
omp, stourm ouzh ken bras engroeziad? ha ni
a zo diviet pa n'hon eus ket debret hiziv !»
18 Hag e lavaras Youdas : «Aezet eo pakañ kalz
e daouarn nebeut, ha n'eus ket a ziforc'h dirak
an neñv (etre) saveteiñ gant kalz pe gant nebeut,
19 rak n'eo ket en engroez ar strolladoù emañ an
trec'h er brezel, hogen eus an neñv eo (e teu) an
nerzh. 20 Int a zeu warnomp gant kalz a rogentez
hag a zifealded evit hor raskañ, ni hag hor
gwragez hag hor bugale hag evit hon
dibourc'hañ ; 21 ni avat a stourm evit hor buhez
hag hol lezennoù. 22 Hag Eñ o flastro dirazomp :
c'hwi avat, n'ho pet ket aon razo !»

23 A-boan m'en devoa paouezet da gomz,
ma lammas warno trumm, hag e voe pilet Seron
hag e armead dirazañ. 24 Hag int da vont war
o lerc'h e dinaou Betoron betek ar blaenenn ;
hag e kouezhas en o zouez war-dro eizh kant
a dud, hag an nemorant a dec'has da vro ar
Filistiz. 25 Hag e krogas ar spont rak Youdas hag
e vreudeur, hag ar spouron a gouezhas war ar
broadoù tro-dro dezho. 26 Hag e teuas betek ar
roue e vrud, ha diwar-benn emgannoù Youdas
e komze ar broadoù.

27 Pa glevas ar roue Antiokus an traoù-se,
e voe kounnar vras ennañ, hag e roas urzh da
gendastum holl vagadoù e rouantelezh, un
armead kreñv-meurbet. 28 Hag o tigeriñ
e deñzor, e roas o gopr d'ar strolladoù evit ur
bloavezh hag e kemennas dezho bezañ prest da
bep ezhomm. 29 Met gwelout a reas e rae diouer
an arc'hant en teñzorioù hag e oa dister truajoù
an toleadoù en abeg d'ar freuz ha d'ar reuz en
devoa lakaet er vro, o tilemel ar boazioù a oa
anezho abaoe an deizioù kentañ. 30 Aon en
devoe n'en defe ket, evel ur wezh pe ziv,
a-walc'h evit an dispignoù hag an donezonoù
a rae diagent gant un dorn largentezus hag a roe
larkoc'h eget ar rouaned a-ziaraok.
31 Trechalet-bras en e spered, e tivizas mont da
bPersia ha sevel truajoù ar rannvroioù
ha dastum arc'hant e-leizh. 32 Lezel a reas Lizias,
den illur hag eus kerentiezh ar roue, war aferioù
ar rouantelezh adalek stêr an Eufrata betek
harzoù an Ejipt, 33 ha war diorroadur Antiokus,
e vab, betek e zistro. 34 Fiziout a reas ennañ un
hanter eus ar strolladoù hag an olifanted, hag
e roas urzhioù dezhañ war gement tra en devoa
divizet ha war annezidi ar Youdea
ha Jeruzalem : 35 Kas a-enep dezho un armead
evit distrujañ ha raskañ nerzh Israel
ha nemorant Jeruzalem, ha diverkañ an eñvor
anezho eus al lec'h-se, 36 ha diazezañ mibien an
estren war o holl diriad ha lodennañ o douar.
37 Hag ar roue a gemeras un hanter eus ar
strolladoù a vane hag a yeas kuit eus Antiokia,
kêrbenn e rouantelezh, er bloaz kant
seizh-ha-daou-ugent ; treuziñ a reas stêr Eufrata
ha tremen ar rannvroioù-krec'h.

38 Dilenn a reas Lizias Ptolemai, mab
Dorymenus, ha Nikanor ha Gorgias, tud
galloudek a-douez mignoned ar roue,
39 hag e kasas ganto daou-ugent mil den ha seizh
mil marc'heg evit mont da vro Youda hag he
drastañ hervez urzh ar roue. 40 Hag aet war-raok
gant o holl vagadoù, ec'h errujont da gampañ
e-tal Emmaus, en izel-vro. 41 Hag e klevas
marc'hadourien an tolead an doare anezho, hag
e kemerjont arc'hant hag aour kalz-meurbet,
ha hualoù, hag e teujont d'ar c'hamp evit kemer
mibien Israel da sklaved hag e kevredas ganto
ur strollad eus Siria hag eus bro an estrenien.
42 Hag e welas Youdas hag e vreudeur e oa
kresket ar reuzioù hag e kampe ar strolladoù
war o ziriad ; ha gouzout a rejont urzhioù ar
roue en devoa roet a-benn kas ar bobl d'an

distruj ha d'ar finvez, 43 hag e lavarjont an eil
d'egile : «Adsavomp diskaradur hor pobl
ha stourmomp evit hor pobl hag evit hol Lec'h
santel.» 44 Hag en em vodas ar gumuniezh evit
bezañ prest d'an emgann, hag evit pediñ
ha goulenn truez ha trugarez.

45 Jeruzalem a oa digevannez evel ur gouelec'h,
ne oa den da vont e-barzh na da zont er-maez,
eus ar re ganet enni ;
ar Santual a oa mac'hellet,
ha mibien an estren a oa er c'hreñvlec'h,
herberc'hva ar broadoù.
Ha forbannet a oa al levenez diouzh Yakob,
dilezet fleüt ha telenn !

46 En em zastum a rejont ha dont betek
Mispa, a-dal da Jeruzalem, rak ul lec'h a bedenn
a oa bet e Mispa diagent evit Israel. 47 Yunañ
a rejont en deiz-se hag en em wiskañ a seier,
(lakat) ludu war o fenn ha fregañ o dilhad.
48 Dirollañ a rejont levr al Lezenn, a-fet ar pezh
a c'houlennata ar broadoù digant skeudennoù
o idoloù. 49 Degas a rejont gwiskamantoù ar
veleien, hag ar preveudioù hag an deogoù,
ha lakaat da zont an nazired o devoa sevenet
deizioù (o naziriezh), 50 hag e c'harmjont
a-bouez-penn etrezek an neñv, o lavarout :
«Petra a raimp gant ar re-mañ, ha pelec'h
e kasimp anezho, 51 rak da Santual a zo bet
mac'hellet ha disakret, ha da veleien a zo e kañv
hag en dismegañs? 52 Ha setu ar broadoù
dastumet a-enep dimp evit hon distrujañ ;
Te a oar ar pezh a itrikont a-enep dimp.
53 Penaos e c'hellimp derc'hel dirazo, mar ne
zeuez ket d'hor skoazellañ?» 54 Hag e sonjont en
trompilhoù, hag e c'harmjont a-bouez-penn.

55 Ha goude-se e tiazezas Youdas pennoù ar
bobl, pennoù a vilieroù, kantadoù,
hanter-kantadoù ha degoù. 56 Hag e lavaras d'ar
re a save tiez, d'ar re a oa o timeziñ, o plantañ
gwiniegi ha d'ar re aonik distreiñ pep hini d'ar
gêr, hervez al Lezenn. 57 Hag e loc'has an
armead hag e kampas e kreisteiz Emmaus.
58 Hag e lavaras Youdas : «En em harnezit
ha bezit mibien galonek, ha bezit prest da veure
da stourm ouzh ar broadoù-se strollet a-enep
dimp evit hon distrujañ, ni hag hor Santual.
59 Rak gwelloc'h eo evidomp mervel en emgann
eget gwelout gwalleurioù hor broad hag al
Lec'h santel. 60 Evel ma vezo (E) youl en neñv,
evel-se bezet graet !»

4 Emgann Emmaus. Dedi an Templ.

1 Kemer a reas Gorgias pemp mil den
ha mil marc'heger eus an dibab, hag e loc'has
e armead da noz, 2 evit en em deurel war armead
ar Yuzevien ha lopañ warno a-daol-trumm ;
ha tud eus ar c'hreñvlec'h a oa ouzh o vleinañ.
3 Klevet-se gantañ, Youdas a loc'has, eñ hag
e gadourien, evit dornañ armead ar roue a oa en
Emmaus, 4 e-keit ha ma oa ar strolladoù skignet
diavaez ar c'hamp. 5 Erruout a reas Gorgias
e kamp Youdas da noz ha nikun ne gavas, hag
o c'hlask a reas er menezioù, «rak, -a lavare-
tec'hel a reont dirazomp !»

6 Da c'houloù-deiz e voe gwelet Youdas er
blaenenn gant tri mil den ; hogen harnezioù na
klezeier n'o devoa evel m'o defe mennet.
7 Gwelout a raent kampad ar broadoù, kreñv hag
harnezet, hag ar varc'hegerien a oa en-dro
dezhañ, hag int embreget d'ar brezel.
8 Hag e lavaras Youdas d'an dud a oa gantañ :
«N'ho pet ket aon rak an tolpad-se, ha rak
o arsailh na spontit ket. 9 Ho pet soñj e voe
saveteet hon tadoù er Mor Ruz pa zeue Faraon
war o lerc'h gant un armead. 10 Ha bremañ,
huchomp etrezek an neñv, m'en devo grad-vat
ouzhimp ha soñj eus Emglev (hon) tadoù,
ha ma roio ur pilad d'an armead-se dirazomp en
deiz-mañ. 11 Hag e ouezo an holl vroadoù ez eus
Unan hag a zieub hag a salv Israel.»
12 An estrenien a savas o daoulagad, hag ouzh
o welout o tont rag-enep, 13 ez ejont er-maez eus
ar c'hamp evit an emgann ; hag e sonas en
trompilhoù re Youdas. 14 Hag e krogjont an
emgann, hag e voe friket ar broadoù, a dec'has
d'ar blaenenn, 15 met ar re ziwezhañ a gouezhas
holl dindan ar c'hleze. Mont a rejont war
o lerc'h betek Gazera ha betek kompezennoù
Idoumea hag Azot ha Iamnia, hag e kouezhas
eus o metou war-dro tri mil den.

16 Youdas, distroet gant e armead a-diwar
o lerc'h, 17 a lavaras d'ar bobl : «Na c'hoantait
ket an dibourc'hioù, rak un emgann (all) a zo
dirazomp : 18 Gorgias hag e armead a zo er
menez tost dimp : sonnait eta bremañ rag-enep
hon enebourien ha stourmit outo, ha goude-se
e tapot ar preizh e pep frankiz.» 19 A-boan
peurechu gant Youdas ar c'homzoù-se, ma voe

gwelet ur rannad oc'h ober ged diwar ar menez.
20 Hag e weljont e oa drouziwezhet (o re)
ha tangwallet ar c'hamp, rak ar moged a veze
gwelet a ziskoueze ar pezh a oa c'hoarvezet.
21 O welout kement-se, e voent spontet-bras, hag
o verzout armead Youdas er gompezenn, prest
evit an emgann, 22 e tec'hjont holl da vro an
estrenien. 23 Ha Youdas da zistreiñ evit
preizhadeg ar c'hamp, hag e voe tapet aour
e-leizh hag arc'hant, mezher limestra
ha mouk-mor ha madoù bras. 24 Hag en ur
zistreiñ, e veulent hag e vennigent an neñv : *rak
mat eo, ha peurbad e drugarez* ! 25 Hag e voe un
dieubidigezh vras evit Israel en deiz-se.

26 Ar re a-douez an estrenien a oa salv
a zeuas da gemenn da Lizias kement a oa
c'hoarvezet. 27 O klevout se e voe trefuet
ha digalonekaet, rak ne oa ket c'hoarvezet an
traoù diouzh e c'hoant evit Israel, ha ne oant ket
bet (sevenet) evel m'en devoa gourc'hemennet
dezhañ ar roue. 28 Er bloaz war-lerc'h e strollas
tri-ugent mil den eus an dibab ha pemp mil
marc'heger evit ober brezel dezho.
29 Mont a rejont d'an Idoumea ha kampañ
e Bet-Sour. Hag ez eas Youdas a-ziarbenn
dezho gant dek mil a dud ; 30 hag o welout an
armead galloudus, e pedas hag e lavaras :
«Benniget out-Te, salver Israel, Te hag ac'h eus
freuzet lañs ar c'hadour dre zorn da servijer
David, ha deroet armead an estrenien e daouarn
Jonatan, mab Saoul, hag an hini a zouge
e glavioù. 31 Serr evel-se an armead-se e dorn da
bobl Israel, ha ra vezint mezhekaet gant
o strollad hag o marc'hegiezh : 32 Ro dezho
laoskentez, gra teuziñ herder o nerzh, ha ra
vezint horellet gant o flastrerezh. 33 Diskar-int
gant kleze ar re da gar, ha r' az meulo an holl re
a anavez da Anv gant meulganoù !»

34 Hag e krogas an emgann kenetrezo, hag
e kouezhas, a-douez armead Lizias, war-dro
pemp mil a dud, hag e kouezhjont a-dal dezho.
35 Neuze Lizias, o welout an drouziwezh o tont
en e renkadoù, hag ar fiziañs e re Youdas, hag
e oant prest da vevañ pe da vervel ent-kadarn,
a loc'has war-zu Antiokia hag a dutas tud an
tu-hont evit e skoazellañ a-enep ar Youdea.
36 Hag e lavaras neuze Youdas hag e vreudeur :
«Setu flastret hon enebourien ; pignomp da
c'hlanaat al Lec'h santel ha d'ober an dedi.»
37 Hag en em vodas an armead a-bezh hag
e pignjont da venez Sion. 38 Hag e weljont
ar Santual gwastet, an aoter haleget, an dorojoù
pulluc'het, hag er perzhier plantennoù bountet
evel en ur c'hoad pe war ur menez, hag ar
c'hambroù dismantret. 39 Hag e fregjont o dilhad,
hag e rejont klemmvan bras hag en em lakjont
ludu (warno), 40 hag e kouezhjont dremm d'an
douar ; seniñ a rejont en trompilhoù evit an
arouezioù ha garmiñ etrezek an neñv. 41 Neuze
e kemennas Youdas d'e dud emgannañ a-enep
ar re a oa er c'hreñvlec'h, ken n'en defe glanaet
ar Santual.

42 Hag e tilennas beleien direbech ha gredus
evit al Lezenn, 43 hag e c'hlanajont ar Santual,
hag e tougjont mein ar saotradur d'ul lec'h
dic'hlan. 44 Hag e voe emguzuliet diwar-benn
aoter an holloskadoù a oa bet disakret : petra
ober ganti? 45 Hag e teuas dezho ar mennozh
mat d'he diskar, gant aon na zeufe un
dismegañs evito, dre an arbenn ma oa bet
saotret gant ar broadoù ; ha distrujañ a rejont an
aoter, 46 hag e lakjont ar vein war venez an Ti en
ul lec'h dereat, ken na zeufe ur profed da reiñ un
disentez war o divoud. 47 Kemer a rejont mein
anterin, hervez al Lezenn, ha sevel un aoter
nevez, diouzh an hini gent. 48 Adsevel a rejont ar
Santual ha diabarzh an Ti ha santelaat ar
perzhier. 49 Ober a rejont listri sakr nevez,
ha degas ar c'hantolor, aoter ar frondoù hag an
daol en Templ. 50 Mogediñ a rejont ezañs war an
aoter hag enaouiñ goulaoueroù ar c'hantolor,
a skedas er Santual. 51 Lakaat a rejont war an
daol baraennoù ha stegnañ an tennerisoù.
ha peurechuiñ a rejont an holl labourioù
o devoa kroget ganto. 52 Sevel a rejont
beure-mat, d'ar bemp warn-ugent eus an navet
miz, -hemañ eo miz Kasleu - er bloaz eizh
ha seizh-ugent, 53 ha kinnig un aberzh, hervez al
Lezenn, war aoter nevez an holloskadoù
o devoa graet. 54 D'ar mare ha d'an deiz m'o
devoa he disakret ar broadoù, ennañ end-eeun
e voe graet an dedi gant kanennoù ha (sonadeg)
ar c'hitaroù, an telennoù hag ar simbalennoù.
55 Hag e kouezhas ar bobl a-bezh war an
dremmoù ; oc'h azeuliñ hag o vennigañ an neñv,
en devoa roet berzh dezho. 56 Hag e rejont dedi
an aoter eizh deiz-pad, o kinnig holloskadoù
gant levenez, hag oc'h ober aberzhoù
a silvidigezh hag a veuleudigezh. 57 Kinklañ

a rejont talbenn an Templ gant kurunennoù aour
ha skoedoùigoù, ha nevesaat ar porchedoù
hag ar c'hambroù, o lakaat dorioù outo.
58 Hag e voe levenez bras-meurbet e-touez ar
bobl, hag e voe kaset kuit an dismegañs a-berzh
ar broadoù. 59 Hag e tivizas Youdas hag
e vreudeur hag holl gumuniezh Israel e vefe
lidet deizioù dedi an aoter en o amzer bep bloaz
e-pad eizh deiz, adalek ar pempvet warn-ugent
a viz Kasleu, gant levenez ha laouenidigezh.

60 Savet e voe er mare-se tro-war-dro menez
Sion, mogerioù uhel ha tourioù kreñv, gant aon
na zeufe ar broadoù d'o mac'hellañ evel m'o
devoa graet diagent. 61 Ha (Youdas) a lakaas eno
gwarded da ziwall al lec'h hag a greñvlec'hias
Bet-Sour evit m'he defe ar bobl ur c'hreñvlec'h
a-dal d'an Idoumea.

5 Troioù-brezel a-enep ar broadoù.

1 Degouezhout a reas d'ar broadoù
tro-war-dro klevout e oa bet adsavet an aoter
hag adkempennet ar Santual evel diagent, hag
e voent kounnaret-bras ; 2 hag e tivizjont
distrujañ gouenn Yakob, ar re anezho a oa en
o metou ; hag en em lakjont da lazhañ e-touez
ar bobl ha da zistrujañ. 3 Emgann a rae Youdas
a-enep mibien Esaou en Idoumea, e (bro) an
Akrabattane, dre ma oant o c'hronnañ Israel ;
skeiñ a reas warno un taol bras, o bountañ
en-dro ha tapout o dibourc'hioù. 4 Soñj en devoe
neuze eus fallagriezh mibien vBaian, a oa evit
ar bobl ur roued hag ur skoilh, ouzh o antellañ
war o hentoù. 5 O serriñ a reas en tourioù,
o sichañ, o anaoueañ, ha tangwallañ o zourioù
en tan gant an holl re a oa e-barzh.
6 Hag e tremenas da-vetou mibien Amon, hag
e kavas un nerzh kreñv hag ur bobl niverus
ha Timoteoz ouzh o ren. 7 Emgannoù niverus
a reas a-enep dezho, o flastrañ a reas dirazañ
hag o c'hannañ. 8 Hag e tapas Iazer hag he
c'hêriadennoù hag e tistroas d'ar Youdea.

9 En em genstrollañ a reas ar broadoù a oa
er Galaad a-enep an Israeliz a oa en o ziriad,
evit o c'has da get, hag e tec'has (ar re-mañ) da
greñvlec'h Datema. 10 Kas a rejont lizheroù da
Youdas ha d'e vreudeur, o lavarout : «Dastumet
eo a-enep dimp ar broadoù diwar-dro evit hon
distrujañ. 11 Emaint oc'h en em brientiñ da zont
da dapout ar c'hreñvlec'h ma'z omp repuet
ennañ, ha Timoteoz eo a gas o armead.
12 Deus eta bremañ d'hon diframmañ diouzh
o daouarn, rak kouezhet ez eus kalz ac'hanomp,
13 hag hon holl vreudeur a oa e Toubin a zo bet
lazhet, hag harluet eo bet o gwragez hag
o bugale hag o madoù, ha peurgaset eo bet eno
war-dro ur milier a dud.»

14 Edod c'hoazh o lenn al lizheroù, ha setu
kannaded all o tegouezhout eus ar Galilea,
freget o dilhad, da gemenn ar c'heleier-mañ,
15 en ur lavarout e oa kevredet a-enep dezho tud
eus Ptolemais ha Tir ha Sidon hag eus holl
Galilea an estrenien evit hon distrujañ.
16 Pa glevas Youdas hag ar bobl ar c'homzoù-se,
en em vodas ur gevredigezh vras evit
emguzuliañ war ar pezh a oa da ober evit
o breudeur a oa moustret hag arsailhet.
17 Hag e lavaras Youdas d'e vreur Simon :
«Dibab evidout paotred, ha kae da zieubiñ da
vreudeur a zo er Galilea ; me ha Jonatan, va
breur, ni a yelo da vro C'halilea.» 18 Lezel a reas
Yozef, mab Zakaria, hag Azaria, rener ar bobl,
gant nemorant an arme, er Youdea, evit ober
gward, 19 hag e roas dezho an urzh-mañ :
«Bezit e penn ar bobl-se, ha na stagit ket da
emgann enep ar broadoù ken na vezimp distro.»
20 Hag e voe rannet da Simon tri mil a dud evit
mont d'ar Galilea, ha da Youdas eizh mil den
evit Bro-C'halilea.

21 Mont a reas Simon d'ar Galilea hag ober
emgannoù niverus enep ar broadoù, hag e voe
pilet ar broadoù dirazañ. 22 Mont a reas war
o lerc'h betek dor Ptolemais. Hag e kouezhas
a-douez ar broadoù war-dro tri mil a dud, hag
e tapas o dibourc'hioù ; 23 hag e kasas gantañ ar
re a oa eus ar Galilea hag en Arbattis, gant ar
gwragez, ar vugale, ha kement tra o devoa, hag
o degasas d'ar Youdea gant levenez vras.

24 Youdas Makabai ha Jonatan, e vreur,
a dreuzas ar Yordan hag a reas un hentad a dri
devezh er gouelec'h. 25 En em gavout a rejont
gant an Nabateiz, a zeuas war-arbenn dezho
e peoc'h hag a zisklêrias dezho kement tra a oa
c'hoarvezet gant o breudeur e Bro-C'halilea :
26 kalz anezho a oa dalc'het e Bosora, ha Bosor
en Alema, Kasfo, Maked ha Karnain : an holl
gêrioù-mañ kreñv ha bras ; 27 hag e kêrioù all
Bro-C'halilea e oa ivez (tud) serret, hag evit an
deiz war-lerc'h en em briente (an enebourien)
a-benn arsailhañ ar c'hreñvlec'hioù, tapout hag

o distrujañ holl er memes deiz. [28] Distreiñ a reas
Youdas hag e armead war hent ar gouelec'h
etrezek Bosora a-daol-trumm, tapout a reas ar
gêr ha ledañ kement gour a oa dre lemm ar
c'hleze ; kemer a reas o holl zibourc'hioù,
ha lakaat enni an tan.

[29] Loc'hañ a reas alese da noz ha mont betek
ar c'hreñvlec'h. [30] ha setu da veure ma savjont
o daoulagad hag e oa un engroeziad niverus, na
oad ket evit ober ar gont anezho, o stignañ
skeulioù hag ardivinkoù evit tapout ar
c'hreñvlec'h, ha krog e oant d'arsailhañ.
[31] Hag e welas Youdas e oa deraouet an emgann,
ha garmadeg ar gêr a save betek an neñv, gant
son an trompilhoù ha garmoù bras ;
[32] hag e lavaras da baotred an armead :
«Stourmit hiziv evit hor breudeur !» [33] Ha da
vont, e teir rannad, war o diadreñv : seniñ
a rejont en trompilhoù ha huchal er bedenn.
[34] Hag armead Timoteoz, o c'houzout e oa
Makabai, a dec'has dirazañ ; ha (Makabai)
a skoas warno un taol bras, hag e kouezhas eus
o zouez, en deiz-se, war-dro eizh mil a dud.
[35] Hag e troas war-zu Alema, ha d'hec'h
arsailhañ, d'he zapout ha da lazhañ kement
gour a oa enni ha da gemer he dibourc'hioù
ha da lakaat enni an tan. [36] Alese e loc'has, ha da
dapout Kasfo, Maked ha Bosor ha kêrioù all
Bro-C'halilea. [37] Goude an darvoudoù-se
e strollas Timoteoz un armead all, ha da
gampañ a-dal da Rafon, en tu-hont d'ar froud.
[38] Ha Youdas da gas (tud) evit evezhiañ ar
c'hamp, hag e kemennjont dezhañ, en ur
lavarout : «Dastumet eo en e gichen an holl
vroadoù a zo en-dro dimp, un arme
niverus-meurbet ; [39] Arabed a zo bet gopraet evit
o skoazellañ ha kampet int en tu-hont d'ar
froud, prest da zont warnout evit an emgann.»
ha Youdas da vont a-ziarbenn dezho.
[40] Hag e lavaras Timoteoz da benngadourien
e armead, tra ma tostae Youdas hag e armead
ouzh ar froudad dour : «Mar tremen davedomp
da gentañ, ne c'hellimp ket derc'hel outañ, rak
trec'hiñ a ray a dra sur warnomp. [41] Mar en deus
aon avat hag e kamp en tu all d'ar stêr,
e treuzimp davetañ hag e trec'himp warnañ.»
[42] Pa voe tost Youdas da froud an dour, e lakaas
skribed ar bobl e-tal ar froud, hag e roas urzh
dezho en ur lavarout : «Na lezit den da gampañ,
hogen ra yelo an holl d'an emgann !»
[43] Hag e treuzas daveto ar c'hentañ, hag an holl
boblad war e lerc'h, ha flastrañ a rejont dirazo
an holl vroadoù, a daolas o armoù hag a dec'has
etrezek neved Karnain. [44] Pakañ a rejont ar gêr,
ha lakat an tan en neved gant an holl re a oa
e-barzh. Distrujet e voe Karnain, ha ne c'helled
ken derc'hel dirak Youdas.

[45] Bodañ a reas Youdas an holl Israeliz a oa
e Bro-C'halilea, adalek an hini bihan betek an
hini bras, hag o gwragez hag o bugale, un
tolpad bras-meurbet, evit mont da vro Youda.
[46] Mont a rejont betek Efron, - homañ a oa ur gêr
vras war an hent, ha kreñv-meurbet, -ne oa ket
tu da vont hebiou dezhi a-zehoù pe a-gleiz, met
dav e oa mont dre he c'hreiz. [47] Hag e stankas
outo tud ar gêr, ha stouvañ a rejont an dorojoù
gant mein. [48] Kas a reas Youdas daveto (tud)
gant komzoù a beoc'h da lavarout : «Emaomp
o treuziñ da vro evit mont d'hor bro, ha den ne
ray droug deoc'h, war droad hepken
e tremenimp.» Met ne c'houljont ket digeriñ
dezhañ. [49] Hag e roas urzh Youdas da gemenn en
armead da bep hini kampañ el lec'h ma oa.
[50] Hag en em renkas paotred an arme, hag
e tagas (Youdas) ar gêr a-hed an deiz-se hag an
noz a-bezh, hag en em roas ar gêr etre
e zaouarn. [51] Hag e tremenas kement gour a oa
dre lemm ar c'hleze, hag e tistrujas (ar gêr)
a-grenn hag e tapas he dibourc'hioù hag
e treuzas ar gêr en ur dremen war ar re lazhet.
[52] Tremen a rejont ar Yordan etrezek ar blaenenn
vras a-dal da vBetsan ; [53] hag edo Youdas
o kenstrollañ an daleerien hag o kalonekaat ar
bobl a-hed an hent, ken n'erruas e bro Youda.
[54] Hag e savjont da venez Sion gant trid
ha levenez, hag e kinnigjont holloskadoù, rak
ne oa kouezhet nikun anezho ken e voent
distroet e peoc'h.

[55] Hag e-pad an deizioù ma oa Youdas
ha Jonatan e Bro-C'halilea, ha Simon, e vreur,
er C'halilea, dirak Ptolemais, [56] e klevas Yozef,
mab Zakaria, hag Azaria, penngadourien an
arme, ar c'hurioù hag an emgannoù o devoa
graet, [57] hag e lavarjont : «Greomp, ni ivez,
dimp-ni un anv, ha deomp d'argadiñ ouzh ar
broadoù a zo en-dro dimp.» [58] Hag e rojont urzh
d'ar re eus an arme a oa ganto, hag e kerzhjont
etrezek Iamnia. [59] Ermaeziañ a reas Gorgias eus
ar gêr gant e dud evit mont a-ziarbenn dezho da

emgannañ. 60 Hag e voe faezhet Yozef hag
Azaria, hag e voent argaset betek harzoù ar
Youdea, hag e kouezhas en deiz-se a-douez
pobl Israel, war-dro daou vil a dud. 61 Bez' e voe
un drouziwezh bras evit ar bobl, rak n'o devoa
ket selaouet Youdas hag e vreudeur, o soñjal
ober ivez kurioù. 62 Int avat ne oant ket eus
gouenn ar wersed-se a oa bet roet dezho
saveteiñ Israel gant o daouarn.

63 Ar gour Youdas hag e vreudeur a voe
kanmeulet-tre dirak Israel a-bezh hag an holl
vroadoù, a gleve brud anezho. 64 En em zastum
a raed en-dro dezho evit o meuliñ.
65 Hag ermaeziañ a reas Youdas hag e vreudeur
evit ober brezel da vibien Esaou e bro ar
c'hreisteiz. Kannañ a reas Hebron hag he
c'hêriadennoù, distrujañ he c'hreñvlec'hioù
ha lakaat he zourioù en tan tro-war-dro.
66 Hag e loc'has evit mont da vro an estrenien
hag e treuzas Maresa. 67 En deiz-se e kouezhas
beleien en emgann, c'hoant ganto ober kurioù
o vont d'an argad dibreder.

68 Hag e troas Youdas war-zu Azot, e bro an
estrenien, hag e tiskaras o aoterioù hag e loskas
skeudennoù o doueoù en tan, hag e preizhas
dibourc'hioù ar c'hêrioù hag e tistroas da vro
Youda.

6 Marv Antiokus. Aberzh Eleazar.

1 Ar roue Antiokus a oa oc'h ergerzhout an
tiriadoù e krec'h hag a glevas e oa Elumais,
e Persia, ur gêr brudet dre he finvidigezh en
arc'hant hag en aour, 2 hag e oa enni krogennoù
aour hag hobregonoù hag armoù, en devoa lezet
eno Aleksander, mab Filip, roue Makedonia,
a renas da gentañ war Bro-C'hres. Mont a reas
da glask tapout ar gêr hag he freizhañ ha ne
c'hellas ket, rak gouezet e oa bet an dra gant tud
ar gêr, 4 hag e savjont a-enep dezhañ evit
emgannañ, hag e tec'has hag ez eas kuit ac'hane
gant trubuilh vras evit distreiñ da vBabilon.
5 Hag e teuas unan da gemenn dezhañ e Persia
e oa bet lakaet da dec'hout an armeoù a oa aet
da vro Youda : 6 aet e oa Lizias da gentañ gant
un armead kreñv ha deuet war e giz a-dirazo ;
kreñvaet e oa ar re-mañ gant armoù ha nerzhioù
ha preizhoù niverus, kemeret ganto diwar an
armeoù o devoa pilet ; 7 diskaret o devoa an
euzhuster en devoa savet war an aoter
e Jeruzalem, ha klozet ar Santual evel diagent
gant mogerioù uhel ha Bet-Sour, e gêr.
8 Ha neuze pa glevas ar roue ar c'homzoù-se,
e voe spontet ha saouzanet-meurbet, hag
e kouezhas war e wele, klañv gant ar glac'har,
rak ne oa ket c'hoarvezet an traoù evitañ evel
m'en devoa c'hoant. 9 Hag e voe eno meur
a zevezh, rak plavet e oa warnañ un drubuilh
vras ; hag e soñjas e oa e par ar marv. 10 Gervel
a reas e holl vignoned ha lavarout dezho :
«Pellaet eo ar c'housk diouzh va daoulagad
ha sammet on em c'halon gant ar brederi,
11 ha lavaret em eus d'am c'halon : Betek petore
azrec'h ez on erruet hag e peseurt trefu ez
on-me bremañ ! Rak mat ha karet e oan em
galloudegezh. 12 Bremañ avat em eus soñj eus an
droug am eus graet e Jeruzalem : kemeret em
eus an holl listri arc'hant hag aour a oa enni,
ha kaset em eus (tud) da lazhañ annezidi Youda
hep abeg. 13 Anzav a ran ez eo en abeg da se
o deus va c'havet an drougoù-mañ, ha setu ma
varvan gant ur glac'har bras war un douar
estren.» 14 Hag e c'halvas Filip, unan eus
e vignoned, hag hen diazezañ a reas war e holl
rouantelezh. 15 Reiñ a reas dezhañ e dalgen,
e sae hag e walenn evit bleinañ Antiokus, e vab,
hag hen desevel evit ar roueelezh.
16 Hag e varvas eno ar roue Antiokus er bloaz
kant nav-ha daou-ugent.

17 Ha pa ouezas Lizias e oa marv ar roue,
e lakaas da ren Antiokus, e vab, en devoa
desavet ez-yaouank hag e c'halvas e anv
Eupator. 18 Tud ar c'hreñvlec'h a zalc'he Israel
serret en-dro d'ar Santual hag a glaske ober
droug dezhañ dalc'hmat hag a oa ur skoazell
evit ar broadoù. 19 Hag e tivizas Youdas
o distrujañ hag e tec'halvas ar bobl a-bezh da
ober seziz warno. 20 Hag en em gendastumjont
d'ober ar seziz er bloaz kant ha hanter-kant, hag
e rejont bannerezed hag ardivinkoù.
21 Ermaeziañ a reas darn eus ar re sezizet hag en
em strollas ganto lod eus difeizidi Israel ;
22 mont a rejont davet ar roue hag e lavarjont :
«Betek peur e vezi hep reiñ o gwir d'hor
breudeur nag o dialañ? 23 Ni hon eus kavet mat
servijañ da dad ha kerzhout diouzh e lavarioù
ha heuilh e c'hourc'hemennoù. 24 Hag o deus
sichet mibien hor pobl (ar c'hreñvlec'h) en abeg
da se, ha graet ouzhimp evel ouzh estrenien ;
hag ouzhpenn, ar re o deus kavet eus hon touez
a zo bet lazhet hag hor madoù a zo bet preizhet.

25 Ha n'eo ket a-enep dimp hepken o deus kaset
o dorn, hogen ivez war o holl harzoù.

26 Ha setu m'emaint hiziv o c'hronnañ ar
c'hreñvlec'h e Jeruzalem evit e dapout ; ar
Santual ha Bet-Sour o deus kreñvlec'hiet.
27 ha mar ned ez ket a-ziarbenn dezho a-zillo,
muioc'h-a-se e raint ha ne c'halli ket derc'hel
outo.»

28 Hag e voe fuloret ar roue o klevout se,
hag e vodas e holl vignoned, pennoù e arme hag
ar strobelloù. 29 Hag eus ar rouantelezhioù all
hag eus inizi ar mor e teuas davetañ strolladoù
a c'hopridi. 30 Hag e voe niver e strolladoù : kant
mil troadek hag ugent mil marc'heg ha daou
olifant ha tregont embreget evit an emgann.
31 Dont a rejont dre an Idoumea ha kampañ dirak
Bet-Sour, hag e rejont brezel e-pad deizioù
niverus, hag ardivinkoù ; met ermaeziañ a reas
(ar re all) hag o zangwallañ ha stourm
ent-kadarn. 32 Hag e loc'has Youdas eus ar
c'hreñvlec'h hag e kampas e Bet-Zakaria,
rag-enep da gampad ar roue. 33 Hag e savas
abred ar roue hag e loc'has e armead en un taol
war hent Bet-Zakaria, hag en em brientas ar
strolladoù evit an emgann hag e voe sonet en
trompilhoù. 34 Hag e voe diskouezet d'an
olifanted gwad rezin ha mouar evit o atizañ
d'an emgann. 35 Rannet e voe al loened etre ar
c'hevrennoù ha lakaet e-kichen pep olifant mil
den hobregonet e jakoun, ha tokarnoù arem war
o fennoù, ha pemp kant marc'heg eus an dibab
a voe dilennet evit pep loen. 36 Ar re-mañ a veze
en a-raok lec'h ma veze al loen, el lec'h ma'z ae
ez aent gantañ, ne bellaent ket dioutañ.
37 Tourioù-koad warno ha kreñv o wareziñ pep
loen ha sterniet warnañ gant gwikefreoù, ha war
bep hini pevar den a vrezel o stourm hag
e indezad. 38 Hag ar rest eus ar varc'hegerien
a oa bet lakaet eus an eil tu hag egile eus an
arme evit fourgasiñ hag ober gwarez d'ar
c'hevrennoù. 39 Pa baras an heol war ar skoedoù
aour hag arem, e skedas ar menezioù ganto hag
e splannjont evel gouleier-tan. 40 Ur rann eus
armead ar roue en em ledas war uhelderioù ar
menez, un all war an diazoù, ha mont a raent
e savete hag a-ratre. 41 Krenañ a raent holl
o klevout safar an engroez, trouz o c'herzhadeg
ha storlok an armoù, rak bez' e oa un armead
bras-meurbet ha kreñv. 42 Tostaat a reas Youdas
hag e arme evit an emgann, hag e kouezhas,
a-douez armead ar roue c'hwec'h kant den.

43 Gwelout a reas Eleazar Abaran unan eus
al loened harnezet gant hobregoned roueel hag
a oa uheloc'h eget an holl loened (all), hag
e soñjas e oa ar roue warnañ, 44 hag en em roas
e-unan evit saveteiñ e bobl hag ober dezhañ
e-unan un anv peurbad ; 45 mont a reas d'ar red
warnañ gant tizh e-kreiz ar gevrenn en ur lazhañ
a-zehoù hag a-gleiz, hag e tec'hed diwar e dro
eus an eil tu d'egile. 46 En em ruzañ a reas betek
an olifant, en em lakaat dindan hag e lazhañ,
hag e kouezhas (al loen) d'an douar warnañ,
hag e varvas eno (Eleazar).

47 Hag o welout nerzh ar rouantelezh ha lañs
ar strolladoù, en em dennjont a-dirazo. 48 Tud
eus armead ar roue a bignas da Jeruzalem
a-ziarbenn dezho, hag e kampas ar roue a-enep
ar Youdea hag a-enep menez Sion. 49 Ober a reas
ar peoc'h gant re vBet-Sour, a zeuas er-maez
eus kêr, rak ne oa ket a voued evito eno da
chom serret enni, pa oa sabad evit an douar.
50 Tapout a reas ar roue Bet-Sour ha lakaat enni
ur gward evit he diwall. 51 Kampañ a reas dirak
ar Santual e-pad deizioù niverus ha lakaat eno
bannerezed hag ardivinkoù, strinkerezed-tan
ha strinkerezed-mein ha krugedigoù da vannañ
daredoù, ha batalmoù. 52 Hag e rejont, int ivez,
ardivinkoù a-enep o ardivinkoù, hag
e stourmjont deizioù niverus. 53 Met na oa ket
a vitailh er sanailhoù dre ma oa ar seizhvet
bloaz, hag ar re a oa en em dennet er Youdea
a-douez ar broadoù o devoa debret ar restad eus
ar bourvezañs. 54 Hag e lezjont er Santual un
nebeud tud, rak trec'h dezho e oa an
naonegezh ; hag en em strewiñ a rejont pep hini
en e lec'h.

55 Hag e klevas Lizias e oa Filip, -bet karget
gant ar roue Antiokus, en e vev, da sevel
Antiokus, e vab, evit ar roueelezh - 56 (e oa)
distroet eus a bPersia hag a vMedia, gant ar
strolladoù a oa aet gant ar roue, hag e klaske
tapout krog en aferioù. 57 Hag e hastas reiñ urzh
da vont kuit hag e lavaras d'ar roue, da bennoù
an arme ha d'an dud : «Gwanaat a reomp
bemdez hag ar bitailh evidomp a zo bihan, hag
al lec'h emaomp o sichañ a zo kreñv,
ha warnomp emañ o pouezañ traoù ar
rouantelezh. 58 Bremañ eta roomp an dorn dehoù

d'an dud-se, ha greomp ganto ar peoc'h ha gant
o broad a-bezh ; 59 aotreomp dezho kerzhout
hervez o boazioù evel diagent, rak en abeg d'o
boazioù, hon eus ni torret, eo o deus feulzet
ha graet kement-se.» 60 Hag e plijas ar gomzenn
d'ar roue ha d'ar benngadourien ; hag e kasas
(kannaded) daveto d'ober ar peoc'h, hag
e tegemerjont (ar c'hinnigoù). 61 Touiñ dezho
a reas ar roue hag ar pennoù ; war gement-se
e teujont er-maez eus ar c'hreñvlec'h. 62 Hag ez
eas ar roue da venez Sion hag e welas difennoù
al lec'h, ne zalc'has ket d'al le en devoa touet,
hag e roas an urzh da zistrujañ ar mogeriadur
tro-war-dro. 63 Hag e loc'has a-hast, hag
e tistroas da Antiokia, hag o kavout Filip mestr
war ar gêr, e reas brezel outañ hag e kemeras ar
gêr war-bouez nerzh.

7 Demetrioz ha Nikanor.

1 Er bloaz kant unan-ha-hanter-kant
e tec'has kuit Demetrioz, mab Seleukus, diouzh
Roma, hag e lestras gant un nebeud tud etrezek
ur gêr e-tal ar mor hag e voe roue eno. 2 Ha setu,
p'edo o vont da di roueel e dadoù, ma tapas an
arme Antiokus ha Lizias evit o degas dezhañ.
3 Ha pa voe roet da c'houzout dezhañ an dra,
e lavaras : «Na ziskouezit ket din o dremmoù !»
4 Hag o lazhañ a reas an arme, hag ec'h azezas
Demetrioz war dron e rouantelezh. 5 Dont a reas
davetañ an holl baotred dilezenn ha difeiz eus
Israel hag Alkimus o rene, c'hoant dezhañ bezañ
beleg. 6 Tamall a rejont ar bobl dirak ar roue en
ur lavarout : «Kaset o deus Youdas hag
e vreudeur d'ar marv da holl vignoned hag hon
dastrewet diouzh hor bro. 7 Bremañ eta, kas un
den m'ec'h eus fiziañs ennañ, evit mont da
welout an holl zismantroù en deus graet en hor
metou hag e tiriad ar roue : ra gastizo anezho
hag an holl re a zo ouzh o skoazellañ !»

8 Dilenn a reas ar roue Bakides, eus
mignoned ar roue, hag a oa mestr en tu all d'ar
stêr, bras er rouantelezh ha feal d'ar roue.
9 E gas a reas hag Alkimus, an den difeiz ;
aotren a reas da hemañ ar velegiezh, hag urzh
a roas dezhañ da seveniñ an dial e-touez mibien
Israel. 10 Loc'hañ a rejont ha mont gant ur
strollad niverus da vro-Youdea ; kas a reas
kannaded davet Youda hag e vreudeur gant
komzoù a beoc'h, dre widre. 11 Met int ne rejont
ket a van ouzh o c'homzoù, rak gwelout a raent
e oant o tont gant ur strollad niverus. 12 En em
vodañ a reas davet Alkimus ha Bakides ur
strollad skribed da enklask reizhoù. 13 Hag ar re
gentañ a voe an Asideiz a-douez mibien Israel,
o c'houlenn diganto ar peoc'h. 14 Lavarout
a raent end-eeun : «Un den beleg eus gouenn
Aaron a zo deuet gant ar strolladoù ha ne ray
ket a zireizhded a-enep dimp !» 15 Hag e lavaras
dezho komzoù a beoc'h hag e touas dezho en ur
lavarout : «Ne glaskimp ket ober droug deoc'h
na d'ho mignoned.» 16 Int a fizias ennañ ; met
pakañ a reas tri-ugent anezho hag o lazhañ en
hevelep deiz, hervez al lavar a zo bet skrivet :
17 «Kig da sent hag o gwad a deus skuilhet
en-dro da Jeruzalem, ha ne oa den evit
o sebeliañ.» 18 Hag e kouezhas ar spont razo hag
ar spouron war ar bobl a-bezh, rak lavarout
a raed : «N'eus ket enno a wirionez nag
a reizhded, p'o deus torret an emglev hag al le
o devoa touet.» 19 Hag e loc'has Bakides eus
Jeruzalem hag e kampas e Bethzaith ; kas a reas
(tud) da dapout kalz eus ar re o devoa tremenet
gantañ hag hiniennoù eus ar bobl, hag o lazhañ
a reas er puñs bras. 20 Hag e roas ar rannvro da
Alkimus hag e lezas gantañ un armead evit
e skoazellañ. Hag e tistroas Bakides davet ar
roue. 21 Stourm a reas Alkimus evit bezañ
beleg-meur, 22 hag en em vodas en-dro dezhañ
an holl re a c'hardenne o fobl, hag ec'h
aloubjont Bro-Youda hag e rejont reuz bras en
Israel. 23 Gwelout a reas Youdas an holl zroug
a rae Alkimus hag ar re a oa gantañ da vibien
Israel, muioc'h eget ar broadoù, 24 hag ec'h
ermaezias dre holl diriadoù ar Youdea tro-dro
hag e sevenas dial war an dud o devoa tec'het,
ha ne c'halljont ken mont dre ar vro. 25 Ha pa
welas Alkimus e oa deuet kreñv Youdas hag ar
re a oa gantañ, hag o c'houzout ne oa ket evit
o dizarbenn, e tistroas davet ar roue hag
e tamallas warno fallagriezh.

26 Hag e kasas ar roue Nikanor, unan eus
e benngadourien vrudetañ hag en devoa kasoni
hag enebiezh ouzh Israel, hag e roas urzh
dezhañ da falc'hat ar bobl. 27 Dont a reas
Nikanor da Jeruzalem gant un armead vras,
ha kas a reas (kannaded) davet Youdas hag
e vreudeur, dre widre, gant komzoù a beoc'h,
o lavarout : 28 «Gant na vo ket emgann
etrezon-me ha c'hwi ! Mont a rin gant un
nebeud tud evit gwelout ho tremm gant peoc'h.»

[29] Dont a reas davet Youdas, hag en em vriatjont
an eil egile e peoc'h, met an enebourien a oa
prest da skrapañ Youdas. [30] gouezet e voe an dra
gant Youdas : dre widre e oa deuet davetañ, hag
aon en devoe razañ ha ne c'houllas ken gwelout
e zremm. [31] Kompren a reas Nikanor e oa bet
dizoloet e vennad hag ez eas a-ziarbenn da
Youdas d'an emgann e-kichen Kafarsalama.
[32] Hag e kouezhas eus re Nikanor war-dro pemp
kant a dud, hag (ar rest) a dec'has etrezek kêr
David.

[33] Goude an darvoudoù-se, e pignas Nikanor
da venez Sion, hag e teuas eus al Lec'h santel
hiniennoù eus ar veleien hag eus Henaourien ar
bobl evit e saludiñ e peoc'h ha diskouez dezhañ
an holloskad kinniget evit ar roue. [34] Hag e reas
fae ha goap outo, hag o saotras hag e komzas
(outo) gant rogoni ; [35] hag e touas gant kounnar
en ur lavarout : «Mar ne vez ket deroet Youdas
hag e arme etre va daouarn diwar vremañ,
ac'hanta, pa vezin distro e peoc'h, e lakain an
tan en Ti-se !» Hag ez eas war-raok,
fuloret-bras. [36] Dont a reas-tre ar veleien, ha da
arsaviñ a-dal d'an aoter ha d'an Templ ha da
ouelañ en ur lavarout : [37] «Te ac'h eus dibabet an
Ti-mañ, ma vezo galvet da Anv warnañ, evit
bezañ un ti a bedenn hag azgoulenn evit da
bobl, [38] gra dial ouzh an den-se hag ouzh
e armead, ha ra gouezhint dre ar c'hleze ! Bez
soñj eus o c'hunujennoù ha na aotren ket dezho
a zale !»

[39] Kuitaat a reas Nikanor Jeruzalem ha mont
da gampañ e Bethoron, hag en em dolpas
gantañ armead Siria. [40] ha Youdas a gampas en
Adasa gant tri mil a dud, hag e pedas Youdas
o lavarout : [41] «P'o devoa (kannaded) ar roue
komzet fall, e oa deuet da ael hag en devoa
skoet en o zouez war gant pemp mil
ha daou-ugent. [42] E-giz-se, flastr an armead-se
dirazomp hiziv, ma ouezo ar re a vano en deus
droukkomzet enep da Santual, ha barn-eñ
diouzh e fallagriezh !» [43] Hag e krogas an
armeoù gant an emgann d'an drizek a viz Adar,
hag e voe friket armead Nikanor, hag
e kouezhas e-unan ar c'hentañ en emgann.
[44] Pa welas e armead e oa kouezhet Nikanor,
o skeiñ an armoù e tec'hjont kuit. [45] Mont a reas
(ar re all) war o lerc'h, hentad un devezh, adalek
Adasa betek erruout e Gazara, hag e sonent
a-dreñv dezho gant trompilhoù ar
youc'hadegoù. [46] Hag e teued er-maez eus holl
vourc'hioù ar Youdea tro-dro, hag e troed
anezho, hag e tistroas ar re-mañ a-enep dezho,
hag e kouezhjont holl dre ar c'hleze, ha ne voe
lezet anezho hini ebet. [47] Tapet e voe an
dibourc'hioù hag ar preizh, ha penn Nikanor
a voe troc'het hag e zorn dehoù en devoa
astennet gant rogoni ; kaset e voent
ha diskouezet e-kichen Jeruzalem.
[48] Laouen-bras e voe ar bobl, ha lidet e voe an
deiz-se evel un devezh a levenez vras.
[49] Hag e voe divizet lidañ bep bloaz an deiz-se,
trizekvet a viz Adar. [50] Hag e voe sioul
Bro-Youda un nebeud deizioù.

8 Emglev gant ar Romaned.

[1] Hag e klevas Youdas ar brud eus ar
Romaned, e oant galloudus a nerzh hag e raent
vad d'an holl re en em lake ganto, hag an holl
re a zeue daveto, e raent ganto mignoniezh, hag
e oant kadourien gadarn. [2] Kontet e voe dezhañ
o brezelioù hag ar c'hurioù o devoa graet
e metou ar C'halated, o devoa trec'het warno
hag o lakaet dindan truaj, [3] ha kement o devoa
graet e ranndir Hispania evit bezañ mestr war ar
mengleuzioù arc'hant hag aour a oa eno,
[4] hag o devoa mestroniet ar vro a-bezh gant
o youlegezh ha divuanegezh, ur vro hag a oa
pell-mat diouto, hag ar rouaned a oa deuet
a-enep dezho eus penn pellañ an douar, o devoa
o friket ha skoet warno un taol bras ; hag ar re
all a roe dezho truaj bep bloaz : [5] Ha Filip,
Persia roue ar Giteiz, hag ar re en em savet
a-enep dezho, o devoa o brevet en emgann hag
o mestroniet.

[6] Hag Antiokus-Veur, roue an Asia, a oa aet
a-ziarbenn dezho da vrezeliñ gant
c'hwec'h-ugent olifant, ha kezeg ha kirri hag un
armead niverus-meurbet, a oa bet flastret ivez
ganto ; [7] e dapet o devoa bev, hag o lakaet
o devoa, eñ hag ar re a renfe war e lerc'h, da
reiñ un truaj bras, da zereiñ gouestlidi,
ha disrann [8] ar vro Ionia, ha Mysia ha Lidia
diouzh e re gaerañ rannvroioù, hag ur wezh
o c'hemeret diganto, o reiñ d'ar roue Eumen.
[9] Re an Hellas o devoa divizet mont d'o
distrujañ. [10] Met anavezet e voe an dra ganto,
hag e kasjont a-enep dezho ur penngadour
hepken, hag e rejont brezel outo, hag

e kouezhas en o zouez kalz a c'hloazidi ; kas
a rejont d'an harlu o gwragez hag o bugale,
o freizhañ ha mestroniañ ar vro, ha diskar
o c'hreñvlec'hioù hag o rediañ d'ar sklavelezh
betek an deiz-mañ. 11 Hag ar rouantelezhioù all
hag an inizi, ar re a oa en em savet un deiz
(bennak) a-enep dezho, o devoa gwastet
ha lakaet da sklaved ; gant o mignoned avat,
ha gant ar re a fizie enno, o devoa miret
mignoniezh. 12 Sujet o devoa ar rouantelezhioù
a-dost hag a-bell hag ar re a glev o anv o devez
aon razo. 13 Ar re a vennont skoazellañ ha lakat
da ren, a ren, met ar re o devez c'hoant
a zigargont ; uhel-mat ez int deuet.
14 Hag e kement-se n'en deus lakaet hini ebet
anezho an talgen, na gwisket limestra evit en
em vrasaat drezañ. 15 Ur sened o deus graet
evito, ha bemdez e kuzul tri c'hant ugent
kuzulier diwar-benn kement a sell ar bobl evit
urzhiañ pep tra. 16 Ha fiziañ a reont en un den
hepken evit bezañ mestr warno bep bloaz ha da
vestrañ o bro a-bezh, hag an holl a sent
outañ-eñ, ha ne vez ket a c'hourvenn nag
a warizi en o zouez.

17 Hag e tilennas Youdas Eupolemus, mab
Ioann, mab Akos, ha Jason, mab Eleazar, hag
o c'hasas da Roma evit sevel mignoniezh hag
emglev, 18 hag evit lemel ar yev a-diwarno, rak
gwelout a raent rouantelezh an Hellened o sujañ
Israel dindan sklavelezh. 19 Loc'hañ a rejont
etrezek Roma, hag an hent a voe hir-meurbet ;
mont a rejont d'ar sened ha respont en ur
lavarout : 20 «Youdas Makabai, hag e vreudeur,
ha pobl ar Yuzevien o deus hor c'haset
davedoc'h da sevel emglev ganeoc'h ha peoc'h,
hag evit hon enskrivañ evel kevredidi
ha mignoned.» 21 Hag e voe kavet mat an dra
dirazo. 22 Ha setu an adskrid eus al lizher a voe
enskrivet war daolennoù arem ha kaset da
Jeruzalem evit bezañ, en o metou, un eñvoradur
a beoc'h hag a emglev :

23 «Berzh-mat d'ar Romaned ha da bobl ar
Yuzevien war vor ha war zouar da virviken !
Kleze hag enebour da chom pell diouto.
24 Mar degouezh avat brezel ouzh Roma, da
gentañ, pe ouzh hec'h holl gevredidi en o holl
zomaniezh, 25 e stourmo a-gevret pobl ar
Yuzevien, diouzh ma verko dezho an degouezh,
a holl galon. 26 Ha d'ar vrezelourien ne roint na
ne bourvezint ed, armoù, arc'hant, na listri, evel
m'eo divizet gant Roma ; hag int a viro
o endalc'hioù hep degemer netra. 27 En hevelep
doare, mard eo gant pobl ar Yuzevien
e c'hoarvez da gentañ kaout brezel, e stourmo
ganti ar Romaned a (holl) ene, hervez ma verko
dezho an degouezh. 28 ha d'ar gevredidi ne vezo
roet nag ed, nag armoù, nag arc'hant na listri,
evel divizet gant Roma ; hag int a viro an
endalc'hioù, hag hep touellerezh. 29 Hervez an
termenoù-se eo o deus divizet ar Romaned gant
pobl ar Yuzevien. 30 Met goude an divizoù-se,
mar fell d'ar re-mañ pe d'ar re-se stagañ pe
lemel (un dra bennak), henn ober a raint diouzh
o grad, hag ar pezh o devo staget pe dilamet en
devo nerzh reizh. 31 Ha diwar-benn ar reuzioù en
deus graet ar roue Demetrioz en o zouez, hon
eus skrivet dezhañ, o lavarout : Perak ec'h eus
lakaet da yev da bouezañ war hor mignoned
ha kevredidi, ar Yuzevien? 32 Mar kouezhont
c'hoazh eta dindanout, ni o c'hastizo hag
a stourmo ouzhit war vor ha war zouar.»

9 Marv Youdas Makabai.

1 Hag e klevas Demetrioz e oa kouezhet
Nikanor hag e armead en emgann, hag e kasas
a-nevez Bakides hag Alkimus un eil wezh da
vro Youda, ha korn dehoù (an arme) ganto.
2 Hag e kerzhjont gant an hent etrezek Galgala,
hag e kampjont dirak Masaloth, e-kichen
Arbeles, hag e tapjont anezhi hag e lazhjont
kalz a dud. 3 ha da viz kentañ ar bloaz kant
daou-ha-hanter-kant e kampjont e-kichen
Jeruzalem ; 4 hag e loc'hjont da vont etrezek
Beroia gant ugent mil a dud ha daou vil
marc'heger. 5 Ha Youdas en devoa lakaet
e gampad en Elasa, ha tri mil den gantañ eus an
dibab. 6 Hag e weljont tolpad ar strolladoù
pegen niverus e oant, hag o devoa aon bras, hag
e tirampas kalz er-maez ar c'hamp ha ne vanas
anezho nemet eizh kant den. 7 Ha Youdas,
o welout e tiflipe e arme, hag ar brezel ouzh
e waskañ, a voe rannet e galon, rak n'en devoa
ket amzer d'o adstrollañ. 8 Dinerzhet e voe, hag
e lavaras d'ar re a oa chomet : «Savomp
ha pignomp a-enep hon argaderien, mar bez
koulskoude gallus dimp stourm a-enep dezho !»
9 Int avat hen distroe en ur lavarout :
«N'hallomp ket, nemet saveteomp hor buhez
evit ar mare ! distreiñ a raimp gant hor breudeur

hag e stourmimp a-enep dezho, met re nebeut
omp ! » 10 Hag e lavaras Youdas : «Ne
c'hoarvezo ket (ganimp) an dra-se : tec'hout
a-dirazo ! Mar d-eo deuet hon eur, marvomp
ent-kadarn evit hor breudeur ha ne lezomp ket
a rebech d'hor gloar !» 11 Loc'hañ a reas armead
(an enebourien) eus ar c'hamp, hag (int) en em
zalc'has evit o dizarbenn ; rannet e oa ar
varc'hegerien e div lodenn, ar vatalmerien hag
ar waregerien a gerzhe en a-raok d'an arme hag
an diaraogerien a oa holl (tud) kadarn ; Bakides
avat a oa ouzh ar c'horn dehoù. 12 Tostaat a reas
ar falañs eus an daou gostez en ur seniñ gant an
trompilhoù ; hag e sonas ar re a oa gant Youdas,
int ivez, en trompilhoù. 13 Hag e voe horellet an
douar gant tourni an armeoù, hag e krogas an
emgann hep ehan adal ar beure betek ar
pardaez.

14 Hag e welas Youdas e oa Bakides hag ar
c'hreñv eus an arme a-zehoù, hag en em vodas
gantañ an holl re dispont a galon. 15 Hag e voe
friket ar c'hostez dehoù ganto ; hag ez eas
(Youdas) war o lerc'h betek menez Azot. 16 Ar re
a oa ouzh an tu kleiz a welas e oa bet friket ar
c'horn dehoù hag a zistroas war seulioù Youdas
hag ar re a oa gantañ, a-ziadreñv.
17 War bounneraat ez eas an emgann,
ha kouezhañ a reas gloazidi e-leizh eus an eil re
hag ar re all, 18 ha Youdas a gouezhas hag ar rest
a dec'has. 19 Jonatan ha Simon a gasas Youdas,
o breur, hag hen bezias e bez e dadoù e Modin.
20 Israel a-bezh a ouelas dezhañ hag a reas
warnañ keinvan bras o kañvaouiñ e-pad deizioù
niverus, hag o lavarout : 21 «Penaos ez eo
kouezhet ar c'hadour a salve Israel?»

22 An nemorant eus oberoù Youdas, eus ar
brezelioù hag ar c'hurioù a reas hag eus
e veurdez n'eo ket bet skrivet, rak an niver
anezho a oa re vras.

23 Ha setu, goude marv Youdas, m'en em
ziskouezas an (dud) dilezenn war holl diriad
Israel, hag e savas an holl oberourien
a zireizhded. 24 En deizioù-se e c'hoarvezas un
naonegezh vras-meurbet, hag e tremenas ar vro
a-du ganto. 25 Hag e tilennas Bakides an dud
difeiz d'o lakaat da vistri war ar vro. 26 Klask
a raent ha tapout mignoned Youdas hag o degas
dirak Bakides, a gastize anezho hag a rae goap
outo. 27 Hag e c'hoarvezas un enkrez bras en
Israel, evel ne oa ket bet abaoe an deiz ne oa ket
bet en em ziskouezet a brofed dezho.
28 Hag en em vodas holl vignoned Youdas hag
e lavarjont da Jonatan : 29 «Abaoe m'eo marvet
da vreur Youdas, n'eus ket un den heñvel outañ
evit mont ha kerzhout a-enep an enebourien,
enep Bakides hag ar re a zo oc'h enebiñ ouzh
hor broad. 30 Neuze 'ta, da zibab a reomp hiziv
evit bezañ en e lec'h hor penn hag hor rener, da
gas hon emgann.» 31 Degemer a reas Jonatan er
pred-se ar veli hag e savas e-lec'h Youdas,
e vreur.

32 Gouzout a reas Bakides ha klask a reas
e lazhañ. 33 Klevout a reas se Jonatan, ha Simon,
e vreur, hag an holl re a oa ganto, hag
e tec'hjont da ouelec'h Tekoa hag e kampjont
e-tal dour ar stank Asfar. 34 Hag e ouezas
Bakides en deiz ar sabadoù, hag e teuas, eñ hag
e holl armead, en tu all d'ar Yordan.
35 Kas a reas (Jonatan) e vreur, a gase an
engroez, da c'houlenn digant an Nabateiz,
e vignoned, mar gellfe lakaat en o c'hichen
o strobelloù, a oa niverus. 36 Dont a reas mibien
Iambri, re vMedaba, hag e kemerjont Ioann
ha kement tra en devoa hag ez ejont gant
o (freizh). 37 Goude an darvoudoù-se e voe
kemennet da Jonatan ha da Simon, e vreur, edo
mibien Iambri oc'h ober un eured vras hag
o teren ar gefrisa eus Nadabat, ur verc'h da unan
eus pennoù-bras Kanaan, gant un amheuliadeg
vras. 38 Hag o devoe soñj eus gwad Ioann,
o breur, hag e pignjont da guzhat dindan gwarez
ar menez. 39 Hag o sevel o daoulagad, e weljont
e oa ur vourbl ha strobelloù e-leizh ; ar
c'hefrisa, e vignoned hag e vreudeur a zeue
etrezek enno gant taboulinoù, binvioù-seniñ hag
armoù e-leizh. 40 Hag o tiboukañ warno eus
o gedlec'h, e lazhjont anezho ; hag e kouezhas
gloazidi e-leizh, hag ar rest a dec'has d'ar
menez ; hag e tapjont o holl dibourc'hioù.
41 «Hag e voe troet an eured da gañv,
ha sonerezh o binvioù da geinvan.» 42 Ha graet
ganto dial eus gwad o breur, e tistrojont da
lagenn ar Yordan.

43 Klevout a reas Bakides, hag e teuas, da
zeiz ar sabad, betek briennoù ar Yordan gant un
armead niverus. 44 Hag e lavaras Jonatan d'ar re
a oa gantañ : «Savomp ha stourmomp evit hor
buhez, rak n'eo ket hiziv evel dec'h ha derc'hent

dec'h : [45] setu an emgann dirak hag a-dreñv
dimp, ha dour ar Yordan eus un tu, hag ouzh an
tu all geun ha brouskoad ; n'eus lec'h ebet da
ziflipañ. [46] Bremañ eta, huchit etrezek an neñv,
ma viot saveteet eus dorn hon enebourien !»
[47] Hag e krogas an emgann, hag ec'h astennas
Jonatan e zorn evit skeiñ gant Bakides, met
tec'hout a reas dioutañ, ouzh en em deurel en
a-dreñv. [48] Lammat a reas Jonatan hag ar re a oa
gantañ er Yordan ha tizhout diwar neuñv an tu
all ; ha ne dreuzas ket ar re all war o lerc'h ar
Yordan. [49] Kouezhañ a reas, eus tu Bakides, en
deiz-se, ur mil bennak a dud.

[50] Hag e tistroas da Jeruzalem, hag e savjont
kêrioù-kloz er Youdea : kreñvlec'h Yeriko,
Emmaus, Betoron, Betel, Tamnata, Pireaton
ha Tefon, gant mogerioù uhel, dorojoù
ha morailhoù. [51] Hag e lakaas gedourien enno
evit heskinañ Israel. [52] Kreñvaat a reas kêr
vBetsour ha Gazara hag ar C'hreñvlec'h,
ha lakaat enno strolladoù ha pourvezioù bitailh.
[53] Kemer a reas mibien renerien ar vro da
ouestlidi hag o lakaat e kreñvlec'h Jeruzalem,
en toull-bac'h.

[54] Er bloaz kant tri-ha hanter-kant, d'an eil
miz, e roas Alkimus an urzh da ziskar moger
porzh diabarzh al Lec'h santel ; hag e tistrujas
oberoù ar brofeded ; krog e oad da ziskar,
[55] d'ar mare-se end-eeun e voe skoet Alkimus
hag e voe harzet e labourioù, hag e voe serret
e c'henou ha seizet, ha ne c'halle ken lavarout ur
ger na reiñ un urzh diwar-benn e di.
[56] Hag e varvas Alkimus d'ar c'houlz-se e-kreiz
diwaskoù bras. [57] ha Bakides, o welout e oa
marvet Alkimus, a zistroas da vetou ar roue ;
hag e voe sioul Bro-Youda daou vloaz-pad.

[58] Kuzuliañ a reas an holl dud dilezenn,
o lavarout : «Setu Jonatan hag ar re a zo gantañ
o chom er sioulder hag er fiziañs ; bremañ eta,
lakaomp da zont Bakides hag e pako anezho
holl en hevelep nozvezh.» [59] Mont a rejont d'en
em guzuliañ gantañ. [60] Hag e loc'has Bakides
evit mont gant un armead niverus, hag e kasas
dre guzh lizheroù d'e holl gevredidi a oa er
Youdea, ma pakjent Jonatan hag ar re a oa
gantañ ; met n'halljont ket, rak gouezet e oa bet
o mennad. [61] Tapout a rejont, eus tud ar vro, ar
re a gase an drougober, tro hanter-kant den, hag
o lazhañ a rejont. [62] En em dennañ a reas
Jonatan ha Simon hag ar re a oa gantañ,
e Betbasi, er gouelec'h, hag ec'h adsavas ar
rivinoù anezhi hag he c'hreñvaas. [63] Gouzout
a reas Bakides hag e tastumas e holl strolladoù
ha da re ar Youdea e roas keloù. [64] Hag o vezañ
deuet, e kampas a-enep Betbasi, hag e stourmas
a-enep dezhi e-pad deizioù niverus hag e reas
ardivinkoù. [65] Lezel a reas Jonatan Simon,
e vreur, e kêr hag ec'h ermaezias er vro, hag ez
eas gant ur c'hementad. [66] Pilat a reas Odomera
hag e vreudeur ha mibien Farison en
o zeltadeg ; hag e krogas (ar re-mañ) da skeiñ
hag e pignjont gant ar strolladoù [67] Simon hag ar
re a oa gantañ a zeuas er-maez eus kêr hag
a lakaas an tan en ardivinkoù. [68] Stourm a rejont
a-enep Bakides, a voe friket ganto ; e waskañ
a raent kalz, rak bet e oa e vennad hag e droiad
goullo. [69] Hag aet droug ennañ ouzh an dud
dilezenn o devoa kuzuliet dezhañ dont er vro,
e lazhas kalz anezho hag e tivizas distreiñ d'e
vro. [70] O c'houzout kement-se, Jonatan a gasas
davetañ kannaded evit skoulmañ peoc'h gantañ
hag (ober) daskor dezho ar brizonidi. [71] Asantiñ
a reas (Bakides) hag ober a reas hervez komzoù
(Jonatan), ha touiñ a reas dezhañ chom hep
klask ober droug dezhañ e-pad holl deizioù
e vuhez. [72] Daskor a reas dezhañ ar brizonidi en
devoa tapet diagent e bro Youda, hag o vont
en-dro e tistroas d'e vro ha ne zeuas ken war
o ziriad. [73] Diskuizhañ a reas ar c'hleze en Israel
hag e annez a reas Jonatan e Mac'hmas. En em
lakaat a reas Jonatan da varn ar bobl ha kas
a reas da get an dud difeiz eus Israel.

10 Jonatan hag Aleksander.

[1] Er bloaz kant tri-ugent e loc'has
Aleksander, mab Antiokus, an Epifan, hag
e kemeras Ptolemais ; degemeret e voe hag
e voe roue eno. [2] O klevout se, Demetrioz, ar
roue, a strollas un armead niverus-meurbet hag
a yeas a-ziarbenn dezhañ d'an emgann.
[3] Hag e kasas Demetrioz da Jonatan lizheroù
gant komzoù a beoc'h evit e veurekaat ;
[4] rak lavarout a rae : «Difraeomp ober peoc'h
ganto a-raok na ray (Jonatan) gant Aleksander
a-enep dimp ; [5] rak sonj en devo eus an holl
zrougoù hon eus peursevenet a-enep dezhañ
ha d'e vreudeur ha d'e vroad.» [6] Hag e roas
dezhañ galloud da zastum strolladoù, da
bourchas armoù ha da vezañ e gevredad, hag ar

ouestlidi a oa er C'hreñvlec'h e lavaras
o daskoriñ dezhañ. 7 Dont a reas Jonatan da
Jeruzalem, ha lenn a reas al lizheroù ouzh
divskouarn ar bobl a-bezh hag ar re a oa er
C'hreñvlec'h. 8 Hag aon bras o devoe
(ar re-mañ) pa glevjont en devoa roet dezhañ ar
roue galloud da zastum strolladoù.
9 Hag e taskoras ar re a oa er C'hreñvlec'h da
Jonatan ar ouestlidi, hag eñ o roas d'o c'herent.
10 Hag e reas Jonatan e annez e Jeruzalem, hag
e krogas da sevel ha da adsevel ar gêr.
11 Hag e lavaras d'ar re a rae al labourioù sevel
ar mogerioù ha tro-dro menez Sion gant
mein-ben, ma vefent kreñv, hag e rejont evel-se.
12 Tec'hout a reas an estrenien a oa er
c'hreñvlec'hioù bet savet gant Bakides ;
13 dilezel a reas pep hini e lec'h evit mont d'e
vro. 14 (Ne voe) nemet e Bet-Sour e chomas darn
eus ar re o devoa dilezet al Lezenn hag ar
gourc'hemennoù, rak deuet e oa da vezañ ur
vinic'hi.

15 Hag e klevas Aleksander ar grataerezhioù
en devoa kaset Demetrioz da Jonatan : kontet
e voe dezhañ ivez an emgannoù hag ar c'hurioù
en devoa sevenet, eñ hag e vreudeur, hag ar
poanioù en devoa bet, 16 hag e lavaras :
«ha kavout a raimp un den heñvel outañ?
ha bremañ, greomp gantañ ur mignon hag ur
c'hevredad evidomp.» 17 Hag e skrivas lizheroù,
a gasas dezhañ, hag a lavare ar c'homzoù-mañ :
18 «Ar roue Aleksander d'e vreur Jonatan,
salud ! 19 Klevet hon eus diwar da benn ez out
un den kadarn ha kreñv ha gouest da vezañ hor
mignon. 20 Ha bremañ, da lakaat a reomp hiziv
beleg-meur da vroad ha da envel a reomp
mignon ar roue, - Kas a rae dezhañ ur (sae)
limestra hag ur gurunenn aour - ma vezi a-du
gant hon aferioù ha ma viri mignoniezh
evidomp.» 21 Gwiskañ a reas Jonatan ar
gwiskamantoù santel d'ar seizhvet miz eus ar
bloaz kant tri-ugent, da geñver gouel al
Logelloù. Dastum a reas strolladoù ha pourchas
armoù e-leizh.

22 Klevout a reas Demetrioz an traoù-se hag
e voe azrec'het ; hag e lavaras : «Petra hon eus
graet aze, m'en deus tapet Aleksander
araozomp mignoniezh gant ar Yuzevien, a-benn
(kaout) skoazell? 24 Skrivañ a rin dezho, me
ivez, komzoù a gennerzh, a uheladur hag
a roadoù, ma vezint ganin a-benn (kaout)
sikour.» 25 Hag e kasas dezho (ul lizher) gant ar
c'homzoù-mañ :

«Ar roue Demetrioz da vroad ar Yuzevien,
salud ! 26 P'hoc'h eus miret an divizoù graet
ganimp hag ez oc'h chomet en hor mignoniezh
ha ned oc'h ket tremenet gant hon enebourien,
hon eus klevet se hag ez omp bet laouen.
27 ha bremañ, kendalc'hit c'hoazh da virout
fealded en hor c'heñver, hag ec'h aotreimp
deoc'h madoù en eskemm d'ar pezh a rit
evidomp. 28 Ober a raimp deoc'h distaol e-leizh
ha reiñ deoc'h donezonoù. 29 Ha bremañ ho
frankizan hag ho tisamman holl, Yuzevien,
diouzh an truajoù, diouzh tell an holen
ha diouzh ar c'hurunennoù. 30 Evit an drederenn
eus an hadoù, hag an hanter eus frouezh ar
gwez a zo dleet din, e paouezan adalek hiziv
hag hiviziken d'o c'hemer diwar Bro-Youda
ha diwar an tri zolead staget outi eus ar Samaria
hag ar C'halilea, adalek hiziv hag evit bepred.
31 Jeruzalem da vezo santel ha dizalc'h, evel he
zolead, gant an deogoù hag an telloù. 32 Dilezel
a ran ivez ar veli war greñvlec'h Jeruzalem hag
he reiñ d'ar beleg-meur, ma lakaio ennañ tud
a zibabo e-unan evit e ziwall. 33 ha kement den
eus ar Yuzevien a zo bet harluet eus Bro-Youda
e kement lec'h eus va rouantelezh a lezan dieub,
digoust ; ha ra vezint holl zoken distrob diouzh
an taosoù war o chatal. 34 An holl ouelioù, hag ar
sabadoù, hag al loarioù-nevez, hag an deizioù
merket, hag an tri deiz a-raok ar gouel ha goude
ar gouel, ra vezint holl deizioù a zistaol hag
a ziskarg evit an holl Yuzevien a zo em
rouantelezh. 35 N'en devo beli den ebet evit
lakaat da dalañ na trubuilhañ unan bennak
anezho diwar-benn un afer. 36 Enrollet e vo eus
ar Yuzevien evit arme ar roue betek tregont mil
a dud ha roet e vo dezho ur gopr evel m'eo
dleet da holl strolladoù ar roue. 37 Lakaet e vo
darn anezho e kreñvlec'hioù bras ar roue, hag
anezho ivez darn a vezo lakaet war gargoù
a fiziañs ar rouantelezh ; ar re a vezo warno hag
ar pennoù, ra vezint eus o metou ha ra gerzhint
hervez o lezennoù, evel m'en deus roet ar roue
urzh e bro Youda. 38 Hag an tri zolead bet staget
ouzh ar Youdea diwar rannvro Samaria, ra
chomint stag ouzh ar Youdea ha sellet evel
o vezañ dindan un den hepken, ha na sentiñ
ouzh aotrouniezh all estreget hini ar

beleg-meur. 39 Ptolemais hag ar pezh a genstag
outi a roan e donezon da Santual Jeruzalem evit
an dispignoù o sellout ouzh al Lec'h santel.
40 Ha me a ro bep bloaz pemzek mil shekel
arc'hant diwar gontoù ar roue, diouzh al lec'hioù
dereat 41 ha kement a zo dreist-niver ha na oa ket
bet roet gant ar gargidi er bloazioù kentañ,
a vezo roet a-vremañ evit labourioù an Ti.
42 Hag ouzhpenn, ar pemp mil shekel arc'hant
a gemered diwar leve ar Santual, a-diwar gont
bep bloaz, kement-se ivez a vezo lezet, rak
dleet int d'ar veleien o deus karg eus al
liderezh. 43 Hag an holl re a dec'ho d'an Templ
a zo e Jeruzalem hag en e holl harzoù en abeg
d'un dle d'ar roue pe un afer all bennak, ra
vezint dieubet, gant kement tra o deus em
rouantelezh. 44 Al labourioù evit sevel hag
adsevel ar Santual, an dispignoù (evito) a vezo
roet diwar gont ar roue. 45 Hag evit adsevel
mogerioù Jeruzalem hag o c'hreñvaat tro-dro,
e vo savet ivez an dispignoù diwar gont ar roue,
hag ivez evit adsevel ar mogerioù er Youdea.»

46 Pa glevas Jonatan hag ar bobl ar
c'homzoù-se, ne gredjont ket enno ha n'o
degemerjont ket, rak sonj o devoa eus an
drougoù bras en devoa graet en Israel hag en
devoa gwasket warno kalz-meurbet. 47 Asantiñ
a rejont da Aleksander, rak eñ a oa bet an hini
kentañ evito pennabeg a gomzoù peoc'hiek
ha kevredet e voent gantañ dalc'hmat. 48 Dastum
a reas ar roue Aleksander strolladoù bras
ha kampañ rag-enep da zDemetrioz.
49 Hag e krogas an daou roue an emgann, hag
e tec'has kampad Demetrioz ; mont a reas
Aleksander war e lerc'h hag e trec'has warno.
50 Start-meurbet e voe an emgann betek ar
c'huzh-heol ha Demetrioz a gouezhas en
deiz-se.

51 Hag e kasas Aleksander (kannaded) davet
Ptolemai, roue an Ejipt, evit lavarout ar
c'homzoù-mañ :

52 «Setu ma'z on distroet d'am rouantelezh
hag azezet war dron va zadoù ; kemeret em eus
ar veli, flastret Demetrioz ha mestroniet hor
bro ; 53 kroget em eus an emgann a-enep dezhañ
hag ez eo bet pilet, eñ hag e armead, ganimp
hag hon eus koazezet war e dron roueel.
54 Ha bremañ, lakaomp etrezomp mignoniezh,
ha ro din bremañ da verc'h evel gwreg, dont
a rin ez kerentiezh ha reiñ a rin dit, ha dezhi,
donezonoù dellezek ac'hanout.

55 Hag e respontas Ptolemai, ar roue, en ur
lavarout : «Eürus an deiz ma'z out distroet da
vro da dadoù hag aet d'azezañ war o zron
roueel. 56 Ha bremañ e rin evidout ar pezh ac'h
eus skrivet, hogen deus war-arbenn din da
bPtolemais, ma 'n em welimp ha ma rin
ac'hanout va mab-kaer evel m'ec'h eus lavaret.»

57 Mont a reas kuit Ptolemai eus an Ejipt, eñ
ha Kleopatra, e verc'h, hag e teuas da Ptolemais
er bloaz kant daou-ha-tri-ugent. 58 Hag e teuas ar
roue Aleksander war-arbenn dezhañ,
ha (Ptolemai) a roas dezhañ Kleopatra, e verc'h
hag a reas hec'h eured e Ptolemais, evel dereat
d'ar rouaned, gant enor bras. 59 Hag e skrivas
Aleksander, ar roue, da Jonatan dont davetañ.
60 Hag e teuas (hemañ) gant digoroù da
bPtolemais hag en em gavas gant an daou roue ;
hag e roas dezho arc'hant hag aour, hag ivez d'o
mignoned, gant donezonoù e-leizh, hag e kavas
gras dirazo. 61 Hag en em gevredas a-enep
dezhañ tud vosennus eus Israel, tud dilezenn,
evit emellout a-enep dezhañ, met ne daolas ket
ar roue evezh outo. 62 Hag e roas ar roue urzh da
zilemel e zilhad da Jonatan ha d'e wiskañ
a limestra ; hag e rejont evel-se. 63 Ar roue hen
lakaas d'azezañ en e gichen hag a lavaras d'e
benngadourien : «Ermaezit gantañ da greiz kêr
hag embannit ma na vezo den oc'h ober klemm
outañ a-zivout tra ebet, den d'e dregasiñ evit tra
pe dra.» 64 Ha setu, pa welas ar flemmerien an
enor (graet) dezhañ, ha penaos ec'h embanne ar
roue hag e oa gwisket a limestra, e tec'hjont
holl. 65 Enor a voe graet dezhañ gant ar roue, hen
enskrivañ a reas e-touez e vignoned kentañ hag
e reas gantañ ur penngadour hag ur gouarnour.
66 Hag e tistroas Jonatan da Jeruzalem e peoc'h
hag el levenez.

67 Er bloaz kant pemp-ha-tri-ugent, e teuas
Demetrioz, mab Demetrioz, eus Kreta da vro
e dadoù. 68 Klevout a reas Aleksander, ar roue,
hag e voe nec'het-bras, hag e tistroas
d'Antiokia. 69 Diazezañ a reas Demetrioz
Apolonios, a oa e penn Koele-Siria, ha dastum
a reas un armead vras ha kampañ e-tal Iamnia ;
hag e kasas tud davet Jonatan, ar beleg-meur, da
lavarout :

70 «Te a zo da-unan oc'h en em sevel a-enep
dimp, ha me a zo deuet da vezañ ur godiserezh
hag un dismegañs en abeg dit ; perak ober da
vestr a-enep dimp er menezioù? 71 Bremañ avat,
m'ac'h eus fiziañs ez strolladoù, diskenn
davedomp er blaenenn hag en em vuzuliomp an
eil egile eno, rak ganin emañ arme ar c'hêrioù.
72 Goulenn ha desk piv on, ha (piv) ar re all a zo
ouzh hor skoazellañ ; lavarout a reont ned oc'h
ket evit derc'hel treid dirazomp, rak div wezh
o deus da dadoù troet kein en o bro.
73 Ha bremañ, ne c'halli ket herzel ouzh
marc'heien nag ouzh un armead evel hounnezh
er blaenenn, ma n'eus na roc'hell na maen na
lec'h evit tec'hout.»

74 Pa glevas Jonatan komzoù Apolonios,
e voe trefuet e spered ; dibab a reas dek mil den
ha mont er-maez eus Jeruzalem ; hag en em
strollas gantañ Simon, e vreur evit reiñ skoazell
dezhañ. 75 Kampañ a reas dirak Joppe, hag
e serras outañ tud ar gêr, rak ur gward da
Apolonios a oa e Joppe. Hag e stourmjont
outañ, 76 ha deuet aon dezho, tud ar gêr
a zigoras, hag e voe Jonatan mestr war Joppe.
77 Hag e klevas Apolonios hag e renkas tri mil
marc'heger hag un armead niverus hag ez eas
etrezek Azot, evel (ma vije bet) o tremen,
ha war un dro ec'h araokaas etrezek ar
blaenenn, dre m'en devoa kalz a varc'hegerien
ha fiziañ a rae enno. 78 (Jonatan) a yeas war
e lerc'h war-zu Azot, hag e krogas an armeoù da
'n em gannañ. 79 Lezet en devoa Apolonios mil
marc'heg kuzhet a-dreñv dezho. 80 Hag e ouezas
Jonatan e oa tud war api a-dreñv dezhañ :
enkelc'hiañ a rejont e arme ha teurel daredoù
war ar bobl adal ar beure betek an abardaez.
81 Met ar bobl a zalc'has, hervez m'en devoa
urzhiet Jonatan, ha skuizhañ a reas o c'hezeg.
82 O tennañ gantañ e strollad, Simon a arsailhas
ar falañs, rak ar c'hezeg a oa faezh ; hag e voent
flastret gantañ hag e tec'hjont, 83 hag ar c'hezeg
en em skignas dre ar blaenenn ; tec'hout a rejont
war-zu Azot hag antren e Betdagon, templ
o idol, evit en em saveteiñ. 84 ha Jonatan
a lakaas an tan en Azot hag er c'hêrioù tro-dro
dezhi hag a gemeras o dibourc'hioù ; ha templ
Dagon hag ar re a oa tec'het e-barzh a zêvas
(ivez) dre an tan. 85 Hag e voe (anezho), ar re
gouezhet dre ar c'hleze gant ar re a oa bet devet,
war-dro eizh mil a dud. 86 Mont a reas Jonatan
ac'halese da gampañ e-tal Askalon, hag e teuas
er-maez tud ar gêr war-arbenn dezhañ gant
digoroù bras. 87 Hag e tistroas Jonatan da
Jeruzalem gant ar re a oa gantañ ha preizh bras
ganto. 88 Hag e teuas Aleksander, ar roue, da
glevout kement-se, hag e roas muioc'h c'hoazh
a enorioù da Jonatan. 89 Kas a reas dezhañ ur
c'hloched aour, evel m'eo ar boaz da dud-kar ar
rouaned, ha reiñ dezhañ Ekron hag hec'h holl
dolead da hêrezh.

11 Jonatan ha Demetrioz.

1 Roue an Ejipt a strollas un armead niverus
evel an traezh a zo war aodoù ar mor, ha listri
e-leizh, hag a glaskas bezañ mestr war
rouantelezh Aleksander dre widre hag he stagañ
ouzh e rouantelezh-eñ. 2 Mont a reas da Siria
gant komzoù a beoc'h, ha digeriñ a rae dezhañ
tud ar c'hêrioù ha mont war-arbenn dezhañ, rak
urzh Aleksander, ar roue, a oa e ziambroug, dre
ma oa e dad-kaer. 3 Hogen, pa zeue er c'hêrioù,
e lake Ptolemai darn eus e strolladoù da ward
e pep kêr. 4 Pa voent tost da Azot, e tiskouezjont
dezhañ templ Dagon tangwallet, Azot hag he
zro-war-droioù dismantret, ar c'horfoù distaolet
ha relegoù losket ar re en devoa devet (Jonatan)
er brezel, rak graet o devoa bernioù anezho war
e hent. 5 Dezrevell a rejont d'ar roue ar pezh en
devoa graet Jonatan a-benn e damall, met tevel
a reas ar roue. 6 Hag e teuas Jonatan a-ziarbenn
d'ar roue, e Joppe, gant digoroù bras ; en em
saludiñ a rejont an eil egile ha nozvezhiañ eno.
7 Mont a reas Jonatan gant ar roue betek ar stêr
anved Eleuter, ha distreiñ da Jeruzalem.

8 Ar roue Ptolemai avat a vestronias kêrioù
an arvor betek Seleukia war (vord) ar mor, hag
e prederiate a-fet Aleksander mennadoù fall.
9 Kas a reas kannaded davet Demetrioz, ar roue,
da lavarout : «Deus, divizomp etrezomp un
emglev, hag e roin dit va merc'h, en devoa
Aleksander, hag e reni war rouantelezh da
dad. 10 Keuz am eus end-eeun a vezañ roet
dezhañ va merc'h, rak klasket en deus va
lazhañ.» 11 E damall a rae dre m'en devoa
c'hoant eus e rouantelezh, 12 ha lamet digantañ
e verc'h e roas anezhi da zDemetrioz ; kemmañ
a reas a-enep Aleksander hag anat e voe
o enebiezh. 13 Antren a reas Ptolemai en
Antiokia, ha lakaat taled an Asia ; div daledenn
a lakaas en-dro d'e benn, re an Ejipt hag an

Asia. [14] Ar roue Aleksander a oa e Kilikia er
mare-se, rak dizalc'het o devoa tud an
tiriadoù-se. [15] Klevout a reas Aleksander
ha mont a-enep dezhañ d'an emgann ; hag
e teuas Ptolemai a-ziarbenn dezhañ gant ur
strollad kreñv hag e lakaat da dec'hout. [16] Tec'hel
a reas Aleksander d'an Arabia evit en em
wareziñ eno, met ar roue Ptolemai a voe
uhelaet. [17] Hag e lamas Zabdiel, an Arab, e benn
digant Aleksander hag hen kasas da bPtolemai.
[18] Hag ar roue Ptolemai a varvas tri deiz goude,
hag ar re a oa en e greñvlec'hioù a voe lazhet
gant tud ar c'hreñvlec'hioù-se. [19] Hag e voe roue
Demetrioz er bloaz kant seizh-ha-tri-ugent.

[20] En deizioù-se e strollas Jonatan re ar
Youdea evit arsailhañ Kreñvlec'h Jeruzalem,
hag e reas enep dezhañ ardivinkoù
niverus.[21] Hag ez eas darn, hag a gasae o fobl,
tud dilezenn (anezho) davet ar roue da gontañ
dezhañ e oa Jonatan o sichañ ar C'hreñvlec'h.
[22] O klevout-se e voe fuloret, hag a-boan klevet
e loc'has kerkent hag e teuas da bPtolemais, hag
e skrivas da Jonatan paouez ar seziz ha dont
war-arbenn dezhañ evit kejañ gantañ da
Ptolemais a-benn-herr. [23] Met pa glevas se,
Jonatan a roas urzh da genderc'hel ar seziz, hag
e tibabas (hiniennoù) a-douez kozhidi Israel hag
eus ar veleien hag en em lakaas e-unan en arvar.
[24] Hag o vezañ kemeret arc'hant hag aour
ha dilhad ha donezonoù all e-leizh, ez eas davet
ar roue da bPtolemais, hag e kavas gras dirazañ.
[25] Droukprezeg a reas a-enep dezhañ un nebeud
tud difeiz eus ar vroad ; [26] met ar roue a reas
gantañ evel m'o devoa graet outañ
e ziaraogerien, hag hen uhelaat a reas dirak
e holl vignoned. [27] Hag hen derc'hel a reas
e karg ar beleg-meur hag en holl enorioù all en
devoa bet da gentañ hag hen lakaat a reas
e penn e vignoned kentañ. [28] Hag e c'houlennas
Jonatan digant ar roue diskargañ ar Youdea eus
an tailhoù, an tri zolead hag ar Samaria, hag
e c'hrataas dezhañ tri c'hant talant. [29] Asantiñ
a reas ar roue ha skrivañ da Jonatan lizheroù
diwar-benn kement-se gant an doare-mañ :

[30] «Ar roue Demetrioz da Jonatan, e vreur,
salud, ha da vroad ar Yuzevien. [31] An adskrid
eus al lizher hon eus skrivet da Lastenes,
kar-nes dimp, diwar ho tivoud, a skrivomp ivez
deoc'h, m'ho pezo anaoudegezh : [32] «Ar roue
Demetrioz da Lastenes, e dad, salud !
[33] Da vroad ar Yuzevien, hor mignoned, hag
a vir en hor c'heñver ar pezh a zo reizh, hon eus
divizet ober vad en abeg d'o hegarated
ouzhimp. [34] Lezel a reomp ganto tiriad ar
Youdea hag an tri zolead, Aferema, Lidda
ha Ramataim ; staget int bet ouzh ar Youdea
diwar ar Samaria, gant kement a aparchant
outo, evit mad an holl re a ra aberzhoù
e Jeruzalem, en eskemm ar gwirioù roueel
a gemere ar roue diganto diagent bep bloaz,
diwar frouezh an douar hag ar gwez. [35] Hag evit
an traoù dleet dimp, a-vremañ, war an deogoù
hag an taosoù all dleet dimp, ar paludoù holen
hag ar c'hurunennoù dleet dimp, kement-se holl
a lezimp ganto. [36] Ne vezo torret hini ebet eus an
dalc'hioù-se a-vremañ da-vepred.[37] ha bremañ,
bezit aketus da ober un adskrid eus an traoù-se,
ma vezo roet da Jonatan da vezañ lakaet war ar
menez santel en ul lec'h a-wel.»

[38] Hag e welas Demetrioz, ar roue, e oa
sioul ar vro dirazañ, ha ne oa netra oc'h enebiñ
outañ ; kas a reas e holl strolladoù pep hini d'e
gêr, nemet ar strolladoù estren en devoa enrollet
diwar inizi ar broadoù. Met enebiezh o devoe
outañ an holl strolladoù (deuet) a-berzh
e dadoù. [39] Trufon avat, a oa eus re Aleksander
da gentañ, pa welas an holl strolladoù
o c'hrozmolat enep Demetrioz, a yeas davet
Imalkoue, an Arab, a save Antiokus, mab
yaouank Aleksander. [40] Derc'hel a reas warnañ
evit m'hen rofe dezhañ ha ma renfe e-lec'h
e dad ; hag e tisklêrias dezhañ kement en devoa
urzhiet Demetrioz, hag an enebiezh o devoa
e strolladoù enep dezhañ, hag e chomas eno
e-pad deizioù niverus.

[41] Kas a reas Jonatan (tud) davet Demetrioz,
ar roue, evit ma kasfe kuit eus Jeruzalem an dud
a oa er C'hreñvlec'h, ha re ar c'hreñvlec'hioù
(all), rak ober a raent brezel da Israel.
[42] Hag e kasas Demetrioz (tud) davet Jonatan da
lavarout : «N'eo ket se hepken a rin evidout hag
evit da vroad, met da gargañ a rin a enorioù, te
ha da vroad, pa gavin an digarez. [43] Bremañ eta
e ri mat o kas din tud a stourmo ganin, rak
dizalc'het o deus va holl strolladoù.»
[44] Hag e kasas Jonatan tri mil den kadarn
ha kreñv dezhañ da Antiokia ; mont a rejont
davet ar roue, hag e voe laouen ar roue gant

o donedadeg. [45] Hag en em vodas tud kêr e-kreiz
kêr, war-dro c'hwec'h-ugent mil a dud, c'hoant
ganto lazhañ ar roue. [46] Hag e tec'has ar roue
d'ar palez, tra ma aloube tud ar gêr straedoù kêr
ha ma krogent an emgann. [47] Hag e c'halvas ar
roue ar Yuzevien d'e skoazellañ ; en em strollañ
a rejont en e gichen holl a-gevret, hag en em
skignañ goude dre ar gêr ha lazhañ en deiz-se
war-dro kant mil a dud. [48] Tangwallañ a rejont ar
gêr, ha tapout preizh bras en deiz-se ha saveteiñ
ar roue. [49] ha tud ar gêr, o welout o devoa
mestroniet ar Yuzevien ar gêr evel ma karent,
a voe digalonekaet hag a c'harmas war-zu ar
roue gant aspedenn, o lavarout : [50] «Ro dimp da
(zorn) dehoù, ha ra baouezo ar Yuzevien da
stourm ouzhimp hag ouzh ar gêr.»
[51] Hag e taoljont an armoù hag e rejont ar
peoc'h. Hag e voe kanmeulet ar Yuzevien dirak
ar roue ha dirak holl dud e rouantelezh, hag
e tistrojont da Jeruzalem gant preizh bras.
[52] Azezañ a reas Demetrioz, ar roue, war dron
e roueelezh hag e voe sioul ar vro dirazañ.
[53] Met dislavarout a reas kement tra en devoa
lavaret, hag estrenaat ouzh Jonatan, ha ne
zougas ket dezhañ grad-vat evel m'en devoa
graet-eñ, met e wallgas a reas gwall galz.

[54] Goude-se e tistroas Trufon, hag Antiokus
gantañ, ur paotrig yaouank-tre, a zeuas da vezañ
roue hag a lakaas (warnañ) an taled. [55] En em
vodañ a reas en-dro dezhañ an holl strolladoù
en devoa distaolet Demetrioz, hag ober brezel
ouzh hemañ, a dec'has hag a voe kaset en hent.
[56] Kemer a reas Trufon an olifanted hag aloubiñ
Antiokia.

[57] Hag e skrivas Antiokus yaouank da
Jonatan o lavarout : «Da zerc'hel a ran evel
beleg-meur ha da lakaat war ar pevar zolead
ha da vezañ e-touez mignoned ar roue.»
[58] Hag e kasas dezhañ listri aour ha dafaroù hag
e roas dezhañ aotre da evañ el listri aour, da
vezañ (gwisket) a limestra ha da gaout ur
c'hloched aour [59] ha Simon, e vreur a lakaas da
benngadour adal Skeul Tur betek harzoù an
Ejipt. [60] Loc'hañ a reas Jonatan da ergerzhout an
tu all d'ar stêr hag ar c'hêrioù, hag en em vodas
en-dro dezhañ holl armead Siria da stourm
gantañ. Mont a reas da Askalon hag e teuas
war-arbenn dezhañ tud kêr gant digoroù.
[61] Hag e loc'has alese etrezek Gaza, met serriñ
a reas outañ tud Gaza ; hag e lakaas ar seziz
en-dro dezhi, an tan en he fabourzioù hag
o dibourc'has. [62] Aspediñ a reas tud Gaza
Jonatan, hag e roas dezho an (dorn) dehoù ;
kemer a reas mibien o fennoù evel gouestlidi
hag o c'has da Jeruzalem ; hag e tremenas dre ar
vro betek Damas.

[63] Klevout a reas Jonatan e oa
penngadourien Demetrioz e Kades, er C'halilea,
gant un armead niverus, hag e klaskent
e zigargañ. [64] Mont a reas war-arbenn dezho,
met e vreur Simon a lezas er vro.
[65] Hag e kampas Simon dirak Bet-Sour, hag
e stourmas outi e-pad deizioù niverus, ouzh he
derc'hel er c'hloz. [66] Hen aspediñ a rejont da
gemer o (dorn) dehoù, hag e roas e (zorn)
dezho. Hag o argas a reas alese, aloubiñ ar gêr
ha lakaat enni ur gward. [67] Jonatan hag e armead
a gampas e-tal doureier Gennesar, hag abred
e tegouezhjont e plaenenn Asor. [68] Ha setu
armead an estrenien o tont a-ziarbenn dezhañ er
blaenenn, ha kaset o devoa ur ged a-enep
dezhañ d'ar menezioù, tra ma teuent, int,
war-arbenn (dezhañ) a-dal. [69] Ar spi-brezel
a zibouchas eus o lec'h hag e krogjont da
emgannañ. [70] Tec'hel a reas ar re a oa gant
Jonatan, an holl ; ne chomas hini ebet anezho
nemet Mattatias, mab Absalom, ha Youdas, mab
Kalfi, penngadourien strolladoù an arme.
[71] Hag e fregas Jonatan e zilhad hag e lakaas
douar war e benn hag e pedas. [72] Hag en em
droas a-enep dezho evit argadiñ hag e reas
dezho mont kuit, hag e tec'hjont. [73] Pa weljont
se, ar re a dec'he, eus e re, a zistroas davetañ
hag a yeas war-lerc'h (ar re all) betek Kedes,
betek o c'hampad, hag e kampjont eno.
[74] Hag e kouezhas a-douez an estrenien, en
deiz-se, war-dro tri mil a dud. Hag e tistroas
Jonatan da Jeruzalem.

12 Emglev gant Roma ha gant Sparta.

[1] Hag e welas Jonatan e laboure an amzer
gantañ, hag e tibabas tud a gasas da Roma da
startaat ha da nevesaat ar vignoniezh ganto.
[2] D'ar Spartiz ivez ha da lec'hioù all e kasas
lizheroù gant an hevelep mennozhioù. [3] Mont
a rejont da Roma hag antren er Sened, da
lavarout : «Jonatan, ar beleg-meur, ha broad ar
Yuzevien o deus hor c'haset evit nevesaat ganto
ar vignoniezh hag an emglev evel ma oant

diagent.» [4] Hag e voe roet dezho lizheroù evit an
dud e pep lec'h, ma vefent ambrouget etrezek
Bro-Youda e peoc'h.

[5] Ha sed an adskrid eus al lizheroù a skrivas
Jonatan d'ar Spartiz :

[6] «Jonatan, beleg-meur, ha kuzul kozhidi ar
vroad, ar veleien ha nemorant pobl ar Yuzevien
d'ar Spartiz, o breudeur, salud ! [7] Diagent
c'hoazh e oa bet kaset ul lizher da Onias, ar
beleg-meur, a-berzh Arius, a oa roue warnoc'h,
(o lavarout) ez oc'h hor breudeur, evel testeniet
en adskrid. [8] ha degemer a reas Onias an den
a oa bet kaset, gant enor, ha kemer a reas al
lizheroù ma oa disklêriet enno emglev
ha mignoniezh. [9] Evidomp, daoust ma n'hon eus
ket ezhomm anezho, peogwir hon eus da frealz
al Levrioù sakr etre hon daouarn, [10] broudet omp
bet da gas deoc'h hor breudeuriezh ha da
nevesaat mignoniezh ganeoc'h, ma na vimp ket
estrenien evidoc'h, rak kalz amzer a zo tremenet
abaoe m'hoc'h eus kaset (ho lizher) davedomp.
[11] Evidomp, e pep degouezh ha dizehan, er
goueliou hag en deizioù all merket hon eus bet
soñj ac'hanoc'h e-kerzh an aberzhoù hon eus
kinniget hag en hor pedennoù, evel ma'z eo
dleet ha dereat kounaat breudeur. [12] Laouen omp
gant ho kloar. [13] Ni avat, gronnet omp bet gant
kalz trubuilhoù ha brezelioù niverus,
ha stourmet o deus a-enep dimp ar rouaned a zo
en-dro dimp. [14] Met n'eo ket bet fellet dimp ho
tregasiñ, c'hwi hag hor c'hevredidi ha mignoned
all, er brezelioù-se ; [15] rak sikour hon eus
a-berzh an neñv evit hor skoazellañ, ha dieubet
omp bet eus hon enebourien. [16] Dilennet hon eus
eta Noumenius, mab Antiokus, hag Antipater,
mab Jason, hag o c'haset hon eus davet ar
Romaned evit nevesaat ganto ar vignoniezh hag
an emglev evel diagent. [17] Kemennet hon eus
ivez dezho mont davedoc'h, ho saludiñ ha reiñ
deoc'h hol lizheroù diwar-benn nevesadur hor
breudeuriezh. [18] ha bremañ, mat a reot o respont
dimp diwar-se."

[19] Ha sed an adskrid eus al lizheroù a oa bet
kaset da Onias : [20] «Arius, roue ar Spartiz, da
Onias, beleg-meur, salud ! [21] Kavet eo bet, en ur
skrid a-fet ar Spartiz hag ar Yuzevien, ez int
breudeur hag ez int eus gouenn Abraham.
[22] ha bremañ, p'hon eus gouezet se, e reot mat
skrivañ dimp diwar-benn ho stad ; [23] ha ni,
skrivañ a reomp deoc'h kement-mañ : ho chatal
hag ho madoù a zo dimp hag hor re a zo deoc'h.
Urzh a roomp eta ma vo kaset deoc'h keloù
diouzh se.»

[24] Hag e klevas Jonatan e oa distroet
penngadourien Demetrioz gant un armead
niverusoc'h eget diagent da ober brezel dezhañ.
[25] Hag e loc'has eus Jeruzalem da vont
a-ziarbenn dezho da vro Emat, rak ne roas ket
dezho amzer da zont e-barzh e vro. [26] Kas a reas
spierien d'o c'hamp, hag e tistrojont da gemenn
dezhañ e oant prest d'an em deurel warno da
noz. [27] Pa voe aet an heol da guzh, e kemennas
Jonatan d'ar re a oa gantañ beilhañ ha bezañ
harnezet, prest da stourm a-hed an nozvezh ;
hag e kasas rakwarded tro-dro d'ar c'hamp.
[28] Hag e klevas an enebourien e oa prest Jonatan
hag ar re a oa gantañ evit an emgann, hag
o devoe aon, trefuet e voent en o c'halonoù, hag
enaouiñ a rejont tantadoù en o c'hamp.
[29] Jonatan avat hag e dud ne verzjont ket a-raok
ar beure, rak gwelout a raent an tanioù o leskiñ.
[30] Hag en em daolas Jonatan war o lerc'h, met ne
dapas ket anezho, rak treuzet o devoa ar stêr
Eleuter.

[31] En em dreiñ a reas Jonatan a-enep an
Arabed anvet Zabadaiz, o filat a reas ha kemer
o dibourc'hioù. [32] Hag ur wezh digampet, ez eas
betek Damas hag e treuzas ar vro a-bezh.
[33] Ha Simon a loc'has hag a yeas war-raok betek
Askalon hag ar c'hreñvlec'hioù nes ; neuze
e troas etrezek Joppe ha d'he c'hemer ;
[34] rak klevet en devoa e felle dezho reiñ ar
c'hreñvlec'h d'ar re a oa gant Demetrioz, hag
e lakaas eno ur gward d'he diwall.

[35] Distreiñ a reas Jonatan, ha bodañ kozhidi
ar bobl ; hag e tivizas ganto sevel kreñvlec'hioù
er Youdea, [36] dreistuhelaat mogerioù Jeruzalem
ha sevel ur voger vras etre ar C'hreñvlec'h hag
ar gêr evit e zistagañ diouzh kêr, ma vefe en
e bart e-unan, hep na c'hellfe tud ar c'hreñvlec'h
na prenañ na gwerzhañ. [37] En em zastum a rejont
evit adsevel ar gêr, rak kouezhet e oa lod eus
moger ar froud ouzh ar sav-heol, hag e voe
adaozet an hini anvet Kafenata. [38] Ha Simon
a adsavas Adida, er Sefela ; he c'hreñvaat a reas
ha lakaat outi dorojoù ha morailhoù.

39 Klask a rae Trufon bezañ roue an Asia,
lakaat an taled hag astenn e zorn war Antiokus,
ar roue, . 40 Met doujañ a rae n'hen lezfe d'ober
Jonatan ha na rafe brezel dezhañ, ha klask a rae
kregiñ ennañ evit e lazhañ ; loc'hañ a reas
ha mont da vBetsan. 41 Hag ec'h ermaezias
Jonatan a-ziarbenn dezhañ gant daou-ugent mil
den dibabet evit brezeliñ, hag e teuas da
vBetsan. 42 ha Trufon, o welout e oa deuet gant
un armead niverus, en devoe aon da lakaat
e zorn warnañ. 43 Hag e degemer a reas gant
digoroù hag hen erbediñ d'e holl vignoned, hag
e roas dezhañ donezonoù, hag e kemennas d'e
vignoned ha d'e strolladoù sentiñ outañ evel
outañ e-unan. 44 Hag e lavaras da Jonatan :
«Perak ec'h eus skuizhet an holl boblad-se, pa
n'eus ket a vrezel etrezomp? 45 ha bremañ, kas
anezho en-dro d'ar gêr, dibab evidout un
nebeud tud a vezo ganit, ha deus ganin da
bPtolemais, hag he reiñ a rin dit hag ar
c'hreñvlec'hioù all, ar strolladoù all hag an holl
dud e karg ; hag o tistreiñ war va c'hiz ez in
kuit, rak evit-se ez on amañ.» 46 O fiziañ ennañ,
(Jonatan) a reas evel ma lavare : kas a reas kuit
ar strolladoù hag ez ejont en-dro da vro Youda.
47 Mirout a reas gantañ tri mil den, daou vil
anezho a chomas er C'halilea hag ur milier
a yeas gantañ. 48 Met pa voe deuet Jonatan
e-barzh Ptolemais, e serras tud Ptolemais an
dorojoù hag e krogjont ennañ, hag an holl re
a oa deuet gantañ a lazhjont dre ar c'hleze.
49 Hag e kasas Trufon strolladoù ha marc'heien
da C'halilea ha d'ar blaenenn vras evit lazhañ
holl dud Jonatan. 50 Hag e ouezas (ar re-mañ)
e oa bet tapet ha lazhet (ivez) ar re a oa gantañ,
hag oc'h en em gennerzhañ kenetrezo, ez ejont
war-raok a-skoaz, prest d'an emgann.
51 Hag e welas ar re a oa war o lerc'h e oant
gouest da zifenn o buhez, hag ez ejont war
o c'hiz. 52 Hag (ar re all) a yeas holl e peoc'h da
vro Youda, hag e rejont kañvoù da Jonatan
ha d'ar re a oa gantañ, hag o devoe aon bras ;
ha kañv a reas Israel a-bezh, kañv bras.
53 Hag e klaskas an holl vroadoù en-dro dezho
o distrujañ, rak lavarout a raent : «N'o deus ken
na penn na skoazell ; bremañ eta stourmomp
outo ha skarzhomp a-douez an dud an eñvor
anezho !»

13 Simon enep Trufon.

1 Hag e klevas Simon en devoa bodet
Trufon un armead niverus evit mont da vro
Youda hag he flastrañ. 2 Hag e welas ar bobl
o krenañ ha spouronet, hag e pignas da
Jeruzalem da vodañ ar bobl. 3 Hag ouzh
o c'hennerzhañ, e lavaras dezho : «C'hwi a oar
ar pezh am eus me, va breudeur ha ti va zad,
graet evit al lezennoù hag ar Santual, hag an
emgannoù hag an enkadennoù hon eus gwelet.
4 En abeg da se ez eo marvet va holl vreudeur
evit Israel hag ez on manet va-unan.
5 ha bremañ, arabat din espern va buhez e nep
pred a enkrez, rak ned on ket gwelloc'h eget va
breudeur. 6 Nemet dialañ a rin va fobl, ar
Santual, ho kwragez hag ho pugale, rak en em
vodet o deus an holl vroadoù evit hon distrujañ
dre gasoni.» 7 Hag e vuhezekaas spered ar bobl
o klevout ar c'homzoù-se, 8 hag e respontjont
a vouezh kreñv, o lavarout : «Te eo hor
pennrener e-lec'h Youdas ha Jonatan, da vreur ;
9 kas hor stourmad, ha kement tra a lavari
a raimp !» 10 Hag e vodas an holl dud gouest da
stourm, hag e tifraeas peurober mogerioù
Jeruzalem hag he c'hreñvaat tro-dro.
11 Hag e kasas Jonatan, mab Absalom, ha gantañ
un armead a bouez, da Joppe ;(hemañ) a argasas
ar re a oa e-barzh hag a chomas enni.

12 Hag e loc'has Trufon eus Ptolemais gant
un armead niverus evit mont da vro Youda,
ha Jonatan a oa gantañ dindan gward. 13 Simon
avat a gampas en Adida, a-dal d'ar blaenenn.
14 Hag e ouezas Trufon e oa savet Simon e-lec'h
Jonatan, e vreur, hag e oa war-nes kregiñ da
stourm outañ, hag e kasas davetañ kannaded da
lavarout : 15 «En abeg d'an arc'hant a zle
Jonatan, da vreur, da deñzor ar roue en arbenn
d'ar c'hargoù en devoa, eo e talc'homp anezhañ.
16 ha bremañ, kas kant talant arc'hant ha daou
eus e vibien evel gouestlidi, gant aon, ur wezh
laoskaet, ned afe kuit a-diganimp ; (neuze)
e laoskimp anezhañ.» 17 Hag e ouezas Simon
e oant o komz dre widre outañ, met kas a reas
kerc'hat an arc'hant hag ar vugale, gant aon da
zihun un enebiezh vras e-touez ar bobl,
18 he defe lavaret : «Dre n'eo ket bet kaset
dezhañ an arc'hant hag ar vugale ez eo bet
lazhet.» 19 Hag e kasas ar vugale hag ar c'hant
talant, met ne zalc'has ket (Trufon) d'e ledoued

ha ne laoskaas ket Jonatan. [20] ha goude-se ez eas
Trufon da aloubiñ ar vro ha d'he gwastañ ;
distreiñ a reas dre hent Adora, ha Simon hag
e armead a gerzhe a-stur gantañ e kement lec'h
ma'z ae. [21] Tud ar C'hreñvlec'h avat a gasas da
dTrufon kannaded o pouezañ warnañ evit dont
daveto dre ar gouelec'h ha kas dezho bitailh.
[22] Prientiñ a reas Trufon e holl gezeg evit mont,
met en noz-se e voe erc'h kalz-meurbet ha n'eas
ket en abeg d'an erc'h ; hag e loc'has hag ez eas
da vro C'halilea. [23] Pa voe tost da vBaskaman,
e lazhas Jonatan, a voe sebeliet eno.
[24] Hag e tistroas Trufon da vont d'e vro.

[25] Kas a reas Simon (tud) da gerc'hat eskern
Jonatan, e vreur, hag e veziañ a reas e Modin,
kêr e dadoù. [26] Hag e ouelas dezhañ Israel
a-bezh, ur c'heinvan bras, ha kañvaouiñ a rejont
dezhañ e-pad deizioù niverus. [27] Hag e savas
Simon, war bez e dad hag e vreudeur, ur
savadur uhel, e mein levnet, evit bezañ gwelet
a-ziaraok hag a-ziadre. [28] Sevel a reas seizh
pikern, an eil a-geñver egile, evit e dad, e vamm
hag e bevar breur. [29] Hag e reas dezho
gwikefreoù o lakaat en-dro dezho kolonennoù
bras, ha war ar c'holonennoù e reas
panelladoù-armoù, da vrud peurbad, hag
e-kichen ar panelloù, listri kizellet evit bezañ
gwelet gant an holl verdeidi war vor. [30] Evel-se
eo ar bez a reas e Modin, betek an deiz-mañ.

[31] Trufon avat a yae dre widre gant
Antiokus, ar roue yaouank ; e lazhañ a reas,
[32] hag e renas war e lerc'h, hag e lakaas taledenn
an Asia, hag e reas gwalleur bras ar vro.
[33] Adsevel a reas Simon kreñvlec'hioù ar
Youdea, o lakaat dezho mogerioù tro-dro gant
tourioù uhel, mogerioù bras ha dorojoù
ha morailhoù ; hag e lakaas bitailh er
c'hreñvlec'hioù. [34] Dilenn a reas Simon tud,
a gasas d'ar roue Demetrioz, evit ober distaol
d'ar vro, rak holl oberoù Trufon a oa
preizherezh. [35] Hag e kasas dezhañ ar roue
Demetrioz ur respont hervez ar c'homzoù-se
hag e skrivas dezhañ al lizher-mañ :

[36] «Ar roue Demetrioz da Simon,
beleg-meur ha mignon ar rouaned, d'ar gozhidi
ha da vroad ar Yuzevien, salud ! [37] Ar gurunenn
aour hag ar balmezenn hoc'h eus kaset hon eus
resevet, ha prest omp d'ober ganeoc'h ur peoc'h
padus ha da skrivañ d'ar re a zo e karg ober
deoc'h diskargoù. [38] Kement tra hon eus divizet
evidoc'h a zo divizet, hag ar c'hreñvlec'hioù
hoc'h eus savet a zo deoc'h. [39] (Ho) kuitezañ
a reomp eus an devezhioù hag ar mankoù hoc'h
eus bet betek an deiz hiziv, eus ar gurunenn
a zleit, ha mar beze dastumet tailhoù all
e Jeruzalem, ne vezint ken dastumet. [40] Ha ma'z
eus darn ac'hanoc'h gouest da vezañ enskrivet
e-touez ar re a vez ganin, ra vezint enskrivet,
ha ra vezo peoc'h etrezomp !»

[41] Er bloaz kant dek-ha-tri-ugent e voe savet
yev ar broadoù diwar Israel, [42] hag e krogas ar
bobl da skrivañ war an aktaoù hag er
c'henfeurioù : «E bloaz kentañ Simon,
beleg-meur dreist, penngadour ha pennrener ar
Yuzevien.»

[43] En deizioù-se e kampas dirak Gazara hag
he c'hronnas gant e strolladoù, hag e reas un
taper-kêrioù, a gasas e-harz kêr ; skeiñ a reas
gant un tour hag e dapout. [44] Lammat a reas ar re
a oa en ardivink e kêr, hag e voe saouzan bras
e kêr. [45] Pignat a reas tud kêr, gant o gwragez
hag o bugale, war ar voger, freget o dilhad
ganto, hag e c'harmjont a vouezh kreñv, oc'h
aspediñ Simon da reiñ dezho e (zorn) dehoù ;
[46] hag e lavarjont : «Na ra ket dimp hervez hor
fallagriezh, met hervez da drugarez.»
[47] Hag e feurias Simon ganto ha ne reas ket
brezel dezho ; o c'has a reas er-maez eus kêr,
glanaat a reas an tier a oa idoloù enno, hag
evel-se ez eas enni gant meulganoù
ha meuleudioù. [48] Skarzhañ a reas anezhi pep
dic'hlanded ha lakaat enni da chom tud
o seveniñ al Lezenn ; he c'hreñvaat a reas
ha sevel evitañ un ti-annez enni.

[49] Tud ar C'hreñvlec'h e Jeruzalem, harzet
outo a vont er-maez hag a zont e-barzh ar vro
evit prenañ ha gwerzhañ, o devoe naon bras,
hag e varvas meur a hini anezho gant an
naonegezh. [50] Hag e c'harmjont etrezek Simon
da gemer o (dorn) dehoù, hag e roas dezho
(e zorn), o argas a reas alese, glanaat a reas ar
C'hreñvlec'h eus ar saotradurioù. [51] Antren
a rejont ennañ d'an trivet warn-ugent eus an eil
miz, er bloaz kant unnek ha-tri-ugent gant
meuleudioù ha palmez, gant kitaroù,
simbalennoù ha telennoù, gant meulganoù
ha kanennoù, rak brevet e oa bet enebour bras
Israel. [52] Hag e tivizas lidañ bep bloaz an deiz-se

gant levenez ; kreñvaat a reas menez ar Santual,
a-hed ar C'hreñvlec'h, hag e reas eno e annez eñ
hag ar re a oa gantañ. 53 Hag e welas Simon e oa
Ioann, e vab, un den hag hen lakaas da
benngadour e holl strolladoù, hag e voe Ioann
o chom e Gazara.

14 Uhelvrud Simon.

1 Er bloaz kant daouzek ha-tri-ugent,
e tastumas Demetrioz, ar roue, e strolladoù hag
ez eas da vMedia da gerc'hat skoazell evitañ
a-benn stourm ouzh Trufon. 2 Hag e klevas
Arsakes, roue Persia ha Media, e oa deuet
Demetrioz war e diriad, hag e kasas unan eus
e benngadourien d'e dapout bev. 3 Mont a reas
ha pilat a reas armead Demetrioz ; e dapout
a reas hag e zegas da Arsakes, a lakaas anezhañ
en toull-bac'h.

4 Sioul e voe Bro-Youda e-pad holl zeizioù
Simon, klask a reas eurvad e vroad.
Plijout a reas dezho e veli,
hag e c'hloar e-pad an holl zeizioù.

5 Hag e-kreiz e holl c'hloar,
e kemeras Joppe d'ober ur porzh-mor,
hag e reas un digor da inizi ar mor.

6 Ledanaat a reas harzoù e vroad,
ha mestr e voe war ar vro.

7 Dastum a reas kalz a brizonidi,
mestroniañ Gazara, Bet-Sour hag ar
C'hreñvlec'h ;
skarzhañ a reas an dic'hlanderioù dioutañ :
ha ne voe den da zerc'hel outañ.

8 Labourat a raent an douar e peoc'h,
hag an douar a roe e eostadoù,
gwez ar blaenenn o frouezh.

9 Ar re gozh war al leurennoù en o c'hoazez
a gendivize holl eus an eurvad,
hag ar re yaouank en em wiske a c'hloar
hag a harnezioù-brezel.

10 D'ar c'hêrioù e pourvezas bitailh,
hag e lakaas enno strobelloù-difenn,
ken e voe meneget brud e anv
betek pennoù an douar.

11 Diazezañ a reas ar peoc'h er vro,
ha laouenaet e voe Israel a levenez vras.

12 Hag ec'h azezas pep hini
dindan e winienn hag e fiezenn,
ha ne voe den d'ober aon dezho.

13 Paouezet e voe da stourm outo er vro,
hag ar rouaned a voe flastret en deizioù-se.

14 Harpañ a reas holl dud izel e bobl,
kehelañ a reas al Lezenn,
ha dilemel an holl dud dilezenn ha fallakr.

15 Klod a roas d'ar Santual,
ha kreskiñ a reas annez ar Santual.

16 Hag e voe klevet e Roma e oa marv
Jonatan, ha betek Sparta, hag e voe kalz
a drubuilh. 17 Met pa glevjont e oa Simon,
e vreur, beleg-meur war e lerc'h hag e oa eñ
mestr war ar vro ha war ar c'hêrioù a oa enni,
18 e skrivjont dezhañ war daolennoù arem evit
nevesaat gantañ ar vignoniezh hag an emglev
o devoa skoulmet gant Youdas ha Jonatan,
e vreudeur. 19 Hag e voent lennet dirak ar
vodadeg e Jeruzalem. 20 ha sed an adskrid eus al
lizher a gasas ar Spartiz :

«Renerien ha kêr ar Spartiz da Simon, ar
beleg-meur, d'ar gozhidi, d'ar veleien ha da
nemorant pobl ar Yuzevien, o breudeur, salud !
21 Ar gannaded a zo bet kaset davet hor pobl
o deus roet da c'houzout dimp ho kloar hag ho
meurded, ha laouen omp bet gant o donedigezh.
22 Hag adskrivet hon eus ar pezh o deus lavaret
e-touez divizoù ar bobl evel-henn : "Noumenius
mab Antiokus, hag Antipater mab Jason,
kannaded ar Yuzevien, a zo deuet davedomp da
nevesaat ar vignoniezh ganimp". 23 ha plijet eo
bet gant ar bobl degemer an dud-se gant enor,
ha lakaat an adskrid eus o c'homzoù el levrioù
diskouezet d'ar bobl evit m'he devo soñj
anezho pobl ar Spartiz. Hag un adskrid
a gement-se a skrivjont da Simon, ar
beleg-meur.»

24 Goude-se e kasas Simon Noumenius da
Roma gant ur skoed aour, unan bras a boueze
mil minen, evit startaat an emglev ganto.

25 Pa glevas ar bobl an traoù-se, e lavaras :
«Petore anaoudegezh-vat a aotreimp da Simon
ha d'e vibien? 26 Rak bet eo serzh, e-unan hag
e vreudeur ha ti e dad : stourmet o deus ouzh
enebourien Israel ouzh o c'has pell, ha lakaet
start evitañ ar frankiz.» Hag e skrivjont se war
daolennoù arem hag (o) lakjont war beulvanoù,
war venez Sion. 27 Ha sed un adskrid eus ar
skridenn :

«D'an triwec'h (a viz) Elul, er bloaz kant daouzek ha-tri-ugent, - an trivet bloaz eus Simon, beleg-meur dreist an Asaramel - [28] e bodadeg vras ar veleien, ar bobl, pennoù ar vroad ha kozhidi ar vro, ez eo bet roet dimp da c'houzout : [29] Da goulz meur a stourm degouezhet er vro, Simon, mab Matthathias, beleg eus mibien Ioarib, hag e vreudeur, o deus en em lakaet war var hag en em savet a-enep enebourien o broad, evit ma vije miret ar Santual hag al Lezenn, ha gant klod bras o deus uhelvrudet o broad. [30] Adstrollañ a reas Jonatan o broad ha dont da vezañ o beleg-meur, hag e voe unanet gant e bobl. [31] Hag e c'hoantaas o enebourien aloubiñ o bro hag astenn o dorn war o Santual. [32] Neuze e savas Simon, hag e stourmas evit e vroad ; dispign a reas kalz eus e vadoù, reiñ armoù d'an dud eus armead e vroad ha reiñ gopr dezho. [33] Kreñvaat a reas kêrioù ar Youdea, ha Bet-Sour war harzoù ar Youdea, lec'h ma oa armoù an enebourien da gentañ, ha lakaat a reas eno evel gward brezelourien yuzev. [34] Joppe a greñvaas ivez war ribl ar mor, ha Gazara, war harzoù Azot, lec'h ma oa diagent an enebourien o chom, hag e lakaas eno Yuzevien, ha kement tra a oa ret evit o bevañs a lakaas enno. [35] Hag e welas ar bobl fealded Simon hag ar c'hloar a felle dezhañ reiñ d'e vroad, hag e lakaat a rejont da bennrener warno ha da veleg-meur, en abeg da gement tra en devoa graet, hag evit ar reizhded hag ar fealded en devoa miret d'e vroad ha dre m'en devoa klasket e pep stumm uhelaat e bobl. [36] En e zeizioù e teujod a-benn, dre e zaouarn, da lemel ar broadoù diouzh o ziriad, hag ar re a oa e kêr David e Jeruzalem hag o devoa graet evito ur c'hreñvlec'h ma'z ermaezient anezhañ evit saotrañ trowardroioù ar Santual ha reiñ un taol bras d'e santelezh. [37] Lakaat a reas ennañ paotred Youdea hag e greñvaat evit surentez ar vro hag ar gêr hag uhelaat mogerioù Jeruzalem.

[38] Hag ar roue Demetrioz a gretaas dezhañ karg ar beleg-meur en abeg da se. [39] Ober a reas anezhañ e vignon ouzh hen enoriñ gant klod bras. [40] Klevet en devoa end-eeun e veze galvet ar Yuzevien mignoned gant ar Romaned, ha kevredidi ha breudeur, hag e oant aet war-arbenn da gannaded Simon gant enorioù, [41] hag o devoa kavet mat ar Yuzevien hag o beleien e vefe Simon pennrener warno ha beleg-meur da viken, ken na savfe ur profed da vezañ kredet [42] hag e vefe penngadour warno, e rafe war-dro ar Santual o lakaat e-unan tud war e labourioù, war ar vro, war an armoù ha war ar c'hreñvlec'hioù ; [43] hag en defe karg eus ar Santual, hag e vefe sentet outañ gant an holl, hag e vefe skrivet gant e anv an holl skridennoù er vro, hag e vefe gwisket a limestra hag a aour. [44] Ha ne vezo aotreet den eus ar bobl nag a-douez ar veleien da zisteurel nep hini eus an traoù-se, na da zislavarout ar pezh a zo distaget gantañ, na da zastum bodadeg ebet heptañ, na da wiskañ limestra na da lakaat warnañ kloched aour. [45] Neb a ray a-enep an traoù-se, pe a dorro unan bennak anezho a vezo endalc'het (d'ur boan). [46] Kavet he deus mat ar bobl a-bezh aotren da Simon ober hervez an holl gomzoù-se. [47] Hag asantet en deus Simon ha kavet en deus mat bezañ beleg-meur ha penngadour ha pennrener ar Yuzevien, ar veleien, ha bezañ e penn an holl". [48] Kemennet e voe lakaat ar skrid-mañ war daolennoù arem hag o lakaat ouzh moger-dro ar Santual en ul lec'h a-wel, [49] ha lakaat an adskridoù anezho en teñzor-di, m'o defe anezho Simon hag e vibien en o dorn.

15 Antiokus enep Trufon.

[1] Hag e kasas Antiokus, mab Demetrioz, ar roue, lizheroù eus inizi ar mor da Simon, beleg ha pennrener ar Yuzevien, ha d'an holl vroad ; [2] hag e oant troet en doare-mañ :

«Ar roue Antiokus da Simon, beleg-meur ha pennrener, ha da vroad ar Yuzevien, salud ! [3] Peogwir o deus un nebeud tud bosennus tapet rouantelezh hon tadoù ha pa 'm eus c'hoant adkaout ar rouantelezh-se evit hec'h adsevel evel ma oa diagent ; pa 'm eus tutet kalz a strolladoù ha paramantet listri-brezel, [4] hag ez on mennet da zilestrañ er vro evit mont war-lerc'h ar re o deus rivinet hor bro ha gwastet kêrioù niverus em rouantelezh, [5] bremañ eta e kretaan dit an holl zistaolioù o devoa graet dit ar rouaned a oa em raok hag an holl roadoù all o deus graet dit. [6] Hag aotre a roan dit da ober moneiz dibar, diouzh splet da vroad ; [7] Jeruzalem hag ar Santual da vezo dieub ; hag an holl armoù ac'h eus prientet hag ar c'hreñvlec'hioù ac'h eus savet hag a zalc'hez da chomo ganit, [8] ha kement a zo dleet d'ar roue

ha da vezañ dleet dezhañ azalek bremañ ha da
holl viken da vezo distaolet dit 9 ha p'hon devo
adtapet hor rouantelezh, e raimp enor dit, d'az
pobl ha d'an Templ, un enor bras, en doare ma
teuio da vezañ anat ho kloar dre an douar
a-bezh !»

10 Er bloaz kant pevarzek ha-tri-ugent, ec'h
ermaezias Antiokus da vro e dadoù, hag en em
vodas davetañ an holl strolladoù, en doare ma
voe nebeud gant Trufon. 11 Mont a reas Antiokus
war e lerc'h, hag e teuas (Trufon), o tec'hout
betek Dora, war (ribl) ar mor, 12 rak gouzout
a rae e oa deuet warnañ ar reuzioù hag o devoa
e zilezet e strolladoù. 13 Hag e kampas Antiokus
e-tal Dora, ha gantañ c'hwec'h-ugent mil den
a vrezel hag eizh mil marc'heger. 14 Sichañ
a reas ar gêr, tra ma oa al listri oc'h arsailhañ
diwar ar mor, hag e waske ar gêr dre zouar
ha dre vor, ha ne leze den da vont er-maez na da
zont e-barzh.

15 Erruout a reas Noumenius hag ar re a oa
gantañ eus Roma, ha ganto lizheroù evit ar
rouaned hag evit ar vroioù ma oa skrivet enno
kement-mañ : 16 «Loukioz, konsul ar Romaned,
d'ar roue Ptolemai, salud ! 17 Kannaded ar
Yuzevien a zo deuet davedomp evel hor
mignoned ha kevredidi, da nevesaat ar
vignoniezh hag an emglev a-wezhall, kaset gant
Simon, ar beleg-meur, ha pobl ar Yuzevien.
18 Degaset o deus ur skoed aour a vil minenn.
19 Plijet eo bet dimp eta skrivañ d'ar rouaned
ha d'ar broioù chom hep klask noazout outo,
nag ober brezel dezho. 20 Asantet hon eus ivez
degemer ar skoed a-diganto. 21 Mar en em gav
eta bosennourien, tec'het diouzh o bro
davedoc'h, deroit-int d'ar beleg-meur Simon,
ma kastizo anezho hervez o Lezenn.»

22 An hevelep traoù a skrivas da
zDemetrioz, ar roue, da Attalus, da Ariarates, da
Arsakes, 23 ha d'an holl vroioù, da Sampsaces,
d'ar Spartiz, da zDelos, Myndos, Sikonia,
Karida, Samos, Pamfilia, Likia, Alikarnas,
Rodoz, Faselida, Kho, Siden, Aradon, Gortina,
Knidus, Kuprus ha Kurene. 24 Un adskrid
a gement-se a voe skrivet evit Simon, ar
beleg-meur.

25 Ar roue Antiokus a gampas e-tal Dora, er
rakkêr, o tegas dizehan a-enep dezhi ar
c'hevrennoù hag oc'h ober ardivinkoù, hag
e serras Trufon, na (oa ket evit) dont er-maez na
mont e-barzh. 26 Hag e kasas Simon dezhañ
daou vil den eus an dibab evit stourm gantañ,
hag arc'hant hag aour ha strobelloù niverus.
27 Met n'houlas ket o degemer, hogen terriñ
a reas kement tra en devoa divizet gantañ
diagent, hag estrenaat a reas outañ. 28 Kas a reas
davetañ Atenobius, unan eus e vignoned, evit
komz gantañ ha lavarout : «C'hwi a zo oc'h
aloubiñ Joppe ha Gazara hag ar C'hreñvlec'h
a zo e Jeruzalem, kêrioù eus va rouantelezh.
29 Lakaet hoc'h eus da ouelec'h o ziriad ha graet
reuz bras er vro ha mestroniet lec'hiennoù
niverus eus va rouantelezh. 30 Bremañ eta,
daskorit ar c'hêrioù hoc'h eus tapet ha truajoù al
lec'hiennoù hoc'h eus mestroniet er-maez eus
harzoù ar Youdea, 31 anez se, roit en o lec'h
pemp kant talant arc'hant, hag evit an
dismantroù hoc'h eus graet ha truajoù ar
c'hêrioù, pemp kant talant all ; anez se e teuimp
d'ober brezel deoc'h.» 32 Hag e teuas Atenobius,
mignon ar roue, da Jeruzalem, hag e welas
meurdez Simon, ur ganastell gant listri aour hag
arc'hant, ha servijerien e-leizh ; hag e voe
sebezet, hag e kemennas dezhañ komzoù ar
roue. 33 Hag e respontas Simon en ur lavarout
dezhañ : «N'eo ket un douar estren hon eus
kemeret, na madoù an estrenien hon eus tapet,
met hêrezh hon tadoù eo, hag a oa bet skrapet
gant hon enebourien ent-direizh en ur pred
bennak. 34 Evidomp, p'hon eus tu, ec'h
adkrogomp e hêrezh hon tadoù. 35 Evit Joppe
ha Gazara, ac'h azgoulennez, ar re-se a rae
droug bras d'hor pobl ha d'hor bro ; evito
e roimp kant talant» 36 ha ne respontas dezhañ
grik, met distreiñ a reas gant kounnar davet ar
roue ha kemenn dezhañ ar c'homzoù-se,
meurdez Simon ha kement en devoa gwelet ;
hag e kounnaras ar roue, ur gounnar vras !

37 Ha Trufon, savet war ul lestr, a dec'has da
Ortosia. 38 Hag e lakaas ar roue Kendebaeus da
benngadour war an arvor, hag e roas dezhañ
strolladoù a droadeien hag a varc'heien.
39 Hag urzh a roas dezhañ da gampañ a-dal d'ar
Youdea, hag urzh ivez dezhañ da adsevel
Kedron ha da greñvaat an dorojoù hag ober
brezel d'ar bobl ; ar roue avat a yeas war-lerc'h
Trufon. 40 Kendebaeus, erruet e Iamnia, a grogas
da hegaziñ ar bobl, da aloubiñ ar Youdea, da
brizoniañ ar bobl ha da lazhadegañ. 41 Adsevel

a reas Kedron ha lakaat eno marc'heien
ha strolladoù evit ermaeziañ hag ergerzhout
hentoù ar Youdea, evel m'en devoa kemennet
dezhañ ar roue.

16 Simon drouklazhet.

1 Hag e pignas Ioann eus Gazara hag
e kontas da Simon, e dad, ar pezh en devoa
kaset Kendebaeus da benn. 2 Hag e c'halvas
Simon e zaou vab henañ, Youdas ha Ioann, hag
e lavaras dezho : «Me ha va breudeur ha ti va
zad hon eus graet stourmoù Israel abaoe hor
yaouankiz betek an deiz hiziv, ha deuet eur da
benn, dre hon daouarn, da saveteiñ Israel meur
a wezh. 3 Met bremañ, ez on deuet kozh,
ha c'hwi, dre drugarez, a zo kreñv a-walc'h dre
an oad, kemerit va lec'h hag hini va breur ;
ermaezit ha stourmit evit hor broad, hag eus an
neñv, skoazell da vezo ganeoc'h !» 4 Dibab
a reas eus ar vro ugent mil den a vrezel
ha marc'hegerien ; kerzhout a rejont a-enep
Kendebaeus ha nozvezhiañ e Modin. 5 Savet
abred, e kerzhjont etrezek ar blaenenn, ha setu
ma teue un armead niverus a-ziarbenn dezho,
troadeien ha marc'heien ; hag ur froud a oa
etrezo. 6 Hag e kampas a-dal dezho, eñ hag
e bobl, hag e welas o devoa aon e dud da
dreuziñ ar froud, hag e treuzas da gentañ : ouzh
e welout, an dud a dreuzas war e lerc'h.
7 Rannañ a reas ar bobl, hag ar varc'heien
e-kreiz an droadeien ; kezeg an enebourien a oa
niverus-tre. 8 Sonet e voe gant an trompilhoù
ha lakaet Kendebaeus da dec'hout gant
e armead ; hag e kouezhas anezho gloazidi
niverus, hag ar re a vane a dec'has d'ar
c'hreñvlec'h. 9 Neuze e voe tizhet Youdas, breur
Ioann, met Ioann a redas war o lerc'h betek
m'en em gavas (Kendebaeus) e Kedron, en
devoa adsavet. 10 Tec'hout a rejont betek an
tourioù a zo war vaezioù Azot, hag e lakaas
(Ioann) an tan enni ; kouezhañ a reas anezho
war-dro daou vil a dud. Hag e tistroas (Ioann)
d'ar Youdea e peoc'h.

11 Ha Ptolemai, mab Aboubas, a oa bet
lakaet da benngadour war blaenenn Yeriko, hag
en devoa arc'hant hag aour e-leizh,
12 rak mab-kaer e oa d'ar beleg-meur. 13 Uhelaat
a reas e galon, ha c'hoantaat a reas mestroniañ
ar vro ha mennet e oa, dre widre enep Simon
hag e vibien, da zilemel anezho. 14 Simon, a oa
oc'h ergerzhout kêrioù ar vro hag o prederiañ
war o melestradur, a ziskennas da Yeriko, eñ
ha Mattatias ha Youdas, e vibien, er bloaz kant
seitek-ha tri-ugent, en unnekvet miz, a zo miz
sabad. 15 O degemer a reas mab Aboubas er
c'hreñvlec'h anvet Dok, gant gwidre, (an hini)
en devoa savet, hag e reas evito ur banvez bras
hag e kuzhas eno tud. 16 Ha pa voe mezv Simon
hag e vibien, e savas Ptolemai hag ar re a oa
gantañ, hag o kemer o armoù en em daoljont
war Simon er sal-banvez, hag e lazhjont, eñ hag
e zaou vab ha darn eus e servijerien. 17 Ober
a reas aze ur mell taol ganas ha daskoriñ a reas
an droug evit ar mad. 18 Hag e skrivas Ptolemai
kement-se hag e kasas tud d'ar roue evit degas
dezhañ strolladoù d'e skoazellañ ha dereiñ
o bro hag ar c'hêrioù. 19 Kas a reas reoù all da
Gazara evit dilemel Ioann, ha d'ar
benn-milieroù e kasas lizheroù evit dont
davetañ a-benn reiñ dezho arc'hant hag aour
ha donezonoù. 20 ha reoù all a gasas da aloubiñ
Jeruzalem ha menez ar Santual. 21 Met o redek
en a-raok e kasas unan bennak da Ioann
e Gazara, e oa marvet e dad hag e vreudeur,
o (lavarout) ouzhpenn : «Kaset o deus ivez d'az
lazhañ.» 22 O klevout se e voe feulzet-meurbet,
hag e tapas krog en dud a oa deuet d'e lazhañ
hag e lazhas anezho ; rak klevet en devoa
e klaskent e lakaat d'ar marv.

23 Ha nemorant oberoù Ioann, e vrezelioù
hag ar c'hurioù a sevenas ha savadur ar
mogerioù a savas hag e oberiadurioù, 24 setu
ma'z int skrivet e levr an deizioù eus
e velegiezh-veur, abaoe ma oa deuet da vezañ
beleg-meur war-lerc'h e dad.

Eil levr ar Vakabeed

1 Lizheroù da Yuzevien an Ejipt.

1 D'ar vreudeur, ar Yuzevien a zo en Ejipt,
salud ! Ar vreudeur, ar Yuzevien a zo
e Jeruzalem hag ar re a zo e bro Youdea (a het
deoc'h) peoc'h ha berzh-mat ! 2 Doue da ober
vad deoc'h ha da gaout soñj eus e Emglev gant
Abraham, Izaak ha Yakob, e servijerien fidel ;
3 ha da reiñ deoc'h-holl ur galon evit E gehelañ
hag ober e vennadoù a galon vat hag a ene
youlek. 4 Ra zigoro ho kalon d'e Lezenn ha d'ar
gourc'hemennoù, ha ra seveno ar peoc'h !
5 Ra selaouo ho pedennoù, ma vezo adunvanet
ganeoc'h ha ma n'ho tilezo ket en amzer
a reuz ! 6 Ha bremañ evel-se emaomp o pediñ
evidoc'h. 7 Pa oa Demetrioz roue, er bloaz kant
nav ha -tri-ugent, hon eus skrivet deoc'h, ni ar
Yuzevien, en enkrez ar gwashañ deuet warnomp
er bloavezhioù-se, goude m'o devoa dizalc'het
Jason hag ar re a oa gantañ diouzh an Douar
santel hag ar rouantelezh, 8 ha m'o devoa devet
ar porched ha skuilhet ur gwad didamall.
Hag hon eus pedet an Aotrou hag ez omp bet
selaouet ; kinniget hon eus un aberzh gant
flourenn, enaouet ar gouleier ha lakaet a-wel ar
baraennoù. 9 Ha bremañ eta, lidit deizioù gouel
al Logelloù, a viz Kasleu. Er bloaz eizh
ha pevar-ugent.

10 Ar re a zo e Jeruzalem, ar re a zo er
Youdea, Kuzul ar Re Gozh ha Youdas, da
Aristoboulos, kuzulier ar roue Ptolemai, deuet
eus lignez ar veleien olevet, ha d'ar Yuzevien
a zo en Ejipt, salud ha yec'hed ! 11 Saveteet gant
Doue eus riskloù bras, e trugarekaomp anezhañ
kalz-meurbet, rak a-enep ar roue emaomp
o stourm, 12 hag Eñ eo en deus skubet ar re a oa
deuet da stourm enep ar Gêr santel.
13 Ar penngadour end-eeun, a oa aet da bPersia,
hag e armead, a seblante bezañ didrec'hus, a zo
bet diskolpet e templ Nanea dre un taol-gwidre
implijet gant beleien Nanea. 14 Evel da zimeziñ
ganti e oa deuet Antiokus d'al lec'h-se gant
e vignoned, en doare da gemer ar madoù bras
(anezhi) e-giz argouroù. 15 O dispaket o devoa
beleien Nanea, hag hemañ a zeuas war-raok
gant un nebeud tud e klozadur an neved, hag
e serrjont an templ a-boan ma oa aet-tre
Antiokus ; 16 hag o tigeriñ an nor kuzhet er
solieradur, e stlapjont mein en ur foeltrañ
ar penngadour ; ha graet ganto tammoù
ha lamet ar pennoù, e taoljont anezho d'ar re
a oa er-maez. 17 E pep tra ra vezo benniget hon
Doue, en deus deroet (d'ar marv) ar re o devoa
graet traoù disakr.

18 War-nes ober, d'ar pemp warn-ugent
a (viz) Kasleu, glanidigezh an Templ, hon eus
soñjet e oa dleet reiñ da c'houzout deoc'h, en
doare ma reot, c'hwi ivez, gouel al Logelloù hag
an tan, (gwelet) p'en devoa Nehemia, savet
(gantañ) an Templ hag an aoter, kinniget
aberzhoù. 19 Rak pa voe kaset hon tadoù da
bPersia, o devoa ar veleien deol a-neuze
kemeret tan diwar an aoter, hag (e) guzhet, dre
laer, e strad ur puñs hag a oa hesk ; e lakaat
a rejont eno e savete, en doare ma voe dianav
d'an holl al lec'h. 20 Tremenet meur a vloavezh,
pa blijas da Zoue, e lakaas Nehemia, kaset gant
roue Persia, diskennidi ar veleien o devoa
e guzhet, da enklask an tan. Ar re-mañ a lavaras
dimp n'o devoa ket kavet tan, met dour
tuzumek ; ha neuze e kemennas dezho puñsañ
ha degas. 21 Pa voe bet lakaet an traoù evit an
aberzhoù, e kemennas Nehemia d'ar veleien
sparfañ gant an dour, ar c'hoad hag ar pezh a oa
war-c'horre. 22 Ur wezh graet kement-se
ha tremenet ur predad, e skedas an heol,
mouchet da gentañ, hag e savas flammoù bras,
ken e voe estlammet an holl. 23 Pediñ a rae ar
veleien, tra ma peurloske an aberzh, ar veleien
hag an holl, Jonatan o kregiñ hag ar re all
o respont gant Nehemia.

24 Ha bez' e oa gant ar bedenn an
doare-mañ :

«Aotrou, Aotrou Doue, krouer an holl vad,
spouronus, galloudus, reizh ha trugarezus,
ar roue nemetañ ha madelezhus,
25 brokus nemetañ ha reizh nemetañ,
hollc'halloudek ha peurbadel,
an hini a salv Israel a bep droug,
en deus graet eus hon tadoù dilennidi
ha santelaet anezho,
26 degemer an aberzh evit da holl boblad Israel,
diwall da lod ha santela anezho.

27 Kendastum hor re skignet,
dieub ar re sklavaet e-touez ar broadoù,
gra ur sell ouzh ar re zisprizet hag ar re gasaet,
ha ra ouezo ar broadoù ez eo Te hon Doue.

[28] Amprou ar re hon gwask
hag hon dismegañs gant rogoni.
[29] Enplant da bobl e-barzh da Lec'h santel,
evel m'en deus lavaret Moizez.»

[30] Ar veleien a stage da ganañ meulganoù.
[31] Adal ma voe peurlosket traoù an aberzh,
e kemennas Nehemia skuilhañ an dour a vane
war mein bras. [32] Pa voe graet se, ec'h entanas ur
flammenn ; met o tont eus an aoter e skedas ur
sklêrijenn, hag e voe spluiet ar flammenn.
[33] Pa voe deuet anat an dra ha kontet da roue ar
bPersed penaos el lec'h m'o devoa ar veleien
harluet kuzhet an tan e oa deuet a-wel un dour
o devoa Nehemia hag e dud glanaet gantañ
traoù an aberzh, [34] e lakaas ar roue ur gloued
tro-dro, hag e reas un neved goude bezañ
amprouet an dra. [35] Hag ar re o devoa
e c'hrad-vat, ar roue, gant ar yalc'hadoù bras
a denne, a roe lod (dezho). [36] Reiñ a reas dezhañ
ar re a oa gant Nehemia an anv 'neftar' ; hogen
anvet e vez gant kalz 'neftai'.

2 Lizheroù all. Rakskrid an aozer.

[1] Kavout a reer er skridoù e kemennas ar
profed Yeremia d'an harluidi kemer tan, evel
ma'z eo merket, [2] ha penaos e c'hourc'hemennas
ar profed d'an harluidi, en ur reiñ dezho al
Lezenn, diwall d'ankouaat kemennadurioù an
Aotrou ha da ziankañ en o soñjoù, o welout
delwennoù aour hag arc'hant hag ar c'hinkladur
en-dro dezho. [3] Hag o lavarout traoù all evel-se,
e c'hourfede anezho da chom hep pellaat al
Lezenn diouzh o c'halon. [4] Bez' e oa ivez er
skrid en devoa kemennet ar profed, goude ma
oa deuet un diougan dezhañ, degas gantañ an
deltenn hag an Arc'h, hag e oa aet d'ar menez,
lec'h ma oa pignet Moizez da arvestiñ ouzh
hêrezh Doue.

[5] Degouezhet eno, en devoa Yeremia kavet
un ti evel ur vougev ; an deltenn, an Arc'h hag
aoter an ezañs a lakaas e-barzh, hag e vardellas
an antre. [6] Dont a reas darn eus an ambrougerien
evit aroueziañ an hent ha n'helljont ket
e gavout. [7] Pa ouezas Yeremia, e reas tamall
dezho en ur lavarout : "Dizanav e vezo al lec'h
ken n'en devo Doue graet dastumadur ar bobl
ha na vezo deuet pardonus. [8] Neuze e tiskouezo
an Aotrou an traoù-se hag e teuio a-wel klod an
Aotrou hag ar goumoulenn evel m'en em
ziskouezas da vare Moizez ha pa bedas
Salomon evit ma vefe kensakret al Lec'h
ent-dispar. [9] Disklêriet e oa c'hoazh penaos en
e furnez en devoa kinniget un aberzh evit dedi
ha peurechuiñ an Templ. [10] Evel m'en devoa
Moizez pedet an Aotrou, ha ma tiskennas tan
eus an neñv, a pulluc'has traoù an aberzh,
evel-se ivez e pedas Salomon hag e tiskennas
an tan, a bulluc'has an holloskadoù. [11] Hag en
devoa lavaret Moizez : «Dre ma n'eo ket bet
debret, an (aberzh) evit ar pec'hed a zo bet
pulluc'het.» [12] En hevelep doare, e lidas
Salomon an eizh devezh-gouel.

[13] Danevellet e oa ivez er skridoù hag en
eñvorioù amzer Nehemia an traoù-se, ha penaos
ivez, o tiazezañ ul levraoueg, e tastumas al
levrioù diwar-benn ar rouaned hag ar brofeded,
reoù David ha lizheroù ar rouaned a-zivout
profadennoù. [14] Evel-se ivez en deus Youdas
dastumet an holl re bet skignet en arbenn d'ar
brezel degouezhet ganimp, hag emaint ganimp.
[15] M'hoc'h eus eta ezhomm, kasit tud da gerc'hat
anezho evidoc'h.

[16] War-nes lidañ ar c'hlanidigezh,
e skrivomp deoc'h ; mat a reot eta o lidañ an
deizioù-se. [17] An Doue en deus salvet e holl
boblad ha daskoret d'an holl an hêrezh, ar
roueelezh, ar velegiezh hag ar santeladur, [18] evel
m'en devoa grataet dre al Lezenn, rak spi hon
eus en devo dambrest an Doue-se truez
ouzhimp hag hon dastumo a bep lec'h dindan an
neñv el Lec'h santel ; rak hon tennet en deus
diouzh reuzioù bras ha glanaet al Lec'h-se.

[19] An traoù a-fet Youdas Makabai hag
e vreudeur, glanidigezh an Templ meurdezus
ha dedi an aoter, [20] ar brezelioù a-enep Antiokus
Epifan hag e vab Eupator, [21] an
emziskouezidigezhioù deuet eus an neñv d'ar
gadourien a gevezas evit ar Yuzeviezh, en doare
da breizhata, daoust dezho bezañ nebeud, ar vro
a-bezh, ha da gas kuit ar yoc'hadoù tud gouez,
[22] da adkavout an Templ brudet dre ar bed-holl,
da zieubiñ ar Gêr ha da adsevel al lezennoù
war-nes bezañ torret, an Aotrou gant trugarez
vras o vezañ bet pardonus evito, [23] kement-se,
bet displeget gant Jason ar C'hurenead e pemp
levr, a glaskimp diverrañ en ul levrenn hepken.
[24] O welout end-eeun morad an niveroù hag an
diaested o deus ar re a fell dezho troidellañ
e danevelloù an istor, en abeg da builhder an

danvez, [25] hon eus soñjet (reiñ), d'ar re
a c'hoanta lenn bourrusted, d'ar re a blij dezho
adtremen dre an eñvor, aested, ha d'an holl re
o devo degouezh, talvoudegezh. [26] Evidomp-ni,
kemeret ganimp karg poanius an diverradur,
n'eo ket bet aezet an trevell, met c'hwezenn
ha beilhoù, [27] evel an hini a brient ur banvez hag
a glask splet ar re all, n'eo ket didenn evitañ ;
koulskoude evit anaoudegezh-vat ur c'halz
e c'houzañvimp a c'hrad-vat an trevell-se, [28] en
ur lezel ar skrivagner da arnodenniñ dre ar
munud pep poent hag en ur boaniañ evit mont
war-raok diouzh patromoù an diverradur.
[29] Rak evel ma tle tisavour an ti nevez kaout
preder eus ar savadur a-bezh, an hini a stag da
goarañ ha da livañ, imbroudiñ ar pezh a zo ret
evit ar c'hinkladur, evel-se, a gav din, evidomp.
[30] Mont e-barzh, ober an dro d'an traoù
ha kemer poan gant pep tra dre ar munud,
kement-se a zere ouzh aozer an istor.
[31] Met tizhout berrded al lavar ha dizerc'hel
diouzh peurglokadur an oberenn a zo aotreet
d'an hini a ra ur c'henaozadur.

[32] A-vremañ eta krogomp gant an danevell
en ur lakaat hepken ar pezh a zo bet lavaret ;
rak droch e vije astenn ar pezh a zo a-raok an
istor ha berraat an istor.

3 Istor Heliodor.

[1] Pa oa ar Gêr santel o vevañ en ur peoc'h
klok hag e oa miret eus ar gwellañ al lezennoù
en abeg da zeoliezh Onias, ar beleg-meur,
ha d'e gasoni ouzh an droug, [2] e tegouezhas d'ar
rouaned o-unan enoriñ al Lec'h santel ha reiñ
gloar d'an Templ gant ar gwellañ profadennoù,
[3] ken e pourvezas Seleukus, roue an Azia, diwar
e leve e-unan, d'an holl zispignoù o sellout
ouzh lidadur an aberzhoù. [4] Met ur Simon
bennak, eus meuriad Benjamin, lakaet da
velestrour an Templ, en devoe un dael gant ar
beleg-meur a-fet mererezh marc'hadoù ar Gêr.
[5] Evel ma ne oa ket evit trec'hiñ war Onias, ez
eas davet Apolonios eus Tarsoz, a oa d'ar
mare-se penngadour Koele-Siria ha Fenikia.
[6] Hag e kontas (dezhañ) e oa leun an teñzor
e Jeruzalem a binvidigezhioù diniver, ken e oa
dijedadus kementad ar bernioù (arc'hant) ha na
glotent ket ouzh kontoù an aberzhoù, hag e oa
gallus (ober) dezho kouezhañ dindan mestroni
ar roue. [7] e-kerz un emweladenn gant ar roue,
e roas Apolonios da c'houzout dezhañ ar
pinvidigezhioù a oa bet diskuliet dezhañ ;
goude bezañ dilennet Heliodor, a oa e penn an
aferioù, e voe kaset gant ar roue, o reiñ urzhioù
da dreuzkas ar pinvidigezhioù lavaret.
[8] Diouzhtu ez eas Heliodor gant an hent, war
zigarez ensellout kêrioù Koele-Siria ha Fenikia,
evit gwir, evit kas da benn mennad ar roue.
[9] Erruet e Jeruzalem ha degemeret evel ur
mignon gant beleg-meur ar Gêr, e kemennas an
diskuliadur a oa bet graet, hag e tisklêrias perak
en em gave aze ; goulenn a rae hag-eñ,
e gwirionez, e oa kont gant an traoù evel-se.
[10] Ar beleg-meur a ziskouezas e oant fiziadurioù
an intañvezed hag an emzivaded, [11] un darn ivez
eus re Hirkan, mab Tobia, un den meur en ur
garg uhel ; -ur falstamaller e oa eta Simon, an
den difeiz - hag en holl e oa pevar c'hant talant
arc'hant ha daou c'hant aour ; [12] hag ober gaou
d'ar re o devoa fiziet e santelezh al Lec'h,
e meurdez hag e sakradurezh un Templ,
azaouezet dre an hollved, a oa (un dra)
dic'hallus a-grenn.

[13] Heliodor avat, en arbenn d'an urzhioù en
devoa bet digant ar roue, a lavare groñs e oa ar
(madoù)-se da vezañ diberc'hennet evit an
teñzor roueel. [14] Lakaat a reas an deiz hag ec'h
antreas evit ober enselladur eus an traoù-se ; un
enkrezenn vras a voe neuze er Gêr a-bezh. [15] Ar
veleien, dirak an aoter, e gwiskamantoù beleien,
oc'h en em stouiñ, a aspede an neñv, aozer al
lezenn war ar fiziadurioù, da virout salv an
traoù-se d'ar re o devoa o fiziet. [16] O welout
neuz ar beleg-meur e veze rannet ar galon, rak
e zremm hag e liv distreset a ziskoueze enkrez
e ene ; [17] rak sonnet e oa an den gant an aon hag
ar gridienn-gorf, dre benaos e oa anat d'ar re
a selle, ar boan a oa en e galon.
[18] Hag ouzhpenn, eus an tiez en em stlape tud
a strolladoù evit un aspedenn bobl, en abeg d'an
dismegañs war-nes dont war al Lec'h. [19] Ar
maouezed, gourizet a seier a-is d'an divronn,
a oa a-fonn er straedoù ; ar re zalc'het eus ar
merc'hed yaouank a rede, lod d'an dorojoù, lod
d'ar mogerioù, ha darn a yae war o brusk d'ar
prenestroù. [20] An holl, oc'h astenn an daouarn
war-zu an neñv, a rae an aspedenn. [21] Un druez
e oa gwelout fallgalon an tolpad mesk-divesk
ha damaon ar beleg-meur gwall-enkrezet. [22] Tra
ma oant o pediñ an Aotrou hollc'halloudek

da virout ar fiziadurioù d'ar re o devoa o fiziet,
salv hag e pep surentez, 23 e sevene Heliodor ar
pezh a oa bet divizet.

24 Eno end-eeun, hag eñ o tegouezhout gant
e warded e-tal an teñzor, e reas Mestr ar
speredoù ha pep galloud un emziskouez bras,
ken e voe alvaonet an holl re o devoa kredet
dont aze, gant galloud Doue, ha ma 'n em
gavjont dinerzh ha digalon. 25 A-wel dezho e oa
ur marc'h, ha warnañ ur marc'heger spontus,
ha kinklet gant un hollgaer a sternaj ; hag oc'h
en em strinkañ gant herr, e wintas ouzh
Heliodor e bavioù a-ziaraok ; an hini a oa
warnañ a seblante kaout un armadur aour.
26 Daou all en em ziskouezas dezhañ, yaouank,
heverk dre an nerzh, kaer-meurbet a stumm,
hollgaer a wiskamant, hag oc'h en em zerc'hel
a bep tu, e skourjezent anezhañ diehan,
o tarc'haouiñ outañ kalz a daolioù.
27 A-daol-trumm e kouezhas d'an douar hag
e voe paket en un deñvalijenn vras, hag ouzh
e c'horren hen lakjont war fledoù 28 hag an hini
a oa deuet ergentaou gant un ambrougadeg
niverus hag e holl warded en teñzor kentlavaret,
a voe douget, dic'hallus da 'n em skoazellañ
e-unan, gant ar re a anzave sklaer galloud Doue.
29 Distaolet e oa, en arbenn d'ar galloud doueel,
divouezh ha dibourvezet diouzh pep spi
a silvidigezh. 30 Hag ar re all a vennige an
Aotrou, a zouge klod d'e Lec'h ; hag an Templ,
a oa leun ur predig a-raok a spont hag a enkrez,
a voe karget, gant emziskouez an Aotrou
hollc'halloudek, a zrantiz hag a levenez. 31 Darn
avat eus koskor Heliodor a c'houlennas a-zillo
digant Onias pediñ an Uhel-meurbet da
deurvezout reiñ ar vuhez d'an hini en em gave
a-grenn en e huanad diwezhañ. 32 Ar
beleg-meur, o toujañ en defe ar roue ar soñj e oa
bet graet un taol fall bennak enep Heliodor gant
ar Yuzevien, a ginnigas un aberzh evit
silvidigezh an den. 33 Tra ma oa ar beleg-meur
oc'h ober an dic'haouadur, e teuas a-nevez an
hevelep paotred yaouank a-wel da Heliodor,
gwisket (ganto) an hevelep gwiskamantoù, hag
en o sav e lavarjont (dezhañ) : «Bez kalz
a drugarez e-keñver Onias, ar beleg-meur, rak
a-drugarez dezhañ eo en deus roet an Aotrou dit
gras ar vuhez. 34 Ha te, bet skourjezet a-berzh an
neñv, kemenn d'an holl braster galloud Doue.»
ha lavaret (ganto) an traoù-se e teujont disgwel.

35 Hag Heliodor, kinniget gantañ un aberzh
d'an Aotrou ha kaset pedennoù c'hwek d'an hini
en devoa miret (dezhañ) ar vuhez, a gimiadas
diouzh Onias hag a zistroas gant e dud davet ar
roue. 36 Testeniañ a rae dirak an holl kement en
devoa arvestet gant e zaoulagad, oberoù an
Doue-meur. 37 Ar roue a c'houlennas digant
Heliodor piv a zeree kas ur wezh c'hoazh da
Jeruzalem, hag e lavaras (hemañ) : 38 «Ma 'c'h
eus un enebour bennak pe un irienner en
aferioù, kas-eñ di hag e tegemeri anezhañ
skourjezet, gant en em denno alehont, rak evit
gwir, ez eus en-dro d'al Lec'h-se ur galloud
doueel. 39 An Hini en deus e chomlec'h en neñv
a zo evezhiad ha skoazeller al Lec'h-se, hag ar
re a zeu da zrougober, o skeiñ ganto e ra dezho
mervel.» 40 Sed an darvoudoù a-fet Heliodor
ha mirerezh an teñzor, evel ma'z int tremenet.

4 Stourmadoù evit ar galloud.

1 Ar Simon kentlavaret a oa bet flatrer ar
madoù hag ar vammvro, a wallvrude Onias evel
pa vije hemañ en dije gwallgaset Heliodor hag
a vije bet pennabeg ar reuzioù. 2 Madoberour ar
Gêr, gwarezer e genvroiz, (mirer) gredus al
lezennoù, e krede lavarout e oa (anezhañ) un
irienner en aferioù. 3 An enebiezh a zeuas ken
bras (etrezo) ma voe graet muntroù gant unan
eus ar re a laboure gant asant Simon. 4 Onias,
o veizañ diaester ar c'hevezerezh, ha ne rae
Apolonios, (mab) Menesteos, penngadour
Koele-Siria ha Fenikia, nemet kreskiñ
fallagriezh Simon, 5 en em zougas davet ar roue,
nann evit bezañ tamaller e genvroiz, met evit
gounid ar bobl a-bezh hag e sell da (vad) pep
hini ; 6 rak gwelout a rae, anez rekour ar roue,
e oa dic'hallus d'an aferioù adkavout ar peoc'h,
ha da Simon lakaat diwezh d'e follentez.

7 P'en devoe Seleukus kuitaet ar vuhez, hag
Antiokus, lesanvet Epifan, kemeret ar
rouantelezh, e skrapas Jason, breur Onias, ar
garg a veleg-meur : 8 grataet en devoa d'ar roue,
e-kerzh un emziviz, tri-ugent talant arc'hant en
tu-hont da dri c'hant, ha, diwar un orin all,
pevar-ugent talant. 9 Ouzhpenn da se e tisklêrie
groñs enskrivañ kant hanter-kant all, mar befe
aotreet dezhañ sevel, en e veli e-unan, ur
gourenlec'h hag ur sportva hag enskrivañ an
Antiokeiz a oa e Jeruzalem. 10 Asantiñ a reas ar
roue, ha (Jason) a gemeras ar galloud

hag a lakaas kerkent e genvroiz da dremen dre zoareoù-bevañ ar C'hresianed. [11] An divizoù a-du gant ar Yuzevien a zistaolas, (ar re) diwar-benn an teñzor roueel, dre berzh Ioann, tad Eupolemos, (an hini) en devoa graet ar gannadouriezh e sell d'ar vignoniezh ha d'an emglev gant ar Romaned ; hag o tistrujañ an ensavadurioù hervez lezenn, e krogas gant boazioù enep-lezenn. [12] Laouen e voe end-eeun o tiazezañ ur gourenlec'h ouzh troad ar gorre-kêr, hag e tegasas ar re wellañ eus ar yaouankizoù da 'n em renkañ dindan an tog bras. [13] Ken pell ez eas barrad an hellenegouriezh hag an doug d'an estren-voazioù, en arbenn da fallagriezh an (den) dizoue ha nann ar beleg-meur Jason, [14] ma ne voe ken ar veleien gredus evit lidoù an aoter, hogen, o tisprizañ ar Santual hag o tilezel an aberzhoù, e hastent kemer perzh en embregadoù ar gourenerezh goude galv ar gantenn, [15] o sellout evel netra gloar an tadoù hag o prizañ an enorioù gresianek evel ar re gaerañ. [16] En abeg da se e voent gronnet gant un enkadenn c'harv : ar re a glaskent heuliañ o doareoù hag a c'hoantaent bezañ heñvel outo e pep doare, ar re-se o devoe da enebourien ha da bourevien. [7] Rak bezañ dizouj e-keñver lezennoù Doue n'eo ket diboan ; sed ar pezh a ziskouezo an degouezh da heul.

[18] Edod o lidañ ar c'hoarioù pemp-bloaziek e Tir, hag ar roue a oa eno ; [19] hag e kasas Jason, an hailhon, arvestidi a-douez Antiokeiz Jeruzalem da zougen tri c'hant drakm arc'hant evit aberzh Herakles ; hag e c'houlennas an dezougerien na vijent ket implijet evit un aberzh, rak ne oa ket se dereat, met lakaet evit un dispign all. [20] Hag e kouezhas an arc'hant-se, (roet) dre berzh an hini en devoa e gaset evit aberzh Herakles, en arbenn d'an dezougerien, evit paramantadur al listri tri-roeñvek.

[21] Apolonios, mab Menesteos, a oa bet kaset d'an Ejipt evit kentañ lec'hiadur ar roue Filometor, hag e verzas Antiokus e oa deuet hemañ da vezañ enebour e aferioù, hag e soñjas en e surentez ; setu perak, goude bezañ aet da Joppe, e tistroas da Jeruzalem. [22] Degemeret kaer-dispar gant Jason hag ar Gêr, e voe ambrouget e-barzh gant torchadoù ha youc'hadennoù, ha goude-se ez eas gant e arme d'ar Fenikia.

[23] A-benn tri bloaz e kasas Jason Menelas, breur ar Simon kentlavaret, da zougen an arc'hant d'ar roue ha da gas da benn an divizadurioù diwar-benn an aferioù difraeus. [24] Hemañ, pa 'n em gavas gant ar roue, hen uhelveulas evit doareoù e aotrouniezh, hag a sachas warnañ ar velegiezh-veur en ur reiñ tri c'hant talant arc'hant muioc'h eget Jason. [25] Degemeret (gantañ) urzhioù ar roue, e tegouezhas, hep kaout netra warnañ dellezek eus ar velegiezh-veur, met gant fulorioù ur mac'homer kriz ha kounnar ul loen gouez. [26] Evel-se, Jason hag en devoa distroadet e vreur e-unan, a voe distroadet gant un all hag a voe rediet da dec'hout da vro an Amoniz. [27] Menelas avat a rae e vestr, met stad ebet eus ar grataerezhioù arc'hant graet d'ar roue, [28] daoust d'ar glemmadenn graet gant Sostratus, gouarner ar gorre-kêr, rak dezhañ e oa dastum an tailhoù ; en abeg da se e voent galvet o-daou gant ar roue.

[29] Ha Menelas a lezas etrekarg ar velegiezh-veur d'e vreur Lusimakos, ha Sostratus (a lezas) Krates, mestr ar gKupreiz. [30] War an darvoudoù-se, e c'hoarvezas da dud Tarsos ha Mallos en em sevel, dre ma oant bet roet evel argouroù da Antiokia, adwreg ar roue. [31] A-hast eta e teuas ar roue da reizhañ an afer, o lezel en e lec'h Andronikos, unan eus an uhelgargidi. [32] O soñjal kaout un digarez mat, goude bezañ bogodet traoù en aour eus an Templ, e tonezonas Menelas darn da Andronikos, ha darn all e teuas a-benn da werzhañ da dTir ha d'ar c'hêrioù tro-dro. [33] P'en devoe gouezet se a dra sur, e tamallas Onias anezhañ, goude bezañ en em dennet en ul lec'h repu, e Dafne, nes Antiokia. [34] Setu perak Menelas, o kemer en e bart Andronikos, hen atize da lazhañ Onias. Mont a reas da gaout Onias, hag o lakaat e fiziañs er finesa hag en e zorn dehoù, e roas e zorn gant touadelloù, ha daoust ma oa en disfiz, e lakaas anezhañ da zont er-maez eus e repu, ha war an taol hen lakaas d'ar marv, dizouj d'ar reizhder. [35] En abeg da se, n'eo ket hepken ar Yuzevien, met kalz ivez eus ar brioù all a voe droug enno ha doaniet gant muntr direizh an den-se.

36 Pa voe distroet ar roue eus toleadoù Kilikia,
e teuas d'e gavout Yuzevien ar gêr hag ar
C'hresianed a gasae evelto an droug,
diwar-benn drouklazh diabeg Onias.
37 Glac'haret en e ene ha trefuet gant an druez,
e ouelas Antiokus en abeg da furnez ha da
boellegezh an hini tremenet. 38 Hag entanet
a fulor, e lamas war an taol digant Andronikos
al limestra, a fregas (dezhañ) e zilhad, hag ouzh
e gas dre ar Gêr a-bezh d'al lec'h end-eeun ma
oa bet disakr e-keñver Onias, eno e kasas d'ar
bed all ar muntrer, an Aotrou o taskoriñ dezhañ
ar c'hastiz dleet.

39 Laeroñsioù disakr a oa bet graet e Kêr
gant Lusimakos ha gant asant Menelas, hag ar
vrud a gement-se a oa aet er-maez, hag en em
vodas ar bobl a-enep Lusimakos, goude ma oa
bet endeo kaset a bep tu kalz a draoù aour.
40 Evel ma tispac'he an engroezioù, leun-barr
a gounnar, ec'h armas Lusimakos war-dro tri
mil den hag e krogas un argad direizh dindan
sturierezh un Auranos bennak deuet war an oad
ha tamm ebet nebeutoc'h kataret. 41 O verzout
krogad Lusimakos, e tapjont darn mein, darn
tammoù koad, darn all o kemer a-vozadoù ludu
a oa eno ha d'o stlepel mesk-divesk war dud
Lusimakos ; 42 en abeg da se e rejont kalz
a c'hloazidi en o metou ; diskar a rejont darn,
lakaat an holl (re all) da dec'hout, hag ar saotrer
e-unan d'ar marv e-tal an teñzor.

43 Diwar-se e voe graet ur prosez da
vMenelas. 44 Pa 'n em gavas ar roue e Tir, e reas
an tri den kaset gant Kuzul ar Re-gozh ur
vreutadenn dirazañ. 45 O welout endeo e oa
kollet, e c'hrataas Menelas yalc'hadoù mat da
Ptolemai, (mab) Dorumenos, evit gounid ar
roue d'e du. 46 Dre-se e tegasas Ptolemai ar roue
d'ar beuliaoueg evel da gemer an aer hag
e troas anezhañ ; 47 hag an hini a oa kiriek d'an
holl zroug, Menelas, e lezel a reas (ar roue),
gwalc'het eus an tamalloù, hag ar reuzeudien,
a vije bet, mar o dije komzet dirak Skuted, kaset
kuit divlam, o c'hondaoniñ a reas d'ar marv.
48 Dizale 'ta e c'houzañvas ur c'hastiz direizh ar
re o devoa breutaet evit ar Gêr, ar bourc'hioù
hag al listri sakr. 49 En abeg da se e pourvezas
Turiz, kas enno ouzh an droug, da bep tra evit
o obidoù gant pompad. 50 Menelas avat, dre
wallc'hoantegezh ar c'halloudeien, a chomas
el levierezh, o washaat ar fallagriezh hag ouzh
en em lakaat da enebour e genvroiz.

5 Heskinerezh Antiokus Epifan.

1 E-tro ar mare-se e prientas Antiokus e eil
arsailh enep an Ejipt. 2 Hag e c'hoarvezas, dre ar
Gêr a-bezh e-pad tost da zaou-ugent devezh, ma
voe gwelet o redek dre an aer, marc'hegerien
o tougen dilhad alaouret, ha goaferien
a-strolladoù, harnezet, ha klezeier dic'houinet,
3 skouadronoù marc'hegerien a-renkadoù,
argadoù hag arsailhoù a bep eil tu, skoedoù
fourgaset, pikoù a-vernioù, bannadur daredoù,
lufr an harnezioù aour hag an hobregonoù a bep
seurt. 4 ha gant-se e pede an holl evit ma vefe
e sell d'ar mad ar weledigezh-se.

5 Evel ma oa deuet ar brud diwir en devoa
kollet Antiokus e vuhez, e kemeras Jason d'an
nebeutañ ur milier a dud gantañ evit kas da
benn a-daol-trumm un argad enep ar Gêr ; ar re
a oa war ar voger a oa bet dizarbennet hag ar
Gêr tapet a-benn an dibenn, hag en em repuas
Menelas e Gorre--kêr. 6 Ha Jason a reas ul
lazhadeg didruez eus e genvroiz-eñ, hep soñjal
e oa an trec'h war dud e ouenn ar gwashañ
droukverzh, met o krediñ gounid
arouezioù-trec'h war enebourien ha nann war
genvroiz. 7 Met ne dapas ket ar galloud, ha d'an
diwezh, gant ar vezh, tapet diwar e gavailh,
e tistroas a-nevez evel tec'had da vro an
Amoniz. 8 Erziwezh e kavas un diskoulm fall :
tamallet dirak Aretas, tirant an Arabed, o tec'hel
a gêr da gêr, argaset gant an holl, kasaet evel
renead al lezennoù, argarzhet evel bourev
e vammvro hag e gengêriz, e voe peñseet d'an
Ejipt, 9 hag eñ hag en devoa harluet kalz eus
o mammvro, a varvas en estrenvro, goude
bezañ dizouaret davet al Lakedemoniz a-benn
kaout andor en abeg d'ar gerentiezh. 10 Eñ hag
en devoa taolet ur bern tud hep sebeliadur, ne
voe ket gouelet evitañ ha n'en devoe perzh ebet
en obidoù e nep doare nag er beziadur gant
e dadoù.

11 Pa c'hoarvezas kel gant ar roue eus ar
pezh a oa degouezhet, e tezvarnas edo ar
Youdea o tispac'hañ ; dre-se, o loc'hañ eus an
Ejipt, fuloret-gouez, e tapas ar Gêr dre an
armoù. 12 Hag e roas urzh d'ar soudarded da
ziskar didruez ar re a gouezhfe ganto ha da
lazhañ ar re a savfe d'o zier. 13 Hag e voe ul

lazhadeg a re yaouank hag a re gozh, un distruj
a grennarded, a vaouezed hag a vugale, un
aberzh a verc'hed yaouank hag a vagadelled.
14 Pevar-ugent mil a dud a voe rasket en ur ober
tri devezh : daou-ugent mil a gouezhas er
veskadeg ha kemend-all a voe gwerzhet evel
sklaved.

15 N'en devoe ket e walc'h gant kement-se,
krediñ a reas mont e-barzh an Templ ar santelañ
eus an douar a-bezh, sturiet gant ar Menelas-se
a oa deuet trubard d'al lezennoù ha d'ar
vammvro. 16 Gant e zaouarn dic'hlan e kemeras
an traoù sakr, hag ar pezh o devoa rouaned all
lakaet eno evit kreskidigezh, gloar hag enor al
Lec'h, a skrapas gant e zaouarn disakr.
17 Fougeal a rae Antiokus en e spered, hep
gwelout e oa en abeg da bec'hedoù annezidi ar
Gêr e oa kounnaret ez-verr ar Mestr ; a-se
e teue e ziseblanted e-keñver al Lec'h. 18 Mar ne
vije ket bet degouezhet ganto en em zougen
d'ur bern pec'hedoù, evel ma oa bet Heliodor
kaset gant ar roue Seleukus evit ensellout an
teñzor, kerkent hag aet e-barzh, e vije bet, eñ
ivez, skourjezet ha distroet diouzh e herded.
19 Hogen n'eo ket ar bobl en deus dibabet an
Aotrou en abeg d'al Lec'h, met al Lec'h en abeg
d'ar bobl. 20 Setu perak en deus bet al Lec'h
e-unan perzh er gwalleurioù c'hoarvezet gant ar
bobl, ha goude en deus bet lod en eurvad, hag
eñ, a oa bet dilezet e-kerzh buanegezh an
Hollc'halloudeg, a voe a-nevez, gant
adunvanidigezh ar Mestr bras, adsavet en e holl
c'hloar.

21 Antiokus eta, o kas gantañ triwec'h kant
talant eus an Templ, a hastas mont en-dro da
Antiokia, o krediñ, en e vrasoni, lakaat an douar
merdeüs hag ar mor treizhus, en abeg da
c'hwezhadur e galon. 22 Met lezel a reas kargidi
da wallgas ar ouenn, e Jeruzalem, Filip, a ouenn
frigiat, en devoa doareoù gouesoc'h eget an hini
en devoa e lakaet e karg ; 23 e Garizim,
Andronikos, hag ouzhpenn ar re-se, Menelas,
a oa gwashoc'h eget ar re all ouzh e genvroiz.

O vezañ m'en devoa plegoù kasaus ouzh
e genvroiz Yuzevien, 24 kas a reas an euzhus
Apolonios gant un armead a zaou vil den
warn-ugent, gant an urzh da lazhañ an holl re
a oa e barr an oad ha da werzhañ ar maouezed
hag ar re yaouankañ. 25 Degouezhet e Jeruzalem,
oc'h ober van a beoc'h, e c'hortozas hemañ deiz
santel ar sabad, hag o tapout ar Yuzevien
o vakiñ, e roas urzh d'e dud da gemer o armoù,
26 hag an holl re a oa deuet er-maez evit an
taol-lagad a lazhadegas, hag o redek dre ar Gêr
gant e (soudarded) armet, e tiskaras ur maread
tud.

27 Youdas avat, ar Makabai, gant un dek all
bennak, a oa en em dennet er gouelec'h, hag
a veve gant e gompagnuned evel loened gouez
er menezioù, o tebriñ evel boued nemet
louzeier, evit chom hep pakañ dic'hlanded.

6 Merzheriadenn Eleazar.

1 Nebeut amzer goude, e kasas ar roue un
henaour, un Atenad, evit rediañ ar Yuzevien da
vont hebiou da lezennoù o zadoù ha da chom
hep reizhañ o buhez hervez lezennoù Doue,
2 da saotrañ Templ Jeruzalem ha (reiñ dezhañ)
anv Zeus Olumpiat, hag hini Garizim, diouzh
temz-spered annezidi al lec'h, (an anv) a Zeus
Herberc'hour. 3 Bec'hius ha poanius e voe evit
an holl gwashadur ar fallagriezh. 4 Leuniet e oa
an Templ a c'hadaliezh hag a vezvadegoù gant
ar Jentiled o fringal gant serc'hed hag
o tarempredifi merc'hed ar perzhier sakr, hag
o tegas e-barzh traoù dizereat. 5 An aoter a oa
karget a lidlazhidi dilañvas ha berzet gant al
lezennoù. 6 N'edod ket evit lidañ ar sabad, na
mirout gouelioù an tadoù, na zoken anzav
bezañ Yuzev. 7 Degaset e vezed gant rediezh
c'hwerv, bep miz, da-geñver deiziad-bloaz
ganedigezh ar roue, d'ur pred lidel, ha pa
zegouezhe gouelioù Dionusos, e vezed rediet da
ambroug Dionusos gant kurunoù iliav.
8 Ur c'hemennadur a zeuas d'ar c'hêrioù
gresianek amezek war atiz Ptolemai, da heuliañ
an hevelep doare-ober e-keñver ar Yuzevien
ha (d'o rediañ) d'ar predoù lidel ; 9 ar re na
rafent ket o mennozh da vont war-lerc'h ar
boazioù gresianek a vefe lazhet ; tu a oa da
welout edo ar gwalleur o kregiñ. 10 Degaset
e voe div vaouez hag o devoa amdroc'het
o bugale, hag o magadelled a-ispilh ouzh
o brennid, hag e voent baleet dre ar gêr dirak an
dud ha stlapet diwar ar ramparzh.

11 Darn all, bodet tostik-tost er c'hevioù evit
lidañ e-kuzh ar seizhvet deiz, ha flatret da Filip,
a voe losket, rak doujañ a raent en em zifenn

o-unan, en arbenn d'an enor (dleet) d'an deiz
santel-meurbet.

12 Erbediñ a ran eta ar re a zegouezho
(ganto) lenn al levr-mañ, da chom hep bezañ
diflaket en abeg d'ar reuzioù-se, met da soñjal
e c'hoarvez kastizoù evel-se, nann evit hon
distrujañ, hogen evit kenteliañ hor gouenn.
13 Rak pa ne lezer ket re bell amzer an dud
difeiz, hag e vezont diouzhtu adreizhet, ez eus
aze un arouez a vadelezh vras. 14 Rak e-keñver
ar broadoù all e c'hortoz ar Mestr gant mezeg
evit kastizañ ken na vezont leun-barr
a bec'hedoù, met n'eo ket evel-se en deus
diferet ober ganimp, 15 en doare ma n'eo ket pa
vez erruet hor pec'hedoù betek ar penn, en defe
d'hor c'hastizañ. 16 Setu perak ne zilam morse
diganimp e drugarez, met o kenteliañ dre ar
gwalleur, ne zilez ket e bobl. 17 Kement ha degas
soñj hepken ez eo lavaret an traoù-se ; goude-se
e tleomp distreiñ d'hon danevell.

18 Eleazar, unan eus ar skribed gentañ, un
den deuet endeo war an oad ha neuziet
kaer-meurbet e zremm, a voe rediet da zigeriñ
e c'henou ha da zebriñ kig moc'h. 19 Eñ avat,
gwelloc'h gantañ ur marv glorius eget gortoz ur
vuhez mezhus, a yae a-youl-vat d'ar bazhadoù,
20 goude bezañ tufet, evel ma tle ober ar re
o deus kalon da zisteurel ar pezh n'eo ket dereat
tañva dre garantez ouzh ar vuhez. 21 Ar re a oa
karget eus ar pred lidel-se eneplezenn, dre ma'z
anavezent an den pell e oa, a gemeras anezhañ
en e bart hag hen atizas da zegas kig eus ar pezh
a oa aotreet dezhañ kemer hag aozet gantañ,
ha neuze ober van da zebriñ eus ar pezh a oa
gourc'hemennet a-berzh ar roue, eus kig an
aberzh, 22 hag oc'h ober e-giz-se e vefe dieubet
eus ar marv hag e vefe graet outañ gant
hegarated en abeg d'e vignoniezh kozh evito.
23 Eñ avat, o kemer un disentez seven, dellezek
eus e oad, eus dreisted ar gozhni, eus e vlev
a oa deuet gwenn-kann, eus e vuhezegezh
peurvat adal e vugeliezh, ha muioc'h c'hoazh
eus al lezennadur santel diazezet gant Doue
e-unan, a respontas dre-se en ur lavarout e gas
buan d'an Ankoù : 24 «N'eo ket dellezek eus hon
oad ober seblant, gant aon na gredfe kalz a re
yaouank ez eo tremenet Eleazar, d'an oad a zek
vloaz ha pevar-ugent, d'an estren-voazioù,
25 hag int o-unan, en abeg d'am pilpouzerezh
hag evit an tammig buhez-mañ berrbad, a vije
diheñchet ganin, hag e vije se un euzhenn hag
un dizenor d'am c'hozhni. 26 Ha pa ziwalljen evit
ar mare diouzh kastiz an dud, ne dec'hjen ket,
bev pe varv, diouzh daouarn an
Hollc'halloudeg. 27 Setu perak, o kuitaat
ez-kalonek bremañ ar vuhez, en em ziskouezin
dellezek eus ar gozhni, 28 o lezel d'ar re yaouank
ur skouer uhelvrud en ur vervel a-youl-vat hag
ez-kalonek evit hol lezennoù sakr ha santel.» Ar
c'homzoù-se lavaret, e kerzhas raktal d'ar
benveg-boureviañ. 29 Ar re a oa ouzh e ren
a droas neuze da zroukrañs o hegarated
a-ziagent en arbenn d'ar c'homzoù en devoa
lavaret hag a gavent diboell ; 30 ha war-nes
mervel dindan an taolioù, e lavaras en ur
hirvoudiñ : «Evit an Aotrou, en deus ar skiant
santel, ez eo anat, goude ma c'hallen tec'hout
diouzh ar marv, e c'houzañvan diwaskoù garv
em c'horf, skourjezet evel ma'z on, em ene avat
ez eo gant levenez e c'houzañvan en abeg d'am
doujañs outañ.»

31 An den-se a dremenas e-giz-se, ha n'eo
ket hepken d'ar re yaouank, met ivez d'ar pep
muiañ eus ar vroad e lezas gant e varv ur skouer
a gadarnded hag un eñvorad a vertuz.

7 Merzheriadeg ar seizh breur hag o mamm.

1 Hag e c'hoarvezas ivez gant seizh breur,
bet paket a-ser gant ar vamm, bezañ rediet gant
ar roue, a daolioù skourjez ha nervennoù, da
zebriñ eus ar c'hig moc'h berzet gant al Lezenn.
2 Unan anezho, oc'h ober o jubennour,
a lavaras : «Petra emaout o c'houlenn hag
o (klask) gouzout diganimp? Rak prest omp da
vervel kentoc'h eget terriñ lezennoù hon tadoù.»
3 Feulzet, e roas ar roue urzh da dommañ ruz
pilligoù ha kaoterioù. 4 Ar re-mañ a voe tommet
raktal hag e kemennas (ar roue) troc'hañ teod an
hini a oa bet o jubennour, digroc'henañ e benn
ha skejañ e vleñchoù ouzh daoulagad
e vreudeur all hag e vamm. 5 Pa voe
peurvac'hagnet, e roas urzh d'e dostaat ouzh an
tan, tra ma anale c'hoazh ha d'e lakaat er billig.
Evel m'en em fuilhe moged ar billig pell
a-walc'h, en em erbede ar re all gant ar vamm
da vervel ent-kadarn, hag e lavarent :
6 «An Aotrou Doue a wel, hag evit gwir en deus
truez ouzhimp, diouzh m'en deus disklêriet

Moizez en e ganenn, ar ro testeni dirak an holl,
pa lavar : Ouzh e servijerien en devo truez.»

7 Pa voe tremenet an hini kentañ en
doare-se, e voe degaset an eil evit ar gwaskoù ;
pa voe dichafrantet kroc'hen e benn gant e vlev,
e c'houlennjont : «ha debriñ a ri, a-raok ma vo
boureviet da gorf tamm-ha-tamm?» 8 Eñ avat,
o respont e yezh e dadoù, a lavaras : «Nann !»
ha dre-se en devoe ivez da heul an hevelep
diwaskoù hag an hini kentañ. 9 Pa voe e par
e huanadenn ziwezhañ, e lavaras :
«Te, amprevan, hon distag diouzh ar
vuhez-mañ, hogen Roue ar bed hon dasorc'ho
evit un advuhez peurbad, ni hag a varv evit
e lezennoù.»

10 En e c'houde e voe boureviet an trede :
tennañ a reas e deod er-maez, adal ma voe
goulennet digantañ, hag astenn e zaouarn
ent-kalonek, 11 ha lavarout ent-kadarn : «Eus an
neñv em eus bet anezho, en abeg d'e lezennoù
e tisprizan anezho, ha digantañ e c'hoanagan
o adkavout», 12 en doare ma estlamme ar roue
hag ar re a oa gantañ gant kalonded ar paotr
yaouank, a selle evel netra an diwaskoù.
13 Pa voe tremenet hennezh, e voe jahinet ar
pevare gant ar vourevien en hevelep doare.
14 Hag oc'h ober e dalaroù, e lavaras evel-henn :
«Gwelloc'h eo mervel dre berzh an dud, en ur
c'hortoz a-berzh Doue ar goubeizh da vezañ
dasorc'het gantañ ; rak evidout ne vo
dasorc'hidigezh ebet evit ar vuhez.» 15 Kerkent
goude e voe degaset ar pempvet hag e voe
boureviet. 16 Hag eñ, o sellout ouzh (ar roue),
a lavaras : «Galloud ac'h eus e-touez an dud,
goude ma'z out dibad ; ar pezh a vennez a rez,
met na gred ket e ve dilezet hor gouenn gant
Doue. 17 Amzer eta, hag e weli braster e nerzh
ha penaos az pourevio, te ha da lignez.»
18 En e c'houde e voe degaset ar c'hwec'hvet,
ha war-nes mervel e lavaras : «Arabat dit
diheñchañ diboell ; ni eo en abeg dimp
e c'houzañvomp evel-se, dre m'hon eus pec'het
a-enep hon Doue-ni ; ar pezh a zo dellezek
a estlamm a zo c'hoarvezet ; 19 te avat, na soñj
ket e vezi digastiz, pa 'c'h eus en em lakaet da
stourm ouzh Doue.»

20 Estlammus-krenn e voe ar vamm
ha dellezek a eñvor illur : o welout he seizh
mab kollet e-kerzh ar hevelep deiz,
e c'houzañvas se gant kalonegezh en abeg d'ar
goanag a lakae en Aotrou. 21 Erbediñ a rae pep
hini anezho e yezh an tadoù : leun a drivliadoù
kalonek hag oc'h entanañ he gred a blac'h gant
un nerzh gourel, e lavare dezho : 22 «N'ouzon
ket penaos hoc'h eus en em ziskouezet em
diabarzh ; n'eo ket me am eus aotreet deoc'h an
anal nag ar vuhez, na kempennet elfennoù pep
hini. 23 Setu perak Krouer ar bed, hag en deus
stummet an den er penn-kentañ hag a zo orin an
holl draoù krouet, a aotreo deoc'h a-nevez gant
trugarez an anal hag ar vuhez dre m'en em
zisprizit hoc'h-unan en abeg d'e lezennoù.»

24 Antiokus, o krediñ e oa dismegañset,
ha diskred ennañ war gunujenn ar c'homzoù-se,
tra m'edo bev c'hoazh an hini yaouankañ, hen
erbede, n'eo ket hepken dre gomz, met o reiñ
c'hoazh dezhañ dre ledoued ar c'hrataenn d'e
binvidikaat ha d'hen ober eürus, mar dilezfe
boazioù e dadoù, d'e gaout da vignon ha da
fiziout ennañ uhelgargoù. 25 Evel ma ne rae van
ebet ar paotr yaouank, e c'halvas ar roue ar
vamm, ouzh he fediñ da vezañ kuzulierez ar
c'hrennard evit e saveteiñ. 26 Goude meur
a bedenn eus e berzh, ec'h asantas kendrec'hiñ
he mab. 27 Met o stouiñ davetañ hag o tejanal an
tirant digar, e komzas evel-henn e yezh an
tadoù : «Va mab, bez truez ouzhin, am eus da
zouget em askre e-pad nav miz, roet bronn
e-pad tri bloaz, da vaget ha da zegaset d'an
oad-mañ ha pourvezet d'az pevañs.
28 Da aspediñ a ran, mabig, sell ouzh an neñv
hag ouzh an douar, gwel kement tra a zo enno,
ha goar n'eo ket gant traoù a oa en deus o graet
Doue, hag evit gouenn an dud ez eo c'hoarvezet
kemend-all. 29 Na zouj ket ar bourev-se, met bez
dellezek eus da vreudeur ha degemer ar marv
evit m'az adkavin, dre e druez, gant da
vreudeur.»

30 Edo c'hoazh o komz pa lavaras ar paotr
yaouank : «Petra a c'hortozit? Ne sentan ket
ouzh gourc'hemennoù ar roue, hogen selaou
a ran ouzh gourc'hemennoù al Lezenn a zo bet
roet d'hon tadoù gant Moizez. 31 Ha te ac'h eus
ijinet a bep seurt droug a-enep an Hebreed, ne
dec'hi ket diouzh daouarn Doue. 32 Rak ni eo en
abeg d'hor pec'hedoù e c'houzañvomp.
33 Ha mard eo evit rebech hag hor c'henteliañ ez
eo kounnaret, evit ur momedig, hon Aotrou

hag a zo bev, neuze e ray peoc'h a-nevez gant
e servijerien. 34 Te avat, den difeiz hag ar
flaeriusañ eus an dud, n'a ket da c'hwezhañ
diskiant, o vrañskellat er goanagoù arvarus hag
o sevel an dorn a-enep bugale an neñv ; 35 rak
n'ec'h eus ket evit c'hoazh diflipet diouzh
barnedigezh an Doue hollc'halloudek, a wel pep
tra. 36 Hor breudeur, evit ar gwir, goude bezañ
bremañ gouzañvet poanioù dibad e sell ur
vuhez peurbad, a zo kouezhet dindan emglev
Doue ; te avat, dre varn Doue e c'houzañvi
kastiz reizh da rogentez. 37 Me, evel va breudeur,
a ro va c'horf ha va ene evit lezennoù va zadoù,
en ur bediñ Doue da vezañ trugarezus emberr
ouzh hor broad, ha d'az lakaat da anzav, goude
reuzioù ha gwalinier, n'eus nemetañ a Zoue,
38 ha ma tihano ennon hag em breudeur kounnar
an Hollc'halloudeg dirollet ez-reizh war hor
gouenn a-bezh.»

39 Feulzet evel ma oa, ez eas ar roue dezhañ
gwashoc'h eget d'ar re all, rak c'hwerv e kave
bezañ goapaet. 40 Hag e tremenas hemañ ivez,
glan a-grenn ha leun a fiziañs en Aotrou. 41 D'an
diwezhañ, goude he mibien, e varvas ar vamm.

42 Sed aze trawalc'h diskouezet diwar-benn
ar predoù lidel hag an diwaskoù dreistmuzul.

8 Trec'hadenn Youdas Makabai.

1 Youdas Makabai hag e goskor ; o vont dre
guzh e-barzh ar c'hêrioù, a c'halve o c'herent,
hag o stagañ outo ar re a oa en em zalc'het er
Yuzeviezh, e tastumjont war-dro c'hwec'h mil
a dud. 2 Aspediñ a raent an Aotrou da sellout
ouzh ar bobl mac'hellet gant an holl, da drueziñ
ouzh an Neved haleget gant tud dizoue,
3 da vezañ trugarezus ouzh ar Gêr gwastet
ha war-nes bezañ rezet, da selaou ar gwad
o c'harmiñ davetañ, 4 da gaout soñj eus lazhadeg
eneplezenn ar vugaligoù diantek, hag a-fet al
ledouedoù graet enep e Anv, da gasaat an
droug. 5 Adal deuet e penn ur strollad, e voe
Makabai didrec'hus hiviziken evit ar broadoù,
rak kounnar an Aotrou a oa troet da drugar.
6 O tegouezhout a-daol-trumm er c'hêrioù hag er
c'hêriadennoù e tangwalle (anezho) ; oc'h
aloubiñ al lec'hioù spletus, e lake da dec'hout
kalz a enebourien. 7 An nozvezhioù dreist-holl
a gemere da genoberour evit an argadoù-se ;
hag ar vrud eus e gadarnded en em skignas
dre-holl.

8 Filip, o welout ez ae war gresk
tamm-ha-tamm an den-se hag e rae berzh
muioc'h-mui, a skrivas da bPtolemai,
penngadour Koele-Siria ha Fenikia, dont da reiñ
skoazell en aferioù ar roue. 9 Hennezh a zilennas
diouzhtu Nikanor, mab Patrokl, a-douez ar
vignoned kentañ, hag e gas a reas goude lakaat
dindanañ ugent mil da nebeutañ (a dud) a bep
seurt broadoù evit distrujañ a-grenn gouenn ar
Yuzevien ; keneilañ a reas dezhañ Gorgias, un
den a oa pennvrezelour hag en devoa chemet
e traoù ar brezel. 10 Ober a reas Nikanor
e vennozh da beurbaeañ d'ar Romaned an truaj
a zaou vil talant dleet gant ar roue en ur
werzhañ ar Yuzevien brizoniet. 11 Hag e kasas
kerkent da gêrioù an arvor ur c'houviadur da
zont da brenañ sklaved yuzev, o c'hrataat lezel
dek ha pevar-ugent sklav evit un talant, hep
bezañ engortoz eus ar c'hastiz war-nes dont
warnañ a-berzh an Hollc'halloudeg.

12 Pa zeuas kel da Youdas eus donedigezh
Nikanor, e tisklêrias d'ar re a oa gantañ e oa
bezant ar c'hampad. 13 Ar re zigalon hag ar re na
gredent ket e reizhded Doue a dec'has d'en em
dennañ a bep tu. 14 Ar re all a werzhe kement tra
a vane ganto, hag a bede war un dro an Aotrou
da zieubiñ ar re en devoa gwerzhet Nikanor
difeiz a-raok en em gavout ganto, 15 mar n'eo
ket en abeg dezho, da vihanañ en arbenn d'an
emglevioù (roet) d'o zadoù, ha dre ma veze
galvet warno e Anv klodus ha meurdezus.
16 Makabai eta, goude bezañ dastumet ar re a oa
gantañ, tro c'hwec'h mil (a dud), o atize da
vezañ dispont rak an enebourien ha dizouj dirak
an niver bras a vroadoù a zeue direizh a-enep
dezho, met da stourm ent-kalonek, 17 O kemer
dirak o daoulagad an dismegañs torfedus graet
gant ar re-se ouzh al Lec'h santel, gwaskoù ar
Gêr voureviet ha freuz an ensavadurioù
hendadel. 18 «Ar re-se, a lavare-eñ, o deus
fiziañs en o armoù hag en o herderioù, ni avat, e
Doue hollc'halloudek, a c'hell en un taol-kont
diskar ar re a zeu a-enep dimp hag an hollved,
eo e fiziomp.» 19 Hag e tezrevellas dezho ar
skoazelloù da vare an hendadoù, peurgetket
dindan Senac'herib, pa varvas kant pemp
ha pevar-ugent mil (a dud), 20 hag an emgann
graet e Babilon a-enep ar C'halated ; an holl re
a oa deuet d'ar c'hrogad, eizh mil (anezho), gant
ar vMakedoniz, pevar mil, pa oa deuet bec'h

war ar vMakedoniz, o devoa an eizh mil distrujet kant ugent mil, en abeg d'ar skoazell degouezhet ganto eus an neñv, ha tapet preizhenn vras.

21 Goude o leuniañ a fiziañs hag o lakaat prest da vervel evit al lezennoù hag ar vammvro, e reas pevar rann eus e armead. 22 E penn pep rann e lakaas e vreudeur : Simon, Yozef, ha Jonatan, ha dindan pep hini, pemzek kant (a dud), 23 hag ivez Eleazar ; ha goude bezañ lennet al Levr sakr ha roet da c'her-stur 'Skoazell-Doue', hag o kemer e-unan penn ar rann gentañ, ec'h arsailhas Nikanor. 24 An Hollc'halloudeg a zeuas da gevrediñ ganto, hag e lazhjont ouzhpenn nav mil a enebourien, hag e rejont tud c'hloazet ha muturniet gant an darn vrasañ eus armead Nikanor, hag o lakjont holl da dec'hout. 25 Arc'hant ar re a oa deuet d'o frenañ a gemerjont ivez ; goude mont war o lerc'h pell a-walc'h, e teujont war o c'hiz, dre ma oant dalc'het gant an eur : 26 derc'hent ar sabad e oa end-eeun, ha dre-se ne gendalc'hjont ket da vont war o lerc'h. 27 P'o devoe dastumet armoù ha kemeret dibourc'hioù an enebourien, e krogjont gant ar sabad, o lavarout ur bern bennozhioù ha meuleudioù d'an Aotrou, en devoa o saveteet en deiz-se hag a stage evel-se da drueziñ outo. 28 Goude ar sabad, darnaouet (ganto) ul lodenn etre ar re a oa bet gwallgaset, an intañvezed hag an emzivaded, e lodennjont an nemorant etrezo-int hag o bugale. 29 Goude graet kement-se, en ur bedenn a-gevret e c'houlennjont digant an Aotrou trugarezus adunvaniñ erfin gant e servijerien.

30 E-kerzh un emgann a-enep tud Timoteoz ha Bakides, e lazhjont ouzhpenn ugent mil anezho, ha mestroniañ a-grenn a rejont kreñvlec'hioù uhel ; lodennañ a rejont dibourc'hioù niverus, oc'h ober lodoù kevatal, evito, evit ar re a oa bet gwallgaset, an emzivaded, an intañvezed hag ivez evit ar re gozh. 31 Dastum a rejont an armoù hag o lakaat holl gant evezh el lec'hioù diouzh-se ; ar rest eus an dibourc'hioù a voe dezouget da Jeruzalem. 32 Lazhañ a rejont penn-meuriad tud Timoteoz, un den difeiz-kenañ hag en devoa graet kalz a zroug d'ar Yuzevien. 33 P'edont o lidañ an trec'h en o mammvro, e tevjont ar re o devoa tangwallet an dorojoù sakr ha Kallisten, a oa tec'het en un ti bihan, hag en devoe evel-se an digoll dleet d'e zifealded. 34 An tri-doubl amprevan a Nikanor, hag en devoa degaset mil marc'hadour evit gwerzh ar Yuzevien, 35 a voe dismeget dre skoazell an Aotrou, gant ar re a selle evel ar re izelañ : diwisket gantañ e zilhad a enor hag o skeiñ a-dreuz parkeier evel un tec'had evitañ e-unan, ez erruas en Antiokia dre un taol-chañs dreist, goude gwallverzh e armead. 36 Hag an hini a felle dezhañ peurbaeañ d'ar Romaned an truaj gant (gwerzh) prizonidi Jeruzalem, a embanne o devoa ar Yuzevien Unan o stourm (evito), ha dre gement-mañ eo e oa didrec'hus ar Yuzevien : dre ma heulient al lezennoù kemennet gantañ. (gant Doue)

9 Kastiz Antiokus Epifan.

1 Tro ar mare-se e tegouezhas gant Antiokus distreiñ disked eus rannvroioù Persia. 2 Aet e oa e-barzh ar (gêr) anvet Persepolis, hag en em lakaas da breizhañ an templ ha da waskañ ar gêr ; dre-se en em strinkas an engroez war sikour an armoù d'ober (dezhañ) treiñ, hag e c'hoarvezas gant Antiokus, lakaet da dec'hout gant tud ar vro, ober ur skampadeg mezhekaus. 3 Evel m'edo en Ekbatan, en devoe keloù eus ar pezh a oa c'hoarvezet gant Nikanor ha gant tud Timoteoz. 4 Brouezet, e soñje lakaat ar Yuzevien da baeañ ar wallchañs en devoa bet a-berzh ar re o devoa graet dezhañ tec'hout, hag en abeg da se e roas urzh d'ar bleiner kas ar c'harr war-raok diehan betek penn ar veaj, barnadenn an neñv o vezañ war e dro ; rak evel-henn en devoa lavaret gant rogoni : «Ur vered a Yuzevien a rin eus Jeruzalem, pa vin erruet eno !» 5 Met an Aotrou, a wel pep tra, Doue Israel, a skoas gantañ ur c'hleñved dibare ha diwelus : a-boan m'en devoa lavaret ar c'homzoù-se, ma krogas ennañ poanioù bouzelloù dic'houzañvus ha diwaskoù garv en e ziabarzh : 6 un (dra) peurreizh evit unan hag en devoa boureviet gant reuzioù niverus hag iskis bouzelloù ar re all. 7 Eñ avat, hep dizerc'hel tamm ebet diouzh e rogentez, ha leun-tenn c'hoazh a vorgañs, o c'hwezhañ tan e fulor a-enep ar Yuzevien, a roe urzh da vont herroc'h gant an hent. Met degouezhout a reas dezhañ kouezhañ diwar ar c'harr, a ruilhe a-benn-herr, hag o kouezhañ gant al lamm grevus e voe

brevet holl izili e gorf. [8] Eñ hag a soñje
ergentaou en e fouge dreist-denel gourc'hemenn
da goummoù ar mor, hag a grede pouezañ
begoù ar menezioù en e valañs, setu ma oa aet
d'an douar ha dezouget war ur c'hravazh,
o lakaat anat d'an holl galloudegezh Doue, [9] ken
e teue eus korf an den difeiz-mañ preñved
a-vern ; hag eñ bev, e kouezhe e gigennoù er
poanioù hag en diwaskoù, hag e voe diaezet an
armead a-bezh gant ar flaer eus e vreinadur.
[10] An hini a soñje gantañ, ur predig kentoc'h,
tizhout stered an neñv, ne c'helle den e zougen
en arbenn da bouez dic'houzañvus ar flaer-se.

[11] Neuze e krogas da 'n em zizober, brevet
evel ma oa, diouzh kalz eus e vrasoni, ha da
zont da gaout anaoudegezh, dindan skourjez
Doue, dre benaos e oa broudet gant poanioù
kriz. [12] Ha pa ne oa ken evit gouzañv e-unan
e flaer, e lavaras kement-mañ : «Reizh eo sujañ
da Zoue, ha pa vezer marvel, chom hep soñjal
bezañ par d'un doue.» [13] Pediñ a rae an
amprevan-se ar Mestr, na druezfe ken outañ, en
ur lavarout : [14] E vefe disklêriet frank ar Gêr
santel, ma teue daveti gant herr evit he rezañ
hag ober ganti ur vered, [15] hag ar Yuzevien,
ha na oant ket, hervezañ, dellezek a sebeliadur,
met d'ober boued evned, hag a felle dezhañ
teurel gant o bugale d'al loened-gouez, o lakaat
a rafe holl kevatal gant an Ateniz ; [16] an Templ
santel, en devoa preizhet diagent, a ginklfe gant
ar c'haerañ donezonoù, al listri sakr a zaskorfe
holl ha kalz niverusoc'h, ha pourvezañ a rafe
diwar e leve e-unan ar mizoù rekis evit an
aberzhoù ; [17] en tu-hont da se e teufe da vezañ
Yuzev hag ez afe da gement lec'h annezet evit
embann galloudegezh Doue. [18] Met ne voe ehan
ebet d'e boanioù, rak barnedigezh reizh Doue
he devoa e dizhet ; ha dispi warnañ e-unan,
e skrivas d'ar Yuzevien al lizher amañ
war-lerc'h, e doare un azgoulenn, ha stummet
evel-henn :

[19] «D'ar Yuzevien vat, d'e genvroiz, yec'hed
ha berzh e pep tra, a-berzh ar roue
ha penngadour Antiokus ! [20] Mard-emañ mat
ganeoc'h ha mard-emañ mat ho pugale hag ho
traoù diouzh ho krad, ni zo hor goanag en neñv,
[21] pa soñjan gant tenerded en ho toujañs hag en
hoc'h hegarated evidomp. Gant va distro eus
rannvroioù Persia ez on kouezhet en ur
c'hleñved grevus hag em eus kavet e oa dav
soñjal e surentez an holl a-gevret. [22] N'on ket
dispi warnon va-unan, hogen fiziañs bras am
eus da dec'hout er-maez eus ar c'hleñved-mañ ;
[23] ha gwelout a ran en devoa va zad, d'ar c'houlz
ma'z ae da vrezelekaat d'ar broioù krec'h anvet
e warlerc'hiad, [24] evit tud ar vro, mar degouezhfe
un dra dic'hortoz pe ur c'heloù fall bennak,
o c'houzout da biv e oa lezet an aferioù, ma na
vefent ket trefuet ; [25] o vezañ em eus merzet
ouzhpenn emañ ar roueed diwar-dro hag
amezeien ar rouantelezh o c'hedal an digarezioù
hag o c'hortoz ar pezh a c'hoarvezo, em eus
anvet va mab Antiokus da roue, eñ hag am eus
alies, pa reden etrezek ar rannvroioù krec'h,
fiziet hag erbedet d'an darn vuiañ ac'hanoc'h ;
skrivet em eus dezhañ al lizher amañ war-lerc'h.
[26] Ho pediñ a ran eta, hoc'h aspediñ, da gaout
soñj eus ar madoberoù hoc'h eus bet, a-gevret
ha pep hini ac'hanoc'h, ha da virout an
hegarated em c'heñver hag e-keñver va mab.
[27] Rak fiziañs am eus e kendalc'ho, gant
habaskted ha kerreizhded, war va roudoù, hag
en em ray ganeoc'h.»

[28] Neuze 'ta, ar muntrer hag an touer-se,
o c'houzañv ar gwashañ diwaskoù, evel m'en
devoa graet gouzañv d'ar re all, a beurechuas
e vuhez en estrenvro, er menezioù, dre ur marv
mantrus-kenañ. [29] Dezouget e voe e gorf gant
Filip, e geneil a-vihanik ; met hemañ, o toujañ
mab Antiokus, en em zougas d'an Ejipt, davet
Ptolemai Filometor.

10 Glanidigezh an Templ. Stourmadoù.

[1] Makabai hag e dud, an Aotrou ouzh
o bleinañ, a dapas en-dro an Templ hag ar Gêr.
[2] Diskar a rejont an aoterioù savet war al leurgêr
gant an estrenien, hag an tachennoù sakr.
[3] ha goude glanaat an Templ, e rejont un aoter
all, hag oc'h ober fulennoù gant mein-tan hag
o kemer tan diouto, e kinnigjont aberzhoù
goude daou vloavezh astal, hag e rejont a-nevez
gant an ezañs, ar gouleier hag ar
baraennoù-kinnig. [4] Graet ganto kement-se,
e pedjont an Aotrou, stouet war o c'hof, evit na
gouezhfent ken e seurt gwalleurioù, hogen, mar
degouezhfe ganto pec'hiñ c'hoazh, da vezañ
kastizet gant trugarez, hag evit na vefent ket
deroet da vroadoù jarneour ha gouez. [5] En deiz
ma oa bet haleget an Neved gant estrenien,

en deiz-se end-eeun e voe graet glanidigezh an
Templ, d'ar pempvet warn-ugent eus an hevelep
miz, a zo Kasleu. 6 ha gant levenez e lidjont an
eizh deiz e doare al Logelloù, o kounañ e oant,
nebeut amzer a-raok, gant gouel al Logelloù,
o chom er menezioù hag er mougevioù, evel
loened gouez. 7 Setu perak, o tougen ganto
tirsez, skoultrigoù glas ha barroù-palmez,
e raent sevel meulganoù etrezek an Hini en
devoa kaset da benn glanidigezh e Lec'h.
8 Divizout a rejont, dre urzh ha divizadur hollek,
evit holl vroad ar Yuzevien, lidañ bep bloaz an
deizioù-se.

9 Evel-se 'ta e voe an degouezhioù
da-geñver marv Antiokus lesanvet Epifan.
10 Bremañ emaomp o vont da zisklêriañ an traoù
a-zivout Antiokus Eupator, mab an (den)
dizoue-se, en ur ziverrañ ar reuzioù kenstag
ouzh ar brezelioù. 11 Hemañ, kemeret gantañ ar
rouantelezh, a anvas war an aferioù ul Lizias
bennak, penngadour ha mestr Koele-Siria
ha Fenikia. 12 Rak Ptolemai, anvet Makron, ar
c'hentañ o virout ar reizhded e-keñver ar
Yuzevien en abeg d'an direizhderioù bet graet
a-enep dezho, a glaske reizhañ an traoù ganto er
peoc'h. 13 Dre-se e voe tamallet gant ar vignoned
dirak Eupator, ha bep tro en em gleve gervel
trubard, dre m'en devoa dilezet Kiprenez, fiziet
ennañ gant Filometor, hag en em dennet davet
Antiokus Epifan : ne oa ket bet uhel a-walc'h
diouzh e garg hag oc'h en em ampoezoniñ
e-unan e kuitaas ar vuhez.

14 Gorgias avat, deuet da vezañ penngadour
ar rannvroioù-se, a vage strolladoù estren hag
a glaske e pep pleg ober brezel d'ar Yuzevien.
15 E-keit-se ivez, an Edomeis, mistri war
greñvlec'hioù a bouez, a hege ar Yuzevien, hag
o tegemer ar re forbannet eus Jeruzalem,
e klaskent magañ ar brezel. 16 Makabai hag
e dud, goude bezañ graet ur bedenn
ha goulennet digant Doue bezañ o c'hevredad,
a sailhas enep kreñvlec'hioù an Edomeis.
17 Oc'h en em strinkañ disaouzan warno,
e teujont da vestroniañ al lec'hioù ha da
zizarbenn an holl re a stourme war ar
ramparzh ; lazhañ a raent ar re a gouezhe (etre
o daouarn), hag e kouezhas da nebeutañ ugent
mil. 18 Nav mil da nebeutañ o devoa en em
repuet e-barzh daou dour kreñvlec'hiet dreist
hag o devoa kement tra ret evit ur seziz ;
19 Makabai a lezas Simon ha Yozef gant Zake
hag e dud, a-walc'h evit ober ar seziz anezho,
hag en em zougas e-unan d'al lec'hioù ma oa
mall (mont). 20 Met tud Simon, gwallc'hoantek
d'an arc'hant, a voe gounezet, evit arc'hant, gant
darn eus ar re a oa en tourioù, ha goude bezañ
kemeret dek mil drakm ha -tri-ugent, e lezjont
ur re bennak da ziflipañ. 21 Pa voe kemennet da
Vakabai ar pezh a oa c'hoarvezet, e vodas
renerien ar bobl hag e tamallas (d'an dud-se)
bezañ gwerzhet o breudeur evit arc'hant en ul
lezel o enebourien a-enep dezho. 22 Lakaat a reas
d'ar marv eta ar re-se a oa deuet da vezañ
treitourien, ha war an taol e kemeras an daou
dour. 23 O kas da benn pep tra gant e glavioù etre
e zaouarn e lakaas d'ar marv en daou greñvlec'h
ouzhpenn ugent mil den.

24 Timoteoz, trec'het diagent gant ar
Yuzevien, en devoa dastumet strolladoù estren
niverus-kenañ ha strollet ur bern kezeg deuet
eus an Azia ; hag e tiloc'has evel (o vont) da
aloubiñ ar Youdea dre an armoù. 25 Makabai hag
e dud, tra ma tostae hennezh, e sell da aspediñ
Doue, a boultrennas douar war o fennoù hag
a c'hourizas a seier o c'hroazlez ; 26 ha stouet
ouzh troad an aoter, e pedent (an Aotrou) da
vezañ trugarezus outo, da ('n em ober) enebour
o enebourien, ha da enebiñ ouzh ar re a oa
a-enep dezho, evel ma tisklêr al Lezenn.
27 Deuet eus ar bedenn ha kemeret o armoù
ganto, ez ejont er-maez eus ar Gêr pell a-walc'h,
hag erruet tost d'o enebourien, ec'h arsavjont.
28 Dres pa oa gouloù-deiz o tispakañ, e voe
argadet eus an eil tu hag egile, ar re-mañ
o kaout evel gwarant a verzh-mat hag a drec'h,
ouzhpenn o c'hadarnded, o rekour d'an Aotrou,
ar re all o lakaat o ernez da rener o stourmadoù.
29 E-kreiz an emgann ruz en em ziskouezas d'an
enebourien, o tont eus an neñv war virc'hed
gant gweskennoù aour, pemp paotr espar,
a gerzhe dirak ar Yuzevien. 30 O kemer Makabai
en o c'hreiz hag ouzh e wareziñ gant
o harnezioù e virent anezhañ dic'hloazus ; war
an enebourien avat e strinkent biroù ha foeltroù,
ken e voent skoet dall ha distrollet, leun a spont.
31 Lazhet e voe ugent mil pemp kant (troadeg)
ha c'hwec'h kant marc'heg. 32 Timoteoz e-unan
a dec'has d'ur c'hreñvlec'h anvet Gazara, ur
wikadell dreist, lec'h ma oa Kaerea penngadour.

33 Makabai hag e dud, laouen, a c'hronnas ar
wikadell e-pad pevar devezh. 34 Ar re a oa
e-barzh, o fiziañ e nerzh ar c'hreñvlec'h, a doue
dreist-penn hag a zistilhe komzoù disakr.
35 Pa darzhas ar pempvet deiz, en em strinkas
war ar ramparzh ugent den yaouank a-douez an
Vakabeed, entanet a fulor en abeg d'ar
touadelloù-se, gant kalon c'hourel hag en ur
skeiñ gant ernez ferv war ar re a gouezhe etre
o daouarn. 36 Reoù all, o pignat en hevelep doare
en ul lec'h all a-enep ar re sezizet, a dangwallas
an tourioù, hag oc'h enaouiñ tantadoù,
e peurleskjont bev ar douerien-Doue ; darn all
a freuze an dorojoù, hag o tegemer ar rest eus ar
strolladoù, e voent da gentañ oc'h aloubiñ ar
gêr. 37 Lazhañ a rejont Timoteoz, a oa aet da
guzh en ur foz, hag e vreur Kaerea, hag
Apollofan. 38 Peurgaset (ganto) an traoù-se,
e vennigent gant meulganoù ha meuleudioù an
Aotrou, a rae kalz a vad da Israel hag a roe
dezho an trec'h.

11 Lizias faezhet. Feurioù-skrid.

1 Un nebeudig-amzer goude, Lizias, gward
ha kar d'ar roue, hag a oa e penn an aferioù,
a gave diaes-tre ar pezh a oa c'hoarvezet ;
2 hag o tastum war-dro pevar-ugent mil (den)
hag an holl varc'heien, e tiloc'has a-enep ar
Yuzevien, gant ar mennozh da ober eus ar Gêr
un annezlec'h evit an C'hresianed, 3 da sujañ an
Templ d'un truaj, evel santualioù all ar broadoù,
ha da lakaat e gwerzh bep bloaz ar garg
a veleg-meur ; 4 ne rae van ebet eus galloud
Doue, nemet fouge gant e viliadoù troadeien,
e vilieroù marc'heien hag e bevar-ugent olifant.

5 Erruet er Youdea, e tostaas da vBet-Sour,
a zo ur c'hreñvlec'h war-hed pemp 'skoen'
bennak diouzh Jeruzalem, hag e waske
anezhañ. 6 Pa glevas Makabai hag e dud
e c'hronne (Lizias) ar c'hreñvlec'hioù, ec'h
aspedjont gant klemmvanoù ha gouelvanoù an
Aotrou, a-unvan gant an engroez, da gas un ael
mat evit silvidigezh Israel. 7 Eñ e-unan ar
c'hentañ, Makabai, o kemer e glavioù, a atizas
ar re all da 'n em lakaat gantañ war var evit reiñ
sikour d'o breudeur ; hag a-gevret en em
strinkjont gant herrder. 8 Edont c'hoazh tost da
Jeruzalem, pa zeuas a-wel, o kas anezho, ur
marc'heg gant dilhad gwenn o hejañ armoù
aour. 9 Holl a-unan, e vennigjont an Doue
trugarezus, hag e voent kennerzhet en o eneoù
ha prest da beurfoeltrañ, n'eo ket tud hepken,
met ivez al loened gouesañ ha mogerioù
houarn. 10 Hag int da vont war-raok gant
o harnez hag ar c'hevredad eus an neñv, rak an
Aotrou en devoa truezet outo. 11 Evel leoned
e lammjont war an enebourien hag e tiskarjont
unnek mil anezho ha c'hwezek kant marc'heg ;
hag ar re (all), o rediañ a rejont da dec'hout.
12 An darn vuiañ anezho en em dennas gloazet
ha dizarm ; hag eñ e-unan, Lizias, en em
saveteas en ur dec'hel mezhus.

13 Evel ne oa ket diboell, o prederiañ war an
drouk-verzh en devoa bet, e komprenas e oa
didrec'hus an Hebreiz, dre ma stourme an Doue
galloudek ganto. 14 Hag e kasas (kannaded) evit
o degas da adunvaniñ war an holl (zivizoù)
reizh, ha lakaat a rafe, (emezañ) ar roue da
vezañ mignon dezho. 15 Asantiñ a reas Makabai
da gement tra a ginnige Lizias, dre zamant evit
mad an holl ; rak ar pezh a c'houlennas Makabai
digant Lizias dre skrid a-fet ar Yuzevien, ar roue
hen aotrenas. 16 Al lizher skrivet d'ar Yuzevien
gant Lizias en devoa an endalc'h-mañ : «Lizias
da genstrollad ar Yuzevien, salud ! 17 Ioann hag
Absalom, ho kannaded, goude bezañ roet an
teul diskrivet amañ dindan o deus goulennet (ur
respont) war ar pezh a zo merket ennañ.
18 Kement tra a zlee bezañ diskouezet d'ar roue
am eus eta displeget dezhañ, hag ar pezh a oa
degemeradus am eus aotreet. 19 Mar mirit eta ho
luskadoù mat e-keñver al levierezh, e strivin me
ivez en da zont da genlabourat evit ho mad.
20 Diwar-benn ar munudoù em eus roet urzhioù
d'ho tud ha d'am re da emguzuliañ ganeoc'h.
21 Yec'hed mat ! Er bloaz kant eizh
ha daou-ugent, d'ar bevare warn-ugent a viz
Adar.»

22 Lizher ar roue a oa e-barzh kement-mañ :

«Ar roue Antiokus d'e vreur Lizias, salud !
23 Hon tad a zo tremenet davet an doueoù, hag
e fell dimp e vefe didrabas tud ar rouantelezh
evit plediñ gant o zraoù-int. 24 Met klevet hon
eus n'asante ket ar Yuzevien treiñ, (war urzh)
hon tad, d'ar boazioù gresianek, met e oa
gwelloc'h ganto o doare-bevañ dezho-int, hag
e c'houlennont ma vefe aotreet dezho
o c'hustumoù ; 25 fellout a ra dimp eta e vefe
didrubuilh ivez ar vroad-se hag e tivizomp

e vezo daskoret an Templ dezho hag e vevint
hervez boazioù o hendadoù. 26 Mat e ri eta o kas
daveto (unan bennak) da reiñ (dezho) an dorn
dehoù, ma vezint laouen o c'houzout hor
mennad, ha ma talc'hint da 'n em dreiñ ouzh
o aferioù o-unan.»

27 Lizher ar roue d'ar vroad a oa evel-henn :

«Ar roue Antiokus da sened ar Yuzevien
ha d'ar Yuzevien all, salud ! 28 Mard-emaoc'h
yac'h, ar pezh a hetomp, ni a zo yac'h ivez.
29 Disklêriet en deus dimp Menelas ho poa
c'hoant da zistreiñ d'ar gêr evit plediñ gant ho
aferioù. 30 D'ar re eta a yelo d'ar gêr a-raok an
tregont (a viz) Ksantik e vezo roet an dorn
dehoù, gant ar surentez. 31 Ar Yuzevien da ober
gant o fourvezioù hag o lezennoù-int evel
diagent, ha nikun anezho ne vezo trubuilhet
e doare ebet evit ar mankoù dirat. 32 Kas a ran
Menelas evit ho kennerzhañ. 33 Yec'hed mat !
Er bloaz kant eizh-ha daou-ugent, ar bemzek
a (viz) Ksantik.»

34 Kas a reas ivez ar Romaned ul lizher
dezho evel-henn :

«Quintus Memmius, Titoz Manius,
dileuridi ar Romaned, da bobl ar Yuzevien,
salud ! 35 A-fet ar pezh en deus Lizias, kar d'ar
roue, aotreet deoc'h, e roomp, ni ivez, hon
asant. 36 Evit ar pezh en deus divizet kas e barn
ar roue, kasit unan bennak kerkent ha graet ur
sell ouzh an traoù, ma kinnigimp anezho evel
ma tere ouzhoc'h ; rak mont a reomp da
Antiokia. 37 Difraeit eta kas tud dimp, ma
ouezimp pere eo ho mennozhioù. 38 Yec'hed
mat ! Er bloaz kant eizh-ha-daou-ugent, ar
bemzek a (viz) Ksantik.»

12 Joppe ha Jamnia kastizet. Trec'hioù all.

1 (Ur wezh) graet an emglevioù-se,
e tistroas Lizias davet ar roue ; hag ar Yuzevien
a blede gant o farkeier. 2 Met e-touez
penngadourien an tiriad, Timoteoz hag
Apolonios, mab Gennaios, hag ivez Hieronimos
ha Demofon, hag ouzhpenn ar re-se Nikanor,
rener Kupreiz, n'o lezent ket e peoc'h na
didrubuilh gant o labour. 3 Tud Joppe a gasas da
benn an torfed-mañ : pediñ a rejont ar Yuzevien
o chom en o metou da bignat war bagoù greiet
ganto, e-ser o gwragez hag o bugale, evel ma ne
vije bet drougiezh ebet a-enep dezho, 4 met
diouzh kemennadur foran ar gêr ; asantiñ a reas
ar re-mañ, evel tud o klask bevañ e peoc'h
ha n'o devoa disfiz ebet, hag ur wezh en donvor
e voent goueledet : daou c'hant da nebeutañ a oa
anezho.

5 Adal ma klevas Youdas ar krizder a oa bet
graet d'e genvroiz, e roas urzhioù d'an dud a oa
gantañ, 6 ha goude bezañ aspedet Doue, ar
barner reizh, e kerzhas enep muntrerien
e vreudeur, e lakaas an tan er porzh-mor, da
noz, e loskas ar bagoù hag e trebarzhas ar re
a oa en em dennet enno. 7 Met o vezañ ma oa
prennet al lec'h, ez eas kuit, met gant ar soñj da
zistreiñ ha da ziwriziennañ a-grenn keoded ar
Joppeiz. 8 Klevet gantañ o devoa tud Jamnia
c'hoant da ober kemend-all d'ar Yuzevien a oa
o chom ganto, 9 ec'h arsailhas ar Jamneiz da
noz, e tangwallas ar porzh gant al listri, ken
e voe gwelet sklaerder ar flammoù betek
Jeruzalem, war-hed daou c'hant daou-ugent
stadenn.

10 Evel ma oant aet alese war-hed nav
stadenn, oc'h ober o ergerzhadeg a-enep
Timoteoz, e kouezhas warnañ Arabed, pemp
mil da nebeutañ ha pemp kant marc'heg.
11 Bez' e voe rust an emgann, ha tud Youdas, en
abeg d'ar skoazell a-berzh Doue, a reas berzh,
hag ar gantreerien trec'het a c'houlennas digant
Youdas reiñ dezho an dorn dehoù, en ur
c'hrataat reiñ chatal ha o servijout en dazont.
12 Youdas, o verzout e vefent evit gwir talvoudek
e meur a dra, a asantas ober ar peoc'h ganto ;
hag ar re-mañ, goude bezañ kemeret e zorn
dehoù, en em dennas en o zeltennoù.

13 Arsailhañ a reas ivez ur gêr difennet gant
savennoù ha gronnet a vogerioù, hag e oa ur
meskad a vroadoù o chom enni hag hec'h anv
Kaspin. 14 Ar re a oa e-barzh, o fiziañ war starter
ar mogerioù ha war o fourvezioù boued,
a hegaze betek re tud Youdas ouzh o c'hunujañ
hag ouzhpenn o touiñ hag o lavarout traoù
diaotreet. 15 Tud Youdas avat, goude aspediñ
Mestr bras ar bed hag en devoa, hep tourterezed
nag ardivinkoù, diskaret Yeriko en amzer
Josoua, a sailhas evel loened gouez ouzh ar
ramparzh. 16 Tapet ganto ar gêr dre youl Doue,
e rejont ur lazhadeg dilavar, ken e seblante ar

stank e-kichen, ledan a ziv stadenn, peurleun gant ar gwad poulladet (enni).

17 Evel ma oant aet alese war-hed seizh kant hanter-kant stadenn, e tizhjont Karaka, e ti ar Yuzevien anvet Toubianiz. 18 Ne gavjont ket Timoteoz el lec'hioù-se ; aet e oa kuit eus al lec'hioù-se hep bezañ graet netra, met lezet en devoa ur gward en un tu bennak, unan kreñv-meurbet. 19 Dositeos ha Sosipater, penngadourien da Vakabeed, a oa aet d'ober un droad, a lazhas ar re a oa bet lezet gant Timoteoz er c'hreñvlec'h : ouzhpenn dek mil a oa anezho. 20 Ha Makabai, goude bezañ urzhiet an armead a oa gantañ dre gevrennoù, o lakaas war ar c'hevrennoù hag en em daolas war dTimoteoz, en devoa en-dro dezhañ c'hwec'h-ugent mil troadeg ha daou vil pemp kant marc'heg. 21 Pa glevas e oa Youdas o tont, e kasas Timoteoz ar maouezed, ar vugale hag ar strobelloù all d'ul lec'h anvet Karnion, rak diaes e oa da c'hronnañ ha tenn al lec'h da dizhout, dre ma oa enk-tre an holl dreizhoù. 22 Pa 'n em ziskouezas kevrenn gentañ Youdas, e teuas ar spont war an enebourien hag ar spouron rak emziskouez an Hini a wel kement tra o tont warno hag en em lakjont da dec'hout amañ hag ahont en doare ma voent gloazet alies an eil gant egile, ha trebarzhet gant begoù o c'hlezeier. 23 Mont a reas Youdas war o lerc'h gant taerder, o peurfoeltrañ an amprevaned-se hag o tistrujañ tregont mil den bennak. 24 Timoteoz e-unan a gouezhas gant tud Dositeos ha Sosipater hag a c'houlennas gant kalz a gorvigell ma vefe lezet dibistig, dre ma talc'he kerent ha breudeur da galz anezho ha ne vefe ket dalc'het kont anezho. 25 Kretaat a reas gant meur a gomzoù, ar marc'had da zaskor ar re-se dibistig, hag e lezel a rejont evit saveteiñ o breudeur.

26 Diloc'hañ a reas evit Karnion hag Atergation, hag e lazhas pemp mil warn-ugent a dud.

27 Goude drouziwezh ha distrujadur ar re-se, e kerzhas enep Efron, kêr vogeriet, lec'h ma oa Lizias o chom hag ur boblañs distruj ; paotred yaouank bagol, lec'hiet dirak ar mogerioù, a stourme gant kalon, ha bez' e oa aze kalz a bourvezioù ardivinkoù ha boledoù. 28 Met goude aspediñ ar Mestr a freuz gant e c'halloud nerzhioù an enebourien, e kemerjont ar gêr dindan o beli hag e tiskarjont pemp mil warn-ugent bennak eus ar re a oa e-barzh. 29 Diloc'het alese, en em strinkjont enep kêr ar Skuted, war-hed c'hwec'h kant stadenn diouzh Jeruzalem. 30 Met ar Yuzevien o chom eno a destenias o devoa bet kêriz ar Skuted en o c'heñver hegarated ha degemer seven da vare ar reuzioù ; 31 trugarekaat hag o erbediñ a rejont d'en em ziskouez c'hoazh hegarat en dazont e-keñver o gouenn, hag en em gavout a rejont e Jeruzalem p'edo tost gouel ar Sizhunioù.

32 Goude ar (gouel) anvet Pantekost, e kerzhjont a-enep Gorgias, penngadour an Idoumea. 33 Hemañ a loc'has gant tri mil troadeg ha pevar c'hant marc'heg. 34 E-kerzh ar c'hrogad e tegouezhas d'un nebeud Yuzevien kouezhañ. 35 Un Dositeos bennak, ur bagol a varc'heg a-douez tud Bakenor, a vestronias Gorgias, hag ouzh e zerc'hel dre e rokedenn, hen gourdone gant nerzh, c'hoant dezhañ kemer bev an den milliget-se, pa 'n em daolas warnañ ur marc'heg trakiat, a skejas e skoaz, hag e tec'has Gorgias etrezek Maresa. 36 Met an dud a oa gant Esdrin a stourme abaoe pell, a oa diviet, hag e c'halvas Youdas an Aotrou da 'n em ziskouez (evel) kevredad ha rener o emgann. 37 Hag o kregiñ, e yezh e dadoù, da youc'hal gant meulganoù, en em strinkas a-daol-trumm war dud Gorgias hag o lakaas da dec'hout.

38 Youdas, goude bezañ adstrollet e armead, a yeas da gêr Odollam, ar seizhvet deiz a oa deuet hag en em c'hlanajont hervez boaz hag e tremenjont eno ar sabad. 39 An deiz war-lerc'h ez eas tud Youdas, - ezhomm e oa, rak deuet e oa ar poent - da gerc'hat korfoù ar re a oa kouezhet, evit o lakaat gant o zud e bezioù o zadoù. 40 Ha setu ma kavjont, dindan tonegoù pep hini eus ar re varv, traoù sakr idoloù Jamnia, ar pezh a zifenn al Lezenn d'ar Yuzevien ; hag e teuas anat d'an holl en abeg da betra e oa kouezhet an dud-se. 41 An holl eta a vennigas oberioù an Aotrou, barner reizh, a laka splann an traoù kuzhet ; 42 hag en em lakaat a rejont da bediñ evit ma vefe diverket a-grenn ar pec'hed a oa bet graet. Hag an den kadarn Youdas a atizas an engroez da 'n em virout dibec'hed, p'o devoa gwelet gant o daoulagad ar pezh a oa c'hoarvezet, en abeg da bec'hed ar re a oa kouezhet. 43 Dastum a reas

e-touez e dud war-dro daou vil drakm arc'hant,
a gasas da Jeruzalem evit kinnig un aberzh evit
ar pec'hed, oc'h ober evel-se un dra peurreizh
ha seven, o soñjal en dasorc'hidigezh ; 44 rak mar
n'en dije ket kredet e oa ar re gouezhet da
advevañ, didalvoud ha diod e oa pediñ evit ar re
varv ; 45 hag ouzhpenn e selle ar gopr kaer miret
evit ar re a oa marv gant deoliezh : reizh
ha santel e oa ar preder-se ; setu perak e reas an
aberzh-dic'haouiñ evit ar re varv, (dezho) bezañ
divec'hiet diouzh o fec'hed.

13 An trec'h war Antiokus Eupator.

1 Er bloaz kant nav-ha-daou-ugent
e tegouezhas kel gant tud Youdas edo Antiokus
Eupator o tont gant ur bern strolladoù a-enep ar
Youdea, 2 ha gantañ Lizias, e ward, a gase
e aferioù ; pep hini en devoa un armead
gresianek a gant dek mil troadeg, pemp mil tri
c'hant marc'heg, daou olifant warn-ugent ha tri
c'hant karr armet a filc'hier. 3 Menelas
a genstrollas ganto hag atizañ a rae Antiokus
gant kalz a douellerezh, nann evit silvidigezh ar
vammvro, met gant ar soñj da vezañ adlakaet en
e garg. 4 Met Roue ar rouaned a zihunas ernez
Antiokus a-enep an amprevan-se, ha Lizias
a ziskouezas e oa anezhañ ar pennabeg eus an
holl reuzioù, hag e kemennas (Antiokus), evel
ma oa ar c'hustum el lec'h-se, deren (anezhañ)
da vBeroe hag e lakaat d'ar marv. 5 Bez' ez eus
eno un tour a hanter-kant ilinad, leun a ludu,
gant un ardivink-tro, a-serzh a bep tu trema al
ludu. 6 Eno eo e vez bountet, evit bezañ lakaet
d'ar marv, an holl re gablus a breizherezh disakr
pe eus un torfed bras all bennak. 7 Dre an
diwezh-se e tegouezhas d'ar Menelas
dilezenn-se mervel, ha ne gavas ket zoken an
douar (evit e zegemer) 8 un dra reizh a-grenn,
rak o vezañ m'en devoa graet kalz pec'hedoù
enep an aoter, - ma oa sakr an tan hag al ludu
anezhi, - el ludu eo e kavas ar marv.

9 Gant mennozhioù ferv e teue eta ar roue,
(gant ar mennad) da ziskouez d'ar Yuzevien
traoù gwashoc'h eget ar re c'hoarvezet dindan
e dad. 10 Youdas, pa glevas kement-se,
a gemennas d'ar bobl aspediñ an Aotrou deiz
ha noz, da reiñ bremañ skoazell, erziwezh, hag
ur wezh c'hoazh, d'ar re a oa war-nes bezañ
lamet diganto Lezenn, mammvro ha Templ
santel, 11 ha da virout ar bobl, a-boan adkavet
ganti hec'h anal, a gouezhañ etre daouarn ar
broadoù dichek. 12 P'o devoe graet holl a-gevret
evel-se ha pedet an Aotrou trugarezus gant
gouelvanoù ha yunoù hag em-stouadurioù e-pad
tri deiz diastal, ouzh o c'hennerzhañ e kemennas
Youdas(dezho) bezañ en e gichen 13 Emguzuliañ
a reas gant ar gozhidi en e bart hag e tivizas
mont war-raok hep gortoz he defe armead ar
roue aloubet ar Youdea ha mestroniet ar Gêr,
hag ober kement tra gant skoazell Doue.
14 O reiñ ar melestrerezh da Grouer ar bed, ec'h
atizas e dud da stourm kalonek betek ar marv
evit al lezennoù, an Templ, ar Gêr, ar vammvro
hag an ensavadurioù, hag e lakaas e gampad
e-kichen Modin. 15 Ha goude reiñ d'e dud evel
gêr-gourc'hemenn :'Trec'h Doue' ec'h arsailhas
da noz, gant paotred yaouank dibabet a-douez
ar re wellañ, teltenn ar roue ; lazhañ a reas er
c'hamp war-dro daou vil a dud ha toullgofañ ar
pennañ eus an olifanted gant an hini a oa el log.
16 Ha d'an diwezh e leugnjont ar c'hamp
a spouron hag a strafuilh, hag en em dennjont,
graet berzh-vat (ganto). 17 Edo endeo an deiz
o skleuriñ pa voe sevenet kement-se, gant ar
skoazell en devoa kavet e gwarez an Aotrou.

18 Ar roue, en devoa bet un tañva eus
hardizhegezh ar Yuzevien a glaskas (kemer) al
lec'hioù dre widre. 19 Kerzhout a reas enep
Bet-Sour, ur c'hreñvlec'h d'ar Yuzevien ;
dizarbennet e voe, dalc'het en argoll ha trec'het.
20 Youdas a lakaas tremen ar pezh a oa ret d'ar re
a oa e-barzh. 21 Met Rodokus, eus armead ar
Yuzevien, a roe da anaout ar sekredoù d'an
enebourien ; klasket e voe, harzet
ha toullbac'het. 22 Adtoullañ a reas ar roue ar
gomz gant tud Bet-Sour, reiñ e zorn dehoù,
kemer (o hini) ha mont kuit, arsailhañ a reas tud
Youdas hag e voe trec'het. 23 Klevout a reas en
devoa Filip, lezet (gantañ) en Antiokia war an
aferioù, kollet e benn, hag e voe trefuet ; gervel
a reas ar Yuzevien, sujañ a reas, touiñ war an
holl feurioù reizh adunvaniñ ha kinnig un
aberzh, enoriñ a reas an Templ hag ober seven
gant al Lec'h (santel). 24 Degemer a reas
Makabai, ha lezel Hegemonides da benngadour
adalek Ptolemais betek bro ar Gerreniz.
25 Mont a reas da bPtolemais, met displijet e oa
tud Ptolemais gant ar feurioù : droug e oa enno
end-eeun gant an emglevioù-se a felle dezho
disteurel ; breutaat a reas eus e wellañ,

kendrec'hiñ, habaskaat, o lakaat a-du, ha neuze
e tiloc'has etrezek Antiokia. Setu penaos
e tremenas argadenn ha kizadenn ar roue.

14 Emglev skoulmet ha torret etre Youdas ha Nikanor.

1 Goude tri bloavezh e tegouezhas keloù
gant tud Youdas en devoa Demetrioz, mab
Seleukus, abourzhet e porzh Tripolis gant un
armead kreñv hag ur strollad listri, 2 hag en
devoa mestroniet ar vro, goude lakaat d'ar marv
Antiokus hag e ward Lizias. 3 Un Alkimus
bennak, bet diagent beleg-meur, hag en devoa
en em saotret a-ratozh da vare an tousmac'h,
o veizañ ne oa e stumm ebet a silvidigezh
evitañ, na tu hiviziken da vont d'an aoter santel,
4 a zeuas da gaout ar roue Demetrioz, war-dro ar
bloaz kant unan-ha-hanter-kant, o kinnig
dezhañ ur gurunenn aour, ur balmezenn, hag en
tu-hont da se ar bodoù olived boaziek d'an
Templ ; hag en deiz-se e chomas sioul.

5 Met tapout a reas un dro a-du gant
e follentez : galvet e voe d'ar c'huzul gant
Demetrioz ha goulennataet diwar-benn doareoù
ha mennadoù ar Yuzevien, hag e respontas :
6 «Ar re, a-douez ar Yuzevien, anvet Asideiz
ha renet gant Youdas Makabai, a zo o vagañ ar
brezel hag oc'h atizañ an tousmac'h, ha ne
lezont ket ar rouantelezh da gaout sioulder.
7 Setu perak, goude ma'z on bet digarget diouzh
ar c'hloar hendadel, - lavarout a ran ar
velegiezh-veur - setu ma'z on deuet amañ
bremañ, 8 da gentañ gant ar preder gwirion evit
traoù ar roue, d'an eil, e sell da vad va
c'hengêriz ; rak diboellegezh ar re am eus
lavaret a zo o paouraat, ha n'eo ket nebeut, hor
gouenn a-bezh. 9 Neuze 'ta, o c'houzout kement
tra a-fet an traoù-se, te, o roue, teurvez emellout
eus hor bro hag eus hor gouenn en arvar, hervez
an drugarez hegarat ac'h eus e-keñver an holl.
10 Rak e-keit ha m'emañ Youdas aze, dic'hallus
eo d'an aferioù kaout ar peoc'h.» 11 A-boan m'en
devoa komzet evel-se, ma hastas ar vignoned
all, hag o devoa droug enep Youdas, da entanañ
muioc'h c'hoazh Demetrioz. 12 Dilenn a reas
kerkent Nikanor, a oa deuet da vezañ mestr war
an olifanted, e envel da benngadour ar Youdea
ha d'e gas, 13 en ur reiñ urzh dezhañ d'ober
mervel Youdas, da skignañ e gompagnuned
ha da lakat Alkimus da veleg-meur an Templ
bras-meurbet 14 Broadoù ar Youdea, o devoa
tec'het dirak Youdas, en em strollas a-vern gant
Nikanor, o soñjal e vefe droukverzh ha reuzioù
ar Yuzevien berzh-mat evito o-unan.

15 P'o devoe kel eus donedigezh Nikanor
hag eus argad ar broadoù, e poultrennas
(ar Yuzevien) uloc'h warno, oc'h aspediñ an
Hini en devoa diazezet e bobl da viken hag
a skore bepred e lodenn dre un emziskouez.
16 Met war urzh ar rener e tiloc'hjont kerkent
alese hag e kavjont ar re all e kêriadenn Desau.
17 Simon, breur Youdas, en devoa kroget an
argad ouzh Nikanor, met gant donedigezh
trumm an enebourien, en devoa bet un tamm
dizeur. 18 Nikanor avat, o klevout petore
kadarnded o devoa tud Youdas ha petore
kalonegezh en argadoù evit o mammvro,
a zoujas ober ar varn dre ar gwad. 19 Setu perak
e kasas Posidionos, Teodotos ha Mattatias, da
reiñ ha da zegemer an dorn dehoù. 20 Goude
imbourc'hiñ muioc'h an traoù, e roas ar rener
anezho da c'houzout d'ar strolladoù : ar
mennozh a voe unvouezh da welout, hag
e rojont o asant d'ar c'hendivizoù. 21 Merket
e voe un deiz (evit ar renerien) da 'n em gavout
en o fart o-unan ; eus an eil tu hag egile e teuas
war-raok ur c'harr hag e voe lakaet azezennoù.
22 Lakaet en devoa Youdas tud armet el lec'hioù
diouzh-se, prest (da emellout), mar degouezhfe
trumm ur falloni a-berzh an enebourien ; met en
un doare dereat e rejont an emziviz. 23 Chom
a reas Nikanor e Jeruzalem hep ober netra
diseven ; kas a reas kuit avat an engroezioù
bodet a-stroll en-dro dezhañ. 24 Dalc'hmat en
deveze Youdas dirazañ, douget ma oa en e ene
d'an den-se. 25 Hen aliañ a reas da zimeziñ
ha d'engehentañ bugale ; dimeziñ a reas
(Youdas), chom a reas sioul ha kemer perzh er
vuhez.

26 Alkimus, o welout e oant hegarat an eil
ouzh egile, a gemeras an emglevioù a oa bet
graet hag a yeas da gaout Demetrioz, o lavarout
dezhañ e oa mennadoù Nikanor amzereat ouzh
an aferioù ; enebour ar rouantelezh end-eeun,
Youdas, a oa bet anvet gantañ evel e eil-rener.
27 Ar roue, aet e kounnar ruz ha heget gant
falstamalloù ar gwallibil-se, a skrivas da
Nikanor da lavarout dezhañ e c'houzañve fall an
emglevioù-se, ha da reiñ urzh dezhañ da zegas

Makabai ereet da Antiokia raktal.
28 Pa zegouezhas kement-mañ gant Nikanor,
e voe trefuet ; gwall-vec'hius e kave disteurel an
emglevioù, pa ne oa mankadenn ebet en den-se.
29 Met evel ne oa ket evit mont a-enep ar roue,
e klaske un digarez mat da gas se da benn e-ser
un taol-gwidre. 30 Ha Makabai, o verzout e oa
strishoc'h Nikanor en e zarempredoù gantañ,
hag e oa rustoc'h e zegemer eget boaz,
a gomprenas ne oa ket eus ar gwellañ ar
strizhder-se, hag o vodañ en-dro dezhañ kalz
a gompagnuned, ez eas da guzhat ouzh Nikanor.
31 Kompren a reas hemañ e oa bet c'hoariet kaer
gant an den hag ez eas d'an Templ bras-meurbet
ha santel tra m'edo ar veleien o kinnig an
aberzhoù boas, hag e roas urzh da reiñ an
den-se. 32 Evel ma lavarent groñs gant
ledouedoù ne ouient ket pelec'h edo an hini
a glasked, 33 ec'h astennas e zorn dehoù etrezek
an Templ en ur douiñ : «Mar ne roit ket din
Youdas ereet, e rin ur blaenenn gant an Templ
Doue-se, e tiskarin an aoter hag e savin el
lec'h-se un templ hollgaer da zDionusos.»
34 Lavaret kement-se (gantañ), ez eas kuit. Ar
veleien avat, oc'h astenn o daouarn etrezek an
neñv, a bedas Difenner peurbad hor gouenn en
ur lavarout evel-henn : 35 «Te, Aotrou, hep kaout
ezhomm a netra, a zo bet plijet ganit e vefe en
hon touez Templ da annez. 36 Bremañ eta,
Aotrou santel a bep santelezh, mir da virviken
disaotr an Ti-mañ nevez zo glanaet.»

37 Ur Razis bennak, unan eus kozhidi
Jeruzalem, a voe flatret da Nikanor : ur
brogarour a oa anezhañ, brudet kaer-tre
ha lesanvet, en abeg d'e hegarated, tad ar
Yuzevien. 38 Rak en amzerioù a-ziagent an
tousmac'h e oa bet tamallet dezhañ e Yuzeviezh
hag en devoa lakaet korf hag ene en arvar gant
e holl gendalc'husted evit ar Yuzeviezh.
39 Nikanor avat, c'hoant dezhañ lakaat anat
e zroukrañs enep ar Yuzevien, a gasas ouzhpenn
pemp kant soudard d'e dapout ; 40 rak soñjal
a rae ober dezho ur reuz bras en ur dapout an
(den)-se. 41 Edo ar strollad war-nes aloubiñ an
tour hag o tivarc'hañ dor ar porzh, pa oa bet roet
urzh da zegas tan evit leskiñ an dorojoù :
enkelc'hiet ma oa a bep tu, en em daolas (Razis)
war e gleze, 42 c'hoant dezhañ mervel hael
kentoc'h eget kouezhañ etre daouarn fallakr
ha bezañ dismegañset en un doare dizenorus
evit e haelded. 43 Met c'hwitañ a reas e daol gant
trummder an argad ; evel m'o devoa an
engroezioù en em daolet e diabarzh an dorojoù,
e redas (Razis) ent-kadarn war lein ar voger hag
en em strinkas ent-kalonek war an engroez.
44 Ar re-mañ a yeas raktal en a-dreñv hag e voe
ul lijor, hag e teuas da gouezhañ e-kreiz al lec'h
goullo. 45 Oc'h analañ c'hoazh hag entanet
a gred, ec'h adsavas, e wad o strinkañ evel ur
stivell, ha daoust d'e c'hloazioù grevus, ez eas
d'ar red dre douez an engroez ; hag en e sav
war ur roc'hell serzh, 46 diwadet endeo a-grenn,
e tennas er-maez e vouzelloù, hag ouzh
o c'hemer gant e zaouarn, e taolas anezho d'an
engroez ; ha goude bezañ pedet Mestr ar vuhez
hag an anal, d'o daskoriñ dezhañ a-nevez, en
doare-se e tremenas.

15 Faezhidigezh ha marv Nikanor.

1 Nikanor, gouezet gantañ edo
kompagnuned Youdas e tiriadoù ar Samaria
a zivizas en em deurel warno diriskl a-grenn
e-kerzh deiz an diskuizh. 2 Ar Yuzevien a yae
gantañ dre heg a lavare : «Na ra tamm ebet
dezho mervel en un doare ken kriz ha ken
gouez, hogen ro gloar d'an deiz en deus enoret
a-dreist ar re all an Hini a wel pep tra, ouzh
e santelaat.» 3 Met an tridoubl amprevan-se
a c'houlennas ha bez' e oa en neñv ur Mestr hag
en devoa roet urzh da lidañ devezh ar sabad.
4 Hag ar re-se da respont : «An Aotrou eo, bev
e-unan, Mestr an neñv, en deus roet urzh da
gehelañ ar seizhvet deiz.» 5 Hag egile : «ha me,
emezañ, mestr war an douar, eo
a c'hourc'hemenn kemer an armoù ha seveniñ
servij ar roue !» Koulskoude ne voe ket evit kas
da benn e vennad kriz.

6 Nikanor avat, o sevel e benn gant ar
brasañ pompad, en devoa divizet sevel un
arouez-trec'h foran gant dibourc'hioù Youdas
hag e dud. 7 Hogen Makabai a zalc'he da gaout
fiziañs hag a c'hortoze gant un goanag anterin
da gaout skoazell digant an Aotrou. 8 Erbediñ
a rae e gompagnuned da vezañ dizouj rak argad
ar broadoù ha da gaout dirak o spered ar
skoazelloù o devoa bet diagent digant an neñv,
ha da c'hortoz bremañ an trec'h a zeufe dezho
a-berzh an Hollc'halloudeg.
9 Ouzh o c'hennerzhañ gant al Lezenn hag ar
brofeded, en ur zegas ivez soñj dezho eus an

emgannoù o devoa kaset da benn, e lakaas
anezho gredusoc'h. 10 Ha goude bezañ entanet
o gred, e roas e urzhioù en ur ziskouez dezho
war un dro dislealded ar broadoù ha torridigezh
o ledouedoù. 11 Goude bezañ armet pep hini
anezho, nann gant surentez ar skoedoù hag ar
goafioù, evel gant kennerzh ar c'homzoù mat,
e tanevellas un huñvre din a feiz, ur weledigezh
a laouenaas an holl. 12 Sed ar pezh en devoa
gwelet : Onias, hag a oa bet beleg-meur, un den
mat ha leal, evezhiek ouzh an holl, kuñv en
e zoareoù ha seven en e gomzoù, gourdonet
a-vihanik d'an holl voazioù a vertuz, an
(den)-se a oa o pediñ, astennet e zaouarn, evit
holl genstrollad ar Yuzevien ; 13 goude se e voe
gwelet gant e vlev gwenn hag e sked, ken
sebezus ha marzhus ma oa en-dro dezhañ
e veurdez. 14 O toullañ kaoz, Onias en devoa
lavaret : «An den-mañ, a gar e vreudeur, eo an
hini a bed kalz evit ar bobl hag ar Gêr santel,
Yeremia, profed Doue.» 15 Hag oc'h astenn
e zorn dehoù, en devoa Yeremia roet da Youdas
ur c'hleze aour, hag ouzh e reiñ en devoa
lavaret : 16 «Kemer ar c'hleze santel-mañ, un
donezon eo a-berzh Doue, gantañ e freuzi da
enebourien.»

17 Frealzet gant komzoù Youdas, hollgaer
ha gouest da zougen d'ar galonegezh ha d'ar
c'hourelezh eneoù an dud yaouank, e tivizjont,
n'eo ket da gampañ, met da vont ent-kadarn
d'an arsailh ha da varn an aferioù en ur stourm
krog-ha-krog gant o holl galonegezh, dre ma oa
en arvar ar Gêr, an traoù santel hag an Templ.
18 Rak an nec'h o devoa evit o gwragez hag
o bugale, o breudeur hag o c'herent, en em gave
en ur renk izeloc'h evito, an hini brasañ hag ar
c'hentañ a oa evit an Templ kensakret. 19 Ne oa
ket, evit ar re chomet er Gêr, disteroc'h an
enkrez, trubuilhet evel ma oant gant an argad-se
war maez digor. 20 Engortoz edont holl d'an
diskoulm tost, an enebourien a oa dastumet, an
armead renket evit an argad, an olifanted
degaset en ul lec'h diouzh-se hag ar c'hezeg
rezet ouzh ar c'hernioù. 21 Makabai, o welout
dirazañ ar strolladoù-se, strobelloù liesseurt an
armoù hag arvez gouez al loened, a savas
e zaouarn etrezek an neñv hag a bedas an
Aotrou burzhudour, o c'houzout (mat) n'eo ket
dre an armoù, met diouzh m'en deus divizet eo
e ro an trec'h d'ar re dellezek anezhañ.

22 Lavarout a reas e-giz-mañ e bedenn :
«Te, Mestr, ac'h eus kaset da ael dindan
Ezekias, roue ar Youdea, hag en deus distrujet,
eus armead Senac'herib, tro kant pemp mil
ha-pevar-ugent (a dud). 23 Bremañ ivez, Mestr
an neñvoù, kas un ael mat a-ziarbenn dimp evit
(lakaat) spont ha krenijenn. 24 Gant brasted da
vrec'h, ra vezo spouronet ar re a zo deuet gant
ledouedoù a-enep da bobl santel !» ha war
gement-se e peurechuas.

25 Tud Nikanor a zeue war-raok gant (son)
an trompilhoù ha brezel-ganoù. 26 Met tud
Youdas eo gant pedennoù hag aspedennoù ez
ejont da argadiñ o enebourien. 27 O stourm gant
o daouarn hag o pediñ Doue gant o c'halonoù,
e tiskarjont da nebeutañ pemp mil ha tregont
(a dud), leun a levenez vras gant emziskouez
Doue 28 Echu ganto an argad, edont o tistreiñ
gant laouenidigezh, pa anavezjont Nikanor
kouezhet gant e holl harnez. 29 E-kreiz ar
youc'hadeg hag ar veskadeg e vennigent ar
Mestr e yezh o zadoù. 30 Ha neuze, an hini en
devoa bep tro pennstourmet korf hag ene evit
e gengêriz, an hini en devoa miret evit
e genvroiz youl-vat e yaouankiz, a roas urzh da
droc'hañ penn Nikanor hag e vrec'h betek
e skoaz ha d'o c'has da Jeruzalem. 31 Pa voe
degouezhet eno, e c'halvas e genvroiz hag ar
veleien, hag en em lakaas dirak an aoter hag
e reas kerc'hat tud ar c'hreñvlec'h. 32 Diskouez
a reas penn an amprevan Nikanor ha dorn ar
gwallibil, en devoa astennet en ur boufal enep
Ti santel an Hollc'halloudeg ; 33 hag e tidroc'has
teod an Nikanor difeiz en ur lavarout e reiñ
a-dammoù d'an evned ha lakaat a-ispilh a-dal
d'an Templ gopr e ziboellegezh. 34 An holl a roe
meuleudioù war-zu an neñv d'an Aotrou en em
ziskouezet, en ur lavarout : «Benniget, an Hini
en deus miret e Lec'h disaotr !»

35 Stagañ a reas ouzh ar wikadell penn
Nikanor evel un arouez anat d'an holl ha hewel
eus skoazell an Aotrou. 36 Hag an holl
a gemennas, dre gendiviz ar bobl, ne vefe ket
lezet diheverk an devezh-se, hogen e vefe
merket an trizekvet (deiz) eus an daouzekvet
miz, anvet Adar e yezh Siria, un deiz a-raok
devezh Mardokai.

Gourfenn.

[37] Evel-se e tremenas an darvoudoù a-fet Nikanor, hag evel ma'z eo bet, abaoe ar mare-se, ar Gêr dindan beli an Hebreed, e peurechuin amañ, me ivez, va oberenn. [38] Mar d-eo brav ha troet mat va aozadur, setu dres ar pezh am boa c'hoant ; ha mard eo skort ha dister, sed ar pezh am eus gallet ober. [39] Rak evel ma'z eo noazus evañ gwin nemetken, hag heñvel-dra dour nemetken, tra ma'z eo saourus ar gwin mesket gant dour, hag e tegas un dudi bourrus, evel-se e tidu aozadur an danevell divskouarn ar re a lenn an oberenn. Amañ eta e vo an diwezh.

Levrioù barzhoniel

Levr Job

1 Pinvidigezh Job hag e walleurioù.

1 Bez' e oa e bro Ous un den, Job e anv. Un
den onest ha reizh e oa, o toujañ Doue hag
o tistreiñ diouzh an droug. 2 Hag e voe ganet
dezhañ seizh mab ha teir merc'h ; 3 e dropell
a oa anezhañ seizh mil dañvadez ha tri mil
kañval, pemp kant koublad ejened ha pemp
kant azenez ; ha dezhañ e oa ur c'hoskor
niverus-kenañ.

Bez' e oa an den-se ar pinvidikañ eus holl
vibien ar Reter.

4 Ha kustum e oa e vibien da vont da festañ
e ti pep unan anezho, a bep eil ; ha kas a raent
da bediñ o-zeir c'hoar da zebriñ ha da evañ
ganto.

5 Ha pa veze echu gant an deizioù-festañ,
Job o galve d'o glanaat ; ha sevel a rae
a-bred-kaer diouzh ar beure evit kinnig
holloskadoù hervez o niver dezho holl, rak Job
a lavare dezhañ e-unan : "Va mibien a c'hellfe
bezañ pec'het ha milliget Doue en
o c'halonoù !" E-giz-se e rae Job bepred.

6 Hogen un deiz ma oa deuet mibien Doue
d'en em ziskouez dirak an Aotrou, e teuas ivez
Satan en o zouez. 7 Hag e lavaras an Aotrou da
Satan : «Eus-pelec'h e teuez?» Ma respontas
Satan d'an Aotrou en ur lavarout : «Eus kantreal
war an douar hag eus mont-dont a bep tu !»
8 Hag an Aotrou a lavaras da Satan : «Ha taolet
ac'h eus evezh ouzh va servijer Job? N'eus ket
eveltañ war an douar da vezañ un den peurvat
ha reizh, o toujañ Doue hag oc'h en em zistreiñ
diouzh an droug.» 9 Ha Satan a respontas d'an
Aotrou en ur lavarout : «Hag-eñ eo evit netra
emañ Job o toujañ Doue? 10 Hag-eñ n'ac'h eus
ket kaeet en-dro dezhañ, en-dro d'e di, en-dro
da gement a zo dezhañ tro-war-dro? Benniget
ac'h eus labour e zaouarn, hag e dropell a zo
kresket eston war ar vro. 11 Hogen ra blijo ganit
astenn da zorn ha skeiñ war gement a zo
dezhañ ! A dra sur, da villigañ a ray neuze a-dal
dit !» 12 Hag an Aotrou a lavaras da Satan :
«Ac'hanta ! Kement a zo dezhañ a zo ez talc'h.
Warnañ e-unan avat n'astenni ket da zorn !»
ha Satan a yeas kuit a-zirak dremm an Aotrou.

13 Neuze, un deiz ma oa e vibien hag
e verc'hed o tebriñ hag oc'h evañ gwin e ti
o breur henañ, 14 sed ur c'hannad o tont da gaout
Job ha da lavarout : «Edo an ejened oc'h arat
hag an azenezed o peuriñ en o c'hichen,
15 p'o deus ar Sabaiz en em strinket warno d'o
skrapañ ha da skeiñ ouzh da servijerien gant
dremm ar c'hleze ; ha n'eus nemedon a vefe
tec'het kuit evit degas dit ar c'heloù !

16 Edo c'hoazh o komz pa zegouezhas un all
o lavarout : «Tan Doue a zo kouezhet eus an
neñvoù ; devet en deus an deñved, hag ar
servijerien en deus lonket. Ha n'eus nemedon
a vefe tec'het kuit evit degas dit ar c'heloù ! »

17 Edo c'hoazh o komz pa zegouezhas un all
o lavarout : «Ar Galdeiz dispartiet e teir
bandenn, a zo en em daolet war da gañvaled ;
o skrapet o deus ha skoet ouzh da servijerien
gant dremm ar c'hleze. Ha n'eus nemedon
a vefe tec'het kuit evit degas dit ar c'heloù !»

18 Edo c'hoazh o komz pa zegouezhas un all
hag a lavaras : «Da vibien ha da verc'hed a oa
o tebriñ hag oc'h evañ gwin e ti o breur henañ,
19 pa 'z eus deuet un avel vras eus tu ar gouelec'h
he deus skoet gant pevar c'horn an ti, kement
ma'z eo kouezhet war da vugale ha ma'z int
marv ! Ha n'eus nemedon a vefe tec'het kuit evit
degas dit ar c'heloù !»

20 Neuze e savas Job hag e rogas e vantell,
e touzas e benn, e kouezhas d'an douar ; hag
e stouas 21 en ur lavarout :

«Noazh ez on deut er-maez eus korf va mamm,
noazh e tistroin dezhañ.
An Aotrou en deus roet,
an Aotrou en deus adkemeret,
ra vo benniget anv an Aotrou !»

22 Hag en holl gement-se ne bec'has ket Job,
na ne zistagas sotoni ebet ouzh Doue.

2 Job drouktizhet en e gorf.

1 Hogen, un deiz ma oa deuet mibien Doue
d'en em ziskouez dirak an Aotrou e teuas Satan
ivez en o zouez d'en em gaout dirak an Aotrou.
2 Hag e lavaras an Aotrou da Satan : «Eus
pelec'h e teuez?» Ma respontas Satan d'an
Aotrou en ur lavarout : Da gantreal war an
douar hag a vont-dont a bep tu ! 3 Hag an Aotrou
a lavaras da Satan : «Ha taolet ac'h eus evezh

ouzh va servijer Job? N'eus ket eveltañ war an
douar da vezañ un den peurvat ha reizh o toujañ
Doue hag oc'h en em zistreiñ diouzh an droug.
Chom a ra c'hoazh ken stag all ouzh e reizhder,
hag hep abeg ez eo eta m'ac'h eus va broudet
a-enep dezhañ d'e rivinañ. [4] Hogen Satan
a respontas d'an Aotrou en ur lavarout :
«Kroc'hen evit kroc'hen ! Kement en deus an
den, en reiñ a ra evit e vuhez ! [5] Met ra blijo
ganit astenn da zorn ha stekiñ ouzh e eskern hag
e gig ! A dra sur, da villigañ a ray a-dal dit !»
[6] Hag an Aotrou a respontas da Satan :
«Ac'hanta ! Emañ ez talc'h ! Espern hepken
dezhañ e vuhez !»

[7] Neuze ez eas Satan kuit a-zirak dremm an
Aotrou, ha skeiñ a reas gant Job ur gouli linek
eus seul e dreid betek kern e benn. [8] Hag hemañ
neuze a gemeras un darbod evit en em raskañ,
hag azezet e oa e-kreiz al ludu. [9] Ma lavaras
e wreg dezhañ : «ha chom a rez stag c'hoazh
ouzh da reizhder? Millig Doue ha marv !
[10] Hag eñ da respont : «Evel ma komzfe ur
sodez e komzez-te ! Mar degemeromp ar mad
digant Doue, perak ne zegemerfemp ket an
droug ivez?» Hag en holl gement-se ne bec'has
ket Job gant e vuzelloù.

[11] Ha neuze, tri eus mignoned Job a glevas
keloù eus an holl walleurioù diruilhet warnañ ;
ha dont a rejont, pep unan eus e vro, Elifas eus
Teman, Bildad eus Soua ha Sofar eus Naama,
goude divizout kenetrezo mont da drueziñ
dezhañ ha d'e frealziñ. [12] Ha paret o daoulagad
eus a bell warnañ, n'anavjont ket anezhañ ;
neuze e savjont o mouezh en ur skuilh daeroù ;
hag e rogjont pep unan e vantell, hag
e skuilhjont poultr war o fenn. [13] ha koazezet
gantañ war an douar seizh devez ha seizh
nozvezh, hini ebet ne lavare ger ebet dezhañ,
dre ma welent e oa bras-kenañ e boan-galon.

3 Job a vallozh e zeiz.

[1] Goude-se e tigoras Job e c'henoù hag
e villigas e zeiz.

[2] Job en em lakaas da gomz en ur lavarout :

[3] Ra yelo da goll an deiz m'on bet ganet ennañ
hag an noz he deus lavaret :
ur paotr a zo bet koñsevet !

[4] An deiz-se da vezo teñvalijenn :
Gant n'her c'hlasko ket Doue eus krec'h,
Na lugerno warnañ sklaerder ebet !
[5] Ra vo saotret gant skeud ha teñvalded,
ra vano warnañ ar c'houmoul d'e c'holeiñ,
ha ra chomo gantañ spouron al latar !

[6] An noz-se da vezo perc'hennet gant an
deñvalijenn ;
na vo ket niveret e-touez deizioù ar bloaz
na kontet e jedadur ar mizioù !
[7] Ya ! An noz-se da vezañ difrouezh,
hep youc'hadenn a levenez oc'h antren enni !

[8] Ra vo argarzhet gant mallozherien an deiz,
Gant ar re a zo prest da zihuniñ Leviatan !
[9] Stered ar gouloù-deiz da deñvalaat enni !
Hi da c'hortoz ar sklaerder hep netra o tont,
ha da chom hep gwelout malvennoù ar
were-laouen !

[10] Rak n'he deus ket serret evidon dorioù an
askre
na kuzhet ar boan d'am daoulagad.

[11] Perak n'on ket marvet en ur vont er-maez eus
an askre,
mouget en ur ziflipañ eus ar c'horf?

[12] Perak ez eus bet ur varlenn evit va degemer
ha div vronn din da sunañ?
[16] Ha perak n'on ket bet evel ur golladenn
dianav,
evel ar re vihan n'o deus ket gwelet ar
sklêrijenn?

[13] Rak bremañ e vijen gourvezet sioul,
kousket a rajen hag evidon e vije an diskuizh,
[14] Gant ar rouaned ha kuzulierien ar vro,
ar re a sav bolzioù-kañv evito o-unan,
[15] Pe gant ar briñsed o devez aour e-leizh
hag a leugn a arc'hant o bezioù.

[17] Eno ar re fallakr a baouez gant o difreterezh,
evel ma tiskuizh eno ar re diviet o nerzh.
[18] Eno kenkoulz-all e vez e peoc'h ar brizonidi
pa ne glevont ken kriadenn an evezhier ;
[19] Bras ha bihan emaint eno war un dro,
hag ar sklav frankizet eus a vestr !

[20] Perak e rofe, (an Aotrou) ar sklêrijenn d'ar
reuzeudig
hag ar vuhez d'ar re zo c'hwerv o ene,
[21] D' ar re a c'hortoz ar marv hep ma teufe
hag a furch d'e gaout muioc'h eget evit
teñzorioù,

22 Int hag a vefe laouen betek an trivli
hag a dridfe ma kavfent ur bez?

23 Petra zo d'an den pa 'z eo bet kuzhet e hent dezhañ,
ha p'en deus Doue klozet war e dro?
24 Rak e-lec'h bara eo hirvoudoù am eus bet da lod,
ha va yudoù a red evel dour.

25 Ar pezh am eus aon razañ eo an hini a c'hoarvez ganin,
ar pezh am eus spont gantañ eo an hini a zegouezh warnon ;
26 N'eus evidon na kalmijenn na sioulder,
diskuizh ebet, tregas hepken !

4 Kentañ displegadur Elifas.

1 Elifas eus Teman en em lakaas da gomz en ur lavarout :

2 Hag ur ger a lavarimp dit, ken dinerzhet out-te?
Met piv a c'hellfe derc'hel war e gomz?
3 Setu ma oas o reiñ kentel da galz a dud
en ur zegas kennerzh d'an daouarn kouezhet laosk :

4 Da gomzoù a addrese an den o trabidellañ,
ha kreñvaat a raes an daoulin o flakañ.
5 Ha bremañ ma c'hoarvez ganti kemend-all ez out gwan ;
bremañ ma'z out skoet ez out spouronet !

6 Da zoujañs-Doue, hag-eñ n' eo ket ur surentez evidout?
Hag onestiz da hentoù ur goanag evit da galon?
7 Az pez soñj eta : pehini an den didamall a vije aet da goll?
Pelec'h an dud reizh a vije bet distrujet?

8 Met kement am eus gwelet, eo an dud o deus aret an drougiezh
ha hadet ar boan, a zastum eost diwarno !
9 Dindan alan Doue ez eont da goll,
gant c'hwezh e zifron e vezont skubet kuit !

10 Yud al leon ha mouezh al loupard,
ha dent al leonedigoù eo ar re a vez torret ;
11 Al leon a varv dre vank a breizh
ha reoù vihan al leonez a vez dispennet.

12 Ha neuze, ur gomz zo bet, dre guzh, lavaret din, ha va skouarn he deus paket un hiboud diouti :
13 E-kreiz gwallhuñvreoù gweledigezhioù an noz,
E-keit ma kouezh an estlamm war an dud,
14 ur spouron a zeuas warnon, ur gridienn
a lakaas va holl eskern da grenañ ;
15 Ur c'hwezhadenn a dremenas neuze war va dremm,
a hirisas din kreoñ va c'horf.
16 Unan zo aze en e sav, dianav din e arvez,
ur furm a zo dirak va daoulagad...
hag ur vouezh skañv a glevan :

17 «Hag-eñ e c'hellfe an den marvus bezañ reizh dirak Doue?
Ha mab Adam bezañ pur dirak e grouer?
18 Mar ne fiz ket en e servijerien,
mar tamall d'e Aeled o-unan o diheñchadurioù,
19 Na pegen muioc'h da annezerien tiez pri
hag a zo er poultr o diazez !
Int hag a vez flastret evel tartouzed,
20 hag a vez bruzunet eus ar beure d'an noz ;
hep ma vefe taolet pled ez eont da viken da goll ;
21 diskrapet e vez kuit peul o zeltenn,
mervel a reont dre ziouer a furnez.»

5 Eürus an den kenteliet gant Doue.

2 Rak ar glac'har a lazh an den diboell
hag an desped a laka an den sot da vervel.
3 Me, pa 'm eus gwelet un den foll o wriziennañ
em eus diouzhtu milliget e annezadur :

4 Ra chomo e vugale pell diouzh pep silvidigezh,
ra vint flastret ouzh dor-kêr, hep den ebet d'o salviñ !
5 Ar pezh o devo eostet, unan naonek d'en debro,
tud sec'hedet da lonko o madoù !

6 Rak an droug ne ziwan ket eus an douar,
nag ar boan ne gellid ket eus an atil ;
7 met an den eo an hini a c'han ar gwalleur
kenkoulz ha ma nij mibien ar foeltr en uhelderioù.

1 Galv eta ! Daoust hag unan a responto dit?
Hag etrezek pehini eus ar Sent en em droi?
8 Evidon avat eo e Doue em eus rekour,
ha Doue an hini a zisplegan dezhañ va c'haoz,
9 eñ saver an traoù bras ha diveizus,
oberour ar burzhudoù diniver.

10 Eñ eo a skuilh ar glav war c'horre an douar
hag a gas an dourioù war dremm ar maezioù.

11 Eñ eo a laka ar re izelaet da bignat d'an uhel
hag ar re c'hlac'haret da sevel d'ar silvidigezh ;
12 freuzañ a ra ijinadurioù an dud korvigellek
evit na zeuio ket o daouarn a-benn eus
o divizoù.

13 Pakañ a ra ar furien en o finesaoù,
en doare m'en em ziskouez diboell mennad an
dud a widre :
14 E-kreiz an deiz e stokont ouzh an deñvalijenn,
hag evel en noz e tastornont da greisteiz.

15 Met salviñ a ra an ezhommeg eus ar c'hleze
hag an den didra eus dorn ar galloudeg.
16 Evel-se ez eus goanag evit ar reuzeudig
tra ma rank ar fallagriezh serriñ he genoù.

17 Eürus eta an den e ro Doue kentel dezhañ,
an hini na zispriz ket kelennadurezh an
Hollc'halloudeg,
18 rak eñ eo an hini a c'hloaz hag a liena,
a sko hag a bare gant e zaouarn.

19 Eus c'hwec'h gwall-reuz e tenno ac'hanout,
ha pa vo seizh ne vo ket an drougeur evit da
dizhout.
20 E-kreiz naonegezh e saveteo ac'hanout eus ar
marv,
hag en un emgann eus dorn ar c'hleze.

21 Diouzh freilh an teodoù e vi gwarezet,
ha n'az po ket aon rak an drasterezh pa zeuio.
22 Ober a ri fent eus ar reuz hag ar gernez,
ha n'az po ket a spont rak al loened gouez :
23 Dre ma'z po un emglev gant mein ar maezioù
ha ma vo al loened gouez e peoc'h ganit.

24 Anavout a ri penaos e vo diwallet da deltenn,
ne gavi netra o vankout pa weladenni da
chomlec'h en-dro ;
25 Anavout a ri penaos e vo niverus da c'hanadur
ha da ziskennidi ken stank ha geot an douar.

26 Antren a ri er bez leun a gozhni
evel ma saver ur bern-ed pa vez koulz.
27 Sed ar pezh hon eus imbourc'het, evel-se
emañ !
Selaou an dra-se ha gra da vad anezhañ !

6 Kentañ respont Job.

1 Job en em lakaas da gomz hag e lavaras :

2 A ! Ma c'hellfed pouezañ va glac'har
ha ma vefe lakaet ivez va reuz e mentelioù
3 E vefe ponneroc'h eget traezh ar mor :
Setu perak e c'hoarvez d' am c'homzoù
diroudañ !

4 Rak biroù an Hollc'halloudeg a sank ennon,
hag eus o binim ec'h ev va spered ;
Spontoù Doue a zo war renk a-enep din.
5 Daoust hag hinnoal a ra an azen-gouez p'emañ
dirak ar geot,
ha blejal a ra ar c'hole e-kichen e foenn !

6 Hogen ar pezh a zo goular ne zebrer ket hep
holen ;
daoust ha blaz a vefe gant chug ar
malv-gwenn?
7 N'houl ket va ene tañva anezho,
va c'halon he deus heug gant va bara !

A ! Piv a roio din e vefe sevenet va fedenn?
Mar befe Doue evit grataat din va mennad !
9 Mar plijfe gant Doue va flastrañ,
lezel e zorn d' am falc'hat kuit,
10 Ur frealz am bije da vihanañ,
tridal a rajen em foanioù didruez,
o vezañ n'em eus ket dinac'het komzoù ar
Sant !

11 Petore nerzh am eus evit goubeizhañ c'hoazh?
Petore disoc'h evit hiraat va buhez?
12 Daoust ha nerzh ar vein am eus-me?
ha va c'hig, daoust hag arem e vefe?
13 Un netra eo ar skoazell am eus drezon
va-unan,
ha pep rekour a zo tec'het diouzhin !

14 Va c'hompagnun en deus disprizet an druez
ha dilezet doujañs an Hollc'halloudeg.

15 Va breudeur a zo bet tromplus evel ur
froud-dour,
Evel naoz ar gwazhioù-dour dibadus :
16 Ar re-se a vez goloet gant ar skorn,
warno en em stign an erc'h ;
17 Met ur wezh ma'z eo teuzet ez eont da hesk,
kerkent ha ma vez tomm e tisec'hont diouzhtu.

18 Ar c'haravanennoù diroudet eus o hent,
o sankañ e-kreiz ar gouelec'h, dianket,
19 Karavanennoù Tema a c'hed anezho,
ergerzherien Saba zo o goanag enno ;
20 Kerse o devez avat evit bezañ bet fiziañs,
pa zegouezhont ganto e vezont
gwall-disouezhet.

21 Evel-se oc'h bremañ evidon :
Gwelout a rit va spont, hag aon hoc'h eus !

22 Hag-eñ em eus lavaret deoc'h : «Roit din !
Eus ho madoù grit largentezioù !
23 Va dieubit eus dorn an enebour,
va dasprenit eus dalc'h an diranted?»

24 Roit din kentel hepken ha tevel a rin :
E petra ez on aet a-dreuz, va lakait d'en kompren !
25 Pegen kuñv eo ar c'homzoù reizh,
met ho rebechoù-c'hwi, petra 'ta a rebechont?
26 Hag-eñ e plijfe deoc'h tamall gerioù?
Boued d'an avel eo komzoù un den dic'hoanaget !
27 War un emzivad zoken e taolit ar sord,
hag e rit marc'hadoù diwar goust ho mignon !
28 Ac'hanta ! Teurvezit bremañ en em dreiñ da sellout ouzhin
hag e welot hag-eñ e tistagan gevier.

29 Distroit eta ! N'eus ganin tromplerezh ebet !
Distroit ! Aze 'mañ bepred va reizhder !
30 Hag-eñ ez eus falsentez war va zeod?
Daoust ha n'hell ket va staoñ diforc'hañ petra zo fall?

7 Ranngalon ha dic'hoanag Job.

1 Hag-eñ n'eo ket ur servij-soudard buhez an den war an douar?
Hag e zeizioù, hag-eñ n'int ket deizioù ur goprad?
2 Evel ur sklav oc'h hetañ an disheol,
evel ur goprad o c'hortoz e bae...

3 E-giz-se eo mizvezhioù a gerse am eus bet da hêrezh
ha nozvezhioù a boan am eus bet da lod.
4 Pa c'hourvezan da gousket e lavaran :
«A-benn pegeit ar beure?
ha bep gwezh ma teu ar serr-noz !»
E vezan bec'hiet gant hurlinkoù betek tarzh an deiz.

5 Gwisket eo va c'hig a breñved hag a drouskennoù douarek,
skalfet eo va c'hroc'hen ha dioutañ e tiver lin-brein.
6 Va deizioù a zo aet buanoc'h eget bulzun ar gwiader,
ha setu ma paouezont pa n'eus ken a neud.

7 Az pez soñj ez eo avel va buhez :
An eurvad, ne vo ket va lagad evit e welout en-dro.

8 Ar selloù am gwele, ne vin ket ken merzet ganto,
da zaoulagad avat a vo bepred warnon,
hogen me, ne vin ken o vevañ.

9 Ar goabrenn en em zispenn hag a deuz kuit,
evel-se an neb a ziskenn er Sheol n'adsav ket ken dioutañ,
10 Ne zistro ket ken d'e di,
hag al lec'h ma veve ennañ, n'en gwel ket en-dro.

11 Me neuze, ne zalc'hin ket war va genoù,
komz a rin en anken va spered,
klemm a rin e c'hwervoni va ene :
12 Daoust ha Yam ez on-me, pe Tannin,
pa bostez ur strollad-gward a-enep din?

13 Ma lavaran : «Va gwele am dizoanio,
va gourvezen a zivec'hio din va c'hlemmadenn !»
14 Neuze am dinerzhez gant hurlinkoù
hag am spouronez gant gweledigezhioù.

15 Gwell e vefe ganin mougañ
ha mervel kentoc'h eget gouzañv poan.
16 Emaon o tizeriañ ! Ne vin ket bepred o vevañ !
Va lez, pa ned eo va deizioù nemet ur c'hwezhadenn.

17 Petra eo an den evit ober kement a stad anezhañ
hag evit teurel evel-se da evezh outañ,
18 Ma teuez bep beure da welout petra 'ra,
ha m'emaout e pep momed o sonteal e askre?

19 Betek pegoulz ne zistroi ket da sell diouzhin
ha ne lezi ket din amzer da lonkañ va halv?
20 Mar pec'han, petra 'ra ganit an dra-se?
O enseller an den !

Perak va c'hemer evel pal da viroù,
perak on deuet da vezañ evidout ur samm?
21 Perak ne c'houzañvez ket va fazi,
ha ne lezez ket va fec'hed da dremen?

22 Peogwir ez in bremañ souden
da c'hourvez er poultr,
ha ne dalvezo ket dit va c'hlask pelloc'h,
dre na vin ket ken !

8 Kentañ displegadur Bildad.

1 Bildad eus Soua en em lakaas da gomz hag a lavaras :

[2] Betek pegoulz e komzi evel-se
ma vo lavaroù da c'henoù heñvel ouzh avel vras?
[3] Daoust hag e vefe Doue evit gwarañ ar gwir?
Hag an Hollc'halloudeg evit falsañ ar reizhded?
[4] Mar o deus da vibien pec'het enep dezhañ
en deus o roet da c'halloud o gwall.

[5] Evidout-te, ma klaskez rekour e Doue
ha ma pedez sikour an Hollc'halloudeg,
[6] Mar bezez glan ha reizh,
e veilho neuze warnout a-dal bremañ,
ha da di a zen reizh a vo adsavet er peoc'h.
[7] Ya, tra dister a vo bet neuze da stad gentañ,
ken trec'h ma vo dezhi da eil doare.

[8] Goulenn 'ta digant tud ar rummad kent,
ha taol pled ouzh skiant prenet an hendadoù,
[9] Peogwir ez omp ni eus dec'h, ha n'ouzomp ket kalz a dra,
hag ez eo ur skeud hepken hon deizioù war an douar.

[10] Int-i avat a gelenno ac'hanout, a gomzo ouzhit ;
eus puñs o c'halonoù e tennint evidout o lavaroù.
[11] Hag-eñ e kresk ar papiruz er-maez eus ar palud,
Hag-eñ e sav ar broenn hep dour?

[12] Glas-tener c'hoazh, a-raok bezañ kutuilhet,
A-raok pep glazur all e tisec'h :
[13] Honnezh eo planedenn ar re a ankoua Doue,
E-giz-se ez a da goll goanag an den fallakr :

[14] E surentez a zo ken bresk hag an neud
Hag e fiziañs evel un ti-kevnid
[15] Mar en em harp war e di, n'eus ket dalc'h ennañ,
Mar krap ennañ, ne zalc'h ket.

[16] Kaer en deus an den fall strujusaat en heol
Hag astenn en e liorzh e vountadennoù,
[17] Gweañ e wrizioù en douar-mein
hag en em sankañ e kalon ar reier,
[18] Pa vo avat diframmet eus e blas,
E blas e-unan e zinac'ho :
Biskoazh n'em eus da welet !
[19] Setu eñ deut da vrein war an hent,
hag eus ar poultr e tiwan reoù all.
[20] Nann, Doue ne zispriz ket an den reizh,
ne ro ket dorn d'an drougoberourien.
[21] Adarre e vo da c'henoù leun a c'hoarzh
ha da vuzelloù leun a youc'hadennoù,
[22] Tra ma vo gwisket a vezh ar re az kasa :
Teltenn ar re fallakr ne vo ket ken anezhi.

9 Eil respont Job.

[1] Job en em lakaas da gomz hag a lavaras :

[2] E gwirionez ec'h ouzon mat emañ kont evel-se :
Ya, penaos en divije an den marvus ar gwir gantañ dirak Doue?
[3] Mar fell dezhañ breutaat gant Doue
n'hello ket respont dezhañ ur wezh war vil.

[4] Fur a spered ha kreñv a nerzh
eo an den en deus dalc'het penn outañ hag en em dennet.
[5] Rak Eñ eo an hini a zilec'h ar menezioù hep gouzout dezho
hag en o eilpenn anezho en e gounnar,
[6] An hini a hej an douar eus e lec'h,
en doare ma trabidell e golonennoù,
[7] An hini a c'hourc'hemenn d'an heol da chom hep sevel
hag a laka ur siell war ar stered.

[8] Astenn a ra an neñvoù, eñ hepken,
kerzhout a ra war houl ar mor ;
[9] Eñ en deus krouet ar C'harr-kamm hag ar Rastell,
ar Yarig ha Kambroù ar c'hreisteiz ;
[10] Seveniñ a ra brasterioù distrad,
ha burzhudoù n'heller ket niveriñ.

[11] Mar tremen em c'hichen ne welan ket anezhañ ;
mar diflip kuit, ne verzan netra.
[12] Ma skrap un dra bennak, piv a harzo outañ,
piv a lavaro dezhañ : «Petra 'rez?»

[13] Pa ne zalc'h ket Doue war e gounnar
e pleg dindanañ skoazellerien an Ourgouilh.
[14] Na pegen nebeutoc'h c'hoazh e c'hellfen me respont dezhañ
ha dibab ar c'homzoù am befe da lavarout !

[15] Ha goude m' am bije ar gwir ganin, ne resevin ket respont digantañ
peogwir eo va eneber a dlefen aspediñ.
[16] Mar plijfe dezhañ respont d'am galvadenn
ne gredan ket e selaoufe va mouezh,
[17] Eñ hag am flastr en arnev
hag a gresk va gloazioù evit netra,

18 Hep va lezel da dennañ va alan en-dro,
kement e ro din va gwalc'h a c'hwervderioù !
19 Ma-z eus anv a nerzh, eo eñ an hini a zo
kreñv ;
ma-z eus keal a varnedigezh,
piv en galvo dirak ul lez-varn?
20 Na pa vefen reizh, va genoù am c'hondaono,
na pa vefen didamall eo va zeod am ray siek.
21 Ya, direbech ez on ! Petra 'vern din bevañ !
Va buhez, fae a ran outi !

22 A-benn an dibenn em eus lavaret : Un hevelep
tra ez eo !
Distrujañ a ra kenkoulz digablus ha kablus !
23 Pa 'z eus ur walenn o strewiñ souden ar marv
E ra fae ouzh dic'hoanagag ar re zivlam.
24 Ha pa vez roet ur vro etre daouarn un den
fallakr
e laka ur ouel dirak daoulagad he renerien :
Mar n'eo ket Eñ, piv eta ez eo?

25 Va deizioù a zo aet kuit buanoc'h eget ur
reder,
tec'het int hep dezho gwelout an eurvad !
26 Riklet o deus war raok evel bagadoù-broenn
war an dour,
evel un erer o plaouiañ war e breizh.

27 Mar lavaran : Ankouaat a rin va
c'hlemmadenn,
kemmañ a rin doare va dremm ha laouen
e vin !
28 Neuze em eus aon na zeufe warnon an holl
boanioù
pa c'houzin n' am lakez ket kuitezet.

29 Ma-z on n'eus forzh penaos sellet evel kablus,
perak neuze en em skuizhañ en aner?
30 Mar en em walc'han gant dour soavonek,
mar en em naetaan gant kali,
31 em splujez neuze e-kreiz al lastez
ken o deus va dilhad heug ganin.

32 Eñ n'eo ket un den eveldon ma c'hellfen
respont dezhañ,
ma c'hellfen mont a-gevret gantañ dirak ul
lez-varn.
33 Ma vije da vihanañ un tredeog etrezomp
evit lakaat e zorn warnomp hon daou,
34 evit distreiñ e walenn diouzhin
hag ober na vo ket e spouron ouzh va spontañ !
35 Komz a rin evelkent hep aon razañ,
rak d'am daoulagad-me n'on ket evel ma
seblantan dezhañ.

10 Pedenn Job.

1 Heugiñ a ra va ene gant ar vuhez,
leuskel e rin va c'hlemmadenn da vont,
en ur gomz e c'hwervoni va c'halon.
2 Lavarout a rin da Zoue : Arabat dit va
c'hondaoniñ !
Gra din gouzout petra 'c'h eus a-enep din !
3 Ha mat e vefe dit bezañ feuls,
disprizout oberenn da zaouarn
ha kaout plijadur gant mennad ar re zroug?

4 Hag-eñ eo daoulagad kig eo da re,
hag evel ma wel an dud e welfes-te?
5 Daoust hag evel deizioù an dud eo da zeizioù,
evel deizioù mab Adam da vloavezhioù,
6 evit ober enklask war va fazi
hag imbourc'hiñ war va fec'hed,
7 goude ma c'houzout ne don ket kablus
ha pa n'eus den evit tennañ eus da zaouarn?

8 Da zaouarn o deus va stummet ha va fumet
tro-dro,
ha goude-se ez afes d' am distrujañ?
9 Az pez soñj eta ac'h eus va meret gant pri
hag ez eo d' ar poultr am lakai da zistreiñ !
10 Hag-eñ n'ac'h eus ket va skuilhet evel laezh
ha va c'haouledet evel keuz?

11 Gant kroc'hen ha kig ac'h eus va gwisket
ha va gwiadet gant eskern ha nervennoù.
12 Grataet ac'h eus din buhez ha gras
ha da breder en deus beilhet war va alan.

13 Hogen sed amañ petra zo klenket ez kalon,
gouzout a ran eo kement-mañ a zo da soñj :
14 Teurel pled hag-eñ e pec'han
ha chom hep va didamall eus va fazioù.
15 Mard-on kablus, gwa me !
ha mard-on reizh, n'on ket c'hoazh evit sevel va
fenn,
me hag am eus va gwalc'h a vezh hag
a reuzeudigezh.

16 Mar digromman va c'hein e renez war va
lerc'h evel ul leon
hag ec'h adkrogez gant da daolioù-kaer a-enep
din.
17 Hep ehan hag adarre e savez em enep,
lakaat a rez da gounnar ouzhin da greskiñ,
hag e vountez bagadoù nevez d'am argadiñ.

18 Perak eta ac'h eus va zennet eus an askre?
Marvet e vijen bet ha lagad ebet n'en divije va gwelet.

19 Bet e vijen evel pa ne vijen ket bet,
ha douget e vijen bet eus an askre d' ar bez.
20 Deizioù va buhez, hag-eñ n'int ket gwall-verr :
Distro diouzhin da sell evit ma 'm bo un tamm eurvad
21 Kent ma'z in war-raok hep distro
da vro an dic'houloù hag ar skeud,
22 Da vro an duder hag an diskurlu
ma-z eo ar sklaerder enni re-bar d'an deñvalijenn !

11 Kentañ displegadur Sofar.

1 Sofar eus Naama en em lakaas da gomz hag a lavaras :

2 Ar mestr-komzer, hag-eñ ne vo ket respontet dezhañ,
hag ar fistilher bras, hag-eñ e vo lezet ar gwir gantañ?
3 Da randonennoù, hag-eñ e lakaint an dud da devel,
hag ober a ri goap hep ma ve den evit ober mezh dit-te?
4 Lavaret ac'h eus : Pur eo va c'helennadurezh,
naet on dirak da zaoulagad !
5 Hogen mar plijfe da Zoue komz ouzhit
ha digeriñ e ziweuz evit da genteliañ,
6 Ma tiskuilhfe dit sekredoù e furnez,
int hag a zo ken soutil evit ar meiz,
ec'h oufes neuze e c'houlenn Doue kont diganit evit da fazi.

7 Hag-eñ e kredez sonteal donderioù Doue
ha tizhout betek termen an Hollc'halloudeg?
8 Uheloc'h eget an neñv ez eo, ha' petra 'ri?
Donoc'h eget ar Sheol, ha petra anavezi?

9 Hiroc'h eget an douar, sed e vuzul
ha ledanoc'h eget ar mor.
10 Mar plij dezhañ tremen en ur chom kuzh,
pe en em ziskuliañ, piv 'viro outañ?
11 Eñ eo a anavez an dud a c'hevierezh,
eñ a wel ar fallagriezh hep strivañ da deurel evezh.
12 Gant se an den diboell a zen da furaat
evel an azenig gouez da gaout e vent.

13 Evidout, mard eo leal da galon,
mac'h astennez da zaouarn war-zu ennañ,
14 ma pellaez diouzhit an droug a zo ez taouarn,
mar ne lezez ket an direizhder da chom ez teltennoù,
15 Neuze eo un dremm dinamm an hini a savi ;
divrall e vi, ha n'az po ket aon.

16 Ankouaat e ri neuze da boanioù kent
evel soñj doureier tremenet ;
17 Splannoc'h eget lugern kreisteiz e vo da vuhez,
hag an deñvalijenn a vo evidout kement ha beure.
18 Leun a fiziañs e vi, en disaouzan ;
diwallet mat e kouski, didrubuilh ;
19 Diskuizhañ a ri, hep bezañ trabaset gant den,
ha kalz a dud a flouro dit da zremm.

20 Met daoulagad ar re fall a vez mouget o sked,
ha pep repu e ra diouer dezho :
O goanag eo daskoriñ o ene !

12 Trede respont Job.

1 Job en em lakaas da gomz hag a lavaras :

2 Evit gwir, eo c'hwi eo ar bobl
ha ganeoc'h e varvo ar furnez !
3 Hogen me ivez am eus skiant kenkoulz ha c'hwi,
n'on ket izeloc'h egedoc'h,
ha piv 'ta ne oar ket kement-se?
4 Danvez a c'hoap evit e nesañ
eo an den a bed Doue evit ma responto dezhañ ;
danvez a c'hoap, an den reizh ha didamall !
5 D'ar reuzeudig an dispriz, a soñj an den eürus,
an enkloch d'ar paotr jilgamm e droad.
6 Didrabas eo tinelloù ar skraperien,
dinec'h-bras eo ar re a hegaz Doue,
ar re a ra eus nerzh o dorn, o Doue.

7 Hogen, goul digant al loened : deskiñ a ri diganto ;
evned an neñv, int az kentelio ;
8 pe c'hoazh ar ruzerien war an douar, int az kelenno,
pesked ar mor, int a gonto dit.

9 Pehini n'oufe ket, e touez an holl re-mañ,
eo dorn Doue en deus graet kement a zo?
10 Eñ hag emañ en e voz buhez pep buhezeg,
hag alan pep korf den !

11 Hag-eñ n' eo ket stummet ar skouarn
da verzout ar ar staoñ da dañva ar boued?
12 E-giz-se gant ar blev gwenn e vez perc'hennet

ar furnez,
ha gant an oad kozh, ar boellegezh.
13 Gant Doue emañ ar furnez hag ar galloud,
Dezhañ ar c'huzul hag ar skiant-vat !
14 Pa ziskar, ne vez ket adsavet ;
ma serr war un den, ne vo ket digoret.
15 Ma talc'h war an dourioù e vez sec'hor,
ma lez da vont ec'h eilpennont an douar.
16 Gantañ emañ an nerzh hag an efedusted,
dezhañ an hini dianket hag an dianker.
17 Ar guzulierien, o lakaat a ra da follañ
hag ar varnerien da sodiñ ;
18 Diliammañ a ra prizonidi ar rouaned,
ha skoulmañ un nask e gouriz ar re-mañ.
19 Lakaat a ra ar veleien da vale divotoù
hag e tiskar d'an traoñ an dud uhel.
20 Lemel a ra kuit ar gomz digant an dud ar surañ,
ha tennañ digant ar gozhidi o skiant-vat ;
21 Skuilhañ a ra an dispriz war ar briñsed,
ha distegnañ gouriz ar re greñv.
22 Dibourc'hañ a ra an donderioù eus o zeñvalderioù,
hag e tegas d'ar sklêrijenn an dic'houloù.
23 Uhelaat a ra ar broadoù hag e kas anezho da get,
Astenn a ra ar pobloù hag e rask anezho kuit.
24 Digalonekaat a ra pennoù bras ar vro
D'ober anezho kantren en ur gouelec'h hep hentoù,
25 Ma tastornont en deñvalijenn dic'houloù,
en ur charigellat evel un den mezvet.

13 Fiziañs Job an Aotrou.

1 Ya, kement-se holl, va lagad en deus en gwelet,
va skouarn he deus en klevet ha komprenet :
2 Kement a ouzoc'h a ouzon ivez ;
Me n'on ket disteroc'h egedoc'h !
3 Hogen ouzh an Hollc'halloudeg ez eo em eus da gomz,
Hag ouzh Doue ez eo em eus d'ober rebechoù.
4 C'hwi avat ned oc'h nemet liverien gevier,
Mezeien a netra, an holl ac'hanoc'h !
5 Piv 'ta ho lakaio da devel,
Ma vo an dra-se evidoc'h kement ha furnez.
6 Selaouit eta va breutadenn
ha bezit evezhiek ouzh plede va muzelloù.
7 Hag-eñ eo evit servijout Doue e tistagit trubarded,
Evitañ me tibunit gevier?
8 Hag-eñ e vefe evit mont a-du gantañ,
Hag evitañ e vefec'h o vreutaat?
9 Ne vefe ket fall dezhañ dont da sellout tost ouzhoc'h !
Evel ma c'hoarier gant un den,
Hag-eñ e c'hellfec'h ivez c'hoari gantañ?
10 Sur-mat e kastizo ac'hanoc'h
Ma treuz-varnit e-kuzh diwar-benn unan bennak.
11 Hag-eñ ne vefe ket evit degas aon deoc'h gant e veurded?
Hag-eñ ne gouezhfe ket e spouron warnoc'h?
12 Ho setañsoù a zo setañsoù ludu,
Hag ho respontoù n'int nemet respontoù pri !
13 Paouezit eta da gomz ouzhin, ha me a gomzo :
Erruet ganin ar pezh a blijo dezhañ !
14 Lakaat a ran va buhez en arvar,
Lakaat a ran anezhi war balv va dorn.
15 Ha goude ma ‘m lazhfe, ennañ em eus goanag,
ha dirazañ e tifennin va c'haoz.
16 Ya, kement-se evit gwir a droio d'am silvidigezh,
Rak ne gred ket an den fall en em ziskouez dirazañ.
17 Selaouit, selaouit va c'homzoù
ha digorit ho skouarn d' am disklêriadurioù.
18 Setu ma 'm eus renket pep tra evit gallout prosezañ,
Gouzout a ran eo me am eus ar gwir ganin?
19 Piv a fell dezhañ dont da rendaeliñ ganin?
Prest on diouzhtu da devel ha da vervel.
20 Espern din daou dra hepken
Ha neuze dirazout n'en em guzhin ket !
21 Pella da zorn a-diwarnon,
Na vo ket da spouron evit va spontañ !
22 Ha goude-se, digor ar breud ha me a responto,
Pe c'hoazh me a gomzo, ha te a eilgerio.
23 Pegement am eus a fazioù, a bec'hedoù?
Va drougober ha va mank, gra din o anavout !
24 Perak e kuzhez da zremm?
Perak e sellez ac'hanon evel un enebour dit?
25 Hag-eñ e fell dit spontañ un delienn o nijal en avel,
ha redek war-lerc'h ur blouzenn sec'h,

[26] Pa skrivez enep din setañsoù c'hwerv,
Pa damallez din fazioù va yaouankiz,
[27] Pa lakez va zreid en houarnoù,
Pa sellez pizh ouzh va c'hammedoù
ha pa daolez evezh ouzh roudoù va zreid?

--[-28] En em zispenn a ra evel koad preñvedet,
Evel ur pezh dilhad debret gant an tartouz.

14 Aspeden Job da Zoue.

[1] An den ganet eus ar vaouez
A zo berr e zeizioù gant o gwalc'h a fourgas :
[2] Evel ur vleunienn e tifluk hag e weñv,
Hag e tec'h kuit evel ur skeud, hep gallout chom a-sav.
[3] Hag ez eo warnañ e tigorez da zaoulagad,
Eñ an hini a sachez ganit dirak al lez-varn?
[4] Piv a denno ar glan eus an dic'hlan? Hini ebet !
[5] Peogwir eo divizet dezhañ e amzer
Hag anavezet ganit niver e vizvezhioù,
Peogwir ac'h eus merket an termen na dremeno ket,
[6] Distro da sell dioutañ, lez anezhañ,
Betek ma'z echuo evel ur goprad e zevezh.

[7] Ar wezenn, hi, he deus ur goanag :
Mar bez troc'het e c'hell c'hoazh glazañ en-dro,
Rak ne vanko ket dezhi broustennoù ;
[8] Goude d'he gwrizienn koshaat en endon
ha d'he c'hef breinañ en douar,
[9] A-vec'h ma santo an dour, e vouilhaso en-dro,
hag ec'h adtaolo barradur evel ur blantenn yaouank.

[10] Hogen an den, pa varv, a chom divuhez ;
mab Adam, pa goll e alan, pelec'h emañ?
[11] Koazhet e vo kentoc'h dourioù ar mor,
hesket, disec'het ar stêrioù bras,
[12] A-raok d'an den, ur wezh gourvezet, gallout adsevel ;
steuziañ a ray an neñvoù a-raok dezhañ dihuniñ,
na tamm ebet ne zasorc'ho eus e gousked.

[13] Gant ma vefes evit va c'huzhat er Sheol,
er goudor, betek ma paouezfe da gounnar,
ha ma verkfes din un termen m'az perfe soñj ac'hanon,
[14] e c'hortozfen gant fiziañs a-hed deizioù va servij
betek ma teufe evidon diwezh va zro-ward.

[15] Va gervel a rafes ha me a respontfe dit :
Oberenn da zaouarn a c'halvfes en-dro.
[16] Neuze ne vefes ken o kontañ va c'hammedoù
nag o teurel pled ouzh va fec'hed.
[17] Siellet e vefe en ur sac'hig va mankoù
hag un taol-livaj a rofes war va fazi.

[18] Ur menez a gouezh a-benn an dibenn,
hag ur roc'h, dre forzh ober, a riskl eus he lec'h ;
[19] Gant an dourioù e vez krignet ar vein
ha gant ar barradoù-glav e vez skrapet atil an douar,
e giz-se goanag an den a gasez da get !

[14a] Ma varv mab Adam, hag-eñ e vevo en-dro?
[20] E ziskar a rez hag ez a kuit evit atav,
e zisneuziañ a rez hag e skubez anezhañ !
[21] Hag-eñ e vo enoret e vibien, ne oar ket,
hag-eñ e vint disprizet, ne wel ket !

[22] War e gorf e-unan hepken e kouezh ar glac'har,
warnañ e-unan hepken e ra kañv e ene.

15 Eil displegadur Elifaz.

[1] Elifaz eus Teman en em lakaas da gomz hag a lavaras :

[2] Un den fur, hag-eñ eo gant avelaj e respontfe,
hag-eñ eo gant avel ar Reter e leugnfe e gof?
[3] En ur ober rebechoù gant komzoù didalvoud
ha gant gerioù na gasont da netra.

[4] Mont a rez betek terriñ doujañs Doue,
betek diraskañ ar relijion dleet da Zoue !
[5] Peogwir eo da fazi a ro lañs d'az kenoù,
ma tibabez doareoù-komz ar gorvigellerien,
[6] Eo da c'henoù da-unan a gondaon ac'hanout, n'eo ket me,
ez eo da vuzelloù da-unan a ro testeni a-enep dit !

[7] Hag-eñ e vijes-te an den kentañ,
hag-eñ ez out bet ganet a-raok ar menezioù?
[8] Hag-eñ ac'h eus klevet sekredoù Doue
ha lakaet da zorn war ar furnez?
[9] Petra a c'houzout-te na ouestfemp ket ni?
ha petra gomprenfes-te na veizfemp ket ni?
[10] En hon touez ivez ez eus tud kozh, tud gwenn o blev,
aet war an oad muioc'h eget da dad !

[11] Ha re nebeut e vefe evidout frealzioù Doue
hag ar gomz lavaret dit gant douster?
[12] Perak ez eo skoemp da galon,
perak emañ da zaoulagad o wilchat,

13 Te hag a dro a-enep Doue da vuanegezh
hag a laka evel-se gerioù da vont er-maez eus da c'henoù !

14 Petra eo un den ma c'hellfe bezañ glan,
ha bugel ur wreg ma c'hellfe bezañ reizh dirak Doue?
15 Mar ne fiz ket en e Sent,
ha mar n'eo ket glan an neñvoù d'e zaoulagad,
16 Na pegen nebeutoc'h c'hoazh unan euzhus ha brein
evel an den o lonkañ drougiezh evel dour !

17 Mont a ran de zisplegañ dit, va selaou eta !
Ar pezh am eus gwelet ez an da zezrevellañ,
18 ar pezh a gemenn ar furien,
hep kuzhat netra, hervez lavar o hendadoù,
19 int-i hag a voe roet ar vro dezho hepken,
pa ne dremene ket an estren en o zouez.

20 Holl deizioù e vuhez emañ an den fall oc'h en em chalañ,
hag e-pad ar bloavezhioù lezet d'an tirant
21 Eo mouezhioù spouronus a son ouzh e zivskouarn :
E-kreiz ar peoc'h e wel ar forbann o kouezhañ warnañ !
22 Ne gred ket e c'hellfe en em ziwall diouzh an teñvalderioù,
hag en em santout a ra merket evit ar c'hleze,
23 Distaolet evel boued d'ar bultured ;
en em c'houzout ra gouestlet d'ar gwalleur ;
24 Deiz an deñvalijenn a laka spouron ennañ,
nec'h hag Enkrez a argad anezhañ
evel rouaned pare evit an emgann.

25 Rak astenn a rae e zorn enep Doue,
hag enep an Hollc'halloudeg e rae e baotr kadarn ;
26 Arsailhañ a rae anezhañ, stegnet e c'houzoug,
dindan kein tev e skoedoù !
27 Rak gant al lard e oa goloet e zremm,
graet en devoa bloneg en-dro d'e lounezhi.

28 Emañ o chom e kêrioù rivinet,
e tiez na vezont annezet gant den ebet ken
o vezañ ma'z int prest da gouezhañ en o foull.
29 Met eñ ne vo ket evit pinvidikaat
ha ne bado ket e zanvez bras,
e skeud n'en em astenno ket war an douar.

30 N'achapo ket d'an deñvalijenn,
ur flamm a zisec'ho e vroustenn,
hag e vleunienn a vo skrapet kuit gant an avel.

31 Arabat dezhañ fiziout e tromplezonoù di-heñchus,
rak tromplezonoù a vo e baeamant.

32 A-raok e goulz e weñvo e skoultr,
ha ne adc'hlazo ket e varr.
33 Evel ar gwini e lezo e frouezh da gouezhañ en glas,
evel an olivez e tistaolo kuit e vleunioù.

34 Rak difrouezh e vez noueañs an den fallakr,
ha debret e vez gant an tan teltennoù ar gwastadour.
35 Koñsevet an droug eo ar fallagriezh a vez ganet,
hag an touell eo an hini a vez aozet neuze gant an askre.

16 Pevare respont Job.

1 Job en em lakaas da gomz hag a lavaras :

2 Alies em eus klevet komzoù seurt-se :
Frealzerien boanius ez oc'h c'hwi holl.
3 Daoust hag ur dibenn a vo d'ar c'homzoù avel-se?
Pe petra ho proud da respont?
4 Me ivez eo eveldoc'h e komzjen
ma vijec'h-c'hwi em flas-me :
Dibunañ a rajen komzoù diwar ho koust
en ur hejañ va fenn war ho ti-vout.
5 Ho kennerzhañ a rajen gant va genoù,
hep derc'hel war flaperezh va muzelloù.

6 Hogen mar komzan-me ne vo ket distanet d'am glac'har ;
mar ne ran ket, n'eo ket evit se ez aio kuit diouzhin.
7 Ya, setu-me bremañ skuizh-divi gant an den a warizi,
emañ e holl vandennad o kregiñ ennon.
8 En em lakaat a ra da dest en ur sevel em enep :
Va falstamaller a zo o komz a-enep din.
9 Emañ e gounnar ouzh va dispenn ha va zagañ,
en ur skrignat e zent warnon ;
va enebour a lemm e zaoulagad a-enep din !
10 Digoret o deus o genoù em enep ;
evit va dismegañsiñ o deus skoet ouzh va divjod,
holl a-unan en em isont a-enep din.

11 Doue en deus va roet d'an den direizh,
va stlapet en deus etre daouarn ar re fallakr ;
12 E peoc'h e oan ha va brevet en deus,

kroget en deus em choug ha va freget ;
va savet en deus em sav ma vin pal e viroù,
13 en-dro din e nij e zaredoù ;
treantiñ a ra didruez va lounezhi,
skuilhañ a ra va bestl d'an douar.
14 Freuzet on gantañ, toull-freuz war doull-freuz,
sailhañ a ra a-enep din evel ur brezelour.

15 Gwriet em eus ur sac'h war va c'hroc'hen
ha sanket va zal e-barzh ar poultr ;
16 Ruziet eo va dremm gant an daeroù,
ha war lugern va daoulagad e tiskenn ar skeud,
17 Daoust ma n'eus em daouarn droug-nerzh ebet
ha ma'z eo glan va fedenn.

18 Te, o douar ! Arabat dit goleiñ va gwad !
Na vezet netra evit mougañ va garm !
19 Ya, bremañ eo en neñvoù em eus un test,
en uhelderioù ma 'm eus ur gwarant ;
20 Aet eo va garm betek Doue
dirazañ o deus diveret va daeroù.

21 A ! Ma vije un tredeog etre an den ha Doue
evel ma'z eus etre un den hag un den all !
22 Rak gwall-skort eo ar bloavezhioù a chom din
ken ma'z in war-raok gant an hent hep distro.

17 O c'hortoz ar sklêrijenn.

1 Va alan a ya da get, va deizioù a voug,
evidon ar vered !
2 Hag-eñ n'on ket danvez a c'hoapaerezh?
Hag-eñ n'eo ket er c'hwervoni emañ va lagad
o tremen an noz?

3 A ! Ez kichen eta poz arc'hant va c'hred !
Rak piv anezho a vennfe tonkañ em dorn?
4 Serret ac'h eus o c'halon d'ar boellegezh ;
setu perak ne lezi ket an trec'h ganto :
5 "An neb a zinac'h e vignoned paz eus da
lodennañ,
hennezh e chomo da langisañ daoulagad
e vugale".
6 Graet ac'h eus ac'hanon ur vojenn evit an dud,
un den a skoper tuf en e zremm ;
7 Gwanaet eo va daoulagad gant ar glac'har
ha va izili a steuz evel ur skeud.
8 Gant se e chom mantret an dud reizh,
An den dinamm a vez droug ennañ ouzh ar
fallakr.

9 An den reizh koulskoude a zalc'h gant e hent,
Hag an den zo naet e zaouarn a oar doublañ
e galonegezh.

10 C'hwi holl avat, deuit en-dro, deuit eta !
Ne gavin ket unan fur en ho touez.

11 Tremenet eo va deizioù, bruzunet eo va
mennadoù,
ar c'hoantoù-se hag he devoa aozet va c'halon.
12 An noz evidon zo kemmet en deiz,
hag ar sklêrijenn evidon a zo tost da vezañ
teñvalijenn.

13 Petra goubeizhañ c'hoazh? Ar Sheol eo va zi !
Eñ teñvalderioù em eus sterniet va gwele.
14 Kriet em eus d'ar bez : Te eo va zad !
Va mamm ha va c'hoar ! d'ar preñvedenned.

15 Pelec'h eta e vije va goanag?
ha va eurvad, piv a wel anezhañ?
16 Diskenn a ran pazennoù ar Sheol,
daoust ha diskuizh a vo din war ar poultr?

18 Eil displegadur Bildad.

1 Bildad eus Soua en em lakaas da gomz
hag a lavaras :

2 Betek pegoulz e vezot o c'hlac'hariñ va ene
hag ouzh va flastrañ gant ho komzoù !
3 Perak e vefemp-ni tremenet ganit da loened,
perak e vefemp evel beulkeed d'az taoulagad,
4 Te hag en em zrailh da-unan ez kounnar?
Hag-eñ, abalamour dit, e vo dilezet ar vro,
hag-eñ e ranko ar roc'hell en em zilec'hiañ?

5 Ya, lazhet e vez gouloù an den fallakr,
ha flamm e dan a baouez da lugerniñ ;
6 Ar gouloù a deñvala en e deltenn
hag e lamp a voug a-us dezhañ.

7 E gammedoù nerzhus a zeu da verraat
ha strebotiñ a ra en e vennozhioù.
8 Rak luziañ a ra e dreid en ur roued,
emañ o kerzhout war stignoù.

9 Ul las a grog en e seul,
un lindag a serr war e c'houzoug ;
10 Skoachet 'mañ en douar al lindag d'e bakañ,
war ar wenodenn emañ an toull-trap d'e dapout.

11 A bep tu e vez spouronet gant spontailhoù :
Emaint war e lerc'h, pep kammed ma ra !
12 E greñvder a anav bremañ an dienez,
hag ar gwalleur a zo en e sav en e gichen.

13 E groc'hen a zo krignet gant ar c'hleñved,
mab henañ an Ankoù a zebr e izili.
14 Setu-eñ diskrapet eus e dinell, hi hag a oa
e surentez,
ha degaset da roue ar spontoù,

15 En doare ma c'hellez-te chom en e deltenn,
pa n'eo ket ken perc'henn warni
ha p'eo bet skuilhet soufr war e chomlec'h.

16 Ouzh traoñ e tisec'h e wrizioù,
hag ouzh krec'h e weñv e zeliadur.
17 Kollet eo diouzh ar vro an eñvor anezhañ,
n'en deus anv ebet ken war c'horre ar maezioù.

18 Argaset eo eus ar gouloù d'an deñvalijenn,
hag eus ar bed ec'h harluer anezhañ.
19 Lignez ebet na diskennidi evitañ en e bobl,
na restad ebet e lec'hioù e annez.

20 Gant e blanedenn eo saouzanet tud ar c'huzh-heol,
ha tud ar reter e krog an hiris enno.
21 Evel-se emañ kont gant chomlec'h an den direizh,
evel-se gant an hini n'anavez ket Doue !

19 Pempvet respont Job.

1 Job en em lakaas da gomz hag a lavaras :

2 Betek pegoulz e vezot o c'hlac'hariñ va ene
hag ouzh va flastrañ gant ho troukkomzoù.
3 Setu dek gwezh m'hoc'h eus va c'hunujennet
ha m'hoc'h eus va atahinet divergont.
4 Ha zoken mard eo gwir em eus diroudet
ez eo me an hini en deus da welout gant va diheñchadur.

5 Mar fell deoc'h bezañ rok em c'heñver
ha tamall din va mezhegezh,
6 Gouezit ez eo Doue an hini am gwallgas
an hini en deus va gronnet en e roued.
7 Krial a ran : Drouk-nerzh a zo !
Met n'eus ket a respont digantañ ;
kaer em eus garmiñ, evidon n'eus ket a reizhded !

8 Klozet en deus va hent na c'hellin ket tremen ;
war va gwenodennoù en deus taolet teñvalijenn.
9 Eus va c'hlod en deus va dibourc'het
ha dilamet kuit kurunenn va fenn.

10 Va dismantrañ a ra a bep tu, mont kuit a ran ;
displantet en deus evel ur wezenn va goanag.
11 Entanet en deus e gounnar ouzhin
ha graet ac'hanon e enebour.

12 Warnon eo degouezhet e holl vandennoù a-unan,
toullet o deus o hent betek ennon,
emaint o kampañ en-dro d' am zeltenn.

13 Va breudeur a zo pellaet diouzhin,
va anaoudeien n'o deus graet
nemet en em dreiñ diouzhin ;
14 Steuziet int, va zud-kar, tud va ziegezh,
va ankouaet o deus int, 15 ostizidi va zi !
Va mitizhien am sell evel un estren,
evel ur den gouez ez on d'o daoulagad.

16 Gervel a ran va mevel ha ne respont ket
kaer em eus gant va genoù aspediñ anezhañ.
17 Va alan a zo un heug evit va gwreg
ha deuet on da vezañ flaerius evit mibien va lounezhi.

18 Ar gañfarded zoken a ra goap ouzhin,
ha pa savan em sav e labennont diwar va fenn.
19 Euzhus ez on d'an dud a guzhuten ganto,
Hag ar re a garen a zo en en droet em enep.

20 Va eskern a zo peg ouzh va c'hroc'hen,
hag aet eo kuit ar c'hig en-dro d'am dent.
21 Truez ouzhin, truez ouzhin, c'hwi va mignoned,
rak dorn Doue en deus skoet ganin !
22 Perak e redit war va lerc'h evel Doue,
perak eus va c'hig n'hoc'h eus ket c'hoazh ho kwalc'h?

23 Piv a roio din e vefe skrivet va c'homzoù,
piv a roio din e vefent engravet en arem
24 pe gant ur gizell houarn ha gant plom
e vefent skultet da viken war ar roc'h?

25 Rak me oar-me ez eo bev va difenner
hag e vo eñ a savo en diwezh d'am salviñ ;
26 ha goude ma vo bet distrujet va c'hroc'hen,
neuze zoken, hep va c'horf, e welin Doue :

27 Ya, me a welo anezhañ, me va-unan,
va daoulagad a sello outañ ha n' eo ket daoulagad un all :
Gant ar c'hoant-se e langis va c'halon em c'hreiz !

28 Mar lavarit diwar va fenn :
Petra tamall dezhañ d'e gas dirak ar barner?
Peseurt danvez a brosez a gavimp ennañ?
29 Ho pet aon evidoc'h hoc'h-unan rak ar c'hleze,
dre ma flammo ar gounnar a-enep ar re zireizh
en doare ma oueziot ez eus ur varnedigezh.

20 Eil displegadur Sofar.

1 Sofar eus Naama en em lakaas da gomz en ur lavarout :

[2] Ya, va soñjoù am doug da eilgeriañ
gant ar birvilh a santan ennon.
[3] Pa glevan ur gente1 ouzh va dismegañsiñ
eo awen va spered a c'hwezh din ar respont.

[4] Hag-eñ n'ouzout ket mat penaos a-viskoazh,
abaoe m' eo bet lakaet an den war an douar,
[5] Eo berrbadus laouenidigezh ar re fallakr
ha ne chom nemet ur momed gantañ levenez an den dizoue?

[6] Na pa savfe e vent betek an neñvoù,
na pa stokfe e benn ouzh ar c'hoabr,
[7] Evel ur spes ez a da get evit atav
ma lavar ar re a wele anezhañ : Pelec'h emañ?
[8] Evel un huñvre e tinij kuit ha ne vez ket kavet ken,
argaset evel ur weledigezh-noz.

[9] Al lagad en merze n'en gwel ket ken,
hag al lec'h ma chome ennañ n'en anavez ket ken.
[11] E eskern a oa leun a yaouankiz nerzhus,
homañ zo bremañ o kousket gantañ er poultr.

[12] Mard eo c'hwek an droug d'e c'henoù,
ma kuzh anezhañ dindan e deod,
[13] Ma vir anezhañ, kuit d'e zilezel,
ma talc'h anezhañ e-kreiz e staoñ,
[14] E trenko e voued en e stomok,
ur binim aspig a labouro en e vouzelloù :

[15] Ar madoù bet plaouiet gantañ e ranko o dislonkañ,
Doue a lakay anezho da vont e-maez e gof
[16] Sunañ a rae binim aspig,
un teod gwiber eo a lazho anezhañ.

[17] Ne welo mui ar gwazhioù eoul fresk,
ar froudoù mel hag amann !
[18] Disteurel e ra e c'hounid hep gallout e lakaat da ziskenn,
ne denno ket dudi eus frouezh e drokerezh.

[19] Dre m'en deus gwasket, gwallgaset ar reuzeudien
ha laeret un ti e-lec'h e sevel drezañ e-unan,
[10] E ranko e vibien dic'haouiñ ar beorien
Ha daskoriñ gant o daouarn o-unan e binvidigezhioù.

[20] En e gof n'anaveze distan ebet,
N'helle hini ebet achap d'e lontegezh,
[21] Ne oa den evit tec'hout diouzh e lontegezh ;
Setu perak ne bado ket e eurvad ;

[22] E-kreiz e builhentez ec'h anavezo an diaezamant,
Hag holl daolioù ar gwalleur a skoio gantañ.
[23] E-keit m'emañ o leuniañ e gof
E kas Doue gwrez e gounnar warnañ,
Hag e laka e viroù da gouezhañ evel glav war e gig.

[24] Ma c'hell tec'hout a-zirak an arm-houarn
E vo treuzet gant bir ar wareg-arem ;
[25] Setu un dared o vont er-maez eus e gein,
Hag ur speg luc'hedus er-maez eus e avu.

Warnañ e plaou ar spontoù,
[26] An holl deñvalderioù a zo miret dezhañ :
Debret eo gant un tan n'eo ket bet enaouet gant tud
Hag a douz kement a vane en e dinell.

[27] An neñvoù a ziskuilh e bec'hed
Hag an douar a sav en e enep :
[28] Un diluj a skrap e di,
An dourioù-beuz, en deiz kounnar Doue !
[29] A-berzh Doue, setu lod an den fall,
An hêrezh tonket dezhañ a-berzh Doue.

21 C'hwec'hvet respont Job.

[1] Job en em lakaas da gomz hag a lavaras :

[2] Selaouit mat va c'homzoù,
Da vihanañ roit ar frealz-se din ;
[3] Teurvezit va lezel da gomz,
Goude-se e c'hellot goapaat.

[4] Hag-eñ eo a-enep un den em eus da glemm,
Ha neuze, penaos ne gollfen ket mezeg?
[5] En em droit war-zu ennon ha bezit estonet,
Ha lakait ho torn war ho kenoù ;
[6] Rak pa 'n em soñjan e vezan spouronet
Hag e santan stroñsadoù em c'horf.

[7] Perak e chom ar re fallakr da vevañ,
Da goshaat, da greskiñ en o finvidigezh?
[8] Emañ tud o lignez o kreñvaat dindan o selloù,
O diskennidi o terc'hel da vont dindan o daoulagad.

[9] O ziez a vez e peoc'h, dispouron,
Ne gouezh ket warno gwalenn Doue !
[10] Frouezhus e vez o c'hole, hep mank ebet,
Hag halañ a ra o buoc'h hep koll he leue.

[11] Lezel a reont o c'hañfarded da redek evel deñved,
Hag o bugale a dro da gorolliñ ;

12 Kanañ a reont war an daboulinig hag ar gitar,
Hag ebatal a reont ouzh son ar fleütig.

13 E-kreiz an eurvad e kasont da benn o deizioù,
ha gant peoc'h e tiskennont d'ar Sheol ;
14 Ha koulskoude e vezent o lavarout da Zoue :
"En em zistro diouzhimp !
Ne fell ket dimp anavezout da hentoù !

15 Petra eo an Hollc'halloudeg evit bezañ en e servij?
Da betra e talvezfe dimp e aspedin?"
16 Hag-eñ n'emañ ket o eurvad en o dorn o-unan,
Hag-eñ n'emañ ket pell dioutañ mennadoù ar re fall?

17 Pet gwezh eo bet mouget lamp ar re zrouk,
Hag ar reuz, daoust hag e kouezh warno?
Pet gwezh en deus en e gounnar lodennet poanioù dezho?
18 Daoust hag e vezont evel plouz kaset gant an avel,
Evel pell diskrapet gant ar gorventenn?

19 Hag-eñ e virfe Doue kastiz an den fall evit e vugale?
Ra gastizo an den fall e-unan evit ma tesko eñ !
20 D'e zaoulagad e-unan da welout ar rivin !
Eñ e-unan ra evo eus kounnar an Hollc'halloudeg !

21 Rak petra vern dezhañ tonkadur e di war e lerc'h,
Ur wezh troc'het dezhañ niver e vizvezhioù?
22 Hag-eñ eo da Zoue e vefe desket ar skiant
Pa 'z eo eñ an hini a varn ar boudoù uhelañ?

23 ha koulskoude sed hemañ o vervel e-kreiz e nerzh,
E-kreiz an eurvad ha didrabas,
24 Goude bezañ karget e gof a zruzoni,
ha leuniet a freskter mel e eskern.

25 Hennezh er c'hontrol a varv e c'hwervder e ene
Hep bezañ tañvaet an eurvad.
26 An eil hag egile koulskoude a zo kenkoulz gourvezet er poultr
Hag e teu ar preñved d'o goleiñ !
27 Ya, anavezout a ran mat ho soñjoù
Hag ar mennozhioù a steuñvit diwar va fenn.

28 Lavarout a rit : "Pelec'h emañ ti an den lorc'hus,
Pelec'h emañ an deltenn bet annezet gant ar re fall?"
29 Hogen hag-eñ hoc'h eus graet goulennoù ouzh an dremenidi
Hag anavezet o evezhiadennoù da welout
30 Penaos e vez espernet an den fall en deiz ar gwalleur,
Penaos e tiflip en deiz ar fulorioù?

31 Piv 'ta a gred tamall dezhañ e zoareoù,
ha piv a gred breutaat gantañ evit ar pezh en deus graet?
32 Pa vez kaset d'ar vered
E veilh an dud war e grugell ;
33 Kuñv e vo dezhañ moudennoù an draonienn ;
War e lerc'h eo ur boblad en em zibun
ha dirazañ un engroez diniver.

34 Penaos eta degas din frealzioù ken didalvez :
Eus ho respontoù ne van nemet touellerezh !

22 Trede displegadur Elifaz.

1 Elifaz eus Teman en em lakaas da gomz hag a lavaras :

2 Hag-eñ eo da Zoue e vefe talvoudus an den?
N' eo ket, dezhañ e-unan eo e talv d'an den bezañ skiantek.
3 Evit an Hollc'halloudeg, peseurt gounid a zo dre ma'z out reizh,
Peseurt mad evitañ ma renez ur vuhez barfet?
4 Te avat, hag-eñ eo evit da zeoliezh e kastizfe ac'hanout,
Hag ez afe ganit d'al lez-varn?
5 Pe gentoc'h, hag-eñ n'eo ket evit braster da fallentez
Hag o vezañ n'eus termen ebet d'az pec'hedoù?

6 Moarvat az pez hep abeg kemeret arrez digant da vreudeur
Ha diskrapet o dilhad digant ar re a oa en noazh ;
7 N'az pefe ket roet dour d'an den sec'hedet,
Dinac'het az pefe bara ouzh an hini en deveze naon.

8 Pe lavaret : An den nerzhus e zorn, dezhañ ar vro !
D'an dud deut mat ganit d'en em ziazezañ enni !
9 An intañvezed az pez kaset kuit hep reiñ netra dezho,
ha divrec'h an emzivaded az pez brevet.

10 Setu perak ez eus bremañ lasoù en-dro dit
Hag e vezez spontet gant braouac'h a-drumm.

[11] Teñvalaet eo dit ar gouloù, ne welez mui ken,
Ul liñvadenn-dour az kolo !

[12] Hag-eñ n'emañ ket Doue e lein an neñvoù?
Sell ouzh penn ar stered, pegen uhel ez int?
[13] Ha gant se ac'h eus lavaret marteze : Petra 'oar Doue?
Hag-eñ e c'hell barn a-dreuz d'ar c'houmoul?

[14] Ar c'hoabrennoù a zo moarvat ur skramm evitañ, ne wel ket,
Eñ hag a zo o vale war gelc'hiad an neñvoù !
[15] Gwel hag-eñ ne heuliez ket an hent a-wezhall
An hini bet pleustret gant an dud a fallagriezh,
[16] A voe skrapet kuit a-raok o amzer
Pa veuzas ur stêr vras o diazezoù?

[17] Int hag a lavare da Zoue : En em zistro diouzhimp !
Petra c'hell an Hollc'halloudeg ober dimp?
[18] Eñ koulskoude eo an hini en devoa leuniet o ziez a vadoù ;
Hogen mennozhioù ar re fall-se a chome pell dioutañ !
[19] An dud reizh a wel kement-se hag a c'hoarzh,
An den dinamm a ra goap outo :

[20] "Hag-eñ n'eo ket bet kaset da get o feadra
ha lonket gant an tan ar pezh a lezent".

[21] Gra adarre emglev gantañ, gra ar peoc'h !
Gant se e teuio dit an eurvad en-dro.
[22] Degemer ar gentel o tont eus e c'henoù
ha laka e lavaroù ez kalon.

[23] Ma tistroez da gaout an Hollc'halloudeg gant izelegezh,
Ma pellaez an direizhder diouzh da deltenn,
[24] Ma sellez an aour evel poultr,
Hag an Ofir evel mein ar froud-dour,
[25] E vo an Hollc'halloudeg aour evidout,
A vo evidout arc'hant a-vernioù !

[26] E-tal an Hollc'halloudeg neuze e lakai da blijadurezh
Hag e savi da zremm war-zu Doue :

[27] E c'hervel a ri hag eñ az selaouo,
ha seveniñ a ri da ouestloù.
[28] Ma tivizez un dra bennak e teuio dit da benn-mat,
war da hentoù e lugerno ar sklêrijenn.

[29] Rak eñ a izela an den lorc'hus,
Met salviñ a ra an hini a soubl e zaoulagad.

[30] Dieubiñ a ra an den digablus :
Salvet e vi eta dre c'hlanded da zaouarn.

23 Seizhvet respont Job.

[1] Job en em lakaas da gomz hag a lavaras :

[2] Hiziv c'hoazh eo c'hwerv va c'hlemmvan,
Rak e zorn a bouez war va hirvoudoù.
[3] Piv a roio din gouzout pelec'h e gavout,
Penaos mont betek e chomadur?

[4] Displegañ a rafen va c'haoz dirazañ,
Arguzennoù ganin leizh va genoù !
[5] Anavezout a rafen petra respontfe din,
Kompren a rafen ar pezh a lavarfe.

[6] Ha ret e vefe dezhañ kalz a nerzh evit breutaat ganin?
Ne vefe ket. N'en defe d' ober nemet va selaou.
[7] Merzout a rafe ez eo un den reizh a vefe oc'h arguziñ gantañ,
Hag evit atav e vefen dieubet eus va barner.

[8] Hogen ma'z an etrezek ar Reter, n'emañ ket eno ;
Etrezek ar C'hornog, ne verzan ket anezhañ ;
[9] E glask a ran war-zu an Norzh, alberzh ebet dioutañ ;
Treiñ a ran d' ar Su, ha n'en gwelan ket muioc'h.

[10] Evelato ec’h anavez an hent zo va hini ;
dezhañ d’am amproui en tan,
glan evel aour e teuin er-maez :
[11] Dalc'het em eus va zreid war e roudoù,
Miret em eus e hent hep mont a-dreuz.

[12] N'em eus ket diheñchet diwar gourc'hemenn e vuzelloù,
Kuzhet em eus em askre lavaroù e c'henoù.

[13] Met dibabet en deus, ha piv a harzo outañ?
Ar pezh en deus mennet e ene, en ober a ray,
[14] Rak seveniñ a ra e zisentezioù ;
Kalz a dra a-seurt-se a zo en e benn.

[15] Setu perak em eus spouron gantañ,
Pa 'z en em soñjan e krenan gant an aon razañ ;
[16] Doue eo an hini en deus lakaet va c'halon da vezañ laosk,
an Hollc'halloudeg eo an hini en deus va leuniet a spont
[17] Ken am eus tavet en abeg d'an teñvalderioù,
En abeg d'an dic'houloù a c'holoe va dremm.

24 Doue en devo e eur.

1 Perak e seblant ar pezh a dremen bezañ kuzh
d'an Hollc'halloudeg?
Perak ar re a anav anezhañ ne welont ket
e zeizioù?
2 Tud fallakr a ziblas ar bonnoù,
Skrapañ a reont tropell ha mêsaer ;
3 Kas a reont ganto azen an emzivaded
Hag e kemeront e kred ejen an intañvez.

9 Diskrapañ a reont an emzivad diouzh ar vronn
Hag e kemeront da arrez magadenn ar paour.
4 Bountañ a reont kuit ar reuzeudien a-diwar
o hent,
Holl dud geizh ar vro a rank en em guzhat.

5 Evel onagred ar gouelec'h
E klaskont war ar maez peadra de zebriñ,
Rak goude labourat betek an noz
N'o deus ket awalc'h a vara evit o bugale.

6 Er parkeier e rankont eostañ e-pad an noz,
ha vendemiñ da noz gwini an den fallakr.
7 Tremen a reont an noz en noazh, hep dilhad,
Hep pallenn ebet a-enep ar yenien.

8 Gant glav ar menezioù e vezont distrempet,
Ha dic'houdor e souchont ouzh ur roc'h.
10 Bale a reont noazh-dibourc'h, hep
gwiskamant,
Ha naon o devez goude ma vezont o tougen
malanoù.

11 Etre daou vaen-milin e waskont an eoul,
Moustrañ a reont er pentonioù, met sec'hed
o deus.
12 Emaint oc'h hirvoudiñ dindan o gwall-labour,
Ene ar re c'hloazet a gri forzh da gaout sikour...
Hogen Doue ne selaou ket o fedenn.

13 Ha setu reoù all disuj d'ar sklêrijenn,
Tud ha n'anavezont ket hec'h hentoù,
Na bleustront ket he gwenodennoù.
14 N'eo ket deut c'hoazh an deiz m'eo savet ar
muntrer
Da vont da lazhañ ar paour, ar reuzeudig.

E-pad an noz e troidell al laer,
16 Toullañ a ra en deñvalijenn an tiez
En devoa merket e-pad an deiz.

15 Evel-se ivez selloù an avoultrer a c'hortoz ar
serr-noz :
"Lagad ebet, emezañ, evit va gwelout !"
Hag e laka ur mouch war e zremm.

16a Hini ebet anezho n'anavez ar sklêrijenn.
17 Ar beure evito a zo teñvalijenn
Ken kustum ma'z int da spontoù an noz.

25 Mard-emañ kont evel-se, piv am dislavaro?
Ra zegaso va c'homzoù da netra !

25 Trede displegadur Bildad.

1 Bildad eus Soua en em lakaas da gomz
hag a lavaras :

2 Dezhañ ar vestroniezh hag an nerzh
spouronus :
Suraat a ra ar peoc'h war an uhelderioù !
3 Daoust hag e c'heller ober ar gont eus
e strolladoù?
Hag a-enep piv ne zifoup ket e vagadoù kuzh?

4 Ha penaos e c'hellfe un den bezañ reizh dirak
Doue?
Bugel ur wreg, ha penaos e vefe dinamm?
5 Pa n'eo ket al loar zoken lugernus evitañ,
Pa n'eo ket glan ar stered d'e zaoulagad,
6 Na pegen nebeutoc'h c'hoazh an den, an
astuz-se,
Nag ar mab da Adam, ar breñvedenn-se !

26 5 Ouzh traoñ emañ an Anaon o krenañ,
An dourioù hag ar re a zo o chom enno ;
6 Rak noazh eo ar Sheol dirazañ,
N'eus gouel ebet o kuzhat dezhañ an Abaddon !

7 Stegnet en deus an hanternoz war ar goullo,
Derc'hel a ra an douar e-pign war an netra.
8 Pakañ a ra an doureier en e goabrennoù
Hep ma teufe an oabl da fregañ dindano ;

9 Goleiñ a ra dremm al loargann
En ur astenn warni e goumoul.
10 Treset en deus ur c'helc'h war c'horre an
dourioù
Betek ar vevenn etre ar sklêrijenn hag an
teñvalderioù ;

11 Peulioù an neñv a vez stroñset
ha sebezet gant e c'hourdrouz ;
12 Gant e nerzh en deus faoutet ar Mor,
Ha dre e skiant en deus breset Rac'hab ;

13 E alan he deus skubet koumoul an oabl,
E zorn en deus treuz-toullet an naer tec'hus.
14 Sed aze an nebeud a welomp eus e oberoù ;
Na pegen gwan an heklev a glevomp dioutañ,
Met kurun e c'halloud, piv a gompreno
anezhañ?

Eizhvet respont Job.

26 [1] Job en em lakaas da gomz hag a lavaras :

[2] Na pegement e skoazellez an den dinerzh
Hag e sikourez ar vrec'h distegnet !
[3] Na pegement ac'h eus roet kuzulioù d'an den difur
ha diskouezet da skiantegezh vras !Met evit piv emaout o tistagañ gerioù,
ha spered piv eo an hini zo o tont ac'hanout?

27 [2] Dre vuhez Doue hag en deus distaolet reizhded va c'haoz,
ha dre an Hollc'halloudeg en deus leuniet va ene a c'hwervoni,
[3] Keit ha ma chomo va alan ennon
ha c'hwezh Doue em fronelloù,
[4] Ne zistago va diweuz falsentez ebet,
Na va zeod ne zistilho ket a c'hevier.

[5] Pell diouzhin ar soñj e vefe ar gwir ganeoc'h ;
Betek va huanad diwezhañ ec'h azlavarin ez on direbech.
[6] En em stagañ a ran ouzh va reizhder
ha ne ziskrogin ket dioutañ :
N'he deus va c'halon tamm mezh ebet gant va deizioù !

[7] Ra c'hoarvezo gant va enebour evel gant ar fallakr,
Gant va diarbenner evel gant an den direizh !
[8] Rak peseurt goanag a zo d'an den dizoue pa bed,
Pa sav e ene war-zu Doue?

[9] Daoust ha selaou a ra Doue e griadenn
Pa zeu warnañ ar reuz hag an argoll?
[10] Daoust ha lakaat a ra an Hollc'halloudeg e blijadur,
Daoust ha gervel a ra Doue e pep amzer?

[11] Kelenn a ran deoc'h aze doare-ober Doue ;
Ar pezh a zo e soñj an Hollc'halloudeg, n'en kuzhan ket.
[12] Met an holl ac'hanoc'h hoc'h eus en merzet,
Perak dibunañ en goullo komzoù goullo?

Trede displegadur Sofar.

Sofar eus Naama en em lakaas da gomz hag a lavaras :

[13] Sed amañ lod an den fallakr a-berzh Doue
Hag ar pezh a resev an diranted digant an Hollc'halloudeg :
24 [18] Gwall-skañv eo hennezh war c'horre an douar,
Hag ar re-se eo milliget o domani e-barzh ar vro ;
N'eo ket war-zu o gwinieg en em drofe ar flastrer-rezin.
[19] Sec'hor ha tommder a gas kuit dourioù an erc'h,
Evel-se e skrap ar Sheol ar pec'her.

[20] An askre hag he deus e furmet a ankoua anezhañ,
N'eus ket soñj ken eus e anv ;
Evel koad e vo torret an drougiezh.

[21] Hennezh a wallgase ar vaouez c'haonac'h ha divugel,
Ha ne ziskoueze mad ebet ouzh an intañvez ;
[22] Hogen an Hini a ziframm gant nerzh ar c'halloudeien
A sav, hag hennezh n'en deus ken da gontañ war ar vuhez.

[23] E lezel a rae d'en em harpañ war e surentez,
Hogen e zaoulagad-eñ a veze o spiañ e hentoù ;
[24] Bet uhel un nebeudig, n'emañ ket ken,
Kouezhet eo evel ar gaolenn-wenn a zastumer,
Evel ur penn-ed setu ma'z eo bet falc'het.

27 [14] Mard eo niverus e vibien ez int tonket d' ar c'hleze,
Hag e ziskennidi n'o devo ket o gwalc'h a vara.
[15] E 'warlerc'hidi a vo interet gant an Ankoù,
Hag e intañvezed ne leñvint ket warnañ.
[16] Kaer e vo dezhañ berniañ arc'hant evel poultr,
ha serriñ dilhad ken aes ha pri,
[17] Eñ a zaspugno, met an den reizh eo an hini o wisko,
Hag e arc'hant eo d'an den direbech e tremeno.

[18] Savet en deus dezhañ e-unan un ti evel hini ar gevnidenn,
Evel ur foukenn bet graet gant ur gedour.
[19] Ar pinvidig a ya da gousket, met evit ar wezh diwezhañ ez eo :
Digeriñ a reer an daoulagad, setu n'eus mui anezhañ.

[20] Spontoù a lamm warnañ e-kreiz an deiz,
ha d'an noz, ur gorventenn a skrap anezhañ ;
[21] Avel ar Reter en kas gantañ, ha setu-eñ dilamet kuit,
Skubet eus al lec'h ma oa o chom.

[22] Didruez e vo skoet outañ,
Tec'hout a ray dibaouez dirak an dorn a gouezho warnañ.
[23] Stlaket e vo warnañ an daouarn,
C'hwitellet e vo outañ bep tu ma'z aio.

28 Meuleudi ar furnez.

[1] Ur vengleuz a zo evit an arc'hant
Hag evit an aour ul lec'h ma vez puraet ;
[2] An houarn a vez tennet eus an douar,
ha mein teuzet a ro kouevr ;

[3] Evit se ez eus bet lakaet ur dibenn d'an teñvalder
ha betek ar pep pellañ e furcher,
E barzh ar roc'h teñval ha dic'houloù.

[4] Ur bobl estren a doull trepasoù
Dianav da droad an tremener,
Brañsellat a reont e-pign, pell diouzh an dud all !
[5] Sed an douar hag a denner dioutañ ar bara
Eilpennet dindan evel gant an tan,
[6] Lec'h ma'z eo safir ar vein anezhañ,
Lec'h ma'z eus aour en e boultr ;

[7] Setu gwenodennoù dianav d'an evned-preizh
ha n'en deus ket lagad ar gup merzet anezho,
[8] Na gerzh ket warno al leoned,
Na dremen ket drezo al loupard...

[9] War ar c'hailhastr e taoler an dorn
Hag ec'h eilpenner gwrizioù ar menezioù ;
[10] Er reier e kleuzer gwazhioù-dour,
ha kement zo prizius en deus en gwelet lagad an den ;
[11] Hesket eo bet mammennoù ar stêrioù,
Hag ar pezh a oa kuzh a zo bet degaset d'ar gouloù.

[12] Ar furnez avat, eus pelec'h e teu?
ha pehini eo lec'h ar speredegezh?
[13] Mab-Adam n'anav ket an hent betek enni,
Rak n'emañ ket o chom war zouar ar re vev.
[14] An islonk a lavar : N'emañ-hi ket ennon !
Hag ar mor a zisklêr : N'emañ-hi ket du-mañ !

[15] N'heller ket he faeañ gant aour fetis,
ha ne vez ket prenet gant ur pouez a arc'hant.
[16] Ne vez ket prizachet gant aour eus Ofir,
Na gant kornalinez, na gant mein Safir.
[17] Ne laker ket e-skoaz ganti nag aour na gwer,
Ha n'eskemmer ket anezhi evit ul lestrig-aour.

[18] Koural ha maen-strink n'int ket da venegiñ,
ha gwell eo perc'hennañ furnez eget perlez,
[19] N'eus ket da geñveriañ anezhi gant topaz Bro-Goush
Na da jediñ he zalvoudegezh en aour pur.

[20] Met ar furnez, pelec'h e vez kavet?
Ha pehini eo lec'h ar speredegezh?[21] E
n em guzhat a ra diouzh lagad pep buhezeg ;
Skoachet eo da evned an neñvoù.

[22] An Islonk hag an Ankoù a lavar :
Hon divskouarn o deus klevet keloù diouti !
[23] Doue avat en deus merzet he hent,
Eñ eo a anavez he chomadur ;

[24] Rak sellout a ra betek pennoù pellañ an douar
Hag e wel kement a zo dindan an neñvoù.

[25] Pa roe d'an avel he fouez
Ha pa vente gant ur muzul donder an dourioù,
[26] Pa roe ul lezenn d'ar glav
Hag un hent da ruilhadeg ar c'hurun,
[27] Neuze e welas anezhi hag e jedas he friz,
E welas he zalvoudegezh hag e sonteas anezhi.

[28] Hag e lavaras da vibien an den :
Doujañs an Aotrou, setu ar furnez,
Ha pellaat diouzh an droug, setu ar veizegezh !

29 Diwezhañ prezegenn Job.

[1] Job a gendalc'has da zibunañ e varzhoneg hag a lavaras :

[2] Piv a roio din bezañ en-dro evel er mizioù a-wezhall,
Evel en deizioù ma veze Doue ouzh va diwall,
[3] Pa lakae e lamp da lugerniñ 'us d'am fenn
ha pa dreuzen an deñvalijenn gant sikour e sklaerder?

[4] Evel ma oan en deizioù va diskar-amzer,
Pa veze Doue o c'houdoriñ va zeltenn,
[5] Pa veze c'hoazh an Hollc'halloudeg ganin,
ha pa veze va faotred en-dro din ;
[6] Pa souben va zreid e-barzh al laezh,
ha pa skuilhe ar roc'h din riolennoù-eoul.

[7] Neuze pa 'z aen er-maez ouzh dor-vras kêr
ha pa laken va c'hador war ar blasenn,
[8] Ar re yaouank ouzh va gwelout a yae d'en em guzhat

Hag ar re gozh a save hag a chome en o sav.
9 An uhelidi a zalc'he war o c'homzoù
Hag a lakae o dorn war o genoù ;
10 Mouezh ar briñsed a vane mouget
Hag o zeod a chome peg ouzh o staoñ.

21 Va selaou a raent hag e vanent digomz
En ur c'hortoz diganin va ali ;
22 ha goude ma 'm boa komzet ne enebent ket,
Takenn ha takenn warno e kouezhe va lavaroù ;
23 Va gortoz a raent evel ma c'hortozer ar glav,
Digeriñ a raent o genoù d'ar c'hlebiadenn-se
a nevez-amzer.

24 Pa vousc'hoarzhen outo ne felle ket dezho en
krediñ,
Ne lezent ket sklaerder va dremm da gouezhañ.
25 Dibab a raen an hent dezho hag ec'h azezen en
o fenn,
Kadoriet evel ur roue e-touez e soudarded,
Ha d'al lec'h m’o c’hasen en em lezent da vont.

11 Ar skouarn am c'hleve am disklêrie eürus,
Hag al lagad am gwele a roe testeni din :
12 Rak dieubiñ a raen ar paour o c'harmiñ
Hag an emzivad hep skoazell.

13 Bennozh ar reuzeudig a zeue warnon
Hag e roen levenez da galon an intañvez.
14 Ar reizhder am boa gwisket warnon ha va
gwiskañ a rae,
Evel ur vantell hag un talgen e veze warnon va
reizhded.

15 Daoulagad e oan evit an den dall
ha treid evit ar re gamm ;
16 Un tad e oan evit ar beorien,
Hag e studien gant evezh breud an den dianav.

17 Terriñ a raen dent-krog an den direizh
Hag eus e garvanoù e tiskrapen e breizh ;
18 Hag e lavaren : "Mervel a rin em c'hozhni,
Deizioù em bo ken niverus hag an traezh.

19 Va gwrizioù en em astenno war-zu an dour,
Hag ar glizh gant an noz a ziskenno war va
deliadur.
20 Va c'hlod a vo bepred nevesaet ennon,
Ha va gwareg a zeuio da yaouankaat em dorn".

30 Ha bremañ, pebezh dilez !

1 Ha bremañ ez on danvez a c'hoap
Evit tud yaouankoc'h egedon,
Int hag a zisprizen o zadoù betek re
Pa laken anezho gant chas va zropelloù.

2 Ha da betra en divije servijet din nerzh
o daouarn
Peogwir o devoa kollet o holl greñvder
3 En abeg d'o dienez ha d'an naonegezh doanius.

Krignat a raent gwrizioù ar gouelec'h,
O mamm a oa ur vro a wastadur hag
a vantradur
4 Lec'h ma kutuilhent delioù ar c'haol-gwenn
ha ma raent o bara eus gwrizioù ar balan.

5 Eus a greiz an dud e vezent argasent ;
Huchet e veze war o lerc'h evel war-lerc'h
laeron,
6 En doare m'o devoa o chomadur ouzh tor ar
froudoù-dour
E toulloù ar pri hag ar roc'h.

7 Hinnoal a raent e-touez ar bodennoù,
Dindan an askol en em vernient ;
8 Mibien an astud, mibien tud dizanv,
Dispartiet e oant diouzh ar vro.

9 Ha bremañ eo me a zo danvez o son,
Me an hini a vez ganto fablet warnon !
10 Euzhiñ a reont ganin, pellaat diouzhin,
Ha d'am dremm n'espernont ket o skopoù.

11 Rak Eñ en deus distegnet va gwareg ha va
izelaet ;
Ha neuze dirazon e tistaolont diouto gweskenn
o genoù.
12 A-zehoù din e sav un noueañs a dud
A glask pakañ va zreid en o lasoù ;

Kempenn a reont en-dro din o hentoù
a walleur ;
13 Dispenn a reont va gwenodenn d'am diskar,
Pignat a reont hep den ebet da herzel outo ;
14 Dont a reont evel dre un toull-freuz ledan,
En em silañ a reont dindan an dismantroù.

15 Spouronoù a zo en em droet ouzhin,
Skubet eo va fiziañs evel gant avel-dro ;
Evel ur goumoulenn eo tremenet kuit va
silvidigezh.

16 Ha bremañ ennon en em skuilh va ene,
Deizioù a reuz a zo krog ennon :
17 E-kerzh an noz e vez treuzet va eskern,
ha va gwazhied ne gouskont ket ken.

18 Eñ gant nerzh bras en deus kroget em dilhad,
Stardañ a ra warnon dre c'houzougenn va
zoneg ;

[19] Va stlapet en deus er fank,
Hag heñvel on ouzh poultr ha ludu.

[20] Krial a ran war-zu ennout ha ne respontez ket,
En em ziskouez a ran dirazout ha ne daolez ket pled ;
[21] Garv out deut da vezañ em c'heñver,
Gant holl nerzh da zorn em heskinez.

[22] Va c'has a rez kuit a-c'haoliad war an avel
Ha va lakaat a rez da deuziñ en arnev.
[23] Ya, en gouzout a ran, va degas a rez d'ar marv,
Da lec'h ar c'hen-emgav evit an holl re vev.

[24] Ha koulskoude hag-eñ n'em bez ket roet dorn d'ar reuzeudig
P'en devez garmet en e walleur war-zu ennon?
[25] Hag-eñ n'em bez ket leñvet war an hini zo kalet e vuhez,
Hag-eñ ne veze ket glac'haret va ene o welout ar paour?

[26] Eurvad a c’hoanagen en ha deut eo ar gwalleur,
Sklêrijenn a c'hortozen ha setu teñvalijenn.
[27] Va bouzelloù a verv hep ehan,
Degouezhet ez eus warnon devezhioù a reuz.

[28] Kerzhout a ran teñval va fenn, hep heol,
Sevel a ran er vodadeg hag e c'harman :
[29] Setu me deut da vezañ breur ar bleizlouarned
ha kompagnun ar struskañvaled ;

[30] Va c'hroc'hen a zo duaet warnon
ha va eskern a zo goret gant an derzhienn.
[31] Va lourenn ne servij ken nemet d'an hirvoud,
ha va fleüt nemet da vouezh al leñverien.

31 Ha me, koulskoude, digablus !

[1] Un emglev am boa divizet gant va daoulagad :
Chom hep teurel pled ouzh gwerc'hez ebet !
[2] Petra eo al lod roet eus krec'h gant Doue
Hag ar rannad kaset gant an Hollc'halloudeg eus e uhelderioù?
[3] Hag-eñ ne vefe ket ar reuz evit an torfedour,
Hag an droug-chañs evit an drougoberourien?
[4] Daoust neuze ha ne welo ket va hentoù
ha ne ray ket ar gont eus va holl gammedoù?

[5] Hag-eñ em eus kerzhet gant hent ar gaou,
Hag-eñ eo d'ober direizhder en deus hastet va zroad?
[6] R’am bouezo war ventelioù ar reizhded,
hag e anavezo Doue va onestiz !

[7] Mar o deus va c'hammedoù diroudet eus an hent,
Mar he deus kerzhet va c'halon da heul va daoulagad,
Mard eo peg ur saotradur bennak ouzh va daouarn,
[8] Ra vo din da hadañ ha d'un all da zebriñ !
Ha va diskennidi da vezo diwriziennet !

[9] Mard eo bet hoalet va c'halon gant ur vaouez,
Ma 'm eus gedet ouzh dor va nesañ,
[10] Ra droio va gwreg-me ar maen-milin evit un all
ha ra servijo da reoù all !

[11] Rak un torfed eo an dra-se,
Ur pec'hed hag a zo e beli ar varnerien.
[12] Rak un tan ez eo a bulluc'hfe betek an Abaddon,
Va holl drevad, en lonkañ a rafe !

[13] Mar em bez disprizet gwir va servijer,
Pe gwir va matezh, p'o devez bet ur breud ganin,
[14] Petra 'rin pa savo Doue,
ha pa ray enklask, petra respontin?

[15] An hini en deus va graet en askre
Hag-eñ n'en deus ket graet en askre ivez,
Hag-eñ n'eo ket eñ nemetañ en deus hor stummet er c'horf?

[16] Hag-eñ em bez nac'het o goulenn d'ar beorien
Ha lezet da langisañ daoulagad an intañvez?
[17] Hag-eñ em bez debret va-unan-penn va zamm bara
Hep reiñ dioutañ d'an emzivad?
[18] Me hag en deus Doue va desavet evel un tad a-dal va yaouankiz
ha bleniet adalek korf va mamm !

[19] Pa welen ur paour-kaezh hep gwiskamant,
Ur reuzeudig n'en devoa netra warnañ e-unan,
[20] Hag-eñ n'o devez ket va benniget e lounezhi,
Hag-eñ n'eo ket bet tommet gant gloan va deñved?
[21] Mar em bez savet va dorn a-enep un emzivad
Dre ma welen e vefen skoazellet gant al lez-varn,
[22] Ra gouezho va skoaz eus va choug
Ha ra 'n em zistago va brec'h diouzh va ilin.
[23] Neuze eo an aon rak Doue a grogfe ennon
ha dirak e veurded n'hellfen ket derc'hel.

[24] Mar em bije lakaet e-barzh an aour va fiziañs,
Mar em bije lavaret d'an aour glan :
Va surentez out-te !
[25] Mar em bije kemeret levenez gant braster va finvidigezh
O vezañ m'en devoa va dorn gounezet kalz a vadoù ;
[26] Mar em bije, pa welen an heol o skediñ,
Pe al loar o vale ken lugernus,
[27] Lezet va c'halon da vezañ lorbet e kuzh ganto
Ha lakaet va dorn da gas pokoù dezho,
[28] Hennezh eo c'hoazh ur pec'hed e beli ar varnerien
Em bije dinac'het Doue an nec'h.
[29] Mar em bije kemeret plijadur gant drougeur va enebour
Ha lakaet stad ennon pa skoe ar reuz outañ...

[30] Met n'eo ket ! N' em eus ket lezet va staoñ da bec'hiñ
Dre c'houlenn gant un droukpedenn e vuhez.
[31] Hag-eñ ne lavare ket tud va zeltenn :
Piv n'en deus ket bet e walc'h eus e gig?
[32] Un estren biskoazh n'en deus kousket e-maez va zi,
D' ar beajour e chome digor va zor.

[38] Mard-emañ va douaroù o c'harmiñ a-enep din
Ha va irvi o leñvañ a-gevret,
[39] O vezañ ma 'm bije debret eus o frouezh hep paeañ
Pe ma 'm bije lakaet o ferc'henned da goll o buhez,
[40] Ra ziwano enno drez e-lec'h gwinizh
Hag e-lec'h heiz louzoù-flaer.

[33] Hag-eñ em bije, evel tud zo, goloet va mankoù
ha kuzhet va fazioù em askre,
[34] Dre ma 'm beze doan rak brudoù an dud
ha ma 'm beze aon rak dismegañs an tiegezhioù,
En doare ma chomen neuze dilavar
Hep mont er-maez eus va zreuzoù...

[35] A ! Ma kavfen unan bennak d'am selaou !
Sinañ a ran ! D'an Hollc'halloudeg da respont !
Evit ar pezh a sell ar skrid-tamall savet gant ar gostezenn-enep
[36] Ac'han'ta ! En dougen a rin war va skoaz,
En skoulmañ a rin war va zal evel un talgen.
[37] Niver va c'hammedoù, en disklêriañ a rin dezhañ,
Uhel va fenn e tostain dirazañ.

32 Disklêriadurioù Elihou.

[1] An tri den-mañ a baouezas da respont da Job o vezañ ma seblante reizh d'o daoulagad. [2] Neuze en em entanas kounnar Elihou, mab Barakeel, eus Bouz, eus tiegezh Ram. A-enep Job e flammas e gounnar, dre m'en em lake reizh dirak Doue. [3] Hag a-enep e dri mignon e flammas e gounnar o vezañ n'o devoa ket kavet ur respont, ha m'o devoa neuze kondaonet Doue. [4] Keit ha m'o devoa komzet ouzh Job en devoa gortozet Elihou dre ma oant koshoc'h egetañ. [5] Hogen pa welas Elihou n'o devoa an tri den-se respont ebet ken en o genoù e flammas e gounnar.

Prezegenn gentañ Elihou.

[6] Elihou, mab Barakeel, eus Bouz, en em lakaas da gomz hag a lavaras :

Yaouank ez on c'hoazh, ha c'hwi karget a vloavezhioù,
Setu perak em eus bet aon, abaf evel ma'z on,
Da zisklêriañ deoc'h va skiantegezh.

[7] Lavarout a raen ouzhin va-unan : An oad a gomzo,
Niver bras ar bloavezhioù a lakay ar furnez da anaout !
[8] Evit gwir, eo ar spered en un den,
Alan an Hollc'halloudeg, a ro dezhañ skiantegezh ;
[9] N'eo ket ar re oadetañ a vefe ar re furañ,
Nag ar re gozh a zezvarnfe petra zo reizh.
[10] Setu perak e lavaran : Va selaouit 'ta
Ma tiskouezin va skiantegezh, me ivez !

[11] Setu ma 'm eus gortozet ho lavaroù
ha taolet pled ouzh hoc'h arguzennoù :
Tra ma oac'h o klask gerioù
[12] Em eus staget ouzhoc'h va evezh.

Ha setu n'eus bet den barrek da enebiñ ouzh Job,
Hini ebet o respont d'e gomzoù.
[13] Na lavarit ket eta : Kavet hon eus ar furnez,
Doue eo an hini hor c'helenn, n'eo ket un den !
[14] Gant se n'eo ket gerioù evel ho re a zibunin-me,
N'eo ket gant komzoù evel ho re e klaskin eilgeriañ.

[15] Mantret int bremañ, ne respontont ket ken ;
Ar gerioù a ra diouer dezho.

16 Gortozet em eus... Hogen peogwir ne gomzont ket ken,
Peogwir o deus paouezet, hep respont pelloc'h,
17 E respontin me ivez eus va ferzh,
Displegañ a rin va deskamant, me ivez.

18 Rak leun on a c'herioù,
Bountet on gant ur c'hwezh em diabarzh.
19 Ya, va diabarzh a zo evel ur gwin hep digor dezhañ
A laka da darzhañ ar seier-lêr nevez.

20 Me a fell din komz evit hezañ disammet,
Digeriñ a rin va muzelloù ; respont a fell din !
21 O ! N'en em stagin ket ouzh ur gostezenn bennak,
Na ne ziskouezin lubanerezh da zen ebet,
22 Rak n'ouzon ket ober stad eus an dud ;
A-hend-all, e berr amzer, e vefen diskrapet kuit gant va C'hrouer.

33 Doue a zo brasoc'h eget an den.

1 Neuze 'ta, Job, selaou va frezeg,
ha d' am holl lavaroù taol evezh da zivskouarn !
2 Setu ma tigoran va genoù
ha va zeod a ya da gomz em staoñ :
3 Va c'halon a skuilho komzoù a skiantegezh,
Va muzelloù a zisklêrio ar wirionez c'hlan.

6 Setu, me zo eveldout dirak sell Doue :
Gant pri ez on bet mezet me ivez ;
4 C'hwezh Doue eo en deus va graet,
Alan an Hollc'halloudeg eo a ro buhez din.
7 Ne glaskin ket bezañ ur spontailh evit da spouronañ
Na pouezañ warnout gant va dorn.
5 Ma c'hellez, e responti ac'hanon ;
Bez prest, hag en em zalc'h dirazon !

8 Ya, n'ac'h eus graet nemet azlavarout se d'am divskouarn,
Klevet em eus son da gomzoù :
9 "Glan ez on, hep pec'hed,
Naet ez on, hep mank ebet !

10 Met Eñ eo an hini a gav digarezioù a-enep din,
Va sellout a ra evel un enebour dezhañ.

11 Lakaat a ra va zreid en hualoù,
Sparlañ a ra va holl gammedoù !"
12 Ac'hanta ! a respontin dit, aze n'emañ ket ar gwir ganit,
Rak brasoc'h eo Doue eget mab-den.

13 Perak tamall anezhañ
O vezañ na respont ket d'az holl lavaroù?

14 En ur stumm e komz Doue, hag en ur stumm all,
Met ni ne daolomp ket evezh.

15 Dre un huñvre, ur weledigezh-noz,
Pa gouezh ar morzadur war an dud
ha pa vezont moredet war o gwele,
16 Neuze en em ziskuilh da vibien Adam
Hag o spontañ a ra gant gweledigezhioù
17 Evit distreiñ an den diouzh e oberoù fall
ha diskar lorc'hentez Mab-Adam,
18 Evit diwall e ene diouzh ar foz
Hag e vuhez diouzh an tremenvan.

19 Gant ar boan ivez e kelenn anezhañ war e c'hourvezen,
Pa 'n em laka e eskern da grenañ hep ehan
20 Ken e heug e vuhez ouzh ar bara
Hag e ene ouzh meuzioù saourus.

21 Steuziañ a ra e gig diouzh selled an dud,
Hag e eskern treutaet n'eus mui anezho,
22 Tostaat a ra e ene ouzh ar bez
Hag e vuhez ouzh ar re dremenet.

23 Mar befe un Ael e-kichen an den,
Ur jubennour diwar vil,
Evit diskuliañ dezhañ e zever,
24 Unan en devfe truez outañ hag a lavarfe :
"Ro kuitez dezhañ na ziskenno ket er foz ;
Kavet em eus gwerzh-daspren evitañ !"

25 Neuze e gig a adkavfe freskter ar yaouankiz,
Distreiñ a rafe da zeizioù e oad-krenn.
26 Pediñ a rafe Doue, hag hemañ adrofe dezhañ e c'hrad-vat ;
Gwelout a rafe sklêrijenn e zremm gant levenez ar pare,
Ha Doue a rofe en-dro e wir d'an den ;
27 Kanañ a rafe neuze dirak an dud en ur lavarout :

"Pec'het em boa o warañ ar gwir,
Met n'en deus ket va faeet diouzh va fazi ;
28 Kuitezet en deus va ene diouzh ar foz
Ha bremañ e wel va buhez ar sklêrijenn !"

29 Sed ar pezh a ra Doue
Div wezh, teir gwezh, e-keñver an den,
30 Evit distreiñ e ene eus ar bez,
Ma vo goulaouet gant sklêrijenn ar re vev.

34 Eil displegadur Elihou.

1 Elihou en em lakaas da gomz hag a lavaras :

2 Tud fur, selaouit va frezeg,
Ha c'hwi, tud skiantek, kosteziit ho skouarn d' am c'hlevout :
3 Rak gant ar skouarn e vez dezvarnet al lavaroù
Evel ma'z eo gant ar staoñ e vez tañvaet ar boued.

4 Klaskomp dibab petra zo reizh,
Gouezomp etrezomp petra zo mat.
5 Rak Job en deus lavaret : Reizh on-me !
Doue avat en deus distaolet va gwir.
6 Daoust d' am gwir e c'houzañvan poan ;
Dibare eo va gouli daoust din bezañ dibec'h !

7 Ha peseurt den eo Job
Evit lonkañ goapaerezh evel dour,
8 Eñ hag a gerzh a-gevret gant oberourien ar gaou
Hag a vale gant ar re fallakr?
9 Rak lavaret en deus : Ne servij ket d'an den
Klask ober youl Doue !

10 Ac'hanta, tud a galon vat, va selaouit !
Pell diouzh Doue emañ an drougiezh
ha diouzh an Hollc'halloudeg ar fals-varn !
11 Rak hervez ober an den e vez gopret gantañ
Hag hervez labour daouarn pep unan e ra outañ.
12 Nann e gwirionez, Doue ne ra ket ar gwall
Nag an Hollc'halloudeg n'emañ ket o falsañ ar gwir.

13 Piv en deus fiziet ennañ an douar,
Ha piv an hini en deus karget anezhañ eus an hollved?
14 Eñ pa sach en-dro e alan davetañ e-unan,
Pa denn e c'hwezh dioutañ d'e gaout en-dro,
15 E varv war un dro an holl re vev
Ha Mab-den a zistro neuze d'ar poultr.

16 Te mar ac'h eus skiantegezh, selaou kement-mañ,
Stou da skouarn da son va lavaroù :
17 Daoust hag un enebour d'ar reizhder a c'hellfe chom o ren,
Hag ez eo an hini reizh, an Hollc'halloudeg, an hini a gondaonfes?
18 Eñ hag en deus lavaret d'ur roue : Tra didalvez !
ha d'ar briñsed : Pezhioù drouk !
19 Eñ ha na ra ket stad eus an dud uhel
ha na sell ket ouzh ar pinvidig muioc'h eget ouzh ar paour,
Pa 'z int an eil hag egile oberenn e zaouarn :
20 En ur momed e varvont e-kreiz an noz,
Skeiñ a ra ouzh ar briñsed hag e steuziont kuit,
Disteurel a ra an tirant hep sikour dorn ebet.

21 Rak e zaoulagad a daol pled ouzh hentoù an den
Ha gwelout a ra e holl gammedoù :
22 Teñvalder ebet na dic'houloù
D'an drougoberourien d'en em guzhat enno !

23 Rak Doue ne verk ket d'an den un emgav
Evit dont gantañ dirak ul lez-varn bennak.
24 Terriñ a ra an dud vras, hep ezhomm a enklask,
Hag e laka reoù all en o flas.

25 Evel-se Doue a anav o oberoù,
O diskar a ra e-pad an noz,
26 ha setu ar re fallakr flastret war an dachenn ;
Reiñ a ra dezho fasadoù en ul lec'h a-wel d'an holl
27 O vezañ m'o deus tec'het a-diwar e roudoù
Ha n'o deus ket komprenet e holl hentoù,
28 M'o deus lakaet garm an den gwan da sevel davetañ
Ha kriadenn ar reuzeudien da vezañ klevet gantañ.

29 Ma chom Eñ da ziskuizhañ, piv e hejo?
Ma vouch e zremm, piv e welo?
Met eveshaat a ra ouzh ar broadoù hag an dud
30 Evit na vo o ren den ebet dizoue
ha na vo ket paket ar bobl e pechoù.

31 Hogen ma lavar unan bennak da Zoue :
"Touellet on bet, ne rin ken an droug ;
32 Ar gwall na welan ket, teurvez en diskouez din ;
Mar em eus graet un direizher, ne rin ket ken en-dro !"
33 Neuze, hervezout, daoust hag e taskoro Doue kemend-all dezhañ?
Met te, peogwir emaout oc'h abegiñ,
Ar pezh a ouzout, en lavar 'ta !

34 An dud poellek a lavaro din,
ha pep den fur ouzh va selaou :
35 "Job a gomz evel un den dizesk,
E lavaroù a vank a boellegezh !"

36 Ac'hanta ! Ra vo Job sellet outañ penn da benn

Evit bezañ respontet evel an dud dizoue ;
37 Rak ouzhpenn pec'hiñ emañ oc'h en em sevel,
Emañ dirazomp o nac'hañ e fazi
Hag o lieskementiñ e gomzoù enep Doue.

Trede displegadur Elihou.

35 1 Elihou a gendalc'has da gomz hag a lavaras :

33 31 Bez war evezh, Job, va selaou !
Tav ha me a gomzo !
32 Mar ac'h eus tra da lavarout, eilger din,
Komz, rak plijout a rafe din lakaat ar gwir ganit.
33 A-hend-all, va selaou,
Tav, ha me a zesko dit ar furnez.

35 2 Daoust hag e kredez ez eo a-walc'h evit kaout ar gwir ganit
Lavarout : Me zo reizh dirak Doue !
3 Pa zisklêriez : Da betra e servij se din?
Petra 'c'hounezan o chom hep pec'hiñ?
4 Ez an-me da respont dit
ha d'az mignoned ganit-te.

5 Sell ouzh an neñvoù ha gwel,
Arvest ar c'hoabr penaos ez int uheloc'h egedout :
6 Mar pec'hez, peseurt droug a rez gant se dezhañ?
Ma kreskez niver da dorfedoù, e petra e noazez outañ?
7 Hag er c'hontrol o vezañ reizh, petra 'zegasez dezhañ?
Petra a resevfe eus da zorn?
8 Met war an den e-unan eo e kouezh e fallagriezh,
Hag ez eo da Vab-Adam e-unan e servij e reizhder.

9 Pa vezer re wasket e c'harmer,
Dindan drouk-nerzh an dud vras e krier forzh ;
10 Met ne vez ket lavaret : Pelec'h emañ Doue hon oberour,
Eñ hag a ro dimp nerzh en-dro gant ar noz,
11 A ro dimp kentel dre loened an douar
ha furnez dre evned an neñv?

12 Pa c'harmer hep ma teufe da respont,
Pa vezer dindan lorc'hentez ar re fallakr,
13 Pegen sot lavarout ne glev ket Doue
ha ne daol an Hollc'halloudeg evezh ebet !
14 Pa zisklêriez : Ne sell ket ouzhimp !
Emañ dija da gaoz dirazañ, gortoz anezhañ eta !
15 A-dal bremañ, mard-emañ e gounnar
o kastizañ an drougiezh
Eo dre ma anavez an diheñchadurioù.

16 Evel-se eo evit komzoù goullo e tigor Job e c'henoù
hag ez eo gant diskiantegezh ma ro astenn d'e gomzoù.

36 Pevare displegadur Elihou.

1 Elihou a gendalc'has da gomz hag a lavaras :

2 Gortoz c'hoazh ur pennadig ma kelennin ac'hanout,
rak c'hoazh ez eus da gomz a-du gant Doue :
3 Tennañ a rin eus a bell bras va gouiziegezh,
hag e savin a-du gant an Hini en deus va c'hrouet.
4 Rak evit gwir va lavaroù n'int ket gevier,
Ur mestr a skiantegezh eo an hini zo dirazout !

5 Ya, Doue a zo galloudek ha nerzhus,
Met ne zispriz ket an neb a zo reizh a galon ;
6 Ne lez ket an den fallakr da vevañ,
Hogen d'ar reuzeudien e ro o gwir dezho ;
Ne zistro ket e zaoulagad diouzh an den reizh.

7 Kadoriañ a ra ar rouaned war o zron
Hag o lakaat a ra da goazezañ da viken ;
Nemet pa-z en em uhel-savont,
8 E vezont dalc'het e chadennoù
ha nasket e kerdin ar reuzeudigezh.

9 Diskuliañ a ra neuze dezho petra o deus graet,
Peseurt torfedoù o deus sevenet en o lorc'h ;
10 Digeriñ a ra o skouarn d'ar gentel
En ur c'hourc'hemenn dezho distreiñ diouzh an droug.

11 Mar selaouont gant sujidigezh
Ec'h echuint o deizioù en eurvad
Hag o bloavezhioù en dudioù.

12 Mar ne selaouont ket e tremenint dre ar marv
Hag e varvint dre ziouer a skiantegezh.
13 Evit ar c'halonoù fallakr hag a chom en o c'honnar,
Hep goulenn pardon pa vezont chadennet,
14 E varvo o eneoù e-kreiz o yaouankiz
Hag o buhez en o oad-krenn.

15 Met salviñ a ra ar paour dre e baourentez hec'h-unan,

ha dre e reuzeudigezh e tigor e zivskouarn ;
16 Evel-se da dennañ e ray, te ivez, eus genoù an anken
Evit reiñ dit frankiz ha da ziwall diouzh an dienez
Gant un daol kempennet-mat ha karget
a veuzioù fonnus.

17 Barner e vi e prosez an den fallakr
Hag ar dreizhded az po etre da zaouarn ;
18 Met diwall na vefes lorbet gant ul largentez bennak
Ha na vefes diheñchet gant braster ar gounid.

19 Laka ar priñs war an hevelep pazenn hag an den hep arc'hant
Hag ar re c'halloudus a-gevatal gant ar re baour.
20 Na zifenn ket kostezenn ar rener
Gant aon na vefe gwasket ar bobl dindanañ.

21 Diwall d'en em dreiñ etrezek an droug
Rak en abeg da se eo ma 'c'h eus gouzañvet gwalleur.
22 Ya sur ! Doue a zo an holl-uhel dre e c'halloud,
Piv zo mestr eveltañ?

23 Piv en deus gourc'hemennet dezhañ e labour,
Ha piv en deus lavaret dezhañ : Direizh eo ar pezh a rez !
24 Az pez soñj da uhel-veuliñ e oberenn,
Hi hag a vez kanet gant an dud.
25 Pep den a arvest anezhi
Daoust da Vab-Adam he gwelout eus a bell.

26 Ya sur ! Uhel-meurbet eo Doue, a-us da bep anaoudegezh,
ha dijedus eo niver e vloavezhioù.
27 Eñ eo an hini a son eus ar mor an takennoù dour
hag a laka ar glav da aezhenniñ ha da vorenniñ
28 Ma vo skuilhet gant ar c'hoabr
Ha ma vo strilhet war an dud ;
31 Rak drezañ e ro magadur d'ar pobloù
Hag e pourchas bevañs dezho gant fonnusted.

29 Piv a gompreno emled ar c'houmoul
Ha strakadennoù e lochenn?
30 Setu m'en deus astennet e gambroù uhel
Ha lakaet ur ouel war gwrizioù ar mor ;
32 A-leizh-dorn en deus lakaet e luc'hedenn da sevel
En ur c'hourc'hemenn he fal dezhi ;
33 E gurun a ro keloù diwar e benn,
An arnev a embann e gounnar.

37 Teurel evezh da veuroberoù Doue.

1 Setu perak e kren va c'halon
Hag e lamm er-maez eus he flas.
2 Selaouit, selaouit strakadennoù e vouezh
Hag ar soroc'h a zeu er-maez eus e c'henoù !

3 Dindan an holl oabloù e tichadenn anezhi,
E luc'hedenn a ya betek termenoù an douar.
4 War he lerc'h e kroz ur vouezh,
E vouezh veurdezus o taraniñ,
Ha ne zalc'h ket war e foeltr
Pa laka e vouezh da vezañ klevet.

5 Doue hol laka da welout burzhudoù,
Eñ hag a ra brasterioù digomprenus,
6 Pa lavar d'an erc'h : Kouezh war an douar !
Ha d'ar barradoù-glav : Kouezhit stank !
7 War zorn pep den e laka neuze ur siell
D'an holl dud da anavout e oberenn,
8 Tra ma tistro al loen-gouez d'e faou,
da chom e goudor e vodenn.

9 Eus kambr ar Su e teu ar gorventenn,
hag eus avelioù an Norzh, ar yenien ;
10 Gant c'hwezh Doue e vez krouet ar skorn,
ha gorread an dourioù a glerenna.

11 Ya, e gwirionez, trubuilhañ a ra ar c'hoabr,
Ober a ra d'ar c'houmoul strewiñ gant e sklaerder.
12 Ober a ra dezho treiñ-distreiñ, ouzh o ren evit o labour :
Holl bezh a gemenn dezho war-c'horre ar bed, war an douar.
13 Pe d'ober e vennad dre gastizañ,
Pe da dizhout e bal evit ur madober.

14 Tro da skouarn da selaou kement-se, Job,
Chom a-sav hag arvest burzhudoù Doue.
15 ha gouzout a rez penaos Doue a c'hourc'hemenn dezho
ha penaos e laka da lugerniñ sklêrijenn ar c'hoabr?
16 Ha kompren a rez kempouez ar c'houmoul,
Burzhud a skiant barfet,
17 Te hag a zo tomm da zilhad
Pa ziskuizh an douar da greisteiz,
18 Hag-eñ e c'hellfes-te ledañ eveltañ ar c'hoabrennoù
kalet evel ur melezour a vetal teuzet?

[19] Va laka da c'houzout petra a lavarimp dezhañ?
Arabat rendaeliñ pelloc'h ! Derc'hel a raimp war hor c'homzoù !
[20] Evit gwir, pa gomzan, hag-eñ eo ret en lavarout dezhañ?
Pa brezeg un den, hag-eñ eo ret en kemenn dezhañ?

[21] Diouzhtu ne oa ket gwelet ar sklêrijenn,
Teñvalaet ma oa gant koumoul,
Met un avel zo tremenet en ur skubañ anezho :
[22] Hag eus an Norzh e teu ur sklaerder aour !
En-dro da Zoue e ren ur veurded spouronus,
[23] An Hollc'halloudeg, n'hellomp ket e dizhout,
Eñ uhel e c'halloud hag e varnedigezh,
Eñ mestr a reizhded hep bec'hiañ den ebet.

[24] Setu perak eñ zo doujet gant an dud,
Dezhañ azaouez an holl dud fur a galon !

38 Kentañ prezegenn an Aotrou : Ar C'hrouer.

[1] Hag an Aotrou a respontas da Job eus a greiz ar gorventenn hag a lavaras :

[2] Piv eo an hini a daol teñvalijenn war va skiantegezh
Gant gerioù o vankout a boellegezh?
[3] Gouriz eta da lounezhi evel ur gouron :
Ober a rin ouzhit goulennoù, ha kenteliet e vin ganit !

[4] Pelec'h e oas pa ziazezen an douar?
En diskouez din, mar anavezez ar veizegezh !
[5] Piv en deus divizet e vuzulioù, mar en gouezez,
Pe piv en deus stegnet warnañ ar gordennig?

[6] War betra eo bet sanket e sichennoù,
ha piv en deus pozet e vaen-korn?
[7] Pa gane a-strollad stered ar beure
ha pa youc'he holl vibien Doue !

[8] Piv en deus gant daou stalaf serret war ar mor
Pa strinke o tifloupañ eus an askre?
[9] Pa lakis dezhañ ar c'hoabr da wiskamant
Hag ur goumoulenn da vezañ e vailhurenn.

[10] Treset em eus dezhañ e dermen,
Pozet dezhañ morailhoù ha dorojoù,
[11] ha lavaret em eus : Betek amañ e teui, ha nann pelloc'h,
Amañ e vo torret lorc'hentez da houl !

[12] Hag-eñ ac'h eus biskoazh gourc'hemennet d'ar beure
Ha divizet e blas da darzh an deiz,
[13] Dezhañ da gregiñ e kornioù an tir
Evit hejañ diwarnañ ar re fallakr,
[14] Pa zeu an douar da gaout liv ar pri da siellañ
Ha da vezañ livet evel ur gwiskamant,
[15] Pa vez d'ar re zrouk nac'het o sklêrijenn
Ha torret ar vrec'h drouk-savet.

[16] Hag-eñ ac'h eus tizhet betek mammennoù ar mor
Ha baleet e strad an islonk?
[17] Hag en em ziskouezet o deus dit dorojoù ar Marv,
Ha gwelet ac'h eus porzhierien an deñvalijenn?

[18] Hag en em soñjet ac'h eus war ec'honderioù an douar?
En diskouez eta, mar anavezez kement-se holl !
[19] Pehini eo an hent da di ar sklêrijenn,
Hag an teñvalderioù, pelec'h emañ o chomadur?

[20] Evidout d'o degas d'o domani,
Evidout da spisaat gwenodennoù o zi !
[21] En gouzout a rez moarvat, rak ganet e oas neuze,
Ken bras ma'z eo niver da zeizioù !

[22] Hag antreet out e mirlec'hioù an erc'h,
Ha porzhioù-dastum ar c'hazarc'h, ha gwelet ac'h eus anezho?
[23] Ar re am eus lakaet a gostez evit amzer an enkrez,
Evit deiz ar stourm hag an emgann !

[24] Dre be hent en em strew ar sklêrijenn
Hag en em led avel ar Reter war an douar?
[25] Piv en deus digoret ur san d'ar barrad-glav
Hag un hent da ruilhadeg ar c'hurun,
[26] Evit lakaat dour da gouezhañ war an douar digenvez,
War ar gouelec'h ha n'eus den o chom ennañ,
[27] Evit dourañ gwastadur ha mantradur
Ha lakaat leton da ziwan war ar stepenn?

[28] Daoust hag un tad a zo d'ar glav,
Hag ar glizhennoù, piv en deus engehentet anezho?
[29] Eus askre piv e tifluk ar skorn,
ha frim an neñvoù, piv a c'han anezhañ,
[30] Pa galeta an dourioù evel maen
Ha pa sklas dremm an islonk?

[31] Ha te eo a skoulm liammoù ar Seizh steredenn,
Pe a zistag ar c'herdin diwar Orion?

32 ha te eo a laka ar Werelaouen da vont er-maez
en he c'houlz,
Hag a vlegn an Arzhez gant he re vihan?

33 Hag anaout a rez lezennoù an neñv,
Hag urzhiañ a rez o galloud war an douar?
34 Hag-eñ e savez da vouezh betek an oabl
Evit bezañ goloet gant ur pilad-dour?
35 Hag-eñ e c'hellez kas al luc'hed war raok
Ma lavaront dit : Setu-ni !

36 Piv en deus lakaet furnez en ibiz,
Piv en deus roet skiant d'ar c'hog?
37 Piv a gont gant ampartiz niver ar c'houmoul,
ha piv a laka war o c'hostez seier-lêr an neñv,
38 Ma teu ar poultr da galetaat
Hag ar mouded da dolzennañ?

39 Hag-eñ e chaseez ur preizh evit al leonez,
Ha reiñ a rez o gwalc'h da naon he leonedigoù,
40 Pa vezont souchet en o bod,
Pa vezont war c'hed er strouezh?
41 Piv a aoz pourvez-boued d'ar vran
Pa vez he re vihan o c'harmiñ etrezek Doue
Hag o charigellañ dre vank a vevañs?

39 Eil prezegenn an Aotrou.

1 Hag anavout a rez-te penaos e vez nodet gant
an antiloped-roc'h,
Hag an heizezed o koleniñ, hag-eñ ec'h
evezhiez outo?
2 Ha kontañ a rez ar mizvezhioù ma tleont
mirout,
Ha gouzout a rez ar c'houlz ma troont?

3 Kluchañ a reont, kaout o re vihan,
Lakaat o nodad war an douar ;
4 O re vihan a greñva, kreskiñ a reont er
maezioù
Betek ma'z eont kuit hep distreiñ etrezek enno.

5 Piv en deus lakaet an onagr da vont en
e frankiz,
Piv en deus diskoulmet ereoù an azen gouez,
6 En ur verkañ dezhañ ar stepenn evel ti
Hag evel chomlec'h an douar sall?

7 Godisal a ra tourni ar gêr vras,
Ha ne glev ket safarioù an azener ;
8 Met ergerzhout a ra ar menezioù evel peurvan
En ur gestal e pep lec'h ar glazur.

9 Hag-eñ ec'h asanto ar bual servijañ dit,
Hag-eñ e tremeno an noz e kichen da graou?

10 Hag-eñ e stagi ar gordenn en e c'houzoug
Evit ma tramailho dit da irvi war da lerc'h?

11 Ha fiziout a ri ennañ dre ma'z eo bras e nerzh
Evit lezel da labour war e gont?
12 Ha kontañ a ri warnañ evit distreiñ d'ar gêr
Ha degas da c'hreun en-dro d'az leur?

13 Sardik eo divaskell ar struskañvaled,
Mistr o fluñv ha stuc'h dezho !
14 Pa zilez ar barez he vioù d'an douar
Da vezañ tommet er poultr,
15 Ec'h ankoua e c'hellfent bezañ flastret gant
treid zo,
E c'hellfe ul loen gouez bennak o mac'hañ.

16 Kalet eo ouzh he re vihan evel pa ne vijent ket
dezhi ;
Ne vern dezhi e chomfe didalvoud he foan.
17 Rak Doue en deus nac'het outi ar furnez,
N'en deus ket lodennet dezhi ar skiantegezh :
18 Hag evelato pa sav da gemer he lañs da nijal
E ra fae ouzh marc'h ha marc'heger !19 h

a te eo a ro e nerzh d'ar marc'h
Hag a wisk e c'houzoug gant ur voue?
20 ha te eo a ra dezhañ sailhañ evel ul lamperez?
E c'hwirinadenn c'hlorius a ro spont ;
21 Pavata a ra en draonienn en ur dridal en
e greñvder,
En em lañsañ ar ra en arbenn d'an armoù,
22 En ur ober goap ouzh ar spont, dizaon-kaer :
Ne gil ket dirak ar c'hleze.
23 Warnañ e stirlink ar c'hlaouier,
E lugern ar goaf hag ar speg :
24 Skrijañ a ra, birviñ, ha ruflañ an douar,
ha ne zalc'h ket ken pa son an drompilh.

25 Gant tregern ar c'horn e lavar : Ac'ha !
Hag eus a-bell e c'hwesha an emgann,
mouezh-kurun ar pennoù-brezel ha garmadeg ar
stourm.

26 Hag-eñ eo gant da veizegezh e kemerfe ar
falc'hun e nij,
E tisplegfe e zivaskell war-zu ar c'hreisteiz?
27 Hag-eñ eo diwar da urzh e savfe an erer d'an
nec'h,
E pozfe e neizh war an uhel?

28 War ar roc'h emañ e repu da dremen an noz,
War dant ur roc'hell, un tour serzh :
29 Alese e c'hed e breizh
En ur barañ da bell e zaoulagad.
30 Eno e re vihan en em gargo a wad,

Rak el lec'h ma'z eus reoù lazhet, eno emañ
ivez.

40 Respont Job.

[1] Hag e komzas c'hoazh an Aotrou da Job hag e lavaras :

[2] An hini a vreuta gant an Hollc'halloudeg oc'h
ober kentel dezhañ,
An hini a gav abeg e Doue, hag-eñ e responto
da se?
[3] Ha Job a respontas d'an Aotrou hag a lavaras :

[4] Ya, me ken dister, petra eilgerin?
Lakaat a rin va dorn war va genoù.
[5] Ur wezh em eus komzet, ha ne rin ket ken,
Div wezh, ha ne rin ket en-dro !

Eil respont an Aotrou.

[6] Hag an Aotrou a respontas da Job eus a greiz ar gorventenn hag a lavaras :

[7] Gouriz 'ta da lounezhi evel ur gouron,
Goulennoù e rin ouzhit, ha te am c'hentelio !
[8] Daoust hag e fell dit dispenn va barnedigezh,
Va c'hondaoniñ evit ma vo ar gwir ganit?
[9] Hag-eñ ac'h eus ur vrec'h par da hini Doue,
Ur vouezh evit taraniñ evel hec'h hini?
[10] En em fard neuze a lorc'h hag a vraster,
En em wisk a uhelded hag a splannder ;
[11] Lez da gounnar da zic'hlannañ,
ha sell ouzh ar re lorc'hus d'o izelaat ;
[12] Sell ouzh kement zo balc'h d'en diskar,
Hag ar re fallakr, flastr anezho war an dachenn.

[13] Plant anezho holl e-barzh an douar,
Serr anezho holl en toull-bac'h.
[14] ha me va-unan neuze, me az meulo,
O vezañ ma vi bet trec'h gant da zorn dehoù.

[15] Sell aze dirazout Behemot am eus graet-me !
Debriñ a ra glazur evel un ejen.
[16] Sell 'ta na pegement a nerzh en deus en
e lounezhi,
Na pegen kreñv eo kigennoù e gof !

[17] Reudiñ a ra e lost evel ur wezenn-sedrez,
Nervennoù e ziv vorzhed a zo skoulmek ;
[18] E eskern a zo tuellennoù arem,
e izili evel barrennoù-houarn.

[19] Hemañ eo ar c'hentañ e-touez labourioù Doue,
Eñ hag a zo bet krouet evel tirant
e gompagnuned.
[20] Rak ar menezioù a zoug o zrevad evitañ,
Hag an holl loened gouez ec'h ebatal eno
a zegas dezhañ truaj.
[21] Gourvez a ra dindan al lotuz,
E sekred ar c'horz hag ar paludoù ;
[22] Ar raoskl a c'holo anezhañ gant o skeud,
Haleg an draonienn a sav war e dro.
[23] ha pa vefe feuls ar froud-dour, ne vo ket
halet ;
Chom a ra sioul ha pa strinkfe ar Yordan betek
e c'henoù.
[24] Piv a bako anezhañ dre greviñ dezhañ
e zaoulagad ;
Piv a doullo e fronelloù gant ur speg?

[25] Ha pesketa a ri al Leviatan gant un higenn,
Pe liammañ anezhañ gant ur gordenn en
e deod?
[26] ha tremen e ri un nask en e fronelloù,
Treuz-toullañ e javed gant ur c'hrog?
[27] Hag-eñ e ray dit ur bern aspedennoù,
Hag-eñ e lavaro dit komzoù tener?
[28] Hag-eñ e skoulmo un emglev ganit
Ma kemeri anezhañ evel da servijer a-hed
buhez?
[29] Ha c'hoari a ri gantañ evel gant ul labous,
Ha stagañ a ri anezhañ evit da verc'hedigoù?
[30] Hag-eñ e kavi kenseurted da drokañ anezhañ
ganit,
Evit dibezhiañ anezhañ d'e lodennañ etre
marc'hadourien?
[31] ha kargañ a ri e groc'hen a zaredoù,
Hag e benn gant treantoù-pesketa?
[32] Laka 'ta da zorn warnañ,
Hag az po soñj eus an emgann, kuit d'ober
en-dro !

41 Leviatan.

[2] N'eus den hardizh a-walc'h evit daeañ anezhañ,
Ha piv eo an hini a zalc'hfe dirazañ?
[1] Kerse en devfe en e fiziañs re-veur,
Ouzh e welout hepken e vefe diskaret !
[3] Piv zo aet outañ hep pakañ e gont?
Den ebet dindan an holl oabloù !

[4] Ne davin ket diwar-benn e izili,
Lavarout a rin e nerzh dreist-par :
[5] Piv en deus dizoloet brennidenn e wiskamant,
Piv e dreant e hobregon doubl?

[6] Piv a zigor stalafioù e c'henoù?
Ur spont eo gwelout tro-dro e zent !
[7] E gein eo un aridennad a skoedoù
Bet startaet ha siellet kalet :

[8] Emaint a-stok an eil ouzh egile,
C'hwezh-avel ebet ne dremen etrezo ;
[9] Peg ez int, pep-unan kenstag gant ar re all,
En em zerc'hel a reont, hep disparti ebet !

[10] E streviadennoù a zo strinkadur-tan,
E zaoulagad a zo evel malvennoù tarzh an deiz ;
[11] Eus e c'henoù e tifoup flammerennoù,
Fulennoù-tan a strink dioutañ ;
[12] Eus e fronelloù e sav moged
Evel eus ur gaoter o virviñ a vourbouilhoù ;
[13] E alan a entan ar glaou,
Ur flamm a zifluk er-maez eus e c'henoù.

[14] En e c'houzoug emañ e nerzh,
Ha dirazañ e lamm ar spont.
[15] Kigennoù e gorf en em zalc'h a-unan,
Soudet en ur pezh, n'heller ket o dispenn.
[16] Kalet eo e galon evel ar roc'h,
Kalet evel en ur vilin ar maen-dindan.

[17] Pa 'n em laka en e sav e kren ar c'hoummoù,
Hag e krog spouron e gwagennoù ar mor :
[18] Pa skoer outañ ne vez ket dantet gant ar c'hleze,
Na gat ar goaf, na gant ar speg, na gant ar bir.

[19] An houarn evitañ a zo kenkoulz ha plouz,
An arem kement ha koad brein ;
[20] Mab ar wareg ne laka ket anezhañ da dec'hout,
ha mein ar vatalm a zo pailhur evitañ.

[21] An horzh a seblant dezhañ ur blouzenn,
ha fae a ra ouzh c'hwitelladenn an dared.
[22] Dindanañ ez eus plakennoù lemm,
Astenn a ra e stlejadenn war ar fank :

[23] Lakaat a ra an donderioù da virviñ evel ur gaoter
Hag ar mor da zivogediñ evel ur c'hleuzeur.
[24] War e lerc'h e lugern ur roudenn a dan,
Ma vije lavaret en deus an islonk blev gwenn.

[25] War an douar n'en deus ket e bar,
Eñ hag a zo bet krouet dispont-kaer.
[26] Daeañ a ra kement a zo dichek ha balc'h,
Eñ hag a zo roue war an holl loened ferv.

42 Diwezhañ respont Job d'an Aotrou.

[1] Job a respontas d'an Aotrou hag a lavaras :
[2] Gouzout a ran e c'hellez pep tra ha n'eus diviz ebet na c'hellfes seveniñ. [3b] Ya, komzet em eus hep kompren, eus traoù burzhudus a-us din, traoù n'anavezen ket.

[5] Diwar glevout hepken ec'h anavezen ac'hanout, met bremañ eo va lagad en deus da welet.[6] Setu perak e tianzavan va c'homzoù hag e ran pinijenn war ar poultr ha war al ludu !

Klozadur.

[7] Goude bezañ disklêriet ar c'homzoù-se da Job e lavaras an Aotrou kement-mañ de Elifaz eus Teman : "Entanet eo bet va c'honnar a-enep dit hag a-enep da zaou vignon, dre n'hoc'h eus ket komzet diwar va fenn kenkoulz ha va servijer Job. [8] Met bremañ, it da gerc'hat seizh kole ha seizh maout, hag it da gaout va servijer Job. Kinnig a reot un holloskad evidoc'h hoc'h-unan, ha va servijer Job a bedo a-du ganeoc'h. Ober a rin stad eus e bedenn, ha ne lakain saotradur ebet da zont warnoc'h goude n'hoc'h eus ket komzet reizh diwar va fenn evel va servijer Job".

[9] Neuze ez eas Elifaz eus Teman, Bildad eus Soua, Sofar eus Naama d'ober evel ma lavare dezho an Aotrou, hag an Aotrou a selaouas gant grad-vat pedenn Job.

[10] Hag an Aotrou a adlakaas Job en e stad gentañ, o vezañ m'en devoa pedet evit e vignoned : An Aotrou a reas kreskiñ d'an doubl kement en devoa Job. [11] E holl vreudeur, e holl c'hoarezed, e holl vignoned a zeuas d'e gaout, hag a zebras ar bara gantañ en e di. Trueziñ outañ a rejont hag e frealziñ evit an holl reuz en devoa kaset an Aotrou warnañ. ha reiñ a rejont dezhañ pep a bez arc'hant ha pep a walenn aour.

[12] Hag an Aotrou a vennigas stad nevez Job muioc'h eget e stad a-gent. Bez' en devoe pevarzek mil dañvad ha seizh mil kañval, mil koublad ejened ha mil azenez. [13] Bez' en devoe seizh mab ha teir merc'h. [14] Da unan e roas Koulmenn da anv, d'an eil an anv a gKinamom, d'an deirvet an anv a gKorn-a-borfum. [15] Ne veze ket kavet dre ar vro a-bezh merc'hed ken kaer ha merc'hed Job. Hag o zad a roas dezho ur lodenn eus an hêrezh a-gevret gant o breudeur.

[16] Goude-se e vavas Job c'hoazh kant daou ugent vloaz, hag e welas e vibien, ha mibien e vibien, pevar rummad. [17] Hag e varvas Job en e gozhni goude bezañ bet e walc'h a zeizioù.

Levr ar Salmoù

Levrenn gentañ (Salmoù 1-41)

1 Eürus an den reizh.

1 Eürus an den na gerzh ket hervez kuzul ar re fallakr
n'a ket gant hent ar bec'herien
n'azez ket e bodadeg ar c'hoapaerien,
2 met en em blij e lezenn an Aotrou,
hag he mouskan deiz ha noz.

3 Evel ur wezenn plantet war ribl an dour
e toug e frouezh en e vare,
morse ne vez gweñvet e zelioù,
kement a ra a dro gantañ da vat.

4 Met n'eo ket se stad ar re fall, n'eo ket se,
evel plouz e vezont skubet gant an avel.
5 Neuze da zeiz ar varn ne bado ket an dud difeiz,
ne chomo ket ar bec'herien e bodadeg ar re vat ;
6 rak an Aotrou a ziwall hent an dud reizh,
tra ma kas d'an emgoll hent ar re fall.

2 Mesiaz an Aotrou

1 Perak e ragach ar broadoù,
e kroz ar pobloù gant komzoù goullo?
2 En em sevel a ra rouaned an douar,
hag ar briñsed en em stroll a-unan
a-enep an Aotrou hag a-enep e Grist :
3 «Torromp diwarnomp o liammoù,
diframmomp diouzhimp o naskoù ! »

4 C'hoarzhin a ra an Hini a dron en Neñvoù,
an Aotrou a ra goap anezho.
5 Setu ma komz outo gant kounnar,
gant buanegezh e vezont spontet gantañ :
6 « Me eo am eus sakret va Roue
war Sion, va menez santel ! .»

7 Embann a rin mennad an Aotrou !

Lavaret en deus din : « Va mab ez out-te,
me eo am eus da engehentet hiziv.
8 Goulenn, hag e roin dit ar broadoù da lod,
hag an douar a-bezh evit da zomani,
9 O freuzañ a ri gant ur walenn houarn,
o bruzunañ a ri evel listri poderezh ! .»

10 Ha bremañ, komprenit mat, Rouaned,
mistri an douar, tennit kentel eus an ali.
11 Servijit an Aotrou gant doujañs,
pokit d'e dreid en ur grenañ.
12 Kemerit kentel,
gant aon na gounnarfe ha n'ho kasfe da goll,
rak e fulor hepdale a flammo.

Eürus ar re holl a lakaio o fiziañs ennañ !

3 Pedenn an den reizh e-kreiz enebourien

1 Salm David.
Pa dec'he a-zirak Absalom, e vab.

2 Aotrou, pegen niverus eo va enebourien,
pegen stank ar re a sav a-enep din,
3 pegen stank ar re a lavar diwar va fenn :
« Silvidigezh ebet evitañ e Doue .»

4 Met c'hwi, Aotrou, a zo va difenner,
va gloar, c'hwi a lakaio va fenn da sevel en-dro.
5 A-bouez-penn em eus kriet war-zu an Aotrou,
respontet en deus din eus e Venez santel.

6 Me zo bet em gwele ha kousket mat em eus,
savet on adarre, rak va nerzh eo an Aotrou.
7 N'em eus ket aon rak an dud-se a viliadoù
a vez en-dro din o c'hedal d'am diskar.

Savit, va Doue, ha salvit-me !
8 Skeiñ a rit fasadoù gant va enebourien,
d'ar re zrouk e torrit o dent.

9 Doue salver,
Bennigit ho pobl !

4 Pedenn a fiziañs e gwarez an Aotrou

1 D'ar mestr-kaner. War delennoù. Salm David.

2 Gervel a ran, respontit-me,
Doue, va difenner !

Distardit va anken, ho pet truez ouzhin,
selaouit va fedenn !

3 Tudoù, betek pegoulz e vo pounner ho kalonoù,
o klask an didalvoud hag o karout ar gaou?

[4] Gouezit e ra Doue burzhudoù evit e vignon ;
an Aotrou am selaou pa grian war-zu ennañ.

[5] Krenit, na bec'hit ken, komzit en ho kalonoù,
ha war ho kwele bezit er peoc'h.

[6] Profit aberzhoù reizh
hag ho pet fiziañs en Aotrou.

[7] Kalz a lavar : «Piv 'ta a roio dimp an eurvad?»
C'hwi, Aotrou, lakait ho sklêrijenn da skediñ
warnomp !

[8] Roet hoc'h eus d'am c'halon muioc'h a levenez,
eget pa vez ganto gwinizh ha gwin nevez
e-leizh.

[9] Kerkent hag em gwele e kouskan leun
a beoc'h,
rak c'hwi, Aotrou, c'hwi hepken, am laka da
chom e surentez.

5 Pedenn-veure

[1] D'ar mestr-kaner. Evit ar fleütoù. Salm David.

[2] Aotrou, taolit evezh ouzh va c'homzoù ;
selaouit va c'hlemmadenn.
[3] Taolit evezh ouzh mouezh va fedenn,
o va Roue ha va Doue.

Rak c'hwi eo an hini a bedan, [4] Aotrou,
beure mat e klevit va mouezh ;
beure mat e tisklêrian deoc'h va goulenn,
hag e choman da c'hortoz.

[5] N'oc'h ket un Doue a blij dezhañ an drougiezh,
ne zegemerit ket an den fall en ho ti ;
[6] an dud diroll n'o deus ket o chomadur
e sklêrijenn ho taoulagad.

Kasaat a rit oberourien an drougiezh,
[7] distrujañ a rit an dud gaouiat ;
an den a wad hag a widre, hennezh, a dra sur,
a zo un euzhadenn evit an Aotrou.

[8] Me avat, a drugarez d'ho madelezh divent,
a zeu en ho ti santel ;
hag e stouan etrezek ho neved ,
leun a zoujañs en ho keñver.

[9] Aotrou, renit-me en ho reizhder
en abeg d'ar re a c'hed a-enep din
kompezit hoc'h hent dirazon
en abeg d'am enebourien.

[10] Rak n'eus lealded ebet en o genou,
soñj o c'halon eo an torfed.
Ur bez digor n'eo ken o c'horzailhenn,
hag o zeod ur mel tromplus.

[11] Kastizit-it, o Doue,
ma c'hwitint en o mennadoù :
Evit o zorfedoù diniver, argasit-it,
a-enep deoc'h en em savont.

[12] Roit levenez d'ar re en em repu ennoc'h,
levenez peurbadel.
Gwarezit-int, hag ennoc'h e trido,
ar re a gar hoc'h anv ;

[13] rak c'hwi, Aotrou, a vennig an den reizh,
ho madelezh, evel ur skoed en enkelc'h.

6 Pedenn un den dihet

[1] D'ar mestr-kaner. Gant telennoù. War an dekvedenn. Salm David.

[2] Aotrou, n'am c'hastizit ket en ho kounnar,
na skoit ket ouzhin en ho fulor :
[3] Ho pet truez, Aotrou, dre ma'z on divi ;
pareit-me, rak strafuilhet eo va eskern !
[4] Trubuilhet holl em diabarzh eo va ene,
ha c'hwi, Aotrou, betek pegoulz?

[5] Distroit, Aotrou, dieubit va ene,
salvit-me en abeg d'ho trugarez.
[6] Rak er marv ne soñjer ket ennoc'h,
hag e bed an Ankoù, piv ho meulo?

[7] Diviet on dre forzh huanadiñ,
bemnoz e c'hlebian va gwele ;
gant va daeroù e vreinan va golc'hed.
[8] Gant va glac'har eo koeñvet va daoulagad,
setu me koshaet gant kement a enebourien.

[9] Pellait diouzhin, c'hwi holl, micherourien an
direizhder,
rak an Aotrou en deus selaouet mouezh va
daeroù :
[10] An Aotrou en deus selaouet va goulenn,
an Aotrou a zegemer va fedenn.
[11] Setu divarc'het, leun a spouron,
va holl enebourien ;
kilañ a reont, a daol-trumm, eilpennet !

7 Galvadenn da varnedigezh Doue

[1] Gwerz David, a ganas d'an Aotrou en abeg da Gous, ar Benjaminiad.

[2] Aotrou, va Doue, ennoc'h emañ va goudor,
salvit-me eus va holl heskinerien, dieubit-me !
[3] Na vin ket dispennet ganto evel gant ul leon,
na diframmet, hep na ve den d'am dieubiñ !

Aotrou, va Doue, mar em eus graet kement-se,
mard-eus fallagriezh ouzh va daouarn,
[5] mar em eus restaolet an droug d'am
madoberour,
mar em eus espernet ar gwasker direizh,
[6] ra redo war va lerc'h an enebour d'am fakañ,
ra flastro va buhez ouzh an douar,
ra vreso va c'halon er poultr !

*

[7] Savit, Aotrou, en ho kounnar !
savit sonn a-enep da fulor va gwaskerien
ha dihunit, o va Doue, gourc'hemennit ur varn.
[8] Ra 'n em vodo en-dro deoc'h ar pobloù,
ha c'hwi, azezit a-us dezho :
[9] An Aotrou eo barner ar pobloù !

Reizhded evidon, Aotrou, dre ma'z on digablus,
dre ma'z on direbech, Doue meurbet-uhel.
[10] Ra baouezo fallentez ar fallakred ;
adnerzhit an den reizh,
c'hwi hag a furch kalonoù ha lounezhi,
o Doue ar reizh.

[11] Ar skoed am golo eo Doue,
a salv an dud reizh o c'halon.
[12] Ur barner reizh eo Doue,
leun a c'halloud, hag a basianted,
met un Doue bemdez o c'hourdrouz
[13] an neb na zistro ket outañ.

Ma tro an enebour da lemmañ e gleze,
ma stegn e wareg en ur vizañ,
[14] e kempenno Doue daredoù marvus enep
dezhañ,
en ur ober skodoù-tan eus e viroù.

[15] Sed an den fall o tougen drougiezh en
e galon ;
goude koñsev ar gwallober e c'hano e walleur ;
[16] toullet en deus ur foz hag hi donaet,
kouezhañ a ray er poull kleuzet gantañ.

[17] E fallentez a adkouezho war e benn,
e zrougiezh a zistroio da skeiñ ouzh e glopenn.

[18] Me avat a veulo an Aotrou evit e reizhded ;
salmiñ a rin da anv an Aotrou, an
Uhel-meurbet.

8 Klod d'an Aotrou dre an douar a-bezh

[1] D'ar mestr-kaner. War delenn Gat. Salm David.

[2] Aotrou, hon Doue,
na pegen estlammus eo hoc'h anv,
dre an douar a-bezh !

C'hwi a ren en ho kalloud a-us d'an neñvoù,
[3] eus genoù ar vugaligoù hag ar magadelled
hoc'h eus kempennet ur veuleudi a-enep d'hoc'h
enebourien,
evit lakaat da devel an enebour, an dispac'her.

[4] Pa sellan ouzh an neñvoù, oberenn ho pizied,
ouzh al loar hag ar stered hoc'h eus stummet,
[5] petra 'ta eo an den ma soñjit ennañ,
petra eo mab Adam ma kemerit preder gantañ?

[6] E c'hraet hoc'h eus izeloc'hik eget an Aeled,
e gurunet hoc'h eus gant gloar ha gant enor :
[7] Roet hoc'h eus galloud dezhañ war oberenn ho
taouarn,
lakaet hoc'h eus pep tra dindan e dreid.

[8] An deñved, an ejened holl a-gevret,
evel ivez anevaled ar maezioù,
[9] evned an neñv kenkoulz ha pesked ar mor,
ha kement a ya dre hentoù an dourioù.

[10] Aotrou, hon Doue,
na pegen estlammus eo hoc'h anv
dre an douar a-bezh !

9 Trugarekadenn da Zoue, skoazell enep ar re fall

[1] D'ar mestr-kaner. War «marv ur mab.» Salm David.

[2] Ho meuliñ a rin, Aotrou, a greiz va c'halon,
displegañ a rin hoc'h holl vurzhudoù.
[3] Laouenaat a fell din ha tridal ennoc'h,
ha kanañ d'hoc'h anv, Doue meurbet-uhel.

[4] Rak setu ma kil va enebourien en ur strebotiñ,
en ur vont da goll a-zirak ho selloù.
[5] Va c'haoz ha va gwir hoc'h eus kemeret en ho torn,
aet oc'h da azezañ war ho kador da varn en ho reizhded.

[6] Gourdrouzet hoc'h eus ar baganed, kollet ar re fallakr :
o anvioù hoc'h eus rasket da virviken !
[7] An enebour a zo peurrivinet da viken,
ar c'hêrioù hoc'h eus dispennet a vo kollet ar soñj anezho.

[8] An Aotrou avat a chom da virviken,
startaet en deus e gador-veur evit ar varn,
[9] Eñ hag a varn an hollved gant reizhded,
hag a zoug gant gwir e setañs war ar pobloù.

[10] Ur repu eo an Aotrou evit an den gwasket,
ul lec'h a zifenn da goulz an anken :
[11] Ra fizio ennoc'h ar re a anav hoc'h anv,
rak ne zilezit ket ar re ho klask, Aotrou.

[12] Kanmeulit an Aotrou hag a zo o chom en Sion,
embannit e daolioù-kaer e-touez ar broadoù.
[13] Rak dic'haouer ar gwad skuilhet en deus bet soñj,
n'en deus ket ankouaet garmadeg ar beorien.

[14] Truez ouzhin, Aotrou, gwelit va doan dre gasoni an dud,
c'hwi a c'hell va zennañ eus galloud an Ankoù,
[15] ma'z embannin hoc'h holl veuleudioù ouzh dorioù Kêr Sion,
ha ma tridin a levenez en ho silvidigezh.

[16] Setu kouezhet ar baganed er foz o devoa toullet,
el las bet kuzhet ganto, paket eo bet o zreid.
[17] An Aotrou en em ziskouez evel barner ;
rouedet eo bet ar pec'her e labour e zaouarn.

[18] Ra zistroio ar bec'herien da vro ar Marv,
an holl baganed-se oc'h ankouaat Doue.
[19] Rak ne vo ket dilezet ar paour evit atav ;
fiziañs ar reuzeudig ne vo ket koll da virviken.

[20] Savit, Aotrou, evit na drec'ho ket an den ;
ganeoc'h, ra vo barnet ar baganed.
[21] Aotrou, lakait ar spont da gouezhañ warno,
ra ouezo ar baganed ned int nemet tud.

10 (Vg v9, 22-39)
Fiziañs e skoazell an Aotrou

[1] Perak e chomit pell, Aotrou,
perak en em guzhit en amzer an anken?
[2] Leun a lorc'h eo an dud fall, hag ar paour a zo en tan,
pa vez paket er pechoù bet ijinet ganto.

[3] Ar pec'her a vrabañs en e c'hoantegezhioù,
ar skraper a wallgomz hag a ra fae war an Aotrou.
[4] En e fouge e lavar an den fall :
«Ne gastizo ket, n'eus Doue ebet.»

[5] Setu e holl soñjezonoù ;
emañ bepred oc'h ober berzh en e hentoù.
Evitañ eo re uhel ho parnedigezhioù ;
(e holl enebourien, o disprizout a ra.)
[6] Hag en e galon e lavar : «Ne vrañsellin morse,
morse ne vin skoet gant an drougeur.»

[7] E c'henou a zo leun a dromplezon hag a wall-ijin,
war e deod n'eus nemet droug ha falloni.
[8] Chom a ra da c'hedal e-kichen ar c'hêriadennoù,
evit lazhañ e kuzh an den dinamm.

[9] E zaoulagad a c'hed ar reuzeudig ;
emañ o spiañ e kuzh evel ul leon en e doull.
Emañ o spiañ evit tagañ an den bihan,
evit e skrapañ hag e sachañ gantañ.

[10] Kluchañ a ra, souchañ d'an douar,
an dud keizh a gouezh en e grabanoù.
[11] Hag en e galon e lavar : «Emañ Doue oc'h ankouaat,
treiñ a ra e zaoulagad, ne wel netra.»

[12] Savit, Aotrou, savit ho torn, o Doue,
n'ankouait ket da viken ar beorien.
[13] Perak an den difeiz a rafe goap eus Doue?
en ur lavarout en e galon : «Ne c'houlenn kont ebet.»

[14] C'hwi avat eo an hini a sell ouzh ar boan hag an enkrez,
o c'hemerout en ho taouarn.
Ya, deoc'h-c'hwi en em erbed an den paour,
rak c'hwi eo skoazell an emzivad.

[15] Torrit brec'h ar pec'her, ar fallakr ;
kastizit e zrougiezh na vo ken anezhi.
[16] An Aotrou a ren evit atav ha da viken :
skarzhet e vo ar baganed a-diwar e zouar.

[17] Selaou a rit, Aotrou, pedenn an dud izel,
hag e tigorit ho skouarn da glemmoù
o c'halonoù
[18] evit difenn gwirioù an emzivad, an den
mac'het,
ma paouezo an den douarel gant e diranterezh.

11 (10) Fiziañs divrall e reizhder an Aotrou

[1] *D'ar mestr-kaner. Eus David.*

E Doue em eus lakaet va fiziañs,
penaos e lavarit d'am ene :
«Dinij evel ul labous d'ar menezioù?

[2] Rak setu ma stegn an dud fall o gwareg,
en ur gempenn ar bir war ar gordenn,
evit skeiñ en deñvalijenn ouzh an dud reizh.

[3] P'eo dismantret diazezoù an urzh,
petra a c'hell ober an den reizh?»

[4] Met an Aotrou a zo en e balez santel,
an Aotrou a dron en neñvoù.
E zaoulagad a sell ouzh an dud,
hag a furch kalonoù bugale Adam.

[5] Doue a sont an den reizh hag an den difeiz ;
kasaat a ra an neb a gar ar fallagriezh.

[6] Teurel a ray war an dud fall
gwalennoù tan ha soufr,
un avel loskus a vo roet dezho evit o lod.

[7] Rak reizh eo an Aotrou a gar ar gevionded,
an dud reizh a arvesto e splannder.

12 (11) Galv d'an Aotrou enep an douellerien

[1] *D'ar mestr-kaner. War an eizhvedenn. Salm David.*

[2] Sikourit-me, Aotrou, rak n'eus ken a dud reizh,
n'eus ken a lealded e-touez mibien Adam.
[3] Ne ra pep unan nemet tromplañ e nesañ,
gant muzelloù flour met gant ur galon doubl.

[4] An Aotrou da denno kuit ar muzelloù gaouiat,
teodoù lorc'hus ha brabañser an dud-se,
[5] hag a lavar : «Gant hon teodoù ez omp
gwazed,
hor muzelloù hon eus ; piv 'ta zo mestr
warnomp?»

[6] «En abeg da enkrez an dud keizh
ha da c'harm ar beorien
e savan-me bremañ, eme an Aotrou ;
d'ar re a zo disprizet e tegasan silvidigezh.»

[7] Komzoù gwirion ha pur eo komzoù an Aotrou,
arc'hant teuzet er forn, seizh gwezh puraet.
[8] C'hwi, Aotrou, eo an hini hon diwallo,
c'hwi hor miro diouzh ar rummad-se da
virviken.

Rak an dud dizoue a gerzh a bep tu en ur rodal,
hag emañ al lastez eus ar bobl o sevel hag o ren.

13 (12) Fiziañs e madelezh Doue

[1] *D'ar mestr-kaner. Salm David.*

[2] Betek pegoulz, Aotrou, perak da viken va
ankouaat?
Betek pegoulz chom o kuzhat ho tremm
ouzhin?
[3] Betek pegoulz e vagin anken em ene,
glac'har em c'halon a-hed an deiz?
Betek pegoulz e trec'ho warnon an enebour?

[4] Sellit, selaouit-me, Aotrou, va Doue.
sklêrijennit va daoulagad evit na gouskin ket er
marv,
[5] ha na lavaro ket va enebour : «Trec'het em eus
warnañ !» ;
na lezit ket va argaderien da dridal ouzh va
gwelout o kouezhañ !

[6] P' em eus lakaet va fiziañs en ho madelezh,
Aotrou,
ra drido va c'halon dre m'hoc'h eus va salvet !
Ra ganin an Aotrou evit ar vadelezh en deus bet
ouzhin.

14 (13) Sotoni an den dizoue

1 D'ar mestr-kaner. Eus David

1 Lavaret en deus an diskiant en e galon
«N'eus Doue ebet !»
Brein eo an dud hag euzhus o doareoù ;
n'eus den a rafe ar mad !

2 Eus lein an neñv e stou an Aotrou
etrezek mibien an dud,
evit gwelout hag-eñ e vefe unan,
unan fur o klask Doue.

3 An holl gwitibunan a zo diroudennet,
dirollet int gwitibunan ;
nann, n'eus den a rafe ar mad,
nann, n'eus ket unan.

4 Hag-eñ ne ray ket pinijenn ar re-se,
oberourien a fallentez,
int hag a vez o lonkañ tud va fobl,
'vel ma tebrer bara?
Ne bedont ket Doue.

5 Ha setu ma krenont,
rak Doue a zo gant an dud reizh.
6 C'hwi a fell deoc'h ober goap eus an den izel,
met an Aotrou a zo e warez.

7 Piv a lakaio da zont eus Sion
ar silvidigezh da Israel?
Pa gemmo an Aotrou planedenn e boblad,
e trido Yakob, e vo levenez gant Israel.

15 (14) Neb a chom e Ti an Aotrou

1 Salm David.

1 Aotrou, piv a vo degemeret en ho teltenn?
Piv en em zalc'ho war ho menez santel?

2 An hini a gerzh en hent dinamm
hag a zo reizh e oberoù,
a soñj ar wirionez en e galon.

3 Ha na lez ket e deod da zroukkomz,
an hini na ra ket gaou d'e nesañ,
na daol ket dismegañs war e amezeien.

4 An hini a sell an den fall evel disprizus,
met a enor an dud a zoujañs Doue.
An den na dorr ket e ledoued,
zoken ma teu da goll diwarnañ.

5 Na brest ket arc'hant evit kaout gounid,
na zegemer ket profoù a-enep an den digablus.

An hini en em ren evel-se,
ne vo distroadet morse.

16 (15) An Aotrou, va lod-hêrezh

1 Meulgan David

Mirit-me, Aotrou Doue,
rak ennoc'h e klaskan va goudor.
2 D'an Aotrou e lavaran : «C'hwi eo va Aotrou,
n'eus eurvad ebet evidon nemet ennoc'h.»

3 Holl idoloù a vro,
an doueed am boa roet dezho va c'harantez,
ne baouezont ket da astenn o reuz.
4 Ar re avat a red war-lerc'h an idoloù,
ar re-se a lakaio o foanioù da greskiñ.
Nann, n'in ket da skuilhañ gwad d'an doueoù,
ha ne savo ket o anvioù d'am muzelloù.

5 Aotrou, c'hwi eo va lod, va c'haliriad :
c'hwi an hini a zalc'h va flanedenn en ho
taouarn.
6 Ar gordenn he deus muzuliet din un dachenn
a zudi ;
ya, va lod-hêrezh a zo evidon levenez vras !

7 Bennigañ a rin an Aotrou a ro din e guzulioù ;
zoken e-pad an noz am c'helenn va c'halon.
8 An Aotrou am bez dalc'hmat dirak va sell ;
emañ a-zehoù din, ne vrañsellin ket.

9 Gant se eo laouen va c'halon, hag e trid va
ene ;
va c'horf zoken a ziskuizho e surentez.
10 Rak ne zilezot ket va buhez e dalc'h ar marv,
ne lezot ket ho sant da welout ar vreinadurezh.

11 Diskouez a reot din hent ar vuhez,
leunder al levenez en ho splannder !
Plijadurezh a-zehoù deoc'h da virviken !

17 (16) Mirit-me e skeud ho tivaskell

[1] *Pedenn David.*

Selaouit-me, Aotrou, rak reizh eo va c'haoz,
taolit pled ouzh va garmadenn.
Digorit ho skouarn da glevout va fedenn,
rak n'eo ket gevier a lavaran.

[2] Dougit ho parnedigezh diwar va fenn,
ho taoulagad a wel petra a zo reizh.

[3] C'hwi a c'hell furchal em c'halon,
ha va gweladenniñ en noz ;
c'hwi a c'hell va amprouiñ en tan,
ne gavot ennon netra fallakr.

[4] Va genou n'en deus ket pec'hed da heul an dud,
miret em eus lavar hor muzelloù,
en em viret em eus diouzh hentoù an den feuls.
[5] En hent ho lezenn em eus dalc'het va c'hammedoù,
n'o deus ket brallet va zreid en ho kwenodennoù.

[6] Ho kervel a ran, rak c'hwi am selaou, Aotrou Doue ;
stouit ho skouarn da glevout va c'homzoù.

[7] Diskouezit din leunder ho trugarez,
c'hwi hag a salv diouzh o enebourien
ar re a glask repu dindan ho torn.

[8] Diwallit-me evel mab al lagad,
gwarezit-me dindan skeud ho tivaskell,
[9] a-enep an dud fallakr
o sevel ouzhin gant drouknerzh.

Va enebourien bodet en-dro din d'am lazhañ,
[10] gant o druzoni eo palastret o c'halonoù ;
ha gant rogentez e komz o genou.

[11] Va gedal a reont, emaint ouzh va enkelc'hiañ,
o daoulagad a spi evit va diskar d'an douar.
[12] Heñvel ouzh ul leon, mall gantañ da ziframmañ,
ul leon yaouank puchet en e guzhiadell.

[13] Savit, Aotrou, kerzhit outañ, pladit-eñ,
gant ho kleze dieubit va buhez diouzh an den dizoue,
[14] gant ho torn, o lakait da vervel, Aotrou,
lazhit an dud a ra o lod eus ar vuhez-mañ !

Leugnit o c'hof gant ar gwalleur a virit dezho,
ha roit c'hoazh o gwalc'h d'o bugale,
en ur lezel un nemorant d'o bugale vihan.

[15] Me avat e vo reizhded evidon pa 'n em ziskouezo din ho splannder,
en ur zihuniñ em bo va gwalc'h ouzh ho kwelout.

18 (17) Meulgan d'an Doue trec'her

[1] D'ar mestr-kaner. Gant servijer an Aotrou, David, a lavaras d'an Aotrou komzoù ar c'han-mañ, en deiz ma voe tennet gantañ eus dorn e holl enebourien hag eus dorn Saoul.
[2] Hag e lavaras :

Ho karout a ran, Aotrou, c'hwi va nerzh.
[3] Aotrou, va difenn ha va repu ha va silvidigezh ;
va Doue, c'hwi eo ar roc'h a gavan bod enni ;
va skoed ha va silvidigezh nerzhus.

[4] Pedet em eus anv meulus an Aotrou,
ha va distrobet en deus diouzh va enebourien.

*

[5] Kelc'hiet e oan gant gwagennoù ar marv,
froudoù an droug am sponte.
[6] Lasoù an Ankoù am starde,
paket e oan e rouedoù ar marv.

[7] Em anken em eus galvet an Aotrou,
garmet em eus etrezek va Doue ;
hag eus e dempl en deus selaouet va mouezh,
betek e zivskouarn eo savet va garmadenn dirazañ.

[8] An douar a horjellas hag a grenas ;
diazezoù ar menezioù a voe strafuilhet,
hejet e voent dre ma oa entanet e gounnar.

[9] Eus e fronelloù e savas ur moged,
ur flamm loskus a strinke eus e c'henou ;
teurel a rae glaouennoù entanet.

[10] Lakaat a reas an oabl war e gostez evit diskenn,
ur goumoulenn deñval a oa dindan e dreid.
[11] Douget war ar Gerubined e nije,
o plavañ war eskell an avel.

[12] Gwiskañ a reas en-dro dezhañ an deñvalijenn,
evel ur vantell, an dourioù du, ar malkennoù tev.
[13] Dirak lugern e zremm e kerzhe ar c'houmoul,
en ur strinkañ grizilh ha broudoù-tan.

[14] Hag eus an neñv an Aotrou a dalmas e gurunoù,
an Uhel-meurbet a daolas e vouezh :
en ur strinkañ grizilh ha broudoù-tan.
[15] Bannañ a reas, strewiñ a reas e viroù,
hag e stlapas a bep tu luc'hed e-leizh.

[16] Gwele dourioù ar mor en em ziskouezas,
dizoloet e voe diazezoù an douaroù,
gant nerzh ho kourdrouz, Aotrou,
gant c'hwezh avel ho kounnar.

[17] Astenn a reas e zorn ha kregiñ ennon,
va zennañ a reas eus an doureier bras ;
[18] va dieubiñ a reas eus va enebour galloudus,
eus an dud am c'hasae, hag int ar re greñvañ.

[19] Va zagañ a raent e deiz va gwalleur,
met an Aotrou zo bet va difenner ;
[20] va dieubet en deus ha roet din frankiz,
va salvet en deus dre m'en deus va c'haret.

*

[21] Hervez va reizhder-me
en deus graet ouzhin an Aotrou,
daskoret en deus din hervez va dinammded,
[22] Rak miret em eus hentoù an Aotrou,
n'em eus ket pellaet diouzh va Doue gant ar pec'hed.

[23] E holl c'hourc'hemennoù am bez dindan va sell,
n'em eus ket distaolet diouzhin e lezennoù ;
[24] Dibec'h avat ez on chomet dirazañ,
ha diwallet em eus diouzh ar pec'hed.
[25] Hervez va reizhder-me en deus daskoret din an Aotrou,
hervez va dinammded dirak e zaoulagad.

[26] Gant an den mat en em ziskouezit mat,
ha didamall gant an den didamall ;
[27] ha gant an den glan en em ziskouezit glan,
met gwidreüs gant an den korvigellek.

[28] Rak c'hwi a salv an dud vihan
tra ma tiskarit an daoulagad lorc'hus.
[29] Aotrou, c'hwi a ro lugern d'am goulaouenn ;
va Doue, sklêrijennit va zeñvalijenn.
[30] En ho nerzh e redan ouzh ar bagadoù enebour,
gant skoazell va Doue e tremenan dreist ar voger.

*

[31] Doue, a zo didamall en e hentoù,
komz an Aotrou a zo amprouet en tan ;
Eñ a zo ur skoed hag un difenn
evit kement hini a glask ennañ goudor.

[32] Piv a zo Doue nemet an Aotrou?
ha piv a zo ur roc'h nemet hon Doue?
[33] Eñ hag a laka e nerzh da vezañ va gouriz
hag e reizhder da vezañ va hent.

[34] Eñ a ro skañvder d'am zreid evel d'an heizezed
hag am laka sonn war an uhelennoù.
[35] Eñ a gelenn va daouarn evit an emgann,
ha va divvrec'h da stegnañ ar wareg arem.

[36] Va goleiñ a rit gant ho skoed salvus,
ho torn dehoù am doug,
ho preder evidon am laka da greskiñ.

[37] Ledanaat a rit an hent evit va c'hammedoù,
va zreid n'o deus ket trabidellet.

[38] Argas a ran va enebourien hag o fakañ,
ne zistroan ket hep bezañ o distrujet.
[39] O dispenn a ran, ne c'hellint ket adsevel,
emaint a-led o c'horf dindan va zreid.

[40] Va gourizañ a rit gant nerzh evit an emgann,
pladañ a rit dindanon va dizarbennerien.
[41] Va holl enebourien a lakait da dec'hout,
kas a rit da netra an dud am c'hasae.

[42] Krial a reont, ha den ebet d' o salviñ,
etrezek an Aotrou, hag e chom hep respont.
[43] O skubañ a ran evel poultr en avel,
o flastrañ a ran evel fank ar straedoù.

[44] Va dieubiñ a rit eus rendaeloù ar bobl,
ha va lakaat a rit e penn ar broadoù.
Pobloù dianav din a zeu d'am servijañ,
[45] ken buan ha klevet o deus sentet ouzhin.

Mibien an estrenien a lavar din komzoù meulus,
[46] mibien an estrenien o deus kollet kalon,
e-maez o lec'hioù-kreñv e teuont o krenañ.

*

47 Bevet an Aotrou, ra vo benniget va Difenner,
ra vo milmeulet Doue, va salver !
48 An Doue a ra din tennañ dic'haou diouto,
a laka ar pobloù da soublañ dindanon !

Eus va enebourien hoc'h eus va dieubet ;
49 a-us d'am argaderien hoc'h eus va savet,
diouzh an den a zrouknerzh hoc'h eus va
distrobet.

50 Gant se, Aotrou, me ho meulo e-touez ar
broadoù,
me a gano en enor d'hoc'h anv,
51 c'hwi hag hoc'h eus roet an trec'h d'ho roue,
ha diskouezet ho madelezh e-keñver hoc'h
olevad,
e-keñver David hag e lignez da virviken.

19 (18) Klod an Aotrou : an hollved hag al Lezenn

1 *D'ar c'hiniad. Salm David.*

2 An neñvoù a embann klod Doue,
hag an oabl a zisklêr braster e oberenn.
3 An deiz a gas keloù eus an dra-se d'an deiz,
hag an noz en displeg ivez d'an noz.

4 N'int ket lavaroù, n'int ket komzoù
a c'hellfe chom hep bezañ klevet :
5 O mouezh a ya war-raok dre an douar a-bezh,
hag o c'homzoù betek pennoù pellañ ar bed.

6 Eno en deus Doue plantet e deltenn d'an heol,
hag hemañ 'vel ur pried o sevel eus e wele,
a drid evel ur ramz da beurredek e hent.

7 Sevel a ra en ur penn eus an neñvoù
hag e red a-dizh betek ar penn all,
n'eus tra ebet en em laerfe diouzh e dommder.

8 Peurvat eo Lezenn an Aotrou,
buhez evit an ene,
gwirion eo testeni an Aotrou,
furnez evit an dud eeun.

9 Reizh eo gourc'hemennoù an Aotrou,
levenez d'ar galon,
glan eo urzhioù an Aotrou,
sklêrijenn evit an daoulagad.

10 Pur eo doujañs an Aotrou,
divrall da holl viken,
gwirion eo divizoù an Aotrou,
ken reizh an eil hag egile :

11 Da c'hoantaat muioc'h eget an aour,
eget aour glan e-leizh,
c'hwekoc'h eget mel ar ruskenn,
eget chug an terennoù.

12 Rak-se ho servijer a daol evezh outo ;
hag a bled d'o mirout.
13 Koulskoude, piv a oar e vankoù?
Glanait-me diouzh va fec'hedoù kuzh.

14 Diouzh al lorc'hentez mirit ho servijer,
na drec'ho ket warnon.
Neuze e vin dinamm ha didamall
diouzh ur bras a bec'hed.

15 Ra blijo deoc'h lavaroù va genou,
ha mouskan va c'halon,
dirazoc'h, Aotrou,
va difenner, va dasprener.

20 (19) Pedenn evit ar roue

1 *D'ar mestr-kaner. Salm David.*

2 An Aotrou d'az selaouo en deiz an anken,
anv Doue Yakob d'az tiwallo.
3 Eus lein e santual ra gaso dit e sikour,
hag eus Sion ra vo aze d'az skoazellañ.

4 Ra zalc'ho soñj eus da holl brofoù,
ra vo plijus dezhañ da holloskad.
5 Ra bourchaso dit diouzh goulenn da galon,
ra gaso da benn-mat da holl vennadoù.

6 Ra c'hellimp youc'hal a levenez evit da drec'h
sevel hor bannieloù en anv hon Doue ;
an Aotrou da gaso da wir da c'houlennoù.

7 Anavezout a ran mat en deus an Aotrou
roet a-vremañ an trec'h d'e olevad :
E selaou a ra eus lein e neñv santel,
gant nerzh trec'hus e zorn dehoù.

8 D'ar re-mañ o c'hirri, d'ar re-se o c'hezeg,
ni avat, hor rekour eo anv an Aotrou.
9 Setu int o plegañ, setu int o kouezhañ,
ni avat a chom start en hor sav.

10 Aotrou, roit an trec'h d'ar Roue,
selaouit-ni en deiz m'ho kalvomp.

21 (20) Madelezh an Aotrou e-keñver ar roue

[1] D'ar mestr-kaner. Salm David.

[2] Aotrou, en ho kalloud e trid ar Roue a levenez,
en abeg d'ho skoazell, na pegen bras e zudi !
[3] Hervez c'hoant e galon hoc'h eus roet dezhañ,
n'hoc'h eus ket distaolet goulenn e vuzelloù.

[4] Deuet oc'h en arbenn dezhañ gant bennozhioù a briz,
o lakaat war e benn ur gurunenn aour glan.
[5] Ar vuhez a c'houlenne hag he roet hoc'h eus dezhañ,
gant devezhioù o padout hep dibenn ha da viken.

[6] Setu m'eo bras e c'hloar a drugarez d'ho nerzh,
splannijenn ha galloud hoc'h eus lakaet warnañ ;
[7] ober a rit anezhañ ur vennozh da viken,
e laouenaat a rit gant sklêrijenn ho tremm.

[8] Ar roue a dra sur, a lakaio e fiziañs en Aotrou :
dre vadelezh an Uhel-meurbet ne vrallo ket.
[9] Ra gouezho pouez ho torn war hoc'h enebourien,
ho prec'h da skeiñ gant ar re o deus kasoni ouzhoc'h.

[10] Lakait-int da flammañ evel flamm un tantad,
kerkent ha taolet ho selloù warno.
An Aotrou d'o fulluc'ho en e gounnar,
ha gwrez an tan d'o lonko.
[11] Raskit o mibien a-diwar an douar,
hag o lignez a-dre bugale an dud.

[12] Mar o deus itriket an droug a-enep deoc'h
eo troioù goullo o deus ijinet.
[13] Rak o lakaat a rit da dreiñ kein, da dec'hout,
stegnañ a rit ho kwareg etrezek enno.

[14] Savit, Aotrou, en ho kalloud hag en ho nerzh,
ma kanimp ha ma lidimp ho taolioù-kaer.

22 (21) Diwaskoù ha goanag an den reizh

[1] D'ar mestr-kaner. War 'heizez ar gouloù-deiz'. Salm David.

[2] Va Doue, va Doue,
perak hoc'h eus va dilezet?
chom a rit pell diouzh va fedenn,
diouzh mouezh va yudadenn.

[3] Va Doue, a-hed an deiz e krian,
ha ne respontit ket,
a-hed an noz,
ha ne sellit ket ouzhin.

[4] C'hwi koulskoude a zo o chom er santual,
c'hwi, Doue santel, meuleudi Israel.
[5] Ennoc'h e oa goubeizh hon tadoù,
goubeizhet o deus hag o dieubet hoc'h eus ;
[6] kriet o deus etrezek ennoc'h ha salvet int bet,
ennoc'h o deus goubeizhet, ha n'int ket bet mezhekaet.

[7] Hogen me zo ur preñv, n'on ket un den,
dismegañs an dud ha distaoladenn ar bobl.
[8] Kement hini am gwel a ra goap ouzhin,
risignal a reont hag hejañ o fenn :
[9] «Lakaet en deus e fiziañs en Aotrou :
dezhañ d'e zieubiñ,
dezhañ d'e salviñ, p'er c'har ! »

[10] Ya, c'hwi hoc'h eus va zennet eus korf va mamm,
ha va lakaet e surentez ouzh he c'halon.
[11] Etre ho taouarn on bet taolet kerkent ha ganet,
adalek korf va mamm, c'hwi an hini a zo va Doue.

[12] Na chomit ket pell diouzhin, dre ma'z on enkrezet,
rak n'eus den d'am skoazellañ.
[13] Enkelc'hiet on gant e-leizh a goleoù,
tirvi Basan am gwask a bep tu.
[14] A-enep din e tigoront o geol,
evel al leon e tiskolpont en ur yudal.

[15] Me zo evel dour o teverañ,
ha diframmet eo va holl eskern.
Va c'halon zo deuet da vezañ evel koar,
emañ o teuziñ e-kreiz va c'horf.
[16] Disec'het eo va c'horzailhenn evel un

darbod-pri,
ha va zeod a beg ouzh va staoñ.

Va gourvezet o deus e poultr ar marv.

17 Ya, ur vandenn chas en em gelc'h en-dro din,
ur bagad hailhoned am arsailh a bep tu.
Toullet o deus va daouarn ha va zreid,
18 emaint o kontañ va holl eskern.

O selloù a stagont ouzhin gant evezh
ha dismegañs ;
19 lodennañ a reont va dilhad kenetrezo
ha war va zoneg e tennont ar sord.

20 C'hwi avat, Aotrou, na chomit ket pell
diouzhin,
c'hwi, va sikour, hastit va skoazellañ !
21 Eus ar c'hleze dieubit va ene,
ha va buhez eus krabanoù ar c'hi.
22 Salvit-me eus geol al leon,
me reuzeudik, eus kerniel ar bualed.

*

23 Embann a rin neuze hoc'h anv d'am breudeur,
ho meuliñ a rin e-kreiz ar vodadeg.

24 C'hwi hag a zouj an Aotrou, kanmeulit-eñ,
c'hwi holl diskennidi Yakob, dougit klod
dezhañ.
Krenit holl dirazañ, bugale Israel.

25 N'en deus ket disprizet un den paour,
n'en deus ket heuget ouzh e reuzeudigezh ;
n'en deus ket distroet e sell dioutañ,
e selaouet en deus pa c'harme davetañ.

26 Deoc'h-c'hwi va meuleudi er vodadeg vras ;
va gouestloù a fell din seveniñ dirak ho tud
fidel.
27 Ar beorien a zebro hag o gwalc'h o devo,
ar re a glask an Aotrou en meulo :
« O c'halonoù da vevo da viken ! .»

28 Soñj o devo ha davet an Aotrou en em droio
ar broioù pellañ eus an douar,
dirazañ e stouo gant doujañs
holl rummadoù ar broadoù.

29 Rak d'an Aotrou eo ar rouantelezh,
eñ a ren war an holl vroadoù !
30 E adoriñ a ray holl dud uhel an douar ;
dirazañ e soublo ar re holl a zistro d'ar poultr.
Ha va ene a vevo evitañ, 31 tud va lignez
e servijo.
Komz a raint eus an Aotrou d'ar rummad da
zont.
32 Komz a raint eus e reizhded d'ar bobl a vo
ganet :
« Sed ar pezh en deus graet an Aotrou ! .»

23 (22) Ar Pastor mat

1 Salm David

Va fastor eo an Aotrou :
N'eus tra ebet o vankout din,
2 war bradeier leton glas
am laka da c'hourvez.

Va ren a ra d'an dourioù diskuizhus,
3 da advevaat va ene.
Va bleinañ a ra dre hentoù ar reizhder
evit enor e anv.

4 Ha pa gerzhin dre stankenn ar marv,
n'em bo aon rak droug ebet, c'hwi em c'hichen.
Gant ho pazh hag ho kammell,
a laka dinec'h va ene.

5 Evidon ec'h aozit ur pred
a-dal d'am enebourien ;
war va fenn e skuilhit ho c'hwez-vat,
va c'halir zo leun-barr.

6 Madelezh ha gras a gerzho ganin
a-hed deizioù va buhez,
va chomadur a vo ti an Aotrou
a-hed an holl amzer.

24 (23) Ar Roue a c'hloar en e Santual

1 Eus David. Salm.

1 D'an Aotrou eo an douar hag e holl bobladur,
ar bed a-bezh ha kement a zo ennañ !
2 Rak, eñ en deus e ziazezet a-us d'ar morioù,
eñ en deus e startaet a-us d'ar stêrioù.

3 Piv a bigno da venez an Aotrou,
ha piv a chomo en e di santel?
4 An den a zo glan e zaouarn ha dinamm
e galon,
an hini na ro ket e spered d'an traoù goullo,
(ha na dou ket d'e nesañ evit tromplañ).

5 Hennezh a vo benniget gant an Aotrou,
ha gopret gant e Salver, e Zoue.
6 Honnezh eo gouenn ar re er c'hlask,
ar re a glask ho tremm, Doue Yakob.

7 O Porzhioù kozh, digorit bras ho torojoù,
en em zigorit, o Porzhioù kozh,
ma'z antreo Roue ar C'hloar !

8 Ha piv eo Roue ar C'hloar?
An Aotrou kadarn ha galloudek,
an Aotrou galloudek en emgannoù.

9 O Porzhioù kozh, digorit bras ho torojoù,
en em zigorit, o Porzhioù kozh,
ma'z antreo Roue ar C'hloar !

10 Ha piv eo Roue ar C'hloar?
Aotrou ar galloudoù
eñ eo Roue ar C'hloar.

25 (24) Aspedenn drugarez

1 Eus David.

Etrezek ennoc'h, Aotrou, e savan va ene,
2 va Doue, ennoc'h e fizian.

*

Grit n'am bo ket a vezh,
na drido ket va enebourien diwar va fenn,
3 nann, an neb zo e fiziañs ennoc'h
n'en devo ket a geuz,
tra ma vo diskaret an dreitourien didalvez.

4 Aotrou, deskit din hoc'h hentoù,
ha kelennit din ho kwenodennoù.
5 Heñchit-me en ho kwirionez, kenteilhit-me,
rak c'hwi eo Doue va silvidigezh.

Hag ennoc'h emañ va goanag dalc'hmat,
6 ho pet soñj eus ho trugarez, Aotrou,
eus ho karantez a zo bet a viskoazh.

7 N'ho pet ket soñj eus pec'hedoù va follentez ;
ho pet soñj ac'hanon hervez ho trugarez,
en abeg d'ho madelezh, Aotrou.

*

8 Madelezhus ha reizh eo an Aotrou,
eñ a ziskouez an hent mat d'ar bec'herien ;
9 bleinañ a ra an dud izel en e reizhder,
deskiñ a ra d'an dud paour e wenodenn.

10 Holl wenodennoù an Aotrou a zo gras
ha fealded
evit ar re a vir e emglev hag
e c'hourc'hemennoù.
11 Evit enor hoc'h anv, Aotrou,
pardonit va fec'hed, daoust ma'z eo bras.

12 Pehini eo an den hag a zouj an Aotrou?
Dezhañ e kelenno peseurt hent en deus da
zibab.
13 E-kreiz an eurvad e chomo e-unan,
hag e lignez a berc'henno ar vro.
14 An Aotrou a zigor e sekredoù d'ar re o deus
doujañs outañ,
diskuliañ a ra dezho splannder e emglev.

*

15 Va daoulagad a chom stag atav ouzh an
Aotrou,
rak eñ a denno va zreid eus ar roued.
16 Sellit ouzhin, ho pet truez ouzhin,
dre ma'z on va-unan ha reuzeudik.

17 Distardit anken va c'halon,
va zennit eus va holl enkrezioù.
18 Gwelit va reuzeudigezh ha va zrevell
ha pardonit din va holl bec'hedoù.

19 Sellit ouzh va enebourien, pegen niverus ez
int,
ha pegen garv ar gasoni a vagont ouzhin.
20 Diwallit va ene ha dieubit-me,
n'am bo ket a geuz o vezañ klasket ennoc'h va
repu.
21 Ho tinammded hag ho reizhder d'am diwallo,
rak ennoc'h emañ va fiziañs !

22 O, Doue, dieubit Israel
eus e holl enkrezioù !

26 (25) Pedenn an den dinamm

1 Eus David

En ho reizhded barnit-me, Aotrou :
Kerzhet em eus en hent didamall,
fiziet em eus ennoc'h hep brallañ.
2 Furchit ennon, amprouit-me,
purait va c'halon dre an tan.

3 Dirak va daoulagad emañ bepred ho trugarez,
hag en ho kwirionez e kerzhan.
4 Ne azezan ket e-ti an darrizher,

ne lakaan ket va zreid e-mesk an dud gaouiat.
5 Kasaat a ran kompagnunezh ar re fallakr,
ned an ket da azezañ gant an dud dizoue.

6 En dinammded e walc'han va daouarn
hag e ran an dro d'hoc'h aoter, Aotrou,
7 en ur embann a vouezh uhel ho meuleudi,
hag en ur zisklêriañ hoc'h holl vurzhudoù.
8 Aotrou, me a gar ho ti santel,
al lec'h a zo chomadur ho kloar.

9 Na zilamit ket va ene gant hini ar bec'herien,
na va buhez gant hini an dud a wad,
10 ar re a zo karget o daouarn a dorfedoù,
hag a vergn en o c'hichen ar profoù resevet.

11 Me avat am eus kerzhet en hent didamall,
dieubit-me, Aotrou, hag ho pet truez ouzhin.
12 Rak chomet eo va zroad war an hent reizh,
en e vodadegoù e vennigin an Aotrou.

27 (26) Gwarez an Aotrou

1 Eus David.

Va sklêrijenn ha va silvidigezh eo an Aotrou,
piv am lakfe da spontañ?
Difenn va buhez eo an Aotrou,
piv am lakafe da grenañ?

2 Pa sav ar re fallakr a-enep din,
evit va lonkañ en-bev,
va enebourien ha va heskinerien eo int-i
ar re a vrañsell hag a gouezh.

3 Pa vo un arme o kampañ a-dal din,
ne sponto ket va ene ;
ha pa savo brezel a-enep din,
neuze zoken em bo fiziañs.

4 Un dra a c'houlennan digant an Aotrou,
sed ar pezh a glaskan :
Ma vin o chom e ti an Aotrou
a-hed deizioù va buhez,
ma tañvain douster an Aotrou,
en ur servijañ en e Dempl.

5 Rak va c'huzhat a ray en e repu,
en deiz ar gwalleur.
Va skoachañ a ray e sekred e deltenn,
evit va adsevel war ar roc'hell.
6 Ya, setu mac'h adsav din va fenn
a-us da gelc'hiad va enebourien.
Kinnig a rin dezhañ en e deltenn
aberzh va meuleudi,
kanañ a rin, salmiñ a rin d'an Aotrou.

7 Selaouit, Aotrou, va mouezh pa-z ho kalvan,
ho pet truez, selaouit-me !
8 Deoc'h-c'hwi e lavar va c'halon :
« Va daoulagad ho klask ! .»
Ho sklêrijenn, Aotrou,
eo an hini a glaskan.

9 N'en em guzhit ket ouzhin,
Na zistaolit ket ho servijer gant kounnar.
Va skoazell ez oc'h-c'hwi, n'am argasit ket,
n'am dilezit ket, o Doue, va salver,
10 ha pa vin dilezet gant va zad ha va mamm,
Eñ, an Aotrou, am degemero.

11 Deskit din hoc'h hent santel, Aotrou,
Lakait-me da vont gant ar reizhder,
en abeg d'am enebourien.

12 N'am roit ket da gounnar va enebourien ;
Rak testoù gaouiat a zo savet a-enep din,
ha ne c'hwezhont nemet an droug.

13 Krediñ a ran e welin madelezh an Aotrou
e douar ar re vev.
14 Laka da fiziañs en Aotrou,
bez kalonek ha start,
ya, laka da fiziañs en Aotrou.

28 (27) An Aotrou, va nerzh ha va skoed.

1 Eus David.

Davedoc'h e krian, Aotrou, va difenner,
na chomit ket bouzar ouzhin,
gant aon na vefen heñvel, mar ne selaouit ket,
ouzh ar re a ziskenn e poull ar foz.

2 Selaouit ouzh mouezh va fedenn,
pa grian davedoc'h,
pa savan va daouarn, Aotrou,
etrezek ho neved santel !

3 N'am dilamit ket gant ar bec'herien,
gant oberourien an droug,
a lavar komzoù a beoc'h d'o nesañ,
p'emañ an dromplezon en o c'halon.

4 Grit ganto hervez o zorfedoù
hervez fallagriezh o drougoberoù ;

Goprit-int diouzh labour o daouarn,
restaolit dezho ar pezh o deus graet.

5 Rak ne daolont ket pled ouzh labour an Aotrou
nag ouzh oberenn e zaouarn :
An Aotrou d'o diskaro da virviken,
hep o lezel mui da sevel en-dro !

6 Ra vo benniget an Aotrou,
dre m'en deus selaouet mouezh va daspedenn !

7 Va nerzh ha va difenn eo an Aotrou,
ennañ en em fizi va c'halon,
va sikouret en deus hag e vleugn va c'halon
en-dro,
e vennigañ a ran en ur ganañ.

8 Un nerzh eo an Aotrou evit e dud,
un difenner hag ur salver evit e bobl santel.
9 Salvit ho tud, ha bennigit ho tomani,
bezit o fastor hag o renit da virviken.

29 (28) Meurdez an Aotrou

Dougit d'an Aotrou, Aeled Doue,
dougit d'an Aotrou klod ha galloud.

2 Roit d'an Aotrou ar c'hlod dleet d'e anv,
azeulit an Aotrou en e balez santel.

3 Mouezh an Aotrou war an doureier,
Aotrou ar c'hloar o taraniñ,
an Aotrou war an doureier bras.

4 Mouezh an Aotrou gant galloud,
mouezh an Aotrou gant tregern.
5 Mouezh an Aotrou a dorr ar sedrez.

An Aotrou a frigas sedrez al Liban.
6 Lakaat a ra al Liban da lammat evel ul leue,
hag ar Sarion evel ur bual yaouank.

7 Mouezh an Aotrou o teurel flammoù-tan,
8 mouezh an Aotrou oc'h hejañ ar gouelec'h,
an Aotrou a laka da grenañ gouelec'h Kades.

9 Mouezh an Aotrou a laka ar gwez derv da
droiata,
an Aotrou a ziwisk ar c'hoadeier ;
en e balez emañ an holl o youc'hal : «Klod !»

10 An Aotrou a dron war an dour-beuz,
an Aotrou a dron, roue peurbadel.

11 An Aotrou a roio nerzh d'e bobl,
an Aotrou a skuilho war e dud ur bennozh
a beoc'h.

30 (29) Bennozh goude tennet eus ur riskl marvus

1 Salm. Kan evit dedi an Ti. Eus David.

2 Ho kanmeuliñ a ran, Aotrou, dre m'hoc'h eus
va adsavet,
ha n'hoc'h eus ket laouenaet va enebourien
diwar va c'houst.

3 Aotrou, va Doue, war-zu ennoc'h em eus kriet,
garmet em eus ha va fareet hoc'h eus.
4 Aotrou, salvet hoc'h eus va ene eus ar marv,
ha va zennet eus a-douez ar re a ziskenn er foz.

5 Kanit klod d'an Aotrou, c'hwi holl, e dud fidel,
bennigit e anv santel.

6 Rak ne bad e gounnar nemet ur herradig,
e drugarez avat a chom a-hed ur vuhez.
Gant ar serr-noz e teu an daeroù,
hogen gant ar beure ar youc'hadenn a levenez.

7 Me a lavare em surentez :
« Divrall e vin da virviken ! »

8 Aotrou, dre ho krad, ho poa va lakaet war
venezioù kreñv ;
met pa guzhit ho tremm, e vezan strafuilhet.

9 Davedoc'h e krian, Aotrou,
pediñ a ran trugarez va Doue :

10 Peseurt gounid a vo deoc'h pa vin marv,
pa vin diskennet e toull ar bez?
Daoust hag ar poultr ho meulo,
hag embann a ray ho fealded?

11 Selaouet en deus an Aotrou
ha truez en deus bet ouzhin,
an Aotrou a zo bet va skoazeller !

12 Kemmet en deus va c'hlemmgan e koroll,
tennet diwarnon an dilhad-kañv
ha va gwisket a levenez.

13 Va c'halon ho kano hep tevel biken ken,
Aotrou, va Doue,
da virviken e fell din ho meuliñ !

31 (30) Pedenn an den enkrezet

[1] *D'ar mestr-kaner. Salm David.*

[2] Ennoc'h, Aotrou, e klaskan va goudor,
grit na vin morse divarc'het.

*

En ho reizhder difennit-me, dieubit-me.
[3] Stouit ho skouarn war-zu ennon,
hag hastit va skoazellañ.
Bezit evidon ur roc'hell a repu,
ur c'hreñvlec'h a silvidigezh.

[4] Rak c'hwi eo va goudor ha va difenn,
evit enor hoc'h anv bleinit-me ha renit-me.
[5] Tennit-me eus ar roued bet kuzhet d'am fakañ,
rak va surentez oc'h-c'hwi, Aotrou.

[6] Etre ho taouarn e lakaan va spered ;
Aotrou, c'hwi an hini am daspreno, Doue
a wirionez.
[7] C'hwi a gasa ar re a zouj an idoloù goullo,
me avat en Aotrou em eus fiziañs.

[8] Tridal a rin a levenez en abeg d'ho madelezh,
rak sellet hoc'h eus ouzh va reuzeudigezh ;
va skoazellet hoc'h eus en anken va ene,
[9] n'hoc'h eus ket va lakaet etre daouarn an
enebour,
frankiz hoc'h eus roet d'am zreid.

[10] Truez ouzhin, Aotrou,
dre ma'z on ankeniet ;
gant ar glac'har eo klañv va daoulagad,
va ene ha va c'halon.

[11] Ya, en doan e steuz va buhez,
ha va bloavezhioù en hirvoudoù ;
va nerzh a drabidell gant an enkrez,
ha drastet eo va holl eskern.

[12] Setu ma'z on danvez a zismegañs evit va holl
enebourien,
un euzhadenn evit va amezeien, ur spont evit va
mignoned :
(ar re am gwel er-maez war ar straed a dec'h
pell diouzhin.)
[13] Evel un den marv ez on rasket eus soñj an
dud ;
evel ur pod torret ha taolet kuit.

[14] Ya, klevout a ran sourradoù an dud :
ur spont evidon a bep tu ;
pa 'n em vodont da guzuliañ a-enep din,
da dennañ diganin va buhez.

*

[15] Me avat am eus fiziañs ennoc'h, Aotrou ;
lavaret em eus : «Va Doue ez oc'h-c'hwi !»,
[16] etre ho taouarn emañ va flanedenn,
a salvit eus va enebourien
eus ar re-se o redek war va lerc'h.

[17] Lakait ho sklêrijenn da splannañ war ho
servijer,
salvit-me en ho madelezh.
[18] Na vin ket kerseet goude bezañ ho pedet,
hogen ra vo divarc'het ar re fallakr.

Stanket o genoù ra ziskennint da vro ar marv,
[19] Ra vo serret ar muzelloù gaouiat,
A zroukkomz divergont a-enep an den reizh
gant lorc'hentez ha dismegañs.

[20] Pegen bras ar madelezhioù, Aotrou,
a virit evit ho tud fidel,
a bourchasit d'ar re en em repu ennoc'h,
a-zirak bugale an den.

[21] O c'huzhat a rit e rin ho tremm
pell diouzh itrikoù an dud ;
o c'hlenkañ a rit en ho teltenn
pell diouzh tabut an teodoù.

[22] Ra vo benniget an Aotrou,
dre m'en deus diskouezet
trugarez vurzhudus em c'heñver.

[23] Me avat a lavare em zrubuilhoù :
«Distaolet on pell diouzh ho sell.»
C'hwi koulskoude a selaoue mouezh va fedenn,
pa oan o krial war-zu ennoc'h.

[24] Karit an Aotrou, c'hwi holl e dud santel :
rak diwall a ra e feizidi
met reiñ a ra o gopr diouzh an druilh
d'ar re a ra o zud vras.

[25] Kreñvait, adnerzhit ho kalon,
c'hwi holl hag a zo o fiziañs en Aotrou.

32 (31) Levenez da neb a anzav e bec'hed.

[1] *Eus David. Barzhoneg.*

Eürus an den a zo pardonet dezhañ
e zrougiezh,
a zo diverket e bec'hed.
[2] Eürus an den na damall an Aotrou dezhañ fazi
ebet ken,
an hini n'eus ken touellerezh en e spered.

*

[3] Keit ha ma taven e veze drastet va eskern,
hag e hirvouden a-hed an deiz.
[4] Deiz-ha-noz ho torn deoc'h-c'hwi
a boueze pounner warnon,
devet e veze va nerzh em c'hreiz
evel gant tommder an hañv.

[5] Neuze em eus anzavet ouzhoc'h va fec'hed,
n'em eus ken kuzhet va gwall.
Lavaret em eus : «Anzav a rin a-enep din
va fallagriezh d'an Aotrou.»
ha c'hwi hoc'h eus va diskarget eus va fec'hed,
ha pardonet din va fazi.

[6] Gant se ho pedo an den deol
en amzer an anken.
Ma teu an doureier bras da zic'hlannañ
ne savint ket betek ennañ.

[7] C'hwi eo va goudor,
c'hwi am miro diouzh an enkrez ;
va laouenaat a reot
gant ho silvidigezh.

*

[8] Ya, da gelenn a rin o tiskouez
dit an hent da vont gantañ ;
da genteliañ a rin en ur barañ
warnout va daoulagad.

[9] Na vez ket evel ar marc'h,
evel ar mul diboell,
gant gweskenn ha kabestr e vez dalc'het warno
anez-se e lammont warnout.

[10] Kalz a c'hlac'har a gouezh
war an den fall,
met e c'hras a zo tro-dro d'ar re
a fizia en Aotrou.

[11] Bezit laouen en Aotrou ha tridit,
c'hwi tud reizh,
youc'hit a levenez, c'hwi holl,
an dud reizh a galon.

33 (32) Meulgan da Ragevezh Doue

[1] Youc'hit d'an Aotrou, c'hwi an dud reizh !
Evit ar re reizh eo un dever e veuliñ !

[2] Dougit trugaregezh d'an Aotrou war ar gitar,
salmit dezhañ war an delenn dek kordenn !
[3] Kanit dezhañ ur ganenn nevez,
gant ar mouezhioù lakait ar binvioù da
genseniñ !

*

[4] Rak gwirion eo lavar an Aotrou,
e fealded en em ziskouez en e holl oberoù.
[5] Karout a ra ar gwir hag ar reizhder ;
leun eo an douar gant madelezh an Aotrou.

[6] Gant lavar an Aotrou eo bet graet an neñvoù,
ha gant c'hwezh e c'henou armead ar stered.
[7] Dastumet en deus evel en ur gibell ar morioù,
serret en deus en o islonkoù an doureier.

[8] An douar a-bezh da zoujo d'an Aotrou,
ra greno dirazañ holl bobladoù ar bed.
[9] Rak komzet en deus ha setu graet an traoù,
gourc'hemennet en deus ha setu ma oant krouet.

[10] An Aotrou a ziskar mennad ar Baganed,
kas a ra da netra ratozhioù ar pobloù.
[11] Met diviz an Aotrou a chom da virviken,
mennadoù e galon a bad a rummad da rummad.

*

[12] Eürus ar vroad eo an Aotrou a zo he Doue,
ar Bobl en deus dibabet evit e zomani.
[13] Eus lein an neñvoù e sell an Aotrou,
evit gwelout holl vugale an dud.

[14] Eus al lec'h ma tron emañ oc'h eveshaat
ouzh an holl dud a chom war an douar,
[15] eñ hag en deus stummet kalonoù an dud,
a sell pizh ouzh ar pezh a reont.

[16] N'eo ket un arme vras a ro an trec'h d'ar roue,
n'eo ket braster e nerzh a salv ar brezelour.
[17] Tromplus eo ur marc'h evit en em dennañ,
n 'eo ket a-walc'h e greñvder evit bezañ salvet.

18 Met war e dud fidel e par daoulagad an Aotrou,
war an dud a fiz en e garantez,
19 evit tennañ o eneoù eus ar marv,
hag evit o bevañ en amzer ar gernez.

20 En Aotrou emañ fiziañs hon ene,
eñ a zo hor skoazell hag hon difenn ;
21 Ya, ennañ emañ levenez hor c'halon,
en e anv santel e fiziomp.

22 Ra vezo warnomp ho karantez, Aotrou,
evel m'emañ hor goanag ennoc'h.

34 (33) Doujañs d'an Aotrou

1 Eus David, pa gemmas e spered dirak
Ac'himelek hag argaset gantañ ez eas kuit.

2 Bennigañ a rin an Aotrou e pep amzer,
dalc'hmat e vezo e veuleudi em genou.
3 Rak en Aotrou emañ gloar va ene,
ra glevo, ra vo laouen an dud vihan.

4 Kanmeulit ganin braster an Aotrou,
holl a-gevret, enoromp uhelded e anv.
5 Klasket em eus an Aotrou ha va selaouet en deus,
eus va holl spontoù en deus va dieubet.

6 Sellit outañ ha sklêrijennet e vezot,
ha n'ho po ket da ruziañ gant ar vezh.
7 Galvadenn ar paour, an Aotrou he selaou,
hag eus e holl ankenioù en tenn.

8 Ael an Aotrou a zo o kampiñ
en-dro d'e zoujerien evit o dieubiñ.
9 Tañvait ha gwelit pegen kuñv eo an Aotrou ;
eürus an den en em c'houdor ennañ.

10 Doujit an Aotrou, c'hwi holl e dud santel,
rak e feizidi ne vank netra dezho.
11 An dud a lorc'h a ya da baour ha da gaout naon,
ar re a glask an Aotrou n'eus evito diouer ebet.

*

12 Deuit, mibien, selaouit-me,
deskiñ a rin deoc'h doujañs an Aotrou.
13 Pehini eo an den a gar ar vuhez,
a c'hoanta bevañ deizioù a eurvad?
14 Diwall da deod diouzh an droug,
da vuzelloù diouzh ar c'homzoù gaouiat.
15 Distro diouzh ar gwall evit ober ar mad,
klask ar peoc'h ha kerzh war e lerc'h.

16 Hogen war an dud reizh e par daoulagad an Aotrou,
hag e zivskouarn a glev o garmadennoù.
17 Rak an Aotrou a dro e selloù enep an drougoberourien,
evit raskañ a-diwar an douar an eñvor anezho.

18 Krial a reont, hag o selaou a ra an Aotrou,
o dieubiñ a ra eus o holl enkrezioù.
19 Tost emañ an Aotrou d'ar re brevet o c'halonoù,
ar speredoù mantret, o salviñ a ra.

20 Poanioù e-leizh en devez an den reizh,
met diouto holl e vezo dieubet gant an Aotrou.
21 An Aotrou a ra gward war e holl eskern,
ne vo torret hini ebet anezho.

22 An drougiezh a gas an den fall d'ar marv,
kastizet e vezo enebourien an den reizh.
23 Met an Aotrou a zieub e servijerien, nann, ne vo ket droukskoet an neb en em repu ennañ.

35 (34) Pedenn d'an Aotrou enep an heskinerien

1 Eus David.

1 Stourmit, Aotrou, ouzh ar re a stourm ouzhin ;
Argadit a-enep va argaderien.
2 Krogit en ho skoed, kemerit hoc'h armoù
ha savit d'am skoazellañ.

3 Bannit ho koaf ha stankit an hent
d'am enebourien o redek war va lerc'h.
Aotrou, lavarit d'am ene :
«Da silvidigezh ez on-me.»

4 Ra vo divarc'het ha distroadet ar re-se
a glask diskar va buhez.
Ra gilo war-dreñv, leun a vezh,
ar re a ijin va gwalleur.

5 Ra vezint evel pell er barr-avel
gant Ael an Aotrou ouzh o skarzhañ.
6 Ra vezo o hent teñvalijenn ha riskladenn
gant Ael an Aotrou war o lerc'h.

7 Rak hep abeg o deus stegnet o roued a-enep din
ha kleuzet ur foz d'am fakañ.
8 Ra gouezho warno ar gwalleur,
ur rivin dic'hortozet,
ar roued o deus stegnet, ra vint paket ganti,
ar foz o deus kleuzet, ra gouezhint enni !

9 Va ene neuze a drido en Aotrou,
levenez en devo gant e silvidigezh !

10 Va holl eskern a lavaro :
«Aotrou, piv a zo par deoc'h-C'hwi?
Evit dieubiñ ar reuzeudig eus dorn ar galloudeg,
an den kaezh eus kraban ar breizherien.»

11 Testoù kounnaret a zo en em savet ouzhin,
evit tamall din traoù n'anavezan ket ;
12 daskoriñ a reont din an droug evit ar mad,
spiañ a reont a-enep va buhez.

13 Me avat, pa oant klañv,
me a wiske an dilhad-kañv,
kastizañ a raen va ene gant ar yun,
skuilhañ a raen pedennoù em c'halon.

14 Evel pa vije bet evit ur mignon
pe ur breur e kerzhen,
glac'haret evel un den o ouelañ d'e vamm,
krommet ha mantret.

15 Ha bremañ p'emaon o kouezhañ
ez int laouen ;
a-enep din en em vodont,
skeiñ a reont ganin n'ouzon perak.

16 Va drailhañ a reont dibaouez,
va argadiñ a reont
en ur c'hoarzhin goap,
o dent a skrignont ouzhin.

17 Aotrou, betek pegoulz e chomot da selaou?
Dieubit va ene eus dent ar yuderien,
eus geol al leoned ar vuhez n'am eus nemeti.
18 Dougen a rin trugaregezh deoc'h er vodadeg vras,
ho meuliñ a rin e-kreiz engroez an dud.

19 Grit na c'hoarzho ket warnon va enebourien direizh,
na wigno ket gant o lagad
ar re am c'hasa hep abeg.

20 Rak n'eo ket komzoù a beoc'h a lavaront :
a-enep tud sioul ar vro ec'h itrikont taolioù ganas.
21 O genoù a zigoront ledan a-enep din,
en ur lavarout : Ac'ha ! Gwelet o deus hon daoulagad !

22 Gwelet hoc'h eus-c'hwi, Aotrou, na chomit ket digomz ;
Aotrou, na chomit ket pell diouzhin.
23 Dihunit ha savit da zifenn va c'haoz,
da stourm evit va gwir, Aotrou, va Doue.

24 Roit va gwir din en ho reizhder, Aotrou,
n'o devo ket levenez diwar va c'houst,
25 Na lavarint ket en o c'halon : mat eo !
Hor c'horzailhenn he deus eñ lonket !

26 Ra vo diskaret ha mezhekaet, holl war un dro,
ar re o deus plijadur gant va gwalleur,
Ra vo gwisket a zismegañs
hag a vezh ruz ar re a sav a-enep din.

27 Met ra drido a levenez mignoned va reizhded,
ha ra zalc'hint bepred da lavarout :
«Na pegen bras, eo an Aotrou
a blij dezhañ silvidigezh e servijer.»

28 Ya, va zeod a vouskano da lidañ ho reizhded,
ha d'ho meuliñ bemdez va buhez-pad.

36 (35) Drougiezh ar pec'her ha madelezh Doue

1 D'ar mestr-kaner.
Eus servijer an Aotrou, David.

2 An drougiezh a gomz
ouzh an den fall en e galon ;
n'emañ ket doujañs Doue
dirak e zaoulagad.

3 Rak en e soñj emañ bepred o vrabañsal,
en ur grediñ ne vo ket dizoloet na kasaet e bec'hed.
4 N'eus en e c'henou nemet torfed ha tromplerezh,
n'eus ken gantañ na furnez na reizhder.

5 En e wele emañ bepred oc'h itrikañ fallagriezh,
derc'hel a ra gant an hent divat,
ne zistro ket diwar an droug .

[6] Aotrou, betek an neñv e sav ho trugarez,
ken uhel hag ar c'hoabr ho fealded ;
[7] Ho reizhder a zo bras evel ar menezioù,
ho parnedigezhioù ken don hag ar mor !

Salviñ a rit, Aotrou, an dud hag al loened ;
[8] pegen prizius eo ho trugarez, Aotrou Doue !

Mibien Adam, e skeud hoc'h eskell
o deus gwarez.
[9] O gwalc'h a gavont gant madoù ho ti,
gant stêr vras ho tudi e torront o sec'hed.

[10] Rak ennoc'h emañ feunteun ar vuhez,
hag en ho sklêrijenn eo hon eus sklêrijenn.

[11] Skuilhit ho kras war an dud hoc'h anav,
hag ho reizhded war an dud reizh a galon.

[12] Grit na drec'ho ket warnon troad an den
lorc'hus,
na vin ket difrapet gant dorn ar pec'her.

[13] Setu kouezhet oberourien ar fallagriezh,
diskaret int hep na c'hellint adsevel ken.

37 (36) Tonkad an den reizh hag an hini direizh

[1] *Eus David.*

Na gounnar ket en abeg d'ar re fall,
n'a ket da ereziñ ouzh oberourien an droug,
[2] rak evel foenn e tisec'hint gwall-vuan,
hag e weñvint evel geot ar pradeier.

[3] En em fiz en Aotrou ha gra ar mad,
evit chom war an douar o tañva surentez.
[4] Laka da blijadurezh en Aotrou,
hag e roio dit diouzh goulenn da galon.

[5] Fiz en Aotrou da blanedenn,
stag da c'houbeizh outañ, hag eñ a oberio ;
[6] lakaat a ray da reizhder da barañ
evel ur sklêrijenn,
ha reizhded da gaoz evel an heol da greisteiz.

[7] Bez e peoc'h dirak an Aotrou
ha laka da fiziañs ennañ,
na gounnar ket en abeg d'an den a ra berzh,
evitañ da vezañ oc'h ijinañ drougiezh.

[8] Dilez da fulor, ro distan d'az kounnar,
n'a ket da sodiñ gant aon d'ober an droug ;
[9] rak an drougoberourien a vezo distrujet,
tra ma perc'henno an douar ar re a zo o fiziañs
en Aotrou.

[10] Un nebeut c'hoazh ha ne vo ken eus an den
fall,
mar sellez ouzh al lec'h ma oa, n'emañ ken eno.
[11] Met an dud vat a berc'henno an douar,
hag o devo dudi gant ur peoc'h dizehan.

[12] Emañ an den fall oc'h itrikañ a-enep an den
reizh
en ur skrignal e zent a-enep dezhañ.
[13] Met an Aotrou a ra goap anezhañ,
dre ma wel emañ e zeiz dezhañ o tont.

[14] Ar re fall a denn o c'hleze
hag a stegn o gwareg,
evit diskar ar paour, ar reuzeudig,
evit lazhañ ar re a gerzh en hent reizh ;
[15] Met o c'hleze a sanko en o c'halonoù,
hag o gwaregoù a vo torret.

[16] Gwelloc'h eo an nebeut perc'hennet gant an
den reizh
eget e vadoù bras d'an den dizoue,
[17] rak divvrec'h an den fallakr a vo torret dezhañ,
met ar re vat eo an Aotrou ur skoazell evito.

[18] An Aotrou a gemer preder gant deizioù an dud
dibec'h,
hag o lignez a bado da virviken.
[19] Ne vint ket distroadet en amzer ar gwalleur,
hag o gwalc'h o devo e mare ar gernez.

[20] Ar re fall avat a ya da goll,
enebourien an Aotrou,
evel kinkladur ar pradeier,
a ya da goll hag a dro e moged.

[21] An den fall a amprest arc'hant hag a chom hep
daskoriñ,
an den reizh avat a zo largentezus hag a ro
donezon.
[22] Rak ar re benniget gant Doue a berc'henno an
douar,
ar re mallozhet gantañ a vo distrujet.

[23] An Aotrou eo an hini a starta dezhañ
e gammedoù,
hag a gemer dudi gant e zoare.
[24] Mar deu da gouezhañ ne vo ket a-led e gorf,
rak an Aotrou en dalc'h dre e zorn.

[25] Yaouank on bet ha setu ma'z on kozh dija,
biskoazh n'em eus gwelet an den reizh dilezet,
na tud e lignez o klask o bara.
[26] Emañ bepred oc'h ober aluzon hag o prestañ,
ya, ra vo benniget e lignez.

[27] Distro diouzh an droug ha gra ar mad,
evit chom o terc'hel da virviken,
[28] rak an Aotrou a gar ar reizhder,
ha ne zilez ket e fideled.

Ar bec'herien a vo distrujet da viken,
troc'het kuit e vo lignez an dud fallakr,
[29] tra ma vo ar re vat o perc'hennañ an douar,
hag o chom warnañ da holl viken.

[30] Genoù an den reizh a vouskan ar furnez,
hag e deod a gemenn ar reizhder ;
[31] en e galon emañ lezenn e Zoue,
divrall e chom e gammedoù.

[32] An den fall a daol evezh ouzh an den reizh
en ur glask e lakaat d'ar marv ;
[33] met an Aotrou n'en dilez ket etre e zaouarn,
n'en lez ket, pa vez barnet, da vezañ kondaonet.

[34] Laka da fiziañs en Aotrou ha mir e hentoù,
da sevel a ray da berc'hennañ an douar ;
hag e vo levenez ganit o welout diskar ar re fallakr.

[35] Gwelet em eus an den fall e-kreiz e nerzh
oc'h en em astenn evel ur wezenn-sedrez war al Liban,
[36] tremenet on en-dro ha setu ne oa ken anezhañ,
e glasket em eus ha n'em eus ket e gavet.

[37] Sell ouzh an den dibec'h, taol pled ouzh an den reizh,
ya, ul lignez a zo evit an den a beoc'h.
[38] Ar bec'herien avat a vez diouennet holl a-gevret,
hag e vez troc'het kuit lignez ar re fallakr.

[39] Ar re vat e ro an Aotrou dezho silvidigezh,
o goudor ez eo en amzer an anken.
[40] An Aotrou o sikour hag o dieub,
o dieubiñ a ray eus an den fall, o salviñ a ra,
dre m'en em repuont ennañ.

38 (37) Galv ar pec'her da druez an Aotrou

[1] *Salm David. Evit eñvoriñ.*

[2] Aotrou, n'am zamallit ket en ho kounnar,
n'am c'hastizit ket en ho fulor.

[3] rak ho piroù a zo sanket ennon,
ha warnon eo kouezhet pouez ho torn.
[4] Netra dic'houli em c'horf gant ho puanegezh,
netra yac'h em eskern en abeg d'am fec'hed.

[5] Rak va mankoù, beuzet on dindano,
hag evel ur bec'h pounner e pouezont warnon.
[6] Flaer ar breinadur a sav eus va goulioù,
setu frouezh va follentez.

[7] Daoubleget on ha mantret a-grenn ;
a-hed an deiz e kerzhan gant ur penn teñval.
[8] Rak terzhienn a zo ganin leizh va c'horf,
n'eus ken netra yac'h ennon.

[9] Dinerzhet on ha brevet ha divi,
garmiñ a ran evel ul leonez o yudal.
[10] Aotrou, dirazoc'h emañ va holl c'hoantoù,
ouzhoc'h n'eo ket kuzh va hirvoud.

[11] Va c'halon a dalm, va nerzh am dilez,
ha zoken gouloù va daoulagad a ya kuit diganin.
[12] Va mignoned a chom pell diouzh va gouli,
ha va zud kar ne dostaont ket.

[13] Korvigellerezh a ijiner a-enep va buhez,
ar re a glask va gwalleur
a c'hourdrouz ar marv din,
a-hed an deiz ec'h itrikont taolioù ganas.

[14] Me avat, evel un den bouzar, ne glevan ket,
me a zo evel un den mut na zigor ket e veg ;
[15] tremen a ran evit un den na glev ket,
unan ha n'en deus respont ebet en e c'henoù.

[16] Rak c'hwi, Aotrou, eo an hini a c'hoanagan ennañ,
c'hwi a responto, Aotrou, va Doue.
[17] Lavaret em eus : « Grit na c'hoarzho ket ar re-se diwar va fenn ;
pa vank din va zroad, n'o lezit ket da drec'hiñ !»

[18] Rak setu me dare da gouezhañ,
dalc'hmat emañ va foan dirazon.

[19] Va fallagriezh, hec'h anzav a ran,
enkrezet on en abeg d'am fec'hed.

[20] Galloudus eo ar re am dizarbenn hep abeg,
gwall stank eo ar re am c'hasa en-gaou,
[21] ar re a zegas an droug din evit ar mad,
am zamall dre ma klaskan ar reizhder.

[22] N'am dilezit ket da viken, Aotrou ;
va Doue, na chomit ket pell diouzhin.
[23] Hastit, deuit buan d'am skoazellañ,
c'hwi, va Aotrou, ha va salver.

39 (38) Ur vogedenn, buhez mab-den

[1] *D'ar mestr-kaner. Da Iditoun. Salm David.*

[2] Lavaret em boa : «Eveshaat a rin ouzh va hentoù,
evit chom hep pec'hiñ gant va zeod ;
lakaat a rin ur minwask d'am genou,
par ma vo an den fall dirazon.»

[3] Chomet on digomz ha mut, met hep gounid ebet,
rak gwashaet eo bet din va nec'h.
[4] Va c'halon a oa un tan em askre,
ar flamm am deve seul vui ma prederien.

[5] Hag ar gomz a zo savet d'am muzelloù :
«Lakait-me, Aotrou, da anaout va zermen ;
ha peseurt muzul a zo d'am deizioù,
ma ouezin pegen berrbad ez on.»
[6] Lec'hed an dorn, setu muzul va buhez,
a deizioù, un netra dirazoc'h.

Ur c'hwezhadenn nemetken eo an den.
[7] Ya, evel ur skeud e tremen mab-den.
En aner e fourgas da verniañ teñzorioù,
pa ne oar ket piv o dastumo da c'houde.

[8] Ha bremañ, petra gedal, Aotrou?
War-zu ennoc'h en em dro va fiziañs.
[9] Eus va holl bec'hedoù dieubit-me,
n'am roit ket da c'hoapaerezh an diskiant.

[10] Tevel a ran, ne zigoran ken va genoù,
rak c'hwi eo an hini en deus graet se.
[11] Distroit diouzhin ho taolioù :
gant kounnar ho torn on pulluc'het.

[12] Skeiñ a rit ouzh an den gant kastiz e bec'hed,
ha krignat a rit evel un tartouz e vuhez prizius.
Ur c'hwezhadenn nemetken eo an den.

[13] Selaouit va fedenn, Aotrou,
digorit ho tivskouarn d'am galvadenn.
Na chomit ket bouzar ouzh va daeroù,
rak en ho ti amañ ned on nemet un ostiziad,
un tremener evel va holl dadoù.

[14] Distroit diouzhin ho sell,
ma c'hellin tennañ va anal,
a-raok din mont kuit ha na vin ken amañ.

40 (39) Trugarekadenn ha galvadenn

[1] *D'ar mestr-kaner. Eus David. Salm.*

[2] Gortozet, gortozet em eus en Aotrou,
ha stouet en deus war-zu ennon.

[3] Klevet en deus va galvadenn
va zennet en deus eus poull ar marv,
eus bouilhenn ar fankigell ;
kadarnaet en deus va zreid war ar roc'hell,
startaet va c'hammedoù.

[4] Lakaet en deus em genou ur ganaouenn nevez,
ur veuleudi d'hon Doue.
ha kalz en gwelo hag o devo estlamm
hag a lakay o fiziañs en Aotrou.

[5] Eürus an den en deus diazezet
e fiziañs war an Aotrou
ha na dro ket a-du gant an dud dirollet
a ya war-lerc'h an idoloù.

[6] Kement a vurzhudoù hoc'h eus graet evidomp !
Aotrou, va Doue !
Kement a vurzhudoù hag a mennadoù en hor c'heñver,
n'eus hini a ve hañval ouzoc'h !

[7] Na aberzh na profadenn n'o deus plijet deoc'h-c'hwi,
met digoret hoc'h eus din va divskouarn.
Ne c'houlennit nag holloskad na dibec'hadenn,
[8] neuze em eus lavaret : «Setu me amañ.

Evel m'eo bet skrivet e rolled al levr diwar va fenn,
[9] evit ober ho mennantez.

O va Doue, va holl dudi eo ho lezenn,
e-kreiz donañ va c'halon.»

[10] Embannet em eus ho reizhder hag ho
silvidigezh
e-kreiz ar vodadeg vras ;
nann, n'em eus ket serret va muzelloù,
ha c'hwi en goar ervat, Aotrou.

[11] N'em eus ket kuzhet ho reizhder em c'halon,
disklêriet em eus ho fealded.
N'em eus ket tavet war ho madelezh na war ho
kwirionez
dirak ar vodadeg vras.

[12] Ha c'hwi, Aotrou,
na virit ket pell diouzhin ho trugarezioù,
ra vo bepred aze ouzh va diwall
ho madelezh, ho fealded !

*

[13] Rak drougoù o deus va enkelc'hiet,
drougoù diniver !

va fec'hedoù am stard ken kreñv,
ma ne c'hellan gwelout netra ken !
Fonnusoc'h int eget blev va fenn,
ma vank em c'hreiz va c'halon.

[14] Ra blijo deoc'h, Aotrou, va dieubiñ ;
hastit, Aotrou, dont d'am harpañ. !
[15] Ra vo divarc'het an holl dud-se
a glask lemel diganin va buhez.

Ra gilo dispennet, mezhekaet,
ar re o deus plijadur gant va gwalleur.
[16] Ra dec'ho kuit goloet a vezh
ar re a lavar ouzhin : Gwell a se !

[17] Ra drido ennoc'h e barr al levenez
kement hini ho klask ;
ra lavaro bepred : « Klod d'an Aotrou ! »,
an hini a c'hoanta ho skoazell.

[18] Me avat, reuzeudik ha paour evel ma'z on,
an Aotrou en deus preder ouzhin.
Va skoazell ha va dieuber ez oc'h-c'hwi ;
na zaleit ket, o va Doue.

41 (40) Pedenn ar c'hlañvour dilezet

[1] D'ar mestr-kaner. Eus David

[2] Eürus an hini a bled gant an den ezhommek
ha paour,
an Aotrou e salvo en deiz ar gwalleur.
[3] An Aotrou e viro e-buhez, eürus war an
douar,
e ziwall a ray diouzh c'hoant e enebourien.
[4] An Aotrou e skoazello war e wele a boan ;
hag en e gleñved e teuio d'e bareañ.

[5] Me avat am eus lavaret : «Aotrou, ho pet truez
ouzhin.
Salvit-me, rak pec'het em eus ouzhoc'h.»
[6] Va enebourien a gomz a walleur diwar va
fenn :
«Pegoulz e varvo ha ne vo ken anv anezhañ?»
[7] Pa zeu unan d'am gweladenniñ e lavar din
komzoù goullo ;
met e galon en em garg a soñjoù fallakr, d'o
dibunañ er-maez.

[8] Holl a-gevret emañ ar re am c'hasa o kuzulikat
a-enep din ;
ne reont nemet droukkomz a-enep d'am buhez.
[9] «Ur vosenn ifern, emezo, a zo aet ennañ,
setu eñ war e wele, ne savo ken en-dro.»
[10] Va c'heneil zoken hag em boa fiziañs ennañ,
eñ hag a zebre eus va bara, en deus savet
e droad d'am flastrañ.

[11] Met c'hwi, Aotrou, ho pet truez ouzhin,
lakait-me da adsevel ma taskorin se dezho.
[12] Gouzout a rin neuze em c'harit,
pa ne vrabañso ket va enebour diwar va fenn.
[13] Ya, va mirout a reot e buhez,
va startaat a reot en ho kras da virviken.

[14] Ra vo benniget an Aotrou,
Doue Israel,
a holl viskoazh da holl viken !
Amen ! Amen !

Eil levrenn (Salmoù 42-72)

42 (41) O hiraezhiñ da Di an Aotrou

[1] *D'ar mestr-kaner. Barzhoneg.*
Eus mibien Kore.

[2] Evel ma hirvoud an heizez
etrezek an dourioù bev,
evel-se emañ va ene ouzh o c'hoantaat,
Aotrou Doue.

[3] Sec'hed en deus va ene eus Doue,
eus Doue ar vuhez ;
pegoulz ez in da welout
splannder Doue?

[4] Va bara, deiz ha noz,
eo va daeroù,
pa lavarer ouzhin hep paouez :
«Pelec'h emañ da Zoue?»

[5] Soñj am eus hag em c'halon
en em skuilh va eñvorioù ;
penaos e kerzhen e penn an dud
ouzh o bleinañ da di Doue,
e-kreiz meuleudioù a levenez,
gant an engroez en e drivli.

[6] Perak out mantret, va ene,
ha perak hirvoudiñ?
Laka da fiziañs e Doue, rak e veuliñ a fell din,
eñ va salver ha va Doue !

*

[7] Mantret em c'hreiz eo va ene,
pa soñjan ennoc'h,
eus douar ar Yordan hag an Hermon,
eus ar menez Misar.

[8] An islonk a c'halv an islonk
gant trouz ho lammdourioù ;
holl donnoù ha gwagennoù
ho lanv a zo tremenet warnon.

[9] Ra blijo gant Doue reiñ din
e c'hras a-hed an deiz,
a-hed an noz ho kanañ a rin hag ho meuliñ,
Doue va buhez.

[10] Lavarout a ran d'am Doue :
«Va roc'hell ez oc'h-c'hwi.
Perak va ankouaat,
perak e kerzhan en dristidigezh,
kalemarc'het gant an enebour?

[11] Va eskern ennon a zo brevet,
gant dismegañsoù va gwaskerien,
pa c'houlennont ouzhin a-hed an deiz :
«Pelec'h emañ da Zoue?»

[12] Perak out mantret, va ene,
ha perak hirvoudiñ?
Laka da fiziañs e Doue, rak e veuliñ a fell din,
eñ, va salver ha va Doue !

43 (42) Doue, va minic'hi

[1] Barnit-me en ho reizhded, o Doue,
ha difennit va c'haoz a-enep ur bobl didruez ;
eus an dud gaouiat ha fallakr
dieubit-me ha va salvit.

[2] Rak c'hwi, Doue, zo va goudor ;
perak va disteurel?
perak e kerzhan en dristidigezh
kalemac'het gant an enebour.

[3] Kasit din ho sklêrijenn hag ho kwirionez,
int am bleino, int am reno,
betek ho menez santel,
betek ho tabernakloù.

[4] Ha sevel a rin ouzh hoc'h aoter,
Doue va levenez,
hag ho meuliñ a rin war an delenn,
Aotrou, va Doue.

[5] Perak out mantret, va ene,
ha perak hirvoudiñ?
Laka da fiziañs e Doue, rak e veuliñ a fell din,
eñ, va salver ha va Doue.

44 (43) Klemmgan war ar vro faezhet

[1] *D'ar mestr-kaner. Eus mibien Kore.*
Barzhoneg.

[2] Doue, klevet o deus hon divskouarn,
danevellet o deus dimp hon tadoù,
an oberenn hoc'h eus kaset da benn en
o deizioù,
en amzer a-wezhall.

[3] Gant ho torn evit o flantañ
ho poa skarzhet kuit ar pobloù,
evit reiñ dezho frankiz
ho poa skubet ar broadoù.

[4] Rak n'eo ket o c'hleze o devoa aloubet ar vro,
nag o brec'h roet an trec'h dezho ;
met ho torn dehoù hag ho prec'h deoc'h-c'hwi
ha sklêrijenn ho tremm, p'en o c'harec'h.

[5] C'hwi, va Roue ha va Doue, eo an hini
a c'hourc'hemenne an trec'h evit Yakob.
[6] Ganeoc'h hon eus dispennet hon enebourien,
hag en hoc'h anv hon eus mac'het hon argaderien.

[7] Nann, n'eo ket em gwareg em eus bet va fiziañs,
nann n'eo ket va c'hleze en deus va lakaet da drec'hiñ.
[8] Met c'hwi eo hoc'h eus hor salvet diouzh hon enebourien,
c'hwi eo hoc'h eus diskaret an holl dud hor c'hasae.

[9] E Doue dalc'hmat hon eus lakaet hol levenez,
hag hoc'h anv hon eus kanmeulet da virviken.

*

[10] Ha koulskoude hoc'h eus hon distaolet ha sammet a vezh,
ne gerzhit mui war-raok e penn hon armeoù.
[11] Hol lakaet hoc'h eus da gilañ dirak hon enebourien,
hag ar re hor c'hasae o deus hon dibourc'het.

Graet hoc'h eus ac'hanomp deñved mat da lazhañ,
hon dasstrewet hoc'h eus e-touez ar broadoù.
[13] Evit netra hoc'h eus gwerzhet ho pobl,
n'eo ket diwar he friz oc'h bet pinvidikaet.

[14] Graet hoc'h eus ac'hanomp un dismegañs evit hon amezeien,
un danvez a c'hoap hag a c'hoari evit an dud en-dro dimp.
[15] Hol lakaat a rit da vout ur vojenn e-touez ar broadoù,
tud ar pobloù a hej o fenn ouzh hor gwelout.

[16] A-hed an deiz emañ va fae dirak va daoulagad,
ha ruzder ar vezh a c'holo va dremm,
[17] pa griont ouzhin o dismegañs, o c'hunujennoù,
pa welan kasoni an enebour.

*

[18] Se a c'hoarvez ganimp,
hep n'hor bije hoc'h ankouaet,
hep n'hor bije trubardet hoc'h emglev.

[19] Nann, n'he deus ket hor c'halon en em droet diouzhoc'h,
hon treid n'o deus ket tec'het diwar ho kwenodenn.
[20] Perak hor breviñ bremañ gant an anken,
perak hor goleiñ gant teñvalijenn ar marv?

[21] Mar hor bije ankouaet anv santel hon Doue,
astennet hon daouarn etrezek un doue estren,
[22] ne vije ket chomet an dra-se kuzh da Zoue,
rak eñ a anav sekredoù ar galon.
[23] Met en abeg deoc'h e vezomp muntret bemdez,
ha sellet evel deñved mat da lazhañ.

[24] Savit neuze ! Perak kousket, Aotrou?
Dihunit, ha n'hon distaolit ket da holl viken.
[25] Perak e kuzhit ouzhimp ho tremm,
hag ankouaat a rit hor reuz hag hor gwaskerezh?

[26] A-stok hor c'horf emaomp astennet er poultr,
hor c'hof a chom peg ouzh an douar.
Savit, Aotrou, deuit d'hor skoazellañ,
ha dieubit-ni en abeg d'ho trugarez.

45 (44) Kan-eured evit ur roue

[1] D'ar mestr-kaner. War 'al lili'. Eus mibien Kore. Barzhoneg. Kan a garantez.

[2] Va c'halon a virvilh gant komzoù prizius,
va barzhoneg a ginnigan d'ar Roue,
va zeod a red evel pluenn ur skriver mibin.

*

[3] Te zo kaer dreist holl vibien an dud,
ar goantiz a vleugn war da vuzelloù,
setu perak en deus Doue da venniget da
virviken.

[4] War da vorzhed, o Brezelour,
stag da gleze, lugernus ha roueel !

[5] Kae war-raok, marc'heka, da stourm
evit ar wirionez,
ar vadelezh hag ar reizhder.

Stegn da wareg gant da zorn spouronus :
[6] lemm eo da viroù,
- dindanout e kouezh ar pobloù -
enebourien ar Roue a goll kalon.

[7] Da dron, o Doue, a vo da holl viken ;
ur vazh a reizhder eo da vazh-roue.
[8] Ar reizhded a garez, an droug a gasaez.

Setu perak en deus Doue, da Zoue, da sakret,
gant un eoul a levenez a-us d'az mignoned.
[9] Mir, aloez ha kasia a borfum da zilhad.

Eus diabarzh da balezioù olifant an telennoù
a zegas dit levenez gant o son.
[10] Merc'hed rouaned a zeu d'az tiambroug ;
a-zehoù dit emañ ar Rouanez kinklet gant aour
Ofir.

*

[11] Selaou, va merc'h, sell ha stou da skouarn,
ankoua da bobl ha tiegezh da dad ;
[12] rak ar Roue a zo kouezhet e karantez gant da
gened,
stou dirazañ peogwir eo da Aotrou.

[13] Ha poblad Tir ivez a zeuio gant profoù ;
he fennoù bras a glasko da c'hrad-vat.

[14] Skedus-holl ec'h antre merc'h ar roue,
gwiadennoù aour eo danvez he dilhad.
[15] En he sae liesliv he c'hinniger d'ar Roue.

War he lerc'h ar gwerc'hezed, he mignonezed,
[16] o degas a reer gant trid ha levenez,
antren a reont e palez ar Roue.

*

[17] Da vibien a gemero lec'h da dadoù ;
o diazezañ a ri da briñsed war an douar a-bezh.

[18] Degas a raint soñj eus da anv a rummad da
rummad ;
d'ar pobloù d' az kanañ a gantved da gantved.

46 (45) An Aotrou a zo ganimp

[1] D'ar mestr-kaner. Eus mibien Kore. War 'ar merc'hed yaouank'. Kan.

[2] Doue a zo evidomp ur repu hag un difenn,
ur skoazell bepred ganimp e pep anken.
[3] Gant se n'hor bez ket aon pa vez eilpennet an
douar,
pa drabidell ar menezioù e-kreiz ar mor,
[4] pa sav e wagennoù o yudal hag o virviñ,
pa gren ar menezioù gant nerzh e darzhioù.

Aotrou ar galloudoù
a zo ganimp,
hon difenner
eo Doue Yakob !

[5] Gwazhioù ur stêr vras a ro levenez da Gêr veur
Doue,
chomadur santelañ an Uhel-meurbet.
[6] En he c'hreiz emañ Doue ha divrall e chomo ;
aze emañ Doue d'he sikour da darzh an deiz.
[7] Ar pobloù a groz, ar rouantelezhioù a virvilh ;
met sevel a ra e vouezh ha setu an douar
o teuziñ.

[8] Aotrou ar galloudoù
a zo ganimp,
hon difenner
eo Doue Yakob !

[9] Deuit ha gwelit oberoù an Aotrou,
an taolioù sebezus en deus graet war an douar.
Lakaet en deus ar brezel da baouez betek penn
pellañ ar bed,
[10] torret en deus ar gwaregoù, bruzunet ar
goafioù,
devet en deus ar skoedoù en tan.
[11] Paouezit hag anavezit ez eo me a zo Doue,
a drec'h war ar broioù, a drec'h war an douar.

[12] Aotrou ar galloudoù
a zo ganimp,
hon difenner
eo Doue Yakob !

47 (46) Doue, roue an hollved

1 D'ar mestr-kaner Eus mibien Kore. Salm.

2 C'hwi, pobloù holl, stlakit ho taouarn,
meulit Doue gant youc'hadegoù a levenez !

3 Rak an Aotrou eo an Uhel-meurbet, ar spouronus,
ar Roue-meur war an douar a-bezh.
4 Sujet en deus ar pobloù dindanomp,
lakaet ar broadoù dindan hon treid.
5 Dibabet en deus un douar da vezañ dimp hon domani,
ur Gêr da vezañ gloar Yakob e vuiañ-karet.

6 Sevel a ra Doue e-kreiz ar youc'hadegoù,
hag an Aotrou e sonadeg an trompilhoù.
7 Kanit da Zoue, kanit !
sonit d'hor Roue, sonit !
8 Rak Doue eo roue an douar a-bezh,
sonit dezhañ d'e azeuliñ !

9 Doue a ren war an holl vroadoù,
Doue a zo azezet war e gador santel.
10 Priñsed ar pobloù a zeu d'en em strollañ
gant pobl Doue Abraham,
rak Doue a zo mestr war vistri an douar :
sevel a ra a-us d'an holl c'halloudoù.

48 (47) An Aotrou, gwarezer Sion

1 Kan. Salm. Eus mibien Kore.

2 Bras eo an Aotrou ha meulus-kenañ
e Kêr-veur hon Doue.
3 E venez santel a sav en e splannder,
levenez an douar a-bezh.

Menez Sion e donder an hanternoz,
a zo Kêr vras ar Roue-meur.
4 Doue en em ziskouez en he c'hastelloù-kreñv
evel un difenn asur.

5 Rak, setu ma oa en em unanet ar Rouaned,
evit argadiñ a-gevret.
6 A-vec'h m'o deus gwelet int bet spontet,
strafuilhet-holl o deus tec'het.

7 Neuze e krogas enno ur grenijenn,
evel gwentloù ur vaouez ;
8 evel pa c'hwezh avel vras ar reter
o vruzunañ listri Tarsis.

9 Ar pezh hor boa klevet hon eus gwelet
e keoded Aotrou ar galloudoù,
e Kêr-veur hon Doue ;
Doue d'he startaio da viken.

10 Ho trugarez, Aotrou, a eñvoromp en-dro
e diabarzh ho templ.
11 Evel hoc'h anv, o Doue,
ho meuleudi da vont betek harzoù an douar.

Ho torn dehoù a zo leun a reizhded,
12 ra vo laouen menez Sion,
ha ra drido kêrioù Bro Youda
en abeg d'ho parnedigezhioù.

13 Grit an dro eus Sion, heuilhit he mogerioù,
ha kontit he zourioù ;
14 sellit ouzh he murioù-difenn
arvestit ouzh he c'hreñvlec'hioù.

Evit disklêriañ d'ar rummadoù da zont :
15 Eo ken bras-se Doue, hon Doue-ni
a gantvedoù da gantvedoù,
hag hor rener da virviken.

49 (48) Didalvoudegezh ar madoù

1 D'ar mestr-kaner. Eus mibien Kore. Salm.

2 Selaouit kement-mañ, pobloù holl,
digorit ho tivskouarn, holl dud ar bed ;
3 c'hwi, tud izel, kenkoulz ha tud uhel,
pinvidien ha peorien, holl a-unan.

4 Rak va genou a ya da zisklêriañ furnez,
ha traoù leun a skiant a zo e mouskan va c'halon.
5 Stouiñ a ran va skouarn da selaou un diougan,
ha displegañ a ran va c'hudenn war an delenn.

*

6 Perak em befe spont en deizioù ar gwalleur,
p'emañ drougiezh ar re fall ouzh va gronnañ?
7 Int hag a laka o fiziañs e braster o madoù
hag a denn lorc'h eus puilhentez o finvidigezh.

8 Rak n'eus den hag a c'hellfe en em zasprenañ eus ar marv ;
n'eus hini evit talañ da Zoue priz e vuhez.
9 Re ger e koust, n'eus talad ebet,
10 evit chom da viken hep gwelout ar marv.

[11] Ya, pep unan en gwelo, rak ar re fur a varv,
ha kenkoulz all an den diboell, ar genaoueg,
en ur lezel da reoù all e deñzorioù.

[12] O bezioù, setu tiez an dud da virviken ;
o chomadur da virviken a remziad da remziad,
ha goude m'o devje lakaet war zouaroù bras
o anvioù.

[13] An den en e splannder ne gompren ket an
dra-se ;
heñvel eo ouzh al loened a zistro da vezañ mut.

*

[14] Honnezh eo planedenn an dud a zo diboell
o fiziañs,
honnezh eo finvez ar re a vrabañs en
o c'homzoù.
[15] Evel ur bagad deñved dastumet evit an
ifernioù,
ha mêsaet gant an Ankoù.

Da c'houloù deiz e roint o lec'h d'ar rez reizh ;
er marv e vo diverket o dremmoù :
Palez ebet ken evito !
[16] Doue avat a zieubo va ene eus dalc'h ar marv,
va zennañ a ray eus kraban an Ankoù.

[17] Bez dinec'h p'emañ an den o pinvidikaat,
p'emañ lorc'haj e di o terc'hel da greskiñ,
[18] rak pa varvo ne vo kaset netra gantañ,
e binvidigezh ne ziskenno ket er bez war
e lerc'h.

[19] Kaer en devo bet e-pad e vuhez en em
zisklêriañ eürus
ha kaout ar vrud da gemer e blijadur,
[20] e ranko evelkent mont da gaout e dadoù kozh,
ha na welint biken ken ar sklêrijenn.

[21] An den en e splannder ne gompren ket an
dra-se ;
heñvel eo ouzh al loened a zistro da vezañ mut.

50 (49) An azeulerezh plijus da Zoue

[1] *Salm. Azaf.*

[1] Doue an doueoù en deus komzet
ha galvet an douar
eus ar sav-heol
betek ar c'huzh-heol.

[2] Eus Sion, kêr a splannder,
e teu Doue da barañ,
[3] dont a ra hon Doue
ha ne davo ket !

Un tan pulluc'hus a gerzh dirazañ,
ar gorventenn en em ziroll en-dro dezhañ.
[4] Gervel a ra an neñvoù eus an nec'h
hag an douar evit barnedigezh e bobl :

[5] «Bodit en-dro din tud va fobl santel,
ar re o deus siellet gant un aberzh o emglev
ganin.»
[6] An neñvoù a gemenn reizhded Doue,
rak mont a ra da zougen e setañs.

*

[7] «Selaou, va fobl, rak mont a ran da gomz ;
mont a ran, Israel, da zougen testeni a-enep dit :
Doue, da Zoue eo me an hini eo.

[8] N'eo ket evit da aberzhoù em eus rebechoù
d'ober ;
rak dirazon emañ bepred da holloskadoù.
[9] Met n'em eus ket ezhomm eus kole yaouank
da di,
n'em eus netra d'ober gant bouc'hed da
dropelloù.

[10] Rak din-me eo holl anevaled ar c'hoadeier,
ar miliadoù loened war ar menezeier.
[11] Anavezout a ran holl evned an oabloù,
ha chatal ar maezioù a zo tra din ivez.

[12] Mar em bije naon ne lavarfen ket dit ;
rak din-me eo an hollved hag e holl bobladur.
[13] Daoust ha debriñ a ran eus kig an tirvi,
daoust hag evañ a ran eus gwad ar bouc'hed?

[14] «Kinnig da Zoue un aberzh a veuleudi,
prof an aberzhoù ac'h eus grataet d'an
Uhel-meurbet ;

15 ha neuze asped en deiz da enkrez :
da zieubiñ a rin, ha va meuliñ a ri-te.»

16 D'ar pec'her avat e lavar Doue :

«Perak bezañ o tibuniñ va gourc'hemennoù
ha komz kemend-all eus va emglev?
17 Pa 'c'h eus kasoni ouzh va reizhadurioù,
pa zistaolez a-drek da gein va c'homzoù.

18 Ma welez ul laer e redez gantañ,
hag ez out kompagnun an avoultrerien.
19 Da c'henoù a laoskez d'ober an droug,
ha gant da deod ec'h itrikez tromplezonoù.

20 Azezañ a rez evit komz a-enep da vreur,
hag evit dizenoriñ mab da vamm.
21 Setu ar pezh a rez, ha tevel a rafen?
Soñjal a rez e vefen eveldout?

Da damall a rin en ur zisplegañ
pep tra dindan da sell.
22 Taolit evezh, c'hwi ar re a ankoua Doue,
gant aon na rogfen ha na ve den evit ho salviñ.

23 Emañ o tougen bri din
kement hini a brof din e veuleudi,
an neb a vir ar reizhder,
eo dezhañ e tiskouezin va silvidigezh.

51 (50) Truez evit ar pec'her o pinijañ

1 D'ar mestr-kaner. Salm David.
2 pa zeuas ar profed Natan d'e gaout,
goude ma oa bet gant Betsabea.

3 Ho pet truez ouzhin, Aotrou Doue,
hervez brasted ho madelezh ;
hag hervez ho trugarez divent
tennit kuit va fallagriezh.

4 Gwalc'hit-me da vat eus va zorfed,
glanait-me eus va fec'hed.
5 Rak anavezout a ran va fallentez,
dirazon emañ dalc'hmat va fec'hed.

6 A-enep deoc'h hepken em eus pec'het,
graet em eus ar pezh a zo drouk dirazoc'h,
en doare ma'z oc'h reizh en ho setañs
ha direbech en ho parnedigezh.

7 E-kreiz an droug ez on bet ganet,
ha pec'her ez on bet krouet gant va mamm.

8 C'hwi avat a c'houlenn lealded er galon,
hag e don va spered e teskit din ho furnez.

9 Skuilhit warnon ho tour santel ma vin glanaet ;
gwalc'hit-me hag e vin gwennoc'h eget an erc'h.
10 Lakait-me da glevout levenez ha dudi,
ma trido en-dro an eskern hoc'h eus brevet.

11 Distroit ho sell diouzh va fec'hedoù,
ha diverkit va holl dorfedoù.
12 Krouit ennon ur galon dinamm, o Doue,
hag a-nevez lakait ennon ur spered nerzhus.

13 N'am argasit ket pell diouzhoc'h,
ha na dennit ket diganin ho Spered Santel.
14 Roit din en-dro levenez ho silvidigezh,
ha lakait ennon ur galon divrall.

15 Neuze e teskin hoc'h hentoù d'ar re zianket,
ha davedoc'h e tistroio ar bec'herien.
16 Dieubit-me eus ar c'hastiz, o Doue, va salver,
ha va zeod a drido da veuliñ ho reizhder.

17 Aotrou, digorit din va muzelloù,
ha va genoù a embanno ho meuleudi.
18 Ne blij ket deoc'h ar aberzhoù-loened,
mar kinnigan ul loskaberzh n'en degemerit ket.

19 Va aberzh-me, o Doue, eo ur spered mantret,
ur galon brevet ha glac'haret ne zisprizit ket.
20 En ho madelezh bezit trugarezus ouzh Sion,
hag adsavit murioù Jeruzalem.

21 Neuze e plijo deoc'h ar aberzhoù a reizhder,
an holloskad, ar brofadenn beurvat ;
neuze war an aoter
e vo kinniget deoc'h kojened.

52 (51) Kastiz an den fallakr

1 D'ar mestr-kaner. Barzhoneg. Eus David.
2 Pa zeuas Doeg, an Edomad,
da reiñ keloù da Saoul en ur lavarout dezhañ :
«Aet eo David da di Abimelek.»

3 Perak fougeal gant da zrougiezh,
o tirant dizoue?
4 Hag a-hed an deiz itrikañ fallagriezh,
oberour a drubardiezh?

5 Gwell eo ganit an droug eget ar mad,
ar gaou eget ar gwir.
6 Karout a rez an holl gomzoù tagus,
o teod a dromplerezh !

7 Gant-se Doue az tistrujo da viken ;
da lemel a ray kuit,
da ziskrapañ eus da deltenn,
da ziframmañ eus douar ar re vev.

8 Ar re vat a welo hag aon o devo
ha diwar e benn e c'hoarzhint :

9 «Sed an den n'en deus ket kemeret Doue da zifenner,
met en deus bet fiziañs e braster e vadoù,
ha fougeet gant e binvidigezh.»

10 Me avat evel un olivezenn
o c'hlasveziñ e porzhioù ti Doue,
en em fizian e karantez an Aotrou
da viken, da holl viken.

11 Ho meuliñ a rin da virviken
evit ar pezh hoc'h eus graet ;
fiziañs am eus en hoc'h anv,
en abeg d'ho madelezh, e-keñver ho mignoned.

53 (52) Follentez an den dizoue

1 D'ar mestr-kaner. War fleütoù. Barzhoneg. Eus David.

Lavaret en deus an diskiant en e galon :
N'eus ket a Zoue !
2 Brein eo an dud hag euzhus o doare,
n'eus den a rafe ar mad.

3 Eus lein an neñv e stou an Aotrou
etrezek mibien an dud,
evit gwelout hag-eñ e vefe unan,
unan fur o klask Doue.

4 An holl gwitibunan a zo diroudennet,
dirollet int gwitibunan ;
nann, n'eus den a rafe ar mad,
nann n'eus ket unan.

5 Hag-eñ ne ray ket pinijenn ar re-se,
an oberourien a fallentez,
int hag a vez lonkañ tud va fobl
'vel ma tebrer bara?
Ne bedont ket Doue !

6 Ha setu ma krenont,
pa n'eus ket lec'h da spontañ :
Rak Doue a zispenn eskern an dud-se az heskine,
setu int disec'het ha goloet a vezh, Doue en deus o distaolet.

7 Ra zeuio eus Sion
ar silvidigezh da Israel ?
pa gemmo an Aotrou planedenn e boblad,
e trido Yakob, e vo levenez gant Israel !

54 (53) Aspedenn d'an Aotrou enep an enebourien

1 D'ar mestr-kaner. War gerdin. Barzhoneg. Eus David.
2 Pa zeuas tud Zif da lavarout da Saoul : «N'emañ ket David kuzhet en hon touez?»

3 E nerzh hoc'h anv salvit-me, o Doue,
hag en ho kalloud difennit va c'haoz.
4 O Doue, selaouit va fedenn,
digorit ho skouarn da gomzoù va genou !

5 Rak tud a lorc'h a zo savet d'am diskar,
tud kriz a glask distrujañ va buhez,
n'emañ ket Doue dirak o sell.

6 Met setu ma teu Doue d'am skoazellañ,
an Aotrou eo sikour va ene.
7 Lakait o drougiezh da adkouezhañ warno :
en ho kwirionez distrujit va enebourien.

8 A-greiz kalon e profin deoc'h aberzhoù,
hag e veulin, Aotrou, madelezh hoc'h anv,
9 dre m'hoc'h eus va zennet eus va holl ankenioù,
va lagad a ra fae war va enebourien.

55 (54) Pedenn an den gwallgaset

1 D'ar mestr-kaner. War gerdin. Barzhoneg. Eus David.

2 O Doue, digorit ho skouarn d'am fedenn,
na droit ket ho kein d'am galvadenn ;
3 taolit evezh ouzhin, respontit din.
Ankeniet on ken e klemman, strafuilhet on.

4 Gant kriadennoù an enebour,
gant kunujennoù ar pec'her,
skeiñ a reont drougiezh ganin,
va zamall a reont gant kounnar.

5 Va c'halon zo gwasket em c'hreiz,
enkrez ar marv zo warnon.

[6] Spont ha krenijenn zo diskennet ennon,
dalc'het on gant ar spouron.

[7] ha lavarout a ran : «M'am bije divaskell ar goulm
evit dinijal ha diskuizhañ,
[8] setu ma tec'hfen da bell-vro
ha ma'z afen da chom er gouelec'h.

[9] Prestik e kavfen evidon ur repu
a-enep an avel diroll, ar gorventenn !
[10] Grit dezho stonkañ, Aotrou,
kenluziañ o zeodoù !

Rak ne welan ken nemet drouknerzh
ha dizunvaniezh e kêr :
[11] A-hed an deiz, a-hed an noz
e reont an dro-ward war lein he mogerioù.

[12] En diabarzh emañ
ar muntr hag an torfed,
ha ne dec'h ket a-diwar he flasenn
ar gaou hag an touell.

[13] Ma vefe c'hoazh un enebour am dismegañsfe
e c'hellfen en gouzañv ;
ma vefe en em savet ouzhin an hini am c'hasa,
ez afen da guzhat dioutañ.

[14] Met te, un den eus va renk,
mignon va sekredoù,
[15] te hag am boa dudi o tarempredin ganit,
ti santel Doue !

[16] Ra blaouio ar marv warno,
[15c] ra dec'hint strafuilhet ;
[16b] Ra ziskennint d'ar bez eus a greiz o nerzh
dre m'emañ an droug o chom en o c'halon.

[17] Me avat a gri war-zu Doue :
Ra 'm salvo an Aotrou.
[18] Da serr-noz, diouzh ar beure ha da greisteiz e hirvoudan
hag e huanadan, klevout a ray va galvadenn.

[19] Va salviñ a ray, en ur reiñ ar peoc'h d'am ene,
va dieubiñ a ray eus ar re a ra brezel din,
va enebourien niverus.

[20] Doue d'am selaouo, Doue d'o diskaro,
eñ hag a dron a holl viskoazh.
Rak n'eus enno kemm ebet da wellaat,
ne zoujont ket Doue.

[21] Hennezh a astenn e zorn enep e vignoned,
terriñ a ra e ledouet.
[22] Dousoc'h eget dienn eo lavaroù e vuzelloù,
met n'eus nemet brezel en e galon.
Flouroc'h eget eoul eo komzoù e c'henoù,
met klezeier noazh ez int.

[23] Disamm da vec'h war an Aotrou,
hag eñ az skoazello ;
ne c'hell ket lezel an den reizh da vezañ
hejet-dihejet da viken.

[24] C'hwi, o Doue, o lakay da ziskenn e strad an islonk,
an dud a wad hag a douellerezh
ne dapint ket an hanter eus o buhez ;
me avat, ennoc'h emañ va fiziañs, Aotrou.

56 (55) Fiziañs e Doue.

[1] D'ar mestr-kaner. War «Don koulm an duioù pell.» Eus David. Pa voe paket gant ar Filistiz e Gat.

[2] Ho pet truez ouzhin, o Doue, rak flastret on gant an den,
a-hed an deiz emañ va enebour ouzh va gwaskañ.
[3] A-hed an deiz e vezan kalemarc'het ganto,
rak niverus eo ar re a stourm a-enep din.

[4] Doue meurbet-uhel ! E deiz ar spouron,
e lakaan va fiziañs ennoc'h-c'hwi.
[5] Doue a ganmeulin evit gwirionez e lavar,
e Doue em eus fiziañs ;
n'em eus spont ebet ken :
petra a c'hellfe an den a-enep din?

[6] A-hed an deiz e lavaront din komzoù flemmus,
o holl vennozhioù a ijin va gwalleur.
[7] En em strollañ a reont e kuzh,
evit spiañ va c'hammedoù.
Rak va buhez eo an hini a glaskont diskar.
[8] En abeg d'o fallagriezh, silvidigezh ebet dezho.
En ho kounnar, distrujit ar baganed-se.

[9] O Doue, displeget em eus deoc'h va zrubuilhoù :
kutuilhit en ho sac'h-dour va daeroù ;
(hag-eñ n'int ket merket en ho levr-kontoù?)
[10] Emañ va enebourien o vont da gilañ,
en deiz m'ho c'halvin :
gouzout mat a ouzon emañ Doue a-du ganin.

11 Va c'homzoù a embanno meuleudi da Zoue,
Doue a ganmeulin evit gwirionez e lavar,
12 e Doue emañ va fiziañs ;
n'em eus spont ebet ken :
petra a c'hellfe an den a-enep din?

13 Deoc'h e tlean, o Doue, ar gouestloù am eus graet ;
kinnig a rin deoc'h aberzhoù a veuleudi,
14 rak salvet hoc'h eus va ene eus ar marv
ha diwallet va zreid diouzh an drouklamm,
ma vin evit kerzhout dirazoc'h, o Doue,
e sklêrijenn ar vuhez.

57 (56) Galvadenn da Zoue a-greiz "leoned"

1 D'ar mestr-kaner. «Na zistruj ket.» Eus David, barzhoneg, pa dec'has dirak Saoul d'ar vougev.

2 Ho pet truez ouzhin, o Doue, ho pet truez ouzhin,
rak ennoc'h en em repu va ene,
ha dindan skeud ho tiwaskell e klaskan va goudor,
ken na vo tremenet ar c'haouad.

3 Krial a ran war-zu Doue, an Uhel-meurbet, an
Doue leun a vadelezh em c'heñver.
4 Eus an neñvoù ra gaso din e silvidigezh ;
ra ziskaro va holl heskinerien.
Ra gaso e c'hras hag e wirionez.

5 Setu-me gourvezet e-touez leoned
naon ganto da lonkañ bugale an dud.
O dent a zo goafioù ha biroù,
hag o zeod ur c'hleze nevez lemmet.
6 Savit, o Doue, a-us d'an neñvoù, ho kloar da
barañ war an douar a-bezh.

7 Stegnet o devoa ur roued dindan va c'hammedoù,
gwaskañ a raent war va buhez ;
kleuziet o devoa un toull-trap dirazon,
ha setu-int kouezhet e-barzh.

8 Start eo va c'halon, o Doue,
start eo va c'halon ;
9 Kanañ a rin, kanañ a rin ur meulgan !

Dihun, o va ene,
dihunit, telenn ha kitar,
ma tivoredin ar gouloù-deiz.

10 Ho meuliñ a rin e-touez ar pobloù, Aotrou,
ho kanañ a rin e-mesk ar Broadoù,
11 rak bras eo ho madelezh, ken bras hag an neñvoù
uhel evel an oabl ho fealded.

12 Savit, o Doue, a-us d'an neñvoù,
ho kloar da barañ war an douar a-bezh !

58 (57) Enep ar varnerien fall

1 D'ar mestr-kaner."Na zistruj ket". Eus David. Barzhoneg.

2 Tud doueel, hag eñ e komzit da vat gant reizhded,
ha barn a rit hervez ar gwir, mibien Adam?
3 Ne rit ket ! Met ar gaou a zisklêriit a galon,
war ar vro eo an drouknerzh a lakait da bouezañ.

4 Adalek korf o mamm eo diheñchet an dud fallakr,
a-raok bezañ ganet eo diroudet an dud gaouiat.
5 O binim a zo evel hini an naer-wiber,
hini an naer vouzar a serr he divskouarn,
6 Evit chom hep klevout mouezh ar strobinellour,
an hudour akuit oc'h ac'hantañ.

7 O Doue, torrit o dent en o genoù,
bruzunit dent al leoned, Aotrou !
8 Ra dremenint evel dourioù o tiruilhañ kuit,
ra weñvint evel geot kalemarc'het an hentoù.
9 Ra vint evel ur velc'hwedenn a deuz en ur ruzañ,
evel ar golladenn a chom hep gwelout an heol !

10 A-raok d'o fod-houarn santout flamm an tan,
ra zeuy ar gorventenn da ziframmañ spern hag askol.
11 An den a laouenaio pa welo an dial :
Gwelc'hiñ a ray e dreid e gwad an den fallakr !
12 Hag e vo lavaret : Ya, ur gounid a zo evit an den reizh,
ya, un Doue a zo o tegas reizhded war an douar !

59 (58) Galv d'ar skoazell enep enebourien digalon

1 D'ar mestr-kaner : «Na zistruj ket.»
'Eus David, barzhoneg.

2 Dieubit-me eus va enebourien, o va Doue,
diwallit-me diouzh ar re am argad.
3 Dieubit-me eus oberourien ar fallentez,
hag eus an dud a wad salvit-me.

4 Rak setu ma spiont a-enep va buhez,
tud galloudus en em stroll a-enep din.
5 N'eus ennon koulskoude na torfed na pec'hed ;
hep na vijen kablus e redont da stourm ouzhin.

Dihunit, deuit d'am skoazellañ ha gwelit,
6 C'hwi, Aotrou, Doue ar galloudoù, Doue !
Savit evit kastizañ an holl baganed,
bezit didruez ouzh an holl drubarded-se !

7 Da serr-noz e teuont en-dro en ur harzhal evel chas,
hag e Kêr e kantreont a bep tu,
8 gant gourdrouz leizh o genoù, flemmadennoù war o muzelloù,
piv 'ta c'hellfe chom d'o c'hlevout?9

9 C'hwi avat, Aotrou, a ra goap anezho,
godisal a rit an holl baganed-se.
10 O c'hwi, va nerzh, davedoc'h e sellin ;
rak c'hwi, Doue, eo va moger-difenn.
11 Ra zeuio gant e c'hras Doue d'am skoazellañ,
d'am laouenaat gant diskar va enebourien.

*

12 N'o lazhit Aotrou,
gant aon na vefe ankounac'haet gant va fobl !
Ho kalloud d'o diskar ha d'o stlabezañ,
o c'hwi, Aotrou, hor skoed!

13 Pec'hiñ a reont adal ma tigoront o genoù,
ra vint taget gant o lorc'h e-unan,
gant ar gevier hag ar mallozhioù a zistagont.

14 Distrujit-i en ho kounnar, Aotrou,
distrujit-i na vo ken anezho,
ma vo anat eo Doue a zo an uhelvestr war
Yakob ha betek harzoù an douar.

15 Da serr-noz e teuont en-dro en ur harzhal evel chas
hag e Kêr e kantreont a bep tu ;
16 Treiñ-distreiñ a reont en ur glask o boued,
ha pa n'o deus ket o gwalc'h e yudont.

17 Me avat a gano ho kalloudegezh
ha gant ar beure e veulin ho madelezh,
rak c'hwi a zo bet evidon ur voger-difenn,
ur repu evidon e deiz va anken.

18 O va nerzh, c'hwi an hini a ganmeulin,
rak c'hwi, Doue, eo va moger-difenn,
o va Doue, trugarezus ouzhin.

60 (59) Pedenn war-lerc'h droukverzh

1 D'ar mestr-kaner. War "Lilienn an testeni".
Barzhoneg David. Evit kelenn.

2 Pa vrezelas enep Aram-Naharaim hag
Aram-Soba, pa zistroas Joab da bilat Edom
e traonienn an holen, daouzek mil (a dud).

3 O Doue, hon distaolet, hon dispennet hoc'h eus,
kounnaret e oac'h. Distroit davedomp !
4 Hejet ha faotet hoc'h eus ar vro ;
addresit he frailhoù, rak o kouezhañ emañ.

5 Lakaet hoc'h eus ho pobl da welout darvoudoù kalet,
roet hoc'h eus dimp da evañ ur gwin mezevellus.
6 Daoust hag ho poa roet ur banniel d'ar re ho touj,
evit tec'hout gwelloc'h a-zirak ar wareg?

7 Deuit da zieubiñ ho re vuiañ-karet,
salvit-ni gant ho torn dehoù ha respontit.

8 Doue en deus komzet en e santual :
«Tridal a ran, lodennañ a rin Sikem,
ha muzuliañ traonienn Soukot.

9 Din-me emañ Galaad ha din-me Manase,
Efraim a zo tokarn va fenn,
Youda va bazh-roue.

10 Moab eo ar gibell en em walc'han enni.
Ouzh Edom e taolan va sandalenn,
ha war Filistia e trec'han en ur youc'hal.»

11 Piv am bleino betek e-barzh ar Gêr-greñv?
Piv am reno betek e-kreiz Edom?

[12] C'hwi hepken, o Doue, hag hoc'h eus hon distaolet,
c'hwi hag a zo chomet hep kerzhout ken e penn hon armeoù.

[13] Roit dimp ho skoazell enep an enebour,
rak didalvoud eo sikour an den.
[14] Hogen gant nerzh Doue e sevenimp taolioù kadarn,
eñ a vac'ho hon enebourien dindan e dreid.

61 (60) Pedenn an harluad

[1] D'ar mestr-kaner. War gerdin. Eus David.

[2] O Doue, selaouit va c'hlemmadenn ;
taolit evezh ouzh va fedenn.
[3] Eus penn pellañ an douar e krian davedoc'h,
p'emañ va c'halon o semplañ.

Degasit-me en-dro
war ar roc'hell !
[4] Rak c'hwi a zo ur repu evidon,
un tour kreñv enep an enebour.

[5] Gras din da chom en ho teltenn da virviken,
goudoret dindan ho tivaskell.

*

[6] Rak c'hwi, Doue, a selaou va gouestloù,
reiñ a rit o mennad d'ar re a zouj hoc'h anv.

[7] Roit d'ar Roue deizioù ur vuhez hir,
ra bado e vloavezhioù a rummad da rummad.

[8] Ra drono da viken dirazoc'h, o Doue ;
kasit d'e ziwall ho madelezh, ho fealded.

[9] Kanmeuliñ a rin neuze hoc'h anv da viken,
en ur akuitañ bemdez va gouestloù.

62 (61) Fiziañs e Doue hepken

[1] D'ar mestr-kaner. War "Iditoun".
Salm. Eus David.

[2] E Doue hepken emañ hez va ene,
ennañ emañ va silvidigezh.
[3] Eñ hepken a zo va roc'hell ha va goudor,
va c'hastell-kreñv ha va repu divrall.

[4] Betek pegoulz, c'hwi holl, muntrerien ac'hanoc'h,
en em daolot ouzh ar paour kaezh den ez on evel ouzh ur voger dija kostezet,
ouzh ur vur o vont da gouezhañ?

[5] Ya, ne soñjont nemet va c'has d'an traoñ ;
o flijadur a zo distagañ gevier.
O genoù a ra van da vennigañ
pa n'eus nemet mallozhioù en o c'halon.

[6] E Doue hepken, diskuizh o va ene,
ennañ emañ va goanag.

[7] Eñ hepken a zo va roc'hell ha va goudor,
va c'hastell-kreñv ha va repu divrall.
[8] E Doue emañ va silvidigezh ha va c'hlod ;
va roc'h nerzhus eo Doue.

*

[9] En em fiziit ennañ dalc'hmat,
c'hwi, tud ar bobl,
disklêriit dirazañ mennadoù ho kalon ;
hon diwaller eo Doue.

[10] Bugale Adam n'int nemet ur c'hwezhadenn,
bugale an den nemet touell.
Ya sur, er mentelioù m'o lakaer,
ne bouezont ket holl ur mouchig avel.

[11] Na lakait ket ho fiziañs er mac'homerezh,
nag er skraperezh ur fals-esper ;
mar deu ho pinvidigezhioù da greskiñ
na stagit ket ho kalon outo.

[12] Ur wezh en deus komzet Doue,
ha daou dra am eus klevet :
ez eo ar galloud tra Doue,
[13] hag ar c'hras ivez ho tra deoc'h, Aotrou ;
C'hwi eo an hini a roio da bep unan
hervez e oberoù.

63 (62) Sec'hed an ene da Zoue

[1] Salm. Eus David. Pa oa e gouelec'h Youda.

[2] Aotrou Doue, va Doue ez oc'h-c'hwi,
c'hwi an hini a glaskan kerkent ha gouloù-deiz.
Sec'hed ac'hanoc'h en deus va ene,
ha va c'horf a langis etrezek ennoc'h,
Evel un douar kras, disec'het ha dizour.

[3] Setu ma sellan ouzhoc'h en ho santual,
gant ar spi da welout ho kloar hag ho kalloud.
[4] Gwell eo ganin ho kras eget ar vuhez,
va muzelloù a c'houlenn ho meuliñ.

5 Ho pennigañ a fell din va buhez-pad,
ha sevel va daouarn en enor d'hoc'h anv.
6 ha va c'halon he devo he gwalc'h a levenez,
va genou ho meulo gant diweuz o tridal.

7 Ya, soñj am eus ac'hanoc'h war va gwele,
a-hed beilhoù an noz emañ va spered
ganeoc'h-c'hwi,
8 va skoazeller ez oc'h bet a-holl viskoazh,
dindan ho tivaskell e tridan a levenez.
9 Ouzhoc'h en em stard va ene,
ho torn dehoù am dalc'h hag am souten.

10 Met ar re a glask distrujañ din va buhez
a ziskenno e donderioù an douar.
11 Skoet e vint gant barvenn ar c'hleze
ha distaliet evel boued d'ar chas gouez.

12 Ar roue avat en devo levenez e Doue :
Gloar en devo kement hini a dou drezañ,
tra ma vo stanket d'an dud gaouiat o genoù.

64 (63) Enep ar fals-tamallerien

1 D'ar mestr-kaner. Salm. Eus David.

2 Selaouit, Aotrou, mouezh va c'hlemmadenn,
diwallit va buhez diouzh spont an enebour.
3 Difennit-me diouzh bagad an dud fallakr,
diouzh irienn an drougoberourien.

*

4 Lemmañ a reont o zeodoù evel ur c'hleze,
skeiñ a reont begadoù binimus,
5 evit tizhout dre guzh an den dinamm.
A-daol trumm e tennont warnañ hep aon.

6 En em gennerzhañ a reont evit taolioù fall.
Kuzhutal a reont evit stegnañ pechoù,
hag e lavaront : « Piv a welo? .»

7 Itrikañ a reont gwallitrikoù,
mat-tre ijinet, pebezh ijin !
Diabarzh an den,
e galon a zo gwall zon.

8 Met setu Doue o teurel outo e viroù ;
a-daol trumm setu ma'z int tizhet gantañ,
9 o distroadañ a ra en abeg d'o zeodoù.

Hag an dud ouzh o gwelout a hejo o fenn ;
10 ha doujañ a ray an holl dud ;
hag e tanevellint oberoù Doue,
kompren a raint neuze e oberenn.

11 An den reizh en devo e Doue
levenez ha repu,
ha gant se en em veulo
an dud reizh a galon.

65 (64) Meulgan d'an Aotrou evit e vadoberoù

1 D'ar mestr-kaner. Salm. Eus David. Kan.

2 Deoc'h eo dleet, o Doue,
ar veuleudi e Sion ;
deoc'h e vez akuitet ar gouestloù e Jeruzalem.
3 C'hwi hag a selaou ar pedennoù.

Davedoc'h e tistro pep krouadur
gant e samm a walloberoù.
4 Bec'hiet omp gant hor pec'hedoù,
met c'hwi o distaol.

5 Eürus an hini a zibabit,
hag a lakait da chom en ho porzhioù.
Ra gavimp hor gwalc'h eus madoù ho ti,
eus santelezh ho Templ !

6 Ho reizhder a respont dimp gant burzhudoù,
o Doue, hor salver,
goanag broioù pellañ an douar,
spi an inizi.

7 Gant ho nerzh e startait ar menezioù,
e braster ho kalloud.
8 C'hwi eo a sioula kroz ar morioù,
storlok ar gwagennoù ha ragach ar pobloù.

9 Dirak ho purzhudoù o devez estlamm
pobloù an douaroù pellañ ;
dirak ho taolioù e trid a levenez broioù
ar beure hag ar serr-noz.

10 Gweladennet hoc'h eus an douar o reiñ dour
dezhañ ;
skuilhet hoc'h eus warnañ pinvidigezh.
Leuniet hoc'h eus gwazh-dour an neñv ;
kempennet ar gwinizh, hag aozet an douar.

11 Douret hoc'h eus e andennoù,
plaenaet e havregoù ;
e wakaet hoc'h eus gant glaveier,
benniget e gellidoù.

12 Kurunennet hoc'h eus ar bloaz gant ho madoù,
war ho roudoù e splann ar strujusted.
13 Goueriet e vez peurvanoù ar gouelec'h,
an torgennoù a youc'h a levenez.

14 Ar pradeier a zo goloet a dropelloù,
an traoniennoù a zo gwisket a winizh ;
setu ma youc'hont, setu ma kanont !

66 (65) Trugarez, goude dieubidigezh

1 D'ar mestr-kaner. Kan. Salm.

Youc'hit da Zoue, tud an douar a-bezh,
2 kanit klod e anv,
klodekait-eñ dre lidan e veuleudi.

3 Lavarit da Zoue : « Pegen estlammus hoc'h oberoù !
En abeg da vrasted ho kalloud e pleg hoc'h enebourien ouzh ho kwelout.
4 Dirazoc'h e stou an douar a-bezh, d'hoc'h azeuliñ,
ra ganint evidoc'h, ra ganint hoc'h anv.»

5 Deuit ha sellit ouzh taolioù-meur Doue,
graet en deus burzhudoù e-keñver mibien an dud.
6 Kemmet en deus ar mor e douar kalet,
treizhet hon eus ar stêr hep glebiañ hon treid.

Lakaomp eta hol levenez ennañ.
7 Ren a ra war bep tra en e c'halloud peurbad,
e zaoulagad a daol evezh ouzh an holl vroadoù ;
arabat d'ar pobloù disuj en em sevel enep dezhañ !

8 C'hwi eta, Broadoù, bennigit hon Doue !
Embannit e c'hloar, kanit e veuleudi ;
9 rak hon miret en deus e buhez,
n'en deus ket hol lezet da vezañ distroadet.

10 Moarvat hoc'h eus hon amprouet, Aotrou,
hol lakaet da buraat evel arc'hant en tan.
11 Hon degaset ho poa da vezañ paket er roued,
karget ho poa war hor choug ur bec'h pounner.

12 Lakaet ho poa an dud da vac'hañ dimp hor penn,
tremenet omp dre an tan, dre an dour,
met roet hoc'h eus dimp frankiz en-dro.

*

13 Antren a ran en ho ti evit loskaberzhoù ;
evit seveniñ ar gouestloù am eus graet deoc'h,
14 ar re am eus digoret evito va muzelloù,
hag en deus va genoù disklêriet em anken.

15 Kinnig a ran deoc'h loskaberzhoù loened lart
gant moged an tourzed o sevel davedoc'h,
aberzhiñ a ran deoc'h ejened ha bouc'hed.

16 Deuit, ha selaouit, hag e kontin, deoc'h holl hag a zouj Doue,
an holl gement en deus graet evit va ene.
17 Davetañ em eus kriet gant va genoù,
ha war va zeod em boa lakaet e veuleudi.

18 Mar en divije gwelet fallentez em c'halon,
n'en divije ket va selaouet an Aotrou.
19 Met Doue en deus selaouet va goulenn,
taolet en deus evezh ouzh mouezh va fedenn.

20 Meuleudi da Zoue,
rak n'en deus ket argaset va fedenn,
n'en deus ket nac'het ouzhin e vadelezh.

67 (66) An holl bobloù da veuliñ an Aotrou

1 D'ar mestr-kaner. War gerdin.
Salm. Eus David.

2 Doue da gaout truez ouzhimp ha da reiñ dimp e vennozh ;
da lakaat e sklêrijenn da splannañ warnomp,
3 ma vo anavezet e hent war an douar,
hag e silvidigezh e-touez an holl bobloù.

4 Deoc'h, o Doue, meuleudi ar pobloù ;
deoc'h-c'hwi, meuleudi an holl bobloù.

5 Ra drido a levenez ar Broadoù,
dre ma varnit ar pobloù gant reizhder,
dre ma c'houarnit broadoù an douar.

6 Deoc'h, o Doue, meuleudi ar pobloù,
deoc'h-c'hwi, meuleudi an holl bobloù.

7 An douar en deus roet e frouezh ;
Doue, hon Doue, en deus hor benniget,
8 Doue d'hor bennigo,
ha da vezo doujet betek broioù pellañ an douar.

68 (67) Kerzhadenn glodus an Aotrou

[1] *D'ar mestr-kaner. Eus David. Salm. Kan.*

[2] Sevel a ra Doue, ha setu stlabezet e holl
enebourien ;
tec'hout a ra dirak e zremm ar re o deus kasoni
outañ.
[3] Evel ma vez gwentet moged ez int bet
dispennet ;
evel ma teuz koar dirak an tan,
e steuz ar bec'herien dirak dremm Doue.

[4] An dud reizh avat a drid lirzhin,
e barr al levenez e kanont dirak Doue.
[5] Salmit da Zoue ha meulit e anv ;
digorit an hent da Varc'heger ar c'hoabr ;
an Aotrou eo e anv. Youc'hit holl dirazañ.

[6] Tad an emzivaded ha difenner an intañvezed
eo Doue en e balez santel.
[7] Eñ a ro d'an dud dilezet un ti da chom ennañ,
eñ a zigor dor an eurvad d'ar brizonidi,
e-pad ma van an dud disuj en douar kras.

[8] Doue, pa oac'h o vont er-maez e penn ho pobl,
o kerzhout war-raok a-dreuz d'ar gouelec'h,
[9] e skrijas an douar, e teuzas an oabloù,
e krenas ar Sinai dirak Doue, Doue Israel.

[10] Glav ho largentezioù hoc'h eus neuze skuilhet
war ho tud,
pa oant divi hoc'h eus int adnerzhet.
[11] Eno hoc'h eus roet, o Doue, ur vodenn d'ho
teñved,
en ho madelezh hoc'h eus aozet pourvez d'ar
reuzeudig.

[12] An Aotrou a ro da glevout ur c'heloù mat ;
hag un armead laouen a verc'hed en kemenn :
[13] «Tec'hout, tec'hout a ra rouaned an armeoù,
ha gwragez an ti a ra lodennoù gant ar
skrapadeg.

[14] Diskuizh bremañ e klozioù an deñved :
ha pleg da zivaskell, o koulmig arc'hantek,
da bluñv a lugern evel an aour.
[15] Evel-se pa zibourc'he an Hollc'halloudeg ar
rouaned,
evel an erc'h war ar Salmon.»

[16] Ur menez doueel eo menez Basan,
ur menez serzh-meurbet, menez Basan.
[17] Menezioù serzh, perak kaout gwarizi,
ouzh ar menez en deus c'hoantaet Doue evit
e di?
An hini ma chomo warnañ da virviken.

[18] Kirri Doue a zo milmiliadoù anezho :
eus ar Sinai emañ Doue o vont d'e santual.
[19] Pignet oc'h war an uhel o tegas ganeoc'h
prizonidi ;
resev a rit truaj digant an holl,
zoken digant ar re a oa savet a-enep deoc'h,
o Doue.

*

[20] A zeiz da zeiz ra vo benniget an Aotrou ;
eñ, Doue, hor salver, en deus kemeret hor samm
war e choug.

[21] Hon Doue a zo bet evidomp un Doue
a frankiz,
an Aotrou, hon Doue, en deus hon tennet eus ar
marv.
[22] Ya, Doue a flastr o fenn d'e enebourien,
klopenn blevek ar re a gerzh er pec'hed.

[23] Lavaret en deus an Aotrou : «Da zegas a ran
eus Basan,
da zegas a ran eus donderioù ar mor,
[24] ma c'helli soubañ da dreid en o gwad,
m'en devo teod da chas e lod eus an
enebourien.»

[25] Setu ma weler, o Doue, prosesion ho trec'h,
kerzhadeg va Doue, va Roue, betek ar santual.
[26] Er penn a-raok emañ ar ganerien, ha war
o lerc'h ar sonerien,
hag e-kreiz, ar merc'hed yaouank o c'hoari
taboulinig.

[27] «En ho strolladoù-kan bennigit Doue,
bennigit an Aotrou, bugale Israel.»
[28] Eno emañ Benjamin, ar yaouankañ,
o kerzhout da gentañ,
war e lerc'h priñsed Youda gant o bagadoù,
priñsed Zaboulon, priñsed Neftali.

*

[29] O Doue, gourc'hemennit en ho kalloudegezh,
startait, Aotrou, ar pezh hoc'h eus graet
evidomp.
[30] Eus lein ho Templ santel a-us da Gêr
Jeruzalem,
deoc'h-c'hwi ar rouaned a zegaso donezonoù.

[31] Gourdrouzit, o Doue, loen ar raoskl,
bandenn an tirvi gant leueoù ar pobloù,
ra zeuint da soublañ en ur ginnig arc'hant.
Dispennit ar pobloù en em blij er brezel.

[32] Eus donder an Ejipt e teuio ar briñsed,
hag Etiopia hec'h-unan a astenno he daouarn
war-zu Doue.
[33] Rouantelezhioù an douar, kanit da Zoue,
salmit en enor d'an Aotrou,
[34] marc'heger an neñvoù, an neñvoù kozh.

Setu ma sav e vouezh, e vouezh nerzhus ;
[35] anavezit galloudegezh Doue,
hag e splannder war Israel,
e nerzh a lugern en oabloù.

[36] Spouronus eo Doue eus donder e santual,
eñ a ro d'e bobl
nerzh ha galloud.
Ra vo benniget Doue !

69 (68) Gouelvan an den reizh heskinet

[1] D'ar mestr-kaner. War «al lili.» Eus David.

[2] Salvit-me, Aotrou, va Doue,
rak an dourioù a sav betek em genoù !

[3] Sankañ a ran e fank an islonk,
n'em eus netra d'en em harpañ warnañ ;
antren a ran e donder an dourioù,
ha beuzet on gant al lanv.

[4] Skuizh on dre forzh garmiñ,
emañ an tan em c'horzailhenn.
Va daoulagad a zo klañv dre forzh spiañ
etrezek ennoc'h, va Doue.

[5] Niverusoc'h eget blev va fenn eo ar re-se,
a vag ouzhin kasoni hep abeg.
Kreñvoc'h egedon va-unan eo ar re-se
a implij ar gaou a-enep din.

Ar pezh n'am eus ket laeret,
daoust hag e tlein e zaskoriñ?
[6] O Doue, c'hwi a anav va follentezioù,
va mankoù n'int ket kuzh evidoc'h.

[7] Grit n'o devo ket mezh en abeg din,
ar re a zo o fiziañs ennoc'h, Doue ar galloudoù.
Grit n'o devo ket da ruziañ en abeg din,
ar re ho klask, Doue Israel !

[8] Rak mard-on dismegañset ez eo en abeg
deoc'h,
mar klasker va goleiñ a vezhegezh ;
[9] mard-on un estren evit va breudeur,
un diavaeziad evit mibien va mamm.
[10] Rak debret on gant ar gred evit ho ti,
ha kunujennoù ar re ho kunujenn a gouezh
neuze warnon.

[11] Mar bresan va ene gant ar yun,
e troont se d'am dismegañsiñ.
[12] Mar kemeran ar gwiskamant a binijenn,
ez on evito un danvez a c'hoap.
[13] An dud azezet ouzh dorioù-kêr a fistilh diwar
va fenn,
ha sevel a ra al lonkerien gwin kanaouennoù
a-enep din.

*

[14] Va fedenn avat a sav davedoc'h, Aotrou,
en amzer an drugarez, o Doue.
En ho madelezh divent, selaouit-me,
e gwirionez ho silvidigezh.

[15] Tennit-me eus ar vouilhenn,
na vin ket beuzet,
dieubit-me eus ar re am c'hasa,
eus donder an dourioù.

[16] Grit na vin ket skrapet gant al lanv,
na vin ket lonket gant an islonk,
na serro ket ar puñs e c'henoù warnon.

[17] Aotrou, selaouit ouzhin
e madelezh ho kras ;
en ho trugarez
divent en em droit war-zu ennon.

[18] Na guzhit ket ho sell ouzh ho servijer,
em anken, hastit respont din.
[19] Tostait ouzh va ene, dasprenit-me,
en abeg d'am enebourien dieubit-me.

[20] C'hwi a anav va dismegañs,
va mezh, va fae.
Dirazoc'h emañ
va holl enebourien.

[21] An dismegañs he deus frailhet va c'halon,
gouli hep pare.
Gortozet em eus truez, met netra,
frealzerien n'em eus ket kavet.

[22] Lakaet o deus ampoezon em boued,
a gwinegr o deus roet din em sec'hed.
[23] Ra zeuy o zaol-debriñ da vezañ ur pech,
o banvezioù sakr, ur roued d'o fakañ.
[24] Ra vo dallet o daoulagad hep gwelout mui ken ;
lakait o lounezhi da drabidellañ da viken.

[25] Skuilhit ho kounnar warno,
tan ho fulor da grogo enno.
[26] Ra vo gwastet o chomadur,
na vo den ebet ken dindan o zeltennoù.

[27] Rak heskinet o deus an hini ho poa skoet outañ,
kresket e boan d'an hini ho poa gloazet.
[28] Sammit warno pec'hed war bec'hed,
ra vo stouvet outo hent ar pardon.
[29] Ra vint rasket a-diwar Levr ar re vev,
na vint ket enskrivet e-touez ar re reizh.

[30] Ha me reuzeudik ha doaniet evel ma'z on,
ho skoazell, o Doue, d'am diwallo.
[31] ha meuliñ a rin anv Doue gant ur ganenn,
e lidañ a rin ouzh e drugarekaat.
[32] Hag an dra-se a blijo da Zoue muioc'h eget ur c'hole,
ur c'hole yaouank kornek hag ivinek.

[33] Gwelit, tud vihan, hag ho pet levenez,
c'hwi, klaskerien Doue, ra vevo a-nevez ho kalonoù,
[34] rak an Aotrou a selaou ar beorien,
ne zilez ket e brizonidi.
[35] Ra youc'ho dezhañ an neñv hag an douar,
ar morioù ha kement a fiñv enno.

[36] Rak Doue a salvo Sion,
a adsavo kêrioù Youda,
ma vezint evidomp un ti-annez, un hêrezh.
[37] Glad evit diskennidi e servijerien
annez evit ar re a gar e anv.

70 (69) Galv d'ar skoazell en argoll

[1] D'ar mestr-kaner. Eus David. Evit eñvoriñ.

[2] O Doue, ra blijo deoc'h va dieubiñ ;
hastit, Aotrou dont d'am harpañ.
[3] Ra vo divarc'het an holl dud-se
a glask lemel diganin va buhez.

Ra gilo dispennet, mezhekaet,
ar re o deus plijadur gant va gwalleur.
[4] Ra dec'ho kuit, goloet a vezh,
ar re a lavar ouzhin : «Gwell a se.»

[5] Met ra drido ennoc'h e barr al levenez,
kement hini ho klask,
ra lavaro bepred : «Gloar da Zoue»,
an hini a c'hoanta ho skoazell.

[6] Me avat, reuzeudik ha paour evel ma'z on,
hastit, Aotrou, va skoazellañ.
Va sikour ha va dieuber ez oc'h-c'hwi,
na zaleit ket, o va Doue.

71 (70) Pedenn ur c'hozhiad

[1] Ennoc'h, Aotrou, e klaskan va goudor,
grit n'am bo morse da gaout keuz.
[2] En ho reizhder disammit-me, dieubit-me ;
stouit ho skouarn davedon ha salvit-me.

[3] Bezit evidon ur roc'hell a repu,
ul lec'h da vont di bepred ;
urzhiet hoc'h eus va salviñ,
rak c'hwi eo va roc'hell, va skoazell ha va repu.

[4] Va Doue, va dieubit eus dorn an den fallakr,
eus kraban an den drouk ha digar.
[5] Rak c'hwi eo va goanag, o va Doue ;
va fiziañs, Aotrou, adal va yaouankiz.

[6] Warnoc'h en em harpan adal va ganedigezh,
adal barlenn va mamm,
c'hwi a zo va diwaller ;
ennoc'h va meuleudi bepred.

[7] Da galz a dud em eus seblantet estonus,
ya, c'hwi a zo bet va goudor nerzhus.
[8] Gant ho meuleudi eo leun va genoù,
gant enor ho kloar, a-hed an deiz.

*

9 N'am distaolit ket
en amzer ar gozhni ;
pa 'z a kuit va nerzh,
n'am dilezit ket.

10 Rak va enebourien a gomz a-enep din,
ar re a glask va diskar, a zo en em guzuliet ;
11 «Doue en deus e zilezet, emezo,
redomp war e lerc'h, pakomp-eñ,
rak n'eus den d'e zifenn !»

12 O Doue, na chomit ket pell diouzhin ;
va Doue, hastit dont d'am skoazellañ.
13 Ra vo divarc'het, diskaret enebourien va
buhez ;
ra vo goloet a zismegañs hag a vezh,
ar re a glask va gwalleur.

*

14 Me avat am eus goanag ennoc'h dibaouez,
ho meuliñ a rin mui-oc'h-mui bemdez.
15 Va genoù a embanno ho reizhder,
a-hed an deiz ho sikourioù ;
(n'ouzon ket o niver.)

16 Kemenn a rin galloudegezh an Aotrou ;
degas a rin soñj eus ho reizhded dreist-hini.
17 O Doue, c'hwi hoc'h eus va c'helennet adal va
yaouankiz,
ha betek bremañ em eus embannet ho
purzhudoù.

18 Zoken em c'hozhni, dindan gwennder va blev,
Aotrou Doue, va Doue, n'am dilezit ket,
ma kemennin nerzh ho prec'h d'ar
rummad-mañ,
hag ho kalloud d'ar remziadoù da zont.

19 Ho reizhded, Aotrou Doue,
uhel evel an neñvoù,
c'hwi hoc'h eus graet ganti traoù ken bras :
piv a zo eveldoc'h, Aotrou Doue?

20 Va lakaet hoc'h eus da welout kalz a enkrez
hag a walleur ;
met daskoriñ a reot din buhez en-dro,
eus donderioù an douar lakait-me da sevel
en-dro.
21 Roit din brasoc'h gloar, frealzit-me adarre.

22 Ha me a ganmeulo war an delenn,
ho fealded, o Doue !
salmiñ a rin evidoc'h war ar gitar,
Doue santel Israel !

23 Va muzelloù a drido pa ganin deoc'h,
hag ennon va ene hag hoc'h eus dasprenet ;
24 va zeod a-hed an deiz a gano ho reizhded,
rak setu divarc'het, diskaret, ar re a glaske va
gwalleur.

72 (71) Ar roue grataet

1 Eus Salomon.

O Doue, roit d'ar Roue ho parnedigezh,
hag ho spered a reizhded da vab ar Roue ;
2 dezhañ da ren ho pobl gant eeunded,
hag ho peorien hervez ar gwir.

3 Ar menezioù da zegaso ar peoc'h d'ar bobl,
hag an torgennoù, ar reizhded.
4 Daskoriñ a ray o gwir d'an dud vihan,
salviñ a ray bugale an dud reuzeudik,
hag e flastro ar mac'homer.

5 Hag e pado evel an heol hag evel al loar,
a rummad da rummad !
6 Diskenn a ray evel glav war al leton,
evel ur c'hlebiadenn o tourañ an douar.

7 En e zeizioù, e vleunio ar reizhded
ha leunder ar peoc'h, keit ha ma pado al loar.
8 ha ren a ray eus an eil mor d'egile,
eus ar stêr betek penn pellañ an douar.

9 Dirazañ e stouo e holl enebourien,
en ur lipat ar poultr.
10 Rouaned Tarsis ha re an Inizi
a brofo dezhañ roadoù.

Rouaned Arabia ha re Bro-Saba
a zegaso donezonoù.
11 An holl rouaned a soublo dirazañ,
an holl vroadoù e servijo.

12 Rak dieubiñ a ray ar paour o c'hervel,
an ezhommeg diskoazell.
13 Truez en devo ouzh an den gwan
ha reuzeudik,
saveteiñ a ray buhez ar beorien.

14 O dieubiñ a ray eus ar mac'homerezh,
o gwad a vo prizius dirak e zaoulagad.
15 Bevañ a ray ha profet e vo dezhañ eus aour
Bro-Saba,

dalc'hmat e vo pedet evitañ ;
bemdez e vezo benniget.

16 Ha fonnusted a winizh a vo war an douar,
betek war gern ar menezioù ;
ma sourro ar pennoù-ed evel gwez al Liban,
ken stank ha geot an douar.

17 Ra vo benniget e anv da viken,
keit ha ma pado an heol, ra vo brudet e anv !
Ennañ e vo benniget holl veuriadoù an douar,
an holl vroadoù en disklêrio eürus.

*

18 Ra vo benniget an Aotrou, Doue Israel,
a ra burzhudoù, e-unan hepken.
19 Ra vo benniget da viken e anv a splannder,
ra vo leun gant e c'hloar an douar a-bezh.
Amen ! Amen !

Trede levrenn (Salmoù 73-89)

73 (72) Berzh-mat ar re fall ne bad ket

1 *Salm. Eus Azaf.*

Na mat eo Doue evit an den reizh,
evit an neb a zo glan e galon !

2 Ha koulskoude eo bet va zreid war var da vankout din,
va c'hammedoù eo bet darbet dezho strebotiñ,
3 dre ma sellen gant gwarizi ouzh an dud fall,
dre ma welen eurvad ar bec'herien.

4 Rak warno ne gouezh ket an enkrez,
yac'h ha lart e vez bepred o doare.
5 N'o devez ket o lod eus reuzeudigezh mab-den,
ne vezont ket gwallskoet evel ar re all.

6 Setu perak e vez al lorc'h ganto en o c'herc'hen,
an daerijenn warno da wiskamant.
7 Eus o druzoni e tifluk ar fallagriezh,
hag ar soñjoù drouk eus don o c'halon.

8 En ur c'hoarzhin e taolont o c'hunujennoù,
war an ton bras e tistagont o gourdrouzoù.
9 O genoù a gomz taer a-enep an neñv,
hag o zeodoù en em ziroll war c'horre an douar.

10 Setu perak e tro tud va fobl daveto,
hag e lonkont a-builh eus an dour-se,
11 en ur lavarout : «Doue n'en deus skiant ebet,
an Uhel-meurbet n'en deus anaoudegezh eus netra ! »

12 Sellit penaos emañ ar bed gant ar bec'herien,
didrabas bepred e verniont pinvidigezhioù.

*

13 Neuze da betra e talv din mirout pur va c'halon,
ha naetaat ar pec'hed diwar va daouarn !
14 Peogwir e vezan, daoust da se, gwallskoet bemdez,
hag e c'houzañvan kastiz en-dro, bep beure.

15 Hogen m'am bije lavaret : «Komz a rin evelto»,
em bije dinac'het gouenn ho pugale.

[16] Prederiet em eus eta evit kompren ;
hag un dra labourus eo bet evidon.

[17] Betek ma'z on aet e santual Doue
ha m'am eus meizet o dazont.
[18] Evit gwir ez int bet kaset ganeoc'h war an diribin,
hag a rit dezho kouezhañ er reuzioù.

[19] Setu en ur momed ez eont da netra,
steuziet ha skubet kuit e-kreiz ar spont.
[20] Evel un huñvre skarzhet gant an dihun,
e tistaolit o skeudenn pa zihunit, Aotrou.

*

[21] Neuze 'ta pa veze va c'halon o trenkañ,
pa veze broudet va ene gant an nec'h,
[22] e oan diboell ha pout a spered :
ul loen pounner ne oan ken en ho keñver.

[23] Me avat a fell din chom bepred en ho kichen,
ganeoc'h-c'hwi krog em dorn dehoù.
[24] Va bleinañ a reot gant ho kuzulioù,
betek erfin va degemer en ho kloar.

[25] Piv am eus en neñv estregedoc'h?
ha ganeoc'h n'em eus c'hoant ebet ken war an douar.
[26] Steuziañ a ra kuit va c'horf ha va buhez,
met repu va c'halon ha va lod eo Doue da viken.

[27] Ya, setu ma'z a da get an neb a bella diouzhoc'h,
distrujañ a rit ar re a zo disfeal en ho keñver.
[28] An eurvad evidon eo bezañ tost da Zoue,
lakaat va fiziañs e Doue, va Aotrou.
Ya, disklêriañ a rin hoc'h holl oberennoù
ouzh dorioù Kêr Sion.

74 (73) Kunuc'henn war an Templ gwastet

[1] *Barzhoneg. Eus Azaf.*

Perak, o Doue, hoc'h eus hon distaolet da virviken,
perak e flamm ho kounnar enep deñved ho tropell?

[2] Ho pet soñj eus ar Bobl
hoc'h eus prenet deoc'h gwezhall-gozh,
hoc'h eus dasprenet da vezañ ho meuriad deoc'h-c'hwi,
eus Menez Sion hoc'h eus savet ho ti warnañ.

[3] Kasit ho kammedoù betek an dismantr-se peurbadel :
an argader en deus drastet pep tra en ho santual.
[4] Yudet o deus hoc'h enebourien e-kreiz lec'h ar vodadeg,
staget o deus o bannieloù war dalbenn ar porched.

[5] Evel koadourien o skeiñ,
e-kreiz ur goadeg,
[6] o deus drailhet pep tra,
gant an horzh hag ar vouc'hal.

[7] C'hwezhet o deus an tan en ho santual, o Doue,
haleget o deus, distaolet d'an douar tabernakl hoc'h anv.
[8] En o c'halon e lavarent : «O distrujomp holl war un dro,
devomp dre ar vro e holl santualioù.»

[9] N'eus arouez ebet ken,
ha n'eus ken a brofeded !
ha ne oar den en hon touez
betek pegoulz !

*

[10] Betek pegoulz, o Doue, e vallozho an enebour?
Daoust hag e tismegañso hoc'h anv da viken?
[11] Perak e talc'hit kuzh ho torn diouzhimp,
perak e virit ho torn dehoù dindan ho mantell?

[12] C'hwi koulskoude, o Doue, va roue a wezhall-gozh,
c'hwi a zo bet evidomp ur salver dre an douar.
[13] C'hwi hoc'h eus disrannet ar mor en ho kalloud,
ha frailhet en dourioù pennoù an dragoned.

[14] C'hwi hoc'h eus flastret pennoù al Leviatan,
hag en roet da voued da euzhviled ar mor.
[15] C'hwi hoc'h eus digoret feunteun ha froud-dour,
ha disec'het ar stêrioù diheskus.

[16] Deoc'h eo an deiz ha deoc'h eo an noz,
c'hwi hoc'h eus diazezet an heol hag ar stered !
[17] C'hwi hoc'h eus divizet termenoù an douar,
an hañv hag ar goañv hoc'h eus stummet.

*

18 Ho pet soñj, en deus an enebour ho tismegañset, Aotrou,
hag he deus ur bobl diskiant kunujennet hoc'h anv.
19 Na roit ket d'ar sparfell buhez ho turzhunell,
buhez ho peorien n'ankouait ket da viken.

20 Taolit pled ouzh ho tud e-kreiz teñvalijenn,
ouzh ar vro-mañ deuet da vezañ un toull-laeron.
21 Na lezit ket an den gwasket da vezañ goloet a vezh,
ma c'hello ar reuzeudig hag ar paour kanmeuliñ hoc'h anv.

22 Savit, Aotrou Doue, ha difennit ho kaoz ;
ho pet soñj eus kunujennoù dibaouez an dud dizoue.
23 N'ankouait ket yudadeg hoc'h enebourien,
kriadeg hoc'h argaderien o sevel hep ehan.

75 (74) Doue, barner reizh

1 D'ar mestr-kaner. "Na zistruj ket". Salm. Eus Azaf. Kanenn.

2 Ho lidañ a reomp, o Doue ;
ho lidañ a reomp, kanmeuliñ hoc'h anv,
ha dezrevell ho purzhudoù !

3 D'ar c'houlz am bo divizet, eme Doue,
e varnin-me hervez ar gwir reizhded.
4 An douar a c'hell brallañ gant e holl bobladur,
me eo am eus startaet e golonennoù !

5 Lavarout a ran d'an dud a lorc'h : «Na fougeit ket !»
ha d'ar re fallakr : «Na savit ket ho penn !
6 Na savit ket ho penn ken uhel-se ;
na gomzit ket enep Doue gant rogoni.»

7 Rak n'eo ket eus ar reter, n'eo ket eus ar c'hornog,
n'eo ket eus an Dezerzh hag eus ar Menezioù.
8 Doue avat eo an hini a varn,
o tiskar hemañ hag o sevel hennezh.

9 Rak e dorn an Aotrou emañ ar c'halir
ma verv ennañ ar gwin mezevellus ;
ha skuilhañ a ra dioutañ betek ar ouelezenn,
ma vo lipet gant holl dud fall an douar.

10 Me avat, me a drido da virviken,
salmiñ a rin evit Doue Yakob.
11 Rak breviñ a ray galloud ar re fallakr, hag adsevel e benn d'an den reizh.

76 (75) Meulgan d'an Doue trec'her

1 D'ar mestr-kaner. War gerdin. Salm. Eus Azaf. Kanenn.

2 Doue a zo en em zisklêriet e Youda,
en Israel eo bras e anv.
3 E Salem emañ e deltenn,
hag e chomadur e Sion.
4 Eno en deus brevet ar biroù luc'hedus,
ar skoed, ar c'hleze, ar c'hlavioù.

5 Deuet oc'h-c'hwi eus ar menezioù peurbadel,
leun a splannder ha galloudek.
6 Dibourc'het eo bet ar vrezelourien galonek,
e-pad ma oant o kousket, ar re gadarn o deus kollet o nerzh.
7 Gant ho kourdrouz, Doue Yakob,
eo chomet saouzanet ar c'hirri ar c'hezeg.

8 Spouronus oc'h-c'hwi, ha piv a c'hell padout,
dirak nerzh ho kounnar?
9 Eus an neñv hoc'h eus kemennet ho setañs ;
an douar spontet a zo chomet dilavar,
10 p'eo savet Doue evit barn,
evit salviñ holl dud vihan an douar.

11 Rak fulor an dud a ya d'ho meuliñ,
ha gant an nemorant a fulor en em c'hourizit.
12 Grit gouestloù, sevenit-int evit an Aotrou ho Toue,
degasit profoù d'ar Spouronus, c'hwi holl en-dro dezhañ,
13 eñ hag a dorr lorc'hentez ar Briñsed,
eñ spouronus evit rouaned an douar.

77 (76) O prederiañ war veuroberoù an Aotrou

1 D'ar mestr-kaner. War "Iditoun". Eus Azaf. Salm.

2 Va mouezh a sav etrezek Doue, krial a ran !
Va mouezh etrezek Doue, ra selaouo !

3 En deiz va anken e klaskan an Aotrou,
e-pad an noz ec'h astennan

va daouarn hep skuizhañ.
Va ene a zinac'h ar frealz.

4 Soñjal a ran e Doue hag e laoskan huanadoù,
prederiañ a ran hag e sempl va spered.
5 Derc'hel a ran digor malvennoù va daoulagad ;
ken trubuilhet on ma n'on ket evit komz.

6 En deizioù a wezhall e soñjan
an amzerioù tremenet a eñvoran.
7 En noz e prederian em c'halon,
en em c'houlenn a ran ha va spered a glask.

8 Hag-eñ eo da viken en deus hon distaolet an Aotrou,
hag-eñ ne vo ken trugarezus ouzhimp?
9 ha steuziet eo e c'hras da virviken,
hag echu eo gant e c'hrataenn evit atav.

10 Hag ankouaet en deus Doue kaout truez,
ha serret ouzhimp e drugarez en e gounnar?
11 Ha lavarout a ran : «Setu va doan,
gwelout eo kemmet dorn dehoù an Uhel-meurbet.»

12 Soñjal a ran en oberoù an Aotrou,
ya, eñvoriñ a ran ho purzhudoù a-wezhall.
13 War hoc'h holl labourioù e prederian,
war ho taolioù-kaer en em soñjan.

*

14 O Doue, santel-meurbet eo hoc'h hentoù !
Piv a zo Doue meur evel hon Doue-ni?

15 C'hwi eo an Doue a ra burzhudoù,
diskouezet hoc'h eus ho kalloud e-touez ar pobloù.
16 Roet hoc'h eus gant nerzh ho prec'h frankiz d'ho pobl,
bugale Yakob ha Yozef.

17 An dourioù o deus ho kwelet, o Doue,
an dourioù o deus ho kwelet ha krenet,
an islonkoù zoken o deus skrijet.

18 Ar c'houmoul a skuilhas o doureier,
ar malkennoù a daolas o mouezh,
hag ho piroù a nijas a bep tu.

19 Ho kurunoù a dregerne er gorventenn,
ho luc'hed a sklêrijenne ar bed,
an douar a grenas hag a vrallas.

20 Er mor e voe hoc'h hent,
ho kwenodenn en doureier meur ;
ha ne voe den evit anavout roud ho kammedoù.

21 Bleinet hoc'h eus ho pobl evel ur bagad-deñved
dre zorn Moizez hag Aaron.

78 (77) Madoberoù an Aotrou ha dianaoudegezh Israel

1 Barzhoneg. Eus Azaf.

1 Selaou, o va Fobl, va c'helennadurezh ;
digor da skouarn da gomzoù va genou.
2 Emaon o vont da zisklêriañ setañsoù,
da zisplegañ ar c'hevrinoù a-wezhall.

3 Ar pezh hon eus klevet ha desket,
an traoù o deus danevellet dimp hon tadoù,
4 n'o c'huzhimp ket ouzh o bugale,
disklêriañ a raimp d'ar rummad da zont
taolioù-kaer an Aotrou hag e c'halloudegezh,
ar burzhudoù bet sevenet gantañ.

5 Rak setu ar reolenn en deus divizet evit Yakob,
al lezenn en deus diazezet en Israel ;
ar gourc'hemennoù en deus disklêriet d'hon tadoù :
reiñ e vurzhudoù da c'houzout d'o bugale,
6 ma vezint desket gant ar rummad da zont,
hag anavezet gant ar vugale a vo ganet.

D'ar re-mañ ivez da sevel ha d'en lavarout d'o bugaligoù,
7 ma lakaint o fiziañs e Doue.
Dezho da chom hep ankouaat oberoù meur an Aotrou,
ha da virout avat e c'hourc'hemennoù.

8 Na vezint ket evel o zadoù,
ur rummad tud disuj ha disent ;
ur rummad tud hedro a galon,
ha n'eo ket bet o spered feal da Zoue.

*

9 Mibien Efraim, gwaregerien ampart,
o deus troet kein e deiz an emgann.
10 N'o devoa ket miret emglev Doue,
nac'het o devoa heuliañ e lezenn.
11 Ankouaet o deus e daolioù-kaer,
an traoù burzhudus bet diskouezet dezho.

12 An oberoù estlammus en devoa graet dirak
o zadoù,
e Bro-Ejipt, e maezioù Tanis.
13 Pa zaouhantere ar mor dezho da dreizhañ,
pa zalc'he an dourioù evel stanket.
14 Pa ziskoueze an hent dezho gant ur goabrenn
en deiz,
ha gant ur sklêrijenn-dan e-pad an noz.

15 Pa faoute ar reier er gouelec'h,
evit terriñ o sec'hed gant dourioù puilh.
16 Pa lakae gwazhioù-dour da strinkañ eus ar
roc'h,
ha dourioù da zeverañ evel stêrioù.

17 Met pec'hiñ a rejont adarre a-enep dezhañ,
sevel a rejont er gouelec'h enep an
Uhel-meurbet.
18 Temptañ a rejont Doue en o c'halonoù,
en ur c'houlenn boued hervez o c'hoantegezh.

19 Komz a rejont enep Doue en ur lavarout :
«ha galloud a ray Doue reiñ dimp er gouelec'h
da zebriñ?»
20 Skoet en deus ouzh ar roc'h hag an dour en
deus strinket,
ar froudoù a zo redet er-maez.
«Daoust hag e c'hello c'hoazh reiñ dimp bara
ha pourvezañ kig da dud e bobl?»

21 Setu perak pa glevas an Aotrou e kounnaras,
tan a grogas ennañ enep Yakob,
fulor a savas ennañ enep Israel,
22 o vezañ n'en devoa ket feiz e Doue,
ha n'en devoa ket fiziañs en e skoazell.

23 Gourc'hemenn a reas neuze ouzh koabrennoù
an nec'h,
ha digeriñ a reas dorioù an neñvoù ;
24 lakaat a reas da c'hlaviañ warno ar Manna da
vevañs,
reiñ a reas dezho gwinizh an neñvoù :
25 an den a zebras bara an Aeled galloudek ;
o gwalc'h a vagadurezh o devoe digant Doue.

26 Lakaat a reas da sevel avel ar sav-heol en
neñvoù,
en e c'halloud e tegasas avel ar c'hreisteiz ;
27 ha kig a lakaas da ziskenn warno evel glav,
evned askellek ken stank ha grouan ar mor :

28 O lakaat a reas da gouezhañ e-kreiz ar c'hamp,
a bep tu en-dro d'o zeltennoù.

29 Debriñ a rejont hag o gwalc'h o devoe,
servijet e voent hervez o c'hoantoù.

30 Hogen n'o devoa ket c'hoazh distanet
o c'hoantegezh,
chom a rae c'hoazh ar boued en o genoù,
31 ma save kounnar Doue a-enep dezho,
ma lazhe ar re greñvañ en o zouez,
ma tiskare tud yaouank Israel.

32 Daoust da gement-se e pec'hjont adarre,
ha ne gredjont ket en e vurzhudoù ;
33 ma lakaas o deizioù da steuziañ evel ur
c'hwezhadenn,
hag o bloavezhioù da finvezañ a daol-trumm.

34 Pa vezent skoet gant Doue, e klaskent war
e lerc'h,
distreiñ a raent hag e troent davetañ ;
35 soñj o devoa ez eo Doue o roc'hell,
hag o salver an Doue meurbet-uhel.

36 Met e dromplañ a raent gant o genoù,
ha gant o zeod e lavarent gevier dezhañ ;
37 o c'halon ne oa ket stag outañ,
n'o devoa ket feiz en e emglev.

38 Eñ koulskoude, trugarezus ha truezus,
a bardone o fec'hed ha n'o distruje ket.
Meur a wezh en deus gwasket war e gounnar,
ha n'en deus ket lezet e fulor da sevel.
39 Soñj en deus bet ne oant nemet korf,
ur c'hwezhadenn-vuhez a ya kuit hep distreiñ
en-dro.

40 Na pet gwezh ez int savet enep dezhañ
er gouelec'h,
na pet gwezh o deus eñ lakaet da gounnariñ
en dezerzh !
41 Adarre en em lakaent da demptañ Doue,
ha da hegaziñ Doue santel Israel.
42 N'o devoa ket soñj eus nerzh e zorn,
eus an deiz m'en devoa o dasprenet eus kraban
an enebour.

43 P'en devoa sevenet e arouezioù e Bro-Ejipt,
hag e vurzhudoù e maezioù Taniz.
44 Neuze en devoa troet e gwad o stêrioù bras
hag o gwazhioù-dour, evit na c'hellfent ken
evañ.
45 Kaset en devoa kelien-marc'h d'o debriñ,
ha gleskered da wastañ pep tra.

46 Roet en devoa o zrevadoù d'al lamperez,
ha frouezh o labour d'ar c'hilhog-raden.
47 Distrujet en devoa o gwini gant ar grizilh,
hag o skav-gwrac'h gant ar frim.

48 Roet en devoa o chatal d'ar vosenn,
hag o loened d'an derzhienn.
49 Neuze gant tan e gounnar en devoa skoet
outo,
gant fulor, taerijenn hag anken,
gant ur bagad servijerien a reuz.

50 Lezet en devoa e gounnar da vont ;
n'en devoa ket miret o eneoù diouzh ar marv,
met roet en devoa o buhez d'ar vosenn.
51 Skoet en devoa ouzh re gentañ-ganet
Bro-Ejipt,
ouzh kentañ frouezh ar vuhez e teltennoù Kam.

52 Bleinet en devoa e bobl er-maez evel ur
bagad-deñved,
evel un tropell en devoa int renet d'ar gouelec'h.
53 O gouarn a rae e surentez ha dizaon,
tra ma veuze o enebourien er mor.

54 O degas a reas d'un douar santel,
betek ar menez-se bet gounezet gant e zorn
dehoù.
55 Argas a reas dirazo ar broadoù pagan,
ha lodennañ o douar da zomani dezho,
hag e teltennoù ar Baganed e lakaas da chom
meuriadoù Israel.

56 Met temptañ ha daeañ a rejont an Doue
meurbet-uhel,
ne virjont ket e c'hourc'hemennoù.
57 Disuj ha disent e voent evel o zadoù,
en em dreiñ a rejont evel ur wareg tromplus.
58 Gant o lec'hioù-uhel en hegazjont,
gant o idoloù e vroudjont e warizi.

59 Doue a glevas hag a voe fuloret,
heugiñ a reas a-grenn ouzh Israel.
60 Dilezel a reas chomadur Silo,
an deltenn en devoa savet e-touez an dud.
61 Lezel a reas arc'h e c'halloud da vezañ skrapet,
ha skeudenn e c'hloar etre daouarn an enebour.

62 Reiñ a reas e bobl da vezañ skoet gant ar
c'hleze,
kounnariñ a reas enep tud e zomani.
63 Un tan a lonkas o zud yaouank,
hag o gwerc'hezed ne voe ket lidet o dimeziñ

64 O beleien a gouezhas dindan ar c'hleze,
hag o intañvezed ne zougjont ket o c'hañv.

65 Neuze an Aotrou a zihunas evel a-greiz
e gousk,
evel ur brezelour bet mezvet gant ar gwin,
66 evit skeiñ en o c'hein gant e enebourien,
ha teurel warno dismegañs peurbadel.

*

67 Disteurel a reas teltennoù Yozef,
ne zibabas ket meuriad Efraim,
68 meuriad Youda eo an hini a zilennas,
menez Sion eo an hini en deus karet,
69 evit sevel eno e santual uhel evel an neñv,
divrall evel an douar diazezet da viken.

70 Ha dibabet en deus David e servijer,
eus klozioù an deñved en deus e dennet,
71 eus a-drek an dañvadezed en deus e c'halvet :
evit bezañ pastor e bobl Yakob,
evit gouarn Israel, e zomani.

72 Hennezh en deus o renet gant ur galon reizh,
gant daouarn fur en deus o gouarnet.

79 (78) Klemmgan war an Templ distrujet

1 Salm. Eus Azaf.

O Doue, gant ar Baganed eo bet aloubet ho
tomani,
saotret o deus ho Templ santel,
eus Jeruzalem o deus graet ur bern atredoù.

2 Taolet o deus korfoù ho servijerien
da zebriñ da evned an neñv,
kig ho tud fidel da loened an douar.
3 Skuilhet o deus o gwad evel dour
en-dro da Jeruzalem,
ha den ebet evit o douarañ.

4 Un euzhadenn omp deuet da vezañ evit hon
amezeien,
ur fent hag ur c'hoariell evit ar pobloù en-dro
dimp.
5 Betek pegoulz, Aotrou, e chomot kounnaret?
Daoust hag e flammo da viken ho kalonad?

6 Skuilhit ho fulor
war ar baganed n'hoc'h anavezont ket,
war ar rouantelezhioù na bedont ket hoc'h anv.

[7] Int-i hag o deus lonket Yakob,
int-i hag o deus gwastet e chomadur.

[8] Na virit ket soñj a-enep dimp,
eus pec'hedoù hon tadoù,
en ho trugarez, deuit buan d'hor skoazellañ,
rak setu-ni gwall-reuzeudik.

[9] Skoazellit-ni, o Doue hor silvidigezh,
evit enor ho kloar hon dieubit ;
ha pardonit hor pec'hedoù
en abeg d'hoc'h anv.

[10] Perak e lavarfe ar Baganed :
«Pelec'h emañ o Doue?»
Dindan hon daoulagad lakait ar Baganed da zeskiñ
pegen ker e werzhit gwad skuilhet ho servijerien.

[11] Ra savo betek ennoc'h hirvoud ar prizoniad ;
gant nerzh ho prec'h dichadennit ar re kondaonet d'ar marv.
[12] Talvezit d'hon amezeien seizh gwezh muioc'h
an dismegañs o deus taolet ouzhoc'h, Aotrou.

[13] Ha ni, ho pobl, deñved ho tropell,
a zougo trugaregezh deoc'h bepred ha da viken ;
a rumm da rumm e embannimp ho meuleudi.

80 (79) Pedenn evit adsavidigezh Israel

[1] D'ar mestr-kaner. War «Al lili.»
Testeni. Eus Azaf. Salm.

[2] Pastor Israel, taolit pled da selaou,
c'hwi hag a ren bugale Yozef evel un tropell-deñved :
C'hwi azezet war ar Gerubined, parit
[3] dirak Efraim, Benjamin ha Manase !
Dihunit en ho kalloudegezh,
ha deuit d'hor salviñ.

[4] Doue ar galloudoù, grit dimp adsevel,
lakait sklêrijenn ho tremm da splannañ warnomp,
ha salvet e vimp !

[5] Aotrou Doue ar galloudoù,
betek pegoulz e viot kounnaret
goude m'emañ ho pobl ouzh ho pediñ?
[6] Gant bara ar glac'har hoc'h eus he maget,
ha roet dezhi daeroù a-builh da evañ.
[7] Hol lakaet hoc'h eus da zanvez a dabut evit hon amezeien,
hon enebourien a ra goap ouzhimp.

[8] Doue ar galloudoù, grit dimp adsevel,
lakait sklêrijenn ho tremm da splannañ warnomp,
ha salvet e vimp !

[9] Ur winienn ho poa tennet gwezhall eus Bro-Ejipt,
ha skarzhet ho poa ar broadoù evit he flantañ.
[10] Kempennet ho poa an dachenn eviti,
ha leizh an douar he devoa sanket he gwrizioù.

[11] Gant he skeud e oa goloet ar menezioù,
hag ar sedrez uhel gant he skourroù ;
[12] astenn a rae betek ar mor he brankoù,
ha betek ar stêr he bountadennoù.

[13] Perak hoc'h eus freuzet he girzhier?
Setu ma skrap diwarni an holl dremenerien ;
[14] Turiet e vez gant hoc'h gouez ar c'hoadeier,
ha peuret gant loened ar maezioù.

[15] Doue ar galloudoù, distroit !

Stouit eus lein an neñvoù,
sellit ha deuit d'ober ur gwel d'ar winienn-se.
[16] Hag he diwallit, hi hag a oa bet plantet gant ho torn dehoù,
ar mab hoc'h eus kennerzhet evidoc'h.

[17] Met ar re o deus skoet tan enni,
evel e loustoni,
ra vint kaset da get
gant gourdrouz ho tremm.

[18] Ra vo aze ho torn da skoazellañ den ho prec'h dehoù,
ar mab hoc'h eus kennerzhet evidoc'h.
[19] Ne fell ket dimp pellaat diouzhoc'h ken da virviken,
roit dimp buhez en-dro hag e kanmeulimp hoc'h anv.

[20] Doue ar galloudoù, grit dimp adsevel,
lakait sklêrijenn ho tremm da splannañ warnomp,
ha salvet e vimp !

81 (80) Meulgan evit gouel an teltennoù

1 D'ar mestr-kaner. War «Ar lili.» Eus Azaf.

2 Youc'hit gant levenez da Zoue, hor skoazeller,
gant brasañ drantiz, meulit Doue Yakob !

3 Skoit evit ar c'han war an daboulinig,
stokit ouzh an delenn heson hag al lourenn.
4 Sonit gant ar c'horn evit al loar nevez,
evit al loargann, evit hon deiz-gouel.

5 Sed un dra bet divizet evit Israel,
ur gourc'hemenn a-berzh Doue Yakob,
6 Ur reolenn diazezet evit Yozef,
pa-z eas er-maez eus douar Bro-Ejipt.

Klevet az poa ur yezh n'anavezes ket :
7 «Met ar bec'h am eus tennet diwar da choug ;
da zaouarn am eus diskroget diouzh ar baner.

8 Pa gries a-greiz da anken em eus da zieubet,
respontet em eus dit, kuzhet er c'hurunoù,
da amprouet em eus e dourioù Meriba.

9 Selaou, va fobl, ar c'hemenn a roan dit,
o Israel, ma c'hellfes va selaou !
10 Arabat dit kaout ganit doueoù estren,
na stouiñ dirak un doue diavaeziad.

11 Me eo an Aotrou, da Zoue,
am eus da dennet eus douar Bro-Ejipt ;
digor da c'henoù, hag e leuniañ a rin.

12 Met va fobl n'he deus ket selaouet va mouezh,
Israel n'en deus ket sentet ouzhin.
13 Hag o lezet em eus da heuliañ kaleter
o c'halon,
ha da gerzhout hervez o mennadoù.

14 A, mar plijfe d'am fobl sentiñ ouzhin,
ma kerzhfe Israel gant va hentoù !
15 En un taol e tiskarfen e enebourien
ha war e waskerien e kouezhfe va dorn.

16 Ar re o deus kasoni ouzh an Aotrou a rafe
ardoù dezhañ,
ha spouronet e chomfent da viken !
17 O magañ a rafen gant flour ar gwinizh,
hag eus mel ar roc'hell e rofen o gwalc'h
dezho !»

82 (81) Enep ar varnerien direizh

1 Salm. Eus Azaf.

Doue a zo en e sav en e guzul doueel,
evit dougen barnedigezh war ar briñsed.

2 «Betek pegoulz e varnot enep ar gwir,
hag en em lakaot a-du gant ar re fall?

3 Roit e wir d'an den moustret ha d'ar minor,
difennit breud an den bihan ha reuzeudik.

4 Dieubit an den gwasket, an ezhommeg,
e dennit a-dre daouarn ar re fallakr.»

5 Hogen hep furnez ha meiz
e kerzher en deñvalijenn ;
e brall emañ holl ziazezoù an douar.

6 Lavaret em boa : «Doueed ez oc'h-c'hwi
mibien an Uhel-meurbet oc'h-c'hwi holl !»

7 Met n'eo ket : Evel pep den, c'hwi ivez
a varvo,
evel an dud korfel c'hwi a gouezho !

8 Savit, o Doue, barnit an douar,
rak c'hwi a zo mestr war an holl vroadoù.

83 (82) Enep enebourien Israel

1 Kan. Salm. Eus Azaf.

2 O Doue, na chomit ket dilavar,
na vanit ket mut na diseblant, o Doue,
3 rak setu ma verv hoc'h enebourien,
ma sav o fenn ar re o deus kasoni ouzhoc'h.

4 A-enep ho pobl ec'h itrikont ur gwall-daol,
en em guzuliañ a reont a-enep ar re a warezit.
5 «Deuit, emezo, raskomp ar re-se a-douez
ar pobloù
na vezet soñj ebet ken eus anv Israel !»

6 Rak en em glevet o deus a galon unvan,
skoulmet o deus un emglev a-enep deoc'h,
7 teltennoù Edom ha tud Israel,
Moab ha bugale Hagar.

8 Gebal, Ammon gant Amalek,
Filistia gant annezerien Tir ;
9 Asour zoken a zo en em strollet ganto
evit dougen dorn da vibien Lot.

[10] Grit outo evel ouzh Madian ha Sisara,
evel ouzh Yabin e froud-dour Kison,
[11] hag a zo bet lazhet en En-dor,
hag o deus servijet da deil d'an douar.

[12] Grit gant o fennoù bras evel gant Oreb ha Zeb,
gant o friñsed evel gant Sebac'h ha Salmona,
[13] int hag a lavare : Deomp 'ta !
Lakaomp hor c'hrabanoù war zomanioù Doue.

[14] Va Doue, o lakait evel greun-askol en
avel-dro,
evel tammoù plouz er gorventenn.
[15] Evel ma oar an tan pulluc'hañ ur goadeg,
hag ar flamm deviñ ar menezioù,
[16] evel-se, redit war o lerc'h gant ho parrad,
ha gant ho korventenn o spouronit !

[17] Goloit a vezhegezh o dremmoù,
ma troint da glask hoc'h anv, Aotrou !
[18] Ra chomo warno da viken ar vezh hag ar spouron,
ra vint diskaret ha dispennet evit atav !

[19] Ma teskint eo c'hwi hepken
a zo an Aotrou hoc'h anv,
c'hwi hepken an Uhel-meurbet
war an douar a-bezh.

84 (83) Kan a birc'hirinded

[1] D'ar mestr-kaner. War ar guittit. Eus mibien. Kore. Salm.

[2] Pegen karet eo ho ti santel,
Aotrou ar galloudoù !

[3] Va ene a langis gant ar c'hoant
da welout porzhioù sakr an Aotrou !
Va c'halon ha va c'horf
a drid a levenez etrezek an Doue bev !

[4] Ar golvan zoken a gav ur repu,
hag ar wennili un neizh evit he re vihan :
hoc'h aoterioù, Doue ar galloudoù,
va roue ha va Doue !

[5] Eürus ar re a zo chom en ho ti :
dalc'hmat ouzh ho meuliñ !
[6] Eürus an den a lakaio e nerzh ennoc'h,
hag a venn ober ar beajoù santel.

[7] Goude tremen dre draonienn ar sec'hor
ec'h evo dour eus ar feunteun,
ar glav kentañ a ro e vennozh.

[8] Sevel a reer a bazenn da bazenn,
betek gwelout an Aotrou e Sion.

[9] Aotrou Doue, selaouit va fedenn ;
digorit ho skouarn, Doue Yakob.
[10] C'hwi, hon diwallour, gwelit, o Doue,
sellit ouzh an hini hoc'h eus sakret.

[11] Gwelloc'h un deiz hepken en ho porzhioù,
eget mil devezh e lec'h all.

Gwelloc'h eo din menel
war dreuzoù ti va Doue,
eget bevañ
e teltenn ar bec'herien.

[12] Rak ur skoed hag un difenn eo Doue,
gras ha klod, setu donezon an Aotrou ;
rak ne zinac'h ket an eürusted
ouzh ar re a gerzh en dinammded.

[13] Aotrou ar galloudoù,
eürus an den a laka ennoc'h e fiziañs !

85 (84) Reizhder ha peoc'h en em vriata

[1] D'ar mestr-kaner. Eus mibien Kore. Salm.

[2] Diskouezet hoc'h eus, Aotrou, ho trugarez
ouzh ho touar,
adroet hoc'h eus da Yakob an eurvad.
[3] Pardonet hoc'h eus pec'hed ho pobl,
goloet hoc'h eus hec'h holl vankoù.
[4] Sioulaet hoc'h eus hoc'h holl fulor,
roet hoc'h eus distan d'ho kounnar.

[5] Adsavit-ni, o Doue, hor salver,
ha paouezit da gaout droug en hor c'heñver.
[6] Hag-eñ eo da viken e vefec'h kounnaret
ouzhimp,
ha chom a rafec'h fuloret a rummad da
rummad !

[7] Met kentoc'h eo buhez a roiot dimp en-dro,
ma kavo tud ho pobl o levenez ennoc'h.
[8] Diskouezit dimp, Aotrou, ho trugarez,
ha roit dimp ho silvidigezh.

*

[9] Me a fell din selaou lavaroù an Aotrou,
a dra sur eo komzoù a beoc'h a lavaro
evit e bobl, evit e dud fidel,
evit ar re o tistreiñ outañ a galon.
[10] Ya, tost emañ ar silvidigezh d'ar re o deus doujañs outañ,
setu ma teu ar c'hloar da chom war an douar.

[11] Gras ha fealded a ya d'en em gaout an eil gant eben,
reizhder ha peoc'h en em vriata.
[12] Ar fealded a ziwano eus an douar,
hag ar reizhder a stouo eus an neñvoù.

[13] An Aotrou a skuilho e vennozh,
hag an douar a daolo e frouezh.
[14] Dirazañ e kerzho ar reizhder,
hag ar peoc'h da heul e gammedoù.

86 (85) Pedenn a-greiz an enkrez

[1] *Pedenn. Eus David.*

Stouit ho skouarn, Aotrou, ha respontit din,
rak un den paour ha reuzeudik ez on-me.
[2] Diwallit va ene dre ma'z on feal deoc'h ;
salvit ho servijer en em fiz ennoc'h.

[3] C'hwi eo va Doue, ho pet truez ouzhin, Aotrou,
rak davedoc'h e krian a-hed an deiz.
[4] Roit levenez da ene ho servijer,
pa savan va spered davedoc'h, Aotrou.

[5] Rak c'hwi, Aotrou, a zo mat ha pardonus,
ha leun a vadelezh evit ar re ho ped.
[6] Aotrou, digorit ho skouarn d'am fedenn,
taolit evezh ouzh kri va galvadenn.

[7] En deiz va enkrez e c'harman davedoc'h,
ya, va selaou a reot, Aotrou.
[8] N'eus hini e-touez an doueoù a ve hañval ouzhoc'h,
nag ouzh ho labourioù n'eus netra heñvel.

*

[9] An holl bobloù hoc'h eus graet, Aotrou,
a zeuio da stouiñ dirazoc'h
evit dougen klod d'hoc'h anv,
[10] dre ma'z eo bras, dre ma rit burzhudoù,
c'hwi an Doue nemetañ.

[11] Diskouezit din hoc'h hentoù, Aotrou,
ma kerzhin en ho kwirionez ;
dougit va c'halon da zoujañ hoc'h anv.

[12] Ho meuliñ a rin, va Doue, a-greiz va c'halon,
dougen a rin klod d'hoc'h anv da virviken,
[13] rak bras eo bet ho madelezh em c'heñver,
salvet hoc'h eus va ene eus puñs ar marv.

[14] Doue, tud lorc'hus zo en em savet a-enep din,
ur vandennad tud rok a glask diskar va buhez,
n'eo ket c'hwi a zo dirak o selloù.

[15] C'hwi avat, Aotrou,
Doue ar garantez hag an druez,
gorrek da gounnariñ ha leun a fealded !

[16] En em droit war-zu ennon,
ho pet truez ouzhin ;
roit ho nerzh d'ho servijer
ha salvit mab ho matezh.

[17] Diskouezit em c'heñver un arouez eus ho krad-vat,
ma welo evit o brasañ mezh ar re o deus kasoni ouzhin,
ez oc'h-c'hwi, Aotrou,
va skoazell ha va frealz.

87 (86) Sion, mamm an holl bobloù

[1] *Eus mibien Kore. Salm. Kanenn.*

He diazez a zo war ar menezioù santel.

[2] Karout a ra an Aotrou dorojoù Sion
dreist da holl chomlec'hioù Yakob.

[3] Komzoù a c'hloar a vez lavaret diwar da benn,
o Te, Kêr-veur Doue.
[4] Kontañ a rin Rac'hab ha Babilon
e-touez ar re am anav.

Setu Filistia, Bro-dTir hag Etiopia,
eno ez int bet ganet.
[5] An holl a lavaro Mamm da Sion
rak an holl a zo bet ganet enni.

An Uhel-meurbet eo an Hini en deus he startaet.

[6] An Aotrou a enskriv e levr ar pobloù :
«Ar re-mañ ivez a zo bet ganet enni.»
[7] Hag e vo kanet en ur goroll :
«Ennout emañ va holl feunteunioù.»

88 (87) Garmadenn un den en argoll

1 Kan. Salm. Eus mibien Kore.
D'ar mestr-kaner. War fleütoù. o tiskanañ.
Barzhoneg. Eus Hemam an Ezrahiad.

2 Aotrou Doue, va salver,
a-hed an deiz e krian hag en noz e hirvoudan dirazoc'h.
3 Ra savo va fedenn betek ennoc'h,
digorit ho skouarn d'am galvadenn.

4 Rak faezh eo va ene gant re-vec'h a boanioù,
war vord ar bez emañ va buhez.
5 Kontet on dija e-touez ar re a ziskenn er foz,
setu ma'z on evel un den echu gantañ.

6 E-mesk ar re varv on dija gourvezet,
evel an dud divuhez astennet en o bez ;
ar re n'hoc'h eus mui soñj anezho,
hag hoc'h eus lezet da vont kuit eus ho torn.

7 E donder ar puñs hoc'h eus va lakaet,
en deñvalijenn, e strad an islonk.
8 Warnon e pouez ho kounnar,
ha gant ho taolioù-mor hoc'h eus va brevet.

9 Va mignoned hoc'h eus pellaet diouzhin,
graet hoc'h eus ac'hanon un euzhadenn evito ;
serret eo bet warnon ha ne c'hellan ket mont kuit :
10 Gant ar glac'har e tizer va daoulagad.

*

Ho kervel a ran, Aotrou, a-hed an deiz,
davedoc'h ec'h astennan va daouarn.
11 Daoust hag ez eo evit ar re varv e rafec'h burzhudoù,
daoust hag an Anaon a sav evit ho meuliñ?

12 Daoust hag e komzer eus ho madelezh e poull ar bez,
hag eus ho fealded e bro an Ankoù?
13 Hag-eñ en em ziskouez ho purzhudoù en deñvalijenn,
hag ho madelezhioù e douar an ankounac'h?

14 Me avat, Aotrou, a gri war-zu ennoc'h,
a-dal ar beure e sav davedoc'h va fedenn.
15 Perak, Aotrou, e tistaolit va ene,
perak e kuzhit ho tremm ouzhin?

16 A-dal va bugaleaj, reuzeudik ma'z on, e vezan o vervel,
gouzañvet em eus ho spontoù bras ken ez on divi.
17 Warnon eo tremenet ho fulorioù,
hag ho spouronoù o deus va brevet.

18 Beuzet e vezan bemdez enno evel en ur mor,
va gwaskañ a reont holl a-gevret.
19 Keneiled ha kompagnuned hoc'h eus pellaet diouzhin,
va mignonez eo an deñvalijenn.

89 (88) Meulgan ha pedenn d'an Doue feal

1 Barzhoneg. Eus Etam an Ezrahiad.

2 Trugarezioù an Aotrou a fell din kanañ
da viken, a rummad da rummad ;
me a venn embann ho kwirionez gant va muzelloù.
3 En lavarout a ran :
«Diazezet hoc'h eus ho madelezh evit atav»,
divrall emañ ho fealded en neñvoù.

4 «Skoulmet em eus un emglev gant an den am eus dibabet,
touet em eus ul le da Zavid va servijer :
5 Diazezañ a ran da lignez evit atav,
startaat a ran da dron evit an holl remziadoù.»

6 An neñvoù, Aotrou, a ganmeul ho purzhudoù,
ha bodadeg an Aeled a embann ho fealded.
7 Piv en oabloù a vefe par d'an Aotrou?
Piv a zo heñvel ouzh an Aotrou e-touez mibien Doue?

8 Spouronus eo Doue evit kuzul bras an Aeled,
doujus-meurbet evit an holl a zo en-dro dezhañ.
9 Aotrou, Doue an Armeoù, piv a zo eveldoc'h?
Galloudus ez oc'h, Aotrou, gwisket a fealded.

10 C'hwi a c'hourc'hemenn da lorc'hentez ar mor,
doñvaat a rit e donnoù dirollet.
11 C'hwi hoc'h eus flastret Rac'hab d'ar marv,
ha dispennet hoc'h enebourien gant ho prec'h galloudek.

12 Deoc'h-c'hwi eo an neñv ha deoc'h-c'hwi an douar,
ar bed hag e holl bobladur hoc'h eus diazezet.

[13] An hanternoz hag ar c'hreisteiz a zo bet krouet ganeoc'h,
an Tabor hag an Hermon a youc'h en enor d'hoc'h anv.

[14] Deoc'h-c'hwi eo ar vrec'h-se galloudus :
kadarn eo ho torn, savet uhel ho torn dehoù.
[15] Reizhded ha Gwir zo diazez ho tron,
Madelezh ha Fealded a gerzh dirazoc'h.

[16] Eürus ar Bobl a oar youc'hal en enor deoc'h,
a gerzh e sklêrijenn ho tremm, Aotrou,
[17] ar re a gav bepred o levenez en hoc'h anv,
hag en ho reizhder an nerzh da adsevel.

[18] C'hwi a ro dezho splannder ha galloud,
diwar-bouez ho krad-vat e sav uhel o nerzh.
[19] Ya, hor skoed-difenn eo an Aotrou,
hor roue-ni eo Doue santel Israel.

*

[20] Gwezhall en ur weledigezh d'ho tud santel
hoc'h eus komzet ha disklêriet :
«Lakaet em eus ur gurunenn war benn un den kadarn,
uhelsavet em eus an hini am eus dibabet a-douez ar Bobl.

[21] Kavet em eus David va servijer,
e sakret em eus gant va eoul santel.
[22] Va dorn a vo bepred aze d'e skoazellañ,
ha va brec'h da reiñ nerzh dezhañ.

[23] Ne vo ket an enebour evit e douellañ,
nag an torfedour evit trec'hiñ warnañ.
[24] Flastrañ a rin dirazañ e holl enebourien,
ha skeiñ a rin gant ar re o deus kasoni outañ.

[25] Va fealded ha va madelezh a vo gantañ,
ha dre nerzh va anv e kresko e c'halloud.
[26] Astenn a rin e zorn betek ar mor,
ha betek ar stêrioù bras e zorn dehoù.

[27] Eñ am galvo : «Va Zad oc'h-c'hwi,
va Doue ha roc'h va silvidigezh.»
[28] ha me neuze a lakaio anezhañ da vab henañ,
da uhel-meurbet a-us da rouaned an douar !

[29] Va gras a virin gantañ da viken,
ha va emglev a chomo feal en e geñver.
[30] Diazezañ a rin e lignez evit atav,
hag e dron a bado keit ha deizioù an neñv.

[31] Mar bez dilezet gant e vibien va lezenn,
mar ne heuliont ket va gourc'hemennoù,
[32] mar torront va divizoù,
mar ne vironi ket va urzhioù.

[33] E kastizin o fec'hed gant ar walenn,
hag o fallagriezh dre skeiñ warno.
[34] Nemet ne dennin ket va gras digantañ,
ne vankin ket d'am fealded.

[35] Ne dorrin ket va emglev,
ne gemmin netra e lavar va muzelloù.
[36] Rak en touet em eus da Zavid war va santelezh-me :
nann, ouzh David ne vin ket gaouiat.

[37] Da viken e pado e lignez,
hag e dron a chomo dirazon keit hag an heol,
[38] keit hag al loar o terc'hel da viken,
evel un test feal en oabloù.»

*

[39] C'hwi koulskoude hoc'h eus hon argaset ha distaolet,
gwall-gounnaret oc'h bet enep hoc'h Olevad ;
[40] disprizet hoc'h eus emglev ho servijer,
gwallet ha diskaret e gurunenn d'an douar.

[41] Dismantret hoc'h eus e holl vogerioù,
roet hoc'h eus e gastelloù-kreñv d'ar rivin.
[42] An holl dremenerien o deus skrapet diwarnañ,
un danvez a c'hoap eo bremañ evit e holl amezeien.

[43] Lakaet hoc'h eus e enebourien da drec'hiñ warnañ,
leuniet hoc'h eus a levenez ar re a oa savet outañ.
[44] Dallet hoc'h eus dremm e gleze,
ha n'hoc'h eus ket e skoazellet en emgann.

[45] Ar vazh-roue hoc'h eus tennet eus e zorn,
ha diskaret hoc'h eus e dron d'an douar.
[46] Berraet hoc'h eus deizioù e yaouankiz,
a zismegañs eo bet goloet ganeoc'h.

[47] Betek pegeit, Aotrou, e chomot kuzhet,
hag-eñ e flammo ho fulor evel un tan da viken?

[48] Ho pet soñj, Aotrou, pegen berr eo hor buhez,
ha pegen bresk hoc'h eus krouet mibien Adam !
[49] Piv a c'hell bevañ hep gwelout ar marv?

Piv a c'hell tennañ e vuhez eus kraban an
Ankoù?

50 Pelec'h emañ, Aotrou, ho krasoù a wezhall,
ho poa touet da Zavid war ho fealded?

51 Ho pet soñj, Aotrou, eus dismegañs ho
servijerien,
eus an holl gomzoù drouk a zougan em c'halon
a-berzh ar Baganed,
52 eus ar c'hunujennoù a daol ouzhimp hoc'h
enebourien, Aotrou,
ar c'hunujennoù a daolont ouzh kammedoù
hoc'h Olevad.

*

53 Ra vo benniget an Aotrou da virviken !
Amen ! Amen !

Pevare levrenn (Salmoù 90-106)

90 (89) Doue peurbad hag an den berrbad

1 Pedenn. Eus Moizez, den Doue.

Aotrou, C'hwi zo bet evidomp ur repu
a rummad da rummad.

2 A-raok d'ar menezioù bezañ savet,
d'an douar ha d'ar bed bezañ ganet,
a viskoazh da viken ez oc'h-c'hwi, o Doue.

3 Addegas a rit an den d'ar boultrenn,
pa lavarit : «Distroit, bugale Adam.»
4 Rak mil bloaz dirak ho taoulagad zo evel un
devezh,
evel ur veilhadenn eus an noz.

5 O c'has a rit ganeoc'h ken bresk hag un
huñvre :
heñvel eo an dud ouzh ar geot a dremen,
6 a vleugn hag a sav gant ar beure,
hag a vez gant an noz gweñvet ha disec'het.

7 Ya, pulluc'het omp gant ho kounnar,
ha steuziet dindan ho fulor,
8 pa lakait hor pec'hedoù dirak ho sell,
hor sekredoù e sklêrijenn ho tremm.

9 Dre nerzh ho kounnar e steuz hor buhez,
amzer un huanad ha setu dibenn hor
bloavezhioù.
10 Deizioù hor buhez dek vloaz ha tri-ugent,
evit ar re greñvañ pevar-ugent,
ha c'hoazh o lod brasañ a zo poan ha labour,
gwall-vuan e tremenont ha kuit e tinijomp-ni.

*

11 Piv a anav galloud ho kounnar,
ha piv en deus aon a-walc'h gant ho fulor?
12 Deskit dimp kontañ mat niver hon deizioù,
evit gounit furnez ar galon.

13 Distroit, Aotrou, betek pegoulz?
Bezit leun a druez ouzh ho servijerien.
14 Roit dimp gant ar beure hor gwalc'h eus ho
trugarez,
ma tridimp ha m'hor bo dudi a-hed hon deizioù.
15 Roit dimp levenez en digoll eus an deizioù
a gastiz,

hag eus ar bloavezhioù m'hon eus gwelet ar
gwalleur.

[16] Ho labour d'en em ziskouezo d'ho servijerien,
ha splannder ho kloar d'ho pugale.
[17] Ra baro warnomp madelezh an Aotrou, hon
Doue,
roit dimp ho skoazell evit labour hon daouarn,
ya, skoazellit labour hon daouarn.

91 (90) Fiziañs an den reizh dindan warez Doue

[1] Te hag a c'houlenn chom e goudor an
Uhel-meurbet,
hag en em repu dindan skeud an
Hollc'halloudeg,
[2] lavar d'an Aotrou : «Va difenner ha va gwarez,
va Doue, ennoc'h emañ va fiziañs !»

*

[3] Ya, da dennañ a ray eus roued ar chaseer
eus ur vosenn a reuzioù.
[4] Da wareziñ a ray gant e zivaskell,
dindan e bluñv e kavi ur goudor ;
e fealded a vo evidout ur skoed hag un difenn.

[5] N'az po ket aon rak spouronoù an noz,
na rak ar bir o nijal en deiz,
[6] na rak ar vosenn a gerzh en deñvalijenn,
na rak ar walenn a lazh da greisteiz.

[7] Pa gouezho mil a-gleiz dit-te
ha dek mil a zehoù dit,
te avat ne vi skoet gant droug ebet.

[8] N'az po d'ober nemet sellout gant da
zaoulagad,
hag e weli kastiz ar re fallakr :
[9] Te hag ac'h eus graet eus an Aotrou da
c'houdor,
ha dibabet an Uhel-meurbet evit da repu.

[10] Ne gouezho ket warnout an drougeur,
na reuz ebet ne dostaio ouzh da deltenn :
[11] gourc'hemennet en deus evidout d'e Aeled,
d'az tiwall e pep unan eus da hentoù.

[12] Da zougen a raint en o daouarn,
gant aon na skofe beg da droad ouzh ur maen.
[13] Kerzhout a ri war al loupard hag an
naer-wiber,
hag e flastri al leon yaouank hag an dragon.

*

[14] E salviñ a rin peogwir en em stag ouzhin ;
e ziwall a rin dre ma'z anav va anv.
[15] Va gervel a ray, ha me a responto,
en e anken, me 'vo gantañ.

E salviñ a rin ha gloar a roin dezhañ ;
[16] e lakaat a rin da welout buhez hir,
ha va silvidigezh a ziskouezin dezhañ.

92 (91) Meuleudi d'an Aotrou evit e vadoberoù

[1] Salm. Kan. Evit deiz ar sabad.

[2] Mat eo dougen klod d'an Aotrou,
ha kanañ meuleudi d'hoc'h anv, Doue
meurbet-uhel,
[3] embann ho madelezh gant ar beure,
hag ho fealded e-pad an noz,
[4] war an delenn dek kordenn hag al lourenn,
gant son liesdoare ar gitar.

[5] Na laouen on gant hoc'h oberoù,
tridal a ran dirak labour ho taouarn.
[6] Na bras ha dispar eo kement hoc'h eus graet,
Aotrou,
na pegen don eo ho soñjoù.

[7] An den diskiant ne anav netra diouto,
an den diboell n'o c'hompren ket.
[8] Setu ma sav an dud fallakr evel geot,
ha ma vleugn an drougoberourien,
diskaret e vezint a ziskar peurbadel.

[9] C'hwi, Aotrou, eo an Uhel-meurbet da
virviken.
[10] Setu hoc'h enebourien, Aotrou,
setu ma'z a da goll hoc'h enebourien,
setu dispennet oberourien an droug.

[11] Met adsevel a rit va c'herniel-me evel re ur
bual,
eoul nevez hoc'h eus skuilhet warnon.
[12] Va lagad a ra fae war an dud a c'hede va
gwalleur,
va skouarn a glev keloù laouen diwar-benn va
enebourien.

[13] An den reizh a vleugn evel ur wezenn-balmez,
hag e kresk evel ur sedrezenn war al Liban.
[14] Ar re blantet e ti an Aotrou,
a zispak o bleunioù e leurioù Neved hon Doue.

[15] Betek en o c'hozhni e talc'hont da zougen
frouezh,
leun a struj ha glasvezek,
[16] evit embann pegen reizh eo an Aotrou,
va repu divrall, va difenner peursur.

93 (92) An Aotrou, roue an hollved

[1] An Aotrou a ren ! Gwisket eo a splannder ;
gwisket a nerzh eo an Aotrou,
gourizet en deus e zargreiz gant galloud.

Diazezet hoc'h eus an hollved, ne vrallo ket.
[2] Ho tron hoc'h eus startaet a holl viskoazh,
a-vepred ez oc'h-c'hwi, o ! Doue.

[3] Ar stêrioù bras a sav, Aotrou,
ar stêrioù bras a sav o mouezhioù,
ar stêrioù bras a sav en ur grozal.

[4] Kreñvoc'h eget mouezh an doureier bras,
galloudusoc'h eget tarzhioù ar mor,
eo galloudus an Aotrou en neñvoù.

[5] Sur-meurbet ha divrall en ho tivizadurioù ;
ar santelezh, Aotrou, a zo dleet d'ho ti,
e padelezh an amzerioù.

94 (93) Galvadenn d'an Doue a reizhder

[1] Doue ar c'hastiz, Aotrou,
Doue ar c'hastiz, en em ziskouezit.
[2] Savit, o barner an douar,
roit o c'hont d'an dud lorc'hus.

[3] Betek pegoulz e vo ar re fallakr, Aotrou,
betek pegoulz e vo ar re fallakr o trec'hiñ?
[4] E fougeo gant komzoù divergont,
e vrabañso oberourien an droug.

[5] Flastrañ a reont ho Pobl, Aotrou,
hag e vac'hont tud hoc'h hêrezh.
[6] Lazhañ a reont an intañvez hag an estren,
hag e vuntront an emzivad.

[7] Hag e lavaront : «An Aotrou ne wel netra,
Doue Yakob ne daol ket evezh !»

[8] Diwallit eta, tud sot ar Bobl,
c'hwi, tud diboell, pegoulz ho po skiant?

[9] An hini en deus graet ar skouarn ne glevfe ket?
An hini en deus stummet al lagad ne welfe ket?
[10] Eñ a gastiz ar broadoù,
ha ne skofe ket ganeoc'h?

Eñ a gelenn an den,
ha n'en defe ket gouiziegezh?
[11] An Aotrou a anav soñjezonoù Mab-den,
gouzout a ra ned int nemet avel.

[12] Eürus an den a genteliit, Aotrou,
hag a zeskit gant ho lezenn,
[13] evit e ziwall en deizioù ar gwalleur,
tra ma vez kleuziet e foz d'ar pec'her.

[14] Rak an Aotrou ne zilezo ket e Bobl,
ne zistaolo ket tud e zomani.
[15] En diwezh avat e vo barnet hervez ar
reizhded,
ha d'he heul e vo an holl dud reizh a galon.

[16] Piv a savo a-du ganin enep an
drougoberourien,
piv am skoazello enep an dud fallakr?
[17] Mar ne vije ket deuet an Aotrou d'am sikour,
buan e vije aet va ene da chom e bro ar marv.

[18] Pa lavaran : «Emañ va zroad o strebotiñ»,
neuze ho madelezh, Aotrou, a zeu d'am souten.
[19] Pa 'z eus em c'halon re holl a anken,
ho frealz a ro en-dro levenez d'am ene.

[20] Ha c'hwi a rofe dorn da lezvarn an torfed,
a implij al lezenn evit gwallgas an dud?
[21] Tagañ a reer buhez an den reizh,
kondaoniñ a reer ar gwad didamall.

[22] Evidon avat, va difenner eo an Aotrou,
va Doue a zo roc'hell va repu ;
[23] o lakaat a ray da baeañ o zorfed,
o distrujañ a ray dre o fallagriezh,
[24] an Aotrou, hon Doue, o distrujo.

95 (94) Kouviadenn da veuliñ an Aotrou.

[1] Deuit ha kanomp lirzhin d'an Aotrou,
youc'homp en enor da Zoue, hor Salver !
[2] En em ziskouezomp dirazañ gant meuleudioù,
ha dougomp klod dezhañ gant hor salmoù !

[3] Rak un Doue meur eo an Aotrou,
ar roue-meur a-us d'an holl doueoù.
[4] En e zorn e talc'h donderioù an douar,
ha dezhañ eo lein ar menezioù.
[5] Dezhañ eo ar mor, graet eo bet gantañ,
an douar sec'h, stummet eo bet gant e zaouarn.

[6] Deuit eta, stouomp hag azeulomp,
ha daoulinomp dirak an Aotrou, hor c'hrouer,
[7] rak, Eñ a zo hon Doue,
ha ni ar Bobl maget gantañ
hag an deñved renet gant e zorn.

[8] Ra vefec'h hiziv evit selaou e vouezh :
"Na galedit ket ho kalonoù, [9] evel e Meriba,
evel er gouelec'h da zeiz Masa,
[9] e lec'h m'on bet temptet hag amprouet gant ho tadoù :
evito da vezañ gwelet va oberoù.

[10] E-pad daou-ugent bloavezh on bet heuget gant ar rummad-se
ha lavaret em eus : Pobl dianket a galon !
[11] An dud-se n'anavezont ket va hentoù ;
ha neuze em eus touet em fulor :
Nann, morse n'antreint em diskuizh !"

96 (95) Meuleudi d'an Aotrou, roue ha barner an hollved

[1] Kanit d'an Aotrou ur ganenn nevez,
kanit d'an Aotrou, tud an douar a-bezh,
[2] kanit d'an Aotrou, bennigit e anv !

A zeiz da zeiz embannit e silvidigezh,
[3] disklêriit e c'hloar e-touez ar broadoù,
e vurzhudoù e-touez an holl bobloù.

[4] Rak bras eo an Aotrou, ha din-meurbet a veuleudi,
spouronus dreist an holl zoueoù,
[5] idoloù kleuz n'eo ken holl zoueoù ar broadoù.

An Aotrou eo avat en deus graet an neñvoù :
[6] Klod ha splannder a gerzh dirazañ,
nerzh ha galloud a chom en e santual.

[7] Degasit d'an Aotrou kerentiadoù a bobloù,
degasit d'an Aotrou galloud hag enor,
[8] roit d'an Aotrou ar c'hlod dleet d'e anv.
Kinnigit ar brofadenn, it e-barzh e leurennoù,
[9] azeulit an Aotrou gant gwiskamantoù sakr ;
krenit dirazañ, tud an douar a-bezh.

[10] Lavarit e-touez ar broadoù : «An Aotrou a ren ! »
Startaet en deus ar bed, ha ne vrañsello ket ;
gouarn a ray ar pobloù gant reizhder.

[11] Ra vo levenez gant an neñv, ha ra drido an douar,
ra sono ar mor gant kement a vev ennañ ;
[12] ra laouenaio ar maezioù ha kement a zo enno.

Holl wez ar goadeg da youc'ho a levenez
[13] dirak an Aotrou, rak emañ o tont,
emañ o tont da ren an douar.

Ren a ray an hollved gant reizhded,
hag ar pobloù hervez e wirionez.

97 (96) Gourzrec'h an Aotrou war an idoloù

[1] An Aotrou a ren ! Ra drido an douar !
Ra vo levenez gant bed an inizi !

[2] Koumoul ha koabr a zo en-dro dezhañ,
reizhded ha gwir a zo diazez e dron.
[3] An tan-flamm a gerzh dirazañ
hag a bulluc'h a bep tu e holl enebourien.

[4] E luc'hed a sklêrijenn ar bed,
hag an douar a gren ouzh o gwelout.
[5] Evel koar e teuz ar menezioù dirak Doue,
dirak mestr an douar a-bezh.

[6] An neñvoù a skrij oc'h embann e reizhder,
an holl bobloù a wel splannder e c'hloar.
[7] Ra vo goloet a vezh servijerien an idoloù,
ar re a denn lorc'h eus o skeudennoù !
Stouit dirazañ, c'hwi an holl doueoù !

[8] Sion a glev hag en em laouena,
tridal a ra kêrioù Bro-Youda
en abeg d'ho parnedigezhioù, Aotrou !

[9] Rak c'hwi eo an Aotrou,
an Uhel-meurbet an hini a ren
war an hollved, a zo a-us d'an holl doueoù.

[10] C'hwi a gar an Aotrou, kasait an droug ;
diwall a ra buhez e dud fidel,
o zennañ a ra eus daouarn ar re fall.

[11] Ur sklêrijenn a bar evit an den reizh,
al levenez evit an dud eeun a galon.
[12] Tud reizh, ho pet levenez en Aotrou,
ha kanmeulit santelezh e anv.

98 (97) An Aotrou, barner ar bed

[1] *Salm.*

Kanit d'an Aotrou ur ganenn nevez,
dre m'en deus graet burzhudoù.
Gounezet en deus an trec'h gant e zorn dehoù,
ha gant e vrec'h santel.

[2] An Aotrou en deus diskouezet e silvidigezh,
disklêriet en deus e reizhder d'an holl vroioù.
[3] Soñj en deus bet eus e vadelezh
hag eus e fealded e-keñver tiegezh Israel.
Gwelet o deus broioù pellañ an douar
silvidigezh hon Doue.

[4] Youc'hit d'an Aotrou, c'hwi an holl douaroù,
tridit gant levenez ha kanit.
[5] Salmit d'an Aotrou war an delenn,
war an delenn ha gant son ar gitar ;
[6] gant an drompilh ha gant mouezh ar c'horn,
youc'hit d'an Aotrou, ar roue !

[7] Ra voudo ar mor gant kement a zo ennañ,
an hollved ha kement a zo warnañ.
[8] Ra stlako ar stêrioù bras o daouarn,
ra drido a-unan ar menezioù, [9] dirak an Aotrou,
dre m'emañ o tont da varn an douar.
Barn a ray an hollved gant reizhded,
hag ar pobloù gant eeunded.

99 (98) An Aotrou, Roue santel

[1] An Aotrou zo roue ! Ra greno ar pobloù ;
troniñ a ra war ar Gerubined
hag e trabidell an douar.

[2] Bras eo an Aotrou e Sion,
uhel-meurbet a-us
d'an holl bobloù.

[3] Ra vo meulet hoc'h anv
bras ha spouronus,
rak santel ez eo ha galloudus.

[4] C'hwi eo ar roue a gar ar reizhder :
ar gwir hag ar varnedigezh hoc'h eus diazezet ;
c'hwi a lakaio ar reizhder da ren war Yakob.

[5] Meulit braster an Aotrou, hon Doue,
ha stouit ouzh skabell e dreid,
rak santel eo an Aotrou, hon Doue !

[6] Moizez hag Aaron a oa e-touez e veleien,
ha Samouel e-touez ar re a bede e anv.
An Aotrou a bedent, hag Eñ a responte dezho.

[7] Er golonenn-goabr e komze outo ;
int a zalc'he d'e c'hourc'hemennoù,
ha d'al lezennoù en devoa urzhiet dezho.

[8] Aotrou, hon Doue, c'hwi a responte dezho ;
un Doue trugarezus oc'h bet en o c'heñver,
met ivez ur c'hastizer evit o fec'hedoù.

[9] Meulit braster an Aotrou, hon Doue,
ha stouit ouzh e venez santel,
rak santel eo an Aotrou, hon Doue.

100 (99) Meulgan evit mont d'an Templ

[1] *Salm a drugarez.*

[2] Kanmeulit an Aotrou, tud an hollved,
servijit an Aotrou gant levenez ;
deuit betek ennañ, en ur youc'hal lirzhin !

[3] Gouezit eo an Aotrou a zo Doue ;
gantañ ez omp bet graet hag e dra ez omp,
e bobl ha deñved e dropell.

[4] Antreit en e borzhioù gant meuleudioù,
en e leurioù gant kanennoù santel,
roit enor dezhañ, bennigit e anv.

[5] Rak madelezhus eo an Aotrou,
e garantez a bad da virviken,
a rummad da rummad e fealded.

101 (100) Gwir servijer an Aotrou

[1] *Eus David. Salm.*

Ar vadelezh hag ar reizhded a fell din kanañ ;
deoc'h, Aotrou, e fell din salmiñ.
[2] En hent ar furnez e fell din kerzhout ;
pegoulz e teuiot betek ennon?

En em ren a rin gant reizhder a galon,
e diabarzh va zi.
[3] Ne c'houzañvin dirak va daoulagad
fallagriezh ebet.

An dud diroll a gasaan o doareoù,
n'o devo ket krog warnon.
4 An den fall e galon, ra bellaio diouzhin,
ne fell ket din anaout an droug.

5 An neb a zroukkomz e kuzh a-enep e nesañ,
hennezh a gasin da goll ;
an den lorc'hus e selloù ha c'hwezhet e galon,
ne vin ket evit e c'houzañvin.

6 Va daoulagad a glask an dud vat eus ar vro,
d'o lakaat da ren ganin ;
an hini a gerzh en hent ar reizhder,
hennezh a vo va servijer.

7 Plas ebet e-touez va zud,
evit an den a dromplerezh ;
an neb a zo gaouiat
ne chomo ket dirak va daoulagad.

8 Beure goude beure e kasin da get
holl dud fallakr ar vro,
evit tennañ kuit eus kêr an Aotrou
holl oberourien an droug.

102 (101) Pedenn e-kreiz ar gwalleur

1 Pedenn un den kaezh digalonekaet, pa vez dirak an Aotrou, o skuilhañ e glemmvan.

2 Aotrou, selaouit va fedenn,
ha ra savo betek ennoc'h va c'hriadenn.
3 Na guzhit ket ho tremm ouzhin ;
en deiz va enkrez,
stouit ho skouarn war-zu ennon.
En deiz m'ho kalvan, respontit buan.

4 Rak va c'horf a steuz evel moged,
ha va eskern a vez devet evel gant un tan.
5 Skoet eo va c'halon, disec'het evel geot,
ankounac'haat a ran debriñ va bara.
6 Dre forzh teurel va garmadenn,
e peg va c'hroc'hen ouzh va eskern.

7 Heñvel on ouzh bran ar gouelec'h,
heñvel ouzh kaouenn an dismantroù.
8 Ne gouskan mui ken hag e hirvoudan,
evel ur golvan e-unan-penn war an doenn.
9 A-hed an deiz, va enebourien a ra dismegañs din,
ar re am enore gwezhall a daol warnon o mallozh.
10 Setu ma tebran ludu e-giz bara,
ha gant va evaj e veskan va daeroù,
11 en abeg d'ho fulor ha d'ho kounnar,
dre m'hoc'h eus va distroadet ha distaolet.
12 Deizioù va buhez a ya war ziskar evel ar skeud,
me zo evel geot o tisec'hañ.

*

13 C'hwi avat, Aotrou, a dron da virviken,
hag ho meuleudi a bad a rummad da rummad.
14 C'hwi a savo, truez ho po ouzh Sion,
rak poent eo kaout truez outi : ar c'houlz a zo deuet,
15 rak ho servijerien a gar mein he rivinoù,
un druez eo dezho gwelout he dismantroù.

16 Ar broadoù neuze o devo doujañs ouzh anv an Aotrou,
hag holl rouaned an douar a anavezo e c'hloar,
17 pa savo an Aotrou Kêr Sion a-nevez,
pa 'n em ziskouezo enni en e splannder ;
18 pa 'n em droio war-zu pedenn ar reuzeudig,
pa ne zisprizo ket ken e c'houlenn.

19 Ra vezo skrivet se evit ar rummadoù da zont,
d'ar bobl nevez da veuliñ an Aotrou ;
20 rak an Aotrou en deus stouet e benn eus lein e santual,
eus an neñv en deus sellet ouzh an douar,
21 evit klevout klemmoù ar prizoniad,
evit dieubiñ ar re ouestlet d'ar marv.

22 Adlavarout e Sion anv an Aotrou,
hag e Jeruzalem e veuleudi ;
23 pa 'n em strollo an holl bobloù a-gevret,
hag ar rouantelezhioù da servijañ an Aotrou.

*

24 Setu va nerzh brevet e-kreiz va hent,
krennet hoc'h eus, o Doue, diwar va deizioù.
Lavaret em eus : « Va Doue,
25 na dennit ket va buhez diganin e-kreiz va amzer !

Tra ma talc'h ho ploavezhioù-c'hwi a rummad da rummad :
26 Diazezet hoc'h eus an douar en amzer gentañ,
hag an neñv a zo labour ho taouarn.

[27] Ar re-mañ a yelo da goll, ha c'hwi a zalc'ho,
evel ur pezh-dilhad e teuc'hint,
evel ur gwiskamant e kemmit an dud hag e vezont kemmet.

[28] C'hwi avat zo peurbad,
ha ne vo dibenn ebet d'ho ploavezhioù.
[29] Mibien ho servijerien a chomo da virviken,
hag o lignez a bado dirak ho tremm .»

103 (102) Trugarezioù an Aotrou

[1] *Eus David.*

O va ene, bennig an Aotrou,
kement tra a zo ennon da vennigo e anv santel.
[2] O va ene, bennig an Aotrou,
ha n'ankounac'ha hini ebet eus e vadelezhioù.

[3] Eñ a bardon dit da holl bec'hedoù,
eñ a bare dit da holl gleñvedoù ;
[4] eñ a denn da vuhez eus poull ar marv,
eñ az kurunenn gant gras ha trugarez ;
[5] eñ a leugn da ene gant madoù e-leizh :
nevesaat a ra da yaouankiz evel hini an erer.

[6] An Aotrou a zo reizhded e oberenn,
daskoriñ a ra o gwir d'an holl dud vac'homet.
[7] Diskouezet en deus e hentoù da Voizez,
hag e oberoù meur da vugale Israel.

[8] Trugarezus ha tener eo an Aotrou,
gorrek da gounnariñ, largentezus da reiñ.
[9] Ne zalc'ho ket gant e rebechoù da virviken,
ne chomo ket gant e gounnar evit atav.
[10] Ne ray ket dimp hervez hor mankoù,
ne roio ket dimp hervez hor pec'hedoù.

[11] Rak kement ha m'emañ an neñv a-us d'an douar,
eo ken bras-se e vadelezh e-keñver e dud fidel ;
[12] keit-all ha m'emañ ar reter diouzh ar c'hornog,
ec'h argas diouzhimp hor pec'hedoù.
[13] Evel ma'z eo an tad tener ouzh e vibien,
ez eo tener an Aotrou e-keñver e dud fidel.

[14] Rak gouzout a ra gant petra ez omp bet stummet,
soñj en deus ez omp-ni poultrenn.
[15] An den a zo heñvel ouzh ar geot e zeizioù,
evel bleuñv ar maezioù, evel-se e splannder.

[16] Met deuet warnañ c'hwezh an avel, n'eus ken anezhañ,
ha ne vez ket ken anavezet pelec'h edo.

[17] Met gras an Aotrou a chom a viskoazh
da viken war ar re o deus doujañs outañ ;
hag e fealded en em astenn war vugale ar vugale,
[18] war ar re a vir e emglev,
ar re o devez soñj eus e urzhioù evit o seveniñ.
[19] An Aotrou en deus diazezet e dron en neñvoù,
hag e c'halloud-roue en em led war bep tra.

[20] Bennigit an Aotrou, c'hwi holl e Aeled,
harozed galloudus a sent ouzh e urzhioù,
prest da respont da son e lavaroù.
[21] Bennigit an Aotrou, c'hwi holl e armeoù,
a zo en e servij evit ober e vennantez.
[22] Bennigit an Aotrou, c'hwi holl e oberoù,
e kement lec'h m'en em astenn e rouantelezh !

O va ene, bennig an Aotrou !

104 (103) Meulgan d'an Doue krouer

[1] *Bennig, va ene, an Aotrou !*

O va ene, bennig an Aotrou ;
na bras oc'h-c'hwi, Aotrou Doue !
Gwisket oc'h a lugern hag a veurded,
[2] ha mantellet gant splannder ar sklêrijenn !

Ledet hoc'h eus an neñvoù evel un deltenn,
[3] war zoureier an oabl hoc'h eus savet ho palez ;
kemer a rit ar c'houmoul da garr-reder,
war zivaskell ar gorventenn e valeit ;
[4] eus an avelioù e rit ho kannaded,
eus ar flammennoù-tan ho servijerien.

[5] Startaet hoc'h eus an douar war e ziazezoù,
evit ma chomo divrañsellus da virviken.
[6] Gant ar mor, evel gant ur gwiskamant, ho poa e c'holoet,
a-us d'ar menezioù en em zalc'he an doureier.
[7] Met diwar ho kourdrouz e tec'hjont,
dirak mouezh ho kurunoù en em dennjont.

[8] Ar menezioù a savas, an traoniennoù a ziskennas,
hag an dour a redas d'al lec'h ho poa divizet dezhañ.

9 Hag un harz hoc'h eus lakaet d'ar mor na
dremeno ket pelloc'h,
na zistroio ket da c'holeiñ an douar.

10 Er c'haniennoù e lakait an eien da strinkañ,
ha dinaou a reont etre ar menezioù,
11 o dour a zegasont da holl loened ar maezeier,
an onagred a dorr o sec'hed enno.
12 War o ribloù e teu da chom laboused an neñv,
ha dindan ar c'hlasvez e tispakont o c'han.

13 Eus ho palez uhel e tourait ar menezioù,
gant frouezh hoc'h oberoù e vez leuniet an
douar.
14 Ar geot a lakait da ziwan evit ar chatal
hag ar plant da servijout d'an den .

Evit ma tenno e vara eus an douar,
15 ma vo sederaet e galon gant ar gwin,
ma lakao e dal da lugerniñ gant an eoul,
ha ma vo kennerzhet e galon gant ar bara.

16 Maget fonnus e vez gwez an Aotrou,
sedrez al Liban bet plantet gant e zorn.
17 Eno emañ an evned o neizhiañ,
war o beg e laka ar c'hwibon he zi.
18 D'ar givri gouez eo ar menezioù uhel,
ha d'ar moreganed repu ar reier.

19 Graet hoc'h eus al loar evit mentañ an
amzerioù,
an heol a oar ampoent e guzh.
20 Degas a rit teñvalijenn ha setu an noz ,
ma kantre enni holl loened ar c'hoadeier,
21 al leoned yaouank a yud war-lerc'h o freizh,
en ur c'houlenn o magadur digant Doue.

22 An heol a sav, setu m'en em dennont kuit,
evit mont da c'hourvez en o zoulloù.
23 ha tro an den eo da vont er-maez evit e labour,
evit e drevell betek ar serr-noz.

24 Na pegen niverus hoc'h oberoù, Aotrou !
Gant furnez hoc'h eus savet an holl draoù,
leun eo an douar gant kement hoc'h eus krouet.

25 Setu ar mor bras oc'h en em astenn a bep tu :
ennañ loened o virviñ diniver, anevaled bras
ha bihan ;
26 eno e kerzh ar bigi,
hag al Leviatan hoc'h eus stummet da c'hoari en
dour.

27 Kement a vev a c'hortoz diganeoc'h,
e rofec'h e koulz o bevañs dezho.
28 Reiñ a rit, hag e kemeront,
pa zigorit ho torn o deus o gwalc'h a vadoù.

29 Met pa guzhit ho tremm ez eont da goll ;
pa dennit o alan diouto e varvont
hag e tistroont en o foultr.
30 Met addegasit ho spered hag e vo adkrouet ar
bed,
ha nevesaet dremm an douar.

31 Klod an Aotrou da bado da viken ;
levenez d'an Aotrou gant e holl oberoù.
32 Sellout a ra ouzh an douar ha setu ma kren,
stekiñ a ra ouzh ar menezioù hag e tivogedont.

33 Kanañ a rin an Aotrou keit ha ma vevin,
salmiñ a rin d'am Doue keit ha ma vin.
34 Ra vo plijus dezhañ komzoù va c'hanaouenn,
rak va levenez din-me eo an Aotrou.
35 Ra vo skubet ar bec'herien a-diwar an douar
hag an dud fall, da netra !

O va ene, bennig an Aotrou !

105 (104) Madoberoù an Aotrou evit e bobl

1 Alleluia !

Dougit klod d'an Aotrou ha pedit e anv,
embannit e oberoù meur e-touez ar pobloù.
2 Kanit e vrasted ha salmit dezhañ,
danevellit e holl vurzhudoù.
3 Lakait ho kloar en e anv santel,
ra drido kalon ar re a glask an Aotrou !

4 Klaskit an Aotrou ha braster e c'halloud,
klaskit dalc'hmat arvestiñ ouzh e splannder.
5 Ho pet soñj eus ar burzhudoù en deus graet,
eus e daolioù kaer, eus urzhioù e c'henou,
6 c'hwi diskennadur e servijer Abraham,
c'hwi bugale Yakob, ar re dibabet gantañ.

7 Rak eñ eo an Aotrou, ho Toue,
a c'houarn an douar a-bezh gant e urzhioù.
8 Mirout a ra soñj eus e Emglev da virviken,
eus ar c'hrataenn en deus graet evit ur mil
a rummadoù :

9 Eus an emglev en deus diazezet gant Abraham,
eus al le en deus touet da Izaak.

[10] Rak divizet en deus bezañ ur gourc'hemenn
evit Yakob,
da vezañ un emglev peurbadel gant Israel.

[11] P'en deus lavaret : «Un douar a roan dit
Kanaan a vo da lod hêrezh .»

*

Pa ne oant ket niverus c'hoazh,
un dornad tud, diavaezidi er vro,
[13] pa dremenent a vroad da vroad,
hag eus ur rouantelezh d'eben.

[14] Ne lezas den ebet d'o gwaskañ,
hag en abeg dezho e kastizas rouaned :
[15] «Na stokit ket ouzh ar re am eus sakret,
ha na rit ket a zroug d'am frofeded !

[16] Gervel a reas ar gernez war ar vro,
lemel a reas kuit pep sikour bara.
[17] Kas a reas neuze un den dirazo,
Yozef a voe gwerzhet da sklavour.

[18] E dreid a voe gwasket er chadennoù,
hag e c'houzoug a voe dalc'het en houarnoù,
[19] betek ma teuas da wir ar pezh en devoa
diouganet,
goude bezañ bet amprouet gant lavar an Aotrou.

[20] Ar roue a gasas tud d'e zieubiñ,
pennrener ar pobloù a roas urzh d'e
zichadennañ,
[21] evit e ziazezañ da vestr war e di,
da c'houarnour war e holl zomanioù,
[22] evit reiñ d'e briñsed deskadurezh,
ha kelenn d'ar re gozh ar furnez.

[23] Neuze Israel a antreas e Bro-Ejipt,
ha Yakob a zeuas da chom e douar Kam.
[24] Doue a lakaas e dud da vezañ niverus,
da vezañ kreñvoc'h eget o enebourien.
[25] Met e kalon ar re-mañ e savas kasoni ouzh
e bobl,
hag itrikañ a rejont troioù kamm enep
e servijerien.

[26] Neuze e kasas Moizez, e servijer,
hag Aaron, bet dibabet gantañ.
[27] Ha drezo e reas arouezioù dirazo,
e vurzhudoù war zouar Kam.

[28] Kas a reas an deñvalijenn hag e voe an
noz-dall,
met ne daoljont ket evezh ouzh e gomzoù.
[29] Treiñ a reas e gwad o dourioù,
hag e lakaas o fesked da vervel.

[30] O douar a verve gant raned e-leizh,
betek e kambroù ar rouaned.
[31] Gourc'hemenn a reas hag e teuas un armead
c'hwibu,
astuz war o douar a-bezh.

[32] E-lec'h glav e roas dezho grizilh,
flammoù-tan war o bro.
[33] Hag e skoas gant o gwini hag o gwez-fiez,
hag e torras gwez o douar.

[34] Gourc'hemenn a reas hag e teuas lamperezed,
a-unan gant c'hwiled diniver,
[35] a douzas ar geot a-diwar o douar,
a lonkas frouezh o maezioù.

[36] Ha gant ar re kentañ-ganet en o bro e skoas
erfin,
gant kement a oa frouezh kentañ o nerzh.
[37] Hag e kasas e dud er-maez karget gant
arc'hant hag aour,
hag en o meuriadoù ne oa den o trabidellañ.
[38] ha Bro-Ejipt a voe laouen pa-z ejont kuit,
dre ma oa kouezhet ar spouron warno.

*

[39] Ledañ a reas ur goabrenn evel ur ouel d'o
goleiñ,
evel un tan d'o sklêrijennañ e-pad an noz.
[40] Goulenn a rejont hag e kasas koailhed dezho,
o gwalc'h a roas dezho eus bara an neñv.
[41] Digeriñ a reas ar roc'h hag e redas an dour,
evit mont, evel ur stêr, a-dreuz ar gouelec'h.

[42] Rak soñj en devoa eus e lavar santel,
eus ar ger en devoa roet da Abraham e servijer.
[43] Lakaet en deus e bobl da vont er-maez gant
levenez,
hag e dud dibabet gant youc'hadegoù laouen.

[44] Douaroù ar broadoù en deus roet dezho,
o lakaet en deus da berc'hennañ madoù ar
pobloù,
[45] dezho da virout e c'hourc'hemennoù,
ha da heuliañ e lezennoù.

Alleluia !

106 (105) Pobl Israel dianaoudek

1 Alleluia !

Lavarit bennozh d'an Aotrou evit e vadelezh,
en abeg d'e drugarez bezañ peurbadel.
2 Piv a zanevello oberoù meur an Aotrou,
ha piv a embanno e holl veuleudioù?
3 Eürus ar re a vir a wirionez,
a seven ar reizhded e pep amzer !

4 Ho pet soñj ac'hanomp, Aotrou, ho pet soñj
en ho madelezh e-keñver ho pobl,
deuit d'hor gweladenniñ evit hor salviñ.
5 ma vimp evit tañva eurvad ho tibabidi,
evit bezañ laouen eus levenez ho pobl,
evit kaout ar c'hloar a zo hini ho tud.

*

6 Pec'het hon eus evel hon tadoù,
fallentez hon eus graet ha kablus ez omp.
7 Evel hon tadoù e Bro-Ejipt,
ha n'o devoa ket komprenet ho purzhudoù,
n'o devoa ket soñj eus niver bras ho madelezhioù,
hag en em savas e-kichen ar Mor Ruz enep an Uhel-meurbet.
8 O salviñ a reas en abeg d'e anv,
evit diskouez nerzh e c'halloudegezh.

9 Gourdrouz a reas ar Mor Ruz hag e voe disec'het,
o lakaat a reas da vont dre an dour evel dre zouar kras.
10 O salviñ a reas eus dalc'h an heskiner,
o dieubiñ a reas eus dorn an enebour.

11 An dourioù a veuzas o argaderien,
ha ne chomas hini ebet anezho.
12 ha neuze e kredjont en e gomzoù,
hag e kanjont e veuleudioù.

*

13 Met prestik goude o devoa ankouaet e oberoù,
mont a raent diouzh o fenn hep gortoz e guzulioù.
14 En em reiñ a rejont er gouelec'h d'ar c'hoantegezh,
ha temptañ a rejont Doue en ur vro digenvez.
15 Reiñ a reas dezho diouzh o goulenn,
kas a reas dezho peadra da heugiñ.
16 Er c'hamp goude-se o devoe gwarizi
ouzh Moizez, ouzh Aaron, sant an Aotrou.
17 An douar a zigoras evit lonkañ Datan,
goleiñ a reas bagad Abiram.
18 Un tan a grogas a-enep o strollad,
ur flamm a guzumas an dud fallakr.

19 Ober a rejont ul leue en Horeb,
hag e stoujont dirak un idol aour ;
20 treiñ a rejont klod Doue
e skeudenn ur c'hole o tebriñ foenn.

21 Ankouaat a rejont Doue, o salver,
en devoa graet taolioù kaer e Bro-Ejipt,
22 burzhudoù meur e douar Kam,
traoù spouronus e-tal ar Mor Ruz.

23 Komz a reas eus o distrujañ,
paneve Moizez, e zibabad,
en em lakaas dirazañ d'e bediñ,
da virout ouzh e fulor d'o dispenn.

24 Disprizout a rejont un douar a zudi,
ne gredjont ket en e lavar.
25 Grozmolat a rejont en o zeltennoù,
ne sentjont ket ouzh mouezh an Aotrou.

26 Neuze e savas e zorn a-enep dezho
a-benn o diskar er gouelec'h,
27 dispenn o gouenn a-douez ar broadoù,
hag o stlabezañ dre vroioù ar bed.

28 Goude-se en em stagjont ouzh Baal-Peor,
ha debriñ a rejont eus an aberzhoù d'an doueoù divuhez.
29 Lakaat a rejont droug ennañ gant o zorfedoù,
hag ur walenn a gastiz en em strinkas warno.

30 Nemet e savas Pineaz evit barn,
ma paouezas ar walenn a gastiz,
31 ha kement-se a zo bet lakaet war e anv evel un dra gaer,
a rummad da rummad, da virviken.

32 E gounnariñ a rejont goude-se e dourioù Meriba,
hag e c'hoarvezas droug da Voizez en abeg dezho,
33 rak hegaziñ a rejont e spered,
hag e vuzelloù a gomzas a-dreuz.

34 Ne voe ket distrujet ganto ar pobloù,
evel m'en devoa gourc'hemennet an Aotrou

dezho.
35 En em veskañ a rejont gant ar broadoù,
hag e teskjont ober evelto.

36 Servijañ a rejont o idoloù,
hag e teuas ar re-mañ da vezañ ur pech evito.
37 Aberzhiñ a rejont dezho o mibien,
ha lazhañ o merc'hed d'an diaouled.

38 Skuilhañ a rejont ar gwad didamall,
gwad o mibien hag o merc'hed
a voe lazhet ganto en aberzh da idoloù Kanaan,
ma voe gwallet ar vro gant ar gwad,
39 en em louzañ a rejont gant o oberoù,
en em lastezañ a rejont gant o zorfedoù.

40 Neuze e flammas kounnar an Aotrou enep
e bobl,
heuget e voe gant tud e zomani.
41 O droukreiñ a reas etre daouarn ar baganed,
ha trec'het e voent gant ar re o devoa kasoni
outo.
42 O enebourien o waskas ,
ha moustret e voent dindan o c'hrabanoù.

43 Lies gwezh en deus o dieubet ;
int avat, disent ouzh e guzulioù,
a sanke en o fazioù.
44 Sellout a rae gant truez ouzh o anken,
pa gleve o garmadennoù.

45 Soñj en devoa en o c'heñver eus e Emglev,
en e drugarez vras en devoa truez outo.
46 Ha lakaat a rae d'ober gant madelezh outo
ar re holl o dalc'he da sklaved.

47 Salvit-ni, Aotrou, hon Doue,
advodit-ni eus a-douez ar broadoù,
ma c'hellimp lavarout bennozh d'hoc'h anv
santel
ha klask hor gloar ouzh ho meuliñ.

48 Ra vo benniget an Aotrou, Doue Israel,
a holl viskoazh da virviken.
ha ra lavaro ar bobl a-bezh :
Amen ! Amen !

Pempvet levrenn
(Salmoù 107-150)

107 (106) Meulgan da Zoue. Salver an dud

1 Alleluia !

Lavarit bennozh d'an Aotrou evit e vadelezh !
En abeg d'e drugarez bezañ peurbadel !

2 Ra lavaro ar re salvet gant an Aotrou,
ar re en deus tennet a-dre daouarn an enebour,
3 ar re en deus advodet eus an holl vroioù,
ar sav-heol hag ar c'huzh-heol, an hanternoz
hag ar c'hreisteiz.

*

4 Kantren a raent er gouelec'h, en digenvez,
ne gavent hent ebet war-zu ur gêr da chom enni.
5 Krignet gant an naon, taget gant ar sec'hed,
e santent o c'halon o semplañ.

6 A-greiz o enkrez o deus kriet war-zu an
Aotrou,
hag eñ en deus o zennet eus o anken.
7 O bleinet en deus dre an hent eeun,
da gaout ur Gêr da chom enni.

8 Ra lavarint bennozh d'an Aotrou evit
e drugarez,
evit e vurzhudoù e-keñver bugale Adam,

9 rak d'ar gorzailhenn sec'hedik en deus roet he
gwalc'h,
ha karget a vadoù ar galon naoniek !

*

10 Ar re a oa o chom en deñvalijenn, en noz dall,
chadennet er reuzeudigezh hag en houarnoù,
11 dre m'o devoa disentet ouzh lavaroù Doue
ha m'o devoa disprizet kuzul an Uhel-meurbet :
12 Ar re en devoa sujet d'ar boan o c'halonoù,
ar re a gouezhe d'an douar hep kaout den d'o
sikour.

13 A-greiz o enkrez o deus kriet war-zu an
Aotrou,
hag eñ en deus o zennet eus o anken.
14 Eus an deñvalijenn, eus an noz dall en deus

o zennet,
torret en deus o chadennoù.

15 Ra lavarint bennozh d'an Aotrou evit
e drugarez,
evit e vurzhudoù e-keñver bugale Adam,
16 rak torret en deus an dorojoù arem,
ha bruzunet ar morailhoù dir.

*

17 Tud diskiant gant o doareoù fallakr,
gwall-skoet e oant bet en abeg d'o fec'hedoù ;
18 heugiñ a rae o c'halonoù ouzh ar boued,
hag e oant a-stok ouzh toull-dor ar marv.

19 A-greiz o enkrez o deus kriet war-zu an
Aotrou,
hag eñ en deus o zennet eus o anken.
20 Kaset en deus e gomz evit o fareañ,
evit o diwall diouzh poull ar bez.

21 Ra lavarint bennozh d'an Aotrou evit
e drugarez,
evit e vurzhudoù e-keñver bugale Adam.
22 Ra ginnigint aberzhoù a drugarez,
ra zisklêrint e oberoù-meur gant youc'hadegoù
laouen.

23 Ar re a ziskenn en o bagoù war ar mor,
d'ober kenwerzh war an dourioù bras,
24 ar re-se o deus gwelet oberoù-meur an Aotrou,
hag e vurzhudoù en donvor.

25 Diwar e c'hourc'hemenn e oa savet avel diroll,
a zibrade uhel ar gwagennoù.
26 D'an oabl e pignent ha d'an islonk
e tiskennent,
o c'halon a oa diaes gant an anken.
27 Mezevellet e vrañsellent evel un den mezv,
hag o ampartiz a oa aet diganto.

28 A-greiz o anken o deus kriet war-zu an
Aotrou,
hag eñ en deus o zennet eus o anken.
29 Terriñ a reas d'ar gorventenn ma teuas
kalmijenn,
ha ma tavas houlennoù ar mor.
30 ha laouenaet e voent o welout ar sioulder,
o degas a reas d'ar porzh a c'hoantaent.

31 Trugarekait an Aotrou evit e drugarez,
evit e vurzhudoù e-keñver bugale Adam,
32 uhelveulit-eñ e bodadeg ar bobl,
meulint-eñ e kuzul ar re gozh.

*

33 Troet en devoa ar stêrioù-dour e gouelec'h
hag ar mammennoù e douar sec'h,
34 ar vro strujus e douar sall,
en abeg da fallagriezh an dud a oa o chom enni.

35 Met troet en deus ar gouelec'h en ur stankad
dour,
hag ar mammennoù e douar sec'h.
36 Evit lakaat ar re naoniek da vevañ eno,
ha da sevel ur Gêr da chom enni.
37 Hadet o deus e douar ar maezioù, plantet
gwini,
ha bet o deus frouezh o eostoù.

38 O benniget en deus ha deuet int da vezañ
niverus,
roet en deus dezho e-leizh a chatal.
39 Met goude-se int bet digresket hag izelaet
dindan wask ar gwalleur hag an anken.

40 Hogen an hini a skuilh an dispriz war ar
briñsed,
hag o laka da gantreal en ur gouelec'h hep
hentoù,
41 eo an hini a adsav ar paour eus
e reuzeudigezh,
hag a ro d'an tiegezhioù niverusaat evel
tropelloù-deñved.

42 An dud reizh a wel hag a vez laouen,
hag an dud fallakr a chom stouvet o genoù.
43 An neb a zo fur da daolo pled ouzh kement-se,
ra gompreno mat trugarezioù an Aotrou.

108 (107) Kan a drugarez ha pedenn

1 *Kan. Salm. Eus David.*

2 Start eo va c'halon, o Doue,
start eo va c'halon,
kanañ a rin, kanañ a rin ur meulgan.
Dihun, o va ene !

3 Dihunit, telenn ha kitar,
ma tivoredin ar gouloù-deiz !

4 Ho meuliñ a rin e-touez ar pobloù, Aotrou,
ho kanañ a rin e-mesk ar broadoù,
5 rak bras eo ho madelezh, betek an neñvoù,
betek an oabl ho fealded.

6 Savit, o Doue, a-us d'an neñvoù,
ho kloar da barañ war an douar a-bezh.
7 Deuit da zieubiñ ho re vuiañ-karet,
salvit-ni gant ho torn dehoù ha respontit.

8 Doue en deus komzet en e santual :
«Tridal a ran, lodennañ a rin Sikem,
ha muzuliañ traonienn Soukot.

9 Din-me eo Galaad ha din-me Manase,
Efraim a zo tokarn va fenn,
Youda va bazh-roue.

10 Moab eo ar gibell en em walc'han enni :
ouzh Edom e taolan va sandalenn,
ha war Filistia e trec'han en ur youc'hal.»

11 Piv am bleino betek e-barzh ar Gêr-greñv?
Piv am reno betek e-kreiz Edom?
12 C'hwi hepken, o Doue, hag hoc'h eus hon distaolet,
c'hwi hag a chom hep kerzhout ken e penn hon armeoù !

13 Roit dimp ho skoazell enep an enebour,
rak didalvoud eo sikour an den.
14 Nemet gant nerzh Doue e sevenimp taolioù kadarn,
eñ a vac'ho hon enebourien dindan e dreid !

109 (108) Galvadenn da Zoue enep enebourien didruez

1 D'ar mestr-kaner. Eus David. Salm.

Doue va meuleudi,
na chomit ket dilavar !

2 Rak an den drouk ha gaouiat
a zigor enep din e c'henoù.
Gant muzelloù tromplus e vez komzet ouzhin,
3 va gronnañ a reer gant lavaroù a gasoni.

Hep abeg e reer brezel din,
4 va zamall a reer, evidon da bediñ.
5 An droug a restaoler din evit ar mad,
ar gasoni evit va c'harantez.

*

6 Lakait 'ta unan drouk da sevel enep dezhañ,
un tamaller en e sav a-zehoù dezhañ :
7 ra vezo kondaonet dirak al lez-varn,
hag e c'halv d'an drugarez da vo kontet dezhañ
evel pec'hed.

8 Ra vo berraet dezhañ niver e zeizioù,
hag un all da gemero e garg.
9 Ra zeuio e vugale da vezañ emzivaded,
hag e wreg da vezañ intañvez.

10 Ra vo e vibien o kantren en ur glask o bara,
ra vint taolet e-maez o ziez dismantret.
11 Ra lammo an uzurer war e holl beadra,
ha ra wasto an estrenien frouezh e labour.12

Na vezet den o virout trugarez outañ,
na vezet den o kaout truez ouzh e vinored.
13 Ra vo gouestlet e lignez d'an distruj,
na vo ket ken eus e anv gant an eil remziad.

14 Ra vo miret soñj eus fallagriezh e dadoù,
ha ra chomo pec'hed e vamm hep bezañ diverket.
15 Ra vezint atav dindan sell an Aotrou,
dezhañ da dennañ kuit eus an douar an eñvor anezhañ.

*

16 Rak n'en deus ket bet soñj
d'ober gant trugarez,
heskinet en deus an den paour hag ezhommek,
an den mantret, klasket en deus e lazhañ.

17 Karet en deus ar vallozh,
ra zeuio warnañ,
ne felle ket dezhañ a vennozh,
ra bellaio dioutañ.

18 Ar vallozh en deus gwisket warnañ evel ur sae :
ra 'n em silo bremañ en e ziabarzh evel dour,
betek en e eskern, evel eoul !
19 Ra vo evitañ evel ur gwiskamant ouzh e bakañ,
evel ur gouriz bepred ouzh e stardañ !

20 Ra vo hennezh a-berzh an Aotrou gopr ar re am zamall,
ar re a lavar droug a-enep din.

*

[21] Met c'hwi, Aotrou, difennit va c'haoz evit enor hoc'h anv,
e madelezh ho kras salvit-me.

[22] Rak paour ha reuzeudik ez on-me,
ha bloñset ennon eo va c'halon.
[23] Steuziañ a ran kuit evel ur skeud o hiraat,
skubet on er-maez evel ul lamperez.

[24] Va daoulin a drabidell dre forzh yuniñ,
ha va c'horf zo kastizet-divi.
[25] N'on evito nemet danvez a zismegañs ;
ouzh va gwelout e hejont o fenn.

[26] Sikourit-me, Aotrou, va Doue,
salvit-me en ho trugarez divent !
[27] Ra ouezint ez eo ho torn deoc'h-c'hwi,
ez eo c'hwi, Aotrou, en deus graet kement-se.

[28] Int a sko o mallozh, c'hwi avat a vennigo ;
va enebourien da gaout mezh, hag ho servijer levenez.
[29] va zamallerien da vezañ gwisket a zismegañs,
da vezañ goloet a vezh evel gant ur vantell.

[30] Kanañ a rin a vouezh uhel meuleudi d'an Aotrou,
embann a rin e c'hloar e-kreiz engroez an dud,
[31] o vezañ m' en em zalc'h a-zehoù d'an ezhommeg
evit e salviñ diouzh e gondaonerien.

110 (109) Ar Mesiaz, roue ha beleg

[1] *Eus David. Salm.*

Lavaret en deus an Aotrou d'am Aotrou :
«Azez a-zehoù din,
ken na rin eus da enebourien
ur skabell evit da dreid.»

[2] An Aotrou a astenno eus Sion da veli a roue ;
gourc'hemenn gant galloud
e-kreiz da enebourien.

[3] Te zo priñs e deiz c'hanedigezh,
e sked ar santelezh,
eus va c'halon a-raok gouloù-deiz
me am eus da engehentet.

[4] En touet en deus an Aotrou,
ha keuz n'en devo ket :
«Te zo beleg da viken
hervez urzh Melkisedek.»

[5] A-zehoù dit emañ an Aotrou,
e deiz e fulor e flastr ar rouaned.
[6] Barn a ray ar Broadoù en ur verniañ korfoù marv.
Flastrañ a ray ar pennoù bras dre holl war an douar.
[7] War e hent ec'h evo eus ar froud,
hag en abeg da se ec'h adsavo e benn.

111 (110) Madoberoù an Aotrou e-keñver e bobl

[1] Alleluia !

Kanmeuliñ a rin an Aotrou a greiz va c'halon,
e kuzul an dud reizh hag en o bodadeg.
[2] Bras eo oberoù an Aotrou,
un enklask didermen evit an neb a c'har.
[3] Splannder ha galloud ez eo e labour,
hag e reizhder a bad da virviken.

[4] Savet en deus ul lid-eñvor eus e vurzhudoù,
na trugarezus ha kuñv eo an Aotrou.
[5] Roet en deus ur vagadurezh d'e dud fidel,
da virviken en devo soñj eus e Emglev.
[6] Diskouezet en deus d'e bobl galloud e oberoù,
dre reiñ dezho da zomani madoù ar broadoù.

[7] Gwirion ha reizh eo labour e zaouarn.
ha divrall e holl c'hourc'hemennoù,
[8] diazezet evit atav ha da viken,
ha sevenet gant eeunded ha gwirionez.

[9] Kaset en deus d'e Bobl ar silvidigezh,
ha divizet ganti un emglev peurbadel.
Na santel ha spouronus eo e anv.

[10] Penn-kentañ ar furnez eo doujañs an Aotrou,
ha skiant-vat a zo gant kement en em stag outi ;
meuleudi an Aotrou a bado da viken.

112 (111) Eürusted an den reizh

[1] Alleluia !

Eürus an den a zouj an Aotrou,
a laka e blijadur en e c'hourc'hemennoù !
[2] Galloudus e vo e lignez war an douar,
bugale an dud reizh a vezo benniget.

[3] Madoù ha pinvidigezh a vo en e di,
e eurvad a bado da holl viken.
[4] Splannañ a ra en deñvalijenn, sklêrijenn an
dud eeun,
gant e vadelezh, e drugarez hag e reizhder.

[5] Eürus an den a vez digor e galon hag e yalc'h,
an hini a renk e aferioù gant onestiz :
[6] morse ne vezo distroadet,
un eñvor beurbad a vo d'an den reizh.

[7] N'en deus ket aon gant keloù a walleur.
Divrall eo e galon o fiziout en Aotrou,
[8] dinec'h ha dispont eo e galon :
a-benn an dibenn e ray goap ouzh e enebourien.

[9] A-fonn e ro aluzon d'ar beorien,
e reizhded a bado da virviken,
e dal a splanno leun a c'hloar !

[10] An den fall ouzh e welout a vo droug ennañ,
skrignat a ra e zent, disec'hañ war e dreid,
rak mennad ar re fall a droio da netra.

113 (112) Meuleudi d'an Aotrou, Doue an dud izel

[1] Alleluia !

Meulit, servijerien an Aotrou,
meulit anv an Aotrou !
[2] Ra vo benniget anv an Aotrou,
a-vremañ da holl viken.
[3] Adalek tarzh an deiz betek ar serr-noz
ra vo meulet anv an Aotrou !

[4] A-us d'an holl bobloù emañ an Aotrou,
a-us d'an neñvoù e c'hloar.
[5] Piv a zo par d'an Aotrou, hon Doue,
a dron azezet war an uhel,
[6] hag a stou evit treiñ e selloù
etrezek an neñv hag an douar?

[7] Adsevel a ra eus ar boultrenn an ezhommeg,
diwar an teil e tenn ar reuzeudig,
[8] evit e lakaat da droniñ gant ar briñsed,
gant pennoù bras ha priñsed e bobl.
[9] Hag e ra eus ar wreg bet chomet divugel ,
ur vamm laouen gant e-leizh a vugale.

114 (113A) Burzhudoù an Ermaeziadeg

[1] Alleluia !

Pa 'z eas Israel er-maez eus an Ejipt,
tiegezh Yakob eus a douez ur bobl estren,
[2] e reas eus Youda e santual,
eus Israel e zomani.

[3] Ar mor a welas hag a dec'has,
ar Yordan a zistroas war e giz ;
[4] ar menezioù a lammas evel maouted,
an tosennoù evel deñvedigoù.

[5] Petra 'c'hoarvez ganit, o Mor, pa dec'hez kuit,
ha ganit, Yordan, pa zistroez war da giz?
[6] Petra, menezioù, pa lammit evel maouted,
ha c'hwi, torgennoù, evel deñvedigoù?

[7] Dirak an Aotrou, kren o douar,
dirak splannder Doue Yakob,
[8] a dro ar garreg en ur vammenn-dour,
hag ar roc'h en ur stivell.

115 (113B) Galloud an Aotrou, dic'halloud an idoloù

[1] N'eo ket dimp-ni, Aotrou, n'eo ket dimp-ni,
met d'hoc'h anv roit enor,
en abeg d'ho madelezh, d'ho fealded.

[2] Perak e lavarfe ar broadoù :
«Pelec'h emañ o Doue?»

[3] Hon Doue-ni a zo en neñvoù,
seveniñ a ra kement a fell dezhañ.
[4] Met o idoloù arc'hant hag aour,
a zo labour daouarn an den.

[5] Ur genou o deus ha ne gomzont ket,
daoulagad o deus ha ne welont ket.
[6] Divskouarn o deus ha ne glevont ket,
ur fri o deus ha ne c'hweshaont ket.

[7] Daouarn o deus ha ne stokont ket ganto,
treid o deus ha ne gerzhont ket ;
o c'horzailhenn n'eus enni mouezh ebet.

[8] Ra vo evelto ar re o sav,
ar re a laka o fiziañs enno.

*

[9] Tiegezh Israel, laka da fiziañs en Aotrou :
eñ a zo da skoazell ha da warez !
[10] Tiegezh Aaron, laka da fiziañs en Aotrou :
eñ a zo da skoazell ha da warez !
[11] C'hwi hag a zouj an Aotrou, lakait ho fiziañs
en Aotrou :
eñ a zo ho skoazell hag ho kwarez !

[12] Soñj ac'hanomp en devo an Aotrou,
hor bennigañ a ray :
bennigañ a ray tiegezh Israel,
bennigañ a ray tiegezh Aaron,
[13] bennigañ a ray ar re a zouj an Aotrou,
ar re vihan evel ar re vras.

[14] An Aotrou da roio deoc'h kreskidigezh,
deoc'h-c'hwi ha d'ho pugale !
[15] Ra viot benniget gant an Aotrou,
oberour an neñv hag an douar !
[16] An neñv eo neñv an Aotrou,
met roet en deus an douar da vugale Adam.

[17] N'eo ket ar re varv a veulo an Aotrou,
nag ar re a ziskenn e bro ar re vut,
[18] ni avat, ar re vev, bennigomp an Aotrou,
ha bremañ ha da holl viken !

116 (114, 1-9 ; 115) Meulgan a drugarez

[1] Alleluia !

An Aotrou a garan dre m'en deus selaouet
mouezh va daspedennoù.
[2] Stouet en deus e skouarn davedon,
en deiz m'am eus e c'halvet.

[3] Stardet e oan dija gant lasoù ar marv,
paket e oan e roued an Ankoù.
Anken ha trubuilh am dalc'he ;
[4] neuze em eus pedet anv an Aotrou :
«A ! Aotrou, salvit va buhez.»

[5] Madelezhus ha reizh eo an Aotrou,
trugarezus eo hon Doue.
[6] An Aotrou a ziwall an dud eeun a galon ;
pa oan e-kreiz ar reuz en deus va salvet.

[7] Sioula bremañ, o va ene,
rak an Aotrou en deus graet vad dit-te ;
[8] tennet en deus va ene eus ar marv,
va daoulagad eus an daeroù,
va zreid eus an drouklamm.

[9] Hag e kerzhin dirak an Aotrou,
war zouar ar re vev.

(115)

[10] Fiziañs am boa, zoken pa lavaren :
« Re bounner eo va reuz .»
[11] Ha pa lavaren em strafuilh :
« Pep den zo tromplerezh .»

[12] Petra a brofin d'an Aotrou
evit an holl vad en deus graet din?
[13] Sevel a rin kalir ar silvidigezh
en ur bediñ anv an Aotrou.
[14] Seveniñ a rin va gouestloù d'an Aotrou
dirak holl dud e boblad.

[15] Prizius-meurbet evit an Aotrou
eo marv e vignoned !
[16] Aotrou, me ho servijer,
ha mab ho servijerez,
torret hoc'h eus din va liammoù !

[17] Profañ a rin deoc'h un aberzh a veuleudi,
pediñ a rin anv an Aotrou.
[18] Seveniñ a rin va gouestloù d'an Aotrou
dirak holl dud e boblad,
[19] e porzhioù sakr ti an Aotrou,
e-kreiz da vogerioù, Jeruzalem.

117 (116) An hollved da veuliñ an Aotrou

[1] Alleluia !

Meulit an Aotrou, c'hwi, an holl vroadoù,
youc'hit dezhañ, c'hwi, an holl bobladoù !

[2] Rak divrall eo warnomp e drugarez,
fealded an Aotrou a bad da virviken !

118 (117) Meulgan evit al lid-ambroug d'an Templ

[1] Alleluia !

Dougit klod d'an Aotrou evit e vadelezh !
Ya, da virviken e pad e drugarez !

[2] Ra lavaro tiegezh Israel,
ya, da virviken e pad e drugarez !
[3] Ra lavaro tiegezh Aaron,
ya, da virviken e pad e drugarez !

[4] Ra lavaro ar re a zouj an Aotrou,
ya, da virviken e pad e drugarez !

*

[5] Eus a greiz va anken em eus galvet an Aotrou,
va selaouet, va dieubet en deus
[6] Ganin emañ an Aotrou,
n'em bez aon ebet, petra c'hellfe an den a-enep
din?
[7] Ganin emañ an Aotrou va skoazeller-me,
gwelout a rin va enebourien diskaret.

[8] Gwelloc'h eo en em repuiñ en Aotrou
eget fiziout e mab-den.
[9] Gwelloc'h eo en em repuiñ en Aotrou
eget fiziout er briñsed !

[10] An holl baganed o devoa va enkelc'hiet,
en anv an Aotrou em eus o dispennet.
[11] A bep tu o devoa va enkelc'hiet,
en anv an Aotrou em eus o dispennet.
[12] Va enkelc'hiet o devoa evel un hedad gwesped
met flammet int bet evel drein en tan,
en anv an Aotrou em eus o dispennet !

[13] Bountet-divountet on bet ganto da gouezhañ,
met an Aotrou en deus va skoazellet.
[14] Va nerzh ha va galloud eo an Aotrou,
ur salver eo bet evidon.

[15] Youc'hadegoù a levenez hag a drec'h
e teltennoù an dud reizh :
[16] «Dorn dehoù an Aotrou en deus va adsavet ;
dorn dehoù an Aotrou en deus graet un
taol-nerzh ! .»

[17] N'eo ket mervel a rin, met bevañ
hag ec'h embannin oberoù meur an Aotrou.
[18] Va c'hastizet, va c'hastizet en deus an Aotrou
met n'en deus ket va roet d'ar marv.

*

[19] Digorit evidon an dorojoù santel ;
ma'z antrein drezo da drugarekaat an Aotrou.
[20] Homañ eo dor an Aotrou ;
drezi ec'h antre an dud reizh.
[21] Ho trugarekaat a ran dre m'hoc'h eus va
selaouet,
dre ma'z oc'h bet evidon ur salver.

[22] Ar maen bet distaolet gant ar saverien,
a zo deuet da vezañ maen-uhel ar c'horn ;
[23] gant an Aotrou eo bet graet se,
tra estlammus d'hon daoulagad.
[24] Hemañ eo an deiz en deus graet an Aotrou :
tridomp ennañ gant levenez.

[25] A, Aotrou, roit dimp silvidigezh ;
A, Aotrou, roit dimp eürusted.

[26] Ra vo benniget an hini
a zeu en anv an Aotrou !
Ho pennigañ a reomp
eus ti an Aotrou !

[27] Doue eo an Aotrou
lakaet en deus e sklêrijenn da splannañ
warnomp.
Urzhiit an ambrougadeg bodoù glas en ho torn
tre betek kernioù an aoter.

[28] Va Doue ez oc'h-c'hwi
hag ho trugarekaat a ran,
va Doue, ho kanmeuliñ a fell din !

[29] Dougit klod d'an Aotrou evit e vadelezh !
Ya, da virviken e pad e drugarez !

119 (118) Meulgan d'al Lezenn

[1] Alleluia !

1

Evurus ar re a zo dinamm o hent,
a gerzh gant lezenn an Aotrou.
[2] Evurus ar re a vir e urzhioù,
hag e glask a greiz o c'halon.

[3] Ar re na reont ket an droug,
a gerzh avat gant e hentoù.
[4] Roet hoc'h eus dimp ho kemennadurioù
ma vezint miret ganimp gant aked.

[5] Ra vo neuze divrall va c'hammedoù
o terc'hel d'ho kemennadurioù !
[6] Nann, n'em bo ket a geuz,
o teurel evezh ouzh hoc'h holl
c'hourc'hemennoù.

[7] Ho meuliñ a rin en eeunded va c'halon,
pa zeskin reizhded ho parnedigezhioù.
[8] Ho kemennadurioù, me fell din o mirout,
n'am dilezit ket da virviken.

2

9 Penaos an den yaouank a viro dinamm
e gammedoù?
Dre zerc'hel d'ho komzoù.
10 A-greiz va c'halon ho klaskan,
n'am lezit ket da vont er-maez eus ho
kourc'hemennoù.

11 E don va c'halon e viran ho lavar,
gant aon da bec'hiñ a-enep deoc'h.
12 Benniget oc'h-c'hwi, Aotrou,
deskit din ho kemennadurioù.

13 Gant va muzelloù e tibunan
holl varnedigezhioù ho kenou.
14 Gant hent ho testenioù e kavan muioc'h
a levenez
eget gant holl deñzorioù ar bed.

15 War hoc'h urzhioù e fell din prederiañ
ha stagañ va sell ouzh hoc'h hentoù.
16 En ho tivizoù e kavan va dudi,
ne fell ket din ankouaat ho komzoù.

3

17 Grit al levenez-mañ d'ho servijer,
lakait-me da vevañ ma virin ho komzoù.
18 Digorit va daoulagad,
ma'z arvestin pegen burzhudus eo ho lezenn.

19 Un tremeniad ez on war an douar,
na guzhit ket ouzhin ho kourc'hemenn
20 Debret eo va ene gant ar c'hoant
d'en em stagañ dalc'hmat ouzh ho
parnedigezhioù.

21 Gourdrouz a rit an dud lorc'hus,
ar re villiget a dro diwar ho kourc'hemenn.
22 Pellait diouzhin ar vezh hag an dismegañs,
rak miret em eus ho testenioù.

23 P'emañ ar briñsed o tivizout a-enep din,
emañ spered ho servijer gant ho
kemennadurioù.
24 Ya, va dudi eo ho testenioù,
ha va c'huzulierien, ho kemennadurioù.

4

25 Ouzh ar poultr eo peg va ene ;
lakait-me da advevañ gant ho lavar.
26 Va hentoù am eus disklêriet deoc'h ha va
selaouet hoc'h eus,
deskit din ho reolennoù.

27 Lakait-me da gompren hent ho
kemennadurioù,
ma prederiin war ho purzhudoù.
28 Va ene a skuilh daeroù en e c'hlac'har ;
adsavit-me gant ho lavar.

29 Distroit-me diouzh hent ar gaou,
roit din ar c'hras da zerc'hel d'ho lezenn.
30 Hent ar wirionez am eus dibabet,
en em dreiñ a ran ouzh ho parnedigezhioù.

31 Ouzh hoc'h urzhioù en em stagan, Aotrou ;
n'am lezit ket da gaout keuz.
32 En hent ho kourc'hemennoù e redan,
pa roit nerzh d'am c'halon.

5

33 Deskit din, Aotrou, hent ho kemennadurioù,
hag e talc'hin dezho betek ar penn.
34 Roit din furnez ma virin d'ho lezenn,
ma chomin stag outi a greiz va c'halon.

35 Renit-me e gwenodenn ho kourc'hemennoù,
rak enni emañ va flijadur.
36 Dougit va c'halon war-zu ho testenioù,
ha n'eo ket etrezek an arc'hant.

37 Distroit va daoulagad diouzh an
tromplezonoù,
lakait-me da vevañ en hoc'h hentoù.
38 Evit ho servijer kasit da benn ho krataerezh,
an hini hoc'h eus graet d'ar re ho-touj.

39 Pellait diouzhin an dismegañs am eus aon
razi,
rak ho parnedigezhioù a zo va dudi.
40 Setu m'am eus c'hoant bras da seveniñ hoc'h
urzhioù,
hervez ho reizhded roit din buhez.

6

41 Ra zeuio warnon ho madelezh, Aotrou,
ho silvidigezh hervez ho krataerezh.
42 Hag e respontin d'ar re am dismegañs,
rak fiziañs am eus en ho lavar.

43 Na dennit ket eus va genou ar gomz
a wirionez,
rak en ho parnedigezhioù emañ va goanag.

[44] Mirout a rin ho lezenn atav,
dalc'hmat ha da viken.

[45] Kerzhout a ran er frankiz,
dre ma klaskan ho kemennadurioù.
[46] Embann a rin ho testenioù dirak ar rouaned
hep mezh ebet.

[47] En ho kourc'hemennoù emañ va dudi,
enno emañ va holl garantez.
[48] Sevel a rin va daouarn war-zu ho
kourc'hemennoù,
ha war ho kemennadurioù e prederiin.

7

[49] Ho pet soñj eus ho lavar d'ho servijer,
hoc'h eus roet din goanag gantañ.
[50] Setu va frealz e-kreiz va glac'har,
e tegas ho lavar buhez din.

[51] An dud lorc'hus a ra goap ac'hanon leizh
o genou,
met ne ziheñchan ket diwar ho lezenn.
[52] Eus ho parnedigezhioù a-wezhall em eus soñj,
Aotrou,
ha setu me frealzet.

[53] Fulor a grog ennon pa welan ar re fallakr
o tilezel ho lezenn.
[54] Ho kemennadurioù a zo kanennoù evidon
er vro-mañ ma tremenan enni pirc'hirin.

[55] En noz em bez soñj eus hoc'h anv,
ya, sentiñ a ran ouzh ho lezenn.
[56] Sed amañ un dra a zo din-me :
mirout bepred ho kemennadurioù.

8

[57] Va lod, en lavaret em eus, Aotrou,
eo mirout ho komzoù.
[58] A holl galon e pedan ho madelezh ;
ho pet truez ouzhin hervez ho krataerezh.

[59] Teurel a ran evezh ouzh an hent a heulian
evit mirout va zreid en ho testenioù.
[60] Hastañ a ran, hep termal,
kas da benn ho kourc'hemennoù.

[61] An dud fallakr a glask va fakañ en o lasoù,
met n'ankounac'haan ket ho lezenn.
[62] E-kreiz an noz e savan d'ho meuliñ
evit reizhder ho parnedigezhioù.

[63] Keneil ez on da gement hini ho touj,
da gement hini a vir hoc'h urzhioù.
[64] Gant ho madelezh, Aotrou, eo leun an douar ;
deskit din ho kemennadurioù.

9

[65] Graet hoc'h eus vad d'ho servijer,
hervez ho lavar, Aotrou.
[66] Deskit din skiant-vat ha furnez,
rak feiz am eus en ho kourc'hemennoù.

[67] A-raok anaout ar glac'har em boa kerzhet
a-dreuz ;
bremañ avat e talc'han d'ho lavar.
[68] C'hwi a zo mat ha madelezhus,
deskit din ho kemennadurioù.

[69] Tud faeüs a glask va stlabezañ gant o gevier,
me avat, a-greiz kalon a vir hoc'h urzhioù.
[70] Stouvet eo o c'halon ha c'hwezhet gant an
druzoni,
me avat, en ho lezenn emañ va dudi.

[71] Un dra vat eo bet evidon anaout ar glac'har,
ha deskiñ reizhded ho kemennadurioù.
[72] Evidon eo priziusoc'h lezenn ho kenoù
eget aour hag arc'hant a-vernioù.

10

[73] Graet ha stummet on bet gant ho taouarn;
roit din skiant-vat da zeskiñ ho
kourc'hemennoù.
[74] Ho tud fidel a vez laouen ouzh va gwelout,
dre m'am eus fiziañs en ho lavar.

[75] Gouzout a ran, Aotrou, eo reizh ho
parnedigezhioù,
hag ez eo gant gwir abeg hoc'h eus va c'hastizet.
[76] Met bremañ, en ho madelezh, frealzit-me,
hervez ho grataerezh d'ho servijer.

[77] Ra zeuio din ho trugarez da zaskoriñ buhez
din,
rak ho lezenn a zo va dudi.
[78] Mezh d'an dud lorc'hus a sko ganin o gevier,
me hag a breder war ho kemennadurioù.

[79] Ra 'n em droio war-zu ennon ho tud fidel,
ar re a anav ho testenioù.
[80] Ra chomo va c'halon peurvat en ho
kemennadurioù,
evit n'am bo morse da ruziañ.

11

[81] Klañv eo va c'halon dre forzh c'hoantaat ho skoazell,
en ho lavar emañ va goanag.
[82] Klañv eo va daoulagad dre forzh c'hoantaat ho grataerezh:
«Pegoulz e teuiot d'am frealziñ?»

[83] Me a zo evel ur sac'h-lêr o tisec'hañ er moged ;
met evit se n' ankounac'han ket ho kemennadurioù.
[84] Pegeit e lezot ho servijer da c'hortoz?
Pegoulz ho parnedigezh a-enep d'am heskinerien?

[85] Tud lorc'hus o deus toullet fozioù dirazon,
ar re na sentont ket ouzh ho lezenn.
[86] Hogen hoc'h holl c'hourc'hemennoù a zo gwirionez ;
pa-z on heskinet e gaou, sikourit-me.

[87] War-bouez nebeut o divije va skubet a-diwar an douar,
me avat n'em eus ket dilezet hoc'h urzhioù.
[88] Hervez ho madelezh dalc'hit-me e buhez,
ma virin reizhadurioù ho kenoù.

12

[89] Da holl viken, Aotrou,
e chom ho lavar digemm en neñvoù.
[90] A rummad da rummad e chom ho fealded ;
diazezet hoc'h eus an douar, hag e talc'h.

[91] Hervez ho tivizoù e pad kement a zo,
rak ar bed a-bezh a zo en ho servij.
[92] Paneve d'ho lezenn bezañ bet va dudi,
e vijen aet da goll em reuzeudigezh.

[93] Nann, biken n'ankounac'hain hoc'h urzhioù,
rak ganto e roit din buhez.
[94] Deoc'h ez on, salvit-me, Aotrou,
rak hoc'h urzhioù a glaskan.

[95] An dud fallakr am ged d'am c'has da goll ;
met bepred e taolan evezh ouzh ho testenioù.
[96] Un dibenn a welan da gement a zo peurvat,
n'eus nemet ho kourc'hemenn a vefe didermen.

13

[97] Na karout a ran ho lezenn, Aotrou ;
a-hed an deiz e prederian warni.
[98] Furoc'h eget va enebourien ez on-me,
rak ganin emañ bepred ho kourc'hemennoù.

[99] Poellekoc'h eget va holl gelennerien ez on-me,
rak ho testenioù a zo danvez va emsoñj.
[100] Poellekoc'h eget an dud kozh ez on-me,
dre ma talc'han d'hoc'h urzhioù.

[101] Distreiñ a ran va zreid diouzh hentoù an droug,
evit mirout ho lavarioù.
[102] Ne ziroudan ket diwar ho parnedigezhioù,
rak c'hwi eo an hini am c'helenn.

[103] Pegen c'hwek d'am staoñ eo ho lavar,
c'hwekoc'h eget mel d'am genoù.
[104] Gant ho kourc'hemennoù e teuan speredek ;
setu perak e kasaan holl hentoù ar gaou.

14

[105] Ul lamp eo ho lavar evit va c'hammedoù,
ur gouloù evit va gwenodenn.
[106] Ul le am eus graet ha derc'hel a rin dezhañ :
mirout holl varnedigezhioù ho reizhded.

[107] Pa vezan glac'haret dreist-muzul, Aotrou,
roit buhez din hervez ho lavar.
[108] Aotrou, degemerit profadenn va fedenn,
ha deskit din ho parnedigezhioù.

[109] Va buhez a vez dalc'hmat en argoll,
met n' ankounac'haan ket ho lezenn.
[110] Tud fallakr o deus stegnet evidon o lasoù,
met ne ziheñchan ket diwar hoc'h urzhioù.

[111] Va hêrezh da holl viken eo ho testenioù.
int hag a zo levenez va c'halon.
[112] Douget em eus va c'halon da seveniñ ho kemennadurioù
da holl viken betek an dibenn.

15

[113] Kasaat a ran ar c'halonoù daoudu,
karout a ran ho lezenn.
[114] C'hwi eo va repu ha va difenn,
fiziañs am eus en ho lavar.

[115] Pellait diouzhin, c'hwi holl, oberourien an droug,

me a fell din mirout gourc'hemennoù va Doue.
[116] Skoazellit-me hervez ho lavar ma vevin,
ha na vin ket mezhekaet em spi.

[117] Sikourit-me hag e vin salvet,
hag e stagin va sell ouzh ho kemennadurioù.
[118] Disprizout a rit ar re a bella diouzh ho kourc'hemennoù,
rak o itrikoù n'int nemet tromplerezh.

[119] Ul lastez evidoc'h eo holl dud fall an douar,
setu perak e karan ho testenioù.
[120] Va c'horf a gren gant aon razoc'h,
spontañ a ran rak ho parnedigezhioù.

16

[121] Pleustret em eus ar gwir hag ar reizhder
n'am lakait ket etre daouarn va gwaskerien.
[122] Bezit gwarant eurvad ho servijer ;
grit na vin ket breset gant an dud lorc'hus.

[123] Dizeriañ a ra va ene o c'hoantaat ho silvidigezh,
o c'hoantaat ar reizhded a c'hratait.
[124] Grit hervez ho madelezh e-keñver ho servijer,
ha deskit din ho kemennadurioù.

[125] Ho servijer ez on ;
roit din skiant-vat mac'h anavin ho testenioù.
[126] Poent eo deoc'h plediñ ganti, Aotrou ;
gwallet e vez ho lezenn.

[127] Dreist pep tra e karan ho kourc'hemennoù,
muioc'h eget an aour, an aour glanañ.
[128] Setu perak en em renan hervez hoc'h urzhiadurioù,
kasaat a ran holl hentoù ar gaou.

17

[129] Souezhus-espar eo ho testenioù,
ha va ene neuze en em stag outo.
[130] Disklêriadur ho komz a zo gwir sklêrijenn,
skiantegezh d'an tud izelek a galon.

[131] Digeriñ a ran va genoù da dennañ va anal,
kement em eus c'hoant eus ho kourc'hemennoù.
[132] Troit war-zu ennon, ho pet truez ouzhin,
evel ma rit ouzh an dud a gar hoc'h anv.

[133] Startait va c'hammedoù en hent ho lavaroù,
na lezit ket an direizhder da drec'hiñ warnon.
[134] Dieubit-me eus gwaskerezh an dud,
ma virin hoc'h urzhioù.

[135] Lakait ho sklêrijenn da splannañ war ho servijer,
ha deskit din ho kemennadurioù.
[136] Va daoulagad a skuilh daeroù dourek,
o vezañ na virer ket ho lezenn.

18

[137] Na reizh oc'h-c'hwi, Aotrou,
nag eeun ho parnedigezhioù !
[138] Gourc'hemennet hoc'h eus ho testenioù
gant reizhder ha gant pep gwirionez.

[139] Devet on gant ar gred evit ho ti,
pa welan va enebourien oc'h ankouaat ho komzoù.
[140] Amprouet-meurbet eo ho lavar,
hag ho servijer er c'har.

[141] ha goude ma'z on bihan ha disprizet,
n'ankounac'haan ket hoc'h urzhioù.
[142] Ho reizhder a zo reizhder peurbadel,
hag ho lezenn, startijenn.

[143] Anken ha trubuilh a zo kouezhet warnon,
met plijadur am eus gant ho kourc'hemennoù.
[144] Reizhded peurbadel eo ho testenioù,
lakait-me d'o c'hompren ma vevin.

19

[145] A-greiz kalon ho kalvan, va selaouit, Aotrou;
me a fell din derc'hel d'ho kemennadurioù.
[146] Ho kervel a ran, Aotrou, salvit-me,
me a fell din mirout ho testenioù.

[147] A-ziaraok gouloù-deiz e vezan ouzh ho pediñ,
en ho komzoù emañ va goanag .
[148] Va daoulagad a chom digousk e-pad an noz,
evit prederiañ war ho lavaroù.

[149] En ho madelezh, Aotrou, selaouit va mouezh,
hervez ho grataerezh roit din buhez.
[150] Tostaat a ra an dud am heskin gant trubarderezh,
pell emaint diouzh ho lezenn.

[151] Met c'hwi a zo tost ivez, Aotrou,
hag hoc'h holl c'hourc'hemennoù a zo gwirionez.
[152] A bell zo ec'h ouzon diwar-benn ho kourc'hemennoù,
eo da viken hoc'h eus o diazezet.

20

[153] Gwelit va reuzeudigezh ha dieubit-me,
rak n'em eus ket ankouaet ho lezenn.
[154] Difennit va breud ha dasprenit-me,
roit buhez din gant ho lavar.

[155] Pell diouzh an dud fallakr emañ ar silvidigezh,
rak ne bledont ket gant ho kemennadurioù.
[156] Bras eo ho trugarez, Aotrou,
roit buhez din hervez ho parnedigezhioù.

[157] Tud e-leizh am bres hag am heskin,
met ne ziroudan ket diwar ho testenioù.
[158] Heuget ez on gant gwel ar renavied,
dre na vironT ket ho lavaroù.

[159] Gwelit pegement e karan hoc'h urzhioù,
en ho madelezh, Aotrou, diwallit va buhez.
[160] Diazez ho lavar eo ar wirionez,
ha peurbadel eo holl varnedigezhioù ho reizhder.

21

[161] Aotrounez vras o deus va gwallgaset hep abeg,
met ne spont va c'halon nemet rak ho komzoù.
[162] Ho lavar am leugn a levenez,
evel un den kavet gantañ preizh bras.

Kasaat a ran ar gaou, euzh am eus outañ,
[163] ho lezenn eo an hini a garan.
[164] Seizh gwezh en devezh e lavaran meuleudi deoc'h,
en abeg da reizhder ho parnedigezhioù.

[165] Kalz a beoc'h a zo d'ar re a gar ho lezenn,
n'eus netra a vefe ur maen-skoilh evito.
[166] Goanagiñ a ran en ho silvidigezh, Aotrou,
kas a ran da benn ho kourc'hemennoù.

[167] Va ene a vir ho testenioù,
o karout a ran dreist-muzul.

[168] Derc'hel a ran d'hoc'h urzhioù ha d'ho testenioù,
dindan ho sell emañ va holl obererezh.

22

[169] Va garmadenn da sevel betek ennoc'h, Aotrou ;
gant o lavar roit din skiant-vat.

[170] Ra savo va fedenn betek ennoc'h,
dieubit-me hervez ho lavar.

[171] Va muzelloù da embanno ho meuleudi,
rak desket hoc'h eus din ho kemennadurioù.
[172] Ra gano va zeod ho lavaroù,
dre ma'z eo reizh hoc'h holl c'hourc'hemennoù.

[173] Deuet ho torn d'am skoazellañ,
rak hoc'h urzhioù am eus dibabet.
[174] C'hoantaat a ran ho silvidigezh, Aotrou,
en ho lezenn emañ va dudi.

[175] Ra vevo va ene evit ho meuliñ,
hag ho parnedigezhioù d'am skoazello.
[176] Dianket e oan evel un dañvad kollet, klaskit ho servijer,
rak n'em eus ket ankouaet ho kourc'hemennoù.

120 (119) A-enep an teodoù fall

[1] Kanenn a birc'hirinded.

[1] Etrezek an Aotrou, pa vezan en anken,
e krian, ha va salviñ a ra.
[2] Aotrou, salvit-me eus ar muzelloù treitour,
hag eus an teod gaouiat.

[3] Peseurt kastiz a vo lakaet warnout,
o teod gaouiat?
[4] Lemm eo biroù ar Brezelour,
loskus evel glaouennoù banal.

[5] Na reuzeudik ez on-me pa vevan e Mosok,
e-kreiz teltennoù Kedar !
[6] Re bell eo manet va ene
e-touez enebourien ar peoc'h.
[7] Ar peoc'h a fell din ;
met kerkent ha ma komzan eo ar brezel a glaskont.

121 (120) Diwaller Israel

[1] Kanenn birc'hirinded.

Sevel a ran va daoulagad war-zu ar menezioù,
e teuio diouto va sikour.
[2] Va sikour din eo an Aotrou,
oberour an neñv hag an douar.

[3] Ne lezo ket da droad da strebotiñ,
ne gousko ket da ziwaller.
[4] Nann, morse ne vored na ne gousk,
diwaller Israel.

[5] An Aotrou eo da ziwaller,an Aotrou da warez,
emañ a-zehoù dit-te.
[6] E-pad an deiz ne skoio ket an heol ouzhit,
nag al loar e-pad an noz.

[7] An Aotrou az tiwall diouzh pep droug,
diwall a ra da ene.
[8] Diwall a ray da vonedone
bremañ evel da holl viken.

122 (121) Salud da Jeruzalem

[1] Kanenn a birc'hirinded. Eus David.

Na laouen on bet p'eo bet lavaret din :
«Deomp da di an Aotrou !»

[2] Setu bremañ hon treid o chom a-sav
e-harz da zorojoù, Jeruzalem.
[3] Jeruzalem bet savet evel ur Gêr vras,
a zo pep tra unanet-start enni !

[4] Betek enni e pign ar meuriadoù,
meuriadoù an Aotrou,
ur c'hustum eo en Israel,
evit meuliñ anv an Aotrou.
[5] Rak eno ez eus bet diazezet kadorioù al lez-varn,
kadorioù tiegezh David.

[6] Pedit eta evit eurvad Jeruzalem :
«Ra vo surentez d'ar re az kar !
[7] An eurvad dit etre da vogerioù,
ar peoc'h evit da balezioù ! »

[8] Abalamour d'am breudeur, d'am mignoned,
e c'houlennan ar peoc'h warnout.
[9] Dre ma 'z out ti an Aotrou, ti hon Doue
e pedan evit da eurvad.

123 (122) Pedenn an dud reuzeudik

[1] Kanenn a birc'hirinded.

Sevel a ran va daoulagad war-zu ennoc'h,
c'hwi o chom en neñvoù.

[2] Setu int evel daoulagad servijerien etrezek daouarn o mistri,
evel daoulagad ur vatezh etrezek daouarn he mestrez,
evel-se hon daoulagad war-zu an Aotrou, hon Doue,
o c'hortoz m'en devo truez ouzhimp.

[3] Ho pet truez, Aotrou, ho pet truez ouzhimp,
rak ouzhpenn hor gwalc'h a zismegañs hon eus bet da lonkañ.

[4] Ouzhpenn e walc'h en deus lonket hon ene
eus goapaerezh ar vondianed,
eus dismegañs an dud lorc'hus.

124 (123) An Aotrou, dieuber e bobl

[1] Kanenn a birc'hirinded. Eus David.

Pa ne vije ket bet an Aotrou a-du ganimp,
_ r' en lavaro Israel, -
[2] pa ne vije ket bet an Aotrou a-du ganimp,
pa-z eo en em savet an dud a-enep dimp,
[3] neuze o divije hol lonket en bev,
e tan o fulor ouzhimp.

[4] Neuze an doureier o divije hor beuzet,
ar froud en divije hor goloet ;
[5] neuze o divije hor beuzet
en-bev an doureier o virviñ.

[6] Ra vo benniget an Aotrou,
ha n'en deus ket hol lezet
da vezañ drailhet gant o dent !

[7] Evel ul labous eo diflipet hon ene
eus roued an evnetaer :
setu torret roued ar chaseer,
ha ni dinijet kuit.

[8] Hor skoazell a zo en anv an Aotrou,
oberour an neñv hag an douar.

125 (124) Fiziañs divrall en Aotrou

[1] Kanenn a birc'hirinded.

Ar re a fizi en Aotrou
a zo evel Menez Sion,
ne c'hell ket trabidellañ :
divrall da virviken eo.

[2] Kêr Jeruzalem, gant he menezioù en-dro dezhi,
evel-se e vo an Aotrou en-dro d'e bobl
evel bremañ da holl viken.

[3] Nann, ne chomo ket galloud an dud fallakr
war lodenn an dud reizh,
gant aon n'astennfe an dud reizh
o daouarn etrezek an droug.

[4] Grit gant madelezh, Aotrou, ouzh ar re vat,
ouzh ar re reizh o c'halonoù.
[5] Met ar re a ziroud war hentoù an droug,
an Aotrou d'o dilamo kuit,
ra vezint skubet gantañ war un dro gant an
dorfedourien :

Ar peoc'h war Israel !

126 (125) Kanenn an distro

[1] Kanenn a birc'hirinded.

Pa zegase an Aotrou d'ar gêr harluidi Sion,
e oamp evel en un huñvre !

[2] En hor genou neuze e sone c'hoarzhadegoù,
ha war hon teodoù kanerezh.
Neuze e-touez ar broadoù e lavarent :
«An Aotrou en deus evito graet burzhudoù.»

[3] Ya, burzhudoù en deus graet evidomp an
Aotrou ;
hol lakaet en deus e barr al levenez.
[4] Aotrou, kemmit adarre hor planedenn,
evel ar gouelec'h gant dourioù-red.

[5] Ar re a daol an had en ur skuilh daeroù,
a ved e-kreiz al levenez.
[6] Mont ha mont a ra en ur ouelañ douger had an
here ;
dont ha dont a ra en ur ganañ
douger an drammoù-ed.

127 (126) En Aotrou, andon an holl vadoù

[1] Kanenn a birc'hirinded. Eus Salomon.

Mar n'eo ket an Aotrou a savfe an ti,
ne dalv netra labour ar vañsonerien.
Mar n'eo ket an Aotrou a ziwallfe ar gêr-greñv,
ne dalv netra evezh ar gedour.

[2] Ne dalv netra deoc'h sevel a-raok gouloù-deiz,
pe da noz daleañ da gousket,
ha debriñ bara ul labour kalet,
pa ro Doue o gwalc'h d'e vignoned o kousket.

[3] Setu donezon an Aotrou, ar vugale,
ur gopr eo frouezh an dimeziñ.
[4] Evel biroù etre daouarn ar brezelour,
evel-se mibien ar yaouankiz.

[5] Eürus an den en deus leuniet
e glaouier gant seurt biroù !
n'en devo tamm mezh ebet en deiz ma tabuto
gant e enebourien ouzh dorioù kêr.

128 (127) Eurvad e tiegezh an den reizh

[1] Kanenn a birc'hirinded.

Evurus out-te a zouj an Aotrou,
a gerzh en e hentoù !
[2] Diwar frouezh da labour en em vagi,
evurus, ha bezañ az po eurvad !

[3] Da wreg evel ur winienn frouezhus
e diabarzh da di ;
da vibien evel plant yaouank olivez
en-dro d'az taol.

[4] Setu penaos e vo benniget an den
hag a zouj an Aotrou.
[5] An Aotrou d'az pennigo eus Sion !

Ra weli eurvad Jeruzalem
holl deizioù da vuhez ;
[6] ha ra weli bugale da vugale.

Ar peoc'h war Israel !

129 (128) A-enep enebourien Sion

[1] Kanenn a birc'hirinded.

Va gwallgaset o deus re a-dal va yaouankiz,
- r' en lavaro Israel, -
[2] va gwallgaset o deus re a-dal va yaouankiz,
met warnon n'o deus ket trec'het !

[3] War va c'hein o deus aret an arerien,
hag astennet o irvi.
[4] Met reizh eo an Aotrou
hag en deus torret ereoù an dud fallakr.

[5] Ra vo mezhekaet, dizarbennet
ar re-se holl a zo enebourien da Sion.
[6] Ra vint evel geot an toennoù,
a zisec'h kent eget bezañ tennet.

[7] N'eo ket diwarno e leugn ar meder e zorn,
nag an endrammer e zivvrec'h.
[8] Nann, ne lavaro ket dezho an dremenerien :
«Bennozh an Aotrou warnoc'h !»

Ho pennigañ a reomp en anv an Aotrou.

130 (129) «De profundis.»

[1] *Kanenn a birc'hirinded.*
Eus donder an islonk e krian davedoc'h,
Aotrou ;
[2] Aotrou, selaouit va galvadenn !
Digorit ho tivskouarn da deurel evezh
ouzh va mouezh o pediñ.

[3] Mar dalc'hit kont eus hor pec'hedoù, Aotrou,
piv 'ta a c'hello padout?
[4] Met c'hwi eo an hini a bardon,
evit bezañ doujet ganimp.

[5] Goanagiñ a ran en Aotrou, goanagiñ a ran,
fiziañs am eus en e gomzoù.

[6] Va ene a gont suroc'h war an Aotrou
eget ar gedour-noz war heol ar beure.
Muioc'h eget ar gedour-noz war heol ar beure
[7] e kont Israel war an Aotrou.

Rak an Aotrou zo leun a drugarez,
largentezus d'hon dasprenañ.
[8] Eñ eo a zaspreno Israel
eus e holl bec'hedoù.

131 (130) Fiziañs hag izelded a galon

[1] *Kanenn a birc'hirinded.*

Aotrou, n'eo ket lorc'hus va c'halon,
ha n'eo ket balc'h va daoulagad ;
ne glaskan ket traoù re vras,
na re uhel diouzhin-me.

[2] Daoust ha n'em eus ket plaenaet
ha sioulaet va ene?
Evel ur bugelig war vrennid e vamm,
evel ur bugelig va c'halon ennon-me.

[3] A Israel, laka da fiziañs en Aotrou
bremañ evel da holl viken.

132 (131) Adgalv d'ar grataerezhioù da Zavid

[1] *Kanenn a birc'hirinded.*

Ho pet soñj, Aotrou, en ho madelezh evit
David,
eus e holl zoujañs en ho keñver,
[2] eus al le en devoa touet deoc'h, Aotrou,
eus e ouestladur da Zoue Yakob :

[3] «Ned in ket e teltenn va zi,
ne savin ket da c'hourvez war va gwele,
[4] ne roin ket kousked d'am daoulagad,
na diskuizh d'am malvennoù,
[5] ken n'am bo kavet ul lec'h evit an Aotrou,
ur chomadur evit Doue Yakob.»

[6] Setu m'hor boa klevet edo an Arc'h en Efrata,
he c'havet hon eus e maezioù Yac'har.
[7] Deomp eta betek al lec'h m'emañ ennañ,
stouomp e-harz skabell e dreid.

[8] Savit, Aotrou, da vont da lec'h ho tiskuizh,
c'hwi hag Arc'h ho splannder.
[9] Ho peleien da wisko warno ar santelezh,
hag ho tud fidel da drido gant al levenez.

[10] En abeg da Zavid ho servijer,
n'argasit ket hoc'h olevad.

*

[11] Touet en deus an Aotrou da Zavid
ur c'hrataenn divrall ha na dorro biken :
«Ur mab dit-te, unan eus da wad
a lakain da roue war da dron.

[12] Ma vir da vibien va emglev
hag ar gourc'hemennoù a gelennin dezho,
neuze, o mibien ivez da virviken
a azezo war an tron a zo dit-te.»

[13] Rak an Aotrou en deus dibabet Sion,
e c'hoantaet en deus evit e chomadur :
[14] «Sed amañ lec'h va diskuizh da virviken ;
amañ e vin o chom peogwir am eus he
c'hoantaet .

[15] He zud reizh a vennigin gant bennozhioù,
hag o gwalc'h a vara a roin d'he feorien.
[16] He beleien a wiskin a silvidigezh,
hag he fideled a youc'ho gant al levenez.

[17] Eno e lakain da ziwanañ ur mab galloudus da Zavid,
ul lamp a gempennin e tiegezh va olevad.
[18] E holl enebourien a c'holoin a vezhegezh,
met war e benn e splanno va c'hurunenn.»

133 (132) Eurvad ar vreudeur unanet

[1] Kanenn a birc'hirinded. Eus David.

Gwelit pegen mat ha pegen kuñv evit breudeur
eo bezañ o chom a-gevret !

[2] Evel un eoul c'hwez-vat war ar penn,
o teverañ war ar barv, barv Aaron,
war c'houzougenn e sae.

[3] Evel ur glizh o tont eus an Hermon,
o teverañ war Venez Sion,
rak aze e ro an Aotrou e vennozhioù,
ar vuhez da virviken.

134 (133) Bennigit an Aotrou !

[1] Kanenn a birc'hirinded.

Bremañ eta, bennigit an Aotrou,
c'hwi holl, servijerien an Aotrou,
hag a chom e ti an Aotrou
e-pad an noz.

[2] Savit ho taouarn etrezek ar santual,
ha bennigit an Aotrou.
[3] Eus Sion ra 'z pennigo an Aotrou,
oberour an neñv hag an douar !

135 (134) Meuleudi d'an Aotrou

[1] Alleluia !

Meulit anv an Aotrou,
e veulit, servijerien an Aotrou,
[2] c'hwi holl o lidañ e ti an Aotrou,
e porzhioù Ti hon Doue.

[3] Meulit an Aotrou evit e vadelezh,
salmit d'e anv evit e zouster.
[4] Rak an Aotrou en deus dibabet Yakob,
dilennet Israel da vezañ e zomani.

[5] Gouzout mat a ran eo bras an Aotrou,
emañ o ren a-us d'an holl doueoù.
[6] Kement a fell dezhañ,
en ober a ra an Aotrou en neñv ha war an douar,
er morioù hag en holl islonkoù.

[7] Eus penn pellañ an douar e tegas ar c'houmoul,
hag e taol e luc'hed d'ober ar glav,
hag eus e lec'hioù-mir e tenn ar gorventenn.

[8] Eñ hag en deus skoet gant re gentañ-ganet Bro-Ejipt
adalek an den betek ar chatal.
[9] Diskouezet en deus ennout, Ejipt, arouezioù ha burzhudoù,
enep Faraon hag e holl servijerien.

[10] Skoet en deus gant kalz a vroadoù
ha lazhet rouaned galloudus :
[11] Sehon, roue Amorreiz, hag Og, roue Basan,
hag holl rouantelezhioù Kanaan,
[12] evit reiñ o douar da zomani,
da zomani d'e bobl Israel.

*

[13] Aotrou, hoc'h anv a bad da virviken,
ho koun a rummad da rummad.
[14] Rak barn a ra an Aotrou evit e bobl,
truez en deus ouzh e servijerien.

[15] Met idoloù ar broadoù, arc'hant hag aour,
a zo labour daouarn an den :
[16] ur genoù o deus ha ne gomzont ket ;
daoulagad o deus ha ne welont ket.

[17] Divskouarn o deus ha ne glevont ket ;
n'eus ket anal en o genoù.
[18] Ra vo evelto ar re o sav,
kement a laka o fiziañs enno.

[19] Tiegezh Israel, bennigit an Aotrou,
tiegezh Aaron, bennigit an Aotrou ;
[20] Tiegezh Levi, bennigit an Aotrou,
c'hwi doujerien an Aotrou, bennigit an Aotrou.

[21] Eus Sion ra vo benniget an Aotrou,
eñ hag a zo o chom e Jeruzalem !

136 (135) Meulgan d'an Doue, krouer ha salver

1 Alleluia !

Bennozh d'an Aotrou evit e vadelezh,
da viken e pad e drugarez !
2 Bennozh da Zoue an doueed,
da viken e pad e drugarez !
3 Bennozh d'an Aotrou an Aotrounez,
da viken e pad e drugarez !

4 Eñ an hini nemetañ en deus graet burzhudoù bras,
da viken e pad e drugarez !
5 en deus graet an neñvoù gant furnez,
da viken e pad e drugarez ;
6 en deus astennet an d!uar war an dourioù,
da viken e pad e drugarez !

7 Eñ hag en deus graet ar goulaoueroù bras,
da viken e pad e drugarez. !
8 an heol evit ren war an deiz,
da viken e pad e drugarez !
9 al loar hag ar stered evit ren war an noz,
da viken e pad e drugarez !

10 Eñ a skoas gant Ejiptiz en o re gentañ-ganet,
da viken e pad e drugarez !
11 A lakaas Israel da vont er-maez eus o metoù,
rak da viken e pad e drugarez ;
12 gant un dorn galloudek hag ur vrec'h astennet,
da viken e pad e drugarez !

13 Eñ a zisrannas ar Mor Ruz e div lodenn,
da viken e pad e drugarez !
14 A lakaas Israel da dremen dre e greiz,
da viken e pad e drugarez !
15 A eilpennas er Mor Ruz ar Faraon hag e arme,
da viken e pad e drugarez !

16 Eñ a vleinas e bobl dre ar gouelec'h,
da viken e pad e drugarez !
17 A skoas gant broadoù bras,
da viken e pad e drugarez !
18 hag a lazhas rouaned galloudus,
da viken e pad e drugarez !

19 Sehon, roue Amoriz,
da viken e pad e drugarez !
20 hag Og, roue Basan,
da viken e pad e drugarez !

21 Evit reiñ o douar da zomani,
da viken e pad e drugarez !
22 da zomani d'e bobl Israel,
da viken e pad e drugarez !

23 Eñ en deus bet koun ac'hanomp pa oamp gwall-izel,
da viken e pad e drugarez !
24 hag en deus hon tennet eus dalc'h hon enebourien,
da viken e pad e drugarez !

25 Eñ a ro bara da gement a zo bev,
da viken e pad e drugarez !
26 Dougit trugaregezh da Zoue an Neñvoù,
da viken e pad e drugarez !

137 (136) Gwerz an harluad

1 War ribloù stêrioù bras Babilon, e vanemp azezet,
hag eno e skuilhemp daeroù o soñjal e Sion ;
2 ouzh haleg an trowardroioù
hor boa skourret hon telennoù.

3 Ha neuze ar re o devoa hon harluet
a c'houlenne ur ganaouenn ;
hor bourevien a c'houlenne diganimp ur ganaouenn laouen :
«Kanit dimp, a lavarent, eus kanennoù Sion.»

4 Penaos kanañ eus kanennoù an Aotrou
war un douar pagan?
5 Mar kollan soñj ac'hanout-te, Jeruzalem,
ra zisec'ho va dorn dehoù !

6 Ra chomo peg va zeod ouzh va staoñ,
mar kollan soñj ac'hanout-te,
mar ne ran ket mui eus Jeruzalem
va levenez dreist-par.

7 Ho pet koun, Aotrou, enep mibien Edom
eus deiz Jeruzalem,
pa lavarent : Distrujit,
distrujit betek he diazezoù !

8 Merc'h Babel, o gwasterez, gwastet e vi !
Eürus an hini a ray dit-te
ar pezh ac'h eus graet dimp-ni !
9 Eürus an hini a grogo ez pugaligoù
evit o flastrañ ouzh ar roc'h !

138 (137) Meulgan a drugarez

[1] *Eus David.*

Ho pennigañ a rin, Aotrou, a-greiz va c'halon,
dre m'hoc'h eus selaouet komzoù va genoù.
Dirak sell an Aeled e kanin deoc'h meuleudi,
[2] en ur stouiñ war-zu ho Neved santel.

Hoc'h anv a vennigin evit ho madelezh hag ho fealded,
rak savet hoc'h eus a-us da bep tra gloar ho krataerezh.
[3] En deiz m'am eus ho kalvet hoc'h eus va selaouet ;
lakaet hoc'h eus an nerzh da greskiñ em ene.

[4] Ho pennigañ a ray, Aotrou, holl rouaned an douar,
diwar glevout lavaroù ho kenoù.
[5] ha lidañ a raint hentoù an Aotrou :
«Na bras eo klod an Aotrou !»

[6] Nag uhel eo an Aotrou, a daol evezh ouzh an dud izel,
met a sell a bell ouzh an dud lorc'hek.
[7] Ma vezan o kerzhout e-kreiz an anken, c'hwi am mir e buhez ;
a-enep kounnar va enebourien.

Ho torn a astennit, ho torn dehoù am savete.
[8] An Aotrou a gaso da benn-mat ar pezh en deus graet em c'heñver ;
ho madelezh, Aotrou, zo peurbadel :
ne zilezot ket oberenn ho taouarn.

139 (138) Meulgan d'an Doue holl-vezant hag hollouiziek

[1] *D'ar mestr-kaner. Eus David. Salm.*

Aotrou, va amprouet hoc'h eus ha va anavezet !
[2] Gouzout a rit pac'h azezan ha pa savan.
Eus a bell e welit diabarzh va soñjoù.

[3] Pa gerzhan ha pa ziskuizhan e sellit.
Ouzh va holl hentoù e taolit evezh,
[4] n'emañ ket c'hoazh ar gomz war va zeod,
setu mac'h anavezit, Aotrou, va holl lavaroù.

[5] Va stardañ a rit a-ziadreñv, a-ziaraok,
lakaet hoc'h eus ho torn warnon.
[6] O skiant vurzhudus, ne c'hellan ket he c'hompren,
ken uhel ma ne c'hellan ket he zizhout.

[7] Pelec'h ez afen da bellaat diouzh ho spered,
pelec'h da dec'hel diouzh ho selled?
[8] Mar pignan en neñv emaoc'h eno, mar gourvezan e bro ar marv, setu c'hwi en-dro.

[9] Mar kemerfen divaskell ar gouloù-deiz,
mard-afen da chom war harzoù ar mor,
[10] eno c'hoazh eo ho torn am degasfe,
ho torn dehoù an hini am dalc'hfe.

*

[11] Mar lavaran : «Ra vin beuzet en deñvalijenn,
hag an noz dall d'am goloio»,
[12] an deñvalijenn ne guzh netra d'ho sell,
hag an noz evidoc'h a zo ken splann hag an deiz !

[13] C'hwi an hini en deus stummet va lounezhi,
c'hwi hoc'h eus va gwiadet e korf va mamm.
[14] Ho meuliñ a ran ken souezhus m'on bet furmet,
ken burzhudus ma'z eo hoc'h oberoù,
va ene hoc'h eus peuranavezet.

[15] Ne oa ket kuzh evidoc'h va eskern,
pa oan furmet er sekred,
pa oan steuñvet e donder an askre.

[16] Ho taoulagad a rakwele va oberoù,
en ho levr e oant skrivet holl,
Divizet ha kontet e oa dija va deizioù,
a-raok ma vefe bet unan anezho.

*

[17] Evidon avat, na diaes eo ho soñjoù, o Doue ;
na divent eo an niver anezho.
[18] Da gontañ ez int niverusoc'h eget traezh an aod ;
ha pa zeufen a-benn anezho, em befe c'hoazh d'hoc'h anaout.

[19] O Doue, plijet ganeoc'h lazhañ an den disakr,
ra bellaio diouzhin an dud a skuilh ar gwad :
[20] Rak e-enep deoc'h en em savont gant falsentez,
gant trubarderezh en em zougont da stourm ouzhoc'h.

[21] Daoust ha ne zlean ket kasaat ar re ho kasa, Aotrou,
bezañ heuget gant ar re a sav a-enep deoc'h?
[22] O c'hasaet em eus gant kasoni leizh va c'halon,
enebourien int deuet da vezan evidon.

[23] Furchit ennon, o ! Doue, hag anavezit va c'halon ;
amprouit-me hag anavezit va soñjoù :
[24] gwelit hag-eñ e kerzhan war hent an dirollerezh,
ha bleinit-me en hent peurbadel.

140 (139) Skoazell a-enep ar re fall

[1] *D'ar mestr-kaner. Salm. Eus David.*

[2] Dieubit-me, Aotrou, eus an den fallakr,
mirit-me diouzh an den a zrouknerzh.
[3] Diouzh ar re a soñj an droug en o c'halon,
a laka bemdez brezel da sevel.
[4] Int hag a lemm o zeod evel an naer-wiber,
a zo binim aspig dindan o muzelloù.

[5] Salvit-me, Aotrou, eus daouarn an den fallakr,
mirit-me diouzh an den a zrouknerzh,
diouzh an dud a soñj va distroadañ,
[6] an dud lorc'hus-se a guzh un toull-trap dindan va zreid,
hag a stegn o lasoù d'am fakañ,
a laka pechoù war va hent.

[7] Lavaret em eus d'am Aotrou : «C'hwi eo va Doue ;
selaouit, Aotrou, kri va fedenn.»
[8] Aotrou, va Doue, va silvidigezh nerzhus,
c'hwi a c'holo va fenn e deiz an emgann.
[9] Aotrou, na roit ket e vennad d'an den fall,
na lezit ket e c'hoant da zont da vat.

[10] Mirit ouzh ar re am enkelc'h da sevel o fenn,
ra vint gwasket gant an droug o deus lavaret enep din.
[11] Ra ziskenno warno ur barrad a vroudoù-tan,
Ra gouezhint en islonkoù n'hellint ket mont diouto.

[12] An teodeger da vezo dibradet eus ar vro,
an den feuls, an drougeur d'e dagañ gant e doalioù !

[13] Gouzout a ro an Aotrou e wir d'ar reuzeudig,
hag ar reizh d'ar beorien.
[14] Ya sur, an dud reizh a veulo hoc'h anv,
an dud vat a vo bepred o chom en ho sklêrijenn.

141 (140) Pedenn en enkrez hag en heskinerezh

[1] *Salm. Eus David.*

Ho kervel a ran, Aotrou, hastit va skoazellañ,
selaouit va mouezh pa grian war-zu ennoc'h.
[2] Va fedenn da vont betek ennoc'h evel moged an ezañs,
va daouarn da sevel evel aberzh an abardaez.

[3] Aotrou, lakait ur gward ouzh va genou,
ur gedour ouzh dor va muzelloù.
[4] Na zougit ket va c'halon da zrougober
na d'en em reiñ d'ar fallagriezh,
na da dañva morse eus o flijadurioù.

[5] Pa skoio ganin un den reizh e vo din ul levenez,
p'am gourdrouzo e vo d'am fenn un eoul a c'hwez-vat ;
met eoul ar re fallakr ne skedo ket war va blev,
rak bepred e pedin a-enep o fallentez.

[6] Setu int stlapet etre daouarn o barner,
hag e klevint va c'homzoù, rak flour ez int :
[7] Setu ma frailh ha ma tigor an douar dindano,
ha ma vez lonket o eskern gant genou ar Marv.

[8] Davedoc'h, Aotrou, eo troet va daoulagad ;
ennoc'h, va Doue, e klaskan va goudor.
[9] Diwallit-me diouzh al lasoù o deus stegnet din,

diouzh pechoù an dud a fallagriezh.

[10] Ra gouezho an dud fall en o rouedoù o-unan,
e-keit ma vin-me salvet.

142 (141) Pedenn all un den heskinet

[1] *Kanenn. Eus David, pa oa er vougev. Pedenn.*

[2] A vouezh kreñv e krian etrezek an Aotrou,
a vouezh kreñv ec'h aspedan an Aotrou ;
[3] Dirazañ e skuilhan va c'hlemmadenn,
dezhañ e tisklêrian va anken.

[4] Gwall strafuilhet eo va spered ennon,
met c'hwi a oar an hent a zo va hini.
Gouzout a rit o deus kuzhet evidon o lasoù
en hent a gerzhan gantañ.

[5] Sellout a ran a-zehoù din hag e welan,
n'eus den evit bezañ a-du ganin.
N'eus evidon repu ebet,
n'eus den ebet nec'het gant va buhez.

[6] Davedoc'h e krian, Aotrou ;
ha deoc'h e lavaran :
«Aotrou, c'hwi eo va repu,
va lod e douar ar re vev.

[7] Taolit evezh ouzh va garmadenn,
rak setu-me dinerzh-meurbet.
Dieubit-me eus va heskinerien,
rak kreñvoc'h ez int egedon.

[8] Tennit-me eus an toull-bac'h
ma kanmeulin hoc'h anv ;
hag an dud vat a ray en-dro din ur gurunenn,
evit meuliñ ho madelezh em c'heñver.»

143 (142) Aspedenn uvel a-greiz an enkrez

[1] *Salm. Eus David.*

En ho fealded, Aotrou, selaouit va fedenn,
digorit ho skouarn d'am goulenn ;
en ho reizhder respontit din.
[2] Na c'halvit ket ho servijer dirak ho lez-varn,
rak n'eus den ebet a ve dibec'h dirazoc'h.

[3] An enebour a red war va lerc'h da dizhout va buhez,
va flastrañ a ra dija ouzh an douar,
emañ ouzh va c'has da vro an deñvalijenn,
etrezek an dud marv a bell zo.
[4] Santout a ran ennon va spered o semplañ,
ha va c'halon o yenaat em c'hreiz.

[5] koun am eus avat eus an deizioù a-wezhall,
soñjal a ran en hoc'h holl oberoù,
prederiañ a ran war labour ho taouarn.
[6] Davedoc'h ec'h astennan va daouarn,
dirazoc'h emañ va ene evel un douar kras.

[7] Hastit va selaou, Aotrou,
emañ va buhez o vont diganin.
Na guzhit ket ho sklêrijenn diouzhin,
na vin ket heñvel ouzh ar re a ziskenn er bez.

[8] Lakait-me buan da santout ho karantez,
rak ennoc'h en em fizian.
Diskouezit din an hent am eus da vont gantañ,
rak davedoc'h e savan va ene.

[9] Dieubit-me eus va enebourien, Aotrou,
rak ennoc'h e klaskan va repu.
[10] Deskit din ober ho mennantez,
pa-z eo c'hwi eo va Doue.
Ra zeuio din ho spered a reizhder
d'am bleinañ war un hent diskoasell ;

[11] en abeg d'hoc'h anv, Aotrou, mirit-me e buhez.
En ho reizhded, tennit va ene eus an enkrez.
[12] En ho trugarez, kasit da goll va enebourien,
distrujit holl waskerien va ene, rak bezañ ez on ho servijer.

144 (143) Meulgan evit goulenn an trec'h ha berzh-mat

[1] *Eus David.*

Ra vo benniget an Aotrou, va roc'hell,
a zesk an emgann d'am daouarn,
hag ar stourm d'am bizied.

[2] Va madoberour ha va moger-difenn,
va c'hastell-kreñv ha va dieuber ;
eñ ar skoed am goudor hag am diwall,
an hini a suj ar pobloù dindanon.

[3] Petra eo an den, Aotrou, ma pledit gantañ,
petra eo mab an den ma soñjit ennañ?
[4] Heñvel eo an den ouzh ur mouchig-avel,
hag e zeizioù evel ur skeud o tremen.

[5] Stouit an neñvoù, Aotrou, ha diskennit,
stokit ouzh ar menezioù ma tivogedint.
[6] Darc'haouit ho luc'hed ha dispennit an dud-se ;
skoit ho taredoù evit o stlabezañ.

[7] Eus an nec'h astennit ho torn ;
dieubit-me ha salvit-me eus an doureier bras,
eus daouarn mibien an estren,
[8] a lavar gevier o genoù, a dou e gaou o dorn dehoù.

[9] Ur c'han nevez a fell din kanañ deoc'h, Aotrou Doue,

ho meuliñ war an delenn dek kordenn :
10 c'hwi an hini a ro an trec'h d'ar rouaned,
c'hwi hag hoc'h eus salvet David ho servijer eus
ar c'hleze marvus.

11 Dieubit-me ha salvit-me
eus daouarn mibien an estren,
a lavar gevier o genoù,
a dou e gaou o dorn dehoù.

*

12 Setu hor mibien heñvel ouzh plantennoù
o deus kresket en o yaouankiz ;
hor merc'hed evel kolonennoù-korn,
skultet evit ur palez !

13 Hor solieroù leun-barr,
karget a bep seurt eostoù ;
hon deñved a-viliadoù,
dek-milieroù war hor maezioù !

14 Hor saout sammet gant o bec'h.
Toull ebet en hor mogerioù, harlu ebet,
na garmadeg ebet war hor plasennoù !

15 Eürus ar bobl emañ ar bed evel-se ganti,
eürus ar bobl eo an Aotrou zo he Doue !

145 (144) Meuleudi d'an Aotrou, hor Roue

1 *Meuleudi. Eus David.*

Ho kanmeuliñ a rin, va Doue ha va Roue,
hag hoc'h anv a vennigin, atav ha da viken !

2 Bemdez e lavarin bennozh deoc'h
hag hoc'h anv a ganmeulin, atav ha da viken.
3 Bras eo an Aotrou ha din-meurbet a veuleudi,
rak e veurded a zo dreist-muzul.

4 An eil remziad a gan hoc'h oberoù d'egile,
embann a reont ho taolioù galloudus.
5 Lavarout a reont ho kloar hag ho splannder
degemenn a reont ho purzhudoù.

6 Disklêriañ a reont hoc'h oberoù estlammus,
danevellañ a reont ho praster.
7 Ra vo miret soñj eus ho madelezh dispar,
ra vo youc'het en enor d'ho reizhder.

8 Trugarezus ha tener a galon eo an Aotrou,
gorrek da gounnariñ, largentezus da reiñ.

9 Mat ouzh an holl eo an Aotrou,
ha trugarezus e-keñver e holl grouadurien.

10 Hoc'h holl grouadelezh, Aotrou, da ganañ en
hoc'h enor,
hag ho tud fidel d'ho pennigo !
11 Ra lavarint splannder ho roueelezh,
ra zisklêriint ho kalloudegezh,

12 da lakaat bugale an den da anaout ho taolioù
kaer,
gloar ha splannder ho rouantelezh.
13 Ho kalloud oc'h en em astenn war an holl
amzerioù,
hag ho mestroniezh a rummad da rummad.

Feal eo an Aotrou en e holl lavaroù,
ha santel en e holl oberoù.
14 An Aotrou a sikour kement hini a ya da
gouezhañ,
digrommañ a ra kement hini a zo daoubleget.

15 Daoulagad an holl a zo en gortoz,
da gaout diganeoc'h o magadur e koulz mat.
16 Digeriñ a rit ho torn,
hag e roit o gwalc'h da gement a vev.

17 Reizh eo an Aotrou en e holl hentoù,
ha leun a vadelezh en e holl oberoù.
18 Tost emañ an Aotrou da gement hini e bed,
da gement hini e bed gant fealded.

19 Reiñ a ra o mennad d'ar re o deus doujañs
outañ,
selaou a ra o garm hag o salviñ a ra.
20 An Aotrou a ziwall e holl garourien,
met an holl dud fallakr, o distrujañ a ra.

21 Va genoù da embanno meuleudi an Aotrou,
kement a vev da vennigo e anv santel
atav ha da viken !

146 (145) Ar fiziañs en Aotrou

1 Alleluia !

O va ene, meul an Aotrou !
2 me a fell din meuliñ an Aotrou va buhez pad,
me a fell din kanañ d'am Doue keit ha ma
vevin.

3 Arabat deoc'h fiziout en dud uhel,
nag e mab Adam dre na c'hell ket salviñ.

[4] Pa 'z a digantañ e anal e tistro e poultrenn,
hag e holl vennadoù a ya neuze da netra.

[5] Eürus an hini a zo Doue Yakob e skoazeller,
a laka e c'hoanag en Aotrou, e Zoue,
[6] eñ hag en deus graet an neñv hag an douar,
ar mor, ha kement a zo enno !

[7] An Aotrou a zalc'h d'e c'her da virviken,
reiñ a ra o gwir d'ar re wasket,
an Aotrou a ro bara d'ar re naoniek,
a dorr o chadennoù d'ar brizonidi.

[8] An Aotrou a zigor daoulagad an dalled,
an Aotrou a zigromm an dud daoubleget,
an Aotrou a gar an dud reizh.
[9] An Aotrou a ziwall ar veajourien.

Eñ a sikour ar minor hag an intañvez
met diroudañ a ra mennadoù an dud fall.
[10] An Aotrou a ren, roue da virviken,
da Zoue, o Sion, a rummad da rummad.

147 (146-147) Meulgan d'an Hollc'halloudeg

[1] Alleluia !

Meulit an Aotrou evit e vadelezh, kanit d'hon Doue,
evit e zouster dezhañ eo dleet meuleudi !

[2] An Aotrou a adsav Jeruzalem,
advodañ a ra harluidi Israel.
[3] Eñ a bare ar c'halonoù brevet,
lienañ a ra o goulioù.

[4] Eñ a gont niver ar stered,
hag a c'halv pep unan anezho dre hec'h anv.
[5] Bras eo hon Aotrou ha galloudus e nerzh,
ha d'e furnez n'eus muzul ebet.
[6] An Aotrou a adsav an dud izel a galon,
hag a ziskar d'an traoñ ar re fallakr.

[7] Kanit d'an Aotrou en ur gevradiñ,
salmit d'hon Doue war an delenn !

[8] Eñ a c'holo an neñvoù gant ar c'houmoul,
hag a bourchas ar glav d'an douar.
Eñ a laka ar geot da ziwan war ar menezioù
hag ar plant da servijout d'an den.
[9] Eñ a ro magadur d'ar chatal
ha da re vihan ar vran ouzh e c'hervel.

[10] N'eo ket e nerzh ar marc'h e laka e blijadur,
na kennebeut-all e divvrec'h ar brezelour.
[11] Met plijadur an Aotrou eo ar re a zouj dezhañ,
ar re a zo o fiziañs en e vadelezh.

(147)

[12] Jeruzalem, meul an Aotrou,
kan da Zoue, o Sion !

[13] Rak startaet en deus morailhoù da zorioù,
ha benniget ennout da vugale.
[14] War da harzoù en deus suraet ar peoc'h
da vagañ a ra gant flour ar gwinizh.

[15] Degemenn a ra e gomz d'an douar,
buan ha prim e red e lavar.
[16] Ledañ a ra an erc'h evel gloan,
strewiñ a ra ar frim evel ludu.

[17] Teurel a ra e c'hrizilh evel bruzun,
dirak e frim piv a zalc'ho?
[18] Kas a ra e gomz hag e vez diskorn,
c'hwezhañ a ra e avel hag e red an dourioù.

[19] Diskuliet en deus e lavar da Yakob,
e lezennoù hag e urzhioù da Israel.
[20] Evit pobl all ebet n'en deus graet kement-se,
n'eo ket da reoù all en deus disklêriet e zivizoù.

Alleluia !

148 Meuleudi hollvedel

[1] Alleluia !

Meulit an Aotrou eus lein an Neñvoù,
e veulit en uhelderioù.
[2] E veulit, c'hwi holl e Aeled,
e veulit, c'hwi holl e Armeoù.

[3] E veulit, heol ha loar,
ha c'hwi holl, stered lugernus.
[4] E veulit, neñvoù an neñvoù,
ha c'hwi holl, doureier a-us d'an oabloù.

[5] Ra veulint anv an Aotrou,
rak gourc'hemennet en deus ha krouet int bet ;
[6] o diazezet en deus da virviken
dindan ul lezenn na dremeno ket.

*

[7] Meulit an Aotrou, c'hwi holl eus an douar,
dragoned ha donderioù ar mor,
[8] tan ha grizilh, erc'h ha latar,
avel diroll a sent ouzh e lavar ;

[9] menezioù ha torgennoù holl,
gwez-frouezh ha c'hwi, gwez-sedrez,
[10] loened gouez ha chatal,
ruzerien hag evned o nijal.

[11] Rouaned an douar ha pobloù holl,
pennoù bras ha priñsed an douar,
[12] paotred ha merc'hed yaouank,
tud kozh ha krennarded.

*

[13] Ra veulint anv an Aotrou,
rak e anv hepken a zo uhel-meurbet.
A-us d'an douar ha d'an neñvoù emañ o ren en
e splannder,
[14] adsavet en deus nerzh e bobl.

Danvez a veuleudi evit e dud fidel,
danvez a veuleudi evit Israel,
evit ar bobl a zo tost d'e galon !

Alleluia !

149 Kan a drec'hlid

[1] Alleluia !

Kanit d'an Aotrou ur ganenn nevez ;
ra sono e veuleudi e bodadeg e fideled.
[2] Israel da laouenaat en abeg d'e grouer,
bugale Sion da dridal en abeg d'o Roue.

[3] Meuleudi d'e anv en o dañsadegoù,
taboulin ha telenn da seniñ evitañ !
[4] Rak an Aotrou a laka e blijadur en e bobl,
reiñ a ra sked an trec'h d'an dud izel.

[5] Ra drido en o gloar e fideled,
ra youc'hint a levenez en o diskuizh.
[6] Ra sono en o genou meuleudioù Doue,
ra lugerno en o dorn ar c'hleze divzremmet.

[7] Evit tennañ dic'haou eus ar broadoù,
evit skeiñ ar c'hastiz war ar pobloù,
[8] evit eren o rouaned gant chadennoù,
hag o fennoù bras gant hualoù,
[9] evit seveniñ enep dezho ar varnedigezh
skrivet :
sed an enor a vo hini e dud fidel.

Alleluia !

150 Meuleudi d'an Aotrou

[1] Alleluia !

Meulit an Aotrou en e santual,
meulit-eñ hag a dron en neñvoù.
[2] E veulit evit e oberoù-meur,
e veulit evit e splannder dispar.

[3] E veulit gant tregern an drompilh,
e veulit war an delenn hag ar gitar.
[4] E veulit war an daboulinig en dañsadeg,
e veulit war al lud hag ar fleüt.

[5] E veulit gant simbalennoù o skiltrañ,
e veulit gant simbalennoù o strakal :
kement a zo buhez ennañ
da veulo an Aotrou !

Alleluia !

Levr ar C'hrennlavarioù

1 Anv ha rakskrid.

[1] Krennlavarioù Salomon,
mab David, roue Israel.
[2] Evit anaout furnez ha kelennadurezh,
evit kompren ar c'homzoù skiantek,
[3] Evit gounit deskadurezh ha sklêrijenn,
reizhder, barnedigezh hag eeunded,
[4] Evit reiñ poellegezh d'ar re skañvbenn,
skiant-vat ha preder d'ar grennarded :
[5] An den fur da selaouo ha furoc'h e vo,
an den poellek da c'hounezo ampartiz d'en em ren,
[6] da gompren al lavarennoù, ar c'hudennoù,
sturiennoù ar furien hag o setañsoù kuzh.

[7] Doujañs an Aotrou eo penn kentañ ar skiantegezh,
met ar re ziboell a zispriz furnez ha deskadurezh.

[8] Selaou, va mab, kelennadurezh da dad,
ha na zistaol ket kentel da vamm,
[9] Rak un talgen a c'hras e vo evit da benn,
un dro-c'houzoug evit da gerc'henn.

Diwall diouzh an droug.

[10] Va mab, mar fell d'ar bec'herien da hoalañ,
n'a ket d'asantiñ dezho;
[11] Mar lavaront : Deus 'ta ganimp !
Bezomp war c'hed evit skuilh ar gwad,
kuzhomp antelloù, hep abeg reizh,
enep an dud dinamm,
[12] lonkomp ar re-se, bev-buhezek, evel ar Sheol,
holl, en o fezh, evel tud o tiskenn er poull-bez;
[13] a bep seurt madoù prizius hor bezo diwarno,
hon tiez a leugnimp gant o dibourc'hioù;
[14] tennañ a ri plouz berr ganimp
evit kaout da lod,
un hevelep yalc'h a vo evidomp holl...
[15] N'a ket, va mab, da gerzhout ganto,
distro da dreid diouzh o gwenodenn,
[16] rak o zreid a red d'ober an droug,
hastañ a reont skuilh ar gwad.
[17] En aner e taoler ar roued
dirak ar re divaskellek,
[18] int avat a zo war c'hed a-enep o gwad o-unan,
kuzhat a reont pechoù a-enep o buhez-int :
[19] Homañ eo dibenn an dud youlek da skrapañ,
ar c'hoantegezh diroll a gas d'an emgoll he mignon.

Galvadennoù ar Furnez.

[20] Ar Furnez a laosk kriadennoù dre ar straedoù;
lakaat a ra he mouezh da sevel war ar plasennoù;
[21] gervel a ra e korn ar c'hroazhentoù,
e kichen an dorioù hag e-barzh Kêr ec'h embann he c'homzoù :

[22] Betek pegoulz, skañvbenneien,
e plijo deoc'h mibiliachoù?
Betek pegoulz e plijo goapaerezh d'ar c'hoapaerien
hag e kasaio an dud diboell ar skiantegezh?
[23] Diwar glevout va rebech en em droit,
setu ma'z an da skuilh va spered warnoc'h
ha d'ho lakaat da gompren va lavaroù.

[24] Met peogwir e c'harman
hag e nac'hit va selaou,
peogwir ec'h astennan va dorn
ha n'eus den o teurel pled,
[25] peogwir e tisprizit va c'huzulioù
ha ne fell ket deoc'h eus va gourdrouz,
[26] E c'hoarzhin me ivez pa welin ho kwalleur
hag e rin goap pa zeuio warnoc'h ar spouron,
[27] pa 'n em daolo warnoc'h ar spont hag ar gorventenn,
pa 'n em zirollo warnoc'h ar reuz hag ar barr-avel,
pa gouezho warnoc'h estrenvan hag anken.

[28] Neuze e c'halvint ha ne respontin ket,
va c'hlask a raint ha n'am c'havint ket.
[29] Dre m'o deus kasaet ar skiantegezh
ha n'o deus ket karet doujañs an Aotrou,
[30] dre n'eo ket bet plijet dezho va c'huzulioù
ha m'o deus disprizet va holl mennozhioù,
[31] neuze ra zebrint eus frouezh o fazioù,
ha ra gavint o gwalc'h
gant frouezh o mennadoù !

[32] Rak diboellegezh ar skañvbenneien a lazh anezho
ha dibreder ar re ziskiant o c'has da goll;
[33] met an neb am selaou a chomo er peoc'h,
hag a vevo sioul, hep aon rak droug ebet !

2 Erbedadenn war dalvoudegezh ar furnez.

[1] Va mab, mar degemerez va c'homzoù,
mar mirez ennout va reizhadurioù,
[2] o reiñ da skouarn da selaou ar furnez,
o stouiñ da galon etrezek ar skiantegezh,
[3] ya, d'ar skiant-poell ma rez galv,
d'ar veizouriezh ma roez da vouezh,
[4] mar klaskez anezhi evel arc'hant,
evel evit ur guzhiadell mar toullez eviti,
[5] neuze e kompreni doujañs an Aotrou,
hag anaoudegezh Doue a gavi.
[6] Rak an Aotrou eo a ro furnez,
eus e c'henou (e teu) anaoudegezh
ha skiant-poell.
[7] Mirout a ra evit an dud eeun e skoazell,
ur skoed eo evit ar re a gerzh didamall;
[8] diwall a ra gwenodennoù ar reizhder,
ha hent e vignoned a zifenn.
[9] Neuze e kompreni reizhded ha lealded,
hag eeunded hag holl raventoù ar mad.
[10] Pa yelo ar furnez ez kalon,
An deskadurezh d'az ene a vo c'hwek,
[11] Ar poellataerezh a eveshaio warnout,
Ar skiant-poell az tifenno.

[12] Ouzh da dennañ diouzh an hent fall,
diouzh an dud a gomz a-dreuz,
[13] A zilez ar gwenodennoù eeun
evit mont gant an hentoù teñval
[14] a vez laouen oc'h ober an droug,
a vez stad enno oc'h ober troioù fall
[15] o gwenodennoù o vezañ kildroennek,
ha korvigellek o raventoù.

[16] Ouzh da dennañ diouzh ar wreg estren,
an diavaeziadez he c'homzoù flour,
[17] he deus dilezet pried he yaouankiz,
hag emglev he Doue ankounac'haet;
[18] war zinaou ar marv emañ he zi,
war-zu an Anaon emañ he raventoù.
[19] Neb a ya ganti ne zeu ket war e giz,
ne zegouezh ket war hentoù ar vuhez.
[20] Evel-se e kerzhi gant hent ar re vat,
ha gwenodennoù an dud reizh a viri.

[21] Rak an dud eeun a chomo war an douar,
an dud didamall a vano warnañ,
[22] met ar re fallakr eus an douar a vo falc'het,
an drubarded, diframmet diwarnañ.

3 Furnez ha doujañs da Zoue.

[1] Va mab, va c'helennadurezh n'ankouai ket,
va gourc'hemennoù a zalc'hi ez kalon,
[2] rak hirder a zeizioù ha bloavezhioù a vuhez,
ha peoc'h a vo kresket evidout.

[3] Na lez ket an drugarez hag ar fealded da vont
diouzhit,
stag anezho ouzh da c'houzoug, engrav anezho
ez kalon,
[4] hag e c'hounezi neuze grad ha brud-vat
dirak Doue ha dirak an dud.

[5] En em fiz en Aotrou a greiz da galon
ha n'en em harp ket war da boellegezh-te.
[6] Az pez soñj anezhañ ez holl gammedoù
hag e kompezo dit an hent.

[7] Na vez ket fur d'az taoulagad,
douj an Aotrou hag en em zistro diouzh ar
gwall,
[8] hag e vo an dra-se yec'hed evit da gorf,
freskadurezh evit da eskern.

[9] Doug klod d'an Aotrou gant da vadoù,
gant preveudi da holl drevadoù,
[10] Hag e vo leun-barr a ed da solieroù,
hag e vo leun-kouch a win nevez da bentonioù.

[11] Va mab, na zispriz ket skourjez an Aotrou,
n'a ket da heugiñ ouzh e c'hourdrouz,
[12] rak an Aotrou a gastiz an den karet gantañ
evel un tad mab e galon.

[13] Eürus an den en deus kavet ar furnez
hag en deus gounezet ar boellegezh,
[14] rak gwelloc'h gounid eo hennezh eget dastum
arc'hant
ha gwelloc'h splet eget perc'hennañ aour.
[15] Hi a zo priziusoc'h eget ar perlez,
ha n'eus brageriz ebet a ve kement hag hi.
[16] En he dorn dehoù e tegas buhez hir,
en he dorn kleiz, pinvidigezh hag enor;
[17] hec'h hentoù a zo leun a zudi
hag he gwenodennoù a zo leun a beoc'h.
[18] Ur wezenn a vuhez ez eo
evit ar re en em stag outi,
hag eürus ar re a berc'henn anezhi.

[19] Dre ar furnez en deus an Aotrou diazezet an
douar
ha gant ar veizegezh en deus startaet an

neñvoù :
[20] Dre e ouiziegezh en deus digoret eien an islonkoù
ha lakaet drezi ar c'houmoul da strilhañ o glizh.

Ar furnez a zo mammenn a garantez hag a levenez.

[21] Mir, va mab, ar furnez hag an emsoñj,
ra chomint bepred dindan da zaoulagad,
[22] hag e vint buhez evit da ene
ha brageriz evit da gerc'henn.
[23] Kerzhout a ri neuze er surentez
hep ma strebotfe da droad.
[24] Pa 'z i da gousket n'az po ket da grenañ,
hag ur wezh gourvezet e vo kuñv da hun.
[25] N' az po ket da zoujañ spontadenn dic'hortoz
nag un argadenn a-berzh an dud fallakr,
[26] rak an Aotrou a vo da surentez
ha diwall a ray da droad diouzh pet traped.

[27] Na nac'h ket ur madober ouzh an neb en goulenn
pa vez ez kalloud en grataat dezhañ.
[28] Na lavar ket d'an nezañ : Kae ! Dont a ri en-dro,
arc'hoazh e roin dit pa c'hellez en ober.
[29] Na itrik ket an droug a-enep da amezeg
tra m' emañ o chom, leun a fiziañs, ez kichen.
[30] N'a ket da rendaeliñ hep abeg ouzh den ebet
pa n'en deus graet gaou ebet ez keñver.
[31] N'a ket da aviañ an den a zrouk-nerzh
na da zibab hini ebet eus e droioù.
[32] Rak an dud a widre a zo un euzhusted evit an Aotrou,
tra ma vir e vignoniezh d'an dud eeun.
[33] War di an den fallakr emañ mallozh an Aotrou,
met e vennozh a zo war annez an dud reizh.
[34] Ober a ra goap ouzh ar c'hoapaerien
evit grataat e c'hrasoù mat d'an dud izelek.
[35] Ar c'hlod a vo lod ar re fur,
Hogen an droukrañs a vo hêrezh an dud diboell.

4 Ar gounid a zeu d'an den dre ar furnez.

[1] Selaouit, va mibien, kelennadurezh un tad,
Ha taolit evezh evit deskiñ ar boellegezh :
[2] Rak kentelioù yac'h eo ar re a roan deoc'h,
na zilezit ket va c'helennadurezh.
[3] Ur mab on bet me ivez evit va zad,
ur bugel tener ha karet e-kichen va mamm;
[4] Va c'henteliañ a rae er stumm-mañ :
Da galon da gompreno va lavaroù,
mir va gourc'hemennoù hag e vevi;
[5] gounez ar furnez, gounez ar skiantegezh,
n'ankoua ket, n'en em zistro ket diouzh alioù va genoù.
[6] Na zilez ket anezhi, hag hi az tiwallo,
kar anezhi hag hi az kwarezo.
[7] Penn-kentañ ar furnez : Pren ar furnez,
pren ar skiantegezh gant da holl beadra;
[8] En em stag outi hag hi az uhelaio,
hi a vezo da c'hloar pa-z po he briataet;
[9] Lakaat a ray war da benn un daledenn a c'hras,
grataat a ray dit ur gurunenn a c'hloar.

[10] Selaou, va mab, degemer va c'homzoù,
ha bloavezhioù da vuhez a vezo kresket o niver.
[11] Hent ar vuhez a gentelian dit-te,
dre wenodennoù ar reizhder az lakan da vale.
[12] Mar kerzhez enno, ne vo ket da gammedoù war an enk,
mar redez enno, ne streboti ket.
[13] Dalc'h d' ar gelennadurezh,
na ziskrog ket diouti,
mir anezhi, rak hi a zo da vuhez.
[14] Diwall da vont en arroudenn ar re zrouk,
na gerzh ket en hent an dud fallakr.
[15] Pella dioutañ, na ket da vont gentañ,
en em zistro dioutañ, tremen hebiou.
[16] Rak ne c'hellont kousket hep bezañ graet an droug,
an hun a dec'h diouto mar n'o deus ket taolet unan bennak d'an traoñ.
[17] Ar fallentez eo ar bara a zebront,
an daerijenn, ar gwin a evont.
[18] Hogen hent ar re reizh a zo evel ar gouloù-deiz
a ya e sked war gresk betek ar sklêrijenn splann;
[19] Hent ar re fall a zo evel teñvalijenn,
ne welont ket ar pezh o lakaio da strebotiñ.

[20] Va mab, bez evezhiek ouzh va c'homzoù,
digor da skouarn da glevout va lavaroù,
[21] Gra na bellaint ket diouzh da zaoulagad,
mir anezho e-kreiz da galon;
[22] Rak buhez ez int evit ar re a gav anezho,
yec'hed evit o c'horf.
[23] Diwall da galon gant pep evezh,

rak diouti e tarzh mammennoù ar vuhez.
24 Kas pell diouzh da c'henoù ar c'homzoù gwidilus,
ha dizarbenn an drubardiezh diouzh da ziweuz.
25 Ra sello da zaoulagad war eeun,
da sell da vo troet reizh dirazout.
26 Taol evezh ouzh an hent a lakez da dreid ennañ,
ra vo eeun bepred da gammedoù.
27 Na ziroud nag a-zehoù nag a-gleiz,
ha distro da dreid diouzh an droug.

5 Furnez ha priedelezh.

1 Va mab, bez evezhiek ouzh va furnez,
ro da skouarn da glevout va foellegezh,
2 Evit mirout emsoñj ennout
ha derc'hel gouiziegezh war da ziweuz.
3 Rak muzelloù an diavaeziadez a strilh mel
ha flouroc'h eget an eoul eo he c'homzoù,
4 Met en diwezh eo c'hwervoc'h eget an huelenn,
lemmoc'h eget ur c'hleze div-zremmek.
5 Etrezek ar marv e tiskenn he zreid,
ha war-zu ar Sheol e sko he c'hammedoù;
6 Pell diouzh teurel evezh ouzh hentoù ar vuhez
ez a he roud da ziankañ ne oar ket da belec'h.

7 Ha bremañ, mibien, va selaouit,
na zistroit ket diouzh komzoù va genoù.
8 Pella da hent diouti,
na dosta ket ouzh dor he zi,
9 Betek-gouzout nan afe gant un all yaouankiz da nerzh
ha da vloavezhioù gant un den kriz,
10 Betek-gouzout na zebrfe ar re all o gwalc'h eus da vadoù,
na dremenfe gant estrenien frouezh da labour,
11 Betek-gouzout na hirvoudfes a-benn an dibenn,
pa vo bet kuzumet da gig ha da gorf,
12 Ha na lavarfes : Penaos !
kasaet em eus ar reizhadurezh,
Ha va c'halon he deus disprizet ar rebechoù?
13 N'em eus ket selaouet mouezh va mistri,
na roet va skouarn da glevout va c'helennerien?
14 War vetek nebeut e oan kouezhet e goueled an drougeur
e-kreiz bodadeg ar bobl hag ar gumuniezh.

15 Ev dour eus da buñs da-unan,
eus stivell da feunteun.
16 Na lez ket da vammennoù d'en em skuilh er-maez
na da wazhioù-dour da vont dre ar plasennoù.
17 Ra chomint evidout da-unan,
na vint ket kenlodet gant tud an diavaez.
18 Ra vo benniget da eienenn !
Kav da levenez gant gwreg da yaouankiz,
19 Heizez da garantez, gazelenn vistr,
ra vevo dalc'hmat ganit !
Ra vi mezvet bepred gant he divronn,
drevaet atav gant he c'harantezioù.
20 Perak en em dommañ ouzh un estrenez
ha pokat da vrennid un diavaeziadez?

21 Rak an Aotrou a zo stag e zaoulagad
ouzh hentoù Mab-den,
Sellout a ra pizh ouzh e holl wenodennoù.
22 Paket e vo an den fallakr e roued e zrougiezh,
dalc'het e vo e lasoù e bec'hed.
23 Mervel a ray diwar vank a reizhder,
diheñchet e vo gant e re-veur a follentez.

6 Arabat mont da gred evit un all.

1 Va mab, m'ac'h eus en em lakaet gwarant evit un all,
mac'h eus tonket gant da zorn evit un diavaeziad,
2 Mar-d out ereet gant komzoù da vuzelloù,
mar-d out liammet gant lavar da c'henoù,
3 Gra 'ta kement-mañ, va mab :
En em denn ac'hano,
peogwir ez out kouezhet etre daouarn da nesañ,
kae buan, en em daol ouzh e dreid;
4 Na ro kousked ebet d'az taoulagad,
diskuizh ebet d'az malvennoù;
5 En em denn evel ur c'hirvi, diouzh ar roued,
evel ul labous diouzh traped an evnetaer.

A-enep al leziregezh.

6 Kae da welout ar merien, den lezirek,
sell pizh ouzh o doare ha deus da vezañ fur.
7 N'o deus rener ebet,
nag ensellerien, na pennroue;
8 Ha kempenn a reont boued-mir en hañv,
dastum a reont o bevañs e-pad an eost.
9 Ha te, lochore ! betek pegeit e chomi gourvezet,
pegoulz e savi diwar da gousk?
10 Ur pennadig hun, ur pennadig mored,
kroaziañ ur pennadig an divrec'h da gousket,

[11] Hag evel ul laer e teu ar baourentez,
evel un den a vrezel, an dienez !

A-enep an trubarderezh.

[12] Un den didalvez, un hailhevod,
hennezh hag a gerzh war raok,
yudazerezh en e c'henoù,
[13] O wilc'hañ gant e lagad, o komz gant e droad,
o wignal gant e vizied.
[14] N'eus nemet trubardiezh en e galon :
Emañ bepred oc'h ijinañ fallagriezh,
o lakaat tabutoù da sevel.
[15] Setu perak e vo diskaret a greiz holl,
torret en un taol-trumm ha diremed.

Ar seizh euzhusted.

[16] C'hwec'h a zo a vez kasaet gant an Aotrou,
ha seizh zoken en deus rukun outo :
[17] An daoulagad balc'h, an teod gaouiat,
an daouarn a skuilh ar gwad didamall,
[18] Ar galon a itrik mennadoù fallakr,
an treid a hast redek d'ober gwalleur,
[19] Ar falstest o tistagañ gevier,
hag an den oc'h hadañ dizunvaniezh etre
breudeur.

A-enep an avoultrerez.

[20] Va mab, mir kemennadur da dad,
na zistaol ket kelennadurezh da vamm :
[21] Dalc'h anezho bepred liammet ouzh da galon,
diwall anezho ouzh da gerc'henn.
[22] Da vleniañ a raint pa vi o kerzhout,
da ziwall a raint pa vi o kousket,
ha ganit e tivizint pa zihuni.
[23] Rak ul lamp eo ar gourc'hemenn,
ur sklêrijenn eo al lezenn,
un hent a vuhez eo rebech ar reizhadurezh,
[24] Evit da ziwall diouzh ar vaouez fallakr,
diouzh teod lubanus an estrenez.
[25] Na c'hoanta ket he c'hened ez kalon,
n'en em lez ket da vezañ paket
gant he malvennoù !
[26] Rak evit un orgedenn ez eer betek un
dorzh-bara,
met ar wreg avoultr, ur vuhez prizius
a hemolc'ho.
[27] Daoust hag e c'heller kuzhat tan er grubuilh
hep ma ve devet an dilhad?
[28] Daoust hag e c'heller kerzhout war glaou bev
hep ma ve losket an treid?
[29] Evel-se evit an hini a red da gaout gwreg
e nesañ;
ne chomo ket digastiz an neb a stok outi.
[30] Ne zisprizer ket un den o laerezh
evit kargañ e gof p'en devez naon,
[31] Ha koulskoude, mar bez paket,
e restaolo seizh kemend-all,
e roio kement a zo en e di !

[32] Met an den oc'h avoultriñ a zo dibourvez
a skiant,
fellout a ra dezhañ en em goll pa ra an dra-se :
[33] Ne zastumo nemet gloazioù ha dismegañs,
hag e vezhegezh ne vo ket diverket diwarnañ;
[34] Rak ar warizi a laka an ozhac'h da fuloriñ,
ha didruez e vo en deiz an dial;
[35] Ne ray van ouzh priz-daspren ebet,
ne blego dirak netra,
ha pa ginnigfes dezhañ roadoù war roadoù.

7 Tec'hout ar hoaladurioù.

[1] Va mab, mir va c'homzoù
ha dalc'h ganit va gourc'hemennoù,
[2] Sent ouzh va reoliadurioù hag e vevi,
mir va c'helennadurezh evel mab al lagad :
[3] Stag anezho ouzh da vizied,
engrav anezho war daolenn da galon,
[4] Lavar d'ar Furnez : Va c'hoar out-te !
hag anv ar boellegezh : Va mignonez !
[5] Ma tiwallint ac'hanout diouzh ar vaouez estren,
diouzh an diavaeziadez flour he c'homzoù.

[6] Dre doull prenestr he zi
he deus sellet a-dreuz ar glouedenn,
[7] Hag e-touez ar skañvbenneien he deus taolet
pled
ouzh un denig yaouank dibourvez a skiant.
[8] Edo o tremen dre ar straed e-kichen ti ar
plac'h-se
evit distreiñ d'ar gêr :
[9] Ar serr-noz e oa, diskar an deiz,
an eur ma teu teñvalijenn an noz;
[10] Ha setu ma tosta outañ ar vaouez,
gwisket e-giz un oriadez, paket en ur ouel :
[11] Birvilh a zo enni, dirollet eo,
he zreid ne badont ket er gêr;
[12] Bremañ war ar straed, ha bremañ war ar
blasenn,
e pep korn emañ o c'hedal...

13 En em deurel a ra warnañ, pokat dezhañ,
ha divergont he neuz e lavar dezhañ :
14 Dleout a raen kinnig aberzhoù a beoc'h,
hag hiziv am eus akuitet va gouestloù.
15 Setu perak on aet er-maez en arbenn dit
evit da glask, ha da gavet em eus.
16 Aozet em eus va gwele gant pallennoù
ha ledet warnañ lien moan eus an Ejipt;
17 Skuilhet em eus mir war va gwele,
aloez ha kinamona.
18 Deus, en em vezvomp a garantez betek ar beure,
en em roomp da c'hwekter ar blijadurezh;
19 Rak va ozhac'h n'emañ ket er gêr,
aet eo kuit evit ur veaj da bell
20 En ur gemer gantañ yalc'h an arc'hant :
Ne zistroio nemet d'al loargann !
21 War bouez hec'h ampartiz e teu a-benn d'e zistreiñ,
e sachañ a ra dre lubanerezh he muzelloù.
22 En e strafuilh ez a war he lerc'h,
evel un ejen a gaser d'al lazhti,
evel ar c'harv en em strink er rouedoù
23 Betek d' ur bir dont da doullañ e avu;
evel al labous en em daol el lasoù
hep gouzout ez eus kaoz eno eus e vuhez.

24 Ha bremañ, va mab, va selaou,
taol evezh ouzh komzoù va genou :
25 Arabat d'az kalon mont d'en em goll en he hentoù,
n'en em ziank ket en he gwenodennoù.
26 Rak niverus eo ar re he deus gloazet d' ar marv,
tud kreñv e oant ar re-se holl zo bet lazhet ganti :
27 He zi a zo hent ar Sheol,
diskenn a ra da gambroù an Ankoù.

8 Eil galvadenn ar Furnez.

1 Ar Furnez, hag-eñ n'emañ ket o c'hervel?
Ar Skiantegezh, hag-eñ ne ro ket he mouezh da glevout?
2 War lein ar c'hrec'hiennoù, war an hent,
er c'hroazhentoù emañ o c'hedal,
3 E-kichen tourioù Kêr, tost d'an dorioù,
en antre ar straedoù emañ o youc'hal :
4 Tudoù, c'hwi eo ar re a c'halvan,
va mouezh en em dro war-zu mibien Adam.
5 Skañvbenneien ! Deskit ar boellegezh,
tud diskiant, deskit ar veizegezh !
6 Selaouit, rak traoù kaer-dispar am eus da lavarout,
ne vo nemet reizhder o tont eus va diweuz.
7 Rak va genoù a embann ar wirionez,
ha va muzelloù o deus heug ouzh ar fallagriezh.
8 Reizh eo holl lavaroù va genoù,
n'eus gaou ebet enno, netra korvigellek.
9 Sklaer ez int evit an neb en deus meizegezh,
eeun evit ar re o deus gounezet ar skiant.
10 Klaskit ar gelennadurezh ha n'eo ket an arc'hant,
prizit ar skiantegezh kentoc'h eget an aour glan,
11 Rak gwell eo furnez eget perlez,
ha n'eus bravig ebet a dalv anezhi.

12 Me, ar Furnez, am eus ar boellegezh da vignonez ganin,
ar skiant-vat hag an evezhiegezh da vitizhien.
13 Doujañ an Aotrou eo argas an droug :
lorc'h, rogentez, hent fallakr,
genoù gaouiat, setu ar pezh a gasaan.
14 Din-me ar c'huzul hag an ampartiz,
din-me ar meiz, din-me ar galloud;
15 Drezon e ren ar rouaned,
drezon e c'hourc'hemenn ar briñsed hervez ar gwir;
16 Drezon e c'houarn ar pennoù bras,
an dud e karg, holl varnerien an douar.
17 Karout a ran ar re am c'har,
kement hini am c'hlask a galon a gavo ac'hanon.
18 Pinvidigezh ha klod a zo ganin,
ar madoù padus hag ar reizhder.
19 Priziusoc'h eo va frouezh eget an aour, an aour purañ,
ha gwell ar splet a roan eget an arc'hant ar glanañ.
20 Kerzhout a ran en hent ar reizhder,
e gwenodennoù an eeunded,
21 Evit pourchas madoù d' ar re am c'har,
evit leuniañ o zeñzorioù.

Eus Doue e teu ar Furnez.

22 An Aotrou en deus va ferc'hennet
e penn-kentañ e hentoù,
A-raok ober netra en deroù.
23 A holl viskoazh on bet diazezet,
a-dal ar penn kentañ, a-raok ginivelezh an

douar.
24 An islonkoù ne oant ket c'hoazh ma oan-me ganet,
pa ne oa ket c'hoazh tarzhet an eien-dour;
25 A-raok d'ar menezioù bezañ bet stabilaet,
a-raok an torgennoù e oan-me ganet;
26 Pa n'en devoa ket c'hoazh graet an tir hag ar maezioù,
nag elfennoù kentañ poultr an hollved;

27 Pa gempenne an neñvoù e oan eno,
pa drese ur gelc'hienn war c'horre an islonk,
28 Pa startae ar c'houmoul war grec'h,
pa reizhe mammennoù ar c'hondon;
29 Pa verke d'ar mor e harzoù
nan afe an dourioù en-tu-hont d'ar ribloù,
pa ziazeze fontoù an douar,
30 E oan en e gichen 'vel ur bugel karet.

E levenez bemdez e oan, o c'hoari dibaouez dirazañ,
31 o c'hoari war c'horre an douar
hag o kaout va dudi e-touez bugale an dud.

32 Ha bremañ, va mibien, va selaouit :
Eürus ar re a zalc'h da vont gant va hentoù !
33 Selaouit ar gelennadurezh evit dont da vezañ fur,
arabat deoc'h he disprizañ !
34 Eürus an den am selaou,
a vez o veilhañ bemdez ouzh va dorojoù,
Oc'h ober gward war bannoù va forzhioù.
35 Rak an hini am c'hav a gav ar vuhez,
hag a c'hounez grad-vat an Aotrou.
36 Met an hini a bec'h ouzhin a c'hloaz e ene;
kement den am c'hasa eo ar marv an hini a gar.

9 Banvez ar Furnez hag hini ar Follentez.

1 Ar Furnez he deus savet un ti dezhi hec'h-unan
ha kizellet ar seizh kolonenn anezhañ;
2 Lidlazhet he deus he loened, mesket he gwin,
ha kempennet he zaol-pred.

3 Kaset he deus he mitizhien
da youc'hal eus lein uhelennoù-kêr :
4 D'an neb a zo eeun da antren amañ !

Ha lavarout a ra d'an neb a zo diskiant :
5 Deus, debr eus va bara,
hag ev eus ar gwin am eus mesket !
6 Dilez ar sotoni hag e vevi,
ha kerzh eeun en hent ar skiant-vat !
7 Neb a damall ur goapaer a sach goapaerezh warnañ e-unan
hag an neb a c'hourdrouz un den fall
a denn war e benn kunujennoù.
8 Na zivank ket ur goapaer, da gasaat a rafe,
skandal an den fur, da garout a ray;
9 Kelenn an den fur ha furoc'h c'hoazh e vezo,
Ro kentel d'an den mat hag e veizegezh a gresko.

10 Mammenn ar furnez eo doujañs an Aotrou,
skiant ar Sant, setu ar boelladenn.
11 Rak drezon e kresko niver da zeizioù
hag astennet e vo dit bloavezhioù da vuhez.
12 Mar-d out fur e tenni gounid eus da furnez,
mar-d out ur goapaer e tougi samm da c'hoapaerezh.

13 An Itron Follentez a zo plac'h birvidik,
lorberez divergont.
14 War he c'hoazez emañ war dreuzoù dor he zi
pe o troniñ war uhelennoù-kêr
15 Evit gervel an dremenerien
o vont hag-eeun gant o hent :
16 D'an neb a zo skañvbenn da zont dre amañ !
Ha lavarout a ra d'an neb a zo diboell :
17 An dourioù laeret e kuzh a zo ar re zousañ,
ha bara ar c'hevrin eo an hini c'hwekañ !
18 Hag hennezh ne oar ket ez eus eno Spesoù,
hag emañ dija he c'houvidi e donderioù ar Sheol !

10 Krennlavarioù.

1 **Krennlavarioù Salomon :**

Ur mab fur, levenez e dad,
ur mab diboell, glac'har e vamm.

2 Teñzorioù drouk-gounezet ne servijont da netra,
met ar reizhder a denn an den eus ar marv.

3 An Aotrou ne lez ket an den reizh da gaout naon,
met dizarbenn a ra droukc'hoantoù ar re fall.

4 Paouraat a ra ar palv lezirek,
met an den oberiant a binvidika.

5 Neb a zastum en hañv a zo mab poellek,
neb a gousk e-pad an eost, ur paotr mezhus.

[6] Bennozhioù an Aotrou a zo war benn an den reizh,
met ar marv a-raok koulz a serr genoù ar re fall.

[7] Eñvor an den reizh a vez benniget,
met anv ar re fall a gouezh e breinadur.

[8] An den fur a galon a zegemer an alioù,
hogen an den diboell e vuzelloù a red d'an emgoll.

[9] Neb a vale reizh a vale diriskl;
neb a glask ar c'hildroioù a vo buan dizoloet.

[10] Neb a sell dre zindan a zo penn-kaoz a nec'h,
neb a damall gant lealded a zegas ar peoc'h.

[11] Ur vammenn a vuhez eo genoù an den reizh;
met diweuz an den fall e tic'hlann diouto drasterezh.

[12] Ar gasoni, un entanerez a rendaeloù;
ar garantez avat a guzh an holl vankoù.

[13] War vuzelloù an den poellek emañ ar furnez o ren,
war gein an den diboell eo ar vazh.

[14] Ar re fur a oar mirout ar furnez,
met genoù an den sot a zo rivin dizale.

[15] Evit ar pinvidig ez eo e vadoù bras ur c'hastell-kreñv
evit an ezhommeg ez eo e baourentez ur rivin.

[16] Oberoù an den reizh a denn d'ar vuhez,
evel labour an den fall, d'an dismantr.

[17] Hent ar vuhez eo mirout ar gelennadurezh,
disprizout ar rebechoù a zo koll e roud.

[18] An neb a guzh ar gasoni, ur beg trubard,
hag an neb a laosk fals-tamalloù, ur penn diboell.

[19] Komzoù e-leizh ned eont ket hep pec'hed,
an neb a zalc'h war e glapez a zo poellek.

[20] Lavaroù an den reizh a zo arc'hant a briz;
met kalon an den fall ne dalv ket kalz a dra.

[21] Muzelloù an den fur a voueta tud e-leizh,
met ar re sot a varv e-kreiz ar baourentez.

[22] Bennozh an Aotrou eo an hini a binvidika,
ar boan a gemerer ouzhpenn ne zegas netra.

[23] Itrikañ an droug, setu c'hoari an den diboell,
evel ar furnez evit an den skiantek.

[24] Ar pezh en deus an den fall aon razañ a zegouezh gantañ,
tra ma vez roet d'an den reizh e c'hoantad.

[25] Tremenet ar barrad, n'eus ken eus an den fall,
an den reizh avat a zo diazezet evit atav.

[26] Evel gwinegr d'an dent, moged d'an daoulagad,
evel-se al lochore a gaser en hent.

[27] Doujañ an Aotrou a hira buhez an den,
met berraet e vez bloavezhioù ar re fall.

[28] Goanag ar re vat a zo dudi,
met spi ar re fall a ya da netra.

[29] Ur c'hreñvlec'h evit an den reizh eo hent an Aotrou,
ur rivin eo avat evit oberourien an drougiezh.

[30] Morse ne vrañsello an den reizh,
ar re zrouk avat ne bado ket o annez er vro.

[31] Genoù an den reizh a zoug frouezh ar furnez,
hogen an teod gaouiat a vo troc'het kuit.

[32] Muzelloù an den reizh a strilh an drugarez,
evel genoù ar re fall, an drougiezh.

11 Lavarennoù-stur.

[1] Ar mentelioù gwariet, un euzhusted evit an Aotrou !
met ur blijadur evitañ eo ar pouez rik.

[2] War-lerc'h ar rogentez e teuio an dispriz;
gant an dud izelek 'mañ ar furnez.

[3] Onestiz an dud reizh a vlegn mat anezho,
met gwidre ar re fall o reno d' ar rivin.

[4] Didalvoud eo ar binvidigezh evit deiz ar gounnar,
met ar reizhder a denn an den eus ar marv.

[5] Reizhder an den leal a zo un hent kompez evit e gammedoù,
met an den fall a gouezh e toull-trap e fallagriezh.

[6] Reizhder an dud onest a salv anezho;
met paket e vez an dud disleal en o zroioù.

[7] Pa varn an den fall e varv e spi;
goanag ar re zrouk a dro da netra.

[8] Eus an enkrez e vez tennet an den reizh
tra ma kouezh e-barzh, en e lec'h, an den fall.

[9] Gant e gomzoù, an den fall a zo rivin ar re all;
met dre o skiant vat e vez salvet an dud reizh.

[10] Gant eurvad an dud reizh zo levenez e Kêr,
ha gant emgoll ar re fall, youc'hadegoù lirzhin.

[11] Pa ra berzh an dud reizh emañ Kêr o sevel,
met distrujet e vez gant genoù ar re fall.

[12] Diskiant eo an neb a zispriz e nesañ,
rak an den poellek a oar tevel.

[13] Ur beg bras o redek, un diskulier sekredoù;
met ar galon feal a guzh an aferioù.

[14] Pa n'eus ken a renerien eo diskar ar bobl,
met gant kalz a dud a guzul mat, he silvidigezh.

[15] An neb a ya da gred evit un all en devez bec'h;
met en surentez emañ an neb a gasa tonkañ.

[16] D'ar vaouez hegarat an enorioù,
evel d'an den oberiant ar binvidigezh.

[17] An den madelezhus a ra vad ivez dezhañ e-unan,
tra ma vez an den kriz o boureviañ e gorf.

[18] An den fallakr a ra labour touellus,
met hader ar reizhder en devo eost asur.

[19] Derc'hel gant ar reizhder a gas d'ar vuhez,
redek war-lerc'h an droug, d'ar marv.

[20] Ar c'halonoù korvigellus, un euzhusted evit an Aotrou,
met e c'hrad-vat a zo evit an dud reizh en o hentoù.

[21] A dra sur, ne chomo ket an den fall digastiz,
met lignez ar re vat a vo salvet.

[22] Evel ur walenn-aour e fri ur porc'hell,
evel-se eo koantiz ur plac'h diboell.

[23] C'hoant ar re vat eo ar mad hep mui ken,
met ar pezh a glask ar re zrouk eo an drouk-nerzh.

[24] Goude reiñ largentezus hennezh a ya war binvidikaat,
hag hemañ oc'h espern dreist-muzul ne ra nemet paouraat.

[25] Ar galon vrokus he devez ivez he gwalc'h :
neb a ro dour a vo douraet.

[26] Mallozh ar bobl war an den a vir pizh e ed,
met bennozh ar bobl war gwerzher e c'hreun.

[27] Neb a glask ar mad a dizho ar c'hrad-vat;
neb a glask an droug e kouezh hemañ war e choug.

[28] An neb a fiz en e binvidigezh a gouezho,
met an dud reizh, evel glasvez, a gresko.

[29] Strafuilher e di, un dastumer-avel;
an den foll a vez sklav ar fur.

[30] Frouezh ar reizhder eo gwezenn ar vuhez,
met a-raok koulz 'vez diskrapet ar re fallakr.

[31] Mar resev an den reizh e bae war an douar,
ne pegement muioc'h an den fallakr hag ar pec'her.

12 Lavarennoù all.

[1] An neb a gar ar gelennadurezh a gar ar skiant-vat;
an neb a gasa ar rebechoù zo ur penn sot.

[2] An den mat a c'hounez grasoù mat an Aotrou,
rak Doue a gondaon ar gwall-itriker.

[3] Ne zeu ket an den da startaat dre ober fallentez,
met ne vo ket diskogellet gwrizienn an den reizh.

[4] Ur vaouez kalonek eo kurunenn he den,
met ur vaouez divezh, ur breinadur en e eskern.

[5] Mennadoù an dud reizh a zo lealentez,
itrikoù ar re zrouk, treitouriezh.

[6] Komzoù an dud fallakr a zo pechoù gwadus,
met genoù an dud reizh a oar ober respont salvus.

[7] Kouezhet ar re fall n'eus ken roud anezho,
tiegezh ar re vat a zalc'h da chom en e sav.

[8] Hervez e skiant-vat e vez enoret an den,
ar galon widreüs avat a vez disprizet.

[9] Gwelloc'h bezañ bilen oc'h en em zibab gant e labour
eget ur paotr a lorc'h a vank bara dezhañ.

[10] An den reizh en devez preder gant ezhommoù e loened,
met didruez eo bouzelloù an dud fallakr.

[11] An neb a labour e bark en devo e walc'h a vara,
met diskiant eo an hini a ra war-dro sorc'hennoù.

[12] D'an den drouk a plij jiboez ar re fall,
met skosenn an dud reizh a zoug e frouezh.

[13] E gevier e vuzelloù e vez rouedet an den fallakr,
met an den reizh en em denn eus an enkrez.

[14] Gant furnez e c'henoù e kav an den e walc'h a vadoù,
ha gopraet e vez pep unan gant labour e zaouarn.

[15] An diskiant a gav dezhañ eo poellek e zoare,
met an den fur a oar selaou an alioù.

[16] An diskiant a ziskouez war an taol e zroukrañs,
met an den fur a chom diseblant dirak an dismegañs.

[17] An test gwirion a gomz hervez ar reizhded,
hag an test gaouiat, hervez an droug.

[18] Komzoù al labenner a zo taolioù kleze,
met teod ar re fur a zegas ar pare.

[19] Ar muzelloù gwirion a bado da viken,
hogen an teod gaouiat, ur serr-lagad hepken.

[20] E kalon itrikerien an droug emañ ar c'hwerventez,
met en hini ar guzulierien a beoc'h, al levenez !

[21] An den reizh ne c'hoarvez gantañ gwalleur ebet,
an dud fall avat o devez o bec'h a reuzioù.

[22] Ar muzelloù gaouiat, un euzhadenn evit an Aotrou,
e blijadur avat eo lavarerien ar wirionez.

[23] An den poellek a dav war e ouiziegezh,
met kalon ar re sot 'embann o sotoni.

[24] D'an den oberiant eo bezañ o ren,
d'an dorn lezirek, talañ truaj.

[25] Ar glac'har a vantr kalon an den,
met ur gomz vat he laouena.

[26] Un den reizh, un heñcher mat evit e nesañ;
met ar re zrouk a dro da ziankañ.

[27] An diegi n'he deus ket jiboez da rostañ,
gwellañ rikourek an den eo an oberiantiz.

[28] En hent ar reizhder emañ ar vuhez,
met an hent gwidilus a gundu d'ar marv.

13 Daremprediñ ar furien.

[1] Ur mab fur a gav digant e dad kelennadur,
met ar goapaer ne selaou ket ar rebechoù.

[2] Gant labour e c'henoù en em vag an den eus ar pezh a zo mat,
met kalon ar re zrouk en em vag a zrouk-nerzh.

[3] An neb a ziwall war e c'henoù ne vougo ket dezhañ e c'horzailhenn,
met an neb a zigor e vuzelloù da gomz re, a ya d'an emgoll !

[4] Lezirek a c'hoanta hep pakañ netra,
diouzh o c'hoant o devez an dud oberiant.

[5] An den reizh a gasa ar gomz a dromplerezh,
met ar fallakr a daol war ar re all dizenor ha mezhegezh.

[6] Ar reizhder a ziwall hent an den direbech,
an drougiezh avat a gas ar pec'her d'ar rivin.

[7] Hemañ a ra e binvidik, hag eñ paour-razh;
hennezh a ra e baour, hag eñ pinvidik-bras.

[8] Pinvidigezh un den, ur priz-daspren evit e vuhez !
Met ar paour n'eus netra ouzh e c'hourdrouz !

[9] Lugerniñ 'ra laouen sklêrijenn an dud reizh
tra ma voug goulaouenn ar re zrouk.

[10] Eus rogoni ne zeu nemet rioterezh,
gant an dud izelek emañ ar furnez.

[11] Pinvidigezh prim, buan a vihana,
neb a zastum difonn, hennezh 'binvidika.

[12] Gant goanag ampellet, kalonad;
met ur c'hoant sevenet, ur wezenn a vuhez.

[13] Disprizer ar gomz en em gollo,
doujer ar gourc'hemenn en em salvo.

[14] Kelennadur ar fur zo mammenn a vuhez
evit en em ziwall diouzh pechoù an Ankoù.

[15] Skiantegezh a zegas grad-vat;
un hent kalet avat, hini an dud gaouiat.

[16] An neb zo skiantek a labour gant poellegezh;
hogen an den pampes a ra stal a follentez.

[17] Kannad fallakr a zegas reuz,
kannad feal, pareidigezh.

[18] Reuzeudigezh ha mezh d'an neb a zistaol ar gelennadurezh;
enor d'an neb a ra e vad eus ar rebechoù.

[19] C'hoantadenn sevenet, un douster d'an ene;
euzhus eo d'ar sodien, tec'hout diouzh an droug !

[20] Darempred ar re fur ha furaat a ri
met henter ar re sot, fallaat a ray.

[21] War-lerc'h ar pec'her e red ar gwalleur;
met gopr ar re vat eo an eurvad.

[22] An den mat a lez e hêrezh gant mibien e vibien;
met d'an den reizh eo miret pinvidigezh ar bec'herien.

[23] Park difraostet a ro d'ar paour bevañs e-leizh;
met tud zo hag a varv dre ziouer a reizhder.

[24] Neb a espern e vazh n' eo ket mignon d'e vab;
neb a gar anezhañ a glask e gastizañ.

[25] An den reizh en devez e walc'h da zebriñ;
met kof ar re fall en devez naon du.

14 Doujañs an Aotrou, andon a vuhez.

[1] Furnez ar wreg a ro sav d'he zi,
met gant he daouarn en diskar ar sotoni.

[2] Neb a gerzh er reizhder, hennezh a zouj Doue,
neb a gantre a-dreuz a zispriz anezhañ.

[3] E genoù an den sot emañ ar wialenn evit e gastiz,
met diweuz ar re fur a ziwall ar re-mañ.

[4] Ejen ebet, grignol c'houllo;
kole nerzhus, trevad fonnus.

[5] Gant test leal, lealentez,
gant test gaouiat, gevierezh.

[6] En aner e klask ar goapaer ar furnez;
met d'an den poellek eo tra aes ar skiantegezh.

[7] Tec'h a-zirak an diskiant,
rak ne glevi gantañ tra fur ebet.

[8] Furnez an den fur eo teurel evezh ouzh e hent,
sotoni ar re sot a zo touellerezh.

[9] An dud fallakr e ra Doue goap anezho,
met war an dud reizh emañ e c'hrad-vat.

[10] Pep kalon a anav he doan dezhi he-unan,
evel n'hall ket un all kaout lod eus he levenez.

[11] Distrujet e vo ti ar re fall
e-keit ma chomo start teltenn ar re vat.

[12] Hentoù zo a seblant eeun d'an den,
met o fenn diwezhañ a gundu d'ar marv.

[13] Zoken er c'hoarzh e kav ar galon anken,
ha diwezh al levenez zo glac'har.

[14] An ene disuj a dañvaio e walc'h eus frouezh e oberoù,
evel an den mat e walc'h eus frouezh e labour.

[15] An den diboell a gred kement a glev,
met an den fur a daol pled ouzh e gammedoù.

[16] An den fur en deus aon rak an droug hag a dec'h;
ar penn-sot a ya taer outañ, hep disfiz.

[17] An den o kounnariñ, un embreger a sotonioù;
an den evezhiant a oar gouzañv poan.

[18] Diboellegezh, lod al loukez;
skiantelezh, kurunenn ar fur.

[19] Dirak ar re vat e stou ar re fallakr,
hag ouzh dorioù an den reizh, an dud disakr.

[20] Evit e amezeg zoken eo kasaus ar reuzeudig;
met keneiled e-leizh a zo d'ar pinvidig.

[21] Pec'her eo an hini a zispriz e nesañ,
met eürus an den en deus truez ouzh ar beorien.

[22] Itrikañ an droug, hag-eñ n'eo ket diroudañ?
Met trugarez ha grad d'ar re a bleustr gant ar mad.

[23] Gant pep labour, gounid,
nemet gant flapach, dienez.

[24] Kurunenn ar furien, o skiantegezh;
taledenn ar sodien, o follentez.

[25] Un test gwirion, ur salver buhezioù :
Hogen un distrujer, neb a zistag gevier.

[26] E doujañs an Aotrou ez eus surentez vras,
evit e vugale, Eñ a zo ur repu.

[27] Ur vammenn a vuhez eo doujañs an Aotrou
evit en em ziwall diouzh pechoù an Ankoù.

[28] Gant poblañs niverus, klod uhel d'ar roue;
nebeut a sujidi, rivin evit ar priñs.

[29] Un den gorrek da gounnariñ, unan leun a skiantegezh,
unan aes da fuloriñ, un den leun a diboellegezh.

[30] Peoc'h ar galon a zo buhez evit ar c'horf,
met ar c'hoantegezh, ur c'hrign eskern.

[31] Mac'homañ ar paour eo dismegañsiñ ar C'hrouer,
met trueziñ ouzh ar geizh a zo en enoriñ.

[32] Gant e zrougiezh e-unan e vez diskaret ar pec'her,
met an den mat a gav en e onestiz ur repu.

[33] E kalon an den fur e annez ar furnez,
met ne c'hell ober mann en askre ar sodien.

[34] Ar reizhder a ro sav d'ar broioù;
hogen ur vezh evit ar pobloù eo ar pec'hed.

[35] D' ar servijer poellek ez a grasoù mat ar roue,
met e gounnar d'an hini zo ur vezh evitañ.

15 Ur mab fur a laouena e dad.

[1] Ur respont hegarat zo distan d'ar gounnar,
ur gomz kalet avat, un atiz d'ar fulor.

[2] Eus teod ar re fur e tiver gouiziegezh,
eus genoù ar re sot e tic'hlann follentez.

[3] E pep lec'h daoulagad an Aotrou
a sell pizh ouzh ar re fall hag ar re vat.

[4] Douster an teod a zo ur wezenn a vuhez,
met ar fallagriezh, ur frailh-kalon.

[5] An den diboell a zispriz kelennadur e dad,
selaouer ar rebech en em ziskouez fur.

[6] Madoù e-leizh a zo e ti an den reizh,
met ar reuz a gouezh war drevad an den fall.

[7] Muzelloù an den fur a skuilh ar boelladenn,
met ne ra ket kenkoulz kalon an diskiant.

[8] Aberzh ar re zrouk, un euzhadenn evit an Aotrou;
met dudi evitañ eo pedenn an dud reizh.

[9] Hent ar fallakr, un euzhadenn evit an Aotrou;
met pleustrer ar reizhder a vez karet gantañ.

[10] D'an neb a dec'h diwar an hent, kastiz garv;
d'an neb a gasa reizhadurezh, ar marv !

[11] Sheol hag Abaddon zo dizolo da sell an Aotrou :
Na pegement muioc'h kalon mibien an dud !

[12] Ne blij ket d'ar goapaer klevout tamalladur,
ha gant se ne gar ket darempred ar re fur.

[13] Da galon laouen, dremm lirzhin;
da galon doaniet, doare mantret.

[14] Kalon poellek a bleustr ar skiantegezh,
met genoù an dud difur a blij dezhañ ar follentez.

[15] Evit an den reuzeudik eo fall an holl deizioù;
evit ar galon laouen eo gouel peurbadel.

[16] Gwelloc'h eo nebeut gant doujañs an Aotrou
eget un teñzor bras gant trubuilhoù.

[17] Gwelloc'h eo ur pladad-legumaj gant mignoniezh
eget fest ejen lart gant kasoni.

[18] An den taer, un atizer rendaeloù;
an den habask, un distaner tabutoù.

[19] Hent a den lochore zo strouezh ha drein,
gwenodenn an dud reizh 'vel un hent kompezet.

[20] Ur mab fur, levenez e dad;
un den diboell, disprizer e vamm.

[21] Diduell an den diboell, ar follentez;
met an den skiantek 'ya war-raok war-eeun.

[22] Dre na gemer ali e c'hwit ar mennadoù;
gant e-leizh a guzulierien e troont da vat.

[23] Ul levenez evit an den, ober ur respont c'hwek;
pegen plijus ur gomz o kouezhañ rik.

[24] Hent ar vuhez, evit an den fur, a sav d'an nec'h,
evit pellaat anezhañ diouzh poull-don ar marv.

[25] An Aotrou a ziskar ti an dud lorc'hek,
met adsevel a ra mein-bonn an intañvez.

[26] Ar mennozhioù fallakr : un euzhusted evit an Aotrou !
Met ar c'homzoù hegar zo glan dirak e sell.

[27] Ar skraper dizonest a zegas trubuilh d'e di,
met buhez hir en devo neb a gasa profadennoù.

[28] Kalon an den reizh en em sonj a-raok respont,
met genoù ar re fall a zislonk diouzhtu drougiezhoù.

[29] Diouzh ar re zrouk emañ pell an Aotrou,
met selaou a ra pedenn an dud reizh.

[30] Ur sell leun a sklaerder zo dudi d'ar galon,
ur c'heloù mat, buhez evit an eskern.

[31] Neb a selaou gant pled ar rebechoù salvus
en deus e-touez ar re fur e chomlec'h.

[32] Neb a zistaol ar gelennadurezh a zispriz e ene;
neb a selaou ar reizhadurezh a c'hounez poellegezh.

[33] An doujañs-Doue a zo skol a furnez :
A-raok ar c'hloar eo ret izelegezh.

16 Gwelloc'h furnez eget aour glan.

[1] D'an den eo sevel mennadoù en e galon,
met eus an Aotrou e teu an disentez.

[2] Pep den a gav dezhañ ez eo glan e hentoù,
nemet eo an Aotrou a bouez ar c'halonoù.

[3] Erbed ouzh an Aotrou da holl ober,
hag e troio da vat da vennadoù.

[4] An Aotrou en deus graet pep tra diouzh e mennad,
ha zoken an den drouk evit deiz ar gwalleur.

[5] Un euzhusted evit an Aotrou eo ar galon lorc'hus,
sur mat, ne chomo ket digastiz !

[6] Gant madelezh ha fealded e tic'haouer ar pec'hed,
ha gant doujañs an Aotrou en em zistroer diouzh an droug.

[7] Pa gav an Aotrou plijadur gant hentoù un den
e oar peoc'haat outañ zoken e holl enebourien.

[8] Gwelloc'h eo un nebeud gant eeunded,
eget leveoù bras hep onestiz.

[9] Kalon an den eo an hini a zibab an hent,
met an Aotrou an hini a nerzhusa e gammedoù.

Ar roue.

[10] Diouganerezh a zo war vuzelloù ar Roue,
e lavaroù, pa varn, ne faziont ket.

[11] Pouezerezioù ha skudelloù a zo tra d'an Aotrou :
Holl bouezioù ar sac'h a zo dezhañ.

[12] E rouaned, ober an droug tra kasaus :
Rak ar reizh eo an hini a laka o zron divransellus.

[13] Gras ar roue a ya d'an dud gwirion o muzelloù,
plijout a ra dezhañ an neb a zo feal en e gomzoù.

[14] Fulor ar Roue zo kannad a varv,
met an den fur a oar e habaskaat.

[15] Gant sklêrijenn dremm ar Roue ez eus buhez;
'Vel ur glav a nevez-amzer, e c'hrad-vat.

16 Gwelloc'h gounit furnez eget pinvidigezh,
gwelloc'h gounit skiant eget arc'hant.

17 Hent an den reizh en em zistro diouzh an droug,
neb a daol pled ouzh e zoare a ziwall e vuhez.

18 A-raok ar rivin, lorc'hentez,
a-raok an dismantr, uhelegezh !

19 Gwell eo bevañ dilorc'h e-touez reuzeudien
eget bezañ lodek e preizh al lorc'heien.

20 Neb a daol pled ouzh ar Gomz a gavo an eurvad,
eürus eo an neb en em fiz en Aotrou.

21 Neb zo fur a galon 'vez anvet skiantek,
ha douster e gomzoù a gresk o foellegezh.

22 Ar skiant-vat zo mammenn a vuhez evit he ferc'henned,
kastiz an dud diboell eo o diboellegezh.

23 Kalon an den fur a laka poellegezh en e c'henoù
ha war e vuzelloù gouiziegezh da skediñ.

24 Ar c'homzoù mat a zo terennoù-mel,
un douster d'an ene, ur yec'hed d'an eskern.

25 Hentoù zo hag a seblant eeun d'an den,
met o fenn diwezhañ a gundu d'ar marv.

26 Naon ar micherour a labour evitañ,
rak ezhomm e c'henoù eo a vroud anezhañ.

27 An den didalvez, an oberour a walleur,
rak un tan pulluc'hus a zo war e ziweuz.

28 An den korvigellek, un atizer rendaeloù,
ar flatrer, un disranner mignoned.

29 An den taer, lorber e nesañ,
e sachañ a ra d'an hent gwashañ.

30 An neb a serr e zaoulagad evit itrikañ yudazerezh,
stardet gantañ e vuzelloù, en deus dija kaset an droug da benn.

31 Gwennder ar blev zo kurun a enor,
war hentoù ar reizhder pa vez kavet.

32 Gwelloc'h eo mezeg eget harozegezh,
ha gwell eo bezañ mestr war e gounnar evit aloubiñ kêrioù.

33 Taolet e vez ar sord e pleg ar sae,
an disentez avat a zo tra an Aotrou !

17 Gwelloc'h bara sec'h eget tabutoù.

1 Gwelloc'h eo gant ar peoc'h un tamm kreun bara sec'h
eget un ti leun a festoù gant tabutoù.

2 Trec'h eo d' ar mab mezhus ar servijer poellek,
gant ar vreudeur en devo lod eus an hêrezh.

3 An teuzlestr d'an arc'hant hag ar fornez d'an aour,
evel-se eo an Aotrou zo amprouer ar c'halonoù.

4 An den drouk a daol pled ouzh an diweuz fallakr,
ar gaouiad a selaou an teodoù binimus.

5 Ober goap ouzh ar paour a zo dismegañsiñ e grouer :
Ne chomo ket digastiz an neb a gemer fent gant ar gwalleur.

6 Kurunenn ar re gozh eo bugale o bugale,
hag enor kaer ar vibien, o zadoù.

7 Ne zere ket ouzh un den droch komzoù war an ton bras,
nebeutoc'h c'hoazh un teod tromplus ouzh ur priñs.

8 Un tilsam eo ar prof evit an neb en ro,
war gement tu ma tro e ra berz gantañ.

9 Neb a guzh ur fazi 'c'hounez mignoniezh,
ar flapenner avat 'zisrann ar geneiled.

10 Efedusoc'h eo ur rebech war un den skiantek
eget kant taol bazh war gein un den sot.

11 Ne glask an den fallakr nemet dispac'herez :
Ur c'hannad kriz a vo kaset enep dezhañ.

12 Kentoc'h eo kejañ gant an arzhez tennet diouti he re vihan
eget gant un den foll en ur barr-follentez.

13 An neb a ro an droug evit ar mad
ne bellaio ket an drougeur diouzh e di.

[14] Kregiñ gant ur prosez eo dichaoseriañ d'an dour,
a-raok ma tigoro, tec'h kuit eta !

[15] Didamall un den kablus, kondaoniñ un den reizh,
o-daou, un euzhusted da sell an Aotrou.

[16] Da betra an arc'hant etre daouarn un den sot?
Da brenañ ar furnez? Met n'en deus ket skiant !

[17] Ur gwir vignon a zo mignon e pep mare,
ganet eo evit en em ziskouez ur breur en deiz an drougeur.

[18] Diskiant eo an den a donk e dorn
oc'h en em lakaat da gredour evit e nesañ.

[19] Neb a gar rendaeliñ a gar pakañ taolioù :
Neb a glask al lorc'h a brient e rivin.

[20] Ar galon gwidreüs ne gav ket eürusted;
an teod gwidilus a gouezh er gwalleur.

[21] Engehenter ur sod en devez doan :
N'eus levenez ebet evit tad ul loukez !

[22] Ur galon laouen, ar gwellañ louzoù !
Ur spered mantret, un disec'h eskern !

[23] An den fallakr a zegemer gwerzh-butun eus ar godell
evit gwariañ linenn ar reizhder.

[24] An den poellek en deus ar furnez dindan e sell;
met daoulagad an den sot a bled gant pennoù pell ar bed.

[25] Mab diskiant, glac'har e dad,
c'hwervoni evit ar vamm he deus en ganet.

[26] N'eo ket un dra vat lakaat war un den reizh un dell-gastiz,
met skeiñ gant an dudjentil a zo dreist ar gont.

[27] Muzulier e gomzoù a zo den a skiantegezh,
hag an hini zo yen a spered a zo paotr a veizegezh.

[28] Zoken an den diboell, ma chom digomz, a vo lakaet da fur,
da zen skiantek, ma serr e vuzelloù.

18 Un tour kreñv eo Anv an Aotrou.

[1] Neb a vev en e bart a heuilh e blijadur,
ha brouezañ a ra enep pep ali fur.

[2] An diskiant ne glask ket kompren
met staliañ hepken e soñjoù.

[3] Gant ar fallagriezh e teu an disprizañs,
ha gant ar viloni, an dismegañs.

[4] Dour don eo lavaroù genoù an den;
ur froud-dour o virviñ eo stivell ar furnez.

[5] N'eo ket mat kosteziñ a-du gant an den drouk
evit treiñ d'ober gaou ouzh gwirioù an den reizh.

[6] Diweuz an den diboell a enaou ar rendael,
hag e c'henoù a ro lañs d'an taolioù.

[7] Genoù an diskiant a zo kaoz e rivin;
e vuzelloù, ur pech evit e vuhez.

[8] Komzoù ar flatrer a zo tammoù lipous
hag a ziskenn betek e strad ar bouzelloù.

[9] An den dibalamour en e labour
a zo gwir vreur d'an distrujer.

[10] Un tour kreñv eo anv an Aotrou
ma red dezhañ an den reizh da vezañ en disgwall.

[11] Madoù ar pinvidig a zo e gastell-kreñv,
ha d'e soñj, ez eo ur voger dreist-diraez.

[12] A-raok ar rivin, lorc'hentez gant kalon an den;
met kent ar c'hloar emañ an izelegezh.

[13] Neb a respont a-raok selaou,
ar sod ma'z eo, dezhañ ar vezh.

[14] Spered an den a souten anezhañ pa vez klañv,
met ur spered mantret, piv en adsavo?

[15] Ar galon speredek a bren deskadurezh,
ha divskouarn ar fur a glask gouiziegezh.

[16] Un donezon a zigor deoc'h an holl zorioù
hag a vlegn ac'hanoc'h betek an dud uhel.

[17] Ar prosezer kentañ emañ bepred ar gwir gantañ,
met gant an eil o tont e ranker ober enklask.

[18] Tennañ d'an diñsoù a ro termen d'ar rendaeloù
hag a zezvarn etre an dud uhel.

[19] Ur breur feuket a zo gwashoc'h eget ur gêr-greñv,
hag ar rendaeloù zo 'vel morailhoù un tour-difenn.

[20] Eus labour ar genoù en em leugn ar stomok,
ha gant frouezh e ziweuz e kav an den e walc'h.

[21] Marv ha buhez a zo e galloud an teod,
neb a gar ober gantañ a zebro eus e frouezh.

[22] Neb a gav ur wreg a gav an eurvad,
gounezet en deus grad-vat an Aotrou.

[23] An den paour a gomz en ur aspediñ,
hogen ar pinvidik a respont gant rustoni.

[24] Mignoned a zo hag a gas d'ar rivin,
ha mignoned a zo a chom stagetoc'h eget breudeur.

19 Prestañ d'an Aotrou eo reiñ aluzen d'ar paour.

[1] Gwelloc'h ur paour direbech en e hent
eget ur pinvidig kamm e ziweuz ha diskiant.

[2] Anez en em soñjal n' eo ket mat difraeañ,
an neb a ya re brim a fazi war e hent.

[3] Follentez an den eo an hini a wast e vuhez e-unan,
met a-enep an Aotrou ez eo ma fulor e galon.

[4] Ar binvidigezh a laka ar vignoned da greskiñ,
hogen ar paour e vez kollet gantañ e vignon nemetañ.

[5] Ne chom ket digastiz an test faos ha trompler,
n'achapo ket disgwall neb a lavar gevier.

[6] An den uhel zo niverus e lidourien,
d'an den largentezus e vez mignon an holl.

[7] Holl vreudeur ar paour o deus kasoni outañ,
na pegen muioc'h e tec'ho dioutañ e vignoned !
Kestal a ra komzoù hegarat, ha ne gav ket !

[8] Prenañ skiant-vat eo en em garout e-unan,
neb a vir poellegezh a c'hounez an eurvad.

[9] Ne chom ket digastiz an test faos ha trompler :
Mont a ray da goll neb a lavar gevier.

[10] Ne zere ouzh un den sot bevañ 'kreiz madoù bras,
nebeutoc'h c'hoazh ouzh ur sklav gouarn ar pennoù bras.

[11] Derc'hel war e gounnar zo poellegezh evit an den,
e c'hloar a zo tremen e biou d'ar gunujenn.

[12] Fulor ar Roue, yudadenn ul leon !
Met evel glizh war ar geot, e c'hrad-vat !

[13] Un den diboell a zo ur reuz evit e dad,
hag ur wreg tabutus, un noed-glav bepred o tiverañ.

[14] Ti ha danvez a heriter digant an tadoù,
met ur vaouez poellek a zo un donezon a-berzh an Aotrou.

[15] An diegi a laka da gouezhañ er morgousked,
un ene lezirek en devo naon.

[16] Mirout ar gourc'hemenn eo diwall e vuhez,
disprizer an hent reizh a gavo ar marv.

[17] Trueziñ ouzh ar paour eo prestañ d'an Aotrou :
Eñ eo a restaolo deoc'h ho madober.

[18] Kastiz da vab e-keit ma'z eus spi,
met n'ez ket betek e lakaat da vervel.

[19] An den feuls en e gounnar a bako kastiz diwarni :
Ma kuitezer anezhañ ne ray e dech nemet kreskiñ.

[20] Degemer ar gentel, selaou an alioù,
ma vezi fur en heuliad an deizioù.

[21] Niverus eo mennadoù kalon an den,
met diviz an Aotrou eo an hini a vez sevenet.

[22] Ar pezh a blij en un den, e fealded :
Gant se, gwelloc'h ur paour eget ur gaouiad.

[23] An doujañs-Doue a zegas d'ar vuhez :
Pourvezet-mat ne vezer ket neuze gweladennet gant an drougeur.

[24] An den lezirek a spluj e zorn er plad
ha ne vez ket evit en degas en-dro d'e c'henoù.

[25] Sko ouzh ar goapaer, ma furaio, mar bez didroidell;

skandal an den poellek, eñ a gompreno ar gentel.

[26] Gwallgaser e dad, argaser e vamm,
ur mab mezhus, ur pezh vil.

[27] Paouez, mab, da selaou ar gelennadurezh
a c'hellfe da bellaat diouzh komzoù ar furnez.

[28] An test treitour ne vern dezhañ barnerezh reizh :
Genoù ar re fallakr a zislonk an drougiezh.

[29] Graet-mat eo ar skourjez evit ar c'hoapaerien,
evel an taolioù-bazh evit kein ar sodien.

20 Un den a feiz, piv a gavo?

[1] Goapaer eo ar gwin ha trouzus an evaj kreñv :
En em reiñ dezho n'eo ket fur !

[2] Ur yudadenn leon eo fulor ar Roue :
An neb en atiz a noaz outañ e-unan.

[3] Ur c'hloar eo evit an den en em virout diouzh ar rendael,
met an den diskiant en em vount e-barzh.

[4] Gant ar goañv, an den diek ne labour ket e bark :
Da goulz an eost e klask, met netra !

[5] Un dour don eo an emsoñj en ene an den
ur puñs ma oar tennañ dioutañ an den fur.

[6] Kalz a dud a lavar bezañ feal,
met un den sur, piv e gavo?

[7] Pa gerzh an den leal gant hent ar reizhder,
eürus e vugale war e lerc'h.

[8] Azezet war gador ar reizhder, ar Roue
gant e sell 'argas an droug.

[9] Piv a c'hell lavarout : Va c'halon am eus puraet,
me zo naet eus va fec'hed !

[10] Pouez ha pouez, muzul ha muzul,
daou dra ken euzhus all evit an Aotrou !

[11] Ar bugel zoken 'n e c'hoarioù a ziskouez
hag-eñ e vo mat ha reizh e oberoù.

[12] Ar skouarn a glev, al lagad a wel,
o-daou eo an Aotrou en deus graet anezho.

[13] Na garez ket kousket gant aon da baouraat,
digor da zaoulagad, hag az pez da walc'h a vara.

[14] Danvez fall, danvez fall ! eme ar prener,
met en ur vont kuit en em veul eus e daol !

[15] Aour a zo, perlez e-leizh,
met ar priziusañ tra eo an diweuz skiantek.

[16] Diskrap dioutañ e wiskamant ! Aet eo da gred evit un estren !
Evit tud a ziavaez ! Krog 'ta ennañ !

[17] C'hwek eo d'an den ar bara flodet,
met war e lerc'h e vez grouan 'leizh ar genoù.

[18] Diwar ali en em starta ar mennadoù,
gra brezel eta en ur gemer kuzul !

[19] Stalig ar c'helachoù a zrouk-werzh sekredoù,
n'ez ket d'en em stagañ ouzh ar braeer kaozioù.

[20] Mallozher e dad hag e vamm
e varv e lamp 'kreiz teñvalijenn don.

[21] Ar madoù gounezet re vuan da gentañ
ne vint ket benniget d'an diwezhañ.

[22] Na lavar ket : An droug-se a restaolin !
En em fiz an Aotrou hag eñ az tieubo !

[23] Kaout daou bouez, un euzhadenn evit an Aotrou !
Mentelioù siek, ur gwall !

[24] An Aotrou a zo mestr war gammedoù an den :
Penaos 'c'hellfe an den kompren e hent?

[25] Ur pech eo lavarout diwar skañv : Ur gouestl a ran !
Ha goude ar gouestl hepken en em soñjal !

[26] Ur roue fur a went ar re fallakr
hag a laka ar rod da dremen warno.

[27] Ul lamp-Doue eo spered an den
a furch betek e sol ar boudoù.

[28] Ar vadelezh hag al lealded a zo gwellañ gwarded ar roue :
Hag ar reizhder zo stabilded e dron.

[29] Gloar ar baotred yaouank eo o nerzh,
hag o blev gwenn, kinkladur ar re gozh.

30 Ar bloñsadurioù gwadek a zo ur remed a-enep an drougiezh,
hag an taolioù-bazh a yac'ha betek kreizon ar galon.

21 Gwelloc'h reizhded eget aberzhoù.

1 Etre daouarn Doue emañ kalon ar Roue 'vel ur wazh-dour :
He c'hosteziñ a ra war-zu al lec'h ma kar.

2 Holl hentoù an den a zo reizh d'e zaoulagad,
met an Aotrou eo an hini a bouez ar c'halonoù.

3 Ober ar pezh zo reizh ha gwir
a zo gwelloc'h da sell an Aotrou eget aberzhoù.

4 Daoulagad lorc'hus, kalon c'hwezhet,
flammded ar re fall ned eo nemet pec'hed.

5 Labourat gant aked ne ro nemet gounid,
met hastañ a-benn-herr a gas d'an dienez.

6 Teñzorioù gounezet gant gevier,
touelloù dibad gant tud o klask ar marv.

7 Drouk-nerzh ar re fallakr a skrap anezho kuit
dre ma nac'hont ober ar pezh zo reizh.

8 Korvigellek eo hent an torfedour,
met eeun eo doare an den didamall.

9 Gwell eo bezañ lojet e korn un doenn
eget bezañ o chom gant ur vaouez kintus.

10 Ene an den fall a c'hoanta falloni,
n'eo ket gantañ e kavfe an hentez trugarez.

11 Kastizit ar goapaer, mar bez leal e furaio,
kelennit un den fur, hag e skiant c'hoazh a gresko.

12 Un den reizh a sell pizh ouzh ti an den fallakr,
hag a oar stlepel ar re zrouk en drougeur.

13 An neb a van bouzar ouzh garm an ezhommeg,
pa grio e-unan, ne gavo ket respont.

14 Un donezon e-kuzh a zistan an imor,
ur road dre zindan ar vantell a dorr gwashañ fulor.

15 Seveniñ ar reizhded, levenez an den reizh,
ur spouron avat evit an drougoberourien.

16 Neb a ziroud diwar hent an evezhiegezh
a ziskuizho e bodadeg ar re varv.

17 Neb a gar ar blijadur a chomo den didra,
neb a gar gwin ha chervad, tamm ebet ne binvidika.

18 En eskemm d'an den reizh 'mañ an den fall,
a gempouez d'an dud leal, an treitour.

19 Gwell eo bezañ o chom en ur gouelec'h didud
eget bevañ gant ur vaouez krozerez ha kintus.

20 Pourvez hag eoul a zo e ti an den fur,
hogen an diboell a lonk anezho.

21 An neb a glask reizhded ha fealded
a gavo buhez hag enor.

22 Kêr ar vrezelourien, an den fur aloubo anezhi
hag a ziskaro ar voger a fizient enni.

23 Ober gward war e c'henoù hag e deod
a zo en em ziwall diouzh an enkrez.

24 Rok ha lorc'hus, goapaer a vez graet anezhañ,
eñ hag en em ren diouzh braster e zivergontiz.

25 C'hoantoù an den diek a zo kaoz d'e varv
rak e zaouarn n'houllont ket labourat.

26 Bepred emañ an den fall o c'hoantaat tra pe dra,
an den reizh avat a zalc'h da reiñ hep nac'hañ.

27 Un euzhadenn eo aberzh an dud fall;
muioc'h c'hoazh mar bez profet gant ur gwall-vennad.

28 An test gaouiat a yelo da goll,
an den a oar selaou a zalc'ho da gomz.

29 An den fall a vale gant un neuz divergont,
met an den reizh a daol evezh ouzh ar pezh a ra.

30 N'eus na furnez na poellegezh
na kuzulioù a dalvezfe ouzh an Aotrou.

31 Ar marc'h a baramanter evit deiz an emgann,
an trec'h avat a zo e dalc'h an Aotrou.

22 Hadañ direizhder a zo mediñ moged.

1 Gwelloc'h eo brud-vat eget madoù bras,
hag an bri eget aour hag arc'hant.

[2] War ur poent en em gav ar mondian hag ar paour,
an hini en deus o graet o-daou eo an Aotrou.

[3] An den poellek, pa wel ar reuz o tont, a ya da guzhat,
met ar re sot a zalc'h da vont hag a vez gwasket.

[4] Frouezh an izelegezh eo doujañs an Aotrou,
pinvidigezh, gloar ha buhez.

[5] Drein ha trapoù a zo en hent an den fallakr,
neb a ziwall e vuhez a dec'h dioutañ.

[6] Kelenn mat d' ar bugel an hent zo da heuliañ,
ha zoken pa vo kozh ne dec'ho ket dioutañ.

[7] War ar beorien bepred e vez mestr ar mondian :
Atav an amprester a vo sklav d'ar prester.

[8] Hader ar fall a ved ar gwall,
ha bazh e gounnar a ya da skeiñ outañ e-un.

[9] Benniget ra vezo an den madelezhus
dre ma ro d'ar paour eus e vara.

[10] Kas kuit ar goapaer hag ar rendael a baouezo,
tabutoù, kunujennoù, neuze a ehano.

[11] An Aotrou a gar glanded ar galon :
neb en deus gras war e ziweuz zo mignon ar Roue.

[12] Daoulagad an Aotrou a ziwall ar furnez,
met dispenn a ra lavaroù an treitour.

[13] " Ul leon zo er-maez ! " eme an didalvez,
" hag o vont er straed e vin lazhet ! "

[14] Ur poull don eo genoù ar serc'hed
ma kouezh ennañ an den kasaet gant an Aotrou.

[15] Ar sotoni zo peg ouzh kalon ar bugel,
gant bazh ar reizhadur e tispego dioutañ.

[16] Gwaskañ ur paour a dro d'e binvidikaat,
ha reiñ d'ur pinvidig d'e baouraat.

Lavaroù ar Furien.

[17] Ro da skouarn da selaou va c'homzoù,
tro da galon d'o anavout,
[18] Rak dudi az po mar o mirez ez endon
ha mar dalc'hez anezho war da vuzelloù.

[19] Evit ma vezo da fiziañs en Aotrou
e fell din da genteliañ, te ivez, hiziv.

[20] Hag-eñ n'em eus ket skrivet evidout tregont pezhig
a guzulioù hag a veizegezh,
[21] Evit deskiñ dit ar wirionez, komzoù asur,
ma responti ez-reizh d'an neb a c'houlenno?

[22] Na zibourc'h ket ar paour o vezañ ma'z eo paour,
ha na wask ket an ezhommeg ouzh dorioù-kêr,
[23] Rak an Aotrou a zifenno e gaoz
ha digant al laeron e laero o buhez.

[24] N'a ket da zaremprediñ an den buanek,
n'a ket da bleustriñ an den brouezek,
[25] Gant aon na zeufes da zeskiñ e hentoù
ha na vefent ur pech evit da vuhez.

[26] Na vez ket eus ar re a donk e dorn
hag en em laka da warantez evit dleoù :
[27] Mar n'ac'h eus ket peadra da respont
e vo tapet da wele a-dindanout.

[28] Na ziblas ket ar bonn kozh
bet lakaet gwezhall en e lec'h gant da dadoù.

[29] Gwelout a rez an den ampart war e vicher :
Antren a ray e servij ar rouaned,
ne chomo ket e-touez an dud dister.

23 Arabat bezañ avius ouzh ar bec'herien.

[1] Mac'h ez d'azezañ ouzh taol un den uhel,
en em ziwall diouzh ar pezh a vezo dirazout :
[2] Laka ur gontell ez kouzoug
mar n' out ket evit derc'hel war da naon;
[3] Na c'hoantaez ket e veuzioù lipous,
rak ur boued tromplus ez eo.

[4] N'en em skuizhez ket da c'hounit pinvidigezh,
na lakaez ket da spered e kement-se.
[5] Perak stagañ da sell ouzh kement a ziflip?
rak ar binvidigezh a gemer divaskell
hag evel an erer e tinij kuit d'an neñvoù.

[6] Na zebr ket ouzh taol an den avius,
na c'hoanta ket debriñ eus e veuzioù saourus :
[7] Rak eñ a zo e gwirionez ar pezh a soñj en e greiz-don :
" Debr hag ev ! " emezañ, met e galon n'emañ ket ganit.

[8] Dislonkañ a ri an tamm az po debret,
ha da lavaroù meulus az po kollet.

[9] Na gomzez ket ouzh divskouarn an diskiant,
disprizout a rafe poellegezh da gomzoù.

[10] Na zilec'h ket ar bonn a wezhall-gozh,
n'antre ket e parkoù ar vinored :
[11] Rak galloudek eo o diwaller,
difenn a ray o c'haoz a-enep dit.

[12] Stag da galon ouzh ar reizhadurezh,
da ziskouarn ouzh komzoù a skiantegezh.

[13] Na espern ket ar c'hefestad d'az pugel,
ne varvo ket evit bezañ bazhataet :
[14] Met en ur skeiñ c'hwistad outañ
e tieubi e ene diouzh ar marv.

[15] Va mab, mar bez fur da galon
e vo laouen ivez va c'halon-me;
[16] Va ene a drido gant al levenez
pa gomzo da ziweuz gant reizhder.

[17] Na lez ket da galon d'aviañ ar bec'herien,
ha ra chomo bepred e doujañs an Aotrou,
[18] Rak un dazont a zo
ha da fiziañs ned aio ket da get.

[19] Va selaou, te va mab, ha furaat a ri,
hag e reni da galon en hentoù reizh ha pur !
[20] An everien win, n'ez ket d'o fleustriñ,
nag al lonkerien gig, d'o darempredin :
[21] Rak ever ha brifer e tec'h kuit o madoù,
hag ar mored a laka da zougen truilhoù.

[22] Selaou da dad hag en deus da engehentet,
na zispriz ket da vamm goude ma vo koshaet :
[23] Pren ar wirionez ha n'ez ket d'he gwerzhañ,
ar furnez, ar gelennadurezh, ar boellegezh.
[24] Tad un den reizh zo levenez ennañ,
ha mamm un den poellek he devez levenez.
[25] Ra 'n em laouenaio da dad diwar da benn,
ha ra drivlio an hini he deus da c'hanet.

[26] Va mab, ro da galon d'am lavaroù,
da zaoulagad da viro va hentoù !
[27] Ur poull don eo an oriadez,
hag an diavaeziadez, ur puñs strizh !
[28] 'Vel ul laer emañ war he spi o c'hedal,
ha ganti 'vez touellet meur a hini.

[29] Evit piv ar "Gwa !", evit piv ar "Siwazh !",
evit piv ar rendaeloù, evit piv ar
c'hlemmadennoù?
Evit piv ar gloazioù hep abeg?
Evit piv an daoulagad morlivet?
[30] Evit ar re a chom da straniñ e-tal ar gwin,
evit ar re a ya da gestal gwin kemmesket !
[31] Na sellez ket ouzh ar gwin pegen flamm eo,
pegement e lugern er c'hop,
pegen linkus e tiver !
[32] A-benn an dibenn e krog evel un naer,
hag e flemm evel ur wiber !
[33] Da zaoulagad a spurmanto neuze traoù iskis,
da galon a lavaro komzoù hep penn na lost.
[34] Bez' e vi evel un den gourvezet e-kreiz ar mor,
pe 'vel unan o kousket e beg ur wern.
[35] " Skoet on bet " a lavari " ha n'em eus droug
ebet !"
" Pilet on bet, ha ne santan netra !
Pegoulz e tihunin? C'hoant am eus c'hoazh !"

24 Leziregezh a zegas dienez.

[1] N'ez ket d'aviañ ar re fall,
na c'hoantaez ket o darempredin !
[2] Rak o c'halon a itrik gwalldaolioù,
ha ne gomz o diweuz nemet eus torfedoù.

[3] Un ti, eo gant ar furnez e vez savet,
ha gant ar boellegezh ec'h en em starta;
[4] Dre ar skiantegezh e leunier ar c'hrignol
eus an holl vadoù prizius hag hetus.

[5] Gwelloc'h un den fur eget un den kreñv,
un den a skiant-poell eget un den a nerzh.
[6] Rak brezel a rener war-bouez skiantegezh,
hag an trec'h a c'hounezer gant kuzulierien
e-leizh.

[7] Re uhel evit ar sod eo ar furnez :
Ouzh dorioù-kêr ra chomo hep digeriñ e veg.
[8] Neb a ijin drougoberoù
e reer anezhañ paotr an itrikoù.
[9] Mennad an diskiant n'eo ken nemet ar pec'hed,
un euzhadenn evit an dud eo ar goapaer.

[10] Mar kollez kalon en deiz an enkadenn
eo gwall-vihan da nerzh.
[11] Dieub ar re a stlejer d'ar marv,
ar re a ya d'ar bourev en ur drabidellat,
salv anezho !
[12] Mar lavarez : ‘Ne ouiemp ket !’
Daoust ha ne oar ket an hini a bouez ar
c'halonoù?

An hini a ziwall da ene a oar
hag e varno pep hini hervez e oberoù.

13 Va mab, debr mel, rak mat eo,
c'hwek eo d'ar staoñ an derenn-vel.
14 Evel-se anaoudegezh ar furnez evit da ene :
Mar kavez anezhi e vo evidout un dazont
ha ne vo ket touellet da spi.

15 Na stegn ket pechoù a-enep ti an den reizh,
na wast ket e annez;
16 Rak goude kouezhañ seizh gwezh ec'h adsav an den reizh,
met ar re zrouk a strebot er gwalleur.

17 Mar kouezh da enebour, n'ez ket da laouenaat,
arabat d'az kalon tridal gant e ziskar,
18 Gant aon na welfe an Aotrou ha na zisplijfe dezhañ
ha na zistrofe dioutañ e gounnar.

19 Na gounnarez ket en abeg d'an dud fall,
ha n'ez ket d'aviañ an drougoberourien :
20 Rak n'eus dazont ebet evit an den gwall,
buan e varv lamp ar re fallakr.

21 Va mab, az pez doujañs ouzh an Aotrou hag ar roue,
n'ez ket d'en em veskañ gant ar gabalerien,
22 Rak a-daol-trumm e teuio warno ar gwalleur,
ur rivin dic'hortozet war an eil re hag ar re all.

Stagadenn da lavaroù ar furien.

23 Kement-mañ c'hoazh a zo a-berzh ar Furien :
Er barnedigezhioù n'eo ket mat ober diouzh stad an dud.
24 An neb a lavar d'an den fall : Reizh out !
Ar pobloù en milligo hag ar broadoù en kasaio :
25 Met ar re a c'hourdrouz an den drouk a vezo meulet,
warno e tiskenn bennozh hag eurvad.

26 Evel ur pok war an diweuz
ur respont graet reizh ha resis.

27 Kas da benn da gentañ da labour en diavaez,
laka pep tra pare ez parkeier,
ha goude-se neuze e savi da di.

28 Na zoug ket testeni hep abeg a-enep da nesañ :
Aes a-walc'h e lakfes da ziweuz da dromplañ.
29 Na lavar ket : Evel m'en deus graet din e rin dezhañ,
daskoriñ a rin d'an den-se hervez e oberoù !

30 Tremenet on e-kichen park an didalvez,
e kichen gwinienn an den diboell :
31 Setu ! Linad dre holl a greske,
an askol 'c'holoe ar gorre,
ha kouezhet e oa ar voger-vein.
32 Sellet em eus ha prederiet,
soñjet em eus, tennet kentel :
33 Ur pennadig kousked, ur pennadig mored,
kroaziañ un tammig an divrec'h da ziskuizhañ,
34 Hag evel ul laer e teu ar baourentez,
evel un den a vrezel, an dienez !

25 Eil dastumad krennlavarioù Salomon.

1 Setu amañ c'hoazh krennlavarioù gant Salomon,
bet diskrivet gant tud Ezekias, roue Youda.

2 Kuzhat un dra eo klod Doue,
imbourc'hiñ pep tra, klod ar rouaned.
3 Uhelder an neñv, donder an douar,
kalon ar rouaned, traoù didreuzus.

4 Tenn kuit eus an arc'hant ar c'hoc'hion,
hag e teuio da vezañ ul lestr kaer evit an teuzer;
5 Tenn kuit ar re fallakr a-zirak ar roue,
ha war ar reizhder en em startaio e dron.

6 Na rez ket da babor dirak dremm ar roue,
ha n'ez ket da gemer plasoù an dud uhel,
7 rak gwelloc'h eo e ve lavaret dit : Sav amañ 'ta !
Eget bezañ izelaet dindan sell ar priñs.

Ar pezh o deus gwelet da zaoulagad
8 N'ez ket re vuan de brosezañ diwar e benn,
rak petra c'helli ober a-benn an dibenn
mar deu da nesañ a-benn d' az tivarc'hañ?

9 Difenn da gaoz enep da nesañ,
met n'a ket da ziskuliañ d'ar re all da sekredoù,
10 Gant aon na rafent goap ouzhit diwar o c'hlevout
ha na gollfes gant se da enor da viken.

11 Evel avaloù aour war arc'hant kizellet
evel-se ur gomz lavaret e koulz-mat.
12 Ur walenn aour, ur c'houzougenn aour glan,
evel-se ur rebech fur d'ur skouarn evezhiek.

[13] Evel freskter an erc'h en amzer an eost
eo ur c'hannad feal evit an neb e gas :
Da galon e vestr e tegas frealz.

[14] Koabrennoù hag avel hep banne glav,
sed an den a c'hrata gant fouge hep reiñ netra.

[15] Gant unan gorrek da gounnariñ e c'hounezer ar barner :
Un teod flour a c'hell breviñ eskern.

[16] Mar kavez mel, debr diouzh da c'hoant,
met arabat lonkañ re, dislonkañ a rafes.

[17] E ti da amezeg n'ez ket re alies
gant aon na skuizhfe ganit ha ma kemerfe kas ouzhit.

[18] Ur vataraz, ur c'hleze, ur bir lemm,
an neb a zoug testeni faos enep e nesañ.

[19] Un dant brein, un troad kamm,
ar fiziañs en un treitour en deiz ar reuz.

[20] Tennañ ar vantell un deiz a amzer yen,
skuilhañ gwinegr war ur gouli,
eo kanañ sonioù d'ur galon c'hlac'haret.

[21] Mar en deus naon da enebour, ro dezhañ da zebriñ,
mar en deus sec'hed, ro dezhañ da evañ :
[22] Evel-se e tastumi glaou entanet war e benn,
hag an Aotrou en restaolo dit.

[23] Avel an hanter-noz a c'han ar glav,
hag an teod kuzhmuzer dremmoù fuloret.

[24] Gwell eo bezañ lojet e korn un doenn
eget bezañ o vevañ gant ur vaouez tabuterez.

[25] Evel dour fresk d'ur gorzailhenn disec'het,
ar c'heloù mat o tont eus a bell.

[26] Ur feunteun strafuilhet, ur vammenn-dour louzet,
un den reizh o krenañ dirak un den fallakr.

[27] N'eo ket mat debriñ mel betek re
na mont da grediñ komzoù lubanus.

[28] Ur gêr digor, dispennet he moger,
evel-se an den n'hall ket derc'hel war e imor.

26 Neb a gleuz un toull a gouezh e-barzh.

[1] Nag an erc'h ne zere ouzh an hañv, nag ar glav ouzh an eost,
na kennebeut ar c'hargoù bras ouzh un den diskiant.

[2] Evel ma tec'h ul labous, evel ma tinij ur wennili,
ne sko ket d'he fal ur vallozh hep abeg reizh.

[3] Skourjez evit ar marc'h, kabestr evit an azen,
ha bazh evit kein ar sodien.

[4] Na respontez ket d'ar foll hervez e follentez
gant aon d'en em heñvelaat, te ivez, outañ.
[5] Respont d' ar foll hervez e follentez
gant aon na gredfe bezañ fur.
[6] Troc'hañ e dreid dezhañ e-unan, evañ c'hwervoni,
eo fiziout kannadurezh en un den diboell.

[7] Evel amprestañ e zivhar digant un den kamm
eo goulenn furnez digant genoù un den sot.

[8] Evel stagañ ur maen en ur vatalm
eo reiñ ur garg vras d'un den diboell.

[9] Evel ur barr-spern e dorn ur mezvier
ur c'hrennlavar e genoù an diskiant.

[10] Evel ur gwareger o c'hloazañ an holl dremenerien,
evel-se an den a c'hopra un diskiant evit e servij.

[11] Evel ar c'hi d'e zislonkadenn
e tistro an den diboell d'e follentez.

[12] Mar gwelez un den a gav dezhañ bezañ poellek,
gortoz muioc'h digant unan diboell eget dioutañ.

[13] Ul leon a zo war an hent !
Ul leon a zo war ar plasoù !
Setu digarez an didalvez.

[14] An nor a dro war he mudurunoù
hag al lochore war e wele.

[15] Al lochore a spluj e zorn er plad
ha bec'h en deus ouzh en degas d'e c'henoù.

[16] Al lezireg a gav dezhañ bezañ furoc'h
eget seizh den o respont gant furnez.

[17] Evel tapout dre e lost ur c'hi o tremen
eo en em vountañ e tabut ar re all.

[18] Un den trelatet o stlepel skodoù-tan,
biroù ha marv,
[19] Evel-se an den a lavar gevier d'e nesañ,
hag a zisklêr goude-se : Evit farsal e oa !

[20] Dre ziouer a goad e varv an tan :
dre ziouer a flatrer e varv an tabut.
[21] Koad war an tan ha glaou war ar regez,
evel-se ar rendaeler evit atizañ tabut.

[22] Komzoù an droukkomzer zo 'vel tammoù lipous
hag a ziskenn betek e strad ar bouzelloù.

[23] Rikamanoù arc'hant war ur pod pri
eo muzelloù flour gant kalon fall.

[24] An den a gasoni zo goloet e lavaroù,
met en e ziabarzh emañ e fallagriezh.
[25] Mar komz flour ouzhit, n'en em fiz ket ennañ,
en e galon ez eus seizh euzhusted :
[26] Ar gasoni a c'hell en em guzhat dindan ar widre,
he drougiezh en em ziskouezo er vodadeg.

[27] An neb a gleuz ur poull a gouezh ennañ;
an neb a ruilh ur maen e tiruilh warnañ.

[28] An teod gaouiat a gasa ar re glac'haret gantañ e-unan,
ar genoù loavus a ra dismantr.

27 Gwell eo rebech dizolo eget karantez kuzhet.

[1] N'en em veul ket eus an deiz warc'hoazh
rak n'ouzout ket petra c'hano an deiz-mañ.

[2] Un all d'az meulo ha n'eo ket da c'henoù,
un estren, ha n'eo ket da vuzelloù !

[3] Ponner ar maen ha ponner traezh an aod
met ponneroc'h c'hoazh buanegezh ur sod.

[4] Didruez eo ar fulor ha taer-bouilh ar gounnar,
met dirak ar warizi piv a c'hello harpañ?

[5] Gwell eo rebechoù dizolo
eget karantez digomz.

[6] Gloazioù a-berzh mignon, merkoù a fealded;
met gaouiat eo pokoù an enebour.

[7] Stomok leun a ra fae war ar mel :
Stomok kleuz, ar c'hwerv zoken a zo kuñv dezhañ.

[8] Evel un evn o tec'hout pell diouzh e neizh
an den o tec'hout pell diouzh e vro.

[9] Evel d'an eoul-frond da laouenaat ar galon,
alioù ur mignon zo douster d'an ene.
[10] Na zilez ket da vignon na mignon da dad,
nag en deiz ar gwalleur n'ez ket da gaout da vreur :
Gwell eo un amezeg tost eget ur breur pell.

[11] Bez fur, va mab, laouena va c'halon,
hag e c'hellin respont d'am c'hunujenner.

[12] An den poellek, pa wel ar reuz o tont, a glask en em guzhat,
met ar re sot a zalc'h da vont hag a vez gwasket.

[13] Kemer e wiskamant !
Aet eo da gred evit un estren,
evit tud a ziavaez, krog 'ta ennañ !

[14] An neb a daol a vouezh uhel,
a-dal gouloù-deiz,
bennozhioù war e nesañ,
eo evel pa vallozhfe anezhañ.

[15] Ur c'han-dour o tiverañ a-hed un devezh-glav
hag ur vaouez tabuterez zo tra heñvel :
[16] Herzel outi a zo herzel ouzh an avel,
pe kemer eoul gant an dorn.

[17] Houarn en em lemm ouzh houarn,
hag an den dre zarempredin den.

[18] Neb a ziwall e fiezenn a zebr ar frouezh diouti,
neb a ra gward da ziwall e vestr a denn enor dioutañ.

[19] Evel ma respont en dour un dremm d'an dremm,
evel-se kalon an den da galon an den.

[20] Ar Sheol hag an Abaddon n'o devez kammet o gwalc'h,
na daoulagad an den ne vezont dinaoniet nepred.

[21] An teuzlestr d'an arc'hant hag ar fornez d'an aour,
evel-se gant ar vrud 'vez aprouet an den.

[22] Ha pa bilfes ar sod en ur mortez
e-giz ma flastrer ar greun gant ar pilouer,
ne vefes ket evit disrannañ dioutañ e follentez.

[23] Taol pled ouzh stad da zeñved
ha doug evezh ouzh da dropell,
[24] Rak n'eo ket hollbadus ar binvidigezh,
un teñzor ne zalc'h ket da dremen a rumm da rumm.
[25] Troc'het ar geot, adsavet ar gwim,
e vez dastumet foenn ar menezioù :
[26] Ha neuze az po oaned d'en em wiskañ,
ha bouc'hed evit prenañ ur park,
[27] Laezh-gavr a-walc'h evit da voued,
evit da di hag evit bevañs da vitizhien.

28 Neb a anzav e vankoù en devo trugarez.

[1] An den fall a dec'h kuit goude na vefe den o redek war e lerc'h,
met an den reizh a zo ken dispont hag ul leon.

[2] Gant meur a rener, bro e-kreiz dirollerezh;
gant unan fur ha poellek e chom divrall an urzh.

[3] Un den paour o vac'homañ tud reuzeudik
a zo kement ha dour-beuz, oberour a gernez.

[4] Neb a zilez al lezenn a dro da veuliñ an den fall,
neb a vir al lezenn a gemer kounnar outañ.

[5] An dud troet gant ar fall ne gomprenont ket ar reizhder,
ar re a glask an Aotrou a intent pep tra.

[6] Gwell eo ur paour o vevañ en onestiz
eget un den o vont gant hentoù kamm, hag eñ pinvidik.

[7] Mirer ar gelennadurezh a zo mab skiantek,
darempreder an dud diroll zo mezh e dad.

[8] Neb a gresk e vadoù diwar uzulierezh
o dastum evit unan brokus ouzh ar beorien.

[9] Neb a stouv e skouarn na glevo ket ar gentel,
e bedennoù zoken a zo un euzhusted.

[10] Neb a ziroud an dud reizh en hent an droug
A gouezho e-unan er foz toullet gantañ.
An dud vat a berc'henno an eurvad.

[11] Ar pinvidig a lavar bezañ fur
met ar paour skiantek a zivaskl anezhañ.

[12] Pa ra berzh an dud reizh ez eus levenez vras,
pa 'n em sav ar re fall en em guzh pep unan.

[13] An neb a guzh e bec'hedoù ne ray ket berzh,
met an neb o anzav evit o disteurel a gavo trugarez.

[14] Eürus an den a vir bepred ennañ an doujañs ouzh Doue,
met an hini a galeta e galon a gouezho en drougeur.

[15] Ul leon o yudal, un arz war yun,
sed ar gouarner fall o ren war dudoù paour.

[16] Rener diboell, mac'homer bras,
neb a gasa gounid dizonest a hira deizioù e vuhez.

[17] Un den sammet gant gwad e nesañ
betek toull ar bez a dec'ho : lezit-eñ da vont !

[18] Neb a gerzh er reizhder a gav silvidigezh,
pleustrer an hentoù kamm a gouezho en douflez.

[19] Labourer e zouar en devezo e walc'h a vara,
ar c'hlasker sorc'hennoù, e walc'h a zienez.

[20] An den leal en devo e walc'h a vennozhioù,
an neb a hast pinvidikaat ne chomo ket digastiz.

[21] Tra fallakr eo barn diouzh doare an dud,
met evit ur genaouad bara e reer ar mestaol.

[22] An den gwarizius a hast pinvidikaat
hep gouzout emañ an dienez war-nes plaouiañ warnañ.

[23] Addreser e nesañ a gavo grad-vat a-benn en diwezh
muioc'h eget paotr e deod flour.

[24] An neb a laer e dad hag e vamm
'n ur lavarout : N'eo ket ur pec'hed !
A zo kenseurt d'ar forbanned.

[25] An den gwarizius a laka tabut da sevel,
met an neb en em fiz en Aotrou a ray berzh.

[26] An neb en em fiz en e skiant-vat a zo den diskiant,
neb a gerzh er furnez a zo salvet.

[27] Evit an neb a ro d'ar paour, n'eus ket a gernez,
met an hini a serr e zaoulagad a vo sammet a vallozhioù.

[28] Pa 'n em sav ar re fall en em guzh pep unan,
pa 'z eont da get e kresk niver an dud reizh.

29 Eürus an neb a vir al Lezenn.

[1] An den a reuta e choug dindan ar rebechoù
souden a vo brevet, diremed.

[2] Tud vat a ren, levenez gant ar bobl,
tud fall da vistri, huanadoù.

[3] Kariad ar furnez, levenez e dad,
mab merc'hetaer, foraner e vadoù.

[4] Ur roue reizh, saver e vro,
diskarer ar vro, ar saver-tailhoù.

[5] Klufaner e nesañ,
stegner lasoù dindan o zreid.

[6] Ur pezh a zo, evit an den fall, en e bec'hed,
met an den reizh a red dilu e dreid.

[7] An den reizh a daol evezh ouzh kaoz an dud paour,
met an den fall ne sell ket outi.

[8] Ar c'hoapaerien a c'hwezh tan e kêr,
met ar re fur a zistan ar gounnar.

[9] Pa rendael un den fur gant unan diskiant,
pe fuloriñ, pe farsal, netra d'ober.

[10] An dud a wad a gasa an den dinamm,
met ar re reizh a gemer preder gant e vuhez.

[11] An den sot a zispak e holl gounnar,
met an den fur a oar derc'hel warni d'he mougañ.

[12] Pa zigor ur mestr e zivskouarn d'ar gwall-gaozioù
e tro e servijerien holl da vezañ fall.

[13] Ur paour hag un uzulier en em gav an eil gant egile :
An Aotrou eo an hini a ro sklêrijenn d'o daoulagad o-daou.

[14] Ur roue o varn gant reizhder kaoz ar beorien
a startaio e gador-roue da virviken.

[15] Kelastrenn ha kastiz zo mistri a furnez,
krennard lezet en e roll a zegas mezh d'e vamm.

[16] Bep ma kresk niver an dud fall e kresk hini an torfedoù,
met ar re vat a vezo test eus o diskar.

[17] Kastiz da vab ha diskuizh a lezo dit,
hag e vo dudi da ene !

[18] Dre ziouer a brofeded e vez diroll ar bobl,
met an neb a vir al lezenn, eürus hennezh !

[19] N'eo ket gant komzoù e tivanker ur servijer,
rak zoken mar kompren, ne responto ket gant e ober.

[20] Hag-eñ e welez un den en deus hast da gomz?
Muioc'h a zo da c'hortoz digant ur sod eget digantañ !

[21] Ur servijer kaezourek a-dal e yaouankiz,
en em gred, a-benn an dibenn, par da vab an ti.

[22] An den taer, un atizer tabutoù;
un den kounnaret, ur sevener fazioù.

[23] Al lorc'hentez a gas d'an diskar,
evel d' ar c'hloar, an izelegezh.

[24] Bezañ lodek gant al laer a zo en em gasaat,
klevout a reer an droukpedenn ha ne ziskulier netra.

[25] Ur pech eo kaout doujañs an dud,
met diriskl eo an den en em fiz en Aotrou.

[26] Kalz a dud a glask grad-vat ar priñs,
met an Aotrou eo a varn pep hini.

[27] Ur rukun evit an dud reizh, an den fall !
Ur rukun evit an dud fall, an den leal !

30 Lavarezhoù Agour.

[1] Lavarioù Agour, mab Iake,
diougan an den-se da Eteel ha da Ouc'hal.

[2] Daoust ha ma'z on beioc'h eget den,
ha ne gomprenan den,
[3] ha n'em eus ket desket ar furnez,
skiant ar sent a anavezan.

[4] Piv a zo pignet d'an neñv ha diskennet?
Piv en deus dastumet avel a-vozadoù?
Piv en deus serret dour en e vantell?
Piv en deus diazezet holl zibennoù an douar?
Pe anv en deus?
Pe anv e vab? Hen gouzout a rez !

[5] Holl gomzoù Doue a zo amprouet,
ur skoed eo evit ar re a warez ennañ.
[6] N' adlaki ket war e lavarioù,
gant aon bezañ rebechet evel gaouiat.

[7] Daou dra a c'houlennan diganit,
n'o dinac'h ket ouzhin a-raok ma varvin !
[8] Falsentez ha lavar gaouiat ra bellai diouzhin,
paourentez na pinvidigezh na ro ket din,
met pourvez din ar bara am eus ezhomm,
[9] Gant aon, o kaout re, trubard,
na lavarfen : "piv eo an Aotrou?"
Pe re baour, na laerfen, o tisakrañ Anv va
Doue !

[10] Teodata ur servijer e-kichen e vestr, na ra ket,
gant aon n'az milligfe, ha na vefes te kablus.
[11] Ur ouenn ez eus hag a villig he zad,
ha na vennig ket he mamm;
[12] Ur ouenn c'hlan ouzh he daoulagad
hag eus he lastez n'eo ket gwalc'het;
[13] Ur ouenn....pegen balc'h eo he daoulagad
Hag he malvennoù, pegen uhel !
[14] Ur ouenn ez eo klezeier he dent,
ha kontilli he c'hildent,
evit debriñ an dud kaezh eus ar vro,
an ezhommeien eus an dud !

Krennlavarioù niverel.

[15] Ar c'helaouenn he deus div verc'h : Degas !
Degas !
Tri a zo ha n'heller ket o dic'hoantañ,
pevar zoken ha ne lavaront kammet : A-walc'h !
[16] Ar Sheol, an askre divugel, an douar
lonk-an-dour,
hag an tan na lavaront kammed : A-walc'h !

[17] Al lagad hag a ra goap ouzh e dad
hag a zispriz kozhni e vamm,
brini an dour-red en freuzo,
reoù vihan an erer en debro !

[18] Tri a zo a-us d' am spered,
pevar zoken ha n'hellan ket o anaout :
[19] Roud an erer en oabl,
roud an naer war ar roc'h,
roud ar vag e-kreiz ar mor,
roud an den gant ur plac'h yaouank.
[20] Sed amañ doare an avoultrerez :
Debriñ, torchañ he genoù ha lavarout :
"N'em eus graet droug ebet !"

[21] Tri a zo hag a laka an douar da grenañ,
pevar zoken na c'hell ket o dougen :
[22] Ur sklavour o tont da roue,
un den diskiant leun e gof a vara,
[23] Ur plac'h disprizet o tonet da bried,
hag ur vatezh o tizorniañ he mestrez.

[24] Pevar bihan-meurbet a zo war an douar,
hag i fur e-touez ar re fur :
[25] Ar merien, poblad dinerzh,
int-i a gempenn e-pad an hañv o bevañs,
[26] An damaned, poblad di-c'halloudek,
hag o deus o ched e-touez ar rec'hell,
[27] Ar c'hilheien-raden ha n'o deus ket jeneraled
hag a ya war raok evelato evel rejimantoù,
[28] Ar glazard hag a c'hellez tapout gant da zorn
hag a zarempred evelkent palezioù ar Roue.

[29] Tri a zo hag a zo kaer o bale,
pevar zoken hag a zo brav o c'herzhed :
[30] Al leon, ar c'halonekañ eus al leoned,
eñ ha na gil dirak netra,
[31] Ar zebr e groazlez mibin, pe ar bouc'h;
hag ar roue didrec'h gant e dud.

[32] Mard-out foll a-walc'h evit mont da daeriñ,
mar en em soñjez un tamm, laka da zorn war da
c'henoù !
[33] Rak gwaskañ laezh a ro amann,
gwaskañ ar fri a laka ar gwad da strinkañ,
ha gwaskañ ar gounnar a laka tabut da sevel.

31 Lavarezhoù Lamouel.

[1] Komzoù Lamouel, roue Masa,
hag en devoa desket digant e vamm.

[2] Petra, va mab ! Petra, mab va c'halon !
Petra, mab va gouestloù !
[3] Na ro ket da nerzh d'ar merc'hed

na da galon d'ar re a goll ar rouaned.
4 N'eo ket tra rouaned, Lamouel,
n'eo ket tra rouaned evañ gwin,
N'eo ket diouzh ar briñsed en em reiñ d'an
evajoù kreñv,
5 Gant aon na zeufent, war-bouez evañ,
da ankouaat al lezenn
ha da gammañ ar gwir e-keñver ar reuzeudien.
6 Roit likorioù kreñv d'an neb a ya da vervel,
ha gwin d'an den a zo e galon leun
a c'hwervder,
7 Ra evo ! Dezhañ da ankouaat e gaezhnez
ha da chom hep soñjal en e boan.
8 Digor da c'henoù evit ar mud,
evit kaoz an holl dud dilezet;
9 Digor da c'henoù evit barn gant reizhder,
evit sevel lamm ar reuzeudig hag ar
paour.

Barzhoneg lizherennegel ar wreg eus an dibab.

10 Ur wreg kalonek, piv he c'havo?
he friz a zo dreist da hini ar perlez.

11 Enni en em fiz kalon he fried,
ha ganti n'eo ket ar gounid a vanko dezhañ.

12 Hi a ra e eurvad, ha n'eo ket e walleur
a-hed holl deizioù e vuhez.

13 Klask a ra kaout gloan ha lin
evit o labourat gant daouarn mibin.

14 Heñvel eo ouzh listri bras ur marc'hadour
hag a zegas bevañs eus a bell.

15 Sevel a ra pa vez noz anezhi c'hoazh
evit reiñ boued d'he ziegezh
ha lodennañ o labour d'he mitizhien.

16 Soñjal a ra en ur park hag en prenañ,
diwar gounid he daouarn e plant ur winieg.

17 Gourizañ a ra gant nerzh he c'hroazlez
ha startaat he divrec'h evit al labour.

18 Anavezout a ra talvoudegezh he zrevell,
ne lazh ket he gouloù e-pad an noz.

19 Lakaat a ra he dorn er gegel
hag he bizied a grog er werzhid.

20 Digeriñ a ra he boz d'an ezhommeg,
hag astenn he divrec'h d'ar reuzeudig.

21 N'he deus aon rak an erc'h evit he ziegezh,
rak hec'h holl dud o deus dilhad doubl.

22 Ober a ra pallennoù eviti hec'h-unan,
lin moan ha skarleg eo danvez he dilhad.

23 Ouzh dorioù-kêr e reer stad eus he fried
pa 'z a d'azezañ gant henaoured ar vro.

24 Gwiadiñ a ra lin hag en gwerzhañ,
pourchas a ra gourizoù d'ar marc'hadour.

25 Nerzh ha kened a zo he gwiskamant,
c'hoarzhin a ra laouen ouzh an deizioù da zont.

26 Gant furnez e tigor he genoù,
war he diweuz ez eus komzoù a vadelezh.

27 Teurel a ra pled ouzh monedone tud he zi,
ne zebr ket bara oc'h ober he didalvez.

28 He mibien a sav evit he disklêriañ eürus,
hag he fried evit reiñ dezhi meuleudi.

29 " Kalz a verc'hed a zo bet kalonek,
te avat a zo trec'h dezho holl ".

30 Touellus eo koantiri ha dibad eo braventez,
ar vaouez a zoujañs Doue, honnezh a zo da
veuliñ.

31 Roit enor dezhi evit frouezh he labour,
ha dirak dorioù-kêr, hec'h oberoù a zegaso
dezhi meuleudi.

Levr ar Prezeger

1 [1] *Lavaroù ar Prezeger, mab da Zavid, roue e Jeruzalem.*

[2] Avel an avelioù, eme ar Prezeger.
Avel an avelioù ! Avel eo pep tra !

Distro diziwezh an traoù.

[3] Peseurt gounid a zo d'an den
gant an holl boan e vez poaniet ganti dindan an heol?

[4] Ur rumm o vont, ur rumm o tont, hag an douar o chom dalc'hmat.
[5] An heol a sav, an heol a ya da guzh,
ha termal a ra betek al lec'h ma savo c'hoazh dioutañ.
[6] An avel a ya d'ar c'hreisteiz, treiñ a ra d'an hanternoz,
treiñ-distreiñ, hag adkregiñ bepred gant he redadennoù.
[7] An holl stêrioù a ya d'ar mor, hag ar mor ne vez ket leuniet;
ha war-zu al lec'h ma'z eont e kendalc'h ar stêrioù da redek.
[8] Skuizh eo an holl draoù, n'hall ket an den lavarout pegement !
An daoulagad n'o devez ket o gwalc'h dre forzh gwelout,
nag an divskouarn ne vezont ket leuniet dre forzh klevout.
[9] Rak ar pezh a zo bet eo ar pezh a vo;
ar pezh a vez graet eo ar pezh a vezo graet en-dro,
ha n'eus mann ebet nevez dindan an heol.
[10] O, lakaomp un dra bennak e vije lavaret diwar e benn :
"Dalc'h 'ta ! Sed amañ un dra nevez !"
N'eo ket ! Dija er c'hantvedoù tremenet ez eus bet anezhañ.
[11] Nemet ne van ket soñj eus an traoù a-wezhall;
evel kennebeut-all, en amzer da zont,
n'o devo ket soñj ar re a zeuio diwezhatoc'h.

Buhez kerseüs Salomon

[12] Me, ar Prezeger, a zo bet roue war Israel e Jeruzalem.
(*Salomon :*) [13] Staget em eus va c'halon da imbourc'hiñ
ha da furchal dre ar furnez kement a vez graet dindan an neñv.
Ya ! Ur gwall-labour eo hennezh, en deus Doue roet
da vugale Adam da blediñ gantañ.
[14] Sellet em eus ouzh kement a vez graet dindan an heol, ha setu !
Avel eo pep tra, redadenn war-lerc'h avel !
[15] Kement a zo kamm n'hall ket bezañ eeun,
hag ar pezh a vank n'hall ket bezañ kontet.
[16] Komzet em eus ennon-me va-unan, ha lavaret :
Setu ma 'm eus-me dastumet
ha berniet kalz a furnez ken ez on trec'h
war neb hini a zo bet em raok e Jeruzalem.
Pleustret em eus em c'halon war furnez ha skiant e-leizh.
[17] Studiet em eus gant aked ar furnez hag an anaoudegezh,
ar sotoni hag ar follentez.
Met komprenet em eus eo kement-se ivez redadenn war-lerc'h avel.
[18] Kalz a furnez a zo kalz a zoan;
seul vuioc'h a skiant, seul vuioc'h a boan.

2 Kerse ar blijadur.

[1] Ha lavaret em eus-me em c'halon :
Deus 'ta ! Ma lakain ac'hanout d'en em arnodiñ war ar blijadur !
Tañva eürusted ! Met avelek eo se ivez.
[2] Diwar-benn ar c'hoarzh em eus lavaret : Diboellegezh !
Diwar-benn ar blijadur : Da betra e talv !
[3] Divizet em eus reiñ va c'horf d'ar gwin,
tra ma chomfe va c'halon oc'h heuliañ ar furnez;
divizet em eus en em stagañ ouzh ar follentez,
kement ha gwelout petra zo mat da vibien Adam
d'ober dindan an neñv e-pad deizioù o buhez.
[4] Sevenet em eus traoù bras :
Savet em eus din palezioù, plantet em eus din gwiniegoù.
[5] Aozet em eus din liorzhoù ha frouezhegi,
ha lakaet em eus enno gwez-frouezh a bep seurt.
[6] Kempennet em eus din stankoù-dour evit dourañ va flanterizoù.
[7] Prenet em eus sklaved ha mitizhien :

Servijerien e-leizh am eus bet em zi, tropelloù, ejened, deñved,
muioc'h eget den ebet araozon e Jeruzalem.
[8] Berniet em eus din arc'hant hag aour,
pinvidigezhioù ar rouaned hag ar rannvroioù.
Pourchaset em eus din kanerien ha kanerezed,
ha plijadurezhioù mibien Adam, priñsezed ha priñsezed.
[9] Ha deuet on da vezañ bras a-us da gement den a oa bet em raok e Jeruzalem.
Ha chom a rae ganin ar furnez.
[10] A gement o deus c'hoantaet va daoulagad n'em eus nac'het tra ebet dezho;
n'em eus ket lezet va c'halon da zioueriñ ur blijadur bennak.
Ha laouen eo bet va c'halon gant va holl labour;
rak honnezh eo bet va stad e kement tra am eus embreget.
[11] Hogen p'am eus prederiet-me war holl oberoù va daouarn
ha war ar boan am boa sammet ganto, setu !
Avel eo pep tra ha redadenn war-lerc'h avel !
N'eus gounid ebet dindan an heol !

Kerseüs eo labourat evit ur warlerc'hiad.

[12] Neuze em eus troet va sell-me da brederiañ war ar furnez,
ar sotoni hag ar follentez. Gwelomp ! Petra 'ray warlerc'hiad ar roue?
Ar pezh a zo bet graet dija.
[13] Gwelet em eus eta ez eo ar furnez trec'h war ar follentez,
kement hag an deiz war an noz, [14] rak :
An den fur en deus daoulagad en e benn,
Met an den diskiant a gerzh en deñvalijenn.

Hogen me oar-me ivez penaos o deus an eil hag egile un hevelep dibenn.
[15] Ha lavaret em eus em c'halon :
Tonkadur an den diskiant eo an hini a vo va zonkadur;
neuze da betra e talv din bezañ bet furoc'h egetañ.
Ha lavaret em eus em c'halon ez eo kement-se avel ha kerse !
[16] Rak ne bad ket da bell koun an den fur,
ne chom ket muioc'h eget hini an den diskiant :
o-daou, en deizioù da zont, a vezo ankouaet.
Petra 'ta? Kenkoulz hag an diskiant e varv ivez an den fur !
[17] Kaz am eus ouzh ar vuhez, rak fall eo, a gav din,
ar pezh a vez graet dindan an heol,
rak avel eo pep tra ha redadenn war-lerc'h avel.
[18] Kaz am eus-me ouzh kement labour am eus labouret warnañ dindan an heol
hag a zilezin d'am warlerc'hiad.
[19] Rak piv oar hag eñ e vo fur pe foll?
Mestr e vo war va holl labourioù,
war gement em eus lakaet ennañ poan ha furnez d'en seveniñ dindan an heol.
Ya ! Kement-se ivez a zo kerse !
[20] Ha deuet on da gaout dic'hoanag em c'halon
evit an holl labour em eus strivet evitañ dindan an heol.
[21] Rak sed un den en deus poaniet gant furnez,
skiant-vat hag ampartiz, pa lez e labour da hêrezh d'un all,
eo d'un den n'en deus ket poaniet d'e sevel :
kement-se ivez a zo avel ha poan vras !
[22] Petra a van gant an den eus an holl drevell,
eus an holl breder en deus en em skuizhet ganto dindan an heol?
[23] E holl zeizioù a zo poan, e holl drevell a zo glac'har;
en noz zoken e chom digousk e galon. Avel eo ivez kement-se !

[24] Ne vije neuze evit an den netra gwelloc'h eget debriñ hag evañ,
ha reiñ amzer vat d'e ene e-kreiz e labour !
Rak gwelet em eus-me e teu ivez kement-se eus dorn Doue :
[25] Piv a c'hell hepdañ debriñ hag evañ?
[26] D'an den a blij dezhañ e ro furnez, skiant ha levenez;
met lakaat a ra war ar pec'her ar garg da zastum
ha da zaspugn evit an hini a blij dezhañ, Doue !
Kement-se c'hoazh a zo avel ha redadenn war-lerc'h avel !

3 Marvusted pep tra.

[1] Da bep tra e goulz, hag evit ober pep tra, ur mare dindan an neñv :

[2] Ur mare evit genel hag ur mare evit mervel;
Ur mare evit plantañ hag ur mare evit displantañ.

[3] Ur mare evit lazhañ, hag ur mare evit pareañ;
Ur mare evit diskar hag ur mare evit adsevel.

4 Ur mare evit gouelañ hag ur mare evit c'hoarzhin;
Ur mare evit hirvoudiñ hag ur mare evit ebatal.

5 Ur mare evit teurel mein hag ur mare evit o dastum.
Ur mare evit pokat hag ur mare evit chom hep pokoù.

6 Ur mare evit klask hag ur mare evit koll;
Ur mare evit mirout hag ur mare evit disteurel.

7 Ur mare evit fregañ hag ur mare evit gwriat;
Ur mare evit tevel hag ur mare evit komz.

8 Ur mare evit karout hag ur mare evit kasaat.
Ur mare evit ar brezel hag ur mare evit ar peoc'h.

9 Peseurt gounid a zo d'an den gant ar boan a vez kemeret gantañ?
10 Sellout a ran ouzh ar vicher a ro Doue d'ober da vibien Adam.
11 Graet en deus pep tra da vont en e goulz,
met dirak an amzervezh a-bezh,
ne gomprener ket petra 'ra Doue eus ar penn kentañ betek an dibenn.
12 Anavezet em eus n'eus ket gwelloc'h
evit an den eget kaout levenez hag eurvad e-pad e vuhez;
13 debriñ hag evañ ha tañva eurvad e-kreiz e labour,
kement-se a zo donezon digant Doue.
14 Anavezet em eus e pad labourioù Doue da virviken;
enno n'eus netra da zegas en tu-hont, netra da lemel kuit.
Hag ar pezh a glask Doue en ur ober e oberoù eo ma vo doujet.
15 Ar pezh a zo a zo bet dija, ar pezh a vo a zo aze dija;
hag ar pezh a venn Doue eo e vennad.

16 Sellet em eus c'hoazh ouzh ar pezh a dremen dindan an heol :
gwelet em eus war gador ar Reizh, an Drougiezh;
war gador ar Varnedigezh, ar Fallagriezh.
17 Ha lavaret em eus-me em c'halon :
Doue a varno an den reizh hag an den fallakr,
rak un amzer a zo aze evit pep tra hag ur varnedigezh evit pep labour.
18 Ya, lavaret em eus-me em c'halon diwar-benn mibien an den
penaos e fell da Zoue aprouiñ anezho
hag o lakaat da welout ez int, i o-unan, kement ha loened.
19 Evit gwir, un hevelep planedenn eo hini an den hag hini al loen :
an eil a varv hag ivez egile; un hevelep buhez evit o-daou.
D'an den, trec'h ebet war al loen; rak tra dibad eo pep tra.
20 Mont a ra pep tra d'un hevelep lec'h;
pep tra a zo deuet eus ar poultr, ha pep tra a zistro d'ar poultr.
21 Piv oar hag-eñ e sav d'an nec'h alan an dud,
hag-eñ e tiskenn d'an traoñ, dindan an douar, alan al loened?
22 Ha gwelet em eus n'eus netra gwelloc'h evit an den
eget en em laouenaat gant e oberoù; rak honnezh eo e lodenn.
23 Piv eta a gaso anezhañ da welout petra 'vo war e lerc'h?

4 Doareoù kerseüs ar gevredigezh.

1 Ha troet em eus-me adarre da sellout ouzh an holl waskerezh
a vez kaset da benn dindan an heol :
setu daeroù ar re voustret, ha den ebet d'o frealziñ;
e tu o mac'homerien emañ an nerzh, ha den ebet evit o frealziñ !
2 Meuliñ a ran neuze ar re varv dija marv
kentoc'h eget ar re vev atav o vevañ.
3 Hag eürusoc'h eget an eil re hag ar re all, an hini n'eo ket bet c'hoazh
ha n'en deus ket gwelet c'hoazh ar fallagriezh a vez sevenet dindan an heol.

4 Gwelet em eus-me an dra-mañ ivez,
ned eo pep strivadenn-den
ha pep ijin en ul labour nemet gwarizi an eil ouzh egile.
Ha se c'hoazh a zo avel ha redadenn war-lerc'h avel.

5 Ar foll a groaz e zivrec'h
Hag en em zebr e-unan,
6 Gwell eo ur vozad a ziskuizh
Eget div vozad leun a boan
hag a redadenn war-lerc'h avel.

7 Hag adarre em eus gwelet-me ur vennadurezh
all dindan an heol.
8 Lakaomp un den e-unan-penn, hep mab na
breur;
ha koulskoude n'echu ket da boaniañ;
e zaoulagad, morse, n'o deus o gwalc'h
a binvidigezh.
Evit piv neuze, emezañ, e labouran
hag e tioueran eurvad d'am ene?
Kement-se c'hoazh a zo avel ha gwall vicher.

9 Gwell eo bezañ daou eget bezañ an-unan-penn,
rak evel-se ez eus muioc'h a splet el labour.
10 Mar kouezh unan e c'hell egile e adsevel;
met gwazh a se d'an den a zo e-unan-penn
hag a zeu da gouezhañ,
den ebet neuze evit e adsevel !
11 Ha mar kousker daou a-gevret, en em
dommer;
met un den e-unan-penn, penaos en em
dommfe?
12 Unan bennak a c'hell trec'hiñ war un all mar
bez e-unan-penn,
met daou a zalc'ho a-enep dezhañ. Ur fun tri gor
a vec'h a dorrer.

13 Gwell eo ur c'hampinod paour ha fur
Eget ur roue kozh ha sot, ha na oar ket kemer
kuzul.
14 Rak hennezh a c'hell mont er-maez eus
e brizon ha dont da vezañ roue,
evitañ da vezañ bet ganet paour er rouantelezh.
15 Gwelet em eus an holl dud a gerzh dindan an
heol o vont a-du
evit al lampon yaouank a save da gemer plas
egile;
16 un engroez diniver a dud eo ar re ma oa er
penn anezho.
Gwazh a se mar n'eus ket goude-se da vezañ
laouen gantañ !
A dra sur, se zo kerse, ha redadenn war lerc'h
avel !

17 Taol evezh ouzh da gammedoù pa 'z i da di
Doue.
Tosta evit selaou : se zo gwelloc'h eget aberzh
ar re ziskiant,
ha n'ouzont ket e reont ar gwall.

5 Servijañ Doue ha nann an arc'hant.

1 Na hastez ket da gomz,
na rez ket buan da vennozh d'ober gouestloù
dirak Doue :
rak Doue zo en neñvoù, ha te war an douar.
Na vo ket stank eta da gomzoù :

2 Rak eus trabas e-leizh e tiwan hurlinkoù,
Hag eus leizh a gomzoù, lavaroù diskiant.

3 Mar grez ur gouestl da Zoue, na zale ket d'en
seveniñ,
rak Doue ne gar ket an dud diboell;
ar pezh az po gouestlet, en gra !
4 Kentoc'h eo evidout chom hep ober gouestloù
eget ober hep o seveniñ.

5 Na lez ket da c'henoù d'az kas da bec'hiñ,
ha n'a ket goude-se da lavarout da gannad Doue
n'ac'h eus ket graet a-zevri-kaer !
Perak reiñ tro da Zoue da gounnariñ a-enep da
gomzoù,
ha da rivinañ oberoù da zaouarn?
6 Ober rakdivizoù e-leizh a zegas kerse,
Evel re a gomzoù a zo amzer gollet.
Setu perak, az pez doujañs ouzh Doue.

7 Mar gwelez en ur rannvro ar paour mac'homet,
ar gwir hag ar reizh torret, na vez ket
souezhet !
Rak a-us d'ur penn bras ez eus ur penn bras all
o teurel evezh outañ, hag evel-se penn da benn.
8 Lavaret e vo dit ivez ez eo mad ar vro, mad an
holl ivez,
hag e tle ar vro servijout d'ar roue...

Da betra e servij an arc'hant?

9 An neb a gar an arc'hant n'en devo morse
e walc'h a arc'hant.
Hag an neb a gar ar binvidigezh, n'en devo
morse leve a-walc'h.
Sed aze c'hoazh avel ha kerse !

10 Diouzh ma kresk ar madoù e kresk ivez niver
ar grignerien.
Ha neuze peseurt gounid evit ar perc'henn?
Dudi evit e zaoulagad?
11 Kuñv eo kousked al labourer, pe nebeut pe
kalz e tebrfe;
met kalon stambouc'h an den pinvidik ne lez ket
anezhañ da gousket.

12 Ur gwall-dra a welan c'hoazh dindan an heol :
pinvidigezhioù miret gant o ferc'henn evit
e walleur;
13 lakaomp e kollfe ar madoù-se en un afer fall

bennak;
neuze, mar bez ganet ur mab dezhañ,
ne chomo netra etre daouarn hemañ.
14 Evel ma oa deuet er-maez eus korf e vamm,
en noazh, evel-se e tistro;
hag eus e labour ne chom netra a virfe etre
e zaouarn.
15 Drougeur doanius evitañ distreiñ da vezañ ken
dibourc'h ha m'eo deuet er bed !
Peseurt gounid en deus o vezañ labouret evit
netra?
16 Ha tremenet en devo e holl zeizioù e-kreiz
teñvalijenn,
glac'har, tregas, kleñved, kounnar.

17 Sed eta petra am eus gwelet-me :
an eurvad evit an den eo debriñ, evañ,
hag en em laouenaat e-kreiz e holl labourioù
dindan an heol,
bep m'en em zibun deizioù ar vuhez roet dezhañ
gant Doue,
rak hennezh eo e lod.
18 Ha pa ro Doue d'an den pinvidigezhioù
ha teñzorioù,
pa laka anezhañ barrek d'o zañva, da gaout
diouto e damm dudi,
ha da dennañ plijadur eus e boan,
eo kement-se un donezon digant Doue.
19 Rak neuze ne soñj ket an den en deizioù
e vuhez,
tra m'emañ Doue o treiñ e galon da dañva
al levenez.

6 Mont a ra an holl d'an hevelep lec'h.

1 Ur gwalleur all c'hoazh am eus gwelet dindan
an heol hag a zo bras evit an den.
2 Lakaomp un den en deus Doue roet dezhañ
pinvidigezhioù,
teñzorioù, enorioù; na vank netra d'e galon
a gement a c'hellfe c'hoantaat.
Met Doue ne lez ket anezhañ da dennañ dudi
diouto,
hag un estren eo an hini en em vata ganto.

Sed aze kerse ha doan fall !
3 Pe lakaomp c'hoazh un den en divije bet kant
mab ha kement-all a verc'hed,
en divije bevet bloavezhioù e-leizh.
Met ken niverus ha ma vije bet deizioù
e vloavezhioù,
mar n'en deus ket bet e ene e walc'h a eürusted,
mar n'en deus ket zoken ur bez evitañ e-unan,
en lavarout a ran neuze, ur sioc'han a zo gwell
egetañ !
4 Hemañ a zo deuet en deñvalijenn,
hag en deñvalijenn eo aet kuit,
hag an deñvalijenn a c'holo e anv !
5 N'en deus ket gwelet an heol,
n'en deus ket en anavet.
Hemañ en deus muioc'h a ziskuizh eget
hennezh !
6 Ha goude bevañ div wezh mil bloaz,
mar ne dañva ket an eurvad, petra 'dalv?
Daoust ha ned a ket an holl dud d'an hevelep
lec'h?

7 Ne labourer nemet evit kargañ ar genou,
met ar poull-kalon ne gav kammed e walc'h.
8 Hag aze, peseurt gounid a zo gant an den fur
war an den diboell?
Peseurt trec'h gant an ezhommeg a oar
dirak an dud ober an neuz da vezañ pinvidik?
9 Daoust ha gwelloc'h e vefe an neuz eget stad ar
stomok?
Kement-se c'hoazh a zo avel ha redadenn war
lerc'h avel !

10 Ar pezh a zo bet dija a vez anvet dija dre
e anv.
Ha gouzout a reer petra eo an den
ha penaos ne c'hell ket mont a-enep kreñvoc'h
egetañ.
11 Komzoù e-leizh a zo e-leizh a gerse, neuze da
betra e talv d'an den?
12 Rak piv oar petra zo mat d'an den en e vuhez,
tra ma 'n em zibun e zeizioù a avel ha ma
tremen evel ur skeud?
Ha piv a zisklêrio d'an den petra a c'hoarvezo
war e lerc'h dindan an heol?

7 Furnez ha skiant : Ur nerzh evit ar vuhez.

1 Gwell eo brud vat eget porfum prizius;
ha gwell eo deiz ar marv eget deiz ar
c'hanedigezh.

2 Gwell eo mont da di ar c'hañv eget da di ar
banvez,
rak eno e weler pehini eo dibenn an dud,
ha war-se en em soñj an den bev.
3 Gwell eo ar glac'har eget ar c'hoarzh,
hag un neuz garv pa zegas yec'hed d'ar galon.

[4] Ar re fur a vez o soñjal e ti ar c'hañv,
hag ar re ziskiant e ti ar g.

[5] Gwell eo selaou krozadenn an den fur
eget kanaouenn an dud diboell.
[6] Rak evel strakadennoù an drein dindan ar chaodouron
eo c'hoarzhadenn an den diskiant.
Ha kement-se ivez a zo avel ha kerse !
[7] Rak mac'homerezh a ra sodiñ an den fur,
ha koll ar galon a ra un donezon.

[8] Gwell eo diwezh un dra eget e benn kentañ;
gwell eo kaout habaskted eget rogoni.
[9] Na hast ket en em chalañ ez spered,
rak an trabas a gav e chomadur e kalon ar re ziskiant.
[10] Na lavar ket : perak e oa gwelloc'h an deizioù
a wezhall eget ar re a vremañ?
Ne vefe ket ur goulenn a furnez.

[11] Mat eo ar furnez kement hag un hêrezh;
ur gounid ez eo evit ar re a wel an heol.
[12] Rak goudor ar furnez a dalv goudor an arc'hant;
hag ar pezh a c'hounezer diwar skiantelezh eo kement-mañ :
ar furnez a salv an hini a biaou anezhi !
[13] Sell ouzh labour Doue :
piv a c'hell digammañ ar pezh en deus krommet.
[14] E deiz an eurvad, bez laouen; hag en deiz ar gwalleur, taol evezh !
Ober a ra Doue an eil kenkoulz hag egile,
evit ma n'ouio ket an den petra a c'hoarvezo war e lerc'h.

[15] Kement-mañ am eus gwelet em buhez a gerse :
an den reizh o vervel daoust d'e reizhder,
hag an den fall o chom bev daoust d'e zrougiezh.
[16] Neuze na vez ket reizh betek re, ha na vez ket fur dreist-kont !
Perak en em voureviañ?
[17] Na vez ket drouk en tu-hont d'ar muzul, na vez ket diskiant,
perak klask mervel a-raok da amzer?

[18] Ar pezh a zo mat d'ober eo derc'hel da gement-mañ
hep diskregiñ da zorn diouzh kement-se,
rak an neb en deus doujañs Doue a oar kempouezañ an eil gant egile.
[19] Reiñ a ra ar furnez d'an den fur muioc'h a nerzh
eget dek penn-rener en ur gêr.

[20] Met n'eus hini ebet war an douar a ve reizh
a-walc'h evit ober ar mad atav hep pec'hiñ morse.
[21] Ouzhpenn-se, na daol ket evezh ouzh ar vrud a red gant aon
na glevjes da servijer o kaout abeg ennout !
[22] Rak te, da galon a oar pet gwezh ac'h eus kavet abeg er re all.

[23] Kement-se holl, en aprouet em eus dre ar furnez.
Lavaret em eus : me 'venn bezañ fur !
Met kement-se zo chomet din dreist-diraez.
[24] Re bell emañ ar pezh a zo ! Don, don ez eo !
Piv 'c'hell e dizoleiñ?

[25] Adarre em eus en em lakaet a galon da eveshaat, da furchal,
da imbourc'hiñ ar furnez hag abegoù an traoù,
hag anavezet em eus ez eo an drougiezh ur sotoni,
hag an diskiantegezh ur follentez.

Ha traoù kerseüs a zo e-leizh.

[26] Kavet em eus c'hwervoc'h eget ar marv :
ar plac'h, dre ma'z eo ur pech,
hag he c'halon ur roued, hag he divrec'h ereoù !
An neb a blij da Zoue a ziflipo diouzh he dalc'h, met ar pec'her a vezo paket ganti.

[27] Gwel petra 'm eus kavet, a lavare ar Prezeger,
en ur sellout ouzh an traoù unan hag unan
evit anavezout an abegoù;
[28] sed ar pezh a glask dalc'hmat va ene,
hep dont a-benn da gavout :
un den e-touez mil am eus kavet;
ur plac'h, e-touez an holl, n'em eus ket !
[29] Koulskoude sed amañ petra 'm eus kavet :
Doue en deus graet an den krouadur reizh,
int avat o deus klasket a bep seurt gwalldroioù.

8 An eurvad evit doujerien Doue.

[1] Piv zo evel an den fur,
ha piv a anav diskoulmañ ar c'hudennoù?

Furnez an den a ro lugern d'e zremm,
ha setu kemmet garvder e neuz.

[2] Lavarout a ran : Mir urzhioù ar roue
en abeg d'al le graet dirak Doue.
[3] Na hast ket pellaat dioutañ,
ha n'a ket d'en em lakaat en ur wall-enkadenn;
rak kement a fell dezhañ a c'hell ober.
[4] Mestr war pep tra eo komz ar roue,
ha piv a lavaro dezhañ : Petra 'rez eta?
[5] An neb a vir ar gourc'hemenn n'anavezo diaezamant ebet.

Kalon ar fur a oar ez eus mare ha barnedigezh.
[6] Ya, evit pep tra ez eus mare ha barnedigezh.
Met bras eo an droug a zo war an den,
[7] o vezañ n'oar ket petra c'hoarvezo;
piv a ziskulio dezhañ penaos e vo an traoù?

[8] N'eus den a vefe mestr war e alan evit gallout he derc'hel,
na mestr war deiz e varv.
N'eus den a vefe diskarget eus an emgann-se,
nag ar fallagriezh n'hall ket salviñ he faotr.

[9] Kement-se am eus gwelet dre zerc'hel va c'halon da eveshaat
ouzh kement a vez graet dindan an heol
en amzer m'emañ an den o vestroniañ war an den,
evit ober droug dezhañ.

[10] Ha gant se em eus gwelet reoù fallakr beziet gant enor;
ha tud o vont er-maez eus al lec'h santel
en ur ganañ e kêr meuleudi ar re-se,
en ur ankouaat petra o devoa graet !
Kerse eo c'hoazh kement-se !

[11] Dre ma ne vez ket sevenet diouzhtu ar setañs
a-enep an drougoberoù, e vez kalon an dud leun a c'hoant da zrougober;
[12] rak petra bennak ma ra ar pec'her kant gwezh ar gwall,
e talc'h koulskoude da vevañ.
O ! An dezenn, moarvat, a anavezan-me,
penaos e teu an eurvad d'ar re a zouj Doue
dre ma kehelont e zremm;
[13] ha penaos n'eus ket a eurvad evit an den fall;
evel un tasmant n'en devo ket deizioù hir,
o vezañ na zouj ket dremm Doue.
[14] Met darvoudoù kerseüs a zo war an douar :
tud reizh a zo e c'hoarvez ganto hervez oberoù ar re fall;
ha tud fall a zo e c'hoarvez ganto hervez oberoù ar re reizh.
En lavarout a ran : an dra-se zo kerse !

[15] Dre se eta em eus-me meulet al levenez-mañ,
o vezañ n'eus eurvad ebet evit an den dindan an heol,
nemet debriñ, evañ, hag ebatal.
An dra-se a chomo gantañ e-kreiz e labour e-pad deizioù ar vuhez
a ro Doue dezhañ dindan an heol !

An digomprenus ma'z eo tonkadur an den.

[16] Ha pa 'm eus troet va c'halon da anaout ar furnez
ha klasket spisaat ar vicher a reer war an douar
-rak evit an den n'eus diskuizh ebet d'e zaoulagad na deiz na noz-
[17] neuze em eus anavezet diwar-benn holl labour Doue,
n'hall ket an den dizoleiñ an oberenn a vez sevenet gantañ dindan an heol;
ha goude m'en em skuizhfe an den o klask, ne gavo ket !
Zoken ma lavarfe an den fur :
En gouzout a rin ! Ne c'hell ket kavout.

9 Gwell eo ur c'hi bev eget ul leon marv.

[1] A dra sur em eus prederiet war gement-se holl,
ha komprenet em eus emañ ar re reizh,
ar re fur hag o labourioù, e dorn Doue.
Met an den-eñ ne anavez ket an diforc'h a zo etre karantez ha kasoni,
rak an eil hag eben a zo tra c'houllo evitañ.

[2] Rak un hevelep tonkadur a zo d'an holl,
d'an den reizh ha d'an den fallakr,
d'an den glan ha d'an den dic'hlan,
d'an hini a brof aberzhoù ha d'an hini na ra ket;
evel-se un hevelep planedenn a zo
evit an den mat hag ar pec'her,
evit an den a ra leoù hag an hini en deus aon d'ober leoù.

[3] Setu perak e vez leun a zrougiezh kalon an den, setu perak ec'h ijiner follentezioù e-pad ar vuhez,
pa 'z eer goude-se da gaout ar re varv.
[4] Keit ha ma chomer stag ouzh ar re vev, e virer

spi,
rak gwell eo ur c'hi bev eget ul leon marv.

5 Ar re vev a oar da vihanañ e varvint;
ar re varv avat n'ouzont netra.
N'eus evito gopr ebet, rak ankouaet eo an eñvor anezho;
6 o c'harantezioù, o c'hasonioù, o gwarizioù a zo dija aet holl da netra;
n'o devo lod ebet biken ken e kement a vez graet dindan an heol.

7 Kae eta, debr laouen da vara, hag ev da win a galon vat,
rak Doue en deus kavet mat da oberoù.
8 Ra vo gwenn da zilhad, ha gra na vanko ket an eoul d'az penn.
9 Tañva ar vuhez gant ar wreg a garez
e-pad deizioù ar vuhez-mañ a voged roet dit gant Doue dindan an heol,
peogwir eo hennezh da lod e-kreiz ar poanioù er vuhez a renez dindan an heol.

10 Kement a gavez d'ober, en gra tra ma vevez,
rak n'eus na oberenn, na preder, na skiant, na furnez
e chomadur ar re varv m'emaout o vont etrezek ennañ.

Hep kontañ froudennoù ar chañs.

11 Kement-mañ c'hoazh am eus gwelet dindan an heol :
n'eo ket ar re skañvañ a vez trec'h er redadeg,
nag ar re greñvañ er stourm; ha n'eo ket d'ar re fur ez a ar bara;
na d'ar re boellek, ar binvidigezh; na d'ar re ouiziek ar c'hrad vat,
rak chañs ha dichañs a c'hoarvez gant an holl.

12 Ha ne oar ket an den peur e teuio e amzer :
evel ar pesked paket er roued treizh,
evel an evned tapet el lasoù,
evel-se e vez paket mibien Adam
gant ar gwalleur pa gouezh warno a daol-trumm.

Furnez pe follentez.

13 Gwelet em eus c'hoazh e sell eus ar furnez
kement-mañ dindan an heol, hag a zo,
a gav din, un dra bouezus.
14 Ur gêr vihan a oa, nebeut a dud enni.
A-enep dezhi e teuas ur roue bras,
a sezizas anezhi, a savas outi labourioù bras.
15 Met enni en em gavas un den paour
hag a oa fur hag a saveteas ar gêr gant e furnez.
Hogen n'eus ket bet miret soñj eus an den paour-se.

16 Ha lavaret em eus neuze :
gwelloc'h eo moarvat furnez eget nerzh,
met disprizet e vez furnez ar paour
ha ne vez ket selaouet e gomzoù.

17 Lavaroù habask ar re fur a zo gwelloc'h o selaou
eget kriadennoù roue an dud diboell.
18 Gwell eo furnez eget binvioù-brezel;
met a-walc'h eo ur pec'her evit lakaat kalz a vad da vezañ kollet.

10 Arabat komz betek re.

1 Kelien marv a gontamm ur c'hopad a borfum.
Muioc'h eget furnez hag enor e pouez ur c'hreunenn a follentez.

2 Kalon an den fur a zo en tu dehoù,
ha kalon an den foll a zo en tu kleiz.
3 Neuze pa vez an den foll o vont gant an hent
e vank dezhañ skiant vat,
hag e lavar diwar-benn pep unan : ur foll ez eo !

4 Mar sav a-enep dit kounnar ar roue, na guita ket da blas;
rak chom habask a vir diouzh brasoc'h fazioù.

5 Ur gwall a zo am eus gwelet dindan an heol,
evel ur fazi a-berzh ar penn-rener :
6 Ar follentez savet d'an enorioù uhelañ,
ha tud pinvidik o chom e kargoù izel;
7 gwelet em eus sklaved o vont war varc'h,
ha priñsed o kerzhout war o zreid evel sklaved.

8 An neb a gleuz ur foz a gouezh e-barzh;
an neb a ziskar ur voger a vez flemmet gant an naer.
9 An neb a zistag mein a vez gloazet ganto,
an neb a faout skirioù a c'hell tapout droug diouto.
10 Mar bez dall ar vouc'hal pa n’eo ket bet lemmet he dremm,
e ranker skeiñ div wezh kreñvoc'h; met gant furnez e reer berzh.
11 Mar flemm an naer pa n’eo ket bet hudet,
n'eus ket a c'hounid evit an hudour.

[12] Komzoù genoù an den fur a zegas grad-vat dezhañ;
met muzelloù an den foll a goll anezhañ.
[13] Sotoni eo penn kentañ lavaroù e c'henoù,
ha follentez rik o fenn diwezhañ.
[14] An den diskiant a vergn komzoù war gomzoù,
met ne oar ket an den petra c'hoarvezo gantañ;
ha petra zegouezho war e lerc'h,
piv c'hello en diskuliañ dezhañ?
[15] Labour an den diboell a enoe anezhañ;
ha n'hall ket mont betek kêr, pa n'anavez ket an hent.

Labour ha leziregezh.

[16] Gwa te, bro hag a zo ur bugel he roue
hag a vez he friñsed enni o tebriñ a-dal ar beure !
[17] Eürus out-te, bro hag a zo he roue mab da vrientinien,
a vez he friñsed o tebriñ p'emañ ar c'houlz,
evit adkavout nerzh ha n'eo ket evit en em reiñ d'an evaj.

[18] Da heul leziregezh e kouezh an treust,
ha gant tud didalvez e ra glav e-barzh an ti.
[19] Met daoust ha n'eo ket evit c'hoarzhin e reer predoù?
Hag ar gwin a laouena ar vuhez, n'eo ket 'ta?
Hag an arc'hant a respont da bep tra !

[20] Zoken e diabarzh da soñj, na villigez ket ar roue;
zoken ez kambr-gousket, na villigez ket an den pinvidik :
rak laboused an neñv a gas ar brudoù da bell,
hag an diwaskelleien a zisklêr al labennachoù.

11 Un dra gaer eo ar sklêrijenn.

[1] Taol da beadra war zremm an dour,
ha goude kalz amzer ec'h adkavi anezhañ.
[2] Ro lod anezhañ da seizh pe da eizh,
rak n'ouzout ket peseurt gwalleur a c'hell degouezhout war an douar.

[3] Pa vez karget ar c'houmoul e tistargont o glav war an douar.
Pe er c'hreisteiz pe en hanternoz e kouezhfe ar wezenn,
el lec'h ma kouezh e chom.
[4] An neb a sell ouzh an avel, ne hado ket; hag an neb a sell ouzh ar c'houmoul, ne vedo ket.
[5] Evel n'ouzout ket pe hent a zo d'an alan betek an eskern,
na penaos en em stumm ar bugel en askre e vamm,
evel-se n'anavezez ket labour Doue, oberour pep tra.

[6] A-dal ar beure, had da c'hreun;
ha da noz, na lez ket da zorn da ziskuizhañ.
Rak n'ouzout ket petra a zeuio da vat,
pe kement-mañ pe kement-se,
pe daoust ha ne vint o-daou ken mat all.

Donedigezh ar gozhni.

[7] Kuñv eo ar sklêrijenn ! hag ur blijadur
evit an daoulagad gwelout an heol !

[8] Ha pa chomfe bev an den bloavezhioù e-leizh,
hag evito holl da vezañ bet evurus,
ra soñjo en e zeizioù a deñvalijenn, ha pegen niverus e vint :
Avel ha kerse eo kement a c'hoarvez.

[9] Den yaouank, en em laouena ez yaouankiz,
ha ra vo eürus da galon en deizioù da oad-flamm.
Heuilh hentoù da galon ha c'hoantoù da zaoulagad !
Met gouez e vi galvet gant Doue da vezañ
barnet war gement-se holl.

[10] Pella an doan diouzh da galon,
ha kas kuit ar boan diouzh da gorf !
Met tra dibad eo yaouankiz ha oad-flamm !

12 Bez soñj eus da Grouer a-raok ma fella pep tra.

[1] Az pez soñj eus da Grouer en deizioù da
yaouankiz a-raok ma teuio an deizioù fall,
ma tegouezho ar bloavezhioù ma lavari diwar o fenn :
N'em eus ganto plijadur ebet ken !
[2] A-raok ma teñvalaio an heol hag ar sklêrijenn, al loar hag ar stered,
ha ma teuio en-dro ar c'houmoul goude ar glav;
[3] d'an deiz ma kreno gwarded an ti,
ma krommo an dud nerzhus,
ma paouezo ar malerezed a valañ,
deuet ma vezint da vezañ re nebeut;
ma teñvalaio an deiz evit ar sellerezed dre ar prenestroù,

[4] ha ma prennor war ar ru daou stalaf an nor;
pa zigresko mouezh ar vreo,
pa baouezo geizh al labous,
pa wanaio holl verc'hed ar c'han;
[5] d'ar c'houlz ma sponter rak ur c'hrav
ha ma trealanor gant an hent;
d'ar mare ma vleunio ar wezenn-alamandez,
ma teuio al lamperez da bounneraat,
ma chomo diefed frouezh ar gaprezenn,
e-keit ma'z aio an den etrezek e di
a beurbadelezh
ha ma troio dija al leñverien er straed...
[6] A-raok ma torro an neudenn arc'hant,
ma 'n em vruzuno ar gleuzeul aour,
ma faouto ar pod-dour er feunteun,
ma tiskrogo ar pole us d'ar puñs,
[7] ma tistroy ar poultr d'an douar ma'z eo deut
dioutañ,
hag ar vuhez da Zoue en deus roet anezhi.
[8] Avel an avelioù, eme ar Prezeger, avel eo pep
tra !

Goude-skrid.

[9] Ouzhpenn ma voe ar Prezeger un den fur,
en deus c'hoazh kelennet d'ar bobl ar furnez.
Pouezet en deus, imbourc'het ha reizhet ur
c'halz a grennlavarioù.
[10] Klasket en deus ar Prezeger sevel komzennoù
dudius
ha skrivañ pizh soñjezonoù a wirionez.

[11] Evel broudoù eo lavaroù ar furien,
hag o dastumadoù evel tachoù plantet-mat,
donezon un hevelep mêsaer.

[12] Ouzhpenn-se, va mab, desk ez eo sevel
levrioù ul labour hep diwezh
hag ez eo kalz a studi un dra skuizhus evit ar
c'horf.

[13] Klozadur al lavar : Bet klevet pep tra,
douj Doue ha mir e c'hourc'hemennoù,
sed aze an holl eus an den.
[14] Rak Doue a c'halv dirak e lez-varn an holl
oberoù,
gant kement a zo kuzh, pe vat, pe fall.

Kanenn ar C'hanennoù

1 [1] *Kanenn ar C'hanennoù. Gant Salomon.*

RAK-KANENN

Ar wreg nevez
[2] Ra boko din gant pokoù e c'henoù !
Rak c'hwekoc'h eget ar gwin eo da flourigoù;

[3] Ha da anv evel ur porfum skuilhet;
Ha dre-se out karet gant ar merc'hed yaouank.

[4] Va sach war da lerc'h, redomp !
Ar Roue en deus va degaset en e gambroù :
Ennout e tridomp, ennout emañ hol levenez.

Al laz-kanañ
Muioc'h eget ar gwin kanmeulomp da garantez :
Nag abeg reizh a zo d'az karout !

Ar wreg nevez
[5] Duard ez on met kenedus, merc'hed Jeruzalem,
Evel teltennoù Kedar, evel tinelloù Salma :

[6] Na rit ket a van mard eo duaet va dremm,
Rak an heol en deus va rouzet.
Mibien va mamm zo aet e kounnar a-enep din,
Va lakaet o deus da ziwall ar gwiniegoù.

Met va gwinienn-me,
n'em eus ket he diwallet...

[7] O te, karantez va c'halon, lavar din eta
Pelec'h ec'h ez da vesa da zeñved,
Pelec'h o lakez d'ec'hoazañ da greisteiz,
Evit na vin ket o kantren
War-lerc'h tropelloù da gompagnuned.

Al laz-kanañ
[8] Mar n'ouzout ket, o te ar gaerañ eus ar merc'hed,
Kae ermaez war roudoù an deñved,
Ha laka da beuriñ da venned-givri
E-kichen lochennoù ar vêsaerien.

An den nevez
[9] Ouzh ur gazeg e-touez roñseed kirri Faraon
Az hañvalan, o va muiañ-karet !
[10] Koant eo da zivjod e-kreiz da gleierigoù-skouarn
Ha da c'houzoug dindan da gelc'hiennoù,
[11] Ober a raimp dit ispilhennoù-aour
Ha troioù-gouzoug gant boulloù-arc'hant.

Ar wreg nevez
[12] Endra ma tiskuizhe ar Roue war e c'hourwezenn
En deus taolet va nard e c'hwezh-vat.
[13] Ur sac'hadig mir eo va muiañ-karet
P'emañ o tiskuizhañ war va brennid.
[14] Ur blokad frouezh henne eo va muiañ-karet,
E gwiniegoù En-Gaddi.

An den nevez
[15] Na kaer ez out-te, va mignonez, na kaer ez out-te !
Da zaoulagad evel koulmed !

Ar wreg nevez
[16] Na kaer ez out-te, va muiañ-karet, pegen hoalus !
Hag hor gwele a zo glazur.
[17] Treustoù hon ti a zo sedrez,
Hol lambruskoù a zo siprez.

2 [1] Me eo rozenn-gamm Saron,
Lilienn ar saonennoù.

An den nevez
[2] Evel ul lilienn e-kreiz askol,
Evel-se va muiañ karet e-touez ar merc'hed yaouank.

Ar wreg nevez
[3] Evel ur wezenn-aval e-touez gwez ar goadeg
Eo va muiañ-karet e-touez ar baotred yaouank.

Dindan e skeud em eus bet c'hoant d'azezañ,
Hag e frouezh a zo c'hwek d'am staoñ.

[4] Va degaset en deus e ti ar gwin,
Hag e vanniel, a-us din, eo ar garantez.

[5] Va adnerzhit gant gwestell-rezin,
Va c'hreñvait gant avaloù,
Rak klañv ez on gant ar garantez :

[6] Dindan va fenn emañ e zorn kleiz,
Hag e vrec'h dehoù am briata.

An den nevez
[7] Hoc'h aspediñ a ran, merc'hed Jeruzalem,
En anv gazelenned hag heizezed ar maezioù,
Na zihunit ket, na zihunit ket va c'harantez
A-raok an eur a blijo dezhi.

EIL BARZHONEG

Ar wreg nevez
8 Mouezh va c'hariad ! Emañ o tont
En ur lammat war ar menezioù,
En ur sailhañ war an torgennoù.
9 Hañval eo va c'hariad ouzh ur c'hazelenn
Ouzh mennig un heizez.

Setu-eñ a-drek hor moger :
Sellout a ra dre ar prenestr,
Spiañ a ra dre ar glouedenn.

10 Va muiañ karet da sevel e vouezh
Ha da lavarout din :

An den nevez
" Sav, va c'harantez,
Va hollgaer, ha deus !
11 Setu aet ar goañv hebiou,
Tavet ar glav ha tremenet.

12 Difoupet eo ar bleuñv war hon douar,
Setu distro mare ar c'hanennoù,
Grougous an durzhunell a glever dre ar vro.

13 Ar fiezenn a vount he frouezh nevez
Ar gwini en o bleuñv a skuilh c'hwez-vat :
Sav, va c'harantez, va hollgaer, ha deus !

14 O va c'houlmig, e frailhoù ar roc'hell,
E gwasked ar reier serzh,
Diskouez din da zremm,
Va laka da glevout da vouezh,
Un dudi eo da vouezh,
Ur goantiz eo da zremm.

Al laz-kanañ
15 Pakit dimp al lern,
Al lern bihan drasterien ar gwiniegoù,
Rak en o bleuñv emañ hor re-ni !

Ar wreg nevez
16 Va c'hariad a zo din-me ha me dezhañ,
eñ hag a vesa e dropell e-touez al lili.

17 A-raok ma c'hwezho aezhenn an deiz
Ha ma tec'ho kuit ar skeudoù,
Deus en-dro, va c'hariad...

Heñvel ouzh ur c'hazelenn,
Pe ouzh mennig un heizez
War menezioù Beter.

3 1 War va gwele, a-hed an noz
Em eus klasket an hini zo karantez va ene;
E glasket em eus ha n'em eus ket e gavet.

2 Sevel a rin eta evit monet dre Gêr,
Dre ar straedoù, dre ar plasoù,
O klask an hini zo karantez va ene.
E glasket em eus ha n'em eus ket e gavet.

3 Ar warded o deus kejet ganin
Ar re a ra o ged-noz e Kêr :
" Hag eñ hoc'h eus e welet,
an hini karet gant va ene? "

4 Diouzhtu ma oan aet diouto
Em eus kavet an hini zo karantez va ene :
Kroget em eus ennañ, n'hen laoskin ket da vont,
Ken n'am bezo e lakaet da antren e ti va mamm,
E kambr an hini he deus va c'hoñsevet.

An den nevez
5 Hoc'h aspediñ a ran, merc'hed Jeruzalem,
En Anv gazelenned hag heizezed ar maezioù,
Na zihunit ket, na zihunit ket ar c'harantez,
A-raok an eur a blijo dezhi.

TREDE BARZHONEG

Al laz-kanañ
6 Petra eo se a sav eus ar gouelec'h,
Evel ur golonenn a voged,
O skuilh c'hwez-vat ar mir hag an ezañs,
Hag holl frondoù an estrenvro?

7 -Setu leter Salomon,
Tri-ugent den kadarn en-dro dezhañ,
An dibab eus gouroned Israel,
8 Holl, tud ampart da c'hoari ar c'hleze,
Embreget d'an emgann;
Pep unan gant e gleze ouzh e gostez
Gant aon rak trapoù an noz.

9 Ar Roue Salomon en deus lakaet
D'ober dezhañ un daez
Gant koad eus al Liban.
10 Ar postoù anezhañ en deus graet en arc'hant,
Ar stel en aour,
Hag ar sez e limestra.
An diabarzh a zo bet brodet
Gant karantez merc'hed Jeruzalem.

11 Deuit da welout, merc'hed Sion,
Hag arvestit ouzh ar Roue Salomon
O tougen an talgen he deus e vamm e gurunet

gantañ
Da zeiz e briedelezh,
Da zeiz levenez e galon.

An den nevez
4 [1] Na kaer ez out, va mignonez,
na kaer ez out-te !
Da zaoulagad a zo koulmed a-drek da ouel !
Da vlev heñvel ouzh ur bagad givri
Oc'h houlennañ war diribinoù Menez Galaad.

[2] Da zent evel un tropell dañvadezed
O tistreiñ eus ar stivell-welc'hiñ;
Pep unan o kaout gant ur menned gevell,
Rak n'eus hini a ve gaonac'h.

[3] Un neudenn skarlek eo da ziweuz;
Da lavaroù zo hoalus.
Da zivjod, a-drek da ouel
A zo skejennoù greunadez.

[4] Da c'houzoug a zo evel tour David
Savet evit bezañ ur c'hreñvlec'h.
Mil skoed outañ zo skourret,
Holl skoedoù ar gadarnidi.

[5] Da zivronn a zo daou vennig,
Gevelled ur c'hazelenn,
O peuriñ e-touez al lili.

[6] A-raok ma c'hwezho aezhenn an deiz
Ha ma steuzio an deñvalded,
Ez in da venez ar mir
Da grec'hienn an ezañs.

[7] Hollgaer ez out, va mignonez,
Ha n'eus ennout namm ebet.

[8] Deus ganin eus al Liban, va fried,
Deus ganin eus al Liban, danvez-pried,
Ganin eus al Liban e teui,
Eus lein an Amana,
Eus lein ar Sanir hag an Hermon,
Eus menezioù-repu al louparded.

[9] Paket ac'h eus va c'halon, o va c'hoar, va fried,
Paket ac'h eus va c'halon
Gant unan hepken eus da selloù,
Gant unan hepken eus perlez da dro-gerc'henn.

[10] Pegen kaer eo da garantez,
O va c'hoar, va fried,
Pegen c'hwek da garantezioù,
C'hwekoc'h eget ar gwin !
Ha c'hwez-vat da frondoù
A zo trec'h d'an holl valzamoù !

[11] Eus da vuzelloù, o va fried,
E tiver mel-terennoù;
Mel ha laezh a zo dindan da deod,
Ha c'hwez-vat da zilhad
A zo evel porfum al Liban.

[12] Ul liorzh kloz-mat
Eo va c'hoar, va fried,
Ul liorzh kloz-mat,
Ur feunteun siellet.

[13] Da ganouc'helloù a zegas dour
d'ul liorzh a wez-greunadez
Gant frouezh dispar enno, bodoù frondus.

[14] Nard ha safran,
Kanell ha kinamona,
Gwez-ezañs a bep seurt;
Ar mir, an aloez,
Gant ar gwez-balzam ar gwellañ.

[15] Feunteun al liorzhoù,
Mammenn a zourioù bev,
Gwazh-dour o tiskenn eus al Liban !

Ar wreg nevez
[16] Sav, avel-sterenn,
Ha deus, avel-greisteiz !
C'hwezhit war va liorzh,
Ma 'n em skigno va balzamoù !
Ma-z antreo va muiañ karet en e liorzh,
Ma tañvaio he frouezhioù saourus !

An den nevez
5 [1] Antreet on em liorzh, o va c'hoar, va fried,
Kutuilhet em eus va mir ha va balzam,
Debret em eus mel va zerenn,
Evet em eus va gwin ha va laezh.

Al laz-kanañ
Debrit, keneiled !
Evit, en em vezvit a garantez !

PEVARE BARZHONEG

Ar wreg nevez
[2] Kousket a ran, met dihun eo va c'halon :
Setu mouezh va muiañ karet !
Emañ o skeiñ !

An den nevez
"Digor din, va c'hoar, va c'harantez,

va c'houlm, va hollgaer !
Rak gleb eo va fenn gant ar glizh,
Ha va blev gant takadennoù an noz.

Ar wreg nevez
3 Tennet em eus va brozh,
penaos hec'h adlakaat?
Gwalc'het em eus va zreid,
penaos o adlouzañ?

4 Va muiañ-karet en deus tremenet e zorn dre doull an nor,
Ha va c'halon em c'hreiz a zo bet fromet holl :
5 Savet on da zigeriñ d'am muiañ karet,
Ha diouzh va daouarn e tivere mir,
Diouzh va bizied mir frondus war dornell ar morailh.

6 Digoret em eus d'am c'harantez,
Nemet diflipet e oa, steuziet kuit.
E dec'hadenn am lakae da semplañ.

E glasket em eus, ha n'em eus ket e gavet en-dro,
E c'halvet em eus, ha n'en deus ket respontet.

7 Ar warded o deus kejet ganin
En ur ober o ged-noz e Kêr :
Skoet o deus warnon, va gouliet o deus,
Diframmet o deus diganin va mantell,
Gwarded ar mogerioù.

8 Hoc'h aspediñ a ran, merc'hed Jeruzalem,
Mar kavit va muiañ-karet,
petra lavarot dezhañ?
Nemet ez on klañv a garantez.

Al laz-kanañ
9 Ha petra en deus da vuiañ-karet
En tu-hont d'ar re all,
O te ar gaerañ eus ar merc'hed?
Da vuiañ-karet, ha petra 'ta en deus
En tu-hont d'ar re all
Evit hon aspediñ evel-se?

Ar wreg nevez
10 Va muiañ karet, skedus ha livrin ez eo,
Diforc'hadus etre dek mil.
11 Aour eo e benn, aour glan,
Rodelloù e vlev a zo barroù-palmez, du-bran.

12 E zaoulagad a zo koulmed
War ribl ur wazh-dour a gouronk el laezh
Hag en em boz war vord un oglenn.

13 E zivjod a zo ul liorzh gwez-balzam,
Bodadoù a c'hwez-vat.
E vuzelloù a zo lili,
Strilhañ 'ra diouto mir dispar.

14 E zivrec'h a zo kranennoù aour
Kaeraet gant maen eus Tarsis.
E gof a zo un dolzenn olifant
Goloet a vein-safir.

15 E zivhar a zo peulioù alabastr
Diazezet war sichennoù aour pur.
E neuz a zo hini al Liban,
Hollgaer ez eo evel ar sedrez.

16 E gomzoù a zo leun a zouster,
Ha pep tra ennañ a zo dudi.
Hennezh eo va muiañ-karet,
Hennezh eo va fried, merc'hed Jeruzalem.

Al laz-kanañ
6 1 Pelec'h eo aet da vuiañ karet,
O te an hini gaerañ eus ar merc'hed?
War-du pelec'h eo tec'het da gariad
Ma-z aimp d'e glask a-gevret ganit?

Ar wreg nevez
2 Va c'hariad, diskennet eo d'e liorzh,
D'ar bodadoù balzam,
Evit mêsa e dropell em liorzhoù,
Evit kutuilh bleuñv lili.

3 Me zo d'am muiañ-karet,
Ha va muiañ-karet zo din-me,
Eñ hag a vesa e dropell
e-touez al lili.

PEMPVET BARZHONEG

An den nevez
4 Kaer ez out, va mignonez,
evel Tirsa,
Hoalus evel Jeruzalem,
Spouronus evel strolladoù-emgann.

5 Distro diouzhin da zaoulagad,
Rak va strafuilhañ a reont.
Da vlev a zo heñvel ouzh ur bagad givri
Oc'h houlennañ war diribinoù Menez Galaad.

6 Da zent evel un tropell dañvadezed
O tistreiñ eus ar stivell-welc'hiñ;
Pep unan a zo ganti menned-gevell,
Ha n'eus hini a vefe ur c'haonac'h anezhi.

[7] Evel skejennoù greunadez
Da zivjod a-dreñv da ouel.

[8] Tri-ugent a rouanezed a zo
Ha pevar-ugent a eilgwragez.

[9] N'eus nemet unan a ve va c'houlmig,
Unan a ve va hollgaer.
Evit he mamm n'eus merc'h nemeti,
Hi an hini karet muiañ gant ar vaouez he deus he ganet.

Ar merc'hed yaouank ouzh he gwelout
A ra eürus anezhi :
Ar rouanezed hag an eilgwragez
a gan he meuleudi :

[10] Piv eo honnezh a bar evel gouloù-deiz,
Kaer evel al loar,
skedus evel an heol,
Spouronus evel bagadoù-stourm?

[11] E liorzh ar gwez-kraoñ on diskennet
Da welout glasvez nevez ar saonenn,
Da welout hag-eñ emañ ar winienn o vroñsañ,
Hag-eñ emañ ar gwez greunadez o vleuniañ.

Ar wreg nevez
[12] N'ouzon ket… met ar garantez he deus va lakaet
Da bignat war girri va fobl, evel priñs !

Al laz-kanañ
7 [1] Distro, distro, Sulamiadez,
Distro, distro, ma sellimp ouzhit !

- Perak e sellit ouzh ar Sulamiadez
Evel en un dañsadeg div vandenn?

[2] Na kaer eo da dreid ez sandalennoù,
merc'h ur priñs !
Krommenn da zivlez a zo
evel un dro-c'houzoug,
Oberenn ampart un arzour.

[3] Da vegel a zo un hanaf kelc'hiek
Ha na vank ket ennañ gwin temzet-mat.
Da gof a zo ur bern gwinizh
Gant bleuñv lili tro-zro.

[4] Da zivronn evel daou vennig
Gevelleg ur c'hazelenn.
[5] Da c'houzoug a zo un tour-olifant.
Da zaoulagad evel feunteunioù Hesbon
E-tal dor Bath-Rabbim.
Da fri a zo evel tour al Liban.
Oc'h ober ged war-zu Damask.
[6] Da benn a zo warnout evel ar C'harmel;
Houl da vlev evel limestra
A chadenn ur roue gant o rodelloù.

An den nevez
[7] Na pegen kaer ez out, na pegen hoalus,
O va c'harantez, plac'h va dudi !

[8] Da vent uhel a zegas soñj eus ur balmezenn
A vefe da zivronn he blokadoù-frouezh.
[9] Lavaret em eus : Krapat a rin ouzh ar balmezenn
Hag e krogin en he frouezh.

Ra vo da zivronn evel barroù-rezin,
Alan da fronelloù evel frond an avaloù.
[10] Da staoñ a zo ur gwin eus ar c'hwekañ...

Ar wreg nevez
O tiverañ war-eeun evit ar muiañ karet,
O riklañ war e ziweuz da goulz an hun.
[11] Me zo d'am muiañ karet
Ha davedon en em dro e c'hoantadenn.

[12] Deus eta, va c'hariad...
Deomp d'ar maezioù !
Tremenomp an noz er frouezhegi.

[13] A-dal ar beure ez aimp d'ar gwiniegi,
Hag e welimp hag-eñ emañ ar winienn o vroustañ,
Hag ar bleuñv oc'h en em zispakañ war o skourroù,
Hag-eñ e tigor ar gwez-greunadez o bleunioù.

Eno e roin dit va c'harantezioù...
[14] Ar mandragoned a skuilh o frond,
E-tal hon treuzoù emañ frouezh ar c'hwekañ,
Reoù nevez evel reoù gozh,
O miret em eus evidout, va c'hariad !

8 [1] A, perak n'out ket ur breur din-me
En divije denet divronn va mamm !
Ouzh da gavout er-maez e c'hellfen pokañ dit
Hep na ve den evit va dismegañsiñ.

[2] Da zegas a rafen, da lakaat da antren
E ti va mamm, va c'helenn a rafes !
Ha me a rofe dit ur gwin balzamet,
Gwin kuñv va avaloù greunadez.

[3] Dindan va fenn emañ e zorn kleiz,
Hag e zorn dehoù am briata.

An den nevez
[4] Hoc'h aspediñ a ran, merc'hed Jeruzalem,
Na zihunit ket, na zihunit ket va c'harantez
A-raok an eur a fello dezhi.

KLOZADUR

Al laz-kanañ
[5] Piv eo honnezh a bign eus ar gouelec'h
Harpet ouzh he muiañ karet?

An den nevez
Dindan ar wezenn avaloù em eus da zihunet,
Lec'h ma wilioudas ac'hanout da vamm,
Lec'h ma wilioudas ac'hanout
an hini he deus da c'hanet.

Ar wreg nevez
[6] Va laka evel ur siell war da galon,
Evel ur siell stag ouzh da vrec'h.

Al laz-kanañ
Rak kreñv eo ar garantez evel ar marv,
Didrugar eo ar warizi evel ar Sheol.
He daredoù a zo daredoù-tan,
Hag he flammoù, flammoù Doue.

[7] Doureier bras ne vefent ket
evit mougañ ar garantez
Na sterioù bras evit he beuziñ.

Al laz-kanañ
Ha pa rofe unan bennak
holl binvidigezhioù e di
Evit prenañ ar garantez,
Ne c'hounezfe netra nemet dispriz.

[8] Ur c'hoar vihan hon eus,
N' he deus ket c'hoazh a zivronn :
Petra raimp-ni d'hor c'hoar
D' an deiz ma vo graet anv anezhi?

[9] Mar bez ur voger anezhi?
E savimp warni kranelloù arc'hant.
Mar bez un nor?
E serrimp anezhi gant stalafioù sedrez.

Ar wreg nevez
[10] Ur voger ez on,
ha va divronn a zo tourioù !
Evel-se dirak e zaoulagad ez on
An hini he deus kavet ar peoc'h.

An den nevez
[11] Ur winieg en devoa Salomon en
Baal-Hamon :
He fiziout a reas etre daouarn gwarded,
Ha pep unan anezho a dlee degas dezhañ
evit he frouezh, mil pezh arc'hant.

[12] Va gwinieg a zo din-me,
he mirout a ran evidon.
Dit-te Salomon, ar mil pezh arc'hant,
Ha daou c'hant da ziwallerien he frouezh.

[13] Te hag a chom el liorzhoù,
Ouzh da vouezh e taol evezh va mignoned;
Teurvez ober ma klevin anezhi...

Ar wreg nevez

[14] Tec'h kuit, va c'hariad,
heñvel ouzh ur c'hazelenn,
pe mennig un heizez,
war ar menezioù balzamek...

Levr ar Furnez

Lodenn gentañ :
Ar furnez ha tonkadur an den

Klask Doue ha diwall diouzh ar pec'hed.

1 [1] Karit ar reizhder, c'hwi barnerien ar bed,
Ho pet mennozhioù reizh diwar-benn an Aotrou,
E glaskit en eeunded ho kalon;
[2] Rak en em lezel a ra da vezañ kavet gant ar re n’e demptont ket,
En em ziskuliañ a ra d'ar re na nac'hont ket o feiz outañ.
[3] Met ar mennozhioù fallakr a bella diouzh Doue,
Hag an Hollc'halloudeg, mar klasker e aprouiñ, a zistaol an dud diboell.
[4] N'antre ket ar Furnez en un ene drougoberus,
N'a ket da chom en ur c'horf dalc'het gant ar pec'hed.
[5] Rak ar Spered Santel, hor c'helenner, a dec'h dirak ar c'horvigellerezh;
En em dennañ a ra kuit dirak ar mennozhioù difur,
Gwall-feuket ma'z eo gant degouezh ar fallagriezh.
[6] Ur spered karer an dud eo ar Furnez;
Nemet ne lezo ket digastiz ar blasfemour evit e lavaroù;
Rak Doue zo arvester e lounezhi,
Enseller gwirion e galon,
Ha selaouer lavaroù e deod.
[7] Spered an Aotrou a leugn an hollved,
Ha peogwir emañ o terc’hel pep tra unvanet,
ec'h anav kement a vez lavaret.
[8] N'eus hini eta eus ar re a laosk komzoù disakr a c'hellfe en em laerezh dioutañ,
ar reizhded dialerez ne lezo ket anezhañ da dec'hout kuit.
[9] Enklask a vo graet war vennadoù an den fall,
Ha trouz e gomzoù a savo betek an Aotrou,
Ma vezo kastizet e fallagriezhoù.
[10] Ur skouarn warizius a selaou pep tra;
Zoken hiboud ar mouskomzoù n'en em guzh ket dioutañ.
[11] En em virit eta diouzh ar c'hlemmoù didalvoud,
Ha diwallit ho teod diouzh an drouklavaroù;
Rak ne chom ket diefed ar gomz ar guzhetañ,
Ar genoù gaouiat a ro marv d'an ene.
[12] Na glaskit ket ar marv gant diheñchadurioù ho puhez,
Na sachit ket ar rivin warnoc'h gant oberoù ho taouarn :
[13] Rak Doue n'en deus ket graet ar marv,
N'en em blij ket en emgoll ar re vev.
[14] Krouet en deus an holl draoù evit ma vint en o boud;
Krouadurioù ar bed a zo evit ar silvidigezh,
N'eus enno kontamm ebet a varv,
Ha ne ren ket an Ankoù war an douar.
[15] Rak divarvel eo ar Barnerezh.

Ar vuhez hervez an dud dizoue.

[16] An dud fallakr avat a c'halv an Ankoù gant o dorn hag o mouezh;
Hag o sellout outañ evel ouzh ur mignon en em roont dezhañ;
Gantañ e skoulmont kevredigezh,
Dellezek ma'z int da vezañ e berc'hennadur.

2 [1] Rak en o soñjoù faos e lavaront dezho o-unan :
Berr ha doanius eo hor buhez,
Remed ebet pa zeu evit an den e dremenvan,
N'anaver den ebet a vefe distroet eus an Hades.
[2] Dre zegouezh omp deuet da vezañ,
Ha goude-se e vezimp evel pa ne vijemp ket bet;
Ur vogedenn eo c'hwez hon difron,
Hag hor soñj, un elienenn o strinkañ diwar talmerezh hor c'halon.
[3] Mar deu hi da vougañ e tistro hor c'horf e ludu
Hag e steuz hor spered evel un aezhenn skañv.
[4] Gant an amzer e kouezho hon anv en ankounac'h,
Ha den ebet ken n'en devo koun eus hon oberoù.
Tremen a ray hor buhez evel roudoù ur goumoulenn,
Steuziañ a ray kuit evel ur vrumenn
Skarzhet kuit gant skinoù an heol
Ha dispennet gant an tommder.
[5] Ya, evel tremen ur skeud eo hor buhez :
Hag hon diwezh zo hep distro,
Lakaet e vez ar siell, ha n'eus den o tont en-dro.

[6] Deuit 'ta ! Tennomp plijadur eus ar madoù a-vremañ :
Hastomp, keit ha ma'z omp yaouank, ober implij eus ar c'hrouadurioù,
[7] En em vezvomp gant gwin a briz ha porfumoù,
Na lezomp ket bleunienn an nevez-amzer da dremen.
[8] En em gurunennomp gant boutonoù-roz a-raok na weñvfent,
[9] Ha na vezet hini ac'hanomp o vankout d'ar vezvadeg;
Lezomp dreist-holl azonoù eus hon ebat,
Rak hennezh eo hol lod, hennezh hon tonkadur !

[10] Gwaskomp an den reizh mard eo paour,
n' espernomp ket an intañvez,
doujañs ebet evit ar c'hozhiad karget a vloavezhioù.
[11] Hon nerzh da vezo lezenn-diazez hor reizhded:
Rak kement zo gwan, sklaer eo, ne servij da netra.

[12] Enkomp an den reizh, peogwir e ra diaezamant dimp,
Peogwir emañ oc'h enebiñ ouzh hon doareoù,
Pa rebech dimp terriñ al lezenn,
Pa damall dimp bezañ treitourien d'hor c'helennadurezh.
[13] Eñ gant stad a gav dezhañ perc'hennañ anaoudegezh Doue;
Hag en em envel a ra mab an Aotrou;
[14] Bepred emañ aze evel ur rebech d'hor soñjoù;
Zoken ar gwel anezhañ a zo dimp ur bec'h.

[15] Rak e vuhez n'eo tamm ebet heñvel ouzh hini ar re all,
Diforc'h a-grenn ma'z eo e zoareoù.
[16] D'e soñj ned omp nemet fals moneiz,
Hag en em zistreiñ a ra diouzh hon hentoù evel diouzh koc'hion.
Uhel-embann a ra ez eo eürus dibenn an den reizh,
hag en em fougeal a ra da gaout Doue da dad.
[17] Gwelomp daoust ha gwir e vefe e lavaroù,
Arnodomp petra a vezo e dremenvan.
[18] Rak mard eo an den reizh mab da Zoue, e teuio Doue d'e zifenn;
E zieubiñ a ray a-dre daouarn e enebourien.

[19] Aprouomp anezhañ gant dismegañsoù ha boureviadur
Dimp da anavezout e habaskter,
Ha da wiriekaat e basianted.
[20] Kondaonomp anezhañ d'ur marv mezhus,
Peogwir, diouzh e glevout, e vo sikouret.

Drouk-fazi ar re fallakr.

[21] Setu petra a soñjont, met faziañ a reont,
Dallet ma'z int gant o fallagriezh.
[22] N'anavezont ket sekredoù Doue,
Ne c'hortozont gopr ebet evit ar santelezh,
N' houllont ket krediñ e gounid an eneoù dinamm.
[23] Doue avat en deus krouet an den evit an divarvelezh,
E c'hraet en deus da vezañ ur skeudenn eus e natur-Eñ.

[24] Nemet eo dre warizi an Diaoul ez eo antreet ar marv er bed :
En arnodiñ a raint, ar re-se hag a zo dezhañ !

Tonkadur an dud reizh e-keñver an dud fall.

3 [1] Hogen eneoù an dud reizh zo etre daouarn Doue,
Ha ne vo gwask ebet evit o zihout.
[2] Da sell ar re ziboell o deus seblantet mervel,
Hag o zremenvan en deus hañvalet bezañ ur gwalleur,
[3] O disparti diouzhimp, un distro d'an netra :
Int-i avat a zo er peoc'h.
[4] Mar o deus, da sell an dud, gouzañvet kastizadurioù,
O goanag a zo leun a zivarvelezh.

[5] En eskemm eus poanioù skañv e resevint eurvad bras :
Rak Doue en deus o aprouet
Hag o c'havet en deus dellezek anezhañ e-unan;
[6] Evel an aour en teuzlestr en deus o aprouet,
Evel ul loskaberzh en deus o c'havet mat.

[7] En deiz ma teuio d'o gweladenniñ e vezint hollskedus
Evel elienennoù-tan o redek a-dreuz d'ar soul.
[8] Barn a raint ar broadoù hag e renint war ar pobloù,
Hag an Aotrou a vezo da viken o roue.
[9] Ar re a laka o fiziañs ennañ a gompreno ar wirionez,
Ar re feal a chomo en e gichen er garantez :
Rak e drugarez hag e c'hras a zo evit e zibabidi.

10 Hogen ar re fall a resevo ar c'hastiz dleet d'o mennadoù,
Int hag o deus distaolet an hini reizh ha pellaet diouzh an Aotrou.
11 Ya, gwall-eürus ar re a zispriz ar furnez hag ar reizhadurezh :
Un aner eo o spi, difrouezh eo o strivoù,
ha dic'hounid o labourioù,
12 Diboell eo o gwragez, diroll o bugale, milliget o lignez !

Gwelloc'h eo bezañ divugel eget kaout lignez fallakr.

13 Eürus ar vaouez divugel met disaotr,
An hini n'he deus ket pec'het en he friedelezh;
En em ziskouez a ray frouezh he buhez en deiz gweladenn an eneoù;
14 Eürus c'hoazh an tizog n'en deus ket e zorn embreget fallagriezh,
N'en deus ket soñjoù en-drouk a-enep an Aotrou :
Resev a ray evit e fealded ur gopr eus an dibab
Hag ul lod hetus-meurbet e Neved an Aotrou.
15 Rak leun a glod eo frouezh al labourioù mat,
Ha strujus da viken eo gwrizienn ar Furnez.

16 Bugale an avoultrerien, int avat, ne raint ket berzh,
Ar ouenn diwanet eus ar pec'hed a yelo da get.
17 Zoken mar tizhont buhez hir, e vint kontet evel netra,
Hag hep enor e vo d'an diwezh, o c'hozhni.

18 Mar deu warno ur marv dizale,
n'o devo na goanag, na frealz en Deiz an Diforc'h :
19 Ya, kriz eo dibenn ul lignez direizh !

4 1 Gwelloc'h eo chom hep bugale ha bevañ er vertuz :
Rak an divarvelezh en em stag ouzh an eñvor anezhi,
Anavezet ma'z eo gant Doue ha gant an dud.
2 Bezant, e kemerer skouer diwarni,
Ezvezant, e huanader war he lerc'h;
Er beurbadelezh e c'hounez ar gurunenn
Evit bezañ trec'het en emgannoù an dinammded.

3 Met gouenn ar re fall, ha goude bezañ niverus, ne c'hounezo ket,
Gant he broustennoù bastard ne daolo ket gwrizioù don;
N'en em ziazezo ket war fontoù start.
4 Ha goude ma taolfe barradur evit ur pennad,
Krog fall ma'z eo en douar, e vo diskogellet gant an avel,
Diwriziennet gant nerzh ar gorventenn;
5 He skourroùigoù, tener c'hoazh, a vo torret,
Hag o frouezh, re c'hlas evit bezañ debret,
A vo didalvoud, ne servijint da netra.
6 Rak ar vugale ganet eus darempredoù direizh
A ro testeni, e deiz an arnod, eus fallagriezh o c'herent.

Gwelloc'h eo mervel yaouank eget kozh ha pec'her.

7 Hogen an den reizh, zoken mar c'hoarvez
dezhañ mervel araok an oad,
A gav an diskuizh;
8 Ar gozhni enorus, n'eo ket an hini a vez roet gant buhez hir,
N'eus ket d'he muzuliañ gant niver ar bloavezhioù.
9 Rak ar Furnez evit an dud a zo kement ha blev gwenn,
Ur vuhez dinamm a zo kement hag un oad kaset da bell.
10 Deut da vezañ plijus da Zoue, an den reizh zo karet gantañ :
Evel ma veve e-touez pec'herien, eñ zo bet dilamet kuit.
11 Tennet eo bet ac'hann da virout ouzh an droug da wastañ e spered,
Hag ouzh an tromplerezh da douellañ e ene.
12 Rak sach an droug a deñvala splannder ar mad,
Ha bouilh ar c'hoantegezh a eilpenn un ene dizifenn.
13 Deuet e berr amzer da vezañ peurvat
En deus kaset da benn ur redadenn hir.
14 E ene a oa plijus da Zoue
Hag en abeg da se eo bet tennet hep gortoz a greiz an drougiezh.

An dud avat, o welout se, ne gomprenont ket,
Ha ne zeu ket en o spered ar soñj
15 Emañ gras ha trugarez Doue war e zibabidi
Hag e sikour gant e sent.
16 An den reizh, gant e varv, a gondaon an dud difeiz chomet bev;
Hag ar yaouankiz echu ken buan,
a gondaon kozhni an den direizh.

17 An dud a wel dibenn an den fur;
Met hep kompren mennadoù Doue en e geñver
Na perak en deus an Aotrou e lakaet en surentez.
18 Gwelout a reont, hag e tiskouezont o dispriz;
An Aotrou avat a ray goap outo;
19 Hep dale pell e vezint kelanoù hep enor,
Distaolet e-touez ar re varv en un dismegañs peurbad.
An Aotrou o breso hag o stlapo traoñ, mut, war o fenn,
O diframmañ a ray diouzh o sichenn,
Hag e vint dispennet holl, roet d'ar boan,
Hag an eñvor anezho a yelo da get.

Ar re vat hag ar re fall en deiz ar Varnedigezh.

20 Pa vo graet ar gont eus o fec'hedoù, e teuint leun a spouron,
O zorfedoù a savo en o enep evit o zamall.

5 1 Neuze, gant surentez vras, en em zalc'ho en den reizh en e sav,
A-dal d'ar re o devo e vreset,
ha dismegañset ar boan bet kemeret gantañ.
2 Ouzh e welout e vint strafuilhet gant ur spouron euzhus,
Saouzanet holl ma vint ouzh e welout salvet
A-enep d'ar pezh a c'hortozent.
3 Ha gant morc'hed bras e lavarint an eil d'egile,
En ur hirvoudiñ en enkrez o ene :
4 «Hennezh eo an hini hon eus godiset gwezhall
Ha kemeret evel danvez hor flemmadennoù, diboell ma oamp !
Graet hon eus eus e vuhez ur follentez
Hag eus e varv ur vezh.
5 Penaos eta emañ kontet e-touez mibien Doue ?
O kaout lod bremañ e-touez ar Sent?

6 Ya, diroudet hon eus diwar hent ar wirionez,
sklêrijenn ar reizhder n'he deus ket lugernet evidomp,
An heol n'eo ket bet paret warnomp.
7 Lonket hon eus hor gwalc'h hag ouzhpenn
E raventoù an torfed hag an emgoll,
Ha treuzet hon eus gouelec'hioù dihentoù :
Roud an Aotrou avat, n'hon eus ket anavezet anezhañ.
8 Da betra en deus talvezet hol lorc'h dimp?
Pinvidigezh ha pompad, petra o deus degaset dimp?
9 Evel ur skeud eo tremenet kement-se,
Evel ur c'heloù o redek prim;
10 Evel ur vag o regiñ an houl fiñvus
Hep ma c'hellfe bezañ adkavet tres hec'h hent
Na roudenn he staon er c'hoummoù;
11 Pe c'hoazh evel al labous a nij a-dreuz an aer
Hep lezel war e lerc'h arouez ebet eus e dreug :
A daolioù-pluñv e flap an aezhenn skañv
Ouzh he regiñ gant sourradenn nerzhus;
Mont a ra war-raok war-bouez taolioù e zivaskell,
Ha goude-se ne weler merk ebet eus e dremen;
12 Pe c'hoazh evel ur bir bannet war-zu e bal
Dre an aer roget o tistreiñ diouzhtu warnañ e-unan
Ken na c'heller ket gouzout dre belec'h eo aet hebiou.
13 Evel-se ni ivez, a vec'h ganet, hon eus paouezet da vezañ,
Ha n'hon eus da ziskouez tres ebet a vertuz,
Nemet en hor fallagriezh hon eus bevezet hor buhez.»

14 Ya, evel pell skubet gant an avel eo goanag ar re fall,
Evel eon skañv skrapet kuit gant ar gorventenn,
Evel moged o steuziañ er gwent,
Evel eñvor dibad ostiziad un deiz.

15 Ar re reizh avat a vev da virviken :
Etre daouarn an Aotrou emañ o gopr,
An Uhelañ eo an hini a breder outo.
16 Gant se e resevint digant dorn an Aotrou
Ar gurunenn roueel skedus hag an taled kenedus.
Rak o goudoriñ a ray gant e vrec'h dehoù,
O gwaskediñ a ray dindan e gazel.

17 Da harnez-brezel e kemero e warizi a dan,
Hag armañ a ray ar c'hrouadurioù evit dizarbenn e enebourien;
18 E-giz hobregon e wisko ar Reizhded,
hag evel tok-houarn e lakay war e benn barnerezh peurleal.

19 Evit e skoed e kemero krog er santelezh didrec'hus.
20 Lemmañ a ray e gounnar dibleg e-giz ur c'hleze,
Hag an hollved a-gevret gantañ a stourmo ouzh an diskianted.
21 E luc'hed a darzho, daredoù heñchet mat,
Hag a nijo eus ar c'houmoul betek o fal

Evel eus ur wareg stegnet kreñv.
22 Evel gant ur vatalm e vo stlapet mein-kazarc'h
leun a gounnar,
Dourioù ar mor a fuloro en o enep,
Ar stêrioù bras o beuzo didruez.
23 Ur c'hwezh c'halloudus a savo enep dezho
Hag o skubo evel un tarzh-avel.
Evel-se ar fallagriezh a wasto an douar a-bezh,
Hag an drougiezh a ziskaro tronioù ar
C'halloudeien.

Eil lodenn :
Orin ha doare ar Furnez, an hent betek enni.

Erbedadenn d'ar Rouaned da c'hoantaat ar Furnez.

6 1 Selaouit eta, Rouaned, ha komprenit,
Klevit ar gelennadurezh, gouarnerien termenoù
an douar !
2 Roit ho skouarn da glevout, c'hwi mistri an
engroezioù,
Hag a zo lorc'h ennoc'h gant niver bras ho
pobladoù !
3 An Aotrou eo an hini en deus roet deoc'h ar
galloud,
An Uhel-dreist eo an hini a c'hrata mestroniezh;
Eñ eo a sello pizh ouzh ho labour hag a sonteo
ho mennadoù.

4 C'hwi eta, servijerien e rouantelezh evel ma'z
oc'h,
Mar n'hoc'h eus ket gouarnet hervez ar
Reizhder,
Na miret al Lezenn, na kerzhet hervez youl
Doue,
5 E plaouio warnoc'h spouronus
hag a daol-trumm,
Rak ur varnedigezh dizamant a c'hortoz ar
pennoù bras.
6 An den izel, e c'heller dre druez pardoniñ
dezhañ,
Hogen ar re c'halloudek eo galloudek ma vo
sellet outo.

7 Mestr an holl ne gil dirak den ebet,
N'eus meurded ebet en divije selledoù eviti;
Ar re vihan hag ar re vras kenkoulz, o graet en
deus,
Ha preder en deus ken-ha-ken ouzh an eil re
hag ar re all,
8 Nemet ez eus garvoc'h enklask o c'hortoz an
dud uhel.

9 C'hwi eta, pennrenerien, eo a gomzan
ouzhoc'h,
Ma teskot ar furnez ha ma chomot hep
kouezhañ;
10 Rak ar re a vir ar santelezh a galon santel
A vezo kavet santel,
Hag ar re a vo bet kenteliet ganti
A gavo enni o difenn.

11 Gant-se 'ta, c'hoantait va c'homzoù,
En em zougit dezho : ho kelenn a raint.

Aes eo ar Furnez da gaout.

12 Skedus eo ar Furnez ha ne goll ket he lufr,
Aes da welout evit ar re a gar anezhi,
Aes da zizoleiñ evit ar re a zo ouzh he c'hlask.
13 Dont a ra a-benn-hent d'ar re a c'hoanta
anezhi,
Hag en em ziskouez a ra dezho, hi da gentañ.

14 An neb he c'hlask a-dal ar beure, n'en devo ket
a boan :
Kavout a ray anezhi, azezet ouzh e zor.
15 Rak prederiañ warni a zo poellegezh peurvat,
Ha beilhañ eviti a zo en em lakaat buan e-maez
a nec'h.

16 Ar re a zo dellezek anezhi
Eo hi hec'h-unan a ya d'o c'hlask dre holl;
Hag en em ziskouez a ra dezho war an hentoù
gant madelezh;
Dont a ra d'o diambroug en o mennadoù.

17 Rak an deroù anezhi eo ar c'hoant gwirion
d'he deskiñ,
Ha c'hoantaat he deskiñ eo karout anezhi;
18 Karout anezhi eo mirout he lezennoù,
Mirout he lezennoù a zo ur warantiz
a zivarvelezh,
19 Hag an divarvelezh a ro lec'h e-kichen Doue.

20 Evel-se c'hoant ar Furnez a gas d'ar roueelezh.
21 Mar plij deoc'h eta kaout tronioù
ha bizhier-ren,
O c'hwi, mistri ar pobloù !
Enorit ar Furnez evit bezañ rouaned da viken.

Salomon a ya da zisklêriañ petra eo ar Furnez.

22 Petra eo ar Furnez ha peseurt orin he deus?
Mont a ran bremañ d'en disklêriañ,
Ne guzhin ket ouzhoc'h he sekredoù.
Heuliañ a rin he roudoù betek anavezout he deroù,
Evit lakaat en sklêrijenn petra 'c'houezomp diwar he fenn
Hep diheñchañ diwar ar wirionez.
23 Nann, n'in ket d'ober hent gant ar warizi sec'h,
Homañ n'he deus netra kumun gant ar Furnez.

24 Rak un niver bras a furien a zo silvidigezh evit ar bed,
Hag ur roue poellek a zegas stabilded d'e bobl.
25 En em lezit eta da vezañ kenteliet gant va c'homzoù,
Ur gounid evidoc'h e vo kement-se.

Penaos en deus Salomon karet ar Furnez.

7 1 Ned on me ivez, nemet un den marvel,
heñvel ouzh an holl reoù all,
O tiskenn eus an hini kentañ bet stummet war an douar.
En askre va mamm on bet furmet e kig
2 O kaletaat en he gwad e-pad dek mizvezh
Diwar sper ur gwaz hag ar blijadur kompagnun ar c'housked.
3 Me ivez bet ganet, em eus alanet an aer kumun :
Kouezhet on war an douar hag hor resev holl en hevelep doare,
Hag evel gant an holl e voe ur gouelvan va c'hriadenn gentañ.

4 Desavet on bet el lienennoù gant aked bras.
5 N'eus roue ebet en divije bet un deroù disheñvel;
6 N'eus evit an holl nemet un hevelep doare da antren er vuhez
Hag un hevelep doare da vont er-maez diouti.

7 Setu perak em eus pedet, ha poellegezh a zo bet roet din,
Azgoulennet em eus, ha deuet eo din ar spered a Furnez.
8 Prizet em eus anezhi muioc'h eget ar bizhier-roue hag an tronioù,
Ha kontet em eus ar binvidigezh evel netra en he c'heñver.
9 N'em eus ket he lakaet e skoaz gant ar maen priziusañ,
Rak holl aour ar bed, en he feur, ned eo nemet traezh,
Hag an arc'hant, en he c'hichen, ne dalv nemet fank.

10 He c'haret em eus muioc'h eget yec'hed ha kened,
Muioc'h eget ar sklêrijenn em eus prizet anezhi,
O vezañ na n' eus en he sked digresk ebet.
11 Ganti avat ez eo deuet din an holl vadoù,
Ha dre he daouarn, pinvidigezhioù diniver.
12 Ha gant an holl vadoù-se on bet laouenaet,
Peogwir eo ar Furnez o degase.
N'ouien ket koulskoude e oa hi o mammenn.

13 Ha peogwir n'eo ket dre flodañ em eus desket anezhi
E lodennan ivez anezhi d'ar re all hep gwarizi :
Ne fell ket din derc'hel kuzh he finvidigezh;
14 Rak un teñzor diheskus ez eo evit an dud :
Ar re a berc'henn anezhi a c'hounez mignoniezh Doue,
Erbedet ma'z int dirazañ gant donezonoù ar gelennadurezh.

Galv da sklêrijenn Doue.

15 Doue da roio din komz diwar he fenn hervez e c'hrad
Ha kaout soñjoù dellezek eus an donezonoù am eus resevet,
Peogwir eo Eñ e-unan a zo bleiner ar Furnez
Ha rener ar re Fur;
16 En e zorn emaomp, ni hag hol lavaroù,
Hon holl boellegezh, hag hon holl ampartiz.

17 Eñ eo en deus roet din anaoudegezh difazi eus ar boudoù,
Skiant kenaozadur ar bed ha perzhioù an elfennoù,
18 Penn-kentañ, diwezh ha kreiz an amzerioù,
Pebeiladur goursavioù an heol ha kemmadur mareoù ar bloaz,
19 Dibunadur ar bloavezh ha lec'hiadur ar stered,
20 Skiant-natur an anevaled hag ijin al loened gouez,
Galloud ar speredoù, ha soñjezonoù an dud,
Seurtoù disheñvel ar plant ha vertuzioù ar gwriziennoù :

21 Kement a zo kuzh ha kement a zo gwelus am
eus desket;
Rak oberourez an holl draoù, ar Furnez,
Eo an hini he deus va c'henteliet.

Orin, obererezh ha sked ar Furnez.

22 Ar spered zo enni a zo evit gwir ur spered
a skiantelezh,
Santel, unel, liesstumm,
Mistr, mibin, spis,
Glan, skedus, anterin,
Karour ar mad, lemm, 23 dieub,
Madoberus, kar-an-dud,
Start, divrall, dinec'h,
Peurc'halloudus, holl-evezhier,
Trebarzher an holl speredoù,
Ar re veizek, ar re c'hlann, ar re vlivañ.

24 Rak dilu eo ar Furnez muioc'h eget pep
fiñverezh;
Treantiñ ha trebarzhiñ a ra pep tra en abeg d'he
glanded.
25 Hi a zo ur c'hwezhadenn eus galloud Doue,
Un deveradur glan-meurbet eus klod an
Hollc'halloudeg;
Ha gant-se ne c'hell netra saotret en em silañ
enni.

26 Rak un dassked eus ar sklêrijenn beurbadel ez
eo,
Ur melezour didarch eus obererezh Doue,
Ur skeudenn eus e vadelezh.

27 Eviti da vezañ hec'h-unan-penn, e c'hell pep
tra,
Hag en ur chom enni hec'h-unan, ec'h adnevesa
pep tra.
O tremen a oadvezh da oadvezh en eneoù
santel,
E ra ganto mignoned da Zoue ha profeded;
28 Rak Doue ne gar nemet an neb a vev gant ar
Furnez,
29 Hi hag a zo kaeroc'h eget an heol,
Splannoc'h eget ar strolladoù-stered.

Keñveriet gant ar sklêrijenn ez a an trec'h
ganti :
30 Rak honnezh a lez he lec'h d'an noz,
E-keit ne dap ket un droug a-enep ar Furnez.
8 1 Tizhout a ra he nerzh eus an eil penn d'ar bed
d'egile,
O kenurzhiañ pep tra gant madelezh.

Ar Furnez a zo pep madelezh enni.

2 Hi eo an hini am eus karet ha klasket
a-dal va yaouankiz;
Strivet em eus d'he c'havout da bried,
Ha deuet on da vezañ karour he c'hened.
3 Dre m'emañ o chom gant Doue e tiskouez gant
se uhelder hec'h orin,
Rak mestr an holl voudoù en deus karet anezhi.
4 Hi evit gwir, a zo deskoniet war skiant Doue;
Ha ren a ra labourioù an Aotrou hervez he
dibab.

5 Mard eo ar binvidigezh un dra da c'hoantaat
er vuhez,
Petra pinvidikoc'h eget ar Furnez, oberourez
pep tra?
6 Ha mard eo dre ar skiantelezh e vefe sevenet
labourioù,
Piv a vefe muioc'h egeti micherourez kement
tra zo?

7 Ha karout a rit ar reizhadurezh?
Hi a zo ar vertuzioù frouezh he labour,
Rak kelenn a ra kerreizhded ha poellegezh,
reizhded ha kalonegezh,
ar pep talvoudusañ er vuhez evit an dud.
8 Daoust ha c'hoantaat a rit ledander ar skiant?
Hi a anavez an tremened hag a raksell ouzh an
dazont;
Hi a oar stummañ ar c'hrennlavarioù ha dizoleiñ
an divunadennoù ;
rakwelout a ra an arouezioù hag ar burzhudoù,
dibunad ar mareadoù hag an amzerioù.

9 Neuze em eus divizet ober anezhi
kompagnunez va buhez,
O c'houzout e vefe va c'huzulierez vat en
eurvad
Ha va frealz en nec'hamant hag em foanioù.

10 En abeg dezhi, a soñjen, em bo brud-vat en
engroez an dud,
Hag evidon da vezañ yaouank, enor e-kichen ar
gozhidi
11 Em barnedigezhioù e vin kavet lemm
a spered,
Hag ouzh va gwelout e vo estlammet an uhelidi.

[12] Pa davin e chomint o c'hortoz;
Pa gomzin e vezint war evezh,
Pa zalc'hin da gomz e lakaint o dorn war
o genoù.

[13] Ganti e c'hounezin an divarvelezh
Hag e lezin eñvor peurbad d'ar re a zeuio war
va lerc'h.[14]

Gouarn a rin pobloù, broadoù a vo sujet din;
[15] Rouaned spouronus, dre glevout va anv
hepken, o devo aon;
En em ziskouez a rin mat gant an dud,
ha kalonek er brezel.

[16] Distro d'ar gêr e tiskuizhin en he c'hichen :
Rak n'eus c'hwervder ebet ouzh he
darempredin,
Anoaz ebet ouzh he fleustriñ,
Met ganti ez eus levenez ha dudi.

Pedenn Salomon da c'houlenn ar Furnez.

[17] O vezañ prederiet evel-se ennon-me
hag eveshaet em c'halon
Penaos e kaver an divarvelezh oc'h en em
unaniñ ouzh ar Furnez,
[18] Plijadur uhel gant he mignoniezh,
Pinvidigezhioù diheskus
gant labour he daouarn,
Ar boellegezh ouzh he darempredin,
Ar vrud-vat o tivizout ganti,
Ec'h aen a bep tu en ur glask penaos
E c'hellfen he c'haout din da berc'henniezh.

[19] Ur bugel a demz-natur mat e oan,
Un ene dizrouk am boa resevet evit va lod,
[20] Pe gentoc'h, e oan mat dre ma oan deuet en ur
c'horf disaotr;
[21] Met o kompren ne c'hellfen gounit ar Furnez,
Nemet dre zonezon Doue,
-Ha se dija a zo Furnez, gouzout digant piv
e teu ar c'hras-se-
En em droen etrezek an Aotrou d'e bediñ,
Hag a greiz va c'halon e lavaris dezhañ :

9 [1] "Doue hon Tadoù, Aotrou an drugarez,
Te hag ac'h eus, gant da gomz, graet an hollved,
[2] Te hag ac'h eus gant da Furnez stummet an
den,
Evit ma vestronio war ar c'hrouadurioù bet
savet ganit,

[3] Evit gouarn ar bed er santelezh hag er reizhder,
Hag evit barn an dud en eeunded ar galon.

[4] Ro din an hini he deus lec'h war da dron ez
kichen, ar Furnez,
Ha n'am argas ket er-maez eus niver da vugale.
[5] Rak da servijer ez on ha mab da servijerez,
Un den gwan ha berrbad e vuhez,
Divarrek da intent ar reizhadurezh hag al
lezennoù.
[6] Ha pa vije e-touez mibien an dud unan
peurvat,
Ma vank dezhañ ar Furnez a zeu diganit,
E vo kontet evel un netra.

[7] Te hag ac'h eus va dibabet da ren da bobl,
Da c'houarn da vibien ha da verc'hed,
[8] Ac'h eus gourc'hemennet din sevel un Templ
war da Venez santel,
Hag un aoter er gêr-se ac'h eus diazezet enni da
deltenn,
Skeudenn eus an deltenn sakr ac'h eus aozet
a-dal an deroù.

[9] Ganit emañ ar Furnez a anavez da oberoù,
Dre m'edo aze ganit pa raes an hollved.
Hi a oar petra zo plijus d'az taoulagad,
Ha petra zo kenson gant da c'hourc'hemennoù.

[10] Kas anezhi eus an neñvoù santel,
He laka da ziskenn eus kador veur da glod,
Evit ma 'm skoazello ha ma labouro ganin
Ha ma'z anavezin petra 'blij dit,
[11] Rak gouzout a ra pep tra, kompren a ra pep
tra,
Va bleinañ a ray gant poellegezh em oberoù,
Va diwall a ray gant nerzh he gloar.

[12] Ha plijus dit e vo neuze va labour,
gouarn a rin da bobl gant reizhded
ha dellezek e vin eus kador-veur va zad.
[13] Pehini an den a c'hell anavezout mennad
Doue?
Ha piv a c'hell meizañ mennantez an Aotrou?

[14] Rak lent eo soñjoù an dud varvus
Hag horjellus hor mennadoù;
[15] Hor c'horf breinadus a bonnera hon ene,
Hag an ti-annez priek-mañ a sach d'an traoñ
Ar spered mil-ha-mil a nec'hamantoù.

[16] A vec'h ma tivinomp ar pezh a zo war an
douar,

A boan ma kavomp ar pezh a zo dindan hon dorn :
Piv eta en deus dizoloet ar pezh a zo en neñvoù?
17 Ha da youl, piv en divije anavezet anezhi,
Mar n'az pije da-unan roet ar Furnez,
Ha kaset eus an nec'h da Spered santel?

18 Evel-se eo bet lakaet reizh hentoù ar re
a chom war an douar,
Evel-se o deus desket an dud petra zo plijus dit,
Ha gant ar Furnez int bet salvet".

Trede lodenn :
Furnez Doue en istor ar bed.

Eus Adam da Voizez.

10 1 Hi eo an hini a warezas Tad ar bed,
An den kentañ bet stummet gant Doue,
Pa voe krouet e-unan-penn.
Hi eo a dennas anezhañ eus e bec'hed,
2 Hag a roas dezhañ nerzh da vezañ mestr war bep tra.

3 Met pa 'n em zispartias diouti ar pec'her en e gounnar,
Ez eas d'en em goll war-bouez e fulorioù lazh-e-vreur.
4 Ha pa voe beuzet an douar en abeg d'an den fall
e voe ar Furnez a salvas c'hoazh ar bed
dre leviañ an den reizh war ur prenn didalvoud.

5 Ha goude ma voe bet droukvesket ar broadoù,
A-unvan en o falloni,
Hi eo a anavezas an den reizh,
E viras direbech dirak Doue,
Hag a lakaas ennañ kalonegezh
Da drec'hiñ war e denerded ouzh e vab.

6 Hi eo a salvas an den reizh en deiz distrujadenn ar re fallakr
pa roas dezhañ tec'hout dirak an tan o tiskenn war ar pemp kêr.
7 Hag en testeni d'o fallagriezh e tivoged bepred an douar mantrus-se,
Lec'h ma ro ar brousgwez frouezh na zarevont ket,
Lec'h ma sav, eñvoradur un ene difeiz, ur golonenn holen.

8 Rak o vezañ diroudet diwar hent ar Furnez,
N'eo ket hepken gouzañv poan o deus graet an dud-se
Gant koll anaoudegezh ar mad,
Met lezet o deus c'hoazh d'ar re vev
Un testeni eus o follentez
Evit na c'hellfe ket chom kuzh e petra o devoa manket.
9 Hogen ar Furnez he deus dieubet eus o foanioù he feizidi :

10 Hi a vlenias war hentoù eeun an den reizh
Pa dec'he dirak kounnar e vreur.
Dezhañ e tiskouezas rouantelezh Doue,
En ur reiñ dezhañ anaoudegezh eus an traoù santel;
E binvidikaat a reas en e labourioù
Hag e lakaas e strivoù da zougen frouezh;
11 E skoazellañ a reas a-enep gwallc'hoantegezh e waskerien,
Pourchas a reas dezhañ madoù bras.
12 E ziwall a reas ouzh e enebourien,
E zifenn a reas enep ar re a stegne pechoù dezhañ.
Reiñ a reas dezhañ an trec'h en ur stourmad kalet,
Evit ma teskfe ez eo an deoliezh galloudekoc'h eget pep tra.

13 Hi ne zilezas ket an den reizh bet gwerzhet,
met e ziwall a reas diouzh ar pec'hed;
14 Diskenn a reas gantañ en e brizon,
Ne zilezas ket anezhañ e-unan-penn en e chadennoù,
Betek degas dezhañ bazh ar roueelezh
Hag ar vestroniezh war e vac'homerien,
Betek diskouez gaouiat ar re o devoa divrudet anezhañ,
Betek reiñ dezhañ klod peurbadel.

An Ermaeziadeg.

15 Hi eo a zieubas eus ur vroad a waskerien
Ar bobl santel, ar ouenn didamall.
16 Antren a reas en ene ur servijer eus an Aotrou,
Ha gant burzhudoù hag arouezioù,
e talc'has penn ouzh rouaned spouronus.

17 D'ar re santel e taskoras gopr o labourioù;
O bleinañ a reas dre an hent burzhudus
O vezañ evito ur goudor e-pad an deiz

Hag evel ur sklaerder eus ar stered e-pad an
noz.

18 O lakaat a reas da dreizhañ ar Mor Ruz,
O bleinañ a reas a-dreuz d'an dourioù bras,
19 E-keit ma veuze er mor o enebourien
Ha ma tistaole anezho eus donder an islonk.
20 Evel-se ar re reizh a zibourc'has ar re fallakr :
Lidañ a rejont, Aotrou, da anv santel
Hag a-unvouezh e kanjont da zorn gwarezus;

21 Rak ar Furnez a zigoras o genoù d'ar vuded,
Hag a zistagellas o zeod d'ar vugaligoù.
11 1 Renet gant dorn ur profed santel
E lakaas anezho d'ober berzh.
2 Treuziñ a rejont ur gouelec'h digenvez,
Hag e lec'hioù dizarempred e plantjont
o zeltennoù.
3 Derc'hel a rejont penn ouzh o enebourien,
Hag e tizarbennjont o argaderien.

4 En o sec'hed e pedjont ac'hanout :
Hag eus ur roc'h a-serzh e voe roet dourioù
dezho,
Eus ar maen sec'h, distan evit o sec'hed.
An dour, kollidigezh evit an Ejiptiz, silvidigezh
evit Israel.
5 Evel-se, ar pezh en devoa servijet da gastizañ
o enebourien
A zeuas da vezañ evito ur mad en o enkrez.
6 Ar re-se n'o devoa ken nemet dour ur stêr
diheskus
Strafuilhet gant gwad ha fank,
Evit o c'hastizañ eus ar gourc'hemenn a ouestle
ar vugale d'ar marv;
7 D'az tud avat e roes a-enep da bep goanag
dourioù puilh,
8 Evit diskouez dezho gant ar sec'hed
a c'houzañvjont neuze
Gant pebezh reuz az poa kastizet o enebourien.
9 Gant an amprouenn-se, ha ne oa koulskoude
nemet kastiz trugarezus,
E komprenjont pebezh poan o devoa diwasket
an dud fallakr
Dindan ur varnedigezh a gounnar;

10 Rak int-i, o amprouiñ a raes, evel un tad
o c'hourdrouz a-ziaraok,
Met ar re all, o c'hastizet az poa evel ur roue
garv o kondaoniñ.
11 Pe a-bell pe a-dost da Israel e vefent
Eo bepred un hevelep poan o c'huzume.
12 Rak ur glac'har doubl a grogas enno,
Un huanad doubl gant ar soñj eus an tremened :

13 Rak pa glevjont e troe da vad ar re all
Ar pezh a oa bet evito o c'hastiz,
Ec'h anavezjont dorn an Aotrou.
14 An hini o devoa gwezhall kinniget d'ar marv
Ha distaolet gant dispriz,
Ec'h estlammjont dirazañ a-benn an dibenn,
Dre m'o devoa gouzañvet sec'hed,
En un doare disheñvel-kaer diouzh ar re vat.

Habaskter an Aotrou e-keñver an Ejipt.

15 Diheñchet ma oant gant o soñjoù foll
ha fallakr,
Betek mont da azeuliñ naered dispered
ha loened reuzeudik,
E kasjout dezho evit o c'hastizañ un engroez
a loened dispered,
16 Evit deskiñ dezho e vezer kastizet gant ar
pezh a bec'her drezañ.

17 Ne oa ket diaes d'az torn hollc'halloudek,
En deus krouet an hollved eus an danvez
distumm,
Kas a-enep dezho bandennoù arzhed pe leoned
dispont,
18 Pe anevaled gouez dianav ha nevez, leun
a gounnar,
O tiaezhennañ ur c'hwezh tanflammet,
Pe o tivogediñ un aezhenn flaerius,
Pe o teurel gant o daoulagad fulennoù-tan
braouac'hus,
19 Miled gouest n'eo ket hepken d'o skrapat
ha d'o lazhañ,
Met ivez d'o lakaat da vervel gant ar spont
hepken dirak o neuz.
20 Hep kement-se zoken e c'hellent mont da get
gant nerzh ur c'hwezhadenn hepken,
argaset gant da varnadenn ha skubet gant avel
da c'halloud.

Met urzhiet ac'h eus pep tra gant muzul, niver
ha pouez.

21 Rak da c'halloud bras a chom bepred dindan
da c'hourc'hemenn,
Ha piv a c'hell herzel ouzh nerzh da vrec'h?
22 Dirazout emañ an hollved, evel un tamm
uloc'h e pladennoù ar valañs,

Evel un dakenn glizh-beure o teverañ war an
douar.

[23] Truez ac'h eus ouzhimp dre ma c'hellez pep
tra,
Serriñ a rez da zaoulagad ouzh pec'hedoù an
dud
Evit ma tistroint diouto.
[24] Ya, karout a rez an holl voudoù,
Ha ne heugez dirak netra eus kement ac'h eus
krouet;
Peogwir mar az pije kasaet un dra bennak
N'az pije ket graet anezhañ.

[25] Ha penaos e c'hellfe un dra bennak derc'hel da
vout
Mar n'az pije ket en youlet?
Penaos e chomfe en e voud
Un dra bennak n'az pije ket galvet?

[26] Met espern a rez an holl voudoù, dre ma'z int
dit-te,
Karour ar vuhez,
2 [1] Te hag emañ da c'hwezh divreinus e pep tra,
[2] Setu perak eo tamm ha tamm e kastizez ar re
a gouezh,
En ur reiñ kemenn dezho, en ur zegas soñj
dezho e petra e pec'hont,
Evit m'en em zistroint diouzh an droug
Ha ma kredint ennout, Aotrou !

Habaskter Doue e-keñver Kanan.

[3] Ya, kasoni az poa kemeret ivez ouzh
annezerien gozh an douar santel,
[4] En abeg d'o zorfedoù argarzhus,
hudouriezh, lidoù disakr.
[5] Al lazherien didruez-se a vugale,
An debrerien-se a flugez e banvezioù a gig-den
hag a wad,
An izili-se a vreuriezhoù deskoniet
e mezvadegoù,
[6] Ar gerent-se muntrerien tudigoù dizifenn,
Ar re-se az poa divizet o c'has da get dre zorn
hon tadoù,
[7] Evit d'an douar-se, karet ganit etre an holl,
Resev un drevadennad dereat a vibien da Zoue.

[8] Hag evelato, ar re-se zoken dre ma oant tud,
Ac'h eus espernet anezho :
Kaset ac'h eus outo pennmarc'hed, evel
diaraogerien d'az arme,
Evit o distrujañ tamm-ha-tamm hepken.

[9] N'eo ket n'az pije ket gallet lakaat ar re reizh
Da flastrañ an dud fallakr en un emgann,
Pe gallet kas da get ar re-mañ holl war un dro,
Dre nerzh loened kriz, pe hini ur setañs groñs;
[10] Met dre skeiñ outo tamm-ha-tamm e lezes
lec'h d'ar binijenn,
Daoust na oa ket dianav dit e oa o fallagriezh
tra-natur dezho,
O drougiezh tra eus o gwad,
Ha ne c'hellfe biken o soñjoù kemmañ
[11] Dre ma oant ul lignez milliget a-dal hec'h orin.

Ha n'eo ket kennebeut-all dre aon rak unan
bennak
Ez out bet trugarezus ouzh o fec'hedoù.
[12] Rak piv a vije evit lavarout dit :
Petra 'c'h eus graet?
Piv a c'hellfe enebiñ ouzh da varnedigezh?
Piv a c'hellfe da gas dirak ul lez-varn
Evit bezañ distrujet broadoù ac'h eus krouet?
Piv a savo a-dal dit evel dialour tud kablus?
[13] Nann, n'eus ket en diavaez dit un Doue
En divije preder eus pep tra,
Ma tlefes diskouez dezhañ n'eo ket direizh da
setañsoù.
[14] N'eus roue na pennrener ebet a c'hellfe sevel
a-enep dit
Evit difenn ar re a gastizez.

[15] Reizh ma'z out e renez an hollved gant
reizhder,
Hag e sellez evel tra dizereat eus da c'halloud,
Kondaoniñ an neb na vije ket dleet kastiz
dezhañ.
[16] Da nerzh eo an hini a zo mammenn da
reizhded,
ha da vestroniezh war an traoù az laka da vezañ
damantus outo.
[17] Diskouez a rez da greñvder d'ar re na gredont
ket ez peurc'halloudegezh,
Hag e tivarc'hez an dud a ra fae outi ha goude
m'hec'h anavezont.
[18] Hogen mestr evel ma'z out war da nerzh
e varnez gant douster
Hag e c'houarnez ac'hanomp gant kalz
a zamant,
Dre m'emañ bepred da c'halloud ganit d'ober
diouzh da youl.

[19] Dre ober evel-se ac'h eus desket d'az pobl
e tle an den reizh bezañ mignon an dud,
ha roet ac'h eus d'az mibien ar goanag kuñv
e lezez goude ar pec'hed, amzer evit ar c'heuz.
[20] Rak mar ac'h eus kastizet gant kement
a arboell hag a zamant
Enebourien da vugale, ha goude ma oant
gouestlet d'ar marv,
Mar ac'h eus roet dezho amzer
ha tu da zistreiñ diouzh o drougiezh,
[21] Na gant pebezh evezhiegezh ne varnez ket
neuze da vibien
Ac'h eus grataet d'o zadoù gant ledouet
ha feur-emglev,
Grataerezhioù ken kaer !
[22] Hon adreizhañ a rez,
Met en ur skeiñ mil gwezh muioc'h ouzh hon
enebourien,
Evit ma soñjimp ez madelezh, pa varnomp,
Ha pa 'z omp barnet, m'hor bo goanag ez
trugarez.

Goude habaskter e ra Doue gant garventez.

[23] Setu perak ivez ac'h eus boureviet gant
o euzhusterioù o-unan
Ar re o devoa bevet e direizhder ur vuhez
diboell;
[24] Evit gwir eo da re bell o devoa diheñchet
e roudoù ar fazi
Betek sellout evel doueed ar re vilañ
ha dismegañsusañ eus al loened,
Betek en em dromplañ evel bugaligoù hep
skiant.

[25] Setu perak, evel e-keñver bugale diboell,
Ac'h eus kaset warno ur c'hastiz goapaus.
[26] Met ar re n'o devoa ket en em adreizhet
Goude ur seurt kemennadur dre c'hoari,
O deus anavezet ur varnedigezh dellezek eus
Doue :

[27] Peurhegazet e voent gant ar poanioù
gouzañvet
A-berzh al loened-se o devoa kemeret evel
doueed,
Hag a droe bremañ d'o boureviañ;
Ha neuze e weljont sklaer, ec'h anavezjont evel
Doue gwirion
An hini o devoa nac'het a-gent e anzav :
En abeg da se e plaouias warno ar c'hastiz
diwezhañ.

Azeulerezh ar stered hag an nerzhioù-natur.

13 [1] Ya, diboell a-grenn eo an holl dud
A zo chomet dic'houzvez eus Doue,
Ha n'int ket bet, dre sellout ouzh ar madoù
gwelus,
Evit anaout an Hini-a-zo,
Hag evit meizañ ar micherour diwar arvestiñ
e oberoù.

[2] Hogen eo an tan, an avel, an aer skañv,
Ar volz stergannek, an dour feuls,
Pe goulaoueroù an neñv,
O deus sellet evel doueed ha renerien an
hollved.

[3] Mard eo dre 'n abeg da vezañ boemet gant
o c'haerded
M'o deus kemeret an traoù-se evit doueed,
Ra zeskint na pegement eo trec'h warno o mestr
e-unan,
Rak pennoberour o c'haerded eo an hini en deus
graet anezho.

[4] Mard eo gant o nerzh hag o oberiantiz ez int
bet estlammet,
Ra gomprenint diwarno na pegen galloudusoc'h
Eo an hini en deus o stummet ;
[5] Rak braster ha kaerder ar c'hrouadurioù
A laka, dre zamheñveledigezh,
da arvestiñ o c'hrouer.

[6] Ar re-se koulskoude ne veritent moarvat
nemet ur rebech skañv,
Rak marteze ne ziroudent nemet o klask Doue
hag o vennout e gavout;
[7] Bevañ ma raent e-kreiz e oberoù e strivent d'o
furchal
Hag e vezent lorbet gant an diavaezioù,
Ken kaer ma oa ar pezh a welent.

[8] Evelato, kennebeut-all, ar re-se n'int ket da
zigareziñ :
[9] Mar o deus gallet gounit gouiziegezh a-walc'h
Evit sonteal an hollved,
Penaos n'o deus ket kentoc'h dizoloet ar Mestr
anezhañ?

Azeulerezh an idoloù.

10 Hogen reuzeudik ez int, goanagiñ ma reont
e traoù marv,
Ar re o deus anvet doueed oberennoù diwar
dorn an den,
Aour pe arc'hant labouret gant arz, skeudennoù
loened,
Maen didalvoud bet benet gant un dorn
a-wezhall.

11 Pe c'hoazh, sed ur c'hoadour,
Diskaret gantañ ur wezenn aes da droc'hañ;
Gant ampartiz en deus rasket diwarni an holl
rusk,
Hag he stummañ a ra gant mailhoni
D'ober ganti ur benveg implijus evit servij ar
vuhez.
12 Restachoù e labour, o implijout a ra
Da aozañ e voued ma vo torret e naon dezhañ.

13 Chom a ra ur blod ha ne dalv da netra,
Un tamm prenn gwaret hag ulmennek;
E gemer a ra, e skultañ a ra en e eurioù vak,
E stummañ a ra gant e holl ampartiz,
Evel un distenn d'e labour, en ur reiñ dezhañ
neuz un den,
14 Pe doare ul loen displed bennak;
Lakaat a ra warnañ ruz-tane, e bentañ gant
liv-tan,
Kuzhat e holl nammoù gant an indu.

15 Ober a ra neuze dezhañ ur chomadur a zoare;
E lakaat a ra er voger ouzh e startaat gant un
tach :
16 Kemeret en deus ar preder-se gant aon na
gouezhfe,
Rak gouzout a ra mat ne c'hell ket en em
sikour :
Ned eo nemet ur skeudenn ha skoazell he deus
ezhomm.

17 Ha koulskoude, setu ma ped anezhañ evit
e vadoù,
Evit e zimezi, evit e vugale,
N'en deus ket mezh o komz ouzh un dra
divuhez.
Evit e yec'hed ec'h asped un dra dinerzh,
18 Evit e vuhez, un dra marv,
Evit e skoazellañ, un dra dic'halloud,
Evit e veajoù, ar pezh n'hall ket mont gant
e dreid,
19 Evit e c'hoproù, e labourioù,
Evit dibenn-mat embregadegoù e zaouarn,
E c'houlenn nerzh digant ar pezh n'en deus en
e zaouarn nerzh ebet.

14 1 Ha sed un all a zo war nes mont war vor
Hag a venn treizhañ an houl ferv :
Aspediñ a ra un tamm-koad breskoc'h c'hoazh
Eget al lestr a zoug anezhañ;
2 Rak al lestr-se, eo c'hoant ar gounid en deus
e ijinet,
Eo furnez ar micherour he deus e savet.

3 Met da rakwelerez, o Tad, eo an hini a vlegn
anezhañ,
Te hag ac'h eus digoret un hent er mor zoken,
Ha war an tonnoù ur wenodenn asur,
4 En ur ziskouez gant se e c'hellez diwall diouzh
pep riskl
An neb a ya war vor, zoken hep skiant-prenet.

5 Ne fell ket dit e chomfe displetus oberoù da
furnez,
Ha setu perak e fiz an dud o buhez zoken en un
tamm-koad dister,
Ha goude treizhañ an houl war ur vag vresk
E c'hellont douarañ salv ha disgwall.
6 Hag evit gwir, en amzerioù kent,
E-pad ma kases da get ar ramzed lorc'hus,
En em repuas war ur vag goanag an hollved;
Hag hi, leviet gant da zorn, a lezas d'ar bed
Hadenn ur ouenn nevez.

7 Rak benniget eo ar c'hoad eo drezañ
e c'hoarvez ar reizhder;
8 Milliget avat an idol, labour daouarn an
den,
Hi hag hec'h oberour,
Hemañ evit bezañ graet anezhi,
Hag hi, breinadus evel ma'z eo, dre ma vez
anvet Doue.

9 Un hevelep kasoni en deus Doue ouzh an den
direizh
Evel ouzh e zireizhder :
Oberenn hag oberour a vo kastizet en hevelep
doare.
11 Setu perak e vo skoet ar varnedigezh ouzh
idoloù ar broadoù,
O vezañ ma'z int deuet da vezañ e krouadelezh
Doue, un euzhusted,

Un droukskoilh evit eneoù an dud,
Ur pech evit treid an dud diseblant.

Orin an idolazeulerezh.

12 Ar soñj d'ober idoloù a zo bet penn-orin ar c'hadaliezh,
O dizoloadenn he deus breinet ar vuhez.
13 Rak ne oa ket anezho er penn kentañ,
Ha ne badint ket da viken.
14 Emlorc'h an dud eo an hini en deus roet dezho dor-digor er bed;
Ha kenkoulz all eo un diwezh trumm a zo merket dezho.

15 Un tad mantret gant ur c'hañv araok koulz
En deus lakaet d'ober skeudenn e vugel skrapet kuit re abred;
Hag an hini na oa dec'h c'hoazh nemet un den marv,
En enoriñ a ra bremañ evel un Doue.
Diazezañ a ra evit tud e di lidoù-kuzh ha kevrinoù :
16 Gant an amzer e kreñva ar c'hustum disakr-se,
Ha miret e vez evel ul lezenn.

17 Pe c'hoazh eo dre urzh ar briñsed
ma voe azeulet ar skeudennoù skultet :
An dud ha n'hellent ket enoriñ o friñsed war-eeun
Dre ma oant o chom re bell anezho,
A lakaas d'ober o skeudenn
Evit kaout ur poltred gwelus eus ar roue a gehelent,
En doare ma c'hellfent diskouez o doujañs gredus d'an ezveziad,
Evel pa vije bezant.

18 Zoken e-touez ar re n'anavezent ket ar roue
E labouras lorc'hentez an arzour da astenn ur seurt kehelerezh :
19 Rak hemañ o c'hoantaat moarvat plijout d'ar mestr-rener
A strivas en e arz d'ober ar skeudenn
kenedusoc'h eget ar wirionez.

20 Hag an engroez, hoalet gant kaerder an oberenn,
A sellas evel un Doue, an hini a veze kehelet,
Ne oa ket pell c'hoazh, evel un den.
21 Ur pech e voe kement-se evit ar re vev
Ma teuas an dud, dindan levezon ar gwalleur pe galloud ar briñsed,
Da reiñ d'ur maen pe da dammoù prenn an Anv n'hall ket bezañ lodennet.

Heuliadoù fall an idolerezh.

22 Hep dale ne voe ket a-walc'h dezho diheñchañ en anaoudegezh Doue :
Daoust d'ar stourm garv ma voent splujet ennañ gant o diouiziegezh,
Setu-int o reiñ an anv a beoc'h da zrougoù ken bras !
23 Gant o aberzhoù lazh-bugale, o kevrinoù kuzh,
O mezvadegoù feuls hag o lidoù iskis;
24 Ne virent ket ken purentez ebet nag en o buhez, nag er briedelezh;
An eil a lazh egile dre dreitouriezh
Pe a zismegañs anezhañ gant an avoultriezh.

25 Dre holl, mesk ha mesk, gwad, muntrerezh, laeroñsi, trubardiezh,
Lorberezh, dislealded, dispac'h, fals-le,
26 Strafuilh ar re vat, ankounac'h ar madoberoù,
Saotridigezh an eneoù, dirollerezh enep-natur,
Dizurzhioù en dimezi, avoultriezh, dizurzh.

27 Rak azeulerezh an idoloù goullo
A zo penn-kentañ, penn-abeg ha diwezh pep gwall.
28 Pe en em ziduiñ a reont betek diskiantañ,
Pe e tistagont fals diouganoù,
Pe e vevont en direizhder,
Pe e torront diwar skañv o leoù-touet :
29 O vezañ ma lakaont o fiziañs en idoloù divuhez,
Ne c'hortozont kastiz ebet evit o falsentez.

30 Ar setañsoù reizh koulskoude a skoio ganto
Evit an torfed doubl-mañ :
oc'h en em stagañ ouzh an idoloù
N'o deus ket bet ur mennozh reizh eus Doue,
Hag o tismegañsiñ ar pezh a zo santel
O deus touet gant dislealded a-enep ar wirionez.
31 Rak n'eo ket dre c'halloud an idoloù e c'helle bezañ touet,
Hogen ar c'hastiz dleet d'ar bec'herien
A sko bepred ouzh torfedoù an dud fallakr.

N'eo ket Israel idolazeuler

15 1 Te avat, hon Doue, te zo madelezhus ha feal,

Gorrek da gounnariñ e c'houarnez pep tra gant
trugarez.
[2] Zoken mar pec'hfemp e vefemp bepred dit-te
Dre mac'h anavezomp da nerzh,
Hogen ne fell ket dimp pec'hiñ
O c'houzout ez omp kontet evel dit-te.
[3] Da anavezout a zo evit gwir ar reizhder klok,
Anavezout da c'halloud eo gwrizienn an
divarvelezh.

[4] Nann, n'omp ket bet diroudet gant kavadennoù
lorbus arz an den,
Na gant labourioù goullo al liverien,
An dremmoù-se bastrouilhet gant livioù
digendoare
[5] Eo gant ar gwel anezho e vez hilliget
c'hoantegezhioù ar re ziboell
Betek o lakaat da c'hoantaat neuz divuhez ur
skeudenn hep ene.
[6] Karourien ar gwall, dellezek eus goanagoù
seurt-se,
Eo ar re a ra anezho,
Evel ar re a ziskouez dezho karantez
hag azeulerezh.

Sotoni azeulerien an idoloù.

[7] Setu eta ur poder o verat gant kalz labour, an
douar gwak
Hag o stummañ dioutañ a bep seurt listri evit
hor servij;
Eus an hevelep pri e oar tennañ
Ar podoù gouestlet d'an implijoù noplañ,
Evel en hevelep doare, ar re tonket d'ar servijoù
kontrol;
Met da behini eus an daou embreg-se e vo
dileuret pep unan,
Eo ar poder an hini a ziviz kement-se.

[8] Ha goude-se, en ur gwall-implij eus e boan,
e vezadur
Eus an hevelep pri, un doue goullo,
Eñ bet ganet eus an douar n'eus ket pell c'hoazh,
Hag a dle distreiñ hep dale d'an douar m'eo bet
tennet dioutañ
Pa vo adc'houlennet digantañ an ene bet prestet
dezhañ.

[9] N'en deus koulskoude nec'h ebet gant e varv
war-nes
Na gant ar berr ma'z eo ar vuhez.
Pell a se : kevezañ a ra gant micherourien an
aour hag an arc'hant,
Drevezañ a ra c'hovelierien;
Lakaat a ra e glod da stummañ traoù diwir.

[10] Ludu eo e galon, ha viloc'h eget fank
e c'hoanag,
Truekoc'h eget pri, e vuhez !
[11] Rak n'en deus ket anavezet an hini en deus
e stummet,
An hini en deus c'hwezhet ennañ un ene
oberiant
Ha roet dezhañ un alan a vuhez.

[12] Gwashoc'h a se ! Sellet en deus hor buhez
evel ur c'hoari-bugale,
Hon amzer amañ evel ur foar-gounid
hepmuiken :
« Ret eo, emezañ, gounit arc'hant gant pep tra
ha pa vefe ar gwall !»
[13] Hennezh eta, muioc'h eget ar re all, a oar
emañ o pec'hiñ,
Eñ hag a stumm eus an hevelep pri listri bresk
ha war un dro idoloù.

Diskiantegezh Ejiptiz, mezhus o idolerezh.

[14] Met diskiantekoc'h c'hoazh, reuzeudikoc'h
eget ur spered a vugelig
Eo enebourien da bobl, ar re-se holl o deus
mac'homet anezhi :
[15] Rak sellet o deus evel doueed, holl idoloù ar
broadoù
Na c'hellont implijout nag o daoulagad evit
gwelout,
Nag o difron evit alanat an aer,
Nag o diskouarn evit klevout,
Na bizied o daouarn evit stekiñ,
Nag o zreid evit kerzhout.

[16] Rak un den eo an hini en deus graet anezho,
Unan bet amprestet e alan gantañ en deus
o meizataet.
N'eus den ebet a c'hellfe stummañ un Doue
peurheñvel outañ e-unan,
[17] Met o vezañ marvel eo tra marv ar pezh a ra
e zaouarn direol,
Evitañ da dalvezout muioc'h eget an traoù
azeulet gantañ,
Rak eñ da vihanañ en devo bevet, int avat
morse !

18 Hag al loened argarzhusañ eo a gehelont,
Ar re washañ evit o diboellegezh,
19 Ar re n'o deus enno netra kaer a c'hellfe dedennañ,
En ur lakaat e vefe plijadur o welout loened zo,
Ar re a zo chomet er-maez eus meuleudi
ha binnigadenn Doue.

Eil keñveriadur etre an Ejipt hag Israel : al loened.

16 1 Reizh eo eta mard-int bet kastizet gant anevaled a seurt-se,
Ha boureviet gant loenedigoù a vil-vern.
2 Hogen en-enep d'ar gwalennoù-se ac'h eus graet vad d'az pobl,
Hag evit dinaoniañ hec'h ilboued broudus
Eo ur vagadurezh souezhus, ar c'hoailhed,
Ac'h eus grataet dezhi da vevañs.

3 An Ejiptiz, daoust d'o c'hoant-debriñ
A golle zoken o ilboued naturel,
Pa welent neuzioù heugus al loened kaset enep dezho;
Met da bobl-te, goude bezañ bet en diouer ur pennadig,
A dañvaas magadurezh estlammus.

4 Ret e oa e kouezhfe war ar re-se, ar vac'homerien,
Dienez didruez,
Pa oa a-walc'h evit ar re all diskouez dezho
Penaos e oa bet boureviet o enebourien.

5 Ha pa gouezhas warno kounnar euzhus loened ferv,
Pa varvent diwar krog naered gwidilus,
Ne badas ket da gounnar betek ar penn;
6 E-pad berr-amzer hepken,
Evel gant ur c'hemenn d'o addresañ
Eo ma voent trubuilhet;
Rak un arouez a silvidigezh o devoa,
A roe soñj dezho eus gourc'hemenn da Lezenn,
7 Hag an neb en em droe war-du ennañ a veze salvet,
Ne oa ket gant ar pezh a oa dindan e sell,
Met ganit-te, salver an holl.

8 Diskouez a rejout gant-se d'hon enebourien
Eo te an hini a zieub eus pep droug.
9 Rak int a voe lazhet gant krog al lamperezed hag ar c'helien
Hep kaout remed evit o buhez,
Dleet ma oa dezho bezañ kastizet gant seurt loened.

10 Da vibien avat, zoken dent an naered binimus ne voent ket evito,
Dre ma teuas da drugarez d'o skoazellañ ha d'o fareañ.
11 Flemmet e voent, met yac'haet buan ivez,
Evit m'o defe koun eus da lavaroù
Gant aon na drofent d'o disoñjal a-grenn
Ha d'en em lakaat gant-se er-maez eus da vadelezh.
12 Rak ne voe ket ul louzoù pe un traet bennak o salvas,
Met da lavar, Aotrou, da lavar hag a bare pep tra !

13 Rak te eo ar mestr war ar vuhez hag ar marv,
A laka da ziskenn betek dorojoù an Hades hag da adsevel diouto.
14 An den en e fallagriezh a c'hell moarvat reiñ ar marv,
Hogen ne zegas ket en-dro ar vuhez ur wezh aet kuit,
Ne zieub ket an ene bet diskennet en Hades.

15 N'heller ket tec'hout er-maez eus galloud da zorn.

Trede keñveriadur etre An Ejipt hag Israel : Glaveier, ha Tan.

16 An dud disakr hag a nac'he da anavezout
A voe kefestet gant nerzh da vrec'h,
Arsailhet ma voent gant glaveier digustum, kazarc'h, barradoù didruez,
Ha kuzumet gant an tan-foeltr.
17 Hag ar pep souezhusañ a voe gwelout
Penaos gant an dour hag a zistan pep tra,
E troe an tan da vezañ griziasoc'h.

An hollved, evit gwir, a stourm a-du gant ar re reizh.
18 Gwezh e tave ar flamm
Evit na vefe ket pulluc'het al loened kaset a-enep an dud dizoue,
Hag evit ma komprenfent, o welout se,
E veze barnedigezh Doue o redek war o lerc'h.
19 gwezh, e-kreiz an dour e-unan, e veze kuzumet pep tra
Gant nerzh kreñvoc'h eget an tan,

Evit ma vefe distrujet holl frouezhioù un douar kablus.

[20] A-gontrol da se, ac'h eus bevet da bobl gant magadurezh an Aeled,
Pourvezet ac'h eus dezhi eus an neñv, hep m'o devfe da skuizhañ,
Ur bara peuraozet, barrek da reiñ pep plijadurezh
Ha da respont da vlizidigezh pep unan.
[21] An danvez-se roet ganit a ziskoueze da zouster e-keñver da vugale,
Peogwir en em rae diouzh c'hoant an hini en kemere
Ha ma kemme hervez ma felle da bep unan.

[22] Erc'h ha skorn, gouzañv a rae ar flamm hep teuziñ,
Ma vefe gouezet e oa hepken evit distrujañ eostoù an enebourien
E tlee an tan deviñ e-kreiz ar c'hazarc'h ha skediñ e-kreiz ar glav,
[23] E-keit ma ankouae ar flamm e nerzh-natur
Pa oa d'ober eus bevañs ar re reizh.

[24] Rak ar grouadelezh, o vezañ sujet dit, he c'hrouer,
En em stegn evit kastizañ ar re fall
Tra m'en em zistenn evit mad ar re en em fiz ennout.
[25] Setu perak oc’h en em blegañ neuze da gemmadurioù a bep seurt
E teue da vezañ servijerez da vadelezh hag a vag pep tra,
Hervez c'hoant ar re o devoa ezhomm.
[26] Evel-se, Aotrou, e teskfe da vugale karet
N'eo ket ar seurtoù disheñvel a frouezh a vag an den,
Met da lavar eo an hini a vir ar re a gred ennout.
[27] Rak ar pezh n'helle ket an tan kas anezhañ da get
A deuze diouzhtu dindan gwrez ur bann-heol berrbad,
[28] Evit ma vefe gouezet gant an holl e tleer diaraogiñ an heol
Evit dougen trugaregezh dit,
Ha da ziambroug kerkent ha tarzh an deiz.
[29] Goanag an den dic'hrad a deuz evel ar frim-goañv,
Hag a ziver kuit evel un dour didalvez.

17 [1] Ya, bras ha diveizus eo da varnedigezhioù;
Ha gant se eneoù hep kelennadurezh o deus faziet diwar o fenn.

Pevare keñveriadur : Teñvalijenn ha sklêrijenn.

[2] Evit bezañ kredet e c'hellent moustrañ ar boblad santel,
Int an dud disakr,
E voent gourvezet, toullbac'het en deñvalijenn,
Chadennet en un noz hirbad,
Serret dindan o zoennoù, forbannet diouzh da ragevezh peurbadel.
[3] Endra ma soñjent chom dianav en o fec'hedoù kuzh
Dindan gouel teñval an ankounac'h,
E voent distrewet en dic'houloù, taget gant ur braouac'h euzhus,
Spontet holl gant tasmantoù.

[4] Rak an toull kuzh m'en em c'houdorent ennañ
N'o diwalle ket diouzh an aon :
Trouzioù spouronus a dregerne war o zro,
Ha spesoù kañvus, hurennek o neuz, en em ziskoueze dezho.
[5] Ne oa tan ebet gant nerzh a-walc'h d'o sklêrijennañ,
Na lugern splann ar stered
Ne oa ket evit goulaouiñ an noz euzhus-se.
[6] En em ziskouez a rae hepken dezho a-daol-trumm, un dolzenn-dan
Oc'h enaouiñ drezi hec'h-unan, braouac'hus;
Hag en o spouron, ur wezh steuziet ar weledigezh
E kavent gwashoc'h c'hoazh ar pezh o devoa arvestet.

[7] Ardoù an hudourien a oa kaset d'an traoñ;
O arvezioù a furnez a ziskoueze o falsentez vezhus.

[8] Rak ar re a fougee forbannañ er-maez eus an eneoù klañv
Ar spouron hag ar strafuilh
A gouezhe klañv, int ivez, gant an hevelep aon c'hoarzhus.
[9] Zoken pa ne oa netra efreizhus evit o spontañ,
E oant spouronet gant ar c'hwibu o tremen, an naered o fic'hañ,
[10] Mervel a raent dre grenañ gant ar braouac'h

En ur nac'hañ sellout ouzh an aer-se n'hellomp
ket tec'hout dioutañ.

[11] Rak ar fallagriezh, o vezañ aonik ha laosk,
En em gondaon hi hec'h-unan;
Enkrezet he c'houstiañs, emañ bepred o c'hortoz
eviti ar pep gwashañ.
[12] Ned eo an aon netra all nemet ur mank eus
skoazell ar poell :
[13] Seul nebeutoc'h ma konter war e sikour,
Seul boaniusoc'h e kaver chom dic'houzvez eus
abeg ar c'hastiz.

[14] Int-i, e-pad an noz-se a zic'halloud
Deuet eus donderioù an Hades dic'halloudus,
Pa oant o kousket en un hevelep mored.
[15] Heget e vezent gwechavez gant tasmantoù
euzhus,
Ha seizet gwezhioù all gant fatadur o ene,
Rak ur spouron trumm ha dic'hortoz en devoa
o leuniet.
[16] Evel-se, an neb a gouezhe aze, piv bennak
e oa,
A chome peg ouzh an dachenn,
Serret er prizon-se hep morailh.
[17] Pe labourer douar, pe mêsaer,
Pe micherour o plediñ e-unan-penn gant
e labour,
An holl, souprenet, a veze dalc'het gant redi
didrec'hus,
[18] An holl a veze ereet gant an hevelep chadenn
a deñvalderioù.

An avel o c'hwitellat,
Kan heson an evned er barroù bodennek,
Trouz mentadet an dour o redek gant nerzh,
Strak ar reier o kouezhañ disac'het,
[18] Redadenn diwelus loened o lammat,
Yudadennoù an anevaled ar fervañ,
Pe c'hoazh an heklev o tistoniñ e kleuz ar
menezioù,
Pep tra o leunie a spouron hag a seize anezho.

[20] Rak e-keit ma skede war ar bed a-bezh ur
sklêrijenn splann
Ha ma c'helle an dud en em reiñ distrob d'o
labourioù,
[21] En em astenne warno-int hepken, un noz
ponner,
Skeudenn an deñvalijenn miret dezho.

Ha c'hoazh ponneroc'h eget an deñvalijenn-se
E oant evito o-unan ur bec'h hag ur samm.

18 [1] War da re santel, evelato, eo sklêrijenn leun
a skede.
An Ejiptiz pa glevent o mouezh hep gwelout
o dremm,
O-disklêrie eürus
Dre na c'houzañvent ket an hevelep poanioù.
[2] Dougen a raent trugarez dezho o vezañ n'o
c'hastizent ket
Goude bezañ bet gwallgaset ganto,
Hag e c'houlennent pardon evit o eneberezh
digar.

[3] E-lec'h an teñvalderioù-se eo ur
golonenn-flamm a rojout d'az re-te
Evit o bleinañ en o beaj dianav,
Evel un heol dinoaz en o divroadeg klodus.
[4] Hogen ar re gentañ-se a verite ervat
E vefe tennet diganto ar sklêrijenn
Hag e vefent prizoniet en deñvalijenn,
Int hag o devoa dalc'het da vugale-te en ereoù,
Ar re a dlee drezo bezañ dastrewet er bed,
sklêrijenn divarvel al Lezenn.

Pempvet keñveriadur : an Ael distrujer.

[5] Peogwir o devoa divizet lazhañ bugaligoù ar
sent
Ha ne voe salvet nemet unan eus ar re kinniget
d'ar marv,
E tennjont diouto evit o c'hastizañ, un niver bras
eus o bugale,
Hag e lakjout anezho da vervel e bouilh ar
c'hoummoù.
[6] An noz-se a voe rakkemennet d'hon tadoù :
Hag int-i o c'houzout peseurt grataerezhioù
o devoa kredet enno
A voe leun o c'halon a surentez laouen.
[7] Da bobl evel-se a c'hortozas war un dro
Silvidigezh ar re reizh ha kollidigezh hec'h
enebourien.

[8] Rak endra ma kastizes hon dizarbennerien
E roes klod dimp-ni ouzh hor gervel etrezek
ennout.
[9] Bugale santel ar re reizh a ginnigas e kuzh un
aberzh
Hag a galon unvan e tiazezjont al lezenn
doueel-mañ
E vefe lodennet ingal kenetrezo, ar sent,

An hevelep madoù hag an hevelep riskloù;
Hag a-ziaraok e kanjont kantikoù sakr an Tadoù.

[10] D'o mouezhioù e responte kriadennoù diheson o enebourien,
Pa 'n em lede gouelvanoù ar re a leñve war o bugale.
[11] Un hevelep kastiz a skoe gant ar sklav hag ar mestr;
An den eus ar bobl a c'houzañve kenkoulz hag ar roue;
[12] An holl o devoa en un hevelep doare tud varv diniver
Bet skoet gant un hevelep tremenvan,
Ken ne oa ken a-walc'h eus ar re vev evit o sebeliañ,
Rak en ur momed e oa bet distrujet gwellañ dibab o diskennidi.
[13] Evel-se, goude bezañ bet diskredik da vat en abeg d'o strobinelloù,
Ec'h anzavjont dirak distrujadeg o re gentañ-ganet
E oa ar bobl-se, evit gwir, Bugel da Zoue.

[14] E-pad ma oa goloet pep tra gant ur sioulder don
Ha m'en em gave an noz e-kreiz he redadenn herrus,
[15] E kemeras da lavar hollc'halloudek
E lañs eus lein an neñvoù, eus an tron roueel;
Brezelour didruez, e plaouias war un douar gouestlet d'an distruj,
O tougen e-giz kleze lemm, da setañs didorrus,
[16] Hag o chom a-sav e leunias an hollved a varv.
Stekiñ a rae ouzh an neñv hag e voustre an douar.

[17] War an taol, a-drumm, hunvreoù ha gweledigezhioù euzhus
A strafuilhas anezho,
Spouronoù dic'hortozet a gouezhas warno.
[18] Taolet-distaolet d'an douar amañ hag a-hont, hanter-varv,
E roent da c'houzout an abeg eus o zremenvan;
Rak an hunvreoù e oant bet gwallgaset ganto
O devoa diskuliet dezho ar perak eus o foanioù
Evit na varvfent ket hep gouzout an abeg eus o gwalleur.

[20] Amprouenn ar marv, gwir eo, a dizhas ivez ar re reizh :
Un niver bras a dud a voe skoet er gouelec'h;
Nemet ne badas ket pell kounnar Doue.
[21] Rak un den direbech a hastas o difenn :
Dre gemer klavioù e waziadezh,
Pedenn hag aberzh dic'haouüs an ezañs,
Ec'h enebas ouzh fulor Doue hag e lakaas un termen d'ar walenn,
En ur en em ziskouez evit gwir evel da servijer-te.
[22] Trec'hiñ a reas war ar vuanegezh n'eo ket gant nerzh ar c'horf,
Na gant galloudegezh an armoù,
Met dre al lavar ez eo ma teuas a-benn eus an Hini a gastize,
Dre eñvoriñ al leoù graet d'an Tadoù hag an emglevioù divizet.

[23] Endra m'en em vernie dija ar c'helanoù an eil re war ar re all,
Eñ, oc'h en em lakaat da hanterour, a harzas ouzh ar gounnar,
Hag a serras outi hent ar re vev.
[24] Rak war e sae hir e oa skeudennet an hollved;
War ar peder rezad-vein e oa engravet anvioù klodus an Tadoù,
Ha war talgen e benn, aroueziet da Veurded.
[25] Dirak kement-se e kilas an Distrujer, spouronet,
Rak a-walc'h e oa d'az fulor bezañ en em ziskouezet.

C'hwec'hvet keñveriadur : Ar Mor Ruz.

19 [1] Met war ar re fallakr e plaouias betek an dibenn ur vrouez didruez,
Rak Doue a ouie a-ziaraok petra e oant o vont d'ober,
[2] Ha penaos, goude bezañ aotreet d'az re-te mont kuit,
Goude bezañ o aspedet da loc'hañ buan,
E tistrofent diwar o meno, hag ez afent war o lerc'h.
[3] Dalc'het e oant bepred gant o c'hañvoù
Hag e leñvent c'hoazh e-tal bezioù o re varv,
Pa 'z empennjont ur mennad all a follentez,
Ha pa 'z en em lakajont da redek, evel pa vijent tec'hidi,
War lerc'h ar re o devoa aspedet da vont kuit.
[4] Ur reizh a donkadur a vounte anezho d'ar

gwashañ-se
hag o lakae da ankouaat an tremened,
evit ma stagfent ouzh ar poanioù bet gouzañvet endeo
Ar c'hastiz a vanke dezho c'hoazh,
5 Ha ma kavfent ur marv digustum
E-keit ma tremenfe da bobl en un dreizhadenn vurzhudus.

6 Rak evit diwall da vugale diouzh pep droug,
Ar grouadelezh a-bezh, sentus ouzh da urzhioù,
A voe adstummet he natur.
7 Gwelet e voe ar goabrenn o c'holeiñ ar c'hamp gant he skeud,
Hag an douar start oc'h en em ziskouez er-maez
eus ar pezh a oa bet an dour,
Ar Mor Ruz o tont da vezañ ul lec'h-tremen dieub,
Ar c'hoummoù taer o treiñ e kompezenn c'hlasvezek;
8 Ha poblad a-bezh ar re ziwallet gant da zorn
O treizhañ anezhi a-unvan en ur arvestiñ burzhudoù eston.
9 Evel kezeg war o feurvan, evel oaned e lamment
En ur ganañ da veuleudi-te, Aotrou, o dieuber.

10 Rak soñj o devoa eus ar pezh a oa bet c'hoarvezet e-pad o harlu,
Penaos eus an douar, ha n'eo ket eus loened,
E oa bet ganet kelien,
Penaos e lec'h pesked e oa bet dislonket gant ar Stêr, raned diniver.
11 Diwezhatoc'h e weljont c'hoazh evit an evned,
Un doare nevez da vezañ ganet,
En deiz ma savjont klemm, bountet gant ar c'hoantegezh,
O c'houlenn meuzioù milzin,
12 Ma teuas evit reiñ o gwalc'h dezho, koailhed eus ar mor !

13 Hogen war ar bec'herien, e plaouias ar c'hastizoù
a oa bet rakkemennet dezho gant kurunoù garv :
reizh e oa pa c'houzañvent poan evit o zorfedoù;
rak diskouezet o devoa gwashañ kasoni e-keñver an estren.

14 Reoù zo ne oa ket bet fellet dezho resev tud n'anavezent ket,
Int avat o devoa lakaet dindan sklavelezh ostizidi vadoberus.
15 Kentoc'h a se, peogwir e voe evit ar re gentañ ur c'hastiz
O vezañ m'o devoa diskouezet digarantez e-keñver estrenien,
16 E voe ivez evit ar re-mañ,
Rak goude bezañ degemeret da bobl gant goueliou,
Goude bezañ roet perzh dezhi en o gwirioù,
O devoa bec'hiet anezho gant anerioù garv !
17 Setu perak e voe skoet a zallentez o spered
Evel ma oa bet skoet ar re gentañ dirak dor an den reizh,
Pa glaskent, gronnet a deñvalijenn don,
Adkavout pep-unan dor-dal e di.

Klozadur.

18 Evel-se an elfennoù a eskemme o ferzhioù kenetrezo,
Evel war an delenn e kemm ar sonioù o mentadur
En ur virout an hevelep ton.

Sed ar pezh a weler anat o sellout ouzh an darvoudoù :
19 Loened o vevañ war an douar a zeue da vezañ loened-dour,
Hag ar re a neuñv en em ziskoueze war an tir.
20 An tan a greske en dour e nerzh-natur,
Hag an dour a ankouae e c'halloud lazhañ-tan.
21 En enep da se, ne dizhe mui ar flammoù
Kig al loened, ken bresk koulskoude, o tremen enno.
Ne deuzent ket kennebeut-all, ar boued neñvel-se
Heñvel ouzh ar frim, ha ken aes da deuziñ.

22 Ya, e pep tra, Aotrou,
Ac'h eus roet d'az pobl braster ha klod,
N'ac'h eus ket he dilezet, met harpet anezhi
E pep mare hag e pep lec'h.

Levr Sirac'h

Raklavar an troer.

(1) Kentelioù niverus ha bras o vezañ bet roet dimp gant al Lezenn, ar Brofeded hag al levrioù all deuet war o lerc'h, ez eo reizh ober diwar o fenn meuleudi Israel e-keñver kelennadurezh ha furnez; met peogwir e tle n'eo ket al lennerien hepken dont da vezañ skiantek, (5) met c'hoazh mignoned ar ouiziegezh dont da vezañ talvoudus d'ar re eus an diavaez, ken dre o c'homzoù, ken dre o skridoù.

Neuze va zad-kozh Jezuz, hag a oa en em roet e-pad pell da lennadenn al Lezenn, ar Brofeded, (10) hag al levrioù all a-berzh hon tadoù, hag en devoa gounezet mestroniezh vras warno, eñ ivez a voe degaset da skrivañ un dra bennak diwar-benn ar gelennadurezh hag ar furnez, evit ma c'hellfe mignoned ar skiantegezh o pleding ganti d'o zro mont war-raok muioc'h c'hoazh er vuhez hervez al lezenn.

(15) Pedet oc'h eta da lenn an oberenn-mañ gant hegarated hag evezh, ha da ziskouez madelezh en ho parn en arroudoù ma seblantfemp enno, (20) daoust d'hor strivadennoù aketus, bezañ chomet hep treiñ ervad geriennoù zo. Rak ar pezh a vez lavaret en hebraeg n'en deus ket an hevelep nerzh pa vez troet en ur yezh all. Ha kement-se a dalv n'eo ket hepken evit al levr-mañ : met al Lezenn hec'h-unan, ar Brofeded (25) hag al levrioù all a ziskouez ivez disheñvelderioù a bouez pa vezont lennet en o zestenn gentañ.

Er bloavezh 38 eus ar Roue Evergetes, o vezañ aet d'an Ejipt hag o chom eno, eo em eus kavet ur skouerenn eus ar c'helennadur talvoudus-mañ. (30) Ha neuze em eus soñjet e oa ret-mat ober me ivez gant pled ha labour da dreiñ al levr. Gouestlet em eus eta beilhadennoù e-leizh ha kalz a skiant e-pad ar prantad-se, evit kas da benn al levr-mañ hag embann anezhañ evit implij ar re-se ivez er brioù estren a fell dezho deskiñ skiantegezh hag en em stummañ diouzh ar vuhez hervez al Lezenn.

1 Doare kevrinus ar furnez.

1 Eus an Aotrou e teu pep furnez ha gantañ e vo da viken.
2 Traezh ar morioù, takennoù ar glav
Ha deizioù ar beurbadelezh, piv a ray ar gont anezho?
3 Lein an neñv, ha penn pellañ an douar,
An islonk hag ar furnez, piv a dizho anezho?
4 A-raok pep tra e voe krouet ar furnez
Hag ar skiantegezh a zo a holl viskoazh.
5 *Mammenn ar furnez eo komz Doue en uhelañ eus an neñvoù,*
Hag hec'h hentoù a zo ar gourc'hemennoù peurbadel.
6 Gwrizienn ar furnez, da biv eo bet diskuliet,
Hag he mennadoù kuzh, piv en deus o anavezet biskoazh?
7 *Skiant ar furnez, da biv eo bet disklêriet,*
Ha disheñvelder hec'h hentoù, piv en deus en gouezet biskoazh?

8 Unan hepken a zo fur, spouronus meurbet,
An hini a dron war e gador-veur, an Aotrou.
9 Eñ eo an hini en deus he c'hrouet :
He gwelet en deus, hag he fedet,
Hag he skignet war e holl oberoù :
10 War bep krouadur bev, hervez e largentez,
En deus he skuilhet evit ar re a gar anezhañ.
Karantez an Aotrou a zo furnez dreist-uhel;
Doue a ro lod anezhi d'ar re a zouj Anezhañ.

Doujañs an Aotrou mammenn a furnez.

11 Doujañs an Aotrou a zo klod ha lorc'hentez,
drantiz ha kurunenn a levenez;
12 Doujañs an Aotrou a ro dudi d'ar galon,
Laouenidigezh, dranted ha deizioù hir.
Doujañs an Aotrou a zo donezon an Aotrou,
rak ober a ra kenderc'hel war hentoù ar garantez.
13 Evit an neb a zouj Doue, e teuio pep tra da benn-mat,
Hag en deiz e zibenn, e vezo benniget.

14 Penn-kenañ ar furnez eo doujañs an Aotrou,
Evit ar feizidi, en askre o mamm e voe krouet ganto.
15 E-touez an dud e ra he chomadur, diazezadur peurbadel,
Ha gant o lignez e chomo feal.

[16] Leunder ar furnez eo doujañs an Aotrou,
Mezviñ a ra he zud gant he frouezh;
[17] Leuniañ a ra he zi a-bezh gant madoù c'hoantus,
Hag he solieroù gant he gounidigezhioù.

[18] Kurunenn ar furnez eo doujañs an Aotrou,
Lakaat a ra da vleuniañ peoc'h ha yec'hed dibistig :
An eil hag egile a zo donezonoù Doue,
ur lorc'hentez a ra bleuniañ ar re a gar Doue.

[19] Dont a ra ganti, evel ur glav, skiantegezh ha poell,
Degas a ra gloar uhel d'ar re a bleustr anezhi.
[20] Gwrizienn ar furnez eo doujañs an Aotrou,
Hag he skoultroù a zo deizioù hir.

Buanegezh ha gouzañvegezh.

[21] Doujañs an Aotrou a bella ar pec'hedoù,
Hag an neb a vir anezhi a zistro dioutañ ar gounnar.
[22] N'hall ket kounnar direizh bezañ sellet evel reizh,
Rak ar feulster gant e bouez a gas d'an islonk,
[23] Betek ar c'houlz dleet, e oar an den habask gouzañv,
Met en-diwezh e vo restaolet dezhañ al levenez;
[24] Betek ar c'houlz dleet e kuzho e gomzoù,
neuze muzelloù e-leizh a embanno e boellegezh.

Deoliezh hag izelegezh a galon.

[25] E teñzorioù ar furnez emañ al lavarennoù a skiantegezh,
Hogen an deoliezh a zo un euzhusted evit ar pec'her.
[26] Ma c'hoantaez ar furnez, mir ar gourc'hemennoù,
Hag an Aotrou a roio dit anezhi gant largentez.
[27] Rak furnez ha kelennadur eo doujañs an Aotrou,
E blijadur eo ar fealded hag an douster.

[28] Na vez ket disent ouzh furnez an Aotrou,
Na zeu ket daveti gant un galon daou-du.
[29] Na vez ket pilpous dirak an dud,
Ha taol pled ouzh da vuzelloù.
[30] N'en em sav ket da-unan gant aon da gouezhañ,
Ha da sachañ warnout an dizenor;
rak an Aotrou o tiskuliañ da sekredoù
Az lakafe da gouezhañ e-kreiz ar vodadeg,
Dre na oas ket deuet da zoujañ an Aotrou
Ha ma oa da galon leun a floderezh.

2 Dalc'hegezh en aprou.

[1] Bugel, mar deuez evit servijout an Aotrou,
Kempenn da ene evit an aprou.
[2] Gra dit ur galon reizh ha bez youlek,
Ha na vez ket strafuilhet e koulz ar gwalleur.
[3] En em stag outañ, hep pellaat dioutañ,
Ma vo kresket dit ez teiz diwezhañ.

[4] Kement a c'hoarvez ganit, en degemer,
E kemmoù-digemm an dismegañs bez habask ;
[5] Rak en tan e vez aprouet an aour,
Hag ar re plijus da Zoue e kreuzeul an dismegañsoù.
Er c'hleñved evel en dienez, bez fiziañs ennañ.
[6] En em fiz ennañ, ha kemer a ray pled ganit,
Reisha da hentoù ha laka da fiziañs ennañ.

Fiziañs e Doue.

[7] C'hwi hag a zouj Doue, gortozit e drugarez,
Ha na ziroudit ket gant aon da gouezhañ.
[8] C'hwi hag a zouj Doue, ho pet fiziañs ennañ,
Na vo ket kollet ho kopr.
[9] C'hwi hag a zouj Doue, lakait o koanag en e vadoù,
Al levenez beurbadel hag e drugarez;
Ar pezh a ro en-dro a zo, un donezon peurbad, evit al levenez.

[10] Sellit ouzh ar remziadoù kozh ha gwelit :
Piv goude en em fiziout en Aotrou, en deus bet da ruziañ.
Piv, goude chom start en e zoujañs, a ve bet gantañ dilezet?

Piv, o vezañ e bedet, a ve bet gantañ disprizet?
[11] Rak madelezhus ha truezek eo an Aotrou,
Pardoniñ a ra ar pec'hedoù hag e salv en amzer an anken.

[12] Gwa ar c'halonoù laosk hag an daouarn o flakañ,
Hag ar pec'her a heuilh div wenodenn;
[13] Gwa ar galon o vankout, dre n'he deus ket ar fiziañs,
En abeg da se ne vo ket gwarezet.
[14] Gwa c'hwi hag hoc'h eus kollet an

dalc'hegezh,
Petra reot pa 'n em ziskouezo an Aotrou?

15 Doujerien an Aotrou a chom hep disentiñ
ouzh e gomzoù,
E garourien a vir gant fealded e hentoù.
16 Doujerien an Aotrou a glask e blijadur,
E garourien a leugn o c'halon gant al Lezenn.
17 Doujerien an Aotrou a gempenn o c'halon
Ha dirazañ en em lakaont izel a ene.
18 "Kouezhomp etre daouarn an Aotrou
Ha n'eo ket etre daouarn an dud :
Rak ken bras hag e veurded
Eo ken bras all e drugarez."

3 Deverioù e-keñver ar gerent.

1 Me, ho Tad, va selaouit, bugale,
Hag en em renit e seurt doare ma vezot salvet.
2 Rak an Aotrou a ro gloar d'an tad gant
e vugale,
Hag ar varnadenn diwar-benn ur vamm a vez
diazezet war he mibien.

3 An neb a enor e dad a zic'haou e bec'hedoù,
4 Hag an neb a ro gloar d'e vamm a zastum un
teñzor.
5 An enorer e dad a gavo levenez en e vugale,
E deiz e bedenn e vezo selaouet.
6 An neb a ro gloar d'e dad en devo deizioù hir,
An neb a sent ouzh an Aotrou a roio diskuizh
d'e vamm.

7 *Doujer an Aotrou a enor e dad,*
Hag a servij e gerent evel mistri.
8 Dre oberoù ha komzoù, enor da dad,
Ma teuio warnout ar bennozh.
9 Rak bennozh an tad a starta tiez ar vugale,
mallozh ar vamm avat a ziskogell o fontoù.

10 Na denn ket lorc'h eus dizenor da dad,
Rak dizenor da dad n'hall ket bezañ ur c'hloar
evidout.
11 Gloar a zeu d'an den gant enor e dad,
ha mezh he bugale eo dizenor o mamm.
12 Bugel, kemer pled gant da dad en e gozhni,
Arabat dit e c'hlac'hariñ en e vuhez.

13 Na pa gollfe e skiant, bez damant outañ,
Ha n’e zispriz ket p'emaout-te e-kreiz da nerzh.
14 Rak ar garantez e-keñver un tad ne vez ket
ankouaet ,
A-enep ar pec'hed e vezo dit un ti a warez.

15 En deiz da anken en devo koun an Aotrou,
Evel frim en amzer gaer evel-se e teuzo da
bec'hedoù.
16 Evel ur mallozher eo an hini a zilez e dad,
Milliget eo gant an Aotrou an neb a laka
e vamm da gounnariñ.

An izelegezh.

17 Bugel, gra da oberoù gant douster,
Hag e vi karet gant an den o kaout grad-vat
Doue.
18 Seul vuioc'h ma'z out bras, seul vuioc'h bez
izel a galon,
Ha dirak an Aotrou e kavi gras.
19 *Tud e-leizh a zo uhel ha lorc'hek,*
met ar re izel a galon eo dezho e tiskuilh
e sekredoù.

20 Rak bras eo galloudegezh an Aotrou,
Ha gant an dud izelek e vez douget klod
dezhañ.
21 Ar pezh a zo re ziaes evidout, n'ez ket d'en
klask,
Ar pezh a zo re start evidout, n'ez ket d'en
furchal.

22 Ar pezh a zo gourc'hemennet dit, en em soñj
warnañ,
N'ac'h eus ket ezhomm avat eus kement zo
dalc'het kuzh.
23 N'ez ket da emellout er pezh a zo a-us dit,
Rak dija eo kalz traoù diaes evit meiz an den
a zo bet diskouezet dit.

24 Rak diroudet eo bet kalz a dud gant
mennozhioù personel,
Hag an drouk-faltazi he deus diheñchet o soñj.
25 *Hep mab al lagad, sklêrijenn ebet,*
Hep skiantegezh, furnez ebet !

26 Ar galon aheurtet a gouezho en dibenn er
gwalleur,
Neb a gar an arvar a yelo da goll ennañ.
27 Ur galon aheurtet a vo sammet a boanioù,
Hag ar pec'her a vergn pec'hed war bec'hed.

28 N'eus remed ebet da estrenvan al lorc'heg,
Rak plantenn an droug he deus sanket he
gwrizioù ennañ.
29 Kalon ar skiantek en em soñj war ar
sturiennoù,

Hag ur skouarn evezhiek a zo c'hoant an den
fur.

An aluzon hag ar skoazell roet d'ar beorien.

30 Evel ma lazh an dour an tan o flammañ
E c'hounez an aluzon pardon ar pec'hedoù.
31 An neb a ra ar mad en adkavo en amzer da
zont,
Hag e deiz e gouezhadenn e kavo ur skoazell.

4 1 Va mab, na nac'h ket e voued ouzh ar paour,
Ha na lez ket da langisañ daoulagad ar
reuzeudig.
2 Arabat dit glac'hariñ an neb en deus naon
Na lakaat droug en den a zo en dienez.

3 Diwall da vroudañ ur galon hegazet,
Ha na lez ket an den didra da c'hortoz da
zonezon.
4 Arabat argas an den mantret o c'houlenn sikour
Ha na zistro ket da zaoulagad diouzh ar paour.

5 Diouzh an den en dienez na zistro ket da sell,
Ha na ro da zen ebet abeg d'az mallozhiñ.
6 Rak mar sko e vallozh ouzhit e c'hwervoni
e galon
E vo selaouet gant e Grouer e zroukpedenn.

7 Gra diouzh bezañ gwelet mat gant bodadeg an
dud,
Ha pleg da benn dirak un den uhel.
8 Stou da skouarn etrezek an den paour
Ha gra dezhañ ur respont a beoc'h gant douster.
9 Diframm an den mac'homet diouzh daouarn
e wasker,
Ha na vez ket aonik pa varni.

10 Bez evel un tad evit an emzivaded
Hag evel ur gwaz da sikour o mamm !
Ha neuze e vi evel ur mab d'an Uhel-Meurbet
Ha da garout a ray muioc'h eget da vamm.

Ar furnez a gelenn he bugale.

11 Ar furnez a zesav he bugale
Plediñ a ra gant ar re a glask anezhi.
12 An neb he c'har a gar ar vuhez,
Ar re a zihun beure-mat evit he c'hlask a vo
leuniet a levenez.
13 An hini a zeu d'he ferc'hennañ en devo ar
c'hloar da hêrezh,
Hag el lec'h ma'z antreo e roio an Aotrou
e vennozh.

14 Ar re a servij anezhi a zo liderien ar Sant,
Ar re a gar anezhi, a zo karet gant an Aotrou
15 An neb he selaou a varno ar broadoù,
An neb a zeu dezhi a savo e deltenn er surentez.
16 An neb en em fiz enni en devo anezhi da lod
Hag e ziskennidi a viro anezhi da
berc'henniezh.

17 Rak da gentañ e kerzh gantañ dre un hent
kammigellek,
Degas a ra warnañ aon ha spont,
Hag en enkreziñ a ra gant he c'henurzh,
Betek m'he devo fiziañs en e ene !
En aprouiñ a ra gant he c'hemennadurioù;

18 Ha goude-se e tistroio davetañ dre an hent
eeun evit e laouenaat
Ha diskuliañ dezhañ he sekredoù.
19 Ma tro avat da ziankañ e tilezo anezhañ,
Hag en reiñ a ray da c'halloud ar gouezhadenn.

Evezhiegezh ha reizhded.

20 Taol evezh ouzh ar c'houlz ha diwall diouzh
an droug,
N'az pez ket a vezh en abeg dit da-unan;
21 Rak ur vezh a zo a gas d'ar pec'hed,
Hag ur vezh hag a zo gloar ha gras.

22 Na zalc'h kont eus den ebet pa c'hellfe treiñ
a-enep dit,
Ha neuze n'az po ket da ruziañ gant da
gouezhadenn.
23 Na vir ket evidout da-unan ur gomz en
ezhomm ar re all,
Ha na guzh ket da furnez dre zoujañs ar bed.

24 Rak dre ar c'homzoù e vez anavezet ar furnez,
Hag ar gelennadurezh dre lavar an teod.
25 Na zislavar ket ar wirionez,
Met az pez mezhegezh gant da vank
a gelennadurezh.

26 N'az pez ket a vezh da anzav da bec'hedoù,
Arabat enebiñ ouzh red ar stêr vras.
27 Arabat dit sujañ d'an diskiant,
Ha na zoug ket a vri d'an den galloudek.
28 Betek ar marv stourm evit ar wirionez,
Hag an aotrou Doue en em ganno evidout.

29 N'en em ziskouez ket taer gant da deod
Ha laosk ha digas gant da oberoù.
30 Na vez ket ul leon e-barzh da di,
Na digalon e-keñver da servijerien.

31 Arabat d'az torn bezañ astennet evit kemer,
Ha serret pa 'z eus da zaskoriñ.

5 Surentez faos ar pinvidig hag ar pec'her.

1 N'en em harp ket war da binvidigezh
en ur lavarout ! Kement am eus ezhomm am eus;
2 N'a ket da heul da ene ha da nerzh
evit kerzhout hervez c'hoantegezh da galon.

3 Na lavar ket ! Piv 'vo mestr warnon?
Rak hep mar ebet an Aotrou az kastizo;
4 Na lavar ket ! Pec'hed em eus, ha petra 'ta zo c'hoarvezet ganin?
Rak an Aotrou a zo leun a basianted;
5 Na vez ket re-sur eus da bardon da-unan
Evit berniañ pec'hed war bec'hed.

6 Na lavar ket ! Bras eo e drugarez,
Pardoniñ a ray din niver bras va fec'hedoù;
Rak ennañ emañ an drugarez, met ivez ar gounnar,
Ha war ar bec'herien e kouezho hag e chomo e fulor.

7 Na zale ket evit distreiñ ouzh an Aotrou,
Ha n' ampell ket a zeiz da zeiz !
Rak a daol-trumm e tarzho kounnar an Aotrou
hag en deiz ar c'hastiz e vi kaset da get.

8 N 'en em harp ket war binvidigezhioù direizh,
Rak ne servijo dit da netra en deiz an anken.

Diwall diouzh ar galon daou-du.

9 Na went ket e pep avel,
Ha na gerzh ket e pep gwenodenn,
Evel ma ra ar pec'her doubl e deod.
10 Bez start ez mennozh,
Ha n'az pez nemet ul lavar.

11 En em ziskouez buan da selaou
Ha gorrek da reiñ ur respont.
12 Ma c'houezez un dra bennak, respont d'az nesañ,
A-hend-all, ra vo da zorn war da c'henoù.

13 Gloar ha dizenor a zo el lavar,
Met teod an den diskiant a zo kaoz d'e rivin.
14 Na vez ket anvet flatrer
Ha gant da deod na stegn ket pechoù,
Rak war al laer e teu ar vezhegezh
ha kondaonidigezh garv war an teod daou-du.

15 Na bec'h ket na kalz na nebeut,
Hag eus mignon na zeu ket da vezañ enebour !
6 1 Rak ar vrud fall, ar vezh hag an dismegañs evit e lod,
Hennezh eo doare ar pec'her doubl e deod.

A-enep al lorc'h.

2 N'en em sav ket ez mennad-te da-unan
Gant aon d'en em zispenn evel ma rafe un tarv fuloret;
3 Debriñ a rafes da zelioù, koll da frouezh da-unan,
Ha ne lezfes ac'hanout nemet koad sec'h.
4 Un droukc'hoant a goll e berc'henn,
Hag a ra anezhañ danvez-goap e enebourien.

Ar vignoniezh, an hini faos hag an hini wirion.

5 Ar genoù hegarat a laka ar vignoned da baotaat,
Hag un teod plijus a sach saludoù an dud.
6 Ra vo niverus ar re a salud ac'hanout,
Met evit da guzulierien, unan hepken etre mil.
7 Ma kemerez unan da vignon, aprou anezhañ da gentañ,
Ha n'en em fiz ket ennañ re vuan.

8 Rak hemañ a zo mignon dit en e goulz
Ha ne chomo ket en deiz da zrougeur;
9 Hag hennezh a oa mignon dit a dro da enebour,
hag a ziskuilh evit da vezh e dabut ganit;
10 Hag henhont a zo mignon dit evit kaout lod ez taol
Ha ne vo ket en deiz da anken.

11 E-kreiz da eurvad e vo kement ha te da-unan,
Ha ouzh tud da di e komzo gant frankiz,
12 Hogen mar bezez izelaet e vo a-enep dit,
Hag en em guzhat a ray diouzh da zremm.

13 Eus da enebourien, en em zistag,
Hag eus da vignoned az pez disfiz.
14 Ar mignon feal a zo ur repu start,
An neb en kav a gav un teñzor;

[15] Ar mignon feal n'eus ket a briz dezhañ,
N'eus pouez ebet da vuzuliañ e dalvoudegezh;
[16] Ar mignon feal, ul louzoù a vuhez,
Doujerien an Aotrou a gav anezhañ;
[17] Doujer an Aotrou a ren mat e vignoniezh,
Rak evel ma'z eo, evel-se ivez e gompagnun.

Deskidigezh ar furnez.

[18] Bugel, a-dal da yaouankiz, dastum kelennadurezh
Hag a-benn da vlev gwenn az po kavet ar furnez.
[19] Evel al labourer hag an hader, deus d'he c'haout,
Ha gortoz gant habaskted he frouezh dibar,
Rak d'he gounit az po un tamm poan,
Met afo e tebri eus he frouezh.

[20] Na kalet-garv ez eo evit ar re zizesk,
ne zalc'ho ket gant an den diskiant.
[21] Evel ur maen-amprouiñ e pouezo pounner warnañ,
He disteurel a ray hep dale.
[22] Rak ar furnez a zo evel ma lar hec'h anv !
N'eo ket da dud e-leizh en em ziskouezfe.

[23] Selaou, bugel, ha resev va c'helennadurezh,
Ha na zistaol ket va ali !
[24] Laka da dreid en hec'h hualoù,
ha da c'houzoug en he gwakol;
[25] Pleg da zivskoaz ha doug anezhi,
Na vez ket broc'het gant he liammoù !

[26] A-greiz da galon deus d'he c'haout,
Eus da holl nerzh mir hec'h hentoù.
[27] Kae war he lerc'h, klask anezhi !
Hag en em reiñ a ray dit da anaout,
Ha pa-z po kavet dalc'h enni, na ziskrog ket diouti.
[28] Rak d'an diwezh e kavi diskuizh enni,
Ha dont a ray da vezañ dit ul levenez.

[29] Hec'h hualoù a vo dit ur gwarez galloudus,
Hag he gwakolioù, ur vantell a c'hloar.
[30] Rak hec'h yev a zo ur brageriz aour,
Hag he liammoù ur gwiad limestra.
[31] Evel gant ur vantell a c'hloar en em wiski ganti,
Hag evel ur gurunenn a levenez hen lakai war da benn.

[32] Mar fell dit, bugel, e vi den kenteliet,
Ha ma pleustrez anezhi a galon, e teuio dit ampartiz.
[33] Mar fell dit selaou, e teski,
Mar astennez da skouarn e teui da vezañ fur.

[34] En em zalc'h e bodadeg ar re gozh,
Hag-eñ ez eus unan fur? En em stag outañ.
[35] Pep prezeg doueel, en em blij ouzh e selaou,
Hag al lavarennoù skiantek, n'o lez ket da dremen.
[36] Ma welez unan poellek, dihun beure mat da vont d'e gaout,
Ra uzo da droad treuzoù e zor.

[37] En em soñj war urzhioù an Aotrou,
Ha war e c'hourc'hemennoù preder hep ehan;
Eñ e-unan a startaio da galon,
Hag ar furnez a c'hoantaez vo roet dit.

7 Kuzulioù distag.

[1] Na ra ket an droug hag an droug ne grogo ket ennout,
[2] Pella diouzh an direizhder, ha distreiñ diouzhit a ray.
[3] Mab, na had ket en irvi an direizhder,
Gant aon da eostañ seizh kement-all dioutañ.

[4] Na c'houlenn ket digant an Aotrou ar galloud,
Na digant ar roue ur gador a c'hloar.
[5] Na rez ket da zen reizh dirak an Aotrou,
Na da zen fur dirak ar Roue.

[6] Na glask ket dont da vezañ barner
Gant aon na c'hellfes ket difrapañ kuit an direizher,
Gant aon na vefes abaf dirak an den bras
Ha na lakafes gant-se un toull-trap dindan da reizhder-te.

[7] N'a ket da bec'hiñ a-enep bodadeg-kêr,
N'en em daol ket da-unan d'an traoñ dirak ar bobl.
[8] Arabat dit pec'hiñ dre ziv wezh,
Rak evit ur pec'hed hepken, ne chomi ket digastiz.

[9] Na lavar ket : Teurel a ray pled ouzh niver bras va frofoù;
Pa rin un aberzh d'an Doue uhel-meurbet, e tegemero anezhañ.

10 Na vez ket digalon da bediñ
Na digas d'ober an aluzon.

11 Na zispriz ket an den mantret e galon,
Rak unan a zo a izela hag a uhela.
12 Na stev ket gevier a-enep da vreur,
Na kennebeut-all a-enep da vignon.
13 Diwall na lavari gaou ebet,
Rak dioutañ ne c'hell dont netra mat.

14 Na vez ket fistilher e bodadeg ar re gozh,
Hag er bedenn, na adlavar ket da gomzoù.
15 Na argarzh ket al labourioù poanius
Nag al labour-douar bet krouet gant an Uhel-meurbet.

16 N'en em lakaez ket e tu pobl stank ar bec'herien,
Az pez koun ne zaleo ket ar gounnar.
17 En em izela kalz meurbet a galon,
Rak ar pezh a c'hortoz an den eo ar preñved.

18 Na drok ket ur mignon evit arc'hant
Nag ur gwir vreur evit aour Ofir.
19 N'en em zistro ket diouzh ur wreg fur ha mat,
Rak he gras-vat a zo priziusoc'h eget aour.

20 Na wallgas ket ur mevel o labourat feal,
Nag ur goprad en em ro ervat d'e labour.
21 Kar a galon ur servijer skiantek,
Ha na vir ket dioutañ pep frankiz.

22 Chatal ac'h eus? Evesha outo,
Ha mar tennez gounid diouto, mir anezho.
Kerent ha bugale.
23 Bugale ac'h eus? Kelenn anezho;
A-dal o bugaleaj, laka o choug da blegañ.

24 Merc'hed ac'h eus? Evesha mat ouzh o c'horfoù,
Ha na ziskouez ket dezho un dremm laouen.
25 laka da verc'h da zimeziñ,
Hag az po graet ur gwall labour,
Met ro anezhi d'un den skiantek.

26 Ur wreg hervez da galon ac'h eus? N'argas ket anezhi.
Hogen ma kasaez anezhi, n'en em fiz ket enni.

27 A-greiz kalon ro gloar d'az tad,
ha n'ankoua ket poanioù da vamm.
28 Az pez soñj eo ganto out bet ganet,
Penaos daskoriñ dezho ar pezh o deus graet evidout?

Deverioù e-keñver ar veleien.

29 A-greiz da galon azaouez an Aotrou,
Ha diskouez doujañs d'e veleien;
30 Gant da holl nerzh kar an Hini en deus da c'hraet
Ha na zilez ket e waziaded.

31 Douj an Aotrou ha ro gloar d'ar beleg,
Ha ro dezhañ e lod evel ma'z eo kemennet :
Preveudi, aberzh-dic'haouiñ, ha profadenn ar skoaz,
Kinnig a santelezh, ha lodenn savet diwar an traoù santel.

Deverioù e-keñver ar beorien hag an dud en anken.

32 D'ar paour ivez astenn da zorn,
Evit ma vo peurglok da vennozh;
33 Ra yelo gras da zonezon da gement a zo bev,
Ha d'an hini marv kennebeut-all na nac'h ket da c'hras.

34 Na vank ket d'ar re a ouel,
Gant ar re c'hlac'haret, bez glac'haret.
35 Na chom ket hep mont da weladenniñ an den klañv,
Gant seurt oberoù en em lakai da vezañ karet.

36 E kement a rez az pez soñj eus da finvez,
Ha morse ne bec'hi.

8 Evezhiegezh en daremprédoù.

1 Na dabut ket gant un den galloudus
Gant aon da gouezhañ etre e zaouarn.

2 Na rendael ket ouzh un den pinvidik,
Gant aon na enebfe ouzhit gant e holl bouez,
Rak an aour en deus kollet kalz a dud
Ha lakaet kalon ar rouaned da ziroudañ.

3 Na dabut ket gant un den teodek,
Na vergn ket koad war e dan.
4 Arabat dit farsal gant ur palod
Gant aon na vefe disprizet gantañ da c'hourdadoù.

5 Na zismegañs ket un den oc'h en em zistreiñ diouzh ar pec'hed,
Az pez koun emaomp holl dindan ar

gondaonidigezh.
[6] Na zispriz ket un den en e gozhni,
Rak en hon touez ivez ez eus hiniennoù
o koshaat.

[7] Na denn ket levenez gant marv un den :
Bez soñj e tleomp holl mervel.

[8] Na vez ket diseblant ouzh kaozioù ar re fur,
Ha distro war o sturiennoù,
Rak diganto e teski kelennadurezh
Ha gwaziadezh evit servij ar re vras.

[9] Na bella ket diouzh diviz ar re gozh,
Rak int-i o-unan o deus desket digant o zadoù,
Rak diganto e teski skiantegezh.
Hag ar respont d'ober hervez an ezhomm.

[10] Na c'hwezh ket war glaou-bev ar pec'her,
Gant aon da vezañ losket gant gwrez e flamm.
[11] N'a ket da zerc'hel penn ouzh ar c'hunujenner,
Gant aon na chomfe da enebiñ ouzhit.

[12] Na brest ket arc'hant da c'halloudusoc'h
egedout,
Ha mar prestez, en em sell evel o koll.
[13] N'en em laka ket da warant en tu-hont d'az
kalloud
Ha ma'z out aet da gred, soñj az po da baeañ.
[14] N'a ket da brosezañ a-enep ur barner,
Rak hervez e uhelgarg e vo barnet a-du gantañ.

[15] Gant ur foeltrer arabat dit en em lakaat en
hent,
Gant aon na vefe ur samm evidout;
Rak ne ray nemet diouzh e benn,
Ha dre follentez ec'h i da goll a-unan gantañ.

[16] Gant un den kounnarus n'a ket da rendaeliñ,
Ha na dreuz ket ar gouelec'h gantañ :
Rak ar gwad ne gont ket evitañ,
Ha lec'h n'eus ket a sikour, e tiskaro ac'hanout.

[17] Gant un den diskiant na rez ket kuzul,
Rak ne c'hello ket tevel war an afer.
[18] Na ra netra kuzh dirak un estren
Rak n'ouzout ket petra ray a-benn an dibenn.
[19] Na ziskuilh ket da sekredoù da bep den,
Rak evit-se ne ziskouezo ket dit anaoudegezh
vat.

9 Darempredoù gant ar merc'hed.

[1] Na vez ket gwarizius e-keñver gwreg da askre,
Ha na ro ket dezhi gwall-soñjoù a-enep dit.
[2] N'en em ro ket d'ur plac'h,
Dezhi da vezañ mestrez war da nerzh.

[3] N'a ket da gaout ur serc'h,
Gant aon da gouezhañ en he rouedoù.
[4] Na chom ket da lugudiñ gant ur ganerez
Gant aon da vezañ paket en hec'h ardoù.

[5] War ur plac'h yaouank na stag ket da selloù
Gant aon da vezañ hoalet ganti ha kondaonet.
[6] N'en em ro ket d'ar gisti
Evit na golli ket da vadoù.

[7] N'a ket da dreiñ-distreiñ da sell dre ruioù kêr,
Hag en he lec'hioù distro n'a ket da straniñ.
[8] Distro da selloù diouzh ur vaouez koant,
Ha na stag ket anezho war gened un estrenez,
Rak kened ur vaouez he deus diroudet meur
a hini,
Ha ganti, evel un tan, e vez enaouet flamm ar
garantez.

[9] N'a ket d'azezañ e-kichen ur wreg dimezet,
Ha n'ev ket gwin ganti er banvezioù,
Gant aon na ziroudfe da galon etrezek enni
Ha na rampfes gant da c'hoantegezh d'an
emgoll.

Darempredoù gant ar baotred.

[10] Na zilez ket ur mignon kozh evit un all,
Rak an hini nevez ne dalv ket anezhañ;
Gwin nevez, mignon nevez,
Ma teu da goshañ e evi dioutañ gant levenez.

[11] Na erez ket berzh ar pec'her;
Rak n'ouzout ket petra 'vo e finvez.
[12] N'en em blij ket e plijadur an difeizidi,
Bez soñj ne vezint ket digastiz betek an Ades.

[13] En em zalc'h pell-mat diouzh an den en deus
galloud da lazhañ,
Ha ne gouezhi ket dindan aon ar marv;
Mar tostaez outañ, diwall da faziañ en e geñver,
Gant aon na lemfe da vuhez diganit ;
Gouez e tremenez e-kreiz pechoù,
Hag emaout o vale war granelloù-kêr.

[14] Diouzh ma c'helli, klask darempred gant da
amezeien,

Hag en em guzul gant ar re fur.
15 Kar ober diviz gant tud poellek,
Ha bepred komz diwar-benn Lezenn an Uhel-Meurbet.

16 Kemer tud reizh da zebriñ ganit,
Ha laka da lorc'h e doujañs an Aotrou.
17 En abeg da zorn an arzourien e vez meulet an oberenn,
Evel-se penn-rener ar bobl a vez kavet fur en abeg d'e gomzoù.
18 Ar fistilher e vez diwallet dioutañ en e gêr,
Hag an den diboell a vo kasaet en abeg d'e gomzoù.

10 Ar renerien.

1 Ur rener fur a gelenn e bobl,
Hag urzhiet-mat e vo gant an den poellek e renerezh.
2 Evel rener ar bobl, evel-se e vaodierned;
Evel gouarnour kêr, evel-se hec'h annezerien.
3 Ur roue dizesk a rivin e bobl,
Met ur gêr en em sav dre boellegezh he friñsed.

4 E dorn an Aotrou emañ gouarnerezh an douar,
E koulz mat e laka da sevel evitañ an hini dleet.
5 E dorn an Aotrou emañ berz-mat an den,
Ha war benn al lezennour e pozo e c'hloar.

A-enep al lorc'hentez.

6 Evit gaou ebet na vir droukrañs ouzh da nesañ
Ha na ra netra diwar fulor.
7 D'an Aotrou ha d'an dud eo kasaus al lorc'h,
Hag evito o-daou ez eo fazius an direizhder.

8 Ar roueelezh a dremen a vroad da vroad
En abeg d'an direizhderioù, d'an drouk-taolioù ha d'ar pinvidigezhioù.

9 Penaos en em sav en e lorc'h an hini a zo douar ha poultr,
Unan hag a zo dija, hag eñ bev, brein e vuzelloù.
10 Kleñved hir, eme dre fent ar mezeg,
Ha roue hiziv e varvo arc'hoazh.
11 Ur wezh marv un den en deus da hêrezh
Astuz, loened ha preñved.

12 Deroù lorc'hentez an den eo pellaat diouzh an Aotrou,
Pa 'n em zistag e galon diouzh an Hini en deus graet anezhañ.
13 Rak deroù al lorc'h eo ar pec'hed,
Hag an neb en em stag outañ a laka an euzh da c'hlaviañ.
Setu perak en deus an Aotrou skoet outo ankenioù eston-meurbet
Hag a-benn an dibenn distrujet anezho.

14 Diskaret en deus an Aotrou tronioù an dud galloudus
Ha lakaet d'azezañ en o flas tud dister.
15 Dichafrantet en deus an Aotrou gwrizioù ar baganed
Ha plantet en o flas tud izelek.

16 Eilpennet en deus an Aotrou toleadoù ar baganed
Ha distrujet anezho betek fontoù an douar.
17 Disec'het en deus meur a hini ha distrujet anezho,
Rasket en deus diwar an douar ar soñj anezho.

18 N'eo ket evit ar baotred eo bet krouet al lorc'h,
Nag ar gounnar rok evit distaoladennoù ar vaouez.

Ar re zellezek a enor hag ar re zellezek a zispriz.

19 Pehini ar ouenn enoret? Gouenn an den.
Pehini ar ouenn enoret? Doujerien an aotrou.
Pehini eo ar ouenn disprizet? Gouenn an den.
Pehini ar ouenn disprizet? Torrerien ar gourc'hemennoù.

20 E kreiz e vreudeur e vez enoret ar penn-rener,
Ha doujerien an aotrou da zaoulagad hemañ.
21 *Deroù an degemeridigezh eo doujañs an Aotrou,*
Met deroù an distaolidigezh eo kaleter ha lorc'hentez.

22 Pinvidik, illur pe baour,
Gloar an holl eo doujañs an Aotrou.
23 N'eo ket reizh disprizout ur paour poellek,
Na muioc'h ne zere klodusañ ur pec'her.

24 Den bras, barner, den galloudus a vez kanmeulet,
Hogen hini anezho n'eo brasoc'h eget an neb a zouj an Aotrou.
25 Ur mevel fur, tud en o frankiz a sujo dezhañ,
Ha ne vo den skiantek evit hiboudiñ gant se.

Izelegezh ha gwirionez.

[26] Na ra ket da zen fur pa rez da labour,
Na da fougaser pa vez berrentez ganit.
[27] Gwelloc'h eo ul labourer o kaout peadra e-leizh
Eget ar baleer hag ar pompader o vankout a vara.

[28] Bugel, en em veul gant furnez,
Hag en em briz hervez da veritoù.
[29] An hini a ra gaou outañ e-unan, piv e zidamallo?
Hag an hini en em zispriz e-unan, piv zougo gloar dezhañ?

[30] Kanmeulet e vez ar paour evit e skiantegezh,
Hag ar pinvidig evit e binvidigezh.
[31] Kanmeulet er baourentez, na pegen muioc'h er binvidigezh !
Hep gloar er binvidigezh, na pegen muioc'h er baourentez !

11 Chom hep fiziout en diavaezioù.

[1] Furnez an den izel a ro uhelded d'e benn
Hag en laka d'azezañ e-kreiz ar re vras.
[2] Na veul ket un den evit e gened,
Ha n'az pez doñjer ouzh den en abeg d'e neuz.

[3] Bihan e-touez an nijerien eo ar gwenan
Met e penn an dousterioù emañ frouezh o labour.

[4] Na fouge ket gant an dilhad a wiskez,
Hag en deiz da c'hloar n'en em uhela ket :
Rak an Aotrou hepken eo burzhudus e oberoù,
Ha kuzhet ouzh an dud eo e labour.

[5] Kalz a dud flastret a zo aet d'azezañ war an tron,
Hennezh en deus douget ar gurunenn na soñjed ket ennañ;
[6] Tud galloudus e-leizh o deus anavezet brasañ dismegañsoù,
Ha tud illur a zo bet lakaet etre daouarn ar re all.

Evezhiegezh a-raok barn.

[7] A-raok ober enklask, na damall ket;
En em soñj da gentañ ha goude-se e tamalli.
[8] A-raok bezañ selaouet, na respont ket;
Hag e-kreiz e gaoz n'a ket da droc'hañ d'un all.
[9] N'a ket war an dael en un afer n'out ket karget anezhi,
Ha n'a ket d'azezañ da varn gant pec'herien.

Fiziañs e Doue hepken.

[10] Bugel, arabat dit plediñ gant re a draoù,
Ma klaskez ober re, ne vi ket hep rebech,
Ma redez war o lerc'h, ne dapi ket anezho,
Ha n'helli ket diflipañ dre dec'hout.

[11] Hennezh en em skuizh, a boagn, a hast,
A zo c'hoazh muioc'h dibourvez a se.
[12] Hemañ a zo gwan, ezhomm a skoazell dezhañ,
Hep nerzh hag e barr ar baourentez,
Met daoulagad an Aotrou a sell outañ evit e vad,
Hag a adsav anezhañ eus e izelder !
[13] Reiñ a ra uhelder d'e benn
Ha kalz ouzh e welout zo estlammet.

[14] Ar mad hag an droug, ar vuhez hag ar marv,
Paourentez ha pinvidigezh a zeu digant an Aotrou.

[15] *Ar furnez, ar skiantegezh,*
Hag anaoudegezh al Lezenn a zeu digant an Aotrou,
Ar garantez hag hent an oberoù mat a zeu digant an Aotrou.
[16] *Diboellegezh ha teñvalijenn zo bet krouet evit ar bec'herien;*
Ar re en em blij en droug e kosha an droug ganto.

[17] Donezon an Aotrou a chom tra an dud reizh,
E c'hrad vat a ro dezho berzh da viken.

[18] Hemañ a binvidika dre forzh teurel pled hag espern
Ha sed amañ e lod a c'hounid,
[19] Lavarout ! kavet em eus an diskuizh
Ha bremañ ez an da zebriñ eus va madoù !
Hogen n'oar ket petra c'hoarvezo,
E lezo pep tra d'ar re all.

[20] Bez start ez kevredad gant Doue,
Ro dezhi da vuhez ha kosha el labour-se.

[21] Na vez ket estonet gant oberennoù ar pec'her,
Az pez feiz en Aotrou ha dalc'h ez labour;
Rak tra aes da zaoulagad an Aotrou

A zo pinvidikaat en un taol-trumm, an den didra.

22 Bennozh Doue a zo gopr an den deol,
En ur momed buan e lak e vennozh da vleuniañ.

23 Na lavar ket ! « Eus petra am eus ezhomm,
Ha peseurt madoù c'hellan c'hoazh mennout?
24 Na lavar ket ! « Ar pezh am eus ezhomm am eus
Ha peseurt droug c'hellfe degouezhout ganin bremañ?

25 En deiz an eurvad e vez ankouaet ar gwalleur,
Hag en deiz ar gwalleur ne vez ket soñj ken eus an eurvad;
26 Rak tra aes eo d'an Aotrou, da zeiz an dibenn,
Daskoriñ da bep unan hervez e hentoù;

27 Un eurvezh a zrougeur a ra ankouaat an dudi
Ha gant termen an den ez eo m'en em ziskuilh e oberoù;
28 A-raok an diwezh, na ra eürus eus den ebet
Rak gant e finvez ez eo e vez anavezet un den.

Disfiziout diouzh an den drouk.

29 Na laka ket n'eus forzh piv da antren ez ti,
Rak niverus eo gwidreoù an den ganas.
30 Evel ur glujar-grampinell er gaoued e klask an den lorc'hek da hoalañ,
Hag evel ur spier e c'hed da gouezhadenn !

31 O treiñ ar mad en droug e stegn pechoù,
Ha war an traoù purañ e lez un intradur.
32 Un elienenn a laka un tantad da flammañ,
Hag ar pec'her a stegn pechoù lazhus.

33 Diwall diouzh an den fall rak itrikañ a ra an droug,
Gant aon na verkfe warnout ur saotradur peurbad.
34 Degemer un estren ez ti, da sachañ a ray en trubuilh
Hag e lakaio tud da di da dreiñ a-enep dit.

Reiñ d'an dud vat hepken.

12 1 Mar grez ar mad, gouez da biv en grez,
Ha resev a ri grad-vad evit da vadoberoù.
2 Gra ar mad d'an den deol hag e vi gopret en-dro,
Mar n'eo ket gantañ,
e vo gant an Uhel-meurbet da vihanañ.

3 Madober ebet evit an hini a zalc'h gant an droug
Nag evit an hini a nac'h reiñ aluzon.
4 Ro d'an den deol,
Met na zeu ket da harpañ ar pec'her.

5 Gra ar mad d'an den izelek, met na ro ket d'an den fallakr,
Nac'h outañ e vara, na ro ket dezhañ;
Gant aon na zeufe gant se da vezañ mestr warnout,
Rak un droug doubl eo an hini az po digantañ
Evit an holl vad az po graet dezhañ.

6 Rak an Uhel-meurbet e-unan a gasa ar bec'herien
Ha tennañ a ray dial eus ar re fallakr.
7 Ro d'an den mat,
Met n'a ket da skoazellañ ar pec'her.

Disfiziout diouzh an enebourien.

8 N'eo ket en eurvad e vez anavezet ur mignon,
Ma n'eo ket en drougeur en em guzhfe un enebour.
9 Pa vez eürus un den e vez dilaouen e enebourien,
Met pa vez gwalleürus,
e vignon zoken en em zistag dioutañ.
10 N'en em fiz morse en enebour,
Rak evel an arem dindan ar mergl evel-se e zrougiezh.

11 Zoken mar gra e zen izelek ha mar kerzh soublet,
Mir da ene war evezh ha diwall dioutañ,
Bez gantañ evel ul lufrer melezourioù
Ha gouez ne zalc'ho ket ar mergl betek an dibenn.

12 Na laka ket anezhañ ez kichen,
Da ziskar a rafe evit kemer da blas !
N'en laka ket d'azezañ en tu dehoù dit,
Klask a rafe kemer da gador,
Hag a-benn an dibenn e komprenfes va c'homzoù
Hag az pefe morc'hed en ur soñjal em lavaroù.

13 Piv en devfe truez ouzh un hudour dantet gant un naer
Nag ouzh an holl dud a dosta ouzh al loened ferv?
14 Evel-se evit un den o tarempredin un pec'her

Hag oc'h en em gaout emellet en e bec'hedoù.
15 Chom a ray un eurvezh ganit,
Met pa droi kein dezhañ, ne zalc'ho ket gant e zouster.

16 N'en deus an enebour nemet douster war e vuzelloù,
Met en e galon en deus ar mennad d'az pennboelliñ er foz.
An enebour en deus daeroù en e zaoulagad,
Met ma kav un degouezh mat, n'en devo ket a-walc'h eus da wad.

17 Mar deu warnout an drougeur, e kavi anezhañ aze araozout,
Gant an neuz d'az skoazellañ e roio dit un taol biz-troad;
18 Brallañ a ray neuze e benn, stlakañ en e zaouarn,
Kuzulikat kalz ha kemmañ e zremm.

13 Chom hep darempredin an dud vras ha pinvidik.

1 An neb a stok ouzh ar peg en em saotro,
Hag an neb a hent an den lorc'hus en em heñvelaio outañ.

2 Na laka ket warnout ur bec'h pounner,
N'en em stag ket ouzh unan kreñvoc'h ha pinvidikoc'h egedout,
Penaos ar pod-pri a vefe kompagnun ar pod-houarn?
Hemañ a skoio ouzh egile hag e vo torret hennezh.

3 Ar pinvidig a ra direizhderioù hag a gemer droug gant-se,
Ar paour a c'houzañv anezho, hag eñ eo an hini a zasped.
4 Ma-z out talvoudus evitañ e sacho warnout,
Mar deuez da vankout, e tilezo ac'hanout;
5 Ma-z eus dit peadra e vevo ganit,
Da zibourc'hañ a ray hep en em skuizhañ e-unan.

6 Hag-eñ en deus ezhomm ac'hanout, da douellañ a ray,
Mousc'hoarzhin ouzhit, reiñ dit spi;
Komz a ray gant douster ouzhit en ur lavarout !
Eus petra ac'h eus ezhomm?

7 Da lakaat a ray mezhek gant e festoù
Betek da gas da hesk div wezh, teir gwezh,
Hag a-benn an dibenn e ray goap ouzhit;
Ha goude-se pa-z kwelo e lezo ac'hanout da gouezhañ
Hag e vrallo e benn dirazout.
8 Taol evezh gant aon da vezañ touellet
Ha da vezañ mezhekaet en abeg d'az follentez.

9 Pa vezez pedet gant un den bras, chom pell a-walc'h,
Da bediñ a ray muioc'h a se.
10 Na zeu ket d'en em ginnig gant aon da vezañ dizarbennet,
Met n'en em zalc'h ket re bell, gant aon da vezañ ankouaet.

11 Na gred ket komz outañ evel ouzh par,
Ha n'en em fiz ket en e gaoz fonnus,
Rak gant e gomzoù hir e tempto ac'hanout
Ha gant neuz a vadelezh e klasko da amprouiñ;

12 Rak eñ didruez ra viro soñj eus da gomzoù,
Ne esperno dit nag an taolioù nag ar chadennoù.
13 Taol pled ha diwall da vat,
Rak bale a rez en arvar da gouezhañ.

14 *Pa glevez se dre da gousk,*
Da vuhez-pad kar an Aotrou,
Hag asped anezhañ evit da silvidigezh.

15 Pep buhezeg a gar e bar
Ha pep den, e nesañ.
16 Pep loen bev en em bar hervez e ouenn,
Hag an den en em stag ouzh an hini zo heñvel outañ.

17 Penaos ar bleiz a vefe mignon an oan?
Evel-se ar pec'her e-keñver an den deol.
18 Peseurt peoc'h a c'hellfe bezañ etre bleizbroc'h ha ki?
Ha peseurt peoc'h etre pinvidig ha paour?
19 Onagred ar gouelec'h a zo danvez-chase al leoned,
Evel-se ar beorien a zo ur preizh evit ar binvidien.

20 Un euzhadenn evit an den lorc'hus, an izelded,
Evel-se un euzhadenn evit ar binvidig eo ar paour.
21 Ar pinvidig, pa vrañsell, a vez harpet gant e vignoned,
An den izel avat, pa gouezh, e vignoned en

argas .
22 Ar pinvidig, pa ziroud, kalz a zeuy d'e skoazellañ,
Ma lavar sotonioù, e vo didamallet;
Ar paour, ma tiroud, e vo rebechet se dezhañ,
Ma komz gant skiantegezh,
Ne zalc'her ket kont anezhañ.

23 Pa gomz ur pinvidig e tav an holl,
Ha savet e vez e gaoz betek an oabl !
Pa gomz ar paour, e lavarer ! Piv eo?
Ha ma teu da strebotiñ, e tistroader anezhañ.

Implij mat ha fall ar binvidigezh.

24 Mat eo ar binvidigezh pa 'z eo dibec'h,
Ha fell ar baourentez, hervez an den fallakr.
25 Kalon an den a gemm e zremm
Pe en mat pe en fall.
26 Arouez ur galon en he reizh, un dremm laouen,
Hogen dizoleiñ sturiennoù a c'houlenn emsoñj poanius.

14 1 Eürus an den ha n'en deus ket felladennet gant e c'henou
Ha n'eo ket bet enkrezet gant morc'hed e bec'hedoù.
2 Eürus an hini n'eo ket kondaonet gant e ene,
Ha n'en deus ket kollet e c'hoanag.

3 D'an den pizh n'eo ket mat ar binvidigezh
Ha d'an den gwarizius petra dalv an teñzorioù?
4 An neb a zastum diwar goust e vuhez a zastum evit reoù all,
Reoù all gant e vadoù a gaso c'hoari gaer.
5 An neb zo drouk outañ e-unan,
Ouzh piv e vefe mat?
N'en deus levenez ebet e-kreiz e binvidigezh.

6 N'eus ket gwashoc'h eget an hini en deus gwarizi outañ e-unan,
Sed aze gopr e fallagriezh.
7 Zoken mar gra ar mad, en gra dre zievezh,
Hag a-benn an dibenn e tiskuilh e zrougiezh.

8 Drouk eo an den avius e lagad
A zistro e sell gant dispriz diouzh an dud.
9 Lagad an den avius n'en deus ket e walc'h gant e lod,
An direizhder fallakr a zisec'h e ene.
10 Al lagad drouk a amsell war ar bara,
Ha mankout a ra war e daol e-unan.

Gant furnez tennañ gounid eus ar vuhez.

11 Bugel, hervez da beadra, gra vad dit da-unan,
Ha kinnig d'an Aotrou profoù dellezek.
12 Az pez soñj ne zaleo ket ar marv,
Ha n'eo ket bet diskuliet dit emglev an Hades.
13 A-barzh mervel, gra vad d'az mignon,
Hag hervez ma c'hellez, ro dezhañ gant largentez.

14 Na ziouer ket ouzhit dudi un deiz mat,
Ha na lez ket da vont al lod a vad a c'hoantaez.
15 Hag eñ ne lezi ket gant un all frouezh da labourioù,
Ha frouezh da skuizhderioù d'an tonkadur da rannañ.
16 Ro ha resev, ro dudi d'az ene,
Rak n'eus ket en Hades da glask plijadur.

17 Pep kig a gosha evel ur gwiskamant,
Rak hounnezh eo al lezenn beurbadel :
Mervel a ri hep mar ebet !
18 Evel e glasvez ur wezenn vodennek
Ez eus delioù o kouezhañ ha reoù all o vountañ,
Evel-se ar remziadoù a gig hag a wad !
Unan a varv, un all a zo o c'henel.
19 Pep oberenn vreinus a yelo da netra,
Hag hec'h oberour a yelo kuit ganti.

Eurvad ar furnez.

20 Eürus an den a bleustr war ar furnez
Hag a breder warni gant e veiz,
21 A daol evezh en e galon war hec'h hentoù,
Hag a studi he sekredoù !

22 Klask a ra war he lerc'h evel un traper,
Ha war he roudoù emañ war c'hed.
23 Sellout a ra dre he frenestroù,
Ha selaou ouzh he dorojoù;

24 Chom a ra e-kichen he zi
Hag e plant peul e deltenn en he murioù;
25 Sevel a ra e deltenn en he c'hichen
ha derc'hel da annezañ chomadur an eurvad;

26 Lakaat a ra e vugale dindan he gwarez,
Hag e chom dindan he skourroù;
27 Diwallet eo ganti diouzh an tommder,
Hag e ra e chomadur en he gloar.

Kantik AT 13

14 [20] Eürus an den a bleustr war ar furnez
Hag a breder warni gant e veiz,
[21] A daol evezh en e galon war hec'h hentoù,
Hag a studi he sekredoù !
14 [3] D'an den pizh n'eo ket mat ar binvidigezh
Ha d'an den gwarizius petra dalv an teñzorioù?
[4] An neb a zastum diwar goust e vuhez a zastum evit reoù all,
Reoù all gant e vadoù a gaso c'hoari gaer.
[5] An neb zo drouk outañ e-unan, ouzh piv e vefe mat?
N'en deus levenez ebet e-kreiz e binvidigezh.

15 Da bep hini dibab e hent.

[1] Evel-se e ra an neb a zouj an Aotrou,
An hini a chom start el Lezenn a dizho ar furnez.
[2] Hi a zeuio d'e ziambroug evel ur vamm,
E zegemer a ray evel ur pried yaouank;

[3] E vagañ a ray gant bara ar boellegezh,
Reiñ a ray dezhañ dour ar furnez da evañ;
[4] En em harpañ a ray warni ha ne vrañsello ket,
En em stagañ a ray outi ha ne vo ket mezhekaet.

[5] E uhelaat a ray a-us d'e geneiled,
E kreiz ar vodadeg e tigoro dezhañ e c'henoù.
[6] Dezhañ e vo an eurvad hag ar gurunenn a zrantiz
Hag un anv peurbad a vo e hêrezh.

[7] Morse ne berc'henno anezhi an dud diboell,
Morse ne welo anezhi ar bec'herien.
[8] Chom a ra pell diouzh al lorc'h,
Hag an dud gaouiat ne soñjont ket enni.

[9] Ne zere ket ar veuleudi e genoù ar pec'her
Dre na vez ket grataet dezhañ gant an Aotrou;
[10] Rak er furnez eo e vez disklêriet ar veuleudi,
Hag an Aotrou eo an hini a vlegn anezhi.

Frankiz-ene an den dirak ar pec'hed.

[11] Na lavar ket ! Doue a zo abeg d'am fec'hed,
Rak ne ra ket eñ ar pezh en deus kas outañ.
[12] Na lavar ket ! Eñ en deus va diroudet,
Rak n'en deus ezhomm ebet eus ur pec'her.

[13] An Aotrou a gasa kement euzhusted a zo,
Ha ne laka ket e zoujerien d'ober anezho.
[14] Eñ eo an hini en deus graet an den er penn kentañ,
Ha lezet anezhañ d'ober hervez e guzul.
[15] Mar fell dit e viri ar gourc'hemennoù,
Ha chom feal a zo e galloud da youl-vat.

[16] Lakaet en deus dirazout an tan hag an dour,
Astenn a ri da zorn en tu a gari.
[17] Dirak an dud emañ ar vuhez hag ar marv,
Ar pezh a blij da bep unan a vo roet dezhañ.

[18] Rak bras eo furnez an Aotrou,
Nerzhus ha galloudus e wel pep tra;
[19] E zaoulagad a bar war e zoujerien,
Hag anavezout a ra holl oberoù an dud.
[20] N'en deus gourc'hemennet ouzh den bezañ fallakr
N'en deus roet da zen ar gwir da bec'hiñ.

16 Ar vugale fallakr.

[1] Na c'hoanta ket kalz a vugale didalvez,
Na laouena ket gant mibien dizoue;
[2] Mar kresk o niver, na laouena ket,
Mar n'o deus ket doujañs ouzh Doue.

[3] Na gont ket evito war ur vuhez hir,
Ha n'en em harpez ket war o niver,
Rak leñvañ a rafes evit ur c'hañv re-abred,
Ha souezhet e vefes a-benn an dibenn.

Rak gwelloc'h eo unan mat hepken eget mil o pec'hiñ,
Ha mervel hep bugale kentoc'h eget kaout mibien fallakr.
[4] Rak gant un den skiantek hepken e vo poblet ur gêr a-bezh,
Hogen meuriad an dud dizoue a vo distrujet.

Kastiz ar re fallakr.

[5] Va lagad en deus gwelet kalz a draoù heñvel
Ha va skouarn he deus klevet traoù grevusoc'h c'hoazh,
[6] E bodadeg ar bec'herien e krog an tan
Hag e-kreiz ur vroad disuj e flamm ar gounnar.

[7] Doue n'en deus ket pardonet da ramzed an amzer gent,
A oa en em savet, lorc'h enno gant o nerzh;
[8] N'en deus ket espernet an dud ma veve Lot en o zouez,
En devoa heug outañ en abeg d'o rogentez.

[9] N'en deus ket bet truez ouzh gouenn ar vallozh
A voe distrujet kuit evit o fec'hedoù;
Setu penaos e ra gant pobloù o c'halon galedet;
Ouzh e fideled niverus zoken n'en deus ket bet truez.

[10] Na kennebeut-all ouzh ar C'hwec'h kant mil den war droad,
A oa en em strollet e kaleter o c'halon.
Kastizañ ha trueziñ a ra, skeiñ ha pareañ :
Teurel a ra evezh gant kendruez ha reizhder.

[11] Ha pa ne vije bet nemet unan hepken reut e choug
E vije estonus na chomje ket digastiz;
Rak truez ha kounnar a zo perc'henniezh an Aotrou,
Galloudus er pardon e skuilh ivez e fulor.

[12] Ken bras ha ma'z eo e drugarez eo ken bras all e gondaonidigezh !
Barn a ray pep den hervez e oberoù;
[13] Ne dec'ho ket diouzh e zorn ar pec'her gant e laeroñsioù
Ha dalc'hegezh an den deol ne chomo ket dic'hopr.

[14] Derc'hel a ray kont eus pep karantez,
Met pep unan a gavo hervez e oberoù.

[15] *Kaletaet en deus an Aotrou Faraon,*
Ma n'hen anavezfe ket,
Evit ma vefe anavezet e oberoù dindan an Neñv.
[16] *Da bep krouadur ez eo anat e drugarez,*
Rannet en deus da vibien Adam
E sklêrijenn hag an deñvalijenn.

[17] Na lavar ket ! En em guzhat a rin diouzh an Aotrou,
Hag eus an nec'h, piv en devo soñj ac'hanon?
En engroez an dud ne vin ket anavet,
Petra on evit gwir er grouadelezh divent?

[18] Gwel ! An neñv, ha neñv an neñvoù,
An islonk hag an douar a zo e brall gant e weladenn,
Dre e vennantez ez eo bet krouet an hollved
Hag en em zerc'hel a ra bepred.

[19] A-ser ar menezioù ha diazezoù an douar
pa sell outo a vez o krenañ gant ar spont;
[20] Met ouzh kement-se ne daoler ket pled
Ha piv a breder war e hentoù?
[21] Ar gorventenn ivez a chom diwelus d'an den
Hag al lodenn vrasañ eus e oberoù a chom kuzh.

[22] "Oberoù e reizhded, piv a gemenn anezho,
Piv o gortoz? Rak pell emañ an Emglev !"
[23] Evel-se emañ o soñjal an hini a vank a skiant-vat,
An den dispered, dianket, ne soñj nemet sotonioù.

Furnez Doue er grouadelezh.

[24] Va selaou, va bugel, ha desk ar gelennadurezh,
Taol evezh a galon ouzh va c'homzoù;
[25] Diskuliañ a rin gant muzul an deskadurezh,
Ha gant resister e kemennin ar skiantegezh.
[26] A-dal ar penn kentañ en deus an Aotrou diazezet e oberoù,
A-dal o c'hrouidigezh en deus dispartiet o lodennoù.

[27] Urzhiet en deus e oberoù evit atav,
hag o blenierezh evit ar rummadoù ;
n'o devez da c'houzañv na naon na skuizhder,
Ha ne zilezont morse o labourioù;
[28] Hini ebet ne stok ouzh egile,
Morse ne zisentont ouzh e lavar.

[29] Goude-se en deus an Aotrou sellet ouzh an douar,
Leuniet en deus anezhañ gant e vadoù;
[30] Gant boudoù bev a bep seurt en deus goloet e zremm
Da c'hortoz na zistrofent ennañ.

17 Krouidigezh an den ha kevredigezh Doue gantañ.

[1] An Aotrou en deus krouet an den eus an douar
Hag e lakaet da zistreiñ dezhañ adarre.
[2] Ur gont a zeizioù hag un amzer divizet en deus merket dezho
Ha lakaet en deus dindan o galloud boudoù an douar.

[3] Eveltañ en deus o gwisket a nerzh,
Diouzh e skeudenn en deus krouet anezho.
[4] E pep krouadur en deus enlakaet aon rak an den

Evit ma vestronio war al loened gouez hag an
evned.

5 *Bet o deus an dud digant an Aotrou pemp
skiant,*
Roet en deus dezho ar skiant-poell,
Hag ur seizhvet, ar gomz,
A ro tu dezho da zeveizañ e oberoù.

6 Roet en deus dezho ar poell, un teod
ha daoulagad,
Divskouarn, hag ur galon evit en em soñjal;
7 O leuniet en deus a ouiziegezh
hag a skiantegezh
Hag o lakaet da anaout ar mad hag an droug.

8 Lakaet en deus e lagad en o c'halon
Evit diskouez dezho meurded e oberoù,
*Roet en deus lec'h dezho da fougeal gant e
vurzhudoù,*
9 *En doare da zanevellañ braster e oberoù.*

10 Dezho da veuliñ e anv a santelezh
Ha dezrevell braster e labourioù.
11 Ouzhpenn-se en deus grataet dezho an
anaoudegezh,
Ha donezonet dezho al lezenn a vuhez,
Dezho da gompren, adal bremañ, ez int marvus.

12 Skoulmet en deus ganto un gevredigezh
peurbadel,
Hag o lakaet da anaout e zivizadurioù.
13 Meurded e c'hloar o deus gwelet o daoulagad,
Klod e vouezh o deus klevet o divskouarn.

14 Lavaret en deus dezho :
"Diwallit diouzh pep direizhder, "
Ha roet en deus da bep unan urzhioù
e-keñver e nesañ.

Reizhder Doue.

15 Dirazañ emañ e pep amzer hentoù an den,
N'hellont ket bezañ kuzh d'e zaoulagad.

16 *O hentoù, adal o yaouankiz, a ya etrezek an
droug,
Ha n'hallont ket, e-lec'h o c'halonoù-maen, ober
kalonoù kig.

17 P'en deus an Aotrou lodennet ar pobloù war an
douar a-bezh,
Da bep broad en deus roet ur pennrener,
Met lod an Aotrou eo Israel.

18 E gentañ-ganet eo, e vagañ hag e stummañ a
ra,
reiñ a ra dezhañ da lod sklêrijenn ar garantez
ha n'en dilez morse.

19 O holl oberoù a zo dirazañ ken sklaer hag an
heol,
E selloù a daol evezh dalc'hmat ouzh o hentoù.
20 O direizhderioù n'int ket kuzh outañ,
O holl bec'hedoù a zo dirak an Aotrou.

21 *An Aotrou a zo mat hag anaout a ra e
grouadurien,*
N'o dilez tamm ebet, met espern a ra anezho.

22 Karitez un den a zo ur siell en e gichen,
Mirout a ra madober un den evel mab al lagad.
Ha keuz a ro d'e vibien ha d'e verc'hed.
23 Sevel a ray goude-se evit reiñ o gopr dezho,
War o fenn e lakay da zont o garedon.

Galvadenn d'ar binijenn.

24 D'ar re o deus keuz d'o fec'hed e ro
koulskoude tu da zistreiñ,
Kennerzhañ a ra en-dro ar re o devoa kollet
dalc'hegezh.
25 Distro ouzh Doue ha dilez ar pec'hed,
Asped dirak e zremm ha paouez d'e feukañ.

26 Distro d'an Aotrou ha pella diouzh an direizh,
*-Eñ eo a gas eus an deñvalijenn da sklêrijenn
ar vuhez-*;
Ha kasa gant nerzh pep fallagriezh.

27 Rak piv a veulo en Hades an Uhel-meurbet,
Mar n'eo ket ar re vev a zougfe klod dezhañ?
28 Ar re varv, evel ar re n'int ken,
n'hellont ket dougen trugaregezh,
An hini en deus buhez ha yec'hed eo dezhañ da
veuliñ an Aotrou.

29 Pegen bras eo trugarez an Aotrou,
Hag e bardon evit ar re a zistro davetañ.
30 N' hall ket an dud kaout pep tra,
Peogwir n'eo ket divarvel mab Adam.

31 Petra zo splannoc'h eget an heol? Ha
koulskoude e steuz kuit.
Na kentoc'h an den, kig ha gwad anezhañ.
32 Eñ a sell ouzh arme uhelderioù an neñv,
An dud avat n'int nemet douar ha ludu.

18 Meurded Doue.

1 An hini a vev a holl viskoazh en deus krouet
pep tra kenkoulz all,
2 An Aotrou hepken a vo anavezet evel reizh.
N'eus ket un all estr egetañ.
3 *Sturiañ a ra ar bed gant palv e zorn,*
Ha pep tra a sent ouzh e youl,
Rak dre e c'halloud ez eo roue pep tra
Disrann a ra an traoù sakr diouzh ar re zisakr.

4 Da biv en deus roet ar galloud da gemenn
e oberoù?
Ha piv a zizoloio e vurzhudoù?
5 Nerzh e veurded, piv en jedo?
Piv eta c'hello dezrevell e drugarezioù?

6 N'heller lemel diouto, na lakaat ouzhpenn,
N'heller ket dizoleiñ burzhudoù an Aotrou.
7 Pa gred d'an den dont da benn, ne ra nemet
kregiñ,
Pa chom a sav, ne oar ken neuze petra soñjal.

8 Petra eo an den? Da betra e talv?
Petra eo e vad, ha petra eo e zroug?
9 Niver deizioù an den? Eo kant vloaz d'ar
muiañ.
Pred an diskuizh peurbad a zo diwelus da bep
den.

10 Un dakenn dour eus ar mor, ur c'hreunenn
draezh,
Setu e vloavezhioù berr e-keñver ar
beurbadelezh.
11 Setu perak eo gant pasianted e ra ganto an
Aotrou
Pa skuilh warno e drugarez.

12 Gwelout a ra, gouzout a ra pegen reuzeudik eo
o finvez,
Ha gant se e ledana dezho e bardon.
13 Trugarez an den en em skuilh war e nesañ,
Met trugarez an Aotrou en em astenn war bep
buhezeg;

Adreizhañ a ra, divankañ, kelenn,
Degas en-dro evel ar mêsaer e dropell.
14 Truez en deus ouzh ar re a zegemer ar
gelennadurezh
Hag en em zoug gant gred da seveniñ
e varnedigezhioù.

An doare da reiñ.

15 Va bugel, arabat dit saotrañ gant tamalloù da
vadoberoù,
Na da holl zonezonoù gant komzoù trenk.
16 Ar glizh hag-eñ ne zousa ket an avel c'hrizias?
Eve1-se eo gwelloc'h ar gomz eget an dra roet.

17 Ne welez ket eo trec'h ar gomz war ur
brofadenn vat !
An den karantezus a oar unaniñ an eil ouzh
eben.
18 An den diboell a ra dismegañs en ur
zizarbenn,
Donezon an den gwarizius a zegas daeroù
en daoulagad.

Evezhiegezh ha raksoñj.

19 A-raok komz, desk,
A-raok bezañ klañv, kemer louzoù.
20 A-raok ar varnedigezh en em sell,
Hag en deiz ar setañs e vi akuitet.
21 A-raok bezañ klañv, en em izela,
Ha mar ac'h eus pec'het, diskouez keuz.

22 Na vo netra o virout ouzhit da seveniñ da
ouestl e koulz mat,
Na c'hortoz ket ar marv evit en em zizleañ.
23 A-barzh ober ur gouestl, en em soñj,
Ha na vez ket evel un den o temptañ an
Aotrou.
24 Preder e kounnar an deiz diwezhañ,
Da goulz ar c'hastiz pa zistroio Doue
e zremm.

25 En amzer ar builhentez az pez soñj eus an
dienez,
Eus ar baourentez hag ar reuzeudigezh en
deizioù ar binvidigezh.
26 Eus ar sav-heol betek ar serr-noz emañ an
amzer o treiñ,
Pep tra a dremen buan dirak an Aotrou.
27 An den fur a vez war evezh e pep tra,
hag e deizioù ar pec'hed e tiwall diouzh ar
gwalloù.

28 Pep den skiantek a anavez ar furnez,
Dougen a ra bri d'an hini en deus he
c'havet.
29 An dud skiantek a ziskouez o furnez en
o lavaroù,
Evel ur glav e teu ganto lavarennoù

poellek.
Gwelloc'h eo ober fiziañs d'ar mestr nemetañ
Eget en em stagañ gant ur galon marv d'ar pezh a zo marv.

Evezhiegezh ha kerreizhded.

30 Na gerzh ket da heul da walldechoù,
Met dalc'h ervat war da c'hoantegezhioù.
31 Ma c'hrataez d'az ene hervez e c'hoantoù
E ray ac'hanout goapadenn da enebourien.

32 Na gemer ket da zudi en ur vuhez blijadurus,
N'en em lez ket da vezañ ereet ganti.
33 Diwall da baouraat dre amprestañ evit ober fest,
Pa n'ac'h eus-te netra ez yalc'h :
Kasoni az pefe ouzh da vuhez-te.

19 1 An neb en em ren evel-se ne vo morse pinvidik.
An neb a zispriz an traoù bihan a ziskenno tamm ha tamm.
2 Ar gwin hag ar merc'hed a laka an dud poellek da ziroudañ,
Diboelloc'h c'hoazh an neb en em stag ouzh ar gisti :

3 An astuz hag ar preñved o devo anezhañ da lod,
An den her ha dievezh a vez dilamet kuit.

A-enep ar c'hlakennerezh.

4 An hini a ro re vuan e fiziañs a ziskouez skañvbennidigezh,
An hini a bec'h eo dezhañ e-unan e ra gaou.
5 An hini a gemer plijadur gant an droug a vo kondaonet,
An hini a eneb ouzh ar pijadurioù a gurunenn ar vuhez a zo e hini.

6 *An hini a vestronia e deod a vevo didabut,*
Hag an hini a gasa ar c'hlakennerezh a ziflip diouzh an droug.
7 N'a ket da flatrañ ar c'homzoù lavaret dit,
Oc'h ober evel-se ne golli netra;

8 Mignon pe enebour, na lavar netra da zen,
Nemet e vefe ur pec'hed evidout, na ziskuilh netra;
9 Rak goude da glevout, en em ziwallfe diouzhit,
Ha deut ar c'houlz, da gasaat a rafed.
10 Klevet ac'h eus un afer? Bez ur bez eviti;
Bez dinec'h, ne darzhi ket ganti.

11 Ur gomz klevet, sed an diskiant en gwentroù
Evel ur wreg en he foan gant he bugel.
12 Ur bir sanket e kig ar vorzhed,
Evel-se ur gomz en askre an diskiant.

Amprouiñ ar pezh a glever.

13 Kae da gomz gant da vignon : Marteze n'en deus graet netra !
Ha mar en deus graet un dra bennak, ne ray ket ken.
14 Kae da gomz gant da nesañ : Marteze n'en deus lavaret netra,
Ha mar en deus lavaret un dra bennak, ne ray ket adarre.
15 Kae da gomz gant da vignon, rak droukkomz a reer alies
Ha na gred ket kement a vez lavaret.

16 Hennezh a ziramp, met n'eo ket dre youl fall,
Piv eta n'en deus pec'het biskoazh gant e deod?
17 Kae da gomz gant da nesañ a-raok e c'hourdrouz,
Ha goude-se ro he flas da Lezenn an Uhel-meurbet,
Hep mirout droukrañs.

18 *Doujañs an Aotrou eo penn-derou an degemer,*
Hag ar furnez eus e berzh a bourchas e garantez.
19 *Anaout gourc'hemennoù an Aotroù a zo kelennadurezh a vuhez;*
Ar re a ra pezh a blij Dezhañ a gutuilho frouezh gwezenn an divavelezh.

Furnez gwirion ha furnez faos.

20 Pep furnez a zo doujañs ouzh an Aotrou;
E pep furnez ez eus sevenidigezh al Lezenn,
Hag anaoudegezh e hollc'halloudegezh.
21- Ar servijer a lavar d'e vestr :
«Ne rin ket pezh a blij dit»,
Ma ra zoken goude-se, e feulz e vager.

22 Embregañ an droug n'eo ket furnez a vefe,
Na kuzul ar bec'herien n'eo ket evezhiegezh.

[23] Un ampartiz a zo a zo un euzhusted,
Diskiant eo an hini a vank a furnez.

[24] Gwelloc'h eo bezañ disteroc'h e skiant,
Met leun a zoujañs Doue,
Eget bezañ dreist dre ar poell ha terriñ al lezenn.
[25] Ur spered ampart a c'hell bezañ e servij an direizhder;
Hag hemañ, evit difenn e wir, a ra gant an touell.
Fur eo an hini a zoug barnadoù reizh.

[26] Hennezh a vale pleget dindan ar mantr
Met en e greiz-don ned eo se nemet touellerezh;
[27] Kuzhat a ra e zremm hag ober skouarn vouzar,
Keit ha ne vo ket dizoloet, ez eo trec'h warnout.
[28] Henhont en em sant re wan evit pec'hiñ,
A ray an droug gant an degouezh-mat kentañ.

[29] Diouzh e stumm e vez anavezet un den,
Ha diouzh e zremm an den a skiantegezh.
[30] Gwiskamant un den a embann e vicher,
Hag e gerzhed a zisklêr petra eo.

20 Gouzout komz ha gouzout tevel.

[1] Rebechoù a zo ha n'int ket diouzh ar c'houlz,
Hag un davedegezh a zo a verk an den poellek.
[2] Gwelloc'h eo ober rebechoù eget mirout e gounnar.

[3] Gwelloc'h anzav bezañ er gaou ma venner en em virout diouzh ar c'hastiz.
[4] Evel ur spazhard taget gant ar c'hoant da ziwerc'heziñ ur plac'h yaouank,
evel-se an hini a venn seveniñ ar reizhded dre an drouk-nerzh.

[5] Hemañ a chom digomz hag a dremen evit bezañ fur,
Hennezh en em laka kazus gant e fistilherezh.
[6] Hemañ a chom digomz dre n'en deus netra da respont,
Hennezh a chom digomz da c'hortoz e goulz.

[7] An den fur a oar tevel betek an degouezh mat,
Met ar c'hlakenner hag an den diboell a lez ar c'houlz da dremen.
[8] An neb e gomz re a vez kasaet,
Hag an neb a venn mestroniañ a vez argarzhet.
Mat eo diskouez morc'hed goude un tamall,
Evel-se ne zalc'hi ket d'ober an droug.

Gaou-heñvelderioù.

[9] Un hent mat a zo evit an den e-kreiz ar gwalleur,
Hag ur bevez a-wezhioù a dro da vezan ur c'holl.
[10] Largentezioù zo na zegasint gounid ebet dit,
Ha largentezioù zo a roio dit o-daou gemend-all.

[11] Ar c'hloar a-wezhioù a zegas izelder,
Hag e c'hell un den ivez eus e izelder adsevel e benn.
[12] Hennezh a bren kalz a dra gant nebeut a arc'hant,
Met o faeañ a ra seizh gwezh re ger.

[13] An den fur en em laka gant e gomzoù da vezañ karet,
Met hegarated an den diboell a zo evitañ ur c'holl-amzer.
[14] Roadenn an den sot ne servijo dit da netra,
Na kennebeut hini an avius a ro en desped dezhañ,
Rak e zaoulagad e c'hoanta kaout he seizh kemend-all;

[15] Reiñ a ra nebeut hag e kunujenn kalz,
Digeriñ a ra e c'henoù evel un embanner-kêr;
Prestañ a ra hiziv, adgoulenn arc'hoazh,
Ur seurt den, unan kasaus.

[16] An den sot a lavar : «N'em eus mignon ebet,
Eus va madoberoù n'eus den o tiskouez din grad-vat."
Ya, ar re a zebr eus e vara a zo gwalldeodet.»
[17] Kement a dud, ken alies, a c'hodis anezhañ !
Ar pezh en deus ne briz ket d'e dalvoudegezh reizh,
Evel chom hep kaout a lez anezhañ diseblant.

[18] Riklañ war ar pavez a zo gwell eget riklañ gant an teod;
Ken buan all e teu ar re fall da gouezhañ.
[19] An den dic'hrad, ur marvailh didermen
A vez dalc'hmat e genoù an dud diskiant.

[20] Eus genoù ur sod ne zegemerer ket ur c'hrennlavar
Rak kammed ne zistag anezhañ e koulz-mat.
[21] Hennezh a zo miret diouzh ar pec'hed gant e zienez,
En e ziskuizh ne vo dezhañ morc'hed ebet.

[22] Henhont en em goll dre zoujañs d'an dud,
En em goll a ra dre ober stad eus an diboelleien.
[23] Hemañ, dre abafder, a ra grataerezh d'e vignon,
Hag en lak da vezañ, hep abeg reizh, e enebour.

Ar gevier.

[24] Ur gwall-saotradur war an den eo ar gevier,
Derc'hel a reont da vont war raok e genoù an diskianted.
[25] Gwell eo ul laer eget ur gaouiad kozh,
Met o-daou o devo ar rivin da lod-hêrezh.
[26] Ur gaouiad a zo dizenorus e zoare,
Ar vezh a chomo warnañ da virviken.

Braster ha riskloù ar furnez.

[27] Dre e gaoz en em uhela an den fur,
Rak an den poellek a blij d'ar re vras.
[28] An hini a labour e zouar a zastumo eostad.
An hini a blij d'ar re vras a laka e zireizhder da vezañ pardonet.

[29] Roadoù ha donezonoù a zall daoulagad ar furien,
Evel ur minwask war o beg e vougont an tamalloù.
[30] Furnez kuzhet ha teñzor diwelus
Da betra e servijont an eil hag egile?

[31] Gwell eo un den a guzh e sotoni
Eget unan a guzh e furnez.
[32] Gwelloc'h eo klask an Aotrou gant habaskted dalc'hus
Eget ren e vuhez o nac'h pep mestr.

21 Diwall diouzh ar pec'hed.

[1] Va mab, ha pec'het ac'h eus? Na ra ken
Hag asped ar pardon evit da vankoù tremenet.
[2] Evel dirak un naer, tec'h dirak ar pec'hed;
Rak mar tostaez outañ e tanto:
Krogoù leoned eo e zent
Lemel a reont o buhez digant an dud.

[3] Pep fallagriezh a zo ur c'hleze divzremmet,
A zo dibare e c'hloaz.
[4] Mezevell ha rogoni a wast ar binvidigezh,
Evel-se e vo distrujet ti al lorc'heg.

[5] Pedenn ar paour a ya da skeiñ ouzh divskouarn Doue,
Ha buan e teu e varnedigezh.

[6] An neb a gasa ar rebech a heuilh roudoù ar pec'her,
An neb a zouj an Aotrou a gemmo doare en e galon.

[7] Ur genoù bras a vez anavezet da bell,
Met an den poellek a oar pa riskl e deod a-dreuz.
[8] Sevel e di gant arc'hant ar re all
A zo dastum mein evit ar goañv.

[9] Bodadeg ar bec'herien a zo ur bern stoub,
A echuo e flamm an tan.
[10] Plaen ha divein eo hent ar bec'herien,
Met en e zibenn emañ islonk an Hades.

Ar fur hag ar sod.

[11] An neb a vir al lezenn a vestroni war e dechoù,
Ha doujañs an Aotrou deut da barfet eo ar furnez.
[12] Ne c'heller ket deskiñ un den dizampart,
Met an ampartiz a laka ar c'hwervoni da fonnusaat.

[13] Ur mor a skiant eo an den fur,
Hag e guzulioù evel ur vammenn a vuhez.
[14] Kalon an den sot a zo ul pod torret
Ne zalc'h enni anaoudegezh ebet.

[15] An den skiantek pa glev ur gomz fur,
A veul anezhi hag a stag outi unan nevez.
An den diroll avat, pa glev, a zispriz anezhi,
Hag a daol anezhi drek e gein.

[16] Kaoz an diskiant a zo ur fard en ur veaj,
Hogen war vuzelloù an den fur e vo kavet ar c'hras.
[17] Komz an den skiantek a vez klasket er vodadeg
Ha war e gomzoù en em soñj pep unan.

[18] Un ti dismantret, sed aze furnez an diskiant,
Komzoù hep liamm kenetrezo, evel-se skiant an diskiant.
[20] An den sot, pa c'hoarzh, a strak e vouezh,
An den fur a vousc'hoarzh didrouz.

[19] Hualoù en e dreid, sed ar gelennadurezh evit an diskiant,
Kefioù-dorn en e vrec'h dehoù.
[21] Ur brageriz aour eo d'an den poellek ar

gelennadurezh,
Evel un dro-vrec'h en e vrec'h dehoù.

22 Troad an diskiant a antre buan en ti,
Met an den desket mat a derm da vont e-barzh;
23 An diskiant a-dal an treuzoù a sell e-barzh an ti,
Met an den seven a c'hortoz er-maez;
24 Diseven eo d'an den selaou ouzh an dorioù,
An den skiantek a sant ar mezhus ma'z eo.

25 Muzelloù ar fistilherien a gomz a dreuz hag a-hed,
Met komzoù an dud evezhiek a vez pouezet er mentelioù.
26 E genoù ar re sod emañ o foellegezh,
Met e kalon ar re fur emañ o genoù.

27 Pa villig an den fallakr e enebour
Eo eñ e-unan emañ o villigañ.
28 Ar flatrer en em louz e-unan,
Kasaet e vo gant e holl amezeien.

22 An den diegus.

1 An den diek a zo hañval ouzh ur maen kaoc'hus
An holl a c'hwitell war e zizenor.
2 An den diek a zo hañval ouzh ur bern kagal,
An neb en dastum a hej e zorn.

Ar vugale dilignezet.

3 Mezh un tad eo bezañ engehentet ur mab diskiant,
Ur verc'h avat a vez ganet evit e vezhekadur.
4 Ur verc'h pellek he devo da hêrezh ur pried,
Ur plac'h divezh a vo glac'har he zad.
5 Ar plac'h divergont a ra mezh d'he zad ha d'he fried,
Ha ganto o-daou e vezo disprizet.
6 Sonadeg ar c'hañvoù eo ur prezeg digoust;
Hogen kefestad ha kastiz a zo e pep mare furnez.

7 *Ar vugale o deus bevañs*
hag a ren ur vuhez vat
A guzh orin uvel o c'herent.
8 *Ar vugale disprizus gant o lorc'h ha savet fall*
A vastar o uhel ouenn.

Furnez ha diboellegezh.

9 Adpegañ un darbod eo kelenn un darsod,
Dihuniñ un den kousket-mort.
10 Divizout gant un den sot eo divizout gant unan dargudet,
A-benn an dibenn e lavaro : «Petra zo e kaoz?»

11 Skuilh daeroù war un den marv : Kollet en deus ar sklêrijenn,
Skuilh daeroù war un den diskiant : Kollet en deus e benn;
Gouel dousik war an den marv : Rak kavet en deus an diskuizh,
Met evit an diskiant, gwashoc'h eget ar marv eo e vuhez.
12 Evit un den marv e pad ar c'hañv seizh deiz,
Evit an diskiant hag ar fallakr, holl deizioù o buhez.

13 Gant un den amboubal arabat chom da gomz,
N'a ket da gaout un den diboell,
R*ak dizoare eo, ha ne zoujo netra eus ar pezh a zo dit.*
Diwall dioutañ evit chom hep kaout diaezamant,
Na vi ket louzet ouzh en daremprediñ;
En em zistro dioutañ, ha diskuizh a gavi,
Ne vi ket enoeet gant e sotonioù.

14 Petra zo ponneroc'h eget ar plom?
Penaos e vez anvet? An diskiant.
15 Traezh, holen hag un dolzenn houarn
A zo aesoc'h da zougen eget un den diskiant.

16 Ur frammadur-koad kenstrollet mat en ur savadur
Ne vo ket disjuntret gant ur c'hren-douar;
Ur galon mennet-mat goude emsoñj poellek
Ne vo ket laosk pa zeuio ar c'houlz.
17 Ur galon harpet war un disentez poellek
A zo un indu-traezh war ur voger plaen.

18 Maen bihan war lein ur vur
Dirak an avel n'hellont derc'hel :
Evel-se ur galon laosk, diboell en he soñjoù,
Dirak ur spouron n'hello ket padout.

Ar vignoniezh.

19 Skeiñ ouzh al lagad a laka daeroù da ziverañ,
Skeiñ ouzh ar galon a laka an esmae d'en em ziskouez.

[20] Neb a sko ur maen ouzh laboused o laka da dec'hout,
Hag an neb a sko dismegañs ouzh ur mignon a dorr ar vignoniezh.

[21] Ma 'c'h eus tennet da gleze a-enep ur mignon,
Na goll ket goanag : un distro a c'hell bezañ;
[22] Ma 'c'h eus digoret da c'henoù a-enep ur mignon,
N'az pez ket aon : un ademglev a c'hell bezañ graet,
Hogen dismegañs, lorc'hentez, diskuilh ur sekred, taol ganas,
Dirak an traoù-se e tec'ho kuit pep mignon.

[23] En em ere ouzh da nesañ en e baourentez,
Ma 'z po da walc'h gantañ en e verzh-mat;
En deiz an anken chom gantañ,
Evit resev, ma teu da heritañ, da lod-hêrezh.
Rak arabat eo disprizout bepred an neuz
Ha bamañ ouzh ur pinvidig dispered.

[24] A-raok ar flamm e weler aezhenn an tan hag ar moged,
Eve1-se a-raok ar gwad, ar c'hunujennoù.

[25] N'em bo ket mezh da zifenn ur mignon,
Ha n'en em guzhin ket dioutañ;
[26] Mar deu droug ganin en abeg dezhañ,
An holl re a ouezo, en em viro dioutañ.

Bezañ war evezh.

[27] Piv a lakay ur gward ouzh va genoù
Ha war va muzelloù ur siell a evezhiegezh?
Evit na strebotin ket ganto
Ha na vo ket va zeod abeg va emgoll?
23 [1] Aotrou, Tad ha mestr va buhez,
N'am dilez ket da vennad va muzelloù;
N'am lez ket da strebotiñ ganto.

[2] Piv a roio kelastrennad d'am soñjoù
Ha d'am c'halon reizhadur ar furnez?
Gra na vin ket espernet em sotonioù,
Ha na vo ket lezet o fec'hedoù da dremen.

[3] Gant aon na zeufe va gwaloù da baotaat,
Ha va fec'hedoù da fonnusaat,
Na zeufen da gouezhañ dindan sell va dizarbennerien
Ha na laouenafe gant se va enebour,
Eñ hag a zo pell diouzh goanagiñ da drugarez.

[4] Aotrou, Tad ha Doue va buhez,
Gra na vo ket balc'h va selloù;
[5] Distro diouzhin ar c'hoantegezh
[6] Na vo ket an orged nag an oriadezh evit va ferc'hennañ,
N'am ro ket d'an hudurniezh.

Diwall el ledouedoù.

[7] Bugale, selaouit kelennadurezh va genoù,
An neb he mir ne vo ket mezhekaet.
[8] Gant e vuzelloù e-unan e vez paket ar pec'her,
Ar c'hunujenner hag al lorc'heg a vez tapet en o fech.

[9] Na gustum ket da c'henoù da douiñ Doue,
N'en em voaz ket da zistagañ anv an Hini santel.
[10] Evel ne c'hwito ket an taolioù-bazh
Ar mevel a eveshaer outañ hep ehan,
Evel-se an neb a sakre hag a c'halv hep ehan an anv
Ne vo ket dinamm a bec'hed.

[11] An den o touiñ e-leizh a vo leun a fallagriezh,
Hag ar skourjez ne bellaio ket diouzh e di :
Ma vank d'e le, e vo e bec'hed warnañ,
Ma tispriz anezhañ, e vo doubl e bec'hed,
Ma ra ur falsle, ne vo ket kavet reizh,
Hag e di a vo leun a walleurioù.

Ar c'homzoù gadal hag an hudurniezh.

[12] Un doare-komz a zo kement hag ar marv,
Arabat e gaout en hêrezh Yakob,
Rak diouzh an dud deol e tle chom pell kement-se,
N'aent ket da dorimellat er pec'hedoù.
[13] Na gustum ket da c'henoù d'ar c'homzoù gros-dizoare,
Rak enno ez eus pec'hed.

[14] Az pez soñj eus da dad ha da vamm
Pa 'c'h azezez e-kreiz ar briñsed,
Gant aon d'en em ankouaat dirazo,
Ha d'en em ren evel ur sod;

Ma teufes da hetiñ chom hep bezañ bet ganet
Ha da villigañ deiz da c'hanedigezh.
[15] An den en em gustumet ouzh ar c'homzoù dizereat,
Biken gant e vuhez a-bezh n'hello bezañ reizhet.

16 Daou seurt a dud a ra e-leizh a bec'hedoù,
Un trede a zo hag a sach ar gounnar;
Ar c'hoantegezh o teviñ evel un tan grizias
Ne baouezo ket a-raok bezañ kuzumet he den.

17 An hini gadal en e gorf e-unan
N'en devo ehan ebet ken n'en devo flammet an tan.
D'an den gadal eo plijus pep bara,
N'en devo kalmijenn nemet gant ar marv.

18 An den a bec'h en e briedelezh; a lavar : «Piv am gwel?»
En-dro din emañ an deñvalijenn, ha kuzhet on gant ar murioù,
N'eus den ouzh va gwelout, piv am bo aon razañ?
Eus va fec'hedoù n'en devo ket soñj an Uhel-Meurbet !

19 Daoulagad an dud, setu rak petra en deus aon,
N'oar ket ez eo daoulagad an Aotrou
Mil gwezh skedusoc'h eget an heol,
Hag e sellont ouzh holl hentoù an dud,
En ur evezhiañ betek el lec'hioù kuzh.

20 A-raok bezañ krouet e oa pep tra anavezet gantañ,
Hag ez int-i kenkoulz all goude o echuadur.
21 Hennezh a c'houzañvo kastiz war leurennoù-kêr,
El lec'h na c'hortoze ket e vo paket.

22 Evel-se ivez ar wreg he deus dilezet he fried,
Ha roet dezhañ un hêr gant un den estren;
23 Rak da gentañ he deus disentet ouzh lezenn an Uhel-Meurbet,
Ha goude-se he deus pec'het a-enep he fried,
Ha d'an trede en em saotret gant an avoultriezh
En ur c'henel bugale eus un den estren.

24 Degaset e vo dirak bodadeg an dud
Hag e vo imbourc'het war-dro he bugale :
25 He bugale ne raint ket gwrizioù,
He brankoù ne zougint ket a frouezh.
26 Lezel a ray un eñvor a vallozh
Ha ne vo ket diverket he dizenor.

27 Hag ar re a zeuio war he lerc'h a ouio
N'eus netra gwelloc'h eget doujañs an Aotrou,
Ha n'eus netra dousoc'h
Eget teurel pled ouzh gourc'hemennoù an Aotrou.

Mont da heul an Aotrou, pebezh gloar divent !
Bezañ degemeret gantañ a zo evidout buhez hir.

24 Ar Furnez a zoug bri dezhi hec'h-unan.

1 Ar furnez a gan he meuleudi dezhi hec'h-unan,
E-kreiz he fobl e lavar he gloar,
2 E bodadeg an Uhel-meurbet e tigor he genoù
Evit en em veuliñ dirak e c'halloudegezh.

3 «Deuet on er-maez eus genoù an Uhel-meurbet
Evel ur goabrenn em eus goloet an douar.
4 En uhelderioù em eus savet va zeltenn
Ha va zron a oa en ur golonenn-goabr.

5 Me hepken am eus graet tro kelc'hiad an neñv,
Ha baleet e donder an islonkoù.
6 War houl ar mor ha war an douar a-bezh,
War bep pobl ha pep broad em eus renet.
7 En o zouez holl em eus klasket ul lec'h a ziskuizh :
Da c'houzout e peseurt glad e c'hellfen ober va annez?

8 Neuze krouer an hollved en deus gourc'hemennet din,
An hini en deus va c'hrouet en deus va lakaet de blantañ va zeltenn.
En ur lavarout din : E Yakob sav da deltenn,
En Israel laka da chomadur,
En em wrizienna er bobl dibabet.

9 A-raok ar c'hantvedoù, a-dal ar penn kentañ en deus va c'hrouet
Ha da holl viken e chomin da vezañ.
10 En e deltenn santel, dirazañ, em eus graet va gwaziadezh
Hag evel-se, e Sion, em eus en em ziazezet;

11 Er gêr muiañ-karet en deus va lakaet da ziskuizhañ,
E Jeruzalem em eus va galloudegezh.
12 Sanket em eus va gwrizioù en ur bobl a c'hloar,
E domani an Aotrou, en e lod-hêrezh,
O chom emaon e kreiz bodadeg ar sent.

13 Evel ur sedrezenn em eus kresket war al Liban,
Evel ur siprezenn war menezioù an Hermon,
14 Evel ur balmezenn en Engaddi em eus savet,
Evel bodoù roz en Yeriko,

Evel un olivezenn kaer-dispar er gompezenn,
Em eus kresket uhel evel ur blatanenn.

15 Evel kinamona ha draeneg frondus em eus taolet porfum
Evel mir a-zibab em eus roet c'hwez-vat,
Evel galbanom, oniks hag stakt,
Evel aezhenn an ezañs en Deltenn sakr.

16 Astennet em eus va skourroù evel an dourmantinenn,
Ha va skoultroù a zo leun a c'hloar hag a c'hras,
17 Evel ur winienn em eus taolet kaerder
ha va bleunioù a ro frouezh eston a binvidigezh.

18 *Me a zo mamm d'ar garantez kaer,*
D'an doujañs da Zoue, d'an anaoudegezh ha d'ar goanag santel;
Resevet em eus pep gras evit diskouez an hent hag ar wirionez.
Ennon emañ pep goanag a vuhez hag a nerzh.

19 Deuit davedon, c'hwi hag am c'hoanta,
Hag ho pet ho kwalc'h eus va frouezh,
20 Rak an eñvor ac'hanon a zo dousoc'h eget ar mel,
Va hêrezh a zo c'hwekoc'h eget un derenn-vel.
Va eñvoradur a bad a-hed an amzerioù.

21 Ar re am debr o devo naon c'hoazh
Hag ar re am ev o devo sec'hed c'hoazh;
22 An hini a sent ouzhin n'en devo ket da ruziañ,
Hag ar re a labour hervezon n'o devo ket a bec'hed.
Ar re am laka er sklêrijenn o devo ar vuhez peurbad.

Ar Furnez a zo kement hag al Lezenn.

23 Kement-se holl a zo levr Kevredad an Doue Uhel-meurbet,
Al Lezenn en deus Moizez gourc'hemennet dimp,
Evel un hêrezh da vodadegoù Yakob.
Kendalc'hit d'en em gennerzhañ en Aotrou;
En em stagit outañ evit m'o ray kreñv.
An Aotrou dreist-uhel an hollved eo an Doue nemetañ;
N'eus ket a Salver all estr egetañ.

25 Lakaat a ra ar furnez da zic'hlannañ evel ar Fizon,
Evel an Tigriz en deizioù ar frouezh nevez;
26 Lakaat a ra ar skiantegezh da fonnañ evel an Eufratez
Evel ar Yordan en deizioù an eost.
27 Lakaat a ra ar gelennadurezh da strinkañ evel ar Stêr
Evel ar Gihon en deizioù ar vendem.

28 An den kentañ n'en deus ket echuet d'hec'h anaout
Hag an hini diwezhañ n'en deus ket c'hoazh he dizoloet :
29 Rak ledanoc'h eget ar mor eo he soñjezon,
Ha donoc'h he mennad eget an islonk bras.

30 Me avat, evel ur ganol diwar ar Stêr vras,
Evel ur wazh-dour o tinaou war-zu ul liorzh,
31 Em eus lavaret : Mont a ran da zourañ va liorzh,
Hag o gwalc'h a zour a roin d'am bleunioù.

Met setu m' eo deuet va c'hanol da vezañ ur stêr vras,
Ha va stêr vras da vezañ ur mor.

32 Ar gelennadurezh a lakain da skediñ evel tarzh an deiz,
Ha da vezañ gwelet betek ar pep pellañ;
33 Strewiñ a rin an deskadurezh evel un diougan,
He lezel a rin evit remziadoù ar c'hantvedoù da zont;
34 Gwelit, n'eo ket evidon-me hepken am eus poaniet,
Met evit ar re holl a glask anezhi.

25 Traoù da c'hoantaat ha traoù da argarzhiñ.

1 Tri dra zo en em fichan ganto da vezañ kaeraet
Da vont d'en em ziskouez dirak an Aotrou hag an dud;
Unvaniezh etre vreudeur, mignoniezh etre tud nes,
Ar wreg hag an ozhac'h oc'h en em glevout ervat.

2 Hogen tri seurt tud a zo kasaet gant va ene,
hag am laka o buhez da gounnariñ spontus :
Ar paour c'hwezhet gant al lorc'h, ar pinvidig o lavarout gevier,
An den kozh oc'h avoultriñ, kollet gantañ e skiant-vat.

Ar re gozh.

[3] Mar n'ac'h eus dastumet netra ez yaouankiz,
Penaos ez kozhni az pefe un dra bennak?
[4] Pegen kaer evit ar blev gwenn gouzout barn,
Evit ar re gozh, anavezout ar c'huzul !

[5] Na kaer eo furnez ar re gozh,
Ha gant an dud uhel, an emsoñj hag ar c'huzul.
[6] Kurunenn ar re gozh eo braster o skiant prenet,
Hag o gloar eo doujañs an Aotrou.

Nav zra eürus.

[7] Nav zra a zo a gavan eürus pa soñjan enno,
em c'halon,
Hag un dekvet a lavarin gant va zeod :
Un den a gav e levenez en e vugale,
An hini a wel, hag eñ bev, e enebourien
o kouezhañ;

[8] Eürus an hini a vev gant ur wreg skiantek,
An hini na labour ket gant un ejen a-unan gant
un azen,
An hini n'en deus ket manket gant e deod,
An hini na servij ket ur mestr dizellezek
anezhañ;

[9] Eürus an hini en deus kavet an evezhiegezh
Hag a zispleg e soñj da skouarnioù o selaou;
[10] Na bras eo an hini en deus kavet ar furnez,
Met n'eo ket trec'h d'an hini a zouj an Aotrou.

[11] Rak doujañs an Aotrou a zo a-us da bep tra
all,
An hini a berc'henn anezhi, ouzh piv
e hañvalout?
[12] Doujañs an Aotrou eo derou e garantez;
Met ar feiz eo derou ar stagellañ outañ.

Ar merc'hed.

[13] N'eus forzh peseurt gloaz nemet gloaz ar
galon,
N'eus forzh peseurt drougiezh, nemet drougiezh
a blac'h;
[14] N'eus forzh peseurt gwalleur nemet ur
gwalleur a-berzh un argarzher;
N'eus forzh peseurt dial nemet un dial digant un
enebour !

[15] N'eus gwashoc'h binim eget binim an naer,
N'eus gwashoc'h fulor eget fulor a blac'h.
[16] Gwell e ve din bezañ o chom gant ul leon pe
un dragon
Eget bezañ o chom gant ur vaouez drouk.

[17] Drougiezh ur vaouez a gemm dezhi he dremm
Hag a laka he neuz teñval evel un ourz;
[18] E-mesk e amezeien ez a d'azezañ he fried,
Met daoust dezhañ ec'h huanad c'hwerv.

[19] Bihan eo pep falloni e-keñver falloni ur
vaouez,
Ra gouezho warni tonkadur ar pec'her.
[20] Grav draezhek dindan treid un c'hozhiad,
Evel-se ur wreg klakenn evit un den sioul.

[21] Na vez ket paket gant kened ur plac'h
Ha na c'hoanta ket ar briedelezh,
[22] kounnar, dizenor ha mezh vras,
Pa 'z eo ar vaouez a vev he fried.

[23] Ur galon mantret, un dremm deñval,
Ur gloaz d'ar galon, ar vaouez drouk.
Daouarn o kouezhañ, daoulin o vrallañ,
Sed an hini na laka ket eürus he fried.

[24] Gant ar vaouez penn kentañ ar pec'hed,
Hag en abeg dezhi e varvomp holl.
[25] Na ro d'an dour dor-digor ebet,
Na d'ar vaouez drouk frankiz ebet;
[26] Mar n'en em ren ket diouzh gourc'hemenn da
zorn,
Troc'h anezhi diouzhit.

26 [1] Eürus an den en deus ur wreg vat,
Rak niver e zeizioù a vo daougementet.
[2] Ur wreg kalonek a louena he gwaz,
Hag e holl vloavezhioù a leunio a beoc'h.

[3] Ur wreg vat a zo ul lodenn eus ar re wellañ,
Lodenn roet d'ar re a zouj an Aotrou;
[4] Pinvidik pe baour, e galon zo eürus,
hag e pep degouezh eo laouen e zremm.

[5] Tri zra zo he deus va c'halon doan ganto,
Hag ur pevare am spont :
Un droukkomz o redek e kêr, un engroez
o virviñ,
Hag ur fals tamall : Gwashoc'h eget ar marv
eo kement-se.

[6] Met ur rann-galon hag ur c'hañv eo
ur plac'h o kaout gwarizi ouzh un all,
E kement-se emañ gwalenn an teod.

[7] Ur vaouez drouk, ur yev ejen staget fall,
kaout anezhi da wreg eo derc'hel ur c'hrug.

[8] Ur vaouez oc'h evañ, un danvez a gounnar vras,
N'hall ket kuzhat he dizenor.
[9] E divergontiz he daoulagad, en he gwignadennoù,
E vez anavezet ar plac'h gadal.

[10] Diwall mat diouzh ur plac'h hardizh,
Gant aon na santfe da wander ha na dennfe gounid dioutañ.
[11] Diwall da heuliañ ul lagad divezh,
Ha na vez ket souezhet ma klask da sachañ d'an droug.

[12] Evel ur beajour sec'hedet a zigor e c'henoù
Hag a ev eus kement dour a gav,
Ec'h azez e-kichen pep peul-teltenn
Ha da bep bir e tigor e c'hlaouier.

[13] Hegarated ur vaouez a hoal he fried,
Hag he chem a larta e eskern.
[14] Donezon an Aotrou eo ur wreg di-fistilher,
Ha n'eus priz ebet d'an hini sevenet mat.

[15] Ar c'hras ar vrasañ eo ar vaouez diorged,
N'eus pouez ebet evit jediñ priz un ene glan.
[16] An heol o sevel war menezioù an Aotrou
Evel-se kened ar wreg vat e kinkladur he zi.

[17] Ur gouloù o splannañ war ar goulaouer sakr,
Evel-se kened an dremm war ur c'horf plantet sonn.
[18] Kolonennoù aour war ur sichenn arc'hant,
Evel-se divhar kaer war seulioù start.

Traoù doanius.

[28] Daou dra zo a drista va ene,
Hag a-enep un trede e teu kounnar din :
Ur brezelour o c'houzañv poan en dienez,
Tud a skiant-vat kouezhet an dispriz warno,
Un den o tremen eus ar reizhder d'ar pec'hed,
An Aotrou a gempenno hennezh evit ar c'hleze.

Dañjer ar c'henwerzh.

[29] Diaes eo d'ur c'henwerzher herzel ouzh an temptadur,
Ha ne vo ket un troker diskarg a bec'hed.
27 [1] Kalz o deus pec'het dre c'hoant a c'hounid,
An hini a glask pinvidikaat n'en deus ket a druez.

[2] E juntr ar vein e sanker ar pikerom,
Etre gwerzhañ ha prenañ en em sil ar pec'hed.
[3] Neb den n'en em stag ket a galon ouzh doujañs Doue,
Eo buan e vo eilpennet e di.

Ar gomz, amprouadur un den.

[4] Pa vez hejet ar ridell e chom al loustonioù,
Evel-se sioù an den a vez gwelet en e gaozioù.
[5] Ar forn a amprou listri ar poder,
Amprou un den a zo en e gaoz gant ar re all.

[6] Ur verjez o tougen gwez a vez barnet diouzh e frouezh,
Evel-se komzoù un den a laka anat soñj e galon.
[7] Na veul ket un den a-raok n'en devo komzet,
Rak eno 'mañ amprouadur an dud.

Enklask ar reizhder.

[8] Ma klaskez war-lerc'h ar reizhded e tizhi anezhi,
He gwiskañ a ri evel ur sae a c'hloar.
[9] An evned a glask en em gaout gant o re bar,
Ar wirionez a zistro war-zu ar re a bleustr anezhi.

[10] Al leon a c'hed e breizh,
Evel-se ar pec'hed evit ar re a bleustr an direizhder.
[11] Kaoz an den deol a zo bepred furnez,
An den sot avat a gemm evel al loar.

[12] Evit mont e-touez ar re sod, gortoz an degouezh mat,
E-touez an dud skiantek chom da gomz dizaon.
[13] Kaoz ar sodien a zo tra euzhus,
Hag o c'hoarzh a darzh eus gwall-blijadur ar pec'hed.

[14] Komzoù ur mestr-touer a laka ar blev da sevel a bik,
Ha p'emañ o tabutal eo mat stouvañ an divskouarn.
[15] Skuilherezh gwad eo rendael al lorc'heien,
Hag o c'hunujennoù eo ur boan o c'hlevout.

Levrioù barzhoniel

Ar sekredoù.

16 Diskulier ar sekredoù a zistruj ar fiziañs,
Ha ne gav ket mignon ken d'e skoazellañ en e vuhez.
17 Kar da vignon ha bez feal outañ,
Hogen ma tiskuliez e sekredoù, na red ken war e lerc'h.

18 Rak evel ma tistrujer un enebour
Az po distrujet mignoniezh da nesañ;
19 Evel ma tiflip ul labous eus an dorn a zigorer,
Ac'h eus lezet da nesañ da vont kuit :
N'en tapi ket en-dro.

20 Na red ket war e lerc'h, gwall-bell emañ,
Tec'het eo kuit evel ar c'hazelenn diflipet eus ar roued.
21 Evel ma liener ur gouli e pardoner ur gunujenn,
An neb avat en deus diskuliet ur sekred,
spi ebet evitañ.

Ar pilpouzerezh.

22 Gwigner e lagad, itriker an droug,
N'eus hini a c'hellfe en distagañ diouzh ar gwall.
23 Dirazout e c'henoù n'eo nemet douster,
Bamañ a ra gant da gomzoù,
Met a-drek dit e kemm e gaoz,
Hag gant da lavaroù e feuk an dud.
24 Kasaat a ran meur a dra, met netra kement hag eñ,
Rak an Aotrou ivez a gasa anezhañ.

25 An hini a stlap ur maen er vann en stlap war e benn e-unan :
Un taol ganas a c'hloaz eus an daou du.
26 Neb a gleuz ur foz a gouezho e barzh,
Neb a stegn ur roued a vo paket gantañ.
27 Neb a ra an droug, ec'h adkouezh an droug warnañ,
Hep gouzout dezhañ eus pelec'h e teu.

28 Flemm ha kunujenn a zo tra an den lorc'hus,
Ar c'hastiz avat, evel ul leon, a c'hed anezhañ.
29 Paket e vo er roued ar re a laouena gant diskar an dud deol,
An doan o c'huzumo a-raok dezho mervel.

An droukrañs.

30 Droukrañs ha kounnar, setu c'hoazh euzhusterioù,
An den pec'her a zo aet da vestr enno.
28 1 An dialer a c'houzañvo dial an Aotrou,
Eñ a zalc'h ur gont rik eus e holl bec'hedoù.

2 Distaol e vankoù d'az nesañ,
Ha neuze pa bedi e vo diverket dit da bec'hedoù.
3 Un den o virout kounnar enep un all,
Penaos e c'hellfe goulenn digant an Aotrou e bare?

4 Ouzh an den all, hag eñ e bar, n'en deus ket trugarez,
Hag e pedfe evit e bec'hedoù-eñ?
5 Eñ hag a zo kig a vir droukrañs,
Piv a bardono dezhañ e vankoù?

6 Az pez soñj eus an dibenn ha paouez a gasaat,
Az pez soñj eus ar breinadur hag eus ar marv
Ha neuze mir ar gourc'hemennoù.
7 Az pez soñj eus ar gourc'hemennoù,
Ha na zalc'h ket droukrañs ouzh da nesañ,
Soñj e kevredad an Uhel-meurbet,
Ha neuze tremen a-us d'ur mank a-enep dit.

Ar rendaeloù.

8 Chom pell diouzh ar rendaeloù
hag en em ziwalli diouzh ar pec'hed
Rak an den kounnaret a laka an tabut da flammañ.
9 Ar pec'her a laka strafuilh e-touez mignoned,
Hag a had disrann e-mesk ar re a vev er peoc'h.

10 Diouzh ar boued roet d'an tan e flamm
Ha diouzh an aheurterezh e kresk an tabut;
Hervez braster e nerzh e vez fulor un den,
Hag hervez e binvidigezh e lez e gounnar da sevel.

11 Ur rendael trumm a enaou an tan,
Un tabut o tommañ prim a laka ar gwad da skuilhañ,
12 C'hwezh war ur flammijenn hag e flammo,
Skop warni hag e varvo;
An eil hag egile a zo e galloud da c'henoù.

An teod fall.

13 Mallozh d'ar flatrer ha d'an teod doubl,
Rak kaset o deus da goll kalz tud a veve er peoc'h.

14 An teod tridoubl en deus lakaet e brall kalz a dud
Hag en deus o dastrewet a vroad da vroad;
Distrujet en deus kêrioù kreñv,
Ha diskaret tiez tud uhel.

15 An teod tridoubl en deus lakaet da argas gwragez kalonek
En ur dennañ diouto frouezh o labourioù;
16 Neb a daol evezh outañ ne gavo ken an diskuizh,
N'hello ket mui bezañ o chom er peoc'h;

17 Rak un taol skourjez a lez ur bloñsadur,
Met un teodad a vrev an eskern;
18 Kalz a zo kouezhet dindan dremm ar c'hleze,
Met nebeutoc'h eget ar re bet lazhet gant an teod.

19 Eürus an hini zo goudoret dioutañ
Ha n'eo ket tremenet a-dreuz d'e fulor;
Ha n'en deus ket douget e yev,
Ha n'eo ket bet dalc'het gant e chadennoù.

20 Rak e yev a zo ur yev houarn,
Hag e chadennoù, chadennoù arem.
21 Marv garv eo ar marv a ro,
Ha gwell egetañ eo an Hades.
22 N'en devo ket a grog war an dud deol,
Hag en e flamm ne vint ket devet.

23 Ar re avat a zilez an Aotrou a gouezho ennañ;
Dêviñ a ray enno ha ne vo ket lazhet;
Laosket e vo warno evel u1 leon,
O gwallgas a ray evel ur banterenn.

24 Gwel, kelc'h gant spern da zomani,
Serr mat da arc'hant ha da aour;
25 Evit da gomzoù, gra gant mentelioù ha pouez,
Ouzh da c'henoù laka un nor ha morailhoù.
26 Diwall da vankout drezañ,
Gant aon da gouezhañ dirak an hini zo o c'hedal.

29 Arc'hant prestet ha kredoniezh.

1 Prestañ d'ar re all eo embreger an drugarez,
Ha reiñ dezho skoazell e zorn eo mirout ar gourc'hemennoù.
2 Prest d'ar re all en amzer an ezhomm,
Ha te d'az tro, restaol d'ar re all er c'houlz divizet.

3 Dalc'h start d'az ker, ha bez leal gant da nesañ,
Hag e kavi e pep amzer ar pezh a vank dit.
4 Kalz a sell ur prest evel un dra kavet,
Hag a laka en diaezamant o c'hredourien.

5 Betek resev e poker ouzh daouarn ar prester,
Ha komz a reer izelek diwar-benn e deñzorioù;
Met pa 'z eus da zaskoriñ e chomer da amzeriñ,
Ne zaskorer nemet komzoù a rec'h
Hag e tamaller ar marevezh.

6 Ma'z eus tu, a vec'h ma vo restaolet an hanter,
Hag e c'hell ar prester sellout se evel ur bevez;
anez-se ez eo dizorniet eus e vadoù.
En ur ober dezhañ e-unan, hep abeg, un enebour ouzhpenn;
mallozhioù ha salmennoù a vo taolet warnañ,
hag e-lec'h komzoù a drugarez ne vo distaget nemet dismegañsoù.

7 Kalz a nac'h prestañ, n'eo ket dre zrougiezh,
Hogen rak aon da vezañ dibourc'het hep abeg.
8 Bez damantus koulskoude ouzh an tavanteg,
Ha n’e lez ket da landrenniñ war-lerc'h da aluzon.

9 En abeg d'ar gourc'hemenn, ro skoazell d'ar paour
Hag en e zienez, n'argas ket anezhañ hep netra.
10 Ro war goll da arc'hant evit ur breur pe ur mignon,
Na verglo ket dindan ur maen en aner.

11 Gra gant da deñzorioù diouzh gourc'hemennoù an Uhel-meurbet,
Hag e vo evidout talvoudusoc'h eget an aour.
12 Serr ez solieroù da aluzonoù,
Int az tiwallo diouzh pep droug;
13 Gwelloc'h eget ur skoed kreñv, gwelloc'h eget ur goaf ponner,
dirak an enebour e stourmint evidout.

14 An den mat en em laka da gred evit e nesañ,
Hogen an hini divezh a lez ar re all da gouezhañ.
15 N'ankoua ket madoberoù da warant,
Rak evidout en deus roet e vuhez.

16 Ar pec'her a wast madoù e warant,
Kalon dic'hrad, e lez da gouezhañ an hini en deus e saveteet.
17 Ar gredoniezh he deus rivinet kalz a dud en o struj
Hag he deus brañsellet anezho evel houl ar mor.

18 Divroet he deus tud c'halloudus
Hag o lakaet da gantren e broadoù estren.
19 Ar pec'her hag a hast en em ginnig da gred
En ur glask gounid gant se, en em ginnig d' ar gondaonidigezh.
20 Deus da sikour da nesañ hervez ma c'hellez,
Hag en em ziwall te da-unan gant aon da gouezhañ.

Degemer an dud all.

21 Ar pep retañ evit ar vuhez eo an dour, ar bara, an dilhad,
Hag un ti evit kuzhat e noazhder.
22 Gwell eo ur vuhez a baour en ur c'houdorenn goad
Eget meuzioù pompadus e ti ar re all.
23 Nebeut pe galz, bez laouen gant ar pezh ac'h eus,
Ha ne glevi ket an dud oc'h ober ac'hanout ur c'horbiner.

24 Krizat buhez mont a di da di,
Rak el lec'h ma tremenez, ne gredez ket digeriñ da c'henoù;
25 Servijañ a ri da zebriñ ha da evañ ha ne resevi nemet dismegañs;
War gement-se e klevi komzoù garv :

26 "Tosta, korbiner, aoz an daol,
Ha mar ac'h eus un dra bennak, ro din da zebriñ";
27 Kae kuit, sklankenner, lez plas d' unan dellezekoc'h,
Va breur am eus da zegemer, ezhomm am eus eus an ti.

28 Sed hag a zo kalet evit un den skiantek,
Ar rebech evit al lojeiz ha dismegañs ar prester.

30 Desavadur ar vugale.

1 Neb a gar e vab a ro diarboell skourjez dezhañ
Evit kaout digantañ a-benn an dibenn, levenez.
2 Neb a zesk mat e vab en devo gounid gantañ,
Hag e-kreiz tud e anaoudegezh e vo stad ennañ.

3 Neb a gelenn mat e vab a lakaio gwarizi en e enebour,
Ha dirak e vignoned e tiskouezo joa diwar e benn.

4 Ma teu an tad da vervel ez eo evel pa ne vije ket marv,
Rak lezel a ra war e lerc'h unan hañval outañ.
5 En e vev e veze laouenaet gant e wel,
Hag en e varv n'en deus ket a zoan;
6 A-enep e enebourien e lez un dialer,
Ha d'e vignoned ez eus unan evit daskoriñ o madoberoù.

7 Moumouner e vab a lieno e c'hloazioù,
Ha gant pep kriadenn anezhañ e vo strafuilhet e galon.
8 Ur marc'h desket fall a zeu da vezañ amjestr,
Ur bugel lezet d'ober e benn a zeu da vezañ dizoujus.

9 Koulouch da vugel, da spontañ a ray,
C'hoari gantañ, da c'hlac'hariñ a ray,
10 Na c'hoarzh ket gantañ mar ne fell ket dit gouelañ ivez gantañ,
Hag a benn an dibenn, skrignal da zent.

11 Na lez ket frankiz dezhañ en e yaouankiz
Ha na serr ket da zaoulagad war e sotonioù;
12 laka anezhañ da blegañ e choug en e yaouankiz,
Ha bloñs dezhañ e gostezioù keit ha m'eo bugel,
Gant aon na zisentfe ouzhit, aheurtet,
Ha na vefes glac'haret gant se.
13 Desav mat da vab ha stumm anezhañ a zoare
Evit n'az po ket da c'houzañv e vank a zoujañs.

Diwar-benn ar yec'hed.

14 Gwell eo ur paour yac'h ha kreñv
Eget an den pinvidik gwallet e gorf.
15 Yec'hed ha berzh a zo gwell eget holl aour ar bed,
Ur c'horfadur kreñv gwell eget teñzorioù divent.
16 N'eus pinvidigezh ebet gwell eget ar yec'hed
Na eurvad dreist da levenez ar galon.

17 Gwelloc'h eo ar marv eget ur vuhez c'hwerv,
Hag an diskuizh peurbadel eget ur c'hleñved dizehan,
18 Boued diouzh an druilh dirak ur genoù serret,
Evel-se ar bevañs lakaet dirak un idol.

[19] Petra dalvez ar brofadenn d'un idol
Na ne zebr, na ne sant?

Evel-se an hini a vez klasket warnañ gant an Aotrou,
An hini en deus pinvidigezhioù ha n'hell ket tennañ dudi diouto;
[20] Sellout a ra gant e zaoulagad hag huanadiñ,
Evel ur spazhard o vriata ur plac'h yaouank hag oc'h hirvoudiñ.

Levenez ar galon.

[21] Na ro ket d'an dristidigezh da ene,
Ha n'en em chalez ket ez ratozh;
[22] Levenez ar galon, setu buhez evit an den,
Ha laouenidigezh un den, sed a zegas astenn d'e zeizioù.

[23] Ro mored d'az prederioù, ro frealz d'az kalon,
An dristidigezh, pella anezhi diouzhit,
Rak an dristidigezh he deus kaset da goll kalz a dud,
Ha ne c'hell degas gounid ebet.

[24] Gwarizi ha kounnar a verra deizioù un den,
Ar prederioù a zegas kozhni a-raok an oad.
[25] Ur galon lark a zo digor ivez d'he boued,
Ha ne chom ket diseblant dirak he bevañs.

31 Ar binvidigezh.

[1] Digousked ar binvidigezh a guzum ar c'horf;
He frederioù a bella ar mored.
[2] An nec'hamantoù a harz ouzh an dargud,
Hag ar c'hleñved grevus a denn kuit ar c'housked.

[3] Ar pinvidig a boagn evit berniañ madoù,
Ha paouezet a labourat e kemer e walc'h a blijadur;
[4] Ar paour a boagn dre n'en deus ket peadra
Ha pa baouez a labourat e kouezh en dienez.

[5] Neb a gar an arc'hant ne vo ket kavet reizh,
Neb a glask ar gounid a ziroudo.
[6] Kalz a zo aet d'an emgoll en abeg d'an aour,
O dismantr a oa aze dirazo;
[7] Rak ur pech ez eo evit ar re zo sot gantañ,
Hag an holl diskianted en em lez da vezañ paket.

[8] Eürus ar pinvidig en em vir dinamm
Ha na red ket war-lerc'h an aour !

[9] Piv eo ma tisklêrimp anezhañ eürus :
Traoù burzhudus en deus graet e-kreiz e bobl !

[10] Piv 'ta zo bet amprouet evel-se ha kavet peurvat?
Un abeg a c'hloar e vo kement-se evitañ !
Piv en deus gallet pec'hiñ ha n'en deus ket pec'het,
Ober droug ha n'en deus ket graet?
[11] Startaet e vo e vadoù,
Ha bodadeg an dud a embanno e vadoberoù.

Ar banvezioù.

[12] Mard-out azezet ouzh taol un den uhel,
Na zigor ket da c'henoù diwar he fenn
En ur lavarout : Nag a draoù zo warni !»
[13] Az pez soñj ez eo fall kaout ul lagad avius.
Hag-eñ ez eus gwashoc'h krouadur eget al lagad?
Setu perak e fourgas dirak pep tra.

[14] Lec'h ma sell da ostiz, n'astenn ket da zorn,
Na stok ket outañ er p1ad.
[15] Barn da nesañ diouzh ar pezh ez out te da-unan,
Hag e kement a rez en em soñj da gentañ.
[16] Debr evel un den ar pezh a vez kinniget dit,
Na zigor ket da javedoù en ur chaokat na vi ket doñjerus.

[17] Paouez te da gentañ dre sevended,
Ha na vez ket lontek gant aon da feukañ;
[18] Ha mar bezez ouzh taol gant kalz a dud
N'astenn ket da zorn a-raok ar re all.

[19] Pegen nebeut a zo a-walc'h evit an den savet-mat !
Gant se aet da gousket ne vez ket berr e alan.
[20] Da stomok kerreizh, kousked yac'h,
A-bred e saver, digoumoul ar spered.
An digousk, an dislonk hag ar sklis,
Setu lod an den lontek.
[21] Mard-out bet rediet da zebriñ re,
Sav, kae da bell da zislonkañ ha gwelloc'h e vo dit.

[22] Selaou, va mab, n'am dispriz ket,
Ha diwezhatoc'h e kavi va c'homzoù en-dro :
E kement a rez, bez kerreizh,
Ha morse ne zegouezho ar c'hleñved warnout.

23 Un ostiz a-lorc'h a vez meulet gant an dud
hag e talc'her da reiñ testeni d'e vrokusted;
24 Un ostiz pizh avat a vez hiboudet e kêr diwar e benn,
Pep unan a zegas un testeni bennak diwar-benn e strizhder.

Ar gwin.

25 Gant ar gwin na vez ket kalonek,
Rak ar gwin en deus kaset kalz e dud d'an emgoll.
26 Ar fornez a amprou temz an dir,
Evel-se ar gwin a amprou ar c'halonoù en un tabut a vrabañserien.

27 Evel ar vuhez eo ar gwin an den,
pa vez evet avat gant muzul;
Petra eo ar vuhez pa vez diouer a win?
Rak krouet eo bet hemañ evit levenez an dud.

28 Dudi ar galon ha levenez an ene,
Sed ar gwin evet e koulz hag a-walc'h.
29 C'hwervder an ene, sed ar gwin evet betek re
En arfleu pe diwar un droukverzh.

30 Ar vezverezh a gresk fulor an diskiant betek e wall,
Digreskiñ a ra e nerzh hag e tegas taolioù.
31 En ur banvez gant gwin na glask ket a-enep da nesañ,
Na ra ket goap outañ mard eo drev,
Na daol ket outañ komzoù dismegañsus,
Ha na heg ket anezhañ en ur azgoulenn arc'hant digantañ.

32 Bezañ kadoriad er banvezioù.

1 Mard-out bet lakaet da gadoriad, n'en em sav ket;
Bez gant ar re all evel unan anezho
Kemer preder ganto ha goude-se kae ez koazez.
2 Goude ober da garg, en em laka ouzh taol
Evit en em laouenaat ganto
Ha bezañ kurunet evit kempennidigezh vat pep tra.

An emzivizoù er banvezioù.

3 Komz, den kozh, rak an dra-se a zere ouzhit,
Met gant evezhiegezh : Na harz ket ouzh ar muzik.
4 E-pad un abadenn-selaou, n'a ket da brezeg betek re,
Na ra ket da fur enep-koulz.

5 Ur siell skarbouklez war ur bravig-aour,
Evel-se ur sonadeg e-kerzh ur banvez.
6 Ur siell emrodez war ur stern-aour,
Evel-se un hesoniezh gant ur gwin eus an dibab.

7 Komz, den yaouank, mar dleez ober,
Div wezh d'ar muiañ, ma c'houlenner diganit.
8 Stanka da gaoz, lavar kalz en un nebeut komzoù,
Bez evel un den a oar, met a oar ivez tevel.

9 Gant an dud uhel n'en em laka ket par ouzh par,
Ma komz unan all, bez amsellus war da gomzoù-te.
10 Al luc'hedenn a zeu dirak an taol-kurun,
Evel-se dirak an den fur a galon e kerzh ar c'hras.

11 Deut an eur, sav ha na chom ket da ruzañ,
Red d'ar gêr, na chom ket da straniñ;
12 Eno, kemer dihued, gra pezh a gari,
Met na bec'h ket gant komzoù fougeüs.
13 Hag evit pep tra bennig da grouer
Hag a ro d'az kalon he gwalc'h a vadoù.

Doujañs Doue.

14 An hini a zouj an Aotrou a zegemer e gentelioù,
Ar re a glask anezhañ a gavo e c'hrad-vat.
15 Neb a glask al lezenn en devo e walc'h diouti,
Met an trucher a gavo drouk-lamm enni.

16 Doujerien an Aotrou a gav an eeunder,
Hag a laka o reizhder da lugerniñ evel ur sklêrijenn.
17 Ar pec'her a zinac'h ar rebech,
Evit ober diouzh e benn e kav digarezioù.

18 Un den a benn ne dremen ket hep en em soñjal,
An estren hag al lorc'hek a ya war-raok a-benn-kaer.
19 Na ra netra hep en em soñjal,
Ha n' az po ket a geuz gant ar pezh az po graet.

20 Na gerzh ket war un hent skosellek
Gant aon da vegiviniñ ouzh ar vein.

[21] Na fiz ket en un hent plaen
[22] Ha diwall zoken diouzh da vugale.

[23] E kement a rez en em fiz ennout da-unan,
An dra-se ivez eo mirout ar gourc'hemennoù.
[24] An neb en deus feiz el Lezenn a daol pled ouzh ar gourc'hemennoù
An neb en em fiz en Aotrou ne c'houzañvo gaou ebet.

33 [1] D'an neb a zouj Doue ne c'hoarvez droug ebet,
Ha zoken en amprou e vezo diwallet.
[2] An den fur n'argarzh ket al Lezenn
Met an hini a zo gaouiat outi a zo evel ur vag er gorventenn.

[3] An den skiantek en deus fiziañs el Lezenn,
Al lezenn evitañ a zo dleet feiz dezhi evel d'un diougan.
[4] Kempenn mat da brezegennoù hag evel-se e vi selaouet,
Dastum deskamant hag e c'helli respont.

[5] Mennozhioù ar sod a zo evel ur rod-karr,
hag e soñj evel un ahel o treiñ.
[6] Ur mignon goapaer a zo evel ur marc'h o rudañ,
C'hwirinat a ra n'eus forzh dezhañ e varc'heger.

Doue, mestr an amzerioù hag an dud.

[7] Perak un deiz a vefe trec'h war un all,
Peogwir a-hed ar bloaz e teu ar sklêrijenn eus an heol?
[8] Dre skiantegezh an Aotrou ez int bet diforc'het,
Eñ hag en deus disheñvelaet an amzerioù hag ar gouelioù.
[9] Uhel-savet ha santelaet en deus hiniennoù,
Ha reoù all en deus lakaet e-touez an deizioù ordinal.

[10] An holl dud a zeu eus ar pri,
Eus an douar eo bet krouet Adam.
[11] En e skiant vras en deus o diforc'het an Aotrou
Ha disheñvelaet o doareoù.

[12] En o zouez en deus benniget hag uhelsavet reoù zo,
O santelaet en deus hag o lakaet a-dost dezhañ;
Reoù all en deus milliget hag izelaet ha diskaret eus o lec'h.
[13] Evel m'emañ ar pri e dorn ar poder
A stumm anezhañ diouzh e vennad;
Evel-se emañ an dud e dorn o c'hrouer,
Dezhañ da reiñ dezho hervez e varnedigezh.

[14] A-dal d'ar droug emañ ar mad,
A-dal d'ar marv emañ ar vuhez;
Evel-se a-dal d'an den deol, ar pec'her.
[15] En hevelep doare, arvest ouzh holl oberoù an Uhel-meurbet,
Emaint daou ha daou, an eil a-dal d'egile.

Mennad an oberour.

[16] Evidon-me, an diwezhañ-deuet, ez on bet war evezh,
Evel un dastumer restachoù war-lerc'h ar vendem.
[17] Dre c'hras an Aotrou em eus graet buan,
Hag evel ur mendemer em eus leuniet ar waskell.
[18] Anavezit n'eo ket evidon va-unan em eus poaniet
Met evit ar re holl a glask ar gelennadurezh.

Chom hep reiñ e vadoù a-raok mervel.

[19] Va selaouit eta, tud uhel ar bobl,
Ha c'hwi kadoridi ar vodadeg, digorit ho tivskouarn.
[20] Mab pe wreg, breur pe vignon,
Na ro galloud warnout da zen ebet e-pad da vuhez;
Ha na ro ket da vadoù d'un all
Gant aon da gaout keuz ha da rankout aspediñ da gaout.
[21] Keit ha ma vevez ha ma chom dit un alanad,
N'en em laka ket etre daouarn un all.

[22] Rak gwelloc'h eo dit e vefe da vugale ouzh da bediñ,
Eget n' az pefe te da c'hortoz digant daouarn da vugale.
[23] E pep unan eus da oberoù en em ren evel ar mestr,
Ha na laka ket ur saotradur war da c'hloar.
[24] Pa vo kuzumet deizioù da vuhez,
E koulz da varv, lodenn da hêrezh.

[25] D'an azen ar foenn, ar vazh, ar bec'hioù,
D' ar servijer, ar bara, ar c'hastiz, al labour.
[26] laka da sklav da labourat hag e kavi diskuizh;
Lez frankiz d'e zorn, hag e klasko mont diouzh e benn.

[27] Ar yev hag ar c'habestr a laka ar choug da blegañ,
Hag ar mevel fall, ar boureverezh hag ar garwask.
[28] Kas anezhañ da labourat, na chomo ket vak,
Rak an dilabour a zesk kalz a zroug;
[29] Laka anezhañ war al labour a zere outañ,
Ha mar ne sent ket, laka pac'humoù en e dreid.

[30] Met arabat mont en tu-hont d' ar gont ouzh den ebet,
Ha na ra netra kontrol d' ar reizhded.
[31] Mar ac'h eus ur mevel, ra vo eveldout da-unan,
Peogwir ac'h eus gounezet anezhañ gant da boan.

[32] Mar ac'h eus ur mevel, gra outañ evel ouzh ur breur,
Rak ezhomm ac'h eus anezhañ evel ac'hanout da-unan.
[33] Ma wallgasez anezhañ ha ma tec'h da bell,
War peseurt hent ez i d'e glask en-dro?

34 Ar goullo ma'z eo an hunvreoù.

[1] Ar goanagoù goullo ha touellus a zo evit an den diboell ,
Hag an hunvreoù a ro divaskell d'an diskianted.
[2] Klask kaout krog en ur skeud ha redek war-lerc'h an avel
Eo en em harpañ war hunvreoù.
[3] Traoù gwirheñvel, setu gweledigezh an hunvreoù,
En ur melezour a-dal d'un dremm he skeudenn.

[4] Eus an dic'hlan petra glan a c'hellfe dont?
Hag eus ar gaou petra gwirion c"hellfemp tennañ?
[5] Divinouriezh, 1ennerezh, planedennoù hag hunvreoù a zo traoù goullo
Kement ha faltaziennoù ur wreg dougerez.

[6] Nemet e vefent kaset evel kannaded gant an Uhel-meurbet,
Na daol outo evezh ebet :
[7] Rak an hunvreoù o deus diroudet meur a hini
A zo kouezhet evit bezañ kontet warno.

[8] N'eus gaou ebet e parfeted al Lezenn,
Ha peurvat eo ar furnez leal en he c'homzoù.

Diwar-benn ar beajoù.

[9] Gant beajiñ kalz e tesker meur a dra,
Hag un den a skiant prenet a gomz gant poellegezh.
[10] An den di-amprou a oar nebeut a dra,
[11] Met an neb en deus beajet kalz a zo leun a chem.

[12] Kalz a dra am eus gwelet o kantren dre ar bed,
Ha komprenet muioc'h eget n'hellfen lavarout.
[13] Meur a wezh on bet e riskl da vervel,
Met saveteet on bet, a drugarez da gement-mañ.

Al liderezh plijus da Zoue.

[14] Doujerien an Aotrou eo bev o spered
[15] Hag o goanag en em harp war an Hini a c'hell o salviñ.
[16] An neb a zouj an Aotrou n'en deus aon rak netra,
Ne gren ket, rak e c'hoanag eo Doue.

[17] Eürus ene an hini a zouj an Aotrou !
[18] War-zu piv en em dro? Piv zo e skoazell?
[19] Daoulagad an Aotrou zo war ar re a gar anezhañ,
Gwarez galloudus, skoazell leun a nerzh,
Goudor ouzh avel ar gouelec'h, skeud ouzh tommderioù kreisteiz,
Diwallerezh ouzh ar skoilhoù, ha sikour enep an drouklamm;
[20] Uhelaat a ra an ene, sklêrijennañ an daoulagad,
Reiñ yec'hed, buhez ha bennozh.

[21] Ober un aberzh gant un dra drouk-gounezet, eo ober goapaer;
[22] Profadennoù ar re fall n'int ket plijus da Zoue.
[23] An Uhel-meurbet ne zegemer ket profoù an dud fallakr,
N'eo ket gant niver al loened lazhet e pardonfe ar pec'hedoù.

[24] Lidlazhañ ar mab dindan sell e dad
Eo kinnig un aberzh diwar madoù ar paour.
[25] Bara treut setu buhez ar beorien,
An neb en lam diganto a zo un den a wad.

[26] Lazhañ e nesañ eo tennañ digantañ e vevañs,
[27] Skuilh gwad eo lemel digant ar goprad pezh a zo dleet,

[28] Hemañ a sav hag hennezh a zistruj,
Petra o deus gounezet nemet poan?

[29] Hemañ a bed hag hennezh a vallozh;
Eus piv ar Mestr a selaouo ar vouezh?
[30] An hini en em glanaet goude stekiñ ouzh un den marv
Hag a stok a-nevez outañ, petra 'ta en deus gounezet gant e gibelladenn?

[31] Evel-se an den a yun evit e bec'hedoù
Hag a ya a-nevez d'ober kemend-all,
Piv a selaouo ouzh e bedenn?
Da betra e servij dezhañ en em izelaat?

35 [1] Mirout al Lezenn eo ober e-leizh a brofadennoù,
[2] Teurel evel ouzh ar gourc'hemennoù eo kinnig un aberzh a beoc'h.
[3] Dougen trugaregezh eo profañ flour gwinizh,
[4] Ober an aluzon eo kinnig un aberzh a veuleudi.

[5] Ar pezh a blij d'an Aotrou eo pellaat diouzh an droug,
an aberzh a zic'haou eo pellaat diouzh an direizh.
[6] N'en em ziskouez ket dirak an Aotrou gant daouarn goullo,
[7] Gra kement-se en abeg d'ar gourc'hemenn.

[8] Profadenn an den reizh a santela an aoter,
Hag he c'hwez-vat a sav dirak an Uhel-meurbet.
[9] Aberzh an den reizh a vez degemeret mat,
e eñvoradur ne vo ket ankouaet.

[10] Gant ur lagad a largentez, ro gloar d'an Aotrou,
Ha na vez ket sellus war breveudi da zaouarn.
[11] Ez holl donezonoù, diskouez un dremm joaus
Ha gouestl an deog gant levenez;

[12] Ro d'an Uhel-meurbet hervez e zonezon,
Ha gant ul lagad a largentez hervez ar pezh ac'h eus;
[13] Rak an Aotrou a oar daskoriñ,
Da seizh kemend-all e taskoro dit.

Barnedigezh Doue.

[14] Na glask ket e brenañ gant da zonezonoù, rak ne zegemero ket,
[15] N'en em harp ket war un aberzh direizh.
Rak ur barner eo an Aotrou
Na zalc'h ket kont eus diavaezioù an dud;

[16] Ne ra ket diouzh diavaezioù an dud a-enep ar paour,
Ha selaou a ra goulenn an den gwasket;
[17] Ne zispriz ket aspedenn an emzivad,
Nag an intañvez pa ziskuilh he c'hlemmadenn.

[18] Daeroù an intañvez hag-eñ ne redont ket war he dremm?
[19] He garm hag-eñ ne damall ket an hini en deus o lakaet da skuilh?
[20] An hini a servij Doue hervez e c'hrad a vo degemeret,
Hag e c'houlenn a savo betek an oabl.

[21] Pedenn an den izelek a dreant an oabloù,
Keit ha n'he deus ket tizhet he fal, ne gav ket frealz;
[22] Ar paour ne baouezo ket, ken na baro daoulagad an Uhel-meurbet warnañ,
ha ken na varno o reiñ o gwir d'an dud reizh.

Ne zaleo ket an Aotrou,
N'en devo ket pasianted e-keñver ar re-se,
[23] Ken n'en devo torret kein an dud didruez
Ha degaset kastiz d'ar baganed.

Ken n'en devo diwriziennet engroez al lorc'heien
Ha torret bazh-ren an dud direizh,
[24] Ken n'en devo talvezet da bep unan hervez e oberoù
Ha gopret an dud hervez o mennadoù.

[25] Ken n'en devo barnet kaoz e bobl
Hag he laouenaet gant e drugarez.
[26] Kaer eo an drugarez en amzer an drougeur
Evel koumoul ar glav en amzer ar sec'hor !

36 Pedenn evit adsavidigezh Israel.

[1] Ho pet truez ouzhimp, Mestr-roue, Doue an hollved, ha sellit,
[2] Ha skuilhit aon razoc'h war an holl vroadoù;
[3] Savit ho torn a-enep ar broadoù estren
Ha ra welint ho kalloud !

[4] Evel m'hoc'h eus en em ziskouezet dezho santel dre skeiñ ouzhimp,
Evel-se en em ziskouezit dimp galloudus en

o c'hastiz,
[5] Ma-z anavezint, evel m'hon eus anavezet-ni,
N'eus Doue ebet estregedoc'h, Aotrou.

[6] Adnevezit an arouezioù
ha grit en-dro burzhudoù,
[7] Roit gloar d'ho torn ha d'ho prec'h dehoù.
[8] Dihunit ho kounnar ha skuilhit ho fulor,
[9] Skarzhit kuit an diarbenner, distrujit an enebour.
[10] Hastit ar c'houlz, ho pet soñj eus ho le,
Ma vo danevellet braster hoc'h oberoù !

[11] Ra vo lonket gant kounnar an tan ar re
a glasko tec'hout,
Ra gavo o rivin gwaskerien ho pobl.
[12] Torrit o c'hlopennoù d'ar renerien estren,
Hag a lavar : N'eus nemedomp !

[13] Dastumit holl veuriadoù Yakob,
[16] Roit en-dro dezho an hêrezh evel er penn kentañ;
[17] Ho pet truez, Aotrou, ouzh ar bobl a vez anvet dre hoc'h anv,
Ouzh Israel hoc'h eus graet outañ evel ouzh ur mab henañ.

[18] Ho pet truez ouzh ho kêr santel,
Ouzh Jeruzalem, lec'h ho tiskuizh.
[19] Leugnit Sion eus ho meuleudigezh
Hag ho santual eus ho klod.

[20] Roit testeni d'ar re gentañ eus ho krouadurien,
Ha sevenit an diouganoù bet lavaret en hoc'h anv.
[21] Roit o gopr d'ar re a zo o fiziañs ennoc'h,
Ma vo kavet gwirion ho profeded;

[22] Selaouit, Aotrou, ouzh pedenn ar re hoc'h asped,
Hervez bennozh Aaron war ho pobl;
Ra anavezo ar re holl a zo war an douar,
Ez oc'h-c'hwi an Aotrou, an Doue peurbadel.

Gouzout dibab.

[23] Ar flugez a euvr a bep seurt magadur,
hogen ar boued-mañ-boued a zo gwelloc'h eget un all.
[24] Ar staoñ a anavez ar jiboez diouzh e vlaz,
Evel-se ivez ur galon skiantek evit ar c'homzoù gaouiat.
[25] Ur galon gorvigellek a zegaso tristidigezh,
Met an den a skiant-prenet a baeo dezhañ en-dro.

[26] Ur plac'h a zegemer n'eus forzh peseurt pried,
Met homañ a zo gwelloc'h eget honnezh.
[27] Kened ur wreg a laouena an dremm
Hag a zo dreist da bep c'hoant eus an den.

[28] Ma-z eus war he zeod madelezh ha douster
N'eo ket ken he fried eus kumun mibien Adam.
[29] Neb a gemer ur wreg en deus deroù ar binvidigezh,
Ur skoazell heñvel outañ hag ur golonenn d'en em harpañ.

[30] Lec'h n'eus ket ur c'hae e vez an domani en arigrap,
Lec'h n'eus ket ur wreg, an den a huanad o kantren.
[31] Piv en devo fiziañs en ul laer eskuit
O lammat eus ur gêr d'eben?
Evel-se emañ kont gant an den hep neizh
A loj el lec'h ma kouezh an noz warnañ.

37 Mignoned faos ha gwirion.

[1] Pep mignon a lavar : Me ivez, da vignon ez on.
Met hennezh ned eo mignon nemet dre an anv.
[2] Hag-eñ n'eo ket glac'har da vervel
Ur c'heneil, ur mignon, a dro da enebour?
[3] C'hoantegezh fall ! Eus pelec'h out bet stummet
Evit goleiñ an douar a douellerezh?

[4] Keneil ur mignon zo laouen gant e eurvad,
Mat pa zegouezh an drougeur en em dro en e eneb.
[5] Ar c'heneil a gemer poan gant e vignon evit mad e gof
Met e koulz ar stourm e kemer e skoed.

[6] N'ankoua ket da vignon ez kalon
Ha na goll ket soñj anezhañ ez pinvidigezh.

Kuzulier mat ha kuzulier fall.

[7] Pep kuzulier a veul uhel e guzul,
Met tud a zo a ro kuzul en ur soñjal enno o unan.

[8] Gant ur c'huzulier, diwall,
Gouez da gentañ petra en deus ezhomm,
Rak divizout a ray diouzh e vad e-unan;

Az pezh aon na lakafe an drouk-chañs da
gouezhañ warnout.

9 En ur lavarout dit : "Mat eo ar pezh a rez !"
Evit en em zerc'hel a-dal da welout petra
c'hoarvezo.
10 Na c'houlenn ket kuzul digant an neb a sell
ouzhit dre zindan;
Diouzh ar re o deus gwarizi ouzhit mir da
vennadoù kuzh.

11 Na c'houlenn ket kuzul :
Digant ur vaouez diwar-benn he c'hevezerez,
Un den digalon diwar-benn ar brezel,
Ur marc'hadour diwar-benn un eskemm,
Ur prener diwar-benn ur werzh,
Un den avius war an anaoudegezh-vat da gaout,
Un den emgar diwar-benn ar vadelezh,
Un den lezirek diwar-benn ur labour bennak,
Nag ur goprad diwar-benn termen ul labour,
Ur mevel diek diwar-benn un oberenn vras;
N'en em harp war hini eus ar re-se evit ur
c'huzul.

12 Hogen bez dalc'hmat gant an den deol
Anavezet evel mirer ar gourc'hemennoù,
A zo e ene heñvel ouzh da ene,
hag en devo poan eveldout ma c'hwitez war da
daol.

13 Ha goude-se dalc'h start da guzul da galon
Rak fealoc'h dit egeti n'ach eus hini.
14 Kalon an den a zo barrek a-wezhioù da
rakwelout
Gwelloc'h eget seizh gedour oc'h ober gward
war an uhel.
15 Ha dreist pep tra ped an Uhel-meurbet
Evit ma reno da gammedoù er wirionez.

Furnez wirion ha fals-furnez.

16 Penn-kentañ pep oberenn eo ar soñj,
Hag a-raok pep oberenn, an emsoñj.
17 Gwrizienn ar mennadoù eo ar galon,
Ha lakaat a ra pevar skourr da sevel :
18 Ar mad hag ar fall, ar vuhez hag ar marv,
Met ar pezh a ren bepred a-us dezho eo an teod.

19 Hemañ a zo ampart evit deskiñ ar re all
Ha n'eo mat da netra evitañ e-unan;
20 Hennezh, kaozeer kaer, a vez kasaet,
Hag a varvo a-benn an dibenn, gant an naon;
21 Rak an Aotrou n'en deus ket roet dezhañ
e c'hrad-vat,
Dioueret ma'z eo dezhañ pep furnez.

22 Henhont erfin a zo fur diouzh e soñj,
Ha frouezh e furnez diouzh e glevout a zo
peursur.
23 Ar fur gwirion avat a gelenn e bobl
Ha frouezh e skiantegezh a zo asur.

24 Ar fur gwirion a zo leun a vennozhioù
Hag an neb en gwel a embann anezhañ eürus.
25 Buhez an den a zo divizet kont he deizioù
Met diniver eo deizioù Israel.
26 An den fur, e-kreiz e bobl a resev ar fiziañs da
hêrezh
Hag e anv a vevo da virviken.

Ar gerreizhded.

27 Va mab, evit da vuhez, amprou mat da
demz-korf,
Gwel petra zo fall evitañ ha n'en ro ket dezhañ.
28 Rak pep tra ne zere ket ouzh pep unan,
Hag an holl dud n'en em gavont ket mat gant
pep tra.

29 Na vez ket lonket gant pep lipouzerezh,
Ha n'en em daol ket war ar meuzioù plijus,
30 Rak ar re-zebriñ a zo fall d'ar yec'hed,
Hag al lontegezh a ya betek an drouk-kof.
31 Kalz a zo marv diwar re zebriñ,
An neb a daol pled a hira e vuhez.

38 Mezegiezh ha kleñvedoù.

1 D'ar mezeg, evit e servijoù, doug ar bri dleet,
Rak eñ ivez eo an Aotrou en deus e grouet.
2 Rak eus an Uhel-meurbet evit gwir e teu ar
pare,
Met digant ar roue e resev ar mezeg
donezonoù.

3 Gouiziegezh ar mezeg a laka e benn de sevel,
Hag an dud uhel e vez kavet estonus.
4 An Aotrou eo an hini en deus eus an douar
krouet al louzeier,
Hag un den skiantek n'o dispriz ket.

5 Hag-eñ n'eo ket gant koad eo bet dousaet an
dour,
Ma vo gant se anavezet e c'halloud?
6 Eñ eo an hini en deus roet d'an dud ar skiant
Ma vo klodusaet gant e vurzhudoù.

[7] Ar mezeg ganto a bare hag a denn kuit ar boan,
Ganto an apotiker a ra meskadoù.
[8] Evel-se ne chom ket diechu e oberennoù,
Hag e teu digantañ ar peoc'h war dremm an douar.

[9] Va mab, pa vi klañv, na vez ket diek,
Met ped an Aotrou hag eñ az pareo.
[10] Pella da vankoù, ren reizh da zaouarn,
Hag eus pep pec'hed pura da galon.

[11] Kinnig ar porfum a beoc'h hag an eñvoradur a flour-gwinizh,
Kinnig ur brofadenn fonnus evel pa ne vijes ken;
[12] Ha goude-se ro lec'h d'ar mezeg,
rak an Aotrou en deus e grouet,
Ra chomo hep pellaat diouzhit,
rak ezhomm ac'h eus anezhañ.
[13] Degouezhioù zo m'emañ ar berzh-mat etre o daouarn,
[14] Rak int ivez a bedo an Aotrou
Da c'hrataat drezo mad an diboan
Hag ar pare da savetaat da vuhez.

[15] An neb a bec'h dirak an Hini en deus eñ grouet,
Ra gouezho etre daouarn ar mezeg !

Ar c'hañv.

[16] Va mab, war un den marv skuilh da zaeroù,
Hag evel un den mantret, krog da ganañ ar gouelvan,
Sebeilh e gorf evel ma'z eo dleet
Ha na lez ket e vez hep evezhiañ outañ.

[17] Leñv a galon c'hwerv, garm ez klac'har,
Ha mir ar c'hañv hervez ma'z eo dleet;
Un devezh pe zaou gant aon rak an dud da flapenn,
Ha goude-se en em frealz eus da dristidigezh.

[18] Rak eus an dristidigezh e teu ar marv;
Glac'har ar galon a ziskar an nerzh.
[19] Gant ar gwalleur emañ ivez an dristidigezh,
Hogen buhez ar paour a zo diouzh e nerzh-kalon.

[20] Na ro ket da galon d 'ar glac'har,
Pella-eñ diouzhit, bez soñj eus da ziwezh.
[21] N'ankoua ket kement-mañ : N'eus distro ebet !
Ne servijfe da netra ha dit da-unan e rafes droug !

[22] Az pez soñj eus va setañs a vo ivez da hini :
Din-me dec'h, dit-te hiziv.
[23] Pa ziskuizh an den marv, lez e eñvor da ziskuizhañ,
Hag en em frealz diwar e benn pa 'z eo aet kuit a ene.

Ar micherioù-dorn.

[24] Furnez ar skrib a vez gounezet gant an amzer vak diskuizh,
An neb a zo frank a labour a zeuio da skiantek.

[25] Penaos e teufe da fur an neb a zalc'h an alar,
A zo e c'hloar kaout da c'hoaf ar broud-ejen,
A ren e ejened o treiñ-distreiñ ganto en o zrevell,
Ha na oar komz nemet eus reoù vihan an tarv?
[26] Kemeret e vez e spered gant an irvi da dresañ,
Hag e veilhadennoù a zo gouestlet da reiñ foenn d'e annoared.

[27] Evel-se emañ kont gant pep kalvez ha mestr-labour,
A vez o poaniañ deiz ha noz;
Gant ar re a engrav enlouc'hadoù ar sielloù
Hag a striv da sevel tresadurioù disheñvel;
Pep unan a stag e galon da adskeudenniñ ar patrom,
Hag a chom da veilhañ evit peurober al labour.

[28] Evel-se emañ kont gant ar gov azezet e kichen an annev
Hag o plediñ gant labour an houarn;
Aezhenn an tan a laka e gig da deuziñ,
Ha stourm a ra ouzh gwrez ar fornez;

E skouarn a daol evezh ouzh trouz ar morzhol,
Hag e chom stag e zaoulagad ouzh patrom e labour;
Stagañ a ra e galon da beur-wellaat e oberenn
Hag e tremen e veilhoù o reiñ dezhi ur stumm peurvat.

[29] Evel-se emañ kont gant ar poder azezet ouzh e labour;
Hag o treiñ e rod gant e dreid :
Dalc'hmat emañ e breder gant ar pezh a ra
O vezañ m'en deus ur gont da gas da benn.

30 Gant e zivrec'h e ro stumm d' ar pri,
Ha gant e dreid e laka anezhañ da blegañ;
Plediñ a ra da beurober ar gwernis
Ha tremen a ra e veilhoù o naetaat ar fornez.

31 Ar re-se holl o deus lakaet o fiziañs en
o daouarn,
Ha pep unan en em ziskouez ampart en
e vicher.
32 Hepto ne vefe savet kêr ebet,
Ne vije ket annezet, ne vije ket tud o vont-dont
enni.

33 Hogen evit kuzul ar bobl ne vint ket klasket,
Hag er vodadeg ne vint ket war varr;
War gador ar barner n'aint ket d'azezañ,
Hag evit emglev ar c'hemennadur ne vo ket
soñjet enno.

34 Ne lakaint ket da lugerniñ nag ar
gelennadurezh nag ar reizh,
Ne vint ket kavet e-touez ar saverien
sturiennoù;
Startaat a reont koulskoude ar grouadelezh
beurbadel
Hag o fedenn a sell ouzh obererezh o micher.

39 Ar skrib.

1 E mod-all emañ kont gant an hini a stag e ene
Da brederiañ war Lezenn an Uhel-meurbet;
Klask a ra furnez an holl henaourien
Ha gouestlañ a ra e amzer vak d'an diouganoù;

2 Mirout a ra lavarennoù an dud vrudet
Hag e sell diabarzh troielloù ar parabolennoù;
3 Furchal a ra ster kuzh ar c'hrennlavarioù,
Hag e tistro hep ehan war dalvoudegezh kuzh ar
sturiennoù.

4 E-kreiz an dud uhel e kavo implij
Ha dirak ar renerien en em ziskouezo;
Beajiñ a ray e broioù ar broadoù estren,
Rak arnodet en deus ar mad hag an droug a zo
e-touez an dud.

5 Stagañ a ra e galon da vont, a-dal tarzh an deiz,
Da-gichen an Aotrou en deus graet anezhañ,
Evit aspediñ an Uhel-meurbet,
Digeriñ e c'henoù dirazañ d'e bediñ
Ha goulenn pardon evit e bec'hedoù.

6 Mar fell d'an Aotrou, d'an Doue meur,
E vo leuniet gant ar spered a boellegezh,
Skuilhañ a ray komzoù a furnez,
Hag en e bedenn e kanmeulo an Aotrou.

7 Gounit a ray reizhder ar c'huzul hag ar skiant
Dre brederiañ war sekredoù Doue;
8 Lakaat a ray da splannañ kaerder
e gelennadurezh
En ur dennañ gloar eus Lezenn Kevredad an
Aotrou.

9 Kalz a veulo e boellegezh
Ha biken ne vo ankouaet;
An eñvor anezhañ n'aio ket da goll
Hag e anv a vevo a oadvezh da oadvezh.

10 Ar broadoù a zezrevello e furnez,
Ha bodadeg ar bobl a embanno e veuleudi.
11 Ma chom e-pad pell e trec'ho e anv war mil
anv all
Ha ma'z antre en e ziskuizh, e vo a-walc'h
evitañ.

Meulgan da furnez Doue.

12 Fellout a ra din c'hoazh disklêriañ va
emsoñjoù :
Leuniet on ganto evel al loar en he c'hann.
13 Va selaouit, bugale deol, ha kreskit,
Evel ar bod roz a sav war lez ur wazh-dour.

14 Evel an ezañs skuilhit ho c'hwez-vat,
Diglorit ho pleuñv evel al lili,
Skuilhit ho porfum ha kanit ur c'hantik,
Bennigit an Aotrou evit e holl oberoù.

15 Uhel-savit e Anv,
Dougit trugaregezh dezhañ ha meulit-eñ,
Gant kan ho muzelloù ha son ho telennoù,
Hag e lavarot evit e vennigañ :
16 «Oberoù an Aotrou, na kaer ez int holl,
E holl urzhioù a vez sevenet en o c'houlz.»

17 N'eus ket da lavarout : Petra eo kement-mañ,
ha perak kement-se !
Rak pep tra a vo komprenet en e amzer.
17 Dirak e lavar e chom an dour a-sav evel un
dolzenn,
Ha gant ur ger eus e c'henoù en em zigor
mirlec'hioù an dour.

[18] Gant e c'hourc'hemenn e vez sevenet e vennad
Ha n'eus den a c'hellfe enebiñ ouzh
e silvidigezh.
[19] Oberoù pep buhezeg a zo dirazañ.
Ha n'eus ket tu d'en em guzhat diouzh
e zaoulagad.

[20] E sell en em astenn a viskoazh da viken
Ha n'eus netra souezhus dirazañ.
[21] Ne dleer ket lavarout : Petra eo kement-mañ,
perak kement-se?
Rak an holl draoù zo bet krouet evit
o zalvoudegezh.

[22] E vennozh en deus goloet pep tra evel ur stêr
vras,
Hag evel un dour-diluj en deus leuniet an douar.
[23] Evel-se d'ar baganed e ro da lod e gounnar,
Ha kemmet evel-se an dourioù en holen.

[24] Eeun eo e hentoù evit e sent,
Evel ma'z int evit an dud fallakr skoselloù
a streboterezh.
[25] Ar madoù a zo bet krouet evit an dud vat a-dal
an deroù,
Evel an drougoù evit ar bec'herien.

[26] Sed amañ ar pep retañ evit buhez an den :
An dour, an tan, an houarn, an holen,
Flour ar bleud gwinizh, al laezh, ar mel,
Gwad ar barr-rezin, an eoul hag ar gwiskamant;
[27] An holl draoù-se a zeu da vezañ ur mad evit
an dud deol
Evel m'en em gemmont e drougoù evit ar
bec'herien.

[28] Avelioù zo a zo bet krouet evit ar c'hastiz,
Hag Eñ en e gounnar a ro kresk d'o gwalennoù;
En amzer an distruj e strewont an drouk-nerzh
O seveniñ fulor an hini en deus o graet.

[29] Tan, kazarc'h, kernez ha bosenn,
Kement-se a zo bet krouet evit ar c'hastiz;
[30] Dent al loened ferv, ar c'hruged hag an naered,
Ha kleze an dial evit kastiz ar re fallakr,
[31] An holl a laouena da gas da benn e urzhioù;
Emaint war an douar prest evit degouezh an
ezhomm,
Ha d'ar c'houlz divizet ne zisentint ket ouzh
e lavar.

[32] Gant se a-dal an deroù, e oa start va mennozh,
Prederiet em eus ha lakaet dre skrid :

[33] "Oberoù an Aotrou a zo mat an holl anezho,
Ha da bep ezhomm, d'ar c'houlz dleet,
e respontont.

[34] N'eus ket da lavarout : Kement-mañ a zo
gwashoc'h eget kement-se,
Rak pep tra, en e goulz, a vo anavezet evel mat.
[35] Ha bremañ, a greiz kalon hag a c'henoù,
Kanit ha bennigit anv an Aotrou !"

40 Reuzeudigezh an den.

[1] Nec'hamantoù bras a zo bet krouet evit pep
den,
Ur yev ponner evit mibien Adam,
A-dalek an deiz m'int deuet er-maez eus askre
o mamm
Betek deiz o distro d'o mamm kumun.
[2] O frederioù, hag aon o c'halon
Eo soñjal er pezh a c'hortozont : Deiz ar marv !

[3] A-dal an hini azezet war ur gador illur
Betek an den izelaet en douar hag el ludu,
[4] A-dal an hini a zoug limestra ha kurunenn
Betek an hini en em c'holo gant leien,
N'eus nemet fulor, gwarizi, trubuilh ha fourgas,
Aon rak ar marv, droukrañs ha dizunvaniezh.

[5] Hag en amzer ma diskuizh pep unan war
e c'hourvezen
Eo kousked an noz a zistres e veizadennoù :
[6] Diskuizhañ a ra ur pennadig, kenkoulz
ha netra,
Ha diouzhtu, en e huñvre, emañ evel en un
deiz-gward
Spouronet gant gweledigezhioù e galon,
O krediñ bezañ unan o tec'hout dirak an
emgann.

[7] Hag er c'houez ma n'em wel salvet e tihun,
Estonet holl o vezañ bet spontet hep abeg.
[8] Evit pep korf bev, eus an den d'al loen,
Met evit ar bec'herien eo seizh kemend-all
o deus,
[9] Marv, gwad, droukrañs, kleze,
Gwalleurioù, kernez, distrujadurioù
ha gwalennoù !

[10] En abeg d'an dud dilezenn eo m'eo bet krouet
kement-se,
En abeg dezho m'eo deuet an dour-beuz.
[11] Kement a zeu eus an douar a zistro d'an douar,

Ha kement a zeu eus an dourioù a zistro d'ar mor.

Madoù faos ha madoù gwirion.

12 Pep treuz road ha pep direizhder a vo distrujet,
Met ar fealded a chomo da virviken.
13 Pinvidigezhioù an dud direizh a ya da hesk evel ur froud-dour,
Evel un taol-kurun bras o tarzhañ e-kreiz ar glav.

14 En ur zigeriñ e zaouarn e kav an den reizh e levenez,
evel-se ar fellerien a yelo groñs da get.
15 Ganadur an dud fall ne gresko ket niver o skourroù,
Ar gwrizioù dic'hlan a rank chom war douar sec'h.

16 Ar raosklenn a gresk war pep dour ha pep ribl eus ar ster
A vo diskrapet kuit a-raok pep geotenn all.
17 Ar vadelezh a zo evel ul liorzh leun a vennozhioù,
Ar garitez a chomo da virviken.

18 An den o kaout e walc'h hag ar micherour o deus ur vuhez kuñv,
Met muioc'h eget o-daou, an hini a gav un teñzor.
19 Bugale ha diazezidigezh ur geoded a starta an anv,
Met muioc'h eget o-daou e vez prizet ur vaouez dinamm.
20 Ar gwin hag ar sonerezh a laouena ar galon
Met muioc'h eget o-daou, karout ar furnez.

21 Ar fleüt hag an delenn a laka ar c'han da vezañ un dudi,
Met muioc'h eget o-daou, douster an teod.
22 Ar c'hras hag ar gened a zo c'hoant al lagad,
Met muioc'h eget o-daou, glasvez ar maezioù.

23 Ar mignon hag ar c'hompagnun en em gav d'ar c'houlz merket,
Met muioc'h eget o-daou, ar wreg hag an den.
24 Ar vreudeur hag ar skoazell a zo evit koulz ar reuz,
Met muioc'h eget o-daou, ar garitez a zieub an den.
25 Aour hag arc'hant a ro kerzhed divrall,
Met muioc'h eget o-daou, e vez prizet ur mennad start.
26 Pinvidigezh ha nerzh a uhela ar galon,
Met muioc'h eget o-daou, doujañs Doue.

Gant doujañs Doue ne vank netra,
Ganti n'eus ket da glask sikour.
27 Doujañs Doue a zo evel ul liorzh a vennozhioù,
Uheloc'h eget pep gloar en deus Doue kuzhet anezhi.

A-enep ar c'hlask bara.

28 Va mab, na ren ket ur vuhez a glasker-bara,
Gwelloc'h eo mervel eget kochennat.
29 An neb a sell a-gorn ouzh taol e nesañ
N'hall ket e vuhez bezañ kontet evel ur vuhez.

Saotrañ a ra e c'henoù gant meuzioù estren,
Pa 'n em ziwallo diouto un den skiantek ha seven.
30 Da c'henoù divergont eo kuñv ar goulenn-aluzon,
Met en e vouzelloù e tevo un tan.

41 Ar marv.

1 O marv, na c'herv eo ar soñj ac'hanout
Evit an den a vev er peoc'h e-kreiz e vadoù,
Evit an den didrabas a ra berzh e pep tra
Hag a vir nerzh c'hoazh da gemer e voued.

2 O marv, mat eo da setañs
D'an den en dienez ha dioueret e nerzh gantañ,
D'ar c'hozhiad karget a vloavezhioù ha sachet gant ar prederioù,
A en em sav en e galon, kollet e basianted gantañ.

3 N'az pez ket aon rak setañs ar marv,
Az pez soñj eus da ziaraogerien hag eus da warlerc'hidi;
4 Sed an dekred douget gant an Aotrou war pep korf,
Perak en em nac'hañ ouzh grad an Uhel-meurbet?

Bezet dek, kant pe mil bloavezh, gant da vuhez,
En Hades, ne vo ket ken rebechet anezhi dit.

Kastiz an dud fallakr.

5 Bugale ar bec'herien a zeu da vezañ bugale euzhus
Darempredin a reont tiez an dud difeiz.
6 Hêrezh bugale ar bec'herien a ya da goll,
An dismegañs a chomo o padout war o diskennidi.
7 Un tad difeiz a sach warnañ e-unan rebechoù e vugale,
Rak en abeg dezhañ e vezont dismeget.

8 Gwa c'hwi, tud difeiz,
Hoc'h eus dilezet Lezenn an Doue meurbet-uhel !
9 Mard-oc'h ganet eo evit ar vallozh ez oc'h ganet,
Ma varvit, eo ar vallozh a zo ho lod.
10 Kement a zeu eus an douar a zistro d'an douar,
Evel-se an dud difeiz a ya eus ar vallozh d'ar rivin.

Ar vrud vat.

11 An den a zo e goap breskadurezh,
Hogen ur vrud a vadelezh ne vo morse distrujet.
12 Taol pled ouzh da anv, rak chom a ray dit
Muioc'h eget mil teñzor bras an aour.
13 Ur vuhez eürus a bad ur muzuliad a zeizioù,
Hogen un anv kaer a chom da virviken.

Mezh reizh ha merzh faos.

14 Mirit er peoc'h va c'helennadurezh, bugale !
Furnez kuzhet ha teñzor diwelus,
Da betra e servijont an eil hag egile?
15 Gwelloc'h eo un den a guzh e follentez
Eget un den a guzh e furnez.

16 Evel-se 'ta, ho pet mezh hervez ar pezh ez an da lavarout :
Rak n'eo ket mat derc'hel da bep seurt mezh,
Ha n'eo ket an holl a briz pep tra en un doare reizh :
17 Az pezh mezh gant an orgederez dirak tad ha mamm,
Gant ar gevierezh dirak penn-rener ha penn-bras,

18 Gant ur felladenn dirak barner ha den a lezenn,
Gant an direizhder, dirak bodadeg ar bobl;
Gant an dreitouriezh dirak kompagnun ha mignon,
Gant al laeroñsi dirak ar gêriz ma chomez enni.

19 Dirak gwirionez Doue hag an Emglev,
Gant lakaat an ilin da bouezañ war ar bara,
Gant diskouez dismegañs en ur resev pe en ur reiñ,
20 Gant chom digomz dirak ar re az salud,

Gant sellout ouzh ur serc'h,
21 Gant en em zistreiñ diouzh da wreg wirion,
Gant diskrapañ lod un all pe an donezon graet dezhañ,
Gant sellout a-bann ouzh ur wreg dimezet,

22 Gant kemer frankiz gant da vatezh,
Arabat dit tostaat ouzh he gwele !
23 Gant lavarout komzoù flemmus d'az mignoned,
Arabat rebech goude bezañ roet !

42 1 Gant adlavarout komzoù bet klevet,
Ha diskuliañ traoù dindan sekred,
Anavezout a ri neuze ar vezh wirion,
Ha kavout a ri gras dirak pep den.

Gant an traoù-mañ, arabat dit kaout mezh,
Ha na gemer ket ganto degouezh da bec'hiñ :
2 Gant Lezenn an Uhel-meurbet hag an Emglev,
Gant ur setañs o reiñ e wir d'un den difeiz,

3 Gant ober kontoù gant ur c'hompagnun ha gant beajourien,
Gant reiñ un hêrezh da vignoned,
4 Gant kaout mentelioù ha pouezioù reizh,
Gant ober aferioù mat bihan ha bras,
5 Gant ober ur gounid en ur werzhañ da genwerzherien,
Gant kastizañ fonnus da vugale,
Gant lakaat kostezioù ur mevel fall da wadañ,

6 Gant ur wreg fall eo mat implijout ar c'hadranas,
Hag lec'h ma'z eus daouarnioù e-leizh, laka dindan alc'hwez.
7 Evit ar pezh a roez, gra gant niver ha pouez;
Ar reiñ hag ar resev, laka pep tra dre skrid.

8 Arabat kaout mezh evit kastizañ an den diboell ha sot,
Hag ar c'hozhiad karget a oad tamallet

a orgederezh,
Neuze en em ziskouezi desket ervat
Hag aprouet dirak pep den bev.

Nec'hamantoù un tad gant e verc'h.

9 Ur verc'h a zo evit he zad un nec'hamant kuzh,
Hag ar preder degaset ganti a bella dioutañ ar c'housked;
Yaouank, e c'hell lezel hec'h eur da dremen,
Ha dimezet e c'hell treiñ da vezañ kasaus;

10 Gwerc'hez, e c'hell bezañ saotret,
Ha dont da vezañ dougerez e ti he zad;
E-keñver he fried e c'hell bezañ disfeal,
Hag euredet, e c'hell chom divugel.

11 War ur werc'h diemzalc'h, dalc'h start da ward,
Gant aon na rafe ganit ur godiserezh evit da enebourien,
Ur vojenn e kêr ha danvez fistilh ar bobl,
Ha na vefes dismegañset dirak an holl dud.

Kaout disfiz ouzh ar merc'hed.

12 Evit n'eus forzh piv na sell ket ouzh e gened,
Hag e-kreiz ar merc'hed n'ez ket da azezañ;
13 Rak eus an dilhad e teu an tagn,
Hag eus ar plac'h drougiezh a blac'h.
14 Gwelloc'h eo drougiezh a baotr eget madelezh a blac'h;
Ar plac'h goloet a vezhegezh a zegas ar rebechoù.

Gloar Doue er grouadelezh.

15 Mont a ran da eñvoriñ oberennoù an Aotrou,
Ar pezh am eus gwelet a fell din dezrevellañ :
Dre gomzoù an Aotrou ez eo bet graet e oberoù.
16 An heol o parañ warno a sell ouzh pep tra,
Hag oberenn an Aotrou a zo leun eus e glod.

17 N'eo ket bet roet da sent an Aotrou
Danevellañ an holl vurzhudoù,
En deus diazezet start an Aotrou hollc'halloudek
Evit ma vo stabilaet an hollved en e c'hloar.

18 Sonteal a ra an islonk hag ar galon,
Ha treantiñ a ra o mennadoù kuzh;
Rak an Holl-uhel a zo perc'henn war bep gouiziegezh,
Stagañ a ra e sell ouzh arouezioù an amzerioù.

19 Kemenn a ra an tremened hag an dazont,
Ha diskuliañ a ra tresoù an traoù kuzh.
20 N'eus mennozh ebet en em guzhfe dioutañ
N'eus komz ebet a chomfe dianav dezhañ.

21 Urzhiet mat en deus brasterioù e furnez,
Rak a holl viskoazh ez eo hag e vo da holl viken;
N'eus netra a c'hellfe bet staget outañ, netra dilamet dioutañ,
Ha n'en deus bet ezhomm eus kuzulier ebet.

22 Na pegen hetus eo e holl oberoù !
Evel un fulenn-dan eo ar pezh a arvester diouto;
23 Kement-se holl a vev hag a chom da viken
Evit pep servij, ha sentiñ 'ra pep tra.

24 An holl draoù a ya daou ha daou, an eil a-dal d'egile;
N'en deus graet netra diglok;
25 An eil a starta mad egile.
Piv en devo e walc'h o welout e c'hloar?

43 Marzhoù.

1 Lorc'hentez an uhelderioù eo an oabl a c'hlanded,
Kaerder an neñv en ur weledigezh a glod.
2 An heol o parañ a embann gant e sav
Pegen estlammus eo oberenn an Uhel-meurbet.

3 En e greisteiz e tisec'h ar maezioù;
Dirak e wrez piv a zalc'ho?
4 Evit labourioù an tan e c'hwezher war ar fornez,
Teir gwezh muioc'h an heol a entan ar menezioù;

Teurel a ra aezhennoù-tan
Hag o vannañ e zaredoù, e tall an daoulagad.
5 Bras eo an Aotrou en deus en graet,
Pa 'z eo war e urzhioù ma kas war raok e gerzhed.

6 Al loar ivez bepred d'he c'houlz,
A resisa an amzerioù, arouez hollbadus.
7 Eus al loar e teu merk ar gouelioù
Pa zigresk ar sterenn goude he c'hann.

8 Diouti eo e vez anvet ar miz,
Kreskiñ a ra burzhudus en he c'hemmadenn;
Banniel armeoù an uhelder,
O lugerniñ en oabloù an neñv.

9 Kened an neñv eo gloar ar stered,
Kinkladur lugernus en uhelderioù an Aotrou.
10 War urzhioù an hini santel en em zalc'hont hervez e gemennadur
Ha ne baouezont ket gant o beilhadegoù.

11 Gwel gwareg ar glav ha bennig an Hini en deus he graet
En he sked ez eo kenedus-meurbet;
12 Kelc'hiañ a ra an neñv gant ur grommenn a c'hloar,
Daouarn an Uhel-meurbet o deus he stegnet.

13 Gant e c'hourc'hemenn e taol an erc'h d'an traoñ
Hag e kas al luc'hed da seveniñ e gemennadur;
14 Setu perak e tigor e virlec'hioù,
hag e tinij ar c'houmoul evel evned.

15 En e c'halloud e ro nerzh d'ar malkennoù
Hag en em vruzunañ a reont e grizilh.
16a Diwar e welout e trabidell ar menezioù,
17a Gant mouezh e gurun e krog gwentroù en douar;
16b Hervez e youl e c'hwezh avel ar c'hreisteiz,
17b Evel korventenn an hanter-noz hag ar c'helc'hwidennoù.

18 Evel evned o plavañ e strew an erc'h
Evel lamperezed o tiskenn e kouezh war an douar,
Lugern e gannder a zo sebez an daoulagad,
Hag ar spered a chom estonet ouzh he gwelout o kouezhañ.

19 Skuilhañ a ra c'hoazh war an douar evel holen
Ar frim o kaletaat gant ar skorn evel pikoù spern.
20 Pa c'hwezh avel yen an hanter-noz
En em stumm ar skorn war an dour;
En em bozañ a ra war bep tolzenn a zour,
En ur wiskañ hemañ evel gant un hobregon.

21 An avel a grign ar menezioù hag a zev ar gouelec'h
Hag a guzum ar glasvez evel un tan.
22 Ar remed da gement-se eo ur goumoulenn o tont a daol-trumm
Goude an avel loskus e teu ur glizhenn a zudi.

23 Hervez e vennad en deus damesaet an islonk
Ha plantet en deus ennañ an inizi.
24 Ar re a verde war ar mor a zezrevell e riskloù,
Hag estonet e vez hon divskouarn gant o danevelloù.

25 Eno ez eus traoù eston ha marvailhus,
Morviled a bep seurt hag hil an euzhviled.
26 Drezañ ez a e gannad gant e hent;
Rak gant e lavar e vez pep tra kempennet-mat.

27 Astenn ar gaoz a c'hellfemp c'hoazh hep tizhout ar penn
Met evit en lavarout en ur ger : Eñ eo pep tra !
28 Pelec'h kaout an nerzh d'e ganmeuliñ?
Rak eñ eo an Hini bras, a-us d'e holl oberennoù.

29 Aotrou spouronus ha meurdezus dreist-par
A zo estonus e c'halloud.
30 Roit klod d'an Aotrou ha kanmeulit anezhañ,
Kement ha ma c'hellot, rak a-us e vo bepred;
Evit e ganmeuliñ, kemerit hoc'h holl nerzh,
Ha n'it ket da skuizhañ, rak n'heller ket tizhout ar penn.

31 Piv en deus e welet, ha graet an danevell?
Ha piv en meurekaio diouzh ma’z eo?
32 Kalz a draoù kevrinus a zo basoc'h eget ar re-mañ,
Rak ne welomp nemet un nebeud eus e oberoù.
33 Rak an Aotrou eo an hini en deus krouet pep tra,
Ha d'an dud deol en deus roet ar furnez.

44 Meuleudigezh an Tadoù.

1 Greomp eta meuleudi an dud illur,
Hon tadoù, hervez urzh o remziadoù.
2 An Aotrou en deus sevenet ganto un oberenn glodus,
Diskouezet en deus e veurded enno a-dal an amzerioù kent.

3 Int o deus renet gant mestroniezh en o c'hargoù
Hag a zo bet tud brudet evit o c'hurioù bras;
Ar re-se a voe evezhiek en o c'huzulioù
Hag a voe kemennerioù diouganoù.

4 Bleniet o deus ar bobl gant o alioù,
Ha desket an dud gant o skiantegezh
ha gant prezegennoù fur o c'helennadur.
5 Savet o deus kanoù heson
Ha lakaet de skrid danevelloù barzhonius.

6 Tud pinvidik a vertuzioù ha leun a c'halloud,
O klask ar peoc'h en o ziegezhioù,

[7] An holl re-se a voe enoret en o remziadoù,
Hag e voent abeg a c'hloar en o deizioù.

[8] Lezet o deus d'o diskennidi un anv-kaer
Ha diwar o fenn e vez kontet c'hoazh
meuleudioù.
[9] Reoù all a vez ankouaet
Hag a zo aet diwar an eñvor evel ma ne vijent
ket bet anezho;
Emaint evel tud n'o divije ket bevet,
Hag evel-se o bugale war o lerc'h.

[10] Hogen sed amañ tud vertuzius,
Ha n'eo ket bet ankouaet oberoù o reizhded.
[11] War o lignez e chom ar vadelezh,
Un hêrezh santel eo o diskennidi.

[12] O ganadur a chom feal d'ar gourc'hemennoù,
hag o gourvibien ivez en abeg dezho.
[13] O lignez a bado da viken
hag o gloar ne vo ket diverket.

[14] O c'horfoù a zo bet douaret er peoc'h
Hag o anv a zo bev evit remziadoù.
[15] Ar pobloù a veulo braster o furnez,
Hag ar vodadeg a embanno o meuleudi.

Enoc'h ha Noe.

[16] Enoc'h a blijas d'an Aotrou hag a voe
dilec'hiet,
Skouer a zistro da Zoue evit ar remziadoù.

[17] Noe a voe kavet peurvat ha reizh,
En amzer ar gounnar e voe an advountadenn;
En abeg dezhañ e voe un nemorant evit an
douar
Pa zegouezhas an dour-beuz.
[18] Emglevioù peurbadel a voe diazezet gantañ,
Evit na vefe ken distrujet ar re vev gant an diluj.

Abraham, Izaak hag Yakob.

[19] Abraham, tad illur broadoù e-leizh,
N'eus ket un all a vefe kevatal e c'hloar :
[20] Mirout a reas lezenn an Holl-uhel
Hag ec'h antreas e kevredigezh gantañ.
Merket en deus en e gorf e-unan an emglev-se
Hag en deiz an amprou e voe kavet feal.

[21] En abeg da se e c'hrataas Doue dezhañ dre le
E vefe benniget ar broadoù en e c'hanadur,
E kreskfe e lignez evel poultr an douar,
Ec'h uhelafe e ziskennidi evel ar stered,
E rofe dezho da hêrezh eus ar mor d'ar mor
Hag eus ar Stêr betek penn pellañ an douar.

[22] Suraat a reas da Izaak an hevelep grataerezh,
En abeg d'e dad Abraham.

[23] Ar bennozh evit an holl dud hag an emglev,
O lakaat a reas da chom war benn Yakob :
E startaat a reas en e vennozhioù.
Hag e roas dezhañ ar vro da hêrezh :
He rannañ a reas e lodennoù
Hag hec'h ingalañ etre an daouzek meuriad.

45 Moizez.

[1] Lakaat a reas da sevel dioutañ un den mat
A gavas grad-vat ouzh daoulagad an holl,
Hag a voe karet gant Doue ha gant an dud,
Moizez, a zo benniget an eñvor anezhañ.

[2] Reiñ a reas dezhañ ur c'hloar par da hini ar
Sent,
Hag e lakaas anezhañ da vezañ bras, ur spouron
evit an enebourien.
[3] Dre e lavar e lakaas Moizez ar burzhudoù da
baouez,
Ha Doue a roas gloar dezhañ dirak ar rouaned.

Reiñ a reas dezhañ gourc'hemennoù evit e bobl,
Hag e tiskouezas dezhañ un dra bennak eus
e c'hloar;
[4] E santelaat a reas evit e fealded hag e zouster,
Hag e zibab a reas eus a-douez an holl.

[5] Reiñ a reas dezhañ klevout e vouezh,
Hag antren e-barzh ar goabrenn a deñvalijenn.
Diskuliañ a reas dezhañ tal ouzh tal
e c'hourc'hemennoù,
Ul lezenn a vuhez hag a skiantegezh,
Evit deskiñ e gevredad da Yakob,
Hag e gemennadurioù da Israel.

Aaron.

[6] Sevel a reas Aaron, ur sant heñvel ouzh
Moizez,
E vreur eus meuriad Levi;
[7] E ziazezañ a reas en un emglev peurbadel,
En ur reiñ dezhañ belegiezh ar bobl.

En ober a reas gwenvidik gant splannder
e ginkladur,
Hag e c'hronnañ a reas en ur sae a c'hloar.
[8] E wiskañ a reas gant enor peurvat

hag e gadarnaat gant arouezioù a greñvder,
Bragoù-dindan, sae hag efod.

9 En-dro d'e wiskamant e roas dezhañ
greunadez,
Ouroulerioù aour e-leizh tro-war-dro,
A sone skiltr gant pep unan eus e gammedoù,
Hag a lake o son da vezañ klevet en Templ
Da vezañ un eñvoradur evit mibien e bobl.

10 E wiskañ a reas gant dilhad sakr, aour,
limestra,
Ha skarleg, oberenn ur broder;
Gant brennidenn ar varnedigezh, an Ourim
hag an Toumim,
Gwiadet gant neud skarlek, oberenn un arzour;

11 Gant mein prizius engravet evel sielloù,
Sterniet en aour, oberenn ur bravigour,
Evit bezañ un eñvoradur gant ar gerioù engravet
Hervez niver remziadoù Israel.

12 Lakaat a reas dezhañ ur gurunenn aour war
e dulban
A zouge an enskrivadur a sakridigezh,
Arouez a enor, labour dreist-par,
Dudi evit an daoulagad, kinkladur hollgaer.

13 Araozañ ne oa ket bet gwelet ken kaer all,
Hag un estren biken ne wisko anezho,
Nemet e vibien hepmuiken
Hag e ziskennidi evit biken.

14 E aberzhoù a vez kuzumet en o fezh,
Div wezh bemdez, hep paouez.
15 Moizez eo an hini a sakras anezhañ,
Hag en olevas gant an eoul santel.

Ur gevredigezh beurbadel e voe evitañ,
Evel evit e lignez keit ha ma pado an neñvoù,
Evit servijañ Doue ha war un dro embreger ar
velegiezh
Ha bennigañ ar bobl, en anv an Aotrou.

16 E zibab a reas e-touez an holl re vev
Evit kinnig aberzh an Aotrou,
An ezañs hag ar porfum eñvoradur,
Evit seveniñ an dic'haou evit ar bobl.

17 Roet en deus dezhañ e c'hourc'hemennoù
Ha beli war gemennadurioù an Emglev,
Evit kelenn e urzhioù da Yakob
Ha sklêrijennañ Israel war e Lezenn.

18 Estrenien en em savas a-enep dezhañ
Hag o devoe gwarizi outañ er gouelec'h,
Paotred Datan ha re Abiran,
Ha bandenn Kore, leun a gasoni
hag a zrouk-nerzh.

19 An Aotrou a welas anezho hag en devoe
displijadur,
Kaset e voent da get e gwrez e gounnar,
Ober a reas en o enep traoù burzhudus
En ur guzumiñ anezho dre ar flamm hag an tan.

20 Kreskiñ a reas c'hoazh gloar Aaron
En ur reiñ dezhañ un hêrezh :
Lakaat a reas da lod dezhañ preveudi ar frouezh
kentañ,
Ha da gentañ holl bara diouzh e walc'h.

21 Rak debriñ eus aberzhoù an Aotrou
En deus lakaet dezhañ evel d'e ziskennidi.
22 Nemet en douar ar vro n'en deus ket un
domani,
N'en deus lod ebet e-touez ar bobl,
Rak : «Me va-unan a zo da lod ha da hêrezh.»

Pineas.

23 Pineas, mab Eleazar, a zo an trede evit ar
c'hloar,
Evit ar c'hred en deus diskouezet e doujañs an
Aotrou,
Hag evit bezañ dalc'het start en dispac'h ar bobl,
E madelezh hag e kalonegezh e ene;
Ha dre ma tic'haouas evit pardon Israel.

24 Setu perak e voe diazezet gantañ un emglev
a beoc'h
A reas anezhañ penn-rener ar santual hag ar
bobl,
Evit ma vo dezhañ ha d'e lignez
Mestroniezh ar velegiezh da virviken.

25 Diwezhatoc'h e vo ivez ar gevredigezh gant
David,
Mab Yese, eus meuriad Youda;
Hêrezh a roue o tremen hepken a vab da vab,
Hêrezh Aaron avat a dremen d'e holl lignez.

26 An Aotrou da roio ar furnez deoc'h en ho
kalon
Da varn ha da ren e bobl gant reizhded,
Evit na steuzio ket kuit an eurvad diouzh an dud
Nag ar c'hloar diouzh o holl remziadoù.

46 Josoua ha Kaleb.

[1] Un den kadarn er brezel a voe Josoua, mab Noun,
Warlerc'hiad Moizez er garg a brofediezh,
Eñ a zeuas da vezañ hervez ma talv e anv,
Galloudus evit silvidigezh dibabidi an Aotrou,
Evit kastizañ an enebourien en em savet
Ha lakaat Israel da antren en e hêrezh.

[2] Na bras ar c'hloar a c'hounezas pa savas e zaouarn
Ha pa vannas ar c'hleze a-enep ar c'hêrioù !
[3] Piv araozañ a oa en em ziskouezet ken start?
Rak embreger a reas eñ e-unan emgannoù an Aotrou.

[4] Hag-eñ n'eo ket war e urzh e chomas an heol a-sav,
Ma teuas un devezh da dalvezout daou?
[5] Aspediñ a reas an Uhel-meurbet, an Hollc'halloudek,
Pa oa an enebourien ouzh e stardañ a bep tu,
Hag an Aotrou meur a selaouas outañ
Dre deurel mein kazarc'h spouronus o nerzh.

[6] En em deurel a reas war ar vroad enebour
Hag en diskenn a kasas da get an arsailherien,
Evit diskuliañ d'ar broadoù galloudegezh e glavioù
Pa rene ar brezel a-berzh an Aotrou.

[7] Rak kerzhout a reas war-lerc'h ar Galloudeg;
En deizioù Moizez en devoa diskouezet e vadelezh,
Eñ ha Kaleb, mab Yefoune,
En ur zerc'hel a-dal d'ar vodadeg,
En ur zistreiñ ar bob1 diouzh ar pec'hed
Hag en ur sioulaat an hiboudoù fall.

[8] Int-i o-daou hepken a voe espernet
War c'hwec'h kant mil a droadeien
Evit degas Israel en e hêrezh,
En douar ma red ennañ laezh ha mel.

[9] Ha reiñ a reas an Aotrou nerzh da Galeb,
Ha betek en e gozhni e chomas gantañ
En ur lakaat anezhañ da bignat war uhelderioù ar vro,
Ha doare m'he deus bepred e lignez miret anezho da hêrezh.
[10] Evit ma welo holl vibien Israel
Ez eo un dra vat kerzhout da heul an Aotrou.

Ar Varnerien.

[11] Ar Varnerien ivez, pep unan hervez e anv,
An holl anezho tud na voe ket disfeal o c'halon
Ha n'en em zistroas ket diouzh an Aotrou,
Ra vo benniget an eñvor anezho !

[12] Ra advleunio o eskern eus o bez,
Hag o anvioù, douget a-nevez,
Da gavo gwirionez en-dro
E mibien an dud illur-se.

Samouel.

[13] Karet gant e Aotrou e voe Samouel;
Profed an Aotrou e tiazezas ar roueelezh,
Hag e roas an olevad da renerien e bobl.

[14] Barn a reas ar vodadeg hervez lezenn an Aotrou,
Hag an Aotrou a weladennas Yakob.
[15] Dre e fealded en em ziskulias gwir brofed,
Ha dre e ziouganoù e voe anavezet evel ur dreistwelour gwirion.

[16] Aspediñ a reas an Aotrou hollc'halloudek
Pa oa e enebourien ouzh e stardañ a bep tu,
En ur ginnig un oan-laezh.

[17] Hag an Aotrou a daranas e gurun eus an neñv,
Hag a strak bras e roas e vouezh da glevout;
[18] Kas a reas da get holl pennoù-bras Bro-Dir,
Hag holl briñsed ar Filistiz.

[19] A-raok amzer e ziskuizh peurbadel
E testenias dirak an Aotrou ha dirak e olevad :
«Na madoù na zoken sandalennoù,
N'em eus skrapet digant den !»
Ha den ebet ne damallas anezhañ.

[20] Ha goude ma voe aet en e hun e tiouganas c'hoazh
Hag e kemennas e ziwezh d'ar roue;
Eus askre an douar e savas e vouezh
O tiouganañ evit diverkañ kuit fallagriezh ar bobl.

47 Natan.

[1] War e lerc'h e savas Natan
Evit diouganañ en amzer David.

Levrioù barzhoniel

David.

[2] Evel ma kemerer an druzoni diwar an aberzh
a beoc'h,
Evel-se e voe dibabet David e-touez mibien
Israel.
[3] C'hoari a reas gant leoned evel gant
menned-gavr,
Ha gant arzhed evel gant oanedigoù.

[4] Hag-eñ n'en deus ket en e yaouankiz lazhet ur
ramz,
Ha tennet kuit dismegañs ar bobl,
Pa savas e zorn gant ur maen batalm
Ha ma tiskaras rogoni Goliat?

[5] Rak aspediñ a reas an Aotrou, an Holl-uhel,
A roas nerzh d'e zorn dehoù
Evit dichafrantañ ur brezelour galloudek
Hag adsevel nerzhioù e bobl.

[6] Setu perak e voe graet gloar
dezhañ eus an dek mil;
Ha meulet e voe evit Bennozhioù an Aotrou
Ma voe kinniget dezhañ ur gurunenn a glod.
[7] Rak kas a reas da get an enebourien
a ziwar-dro,
Distrujañ a reas ar Filistiz e ziarbennerien,
Terriñ a reas o galloud evit atav.

[8] En e holl oberoù e roas meuleudi
D'ar Sant Uhel-meurbet, gant komzoù klodus;
A-greiz e galon e veulganas
Hag e karas an Hini en devoa e grouet.

[9] Diazezañ a reas telennourien dirak an aoter
Ma vefe gant o son dousaet ar c'hanoù.
[10] Reiñ a reas splannder d'ar gouelioù
Ur sked peurvat d'ar gouelioù bras,
En ur lakaat anv santel an Aotrou da vezañ
meulet
Hag ar santual da dregerniñ a-dal ar
gouloù-deiz.

[11] An Aotrou a dennas kuit dioutañ e bec'hedoù
Hag a uhel-savas e c'halloud da viken;
Reiñ a reas dezhañ ur gevredigezh a roue,
Hag un uhel-gador a c'hloar en Israel.

Salomon.

[12] War e lerc'h en em ziskouezas ur Mab dezhañ
leun a skiantegezh,
A vevas en abeg dezhañ el largentez.
[13] Salomon a renas en amzerioù a beoc'h,
Pa roas Doue dezhañ sioulder tro-war-dro,
Ma c'hellfe diazezañ un ti d'e Anv
Hag aozañ dezhañ un santual da viken.

[14] Na fur out bet ez yaouankiz,
Leun a skiantegezh evel ur stêr vras !
[15] Da spered en deus goloet an douar,
Ha leuniet anezhañ gant setañsoù divinadellus;

[16] Brud da anv a zo aet betek an inizi da bell,
Ha karet e oas evit da beoc'h.
[17] Da ganoù, da grennlavarioù, da sturiennoù,
Ha da respontoù fur o deus sebezet ar broioù.

[18] En anv an Aotrou, an Doue,
An hini a vez anvet Doue Israel,
Ac'h eus berniet aour evel staen,
Ha daspugnet arc'hant evel plom.

[19] Roet ac'h eus avat da gorf d'ar merc'hed,
Ha perc'hennet out bet gant al likentez.
[20] Merket ac'h eus ur saotradur war da c'hloar,
Ha disakret ac'h eus da ouenn,
En doare m'ac'h eus sachet ar gounnar war da
vugale,
Ha degaset trubuilh warno gant da follentez.

[21] Ar vestroniezh a voe disrannet e daou
Hag eus Efraim e savas ur rouantelezh
dispac'hus.
[22] An Aotrou avat ne zinac'ho ket e drugarez,
Ne ziverko hini ebet eus e gomzoù.

Ne gaso ket da get ganadur e zibabad,
Ne zichafranto ket gouenn an hini en deus
karet.
Gant se en deus roet un nemorant da Yakob,
Ha da Zavid un distaoladenn diwarnañ.

Roboam ha Jeroboam.

[23] Ha goude-se ez eas Salomon da ziskuizhañ
gant e dadoù,
En ur lezel war e lerc'h unan eus e vugale,
An hini diskiantañ eus ar bobl, un den diboell,
Roboam, a lakaas ar bobl da gemmañ he
mennad.
[24] Evit Jeroboam, mab Nabat, eo eñ a lakaas
Israel da bec'hiñ,
Hag a zeskas da Efraim hent an droug.

Ma paotas kement o fec'hedoù
Ma voent harluet diouzh o bro.
25 Rak klask a raent ober a bep seurt fallagriezhoù
Betek ma teuas ar c'hastiz warno.

48 Elia.

1 Ha neuze en em ziskouezas ar profed Elia evel un tan,
E gomz a zeve evel ur flammerenn.
2 Eñ a lakaas da zont ar gernez warno,
Hag o niver da zigreskiñ gant e c'hred :

3 Gant komz an Aotrou e serras an neñv,
Hag ivez, dre deir gwezh, e lakaas an tan da ziskenn.
4 Na klodus ez out, Elia, ez purzhudoù !
Piv c'hellfe fougasiñ da vezañ par dit-te?

5 Te hag ac'h eus dihunet eus ar marv unan tremenet,
Hag eus an Hades, dre lavar an Holl-uhel.
6 Te hag a gasas rouaned d'ar rivin,
Hag a ziskaras tud klodus diwar o gwele.

7 Te hag a glevas tamalloù er Sinai
hag en Horeb dekredoù a zial;
8 A olevas rouaned evel dialerien
ha profeded da vezañ da warlerc'hidi;

9 Te hag a voe dilamet kuit en ur c'horvent a dan,
En ur c'harr gant kezeg a dan;
10 Te hag a voe merket er gourdrouzoù evit an dazont,
Evit distanañ ar gounnar a-raok na darzhfe,
Evit lakaat kalon an tad da zistreiñ d'e vab,
Hag adlakaat en o reizh meuriadoù Yakob...

11 Eürus ar re az kwelo,
Ar re a yelo da gousket er garantez !
Rak ni ivez sur-mat hor bo ar vuhez !

Elisa.

12 Pa voe bet goudoret Elia er gorventenn
E voe leuniet Elisa gant e spered,
En e zeizioù ne voe ket diskogellet gant priñs ebet,
Ne voe den evit gallout e vestroniañ.

13 Ne voe netra evit bezañ a-us dezhañ
Ha betek en e varv e tiouganas e gorf.
14 Burzhudoù a reas e-pad e vuhez,
Hag en e varv e voe marvailhus e oberoù.

15 Daoust da se ne gemmas ket ar bobl he spered,
Ha ne distrojont ket diouzh o fec'hedoù;
Ken na voent harluet diouzh o bro
Ha dastrewet dre an douar a-bezh.

16 Ne chomas nemet nebeud-kaer a dud,
Gant ur rener eus ti David,
Hiniennoù anezho a reas ar mad,
Reoù all avat a greskas niver o fec'hedoù.

Ezekias.

17 Ezekias a greñvaas e Gêr,
Hag e zegasas dour en he mogerioù;
Gant houarnoù e kleuzias ar roc'h,
Hag e toullas puñsoù-mir evit an dourioù.

18 En e zeizioù e teuas Senac'herib d'e argadiñ,
Hemañ a savas e zorn a-enep Sion
Ha kas a reas Rabsaken,
E rogoni e lorc'hentez.

19 Neuze e krenas o c'halonoù hag o daouarn,
Hag e voent e gwentroù evel merc'hed o wilioudiñ;
20 Aspediñ a rejont an Aotrou, an hini trugarezus,
En ur astenn o daouarn davetañ,
Hag hep gortoz, an Hini santel a selaouas anezho eus an neñv
Hag a zieubas anezho dre zaouarn Izaia.

21 Skeiñ a reas ouzh kamp Asouriz
Hag e Ael o c'hasas da get.
22 Rak Ezekias a reas plijadur an Aotrou
Hag a zalc'has start en hentoù David e dad,
Evel ma c'hourc'hemenne dezhañ ar profed Izaia,
Bras ha gwirion en e weledigezhioù.

23 En e zeizioù ez eas an heol war gil,
Ha Doue 'astennas buhez ar Roue.
24 E galloud ar spered e welas dibenn an amzerioù
Hag e frealzas tud ankeniet Sion.
25 Diskuliañ a reas an dazont betek an amzer beurbad,
Hag an darvoudoù kuzh a-raok dezho degouezhout.

49 Josias.

[1] An eñvor eus Josias a zo ur c'hemmesk a ezañs
Aozet dre ampartiz ar frondour;
E pep genoù ez eo kuñv evel mel,
Evel sonerezh en ur banvez a win.

[2] Eñ a zeuas a-benn da zistreiñ ar bobl da Zoue,
Hag a dennas kuit an euzhusterioù difeiz;
[3] Treiñ a reas e galon war-zu an Aotrou,
Hag en amzer an direlijion e roas kreñvder d'an deoliezh.

Ar Rouaned hag ar Brofeded diwezhañ.

[4] A-ziavaez da Zavid, Ezekias ha Josias,
Ne reas an holl nemet diroudiñ en diroudennadur.
Hag evel m'o devoa dilezet lezenn an Holl-uhel
E voe dilezet ivez rouaned Youda.

[5] Rankout a rejont lakaat o galloud etre daouarn estrenien
Hag o gloar e kerz ur vroad estren.
[6] An enebour a skoas an tan er Gêr dibabet evit kaout ar Santual
Hag a droas he straedoù en ur gouelec'h,

[7] En abeg da Yeremia, rak e wallgas a rejont,
Eñ sakret evel profed a-dal askre e vamm,
Evit diwriziennañ, distrujañ ha kas da get,
Evel ivez evit sevel ha plantañ.

Ezekiel hag ar brofeded diwezhañ.

[8] Ezekiel eo an hini a welas ur weledigezh a c'hloar
A ziskouezas dezhañ Doue war garr ar Gerubined;
[9] Ha koun en devoe eus an enebourien er pilad-glav,
Ha vad a reas d' ar re a ren mat o hentoù.

[10] Evit an daouzek profed
Ra vleunio o eskern en-dro en o bez,
Rak frealzet o deus Yakob
Ha dasprenet anezhañ dre ar feiz hag ar goanag.

Zorobabel, Yesoua ha Nehemia.

[11] Penaos kanmeuliñ Zorobabel?
Eñ a zo eve1 ur siell e dorn dehoù.
[12] Pe c'hoazh Yesoua, mab Yosedek,
Int hag a adsavas an Templ en o amzer
Hag a sakras en-dro un ti d'an Aotrou
Tonket d' ur c'hlod peurbadel.

[13] Eus Nehemia eo bras ivez ar c'houn
Eñ hag a adsavas evidomp ar mogerioù rivinet,
A startaas en-dro dorojoù ha morailhoù
Hag a adlakaas hon tiez war o flom.

[14] N'eus bet krouet war an douar den ebet par da Enoc'h,
Rak eñ eo a voe dilamet diwar an douar.
[15] Den ebet kennebeut-all ne voe ganet par da Yozef,
Pennrener e vreudeur, ha skor e bobl,
A zo bet gweladennet e eskern.
[16] Sem ha Set a zo bet klodus e-touez an dud
Met a-us da bep krouadur bev er grouadelezh emañ Adam.

50 Simon, an Arc'h-veleg.

[1] Simon, mab Onias, an Arc'h-veleg,
Eo an hini a dresas an ti e-pad e vuhez,
Hag a greñvaas en-dro en e zeizioù mogerioù ar santual.
[2] Gantañ eo e voe fontet an uhelder doubl,
An harpell uhel eus moger-dro an Templ.

[3] En e zeizioù e voe kleuziet mirlec'h an dourioù
Ul lenn-dour ken bras hag ar mor.
[4] Gant ar preder da ziwall e bobl diouzh ar rivin
Hag e kreñvaas Kêr e sell eus ur seziz.

[5] Na klodus e oa, gant e bobl en-dro dezhañ,
Pa zeue er-maez eus ti ar ouel !
[6] Evel ar were-laouen e-kreiz ar c'hoabr,
Evel al loar en he c'hann,

[7] Evel an heol o skediñ war neved an Holl-uhel,
Evel gwareg ar glav o lugerniñ e koabrennoù a glod,
[8] Evel bleuñv roz e deizioù an nevez-amzer,
Evel al lili war ribl an dour,
Evel ur greskenn war al Liban en deizioù an hañv,

[9] Evel an tan hag an ezañs el lestrig-ezañs,
Evel ur gib aour fetis,
Kinklet gant mein prizius a bep seurt,
[10] Evel un olivezenn o teurel frouezh,
Evel ur siprezenn o sevel en oabl.

[11] Pa lake warnañ ar sae a c'hloar,
Ha pa wiske e zilhad hollgaer,
Pa save ouzh an aoter santel
Ha pa leunie a glod en dro ar santual.

[12] Hogen pa reseve eus daouarn ar veleien
lodennoù an aberzh,
E oa en e sav eñ e-unan e-kichen oaled an aoter,
Gant kurunennad e vreudeur ouzh e gelc'hiañ
Evel sedrez glasvezek war al Liban,
En-dro dezhañ evel kefioù palmez.

[13] Holl vibien Aaron en o splannder,
Gant profadenn an Aotrou en o daouarn
Dirak sell holl vodadeg Israel.
[14] Pa sevene al lidoù war an aoterioù,
Evit kinnig gant haelded d'an Uhel-meurbet;

[15] Ec'h astenne e zorn war an hanaf,
Hag e lake da ziverañ chug ar barr-rezin,
En ur skuilh anezhañ war sichenn an aoter,
Porfum dudius d'an Uhel-meurbet, roue an
hollved.

[16] Neuze mibien Aaron a daole youc'hadegoù,
A sone en o zrompilhoù metal morzholiet,
Hag a roe un trouz bras da glevout
En eñvoradur dirak an holl-uhel.

[17] Neuze ar bobl a-bezh en em daole
Hag a gouezhe d'an douar war o dremm
Evit azeuliñ an Aotrou
An Hollc'halloudeg, an Doue uhel-meurbet.
[18] Ar ganerien ivez a roe da glevout
o meuleudioù,
Gant mouezh vras ha sonerezh kuñv.

[19] Hag ar bobl aspede an Aotrou Holl-uhel
Oc'h en em zerc'hel dirak an Hini trugarezus,
Betek ma vefe sevenet servij an Aotrou,
Ha kaset da benn al lidoù.

[20] Diskenn a rae neuze en ur sevel e zaouarn
Etrezek holl vodadeg pobl Israel;
Evit reiñ a vouezh uhel bennozh an Aotrou,
Ha kaout an enor da zistagañ e anv;
[21] Ha neuze, evit an eil gwezh e stoue an holl
d'an douar
Evit resev ar bennozh a-berzh an Holl-uhel.

Klozadur : Grasoù ha pedenn.

[22] Ha bremañ bennigit Doue an hollved,
An hini a ra dre holl bras-oberoù;
An hini en deus uhelaet hon deizioù adalek
askre hor mamm,
Hag en deus graet ouzhimp hervez e drugarez.

[23] Ra roio dimp levenez ar galon,
Ra zeuy ar peoc'h war hon deizioù,
En Israel, betek deizioù ar beurbadelezh.
[24] Ra chomo warnomp e drugarez gant fealded,
Dezhañ d'hor glanaat en hon amzerioù.

Krennlavar a-enep teir broad.

[25] Div vroad a zo a argarzhan a galon
Hag un trede ha n'eo ket ur vroad,
[26] Ar re zo o chom e menez Seir, ar Filistiz,
Hag ar bobl sot he deus hec'h annez e Sichem.

Mennad an oberour.

[27] Ur gelennadurezh, a boellegezh
hag a ouiziegezh
Sed ar pezh en deus enskrivet el levr-mañ
Jezuz, ben Sirac'h, mab Eleazar eus Jeruzalem,
En deus skuilhet evel ur glav furnez e galon.

[28] Eürus an hini a zistroio da brederiañ war
e gomzoù,
Hennezh a furaio, a lakay anezho en e galon.
[29] Rak mar gra evel-se e vo kreñv e pep keñver,
Dre ma vo sklêrijenn an Aotrou e wenodenn.

51 Meulgan a veuleudi da Zoue.

[1] Me fell din ho trugarekaat, Aotrou, va Roue,
Hag ho meuliñ, Doue, va salver,
Dougen a ran trugaregezh d'hoc'h anv :
[2] En em laket hoc'h eus evidon da warezer ha da
skoazell.

Dasprenet hoc'h eus va c'horf eus ar marv,
Eus pech an teod droukkomzer,
Eus muzelloù ar re a seven gevierezh;
Hag a-dal d'am enebourien tro-zro
Hoc'h eus va sikouret ha va dasprenet.

[3] Hervez braster ho trugarez ha meurdez hoc'h
anv,
Eus dent ar re a oa prest d'am lonkañ,
Eus dorn ar re a glaske va lazhañ,

Levrioù barzhoniel

Eus an ankenioù diniver am eus gouzañvet,
[4] Eus mougadell an tan enaouet en-dro din;

Eus kreiz ar flamm n' em boa ket enaouet,
[5] Eus donder bouzelloù an Hades,
Eus an teod dic'hlan hag ar c'homzoù gaouiat,
[6] Droukkomz un teod direizh dirak ar Roue.

Va ene en deus gwelet a dost ar marv,
Ha va buhez a oa diskennet a-stok ouzh an Hades.
[7] Enkelc'hiet e oan a bep tu ha ne oa den d'am sikour,
Va sell a glaske skoazell an dud, ha ne oa den !

[8] Ha soñj am eus bet neuze eus ho trugarez,
Hag eus ho labourioù a holl viskoazh,
O vezañ ma tieubit ar re a zo o fiziañs ennoc'h
Ha ma salvit anezho eus dorn o enebourien.

[9] Ha lakaat a ris va fedenn da sevel eus an douar,
Goulenn a raen da vezañ diwallet diouzh ar marv;
[10] Aspediñ a raen an Aotrou, tad va Aotrou :
N'am dilezit ket en deizioù an anken,
En amzer al lorc'heien, hag an diskoazell.
Meuliñ a rin hoc'h anv hep paouez,
Hag e kanin en ur drugarekaat.

[11] Ha selaouet e voe va fedenn :
Va salviñ a rejoc'h eus ar marv,
Ha va dieubiñ en amzer an drougiezh.
[12] Setu perak e fell din ho trugarekaat hag ho meuliñ : Bennigañ a rin anv an Aotrou.

Barzhoneg war enklask a furnez.

[13] Pa oan yaouank c'hoazh, a-raok kantren dre ar bed,
Em eus klasket ar furnez a galon digor em fedenn; [14]
He goulennet em eus dirak an neved,
Ha betek an dibenn e klaskin anezhi.

[15] Eus he bleunioù, evel eus ur barr-rezin
o tareviñ, He deus en em laouenaet va c'halon;
Va zroad en deus kerzhet en hent reizh,
A-dal va yaouankiz em eus heuliet he roudoù.

[16] A vec'h ma 'm eus stouet va skouarn ma 'm eus he resevet,
Ha kavet evidon kelennadurezh vras.

[17] A drugarez dezhi ez on aet war raok,
Ha klod a zougan d'an Hini en deus he roet din.

[18] Rak mennet em eus en em ren diouti,
Klask ar mad a galon evit n'am bo ket da ruziañ.
[19] Stourmet en deus va ene evit he ferc'hennañ,
Ha taolet evezh da virout al Lezenn,
Astennet em eus va daouarn etrezek an nec'h,
Ha keuz am eus bet d'am diouiziegezh.

[20] Stegnet em eus va ene etrezek enni
Ha kavet em eus anezhi er c'hlanded.
Staget em eus outi va c'halon a-dal an deroù
Ha gant se ne vin ket dilezet.

[21] Va c'horf a zo bet esmaeet ouzh he c'hlask,
Ha gounezet em eus neuze ur mad prizius.
[22] Roet en deus din an Aotrou evit va gopr
Un teod evit e veuliñ gantañ.

[23] Tostait ouzhin, tud dizesk,
Ha deuit da lojañ e ti ar gelennadurezh.
[24] Perak lavarout e vankit diouti,
Pa 'z eo sec'hedet kemend-all hoc'h ene?

[25] Digoret em eus va genoù ha komzet :
«Prenit anezhi hep arc'hant !
[26] Lakait ho choug dindan ar yev,
D'hoc'h ene da resev an deskadurezh.»
Tost deoc'h emañ kavout anezhi.

[27] Gwelit gant ho taoulagad-c'hwi, n'em eus ket poaniet kalz
Ha kavet em eus evidon va-unan diskuizh bras.
[28] Gounezit an deskadurezh evel pa vefe ur bern arc'hant,
Rak ganti eo kalz a aour a berc'hennot.

[29] Ra laouenaio hoc'h ene gant trugarez an Aotrou,
Ha n'ho pet ket a vezh ouzh e veuliñ;
[30] Sevenit ho labour a-raok ar c'houlz
Hag en deiz divizet e roio deoc'h ho kopr.

Levrioù diouganel

Levr Izaia

Lodenn gentañ

1. Levrig kentañ : Diouganoù war Youda hag Efraim.

Anv al levr

1 [1] *Gweledigezh Izaia, mab Amos, pezh a welas diwar-benn Youda ha Jeruzalem, en deizioù Ozias, Joatam, Ac'haz hag Ezekias, rouaned Youda.*

Barnedigezh Youda.

[2] Selaouit, o neñvoù, ha klev, o douar,
Rak an Aotrou eo an hini a gomz.
Maget em eus bugale ha desavet anezho,
Int avat a zo bet disfeal din.

[3] An ejen a anavez e berc'henn
Hag an azen kraou e vestr :
Met Israel n'en deus anaoudegezh ebet,
Va fobl n'he deus skiant ebet.

[4] A ! Broad pec'herez, pobl karget a dorfedoù,
Gouenn fallakr, bugale dinatur !
Dilezet o deus an Aotrou,
Dismegañset Doue santel Israel :
Aet int war gil dioutañ.

[5] Pelec'h c'hoazh skeiñ ganeoc'h
Ma talc'hit en ho tirollerezh?
Klañv eo ar penn a-bezh, dinerzhet ar galon;
[6] Eus seul e dreid betek lein e benn
N'eus netra yac'h ennañ :
Gloazioù, bloñsadennoù, goulioù digor,
Ha n'int ket bet louzaouet na bandennet
Na distanet gant eoul.

[7] Drastet eo ho pro, pulluc'het ho kêrioù;
Ho touar-c'hwi, emañ dindan ho taoulagad
An estrenien ouzh en debriñ,
Ha dismantret ez eo evel ma oar ober
estrenien.

[8] Setu manet merc'h Sion hec'h unan-penn,
Evel ur foukenn en ur winieg,
Evel ul lochenn en ur park kokombrez,
Evel un tour-brezel goude ar seziz.

[9] Mar n'en divije ket Aotrou hollc'halloudek
lezet ganimp un nemorant,
E vijemp heñvel ouzh Sodom, re bar da
C'homora !

Enep ur relijion diwirion

[10] Selaouit komz an Aotrou, pennoù bras
Sodom !
Digorit ho skouarn da gentel hon Doue, pobl
Gomora !
[11] Da betra e servij din niver bras hoc'h
aberzhoù? -Eme an Aotrou.

Setu me heuget gant al loskaberzhoù meot
Ha gant druzoni al leueoù;
N'em eus plijadur ebet gant gwad an tirvi,
An deñved, ar bouc'hed !

[12] Pa zeuit d'en em zerc'hel dirazon,
Piv a c'houlenn ouzhoc'h pilpazañ va leurioù?
[13] Paouezit a zegas din profadoù didalvoud :
Heugiñ a ran gant hoc'h ezañs.

Evit ho loarioù-nevez, ho sabadoù, ho
podadegoù,
N'hellan ket gouzañv war un dro torfed hag
emvod santel.
[14] Ho loarioù-nevez hag ho koueliou, o c'hasaat
a ran,
Ur bec'h ez int evidon, erru on skuizh ganto.

[15] Pac'h astennit ho taouarn davedon
E vouchan ouzhoc'h va daoulagad,
Ha goude ma talc'hit gant ho pedennoù, ne
selaouan ket,
Rak leun a wad eo ho taouarn.

[16] En em walc'hit, en em naetait,
Tennit kuit a-zirak va daoulagad fallagriezh
hoc'h oberoù;
Ehanit d'ober an droug, deskit ober ar mad.
[17] Klaskit ar reizhder, rekourit an den
mac'homet,
Roit e wir d'an emzivad, difennit kaoz an
intañvez;

[18] Ha neuze deuit da vreutaat ganin, eme an Aotrou.
Na pa ve ho pec'hedoù evel skarleg
Ra zeuint da vezañ gwenn evel erc'h;
Na pa vefent ruz evel limestra,
Ra zeuint da vezañ evel gloan.

[19] Ma fell deoc'h sentiñ ouzhin a galon vat
E vevot diwar madoù ho pro;
[20] Hogen mar ne fell ket deoc'h, mar disentit,
E vezot lonket gant ar c'hleze.
-Rak genoù an Aotrou en deus komzet.

Klemmgan war Jeruzalem

[21] Penaos eo deut da vezañ ur c'hagn, ar gêr feal,
M'edo ar gwir o ren enni,
Enni edo ar reizhded o chom,
Ha bremañ... muntrerien !

[22] En koc'hion eo 'n em droet da arc'hant,
Gant dour eo bet kemmesket da win :
[23] Tud diroll eo da renerien,
Kenseurted al laeron !

Holl e karont ar wall-c'hoproù,
Hag e redont war-lerc'h ar roadoù;
Ne roont ket e wir d'an emzivad
Hag e tilezont breud an intañvez.

[24] Setu perak e lavar an Aotrou,
Doue galloudek Israel, Aotrou hollc'halloudek :
Ac'ha ! Tennañ a rin dic'haou eus va enebourien
Ha dial eus va diarbennerien !

[25] Astenn a rin va dorn warnout,
Da naetaat a rin gant dour kali.
Teuziñ a rin da goc'hion er greuzeul,
Lemel a rin diouzhit ar plom.

[26] Adlakaat a rin da varnerien heñvel ouzh ar re a wezhall,
Ha da guzulierien evel en amzer gent,
Ma vi anvet diwar neuze Kêr ar Reizhder,
Ar Geoded feal.

[27] Ar reizhder eo an hini a vo daspren Sion;
Ar fealded, daspren ar re a zistroy a galon :
[28] Hogen ar re zisuj, ar bec'herien, a vo bruzunet holl a-unan,
Ar re a zilez an Aotrou a yelo da get.

A-enep ar gwez sakr

[29] Ya, mezh ho po gant ar gwez-tourmantin a rae ho plijadur;
Ruziañ a reot gant al liorzhoù a oa deoc'h un dudi.
[30] Rak c'hwi a vo evel un dourmantinenn gweñvet he delioù,
Evel ul liorzh vrav goude diouer a zour.

[31] An den otus 'vo un tamm-stoup, e oberoù ar fulenn-dan :
Deviñ a raint o-daou war un dro,
ha ne vo den evit lazhañ ar flamm.
Jeruzalem, kreizenn da zont an holl vroadoù.

A-enep Youda ha Jeruzalem

2 [1] *Sed ar gomz a welas Izaia, mab Amos, diwar-benn Youda ha Jeruzalem.*

[2] E dibenn an amzer e vo diazezet Menez ti an Aotrou
War gern ar menezioù,
Hag e savo a-us d'an tosennoù,
Ha war-zu ennañ e teredo an holl vroadoù.

[3] Pobloù e-leizh a zeuio hag a lavaro :
«Deuit ha pignomp war-zu Menez an Aotrou,
War-zu ti Doue Yakob,
Ma kelenno dimp e hentoù
Ha ma kerzhimp en e wenodennoù.»
Rak eus Sion e teuio al Lezenn
Hag eus Jeruzalem lavar an Aotrou.

[4] Barn a ray etre ar broadoù
Ha tredeog e vo etre e-leizh a vroadoù.
Terriñ a raint o c'hlezeier evit ober soc'hioù ganto
Ha filzier gant o goafioù;
Ne vo ket savet mui ar c'hleze enep ur vroad
Ha ne vo mui desket ober brezel.

[5] Tud tiegezh Yakob, deuit,
Ha kerzhomp e sklêrijenn an Aotrou !
Kastiz an dud lorc'hus.

[6] Setu m'hoc'h eus distaolet ho pobl, tiegezh Yakob
Dre ma'z eo ar vro leun a zivinourien
Hag a lennerien blanedennoù, e-giz ar Filistiz,
Ha ma skoulmer mignoniezh gant estrenien.

1. Levrig kentañ : Diouganoù war Youda hag Efraim.

7 Leun eo o bro a arc'hant hag a aour,
ha divuzul eo o zeñzorioù;
Leun eo o bro a gezeg,
ha diniver eo o c'hirri.

8 Leun eo o bro a idoloù,
Hag e stouont dirak labour o daouarn,
Dirak ar pezh o deus stummet o bizied.
9 Rak-se eta e vo pleget kein an den,
Hag izelaet e vo an dud :
Arabat pardoniñ dezho !

10 Kae e-barzh ar garreg, en em guzh er poultr,
Evit tec'hel dirak dremm spouronus an Aotrou,
Ha dirak splannder e veurded,
Pa savo evit spouronañ an douar.

11 An daoulagad lorc'hus a sello d'an traoñ
Ha diskaret e vo fouge ar re vras, -
Rak an Aotrou a vo uhelaet,
An Aotrou hepken en deiz-se.

12 Rak Doue hollc'halloudek en devo e zeiz
A-enep kement a zo lorc'h ha fouge,
A-enep kement zo brasoni
Evit neuze he diskar;

13 A-enep holl sedrez al Liban,
lorc'hus hag uhel o fenn,
A-enep holl gwez-derv Basan,
14 A-enep an holl venezioù brabañsus,
A-enep an holl dorgennoù serzh,

15 A-enep an holl dourioù uhelsavet,
A-enep an holl mogerioù kadarn,
16 A-enep holl listri Tarsis,
A-enep an holl vagoù a varc'hadourezh prizius.

17 Balc'hder an den a vo pleget
Ha diskaret brasoni an dud,
Rak an Aotrou a vo uhelaet,
An Aotrou hepken en deiz-se :
18 E vo taolet kuit an holl idoloù,
Gwitibunan.

19 Antreit e groc'hioù ar reier
Hag e mougevioù an douar,
Evit tec'hel dirak dremm spouronus an Aotrou
Ha dirak splannder e veurded,
Pa savo evit spouronañ an douar.

20 En deiz-se e taolo an den
D'ar razhed ha d'al logod-dall,
An idoloù arc'hant, an idoloù aour,
En devoa savet dezhañ e-unan evit o adoriñ.

21 Hag antren a ray en toulloù ar c'herreg,
E groc'hioù ar reier,
Evit tec'hel a-zirak dremm spouronus an
Aotrou,
A-zirak splannder e veurded,
Pa savo evit spouronañ an douar.

22 Paouezit a fiziout en den
Pa n'eus en e zifron nemet ur c'hwezhadenn,
Rak petore stad a c'heller ober anezhañ?

An direnerezh e Jeruzalem.

3 1 Setu m'emañ an Aotrou, Doue
hollc'halloudek,
O vont da dennañ digant Jeruzalem ha digant
Youda
Pep sikour ha pep skoazell
(Pep sikour a vara ha pep sikour a zour) :
2 An den kadarn, ar brezelour,
Ar barner, an diouganer,
An urisin, an henaour,
3 Ar c'habiten, an den enorus,
Ar c'huzulier, ar micherour ampart,
Ar strobinellour akuit.

4 Ha tud yaouank a roin dezho da briñsed
Ha bugale eo ar re a vestronio warno.
5 Tud ar bobl en em strinko an eil re ouzh ar re
all,
Ha pep unan ouzh e nesañ;
An den yaouank en em daolo ouzh an den kozh,
Hag an den a netra ouzh an henaour.

6 Neuze e krogo unan bennak en e vreur
E ti e dad, 'n ur lavarout :
«Te ac'h eus ur vantell, bez rener warnomp
Ha kemer war da gont an dismantr-mañ»;

7 Nemet e savo e vouezh evit respont en deiz-
se :
«Me n'on ket mezeg !
N'em eus em zi na bara na mantell !
N'it ket d'am lakaat da rener war ar bobl !»

8 Rak horjellañ a ra Jeruzalem,
Ha Youda a zo o vont da gouezhañ :
Rak o c'homzoù hag o oberoù a sav enep an
Aotrou
Evit daeañ selloù e veurded.

9 O divergontiz a ro testeni enep dezho o-unan,
Embann a reont o fec'hed evel Sodom;
Evit o gwalleur ne guzhont ket anezhañ.
O rivin eo an hini a brientont dezho o-unan.

10 Lavarit avat : Eürus an den reizh,
Rak debriñ a ray eus frouezh e oberoù !
11 Gwa d'an den fallakr ! An droug en em gavo gantañ,
Rak paeet e vo dezhañ diouzh ober e zaouarn.

12 Va fobl ! Gwasket eo gant bugale,
Ha merc'hed a vestroni warni.
O va fobl, da renerien az laka da ziheñchañ
Hag a zispenn ar roud ac'h eus da vont gantañ.

13 Setu ma sav an Aotrou evit tamall,
En e sav emañ evit barn e boblad.
14 Emañ an Aotrou o tont
Da varn henaourien e bobl hag o friñsed :
«C'hwi eo hoc'h eus peuret ar winienn !
En ho tiez emañ dibourc'h ar paour.

15 Petra hoc'h eus da flastrañ va fobl
Ha da vresañ dremm ar beorien?
-Diougan an Aotrou, Doue hollc'halloudek !»

Enep stipadenned Jeruzalem

16 Lavarout a ra an Aotrou :
«Dre m'eo deuet merc'hed Sion da bompadiñ,
Dre ma kerzhont uhel o fenn
En ur wignal gant o daoulagad;

Dre ma valeont a gammedoù bihan
Evit lakaat o gwalennoù-treid da sklintinat,
17 E touzo an Aotrou pennoù merc'hed Sion,
An Aotrou a zizoloio o noazhder.

18 En deiz-se e tenno kuit an Aotrou ar bragerizoù,
Ar gwalennoù, an heolennoù, al loarennoù,
19 Ar c'hleierigoù-skouarn, an troioù-brec'h hag ar gouelioù,
20 An talgenoù, ar chadennigoù-treid hag ar gourizoù,
Ar boestoù c'hwez-vat, ar bravigoù-hud,
21 Ar bizeier hag al lagadennoù-fri,
22 Ar saeoù a briz, ar skerboù,
Ar mantilli hag ar serrigoù-dorn,
23 Ar melezourioù, ar c'hrezioù moan,
An tulbanoù hag ar mantilhennoù.

24 Hag e-lec'h c'hwez-vat e vo flaer,
e-lec'h gouriz, kordenn,
e-lec'h blev rodellet, penn moal,
e-lec'h ur sae ledan, ur sac'h,
e-lec'h kened, merk an houarn ruz.

Intañvezed Jeruzalem.

25 Diskaret e vo da wazed gant ar c'hleze
Ha da dud kreñv e-kreiz an emgann.
26 Hirvoudiñ a ray gant ar c'hañv dorioù Sion,
Hag hi, dibourc'het, a azezo er poultr.

4 1 En deiz-se e krogo seizh gwreg en ur gwaz
En ur ur lavarout : «N'az po ket d'hor magañ,
N'az po ket d'hor gwiskañ,
Gra dimp hepmuiken dougen da anv !
Sav diwarnomp hon dismegañs !»

Grataerezh a zaspren hag a glod.

2 En deiz-se e vo diwan an Aotrou kinkladur ha splannder,
Ha frouezhenn ar vro, enor ha levenez,
Evit ar re salvet a-douez tud Israel :

3 Ar re a vo bet lezet e Sion,
Ar re a vo bet espernet e Jeruzalem
A vo neuze anvet Sent,
Ar re bet enskrivet da gaout buhez e Jeruzalem.

4 Goude m'en devo an Aotrou gwalc'het loustoni merc'hed Sion
Ha puraet Jeruzalem diouzh ar gwad a zo enni
Gant an alan a varnerezh hag an alan a wasterezh,
5 Neuze e teuio an Aotrou da chom war holl dachennad Menez Sion,
Ha war an holl dud en em vodo eno,
Ma vo evito e-pad an deiz evel ur goabrenn, ur vogedenn,
Hag e-pad an noz evel sked un tantad o flamminañ :
Rak a-us d'an holl, klod an Aotrou a vo un daez,
6 Un deltenn da zisheoliañ diouzh tommderioù an deiz
Ha da vezañ repu ha goudor a-enep glav ha kurunoù.

1. Levrig kentañ : Diouganoù war Youda hag Efraim.

Hañvaladenn ar winienn

5 [1] Kanañ a rin d'am c'hariad,
kanenn e garantez evit e winienn :

Bez' en devoa va c'hariad ur winienn
War un dorgenn strujus :
[2] Palaret en devoa an douar anezhi
Ha lamet ar vein kuit,
Ha plantet kefioù gwini eus an dibab;
Savet un tour en he c'hreiz,
Toullet ivez ur waskerell.
Ha gortoz a rae diwarni rezin mat :
Hi avat ne roas nemet egras.

[3] Bremañ eta, tudoù Jeruzalem, ha c'hwi, tudoù Youda,
Barnit, m'ho ped, etre va gwinienn ha me !
[4] Petra ouzhpenn-se a oa d'ober d'am gwinienn
Ha n'em eus ket graet eviti?
Perak, pa c'hortozen e rofe rezin mat
N'he deus douget nemet egras?

[5] Bremañ eta e roin deoc'h da anavout
Petra rin-me d'am gwinienn :
Lemel a rin he c'hae diouti ma vo peuret,
Diskar a rin he moger kuit ma vo mac'het dindan an treid.

[6] He zreiñ a rin da fraosteg,
Ne vo mui diskoultret na c'hwennet,
Ma savo warni drez ha spern;
Ha d'ar c'houmoul e c'hourc'hemennin
Chom hep teurel o glav warni.

[7] Rak gwinienn Aotrou hollc'halloudek eo ti Israel,
Hag e blantenn garet eo gwazed Youda.
Edo war c'hed a reizhder ha setu lazherezh, -
War c'hed a wir ha setu garmoù a anken.

Mallozhioù

[8] Gwa d'ar re a stag ti ouzh ti
Hag a zastum park ouzh park,
Ken na van plas ebet ken,
Nemeto ken o chom o-unan-penn e-kreiz ar vro !

[9] Hogen sed ar pezh a lavar d'am divskouarn,
Aotrou hollc'halloudek !
Ya, didud e vo an tiez niverus-se;
An tiez bras ha kaer-se ne vo den ebet ken o chom enno.
[10] Rak dek kordenn-douar a wini ne roint nemet ur tonellad,
Ur c'homerad-had ne roio nemet un efaad-greun.

[11] Gwa d'ar re a sav beure-mat
Evit redek war-lerc'h an evajoù kreñv,
Hag a chom da glukañ diwezhat betek serr-noz
Evit bezañ tomm gant ar gwin !

[12] Telenn ha lud, taboulin ha fleüt,
Everezh gwin sed aze o fredoù;
Met ne daolont ket evezh ouzh oberoù an Aotrou,
Ha ne sellont ket ouzh labourioù e zaouarn.

[13] Setu perak e vo kaset va fobl da sklav,
Dre n'he deus ket a skiant;
He brientin a varvo gant an naon
Hag an engroez a zisec'ho gant ar sec'hed.

[14] En abeg da se emañ ar Sheol o ledanaat e gorzailhenn
Hag o tigeriñ ur genoù divuzul,
Rak ennañ e tiskenno splannder Sion hag hec'h holl cholori
Ha chalami an engroez lirzhin.

[15] Izelaet e vo Mab-Adam, diskaret an dud,
Lorc'hentez an daoulagad a vo taolet d'an traoñ.
[16] Met Aotrou hollc'halloudek en em ziskouezo uhel gant e varnedigezh,
Hag an Doue santel a vo gwelet e santelezh en e reizhded.

[17] Pa vo deñved ouzh o feuriñ evel peurvanoù,
Pa vo ar gantreerien o tebriñ e parkoù gwastet ar binvidien.
[18] Gwa d'ar re a sach an drougiezh war-bouez kerdin ar gaou
Hag ar pec'hed evel gant sugelloù ur c'harr !

[19] Ar re a lavar : «D'an Aotrou da hastañ,
Ra zifraeo d'ober e labour evit m'en gwelimp !
Ra dostaio, ra zeuio da wir mennad Doue santel Israel,
Evit ma ouezimp !»

[20] Gwa d'ar re a ra eus an droug ar mad,
Hag eus ar mad an droug,
Ar re a dro ar sklêrijenn e teñvalijenn
Hag an deñvalijenn e sklêrijenn,

Hag a laka ar c'hwerv da vezañ ar c'hwek,
Hag ar c'hwek da vezañ ar c'hwerv !

21 Gwa d'ar re a zo fur dirak o daoulagad o-unan
Ha skiantek war o meno !

22 Gwa d'ar re a zo tud kadarn da evañ gwin
Ha tud nerzhus da gemmeskañ an evajoù kreñv,
23 Ar re a zidamall an den fallakr evit ur prof
Hag a nac'h e wir d'an den reizh !

24 En abeg da se, evel ma vez lonket ar plouz gant teod an tan,
Evel ma vez kuzumet ar geot sec'h gant ar flamm,
E teuy o gwrizienn da vezañ breinadur
Hag o bleunienn a zinijo kuit evel poultr;
Rak distaolet o deus Lezenn Aotrou hollc'halloudek
Ha disprizet lavar Doue santel Israel.

Donedigezh an alouber Asouriat

25 Dre se eo bet tanflammet kounnar an Aotrou enep e bobl,
Astennet en deus e zorn warni ha skoet ganti;
Lazhet en deus ar briñsed
Hag o c'helanoù a zo evel teil e-kreiz ar straedoù.
Ha daoust da gement-se n'eo ket bet torret d'e gounnar
Hag e zorn a chom bepred savet uhel.

26 Sevel a ra ur banniel da c'hervel ar broioù pell,
C'hwibanat a ra dezho da zont eus penn pellañ an douar,
Ha setu ma teuont skañv ha dilu.
27 En o zouez n'eus hini a ve skuizh, hini na drabidellfe,
Hini o voredin pe o kousket,
Hini a vefe dibrennet e c'houriz pe torret korreenn e votoù.

28 Lemm eo o biroù, stignet o holl waregoù;
Kalet evel kailhastr eo karnoù o c'hezeg
Ha rodoù o c'hirri zo herrus evel ur gorventenn.
29 Yudal a reont evel leoned,
Yudal a reont evel ul leon yaouank,
A groz, a 'n em daol war e breizh
Hag a gas anezhañ hep na ve den evit en skrapañ digantañ.

30 En deiz-se e vo kroz a-enep Youda,
Evel krozadenn ur mor.
Sellit ouzh an douar, setu teñvalijenn hag anken,
Setu mouget ar sklêrijenn gant koumoul du !

2. Levrig an Emmanuel.

Galvidigezh Izaia.

6 1 Ar bloaz ma varvas ar roue Ozias e welis an Aotrou azezet war un tron uhelsavet, ha pastelloù e vantell a leunie an Templ. 2 Serafined a oa dirazañ, pep a c'hwec'h askell dezho : gant div e kuzhent o dremm, gant div e kuzhent o zreid ha gant div e nijent. 3 Ha youc'hal a raent an eil d'egile, hag e lavarent : Santel, santel, santel eo Aotrou hollc'halloudek ! Leun eo an douar a-bezh gant e c'hloar ! 4 Hejet e oa diazezoù an dorioù gant mouezh an hini a youc'he hag an ti a voe leuniet a voged. 5 Neuze e lavaris : Gwa me ! kollet on ! Rak un den dic'hlan e ziweuz ez on-me, hag e-kreiz ur bobl dic'hlan he diweuz emaon o chom, hag ez eo ar Roue, Doue hollc'halloudek, o deus gwelet va daoulagad. 6 Met unan eus ar Serafined a nijas betek ennon, gantañ en e zorn ur c'hlaouenn-dan en devoa kemeret diwar an aoter gant un durkez; 7 he stekiñ a reas ouzh va genoù en ur lavarout : Sell ! Homañ he deus stoket ouzh da ziweuz, lamet eo kuit da zrougiezh ha glanaet da bec'hed.

8 Neuze e klevis mouezh an Aotrou o lavarout : Piv a gasin? Ha piv a yelo evidomp? Ha me da respont : Setu-me ! Va c'has-me ! 9 Hag eñ a lavaras :

«Kae ha lavar d'ar bobl-se :
Klevit, selaouit hep kompren,
Gwelit, sellit hep anavout.

10 Kaleta kalon ar bobl-mañ,
Ponnera o divskouarn ha mouch o daoulagad,
Gant aon na welfe o daoulagad
Ha na glevfe o divskouarn,
Na gomprenfe o c'halon,
Na zistrofent ha na vefent yac'haet.»

11 Neuze e lavaris : «Betek pegeit, Aotrou?»
Hag eñ a respontas :

2. Levrig an Emmanuel.

«Ken na vo ar c'hêrioù dispennet ha didud,
Hag an tiez hep den enno ken,
Hag an douar gwastet, digevannez;
12 Ken n'en devo an Aotrou pellaet an dud,
Ken na vo bras an digenvez e-kreiz ar vro.

13 Ha ma chom c'hoazh un dekvedenn eus an dud
E vint distrujet d'o zro;
Hag evel ma chom o c'hefioù
Gant an tourmantin hag an derv bet diskaret,
Evel-se e chomo ur c'hef, un had santel.»

Kemennadur d'ar roue Ac'haz ha d'e dud.

7 1 En deizioù Ac'haz, mab Joatam, mab Ozias, roue Youda, e pignas Rasin, roue Aram, ha Peka, mab Romelia, roue Israel, enep Jeruzalem d'hec'h argadiñ; met ne zeujont ket a-benn d'he c'hemerout.

2 Tud a oa deuet da gemenn an dra-se da di David : Emañ Aram o kampañ en Efraim ! Ha neuze e oa bet lakaet e brall kalon Ac'haz ha kalon e bobl, evel ma vez lakaet e brall gwez ar c'hoadoù gant an avel.

3 Hag an Aotrou a lavaras da Izaia : «Kae da ziambroug Ac'haz, te ha Sear-Iasoub da vab, war-zu penn pellañ kanol al lenn uhelañ, war hent park ar C'hommer, 4 ha lavar dezhañ :

Diwall, chom sioul, bez dizaon,
N'ez ket da fallgaloniñ
En abeg d'an daou damm etev-tan-se o teurel moged,
En abeg da vrouez Rasin, roue Aram,
Ha da gounnar mab Romelia,
5 Dre m'he deus Aram en em glevet
Gant Efraim ha mab Romelia
D'ober droug ouzhit; en ur lavarout :

6 Pignomp a-enep Youda,
Spouronomp anezhañ, aloubomp anezhañ
Ha lakaomp eno da roue mab Tabeel.

7 Met Doue an Aotrou a gomz evel-henn :
Se n'en devo efed ebet, se ne vo ket !
8 Rak kêr-benn Aram eo Damas
Ha penn Damas eo Rasin,
9 Kêr-benn Efraim eo Samaria
Ha penn Samaria eo mab Romelia,
8b Met a-benn pemp bloaz ha tri-ugent
E paouezo Efraim flastret da vezañ ur bobl.
9b Mar ne gredit ket avat ne badot ket.»

An eil kemennadur d'ar Roue : Arouez an Emmanuel

10 An Aotrou a gomzas c'hoazh ouzh Ac'haz en ur lavarout : 11 «Goulenn un arouez digant an Aotrou da Zoue, pe en donder an douar pe en uhelder an neñv.» 12 Met Ac'haz a respontas : «Ne c'houlennin ket ha ne demptin ket an Aotrou !» 13 Neuze e lavaras Izaia :

«Selaouit eta, tud tiegezh David !
Hag-eñ eo re nebeut deoc'h skuizhañ an dud
Ma skuizhit ivez va Doue?

14 Neuze eo an Aotrou anezhañ e-unan a roio deoc'h un arouez :
Setu m'eo dougerez ar Werc'hez hag e c'hano ur mab
A vo roet dezhañ Emmanuel da anv.

15 Debriñ a ray laezh ha mel
Ken na ouio disteurel an droug ha dibab ar mad;
16 Rak a-raok ma ouio ar bugel
Disteurel an droug ha dibab ar mad
E vo bet gwastet bro an daou roue-se ac'h eus aon razo.

17 Lakaat a ray an Aotrou da zont warnout,
War da bobl ha war di da dad,
Deizioù 'vel n'eus ket bet o tont
Abaoe m'en em zisrannas Efraim diouzh Youda,
- Roue Asour -

18 En deiz-se e c'hwitello an Aotrou da c'hervel
Ar c'hwibu a zo er penn pellañ eus stêrioù an Ejipt
Hag ar gwenan a zo e Bro-Asour.

19 Dont a raint d'en em bozañ
En traoniennoù serzh hag e skalfoù ar reier,
War an holl vodoù-spern ha war an holl beurvanoù.

20 En deiz-se, gant un aotenn feurmet gantañ
Er broioù en tu-hont d'ar Stêr
E razo an Aotrou ar penn ha blev an divesker,
Hag ivez ar barv a-bezh.

21 En deiz-se e vo pep unan
O vevañ ur vuoc'h ha div zañvadez,
22 Hag e roint kement a laezh

Ma ne vo debret nemet dienn;
Rak mel ha dienn eo ar pezh a zebro
Ar re a vo manet er vro.

[23] Rak en deiz-se, kement tachenn ma oa enni
Mil kef gwini, dezho talvoudegezh mil pezh arc'hant,
Ne vo ken anezhi nemet drez ha spern.

[24] Gant saezhoù ha gwaregoù ned eor ken enni,
Rak ar vro ne vo ken anezhi nemet drez ha spern;
[25] Hag an holl venezioù-se a veze c'hwennet gant ar c'hwengloù
Ned eor mui enno gant aon rak an drez hag ar spern :
Ur peurvan evit an ejened e vint,
Un douar d'an deñved da vac'hañ !

Kemennadur d'ar bobl

8 [1] Lavarout a reas an Aotrou din :
«Kemer un dablezenn vras,
ha skriv warni gant lizherennoù aes da lenn :
Skraperezh prim ! Preizhataerez tost !»

[2] Ha kemer a ris din testoù leal,
ar beleg Ouria ha Zakaria, mab Barac'hias.
[3] Tostaat a ris ouzh ar Brofedez :
koñsev a reas ha genel ur mab.

Neuze an Aotrou a lavaras din :
«Ro dezhañ da anv **Maher-Shalal-Hash-Baz**
(Skraperezh prim, preizhataerez tost !).
[4] Rak kent d'ar bugel gellout gervel : "Tad ! Mamm !",
e vo bet degaset pinvidigezhioù Damas
ha dibourc'hioù Samaria dirak roue Asour.»

[5] Komz a reas c'hoazh an Aotrou ouzhin hag e lavaras din :
[6] «Peogwir he deus ar bobl-mañ graet fae
Ouzh dourioù Siloe o redek didrouzik,
Ha peogwir e kren en abeg da Rasin ha da vab Romelia,
[7] En askont da se setu ma lakay an Aotrou da zont warno
Doureier bras ha don ar Stêr,
Roue Asour gant e holl nerzh.

Sevel a ray dreist he naoz a bep tu
Evit en em ledañ dreist he glannoù;
[8] Antren a ray en Youda, liñvañ ha beuziñ,
Ha sevel betek ar gouzoug,
Hag astennad e zivaskell a c'holoio
Da vro en he fezh, Emmanuel !

[9] Anavezit se, pobloù, ya, bezit spouronet;
Selaouit holl, broioù pellañ ar bed !
En em baramantit ha bezit spouronet,
En em baramantit, met flastret e vezot !
[10] Savit mennadoù, met c'hwitañ a raint,
Roit urzhioù, met diefed e vezint,
Rak Doue a zo ganimp !»

[11] Rak evel-henn e komzas ouzhin an Aotrou
Pa grogas gant e zorn ennon
Ha pa 'm alias da ziwall da vale
Gant hent ar bobl-mañ :

[12] «Na rit ket kavailhad
Eus kement a vez anvet kavailhad gant ar bobl-se,
N'it ket da spouronañ rak ar pezh a spouron anezho,
Na spontit ket !
[13] Aotrou hollc'halloudek eo an hini a dleit disklêriañ santel,
Eñ an hini a dleit doujañ ha spouronañ dirazañ.

[14] Eñ eo a zeuio da vezañ ur maen-skoilh
Hag ur roc'h a wall-lamm evit an daou di eus Israel,
Ur pech hag ur roued evit tud Jeruzalem.
[15] Kalz anezho a streboto, a gouezho,
A vo bruzunet, a vo luziet er roued ha paket.»

Disklêriadur Izaia d'e ziskibien

[16] Lakaat a ran ul liamm war an testeni-se,
Siellañ a ran ar gentel-se e kalon va diskibien :
[17] Emañ va goanag en Aotrou
Zoken pa guzh e zremm ouzh ti Yakob,
Hag ennañ e lakaan va fiziañs.

[18] Setu me hag ar vugale en deus roet din an Aotrou
A zo arouezioù ha diouganoù en Israel
A-berzh Aotrou hollc'halloudek,
An hini zo o chom war Venez Sion.

[19] Pa lavaro deoc'h an dud :
«Kemerit kuzul digant an igromañserien
Ha digant an urisined oc'h hiboudiñ hag o vouskomz !

2. Levrig an Emmanuel.

Respontit : Hag-eñ n'eo ket digant he doueoù
E tle ur bobl kemer kuzul?»

Hag-eñ eo digant ar re varv
E tleer goulenn kuzul diwar-benn ar re vev?
[20] Sed ar gelennadurezh hag an testeni !
Sur, mar ne gomz ket ar bobl hervez al lavar-
mañ
Ne vo ket eviti ur gouloù-deiz !

[21] Kantren a raint a-dreuz ar vro
Gwall-reuzeudik ha marnaoniet,
Ha p'o devezo naon e savo droug enno
Hag e vallozhint o roue hag o Doue;

Sevel a raint o daoulagad war-zu an nec'h,
[22] Evit sellout goude-se war-zu an douar :
Setu trubuilh ha teñvalijenn, anken dic'houloù.
Ya, distaolet e vezint en deñvalijenn !
[23] Hogen n'eus mui a deñvalijenn
Evit an douar a zo bet en enkrez.

Ar Priñs da zont

Evel m'he deus an amzer gentañ degaset
gwallerezh
Da zouar Zaboulon ha da zouar Neftali,
Evel-se an amzer diwezhañ a leunio a glod
Hent ar Mor,
An tu all d'ar Yordan, tolead ar Baganed.

9 [1] Ar bobl a gerzhe en deñvalijenn
He deus gwelet ur sklêrijenn vras,
Ar re a oa o chom e bro skeud an Ankoù
Eo paret ar gouloù warno.

[2] Laouenaet hoc'h eus tud ho poblad
Ha kresket o levenez;
Tridal a reont dirazoc'h
Evel ma trider da vare an eost,
Evel ma trivli an drec'hourien
Pa lodennont an dibourc'hioù.

[3] Rak ar yev a veze o pouezañ warno,
Ar gelastrenn a skoe gant o c'hein,
Gwialenn o gwaskor,
O zorret hoc'h eus evel en deiz Madian.

[4] Rak holl votoù ar vrezelourien o vac'hañ an
douar,
An holl vantelloù bet saotret gant ar gwad,
Setu int taolet en tan
Ha lonket gant ar flamm.

[5] Rak ur bugel a zo ganet dimp,
Ur mab a zo roet dimp,
A zo bet lakaet ar galloud war e zivskoaz,
Hag anvet e vezo
Kuzulier burzhudus, Doue kadarn,
Tad peurbadel, priñs ar peoc'h.

[6] Evit astenn e veli
Ha reiñ ur peoc'h diziwezh
da dron David ha d'e rouantelezh,
evit en diazezañ hag en startaat
er reizhder hag er gevionded
adal vremañ da virviken :

Gred Aotrou hollc'halloudek a ray kement-se !

Barnedigezh a-enep Efraim

[7] An Aotrou en deus kaset ur gomz da Yakob
Ha kouezhet eo en Israel :
[8] Ar bobl a-bezh he devo anaoudegezh
a gement-se,
Efraim hag annezerien Samaria;

Int-i hag a lavar en o brasoni
Hag e rogentez o c'halon :
[9] Kouezhet eo ar brikennoù?
Mat ! Savomp murioù gant mein-benerezh.
Troc'het eo bet ar sikamorenned?
Plantomp en o lec'h sedrezenned.

[10] Met an Aotrou a lakay enebourien da sevel en
o enep,
Broudañ a ray o diarbennerien,
[11] Aram er reter, ar Filistiz er c'hornog,
Ha debriñ a raint Israel a c'henaouadoù bras.
Ha daoust da gement-se n'eo ket bet torret
e gounnar
Hag e chom astennet e zorn.

[12] Rak ar bobl ne zistro ket d'an hini a sko ganti,
Ne glask ket Aotrou hollc'halloudek.
[13] Neuze an Aotrou a droc'ho da Israel e benn
hag e lost,
Ar balmezenn hag ar vroenenn en hevelep
deiz :
[14] -Ar penn eo an henaour hag an uheliad,
Al lost eo ar fals-diouganer, kelenner ar gaou -

[15] Renerien ar bobl-mañ a ziheñch anezhi
Ha setu m'eo dianket ar re vleinet.
[16] Dre-se n'esperno ket an Aotrou o zud
yaouank,

Ne druezo ket ouzh o emzivaded nag ouzh
o intañvezed;

Tud gwall ha fallakr ez int holl,
Pep genoù a vez oc'h embann sotoni,
Ha gant se holl n'eo ket bet torret e gounnar
Hag e chom astennet e zorn.

17 Rak evel un tan e flamm an drougiezh,
Un tan o kuzumiñ drez ha spern,
O teviñ strouezhegi ar c'hoad,
Ma sav moged a-vouilhadoù.

18 Dre gounnar Aotrou hollc'halloudek
Eo bet entanet ar vro,
Deuet eo ar bobl da vezañ boued ar flamm.
N'eus den oc'h espern e vreur :

19b Lonkañ 'ra pep hini kig e nesañ.
19a Troc'hañ a reer a-zehoù ha naonek e chomer
atav,
Debriñ a reer a gleiz ha n'eus den o kaout
e walc'h.

20 Manase a sav enep Efraim, Efraim enep
Manase,
Hag o-daou enep Youda.
Ha gant se holl n'eo ket bet torret e gounnar
Hag e chom astennet e zorn.

10 1 Gwa d'ar re a zoug setañsoù direizh,
D'ar skribed a skriv barnedigezhioù diwir,
2 O nac'hañ ar reizhded d'ar beorien,
Hag o lemel o gwir digant reuzeudien va fobl,
Evit preizhata madoù an intañvezed
Ha dibourc'hañ an emzivaded !

3 Petra reot e deiz ar c'hastiz
Hag en distrujadenn a zeuio eus a bell?
Davet piv e tec'hot evit kaout skoazell,
Ha pelec'h e lakaot ho teñzorioù?

4 Ne vo ket ken d'ober nemet soublañ e-touez ar
brizonidi
Pe gouezhañ e-mesk ar re lazhet.
Ha gant se holl n'eo ket bet torret e gounnar
Hag e chom astennet e zorn.

Diougan enep Asour

5 Gwa dit, Asour, kelastrenn va c'honnar,
Te ar vazh a ra va fulor ganti !
6 E gas a ran a-enep ur vroad fallakr,
E ren a ran a-enep pobl va buanegezh,
Evit skrapañ an dibourc'hioù hag he freizhata,
Evit he mac'hañ dindan e dreid evel fank ar
straedoù.

7 Eñ avat n'eo ket hennezh e c'hoant,
N'eo ket hennezh soñj e galon?
Rak ne glask nemet distrujañ
Ha diouennañ pobloù e-leizh.

8 Ha lavarout a ra : Va friñsed,
Hag-eñ n'int ket holl kement ha rouaned?
9 Daoust ha ne vo ket eus Kalmo evel eus
Karkamish,
Eus Emat evel eus Arfad,
Hag eus Samaria evel eus Damas?

10 Evel m'en deus va dorn tizhet
Rouantelezhioù an idoloù
Hag a oa trec'h o skeudennoù
Da re Jeruzalem ha da re Samaria,
11 Evel m'am eus graet da Samaria ha d'hec'h
idoloù,
Hag-eñ ne rin ket kemend-all da Jeruzalem ha
d'he skeudennoù?

12 Sed avat, p'en devo an Aotrou peurechuet
e holl labour
War Venez Sion hag e Jeruzalem,
E kastizo neuze frouezh mennadoù balc'h roue
Asour
Ha rogentez e zaoulagad brasonius.

13 Rak lavaret en deus :
Gant nerzh va dorn eo em eus graet se,
Ha gant va furnez dre ma'z on skiantek;
Dilec'hiet em eus bonnoù ar pobloù,
Preizhataet em eus o zeñzorioù,
Evel ur gouron em eus didronet rouaned.

14 Va dorn en deus paket evel un neizh
Pinvidigezhioù ar pobloù;
Evel ma tastumer vioù dilezet
Em eus skrapet holl vroioù an douar,
Hep n'en devfe nikun fiñvet e askell,
Pe digoret e veg, pe laosket ur bibid !

15 Hag-eñ en em veul ar vouc'hal war goust an
hini a ra ganti?
Hag-eñ e fouge an heskenn enep an hini he
c'has en-dro?
Evel pa vefe ar skourjez a lakfe da vont ar re
a sko ganti,
Evel pa vefe ar vazh a lakfe ar vrec'h da sevel !

2. Levrig an Emmanuel.

16 En abeg da se e tegaso an Aotrou, Doue
hollc'halloudek,
An dizeriadur war vrezelourien gadarn Asour,
Ha dindan e builhentez e krogo un tan
Evel tan un tangwall pa grog.

17 Rak sklêrijenn Israel a zeuio da vezañ un tan,
Hag e Zoue santel ur flamm
A zevo hag a zebro e zrein hag e zrez
En un devezh hepken.

18 Strujusted e goadeg hag e frouezheg,
He c'huzumiñ a ray korf hag ene,
Hag e vezo evel gant ur c'hlañvour o vont da
zizeriañ.
19 Restad gwez e goadeg a vo aes-tre da niveriñ,
Ur bugel a c'hellfe enskrivañ anezho.
Silvidigezh ar nemorant eus Israel

20 En deiz-se e c'hoarvezo na zalc'ho ket ken
Ar restad eus Israel
Nag ar re saveteet eus ti Yakob
D'en em harpañ pelloc'h
War an hini a skoe warno;
Hogen en em harpañ a raint war an Aotrou

War Doue santel Israel, gant fealded.

21 Un nemorant eus Yakob
A zistroio ouzh an Doue kadarn.
22 Rak na pa vije da bobl, o Israel, evel traezh ar
mor
Eo un nemorant hepken a zistroio.
Divizet eo an distruj evel un diruilhadenn
a reizh.
23 Rak an distrujadenn bet divizet gantañ,
Emañ an Aotrou, Doue hollc'halloudek,
O vont d'he seveniñ dre ar vro a-bezh.

24 Setu perak e komz evel-henn an Aotrou, Doue
hollc'halloudek :
Te, va fobl, hag a zo e Sion da di-annez,
Na 'z pez ket aon rak Asour,
Pa skoio warnout gant ar wialenn
Ha pa savo e vazh ouzhit evel gwezhall an
Ejipt.

25 Rak ur pennadig bihan a amzer c'hoazh,
Hag e paouezo va brouez
Hag e troio va fulor enep dezho d'o distrujañ.

26 Aotrou hollc'halloudek a savo e skourjez
outañ,
Evel pa skoas gant Madian e-tal karreg Oreb,
Hag evel pa savas e vazh ouzh ar mor,
E savo anezhi c'hoazh evel gwezhall ouzh an
Ejipt.

27 Setu ma c'hoarvezo en deiz-se;
Ma vo tennet e vec'h diwar da zivskoaz
Ha dilamet e yev diwar da choug.

Arme Asour o tont betek Jeruzalem

Dont a ra war-raok e tu Remon,
28 Deuet eo betek Aiat, tremen a ra dre Magron.
Lezet en deus e bakadoù e Mac'hmas.

29 Tremenet o deus an ode ha kampet un noz
e Geba.
Emañ Rama e-kreiz ar spouron
Ha Gabaa Saoul o tec'hout.

30 Laosk kriadennoù a anken, o merc'h Gallim !
Digor da skouarn, o Laisa ! Paour kaezh
Anatot !
31 Tud Madmena en em strew a bep tu
Ha tud Gabim a glask ur repu.

32 C'hoazh un devezh hag emañ e Nob
Evit sevel bremañ e zorn a-enep merc'h Sion,
A-enep krec'hienn Jeruzalem.

33 Hogen setu an Aotrou, Doue hollc'halloudek,
O tiskar ar brankoù a-strakadoù;
Troc'het eo ar gwez uhelañ
Ha taolet d'an traoñ ar re vrasañ.
34 Gant ar vouc'hal eo drailhet strouezhegi ar
c'hoad
Hag al Liban a gouezh gant e holl splannderioù.

Ar Roue da zont

11 1 Ur vountadenn a gresko diwar gef Jese
Ha diwar e wrizienn en em zispako ur
vroustenn.

2 Hag e plavo warnañ Spered an Aotrou,
Ar spered a furnez hag a skiant,
Ar spered a guzul hag a nerzh-kalon,
Ar spered a ouiziegezh hag a zoujañs-Doue :
Lakaat a ray e blijadur e karantez an Aotrou.

3 Ne varno ket diouzh gwel an daoulagad,
Ne roio ket e setañs diwar gleved hepken;
4 Met barn a ray ar beorien gant lealded,

Hag e tougo setañsoù reizh e-keñver tud izel ar vro.

Skeiñ a ray ouzh an den drouk gant kelastrenn e c'henoù
Ha gant alan e vuzelloù e lazho an den fall.
5 Ar reizhded a vo gouriz e groazell.
Hag ar fealded en-dro d'e zivlez.

6 Neuze ar bleiz a vo o chom gant an oan
Hag al loupard o c'hourvez gant ar menn-gavr;
Al leue, al leon a beuro a-gevret
Hag ur bugelig o mesaio.

7 Ar vuoc'h a zebro a-unan gant an arzhez,
O reoù vihan a c'hourvezo en ur gichen,
Hag al leon a chagello plouz evel an ejen.

8 Ar vagadell a c'hoario war doull an aspig
Hag e toull an naer-wiber,
Ec'h astenno ar bugelig e zorn.

9 Droug ebet, dismantr ebet ken ne vezo graet
War va holl venez santel,
Rak leun e vo an douar eus anaoudegezh an Aotrou,
Evel strad ar mor gant an dourioù en golo.

10 En deiz-se e savo bountadenn gwrizienn Jese
Evel ur banniel evit ar pobloù,
Ha war-zu enni en em droio ar broadoù,
Hag e vo leun a c'hloar al lec'h m'emañ o chom ennañ.

11 Hag e vo en deiz-se mac'h astenno an Aotrou
E zorn evit un eil gwezh
Da zasprenañ restad e bobl,
Ar re a vo bet manet en Asour hag en Ejipt,
E Patros hag e Koush,
En Elam, e Sennaar, en Emat
Hag en Inizi ar mor.

12 Eñ a savo ur banniel er vann war-zu ar broadoù
Evit dastum harluidi Israel,
Hag a vodo dasstrewidi Youda
eus pevar c'horn an douar.

13 Neuze e paouezo gwarizi Efraim
Hag e vo dilamet kuit mac'homerien Youda;
Efraim n'en devo mui erez ouzh Youda
Ha ne vo mui Youda enebour da Efraim.

14 En em deurel a raint en un nijadenn
War zivskoaz ar Filistiz e tu ar C'huzh-heol,
Hag ez aint a-gevret da breizhata bugale ar Sav-heol;
Lakaat a raint o dorn war Edom ha Moab
Ha bugale Amon a vo sujet dindano.

15 An Aotrou a zisec'ho brec'h-vor an Ejipt
Hag a savo e zorn enep ar Stêr, e fulor e alan :
He rannañ a ray e seizh gwazh-dour
E doare ma vo tu d'he zreuziñ gant sandalennoù;

16 Ma vo evel-se un chaoser evit restad e bobl,
Evit ar re a vano c'hoazh en Asour,
Evel ma voe un hent evit Israel
En deiz ma savas eus douar an Ejipt.

Meulgan ar re zasprenet

12 1 En deiz-se e lavari :

Dougen a ran trugaregezh deoc'h, Aotrou,
Rak kounnaret e oac'h em enep,
Met distroet eo ho prouez
Ha va frealzet hoc'h eus.

2 Setu, Doue eo va silvidigezh;
Fiziañs am bo, ha n'em bo ket aon ken,
Rak va nerzh ha va c'han eo an Aotrou,
Eñ zo bet evidon ur salver.

3 Tennañ a reot dour gant levenez
Diouzh andonioù ar silvidigezh.

4 Hag e lavarot en deiz-se :
«Trugarekait an Aotrou ha youc'hit d'e anv,
Embannit e-touez ar pobloù brasted e oberoù !»

Degemennit ez eo uhel-dreist e anv !
5 Salmit d'an Aotrou, dre m'en deus graet burzhudoù,
Ra vint anavezet gant an douar a-bezh.

6 Youc'hit, kanit a levenez, annezerien Sion,
Rak bras en ho kreiz eo Doue santel Israel !

3 Diouganoù a-enep ar pobloù estren.

Diougan a-enep Babilon

13 [1] Diougan diwar-benn Babel, diskuliet da
Izaia, mab Amos :

[2] War ur menez moal, gwintit ur banniel,
Hopit warno d'o gervel,
Gwignit gant an dorn
Ma-z aint e-barzh dre zor ar Briñsed.

[3] Urzh am eus roet d'am gouestlidi
Evit labour va c'honnar;
Galvet em eus va zud kadarn,
Ar re a youc'h gant haelder d'an trec'h.

[4] Selaouit ! Un trouz a dud war ar menezioù
Evel trouz ur bobl diniver.
Selaouit ! Safar rouantelezhioù,
Ha broadoù kevredet.

Aotrou hollc'halloudek an hini eo
Oc'h ober ar gweloù war e dud a vrezel,
[5] Eus a bell-vro e teuont
Eus penn pellañ an dremmwel,
An Aotrou ha binvioù e gounnar
Evit gwastañ an douar a-bezh.

[6] Yudit, rak tost emañ deiz an Aotrou,
Evel ur wastidigezh a-berzh an Hollc'halloudeg;
[7] Ha neuze e teuio pep dorn da wanaat,
Ha pep kalon-den da deuziñ en e greiz.

[8] Krenañ a reont, glizi ha gwentloù a zo krog enno,
En em weañ a reont evel ur vaouez o wilioudiñ;
Sellout a reont saouzanet an eil ouzh egile,
Evel tanflammet o dremm.

[9] Rak setu m'emañ deiz an Aotrou o tont,
Deiz a grizder, a gounnar hag a fulor leun-barr
Evit ober ur gouelec'h eus an douar
Ha raskañ dioutañ ar bec'herien.

[10] Stered an neñv hag o flanedennoù
Ne roint ken o sklêrijenn;
Teñvalaet e vo an heol kerkent ha savet
Hag al loar ne lugerno ken he gouloù.

[11] Kastizañ a rin ar bed en abeg d'e zrougiezh,
Hag an dud dizoue evit o fallagriezh;
Lakaat a rin da baouez balc'hder al lorc'heien
Hag e tiskarin rogentez an diranted.

[12] Lakaat a rin an dud rouesoc'h eget aour glan,
Dibaotoc'h eget aour Ofir.
[13] Ober a rin d'an neñvoù krenañ
Ha brañsellet e vo an douar diwar e ziazez,
Gant taeroni Aotrou hollc'halloudek
En deiz e gounnar hag e vuanegezh.

[14] Neuze evel ur c'hazelenn spontet o tec'hout,
Evel un tropell ha n'eus den d'e zastum,
E tistroio pep hini etrezek e bobl
Hag e tec'ho pep hini d'e vro.

[15] Ar re a gavor a vo treuz-toullet
Hag ar re baket a vo diskaret dre ar c'hleze;
[16] Dirak o daoulagad e vo flastret o bugaligoù,
Gwastet o ziez ha gwallet o gwragez.

[17] Setu ma lakaan ar Veded da sevel enep dezho,
Int ha na reont forzh eus an arc'hant
Ha na glaskont ket an aour.

[18] Met o gwaregoù a ziskaro ar re yaouank d'an douar,
N'o devo ket truez ouzh frouezh ar c'horf.
O lagad a vo didrugar ouzh ar vugaligoù.

[19] Babel, kened ar rouantelezhioù
Brageriz lorc'hek ar Galdeiz,
A vo evel Sodom ha Gomora
Bet eilpennet gant Doue.

[20] Didud e chomo da viken,
Ne vo mui annezet a remziad da remziad.
Ne savo ket an Arab e deltenn enni ken,
Ne glozo ket ar vêsaerien o loened enni ken.

[21] Met enni e ray o ched al loened gouez;
Ar c'haouenned a leunio he ziez.
Enni e ray ar struskañvaled o chomadur,
Hag e-barzh e korollo ar Satired.

[22] Ar bleiz-broc'hed a yudo 'n he falezioù goullo,
Hag ar chas gouez en he ziez a blijadur...
Ha tost emañ ar c'houlz ma teuio hec'h amzer,
Hag he deizioù ne vint ket ampellet.

An distro eus an Harlu.

14 [1] Rak an Aotrou a druezo ouzh Yakob
Hag a zibabo c'hoazh Israel.
Adlakaat a ray e dud en o douar,

Hag outo en em stago an diavaezidi;
Ouzh ti Yakob en em unanint.

2 Tud ar pobloù a zeuio da c'hemer
Evit o degas en-dro d'o bro;
Ha tud tiegezh Israel en douar an Aotrou
O ferc'henno da vevelien ha da vitizhien.
Ober a raint o sklavourien
Eus ar re o devoa sklavelaet anezho
Hag e vestroniint war o gwaskerien.

Flemmgan diwar-benn diskar Roue Babel.

3 En deiz ma ray dit an Aotrou diskuizhañ
Eus da c'hloazioù hag eus da enkrezioù
Hag eus ar sklavelezh kalet e oas bet lakaet dindani,
4 E tistagi ar flemmgan-mañ a-enep Roue Babel,
Hag e lavari :

«Penaos ez eo aet da get ar gwasker !
Penaos eo paouezet ar mac'homerezh !
5 An Aotrou en deus torret bazh ar re zrouk
Ha gwalenn-roue an diranted,
6 An hini a skoe ouzh ar pobloù gant fulor
A daolioù dibaouez,
An hini a c'houarne ar pobloù gant kounnar
En un heskinerezh didruez.

7 Diskuizhañ a ra, sioul, an douar a-bezh,
An dud a laosk youc'hadennoù a levenez !
8 Ar siprez, zoken, ha sedrez al Liban
A drid laouen en abeg dit :
"Abaoe ma'z out gourvezet, emezo,
Ne sav ket ken a-enep dimp an diskarer !"

9 Ha bed an Ankoù, en traoñ, a firbouch en askont dit
Evit donet d'az tiambroug;
Lakaat a ra da zihuniñ
Tasmantoù holl briñsed an douar;

Lakaat a ra holl rouaned ar pobloù
Da sevel diwar o zron;
10 Hag holl e stagont da gomz evit lavarout dit :
«Te ivez, te zo diskaret eveldomp !
Te ivez a zo deuet da vezañ heñvel ouzhimp !»

11 Da bompad zo diskennet er bez
Gant soniri da delennoù;
Dindanout ur gwelead preñved
Hag ar c'hontron warnout da ballenn-gwele !

12 Penaos out-te kouezhet eus an neñvoù,
O sterenn lugernus, o mab ar gouloù-deiz?
Penaos out bet diskaret d'an traoñ,
Te hag a voustre ar broadoù?

13 Ez kalon e lavares : Pignat a rin d'an neñvoù,
A-us da stered Doue e savin va zron;
Azezañ a rin war lein Menez ar Vodadeg
E donderioù an Hanternoz.

14 Pignal a rin war gern ar c'hoabr
Hañval e vin ouzh an Uhelañ.
15 Ha setu ma'z eo d'ar poull-bez ez out diskennet
En donderioù an islonk !

16 Ar re az kwel a stag ouzhit o daoulagad,
Ouzhit e sellont spis en ur lavarout :
"Hag hennezh eo an hini a lake an douar da grenañ,
A heje ar rouantelezhioù,
17 A droe ar bed e gouelec'h,
A zistruje ar c'hêrioù,
Ha na zigore ket d'e brizonidi ma tistrofent d'ar gêr?"

18 Holl rouaned ar broadoù
Holl gwitibunan zo gourvezet gant enor,
Pep unan en e chomadur;

19 Te avat a zo bet taolet pell diouzh da vez
Evel ur c'hollad euzhus,
Ar re lazhet, treuz-toullet gant ar c'hleze
A vez diskennet e bezioù-maen.

20 Te avat ne vi ket unanet ganto er foz,
Rak distrujet ac'h eus da vro ha diouennet da bobl !
Eus ul lignez a dud fall
Ne vezo ket komzet ken !

21 Kempennit lazhadeg ar mibien,
En abeg da fallagriezh o zadoù,
Evit na adsavint ket ken da aloubiñ an douar
Na da c'holeiñ dremm an hollved.»

A-enep Babel

22 Sevel a rin-me en o enep, eme Aotrou hollc'halloudek,
Hag e tistrujin eus Babel hec'h anv, he restad,
He gouenn, he lignez, eme an Aotrou !

3 Diouganoù a-enep ar pobloù estren.

[23] Hag e rin anezhi un toull heureuchined,
Ur bazilig,
Hag he skubañ a rin gant skubell an distruj
--diougan an Aotrou hollc'halloudek ---

Diougan enep Asour

[24] Touet en deus Aotrou hollc'halloudek
En ur lavarout : «A dra sur !
Evel ma 'm eus divizet en em gavo an traoù,
Hag ar pezh am eus empennet a zeuio da wir.

[25] Breviñ a rin Asour war va douar,
E voustrañ a rin war va menezioù;
Dilammet e vo kuit e yev a-diwarno,
Tennet e vec'h a-diwar o divskoaz.»

[26] Sed aze ar mennad divizet
Diwar-benn an douar a-bezh;
Sed aze an dorn zo astennet
A-us d'an holl vroioù !

[27] Rak Aotrou hollc'halloudek en deus divizet an dra-se,
Piv a c'hellfe herzel outañ?
Astennet en deus e zorn,
Piv a vefe evit e lemel kuit?

Diougan enep ar Filistiz.

[28] E bloavezh marv ar roue Ac'haz,
e voe an diougan-mañ :

[29] Na 'n em laouena ket, Filistia a-bezh,
Dre m'eo torret ar gelastrenn a skoe ganit !
Rak eus gouenn an naer e tinodo ur bazilik,
Hag e frouezh a vo un aerouant nijer.

[30] Neuze ar re baour a beuro em fradoù,
Hag an ezhommeien a ziskuizho en diogel,
Tra ma lakain da ouenn-te da vervel gant an naon
Ha ma kasin da get ar pezh a vano diouzhit.

[31] Yud, o dor ! Garm, o kêr !
Kren gant ar spouron, Filistia a-bezh !
Rak eus tu an hanter-noz e teu ur vogedenn,
Ha n'eus den o tec'hout en he linenn-emgann !

[32] Neuze petra 'vo respontet
Da gannaded ar vroad-se?
Eo an Aotrou en deus diazezet Sion
Hag ez eus repu enni evit reuzeudien e bobl.

Maronad war Voab.

15 [1] Diougan war Voab :

Ya, en noz end-eeun m'eo bet gwastet
Eo bet kaset Ar-Moab da netra;
Ya, en noz end-eeun m'eo bet gwastet
Eo bet kaset Kir-Moab da netra.

[2] Pignat a reer da Dempl Dibon,
War an uhellec'hioù da ouelañ :
War Nabo ha war Medaba
Emañ Moab oc'h hirvoudiñ.

Touzet eo bet an holl bennoù,
Troc'het eo bet an holl varvoù;
[3] Dre ar straedoù, an dud o deus gwisket ar sac'h,
Hag e yuder war an toennoù.

War ar plasoù e leñv an holl
En ur skuilh daeroù :
[4] Hirvoudiñ a ra Hesebon hag Eleale,
Ha betek Iahas e klever o mouezhioù.

Askre Voab a skrij,
Krenañ 'ra e ene.
[5] Kalon Voab a laosk kriadennoù,
An dec'hourien a zo dija e Segor, en Eglat-Selisia.

Setu krapenn Louc'hit,
Pignat a reont ganti en ur ouelañ,
Setu, war hent Oronaim
E laoskont yudadennoù a reuz.

[6] Rak dourioù an Nemrim
zo bremañ dihesket;
Sec'h eo ar geot ha marv al leton,
N'eus mui a c'hlasvezh.

[7] Pezh o deus gallet saveteiñ
Hag ar bitailh kaset ganto
A zougont en tu all da Froud an Haleg,
En tu-all d'ar vro.

[8] Ya, ar yudadeg a zo aet war-raok
A-dreuz holl douaroù Moab;
Betek Eglaim e tiston al leñvadeg,
Betek Beer-Elim ar c'harmadeg.

[9] Ya, dourioù Dimon zo leun a wad.
Ha me ' gaso war Zimon poanioù all ouzhpenn;

Ul leon war dec'hourien Moab,
Enep ar restad a vo manet er vro.

Tec'hidi Moab o klask repu en Youda

16 [1] Kasit an oan da brofadenn
Da bennrener ar vro,
Eus Petra dre hent ar gouelec'h
Da Venez merc'h Sion.

[2] Evel evned o tec'hel kuit,
Un neizhiad stlabezet,
E vo merc'hed Moab
Ouzh roudourioù an Arnon.

[3] Ro dimp kuzul ! Diskouez dimp da vennozh !
Astenn warnomp da skeud, evel un noz da
greisteiz,
Kuzh an harluidi !
Na ziskuilh ket an dec'hourien !

[4] Lez da chom ez kichen, harluidi Moab,
Bez evito ur repu, dirak an distrujer;
Betek ma'z echuo an argaderezh,
Ma paouezo ar gwasterezh,
Ma vo aet ar vac'homerien
Kuit eus ar vro.

[5] Rak startaet e vo da dron dit-te
Gant trugarez Doue,
Ha warnañ e koazezo gant fealded
Dindan deltenn David,
Ur barner gredus evit ar gwir
Ha prim da varn er reizhded.

[6] «Klevet hon eus komz eus lorc'hentez Moab,
An hini balc'h-meurbet,
Eus e uhelegezh, e vrasoni, e rogentez,
Hag eus e fistilherezh goullo.»

[7] Bremañ ra hirvoudo tud Moab war Voab,
Ra hirvoudint holl a-gevret !
Diwar-benn gwastelloù-rezin Kir-C'hareset,
Ra hirvoudint mantret-holl !

[8] Rak gwastet eo bet maezioù Hesebon
Ha gwiniegi Sabama,
Hag a veze doñvaet mistri ar broadoù
Gant o barroù-rezin.

O brankoù a dizhe betek Iazer,
Hag a yae d'en em goll er gouelec'h;
O barroù en em astenne da bell
Betek en tu-all d'ar mor.

[9] Rak-se a-unan gant leñvadenn Iazer
E ouelan war winiegi Sabama,
Hag ho tourañ a ran gant va daeroù,
O Hesebon, o Eleale !

Rak war ho frouezh ha war ho mendem
Eo plavet garm ar mac'homer :
[10] Aet eo kuit levenez ha drantiz
Eus ar maezioù strujus.

Er winieg n'eus mui a gan
Na youc'hadeg a levenez;
Ne vez ken flastret gant ar flastrer rezin ar
pentonioù,
Tavet eo kri laouen ar gwaskeller.

[11] Hag en abeg da se e taskren ennon
Va c'halon evel un delenn
Abalamour da Voab
Ha va askre abalamour da Gir-C'hareset.

[12] Aner e vo gwelout Moab
oc'h en em skuizhañ war an uhel-lec'hioù;
Mont da bediñ d'e santual
Ne dalvezo netra dezhañ.

[13] Honnezh eo ar gomz bet lavaret,
pell amzer zo, gant an Aotrou war Voab.
[14] Ha bremañ e komz c'hoazh an Aotrou hag
e lavar :
A-benn tri bloaz kontet rik evel bloavezhioù
ur mevel e vo diskaret gloar Moab gant hec'h
holl engroez;
hag ar pezh a vano a vo nebeut a dra, nebeudig
ha gwan.

Diougan war Damas

17 [1] Diougan enep Damas :

Setu ! Rasket eo bet Damas a-douez ar c'hêrioù,
N'eo ken nemet ur bern atredoù.
[2] Dilezet eo bet he fabourzioù da viken
Evit servijout da beurvan d'al loened,
Hag int a ziskuizho enno hep na vo den ouzh
o spontañ.

[3] Ne vo mui a greñvlec'hioù en Efraim
Nag a rouantelezh e Damas :
Eus restad Aram e vo graet
Evel eus gloar mibien Israel.

[4] Rak en deiz-se e vo digresket klod Yakob
Hag e koazho behin e gof.

3 Diouganoù a-enep ar pobloù estren.

[5] Bez' e vo evel pa gemer ar meder an ed a vriad
Da falc'hat gant e zorn an tañvouez,
Evel pa deskaouer ar pennoù-ed e traonienn
Rafaiz;

[6] Pa ne chom ken nemet un draig war an
dachenn,
Pe c'hoazh evel d'ar c'houlz ma hejer an olivez
Ma chom div pe deir olivezenn e beg ur
wezenn,
Peder pe bemp ouzh ar barroù bet karget-stank,
Eme an Aotrou, Doue Israel.

Distro ar Baganed ouzh Doue

[7] En deiz-se e troio mab-den e selloù war-zu
e Grouer,
Hag e zaoulagad etrezek Doue santel Israel.
[8] Ne sello mui war-zu an aoterioù a zo anezho
labour e zaouarn,
Ne stago mui e zaoulagad ouzh ar pezh o deus
graet e vizied,
Ouzh skeudennoù Astarte, nag ouzh peulvanoù
an heol.

A-enep Liorzhoù Adonis

[9] En deiz-se e vo dilezet da greñvlec'hioù
Evel ma c'hoarvezas gant kêrioù an Amoriz hag
an Heveiz
Pa voent dilezet ganto a-zirak bugale Israel :
Evel ur gouelec'h e vezint !

[10] Rak ankounac'haet ac'h eus Doue da
silvidigezh
Ha n'ac'h eus ket dalc'het soñj eus Roc'h da
repu.
Rak plantañ a rez liorzhoù a blijadurezh
Hag e lakez enno kreskennoù estren.

[11] En deiz m'o flantez en o gwelez o sevel,
Hag antronoz veure e welez da had o vleuniañ,
Met da zeiz ar gwalleur ne vo mui eost ebet,
Ne vo mui nemet glac'har diremed.

Diougan enep Senac'herib

[12] Gwa ! Ur safar a bobloù niverus !
Safariñ a reont evel ma safar ar morioù !
Un tourni a vroadoù !
Tournial a reont evel ma tourni doureier bras.

[13] Ar broadoù a doumpi evel ma toumpi an
dourioù stank,
Met Eñ a c'hourdrouz hag e tec'hont da bell,
Kaset kuit evel pell en avel war an uhelennoù,
Evel poultr o nijal e c'hwezh ar gorventenn.

[14] Gant an abardaez, setu ar spouron,
Met kent ar beure, n'eus mui anezho !
Setu lodenn ar re hon dibourc'h
Ha planedenn ar re hor preizhata.

Diougan a-enep Koush

18 [1] Gwa ! Douar ma voudinell ennañ eskell,
Bro en tu all da stêrioù Koush,
[2] Te hag a gas da gannaded war ar mor,
E bigi-bambouz war an doureier.

Kit, kannaded mibin,
War-zu ar bobl uhel he ment, lufr he c'hroc'hen,
War-zu ar vroad doujet gant aon a bell zo,
Ar bobl c'halloudus ha moustrer
Roudennet he douar gant stêrioù.

[3] C'hwi holl, annezerien ar bed,
C'hwi holl, pobladoù an douar,
P'eo gwintet ar banniel war ar menezioù, sellit !
Ha pa son an drompilh, selaouit !

[4] Rak setu petra en deus lavaret din an Aotrou :
Me fell din chom sioul da sellout eus va zi
Evel splannder an amzer e tommder an heol,
Evel douster un nivlenn c'hlizh e gwrez an eost.

[5] Rak a-raok ar vendem, pa vez echu da
vleuniañ,
Ha pa grog ar bleuñv da vezañ rezin darev,
E troc'her neuze ar skoultroù a-daolioù strep,
E tenner kuit hag e krenner ar brankoù.

[6] Ha goude-se e vezont lezet holl gant bultured
ar menezioù
Ha gant loened gouez an douar,
Ma tremen an evned-preizh an hañv warno
Hag holl anevaled an douar ar goañv.

[7] En amzer-se e vezo degaset profoù Aotrou
hollc'halloudek
Gant ar bobl uhel he ment ha lufr he c'hroc'hen,
Gant ar vroad doujet gant aon a bell zo,
Gant ar vro c'halloudus ha moustrer
Roudennet he douar gant stêrioù,
Etrezek al lec'h m'emañ o chom
Aotrou hollc'halloudek : Menez Sion.

Diougan a-enep an Ejipt

19 [1] Diougan a-enep an Ejipt :

Sed an Aotrou o varc'hegañ ur goabrenn herrus
Evit antren en Ejipt,
Ma horjell dirazañ idoloù an Ejipt,
Ha ma teuz kalon an Ejipt en he c'hreiz.

[2] Isañ a rin Ejiptiz a-enep Ejiptiz,
En em gannañ a raint breur ouzh breur,
Mignon ouzh mignon, kêr ouzh kêr,
Rouantelezh enep rouantelezh.

[3] Ha spered an Ejipt a vanko en he c'hreiz;
Luziañ a rin he furnez
Ma c'houlennint kuzul digant an idoloù hag an urisined,
An igromañserien hag ar sorserien.

[4] Ha droukreiñ a rin an Ejipt
Etre daouarn ur mestr garv,
Ma reno warno ur roue kriz.

[5] Doureier ar mor a yelo da hesk,
Ar stêr a zisec'ho hag a zeuio da vezañ dizour,
[6] Ar c'hanolioù a droio da flaeriañ,
Gwazhioù-dour an Ejipt a goazho hag a vo disec'het.

Gweñviñ a ray korz ha broenn,
[7] Ar pradeier war c'hlannoù an Nil
Hag an douaroù hadet a-hed ar Stêr
A zisec'ho, a yelo da get, ha ne vano netra.

[8] Hirvoudiñ a ray ar besketaerien hag e vo e kañv
Ar re a daol er stêr o higennoù,
Hag e tizerio gant al langis
Ar re a stegn o rouedoù war dremm an dourioù.

[9] Mantret e vo labourerien al lin
Ha distronket dremmoù ar griberien hag ar steuñverien;
[10] Diskaret e vo kalon gwiaderien ar vro,
Hag an holl c'hopridi a vo flaket.

[11] Priñsed Tanis ned int nemet diskianted,
Furien ar Faraon ned int nemet kuzulierien diboell.
Penaos e c'hellit lavarout da Faraon :
Me zo diskibl ar furien, diskibl ar rouaned kozh?

[12] Ha pelec'h emañ da furien?
Dezho eta. da gemenn dit, dezho da zivinout
Petra en deus divizet Aotrou hollc'halloudek
A-enep douar an Ejipt.

[13] Priñsed Tanis a zo aet diskiant,
Priñsed Memfis en em douell :
Lakaat a reont an Ejipt da zirouñdañ,
Int hag a zo pennoù-bras he fobladoù.

[14] An Aotrou en deus skuilhet enno
Ur spered a vezevell hag a ziheñcherezh,
Hag e reont d'an Ejipt trabidellañ en hec'h holl labourioù
Evel ma trabidell un den mezv en ur zislonkañ.

[15] Ha netra ne dalvezo d'an Ejipt
A gement a ray pe benn pe lost,
Pe balmezenn pe vroenenn...

Distro an Ejipt hag an Asiria da Zoue.

[16] *En deiz-se* e troio Ejiptiz da vezañ 'vel gwragez : krenañ a raint,
spontet e vint o welout gwintet a-zioc'h dezho an dorn
a savo en o enep Aotrou hollc'halloudek.

[17] Ha douar Youda a zeuio da vezañ ur spouron evit an Ejipt :
hi a greno bewezh ma vo degaset dezhi soñj anezhañ,
en abeg d'an diviz en deus divizet Aotrou hollc'halloudek enep dezhi.

[18] *En deiz-se* e vo en Bro-Ejipt pemp kêr o komz yezh Kanaan
hag o touiñ sentidigezh da anv Aotrou hollc'halloudek;
Heliopolis a vo anv unan anezho.

[19] *En deiz-se* e vo un aoter dediet d'an Aotrou e-kreiz douar an Ejipt,
ha war an harzoù ur peulvan en anv an Aotrou.

[20] Hag e vo kement-se un arouez
hag un testeni evit Aotrou hollc'halloudek war zouar an Ejipt.
Ha pa c'harmint war-zu an Aotrou en abeg d'o gwaskerien,
eñ a gaso dezho ur salver hag un difenner d'o dieubiñ.

3 Diouganoù a-enep ar pobloù estren.

[21] Hag an Aotrou en em roio da anaout d'an Ejipt,
hag Ejiptiz a anavezo an Aotrou *en deiz-se* :
dezhañ e kinnigint aberzhoù ha profoù;
gouestloù a raint d'an Aotrou hag o seveniñ.

[22] Neuze ma sko an Aotrou gant Ejiptiz
e skoio evit yac'haat,
rak distreiñ a raint d'an Aotrou,
hag eñ neuze a vo habaskaet hag o diboanio.

[23] *En deiz-se* e vo un hent eus an Ejipt da Asour :
dont a ray tud Asour d'an Ejipt,
ha tud an Ejipt da Asour,
hag Ejiptiz a servijo an Aotrou gant Asour.

[24] *En deiz-se* en em gevreo Israel da drede gant an Ejipt
ha gant Asour evit bezañ ur bennozh e-kreiz an douar.
[25] Aotrou hollc'halloudek o bennigo en ur lavarout :
«Benniget ra vezo Ejipt, va fobl, hag Asour,
labour va daouarn, hag Israel, va domani !»

Un aner eo en em harpañ war an Ejipt hag an Etiopia

20 [1] Ar bloaz ma teuas da Ashdod an Tartan (ar penn-brezel meur) kaset gant Sargon, roue Asour, ha m'hec'h enkelc'hias ha m'he c'hemeras, [2] en amzer-se e komzas an Aotrou dre Izaia, hag e lavaras : Kae, dilam kuit ar sac'h a zo war da groazell, tenn da votoù eus da dreid ! Hag e reas evel-se o vont en noazh ha diarc'hen. [3] Ha neuze e lavaras an Aotrou : Evel m'en deus baleet va servijer Izaia en noazh ha diarc'hen e-pad tri bloaz, da vezañ un arouez hag ur merk enep an Ejipt hag enep Koush, [4] evel-se ivez e kaso roue Asour gantañ, ar sklavourien eus Bro-Ejipt hag an harluidi eus Koush, kozh ha yaouank, en noazh ha diarc'hen, gant o feskennoù dizolo, evit mezh an Ejipt.

[5] Mantret ha mezhekaet e vo an dud en abeg da Goush a oa o fiziañs, hag en abeg d'an Ejipt a oa o gloar. [6] Ha tud ar ribloù-mañ a lavaro en deiz-se : Sed an hini a fiziemp ennañ hag a dec'hemp davetañ da glask sikour en e gichen, da vezañ dieubet diouzh roue Asour. Ha ni bremañ, penaos tec'hout?

Diskaridigezh Babilon

21 [1] *Diougan war Blaenenn ar mor :*

Evel korventennoù o tirollañ war an Negev
O tont eus ar gouelec'h, ar vro spontus,
[2] Ur weledigezh euzhus a zo bet diskouezet din :
Emañ ar preizhataer o preizhata ! An distrujer o tistrujañ !

Sav war grec'h, o Elam ! Laka ar seziz, o Med !
Lakaat a ran an holl glemmadennoù da baouez !

[3] Setu perak eo karget a enkrez va lounezhi,
Poanioù a zo kroget ennon
Evel gwentloù ur vaouez 'n he gwilioud.
Trefuet on gant ar pezh a glevan,
Spontet-holl gant ar pezh a welan.

[4] Follañ a ra va c'halon,
Ar spouron a grog ennon;
An noz hag am boa hiraezh dezhi
A dro evidon da vraouac'h.

[5] Staliañ a reer an daol, lakaat an doubier warni,
Debriñ, evañ.
—War sav, kabitened !
Eouliit ho skoedoù !

[6] Rak evel-henn en deus lavaret
An Aotrou din-me :
«Kae, laka ur gedour
Ma kemenno ar pezh a welo !

[7] Ha mar gwel marc'heien,
Marc'heien daou ha daou,
Marc'heien war ezen,
Marc'heien war gañvaled,
Ra daolo evezh, evezh bepred !»

[8] Neuze ar gweler en deus yudet :
«O va Aotrou, war an tour-ged
Emaon o chom dalc'hmat, a-hed an deiz,
Hag a-hed an noz e vezan
Em sav em gwere.

[9] Ha setu marc'heien o tont,
Marc'heien daou ha daou :
Komzet o deus din ha lavaret :
"Kouezhet eo, kouezhet eo Babel,
Ha bruzunet eo bet ouzh an douar
Holl delwennoù he doueoù."»

[10] Ha te bet mac'het evel gwinizh el leur, o te flastret !
Ar pezh am eus klevet,
Digant Aotrou hollc'halloudek, Doue Israel,
am eus disklêriet dit !

Diwar-benn Edom

[11] *Diougan a-enep Douma :*

Eus Seir e hoper warnon :
«Gedour ! Penaos emañ kont gant an noz?
Gedour ! Penaos emañ kont gant an noz?»

[12] Hag ar gedour da respont :
«Emañ ar beure o tostaat met an noz ivez adarre !
Mar fell deoc'h ober goulenn ouzhin,
Grit eta, ha deuit c'hoazh en-dro !»

A-enep meuriadoù Arabia

[13] *Diougan a-enep an Arabia :*

Er strouezheg, er stepenn e tremenit an noz,
Karavanennoù Dedan.
[14] Da ziambroug ar re sec'hedek, degasit dour
O annezerien douar Tema !
A-benn hent d'an dec'hidi, deuit gant bara !

[15] Rak dirak ar c'hlezeier e tec'hont,
Dirak ar c'hlezeier dic'houinet,
Dirak ar wareg stegnet,
Dirak an emgann kalet.

[16] Rak setu ar pezh en deus lavaret din an Aotrou :
A-benn ur bloavezh ac'hann,
kontet evel bloavezh ur mevel,
E vo echu gant holl splannder Kedar,
Hag eus niver bras gwaregerien galonek Kedar
Ar pezh a vano a vo nebeut a dra,
Rak an Aotrou, Doue Israel, en deus komzet !

A-enep Jeruzalem

22 [1] *Diougan a-enep traonienn ar Weledigezh :*

Petra zo ganeoc'h pa-z oc'h pignet holl
War leurioù an toennoù,
[2] O tud ar Gêr leun a safar,
Kêr trouzus, kêr laouen?
Da dud lazhet, n'eo ket gant ar c'hleze int bet lazhet,
N'eo ket en emgann int bet diskaret.

[3] Rak da holl bennoù-brezel o deus tec'het kuit a-gevret;
Chadennet int bet hep bezañ tennet gant ar wareg;
Ar re gadarn a zo bet paket da brizonidi
Pa oant a-unan o tec'hout kuit da bell.

[4] Rak-se e lavaran : «Distroit diouzhin ho taoulagad
Ma c'hellin gouelañ daeroù c'hwerv !
Na gemerit ket poan d'am diboaniañ
En abeg da wastidigezh merc'h va fobl.»

[5] Rak un deiz a drefu, a flastrerezh hag a strafuilh ez eo
A-berzh an Aotrou, Doue hollc'halloudek !
E traonienn ar Weledigezh, emeur o tiskar ar voger;
Kriadeg a glever o c'hervel da vont d'ar menez.

[6] Elam en deus kemeret e c'hlaouier-biroù,
Aram a zo pignet war e varc'h;
Ha Kir en deus tennet e skoed er-maez.

[7] Leun a girri eo da gaerañ traoniennoù,
Ha dirak da zorioù en em renk da varc'heien.
[8] Tennet eo bet kuit digant Youda e warez !

Ar pourchasoù-brezel ne servijint da netra

En deiz-se e troi da selloù
War-zu armaoueg palez ar Goadeg.
[9] An aeradennoù e mogerioù Kêr David,
Gwelout a rit ez int niverus.

Paket hoc'h eus dourioù ar stank izelañ.
[10] Kontet hoc'h eus tiez Jeruzalem,
Ha dismantret hiniennoù evit kreñvaat ar mogerioù.
[11] Etre an div voger hoc'h eus graet ur mirlec'h
Evit dourioù ar stank kozh.

Met n'hoc'h eus ket sellet ouzh an Hini
en deus graet an traoù-se
N'hoc'h eus ket gwelet an Hini
en deus aozet kement-se a bell amzer.

[12] An Aotrou, Doue hollc'halloudek,
ho kalve en deiz-se
Da ouelañ ha da hirvoudiñ,
Da douzañ ho pennoù ha da wiskañ ar sac'h.

[13] Ha setu ar gouel, ar blijadurezh :
Lazhañ a reer ejened, diwadañ deñved,

3 Diouganoù a-enep ar pobloù estren.

Debriñ a reer kig, evañ gwin :
«Debromp hag evomp, rak warc'hoazh
e varvimp !»

[14] Ha setu ar pezh en deus Aotrou
hollc'halloudek
Diskuliet din em divskouarn :
«Nann ! Ne vo ket pardonet deoc'h an torfed-se
Ken na vo deuet warnoc'h ar marv !»

Eme an Aotrou, Doue hollc'halloudek.

Diwar-benn daou verour eus ar Palez

[15] Evel-henn e komz an Aotrou, Doue
hollc'halloudek :
«Kae da gaout ar merour-se, Sobna, prefed ar
Palez,
"[16] Eñ hag a gleuz dezhañ e-unan ur bez war an
uhel,
A gizell evitañ e-unan ur gambr er roc'h !
"Petra zo dit amañ, petra eo tud da diegezh
Ma lakaez ur bez da vezañ toullet amañ
evidout?

[17] Setu an Aotrou war-nes d'az tisteurel en un
taol,
E zorn, o den ! a beg ennout, hag a beg,
D'az lakaat da ruilhal,
[18] Da ziruilhañ a-ruilh evel ur bellenn
Etrezek ur vro lark hag ec'hon.

Hag eno e varvi, eno ez ay da netra kirri da
c'hloar,
O te hag a zo ur vezh evit ti da vestr !
[19] Da dennañ a rin eus da garg,
Da lemel a rin kuit eus da lec'h.

[20] Hag e c'hoarvezo en deiz-se
Ma c'halvin va servijer Eliakim, mab Helkia :
[21] E wiskañ a rin gant da doneg,
E c'hourizañ a rin gant da c'houriz,
Da c'halloudoù a lakain etre e zaouarn :

Un tad e vo evit annezerien Jeruzalem, evit
tiegezh Youda.
[22] Lakaat a rin war e skoaz alc'hwez ti David,
Digeriñ a ray, ha nikun ne serro,
Serriñ a ray, ha nikun ne zigoro.

[23] E sankañ a rin evel un tach en ul lec'h start,
Ha dont a ray da vezañ un tron a c'hloar evit ti
e dad.

[24] Hag a-ispilh outañ en em stago
Holl splannder ti e dad, mibien ha gourvibien,
An holl listri, ar bihanañ, a-dal an hanafoù,
Betek ar jarlennoù a bep seurt.

[25] En deiz-se, - lavar an Aotrou hollc'halloudek -
E tiskrogo kuit an tach bet sanket el lec'h start,
E torro hag e kouezho,
Hag e vo bruzunet an holl samm a oa e pign
outañ,
Rak an Aotrou en deus en lavaret.

Diougan a-enep Tir ha Sidon

23 [1] *Diougan enep Tir :*

Yudit, listri Tarsis !
Rak dispennet eo ho kreñvlec'h !
Pa oant o tistreiñ eus Bro-gKettim
Eo deuet dezho ar c'heloù-se.

[2] Bezit trefuet, o arvoriz !
Marc'hadourien Sidon,
C'hwi hag a dreuze ho komised
Ar mor [3] divent e zourioù.

Ed an Nil, eostoù ar Stêr
A zeue dezhi da vezañ he leve.
Hi a oa marc'hallac'h ar broioù !

[4] Bez mezhek, o Sidon,
Rak ar mor en deus komzet :
«Te repu ar mor,
N'out ket bet e poan-vugale,
Ha n'ac'h eus ket gwilioudet;
N'ac'h eus ket maget a dud yaouank
Na desavet merc'hed yaouank.»

[5] Pa ouio an Ejipt ar c'heloù
E skrijo o klevout doare Tir.
[6] Tec'hit da Darsis, ha yudit,
O c'hwi, tud an arvor !

[7] Hag-eñ eo honnezh ho kêr laouen
Bet savet a-gozh, en amzer gent,
A zouge he c'hammedoù d'ar broioù pell
D'ober hec'h annez enno?

[8] Piv en deus divizet kement-se
A-enep Tir, ar gêr kurunennet,
A oa priñsed eus he marc'hadourien,
Hag he c'henwerzhourien e-touez uhelidi an
douar?

[9] Aotrou hollc'halloudek eo an hini en deus divizet se
Evit izelaat holl c'hloar ar re lorc'hus
Hag evit dismegañsiñ holl uhelidi ar bed.

[10] Tro adarre etrezek an douar, o Merc'h Tarsis !
Rak ar porzh n'eus mui anezhañ !
[11] An Aotrou en deus astennet e zorn war ar mor
Ha lakaet en deus ar rouantelezhioù da grenañ.
Roet en deus a-enep Kanaan
An urzh da zistrujañ e gastelloù-kreñv.

[12] Lavaret en deus : Ne zalc'hi ken da dridal,
O merc'h Sidon, gwerc'hez dizenoret !
Sav ! Kae kuit da gKettim,
Met eno kennebeut-all, peoc'h ebet evidout !

[13] Sell ouzh bro ar gKaldeiz,
Ar bobl-se ha n'eus ken anezhi :
Asour en deus roet ar vro-se da loened ar gouelec'h.

Savet o devoa tourioù,
Met diskaret eo bet ar palezioù
Ha graet anezho ur bern atredoù.
[14] Yudit, o listri Tarsis,
Rak setu distrujet ho kreñvlec'h.

Diwar-benn tonkadur Tir

[15] Hag e c'hoarvezo en deiz-se
Ma vo ankouaet Tir e-pad dek vloaz ha tri-ugent,
Padelezh deizioù ur Roue.

Hag a-benn dek vloaz ha tri-ugent e c'hoarvezo gant Tir
Evel gant oriadez ar ganaouenn :
[16] «Kemer da gitar ha kae dre gêr, charlezenn dilezet !
Son tonioù kaer, ha kan kanaouennoù e-leizh
Ma vo sonj ac'hanout !»

[17] A-benn dek vloaz ha tri-ugent
E teuy an Aotrou da weladenniñ Tir.
En em lakaat a ray da resev he gopr en-dro;
Gastaouiñ a ray gant holl rouantelezhioù ar bed
War c'horre an douar.

[18] Met he goproù hag he gounidoù a vo kensakret d'an Aotrou,
Ne vezint ket berniet en un teñzor na lakaet a gostez;
Rak he gounidoù a vo d'ar re zo o chom dirak an Aotrou,
Dezho da gaout o gwalc'h da zebriñ
Ha d'en em wiskañ gant dilhad kran.

4. Apokalips.

Barnedigezh ouzh an douar.

24 [1] Setu an Aotrou o tont da wastañ an douar
Ha da frailhañ anezhañ,
Da eilpennañ gorre ar bed
Ha da zispenn e annezerien a bep tu.

[2] Hag ar beleg e vo kont gantañ evel gant tud ar bobl,
Gant ar mestr evel gant e servijer,
Gant ar vestrez evel gant he matezh,
Gant ar gwerzher evel gant ar prener,
Gant ar prester evel gant an amprester,
Gant ar c'hredour evel gant an dleour.

[3] Peur-wastet e vo an douar :
Ha lakaet holl en arigrap,
Rak an Aotrou en deus lavaret an dra-se.

[4] E kañv emañ an douar, skuizh-divi;
Dinerzhet eo ar bed, skuizh-divi;
Emañ ar pennoù bras evel pobl an douar o hirvoudiñ.

[5] Rak saotret eo an douar dindan treid e annezerien,
Torret o deus al lezennoù,
Gwallet ar gourc'hemenn,
Dispennet an emglev peurbadel.

[6] Abalamour da se emañ ar vallozh o lonkañ an douar
Hag e annezerien dindan ar c'hastiz,
Gant se eo kuzumet annezerien an douar
Ha ne chom ken nemet nebeut a dud.

[7] E kañv emañ ar gwin nevez, dizeriañ a ra ar winienn,
Hirvoudiñ a ra kement hini a oa laouen e galon.
[8] Paouezet eo son lirzhin an taboulinigoù,
Echu eo cholori ar gouelioù,
Ne glever mui tonioù drant ar gitar.

[9] Ne ever mui ar gwin en ur ganañ,
Put eo an evajoù kreñv da staon ar vezvierien.

[10] Freuzet eo Kêr an Netra,
An holl diez a zo stanket an nor warno.

[11] Garmiñ a reer er straedoù pa n'eus ken a win;
Steuziet eo pep levenez,
Aet eo kuit laouenidigezh an douar.
[12] Ne chom e kêr nemet rivinoù mantrus,
Dorojoù kêr a zo torret a dammoù.

[13] Rak evel-henn e vo kont
E-kreiz an douar, e-touez ar pobloù,
Evel pa hejer an nebeut oliv chomet er gwez,
Evel pa vezer o peur-skrapañ ar rezin goude ar vendem.

[14] Ar re-se a sav o mouezh hag a laosk youc'hadennoù;
Kanañ a reont da veurded an Aotrou e tu ar mor ;
[15] Meulit an Aotrou, c'hwi, broioù ar Sav-heol,
En inizi ar mor, anv an Aotrou, Doue Israel !»

[16] Eus penn pellañ an douar e klevomp ur ganadeg :
«Enor d'an Hini reizh !»,
Hogen me a lavar :
«Gwa me ! Gwa me ! Allas !»

Ar wasterien a wast,
Ar wasterien a wast hep muzul !
[17] Spont, ha foz, ha roued
A zo warnout, annezer an douar.

[18] An hini a dec'ho dirak ar griadeg a spont
A gouezho e-barzh ar foz;
Hag an hini a savo en-dro eus ar foz
A vo paket er roued !

Rak digoret e vo rañvelloù an nec'h,
Hag e brall e vo diazezoù an douar.
[19] Frailhañ a ray an douar a dammoù,
Tarzhañ a ray an douar a-bezhioù,
Krenañ a ray an douar 'n ur vrallañ.

[20] Trabidellañ a ray an douar evel un den mezv,
Horjellañ a ray evel ur gwele-brañsell.
Rak pouezañ a ra e bec'hed warnañ.
Kouezhañ a ray ha ne adsavo mui.

[21] En deiz-se ez ay an Aotrou da skeiñ
Ouzh arme an neñv en uhelder
Hag ouzh rouaned an douar war an tir.

[22] Dastumet e vint a-gevret;
Prizoniet en un toull-foz, klozet en ur c'harc'har,
A-benn kalz a zevezhioù goude e vint kastizet.
[23] Al loar a ruzio hag an heol a zislivo.

Rak Aotrou hollc'halloudek a reno neuze,
War Venez Sion ha war Jeruzalem,
Hag e splanno e c'hloar dirak e henaourien.

Kan an dasprenidi.

25 [1] Aotrou, va Doue ez oc'h-c'hwi,
Ho kanmeuliñ a rin, lidañ a rin hoc'h anv,
Rak sevenet hoc'h eus mennadoù burzhudus
Bet divizet a bell zo divrall ha dalc'hus.

[2] Rak graet hoc'h eus ur bern mein gant ar geoded,
Hag ur rivin gant ar gêr-greñv.
Kreñvlec'h ar Varbared n'eo mui ur gêr,
Ne vo ket ken adsavet.

[3] Setu perak ho kanmeulo ur bobl c'halloudus,
Keoded ar broadoù nerzhus a ziskouez doujañs deoc'h.
[4] Rak bet oc'h-c'hwi ur repu evit an den gwan,
Ur c'hreñvlec'h evit an ezhommeg en e enkrez,

Ur gwasked ouzh an arnev,
Un disheol ouzh an tommder :
Rak c'hwezh-avel an diranted
A zo evel ur barrad-glav er goañv.

[5] Met evel ma tistanit ar gor war an douar krin
E tiskarit brasoni ar Varbared,
Hag evel an tommder gant skeud ur goumoulenn
E vo mouget en o genoù kan-trec'h an Diranted.

Banvez an dibabidi.

[6] Ha setu mac'h aozo Aotrou hollc'halloudek,
Evit an holl bobloù war ar menez-mañ,
Ur banvez kig druz, ur banvez gwin kozh,
Kig druz ha saourus ha gwin kozh sklaeraet-mat.

[7] Ha diframmañ a ray war ar menez-mañ
Ar ouel a oa ledet war an holl bobloù
Hag ar pallenn-kañv astennet war an holl vroadoù.

[8] Distrujañ a ray an Ankoù da viken;
Ha Doue, an Aotrou, a sec'ho an daeroù diwar

dremmoù an holl.
Tennañ a ray kuit dismegañs e bobl a-diwar an
douar a-bezh.
An Aotrou en deus komzet.

9 En deiz-se e vo lavaret : «Setu hon Doue,
An hini a fiziemp ennañ da vezañ salvet;
Hennezh eo an Aotrou a oa hor fiziañs ennañ :
Tridomp, bezomp laouen rak hor salvet en
deus !»

10 Rak dorn an Aotrou a vo war ar menez-
mañ.
Ha Moab a vo gwasket war al lec'h
Evel ma vez pilet ar plouz en ur poullad dour-
teil.

11 Ha Moab astenno e zaouarn e-kreiz ar fank
Evel ma ra un neuier da neuiñ;
Met an Aotrou a lakay e rogoni da izel
Daoust da strivadennoù e zivrec'h.

12 Da vogerioù-difenn lorc'hus hag uhel-bras,
O diskar a ray, o dispenn a ray,
O zeurel a ray d'an traoñ er boultrenn.

Kanenn a c'hrasoù evit adsav ar bobl.

26 1 En deiz-se e vo kanet ar ganenn-mañ e Bro-
Youda :

Ur gêr-vrezel hon eus;
Doue a laka e silvidigezh-eñ
Da vezañ he moger hag he rak-voger.

2 Digorit ar perzhier
Ma teuio-tre ar vroad feal,
An hini a vir ar wirionez.

3 Aet eo kuit ar fazi kozh;
Mirout a reot dimp ar peoc'h,
Ar peoc'h, dre ma fiziomp ennoc'h.

4 Fiziit da virviken en Aotrou
Rak an Aotrou a zo ur roc'h evit ar c'hantvedoù.
5 Kaset en deus d'an traoñ annezerien an
uhelderioù,
Izelaet en deus ar Gêr lorc'hus;

He dispennet en deus betek an douar,
He diskaret en deus betek ar poultr.
6 He mac'hañ a ray an treid,
Treid ar beorien, seul ar reuzeudien.

Galvadenn da varnedigezh Doue

7 Hent an den reizh eo an eeunded,
D'an den leal e plaenait e hent.

8 Ya, en hent ho parnedigezhioù
Hon eus ho kortozet, Aotrou !
Hoc'h anv hag hoc'h eñvor
a veze c'hoant hon ene.

9 Va ene en devez ho c'hoantaet en noz,
Ha va spered em diabarzh en devez ho klasket
er beure.
Rak pa sevenit ho parnedigezhioù dre an douar
E tesk tud ar bed ar reizhder.

10 Met goude ober trugarez d'an den fall
Ne zesk ket ar reizhded evit se;
E bro ar re vat e ra fallagriezh,
Ha ne sell ket ouzh meurded an Aotrou.

11 A Aotrou, savet eo ho torn, int avat n'en
gwelont ket !
Hogen ho kred evit ho pobl, en gwelout a raint
Ha neuze mezhekaet e vint;
An tan aozet evit hoc'h enebourien o lonko !

12 A Aotrou, c'hwi a roio dimp ar peoc'h,
Rak c'hwi eo a labour en hon holl oberoù.

13 A Aotrou hon Doue, aotrounez all
estregedoc'h
O deus klasket bezañ mistri warnomp.
N'anavezomp avat nemedoc'h,
Ne bedomp nemet hoc'h anv.

14 Rak marv int ha ne advevint ket ken
O spesoù, ne advevint ket ken :
Rak skoet hoc'h eus ganto hag o distrujet,
Kaset hoc'h eus da get an eñvor anezho.

15 Met kreskit ar vroad, Aotrou,
Kreskit ar vroad ha disklêriit ho klod,
Astennit holl harzoù ar vro.

16 A Aotrou, ho klasket hon eus en hon anken,
Garmet hon eus deoc'h en hon enkrez
P'edoc'h o skeiñ ouzhimp.

17 Evel ur vaouez dougerez dare da wilioudiñ
A glemm hag a gri e-kreiz he foanioù,
Evel-se ez omp bet dirazoc'h, Aotrou !

18 Koñsevet hon eus, bet omp en gwentroù,
N'hon eus ganet avat nemet avel,

N'hon eus ket roet ar silvidigezh d'an douar;
N'hon eus ket ganet annezerien evit ar bed.

19 Ho re varv a advevo ! O c'helanoù
a zasorc'ho !
Dihunit ha kanit, ostizidi ar poultr !
Rak ho klizh, Aotrou, a zo ur glizh a sklêrijenn
Hag an douar a c'hano en-dro an anaon d'ar
vuhez.

Barnedigezhioù Doue.

20 Kae, o va fobl, kae d'az kambroù,
Ha prenn warnout da zorojoù,
En em guzh un herradig
Ken na vo tremenet ar gounnar.

21 Rak setu ! Emañ an Aotrou o tont er-maez eus
e chomadur
Da gastizañ torfedoù annezerien an douar,
Hag e tiskouezo an douar ar gwad bet evet
gantañ
Ha ne guzho ket mui ar re drouklazhet.

27 1 En deiz-se, e skoio an Aotrou
Gant e gleze kalet, bras ha nerzhus,
Ouzh al Leviatan, an naer dec'hus,
Ouzh al Leviatan, an naer widilus,
Hag e lazho euzhvil ar mor.

Ar winienn diwallet.

2 En deiz-se e vo lavaret :
Kanit en enor d'ar winienn dispar he gwin.
3 Me, an Aotrou, he diwaller ez on;
He dourañ a ran dizehan,
He diwall a ran noz-deiz,
Gant aon na zeufe den d'he gwastañ.

4 N'em eus ken a gounnar outi :
Ha pa vo enni drez ha spern
Ez in da stourm outo,
O deviñ a rin holl a-gevret,
5 pe gentoc'h, en em stagit ouzhin da gaout repu,
D'an dud d'ober ar peoc'h ganin,
D'an dud d'ober ar peoc'h ganin !

6 En deizioù da zont e sanko Yakob e wrizioù,
Bleuniañ a ray Israel ha teurel bountadennoù
A leunio gant o frouezh gorre ar bed.

Silvidigezh Israel goude an harlu.

7 Hag-eñ en deus an Aotrou bazhataet e bobl
Evel m'en deus bazhataet he bazhataerien?
Hag-eñ en deus he lazhet
Evel m'en deus lazhet he lazherien?

8 Kastizet hoc'h eus anezhi ouzh he c'has kuit,
Ouzh he zeurel er-maez;
Hec'h argaset hoc'h eus gant c'hwezh ur
gorventenn,
Evel en un deiz-avel o tont eus ar Sav-heol.

9 Evel-henn avat e vo dic'haouet felladenn
Yakob,
Sed amañ an digoll a ziverko e bec'hed :
Bruzunañ evel mein-raz holl vein aoterioù an
idoloù;
Peulioù Ashera hag an aoterioù-ezañs a rank
bezañ diskaret.

10 Rak un digenvez eo deuet ar gêr gadarn da
vezañ,
Evel un ti-annez dilezet ha dibleustr, evel ur
gouelec'h;
Eno e peur al leueoù, eno e c'hourvezont,
Hag e tebront ar brousgwez anezhi.

11 Pa vez sec'h ar brankoù e torrer anezho,
Ar merc'hed a zeu hag o lakaont da zeviñ.
Met homañ n'eo ket ur bobl skiantek;
En abeg da se ne druezo ket outi an Hini en
deus he graet,
Ne ray ket trugarez dezhi an Hini en deus he
stummet.

12 En deiz-se e c'hoarvezo ma torno an Aotrou an
ed
A-dal red ar Stêr betek froud an Ejipt,
Ha c'hwi a vezo pennaouet hini
hag hini, bugale Israel !

13 Hag en deiz-se e vo sonet an drompilh vras;
Hag ar re a oa dianket e Bro Asour,
Ar re a oa harluet e Bro Ejipt;
A zeuio hag a stouo dirak an Aotrou
War ar menez santel, e Jeruzalem.

5. Diouganoù war Samaria ha Jeruzalem.

Kemennadur da Samaria.

28 [1] Gwa kurunenn lorc'hus mezvierien Efraim,
Ar vleunienn gweñvet bremañ he c'hened skedus,
Hag a zo war gribenn an draonienn strujus,
Gwa ar re badaouet gant ar gwin !

[2] Setu o tont a-berzh an Aotrou unan kreñv ha nerzhus,
Evel ur gorventenn-c'hrizilh, evel un tarzh-avel distrujer,
Evel ur c'haouad a zourioù bras o tic'hlannañ :
He disteurel a ra d'an douar gant taeroni.

[3] Ha mac'het e vo dindan an treid
Kurunenn lorc'hus mezvierien Efraim;
[4] Hag ar vleunienn, gweñvet he c'hened skedus,
Hag a zo war gribenn an draonienn strujus,
A vo evel ur fiezenn darev a-raok an hañv :
An hini he gwel a grog enni raktal
Hag a vec'h en e zorn a lonk anezhi.

[5] En deiz-se e vo Aotrou hollc'halloudek ur gurunenn hollgaer,
Un talgen a enor evit restad e bobl.
[6] Ur spered a reizhder evit an hini
A ya d'azezañ war ar gador-varn,
Ur spered a galonegezh evit ar re a argas kuit
An argaderien er-maez eus dorioù-kêr.

A-enep ur politikerezh douarel.

[7] Trabidellañ a reont int ivez gant ar gwin,
Diroudañ a reont gant an evajoù kreñv,
Beleien ha profeded a vrañsell diwar likorioù,
Beuzet er gwin, brañsellat a reont diwar evajoù kreñv,
Horjellat a reont war o zreid en ur ziouganañ,
Trabidellañ a reont en ur varn.

[8] Leun eo an holl daolioù a zislonkadurioù heugus,
N'eus ket ur plas naet !
[9] «Da biv e fell dezhañ kelenn ar furnez,
Da biv e venn reiñ ur gentel da intent?
Da vugale nevez-dizonet,
Nevez-diframmet diouzh ar vronn?

[10] P'emañ o lavarout :
"Kemenn war gemenn, kemenn war gemenn,
Reolenn war reolenn, reolenn war reolenn,
Bremañ kement-mañ, emberr kement-se !"»

[11] Ac'hanta, dre ziweuz tud gagouilh
Hag en ur yezh varbar
Eo e komzo an Aotrou ouzh ar bobl-mañ.

[12] Lavaret en devoa dezho : «Bremañ an diskuizh !
Lezit da ziskuizhañ an hini zo divi !
Bremañ, kalmijenn !»
Met n'eo ket bet fellet dezho selaou.

[13] Hag en abeg da se e vo evel-henn e komzo dezho an Aotrou :
«Kemenn war gemenn, kemenn war gemenn,
Reolenn war reolenn, reolenn war reolenn,
Bremañ kement-mañ, emberr kement-se !»,
Dezho da vont ha da gouezhañ war o c'hein,
Dezho da vezañ brevet, hualet ha paket.

A-enep fals-surentez ar politikerezh

[14] Selaouit eta komz an Aotrou, o goapaerien,
C'hwi renerien ar bobl-mañ a Jeruzalem !
[15] Lavarout a rit : «Skoulmet hon eus emglev gant an Ankoù
Ha gant ar Sheol hon eus graet marc'had;

Pa dremeno ar walenn evel ur froud dinaoziet
Ne dizho ket betek ennomp;
Rak kemeret hon eus da repu an tromplerezh
Ha da voger-difenn ar yudazerezh.»

[16] En askont da se, setu penaos e komz an Aotrou Doue :
Setu ma lakaan da ziazez en Sion, ur maen,
Ur maen aprouet, ur maen-korn prizius, fontet-start;
Hag an neb a fizio ennañ a chomo divrall.

[17] Kemer a rin ar gwir da vuzul
Hag ar reizhded evel live.
Hag ar c'hazarc'h neuze a skubo kuit repu ar gaou
Hag an doureier a veuzo ho kuzhiadell.

[18] Torret e vo ho kevredigezh gant an Ankoù,
Ha ne chomo ket en e sav ho marc'had gant ar Sheol;

5. Diouganoù war Samaria ha Jeruzalem.

Pa dremeno warnoc'h ar reuz dirollet
E vezot flastret gantañ.

[19] Bep tro ma tremeno e krogo ennoc'h,
Rak adtremen a ray beure goude beure,
Hag en deiz hag en noz,
N'eus nemet ar spouron evit ho kenteliañ.

[20] Re verr e vo ar gwele evit en em astenn ennañ,
Ha re strizh ar pallenn evit en em bakañ gantañ.

[21] Sevel a ray an Aotrou evel e Menez Peratsim,
Krozal evel ma reas en traonienn Gabaon,
Evit seveniñ e labour, e labour iskis,
Evit kas da benn e oberenn, e oberenn espar.

[22] Ha bremañ eta, paouezit d'ober goap
Gant aon na ve stardet muioc'h c'hoazh hoc'h ereoù;
Rak en klevet em eus : gant Aotrou hollc'halloudek,
Ez eus bet dekredet un distruj a-enep ar vro a-bezh.

Parabolenn ar furnez

[23] Digorit ho skouarn, selaouit ouzh va mouezh !
Bezit war evezh ha klevit mat va c'homzoù !
[24] Hag-eñ eo dalc'hmat e vefe al labourer oc'h arat,
Atav o tigeriñ hag oc'h ogediñ e zouar?

[25] Hag-eñ n'afe ket, ur wezh plaenaet ar gorre,
Da deurel an aned, da hadañ ar c'houmin,
Da lakaat ar gwinizh a regennadoù,
An heiz el lec'h merket hag ar yell war ar ribloù?

[26] An hini a zesk dezhañ ar reolenn-se
Eo e Zoue a ra skol dezhañ;
[27] Na n'eo ket gant ar ruilh e vez dornet an aned,
N'eo ket rod ar c'harr a dremener war ar c'houmin;
Met pilat a reer an aned gant ar vazh
Hag ar c'houmin gant ar freilh.

[28] Hag-eñ e friker ar pennoù-ed? Ne reer ket,
N'eo ket da virviken e vac'her anezho.
Rod ar c'harr hag ar c'hezeg a dremener warno
Met hep mont betek o flastrañ.

[29] Ha kement-se ivez a zeu eus Aotrou hollc'halloudek,
Marzhus e guzulioù ha divent e ampartiz.

Seziz Ariel hag he dieubidigezh.

29 [1] Gwa Ariel, Ariel,
Ar gêr ma kampas David enni !
Lakait c'hoazh bloaz war vloaz,
D'ar gouelioù d'ober o zroiad !

[2] Neuze e stardin war Ariel,
E vo gouelvan ha klemmvan,
Hi a vo evidon evel un Ariel.

[3] Kampañ a rin en-dro dit, a-enep dit,
Da c'hronnañ a rin a savennoù,
Ha sevel a rin a-enep dit kleuzioù-seziz.

[4] Diskaret d'an douar e savi neuze da vouezh
Ha da gomz a sourro eus a-greiz ar poultr;
Da vouezh a savo eus an douar evel hini un tasmant,
Ha da gomz eus ar boultrenn evel un hiboud.

[5] Rak engroez da enebourien a vo evel poultr tanav,
Hag evel pailhur o nijal en avel, bandennadoù ar vrezelourien.

Met en un taol, a-greiz-holl e c'hoarvezo
[6] Ma teuio Aotrou hollc'halloudek d'az kweladenniñ
Gant kurunoù, krenioù-douar ha tourni vras,
Korventenn, arnev ha flamm un tan loskus.

[7] Neuze eus an holl bobloù niverus o vrezeliñ enep Ariel,
Eus ar re holl a oa o stourm outi hag ouzh he c'hreñvlec'h,
Eus ar re a oa ouzh hec'h enkañ,
E vo evel eus un huñvre, ur weledigezh en noz.

[8] Evel un den marnaoniet oc'h huñvreal emañ o tebriñ
Hag a zihun goude-se, goullo bepred e stomok,
Evel un den sec'hedet oc'h huñvreal emañ oc'h evañ
Hag a zihun goude-se, skuizh ha sec'h e gorzailhenn,
Evel-se e vo kont gant engroez an holl vroadoù
A vo bet o vrezeliñ enep Menez Sion.

Dallentez ar bobl.

9 Bezit sebezet gant ar souezh !
Serrit ho taoulagad ha chomit hep gwelout !
Bezit mezv hep ma ve diwar win,
O trabidellañ hep ma ve diwar evajoù kreñv.

10 Rak an Aotrou en deus skuilhet warnoc'h
ur spered a zargud,
Klozet en deus ho taoulagad
ha taolet ur ouel war ho penn.

11 Ha deuet eo evidoc'h an holl weledigezhioù
Da vezañ evel komzoù ul levr siellet,
Ul levr a rojed d'unan bennak o c'houzout lenn
En ur lavarout dezhañ : «Lenn kement-mañ !»
Hag a respontfe : «N'hellan ket, peogwir eo
siellet !»

12 Ha mar befe roet al levr d'unan bennak na oar
ket lenn
En ur lavarout dezhañ : «Lenn kement-mañ !»
E respontfe avat : «N'ouzon ket lenn !»

13 Lavaret en deus an Aotrou :
Peogwir e tosta ar bobl-mañ ouzhin
Evit va enoriñ gant he genoù hag he diweuz
hepken
Tra ma chom he c'halon pell diouzhin,
Peogwir ned eo he doujañs em c'heñver
Nemet gourc'hemennoù a-berzh an dud,

14 Ac'hanta ! hag-eñ e kendalc'hin d'ober
marzhennoù,
Burzhudoù souezhus e-mesk ar bobl-mañ,
Furnez he zud fur a yelo da get,
Ha skiant he zud poellek a deñvalaio.

Ne dalv ket ar boan klask en em guzhat diouzh Doue.

15 Gwa d'ar re en em guzul e don o c'halon
Gant ar soñj da guzhat o mennad ouzh an
Aotrou,
D'ar re a gas da benn o labour en amc'houloù
Hag a lavar : «Piv hor gwel? Piv hon anav?»

16 Pebezh diboellegezh ! Ar poder,
Hag-eñ e tremener anezhañ da vezañ pri?
Evel pa lavarfe an oberenn diwar-benn an
oberour :
«N'en deus ket graet ac'hanon !»
Evel pa lavarfe ar pod diwar-benn ar poder :
«Ur paotr sod ez eo !»

Ar silvidigezh a zeuio.

17 "Koulskoude a-barzh nemeur
E vo troet al Liban en ur frouezheg
Ha sellet e vo evel ul liozh veur.

18 En deiz-se e klevo ar vouzared komzoù al
levr;
Ha disammet diouzh an amc'houloù hag an
deñvalijenn
Daoulagad an dalled a welo.

19 Hag adarre ar geizh en Aotrou a laouenaio,
Hag ar beorien e Sant Israel a drido.

20 Rak rasket e vo bet ar mac'homer
Ha distrujet ar goapaer,
Ha troc'het kuit e vo bet an holl dud
A spi ouzh ar re all gant soñjoù a zrougiezh :

21 Ar re a gondaon an dud gant o chomz,
A stign pechoù d'ar bamer ouzh dor-kêr,
A dorr gant o gevier gwir an den reizh.

22 Rak-se e lavar an Aotrou kement-mañ da di
Yakob,
Eñ hag en deus dasprenet Abraham :

«Ne vo mui-ken mezhekaet Yakob,
Ne vo mui-ken drouklivet e zremm;
23 Rak pa welo eñ hag e vibien
Labour va daouarn en o zouez
Ec'h embannint santelezh va anv.

Ya ! Embann a raint santelezh Doue santel
Yakob
Hag e toujint Doue Israel.
24 Ar re a oa dianket o spered a zesko ar furnez,
Hag ar c'hrozmolerien a resevo kelennadurezh.»

A-enep ar feur-emglev gant an Ejipt.

30 1 Gwa d'ar vibien disent, eme an Aotrou,
A sav mennadoù ha n'int ket va re-me,
A ra emglevioù, met hep va spered,
En ur verniañ pec'hed war bec'hed.;

2 Diskenn a reont gant hent an Ejipt :
Hep goulenn ali digant va genoù
D'en em lakaat dindan skoazell Faraon
Ha da glask repu e skeud an Ejipt !

5. Diouganoù war Samaria ha Jeruzalem.

[3] Met skoazell Faraon a droio da vezh evidoc'h,
Hag ar repu e skeud an Ejipt d'ho tismegañs.
[4] Emañ dija ho pennoù bras e Tsoan,
Aet eo ho kannaded betek Hanes.

[5] Hogen an holl anezho o devo mezh
Gant ur bobl ha n'hell servijout dezho da netra,
Ha n'hell ket o skoazellañ nag o c'hennerzhañ,
Met degas dezho kerse ha dismegañsoù.

Diouganoù all a-enep an Ejipt

[6] *Diougan diwar-benn Loened an Negev :*

A-dreuz ur vro a dristidigezh hag a anken,
Ma teu diouti al leonez hag al leon yaouank,
An naer-wiber hag an aerouant askellek,
Emaint o tougen war gein o azened
o finvidigezhioù
Hag o zeñzorioù war bos ar c'hañvaled,
War-zu ur bobl na servijo dezho da netra;

[7] Rak sikour an Ejipt a zo avel ha touell,
Ha setu perak em eus anvet ar vro-se :
«Trouz bras evit netra !»

Diouganoù all a-enep an Israel

[8] Kae bremañ, ha skriv kement-mañ
War un dablezenn dirazo;
Merk an dra-mañ en ul levr
Evit ma chomo betek an deiz diwezhañ
Un testeni da virviken.

[9] Rak ur bobl disent ez int, bugale c'haouiat,
Bugale na vennont ket selaou lezenn an Aotrou,
[10] Pa lavaront d'ar welerien : "Na welit ket !"
Ha d'an diouganerien : "Na ziouganit ket ar
wirionez,
Displegit dimp traoù plijus,
Disklêriit dimp faltaziennoù kaer...
[11] Distroit diwar hon hent,
En em dennit diwar hor gwenodenn,
Hol lezit sioul gant Doue santel Israel !"

[12] Setu perak e komz evel-henn Doue santel
Israel :
Peogwir hoc'h eus disprizet an diougan-se
Evit fiziout e kammigelloù ha korvigelloù,
Evit o kemerout da skoazell deoc'h;

[13] En abeg da se e vo evidoc'h ar fallagriezh-se
Evel un aeradenn er vur o c'hourdrouz
dirampañ,
Evel ur bos en ur vogerenn uhel
A gouezh a-greiz-holl, en un taol.

[14] Bruzunet, evel pod-pri ur poder a dorrer
didruez,
Ken na gaver ken diwarnañ darbod ebet
Evit tennañ tan eus an oaled,
Pe evit kemer dour eus ar stank.

[15] Rak evel-henn e komz an Aotrou,
An Hollc'halloudek, Doue santel Israel :
Dre zistreiñ ouzhin ha gortoz sioul e vefec'h bet
salvet,
En diskuizh hag er fiziañs e vije bet ho nerzh;
Met n'hoc'h eus ket mennet se !

[16] Lavaret hoc'h eus : «Nann !
Ni a dec'ho kuit war varc'h !»
Ya, tec'hout a reot evit gwir !
Lavaret adarre hoc'h eus :
«Marc'hekaat a raimp war gein hor mirc'hed-
red !»
Ya, met primoc'h e vo ar re a redo war ho
lerc'h !

[17] Mil ac'hanoc'h a greno gant aon rak un den,
Ha gant aon rak pemp a dud e kemerot an tec'h,
Betek na vano ket ken ac'hanoc'h
Nemet evel ur peul chomet war lein ur menez,
Evel ur post-arouez dilezet war ur grec'hienn.

Distro trugarezus an Aotrou.

[18] Padal, Doue en deus mennet trugareziñ
ouzhoc'h,
Setu perak e savo da drueziñ en ho keñver.
Rak un Doue a reizhder eo an Aotrou :
Gwenvidik ar re holl a fiz ennañ !

[19] Ya, te, o pobl o chom e Sion,
N'az po ket ken da ouelañ !
Kerkent ha ma c'harmi e truezo ouzhit,
Kentizh ha klevet e responto d'az koulenn.

[20] Goude m'en devo roet deoc'h an Aotrou
Bara an anken ha dour ar glac'har,
An Hini az kelenn ne chomo ket mui en e bart,
Da zaoulagad a welo da gelenner;

[21] Ha pa-z i diwar an hent pe a gleiz pe a-zehoù
E klevo da zivskouarn a-drek dit, ur vouezh
O lavarout : «Hemañ eo an hent, kerzhit
ennañ !»

[22] Sellout a reot evel hudur
An arc'hant a c'holoe hoc'h idoloù skultet,
An aour a veze gwisket gantañ ho skeudennoù;
O disteurel a reot evel saotroù.
Er-maez ac'hann ! a lavarot dezho.

[23] Degas a ray glav war an had az po taolet en douar,
Hag ar bara roet gant an atil a vo saourus ha fonnus.
En deiz-se e peuro da loened e peurvanoù ec'hon,
[24] An ejened hag an azened hag a labour an douar
A zebro boued mat ha mesket a holen
Ha nizet gant ar bal hag ar ridell.

[25] War bep menez ha war bep torgenn uhelsavet
E vo gwazhioù-dour ha gouerioù
En deiz al lazhadeg veur, pa gouezho an tourioù.

[26] Sklêrijenn al loar a vo kement ha sklêrijenn an heol,
Ha sklêrijenn an heol a vo seizh gwezh lugernusoc'h,
Evel sklêrijenn seiz deiz war un dro,
En deiz ma lieno an Aotrou gouli e bobl
Ha ma pareo ar gloazioù en devoa skoet ganti.

Kastiz ar broadoù (Asour).

[27] Setu anv an Aotrou o tont eus a bell,
Loskus e gounnar ha ponner ar wrez anezhi,
E vuzelloù leun a ernez
Hag e deod evel un tan lonkek,
[28] E alan evel ur froud-dour dinaoziet
Hag a sav betek ar gouzoug;
Dont a ra da nizat ar pobloù gant ridell an dismantr
Ha da lakaat e genoù ar pobloù
Ur weskenn a ziheñcherezh.

[29] Kanennoù a ganot neuze
Evel d'an noz ma vez lidet ur gouel,
Ha levenez a vo en ho kalon
Evel pa gerzher ouzh son ar fleüt
Da vont betek Menez an Aotrou,
Betek Roc'h Israel.

[30] Hag an Aotrou a lakay e vouezh veurdezus da vezañ klevet
Hag a ziskouezo galloud spouronus e vrec'h,
E-kreiz fulor e gounnar, e-kreiz flammoù un tan lonkek,
E-kreiz ar gorventenn, an dour-bil hag ar mein-kazarc'h.

[31] Hag ouzh mouezh an Aotrou e kreno Asour,
Pa skoio an Aotrou warnañ gant e gelastrenn.

[32] Bep tro ma tremeno gwialenn an dial
Hag a lakay an Aotrou da blaouiañ warnañ,
E vo ouzh son an taboulinoù hag an telennoù,
Pa vrezelo outañ an Aotrou
Gant e zorn astennet en emgann.

[33] Rak abaoe pell amzer ez eo prest an tantad,
Kempennet eo zoken evit Melek, e roue,
Don ha ledan eo bet kleuziet ar foz tro-zro,
Danvez-tan ha koad zo e-leizh evitañ;
Hag alan an Aotrou, evel ur froud soufr
A skoio flamm ennañ.

Diougan all o-enep an emglev gant an Ejipt

31 [1] Gwa d'ar re a ziskenn d'an Ejipt da glask sikour,
Ar re a laka o fiziañs er c'hezeg,
A laka o goanag er c'hirri dre ma'z eus kalz anezho,
Hag er varc'heien dre ma'z int gwall-nerzhus,
Met na sellont ket war-zu Doue santel Israel
Ha na glaskont ket an Aotrou !

[2] Eñ ivez koulskoude a zo fur;
Eñ eo an hini a laka ar gwalleur da zont
Ha na zistro ket diwar e gomzoù.
Sevel a ray enep ti ar re fallakr,
Enep sikour an drougoberourien.

[3] An Ejiptiad a zo un den, ha nann un Doue;
E gezeg a zo kig ha n'eo ket spered;
Ha pa-z astenno an Aotrou e zorn
Ec'h asoupo ar skoazeller,
E kouezho an hini skoazellet,
Hag o-daou a yelo da goll.

[4] Rak evel-henn en deus komzet ouzhin an Aotrou :
Evel ma yud al leon, al leon yaouank war e breizh
Daoust m'en em dolp ur bern mêsaerien enep dezhañ,
Evel na spont ket ouzh o mouezhioù
Ha na vez ket trefuet gant o niver.

5. Diouganoù war Samaria ha Jeruzalem.

Evel-se e tiskenno Aotrou hollc'halloudek da vrezeliañ
War Venez Sion ha war e grec'hienn.
5 Evel mac'h astenn al laboused o divaskell war o neizhiad
E tiwallo Aotrou hollc'halloudek Jeruzalem.

He diwall a ray, he dieubiñ,
Hec'h espern hag he salviñ.
6 Distroit d'an Hini e oac'h en em bellaet dioutañ
Kemend-all, o bugale Israel !

7 Ya, en deiz-se e tistaolo kuit pep unan
E idoloù arc'hant, hag e idoloù aour,
Ar re ho poa graet gant ho taouarn pec'hus.

8 Asour neuze a gouezho dindan ur c'hleze na vo ket hini un den,
Kleze unan divarvus en debro.
Tec'hel a ray dirak ar c'hleze,
Hag e dud yaouank a vo lakaet dindan druaj.

9 Gant ar spont e tec'ho kuit e vrezelourien divrall,
Hag e bennoù bras o krenañ a zilezo o banniel,
—Eme an Aotrou, an Hini emañ e dan e Sion
Hag e forn e Jeruzalem.

Rouantelezh ar Reizhder.

32 1 Setu ma vo ur roue o ren hervez ar reizhded
Ha ma vo ar briñsed o c'houarn hervez ar gwir.
2 Ha pep hini anezho a vo evel ur goudor ouzh an avel,
Evel ur c'hledour ouzh an arnev,
Evel un dourredenn en un douar disapr,
Evel skeud ur garreg vras en ur vro sec'h-kras.

3 Neuze ne vo ket dall ken daoulagad ar welerien
Ha divskouarn ar selaouerien a vo war evezh,
4 Kalonoù ar re skañvbenn a intento ar furnez,
Ha teodoù ar re satouilh a gomzo buan ha fraezh.
5 Ne vo ket graet nobl eus an hini diskiant,
Ha ne vo ket lavaret eus un hailhon ez eo un den hael.

6 Rak an den sot a lavar sotonioù
Hag e galon a ijin fallagriezh
Evit seveniñ direizhderioù,
Evit droukkomz diboell enep an Aotrou,
Evit lezel goullo genoù an den marnaoniek
Ha lemel an died digant an hini en deus sec'hed.

7 An den ganas a zo ganas e droioù,
Ne ra ken nemet itrikañ fallagriezhoù
Evit koll gant e c'hevier an dud vihan
Hag an ezhommeg o tisplegañ reizhder e gaoz.
8 Met an den hael en deus mennadoù hael,
Ha sevel a ra evit seveniñ oberoù kalonek.

D'ar merc'hed dibreder.

9 O gwragez dibreder,
Savit ha selaouit va mouezh !
O merc'hed dievezh,
Digorit ho skouarn d'am c'homzoù !

10 A-benn ur bloavezh hag un deiz bennak
E krenot, c'hwi dibreder,
Rak ar vendem ne zeuio ket da vat
Ha ne vo ket kutuilhet an eost.

11 Bezit spouronet, c'hwi diegus,
Krenit, c'hwi dibreder !
En em ziwiskit, en em zibourc'hit,
En em c'hourizit gant ar sac'h.

12 Leñvit en ur skeiñ war hoc'h askre
En abeg d'ar maezioù kaer
Ha d'ar gwiniennoù frouezhus,
13 War zouar va fobl
E savo an drein hag an drez,
War an holl diez a levenez
Ha war ar gêr lirzhin.

14 Rak dilezet e vo bet ar palez
Ha digenvez e vo ar gêr drouzus;
An Ofel hag an Tour a vo mougevioù da viken
Un dachenn-c'hoari evit an ezen gouez,
Ur peurvan evit an tropelloù,
15 Ken na vo skuilhet warnomp ur spered eus an nec'h.

An nevezidigezh a-berzh an Aotrou.

Ma vo troet neuze ar gouelec'h en ur frouezheg
Ha ma teuio ar frouezheg da vezañ ken stank hag ur goadeg.
16 Neuze e vo ar reizhded o chom er stepenn
Hag ar gwir a ray hec'h annez er frouezheg.

17 Frouezh ar reizhded a vo ar peoc'h
Hag labour ar reizhded ar surentez da viken.

18 Hag e vo va fobl o chom en un annez a beoc'h,
E tiez diogel, e sioulder lec'hioù-diskuizh.

19 Hogen diskaret e vo ar goadeg
Ha gwall-izelaet e vo ar Gêr.
20 Gwenvidik avat c'hwi holl hag a c'hello hadañ
Dre holl a-hed ribloù an dourioù,
Ha lezel dishual treid an ejen hag an azen.

Pedenn e-kreiz an anken.

33 1 Gwa te, gwaster, ha n'out ket bet gwastet !
Te, preizhataer, ha n'out ket bet c'hoazh preizhataet !
Pa vo echu ganit gwastañ e vi gwastet da-unan,
Ha pa vo echu ganit preizhata e vi preizhataet.

2 Aotrou, ho pet truez ouzhimp !
Ennoc'h emañ hor goanag.
Bezit brec'h ho pobl bep beure,
Hag hor silvidigezh en amzer an anken !

3 Ouzh mouezh ho taran e tec'h ar pobloù,
Pa savit en ho sav en em zispenn a bep tu ar broadoù;
4 Ha preizhadur a zastumer evel kilheien-raden
Pa vez leun ganto an touflezoù.

5 Uhel eo an Aotrou
hag en uhelder emañ o chom,
Eñ hag a leugn Sion a eeunded hag a reizhded :
6 Eñ a vo surentez da zeizioù.

Furnez, gouiziegezh,
sed ar binvidigezh a c'hell salviñ,
Doujañs an Aotrou,
sed aze da deñzor.

E-kreiz ar reuz fiziout e Doue

7 Setu m'emañ tud Ariel o krial er straedoù,
Emañ ar gannaded a beoc'h o ouelañ gant c'hwervder.

8 Aet eo digenvez an hentoù,
N'eus den o tremen dre ar rañvedioù;
Torret eo bet an emglev ha disprizet an testoù,
N'eus doujañs ebet ken evit an dud.

9 E kañv emañ an douar, dinerzhet eo.
Mezhek eo al Liban ha gweñvet,
Saron a zo deuet da vezañ ur gouelec'h,
Basan hag ar C'harmel a zo dibourc'het.

10 Bremañ ez an da sevel, eme an Aotrou :
Bremañ en em lakain em sav-sonn,
Bremañ en em ziskouezin em braster.

11 Koñsevet hoc'h eus foenn
Ha gwilioudiñ a reot plouz :
Va anal eo an tan ho pulluc'ho.
12 Ar pobloù kuzumet a zo evel ludu
Evel drein troc'het bet devet gant ar flamm.

13 C'hwi hag a zo pell,
selaouit petra 'm eus graet,
Ha c'hwi hag a zo tost,
anavezit va nerzh.

14 Spontet eo ar bec'herien e Sion,
Ar grenijenn he deus kroget en dud fall :
Pehini ac'hanomp a c'hello derc'hel en un tan lonkek?
Pehini ac'hanomp a c'hello derc'hel en un tantad peurbadel?

15 An hini a vale er reizhder hag a gomz gant lealded,
An hini a ra fae war ur gounid dizonest,
A hej e zaouarn evit chom hep kemer ur prof,
A stouv e zivskouarn ouzh ar c'homzoù gwadus,
Hag a serr e zaoulagad evit chom hep gwelout an droug;

16 Hennezh a vo e annez en uhelderioù,
Kreñvlec'hioù ar c'herreg a vo e repu;
Dezhañ e vo roet e vara
Hag e zour ne vanko biken dezhañ.

Gloar da zont Jeruzalem.

17 Da zaoulagad a welo ar roue en e gaerder,
Gwelout a raint ar vro oc'h en em astenn da bell.
18 Da galon a hiboudo c'hoazh he spontadennoù :
Pelec'h emañ ar c'hontroller?
Pelec'h paotr ar bouezerez?
Pelec'h an hini a gonte ar baotred yaouank?

19 Ar bobl vorgant-se ne weli mui anezhi,
Pobl teñval hec'h yezh na oa tu d'hec'h intent,
Ar bobl-se o vesteodiñ ur yezh digomprenus.

20 Arvest ouzh Sion, kêr hor gouelioù :
Da zaoulagad, ra welint bremañ Jeruzalem,
Annezlec'h eürus, teltenn na vo ket dilec'hiet,

5. Diouganoù war Samaria ha Jeruzalem.

Na vo biken displantet he fostoù
Ha na vo torret diouti kordenn ebet.

[21] Eno 'mañ an Aotrou o chom en e veurded :
Eno stêrioù ha kanolioù ledan,
'Lec'h na dizh ket ar bigi dre roeñvoù,
'Lec'h na dremen ket al listri bras.

[23ab] Setu distegnet ar c'herdin,
Ne zalc'hont ket ken ar wern en he sav,
N'hellont ket derc'hel ar lienoù displeget.

[22] Rak an Aotrou eo hor barner,
An Aotrou eo hol lezennour,
An Aotrou eo hor roue, eñ eo an hini hor salvo.

[23c] Neuze e vo ingalet madoù ur breizhadeg vras,
Ar re gamm zoken a gemero perzh er skraperezh.
[24] Ne vo annezer ebet evit lavarout : «Klañv on;»
Ar bobl o chom en Sion he devo bet ar pardon
eus he fec'hed.

Barnedigezh ar broadoù aroueziet gant Edom.

34 [1] Dedostait, broadoù, da glevout !
C'hwi, pobloù, gant evezh selaouit !
An douar da glevo gant kement a zo ennañ,
Ar bed gant kement a sav diwarnañ.

[2] Rak kounnaret eo an Aotrou enep an holl vroadoù
Ha kruget a-enep o holl armeoù;
O gouestlet en deus d'an distruj,
O roet en deus d'al lazhadeg.

[3] O re varv a chomo distaolet hep bez ebet,
C'hwez-fall a savo diwar o c'helanoù;
Hag ar menezioù a deuzo gant o gwad.

[4] Holl armead an neñvoù a steuzio,
Evel ul levr e vo rollet an neñvoù
Hag o holl armead a weñvo,
Evel ma kouezh delioù gweñvet ar winienn,
Evel ma kouezh delioù ar fiezenn.

[5] Rak en em vezviñ a ra va c'hleze en neñvoù
Ha sed emañ o tiskenn war Edom,
War ar bobl am eus gouestlet d'ar c"hastiz
Ha d'an distruj evit he barn !

[6] Kleze an Aotrou a zo leun a wad,
Emañ an druzoni o tiverañ warnañ,
Gwad an oaned hag ar bouc'hed,
Druzoni lonezi ar meot.

Emañ an Aotrou o vont d'ober un aberzh e Bosra,
Ul lazhadeg veur e Bro-Edom.
[7] Ar bualed a gouezh gant al leueoù lart,
An ejened yaouank gant an tirvi.

Mezvet eo o douar gant ar gwad,
Hag e boultr en deus e walc'h a zruzoni.
[8] Rak devezh dial an Aotrou eo hennezh,
Bloavezh an digoll evit difennour Sion.

[9] He froudoù a vo troet e peg, hag he foultrenn e soufr,
He douar a zeuio da vezañ peg entanet,
[10] Un tan na vo lazhet na deiz na noz
Hag a zalc'ho e vogedenn da sevel da viken.

A rumm da rumm hi a vezo digevannez,
Ha da holl viken ne dremeno gour ebet ken drezi :
[11] Perc'hennet e vo gant ar pilikant hag an avalaouer,
Ar gaouen hag ar vran a ray o chomadur enni.

Astennet e vo warni kordenn-vuzul
an dismantr ha live ar goullo.
[12] Ar Satired a ray enni o annez,
Hec'h uhelidi ne vo ken anezho.
Ne vo ken anvet a rouaned enni,
Hec'h holl briñsed a vo bet kaset da get.

[13] Sevel a ray spern en he falezioù,
Drez hag askol en he c'hreñvlec'hioù :
Hi a vo ur vodenn evit an aourgon
Hag ul liorzh-veur evit ar struskañvaled.

[14] Enni en em gavo ar c'hizhier gouez gant ar bleizbroc'hed,
Hag ar Satired en em c'halvo an eil egile.
Eno ivez e teuio da chom Diaoulez an noz
Da gemer he diskuizh enni.

[15] Eno e ray an naer-speg he neizh hag e tozvo,
Goriñ a ray ha lakaat he vioù da zinodiñ.
Eno en em vodo ar bultured
oc'h en em c'hervel an eil egile.

16 Klaskit pizh e Levr an Aotrou ha lennit :
N'eus hini a vankfe, hini ebet na ve e barez gantañ;
Rak e c'henoù en deus gourc'hemennet,
Hag e spered en deus o c'henstrollet.

17 Eñ eo en deus merket dezho o flanedenn,
E zorn en deus lodennet ar vro dezho gant ar gordenn;
Da viken e perc'hennint anezhi,
A rumm da rumm e vezint o chom enni.

Dieubidigezh hag eurvad Israel.

35 1 Ra vo laouen ar gouelec'h hag an douar sec'h,
Ra vo lirzhin an dezerzh ha ra vleunio,
Evel ar roz-kamm 2 ra vleunio, ra vleunio,
Ra drido gant youc'hadennoù a levenez.

Roet e vo dezhañ kaerder al Liban,
Kened ar C'harmel ha braventez Saron :
Gwelout a raint klod an Aotrou,
Splannder hon Doue !

3 Kreñvait an daouarnioù dinerzhet,
Startait an daoulinoù o vrallañ;
4 Lavarit d'ar re flaket o c'halonoù :

«Adnerzhit ho kalon, n'ho pet ket aon ken !
Setu ho Toue ! Emañ o tont gant an dial,
Emañ o tont gant ar gopr,
Dont a ra e-unan evit ho salviñ.»

5 Neuze e vo digoret daoulagad an dalled,
Ha distouvet divskouarn ar vouzareien.

6 Ar c'hamm a lammo evel ur c'harv,
Ha teod an den mut a youc'ho a levenez;
Rak dourioù a strinko er gouelec'h
Ha froudoù er stepenn.

7 Troet e vo en ul lenn an douar kras
Hag ar vro disec'het e mammennoù-dour;
Al lec'h ma kave an aourgon o repu ennañ
A vo un dachenn a gorz hag a vroenn.

8 Eno neuze e vo un hent, ur wenodenn,
A vo graet dioutañ an hent sakr.
Na dremeno drezañ nep den dic'hlan;
Hennezh a vo evit e bobl da vont gantañ.

9 Eno ne vo leon ebet, hini ebet ne vo kavet eno,
Loen gouez ebet ne lakay e dreid ennañ,
Met ennañ e valeo ar re zasprenet,
10 Drezañ e tistroio ar re zieubet gant an Aotrou.

Antren a raint e Sion gant youc'hadennoù bliv,
Ul levenez beurbadel a vo evel kurunenn o fenn;
Trid ha trivli a gerzho ganto,
Tec'het kuit ar glac'har hag ar c'hlemmvan.

Aloubadeg Senac'herib

36 1 Ar pevarzekvet bloavezh eus ar roue Ezekias, e savas Senac'herib, roue Asour, a-enep da holl gêrioù-kreñv Youda, hag o c'hemer a reas. 2 Neuze roue Asour a gasas ar Ravshake (ar Boutailher bras) eus Lakis da Jeruzalem gant un arme vras, davet Ezekias. Hag ar Ravshake a chomas a-sav e-tal kanol al Lenn uhelañ, war hent Park ar C'hommer. 3 Hag Eliakim, mab Helkia, gouarnour ar palez, a savas d'e gaout gant Sobna, ar sekretour, ha Joas, mab Azaf, an diellour.

4 Hag ar Ravshake da lavarout dezho : «Setu amañ komzoù ar Roue bras, roue Asour : Petra eo ar fiziañs-se en em harpez warni? 5 Ha soñjal a rez e talv komzoù goullo kement ha kuzul ha nerzh evit ober brezel? Bremañ, e piv ac'h eus lakaet da fiziañs evit sevel em enep? 6 Setu m'en em fiziez en Ejipt, e skoazell ar gorzenn dorret-se, hag a dreuz hag a doull dorn an hini en em harp warni; evel-se eo Faraon, roue an Ejipt, evit kement hini en em fiz ennañ. 7 Marteze e lavari din : An Aotrou, hon Doue, eo an hini a fiziomp ennañ : met hag-eñ n'eo ket hennezh en deus Ezekias diskaret an uhellec'hioù hag an aoterioù anezhañ, en ur lavarout da Youda ha da Jeruzalem : Stouiñ a reot dirak an aoter-mañ? 8 Ac'hanta, gra ar marc'had-mañ gant va mestr, roue Asour, me a ro dit daou vil a gezeg mar kavez tud a-walc'h da sevel warno. 9 Ha penaos e c'hellfes argas unan eus servijerien disterañ va Aotrou? Met fiziañs ac'h eus en Ejipt evit kaout diganti kirri ar marc'heien. 10 Daoust ha pignet on a-enep d'ar vro-mañ evit he distrujañ hep ma vefe mennantez an Aotrou? An Aotrou eo an hini en deus lavaret din : Sav a-enep d'ar vro-mañ ha distruj anezhi !»

11 Neuze e lavaras Eliakim, Sobna ha Joas d'ar Ravshake : Dre druez, komz ouzh da servijerien en arameeg, rak kompren a reomp ar

yezh-se. Na gomz ket ouzhimp en youdaeg,
gant aon na glevfe ar bobl a zo war ar
mogerioù.» [12] Met ar Ravshake a respontas :
Daoust hag eo te ha da vestr on bet kaset daveto
gant va mestr evit lavarout ar c'homzoù-se
dezho? Daoust ha n'eo ket davet an dud-se
azezet war ar mogerioù, ranket dezho evel
deoc'h-c'hwi debriñ o c'haoc'h hag evañ
o staot?»

[13] Neuze en em zalc'has a-sav hag e krias
gant ur vouezh kreñv e yezh ar Yuzevien :
Selaouit komzoù ar brenin meur, roue Asour !
[14] Evel-henn e komz ar roue : Arabat da Ezekias
ho touellañ, rak n'hello ket ho savetaat. [15] Hag
arabat da Ezekias ho lakaat da fiziout en
Aotrou, en ur lavarout : An Aotrou hon dieubo
hep mar ebet, ar gêr-mañ ne vo ket lakaet etre
daouarn roue Asour. [16] Na selaouit ket ouzh
Ezekias, rak setu amañ ar pezh a lavar roue
Asour : Grit ar peoc'h ganin, en em roit din, ha
pep hini ac'hanoc'h a zebro eus frouezh
e winienn hag eus frouezh e fiezenn, hag a evo
dour eus e buñs, [17] ken na zeuin evit ho kas d'ur
vro heñvel ouzh hoc'h hini, ur vro a win hag
a ed, ur vro a vara hag a winiegi. [18] Arabat da
Ezekias ho touellañ 'n ur lavarout : An Aotrou
hon dieubo ! Daoust hag unan bennak eus
doueoù ar pobloù en deus diwallet e vro diouzh
daouarn roue Asour? [19] Pelec'h emañ doueoù
Emat hag Arfad? Pelec'h doueoù Sefarvaim?
Pelec'h doueoù Samaria? Hag-eñ o deus tennet
Samaria a-dre va daouarn? [20] E-touez holl
doueoù ar broioù-se, pere o deus diwallet o bro
diouzh va daouarn evit ma c'hellfe an Aotrou
dieubiñ Jeruzalem?»

[21] Hogen int-i a davas ha ne respontjont ger
ebet dezhañ, rak ar roue en devoa
gourc'hemennet an dra-se dezho : Na respontit
ket ! [22] Neuze e teuas Eliakim, mab Helkia,
gouarnour ar palez, gant Sobna, ar sekretour, ha
Joas, mab Azaf, an diellour, da gaout Ezekias,
roget o dilhad, hag e tisklêrjont dezhañ komzoù
ar Ravshake.

Strafuilh hag anken Ezekias

37 [1] Goude d'ar roue Ezekias klevout
kement-se e rogas e zilhad, en em c'holoas gant
ur sac'h hag ez eas da Dempl an Aotrou. [2] Kas
a reas Eliakim, merour ar palez, ha Sobna, ar
sekretour, hag henaourien ar veleien goloet
a seier, da gaout Izaia, mab Amos, ar profed.
[3] Hag e lavarjont dezhañ : «Sed amañ komz
Ezekias : An deiz-mañ a zo un deiz a enkrez,
a gastiz hag a zismegañs Rak ar vugale a zo
deuet betek ar poent da vezañ ganet, met n'eus
ken a nerzh d'o genel. [4] Marteze an Aotrou, da
Zoue, a glevo lavaroù ar Ravshake, a zo bet
kaset amañ gant e vestr, roue Asour, da
gunujenniñ an Doue bev; marteze an Aotrou, da
Zoue, a gastizo anezhañ evit ar c'homzoù en
deus klevet. Gra eta ur bedenn evit ar restad
o chom c'hoazh !»

[5] Dont a reas eta servijerien Ezekias da gaout
Izaia. [6] Hag Izaia da lavarout dezho : Sed ar
pezh a lavarot d'ho mestr : Evel-henn e komz an
Aotrou : Na spontez ket dirak ar c'homzoù ac'h
eus klevet hag o deus va dismegañset ganto
mevelien roue Asour. [7] Setu ma lakaan ennañ ur
spered a seurt ma tistroio d'e vro diwar an
nevezinti a glevo, hag e lakaat a rin da
gouezhañ en e vro dre ar c'hleze.

[8] Distreiñ a reas ar Ravshake hag e kavas
Roue Asour oc'h argadiñ Liban, rak klevet en
devoa e oa aet e vestr kuit eus Lakis. [9] Rak roue
Asour en devoa resevet ar c'heloù-mañ
diwar-benn Tiraka, roue Koush : «Aet eo
war-raok evit brezeliñ a-enep dit !»

Ha goude klevout kement-se e kasas
Senac'herib kannaded da Ezekias, da lavarout
dezhañ : [10] «Evel-henn e lavarot da Ezekias,
roue Youda : Na vez ket touellet gant da Zoue
en em fiziez ennañ en ur lavarout : "Ne vo ket
droukroet Jeruzalem etre daouarn roue Asour !"
[11] Setu m'ac'h eus klevet petra o deus graet
rouaned Asour d'an holl vroioù en ur ouestlañ
anezho d'an distruj? Ha te a vefe dieubet?
[12] Daoust ha dieubet eo bet gant o doueoù ar
broadoù-se bet distrujet gant va gourdadoù,
Gozan, C'harran, Resef, Bugale Edan a oa en
Telasar? [13] Pelec'h emañ roue Emat, roue Arfad,
roue Sefarvaim, Ana hag Ava?»

[14] Ezekias, goude kemer al lizher eus dom ar
gannaded, ha lenn anezhañ, a bignas da Dempl
an Aotrou, hag eno e ledas al lizher dirak an
Aotrou. [15] Hag e reas Ezekias ur bedenn d'an
Aotrou en ur lavarout : [16] «Aotrou
hollc'halloudek, Doue Israel, Te azezet war ar
gerubined, Te hepken a zo Doue holl

rouantelezhioù an douar, Te oberour an neñv
hag an douar ! [17] Aotrou, stou da skouarn ha
selaou ! Aotrou, digor da zaoulagad ha sell !
Selaou an holl gomzoù en deus kaset
Senac'herib evit dismegañsiñ an Doue bev.
[18] Gwir eo, Aotrou, o deus rouaned Asour
distrujet an holl vroadoù ha gwastet o douaroù,
[19] ha skoet en tan o doueoù; hogen ne oant ket
doueed, met labour daouarn an dud, koad ha
maen, hag o distrujet o deus. [20] Bremañ avat,
Aotrou hon Doue, salv ac'hanomp diouzh
e zorn, mac'h anavezo holl rouantelezhioù an
douar ez eo Te, Aotrou, a zo Doue
hep-mui-ken !»

Diougan Izaia a-berzh an Aotrou

[21] Neuze Izaia, mab Amos, a gasas da
lavarout da Ezekias : Evel-henn e lavar an
Aotrou, Doue Israel : Graet ac'h eus din ur
bedenn diwar-benn Senac'herib, roue Asour.
[22] sed amañ ar gomz en deus disklêriet an Aotrou
a-enep dezhañ :

Da zismegañsiñ, da c'hodisal a ra,
Ar werc'hez, merc'h Sion;
Hejañ a ra he fenn war da lerc'h,
Merc'h Jeruzalem.

[23] Piv ac'h eus kunujennet ha dismegañset?
Enep piv ac'h eus savet da vouezh
Ha douget d'an nec'h da zaoulagad?
Enep Doue santel Israel !

[24] Dre da vevelien ac'h eus kunujennet an
Aotrou,
Ha lavaret : «Gant niver bras va c'hirri
Em eus pignet war lein ar menezioù
War gribenn al Liban;

Troc'het em eus e sedrez uhelañ
E siprez ar c'haerañ,
Tapet em eus betek e gern diwezhañ,
Betek e goadoù bras heñvel ouzh liorzhoù.

[25] Toullet em eus puñsoù
Ha dour estren am eus bet da evañ,
Ha disec'het em eus gant seulioù va zreid
Holl stêrioù an Ejipt.»

[26] N'ac'h eus ket desket-te eo a bell zo
Em eus aozet kement-se;
A-dal an amzer gent em eus kempennet se,
Pezh a gasan bremañ da benn.

Dit-te e oa d'ober bernioù atredoù
Eus ar c'hêrioù-kreñv;
[27] Rak o zud, dinerzhet o dorn,
A zo bet spouronet-bras ha strafuilhet;

Heñvel ouzh leton ar maezioù
Hag ar c'hlasvez tener,
Evel geot an toennoù pe an ed merglet
A zisec'h a-raok dareviñ.

[28] Pegoulz ec'h azezez hag e savez,
Ec'h ez er-maez hag e teuez en-dro,
En anavezout a ran
Kenkoulz ha da fulor a-enep din.

[29] Dre ma'z out bet kounnaret em enep,
Dre m'eo savet da zivergontiz betek em
divskouarn,
E lakain va gwalenn ez fronell
Ha va gweskenn ez muzelloù;
Da lakaat a rin da zistreiñ gant an hent
Ez out degouezhet gantañ.

[30] Evidout-te avat e vo kement-mañ da
arouez: Evit ar bloaz-mañ e vo debret ar pezh
a sav anezhañ e-unan, Hag en eilvet bloavezh ar
pezh a zeuio hep bezañ hadet; Met en trede
bloavezh e hadot, e vedot, E plantot gwini hag
e tebrot eus o frouezh. [31] Hag ar pezh a vo bet
salvet eus ti Youda, Ar pezh a vano, a vounto
gwrizioù dre zindan Hag a roio frouezh a-us;
[32] Rak eus Jeruzalem e teuio un nemorant
er-maez, Hag eus Menez Sion tud en em
dennet. Setu petra a ray gwarizi Aotrou
hollc'halloudek.

[33] Dre-se eo evel-henn e komz an Aotrou
diwar-benn roue Asour :

N'antreo ket er gêr-mañ,
Ne vanno bir ebet enni,
Ne ziskouezo ket dezhi e skoedoù,
Ne savo ket outi fardelloù.

[34] An hent m'eo deut gantañ e tistroio drezañ,
Hogen n'antreo ket e-barzh ar gêr-mañ,
- diougan an Aotrou !
[35] Diwall a rin ar gêr-mañ evit he salviñ
En abeg din-me
hag en abeg da Zavid, va servijer !

36 Mont a reas Ael an Aotrou hag e skoas
e kamp an Asiriz, kant pemp mil ha pevar-ugent
a dud; ha diouzh ar beure pa savas an dud, setu
ma oant holl kelanoù, tud varv !
37 Ha Senac'herib, roue Asour, a ziskampas
neuze hag a yeas war-raok, evit distreiñ ha
mont da chom e Nineve.

38 Hag evel ma oa stouet ouzh an douar e ti
Nesroc'h, e zoue, e skoas outañ gant o c'hleze
Adramelec'h ha Sarasar, e vibien, hag
e tec'hjont kuit da zouar Ararat. Hag e vab
Asarhaddon a renas en e lec'h.

Kleñved ha pare Ezekias

38 1 En amzer-se e voe Ezekias klañv da
vervel. Hag Izaia, ar profed, mab Amos, a zeuas
d'e gaout hag a lavaras dezhañ : Evel-henn
e lavar an Aotrou : Laka urzh ez ti, rak mont
a rez da vervel ha ne vevi ken. 2 Neuze e troas
Ezekias e zremm ouzh ar voger hag e pedas an
Aotrou, 3 hag e lavaras : «A ! Aotrou, az pez
soñj ! Me az ped, em eus baleet dirazout gant
fealded, a galon reizh, hag em eus graet ar pezh
a zo mat d'az taoulagad.» Hag e skuilhas
Ezekias daeroù a-builh.

4 Neuze en em zisklêrias da Izaia komz an
Aotrou hag a lavare : 5 «Kae ha lavar da
Ezekias : Evel-henn e lavar an Aotrou, Doue
David, da dad : Klevet em eus da bedenn,
gwelet em eus da zaeroù. Setu ! Pemzek
bloavezh ouzhpenn a lakaan war da zeizioù.
6 Da zieubiñ a rin-te diouzh dorn roue Asour,
hag ar gêr-mañ ivez, he difenn a rin.»
22 Hag Ezekias da lavarout : «Petore arouez am
bo da c'houzout hag-eñ e pignin en-dro da
Dempl an Aotrou?» — «Kement-mañ a vo
evidout a-berzh an Aotrou ar sin ma seveno an
Aotrou ar gomz en deus lavaret : 8 Setu ma'z an
da lakaat da zistreiñ war e giz, eus dek derez,
war zerezioù Ac'haz, ar skeud astennet dija
warno dre berzh an heol.» Hag an heol a gilas
eus dek derez diwar an derezioù en devoa dija
diskennet.

21 Ha neuze e lavaras Izaia : «Ra vo kemeret
un toullad fiez d'ober ur palastr ganto, da vezañ
lakaet war ar gouli, hag e pareo ar Roue.»

Kantik Ezekias

9 Skrid Ezekias, roue Youda, pa glañvaas ha
pa wellaas eus e gleñved :

10 Lavaret em eus : Sed e-kreiz va deizioù
E rankan monet kuit,
War-zu perzhier bro ar marv,
Lamet diganin peurrest va bloavezhioù.

11 Lavaret em eus : Ne welin mui an Aotrou
War zouar ar re vev,
Ne welin mui den ebet ken
Eus annezerien an douar.

12 Dispennet eo va zi-annez ha tennet diouzhin
Evel teltenn ur mêsaer;
Evel ur gwiader e rollit va buhez
Evit va zroc'hañ diouzh ar stern.

Va boureviañ a rit ha deiz ha noz,
13 Betek ar beure e c'harman;
Evel pa ve ul leon o terriñ din va holl eskern;
Va boureviañ a rit ha deiz ha noz.

14 Evel ur wennili e pipian,
Evel ur goulm e hirvoudan.
Skuizh eo va daoulagad dre forzh sellout ouzh
krec'h,
A Aotrou, poan a ziwaskan, va skoazellit !

15 Met petra lavarin? Eus petra e komzin
Pa 'z eo eñ en deus graet kement-se?
Ho kanmeuliñ a rin 'hed va holl vloavezhioù
Bet trec'het ganin enkrez va ene?

16 Ar re a warezit, Aotrou, a chom e buhez !
En o zouez e kasin da benn va deizioù !
Va yac'haat a reot d'am mirout e buhez :
17 Setu kemmet e peoc'h va gwall-anken !

C'hwi hoc'h eus diwallet va ene
Diouzh poull-bez ar marv,
Taolet hoc'h eus a-drek d'ho kein
Va holl bechedoù !

18 Daoust hag an Hades a lidfe ac'hanoc'h,
Daoust hag an Ankoù ho meulfe?
Ar re a ziskenn e poull ar bez
N'o deus ket fiziañs ken en ho fealded.

19 An hini bev, an hini bev, eo an hini ho meul
Evel ma ran-me hiziv;

An tad a roio da anavout
Ho fealded, d'e vugale.

[20] Aotrou, teurvezit va salviñ,
Hag e lakaimp hon telennoù da genseniñ,
A-hed holl deizioù hor buhez,
E Templ an Aotrou.

Kannadiezh Merodac'h-Baladan

39 [1] En amzer-se, Merodac'h-Baladan, mab Baladan, roue Babel, a gasas ul lizher hag ur prof da Ezekias, dre m'en devoa klevet e oa bet klañv hag e oa deuet da yac'haat. [2] Laouen e voe Ezekias gant donedigezh ar gannaded, hag e tiskouezas dezho e deñzordi, an arc'hant, an aour, al louzoù c'hwez-vat, an eoul a dalvoudegezh, e armaoueg a-bezh, ha kement a oa en e ziez-dastum; ne voe netra en e di pe en e holl zomani a gement na voe ket diskouezet dezho gant Ezekias.

[3] Met setu Izaia, ar profed, o tont da gaout ar roue Ezekias da c'houlenn outañ : Petra o deus lavaret an dud-se? Eus a belec'h ez int deuet d'az kaout? Hag Ezekias da respont : «Eus ur vro bell, eus Babel ez int deuet d'am c'haout.» - [4] «Ha petra o deus gwelet ez ti?» a c'houlennas Izaia neuze. Hag Ezekias da respont : «Gwelet o deus kement tra a zo em zi; n'eus netra em zeñzorioù a gement n'em eus ket diskouezet dezho.»

[5] Neuze e lavaras Izaia da Ezekias : «Selaou komz Aotrou hollc'halloudek : [6] Setu, dont a ray deizioù ma vo kaset da Vabel kement a zo ez ti ha kement a zo bet dastumet betek-henn gant da dadoù; ne vano netra diouto, eme an Aotrou. [7] Hag e-touez ar vibien bet ganet ac'hanout ha bet krouet ganit e vo kemeret da vezañ kambrelaned spazhet e palez Roue Babel.» [8] Neuze Ezekias a lavaras da Izaia : «Mat eo ar gomz-se ac'h eus lavaret a-berzh an Aotrou. Rak soñjal a rae ennañ e-unan : E-pad va buhez e vo peoc'h ha surentez !»

Eil lodenn.

Kemenn an dieubidigezh

40 [1] Roit frealz, roit frealz d'am fobl, eme ho Toue.
[2] Komzit ouzh kalon Jeruzalem
Ha youc'hit dezhi
Ez eo echu he sklavelezh,
Ez eo dic'haouet he fec'hed,
Hag he deus bet digant dorn an Aotrou
Daou gemend-all evit he mankoù.

[3] Ur vouezh a gri :
«Kempennit er gouelec'h un hent evit an Aotrou.
Plaenait er stepenn un chaoser evit hon Doue.
[4] Pep traonienn da vezo uhelaet,
Pep menez ha torgenn da vezo izelaet,
An tarrozioù da vezo plaenennoù,
Hag ar rec'hell serzh kompezennoù :
[5] Neuze en em ziskulio klod an Aotrou,
Hag an holl grouadurioù he gwelo gwitibunan,
Rak genoù an Aotrou en deus komzet.»

[6] Ur vouezh o lavarout : «Youc'h !»
Ha respontet em eus : «Petra youc'hin?»
Pep krouadur a zo evel geot,
O holl gened evel bleuñv ar maezioù.

[7] Ar geot a zisec'h hag e weñv ar bleunioù
Pa c'hwezh warno avel an Aotrou.
Ya sur, evel geot eo an dud.
[8] Ar geot a zisec'h hag e weñv ar bleunioù,
Met lavar an Aotrou a chom da virviken.

[9] Pign war ur menez uhel,
Te, kannad laouen evit Sion,
Laka da vouezh da sevel gant nerzh,
Te, kannad laouen evit Jeruzalem.
Laka-hi da sevel hep aon;
Lavar da gêrioù Youda : «Setu ho Toue !»

[10] Setu an Aotrou Doue o tont gant nerzh,
Da vestroniañ pep tra gant e vrec'h.
Setu m'emañ gantañ frouezh e drec'h,
Dont a ra gantañ gopr e zic'haou.

[11] Vel ur pastor e reno e dropell,
E tastumo an oaned gant e zivrec'h,
E tougo anezho war e galon,
Hag e pledo gant an dañvadezed.

Eil lodenn.

Meurded an Doue n'eus nemetañ.

[12] Piv en deus muzuliet dour ar mor e boz e zorn
Pe mentet an neñvoù gant ur rahouenn?
Piv en deus jaojet en ur boezell an douar,
Sammedet gant ur c'hrog-pouezer ar menezioù
Hag an torgennoù gant ur valañs?

[13] Piv en deus mentet spered an Aotrou?
Piv a zo bet e guzulier evit e gelenn?
[14] Digant piv en deus goulet ali evit kompren,
Ma vo desket dezhañ ar skiant
Hag anavezet gantañ hent ar boellegezh?

[15] Setu m'emañ ar pobloù dirak e zaoulagad
Evel un dakenn dour war vord ur c'helorn !
Talvezout a reont kement hag ur c'hrouanenn en ur valañs !
Ya, evel uloc'h e pouez an inizi !

[16] N'eus ket a-walc'h eus al Liban evit un tantad;
N'eus ket a-walc'h eus e loened evit ul loskaberzh.
[17] An holl vroadoù a zo dirazañ e-giz un netra;
O c'hontañ a ra evit mann, evit traoù goullo.

[18] Ouzh piv eta hañvalout Doue?
Petore skeudenn reiñ anezhañ?
[19] Ar micherour a deuz un idol,
An orfebour he golo gant aour
Hag a ra dezhi chadennoù arc'hant.

[20] An hini a zo re baour evit kinnig kement-se
A zibab ur prenn divreinus
Hag a glask ur micherour akuit
D'ober un idol bostek.

[21] Daoust ha n' ouzoc'h ket? Ha n' hoc'h eus ket klevet?
Hag-eñ n'eo ket bet kemennet deoc'h adalek an deroù?
Hag-eñ n' anavezit ket penaos eo bet diazezet an douar?

[22] Hennezh eo an hini azezet a-us da volz an tir,
Ma seblant ac'hano annezerien ar bed bezañ lamperezed.
Eñ en deus astennet an neñvoù evel ur pallenn,
O ledet en deus evel un deltenn annezus.

[23] Eñ eo a gas ar briñsed da netra,
A laka da vont da get renerien an douar.
[24] A vec'h ma'z int plantet, a vec'h hadet,
A vec'h gwriziennet o c'hef en douar,
Ma c'hwezh warno gant e alan e tisec'hont,
Hag ar gorventenn o c'has ganti evel plouz.

[25] Ouzh piv eta va hañvalout?
Ha piv 'ta a vefe par din-me, eme ar Sant?
[26] Savit ho taoulagad ouzh krec'h ha sellit :
Piv en deus krouet an holl stered-se?

An Hini a laka o armead da gerzhout gant urzh vat,
Hag a c'halv pep unan anezho dre hec'h anv;
Ha ken bras eo e nerzh, ha ken kreñv e c'halloud
Ma n' eus ket unan a vankfe.

Fiziañs e nerzh Doue.

[27] Perak e lavarez-te, Yakob,
Perak, Israel, e komzez evel-henn :
Kuzh eo va flanedenn ouzh an Aotrou,
Ha va gwir a chom diwelet gant Doue !

[28] Daoust ha n'ouzout ket se?
Daoust ha n'ac'h eus ket klevet?
Ez eo an Aotrou an Doue peurbadel,
Krouer pennoù pellañ an douar;

An hini na vez kammed na skuizh na faezh,
An hini zo disont e furnez :
[29] Eñ hag a ro nerzh d'an neb zo skuizh,
Hag a adkreñva an den divi.

[30] An dud yaouank en em skuizh hag a goll o nerzh,
Ar grennarded a vrañsell war o zreid hag a gouezh,
[31] Met ar re a zo o fiziañs en Aotrou a nevesa o nerzh,
Kreskiñ a ra dezho divaskell evel d'an erered;
Redek a reont hep dont da skuizhañ,
Bale a reont hep dont da vezañ faezh.

Galvedigezh Kirus

41 [1] O Inizi, tavit evit va selaou,
Ra dostaio ar pobloù da glevout !
Ra zeuint ha neuze ra gomzint :
Deomp a-gevret evit ar varn !

[2] Piv a laka da sevel eus tu ar Sav-heol
An hini emañ an Trec'h ouzh e c'hervel war e lerc'h?

Piv en deus profet dezhañ ar broadoù
Ha sujet dindanañ ar rouaned?

E gleze a zro e poultrenn,
Hag e wareg o laka evel plouz da zinijal;
3 Redek a ra war o lerc'h hag e tremen disgwall,
E dreid a nij a-us d'an hent.

4 Piv en deus graet se hag en kaset da benn?
An Hini a c'halv ar remziadoù adalek an deroù,
Me, an Aotrou, a zo ar c'hentañ,
Hag a vo ivez gant ar re ziwezhañ !

5 An inizi en gwel hag o deus aon,
Krenañ a ra pennoù pell an douar :
«Tostaat a reont, dont a reont !»

Diwar-benn an idoloù

6 An eil kompagnun a sikour egile,
Ha pep hini a lavar d'e genvreur : «Az pez kalon !»
7 An engraver a galoneka an orfebour,
Ar morzholier a adnerzh ar skoer war an annev,
En ur lavarout diwar-benn ar plakennadur : «Mat eo !»
Hag e stager neuze al labour gant tachoù
Evit na fiñvo ket ken.

Dispennidigezh enebourien Israel.

8 Te avat, Israel, va servijer,
Te, Yakob, hag am eus dibabet,
Gouenn Abraham, va mignon :

9 Te hag am eus kemeret eus pennoù pell an douar
Hag am eus galvet eus bevennoù ar bed,
Te hag am eus lavaret dit : Va servijer out-te,
Da zibabet em eus ha n'em eus ket da zistaolet !

10 N'az pez ket aon, rak me a zo ganit,
Na sellez ket nec'het, rak me eo da Zoue.
Da adnerzhañ a ran, da skoazellañ a ran,
Ha da zerc'hel gant dorn dehoù va zrec'h.

11 Setu ma vo lakaet mezhek ha pinous
Ar re holl a flamme o fulor ouzhit;
Kaset e vo da netra hag ez aio da goll
An dud a stourme a-enep dit.

12 O c'hlask a ri ha n'o c'havi ket ken,
Ar re-se hag a rendaele ouzhit,
Evel pa ne vijent ket ken, evel aet da netra,
E vo ar re a vrezelie a-enep dit.

13 Rak me, an Aotrou da Zoue,
Me eo a grog ez torn dehoù,
En ur lavarout dit : «N'az pez ket aon,
Me eo a zeu d'az skoazellañ !»

14 N'az pez ket aon, Yakob, preñvedenn baour,
Israel, buzhugennig !
Me eo a zeu d'az skorañ, eme an Aotrou,
Ya, da zasprener eo Doue santel Israel.

15 Setu ma rin ac'hanout ur stlejell-dornañ,
Nevez, goloet a zent lemm,
Ha bresañ a ri ar menezioù, o braeañ a ri,
Hag e lakai ar c'hrec'hiennoù da vezañ plouz munut.

16 O gwentañ a ri hag an avel o c'haso ganti,
Hag ar gorventenn o stlabezo a bep tu;
Te avat en em laouenaio en Aotrou
Hag en em veulo e Sant Israel.

An Ermaeziadeg nevez

17 An ezhommeien, ar beorien o klask dour hep kaout tra,
Krazet o zeod gant ar sec'hed,
Me, an Aotrou, me 'selaouo anezho,
Me, Doue Israel, n'o dilezin ket.

18 War ar menezioù moal e lakain stêrioù da strinkañ
Hag eien e-kreiz an traoniennoù.
Kemmañ a rin ar gouelec'h en ur stank-dour,
Hag an douar sec'h e feunteunioù.

19 Plantañ a rin er gouelec'h gwez-sedrez,
Kasia, mirtez hag olivez.
Siprez a lakain er stepenn,
Plataned ha gwez-sapr holl a-gevret.

20 Evit ma welint ha ma ouezint,
Ma sellint ha ma komprenint holl
Ez eo dorn an Aotrou en deus graet kement-se,
Ez eo Doue santel Israel en deus en krouet.

Mestr an darvoudoù eo an Aotrou :
Tamalladenn d'an doueoù faos.

21 Deuit amañ da zifenn ho kaoz, eme an Aotrou,
Displegit ho prouennoù, eme Roue Yakob :

22 Ra zeuint amañ evit disklêriañ dimp
Ar pezh a dle degouezhout !

Eus an amzer dremenet, ha petra hoc'h eus disklêriet
Evit m'hor befe taolet evezh outañ?
Pe bremañ, roit dimp, da glevout an traoù da zont
Evit ma ouezimp an diwezh anezho.

23 disklêr it dimp ar pezh a dle c'hoarvezout
Evit mac'h anavimp hag-eñ oc'h doueed !
Grit da vihanañ un dra bennak
Evit m'en gwelimp holl, evit m'en arvestimp !
24 Met setu, n' oc'h netra, hag ho labour n'eo mann ebet,
Hag un euzhusted eo dibab ac'hanoc'h da lod !

An Aotrou avat en deus rakkemennet trec'h Kirus.

25 E lakaet em eus da sevel eus an Norz hag emañ o tont,
Eus ar Sav-heol em eus e c'halvet dre e anv :
Ha kalemarc'hiñ a ra ar briñsed evel fank,
Evel ma voustr ar poder ar pri dindan e dreid.

26 Piv en deus en disklêriet a-ziagent evit m'en gouzfemp,
Abaoe pell evit ma c'hellfemp bremañ lavarout : Gwir eo !
Met n'eus hini o reiñ keloù, hini ebet o tiouganañ,
Nann, gant den ebet n'eus bet klevet eus ho komzoù.

27 Me avat, a-ziaraok em boa lavaret da Sion : Setu-i !
Me eo am boa kaset da Jeruzalem ur c'hannad a geloù mat !
28 Sellout a ran, met n'eus ket unan,
N' eus hini en o mesk a ve barrek da reiñ un ali,
Hini a vefe gouest da respont d'ur goulenn !

29 Setu ! Holl gwitibunan ned int nemet moged,
O labourioù n'eus ket anezho,
Ned eo o delwennoù nemet avel ha tra c'houllo.

Kanenn gentañ diwar-benn Servijer an Aotrou.

42 1 Setu va servijer, an hini a skoazellan,
Va dilennad, an hini en em blij ennañ va ene.
Va spered am eus lakaet da chom ennañ :
Evit ma kelenno ar wirionez d'ar broadoù.

2 Ne grio ket, ne gomzo ket gant trouz,
Ne roio ket e vouezh da glevout war ar plasennoù.
3 Ne dorro ket ar gorzenn bleget,
Na ne vougo ket vouchenn o koazhañ.

Kelenn a ray ar reizhded gant lealded;
4 Ne horjello ket, ne vrallo ket
Ken n'en devo diazezet ar reizhder war an douar,
Rak an inizi a c'hortoz e lezennoù.

5 Evel-henn e komz Doue, an Aotrou,
An hini en deus krouet an neñvoù hag astennet anezho,
En deus diazezet an douar gant e holl blantadur;
A ro alan d'ar bobl a dud a vev warnañ,
Ha c'hwezh ar vuhez d'ar re a gerzh war e c'horre.

6 Me, an Aotrou, am eus da c'halvet evit trec'h ar reizhder,
Kroget em eus ez torn ha stummet ac'hanout,
Da verket em eus evit ma vi va emglev gant ar bobl,
Ur sklêrijenn evit ar broadoù :

7 Evit digeriñ daoulagad an dalled,
Evit tennañ eus o frizon ar sklavourien,
Hag eus an toull-bac'h ar re zo o chom en teñvalderioù.

8 Me eo an Aotrou, hennezh eo va anv,
Ha ne lezin ket va c'hlod gant unan all,
Na va enor gant an idoloù.

9 Setu ! An diouganoù kentañ zo deuet da wir,
Ha bremañ e tisklêrian traoù nevez,
Hag a-raok dezho dont d'en em ziskouez,
E roan anezho deoc'h da glevout.

Kanenn a drec'h diwar-benn dieubidigezh Israel.

10 Kanit d'an Aotrou ur ganenn nevez,
Eus penn pellañ an douar lidit e veuleudi !
Ra youc'ho ar mor bras gant e holl bobladur,
An inizi hag o holl annezerien.

11 Ar gouelec'h gant e gêrioù da savo e vouezh,
Hag ar c'hêriadennoù m'emañ Kedar o chom

enno !
Ra youc'ho a levenez annezerien ar Roc'h,
Ra yudint war lein o menezioù !
12 Dezho da zougen klod d'an Aotrou
Ha da embann e veuleudi e-barzh an inizi !

13 An Aotrou a gerzh war-raok evel ur gouron,
Evel ur brezelour ec'h atiz tan e galon;
Teurel a ra ur yudadenn, ur youc'hadenn
skiltrus,
Daeañ a ra gant nerzh e holl enebourien.

14 E-pad pell on chomet dilavar,
Tevel a raen, derc'hel a raen warnon.
Met evel ur vaouez en he gwilioud e c'harman,
Mougañ a ran gant ar berr ma'z eo va alan.

15 Mont a ran da freuzañ menezioù ha torgennoù
Ha da zisec'hañ o glasvez,
Da dreiñ o stêrioù e douar kras,
Ha da zizourañ ar stankoù.

16 Lakaat a rin an dalled da vale dre un hent
dianav dezho,
O bleinañ a rin dre wenodennoù n'anavezont
ket;
Treiñ a rin dirazo an teñvalderioù e sklêrijenn,
Hag al lec'hioù torosennek e douar plaen.

Sed aze ar pezh a sevenin
Ha ne vankin ket d'en ober.

17 Kilañ a ray hag e vezo goloet a vezh
Ar re a laka o fiziañs en idoloù,
Ar re a lavar d'an idoloù-teuz :
«Hon doueoù ez oc'h-c'hwi !»

Dallidigezh Israel

18 Bouzareien, selaouit !
Ha c'hwi, dalled, sellit ha gwelit !

19 Piv zo dall nemet va servijer,
Piv zo bouzar evel ar c'hannad a gasan?
20 Gwelet hoc'h eus kalz a dra, met hep teurel
evezh,
Digoret hoc'h eus ho tivskouarn, met hep
klevout netra !
21 Fellout a rae d'an Aotrou, en askont d'e
reizhder,
Reiñ d'e Lezenn enor bras hag uhel.

22 Met setu ur bobl preizhataet, dibourc'het :
Emaint holl chadennet e mougevioù
Ha prizoniet e toulloù-bac'h.
Lakaet int bet en arigrap hep ma ve den d'o
dieubiñ,
Dibourc'het int bet hep ma ve den o lavarout :
«Daskor en-dro !»

23 Piv ac'hanoc'h a roio e skouarn da glevout se,
Piv a daolo pled hag a selaouo pelloc'h?
24 Piv en deus droukroet Yakob d'ar preizhataer,
Hag Israel d'ar skraperien?
Hag-eñ n' eo ket an Aotrou hon eus pec'het en
e enep,
Pa ne felle ket dimp heuliañ e hentoù
Na selaou e lezennoù?

25 Skuilhet en deus neuze war Israel tan
e gounnar
Ha fulorioù ar brezel;
E c'hronnet en deus gant tan-flamm hep na
zeufe da gompren,
E bulluc'het en deus hep na zeufe da gaout
youl-vat.

Distro Israel eus an harlu.

43 1 Bremañ avat eo evel-henn e komz an
Aotrou,
An hini en deus da grouet, o Yakob,
En deus da furmet, o Israel !
N'az pez ket aon, rak da zasprenet em eus,
Da c'halvet em eus dre da anv, te zo din-me.

2 Pa dreuzi an doureier e vin ganit,
Pa dreizhi ar stêrioù ne vi ket beuzet enno;
Pa dremeni dre an tan ne vi ket losket,
Hag ar flamm n'az kuzumo ket.

3 Rak me eo an Aotrou, da Zoue,
Doue santel Israel, da Salver.
Reiñ a ran an Ejipt evit priz da zaspren,
Koush ha Seba e kemm evidout-te.

4 Dre ma'z out prizius dirak va daoulagad,
Dre ma'z out talvoudus ha dre m'az karan-te,
E roan tud en eskemm evidout
Ha pobloù evit gwerzh-daspren da vuhez.
5 N'az pez ket aon, rak ganit emaon-me,
Eus bro ar Sav-heol e tegasin da ouenn en-dro,
Hag eus ar C'huzh-heol en ho advodin .

6 D'an hanter-noz e lavarin : «Ro-i !»
Ha d'ar c'hreisteiz : «N'o dalc'hez ket ken !
Addegas va mibien eus ar broioù pell-hont,

Eil lodenn.

Ha va merc'hed eus termenoù an douar,
7 Kement hini a zo anvet dre va anv,
Ar re am eus krouet evit va c'hlod,
Ar re am eus furmet, ar re am eus graet !»

Dieubidigezh Israel a vo un testeni d'ar bed.

8 Laka ar bobl da zont dall en desped d'he daoulagad,
Ar vouzareien da vezañ bouzar en desped d'o divskouarn?
9 Ra 'n em vodo war un dro an holl vroadoù,
Ra 'n em zastumo a-gevret an holl bobloù.

Piv en o zouez en deus diouganet se,
Piv en deus rakkemennet an darvoudoù a-wezhall?
Ra zegasint o zestoù, ra zifennint o c'haoz,
Ma vint klevet ha ma c'hello an dud lavarout : Gwir eo !

10 C'hwi eo va zestoù, eme an Aotrou !
C'hwi va servijerien bet dibabet ganin,
Ma vin anavezet, ma vo kredet ennon,
Ma vo komprenet eo Me an hini zo.

Em raog n'eus bet furmet Doue all ebet,
Ha war va lerc'h ne vo hini.
11 Me eo, ha me hepken, a zo an Aotrou,
Ha n'eus salver ebet estregedon.

12 Rak Me eo an hini en deus degemennet, salvet hag embannet,
Ha n'eo ket un Doue estren en ho mesk
Ha c'hwi eo ar re zo va zestoù, eme an Aotrou !
Me eo a zo Doue, 13 an hini zo a holl viskoazh.

Rak n'eus den a c'hellfe tennañ eus dalc'h va dorn,
Ha pa fell din ober, piv 'c'hellfe dizober?

Diougan war zistruj Babel.

14 Evel-henn e komz an Aotrou,
Ho tasprener, Doue santel Israel :
Dre garantez ouzhoc'h e kasan tud a-enep Babel,
Hag e lakain da gouezhañ morailhoù an toulloù-bac'h,
Hag e yudo Kaldeiz gant gouelvanoù bras.
15 Me eo an Aotrou, ho Toue santel,
Krouer Israel, ho roue !

Burzhudoù an Ermaeziadeg nevez.

16 Evel-henn e komz an Aotrou,
An hini a zigoras un hent a-dreuz ar mor
Hag ur wenodenn dre greiz an dourioù bras,
17 An hini a lakaas da sevel kirri ha mirc'hed,
Un armead a vrezelourien galonek,
Evit o lakaat da gouezhañ ha da chom hep adsevel,
Da vezañ mouget, kuzumet evel ur voulc'henn.

18 Chomit hep derc'hel ken soñj eus an darvoudoù tremenet,
Hep teurel pled ouzh an traoù a-wezhall.
19 Rak setu ma'z an d'ober nevezinti;
Emañ dija o tiwan ! Hag-eñ n'en merzit ket?
Mont a ran da zigeriñ un hent er gouelec'h,
Ur wenodenn en douar digenvez.

20 Loened ar stepenn am meulo,
An aourgon hag ar struskañvaled;
Dre ma lakain dourioù da strinkañ er gouelec'h,
Evit terriñ sec'hed va fobl, va dilenna.

21 Ar bobl am eus furmet evidon-me,
Hag a zezrevello va meuleudi.

Dizanaoudegezh kozh Israel.

22 N'eo ket dre ma'z pije va galvet, o Yakob !
N'eo ket e vijes en em skuizhet evidon, o Israel !
23 N'ac'h eus ket kinniget din da zeñved el loskaberzh,
N'ac'h eus ket va enoret gant da aberzhoù.

N'em eus ket da vec'hiet gant profadennoù da ginnig din,
N'em eus ket da skuizhet gant ezañs da zeviñ.
24 N'ac'h eus ket prenet ker evidon korzennoù frondus,
N'ac'h eus ket va stambouc'het gant lard da aberzhoù.

Met va bec'hiet ac'h eus gant da bec'hedoù-te,
Ha va skuizhet gant da zrougiezhoù.
25 Ya, me eo, me eo am eus da ziverkañ da bec'hedoù,
Ha da chom hep kaout soñj ken eus da vankoù.

26 Ar pez koun ha breutaomp a-gevret,
Gra ar gont, te da-unan, evit klask en em zifenn.
27 Da dad kentañ dija en deus pec'het,

Ha da jubennourien a zo en em savet a-enep
din.

[28] Neuze em eus disakret priñsed va santual,
Roet em eus Yakob d'an distruj
Hag Israel am eus gouestlet d'an dismegañs.

Komzoù a vennozh war Israel.

44 [1] Ha bremañ, selaou 'ta, o Yakob, va servijer,
Te Israel, hag am eus dilennet !
[2] Evel-henn e komz an Aotrou en deus da
gempennet,
En deus da stummet adalek korf da vamm, ha
sikouret :

Arabat dit kaout aon, Yakob, va servijer,
Te, Yeshouroun, va dilennad.
[3] Rak skuilhañ a rin dourioù war an douar
sec'hedet
Ha gwazhioù-dour war ar vro krazet :

Skuilhañ a rin va spered war da lignez
Ha va bennozh war da ziskennidi.
[4] Kreskiñ a raint evel glasvez war ribl an dour,
Evel haleg a-hed ar gwazhioù-red.

[5] Hemañ a lavaro : «Me a zo d'an Aotrou !»,
Hag hennezh a gemero warnañ e-unan anv
Yakob.
Un all a skrivo war e zorn : «D'an Aotrou ez on-
me !»
Hag a resevo da lesanv anv Israel.

An Doue gwirion ha nemetañ.

[6] Evel-henn e komz an Aotrou, Roue Israel,
Aotrou hollc'halloudek, e salver :
Me eo ar c'hentañ hag an diwezhañ,
Ha n'eus Doue ebet a-ziavaez din.

[7] Piv zo eveldon? Ra savo ha ra gomzo,
Ra 'n em ziskouezo evit en prouiñ din !
Piv en deus kemennet a holl viskoazh an
darvoudoù da zont !
Ra zisklêrint dimp petra ' dle c'hoarvezout !

[8] N'ho pet ket aon eta, n'it ket da spontañ !
Hag-eñ n'em eus ket en degemennet,
En diskuliet deoc'h a bell zo?
C'hwi avat a zo va zestoù !
Hag-eñ ez eus un Doue estregedon?
N'eus ket : «Roc'h all ebet, n'anavezan hini
ebet.»

Flemmadenn a-enep an idoloù.

[9] Oberourien an idoloù ned int holl nemet netra;
O labourioù muiañ-karet ne servijont da vann
ebet.
O zestoù ne welont netra, ne gomprenont netra;
Setu perak o devo mezhegezh.

[10] Piv bennak a skult un doue pe a deuz un idol,
a labour en aner?
[11] Setu ma vo mezhekaet holl fideled ar
skeudenn-se,
Rak hec'h oberourien o devo da ruziañ.
Ra 'n em vodint a-unan evit en em ziskouez
dirazon;
Krenañ a raint, spontet ha mezhekaet holl a-
gevret.

[12] Ar govelier a laka an houarn war ar glaou-bev,
E stummañ a ra gant ar morzhol
Hag e labour anezhañ a-nerzh e vrec'h,
Kement m'en deus naon ha ma koll eus e nerzh;
Ne ev ket a zour, ha neuze setu-eñ divi !

[13] Ar skulter war goad a vuzul ar prenn gant
e gordennig;
Gant e greion e tres warnañ stumm ar
skeudenn;
En labourat a ra gant ar gizell, en muzuliañ gant
e gelc'hier;
Reiñ a ra dezhañ doare un den, ur gobari kaer
a zen,
Ma c'hello bezañ lojet en un templ.

[14] Aet eo da droc'hañ koad-sedrez,
Pe kemeret en deus glasten pe derv.
O dibabet en devoa e-touez gwez ar goadeg,
Pe plantet en devoa ur sedrezenn, d'ar glav d'he
lakaat da greskiñ.

[15] Evit an dud n'eo mat kement-se
nemet d'ober tan;
Kemer a reer diouto evit en em dommañ;
Skeiñ tan a reer enno evit poazhañ bara.
Eñ avat a ra gantañ un doue ma taoulino
dirazañ;
Ober a ra dioutañ un idol ma stouo dirazi.

[16] Dêviñ a ra en tan an hanter eus ar prenn-se;
War ar regez e rost e gig,
Ha debriñ a ra ar rost da gaout e walc'h.
En em dommañ a ra outañ en ur lavarout :
«Ac'ha ! Tommañ a ra. Ar flamm a santan !»

[17] Ha gant ar peurrest e ra un doue, e idol,
Mac'h azeul anezhi, ma ped anezhi,
Ha ma lavar dezhi :
«va salv, rak va doue out-te !»

[18] N'ouzont mann ebet, n'intentont mann ebet,
Rak mouchet eo o daoulagad
ma chomont hep gwelout;
Goloet eo o c'halon ma chomont hep kompren.

[19] Hini ebet oc'h en em soñjal,
O kaout skiant ha poell a-walc'h evit lavarout :
«Devet em eus an hanter anezhañ en tan,
Poazhet em eus va bara war ar regez,
Rostet em eus gantañ ar c'hig am eus debret,
Ha gant ar peurrest e rafen un euzhusted?
Stouiñ a rafen dirak un tamm koad !»

[20] Hennezh, en em vagañ a ra gant ludu;
E galon douellet a laka anezhañ da ziankañ;
Ne c'hello ket salviñ e vuhez na ne lavaro ket :
«Marteze eo un dra-gaou am eus em dorn !»

Galv d'un distro a galon ouzh Doue.

[21] Ar pez soñj eus an traoù-se, o Yakob :
O Israel, rak va servijer ez out.
Da furmet em eus, va servijer ez out,
O Israel, ne vi ket ankouaet ganin.

[22] Disverket em eus da zrougoberoù 'vel ur goabrenn,
Ha da bec'hedoù evel un nivlenn :
Distro davedon, rak da zasprenet em eus-me !

Kemennadur a levenez evit ar re zasprenet.

[23] Youc'hit, o neñvoù, rak an Aotrou en deus en graet,
Laoskit kriadennoù, o donderioù an douar !
Tregernit a levenez, o menezioù,
C'hwi koadeier gant an holl wez a zo ennoc'h !
Rak an Aotrou en deus dasprenet Yakob
Ha diskouezet e glod en Israel...

An Aotrou o c'hervel Kirus da gas da benn e vennadoù.

[24] Evel-henn e komz an Aotrou, da zasprener,
An hini en deus da furmet adalek korf da vamm :
Me eo an Aotrou, en deus graet kement a zo,
En deus astennet an neñvoù e-unan-penn,
Stabilaet an douar, piv 'ta oa ganin?

[25] Me eo a laka da c'hwitañ arouezioù an hudourien,
Me eo a ra d'an urisined diskiantañ,
A laka ar furien da vont war gil,
A gemm o skiant e follentez.

[26] Hogen me eo a gas da wir komz va servijerien
Hag a oar seveniñ diougan va c'hannaded,
Me eo a lavar da Jeruzalem : «Bez annezet !»
Ha da gêrioù Youda : «Bezit adsavet !»
O rivinoù, o adsevel a rin !

[27] Me a lavar d'ar mor bras : «Kae da hesk !»
Me hag a zisec'h ar stêrioù.
[28] Me eo a lavar da Girus : «Va mêsaer»,
Te a gaso da benn va mennadoù,
Dre lavarout da Jeruzalem : «Bez adsavet !»
Ha d'an Templ : «Bez diazezet en-dro !»

45 [1] Evel-se e komz an Aotrou ouzh Kirus, e olevad :
Eñ eo am eus kroget en e zorn dehoù
Evit diskar dirazañ ar broadoù,
Evit diliammañ gourizoù ar rouaned,
Evit digeriñ dirazañ an dorojoù,
Hep na chomfe hini ebet serret outañ;

[2] Me eo an hini a gerzho dirazout;
Hag a gompezo dit an tosennoù;
Ar stalafioù arem a dorrin,
Hag ar sparloù dir a vrevin.

[3] Reiñ a rin dit an teñzorioù kuzhet
Hag ar pinvidigezhioù ar muiañ-skoachet,
Evit ma c'houezi ez eo me an Aotrou
An hini az kalv dre da anv, Doue Israel.

[4] En abeg da Yakob, va servijer,
Ha da Israel, va dilennad,
Em eus da c'halvet dre da anv
Ha roet titloù dit, pa ne oan ket anavezet ganit.

[5] Me eo an Aotrou, ha n'eus ket un all;
Estregedon, n'eus Doue all ebet !
Da c'hourizet em eus pa ne oan ket c'hoazh anavezet ganit,
[6] Ma vo gouezet eus ar Reter d'ar C'hornog
N'eus hini ebet a-ziavaez din,
Eo me a zo an Aotrou ha n'eus ket un all.

[7] Stummañ a ran ar sklêrijenn
ha krouiñ an deñvalijenn,

Ober a ran an eurvad ha seveniñ an drougeur :
Me, an Aotrou, eo a ra kement-se holl !

8 O neñvoù, skuilhit dimp ho klizh eus an nec'h,
Hag ar c'hoabr da c'hlavio dimp ar reizhder !
Ra 'n em zigoro an douar,
ra ziwano ar silvidigezh,
Hag an trec'h da gellido war un dro.

Me, an Aotrou, am eus krouet an dra-se !

Mestroniezh an Aotrou war darvoudoù an istor.

9 Gwa d'an neb a glemm a-enep e oberour,
Pod-pri renket e-touez ar podoù-pri !
Hag-eñ e lavaro ar pri d'an hini en stumm :
«Petra 'rez?»
Hag e oberenn d'ar poder : «Te zo mogn !»

10 Gwa d'an hini a lavar d'e dad :
«Petra 'c'h eus engehentet?»
Ha d'e vamm : «Petra ac'h eus ganet?»
11 Evel-henn e komz an Aotrou,
Doue santel Israel,
An hini en deus stummet anezhañ :

«Hag-eñ eo deoc'h va goulennata
diwar-benn va bugale,
Pe reiñ urzhioù din a-zivout labour va daouarn?
12 Me eo an hini en deus graet an douar
Ha krouet Mab-den da vont warnañ;

Me am eus gant va daouarn astennet an neñvoù
Hag a c'hourc'hemenn d'o holl armead.
13 Me eo am eus e lakaet da sevel evit an trec'h
Hag a gompezo an hent dirazañ :

Eñ eo an hini a adsavo va c'heoded
Hag a gaso en-dro d'ar gêr va harluidi,
Hep resev gopr ebet, na garedon»,
-Eme Aotrou hollc'halloudek.

An Doue gwirion anavezet gant ar broadoù.

14 Evel-henn e komz an Aotrou :
Fellahed an Ejipt, marc'hourien Bro-Goush
Hag ar Sebaiz uhelventet,
A dremeno a-steudoù dirazout hag a vezo dit;
Kerzhout a raint war da lerc'h, chadennet.

Dirazout e stouint en ur bediñ ac'hanout :
«N'emañ Doue o chom nemet ganit,
Ha n'eus hini ebet estregetañ, Doue all ebet !»

15 A dra sur, c'hwi zo un Doue o'n em guzhat,
Doue Israel, o salver !

16 Setu mezhekaet ha leun a zismegañs
Hoc'h holl enebourien;
Tec'hout a reont leun a zispriz
An oberourien a idoloù.

17 Met Israel a vo salvet gant an Aotrou
A silvidigezh peurbadel;
N'ho po ket ken na mezh na dismegañs
A gantvedoù da gantvedoù.

18 Rak evel-henn e komz an Aotrou,
An hini en deus krouet an neñvoù,
Eñ an Doue en deus furmet an douar,
En graet, en diazezet,
N'en deus ket en graet da vezañ distumm,
Met en doareet da vezañ annezet :
«Me eo an Aotrou ha n'eus ket un all !»

19 N'eo ket e kuzh em eus komzet
Nag en ul lec'h teñval eus an douar;
N'em eus ket lavaret da lignez Yakob :
"Va c'hlaskit e-kreiz ar reustl !
Me eo an Aotrou, a lavar ar reizhder
Hag a zisklêr komzoù gwirion."

20 En em vodit, deuit, deredit holl,
Dilerc'hidi ar broadoù !
Diskiant eo an dud o treuzdougen
o idol-goad
Hag o pediñ un doue n'hall ket salviñ.

21 Lavarit, disklêriit ho prouennoù,
En em guzuliit zoken kenetrezoc'h :
Piv en deus en kemennet a-ziagent,
Hag en diouganet a bell zo?

Daoust ha n'eo ket me, an Aotrou,
Ha n'eus ket un Doue all a-ziavaez din,
Un Doue reizh, un Doue salver,
N'eus ket un all estregedon.

22 En em droit war-zu ennon hag e viot salvet,
C'hwi holl eus dibennoù an douar !
Rak me zo Doue ha n'eus ket un all !
23 En touiñ a ran warnon-me va-unan,
Eus va genoù e teu komzoù a wirionez,
Ul lavar didorrus da viken.

Dirazon e plego pep glin
Ha drezon e ray pep teod e le,

[24] En ur zisklêriañ diwar va fenn :
En Aotrou hepken
En em gav an trec'h hag ar galloud !

Ha d'e gaout e teuio leun a vezh
Ar re-se a oa en em savet outañ.
[25] En Aotrou avat he devo trec'h ha klod,
Holl lignez gouenn Israel.

Diskar ha faezhidigezh doueoù Babel.

46 [1] Emañ Bel o kosteziañ
ha Nebo o kouezhañ !
Sammañ a reer o delwennoù war gein anevaled
War loened ez int karget evel ur bec'h,
Evel ur fard ponner evit al loen divi !

[2] Stouiñ a reont, plegañ a reont,
Holl a-gevret, dindan ar reuz !
N'hellont ket saveteiñ ar re o doug,
Emaint o-unan o vont d'ar sklavelezh.

[3] Va selaouit, o tiegezh Yakob,
Ha c'hwi holl, restad tiegezh Israel,
C'hwi bet douget ganin abaoe ho kanedigezh,
C'hwi hag am eus kemeret e karg adalek korf ho mamm.

[4] Betek en ho kozhni e chomin an hevelep hini,
Ha pa vo gwenn ho plev e vin aze d'ho skoazellañ.
En graet em eus dija, en em gargañ ac'hanoc'h :
Ho tougen a rin, ho tieubiñ a rin.

Dibarelezh an Aotrou.

[5] Ouzh piv va hañvalout ha va lakaat par?
Ouzh piv va c'heñveriañ evel pa vijen a gevatal?
[6] Ar re-mañ a denn aour eus o yalc'h
Hag a bouez o arc'hant e mentelioù,
Evit gopraañ un orfebour d'ober un doue;
Evit stouiñ dirazañ hag en azeuliñ.

[7] E sammañ a reont war o skoaz evit e zougen,
E lakaat a reont en e lec'h
hag e chom hep fiñval :
Ha petra bennak ma youc'her dezhañ
ne respont ket,
Hag eus e anken ne salvo den ebet.

Mestr an amzer da zont eo an Aotrou.

[8] Ho pet soñj eus an traoù-se ha komprenit :
O felladennerien, diskennit ennoc'h hoc'h-unan,
[9] Ho pet koun eus an darvoudoù kentañ,
en amzer gent !
Me eo Doue ha n'eus ket unan all,
An Doue ha n'eus hini hañval outañ.

[10] A-dal ar penn kentañ e roan da c'houzout ar pezh a vo da heul,
Ha kalz a-ziaraok ar pezh n'eo ket c'hoarvezet c'hoazh.
Lavarout a ran : «Va mennad a zeuio da wir,
Ha kement a fell din ober, a sevenin.»

[11] Gervel a ran eus ar Reter ul labous-preizh,
Hag eus ur vro bell, den va diviz.
Tra lavaret ganin, en kas a rin da benn,
Tra mennet ganin, tra sevenet.

[12] Va selaouit, c'hwi hag a goll kalon,
C'hwi hag a zo pell diouzh an trec'h :
[13] Laket em eus va zrec'h da dostaat, n'emañ ket pell,
Va silvidigezh ne zaleo ket.

Grataat a rin da Sion va silvidigezh,
Lakaat a rin va c'hlod en Israel.

Klemmgan war Babel.

47 [1] Diskenn ! Azez er poultr,
Gwerc'hez, merc'h Babel !
Azez war an douar, didronet,
Merc'h Kaldeiz !
Rak ne vi mui-ken anvet
«An hini flour, plijus-dreist.»

[2] Kemer ar mein-milin ha mal ar bleud,
Distag da ouel,
Sav plegoù da sae; dizolo da zivesker,
Ha treuz ar stêrioù !

[3] Bezet diguzhet da noazhder,
Ha gwelet da vezh.
Mont a ran da dennañ dial,
Ha didruez e vin.

[4] Eme hon dasprener, Aotrou hollc'halloudek,
Doue santel Israel.

[5] Azez digomz, kae da chom en deñvalijenn,
Merc'h Kaldeiz.

Rak ne vi mui-ken anvet
«Mestrez ar rouantelezhioù.»

6 kounnaret e oan bet enep va fobl,
Disakret em boa va hêrezh,
O roet em boa etre da zaouarn,
Met didruez out bet outo.

Lakaet ec'h eus da bouezañ war an den kozh da yev ponner.

7 Ha lavarout a raes : «Da holl viken
Me 'vo rouanez veur.»
N'ac'h eus ket soñjet ha taolet evezh,
Peseurt diwezh a vefe.

8 Bremañ eta, selaou, plac'h orgedus,
Te azezet dibreder,
O lavarout ouzhit da-unan ez kalon :
«Me hag hini all ebet !
N'anavin ket ar stad a intañvez
Na marv va bugale.»

9 Dont a ray warnout an daou dra-se,
A-daol-trumm en un hevelep deiz.
Marv da vugale, an intañvelezh,
War un dro a gouezho warnout,
Daoust da niver da strobinelloù
Ha da nerzh da holl achanterezh.

10 Fiziañs az poa ez trougiezh pa lavares :
«N'eus hini am gwelfe !»
Da furnez ha da ouiziegezh eo ar re
O deus da vezvet.

Pa lavares e-kreiz da galon :
«Me hag hini all ebet !»
11 Dont a ray warnout ur gwalleur
Ha n'helli ket argas anezhañ.

Warnout e kouezho ur gwall-reuz
Ha n'helli ket pellaat diouzhit.
Warnout e teuio a-daol-trumm,
Hep gouzout dit, an dismantr.

12 Sav eta gant da strobinelloù,
Gant niver bras da vreoù,
Ez out en em skuizhet ganto
Abaoe da yaouankiz.
Marteze e c'helli tennañ gounid diouto?
Dont a-benn marteze da spontañ?

13 En em skuizhet out dre forzh kuzuliañ :
A, ra savint eta,
Ra zeuio d'az saveteiñ ar re a studi an neñvoù,
A evesha ouzh ar stered,
Hag a ro da c'houzout gant pep loar nevez
Petra zo war-nes c'hoarvezout !

14 Heñvel e vint ouzh tammoù-plouz
Roet d'an tan da bulluc'hañ !
Ne ziwallint ket o buhez
Diouzh galloud ar flammoù.
Ha ne vint ket regez mat da dommañ
Na tan d'azezañ dirazañ.

15 Sed ar pezh a dalvezo dit
Da holl gevredidi,
Ar re ez out en em skuizhet ganto
Abaoe da yaouankiz !
Kantren a raint, pep unan diouzh e du,
Hag hini ebet evit da saveteiñ !

Mestr an amzer da zont eo an Aotrou.

48 1 Selaouit kement-mañ, tud tiegezh Yakob,
C'hwi hag a zoug anv Israel;
Hag a zo deuet eus gwad Youda !
C'hwi hag a dou dre anv an Aotrou,
Hag a asped Doue Israel
Met hep lealded na reizhded.

2 Rak kemer a reont warno o-unan anv ar Gêr santel,
Hag en em harpañ a reont war Doue Israel
A zo en anv Aotrou hollc'halloudek.

3 A bell zo em boa diouganet
an darvoudoù kentañ;
Deut int er-maez eus va genoù,
o embannet em eus,
A-daol-trumm em eus o sevenet,
tra c'hoarvezet int bet.

4 Rak gouzout a ran, o Israel,
ez out ur penn-kalet
Hag ez eo da choug ur sparl-houarn,
Hag ez eo da dal un tamm-arem;

5 Neuze em eus degemennet dit
an traoù-se pell amzer zo,
Em eus o disklêriet kent dezho degouezhout,
Gant aon na lavarfes :
Va idol eo an hini he deus o sevenet,
Va delwenn kizellet pe deuzet he deus o gourc'hemennet.

Eil lodenn.

[6] En klevet ac'h eus ! Sell !
Deuet eo pep tra da wir,
Daoust ha ne rankez ket en anzav?
Ha bremañ eo traoù nevez a gemennan dit,
Traoù miret kuzh ha n'ouies ket anezho.

[7] Bremañ souden e vint krouet pa ne oant ket a-raok,
Ha n'az poa ket klevet komz diouto betek-henn,
Gant aon na lavarfes :
«Setu, o anavezout a raen !»

[8] Nann, n'az poa klevet netra diouto, gouezet netra,
Ha da skouarn ne oa ket bet digoret a-ziaraok.
Rak gouzout a ran pegen treitour ez out,
Te bet anvet : Disent ! a-dalek korf da vamm.

[9] Abalamour d'am anv em eus ampellet va c'honnar,
Abalamour d'am enor em eus dalc'het warni,
Dre c'hrad-vat evidout,
evit chom hep da vreviñ.

[10] Met setu ma 'm eus da buraet en tan evel arc'hant,
Da aprouet em eus e fornigell ar gwalleur.
[11] Abalamour din-me, din-me va-unan,
em eus graet se :
Penaos gouzañv e ve disakret va anv?
Ha va c'hlod, ne roin ket anezhi d'un all.

Doue o zibab Kirus da gas anezhañ.

[12] Selaou-me, o Yakob,
Te, Israel hag am eus galvet,
Me eo an hini a zo ar c'hentañ
Ha me ivez an diwezhañ.

[13] Va dorn en deus soliet an douar,
Va dorn dehoù en deus astennet an neñvoù,
Me eo an hini a c'halv anezho,
Hag int en em ziskouez a-gevret dirazon.

[14] En em dolpit holl, va selaouit,
Pehini anezho en deus rakkemennet an traoù-se?
An hini a garan a gaso va mennad da benn
A-enep Babilon ha gouenn ar Galdeiz.

[15] Me eo, me am eus komzet ha galvet anezhañ,
Me am eus graet dezhañ dont ha kas da vat e vennad.

[16] Tostait ouzhin, selaouit kement-mañ :
A-dal ar penn kentañ n'em eus ket komzet e kuzh.

- Ya, bremañ eo an Aotrou Doue
gant e spered en deus va c'haset.

Priz ar fealded ouzh Doue.

[17] Evel-henn e komz an Aotrou,
da salver, sant Israel :
Me an Aotrou, da Zoue,
a gelenn dit ar pezh a zo mat evidout,
Hag az ren dre an hent a dleez mont gantañ.

[18] O ! Ma-z pije taolet pled ouzh va gourc'hemennoù,
Neuze e vije da eurvad evel ur stêr vras,
Ha da drec'h evel tonnoù ar mor !

[19] Niverus evel an traezh e vije da lignez
Ha da ziskennidi evel grouan an aod,
Morse ne vije bet diverket da anv, na rasket a-zirazon.

Ermaeziadeg.

[20] It er-maez eus Babel,
tec'hit diouzh ar Galdeiz !
Gant youc'hadennoù degemennit,
embannit an dra-mañ,
En roit da c'houzout betek penn pellañ an douar,
Lavarit :
Dasprenet en deus an Aotrou e servijer Yakob !

[21] Sec'hed ebet evit ar re en deus bleinet dre ar gouelec'h,
Lakaet en deus evito dour da darzhañ eus ar roc'h,
Faoutet en deus ar maen ha strinket eo an dour.

[22] N'eus peoc'h ebet, eme an Aotrou,
evit ar re fallakr.

Eil kan servijer an Aotrou.

49 [1] Inizi, va selaouit,
Bezit war evezh, pobloù pellañ !
Adalek korf va mamm en deus va galvet an Aotrou,
P'edon c'hoazh en hec'h askre en deus distaget va anv.

[2] Graet en deus ur c'hleze lemm eus va genoù,
Va c'huzhet en deus e skeud e zorn,

Graet en deus ganin ur saezh lemmveget,
Ha va skoachet en deus en e glaouier-biroù.

3 Lavaret en deus din : «Va servijer out-te,
Hag ennout-te em bo va c'hlod.»
4 Me avat a lavare :
«En aner em eus kemeret poan,
Hep gounit ebet em eus bevezet va nerzh.»
Met va gwir evelato a oa dirak an Aotrou !
Ha va gopr e-kichen va Doue.

5b Leun a briz e oan da sell an Aotrou,
Ha va nerzh din-me a oa va Doue.

5a Ha bremañ emañ an Aotrou o komz ouzhin,
Eñ va furmer a-dal an askre ma vin e servijer,
Evit ma tegasin Yakob d'e gaout en-dro,
Ma vodin Israel da zistreiñ a-nevez outañ.

6 Ha lavarout a ra :
«Re nebeut evidout a vefe bezañ va servijer
Evit adsevel meuriadoù Yakob
ha degas en-dro d'ar gêr restad Israel;
Me a fell din da lakaat
da sklêrijenn evit ar broadoù
Ma tizho va silvidigezh
betek pennoù pellañ an douar.»

Danevellgan an distro.

7 Evel-henn e komz an Aotrou,
An dasprener, Doue santel Israel,
Ouzh an hini disprizet gant an dud,
Argarzhet gant ar broadoù, ouzh sklavour an diranted :

Rouaned ouzh da welout a savo en o sav,
Ha priñsed a stouo dirazout
Abalamour d'an Aotrou bezañ bet feal
Ha da sant Israel bezañ da zibabet.

8 Evel-henn e komz an Aotrou :
En amzer ar c'hrad-vat em eus da selaouet,
En deiz ar silvidigezh em eus da skoazellet.

Da stummet em eus, da verket em eus
Evit ma vi va emglev gant ar broadoù,
Evit adsevel ar vro rivinet,
Evit adlodennañ an hêrezhioù gwastet,
9 Evit lavarout d'ar brizonidi : «It er-maez !»
Ha d'ar re beuzet en deñvalded :
«Deuit d'ar gouloù !»

A-hed an hent o devo peadra da beuriñ
Douar-leton o devo war an holl grec'hiennoù.
10 N'o devo mui naon, n'o devo mui sec'hed,
An avel leskus hag an heol ne skoint ket ganto.

Rak an Hini en deus truez outo a heñcho anezho,
Hag o reno war-zu ar stivelloù.
11 Ober a rin hentoù eus an holl venezioù,
Hag adsavet e vo va chaoserioù.

12 Sellit ! Ar re-mañ a zeu eus a bell,
Ar re-se eus an hanternoz hag ar c'hornog,
Hag ar re-hont eus Bro-Sinim.

13 Kanit gant levenez, o neñvoù !
Tridit, o douar !
Tarzhit o menezioù gant youc'hadennoù lirzhin !
Rak frealziñ a ra an Aotrou e bobl,
Truez en deus ouzh ar reuzeudien !

14 Sion a lavare : «An Aotrou en deus va dilezet,
An Aotrou en deus va ankouaet.»
15 Daoust hag e c'hellfe ur wreg ankouaat he bugelig,
Ha chom hep trueziñ ouzh mab he c'horf?
Ha pa vefe evit ankouaat,
Me avat n'ankouain ket ac'hanout.

16 Sell ! War balvoù va dorn em eus da engravet,
Atav emañ da vogerioù dirak va daoulagad.
17 Emañ da adsaverien o hastañ dont,
Da zistrujerien ha da wasterien o tec'hout kuit.

18 Sav da zaoulagad en-dro dit, ha sell !
An holl en em vod hag a zeu davedout.
Dre va buhez - Diougan an Aotrou !
En em fichañ a ri ganto evel gant bravigoù,
En em stipañ a ri ganto evel ur wreg nevez.

19 Da lec'hioù rivinet, da vaezioù digenvez,
Da vro wastet...
A vo bremañ re enk evit da dud,
Goude ma vo bet pellaet ar re az mac'home.

20 Adarre e lavaro dit e pleg da skouarn
Ar vugale a rae diouer dit :
«Re enk eo al lec'h-mañ evidon,
Ro din frankiz a-walc'h d'en em ziazezañ.»

21 Ha lavarout a ri dit da-unan ez kalon :
«Piv en deus engehentet din ar vugale-se?

Divugel ha gaonac'h evel ma oan.
Ar re-mañ, piv en deus o desavet?
Chomet e oan va unan-penn, dilezet,
Ar re-mañ, eus pelec'h e teuont?»

22 Evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Sevel a rin va dorn evit ober gwignoù d'ar broadoù
Ha bannañ a rin va banniel da c'hervel ar obloù.
egas a raint da vibien en-dro e pleg o mantilli,
Dougen a raint davedout da verc'hed war o divskoaz.

23 Rouaned a vezo da vagerien
Hag o friñsezed da vagerezed.
Stouiñ a raint dirazout betek an douar
Hag e lipint poultrenn da dreid.

Ha te, anaout a ri eo me an Aotrou,
Ha n'o devez ket da ruziañ ar re a fiz ennon.

24 Daoust hag e skraper e breizh digant un den kadarn?
Hag-eñ e c'hell tec'hout kuit prizoniad ur gouron?
25 Setu petra a lavar an Aotrou :
Ya, prizoniad ar gouron a vo skrapet digantañ,
Ha preizh ar c'hadarniad a dec'ho kuit dioutañ.

A-enep da rendaeler e rendaelin-me,
Ha da vibien eo me an hini o dieubo.
26 Da waskerien a lakain da zebriñ o c'hig o-unan,
Ha gant o gwad en em vezvint evel gant gwin nevez.

Pep den a anavezo eo me, an Aotrou, a zo da salver,
Ez eo Doue galloudus Yakob da zasprener.

Kastiz ha silvidigezh Israel.

50 1 Evel-henn e lavar an Aotrou :
Pelec'h emañ lizher torr-dimezi ho mamm
Em bije he c'haset kuit gantañ?
Pe c'hoazh, piv eo an hini eus va c'hredourien
Em bije ho kwerzhet dezhañ?
Setu ! En abeg d'ho trougoberoù ez oc'h bet gwerzhet,
En abeg d'ho tirollerezh eo bet argaset ho mamm.

2 Perak pa 'z on deuet n'em eus kavet den aze?
Perak pa 'm eus galvet n'eus bet den o respont?
Daoust ha re verr eo va dorn evit dieubiñ,
Ha n'eus ket nerzh a-walc'h ennon evit salviñ?

A-walc'h eo din gourdrouz evit disec'hañ ar mor
Ha treiñ ar stêrioù bras e gouelec'h,
Ha dre ziouer a zour e chom o fesked da vreinañ
Ha da vervel gant ar sec'hed.

3 Gwiskañ a ran an neñvoù a deñvalderioù
Hag o goleiñ a ran gant ur sac'h !

Trede kan servijer an Aotrou.

4 An Aotrou Doue en deus roet din un teod a ziskibl
Ma c'hellin kennerzhañ d'am zro an den divi.
Bep beure, e gomz am dihun, a zihun va skouarn
Ma selaouin evel ma ra un diskibl.

5 An Aotrou Doue en deus digoret din va skouarn,
Ha me n'em eus ket enebet,
N'em eus ket en em dennet war-dreñv.

6 Roet em eus va c'hein d'ar re a skoe ganin,
Ha va divjod d'ar re a ziskrape din va barv;
N'em eus ket kuzhet va dremm
Diouzh an dismegañsoù hag ar skopoù.

7 Met an Aotrou Doue a zeu d'am skoazellañ,
Ha gant se ne ruzian ket dirak an dismegañs :
Setu perak em eus lakaet va dremm kalet evel ar roc'h,
Ha gouzout a ran n'em bo ket a geuz.

8 Tost emañ an Hini am lakao reizh :
Piv a gred breutaat ouzhin?
Ra zeuio neuze ganin dirak al lez-varn !
Piv a fell dezhañ sevel a-enep din?
Ra dostaio betek ennon.

9 An Aotrou Doue a zo va skoazeller,
Ha piv 'vefe va c'hondaoner?
Int-i holl a droio e pilhoù evel ur c'hozh vantell,
Debret e vint gant an tagn !

10 Piv bennak en ho mesk a zouj an Aotrou,
Ra selaouo mouezh e servijer?
An neb a vale en deñvalijenn,
Kuit a sklêrijenn,

Ra 'n em fizio en anv an Aotrou
Ha ra 'n em harpo war e Zoue.

11 C'hwi holl hag a vez o c'hwezhañ tan
Hag oc'h enaouiñ skodoù,
It e-barzh flamm ho tantad,
E-kreiz ar skodoù-tan bet enaouet ganeoc'h;
Digant va dorn e teuio deoc'h kement-se,
E-kreiz ar poanioù ho po ho kwele.

Silvidigezh bugale Abraham.

51 1 Va selaouit, c'hwi holl,
kesterien ar Reizhder,
C'hwi holl hag a zo o klask an Aotrou.
Sellit ouzh ar roc'h ez oc'h bet kizellet diouti,
Ouzh ar vengleuz ez oc'h bet tennet anezhi.

2 Sellit ouzh Abraham ho tad,
Hag ouzh Sara he deus ho kanet.
Rak e-unan-penn e oa pa c'halvis anezhañ,
Met e venniget em eus, e gresket em eus.

3 Ya sur, an Aotrou en deus truez ouzh Sion,
Truez ouzh hec'h holl rivinoù.
Gant he gouelec'h e ray un Eden,
Gant he stepenn ul liorzh d'an Aotrou.
Enni e vo klevet youc'hadennoù a levenez,
Meuleudigezh ha kaniri.

Barnedigezh ar broadoù.

4 Taolit evezh ouzhin, o pobloù !
O broadoù, digorit ho skouarn d'am selaou.
Rak ac'hanon e teuio al Lezenn,
Ha va reizhder a vo sklêrijenn ar pobloù.

Lakaat a rin 5 a-daol-trumm va zrec'h da zonet
Ha va silvidigezh d'en em ziskouez.
Va brec'h a ya da varn ar pobloù,
An inizi am gortoz hag em brec'h e fiziont.

6 Savit ho taoulagad etrezek an neñv;
Ha sellit d'an traoñ war-zu an douar :
Ya, an neñvoù a steuzio evel moged,
An douar en em zispilho evel ur gwiskamant,
Ha e annezerien a varvo evel kelien.

Met va silvidigezh a bado da viken,
Ha va zrec'h n'en devo diwezh ebet.

7 Va selaouit, c'hwi hag a anav ar reizhder,
Pobl o virout va lezenn ez kalon !
N'ho pet ket aon rak dismegañs mibien Adam,
Na vezit ket mantret gant o c'hunujennoù !
8 Rak an tagn o debro evel ur pezh dilhad,
Hag ar gaozan o c'hrigno evel gloan.

Va zrec'h avat a bado da viken
Ho va silvidigezh a remziad da remziad.

Kan a zieubidigezh, lodenn gentañ : Dihun an Aotrou.

9 Dihun, dihun ! Gwisk da nerzh,
O brec'h an Aotrou !
Dihun evel en amzerioù a wezhall,
Evel en amzerioù kent.

Ha n'eo ket te a zispennas Rac'hab
Hag a dreantas an Aerouant?
10 Ha n'eo ket te a zisec'has ar mor,
Doureier an Islonk bras,
Hag a reas eus donderioù ar mor, un hent
Evit ma tremenfe an dasprenidi?

11 Distreiñ a ray dasprenidi an Aotrou,
Antren a raint e Sion en ur youc'hal,,
Ul levenez hollbadus zo kurunenn o fenn,
An trivli hag an eurvad a ya ganto,
Ar boan hag ar c'hlemmvan zo tec'het kuit.

Doue a zo frealzer hollc'halloudek e bobl.

12 Ho frealzer ez on-me, ha me hepken !
Piv out-te evit kaout aon rak an den marvel,
Rak ur mab eus Adam o tremen evel geot?
13 Ankouaet ec'h eus an Aotrou, da grouer,
En deus astennet an neñvoù ha diazezet an douar,
Evit krenañ dalc'hmat, a-hed an deiz,
Dirak kounnar ar gwasker pa venn da zistrujañ,
Met pelec'h 'ta emañ kounnar ar mac'homer?

14 Bremañ souden e vo lakaet ar prizoniad en e frankiz,
ne varvo ket e poull an toull-bac'h,
ha ne vanko ket bara dezhañ !

15 Rak me eo an Aotrou, da Zoue,
a laka ar mor da sevel hag e donnoù da yudal,
a zo va anv Aotrou hollc'halloudek.

16 Lakaet em eus va c'homzoù ez kenoù,
gant skeud va dorn em eus da c'holoet,
evit astenn an neñvoù ha soliañ an douar,
hag evit lavarout da Sion : «Te eo va fobl !»

Eil lodenn.

Kan a zieudibigezh, eil lodenn : Dihun Jeruzalem.

17 Dihun, dihun ! War sav ! Jeruzalem !
Te hag ac'h eus evet eus dorn an Aotrou hanafad
e gounnar;
Ar c'haliriad a vezevell
Ac'h eus evet, goullonderet.

18 Hini ebet ken evit da henchañ
Eus an holl vibien ac'h eus ganet,
Hini ebet ken evit kregiñ ez torn
Eus an holl vibien ac'h eus savet.

19 An daou walleur-se o deus skoet ganit,
-Piv a druezo ouzhit-te?
Dismantr ha rivin, naon ha kleze,
- Piv az frealzo?

20 Da vibien semplet zo gourvezet e korn pep
straed,
Evel un antilopenn en ur roued,
Dalc'het gant kounnar an Aotrou,
Gant gourdrouzoù da Zoue.

21 Va selaou eta bremañ, gwalleürus,
Te mezvet met n'eo ket diwar win.
22 Evel-henn e komz an Aotrou Doue,
Da Zoue, difenner kaoz e bobl :

Setu ma tennan eus da zorn
An hanaf a vezevell;
Kop va c'honnar ne evi mui dioutañ
23 En lakaat a ran e dorn da waskerien.

Ar re a lavare d'az ene :
Pleg da choug ma tremenimp warnout !
Ha te a rae eus da gein evel ul leurenn,
Ur straed evit an dremenerien.

52 1 Dihun, dihun ! Gwisk da nerzh, o Sion !
Kemer da zilhad ar c'haerañ,
Jeruzalem, o kêr santel,
Rak hiviziken ne dremeno ket ken ennout
An den diamdroc'h, an den dic'hlan.

2 Hej ar boultrenn diwarnout ! War-sav,
Jeruzalem, o sklavourez !
Distag ereoù da c'houzoug,
O merc'h Sion, o sklavourez !

3 Ya, evel-henn e komz an Aotrou :
Gwerzhet oc'h bet evit netra,
Hag adprenet e viot ivez hep arc'hant !

4 Ya, evel-henn e komz, an Aotrou Doue :
Gwezhall e tiskennas va fobl d'an Ejipt
D'ober hec'h annez eno,
Ha goude-se eo Asour he mac'homas direson.

5 Ha bremañ, petra 'm eus d'ober amañ,
- lavar an Aotrou !
Peogwir eo bet skrapet kuit va fobl evit netra?
Pa laosk he mistri yudadennoù a levenez,
- lavar an Aotrou !
Pa vez dismegañset va anv bemdez,
a-hed an deiz !

6 Rak-se 'ta e lakain va fobl da anaout va anv,
ya, anaout a ray en deiz-se
ez eo me an hini a lavar : «Setu-me !»

Kan a zieubidigezh : trede lodenn.

7 Pegen kaer war lein ar menezioù
Treid ar c'hannad a geloù mat,
Degaser ar peoc'h, degemenner an eürusted,
Embanner ar silvidigezh,
An hini a lavar da Sion :
«Da Zoue a ya da ren !»

8 Ur vouezh ! Da c'hedourien a sav o mouezh,
Hag holl a-gevret e youc'hont,
Hag o daoulagad a wel dirak o daoulagad
An Aotrou o tistreiñ da Sion.

9 Youc'hit a levenez, holl a-unan,
O dismantroù Jeruzalem !
Rak an Aotrou a ro frealz d'e bobl,
Dasprenañ a ra Jeruzalem.

10 An Aotrou a laka e noazh e vrec'h a santelezh
A-wel d'an holl vroadoù,
Hag holl dermenoù an douar a verzo
Silvidigezh hon Doue.

11 It er-maez, it er-maez ac'hano !
Na stokit ouzh netra dic'hlan !
It kuit eus he c'hreiz ! En em c'hlanait,
C'hwi dougerien listri an Aotrou !

12 Rak n'eo ket diwar brim ez eot kuit,
N'eo ket evel tec'hidi ez eot er-maez :
Rak en ho penn a-raok e kerzho an Aotrou,
Ha c'hoazh ho kward a-dreñv 'vo Doue Israel !

Pevare kan Servijer an Aotrou.
Poanioù ar Servijer, mammenn a silvidigezh hag a beoc'h evit ar bed.

13 Setu ma ray berzh va servijer,
Kreskiñ a ray, sevel; uhelaet e vo dreist pep tra.
14 Evel ma'z eus bet kalz saouzanet ouzh
e welout
Ken disneuziet ma ne oa mui evel un den,
Ken ne oa mui heñvel e stumm ouzh hini an
dud.

15 Evel-se e vo kalz a vroadoù bamet ouzh
e welout;
Ar rouaned dirazañ a chomo serret o genoù,
Rak gwelout a raint ar pezh na oa ket bet
c'hoazh danevellet,
Anaout a raint ar pezh na oa bet biskoazh
disklêriet.

53 1 Piv a c'hellfe krediñ ar pezh hon eus klevet,
Ha brec'h an Aotrou, da biv ez eo en em
ziskuliet?
2 Rak evel ur vroustenn dister en deus kresket
dirazomp,
Evel ur vountadenn o sevel en un douar dizour.
Na kaerder na kened dezhañ da zedennañ hor
selloù,
Na sked ebet da hoalañ hor c'halonoù.

3 Disprizet, distaolet gant an dud,
Den a c'hlac'har, e dalc'h ar boan,
Heñvel ouzh an dud lovr a droer an dremm
diouto
E oa displed, ha ne raemp van ebet anezhañ.

4 Ha koulskoude, hor c'hleñvedoù eo ar re
a zouge,
Hag hor poanioù ar re a oa bec'hiet warnañ.
Ha ni soñje ganimp e oa un den bet skoet,
Kastizet gant Doue ha kaset d'an traoñ.

5 Eñ avat a oa treuztoullet en abeg d'hor
pec'hedoù
Ha brevet en abeg d'hon torfedoù;
Ar c'hastiz a ro dimp ar peoc'h a zo bet warnañ,
Ha diwar bouez e c'houlioù ez omp bet
yac'haet.

6 O kantren e oamp, ni holl, evel deñved,
Pep unan ac'hanomp o vont gant e hent;
Met an Aotrou en deus lakaet da gouezhañ
warnañ
Hor fallagriezh dimp-ni holl.

7 En em lezel a rae da vezañ gwallgaset
Ha ne zigore ket zoken e c'henoù,
Evel un oan a gaser d'al lazhidi,
Evel un dañvad o chom mut dirak e douzerien,
N'en deus ket digoret e c'henoù.

8 Dre zroukrañs ur varnedigezh eo bet skrapet
kuit,
Ha piv a soñj difenn e gaoz?
Ya, lamet eo bet kuit eus douar ar re vev,
Ha skoet d'ar marv evit pec'hedoù e bobl.

9 Aozet ez eus bet dezhañ ur bez e-touez ar re
fallakr,
Hag en e varv emañ e renk an drougoberourien;
Ha koulskoude n'en deus graet, eñ, netra
direizh,
Ha n'eus bet tromplezon ebet en e c'henoù.

10 An Aotrou en deus mennet e vreviñ e vreviñ
gant ar boan :
P'en devo kinniget e vuhez evel aberzh
a zic'haou
E welo ul lignez, deizioù didermen en devezo,
Ha mennad an Aotrou a zeuio drezañ da wir.

11 Goude poanioù hag aprou e ene
E welo ar sklêrijenn hag e walc'h en devo.
An hini reizh, va servijer,
a reishaio engroez an dud
Dre gemer warnañ e-unan bec'h o fallagriezhoù.

12 En abeg da se e roin dezhañ
evit e lod ar pobladoù,
Evit e breizhadenn, an dud diniver,
Dre m'en deus en em zibourc'het, betek ar marv
Ha dre m'eo bet niveret e-touez ar bec'herien,
Pa oa pec'hedoù an dud a oa sammet gantañ
Ha pa bede evit ar re gablus.

Fealded an Aotrou en e garantez ouzh e bobl.

54 1 Kan laouenn, gaonac'henn !
Te chomet divugel !
Tarzh da youc'hal ha da tridal,
Te ha n'ec'h eus ket anavezet ar gwentloù!
Rak stankoc'h e vo mibien ar wreg dilezet
Eget mibien an hini dimezet, eme an Aotrou !

Eil lodenn.

[2] Ledana tachennad da deltenn,
Displeg hep damant da stennerisoù,
Hira da gerdin ha starta da beulioù,
[3] Rak en em ledañ a ri a gleiz hag a-zehoù.

Da lignez a biaouo ar broadoù,
Ha da re a boblo ar c'hêrioù bet gwastet.
[4] N'az pez aon ebet,
rak ne vi mui-ken dismegañset,
N'ez ket da gaout mezh,
rak n'az po mui da ruziañ !
Ankouaat a ri dizenor da yaouankiz
Ha n'az po ken a soñj eus mezhegezh da intañvelezh.

[5] Rak da bried eo da grouer,
A zo e anv, «Aotrou hollc'halloudek»,
Da zasprener a vo Sant Israel,
A zo en anv Doue an douar a-bezh.

[6] Evel ur vaouez dilezet ha glac'haret-holl a spered
E vi-te galvet en-dro gant an Aotrou.
Daoust hag en em zisranner diouzh gwreg ar yaouankiz?
Eme da Zoue.
[7] Un herradig bihan em eus da zilezet,
Ha gant truez divent az tegemerin en-dro.

[8] E kaouad va c'honnar em boa kuzhet diouzhit
Va dremm evit ur pennadig :
Hogen em fealded peurbad em eus truez ouzhit,
Eme an Aotrou, da zasprener.

[9] Evidon emañ kont evel en amzer Noe,
Evel pa 'm boa touet n'en em skuilhfe ken
Doureier Noe war an douar,
Evel-se ivez e touan ne gounnarin ken ouzhit-te,
Ha ne c'hourdrouzin ken ac'hanout-te.

[10] Na pa zeufe ar menezioù da steuziañ kuit
Hag an torgennoù da vrañsellat traoñ,
Ned aio ket diouzhit va c'harantez
Ha ne vrañsello ket va emglev a beoc'h ez keñver,
Eme an Aotrou en deus truez ouzhit.

Splannder ar Jeruzalem nevez.

[11] O paourez kaezh,
skoet gant avel-stourm digonfort,
1Setu ma'z an da ziazezañ da vein war emrodez,
Ha da fontoù war safir.

[12] Ober a rin dit tarzhelloù gant rubiz,
dorojoù maen-strink,
Ha da voger-dro a-bezh gant mein a briz.

[13] Da holl vibien a vezo desket gant an Aotrou,
Ha bras e vo peoc'h ha berzh-mat da vugale.

[14] Diazezet e vi war ar reizhded,
Pell diouzh ar gwaskerezh,
rak n'az po ket da gaout aon ken,
Pell diouzh ar spont,
rak hemañ ne dostaio ket ouzhit ken.

[15] Mar saver a-enep dit ne vo ket eus va ferzh e vo;
An neb az argado a gouezho abalamour dit.
[16] Setu, me eo a zo krouer ar gov,
An hini a c'hwezh war ar glaou entanet.

Hag a denn ac'hano un arm gant e labour;
Met me ivez eo an hini a grou an distrujer evit dispenn.
[17] Arm ebet goveliet a-enep dit ne ray berzh,
Ha kement teod o sevel el lez-varn a-enep dit a faezhi.

Setu aze lodenn servijerien an Aotrou,
An trec'h a asuran dezho, -diougan an Aotrou !

Banvez ar Silvidigezh.

55 [1] O c'hwi holl, sec'hedet,
deuit davit an dourioù,
C'hwi zoken hep arc'hant, deuit holl !
Kemerit ha debrit hep paeañ mann ebet, ar gwin,
al laezh evit netra.

[2] Perak dispign arc'hant evit ar pezh n'eo ket bara,
Ho kopr evit traoù na dorront ket an naon?
Va selaouit hag e tebrot ar pezh a zo mat,
Ho kalon a vo plijet gant meuzioù c'hwek !

[3] Digorit ho skouarn ha deuit davedon,
Va selaouit hag hoc'h ene en devo buhez.
Skoulmañ a rin ganeoc'h un emglev peurbadel,
Hervez ar grasoù feal grataet da Zavid.

[4] Setu, da lakaet em eus da vezañ un test evit ar pobloù,
Ur rener hag ur mestr evit ar broadoù.

[5] Setu, gervel a ri davedout pobloù dianav dit,
Broadoù dizanaoudek ac'hanout a zeuio d'az kaout,
Abalamour d'an Aotrou, da Zoue,
Ha da Sant Israel en deus da glodusaet.

[6] Klaskit an Aotrou tra ma c'hell bezañ kavet,
Ha pedit anezhañ tra m'emañ tost !
[7] Ra zilezo an den fall e hent,
Hag an den direizh e vennozhioù;
Ra zistroio d'an Aotrou hag eñ en devo truez outañ,
D'hon Doue, rak eñ a bardon gant largentez.

[8] Rak ho soñjoù ned int ket va soñjoù,
Hag hoc'h hentoù ned int ket va hentoù, lavar an Aotrou !
[9] Ha keit ha m'emañ an neñvoù a-us d'an douar,
Keit-se emañ va hentoù-me a-us d'hoc'h hentoù-c'hwi,
Ha va mennozhioù a-us d'ho mennozhioù.

[10] Hag evel ma tiskenn ar glav hag an erc'h eus an neñvoù,
Ha na zistroont ket hep bezañ douraet ha strujusaet an douar,
Hep bezañ en lakaet da gellidañ,
Evit ma roio had d'an hader ha bara d'an debrer;

[11] Evel-se emañ kont gant al lavar a zeu er-maez eus va genoù :
Ne zistroio ket davedon hep bezañ kavet efed,
Hep bezañ graet ar pezh a vennan
Ha kaset da benn ar gefridi am eus roet dezhañ da seveniñ.

[12] Ya sur ! Gant levenez ez eot kuit,
Er peoc'h e vezot degaset en-dro.
Ar menezioù, an torgennoù a laosko dirazoc'h youc'hadennoù,
Hag holl wez ar maezioù a stlako o daouarn.

[13] E-lec'h spern e kresko siprez,
E-lec'h linad a savo gwez-meurta :
Ha kement-se a vo brud-kaer evit an Aotrou,
Un arouez peurbadel ha didorrus.

Trede lodenn

Ar Baganed galvet d'ar silvidigezh.

56 [1] Evel-henn e komz an Aotrou :
Mirit ar gwir ha sevenit ar reizhder,
Rak va silvidigezh a zo war-nes donet
Ha va reizhder war-nes en em ziskouez.

[2] Gwenvidik an den a ra diouto
Hag ar mab-Adam a zalc'h dezho
Dre virout ar sabad hep en disakrañ
Ha dre ziwall e zorn a bep droug-oberenn.

[3] Mab an diavaeziad, mard eo en em staget ouzh an Aotrou,
Arabat dezhañ lavarout :
«A dra sur, an Aotrou am dilamo kuit a-douez e bobl.»
Hag arabat d'an eunuk lavarout :
«Me avat ned on nemet ur wezenn sec'h !»

[4] Rak evel-henn e komz an Aotrou :
An eunuked hag a viro va sabatoù
Hag a zibabo ober ar pezh a blij din,
En ur chom stag ouzh va C'hevredigezh,

[5] E roin-me dezho, em zi hag e diabarzh va mogerioù,
Ur maen-eñvor hag un anv
Gwelloc'h dezho eget mibien ha merc'hed;
Reiñ a rin dezho un anv peurbadel na vezo ket dirasket.

[6] Ha mibien an diavaeziad,
Pa vint en em staget ouzh an Aotrou d'e servijañ,
Da garout anv an Aotrou ha da vezañ eus e servijerien,
An holl re a viro ar sabad hep mont d'en disakrañ,
Hag en em stago ouzh va C'hevredigezh,
[7] O degas a rin d'am Menez santel
Hag o laouenaat a rin em zi a bedenn.
O loskaberzhoù hag o aberzhoù a vo kavet mat war va aoter,
Rak anvet e vo va zi un ti a bedenn evit an holl bobloù.

[8] Diougan an Aotrou Doue,
A zastum a-gevret ar re stlabezet eus Israel.

Dastum a rin reoù all c'hoazh
Gant ar re a zo bet bodet dija.

Tamalloù d'ar bennrenerien.

[9] C'hwi holl, loened ar stepenn,
Deuit da zebriñ ho kwalc'h,
C'hwi holl, miled ar c'hoadeier :

[10] Dall eo hon holl warded,
n'anavezont netra.
Chas mut ez int, an holl anezho,
dic'houest da harzhal :
Huñvreal a reont en ur chom gourvezet,
Morediñ a blij dezho.

[11] Chas lontek o c'horzailhenn, diwalc'hus,
Mêsaerien n'intentont netra :
Heuliañ a reont holl o hent o-unan,
Troet pep unan etrezek e c'hounid.

[12] «Deuit ! Mont a ran da gerc'hat gwin,
En em vezviñ a raimp gant evaj kreñv,
Hag arc'hoazh a vezo evel hiziv,
Fest bras mui-oc'h-mui.»

Heskinerezh a-enep ar re vat hag idolerezh o kreskiñ.

57 [1] An den reizh a ya da get
Ha n'eus den o teurel pled war se.
An dud deol a vez dilamet kuit
Ha n'eus hini oc'h eveshaat.

En abeg d'an droug ez a kuit an den reizh
[2] Evit antren en e beoc'h :
Gourvezet eo en o bezioù
Ar re a ya gant an hent reizh.

[3] C'hwi avat, tostait, mibien ar sorserez,
Gouenn an avoultrer hag ar c'hast !
[4] Ouzh piv e rit goap en ur ober arvezioù,
Ouzh piv e tennit ho teod?
Daoust ha n'oc'h ket mibien ar pec'hed,
Gouenn an tromplerezh?

[5] C'hwi hag en em atiz e-kichen ar gwez-
tourmantin,
Pe dindan pep gwezenn c'hlas !
Hag a lidlazh bugale er saonennoù,
E toulloù ar reier !

[6] Mein lufr ar froudoù-dour a zo da lod,
Ar re-se, ar re-se zo da rann !

Dezho e skuilhez diedoù sakr
Hag e kinnigez da brofoù !
Penaos ' c'hellfen bezañ laouen?

[7] War ur menez uhel ha bras
Ac'h eus lakaet da wele;
Ya, betek di ez out pignet
Evit kinnig aberzhoù !

[8] A-drek an nor hag ar postoù
Ac'h eus lakaet da eñvoradur :
Ya, pell diouzhin e tizoloez da wele,
Hag ennañ e savez, warnañ en em ledez.

Ober a rez marc'had gant ar re,
A blij dit o briataerezh;
Kresket ac'h eus niver da orgedadurioù
En ur sellout ouzh ar peul-idol.

[9] En em fichañ a rez gant eoul evit Melek,
Frondoù e-leizh a skuilhez warnout.
Daveiñ a rez da gannaded da bell vro,
Lakaat a rez anezho da ziskenn betek ar Sheol.

[10] Dre forzh ober hent ez out erru skuizh,
Hep ma lavarfes : «A-walc'h evel-se !»
Adkavout a rez nerzh ha kreñvder
Evit derc'hel d'ober.

[11] Piv ac'h eus aon razañ? Gant piv e spontez
Evit bezañ disfeal em c'heñver?
Evit bezañ chomet hep kaout koun ac'hanon,
Na soñjal ennon ken?

Ne lavaren netra, neketa !
Serriñ a raen va daoulagad,
Ha neuze n'ac'h eus ket bet aon razon !
[12] Mat, mont a ran da ziskuliañ bremañ da
reizhder,
Hag an didalvez ma'z eo da oberoù.

[13] Pa c'harmi, ra zeuio da idoloù lous d'az
tieubiñ !
Gant an avel e vint skubet holl,
Ur c'hwezhadenn o c'haso kuit.

Met an neb a fiz ennon en devo ar vro da hêrezh
Hag a berc'henno va Menez santel !

Komzoù a frealz evit ar re chomet feal.

[14] Hag e vo lavaret :

Plaenait, plaenait, kempennit an hent,
Tennit pep skoilh a-diwar hent va fobl !

[15] Rak evel-henn e komz an uhel-meurbet,
A zo peurbadel e di ha santel e anv.

En ul lec'h uhel, santel, emaon o chom,
Met ivez gant an den glac'haret, izelek,
Evit advevaat spered ar reuzeudien,
Evit adreiñ buhez da galon ar re vreset.

[16] Rak ne fell ket din derc'hel da dabutal
Na mirout ennon kounnar peurbadel,
Rak dirazon e fatikfe neuze ar speredoù
Hag an eneoù am eus krouet.

[17] En abeg d'he fec'hed em eus kounnaret ur pennadig,
En em guzhet em eus ha skoet outi;
Hi disent avat a yae diouzh he c'halon,
[18] He hentoù am eus gwelet anezho.

Met he fareañ a rin, hec'h henchañ, he frealziñ en-dro,
Hi hag he zud glac'haret.
[19] Lakaat a rin ar veuleudi da vleuniañ war o diweuz :
Peoc'h ! Peoc'h d'an neb a zo pell ha d'an neb a zo tost,
Eme an Aotrou ! Ya, e bareañ a rin !

[20] Met an dud fall, heñvel int ouzh ur mor dirollet
Ha n'hall ket kalmiñ ken,
A zistaol e wagennoù fank ha lec'hid :
Nann, n'eus peoc'h ebet,
- eme va Doue, evit ar re fall !

Klask ar relijion-diabarzh da gentañ.

58 [1] Garm a-bouez-penn, na baouez ket,
Sav da vouezh evel ur c'horn,
Disklêr d'am fobl he drougoberoù,
Ha da di Yakob e bec'hedoù.

[2] Va c'hlask a reont a zeiz da zeiz,
Hag e fell dezho anaout va hentoù,
Evel ur vroad a virfe ar reizhder
Ha na zilezfe ket gwir he Doue.

Goulenn a reont diganin reolennoù a reizhded,
Fellout a ra dezho e teufe Doue da vezañ tost :
[3] Perak hon eus yunet ha n'ac'h eus ket sellet?
Perak en em gastizañ mar ne daolez ket pled?

Setu ! En deizioù ma yunit emaoc'h gant hoc'h aferioù
Hag e sammit ho tud gant al labour.
[4] Yunañ a rit en ur brosezañ hag en ur dabutal
En ur skeiñ taolioù-dorn ouzh ar paour.

N'eo ket yunoù seurt-se, evel ma rit hiziv,
A lakay ho mouezh da vezañ klevet war grec'h.
[5] Hag-eñ 've hennezh ar yun a ra plijadur din
En deiz m'en em gastiz an den?

Plegañ e benn evel ur vroenenn,
Gourvez war ar sac'h ha war al ludu,
Hag-eñ eo kement-se a anvez-te ur yun,
Un deiz plijus d'an Aotrou?

[6] Daoust ha n'ouzoc'h ket peseurt yun a blij din?
Eme an Aotrou Doue.
Terriñ ar chadennoù direizh,
Diskoulmañ liammoù ar yev !

Lezel ar re voustret da vont en o frankiz?
Eme an Aotrou Doue.
[7] Rannañ ar bara gant an hini naoniek,
Degemer en ti ar beorien dic'houdor !

Gwiskañ an neb a welez en noazh,
Chom hep treiñ kein d'ur breur !
[8] Neuze e paro da sklêrijenn evel ur gouloù-deiz,
Ha da c'houli en em serro dizale.

Dirazout e kerzho da reizhder
Ha splannder an Aotrou az kwarezo en a-dreñv.
[9] Neuze ma c'halvez anezhañ,
an Aotrou a responto,
Ma kriez davetañ e lavaro : Setu me !

Ma tistaolez diouzhit ar c'hoant-moustrañ,
Ar jestr a c'hourdrouz hag al lavaroù drouk,
[10] Ma rannez da vara gant an den marnaoniek
Ha ma roez he gwalc'h da gorzailhenn ar reuzeudig,

Neuze da sklêrijenn a savo e-kreiz an teñvalderioù,
Ha da deñvalijenn a lugerno 'vel ur c'hreisteiz.
[11] Atav e vo an Aotrou ouzh da henchañ
Ha zoken er gouelec'h e tinaonio da ene.

Nerzhusaat a ray da eskern,
Hag e vezi evel ul liorzh douraet,
Evel ur feunteun, ur stivell fonnus,
Ha ned a ket he dourioù da hesk.

[12] Adsevel a ri an dismantroù henamzerel,
Mañsonañ a ri war fontoù ar remziadoù kent.

Hag anvet e vi addreser ar freuzadennoù,
Adaozer ar chomadurioù dismantret .

Diwar-benn ar sabad.

13 Ma chomez hep mac'hañ ar sabad dindan da dreid,
Hep en em reiñ d'az aferioù-te em deiz santel,
Mar anvez ar sabad : «Un dudi !»
Ha deiz «keheladus» an hini dediet d'an Aotrou,
Mar enorez anezhañ en ur chom hep mont en hent,
En ur zilezel da gefridioù hag ar parlanterez,

14 Neuze e kavi da blijadurezh en Aotrou,
Da lakaat a rin-me evel un trec'hour war uhelennoù ar vro;
Da vagañ a rin gant hêrezh Yakob, da dad,
Rak genoù an Aotrou en deus en lavaret.
Ya ! Ar binijenn eo hent ar silvidigezh.

59 1 Nann ! N'eo ket re verr dorn an Aotrou evit saveteiñ,
Na re bonner e skouarn evit klevout !
2 Met ho trougoberoù eo ar re o deus lakaet disrann
Etrezoc'h-c'hwi hag ho Toue !
Ho pec'hedoù o deus lakaet ur ouel dirak e zremm
Evit n'ho klevfe ket mui.

3 Rak ho taouarn a zo saotret gant gwad,
Hag ho pizied gant torfedoù;
Ho muzelloù a zistilh gevierezh,
Hag ho teod a vouskomz fallagriezh.

4 N'eus den o sevel klemm gant gwir abeg,
Den ebet o vreutaat gant lealded.
Fiziout a reer en idoloù,
lavarout a reer falsentez,
Engehentañ a reer an irienn
hag e c'haner an droug.

5 Goriñ a reont vioù naered,
Gwiadiñ a reont gwiad-kevnid;
O vioù, an neb a zebr diouto a vez skoet d'ar marv,
Pa vezont friket e teu anezho naeredigoù.

6 O gwiadoù, n'eo ket ganto e vo graet dilhad,
N'eo ket gant pezh a steuont e c'heller en em wiskañ.
O labourioù a zo labour a zrougiezh,
Ha ne vez sevenet nemet drouknerzh gant o daouarn.

7 Redek a ra o zreid etrezek an torfed,
Hastañ a reont skuilhañ ar gwad didamall.
O mennadoù a zo soñjoù a falloni,
Dismantr ha distruj a verk o roudoù.

8 N'anavezont ket hent ar peoc'h,
N'eus eeunder ebet en o gwenodennoù.
Raventoù gwidilus eo ar re a heuliont,
An neb a gerzh enno n'anavez ket ar peoc'h.

9 Rak-se eo pellaet diouzhimp ar gwir,
Ha ne zeu ket ar reizh betek ennomp.
Ar sklêrijenn a c'hortozomp ha setu an deñvalijenn,
Ar sklaerder a c'hedomp hag e kerzhomp en amc'houloù.

10 Evel dalled ouzh ur voger e tastornomp,
Evel tud hep daoulagad e stokomp gant an dorn.
Strebotiñ a reomp e-kreiz an deiz evel da serr-noz,
Emaomp o chom en deñvalded evel an anaon.

11 Grognal a reomp holl evel arzhed,
Hag evel koulmed ec'h hirvoudomp dibaouez.
Ar varnedigezh a c'hortozomp, ha ne zeu ket,
Ar silvidigezh, hag e chom pell diouzhimp.

12 Rak niverus eo dirazout hon drougoberoù,
Hag emañ hor pec'hedoù o testeniañ en hon enep.
Aze mañ dirazomp hon disfealderioù,
Anaout a reomp hor fallagriezhoù :

13 En em sevel a reer enep an Aotrou, en dinac'hañ,
En em zistreiñ diouzh hon Doue;
Komz a vac'homerezh hag a zirollerezh,
Rodellañ er galon komzoù gaouiat;

14 Hag a kil a-dreñv ar gwir,
ar reizhder er pellder a chom.
Al lealded a strebot war al leur-gêr,
hag al lealded ne gav hent ebet da vont di.

15 Aet eo ar wirionez diwar wel,
Hag an neb a dro kein d'an droug a vez dibourc'het.
En gwelet en deus an Aotrou ha kounnaret eo

bet
O vezañ na oa ken a reizhder dirazañ.

16 Gwelet en deus ne oa den reizh ebet,
Souezhet eo bet dre na oa den o emellout.
Neuze eo deuet e vrec'h d'e skoazellañ,
Hag e reizhded he deus e harpet.

17 Gwisket en deus ar reizhder evel un hobregon,
Lakaet en deus war e benn tokarn ar
silvidigezh;
Kemeret en deus warnañ toneg an dial,
Ha stegnet war e dro mantell ar warizi.

18 Evel an oberoù, evel-se ar gopr :
kounnar ouzh e enebourien,
drouk-zastaol war e ziarbennerien,
D'an inizi, kastiz a roio evel gopr.

19 Ar c'huzh-heol a zoujo anv an Aotrou,
Hag ar sav-heol a welo e c'hloar :
Rak dont a ray evel ur froud o tiskenn gant kas,
Bountet war-raok gant c'hwezh an Aotrou.

20 Dont a ray e-giz ur salver evit Sion,
Evit ar re eus Yakob en em zistroio diouzh
o fec'hed,
Diougan an Aotrou !

Kevredigezh an Aotrou gant e bobl.

21 Evidon-me avat, eme an Aotrou,
Sed amañ ar gevredigezh a rin ganto :
Va spered hag a zo warnout,
Ha va c'homzoù lakaet ganin ez kenoù,
Ned aint ket er-maez eus da c'henoù,
Nag eus genoù da lignez,
Nag eus genoù lignez da lignez,
Eme an Aotrou, a-dal bremañ da virviken.

Klod ar Jeruzalem da zont.

60 1 Sav, ha bez o lugerniñ, rak deuet eo da
sklêrijenn
Ha paret eo warnout splannder an Aotrou,
2 Tra m'emañ an deñvalijenn o c'holeiñ an douar,
Hag an noz du ledet war ar pobloù.

Met warnout-te e par an Aotrou,
Warnout en em ziskouez e c'hloar,
3 Hag e kerzh ar broadoù war-zu da sklêrijenn
Hag ar rouaned etrezek splannder da c'houloù-
deiz.

4 Sav da zaoulagad tro war dro, ha sell !
An holl en em vod evit dont davedout;
Da vibien a erru a-ziabell
Ha da verc'hed a zo douget war an divrec'h.

5 Da zremm o welout se a lugerno,
Da galon a drido e barr al levenez,
Pa 'n em droio war-zu ennout pinvidigezhioù ar
mor,
Pa zeuio davedout teñzorioù ar broadoù.

6 Kañvaled a vagadoù az koloio,
Dremedaled eus Madian hag eus Efa;
Holl dud Bro-Saba a zeredo
En ur zegas ganto aour hag ezañs,
En ur ganañ meuleudioù an Aotrou.

7 Ennout en em vodo holl dropelloù Kedar,
Ha tourzed Nabaiot a vo ez kourc'hemenn :
Sevel a raint war va aoter
da brofadenn blijus din
Evit reiñ klod da dempl va splannder.

8 Piv eo ar re-se a nij 'vel ur goabrenn,
Evel koulmed etrezek o c'houldri?
9 Setu ar bigi en em vod evidon,
Hag en o fenn, listri Tarsis,

Evit degas en-dro eus a bell va mibien
Gant o arc'hant ha gant o aour,
Evit enor anv an Aotrou, da Zoue,
Evit enor Sant Israel en deus da uhelaet.

10 Mibien an diavaeziad a adsavo da vogerioù
Hag o rouaned a vo servijerien dit,
Rak em fulor em boa skoet ganit,
Met truez am eus bet ouzhit em zrugarez.

11 Dalc'hmat e chomo digor da zorojoù,
Ne vezint serret na noz na deiz,
Evit lezel da antren pinvidigezhioù ar broadoù
Dindan renadurezh o rouaned.

12 Rak ar vro hag ar rouantelezh
a chomo hep da servijañ
A yelo da netra,
peurzistrujet e vo ar broadoù-se.

13 Etrezek ennout e teuio splannderioù al Liban,
Ar siprez, ar platan hag ar beuz a-gevret,
Evit kaeraat va santelva,
Evit reiñ klod d'al lec'h ma pozan va zreid
ennañ.

[14] Davedout e teuio en ur stouiñ mibien da
vac'homerien,
E-harz da dreid e taoulino kement hini az
tisprize;
Ha da envel a raint :
«Kêr an Aotrou», «Sion Doue santel Israel !»

[15] Ha pa oas gwezhall dilezet ha kasaet,
Pa ne dremene drezout den ebet ken,
E rin ac'hanout lorc'hentez ar c'hantvedoù,
Un abeg a levenez a remziad da remziad.

[16] Sunañ a ri laezh ar broadoù,
Ha chugal eus puilhentez ar rouaned;
Hag anaout a ri eo me an Aotrou a zo da Salver,
Eo Doue galloudek Yakob a zo da zasprener.

[17] E lec'h arem e lakain aour da zonet dit,
Hag e lec'h houarn e lakain arc'hant da vezañ
degaset,
E lec'h koad, arem, e-lec'h mein, houarn;
Ar Peoc'h a roin dit da c'houarner, ar Reizhder
da bennrener.

[18] Ne vo mui klevet komz eus drouk-nerzh
e-barzh da vro,
Nag a zismantr nag a rivin war da dachenn,
Met envel a ri da vogerioù : Silvidigezh !
Ha da zorojoù : Meuleudi !

[19] N'eo ket an heol ken a vo da sklêrijenn en deiz
Na sklaerder al loar da c'houloù en noz,
Met an Aotrou a vo evidout sklêrijenn
beurbadel
Ha da Zoue a vo da c'hloar.

[20] Da heol dit-te ned aio mui da guzh,
Ha da loar ne steuzio mui da get,
Rak an Aotrou a vo evidout sklêrijenn
beurbadel,
Ha deizioù da gañv a vo echu ganto.

[21] Da bobl ne gonto ken enni nemet tud reizh
Ha da virviken e perc'hennint ar vro;
Kreskadenn eus plantadurioù an Aotrou,
Te 'vo labour e zaouarn ma kavo klod ennout.

[22] Ar bihanañ ennout a zeuio da vezañ ur miliad,
An hini disterañ ur vroad galloudek.
Me, an Aotrou, me d'ar c'houlz am eus divizet
E hastin buan seveniñ kement-se.

Mision ar Profed : kemenn ar c'heloù mat.

61 [1] Spered an Aotrou Doue a zo warnon,
Rak an Aotrou en deus va sakret gant an eoul.
Va c'haset en deus evit kemenn ar c'heloù mat
d'an dud izel,

Evit louzaouiñ ar c'halonoù brevet,
Evit embann ar frankiz d'ar re doullbac'het,
Ha d'ar brizonidi o distro d'ar sklêrijenn;

[2] Evit embann ur bloavezh a c'hras
a-berzh an Aotrou,
Hag un deiz a zial evit hon Doue-ni.
Evit frealziñ ar re holl a zo e kañv,

[3] Reiñ dezho ur gurunenn e-lec'h ludu,
An eoul a levenez e-lec'h dilhad a gañv,
Ar veuleudi e-lec'h ar vantridigezh,

Ma vint anvet tourmantinenned a reizhder,
Plantadenn an Aotrou evit e glod.
[4] Adsevel a raint an dismantroù henamzerel,

Adaozañ a raint ar rivinoù a wezhall-gozh,
Adkempenn ar c'hêrioù distrujet
Hag al lec'hioù gwastet abaoe kantvedoù.

[5] Estrenien a zeuio da vesa deoc'h ho tropelloù,
Diavaezourien a vo deoc'h
laboureriien ha gwiniennerien;
[6] C'hwi avat a vezo anvet : «Beleien an Aotrou»;

Hag an dud a ray ac'hanoc'h :
«Gwaziaded hon Doue».
Debriñ a reot eus pinvidigezh ar broadoù,
Ha mont da vragal gant o fompad.

[7] E-lec'h ar vezhegezh ho pezo an daougement
a glod
E-lec'h dismegañs ha skopoù
E perc'henno an dud en o bro an daougementad
Hag ul levenez peurbad o devo.

[8] Dre ma karan ar reizhder, me, an Aotrou !
Dre ma kasaan preizhataerez ha muntrerezh,
E roin dezho gant fealded o garedon,
Hag e skoulmin ganto un emglev peurbadel.

[9] O gouenn a vo brudet e-touez ar broadoù,
Hag o lignez e-kreiz ar pobloù.
Kement hini o gwelo a anavezo
Ez int ur ouenn benniget gant an Aotrou.

[10] Da varr al levenez e savan en abeg d'an Aotrou,
Ha tridal a ra va spered em Doue,

Rak va gwisket en deus gant dilhad ar silvidigezh
Ha va goloet gant mantell ar reizhder,
Evel ma kempenn an den nevez e gurunenn war e benn,
Hag ar plac'h nevez he bravigoù d'en em ginklañ.

[11] Rak evel ma laka an douar e had da ziwanañ,
Evel ma laka al liorzh he greun da eginañ,
Evel-se an Aotrou Doue a lakay ar Reizhder da gellidañ
Hag ar veuleudi da barañ dirak an holl bobloù.»

Eil barzhoneg diwar-benn klod ar Jeruzalem da zont.

62 [1] En abeg da Sion ne davin ket,
Hag abalamour da Jeruzalem ne baouezin ket,
Ken na skedo he reizhder evel ur gouloù-deiz,
Ken na lugerno he silvidigezh evel ur flammerenn.

[2] Ar broadoù neuze a welo da c'hourdrec'h,
Hag an holl rouaned da splannder,
Ha galvet e vi dre un anv nevez
Bet disklêriet gant genoù Doue.

[3] Bez' e vi ur gurunenn
hollgaer e dorn Doue,
Un daledenn roueel
etre bizied da Zoue.

[4] Ne vi ken anvet : «An hini dilezet !»
Na da zouar ne vo ken anezhañ : «An hini distaolet !»
Met galvet e vi : «Va dudi !»
Ha da vro a vo anvet : «Ar plac'h nevez !»
Rak Doue a laka ennout e blijadur,
Ha da vro a vo priedet gantañ.

[5] Evel ma timez un den yaouank gant ur werc'hez
E timezo ganit an hini en deus da savet,
Hag evel ma'z eo ar wreg yaouank levenez he fried,
Evel-se e vi-te levenez vras da Zoue.

[6] War da vogerioù, Jeruzalem,
Em eus postet gedourien,
Hag en deiz, hag en noz,
Ne zleont ket tevel.

C'hwi hag a laka an Aotrou da gaout koun,
Diskuizh ebet evidoc'h !
[7] Na lezit dezhañ astal ebet
Ken n'en devezo adsavet Jeruzalem
Ha graet anezhi klod an douar !

[8] Touet en deus an Aotrou dre e zorn dehoù
Ha dre e vrec'h c'halloudus :
«Ne roin mui da winizh da vevañs d'az enebourien,
Ha mibien an estreniad ne evint mui da win nevez,
E oas en em skuizhet evitañ;

[9] Met eosterien ar gwinizh eo ar re en em vago gantañ,
En ur veuliñ an Aotrou;
Ha mendemerien ar gwin eo ar re a evo anezhañ
War leurennoù va santual.»

[10] Tremenit, tremenit e-barzh dre an dorioù,
Kempennit un hent evit ar bobl !
Plaenait, plaenait ar chaoser,
Tennit ar vein diwarnañ !
Savit ur banniel da c'hervel ar pobloù !

[11] Sed ar pezh a embann an Aotrou
Betek harzoù an douar ;
Lavarit da verc'h Sion :
Gantañ emañ garedon e c'hourdrec'h,
Ha dirazañ e kerzh gopr e c'hounid.

[12] Galvet e vint : «Ar bobl santel»,
«Dasprenidi an Aotrou»,
Ha te, anvet e vi : «An hini glasket»,
«Ar Gêr nann-dilezet !»

Trec'h Doue war ar pobloù pagan aroueziet gant Edom.

63 [1] Piv 'ta eo an hini zo o tont eus Edom,
Eus Bosra, gant e zilhad ruz-skarlek?
Hennezh hag a zo hollgaer e wiskamant,
Hag a gerzh en e sonn, e leunder e nerzh?

«Me eo, me an hini a gomz evit ar reizhder;
Hag a zo galloudek evit saveteiñ !»

[2] Perak eta eo ruz da wiskamant
Ha da zilhad evel re moustrerien ar veol?
[3] «Er waskerell em eus mac'het va-unan-penn,
Eus tud va fobl ne oa ganin hini ebet;

O moustret em eus em c'honnar,
O mac'het em eus em buanegezh,
O chug en deus strinket war va gwiskamantoù,
Ha mastaret em eus va holl zilhad.

[4] Rak un deiz a zial a vennen em c'halon :
Degouezhet e oa bloavezh daspren va re.
[5] Sellout a raen : met den ebet d'am skoazellañ !
Souezhet e oan, den ebet d'am harpañ !

Neuze va brec'h he deus va sikouret,
Ha va c'honnar he deus va skoret.
[6] Flastret em eus ar pobloù em fulor,
O breset em eus em ernez,
Lakaet em eus o chug da redek war an douar.»

Pedenn evit adsavidigezh Israel.

[7] Me a fell din kehelañ trugarezioù an Aotrou,
Kurioù kadarn an Aotrou,
Kement en deus graet dimp an Aotrou
E fonnusted e vadelezh,
An drugarez en deus diskouezet dimp
Ha pinvidigezh e c'hrasoù.

[8] Lavaret en devoa : «Ya sur ! Va fobl ez int,
Mibien na vint ket disleal !»
Hag ur salver e voe evito
[9] En o holl enkrezioù.

N'eo ket ur c'hannad, n'eo ket un Ael,
Met e zremm an hini o salvas;
En e garantez hag en e vadelezh,
Eñ e-unan o dasprenas;

[10] Int-i avat a zisentas hag a zoanias
E spered santel,
En doare ma teuas da vezañ o enebour
Ha d'ober brezel outo.
[11] Soñj o devoe neuze eus an deizioù kozh
Eus Moizez, e servijer;

Pelec'h emañ an Hini a dennas eus ar mor?
Mêsaer e dropell?
Pelec'h an hini a lakaas en e greiz
E spered santel?

[12] An hini a lakaas e vrec'h klodus da gerzhout
En tu dehoù da Voizez?
A zisrannas an dourioù dirak o dremm
Evit reiñ d'e anv brud peurbadel,

[13] A lakaas anezho da vale dre greiz an islonk,
Evel ur marc'h dre ar stepenn,
Hep asoupañ [14] muioc'h eget ejened
O tiskenn d'ar blaenenn?

Spered an Aotrou o c'hase d'o diskuizh :
Ren a rejout evel-se da bobl
Evit ober dit un anv leun a c'hloar.

[15] Sell eus lein an neñv, ha gwel,
Eus da chomadur santel ha klodus !
Pelec'h emañ da warizi ha da galonegezh,
Hag esmae da galon?

A ! Na vir ket ouzh da druez da fromañ?
[16] Rak Te eo hon tad.
Abraham n'en deus ket mui soñj ac'hanomp,
Hag Israel n'hon anavez ket ken.
Te, Aotrou, a zo hon tad,
«Hon dasprener a holl viskoazh», setu da anv.

[17] Perak, O Aotrou, hol lezel da gantren
Pell eus da hentoù,
Lakaat hor c'halonoù da vezañ kaledet
Ha da chom hep da zoujañ?
Distro dre garantez evit da servijerien,
Evit meuriadoù da hêrezh.

[18] Perak an dud disakr o deus aloubet da zouar :
Hon enebourien kalemarc'het da santual !
[19] A-bell zo ez omp evel tud na renfes ken warno,
Evel tud na zougfent mui da anv.

A-youl ma rogfes an neñvoù evit diskenn,
Dirazout e teuzfe ar menezioù,
64 [1] Evel ma krog an tan er bleñchoù,
Evel ma laka ar flamm an dour da virviñ !

E rofes da anv da anaout d'az enebourien
Hag e lakfes ar broadoù da grenañ dirazout,
[2] Dre gas da benn burzhudoù dic'hortozet,
Ha n'hor boa biskoazh klevet kaoz anezho.

Setu ma'z out diskennet,
dirazout ar menezioù
O deus teuzet evel koar.

[3] Skouarn ebet n'he deus klevet biskoazh,
Lagad ebet n'en deus gwelet,

Un Doue estregedout oc'h ober evel-se
Evit ar re a fiz ennañ.

4 Dont a rez a benn-hent d'ar re a vir ar reizhder
Hag o deus koun eus da hentoù.

Setu ma oas kounnaret dre m'hor boa pec'het,
A-enep dit, abaoe pell, e oamp disuj;
5 Holl gwitibunan e oamp 'vel tud dic'hlan,
Hon oberoù kaer evel lienaj lous;
Holl e oamp gweñvet evel delioù kras,
Hag hon drougoberoù hor c'hase ganto evel ur barr-avel.

6 Ne oa den ebet ken o pediñ da anv,
Den ne zihune, d'en em stagañ ouzhit,
Rak kuzhet az poa da zremm diouzhimp,
Hon droukroet az poa d'hor fallagriezhoù.

7 Ha koulskoude, an Aotrou, te eo hon tad,
Ha ni ar pri ez out-te ar stummer anezhañ,
Ni holl a zo labour da zaouarn.

8 Na chomez ket pelloc'h o fuloriñ, o an Aotrou !
Ha na zalc'hez ket soñj da virviken eus hor fazi.
Sell 'ta ouzhimp : da bobl ez omp ni holl !

9 Sell, da gêrioù santel a zo didud,
Sion a zo deuet da vezañ un dezerzh,
Jeruzalem, ur rann-galon.

10 Hon Templ santel, leun a splannder,
Lec'h ma'z pede hor gourdadoù,
A zo bet devet gant an tan;
Kement a oa prizius evidomp
A zo deuet da vezañ ur rivin.

11 Dirak kement-se daoust hag e chomi diseblant, o an Aotrou,
O terc'hel da sevel evit hor mezhekaat dreist-muzul?

A-enep an idolerezh.

65 1 Lezet em eus d'ober goulenn din
Ar re na glaskent ket va goulennata;
Lezet em eus d'am c'havout
Ar re n’am c’hlaskent ket.
Lavaret em eus : «Setu-me ! Setu-me !»
D'ur vroad na bede ket va anv.

2 Astennet em eus va daouarn bemdez
War-zu ur bobl disuj,
O kerzhout dre un hent n'eo ket an hent mat,
Oc'h heuliañ he mennozhioù-hi.

3 War-zu ur bobl bepred
Ouzh va daeañ dirazon dalc’hmat,
Tud o kinnig aberzhoù el liorzhoù,
O teviñ frondoù war vrikennoù,

4 Oc'h en em zerc'hel e-barzh ar bezioù,
O tremen an noz e kuzhiadelloù,
O tebriñ kig-moc'h,
O lakaat en o listri meuzioù euzhus;

5 ar re-se hag a lavar :
«Pella diouzhin, na dosta ket,
da santelaat a rafen !»
Seurt traoù a zo evidon moged em fronelloù,
un tan ouzh va leskiñ atav.

6 Setu ! Kement-se a zo skrivet dirazon,
Ne davin ket keit ha na 'm bo ket talet o gopr dezho,
7 Kont o drougoberoù, ha war un dro,
Drougoberoù o zadoù, eme an Aotrou;

Int-i hag a zeve frondoù war ar menezioù
Hag am dismegañse war an tosennoù.
Talañ a rin o gopr dezho,
Resteurel a rin dezho muzul leun-barr.

Planedenn disheñvel ar re vat hag ar re fall.

8 Evel-henn e komz an Aotrou :
Pa gaver chug en ur barr-rezin
E lavarer : «Diwall d’e zistrujañ,
Rag ennañ ez eus ur bennozh !»
Evel-se e rin abalamour d'am servijerien,
N'in ket da zistrujañ pep tra.

9 Met lakaat a rin ul lignez da sevel eus Yakob
Hag eus Youda un hêr d'am menezioù.
Va dibabidi a berc'henno anezho,
Ha va servijerien a ray o chomlec'h enno.

10 Saron a vo ur peurvan evit an deñved,
Traonienn Ac'hor ur c'hloz ejened
Evit ar bobl he devo va c'hlasket.

11 C'hwi avat, c'hwi hag hoc'h eus dilezet an Aotrou
Hag ankouaet va Menez santel,
C'hwi hag a gempenn un daol en enor da C'had
Hag a leugn ur c'hop evit Meni,

[12] Ho tonkañ a ran d'ar c'hleze;
Soublañ a reot holl da vezañ lazhet.

Rak pa 'm eus galvet n'hoc'h eus ket respontet,
Pa 'm eus komzet n'hoc'h eus ket selaouet.
Graet hoc'h eus ar pezh a zo drouk d'am daoulagad,
En em blijet oc'h gant ar pezh a zisplij din.

[13] Rak-se 'ta, setu petra a lavar an Aotrou Doue :
Ac'ha ! Va servijerien o devo da zebriñ,
Ha c'hwi avat, naon ho po !

Ac'ha ! Va servijerien o devo da evañ,
Ha c'hwi, sec'hed ho po !
Ac'ha ! Va servijerien o devo levenez,
Ha c'hwi, mezhegezh ho po !

[14] Ac'ha ! Va servijerien a youc'ho a lirzhin
E levenez o c'halonoù,
Ha c'hwi, c'hwi a daolo garmadennoù
En anken ho kalonoù,
C'hwi a yudo e mantridigezh hoc'h ene.

[15] Lezel a reot hoc'h anv d'am dibabidi,
Dezho d'ober gantañ ur villigadenn :
«An Aotrou d'az lakaio da vervel !»
Hogen d'am servijerien e vo roet un anv nevez.

[16] An neb a fello dezhañ bezañ benniget war an douar,
A venno bezañ benniget dre anv Doue an Amen;
Hag an neb a ray ul le er vro
A ray le dre anv Doue an Amen.
Rak ar reuzioù a-ziagent a vo bet ankouaet,
Ha steuziet kuit a-zirak va daoulagad.

Ar Jeruzalem nevez.

[17] Ya, setu ma krouan neñvoù nevez
hag un douar nevez,
Ha ne vo mui koun eus an traoù a-ziagent,
Ne zeuint ken war va spered.

[18] Ra laouenaio an dud
ha ra dridint a gantved da gantved
En abeg d'ar pezh ez an da grouiñ,
Rak setu ma krouan Jeruzalem evit al levenez
Hag he fobl evit an trivli.

[19] Ya, laouenaat a rin en abeg da Jeruzalem,
Ha tridal a rin en abeg d'am fobl;
Rak ne vo mui ken klevet enni
Na gouelvanoù na garmadennoù.

[20] Eno ne vo ken a vugel o vevañ un nebeut deizioù hepken,
Nag a gozhiad n'afe ket betek dibenn e zeizioù.
Mervel da gant vloaz a vo mervel yaouank,
Ha chom hep tizhout kant vloaz a vo 'vel ur vallozh.

[21] Sevel a raint tiez hag e raint o chomadur enno,
Plantañ a raint gwiniennoù
ha debriñ ar frouezh diwarno.
[22] Ne savint mui tiez da vezañ chomadur un estren
Ne blantint mui ma vo debret ar frouezh gant un all.

Rak deizioù tud va fobl a vo keit ha deizioù ar gwez,
Ha va dibabidi a uzo ar pezh o devo savet o daouarn.
[23] N'en em skuizhint mui en aner,
Ha ne c'hanint mui bugale tonket dezho ur marv trumm,
Rak bez' e vint ur ouenn benniget
gant an Aotrou, Int-i hag o diskennidi.

[24] Kent dezho va gervel em bo respontet dezho,
O komz e vezint c'hoazh ma 'm bo dija selaouet anezho.
[25] Ar bleiz hag an oan a beuro a-gevret,
Al leon a zebro kolo 'vel an ejen,
Hag an naer a vo ar boultrenn he boued.

Ne vezo mui graet na droug na dismantr.
'War va holl Venez santel, eme an Aotrou.

An Templ hag al lidoù gwirion.

66 [1] Evel-henn e komz an Aotrou :
An neñv eo va zron,
Hag an douar skabell va zreid !
Peseurt ti a c'hellfec'h sevel din,
Pelec'h e c'hellfec'h va lakaat da chom?

[2] Kement-se holl eo va dorn en deus en graet,
Kement-se holl a zo din,
- diougan an Aotrou !
Met sed amañ ouzh piv a sellan,
ouzh an den izelek,
Ouzh ar galon mantret, o krenañ gant va lavar.

[3] Aberzhañ a reer un ejen hag e lazher un den,
Kinnig a reer un oan en aberzh
hag e torrer penn ur c'hi.
Ober a reer ur brofadenn e-keit ma skuilher
gwad moc'h,
Deviñ a reer ezañs met
evit kehelañ un idol !

Neuze evel m'o deus ar re-se dibabet o hentoù,
Evel ma kemer o ene plijadur
gant o euzhusterioù;
[4] Evel-se me ivez a zibabo gwalleurioù evito
Hag e lakain da gouezhañ warno ar pezh.
o deus aon razañ :

Rak galvet em eus ha n'eus bet den o respont,
Komzet em eus ha n'eus bet den o selaou,
Graet o deus avat ar pezh a zo fall d'am
daoulagad,
Ha dibabet o deus ar pezh a zisplij din.

Barzhoneg eskatologel.

[5] Klevit komz an Aotrou, c'hwi
hag a gren rak e lavar.
Ho preudeur hag o deus kasoni ouzhoc'h
Ar re hoc'h argas en abeg d'am anv,
Eo int a lavar :
«D'an Aotrou da ziskouez e c'hloar
Ma vo gwelet ganimp ho levenez !»
Met int eo ar re a ruzio gant ar vezh !

[6] Selaouit an todion a sav eus kêr,
An trouz zo o tont eus an Templ !
Selaouit mouezh an Aotrou o resteurel
O c'hemend-all d'e enebourien.

[7] A-raok bezañ bet e poan-vugale
Hi he deus gwilioudet,
A-raok bezañ santet ar gwentloù,
Hi he deus ganet ur mab.

[8] Piv biskoazh en deus klevet kemend-all?
Piv biskoazh en deus gwelet par da se?
Ha ganet e ve un douar en un devezh?
Ur vroad, ha gwilioudet e ve anezhi en un taol?
Sion avat, a-vec'h m'eo bet er gwentloù
He deus ganet he bugale.

[9] Me hag a ra engehentañ
Hag eñ ne rafen ket gwilioudiñ? -eme an
Aotrou.
Me hag a ra genel,
Ha serriñ a rafen korf ar mammoù? -eme da
Zoue.

[10] Bezit laouen gant Jeruzalem !
Tridit ganti, c'hwi holl hag he c'har !
Bezit evurus en abeg dezhi,
C'hwi holl hag hoc'h eus douget he c'hañv.

[11] Deoc'h da zenañ ha da gaout ho kwalc'h
Ouzh he divronn a frealzidigezh;
Deoc'h da sunañ gant plijadurezh
Eus fonnusted he gloar.

[12] Rak evel-henn e lavar an Aotrou :
Setu ma lakaan da ruilhal war-zu enni
Ar peoc'h evel ur stêr vras,
Hag evel ur froud-dour dic'hlannet
Pinvidigezh ar broadoù.

He magadenned a vo douget war ar groazlez
Ha flouret war an daoulin,
[13] Evel ma vez gant e vamm dic'hlac'haret ur
mab,
Evel-se eo me ho tic'hlac'haro;
Hag e Jeruzalem e viot frealzet.

[14] Ouzh en gwelout e laouenaio ho kalon,
Hag hoc'h eskern a advleunio evel geot.
Dorn an Aotrou en em roio da anaout d'e
servijerien,
Hag e vuanegezh d'e enebourien.

[15] Rak setu m'emañ an Aotrou o tont en tan,
E girri a zo evel ur gorventenn,
Evit skuilhañ e gounnar gant fulor
Hag e c'hourdrouzoù gant flamm-tan.

[16] Rak an Aotrou a ya da varn dre an tan,
Da varn gant e gleze pep krouadur;
Ha niverus eo ar re a vo lazhet gant an Aotrou...

Darnenn a-enep an idolerezh.

[17] Ar re en em santela hag en em c'hlana
evit mont el liorzhoù war-lerc'h
an hini en em zalc'h er c'hreiz,
ar re a zebr kig-moc'h ha traoù euzhus,
ha logod, o oberoù hag o itrikoù
e vo echu dezho, holl war un dro,
-diougan an Aotrou !

Strollidigezh hollvedel pobl Doue.

[18] Evidon avat, dont a ran da zastum
an holl vroadoù hag an holl yezhoù ;

dont a raint hag e welint va c'hlod.
[19] Lakaat a rin un arouez en o zouez,
hag e kasin eus ar re saveteet en o mesk
war-zu ar broadoù, da Darsis, Pout ha Loud,
Mosoc'h, Ros, Toubal, Iavan, d'an inizi pell,
Ha n'o deus biskoazh klevet brud ac'hanon
Na n'o deus biskoazh gwelet va c'hlod;
Embann a raint va c'hlod e-touez ar broadoù.

[20] Degas a raint en-dro hoc'h holl vreudeur
eus a-douez an holl vroadoù,
Evel ur prof d'an Aotrou, war gezeg, war girri,
War girri goloet, war vuled, war zremedaled,
D'am Menez santel, da Jeruzalem,
- Eme an Aotrou,

Evel ma vez degaset o c'hinnig gant mibien
Israel e listri glan da Dempl an Aotrou.
[21] Ha zoken en o zouez e kemerin da vezañ
beleien ha levidi, -eme an Aotrou.

[22] Hag evel ma pado dirazon an neñvoù nevez
Hag an douar nevez ez an da grouiñ
-Diougan an Aotrou-,
Evel-se e pado ho lignez hag hoc'h anv.

[23] Hag eus an eil loar nevez d'eben,
Hag eus an eil sabad d'egile,
E teuio pep krouadur bev da stouiñ dirazon,
- Eme an Aotrou.

[24] Ha pa 'z aio an dud er-maez e welint kelanoù
Ar re a oa en em savet em enep,
Rak o freñv ne varvo ket,
Hag e vezint un euzhusted
evit pep krouadur bev.

Ar Brofeded vras all

Levr Yeremia

1 Galvidigezh ar profed.

1 Komzoù hag oberoù Yeremia, mab Helkia,
unan eus ar veleien a oa en Anatot,
e Bro-vBenjamin. 2 Komz an Aotrou a zeuas
warnañ e deizioù Josias, mab Amon, roue
Youda, en trizekvet bloavezh eus e ren. 3 Hag
ivez e deizioù Joakim, mab Josias, roue Youda,
betek dibenn an unnekvet bloavezh eus
Sedekias, mab Josias, roue Youda, betek harlu
Jeruzalem er pempvet miz.

4 Komzoù an Aotrou a zeuas din en ur
lavarout din :

5 «A-raok da stummañ e kof da vamm,
am boa da anavezet.
A-raok ma'z afes er-maez eus ar mammog,
am boa da santaleet,
ha da lakaet da brofed evit ar broadoù.»

6 Ha me da lavarout : «Ac'ha ! Aotrou Doue !
Me n'ouzon ket kaozeal, me zo evel ur bugel !»
7 Hag an Aotrou da respont din :
«Ne lavar ket : "Me zo evel ur bugel !"
Rak davet an holl re m'az kazin ez i,
Ha kement a c'hourc'hemennin dit-te a lavari !
8 Bez dizaon dirazo, rak ganit e vin
evit da saveteiñ, -diougan an Aotrou !»

9 Ha neuze an Aotrou astennas e zorn da stekiñ
ouzh va genoù, hag e lavaras an Aotrou din :

«Setu ma lakan va c'homzoù ez kenoù !
10 Sell ! Da lakaat a ran hiziv
war ar broadoù hag ar rouantelezhioù,
Evit displantañ hag evit diskar,
Evit koll hag evit dispenn,
Evit sevel hag evit plantañ.»

11 Komz an Aotrou a zeuas din en ur lavarout
din : «Petra a welez, Yeremia?» Respont a ris :
«Gwelout a ran ur skourr alamandezenn» !
12 Hag e lavaras an Aotrou din : «Gwelet mat
ac'h eus, rak beilhal a ran war va lavar evit en
seveniñ.»13 Komz an Aotrou a zeuas din un eil
gwezh en ur lavarout din : «Petra a welez?»
Respont a ris : «Gwelout a ran ur gaoteriad
o virviñ, ha diaraog ouzh tu an hanternoz.»
14 Hag an Aotrou da lavarout din :

«Eus tu an hanternoz emañ ar gwalleur o virviñ
a-enep holl annezerien ar vro-mañ.
15 Rak setu ma c'halvan d'en em vodañ
holl gerentiadoù rouantelezhioù an hanternoz,
-diougan an Aotrou !

Dont a raint, ha pep unan a lakay e dron
war dreuzoù porzhioù Jeruzalem,
e-harz hec'h holl ramparzhioù tro-war-dro,
hag e-harz holl gêrioù Bro-Youda !

16 Distilhañ a rin a-enep dezho
va barnedigezhioù
en abeg d'o drougiezh, dre m'o deus va dilezet,
m'o deus lakaet ezañs da zivogediñ
evit doueoù all,
ha m'o deus stouet d'an daoulin
dirak oberoù o daouarn.

17 Te avat, gouriz da zivgroazell, ha war-sav !
Lavarout a ri dezho an holl gement
a c'hourc'hemennin dit-te.
Bez dispont !
N'az lezin ket da spontañ dirazo.

18 Setu ma lakan ac'hanout hiziv-an-deiz
evel ur gêr-greñv, ur golonenn houarn,
ur ramparzh arem rag-enep d'ar vro a-bezh,
Rouaned Youda, he friñsed,
he beleien ha pobl ar vro.

19 Ober a raint brezel dit,
met ne drec'hint ket warnout,
rak ganit ez on evit da zieubiñ.
-Diougan an Aotrou !»

2 Reneadelezh Israel.

1 Komz an Aotrou a zeuas din en ur lavarout
din : 2 «Kae da c'harmiñ ouzh divskouarn
Jeruzalem : Evel-henn e komz an Aotrou :

Soñj am eus ac'hanout,
eus deoliezh da yaouankiz,
eus karantez da ouestloù dimezi,
pa gerzhes war va lerc'h er gouelec'h,
en ur vro na hader ket enni.

3 Santel e oa Israel dirak an Aotrou,
preveudi e drevad ;

kement hini a zebre dioutañ a veze kablus,
ar gwalleur a gouezhe warno,
-diougan an Aotrou !

4 Selaouit komz an Aotrou, tiegezh Yakob,
hag holl gerentiadoù tiegezh Israel :
5 Evel-henn e komz an Aotrou :
Peseurt dislealded o deus ho tadoù kavet ennon
evit pellaat diouzhin da vont
da heul an didalvoud
ha dont da vezañ, int ivez, didalvoud?

6 E-lec'h lavarout : «Pelec'h emañ an Aotrou
en deus hol lakaet da sevel eus Bro-Ejipt,
hag hor renet dre ar gouelec'h,
ur vro distuz ha torosennek,
ur vro a sec'hor hag a deñvalded,
ur vro na dremen mab-den enni,
ha na chom enni den ebet?»

7 Ho tegaset em eus d'ur vro a liorzhoù
evit debriñ he frouezh hag he madoù ;
met ur wezh antreet, hoc'h eus saotret va bro
ha graet eus va hêrezh un euzhusted :

8 Ar veleien n'o deus ket lavaret :
«Pelec'h emañ an Aotrou?»
Ar re a bleustr war al lezenn
n'o deus ket va anavezet,
ar vêsaerien a zo bet disent ouzhin,
ar brofeded o deus diouganet dre anv Baal,
ha war-lerc'h traoù didalvoud o deus kerzhet.

9 Setu perak ez an adarre da vreutaat ganeoc'h,
-diougan an Aotrou !
Da vreutaat gant mibien ho mibien ivez.
10 Tremenit eta da inizi Kitiz.
Kasit tud da gKedar ha taolit evezh.
Gwelit daoust hag ez eus bet traoù heñvel !

11 Hag-eñ e kemm ur vroad he doueoù,
-ha koulskoude n'int ket doueoù !
Va fobl avat he deus eskemmet he gloar
gant ar pezh a zo didalvoud !
12 Neñvoù, bezit souezhet, skodeget,
mantret- holl ! -diougan an Aotrou !

13 Rak va fobl he deus graet daou dorfed :
Va dilezet o deus, me, ar vammenn dour bev,
ha kleuziet puñsoù-glav,
puñsoù faoutet ha na zalc'hont ket an dour !

14 Daoust hag ur sklav ez eo Israel?
Unan bet prenet pe bet ganet en ti?
evit bezañ deuet da vezañ ur preizh?

15 A-enep dezhañ e yud leonedigoù
en ur reiñ mouezh :
Lakaet o deus e zouar da vezañ drastet,
devet eo bet e gêrioù, den ne chom enno ken.

16 Zoken mibien Memfis ha Tafnes
o deus touzet da glopenn !
17 Hag-eñ ne c'hoarvez se ganit
evit bezañ dilezet an Aotrou, da Zoue,
pa oa ouzh da vleniañ en hent?

18 Ha bremañ, petra zo ganit
evit kemer hent an Ejipt
ha mont da evañ dour ar Stêr-du ?
Ha petra zo ganit evit kemer hent Asour
ha mont da evañ dour ar Stêr-veur?

19 Da zrougiezh d'az kastizo,
da zinac'hadurioù da skoio ganit !
Gouez ha gwel pegen fall
ha c'hwerv eo dilezel an Aotrou, da Zoue,
ha bezañ hep doujañs em c'heñver,
-diougan an Aotrou hollc'halloudek !

20 Gwezhall em boa torret da yev,
freuzet da ereoù,
hag e lavares : «Ne vin ket disent !»
Ya, war kement run uhel,
ha dindan kement gwezenn c'hlasvezek
a zo ez out aet da c'hourvez evel ur c'hast.

21 Me koulskoude am boa da blantet,
skodenn livrin, bountadenn a ouenn wirion.
Penaos ez out en em gemmet e plant diouennet,
e skodoù gwini hiron?

22 Ha goude m'en em walc'hfes gant nitrat,
ha goude ma kemerfes kali e-leizh,
e chomfe merket da fallagriezh dirazon,
diougan an Aotrou Doue !

23 Penaos e c'hellez lavarout :
«N'on ket en em louzet,
N'on ket aet war-lerc'h ar Baaled»?
Sell ouzh da roudoù en Draonienn,
anzav petra ac'h eus graet,
Kañvalez diboell,
o kroazigellat he c'hammedoù !

[24] Azenez ouez, boazet d'ar gouelec'h,
e gwrez he c'hoant o c'hwesha an avel,
he gwrez, piv he distano?
An neb he c'hlask n'en deus ket a boan,
en hec'h orged e vo kavet !

[25] Diwall ouzh da droad a vezañ diarc'hen,
ouzh da gorzailhenn a- sec'hediñ.
Met lavarout a rez : «Nann ! N'eus forzh !
Karout a ran an estrenien
ha war o lerc'h ez an !»

[26] Evel m'en devez mezh ul laer pa vez paket,
evel-se o devo mezh tud tiegezh Israel,
int-i, o rouaned, o friñsed, o beleien, o frofeded,
[27] int-i hag a lavare d'un tamm koad :
«Te eo va zad !»,
Ha d'ur maen : «Te ac'h eus va engehentet !»
Troet o deus din o c'hein, n'eo ket o dremm,
Hogen da goulz ar gwalleur e lavaront :
«Sav ! Deus d'ho salviñ !»

[28] Pelec'h emañ eta an doueoù
ac'h eus stummet dit?
Ra savint, ma c'hellont da savetaat
en amzer da walleur.
Rak ken niverus ha da gêrioù eo da zoueoù,
o Youda !

[29] Perak e vreutait ganin?
Holl ez oc'h bet difeal ouzhin,
- diougan an Aotrou !
[30] En aner em eus skoet gant ho mibien,
n 'o deus ket degemeret ar gentel.
Ho kleze en deus plaouiet ho profeded
evel ul leon distrujer.

[31] Noueañs fall ma'z oc'h !
Gwelit komz an Aotrou :
«Hag-eñ on bet ur gouelec'h evit Israel,
pe ur vro a deñvalijenn?»
Perak e lavar va fobl
Ni 'fell dimp mont d'hor giz,
ne zeuimp ket ken d'az kaout !

[32] Daoust hag ar plac'h nevez
a ankouafe he fichadennoù
hag ar wreg yaouank he seizennoù?
Va fobl avat he deus va ankouaet
abaoe deizioù diniver !

[33] Na mat ec'h anavezez an hent evit kestal ar garantez !
Evel-se ouzh ar gwall e-unan ac'h eus kustumet da hentoù.
[34] Betek war da zaouarn o-unan e kaver merkoù gwad ar re zidamall,
ha n'eo ket o toull-freuzañ az poa digoupet warno !

[35] Met gant se e lavarez : «Didamall ez on !
E gounnar, sur mat,
a zo en em zistroet diouzhin !»
Met setu ma'z an d'az parn
gant ar pezh a lavarez : «N'em eus ket pec'het !»

[36] Pegen dismegus out o kemmañ da hent !
Gant an Ejipt ivez e vi kerseet,
evel ma'z out bet gant Asour.

[37] Ac'hano ivez ec'h i er-maez
gant da zaouarn war da benn.
Rak argaset en deus an Aotrou
ar re a fiziez enno,
Ha ne ri ket berzh ganto.

3 Difealded pobl an Aotrou
ha galvadenn d'en em zistreiñ.

[1] Komz an Aotrou a zeuas din en ur lavarout din :

«Mar bez un den o kas kuit e wreg,
hag homañ aet digantañ,
oc'h en em reiñ d'un den all,
Hag-eñ e c'hellfe c'hoazh distreiñ dezhañ?
Hag-eñ ne vefe ket saotret a-grenn ar wreg?

Ha te hag ac'h eus gastaouet
gant kalz a vignoned,
Ha distreiñ a rafes d'am c'haout? -
Diougan an Aotrou !
[2] Sav da zaoulagad war-zu an uhelennoù noazh
ha gwel : Pelec'h n'out ket aet da c'hourvez?

War ribl an hentoù e koazezes da c'hortoz
evel an Arab er gouelec'h,
ha saotret ac'h eus ar vro
gant da c'hastaouerezh ha da fallagriezh.

[3] En abeg da se eo bet stanket ar c'haouadoù,
Ha glav ar gwianten ne voe ken.
Hogen mirout a rez un tal a orgedenn
N'oules ket kaout mezh.

[4] Neuze zoken hag-eñ ne huches ket warnon :
«Va Zad ! Te eo mignon va yaouankiz !

[5] Daoust hag e viro droukrañs atav?
Daoust hag e chomo da viken en e gounnar?»

Evel-se e komzes,
en ur zerc'hel divergont d'ober an droug !

Israel an hanternoz galvet da zistreiñ.

[6] An Aotrou a lavaras din en deizioù ar roue Josias : Ha gwelet ac'h eus petra he deus graet ar reneadez Israel? Mont war pep menez uhel ha dindan pep gwezenn c'hlas da 'n em reiñ eno d'ar gastaouerezh. [7] Lavarout a raen din va-unan : Goude bezañ graet kement-se, e tistroio davedon, met n'eo ket distroet. He c'hoar Youda, un dreitourez all, he deus gwelet an dra-se ; [8] gwelet he deus penaos, evit kement a avoultriezhoù gant ar reneaded Israel, em eus he c'haset kuit, en ur reiñ dezhi he lizher torr-dimezi. Hogen an dreitourez Youda, he c'hoar, n'he deus ket bet aon ; aet eo ivez d'en em reiñ d'ar gastaouerezh. [9] Ha gant he gastaouerezh divergont he deus saotret ar vro ; graet he deus avoultriezh gant ar maen ha gant ar c'hoad. [10] Ha zoken, goude kement-se, n'eo ket distroet davedon a greiz kalon an dreitourez, he c'hoar, met gant touellerezh ! -Diougan an Aotrou !

[11] Hag an Aotrou en deus lavaret din : Ar reneadez Israel a zo en em ziskouezet reishoc'h eget an dreitourez Youda. [12] Kae eta war-zu an hanternoz da huchal ar c'homzoù-mañ :

Deus en-dro, reneadez Israel !
- Diougan an Aotrou !
Ne ziskouezin ket dit un dremm garv,
Rak trugarezus ez on. - Diougan an Aotrou !
Ne viran ket droukrañs da viken.

[13] Anzav hepken da fallagriezh :
Difeal out bet e-keñver an Aotrou, da Zoue;
Redet ac'h eus a bep tu
etrezek an doueoù estren,
ha n'hoc'h eus ket sentet ouzh va mouezh,
- Diougan an Aotrou !

Ar bobl fidel da Zoue.

[14] Deuit en-dro, mibien ar reneadez,
- Diougan an Aotrou !
Rak me eo an hini a zo ho mestr.
Ho kemer a rin, unan eus ur gêr,
ha daou eus un tiegezh,
hag ho tegas a rin da Sion.

[15] Reiñ a rin deoc'h mêsaerien
hervez va c'halon :
Ho lakaio da beuriñ
gant skiantegezh ha furnez.

[16] Ha pa ho pezo liesaet ho frouezhet er vro,
en deizioù-se, diougan an Aotrou !
Ne vo ket komzet ken eus
«Arc'h emglev an Aotrou»,
ne vo ket soñjet ken enni,
ne vo ket miret koun anezhi,
ha ne vo ket graet unan all en-dro.

[17] Er mare-se e vezo anvet Jeruzalem :
«Tron an Aotrou» ;
hag e kembero daveti an holl vroadoù,
en enor d'an Aotrou, da Jeruzalem.
Kuit da heuliañ ken aheurterezh o c'halon fall.

[18] En deizioù-se ez aio Ti Youda da gaout Ti Israel,
ha dont a raint a-gevret eus bro an hanternoz,
d'ar vro am boa roet da hêrezh d'ho tadoù.

Heuliad ar barzhoneg.

[19] Ha me am boa lavaret ouzhin va-unan :
«Nag e plijfe din da lakaat e-touez va mibien,
ha reiñ dit ur vro dudius,
un hêrezh kaer, ar gaerañ e-touesk ar broadoù?»
Ha lavaret em boa ouzhin va-unan
Va gervel a ri : «Va Zad»,
ha ne zistroi ket diwar va lerc'h.

[20] Met evel ma trubard ur wreg he fried,
evel-se hoc'h eus va zreitouret,
tiegezh Israel, - diougan an Aotrou !

[21] War an uhelennoù noazh ez eus bet evet ur griadenn :
Klemmvanoù ha daspedennoù mibien Israel,
Rak aet int a-dreuz diwar an hent mat,
ankouaet o deus an Aotrou, o Doue !

[22] Distroit, mibien reneat.
Ha me ho pareo eus ho reneadelezh.
- Setu ni ! Davedout e tistroomp,
Rak te eo an Aotrou, hon Doue !

[23] Ya, gaou a zeu eus ar runioù,
ha bourbl nemetken eus ar menezioù !

Ya, en anv an Aotrou
emañ silvidigezh Israel !

24 Ar vezhegezh he deus lonket gounid hon tadoù
abaoe hor yaouankiz,
o deñved hag o saout,
o mibien hag o merc'hed.
25 Gourvezomp en hor mezh,
en em c'hoolomp gant hon dismegañs !

Rak pec'het hon eus
a-enep an Aotrou hon Doue,
ni hag hon tadoù,
adal hor yaouankiz betek hiziv-an-deiz,
ha n'hon eus ket selaouet
ouzh mouezh an Aotrou, hon Doue !

4 Alouberien an hanternoz.

1 Mar distroez, Israel, - Diougan an Aotrou !
eo davedon e rankez distreiñ.
Mar dilamez kuit da loustonioù,
n'az po ket da dec'hout a-dirazon.

2 Mar douez dre vuhez an Aotrou
gant lealded, reizhder ha gwirionded,
neuze en em vennigo ar broadoù en Aotrou,
ennañ e klaskint o gloar.

3 Rak evel-henn e komz an Aotrou
ouzh gwazed Youda ha Jeruzalem :
Difraostit da vat ho fraostoù,
ha n'it ket da hadañ war spern !

4 En em amdroc'hit evit an Aotrou,
ha tennit kuit dic'hlander ho kalon,
gwazed Youda hag annezerien Jeruzalem,
gant aon na darzhfe e fulor evel un tan,
na bulluc'hfe hep na ve den d'e mougañ,
en abeg da zrougiezh hoc'h oberoù.

Aloubadeg enebour an hanternoz.

5 En kemennit en Youda
hag en embannit e Jeruzalem !
Sonit gant ar c'horn dre ar vro,
garmit a bouez-penn ha lavarit :
«En em vodit, evit antren er c'hêrioù-kreñv !»

6 Savit ur banniel-arouez e tu Sion,
Klaskit ur goudor, arabat ehanañ !
Rak ur gwalleur ez eo a lakan
da zont eus an hanternoz,
ur reuz bras.

7 Ul leon zo savet er-maez eus e strouezheg.
An distrujer pobloù zo digampet.
Aet eo er-maez eus e annez
Evit lakaat da vro da vezañ gwastidigezh,
Dismantret e vo da gêrioù,
hep den ebet o chom ken enno.

8 En abeg da se, en em c'hourizit a reun,
Grit gouelvanoù, ha garmit,
Rak n'eo ket distroet diouzhoc'h
Gwrez kounnar an Aotrou !

9 Ha neuze, en deiz-se – diougan an Aotrou !
E fallaio e galon d'ar roue,
e c'hwito kalon an uhelidi,
Mantret e vo ar veleien,
Ha sebezet ar brofeded.

10 Hag e lavaris : «Allas ! Aotrou Doue !
Na pegement n'ac'h eus ket touellet
ar bobl-mañ ha Jeruzalem
en ur lavarout dezho : "ar peoc'h ho po !",
Pa 'z eo ar c'hleze a sank betek an ene.»

11 En amzer-se e vo lavaret
d'ar bobl-mañ ha da Jeruzalem :
un avel a dan eus ar menezioù moal
o tont eus ar gouelec'h, etrezek merc'h va fobl
n'eo ket evit gwentañ, n'eo ket evit naetaat;

12 un avel daer a zeu evidon.
Mont a ran bremañ, me va-unan,
da deurel en o enep va barnedigezhioù.

13 Setu eñ o sevel evel koumoul,
evel ur gorventenn e red e girri,
primoc'h eget erered, e virc'hi !
Gwa ni, rak gwastet omp !

14 Gwalc'h an drougiezh diwar da galon,
Jeruzalem ma vi salvet.
Betek pegoulz e chomo ez kreiz
da vennadoù kablus?

15 Rak ur vouezh en embann adalek Dan,
ar gwallreuz a gemenner adalek menez Efraim.
16 En lakait da c'houzout en Youda,
roit keloù da Jeruzalem :
Ar sezizerien a erru eus ur vro bell,
A sav o mouezhioù a-enep kêrioù Youda.

17 Evel diwallerien ur park e kelc'hiont
Jeruzalem
O vezañ m'he deus disentet ouzhin,
-diougan an Aotrou !
18 Da vuhezegezh ha da oberoù
o deus talvezet dit kement-se :
Setu da walleur, pegen c'hwerv ez eo !
Tizhout a ra betek ar galon.

19 Va bouzelloù ! va bouzelloù !
Poan zo din betek speurennoù va c'halon !
Strafuilhet eo va diabarzh ! N'on ket evit tevel !
Rak klevout a ran son ar c'horn-boud,
garmadeg an emgann.

20 Reuz war reuz a embanner
rak drastet eo ar vro a-bezh,
a-daol-trumm ez eo diskaret va zinelloù,
en ur momedig, va zeltennoù.
21 Betek pegoulz e welin ar banniel-arouez
hag e klevin galv ar c'horn-boud?

22 Setu, diskiant eo va fobl :
n'am anavezont ket !
Bugale diboell ma'z int, tud dispered :
ampart ez int d'ober an droug,
met ober vad, dic'houest !

23 Sell ouzh an douar, ur stlabez,
ouzh an neñv, n'o deus ken a sklaerded,
24 ouzh ar menezioù, emaint o krenañ,
hag an holl runioù a zo hejet-dihejet.

25 Sellout a ran, ha setu, den ebet ken,
holl evned an neñv a zo diflipet.
26 Sellout a ran :
ar frouezhek zo bremañ ur gouelec'h,
an holl gêrioù zo diskaret dirak an Aotrou,
dirak gwrez e gounnar.

27 Rak evel-henn e lavar an Aotrou :
Dismantret e vo ar vro a-bezh,
met peurzistruj ne rin ket.

28 Setu perak emañ an douar e kañv,
hag ez eo teñval an neñvoù e krec'h,
dre m'em eus lavaret hag em eus divizet,
ha digemm e chomo va mennozh,
divizet em eus ha ne zeuin ket en-dro diwar
va soñj.

29 Gant trouz ar varc'heien hag ar waregerien
emañ o tec'hout ar vro a-bezh ;
antren a reer er brouskoadoù,
pignat a reer war ar rec'hell,
an holl gêrioù a zo bet dilezet,
n'eus enno den ebet ken.

30 Ha te, preizhatet, petra ec'h ez d'ober?
Hag evidout d'en em wiskañ gant skarleg,
d'en em fichañ gant stiperezh aour,
da greskiñ gant ar fardoù da zaoulagad !
Evit mann eo e klaskez en em gaeraat !
Da zisprizout a ra da garediged,
da vuhez eo an hini a glaskont.

31 Ya, garmoù ur glañvourez a glevan
evel re ur wreg en he gwentloù,
evel ankenioù ur plac'h en he gwilioud kentañ,
garmoù merc'h Sion en he c'hlemm,
astennet ganti he daouarn : «Gwa-me !
Faezh eo va ene dirak taolioù va muntrerien.»

5 Abeg ar c'hastiz eo pec'hedoù Youda.

1 Ergerzhit straedoù Jeruzalem,
sellit ha gouezit :
Klaskit war he leurioù-ker hag eñ e kavit
un den,
hag eñ ez eus unan evit ober ar reizh,
o klask ar wirionez,
ha neuze e pardonin dezhi.

2 Zoken pa lavaront :
«Dre vuhez an Aotrou !»,
eo evit touiñ e gaou.
3 An Aotrou, hag-eñ n 'eo ket ar wirionez
a glask da zaoulagad?
Skoet ac'h eus ganto, ha diseblant int chomet,
O flastret ac'h eus, ha dinac'het o deus ar gentel,
lakaet o dremm kaletoc'h eget roc'h,
nac'het o deus distreiñ.

4 Ha me am eus lavaret :
An dud a renk izel eo ar re zo o follañ
o vezañ n'anavezont ket
hent an Aotrou, reizhded o Doue.

5 Mont a rin eta da gaout an dud vras
ha komz a rin outo,
rak int-i a anavez hent an Aotrou
ha reizhded o Doue.
Met int ivez o deus drailhet ar yev
ha torret an ereoù.

[6] Setu perak en eo arsailh leon ar c'hoadeier,
emañ ouzh o drastañ bleiz ar stepenn ;
emañ al loupard o c'hedal e-tal o c'hêrioù :
Neb a zeu er-maez a vez diskolpet;
ken lies eo o zorfedoù,
ken niverus o diheñchadurioù !

[7] Penaos neuze da bardoniñ?
Da vibien o deus va dilezet.
Touet o deus dre ar pezh na oa ket Doue.
O gwalc'h o devoa bet diganin.
Int avat a zo aet da avoultriñ,
aet int a vandennoù da di ar c'hast.

[8] Mirc'hi lart ha leun a orged
e c'hwirin pep unan war-lerc'h gwreg e amezeg.
[9] Hag evit se, hag-eñ ne gastizfen ket?
-Diougan an Aotrou !
Hag a-enep ur vroad a seurt-se
hag-eñ ne glaskfen ket tennañ dial?

[10] Pignit dreist he mogerioù ha distrujit,
met n'it ket betek peurwastañ.
Lamit kuit he brankoù,
rak n'int ket ken d'an Aotrou.
[11] Ya, n'o deus graet nemet va zrubardiñ,
Tiegezh Israel ha tiegezh Youda,
-diougan an Aotrou !

[12] Dinac'het o deus an Aotrou,
ha lavaret o deus : «N'eus ket anezhañ !»
Ne zeuio warnomp drougeur ebet,
ar c'hleze hag ar gernez ne welimp ket anezho.

[13] Ar brofeded n'int nemet avel,
hag ar gomz n'emañ ket enno !
[14] Setu perak e komz
evel-henn an Aotrou, Doue hollc'halloudek :
Evel-se e vo graet outo,
evit bezañ lavaret kement-se.
Setu ma lakan va c'homzoù
evel un tan ez kenoù,
hag ar bobl-mañ a vo koad
hag a vo lonket gantañ.

[15] Setu ma lakan da zont warnoc'h
ur bobl eus a bell, tiegezh Israel,
-diougan an Aotrou !
ur vroad didrec'hus, ur vroad henamzerel,
ur vroad n'anavezez ket ar yezh anezhi,
ha ne gomprenez ket ar pezh a lavar.

[16] He c'hlaouier a zo ur bez digor,
holl ez int tud kadarn.

[17] Hag e lonko da eost ha da vara,
hag e lonko da vibien ha da verc'hed,
hag e lonko da zeñved ha da ejened,
hag e lonko da winienn ha da fiezenn,
hag e tistrujo da gêrioù ramparzhet
e lakez da fiziañs enno.

[18] Ha koulskoude, zoken en deizioù-se,
-diougan an Aotrou-,
Ne rin ket ac'hanoc'h ur beurzistruj.
[19] Ha pa c'houlennint :
«En abeg da betra, Aotrou hon Doue,
en deus graet kement-se dimp?»
E lavari dezho : «Evel m'hoc'h eus va dilezet
evit servijañ en ho pro doueoù estren,
evel-se e servijot estrenien
en ur vro n'eo ket deoc'h.
En degouezh ur sec'hor.»

[20] Kemennit se e ti Yakob,
embannit se e Youda en ur lavarout :
[21] Selaouit eta kement-mañ,
pobl diskiant ha diboell :
daoulagad o deus ha ne welont ket,
divskouarn o deus ha ne glevont ket.

[22] Hag-eñ n'am doujot ket? -diougan an Aotrou !
Hag-eñ ne grenot ket dirazon,
me hag am eus lakaet an traezh evel harz
d'ar mor,
lezenn peurbad ha didreizhus?
Kaer en deus difretañ,
n'hell ket mont pelloc'h,
Kaer o deus e wagennoù trouzal,
ned eont ket dreist.

[23] Met ar bobl-se zo dezhi
ur galon disuj ha disent;
Troet o deus diwar an hent, aet int kuit.
[24] N'o deus ket lavaret en o c'halon :
«Doujomp an Aotrou, hon Doue,
a ro ar glav, glav an diskar amzer,
evel glav an nevez amzer en e goulz,
Eñ hag a vir evidomp ar sizhunvezhioù dleet
evit an eost.»

[25] Ho pec'hedoù o deus direnket an dra-se,
ho fazioù a harz an eurvad ouzhoc'h.

[26] Rak em fobl ez eus tud fallakr
a vez o c'hedal souchet evel evnetaerien,
evit stegnañ gripedoù ha pakañ tud.
[27] Evel ur gaoued leun a evned
ez eo o zi leun a floderezh,
hag evel-se o deus kresket
hag ez int deuet da vezañ pinvidik.

[28] Lart ha lufr ez int.
Mont a reont en tu-hont d'an droug,
ne roont ket hervez ar reizhded,
e wir d'an emzivad, hag e reont berzh !
Dianzav a reont o gwir d'an dud ezhommek.

[29] Ha gant se ne skofen ket !
-Diougan an Aotrou !
Eus ur vroad seurt-se
hag-eñ ne glaskfe ket va ene tennañ dial?

[30] Un dra mantrus hag euzhus
a vez graet er vro :
[31] Ar brofeded a ziougan gevier,
ar veleien a ren diouzh o giz
-ha va fobl a blij dezhi kement-se !
Met petra d'ober goude se?

6 An aloubadeg c'hoazh.

[1] Klaskit ur goudor, mibien Benjamin,
a-ziavaez eus Jeruzalem.
E Tekoa sonit ar c'horn,
War vBet-Hakerem savit ur banniel-arouez !
Rak eus an hanternoz e c'hourdrouz ur gwalleur,
ur gwall reuz bras meurbet !

[2] Ar goantenn, an dekenn,
he distrujañ a ran, merc'h Sion.
[3] War-zu enni e teu mêsaerien
gant o bagadoù deñved ;
pikedet o deus o zeltennoù en-dro dezhi,
ha lakaat a reont da beuriñ pep unan e lod.

[4] Embannit a-enep dezhi un emgann santel.
War-sav ! Pignomp e-kreiz an deiz.
Allaz dimp ! Rak emañ an deiz o vont,
hag hiraat a ra skeudoù an abardaez.
[5] War-sav ! Pignomp da noz,
distrujomp he falezioù.

[6] Rak evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek :
Troc'hit kuit he gwez
ha grit savennoù en-dro da Jeruzalem,
Gwa ar gêr a douellerezh !
Pep tra a zo gwaskerezh en he c'hreiz.

[7] Evel ma strink ur vammenn he dour,
evel-se hi a strink he drougiezh,
freuz ha reuz ne glever ken enni,
dirazon dalc'hmat gloazioù ha taolioù !

[8] Bez adreizhet, Jeruzalem,
gant aon n'en em zistagfe va ene diouzhit,
n’az lakfen da vout un digenvez,
ur vro diannez.

[9] Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek :
Peur-gutuilh, peur-gutuilh
evel ar gwini, nemorant Israel ;
degas da zorn en -dro -
evel ur vendemour, war ar bleñchoù.

[10] Ouzh biv e komzin,
piv a gemennin, ma vin selaouet?
Diamdroc'h eo o skouarn,
ha ne c'hellont ket teurel pled.
Setu m'eo deuet komz an Aotrou
da vezañ evito ur vezh,
n’he degemeront ket !

[11] Me avat, eus kounnar an Aotrou ez on leun.
Skuizh on o terc'hel warni.
Skuilh a rin anezhi war ar bugel er straed,
ha war gelc'hiad ar re yaouank,
rak paotred ha merc'hed a vo paket enni,
kozhidi hag ar re o deus o c'hont a zeizioù.

[12] O ziez a dremeno etre daouarn reoù all,
parkeier ha gwragez war un dro.
Rak astenn a rin va dorn
a-enep annezerien ar vro, -diougan an Aotrou !

[13] Rak eus an hini bihanañ betek an hini brasañ,
holl ez int skraperien dizonest.
Eus ar profed betek ar beleg
ez int holl lavarerien gevier.

[14] Pareañ a reont reuz va fobl diwar skañv
en ur lavarout : «Peoc'h a zo ! Peoc'h a zo !»
Ha n'eus ket a beoc'h.

[15] Ha mezh o divije
gant an euzhusted o deus graet?
N'o deus ket a vezh !
N'ouzont ket ken kaout mezh !
Setu perak e kouezhint e-touez ar re a gouezh.

Tapout a raint o lamm d'ar c'houlz m'o
c'hastizin,
- eme an Aotrou !

16 Evel-henn e komz an Aotrou :
En em zalc'hit war an hentoù ha gwelit,
Goulennit diwar-benn ar gwenodennoù a-
wezhall :
Pelec'h emañ an hent mat? Kerzhit gantañ,
Hag e kavot diskuizh evit hoc'h ene.
Met respontet o deus : «N'aimp ket ganto !»

17 Lakaet em eus gedourien da sevel evidoc'h :
«Taolit evezh ouzh son ar c'horn !»
Met respontet o deus : «Ne daolimp ket pled !»

18 Setu perak selaouit, broadoù,
hag anavez, o bodadeg, petra zo o tont warno.
19 Selaou, o douar :
Setu me o kas reuz war ar bobl-se,
frouezh o mennozhioù,
peogwir n'o deus ket taolet pled
ouzh va c'homzoù,
ha m'o deus disprizet va Lezenn !

20 Petra 'ra din an ezañs o tont eus Sheba
hag ar ganell brizius eus ar broioù pell?
Ne blij ket din hoc'h holloskadoù,
ha n 'em eus ket dudi gant hoc'h aberzhoù.

21 Setu perak eo evel-henn e komz an Aotrou :
Setu ma lakan skoilhoù dirak ar bobl-mañ
ma stoko o zreid outo ;
Tadoù ha mibien holl a-gevret,
amezeien ha mignoned a yelo da get.

22 Evel-henn e komz an Aotrou :
Setu ur bobl o tont eus bro an hanternoz,
ur vroad vras o sevel eus penn pellañ an douar.
23 Dougen a reont ar wareg hag ar speg,
kriz ha didruez ez int,
hag o mouezh a groz evel ar mor,
war gezeg e varc'hekaont a-renkadoù-emgann
evel en ur pezh a-enep dit, merc'h Sion.

24 P'hon eus klevet ar c'heloù-se
ez eo aet hon daouarn da laosk,
an anken he deus kroget ennomp,
ur grenienn evel en ur wreg o wilioudiñ.

25 N'it ket er-maez, n'it ket war an hent,
rak an enebour en deus ur c'hleze,
spouron a zo a bep tu !

26 Merc'h va fobl, en em c'houriz a reun,
hag en em ruilh el ludu !
gra kañv evel d'ur mab pennhêr :
Ur c'hlemmvan leun a c'hwervoni,
rak a-daol-trumm e teu an draster warnomp.

27 Da lakaet em eus war va fobl
evit hec'h amprouiñ,
evit ma anavezi ha ma purai o doare.
28 Holl ez int tud disent, droukkomzerien,
holl ez int aet da bobl vrein.

29 Emañ ar vegin o roc'hal ;
gant an tan e teuz ar plom.
Hogen en aner e vezer o puraat,
ar c'hoc'hion n'houl ket distagañ
30 "Arc'hant disprizet" setu penaos e vez anvet,
rak o disprizout a ra an Aotrou.

7 Ar profed amprouer ar bobl.

1 Komz hag a zeuas da Yeremia a-berzh an Aotrou pa lavaras : 2 En em zalc'h ouzh dor Ti an Aotrou, eno e youc'hi ar gomz-mañ hag e lavari :

Selaouit komz an Aotrou, c'hwi holl Youdaiz
a antreit dre an dorioù-se evit azeuliñ an
Aotrou.
3 Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek,
Doue Israel :
Gwellait doare ho puhez hag hoc'h oberoù,
hag ho lakaat a rin da chom el lec'h-mañ.

4 N'it ket da fiziout e komzoù gaouiat
en ur lavarout :
«Templ an Aotrou, Templ an Aotrou !
Amañ eo Templ an Aotrou !»

5 Hogen, mar gwellait ho hentoù
hag hoc'h oberoù,
ma rit ar reizhder an eil e-keñver egile,
6 mar ne waskit ket an estren,
an emzivad, an intañvez,
mar ne skuilhit el lec'h-mañ ar gwad didamall,
mar n'it ket war-lerc'h doueoù all
evit ho kwalleur,
7 neuze ho lakain da chom el lec'h-mañ,
er vro am eus roet d'ho tadoù a viskoazh da
viken.

8 Met setu ma fiziit e komzoù touellus, didalvez. 9 Goude laerezh, lazhañ, avoultriñ, touiñ e gaou, ezañsiñ Baal, mont war-lerc'h

doueed all dianav deoc'h, [10] e teufec'h d'en em
zerc'hel dirazon en ti-mañ a vez galvet dre va
anv, en ur lavarout : «Salvet e vimp !» Evit
gallout adkregiñ gant an holl euzhusterioù-se !
[11] Hag-eñ eo un toull laeron d'ho taoulagad an
ti-mañ a vez galvet dre va anv? Gwelout a ran
sklaer, me, diougan an Aotrou !

[12] It eta d'am lec'h santel a zo e Silo, m'am
boa lakaet eno va anv da chom da gentañ, ha
gwelit petra 'm eus graet dezhañ en abeg da
fallagriezh va fobl Israel. [13] Ha bremañ, peogwir
e sevenit an holl oberoù-se -diougan an
Aotrou ! peogwir em eus komzet deoc'h hep
ehan, hep ma selaoufec'h, peogwir em eus ho
kalvet hep ma respontfec'h, [14] e rin d'an Ti a vez
galvet dre va anv, ha m'hoc'h eus lakaet
ho fiziañs ennañ, d'al lec'h am eus roet deoc'h
evel d'ho tadoù, e-giz m 'am eus graet da Silo;
[15] ho tisteurel a rin pell diouzh va dremm, e-giz
m 'am eus distaolet hoc'h holl mendem, holl
lignez Efraim.

A-enep kehelerezh Rouanez an Neñvoù.

[16] Ha te, na bed ket evit ar bobl-se, na sav ket
evito na klemmvan na pedenn, na zeu ket da
bouezañ warnon, rak ne selaouin ket ouzhit.
[17] Hag-eñ ne welez ket petra reont e kêrioù
Youda hag e straedoù Jeruzalem?
[18] Ar grennarded a zastum koad, an tadoù
a c'hwezh an tan, hag ar gwragez a vezell an
toaz d'ober gwastelloù da Rouanez an Neñvoù,
hag e skuilher diedoù kinnig da zoueed estren
evit va hegaziñ. [19] Hogen, hag-eñ eo me an hini
a atahinont? -diougan an Aotrou ! Hag-eñ n'eo
ket i o-unan, evit mezh o dremmoù? [20] Setu
perak, evel-henn e lavar an Aotrou
hollc'halloudek : Setu ma 'z a va c'honnar ha va
fulor d'en em skuilhañ war al lec'h-mañ, war an
dud ha war al loened, war gwez ar maezioù ha
war frouezh an douar : Deviñ a ray ha ne vo ket
mouget.

A-enep ur relijion a-ziavaez.

[21] Evel-henn e lavar an Aotrou
hollc'halloudek, Doue Israel : Grit eta hoc'h
holloskadoù goude ober hoc'h aberzhoù, ha
debrit ar c'hig anezho ! [22] Rak n'em eus lavaret
netra d'ho tadoù, na gourc'hemennet netra
dezho d'an deiz m'am eus o lakaet da vont
er-maez eus Bro-Ejipt, diwar- benn an
holloskad hag an aberzh; [23] hogen, sed amañ
petra am eus gourc'hemennet dezho, lavaret em
eus dezho : "Selaouit ouzh va mouezh, hag
e vin ho Toue, hag e viot c'hwi va fobl ; kerzhit
gant kement hent a c'hourc'hemennan deoc'h,
evit kavout eurvad." [24] Met n'o deus ket
selaouet, n'o deus ket troet o skouarn da selaou,
kerzhet o deus hervez o divizoù, hervez
aheurterezh o c'halon fall, aet int a-souz ha nann
war-raok.

Aet int a-souz ha n'eo ket war-raok.

[25] Abaoe an deiz m'eo aet ho tadoù er-maez
eus Bro-Ejipt betek an deiz-mañ em eus kaset
d'ho kaout va holl servijerien ar brofeded, en ur
c'has anezho bemdez hep ehanañ. [26] Int avat n'o
deus ket va selaouet, n'o deus ket troet
o skouarn da selaou, reutaet o deus o choug,
graet o deus ar gwall, muioc'h c'hoazh eget
o zadoù. [27] Lavarout a ri dezho an holl
gomzoù-se, ha ne selaouint ket ac'hanout,
o gervel a ri ha ne respontint ket. [28] Lavarout a ri
dezho : Setu ar vroad ha n'he deus ket selaouet
mouezh an Aotrou, he Doue, ha n'he deus ket
degemeret ar gentel. Kollet eo bet ganto ar
fealded, aet eo kuit eus o genoù.

A-enep an idolouriezh, kastiz Doue.

[29] Touz da vlevad hag en taol kuit,
ha sav war an torgennoù ur c'hlemmgan,
rak an Aotrou en deus distaolet ha dilaosket
ar rummad en deus e gounnaret.

[30] Rak mibien Youda o deus graet ar pezh
a zo drouk d'am daoulagad, -diougan an
Aotrou ! Lakaet o deus o loustonioù en Ti a vez
galvet dre va anv, evit e saotrañ. [31] Savet o deus
uhellec'h Tofet a zo e traonienn Benennom, evit
deviñ dre an tan o mibien hag o merc'hed, tra n'
em boa biskoazh gourc'hemennet ha na oa ket
savet d'am c'halon.

[32] Setu perak, setu deizioù o tont, -diougan
an Aotrou, ma ne vo ket lavaret ken 'Tofet', na
'Traonienn na Benennom', met Traonienn al
lazhadeg, hag e vo beziet tud e Tofet dre ziouer
a lec'h all. [33] Korfoù marv ar bobl-se a zeuio da
vezañ ur boued evit evned an neñv hag evit
loened an douar, hep den ebet d'o argas kuit.
[34] Hag e rin paouez e kêrioù Youda hag
e straedoù Jeruzalem, ar youc'hadenn a levenez

hag an huchaden lirzhin, kan an ozhac'h
youank ha kan ar plac'h nevez, rak un dismantr
e teuio ar vro da vezañ.

8 Gouelvan.

1 Er mare-se, -diougan an Aotrou- e vo
tennet er-maez eus o bezioù relegoù rouaned
Youda, relegoù priñsed ar vro, relegoù ar
veleien, relegoù ar brofeded ha relegoù
annezerien Jeruzalem. 2 Strewet e vezint dirak
an heol, dirak al loar, dirak holl armead an
neñvoù, a garent, a servijent, ez aent war
o lerc'h, a c'houlennataent, e stouent d'o azeuliñ,
ne vint na dastumet na douaret, chom a raint
d'ober teil war c'horre an douar. 3 Ha gwelloc'h
e vo ar marv eget ar vuhez evit an holl restad,
evit ar re a chomo eus an noueañs fallakr-se,
e kement lec'h ma 'm bo argaset anezho,
-diougan an Aotrou hollc'halloudek.

Diheñchadur kilpennek Israel.

4 Lavarout a ri dezho : Evel-henn e komz an
Aotrou :

Hag-eñ e kouezher hep klask adsevel?
Hag-eñ e troer ar penn hep en treiñ en-dro?
5 Perak e vije Jeruzalem ur reneadez dalc'hmat?
Derc'hel a reont en douellerezh,
nac'hañ a reont distreiñ din.

6 Taolet em eus evezh ha selaouet :
N'eo ket evel-se e komzer.
N'eus ket unan o kaout keuz d'e fallagriezh
hag o lavarout : «Petra 'm eus graet?»
An holl a adkrog da redek diouzh e c'hoant,
evel ur marc'h o 'n em strinkañ d'an emgann.

7 Ar c'hwibon zoken en neñv a anavez hec'h
amzerioù ;
an durzhunell, ar wennili hag ar c'haran
a vir amzer o donedigezh.
Va fobl avat n'anav ket gwirioù an Aotrou !

8 Penaos e c'hellit lavarout : «Tud fur ez omp,
ha lezenn an Aotrou a zo ganimp»,
Gwir ! Evit livañ gevier en deus labouret
goustilh gaouiet ar Skribed !

9 Goloet a vezh e vo ar re fur,
mantret ha tapet er pech :
Setu m'o deus disprizet komz an Aotrou,
ha petore furnez e vez o hini?

10 Setu perak e roin o gwragez da reoù all,
o farkeier da alouberien,
rak eus an hini bihanañ d'an hini brasañ
ne sonjont holl nemet skrapat,
profed evel beleg, e reont holl floderezh.

11 Louzaouiñ a reont gouli merc'h va fobl diwar
fae en ur lavarout :
«Yec'hed ! Yec'hed !»
goude ma 'z a fall an traoù.

12 Hag-eñ o deus mezh evit bezañ graet
euzhusted?
Met n'o deus ket a vezh,
n'ouzont ket ken kaout mezh.
Setu perak e kouezhint e-touez ar re a gouezh.
Tapout a raint o lamm da goulz o c'hastiz,
- eme an Aotrou !

13 Pa fell din eostiñ en o zouez,
- diougan an Aotrou,
n'eus ket a rezin er gwini,
n'eus ket a fiez er gwez-fiez,
ha gweñvet eo o delioù.

Gourdrouzoù nevez.

14 Perak chom aze da c'hortoz? En em vodomp !
Deomp e-barzh hor c'hêrioù kreñv evit mervel
enno !
Peogwir hol laka an Aotrou hon Doue da vervel
ha da evañ dour ampoezonet,
abalamour m'hon eus pec'het enep an Aotrou.

15 Gortoz a raemp ar silvidigezh,
met n'eus netra a vad !
Amzer ar pare, ha setu ar spont !
16 Adalek Dan e klever c'hwirinadeg o c'hezeg,
gant trouz skrimpadeg o javioù-red e kren ar
vro a-bezh,
dont a reont en ur zebriñ ar vro hag he madoù,
ar c'hêrioù hag ar re a zo o chom enno.

17 Rak setu ma kasan a-enep deoc'h naered ha
gwibered,
ha n'eus huderezh ebet d'en em ziwall diouto,
ho flemmañ a raint, -diougan an Aotrou.

Klemmgan ar Profed war rivin ar vro.

18 Hep ma vefe ur pare, anken a sav ennon,
em c'hreiz eo re boaniet va c'halon !
19 Setu mouezh klemmus merc'h va fobl

o sevel eus ur bro bell;
«Hag-eñ n'emañ ket ken an Aotrou e Sion?
He Doue n'emañ ket ken enni?»

Perak o deus va heget gant o idoloù,
gant an dibennachoù-se a estrenvro?
[20] «Tremenet eo an eost, echu an hañv,
ha ni n'omp ket salvet !»

[21] Gant gloaz merc'h va fobl ez on gloazet,
mantret on, ar spouron a zo krog ennon.
[22] Hag-eñ n'eus ket a valzam ken e Galaad?
Hag-eñ n'eus ket a vezeg ken eno?
Perak eta n'hall ket en em serriñ gloaz merc'h
va fobl?

[23] Piv a roio din e trofe va fenn en ur vammenn-
dour
ha va daoulagad en ur feunteun a zaeroù,
evit gouelañ deiz ha noz war lazhidi merc'h va
fobl !

9 Breinadurezh Youda.

[1] Mar am bije ur minic'hi beajourien
er gouelec'h
e tilezfen va fobl hag ez afen a-diganto,
Rak holl ez int avoultrerien,
ur bagad treitourien.

[2] Stegnañ a reont o zeod evel ur wareg
evit ar gaou ;
n'eo ket dre al lealded ez int galloudus
er vro-mañ.
Rak mont a reont a dorfed da dorfed,
ha n'am anavezont ket,
-diougan an Aotrou !

[3] Pep unan d'en em ziwallo diouzh e vignon.
Ne vo den o fiziout en e vreur.
Rak ne ra pep breur nemet distroadañ e vreur,
ha pep mignon a red da zroukkomz.

[4] An eil a douell egile,
ne lavaront ket ar wirionez,
desket o deus o zeod da lavarout gevier,
ober a reont an droug, [5] hep gallout distreiñ,
drouknerzh war zrouknerzh !
Tromplezon war dromplezon !
Dinac'hañ a reont va anavezout
-Diougan an Aotrou !

[6] Setu perak e komz evel-henn Aotrou
hollc'halloudek :
Setu ma'z an d'o naetaat dre an tan ha d'o
amprouiñ,
rak petra c'hellan ober dirak o zrougiezh?

[7] Ur bir lazhus eo o zeod,
komzoù o genoù n'int nemet tromplerezh,
komz a reer a beoc'h d'an nesañ,
met er galon e stegner ur pech dezhañ.

[8] Ha gant kement-se n'o c'hastizfen ket,
-Diougan an Aotrou !
Eus ur bobl evel homañ,
hag-eñ ne dennin ket dial?

Breinadur Youda.

[9] War ar menezioù laoskit gouelvan hag
hirvoudoù,
ha war beurvanoù ar gouelec'h, ur c'hlemmgan !
Rak tangwallet int :
den ebet ne dremen drezo ken,
ne vez ken klevet trouz an tropelloù.
Eus evned an neñv betek al loened gouez,
an holl a zo tec'het, an holl a zo aet kuit.

[10] Ober a rin eus Jeruzalem ur bern atredoù,
ur bod evit ar chas gouez,
hag eus kêrioù Youda e rin un digenvez,
hep annezad ebet ken.

[11] Piv eo an den fur,
a gompreno kement-se?
Piv an hini en deus komzet dezhañ
genoù an Aotrou evit m'en disklêrio?
Perak eo aet ar vro da goll,
krinet evel ar gouelec'h hep tremeniad?

[12] An Aotrou a lavar : o vezañ m'o deus
dilezet va Lezenn, an hini am boa lakaet dirazo,
n'o deus ket selaouet va mouezh, n'o deus ket
kerzhet diouti, [13] met heuliet o deus aheurterezh
o c'halon, war-lerc'h ar Baaled o devoa o zadoù
o desket da anaout. [14] Setu perak evel-henn
e komz Aotrou hollc'halloudek, Doue Israel :
Setu ma'z an da reiñ d'ar bobl-se
huelenn-c'hwerv da zebrin ha dour ampoezonet
da evañ. [15] O dasstrewiñ a rin e-mesk ar broadoù
n'o devoa ket anavezet nag i nag o zadoù, ha
kas a rin ar c'hleze war o lerc'h betek m'am bo
peurzistrujet anezho !

16 Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek :
Taolit pled !
Galvit al leñverezed da zont !
Goulennit ar re ampartañ, ra zeuint !

17 Dezho da hastañ sevel warnomp klemmganoù,
d'hon daoulagad da skuilh daeroù,
d'hor malvennoù da leuskel dour da ziverañ !

18 Rak trouz ar c'heinvan a glever eus Sion :
«Penaos ez omp bet drastet, goloet a vezh,
Rankout a reomp dilezel ar vro,
taolet d'an traoñ hor chomlec'hioù !»

19 Selaouit eta, gwragez, komz an Aotrou;
ra glevo ho skouarn lavar va genoù.
Deskit d'ho merc'hed ar c'hlemmgan-mañ,
hag an eil d'eben ar ganenn a gañv !

20 Pignit eo an Ankoù dre hor prenestroù,
antreet eo en hor palezioù,
en ur falc'hat ar bugel er straed,
hag ar yaouankizoù war ar plasoù.

21 Komz evel-henn, -diougan an Aotrou :
Korfoù marv an dud a zo gourvezet
evel teil war c'horre ar parkoù,
evel an dramm war-lerc'h an eoster.

Hep ma ve den evit o liammañ !

Ar furnez wirion.

22 Evel-henn e komz an Aotrou :
arabat d'ar fur en em veuliñ eus e furnez,
arabat d'an den kadarn en em veuliñ eus
e gadarnded,
ha d'an den pinvidik en em veuliñ eus
e binvidigezh !

23 Met gant kement-mañ da fougeo an hini a
fougeo:
bezañ poellek ha va anavezout.
Rak me eo an Aotrou a ra gant trugarez,
gant gwir ha gant reizhder war an douar.
Ya, gant kement-se en em blijan,
-diougan an Aotrou !

An amdroc'h faos.

24 Setu deizioù o tont, -diougan an Aotrou,
ma teuin da gastizañ pep den amdroc'het
ha pep den diamdroc'h.
25 Enep an Ejipt hag enep Youda,
enep Edom hag enep mibien Ammon,
enep Moab hag enep an «Ividigoù touz»
zo o chom er gouelec'h,
rak an holl vroadoù ha tiegezh Israel :
a zo holl diamdroc'h a galon.

10 An idoloù hag an Doue gwirion.

1 Selaouit ar gomz a gas deoc'h an Aotrou,
c'hwi, Tiegezh Israel :

2 Evel-henn e komz an Aotrou :
N'it ket da zeskiñ doareoù ar broadoù,
ha n'ho pet aon gant arouezioù an neñv.
Rak ar broadoù eo ar re a spont ganto.

3 Rak «spouron» ar broadoù a zo un netra,
un tamm koad bet troc'het er forest,
a vez labouret gant daladur etre daouarn ar
c'hizellerer,
4 ha kaeraet gant arc'hant hag aour ;
gant tachoù a daolioù morzhol e vezont startaet
evit mirout na vrallint ket.

5 Evel spontailhoù en ur park kokombrez n'int
ket evit komz,
ret eo o dougen, rak ne gerzhont ket.
Na spontit ket razo, rak ne reont droug ebet,
nag ober vad kennebeut-all n'hellont ket.

6 N'eus den eveldout, Aotrou.
Bras out-te,
ha leun a c'halloud eo da anv.
7 Piv n'en defe doujañs ouzhit,
Roue ar broadoù?
Ya, dit eo dleet kement-se,
rak e-touez holl furien ar broadoù
hag en holl rouantelezhioù,
n'eus hini a vefe eveldout.

8 An holl gwitibunan zo droch ha sot,
o c'helennadurezh a zo moged ;
an idoloù n'int nemet koad,
9 arc'hant pladet eus Tarsis degaset
hag aour eus Oufaz,
oberenn ur c'hezeller ha daouarn un orfebour,
a vez gwisket gant moug ha limestra,
oberenn arzourien nemetken !

10 An Aotrou avat a zo un Doue gwirion,
Eñ a zo un Doue bev, ur Roue peurbadel.
Gant e vuanegezh e kren an douar,
ha n'hell ket ar broadoù derc'hel rak e gounnar.

[11] Evel-henn e lavarot dezho :
«An doueed ha n'o deus ket graet
an neñv hag an douar,
a steuzio a-ziwar an douar
hag a-zindan an neñvoù !»
[12] Eñ en deus graet an douar dre e nerzh,
diazezet ar bed dre e furnez
hag gant gouiziegezh stignet an neñvoù.

[13] Pa laka e vouezh da vezañ klevet,
ez eo ur grozadenn don en neñv.
Lakaat a ra ar c'hoabr da sevel eus termenoù an douar,
teurel a ra al luc'hed d'ober glav,
ha pa denn an avel eus e lec'hioù-mir.

[14] E pennfoll pep den sot hep skiantegezh,
mezh o deus an holl orfebourien
gant o skeudennoù,
rak ur gaou eo ar pezh o deus teuzet,
n'eus ket a vuhez enno !
[15] N'int nemet moged, labour didalvoud,
en amzer o c'hastiz ez aint da netra.

[16] N'eo ket evelt-se gant an Hini a zo lodenn Yakob
rak krouer an holl draoù ez eo,
Hag Israel eo meuriad e hêrezh,
Aotrou hollc'halloudek eo e anv.

Ar c'hastiz dizale.

[17] Pak da draoù, diskamp eus ar vro,
Te ar gêr sezizet !
[18] Rak evel-henn e lavar an Aotrou :
Setu ma'z an da stlepel da bell,
er wezh-mañ, annezidi ar vro-mañ,
evit stardañ warno, d'o rediañ d'am c'havout.
[19] Gwa me en abeg d'am gloaz !
Dibareüs eo va gouli !
Ha me a lavare :
ned eo se nemet ur boan c'houzañvus.

[20] Hogen, drastet eo va zinell,
torret va holl gerdin.
Va mibien o deus va c'huitaet, n'eus ken anezho,
n'eus den evit stegnañ c'hoazh va zeltenn,
evit sevel din en-dro va lienoù.

[21] Na diskiant eo bet ar vêsaerien,
n'o deus ket klasket an Aotrou.
Setu perak n'o deus ket graet berzh,
ha m'eo bet stlabezet o holl dropell.
[22] Selaouit an trouz ! Setu m'emañ o tont !
Un dourni vras o tont eus bro an hanternoz
evit ober eus kêrioù Youda
ur vantridigezh, ur repu chas gouez.

Pedenn Yeremia.

[23] Gouzout a ran, Aotrou,
n'eo ket mestr an den war e hent,
ha n'eo ket an hini en deus da gerzhout en defe da ren e gammedoù.
[24] Ro kentel din, Aotrou, met gant reizhded
ha n'eo ket hervez da gounnar,
gant aon d'hon degas re-nebeut.
[25] Skuilh da fulor war ar broadoù
na 'z anavezont ket,
ha war ar meuriadoù na bedont ket da anv.
Rak debret o deus Yakob,
debret ha peurdebret anezhañ,
gwastet o deus e chomadur.

11 Yeremia ha komzoù an Emglev.

[1] Sed ar gomz a voe kaset da Yeremia a-berzh an Aotrou da lavarout dezhañ : [2] Selaouit komzoù an Emglev-se : O lavarout a reot da wazed Youda ha da annezerien Jeruzalem. [3] Lavarout a ri dezho : Evel-henn e komz an Aotrou, Doue Israel : Ra vo milliget an den na selaou ket komzoù an Emglev-se [4] am eus gourc'hemennet d'ho tadoù d'an deiz m'am eus graet dezho mont er-maez eus Bro-Ejipt, eus ar fornez-houarn, en ur lavarout : Selaouit va mouezh ha sevenit ervat kement a gemennan deoc'h : evel-se e teuiot da vezañ va fobl din-me, ha me a zeuio da vezañ ho Toue, [5] ma c'hellin neuze derc'hel d'al le am eus touet d'ho tadoù, reiñ dezho ur vro ma red enni al laezh hag ar mel, evel ma c'hoarvez hiziv. «Respont a ris, en ur lavarout : «Amen ! Aotrou !»

[6] An Aotrou neuze a lavaras din : Kae da youc'hal an holl gomzoù-se e kêrioù Youda hag e straedoù Jeruzalem : Selaouit komzoù an Emglev-se ha sevenit anezho. [7] Rak testeniet em eus d'ho tadoù, d'an deiz ma 'm eus graet dezho pignat eus Bro-Ejipt betek an deiz-mañ, hep skuizhañ em eus roet dezho testeni oc'h adlavarout : «Selaouit va mouezh !» [8] Met selaou n'o deus ket graet, treiñ o skouarn davedon n'o deus ket graet, kerzhet en deus pep

unan hervez aheurterezh e galon fall. Ha neuze
em eus lakaet da dalvezout en o enep holl
gomzoù an Emglev-se am boa gourc'hemennet
dezho seveniñ, ha n'o deus ket sevenet.

9 Hag an Aotrou a lavaras din ; «Un irienn
o deus steuñvet gwazed Youda hag annezerien
Jeruzalem ; Distroet int da bec'hedoù
o hendadoù o devoa nac'het selaou va c'homzoù
; int ivez, setu ma redont war-lerc'h doueed
estren, evit o servijañ. Tud Israel ha tud Youda
o deus evel-se torret an emglev am boa
skoulmet gant o zadoù. 11 Setu perak e komz an
Aotrou evel-henn : Setu ma lakan da zont
warno un drougeur na c'hellint ket en em
sachañ kuit diouti ! Va gervel a raint, me avat
n'o selaouin ket. 12 Neuze e c'hello annezerien
kêrioù Youda ha Jeruzalem mont da aspediñ an
holl zoueed ma tevont ezañs dezho, met n'eo
ket ar re-se a saveteo anezho da goulz
o drougeur.

13 Rak ken niverus ha da gêrioù, o Youda !
eo deuet da zoueed da vezañ, ha ken niverus ha
straedoù Jeruzalem eo an aoterioù hoc'h eus
savet evit kinnig ezañs da Vaal. 14 Te avat,
n'asped ket evit ar bobl-se, na sav ket, a-du
ganto, na klemm nag aspedenn, rak ne selaouin
ket, p'am galvint en deiz o drougeur.»

Rebechoù.

15 Petra 'zeu d'ober em Zi, va muiañ-karet?
Pa 'z eo troioù-kamm a vez ijinet ganti?
Daoust hag e c'hell ar gouestloù
hag ar c'hig sakr pellaat diouzhit da zrougeur,
ma vi evit laouenaat en-dro?

16 «Olivezenn bepred glas ha mentet-kaer»,
hennezh eo an anv en devoa an Aotrou roet dit.
E-kreiz trouz ha freuz bras,
Eñ en deus skoet an tan en he delioù ;
emañ he skourroù o teviñ.

17 Aotrou hollc'halloudek, hag en doa da blantet,
en deus divizet droug a-enep dit,
en abeg d'an droug o deus sevenet
tiegezh Israel ha tiegezh Youda,
ouzh e hegaziñ o kinnig ezañs da Vaal.

An heskinadeg a-enep da Yeremia.

18 An Aotrou en deus roet din da c'houzout,
hag e ouezan :
Neuze ac'h eus diskouezet din
o c'horvigellerezh.
19 Ha me hag a oa evel un oan doñv a gaser d'al
lazhidi,
ne ouien ket e oant oc'h itrikañ a-enep din :
«Distrujomp ar wezenn-se a zo sev enni,
he dilamomp eus douar ar re vev,
hag eus he anv ne vo meneg ebet ken !»

20 Met te, Aotrou hollc'halloudek, hag a varn
gant reizhded,
hag a furch e goueled ar c'halonoù hag al
lounezhi,
gra ma welin da zial warno,
rak ennout am eus fiziet va breud.

21 Rak-se, evel-henn eo en deus komzet an
Aotrou
a-enep tud Anatot, hag a glask lemel da vuhez
diganit,
en ur lavarout : «Na ziougani ket en anv an
Aotrou,
mar ne fell ket dit mervel dre hon dorn !»

22 Rak-se eo evel-henn en deus komzet Aotrou
hollc'halloudek :
«Setu ma 'z an da zegas kastiz warno,
o zud yaouank a varvo dre ar c'hleze,
o mibien hag o merc'hed a varvo diwar
naonegezh.

23 Den ebet ne chomo diouto,
rak an drougeur a lakain da zont war dud
Anatot,
er bloavezh ma vint kastizet.»

12 Eürusted ar re fall.

1 Reizh out betek re, Aotrou,
evidon d'az tamallout,
ha koulskoude eo diwar-benn da
varnedigezhioù
e fell din ober breud ganit :
Perak emañ hent ar re fallakr o treiñ da vat?
Perak emañ e peoc'h holl harperien an
trubarderezh?
2 O flantañ a rez hag e wriziennont,
kreskiñ a reont hag e tougont frouezh.
Tost emaout d'o genoù, ha koulskoude,
pell diouzh o c'halon !

3 Me te, Aotrou, am anavez, am gwel,
e goueled va c'halon e furchez,

tost dit-te emañ-hi.
Stlej-int evel dañvadezed d'al lazhidi,
mir -int a-benn deiz al lazhadeg.

4 Betek pegoulz e vo ar vro e kañv
ha disec'het kement geotenn zo war ar maez?
Diwar fallagriezh ar re a vev enni
emañ o vervel chatal hag evned.
Rak lavarout a reont :
«Doue ne wel ket dre be wenodennoù
e kerzhomp.»

5 Ma teu skuizhnez dit diwar redek gant an
droadeien,
penaos e kevezi-te ouzh mirc'hi?
Ha ma n'en em santez ket diogel en ur vro
e peoc'h,
petra 'ri e-kreiz strouezhegi ar Yorden?

6 Rak da vreudeur zoken ha tiegezh da dad,
int o-unan a zo trubard dit, int o-unan,
leizh o c'horzailhenn, a youc'h a-dreñv dit,
arabat eo dit fiziout enno, pa lavaront dit
komzoù brav.

Klemmoù an Aotrou war e hêrezh gwastet.

7 Va zi am eus dilezet,
va hêrezh am eus distaolet,
karantez va ene am eus diskroget diouti
etre kraban va enebourien.
8 Va hêrezh a zo bet evidon
evel ul leon e-barzh ur c'hoad bras,
savet en deus e vouezh em enep ;
Setu perak ez eus savet ennon kasoni outañ.

9 Va hêrezh a zo un evn marellet,
hag evned-preizh ouzh e gilhañ.
Deut 'ta ! en em vodit,
holl loened gouez, deuit evit an arigrap !

10 Kalz mêsaerien o deus drastet va gwinienn,
breset o deus va domani,
eus va domani holl-blijus o deus graet
ur gouelec'h mantrus.

11 E lakaet o deus da vezañ un douar drastet,
e kañv emañ, gwastet-holl dirazon,
freuzet eo ar vro a-bezh
hep ma ve den o kemer preder gant-se.

12 War holl venezioù dic'heotek ar gouelec'h
ez eus erruet drasterien,
rak an Aotrou en deus ur c'hleze hag a lonk,
eus an eil penn d'egile d'ar vro n'eus silvidigezh
ebet evit den.

13 Ed o deus hadet, spern o deus eostet,
hep gounid ebet o deus en em skuizhet divi,
ho pet mezh gant hoc'h eostoù,
en abeg d'ar birvidik ma'z eo kounnar an
Aotrou.

Diougan war ar pobloù tro-zro.

14 Evel-henn e komz an Aotrou :
A-zivout an holl amezeien fall
a sko war va domani am bo roet
en hêrezh d'am fobl, Israel :
o diframmañ a rin a-ziwar o douar,
tiegezh Youda a ziframmin eus o zouez.

15 Met goude m'am bo o diframmet,
am bo adarre truez outo,
hag e rin dezho distreiñ,
pep hini d'e hêrezh ha pep hini d'e vro.

16 Ha mar deskont neuze hentoù va fobl,
a-benn touiñ dre va anv : 'Bevet an Aotrou !',
en hevelep doare m'o deus desket d'am fobl
touiñ dre Vaal,
neuze e vezint diazezet e-kreiz va fobl.

17 Ha ma ne sentont ket,
e tiframmin ar vroad-se,
he diframmañ a rin hag he c'has da goll,
-lavar an Aotrou !

13 Ar gouriz breinet.

1 Evel-henn e komzas ouzhin an Aotrou :
«Kae da brenañ dit da-unan ur gouriz lin, hag
en lakai war da groazlez, met en dour n'e soubi
ket.» 2 Ar gouriz a brenis, hervez lavar an
Aotrou, hag en lakais war va c'hroazlez. 3 Komz
an Aotrou a zeuas din un eil gwezh evit lavarout
din : «Kemer ar gouriz ac'h eus prenet hag
a zougez war da groazlez, ha neuze, war-sav !
Kae betek an Eufrata, hag eno e kuzhi anezhañ
en ur frailh eus ar roc'h.» 5 Mont a ris eta d'e
guzhat e-kichen an Eufrata, vel m'en doa
gourc'hemennet din an Aotrou. 6 A-benn kalz
devezhioù war-lerc'h, an Aotrou a lavaras din :
«War-sav ! Kae betek an Eufrata, hag ac'hano
degas ganit en-dro ar gouriz am boa
gourc'hemennet dit kuzhat eno.» 7 Mont a ris

betek an Eufrata, klask hag adkemer ar gouriz
eus al lec'h m'am boa e guzhet. Met setu ma oa
breinet ar gouriz, ne oa mui mat da netra.
8 Neuze komz an Aotrou a zeuas din en ur
lavarout : 9 «Evel-henn e komz an Aotrou :
Evel-se, e vreinin lorc'hentez Youda ha
lorc'hentez vras Jeruzalem. 10 Ar bobl fall-se hag
a nac'h selaou va c'homzoù, hag a vale hervez
aheurterezh he c'halon hag a ya war-lerc'h
doueed all evit o servijañ hag o azeuliñ, ra vo-hi
evel ar gouriz-mañ ha n'eo mui mat da netra.
11 Rak, evel ma vez staget ur gouriz ouzh
kroazlez an den, em boa staget ouzhin va-unan
holl diegezh Youda, -lavar an Aotrou, evit ma
teufent da vezañ ur bobl evidon, ur brud, ur
veuleudi, ur c'hloar, nemet selaou n'o deus ket
graet !

Bruzunadur ar podoù-gwin.

12 Ar gomz-mañ a lavari dezho : «Evel-henn
e komz an Aotrou, Doue Israel : Pep picher a zo
a c'hell bezañ leuniet a win.» Ha ma
respontont : «Daoust ha n'ouzomp ket e c'hell
pep picher bezañ leuniet a win?», 13 e lavari
dezho : «Evel-henn e komz an Aotrou : Setu
ma'z an da leuniañ a vezevell holl annezidi ar
vro-mañ, ar rouaned azezet war dron David, ar
veleien hag ar brofeded hag holl annezidi
Jeruzalem. 14 O bruzunañ a rin an eil ouzh egile,
an tadoù ouzh ar vibien war un dro, -lavar an
Aotrou, didruez e vezin, dizamant, didrugar,
o distrujañ a rin.»

Gourdrouz an harlu.

15 Selaouit ha troit ho skouarn, na fougeit ket,
rak an Aotrou eo an hini a gomz :
16 Dougit klod d'an Aotrou, ho Toue,
kent na zeuio an deñvalijenn,
ha kent na stoko ho treid
ouzh menezioù ar serr-noz,
pa viot o c'hortoz ar sklêrijenn :
M'en devo he c'hemmet e teñvalijenn
ha graet anezhi ur goumoulenn du.

17 Mar ne selaouit ar c'hemenn-mañ,
va ene a ouelo e kuzh,
abalamour d'ho lorc'hentez,
va lagad a skuilho daeroù,
rak tropell an Aotrou a ya kuit chadennoù
warnañ !

Gourdrouzoù war Joakim ha war Jeruzalem.

18 Lavarit d'ar roue ha d'ar vamm-rouanez :
«Azezit war an izel !
rak kouezhet eo diouzh ho penn
ho kurunenn a c'hloar.

19 Sparlet eo kêrioù an Negev
ha den d'o digeriñ !
Divroet eo bet Youda en e bezh,
harluet an holl gwitibunan.

20 Sav da zaoulagad, Jeruzalem,
ha gwel ar re a erru eus an hanternoz !
Pelec'h emañ an tropell a oa bet roet dit,
an dañvadezed a oa da glod?

21 Petra 'lavari, pa vo lakaet warnout
da vezañ da vistri ar re ac'h eus embreget?
Daoust ha ne grogo ket ennout ar gwentloù,
evel en ur vaouez o wilioudiñ?

22 Ha ma lavarez ez kalon :
«Perak e c'hoarvez ganin kement-se?»
Dre ma oa bras da bechedoù;
ez eo bet savet dit pastelloù da lostenn,
eo bet bloñset dit da seulioù.

23 Daoust hag e c'hell ur C'housiad kemmañ liv
e groc'hen,
hag ul loupard e blustrennoù?
Ha c'hwi a c'hellfe ober ar mad,
boazet evel ma'z oc'h d'ober an droug?

24 Ho strewiñ a rin evel ar plouz
o vont gant nerzh avel ar gouelec'h.
25 Honnezh eo da lodenn,
an darn muzuliet dit ganin-me,
-lavar an Aotrou-,
dre m'ac'h eus va ankouaet,
evit lakaat da fiziañs er gevierezh.

26 Me, d'am zro, a droñso
pastelloù da lostenn war da zremm,
evit ma vo gwelet da vezh.

27 Da avoultrerezhioù ha da c'hwirinadennoù,
torfedoù da c'hastaouerezh,
war an runoù, war ar maezioù,
gwelet am eus da euzhusterioù !
Gwa-te, Jeruzalem !
N'out ket glanaet !
Betek peur c'hoazh?

14 Gwalenn ar sec'hor.

[1] *Komz an Aotrou a voe lavaret da Yeremia diwar-benn ar sec'hor :*

[2] E kañv emañ Youda
hag e gêrioù a zo warno mantridigezh,
teñval o doare, emaint ouzh torgenn,
hag eus Jeruzalem e sav ur c'harmadeg.

[3] Ar pennadurezhioù a gas o mevelien davit
dour ;
degouezhout a reont betek ar puñsoù-glav,
hogen ne gavont ket a zour,
distreiñ a reont gant o listri goullo.

[4] Paouezet eo al labour war-dro an douar,
o vezañ n'eus ket ken a c'hlav,
ar gouerien mantret-holl a vouch o fennoù.

[5] Ya, an heizez zoken, war ar maez,
a zilez he menn, pa n'eus ket a c'hlazur.
[6] Hag an ezen gouez,
en o sav war ar menezioù noazh,
a c'hwesha an avel evel aourgon,
da fall ez a o daoulagad,
pa n'eus ket ken a c'heot.

[7] Ma toug hor pec'hedoù testeni en hon enep,
gra, Aotrou, evit enor da Anv !
Ya, niverus eo hon dinac'hadurioù,
a-enep dit hon eus manket.

[8] Te Aotrou, goanag Israel,
e salver da goulz an estrenvan,
perak e vefes evel un diavaeziad er vro-mañ,
evel ur beajour na dremen nemet un nozvezh
enni?

[9] Perak e vefes evel un den abafet,
evel ur brezelour divarrek da saveteiñ?
Te koulskoude a zo o chom en hon touez,
Aotrou,
hag hon envel a reer gant da Anv,
n' hon dilezit ket !

[10] Evel-henn e komz an Aotrou diwar-benn ar bobl-mañ : «Ya, plijout a ra dezho kantren, ouzh o zreid ne harzont ket !» Met an Aotrou n'o c'hav ket diouzh e c'hrad. Setu m'emañ war-nes kounaat o fallagriezh ha kastizañ o fec'hedoù.

[11] Hag an Aotrou a lavaras din : «Na bed ket a-du gant ar bobl-se evit he mad. [12] Ma yunont, ne selaouin ket o garmadenn, ma kinnigont loskaberzh ha profadenn, n'em bo ket plijadur ganto, rak, dre ar c'hleze, an naonegezh hag ar vosenn ez an d'o c'has da get.» [13] Ha me da lavarout : «A ! Adonai an Aotrou, setu m'emañ ar brofeded o lavarout dezho : Ne welot ket ar c'hleze, ha ne zeuio ket warnoc'h an naonegezh, rak ur peoc'h start eo a roin deoc'h el lec'h-mañ.» [14] An Aotrou neuze a respontas : «Gevier eo ar pezh a ziougan ar brofeded-se em anv, o c'haset n'am eus ket, urzh ebet n'am eus roet dezho, komz outo n'am eus ket graet. Gweledigezhioù gaouiat, diouganerezh goullo, touelladennoù o c'halon, setu petra a gemennont deoc'h !» [15] En abeg da-se eo evel-henn e komz an Aotrou : «Ar brofeded hag a ziougan em anv, pa n'am eus ket o c'haset, hag a lavar ne vo er vro-mañ nag a gleze nag a naonegezh, eo gant ar c'hleze hag an naonegezh ez aint da goll, ar brofeded-se ! [16] Hag an dud e tisplegont dezho o diouganoù a vezo stlapet er straedoù Jeruzalem a-diwar-lerc'h an naonegezh hag ar c'hleze, hep na vo den d'o douarañ, int, o gwragez, o mibien hag o merc'hed. Skuilh a rin warno o fallagriezh.»

[17] Lavarout a ri dezho ar gomz-mañ :

«Ra skuilho va daoulagad daeroù puilh,
hep ehanañ da ziverañ na noz na deiz !
Rak a vrevidigezh vras eo bet brevet ar
werc'hez,
merc'h va fobl, ur gouli dibare !

[18] Ma 'z an war ar maez,
setu ar re lazhet gant ar c'hleze,
ha ma'z an e-barzh kêr,
setu diwaskerezh an naon.

Profeded ha beleien o-unan a ya dre ar vro,
hep mui kompren netra.

[19] Hag-eñ ac'h eus da vat distaolet Youda?
Hag-eñ ac'h eus doñjer ouzh Sion?
Perak ac'h eus skoet ganimp,
hep ma ve evidomp ur pare?

Ar peoc'h a c'hortozed, ha netra vat ne zeu !
Amzer ar bareidigezh, ha setu ar spont !

[20] Anaout a reomp, Aotrou,
hor fallagriezh, fazioù hon tadoù :
rak pec'het hon eus a-enep deoc'h !

[21] En abeg d'az anv, na ra ket fae warnomp.
Arabat dit halegañ tron da c'hloar !

Az pez soñj !
Na dorr ket da emglev ganimp !

[22] E-mesk idoloù kleuz ar baganed,
daoust hag ez eus hiniennoù a lakfe ar glav da gouezhañ?
Daoust hag ez eo an oabl a ro barradoù?
Hag-eñ n'eo ket te, Aotrou, hon Doue?
Dre-se e fiziomp ennout,
rak te eo a ra kement-se holl.

15 Didruez an Aotrou.

[1] An Aotrou a lavaras din : Na pa 'n em zalc'hfe dirazon Moizez ha Samouel, n'en em droje ket va c'halon war-zu ar bobl-se. Distlap-i pell diouzh va dremm ha ra 'z aint kuit ! [2] Ha ma lavaront dit : «Pelec'h ez aimp?», e lavari dezho : Evel-henn e komz an Aotrou :

An neb a zo evit ar marv, da gaout ar marv,
An neb a zo evit ar c'hleze, da gaout ar c'hleze !
An neb a zo evit an naonegezh, da gaout an naonegezh !
An neb a zo evit an ereidigezh, da gaout an ereoù !

[3] Emaon o vont da lakaat da vistri warno pevar skipailh -lavar an Aotrou : Ar c'hleze evit lazhañ, ar chas evit stlejañ, evned an neñv ha loened an douar evit lonkañ ha distrujañ. [4] Ober a rin anezho ur spontailh evit holl rouantelezhioù an douar, en abeg da vManase, mab Ezekias, roue Youda, abalamour d'e holl dorfedoù e Jeruzalem.

Krizder ar brezel.

[5] Rak piv en devo truez ouzhit, Jeruzalem,
ha piv a glemmo warnout?
Piv a zistroio diwar e hent,
evit gouzout penaos emañ ar bed ganit?

[6] Te eo ac'h eus va distaolet -lavar an Aotrou -
war da giz ez out aet-te,
neuze am eus astennet va dorn ez enep ha da ziskaret,
skuizh e oan o kaout truez !

[7] O nizet am eus gant ar c'hrouer e bourc'hioù ar vro-mañ,
diframmet am eus o bugale diganto,
o distrujet am eus abalamour d'o buhez fall,
na zistroent ket diouti.

[8] Lakaet am eus o intañvezed da vezañ
niverusoc'h eget traezh ar mor.
Lakaet am eus da zont war mammoù ar vrezelourien yaouank
ur gwaster a labour e-kreiz an deiz ;
lakaet am eus da gouezhañ warno,
a-daol-trumm, enkrez ha braouac'h.

[9] Emañ o hirvoudiñ mamm he seizh bugel,
hec'h anal a ya diganti,
hec'h heol a zo aet da guzh pa skede c'hoazh an deiz.
Setu ma'z eo mezhek ha mantret.
Hag ar restad anezho a roin d'ar c'hleze
dirak o enebourien, -lavar an Aotrou.

Klemmoù ha pedenn ar profed.

[10] Gwa me ! O va mamm,
dre m'ac'h eus va ganet,
me hag a zo, evit ar vro a-bezh, un den
a rendael hag a dabut.
Ne brestan na ne amprestan,
ha koulskoude gant an holl e vezan milliget.

[11] E gwirionez, Aotrou,
hag-eñ n'em eus ket da servijet eus va gwellañ,
Hag-eñ n'em eus ket da bedet zoken evit va enebour,
en amzer e walleur hag e koulz e estrenvan?

[12] Daoust ha bruzunañ a c'heller an houarn,
houarn an hanternoz, hag an arem?
[13] Da binvidigezh ha da deñzorioù a lezin da vont evel preizh,
evit netra da baeañ da holl bec'hedoù,
e-barzh da dachenn-vro a-bezh.

[14] Da lakaat a rin da servijañ er sklavelezh da enebourien
en ur vro n'anavezez ket,
rak un tan a zo enaouet em fronelloù,
a ya da flammañ a-enep deoc'h.

[15] En gouzout a rez, o Aotrou !
Az pez soñj ac'hanon,
kemer preder ganin,
ha ro dial din war va heskinerien ;
re habask evel ma 'z out,

n'am lez ket da vezañ diskrapet kuit,
gouez ez eo evidout e tougan an dismegañs.

16 P'en em roe da gomzoù da anaout,
en o debren lontek,
da gomzoù a veze evidon drantiz
ha levenez va c'halon,
rak galvet eo da Anv warnon,
Aotrou, Doue hollc'halloudek.

17 N'on ket aet da azezañ e kelc'hiad ar
c'hoarzherien da ebatal,
dindan va zorn, va-unan-penn em eus azezet,
rak va leuniet az poa a vuanegezh.

18 Perak eo diziwezh va doan,
dibare va gouli o nac'hañ pareañ?
Daoust hag e vefes touellus evidon
evel ur froud na c'heller ket kontañ warnañ?

19 En abeg da-se en deus komzet an Aotrou
evel-henn :
Ma tistroez davedon ma ran dit distreiñ,
en em zalc'hi dirazon d'am servijañ,
ha ma tennez an talvoudus eus an didalvoud,
e vezi evel va genoù.
Int a zistroio davedout,
met te n'az po ket da zistreiñ daveto.

20 Me a ray ac'hanout
evit ar bobl-se ur voger-difenn en arem.
Stourm a raint a-enep dit, met int-i
ne vint ket trec'h warnout,
rak ganit emaon evit da salviñ
ha da zieubiñ - lavar an Aotrou -
21 Da zieubiñ a rin eus dorn ar re fallakr,
da ziframmañ a rin diouzh kraban ar re feuls.

16 Buhez ar profed roet da arouez d'an dud.

1 Dindan ar gerioù-mañ e teuas ennon komz
an Aotrou : 2 Na zimezi ket, ha n'az po na
mibien na merc'hed el lec'h-mañ.
3 Rak evel-henn e komz an Aotrou diwar-benn
ar vibien hag ar merc'hed a vez ganet el
lec'h-mañ, diwar-benn ar mammoù a c'han
anezho, ha diwar-benn an tadoù a engehent
anezho er vro-mañ : 4 Ur marv kriz o devo, ha
ne vo ket leñvet warno ha ne vint ket douaret,
dont a raint da vezañ teil war-c'horre an douar,
dre ar c'hleze hag an naonegezh e vezint kaset
da get, hag o c'helanoù a yelo da vagadurezh da
evned an neñv ha da loened an douar.

5 Ya, evel-se e komz an Aotrou : N'a ket
e-barzh un ti ma reer ur pred-kañv ennañ, n'a
ket da gañvaouiñ na da drueziñ gant an dud, rak
lamet am eus va feoc'h diouzh ar bobl-se, -lavar
an Aotrou, evel pep grad ha pep truez. 6 Bras ha
bihan eta, mervel a raint holl er vro-mañ, hep
bezañ douaret, hep ma ve leñvet warno, hep ma
ve graet evito na troc'hadurioù na kernioù.
7 E vo ket rannet ar bara gant an hini a zo
e kañv, evit e frealziñ en abeg da unan marv; ne
vo ket profet dezhañ da evañ ar c'hop
a frealzidigezh en abeg d'e dad pe d'e vamm.

8 En ti-banvez ne di ket d'azezañ ganto da
zebriñ ha da evañ. 9 Rak evel-henn e komz
Aotrou hollc'halloudek, Doue Israel : Setu ma
lakain da steuziañ kuit eus al lec'h-mañ, dindan
ho taoulagad hag e-doug ho teizioù, mouezh an
drantiz ha mouezh al levenez, kan an ozhac'h
yaouank ha kan ar plac'h nevez.

10 Ha p'az po kemennet kement-se holl d'ar
bobl-se, ha pa lavarint dit : «Perak en deus an
Aotrou diouganet en hon enep ken bras
gwalleur? Pehini eo hor gwall, pehini ar pec'hed
hon eus graet a-enep an Aotrou hon Doue?»,
11 E lavari dezho neuze : «En abeg d' ho tadoù
bezañ va dilezet, -lavar an Aotrou, dre ma'z int
aet war-lerc'h doueed all evit o servijout, ha
stouet dirazo betek an douar, me avat o deus va
dilezet ha va lezenn n'o deus ket miret.
12 Ha c'hwi hoc'h-unan hoc'h eus graet
gwashoc'h eget ho tadoù, rak setu ma'z a pep
hini ac'hanoc'h da heul aheurterezh e galon fall,
evit chom hep va selaou. 13 Dre-se, me ho stlapo
pell diouzh ar vro-mañ, betek ur vro n'anavezit
ket, na c'hwi nag ho tadoù, hag e servijot eno
doueed all noz-deiz, rak ne roin ket pardon
deoc'h-c'hwi.

Grataenn un distro.

14 En abeg da-se, setu ma tosta devezhioù,
- lavar an Aotrou, na vo mui lavaret :
«Dre vuhez an Aotrou, hag en deus lakaet da
bignat eus Bro-Ejipt mibien Israel», 15 met :
«Dre vuhez an Aotrou hag en deus lakaet
mibien Israel da bignat eus bro an hanternoz
hag eus an holl vroioù m'en devoa o stlabezet
enno !» O lakaat a rin da zistreiñ war o douar,
an hini bet roet ganin d'o zadoù.

Kemenn an aloubadeg.

16 Setu ma kasin pesketaerien niverus, - lavar
an Aotrou - ha pesketa a raint ; da-c'houde
e kasin hemolc'herien niverus, hag hemolc'hiñ
a raint anezho war bep menez, war bep torgenn
hag e frailhoù ar reier. 17 Rak dindan va
daoulagad emañ o holl vuanegezh, n'eo ket
kuzhet ouzhin, hag o fallagriezh n'eo ket kuzh
d'am daoulagad. 18 Talañ 'rin dezho an
daougementad eus o gwall hag eus o fec'hed,
dre m'o deus haleget va bro gant kelanoù
o loustonioù ha leuniet va hêrezh gant
o euzhusterioù.

Distro ar broadoù da Zoue.

19 Aotrou, va nerzh ha va c'hreñvlec'h,
va repu da zeiz an estrenvan,
Davedout e teuio ar broadoù eus bevennoù an
douar;
En ur lavarout :
«Hon tadoù n'o deus bet da lod nemet
gevierezh,
Pompadoù na dalveze da netra.»

20 Daoust hag e c'hell an den dornoberiañ dezhañ
e-unan doueed?
Nann, doueed n'int ket !
21 En abeg da-se, setu m'emaon war-nes ober
dezho anaout;
Er wezh-mañ, setu ma rin dezho anaout va dorn
ha va galloudegezh,
hag e ouezint ez eo an Aotrou va anv !

17 Pec'hed Youda.

1 Skrivet eo pec'hed Youda gant un goustilh
houarn,
gant ur broud diamant engravet
war daolenn o c'halon
ha war gern hoc'h aoterioù.

2 War o feulvanoù hag o feulioù sakr,
war gement gwezenn c'hlas a zo,
war an torgennoù uhel.

3 War ar menezioù, e-kreiz ar maezioù,
Da binvidigezh ha da holl deñzorioù ez an d'o
reiñ d'ar preizherezh,
da uhellec'hioù a bec'hed war da holl
dachennad-douar.

4 Diskregiñ a ri diouzh da hêrezh,
an hini am boa roet dit.
Da lakaat a rin da servijañ er sklavelezh da
enebourien
en ur vro n'anavezez ket,
rak an tan hoc'h eus c'hwezet em fronelloù
ha mont a ra da flammañ da virviken.

Setañsoù a furnez.

5 Evel-henn e komz an Aotrou :
Milliget ra vo an den en deus fiziañs en den,
hag a ra eus ar "c'hig" e harpell,
e-keit ma'z a e galon pell diouzh an Aotrou.

6 Heñvel eo ouzh ur jenevreg er c'heoteg
na wel ket an eürusted o tont,
chom a ra e lec'hioù suilhet ar gouelec'h,
en un douar sall, ha n'eus nikun o chom ennañ.

7 Eürus an den a laka e fiziañs en Aotrou,
hag ez eo an Aotrou danvez e c'hoanag.

8 Heñvel eo ouzh ur wezenn plantet e-kichen an
doureier,
hag a gas he gwrizioù etrezek red an dour,
n'en deus ket aon pa c'hoarvez ar wrez
hag he delioù a chom glas,
zoken en ur bloavezh sec'hor
ne vo ket nec'het ha ne c'hwito ket da zougen
frouezh.

9 Korvigellek eo ar galon, muioc'h eget pep tra,
ha n'eus dezhi pare ebet, piv hec'h anavez?
10 Me, Aotrou, a beur-furch ar galon,
a zont al lounezhi,
evit reiñ da bep hini hervez e emzalc'h,
hervez frouezh e oberoù.

11 Evel ur glujar o c'horiñ vioù n'he deus ket
dozvet,
evel-se an hini a binvidika diwar direizhder.
E-kreiz e zeizioù e ranko kuitaat e vadoù,
hag a-benn an dibenn, n'eus anezhañ nemet un
diskiant.

Pedenn ar profed.

12 Un tron klodus, lec'hiet-uhel adalek an deroù,
setu hol lec'h santel !
13 Goanag Israel, o Aotrou, ar re holl az tilez
a vezo mezhekaet,
ar re a dec'h pell diouzhit a vo tennet kuit eus

ar vro,
rak dilezet o deus mammenn an dourioù bev.

[14] Ro din ar pare, Aotrou, hag e vin pareet,
ro din ar silvidigezh, hag e vin salvet, rak va
goanag out-te.
[15] Aze emaint o lavarout :
«Pelec'h emañ komz an Aotrou? Ra zeuio d'en
em ober !»

[16] Me avat n'em eus ket pouezet warnout
evit ma c'hoarvezo an drougeur,
n'am eus ket c'hoantaet an deiz a reuz,
te en goar !
Ar pezh a zeu er-maez war va muzelloù
a zo aze dirak da zremm.

[17] Na vez ket evidon ur spont, te,
va repu da zeiz ar gwalleur !
[18] Ra vo mezhekaet va heskinerien,
ha na vin ket mezhekaet-me.
Ra vo spontet ar re-se,
ha na vin ket spontet-me !
Degas warno un deiz a walleur,
div wezh freuzet ra vezint !

Diwar-benn miridigezh ar sabad.

[19] Evel-henn en deus komzet ouzhin an Aotrou : «Kae, hag en em zalc'h e-kichen Dor mibien ar bobl, ec'h antre drezi e kêr rouaned Youda, hag ez eont drezi er-maez, hag e-kichen holl dorioù Jeruzalem. [20] Lavarout a ri dezho : «Selaouit komz an Aotrou, rouaned Youda ha Youda a-bezh, ha c'hwi holl, Jeruzalemiz, hag a zeu e-barzh kêr dre an dorioù-mañ. [21] Evel-henn e komz an Aotrou : «Diwallit -e riskl ho puhez ez eo- da zougen ur bec'h bennak da zeiz ar sabad, ha da lakaat anezhañ da zont e-barzh dre dorioù Jeruzalem. [22] Ha na lakait bec'h ebet da vont er-maez eus ho tiez da zeiz ar sabad ha na rit labour ebet. Santelait deiz ar sabad hervez m'am eus gourc'hemennet d'ho tadoù. [23] Int avat n'o deus ket selaouet, n'o deus ket troet o divskouarn da glevout, stennañ o deus graet o choug, evit chom hep selaou hag hep degemer ar gentel.

[24] Mar am selaouit gant evezh, -lavar an Aotrou, o chom hep lakaat da zont e-barzh bec'h ebet dre zorioù ar gêr-mañ, da zeiz ar sabad, ma santelait deiz ar sabad, o chom hep ober, en e gerz, labour ebet, [25] neuze ec'h antreo, dre zorioù ar gêr-mañ, rouaned oc'h azezañ war dron David, pignet war girri ha war gezeg, int hag o renerien, gwazed Youda hag annezerien Jeruzalem hag e vo ar gêr-mañ annezet da viken ; [26] hag e teuor eus kêrioù Youda ha trowardroioù Jeruzalem, eus Bro-Benjamin, hag eus an izel-vro, eus ar menez hag an Negev, da zegas loskaberzh hag aberzh, kinnig ezañs, da zegas aberzhoù a veuleudi da Di an Aotrou.

[27] Met ma nac'hit va selaou ha santelaat deiz ar sabad, o chom hep dougen bec'h ebet evit mont e-barzh gantañ dre zorioù Jeruzalem da zeiz ar sabad, neuze e c'hwezhin an tan en he Dorioù, deviñ a ray palezioù Jeruzalem, ha ne vougo ket !

18 Yeremia e ti ar poder.

[1] Sed ar gomz a zeuas da Yeremia a-berzh an Aotrou dre ar gerioù-mañ : [2] «Sav ! Diskenn betek ti ar poder, hag eno az lakain da glevout va c'homzoù.» [3] Diskenn a ris betek ti ar poder, ha setu ma laboure gant an turgn. [4] Ha pa veze c'hwitet al lestr a veze oc'h ober evel ma c'hoarvez dindan dorn ar poder, e laboure ar pri adarre evit ober un all evel ma plije dezhañ.

[5] Ha komz an Aotrou a zeuas din evit lavarout din : [6] Hag-eñ ne c'hellan ket ober ouzhoc'h, tiegezh Israel, evel ar poder-se, -lavar an Aotrou. Ya, evel ar pri e dorn ar poder, evel-se emaoc'h-c'hwi em dorn, tiegezh Israel. [7] Gwezh e komzan, a-enep ur vroad hag a-enep ur rouantelezh, evit diframmañ, ha diskar ha kas da goll ; [8] met, ma tistro diouzh he fallagriezh ar vroad-se am bez komzet diwar he fenn, neuze e teu keuz din d'an droug am beze soñj d'ober dezhi. [9] Gwezh all, e tivizan diwar-benn ur vroad hag ur rouantelezh, ma vo ganti savet-ti ha plantet. [10] Met, ma ra ar vro-se ar pezh a zo fall d'am sell, betek chom hep selaou va mouezh, neuze e teu keuz din d'ar vad am beze lavaret ober dezhi. [11] Ha bremañ eta, komz ouzh gwazed Youda hag ouzh annezerien Jeruzalem : Evel-henn e komz an Aotrou : Setu ma turgnan-me en hoc'h enep ur gwalleur ha ma'z itrikan un itrik en hoc'h enep. Distroit eta, pep hini ac'hanoc'h, diouzh hoc'h hent fall, kemmit war-well ho puhezegezh hag hoc'h oberoù. [12] Met lavarout a raint : «Ne dalv ket a boan ! Fellout a ra dimp heuliañ hor soñjoù, en em ren

a ray pep unan hervez fallagriezh e galon aheurtet.»

Israel oc'h ankouaat an Aotrou.

13 En abeg da-se, eo evel-henn e komz an Aotrou :
Grit eta goulennoù ouzh ar broadoù :
Piv en deus klevet tra ebet heñvel?
Re a draoù euzhus he deus graet, gwerc'hez Israel !

14 Ha dilezet e ve ar reier uhel gant erc'h al Liban?
Hag ez a da hesk, er broioù estren,
doureier fresk a ziruilh eus ar menezioù?

15 Hogen, ankouaet on bet gant va fobl !
D'an netra o deus profet ezañs,
asoupet o deus en o hentoù er gwenodennoù a-wezhall,
evit bale war riboulioù,
war raventoù strouezhek,
16 evit ober eus o bro betek ur wastidigezh,
un danvez a c'hoap da virviken.

Nep piv bennak a dremeno en he c'hichen
a vo sabatuet hag a hejo e benn.
17 Evel an avel-reter,
e strewin anezho dirak o enebour ;
va c'hein ha n'eo ket va Dremm a roin dezho
da welout da zeiz o reuz.

Diwar-benn ur gwalldaol enep Yeremia.

18 Lavaret o deus :
«Deuit, ha savomp iriennoù a-enep Yeremia,
rak ne vo ket kollet al Lezenn dre ziouer a veleien,
nag ar c'huzul re ziouer a dud fur,
nag ar gomz dre ziouer a brofeded.
Deomp, ha skoomp outañ gant hon teod,
ha na daolomp ket pled ouzh hini ebet eus e lavaroù.»

19 Taol evezh ouzhin, Aotrou,
ha klev mouezh ar re a ra tamalloù din.
20 Daoust hag e vez restaolet an droug evit ar mad?
pa reont ur foz da lemel diganin va buhez.

Dalc'h koun penaos am eus en em zalc'het dirazout
evit pediñ a-du ganto,
evit distreiñ diouto da gounnar.

21 Dre-se, lez o mibien da vont gant an naonegezh
ha lez-i dindan galloud ar c'hleze,
Ra vo lamet digant o gwragez bugale ha pried !
Ra varvo gant ar vosenn o gwazed !
Ra vo skoet o faotred yaouank
gant ar c'hleze en emgann !

22 Ra vo klevet ur c'harmadeg o tont eus o ziez,
pa lakai, a-daol-trumm,
preizherien da blaouiañ warno,
Rak graet o deus un toull-trap evit va zapout,
ha kuzhet lasoù dindan va c'hammedoù.

23 Met te, Aotrou, a anav o holl vennadoù
enep din a-benn va lazhañ.
Na bardon ket o zorfed,
o fec'hed a-zirazout gant na vo ket diverket.
Ra vezint o flakañ dirazout,
d 'ar c'houlz ma kounnari, gra en o enep !

19 Ar pod-dour torret.

1 Neuze e lavaras an Aotrou da Yeremia : «Kae da brenañ ur picher-pri. Kemer a ri ganit kozhidi eus ar bobl hag un nebeut beleien. 2 Kae er-maez etrezek traonienn Benennom, hag a zo ouzh toull dor an Darbodoù. Eno e youc'hi ar c'homzoù a lavarin dit. 3 Lavarout a ri : Selaouit komz an Aotrou, rouaned Youda ha Jeruzalemiz. Rak evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek, Doue Israel : Setu ma lakan da zont war al lec'h-mañ ur gwalleur a-seurt ma voudinello divskouarn kement hini en desko : 4 En abeg m'o deus va dilezet ha m'o deus farlotet al lec'h-mañ dre lakat ennañ ezañs da zivogediñ evit doueed estren ha na oant ket anavezet na ganto na gant o zadoù na gant rouaned Youda, dre m'o deus leuniet al lec'h-mañ gant gwad ar re zinoaz.

5 Savet o deus uhellec'hioù da Vaal evit deviñ o mibien dre an tan e-giz loskaberzhoù da Vaal, un dra n'am eus gourc'hemennet na lavaret, ha n'he deus biskoazh diwanet em c'halon.

6 Rak-se, setu o tont deizioù, -lavar an Aotrou, ma ne vezo mui anvet al lec'h-mañ «an Tofet» ha «Traonienn Benennom», met «Traonienn al Lazhadeg.» 7 El lec'h-mañ e kasin

da netra skiant-vat Youda ha Jeruzalem, o lakaat
a rin da gouezhañ dirak o enebourien dre ar
c'hleze, ha dre zorn ar re a glask o buhez, ha
lezel a rin o c'helanoù da vagadur gant evned an
oabl ha gant loened an douar. [8] Reiñ a rin ar
gêr-mañ d'ar wastidigezh ha d'ar goapaerezh.
Nep piv bennak a dremeno en he c'hichen a vo
sabatuet hag a c'hwitello dirak hec'h holl
c'houlioù. [9] O lakaat a rin da zebriñ kig o mibien
ha kig o merc'hed, hag en em zebriñ a raint
kenetrezo, e-kreiz an estrenvan hag an anken
ma vint bet degaset dezho gant o enebourien ha
gant ar re a c'hoanta dezho ar marv.

[10] Hag e freuzi ar picher dindan daoulagad ar
wazed deuet ganit, [11] hag e lavari dezho :"Evel-
henn e komz Aotrou hollc'halloudek : En doare-
se e freuzin ar bobl hag ar gêr-mañ, evel m'eo
bet bruzunet lestr ar poder na c'heller mui
adaozañ. Hag e Tofet e vo douaret tud, dre
ziouer a lec'h evit berediñ. [12] Sed a rin d'al lec'h-
mañ –-lavar an Aotrou – ha d'e annezidi, lakaat
a rin ar gêr-mañ heñvel ouzh Tofet. [13] Hag e vo
Tiez Jeruzalem ha tiez rouaned Youda, evel
lec'h Tofet, dic'hlan : an holl diez ma lakaed
war o zoennoù ezañs da zivogediñ da holl
Armead an neñvoù, ha ma veze skuilhet
diedoù-kinnig d'an doueed estren.»

[14] Pa zistroas Yeremia diouzh Tofet, lec'h ma
oa bet kaset gant an Aotrou da ziouganañ, e
chomas a-sav e leurenn Ti an Aotrou, hag e
lavaras d'ar bobl a-bezh : Evel-henn e komz
Aotrou hollc'halloudek, Doue Israel : [15] Setu ma
lakaan da zont war ar gêr-mañ ha war an holl
gêrioù en he zro an holl gwalleur am eus
diouganet en hec'h enep, dre m'o deus stennet o
choug, evit chom hep selaou va c'homzoù.

20 Keinvan ha fiziañs ar profed.

[1] Ar beleg Pasour, mab da Emmer,
pennevezhier e Ti an Aotrou, a glevas Yeremia
o tiouganañ an traoù-se. [2] Pasour a lakaas skeiñ
gant Yeremia, ar profed, hag e zerc'hel er
c'hefioù, e-kichen dor Uhel Benjamin, hag a zo
e Ti an Aotrou. [3] Hogen, antronoz, Pasour
a lakaas tennañ Yeremia er-maez eus ar
c'hefioù, met Yeremia a lavaras dezhañ : «N'eo
mui gant an anv a bPasour e vi anvet gant an
Aotrou, met gant an hini a “Spont-tro-war-dro”,
[4] rak evel-henn e komz an Aotrou : Setu me
o reiñ ac'hanout d'ar spouron, te ha da holl
vignoned, kouezhañ 'raint dindan kleze
o enebourien, ha da zaoulagad en gwelo !
Ha Youda en e bezh a lakain etre daouarn roue
Babel, hag harluet e vo an dud gantañ da Vabel
ha skoet gant ar c'hleze. [5] Lakaat a rin c'hoazh
holl binvidigezhioù ar gêr-mañ, hec'h holl
c'hounidigezhioù, kement he deus a dalvoudek,
holl deñzorioù rouaned Youda etre daouarn
o enebourien, int o freizho hag o c'haso ganto
da Vabel. [6] Te avat, Pasour, hag ar re holl
a chom ez ti, eo d'an harlu ez eot ; da vBabel
ec'h i hag eno e varvi hag eno e vezi douaret, te
ha da holl vignoned, ac'h eus diouganet gevier
dezho !»

Kendalc'h da glemmoù Yeremia.

[7] Va lorbet ac'h eus, Aotrou, ya, lorbet on bet,
kroget ac'h eus ennon, ha trec'h out bet din !
Goapaet e vezan a-hed an deiz,
emañ an holl ouzh va godisat !

[8] Rak, bewezh ma komzan, e rankan youc'hal,
garmiñ, da embann drouknerzh ha gwasterezh !
Rak komz an Aotrou a sach warnon
«dismegañs ha goge a-hed an deiz !»

[9] Lavaret am eus : «Ne rin mui meneg anezhañ,
ha ne gomzin mui en e Anv»,
Met em c'halon e oa se evel un tan o teviñ,
klozet em eskern, ne oan ket gouest da zerc’hel.

[10] Rak klevout a raen kaozioù drouk an engroez :
«Ur spouron a bep tu !
Diskuilhit-eñ hag e ziskuilhañ a raimp !»
Kement a oa eus va mignoned o c'hedal va
lamm :
«Marteze en em lezo da vezañ desevet hag
e vimp trec'h dezhañ,
hag e tennimp dial anezhañ.»

[11] Met an Aotrou a zo ganin evel un haroz
galloudus,
setu perak e streboto va heskinerien,
e-lec'h trec'hiñ warnon.
Mezh-ruz e vo ganto, o vezañ chomet hep ober
berzh,
mezhekadur peurbadel, na vo ket ankouaet !

[12] Met te, Aotrou hollc'halloudek,
amprouer an den reizh,
te hag a wel lounezhi ha kalon,

ra welin da zial warno !
Rak etre da zaouarn am eus lakaet va breud.

13 Kanit d'an Aotrou, meulit an Aotrou,
rak dieubet en deus ene ar reuzeudig
diouzh dorn an drougoberourien.

14 Milliget an deiz ma'z on bet ganet !
An deiz ma z'on bet ganet gant va mamm,
arabat e vefe benniget !
15 Mallozh war an den a gasas ar c'heloù d'am zad, en ur lavarout :
«Ganet ez eus dit ur mab, ur paotr»
hag en leugnas a levenez neuze.

16 Ra vo gant an den-se evel gant ar c'hêrioù
a voe eilpennet gant an Aotrou, didruez !
Ra glevo garm an argad diouzh ar beure,
ha youc'hadeg ar brezel da vare kreisteiz !

17 Rak n'en deus ket va lakaet d'ar marv adal ar mammog,
en doare ma vije bet va mamm evidon va bez,
hag hec'h amzer-dougen he dije padet da virviken !
18 Perak eta on deuet er-maez eus askre va mamm,
evit gwelout doan ha glac'har,
hag evit kuzumiñ va deizioù e-kreiz ar vezh?

21 Respont da gannaded Sedekias.

1 Sed ar gomz a zeuas da Yeremia a-berzh an Aotrou pa voe kaset dezhañ, gant ar roue Sedekias, Pasour, mab Melkia, hag ar beleg Sofonia, mab Maasia, da lavarout dezhañ : 2 «Goulennata evidomp an Aotrou, rak Nabukodonosor, roue Babel, a stourm en hon enep, marteze ez adc'hraio an Aotrou evidomp e veuroberoù, ken e pellaio hennezh diouzhimp?» 3 Yeremia a lavaras dezho : «Evel-henn e komzot ouzh Sedekias : 4 En doare-mañ e komz an Aotrou, Doue Israel : Lakaat a rin da zistreiñ a-enep deoc'h ar c'hlavioù-brezel a zo ganeoc'h en ho torn ma stourmit ganto ouzh roue Babel hag ouzh ar Galdeiz o lakaat seziz warnoc'h, setu ma'z an d'o degas eus an diavaez d'ar mogerioù betek e-kreiz ar gêr-mañ. 5 Stourm a rin, me va-unan, en hoc'h enep, astennet va dorn ganin, ha kreñv va brec'h, kounnar ha fulor ennon ha gant kalz ernez. 6 Skeiñ a rin ouzh annezerien ar gêr-mañ, tud ha loened, gant ur vosenn vras ma varvint ganti. 7 Da-c'houde, -lavar an Aotrou, e roin Sedekias, roue Youda, e servijerien hag ar bobl, ar re a vo manet er gêr-mañ war-lerc'h ar vosenn, ar c'hleze hag an naonegezh, etre daouarn Nabukodonosor, roue Babel, etre daouarn o enebourien hag etre daouarn ar re a glaske lemel o buhez diganto ; o skeiñ a raint gant barvenn ar c'hleze, dizamant e vo en o c'heñver, digalon ha didruez.

8 Ha d'ar bobl-se e lavari : Evel-se e komz an Aotrou : Setu ma lakan dirazoc'h hent ar vuhez ha hent ar marv. 9 An neb a chomo e-barzh ar gêr-mañ a varvo a-berzh ar c'hleze, an naonegezh hag ar vosenn, met an neb a yelo er-maez, evit tremen diouzh tu ar Galdeiz o lakaat ar seziz warnoc'h, a vevo hag en devo ar vuhez e-giz e lod er breizhadeg. 10 Rak troet am eus va Dremm a-bann etrezek ar gêr-mañ evit he gwalleur, ha n'eo ket evit hec'h eurvad, - lavar an Aotrou, etre daouarn roue Babel e vo lakaet, hag hemañ a ray tan ganti.»

Kemennadur da rouaned Youda.

11 Ha kement-mañ evit Ti roue Youda :
Selaouit lavar an Aotrou,
12 Tiad David : Evel-henn e komz an Aotrou :
Adalek ar beure en em lakait da varn gant reizhded;
Dieubit an den dibourc'het
diouzh daouarn ar mac'homer,
gant aon na darzhfe evel un tan va c'hounnar,
hep den ebet d'he mougañ,
ha na vefe evit deviñ.
En abeg da fallagriezh hoc'h oberoù !

13 Setu me a-enep dit, annezerez an Draonienn,
roc'h ar gompezenn, -lavar an Aotrou,
c'hwi hag a lavar : «Piv a blaouio warnomp,
piv a zeuio e-barzh hol lec'hioù a repu?»

14 Me eo an hini a zougo kastiz en hoc'h enep,
hervez frouezh hoc'h oberoù, - lavar an Aotrou,
me hag a lakao an tan en he c'hoad,
un tan hag a zevo an holl ardremez war he zro.

22 Enep ar rouaned.

1 Evel-henn en deus komzet an Aotrou : Diskenn etrezek ti roue Youda, hag eno e lavari ar gomz-mañ, 2 lavarout a ri : Selaou komz an Aotrou, roue Youda, te hag a zo azezet war

gador-veur David, te, da servijerien ha da bobl,
kement a ya dre an dorojoù-mañ. [3] Evel-henn
e komz an Aotrou : Sevenit ar gwir hag ar reizh,
dieubit an den dibourc'het diouzh daouarn ar
mac'homer, an divroad, an emzivad hag an
intañvez, n'o gwallgasit ket, n'o gwallskoit ket,
hag ar gwad dizrouk, arabat deoc'h e skuilhañ el
lec'h-mañ. [4] Mar sevenit e gwirionez an dra-se,
neuze ec'h antreo dre zorojoù an ti-mañ rouaned
eus gouenn David a azezo war e dron, pignet
war girri ha war gezeg, int, o servijerien hag o
fobl. [5] Met, mar ne selaouit ket ar c'homzoù-se,
drezon va-unan hen touan, -lavar an Aotrou, an
ti-mañ a zeuio da vezañ un dismantr, -lavar an
Aotrou, an ti-mañ a zeuio da vezañ un dismantr.

[6] Rak evel-henn e komz an Aotrou
war Di roue Youda :
Bez 'e oas evidon ur Gilc'had,
ur pikern eus al Liban ;
mont a ran, m' hen tou,
d'ober ac'hanout ur gouelec'h,
ur gêr hep tud o chom enni.

[7] Gouestlañ 'rin a-enep dit diskarerien,
pep hini gant e vinvioù ;
skeiñ a raint d'an traoñ da sedrezennoù dispar
hag o lakaat da gouezhañ en tan.

[8] Neuze, pa dremeno broadoù niverus
e-kichen ar gêr-mañ, e lavaro an dud an eil
d'egile : «Diwar be abeg en deus an Aotrou
graet evel-se ouzh ar gêr veur-mañ?» [9] E vo
respontet : «En abeg dezho bezañ dilezet an
emglev gant an Aotrou, o Doue, ha bezañ stouet
d'an douar dirak doueed all evit o servijañ.»

[10] Na ouelit ket d'an hini a zo marv
ha na druezit ket warnañ.
Gouelit, gouelit d'an hini a zo aet kuit,
rak ne zistroio mui,
ne welo ket a-nevez e vro c'henidik.

[11] Rak evel-henn e komz an Aotrou
diwar-benn Selloum, mab Josias, roue Youda,
hag a zo deut da roue war-lerc'h Josias, e dad :
An hini a zo aet er-maez eus al lec'h-mañ ne
zistroio mui ennañ. [12] Rak el lec'h ma'z eo bet
harluet, eo eno e varvo, hag eus ar vro-mañ n'en
devo mui ken ar gwel anezhi.

A-enep Joakim.

[13] Gwa an hini a sav e di hep damant d'ar
reizhded,
hag e gambroù-laez hep doujañ d'ar gwir,
a laka e nesañ da labourat dic'hopr
hag a chom hep reiñ dezhañ priz e labour;

[14] Eñ hag a lavar :
«Un ti frank a savin din va-unan,
gant solieradurioù ec'hon a gambroù-laez»,
eñ hag a doull ennañ prenester,
a c'holo ar sell anezhañ gant sedrez
hag a laka warnañ ur gwiskad liv-tane !

[15] Hag eñ ez out roue dre ma froudennez gant
sedrez?
Da dad ivez a zebre hag a eve,
Met seveniñ a rae ar gwir hag ar reizh,
neuze, e troe pep tra gantañ da vat !

[16] Difenn a rae kaoz ar paour hag an tavanteg,
neuze ez ae mat pep tra gantañ !
Daoust ha n'eo ket se va anaout?
- lavar an Aotrou.

[17] Te avat, n'ac'h eus na daoulagad na kalon,
nemet gant da c'hounid,
nemet gant gwad an den didamall,
evit e skuilhañ,
nemet gant ar gwaskerezh hag an drouknerzh,
evit o seveniñ.

[18] En abeg da-se,
evel-henn en deus komzet an Aotrou
diwar-benn Joakim, mab Josias, roue Youda :
Gwazh a-se d'an den-se !

Ne vo ket graet ar gouelvan evitañ :
«Siwazh, va breur ! Siwazh, va c'hoar !»
Ne vo ket graet ar gouelvan evitañ :
«Siwazh, Aotrou, siwazh, e Veurded !»

[19] Douaret e vo evel ma reer d'un azen,
stlejet ha stlapet e vo en tu-hont da zorioù
Jeruzalem.

A-enep Iekonias.

[20] Pign war al Liban ha youc'h,
e korn-bro ar Bashan ro da vouezh da glevout,
garm adalek an Abarim,
rak brevet eo da holl garediged !

[21] Komzet am eus ouzhit en amzer an distrafuilh,
lavaret ac'h eus : «Ne selaouin ket.»
Sed da hent adalek da yaouankiz,
n'ac'h eus ket selaouet ouzh va mouezh.

[22] Da holl vêsaerien, an avel o c'haso da vesa,
da garediged d'an harlu a yelo;
neuze e vi goloet a vezh
gant holl fallentez da emzalc'h.

[23] Te hag ac'h eus lakaet war al Liban da annez
hag a zo neizhiet e-touez ar sedrez,
nag e hirvoudi, pa c'hoarvezo gant ar gwentloù,
ur skrijadur evel gant ur vaouez o wilioudiñ !

[24] Dre va buhez ! -lavar an Aotrou-, ha pa vefe Iekonias, mab Joakim, roue Youda, ur siell war va dorn dehoù, ac'hano zoken he diframmfen ! [25] Da lakaat a rin e krabanoù ar re a glask da vuhez, etre daouarn ar re ac'h eus aon razo, etre daouarn Nabukodonosor, roue Babel, hag etre daouarn ar Galdeiz. [26] Da stlepel a rin, te ha da vamm he deus da c'hanet, en ur vro estren lec'h n'oc'h ket bet ganet, hag eno e varvot. [27] Ar vro, avat, e-lec'h ma c'hoantaont distreiñ dezhañ, di ne zistroint ket enni.

[28] Daoust hag un dra disprizus,
heñvel ouzh ul lestr-kegin torret,
e vefe Iekonias, pe c'hoazh un dra
ha n'eus den o kaout c'hoant anezhañ?
Perak int bet bannet, eñ hag e ouenn,
stlapet en ur vro n'anavezent ket?

[29] Douar ! douar ! Douar !
Selaou komz an Aotrou ;
[30] Evel-henn e komz an Aotrou,
Enskrivit an den-mañ :
«Dilignez, gwaz n'en devo ket graet berzh en e vuhez»,
rak ne zeuio ket a-benn den eus ouenn
da azezañ war gador veur David,
na da renn c'hoazh e Youda.

23 Roue reizh an dazont, hag an distro eus an harlu.

[1] Gwa ar vêsaerien a gas da goll hag a stlabez tropell va feurvan, - lavar an Aotrou ! [2] Ken da-se eo evel-henn e komz an Aotrou, Doue Israel, a-enep ar vêsa va fobl : C'hwi eo hoc'h eus strewet va deñved, o argaset, hep kemer preder ebet ganto. Mat ! Me eo a zo o vont d'ober war ho tro, hervez fallagriezh hoc'h oberoù - lavar an Aotrou. [3] Ha me a zastumo an nemorant eus va deñved eus an holl vroioù lec'h m' am bo o argaset enno, hag e rin dezho distreiñ war o feurvan, hag e frouezhint hag e liesaint. [4] Hag e savin warno mêsaerien hag a ray dezho peuriñ ; n'o devo mui na aon na spont, ha ne vo mui dianket hini ebet anezho, - lavar an Aotrou.

[5] Setu o tont devezhioù – lavar an Aotrou,
ma lakain da ziwan da Zavid un egin reizh ;
ren a ray evel roue, ha fur e vo en e oberoù,
seveniñ a ray ar gwir hag ar reizhded e-barzh ar vro.

[6] En e zeizioù e vo saveteet Youda
hag e vo Israel o chom er surentez,
ha sed an anv ma vo galvet :
«An Aotrou hor reizhded.»

[7] En abeg da-se, setu o tont devezhioù, lavar an Aotrou, ma ne vo mui lavaret : «Bev eo an Aotrou hag en deus lakaet bugale Israel da bignat eus Bro-Ejipt !», met : «Bev eo an Aotrou hag en deus lakaet diskennidi tiegezh Israel a bignat ha da zont eus bro ar Sterenn hag eus an holl vroioù e-lec'h m'en devoa argaset anezho. Hag e vezint o annezañ war o douar !»

Enep ar fals-profeded.

[9] *Evit ar brofeded :*

Rannet eo va c'halon em askre,
skrijañ a ra va holl eskern ;
evel un den mezv emaon,
evel un den trec'het gant ar gwin
en abeg d'an Aotrou
hag en abeg d'e gomzoù santel.

[10] Rak leun eo ar vro gant an taolioù-avoultriezh,
- ya, abalamour d'an dud-se emañ ar vro e kañv,
ha disec'het peurvanoù ar gouelec'h
o redadennoù a denn d'ober an droug
hag o c'halonegezh da seveniñ ar pezh na zere ket.

[11] Ya, ar profed zoken, ar beleg zoken a zo disakr,
betek em Zi am eus kavet o fallagriezh.
- Lavar an Aotrou.
[12] En abeg da-se e teuio an hent a heuliont
da vezañ un douar risklus ;

bountet e vint en deñvalijenn
hag e kouezhint enni,
rak lakaat a rin da zont warno an drougeur,
bloavezh o c'hastiz, – lavar an Aotrou.

Evit profeded Samaria :

13 E-touez profeded Samaria
em eus gwelet an diskiantegezh :
Diouganet o deus dre Vaal
ha diheñchet va fobl Israel ;

14 Met e-touez profeded Jeruzalem
em eus gwelet euzhusterioù :
ober avoultriezh, bevañ e-kreiz gevier,
reiñ harp d'an drougoberourien,
e-doare na zistro den ebet diouzh e fallagriezh :
Holl ez int deuet da vezañ evidon evel Sodom
hag annezerien ar gêr evel Gomora.

15 En abeg da-se, evel-henn en deus komzet Aotrou hollc'halloudek
a-enep ar brofeded :
Setu ma rin dezho debriñ huelenn c'hwerv
hag evañ dour kontamm ennañ ;
rak, o tont eus profeded Jeruzalem,
he deus an dizeoliezh gounezet ar vro a-bezh.

16 Evel-henn en deus komzet Aotrou hollc'halloudek :
Na selaouit ket komzoù ar brofeded-se,
ho touellañ a reont,
gweledigezhioù o c'halon eo a zibunont,
n'eo ket ar pezh a zeu eus genou an Aotrou.

17 An hardizhegezh o deus da lavarout d'ar re a ra fae
war gomz an Aotrou : «Ar peoc'h ho pezo !»,
ha d 'ar re a gerzh diouzh aheurterezh o c'halon :
«Ne c'hoarvezo ganeoc'h droug ebet !»

18 Met piv a zo bet e kuzul an Aotrou?
evit bezañ en gwelet ha klevet e gomz?
Piv en deus taolet pled ouzh e lavar ha selaouet?

19 Setu korventenn an Aotrou :
Ar gounnar a zo deut er-maez,
hag ar barr-avel a zo digabestret,
emañ o plaouiañ war benn ar fallakred.

20 Kounnar an Aotrou ne droio ket diwar hec'h hent,
keit ha n'en devo ket sevenet
ha kaset da-benn mennadoù e galon ;
gant an deizioù o tremen e komprenot ervat kement-se.

21 Kaset n'am eus ket ar brofeded-se,
hag e redont !
Komz outo n'am eus ket graet,
hag e tiouganont !
22 Mar o deus kemeret perzh em c'huzul,
neuze ra lakaint va fobl da glevout va c'homzoù,
r'o lakaint da zistreiñ diouzh an hent fall a zo o hini
ha diouzh fallagriezh o oberoù.

23 Hag-eñ ez on hepken un Doue a-dost
– lavar an Aotrou -
ha n'on ket ken un Doue a-bell?
24 Hag-eñ e c'hell un den en em guzhat e toulloù-kuzh,
hep ma weljen-me anezhañ? - lavar an Aotrou.
An neñv hag an douar, hag-eñ n'eo ket leun ganin?
- lavar an Aotrou.

25 Klevet am eus ar pezh a lavaront,
ar brofeded-se a ziougan en ur lavarout :
«Un huñvre am eus bet !
un huñvre am eus bet !»

26 Betek pegoulz e vo kont evel-se e kalon ar brofeded
a ziougan gevier,
en ur ziouganañ touelladurioù o c'halon?

27 Int hag a venn, gant an hunvreoù a zanevellont
an eil d'egile,
lakaat va fobl da ankounac'haat va anv,
evel m'o deus o zadoù ankouaet va anv evit Baal?

28 Ur profed hag en deus un huñvre
ne zanevell nemet an huñvre,
met an hini en deus va c'homz,
hennezh ez-leal a lavar va c'homz.
Petra zo boutin etre ar plouz hag ar gwinizh?
- lavar an Aotrou.

29 Hag-eñ n'eo ket va c'homz evel an tan,
-lavar an Aotrou,
evel ar morzhol o vreviñ ar roc'h?

30 En abeg da-se emaon a-enep ar brofeded
– lavar an Aotrou,
a laer va c'homzoù an eil digant egile.

31 Setu me a-enep ar brofeded
- lavar an Aotrou,
a ra implij eus o zeod evit distagañ diouganoù.

32 Setu me a-enep ar brofeded a ziougan
hunvreoù gaouiat,
- lavar an Aotrou,
a zanevell anezho, hag a ziheñch va fobl
gant o gevier hag o brabañserezh,
pa n'am eus-me nag o c'haset na roet dezho va
urzhioù,
ha pa ne dalvezont da netra holl d'ar bobl-mañ,
- lavar an Aotrou.

33 Ha pa vi goulennataet gant un den eus ar bobl-mañ, pe gant ur profed pe gant ur beleg o lavarout : «Petra eo *samm* an Aotrou?», e lavari dezho : C'hwi eo ar *samm-se*, ha mont a ran d'ho tisteurel – lavar an Aotrou.

34 Hag ar profed, ar beleg pe an den eus ar bobl-mañ hag a lavaro «Samm an Aotrou», me a skoio kastiz ouzh an den-se ha re e diad. 35 Setu amañ penaos e tleot komz kenetrezoc'h diwar-benn an diouganoù : «Petra en deus respontet an Aotrou», ha «Petra en deus lavaret an Aotrou?» 36 Met ar c'herienn : «*samm* an Aotrou» ne reot mui implij anezhi, rak ur samm a c'hellfec'h bezañ evit an neb a rafe ganti, peogwir e tistroit diouzh o ster komzoù an Doue bev, Aotrou hollc'halloudek, hon Doue. 37 Evel-henn eta e c'houlenni ouzh ur profed : «Petra en deus respontet dit an Aotrou?» ha «Petra en deus lavaret an Aotrou?» 38 Met ma lavarit «*Samm* an Aotrou», neuze evel-henn e komz an Aotrou : Peogwir e lavarit ar gomz-se «*Samm* an Aotrou» daoust d'an difenn am eus graet en ur lavarout deoc'h : arabat lavarout «*Samm* an Aotrou.» 39 Mat ! Setu m'o tibradin ha m'o tistaolin pell diouzh va dremm, c'hwi hag ar gêr am eus roet deoc'h ha d'ho tadoù. 40 Ha skeiñ a rin ganeoc'h un dismegañs hollbadus, ur vezhegezh da viken ha na vo morse ankouaet.

24 An daou kestad fiez.

1 An Aotrou am lakaas da welout, ha setu : Daou gavellad fiez a oa dirak Templ an Aotrou. Kement-mañ a oa goude m'en devoa Nabukodonosor, roue Babel, harluet diouzh Jeruzalem Iekonias, mab Joakim, roue Youda, kenkoulz ha pennadurezhioù Youda, ar goved hag an alc'houezerien, hag o c'haset kuit gantañ da Vabel. 2 Unan eus ar c'havelloù e oa fiez kaer-tre ennañ, evel fiez prim, en egile avat e oa fiez fall-put, eus ar re na c'heller ket o debriñ, ken fall ha ma'z int.

3 Hag an Aotrou a lavaras din : «Petra 'welez, Yeremia?» Hag e lavaris : «Fiez : ar fiez mat a zo mat-tre,, hag ar re fall, fall-put, ha ne c'heller ket o debriñ, gant ar fall ez int.» 4 Ha komz an Aotrou a zeuas din evit lavarout din : 5 Evel-henn e komz an Aotrou, Doue Israel : «Evel ar fiez-se, evel-se e sellin evit o mad ouzh harluidi Youda, bet kaset ganin ac'hann da vro ar Galdeiz. 6 Treiñ a rin va daoulagad etrezek enno evit o mad hag ober a rin dezho distreiñ e-barzh ar vro-mañ, ober a rin un ti ganto hag o diskar ne rin ket, o flantañ a rin hag o digrakañ ne rin ket. 7 Ur galon a roin dezho evit anaout ez on an Aotrou. Va fobl e vezint ha me a vo o Doue, rak distreiñ a raint etrezek ennon a-greiz o c'halon. 8 Hogen, evel ar fiez fall na c'heller o debriñ, ken fall ma'z int, - ya, evel-se e komz an Aotrou, evel-se e rin ouzh Sedekias, roue Youda, e bennadurezhioù hag ar peurrest eus Jeruzalem, ar re a zo chomet e-barzh ar vro hag ar re a zo annezet e Bro-Ejipt. 9 Ober a rin anezho ur spontailh evit holl rouantelezhioù an douar, un danvez a zismegañs hag ur vojenn, un dejan hag ur vallozh en holl lec'hioù ma vezint argaset ganin. 10 Kas a rin en o zouez ar c'hleze, an naonegezh hag ar vosenn, betek ma vezint steuziet a-diwar an douar am eus roet dezho kenkoulz ha d'o zadoù. Babel, gwalenn Doue, a vo kastizet d'he zro.

25 Kastiz Babilon.

1 Sed ar gomz a zegouezhas gant Yeremia war bobl Youda en he fezh, e-kerzh pevare bloavezh-ren Joakim, mab Josias, roue Youda ; -bez' e oa bloavezh-ren kentañ Nabukodonosor, roue Babel, 2 ar gomz a lavaras Yeremia, ar profed, war holl bobl Youda hag holl Jeruzalemiz, gant ar gerioù-mañ : 3 Abaoe trizekvet bloavezh-ren Josias, mab Amon, roue Youda, betek an deiz-mañ, setu tri bloavezh

warn-ugent ma'z eo degouezhet ganin komz an
Aotrou, ha m'am eus komzet ouzhoc'h hep
skuizhañ, ha n'hoc'h eus ket selaouet !
4 An Aotrou en deus kaset davedoc'h e holl
servijerien ar brofeded, hep skuizhañ, ha n'hoc'h
eus ket selaouet na troet ho skouarn evit
klevout. 5 Lavarout a rae deoc'h : «Distroit 'ta
pep hini diouzh hoc'h hent fall ha diouzh
fallagriezh hoc'h oberoù, hag e chomot war an
dachenn-douar a zo bet roet deoc'h gant an
Aotrou, deoc'h ha d'ho tadoù, a-viskoazh
da-viken. 6 Arabat deoc'h mont war-lerc'h
doueed all evit o servijañ ha stouiñ dirazo, na
va lakaat da gounnariñ gant oberoù ho taouarn ;
neuze ne rin droug ebet deoc'h. 7 Met n'hoc'h
eus ket va selaouet -lavar an Aotrou, e doare
d'am lakaat e kounnar gant oberenn ho taouarn,
evit ho kwalleur. 8 En abeg da-se, evel-henn
e komz Aotrou hollc'halloudek : «Peogwir
n'hoc'h eus ket selaouet va c'homzoù, setu ma
ran degas holl veuriadoù an hanternoz – lavar
an Aotrou, da vont gant Nabukodonosor, roue
Babel, ha ma rin dezho dont a-enep ar vro-mañ,
a-enep an annezerien anezhi hag a-enep an holl
vroioù-mañ a zo en he zro. O gouestlañ a rin
d'al lazhadeg hag ober a rin anezho un dachenn
drastet, goap warni ha leun a zismantroù
da-viken. 10 Lakaat a rin da vont kuit diouzh
o c'hêr ar c'hrouifadeg hag ar youc'hadeg
a levenez, kan ar pried yaouank ha kan ar plac'h
nevez, trouz ar maen-milin ha sklêrijenn ar
gleuzeur. 11 Ar vro-mañ a-bezh a zeuio da vezañ
dismantr ha gwastidigezh, ha sklavourien
e vezint e-mesk ar broadoù e-pad dek vloaz
ha tri-ugent. 12 Ha, pa vo bet peurdremenet an
dek vloaz ha tri-ugent, e skoin gant roue Babel
ha gant ar vroad-se, - lavar an Aotrou, en abeg
d'o gwall, kenkoulz ha gant bro ar Galdeiz :
Ober a rin anezho rivinoù peurbadel. 13 Lakaat
a rin da zont war ar vro-mañ an holl gomzoù
am eus lavaret en hec'h enep, an holl gement
a zo skrivet el levr-mañ, ar pezh en deus
Yeremia diouganet a-enep an holl vroadoù,
14 rak broadoù galloudek ha rouaned veur
o aloubo, int ivez, ha me a roio dezho hervez
o doare-ober hag hervez oberenn o daouarn.

Kop kounnar an Aotrou.

15 Rak evel-henn en deus komzet ouzhin an
Aotrou, Doue Israel : «Kemer eus va dorn ar
c'hopad a win a gounnar, hag e lakai da evañ
dioutañ an holl vroadoù az kasan daveto :
16 Evañ a raint, charigellat ha mont e belbi, en
abeg d'ar c'hleze a gasan en o zouez !» 17 Hag
e kemeris an hanaf eus dorn an Aotrou, ha me
lakaat da evañ dioutañ an holl vroadoù en doa
an Aotrou va c'haset daveto : 18 Jeruzalem ha
kêrioù Youda, he rouaned hag he friñsed, evit
reiñ anezho d'an dismantr, d'an drastidigezh,
d'ar goapaerezh ha d'ar mallozh, evel ma
c'hoarvez en deiz-man. 19 Faraon, roue Ejipt,
e servijerien, e bennadurezhioù hag e bobl
a-bezh; 20 hag holl verniad an hironed, gant holl
rouaned Bro-Ous, hag holl rouaned bro ar
Filistined : Ashkelon, Gaza, Ekron hag ar
peurrest eus Ashdod, 21 Edom, Moab gant
mibien Ammon, 22 holl rouaned Tir gant holl
rouaned Sidon, ha rouaned an inizi tramor :
23 Dedan, Tema, Bouz, an holl dud «touzet korn
o zal», 24 gant holl rouaned Arabia, hag holl
rouaned ar c'huzh-heol hag annezerien ar
gouelec'h, 25 holl rouaned Zimri, holl rouaned
Elam hag holl rouaned Media, 26 holl rouaned an
hanternoz, ar re a zo tost hag ar re a zo pell, an
eil war-lerc'h egile, hag holl rouaned an tir
war-c'horre an atil. Ha war o lerc'h ec'h evo
roue Sesak.

27 Lavarout a ri dezho : «Evel-henn e komz
Aotrou hollc'halloudek, Doue Israel : Evit, en
em vezvit, dislonkit ha kouezhit, na savot mui
ken en ho sav dirak ar c'hleze a gasan en ho
touez.» 28 Ma nac'hont, avat, kemer eus da zorn
an hanaf evit evañ dioutañ, e lavari dezho :
«Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek :
evañ a rankot, 29 rak setu ma'z eo er gêr anvet
gant va Anv en em lakan-me d'ober droug, ha
c'hwi a c'hellje chom digastiz ! Ne chomot ket
digastiz, rak gervel a ran ar c'hleze a-enep holl
annezerien an douar, -lavar an Aotrou
hollc'halloudek.

30 Ha te a ziougano dezho an holl
gomzoù-mañ, lavarout a ri dezho :

An Aotrou a yud eus an nec'h,
eus e annez santel e ro nerzh d'e vouezh,
yudal, yudal a ra a-enep e zomani,
teurel a ra ur rifal evel ma ra breserien ar
vendem
a-enep holl annezerien an douar.

31 Ar safar a zo degouezhet betek penn pellañ an
douar :
rak prosezañ a ra an Aotrou a-enep ar broadoù,
en em lakaat a ra da varn kement den bev a zo :
ar fallakred, o reiñ a ra da zremm ar c'hleze,
– lavar an Aotrou.

32 Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek :
Setu ma teu ur gwalleur
ha ma tibuno eus an eil broad d'eben,
ha ma sav ur mell korventenn eus penn pellañ
an douar.

33 Bez' e vo tud tizhet gant an Aotrou en deiz-se,
eus ur penn d'ar bed d'egile,
ne vo na graet kañv na roet douaridigezh
dezho ;
teil e teuint da vezañ war-c'horre an douar.

34 Yudit, mêsaerien, ha garmit,
torimellit war an douar, mistri an tropell,
rak echu eo gant ho teizioù, a-benn al lazhadeg,
kouezhañ a reot evel tourzed eus an dibab.

35 Repu ebet mui evit ar vêsaerien,
silvidigezh ebet mui evit renerien an tropell !
36 Selaouit garmadeg ar vêsaerien,
yudadeg mistri an tropell,
rak an Aotrou en deus gwastet o feurvan.
37 Kaset eo bet da get an tachennoù-peuriñ druz
dirak taerijenn kounnar an Aotrou.

38 Al leon en deus kuitaet e strouezheg ;
ya, un dachenn wastet eo deut o bro da vezañ,
en abeg d'ar c'hleze drastus,
en abeg da daerijenn e gounnar.»

26 Yeremia paket ha barnet en abeg d'e brezegenn a-enep an Templ.

1 E deroù amzer-ren Joakim, mab Josias,
roue Youda, ar gomz-mañ a-berzh an Aotrou
a zeuas da Yeremia dindan ar gerioù-mañ :
2 Evel-henn e komz an Aotrou : en em laka war
leurenn Ti an Aotrou, hag e lavari a-enep holl
dud kêrioù Youda a zeu da azeuliñ e-barzh Ti an
Aotrou an holl gomzoù am eus roet urzh dit da
lavarout dezho, na lam kuit ger ebet ! 3 Marteze
e selaouint hag e tistroint pep hini diouzh an
hent fall a zo o hini ; hag em bo keuz d'an droug
am eus soñj d'ober dezho, en abeg da
fallagriezh o oberoù. 4 Lavarout a ri dezho :
«Evel-henn e komz an Aotrou : Ma n'am
selaouit ket, en ur vale hervez va Lezenn-me
bet lakaet ganin dirazoc'h, 5 en ur deurel pled
ouzh komzoù va servijerien ar brofeded
a gasan-me deoc'h hep skuizhañ, daoust n'ho
selaouit ket, 6 me 'lakaio an Ti-mañ evel Silo
hag a ray eus ar gêr-mañ ur villigadenn evit holl
vroadoù an douar.

7 Ar veleien, ar brofeded hag ar bobl a-bezh
a glevas Yeremia o lavarout ar c'homzoù-se e Ti
an Aotrou. 8 Pa voe 'ta echu gant Yeremia
lavarout kement a oa bet gourc'hemennet
dezhañ gant an Aotrou disklêriañ d'an holl dud,
neuze, ar veleien hag ar brofeded a grogas
ennañ, en ur lavarout : «A dra sur, mervel a ri !
9 Perak ac'h eus diouganet en anv an Aotrou, en
ur lavarout : Evel Silo e vo an Ti-mañ ; hag ar
gêr-mañ a vo dismantroù anezhi, hep den ebet
o chom enni ken?» Ar bobl a-bezh en em
zastumas en-dro da Yeremia, e Ti an Aotrou.
10 Klevet ganto ar c'homzoù-se, pennadurezhioù
Youda a bignas eus palez ar roue da Di an
Aotrou hag a azezas da varn e Toull Dor Nevez
Ti an Aotrou.

11 Ar veleien hag ar brofeded a lavaras d'ar
pennadurezhioù ha d'ar bobl a-bezh : «Ar marv
a zo dleet d'an den-mañ, rak diouganet en deus
a-enep ar gêr-mañ, evel m'hoc'h eus klevet gant
ho tivskouarn !» 12 Met Yeremia a respontas d'ar
pennadurezhioù ha d'ar bobl a-bezh :
«An Aotrou en deus va c'haset da ziouganañ
d'an Ti-mañ ha d'ar gêr-mañ an holl gomzoù
hoc'h eus klevet. 13 Bremañ 'ta, gwellait ho
puhezegezh hag hoc'h oberoù ha taolit evezh
ouzh mouezh an Aotrou, ho Toue, hag an
Aotrou en devo keuz d'an droug en deus komzet
ober en hoc'h enep. 14 Me, avat, setu m'emaon
etre ho krabanoù, grit ouzhin evel ma kavo
deoc'h ez eo mat ha reizh. 15 Koulskoude,
gouezit ervat kement-mañ : mar grit din mervel,
eo ur gwad dinoaz a lakaot warnoc'h
hoc'h-unan, war ar gêr-mañ ha war hec'h
annezerien ; rak, e gwirionez, an Aotrou en
deus va c'haset davedoc'h, evit kemenn ouzh ho
tivskouarn an holl gomzoù-se.»

16 Ar pennadurezhioù hag ar bobl a-bezh
a lavaras d'ar veleien ha d'ar brofeded :
«An den-se n'eo ket dleet dezhañ ar marv, rak
en anv an Aotrou, hon Doue, eo en deus komzet
ouzhimp.» 17 Neuze en em lakaas en o sav un

nebeut gwazed eus henaourien ar bobl hag
18 e lavarjont da vodadeg ar bobl en he fezh :
«Mika, eus Moreshet, hag a ziougane en amzer
Ezekias, roue Youda, en deus lavaret mat da
holl bobl Youda : Evel-henn e komz Aotrou
hollc'halloudek :

Sion a vo un tamm douar-labour,
Jeruzalem ur bern dismantroù,
ha menez an Ti a vo un uhelenn gant gwez
warni.

19 Daoust ha bez' en deus Ezekias, ha gantañ
Youda a-bezh, e lakaet da vervel? Daoust ha
n'en deus ket bet aon rak an Aotrou hag aspedet
Dremm an Aotrou, ken en defe an Aotrou keuz
d'an droug en doa komzet anezhañ en o enep.
Ha ni a lakfe warnomp hon-unan un droug ken
bras.»

20 Bez' e voe c'hoazh ur gwaz hag a ziougane
en anv an Aotrou, Ouria, mab Semeya, eus
Kiriatiarim. Diouganañ a reas a-enep ar
gêr-mañ hag a-enep ar vro-mañ, gant an
hevelep gerioù ha Yeremia. 21 Ar roue Joakim,
e holl ofiserien hag e holl dierned, o vezañ
klevet e gomzoù, a glaskas e lakaat da vervel.
Ouria, o vezañ en gouezet, en devoe aon ;
tec'hout a reas hag erruout en Ejipt. 22 Met ar
roue Joakim a gasas d'an Ejipt Elnatan, mab
Akbor, ha gantañ un nebeut gwazed. 23 Lakaat
a rejont Ouria da zont er-maez eus an Ejipt hag
e zegas d'ar roue Joakim, a skoas anezhañ gant
ar c'hleze, hag a stlapas e gorf en toull-bez ar
bobl boutin. 24 Hogen, Yeremia a voe harpet gant
Ac'hikam, mab Shafan, a viras na vefe lakaet
etre krabanoù ar bobl evit bezañ lakaet da
vervel.

27 Jestr-arouez ar yev ha kemennadur da rouaned ar c'huzh-heol.

1 E deroù amzer-ren Sedekias, mab Josias, ar
gomz-mañ a zegouezhas gant Yeremia a-berzh
an Aotrou, dindan ar gerioù-mañ : 2 Evel-henn
e komzas an Aotrou din : Gra dit da-unan ereoù
hag ur vazh-yev hag o laka war da choug.
3 Da c'houde, e kasi ur c'hemenn da roue Edom,
da roue Moab, da roue mibien Ammon, da roue
Tir ha da roue Sidon, dre hantererezh
o c'hannaded hag a zo deut da Jeruzalem da
gavout Sedekias, roue Youda. 4 Gourc'hemenn
a ri dezho disklêriañ kement-mañ d'o mistri :
Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek,
Doue Israel :

Komz a reot evel-henn ouzh ho mistri :

5 Me eo am eus graet an douar,
an den hag al loened a zo war-c'horre an douar,
dre va nerzh bras ha va brec'h astennet,
hag o reiñ a ran d'an neb a gav din eo mat o reiñ
dezhañ.

6 Ha bremañ, me am eus lakaet an holl
vroioù-se etre daouarn Nabukodonozor, roue
Babel, va servijer, loened ar maezioù zoken am
eus roet dezhañ, evit m'e servijint. 7 An holl
vroadoù en servijo, eñ, e vab ha mab e vab,
ac'hann ma teuio ivez amzer e vro, ma vo lakaet
dindan sujidigezh kalz broadoù ha kalz
rouaned. 8 Neuze, ar vroad pe ar rouantelezh na
servijo ket anezhañ ; Nabukodonozor, roue
Babel, hag an hini na lakaio ket he gouzoug
e-barzh yev roue Babel, e tegasin kastiz a-enep
ar vroad-se, dre ar c'hleze, an naonegezh hag ar
vosenn, -lavar an Aotrou, ac'hann m'am bo he
lakaet da vont da get dre e zorn. 9 C'hwi eta, na
selaouit ket ho profeded, ho tivinourien, ho
tisplegerien-hunvreoù, ho lennerien-
planedennoù hag ho strobinellerien, hag a lavar
deoc'h : "Ne vezot ket mevelien da roue
Babel !" 10 Rak gevier eo a ziouganont deoc'h,
ha neuze e c'hoarvezo deoc'h bezañ kaset kuit
eus ho touar, bezañ argaset ha mont da goll.
11 Met ar vroad a lakaio he gouzoug e yev roue
Babel hag a servijo anezhañ a vo lezet ganin
war e zouar, -lavar an Aotrou, a labouro
anezhañ hag a ray e annez warnañ.

12 Hag ouzh Sedekias, roue Youda, e komzis
en hevelep doare gant ar gerioù-mañ : «Lakait
ho kouzoug e yev roue Babel, servijit anezhañ,
eñ hag e bobl, hag e vevot. 13 Perak e varvfec'h,
te ha da bobl, dre ar c'hleze, an naonegezh hag
ar vosenn, hervez m'en deus lavaret an Aotrou
evit ar vroad na servijo ket roue Babel?
14 Na selaouit ket komzoù ar brofeded hag
a lavar deoc'h "Ne servijot ket roue Babel",
rak gevier eo a ziouganont deoc'h. 15 Rak o c'has
n'am eus ket graet, lavar an Aotrou, int hag
a ziougan deoc'h gevier em anv, en doare
m'hoc'h argasin ha ma'z eot da goll, c'hwi hag ar
brofeded a ziougan deoc'h.

16 Hag ouzh ar veleien hag ouzh ar bobl
a-bezh e komzis gant ar gerioù-mañ : Evel-henn
e komz an Aotrou : Na selaouit ket komzoù ho
profeded hag a ziougan deoc'h, o lavarout :
"Setu listri Ti an Aotrou degaset en-dro deoc'h
diouzh Babel, ha buan !" Rak gevier eo ar pezh
a ziouganont. 17 N'o selaouit ket ; servijit roue
Babel, hag e vevot. Perak e teufe ar gêr-mañ da
vezañ un dismantr? 18 Met ma'z int profeded ha
m'emañ ganto komz an Aotrou, ra aspedint eta
dirak Aotrou hollc'halloudek, evit na vo ket
degaset da Vabel an traezoù a chom e Ti an
Aotrou, e ti roue Youda hag e Jeruzalem. 19 Rak
evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek
diwar-benn ar peulvanoù, ar Mor, ar sichennoù
hag an traezoù all a chom er gêr-mañ, 20 ar re
n'int ket bet kemeret gant Nabukodonozor, roue
Babel, p'en deus dezouget eus Jeruzalem da
Vabel Iekonias, mab Joakim, roue Youda hag
holl bennadurezhioù Youda ha Jeruzalem.
21 Ya, evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek,
Doue Israel, diwar-benn an traezoù a chom e Ti
an Aotrou, e ti roue Youda hag e Jeruzalem :
22 Da Vabel e vint kaset, hag eno e chomint
betek an deiz ma taolin pled outo, -lavar an
Aotrou, m'o lakain da sevel en-dro, ha da
zistreiñ el lec'h-mañ.

28 Ar rendael gant ar profed Hanania.

1 Hogen, er bloavezh-se end-eeun, e deroù
amzer-ren Sedekias, roue Youda, d'ar pevare
bloaz, d'ar pempvet miz, ar profed Hanania,
mab da Azour, hag a oa eus Gabaon, a gomzas
ouzhin evel-henn, e Ti an Aotrou, dirak ar
veleien hag ar bobl a-bezh : 2 «Evel henn
e komz Aotrou hollc'halloudek, Doue Israel :
Torret am eus yev roue Babel ! 3 Daou vloaz all
c'hoazh, hag e lakan da zistreiñ el lec'h-mañ an
holl draezoù eus Ti an Aotrou en deus
Nabukodonozor, roue Babel, kemeret eus al
lec'h-mañ ha kaset gantañ da Vabel. 4 Iekonias
ivez, mab Joakim, roue Youda, hag an holl
harluidi eus Youda aet da Vabel a lakain da
zistreiñ d'al lec'h-mañ, -lavar an Aotrou, ya,
terriñ a ran yev roue Babel !»

5 Neuze, Yeremia, ar profed, a respontas d'ar
profed Hanania, dirak ar veleien hag an holl
bobl bodet e Ti an Aotrou. 6 Ha Yeremia, ar
profed, a lavaras : «Amen ! Evel-se ra ray an
Aotrou ! Ra seveno an Aotrou ar c'homzoù ac'h
eus diouganet, dre lakaat da zistreiñ eus Babel
d'al lec'h-mañ, an traezoù eus Ti an Aotrou hag
an holl harluidi ! 7 Koulskoude, selaou mat ar
gomz-mañ a lavaran-me ouzh da zivskouarn, ha
divskouarn ar bobl a-bezh : 8 Ar brofeded a zo
bet en hor raok, me ha te, a-viskoazh, o deus
diouganet evit broioù niverus, hag a-enep
rouantelezhioù bras, ar brezel, an naonegezh
hag ar vosenn. 9 Ar profed hag a ziougan ar
peoc'h, eo pa deu da wir komz ar profed-se, eo
e vez-eñ anavezet evel ur profed kaset
e gwirionez gant an Aotrou.»

10 Neuze, Hanania, ar profed, a grogas er
vazh-yev a-diwar gouzoug ar profed Yeremia
hag he zorras. 11 Hag Hanania a lavaras dirak ar
bobl a-bezh : Evel-henn e komz an Aotrou :
En doare-se eo e torrin, a-benn daou vloaz
ac'hann, yev Nabukodonozor, roue Babel,
a-diwar gouzoug an holl vroadoù.» Ha Yeremia,
ar profed, a yeas gant e hent.

12 Goude m'en devoe Hanania, ar profed,
torret ar vezh-yev a-diwar gouzoug Yeremia,
ar profed, komz an Aotrou a zeuas da Yeremia,
dindan ar gerioù-mañ : 13 Kae da lavarout da
Hanania : «Evel-henn e komz an Aotrou :
Yevioù koad eo ac'h eus torret, met mont a ran
d'ober en o flas yevioù houarn !
14 Rak evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek,
Doue Israel : Ur yev houarn eo am eus lakaet
war gouzoug an holl vroioù-se, evit ma servijint
Nabukodonozor, roue Babel, hag e servijañ
a raint, loened ar maezioù zoken am eus roet
dezhañ.» 15 Ha Yeremia, ar profed, a lavaras da
Hanania, ar profed : «Selaou mat, Hanania,
Aotrou n'en deus ket da gaset, ha te ac'h eus
lakaet fiziañs er bloaz-mañ gant da c'hevier.
16 Setu perak eo evel-henn e komz an Aotrou :
Setu m'az kasan pell a-diwar-c'horre an douar :
Er bloaz-mañ e varvi, rak prezeget ac'h eus an
emsavadeg a-enep an Aotrou.» 17 Hanania, ar
profed, a varvas er bloaz-se end-eeun, d'ar
seizhvet miz.

29 Al lizher d'an harluidi e Babel.

1 «Setu amañ testenn al lizher a voe kaset
gant Yeremia, ar profed, eus Jeruzalem, d'ar re
a chome eus ar gozhidi harluet, d'ar veleien, d'ar
brofeded ha d'ar bobl a-bezh a oa bet dezouget
gant Nabukodonosor, eus Jeruzalem da Vabel,

[2] goude ma voe aet er-maez eus Jeruzalem
Iekonias, ar roue, an Itron veur ; an dizhoged,
pennadurezhioù Youda ha Jeruzalem, ar goved
hag an alc'houezerien. [3] Douget e voe al lizher
gant Elasa, mab Shafan, ha gant Gemaria, mab
Helkia, hag a oa bet kaset gant Sedekias, roue
Youda, da vBabel, da gaout Nabukodonosor,
roue Babel. El lizher-se, e oa evit lavarout :

[4] «Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek,
Doue Israel, ouzh an holl harluidi am eus
dezouget eus Jeruzalem da Vabel :

[5] Savit tiez hag annezit-i,
plantit liorzhoù ha debrit ar frouezh anezho,
[6] Kemerit gwragez
hag engehentit mibien ha merc'hed,
kemerit gwragez evit ho mibien ha roit ho
merc'hed da wazed,
ra c'hanint mibien ha merc'hed,
it war gresk du-hont ha na goazhit ket ho niver !

[7] Ha klaskit berzh-mat ar vro m'am eus ho
tezouget enni,
ha pedit an Aotrou eviti,
rak ouzh he berzh-mat eo stag hoc'h hini.

[8] Rak evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek,
Doue Israel :
Arabat deoc'h bezañ touellet
na gant ho profeded a zo en ho touez,
na gant ho tivinourien ;
ha na selaouit ket an hunvreoù a huñvreont;
[9] rak gevier eo a ziouganont en ur ober gant va
anv :
O c'haset n'am eus ket, -lavar an Aotrou.

[10] «Rak evel-henn e komz an Aotrou :
Kerkent ha ma vo peurdremenet dek vloaz
ha tri-ugent e Babel,
e teuin d'ho kwelout,
hag e sevenin evidoc'h va c'homz vat,
dre ho lakaat da zistreiñ el lec'h-mañ.

[11] Rak me a oar ar mennadoù a fardan evidoc'h,
-lavar an Aotrou,
mennadoù a beoc'h ha n'eo ket a zroukverzh,
evit reiñ deoc'h un dazont hag ur goanag.

[12] Neuze, p'am galvot ha pa zeuiot d'am fediñ,
e selaouin ac'hanoc'h,
[13] p'am c'hlaskot, am c'havot,
rak va c'hlask a reot a-greiz-kalon ;
[14] en em lezel a rin da vezañ kavet ganeoc'h,
-lavar an Aotrou, kemmañ a rin ho planedenn,
hag ho tastum a rin eus an holl vroioù
hag eus an holl lec'hioù m'am eus hoc'h argaset
enno'
-lavar an Aotrou,
ho tegas a rin en-dro el lec'h m'am boa hoc'h
harluet dioutañ.

[15] Daoust ma lavarit : «an Aotrou en deus
lakaet da sevel dimp profeded e Babel.»
[16] «Rak evel-henn e komz an Aotrou ouzh ar
roue azezet war dron David hag ouzh an holl
bobl annezet er gêr-mañ, ho preudeur ha ne dint
ket bet harluet ganeoc'h : [17] Evel-henn e komz
Aotrou hollc'halloudek :

Setu ma'z an da zegas en o zouez ar c'hleze,
an naonegezh hag ar vosenn :
O lakaat a rin heñvel ouzh ar fiez put,
na c'hellont ket bezañ debret, ken fall ma'z int.

[18] O heskinañ a rin gant ar c'hleze,
an naonegezh hag ar vosenn,
hag ober a rin anezho un danvez a spouron
evit holl rouantelezhioù an douar,
un danvez da zroukpedenn, a vantridigezh,
a c'hoap hag a vezhegezh
en holl vroioù lec'h m'am bo o argaset,

[19] peogwir n'o deus ket selaouet va c'homzoù,
-lavar an Aotrou,
d'an ampoent m'am eus kaset dezho
va servijerien ar brofeded,
hep skuizhañ, n'hoc'h eus ket selaouet,
-lavar an Aotrou.

[20] «C'hwi eta, selaouit komz an Aotrou, c'hwi
an holl harluidi am eus kaset eus Jeruzalem da
vBabel. [21] Evel-henn e komz Aotrou
hollc'halloudek, Doue Israel, diwar-benn
Ac'hab, mab Kolaia, ha Sedekias, mab Maasia,
hag a ziougan deoc'h gevier en ur ober gant va
anv :

Setu m'o lakan etre daouarn Nabukodonosor,
roue Babel,
hag a skoio outo dirak ho taoulagad.
[22] Hag anezho e vo tennet ur villigadenn
evit implij an holl harluidi eus Youda e Babel :
Lavaret e vo : «R' az lakao an Aotrou
evel Sedekias hag evel Ac'hab

hag, oc'h ober avoultriezh a zo bet lakaet
gant roue Babel da rostañ en tan !»

23 Ha se, dre an abeg m'o deus graet un dra
hudur en Israel,
oc'h ober avoultriezh gant gwragez
o c'hompagnuned,
ha m'o deus distaget gevier gant va anv,
hep m'am bije roet urzh dezho.

Me en goar, ha test ez on a gement-se,
-lavar an Aotrou.

24 Ha da Shemaya, eus Nec'helam, e lavari :
25 Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek,
Doue Israel : En abeg m'ac'h eus kaset ez
anv-te, lizheroù d'an holl bobl a zo e Jeruzalem,
d'ar beleg Sofonia, mab Maasia, ha d'an holl
veleien evit lavarout : 26 «An Aotrou en deus da
lakaet da veleg e-lec'h Yoyada, ar beleg, evit
eveshaat e Ti an Aotrou ouzh kement den
diskiant a ra ur profed ha lakaat anezhañ
e kefioù-houarn hag er gelc'henn wanañ ;
27 perak neuze n'ac'h eus ket skandalet Yeremia,
eus Anatot, hag a ziougan deoc'h, 28 peogwir en
deus-eñ kemennet dimp e Babel : Pell e pado !
Savit tiez, annezit anezho, plantit liorzhoù ha
debrit ar frouezh diouto !»

29 Sofonia, ar beleg, a roas al lizher-se da
glevout da Yeremia, ar profed. 30 Komz an
Aotrou a zeuas eta da Yeremia, da lavarout
dezhañ : 31 Kas ur c'hemenn d'an holl harluidi :
«Evel-henn e komz an Aotrou diwar-benn
Semeya, eus Nehelam :

En abeg m'en deus Semeya diouganet deoc'h,
pa n'am boa ket e gaset,
ha m'en deus roet deoc'h fiziañs dre c'hevier,
32 mat ! Evel-henn e komz an Aotrou :

Setu ma'z an da zegas kastiz a-enep Semeya,
eus Nehelam,
hag a-enep e lignez :
Hini ebet eus e re ne ray e annez e-kreiz ar
bobl-mañ
ha ne welo ar vad a rin-me d'am fobl,
-lavar an Aotrou,
rak prezeget en deus an emsavadeg e-keñver an
Aotrou.»

30 Adsavidigezh Israel.

1 Ar gomz a zeuas da Yeremia, a-berzh an
Aotrou, evit lavarout dezhañ : 2 Evel-henn
e komz an Aotrou, Doue Israel : Skriv en ul levr
an holl gomzoù am eus lavaret dit, 3 rak setu ma
teu deizioù, -diougan an Aotrou, ma kemmin
planedenn va fobl Israel ha Youda, -eme an
Aotrou, ha d'ar vro am eus roet d'o zadoù e rin
dezho distreiñ, evit ma perc'hennint anezhi.»

4 Setu eta ar c'homzoù en deus an Aotrou
lavaret evit Israel hag evit Youda : 5 Evel-henn
e komz an Aotrou :

Ur c'harmadeg a spont hon eus klevet;
spouron a zo ha n'eo ket peoc'h.
6 Goulennit eta ha sellit :
Ur gwaz, daoust ha genel a rafe?

Perak neuze e welan kement den a zo
gant e zaouarn war e groazlez
evel ur vaouez o wilioudiñ?
Perak eo deut an holl zremmoù da vezañ
drouklivet?

7 Reuzeudigezh !
Rak an deiz meur ez eo, n'eus hini eveltañ !
Un amzer a estrenvanez eo evit Yakob,
met divec'hiet e vo diouti.

8 Hogen, en deiz-se,
-diougan an Aotrou hollc'halloudek,
e vruzunin ar yev a-diwar o choug
hag e torrin o naskoù.

9 Met servijañ a raint an Aotrou, o Doue,
Ha David, o roue, a lakain da sevel dezho.
10 Ha te, n'az pez ket aon, va servijer Yakob
-lavar an Aotrou,
Na vez ket spouronet, Israel !

Rak setu m'az salvin eus a-bell
ha da lignez eus bro ar sklavelezh,
Yakob a zistroio evit bevañ er sioulder,
didrubuilh, hep den ebet d'e strafuilhañ.

11 Rak me a zo ganit, -lavar an Aotrou,
evit da saveteiñ,
pa sevenin al lazhadeg eus an holl vroioù
m'am eus da skignet enno ;
ac'hanout-te hepken ne rin ket an distruj,
met da wellaat a rin hervez ar reizh,
hep da lezel digastiz.

[12] Rak evel-henn e komz an Aotrou :
Dibare eo da vrevidigezh,
remed ebet d'az kouli !
[13] Den ebet n'az tifenn ez preud,
d'az kouli louzoù ebet,
da c'hloaz ne zeu ket da serriñ !

[14] Da holl garediged o deus da ankouaet,
n'o deus ganit preder ebet.
Rak da skoet am eus, evel ma sko un enebour,
gant ur c'hriz a gastiz,
en abeg da vraster da wall,
o vezañ ma voe grevus da bec'hedoù.

[15] Perak e c'harmez gant da vrevidigezh,
gant da c'hlac'har dibare?
En abeg da vraster da wall,
dre ma voe grevus da bec'hedoù eo am eus graet kement-se !

[16] Met an holl re az lonke a vezo lonket,
da holl enebourien, gwitibunan, a yelo da sklaved,
ar re a skrape diwarnout a vo dibourc'het d'o zro,
hag an holl re a skarzh warnout a lakain ar skarzh warno.

[17] Te, Sion, an hini n'en devoa den preder ganti,
te hag a veze anvet "an hini heskinet",
me eo a gleizenno dit da c'houli,
me eo a bareo dit da c'hloazioù, -lavar an Aotrou.

[18] Evel-henn e komz an Aotrou :
Setu ma'z an da gemmañ planedenn teltennoù Yakob,
ha da gemer truez ouzh e annezioù ;
ar gêr a vo adsavet war bern hec'h atredoù,
an ti-kreñv a vo startaet en e blas.

[19] Ac'hano e tarzho kanennoù a veuleudi,
ar c'hoarzhadeg skiltrus.
Me o lieskemento ha ne zigreskint ket,
me a roio dezho klod ha ne vint ket disteraet.

[20] E vibien a vo evel en amzerioù kent,
hag e gumuniezh a vo divrall dirazon,
kastizañ a rin e holl waskerien.

[21] E Bennrener a vo tennet eus e greiz
hag e Roue a zeuio eus e vetoù ;
me a ray dezhañ tostaat,
hag e teuio war-raok etrezek ennon.

Piv eo an hini a gredfe lakaat e vuhez
en arvar evit tostaat ouzhin? -lavar an Aotrou.
[22] C'hwi a vo va Fobl,
ha me a vo ho Toue.

[23] Setu korventenn an Aotrou ;
ar gounnar a zo aet er-maez,
ar barr-amzer a zo dirollet,
war benn ar re fallakr e tarzh.

[24] Taerijenn kounnar an Aotrou
ne d-aio ket hebiou,
ac'hann m'en devo sevenet
ha kaset da-benn mennadoù e galon ;
en heuliad an deizioù e komprenot kement-se.

31 Distro an harluidi.

[1] En amzer-se,
-diougan an Aotrou,
e vezin Doue holl diegezhioù Israel,
hag int a vo va fobl.

[2] Evel-henn e komz an Aotrou :
Kavet he deus trugarez er gouelec'h
ar bobl tec'het hebiou d'ar c'hleze ;
Israel a gerzh etrezek e ziskuizh.

[3] A-ziabell en deus an Aotrou
en em ziskouezet dezhi
A garantez beurbadel em eus da garet ;
ha gant-se em eus da sachet ouzhin gant fealded.

[4] Da adsevel a rin adarre,
hag adsavet e vi, gwerc'hez Israel ;
en em stipañ a ri adarre gant da daboulinoùigoù,
hag ez i er-maez en ur gorolliñ en ur c'hoarzhin.

[5] Adarre e planti gwiniegi war venezioù Samaria :
ar re o flanto o devo diwarno ar frouezh kentañ.
[6] Emañ an deiz o tont ma youc'ho ar veilherien war venez Efraim :
«War-sav ! Pignomp etrezek Sion davet an Aotrou hon Doue !»

[7] Rak evel-henn e komz an Aotrou :
Taolit kriadennoù a levenez evit Yakob,
Youc'hit evit an hini gentañ eus ar broadoù !
En em lakait da vezañ klevet, meulit ha lavarit :

Ar Brofeded vras all

«An Aotrou en deus saveteet e bobl,
ar restad eus Israel !»

8 Setu m'o lakain-me da zistreiñ eus bro an hanternoz
ha m'o dastumin eus penn pellañ an douar,
mesk ha mesk an hini dall hag an hini kamm,
ar vaouez o tougen hag an hini wilioudet,
brasat bodadeg a zistroio amañ !

9 En o gouelvan e oant aet kuit, hogen,
er frealzidigezh e tegasin anezho en-dro ;
o c'has a rin etrezek an doureier-red,
dre un hent kompez ma ne strebotint ket.
Rak un tad ez on evit Israel,
hag Efraim eo va c'hentañ-ganet.

10 Selaouit, broadoù, komz an Aotrou,
ha grit ar c'hemenn-mañ d'an inizi da bell :
«An Hini en deus dastrewet Israel a advodo anezhañ,
hag e ziwall a ray evel ur mêsaer e dropell.»

11 Rak an Aotrou en deus dasprenet Yakob,
e zieubet en deus eus dorn unan kreñvoc'h egetañ.

12 Distreiñ a raint en ur youc'hal war Venez Sion,
deredek a raint war-zu bennozhioù an Aotrou,
war-zu ar gwinizh, ar gwin nevez hag an eoul fresk,
war-zu an dañvadezed hag an oc'hen.
Hag o ene a vo evel ul liorzh douraet,
n'o devo ken da hirvoudiñ.

13 Neuze e trido ar plac'h yaouank en dañsadeg,
kozh ha yaouank a vo laouen.
Ya, treiñ a rin o gouelvan e levenez,
o frealziñ, o laouenaat a rin goude o glac'hariñ,
14 Leuniañ a rin a strujusted ene ar veleien;
ha va fobl he devo he gwalc'h eus va madoù.
– Diougan an Aotrou !

15 Evel-henn e komz an Aotrou :
«Selaouit ! E Rama e klever ur garmadenn,
ur gouelvan leun a c'hwervoni,
Rac'hel an hini eo, o ouelañ d'he mibien ;
ne fell ket dezhi bezañ frealzet,
en abeg n'eus mui anezho.

16 Evel-henn e komz an Aotrou :
Mir ouzh da vouezh da ouelañ
hag ouzh da zaoulagad da skuilhañ daeroù ;
rak un digoll a vo evit da boan?
– diougan an Aotrou !
distreiñ a raint diouzh bro an enebour.

17 Ya, ur goanag a zo e-keñver da amzer da zont
– diougan an Aotrou !
da vibien a zistroio war o douar !

18 Klevout, klevout a ran huanad Efraim :
«Va c'hastizet ac'h eus ha kastizet on bet,
evel un tarv yaouank dizoñv.
Va laka da zistreiñ ha distreiñ a rin,
rak te eo an Aotrou, va Doue.

19 Ya, war-lerc'h treiñ kein, em eus bet keuz,
ha kavet desk ganin, em eus skoet war va morzhed.
Mezh am boa ha ruziañ a raen zoken,
dismegañs va yaouankiz a zougen !»

20 Daoust hag ez eo Efraim evidon ur mab ken ker,
ur bugel ken karet,
ken e rankan, bewezh ma komzan en e enep,
kaout c'hoazh soñj anezhañ?
Setu perak e skrij evitañ va askre ;
truez, truez am eus outañ – diougan an Aotrou.

21 Sank dit da-unan peulioù en douar,
laka dit da-unan arouezennoù,
taol evezh ouzh an hent meinet,
ouzh an hent out deuet drezañ !
Distro, gwerc'hez Israel,
distro etrezek ar c'hêrioù-se dit-te !

22 Betek pegoulz e vezi o kantren, merc'h disfeal?
Rak an Aotrou a grou nevezinti e-barzh ar vro :
ar vaouez a glask en-dro d'he gwaz !

23 Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek,
Doue Israel : Lavaret e vo c'hoazh ar gomz-mañ
e bro Youda hag en he c'hêrioù p'am bo kemmet
o flanedenn :

«An Aotrou d'az pennigo,
te, annez a reizhded, menez a santelezh !»
24 Eno en em ziazezo Youda
hag e holl gêrioù a-gevret,
ar gouerien hag ar re a ziblas gant o zropelloù.
25 Rak reiñ a rin e walc'h da evañ d'an ene sec'hedik ;
hag e walc'h da zebriñ da bep ene asik.»

[26] War-se e tihunis hag e tigoris va daoulagad. Bet e oa bet plijus din va c'housk !

Adsavidigezh ar vro.

[27] Setu deizioù o tont -diougan an Aotrou, ma taolin e tiegezh Israel hag e tiegezh Youda un had a dud hag un had a loened.

[28] Neuze, evel m'on bet war evezh outo
evit digrakañ hag evit diskar,
evit dismantrañ, evit koll hag evit ober droug,
evel-se e vezin war evezh outo
evit sevel-ti hag evit plantañ
-diougan an Aotrou.

[29] En deizioù-se ne vo mui lavaret :
«An tadoù o deus debret rezin glas
hag ar vibien eo bet tozonet o dent.»
[30] Met pep hini a varvo en abeg d'e wall:
Kement den en devo debret rezin glas
eo e zent e-unan a vo tozonet.

Ar Gevredigezh nevez.

[31] Setu deizioù o tont – diougan an Aotrou, ma skoulmin gant tiegezh Israel ha gant tiegezh Youda ur Gevredigezh nevez. [32] N'eo ket evel ar Gevredigezh am boa skoulmet gant o zadoù, en deiz m'o c'hemeris dre an dorn evit o c'has er-maez eus Bro-Ejipt, ar Gevredigezh-se, va hini-me, o deus torret, evidon da vezañ o mestr -diougan an Aotrou.

[33] Met sed amañ ar Gevredigezh a skoulmin gant tiegezh Israel goude an deizioù-se -diougan an Aotrou, en o diabarzh e lakain va lezenn ha war o c'halon e skrivin anezhi : me a vezo neuze o Doue hag int a vezo va fobl. [34] N'o devo ket ezhomm d'en em gelenn ken kenetrezo, en ur lavarout an eil d'egile : «Anavezit an Aotrou !», rak int holl am anavezo, adal an hini bihanañ betek an hini brasañ -diougan an Aotrou. Rak pardoniñ a rin o gwall hag o fec'hed n'em bo mui soñj anezhañ.

Fealded an Aotrou.

[35] Evel-henn e komz an Aotrou,
eñ hag en deus lakaet an heol
da reiñ sklêrijenn en deiz,
al loar hag ar stered evit reiñ sklêrijenn en noz,
eñ hag a vres ar mor ken e kroz e donnoù,
a zo e anv, Aotrou hollc'halloudek.

[36] Ma c'hoarvezfe gant al lezennoù-mañ
mont kuit a-dirazon, -diougan an Aotrou,
neuze ivez e paouezfe gouenn Israel
da vezañ ur vroad dirazon da viken.

[37] Ma c'hellfed mentañ an neñvoù, war-laez,
ha sontañ, d'an traoñ, diazezoù an douar,
neuze, me a c'hellfe ivez dispenn gouenn Israel,
en abeg da gement o deus graet
-diougan an Aotrou !

[38] Setu deizioù o tont
– diougan an Aotrou !
ma vo adsavet ar gêr evit an Aotrou,
adalek Tour Hananeel betek Dor ar C'horn.

[39] Ar gordenn-vuzuliañ a vo c'hoazh stennet eeun betek torgenn Garev, evit treiñ war-zu Goa. [40] Hag holl draonienn ar c'horfoù marv hag al ludu druz, kenkoulz hag an holl barkoù betek stankenn C'hedron, betek korn Dor ar C'hezeg, diouzh tu ar reter, a vo gouestlet d'an Aotrou : Ne vo mui digraket netra, ne vo mui dismantret netra biken ken !

32 Ar park prenet e-pad seziz Jeruzalem.

[1] Sed ar gomz a zegouezhas gant Yeremia, a-berzh an Aotrou, e dekvet bloaz-ren Sedekias, roue Youda. Bez' e oa an triwec'hvet eus ren Nabukodonosor.

[2] D'an ampoent edo arme roue Babel o lakaat seziz war Jeruzalem, ha Yeremia, ar profed, a oa bac'het e porzh ar warded, e ti roue Youda. [3] Lec'h m'en devoa e doullbac'het Sedekias, roue Youda, en ur lavarout dezhañ : «Perak e tiouganez gant ar gerioù-mañ : "Evel-henn e komz an Aotrou : Setu m'emaon o vont da zroukreiñ ar gêr-mañ etre daouarn roue Babel, evit ma kemero anezhi? [4] Ha Sedekias, roue Youda, ne d-aio ket hebiou da zaouarn Kaldeiz, met lakaet e vo, hep mar ebet, etre daouarn roue Babel, ma c'hello komz outañ a c'henou da c'henou, hag e welout daoulagad ouzh daoulagad. [5] Ha kaset e vo Sedekias da Vabel hag eno e chomo, betek ma teuin d'e weladenniñ -diougan an Aotrou; ma stourmit ouzh Kaldeiz, ne zeuot ket a-benn da drec'hiñ !"»

6 Yeremia a lavaras : Komz an Aotrou a zo
degouezhet ganin dindan ar gerioù-mañ :
7 «Setu ma teuio d'az kaout Hanameel, mab
Shalloum, da eontr, evit lavarout dit :"Pren va
fark a zo en Anatot, rak ar gwir da zaspren ac'h
eus evit e brenañ."» 8 Hanameel, mab va eontr,
a zeuas d'am c'haout, hervez komz an Aotrou,
e-barzh porzh ar warded, hag a lavaras din :
«Pren 'ta va fark a zo en Anatot, e bro
Benjamin, dre sur ac'h eus ar gwir da brenañ, ar
rakprenañ a zo dit, pren anezhañ.» Anaout a ris
e oa se urzh an Aotrou. 9 Prenañ 'ris eta digant
Hanameel, mab va eontr, ar park a zo en Anatot,
ha pouezañ a ris an arc'hant, seitek sikl arc'hant.
10 Skrivañ a ris an teul hag e siellañ, testoù
a gemeris ha pouezañ an arc'hant gant ur
bouezerezh. 11 Ha neuze e kemeris teul ar
brenadenn, an hini a oa siellet, - ennañ an
divizadurioù hag ar resisadurioù – hag an akta
a oa digor. 12 Lakaat a ris teul ar brenadenn etre
daouarn Barouk, mab Neria, mab Maasia,
dindan daoulagad Hanameel, mab va eontr,
dindan daoulagad an testoù o doa sinet teul ar
brenadenn, ha dindan daoulagad ar Youdaiz
a oa azezet e porzh ar warded. 13 Da-c'houde,
dirazo, e rois an urzh-mañ da vBarouk :
14 «Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek,
Doue Israel : Kemer a ri an teulioù-mañ, an
teul-prenadenn-mañ, ar skouerenn siellet hag ar
skouerenn digor, hag o lakaat a ri en ul lestr-pri,
evit ma padint ur pennad hir a zevezhioù.
15 Rak evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek,
Doue Israel : Prenañ 'vo graet c'hoazh tiez,
parkoù ha gwiniegi er vro-mañ.» 16 Roet ganin
teul ar brenadenn da vBarouk, mab Neria, e ris
d'an Aotrou ar bedenn-mañ : 17 «A ! Aotrou
Doue, gwel, te eo ac'h eus graet an neñvoù hag
an douar gant da nerzh bras ha da vrec'h
astennet ; netra n'eo dic'hallus dit-te. 18 Diskouez
a rez da c'hras da viliadoù a dud, ha kastizañ
a rez gwalloù an tadoù war o mibien war
o lerc'h, te an Doue, an Hini meur, an Haroz,
a zo da anv Aotrou hollc'halloudek, 19 bras ez
mennadoù ha galloudek ez taolioù-kaer, te hag
a zo digor da zaoulagad war holl emzalc'h
mibien Adam, evit reiñ da bep hini hervez
e hentoù hag hervez frouezh e oberoù. 20 Te hag
ac'h eus sevenet arouezhioù ha burzhudoù
e Bro-Ejipt ha betek hiziv en Israel hag e-touez
an dud, ha graet dit da-unan an anv a zo da hini
en deiz-mañ. 21 Lakaet ac'h eus da bobl, Israel,
da zont er-maez eus Bro-Ejipt, dre arouezioù ha
marzhioù, dre da zorn galloudus ha da vrec'h
astennet, ha dre spont bras-meurbet. 22 Roet ac'h
eus dezho ar vro-mañ, az poa touet d'o zadoù he
reiñ dezho, ur vro ma ruilh enni laezh ha mel. 23
Aet int e-barzh ha deuet da berc'hennañ anezhi,
met n'o deus ket selaouet da vouezh, na kerzhet
hervez da Lezenn ; eus kement az poa
gourc'hemennet dezho, n'o deus graet netra. Ha
neuze, degaset ac'h eus warno an holl
walleur-se. 24 Setu m'emañ ar savennoù-douar
o tizhout betek ar gêr evit e c'hemer, ha dre ar
c'hleze, an naonegezh hag ar vosenn, e vo ar gêr
lakaet etre daouarn ar Galdeiz o stourm outi. Ar
pezh ac'h eus lavaret a zo o c'hoarvezout hag en
gwelout a rez. 25 Ha te eo, Aotrou Doue, a lavar
din : "Pren ar park-se gant arc'hant ha kemer
testoù" tra m'emañ lakaet ar gêr etre daouarn ar
Galdeiz !»

26 Ha komz an Aotrou a zegouezhas ganin
dindan ar gerioù-mañ : 27 «Setu ma'z on-me,
Aotrou, Doue pep den marvel ; hag-eñ ez eus
evidon un dra bennak dic'hallus? 28 En abeg
da-se, evel-henn e komz an Aotrou : Setu
m'emaon o vont da lezel ar gêr-mañ etre
daouarn ar Galdeiz, hag etre daouarn
Nabukodonosor, roue Babel, hag he c'hemer
a ray. 29 Ar Galdeiz o stourm ouzh ar gêr-mañ
a yelo e-barzh, an tan a lakaint er gêr-mañ, hag
he dêviñ a raint, kenkoulz hag an tiez a veze
lakaet war o zoennoù an ezañs da zivogediñ
evit Baal, ha skuilhet diedoù da zoueed estren
d'am hegaziñ. 30 Rak mibien Israel ha mibien
Youda n'o deus graet abaoe o yaouankiz nemet
ar pezh a zo droug dirazon, mibien Israel n'o
deus graet nemet va lakaat da fuloriñ gant
obererezh o daouarn – diougan an Aotrou.
31 Ya, un abeg a gounnar hag a fulor eo bet
evidon ar gêr-mañ, abaoe an deiz ma'z eo bet
savet betek an deiz-mañ, ken e pellain anezhi
kuit a-zirak va Dremm, 32 abalamour d'an holl
zroug o deus graet, evit va lakaat da gounnariñ,
mibien Israel ha mibien Youda, int, o rouaned,
o renerien, o beleien hag o frofeded, gwazed
Youda hag annezerien Jeruzalem. 33 Troet o deus
din o c'hein, ha n'eo ket o dremm, kaer eo bet
din o c'helenn hep skuizhañ, n'o deus ket
selaouet evit degemer ar gentel. 34 Lakaet o deus
o euzhusterioù en Ti e vez roet va anv dezhañ,

evit e saotrañ. [35] Savet o deus uhellec'hioù da
vBaal e traonienn mab Ennom, evit kinnig da
Moloc'h, dre an tan, o faotred hag o merc'hed,
ar pezh n 'am boa ket gourc'hemennet dezho, ha
na oa ket savet em spered : lakaat Youda da
bec'hiñ en ur seveniñ seurt euzhusterioù.»

[36] Bremañ eta, evel-henn e komz an Aotrou,
Doue Israel, ouzh ar gêr-mañ ac'h eus lavaret
diwar he fenn, lakaet eo etre daouarn roue
Babel dre ar c'hleze, an naonegezh hag ar
vosenn : [37] «Setu m'emaon o vont d'o dastum
eus an holl vroioù lec'h m'am boa o argaset em
c'hounnar, em fulor hag em ernez vras ; o lakaat
a rin da zistreiñ el lec'h-mañ ha d'ober o annez
ennañ en diogel. [38] Neuze e vezint va fobl ha me
a vezo o Doue. [39] Reiñ a rin dezho ur galon
hepken hag o lakaat a rin da heuliañ un hent
hepken, evit m'o devo dalc'hmat doujañs
ouzhin, evit o eurvad hag hini o mibien war
o lerc'h. [40] Skoulmañ 'rin ganto ur gevredelezh
beurbadel, en doare na baouezin ket d'o heuliañ
evit ober vad dezho, ha lakaat a rin en o c'halon
doujañs em c'heñver, evit na zistroint ket
diouzhin. [41] Va dudi am bo oc'h ober vad dezho,
o flantañ a rin divrall er vro-mañ, a-greiz va
c'halon, hag a-greiz va ene.»

[42] Rak evel-henn e komz an Aotrou : «Evel
m'am eus lakaet da zont war ar bobl-mañ an
holl walleur bras-se, evel-se e lakain da zont
warno an holl eurvad a c'hrataan dezho. [43] Prenet
e vo parkoù er vro-mañ e lavarit diwar he fenn :
Ur vro wastet ez eo, hep tud na loened ; lakaet
eo etre daouarn ar Galdeiz. [44] Adarre e vo prenet
parkoù gant arc'hant, skrivet teulioù, siellet
anezho, kemeret testoù e bro vBenjamin,
e tro-war-droioù Jeruzalem, e kêrioù Youda,
e kêrioù ar menez, e kêrioù an izel-vro hag
e kêrioù an Negev. Rak kemmañ 'rin
o flanedenn en-dro, -diougan an Aotrou !»

33 Grataenn nevez a adsavidigezh evit Jeruzalem.

[1] Komz an Aotrou a zegouezhas gant
Yeremia un eilvet gwezh, tra m'edo dalc'het
c'hoazh e porzh ar warded, evit lavarout
dezhañ : [2] Evel-henn e komz an Aotrou, eñ hag
en deus graet an douar hag e stummet evit
e ziazezañ, eñ hag a zo an Aotrou e anv !
[3] Va galv, ha me a responto dit hag a ziskulio dit
traoù bras ha dreistkomprenus, n'ac'h eus ket
anaoudegezh anezho. [4] Rak evel-henn e komz
an Aotrou, Doue Israel, diwar-benn tiez ar
gêr-mañ ha tiez rouaned Youda, a zo da vezañ
diskaret, en abeg d'ar savennoù-douar ha d'ar
c'haelioù-peulioù, [5] diwar-benn ar stourm ouzh
ar Galdeiz ha na ray nemet leuniañ ar gêr gant
korfoù marv an dud, int hag am bo skoet outo
em c'hounnar hag em fulor, int hag ez eo va
dremm kuzhet ouzh ar gêr-mañ, en abeg d'o
holl fallagriezh. [6] Setu m'emaon o vont da
louzaouiñ o gouli ha d'e bareañ, e yac'haat a rin
ha dizoleiñ dezho teñzorioù a beoc'h hag
a ziogelded. [7] Kemmañ 'rin planedenn Youda ha
planedenn Israel, hag o adsevel a rin evel
a-ziagent, [8] o glanaat a rin diouzh ar gwall en he
fezh o deus ganti pec'het em c'heñver, pardoniñ
a rin an holl gwalloù o deus ganto pec'het
ouzhin, en ur vezañ disfeal din. [9] a zeuio da
vezañ evidon un anv a levenez, un enor hag ur
c'hlod dirak holl vroadoù an douar, a zesko an
holl eurvad ez an da bourchas, int a vo
strafuilhet hag a greno dirak an holl eurvad hag
an holl beoc'h a c'hrataan dezhi.

[10] Evel-henn e komz an Aotrou : C'hoazh
e vo klevet el lec'h-mañ, - ma lavarit diwar
dioutañ : "Ur gouelec'h ez eo, hep tud na
loened"- e kêrioù Youda hag e straedoù
Jeruzalem, gwastet, hep tud, nag annezerien na
loened, [11] e vo klevet a-nevez youc'hadennoù a
levenez ha galvadennoù laouen, kan ar pried ha
kan ar plac'h nevez, ha kan ar re a lavar :

«Kanmeulit Aotrou hollc'halloudek,
rak madelezhus eo an Aotrou,
ha peurbadel e drugarez !»

Kan ar re a zegas an aberzh-a-veuleudi da
Di an Aotrou.

Rak kemmañ 'rin planedenn ar vro-mañ, ma
vo evel a-ziagent, -eme an Aotrou.

[12] Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek :
Bez' e vo c'hoazh el lec'h-mañ digenvez, hep
tud na loened, hag en holl gêrioù anezhañ,
peurvanoù lec'h ma roio ar vêsaerien bod d'o
zropelloù. [13] E kêrioù ar Menez, an izelvro, hag
en Negev, e bro vBenjamin, e tro-war-droioù
Jeruzalem hag e kêrioù Youda, e tremeno
c'hoazh an dañvadezed dindan dorn an hini
a gont anezho, eme an Aotrou.

Doareoù an dazont.

14 Setu deizioù o tont -diougan an Aotrou,
ma sevenin ar gomz am eus lavaret
war diegezh Israel
ha war diegezh Youda :

15 En deizioù-se hag en amzer-se
e lakain da ziwanañ da Zavid ur gellidenn
a reizhded,
hag hemañ a seveno ar gwir
hag ar reizh e-barzh ar vro.

16 En deizioù-se e vo salvet Youda
ha Jeruzalem a annezo en diogel,
ha setu an anv a vo graet anezhi :
«An Aotrou hor reizhded.»

17 Rak evel-henn e komz an Aotrou !
David ne ray biken diouer dezhañ unan da
azezañ
war uhelgador tiegezh Israel.

18 Nag ar veleien, al levidi, ne vanko biken
dezho diskennidi
da ginnig din al loskaberzh,
da lakaat ar brofadenn da zivogediñ
ha da seveniñ an aberzh pemdeziek.

19 Komz an Aotrou a zegouezhas gant Yeremia, dindan ar gerioù-mañ : 20 Evel-henn e komz an Aotrou :

Ma 'z oc'h gouest da derriñ va emglev
gant an deiz ha gant an noz,
e-doare ma ne vije mui an deiz
hag an noz o tegouezhout an o c'houlz,

21 neuze ivez e vije torret va emglev
gant David, va servijer,
e-doare ma n'en dije mui mibien o ren war
e dron,
evel gant al levidi, ar veleien, va gwaziaded.

22 En hevelep doare na c'heller ket niveriñ
armead an neñv
na kontañ traezh ar mor,
evel-se e lieskementin lignez David, va servijer;
hag al levidi a gas da benn va servijerezh.

23 Komz an Aotrou a zegouezhas gant Yeremia dindan ar gerioù-mañ : 24 Ha n'ac'h eus ket gwelet petra a lavar an dud-se : An daou diegezh dibabet gant an Aotrou en deus o distaolet ! En doare-se e tisprizont va fobl, ken n'eo mui evito ur vroad. 25 Neuze, evel-henn e komz an Aotrou :

Va emglev gant an deiz ha gant an noz,
lezennoù an neñv hag an douar,
hag-eñ n'em eus ket o diazezet?

26 Neuze, hag-eñ e tistaolfen lignez Yakob ha
David, va servijer,
hag e chomfen hep kemer eus o diskennidi
evel renerien war lignez Abraham, Izaak ha
Yakob,
pa gemmin o flanedenn, ha m'am bo trugarez
outo.

34 Yeremia a gemenn dibenn Sedekias.

1 Sed ar gomz a zegouezhas gant Yeremia, a-berzh an Aotrou, tra m'edo Nabukodonosor, roue Babel, hag e arme a-bezh, koulz hag an holl rouantelezhioù eus an douar sujet d'e veli, hag an holl bobloù o stourm ouzh kêr Jeruzalem hag ouzh an holl gêrioù en he dalc'h. 2 Evel-henn e komz an Aotrou, Doue Israel : Kae da gomz ouzh Sedekias, roue Youda, lavarout a ri dezhañ : Evel-henn e komz an Aotrou :

«Setu ma'z an da zroukreiñ ar gêr-mañ
etre daouarn roue Babel,
hag he deviñ a ray gant an tan.
3 Te da-unan ne d-i ket hebiou d'e zaouarn,
rak tapet e vezi hep mar ebet
ha droukroet dezhañ.
Da zaoulagad a welo daoulagad roue Babel,
ha komz a ri outañ a c'henou da c'henou.
Ha da Vabel ez i.

4 Koulskoude, selaou komz an Aotrou, Sedekias, roue Youda ! Evel-henn e komz warnout an Aotrou :

«Ne varvi ket gant ar c'hleze,
5 mervel a ri e peoc'h.
Hag evel ma'z eus bet devet frond
evit da dadoù,
ar rouaned a-wezhall a zo bet ez raok,
evel-se e vo devet frond evidout
hag e vo graet ar klemmadenn :
‘Siwazh ! Aotrou !’
Honnezh eo ar gomz am eus-me lavaret –
diougan an Aotrou !»

[6] Yeremia, ar profed, a lavaras da Sedekias,
roue Youda, an holl gomzoù-se, e Jeruzalem.
[7] Ha neuze, arme roue Babel a stourme ouzh
Jeruzalem hag ouzh an holl gêrioù eus Youda
o terc'hel penn c'hoazh, ouzh Lakish hag ouzh
Azeka, rak ar re-mañ a oa ar c'hêrioù kreñv
nemeto a chome e-touez kêrioù Youda.

Dieubidigezh ar sklaved.

[8] Sed ar gomz a zegouezhas gant Yeremia,
a-berzh an Aotrou, goude m'en devoa Sedekias
skoulmet un emglev gant holl bobl Jeruzalem,
evit embann dezho an dieubidigezh. [9] Pep hini
a ranke lezel da vont er frankiz e sklaved
hebreat, gwaz pe vaouez, e-doare ma ne zalc'hfe
den ebet e sklavelezh ur Youdaad, e vreur.
[10] An holl dud uhel, hag ar bobl a-bezh aet
e-barzh an emglev a asantas lezel da vont er
frankiz pep hini e sklaved, gwaz pe vaouez,
e-doare da chom hep o derc'hel mui
e sklavelezh ; asantiñ a rejont hag o c'has kuit
dieub. [11] Met a-c'houdevezh, o tistreiñ war
o mennozh, e lakjont ar sklaved da zont en-dro,
gwazed ha merc'hed, o devoa kaset kuit dieub,
hag e lakjont anezho adarre er sklavelezh,
gwazed ha merc'hed.

[12] Hogen, komz an Aotrou a zeuas neuze da
Yeremia, dindan ar c'homzoù-mañ : [13] Evel-henn
e komz an Aotrou, Doue Israel : Me am eus
skoulmet ur gevredad gant ho tadoù, en deiz
m'o lakis da vont er-maez eus Bro-Ejipt, eus ti
ar sklavelezh, en ur lavarout : [14] «A-benn seizh
bloavezh, pep hini ac'hanoc'h a gaso kuit dieub
e vreur hebreat en devo en em werzhet dezhañ ;
e-pad seizh bloavezh e servijo ac'hanout, met
da-c'houde e kasi anezhañ dieub eus da di, en
e frankiz.» Met ho tadoù n'o deus ket va
selaouet, n'o deus ket astennet o divskouarn da
glevout.

[15] C'hwi avat a oa distroet hiziv, graet ho poa
ar pezh a zo reizh d'am daoulagad, en ur
embann pep hini dieubidigezh e nesañ,
skoulmet ho poa un emglev dirazon en Ti a zo
bet lakaet va anv dezhañ. [16] Met da-c'houde, en
ur zont en-dro war ho mennozh hag en ur
halegañ va anv, hoc'h eus adkemeret pep hini
e sklavour, gwaz pe vaouez, ho poa kaset kuit
dieub, hag o rediet hoc'h eus da vezañ en-dro ho
sklavourien hag o sklavourezed.

[17] En abeg da-se, e komz evel-henn an
Aotrou : N'hoc'h eus ket va selaouet, c'hwi, evit
embann pep hini ac'hanoc'h dieubidigezh
e nesañ setu ac'hanta ma roan-me frankiz
warnoc'h -diougan an Aotrou, d'ar c'hleze, d'ar
vosenn ha d'an naonegezh, ma rin ac'hanoc'h ur
spontailh evit holl rouantelezhioù an douar.
[18] Hag ar wazed o deus torret va emglev, ar re
n'o deus ket dalc'het d'an emglev o devoa
skoulmet dirazon, setu m'o lakan evel un tarv
yaouank o deus troc'het etre daou hag ez int
tremenet an daou damm anezhañ, [19] renerien
Youda ha renerien Jeruzalem, an dizhoged hag
ar veleien, an holl bobl eus ar vro a zo tremenet
etre tammoù an tarv yaouank, [20] o droukreiñ
a rin etre daouarn o enebourien hag etre
daouarn ar re a c'hoanta lemel o buhez diganto,
hag o c'horfoù marv a servijo da vagadurezh da
evned an neñv ha da loened gouez an douar.
[21] Sedekias ivez, roue Youda, hag e renerien,
o droukreiñ a rin etre daouarn o enebourien,
etre daouarn ar re a c'hoanta lemel o buhez
diganto, hag etre daouarn arme roue Babel a zo
o paouez pellaat diouzhoc'h. [22] Setu ma'z an da
reiñ urzhioù -diougan an Aotrou, ha d'o degas
en-dro etrezek ar gêr-mañ, evit stourm outi, he
c'hemer hag he deviñ gant an tan. Hag eus
kêrioù Youda e rin ur vro digenvez, den ebet
ken o chom enni.

35 Skouer ar Rekabiz.

[1] Sed ar gomz a zegouezhas gant Yeremia,
a-berzh an Aotrou, e deizioù-ren Joakim, mab
Hoshia, roue Youda, evit lavarout dezhañ :
[2] «Kae da gaout tiegezh ar Rekabiz, komz a ri
outo, hag o degas a ri e-barzh Ti an Aotrou, en
unan eus ar salioù ha reiñ a ri dezho gwin da
evañ.» [3] Kemer a ris Yazania, mab Yeremia, mab
Habasinia, koulz hag e vreudeur, e holl vibien
hag holl diegezh Rekabiz. [4] Hag o degas a ris da
Di an Aotrou, e sal mibien Hanan, mab Igdalia,
den da Zoue, ar sal a zo stok da gambr ar
renerien, a-zioc'h sal Maasia, mab Shalloum,
mirour an treuzoù. [5] Lakaat a ris dirak mibien
tiegezh ar Rekabiz kirinoù leun a win ha kopoù,
hag e lavaris dezho : «Evit gwin !» [6] Lavarout
a rejont : «N'evimp ket a win, rak Yonadab,
mab Rekab, hon tad, en deus roet dimp an
urzh-mañ :

«Arabat evañ gwin,
na c'hwi nag ho mibien, da virviken.
7 Ne savot ket a di, ne daolot ket a had,
ne blantot ket a winienn
ha n'ho pezo netra a gement-se.
Met dindan an deltenn eo e vevot
penn-da-benn ho puhez,
evit bevañ ur pennad hir a zevezhioù
war-c'horre an tamm douar
lec'h ma'z oc'h tremenidi nemetken.»

8 Sentet hon eus ouzh kemennadurioù Yonadab, mab Rekab, hon tad, e kement en deus gourc'hemennet dimp : N'evomp ket a win hor buhez-pad, na ni nag hor gwragez nag hor mibien nag hor merc'hed; 9 ne savomp ket a di, n'hor bevez na gwinienn, na park da hadañ ennañ, 10 dindan an deltenn e vezomp o chom. Sentet hon eus ha miret e pep tra gourc'hemenn Ionadab, hon tad. 11 Met pa 'z eo pignet a-enep ar vro Nabukodonosor, roue Babel, hon eus lavaret : "Deuit, deuomp hon-unan, antreomp e-barzh Jeruzalem, evit tec'hout diouzh arme ar Galdeiz ha diouzh arme Aram." Hag hon eus graet hon annez e Jeruzalem.»

12 Komz an Aotrou a zegouezhas neuze gant Yeremia, dindan ar gerioù-mañ : 13 Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek, Doue Israel : Kae da lavarout da wazed Youda ha da Jeruzalemiz : Ha ne zegemerot ket va c'hentel, dre sentiñ ouzh va c'homzoù? -diougan an Aotrou. 14 Miret eo bet komz Ionadab, mab Rekab, hag en devoa gourc'hemennet d'e vibien chom hep evañ gwin, ha betek hiziv n'o deus ket evet, en ur sentiñ ouzh urzh o hendad ; ha me am eus komzet ouzhoc'h hep skuizhañ, ha n'hoc'h eus ket va selaouet ! 15 Kaset am eus deoc'h va holl servijerien, ar brofeded, hep skuizhañ, evit lavarout deoc'h : Distroit eta pep hini diouzh e hent fall, reizhit hoc'h oberoù, n'it ket da heul doueed all evit o servijañ, hag e chomot war an douar am eus roet deoc'h ha d'ho tadoù. Met n'hoc'h eus ket troet ho skouarn d'am selaou ! 16 Evel-se, mibien Ionadab, mab Rekab, o deus miret an urzh bet roet dezho gant o hendad, hogen, ar bobl-mañ n'he deus ket va selaouet ! 17 En abeg da-se, eo evel-henn e komz an Aotrou hollc'halloudek, Doue Israel : Setu ma lakan da zont war Youda ha war holl Jeruzalemiz an holl walleur am eus komzet anezhañ, dre m'am eus komzet outo ha n'o deus ket selaouet, m'am eus o galvet ha n'o deus ket respontet.

18 Ha Yeremia a lavaras da diegezh ar Rekabiz : «Evel-henn e komz an Aotrou hollc'halloudek, Doue Israel : Peogwir hoc'h eus sentet ouzh urzh Ionadab, ho tad, ha m'hoc'h eus miret e holl urzhioù ha sevenet kement en devoa gourc'hemennet deoc'h, 19 Ac'hanta ! Evel-henn eo e komz an Aotrou hollc'halloudek, Doue Israel : Ionadab, mab Rekab, biken ne ray diouer dezhañ unan bennak eus e ziskennidi evit en em zerc'hel dirazon da viken.

36 Ar rollad devet gant Joakim hag adskrivet gant Barouk.

1 Hogen, e-doug pevare bloavezh-ren Joakim, mab Josias, roue Youda, ar gomz-mañ a zegouezhas gant Yeremia, a-berzh an Aotrou, dindan ar gerioù-mañ : 2 «Pourchas dit ul levr-rolled, ma skrivi warnañ an holl gomzoù am eus lavaret dit a-enep Jeruzalem, a-enep Youda hag a-enep an holl vroadoù, adalek an deiz m'am eus kroget da gomz ouzhit, en, deizioù Josias betek hiziv an deiz. 3 Marteze, dre glevout meneg eus an holl zroug emaon e soñj d'ober dezho, tud tiegezh Youda, e tistroint pep hini diouzh e hent fallakr, hag e c'hellin pardoniñ o gwall hag o fec'hed.» 4 Yeremia a c'halvas Barouk, mab Neria, ha Barouk a skrivas war ar rollad, diwar diwar glevout Yeremia, an holl gomzoù en devoa an Aotrou lavaret dezhañ.

5 Neuze Yeremia a roas an urzh-mañ da vBarouk : «Dalc'het on-me, ne c'hellan ket mont e-barzh Ti an Aotrou. 6 Te a yelo, ha diwar ar rollad ac'h eus skrivet dre va c'hlevout, e lenni holl gomzoù an Aotrou d'ar bobl o selaou, e Ti an Aotrou da-geñver deiz ar yun ; o lenn a ri ivez da glevout d'an holl Youdaiz a erruo eus o c'hêrioù. 7 Marteze e lakaint o aspedennoù da sevel etrezek an Aotrou, hag e tistroint pep hini diouzh e hent fallakr, rak bras eo ar gounnar ha bras ar fulor en deus kendrec'het an Aotrou e-keñver ar bobl-se.» 8 Barouk, mab Neria, a sevenas pep tra hervez gourc'hemenn Yeremia, ar profed, en ur lenn

e-barzh al levr, komzoù an Aotrou, e Ti an
Aotrou.
9 Hogen, e-doug pempvet bloavezh-ren
Joakim, mab Josias, roue Youda, d'an navet
miz, e voe embannet urzh ar yun dirak an
Aotrou, evit poblañs Jeruzalem en he fezh hag
evit ar boblañs a c'hellfe dont eus kêrioù Youda
da Jeruzalem. 10 Barouk a lennas e-barzh al levr
komzoù Yeremia, e Ti an Aotrou, e sal Gemaria,
mab Shafan, ar sekretour meur, er porzh
war-laez, e toull Dor nevez Ti an Aotrou ; lenn
a reas en ur reiñ da glevout d'ar bobl a-bezh.
11 Hogen, Mikaya, mab Gemaria, mab
Shafan, klevet gantañ an holl gomzoù digant an
Aotrou el levr, 12 a ziskennas da di ar roue, da
sal ar sekretour, ha setu ma oa azezet eno en un
dalc'h, an holl renerien : Elisama, ar sekretour
meur, Delaia, mab Semeia, Elnatan, mab
Ac'hobor, Gemaria, mab Shafan, Sedekias, mab
Hanania hag an holl renerien. 13 Mikaya
a zezrevellas dezho an holl gomzoù en devoa
klevet e-keit ha ma oa Barouk o lenn e-barzh al
levr ouzh divskouarn ar bobl.
14 An holl renerien a gasas da vBarouk
Yehoudi, mab Netania, mab Selemia, mab
Koushi, da lavarout dezhañ : «Ar rollad ac'h eus
lennet ennañ en ur reiñ da glevout d'ar bobl,
kemer anezhañ ganit ha deus.» Barouk, mab
Neria, a gemeras gantañ ar rollad hag a yeas d'o
c'hichen. 15 Lavarout a rejont dezhañ : «Azez ha
lenn, dimp da glevout !» Barouk a lennas dezho
da glevout. 16 Met pa glevent an holl gomzoù-se,
e sellent an eil ouzh egile en ur grenañ, hag
e lavarjont : «Ret eo dimp kemenn d'ar roue an
holl gomzoù-se.» 17 Hag e c'houlennjont digant
Barouk : «Lavar dimp eta penaos ac'h eus
skrivet an holl gomzoù-se.» 18 Barouk
a respontas : «A vouezh uhel e tibune din an
holl gomzoù-se, ha me o skrive war al levr gant
liv.» 19 Ar renerien a lavaras da
vBarouk : «Kae kuit da guzhat, koulz ha
Yeremia, hag arabat e oufe den pelec'h
e vezot !» 20 Ha neuze ez ejont da gaout ar roue
e-barzh ar porzh, goude lakaat ar rollad e sal
Elisama, ar sekretour, hag e rojont da glevout
d'ar roue an danevell eus an afer a-bezh.
21 Ar roue a gasas Iudi da gerc'hat ar rollad,
hag hemañ en kemeras e sal Elisama, ar
sekretour. En lenn a reas, ar roue o selaou,
kenkoulz hag an holl renerien en o sav e-kichen
ar roue. 22 Ar roue a oa azezet e-barzh an
ti-goañv – bez' edod en navet miz – ha dirazañ
e oa ur glaouier war enaou. 23 Hogen, kerkent ha
m'en deveze Iudi lennet tri pe bevar bann, ar
roue o zroc'he kuit gant kontellig ar skrib hag
o stlape e tan ar glaouier, betek d'ar rollad
a-bezh bezañ kuzumet war dan ar glaouier.
24 Nag ar roue, nag hini ebet eus e servijerien,
diwar glevout an holl gomzoù-se, ne grenjont
gant ar spont na ne rogjont o dilhad.
25 Koulskoude, Elnatan, Dalaia ha Gemaria
o devoa pouezet war ar roue, evit na zevje ket
ar rollad, met ne selaouas ket anezho. 26 Ar roue
a c'hourc'hemennas neuze da Yerac'hmeel, mab
ar roue, da Saraia, mab Azriel, ha da Selemia,
mab Abdeel, mont da gregiñ e Barouk, ar
skriver, hag e Yeremia, ar profed; met an
Aotrou o c'huzhas.
27 Ha komz an Aotrou a zegouezhas gant
Yeremia, goude m'en devoa ar roue devet ar
rollad, gant ar c'homzoù en devoa Barouk
skrivet ennañ diwar glevout Yeremia.
28 «Pourchas dit adarre ur rollad all, ha skriv
warnañ an holl gomzoù a oa war ar rollad
kentañ, bet devet gant Joakim, roue Youda.»
29 Hag a-enep Joakim, roue Youda, e lavari :
Evel-henn e komz an Aotrou : Te ac'h eus devet
ar rollad-se en ur lavarout : Perak ac'h eus
skrivet warnañ : Roue Babel a zeuio hep mar
ebet, gwastañ 'ray ar vro-mañ ha lakaat da
steuziañ kuit tud ha loened ? 30 En abeg da-se,
evel-henn e komz an Aotrou a-enep Joakim,
roue Youda : Ne vo evitañ den ebet azezet war
uhelgador David, hag e gorf marv a vo stlapet
dindan gwrez an deiz ha yenijenn an noz.
31 Warnañ, war e ziskennidi ha war e servijerien
e kastizin o gwall, hag e lakain da zont warno,
war Jeruzalem ha war dud Youda, an holl zroug
am eus rakkemennet dezho, hep m'o divije
selaouet !
32 Ha Yeremia a gemeras un eil rollad hag en
roas da vBarouk, mab Neria, ar skrib, hag
hemañ a skrivas warnañ, diwar lavar Yeremia,
holl gomzoù al levr a oa bet dêvet en tan gant
Joakim, roue Youda. Ha kalz komzoù all evel ar
re-se a voe c'hoazh staget outo.

37 Yeremia en toull-bac'h.

1 Ar roue Sedekias, mab Josias, a voe roue
e-lec'h Iechonia, mab Joakim : eñ eo a oa bet
lakaet da roue war Bro-Youda gant
Nabukodonosor, roue Babel. 2 Met nag eñ nag
e servijerien, na pobl ar vro ne selaoujont ar
c'homzoù en devoa lavaret an Aotrou dre
waziadezh Yeremia, ar profed.

3 Ar roue Sedekias a gasas Yehoukal, mab
Selemia, hag ar beleg Sofonia, mab Maaseia, da
gavout Yeremia, ar profed, evit lavarout
dezhañ : «Ped eta evidomp an Aotrou, hon
Doue !» 4 Yeremia, d'an ampoent, a yae hag
a zeue e-mesk ar bobl : ne oa ket bet c'hoazh
taolet en toull-bac'h. 5 Koulskoude, arme Faraon
a oa loc'het er-maez eus an Ejipt, hag o kaout ar
c'heloù e oa pellaet diouzh Jeruzalem ar
Galdeiz, a lakae ar seziz warni.

6 Neuze, komz an Aotrou a zegouezhas gant
Yeremia, evit lavarout dezhañ : Evel-henn
e komz an Aotrou, Doue Israel : Evel-henn
e respontot da roue Youda, hag ho kas d'am
c'haout evit kemer ali diganin : Arme Faraon
hag a oa deuet er-maez d'ho skoazellañ, setu ma
tistro en he bro, en Ejipt. 8 Ar Galdeiz a zistroio,
evit stourm a-enep ar gêr-mañ, he c'hemer hag
he deviñ en tan. 9 Evel-henn e komz an Aotrou :
N'en em douellit ket hoc'h-unan, o lavarout : Ar
Galdeiz hep mar a yelo kuit diouzhimp ; rak
mont kuit ne raint ket. 10 Ha goude m'ho pije
faezhet holl arme ar Galdeiz o stourm ouzhoc'h,
ha na chomje anezhi nemet tud gloazet da
vervel, en em lakfent en o sav, pep hini en
e deltenn, evit deviñ ar gêr-mañ dre an tan.

Yeremia bac'het warnañ.

11 Hogen, o vezañ m'he devoa arme ar
Galdeiz pellaet diouzh Jeruzalem dre ma tostae
arme Faraon, 12 e fellas da Yeremia mont
er-maez eus Jeruzalem, evit mont da vro
Benjamin, e-sell da reizhañ ur rannidigezh etre
e dud. 13 Met pa erruas e-kichen dor Benjamin,
e oa eno ur penngward, e anv Ieria, mab
Selemia, mab Hanania ; hemañ a grogas
e Yeremia, ar profed, o lavarout : «Tremen a rez
e tu ar Galdeiz !» 14 Yeremia da respont : «N'eo
ket gwir ! Ne dremenan ket e tu ar Galdeiz !»
Ieria n'e selaouas ket, kregiñ a reas ennañ, hag
e zegas d'ar renerien. 15 Ar renerien a yeas droug
enno a-enep Yeremia, a skoas gantañ hag
a vac'has anezhañ e ti Jonatan, ar sekretour
meur, rak ur c'harc'har a oa bet graet eus an
ti-se. 16 Evel-se, Yeremia a yeas en un toullbac'h
bolzennet, hag a chomas ennañ ur pennad hir
a zevezhioù.

17 Un deiz, ar roue Sedekias a lakaas
e gerc'hat, hag ar roue a reas outañ goulennoù
e-kuzh. Lavarout a reas : «Daoust hag ez eus ur
gomz a-berzh an Aotrou ?» Yeremia
a respontas : «Ya sur !», ha da-c'houde :
«Lakaet e vezi etre daouarn roue Babel.»
18 Neuze Yeremia a lavaras d'ar roue
Sedekias : «War be boent am eus pec'het
ez-enep, a-enep da servijerien hag a-enep ar
bobl-mañ, m'hoc'h eus va lakaet er c'harc'har ?
19 Pelec'h eta emañ ho profeded, ar re o deus
diouganet deoc'h o lavarout : «Ne zeuio ket
a-enep deoc'h roue Babel, nag a-enep ar
vro-mañ ? 20 Ha bremañ, teurvez selaou, aotrou
roue ! Ra vo degemeret mat ganit va
daspedenn : n'am laka ket da zistreiñ da di
Jonatan ar sekretour meur, gant aon na varvfen
eno !» 21 Ar roue Sedekias a c'hourc'hemennas
neuze lakaat Yeremia dindan evezh e porzh ar
warded, ha reiñ dezhañ bemdez un dorzh vara
eus straed ar varaerien, betek na vefe ken bara
e kêr. Ha Yeremia a chomas e porzh ar warded.

38 Yeremia er puñs-glav sikouret gant Ebed-Melek.

1 Safatia, mab Matan, Godolia, mab Pasour,
Youkal, mab Selemia, ha Pasour, mab Melkia,
a glevas ar c'homzoù a lavare Yeremia d'ar bobl
a-bezh. 2 Evel-henn e komz an Aotrou : «An neb
a vano e-barzh ar gêr-mañ a varvo dre ar
c'hleze, dre an naonegezh ha dre ar vosenn ; an
neb an em zaskoro d'ar Galdeiz a vevo : e vuhez
en devo da breizh, bevañ 'ray. 3 Evel-henn
e komz an Aotrou : Ar gêr-mañ a vo, hep mar
ebet, lakaet e dalc'h arme roue Babel, kemer
a ray anezhi.»

4 Ar renerien neuze a lavaras d'ar
roue : «Ra vo lakaet an den-se d'ar marv,
peogwir e tigaloneka ar vrezelourien, chomet
e-barzh ar gêr-mañ, koulz hag ar bobl a-bezh.
o lavarout seurt komzoù. An den-se,
e gwirionez, ne glask ket silvidigezh ar
bobl-mañ, met he gwalleur.» 5 Respont a reas ar

roue Sedekias : «Setu eñ amañ ! Etre ho
taouarn emañ, rak ar roue ne c'hell netra en
hoc'h enep.» 6 Kregiñ a rejont eta e Yeremia hag
e stlepel e puñs-glav Melkia, mab ar roue, a oa
e-barzh porzh ar warded; diskenn a rejont
Yeremia war-bouez kerdin. E-barzh ar
puñs-glav ne oa ket a zour, met fank hepken, ha
Yeremia a sankas er fank.

7 Ebed-Melek, ar C'housiad, un tizhog eus ti
ar roue, a ouezas e oa bet lakaet Yeremia er
puñs-glav. A-greiz m'edo ar roue azezet
e-kichen dor Benjamin, 8 e teuas Ebed-Melek
er-maez eus ti ar roue da gomz ouzh ar roue, en
ur lavarout dezhañ : 9 «Aotrou roue, an dud-se
o deus graet fall e kement o deus graet da
Yeremia, ar profed : e stlapet o deus er
puñs-glav, lec'h ma varvo gant an aon, rak n'eus
mui a vara e kêr.» 10 Ar roue a roas neuze an
urzh-mañ da Ebed-Melek, ar C'housiad :
«Kemer ac'hann tri gwaz da vont ganit, ha laka
da zont er-maez eus ar puñs-glav Yeremia, ar
profed, a-raok ma varvo .» 11 Ebed-Melek
a gemeras ar wazed da vont gantañ hag a yeas
e-barzh ti ar roue, er sal-dilhad ; kemer a reas
eno truilhoù ha dilhad kozh, hag a lakaas da
dremen betek Yeremia e-barzh ar puñs gant
kerdin. 12 Ebed-Melek, ar C'housiad, a lavaras
da Yeremia : «Laka an truilhoù kozh-mañ
hag ar c'hozh dilhad dindan da gazelioù,
a-zindan ar c'herdin.» Pezh a reas Yeremia.
13 Sachañ a rejont neuze war Yeremia war-bouez
ar c'herdin, hag e voe tennet er-maez eus ar
puñs-glav. Ha Yeremia a chomas e-barzh porzh
ar warded.

Diviz diwezhañ Yeremia ouzh Sedekias.

14 Ar roue Sedekias a lakaas kerc'hat
Yeremia, ar profed, hag e zegas en e gichen en
trede toull-dor eus Ti an Aotrou. Ar roue
a lavaras da Yeremia : «Un dra am eus da
c'houlenn ouzhit, na guzh ket anezhañ ouzhin.»
15 Yeremia a respontas da Sedekias : «Mar en
lavaran dit, daoust ha n'am lakai ket da vervel ?
Ha ma roan ali dit, n'am selaoui ket !» 16 Ar roue
Sedekias a reas neuze da Yeremia al le-mañ,
e-kuzh :»Dre vuhez an Aotrou hag en deus roet
dimp ar vuhez-mañ ! n'az lakain ket da vervel
ha n'az roin ket etre daouarn an dud-se
a c'hoanta lemel da vuhez diganit.»
17 Ha Yeremia a lavaras da Sedekias :
«Evel-henn e komz an Aotrou hollc'halloudek,
Doue Israel : Mar asantez en em zaskoriñ da
renerien roue Babel, e savetei da vuhez hag ar
gêr-mañ ne vo ket devet gant an tan ; bevañ a ri,
te ha da re. 18 Met ma n'en em zaskorez ket da
renerien roue Babel, ar gêr-mañ a vo droukroet
etre daouarn ar Galdeiz, hag he deviñ a raint dre
an tan, ha te n'en em salvi ket diouzh
o daouarn.» 19 Ar roue Sedekias a lavaras da
Yeremia : «Nec'het on en abeg d'ar Youdaiz
o deus tremenet e tu ar Galdeiz ; marteze e vin
lakaet etre o daouarn, hag e raint al lu warnon.»
20 Respont a reas Yeremia : «Ne vi ket lakaet
etre o daouarn. Selaou 'ta mouezh an Aotrou er
pezh a lavaran dit : evit ma c'hoarvezo ar mad
ganit ha ma chomo ganit da vibien. 21 Met ma
nac'hez en em zaskoriñ, setu ar pezh en deus an
Aotrou va lakaet da welout : 22 An holl vaouezed
chomet c'hoazh e ti roue Youda a vo kaset da
renerien roue Babel, hag e lavarint :

Da douellet o deus, trec'het o deus warnout
da vignoned tostañ !
Da dreid a batouilhez er fankigell,
int o deus en em sachet kuit !

23 Ya ! Da holl wragez ha da vibien a vo
kaset d'ar Galdeiz ; te da-unan ne dremeni ket
hebiou d'o daouarn, met krapet e vi gant dorn
roue Babel; hag ar gêr-mañ a vo devet gant an
tan.»

24 Sedekias a lavaras neuze da Yeremia :
«Arabat e oufe den netra eus ar c'homzoù-se, ha
neuze ne varvi ket. 25 Ma oar ar renerien am eus
komzet ganit, ha ma teuont d'az kaout, en ur
lavarout : "Ro dimp da c'houzout petra 'c'h eus
lavaret d'ar roue, ha petra en deus hemañ lavaret
dit, na guzh netra ouzhimp, ha ne raimp ket dit
mervel?", 26 e responti dezho : "Displegañ 'raen
va aspedenn dirak ar roue, evit n'am lakfe ket
da zistreiñ e ti Jonatan evit mervel ennañ."»

27 An holl renerien a zeuas da gaout Yeremia
hag a reas outañ goulennoù. Titouroù a roas
dezho gant ar gerioù end-eeun en doa
gourc'hemennet ar roue, hag int a lezas ar
peoc'h gantañ, rak an emziviz ne oa ket bet
klevet. 28 Ha Yeremia a chomas e porzh ar
warded betek an deiz ma voe kemeret
Jeruzalem.

39 Yeremia e kouezhidigezh Jeruzalem.

1 Pa voe 'ta kemeret Jeruzalem, en navet
bloavezh-ren Sedekias, roue Youda, d'an dekvet
miz, ez erruas Nabukodonosor, roue Babel, gant
e holl arme, dirak Jeruzalem, hag e lakjont ar
seziz warni. 2 En unnekvet bloavezh-ren
Sedekias, d'ar pevare miz, d'an nav eus ar miz
e voe graet un toull-freuz e moger kêr. 3 Mont
a reas neuze, e-barzh, holl bennadurezhioù roue
Babel, hag en em ziazezañ a rejont e dor ar
C'hreiz : Nergel-Sereser, Samegar-Nabu,
Sarsac'him, an tizhog-meur, hag holl renerien
all roue Babel.

4 Sedekias eta, roue Youda, hag an holl
vrezelourien, pa weljont kement-se, a dec'has
kuit hag a yeas er-maez eus kêr, en noz, dre
hent liorzh ar roue, dre an Nor etre an div
voger, hag a gemeras hent an Araba. 5 Met arme
ar Galdeiz a hastas mont war o lerc'h hag
a dizhas Sedekias e maezioù Yeriko. Paket
e voe ha lakaet da bignat etrezek
Nabukodonosor, roue Babel, e Rebla, e bro
Hamat, hag hemañ a zougas barnedigezhioù en
e enep. 6 Roue Babel a gontellas mibien
Sedekias e Rebla, dindan e zaoulagad ; roue
Babel a gontellas ivez holl bennadurezhioù
Youda. 7 Ha da-c'houde e vrevas e zaoulagad da
Sedekias hag e stagas anezhañ gant ur chadenn
arem doubl, evit e zegas gantañ da Vabel.
8 Ar Galdeiz a skoas an tan e ti ar roue ha tiez an
dud prevez, ha da-c'houde, e tiskarjont
mogerioù-tro Jeruzalem. 9 Ar pezh a vane eus ar
boblañs lezet e kêr, an dec'hidi a oa tremenet
diouzh e du, hag ar restad eus ar vicherourien,
a voe dezouget da Vabel, gant Nabuzardan,
kabiten ar warded. 10 Met pobl an dudigoù dister
ha n'o devoa netra, Nabuzardan, kabiten ar
warded, a lezas un darn anezho e bro Youda hag
a roas dezho gwiniegi ha parkeier, en deiz-se.

11 Nabukodonosor, roue Babel, en devoa roet
an urzh-mañ da Nabuzardan, kabiten ar warded,
diwar-benn Yeremia : 12 «Kemer anezhañ, taol
evezh warnañ, na ra droug ebet dezhañ ; met
gra outañ evel ma lavaro dit.» 13 Neuze
Nabuzardan, an tizhog-meur, ha Nergel-Sereser,
an hudour-meur, hag holl bennofiserien roue
Babel, 14 a lakaas eta kerc'hat Yeremia e porzh ar
warded, hag a fizias anezhañ etre daouarn
Godolia, mab Ac'hikam, mab Shafan, evit e gas
gantañ d'e gêr. Ha chom a reas e-mesk ar bobl.

Silvidigezh Ebed-Melek.

15 Tra m'edo dalc'het e porzh ar warded, e oa
degouezhet komz an Aotrou gant Yeremia, da
lavarout dezhañ : 16 «Kae da lavarout da
Ebed-Melek, ar C'housiad : "Evel-henn e komz
Aotrou hollc'halloudek, Doue Israel : Setu ma'z
an da seveniñ va c'homzoù diwar-benn ar
gêr-mañ, evit he gwalleur ha neket evit hec'h
eurvad : pa zegouezhint dindan da zaoulagad,
en deiz-se. 17 E salvin ac'hanout – diougan an
Aotrou – ha ne vezi ket lakaet etre daouarn an
dud a grenez dirazo. 18 Rak da lakaat a rin, hep
arvar, da vont hebiou, ne gouezhi ket dindan ar
c'hleze, da vuhez az pezo e-giz preizh, rak
fiziañs ac'h eus bet ennon -diougan an
Aotrou."»

40 Yeremia dieubet.

1 Sed ar gomz a zegouezhas gant Yeremia,
a-berzh an Aotrou, goude m'en devoa
Nabuzardan, kabiten ar warded, e gaset kuit eus
Rama ; pa gemeras anezhañ, tra ma oa staget
gant chadennoù e-mesk an holl harluidi eus
Jeruzalem hag eus Youda, da vezañ divroet
e Babel.

2 Kabiten ar warded a gemeras Yeremia en
e bart hag a lavaras dezhañ : «Ya, da Zoue en
devoa rakkemennet ar gwalleur-se evit ar
vro-mañ 3 hag e lakaet da c'hoarvezout ; an
Aotrou en deus graet ar pezh en doa diouganet.
O vezañ m'hoc'h eus pec'het a-enep an Aotrou,
ha ma n'hoc'h eus ket selaouet e vouezh, ez eo
c'hoarvezet kement-se. 4 Ha bremañ, setu m'az
tieuban hiziv diouzh ar chadennoù ac'h eus
ouzh da zaouarn. Mar plij dit dont ganin da
Vabel, deus, hag e vin war evezh ac'hanout; met
ma tisplij dit dont ganin da Vabel, na zeu ket.
Gwel, ar vro a-bezh a zo dirazout ; kae d'al lec'h
a fell dit, ha d'al lec'h m'ac'h eus ezhomm mont.

5 Distro, emezañ, da gaout Godolia, mab
Ac'hikam, mab Shafan, a zo bet lakaet gant
roue Babel da c'houarner war gêrioù Youda, ha
chom gantañ e-mesk ar bobl, pe, a-hend-all, kae
lec'h ma kavez mat mont.» Ha kabiten ar
warded, o vezañ roet dezhañ bitailh ha prof,
e lezas da vont kuit. 6 Yeremia a yeas da gaout

Godolia, mab Ac'hikam, e Mispa, ha menel
a reas gantañ, e-mesk ar bobl a oa bet lezet
er vro.

Godolia, gouarnour Youda.

7 An holl bennoù-bagadoù a oa c'hoazh war
ar maez gant o zud, a zeskas en devoa roue
Babel lakaet Godolia, mab Ac'hikam, da
c'houarner war ar vro, ha fiziet ennañ gwazed,
merc'hed ha bugale hag ar re eus tudigoù dister
ar vro na oant ket degaset da vBabel. 8 Mont
a rejont da gaout Godolia, e Mispa : bez' e oa
Ismael, mab Natania, Jonatan, mab Karea,
Saraia, mab Tanehumet, mibien Ofi, an
Netofaiad, Iezonias, mab ar Maac'hakatiad, int
hag o zud. 9 Godolia, mab Ac'hikam, mab
Shafan, a reas dezho al le-mañ, koulz ha d'o
zud : «N'ho pet ket aon o servijañ ar Galdeiz,
chomit e-barzh ar vro, servijit roue Babel, hag
e vo mat ar bed ganeoc'h. 10 Evidon-me, setu
m'emaon o chom e Mispa, evit bezañ kiriek
dirak ar Galdeiz a zeu en hor bro. Ha c'hwi,
eostit gwin, frouezh hag eoul, lakait-i en ho
listri ; chomit er c'hêrioù a zo en ho talc'h.»

11 An holl Youdaiz a oa o chom e bro vMoab,
e-kichen mibien Ammon, hag e bro Edom, hag
ar re a oa en holl vroioù, a zeskas, int ivez, en
devoa roue Babel lezet un nemorant e Youda ha
lakaet warno da c'houarner Godolia mab
Ac'hikam, mab Shafan; 12 an holl Youdaiz-se
a zistroas int ivez diouzh an holl lec'hioù e oant
bet argaset enno ; erruet e bro Youda, e-kichen
Godolia, e Mispa, ec'h eostjont gwin ha frouezh
puilh-meurbet.

13 Jonatan, mab Karea, hag an holl
bennoù-bagadoù a oa war ar maez, a zeuas da
gaout Godolia, e Mispa, 14 hag a lavaras
dezhañ : «Ha gouzout a rez en deus Baalis, roue
mibien Ammon, kaset Ismael, mab Natania, da
lemel da vuhez diganit ?» Met Godolia, mab
Ac'hikam, n'o c'hredas ket.

15 Jonatan, mab Karea, a lavaras neuze da
Godolia, e-kuzh, e Mispa : «Ro aotre din da
vont da lazhañ Ismael, mab Natania, hep ma
ouezfe den ebet. Perak e klaskfe lemel da vuhez
diganit ? Perak e vije strewet an holl Youdaiz
dastumet ez kichen, ha perak ez aje da goll
ar restad eus Youda !» 16 Hogen, Godolia, mab
Ac'hikam, a lavaras da Jonatan, mab
Karea : «Na ra ket kement-se, rak ur gaou
a lavarez aze diwar-benn Ismael.»

41 Godolia drouklazet.

1 Hogen, d'ar seizhvet miz, Ismael, mab
Natania, mab Elisama, hag a oa a ouenn roueel,
a zeuas, gant dek gwaz, da gaout Godolia, mab
Ac'hikam, e Mispa, hag eno e kemerjont ur pred
a-gevret, e Mispa. 2 Neuze e savas Ismael, mab
Natania, koulz hag an dek gwaz a oa gantañ, ha
skeiñ a rejont gant ar c'hleze ouzh Godolia, mab
Ac'hikam, mab Shafan, d'ober dezhañ mervel,
eñ hag a oa bet lakaet gant roue Babel da
c'houarner war ar vro. 3 Hag an holl Youdaiz
a oa gantañ e Mispa, koulz hag ar Galdeiz a oa
eno, brezelourien anezho, a voe skoet gant
Ismael.

4 Hogen, antronoz an deiz ma oa bet lakaet
Godolia da vervel, hep ma ouezje den ebet,
5 e teuas tud eus Sic'hem, eus Silo ha eus
Samaria, pevar-ugent anezho, troc'het o barv ha
roget o dilhad, goloet a skejadennoù, ganto ur
c'hinnig hag ezañs evit o degas da Di an Aotrou.
6 Ismael, mab Natania, a yeas er-maez eus
Mispa, d'o diambroug ; int a valee o ouelañ. Pa
voe erruet ganto, e lavaras dezho : «Deuit da
gaout Godolia, mab Ac'hikam.» 7 Pa voent eta
erruet e-kreiz kêr, Ismael, mab Natania, eñ hag
ar wazed a oa gantañ, a gontellas anezho hag
o stlapas e-kreiz ar puñs-glav.

8 Met en o zouez e oa dek gwaz hag
a lavaras da Ismael : «N'hol laka ket da vervel,
rak bez' hon eus bevañs kuzhet war ar maez,
gwinizh, heiz, eoul ha mel.» Dilezel a reas
neuze e soñj d'o lakaat da vervel, e-mesk
o breudeur. 9 Ar puñs-glav e-lec'h m'en devoa
Ismael taolet holl gorfoù marv ar wazed bet
skoet gantañ a oa ur puñs bras anezhañ, an hini
en devoa ar roue Asa graet a-enep Baasa, roue
Israel ; ar puñs-se eo a voe leuniet a lazhidi gant
Ismael.

10 Ismael a gasas gantañ chadennet an holl
restad eus ar bobl a oa e Mispa, koulz ha
merc'hed ar roue, a oa bet fiziet gant
Nabuzardan, kabiten ar warded, e Godolia, mab
Ac'hikam ; Ismael, mab Natania, o c'hasas
gantañ e-giz dalc'hidi hag a loc'has evit tremen
e bro mibien Ammon.

11 Pa ouezas Jonatan, mab Karea, hag an holl
bennoù-bagadoù a oa gantañ, an holl zroug en
devoa graet Ismael, mab Natania, 12 e kemerjont
o holl wazed hag e loc'hjont evit stourm ouzh
Ismael, mab Natania. E gavout a rejont e-kichen
Doureier bras Gabaon. 13 Hogen, o welout
Jonatan, mab Karea, hag an holl
bennoù-bagadoù a oa gantañ, e voe laouen an
holl bobl a oa gant Ismael. 14 An holl bobl bet
degaset en ereoù, gant Ismael, diouzh Mispa,
a droas penn hag a zeuas da gaout Jonatan, mab
Karea. 15 Ismael, avat, mab Natania, a dec'has
hebiou da Jonatan gant eizh gwaz, hag a yeas
da gaout mibien Ammon.

16 Jonatan, mab Karea, hag an holl
bennoù-bagadoù a oa gantañ, a gemeras an holl
restad eus ar bobl a oa bet kaset gant ereoù
warno, gant Ismael, mab Natania, goude m'en
devoe skoet ouzh Godolia, mab Ac'hikam :
brezelourien, merc'hed, bugale, tizhoged en
devoa degaset en-dro eus Gabaon. 17 En em
lakaat a rejont da vale ha chom a-sav
e Gerout-Kamaam, hag a zo e-kichen Betlehem,
evit mont etrezek an Ejipt, 18 pell diouzh ar
Galdeiz, rak aon o devoa razo, dre m'en devoa
Ismael, mab Natania, lazhet Godolia, mab
Ac'hikam, bet lakaet gant roue Babel da
c'houarner war ar vro.

42 An dec'hadeg d'an Ejipt.

1 Neuze e teuas an holl bennoù-bagadoù, ha
Jonatan, mab Karea, hag Azarya, mab Maaseya,
hag an holl bobl, adalek ar bihanañ betek ar
brasañ, 2 da gaout Yeremia, ar profed, da
lavarout : «Ra erruo hon aspedenn betek
ennout ! Ped an Aotrou, da Zoue, evit mad an
holl restad-mañ, rak nebeut a dud n'omp ken,
diwar galz, evel m'en gwelez gant da zaoulagad
da-unan. 3 Ra ziskulio dimp an Aotrou, da Zoue,
an hent a dleomp heuliañ hag ar pezh a dleomp
ober !» 4 Yeremia, ar profed, a respontas :
«Klevet em eus. Setu ma'z an da bediñ an
Aotrou, ho Toue, hervez ho komzoù, ha kement
komz a vo respontet din evidoc'h gant an
Aotrou a ziskuliin deoc'h ; ne guzhin netra
ouzhoc'h .» 5 Hag int a lavaras da Yeremia :
«Ra vo an Aotrou en hon enep test gwirion ha
feal, mar ne reomp ket e kement-se holl hervez
ar gomz a vo kaset dit evidomp gant an Aotrou,
da Zoue. 6 Pe mat pe fall, mouezh an Aotrou,
hon Doue, a selaouimp, pa gasomp ac'hanout
d'e gaout, evit ma c'hoarvezo eurvad ganimp,
mar sentomp ouzh mouezh an Aotrou, hon
Doue.»

7 A-benn dek devezh, e teuas komz an
Aotrou gant Yeremia. 8 Hemañ a c'halvas neuze
Jonatan, mab Karea, hag an holl
bennoù-bagadoù a oa gantañ, koulz hag an holl
bobl, eus ar bihanañ betek ar brasañ. 9 Lavarout
a reas : «Evel-henn e komz an Aotrou, Doue
Israel, hoc'h eus va c'haset davetañ, evit lakaat
dirazañ hoc'h aspedenn. 10 Mar fell deoc'h chom
ervat er vro-mañ, me a savo ti ganeoc'h ha n'ho
tiskarin ket, me ho planto ha n'ho tiframmin ket,
rak keuz am eus d'an droug am eus graet deoc'h.
11 N'ho pet ket aon rak roue Babel hag hoc'h eus
aon razañ -diougan an Aotrou, rak me zo
ganeoc'h evit ho saveteiñ hag ho tieubiñ diouzh
e zorn. 12 Truez am bo ouzhoc'h, hag eñ en devo
truez hag ho lezel a ray da zistreiñ war ho touar.
13 Met ma lavarit : "Ne fell ket dimp chom ken
er vro-mañ" -mar disentit evel-se ouzh mouezh
an Aotrou, ho Toue-, 14 ma lavarit : "Nann ! en
Ejipt e fell dimp mont ; eno ne welimp mui
a vrezel, ne glevimp mui son ar c'horn-emgann,
n'hor bezo mui naon a vara ; eno e fell dimp
chom", 15 mat ! selaouit neuze komz an Aotrou,
restad Israel : Evel-henn e komz Aotrou
hollc'halloudek, Doue Israel : Ma troit da vat ho
taoulagad etrezek an Ejipt, evit antren e-barzh,
ha ma 'z it e-barzh evit ober hoc'h annez enni, 16
ar c'hleze hoc'h eus aon razañ ho tizho eno,
e Bro-Ejipt, hag an naonegezh ez oc'h nec'het
ganti a valeo war ho roudoù, eno, en Ejipt, hag
eno e varvot ! 17 An holl wazed o devoa troet
o daoulagad etrezek an Ejipt, evit mont enni da
chom, a varvo dre ar c'hleze, an naonegezh hag
ar vosenn ; ha ne vezo en o zouez hini ebet oc'h
achap hag o tec'hout diouzh ar gwalleur a lakain
da zont warno. 18 Rak evel-henn e komz Aotrou
hollc'halloudek, Doue Israel : Evel m'am eus
disac'het va c'hounnar ha va fulor war
Jeruzalemiz, evel-se e tisac'hin warnoc'h va
fulor, ma 'z antreit en Ejipt : hag e kouezhot
dindan argarzherezh, gwastidigezh, mallozh ha
dismegañs, ha ne welot mui al lec'h-mañ. 19 Setu
amañ komz an Aotrou evidoc'h, restad Youda :
N'antreit ket en Ejipt. Gouezit ervat e kemennan
se deoc'h hiziv ! 20 C'hoariet hoc'h eus gant ho
puhez hoc'h-unan, p'hoc'h eus va c'haset da

gaout an Aotrou, ho Toue, en ur lavarout : Ped
evidomp an Aotrou, hon Doue, ha kement en
devo lavaret an Aotrou, hon Doue, en diskuilh
dimp, ma sevenimp anezhañ. [21] Hag hiziv em
eus en diskuliet deoc'h, ha n'hoc'h eus ket sentet
ouzh mouezh an Aotrou, ho Toue, e netra eus ar
pezh en deus va c'harget anezhañ. [22] Gouezit eta
ervat kement-mañ : mervel a reot gant ar
c'hleze, an naonegezh hag ar vosenn, el lec'h ma
fell deoc'h antren ennañ da chom.»

43 Gant tud Youda en Ejipt.

[1] P'en devoe 'ta echuet Yeremia da ziskuliañ
d'ar bobl holl gomzoù an Aotrou, o Doue,
kement en devoa an Aotrou, o Doue, e gaset da
lavarout dezho -an holl gomzoù-se- [2] neuze
Azaria, mab Osaia, Jonatan, mab Karea, hag an
holl wazed, a lavaras da Yeremia : «Ur gaou eo
ar pezh a lavarez : an Aotrou, hon Doue, n'en
deus ket da garget da lavarout dimp : N'antreit
ket en Ejipt evit chom eno. [3] Met Barouk, mab
Neria, eo an hini a atiz ac'hanout en hon enep,
evit hon droukreiñ etre daouarn ar Galdeiz, hol
lakaio da vervel pe hor c'haso en harlu da
vBabel.»

[4] Met Jonatan, mab Karea, an holl
bennoù-bagadoù hag an holl bobl a nac'has
selaou mouezh an Aotrou, en ur chom e bro
Youda. [5] Jonatan, mab Karea, hag an holl
bennoù-bagadoù a gemeras eta ar restad eus
Youda, ar re a oa distroet diouzh an holl vroioù
ma oant bet argaset enno evit chom en-dro e bro
Youda : [6] ar wazed, ar merc'hed, ar vugale,
merc'hed ar roue hag an holl dud en devoa
Nabuzardan, kabiten ar warded, lezet gant
Godolia, mab Ac'hikam, mab Shafan, koulz ha
Yeremia, ar profed, ha Barouk, mab Neria.
[7] Antren a rejont e Bro-Ejipt, dre na selaouent
ket mouezh an Aotrou ; hag erruout a rejont
betek Tafnes.

[8] Neuze e tegouezhas komz an Aotrou gant
Yeremia e Tafnes, dindan ar gerioù-mañ :
[9] Kemer etre da zaouarn mein bras, ha, dindan
selloù gwazed Youda, e sanki anezho e-kreiz
simant e-barzh al leur daret a zo e toull-dor ti
Faraon e Tafnes, [10] hag e lavari dezho :
«Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek,
Doue Israel : Setu ma kasan da gerc'hat
Nabukodonosor, roue Babel, va servijer, hag
e lakain e uhelgador war ar vein-se am eus
sanket en douar hag e tispako e stel a-us dezho.
[11] Dont a ray da skeiñ ouzh Bro-Ejipt :

An neb a zo evit ar marv, d'ar marv !
An neb a zo evit an ereoù, d'an ereoù !
An neb a zo evit ar c'hleze, d'ar c'hleze !

[12] Enaouiñ a ray an tan e Tiez doueel an
Ejipt, o deviñ a ray ha kas gantañ an doueed
ereet, dilaouiñ 'ray Bro-Ejipt, evel ma tilaou ar
mêsaer e wiskamant, ha mont a ray kuit diouti
e peoc'h. [13] Bruzunañ a ray peulvanoù Betsames,
e Bro-Ejipt, ha dêviñ dre an tan temploù doueed
an Ejipt.

44 Yeremia a-enep ar Yuzevezed e Bro-Ejipt.

[1] Sed ar gomz a voe kaset da Yeremia, evit
an holl Youdaiz o chom e Bro-Ejipt, o chom
e Magdol, e Tafnez hag e bro bPatros, da
lavarout dezho : [2] Evel-henn e komz Aotrou
hollc'halloudek, Doue Israel : Gwelet hoc'h eus
an holl walleur am eus lakaet da zont war
Jeruzalem ha war holl gêrioù Youda, setu ma'z
int dismantret en deiz-mañ, ha n'eus mui
annezer ebet enno. [3] Bez' ez eo en abeg d'an
droug o deus graet, ouzh va lakaat da
gounnariñ, dre vont da ginnig ezañs ha da
servijañ doueed estren, dianav dezho, ha
deoc'h-c'hwi ha d'hoc'h hendadoù. [4] Kaset em
eus deoc'h, hep skuizhañ, va holl servijerien, ar
brofeded, da lavarout deoc'h : "Na rit ket an dra
euzhus-se kasaet ganin". [5] Met n'o deus ket
selaouet, n'o deus ket troet o skouarn da selaou,
evit distreiñ diouzh o fallagriezh, ha chom hep
lakaat ezañs da zivogediñ d'an doueed estren.
[6] Neuze eo dirollet fulor va c'hounnar ; lakaet he
deus an tan e kêrioù Youda hag e straedoù
Jeruzalem, hag a zo deut da vezañ un dismantr
hag ur gwastadur, evel m'emañ kont en
deiz-mañ.

[7] Ha bremañ, evel-henn e komz an Aotrou
hollc'halloudek, Doue Israel : Perak e rit an
droug bras-se a-enep deoc'h hoc'h-unan, pa
lakait da vezañ troc'het kuit eus Youda, gwazed
ha merc'hed, bugale ha magadenned, hep un
nemorant da chom deoc'h, [8] dre lakaat droug da
sevel ennon gant oberoù ho taouarn, dre lakaat
ezañs da zivogediñ evit an doueed estren war
zouar an Ejipt, lec'h ma'z oc'h antreet da chom
enni, en doare ma teuiot da vezañ kaset da get

ha da vezañ danvez a vallozh hag a zismegañs
dirak holl vroadoù an douar? 9 Hag ankouaet
hoc'h eus drougoberoù ho tadoù, drougoberoù
rouaned Youda ha re o renerien, ho
trougoberoù-c'hwi ha re ho kwragez, graet e bro
Youda hag e straedoù Jeruzalem? 10 Betek hiziv,
n'o deus santet na keuz nag aon, ha n'o deus ket
baleet hervez va Lezenn ha va gourc'hemennoù,
am boa lakaet dirazoc'h ha dirak ho tadoù. 11 En
abeg da-se, evel-henn e komz Aotrou
hollc'halloudek, Doue Israel : Setu ma'z an da
lakaat va Dremm a-bann da sellout ouzhoc'h
evit ho kwalleur, evit kas da get Youda a-bezh.
12 Kemer a rin ar restad eus Youda en deus troet
e selloù war-zu Bro-Ejipt, evit antren enni da
chom ; steuziañ a raint dindan ar c'hleze, mont
a raint da goll, an holl anezho, gant an
naonegezh, bihan ha bras, mervel a raint gant ar
c'hleze hag an naonegezh, ha sachañ a raint
warno argarzherezh, gwastidigezh, mallozh ha
dismegañs. 13 Skeiñ a rin kastiz ouzh ar re
a chom e Bro-Ejipt, evel m'em eus graet a-enep
Jeruzalem, dre ar c'hleze, dre an naonegezh hag
ar vosenn. 14 Ha ne vo den oc'h achap hag
o tec'hout eus restad Youda, eus ar re a zo
antreet e Bro-Ejipt evit chom enni. Evit ar pezh
a sell distreiñ, da vro Youda, lec'h ma
c'hoantaont advont evit chom enni, nann, ne
zistroint ket di, nemet un nebeut tec'hidi.

15 Neuze, an holl a ouie e lake o gwragez
ezañs da zivogediñ evit doueed estren, an holl
verc'hed a oa aze – ur pezh bodadeg anezho –
hag an holl bobl o chom e Bro-Ejipt hag
e Patros, a respontas kement-mañ da Yeremia :
16 «Evit ar pezh a sell ouzh ar gomz ac'h eus
lavaret dimp en anv an Aotrou, ne fell ket dimp
da selaou. 17 Met derc'hel a raimp da seveniñ ar
gomz bet lavaret gant hor genou : kinnig ezañs
da Rouanez an oabl ha profañ dezhi
skuilhadurioù, evel ma raemp, ni hag hon
tadoù, hor rouaned hag hor renerien, e kêrioù
Youda hag e straedoù Jeruzalem ; neuze hor boa
bara diouzh hor c'hoant, eürus e oamp ha ne
welemp ket a walleur. 18 Met abaoe m'hon eus
ehanet da ginnig ezañs da Rouanez an oabl ha
da brofañ dezhi skuilhadurioù, hon eus bet
diouer a bep tra hag ez omp aet da goll dre ar
c'hleze hag an naonegezh !» 19 Hag ar merc'hed
da lavarout c'hoazh : «Pa zevomp ezañs da
Rouanez an oabl ha pa skuilhomp died dezhi,
daoust hag ez eo hep gouzout d'hor gwazed ma
reomp dezhi gwestell ouzh he skeudenniñ ha
ma profomp dezhi skuilhadurioù?»

20 Yeremia a respontas en-dro d'ar bobl
a-bezh, d'ar wazed ha d'ar merc'hed ha d'an holl
dud o doa graet dezhañ ar respont-se :
21 «Daoust ha n'eo ket an ezañs hoc'h eus lakaet
da zivogediñ e kêrioù Youda hag e straedoù
Jeruzalem, c'hwi hag ho tadoù, ho rouaned hag
ho pennadurezhioù, koulz ha pobl ar vro, en
deus bet an Aotrou koun anezhañ hag a zo savet
betek e galon? 22 Ne c'helle mui an Aotrou
gouzañv fallagriezh hoc'h oberoù nag an
euzhusterioù a raec'h ! gant-se eo deuet ho pro
da vezañ dismantr, gwastidigezh ha mallozh,
didud evel m'emañ hiziv. 23 Dre m'hoc'h eus
lakaet ezañs da zivogediñ ha pec'het a-enep an
Aotrou, dre n'hoc'h eus ket selaouet mouezh an
Aotrou na baleet hervez e Lezenn,
e gemennadurioù hag e urzhioù, en abeg da-se
eo ez eo dirollet warnoc'h ar gwalleur-mañ, evel
m'emañ kont en deiz-mañ !»

24 Ha Yeremia a lavaras d'ar bobl a-bezh ha
d'an holl verc'hed : «Selaouit komz an Aotrou,
c'hwi holl Youdaiz a zo o chom e Bro-Ejipt :
Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek,
Doue Israel : C'hwi, ar merc'hed, ar pezh
end-eeun hoc'h eus disklêriet gant ho kenou
e fell deoc'h en seveniñ gant ho taouarn, en ur
lavarout : "Seveniñ a raimp al leoù hon eus
graet, lakaat ezañs da zivogediñ evit Rouanez
an oabl, ha da ober dezhi skuilhadurioù".
Ac'han 'ta ! Sevenit ho leoù, grit ho
skuilhadurioù ! 26 Met bremañ, selaouit komz an
Aotrou, c'hwi holl, Youdaiz o chom
e Bro-Ejipt ! Setu m'en touan dre va anv-meur,
eme an Aotrou, va anv ne vezo mui galvet gant
genou gwaz ebet eus Youda, hini ebet ne
lavaro : "Dre vuhez an Aotrou Doue !" - dre vro
Ejipt a-bezh. 27 Setu m'emaon war evezh outo
evit o gwalleur ha n'eo ket evit o eurvad ; an
holl wazed eus Youda a zo e Bro-Ejipt a yelo da
get gwitibunan dre ar c'hleze hag an naonegezh,
betek na vo ken anezho. 28 Un nebeut achapet
diouzh ar c'hleze – un toulladig hepken –
a zistroio eus Bro-Ejipt da vro Youda. Neuze, ar
re holl a vane eus Youda, hag a zo antreet
e Bro-Ejipt evit chom enni, a ouezo komz piv
a vo deuet da wir, va hini-me pe o hini. 29 Ha

setu evidoc'h petra 'vo an arouez -diougan an
Aotrou, ez an da zegas kastiz en hoc'h enep el
lec'h-mañ, neuze e oueziot e teuio da wir, hep
mar ebet, va c'homzoù en hoc'h enep evit ho
kwalleur : [30] Evel henn eta e komz an Aotrou :
Setu ma 'z an da lakaat ar Faraon Hofra, roue
Ejipt, etre daouarn e enebourien, etre daouarn ar
re a c'hoanta lemel e vuhez digantañ, evel m'em
eus lakaet Sedekias, roue Youda, etre daouarn
Nabukodonosor, roue Babel, e enebour hag
a c'hoantae tennañ e vuhez digantañ.»

45 Komz a frealz evit Barouk.

[1] Sed ar gomz a lavaras Yeremia, ar profed,
da vBarouk, mab Neria, pa oa hemañ, diwar
glevout Yeremia, o skrivañ ar c'homzoù-mañ
war ul levr, e pevare bloavezh-ren Joakim, mab
Josias, roue Youda : [2] Evel-henn e komz an
Aotrou, Doue Israel, warnout, Barouk :
[3] Lavaret ac'h eus : «Siwazh din ! Rak an Aotrou
a laka warnon glac'har war boan ! Skuizhañ am
eus graet oc'h huanadiñ, ha diskuizh n'am eus
ket kavet ! [4] Setu amañ ar pezh a lavari dezhañ :
Evel-henn e komz an Aotrou : Ar pezh am eus
savet, setu ma 'z an d'en diskar ; ar pezh am eus
plantet, ez an d'en digrakañ : mont a ran da
skeiñ ouzh ar vro-mañ a-bezh ! [5] Ha te
a c'houlenn evidout traoù meur ! N'o goulenn
ket ; rak setu ma lakan da zont ar gwalleur war
gement den a zo -diougan an Aotrou, met reiñ
a rin dit da vuhez e-giz da c'hopr-emgann
e kement lec'h ma'z i.

46 Diouganoù enep ar broadoù.

[1.] Ar pezh a voe komzoù an Aotrou da
Yeremia, ar profed, a-enep ar broadoù.

[2] Evit an Ejipt : a-enep arme ar Faraon
Nekao, roue Ejipt, a oa war ar stêr Eufrata,
e Karkemish, hag a voe trec'het gant
Nabukodonosor, roue Babel, e pevare
bloavezh-ren Joakim, mab Josias, roue Youda.

[3] Prientit skoed krenn ha skoedoù,
kerzhit d'an emgann !
[4] Sternit ho kezeg !
Kit war an dibr, marc'hegerien !
Pep hini war e renk,
e dokarn war e benn !
Diverglit ho koafioù,
lakait warnoc'h ho hobregonoù !

[5] Met petra 'welan?
Strafuilhet int, souzañ 'reont,
O c'hadarnidi a zo flastret,
tec'hout a reont, pennfollet,
hep sellout a-dreñv !
Spouron a bep tu !
- diougan an Aotrou !

[6] Ar re brimañ ne c'hellont ket tec'hout !
nag ar re gadarnañ en em sachañ !
en hanternoz, war ribl ar stêr Eufrata,
e strebotont hag e kouezhont.

[7] Piv eo an hini a bign evel an Nil,
an dourioù anezhañ o vourbouilhañ evel
froudoù?

[8] An Ejipt eo a bigne evel an Nil,
an dourioù anezhañ o vourbouilhañ evel
froudoù.
Lavaret he devoa : Pignat a rin, goleiñ an douar,
kas da goll kêrioù hag annezerien !

[9] Argadit, kezeg-red, en em daolit, kirri-emgann,
It war-raok, kadarnidi, tud eus Koush ha Pout,
hag a c'hoari gant ar skoed,
ha c'hwi, Loudiz, hag a stegn ar wareg.

[10] Met an deiz-mañ a zo d'an Aotrou, Doue
hollc'halloudek,
deiz a zial evit en em zigoll war e enebourien.
E gleze a ya da lonkañ e walc'h,
terriñ a ra gant o gwad o sec'hed !

An Aotrou, Doue hollc'halloudek,
en deus graet un aberzh
e bro an hanternoz,
e-kichen ar stêr Eufrata.

[11] Pign e Galaad ha klask balzam,
gwerc'hez, merc'h Ejipt.
Foranañ 'rez en aner al louzeier ;
n'eus netra evit da bareañ !

[12] Ar broadoù o deus anavezet da vezh,
leun eo an douar gant ar garmoù warnout !
Rak an eil kadarn a strebot ouzh egile
hag o-daou a gouezh a-gevret !

Aloubidigezh an Ejipt.

[13] Sed ar gomz a lavaras an Aotrou da
Yeremia, ar profed, pa zeuas Nabukodonosor,
roue Babel, evit skeiñ ouzh Bro-Ejipt :

14 Degemennit e Magdol,
en embannit e Memfis ;
lavarit : sav sonn, en em laka prest,
rak ar c'hleze a lonk en-dro dit.

15 Perak en deus tec'het Apis, da Darv?
Perak n'en deus ket dalc'het penn?
Dre m'en deus an Aotrou roet lamm dezhañ.

16 Ya, da bobl kemmesket a strebot hag
a gouezh ;
lavarout a reont an eil d'egile :
War sav !
Distroomp etrezek hor pobl
war-zu hor bro c'henidik,
pell diouzh ar c'hleze drastus.

17 Roit an anv-mañ da Faraon, roue Ejipt :
«Trouz bras, met c'hwitet war e daol !»

18 Dre va buhez
– diougan ar Roue
hag a zo e anv Aotrou hollc'halloudek -
ya, heñvel ouzh an Tabor e-mesk ar menezioù,
heñvel ouzh ar C'harmel a-us d'ar mor,
emañ hennezh oc'h erruout !

19 Gra da bakadenn a harluadez,
merc'h Ejipt, anavezet-kaer,
rak Memfis a zeuio da vezañ
un dachenn wastet,
devet e vezo ha lakaet digenvez.

20 Un dispar a ounner e oa an Ejipt,
met ur vrouderez, eus an hanternoz,
a zo deut warni.
21 He gopridi zoken, e-diabarzh enni,
a oa evel leueoù o lardañ ;
int ivez o deus troet kein,
tec'het o deus holl a-gevret, hep enebiñ ;
Rak erruet eo warno deiz o droukverzh,
amzer o c'hastiz !

22 Selaouit ! Lavaret e vefe un naer o pufal ;
rak dont a reont a vil-vern
ha gant bouc'hili en em daolont warni evel
koadourien ;
23 diskar a reont he c'hoadeg
– diougan an Aotrou,
eviti da vezañ didreuzus,
den ne c'hell o niveriñ.

24 Goloet holl a vezh eo merc'h Ejipt :
lakaet eo etre daouarn pobl an hanternoz !

25 Aotrou hollc'halloudek, Doue Israel, en deus lavaret : «Setu ma 'z an-me da skeiñ kastiz a-enep Amon eus No, a-enep Faraon hag a-enep an Ejipt, a-enep he doueed hag a-enep he rouaned, a-enep Faraon hag a-enep ar re en em fiz ennañ. 26 O lakaat a rin etre daouarn ar re a c'hoanta lemel o buhez diganto, etre daouarn Nabukodonosor, roue Babel, hag etre daouarn e servijerien. Goude-se, en Ejipt e vo tud o chom enni evel en deizioù a-ziagent, -diougan an Aotrou.

27 Ha te, n'az pez ket aon, va servijer, Yakob,
ha na spont ket, Israel !
Rak setu-me evit da dennañ eus a-bell,
ha da ziskennidi eus ar vro m'emaint dalc'het
enni.
Yakob a zistroio evit advevañ er sioulder,
didrubuilh, hep den ebet ouzh e nec'hiñ.

28 Te, bez dizaon, Yakob, va servijer !
-diougan an Aotrou.
Rak ganit emaon, ober a rin ur peurzistruj
eus an holl vroadoù am bo da argaset enno ;
ganit-te, avat, ne rin ket a zistrujadur,
met da adreizhañ a rin hervez va reizhded,
n'az lezin ket digastiz.

47 Diougan enep ar Filistiz.

1 Homañ eo komz an Aotrou da Yeremia, ar profed, diwar-benn ar Filistiz, a-raok ma skoas Faraon ouzh Gaza.

2 Evel-henn e komz an Aotrou :
Setu ma 'z eus doureier o pignat eus an
hanternoz
hag o tont da vezañ ur froud o liñvañ,
liñvañ 'reont ar vro hag ar pezh a zo warni,
ar gêr hag ar re a zo o chom enni.
An dud a c'harm,
yudal a ra holl annezidi ar vro.

3 O klevout kalemarc'hadeg karnoù e gezeg,
o klevout strapadeg e girri-emgann,
boud e girri-samm,
an tadoù n'en em droont ket mui
war-zu o mibien,
gant ar semplet ma'z eo an daouarn.

[4] En abeg d'an deiz a zo degouezhet
evit gwastidigezh ar Filistiz,
evit lemel digant Tir ha Sidon
kement a chom ganto a skoazellerien ;
emañ an Aotrou o trastañ ar Filistiz,
ar restad eus enez Kaftor.

[5] Gaza he deus touzet he fenn,
Askalon a zo aet da goll ;
Ashdod, restad eus an Anaked?

[6] A ! kleze an Aotrou !
betek pegoulz e vezi hep diskuizh?
Distro e-barzh da c'houin,
paouez ha chom habask !

[7] Penaos e tiskuizhfe,
pa ro an Aotrou urzhioù dezhañ?
War-zu Askalon hag an arvor,
eno en deus merket dezhañ an emgav.

48 Diougan evit Moab.

[1] Evit Moab : Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek, Doue Israel :

Gwa, Nabo, rak gwastet eo !
Kariataim a zo kemeret !
Goloet a vezh eo ar c'hreñvlec'h, flastret !

[2] N'eus mui anezhañ, eus klod Bro-Moab !
En Hesebon eo bet itriket an droug d'ober dezhi :
«Deuit, dilamomp-hi a-douez ar broadoù !»
Te ivez, Madmen, a vezo lakaet da devel,
war da lerc'h e teu war-raok ar c'hleze !

[3] Selaouit garmadeg Oronaim :
gwasterezh ha gwallzarvoud bras !
[4] Brevet eo Bro-Moab !
Kriadennoù a zistager betek Soar.

[5] Ya, krec'hienn Louhit
eo gant daeroù e pigner ganti,
ya, war an diskenn da Oronaim
e vez klevet garmadegoù war an taol-reuz.

[6] Tec'hit, saveteit ho puhez,
heñvel ouzh an azen gouez er gouelec'h.

[7] Dre m'ac'h eus bet fiziañs ez oberoù
hag ez teñzorioù,
te ivez a vo kemeret.
Kamos a yelo d'an harlu,
e veleien hag e renerien holl a-gevret.

[8] Ar gwaster a blaouio war bep kêr,
hini ebet ne dremeno hebiou ;
an Draonienn a yelo da goll
hag an Uhelgompezenn a vo drastet,
evel m'en deus disklêriet an Aotrou.

[9] Roit divaskell da vMoab,
evit ma c'hello dinijal kuit ;
rak e gêrioù a vo gwastet hepdale,
hep den ebet ken o chom enno.
[10] Milliget neb a ra lezirek labour an Aotrou,
milliget an neb a nac'h ar gwad d'e gleze !

[11] Dibreder e oa Moab abaoe e yaouankiz,
diskuizhañ a rae war e ouelezenn ;
ne oa ket bet diskarget eus an eil lestr d'egile,
biskoazh ne oa aet d'an harlu,
ken e oa chomet gantañ e vlaz,
ha ne oa ket disleberet ar frond anezhañ.

[12] Met setu ma teu deizioù
– diougan an Aotrou -
ma kasin treuzskuilherien
hag a dreuzskuilho anezhañ,
a c'houllondero e listri
hag a buzuilho e bicheroù.

[13] Neuze Moab en devo mezh gant Kamosh,
evel m'en deus bet mezh tiegezh Israel
gant Betel pa lake ennañ e c'hoanag.

[14] Penaos e c'hellit lavarout :
Kadarnidi a zo ac'hanomp,
tud kalonek en emgann?

[15] Gwaster Moab a zo pignet en e enep,
an dibab eus e yaouankiz a ziskenn d'ar voserezh,
-diougan ar Roue a zo
e anv Aotrou hollc'halloudek.

[16] Tost eo da c'hoarvezout distruj Moab,
e walleur a zeu, mall warnañ.
[17] Kempedit warnañ, c'hwi holl e amezeien,
c'hwi holl hag a anav e anv ;
lavarit : Penaos ez eo bet bruzunet
ar vazh-roue galloudek-se,
ar vazh-roue klodus?

18 Diskenn eus da glod, azez el loustoni,
merc'h Dibon, anavezet ken kaer,
rak pignet eo a-enep dit gwaster Moab,
distrujet en deus da greñvlec'hioù.

19 En em laka war an hent ha bez war c'hed,
annezerez Aroer ;
gra goulenn ouzh an tec'her hag an achapad,
o lavarout : «Petra zo c'hoarvezet?»

20 Moab a zo goloet a vezh, rak flastret eo ;
Yudit ha garmit !
Embannit war an Arnon ez eo drastet Moab !
21 Ur varnedigezh a zeu war bro an
uhelgompezenn,
war Helon, war Iasa ha Mefaat,
22 war Dibon, Nabo ha Betdeblataim,
23 war Giryataim, Bet-Gamoul ha Bet-Meon,
24 war Geriot ha war Bosra,
ha war an holl gêrioù eus Bro-Moab,
pell ha tost.
25 Diskaret eo korn Moab,
ha torret e vrec'h, -diougan an Aotrou !

26 Mezvit anezhañ, dre m'en deus
en em savet ouzh an Aotrou ;
ra rodello Moab en e zislonkadenn,
ha ra ziwasko, eñ ivez, godiserezh.
27 Hag-eñ n'eo ket bet Israel evidout danvez
a c'hoaperezh?
Daoust hag e gavet az poa e-mesk al laeron,
ma ne gomzes diwar e benn nemet en ur hejañ
da benn?
28 Kuitait ar c'hêrioù,
hag it da chom e-barzh ar reier, tud Moab,
bezit evel ar goulm, hag a ra he neizh war
gostezioù ur garidenn don !

29 Keloù hon eus bet eus lorc'hentez Moab,
an hini peurlorc'hus,
eus e uhelegezh, e valc'hder, e rogoni,
hag e galon dichek.
30 Me a anavez mat e emc'hloar,
- diougan an Aotrou,
e c'hlabouserezh kleuz, e oberoù didalvez.

31 Setu perak e yudan war vMoab
hag e tistagan garmoù evit Moab a-bezh,
diwar-benn tud Kirhareset e hirvoudan.

32 Warnout e ouelan,
kenkoulz ha war Yazer, gwinieg Sabama ;
da skourroù a yae larkoc'h eget ar mor,
tizhout a raent betek Yazer.
War da eost ha da vendem
en deus sailhet ar gwaster.

33 Aet eo kuit levenez ha dudi
eus frouezhegi douar Moab.
Kaset am eus da hesk gwin ar bentonioù,
ar breser ne vres mui,
ar youc'hadeg n'eo mui ar youc'hadeg lizhin !

34 Garmadeg Hesebon a ya betek Eleala,
betek Iasa e vez yudet,
eus Segor da Oronaim hag Eglatselisiam ;
rak doureier Nemrim zoken a ya da vezañ
digenvez.

35 Lakaat a rin da steuziañ kuit eus Bro-Moab
-diougan an Aotrou,
an hini a bign d'an uhellec'h da ginnig
e brofadenn
hag a laka an ezañs da zivogediñ evit e zoueed.

36 Setu perak, evit Moab,
e skrij va c'halon 'vel ur fleüt,
ha war dud Kirhareset,
e skrij va c'halon 'vel ur fleüt ;
kollet eo bet ganto an teñzor dastumet.

37 Ya, touzet eo kement penn a zo,
ha troc'het kement barv a oa ;
war an holl daouarn 'oa troc'hadennoù
ha war an holl groazlezioù, ar sac'h.

38 War holl doennoù Moab
ha war al leurioù-kêr n'eus nemet gouelvan ;
rak torret am eus Moab evel ul lestr a reputuer,
-diougan an Aotrou.

39 Na flastret eo bet ! Yudit !
Nag ur vezh eo penaos en deus Moab troet kein,
un danvez a c'hoapaerezh
eo deuet Moab da vezañ,
ur spontailh evit e amezeien.

40 Rak evel-henn e komz an Aotrou :
Setu ma plav evel un erer
a ya da zispakañ e zivaskell war vMoab.

41 Kemeret eo ar c'hêrioù,
aloubet ar c'hreñvlec'hioù ;
ha kalon kadarnidi Moab, en deiz-se,
a zo 'vel kalon ur vaouez o wilioudiñ.

42 Moab zo diskaret, n'eo mui ur bobl,
dre m'en deus en em savet ouzh an Aotrou.

43 Spouron, foz ha roued warnout,
annezad Moab ! - diougan an Aotrou !

44 An neb a dec'h dirak ar spouron a gouezho er foz ;
an neb a bign en-dro eus ar foz a vo paket er roued.
Rak kement-se a lakan da zont war vMoab,
e bloavezh he c'hastiz – diougan an Aotrou.

45 E disheol Heshbon eo chomet a-sav,
dinerzh, an dec'hidi ;
met un tan a zo deuet er-maez eus Hesebon,
ur flammenn eus kêr Sehon ;
lonkañ a ra ividigoù Moab ha klopenn mibien ar safar.

46 Gwa te, Moab ! Aet eo da get pobl Kamos !
Rak kaset eo bet da vibien d'an harlu
ha da verc'hed d'ar sklavelezh.

47 Met kemmañ 'rin planedenn Moab
e dibenn an deizioù,
-diougan an Aotrou.

Betek amañ barnedigezh Moab.

49 Diougan a-enep pobloù a-ziwar-dro.

1 **Evit mibien Ammon :**
Evel-henn e komz an Aotrou :

Daoust ha n'en deus ket Israel a vibien,
daoust ha n'en deus ket a hêr?
Perak en deus Melkom heritet eus Gad?
Perak eo aet e bobl da chom en e gêrioù?

2 En abeg da-se, setu deizioù o tont
-diougan an Aotrou,
ma lakain da vezañ klevet
e Rabba-mibien-Ammon
garmadeg an emgann.
Dont a ray ar gêr-se da vezañ un tell digenvez,
he Merc'hed a vo kuzumet gant an tan,
hag Israel a herito eus hec'h hêred,
-diougan an Aotrou !

3 Yud, Hesebon, rak pignet ez eus ur gwaster,
Kunudit, merc'hed Rabba,
gwiskit ar sac'h, savit gouelvan,
grit warnoc'h flañchadennoù
rak Melkom a zo o vont d'an harlu,
e veleien hag e renerien holl a-gevret.

4 Penaos e fougeez gant da Draonienn,
merc'h disuj, en em fiz ez teñzorioù,
hag a lavar : «Piv 'ta a zeuio a-enep din?»

5 Setu ma lakan da zont warnout
- diougan an Aotrou hollc'halloudek,
ar spouron eus tro-war-dro dit :
argaset e vezot, pep hini o vont eeun dirazañ,
hep den ebet da zastum an dec'herien !

6 Met goude-se,
e kemmin planedenn mibien Ammon,
- diougan an Aotrou.

Diougan war Edom.

7 Evit Edom :

Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek :
Daoust ha n'eus mui a furnez e Teman?
Diouer a ra ar poell d'ar wazed speredek?
Ha boutet eo bet o furnez?

8 Tec'hit ! Distroit !
En em enkevit don, annezidi Dedan,
rak ur reuz bras a gasan war Esav,
ar mare evidon d'e gastizañ.

9 Ar vendemourien, ma teuont du-se,
ne lezint netra da vadaouiñ,
ma 'z int laeron-noz,
e trastint diouzh ma plijo ganto.

10 Ya, me eo am eus furchet Esaoù,
diskuliet e guzhiadelloù ;
ne c'hell ket mui en em guzhat.
Gwastet eo e ouenn,
hag e vreudeur, evel e amezeien :
N'eus mui anezhañ !

11 Dilez da emzivaded, me o lakao da vevañ,
ra fizio warnon da intañvezed !

12 Rak evel-henn e komz an Aotrou : Gwel !
Ar re na oant ket barnet da evañ ar c'hop,
o deus ranket evañ,
ha te a c'hellfe chom digastiz?
Ret e vo dit evañ.

13 Ya, en touet em eus drezon va-unan,
-diougan an Aotrou,
Bosra a yelo da dachenn wastet,

da zanvez a zismegañs,
da zismantr ha da vallozh,
hag e holl gêrioù da rivinoù peurbadel.

14 Ur c'heloù am eus klevet a-berzh an Aotrou :
En em zastumit,
deuit en e enep,
war-sav evit an emgann !»

15 Rak setu m'am eus da lakaet bihan e-mesk ar broadoù,
ha disprizet e-touez an dud.
16 Ar spouron a lakes da sevel en rogoni da galon
he deus da douellet,
te hag a zo o chom e faoutoù ar roc'h,
te hag a zalc'h lein an torgennoù.
Ha pa lakafes da neizh uhel evel an erer,
az tiskarin ac'hano ! -diougan an Aotrou !

17 Bro Edom a yelo da dachenn wastet ;
an neb a dremeno en he c'hichen a vo sabatuet
hag a c'hwitello dirak hec'h holl c'houlioù.
18 Evel gant eilpennidigezh Sodom, Gomora
hag ar c'hêrioù amezek, -eme an Aotrou,
ne vo ket un den zoken da chom enni,
ne vo ket ur mab da Adam o lojañ enni.

19 Par d'ul leon o pignat eus brousgwez,
ar Yordan etrezek oaziz hollbadus,
setu m'o lakan, en ur c'houlz berr,
da gemer an tec'h ac'hano,
ha ma tiazezin eno an hini am eus dibabet.

Rak piv a zo eveldon?
Piv am galvfe dirak ul lez-varn?
Pehini eo ar mêsaer a zalc'hfe penn ouzhin-me?

20 En abeg da-se, selaouit peseurt ratozh
en deus bet an Aotrou war Edom,
ar mennadoù en deus divizet
war annezidi Teman :
Ya, ar re zisterañ zoken eus
an dañvadezed a vo stlejet kuit,
ya, o feurvan a greno, spontet en abeg dezho.

21 Gant trouz o diskar e kren an douar,
an heklev a zasson betek Mor ar Raoskl.
22 Setu : evel an erer ez eus unan a big, a blav,
a zispak e eskell war vBosra,
ha kalon kadarnidi Edom a vo, en deiz-se,
evel kalon ur vaouez o wilioudiñ.

23 War Damask :

Evel Emat, Arfad a zo goloet a vezh,
rak klevet o deus ar c'heloù fall ;
teuziñ 'ra o c'halon gant ar spouron,
ne c'hell ket bezañ sioulaet.

24 Kêr Damask, semplet,
en em dro war-zu an tec'h,
ar grenienn a c'hounez anezhi,
anken ha poanioù a grog enni
evel en ur plac'h o wilioudiñ.
25 Ac'ha ! setu dilezet ar gêr glodus,
kêr a laouenidigezh?

26 Tra ma kouezho he faotred yaouank
war he leurioù-kêr,
ha ma 'z aio da goll hec'h holl vrezelourien,
en deiz-se - diougan an Aotrou hollc'halloudek.
27 An tan a lakain e mogerioù Damas,
ha lonkañ a ray palezioù Benadad.

Diougan war an Arabed.

28 War gKedar ha rouantelezhioù Asor,
hag a voe trec'het
gant Nabukodonosor, roue Babel.

Evel-henn e komz an Aotrou :
War-sav ! pignit etrezek Kedar
ha gwastit mibien ar Reter.

29 O zeltennoù hag o zropelloù, ra vint kemeret,
o lienennoù hag o fardoù,
ra vo lamet o c'hañvaled diganto,
ra vo garmet en o enep : «Spouron a bep tu !»

30 Tec'hit, tec'hit buan,
en em guzhit en toulloù an douar,
annezerien Asor -diougan an Aotrou !
Rak Nabukodonosor, roue Babel,
en deus mennet en e benn,
ur mennad en hoc'h enep,
en deus itriket un ijinadenn en hoc'h enep.

31 War-sav ! pignit etrezek ur vroad dibreder
hag a chom en diogel, -diougan an Aotrou,
ha n'he deus na dorioù na morailhoù,
hag a chom en he fart.

32 O c'hañvaled a vezo ur gopr-brezel
hag o zropelloù diniver ur preizhadenn.
O skignañ 'rin d'ar pevar avel,
«an ividigoù blouc'h»

a bep tu e lakain da zont o drouziwezh,
-diougan an Aotrou.

33 Asor a zeuio da vezañ
un toull-repu evit aourgon,
ul lec'h digenvez da viken ;
ne vo den ebet ken o vevañ eno,
ne vo ket ur mab da Adam
oc'h ober eno e annez.

Diougan enep Elam.

34 Ar pezh a voe komz an Aotrou
da Yeremia, ar profed, diwar-benn Elam,
e deroù renerezh Sedekias, roue Youda :
35 Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek :

Setu ma torran gwareg Elam, pennabeg e nerzh.
36 Lakaat a rin da zont war Elam
pevar avel eus pevar c'horn an oabl.
O skignañ a rin en holl avelioù-se,
ha ne vo ket a vroad
ma n'erruo ket harluidi Elam.

37 Spouronañ a rin an Elamiz dirak o enebourien
ha dirak ar re holl a c'hoanta o buhez diganto ;
lakaat a rin da zont warno ar gwalleur,
gwrez va c'hounnar, -diougan an Aotrou.
Kas a rin ar c'hleze war o lerc'h
betek m'am bo kaset anezho da get.

38 Ha da-c'houde,
e tiazezin va uhel-gador en Elam
hag ac'hano e lakain da steuziañ
roue ha renerien, -diougan an Aotrou.
39 Met en deizioù da zont a-c'houdevezh
e c'hoarvezo ma kemmin planedenn Elam,
– diougan an Aotrou.

50 Diougan war rivin Babel.

1 Sed ar gomz a zistagas an Aotrou enep Babel, ha da vro ar Galdeiz, dre waziadezh Yeremia, ar profed :

2 Kemennit-eñ e-touez ar broadoù, embannit-eñ,
n'en kuzhit ket, ha lavarit :
Kemeret eo Babel ! Bel zo goloet a vezh !
Flastret eo Merodak !
Goloet eo a vezh e idoloù !
E loustonioù a zo kouezhet en o foull.

3 Rak eus an hanternoz
e pign en hec'h enep ur boblad
hag a lakao ar vro dindan wasterezh,
ne vo mui enni annezer ebet ken :
ken a dud, ken a loened
o deus tec'het, a zo aet kuit !

4 En deizioù-se hag en amzer-se,
-diougan an Aotrou,
e teuio en-dro mibien Israel,
int ha mibien Youda, holl a-gevret ;
mont a raint, en ur ouelañ, gant o hent
da gaout an Aotrou, o Doue.

5 Goulenn a raint hent Sion,
troet o dremm war-zu enni :
«Deuit, en em stagomp ouzh an Aotrou
dre ur c'henemglev peurbadel, diankouaus.»

6 Dañvadezed kollet eo e oa va fobl :
O mêsaerien o lake da ziankañ,
war ar menezioù e raent dezho kantren,
en ur vont a venez da dorgenn,
ankouaet o lochenn ganto.

7 Ar re holl o c'have a blaouie anezho,
hag o enebourien a soñje :
«N'omp ket kablus !»
peogwir o deus pec'het a-enep an Aotrou,
ti a reizhded ha goanag o zadoù.»

8 Kemerit an tec'h diouzh Babel
ha diouzh bro ar Galdeiz !
It kuit ! Bezit evel bouc'hed
e penn an tropell.

9 Rak setu ma lakain da sevel enep Babel
ur strollad a vroioù bras eus bro an hanternoz,
en em renkañ a raint en hec'h enep,
hag en doare-se e vo kemeret.
O saezhoù a zo evel re ur brezelour akuit
ha na zistro ket goullo e zaouarn.

10 Bro-gKaldea a vo lakaet en arigrap,
an holl breizhataerien anezhi o devo o gwalc'h,
- diougan an Aotrou.

11 Ya ! Bezit laouen ! Tridit,
preizhataerien va hêrezh !
Ya ! Breskennit evel un annoar war peuriñ druz,
c'hwirinit evel roñseed !

12 Met setu ho mamm goloet a vezh,
dismegañset eo da-vat an hini ho kanas !
Setu hi bremañ an hini diwezhañ eus ar

broadoù,
ur gouelec'h, un douar krin, un digenvez !

13 En abeg da vrouez an Aotrou,
ne vo mui annezet,
bez' e vo en he fezh un dachenn digenvez,
an neb a dremeno dre Vabel a vo sabatuet
hag a c'hwitello dirak hec'h holl c'houlioù.

14 En em renkit a-enep Babel, enkelc'hiit anezhi,
c'hwi holl, antellerien wareg ;
tennit warni, n'espernit ket ho saezhoù,
rak pec'het he deus a-enep an Aotrou !

15 Distagit en hec'h enep garmadeg ar brezel
tro-war-dro !
Astenn a ra he dorn, he feulioù a ya d'an traoñ,
he mogerioù-tro zo diskaret.
Setu dial an Aotrou ; en em zigollit warni,
hervez m'he deus graet, grit dezhi !

16 Dilamit kuit eus Babel an hini a had,
hag an hini a c'hoari gant ar falz
en amzer an eost.
En abeg d'ar c'hleze draster,
ra zistroio pep hini war-zu e bobl,
ra dec'ho pep hini war-zu e vro !

17 Israel a oa un dañvadez dianket,
a rede al leoned war he lerc'h.
Roue Asour, da gentañ, he lonkas ;
Nabuc'hodonosor, roue Babel,
an hini diwezhañ a dorras dezhi hec'h eskern

18 En abeg da-se,
evel-henn e komz an Aotrou, Doue Israel :
Setu ma taolan va c'hastiz
war roue Babel ha war e vro,
evel m'am eus graet a-enep roue Asour.

19 Lakaat a rin Israel da zistreiñ d'e beurvan,
ma peuro war ar C'harmel hag er Basan,
ma kavo e walc'h
war venez Efraim hag er Galaad.
20 En deizioù-se hag en amzer-se,
- diougan an Aotrou,
e klaskor gwall Israel, ha ne vo mui anezhañ,
pec'hedoù Youda, ha ne vo mui kavet anezho,
rak pardonet em bo d'an nemorant a lezin.

21 Pign etrezek Bro-vMerataim,
pign en hec'h enep hag a-enep tud Pakoud.
Lazh ha kas da get ar pezh a chom anezho
-diougan an Aotrou !
Ha gra holl ar pezh am eus gourc'hemennet dit.

22 Trouz emgann er vro ha reuz divuzul !
23 Penaos eo bet diskaret ha brevet,
morzhol an douar a-bezh?
Penaos eo deuet da vezañ ur spont
Babel, e-mesk ar broadoù?

24 Un trap a zo bet stignet dit ha tapet out bet,
Babel, hep m'az pije merzet ;
kerkent ha kavet out bet paket
dre m'az poa daeet an Aotrou.

25 An Aotrou en deus digoret e arsanailh
ha tennet anezhañ binvioù e gounnar ;
rak labour en devoa
Aotrou hollc'halloudek e bro Galdea.

26 Deuit di, holl gwitibunan,
digorit he grignolioù,
lakait he zraoù en ur bern evel malanoù,
kasit-hi da get ; arabat e chomfe netra !

27 Lazhit hec'h holl dirvi,
ra ziskennint d'an ti-lazhañ !
Gwa int-i, rak o deiz a zo deuet,
amzer o c'hastiz !

28 Selaouit ! Tec'hidi ha saveteidi,
eus Bro-Babel a zeu da gemenn e Sion
dial an Aotrou, hon Doue,
ar dial evit e Dempl.

29 Galvit ar waregerien a-enep Babel,
ar re holl a stegn ar wareg ;
kampit en hec'h enep tro-dro dezhi,
arabat e tec'hfe kuit den ebet !

Grit en-dro dezhi hervez he doare-ober,
hervez kement he deus graet, grit dezhi ;
rak e-keñver an Aotrou eo bet rok,
e-keñver Sant Israel !

30 En abeg da-se e kouezho
war he leurioù he re yaouank
hag ez aio da goll, en deiz-se,
hec'h holl vrezelourien, -diougan an Aotrou.

31 Setu me a-enep dit, Rogentez,
- lavar an Aotrou, Aotrou hollc'halloudek,
rak erruet eo da zeiz,
an amzer m'az kastizan.

32 Rogentez a ya da strebotiñ, kouezhañ a ra,
ha den ebet d'hec'h adsevel !
An tan a lakain en he c'hêrioù,
deviñ 'ray an holl ardremez war he zro.

33 Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek :
Gwastet eo mibien Israel
ha kenkoulz all mibien Youda ;
ar re holl o deus o ereet a zalc'h mat anezho,
nac'hañ a reont o lezel da vont.

34 Met kreñv eo o Dasprener, «Aotrou
hollc'halloudek» eo e anv ;
gouzout a ray ervat breutaat evito,
evit degas sioulder d'an douar
ha lakaat Babeliz da grenañ.

35 Kleze enep ar Galdeiz – lavar an Aotrou !
hag enep tud Babel,
a-enep he renerien hag he furien !
36 Kleze a-enep he urisined, dezho da follañ !
Kleze a-enep hec'h c'hadarnidi,
dezho da spouronañ !

37 Kleze a-enep he c'hezeg hag he c'hirri,
a-enep ar veskailhez a dud a zo en he c'hreiz,
ha ra 'z aint da verc'hed !
Kleze a-enep he zeñzorioù, ra vint preizhet !

38 Kleze a-enep an doureier,
ra 'z aint da hesk !
Rak ur vro a fal-skeudennoù ez eo,
ha gant ar spontailhoù e fougeont !

39 En abeg da-se e teuio eno d'ober
o ched al liñsed gant an aourgon,
ar struskañvaled a ray o annez eno ;
ne vo mui graet lojeiz enni,
eus an eil rummad d'egile ne vo ken annezet !

40 Evel d'ar c'houlz ma eilpennas Doue
Sodom ha Gomora hag ar c'hêrioù e-kichen
-lavar an Aotrou ! - ne chomo den ebet eno,
ne vo mab ebet da Adam oc'h ober e annez eno.

41 Setu ma erru ur bobl eus an hanternoz,
ur vroad vras ha rouaned niverus
a zibouk eus penn pellañ an douar.

42 Krog int er wareg hag en dared,
kriz int ha didruez,
krozal a ra o mouezh evel ar mor,
pignet int war gezeg,
renket int evel un den hepken evit an emgann
a-enep dit, merc'h Babel !

43 P'en deus roue Babel klevet ar c'heloù,
o deus flaket e zaouarn, kroget an anken ennañ,
ur skrij, evel hini ur plac'h o vont da c'henel.

44 Sed unan par d'ul leon
o pignat eus brousgwez ar Yordan
etrezek un oaziz peurbadel ;
setu m'o lakain, en ur c'houlz berr,
da gemer an tec'h ac'hano
evit diazezañ an hini am bo dibabet.

Rak piv a zo eveldon?
Piv am engalvfe dirak al lez-varn?
Piv eo ar mêsaer a zalc'hfe penn ouzhin-me?

45 En abeg da-se, selaouit peseurt dezo
en deus an Aotrou ijinet enep Babel,
ar mennadoù en deus divizet seveniñ
ouzh bro ar Galdeiz.
Ya, an dañvadezed – ar re wanañ zoken –
a vo stlejet kuit,
o feurvan, ouzh o gwelout, a greno spouronet.

46 Gant an trouz o tont eus Babel kemeret e kren
an douar,
hag e-touez ar broadoù e vez klevet an heklev
anezhañ.

51 Enep Bavel c'hoazh.

1 Evel-henn e komz an Aotrou :
Setu ma atizan a-enep Babel
hag a-enep annezerien gKaldea
un avel a zistruj ;

2 kas a rin da vBabel nizerien d'he nizañ,
da naetaat he douar ;
rak he c'helc'hiañ a raint a bep tu,
da zeiz he gwalleur.

3 Ra stegno ar gwareger e wareg
ha ra zigromme e gein en e lêreg.
N'espernit ket he faotred yaouank,
kasit da get hec'h holl arme.

4 Tud lazhet a gouezho e bro ar gKaldeiz,
treuzet-didreuzet, en he straedoù.
5 Rak leun eo o bro a dorfedoù
a-enep Doue santel Israel ;
Met pobl Israel n'eo ket intañvez,

na pobl Youda n'eo ket intañvez eus he Doue,
Aotrou hollc'halloudek.

6 Tec'hit diouzh kreiz mogerioù Babel,
pep hini da salvo e vuhez.
Na d-it ket da goll en abeg d'he gwall,
rak hemañ eo koulz an dial evit an Aotrou :
emañ o vont da zaskoriñ he zle dezhi !

7 Babel a oa ur c'hop-aour e dorn an Aotrou,
mezviñ a rae an douar a-bezh ;
ar broadoù a eve eus he gwin,
hag a zeue da bennfolliñ.

8 A-daol-trumm ez eo kouezhet Babel, bruzunet.
Yudit warni !
It da glask balzam evit he foan ;
marteze e pareo !

9 Pareañ Babel a felle dimp,
met n'eo ket bet pareet.
Lezomp-hi,
deomp pep hini d'e vro ;
rak he barnedigezh a ya betek an neñv
hag a bign betek ar c'houmoul.

10 An Aotrou en deus diskouezet hor gwirioù :
Deuit ! ha danevellomp e Sion
oberenn an Aotrou, hon Doue.

11 Lemmit ar saezhoù, leugnit ho klaouieroù !
An Aotrou en deus broudet spered roue Mediz,
rak ijinet en deus a-enep Babel
ur raktres evit he distrujañ,
rak setu dial an Aotrou,
an dial evit e Dempl.

12 A-enep mogerioù Babel savit un arouez !
Kreskit skipailh ar warded,
lec'hiit gedourien, stignit trapedoù ;
rak an Aotrou en deus ur mennad
hag ober 'ray ar pezh en deus kemennet
a-enep annezerien Babel.

13 Te azezet war ribl an dourioù bras,
teñzorioù dit e-leizh,
setu deuet eo evidout da finvez,
dibenn da skrapadegoù.

14 Aotrou hollc'halloudek en deus touet drezañ e-unan :
«Ha goude m'am bije da leuniet a dud
ken stank ha kirvi-raden,
e youc'hint a-enep dit ken stank
ha huchadigoù ar brezel !»

15 Stummet en deus an douar gant e nerzh,
diazezet ar bed gant e furnez,
ha gant e veiz dispaket an oabl.

16 Reiñ a ra e vouezh da glevout ez eo kroz doureier en neñv :
lakaat a ra ar c'houmoul da sevel eus penn pellañ an douar,
hag al luc'hed da darzhañ evit ar glav,
tennañ a ra an avel eus e lec'hioù-mir.

17 Dispered eo kement den a zo, diskiant ;
kement teuzer a zo en deus mezh gant e idol,
rak ur gaou eo emañ o teuziñ, n'eus enni alan ebet.

18 Traoù kleuz a zo anezho, labour-lu,
da goulz o c'hastiz ez aint da goll.
19 Evel-se n'emañ ket lod Yakob ! Stummet en deus-Eñ pep tra,
Israel eo meuriad e hêrezh, «Aotrou hollc'halloudek» eo e anv.

20 Ur morzhol ez out bet evidon,
un arm a vrezel.
Ganit em eus morzholiet ar broadoù,
ganit distrujet rouantelezhioù.

21 Ganit em eus morzholiet marc'h ha marc'heger,
ganit em eus morzholiet karr ha karreer,
22 ganit em eus morzholiet gwaz ha maouez,
ganit morzholiet kozhiad ha bugel,

ganit morzholiet paotr ha plac'h yaouank,
23 ganit morzholiet mêsaer ha tropell,
ganit morzholiet kouer ha jav,
ganit morzholiet gouarnourien ha prefeded.

24 Met dindan ho selloù e lakain Babel
hag holl annezerien Kaldea
da baeañ an holl zroug o deus graet e Sion,
ouzh ho taoulagad,-lavar an Aotrou !

25 Setu me ez enep, menez a zistrujidigezh,
-lavar an Aotrou,
te hag a waste an douar.
Va dorn a astennin ez enep,

da lakaat a rin da rodellañ eus lein ar reier
hag ober ac'hanout ur menez tanet.

26 Ne vo tennet ac'hanout ken
na maen-korn na maen-diazez ;
un dachenn digenvez e vi da virviken,
- lavar an Aotrou !

27 Savit ar banniel dre an douar,
sonit gant ar c'horn e-touez ar broadoù.
Engouestlit en hec'h enep ar broadoù,
Galvit en hec'h enep ar rouantelezhioù :
Ararat, Menni, Askenez,
dilennit en hec'h enep skriverien,
lakit kezeg da argadiñ evel kilheien-raden piket.

28 Engouestlit en hec'h enep ar broadoù,
roue Media, e c'houarnourien
hag e holl brefeded,
an holl vro dindan e veli.

29 An douar a gren hag a skrij,
rak dont a ra da wir ratozh an Aotrou
a-enep Babel :
kas Bro-Babel da wastadur,
hep den ebet o chom enni.

30 Kadarnidi Babel o deus paouezet da stourm ;
skoachet int er c'hreñvlec'hioù,
aet da hesk eo o c'halonegezh,
troet int e merc'hed,
He ziez a zo devet, he morailhoù, brevet.

31 Kaser-keloù a red war-lerc'h kaser-keloù,
kannad war-lerc'h kannad,
evit degemenn da roue Babel
ez eo kemeret e gêr a bep tu.

32 Aloubet eo an odeoù,
devet gant an tan an tourioù-difenn,
spouronet ar vrezelourien.

33 Rak evel-henn e komz
Aotrou hollc'halloudek, Doue Israel :
Evel ul leur-dornañ eo merc'h Babel,
d'ar c'houlz ma'z eo breset ;
ur pennadig c'hoazh
hag e teuio eviti mare an eost.

34 A lavar Jeruzalem : Va lonket, va frailhet
en deus Nabukodonosor, roue Babel,
ul lestr goullo en deus graet ac'hanon,
va lonket en deus, evel un Aerouant,
leuniet en deus e gof ;
eus va flijadurioù en deus va argaset.

35 Ra gouezho war Vabel
an heg bet graet d'am c'horf,
a lavaro annezerez Sion,
ha va gwad war ar gKaldeiz,
a lavaro Jeruzalem.

36 En abeg da-se,
eo evel-henn en deus komzet an Aotrou :
Setu ma kemeran da vreud em dorn,
seveniñ a rin da zial,
disec'hañ a rin he mor,
kas a rin da hesk hec'h eienenn.

37 Babel a yelo d'ur bern rivinoù,
ur bod evit an aourgon,
un dachenn vantrus,
ha goapaet, ul lec'h digenvez.

38 Holl a-gevret e yudont evel leonedigoù,
e krozont evel re vihan al leonez.
39 Peogwir o deus tomm, me a brient died dezho,
o mezviñ a ran evit ma vint badaouet :
Ma 'z aint da gousket en ur c'housk peurbadel,
hep dihuniñ mui ken – lavar an Aotrou.

40 O lakaat a rin da ziskenn d'an ti-lazhañ
evel oaned, evel meot ha bouc'hed.

41 Penaos ! Eo bet aloubet Babel !
Penaos ! Eo bet kemeret klod an douar a-bezh !
Penaos ! Eo deuet da vezañ un dachenn wastet,
Babel, e-mesk ar broadoù.
42 A-enep Babel eo pignet ar mor,
gant kroz e donnoù en deus goloet anezhi.

43 He c'hêrioù a zo deuet da vezañ
un dachenn drastet, un douar krin,
ur gouelec'h ma n'eus den ken o chom,
lec'h ne dremen ken mab ebet da Adam.

44 Kastiz a zegasin war Bel ha war Babel,
lakaat a rin da zislonkañ
ar pezh en deus plaouiet,
ha ne zeredo mui war-zu ennañ ar broadoù,
moger-dro Babel a zo dija kouezhet !

45 Deuit er-maez anezhi, a va fobl,
pep hini da salvo e vuhez
diouzh taerijenn kounnar an Aotrou !

46 Arabat e wakafe ho kalon !
N'ho pet ket aon gant ar c'heloù
e vez klevet e-barzh ar vro ;
er bloaz a zeu e teuy ur c'heloù
hag er bloaz war-lerc'h keloù all :
an drouknerzh a drec'h dre an douar,
roue a ziskar roue !

47 Rak setu deizioù o tont
ma kastizin idoloù Babel
he bro a-bezh a vo goloet a vezh,
hag hec'h holl lazhidi a gouezho en he c'hreiz.

48 War Vabel e youc'ho a levenez an neñvoù,
an douar ha kement a zo enno,
rak eus an hanternoz ez erruo warni gwasterien,
-lavar an Aotrou !

49 Babel a dle kouezhañ d'he zro,
evit lazhidi Israel,
kenkoulz ha ma 'z eo kouezhet
dre zorn Babel lazhidi eus an douar a-bezh.

50 Tud tec'het diouzh he c'hleze,
it, na chomit ket a-sav,
a-ziabell ho pet soñj eus an Aotrou,
ha ra savo d'hoc'h eñvor Jeruzalem !

51 E-kreiz ar vezh edomp o klevout ar gunujenn,
goloet e oa hon dremm gant an dismegañsoù,
en deiz ma erruas tud estren
a-enep lec'hioù santel Templ an Aotrou.

52 Gant se, setu deizioù o tont -lavar an Aotrou,
ma kastizin hec'h idoloù,
ha ma kunudo en he bro a-bezh an dud tizhet.

53 Ha pa savje Babel ken uhel hag an neñv,
pa lakje he c'hreñvlec'h dic'hallus da dizhout,
war va ferzh-me e teuio dezhi gwasterien,
-lavar an Aotrou.

54 Selaouit ar c'harmadeg
a zeu er-maez eus Babel !
Ar pikol strakadeg eus bro ar Galdeiz !
55 Sed an Aotrou o wastañ Babel
hag o vougañ enni he mouezh vras,
hini hec'h houl a groze evel doureier bras,
pa save safar o mouezhioù.

56 Rak ur gwaster a erru a-enep Babel,
he c'hadarnidi a zo kemeret, o gwaregoù torret.
Rak un Doue a zial eo an Aotrou :
Resteured a ray dezhi he c'hemend-all.

57 Mezviñ 'rin he renerien hag he furien,
he gouarnourien,
he frefeded hag he c'hadarnidi,
hag e chomint o kousket
en ur c'housk peurbadel,
hep mui ken dihuniñ, -lavar ar Roue ez eo
e anv Aotrou hollc'halloudek.

58 Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek :
Mogerioù-tro Babel,
ar gêr ec'hon a vo rezet penn-da-benn,
hag he dorioù uhel a vo skoet an tan enno.

Evel-se en em skuizh ar pobloù en aner
hag e tispign ar broadoù o nerzh evit ar flamm.

59 Setu an urzh a roas Yeremia, ar profed, da Saraia, mab Neria, mab Maasia, pa loc'has hemañ etrezek Babel gant Sedekias, roue Youda, e-kerzh e bevare bloavezh-ren. Saraia a oa karget eus ar pennadoù-hent. 60 Yeremia en devoa skrivet en ul levr an holl walleur a dlee c'hoarvezout gant Babel : an holl diouganoù-se skrivet a-enep Babel. 61 Ha Yeremia a lavaras da Saraia : «Pa vi erruet e Babel, e kemeri preder da lenn an holl diouganoù-se, 62 ha lavarout a ri : "Aotrou, te eo ac'h eus lavaret diwar-benn al lec'h-mañ e vefe diskaret, ken na vefe mui den o chom ennañ, na den na loen, met ma vefe da-viken ur vantridigezh." 63 Ha p'az po echuet da lenn al levr-se, e stagi outañ ur maen hag e taoli anezhañ e-kreiz an Eufrata ; 64 ha lavarout a ri : "En doare-se eo ez aio Babel d'ar strad ha ne adsavo ket ken eus ar gwalleur a lakan da zont warni."»

Amañ e paouez komzoù Yeremia.

52 Kouezhadenn Jeruzalem.

1 Sedekias a oa bloaz warn-ugent pa zeuas da roue, hag unnek bloavezh e renas e Jeruzalem. E vamm a oa hec'h anv Amital, merc'h Yeremia. Genidik e oa hi eus Lebna. 2 Eñ a reas ar pezh a zo fall da sell an Aotrou, hervez kement en devoa graet Joakim. 3 En abeg ma oa an traoù evel-se e Jeruzalem hag e Youda, e savas kounnar an Aotrou, ken, a-benn an diwezh, e tistaolas anezho pell diouzh e Zremm. Ha Sedekias en em savas a-enep roue Babel.

4 Hogen, e-kerzh navet bloavezh-ren
Sedekias, en dekvet miz, d'an dek eus ar miz, ez
erruas Nabukodonosor, roue Babel, eñ hag
e holl arme, a-enep Jeruzalem ; kampañ 'rejont
dirak ar gêr hag aozañ en hec'h enep,
tro-war-dro dezhi, savennoù brezel. 5 Ar a voe
seziz warni betek unnekvet bloavezh-ren
Sedekias.

6 Er pevare miz, d'an nav eus ar miz, e-keit
ha ma oa bras an naonegezh e-barzh kêr, ha ma
n'oa mui a vara evit poblañs ar vro, 7 e voe graet
un toull-freuz e moger ar gêr, hag an holl
vrezelourien a dec'has hag a yeas er-maez eus
kêr, en noz, dre hent an Nor etre an div voger,
hag a zo e-kichen liorzh ar roue – daoust ma oa
ar Galdeiz o kelc'hiañ ar gêr, ha kemer a rejont
hent an Araba. 8 Lu ar Galdeiz a lammas da
redek war-lerc'h ar roue ha tizhout a rejont
Sedekias e geotegoù Yeriko, e-lec'h en em
zistrollas pell dioutañ e holl arme. 9 Kregiñ
a rejont er roue ha degaset e voe da gaout roue
Babel, e Rebla, e bro Emat, hag hemañ
a zougas setañsoù en e enep. 10 Roue Babel
a gontellas mibien Sedekias dindan
e zaoulagad, kontellañ a reas ivez holl
bennadurezhioù Youda, e Rebla. 11 Da-c'houde,
e toullas e zaoulagad da Sedekias, hag e stagas
outañ ur chadenn arem doubl, ha roue Babel
e gasas gantañ da Vabel, lec'h ma talc'has
anezhañ e ti ar warded, betek deiz e varv.

12 Er pempvet miz, d'an dek eus ar miz, -bez'
e oa an naontekvet bloavezh-ren roue Babel-,
Nabuzardan, kabiten ar warded, unan eus
kompagnuned roue Babel, a antreas
e Jeruzalem. 13 Deviñ a reas Ti an Aotrou, ti ar
roue hag holl diez Jeruzalem, hag holl diez ar re
vras a bulluc'has ivez dre an tan. 14 Da-c'houde,
holl arme ar Galdeiz a oa gant kabiten ar
warded a ziskaras an holl vogerioù a rae an dro
da Jeruzalem. 15 Ar peurrest eus ar boblañs bet
lezet e-barzh ar gêr, an dreuztec'hidi bet
tremenet e tu roue Babel, hag ar peurrest eus ar
vicherourien a voe kaset d'an harlu gant
Nabuzardan, kabiten ar warded. 16 Met tudigoù
dister ar vro, Nabuzardan, kabiten ar warded,
a lezas un darn anezho evel gwinierien ha
labourerien-douar.

17 Kolonennoù arem Ti an Aotrou, ar
sichennoù hag ar Mor-arem a oa e Ti an Aotrou
a voe brevet gant ar Galdeiz hag an holl arem
anezho a voe kaset ganto da vBabel. 18 Kemer
a rejont ivez ar chaodouronoù, ar pili, ar
c'hontilli, ar c'hopoù-sparfañ, ar bolennoù hag
an holl draezoù arem a dalveze evit al lidoù.
19 Kabiten ar warded a gemeras c'hoazh
ar c'hibelloùigoù, ar glaouieroù-ezañsiñ,
ar c'hopoù-sparfañ, ar chaodouronoù,
ar c'hantolorioù, ar bolennoù hag
ar stagelloù-stign, kement a oa en aour pe en
arc'hant. 20 Evit ar pezh a sell an div golonenn,
avat, ar Mor unel, an daouzek ejen arem a oa
dindan hag ar sichennoù bet graet gant Salomon
evit Ti an Aotrou, ne oad ket evit mentañ ar
pouez arem eus an holl draoù-se. 21 Evit ar
c'holonennoù, uhelder pep unan a oa triwec'h
ilinad ; un neudenn a zaouzek ilinad a oa ar
muzul eus an dro, an tevder anezho a oa treuz
pevar biz, kleuz e oant. 22 War o gorre e oa ur
togenn arem, hag uhelder ar togenn a oa pemp
ilinad. Bez' e oa ur roued ha greunavaloù war ar
togenn tro-war-dro : pep tra a oa en arem.
Evel-se ivez e oa evit an eil golonenn.
23 Bez ' e oa c'hwezek greunaval ha pevar-ugent
a-istribilh. An hollad eus ar greunavaloù a oa
kant, war ar roued, tro-war-dro.

24 Kabiten ar warded a gemeras da brizonidi
Saraia, ar pennveleg, Sofonia, an eil bennveleg,
ha tri diwaller an treuzoù. 25 Eus ar gêr
e kemeras da brizoniad un tizhog, hemañ a oa
karget eus ar vrezelourien, seizh den eus ar re
a wele dremm ar roue hag a voe kavet e-barzh
kêr, sekretour ar penn-lu, karget da engouestlañ
an dud eus ar vro, ha tri-ugent gwaz eus tud ar
vro hag a oa e-kreiz ar gêr. 26 O vezañ
o c'hemeret, Nabuzardan, kabiten ar warded,
o c'hasas da roue Babel, e Rebla. 27 Roue Babel
a reas skeiñ outo hag o lakaas da vervel
e Rebla, e bro Emat ; Youda a voe harluet neuze
pell diouzh e zouar.

28 Setu amañ an niver eus ar boblañs a voe
harluet gant Nabukodonosor : Er seizhvet
bloavezh : Youdaiz : 3.023. 29 E triwec'hvet
bloavezh-ren Nabukodonosor : eus Jeruzalem :
832 a dud. 30 E trede bloavezh warn-ugent eus
ren Nabukodonosor, Nabuzardan, kabiten ar
warded, a harluas : Youdaiz : 745 ; an holl dud :
4.600.

31 Hogen, er seizhvet bloavezh ha- tregont
eus harlu Joakim, roue Youda, en daouzekvet
miz, d'ar 25 eus ar miz, Evilmerodak, roue
Babel, e bloavezh e savidigezh da roue,
a adsavas e benn da Joakim, roue Youda, hag
a dennas anezhañ er-maez eus ar c'harc'har. 32
Komz a reas outañ gant madelezh ha grataat
dezhañ un tron uheloc'h eget hini ar rouaned all
a oa gantañ e Babel. 33 Ober a reas dezhañ
kemmañ e zilhad a brizoniad ; ha Joakim
a gemeras dalc'hmat e bredoù ouzh taol ar roue
e vuhez-pad. 34 E vevidigezh a voe gwarantet
dalc'hmat gant roue Babel, bemdez, betek deiz
e varv, e-keit ha ma vevas.

Klemmganoù

1 Klemmgan kentañ.

1 Allas ! En he fart emañ azezet
ar gêr a oa poblet-stank ;
Deuet eo da vezañ evel un intañvez
an hini vras e-touez ar broadoù,
Ar briñsez e-kreiz ar rannvroioù,
rediet eo bet d'al labour.

2 Ne baouez ket da ouelañ a-hed an noz,
n'he deus hini ebet evit he diboaniañ
e-touesk hec'h holl garidi ;
Hec'h holl vignoned o deus he zrubardet,
deut int da vezañ enebourien dezhi.

3 Aet eo Youda d'an harlu dindan reuzeudigezh
ha sklavelezh kalet ;
E-touez ar baganed emañ bremañ o chom,
ha ne gav ket diskuizh ;
E holl heskinerien o deus paket anezhañ
en odeoù ar menezioù.

4 E kañv emañ hentoù Sion,
ne zeuer ken d'he deizioù-gouel !
Hec'h holl dorojoù zo rivinet,
hirvoudiñ a ra he beleien ;
He gwerc'hezed a zo glac'haret holl,
hi hec'h-unan a zo mantret.

5 He gwaskerien a zo trec'h warni,
hec'h enebourien a ra berzh ;
Rak an Aotrou en deus he leuniet a anken
en abeg d'he zorfedoù niverus ;
He bugaligoù a zo aet kuit d'ar sklavelezh
dirak dremm ar mac'homer.

6 Aet eo da bell digant Merc'h Sion
kement a oa he gloar :
He friñsed a zo deut da vezañ evel kirvi
na gavent ken da beuriñ,
hag a dec'h betek bezañ dinerzh
dirak ar chaseer.

7 Koun he deus Jeruzalem
eus he deizioù a reuzeudigezh hag a gantreerezh
pa gouezhe he fobl dindan dorn ar mac'homer,
ha den o tont d'he skoazellañ,
pa oa he gwaskerien o sellout outi
hag oc'h ober goap ouzh he rivin.

[8] Pec'het he deus Jeruzalem, pec'het he deus,
ken eo deut da vezañ ur saotradur ;
An holl dud hec'h enore he dispriz bremañ,
rak gwelet o deus he noazhder,
Hag hi hec'h-unan oc'h hirvoudiñ
en ur dreiñ dezho he c'hein.

[9] He loustoni zo peg ouzh pastelloù he sae,
ne soñje ket en dibenn-se ;
Setu hi diskennet gwall-izel,
hep den ebet d'he frealziñ.
«Gwel va reuzeudigezh, Aotrou,
rak lorc'h en deus va enebour !»

[10] He gwasker en deus astennet e zorn
war hec'h holl deñzorioù.
Gwelet he deus ar Baganed oc'h antren
e-barzh he santual,
Int hag az poa gourc'hemennet diwar o fenn
n'afent ket e-barzh da vodadeg.

[11] Emañ hoc'h holl boblañs oc'h hirvoudiñ
en ur glask bara he bevañs ;
Trokañ a reer bragerizoù evit boued,
Evit gallout bevañ ;
" Gwel, Aotrou, ha taol evezh
pegen mezhekaet ez on !"

[12] O c'hwi holl hag a dremen gant an hent,
sellit ha gwelit
hag-eñ ez eus ur glac'har
heñvel ouzh ar glac'har zo bet sammet warnon,
an hini en deus skoet an Aotrou ganin
en deiz tan-flamm e gounnar.

[13] Eus krec'h en deus kaset e wrez,
en deus lakaet da ziskenn em eskern :
Stegnet en deus ur roued dindan va zreid,
va eilpennet en deus,
graet en deus ac'hanon unan ranngalonet,
unan atav gant he c'hleñved.

[14] Yev va fec'hedoù a bouez warnon,
o flezhennet en deus a-unan
ha graet anezho un hordenn war va choug,
da lakaat va nerzh da blegañ ;
an Aotrou en deus va roet etre daouarnioù
ha n'hellan ket herzel outo.

[15] Va holl harozed, an Aotrou en deus o distaolet,
ar re a zougen em c'hreiz ;
Galvet en deus a-enep din ur vodadeg
evit flastrañ va yaouankizoù;
an Aotrou en deus mac'het er waskerell
ar werc'hez, Merc'h Youda.

[16] En abeg da se emañ va daoulagad o ouelañ,
va daoulagad a deuz en dour ;
Rak pell diouzhin emañ ar frealzer
a rofe din buhez en-dro ;
Mantret holl eo va mibien o vezañ m'emañ
an enebour o trec'hiñ.

[17] Sion he deus astennet he daouarn,
met n'eus eviti frealzer ebet.
Galvet en deus an Aotrou enep Yakob
e ziarbennerien a dro-zro.
Deuet eo Jeruzalem da vezañ evito
un euzhadenn en o zouez.

[18] Reizh eo an Aotrou,
rak ouzh e urzhioù em boa disentet ;
Selaouit eta, pobloù, c'hwi holl,
ha gwelit va doan,
Pa 'z eo bet skrapet da sklaved
va gwerc'hezed ha va faotred yaouank.

[19] Galvet em eus d'am sikour ar re am c'hare,
touellet on bet ganto.
Va beleien ha va c'hozhidi a zo marvet
e-kreiz straedoù Kêr,
en ur glask en o naon magadurezh
a rofe dezho buhez en-dro.

[20] Gwel, Aotrou, pebezh reuz eo va hini,
birviñ a ra va bouzelloù ;
Eilpennet eo va c'halon em askre,
na disentus on bet me !
Ar c'hleze er-maez a skrap din va bugale,
en diabarzh emañ ar Marv.

[21] Klev va c'hlemmvan, o Aotrou !
n'em eus frealzer ebet !
Va holl enebourien, o klevout va reuz,
zo laouen gant pezh ac’h eus graet..
Degas eta warno an deiz ac'h eus kemennet,
ma teuint da vezañ eveldon !

[22] Deuet ar peurgont eus o fallagriezh dirazout,
gra outo evel m'ec'h eus graet ouzhin,
en abeg d'am holl bec'hedoù.
Rak gwall niverus eo va hirvoudoù
ha gwall-glañv eo va c'halon.

Ar Brofeded vras all

2 Eil klemmgan.

[1] Na pegement en deus an Aotrou
goloet a deñvalijenn
Merc'h Sion en e gounnar !
Stlapet en deus eus an neñv d'an traoñ
Gloar Israel,
hep kaout soñj mui-ken eus skabell e dreid
en deiz e fulor !

[2] Islonket en deus an Aotrou, didruez,
holl chomlec'hioù Yakob;
Diskaret en deus en e vuanegezh
Kastell-kreñv Merc'h Youda ;
Stlapet d'an traoñ ha milliget
ar Rouantelezh hag he friñsed.

[3] Torret en deus en gwrez e gounnar
holl c'halloud Israel.
Tennet en deus drek e gein e zorn dehoù
dirak an enebour ;
Enaouet en deus e Yakob un tan-gwall
a lonk pep tra a bep tu.

[4] Stegnet en deus e wareg evel un enebour,
en ur sevel e zorn dehoù ;
Lazhet en deus evel un argader
kement a oa plijus d'al lagad ;
War deltenn Merc'h Sion en deus skuilhet
evel un tan, e fulor.

[5] Bet eo an Aotrou evel un enebour,
distrujet en deus Israel ;
Islonket en deus e holl balezioù,
kaset d'an traoñ e greñvlec'hioù,
Ha liesaet evit Merc'h Youda
huanadoù war huanadoù.

[6] Forzhet en deus he sklotur evel hini ul liorzh,
dispennet lec'h an emgav ;
an Aotrou en deus rasket kuit eus Sion
gouelioù ha sabadoù ;
Distaolet en deus e tan e gounnar
rouaned ha beleien.

[7] An Aotrou en deus bet heug ouzh e aoter,
kasoni ouzh e santual ;
Roet en deus da zorn an enebour
mogerioù he falezioù.
Hemañ en deus youc'het evel en Ti an Aotrou,
evel evit un deiz-gouel.

[8] An Aotrou en deus divizet diskar d'an traoñ
Moger Merc'h Sion ;
Stegnet en deus e gordenn hep tennañ e zorn
ken n'en devfe dispennet pep tra ;
Lakaet en deus e kañv ramparzh ha rakvoger
a hirvoud bremañ a-unan.

[9] Sanket en douar eo bremañ he dorojoù,
torret en deus o sparloù ;
Roue ha priñsed a zo e bro ar Baganed,
n'eus mui-ken a Lezenn.
He diouganerien zoken ne resevont ket ken
gweledigezhioù digant an Aotrou !

[10] Azezet eo war an douar, digomz,
henaourien Merc'h Sion ;
Bannet o deus poultr war o c'hern,
en em wisket gant seier ;
Soublet o deus gwerc'hezed Jeruzalem
o fenn d'an douar.

[11] Kuzumet eo va daoulagad gant an daeroù,
birviñ a ra va bouzelloù ;
Va bestl en em skuilh d'an douar
en abeg da reuz Merc'h va fobl ;
pa langis bugaligoù ha magadelled
war blasennoù Kêr.

[12] D'o mammoù e c'houlennent :
Pelec'h ez eus bara?
hag e fatont evel pa vijent gloazet
war leurennoù ar Gêr,
pa vezent o taskoriñ o ene
war gerc'henn o mamm.

[13] Ouzh petra da hañvalout, ouzh petra,
Merc'h Jeruzalem?
Piv c'hello da salviñ ha da frealziñ,
Gwerc'hez, Merc'h Sion?
Rak bras evel ar mor eo da reuz :
Piv c'hellfe da bareañ?

[14] Da brofeded o deus bet evidout
gweledigezhioù
a falsentez hag a dromplerezh ;
n'o deus ket diskuliet dit da fallagriezh
evit ma kemmfe da blanedenn ;
n'o deus diouganet evidout netra nemet
gaou ha diheñcherezh.

[15] Ouzh da welout e stlak o daouarn
an holl dremenidi ;
En ur c'hwitellat e hejont o fenn

war Verc'h Jeruzalem :
«Hag-eñ eo honnezh ar Gêr peurgenedus,
levenez an douar a-bezh?»

16 Digeriñ bras a ra warnout o genou
da holl enebourien ;
C'hwitellat a reont, skrignal o dent,
en ur lavarout : He lonket hon eus !
Ya, hemañ eo an deiz a c'hortozemp,
deut eo ganimp, e welet hon eus !

17 An Aotrou en deus sevenet e ziviz,
kaset da benn e lavar,
an hini en devoa disklêriet en deizioù kozh :
Distrujet en deus hep truez !
Laouenaet en deus da enebour diwar da goust,
kresket galloud da wasker.

18 Garm eta etrezek an Aotrou,
hirvoud, Merc'h Sion ;
Lez da zaeroù da redek evel ur froud,
ha deiz ha noz,
Hep reiñ nag ehan na span d'az lagad,
na diskuizh ebet !

19 Sav ! ha garm en noz,
e penn kentañ pep beilhadenn.
Skuilh evel dour pedenn da galon
dirak dremm an Aotrou ;
Sav da zaouarn etrezek ennañ
evit buhez da vugaligoù.

20 Gwel, o Aotrou, taol evezh !
Piv biskoazh ac'h eus graet outañ er stumm-se?
Ma tebrfe gwragez o re vihan,
ar vugaligoù a luskellent,
Ma vefe lazhet e santual an Aotrou
beleien ha profeded !

21 War an douar, er straedoù eo astennet
korfoù ar vugale hag ar gozhidi ;
Va gwerc'hezed
ha va faotred yaouank a zo kouezhet
dindan ar c'hleze ;
lazhet ac'h eus en deiz da gounnar,
lazhet didruez.

22 Engalvet ac'h eus evel d'un deiz-gouel
ar spouronoù a bep tu,
En deiz da fulor ne voe den ebet
evit tec'hout nag achap ;
Ar re am boa luskellet ha desavet,
o lazhet en deus va enebour.

3 Trede klemmgan.

1 Me eo an den en deus anavet ar reuz
dindan gwalenn e fulor.
2 Me an hini en deus bleniet ha degaset
en deñvalijenn, en dic'houloù
3 a-enep din hepken e tro hag e tistro
e zorn a-hed an deiz.

4 Pulluc'het en deus va c'hig ha va c'hroc'hen
ha brevet va eskern ;
5 Aozet en deus din ur yev evit gantañ
kelc'hiañ va fenn a skuizhder.
6 En deñvalijenn en deus va lakaet da chom
evel an dud varv a-ziagent.

7 Mogeriet en deus en-dro din, ma ne din ket
er-maez,
ponneraet en deus va chadenn ;
8 Kaer em eus garmiñ ha gervel,
e serr pep dor d'am fedenn.
9 Muret en deus va hentoù gant mein
benerezh,
Stouvet din va gwenodennoù.

10 Eñ zo bet evidon un arz o c'hedal,
ul leon war api ;
11 Va faket en deus diwar va hent ha va roget,
graet en deus ac'hanon un euzhadenn.
12 Stegnet en deus e wareg ha va laket
evel ur gouenn evit e viroù.

13 Kaset en deus em lounezhi
mibien e glaouier-biroù ;
14 Ha deuet on da vezañ goapadenn an holl dud,
danvez o son a-hed an deiz.
15 Va gwalc'h a c'hwervoni en deus roet din,
va mezvet en deus gant huelenn.

16 Torret en deus va dent gant grouan,
va maget en deus gant ludu ;
17 Va ene en deus kollet ar peoc'h,
ankouaet em eus an eurvad ;
18 Ha lavaret em eus : aet eo kuit va goanag,
va spi en Aotrou !

19 Rodellañ em spered va reuz ha va anken,
c'hwervoni ha binim ;
20 Derc'hel a ran d'en em soñjal, d'en em soñjal,
mantret ennon va ene.
21 Sed amañ eus petra e fell din kaout soñj
evit goanagiñ en-dro.

Ar Brofeded vras all

[22] Grasoù an Aotrou n'eus dezho termen ebet,
n'eus dibenn ebet d'e drugarezioù.
[23] Nevesaat a reont gant pep beure ;
na bras e fealded !
[24] Ya, va lod eo an Aotrou, eme va ene,
setu perak e lakaan va fiziañs ennañ !

[25] Mat eo an Aotrou evit an neb a laka e
c'hoanag ennañ,
evit an ene a glask anezhañ.
[26] Ya, mat eo gortoz en ur devel
silvidigezh an Aotrou.
[27] Ya, mat eo evit an den bezañ douget ar yev
adal e yaouankiz.

[28] Dezhañ da vont d'azezañ en e bart
pa vez sammet warnañ ;
[29] Dezhañ da lakaat e c'henou er poultr :
spi a zo marteze !
[30] Dezhañ da reiñ e jod d'an hini a sko,
ha da gaout e walc'h a zismegañs !

[31] Rak eñ, an Aotrou, n'eo ket da virviken
e tistaolfe an dud.
[32] Ma kastiz, en devez truez en-dro
hervez e vadelezh vras.
[33] N'eo ket a galon laouen e rofe poan
ha glac'har da vugale Adam.

[34] Pa vez flastret ha mac'het dindan an treid
holl brizonidi ur vro,
[35] Pa vez falset gwirioù un den
dirak dremm an uhel-meurbet,
[36] Pa vez graet gaou d'un den en e brosez,
daoust hag an Aotrou ne wel ket se?

[37] Piv 'ta a gomz hag e vez graet an dra,
pa n'eo ket an Aotrou a c'hourc'hemenn?
[38] Hag-eñ n'eo ket eus genou an uhel-meurbet
e teu gwalleur hag eurvad?
[39] Petra en deus an den da c'hrozmolat,
ra vo taer kentoc'h enep e bec'hed.

[40] Taolomp evezh ouzh hor hentoù, sellomp pizh
outo,
ha distroomp d' an Aotrou.
[41] Lakaomp da sevel hor c'halonoù war hon
daouarn
etrezek an Doue zo en neñvoù.
[42] Pec'het hon eus, disentet hon eus,
ha Te, n'ac'h eus ket pardonet.

[43] Gwisket ac'h eus kounnar warnomp ha redet
war hol lerc'h,
hol lazhet ac'h eus didruez.
[44] Lakaet ac'h eus ur goumoulenn d'az koleiñ
evit na dremenfe ket hor pedenn.
[45] Ober a rez ac'hanomp skubien ha lastez
e-touez ar pobloù.

[46] Digeriñ a reont bras o genou a-enep dimp,
hon holl enebourien ;
[47] Spouron ha toull-bez, setu hol lod,
rivin ha reuz !
[48] Va lagad 'skuilh daeroù a-builh
gant torridigezh Merc'h va fobl. !

[49] Va lagad a ouel, hep distan ebet,
hep paouez ebet,
[50] Betek ma sello ha ma welo an Aotrou
eus lein an neñvoù !
[51] Va lagad a zegas poan d'am c'halon
gant gwel holl verc'hed va c'hêr.

[52] Va chaseet o deus evel ul labous ar re-se
hag am c'hasa hep abeg ;
[53] Klasket o deus mougañ en ur foz va buhez
en ur stlepel mein warnon.
[54] An dourioù stank am beuze dreist-penn,
ma lavaren : kollet on !

[55] Met galvet em eus da anv, o Aotrou !
eus donañ ar foz ;
[56] Va c'hlevet ac'h eus pa oan o c'harmiñ.
Na stouv ket da skouarn d'am c'hriadenn.
[57] Tost din e oas en deiz ma 'm eus da c'halvet,
lavaret ac'h eus : Bez dizaon !

[58] Va difenner out bet e breudad va ene,
dasprenet ec'h eus va buhez.
[59] Gwelet ec'h eus, Aotrou, e raed gaou ouzhin :
barn eta va breud!
[60] Gwelet ac'h eus o sec'hed a zial,
o holl itrikoù em enep.

[61] Klevet ac'h eus o c'hunujennoù, Aotrou,
o holl iriennoù a-enep din.
[62] Kuzhutoù va diarbennerien, o droukvennadoù
a-enep din, a-hed an deiz.
[63] Pe en o c'hoazez, pe en o sav ez afent, sell :
me eo danvez o c'hanaouenn.

[64] Ro dezho o faeamant, Aotrou,
hervez labour o daouarn.
[65] Laka eta o c'halonoù da galetaat,

da vallozh warno !
[66] O argas a ri gant kounnar d'o distrujañ
a-zindan da neñvoù !

4 Pevare klemmgan.

[1] Penaos eo deut da vezañ dilufr
ha merglet an aour ken pur?
Penaos eo bet stlabezet ar vein sakr
e korn an holl straedoù?

[2] Mibien Sion hag a veze prizet ken ker
hag an aour digemmesk,
Penaos e vezomp sellet evel podoù pri,
labour dorn ar poder?

[3] An aourgon zoken a ginnig o bronn
evit reiñ da zenañ d'o re vihan.
Hogen merc'hed va fobl zo deut da vezañ ken kriz
ha struskañvaled ar gouelec'h.

[4] Peg eo teod ar vagadell ouzh he staoñ
gant ar sec'hed ;
Ar vugaligoù a c'houlenn bara,
met n'eus den o reiñ dezho.

[5] Ar re a zebre meuzioù saourus
a gouezh marv er straedoù;
Ar re a oa gwisket gant limestra
a vriata an teil.

[6] Ya ! brasoc'h eo bet fallagriezh Merc'h va fobl
eget pec'hedoù Sodom,
a voe hi eilpennet en un taol
hep labour an dorn.

[7] He zud yaouank a oa splannoc'h eget an erc'h,
kannoc'h eget al laezh,
fliminoc'h o c'horfoù eget koural,
ha kaer o dremm evel safir.

[8] Ha sed o neuz teñvaloc'h eget huzil,
ne vezont ken anavezet er straedoù ;
Peg eo o c'hroc'hen ouzh o eskern,
sec'h evel koad.

[9] Eürusoc'h eo bet ar re lazhet gant ar c'hleze
eget gouzañverien an naon :
Int-i a zo marv treuztoullet, ha n'eo ket
dre ziouer eus frouezh ar maezioù.

[10] Daouarn merc'hed tener o deus o-unan
poazhet o bugale.
Servijet o deus dezho da voued
e reuz Merc'h va fobl.

[11] An Aotrou en deus kaset e fulor da benn,
skuilhet en deus gwrez e gounnar;
Enaouet en deus e Sion ur flamm
en deus lonket he diazezoù.

[12] Ne gredent ket, rouaned an douar,
nag holl annezerien ar bed
e c'hellfe an enebour antren e-barzh
dre zorioù Jeruzalem.

[13] En abeg da bec'hedoù he diouganerien eo c'hoarvezet se,
en abeg da fallagriezhoù he beleien,
a veze o skuilh en he c'hreiz
gwad an dud reizh.

[14] Kantren a raent evel tud dall er straedoù,
saotret gant ar gwad,
en doare n'helle ket an dud
stekiñ ouzh o dilhad.

[15] Pellait ! un den dibur, a veze kriet warno,
pellait, na stokit ket outañ !
Ha pa dec'hent da gaout ar Baganed,
ar re-mañ a lavare :
N'hellont ket chom en hor mesk !

[16] Dremm an Aotrou he deus o stlabezet a bep tu,
n'helle ken o gwelout.
Ne veze doujañs ebet ken ouzh ar veleien,
bri ebet ken e-keñver ar brofeded.

[17] Hon daoulagad a zo bet devet
dre forzh gortoz ur sikour,
Eus lein hon tourioù e vezemp o c'hedal
ur vroad n'helle ket hor salviñ.

[18] Hon enebourien a spie da virout ouzhimp
da gerzhout war hor plasennoù.
Tost e oa hor finvez, kaset da benn hon deizioù,
ya, betek an dibenn.

[19] Ar re a rede war hol lerc'h a veze
primoc'h eget erered an neñv ;
hon argadet o deus er menezioù,
ha stegnet dimp pechoù er gouelec'h.

[20] C'hwezh hor fronelloù, olevad an Aotrou,
a zo bet paket en o fozioù.
Eñ hag a lavaremp diwar e benn : Dindan
e skeud
e talc'himp da vevañ e-mesk ar broadoù.

[21] Bez laouen ha lirzhin, Merc'h Edom,
annezerez Bro-Ous !
Dit-te ivez e vo tremenet ar c'hop,
m'en em vezvi ha ma tiskouezi da noazhder !

[22] Echu eo taladur da dorfed, Merc'h Sion,
ne vezi ket ken harluet !
Met da wall, Merc'h Edom,
a vo kastizet gantañ,
diskouez a ray da bec'hed dizolo.

5 Pempvet klemmgan.

[1] Ho pet soñj, Aotrou, eus ar pezh a zo
degouezhet dimp,
Sellit, ha gwelit hor mezh !

[2] Tremenet eo hon hêrezh etre daouarn estren,
hon tiez e-kerz preizhaterien.

[3] Emzivaded pep tad ez omp deut da vezañ,
hor mammoù evel intañvezed.

[4] A briz arc'hant ec'h evomp hon dour,
ret eo dimp paeañ hor c'hoad-tan.

[5] War hor choug emañ ar yev, heskinet omp ;
divi, hep diskuizh ebet.

[6] Astennet hon eus hon dorn war-zu an Ejipt,
etrezek Asour, evit hor gwalc'h a vara.

[7] Pec'het o deus hon tadoù, ha n'int ket ken ;
met ni a zoug bremañ pouez o mankoù.

[8] Sklavourien eo ar re a vestroni warnomp,
ha n'eus den evit hon dieubiñ diouto.

[9] War riskl hor buhez e tegasomp hor bara d'ar
gêr
gant aon rak kleze tud ar gouelec'h.

[10] Kraz eo hor c'hroc'hen evel ur forn,
en abeg da wrez hon naon.

[11] Gwallet o deus gwragez e Sion,
merc'hed yaouank e kêrioù Youda.

[12] Priñsed a zo bet krouget gant o dorn,
n'o deus ket doujet dremm ar re gozh.

[13] Paotred yaouank a rank dougen ar maen-
malañ,
krennarded a bleg dindan bec'hioù-koad.

[14] Ar gozhidi o deus dilezet dorioù-kêr,
ar re yaouank eo paouezet o c'haniri.

[15] Aet eo kuit levenez hor c'halon,
e kañv eo bet kemmet hon dañsadeg !

[16] Kouezhet en traoñ kurunenn hor penn :
gwa ni, dre m'hon eus pec'het !

[17] Setu perak eo klañv hor c'halon,
gant se eo teñvalaet hon daoulagad.

[18] Gant ar mantrus ma'z eo bremañ Menez Sion,
m'emañ al lern o kantren warnañ.

[19] C'hwi avat, o Aotrou, a dron da virviken,
ho kador-veur a chom a rumm da rumm.

[20] Perak hon ankouaat da viken,
hon dilezel evit atav?

[21] Hol lakait da zistreiñ ouzhoc'h, o Aotrou, hag
e tistroimp,
nevezit hon deizioù evel en amzer gent.

[22] Hag-eñ eo a-grenn hoc'h eus hon distaolet,
en ur gounnariñ dreist-muzul en hon enep?

Levr Barouk

1 Bodadeg ar Yuzevien e Babilon

1 Setu amañ komzoù al levr a skrivas
e Babilon Barouk, mab Nerias, mab Maasia,
mab Sedekias, mab Asadias, mab Helkias,
2 er pempvet bloavezh, d'ar seizhvet deiz eus ar
miz, d'ar mare m'o devoa ar Galdeiz kemeret
Jeruzalem ha tangwallet anezhi.
3 Barouk a lennas komzoù al levr-mañ ouzh
divskouarn Yekonias, mab Yoakim, roue Youda,
hag ouzh divskouarn an holl bobl deuet evit al
lennadenn-se, 4 ouzh divskouarn an dud uhel
hag ar briñsed roueel, ouzh divskouarn an
henaourien hag ouzh divskouarn an holl dud
bihan ha bras a gement a oa o chom e Babilon,
e-kichen ar stêr Soue. 5 Leñvañ, yunañ ha pediñ
a rae an dud dirak an Aotrou. 6 Dastumet e voe
ivez arc'hant hervez ma c'helle reiñ dorn pep
unan, 7 ha kaset e voe da Jeruzalem d'ar beleg
Yoakim, mab Helkias, mab Salom, evel d'ar
veleien all ha d'an holl bobl a oa o chom gantañ
e Jeruzalem. 8 Barouk en devoa neuze bet
en-dro, d'an dekvet deiz eus Siwan, al listri eus
Ti an Aotrou a oa bet skrapet eus an Templ, evit
addegas anezho da vro Youda, listri arc'hant
anezho en devoa lakaet d'ober Sedekias, mab
Yozias, roue Youda, 9 goude m'en devoa
Nabuc'hodonosor, roue Babilon, harluet eus
Jeruzalem, ar renerien, ar brizonidi, an dud uhel
hag ar bobl izel, evit o degas da Vabilon.

10 Skrivañ a rejont; Setu ma kasomp arc'hant
deoc'h, prenit gantañ loened da lazhañ evit an
holloskadoù ha dibec'hadennoù evit ar pec'hed,
hag ivez ezañs, ha grit profadennoù ha kinnigit
anezho war aoter an Aotrou, hon Doue. 11 Pedit
evit buhez Nabuc'hodonosor, roue Babilon, hag
evit buhez Baltazar, e vab, ma vo o deizioù war
an douar keit ha deizioù an neñv. 12 An Aotrou
da roio dimp an nerzh ha da sklêrijenno hon
daoulagad, ma vevimp dindan skeud
Nabuc'hodonosor, roue Babilon, ha dindan
skeud Baltazar, e vab, ma servijimp anezho
e-pad deizioù niverus ha ma kavimp grad-vat
dirazo. 13 Pedit ivez evidomp an Aotrou, hon
Doue, rak pec'het hon eus a-enep an Aotrou,
hon Doue, ha kounnar an Aotrou hag an
naonegezh n'int ket distroet diouzhimp betek an
deiz-mañ. 14 Lennit a levr-mañ a gasomp deoc'h,
ma reot anzav e Ti an Aotrou, en deiz gouel hag
e deizioù ar vodadeg.15 Lavarout a reot :

Anzavadenn ar pec'hedoù.

D'an Aotrou, hon Doue, eo ar Reizhded, ha
dimp-ni mezh an dremm, evel m'emañ kont
hiziv evit tud Youda hag annezerien Jeruzalem,
16 evit hor rouaned, evit hor priñsed, evit hor
beleien, hor profeded hag evit hon tadoù,
17 dre m'hon eus pec'het a-enep an Aotrou.
18 Disentet hon eus outañ, ha n'hon eus ket
selaouet mouezh an Aotrou, hon Doue dre
heuliañ an urzhioù en devoa an Aotrou lakaet
dirazomp, 19 adalek an deiz m'en deus lakaet an
Aotrou hon tadoù da vont er-maez eus
Bro-Ejipt betek an deiz-mañ, hon eus disentet
ouzh an Aotrou, hon Doue, ha skañv-benn
a-walc'h omp bet evit chom hep selaou
e vouezh. 20 Neuze o deus en em staget ouzhimp
ar gwalleurioù hag ar vallozh en deus disklêriet
an Aotrou dre Voizez, e servijer, en deiz m'en
deus lakaet hon tadoù da vont er-maez eus
Bro-Ejipt evit reiñ dimp ur vro ma tiver enni
laezh ha mel, evel hiziv. 21 N'hon eus ket
selaouet mouezh an Aotrou, hon Doue, hervez
holl gomzoù ar Brofeded en deus kaset dimp,
22 hag aet omp pep unan hervez aheurterezh
e galon fall, da servijañ doueed all, hag ober ar
pezh zo drouk da zaoulagad an Aotrou, hon
Doue.

2 1 An Aotrou en deus neuze sevenet ar
gomz en devoa disklêriet enep dimp, enep hor
barnerien o deus renet Israel, enep hor rouaned,
enep hor renerien hag enep holl wazed Israel ha
Youda. 2 Biskoazh dindan an neñv n'eus bet
graet evel ma 'z eus bet graet e Jeruzalem,
hervez ar pezh a zo skrivet e lezenn Voizez,
3 da lavarout eo e tebrfent pep unan eus kig
e vab, ha pep unan eus kig e verc'h ;
4 o droukroet en deus da c'halloud an holl
rouantelezhioù en-dro dimp, d'an dismegañs ha
d'an vantridigezh e-touez an holl bobloù tro-dro
m'en deus an Aotrou, hon Doue, dasstrewet en
o zouez. 5 Ha sujet int bet, e-lec'h mestroniañ,
dre m'hon eus pec'het a-enep an Aotrou, hon
Doue en ur chom hep selaou e vouezh.

[6] D'an Aotrou, hon Doue, ar reizhder,
dimp-ni ha d'hon tadoù mezh an dremm evel en
deiz-mañ; [7] an holl walleurioù-se en devoa
lavaret an Aotrou da zont warnomp a zo deuet
dimp; [8] ha n'hon eus ket habaskaet dremm an
Aotrou o tistreiñ pep unan diouzh soñjoù
e galon fall ! [9] Gant se en deus beilhet an Aotrou
war ar gwalleurioù, eo an Aotrou en deus
o degaset warnomp. Rak reizh eo an Aotrou
e kement en deus gourc'hemennet dimp,
[10] ha n'hon eus ket selaouet e vouezh dre heuliañ
an urzhioù en devoa lakaet dirazomp an Aotrou.

[11] Ha bremañ, Aotrou, Doue Israel, c'hwi hag
hoc'h eus lakaet ho pobl da vont er-maez eus
Bro-Ejipt, gant an oberoù galloudus, gant
arouezioù ha burzhudoù, gant nerzh bras hag ur
vrec'h astennet, c'hwi hag hoc'h eus graet deoc'h
hoc'h-unan un anv evel m'emañ hiziv. [12] Pec'het
hon eus, direlijion omp bet, direizh, Aotrou, hon
Doue e-keñver hoc'h holl dekredoù. [13] Ra 'n em
zistroio diouzhimp ho kounnar, rak n'omp ket
chomet niverus e-touez ar broadoù m'ho poa
hon dasstrewet en o metoù.

[14] Selaouit, Aotrou, ouzh hon aspedenn
izelek, hon dieubit en abeg deoc'h hoc'h-unan,
hag hol lakait da gaout trugarez dirak ar re
o deus hon harluet, [15] m'ac'h anavezo an douar
a-bezh ez eo c'hwi an Aotrou, c'hwi hon Doue,
dre ma vez anvet Israel hag ho tud dre hoc'h
anv. [16] Aotrou, sellit eus ho chomadur santel ha
soñjit ennomp ! Aotrou, stouit ho skouarn ha
selaouit; [17] digorit ho taoulagad, Aotrou, ha
gwelit; n'eo ket ar re varv en Hades, int hag a zo
bet o c'horf tennet o c'hwezh eus o skevent
a zougfe klod ha gwir d'an Aotrou, [18] met an ene
glac'haret dreist-penn, ar re a gerzh krommet ha
dinerzh, o daoulagad o tizeriañ hag o ene
marnaoniek, int a ro klod ha reizhded deoc'h,
Aotrou !

[19] Rak n'eo ket en abeg d'an oberoù
a reizhder eus hon tadoù nag eus hor rouaned
e lakaomp hon daspedenn dirak ho tremm,
Aotrou, hon Doue. [20] Rak kaset hoc'h eus ho
kounnar hag ho fulor warnomp, evel m'ho poa
en disklêriet dre ho servijerien ar brofeded, en
ur lavarout.

[21] Evel-henn e komz an Aotrou; Stouit ho
choug ha servijit roue Babilon ha chom a reot
en-dro er vro a zo bet roet d'ho tadoù. [22] Hogen,
ma ne selaouit ket mouezh an Aotrou dre
servijout roue Babilon, [23] e lakain da baouez
e kêrioù Youda hag er-maez eus Jeruzalem,
mouezh al levenez ha mouezh al laouenidigezh,
kan an ozhac'h nevez ha kan ar wreg nevez, hag
e teuio ar vro a-bezh da vezañ ur gouelec'h
didud. [24] Hogen n'hon eus ket selaouet ho
mouezh en ur servijañ roue Babilon, ha sevenet
hoc'h eus ar c'homzoù ho poa kemennet dre ho
servijerien ar Brofeded, da lavarout eo e vefe
tennet eus o lec'hioù, relegoù hor rouaned ha
relegoù hon tadoù. [25] Ha setu ma'z int bet taolet
da dommder an deiz ha da yenijenn an noz. Ha
marvet e oant e-kreiz poanioù garv, gant ar
gernez, ar c'hleze hag ar vosenn.

[26] Ha graet hoc'h eus eus an Ti-mañ a zoug
hoc'h anv ar pezh ez eo en deiz-mañ, en abeg da
zrougiezh tiegezh Israel ha tiegezh
Youda. [27] Graet hoc'h eus ouzhimp koulskoude,
Aotrou, hon Doue, hervez hoc'h holl c'hrad-vat
hag hervez hoc'h holl drugarez vras, [28] evel m'ho
poa en disklêriet dre ho servijer Moizez, en deiz
ma rojoc'h dezhañ ar gourc'hemenn da skrivañ
ho Lezenn dirak mibien Israel, dre lavarout :

[29] Mar ne selaouit ket va mouezh, a dra sur,
e teuio an engroez diniver ha bras-se da
goazhañ da nebeud a dud e-touez ar broadoù ma
tasstrewin anezho en o metoù. [30] Gouzout a ran
ne selaouint ket ac'hanon, dre ma'z eo hor bobl
reut he c'hilpenn. Met en em soñjal a raint e bro
o harlu, [31] hag e ouezint ez on an Aotrou,
o Doue. Reiñ a rin dezho ur galon ha
divskouarn a selaouo. [32] Va meuliñ a raint e bro
o harlu, ha soñj o devo eus va anv, [33] ha keuz
o devo eus o c'hilpenn reut hag eus
o gwalloberoù, dre m'o devo koun eus
planedenn o zadoù evit bezañ pec'het enep an
Aotrou. [34] O degas a rin en-dro er vro am eus
grataet dre le d'o zadoù, da Abraham, da Izaak
ha da Yakob, ha mistri e vint enni. [35] Diazezañ
a rin ganto ur gevredigezh peurbadel evit ma
vin o Doue hag int-i va fobl. Ha n'argasin ket
ken va fobl Israel eus al lec'h am eus roet
dezho.

3 [1] Aotrou hollc'halloudek, Doue Israel, un
ene en e anken hag ur spered mantret eo an hini
a gri davedoc'h. [2] Selaouit, Aotrou, hag ho pet
truez, rak pec'het hon eus ouzhoc'h; [3] rak c'hwi
a bad da viken, ha ni a ya da goll da viken !

[4] Aotrou hollc'halloudek, Doue Israel, selaouit
pedenn reoù varv Israel, pedenn bugale ar re
o deus pec'het ouzhoc'h ha n'o deus ket selaouet
mouezh an Aotrou, hon Doue, en doare m'o
deus gwalleurioù en em staget ouzhimp.
[5] N'ho pet ket soñj eus mankoù hon tadoù, met
en amzer-mañ ho pet koun eus ho torn hag eus
hoc'h anv; [6] rak c'hwi eo an Aotrou, hon Doue,
hag ho meuliñ a raimp, Aotrou; [7] lakaet hoc'h
eus ho toujañs en hor c'halonoù evit ma pedimp
hoc'h anv. Ho meuliñ a raimp en hon harlu, dre
m'hon eus distaolet eus hor c'halonoù holl fazi
hon tadoù hag o devoa pec'het ouzhoc'h. [8] Setu
ni hiziv en hor bro a harlu lec'h m'hoc'h eus hon
dasstrewet evit hon dismegañs hag hor mallozh,
hag evit kuitadurezh hon dle, goude holl
vankoù hon tadoù hag o devoa en em zistroet
diouzh an Aotrou, hon Doue.

Ar Furnez, evel tra roet da Israel.

[9] Selaou, Israel, ar gourc'hemennoù a vuhez,
Digor da skouarn da anaout ar skiantegezh.

[10] Eus pelec'h e teue vefes o chom e bro da
enebourien,
Hag e vefes o kerzhout war un douar estren,
[11] O 'n em saotrañ gant stok ar re varv,
Kontet gant ar re a ziskenn d'an Hades?

[12] Dilezet ac'h eus mammenn ar furnez !
[13] M'az pije kerzhet en hent Doue,
Vijes bet o chom er peoc'h evit atav.

[14] Desk pelec'h emañ ar skiantegezh,
Pelec'h emañ an nerzh, pelec'h ar veizegezh,
Evit gouzout war un dro
Pelec'h emañ sklêrijenn an daoulagad hag ar
peoc'h.

[15] Piv en deus kavet chomadur ar furnez,
Piv zo antreet en he zeñzorioù?
[16] Pelec'h emañ renerien ar broadoù,
Ar re a zoñvae loened an douar,

[17] A oa evned an neñv ur c'hoari evito,
A vernie arc'hant hag aour,
Ar pezh a laka an dud o fiziañs ennañ,
Ha ne oa termen ebet d'o domanioù?

[18] Ar re a laboure an arc'hant gant kement
a ampartiz
Ma-z eo burzhudus o oberoù?

[19] Aet int da get, diskennet d'an Hades
reoù all a zo savet en o lec'h;
[20] Reoù yaouankoc'h o deus gwelet ar sklêrijenn
Hag o deus annezet an douar;
Hent ar skiant avat n'o deus ket en anavezet;
[21] N'o deus ket komprenet he gwenodennoù.
Na kennebeut all o mibien n'o deus ket
komprenet anezhi,
Chomet int pell diouzh he hent.

[22] N'eus bet anavezet netra diouti e Kanaan,
N'eo ket bet gwelet e Teman,
[23] Mibien Agar war enklask ur skiant douarel,
Marc'hadourien Meran ha Teman,
Lavarerien parabolennoù ha klaskerien ar
veizegezh,
N'eus hini anezho en divije anavezet hent ar
furnez,
N'o deus ket bet soñj eus hec'h hentoù.

[24] A, Israel pegen bras eo chomadur Doue,
Pegen ec'hon tachenn e zomani,
[25] Bras ha didermen,
uhel ha divuzul !

[26] Eno e voe ganet ramzed vrudet an deroù,
Uhel o ment ha desket d'ar brezel.
[27] N'eo ket int-i a voe dibabet gant Doue
Evit diskouez dezho hent ar skiant.
[28] Setu perak int aet da goll dre ziouer
a veizegezh;
Aet int da get en o follentez.

[29] Piv zo pignet d'an neñvoù evit kregiñ enni,
Hag he lakaat da ziskenn eus ar c'hoabr?
[30] Piv en deus treizhet ar morioù evit he c'havout
Hag he c'has gantañ diwar briz un aour a zibab?

[31] N'eus hini evit anavezout hec'h hent,
Hini a soñjfe en he gwenodenn.
[32] Hogen an Hini a oar pep tra hec'h anav,
Hec'h imbourc'het en deus dre e veiz,
Eñ hag en deus stummet an douar evit atav
Hag e leuniet a loened pevarzroadek.

[33] Eñ an hini a gas e sklêrijenn, ha mont a ra,
A c'halv anezhi en-dro, ha sentiñ a ra en ur
grenañ.
[34] Ar stered a lugern, laouen, en o beilhadennoù
[35] O gervel a ra hag e respontont. Setu ni amañ !
Skediñ a reont gant levenez evit o C'hrouer.

36 Eñ an hini zo hon Doue,
N'eus ket un all a gontfe en e geñver.
37 Imbourc'het en deus holl hentoù ar skiant,
Ha roet anezhi da Yakob, e servijer,
Da Israel, e vuiañ-karet.

38 Hag hi a zo gant se en em ziskouezet war an douar,
Ha bevet he deus e ti an dud.

4 1 Hi a zi levr gourc'hemennoù Doue,
Al Lezenn hag a chom da viken
An neb en em stag outi a berc'henn ar vuhez,
Met an neb he dilez a varvo.

Distro, Yakob, ha krog enni,
Kerzh en he sklêrijenn etrezek ar splannder.
3 Na ro ket da c'hloar d'un all,
Na da vrientelezh d'ur vroad estren.

4 Eürus omp, Israel, rak ar pezh a blij da Zoue
En diskuliet en deus dimp !

Klemmoù ha frealzidigezh Jeruzalem.

5 Az pez kalon, va fobl, eñvoradur Israel !
6 Gwerzhet oc'h bet d'ar broadoù,
Met n'eo ket evit ho peurzistruj;
Dre m'ho poa atizet kounnar Doue
Oc'h bet lakaet etre daouarn hoc'h enebourien.

7 Heget hoc'h eus an Hini en deus graet ac'hanoc'h
En ur ginnig aberzhoù d'an diaouled ha n'eo ket da Zoue;
8 Ankouaet hoc'h eus ho mager, an Doue peurbadel,
Ha doaniet hoc'h eus ho magerez, Jeruzalem.

9 Rak en ur welout o kouezhañ warnoc'h
Ar reuz a-berzh Doue, he deus lavaret;
Selaouit, amezegezed Sion,
Doue en deus degaset warnon ur c'hañv bras.

10 Gwelet em eus va mibien ha va merc'hed dindan ar sklavelezh
Bet degaset warno gant ar Peurbadel;
11 O desavet em boa gant levenez,
O lezet em eus da bellaat en daeroù hag er c'hañv.

12 Arabat da zen en em laouenaat diwar va fenn,
Intañvez ma'z on ha dilezet gant lod bras an dud;
Setu me digenvez en abeg da bec'hedoù va bugale,
Dre ma'z int en em zistroet diouzh Lezenn Doue.

13 Dre n'o deus ket anavezet e zivizoù,
Na kerzhet en hentoù gourc'hemennoù Doue,
Nag heuliet gwenodennoù e gelennadurezh a reizhder.

14 Deuit, o amezegezed Sion !
Ho pet soñj eus va mibien ha va merc'hed dindan ar sklavelezh
Bet degaset warno gant ar Peurbadel.
15 Rak lakaet en deus da zont en o enep ur vroad bras eus a bell,
Ur vroad divergont, dianav he yezh,
Ha n'he deus na doujañs ouzh ar c'hozhiad
Na truez ouzh ar bugel.

16 He deus diskrapet mibien karet an intañvez,
Ha lezet anezhi hec'h-unan-penn, tennet diouti he merc'hed.
17 Ha me, penaos e c'hellfen ho skoazellañ?

18 An Hini en deus degaset ar gwalleurioù-se warnoc'h
Eo an Hini ho tiframmo diouzh daouarn hoc'h enebourien.
19 It, va bugale, it gant hoc'h hent;
Me avat eo va-unan-penn e chomin.

20 Diwisket em eus va sae a eurvad,
Ha lakaet warnon va sac'h a aspedenn;
Garmiñ a rin etrezek ar Peurbadel holl deizioù va buhez.

21 Ho pet kalon, va bugale ! Garmit war-zu Doue;
Ho tiskrapañ a ray diouzh an drouknerzh,
Diouzh daouarn hoc'h enebourien;

22 Rak gortoz a ran ho tieubidigezh digant an Hollbadus,
Hag al levenez a zo deut din a-berzh ar Sant
Gant an drugarez a zeuio deoc'h hep dale
A-berzh an Hollbadus, ho Salver.

23 Rak o lezet em eus da vont gant kañvoù ha daeroù,
Met ho taskoriñ a ray Doue din el levenez hag en trivli evit atav.
24 Evel ma wel bremañ amezegezed Sion ho

sklavelezh,
Evel-se e welint hep dale ho silvidigezh a-berzh ho Toue
A c'hoarvezo deoc'h gant klod bras ha sked ar Peurbadel.

25 Va bugale, gouzañvit gant pasianted ar gounnar
A zo c'hoarvezet ganeoc'h a-berzh Doue;
An enebour en deus da heskinet, met dizale e weli e rivin,
Hag e lakai da droad war chouk e benn.

26 Va bugale dener o deus kerzhet dre hentoù garv,
Tennet kuit int bet evel un tropell diskrapet gant an enebour;
27 Met ho pet kalon, va bugale, ha garmit war-zu Doue;
An Hini en deus degaset se warnoc'h en devo soñj ac'hanoc'h.

28 Evel m'eo bet ho soñj unan a ziheñcherezh pell diouzh Doue,
Evel-se, distroit outañ en ur glask anezhañ
gant dek gwezh muioc'h a c'hred,
29 Rak an Hini en deus degaset warnoc'h ar reuzioù
A zegaso deoc'h, ouzh ho salviñ, al levenez peurbad.

30 Az pez kalon, Jeruzalem !
Da frealziñ a ray an Hini en deus roet dit da anv.
31 Gwa ar re o deus da wallgaset,
Hag o deus tennet dudi eus da lamm !

32 Gwa ar c'hêrioù ma voe da vugale ar sklaved anezho !
Gwa an hini he deus resevet da vibien !

33 Rak evel ma 'z eo bet laouen gant da gouezhadenn,
Ha m'he deus bet plijadur gant da ziskar,
Evel-se e vo mantret gant he gwastadur dezhi hec'h-unan
34 Lemel a rin diganti he levenez a gêr a gêr boblet-stank,
Hag he rogentez a vo troet e kañv !

35 Un tan a zeuio warni a-berzh an Hollbadus evit deizioù hir
Hag e vo annezet gant diaouled e-pad pelloc'h c'hoazh.
36 Sell etrezek ar sav-heol, Jeruzalem,
Ha gwel al levenez a zeu dit-te digant da Zoue.

37 Setu ma tistro dit da vibien az poa lezet da vont;
Dont a reont en-dro, adbodet gant lavar ar Sant
eus ar sav-heol d'ar c'huzh-heol,
O 'n em laouenaat eus klod Doue.

5 1 Diwisk, Jeruzalem, da sae a gañv hag a reuzeudigezh,
ha gwisk splannder ar c'hloar o tont eus Doue;
Gwisk warnout mantell Santelezh Doue,
2 Poz war da benn talbenn kod ar Peurbadel.

3 Rak Doue a ya da ziskouez da sked da gement a zo dindan an neñv,
4 Rak Doue a roio dit evel anv evit atav;
Peoc'h ar reizhder, ha klod an deoliezh !

5 War sav ! Jeruzalem en em zalc'h war an uhel,
sell etrezek ar sav-heol,
Gwel da vugale dastumet eus ar Reter d'ar C'hornog gant lavar ar Sant,
O 'n em laouenaat, rak Doue en deus bet koun anezho.

6 Rak da guitaet o devoa war droad, kaset gant an enebourien.
Ha Doue o degas dit en-dro, douget gant klod evel war un tron-roue.

7 Rak Doue en deus divizet e vefe izelaet pep menez uhel
Hag ar c'hrec'hiennoù henamzerel,
E vefe leuniet an traoniennoù evit razhañ an douar,
Ma kerzho Israel en surentez e klod Doue.

8 Ha zoken ar c'hoadegi ha pep gwezenn frouezhus
A roio, dre nerzh Doue, skeud da Israel.
9 Rak Doue a vlenio Israel gant levenez
Ouzh sklêrijenn e glod, e reizhder,
Dre an drugarez hag ar santelezh a zo e re.

Lizher Yeremia

6 *Adskrivadur eus al lizher a gasas Yeremia d'ar re a yae da vezañ degaset evel prizonidi e Babilon gant roue Babiloniz, evit kemenn dezho ar pezh a oa bet gourc'hemennet gant Doue.*

1 En abeg d'ar pec'hedoù hoc'h eus graet
a-enep Doue, oc'h bet degaset evel prizonidi da
Vabilon gant Nabuc'hodonosor, roue Babiloniz.
2 Hag ur wezh degouezhet e Babilon e vezot eno
evit bloavezhioù niverus, hag evit pell amzer,
betek seizh remziad; met goude-se e lakain
ac'hanoc'h da vont er-maez er peoc'h. 3 Gwelout
a reot e Babilon doueoù arc'hant, aour ha koad,
a vez douget war an divskoaz hag a sach warno
doujañs ar broadoù. 4 Diwallit-mat eta ! N'it ket,
c'hwi ivez, da vezañ heñvel ouzh an estrenien,
arabat e krogfe an aon ennoc'h diwar-benn an
doueoù-se, 5 pa welot dirazo ha war o lerc'h an
engroez ouzh o azeuliñ. Met lavarit en ho
soñj;"C'hwi eo, Mestr, an hini a dleer azeuliñ."
6 Rak ganeoc'h emañ va Ael, eñ, eo a ziwallo ho
puhez.

7 Rak teod ar re-se a zo bet rimiet gant un
oberour; goloet e vezont gant aour hag arc'hant,
met ned int nemet tromplezon, n'hellont ket
komz. 8 Evel evit ur plac'h yaouank o karout ar
ficherez, e kemerer aour evit oberiañ kurunoù
evit pennoù o doueoù. 9 C'hoarvezout a ra zoken
a-wezhioù e laerfe ar veleien diouzh o doueoù
aour hag arc'hant a zispignont evito o-unan, hag
e rofent ivez diouto da c'histi al leur-grec'h.
10 Kinklañ a reont gant dilhad evit tud, an
doueoù se arc'hant, aour ha koad; met ar re-mañ
n'en em viront na diouzh ar vergl na diouzh ar
razhed, 11 daoust d'ar gwiskamant limestra
gwisket warno. Torchet e vez o dremm, en abeg
da boultr an templ a sav warno. 12 Hemañ
a zalc'h ur vazh-ren evel ur gouarnour-rann-vro,
met n'hall ket kas da get an neb en dismegañs;
13 hennezh a zoug en e zorn dehoù kleze ha
bouc'hal, met n'hall ket en em zifenn diouzh ar
brezel hag ar riblerien. 14 Gant-se eo anat n'int
ket doueed; arabat deoc'h eta kaout aon razo.

15 Evel ul lestr o servijout d'un den a zeu da
vezañ didalvoud ur wezh torret, evel-se emañ
kont gant o doueoù. A-vec'h ma'z int bet
kadoriet en o zemploù, 16 ma teu o daoulagad da
vezañ leun eus ar poultr savet gant treid ar re
a zeu eno. 17 Evel ma vez serret a bep tu an
dorojoù war an neb en deus pec'het a-enep ar
roue dre ma'z eer d'e gas d'ar marv, evel-se
e kreñva ar veleien temploù an doueed-se gant
dorojoù, morailhoù, sparloù, gant aon rak
skraperezh al laeron. 18 Enaouiñ a reont lampoù
niverusoc'h eget evito o-unan, pa ne c'hell an
doueoù-se gwelout hini ebet anezho. 19 Emañ
kont ganto evel gant un treust eus an templ
a lavarer ez eo bet debret e ziabarzh gant ar
preñved deuet eus an douar; met goude ma
vezont krignet, evel o gwiskamant, ne santont
netra. 20 O dremm a vez duet gant moged an
templ; 21 war o c'horf ha war o fenn e nij an
eskell-kroc'hen, ar gwennilied hag evned all; ha
c'hoazh ez eus ar c'hizhier. 22 Gant se e ouezot
n'int ket doueed. Arabat deoc'h kaout aon razo !

23 An aour ma 'z int bet goloet gantañ evit
o c'haeraat, mar ne vez ket naetaet an intradur
gant unan bennak, n'eo ket int en lakaio da
skediñ, rak zoken pa oant teuzet, n'o deus santet
netra. 24 Prenet e vezont n'eus forzh peseurt priz,
met n'eus enno c'hwezh ebet a vuhez. 25 O vezañ
n'o deus ket treid, e vezont douget war an
divskoaz, en ur ziskouez evel-se d'an dud
o mezhusted. Hag o servijerien a dlefe ivez
kaout mezh, rak ma kouezh o doueoù d'an
douar, e rankont int-i o-adsevel. 26 Mar bez
lakaet unan en e sav, n'hall ket fiñval drezañ
e-unan; mar deu da gastizañ, n'hall ket en em
addresañ; evel da dud varv eo e vez kinniget
dezho profadennoù. 27 Al loened aberzhet dezho
a vez adwerzhet gant o beleien da dennañ
gounid diouto; kenkoulz all ar gwragez a sall ul
lod, hep reiñ netra d'ar re baour na d'ar re glañv.
Ar merc'hed nevez-gwilioudet, pe ar re gant
o mizioù, a c'hell stekiñ ouzh ar pezh a vez
aberzhet dezho ! 28 En ur c'houzout eta gant se
ned int ket doueed, arabat deoc'h kaout aon
razo !

29 Penaos eta gervel anezho doueed ! Rak
merc'hed eo ar re a ginnig profadennoù d'an
doueoù-se arc'hant, aour ha koad. 30 En
o zemploù emañ o beleien en o c'hoazez, gant
o zonegoù roget, o fennoù hag o barvoù touzet
hag o fennoù dizolo. 31 Yudal ha garmiñ a reont

dirak o doueoù, evel ma ra hiniennoù evit
predoù a gañv. 32 Ar veleien a denn eus dilhad
an doueed evit gwiskañ ganto o gwragez hag
o bugale. 33 Pe vad pe fall a vez graet dezho,
n'int ket evit daskoriñ. Na kennebeut all n'int
evit diazezañ na diskar ur roue, 34 nag evit reiñ
pinvidigezh pe arc'hant. Mar gra unan bennak
ur gouestl n'hallo ket seveniñ, n'int ket evit
goulenn kont anezhañ. 35 N'hellont ket salviñ un
den eus ar marv, na tennañ un den izel diouzh
daouarn ur galloudeg, 36 nag adreiñ gweled d'un
den dall, na saveteiñ un den en argoll,
37 na kaout truez ouzh un intañvez, nag ober vad
d'un emzivad. 38 Heñvel ouzh ar vein tennet eus
ar menez, ez eo an tammoù koad-se goloet gant
aour hag arc'hant; mezh o devo ar re a servij
anezho ! 39 Penaos eta soñjal pe lavarout
e vefent doueed?

40 Muioc'h a se, ar Galdeiz o-unan a ra deviñ
ezañs dezho. Mar gwelont un den mut hep
gallout komz, e kinnigont anezhañ da vBel en
ur c'houlenn ma komzo en-dro, evel pa c'hellfe
an doue-se klevout; 41 an dud-se n'hellont ket en
em soñjal, na dilezel an doueoù-se, kement
e vank dezho skiant-vat. 42 Ha sed ar merc'hed,
kerdin en-dro dezho, o vont d'azezañ war an
hentoù, da zeviñ brenn. 43 Ha pa c'hoarvez gant
unan bezañ sachet gant un tremeniad, evit mont
da gousket gantañ, e tamall d'hec'h amezegez
bezañ chomet hep kaout un hevelep enor, na
kaout evelti he c'hordenn torret. 44 Kement a vez
graet en-dro d'an doueoù-se a zo tromplerezh;
penaos eta lavarout e vefent doueed?

45 Oberiet gant amunuzerien hag orfebourien,
n'int netra estreget ar pezh a venn ar
vicherourien-se e vefent. 46 An oberourien-se n'o
devo ket pell amzer da vevañ. Penaos eta e vefe
doueed eus o oberiadurioù? 47 Rak n'o devo lezet
nemet tromplerezh ha mezhusted d'o
diskennidi ! 48 Pa c'hoarvez ur brezel pe
gwall-reuzioù, en em guzul ar veleien da
c'houzout pelec'h en em guzhat ganto. 49 Penaos
eta chom hep kompren n'int ket doueed, int-i ha
n'en em salvont ket eus ar brezel hag eus ar
gwall-reuzioù? 50 An tammoù-koad-se goloet
gant aour pe arc'hant, e vo anat goude-se ned int
nemet tromplerezh; sklaer e vo evit an holl,
pobloù ha rouaned, ned int ket doueed, met
oberiadurioù daouarn tud, ha ne vez graet ganto
labour doueel ebet. 51 Evit piv eta ne vefe ket
anat n'int ket doueed?

52 N'int ket evit diazezañ ur roue en ur vro,
na reiñ glav d'an dud, 53 na barn en o aferioù
o-unan, na dieubiñ un den gwasket, dic'halloud
ez int evel kavaned etre neñv ha douar. 54 Ya, ma
kouezh an tan war dempl an doueoù koad-se,
goloet gant aour hag arc'hant, e tec'ho kuit
o beleien hag en em dennint, tra ma vint int-i,
evel treustoù, kuzumet e-kreiz ar flammoù.
55 N'int ket evit harpañ ouzh ur roue nag ouzh
enebourien. 56 Penaos eta degemer pe soñjal
e vefent doueed?

57 N'hell ket an doueoù-se goloet a arc'hant
hag aour en em ziwall diouzh al laeron na
diouzh ar riblerien; ar re daer eus ar re-mañ
a ziframm o aour hag o arc'hant hag a ya kuit
gant ar gwiskamantoù o goloe; int avat n'int ket
evit en em sikour. 58 Gant-se eo gwelloc'h bezañ
ur roue o tispakañ e galonegezh, pe bezañ en un
ti evel ul lestr talvoudus o servijout d'e
berc'henn, eget bezañ an doueoù diwir-se, 59 an
heol, al loar hag an astroù o skediñ, karget eus
un ofis a seurt d'ober o labour; 60 en hevelep
doare, al luc'hedenn, pa darzh, a zo kaer da
welout; hag evel-se ivez e c'hwezh an avel
e pep bro; 61 ar c'houmoul, pa ro Doue dezho an
urzh da vont dre an douar a-bezh a ya d'ober ar
pezh en deus divizet; an tan, kenkoulz all, pa
vez kaset eus krec'h da guzumiñ menezioù ha
koadegi, a ra ar pezh zo bet gourc'hemennet
dezhañ.

62 Hogen nag a gened, nag a c'halloud ne
c'hell an doueoù-se bezañ keñveriet ganto.
63 Gant-se ne c'heller na soñjal na lavarout
e vefent doueed e gwirionez, pa n'int ket evit
reiñ ar gwir nag ober vad d'an dud. 64 En ur
c'houzout eta n'int ket doueed, arabat deoc'h
kaout aon razo.

65 Rak n'ouzont na villigañ na vennigañ ar
rouaned, 66 na diskouez d'ar pobloù arouezioù en
neñv; ne lugernont ket evel an heol, ne
c'houlaouont ket evel al loar; 67 al loened a zo
gwelloc'h egeto, pa c'hellont en ur dec'hout en
ur goudor en em sikour o-unan. 68 Evel-se eta,
e nep doare, n'en em ziskouezont dimp evel
doueed; arabat deoc'h kaout aon razo.

69 Evel ur spontailh na ziwall netra en ur
parkad kokombrez, evel-se emañ kont gant
o doueoù koad goloet a aour hag a arc'hant.
70 Pe c'hoazh da betra eo heñvel o doueoù koad
goloet a aour hag a arc'hant? D'ur bod-spern en
ul liorzh, ma teu an holl evned da gludañ, pe
d'ur c'horf marv distaolet en ul lec'h teñval.
71 Zoken dre ar mezer limestra hag ar moug
o vreinañ warno e oueziot n'int ket doueed.
A benn an dibenn, int-i o-unan a vo krignet hag
a zeuio da vezañ ur vezusted er vro.

72 Gwelloc'h eo an den reizh n'en deus ket
a idoloù eñ eo an hini en em denn diouzh an
dizenor.

Diougan Ezekiel

1 Digoradur

1 Ha neuze, en tregontvet bloavezh, er
pevarvet miz, d'ar pemp eus ar miz, tra ma oan
e-mesk an harluidi, war ribl ar stêr vras Kobar,
e c'hoarvezas ma tigoras an neñvoù hag am boe
gweledigezhioù a-berzh Doue.

2 D'ar pemp eus ar miz, -pempvet bloavezh
harluadur ar roue Yoac'hin e oa - 3 e teuas komz
an Aotrou da Ezekiel, mab Bouzi, ar beleg,
e bro ar Galdeiz, war ribl ar stêr vras Kobar.
Eno e voe warnon dorn an Aotrou.

4 Sellout a raen : Ha setu un avel
a gorventenn a oa o tont eus an hanternoz, ur
goabrenn vras gant un tan o tarzhañ diouti hag
ur sked tro-war-dro, hag e-kreiz an tan evel
strinkellerezh-aour. 5 Hag e-kreiz e oa furm
pevar boud a oa evel-henn an neuz anezho : ur
furm den o devoa. 6 Pep unan en devoa peder
dremm ha pep unan peder askell. 7 Evit o divhar
e oant a-serzh, ha plant o zreid a oa evel plant
troad ul leue, ha lugerniñ a raent gant
strinkellerezh arem lufret. 8 Daouarnioù-den
a oa dindan o eskell, war o fevar c'hostez ; hag
o dremmoù dezho o-fevar 9 ne zistroent ket pa 'z
aent war-raok ; mont a rae pep unan rag-eeun
a-dal dezhañ. 10 Evit furm o dremmoù e oa un
dremm-den hag un dremm-leon a-zehoù d'o
fevar, un dremm-kole a-gleiz d'o fevar, un
dremm-erer d'o fevar. 11 O eskell en em zisplege
war-zu an nec'h ; pep unan en devoa div askell
en em juntre, ha div a c'holoe o c'horf. 12 Mont
a rae pep unan war-eeun a-dal dezhañ ; d'al
lec'h ma felle d'ar spered mont ez aent, ha ne
zistroent ket o vont war-raok. 13 Etre ar boudoù
bev e oa evel un neuz a c'hlaou bev, un neuz
a flammerennoù ; ha kement-se o vont hag
o tont etre ar boudoù bev, skedus 'oa an tan, hag
eus an tan e strinke luc'hed. 14 Ar boudoù bev
a yae hag a zeue en ur redek, gant neuz al
luc'hed.

15 Sellout a raen ouzh ar boudoù bev, ha setu
ma oa ur rod ouzh an douar, e-kichen ar boudoù
bev, a-d'al d'o fevar dremm. 16 Doare ar rodoù
a oa evel strinkelladur maen-aour. Un hevelep
stumm a oa d'o feder, ha stummet e oant evel pa

vefe ur rod e-kreiz un all ; 17 ha pa 'z aent
war-raok ez aent war o fevar zu, ha ne zistroent
ket pa 'z aent war-raok. 18 Evit kammedoù ar
rodoù, setu ma oant leun a lagadoù tro-zro d'o
feder. 19 Pa 'z ae war-raok ar boudoù bev, ez ae
ivez war-raok ar rodoù en o c'heñver ; ha pa
save ar boudoù bev a-us d'an douar e save ivez
ar rodoù. 20 D'al lec'h ma felle d'ar spered mont
ez aent, hag ar rodoù a save war un dro ganto,
rak spered an hini bev a oa er rodoù. 21 Pa 'z ae
ar boudoù war-raok ez aent ; pa arsavent ec'h
arsavent ; pa savent a-us d'an douar e save ar
rodoù a-gevret ganto, rak spered an hini bev
a oa er rodoù !

22 A-us da bennoù ar boudoù e oa evel ur
gompezenn o strinkellikat evel maen-strink,
astennet a-us d'o fennoù. 23 Dindan ar bladenn
e oa serzh o eskell, an eil ouzh eben. Ha pep
unan en devoa div eus e eskell a c'holoe e gorf.

24 Klevout a ris trouz o eskelli, heñvel pa 'z
aent war-raok, ouzh trouz an doureier bras, evel
mouezh an Hollc'halloudeg, un trouz
tousmac'hus evel trouz ur c'hamp. Ha pa
arsavent e laoskent o eskelli da gouezhañ.
25 Trouz a oa a-us d'ar bladenn a-zioc'h o fennoù.
26 A-us d'ar gompezenn a oa a-zioc'h o fennoù
e oa heñvel ouzh maen-safir stumm un tron, ha
war furm an tron-se ur furm evel un den
koazezet warnañ, war grec'h. 27 Ha gwelout a ris
evel strinkelladur an aour adalek ar pezh
a seblante bezañ e lounezhi betek an nec'h ; hag
adalek ar pezh a seblante bezañ e lounezhi
betek an traoñ, e welis evel un arvez a dan
o teurel lugern war e dro. 28 Evel neuz ar wareg
a zo en oabl un deiz glav, evel-se neuz al lugern
tro-zro. Gweledigezh skeudenn klod an Aotrou
e oa ! Hag ouzh he gwelout e kouezhis war va
dremm hag e klevis ur vouezh a gomze.

2 Galvidigezh Ezekiel.

1 Lavarout a reas din : «Mab-den, sav war da
dreid ha komz a rin ouzhit.» 2 Ur spered a yeas
ennon hervez ar pezh en devoa lavaret din, hag
am lakaas a sav war va zreid, hag e klevis an
hini a gomze ouzhin. 3 Lavarout a reas din :
«Mab-den, da gas a ran etrezek mibien Israel,
etrezek ur boblad a dud en em savet, a zo en em
savet a-enep din. Int-i hag o zadoù a zo bet
treitour em c'heñver betek an deiz-mañ.
4 Ar vibien-se kalet o fenn hag aheurtet
o c'halon, eo daveto e kasan ac'hanout evit ma
lavari dezho : "Evel-henn e komz an Aotrou
Doue !" 5 Hag int-i, pe e selaouint pe ne raint
ket, rak un ti a ziarbennerezh ez int, a ouio ez
eus ur profed en o zouez. 6 Te avat, mab-den,
n'az pez ket aon razo, n'az pez ket aon rak
o c'homzoù, rak evel drez ha drein e vint ez
keñver, hag azezet e vi war kruged ; n'az pez ket
aon rak o c'homzoù, na spontez ket razo, rak un
ti a ziarbennerezh ez int. 7 Ha va c'homzoù
a lavari dezho, pe e selaouint pe ne raint ket ;
rak un ti a ziarbennerezh ez int. 8 Te eta,
mab-den, selaou ar pezh ez an da lavarout dit ;
na vez ket disent evel an tiegezh disent-mañ.
Digor da c'henou ha debr ar pezh a roan dit.»

9 Sellout a raen, ha setu un dorn a oa
astennet war-zu ennon, ha setu ma talc'he rolled
ul levr. 10 En disrollañ a reas dirazon ; skrivet
e oa war an tu mat hag an tu gin ; warnañ e oa
skrivet keinvanoù, huanadoù hag hirvoudoù.

3 Kefridiezh ar profed.

1 Lavarout a reas din : «Mab-den, ar pezh
a gavez, debr-eñ, debr ar rolled-se, ha goude-se,
kae da gomz ouzh ti Israel.» 2 Digeriñ a ris va
genou neuze hag e reas din debriñ ar rolled-se,
3 hag e lavaras din : Mab-den, mag da gof ha
leugn da vouzelloù gant ar rolled-mañ a roan
dit. En debriñ a ris hag em genou e voe kuñv
evel mel.

4 Hag e lavaras din : «Mab-den, kae, kae da
gaout tiegezh Israel ha lavarout a ri dezho va
c'homzoù ; 5 rak n'eo ket da gaout ur bobl
digomprenus hec'h yezh ha pouner he zeod
e kasan ac'hanout, met da gaout ti Israel. 6 N'eo
ket da gaout pobloù niverus, teñval o yezh ha
pouner o zeod na gomprenfes ket o lavar
-moarvat mar kasfen ac'hanout daveto, ar re-se
az selaoufe - 7 hogen ti Israel ne fello ket dezhañ
da selaou-te, o vezañ na fell ket dezho va
selaou-me ; rak holl diegezh Israel a zo kalet
e dal ha karnet e galon. 8 Met setu ma 'm eus
lakaet da zremm da vezañ ken kalet hag
o dremm, ha da dal da vezañ ken kalet hag
o zal ; 9 evel an diamant em eus lakaet da dal da
vezañ, kaletoc'h eget ar roc'h. N'az po ket aon
razo, ha ne sponti ket dirazo, rak un ti
a ziarbennerezh ez int.»

Ar profed kaset da gaout an harluidi.

10 Lavarout a reas din :«Mab-den, va holl
gomzoù hag ez an da lavarout dit, degemer-i ez
kalon ha selaou-i gant da zivskouarn ; 11 ha kae
war-raok, kae da gaout an harluidi, da gaout
mibien va fobl. Komz a ri outo en ur lavarout
dezho : "Evel-henn e komz an Aotrou Doue !"
pe e selaouint pe ne raint ket.»

12 Ar spered neuze am gorreas ha klevout
a ris a-drek din trouz ur soroc'h bras : «Ra vo
benniget klod an Aotrou, eus al lec'h m'emañ !»
13 Trouz iskilli ar boudoù bev e oa o skeiñ an eil
ouzh eben, gant trouz ar rodoù a-gevret ganto,
trouz ur soroc'h bras. 14 Hag ar spered am
gorreas hag am skrapas kuit, ha mont a raen
leun a c'hwervoni ha terzhienn em spered, pa
boueze warnon, galloudus, dorn an Aotrou.
15 Dont a ris e Tel-Aviv e-kichen harluidi o chom
war ribl ar stêr vras Kobar, ha menel a ris eno
seizh devezh, mantret, en o zouez.

Ar profed evel gedour an Aotrou.

16 Ha neuze, a-benn seizh devezh e teuas din
komz an Aotrou o lavarout din : 17 «Mab-den,
graet em eus ac'hanout ur gedour evit tiegezh
Israel : pa glevi ul lavar eus va genou,
e kemenni dezho teurel evezh. 18 Pa lavarin d'an
den fallakr : "Mervel a ri, sur !" mar ne lakez
ket anezhañ da deurel evezh, mar ne gomzez
ket evit lakaat an den fall da ziwall diouzh
e hent fall da virout e vuhez, eñ, an den fall
a varvo en abeg d'e bec'hed, met e wad, eo
diganit e c'houlennin kont dioutañ. 19 Te avat,
ma kemennez d'an den fall teurel evezh, ha mar
ne zistro ket diouzh e fallagriezh na diouzh
e hent fall, eñ, en abeg d'e bec'hed a varvo, met
te az po salvet da vuhez-te. 20 Hogen, pa 'n em
zistroio un den reizh diouzh ar reizhder evit
ober ar pezh a zo direizh, e lakain ur
maen-skoilh dirazañ ; mervel a ray eñ, o vezañ
n'az po ket kemennet dezhañ diwall, e varvo en
abeg d'e bec'hed. Ne vo ket miret sonj eus an
oberennoù a reizhded en devo sevenet, met
e wad eo diganit e c'houlennin kont evitañ. 21 Te
avat, ma kemennez d'an den reizh diwall evit na
bec'ho ket an den reizh-se, mar ne bec'h ket,
e vevo sur mat, o vezañ bet lakaet da ziwall, te
avat eo da vuhez-te az po salvet.»

Ezekiel, kemenner an Aotrou daoust d'an dud.

22 Neuze e voe warnon dorn an Aotrou hag
a lavaras din : «Sav ! Kae er-maez etrezek an
draonienn hag eno e komzin ouzhit.» 23 Sevel
a ris, mont er-maez etrezek an draonienn, ha
setu ma oa eno klod an Aotrou, evel ar c'hloar
am boa gwelet war ribl ar stêr vras Kobar.
Kouezhañ a ris war va dremm. 24 Ha neuze ec'h
antreas ar spered ennon ha va lakaat a reas da
vont em sav war va zreid. Komz a reas ouzhin
da lavarout din : «Kae d'en em serriñ ez ti.
25 Rak te, mab-den, setu ma vo lakaet warnout
kerdin evit da liammañ, evit herzel ouzhit da
vont er-maez en o c'hreiz. 26 Lakaat a rin da
deod da begañ ouzh da staoñ, ma teui da vezañ
digomz ha na vi ket evito an den a damall, rak
un ti a ziarbennerezh ez int. 27 Hogen pa gomzin
ouzhit, e tigorin dit da c'henou, hag e lavari
dezho : "Evel-henn e komz an Aotrou Doue : ra
selaouo an neb a fell dezhañ selaou "; ra chomo
hep selaou an neb na fell ket dezhañ, rak un ti
a eneberezh ez int.

4 A-raok seziz Jeruzalem.

1 Ha te, mab-den, kemer ur vrikenn ; he
lakaat a ri dirazout, tresañ warni ur gêr,
Jeruzalem. 2 Ha goude-se e lakai ar seziz warni ;
sevel a ri outi labourioù, savennoù douar,
kempenn outi kampoù ; aozañ maoutoù-brezel
en hec'h enep, tro war dro. 3 Ha te, kemer ur
billig-krampouez, ha laka anezhi evel ur
voger-houarn etrezout ha kêr, ha goude se, tro
da zremm outi ; lakaet e vo ar seziz warni, te
a sezizo anezhi. Un arouez evit tiegezh Israel eo
kement-se.

Eil jestr arouezel : Ezekiel gourvezet war e gostez.

4 Ha te, kae da c'hourvez war da gostez kleiz
ha laka eno pec'hed ti Israel. E kement a zeizioù
ma vi gourvezet e tougi warnout o fec'hed.
5 Ha me, kontañ a ran dit bloavezhioù o fec'hed
gant niver an deizioù : e-pad kant ha
pevar-ugent e tougi pec'hed ti Israel. 6 Ha pa'z
po echuet anezho, ez i da c'hourvez un eil
gwezh war da gostez dehoù, hag e tougi pec'hed
ti Youda e-pad daou-ugent devezh : kontañ
a ran dit un deiz evit pep bloavezh.
7 Ha goude-se e troi da zremm ha da vrec'h

noazh etrezek seziz Jeruzalem hag e tiougani
a-enep dezhi. 8 Setu ma lakan kerdin warnout
evit n'en em droi ket eus an eil kostez war egile,
betek ma vo bet kaset da benn an deizioù ma
chomi difiñv.

Trede jestr arouezel : ar bevañs dic'hlan.

9 Ha te, kemer ed, heiz, fav, fer, mell ha yell,
a lakai en hevelep lestr evit ober bara dit.
E kement a zeizioù ha ma vi gourvezet war da
gostez -kant dek devezh ha tri-ugent- e tebri
dioutañ. 10 Hag ar boued a zebri hervez ar pouez
- ugent sikl bemdez - e tebri anezhañ bemdez
d'an hevelep koulz. 11 Hag an dour, en evañ a ri
hervez ar muzul -ur c'hwec'hvedenn a hin ; en
evañ a ri bemdez d'ar c'houlz divizet.
12 Ar boued a zebri a vo e stumm baraennoù
heiz, ha gant kaoc'h-tud ec'h eo ma lakai anezho
da boazhat dindan o daoulagad.»

13 Hag e lavaras an Aotrou : «Evel-se eo
e tebro mibien Israel o bara, dic'hlan, e-mesk ar
broadoù ma forbannin anezho enno.» 14 Hag
e lavaris : «A ! Aotrou Doue ! setu n'em eus
biskoazh en em lakaet dic'hlan ! Biskoazh n'em
eus debret ul loen krevet, pe diroget, adal va
bugaleaj, na kig dic'hlan ebet n'eus antreet em
genou.» 15 Ha lavarout a reas din : "Mat ! aotren
a ran dit beuzel-saout e-lec'h kaoc'h-tud, da
boazhat da vara warno.»

16 Ha lavarout a reas din : «Mab-den, setu ma
'z an da dennañ kuit ar bara miret e Jeruzalem :
debriñ a raint bara hervez ur pouez, ha gant
nec'h ; evañ a raint dour hervez ur muzul ha
gant enkrez, 17 en doare ma vankint a vara hag
a zour, ma vint an eil re hag ar re all mantret, ha
ma vreinint en abeg d'o fazioù.»

5 Pevare jestr arouezel : ar blev troc'het ha lodennet.

1 Ha te, mab-den, kemer ul laonenn lemm ;
kemer anezhi evel un aotenn a varver, ha lakaat
a ri anezhi da dremen war da benn ha war da
varv. Ha kemer a ri ur valañs hag e lodenni da
vlev. 2 Deviñ a ri an drederenn anezho en tan
e-kreiz kêr, pa vo bet kaset da benn deizioù ar
seziz ; kemer a ri un drederenn all a skoi outo
gant ar c'hleze tro-war-dro kêr ; hag an
drederenn all a stlabezi en avel, ha me a denno
va c'hleze noazh war o lerc'h. 3 Hogen eus ar
re-se e kemeri un nebeut anezho a serri e pleg
da vantell ; 4 hag eus ar re-se c'hoazh a daoli
e-kreiz an tan hag a zevi dre an tan ; hag
ac'hano e savo un tan war holl diegezh Israel.

5 Lavarout a ri da holl diegezh Israel :
"Evel-henn e komz an Aotrou Doue : Honnezh
eo Jeruzalem. He lakaet em boa e-kreiz ar
broadoù, ha broioù a oa war he zro. 6 Met en he
fallagriezh he deus enebet ouzh va reoliadurioù
muioc'h eget ar broadoù, hag ouzh va
urzhiadurioù muioc'h eget ar broioù war he zro,
rak disprizet o deus va reoliadurioù, ha n'o deus
ket heuliet va urzhiadurioù.

7 Setu perak eo kement-mañ a lavar an
Aotrou Doue : En abeg d'hoc'h emsaverezh
gwashoc'h eget hini ar broadoù war ho tro, rak
n'hoc'h eus ket heuliet va urzhiadurioù, n'hoc'h
eus ket sevenet va reoliadurioù, met en em renet
hervez reoliadurioù ar broadoù zo war ho tro,
8 rak-se, evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Setu me a-enep dit, me ivez ! Kas a rin da benn
va barnedigezhioù ez kreiz, dindan sell ar
broadoù, 9 hag e rin ennout ar pezh n'am eus
graet biskoazh na na rin biken mui en hevelep
doare, en abeg d'az holl euzhusterioù. 10 Gant se,
an tadoù a zebro o bugale ez kreiz, hag ar
vugale a zebro o zadoù ; kas a rin da benn
ennout va barnedigezhioù, hag e stlabezin e pep
avel kement a chomo ac'hanout.

11 Setu perak, dre va buhez - diougan an
Aotrou Doue - dre m'ac'h eus saotret va santual
gant da holl loustonioù ha da holl euzhadurioù,
me ivez d'am zro a droc'ho hep d'am lagad
trueziñ, me ivez d'am zro a vo didruez. 12 Un
drederenn eus da dud a varvo gant ar vosenn pe
a yelo da netra gant an naonegezh ez kreiz ; un
drederenn a gouezho dindan ar c'hleze en-dro
dit ; hag evit an drederenn all e stlabezin anezho
e pep avel hag e tennin va c'hleze noazh war
o lerc'h. 13 Va c'hounnar a vo kaset da benn, va
fulor e roin dezhi he gwalc'h enep dezho ; dial
a dennin diouto, ha gouzout a raint eo me, an
Aotrou, am eus komzet em gwarizi, pa 'm bo
sevenet va droukrañs en o enep.

14 Ober a rin ac'hanout ur rivin hag ur vezh
e-touez ar broadoù en-dro dit, dindan daoulagad
kement hini a dremeno eno. 15 Ur vezh hag un
dismegañs, ur gentel hag un euzhadenn e vi evit
ar pobloù zo en-dro dit, pa sevenin a-enep dit va

c'hastiz em fulor, em droukrañs, ha rebechoù
kounnarus. Me, Aotrou Doue, am eus komzet.

16 Pa gasin a-enep deoc'h biroù drouk an
naonegezh distrujus -rak o c'has a rin evit ho
tistrujañ- e lakain an naonegezh da vezañ
grevus warnoc'h, tennañ a rin diouzhoc'h
kement a vo bet miret a vara. 17 Kas a rin a-enep
deoc'h an naonegezh hag al loened ferv, da
skrapañ diouzhoc'h ho pugale, ar vosenn hag ar
gwad a dremeno du-ze, hag e rin d'ar c'hleze
dont a-enep dit. Me, an Aotrou, am eus
komzet !»

6 A-enep menezioù Israel.

1 Lavar an Aotrou a zeuas din en ur
lavarout : 2 «Mab-den, tro da zremm etrezek
menezioù Israel ha diougan diwar o fenn :
3 Lavarout a ri : Menezioù Israel, selaouit lavar
an Aotrou Doue. Evel-henn e komz an Aotrou
Doue d'ar menezioù ha d'ar c'hrec'hiennoù, d'ar
stankennoù ha d'an traoniennoù : Setu ma lakan
da zont ar c'hleze a-enep deoc'h ha ma tistrujin
hoc'h uhellec'hioù. 4 Gwastet e vo hoc'h
aoterioù, brevet hoc'h aoterioù a ezañs ; ha
lakaat a rin ho korfoù da gouezhañ marv dirak
hoc'h idoloù lous. 5 Korfoù marv bugale Israel
a lakain dirak o idoloù lous hag e stlabezin
hoc'h eskern en-dro d'hoc'h aoterioù. 6 El
lec'hioù annezet ganeoc'h, e teuio ho kêrioù da
vezañ rivinoù hag hoc'h uhellec'hioù da vezañ
gwastet, ma vo hoc'h aoterioù dismantret ha
brevet, ma vo diskaret hoc'h aoterioù a ezañs ha
diverket hoc'h oberoù. 7 Tud lazhet a gouezho en
ho touez, hag e ouiot eo me eo an Aotrou !

8 Met un nemorant a lezin : ar re ac'hanoc'h
o devo achapet d'ar c'hleze e-touez ar broadoù,
pa viot stlabezet er broioù all, 9 neuze ar re
ac'hanoc'h a vo manet o devo soñj ac'hanon
e-touez ar broadoù ma vint bet harluet enno da
sklaved, int-i hag am bo brevet o c'halon aet da
c'hast pell diouzhin, hag o daoulagad aet da
c'hastaouiñ war-lerc'h o idoloù lous ; heug
o devo ganto o-unan evit ar vilonioù o devo
graet gant o holl euzhusterioù. 10 Ha gouzout
a raint n'eo ket en aner em eus me, an Aotrou,
lavaret ober an droug-se dezho !»

11 Evel-henn e komz an Aotrou Doue : «Stlak
da zaouarn, sko gant da dreid, ha lavar Ac'ha !
war holl euzhusterioù dizeur ti Israel hag a ya
da gouezhañ dre ar c'hleze, an naonegezh hag ar
vosenn, 12 an neb a zo pell a varvo dre ar
vosenn, an neb zo tost a gouezho dre ar c'hleze,
an neb a vo bet diwallet a vo sezizet hag
a varvo dre an naon ; kas a rin da benn va fulor
enep dezho ; 13 ha gouzout a reot eo me eo an
Aotrou, pa vo stlabezet o c'horfoù marv e-touez
o idoloù lous, en-dro d'o aoterioù, war pep
krec'hienn uhel, war pep lein menez, dindan pep
gwezenn c'hlas, dindan pep tourmantinenn
bodek, el lec'h ma profent ur porfum a beoc'h
d'o holl idoloù lous. 14 Astenn a rin va dorn en
o enep hag ober a rin eus ar vro ur wastidigezh
hag ur vantridigezh, adal ar gouelec'h betek
Ribla, e kement lec'h annezet ganto, ha gouzout
a raint eo me eo an Aotrou.»

7 Setu an dibenn o tont.

1 Komz an Aotrou a voe kaset din evit
lavarout kement-mañ din : 2 «Ha te, mab-den, an
Aotrou Doue a lavar kement-mañ da zouar
Israel :

Setu an dibenn !
Dont a ra, an dibenn, eus pevar c'horn an
douar !
3 Bremañ 'mañ an dibenn evidout ;
kas a rin va c'hounnar warnout
ha da varn a rin hervez da oberoù
hag e lakain da adkouezhañ warnout
da holl euzhusterioù.

4 Didruez ouzhit e vo va lagad, didrugar e vin ;
dre ma lakain da adkouezhañ warnout
da oberoù ;
da euzhusterioù a vo aze ez kreiz ;
ha gouzout a reot eo me eo an Aotrou !»

5 Evel-henn e komz an Aotrou Doue :
«Gwalleur war walleur ! Setu ma teu.
6 Dont a ra an dibenn ! Emañ o tont, an dibenn :
Dihuniñ a ra a-enep dit ! Setu ma teu !

7 Dont a ra da dro, annezad ar vro !
Dont a ra ar c'houlz, tost emañ an Deiz !
Ar spontadeg ez eo,
ha n'eo ket youc'hadeg ar menezioù !

8 Bremañ ez an hep dale da skuilhañ va fulor
warnout,
kas a rin da benn va c'hounnar a-enep dit ;
da varn a rin hervez da oberoù

hag e lakain da adkouezhañ warnout
da holl euzhadennoù.

[9] Didruez e vo va lagad, didrugar e vin,
rak reiñ a rin dit hervez da oberoù,
hag aze ez kreiz e vo da euzhusterioù ;
ha gouzout a reot eo me, an Aotrou,
an hini a sko.

[10] Setu an Deiz ! Setu kement-se o tont !
Dont a ra da dro !
Ar gelastrenn a vleugn, ar rogoni en em zispak,
[11] an drouknerzh a zo en em savet
evel ur walenn a zrougiezh :
n'eus ket ken eus o zrouz,
n'eus ket ken eus o splannder.

[12] Deut eo ar c'houlz, deut eo an Deiz.
Arabat d'ar prener en em laouenaat,
arabat d'ar gwerzher en em c'hlac'hariñ ;
rak a-enep holl engroez e dud emañ e gounnar
o skeiñ.

[13] Nann, ne adkavo ket ar gwerzher ar pezh en
devo gwerzhet
ha goude ma vo c'hoazh e-touez ar re chomet
bev ;
rak ar weledigezh-mañ diwar-benn an holl
engroez a chomo divrall,
hag en abeg d'e bec'hed ne vo den o virout
e vuhez.

[14] Sonet e vo an drompilh,
aozet e vo pep tra,
met ne vo den o vont d'an emgann,
rak va c'hounnar a sav a-enep holl engroez ar
bobl.

[15] Kleze en diavaez, bosenn ha naonegezh en
diabarzh !
An neb a vo war ar maez a varvo dre ar c'hleze,
an neb a vo e kêr eo an naonegezh
hag ar vosenn en lonko.

[16] Ar re chomet bev a dec'ho kuit d'ar menezioù
hag a vo eno evel koulmed oc'h hirvoudiñ ;
lakaat a rin an holl da vervel,
pep unan en abeg d'e bec'hed.

[17] Laoskaat a ray daouarn an holl,
ha daoulin an holl a droio da wakaat.

[18] En em wiskañ a raint gant leien-sac'h.
Ur gridienn o goloio.
War an holl dremmoù, ar vezhegezh,
war an holl bennoù, an touz.

[19] Disteurel a raint o arc'hant er ruioù,
o aour a zeuio da vezañ ur saotradur.
O arc'hant hag o aour n'hellint ket
o salviñ en deiz buanegezh an Aotrou.
Ne roint ket he gwalc'h d'o c'horzailhenn
ha ne leugnint ket o c'hof,
rak setu ar pezh en deus graet dezho
kouezhañ en o fec’hed.

[20] E braventez o bragerizoù e lakaent o lorc'h ;
graet o deus anezho o skeudennoù euzhus,
o idoloù lous ;
setu perak e rin anezho ur saotradur evito.

[21] He reiñ a ran da skrapadeg
etre daouarn an estrenien
ha d'an astuz eus an douar da breizhadenn.
He halegañ a raint.

[22] Distreiñ a rin va dremm diouto ;
saotrañ a raint va santual,
estrenien a yelo e-barzh hag en disakro.
[23] Kas a raint da benn ul lazhadeg,
rak leun eo ar vro a dud kospet d'ar marv,
ha leun eo kêr a vestaolioù.

[24] Degas a rin ar gwashañ eus ar broadoù
hag e tiberc'hennint o ziez,
hag e lakain da baouez lorc'hentez ar
c'halloudeien,
hag e vo haleget o santualioù.

[25] Emañ an anken o tont :
klask a raint ar peoc'h, met ne vo ket a beoc'h.

[26] Reuz war reuz a zeuio, keloù war geloù :
goulenn a raint ur weledigezh digant ar profed,
met ar gelennadurezh a vanko d'ar beleg,
hag ar c'huzul d'an henaourien.

[27] Ar roue a gemero dilhad kañv, ar priñs
a wisko ar glac'har,
ha daouarn an dud vihan a greno gant ar spont.
Ober a rin outo hervez o oberoù :
O barn a rin hervez o barnedigezhioù.

Ha gouzout a raint eo me eo an Aotrou !»

8 Gweledigezh war idolerezh Jeruzalem.

[1] Ha neuze, er c'hwec'hvet bloavezh, er c'hwec'hvet miz, d'ar pemp eus ar miz, e oan em c'hoazez em zi, hag henaourien Youda a oa dirazon en o c'hoazez, pa gouezhas warnon dorn an Aotrou Doue.

[2] Sellout a ris, ha setu ma oa ur furm evel
neuz un den. Adal ar pezh a seblante bezañ
e lounezhi betek an traoñ, e oa tan, hag adal
e lounezhi betek an nec'h, e oa evel un neuz
a sklaerder, evel strinkelladur an aour. [3] Astenn
a reas un doare dorn hag e krogas ennon dre va
blev ; ar spered am dibradas etre douar ha neñv,
hag am degasas da Jeruzalem, e gweledigezhioù
a-berzh Doue, ouzh antre an nor diabarzh a sell
ouzh an hanternoz, 'lec'h m'emañ idol ar warizi,
an hini a hegaz gwarizi an Aotrou. [4] Hag eno,
setu ma oa klod Doue Israel, evel er
weledigezhioù am boa bet en draonienn.

[5] Lavarout a reas din : «Mab-den, sav da
zaoulagad war-zu an hanternoz. Sevel a ris va
daoulagad etrezek an hanternoz, ha setu en
hanternoz eus dor an aoter e oa an idol-se eus ar
warizi, ouzh an antre. [6] Ha lavarout a reas din :
"Mab-den, ha gwelout a rez petra reont, an
euzhadennoù bras a vez sevenet amañ gant ti
Israel, evit ma pellain diouzh va santual?
Hogen, gwelout a ri c'hoazh euzhadennoù bras
all".»

[7] Va c'has a reas da zor al leur vras. Sellout
a ris, ha setu ma oa un toull er voger. [8] Ha
lavarout a reas din : «Mab-den, gra un toull er
voger.» Toullañ a ris ar voger, ha setu ma oa un
nor. [9] Hag e lavaras din : «Kae e-barzh ha gwel
an euzhusterioù a reont amañ.» [10] Antren a ris ha
sellout, ha setu ma oa ramperien (loened-stlej)
ha loened dic'hlan a bep seurt hag holl idoloù
lous ti Israel skeudennet war ar voger tro-zro. [11]
Dek den ha tri-ugent eus a-douez henaourien ti
Israel en em zalc'he dirazo, hag en o mesk
Yaazania, mab Shafan, en em zalc'he en
o metoù, gant pep unan en e zorn un ezañsouer,
ma save porfum an ezañs. [12] Lavarout a reas
din : «Ha gwelet ac'h eus, mab-den, petra ra en
deñvalijenn henaourien ti Israel, pep unan en
e gambr a skeudennoù? Rak lavarout a reont :
"An Aotrou n'hor gwel ket ! An Aotrou en deus
dilezet ar vro !"» [13] Ha lavarout a reas din :
«Gwelout a ri c'hoazh an euzhusterioù bras all
a sevenont.»

[14] Ha va degas a reas etrezek antre dor Ti an
Aotrou, war-zu an hanternoz, ha setu ma oa aze
gwragez en o c'hoazez, o ouelañ war Tammouz.
[15] Ma lavaras din : «Ha gwelet ac'h eus ?
Gwelout a ri c'hoazh euzhusterioù all brasoc'h
eget ar re-mañ.»

[16] Ha va degas a reas etrezek leurenn
diabarzh Ti an Aotrou. Ha setu ouzh antre
Templ an Aotrou, etre an trepas hag an aoter,
e oa pemp den warn-ugent, troet o c'hein ouzh
Templ an Aotrou hag o dremm ouzh ar
sav-heol, ha stouiñ a raent war-zu ar sav-heol
dirak an heol. [17] Ma lavaras din : «Ha gwelet
ac'h eus, mab-den? Hag-eñ eo re nebeut evit ti
Youda seveniñ an euzhusterioù a sevenont
amañ? Hag-eñ eo ret e leugnfent ar vro
a zrouknerzh evit va hegañ hep ehan? Setu int
o fichañ ar skourrig ouzh o fri. [18] Ac'hanta, ober
a rin d'am zro gant kounnar, didruez e vo va
lagad, didrugar e vin. Garmiñ a raint d'am
divskouarn a vouezh kreñv, met ne glevin ket
anezho.»

9 Distrujadenn Jeruzalem.

[1] Met garmiñ a reas d'am divskouarn
a vouezh kreñv en ur lavarout :

«Tostait, kastizerien kêr, e-dorn pep unan
e venveg a zistruj !» [2] Ha setu c'hwec'h den
a erruas eus tu an Nor uhel a sell ouzh an
hanternoz, e dorn pep unan e venveg a zistruj ;
en o c'hreiz e oa un den gwisket gant lien lin
o tougen ouzh e c'houriz ur rikoù a skrib. Dont
a rejont d'en em lakaat en o sav e-kichen an
aoter arem. [3] Sevel a reas klod Doue Israel eus
a-us ar c'herubinin ma oa warnañ, etrezek
treuzoù an Ti. Gervel a reas an den gwisket gant
lien lin a zouge ouzh e c'houriz ur rikoù a skrib,
[4] en ur lavarout dezhañ : «Tremen dre greiz kêr,
dre greiz Jeruzalem, ha merk gant ur groaz war
o zal an dud a hirvoud hag a leñv war an holl
euzhadennoù a vez sevenet en he c'hreiz.»
[5] Ha d'ar re all e lavaras, din ivez da glevout :
«Tremenit dre gêr war e lerc'h ha skoit. Ra vo
didruez ho lagad ha bezit didrugar : [6] tud kozh,
paotred yaouank, merc'hed yaouank, bugale ha
gwragez : o lazhañ a reot betek na vo ken
anezho, nemet nep hini en devo ar groaz
warnañ, na dostait ket outañ. Ha deraouit dre va
santual.» Deraouiñ a rejont eta dre ar re gozh
a oa dirak an Ti. [7] Lavarout a reas dezho :
«Saotrit an Ti, leugnit al leurennoù a gorfoù
lazhidi», ha goude-se it er-maez ha skoit e kêr.

[8] Ha neuze, tra ma oant o skeiñ, e chomis
va-unan-penn, hag o vezañ en em daolet war va
dremm, e c'harmis en ur lavarout : «A, Aotrou
Doue, ha mont a rez da zistrujañ holl restad
Israel, dre skuilhañ da gounnar war
Jeruzalem?» [9] Respont a reas din : «Bras eo
pec'hed ti Israel ha Youda, bras-divent. Leun
a wad eo ar vro, leun a zinac'hioù a reizhded eo
kêr. Rak lavaret o deus : "An Aotrou en deus
dilezet ar vro, an Aotrou ne wel ket !"
[10] Ac'hanta, d'am zro e vo didruez va lagad,
didrugar e vin ; lakaat a rin o oberoù da
adkouezhañ war o fenn.»

[11] Ha setu an den gwisket gant lien lin hag en
devoa rikoù-skrivañ ouzh e c'houriz
a zanevellas kont en ur lavarout : «Graet em eus
hervez ar pezh az poa gourc'hemennet din.»

10 Eil gweledigezh karr Doue : an Aotrou o kuitaat an Templ.

[1] Sellout a raen, ha setu war ar blaenenn a oa
a-us da benn ar Gerubined e oa evel ur
maen-safir, hag evel stumm un tron en em
ziskoueze a-us dezho. [2] Ha lavarout a reas d'an
den gwisket gant lien-lin : «Kae e-barzh etre
rodoù ar c'harr, dindan ar Gerubined, leugn da
zaouarn gant ar glaou bev a zo etre ar
Gerubined ha strew anezho war gêr.» Mont
a reas e-barzh dindan va daoulagad.

[3] Ar Gerubined a oa en tu dehoù d'an ti pa 'z
eas an den e-barzh, ha leuniañ a rae ar goabrenn
al leurenn-diabarzh. [4] Dibradañ a reas klod an
Aotrou eus a-us ar Gerubined etrezek treuzoù
an Ti, ha leugnet e voe an Ti gant ar goabrenn
tra ma oa leun al leurenn gant sked klod an
Aotrou. [5] Trouz eskelli ar Gerubined a gleved
betek al leurenn-diavaez evel mouezh an Doue
hollc'halloudek pa gomz. [6] Ha neuze, p'en devoe
roet an urzh-se d'an den gwisket gant lien-lin :
«Kemer tan eus etre ar rodoù, eus etre ar
Gerubined», hemañ a yeas e-barzh hag en em
lakaas e-kichen ar rod. [7] Ar c'herubin a astennas
e zorn da gemer eus an tan etre ar Gerubined,
en kas a reas gantañ hag en lakaat etre daouarn
an den gwisket gant lien-lin, hag hemañ o vezañ
en kemeret a yeas er-maez. [8] Neuze en em
ziskouezas e-touez ar gerubined doare un
dorn-den dindan o eskelli.

[9] Sellout a ris, ha setu ma oa peder rod
e-kichen ar Gerubined, ur rod e-kichen pep
Kerubin, ha doare ar rodoù a oa evel
strinkelladur maen-aour. [10] Evit ar pezh a sell
o neuz, o devoa o feder an hevelep stumm, evel
pa vije ur rod e-kreiz ur rod all. [11] Pa 'z aent
war-raok, eo hervez o fevar zu ez aent
war-raok ; n'en em droent ket da vont war-raok,
rak etrezek al lec'h ma felle d'ar penn mont ez
aent d'e heul, hep en em dreiñ en ur vont
war-raok. [12] Hag o c'horf, o c'hein, o daouarn,
o eskelli evel ar rodoù a oa leun a lagadoù tro
war dro. [13] Evit o rodoù d'o-fevar e voe roet
dezho, din da glevout, an anv a Galgal, ar
rodoù. [14] Peder dremm en devoa pep unan : an
hini gentañ a oa un dremm-kole, an eil un
dremm-den, an trede un dremm-leon, ar pevare
un dremm-erer. [15] Ar Gerubined en em c'horreas
- an hevelep boud a oa hag am boa gwelet
e-kichen ar stêr Kobar - [16] Pa 'z ae war-raok ar
Gerubined ez ae war-raok ivez ar rodoù en
o c'hichen, ha pa save ar Gerubined o eskelli
evit dibradañ diouzh an douar, n'en em zistroe
ket ar rodoù ken nebeud-all diouzh o c'hichen.
[17] Pa 'z arsavent, ec'h arsavent, pa 'n em
c'horroent, en em c'horroent ganto, rak spered
an Hini bev a oa enno.

[18] Klod an Aotrou a yeas er-maez eus a-us da
dreuzoù an Ti hag a chomas a-sav war ar
Gerubined. [19] Ar Gerubined, o sevel o eskelli, en
em c'horreas diouzh an douar dindan va
daoulagad evit mont kuit, hag ar rodoù war un
dro ganto. Arsaviñ a rejont ouzh dor sav-heol Ti
an Aotrou, ha klod Doue Israel a oa a-us dezho.
[20] Hemañ a oa ar boud am boa gwelet dindan
Doue Israel e-kichen ar stêr vras Kobar, hag
anavezout a ris e oa ar Gerubined. [21] Peder
dremm en devoa pep unan, peder askell en
devoa pep unan, ha doare un dorn-den dindan
o eskelli. [22] Evit stumm o dremmoù, e oa an
dremmoù am boa gwelet war ribl ar stêr vras
Kobar. Mont a rae pep unan war-eeun, rag-enep
dezhañ.

11 a-enep kuzulierien fall Jeruzalem.

[1] Ar spered am dibradas hag am degasas
etrezek dor sav-heol Ti an Aotrou, an nor troet
war-zu ar sav-heol, ha setu ma oa ouzh antre an
nor pemp den warn-ugent. En o c'hreiz e welis
Yaazania, mab Azzour, ha Pelatia, mab

Benayahou, renerien ar bobl. [2] Lavarout a reas
din : «Mab-den, ar re-mañ eo ar re a breder
fallagriezh hag a ro kuzulioù fall er gêr-mañ."
[3] Lavarout a reont : "N'eo ket diouzhtu e vo
savet tiez nevez ! Hi eo ar chaodouron, ha ni ar
c'hig." [4] Setu perak diougan enep dezho,
diougan, mab-den !»

[5] Ar c'hig er chaodouron ne vo ket devet gant
an tan, evel-se ar re a zo chomet e Jeruzalem
a vo diwallet gant he mogerioù. Met ar profed
a ya da zistreiñ ar c'hrennlavar a-enep tud ar gêr
vras. An Aotrou a gouezhas warnon hag
a lavaras din : «Komz evel-henn e lavar an
Aotrou ; setu petra hoc'h eus lavaret, Ti Israel,
gouzout a ran petra sav d'ho spered ! [6] Niver ho
tud lazhet hoc'h eus lakaet da greskiñ er
gêr-mañ, leuniet hoc'h eus ho ruioù a dud
lazhet. [7] Setu perak evel-henn e lavar an Aotrou
Doue : Ho tud lazhet hag hoc'h eus lezet en he
c'hreiz, eo int a zo ar c'hig hag hi eo ar
chaodouron ; c'hwi avat, ho lakaat a rin da vont
er-maez anezhi. [8] Aon hoc'h eus rak ar c'hleze,
hag ar c'hleze eo an hini a lakain da zont a-enep
deoc'h - diougan an Aotrou Doue. [9] Ho lakaat
a rin da vont er-maez eus kêr, ho reiñ a rin etre
daouarn estrenien hag ho kastizañ. [10] Dre ar
c'hleze e kouezhot ; ouzh bevennoù Israel
e varnin ac'hanoc'h ; ha gouzout a reot eo me eo
an Aotrou. [11] Ar gêr-mañ ne vo ket ur
chaodouron evidoc'h, ha c'hwi ne viot ket ar
c'hig ennañ, rak war vevennoù Israel ez eo
e varnin ac'hanoc'h ; [12] ha gouzout a reot ez eo
me eo an Aotrou, c'hwi ha n'hoc'h eus ket
kerzhet hervez va urzhiadurioù na sevenet va
reizhadurioù, pa 'z eo reoliadurioù ar broadoù
war ho tro ar re hoc'h eus heuliet.»

[13] Ha neuze, tra ma oan o diouganañ
e c'hoarvezas da Peltia, mab Banaias, mervel.
Kouezhañ a ris war va dremm hag e c'harmis
a vouezh kreñv, en ur lavarout : «A ! Aotrou
Doue, daoust ha mont a rez da beurzistrujañ
restad Israel?»

Ur spered nevez grataet d'an harluidi.

[14] Lavar an Aotrou a zeuas din er
c'homzoù-mañ : «[15] Mab-den, diwar-benn da
vreudeur, diwar-benn tud da gerentiezh, ha ti
Israel a-bezh, setu ma lavar annezidi Jeruzalem
an dra-mañ : "Pell emaint diouzh an Aotrou ;
dimp-ni eo bet roet ar berc'henniezh war ar
vro !" [16] Setu perak lavar kement-mañ :
Evel-henn e komz an Aotrou Doue : Ya, pellaet
em eus anezho e-touez ar broadoù ; ya,
stlabezet em eus anezho e-mesk ar pobloù, ha
bet on un tammig evito ur santual er broadoù
ma'z int aet enno. [17] Setu perak lavar
kement-mañ : Evel-henn e komz an Aotrou
Doue : Ho tastum a rin a-douez ar broadoù,
hoc'h advodañ a rin eus ar broioù ma'z oc'h bet
stlabezet enno, ha reiñ a rin deoc'h douar Israel.
[18] Antren a raint ennañ, ha tennañ a raint dioutañ
an holl lastez hag an holl euzhusterioù.

[19] Reiñ a rin deoc'h ur galon nevez, lakaat
a rin en ho kreiz ur spered nevez, tennañ a rin
kuit eus o c'horf o c'halon-vaen, evit reiñ dezho
ur galon-gig, [20] ma kerzhint hervez va
gourc'hemennoù, ha ma heuliint va reoliadurioù
d'o seveniñ ; int-i neuze a vo va fobl, ha me
a vo o Doue. [21] Evit ar re avat a ya da heul
o loustonioù hag o euzhusterioù, e lakain
o doare-ober da adkouezhañ war o fenn,
- diougan an Aotrou Doue.»

An Aotrou a guita Jeruzalem.

[22] Ar Gerubined a savas o eskelli hag ar
rodoù a yae war-raok a-gevret ganto, ha klod
Doue Israel a oa warno a-us dezho. [23] Ha klod
an Aotrou en em c'horreas eus a-greiz ar Gêr
evit chom a sav war ar menez a zo e reter eus
Kêr.

Ar profed degaset en-dro e Kaldea.

[24] Hag ur spered am skrapas kuit evit va
degas e Kaldea etrezek an harluidi, en ur
weledigezh; e spered Doue, hag ar weledigezh
am boa bet en em c'horreas diouzhin.
[25] Ha lavarout a ris d'an harluidi an holl draoù-se
en devoa an Aotrou roet din da welout.

12 Jestr-arouez an harluad.

[1] Lavar an Aotrou a zeuas din er
gerioù-mañ : «[2] Mab-den, emaout o chom en un
ti a emsaverezh. Daoulagad o deus evit gwelout
ha ne welont ket, divskouarn o deus da glevout
ha ne glevont ket, rak un ti a emsaverezh ez eo.
[3] Ha te, mab-den, gra dit ur pakad a harluad
e-kreiz an deiz, dindan o daoulagad ; ha mont
a ri kuit d'an harlu, dindan o daoulagad, eus al
lec'h m'emaout ennañ etrezek ul lec'h all ;

marteze e welint ez int un ti a zisujidigezh. [4] Kas
a ri ganit da bakad evel ur pakad a harluad,
e-kreiz an deiz, dindan o daoulagad. Ha te,
mont a ri er-maez diouzh an noz, dindan
o daoulagad, evel evit mont kuit d'an harlu.
[5] Dindan o daoulagad, gra un toull en ur vur, ha
tremen dre eno. [6] Dindan o daoulagad e kargi da
skoaz, ez i er-maez pa vo du anezhi, e c'holei da
zremm gant ur ouel evit chom hep sellout ouzh
ar vro ; rak graet em eus ac'hanout un arouez
evit Ti Israel.»

[7] Ober a ris hervez ma oa bet
gourc'hemennet din : kas a ris ganin e-kreiz an
deiz, ha da noz e ris un toull er vur gant va
dorn. Mont a ris er-maez pa voe du anezhi, ha
dougen a ris ur garg war va skoaz dindan
o daoulagad.

[8] D'ar beure e teuas din komz an Aotrou
o lavarout din : «[9] Mab-den, hag-eñ n'en deus
ket lavaret dit ti Israel, an ti a zisujidigezh :
"Petra 'rez aze?" Lavar dezho : [10] Evel-henn
e komz an Aotrou Doue : An diougan-mañ
a sell ouzh ar priñs a zo e Jeruzalem hag ouzh
kement eus ti Israel a zo e-kreiz ar Gêr.
[11] Lavar : Un arouez ez eo evidoc'h : evel ma 'm
eus graet, evel-se e vo graet dezho : mont
a raint d'an harlu, d'ar sklavelezh. [12] Ar priñs hag
a zo en o c'hreiz a gargo e skoaz pa vo du
anezhi hag a yelo er-maez ; graet e vo un toull
er voger evit e lakaat da dremen dre eno ;
mouchañ a ray e zremm evit na vo gwelet gant
lagad ebet. [13] Met stegnañ a rin va roued
warnañ, ha paket e vo em lasoù ; e zegas a rin
da Vabel, da vro ar Galdeiz, met ne welo ket
anezhi, hag eno e varvo. [14] An holl gement a zo
en-dro dezhañ, e zifennourien, e holl soudarded,
o stlabezañ a rin e pep avel hag e tennin ar
c'hleze war o lerc'h.

[15] Ha gouzout a raint ez on me an Aotrou, pa
stlabezin anezho e-mesk ar pobloù all. [16] Nemet
en o zouez e lezin un niver bihan a dud da
ziflipañ diouzh ar c'hleze, an naonegezh hag ar
vosenn, evit ma tanevellint o holl euzhusterioù
e-mesk ar broadoù ma 'z aint enno ha ma ouezo
ar re-mañ ez eo me eo an Aotrou.»

Jestr arouezel all : Bara an anken.

[17] Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar
c'homzoù-mañ : [18] «Mab-den, debriñ a ri da vara
en ur grenañ, hag evañ a ri da zour er strafuilh
hag en nec'hamant. [19] Ha lavarout a ri o komz
ouzh pobl ar vro : Evel-henn e lavar an Aotrou
Doue evit annezerien Jeruzalem o chom war
zouar Israel : Debriñ a raint o bara en enkrez,
evañ a raint o dour er vantredigezh, en doare ma
vo ar vro er glac'har, tennet diouti ar pezh
a leugn anezhi, en abeg da zrouknerzh ar re a zo
o chom enni. [20] Ar c'hêrioù annezet a zeuio da
vezañ rivinoù, hag ar vro a vo ur vantredigezh,
ha gouzout a reot ez eo me eo an Aotrou !»

A-enep daou grennlavar poblek.

[21] Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar
c'homzoù-mañ : «[22] Mab-den, petra fell deoc'h
lavarout gant ar c'hrennlavar-mañ a reer gantañ
en douar Israel : "An deizioù a zalc'h da vont,
hag e chom pep gweledigezh diefed?" [23] Setu
perak lavar dezho kement-mañ : Evel-henn
e komz an Aotrou Doue : Lakaat a rin un
diwezh d'ar c'hrennlavar-se, en doare na vo ket
distaget ken en Israel. Lavar dezho er c'hontrol :
"Tostaat a ra an deizioù ma vo sevenet pep
gweledigezh !" [24] Rak ne vo ket ken
a weledigezh tromplus nag a zivinouriezh
lorbus e-kreiz ti Israel. [25] Me, an Aotrou,
a lavaro ar gomz a fell din lavarout, hag e vo
graet, ha ne vo ket ampellet. Rak en ho
teizioù-c'hwi, ti a emsaverezh, ez eo ma lavarin
ur gomz ha ma sevenin anezhi - diougan an
Aotrou Doue !»

[26] Lavar an Aotrou a zeuas din er
stumm-mañ : «[27] Mab-den, setu ma lavar ti
Israel : "Ar weledigezh spurmantet gantañ a zo
evit an deizioù pell, diouganañ a ra evit
amzerioù da bell." [28] Setu perak lavar dezho
kement-mañ : Evel-henn e komz an Aotrou
Doue : Hini ebet eus va c'homzoù ne vo ken
ampellet ; ar gomz a lavarin a vo kaset da benn
-diougan an Aotrou Doue !»

13 A-enep ar fals-profeded.

[1] Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar
c'homzoù-mañ : «[2] Mab-den, diougan enep
profeded Israel, diougan. Lavarout a ri d'ar re
a ziougan eus o c'halon o-unan : Selaouit lavar
an Aotrou ! [3] Evel-henn e komz an Aotrou
Doue : Gwa ar brofeded diskiant a ya da heul
o soñj o-unan, hep bezañ gwelet tra ! [4] Evel lern
e rivinoù, evel-se eo da brofeded, Israel !

5 N' oc'h ket pignet da stouvañ an
toulloù-freuz, n' hoc'h eus ket savet ur vur
en-dro da di Israel, evit ma talc'ho en emgann
en deiz an Aotrou. 6 Gweledigezhioù touellus ha
divinadurioù gaouiat n'o deus ken, int hag
a lavar : "Diougan an Aotrou !" pa n'en deus ket
an Aotrou o c'haset ; ha gortoz a reont ma kaso
da benn o lavaroù. 7 Hag-eñ n'eo ket ur
weledigezh touellus an hini a welit, hag un
divinadur a zisklêriit, pa lavarit : "Diougan an
Aotrou !", goude n'em eus ket komzet, me?
8 Setu perak e komz evel-henn an Aotrou Doue :
Dre m'hoc'h eus disklêriet tromplezonoù ha
m'hoc'h eus bet gweledigezhioù gaouiat, neuze,
setu me a-enep deoc'h; diougan an Aotrou
Doue ! 9 Astenn a rin va dorn a-enep ar brofeded
touellus o gweledigezhioù ha gaouiat
o divinadurioù ; ne vint ket e-barzh kuzul va
fobl ha ne vint ket enskrivet e levr Ti Israel ;
n'antreint ket en douar Israel, ha gouzout a reot
ez eo me an Aotrou Doue !

10 O vezañ ma lakaont va fobl da ziheñchañ
en ur lavarout : "Ar peoc'h !" goude ma n'eus
ket a beoc'h ; 11 ha mar fell d'an dud adsevel ar
voger, ez eo a-walc'h dezho un taol plastraj,
lavar neuze d'ar blastrajerien : "Glav-beuz a vo,
kazarc'h a gouezho, un avel a gorventenn en em
zirollo ; 12 ha setu ma kouezho ar voger ! Hag-eñ
ne vo ket lavaret deoc'h : "Ha pelec'h emañ an
indu hor boa chiket warni?" 13 Setu perak e lavar
an Aotrou Doue kement-mañ : Mont a ran em
fulor da zichadennañ un avel a gorventenn, ur
glav-beuz a vo em c'hounnar, ha kazarc'hennoù
a gouezho evit lazhañ an dud. 14 Diskar a rin ar
voger ho po induet gant plastraj, he razañ a rin
a-rez an douar, hag he fontoù a vo dizoloet.
Kouezhañ a ray ha mervel a reot dindani ;
ha gouzout a reot ez eo me eo an Aotrou ! 15 Ha
pa 'm bo kaset va fulor da benn a-enep ar voger
hag ar re a indue anezhi gant plastraj, e vo tud
o lavarout deoc'h : Pelec'h emañ ar voger, ha
pelec'h emañ ar re a oa oc'h induañ anezhi,
16 profeded Israel, int hag a ziougane en ur gomz
ouzh Jeruzalem hag en ur welout eviti
gweledigezhioù a beoc'h, goude ma ne oa ket
a beoc'h - diougan an Aotrou Doue !

A-enep ar fals-profeded.

17 Ha te, mab-den, sell a-bann ouzh merc'hed
va fobl a denn o diouganoù eus o c'halon
o-unan, ha diougan-te a-enep dezho. 18 Lavarout
a ri : Evel-henn e komz an Aotrou Doue : Gwa
ar re a wri bandennoù evit an holl arzornioù,
hag a gempenn gouelioù evit ar pennoù a bep
ment evit pakañ er pech ar buhezioù. Hag-eñ
e kredit pakañ en ho pechoù buhez tud va fobl
ha diwall hoc'h hini? 19 Va dizenoriñ a rit dirak
va fobl evit un dornadoù bennak a heiz hag un
tammoù bennak a vara, dre lakaat da vervel tud
ha n'eo ket dleet dezho mervel, ha dre lakaat da
vevañ tud ha n'eo ket dleet dezho bevañ ; rak
lavarout a rit gevier d'am fobl pa blij dezhi
selaou ar gevier. 20 Ac'hanta, evel-henn e komz
an Aotrou Doue : Setu me o sevel a-enep ho
lietennoù a glaskit ganto pakañ an dud en ho
pechoù ; o regiñ a rin a-diwar o brec'hioù, hag
e tieubin ar re a bakit en ho pechoù evel
laboused. 21 Regiñ a rin ho kouelioù a dammoù,
hag e tieubin va fobl eus ho taouarn, ha ne vint
ket ken ur jiboez etre ho taouarn, ha gouzout
a reot ez eo me eo an Aotrou !

22 Dre ma lakait kalon an den reizh da
c'houzañv poan, pa ne ran me poan ebet dezhañ,
ha pa roit dorn d'an den fall da chom hep en em
zistreiñ diouzh e hent fallakr evit mirout
e vuhez, 23 neuze n'ho po ket ken a weledigezh
tromplus, n'ho po ket ken d'ober divinadurioù.
Dieubiñ a rin va fobl a-dre ho taouarn, ha
gouzout a reot eo me eo an Aotrou !»

14 A-enep an idolerien o tont da gemer kuzul digant an Aotrou.

1 Hiniennoù eus ar gwazed a-douez
henaourien Israel a zeuas d'am c'havout, hag
azezañ a rejont dirazon. 2 Lavar an Aotrou
a zeuas din neuze dindan ar c'homzoù-mañ :
«3 Mab-den, an dud-mañ hag o deus tommet
o c'halon ouzh o idoloù hudur hag o deus
bepred dirak o daoulagad ar pezh a laka d'ober
torfedoù, hag-eñ e tlean va lezel da vezañ
kuzuliet ganto? 4 Setu perak komz outo : Lavar
dezho : evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Kement gwaz eus ti Israel o tommañ e galon
ouzh e idoloù hag o lakaat dirak e zaoulagad ar
pezh a laka da gouezhañ er pec'hed, eo me,
an Aotrou, a responto va-unan dezhañ, en abeg
da niver bras e loustonioù, 5 evit kemer ti Israel
dre e galon, int-i holl hag o deus va dinac'het en
abeg d'o idoloù hudur. 6 Setu perak, lavar da di
Israel : Evel-henn e komz an Aotrou Doue :

Distroit, dinac'hit hoc'h idoloù hudur, distroit ho
taoulagad eus hoc'h holl euzhusterioù.

7 Rak da bep den eus ti Israel, da bep estren
o chom en Israel, ma ‘m dinac'h, mar lez
e galon da gouezhañ e karantez evit e idoloù
hudur, mar laka dirak e zaoulagad ar pezh en
laka da dorfediñ, ha mar deu goude-se da
gavout ar profed, da hemañ da c'houlenn kuzul
diganin evitañ, eo me, an Aotrou, a responto me
va-unan. 8 Treiñ a rin va dremm a-enep an
den-se, ober a rin anezhañ un arouez hag ur
c’hrennlavar, hag e zilemel a rin a-douez va
fobl ; ha gouzout a reot ez eo me eo an Aotrou !

9 Ha mar en em lez ar profed da vezañ
lubanet ha mar komz, eo dre m'am bo, me, an
Aotrou, lubanet ar profed-se ; astenn a rin va
dorn enep dezhañ, ha distrujañ a rin anezhañ,
eus a greiz va fobl Israel. 10 Dougen a raint
pouez o fec'hed : pec'hed ar profed a vo kement
ha pec'hed an hini a guzul anezhañ, 11 evit na
gantreo ket Ti Israel pell diouzhin, ha n'en em
saotrint ket ken gant o holl dorfedoù, hogen ma
vint va fobl ha ma vin-me o Doue, -diougan an
Aotrou Doue !»

Barnedigezh an Aotrou a-enep Jeruzalem.

12 Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar
c'homzoù-mañ : «13 Mab-den :

Mar pec'hfe ur vro a-enep din dre zisfealded
ouzhin, ha mar astennfen va dorn enep dezhi,
mar distrujfen ar pezh a oa miret a vara evit kas
warni an naonegezh, ma troc'hfen kuit diouti
tud ha loened, 14 ha mar befe an tri den-mañ en
he c'hreiz : Noah, Daniel ha Yob, int-i
a savetefe o buhez en abeg d'o reizhder,
diougan an Aotrou Doue !

15 Mar lakfen da dremen er vro loened ferv
evit tennañ he bugale diouti, ma vo anezhi ul
lec'h didud, hep un tremeniad, en abeg d'al
loened, 16 ha mar befe an tri den-se e-kreiz ar
vro, neuze, dre va buhez, diougan an Aotrou
Doue, ne savetefent nag o mibien nag
o merc'hed ; int o-unan hepken a vefe salvet,
hag e vefe ar vro ur mantr.

17 Pe c'hoazh, mar lakfen ar c'hleze da zont
a-enep ar vro-se, ha ma lavarfen : Ra dremeno
ar c'hleze er vro-mañ ! ha ma troc'hfen kuit
diouti tud ha loened, 18 ha mar befe an tri den-se
e-kreiz ar vro, neuze, dre va buhez, diougan an
Aotrou Doue, ne savetefent nag o mibien nag
o merc'hed, met int-i hepken a vefe salvet !

19 Pe c'hoazh, mar kasfen ar vosenn er vro-se
ha mar skuilhfen va fulor warni evit troc'hañ
diouti er gwad tud ha loened, 20 ha mar befe
Noah, Daniel ha Yob e-kreiz ar vro-se, dre va
buhez, diougan an Aotrou Doue, ne savetefent
nag ur mab nag ur verc'h, int-i avat, en abeg d'o
reizhder, a savetefe o buhez.

21 Rak evel-henn e komz an Aotrou Doue !
Daoust ma 'm eus kaset a-enep Jeruzalem va
fevar c'hastiz a zrougeur, kleze, naonegezh,
loened ferv ha bosenn, evit lemel diouti tud ha
loened, 22 setu ma chom un nemorant a dud
saveteet a ya er-maez gant o mibien hag
o merc'hed ; setu int o tont davedoc'h, ma welot
o buhezegezh hag o oberoù, ha ma vezot
frealzet eus ar gwalleur am bo lakaet da zont
war Jeruzalem, eus kement am bo lakaet da
zont warni. 23 Ho frealziñ a raint pa welot
o buhezegezh hag o oberoù, ha gouzout a reot
n'eo ket en aner am eus graet an holl gement am
eus graet, diougan an Aotrou Doue !»

15 Parabolenn koad ar winienn.

1 Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar
c'homzoù-mañ : «2 Mab-den, gant petra e vefe
koad ar gwini trec'h da gement koad-skourr en
em gav war wez ar forest?

3 Tennet e vez dioutañ un tamm
evit kalfichat un dra bennak?
Ha tennet e vez dioutañ un ibil
evit ispilhañ un dra bennak?

4 Setu m'eo bet roet da voued d'an tan.
An tan a bulluc'h an daou benn,
devet eo bet ar c'hreiz,
hag-eñ eo mat c'hoazh evit ul labour?

5 Dija pa oa dibistig ne veze implijet da netra,
na pegen nebeutoc'h bremañ;
pa 'z eo bet lonket gant an tan ha devet,
e c'hellfed ober un dra bennak gantañ !

6 Setu perak e komz evel-henn an Aotrou Doue :
Evel koad gwini e-touez koad gwez ar forest
skoet ganin d'an tan da bulluc'hañ,
evel-se em eus roet d'an droug annezerien
Jeruzalem !

7 Treiñ a rin va dremm enep dezho :
Ma tiflipont eus an tan, an tan o lonko !
Ha gouzout a reot eo me eo an Aotrou,
pa lakain va dremm a-enep dezho !

8 Ober a rin ur gouelec'h eus ar vro,
dre ma'z int bet disfeal em c'heñver,
-diougan an Aotrou Doue !»

16 Jeruzalem, pried disfeal.

1 Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar
c'homzoù-mañ : «2 Mab-den, ro da anavout da
Jeruzalem he fec'hedoù euzhus ; 3 hag e lavari :
Evel-henn e komz an Aotrou Doue da
Jeruzalem : Dre da orin ha da c'hanedigezh ez
out-te eus bro Kanaan ; da dad a oa un
Amoriad, ha da vamm a oa un Hitiadez. 4 D'az
kanedigezh, d'an deiz ma voes ganet, ne voe ket
troc'het da gordennig, ne voes na gwalc'het en
dour, na frotet gant holen, na paket e lienennoù.
5 Lagad ebet ne gemeras truez ganit, evit ober
dit unan hepken eus an traoù-se dre drugarez
ouzhit. Distaolet e voes war ar maez, evel un
euzhadenn, da zeiz da c'hanedigezh.

6 Tremen a ris ez kichen, ha da welout a ris
oc'h en em zifretañ ez kwad. Ha lavarout a ris
dit, pe oas oc'h en em zifretañ ez kwad : " Bev,
ha kresk evel ur vountadenn eus ar maezioù."
En em lakaat a rejout da greskiñ, da sevel ; dont
a rejout da vezañ plac'h yaouank, da zivronn
a zeuas da gadarnaat ha da vlev da fonnusaat.
Nemet noazh e oas; noazh-ganet.

8 Tremen a ris ez kichen ha da welout a ris :
da amzer e oa, amzer ar garantez. Astenn a ris
warnout pastell va mantell evit goleiñ da
noazhder ; hag en em ouestlañ a ris dre le, ober
a ris ur feur-emglev ganit, diougan an Aotrou
Doue, ha din e voes. 9 Da walc'hiñ a ris en dour,
torchañ da wad diwarnout ha da on gantañ gant
eoul. 10 Da wiskañ a ris gant dilhad marellet, en
ur lakaat ez treid arc'henadoù lêr moan, en-dro
dit ur gouriz lin, ha warnout ur vantell seiz.
11 Kinnig a ris dit bragerizoù, lagadennoù war da
zivrec'h, un dro-c'houzoug war da gerc'henn.
12 Ur walenn a lakis ouzh da fri, boukloù ouzh
da zivskouarn, ha war da benn un talgen
hollgaer. 13 Fichet e oas gant aour hag arc'hant,
gwisket a lin hag a seiz brodet ; da vevañs a oa
bleud flour, mel hag eoul. Dont a rejout da
vezañ kaer-meurbet, dont a rejout da vezañ ur
rouanez. 14 Ha brudet bras e voe da anv e-touez
ar broadoù, ken kaer ma oas hollgaer, pa 'm boa
lakaet warnout va splannder-me, diougan an
Aotrou Doue !

15 Hogen, en em fiziet out ez kened ha tennet
ac'h eus gounid eus da vrud evit en em reiñ d'an
orgederezh ; en em ginniget ac'h eus da gement
hini a dremene ha dezhañ out bet. 16 Kemeret
ac'h eus eus da wiskamant, ha kempennet dit-te
ganto uhellec'hioù brizhellet, d'ober da c'hast
warno. 17 Kemeret ac'h eus da vravigoù aour hag
arc'hant am boa roet dit, ha graet evidout
skeudennoù gwazed da c'hastaouiñ ganto.
18 Kemeret ac'h eus eus da zilhad brodet evit
o fourc'hañ ; ha va eoul, va ezañs eo ar re ac'h
eus lakaet da brof dirazo. 19 Ar bara am boa roet
dit, ar bleud-flour, an eoul, ar mel a vagen
ac'hanout ganto, eo ar re ac'h eus kinniget
dezho da vezañ dirazo ur porfum a beoc'h,
diougan an Aotrou Doue. 20 Kemeret ac'h eus da
vibien ha da verc'hed az poa ganet din, evit
o aberzhiñ dezho da voued. Hag-eñ e oa re
nebeut dit ober da c'hast? 21 Lazhet ac'h eus va
mibien ha roet anezho da dremen dre an tan evit
o enoriñ. 22 Hag e-kreiz da holl euzhusterioù ha
da holl gadaliezhoù n'ac'h eus ket bet sañj eus
deizioù da yaouankiz, pa oas noazh,
noazh-ganet, oc'h en em zifretañ ez kwad.

23 Ac'hanta, goude kement a bec'hedoù, gwa,
gwa-te, diougan an Aotrou Doue ! 24 Savet ac'h
eus dit un dosenn, graet ac'h eus dit ur grug war
bep plasenn. 25 Ouzh antre pep hent ac'h eus
savet dit un durumell evit saotrañ da gened, evit
reiñ da gorf d'an holl dremenerien, ha lakaat da
greskiñ niver da c'hadaliezhoù. 26 Graet ac'h eus
da c'hast gant paotred an Ejipt, da amezeien, ar
re pidennet-bras, ha kresket ac'h eus niver da
c'hadaliezhoù evit va hegañ. 27 Ha setu mac'h
astennan va dorn a-enep dit ; krennet em eus
war da vevañs, ha da roet em eus da warizi da
enebourien, da verc'hed ar Filistiz o devoa
mezh gant da vuhezegezh hudur. 28 Graet ac'h
eus da c'hast gant paotred Asour, o vezañ n'az
poa ket c'hoazh kavet da walc'h ; graet ac'h eus
da c'hast ganto, na da walc'h n'ac'h eus ket bet
c'hoazh. 29 Kresket ac'h eus niver da
c'hadaliezhoù e bro ar varc'hadourien, e Kaldea,
met gant se zoken n'ac'h eus ket bet da walc'h !
30 Na leun a gounnar ez on-me a-enep dit,

diougan an Aotrou Doue, pa 'c'h eus graet
kement-se, gast dirollet. 31 Pa saves da grugell
war bep plasenn, ne oas ket evel ar c'hast
a glask he faeamant. 32 Ar wreg avoultrerez,
hag a zegemer estrenien e-lec'h he den, a resev
he gopr : 33 d'an holl c'histi e vez roet ur prof.
Te avat eo te a roe profadoù d'az holl
orgederien : o frenañ a raes a bep tu, dezho da
vont ganit evit da hudurniezhoù. 34 C'hoarvezout
a rae ganit ar c'hontrol eus ar merc'hed all : ne
oa den o klask war da lerc'h, te eo an hini a roe
un donezon, ha n'eo ket dit e veze roet
donezonoù, kement e oas aet war an tu-gin.

35 Setu perak, gast ma'z out, selaou lavar an
Aotrou ! 36 Evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Dre m'ac'h eus diskouezet da noazhder ha
dizoloet da vezhegezh pa raes da c'hast gant da
holl garediged ha gant da holl idoloù euzhus,
hag en abeg da wad da vugale ac'h eus profet
dezho, 37 setu ma'z an da vodañ an holl
garediged ez out bet ganto, an holl re ac'h eus
karet evel ar re ac'h eus kasaet ; o strollañ a rin
a bep tu a-enep dit, ha dizoleiñ a rin da
noazhder dirazo ha gwelout a raint da
vezhegezh. 38 Ober a rin ouzhit gant ar c'hastiz
divizet evit ar merc'hed oc'h avoultriñ hag
o skuilh ar gwad ; da reiñ a rin d'ar fulor ha d'ar
warizi. 39 Da lakaat a rin etre o daouarn, dispenn
a raint da dosenn, diskar da durumelloù, da
zibourc'hañ a raint eus da zilhad, kemer da
vravigoù ha da lezel noazh, noazh-ganet. 40 Isañ
a raint an engroez a-enep dit, evit da labezañ
gant o mein, da doullañ gant o c'hlezeier.
41 Pulluc'hañ a raint da diez dre an tan ha da
gastizañ a raint dindan selloù un engroez
a verc'hed ; ober a rin dit paouez d'ober da
c'hast ha chom hep reiñ talad ebet ken.
42 Distanañ a rin va fulor warnout, ma pellaio
neuze diouzhit va gwarizi, ma chomin sioul ha
na vin ket kounnaret ken. 43 Peogwir n'ac'h eus
ket soñjet e deizioù da yaouankiz ha m 'ac'h eus
va heget gant an holl draoù-se, me ivez, d'am
zro, a lakao da oberoù da adkouezhañ war da
benn - diougan an Aotrou Doue - Hag-eñ n'eo
ket ar vezhegezh ac'h eus pleustret en tu-hont
d'az holl euzhusterioù?

44 Setu ma ray pep saver krennlavarioù unan
bennak diwar da benn, en ur lavarout : "Evel he
mamm emañ ar verc'h !" 45 Merc'h da vamm ez
out evit gwir, hi hag he deus bet heug gant he
fried hag he mibien ; ha c'hoar da c'hoarezed ez
out evit gwir, int hag o deus bet heug gant
o friedoù hag o mibien ; ho mamm a oa un
Hitiadez hag ho tad un Amoriad. 46 Da c'hoar
henañ eo Samaria, hi hag a zo o chom a gleiz
dit gant hec'h holl verc'hed ; ha da c'hoar
yaouankañ o chom a zehoù dit eo Sodom gant
he merc'hed. 47 Ha n'eo ket war hanter ac'h eus
kerzhet war o roudoù ha graet hervez
o euzhusterioù ; aet out war an tu fall muioc'h
c'hoazh egeto. 48 Dre va buhez, diougan an
Aotrou Doue ! Sodom, da c'hoar, hi hag he
merc'hed, n'o deus ket graet ar pezh ac'h eus
graet, te ha da verc'hed.

49 Setu petra eo bet pec'hed Sodom, da
c'hoar : lorc'hentez, chervad ha dilabour
dibreder, hennezh a oa he doare hag hini he
merc'hed ; met ne roe ket sikour da zorn ar
paour hag an ezhommeg. 50 En em uhelsavet
o deus ha graet euzhusted dirazon ; neuze em
eus distaolet anezho evel m'ac'h eus gwelet.
51 Hogen Samaria, hi n'he deus ket sevenet an
hanter eus da bec'hedoù, muioc'h a euzhusterioù
eget da c'hoarezed ac'h eus-te kaset da benn, ha
gant se, gant an holl euzhusterioù ac'h eus graet,
ac'h eus lakaet da c'hoarezed da vezañ
didamallet. 52 Te avat, doug da vezh ! Un
advokadez out bet evit da c'hoarezed ; gant ar
pec'hedoù ac'h eus graet euzhusoc'h eget o re
ac'h eus lakaet anezho da vezañ reishoc'h
egedout. Mezh dit eta ! doug da zismegañs,
peogwir e lakez da c'hoarezed da seblantout
bezañ dibec'h. 53 Kemmañ a rin o flanedenn,
planedenn Sodom hag he merc'hed, planedenn
Samaria hag he merc'hed, ha kemmañ a rin da
stad en o c'hreiz, 54 ma tougi da zismegañs ha
ma vi goloet a vezh gant kement ac'h eus graet
evit o frealz.

55 Da c'hoar Sodom hag he merc'hed
a zistroio d'o stad a-wezhall-gozh ; Samaria hag
he merc'hed a zistroio d'o stad a-wezhall-gozh ;
te ha da verc'hed a zistroio d'ho stad a-gent.
56 Hag-eñ n'ac'h eus ket kontet a-walc'h
diwar-benn Sodom, da c'hoar, en deiz da
lorc'hentez, 57 a-raok m'eo bet diskuliet da
falloni ! Evelti ez out bremañ ur vezh evit
merc'hed Edom hag e holl dro-war-droioù, evit
merc'hed ar Filistiz tro-war-dro, a glakenn gant

dismegañs diwar da benn. 58 Da hudurniezh ha da euzhusterioù, o dougen a ri, diougan an Aotrou !

59 Rak evel-henn e komz an Aotrou Doue : Ober a rin ouzhit evel m'ac'h eus graet, te hag ac'h eus disprizet al ledoued o terriñ an emglev. 60 Me avat am bo soñj eus va emglev ganit en deizioù da yaouankiz, ha diazezañ a rin evidout ur gevredad peurbadel. 61 Soñj az po eus da vuhezegezh ha mezh az po, pa gemerin da c'hoarezed, ar re goshoc'h egedout evel ar re yaouankoc'h, evit o reiñ dit da verc'hed, hep na vefen rediet d'en ober dre va emglev ganit. 62 Adsevel a rin va emglev ganit hag anavezout a ri eo me an Aotrou, 63 evit m'az po koun, m'az po mezh, evit na c'helli ket ken digeriñ da c'henou, gant ar vezh a vo da hini, pa 'm bo pardonet dit an holl gement ac'h eus graet, -diougan an Aotrou Doue !»

17 Gourskeudenn an erered hag ar c'hef-gwini.

1 Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar c'homzoù-mañ : «2 Mab-den, sav un divinadenn, kinnig ur barabolenn da Di Israel. 3 Lavarout a ri : Evel-henn e komz an Aotrou Doue :

An erer bras, diveskellet bras,
stuc'hennet hir,
fonnus e bluñv,
marellet e livioù, a zeuas d'al Liban.

Kemer a reas beg ar sedrezenn,
4 Kutuilh a reas an uhelañ eus he broustennoù
hag he degas a reas d'ur vro a varc'hadourien
en ur gêr a drafikerien e lakaas anezhi.

5 Ha c'hoazh e kemeras had eus ar vro
evit e lakaat en ur park kempennet
evit hadañ e-kichen dourioù puilh,
evel un halegenn e lakaas anezhi.
6 Evit ma savfe,
ma teufe da vezañ ur winienn strujus,
mentet-krenn a drofe he brankoù war-zu ennañ,
an erer, e-pad ma vefe start he gwrizioù.
Dont a reas da vezañ kef-gwini
o teurel skourroù,
o kas da bell he bountadennoù.

7 Hogen un erer bras all
a oa divaskelled bras, fonnus e bluñv.
Ha setu ma troas ar c'hef-gwini-se
e wrizioù etrezek ennañ,
ha ma taolas war-zu ennañ e vrankoù
evit ma vefe douraet gantañ
gwelloc'h eget en dachenn ma oa plantet enni.

8 Ha koulskoude en ur park strujus,
e-kichen dourioù puilh e oa plantet ar c'hef-gwini,
evit ober barroù ha dougen frouezh
ha dont da vezañ ur winienn dispar.

9 Lavar eta :
Evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Hag-eñ en em gavo gwelloc'h gant se?
Hag he gwrizioù ne vezint ket displantet,
hag he frouezh daskrignet, hag e tisec'hint?

Holl zelioù he barradur a zisec'ho.
Nag ur vrec'h c'halloudus,
nag eus soudarded niverus ne vo ret
evit he dichafrantañ diouzh he gwrizioù.

10 Setu ar blantenn, hag-eñ e ray berzh?
Kerkent ha ma teuio avel ar reter
hag-eñ ne sec'ho ket da vat?
War an dachenn ma oa plantet,e tisec'ho !

11 Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar c'homzoù-mañ : 12 Lavar da di an emsaverezh : Hag-eñ n'ouzoc'h ket petra dalv kement-se da lavarout? Lavar :

Setu m'eo deuet roue Babel da Jeruzalem ; paket en deus he roue hag he renerien evit o c'has d'e vro da Vabel. 13 Kemeret en deus un den a ouenn roueel, divizet un emglev gantañ ; en rediet en deus da douiñ ul le ; tapet en deus krog e tud vras ar vro, 14 evit ma chomo izel ar rouantelezh, hep nerzh d'en em sevel, ma viro an emglev o terc'hel dezhañ.

15 Met ar roue a zo en em savet enep dezhañ, kaset en deus e gannaded d'an Ejipt, ma vo roet dezhañ kezeg ha soudarded niverus. Hag-eñ e ray berzh an hini en deus graet se? Torret en deus an emglev, hag achap a rafe? 16 Dre va buhez, diougan an Aotrou Doue, ez eo e bro ar roue en deus lakaet anezhañ da ren, hag en deus, eñ, disprizet al le en devoa graet en e geñver, m'en deus torret e emglev gantañ, ez eo e bro ar roue-se, e-kreiz Babel, ma varvo. 17 N'eo ket gant un arme vras na gant ur strollad niverus e ray Faraon evit salviñ anezhañ er

brezel pa vo berniet savennoù hag embreget ur
c'hae-seziz evit lemel o buhez digant tud
e-leizh. 18 Disprizet en deus e le en ur freuzañ an
emglev ; tonket en devoa gant e zorn, ha graet
pep tra : n'achapo ket !

19 Setu perak, evel-henn e komz an Aotrou
Doue :
«Dre va buhez ! al le bet disprizet gantañ
hag an emglev en deus torret,
o lakaat a rin da adkouezhañ war e benn.

20 Dispakañ a rin warnañ va roued ha paket e vo
em lasoù,
e zegas a rin da Vabel,
hag eno e c'houlennin kont digantañ
evit an holl dislealded en deus bet em c'heñver.

21 An holl zibab eus e holl strolladoù
a gouezho dre ar c'hleze,
hag ar re a vano a vo strewet da bep avel,
hag e ouiot eo me, an Aotrou, am eus komzet.»

22 Evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Kemer a rin, me va-unan,
ur brank eus penn ar sedrezenn,
e lein he broustennoù e kutuilhin unan dener,
hag he flantañ a rin me
war ur menez uhel ha mentek.

23 War ur menez bras eus Israel e plantin anezhi.
Dougen a ray struj, teurel a ray frouezh,
hag e teuio da vezañ ur sedrezenn holl-splann.
Dindanañ e vo o chom an holl loened gouez,
hag e tiskuizho e skeud he brankoù
holl bobladoù al laboused.

24 Hag holl wez ar maezioù a ouio ez eo me an
Aotrou :
Izelaat a ran ar wezenn uhel hag uhelaat ar
wezenn izel ;
disec'hañ a ran ar wezenn c'hlas
ha lakaat da vleuniañ ar wezenn sec'h.
Me, an Aotrou, me eo a lavar hag a ra.»

18 Reizhded Doue ha gopr hiniennel.

1 Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar
c'homzoù-mañ : «2 Petra hoc'h eus oc'h ober
gant ar c'hrennlavar-mañ en douar Israel :

"An tadoù o deus debret egras
hag ez eo dent ar vibien a zo bet hegazet"?

3 Dre va buhez, -diougan an Aotrou Doue,
n'ho po ken da zistagañ ar c'hrennlavar-se en
Israel. 4 Rak setu, buhez an holl dud a zo din,
kenkoulz all buhez ar mab ha buhez an tad a zo
din. Hogen an hini a bec'ho eo an hini a varvo.

5 Mar bez reizh un den, mar gra hervez ar
gwir hag ar reizhded, 6 mar ne zebr ket war ar
menezioù, mar ne sav ket e zaoulagad war-zu
idoloù hudur ti Israel, mar ne saotr ket gwreg
e nesañ, mar ne dosta ket ouzh ur wreg dic'hlan,
7 mar ne heskin den ebet, ma restaol e arrez d'e
zleour, mar ne ra ket laeroñsi, ma ro eus e vara
d'an hini naoniek, ma c'holo gant dilhad an neb
a zo en noazh, 8 mar ne brest ket war gampi ha
mar ne ra ket gant uzulierezh, ma tistro e zorn
diouzh ar gwall, ma varn hervez ar wirionez
etre un den hag un all, 9 mar kerzh hervez va
lezennoù ha ma talc'h d'am reizhadurioù evit
o seveniñ, hennezh a zo reizh : bevañ a ray, sur,
-diougan an Aotrou Doue.

10 Hogen mar en deus engehentet ur mab zo
ur forbann, ur skuilher gwad, hag a ra tra pe dra
eus an traoù-se 11 m'en deus, eñ, sevenet hini
ebet anezho, a zebr war ar menezioù, hag
a saotr gwreg e nesañ, 12 a wallgas ar paour hag
an ezhommeg, a ra laeroñsi, ne restaol ket an
arrez gouestlet, a sav e zaoulagad war-zu an
idoloù hudur, a gas da benn an euzhuster,
13 a brest war gampi, hag a c'houlenn uzurerezh,
hennezh, hag-eñ e vevo? Ne vevo ket. Sevenet
en deus an holl euzhusterioù-se : mervel a ray,
sur, e wad a vo warnañ.

14 Hemañ avat, setu m'en deus ur mab a wel
an holl bec'hedoù bet kaset da benn gant e dad ;
o gwelout a ra, met ne ra ket kemend-all.
15 N'a ket war ar menezioù da zebriñ, ne sav ket
e zaoulagad war-zu idoloù hudur ti Israel, ne
saotr ket gwreg e nesañ, 16 ne wallgas den ebet,
ne vir ket an arrez, ne ra ket a laeroñsi, a ro bara
d'an den naonek, a c'holo gant dilhad an neb
a zo en noazh, 17 a zistro e zorn diouzh ar gwall,
ne gemer na kampi nag uzurerezh, a gas va
reizhadurioù da benn, a gerzh hervez va
gourc'hemennoù, hennezh ne varvo ket en abeg
da bec'hed e dad ; bevañ a ray, sur. 18 E dad en
deus skrapet dre heg, graet laeroñsi ha kement
n'eo ket mat e-kreiz e bobl, ac'hanta, hennezh
a varvo en abeg d'e bec'hed. 19 Ha lavarout a rit :
"Perak ar mab ne zoug netra eus pec'hed
e dad?" Hogen ar mab en deus, eñ, sevenet ar
gwir hag ar reizhded, miret en deus va holl

lezennoù ha kaset anezho da benn : sur mat e vevo.

[20] An hini a bec'h eo an hini a varvo, ar mab ne zougo netra eus pec'hed e dad, hag an tad ne zougo netra eus pec'hed e vab. Reizhder an den reizh a vo warnañ, ha fallagriezh an den fallakr a vo warnañ ivez.

[21] Ar fallakr avat, ma tistro eus an holl bec'hedoù en deus graet, ma vir va holl reizhadurioù en ur ober ar gwir hag ar reizhded, a vevo sur-mat, ne varvo ket. [22] Eus hini ebet eus an torfedoù en devo graet ne vo dalc'het kont enep dezhañ ; en abeg d'ar reizhder en devo sevenet, e vevo. [23] Hag-eñ e c'hellfen c'hoantaat marv an den fall -diougan an Aotrou Doue? Hag-eñ n'eo ket kentoc'h ma tistroio eus e hentoù, ha ma vevo? [24] An den reizh avat, pa 'n em zistro diouzh e reizhder evit ober an direizh, hervez an holl euzhusterioù a vez kaset da benn gant an den fall, hag-eñ e vevfe? Eus hini ebet eus an oberennoù a reizhder bet sevenet gantañ ne vo ken dalc'het kont ; en abeg d'an disfealded en devo graet ha d'ar pec'hed ma vo kablus anezhañ, en abeg da se e varvo.

[25] Ha lavarout a rit : " N'eo ket reizh doare-ober an Aotrou !" Selaouit eta, tiegezh Israel ! Hag-eñ va doare-ober an hini n'eo ket reizh? Hag-eñ n'eo ket kentoc'h ho toareoù-c'hwi ar re n'int ket reizh? [26] Pa 'n em zistro an den reizh eus e reizhder evit ober an direizhder, ha ma varv, eo en abeg d'an direizhder bet sevenet gantañ ma varv neuze. [27] Ha pa 'n em zistro an den fall eus ar fallagriezh a rae, evit en em reiñ d'ar gwir ha d'ar reizhder, e sura e vuhez. [28] En em zistroet eo eus an holl dorfedoù en devoa sevenet, bevañ a ray sur, ne varvo ket.

[29] Hag e lavar tiegezh Israel : "N'eo ket reizh doare-ober an Aotrou !" Daoust hag ez eo va hentoù ar re n'int ket reizh, tiegezh Israel? Hag-eñ n' eo ket hoc'h hentoù-c'hwi, ar re a zo direizh? [30] Setu perak e rin barn warnoc'h, pep hini hervez e hent, tiegezh Israel, -diougan an Aotrou Doue ! Addeuit, distroit, diwar hoc'h holl fazi, ha ne vo ket evidoc’h netra ouzh ho lakaat da gouezhañ er pec’hed. [31] Distaolit pell diouzhoc'h an holl dorfedoù hoc'h eus graet a-enep din, ha grit deoc'h ur galon nevez, ur spered nevez. Perak eta mont da vervel, tiegezh Israel? Rak ne c'hoantaan ket marv an hini a varv, diougan an Aotrou Doue. Ya, distroit ouzhin evit bevañ !»

19 Klemmgan a gañv war briñsed Israel.

[1] Ha te, distag ur c'han a gañv war briñsed Israel. [2] Lavarout a ri :

«Da vamm, pebezh leonez e oa etre al leoned !
Gourvezet e-kreiz he leonedigoù,
hi a vage he re vihan.
[3] Desevel a reas unan eus he c'helin
da vezañ ul leonig ;
hag hemañ a zeskas drailhañ ur preizh
ha lonkañ tud.

[4] Gervel a rejod ar broadoù en e enep ;
en o foz e voe paket ;
ha degaset e voe
war-bouez krogoù da vro Ejipt.

[5] O welout ma c'hortoze en aner,
kollet he goanag,
hi a gemeras un all eus he c'helin
d'ober gantañ ul leonig.

[6] Hag ez eas war-raok e-touez al leoned
da vezañ leon yaouank :
Eñ a zeskas drailhañ ur preizh
ha lonkañ tud.

[7] Diskar a reas o c'hastelloù-kreñv
ha gwastañ o c'hêrioù ;
ar vro hag hec'h holl bobladur
a oa mantret gant trouz e yudadenn.

[8] Postet e voe enep dezhañ broadoù
deuet eus ar broioù tro-zro.
Stegnañ a rejont o roued warnañ
ha paket e voe en o foz.

[9] En ur gaoued, gant ruilhennoù e voe staget,
degaset da roue Babel,
ha degaset e voe e kreñvlec'hioù
evit na vefe ken klevet e vouezh
war venezioù Israel.

[10] Da vamm a oa heñvel ouzh ur winienn
plantet war ribl an dour,
frouezhus ha strujus e oa hi
gant puilhder an dour.

[11] Bountañ a reas ur skoultrenn c'halloudus
ma vo anezhi ur vazh-roue.
Hag e savas he ment a-us d'ar brankoù
betek e-kreiz ar c'hoabr ;

ha sellet e veze outi evit hec'h uhelder,
evit niver bras he skourroù.

12 Hogen diskrapet eo bet gant fulor,
distaolet war an douar;
avel ar Reter he deus disec'het he frouezhioù
a zo en em zistaget ;
he skoultrenn c'halloudus he deus sec'het,
lonket eo bet gant an tan.

13 Ha bremañ eo plantet er gouelec'h,
e bro ar sec'hor hag ar sec'hed.
14 Un tan a zo aet er-maez eus ar skoultrenn
en deus lonket skourroù ha frouezh.

N'eus ken war ar c'hef
a skoultrenn c'halloudus nag a vazh-roue !»

Ur werz a gañv eo kement-mañ,
da servijout da glemmgan !

20 Danevell difealderioù Israel.

1 Ha setu, ar seizhvet bloavezh, ar pempvet
miz, d'an dek eus ar miz, e teuas gwazed eus
henaourien Israel da guzuliañ an Aotrou, ha
mont a rejont en o c'hoazez dirazon. 2 Ha lavar
an Aotrou a zeuas din dindan ar
c'homzoù-mañ : «3 Mab-den, komz ouzh
henaourien Israel ; lavarout a ri dezho :
Evel-henn e komz an Aotrou Doue : Daoust hag
ez eo evit goulenn va c'huzul e teuit? Dre va
buhez, n'en em lezin ket da vezañ goulennataet
ganeoc'h, diougan an Aotrou Doue. 4 Ha mont
a rez d'o barn? Ha barn a ri, mab-den? Gra
dezho anavezout euzhusterioù o zadoù.

5 Lavarout a ri dezho : Evel-henn e komz an
Aotrou Doue : D'an deiz m'am eus dibabet
Israel em eus savet va dorn evit ober le da
ouenn ti Yakob, en em roet em eus da anavezout
dezho e Bro-Ejipt, ha savet em eus va dorn
d'ober le dezho en ur lavarout : Me eo an
Aotrou, ho Toue. 6 En deiz-se em eus savet va
dorn ha graet al le d'o lakaat da vont e-maez eus
Bro-Ejipt da gaout ur vro am boa imbourc'het
evito, ur vro ma tiver enni laezh ha mel, ar
splannañ eus an holl vroioù. 7 Lavaret em eus
dezho : Pep unan da zistaolo dioutañ e-unan an
idoloù argarzhus a hoal ho taoulagad, n'en em
saotrit ket gant hudurniezhoù an Ejipt ; me eo
an Aotrou, ho Toue ! 8 Hag en em sevel a rejont
a-enep din hep mennout va selaou. Hini ebet ne
zistaolas dioutañ e-unan an idoloù argarzhus
a hoale e zaoulagad, hini ebet ne zilezas
hudurniezhoù an Ejipt. Soñjal a ris neuze skuilh
warno va c'hounnar en ur gas da benn va fulor
en o enep e-kreiz Bro-Ejipt. 9 Hogen sellet em
eus ouzh brud va anv, gant an aon na vefe
disakret da zaoulagad ar broadoù ma oant en
o zouez, pa 'm boa en em roet da anavezout d'o
daoulagad dre dennañ anezho eus Bro an Ejipt.
10 O lakaat a ris eta da vont er-maez eus
Bro-Ejipt, hag o ren a ris d'ar gouelec'h.

11 Reiñ a ris dezho va urzhiadurioù, o lakaat
a ris da anavezout va reizhadurioù, d'an den d'o
seveniñ, da vevañ drezo. 12 Hag ivez va Sabatoù
a rois dezho da vezañ un arouez etrezon ha
c'hwi, ma vo gouezet eo me an Aotrou, an hini
o santela. 13 Hogen en em sevel a reas tiegezh
Israel a-enep din er gouelec'h ; ne gerzhjont ket
hervez va urzhiadurioù, disprizout a rejont va
reizhadurioù a dle an den o seveniñ evit bevañ
drezo, ha disakrañ a rejont va Sabatoù en un
doare grevus-meurbet. Soñjal a raen skuilh
warno va fulor er gouelec'h evit o distrujañ.
14 Met graet em eus evit brud va anv gant aon na
vefe disakret da sell ar broadoù a oa dindan
o daoulagad am boa lakaet anezho da vont
er-maez. 15 Ha d'am zro em eus savet va dorn en
o enep er gouelec'h en ur douiñ ne zegasfen ket
anezho d'ar vro am boa roet dezho, d'ar vro
a ziver enni laezh ha mel, d'an hini gaerañ eus
an holl vroioù, 16 o vezañ m'o devoa disprizet va
reolennoù, n'o devoa ket kerzhet hervez va
urzhiadurioù ha m'o devoa disakret va Sabatoù ;
rak o c'halon a yae war-lerc'h o hudurniezhoù.
17 Hogen va lagad a gemeras truez outo, ma
chomis hep o distrujañ hag o c'has da get er
gouelec'h.

18 Hag e lavaris d'o mibien er gouelec'h :
"N'it ket da gerzhout hervez divizoù ho tadoù,
na virit ket o reoliadurioù, n'en em saotrit ket
gant o loustonioù. 19 Me eo an Aotrou, ho Toue,
kerzhit hervez va urzhiadurioù, mirit va
reoliadurioù ha sevenit anezho. 20 Santelait va
Sabatoù, ma vint un arouez etrezon ha c'hwi,
ma vo gouezet ez on-me an Aotrou, ho Toue."
21 Met ar vibien ivez a zo en em savet a-enep
din, n'o deus ket kerzhet hervez va
urzhiadurioù, n'o deus ket miret va reoliadurioù
evit o seveniñ, ar re a dle an den derc'hel dezho
evit bevañ diouto ; disakret o deus va Sabatoù.

Soñjet em eus skuilh va fulor warno, kas da
benn va c'hounnar enep dezho er gouelec'h ;
22 met distroet em eus va dorn diouto evit ober
hervez klod va anv, na vefe ket disakret da
zaoulagad ar broadoù m'am boa o lakaet dindan
o sell da vont er-maez eus ar sklavelezh.

23 D'am zro em eus savet va dorn enep dezho
er gouelec'h d'ober al le d'o dasstrewiñ e-touez
ar broadoù ha d'o stlabezañ e-mesk ar pobloù,
24 o vezañ n'o devoa ket sevenet va reoliadurioù,
met disprizet va urzhiadurioù ha disakret va
Sabatoù, o vezañ ma oa bet hoalet o daoulagad
da vont war-lerc'h idoloù lous o zadoù.
25 Ya, d'am zro, em eus roet dezho divizadurioù
ha na oant ket mat, ha reoliadurioù na oant ket
evit reiñ dezho buhez, 26 o lakaet em eus da
vezañ dic'hlan dre o donezonoù o-unan, pa
lakent da dremen dre an tan pep bugel aet
kentañ er-maez eus an askre ; kement-se a oa
evit o leuniañ a euzh, ma ouezint ez on-me an
Aotrou !

27 Setu perak, komz ouzh tiegezh Israel,
mab-den, hag e lavari dezhañ : Evel-henn
e komz an Aotrou Doue : Setu c'hoazh gant
petra o deus va dismegañset ho tadoù, dre
o difealded em c'heñver. 28 Pa 'm eus lakaet
anezho da antren er vro am boa graet al le gant
va dorn savet da reiñ dezho, neuze, e kement
lec'h m'o deus gwelet ur grec'hienn uhel hag ur
wezenn vodennet, o deus kinniget warno
o aberzhoù, degaset di o frofoù hegazus, lakaet
eno o frondoù peoc'hus ha skuilhet warno
kinnigoù-died. 29 Ha lavaret em eus dezho :
Petra eo an uhellec'h ma'z it warnañ? Ma-z eo
bet anvet uhellec'h betek an deiz-mañ.

30 Setu perak lavar da diegezh Israel :
Evel-henn e komz an Aotrou Doue : Hag-eñ eo
gwir en em saotrit diouzh doare ho tadoù hag
e c'hastaouit war-lerc'h o idoloù hudur?
31 Pa zegasit ho tonezonoù, pa lakait ho mibien
da dremen dre an tan, e troit da vezañ dic'hlan
gant hoc'h holl loustonioù betek an deiz-mañ.
Ha me en em lezfe da vezañ goulennataet
ganeoc'h, tiegezh Israel ! Dre va buhez, diougan
an Aotrou Doue, n'en em lezin ket da vezañ
goulennataet ganeoc'h. 32 Ha netra ne c'hoarvezo
eus ar pezh a sav d'ho spered pa lavarit :
"Bez' e vimp evel ar broadoù, evel meuriadoù
ar pobloù pa vimp o kehelañ ar c'hoad hag ar
maen." 33 Dre va buhez, diougan an Aotrou
Doue, e renin warnoc'h gant un dorn galloudus
hag ur vrec'h astennet, en ur feltradenn a fulor ;
34 ho tennañ a rin eus ar pobloù, hag hoc'h
advodañ a rin a-douez ar broadoù ma oac'h bet
dastrewet enno gant un dorn galloudus hag ur
vrec'h astennet en ur feltradenn a fulor; ho tegas
a rin da ouelec'h ar pobloù, hag eno e savin barn
ganeoc'h tal ouzh tal. 36 Evel ma 'm eus barnet
ho tadoù e gouelec'h Bro-Ejipt, evel-se e varnin
ac'hanoc'h, diougan an Aotrou Doue.
37 Ho lakaat a rin da dremen dindan va c'hammel
hag e rin deoc'h bezañ niveradeget,
38 hag e spurjin eus ho touez an dispac'herien, ar
re zisfeal, o zennañ a rin eus ar vro m'emaint
enni, met n'antreint ket e douar Israel; ha
gouzout a reot ez eo me eo an Aotrou !

39 Deoc'h-hu avat, tiegezh Israel, eo
evel-henn e komz an Aotrou Doue : Ra skubo
pep unan e idoloù lous, ha goude-se, en touiñ
a ran, e selaouot ac'hanon ha n'eot ket ken da
saotrañ va anv santel gant ho kinnigoù hag
hoc'h euzhusterioù. 40 Rak war va menez santel,
war uhellec'h Israel, eno eo, diougan an Aotrou
Doue, e servijot ac'hanon, c'hwi holl diegezh
Israel, en ho pro. Eno e tegemerin, eno
e c'houlennin diganeoc'h ho preveudioù, ar pep
gwellañ eus ho penngwirioù (kustumoù) gant
hoc'h holl draoù sakr. 41 Evel ur frond peoc'hus
e tegemerin ac'hanoc'h, pa dennin ac'hanoc'h
a-douez ar pobloù evit ho tastum eus ar brioù
ma oac'h stlabezet enno, pa 'n em ziskouezen
santel drezoc'h da zaoulagad ar broadoù.
42 Anavezout a reot ez on-me an Aotrou, pa
zegasin ac'hanoc'h e douar Israel, er vro am eus
touet gant va dorn savet reiñ d'ho tadoù.
43 Eno ho po koun eus ho toareoù hag eus an
holl oberoù ma oac'h en em saotret ganto, hag
ho po heug ganeoc'h hoc'h-unan en abeg d'an
holl dorfedoù ho po graet. 44 Ha gouzout a reot
ez eo me eo an Aotrou, pa rin gant grad-vat en
ho keñver abalamour d'am anv, ha n'eo ket ken
hervez hoc'h hentoù fall hag ho puhezegezh
vrein, tiegezh Israel, -diougan an Aotrou
Doue !»

21 Kleze an Aotrou.

1 Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar
c'homzoù-mañ : «2 Mab-den, sell a-bann war-zu
ar c'hreisteiz, distilh da gomzoù etrezek ar Su

ha diougan a-enep da forest maezioù an Negeb :
3 Lavarout a ri da forest an Negeb : Selaou lavar
an Aotrou, evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Setu ma'z an da vountañ ennout un tan a lonko
ennout pep gwezenn c'hlas ha pep gwezenn
sec'h ; ne vougo ket ar flamm, hag e flammo,
hag e vo losket an holl dremmoù eus ar
c'hreisteiz d'an hanternoz. 4 Hag e welo pep korf
bev ez eo me, an Aotrou, am eus enaouet
anezhañ, ne vougo ket !» 5 Hag e lavaris :
«Ac'ha ! Aotrou Doue, lavarout a reont diwar
va fenn : Hag-eñ n'eo ket hemañ ur saver
parabolennoù?»

6 Ha lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar
c'homzoù-mañ : «7 Mab-den, sell a-bann war-zu
Jeruzalem, distilh da gomzoù enep o santual, ha
diougan enep douar Israel. 8 Lavarout a ri da
zouar Israel : Evel-henn e komz an Aotrou :
Setu me o vont deoc'h, tennañ a ran va c'hleze
eus e c'houin, hag e troc'hin diouzhit den reizh
ha den pec'her. 9 Dre ma fell din troc'hañ kuit
diouzhit den reizh ha den pec'her, eo evit se ma
teuio va c'hleze er-maez e c'houin a-enep pep
korf bev, eus ar c'hreisteiz d'an hanternoz, 10 ma
ouezo pep korf bev eo me an Aotrou am eus
tennet va c'hleze eus e c'houin : n'aio ket
e-barzh en-dro.

11 Ha te, mab-den, hirvoud ; brevet da galon
ha leun a c'hwervoni, hirvoud dindan
o daoulagad. 12 Ha ma lavaront dit : "En abeg da
betra e hirvoudez?" e responti : "En abeg d'ar
c'heloù o tont ma teuzo an holl galonoù, ma
flako an holl daouarnioù, ma vo ble an holl
speredoù ha ma troio e dour an holl daoulinoù.
Dont a ra se, aze 'mañ, -diougan an Aotrou
Doue !"»

Kleze al lazhadeg.

13 Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar
c'homzoù-mañ : «14 Mab-den, diougan ; hag
e lavari : Evel-henn e komz an Aotrou. Lavar :

Ur c'hleze, lemmet ez eus bet ur c'hleze,
ha lufret kenkoulz all.
15 Evit al lazhadeg eo bet lemmet,
evit teurel luc'hed eo bet lufret.
16 Roet eo bet da lufrañ
evit ma vo kemeret e dorn ;
lemmet eo bet ar c'hleze,
ha lufret evit bezañ lakaet e dorn ul lazher.

17 Skrij ha yud, mab-den,
rak tennet eo bet a-enep d'am fobl,
tennet a-enep da holl briñsed Israel,
stlapet ma'z int d'ar c'hleze a-unan gant va zud,
ya, stlak war da vorzhed !

18 Pebezh amprouadur ! met petra?
ar vazh-roue, hag-eñ ne vo ket disprizet?
-Diougan an Aotrou Doue !

19 Ha te, mab-den, diougan eta,
stlak dorn ouzh dorn.
Ra skoio ar c'hleze an doubl a daolioù,
ra skoio e dri c'hemend-all, kleze al lazhadegoù,
kleze bras al lazhadeg o vont war-raok tro-zro.

20 Evit lakaat ar c'halonoù da deuziñ
evit ma vo tud lazhet e-leizh,
em eus lakaet ouzh pep dor ur c'hleze,
graet evit teurel luc'hed
ha lufret evit al lazhadeg.

21 Da hemañ, troc'h a-zehoù,
aze 'mañ se, a-gleiz !
E pep lec'h, sko a-benn !
22 D'am zro e stlakin dorn ouzh dorn
hag e roin he gwalc'h d'am fulor.

Me eo, an Aotrou, am eus komzet.»

Kleze roue Babel er c'hroazhentoù.

23 Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar
c'homzoù-mañ : «24 Mab-den, merk daou hent
ma teuio drezo kleze roue Babel ; eus an
hevelep Bro-o deus da zont o-daou. E penn pep
hent o vont etrezek ur gêr, 25 e lakai ur
post-arouez, ma c'hello ar c'hleze dont, war
unan : "Rabbat-mibien-Ammon", ha war egile
"Youda, Jeruzalem e gêr-greñv." 26 Rak emañ
roue Babel oc'h en em zerc'hel e penn-orin an
daou hent, evit ober divinerezh : hejañ ar biroù,
goulennata an Terafim, eveshaat ouzh an avu.
27 En e zorn dehoù emañ, planedenn Jeruzalem.
"Evit embann al lazhadeg, teurel ar
garm-brezel, degas maoutoù ouzh an dorojoù,
sevel fardelloù, embreger kleuzioù-difenn."
28 Evito (tud Jeruzalem) ne d-eo kement-se d'o
daoulagad divinerezh kleuz : a-du ganto emañ
al leoù-douet ; eñ avat a zegaso soñj dezho eus
o mank, en doare ma vint paket.

29 Setu perak e komz evel-henn an Aotrou
Doue : Peogwir hoc'h eus degaset soñj eus ho

mankoù en ur zizoleiñ ho torfedoù, en ur anataat ho pec'hedoù e kement a rit, ez eus bet koun ac'hanoc'h hag e viot paket dre nerzh.

30 Evidout avat, torfedour vil, priñs Israel, a zeuio da zeiz e koulz an taladur diwezhañ, 31 e komz evel-henn an Aotrou Doue : Tennet e vo da dalgen, dilamet e vo da gurunenn, kemmañ a ray an traoù ; ar pezh a zo izel a vo uhelaet, ar pezh a zo uhel a vo izelaet. 32 Rivinoù, rivinoù, rivinoù, setu petra 'rin ganti... betek ma teuio an hini a zo dezhañ ar gwir, hennezh e roin dezhañ.

Kastiz an Ammoniz.

33 Ha te, mab-den, diougan. Lavarout a ri : Evel-henn e komz an Aotrou Doue diwar-benn mibien Ammon ha diwar-benn o dismegañs. Lavarout a ri :

Kleze, kleze ! Dic'houinet eo evit al lazhadeg,
lufret evit an distrujadeg, ken e foeltro,
34 tra ma weler evidout gweledigezhioù touellus
ha ma tiouganez gaouierezh.

Setu ma vo lakaet ar c'hleze war gouzoug
ar re lazhet evit o fallagriezh,
pa 'z eo deut an deiz, pa 'z eo deut ar c'houlz
m'en devo an torfed e dermen !

35 Laka anezhañ en-dro en e c'houin ! El lec'h ma'z out bet krouet, e bro da orin e varnin ac'hanout ivez. 36 Skuilh a rin warnout va c'hounnar, c'hwezhañ a rin enep dit gant tan va fulor, ha da reiñ a rin etre daouarn tud gouez, micherourien a zistruj. 37 Boued d'an tan e vi, da wad a vo e-kreiz ar vro ; ha kollet e vo ar soñj ac'hanout. Rak me, an Aotrou am eus komzet !»

22 Pec'hedoù Jeruzalem.

1 Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar c'homzoù-mañ : 2 «O te, mab-den, ha barn a ri, ha barn a ri ar gêr skuilherez gwad? Diskouez a rafes dezhi hec'h holl euzhusterioù? 3 Hag e lavari : Evel-henn e komz an Aotrou Doue : Kêr hag a skuilh ar gwad ez kreiz, ken e teu da goulz evidout, hag a ra ennout idoloù hudur ken e teuez d'en em saotrañ ! 4 En abeg d'ar gwad ac'h eus skuilhet ac'h eus en em lakaet kablus; ha dre an idoloù lous ac'h eus oberiet ac'h eus en em lakaet saotret ; lakaet ac'h eus da zeizioù da dostaat ; emañ termen da vloavezhioù o tonet ; setu perak em eus graet ac'hanout un danvez a zismegañs evit ar broadoù, un danvez a c'hoap evit an holl bobloù. 5 Ar re dost, ar re bell diouzhit a c'hodiso ac'hanout dre ma'z eo saotret da anv, dre ma'z out leun a zizurzhioù.

6 N'o deus graet ennout priñsed Israel, pep unan diouzh e c'halloud, nemet skuilh ar gwad. 7 Disprizout a reer du-ze tad ha mamm ; gant an estren ennout ec'h implijer an drouknerzh ; mac'homañ a reer an emzivad hag an intañvez ; 8 va zraoù santel a zisprizez ha disakrañ a rez va Sabatoù. 9 Tud a zo du-ze a zroukkomz evit skuilh ar gwad, du-ze e vez debret war ar menezioù, du-ze e reer hudurniezh. 10 Du-ze e tizoloer noazhder an tad ; du-ze e vez forzhet ar wreg dic'hlan en he mizoù. 11 Hemañ a ra euzhuster gant gwreg e nesañ, hennezh a saotr e verc'h-kaer en un doare mezhus ; un all du-ze a ya dre nerzh gant e c'hoar, merc'h e dad. 12 Du-ze e tegemerer donezonoù evit skuilh ar gwad ; sevel e rez kampi hag uzulierezh ; drouk-gounid a dennez dre nerzh eus da nesañ ; ha me, va ankouaat a rez, diougan an Aotrou Doue !

13 Setu ma'z an da skeiñ va daouarn en abeg d'an drouk-gounid ac'h eus graet ha d'ar gwad ac'h eus skuilhet du-ze. 14 Ha derc'hel a ray da galon, ha kadarn e vo da zaouarn en deizioù ma rin a-enep dit? Dre an Aotrou am eus komzet, en ober a rin. 15 Da stlabezañ a rin e-touez ar broadoù, da skignañ a rin e-mesk ar pobloù ha tennañ a rin kuit diouzhit da saotradur. 16 Bet on disakret ganit ouzh zaoulagad ar broadoù, ha gouzout a ri ez on-me an Aotrou !»

17 Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar c'homzoù-mañ : 18 «Mab-den, tud tiegezh Israel a zo deut da vezañ koc'hion evidon ; holl ez int kouevr, staen, houarn, plomm e-kreiz ar gleuzeur; deut int da vezañ koc'hion. 19 Setu perak e lavar an Aotrou Doue kement-mañ : Peogwir ez oc'h deut, an holl ac'hanoc'h, da vezañ koc'hion, setu ma'z an d'ho tastum e-kreiz Jeruzalem. 20 Evel ma tastumer arc'hant, kouevr, houarn, plomm, staen e-kreiz ar gleuzeur ma vo c'hwezhet an tan dindan da deuziñ anezho, evel-se ho tastumin em c'hounnar hag em fulor d'ho teuziñ ; 21 ho strollañ a rin hag e c'hwezhin warnoc'h tan va buanegezh ha teuzet e viot e-kreiz ar gêr. 22 Evel ma teuzer an arc'hant

e-kreiz ar gleuzeur, evel-se e viot teuzet en he
c'hreiz, hag e oueziot em bo-me, an Aotrou,
skuilhet va fulor warnoc'h.»

23 Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar
c'homzoù-mañ : «24 Mab-den, lavar dezhi : Te zo
ur vro n'he deus resevet na glav na barrad-dour
en deiz va c'hounnar, 25 ur vro a zo bet he friñsed
en he c'hreiz evel ul leon o yudal en ur zispenn
e breizh ; plaouiet o deus an dud, lakaet o dorn
war binvidigezhioù ha traoù prizius ha graet en
he c'hreiz intañvezed e-leizh. 26 He beleien
o deus gwallet va lezenn ha disakret va zraoù
santel ; n'o deus ket graet an diforc'h etre sakr
ha disakr na lakaet da anavout an digemm etre
dibur ha pur ; serret o deus o daoulagad evit
chom hep gwelout va Sabatoù ha dizenoret on
bet en o metoù. 27 He renerien en he diabarzh
a zo evel bleizi o trailhañ o freizh, o skuilh
gwad, o lazhañ tud evit skrapañ un
drouk-c'hounid. 28 He frofeded avat a c'holo pep
tra gant un taol livaj, o tistilhañ
o gweledigezhioù gaouiat hag o divinadurioù
tromplus, pa lavaront : Evel-henn e komz an
Aotrou Doue ! tra n'en deus ket komzet an
Aotrou ! 29 Tud ar vro a implij an drouknerzh,
a ra laeroñsi, a wallgas ar paour hag an
ezhommeg, a wask an estren, hep gwir ebet.
30 Klasket em eus en o zouez un den da adsevel
ar voger ha d'en em zerc'hel war ar freuzadenn
dirazon evit mad ar vro, evit ma chomfen hep
he distrujañ, met n'em eus ket kavet. 31 Ha neuze
em eus skuilhet va c'hounnar enep dezho ; gant
tan va fulor em eus pennasket anezho ;
o buhezegezh am eus lakaet da gouezhañ war
o fenn, -diougan an Aotrou Doue !»

23 Danevell arouezel diwar-benn Jeruzalem ha Samaria.

1 Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar
c'homzoù-mañ : «2 Mab-den, div blac'h a oa,
merc'hed an hevelep mamm. 3 Mont a rejont
d'an Ejipt d'ober o gisti, en o yaouankiz en em
rojont d'ar gasterezh ; eno e voe dastornet
o bronnoù, eno e voe dorloet o bruched
a werc'hezed.

4 O anvioù a oa : Oc'hola, an henañ, hag
Oc'holiba, he c'hoar. Din-me e voent ha genel
a rejont mibien ha merc'hed. O anvioù : Oc'hola
eo Samaria, Oc'holiba eo Jeruzalem. 5 Ha neuze,
Oc'hola, hag a oa din, en em roas d'ar
c'hadaliezh : leun a orged e voe evit hec'h
c'harediged, evit mibien Asour, brezelourien
6 gwisket a limestra, gouarnourien ha prefeded,
paotred yaouank hoalus an holl anezho,
marc'hegourien a-c'haoliad war o c'hezeg.
7 En em reiñ a reas dezho, holl zibab mibien
Asour, hag e bro an holl ma oa entanet evito en
em louzas gant o idoloù. 8 Met evit se ne zileze
ket he gadaliezh gant an Ejiptiz, p'o devoa
kousket ganti en he yaouankiz, dorloet he
bruched a werc'hez ha skuilhet warni
o gastaouerezh. 9 Setu perak em eus roet anezhi
da zaouarn he c'harediged, da zaouarn mibien
Asour ma'z orgede outo. 10 He dibourc'het
o deus ha lakaet en noazh ; kemeret o deus he
mibien hag he merc'hed ; hag hi, he lazhet
o deus dre ar c'hleze. Ha brudet eo bet e-touez
ar gwragez, rak skouerius e oa ar c'hastiz skoet
ganti.

11 En gwelet he devoa he c'hoar Oc'holiba ;
met en em reiñ a reas d'ur c'hadaliezh breinoc'h
c'hoazh ha d'ur gasterezh gwashoc'h eget hini
he c'hoar. 12 Entanet e voe evit mibien Asour,
gouarnourien ha prefeded, brezelourien
gwisket-splann, marc'hegerien a-c'haoliad war
o c'hezeg, yaouank-flamm ha kaer an holl
anezho. 13 Hag e welis ez ae d'en em louzañ ;
o-div o devoa an hevelep doare-buhez.
14 Ha muioc'h c'hoazh en em roas d'ar
c'hadaliezh pa welas gwazed treset war ar
voger, skeudennoù Kaldeiz livet ruz-tane,
15 stardet o lounezhi en o gourizoù, kabellet
o fennoù en o zulbanoù, stumm ofiserien ganto
holl, skeudennoù mibien Babel a oa Kaldea
o bro c'henidik ; 16 kerkent ha m'he gwelas e voe
entanet evito hag e kasas kannaded dezho
e Kaldea. 17 Hag e teuas d'he c'haout mibien
Babel war wele an orged hag he louzañ a rejont
gant o gastaouerezh. Met pa voe bet louzet
ganto, en em zistagas diouto hec'h ene.
18 Dizoloet he devoa he gadaliezh, dioueliet he
noazhder, ken en em zistagas diouti va ene-me
evel m'en devoa en em zistaget diouzh he
c'hoar. 19 Met kenkoulz all e talc'has gant he
gadaliezhoù o lakaat da soñjal en deizioù he
yaouankiz pa rae he gast e Bro-Ejipt ; 20 pa oa
entanet evit o gastaouerien kigennet evel
azened ha kalc'het evel mirc'hi.

21 Distroet out da c'hadaliezhoù da
yaouankiz, pa floure dit an Ejiptiz da vruched
en ur dastornat bronnoù da yaouankiz. 22 Setu
perak, Oc'holiba, evel-henn e komz an Aotrou
Doue : Setu ma'z an da atizañ a-enep dit an
garediged ez eo en em zistaget da ene diouto ha
d'o degas a-enep dit a bep tu : 23 mibien Babel
hag an holl Galdeiz, ar re eus Pekod, eus Shoa
hag eus Koa, ha ganto holl vibien Asour,
yaouank hag hollgaer an holl, gouarnerien ha
prefeded, marc'heien ha brezelourien, an holl
o varc'hekaat o c'hezeg. 24 Dont a raint a-enep
dit eus an hanternoz gant kirri-emgann ha
kirri-samm, gant un engroez a dud. A bep tu
e tiskouezint a-enep dit skoed, tarzhioù ha
tokarn. Reiñ a rin dezho galloud d'az parn, ha
da gastizañ a raint hervez o lezennoù. 25 Seveniñ
a rin va gwarizi a-enep dit hag ober a raint
ouzhit gant fulor ; tennañ a raint diouzhit da fri
ha da zivskouarn, hag ar pezh a chomo
ac'hanout a gouezho dre ar c'hleze. Diskrapañ
a raint da vibien ha da verc'hed hag ar pezh
a chomo ac'hanout a vo kuzumet gant an tan.
26 Da zibourc'hañ a raint eus da zilhad hag
e kemerint da vravigoù. 27 Lakaat a rin da
hudurniezh da baouez ha da c'hadaliezh az poa
kroget ganti e Bro-Ejipt, ne savi ket ken da
zaoulagad daveto, hag eus an Ejipt n'az po ket
soñj mui ken.

28 Rak evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Setu ma'z an d'az reiñ da zaouarn ar re a gasaez,
da zaouarn ar re ez eo en em zistaget da ene
diouto. 29 Ober a raint ouzhit gant kasoni,
skrapañ da holl c'hounid, ha da zilezel en
noazh, noazh-ganet, ma vo evel-se dizoloet da
noazhder a c'hast. Da vezhegezh ha da
c'hadaliezhoù 30 o devo talvezet se dit, dre ma
zout aet da c'hast da heul ar broadoù, dre m'ac'h
eus en em louzet gant o idoloù hudur. 31 Kerzhet
ac'h eus en hent da c'hoar ; ha gant se e lakain
he c'hop ez torn.

32 Evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Kalirad da c'hoar a evi-te, hanaf don ha ledan.
Ouzhit e vo c'hoarzhet ha graet goap
ken bras ma'z eo he c'hendalc'h.

33 Leun e vi a vezvidigezh hag a c'hlac'har ;
ur c'hop a wastidigezh hag a vantrerezh
eo kop da c'hoar Samaria !

34 Evañ a ri anezhañ, e c'houllonderiñ
betek krignat an darnoù-pod
ha drailhañ dit da zivronn.

Rak komzet em eus,
-diougan an Aotrou Doue !

35 Setu perak e komz evel-henn an Aotrou
Doue : Peogwir ac'h eus va ankouaet ha va
distaolet a-dreñv d'az kein, doug d'az tro da
vezhegezh ha da hudurniezhoù.»

36 Hag an Aotrou a lavaras din : «Mab-den,
ha mont a rez da varn Oc'hola hag Oc'holiba?
O laka da anavezout o euzhusterioù. 37 Rak
avoultriezh o deus graet. Ha zoken o mibien
hag o devoa ganet din, o lakaet o deus da
dremen dre an tan. 38 Ha setu c'hoazh petra
o deus graet din : saotret o deus va santual en
deiz-se, ha va Sabatoù o deus disakret. 39 Ha pa
lazhent o mibien en enor d'o idoloù hudur ec'h
antreent d'an deiz-se end-eeun em Neved evit
e halegañ. Ya, setu ar pezh o deus graet e-kreiz
va zi ! 40 Gwashoc'h a se ! Evit gwersed deuet
eus a-bell, hag a oa bet kaset ur c'hannad dezho
d'o lakaat da zont, az poa en em walc'het, az
poa livet da zaoulagad, hag en em fichet gant da
vravigoù. 41 Aet out da goazezañ war ur gwele
pompadus, gant un daol dreset dirazañ ma'z poa
kempennet warni va ezañs ha va eoul.
42 Mouezhioù un engroez dibreder a gleved en
he zi ; hag a-unan ganto e veze degaset reoù all
a bep tu ; troioù-brec'h a lakent ouzh he
daouarn, ha kurunennoù splann war he fenn.
43 Ha lavaret em eus diouti : "Gant ur vaouez
uzet dre forzh avoultriñ emaint bremañ
o c'hastaouiñ ; hag hi oc'h en em reiñ d'he
gadaliezhoù !" 44 Ya, deut int d'he zi evel ma'z
eer da di ur c'hast ; evel-se int deut da gaout
Oc'hola hag Oc'holiba, ar merc'hed kollet-se !
45 Met gwazed reizh, int-i, a skoio ganto kastiz
an avoultrerezed, ha kastiz ar re a skuilh gwad,
rak avoultrerezed ez int ha gwad a zo war
o daouarn.»

46 Rak evel-henn e komz an Aotrou Doue :
«Ra vo strollet enep dezho ur vodadeg, ha ra
vint roet d'ar spouron ha d'ar breizhadeg, 47 d'ar
vodadeg d'o labezañ gant mein ha d'o dibezhiañ
gant o c'hlezeier ; d'o mibien ha d'o merc'hed da
vezañ lazhet, ha d'o ziez da vezañ pulluc'het
gant an tan ! 48 Lakaat a rin an hudurniezh da

baouez er vro, hag an holl wragez a vo
kemennet dezho, ha ne raint ket mui hervez
o mezhegezh. 49 Warnoc'h e vo lakaet
o mezhegezh da gouezhañ, ha dougen a reot ar
pec'hedoù sevenet gant hoc'h idoloù lous, hag
anavezout a reot ez on-me an Aotrou Doue !»

24 Kemenn seziz Jeruzalem. Ar gaoter merglet.

1 An navet bloavezh, en dekvet miz, d'an dek
eus ar miz, e teuas din lavar an Aotrou dindan
ar c'homzoù-mañ : «2 Mab-den, laka dre skrid
niver an deiziad-mañ ; Roue Babel a zo en em
daolet hiziv war Jeruzalem. 3 Sav ur barabolenn
evit Ti an disujidigezh, hag e lavari dezho :
Evel-henn e komz an Aotrou Doue :

Plas ar gaoter, plas anezhi,
ha diskenn dour enni.
4 Dastum e-barzh an tammoù,
an holl dammoù mat, morzhed ha skoaz ;
gant an eskern gwellañ, karg anezhi.

5 Kemer ar pep gwellañ eus an tropell,
ha bergn koad dindani ;
laka an tammoù da virviñ,
ha laka ivez da boazhat an eskern zo enni.

6 Setu perak e komz evel-henn an Aotrou Doue :
Gwa, kêr gwadek,
kaoter ma'z eus mergl enni,
ha n'a ket ar mergl diouti ;
tamm ha tamm e vo goullonderet,
hep ma ve tennet ar sord warni.

7 Rak en he c'hreiz ez eus gwad,
en lakaet he deus war ar roc'h noazh,
n'he deus ket en skuilhet war an douar
evit en goleiñ gant poultr.

8 Ha me, evit lakaat ar fulor
da sevel ennon evit seveniñ an dial,
em eus lakaet ar gwad war ar roc'h noazh
evit ma chomo dic'holo.

9 Setu perak e komz evel-henn an Aotrou Doue :
Gwa, te kêr gwadek !
Mont a ran d'am zro d'ober un tantad bras.

10 Berniañ ar c'hoad, c'hwezhañ an tan,
peurboazhat ar c'hig ha tennañ kuit ar chug.
11 Ha goude-se e plasin ar gaoter c'houllo
war ar glaou bev da dommañ
ma tommo ruz an arem,
ma teuzo he loustoni en he diabarzh
ha ma vo distrujet he mergl !

12 Met ar mergl fonnus n'a ket kuit ouzh an
tan. 13 Eus saotr da vezhegezh eo bet fellet din
da c'hlanaat, met n'ac'h eus ket en em lezet da
vezañ glanaet eus da saotradur. Setu perak ne vi
ket glanaet ken am bo roet he gwalc'h d'am
fulor a-enep dit. 14 Me eo, an Aotrou, am eus
komzet ; dont a ra se hag en ober a rin, ne
blegin ket ; chom a rin didruez, hep keuz ebet.
Hervez da vuhezegezh ha da oberoù e vi barnet,
diougan an Aotrou Doue !»

Marv gwreg ar profed.

15 Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar
c'homzoù-mañ : «16 Mab-den, setu ma'z an da
lemel diganit a-daol-trumm plijadurezh da
zaoulagad. Met ne ri ket kañv, na ne oueli ket,
ha ne skuilhi ket daeroù. 17 Huanad hep lavarout
netra ; ne reni ket kañv ar re varv, da dulban
a skoulmi war da benn, da sandalennoù a lakai
ez treid, ne guzhi ket da vourennoù, na ne zebri
ket ar bara degaset gant an dud.

18 Komz a raen ouzh an dud diouzh ar beure
ha va gwreg a varvas da noz. Antronoz, diouzh
ar beure, e ris evel ma oa bet gourc'hemennet
din. 19 Ma lavaras din an dud : " Hag-eñ ne
zisklêri ket dimp petra dalv da lavarout dimp ar
pezh a rez?" 20 Ha respont a ris dezho : "Lavar
an Aotrou a zo deut din dindan ar
c'homzoù-mañ : 21 Lavar da diegezh Israel :
Evel-henn e komz an Aotrou Doue ! Setu ma'z
an da zisakran va santual, lorc'hentez ho nerzh,
plijadurezh ho taoulagad hag esmae hoc'h ene.
Ho mibien hag ho merc'hed hoc'h eus lezet
du-hont, a gouezho dre ar c'hleze. 22 Ober a reot
evel ma 'm eus graet : ne vouchot ket ho
mourennoù, ne zebrot ket ar bara degaset gant
an dud, 23 ho tulbanoù war ho penn, ho potoù en
ho treid, ne reot ket a glemmvan, ne skuilhot
ket daeroù. Met keinañ (en em c'hlac'hariñ)
a reot en abeg d'ho pec'hedoù, hag huanadiñ an
eil ouzh egile. 24 Ur rak-arouez e vo Ezekiel
evidoc'h : hervez m'en deus graet e reot e pep
tra ; ha pa c'hoarvezo kement-se e ouiot eo me
an Aotrou Doue."

25 Ha te, mab-den, en deiz ma kemerin dezho
kreñvlec'h o repu, levenez o gloar, plijadurezh
o daoulagad, c'hoantadenn o ene, o mibien hag
o merc'hed, 26 hag-eñ ne zeuio ket en deiz-se
betek ennout an tec'had evit degas ar c'heloù-se
d'az tivskouarn. 27 En deiz-se en em zigoro da
c'henou en-dro evit an tec'had ; komz a ri, ha ne
vi ket dilavar ken ; ur rak-arouez e vi evito, ha
gouzout a reot ez eo me eo an Aotrou.»

25 Diouganoù enep ar broadoù.

Diougan a-enep Ammoniz.

1 Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar
c'homzoù-mañ : «2 Mab-den, sell a-bann etrezek
mibien Ammon ha diougan a-enep dezho.
3 Lavarout a ri da vibien Ammon : Selaouit lavar
an Aotrou Doue :

Evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Peogwir e lavarez : Ac'ha ! war va santual dre
ma'z eo bet disakret, war douar Israel dre ma'z
eo bet gwastet, ha war diegezh Youda dre ma'z
eo aet d'an harlu, 4 ac'hanta, setu ma roan
ac'hanout e perc'henniezh da vibien ar
Sav-heol ; diazezañ a raint o c'hampadurioù
du-ze, hag ober du-ze o annez. Int-i a zebro da
frouezh, int-i a evo da laezh. 5 Ober a rin eus
Rabba ur peurvan evit kañvaled, hag eus kêrioù
mibien Ammon ur ched evit deñved. Hag
e ouiot ez eo me eo an Aotrou.

6 Rak evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Peogwir ac'h eus stlaket da zaouarn ha tridet
gant da dreid, peogwir ac'h eus tridet gant holl
zismegañs da ene e-keñver douar Israel,
7 ac'hanta, setu ma astennan va dorn a-enep dit :
da zereiñ a rin evel preizh d'ar broadoù ; da
zilemel a rin a-douez ar pobloù, ha da ziskar a
rin e-mesk ar broioù. Da gas a rin da netra, ha
gouzout a ri ez eo me eo an Aotrou !

Diougan a-enep Moab.

8 Evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Peogwir Moab en deus lavaret : "Setu ma'z eo
evel an holl vroadoù tiegezh Youda !" 9 ac'hanta,
setu ma tigoran d'an alouberien torgennoù sonn
Moab, ha ma tiskaran e gêrioù an holl
gwitibunan, kaerder ar vro : Beth-ha-Yeshimot,
Baal-Meon, ha Kiriataim. 10 Da vibien ar Reter
e roin anezho e perc'henniezh, en tu-hont da
vibien Ammon, evit na vo ket soñj ken anezho
e-touez ar broadoù. 11 Ya, va c'hastiz a skoin
ouzh Moab, hag e ouezint ez eo me eo an
Aotrou !

Diougan a-enep Edom.

12 Evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Peogwir ez eo aet Edom d'en em zialañ a-enep
ti Youda, hag ez eo en em lakaet kablus-bras
gant e zial a-enep dezho, 13 Ac'hanta, evel-henn
e komz an Aotrou Doue : Astenn a rin va dorn
enep Edom, hag e falc'hin ac'hano tud ha
loened ; ober a rin anezhañ ur gwastadur eus
Teman betek Dedan, hag e kouezhint dre ar
c'hleze. 14 Hag e lakain va dial enep Edom etre
daouarn va fobl Israel, d'ober ouzh Edom
hervez va c'hounnar ha va fulor, ma anavezint
va dial. - diougan an Aotrou Doue.

Diougan a-enep ar Filistiz.

15 Evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Peogwir o deus klasket ar Filistiz en em zialañ,
peogwir o deus sevenet o dial, gant dispriz leizh
o ene, en ur zistrujañ pep tra en o enebiezh
a-viskoazh, 16 ac'hanta, evel-henn eo e komz an
Aotrou Doue : Setu mac'h astennan va dorn
enep ar Filistiz ; raskañ a rin kuit Keretiz hag
e kasin da get restad an dud war vevenn ar mor.
17 Kas a rin da benn dialoù bras enep dezho gant
kastizadurioù fuloret, ha gouzout a raint ez eo
me eo an Aotrou, pa sevenin va dial warno.»

26 Kouezhidigezh Tir.

1 Neuze, en unnekvet bloavezh, d'ar c'hentañ
eus ar miz e teuas din lavar an Aotrou dindan ar
c'homzoù-mañ :

2 «Mab-den, peogwir he deus lavaret Tir enep
Jeruzalem :
Ac'ha ! torret eo Dor ar pobloù !
Treiñ a ra etrezek ennon ;
an hini a oa leun a zo bremañ rivinet !

3 Ac'hanta ! Evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Setu ma 'z an a-enep dit, Tir.
Lakaat a rin da sevel a-enep dit pobloù niverus
evel ma sav ar mor e wagennoù !

4 Hag e vo distrujet ramparzhioù Tir,
hag e vo diskaret he zourioù ;
Skubañ a rin hec'h atredoù
hag e rin anezhi ur roc'h noazh.

[5] Hi a vo e-kreiz ar mor
ul lec'h da astenn ar rouedoù,
rak me hel lavar, diougan an Aotrou Doue !
Dont a ray da vezañ ur breizhadenn evit ar
pobloù.

[6] He merc'hed avat war ar maezioù
lazhet e vint dre ar c'hleze,
hag e vo anat eo me an Aotrou !

[7] Rak evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Setu ma lakan da zont eus an Norzh a-enep Tir
Nabukodonozor, roue Babel, roue ar rouaned,
gant kezeg, kirri, marc'hegerien,
un engroez a soudarded eus pobloù niverus :

[8] Da verc'hed war ar maezioù,
o lazhañ a ray dre ar c'hleze ;
aozañ a ray ur c'hleuz-seziz a-enep dit,
sevel a ray en-dro dit kaeoù bras,
dresañ a ray a-enep dit ur skoed.

[9] Skeiñ a ray enep da vogerioù
taolioù-bount e tourterezioù.
diskar a ray da dourioù gant houarn e ijinoù.

[10] Ha gant an niverus ma vo e gezeg e c'holoio
ac'hanout a boultr,
gant trouz ar roñseed, e girri-emgann hag
e girri-samm
e vo stroñset da vogerioù, pa-z antreo dre an
dorioù,
evel ma'z antreer en ur gêr aloubet.

[11] Gant karnoù e virc'hi e varc'ho da holl
straedoù ;
da bobl, o lazhañ a ray dre ar c'hleze
ha da beulvanoù ramzel, o diskar a ray d'an
douar.

[12] Diskrapet e vo da binvidigezhioù,
preizhataet da varc'hadourezhioù,
diskaret e vo da ramparzhioù hag eilpennet da
diez pompadus,
da vein, da goad, da atredoù, taolet e vint e-
kreiz ar mor.

[13] Lakaat a rin da devel trouz da ganoù,
ha son da delennoù ne vo ket klevet mui.

[14] Ober a rin ac'hanout ur roc'h noazh,
ul lec'h da sec'hañ ar rouedoù.
Ha ne vi ket adsavet en-dro;
rak me, an Aotrou, am eus en lavaret,
-diougan an Aotrou Doue !

[15] Evel-henn e komz ouzh Tir an Aotrou Doue :
Gant an trouz a ri o kouezhañ,
pa c'harmo ar re c'hloazet,
pa flammo ez kreiz al lazhadeg,
hag-eñ ne greno ket an Inizi?

[16] Neuze e tiskenno diwar o zron
holl briñsed ar mor ;
ha dilamet ganto o mantilli,
ha tennet o dilhad marellet diwarno,
en em wiskint a spouron ;
azezet war an douar e talc'hint da grenañ,
mantret holl abalamour dit.

[17] Leuskel a raint warnout ur c'hlemmgan
en ur lavarout :
Penaos ez out aet da get, steuziet kuit
diwar ar morioù,
kêr vrudet, galloudus war ar mor,
te ha da annezidi,
te hag a lake ar spont da ren
war an holl dud o chom dre eno.

[18] Bremañ e kren an Inizi en deiz-mañ
ma'z out kouezhet ;
Inizi ar mor a zo spouronet gant da zibenn.

[19] Rak evel-henn e komz an Aotrou Doue : Pa rin ac'hanout ur gêr dismantret evel ar c'hêrioù diannez, pa lakain da sevel an islonk a-enep dit, ha pa 'z koloio an dourioù bras, [20] neuze e rin dit diskenn gant ar re a ziskenn er foz, etrezek pobl an amzer gent ; da lakaat a rin da chom e bro an donderioù, e-mesk ar rivinoù peurbad gant ar re diskennet er poultr, evit na zistroi ket da adsevel war zouar ar re vev, -lavar an Aotrou. [21] Ober a rin ac'hanout un danvez a spouron ; ha ne vi ket mui. Da glask a rejor ha biken ne vi ket kavet ken, -diougan an Aotrou Doue.»

27 Klemmgan war gouezhidigezh Tir.

[1] Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar c'homzoù-mañ : «[2] Ha te, mab-den, distag war Dir ur c'hlemmgan. [3] Lavarout a ri da Dir :

Ar gêr azezet war ribl ar mor,
an hini a rae kouraterezh gant pobloù inizi
diniver,

evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Tir, te oa ul lestr-mor, disi e gened !

[4] E kalon ar morioù e oa da harzoù,
da saverien o doa graet ac'hanout an hini
gaerañ.

[5] Gant siprez eus Senir o devoa aozet
da holl vourzhioù.
Ha kemeret ur sedrezenn eus al Liban
d'ober dit ur wern.

[6] Gant gwez-derv eus Basan
o doa graet dit roeñvoù ;
kaeraat o devoa da bont gant olifant enskantet
eus koad siprez eus inizi Kitim.

[7] Lin moan marellet eus an Ejipt e oa da
oueliadur
hag a yae d'ober da vanniel.
Limestra ha skarleg eus inizi Elisha
a oa danvez da deltenn.

[8] Annezidi Sidon hag Arwad
a oa da roeñverien.
Tud ampartañ Shemer a oa ganit;
aet du-se da voraerien.

[9] Henaourien Gebal hag he gwellañ vicherourien
a oa aze da addresañ da doulloù.
An holl listri eus ar mor
hag o martoloded a oa du-ze evit eskemmañ
o marc'hadourezhioù.

[10] Ar re eus Persia, eus Loud,
eus Pout a oa brezelourien e-barzh da armeoù.
Istribilhañ a raent du-ze skoed ha tokarn,
en ur zegas dit splannder.

[11] Paotred Arwad hag Helek a oa war
da ramparzhioù tro-zro,
ar Gammadiz a eveshae war da dourioù.
Ispilhañ a raent o skoedoù
war da vogerioù en-dro dit,
ouzh da lakaat leun a gened.

[12] Tarsiz a genwerzhe ganit en abeg da fonnusted da varc'hadourezhioù : reiñ a rae dit en eskemm arc'hant, houarn, staen ha plomm. [13] Yavan, Toubal ha Meshek a drafike ganit, ha trokañ a raent sklaved ha traezoù arem. [14] Re Beit-Togorma a bourveze dit kezeg, mirc'hi-red,ha muled. [15] Mibien Rodan a rae marc'had ganit ; inizi niverus a oa e-touez da bratiked, en ur zegas da baeamant dent olifant ha koad ebena. [16] Edom a genwerzhe ganit en abeg da niver bras da varc'hadourezhioù, ha degas a rae dit en eskemm skarboukloù, skarleg, gwiadoù marellet, bisus, koural ha ruzvein. [17] Youda ha Bro-Israel a drafike ganit : trokañ a raent ed Minuit, koar, mel, eoul ha balzam. [18] Damask a genwerzhe ganit evit fonnusted da varc'hadourezhioù, evit da holl binvidigezhioù, ha pourvezan a raent dit gwin Helbon ha gloan Sac'har. [19] Wedan ha Yavan adalek Houzal a zegase war da varc'hallac'hioù houarn labouret, kasia ha kanell. [20] Sedan a rae marc'had ganit eus pallennoù-stern evit kezeg. [21] An Arabia ha priñsed Kedar o-unan a gemere perzh ez kenwerzh, en ur eskemm ganit ein, meot ha bouc'hed. [22] Marc'hadourien Sheba ha Raama a drafike ganit, ha pourvezañ a raent dit o gwellañ balzamoù, an holl vein prizius hag aour. [23] Haran, Kanne hag Eden a drafike ganit; Asour, Kilmad a drafike ganit, [24] eskemmañ a raent war da varc'hallac'hioù gwiskamantoù hollgaer, mantilli limestra ha brodet, pallennoù marellet, kerdin plezhennet kreñv.

[25] Listri Tarsis a verdee a aridennadoù
evit da bourvezerez.
Leun a oas eta, karget pounner,
e kalon ar morioù.
[26] War an dourioù bras out bet degaset gant da
roeñverien.
Hogen avel ar Sav-heol he deus da vrevet e-
kreiz ar morioù.

[27] Da vadoù, da varc'hadourezhioù,
da zanvezioù,
da voraerien ha da vartoloded,
da raparerien ha da gouraterien,
da genwerzh, da holl vrezelourien,
an holl engroez a zo ez kreiz
gant an dud war da vourzh
a ya da vezañ goueledet e strad ar morioù
en deiz da beñse.

[28] En ur glevout garmadeg da voraerien
e kreno an aodoù-mor.
[29] Neuze e tiskenno eus o listri
holl embregerien ar roeñv,
ar verdeidi, holl vartoloded ar mor
a chomo war an douar.

30 O mouezhioù a raint da glevout
diwar da benn en ur c'harmiñ gant c'hwervder,
teurel a raint poultr war o fennoù
oc'h en em ruilhal el ludu.

31 Touzañ a raint o blev en abeg dit
ha gwiskañ ar sac'h.
Leñvañ a raint warnout,
c'hwerv o ene, en ur c'hlemmvan garv ;
32 Kanañ a raint diwar da benn ur maronad,
ur werz a gañv warnout :
Piv a oa heñvel ouzh Tir e-kreiz ar mor?

33 Pa veze dilestret diwar an dour
da varc'hadourezhioù
evit reiñ o gwalc'h da bobloù e-leizh ;
gant puilhentez da vadoù
ha da zanvezioù e pinvidikaes ar rouaned.

34 Ha bremañ, setu te brevet war ar morioù
e donder an dourioù !
Da zanvezioù hag engroez an dud
ennout zo goueledet ganit.
35 Holl annezerien an inizi
da bell a zo mantret en abeg dit,
o rouaned a gren gant an estlamm,
strafuilhet o dremmoù.

36 Marc'hadourien ha trafikerien ar pobloù
a c'hwitell warnout,
rak un danvez a spont ez out deut da vezañ,
aet out da get da viken !»

28 a-enep roue Tir.

1 Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar c'homzoù-mañ :" 2 Mab-den, lavar da roue Tir : «Evel-henn e komz an Aotrou Doue :

Peogwir ez eo en em c'hwezhet da galon,
ha m'ac'h eus lavaret :
"Me zo un doue,
Me zo azezet war dron Doue e kalon ar morioù"
ha goude ma'z out un den ha neket un Doue,
e lakez da galon evel ur galon doue.

3 Setu ma 'z out furoc'h eget Daniel :
N'eus sekred ebet na vefe kuzh evidout.
4 Dre da ampartiz ha da skiant
ac'h eus gounezet pinvidigezhioù,
daspugnet ac'h eus aour
hag arc'hant ez teñzorioù !

5 Dre ledan ma oa da furnez
ha da genwerzh ac'h eus kresket da vadoù,
ha da galon a zo en em uhelaet
en abeg d'az pinvidigezh.

6 Setu perak eo kement-mañ
a lavar an Aotrou Doue :
Peogwir ac'h eus lakaet da galon
da vezañ evel ur galon doue,
7 ac'hanta, setu ma lakan da zont
a-enep dit estrenien,
tud spouronus-meurbet e-touez an holl vroadoù,
tennañ a raint o c'hleze
a-enep da gaer a ampartiz,
saotrañ a raint da splannder.

8 Da ziskar a raint er foz
ha mervel a ri eus marv ar re treuztoullet
e kalon ar morioù.

9 Hag-eñ e lavari c'hoazh : "Me zo un doue !"
dirak da lazherien,
pa ne vi nemet un den ha neket un doue,
etre daouarn ar re az treuztoullo.
10 Mervel a ri eus marv ar broadoù
etre daouarn estrenien,
rak me an hini en deus en lavaret,
diougan an Aotrou Doue.»

11 Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar c'homzoù-mañ : «12 Mab-den, distag ur c'hlemmgan a-enep roue Tir. Lavarout a ri dezhañ : Evel-henn e komz an Aotrou Doue :

Ur skouer a barfeted e oas,
leun a furnez, peurgenedus,
13 en Eden e oas, e liorzh Doue,
mil maen prizius a yae d'ober da vantell,
sardon, topaz, diamant, maen-aour,
ha oniks, yalp, safir, ruzvaen, gwervaen,
aour a voe kempennet evidout
en deiz da grouidigezh.

14 Ur cherubin gwarezer e oas bet lec'hiet ganin
war venez santel Doue,
ha mont a raes war-raok e-kreiz ar glaou entanet.
15 Peurvat e voes ez hentoù adal deiz da grouidigezh
betek an deiz m'en em gavas ennout ar fallagriezh.

16 Dre ledander da genwerzh ac'h eus leuniet
da voger-dro a zrouknerzh ha pec'het ac'h eus.
Neuze em eus da forbannet,
disakret pell eus menez Doue
ha da gaset em eus da goll, kerubin gwarezer,
eus a-douez ar vein entanet.

17 En em uhelaet e oa da galon
en abeg d'az kened,
breinet ac'h eus da furnez
en abeg d'az splannder.
Neuze em eus da ziskaret d'an douar,
ha roet da welout d'ar rouaned.

18 Gant niver bras da vankoù,
gant dizonestiz da genwerzh,
ac'h eus saotret da santualioù,
ha lakaet em eus da strinkañ eus da greiz
un tan en deus da bulluc'het.
Da zegaset em eus da vezañ ludu war an douar
da zaoulagad an holl re a selle.

19 An holl re az anavez e-touez ar pobloù
a zo saouzanet diwar da benn.
Deut out da vezañ un danvez a spouron
biken ken ne vo ac'hanout !»

Enep Sidon.

20 Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar c'homzoù-mañ : 21 «Mab-den, sell a-bann etrezek Sidon ha diougan enep dezhi : 22 Lavarout a ri : Evel-henn e komz an Aotrou Doue :

Setu me o vont dit, Sidon,
mont a ran da gaout gloar du-ze,
hag anat e vo ez eo me eo an Aotrou
pa sevenin va barnedigezhioù warnout
ha pa ziskouezin drezout va santelezh.

23 Kas a rin warnout ar vosenn,
ar gwad a ruilho e-barzh da straedoù,
tud lazhet a gouezho ez kreiz !
dindan ar c'hleze savet a-enep dit a bep tu,
hag anavezet e vo ez on-me an Aotrou Doue !»

25 Evel-henn e komz an Aotrou Doue : Pa zastumin en-dro tiegezh Israel eus a-douez ar pobloù ma oant dastrewet enno, en em ziskouezin santel drezo ouzh daoulagad ar broadoù, hag ober a raint o chomadur war o douar, an hini am eus roet d'am servijer Yakob. 26 Eno e vint o chom e-kreiz surentez, o sevel tiez, o plantañ gwini, o chom er surentez e vint pa skoin kastizadurioù ouzh an holl re en-dro dezho o deus dismegañs outo ; hag anat e vo ez on-me, an Aotrou, o Doue !»

29 a-enep an Ejipt.

1 En dekvet bloavezh, en dekvet miz, d'an daouzek eus ar miz, e teuas din lavar an Aotrou dindan ar c'homzoù-mañ : 2 «Mab-den, sell a-bann etrezek Faraon, roue an Ejipt, ha diougan enep dezhañ hag enep an holl Ejipt. 3 Komz ! Lavarout a ri :

Evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Setu me o vont dit, Faraon, roue an Ejipt,
te, gourglazard bras gourvezet e-kreiz e Niled,
te hag ac'h eus lavaret : "Va Niled a zo din-me,
an hini en deus graet anezho !"

4 Mont a ran da lakaat krigi ouzh da javedoù,
da lakaat pesked da Niled da begañ ouzh da skant ;
da lakaat a rin da sevel a greiz da Niled
gant holl besked da Niled.

5 Da zisteurel a rin er gouelec'h, te
hag an holl besked eus da Niled
war c'horre ar maezioù e kouezhi,
ha ne vi na dastumet na douaret,
da loened an douar ha da evned an neñv
e roin ac'hanout da zebriñ.

6 Hag e ouio holl annezerien an Ejipt
ez eo me eo an Aotrou !
Dre ma'z out bet ur skoazell a gorzhenn gleuz
evit harpañ tiegezh Israel :

7 Pa grogent ennout ha pa dorres en o daouarn
en ur regiñ dezho o skoaz a-bezh
pa 'n em skorent warnout ha pa zrailhes dindano
en ur lakaat an holl lounezhi da drabidellañ.

8 Ac'hanta, evel-henn eo e komz an Aotrou Doue : Setu ma kasan ar c'hleze a-enep dit evit falc'hat diouzhit tud ha loened. 9 Bro-Ejipt a zeuio da vezañ un dismantr, ur rivin, hag e ouior ez eo me eo an Aotrou !

Peogwir e lavarez : «Din-me eo an Nil, me eo am eus en graet», ac'hanta, setu me o vont a-enep dit ha d'az stêrioù. 10 Ober a rin eus Bro Ejipt ur rivin hag ur vantredigezh, eus Migol da Siena, ha betek harzoù Koush. 11 Troad un den

ne dremeno mui enni, na treid al loened ne
dremenint ket mui, chom a ray didud e-pad
daou-ugent vloaz. [12] Ober a rin eus Bro-Ejipt ur
mantr e-kreiz broioù dismantret, hag he c'hêrioù
a vo e-pad daou-ugent vloaz rivinoù e-kreiz
kêrioù aet da rivinoù, hag e strewin Ejiptiz
e-touez ar broadoù, o stlabezañ a rin e-mesk ar
pobloù.

[13] Rak evel-henn e komz an Aotrou Doue :
A-benn daou-ugent vloavezh e tastumin en-dro
an Ejiptiz a-douez ar pobloù ma oant bet
strewet en o mesk, [14] kemmañ a rin planedenn
an Ejiptiz hag o addegas a rin da vro Patros,
o bro c'henidik ; ur rouantelezh dister a raint
eno, [15] an hini disterañ e vo e-touez ar
rouantelezhioù, ha ne savo ket ken a-us d'ar
broadoù, o nebeutaat a rin evit na vint ket ken
o vestroniañ war ar pobloù. [16] Ne vint ket ken
evit tiegezh Israel un danvez a fiziañs, un abeg
a bec'hed pa 'n em droe etrezek enni; ha gouezet
e vo ez on-me an Aotrou Doue.»

[17] Neuze, er seizhvet bloavezh warn-ugent,
er c'hentañ miz, d'ar c'hentañ eus ar miz, e teuas
din lavar an Aotrou dindan ar c'homzoù-mañ :
[18] Mab-den, Nabukodonozor, roue Babel, en
deus lakaet war choug e arme ur gwall-labour
a-enep Tir ; divlevet eo an holl bennoù ha
kignet eo pep skoaz ; nemet gounid ebet n'en
deus tennet eus Tir, nag eñ, nag e arme, evit al
labour en deus sevenet en hec'h enep. [19] Setu
perak e komz evel-henn an Aotrou Doue : Setu
ma roan da Nabukodonozor, roue Babel, bro an
Ejipt. Kas a ray gantañ he finvidigezhioù,
e skrapo kuit he dibourc'hioù, e tastumo
e breizhadenn, hag e vo talad e arme. [20] Evel
gopr evit e labour a-enep Tir, em eus roet
dezhañ Bro-Ejipt, dre m'en deus labouret
evidon, -diougan an Aotrou Doue !

[21] En deiz-se e lakain da greskiñ nerzh
tiegezh Israel hag ober a rin dit-te digeriñ da
c'henou en o c'hreiz ; hag e ouio an dud ez eo
me eo an Aotrou !»

30 Deiz an Aotrou a-enep Bro-Ejipt.

[1] Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar
c'homzoù-mañ : [2] «Mab-den, diougan !
Lavarout a ri : Evel-henn e komz an Aotrou
Doue :
Yudit : A ! Pebezh devezh !
[3] Rak tost emañ an deiz,
tost emañ deiz an Aotrou,
un deiz a goumoul e vo mare ar broadoù.

[4] Dont a ray ar c'hleze war an Ejipt,
Koush a vo en grenadennoù
pa gouezho en Ejipt ar re lazhet,
pa vo skrapet he madoù,
pa vo eilpennet he diazezoù.

[5] Koush, Pout, Loud, hag an holl Arabed,
Koub ha paotred bro an emglev
a gouezho a-unan ganto dre ar c'hleze.

[6] Evel-henn e lavar an Aotrou :
Kouezhañ a ray skorerien an Ejipt,
disac'hañ d'an traoñ lorc'hentez he nerzh ;
eus Migdol da Siena e kouezho an dud dre ar
c'hleze,
-diougan an Aotrou Doue.

[7] Gwastet e vint e-kreiz broioù gwastet ; hag
he c'hêrioù a vo e-touez ar c'hêrioù aet da
rivinoù ;[8] Hag e ouior ez eo me eo an Aotrou, pa
skoin an tan en Ejipt ha pa vo brevet hec'h holl
harperien ! [9] En deiz-se ez aio war-raok eus va
ferzh kannaded da drubuilhañ Koush en he
surentez, ha gwall-strafuilhet e vint en deiz an
Ejipt, dre m'emañ o tont.

[10] Evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Lakaat a rin da vont da get madoù bras an Ejipt
dre zorn Nabukodonozor, roue Babel.

[11] Eñ hag e bobl gantañ, ar spouronusañ eus ar
broadoù,
a vo degaset da zistrujañ ar vro.
Dic'houinañ a raint o c'hlezeier enep an Ejipt
ha leuniañ a raint ar vro a dud lazhet.

[12] Kas a rin da hesk ar stêrioù,
gwerzhañ a rin ar vro etre daouarn forbanned,
gwastañ a rin an douar hag e drevadoù
dre zorn estrenien.

Me, an Aotrou, en lavar !

[13] Rak evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Kas a rin da get an idoloù hudur,
hag eus Memfis e tennin kuit ar fals-doueoù.

Priñs ebet ne vo ket ken e Bro-Ejipt.
hag e lakain ar spouron da ren e Bro-Ejipt.

14 Drastañ a rin Patros,
skeiñ an tan e Tanis, Teurel kastiz war No.

15 Skuilh va fulor war Sin, kreñvlec'h an Ejipt,
falc'hat kuit engroez tud No.
16 Skeiñ a rin an tan en Ejipt,
ha Sin a skrijo gant ar boan ;
no a vo digoret gant un toull-freuz,
ha Memfis arsailhet e-kreiz an deiz.

17 Paotred yaouank On ha Pi-Beset a gouezho
dre ar c'hleze ;
ha tud ar c'hêrioù-se a yelo da sklaved.
18 E Tac'hfanes e teñvalaio an deiz pa vrevin eno
yev an Ejipt
ha pa gouezho neuze lorc'hentez he nerzh.

Ur goumoulenn he goloio
hag he merc'hed a vo degaset d'ar sklavelezh.
19 Kastizoù a daolin ouzh an Ejipt
hag e ouior ez eo me eo an Aotrou !»

20 Ha neuze, en unnekvet bloavezh, er c'hentañ miz, d'ar seizh eus ar miz, e teuas din lavar an Aotrou dindan ar c'homzoù-mañ : 21 «Mab-den, torret em eus brec'h Faraon, roue an Ejipt, ha setu n'eus bet den evit he lienañ en ur lakat louzoù, en ur stardañ bandennoù, m'en defe an nerzh da gregiñ en e gleze. 22 Setu perak e komz evel-henn an Aotrou Doue : Mont a ran a-enep Faraon, roue an Ejipt ; terriñ a rin dezhañ e zivrec'h, an hini mat hag an hini brevet, hag e lakain e gleze da gouezhañ eus e zorn. 23 Stlabezañ a rin an Ejiptiz e-touez ar broadoù hag o strewiñ a rin e-mesk ar pobloù. 24 Nerzhusaat a rin divrec'h roue Babel, hag e lakain va c'hleze en e zorn. Breviñ a rin divrec'h Faraon hag hemañ a daolo dirak e enebour hirvoudoù un den o vont da vezañ lazhet. 25 Kennerzhañ a rin divrec'h roue Babel, tra ma kouezho divrec'h Faraon, hag e ouio an dud ez eo me eo an Aotrou, pa lakain va c'hleze e dorn roue Babel ha pa droio anezhañ a-enep Bro-Ejipt ! 26 Dastrewiñ a rin an Ejiptiz e-touez ar broadoù hag o skignañ a rin e-mesk ar pobloù, hag e ouior ez eo me eo an Aotrou !»

31 Gourskeudenn ar sedrezenn.

1 Ha neuze, en unnekvet bloavezh, en trede miz, d'ar c'hentañ eus ar miz, e teuas din lavar an Aotrou dindan ar c'homzoù-mañ :

2 «Mab-den, lavar da Faraon, roue an Ejipt,
ha d'e holl engroez :
Ouzh petra ez out heñvel ez praster?

3 Setu, ouzh ur sedrezenn, ur sedrezenn war al
Liban,
kaer he brankoù, tev he skeud,
uhel he ment, he beg o vont e-kreiz ar c'hoabr.

4 An doureier o devoa he laket da greskiñ
hag an islonk da sevel uhel,
en ur lezel he stêrioù da redek
en-dro d'al lec'h ma oa plantet
en ur gas e wazhioù-dour
etrezek holl wez ar maezioù.

5 Gant se e oa uheloc'h he ment
eget hini an holl wez all eus ar maezioù.
Stankaat o devoa graet he skourroù,
ledanaat a rae he barroù,
gant an dourioù puilh roet dezhi.

6 En he barradur e neizhie holl evned an neñv,
dindan he brankoù e node holl loened ar
maezioù :
dindan he skeud e veze o chom broadoù
niverus.

7 Kaer e oa dre he braster, dre ledander he
barradur,
o vezañ ma kase he gwrizioù etrezek dourioù
puilh.

8 Ar sedrez all ne oant ket kenkoulz o skourroù,
ar platanenned ne oant ket par o bleñchoù,
gwezenn ebet e liorzh Doue ne oa kevatal he
c'haerder.

9 He graet em boa ken kenedus dre niver bras he
barroù
m'o devoa gwarizi outi holl wez an Eden
e liorzh Doue.

10 Ac'hanta, evel-henn e komz an Aotrou Doue : Peogwir en deus kemeret lorc'h gant e vent, ha douget e veg betek e-kreiz an oabl, hag uhelsavet e galon en abeg d'e vraster, 11 em eus roet anezhañ etre daouarn ur rener broadoù, a ray outañ hervez e fallagriezh ; e zistaolet em eus.

12 Estrenien eus ar re spouronusañ e-touez ar broadoù, o deus diskaret anezhañ hag astennet war ar menezioù. En holl draoniennoù eo

kouezhet e vrankoù ; e varroù a zo bet brevet en
holl stankennoù ar vro ; holl bobloù an douar
a zo en em dennet a-zindan e skeud ha dilezet
anezhañ.

13 War e dammoù emañ o chom holl evned an
neñv,
e-mesk e vrankoù e ched holl loened ar
maezioù.

14 Evel-se, arabat m'en em savfe en he lorc'h
ur wezenn bennak bet plantet e-kichen an
dourioù, na zougfe he fenn e-touez ar c'hoabr,
na vefe hini ebet en em garget a zour en em
uhelaet betek enno. Rak an holl a zo bet roet
d'ar marv, evit mont d'ar vro dindan e-mesk
mibien Adam, etrezek ar re a ziskenn er bez.

15 Evel-henn e komz an Aotrou Doue : "En
deiz m'eo diskennet d'ar Sheol em eus serret an
islonk warnañ, stanket em eus e stêrioù ha
dalc'het an dourioù bras. Teñvalaet em eus al
Liban en abeg dezhañ, hag holl wez ar maezioù
en abeg dezhañ o deus dizeriet. 16 Gant trouz
e gouezhidigezh em eus roet stroñs d'ar
broadoù, pa 'm eus e lakaet da ziskenn d'ar
Sheol gant ar re a ziskenn er poull-bez. Neuze
eo bet frealzet er vro dindan holl wez an Eden,
gwez kaerañ al Liban, ar re bet douret stank. 17
Ha war un dro gantañ, eo diskennet er Sheol,
etrezek lazhidi ar c'hleze, ar re a veze o chom
dindan e skeud e-touez ar broadoù.

18 Piv oa da gemend-all e gloar hag e braster,
e-touez gwez an Eden, ha koulskoude out bet
skoet d'an traoñ a-unan gant gwez an Eden,
kaset d'ar vro dindan ! E-kreiz an dud
diamdroc'h, setu te gourvezet gant lazhidi ar
c'hleze ! Setu ar Faraon hag e holl sujidi,
-Diougan an Aotrou Doue.»

32 Kan a gañv war Faraon.

1 Ha neuze, en daouzekvet bloavezh, en
daouzekvet miz, d'ar c'hentañ eus ar miz,
e teuas din lavar an Aotrou dindan ar
c'homzoù-mañ : 2 «Mab-den, distag ur c'han
a gañv war Faraon, roue an Ejipt, hag e lavari
dezhañ :

Leonig ar broadoù, kollet out,
bez' e oas evel un aerouant er morioù,
c'hwezhañ a raes gant da zivfron,
meskañ an dour gant da dreid,
fourgasañ er froudoù bras.

3 Evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Stegnañ a rin va roued warnout,
da dennañ a rin ermaez em c'hidell.

4 Da stlepel a rin war an douar,
da deurel war c'horre ar maezioù,
evit lakaat da chom warnout holl evned an neñv
ha reiñ o gwalc'h ganit da holl loened an douar.

5 Dilezel a rin da gig war ar menezioù
hag e leugnin an traoñiennoù gant da vreinadur.

6 Dourañ a rin an douar gant da chug,
gant da wad, war ar menezioù,
hag ar stankennoù a vo leun ganit.

7 Mouchañ a rin an neñv pa vougi,
teñvalaat a rin e stered,
goleiñ an heol gant koumoul,
hag al loar ne roio ket mui he sked.

8 An holl c'houlaouennoù o lugerniñ en neñv,
a deñvalain en abeg dit,
lakaat a rin an dic'houloù war da vro,
diougan an Aotrou Doue !

9 Glac'hariñ a rin kalon pobloù niverus, pa
zegasin da brizonidi e-touez ar broadoù, da
vroioù n'anavezez ket. 10 Lakaat a rin da skrijañ
en abeg dit pobloù niverus hag o rouaned
a gridienno gant ar spouron en abeg dit, pa
lakain va c'hleze da nijal en o enep : krenañ
a raint e pep momed pep unan evit e vuhez, en
deiz da gouezhidigezh.

11 Rak evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Kleze roue Babel a zeuio warnout.

12 Dindan kleze brezelourien e lakain engroez da
dud da gouezhañ,
soudarded eus ar re spontusañ e-touez ar
broadoù,
gwastañ a raint lorc'hentez an Ejipt
ha kaset e vo da get holl dolpad he zud.

13 Tennañ a rin kuit hec'h holl chatal
a-diwar ribl an dourioù bras ;
ne vint ket mui strafuilhet gant troad an den
na kennebeut gant karn ar chatal.

[14] Neuze e lakain o dourioù da vezañ boull,
hag e rin d'o stêrioù redek evel eoul,
-Diougan an Aotrou Doue !

[15] Pa rin eus Bro Ejipt ur wastidigezh,
pa vo bet dibourc'het ar vro eus ar pezh a leugn anezhi,
pa skoin gant an holl gement a zo o chom enni,
e ouior ez eo me eo an Aotrou !»

[16] Kement-mañ a zo ur c'han a gañv. Merc'hed ar broadoù en kano. Diwar-benn an Ejipt hag holl engroez he zud e vo kanet ganto ! -Diougan an Aotrou Doue !

Diskenn Faraon er Sheol.

[17] Ha neuze, en daouzekvet bloavezh, d'ar pemzek eus ar miz, e teuas din komz an Aotrou dindan ar c'homzoù-mañ : «[18] Mab-den, hirvoud war engroezioù an Ejipt, ha kemenn dezho o diskenn etrezek ar vro dindan gant ar re a ziskenn er poull-bez, dezhi ha da verc'hed ar broadoù, ar re veurdezus.

[19] Dreist da biv e oas plijus?
Diskenn, ha gourvez gant an diamdroc'hidi !
[20] E-mesk lazhidi ar c'hleze e kouezhint,
hag hec'h holl nerzh a yelo da get.

An harozed vras a gomzo outi
eus kreiz ar Sheol hag a lavaro :
" Da biv e oas trec'h gant da gaerder?
[21] Diskenn, gourvez e-touez ar re ziamdroc'h,
lazhidi ar c'hleze !"

[22] Eno emañ Asour hag e holl vagadoù en-dro d'e vez, an holl anezho kouezhet skoet gant ar c'hleze ; [23] lec'hiet eo bet e vez e donderioù ar poull, hag e arme en-dro d'e vez, an holl bet diskaret, skoet gant ar c'hleze, int hag a lake ar spont da ren war douar ar re vev.

[24] Eno emañ Elam hag e holl strolladoù en-dro d'e vez, an holl anezho kouezhet, skoet gant ar c'hleze ; diskennet int diamdroc'hidi, e bro an donderioù, int hag o devoa lakaet ar spont da ren war zouar ar re vev, o deus douget warno ivez an dismegañs a zo hini ar re a ziskenn er poull. [25] E-kreiz ar re lazhet eo bet graet dezhañ e c'hourvezenn gant e holl engroez en-dro d'e vez, amdroc'hidi an holl anezho bet lazhet gant ar c'hleze ; ar spont dirazo en devoa renet war zouar ar re vev, met douget o deus an dismegañs, hini ar re a ziskenn er poull. E-mesk ar re lazhet int bet laket.

[26] Eno 'mañ Meshek, Toubal, hag e holl dud en-dro d'e vez, an holl anezho diamdroc'hidi bet treuztoullet gant ar c'hleze, dre m'o devoa lakaet ar spont da ren war zouar ar re vev. [27] N' int ket astennet gant an harozed gouezhet gwezhall-gozh, a zo diskennet er Sheol gant o c'halvioù-brezel, e oa bet lakaet dindan o fenn o c'hleze, ha war o eskern o skoed-difenn, dre ma rene war zouar ar re vev ar spont rak an harozed-mañ. [28] Te avat eo e-mesk diamdroc'hidi ma 'z i da gousket gant muntridi ar c'hleze.

[29] Eno 'mañ Edom, e rouaned hag e holl briñsed, bet laket, daoust d'o c'halonegezh, gant lazhidi ar c'hleze. Gourvezet int gant diamdroc'hidi ha gant ar re a ziskenn er poull.

[30] Eno 'mañ priñsed an hanternoz, an holl anezho, ha war un dro an holl Sidoniz, a zo diskennet leun a vezh a-unan gant ar re bet lazhet ganto, daoust d'ar spouron a lake da sevel o c'hadarnded ; aet int da c'hourvez, diamdroc'hidi, gant lazhidi ar c'hleze, ha douget o deus o dismegañs, hini ar re a ziskenn er poull.

[31] Faraon o gwelo, ha diboaniet e vo neuze e-keñver e holl dolpadoù, diougan an Aotrou Doue. [32] Dre m'en devoa lakaet e spouron da ren war zouar ar re vev, e vo astennet e-mesk diamdroc'hidi, gant lazhidi ar c'hleze, Faraon hag e holl engroez, diougan an Aotrou Doue !»

33 Diouganoù e-pad ha goude seziz Jeruzalem.

Ar profed evel gedour.

[1] Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar c'homzoù-mañ : [2] «Mab-den, komz ouzh mibien va fobl, ha lavar dezho : Pa lakan ar c'hleze da zont a-enep ur vro, ha pa gemer tud ar vro-se unan eus o zouez evit ober anezhañ ur gedour evito, ha pa wel an den-se ar c'hleze o tont a-enep ar vro ha pa son ar c'horn evit kemenn d'an dud, neuze ma klev ouzh ar c'hemenn, ha ma teu ar c'hleze d'e dapout kuit, e vo e wad war e gont e-unan ; [5] Rak klevet en deus son ar c'horn, ha n'en deus ket dalc'het kont eus ar c'hemenn : e wad a zo war e gont e-unan. An

hini avat en devo roet keloù, hennezh en devo
saveteet e vuhez. 6 Hogen mar chom ar gedour,
o welout ar c'hleze o tont, hep seniñ ar c'horn,
en doare ne vez ket roet kemenn d'an dud, ha
mar deu ar c'hleze ha mar bez dilamet kuit
buhez unan bennak anezho, hemañ moarvat
a vo bet dilamet en abeg d'e bec'hedoù, met
e wad, eo d'ar gedour e c'houlennin kont
anezhañ.

7 Te avat, mab-den, da lakaet em eus da
vezañ ur gedour evit tiegezh Israel ; pa glevi ur
gomz eus va genou, e roi dezho kemenn eus va
ferzh. 8 Pa lavarin d'an den fall : Den fall, sur, te
zo o vont da vervel ! mar ne lavarez ket d'an
den fall-se distreiñ diwar hent an droug, eñ, an
den fall, a varvo en abeg d'e bec'hed, me te
e c'houlennin diganit kont eus e wad.
9 Er c'hontrol, m'ac'h eus klasket distreiñ an den
fall diwar e hent hag e lakaat da bellat dioutañ,
ha mar ne ra ket, e varvo en abeg d'e bec'hed,
met te az po saveteet da vuhez.»

Kiriegezh personel an den dirak Doue.

10 Ha te, mab-den, lavar da diegezh Israel :
Lavarout a rit kement-mañ : "Hon torfedoù hag
hor pec'hedoù a zo warnomp ; emaomp en abeg
dezho o vreinañ, penaos e c'hellfemp bevañ?"
Lavar neuze dezho : 11 Dre va buhez, -diougan
an Aotrou Doue, ne c'hoantaan ket marv ar
pec'her, met ma tistroio diwar e hent fall ha ma
vevo. Distroit, distroit eus hoc'h hentoù fall ;
perak eta klask mervel, tiegezh Israel?

12 Ha te, mab-den, lavar da vibien va fobl :
Reizhder an den reizh ne saveteo ket anezhañ
en deiz e dorfed, evel fallagriezh ar fallakr ne
lakaio ket anezhañ da strebotiñ d'an deiz ma
tistroio eus e fallagriezh, tra ne vo ket an den
reizh evit chom o vevañ en abeg d'e reizhder, en
deiz ma pec'ho. 13 Pa lavaran d'an den reizh
e chomo sur e buhez, ma c'hoarvez dezhañ avat,
o fiziout en e reizhder, ober an direizhder, ne vo
miret soñj eus hini ebet eus e oberoù
a reizhder ; en abeg d'an direizhder en devo
graet e varvo. 14 Hogen pa lavaran d'ar fallakr :
"Emaout o vont da vervel sur !" mar en em
zistro diouzh e bec'hed evit ober reizhder ha
gwir, 15 ma taskor an dra roet da gred, ma taskor
ar pezh en deus laeret, ma kerzh hervez
urzhiadurioù ar vuhez hep ober direizhder ebet
ken, e chomo sur-mat e buhez, ne varvo ket.
16 Eus hini ebet eus ar pec'hedoù graet gantañ ne
vo dalc'het soñj en e enep. Graet en deus ar
gwir hag ar reizh : sur-mat e vevo.

17 Neuze mibien va fobl a lavar : "N'eo ket
reizh doare-ober an Aotrou !" Int eo ar re n'eo
ket reizh o doare-ober. 18 Pa 'n em zistro an den
reizh eus e reizhder evit ober an direizh, e varv
en abeg d'an dra-se. 19 Ha pa 'n em zistro ar
fallakr diouzh e fallagriezh evit ober ar gwir
hag ar reizh, eñ neuze, en abeg d'an dra-se,
a vev. 20 Hag e lavarit : "N'eo ket reizh
doare-ober an Aotrou !" Me avat, ho parn a rin
pep unan hervez e oberoù, tiegezh Israel.»

Jeruzalem kemeret.

21 En unnekvet bloavezh eus hon harlu, en
dekvet miz, d'ar¨pemp eus ar miz, e teuas d'am
c'haout un tec'had eus Jeruzalem, o lavarout
din : «Ar gêr a zo kouezhet !» 22 Dorn an Aotrou
a oa bet warnon en abardaez a-raok donedigezh
an achapad-mañ, ha digoret en devoa din va
genou a-raok dezhañ dont d'am c'haout, diouzh
ar beure ; va genou en em zigoras ha ne voen
ket mut ken.

Gwastidigezh ar vro.

23 Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar
c'homzoù-mañ : «24 Mab-den, annezidi ar
rivinoù-se war zouar Israel a lavar kement-mañ
"E-unan-penn e oa Abraham pa resevas ar
vro-mañ en perc'henniezh, ha ni, niverus omp !
Dimp-ni eo ez eo bet roet ar vro da
berc'henniezh !" 25 Setu perak e lavari dezho :
Evel-henn e komz an Aotrou Doue : Debriñ a rit
ar c'hig gant ar gwad ; sevel a rit ho taoulagad
war-zu hoc'h idoloù lous, skuilhañ a rit gwad ho
nesañ, hag ho pefe ar vro-mañ da
berc'henniezh? 26 En em fiziout a rit en ho
klezeier, ober a rit euzhusterioù, pep unan
a saotr gwreg e nesañ, hag ar vro-mañ
a berc'hennfec'h? 27 Lavarout a ri dezho
kement-mañ : Evel-henn e komz an Aotrou
Doue : Dre va buhez ! Ar re a zo chomet er
rivinoù a gouezho dre ar c'hleze, ar re a zo war
c'horre ar maezioù a roin da voued d'al loened
gouez ; ar re a zo er c'hreñvlec'hioù hag er
c'hevioù a varvo gant ar vosenn. 28 Ober a rin
eus ar vro ur vantredigezh hag ur wastidigezh,
hag e paouezo lorc'hentez he nerzh. Un dezerzh

e vo menezioù Israel, hep tremeniad ebet ken.
29 Hag e ouior ez eo me eo an Aotrou, pa rin eus
ar vro ur vantridigezh hag ur wastidigezh, en
abeg d'an holl euzhusterioù o deus graet !

Kerse ar profed dirak difrouezh
e brezegerezh.

30 Ha te, mab-den, mibien da bobl a gomz
diwar da benn e-harz ar mogerioù ha war
dreuzoù an tiez, hag e lavaront an eil d'egile :
Deut 'ta, selaouit peseurt lavar zo o tont digant
an Aotrou ! 31 Ha dont a reont d'az kaout evel ma
ra ar bobl en ur goazezañ dirazout evit selaou
da gomzoù, met ober diouto ne reont ket, an
tromplerezh a zo en o genou eo an hini a reont,
diouzh c'hoantegezh o c'halon e kerzhont.
32 Setu ma'z out evito evel ur c'han a-garantez,
kanet brav hag eilet gant sonerezh dudius.
Selaou a reont da gomzoù, kuit d'ober diouto.
33 Pa zegouezho kement-se avat, ha setu ma teu,
e ouezint ez eus bet ur profed en o zouez.»

34 A-enep renerien Israel.

1 Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar
c'homzoù-mañ : «2 Mab-den, diougan a-enep
pastored Israel, diougan : lavarout a ri dezho :
Mêsaerien ! Evel-henn e komz an Aotrou
Doue : Gwa mêsaerien Israel a vez oc'h en em
vesa o-unan. Hag-eñ n 'eo ket an tropell e tle
mêsa ar vêsaerien? 3 En em vagañ a rit gant
o laezh, en em wiskañ a rit gant o gloan, lazhañ
a rit al loened lart ; met ne rit ket d'an tropell
bezañ mêsaet. 4 An dañvadez divi n'hoc'h eus
ket kennerzhet, an hini glañv n' hoc'h eus ket
louzaouet, an hini gloazet n'hoc'h eus ket
bandennet, an hini dianket n'hoc'h eus ket
degaset en-dro, an hini kollet n' hoc'h eus ket
klasket, an hini a oa nerzhus hoc'h eus
mestroniet warni dre nerzh ha gant rustoni.
5 Va deñved a zo en em strewet dre ziouer
a vêsaer, ha deut int da vezañ ur boued evit holl
loened ar maezioù. 6 Va deñved o deus kantreet
amañ hag aze, war an holl venezioù, war an holl
grec'hiennoù uhel; va deñved a zo en em
stlabezet war c'horre ar vro, ha n'eus den
o prederiañ warno, den ebet ouzh o c'hlask.

7 Setu perak, mêsaerien, selaouit lavar an
Aotrou : 8 Dre va buhez, -diougan an Aotrou
Doue, peogwir eo deut va deñved da vezañ ur
breizhadenn, da vezañ ur boued evit holl loened
ar maezioù, dre ziouer a vêsaerien, dre n'o deus
va mêsaerien preder ebet gant va deñved, dre
m'en em vêsaent o-unan, ha ne vêsaent ket va
deñved, 9 ac'hanta, mêsaerien, selaouit komz an
Aotrou : 10 rak evel-henn e komz an Aotrou
Doue : Mont a ran d'ober gant ar vêsaerien :
goulenn a rin ganto kont eus va deñved, ne
lezin ket ken anezho da vesa va deñved, hag
e paouezo ar vêsaerien d'en em vesa o-unan.
Tennañ a rin va deñved eus o genou, ha ne vint
ket ken ur boued evito. 11 Rak evel-henn e komz
an Aotrou Doue : Setu me va-unan ! Prederiañ
a rin me va-unan en-dro d'am deñved hag ober
a rin ar gweloù warno. 12 Evel ma ra ar mêsaer
un distremen war e zeñved d'an deiz m'en em
gav e-kreiz e zeñved bet stlabezet, evel-se e rin
un distremen war va deñved hag e tennin
anezho eus an holl lec'hioù ma oant bet
dastrewet enno en deiz ar c'houmoul hag ar
malkennoù du. 13 O lakaat a rin da vont er-maez
eus ar pobloù, hag o dastum a rin a-douez ar
broioù evit o degas war o douar. Hag ober a rin
dezho peuriñ war venezioù Israel, er
stankennoù hag en holl chomlec'hioù ar vro.
14 E peurvanoù mat e vesain anezho. War
venezioù Israel e roin dezho da zebriñ ; eno
e tiskuizhint e pradoù mat, druz e vo o feurvan
war venezioù Israel.

15 Me eo an hini a vesaio va deñved, me an
hini a ray dezho diskuizhañ, diougan an Aotrou
Doue ! 16 An hini kollet a glaskin, an hini
dianket a zegasin en-dro, an hini gloazet
a vandennin, an hini glañv a gennerzhin, an hini
druz ha kreñv a ziwallin ; o mesa a rin gant
eeunded.

17 Evit ar pezh a sell ouzhoc'h, va deñved,
evel-henn e komz an Aotrou Doue : Setu ma 'z
an da varn etre dañvad ha dañvad, etre meot ha
bouc'hed. 18 Hag-eñ eo re nebeut deoc'h peuriñ
en ur peurvan mat pa vac'hit dindan ho treid ar
peurrest eus ho peurvan? evañ dour boull, pa
strafuilhit ar peurrest gant ho treid? 19 Ma rank
va deñved peuriñ ar pezh o deus mac'het ho
treid, hag evañ ar pezh zo bet strafuilhet ganto?
20 Setu perak e komz evel-henn d'ar re-se an
Aotrou Doue : Setu me o tont me va-unan !
Dont a ran da varn etre an dañvad lart hag an
dañvad treut. 21 Peogwir e vountit gant ho kostez
hag ho skoaz ha ma skoit gant ho kernioù an

holl zeñved skuizh, betek m'ho po stlabezet
anezho er-maez, 22 ez an da saveteiñ va deñved,
ha ne vint ket ken ur preizh, mont a ran da varn
etre dañvad ha dañvad. 23 Lakaat a rin da sevel
warno ur mêsaer e-unan -penn a vesaio anezho,
va servijer David ; eñ an hini o mesaio, eñ an
hini a vo evito o mêsaer. 24 Ha me, an Aotrou,
a vo evito un Doue, ha va servijer David a vo
priñs en o zouez. Me, an Aotrou, eo an hini en
lavar !

25 Skoulmañ a rin ganto un emglev a beoc'h,
lakaat a rin al loened ferv da vont da get eus ar
vro ; va deñved a chomo er gouelec'h gant
surentez hag a gousko er c'hoadegoù ; 26 lec'hiañ
a rin anezho tro-war-dro d'am c'hrec'hienn, hag
ober a rin d'ar glav kouezhañ en e goulz :
glaveier benniget e vezint. 27 Gwez ar maezioù
a roio o frouezh, hag an douar a daolo e drevad,
hag e vezint en surentez en o douar. Ha gouzout
a raint ez eo me an Aotrou, pa dorrin barennoù
o yev ha pa dennin anezho diouzh daouarn ar re
o dalc'he er sklavelezh. 28 Ne vezint ket ken ur
preizh evit ar broadoù, ne vezint ket ken lonket
gant al loened gouez. Met e surentez e vezint
o chom, hep nikun d'o zrubuilhañ. 29 Lakaat a rin
da sevel evito plantennoù a vo brudet o anv, ne
vo ken er vro tud skrapet gant an naonegezh, ha
n'o devo ken da zougen dismegañs ar broadoù.
30 Hag anavezout a raint emaon-me ganto, me an
Aotrou, o Doue, hag ez int-i va fobl, Tiegezh
Israel, -diougan an Aotrou Doue !

31 C'hwi avat, va zropell, bagad deñved va
feurvan, c'hwi eo an tropell a vesaan, ha me
a zo ho Toue, -diougan an Aotrou Doue !»

35 Diougan all a-enep Edom.

1 Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar
c'homzoù-mañ : «2 Mab-den, tro da zremm
a-bann etrezek Menez Seir, ha diougan a-enep
dezhañ, lavarout a ri dezhañ : Evel-henn e komz
an Aotrou Doue :

Setu me a-enep dit, Menez Seir !
3 Astenn a rin va dorn a-enep dit
Evit ober ac'hanout ur vantredigezh hag ur
wastidigezh,
4 Da gêrioù a lakain da vezañ rivinoù,
Ha te, ur mantr hag un dismantr e vi,
Hag anavezout a ri ez eo me eo an Aotrou !

5 Dre m'ec'h eus maget enebiezh a viskoazh
outo ha droukroet da c'halloud ar c'hleze mibien
Israel en deiz o gwalleurioù, da goulz m'am eus
roet ur dibenn d'o zorfedoù. 6 Ac'hanta, dre va
buhez, diougan an Aotrou Doue, da ziwadañ
a rin ha da wad a redo war da lerc'h ; ya,
peogwir ac'h eus pec'het o skuilh gwad, e redo
ar gwad war da lerc'h. 7 Ober a rin eus Menez
Seir ul lec'h digenvez, ur gouelec'h, ha troc'hañ
a rin kuit tremeniad ha den o tistreiñ. 8 Leugnañ
a rin da venezioù a dud lazhet ; war da
dorgennoù, ez saonennoù, ez holl stankennoù
e kouezho muntridi ar c'hleze. 9 Ober a rin
ac'hanout ur rivin peurbadel, ha da gêrioù ne
vint ket annezet ken, ha gouzout a reot ez eo me
eo an Aotrou !

10 Dre m'ac'h eus lavaret : "An div vroad, an
div vro a zo din-me, mont a ran da gaout dalc'h
warno", goude ma oa an Aotrou eno, 11 ac'hanta,
dre va buhez, -diougan an Aotrou Doue, ober
a rin ouzhit hervez ar gounnar hag ar warizi ac'h
eus bet ez kasoni enep dezho, hag en em lakaat
a rin da vezañ anavezet ennout pa varnin
ac'hanout. 12 Hag anavezout a ri em eus me an
Aotrou klevet an holl gunujennoù ac'h eus
distaget a-enep menezioù Israel, pa lavares :
Drastet int, roet ez int dimp-ni da zebriñ !
13 Distaget hoc'h eus komzoù rok a-enep din ;
komzoù drouk e-leizh hoc'h eus rañvet a-enep
din, ha klevet em eus.

14 Evel-henn e komz an Aotrou Doue :

«Tra m'en em laouenaio an douar a-bezh,
e rin un dismantr ac'hanout.
15 Evel ma’z out ben laouen gant hêrezh
tiegezh Israel
pa-z eo bet gwastet, evel-se e rin dit :
Drastet e vi, Menez Seir, evel Edom en e bezh,
hag e ouezor ez on an Aotrou !»

36 Diougan diwar-benn Menezioù Israel.

1 «Ha te, Mab-den, diougan evit Menezioù
Israel, lavarout a ri : Menezioù Israel, selaouit
lavar an Aotrou : 2 Evel-henn e komz an Aotrou
Doue : Peogwir en deus lavaret an enebour
a-enep deoc'h : A ! Drastet da viken, setu int
dindan hor perc'henniezh ! 3 Ac'hanta, diougan,
lavarout a ri : Evel-henn e komz an Aotrou
Doue : o vezañ ma'z oc'h bet gwastet ha flastret
a bep tu, en doare ma'z oc'h deut da vezañ

perc'henniezh ar broadoù all, ha ma'z oc'h deut
da vezañ danvez klakennerezh ha droukkomzoù
an dud, 4 ac'hanta, Menezioù Israel, selaouit
lavar an Aotrou Doue : Evel-henn e komz an
Aotrou Doue d'ar menezioù ha d'an torgennoù,
d'ar stankennoù ha d'an traoniennoù, d'ar
rivinoù digenvez ha d'ar c'hêrioù dilezet deuet
da vezañ ur preizh hag un danvez a c'hoap evit
ar broadoù all diwar dro, 5 ac'hanta, evel-henn
e komz an Aotrou Doue : Ya, en tan va gwarizi
e komzin a-enep d'ar broadoù all-se ha da Edom
a-bezh, int hag o deus lakaet o c'hraban war va
bro, levenez vras en o c'halon ha disprizañs en
o ene, evit he ferc'hennañ hag he freizhata.

6 Setu perak diougan evit douar Israel :
lavarout a ri d'ar menezioù ha d'an torgennoù,
d'ar stankennoù ha d'an traoniennoù : Evel-henn
e komz an Aotrou Doue : Em gwarizi hag em
fulor e komzan, dre m'hoc'h eus douget
dismegañs ar broadoù ; 7 setu perak e komz
evel-henn an Aotrou Doue : Sevel a ran va
dorn, en touiñ a ran : ar broadoù a zo en-dro
deoc'h eo int-i a zougo o dismegañs. 8 C'hwi
avat, Menezioù Israel, c'hwi a daolo ho
skourradur hag a zougo ho frouezh evit va fobl
Israel ; rak dont a raint en-dro prestik. 9 Setu ma
teuan d'ho kaout, ma 'n em droan etrezek
ennoc'h : labouret e viot, hadet e vo ennoc'h.
10 Liesaat a rin warnoc'h an dud, holl diegezh
Israel : annezet e vo ar c'hêrioù hag adsavet ar
rivinoù. 11 Liesaat a rin warnoc'h an dud hag al
loened, kreskiñ a ray o niver ha teurel frouezh ;
ho lakaat a rin da vezañ annezet evel en ho stad
a wezhall-gozh, ha vad a rin deoc'h muioc'h
eget en amzerioù kent ; ha gouzout a reot ez eo
me eo an Aotrou ! 12 Lakaat a rin an dud da
vont-dont, va fobl Israel warnout, douar Israel,
kemer a raint perc'henniezh warnout, ha dont
a ri da vezañ o hêrezh, ha ne c'hoarvezo ket ken
dit-te o lakaat da goll o bugale. 13 Evel-henn
e komz an Aotrou Doue : Peogwir e vez lavaret
diwar da benn : Un debrer tud ez out, lakaet
ac'h eus da vroad da goll he bugale, 14 ac'hanta,
ne zebri ket ken an dud, ne denni ket ken digant
da vroad he bugale, diougan an Aotrou Doue !
15 Ne roin ket ken dit klevout kunujennerezh ar
broadoù all, ne zougi ket ken disprizañs ar
pobloù, ha ne lakai ket ken da vroad da goll he
bugale, diougan an Aotrou Doue !»

16 Lavar an Aotrou Doue a zeuas din dindan
ar c'homzoù-mañ : 17 «Mab-den, pa oa tiegezh
Israel o chom war e zouar en deus e saotret gant
e vuhezegezh hag e oberoù ; o buhezegezh a oa
dirazon evel dic'hlanded mizioù ur plac'h.
18 Neuze em eus skuilhet warno va c'hounnar, en
abeg d'ar gwad o deus skuilhet war ar vro hag
en abeg d'an idoloù euzhus o deus lakaet
dic'hlan o bro ganto. 19 O stlabezet em eus
e-touez ar broadoù, o dastrewet em eus e-mesk
ar pobloù. O barnet em eus hervez
o buhezegezh hag hervez o oberoù.

20 Degouezhet e-touez ar broadoù ma oant
aet en o metoù, o deus disakret va anv santel en
ur lakaat da lavarout diwar o fenn : "Pobl an
Aotrou ez int, eus e vro e teuont !" 21 Met truez
am eus bet ouzh va anv santel bet disakret gant
tiegezh Israel e-touez ar broadoù ma oant aet en
o metoù. 22 Setu perak, lavar da diegezh Israel :
Evel-henn e komz an Aotrou Doue : N'eo ket en
abeg deoc'h e ran ar pezh a ran, tiegezh Israel,
met en abeg d'am anv santel hoc'h eus dizenoret
e-touez ar broadoù ma'z oc'h aet en o metoù.

23 Santelaat a rin va anv meur bet
dismegañset e-touez ar broadoù hoc'h eus
e haleget en o metoù ; hag e ouio ar broadoù ez
eo me eo an Aotrou, -diougan an Aotrou Doue,
pa 'n em ziskouezin santel drezoc'h d'o
daoulagad-int.

24 Hoc'h adkemer a rin a-douez ar broadoù,
hoc'h advodañ a rin a-douez an holl vroioù
evit hoc'h addegas war ho touar.

25 Skuilh a rin warnoc'h un dour glan,
ha glan e vezot ;
eus hoc'h holl loustonioù,
eus hoc'h holl idoloù hudur e naetain
ac'hanoc'h.

26 Reiñ a rin deoc'h ur galon nevez,
ur spered nevez a lakain en ho kreiz ;
tennañ a rin eus ho korf ho kalon-vaen
evit reiñ deoc'h ur galon-gig.

27 Va Spered a lakain en ho kreiz,
hag e rin deoc'h kerzhout em divizadurioù,
mirout ha seveniñ va reoliadurioù.

28 Chom a reot er vro am eus roet d'ho tadoù ;
c'hwi a vo va fobl, ha me a vo ho Toue.

[29] Ho tieubiñ a rin eus hoc'h holl loustonioù.
Gervel a rin an ed hag e lakaat a rin da
fonnusaat, ha ne rin ket ken d'an naonegezh
dont warnoc'h. [30] Lakaat a rin da fonnusaat
frouezh ar gwez ha trevadoù ar parkeier, evit na
resevot ket ken dismegañs an naonegezh
a-berzh ar broadoù. [31] Soñj ho po eus ho
puhezegezh fall, eus hoc'h oberoù divat, en
doare m'ho po heug ganeoc'h hoc'h-unan en
abeg d'ho pec'hedoù ha d'hoc'h euzhusterioù.
[32] N'eo ket abalamour deoc'h-c'hwi e rafen ar
pezh a ran -diougan an Aotrou Doue ! - en
gouezit mat ! bezit mezhek gant hoc'h oberoù,
tiegezh Israel !

[33] Evel-henn e komz an Aotrou Doue : D'an
deiz ma naetain ac'hanoc'h eus hoc'h holl
bec'hedoù, e lakain ar c'hêrioù da vezañ annezet
hag ar rivinoù da vezañ adsavet ; [34] an douar
gwastet a vo labouret, goude bezañ bet ur mantr
da zaoulagad an holl dremenerien. [35] Lavaret
e vo : An douar-se bet gwastet a zo evel ul
liorzh eus an Eden, hag ar c'hêrioù dismantret,
gwastet ha rivinet, a zo mogeriet hag annezet.
[36] Hag ar broadoù chomet en-dro deoc'h a ouio
ez eo me an Aotrou am eus adsavet ar pezh a oa
diskaret, adplantet ar pezh a oa drastet. Me, an
Aotrou, am eus komzet hag en ober a rin.

[37] Evel-henn e komz an Aotrou Doue : Ha
kement-mañ c'hoazh a roin diwar bedenn
tiegezh Israel : o lakaat a rin da fonnusaat evel
un tropellad a dud. [38] Evel un tropellad a loened
gouestlet d'an aberzhoù, evel un tropellad
strollet e Jeruzalem gant ar gouelioù meur,
evel-se en em leunio ar c'hêrioù dismantret gant
un tropellad a dud ; hag e vo gouezet ez eo me
eo an Aotrou !»

37 Gweledigezh an eskern disec'het.

[1] Dorn an Aotrou a voe warnon, ha dre
e Spered, an Aotrou am degasas e-kreiz un
draonienn, leun a eskern e oa. [2] Va lakaat a reas
da dremen en o c'hreiz a-dreuz hag a-hed, ha
setu ma oant stank-meurbet war c'horre an
draonienn, hag int-i disec'het naet. [3] Hag
e lavaras din : «Mab-den, an eskern-se hag-eñ
e c'hellfent advevañ?» Respont a ris : «Aotrou
Doue, te a oar !» [4] Lavarout a reas din :
«Diougan war an eskern-se. Lavarout a ri
dezho : Eskern disec'het, selaouit lavar an
Aotrou ! [5] Evel-henn e komz an Aotrou Doue
d'an eskern-mañ : Setu ma'z an da gas ennoc'h
ur spered ha bevañ a reot. [6] Lakaat a rin
nervennoù warnoc'h, sevel a rin kig warnoc'h,
astenn a rin kroc'hen warnoc'h, lakaat a rin
ennoc'h ur spered ha bevañ a reot ; ha gouzout
a reot ez eo me eo an Aotrou !» [7] Diouganañ
a ris evel ma oa bet gourc'hemennet din, hag un
trouz a voe e-pad ma tiouganen, ha goude-se un
tourni, an eskern o tostaat an eil ouzh egile.
[8] Sellout a raen, ha setu ma oa nervennoù warno,
kig a oa savet, kroc'hen a oa en em astennet
warno d'o goleiñ ; met ne oa ket a spered enno.
[9] Ha lavarout a reas din : «Diougan d'ar spered,
diougan, mab-den, lavarout a ri d'ar spered ;
evel-henn e komz an Aotrou Doue : Eus ar
pevar avel, deus, spered, c'hwezh war an dud
varv-mañ mac'h advevint !» [10] Diouganañ a ris
evel m'en devoa gourc'hemennet din, hag ec'h
antreas enno ar spered ; adkavout buhez
a rejont, ha sevel a rejont en o sav war o zreid :
un armead vras, divent !

[11] Lavarout a reas din : «Mab-den, an
eskern-se eo tiegezh Israel. Setu int o lavarout :
"Disec'het eo hon eskern hag aet da get eo hor
goanag ; rasket omp kuit !" [12] Setu perak
diougan, lavarout a ri dezho : Evel-henn e komz
an Aotrou Doue ! Setu ma tigoran ho pezioù ;
ho lakaat a rin da sevel er-maez eus ho pezioù,
o va fobl, hag ho tegas a rin war zouar Israel.
[13] Ha gouzout a reot ez eo me eo an Aotrou, pa
zigorin ho pezioù ha pa lakain ac'hanoc'h da
sevel er-maez eus ho pezioù, o va fobl !
[14] Lakaat a rin va spered ennoc'h hag advevañ
a reot, hag ho tiazezañ a rin war ho touar, ha
gouzout a reot ez eo me eo an Aotrou. Komzet
em eus ha graet em eus, -diougan an Aotrou
Doue.»

Adstrollidigezh Israel ha Youda.

[15] Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar
c'homzoù-mañ : «[16] Ha te, mab-den, pourchas
dit un tamm koad ha skriv warnañ : Youda ha
mibien Israel kevredet gantañ. Ha goude-se,
kemer un tamm koad all, ha skriv warnañ :
Yozef hag holl diegezh Israel kevredet gantañ.
[17] Tosta goude-se an eil ouzh egile evit ober un
hevelep tamm, na vint ken nemet un tamm ez
torn. [18] Ha pa lavaro dit mibien da bobl :
"Hag-eñ ne ziskouezi ket dimp petra dalv

evidout da lavarout?" [19] Lavar dezho : Evel-henn
e komz an Aotrou Doue : Setu ma'z an da
gemer koad Yozef hag a zo e dorn Efraim
a-unan gant meuriadoù Israel kevredet gantañ,
evit o lec'hiañ ouzh koad Youda ; ober a rin
anezho un hevelep tamm koad, hag e vint unan
em dorn. [20] Ra vo ez torn dindan o daoulagad an
tammoù koad az po skrivet warno.

[21] Ha lavar dezho : Evel-henn e komz an
Aotrou Doue : Setu ma'z an da gemer mibien
Israel eus a-douez ar broadoù ma oant aet en
o zouez ; o dastum a rin a bep tu hag o addegas
war o douar. [22] Ober a rin anezho ur bobl unan
er vro, war venezioù Israel, hag an hevelep roue
a vo roue an holl ; ne vezint ket ken div vroad,
ne vezint ket ken disrannet e div rouantelezh.
[23] N'en em saotrint ket ken gant o idoloù lous,
o lastezioù hag o zorfedoù. O dieubiñ a rin eus
an holl disfealderioù o deus pec'het ganto,
o glanaat a rin ; int a vezo va fobl, ha me a vo
o Doue.

[24] Ha va servijer David a vo roue warno ; ne
vo evito holl nemet ur mêsaer hepken. Kerzhout
a raint em reoliadurioù, mirout a raint va
urzhiadurioù hag o seveniñ. [25] Chom a raint war
an douar am eus roet d'am servijer Yakob, an
hini ma oant o chom o zadoù warnañ. Chom
a raint warnañ, int hag o mibien, ha mibien
o mibien da virviken. Ha David, va servijer,
a reno warno da virviken. [26] Skoulmañ a rin
ganto ur gevredelezh a beoc'h, ur gevredelezh
peurbadel ganto. O lakaat a rin da liesaat, hag
e lakain va santual en o zouez, da viken. [27] A-us
dezho e vo va chomadur; o Doue e vin-me hag
int a vo va fobl. [28] Hag e ouezo ar broadoù eo
me eo an Aotrou a santela Israel, pa vo va
santual en o c'hreiz, da viken.»

38 a-enep Gog, roue Magog.

[1] Lavar an Aotrou a zeuas din dindan ar
c'homzoù-mañ : [2] «Mab-den, tro da sell a-bann
war-zu Gog, eus Bro-Magog, uhelbriñs Meshek
ha Toubal, ha diougan a-enep dezhañ ; [3] lavarout
a ri : Evel-henn e komz an Aotrou Doue : Mont
a ran a-enep dit, Gog, uhelbriñs Meshek ha
Toubal. [4] Ober a rin dit distreiñ, lakaat a rin
krogoù ez karvanoù, ober a rin dit mont
er-maez da vrezeliañ, te ha da holl armead,
kezeg ha marc'hegerien, gwisket splann an holl
anezho, strollad niverus gant skoedoù ha
tarzherien, an holl oc'h embreger ar c'hleze.
[5] Persed, Koushiz, tud Bro-Bout, gant tarzherien
ha skoedoù an holl anezho. [6] Gomer hag e holl
strolladoù-soudarded, pobloù niverus ganit-te.
[7] Bez prest, bez pare, te hag an holl armead a zo
en em vodet en-dro dit, hag en em gempenn
d'am servijañ. [8] En heuliad ar bloavezhioù ez i
etrezek ur vro a-enep ur vroad ma vo bet he zud
en em dennet eus ar c'hleze, bet adstrollet eus
a greiz pobloù e-leizh war venezioù Israel
chomet dalc'hmat da vezañ ur gouelec'h. Ha bet
tennet eus ar pobloù, e chomint holl en
surentez. [9] Sevel a ri evel ur gorventenn, dont
a ri evel ur valkenn evit goleiñ ar vro, te, da holl
strolladoù a soudarded, ha pobloù e-leizh ganit.

[10] Evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Neuze, en deiz-se e savo soñjoù ez kalon gant
mennadoù ha divizoù drouk. [11] Lavarout a ri :
Sevel a rin a-enep ur vro digor he c'hêrioù, dont
a rin a-enep tud sioul o chom en surentez, an
holl anezho oc'h annezañ kêrioù hep moger, na
morailh, na dorojoù. [12] Dont a rin evit skrapañ
dibourc'hioù, evit dastum preizhadur, dre
addegas va dorn war ar rivinoù adpoblet, war ur
bobl advodet eus a-douez ar broadoù, oc'h ober
war-dro he zropelloù hag he madoù en ur chom
war vegel an douar. [13] Sheba, Dedan,
kenwerzhourien hag e holl drokerien a lavaro
dit : "Hag-eñ eo evit skrapañ dibourc'hioù
e teuez? Hag-eñ eo evit dastum preizhadur ac'h
eus bodet da strolladoù soudarded, evit sammañ
ganit aour hag arc'hant, evit dilemel tropelloù
ha madoù, evit skrapañ pourvezioù e-leizh?"

[14] Setu perak diougan, mab-den, lavarout a ri
da Gog : Evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Hag-eñ n'eo ket gwir e savi a-daol-trumm en
deiz-se, pa vo va fobl Israel o chom en
surentez? [15] Dont a ri eus al lec'h ma chomez
ennañ, eus donderioù an hanternoz, te ha
pobloù e-leizh ganit, an holl ac'hanoc'h
o varc'hegañ kezeg, tolpad bras, armead
niverus. [16] Sevel a ri a-enep va fobl Israel evel ur
valkenn evit goleiñ ar vro. En heuliad an
deizioù ez eo e lakain ac'hanout da zont a-enep
va bro, ma vin anavezet gant ar broadoù, pa 'm
bo drezout en em ziskouezet santel dirak
o daoulagad, o Gog !

17 Evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Hag-eñ n'out ket an hini am eus komzet diwar
e benn en deizioù diagent, dre waziadezh va
servijerien, profeded Israel, o deus diouganet en
deizioù-se, e-pad bloavezhioù, e lakfen
ac'hanout da zont enep dezho? 18 Ha neuze, en
deiz-se, en deiz ma teuio Gog war zouar Israel,
diougan an Aotrou Doue, e savo va fulor em fri.
19 Em gwarizi, e tan va buanegezh, en lavarout
a ran, ya, en deiz-se e vo krenadeg vras war
zouar Israel. 20 Krenañ a ray dirazon pesked ar
mor, evned an neñv ha loened ar maezioù, an
holl ramperien o ruzañ war an douar, hag an
holl dud a zo war c'horre an tir. Ar menezioù
a gouezho en o foull, an tornaodoù a zisac'ho,
hag an holl vogerioù a gouezho d'an traoñ.
21 Gervel a rin a-enep dezhañ spontoù a bep
seurt, diougan an Aotrou Doue, kleze an eil
a droio enep kleze e vreur. 22 Antren a rin
e barnedigezh gantañ dre ar vosenn ha dre ar
gwad ; glav-beuz, mein-kazarc'h, tan ha soufr
a lakain da c'hlaviañ warnañ, war e strolladoù
soudarded ha war ar pobloù niverus a zo
gantañ. 23 En em ziskouez a rin bras ha santel,
hag en em roin da anavezout da zaoulagad
broadoù e-leizh ; ha gouzout a raint ez eo me eo
an Aotrou.»

39 A-enep Gog : eil diougan.

1 «Ha te, mab-den, diougan a-enep Gog,
lavarout a ri : Evel-henn e komz an Aotrou
Doue : Setu me o vont a-enep dit, Gog,
uhelbriñs Meshek ha Toubal. 2 Da zistreiñ a rin,
da ren a rin, ober a rin dit sevel eus donderioù
an hanternoz ha da lakaat a rin da zont war
venezioù Israel. 3 Skeiñ a rin kuit da wareg eus
da zorn kleiz, ha da viroù eus da zorn dehoù
a stlapin d'an douar. 4 War venezioù Israel
e kouezhi, te, da holl strolladoù-soudarded, hag
ar pobloù a zo ganit. D'an evned-preizh, d'an
holl askelleien, ha da loened ar maezioù e roin
ac'hanout da zebriñ. 5 War c'horre ar maezioù
e kouezhi, rak me en lavar, diougan an Aotrou
Doue ! 6 Kas a rin an tan e Magog ha war ar re
a zo o chom en inizi en o surentez ; ha gouzout
a raint ez eo me eo an Aotrou ! 7 Va anv santel
a roin da anavezout e-kreiz va fobl Israel, ha ne
lezin ket ken dizenoriñ va anv santel, hag
e ouezo ar broadoù ez eo me an Aotrou a zo
santel en Israel ! 8 Setu kement-se o tont, emañ
o tont da vezañ, diougan an Aotrou Doue, an
deiz-se am eus komzet diwar e benn. 9 Neuze ez
aio er-maez annezidi kêrioù Israel evit ober tan,
un tantad gant armoù, skoed ha tarzhioù,
gwareg ha biroù, horzh ha goaf, un tantad hag
a bado e-pad seizh vloaz. 10 Ne vo ket da zegas
warnañ koad dastumet er maezioù, ne vo ket ret
troc'hañ er c'hoadoù, rak gant an armoù e vo
graet tan. Dibourc'hañ a raint ar re o dibourc'he,
preizhata a raint ar re o freizhatae, -diougan an
Aotrou Doue !

11 Neuze, en deiz-se, e roin da C'hog ul lec'h
evit e vez en Israel, traonienn an Abarim, e reter
ar mor, un draonienn hag a stank an hent d'an
dremenidi. Eno e vo beziet Gog hag e holl
engroez, hag anvet e vo : Traonienn
Hamon-Gog (Traonienn Engroez-Gog).
12 Tiegezh Israel eo an hini o douaro, evit puraat
ar vro, e-pad seizh mizvezh. 13 An holl dud eus
ar vro o douaro, hag un titr a enor e vo se evito,
en deiz ma tisklêrin va c'hlod, diougan an
Aotrou Doue ! 14 Lakaat e vo a gostez gwazed
a vo karget en un doare padus da vont-dont dre
ar vro evit douarañ ar re a vo chomet war
c'horre an douar, evit glanaat ar vro ; e-pad seiz
mizvezh e talc'hint da furchal. 15 Pa vo
o vont-dont dre ar vro ar re a dle tremen drezi,
ha pa welo unan anezho eskern un den, e planto
ur baluc'henn e-kichen, betek ma vint douaret
gant an toullerien-bezioù e traonienn
Hamon-Gog. 16 Hamona a vo anv ar Gêr
e-kichen. Ha glanaet e vo ar vro.

17 Ha te, mab-den, evel-henn e komz an
Aotrou Doue Lavar da holl evned a bep seurt ha
d'an holl loened eus ar maezioù : En em vodit
ha deuit, en em zastumit a bep tu evit va aberzh,
an hini a aberzhan evidoc'h, ul lidlazhadeg vras
war venezioù Israel ; debriñ a reot kig hag evañ
a reot gwad. 18 Kig ar vrezelourien gadarn eo an
hini a zebrot, gwad priñsed an douar eo an hini
a evot : meot, ein, bouc'hed, koleed, an holl
anezho bet lartaet e Basan. 19 Debriñ a reot ho
kwalc'h a zruzoni, evañ a reot gwad betek
mezviñ, gant va aberzh, an hini am eus aberzhet
evidoc'h. 20 Ho kwalc'h ho po ouzh va zaol
a roñseed hag a gezeg-kirri, a soudarded kadarn
hag a bep seurt tud a vrezel, -diougan an Aotrou
Doue !

Klozadur.

21 Diazezañ a rin va c'hlod e-touez ar broadoù, hag an holl vroadoù a welo va barnedigezh sevenet ha va dorn lakaet warno. 22 Tiegezh Israel a ouio, adal an deiz-se hag a-c'houdevezh, ez on me, an Aotrou, e Zoue.

23 Ar broadoù a ouio ez eo en abeg d'e bec'hed ez eo bet harluet Tiegezh Israel, dre ma'z int bet disfeal din ; kuzhet em eus neuze va dremm outo, hag o lakaet em eus etre daouarn o enebourien, hag holl ez int kouezhet dre ar c'hleze. 24 Graet em eus ganto hervez o dic'hlanded hag hervez o zorfedoù, ha kuzhet em eus va dremm outo.

25 Setu perak e komz evel-henn an Aotrou Doue : Mont a ran bremañ da gemmañ planedenn Yakob : truez am bo ouzh holl diegezh Israel, ha gwarizi am bo e-keñver va anv santel. 26 Ankouaat a raint o dismegañs hag an holl disfealded o deus embreget em c'heñver, pa vint o chom en surentez war o douar hep den d'o zrubuilhañ. 27 Pa zegasin anezho en-dro eus a-douez ar pobloù ha pa advodin anezho eus a-douez broioù o enebourien, en em ziskouezin santel en o zouez da zaoulagad broadoù niverus. 28 Gouzout a raint eo me an Aotrou eo o Doue, pa adstrollin anezho war o douar goude bezañ o harluet e-touez ar broadoù, ha pa ne lezin du-hont hini ebet anezho. 29 Ne guzhin ket ken va dremm outo, dre m'am bo skuilhet va spered war diegezh Israel, diougan an Aotrou Doue !»

40 An Templ da zont : digoradur d'ar weledigezh.

1 Er pempvet bloavezh warn-ugent eus hon harlu, e deroù ar bloaz, d'an dek eus ar miz, pevarzek vloaz goude d'ar Gêr bezañ ket distrujet, d'an deiz-se end-eeun e voe dorn an Aotrou warnon, ha va c'has a reas du-hont. 2 Dre weledigezhioù doueel em c'hasas da vro Israel, ha va lakaat a reas war ur menez uhel-meurbet, warnañ evel savadurioù ur gêr ouzh ar c'hreisteiz. 3 Va degas a reas du-hont, ha setu ma oa un den a oa e arvez evel arvez an arem ; ur gordennig lin a oa en e zorn, a-unan gant ur vazh-vuzuliañ ; hag en em zerc'hel a rae ouzh an nor. 4 An den a lavaras din : «Mab den, sell gant da zaoulagad ha selaou gant da zivskouarn, ha taol evezh kaer ouzh kement ez an da ziskouez dit, rak degaset out bet amañ evit ma vo diskouezet dit ; ha kement a weli, en ro da anaout da diegezh Israel.»

Ar voger-dro.

5 Ha setu ma oa ur voger en diavaez eus an Ti, tro-war-dro, hag e dorn an den ur vazh-vuzuliañ he devoa c'hwec'h ilinad eus un ilinad ordinal hag ur palvad. Muzuliañ a reas tevder ar savadur : ur vazhad, hag an uhelder, ur vazhad.

Al leurenn diavaez : Porched ar reter.

6 Mont a reas etrezek an nor a sko war-zu ar reter : pignat a reas gant an diri hag e vuzulias treuzoù ar porched ur vazhad a zonder. 7 Pep logell : ur vazhad a hed, ur vazhad a led ; pep pilher etre al logelloù, pemp ilinad, treuzoù ar porched eus tu pondalez ar porched war-zu an diavaez, ur vazhad. 8 Muzuliañ a reas pondalez ar porched : eizh ilinad ; 9 e bileroù : daou ilinad ; pondalez ar porched a yae war-zu an diabarzh. 10 Logelloù Porched ar Reter a oa teir anezho a bep tu, an hevelep ment gant o-zeir ; hag ar pileroù ivez o devoa an hevelep ment a bep tu. 11 Muzuliañ a reas led antre ar porched : dek ilinad ; hag hed ar porched : trizek ilinad. 12 Ur gloued dirak pep logell : un ilinad dezhi a bep tu. Pep logell he devoa c'hwec'h ilinad eus un tu ha c'hwec'h ilinad eus an tu all. 13 Muzuliañ a reas ar porched adalek foñs ul logell betek foñs al logell a-dal, al ledander a oa pemp ilinad warn-ugent. 14 Muzuliañ a reas an trepas : ugent ilinad ; ouzh trepas ar porched e oa stok al leur tu ha tu. 15 Eus an eil penn diavaez eus ar porched betek ar penn all diabarzh eus trepas ar porched : hanter- kant ilinad. 16 Prenestroù klouedet a oa war al logelloù hag o fileroù, e diabarzh ar porched tro war dro ; hevelep tra evit an trepas, prenestroù a oa tro war dro, hag ouzh ar pileroù gwez-palmez.

Al leur diavaez.

17 Va bleniañ a reas war-zu al leur-diavaez ; ha setu ma oa salioù hag ur pavezadur tro-zro d'al leur ; tregont sal war ar pavezadur-se. 18 Ar pavezadur a bep tu d'ar porchedoù a oa ken ledan ha donder ar porchedoù o-unan : ar

pavezadur-traoñ ez eo. 19 Muzuliañ a reas hed al leur, adal ar porched traoñ betek al leur diabarzh, en ur vont eus an diavaez, kant ilinad er Sav-heol hag en Hanternoz.

Porched an hanternoz.

20 Evit ar porched troet war-zu an hanternoz el leur diavaez, e vuzulias an hed hag al led anezhañ. 21 E logelloù e oa teir anezho a bep tu ; e bileroù hag e bondalez o devoa an hevelep muzulioù hag ar porched kentañ : hanter-kant ilinad a hed ha pemp warn-ugent a led. 22 E brenestroù, e drepas, e balmezenned o devoa an hevelep muzulioù ha re ar porched digor war ar Sav-heol. Seizh pazenn a zo evit pignat betek ennañ ha betek ar pondalez war-zu an diabarzh. 23 Un nor a oa war al leur diabarzh, a-dal da borched an hanternoz, evel evit porched ar Reter. Muzuliañ a reas an hed eus un nor d'eben, kant ilinad.

Porched ar C'hreisteiz.

24 Va bleniañ a reas war-zu ar c'hreisteiz : ur porched a oa war-zu ar c'hreisteiz ; muzuliañ a reas al logelloù, ar pileroù, an trepas, an hevelep muzulioù o devoa. 25 Ar porched hag e drepas o devoa prenestroù tro-zro, heñvel ouzh ar prenestroù all : hanter-kant ilinad a hed, ha pemp warn-ugent a led, 26 un diri gant seizh pazenn da vont en trepas a-dal, ur balmezenn a oa a bep tu war e bileroù. 27 Al leur diabarzh he devoa ivez un hor war-zu ar c'hreisteiz ; muzuliañ a reas an hed eus un nor d'eben, war-zu ar c'hreisteiz : kant ilinad.

Al leur diabarzh hag he dor kreisteiz.

28 Va bleniañ a reas goude-se d'al leur diabarzh, dre he dor kreisteiz ; ha muzuliañ a reas ar porched kreisteiz, an hevelep muzulioù en devoa. 29 E logelloù, e bileroù hag e drepas o devoa an hevelep muzulioù ; prenestroù en devoa tro-war-dro; e vuzulioù a oa hanter-kant ilinad a hed, ha pemp ilinad warn-ugent a led. (30) 31 Skeiñ a rae e drepas war al leur diavaez. Palmezenned a oa ouzh e bileroù, hag un diri a eizh pazenn en devoa.

Porched ar Reter.

32 Va bleniañ a reas war-zu ar porched o skeiñ war ar Sav-heol, ha muzuliañ a reas ar porched. An hevelep muzulioù hag ar re all en devoa. 33 E logelloù, e bileroù, hag e drepas o devoa an hevelep muzulioù hag ar re all. Prenestroù en devoa tro-war-dro, evel e drepas. Ha muzuliañ a rae hanter-kant ilinad a hed, ha pemp ilinad warn-ugent a led. 34 E drepas a skoe ouzh e bileroù eus an eil tu hag egile, hag un diri eizh pazenn dezhañ.

Porched an hanternoz.

35 Va c'has a reas etrezek porched an hanternoz hag e vuzuliañ a reas : an hevelep muzulioù hag ar re all en devoa : 36 e logelloù, e bileroù hag e drepas. Prenestroù en devoa tro-zro. Ha muzuliañ a rae hanter-kant ilinad a hed, ha pemp ilinad warn-ugent a led. 37 E drepas a zigore war al leur diavaez. Gwezenn-balmez en devoa ouzh e bileroù eus an eil tu hag egile, hag un diri a eizh pazenn.

Ar salioù stag ouzh ar porchedoù.

38 Ur sal a oa o tigeriñ war drepas ar porchedoù. Eno e veze gwalc'het an holloskadoù. 39 Hag e trepas ar porched e oa div daol eus an eil tu ha div eus an tu all, evit lazhañ warno an holloskadoù, an aberzhad evit ar pec'hed hag an aberzhad evit dic'haouiñ. 40 E-kichen an trepas, er-maez, en ur vont war-zu an nor d'an hanternoz e oa div daol, ha war an tu all e-keñver trepas an nor, div daol ; 41 peder daol eus un tu ha peder daol eus an tu all eus ar porched, ar pezh a zo eizh taol ma veze lazhet warno an aberzhoù. 42 Peder daol a oa c'hoazh evit an holloskadoù, e maen-benerezh un ilinad hanter a hed da bep unan, un ilinad hanter a led hag un ilinad a uhelder da bep hini, ma veze lakaet warno ar binvioù o servijout da lazhañ an holloskadoù hag an aberzhoù. 43 Garanoù eus ur palvad a ledander a oa kempennet en diabarzh tro-zro. War an taolioù-se e veze lakaet kig ar profadennoù.

44 Va c'has a reas d'al leur diabarzh ; div sal a oa el leur diabarzh, unan war gostez porched an hanternoz hag a selle war-zu ar c'hreisteiz, hag un all war gostez porched ar c'hreisteiz hag a selle war-zu an hanternoz. 45 Ha lavarout a reas din : «Ar sal-se o sellout ouzh ar c'hreisteiz a zo evit ar veleien oc'h ober gward war an Ti, 46 hag ar sal o sellout ouzh an hanternoz a zo evit ar

veleien o servijañ ouzh an aoter, mibien Sadok, ar re eus a-douez mibien Levi, a dosta ouzh an Aotrou evit e servijañ.»

Al leur diabarzh.

47 Muzuliañ a reas al leur : kant ilinad a hed he devoa, ha kant ilinad a led, en karrez, hag an aoter a oa dirak an Ti.

Trepas an Ti.

48 Va degas a reas da drepas an Ti, ha muzuliañ a reas ar pileroù, pemp ilinad a bep tu ; ha goude-se ledander an nor, pevarzek ilinad, ha skoroù an nor, tri ilinad a bep tu. 49 Hed an trepas a oa ugent ilinad, hag e led a oa daouzek ilinad. Dek pazenn a oa evit pignat betek ennañ, ha kolonennoù a oa e-kichen ar pileroù, unan eus an eil tu, unan eus an tu all.

41 Sal-diabarzh an Templ.

1 Va degas a reas e-barzh ar sal, ha muzuliañ a reas he fileroù : c'hwec'h ilinad a led war un tu ha c'hwec'h ilinad a led war an tu all. 2 Ledander an nor a oa dek ilinad. Harpelloù an nor a oa dezho pemp ilinad eus un tu ha pemp ilinad eus an tu all. Muzuliañ a reas he hed : daou-ugent ilinad he devoa hag he ledander ugent ilinad.

Ar santual.

3 Mont a reas en diabarzh, hag e vuzulias pilher an nor, daou ilinad, ha goude-se an nor, c'hwec'h ilinad, ha ledander harpelloù an nor, seizh ilinad. 4 Muzuliañ a reas e hed, ugent ilinad, hag e ledander, ugent ilinad, adalek ar sal. Ha lavarout a reas din : «Amañ 'mañ ar Santual santel-meurbet !»

Ar c'hambroù war ar c'hostezioù.

5 Muzuliañ a reas mur an Ti, c'hwec'h ilinad. Ledander ar c'hambroù war ar c'hostez, pevar ilinad tro-war-dro d'an Ti. 6 Ar c'hambroù kempennet an eil a-us d'eben a oa tregont anezho war deir regennad. Antren a raent e-barzh ur voger a oa bet aozet en dro d'an Ti evit ar c'hambroù-se ; rak n'antreent ket e-barzh moger an Ti. 7 Ledander diabarzh ar c'hambroù a greske eus un estaj d'egile, bep ma veze pignet, dre ma tigreske ledander ar voger ; setu perak e kreske ledander an diabarzh ez-krec'h ; eus an traoñ e veze pignet d'an trede solieradur dre an hini kreiz. 8 Gwelout a ris tro-war-dro d'an Ti ur savenn :diazezoù ar c'hambroù-kostez ; muzuliañ a raent, ur vazhad a-bezh, c'hwec'h ilinad. 9 Tevder ar vur diavaez, eus ar c'hambroù-kostez a oa pemp ilinad ; evel-se e oa plas evit ar c'hambroù-kostez en-dro d'an Ti ; 10 hag ar salioù o devoa ul ledander a ugent ilinad tro-war-dro d'an Ti. 11 Dorioù ar c'hambroù-kostez a oa unan digor war an hanternoz, hag un all war ar c'hreisteiz. Ledander an trepas a oa pemp ilinad tro-war-dro.

Savadur ar c'huzh-heol.

12 Ur savadur o skeiñ war al leur er c'huzh-heol en devoa dek ilinad ha tri-ugent a ledander, ha moger ar savadur he devoa pemp ilinad a devder, tro-zro, ha dek ilinad ha pevar-ugent a hed ; 13 muzuliañ a reas an Ti (an Templ) : kant ilinad a hed ; al leur, ar savadur hag e vogerioù, kant ilinad. 14 Ledander talbenn an Templ hag al leur war-zu ar Reter, kant ilinad. 15 Muzuliañ a reas hed ar savadur a oa e tu al leur, a-drek an Ti, gant e borched a bep tu dezhañ, kant ilinad.

An Ti, ar sal-diabarzh hag an trepas da gas enni, 16 [a] oa lambrusket ; ar prenestroù a oa treilherizet ; an treuzoù, ar porchedoù dirak an treuzoù, a oa ivez goloet a goad tro-zro, adal an diaz betek ar prenestroù, hag ar prenestroù o-unan a oa kaeliet. 17 Adalek an antre betek e diabarzh an Ti, ha war ar voger tro-zro en diabarzh hag en diavaez, e oa bet skultet ur c'hinkladur, 18 kerubined ha gwez-palmez, ur balmezenn etre daou gerubin ; pep kerubin en devoa div zremm, 19 un dremm-den o sellout ouzh ar balmezenn war un tu, hag un dremm-leon o sellout ouzh ar balmezenn war an tu all ; evel-se e oa graet war tro-zro an Ti a-bezh. 20 Adalek an diaz betek a-us d'an antre e oa skeudennet evel-se ar Gerubined hag ar gwez-palmez war ar voger. 21 Pileroù an Ti a oa karrezek.

An aoter-goad.

Dirak ar santual e weled evel 22 un aoter-goad, tri ilinad a uhelder dezhi ; hec'h hirder a oa daou ilinad, he ledander daou ilinad ; kognoù he devoa, he sichenn hag he

speurennoù a oa e koad. Ha lavarout a reas din :
«Sed amañ an daol a zo dirak an Aotrou !»

An dorioù.

23 Un nor doubl a oa war ar sal, hag un nor
doubl 24 war ar santual ; daou stalaf serr-digor
o devoa an dorioù ; daou stalaf evit an nor
gentañ, ha daou stalaf evit eben. 25 Warno, war
stalafioù ar sal e oa skeudennet kerubined ha
gwez-palmez evel ma oant skeudennet war ar
murioù. Ur baled-koad a oa a-us diaraok an
trepas a-ziavaez. 26 Prenestroù treilheriset ha
gwez-palmez a oa eus an eil tu hag egile war
harpelloù an trepas, evel war kambroù-kostez
an Ti ; ar re-mañ o devoa ivez baledoù.

42 Adsavadurioù an Templ.

1 Goude-se e kasas ac'hanon war-zu al leur
diavaez ouzh an hanternoz, ha va degas a reas
d'ar sal a oa a-dal d'al leur, da lavarout eo a-dal
d'ar savadur, war-zu an hanternoz. 2 An talbenn
anezhi a oa kant ilinad, eus tu an hanternoz, hag
al ledander a oa hanter-kant ilinad. 3 Dirak an
dorioù eus al leur diabarzh, ha dirak ar
pavezadur eus al leur diavaez, e oa ur pondalez
a-hed ur pondalez all war dri estaj, 4 ha dirak ar
c'hambroù un alez, dek ilinad a led dezhi, o kas
d'al leur diabarzh, war hed kant ilinad ;
o digoroù a oa war an hanternoz. 5 Ar c'hambroù
uheloc'h a oa strishoc'h, dre ma oa bet kemeret
ar pondaleziou warno, strishoc'h eget ar
c'hambroù dindan hag ar c'hambroù-kreiz.

6 Rak disrannet e oant war dri estaj, ha n'o
devoa ket a golonennoù evel al leur ; setu perak
e oant strishoc'h eget ar salioù traoñ hag ar
re-greiz e-keñver an douar. 7 Ar voger-diavaez,
a-genstur gant ar salioù war-zu al leur-diavaez,
a-dal d'ar c'hambroù, he devoa un hed
a hanter-kant ilinad. 8 Rak an hed eus kambroù
al leur diavaez a oa hanter-kant ilinad ; met
dirak an Templ o devoa kant ilinad. 9 Dindan ar
salioù-se e oa un antre ouzh ar Reter evit mont
e-barzh o tont eus al leur diavaez.

10 War al led eus mur al leur etrezek ar
c'hreisteiz, a-dal d'ar porzh ha d'ar savadur e oa
salioù, 11 gant un alez dirazo ; heñvel e oant
ouzh ar c'hambroù lec'hiet en hanternoz ;
hevelep hed, hevelep ledander, hevelep antreoù,
hevelep kempennadur, hevelep dorioù. 12 An
dorioù-se a oa heñvel ouzh antreoù kambroù ar
c'hreisteiz : un antre e penn pep alez, a-dal d'ar
voger troet war-zu ar c'hreisteiz en ur vont
e-barzh.

13 Hag e lavaras din neuze : «Salioù an
hanternoz ha salioù ar c'hreisteiz a-dal d'al leur
a zo ar salioù sakr lec'h ma tebro ar veleien
o tostaat ouzh an Aotrou an traoù
santel-meurbet. Eno eo e vo degaset an traoù
santel-meurbet, ar c'hinnig, al lazhiad evit ar
pec'hed, hag an aberzhad-dic'haouiñ, rak ul
lec'h santel ez eo. 14 Ha pa-z aio ar veleien
er-maez, n'aint ket eus ar santual etrezek al leur
diavaez hep bezañ dilamet ar gwiskamantoù ma
ofisont ganto, rak santel eo ar
gwiskamantoù-se ; gwiskañ a raint dilhad all
evit mont d'al lec'h prientet evit ar bobl.»

15 Echuet gantañ muzuliañ diabarzh an
Templ, e kasas ac'hanon er-maez dre an nor
a sell ouzh ar reter, ha muzuliañ a reas an
tro-zro. 16 Muzuliañ a reas kostez ar reter gant ar
vazh-vuzuliañ ; pemp kant bazhad war ar
voger-dro. 17 Muzuliañ a reas tu an hanternoz
gant ar vazh-vuzuliañ : pemp kant bazhad war
ar voger-dro. 18 Hag e vuzulias goude-se tu ar
c'hreisteiz gant ar vazh-vuzuliañ : pemp kant
bazhad war ar voger-dro. 19 Muzuliañ, a reas tu
ar c'huzh-heol gant ar vazh-vuzuliañ : pemp
kant bazhad. 20 War ar pevar zu e vuzulias ar
voger-glozañ, tro-war-dro ; he hed a oa pemp
kant, e led a oa pemp kant evit dispartiañ ar
sakr diouzh ar boutin.

43 Distro an Aotrou.

1 Ha va c'has a reas etrezek an nor, an nor
troet war-zu ar Sav-heol. 2 Ha setu ma teue klod
Doue Israel eus tu ar Sav-heol, gant un trouz
evel hini an doureier bras, hag an douar a voe
sklêrijennet gant e c'hloar. 3 Ar weledigezh
a welis a oa evel an hini am boa gwelet pa
zeuas evit distrujañ Kêr, hag evel ar weledigezh
am boa gwelet war ribl ar stêr vras Kobar ; ha
kouezhañ a ris war va dremm.

4 Ha klod an Aotrou a antreas en Templ dre
an nor o sellout ouzh ar Sav-heol. 5 Ar spered
am dibradas hag a reas din antren el leur
diabarzh, ha setu klod an Aotrou o leuniañ an
Ti. 6 Ha klevout a ris unan bennak o komz
ouzhin eus diabarzh an Ti, tra m'en em zalc'he

un den en e sav em c'hichen. 7 Lavarout a reas
din : «Mab-den, gwelet ac'h eus plas va zron
hag al lec'h ma pozan plantoù va zreid, al lec'h
ma vin o chom ennañ e-kreiz mibien Israel da
virviken ; ha tiegezh Israel ne saotro ket ken va
anv santel, nag eñ, nag e rouaned, gant e holl
gastaouerezh, na gant korfoù marv e rouaned,
pa varvont, 8 dre lakaat o zreuzoù e-kichen va
zreuzoù, ha postoù o dorioù e-kichen va re, en
ur sevel ur voger hepken etrezon hag i ; saotret
o deus va anv santel gant an holl euzhusterioù
o deus prientet en doare ma 'm eus plaouiet
anezho em c'hounnar. 9 Met bremañ e pellaint
diouzhin o gastaouerezh ha korfoù marv
o rouaned, ha me a chomo en o c'hreiz da
virviken.

10 Te, mab-den, diskriv an Ti da bobl Israel,
ma vint mezhek gant o fazioù ha ma vuzuliint
an dresadenn-batrom. 11 Ha mar o deus mezh
eus kement o deus graet, e tresi dezho an Ti hag
e holl aozadur, an dorioù da vont e-barzh hag
er-maez, hag e holl zoare ; ober a ri dezho
anaout anezho, skrivañ a ri dindan o daoulagad
e holl aozadurioù hag e holl lezennoù, ma virint
an holl lezennoù-se, an holl reoliadurioù, ha ma
talc'hint dezho. 12 Kement-mañ eo lezenn an Ti :
e holl dachennad tro-war-dro, war lein ar
Menez, a zo peursakr : setu, honnezh eo lezenn
an Ti.»

An aoter.

13 Ha sed amañ muzulioù an aoter en
ilinadoù, an ilinad o vezañ un ilinad hag ur
palvad. An diazez, un ilinad a uhelder hag un
ilinad a ledander ; hag ar rizenn war e vord
tro-zro, ur rahouennad. Sed amañ uhelder an
aoter : 14 adalek an diazez pozet war an douar
betek ar sichenn draoñ, daou ilinad gant un
ilinad a ledander ; adalek ar sichenn vihan betek
ar sichenn vras, pevar ilinad gant un ilinad
a ledander. 15 An oaled en devoa pevar ilinad,
hag a-us d'an oaled e oa pevar c'horn.
16 An oaled en devoa daouzek ilinad a hed war
daouzek ilinad a led, en-karrez. 17 Hag ar
sichenn, pevarzek ilinad a hed war pevarzek
ilinad a led, en-karrez. Hag ar rizenn, en-dro
dezhi, un hanter ilinad, hag an diazez, un ilinad
tro-war-dro. Ar pazennoù a oa troet war-zu ar
sav-heol.

Sakridigezh an aoter.

18 Ha lavarout a reas din : «Mab-den,
evel-henn e komz an Aotrou Doue : Sed amañ
ar reoliadurioù diwar-benn an aoter d'an deiz
ma vo dediet evit kinnig warni an holloskad ha
skuilh warni ar gwad. 19 Reiñ a ri d'ar
veleien-levidi, ar re-se hag a zo eus gouenn
Sadok hag a dosta ouzhin, diougan an Aotrou
Doue, evit va servijañ, ur c'hole yaouank da
aberzhiñ evit ar pec'hed. 20 Kemer a ri eus e wad
hag e skuilhi dioutañ war ar pevar c'horn, war
pevar c'hogn ar sichenn ha war ar rizenn
tro-zro ; ober a ri evel-se evit tennañ diouzh ar
pec'hed hag ober ar glanaat.

21 Ha kemer a ri kole an dibec'hañ da zeviñ
anezhañ en ul lec'h miret eus an Templ,
a-ziavaez eus ar Santual. 22 D'an eil devezh,
e kinnigi ur bouc'h disi evit digoll ar pec'hed,
hag e vo graet glanidigezh an aoter evel ma vo
bet graet gant ar c'hole. 23 Goude echuiñ ar
glanadurioù e kinnigi ur c'hole disi, hag ur
maout disi kemeret e-touez ar chatal bihan.
24 Kinnig a ri anezho dirak an Aotrou ; ar veleien
a daolo holen warno hag o lakaio da sevel el
loskaberzh d 'an Aotrou. 25 E-pad seiz deiz
e kinnigi ur bouc'h evel aberzh evit digoll ar
pec'hed, bemdez ; graet e vo ivez aberzh ar
c'hole hag ar maout disi kemeret er chatal bihan
26 Graet e vo evel-se dibec'hidigezh an aoter,
puraet e vo evel-se ha dediet. 27 Ha war-lerc'h an
deizioù-se, d'an eizhvet deiz hag a-c'houdevezh,
e kinnigo ar veleien war an aoter hoc'h
holloskadoù hag ho aberzhoù-peoc'haat.
Ha grad-vat am bo en ho keñver, -diougan an
Aotrou Doue !»

44 Implij porched ar Sav-heol.

1 Va degas a reas en-dro etrezek dor diavaez
ar Santual, an hini troet war-zu ar Reter serr
e oa. 2 Hag an Aotrou a lavaras din : «Serr
e chomo an nor-se, ne vo ket digoret ha ne vo
hini oc'h antren drezi, rak an Aotrou, Doue
Israel, a zo antreet drezi ; setu perak e chomo
prennet. 3 Ar priñs avat, eñ nemetañ, a yelo di da
goazezañ evit debriñ e vara dirak an Aotrou,
dont a ray dre bondalez an nor, ha dre an
hent-se ez aio er-maez.»

Reolennoù evit degemer an dud en Templ.

4 Va lakaat a reas goude-se da antren dre zor
an hanternoz, dirak talbenn an Ti; sellout a ris,
ha setu ma leunie klod an Aotrou Ti an Aotrou ;
neuze e kouezhis war va dremm. 5 Lavarout
a reas an Aotrou din : «Mab-den, stag da galon
da welout gant da zaoulagad ha da glevout gant
da zivskouarn kement ez an da lavarout dit evit
an holl reoliadurioù a sell ouzh Ti an Aotrou,
hag evit e holl lezennoù : teurel evezh-mat a ri
ouzh ar re a vo degemeret en Templ hag ouzh ar
re a dle chom er-maez eus ar Santual. 6 Hag
e lavari da diegezh an disentidigezh, da diegezh
Israel : Evel-henn en deus lavaret an Aotrou
Doue : A-walc'h ez eus, Tiegezh Israel, eus
hoc'h holl euzhusterioù, 7 pa veze laosket
ganeoc'h estrenien diamdroc'h a galon ha
diamdroc'h a gorf da antren e-barzh, en doare
ma 'n em gavent em santual ha ma tisakrent va
Zi, pa ginnigec'h evit va bevañs druzoni ha
gwad, ha ma veze freuzet va emglev gant hoc'h
holl euzhusterioù. 8 e-lec'h mirout va
reoliadurioù santel, hoc'h eus lakaet estrenien
da vezañ en ho lec'h gwarded va reoliadurioù
em santual. 9 Evel-henn e lavar an Aotrou
Doue : Estren ebet diamdroc'h a galon ha
diamdroc'h a gorf n'antreo em santual, estren
ebet eus ar re a zo e metoù mibien Israel.

Al levidi.

10 Evit al Levidi, int hag o deus pellaet
diouzhin pa oa dianket Israel, ha pa gantree pell
diouzhin war-lerc'h e idoloù hudur, int a zougo
poan o fec'hed. 11 Int a vo em santual ar re karget
eus gward an dorioù, hag eus servij an Ti ; int
a lazho an holloskad hag an aberzh evit ar bobl,
hag int en em zalc'ho dirak ar bobl evit servij an
dud. 12 Dre m'o deus servijet anezho dirak
o idoloù hudur, ha ma'z int bet evit tiegezh
Israel ur maen a streboterezh, un degouezh
a dorfed, en abeg da se em eus savet va dorn en
o enep, diougan an Aotrou Doue ; ya, dougen
a raint poan o fec'hed. 13 Ne dostaint ket ouzhin
evit kevlidañ, ne stekint ket ouzh va zraoù
santel nag ouzh ar re santel-meurbet ; met
dougen a raint pouez o dismegañs evit an
euzhusterioù o deus graet. 14 O c'hargañ a rin eus
gward an Templ, hag eus al labourioù a vo
d'ober ennañ.

Ar veleien.

15 Evit ar veleien-levidi, mibien Sadok,
o deus dalc'het e servij va santual tra ma tianke
pell diouzhin mibien Israel, int-i eo ar re
a dostaio ouzhin evit va servijañ, hag en em
zerc'hel a raint dirazon evit kinnig din an
druzoni hag ar gwad, -diougan an Aotrou Doue.
16 Int-i a antreo em santual hag a dostaio ouzh va
zaol evit va servijañ ; eveshaat a raint ouzh va
servij. 17 Pa dremenint en tu-hont da zorioù al
leur diabarzh, e wiskint dilhad lin. N'eo ket
gloan a zougint warno o-unan pa vint oc'h
kevlidañ e-barzh dorioù al leur diabarzh hag
e-barzh an Ti. 18 Tulbanoù lin o devo war o fenn,
ha berrvragoù lin war o lounezhi ; ne vo warno
gouriz ebet o lakfe da c'hweziñ. 19 Pa 'z aint
er-maez etrezek al leur diavaez, war-zu ar bobl,
e tilamint an dilhad ec'h ofisent ganto, hag
o lezel a raint er salioù santel ; gwiskañ a raint
dilhad all ha n'aint ket da santelaat ar bobl gant
o dilhad. 20 Ne douzint ket o fennoù, met
krennañ a raint anezho kempenn. 21 Beleg ebet
ne evo gwin en deiz ma'z antreo el leur
diabarzh. 22 Ne gemerint ket da wreg un
intañvez nag ur wreg bet distaolet gant un all,
met ur werc'hez eus gouenn Israel, pe un
intañvez mar d'eo intañvez ur beleg e vefe.

23 Kelenn a raint d'am fobl diforc'hañ etre
santel ha boutin, hag e lakaint an dud da anaout
an digemm etre glan ha dic’hlan. 24 Beli o devo
evit barn er breudoù, barn a raint hervez va
reolennoù. Mirout a raint va lezennoù ha va
c'hemennadurioù em holl gouelioù, ha va
Sabatoù a santelaint. 25 Ne dostaint ket ouzh un
den marv gant aon da zont dic’hlan; koulskoude
evit un tad, ur vamm, ur mab, ur verc'h, ur breur
pe ur c'hoar nann-dimezet e c'hellint dont da
vezañ dic’hlan. 26 Goude puridigezh ur beleg
e vo kontet seizh devezh evitañ ; 27 ha d'an deiz
ma'z antreo er santual el leur diabarzh, evit
lidañ er santual, e kinnigo e zibec'hadenn. 28 N'o
devo da lod nemedon, me a vo o lod-hêrezh ; ne
roiot ket dezho perc'henniezh en Israel : me eo
o ferc'henniezh. 29 Int eo a zebro ar brofadenn,
an aberzh evit ar pec'hed hag an
aberzh-dic'haouiñ ; ha kement tra bet gouestlet
evel tra sakr en Israel a vo evito.
30 Ar pep kentañ eus ho preveudioù, ha kement
a vo bet tennet ganeoc'h da brofadenn a vo evit
ar veleien : ar pep kentañ eus ho toaz a roiot

d'ar veleien evit ma vano ar bennozh war ho tiez. [31] Kement a zo kig marv pe drailhet, pe un evn pe ul loen bennak e vefe, arabat d'ar veleien debriñ dioutañ.»

45 Lodennadur ar vro : lod an Aotrou.

[1] «Pa lodennot ar vro en hêrezhioù, e lakaot a gostez un dachennad evit an Aotrou, ul lodenn sakr diwar ar vro ; he hirder a vo pemp mil warn-ugent a ilinadoù, hag he ledander ugent mil. Un douar sakr e vo en e holl c'horread. [2] Ac'hano e vo kemeret evit ar Santual ur c'harrez a bemp kant ilinad war bemp kant, gant en-dro dezhañ ur gourizad a hanter-kant ilinad. [3] Diwar an dachennad-se e vuzulii un hed a bemp mil warn-ugent a ilinadoù, hag ul ledander a zek mil, eno e vo ar Santual, al lec'h santel-meurbet. [4] Al lodenn-se a vo ar rannad sakr eus ar vro evit ar veleien oc'h ober gant servij ar Santual hag o tostaat ouzh an Aotrou evit e servijañ. An dachenn-se a vo dezho da sevel o ziez warni, un dachennad sakr e vo, gouestlet d'ar Santual.

[5] Ur gorread a bemp mil ilinad warn-ugent a hed war dek mil a led a vo miret evit al levidi a ra war-dro servij an Ti ; o ferc'henniezh e vo, gant kêrioù warni da chom enno.

[6] Evit domani Kêr e vo merket ul ledander a bemp mil ilinad hag un hirder a bemp mil warn-ugent a genstur gant al lodenn evit ar Santual ; evit holl diegezh Israel e vo.

Lod ar priñs.

[7] Evit ar priñs e vo merket eus an eil tu hag egile eus an dachennad evit ar Santual hag eus domani Kêr, a-hed al lodenn evit ar Santual hag a-hed al lodenn evit Kêr, e tu ar c'huzh-heol, er c'hornog, hag e tu ar Sav-heol, er reter, un hedad kement hag hedad al lodennoù all, adalek harz ar mor betek harz reterel ar vro. [8] E zomani en Israel e vo se ; evel-se ne vo ken mac'homet va fobl gant va friñsed, hag e lezint ar vro gant tiegezh Israel hervez e veuriadoù.

[9] Evel-henn e lavar an Aotrou Doue :
A-walc'h evel-se, priñsed Israel !
Ehanit gant ar mac'homerezh hag an
drouknerzh,
sevenit ar gwir hag ar reizh,
dieubit va fobl eus ho preizherezh,
-diougan an Aotrou Doue !

[10] Ho pezet pouezerezioù reizh, un efa rik hag ur bat rik. [11] An efa hag ar bat o devo an hevelep endalc'had, en doare ma vo ar bat oc'h enderc'hel an dekvedenn eus ur c'homer, hag an efa un dekvedenn eus ur c'homer. E-keñver ar c'homer e vo divizet o endalc'had. [12] Ar shekel a vo ugent gera ; ugent shekel ha pemp shekel warn-ugent ha pemzek shekel a dalvezo evidoc'h ur vinenn.

Profadennoù evit kehelerezh an Aotrou.

[13] Sed amañ ar c'hement a vo kemeret ganeoc'h da brofadenn : ur c'hwec'hvedenn efaad dre homerad heiz. [14] An dlead evit an eoul : ur batad eoul dre zek batad, da lavarout eo dre pep korad a zek batad, pe dre pep homerad peogwir eo dek batad a zo ur homerad. [15] Savet e vo un oan diwar tropellad a zaou c'hant e peurvanoù Israel da servijout d'ar brofadenn, d'an holloskad ha d'an aberzhoù-peoc'haat, evit ober evito digoll ar pec'hed, -diougan an Aotrou Doue. [16] An holl bobl eus ar vro a vo dalc'het d'an dlead evit ar priñs en Israel.

[17] Rak ar priñs eo an hini e vo war e gont an holloskadoù, ar brofadenn hag ar skuilhadenn-wad da geñver ar gouelioù, al loarioù-nevez, ar Sabatoù, ha da geñver holl gouelioù-meur ti Israel ; eñ eo an hini a vo war e gont an aberzh evit ar pec'hed, ar brofadenn, an holloskad hag an aberzhoù-peoc'haat evit digoll ar pec'hed evit ti Israel.

[18] Evel-henn e lavar an Aotrou Doue : D'ar miz kentañ, d'ar c'hentañ eus ar miz, e kemeri ur c'hole yaouank disi, hag e ri un aberzh a zic'haou evit ar Santual. [19] Ar beleg a gemero eno gwad an dibec'hadenn, hag e lakaio dioutañ war bostoù dor an Ti, war pevar c'hogn sichenn an Aoter ha war bostoù dor al leur diabarzh. [20] Ober a ri kemend-all d'ar seizh eus ar miz evit kement o devo pec'het dre zievezh pe dre ziouiziegezh ; evel-se eo e reot lid an dic'haouiñ evit an Ti.

[21] D'ar miz kentañ, d'ar pevarzek eus ar miz, e vo evidoc'h ar Pask, seizh devezh gouel : debret enno e vo bara dic'hoell. [22] D'an deiz-se e ray ar priñs evitañ hag evit an holl dud eus ar

vro aberzh ur c'hole yaouank evit dic'haou ar
pec'hed. 23 E-pad seizh devezh ar gouel
e kinnigo un holloskad d'an Aotrou, seizh kole
ha seizh maout disi bemdez, e-pad ar seizh
devezh, hag ur bouc'h bemdez evel
aberzh-dic'haouiñ, ar pec'hed. 24 Profet e vo evel
kinnig un efaad dre bep kole hag un efaad dre
bep maout, hag un hinad eoul dre efaad.

25 D'ar seizhvet miz, d'ar pemzek eus ar miz,
gant ar Gouel, e vo graet kemend-all e-pad
seizh devezh : hevelep aberzh evit ar pec'hed,
hevelep holloskad, hevelep profadenn, hevelep
kementad a eoul.

46 Ar Sabat.

1 Evel-henn e komz an Aotrou Doue : Dor al
leur diabarzh troet war-zu ar Sav-heol a vo
serret e-pad ar c'hwec'h devezh labour ; hogen
da zeiz ar Sabat e vo digoret evel d'ar c'hentañ
eus ar miz ; 2 hag ar priñs a antreo eus an
diavaez dre bondalez an nor-se, hag en em
zerc'hel a ray e-kichen postoù an nor ; ar
veleien a ginnigo e holloskad hag
e aberzh-peoc'haat ; stouiñ a ray war dreuzoù an
nor hag ez aio er-maez ; ne vo ket serret an nor
a-raok ar serr-noz. 3 Pobl ar vro a yelo da stouiñ
ouzh antre an nor-se gant ar Sabatoù hag al
loarioù-nevez, dirak an Aotrou. 4 An holloskad
kinniget gant ar priñs d'an Aotrou deiz ar Sabat,
a vo seizh oan disi hag ur maout disi.
5 Evel profadenn e vo un efaad evit ar maout ;
evit an oaned avat e ray ur brofadenn hervez ar
pezh a c'hello reiñ ; en eoul, un hinad dre efaad.
6 Da zeiz al loar nevez e vo kinniget ur c'hole
disi, c'hwec'h oan hag ur maout disi. 7 Evit ar
c'hole e kinnigo da brofadenn un efaad, evit ar
maout un efaad, evit an oaned, ar pezh
a c'hello ; en eoul, un hinad dre efaad.

8 Pa 'z antreo ar priñs e vo dre bondalez an
nor diavaez hag ez aio er-maez dre an hevelep
hent. 9 Gant ar goueliou-meur, pa zeuio tud ar
vro dirak an Aotrou, an neb a zeuio dre hent dor
an hanternoz evit azeuliñ, a yelo er-maez dre
hent dor ar c'hreisteiz ; hag an neb a zeuio
e-barzh dre hent dor ar c'hreisteiz a yelo
er-maez dre hent dor an hanternoz ; ne zistroio
ket dre an nor ma 'z eo antreet e-barzh drezi,
mont a ray er-maez dre an tu-eneb. 10 Ar priñs
a vo en o c'hreiz, antren a ray pa 'z aint e-barzh,
ha mont er-maez pa 'z aint er-maez.

11 Evit ar goueliou hag ar goueliou-meur e vo
ar brofadenn un efaad evit ar c'hole, un efaad
evit ar maout ; evit an oaned ar pezh a c'hello
reiñ ; hag en eoul un hinad dre efaad.

Reoliadurioù all.

12 Pa ray ar priñs ur brofadenn a youl vat,
holloskad pe aberzh-peoc'haat, en prof a youl
vat d'an Aotrou, e vo digoret dezhañ an nor
a-dal d'ar Sav-heol ; kinnig a ray e holloskad
hag e aberzh-peoc'haat evel ma prof anezho da
zeiz ar Sabat, hag ez aio er-maez ; ha serret e vo
an nor goude dezhañ mont er-maez. 13 Kinnig
a ri bemdez en holloskad d'an Aotrou un
oan-bloaz disi ; bep beure e ri ar brofadenn-se.
14 Kinnig a ri ouzhpenn-se, bep beure, en
profadenn d'an Aotrou, prof ur c'hwec'hvedenn
a efaad hag un drederenn a hinad eoul evit
glebiañ ar bleud, reoliadur peurbad. 15 Kinniget
e vo an oan, ar brofadenn hag an eoul bep beure
en holloskad peurbad.

16 Evel-henn e lavar an Aotrou Doue : Mar
gra ar priñs un donezon da unan eus e vibien
diwar e hêrezh, d'e vibien e vo, o ferc'henniezh
e vo dre hêrezh. 17 Hogen mar gra ar priñs da
unan eus e servijerien un donezon kemeret
diwar e hêrezh, e vo perc'hennet gant hemañ
betek bloavezh an dieubidigezh, ha goude-se
e tistroio d'ar priñs, ne vo nemet evit
perc'hennadurioù herezhel roet evel donezon d'e
vibien ma chomo dezho ar berc'henniezh
anezho. 18 Ne c'hello ar priñs kemer netra eus
domani ar bobl en ur dennañ diouti he
ferc'henniezh ; hogen dre gemer war e zomani
e-unan eo e roio ar priñs da hêrezh d'e vibien ;
evel-se ne vo diberc'hennet hini ebet eus tud
va fobl.

19 Va bleinañ a reas goude-se dre an antre
a zo war gostez an nor d'ar salioù eus ar Santual
miret d'ar veleien, ar re a-dal d'an hanternoz ;
hag eno, er penn, war-zu ar c'huzh-heol, e oa ul
lec'hiadenn. 20 Lavarout a reas din : Sed amañ al
lec'h ma poazho ennañ ar veleien aberzhad an
dic'haou hag an dibec'hadenn, ha ma poazhint
ar profoù, evit na vo lakaet netra da vont
er-maez dre al leur diavaez ha na vo ket
santelaet ar bobl. 21 Ha goude-se em lakaas da

vont er-maez dre al leur diavaez, hag e reas din
tremen e-kichen pevar c'hogn al leur, ha setu
ma oa ur porzh e pep kogn eus al leur.
22 Er pevar c'hogn eus al leur e oa eta leurioù
bihan, dezho daou-ugent ilinad a hed war
dregont a led ; o feder o devoa an hevelep
muzulioù. 23 Ur vur a oa en-dro dezho o feder
hag oaledoù a oa bet aozet ouzh diaz ar vur
tro-zro. 24 Hag e lavaras din : «Eno 'mañ fornioù
ar gegin evit servijerien an Ti da boazhat
aberzhoù ar bobl.»

47 Mammenn-dour an Templ.

1 Va degas a reas en-dro da zor an Ti, ha setu
ma strinke dour eus dindan treuzoù an Ti,
war-zu ar Reter, rak troet e oa talbenn an Ti
war-zu ar Reter. An dour a ziskenne eus dindan
kostez dehoù an Templ, e kreisteiz an aoter. 2 Ha
goude-se e lakaas ac'hanon da vont er-maez dre
zor an hanternoz, hag e reas din ober an dro dre
an diavaez, betek an nor diavaez a sell ouzh ar
Reter, ha setu ma rede an dour eus an tu dehoù
(tu ar c'hreisteiz). 3 Pellaat a reas an den war-zu
ar Reter gant ar gordenn-vuzuliañ en devoa en
e zorn, hag e vuzulias mil ilinad ; hag e reas din
treuziñ an dour, dour am boa betek va
daou-ufern. 4 Muzuliañ a reas c'hoazh mil ilinad,
va lakaat da dreuziñ an dour, ha dour am boa
betek va daoulin. Muzuliañ a reas mil c'hoazh :
va lakaat da dreuziñ an dour, ha dour am boa
betek va lounezhi. 5 Adarre e vuzulias mil : hag
e oa ur froud n'hellen ket treuziñ, rak savet e oa
an dour ken uhel ma ranked neuial ; ur froud
didreuzus e oa. 6 Hag e lavaras din : «Ha gwelet
ac'h eus, mab-den?» Va c'has a reas gantañ,
ha goude-se, va degas en-dro war ribl ar froud.
7 Pa zeuis en-dro, setu ma oa war ribloù ar froud
gwez stank-meurbet war an eil tu hag egile.
8 Hag e lavaras din : «An dour-se a ya da gaout
rann-vro ar Reter ; diskenn a ra er blaenenn
(an Araba) evit mont d'ar Mor, en dourioù
heugus, ma vo yac'haet an dourioù-se. 9 Kement
loen bev o fonnañ eno a vevo, e kement lec'h
ma tizho ar froud, pesked niverus-kenañ a vo
lec'h ma teuio an dour-se, rak yac'haat a ra, hag
ar vuhez en em zispak e kement lec'h ma'z a ar
froud. 10 Hag e c'hoarvezo m'en em zalc'ho
pesketaerien war e ribloù, adal Engadi betek
En-Eglaim : ul lec'h da stegnañ ar rouedoù e vo.
Ar pesked a vo eno, hervez o seurtoù,
niverus-kenañ, evel pesked ar Mor Bras.
11 Ar geunioù avat hag ar paludoù ne vint ket
yac'haet, lezet e vint d'an holen. 12 E-kichen ar
froud, war e ribloù, war an eil tu hag egile,
e kresko gwez-frouezh a bep seurt na weñvo ket
o deliadur na ne baouezo ket o frouezhioù : bep
miz e taolint frouezh nevez, rak o dourioù a zeu
eus ar Santual ; hag e servijo o frouezh da
vagadur hag o delioù da louzoù-pareañ.»

Harzoù ar vro.

13 Evel-henn e lavar an Aotrou Doue :
«Sed Ho lod ho po da hêrezh an eil re hag ar re
all, rak touet em eus, savet va dorn ganin, reiñ
ar vro mañ d'ho tadoù, ma tegouezhfe ganeoc'h
da hêrezh.

15 Sed amañ bevenn ar vro : Etrezek an
hanternoz, adal ar Mor Bras : war-zu Hetlon
betek antre Hamat, Sedada, 16 Berota, Sibraim,
hag a zo etre tolead Damask ha tolead Hamat,
Haser-Batikon hag a zo war vevenn an Haoran.
17 An harzoù a yelo eus ar Mor da Hasar-Einon,
tolead Damask o vezañ en hanternoz, evel
tolead Hamat. Setu evit tu an hanternoz.

18 Evit tu ar Sav-heol : etre an Haoran ha
Damask, etre Galaad ha Bro-Israel, eo ar
Yordan a servijo da harzoù betek Mor ar Reter
ha betek Tamar : setu aze evit tu ar Sav-heol.

19 Etrezek ar c'hreisteiz, adal Tamar betek
dourioù Meriba-Kadesh etrezek ar froud betek
ar Mor Bras. Evel-se evit tu ar c'hreisteiz.

20 Eus tu ar c'huzh-heol : ar Mor Bras a vo ar
vevenn betek a-dal da antre Hamat : sed aze tu
ar c'huzh-heol.

21 Lodennañ a reot ar vro kenetrezoc'h
hervez meuriadoù Israel. 22 Ober a reot ma vo
deoc'h da hêrezh, evel d'an estrenien a zo
o chom en ho touez hag o devo engehentet
bugale en ho metoù, rak ober a reot outo evel
ouzh tud eus ar vro e-mesk mibien Israel.
Ganeoc'h e tennint d'ar sord o hêrezh e-kreiz
meuriadoù Israel. 23 Er meuriad ma vo o chom,
eno eo e roiot d'an estren e lod-hêrezh, -diougan
an Aotrou Doue.»

48 Lodennadur ar Vro.

1 «Sed amañ anvioù ar meuriadoù : Eus penn
pellañ an hanternoz, war-zu Hetlon, etrezek
antre Hamat, Hasar-Einon, tolead Damask

o vezañ en hanternoz, war lez Hamat, eus
bevenn ar reter betek bevenn ar c'hornog :

Dan, ul lodenn.[2] War vevenn Dan, eus harz
ar reter betek harz ar c'hornog, Aser, ul lodenn.
[3] War vevenn Aser, eus harz ar reter betek harz
ar c'hornog, Neftali, ul lodenn. [4] War vevenn
Neftali, eus harz ar reter betek harz ar c'hornog,
Manase, ul lodenn. [5] War vevenn Manase, eus
harz ar reter betek harz ar c'hornog, Efraim, ul
lodenn. [6] War vevenn Efraim, eus harz ar reter
betek harz ar c'hornog, Rouben, ul lodenn. [7] War
vevenn Rouben, eus harz ar reter betek harz ar
c'hornog, Youda, ul lodenn. [8] War vevenn
Youda, eus harz ar reter betek harz ar c'hornog,
e vo al lodenn a virot a gostez, pemp mil ilinad
warn-ugent a ledander, gant un hirder heñvel
ouzh al lodennoù all eus harz ar reter betek harz
ar c'hornog : ar Santual a vo en he c'hreiz.

[9] Ar rann savet ha lakaet a gostez evit an
Aotrou a vo dezhi pemp mil ilinad warn-ugent
a hed ha dek mil ilinad a ledander. [10] D'ar
re-mañ, ar veleien, eo e vo al lodenn santel
miret : en hanternoz, pemp mil ilinad
warn-ugent ; er c'huzh-heol, ul ledander a zek
mil ilinad ; er sav-heol, dek mil ilinad
a ledander ; er c'hreisteiz, un hirder a bemp mil
ilinad warn-ugent ; e-kreiz e vo Santual an
Aotrou. [11] D'ar veleien sakret, mibien Sadok,
o deus miret va c'hemennadurezh ha n'o deus
ket diroudet, e-keit ha ma tiroude mibien Israel,
evel ma tiroude al levidi all, [12] dezho e vo ar
berc'henniezh war ur rann kemeret war lodenn
sakr ar vro, lodenn santel-meurbet, e-kichen
tachennad al levidi. [13] Al levidi o devo da
berc'henniezh un dachennad heñvel ouzh hini ar
veleien, pemp mil ilinad warn-ugent a hed ha
dek mil a ledander ; evel-se en holl e vo pemp
mil ilinad warn-ugent a hed, hag ugent mil
ilinad a ledander. [14] Netra eus kement-se n'hello
bezañ na gwerzhet nag eskemmet, n'hello ket
ken an dachennad-se tremen da reoù all,
rak unan gouestlet-sakr d'an Aotrou ez eo.

[15] Evit ar pemp mil ilinad a ledander a chom
diwar ar pemp mil ilinad warn-ugent, e vo
diouto ur gorread boutin evit Kêr, tiez ha
douaroù digor, e-kreiz e vo Kêr. [16] Sed amañ he
muzulioù : war an hanternoz, pevar mil pemp
kant a ilinadoù ; war ar c'hreisteiz, pevar mil
pemp kant a ilinadoù ; war ar reter, pevar mil
pemp kant ; war ar c'huzh-heol, pevar mil pemp
kant. [17] Ur bannlev he devo Kêr : war an
hanternoz, daou c'hant hanter-kant a ilinadoù ;
war ar c'hreisteiz, daou c'hant hanter-kant ; war
ar reter, daou c'hant hanter-kant ; war ar
c'hornog, daou c'hant hanter-kant. [18] Ar pezh
a chomo war an hirder, a-hed al lodenn sakr
miret, da lavarout eo dek mil ilinad er sav-heol
ha dek mil er c'huzh-heol, gant ar pezh a vo
tennet dioutañ, a servijo evit bevañs ar re
a labouro e Kêr. [19] Ar re a labouro e Kêr, tud
kemeret eus holl veuriadoù Israel, a c'hounezo
an dachennad-se. [20] Al lodenn miret he devo en
he fezh pemp mil warn-ugent a ilinadoù war
bemp mil warn-ugent ; hag ur c'hard eus al
lodenn sakr a vo lakaet ganeoc'h a gostez evit
bezañ domani Kêr. [21] Ar pezh a chom a vo d'ar
priñs, war an eil tu hag egile eus al lodenn sakr
miret hag eus domani Kêr, o vont gant linenn ar
pemp mil warn-ugent a ilinadoù, eus harz ar
reter er sav-heol betek harz ar c'hornog er
c'huzh-heol, evel ma 'z eus bet graet evit al
lodennoù all ; e-kreiz al lodenn sakr e vo ar
Santual. [22] Adal domani al levidi ha domani Kêr
a zo e-kreiz ar pezh en devo ar priñs. Etre harz
Youda hag harz Benyamin, d'ar priñs e vezo.

[23] Hag evit nemorant ar meuriadoù :

Adal ar reter betek ar Mor, evit Benyamin, ul
lodenn.
[24] Hag ouzh harz Benyamin,
eus ar reter betek ar Mor, Simeon, ul lodenn.
[25] Hag ouzh harz Simeon,
eus ar reter betek ar Mor, Isac'har, ul lodenn.
[26] Hag ouzh harz Isac'har,
eus ar reter betek ar Mor, Zevouloun, ul lodenn.
[27] Hag ouzh harz Zevouloun,
eus ar reter betek ar Mor, Gad, ul lodenn.
[28] Hag ouzh harz Gad, war-zu an Negev ouzh ar
c'hreisteiz, e vo un harz adal Tamar da zoureier
Meriba-Kadesh betek ar froud war-zu ar Mor
Bras.

[29] Setu ar vro a roiot dre ar sord en hêrezh da
veuriadoù Israel, sed o lodennoù, -diougan an
Aotrou Doue.

[30] Ha setu difourkoù ar Gêr :
Ouzh tu an hanternoz,
pevar mil pemp kant a ilinadoù,
[31] ha dorojoù ar Gêr a vo war anvioù
meuriadoù Israel :

teir dor ouzh an hanternoz :
dor Rouben, unan, dor Youda, unan,
dor Levi, unan.

32 Ouzh tu ar reter, pevar mil pemp kant
a ilinadoù, ha teir dor : dor Yozef, unan,
dor Benyamin, unan, dor Dan, unan.

33 Ouzh tu ar c'hreisteiz,
pevar mil pemp kant a ilinadoù,
ha teir dor : dor Simeon, unan,
dor Isac'har, unan, dor Zevouloun, unan.

34 Ouzh tu ar c'hornog,
pevar mil pemp kant a ilinadoù,
ha teir dor : dor Gad, unan,
dor Aser, unan, dor Neftali, unan.

35 An dro he devo triwec'h mil ilinad.

Anv ar Gêr, adalek hiziv :
"An-Aotrou-enni."»

Diougan Daniel

1 Daniel hag e geneiled.

1 En trede bloavezh eus ren Yoac'hin war
Bro-Youda, e teuas Nabuc'hodonosor, roue
Babilon, a-enep Jeruzalem hag e lakaas ar seziz
warni. 2 Doue a lakaas etre e zaouarn Yoac'hin,
roue Youda, ha darn eus listri Ti-Doue, hag
e kasas anezho gantañ da vro Sennaar, da Di
e zoueed hag o lakaat a reas e sal Teñzor
e zoueed.

3 Hag e lavaras ar roue da Ashpenaz, mestr
e Eunuked, dibab e-touez an Israeliz a ouenn
rouaned pe eus an noblañs, 4 paotred yaouank
disi, mistr, donezonet war bep furnez ha desket,
speredek ha barrek d'en em zerc'hel e palez ar
roue, ha kelenn dezho skritur ha yezh ar
Galdeiz. 5 Hag e tivizas ar roue e vefe roet
dezho bemdez o lod eus meuzioù ar roue ha
gwin eus an hini a eve ; kenteliet e vefent
evel-se e-pad tri bloaz, ha goude-se en em
zalc'hfent e servij ar roue. 6 E-touez ar re
yaouank-se e oa hiniennoù eus mibien Youda :
Daniel, Hanania, Misael hag Azaria. 7 Nemet
e roas mestr an Eunuked anvioù all dezho : eus
Daniel, e reas Beltshasar ; eus Hanania,
Sadrak ; eus Misael, Mesak ; eus Azaria,
Abednego.

8 Hogen divizet en devoa Daniel en e galon
n'en em saotrfe ket gant boued ar roue na gant
ar gwin diwar e daol ; hag e c'houlennas digant
mestr an Eunuked, aotre da chom hep en em
saotrañ. 9 Doue a lakaas Daniel da vezañ
erru-mat gant mestr an Eunuked. 10 Respont
a reas evelkent mestr an Eunuked da Zaniel : "
Aon am eus ouzh ar roue va Aotrou ! Eñ eo en
deus divizet petra ho pefe da zebriñ ha da evañ ;
ha ma wel falloc'h-tres warnoc'h eget war ar
yaouankizoù kenoad ganeoc'h, e lakaot va fenn
e riskl dirak ar roue !" 11 Daniel neuze a lavaras
d'ar gward hag en devoa mestr an Eunuked
karget eus Daniel, Hanania, Misael hag Azaria :
12 " Gra un taol-esa gant da servijerien ! E-pad
dek devezh, ro dimp legumaj da zebriñ ha dour
da evañ, 13 hag e weli ar penn a vo ouzhimp ha
pennoù ar re yaouank a zebr eus boued ar roue,
ha diouzh ma weli, e ri e-keñver da servijerien.

" [14] Asantiñ a reas hemañ d'o goulenn, hag e reas un aprou e-pad dek devezh.

[15] Hag a-benn an dek devezh e voe anat e oant gwelloc'h- fesonet ha lartoc'h eget hini ebet eus ar re yaouank a zebre eus meuzioù ar roue ; [16] hag hiviziken, ar gward a denne kuit o fred hag ar gwin o devoa da evañ, evit reiñ dezho legumaj. [17] Hag ar yaouankizoù-mañ, o-fevar, e roe Doue dezho gouiziegezh ha skiant war bep skritur ha bep furnez. Eñ, Daniel, a intente ster ar gweledigezhioù hag an hunvreoù a bep seurt.

[18] Deuet an termen lakaet gant ar roue evit ma vefent degaset dirazañ, e voent degaset gant mestr an Eunuked dirak Nabuc'hodonosor ; [19] hag e komzas ar roue outo. Anezho holl ne voe kavet hini ebet par da Zaniel, Hanania, Misael hag Azaria. Kemeret e voent enta e servij ar roue. [20] War gement a rekete furnez ha poell, pa rae ar roue goulenn outo, en o c'have dek gwezh trec'h da holl urisinourien hag hudourien e rouantelezh. [21] Hag e chomas Daniel eno betek bloavezh kentañ ar roue Kirus.

2 Un huñvre da drefuiñ ar roue.

[1] En eil bloavezh eus ren Nabuc'hodonosor, e teuas dezhañ hunvreoù ; ha nec'het e voe e spered ken ne oa ken evit kousket ; [2] hag e lakaas ar roue gervel urisined, hudourien, sorserien; Kaldeiz evit displegañ d'ar roue petra 'oa e hunvreoù. Pa voe degouezhet ar re-mañ, hag i en o sav dirak ar roue, [3] e lavaras ar roue dezho : «Un hunvre a zo deuet din, hag ez eo nec'het va spered o klask gwelout sklaer en hunvre-se.» [4] Hag e lavaras ar Galdeiz d'ar roue :

«O Roue ! buhez dit da viken ! Lavar da hunvre d'az servijerien, hag an disklêriadur anezhañ, ni en displego.» [5] Met ar roue a respontas d'ar Galdeiz : «Hemañ, emezañ, eo an diviz am eus graet Ma ne roit ket din da c'houzout peseurt hunvre am eus graet, hag an displegadur anezhañ, e vezot dispennet a dammoù hag ho tiez lakaet da vezañ teil ; [6] Ma tisklêriit din, avat, va hunvre hag an displegadur anezhañ, neuze ho po diganin donezonoù ha goproù hag enorioù bras ! Roit din enta sklêrijenn war va hunvre, hag an displegadur anezhañ !» [7] Respont a rejont evit an eil gwezh : «Ra lavaro ar roue, emezo, e hunvre d'e servijerien, ha ni a roio an displegadur anezhañ !» [8] Respont a reas ar roue : «Gwelout mat a ran emaoc'h o klask gounit amzer, dre ma welit petra am eus divizet... [9] Ac'hanta ! ma ne zisklêriit ket va hunvre din sklaer ha fraez, ne vo nemet ur setañs evidoc'h ! En em glevet oc'h da gontañ din traoù gaouiat ha diwir, gant ar soñj e kemmo an traoù gant an amzer... Lavarit din va hunvre ! Ha me a ouezo e c'hellit ivez disklêriañ din e ster !»

[10] Respont a reas ar Galdeiz d'ar roue : «N'eus ket un den war an douar, emezo, gouest da zisklêriañ ar pezh a c'houlenn ar roue ! Gant se n'eus roue ebet, daoust pegen bras ha galloudek e vefe, en defe goulennet biskoazh kemend-all digant urisinour pe hudour pe kaldead ! [11] Re ziaes eo ar pezh a c'houlenn ar roue ! N'eus den ebet gouest da zisklêriañ kement-se d'ar roue, nemet an doueed o-unan a vefe... met ar re-se n'emaint ket o chom e-touez an dud.»

[12] Gant kement-se ez eas ar roue e-maez anezhañ e-unan hag e fuloras ruz, hag e roas urzh da lazhañ holl furien Babilon. [13] Embannet e voe an dekred e oa holl furien Babilon da vezañ lazhet. Ha kerc'het e voe Daniel hag e geneiled evit bezañ lazhet. [14] Hogen Daniel a gomzas gant poell ha furnez ouzh Arioc'h, ofisour gwarded ar roue, a oa bet karget da lazhañ furien Babilon. [15] Disklêriañ a reas da Arioc'h, ofisour ar roue : «Perak en deus douget ar roue un dekred ken garv?» Neuze Arioc'h a zisklêrias an afer da Zaniel.

[16] Daniel a yeas da gaout ar roue, da c'houlenn digantañ un tamm dale, da c'hallout reiñ an displegadur d'ar roue. [17] Neuze e tistroas Daniel d'ar gêr, da gas ar c'heloù d'e geneiled Hanania, Misael hag Azaria, [18] ha d'o lakaat da c'houlenn gras Doue an Neñv diwar-benn an dra guzh-se, evit na vefe ket lakaet d'ar marv Daniel hag e geneiled da heul furien all Babilon. [19] Neuze dre ur weledigezh en noz, e voe dizoloet ar sekred da Zaniel, hag e trugarekaas Daniel Doue an Neñv, [20] en ur lavarout :

«Ra vo benniget anv Doue a-holl-viskoazh da virviken !
Rak Dezhañ eo ar Furnez hag ar Galloud !

21 Eñ eo a laka da gompren ar c'houlzioù hag an amzerioù,
a ziskar ar rouaned hag a sav en-dro reoù all,
a ro furnez d'ar re fur,
ha gouiziegezh d'ar re a zo gouest da gompren :

22 Eñ eo a zizolo an traoù don ha kuzh,
a anav kement a zo en deñvalijenn,
rak gantañ emañ ar sklêrijenn o chom.

23 Deoc'h-hu, Doue va zadoù-kozh,
e tougan rentan trugarez ha meuleudi,
pa hoc'h eus roet din furnez ha galloud,
Hol lakaet hoc'h eus da anavezout ar pezh
a c'houlennemp en ur zisklêriañ dimp.»

24 War-se, ez eas Daniel da gaout Arioc'h,
a oa, a-berzh ar roue, karget da lakaat furien
Babilon d'ar marv, hag e lavaras dezhañ :
«Na laka ket d'ar marv furien Babilon ! kas
ac'hanon dirak ar roue, hag an displegadur
a roin d'ar roue.» 25 Arioc'h neuze, pres warnañ,
a gasas Daniel dirak ar roue, en ur lavarout :
«Kavet em eus, emezañ, e-touez harluidi
Youda, un den hag a roio an displegadur d'ar
roue.» 26 Hag e respontas ar roue da Zaniel a oa
bet anvet Beltshasar : «Ha gouest e vefes-te da
reiñ din da c'houzout peseurt hunvre am eus
graet ha petra eo ar ster anezhañ?» 27 Respont
a reas Daniel d'ar roue : «Ar sekred emañ ar
roue o c'houlenn displegañ, n'eo ket ar furien,
nag an urisined, nag an hudourien, nag ar vajed
a c'hellfe en dizoleiñ d'ar roue. 28 Met un Doue
a zo en Neñv hag a zizolo an traoù kuzh. Eñ eo
en deus roet da c'houzout d'ar roue
Nabuc'hodonosor petra a c'hoarvezo goude an
deizioù-mañ : Da hunvre, ha gweledigezhioù da
benn war da wele, setu int amañ :

29 Edos-te, o Roue ! o prederiañ evel-henn
war da wele : daoust ha petra 'c'hoarvezo en
amzer da zont? Hag an Hini a zizolo an traoù
kuzh en deus roet dit da c'houzout petra
a c'hoarvezo. 30 Evidon-me avat, n'eo ket dre ma
vefe ennon ur furnez dreist da furnez kement
den a vev war an douar, ez eo bet dizoloet din
ar sekred ; met evit ma vo roet da c'houzout d'ar
roue an displegadur, ha ma anavezi prederioù
da galon.

31 Te, o roue, a oa o sellout, ha setu un
delwenn, hag hi uhel ! bras-divent e oa, ha
dreist-par e oa ar sked anezhi ! En he sav edo
dirazout, spontus da welout. 32 Ar skeudenn-se
a oa he fenn en aour peurc'hlan ; he bruched
hag he divrec'h, en arc'hant ; he c'hof hag he
divorzhed, en arem ; 33 he divhar, en houarn ; he
zreid, ul lod en houarn hag ul lod e pri.
34 O sellout e oas...ken e tistagas ur maen, hep
bezañ taolet gant dorn ebet, hag a skoas ouzh ar
skeudenn, ouzh he zreid houarn ha pri,
hag o bruzunas ! 35 Bruzunet e voe neuze war un
dro : houarn, pri, arem, arc'hant hag aour. Hag
evel pell war al leur en hañv, e voent skubet
kuit gant an avel : roud ebet ne vanas anezho.
Ar maen avat en doa stoket ouzh ar skeudenn
a zeuas da vezañ ur menez bras, a voe leuniet
an douar gantañ.

36 Setu an hunvre. Hag an displegadur
anezhañ a lavarimp dirak ar Roue !
37 Te, o Roue ! a zo roue ar rouaned : Doue an
Neñv en deus roet dit rouantelezh, nerzh, beli,
brud. 38 Ha kement tachenn-douar m'emañ enni
o chom bugale an dud, loened gouez, pe evned
an oabl, en deus lakaet etre da zaouarn, ha graet
ac'hanout ar mestr warno holl. Te eo ar penn
aour ! 39 War da lerc'h avat, e savo ur
rouantelezh all, disteroc'h eget da hini. Ha
goude c'hoazh, un deirvet rouantelezh, a vo en
arem hag a vestronio war ar bed a-bezh.
40 Ar bedervet rouantelezh a vo kalet evel
houarn : evel an houarn a vruzun hag a zrailh
pep tra ; hag evel an houarn hag a flastr hag
a zrailh pep tra, e vruzuno, e flastro an holl.
41 Hag ar pezh a'c'h eus gwelet treid ha
bizied-treid hanter en houarn, hanter e pri-pod,
ar rouantelezh-se a vo dizunvan. Dalc'h an
houarn a vo enni ; met, evel an houarn ac'h eus
gwelet mesket gant pri-raz, 42 met bizied he
zreid a vo darn anezho houarn ha darn all a vo
pri, lod eus ar rouantelezh a vo kreñv ha lod
a vo bresk. 43 Gwelet ec'h eus houarn
mesk-ha-mesk gant pri-raz, rak dimezioù a vo
hag a vesko al lodennoù : met ne vo ket peget
an eil lodenn ouzh eben, ken gwir ha ne c'heller
ket pegañ houarn ouzh pri. 44 En amzer ar
rouaned-se e savo Doue ur rouantelezh ha na vo
biken diskaret, na lakaet da vont gant pobl all
ebet. Dispenn ha distrujañ a ray-hi an holl
rouantelezhioù : hi avat a bado da viken :
45 Heñvel ouzh ar maen ac'h eus gwelet
o tistagañ diouzh ar menez hep bezañ taolet
gant un dorn, hag en deus drailhet an houarn, an

arem, ar pri, an arc'hant hag an aour. Setu m'en
deus roet an Doue Meur da c'houzout d'ar roue
petra a c'hoarvezo en amzer da zont ! gwirion
eo an hunvre, ha feal an displegadur anezhañ !»

46 Ar roue neuze en em daolas war
e c'henou ; dirak Daniel e stouas, hag
e c'hourc'hemennas kinnig dezhañ profoù ha
porfumoù. 47 Hag e respontas ar roue da Zaniel :
«Gwir ha gwir mat eo ho toue hag a zo doue an
doueed ha mestr ar rouaned, ha diskulier an
traoù kuzh, peogwir hoc'h eus gallet dirouestlañ
ar gudenn-se !» 48 Hag ar roue a savas Daniel
d'ur garg uheloc'h : e-leizh a zonezonoù kaer
a roas dezhañ ; e lakaat a reas da c'houarnour
war holl rann-vro Babilon, ha da uhelañ mestr
war holl Furien Babilon. 49 Daniel avat
a c'houlennas digant ar roue lakaat e penn
mererezh rann-vro Babilon, Sadrak, Mesak hag
Abednego; hag eñ, Daniel, a oa maodiern bras
ouzh dor ar roue.

3 An tri baotr er furnez.

1 Ar roue Nabuc'hodonosor a reas ur
skeudenn aour, tri-ugent ilinad uhelder dezhi,
ha c'hwec'h ilinad ledander. E kompezenn
Doura, e rann-vro Babilon, e savas ar
skeudenn-se. 2 Neuze e kasas ar roue
Nabuc'hodonosor kannaded evit bodañ ar
satraped, ar brefeded ha gouarnourien, ar
guzulierien, an deñzorerien, al lezennourien, ar
varnerien hag holl gargidi ar rann-vro, a-benn
gouel dedi ar skeudenn savet gant ar roue
Nabuc'hodonosor, 3 En em vodañ a reas enta ar
satraped, prefeded, gouarnourien, barnerien, ha
kement den a oa e karg ar rann-vro, evit dedi ar
skeudenn savet gant ar roue Nabuc'hodonosor.

4 Hag un harod a huchas a bouez e benn :
«Selaouit mat an urzh-mañ, tudoù a bep bro hag
a bep yezh ! 5 Kerkent ha ma klevot son ar
c'horn-boud, ar fleüt, ar gitar, ar biniou, al
lourenn, ar vombard ha kement benveg-son
a zo, ho po da stouiñ raktal war ho taoulin da
adoriñ ar skeudenn aour savet gant ar roue
Nabuc'hodonosor ! 6 Ha nep piv bennak na
stouo ket ha n'he azeulo ket, hennezh a vo
stlapet raktal e-kreiz ur forniad tan-berv !»
7 Ha setu, kerkent ha ma klevas an holl dud,
a bep bro, son ar c'horn-boud, ar fleüt, ar gitar,
ar biniou, al lourenn, ar vombard, ha kement
benveg-son a oa, e stoujont holl, kozh
ha yaouank, da azeuliñ ar skeudenn aour savet
gant ar roue Nabuc'hodonosor.

8 Prestik avat e teuas Kaldeiz da damall ar
Yuzevien. 9 Hag en em lakaat da gomz,
e lavarjont d'ar roue Nabuc'hodonosor :
«O roue : buhez dit da viken ! 10 Te, o roue, ac 'h
eus roet an urzh da gement den a glevje son ar
c'horn-boud, ar fleüt, ar gitar, ar biniou, al
lourenn, ar vombard, ha kement benveg-son
a zo, da stouiñ d'an daoulin evit azeuliñ ar
skeudenn aour, 11 ha nep piv bennak na stoufe
ket d'an daoulin d'hec'h azeuliñ a vefe stlapet
e-kreiz ur forniad tan-berv ! 12 Ac'hanta ! tud zo
eus ar Yuzevien, ar re lakaet ganit war aferioù
rann-vro Babilon, Sadrak, Mesak hag
Abednego, ar re-se n'o deus ket dalc'het kont
ac'hanout, o Roue ! Da zoueed, ne servijont ket
anezho, hag ar skeudenn aour savet ganit, ne
stouont ket dirazi !»

13 Neuze Nabuc'hodonosor, droug bras
ennañ, a lavaras degas dirazañ Sadrak, Mesak
hag Abednego ; hag e voe degaset ar re-mañ
dirak ar roue. 14 Ha Nabuc'hodonosor da
lavarout dezho : «Hag-eñ eo gwir, Sadrak,
Mesak hag Abednego, na fell ket deoc'h
servijout va doueed nag azeuliñ ar skeudenn
aour am eus savet? 15 Ha prest ez oc'h bremañ,
raktal pa glevot son ar c'horn-boud, ar fleüt, ar
gitar, ar biniou, al lourenn, ar vombard, ha
kement benveg-son a zo, da stouiñ d'an daoulin
evit azeuliñ ar skeudenn am eus savet? Ha ma
ne stouit ket, e viot taolet kerkent e-kreiz ar
forniad tan-berv ! Ha daoust petore doue ho
saveteio a-dre va daouarn?»

16 Respont a reas Sadrak, Mesak hag
Abednego en ur lavarout d'ar roue
Nabuc'hodonosor : «N'hon eus ezhomm ebet,
emezo, da respont dit war gement-se. 17 Mar en
deus an Doue a servijomp, galloud d'hor
saveteiñ eus ar forniad tan-berv, hag a-dre da
zaouarn, o Roue, sur-mat e ray ! 18 Ha ma ne
rafe ket, bez sur mat, o Roue, ne servijimp ket
da zoueed, nag ar skeudenn aour ac'h eus savet,
ne stouimp ket d'an daoulin dirazi !»

19 Neuze e voe Nabuc'hodonosor fuloret-ruz,
neuz e zremm a gemmas e-keñver Sadrak,
Mesak hag Abednego. En em lakaat a reas da
gomz evit gourc'hemenn tommañ ar forn seizh

gwezh muioc'h eget na oad boas d'en ober,
[20] ha d'ar soudarded kreñvañ a oa, e roas
e c'hourc'hemenn da eren Sadrak, Mesak hag
Abednego, hag o zeurel er forniad tan-berv.
[21] Ereet e voe neuze ar baotred-mañ, bragoù,
toneg, tog, dilhad hag all, ha stlapet e-kreiz ar
forniad tan-berv [22] Ha war-se e oa ken strizh
urzh ar roue, ha ken kriz gwrez ar forn, ma voe
lazhet gant an tan-flamm ar soudarded a oa
o kas Sadrak, Mesak hag Abednego. [23] An tri
faotr avat, Sadrak, Mesak hag Abednego, hag-i
ereet, a oa kouezhet e-kreiz forniad an
tan-berv...

(gresianeg : ar pennadoù-mañ a zo da lakaat goude 3,23 eus an destenn arameek a-vremañ)

Kanenn Azaria er forniad-tan.

[24] Hag e kerzhent e-kreiz an tan-flamm en ur
veuliñ Doue ha lavarout bennozh d'an Aotrou.
[25] Azaria, en e sav, a bede evel-henn : en ur
zigeriñ e c'henoù e-kreiz an tan e lavare :

[26] Benniget oc'h, Aotrou ! Doue hon tadoù,
ha meulus ha klodus hoc'h anv da virviken !

[27] Dre ma 'z oc'h reizh e kement hoc'h eus graet
dimp,
leal ma'z eo hoc'h holl oberoù,
hag eeun hoc'h hentoù,
ha gwirion ho parnedigezhioù !

[28] Setañsoù reizh hoc'h eus douget e kement
hoc'h eus degaset warnomp
ha war Gêr santel hon Tadoù, Jeruzalem !
Rak en askont d'hor pec'hedoù hoc'h eus graet
dimp evel-se
hervez ar gwir hag ar reizhded.

[29] Ya, pec'het hon eus ha graet an droug,
o pellaat diouzhoc'h.
Ya, pec'het bras hon eus e pep tra,
ha gourc'hemennoù ho Lezenn n'hon eus ket
selaouet.

[30] N'hon eus ket heuliet anezho :
n'hon eus ket sevenet ar pezh a oa dimp
gourc'hemennet
evit ma c'hoarvezfe ar mad ganimp.

[31] Ya, kement hoc'h eus degaset warnomp,
kement hoc'h eus graet dimp,
eo gant setañs reizh hoc'h eus en graet.

[32] Etre daouarn hon enebourien hoc'h eus hon
distaolet,
tud dilezenn, ar re washañ eus an dud dizoue !
d'ur roue direizh, fallañ ma 'z eus war an
douar !

[33] Ha bremañ n'omp ken evit digeriñ hor genou,
gant ar vezh hag an dizenor a zo degouezhet
war ho servijerien hag ar re hoc'h ador.

[34] O ! n'hon roit ket dezho da viken,
en abeg d'hoc'h Anv !
Na zistaolit ket hoc'h Emglev !

[35] Na zistroit ket ho krad vat diouzhimp,
dre garantez evit Abraham ho kariad,
Izaak ho servijer hag Israel ho ten santel.

[36] hoc'h eus grataet dezho lakaat o bugale
da vezañ ken niverus ha stered an neñv
hag ar greunennoù traezh a zo war aodoù ar
mor !

[37] Hogen, setu ni, Aotrou !
Digresket muioc'h eget nep broad ;
setu ni izelaet dre ar bed a-bezh en deiz-hiziv,
en askont d'hon pec'hedoù.

[38] N'eus ken en amzer vremañ, na Rener, na
Diouganer na Priñs,
nag holloskad, nag aberzh, na prof nag ezañs,
na lec'h da ginnig deoc'h frouezhioù kentañ an
eost
ha kavout gras dirazoc'h.

[39] Met en abeg d'hon ene reuzeudik ha d'hon
spered izelek,
hon degemerit evel pa zeufemp
gant holloskadoù meot ha tirvi,
ha gant oaned lart a viliadoù !

[40] Ra vo evel-se hon aberzh dirazoc'h hiziv,
ha gras dimp d'hoc'h heuliañ a greiz kalon,
rak n'eus ket a zismegañs
evit ar re emañ ennoc'h o fiziañs !

[41] Bremañ, gant holl nerzh hon c'halon,
e fell dimp hoc'h heuliañ, doujañ deoc'h.
ha klask ho tremm ;
n'hol lezit ket dindan ar vezh.

[42] Met grit en hon c'heñver hervez ho madelezh,
hag hervez braster ho trugarez !

[43] Hon dieubit, hervez hoc'h oberoù burzhudus ;
ha dougit klod d'hoc'h anv !

Aotrou, [44] ra vezo dismegañset ar re holl
a ra droug d'ho servijerien !
goloet a vezh, diframmet diganto pep galloud
ha mestroniezh,
bruzunet o nerzh.

[45] Ra ouezint ez oc'h c'hwi Doue, an Aotrou
nemetañ,
an hini klodus dre ar bed a-bezh !

[46] Evelato, servijerien ar roue, hag o devoa o zaolet er forn, ne baouezent ket da voueta an tan gant naft, peg, stoup ha keuneud, [47] ken e save ar flamm nav ilinad ha daou-ugent a-us d'ar forn, [48] hag oc'h en em astenn, e têvas homañ ar Galdeiz a gavas en-dro d'ar forn. [49] Hogen Ael an Aotrou a ziskennas er forn e-tal Azaria hag e gompagnuned, hag a bellaas diouto ar flamm-tan etrezek an diavaez, [50] ha war ar baotred e c'houezhas, e-kreiz ar forniad, evel un aezenn hag ur freskter a c'hlizh, hag evel-se ne stokas ket an tan outo, ha ne reas dezho na poan na diaezamant.

[51] Ha neuze o-zri evel a-unvouezh en em lakaas da ganañ meuleudi, klod ha bennozh da Zoue er forniad-tan en ur lavarout :

[52] Benniget oc'h, Aotrou, Doue hon Tadoù,
ha meulus ha dreistenorus da virviken !
Benniget hoc'h anv a glod, hoc'h anv santel,
ha meulus ha dreistenorus da virviken !

[53] Benniget oc'h e templ ho klod santel,
ha kanmeulus ha klodus-holl da virviken !
[54] Benniget oc'h war ho tron a roue,
ha kanmeulus ha dreistenorus da virviken !

[55] Benniget oc'h-c'hwi hag a sell e don an islonk,

c'hwi azezet war ar gerubined,
ha meulus ha dreistenorus da virviken !
[56] Benniget oc'h e stabilded an neñv,
ha kanmeulus ha klodus-holl da virviken !

[57] C'hwi, holl oberoù an Aotrou, lavarit bennozh
d'an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !
[58] C'hwi, Aeled an Aotrou, lavarit bennozh d'an
Aotrou :
dezhañ kan ha klod da virviken !

[59] Neñvoù, bennigit an Aotrou :
dezhañ kan ha klod da virviken !
[60] C'hwi, an holl zoureier a zo a-us d'an oabloù,
dezhañ kan ha klod da virviken !
[61] C'hwi holl, ar galloudoù, bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !

[62] Heol ha loar, bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !
[63] Astroù an neñvoù, bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !
[64] C'hwi holl, glav ha glizh, bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !

[65] C'hwi, an holl avelioù, bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !
[66] Tan ha gwrez, bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !
[67] Yenijenn ha frim, bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !

[68] Glizh ha riell, bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !
[69] Rev ha yenijenn, bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !
[70] Skorn hag erc'h, bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !

[71] Nozvezhioù ha devezhioù, bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !
[72] Golioù ha teñvalderioù, bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken :
[73] Luc'hed ha koumoul, bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !

[74] An douar da lavarout bennozh d'an Aotrou !
dezhañ kan ha klod da virviken !

[75] Menezioù ha torgennoù, bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !
[76] Kement a ziwan war an douar, bennigit an
Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !
[77] C'hwi, ar mammennoù, bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !

[78] Morioù ha stêrioù, bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !
[79] Balumed ha kement a fiñv en dourioù,
bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !
[80] Holl evned an neñv, bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !
[81] Holl loened hag anevaled, bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !

[82] C'hwi, bugale an dud, bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !

83 O ! Israel, lavar bennozh d'an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !
84 Beleien an Aotrou, bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !
85 Servijerien an Aotrou, bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !

86 Speredoù hag eneoù an dud reizh, bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !
87 Tud santel hag izel a galon, bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !
88 Hanania, Azaria, Misael, bennigit an Aotrou,
dezhañ kan ha klod da virviken !

hor salvet en deus eus ar marv,
hon diframmet eus kraban an Ankoù,
hag hon diwallet eus an tan.

89 Trugarekait an Aotrou en abeg d'e vadelezh,
dre ma'z eo peurbadel e trugarez.

90 C'hwi holl, doujerien an Aotrou,
lavarit bennozh da Zoue an doueed
dezhañ kan ha klod
dre ma'z eo peurbadel e drugarez !

91 (24) Neuze ar roue Nabuc'hodonosor, spouronet, a savas en e sav a daol-trumm, hag e lavaras d'e guzulierien : «Daoust ha n'hon eus ket taolet e-kreiz an tan tri faotr, hag i ereet?» Respont a rejont, o lavarout d'ar roue : 92 (25) «Eo, sur mat, o roue !» Hag e lavaras : «Petra zo, pa welan-me pevar, hag i dishual, o kerzhout dre greiz an tan, hep droug ebet, hag ar pevarvet hañval ouzh ur mab d'an doueed?» 93 (26) Tostaat a reas neuze Nabuc'hodonosor ouzh dor forn an tan, hag oc'h en em lakaat da gomz e lavaras : «Sadrak, Mesak hag Abednego ! servijerien an Doue uhel-meurbet ! deuit e-maez, deuit !» Ha neuze e teuas Sadrak, Mesak hag Abednego e-maez eus kreiz an tan.

94 (27) Ar satraped, ar brefeded, gouarnourien ha kuzulierien ar roue, o vezañ en em vodet, a welas n'en doa bet an tan evit ar baotred-se, galloud ebet war o c'horfoù; rak blevenn ebet eus o fennoù ne oa bet rostet, nag o bragoù suilhet, na c'hwez an dêvet zoken warno. 95 (28) Hag oc'h en em lakaat da gomz, e lavaras Nabuc'hodonosor : «Ra vo benniget Doue Sadrak, Mesak hag Abednego, pa en deus kaset e Ael da saveteiñ e servijerien hag o doa lakaet ennañ o fiziañs, en ur derriñ gourc'hemenn ar roue, ha kinniget d'ar boan o c'horfoù kentoc'h eget servijout nag azeuliñ un doue estr eget o Doue ! 96 (29) Hag an urzh-mañ a roan-me bremañ da gement den, a nep pro hag a nep yezh, ne vern pehini, a rafe goap ouzh Doue Sadrak, Mesak hag Abednego, hennezh a vo dispennet a dammoù, ha degaset e di da vezañ teil, peogwir n'eus doue all ebet en divije galloud da salviñ evel ma salv !» 97 (30) Hag ar roue a roas madelezhioù e-leizh da Sadrak, Mesak hag Abednego e rann-vro Babilon.

98 (31) " A-berzh ar roue Nabuc'hodonosor da gement pobl a gement bro hag a gement yezh a zo war ar bed-mañ ! peoc'h deoc'h, ha peoc'h bras ! 99 (32) An arouezioù hag ar burzhudoù en deus graet evidon an Doue uhel-meurbet eo bet plijet din o brudañ :

100 (33) «Arouezioù ken bras !
Burzhudoù ken galloudus !
Peurbad eo e rouantelezh,
a rummad da rummad e vestroniezh !»

4 Huñvre ar wezenn-veur.

1 Me, Nabuc'hodonosor, p'edon sioul er gêr, em palez, e-kreiz va brud, 2 am boe un hunvre ma voen spontet gantañ. Prederioù a zeue din war va gwele, hag an traoù a welen em penn, e oan nec'het ganto. 3 Hag e rois an urzh da zegas dirazon holl Furien Babilon evit disklêriañ din an displeg eus an hunvre. 4 Pignat a reas neuze an urisined, hudourien, Kaldeiz, astrourien, hag e kontis-me va hunvre dirazo. Met an displeg anezhañ, ne voe hini evit en reiñ din da c'houzout. 5 D'an diwezhañ e teuas davedon Daniel, a reer anezhañ Beltshasar, hervez anv va Doue-me - hag emañ ennañ spered an doueed sakr ; hag e kontis an hunvre dezhañ – 6 "Beltshasar, emezon, te hag a zo e penn an urisined, a zo ennout, en gouzout a ran, spered an doueed sakr, ha n'eus evidout kudenn ebet a gement a ve re ziaes, sed amañ petra am eus gwelet em spered p'edon war va gwele :

7 Gwelout a raen ur wezenn e-kreiz an douar,
hag hi uhel-meurbet.
8 Kresket ar wezenn, e tizhas he fenn betek an neñv,
ma veze gwelet betek penn-pellañ ar bed.

[9] Druz-meurbet e oa he delioù, fonnus he frouezh,
ha magadurezh a oa enni evit an holl.
Dindani e klaske loened ar maezioù goudor,
hag en he barroù e klude evned an oabl.
Enni e kave pep loen magadurezh.

[10] Edon-me enta war va gwele
ha sellout a raen ouzh ar pezh a welen em penn,
ha setu ma welis ur beilher, ur sant eus an neñv, o tiskenn.
[11] Huchal a rae a bouez-penn en ur lavarout :

«Diskarit ar wezenn ha troc'hit he skourroù !
Hejit diwarni he delioù ha stlabezit he frouezh !
Ra dec'ho al loened a-dindani hag an evned diwar he barroù !

[12] Skosenn he gwrizioù avat, he lezit en douar,
hogen chadennet gant houarn hag arem, a-dreuz geot ar maezioù,
ha ra vo glebiet gant glizh an neñv,
ha r' en devo da heul an anevaled e lod eus glazur an douar.

[13] Ra vo kemmet e galon-den, ha roet dezhañ ur galon-loen,
ha ra dremeno warnañ seizh amzervezh.

[14] Diwar dekred ar c'hedourien eo bet douget ar setañs-mañ :
dre urzh ar sent eo bet divizet kement-mañ,
d'ar re vev da c'houzout ez eo an uhel-meurbet
a zo mestr war rouantelezh an dud :
d'an neb a blij dezhañ, e ro anezhi,
hag an izelañ eus an dud a vez gantañ savet warni !

[15] Setu an hunvre am eus-me gwelet, me ar roue Nabuc'hodonosor. Te bremañ, Beltshasar, ro din an displeg anezhañ, pa n'eo ket holl furien va rouantelezh evit en ober. Te avat a zo gouest, peogwir emañ ennout spered an doueed sakr !»

[16] Neuze Daniel, hag a zo Beltshasar e lesanv, a voe spontet e-pad un herrad, spontet ma oa gant soñjoù e spered. Ma lavaras c'hoazh ar roue : " Beltshasar, arabat dit bezañ spontet na gant an hunvre na gant an displeg anezhañ ! " Neuze e respontas Beltshasar : " Va aotrou ! emezañ, salv e vefe an hunvre-se o talvezout evit ar re o deus kasoni ouzhit ! hag an displeg anezhañ, evit da enebourien ! [17] Ar wezenn ac'h eus gwelet o sevel uhel ha kreñv, he fenn o tizhout an neñvoù, ken e veze gwelet eus pep korn eus an douar; [18] kaer he delioù, fonnus he frouezh, boued enni evit an holl, ma oa loened ar maezioù o klask goudor dindani, hag evned an oabl o kludañ war he skourroù : [19] Te eo honnezh, o Roue ! a zo deuet da vezañ uhel ha kreñv, a zo savet da vraster ken uhel hag an neñv, hag en em astenn da veli betek penn-pellañ an douar.

[20] Hag ar pezh ac'h eus gwelet, o roue ! ur Gedour santel o tiskenn eus an Neñv hag o lavarout :" Diskarit ar wezenn ha distrujit-hi ! Lezit avat kef he gwrizioù en douar, nemet chadennit-hi gant houarn hag arem, e-mesk geot ar maezioù ! ra vo glebiet gant glizh an noz ! ha ra vo he lod a-gevret gant an anevaled ken na vo tremenet seizh amzervezh warni ! [21] Ac'hanta ! setu amañ an displeg a gement-se, o roue ! ha setu diviz an uhel-meurbet evel m'emañ o tont war va aotrou, ar roue !

[22] Bannet e vi a-douez an dud,
ha gant loened ar maezioù e vezo da chomadur ;
glazur, evel d'an ejened,
a vezo roet dit da chaokat,
gant ar glizh-noz e vezi glebiet
hag ar seizh amzer a dremeno warnout,
ken na anzavi ez eo mestr an uhel-meurbet war rouantelezh an dud,
hag e ro anezhi d'an hini a fell dezhañ he reiñ.

[23] Ha pa-z eo bet lavaret lezel strad ha gwrizioù ar wezenn, ez eo kement ha lavarout e chomo ganit da c'halloud-roue, goude m'az po anzavet ez eo an Neñv eo ar Mestr. [24] Rak-se 'ta, o Roue ! ra blijo dit va ali : da bec'hedoù, digoll anezho dre ur vuhez reizh, da fallentezioù, dre an druez e-keñver an dud keizh, hag ez po un astenn d'az eürusted !"

[25] Hag e c'hoarvezas kement-mañ gant ar roue Nabuc'hodonosor. [26] Trizek loariad diwezhatoc'h edo war doenn e balez-roue, e kêr Babilon, o tonemonea. [27] Hag e komzas ar roue en ur lavarout : " Hag-eñ n'eo ket homañ Babilon, ar Gêr-Veur, bet savet ganin-me evit bezañ va chomadur roueel dre nerzh va galloud hag evit gloar va meurded?"

[28] Ne oa ket peurlavaret e gomz gant ar roue, ma tiskennas ur vouezh eus an Neñvoù :

«Setu lavaret dit, roue Nabuc'hodonosor !
Da rouantelezh a zo tennet diganit !
29 A-douez an dud e vi argaset,
ha gant loened ar maezioù az po da di !
Glazur, evel an ejened, az po da zebriñ.

Ha seizh amzervezh a dremeno warnout
ac'hann ma anzavi ez eo an uhel-meurbet
a zo Mestr war rouantelezh an dud,
hag e ro anezhi da neb a blij dezhañ !»

30 Raktal e teuas ar gomz-mañ da wir evit Nabuc'hodonosor : a-douez an dud e voe argaset ; glazur, evel an ejened, a zebras ; gant glizh an neñv e voe glebiet e gorf ken e voe kresket e vlev ken hir ha pluñv an erered, hag e ivinoù, ken hir ha skilfoù an evned.

31 " Hogen e dibenn an deizioù divizet, e savis, me Nabuc'hodonosor, va daoulagad etrezek an Neñv, hag e tistroas ennon va skiant-vat. D'an uhel-meurbet e lavaris bennozh :

«En ur veuliñ hag en ur zougen klod d'an Hini
a vev da viken,
a zo Beli peurbad e Veli hag a bad e roueelezh
a rummad da rummad.
32 Kement a zo war an douar a zo kement ha
netra dirazañ !
Evel ma kar e ra gant armead an neñvoù ha gant
annezidi an douar ;
ha n'eus den a c'hellfe enebiñ ouzh e zorn
ha lavarout dezhañ : " Petra 'ta emaout oc'h
ober?»

33 Raktal e tistroas din va skiant-vat, hag evit gloar va rouantelezh, va splannder ha va sked a adkavis ; hag e teuas va c'huzulierien ha va uhelidi d'am c'herc'hat en-dro ha d'am adlakaat em galloud-roue ; ha va meurded dreist-par a voe roet din. 34 Ha bremañ e veulan, me Nabuc'hodonosor, e kanmeulan hag e tougan klod da Roue an Neñvoù :

«Gwirionez eo e holl oberoù,
reizhder e hentoù,
hag ar re a gerzh gant lorc'hentez
en deus galloud da izelaat !»

5 Banvez Baltasar.

1 Ar roue Baltasar a reas ur pred bras evit e uhelidi -ur mil anezho - ha dirak ar mil-se en em lakaas da evañ gwin. 2 P'en devoe tañvaet ar gwin, e c'hourc'hemennas Baltasar degas al listri aour hag arc'hant a oa bet dilamet gant e dad Nabuc'hodonosor eus Templ Jeruzalem ; d'ar roue, d'e uhelidi, d'e wragez ha d'e serc'hed da evañ enno. 3 Degaset e voe enta al listri aour hag arc'hant bet dilamet eus an Templ, Ti-Doue, e Jeruzalem ; hag enno ec'h evas ar roue, e uhelidi, e wragez hag e serc'hed ; 4 hag en ur evañ, e veulent an doueed aour hag arc'hant, arem, houarn, koad ha maen. 5 War an taol, e paras bizied dorn un den da skrivañ a-dal d'ar c'hantolor-barrek war raz mogerenn palez ar roue. Hag ar roue, a welas an tamm-dorn-se a skrive, 6 ar Roue neuze a gollas e liv hag a voe spouronet en e soñjoù, ken e teuas juntroù e gein da laoskaat ha pennoù e zaoulin da skeiñ an eil ouzh egile. 7 Garmiñ a reas ar roue a vouezh kreñv o c'houlenn ma vefe degaset dezhañ an hudourien, ar Galdeiz hag ar steredourien. Hag e komzas ar roue en ur lavarout da furien Babilon : " An neb a lenno ar skritur-se hag a zisklêrio ar ster anezhañ, a vo gwisket a limestra, gant ur chadenn aour en e gerc'hen, hag a vo o ren en trede renk e penn ar rouantelezh. 8 Antren a reas neuze holl furien ar roue. Ne voent ket, avat, evit lenn ar skritur nag en displegañ d'ar roue. 9 Spontet-bras e voe enta ar roue Baltasar ken e kemmas liv ; ha ma voe strafuilhet spered an uhelidi.

10 Ar rouanez, o klevout petra a oa bet lavaret gant ar roue hag an uhelidi, a zeuas e sal ar banvez hag a lavaras : " Roue, buhez dit da viken ! Arabat dit magañ spouron ez soñjoù ha d'az tremm kemmañ liv ! 11 Rak bez 'ez eus un den ez rouantelezh a zo ennañ spered an doueed sakr. En deizioù da dad, e voe kavet ennañ, sklêrijenn, poell ha furnez par da furnez an doueed ! Hag ar roue Nabuc'hodonosor da dad en devoa lakaet anezhañ da vestr war an urisined, hudourien, Kaldeiz, ha steredourien, 12 rak ur spered dreist-par, skiant, poellegezh, barregezh da zisplegañ hunvreoù, da zizoleiñ an divinadelloù ha da zirouestlañ ar c'hudennoù en devoa da dad kavet en Daniel-se, ken e voe anvet Beltshasar gant ar roue ! N'eus d'ober enta nemet gervel Daniel, hag hennezh a roio an displegadur !"

13 Degaset e voe neuze Daniel dirak ar roue. Ha lavarout a reas ar roue da Zaniel :

" Te, emezañ, eo Daniel, unan eus harluidi
Youda bet degaset eus Bro-Youda gant ar roue
va zad? [14] Klevet em eus diwar da benn e vefe
spered an doueed ennout, e vefe bet kavet
ennout sklêrijenn, poell ha furnez dreist-par.
[15] Ac'hanta ! furien ha divinourien a zo bet
degaset dirazon evit lenn ar skritur-mañ ha reiñ
din an displegadur anezhañ, hogen na n'int ket
bet evit displegañ petra eo. [16] Met klevet em eus
me va-unan e oas-te ampart war an displegañ
hag an dirouestlañ-kudennoù. Rak-se 'ta,
mard-out gouest da lenn ar skritur-mañ ha da
zisplegañ din petra a dalvez, e vi gwisket
a limestra, ur chadenn aour ouzh da gerc'hen,
hag e vi o ren e penn ar rouantelezh, en trede
renk !"

[17] Respont a reas Daniel d'ar roue : " Mir da
zonezonoù ! Ha ro da brofoù da unan-all ! Ar
skritur avat a lennin d'ar roue, hag an
displegadur anezhañ a roin dezhañ da
c'houzout. [18] Te, o Roue ! D'az tad
Nabuc'hodonosor en devoa roet an Doue
uhel-meurbet ar roueelezh, ar braster, ar c'hloar
hag ar veurded ; [19] hag abalamour d'ar braster-se
bet roet dezhañ, e krene hag e sponte dirazañ an
holl bobloù a bep bro hag a bep yezh ; lazhañ
a rae neb a felle dezhañ ! neb a felle dezhañ
a leze da vevañ ; neb a felle dezhañ a uhelae,
neb a felle dezhañ a izelae. [20] Hogen pa
c'hwezhas e galon ha pa galedas e spered betek
al lorc'h, e voe diskaret diwar e dron-roue ha
lamet e c'hloar digantañ. [21] A-douez bugale an
dud e voe argaset, e galon a zeuas heñvel ouzh
hini al loened ; gant an ezen-gouez ez eas da
chom, gant glazur en em vage evel an ejened,
ha gant glizh an noz e veze glebiet e gorf, betek
an deiz mac'h anavezas ez eo an Doue
uhel-meurbet an Hini a ren war roueelezh an
dud, hag a uhela an neb a blij dezhañ. [22] Te avat,
Baltasar e vab ! n'ec'h eus ket izelaet da galon,
daoust dit da c'houzout kement-se. [23] Enep
Aotrou an Neñvoù ez out en em savet ! ar
beselioù eus e di a zo bet degaset dirazout, ha
te, da uhelidi, da wragez ha da serc'hed, hoc'h
eus evet gwin enno ! An doueed aour, arc'hant,
arem, houarn, koad ha maen, ha n'o deus nag ar
gweled, nag ar c'hleved, nag anaoudegezh
a netra, ac'h eus meulet ! [24] Hogen an Doue
emañ da alan en e zorn, hag a zo dezhañ da holl
hentoù, n'ec'h eus ket kehelet anezhañ ! [25] Setu
perak eo deuet eus e berzh an tamm-dorn-se da
dresañ ar skrid-mañ : MENE, TEKEL ha
PARSIN. [26] Ha setu petra 'dalv kement-se :

- MENE : kontet en deus Doue deizioù da rouantelezh ha lakaet ur dibenn dezhi ;
- [27] TEKEL : pouezet out bet war ar valañs, ha kavet diouer ennout ;
- [28] PARSIN : rannet eo bet da rouantelezh ha roet da Vediz ha Persiz ".

[29] Urzh a roas neuze Baltasar da wiskañ
Daniel e limestra, lakaat ur chadenn aour en
e gerc'hen, hag embann e vefe-eñ an trede mestr
e penn ar rouantelezh. [30] En noz-se end-eeun
e voe lazhet Baltasar, roue Kaldeiz.

6 [1] Hag ar Medad Darius a gemeras ar
rouantelezh, en e zaou vloaz ha tri-ugent.

6 Daniel e foz al leoned.

[2] Divizout a reas Darius lakaat war
e rouantelezh c'hwec'h-ugent a satraped, e pep
korn eus e rouantelezh ; [3] hag, a-us d'ar re-mañ,
tri maodiern, Daniel unan anezho ; d'ar re-se
o devoa ar satraped da rentañ kont, evit diwall
na vije graet gaou ebet ouzh ar roue. [4] Hemañ,
Daniel, dre ma oa trec'h d'ar renerien all ha d'ar
satraped, gant ar spered uhel a oa ennañ, e oa
e soñj ar roue en lakaat e penn ar rouantelezh
a-bezh. [5] Neuze ar renerien hag ar satraped
a glaskas daoust ha ne gavjent ket da abegiñ
e Daniel en aferioù ar rouantelezh. Hogen nag
abeg na fazi ne zeujont a-benn da gavout, rak
feal e oa, ha ne veze kavet da damall dezhañ na
fazi na mank. [6] Neuze e lavaras ar re-mañ :
«Peogwir ne gavomp e kement-mañ abeg ebet
e Daniel, ac'hanta ! kavomp tamall ennañ war
zigarez Lezenn e Zoue !» [7] Ha renerien ha
satraped ha mont gant herr da gaout ar roue, ha
komz outañ evel-henn : «O Roue Darius, buhez
dit da viken ! : [8] Ali eo holl renerien ar
rouantelezh, ar brefeded hag ar satraped, ar
guzulierien hag ar c'houarnourien, evit ma vefe
douget ur gourc'hemenn a-berzh ar roue, ha
lakaet un difenn da dalvezout : arabat da unan
bennak ober ur bedenn ouzh doue ebet na den
ebet, e-pad tregont devezh, nemet hag ouzhit-te
e vefe, o Roue ! pe e vo taolet e foz al leoned.
[9] Bremañ enta, sav an difenn-se, o Roue ! en
laka dre skrid, evit na vo ket kemmet evel ma
vez gant lezennoù Mediz ha Persiz, hag a zo

didorrus !» [10] Ha setu ma lakaas ar roue Darius
an difenn dre skrid.

[11] Hogen Daniel, kerkent ha ma ouezas e oa
lakaet an urzh dre skrid, a bignas d'e di, betek
e gambr, ma oa troet ar prenestroù warni ouzh
tu Jeruzalem. Teir gwezh bemdez e stoue war
bennoù e zaoulin da bediñ ha da veuliñ e Zoue,
dres evel ma rae diagent.

[12] Neuze hon tudoù, antreet prim, a gavas
Daniel o pediñ e Zoue a-greiz e galon, [13] hag i
da vont da gaout ar Roue ha da lavarout dezhañ
diwar-benn an difenn bet douget gantañ :
«Hag-eñ n'ac'h eus ket skrivet e vefe arabat da
neb piv bennak ober pedennoù ouzh nep doue
na den, ac'hann da dregont deiz, nemet ouzhit,
o Roue ! pe e vefe taolet e foz al leoned?»
Respont a reas ar roue : «Gwir eo kement-se,
emezañ, hag evel holl lezennoù Mediz ha
Persiz, eo didorrus». [14] Hag i ha respont d'ar
roue : «Ac'hanta ! o Roue ! Daniel, unan eus
harluidi Youda, ne ra ac'hanout, o Roue ! van
ebet nag ouzh an difenn bet skrivet ganit ;
ha teir gwezh an deiz e ra e bedennoù !»
[15] Pa glevas ar roue kement-mañ, en doe
displijadur bras, hag e lakaas en e spered
saveteiñ Daniel, ha betek kuzh-heol e klaskas
an tu d'en dieubiñ. [16] Met an dud-se a zeredas
adarre davet ar roue da lavarout dezhañ :
«Gouez mat, o Roue ! ez eo ul lezenn evit
Mediz ha Persiz ne c'hell bezañ kemmet nep
urzh ha nep difenn savet gant ar roue.»

[17] Setu ma lavaras neuze ar roue kerc'hat
Daniel hag en teurel e foz al leoned. Hag ar
roue da lavarout da Zaniel : «Da Zoue, hag
a servijez gant dalc'hegezh, ra 'z saveteo.»
[18] Ur maen a voe degaset ha lakaet war c'henou
ar foz, ha siellet e voe gant ar roue, gant
e walenn ha re an uhelidi, evit na vije kemmet
netra e-keñver Daniel.

[19] Hag e yeas ar roue d'e balez, ha noz-pad
e yunas, ha ne lakaas serc'h ebet da zont
davetañ ; hag ar c'housked a bellaas dioutañ.

[20] Antronoz, kerkent ha tarzh an deiz e savas
ar roue hag ez eas, hast warnañ, betek foz al
leoned. [21] Hag en ur dostaat ouzh ar foz
e c'harme war Zaniel gant ur vouezh doaniet,
hag e lavare da Zaniel : «Daniel, servijer an
Doue bev, da Zoue a gehelez gant dalc'hegezh,
hag-eñ en deus gallet da saveteiñ diouzh al
leoned?» [22] Ha Daniel a respontas d'ar roue :
«O Roue ! buhez dit da viken ! [23] Va Doue en
deus degaset e Ael ha stouvet o genou d'al
leoned ! N'o deus graet droug ebet din, rak
didamall ez on dirazañ ; hag ez keñver-te
kerkoulz all, o roue ! n'em eus graet droug
ebet...» [24] Laouen bras e voe neuze ar roue gant
Daniel : Gourc'hemenn a reas en tennañ eus ar
foz. Tennet e voe Daniel eus ar foz, ha ne voe
kavet gouli ebet warnañ, rak kredet en doa en
e Zoue. [25] Hag ar roue a c'hourc'hemennas degas
ar re o devoa tamallet Daniel hag o zeurel e foz
al leoned, int, o gwragez hag o bugale. Ha ne
oant ket kouezhet mat war leurenn ar foz ma
oant diskaret gant al leoned ha malet o holl
eskern.

[26] Neuze e skrivas ar roue Darius d'an holl
bobloù a bep bro hag a bep yezh o chom war ar
bed : «Peoc'h e-leizh deoc'h-holl ! [27] Urzh a zo
bet douget ganin d'an holl dud, dre holl zouaroù
va rouantelezh da grenañ ha da spontañ dirak
Doue Daniel, rak :

Hennezh eo an Doue bev,
a bado da viken !
ne vo biken diskaret e rouantelezh !
ha da vepred e chomo e vestroniezh !

[28] Dieubiñ a ra, saveteiñ a ra !
Arouezioù ha burzhudoù a ra
en Neñv ha war an douar !
Eñ eo en deus tennet Daniel a-dre galloud al
leoned !»

[29] Hag an Daniel-se a reas berzh e-pad ma
renas Darius, hag e-pad ma renas war e lerc'h
Kirus ar Persad.

7 Ar pevar aneval.

[1] Er bloaz kentañ m'edo Beltshasar ar roue
war Gêr Babilon, e welas Daniel, p'edo war
e wele, un hunvre ha gweledigezhioù en e benn.
Skrivañ a reas neuze ar pep pennañ eus an
hunvre-se.

[2] Ha Daniel a lavaras kement-mañ : " Sellout
a raen em gweledigezh e-pad an noz, ha setu :
pevar avel an neñvoù o hejañ ar mor bras ; [3] ha
pevar aneval bras o pignat eus ar mor, disheñvel
an eil diouzh egile. [4] Ar c'hentañ a oa evel ul
leon, hag iskilli dezhañ evel re un erer. Ha me

a selle, ken ma voe diframmet e eskell dezhañ,
ma voe savet diwar an douar, ha ma 'n em
lakaas war e dreid evel un den ; hag ur
galon-den a voe roet dezhañ. 5 Ha setu ul loen
all, an eil, heñvel ouzh un arzh. Sevel a rae ur
pav, diouzh un tu ; teir gostenn a oa gantañ en
e c'henou etre e zent. Hag evel-henn e veze
lavaret dezhañ : "Sav ! debr kig e-leizh ! "
6 Goude-se e sellen, ha setu unan all heñvel
ouzh ul loupard, peder askell ouzh e gein
heñvel ouzh re un evn. Pevar fenn en devoa al
loen-se ; ha damaniezh a voe roet dezhañ. 7 Ha
goude-se, e sellen em gweledigezh-noz, ha setu
ur pevare loen, spontus, spouronus, ha
kreñv-meurbet : dent houarn dezhañ, hag i
bras-meurbet ! Debriñ ha malañ a rae, hag ar
pezh a vane a vac'he dindan e dreid. Disheñvel
e oa diouzh al loened kent. Dek korn en devoa.
8 Ha p'edon o teurel pled ouzh e gerniel, setu ur
c'horn all, unan bihan, o voutañ etrezo, ha
diwriziennet gantañ tri eus ar c'herniel kentañ !
Ha setu ma oa lagadoù heñvel ouzh lagadoù-tud
war ar c'horn-se, hag ur genou hag a lavare
euzhusterioù.

9 Sellout a raen ken ma voe lec'hiet tronioù,
ha mac'h azezas ur C'hozhiad, gwenn e zilhad
evel an erc'h,
kann ar blev war e benn evel gloan pur.
Flamm-tan e oa e dron, glaou bev ar rodoù
anezhañ.
10 Ur froud-tan a zivere hag a strinke a-dirazañ.
Mil- milierad a servije anezhañ ;
ha dek-mil a vilieradoù a oa en o sav dirazañ.

Azezañ a reas el lez-varn ha digoret e voe al
levrioù. 11 Teurel a ris evezh abalamour da drouz
al lavaroù uhel a lavare ar c'horn ; ha war evezh
e chomis ken e voe lazhet al loen ha taolet
e gorf en tan-flamm. 12 Evit al loened a vane
e voe ivez dilamet o damaniezh diganto, met un
herrad-buhez a voe lezet ganto c'hoazh, betek
un amzer ha momedoù divizet.

13 Ha sellout a raen em gweledigezhioù-noz,
ha setu ma teue war oabrennoù an neñv evel ur
mab-den ;
dont a reas da gaout ar C'hozhiad, ha degaset
dirazañ.

14 Ha dezhañ e voe roet an damaniezh,
ar c'hlod hag ar galloud-roue, hag an holl
bobloù,
broadoù ha yezhoù lakaet en e servij :
E vestroniezh a zo mestroniezh peurbadel ha na
dremeno ket ;
hag e rouantelezh ne vo ket distrujet.

15 Strafuilhet e voe va spered-me, Daniel,
gant kement-se ; gant ar pezh a welen em penn
e oan spontet. 16 Tostaat a ris ouzh unan eus ar re
a oa eno en o sav, hag e c'houlennis digantañ ar
wirionez war gement-se. Hag e komzas ouzhin,
hag an displeg a gement-se a zisklêrias din.
17 An anevaled-se, bras-divent, hag a zo pevar
anezho, a zo pevar roue a savo eus an douar.
18 Met sent an uhel-meurbet a resevo ar
roueelezh, ha dezho eo e vo ar rouantelezh da
holl viken, evit kantvedoù ar c'hantvedoù.

19 Neuze e c'houlennis ar wirionez diarvar
diwar-benn ar pevare loen, a oa disheñvel
diouzh ar re all, spouronus-dreist gant
e zent-houarn hag e skilfoù-arem, a zebre hag
a vale, hag a vac'he ar pezh a vane dindan
e dreid, 20 ha diwar-benn ar c'herniel, dek
anezho, a oa war e benn, ha diwar-benn ar
c'horn all a oa savet, ma oa kouezhet tri dirazañ,
ar c'horn a oa lagadoù dezhañ, ur genou o komz
gant lorc'h ken e seblante brasoc'h eget ar re all.
21 Sellout a raen hag e welen ar c'horn-mañ oc'h
ober brezel ouzh ar sent hag o trec'hiñ warno,
22 betek ma voe deut ar C'hozhiad ha douget
gantañ ar setañs a-du gant sent an uhel-meurbet,
ha ma voe erruet ar c'houlz d'ar rouantelezh da
vezañ perc'henniezh ar sent.

23 Evel-henn e respontas : «Ar pevare loen eo
ar bevare rouantelezh a vo war an douar, hag
a vo disheñvel diouzh an holl rouantelezhioù
all : lonkañ a ray an douar a-bezh, en mac'hañ
hag en malañ. 24 Ha dek korn ar rouantelezh-se
eo an dek roue a savo ennañ ; hag unan all
a savo war o lerc'h hag a vo disheñvel diouzh ar
re gentañ hag a ziskaro tri roue. 25 Sevel a ray
hennezh e vouezh enep an uhel-meurbet ;
gwallgas a ray sent an uhel-meurbet ; klask
a ray eilpennañ amzer ha lezenn ; ha lezet
e vezo ar sent etre e zaouarn e-pad ur maread,
mareadoù hag un hanter-maread. 26 Met al
lez-varn he devo he dalc'h, hag e vo lamet
digantañ e zamaniezh, a vo dismantret ha kollet
e vo da viken. 27 Hag ar roueelezh, an
damaniezh ha galloud ar rouantelezhioù dindan

holl dachenn an neñvoù a vo roet da bobl sent an uhel-meurbet :

«E rouantelezh a zo ur rouantelezh peurbadel ;
hag an holl c'halloudoù a vo en he servij
hag a sento outi.»

[28] Amañ e tisoc'h an danevell.

Me, Daniel, a voe spouronet-bras gant ar soñjezonoù-se, hag e voe kemmet liv va dremm.

8 Gweledigezh ar maout hag ar bouc'h.

[1] An trede bloaz ma oa Beltshasar o ren, e paras dirazon-me, Daniel, ur weledigezh, goude an hini a oa bet paret dirazon diagent : [2] E-pad ma sellent ouzh ar weledigezh-se e soñje din edon e Shousan, ar c'hastell-kreñv, e rann-vro Elam ; sellout a raen ouzh ar weledigezh, hag e oan e-kichen ar stêr Elai. [3] Sevel a ris va daoulagad ha sed ar pezh a welen : ur maout en e sav dirak ar stêr, kerniel dezhañ, daou gorn uhel, uheloc'h an eil eget egile, hag an uhelañ en devoa diwanet an diwezhañ. [4] Gwelout a ris ar maout o tosañ gant e gerniel war-zu ar c'hornog, ar sterenn, ar c'hreisteiz ; ha ne oa loen ebet evit derc'hel penn outañ, den ebet evit dieubiñ diouzh e nerzh ; evel ma kare e rae, hag e kreske, e kreske !

[5] Ha me o teurel pled, ha setu ur bouc'h o tont eus ar C'hornog war c'horre ar bed a-bezh, hep stokañ e dreid ouzh an douar. Ar bouc'h-se en doa ur c'horn kreñv hag uhel etre e zaoulagad ; [6] dont a reas betek ar maout daou-gorniek (an hini am boa gwelet en e sav dirak ar stêr) hag e redas a-benn dezhañ gant holl nerzh e gorf. [7] Hag en gwelis o tegouezhout e-tal ar maout, ha, fuloret outañ, o skeiñ gant ar maout hag o trailhañ dezhañ e zaou gorn. Ne oa ket ar maout evit derc'hel penn outañ. Ar bouc'h en stlapas d'an douar hag en mac'has, ha ne voe den evit savetaat ar maout diouzh galloud egile. [8] Hag ar bouc'h a greskas bras-bras ! Met deuet en e greñv, e voe torret e gorn bras dezhañ, hag e welis o sevel pevar en e blas, er pevar avel eus an oabl. [9] Eus unan anezho e teuas ur c'horn, unan bihan, a voutas hir-meurbet war-zu ar c'hreisteiz, war-zu ar reter ha war-zu ar vro hep-he-far. [10] Betek Armead an Neñvoù e kreskas, hag e tiskaras d'an douar darn eus an Armead-se hag eus ar stered, hag e flastras anezho. [11] Betek Priñs an Armead zoken e kreskas, hag e lamas digantañ an aberzh peurbad ; hag e halegas lec'h ar santual, [12] hag e Armead. Hag ivez an aberzh peurbad, a voe diskaret gantañ, abalamour d'ar mankoù ; hag ar wirionez taolet d'an douar : sed ar maout oc'h ober hag e daol o tont da vat gantañ !

[13] Hag e klevis ur sant o komz, hag e respontas ur sant all d'an hini a gomze : «Na betek pegoulz e pado ar weledigezh, an aberzh peurbad dilamet kuit, an torfed drastus diazezet, ar santual hag an armead mac'het dindan an treid?» [14] Hag e lavaras din : «Betek daou-vil tri-c'hant abardevezh ha beurevezh : neuze e vo adlakaet ar santual en e reizh.»

[15] Ha setu, e-keit ha ma sellen-me, Daniel, ouzh ar weledigezh, ha ma klasken kompren, setu ma oa unan en e sav dirazon, tres un den warnañ. [16] Ur vouezh-den a glevis etre ribloù an Oulai o c'hervel hag o lavarout : «Gabriel ! ro da gompren da hemañ ar weledigezh !» [17] Dont a reas da gichen al lec'h ma 'z edon ; ha pan erruas, e voen spontet hag e kouezhis war va genou. Hag e lavaras din : «Kompren, mab-den ! Evit amzer an diwezh eo ar weledigezh.» [18] E-keit ha ma komze ouzhin, e kouezhen a-hed va c'horf, badaouet. Stokañ a reas ouzhin d'ober din sevel em sav el lec'h m'edon. [19] Hag e lavaras din : «Setu ma roan dit da c'houzout ar pezh a vo war-lerc'h ar Gounnar, rak an dibenn a zo divizet ! [20] Ar maout ac'h eus gwelet, daou gorn dezhañ, eo rouaned Madai ha Persiz ; [21] hag ar bouc'h blevek eo roue Yawan, hag ar c'horn bras etre e zaoulagad eo ar roue kentañ. [22] Mard eo bet torret, mar o deus pevar savet en e blas, eo dre ma savo diwar e vroad peder rouantelezh, met hep kaout e nerzh :

[23] Ha goude m'o devo renet,
p'o devo ar bec'herien peurleuniet ar muzul,
e savo ur roue, kalet e zremm ha leun a finesa.

[24] Kreskiñ a ray e c'halloud,
met ne vo ket dre e nerzh e-unan.
Dismantrañ spontus a ray ;
e daolioù a zeuio da vat.
Distrujañ a ray reoù greñv ha pobl ar sent.

[25] Gant e itrik e teuio an touellerezh d'ober berzh
dre e zorn hag al lorc'h a gresko en e galon ;
hag e tistrujo kalz a dud a oa e peoc'h o vevañ.
Enep Priñs ar briñsed zoken e savo,
met ne vo ezhomm eus dorn-den ebet evit
e breviñ !"

[26] Gwirion eo ar weledigezh
diwar-benn an abardaezioù ha beureoù,
evel ma 'z int bet disklêriet.
Te avat, mir klenk ar weledigezh-se,
rak evit deizioù pell ez eo !»

[27] Ha me Daniel, goude kement-se, e voe graet ganin, ha klañv e voen e-pad meur a zevezh. Pa savis en-dro, e ris war-dro aferioù ar Roue. Sebezet e oan bet gant ar weledigezh, ha chom a raen hep kompren.

9 An dek seizhvloavezh ha tri-ugent.

[1] Ar bloaz kentañ eus ren Darius, mab Ashwerosh, eus gouenn ar Vediz, bet lakaet da roue war rouantelezh Kaldeiz, [2] ar bloaz kentañ eus e ren, e welis, me Daniel, el levrioù, niver ar bloavezhioù en devoa lavaret an Aotrou da Yeremia ar profed, hag a oa da dremen c'hoazh war zismantroù Jeruzalem : Dek vloaz ha tri-ugent. [3] Treiñ a ris va dremm etrezek an Aotrou Doue evit goulenn sklêrijenn, dre ar bedenn, hag an aspedenn, ar yun, ar sac'h hag al ludu. [4] Pediñ a ris an Aotrou va Doue, hag e ris dezhañ an anzavadenn :

«A ! Aotrou, C'hwi an Doue meur ha doujus a vir an emglev hag ar fealded e-keñver ar re ho kar hag a seven ho kourc'hemennoù. [5] Pec'het hon eus, manket hon eus ! droug hon eus graet ha disent omp bet ! Diroudet hon eus diwar hent ho kourc'hemennoù hag ho lezennoù ! [6] N'hon eus ket selaouet ho servijerien ar brofeded, pa gomzent en hoc'h anv d'hor rouaned, d'hor priñsed, d'hon tadoù ha da holl bobl ar vro ! [7] Ganeoc'h, Aotrou, emañ ar gwir ! ha dimp eo da ruziañ gant ar vezh evel m'emañ kont hiziv gant tud Youda, annezerien Jeruzalem, hag Israel a-bezh, ar re a zo tost hag ar re a zo pell en holl vroioù ma 'z int bet stlabezet ganeoc'h goude kement a zisfealded en ho keñver ! [8] Ya, Aotrou, dimp ar ruz war hon talioù, d'hon rouaned, d'hon priñsed, d'hon tadoù, dre m'hon eus pec'het ouzhoc'h ! [9] D'hon Aotrou, hon Doue ! an drugarez hag ar pardon, dre m'hon eus en em savet outañ. [10] N'hon eus ket selaouet ouzh mouezh an Aotrou hon Doue, evit heuliañ e lezennoù en devoa lakaet dirazomp dre e servijerien ar Brofeded. [11] Israel a-bezh en deus torret ho lezenn ha troet kein evit mirout na glevfe ho mouezh ! Neuze eo bet taolet warnomp ar Vallozh, hag al le a oa skrivet e lezenn Voizez, servijer Doue, dre m'hon eus pec'het ouzhoc'h ! [12] Sevenet en deus ar pezh en devoa lavaret en hor c'heñver hag e-keñver ar renerien hor rene, en ur zegas warnomp ur walenn ken bras ken n'eus bet biskoazh c'hoarvezet ken gwazh-all dindan an oabl, evel ma 'z eus c'hoarvezet war Jeruzalem ! [13] Hervez ma'z eo skrivet e lezenn Voizez, eo deuet warnomp an holl walleurioù-se ! rak n'hon eus ket distanet dremm an Aotrou hon Doue en ur zistreiñ diwar hor fallagriezh hag en ur bleustriñ hent ho kwirionez. [14] Gant pled hag evezh en deus an Aotrou degaset warnomp ar walenn-se. Reizh e vez an Aotrou hon Doue en e holl oberoù. Ni avat, n'hon eus ket sentet ouzh e vouezh.

[15] Ha bremañ, Aotrou hon Doue ! C'hwi hag a dennas ho pobl eus Bro-Ejipt dre nerzh ho torn, o reiñ d'hoc'h anv ar brud en deus hiziv, pec'het hon eus, droug hon eus graet ! [16] Aotrou, hervez labour ho trugarez, distroit ho kounnar, hag ho puanegezh diouzh ho Kêr Jeruzalem, ho menez santel ! rak, abalamour d'hor pec'hedoù-ni ha da fallagriezh hon tadoù, emañ Jeruzalem hag ho pobl dismegañset gant an holl dud tro-war-dro dimp ! [17] Ha bremañ, c'hwi hon Doue ! selaouit ouzh pedennoù hag aspedennoù ho servijer ; lakait sklêrijenn ho tremm da barañ war ho santual dismantret, en abeg deoc'h, Aotrou ! [18] Astennit ho skouarn, o va Doue, ha selaouit ! Digorit ho taoulagad ha gwelit pegen gwastet 'omp, hag e pe stad emañ ar Gêr a vez anvet dre hoc'h anv ! Rak n'eo ket dre fiziañs en hon oberoù a reizhder e profomp dirazoc'h hon daspedennoù, met en anv ho trugarez divent. [19] Selaouit, Aotrou ! pardonit, Aotrou ! Taolit evezh ouzhimp, Aotrou ! grit hep ken dale, abalamour deoc'h hoc'h-unan, va Doue ! rak hoc'h anv a zo galvet war ho Kêr ha war ho pobl !»

[20] Komz a raen c'hoazh o pediñ, oc'h anzav va fec'hed ha pec'hed va fobl, o profañ va

fedenn dirak an Aotrou va Doue evit menez
santel va Doue ; 21 edon, c'hoazh o komz enta,
o pediñ, pa zeuas betek ennon an den Gabriel -
an hini am boa gwelet e gweledigezh er penn
kentañ - en ur nijal war-zu ennon da vare Prof
an Abardaezh. 22 Dont a reas, hag e komzas, hag
e lavaras din : " Daniel ! deuet 'on bremañ da
zigeriñ dit da spered ! 23 Pa grogjout gant da
bedenn, e teuas ul lavar er-maez, hag
e teuan-me d'en diskuliañ dit, rak un den
a c'hras out-te ". Selaou ervat ar gomz ha
kompren ar weledigezh.

24 Dek seizhvloavezh ha tri-ugent a zo bet
divizet
evit da Bobl hag evit ar Gêr santel,
a-barzh ma vo lakaet termen d'ar fallentez,
prennet war ar pec'hed, dic'haouet ar pec'hed
ha degaset ar Reizhder peurbadel,
sevenet ar gweledigezhioù hag an diouganoù,
ha sakret an Hini santel-meurbet.

25 Gouez enta ha kompren !
Adalek an deiz m'eo bet kemennet al lavar da
adsevel Jeruzalem,
betek ma vo sakret ur Rener,
e vo seizh seizh vloavezh.
E-pad div seizh vloavezh ha tri-ugent e vo
adsavet plasenn ha moger,
met amzerioù a anken e vezint !

26 Goude an div seizh vloavezh ha tri-ugent-se,
e vo troc'het kuit an Hini sakr,
ha n'en devo den evitañ ;
Kêr ha Santual a vo distrujet
gant soudarded ur penn-brezelour a zeuio.
Met e zibenn a zeuio en ur zic'hlannadenn,
ha betek an diwezh e vo brezel
ha gwastadurioù divizet.

27 Skoulmañ a ray un emglev start
gant kalz e-pad ur seizh vloavezh,
hag e-pad un hanter-seizh vloavezh
e lakaio da baouez an aberzh hag ar Prof.
War zivaskell an Euzhadur e nijo an
Dismantrer,
met a-raok an diwezh,
ken na gouezho an dismantr divizet war an
Dismantrer e-unan.

10 Glac'har ha silvidigezh pobl Doue.

1 An trede bloaz ma oa Kirus roue war
bPersiz, e voe diskuliet un dra da Zaniel (a oa
bet lesanvet Beltshasar) : "Gwirionez" hag
"emgann bras" e oa an dra-se. Teurel a reas
evezh ouzh ar gomz ha dougen pled d'ar
weledigezh.

2 En deizioù-se, me Daniel, a voe e kañv
e-pad teir sizhunvezh. 3 Ne zebren netra
saourus ; na kig na gwin n'antrejont em genou,
nag eouliañ va c'horf ne ris kennebeut-all, ken
na voe tremenet an teir sizhunvezh.
4 Ar pevarvet deiz warn-ugent eus ar miz
kentañ; edon war ribl ar stêr vras, a zo Tigris,
5 hag o vezañ savet va daoulagad, setu ar pezh
a welis : un den e dilhad lin, ouzh e zargreiz ur
gouriz aour Ofaz, 6 heñvel e gorf ouzh
maen-aour, e zremm evel luc'hed, evel
tan-flamm e zaoulagad, ken skedus e zivrec'h
hag e dreid ha ma 'z eo arem lufr ; ha ken kreñv
e vouezh, pa gomze, ha trouz un engroez-tud.
7 Ne oa nemedon-me Daniel a wele ar
weledigezh ; ar re a oa ganin ne welent ket ar
weledigezh, gant ar c'hren a grogas enno hag
e klaskjont tec'hout d'en em guzhat. 8 Va-unan
e chomis enta da sellout ouzh ar
weledigezh-veur-se, ha me dinerzhet,
distronket, distroadet hag aet va nerzh diganin.
9 Hag e klevis e vouezh o komz ; hag evel ma
kleven e vouezh o komz, e kouezhen batet war
va genou va dremm ouzh an douar.

10 Ha setu un dorn o stokañ ouzhin d'ober din
sevel, o trabidellañ war bennoù va daoulin ha
war balvoù va daouarn, 11 hag eñ da lavarout
din : «Daniel, den karet gant Doue ! kompren ar
c'homzoù a lavarin dit, ha sav ez sav, rak
davedout 'on kaset en taol-mañ !» Ha lavaret
kement-se din, me ha sevel en ur grenañ.
12 Hag e tisklêrias din : «N'az pez ket aon,
Daniel ; rak adalek an deiz kentañ ma lakais da
galon da gompren ha da geuziañ dirak da Zoue,
ez eo bet selaouet da gomzoù, ha deuet on-me
abalamour d'az komzoù ! 13 Hogen rener
rouantelezh Persiz a zo en em savet a-enep din
e-pad un deiz warn-ugent. Ha setu Mikael, unan
eus ar pennrenerien, a zo deuet d'am sikour.
E lezet em eus e-kichen rouaned Persiz,
14 ha deuet 'on da reiñ dit da gompren ar pezh
a c'hoarvezo gant da bobl en heuliad an deizioù,
rak ar weledigezh-mañ a zo adarre unan
diwar-benn an deizioù-se.»

15 E-keit ha ma lavare din ar c'homzoù-se,
e stouen va fenn ouzh an douar hag e chomen
dilavar. 16 Ha setu unan, heñvel ouzh ur
mab-den, o stokañ ouzh va muzelloù, ma tigoris
va genou ha ma komzis, ha ma lavaris d'an hini
a oa en e sav dirazon : «Va Aotrou ! gant ar
weledigezh-se ez eo kouezhet an enkrez warnon
hag em eus kollet va nerzh ! 17 Penaos e c'hellfe
servijer va Aotrou ma 'z on-me, komz ouzh va
Aotrou, a zo aze, bremañ pa ne chom ken
a nerzh ennon, ha pa 'z eo stanket zoken va alan
ennon ?» 18 Hag e stokas adarre ouzhin an hini
a oa heñvel ouzh un den, hag eñ am
c'hennerzhas, 19 en ur lavarout : «N'az pez ket
aon, den karadek da Zoue ! Bez e peoc'h ha
kemer kalon !» Kerkent ha m'en doe komzet
ouzhin, e voen kennerzhet hag e lavaris :
«Ra gomzo va Aotrou ! rak va c'hennerzhet ac'h
eus !»

20 Hag e lavaras : «Ha gouzout a rez perak ez
on deuet davedout? Emaon adarre o vont d'ober
brezel da bennrener Persiz ; met pa 'm bo echu
gant se, e teuio rener Yawan. 21 Met disklêriañ
a ran dit ar pezh a zo skrivet e levr ar Wirionez :
N'eus nikun a-du ganin enep ar re-se, nemet
Mikael, ho rener-c'hwi.

11 Rouaned ar C'hreisteiz hag an Hanternoz.

1 Ha me, er bloaz kentañ eus Darius ar
Madiad, eñ a zo bet dalc'hmat ganin evit va
harpañ ha va c'hennerzhañ.

2 Setu tri roue all c'hoazh a savo war bPersiz;
hag ar pevare a vo pinvidikoc'h eget an holl,
pinvidik-mor ! Ha pa vo kreñv en askont d'e
binvidigezh, ec'h iso an holl enep rouantelezh
Yawan. 3 Hag e savo ur roue kadarn a c'hounezo
mestronieh vras hag a ray hervez e c'hrad.
4 Hogen kerkent ha savet, e vo dispennet
e rouantelezh, lodennet dre bevar avel an oabl,
met n'eo ket etre tud e lignez : rak ne vezo ken
un impalaeriezh evel e hini ; diwriziennet e vo
e rouantelezh ha roet da re all eget d'e re. 5 Roue
ar C'hreisteiz a gresko e nerzh, met unan eus
e briñsed a zeuio da vezañ c'hoazh kreñvoc'h
egetañ, hag e vo e zamaniezh galloudekoc'h
eget e hini. 6 A-barzh un nebeut bloavezhioù en
em gevredint : ha merc'h roue ar C'hreisteiz
a yelo davet roue ar Sterenn evit skoulmañ un
emglev. Met homañ ne viro ket nerzh he brec'h,
ha ne chomo ket he galloud. Deroet e vo, hi hag
ar re o doa he degaset, hag he bugel, hag an hini
en doa he skoazellet er reuz-se. 7 Hogen sevel
a ray ur vroustenn diwar he gwrizioù en he lec'h
; hemañ a gemero penn un arme, hag a yelo
betek e-barzh kastell-kreñv roue ar Sterenn ;
ober a ray enep dezhañ, hag e vo trec'h ! 8 O
doueed zoken, o skeudennoù, o listri prizius
arc'hant hag aour, a yelo gantañ en harlu da
vro-Ejipt. Hag eñ, e-pad un nebeut bloavezhioù,
a chomo pell diouzh roue ar Sterenn, 9 met
hemañ a zeuio neuze war rouantelezh roue ar
C'hreisteiz, ha distreiñ a ray d'e vro. 10 E vibien
avat en em briento evit an emgann hag a vodo
un armead niverus a soudarded. Unan anezho
a zeuio, a zic'hlanno, a veuzo, a gaso ar brezel
betek en e gastell. 11 Roue ar C'hreisteiz, fuloret
e galon, a yelo er-maez da vrezeliñ outañ, roue
ar Sterenn, hag a savo eñ ivez un arme niverus,
hag e kouezho arme egile etre e zaouarn. 12 Pa
vo bet distrujet an arme niverus-se, e savo
kalonegezh dezhañ, hag e tiskaro dek-miliadoù
a dud, hogen hep dont a-benn da beurdrec'hiñ.

13 Dont a ray en-dro roue ar Sterenn, savet
gantañ niverusoc'h arme eget an hini gentañ ;
a-barzh un nebeut bloavezhioù e teuio, e tistroio
gant un arme vras ha pourvezañs e-leizh. 14 Kalz
a dud a savo neuze enep roue ar C'hreisteiz :
paotred taer eus da bobl a savo ivez evit seveniñ
ar weledigezh hogen diskaret e vezint !
15 Hag e teuio roue ar Sterenn, hag e savo
kleuzioù, hag e kemero ur gêr vagoriet.
Nerzhioù ar C'hreisteiz a vo faezhet : armead
a soudarded dreist-par, n'hello ket derc'hel.
16 E enebour a ray gantañ evel ma karo, hep na
vefe den gouest da zerc'hel penn outañ. Er vro
hep he far e ray un arsav, an dismantr gantañ en
e zorn. 17 Ar mennad en devo da lakaat dindanañ
e holl rouantelezh ha d'ober un emglev gantañ..
Unan eus e verc'hed a roio dezhañ da bried,
e soñj dont d'e damesaat ; met kement-se ne
zalc'ho ket, ha ne zeuio ket e daol da vat !
18 Neuze e troio e sell war-zu an Inizi, hag
e kemero kalz anezho ; met ur c'habiten
a harzho ouzh an dismegañs a felle dezhañ
teurel war ar re all, hep na c'hellfe d'e dro ober
dismegañs outañ. 19 Neuze e klasko repu
e kastelloù-kreñv e vro, met strebotiñ a ray, hag
e kouezho, ha ne vano roud ebet anezhañ ken !

[20] Hag e savo unan war e lerc'h, unan a gaso
Rouantelezh ur mac'homer d'an douar. Met en
ur ober un nebeut deizioù e vo diskaret hep na
vefe na dre gounnar na dre vrezel.

[21] Un den disprizus a zeuio war e lerc'h ha
n'en devo ket resevet an enor a roue : dont a ray
didrouz da lakaat e grog war ar rouantelezh dre
itrik. [22] Armeoù ar C'hreisteiz a vo beuzet holl
dirazañ ha breset, ha zoken Priñs ar re
Gevredet. [23] Dre emglevioù skoulmet gantañ,
e c'hoario gant tromplerezh ; uhelaat a ray, ha
trec'hiñ gant nebeut a dud, [24] hag en em silañ
a ray sioul en tachennoù strujusañ, hag e ray ar
pezh n'o devoa ket graet nag e dadoù nag
e dadoù kozh : reiñ da bep hini e lod
a breizhadur en dibourc'h, ha madoù ; enep d'ar
c'hêrioù magoriet ez ijino mont, met evit un
herrad ne vo ken. [25] E penn un arme vras,
e tispako nerzh ha kalonegezh enep roue ar
C'hreisteiz, ha roue ar C'hreisteiz, diouzh e du,
a zeuio taer d'an emgann gant brasoc'h arme
c'hoazh, unan greñv-meurbet. Met ne zalc'ho
ket penn, rak dre widre e vo diskaret ; [26] darn
hag a zebre eus e vara en diskaro. Beuzet e vo
e arme, korfoù marv a gouezho e-leizh !
[27] An daou roue ne glaskint nemet droug an eil
ouzh egile, hag, azezet ouzh an hevelep taol,
a lavaro gevier an eil d'egile. Met ne zeuio ket
o zroioù da vat, rak ne vo an dibenn nemet pa
zegouezho ar c'houlz. [28] Distreiñ a ray d'e vro
gant madoù bras, troet e galon d'ober droug d'an
Emglev santel. Droug a ray ; hag e tistroio d'ar
gêr. [29] D'ar c'houlz divizet, ez aio adarre enep
d'ar C'hreisteiz, met en taol-mañ ne vo ket kont
evel ar wezh kentañ. [30] Dont a ray enep dezhañ
listri Kittim, hag e fallgalono ; distreiñ a ray
neuze da ziskouez e gounnar enep an Emglev
santel, hag e ray droug dezhañ. En em glevout
a ray adarre gant ar re o devo dilezet an
Emglev. [31] Soudarded kaset gantañ a savo :
halegañ a raint ar Santual hag ar C'hastell-kreñv
; lakaat a raint paouez gant an aberzh peurbad ;
an Euzh hag ar Reuz a lakaint da ren. [32] Dre
lubanerezh ha tromplerezh e lakaio da renaviañ
torrerien an Emglev : met an dud a anav o Doue
a chomo divrall hag a labouro ! [33] An dud
skiantek a-douez ar Bobl a gentelio kalz a reoù
all ; met diskaret e vezint dre ar c'hleze, dre an
tan, prizoniet, laeret o feadra, e-pad ur maread.
[34] Met pa gouezhint, e vezint sikouret... sikouret
un nebeudik ! rak kalz a ray van da vont a-du
ganto, met dre bilpouzerezh. [35] A-douez an dud
fur-se e kouezho darn, evit ma vezint int ivez
aprouet, glanaet ha kannet, ken na zeuio an
Termen : rak c'hoazh e vo un termen divizet.

[36] Ar roue a ray diouzh e vennad : gwintañ
a ray e lorc'h a-us da bep Doue, ha distagañ
komzoù souezhus enep Doue an Doueed, ken
na vo bet kaset da benn kounnar Doue, rak
sevenet e vo ar pezh zo bet divizet. [37] Ouzh
doueed e dadoù n'en devo doujañs ebet, nag
ouzh an doue karet gant ar maouezed : ouzh
doue ebet ne ray van ! rak dreist an holl zoueed
en em lakaio e-unan ! [38] Doue ar C'hastell-kreñv,
hennezh eo a enoro en o lec'h, un doue dianav
d'e dadoù, hennezh eo a enoro gant aour,
arc'hant, mein prizius ha bragerizoù. [39] Da
zifenn e gastelloù-kreñv ec'h implijo pobl un
doue arall-vro. Ar re a zoujo dezhañ, ar re-se
a vo karget a enorioù, lakaet da c'houarnourien
war ar bobl, ha roet dezho lodennoù-douar
e gopr.

[40] Pa zeuio an termen, e toso outañ roue ar
C'hreisteiz, e tiruilho warnañ roue ar Sterenn
gant kirri-brezel, marc'heien ha listri e-leizh ;
hag en em ledo dre an douaroù evel al lanv
o sevel hag o veuzañ. [41] Betek ar Vro-a-Enor
e teuio, ha mil-miliadoù o devo lamm ! Hogen
ar re-mañ a ziflipo a-dindan e zorn : Edom,
Moab, ha restad mibien Amon. [42] Teurel a ray
e graban war ar brioù : Bro-Ejipt zoken ne
ziflipo ket ! [43] Mestr e vo war deñzorioù aour,
arc'hant ha bragerizoù Bro-Ejipt ; ha Libia ha
Koush a gerzho d'e heul. [44] Hogen gant keloù
deut eus ar Reter hag ar Sterenn e vo lakaet
nec'het, hag ez aio kuit kounnaret-bras evit
distrujañ ha finfontañ tud e-leizh. [45] Tinelloù
e Lez a savo e-kreiz-tre ar morioù, war Venez
santel ar Splannder. Met neuze e teuio an
termen evitañ, ha ne vo den d'e sikour !

12 An dihun war-lerc'h ar c'housk en douar.

[1] En amzer-se e savo Mikael,
ar Priñs Meur a zo en e sav e-kichen bugale da
bobl,
hag e vo un amzer a anken,
evel ma na vo bet biskoazh abaoe
ma 'z eo bet krouet an dud war an douar betek
neuze !

Hag en amzer-se e vo salvet da bobl,
ar re emañ o anv skrivet el Levr.

2 E tihuno kalz eus ar re a zo kousket
e poultrenn an douar,
darn evit bevañ da viken, darn all evit ar vezh
hag an euzh peurbadel.
3 Ar re fur a splanno evel ma splann an oabl ;
hag ar re o devo degaset kalz war hent ar
reizhder
a vo evel stered evit bepred ha da holl viken !

4 Ha te, Daniel, mir klenk ar c'homzoù-mañ,
ha laka siell war al levr betek amzer an termen,
kalz a glasko amañ hag aze, hag e kresko ar
skiantegezh.»

5 Ha me Daniel, me a selle, ha setu daou all
en o sav, unan en tu-mañ, egile en tu-all, war
ribl ar stêr. 6 Hag e lavaras unan d'an den
gwisket gant lin a oa a-us da zourioù ar stêr :
«Pegeit c'hoazh, a-raok termen an traoù
burzhudus-mañ?» 7 Hag e klevis an den gwisket
gant lin a oa a-us da zourioù ar stêr, o sevel
e zorn dehoù hag e zorn kleiz etrezek an Neñv,
hag o touiñ dre an Hini a vev en peurbadel :
«Keit-mañ : ur maread, mareadoù, hag un
hanter-maread ; ha pa vo bet peurdorret nerzh
ar Bobl santel, e teuio da wir an holl draoù-se !»
8 Ha me, klevout a ris mat, met ne gomprenis
ket. Hag e lavaris : «Va Aotrou, petra 'vo an dra
diwezhañ?» 9 Hag e respontas : «Kae, Daniel !
rak kuzh ha siellet eo an traoù-se ac'hann ma
teuio an termen ; 10 glanaet, gwennaet, aprouet
e vo kalz a dud ! Ar re fall a ray droug, den fall
ebet ne gompreno. Ar re fur avat a gompreno !
11 A-dal ar c'houlz ma vo bet diskaret an aberzh
peurbad, ha savet an Euzh hag ar Reuz, e vo
1.290 deiz (mil daou-c'hant deiz ha dek ha
pevar-ugent). 12 Eürus an hini a c'hortozo, hag
a dizho betek 1.335 deiz (mil tri-c'hant deiz ha
pemp ha tregont). 13 Te avat, kae betek da
dermen, ha diskuizh neuze ! hag e savi ez sav
evit resev da lod-hêrezh, e dibenn an
amzerioù !»

13 Suzanna hag ar varnedigezh douget gant Daniel.

1 Ha neuze e oa un den o chom e Babilon,
Yoac'hin e anv. 2 Dimeziñ a reas gant ur plac'h,
Suzanna hec'h anv, merc'h da Helkia,
kenedus-meurbet e oa hag a zoujañs Doue, 3 rak
he zud a oa tud reizh, savet o merc'h ganto
hervez Lezenn Voizez. 4 Pinvidik-bras e oa
Yoac'hin, ha stok ouzh e di en devoa ul liorzh,
hag e teue kalz a Yuzevien d'e welout, ma oa
enorus dreist ar re all.

5 Er bloaz-se, e oa dilennet da varnerien
a-douez ar bobl daou gozhiad, ez eo diwar-benn
ar re-se en deus lavaret an Aotrou : «Deuet eo
ar fallagriezh eus Babilon, dre gozhidi
barnerien a roe da grediñ e oant hentourien ar
bobl.» 6 Ar re-se ivez a zaremprede ti Yoac'hin,
ha kement hini en deveze ur prosez da varn
a zeue daveto. 7 Pa veze aet kuit an holl, war-dro
kreisteiz, e teue Suzanna d'ober ur bale e liorzh
he gwaz. 8 An daou gozhiad, hag a wele anezhi
bemdez o tont d'ober he baleadenn, a savas
dezho c'hoant anezhi, 9 ken e voent dallet, hag
e tistrojont o selloù hep chom da sellout ouzh
an Neñv ha da gaout soñj eus e varnedigezhioù
reizh. 10 Daoust ma oant broudet o-daou gant
o c'hoant diroll, e kuzhent o zerzhienn an eil
ouzh egile, 11 rak mezh o devoa da anzav o doa
c'hoant da vont ganti... 12 Bemdez avat
e klaskent gant berv tu d'he gwelout.

13 Un deiz, goude kimiadiñ en ul lavarout :
«Deomp d'ar gêr ! koulz-lein ez eo !» ha mont
er-maez pep hini diouzh e du, 14 e tistrojont
en-dro, hag en em gavjont tal ouzh tal ! hag an
eil o c'houlenn ouzh egile an abeg a gement-se,
ec'h anzavjont an eil d'egile o c'hoant diroll...
hag e tivizjont neuze a-gevret pegoulz
e c'hellfent kaout Suzanna hec'h-unanik.
15 Gortoz a rejont enta an degouezh mat pa
c'hoarvezas ma teuas Suzanna, evel en deizioù
kent, ganti div vatezhig nemetken ; ha gant an
tomm ma oa an amzer, e fellas dezhi en em
walc'hiñ el liorzh. 16 Ne oa den ebet war-dro,
nemet an daou gozhiad kuzhet, o c'hediñ
anezhi. 17 «Degasit din, emezi d'an div vatezh,
eoul ha balzam, ha klozit dor al liorzh, ma
c'hellin mont en dour.» 18 An div-mañ a reas ar
pezh he devoa gourc'hemennet, a serras dor al
liorzh, hag a yeas er-maez dre an nor-gostez
evit kerc'hat ar pezh he devoa goulennet
Suzanna, hep gouzout e oa an daou gozhiad en
o c'huzh.

19 A-vec'h aet kuit ar vitizhien, edo ar re-mañ
en o sav, hag o redek daveti ! 20 «Klozet eo dor
al liorzh, emezo, n'eus den ouzh hor gwelout, ha

c'hoant hon eus ac'hanout : pleg dimp ! gourvez
ganimp ! 21 Mar nac'hez, e tougimp testeni
a-enep dit e oa ur paotr yaouank ganit, hag ez
eo evit-se ec'h eus kaset kuit da blac'hed
yaouank !» 22 Huanadiñ a reas Suzanna en ur
lavarout : «Setu me trapet a bep tu ! Mar plegan
deoc'h, n'eus nemet ar marv evidon ! Ma
stourman, ne dec'hin ket a-dre ho taouarn !
23 Gwelloc'h eo din avat kouezhañ dibec'h etre
ho taouarn eget pec'hiñ dirak Doue !» 24 Neuze
e huchas a-bouez-penn ; hogen an daou zen
kozh a huchas ivez, enep dezhi; 25 hag unan
anezho a redas da zigeriñ dor al liorzh.

26 Pa glevas tud an ti ar youc'hadeg-se el
liorzh, e redjont dre an nor-gostez evit gwelout
petra 'oa c'hoarvezet ; 27 ha pa o doe kontet an
daou gozhiad o c'haoz, en em gavas mezhek ar
servijerien, rak biskoazh ne oa bet lavaret tra
heñvel ebet diwar-benn Suzanna.

28 Deut antronoz, en em vodas an dud e ti
Yoac'hin he fried. An daou gozhiad a zeuas
ivez, hag i, fallagriezh holl a-enep Suzanna,
a glaske he c'has d'ar marv, 29 ha lavarout
a rejont d'an dud : «Kasit tud da gerc'hat
Suzanna, merc'h da Helkia, gwreg Yoac'hin !»
Kerc'het e voe diouzhtu, 30 hag hi da zont gant
he zud, he bugale hag hec'h holl dud kar.
31 Hogen Suzanna a oa koant-meurbet, ha
kenedus da welout ; 32 evel ma oa he gouel ganti
war he fenn, e c'hourc'hemennas an
hailhoned-mañ lemel he gouel diganti, evit
sellout ouzh he c'haerder gwalc'h o c'halon.
33 He zud-hi a skuilhe daeroù, holl anezho, ha
kement den a oa ouzh he gwelout. 34 Neuze an
daou gozhiad a savas en o sav e-kreiz an
emvod, hag a lakaas o daouarn dezhi war he
fenn. 35 Hi, en ur ouelañ, a save he selloù d'an
neñv, dre ma oa he c'halon leun a fiziañs e
Doue. 36 Hag e lavaras an daou gozhiad : «E-pad
m'edomp-ni o vale hon-unan el liorzh, eo deuet
ar vaouez-mañ e-barzh gant div vatezh. Serret
he deus an nor ha kaset ar vitizhien diwar he
zro. 37 Ur paotr yaouank a oa kuzhet eno, hag
a zo tostaet outi, hag a zo aet ganti. 38 Evel ma
oamp en ur c'horn eus al liorzh, pa hon eus
gwelet ar fallagriezh-se, hon eus deredet
daveto. 39 O gwelet mat hon eus an eil gant
egile ; met n'omp ket bet gouest da dapout krog
en den yaouank, kreñvoc'h ma oa egedomp ;
digoret gantañ an nor, en deus tec'het. 40 Hi avat
hon eus tapet krog enni, ha goulennet na piv 'oa
an den yaouank-se. 41 Met n'eo ket bet fellet
dezhi lavarout dimp. Setu hon testeni.»

An dud bodet a gredas o lavar : Henaourien
ar bobl e oant-i, barnerien, ha Suzanna a voe
enta barnet d'ar marv. 42 Hogen Suzanna
a youc'has gant ur vouezh kreñv hag a lavaras :
«Doue peurbad ! C'hwi hag a anav an traoù
kuzhet, hag a oar pep tra a-raok ma vez
c'hoarvezet, 43 C'hwi a oar ez eo ur fals-testeni
o deus douget a-enep din. Setu ma varvan hep
bezañ graet netra a gement o deus ar re-mañ
ijinet enep din en o fallagriezh.»

44 An Aotrou a glevas he mouezh,
45 Ha p'edont ouzh he c'has d'ar marv, e tihunas
skiant santel ur paotr yaouank, Daniel, 46 hag
hemañ a huchas : «Me a zo dinamm eus gwad
ar vaouez-mañ !» 47 An holl a droas da sellout
outañ hag a c'houlennas digantañ : «Petra 'fell
dit lavarout gant ar c'homzoù-se?» 48 Hag eñ en
e sav en o c'hreiz, a respontas : «Na kollet hoc'h
eus ho skiant vat, mibien Israel, pa gondaonit
hep enklask na prouenn ebet unan eus merc'hed
Israel? 49 Distroit da sal ar Varn, rak ur
fals-testeni eo o deus douget ar re-mañ enep
dezhi !»

50 Hag an holl da zistreiñ gant pres, hag
e lavaras ar Re Ansien da Zaniel : «Deus da
azezañ en hon touez ha lavar da soñj, peogwir
en deus roet Doue dit kement a furnez ha d'un
den oadet.» 51 Daniel a lavaras dezho neuze :
«Dispartiit krenn an eil diouzh egile, ha me
o goulennataio.» 52 Dispartiet an eil diouzh
egile, e reas Daniel da unan anezho dont, hag
e lavaras dezhañ : «Den koshaet en drougiezh,
setu ma teu en-dro warnout pec'hedoù da vuhez
tremenet, 53 barner-barnedigezhioù-direizh ma 'z
eus ac'hanout ! te a gondaone tud didamall hag
a zidamalle ar re gablus, daoust da lavar an
Aotrou : Na lakai ket d'ar marv an den didamall
nag an den reizh ! 54 Ac'hanta, mar ec'h eus he
gwelet fraez, lavar dindan peseurt gwezenn ec'h
eus o gwelet o vont a-gevret?» - «Dindan ul
lantiskenn !» emezañ. 55 «Gwir ha gwir mat,
eme Daniel, setu adkouezhet da c'haou war da
benn ! A-barzh bremañ, en deus klevet Ael
Doue ar setañs douget enep dit, hag emañ o tont
d'az frailhañ dre greiz da gorf.» 56 Kaset hemañ

kuit, e reas d'egile dont d'e dro, hag e lavaras
dezhañ : «Mab da Ganaan ma 'z out, n'eo ket
mab da Youda ! Dallet 'out bet gant koantiri,
hag ar c'hoantegezh he deus breinet da galon !
57 Setu penaos e raec'h gant merc'hed Israel ! ha
gant an aon e plegent d'ho tarempredin ! met ur
verc'h da Youda n'he deus ket gouzañvet ho
fallagriezh. 58 Ac'hanta, lavar bremañ dindan
peseurt gwezenn ez out kouezhet warno p'edont
an eil gant egile?» - «Dindan un targos-derv,»
emezañ. 59 «Gwir ha gwir mat ! eme Daniel !
war da benn-te ivez, ra gouezho da c'haou !
Emañ Ael Doue, e gleze gantañ en e zorn,
o c'hortoz an eur d'az taouhanteriñ, ma vo echu
ganeoc'h-c'hwi !»

60 Ar vodadeg a-bezh a youc'has
a-bouez-penn neuze, o lavarout bennozh da
Zoue hag a salv an neb a laka ennañ e fiziañs.
61 Hag e trojont enep an daou gozhiad hag en
doa graet Daniel dezho anzav dre o c'homzoù
o-unan, o fals-testeni ; hag e voe taolet warno ar
c'hastiz o devoa klasket teurel war o nesañ.
62 Evit seveniñ Lezenn Voizez e voent lakaet d'ar
marv, hag en deiz-se e voe salvet ar gwad
dibec'h. 63 Helkia hag e bried a zougas bennozh
da Zoue evit o merc'h Suzanna ; hag ivez he
fried Yoac'hin hag hec'h holl gerent, dre ma ne
oa bet kavet tamall ebet d'ober dezhi.

Ha diwar an deiz-se ha goude, e teuas
Daniel da vezañ bras dirak ar bobl.

14 Bel ha Daniel.

1 Goude d'ar roue Astiagez mont da gaout
e dud-kozh, e teuas Kirus ar Persad da vezañ
roue war e lerc'h. 2 Daniel a veve e-kichen ar
roue, enoret gantañ dreist e holl vignoned.

3 Hogen Babiloniz o devoa un idol, Bel hec'h
anv, hag a veze dispignet eviti bemdez daouzek
artabad bleud-flour, daou-ugent danvad ha
c'hwec'h vuzuliad gwin. 4 Ar roue a gehele
anezhi hag a yae bemdez da stouiñ dirak an
idol. Daniel avat a azeule e Zoue.

5 Setu ma lavaras dezhañ ar roue : «Perak ne
stouez-te ket dirak Bel?» Respont a reas :
«Ne azeulan ket skeudennoù graet gant daouarn
mab-den ; ne adoran nemet an Doue bev en
deus graet an neñv hag an douar, a zo galloud
dezhañ war bep buhezeg.» 6 Ar roue a lavaras
dezhañ : «Daoust hag e kav dit n'eo ket Bel un
doue bev? Ne welez ket pegement a zebr hag
a ev bemdez?» 7 Dirollañ a reas Daniel da
c'hoarzhin : «Diwall a faziañ, o roue ! emezañ,
n'eus anezhañ nemet pri en diabarzh ha kouevr
en diavaez ! N'en deus biskoazh na debret nag
evet !» 8 Droug ennañ, e c'halvas ar roue
e veleien, hag e lavaras dezho : «Ma ne lavarit
ket din piv eo a zebr ar boued-se, n'eus nemet ar
marv evidoc'h ! 9 Met mar prouit din ez eo Bel
a zebr anezho, eo Daniel a varvo evit bout
blasfemet a-enep Bel !» Respont a reas Daniel
d'ar roue : «Bezet graet hervez a lavarez !». Dek
ha tri-ugent e oa eus beleien Bel, hep kontañ
gwragez ha bugale. 10 Dont a reas enta ar roue,
ha Daniel d'e heul, da Dempl Bel,
11 hag e lavaras dezhañ beleien Bel : «Setu ni
a yelo e-maez ; ha te, roue, graet servijañ ar
pred ha kinnig ar gwin mesket, a roio urzh
goude-se da serriñ an nor, ha laka da siell warni
gant da vizaoued. Pa zeui, warc'hoazh beure,
ma ne welez ket gant da zaoulagad da-unan en
devo Bel peurzebret pep tra, e vo ar marv
evidomp ! Anez, e vo ar marv evit Daniel, en
deus lavaret gaou enep dimp.» 12 Ar re-mañ en
em soñje sur, rak toullet o devoa dindan an daol
un trepas kuzh evit dont bemdez e-barzh da gas
ganto ar profoù. 13 Ur wezh enta ma voent aet
e-maez, ha servijet Bel war ouzh ar roue,
14 e c'hourc'hemennas Daniel d'e servijerien
degas ludu hag en ledañ war leur an Templ
a-bezh, hep den all war-dro nemet ar roue.
Neuze ez ejont e-maez, e serrjont an nor, he
sielljont gant bizaoued ar roue ; hag i d'ar gêr.
15 E-pad an noz, e teuas ar veleien, hervez
o boaz, o gwragez hag o bugale d'o heul, hag
e tebrjont hag ez evjont pep tra !

16 Beure mat e teuas ar roue, ha Daniel ivez,
17 hag e c'houlennas ar roue : «Ha didorr eo ar
sielloù, Daniel? - Didorr, o roue !» eme Daniel.
18 Ha kerkent ha digor an nor, e voe selloù ar
roue war an daol, hag ec'h estlammas a vouezh
uhel : «Na meur ez out-te, Bel, n'eus touell ebet
ennout !» 19 Daniel avat a zirollas da c'hoarzhin
hag a harzas ouzh ar rouie da vont pelloc 'h :
«Sell 'ta ouzh al leurenn, emezañ, ha gwel da
biv eo ar roudoù-treid-se !» -20 «Roudoù-treid
paotred, merc'hed ha bugale a welan», eme ar
roue ; 21 ha droug ennañ, e lakaas ar roue kregiñ
er veleien hag en o gwragez hag en o bugale.
Neuze e tiskouezjont dezhañ an nor-guzh

ma teuent e-barzh drezi evit debriñ ar pezh
a veze war an daol. 22 Ar roue en o lakaas d'ar
marv, hag a roas Bel da Zaniel d'ober diouzh
e vennantez gantañ : hemañ a ziskaras an idol
hag an templ anezhi.

Daniel hag an aerouant.

23 Un naer vras a oa hag a veze kehelet gant
Babiloniz. 24 Hag ar roue a lavaras da Zaniel :
«N'hellez ket lavarout n'eo ket homañ un doue
bev : stou dirazi enta !» 25 Hag e respontas
Daniel : «An Aotrou va Doue eo a adoran ! rak
Eñ eo an Doue bev ! te avat, o roue, ro din da
aotre, hag e lazhin an naer-mañ hep na kleze na
bazh.» 26 Hag e lavaras ar roue : «Reiñ a ran
dit !» 27 Neuze e kemeras Daniel peg, druzoni ha
reun, d'o lakaat a-gevret war an tan, ha d'ober
ganto polod a daolas e genou an naer ; hag
homañ o lonkas hag a grevas. Ma lavaras
Daniel : «Setu aze petra e oac'h oc'h adoriñ !»
28 Pa glevas Babiloniz kement-se, e voent
trelatet-bras gant ar gounnar, hag en em savjont
enep d'ar roue : «Aet eo ar roue da Yuzev !
emezo. Bel en deus lezet diskar, an aerouant en
deus lezet lazhañ, hag ar veleien en deus lakaet
d'ar marv !» 29 Dont a rejont enta da gaout ar
roue da lavarout dezhañ : «Ro dimp Daniel
d'ober diouzh hor c'hoant gantañ, pe ne vo
nemet ar marv evidout hag evit da diegezh !»
30 Pa welas ar roue e savent outañ gant
touusmac'h, e voe rediet da lezel Daniel etre
o daouarn. 31 E foz al leoned e taoljont anezhañ,
hag eno e chomas c'hwec'h devezh. 32 Er foz
e oa seizh leon, a veze roet dezho bemdez daou
gorf-marv ha daou zañvad. Met neuze ne voe
roet netra dezho, evit ma lonkfent Daniel.

33 Hogen ar profed Habakouk a oa e Judea,
o paouez ober yod ha lakaat drailhennoù-bara
en ul lestr, e-sell da vont da gas o fred d'an
eosterien er park. 34 Hag Ael an Aotrou a lavaras
da Habakouk : «Kas ar pred-se zo ganit da
Vabilon, da Zaniel, e foz al leoned. - 35 Aotrou,
eme Habakouk, biskoazh n'em eus gwelet
Babilon, ha n'ouzon ket pelec'h emañ ar
foz-se !» 36 Kregiñ a reas neuze Ael an Aotrou
en e gern, hag a-bouez e vlev en dougas betek
Babilon hag en pozas a-us ar foz dre lusk
e spered. 37 Habakouk a grias : «Daniel !
Daniel ! kemer ar pred degaset dit gant Doue !»
38 Ha Daniel da lavarout : «Bet hoc'h eus soñj
ac'hanon, va Doue ! rak ne zilezit ket ar re
o devez karantez evidoc'h !» 39 Sevel a reas en
e sav, ha debriñ, e-keit ha ma tegase Ael an
Aotrou raktal Habakouk d'ar gêr.

40 D'ar seizhvet deiz, e teuas ar roue da
ouelañ war Zaniel. Da gichen ar foz e teuas, hag
e sellas enni, ha setu edo Daniel en e goazez.
41 Neuze ec'h estlammas a vouezh uhel : «Bras
out-te meurbet ! Aotrou, Doue Daniel ! N'eus
Doue all ebet nemedout !» 42 Hag e roas urzh d'e
dennañ e-maez ha stlepel e-barzh ar foz ar re
o doa klasket e goll, hag ar re-mañ a voe lonket
kerkent, dirak e zaoulagad !

An daouzek diougan diwezhañ

Diougan Ozea

1 Gwreg ar profed.

1 Lavar an Aotrou a zeuas da Ozea, mab
Beeri, e deizioù Ozias, Joatam, Ac'haz, Ezekias,
rouaned Youda, hag en deizioù Jeroboam, mab
Joas, roue Israel.

Dimezi ha bugale Ozea.

2 Deroù komzoù an Aotrou dre Ozea.
Lavarout a reas an Aotrou da Ozea :

«Kae, kemer evidout ur wreg a c'hastaouerezh,
ha bugale a c'hastaouerezh;
rak ne ra ar vro nemet gastaouiñ
oc'h en em zistreiñ diouzh an Aotrou.»
3 Mont a reas eta da gemerout Gomer,
merc'h Debelaim; koñsev a reas ha genel
dezhañ ur mab.»

4 Hag e lavaras an Aotrou dezhañ :
«Ro dezhañ Izreel da anv,
rak un nebeut amzer c'hoazh hag e kastizin ti
Yehou
evit gwad tud Izreel
hag e lakain da baouez roueelezh ti Israel.
5 Ha c'hoarvezout a ray en deiz-se
ma torrin gwareg Israel e traonienn Izreel.»

6 Koñsev a reas c'hoazh hag e c'hanas ur verc'h.
Hag e lavaras an Aotrou dezhañ :
«Ro dezhi da anv Lo-Rouhama (Didruezet)
rak hiviziken n'em bo ket truez ken ouzh ti
Israel
evit pardoniñ dezhañ c'hoazh.

7 Nemet ouzh ti Youda em bo truez
hag en o salvin dre an Aotrou, o Doue;
rak n'eo ket dre ar wareg, na dre ar c'hleze,
na dre ar brezel, na dre ar c'hezeg,
na dre ar varc'heien en o salvin.»

8 Ha dizonet 'Lo-Rouhama'
ganti e koñsevas hag e c'hanas ur mab.
9 Ma lavaras an Aotrou :
«Ro dezhañ Lo-Ami (Ket va fobl) da anv.
Rak c'hwi n'oc'h ket va fobl,
ha me ne vin ket ho Toue.»

2 Evit an amzer da zont.

1 Hag e vo niver mibien Israel evel traezh ar
mor,
divuzul ha digont,
hag e-lec'h lavarout dezho : «Va fobl n'oc'h
ket !»,
e vo lavarout outo : «Mibien an Doue bev !»,

2 Mibien Youda ha mibien Jeruzalem en em
vodo a-unan
Evit dibab dezho o-unan ur penn-rener
nemetken;
Hag en em zastum a raint er-maez eus o bro;
Rak bras e vo deiz Izreel !

3 Lavarit d'ho preudeur : «Lo-Ami» (Va fobl),
Ha d'ho c'hoarezed : «Lo-Rouhama» (Truezet
outi).

An Aotrou o tamall e bried, e bobl disfeal.

4 Tamallit ho mamm, tamallit-hi !
Rak n'eo ket ken va gwreg,
n'on ket ken he gwaz.
Ra zilamo kuit a-diwar he dremm,
he gadaliezhoù !

5 Gant aon n'he diwiskfen en noazh,
Ha n'he lakfen evel da zeiz he ganedigezh,
N'he degasfen da vezañ heñvel ouzh ur
gouelec'h,
N'he zrofen da vezañ un douar krin,
Ha na rafen dezhi mervel gant ar sec'hed.

6 Hag ouzh he mibien n'em bo ket truez,
Rak mibien a c'hastaouerezh ez int.
7 Peogwir eo aet o mamm d'ober ar c' hast;
An hini he deus roet ar genel dezho a zo en em
c'holoet a vezh,
Rak lavaret he deus : «Mont a ran da heul va
c'harediged
A ro din va bara ha va dour,
Va gloan ha va lin, va eoul ha va died.»

8 Setu perak ez an da stouvañ he hent gant
spern,
Klozañ a rin warni gant ur voger
evit na gavo ken he gwenodennoù,
9 Kaer he devo redek war-lerc'h hec'h orgederien

n’o zizho ket,
Kaer he devo o c’hlask, n'o c'havo ket.

Neuze e lavaro : «Distreiñ a rin da gaout va den kentañ
Rak gwell e oa din neuze eget bremañ !»

[10] Hag-eñ n'ouie ket
e oa me an hini en devoa roet dezhi
ar gwinizh, ar gwin nevez hag an eoul fresk,
en devoa foranet dezhi an arc'hant hag an aour,
o deus ganto oberiet o Baaloù !

[11] Setu perak e teuin da adkemer va gwinizh en e goulz
ha va gwin nevez en e vare;
dilemel a rin va gloan ha va lin
ma oa goloet he noazhder ganto.

[12] Bremañ ez an da zizoleiñ he mezh
da zaoulagad hec'h orgederien,
ha ne vo hini ebet evit he zennañ eus va dorn.

[13] Lakaat a rin hec'h holl drivli da baouez,
he festoù, he loarioù nevez, he sabadoù,
Hag hec'h holl gouelioù lid.

[14] Gwastañ a rin he gwinieg hag he fiezegi
ma lavare diwar o fenn : «Va gounid din-me ez int,
profet ma’z int bet digant va c’harediged!»
O lakaat a rin da fraostoù ha drastet e vint gant al loened gouez.

[15] He c'hastizañ a rin evit deizioù ar vBaaled
pa lakae dezho ezañs da zivogediñ,
pa 'n em fiche gant he gwalenn hag he c'holier
evit mont da heul he c’harediged ;
tra ma oan me ankouaet ganti !
-diougan an Aotrou.

[16] Setu perak ez an d' he hoalañ;
He c'has a rin ganin d'ar gouelec'h
Ha komz a rin ouzh he c'halon.

[17] Reiñ a rin dezhi he gwiniegi,
Ha kemmañ a rin Traonienn Ac'hor (an Trubuilh)
D'ober anezhi dor ar Goanag.
Eno e responto din evel en deizioù he yaouankiz,
Evel en deiz ma pigne eus Bro-Ejipt.

[18] Hag e c'hoarvezo en deiz-se,
-diougan an Aotrou !
Am galvi : «Va fried !»
ha n’am galvi ken : «Va Baal !»

[19] Dilemel a rin eus he genoù anvioù ar vBaaled,
ha ne vint ket ken meneget dre o anv.

[20] Ha skoulmañ a rin eviti un emglev en deiz-se
gant loened ar maezioù,
gant evned an neñv ha naered an douar;
Gwareg, kleze, brezel, a vrevin kuit eus ar vro,
hag e rin dezho kousket en surentez.

[21] Dimeziñ a rin ganit evit atav,
dimeziñ a rin ganit er reizhder hag er gwir,
er garantez hag en deneridigezh;

[22] Dimeziñ a rin-me ganit el lealded,
Hag ec'h anavezi an Aotrou.

[23] Ha c'hoarvezout a ray, en deiz-se,
Ma respontin, -diougan an Aotrou !
Ma respontin d'an neñvoù,
hag int a responto d'an douar;

[24] Hag e responto an douar d'ar gwinizh,
D'ar gwin nevez ha d'an eoul fresk,
Hag int a responto da Izreel.

[25] Hadañ a rin eviti er vro,
Rak truez em bo ouzh Lo-Rouhama (an Didruezet),
hag e lavarin da Lo-Ami (ket va fobl) : «Te eo Ami» (Va fobl),
Hag hi a responto : «Va Doue !»

3 Amprou.

[1] Hag e lavaras din an Aotrou :

«Kae c'hoazh, ha kar ur wreg karet gant he den
ha koulskoude avoultrerez evel ma kar an Aotrou mibien Israel,
tra m'en em droont war-zu doueoù all
ha ma plij dezho ar gwastelloù rezin.

[2] He daspren a ris eta evit pemzek sikl arc'hant,
ur c'homerad heiz hag ur letec'h heiz,
[3] ha lavarout a ris dezhi :
«E-pad deizioù e-leizh e chomi du-mañ hep gastaouiñ,

hep mont gant den ebet, ha me ivez a vo evel-se
ez keñver.»

4 Rak, e-pad deizioù e-leizh
e chomo mibien Israel hep roue,
hep pennrener, hep aberzh,
hag hep peulvan sakr, hep efod na terafim.

5 Ha goude-se e tistroio mibien Israel
hag e klaskint an Aotrou, o Doue, ha David,
o roue;
dont a raint leun a zoujañs da gaout an Aotrou
hag e vadelezh e diwezh an amzerioù.

4 Breinadur an holl dud.

1 Selaouit komz an Aotrou, mibien Israel,
Rak prosezoù a ra an Aotrou ouzh annezidi ar
vro,
O vezañ n'eus ken na lealded na fealded,
Nag anaoudegezh Doue e-barzh ar vro,
2 Met terriñ a reer al le, lavarout gevier,
Lazhañ, laerezh, avoultriñ, toullañ tiez,
Gwad a skuilher war wad.

3 Setu perak emañ ar vro e kañv,
Hag e langis an neb a zo o chom enni,
Betek loened ar maezioù hag evned an neñv,
Ha zoken pesked ar mor a ya da get.

A-enep ar veleien.

4 Na vezet den o tamall, den ebet o rebech !
Ha koulskoude eo ganit, beleg, em eus da
brosezañ !
5 Begiviniñ a ri e-kreiz an deiz,
Hag ar profed ivez ganit a vegivino diouzh an
noz,
Ha lakaat a rin da bobl da vont da goll.

6 Va fobl a ya da goll dre ziouer a skiant :
Dre mac'h eus te disprizet ar skiant
E tistaolin ac'hanout kuit eus va belegiezh;
Dre m'ac'h eus ankouaet kelennadurezh da
Zoue,
Ec'h ankounac'hain da vibien, me ivez.

7 Kement a zo anezho holl o deus pec'het a-enep
din,
kemmet o deus o Gloar evit ar Vezhegezh.
8 Eus pec'hed va fobl en em vagont,
hag etrezek he fazi e tougont o c'hoant.

9 Bez' e vo gant ar beleg evel gant ar bobl;
E gastizañ a rin evit e vuhezegezh,
Talvezout a rin dezhañ e oberoù.

10 Debriñ a raint met hep kaout o gwalc'h,
En em reiñ d'an orged a raint, hep kreskiñ
o niver,
Dre m'o deus dilezet doujañs an Aotrou.

Relijion Israel n'eo ken nemet idolerezh ha orgederezh.

11 Gastaouerezh, gwin ha fro a zilam kuit ar
skiant-vat.
12 Va fobl a c'houlenn ali digant he c'hoad
hag he gwialenn a ro kuzul dezhi;
Ur spered a c'hastaouerezh en deus he
diheñchet,
D'an orged o deus en em roet pell diouzh
o Doue.

13 War lein an menezioù e kinnigont aberzhoù,
Ha war ar c'hrec'hiennoù e tevont ezañs,
dindan gwez derv, pupli ha tourmantin,
Dre ma'z eo mat o skeud.

Setu perak, mar en em laka ho merc'hed da
c'hastaouiñ
hag ho merc'hed-kaer da avoultriñ,
14 Ne skoin ket taer ouzh ho merc'hed dre ma
c'hastaouont,
Nag ouzh ho merc'hed-kaer dre ma'z
avoultront;
Rak c'hwi hoc'h-unan a ya gant ar gisti
hag a brof aberzhoù gant an serc'hed.

Ur bobl diskiant a ya d'hec'h emgoll.

Gourdrouzoù enep Youda hag Israel.

15 Mac'h ez da c'hastaouiñ, Israel,
Koulskoude arabat da Youda dont da vezañ
kablus !
N'it ket eta d'al Gilgal, na bignit ket da Betaven,
Ha na douit ket dre vuhez an Aotrou !

16 Dre m'eo bet amjestr Israel evel ur vuoc'h
amjestr,
Daoust hag an Aotrou a lakay anezhañ da
beuriñ
Evel un oan en ur frankizenn?

17 En em staget en deus Efraim ouzh an idoloù,
Lezit anezhañ !

[18] Pa 'z echuint gant o mezvadeg
E vo evit en em reiñ d'ar gastaouerezh,
Rak kentoc'h eo dezho ar Vezhegezh eget
o gloar.

[19] An avel a serro anezho en he divaskell,
ha mezh o devo gant o aberzhoù.

5 Beleien ha pennrenerien a gas ar bobl d'an emgoll.

[1] Selaouit kement-mañ, beleien,
Taol evezh, ti Israel,
Ti ar Roue, digor da skouarn da glevout !
Rak enep deoc'h emañ ar setañs
Dre ma'z oc'h bet ur pech e Mispa
Hag ur roued stegnet war an Tabor.

[2] Aet int don en diboellegezh.
Ha me, ur c'hastiz e vin evito-holl.

[3] Anaout a ran Efraim
Ha n' eo ket kuzh Israel evidon;
Ya, en em roet ac'h eus d'an orged, Efraim,
Ha dic'hlan eo deut Israel da vezañ.

[4] O oberoù ne lezont ket anezho
Da zistreiñ etrezek o Doue;
Rak ur spered a c'hastaouerezh a zo en o c'hreiz,
Ha n'anavezont ket an Aotrou.

[5] Rogentez Israel e ro testeni enep dezhañ,
Israel hag Efraim a strebot en abeg d'o fazi,
Ha Youda ivez en deus strebotet ganto.

[6] Gant o deñved hag o ejened
Ez aint da glask an Aotrou,
Hogen ne gavint ket anezhañ,
Aet ma'z eo kuit diouto.

[7] Trubard int bet e-keñver an Aotrou,
Rak engehentet o deus bastarded;
Bremañ eo un avel a dan o lonko,
Int-i hag o farkeier.

Ar brezel etre vreudeur.

[8] Sonit ar c'horn-boud e Gabaa
An drompilh e Rama,
Garmit d'ar reuz e Betaven !
Galvit, Benjamin da ziwall !

[9] Drastet e vezo Efraim,
En deiz ar c'hastiz !
E-touez meuriadoù Israel
E lakain un dra peursur da anaout :

[10] Pennrenerien Youda a zo bet
evel dilec'hierioù bonnoù,
Warno e skuilhin va buanegezh evel dour.

[11] Mac'homet eo bet Efraim, brevet ez reizh
rak mennet en deus mont
War-lerc'h ur c'hemennadur-all.

[12] Me avat a vo evel an tartouz evit Efraim
Evel breinadur an dent evit ti Youda.

[13] P'en deus gwelet Efraim e gleñved
Ha Youda e c'houliez,
Ez eo aet Efraim da gaout Asour;
Kaset en deus kannaded etrezek ar Roue meur;
Hemañ avat n'hello ket ho pareañ
Na tennañ kuit diouzhoc'h e kouli-bev.

[14] Rak me zo evel ul loupard evit Efraim,
Evel ul leonig evit tiegezh Youda;
Me, ya me a zrailho ha mont kuit,
kas a rin ganin hep ma vo den da salviñ !

[15] Ya mont a rin kuit evit distreiñ d'am annez-me
betek m'o devo roet digoll ha klasket va
Dremm,
Rak en o enkrez em c'hlaskint.

6 Distro dibad Israel d'an Aotrou.

[1] Deomp ha distroomp da gaout an Aotrou :
Drailhet en deus, hor pareañ a ray,
Skoet en deus, lienañ a ray hor goulioù.

[2] Goude daou zevezh e roio dimp ar vuhez
en-dro,
d'an trede deiz en ho adsavo,
hag e advevimp dirazañ.

[3] Anavezomp, gant aked anavezomp an Aotrou :
E ziskouezidigezh a zo ken sur ha gouloù-deiz;
Dont a ray dimp evel ar glav,
Evel glav an nevez amzer o c'hlebiañ an douar.

[4] Ha petra rin dit-te, Efraim?
Ha petra rin dit-te, Youda?
Rak ho fealded a zo evel brumenn ar beure,
Evel ar glizh a steuz gwall-brim !

[5] Setu perak em eus o diskolpet dre ar Brofeded,
O lazhet dre gomzoù va genoù;
Ya, va barnedigezh a baro evel ur sklêrijenn.

[6] Rak an deoliezh eo ar pezh a fell din, ha n' eo
ket an aberzhoù,
Anaoudegezh Doue kentoc'h eget al
loskaberzhoù.

Torfedoù Israel.

[7] Int avat, en Adam, o deus trubardet an Emglev,
Eno int bet treitourien em c'heñver.
[8] Galaad a zo ur gêr a dorfedourien,
O tougen warno saotroù-gwad.

[9] Evel laeron war c'hed,
ur vandenn a veleien
a lazh an dud war hent Sichem,
rak ober a reont traoù mezhus.

[10] E tiegezh Israel em eus gwelet un dra euzhus :
Eno ez a Efraim d'en em reiñ d'an orged,
Hag Israel d'en em saotrañ.

[11] Evidout ivez, Youda, em eus aozet un trevad,
Pa gemmin planedenn va fobl !

7 Dianaoudegezh ha kastizadur Israel.

[1] Pa felle din yac'haat Israel
Ez eo en em zizoloet fallagriezh Efraim
Ha drougiezhoù Samaria;
Rak falsentez eo an hini a reer.

Al laer a zeu tre da skrapat
tra m'emañ ar vandenn er-maez o skeiñ didruez.
[2] Ha ne lavaront ket en o c'halonoù o-unan
em bo soñj eus o fallagriezh !

Bremañ avat emañ o zorfedoù en-dro dezho,
Emaint dirak va dremm.

Ar c'havailhoù a-enep ar Rouaned.

[3] En o gwall-widre o deus aozet un ebat evitañ
ha d'ar pennoù bras en o zrubarderezh.

[4] Emaint holl o termal, berr warno;
entanet int evel ur forn a zalc'h da c'horiñ
ha goude m'en deus paouezet ar pober da
c'hwezhañ tan
pa 'c'hortoz goude merat an toaz ma vo aet e go.

[5] Lakat a reont roue ha renerien da vezañ klañv
gant tommder ar gwin,
Hag eñ, ar roue, en em ro d'ar festal.

[6] En o irienn ez eo entanet o c'halon :
a-hed an noz emañ o c'honnar o kousket,
Met gant ar beure e flamm evel un tantad.

[7] Setu int goret holl evel ur forn,
Ha pulluc'hañ a reont o renerien.
Evel-se eo kouezhet o holl rouaned
met hini ebet en o zouez n'en deus va galvet !

Ar politikerezh fall gant ar galv d'an estren.

[8] Efraim, eñ, en em vesk gant ar broadoù,
Efraim a zo evel ur grampouezhenn ha n'eo ket
bet tuginet.

[9] Estrenien o deus debret e nerzh,
hep gouzout dezhañ !
E vlev gwenn a zo en em stlabezet warnañ,
Ha ne oar ket !

[10] Lorc'hentez Israel a zalc'h d'en em ziskouez
war e zremm
ne zistroont ket etrezek an Aotrou, o Doue,
ne glaskont ket anezhañ daoust d'o holl
drubuilhoù.

[11] Efraim a zo evel ur goulm sod ha diboell;
Gervel a reont an Ejipt, mont a reont da gaout
Asour.

[12] N'eus forzh pelec'h ez aint e stegnin va roued
warno,
O lakaat a rin da ziskenn evel labous an neñv,
O fakañ a rin kerkent ha klevet o nij.

Kastiz Israel.

[13] Gwa int-i, dre ma'z int tec'het kuit diouzhin !
Ar rivin warno, dre ma'z int bet disfeal din !
Me avat a felle din o dieubiñ,
Met lavaret o deus gevier a-enep din.

[14] N'o deus ket kriet davedon en o c'halon
pa vezent o leñvañ war o gweleoù;
Evit kaout gwinizh ha gwin nevez
e reont warno o-unan flañchadennoù,
Met sevel a reont a-enep din.

[15] Me avat am boa bleniet hag adnerzhet
o brec'h,
Met enep din e itrikont an droug.

[16] En em dreiñ a reont etrezek ar pezh n'eo netra,
ur wareg tromplus ez int ;
Dindan ar c'hleze e kouezho o friñsed,

en abeg d'ar pezh o devo besteodet,
ya, besteodet en ur yezh estren e bro an Ejipt.

8 Dirollerezh hag idolerezh.

1 C'hwezh en drompilh !
Evel an erer plaouier war di an Aotrou,
Dre m'o deus torret va Emglev
Ha ma'z int bet disfeal d'am Lezenn.

2 Etrezek ennon e kriont : Va Doue !
Met da anavezout a ran, Israel !
3 Israel en deus distaolet ar mad,
An enebour a redo war e lerc'h !

4 Int avat o deus diazezet Rouaned hep va asant,
Roet o deus karg da renerien hep goulenn va ali.
Gant o arc'hant hag o aour o deus graet idoloù
Evit ma vint distrujet ganin.

5 Heugus eo da leue, Samaria !
Entanet eo bet va c'honnar outañ.
Betek pegoulz n'hellint ket adkavout
dinammded,
6 Mibien Israel?

Ur micherour eo an hini en deus e oberiet,
Eñ n' eo ket un Doue e ve !
Ya, dont e ray leue Samaria de vezañ
skolpennoù.

a-enep an emglevioù gant estrenien.

7 Hadet an avel e vez eostet ar gorventenn.
Korzenn sonn hep penn-ed
ne roio ket a vleud,
ha mar gra e vo lonket gant estrenien.

8 Lonket eo bet Israel !
Emaint bremañ e-mesk ar baganed,
Evel un dra reputuet gant an holl;

9 Rak int-i a zo pignet da gaout Asour,
An onagr a chom en e bart,
Efraim avat en deus graet donezonoù
a garantez.

10 Zoken ma profont donezonoù d'ar broadoù,
ez an bremañ d'o serriñ;
Ha krenañ a raint hep dale
dindan bec'h an truaj da roue ha da briñsed
Asour.

A-enep ur relijion a-ziavaez.

11 P'en deus kresket Efraim niver e aoterioù
N'o deus servijet dezhañ nemet da bec'hiñ.
12 Kaer em eus skrivañ evitañ mil gourc'hemenn
va Lezenn
e vezont tremenet da dra estren.

13 An aberzhoù a brofont,
Kig eo an hini a brofont din; dezho da zebriñ !
N'eo ket se a blij d'an Aotrou !
Mont a ra bremañ da gaout soñj eus o fec'hed
ha da gastizañ o zorfedoù :
Distreiñ o raint d'an Ejipt !

14 Israel en deus ankouaet an Hini en deus graet
anezhañ,
savet en deus palezioù;
Youda en deus kresket niver e greñvlec'hioù;
Met kas a rin an tan en e gêrioù,
ha lonkañ a ray e gestell.

9 Kastiz an idolerezh a vo an harlu.

1 Arabat laouenaat, Israel,
Arabat tridal evel ar broadoù :
Rak gastaouet ac'h eus pell diouzh da Zoue,
Karet ac'h eus ur gopr dic'hlan
War an holl leurioù-gwinizh.

2 Al leur hag ar veol ne vint ket evit o magañ,
Ha desevet e vint gant ar fro.
3 N'o devo ket o annez en douar an Aotrou,
rak Efraim a zistroio d'an Ejipt,
Hag en Asour e tebrint meuzioù saotret.

4 Ne c'hellint ket ober ken d'an Aotrou
skuilhadurioù-gwin
Hag o aberzhoù ne vint ket ken plijus dezhañ;
O bara a vo evel bara a c'hañv,
an holl re a zebro dioutañ a zeuio da vezañ
dic'hlan.

Gant ma c'hellint c'hoazh tañva dioutañ,
N'antreint ket ken e ti an Aotrou.
5 Ha petra raint da zeiz al lid,
da zeiz-gouel ar Birc'hirinded d'an Aotrou?

6 Rak setu ma tec'hont kuit dirak ar
wastidigezh :
An Ejipt o advodo, Memfis a servijo d'o beziañ;
O bragerizoù arc'hant, al linad a berc'henno
anezho,
hag an drez a savo en o zinelloù.

Heskinadeg a-enep ar Profed.

7 Setu deuet deizioù ar c'hastiz,
Setu deuet deizioù an daskor-kont;
Ra ouio Israel !
Sodiñ a ra ar profed,
diskiantet eo den ar spered !
-Ya, en abeg da vraster da bec'hed
e vo bras ivez da rivin.

8 Emañ, Efraim oc'h eveshaat teltenn ar profed,
Ur roued a-zo stegnet war e holl hentoù,
ul las evitañ betek e ti e Zoue,
Kleuziet o deus ur foz dezhañ !

9 Aet int betek goueled ar breinadur,
Evel en deizioù Gabaa :
Soñj en devo an Aotrou eus o fallagriezh,
Kastizañ a ray o fec'hedoù.

Torfedoù Israel : Baal-Peor.

10 Evel rezin er gouelec'h em boa kavet Israel
Evel frouezh prim war ur fiezenn en hec'h
amzer gentañ
em boa gwelet ho tadoù.

Int avat, degouezhet e Baalfegor
a oa en em ouestlet d'ar Vezh
ha deuet e oant da vezañ euzhusterioù.

11 Gloar Efraim, evel ul labous e tinijo kuit;
Ne vo ken ennañ na ganedigezh,
na maouez o tougen, nag o reiñ ar genel.

12 Ma tesavont mibien
En o zennin diouto a-raok ma vint gwazed;
ya, siwazh dezho mar en em dennan diouto !

13 Efraim, en gwelout a ran
en deus graet ur jiboez eus e vugale;
Efraim a ranko kas e vibien d'al lazher.

14 Ro dezho, an Aotrou... Petra roi?
Ro dezho un askre gaonac'h
ha divronn disec'het.

Ar Gilgal.

15 Emañ o holl zrougiezh er Gilgal,
Eno eo em eus kemeret kasoni outo.
En abeg da fallagriezh o oberoù
En o argasin er-maez eus va zi
Ne zalc'hin ket ken d'o c'harout;
O holl renerien a zo tud kilpennek.

16 Skoet e vo Efraim,
E wrizienn a zisec'ho,
Ne raint ket ken a frouezh.
Zoken mar bez ganet bugale dezho
E lakain da vervel frouezh prizius o c'horf.

17 Va Doue o distaolo,
Dre n'o deus ket e selaouet,
evit ma vint boudedevien e-mesk ar broadoù.

10 Dispennadenn Israel.

1 Ur winienn strujus e oa Israel,
O reiñ frouezh gant frankiz.
Hogen seul vui a frouezh
seul vui a aoterioù;
Seul binvidikoc'h ar vro
seul briziusoc'h ar peulvanoù sakr.

2 Ramp eo bet o c'halon :
ha bremañ e vint kastizet,
an Aotrou e-unan a dorro o aoterioù,
a zispenno o feulvanoù.

3 Neuze e lavarint :
«N'hon eus ket a roue
dre n'hon eus ket doujet an Aotrou !
Met ur roue, petra 'rafe evidomp?»

4 Ober prezegennoù, touiñ en goullo,
Divizout emglevioù?
E setañsoù a vleugn evel geot kontammus
war irvi ar parkoù.

5 Evit leue Bet-Awen e kren annezidi Samaria
Ya, warnañ e ray kañv e bobl;
E grak-veleien a sav hirvoudoù war e dro,
rak e c'hloar a zo bet harluet pell dioutañ.

6 Eñ e-unan a vo degaset en Asour,
evel prof d'ar roue meur,
en doare ma krogo ar vezh en Efraim
ma kavo Israel dismegañs gant e ijinadenn.

7 Setu kollet Samaria !
An idol, he roue,
a zo evel ur blouzenn
war c'horre an dour.

8 Dismantret e vo uhellec'hioù Awen, pec'hed
Israel !
Spern hag askol a gresko war o aoterioù.
Hag e lavarint neuze d'ar menezioù : Kuzhit

ac'hanomp !
Ha d'ar c'hrec'hiennoù : Kouezhit warnomp !

[9] Adalek deizioù Gabaa
Ac'h eus pec'het, Israel : N'o deus ket kemmet
o doare !
Hag-eñ ne vo ket tizhet mibien an direizhder
Gant ar brezel e Gabaa?

[10] Rak er wezh-mañ e teuan evit o c'hastizañ;
Ar pobloù en em gevredo enep dezho
ma vint kastizet evit o daou vall.

Gourdrouzoù ha galvadennoù d'an distro ouzh Doue.

[11] Un ounner desket mat e oa Efraim
a blije dezhi mac'hañ ar greun war al leur ;
Ha me am eus lakaet ar yev da dremen
war gened he choug ;
Sterniañ a rin Efraim ouzh ar c'harr,
Youda a lakain da arat,
Ha Yakob da dramailhat.

[12] Grit un here a reizhded
hag eostañ a reot hervez ar fealded,
Difraostit evidoc'h kozhennoù.
Poent eo klask an Aotrou, betek ma teuio
ha ma lakay ar reizhded da ziskenn evel glav.

[13] Hogen aret hoc'h eus ar fallagriezh
hag eostet hoc'h eus an direizhder,
Debret hoc'h eus frouezh ar gaou.

Dre m'ac'h eus fiziet ez kirri-brezel,
E niver bras da soudarded,
[14] Ez a da sevel todion ar brezel e-touez da bobl,
Ha da holl gastelloù-kreñv a vo drastet,
Evel ma voe dismantret Betarbeel
gant Salman en deiz an emgann,
ma veze flastret a-unan gant ar vamm he
bugale.

[15] Sed ar pezh a rin dit Betel
En abeg d'az fallagriezh dreist-hini;
gant tarzh an deiz ez aio da goll
Ez aio da goll roue Israel !11

11 Karantez an Aotrou disprizet.

[1] Pa oa yaouank Israel e karen anezhañ,
Hag eus an Ejipt em eus galvet va mab.

[2] Met seul vui m'e c'halven,
seul vui e pellae diouzhin;
D'ar Baaled e profe aberzhoù
hag evit an idoloù e lake ezañs da zivogediñ.

[3] Me avat a zeske da Efraim bale
dre e zerc'hel war bouez e zivrec'h,
met n'en deus ket komprenet e kemeren preder
gantañ.

[4] Gant liammoù denel e sachen anezhañ,
gant ereoù ar garantez;
bez' e oan evitañ evel ar re a sav ur poupig
betek o divjod;
stouiñ a raen warnañ da reiñ dezhañ da zebriñ.

[5] Nann, ne zistroio ket da vro Ejipt;
Asour a vo e roue,
dre m'o deus nac'het distreiñ davedon.

[6] Ar c'hleze a ray e reuz en o c'hêrioù,
lonkañ a ray o fals-profeded
o lonkañ a ray en abeg d'o fals-kuzulioù.

[7] Tud va fobl a zo e pign ouzh o renavierezh
O gervel a ran eus an nec'h :
met n'eus hini o sevel en-dro !

[8] Koulskoude penaos da zilezel, Efraim?
Hag-eñ e roin ac'hanout d'an enebour, Israel?
Penaos da lakaat evel Adama?
Hag-eñ e rin ganit evel gant Seboim?

Trefuet holl eo va c'halon ennon,
Va holl drugarezioù a virvilh ennon.
[9] Ne lezin ket gwrez va c'honnar da vont,
Ne zistrujin ket Efraim a-nevez.

Rak Doue ez on,
n'on ket un den,
an Doue santel a zo ez kreiz,
ha ne zeuin ket evit dispenn.

[10] Ya, war-lerc'h an Aotrou e kerzhint;
Eñ, evel ul leon, a-yudo;
Ha pa yudo, eñ,
e teuio e vugale eus ar c'huzh-heol en ur grenañ.

[11] Dont a raint en ur grenañ, eus an Ejipt,
Evel un evn, hag evel ur goulm eus Bro-Asour,
Hag en o lakain da chom en o ziez,
- diougan an Aotrou !

12 Fals-relijion Israel.

1 Efraim en deus va enkelc'hiet a c'hevier,
ha ti Israel a dromplerezh.
Met Youda a zo c'hoazh anavezet gant Doue
hag anvet e vez c'hoazh pobl an Doue santel.

2 Efraim en em vag gant avel
hag a red dibaouez war-lerc'h avel ar reter;
A-hed an deiz d'ober gant gaou ha drouk-nerzh,
Skoulmañ emglev gant Asour,
degas eoul d'an Ejipt...

a-enep Yakob.

3 Emañ an Aotrou o vont e breudoù enep Israel,
Evit kastizañ Yakob hervez e vuhezegezh
Da resteurel dezhañ hervez e oberoù.

4 A-dal askre e vamm en deus distroadet e vreur,
En e nerzh en deus gourenet gant Doue.

5 Gouren a reas gant an Ael, ha trec'hiñ,
leñvan, e bediñ da drueziñ.
E bet-El e kejas gantañ
hag eno e komzas Doue outañ.

6 An Aotrou, Doue hollc'halloudek,
an Aotrou eo e anv.

7 Te avat, distro ouzh Doue,
Mir ar garantez hag ar reizhder,
ha laka da fiziañs ez Toue dalc'hmat.

Drougavel ha kastiz Israel.

8 Kanaan en deus en e zorn mentelioù siek,
flodañ a blij dezhañ.

9 Hag Efraim en deus lavaret :
«Ya, pinvidikaat am eus graet,
dastumet em eus peadra.
Met eus e holl c'hounidoù ne chomo netra,
dre ma'z eo kablus a zireizhder.»

Ademglev an amzer da zont.

10 Me eo an Aotrou, da Zoue, abaoe douar an Ejipt,
Ha da lakaat a rin c'hoazh da chom dindan teltennoù
evel en deiz an Emgav;

11 Komz a rin ouzh ar Brofeded,
lakaat a rin ar gweledigezhioù da fonnusaat,
Ha dre ar Brofeded e komzin e parabolennoù.

Gourdrouzoù nevez.

12 Ned eo Galaad nemet fallagriezh,
ned int nemet tromplerezh;
E Gilgal e profont aberzhoù d'ar c'holeoù
Setu perak o aoterioù a vo evel bernioù mein
en antoù ar parkoù.

13 Tec'hout a reas Yakob da vaezioù Aram,
servijañ a reas Israel evit ur vaouez,
hag evit ur vaouez e voe mêsaer.

14 Dre ur profed e savas an Aotrou
Israel eus an Ejipt,
ha dre ur profed e voe mêsaet.

15 En hegazet en deus Efraim ez-c'hwerv :
e wad warnañ a zistaolo,
e zismegañs a zaskoro dezhañ an Aotrou.

13 Kastiz an Idolerezh.

1 Pa gomze Efraim e veze ur spont,
Uhel e oa en Israel;
Met dont a reas da vezañ kablus gant ar Baal,
ha mervel a reas.

2 Hogen bremañ c'hoazh e talc'hont da bec'hiñ :
Sevel a reont evito o-unan delwennoù teuzet;
gant o arc'hant, idoloù hervez o ampartiz,
labour micherourien kement-se !
Diwar o fenn e lavarer :
«Aberzhiñ a reont tud, ha da leueoù e pokont !»

3 Setu perak e vint evel brumenn ar beure,
evel ar glizh steuziet a-bred,
evel ar pell gwentet diwar al leur,
evel ar moged o vont kuit dre ar prenestr.

4 Ha me zo an Aotrou, da Zoue,
adalek bro an Ejipt;
un Doue all estregedon n'anavezez ket :
Ur salver estregedon n'eus ket unan.

5 Me am eus da anavezet er gouelec'h
e bro ar sec'hor.

6 O maget em eus hag bet o deus o gwalc'h;
met ur wezh gwalc'het eo en em savet o c'halon :
Setu perak o deus va ankouaet.

[7] Neuze me a vo evito evel ul leon,
Evel ul loupard war c'hed e-kichen an hent.

[8] Lammat a rin warno evel un arzhez
tennet diouti he re vihan,
regiñ a rin klorenn o c'halon,
hag o debriñ a rin eno evel ul leonez,
o dispenn a rin evel loen ar maezioù.

[9] Mont a ran d'az distrujañ, Israel,
ha piv a zeuio d'az sikour !

[10] Pelec'h eta 'mañ da Roue,
Evit da salviñ ez holl gêrioù?
Ha da bennrenerien, evit da ziwall,
ar re a lavaras din e fenn
«Ro din ur roue ha renerien»?

[11] Ur roue am eus roet dit em fulor
hag em c'honnar e tennañ anezhañ diouzhit.

Ar rivin didec'hus.

[12] Fallagriezh Efraim eo bet klozet warni,
Miret eo bet e bec'hed en surentez.

[13] Gwentloù ar gwilioudiñ a zo deuet evitañ da vezañ ganet,
met ur mab diskiant ez eo,
rak pa 'z eo poent ne dremen ket dre faoutenn ar vugale.

[14] Hag o zennañ a rin eus galloud ar Sheol?
Hag o daspren a rin eus dalc'h an Ankoù?
Pelec'h emañ da vosenn, Ankoù?
Pelec'h emañ da walenn, o Sheol ?
An drugarez en em guzh diouzh va daoulagad !

[15] Kaer en deus Efraim frouezhusaat e-touez e vreudeur,
e teuio avel ar Reter,
C'hwezh an Aotrou a savo eus ar gouelec'h,
hag ez aio ar vammenn da hesk, ar feunteun a zisec'ho,
Skrapet e vo teñzorioù an holl draoù prizius.

14 [1] Kastizet e vo Samaria,
dre ma'z eo en em savet enep he Doue.
Kouezhañ a raint dindan ar c'hleze,
Flastret e vo ar vugaligoù,
toullgofet ar gwragez o tougen.

14 Distro d'an Aotrou da Zoue.

[2] Distro, Israel, etrezek an Aotrou de Zoue !
Rak strebotet ac'h eus en abeg d'az fazioù.
[3] Kemerit ganeoc'h komzoù da lavarout,
ha distroit da gaout an Aotrou ! Lavarit dezhañ :

«Tenn kuit pep fazi, kemer ar pezh zo mat,
Hag e-lec'h koleoù,
ma adkavimp an eurvad,
ma ouestlimp dit hor muzelloù.

[4] N'eo ket Asour hor salvo;
N'aimp ket ken da bignat war varc'h,
ha ne lavarimp ket ken : «Hon Doue !»
da oberenn hon daouarn,
rak ennout eo e kav an emzivad trugarez.»

[5] Pareañ a rin o renavierezh,
o c'harout a rin a greiz kalon,
rak distroet eo va c'honnar dioutañ.

[6] Evel ur glizh e vin evit Israel;
Bleuniañ a ray evel al lili,
sankañ a ray e wrizioù evel ar pupli.

[7] E greskennoù en en ledanaio,
E gened a vo evel hini an olivez
Hag e c'hwez-vat evel hini al Liban.

[8] Distreiñ a raint da vevañ dindan va skeud;
O gwinizh a ray berzh, o gwini a vleunio
Hag e vo ken brudet o gwin hag hini al Liban.

[9] Efraim, ha petra en deus c'hoazh d'ober gant idoloù?
E sellout a ran, e sellout a ran.
Me zo evel ur siprezenn c'hlasvezek :
en abeg din e tougez frouezh.

[10] Piv zo fur evit kompren kement-se,
ha skiantek evit o anavezout?
Rak reizh eo hentoù an Aotrou
Hag an dud reizh a gerzh ganto,
Tra ma strebot enno ar bec'herien.

Diougan Yoel

1 [1] Lavar an Aotrou, bet kemennet da Yoel, mab Petouel.

1 Gwalenn al lamperezed.

Klemmgan war ar vro wastet ha rivinet.

[2] Selaouit an dra-mañ, kozhidi,
Roit ho skouarn da glevout, holl dud ar vro !
Ha c'hoarvezet ez eus kemend-all en ho teizioù
Pe en amzer ho tadoù?

[3] En danevellit d'ho pugale,
Hag ho pugale d'o vugale-int,
Hag ar re-mañ d' ar rumm goude !

[4] Ar restaj lezet gant an touzer,
Eo an distrujer en deus en debret;
Ar restaj lezet gant an distrujer
Eo ar c'hrigner en deus en debret;
Hag ar restaj lezet gant ar c'hrigner,
Eo an diblusker en deus en debret !

[5] Dihunit, mezvierien, ha leñvit !
Garmit, c'hwi-holl, everien win,
En abeg d'ar chug nevez :
Setu eñ dilamet kuit eus ho kenoù !

[6] Rak enep va bro ez eus pignet ur boblad
Galloudus, diniver :
O dent a zo dent leoned,
Dent-korn leonezed.

[7] Gwastet o deus va gwinieg
Ha bruzunet va fiezenn,
O diblusket o deus penn da benn ha torret,
O brankoù a zo deuet da vezañ gwenn !

[8] Hirvoud evel ur werc'hez gwisket gant ar sac'h
En abeg da zanvez-pried he yaouankiz !

[9] Rak profadenn ha skuilhadur sakr
A zo aet da get e ti an Aotrou !
E kañv emañ ar veleien,
Servijerien an Aotrou !

[10] Gwastet eo ar maezioù,
E kañv emañ an douaroù,
Drastet eo bet ar gwinizh,
Diviet eo ar gwin nevez,
Aet eo da hesk an eoul fresk.

[11] Bezit mantret, laboureriien-douar,
Hirvoudit, gwinierien,
War ar gwinizh hag an heiz,
Rak kollet eo eost ar maezioù !

[12] Gweñvet eo ar gwini,
Dizeriet ar gwez-fiez,
Greunadez, palmez, gwez-avaloù,
Holl wez ar parkeier, disec'het int.
Aet eo kuit al levenez
A-douez mibien an dud.

Galvadenn d'ar binijenn ha d'ar bedenn.

[13] Gwiskit ar sac'h, beleien, ha taolit
gouelvanoù,
Hirvoudit, servijerien an aoter !
Deuit, tremenit an noz gwisket er sac'h,
gwaziadeded va Doue !
Rak eus ti ho Toue eo bet dilamet kuit
Ar brofadenn hag ar skuilhadur sakr.

[14] Kemennit ur yun, embannit ul lid,
Bodit an henaourien hag holl dud ar vro,
E ti an Aotrou, ho Toue;
Ha garmit etrezek an Aotrou :

[15] «A ! Pebezh deiz !
Rak tost emañ Deiz an Aotrou,
Dont a ra evel ur wastidigezh
A-berzh an Hollc'halloudeg !»

[16] Hag-eñ n'eo ket dindan hon daoulagad
Eo bet dilamet kuit ar bevañs,
Hag eus ti hon Doue
Al levenez hag an trivli?

[17] Krazet eo bet an hadoù dindan o moudennoù ;
Dismantret e chom ar sanailhoù ha dirapar ar
solieroù ;
Dre ma'z eo manket an ed !

[18] Nag e klemm al loened !
Follañ a ra an tropelloù oc'hen
Dre n'o deus netra ken da beuriñ;
Zoken an tropelloù deñved a c'houzañv ar
c'hastiz !

[19] War-zu ennoc'h e krian, o Aotrou,
Rak an tan en deus lonket peurvanoù ar

stepenn,
Ar flamm he deus devet holl wez ar parkeier !

[20] Loened ar maezioù zoken a vlej war-zu ennoc'h
Dre ma'z eo disec'het ar gwazhioù-dour :
An tan en deus lonket peurvanoù ar stepenn !

2 Eil taolenn eus ar c'hastiz.

[1] Sonit ar c'horn en Sion,
War va menez santel galvit d'an evezh !
Holl dud ar vro da skrijo
Rak dont a ra Deiz an Aotrou, tostaat a ra.

[2] Deiz a deñvalijenn hag a amc'houlou,
Deiz a goumoul hag a valkennoù !
Rak endra m'en en zispak
evel liv du ledet war ar menezioù,
Setu ur bobl niverus ha kreñv ;
A-seurt n'eus bet biskoazh
Ha na vo mui biken en he goude
Betek an oadvezhioù pellañ.

[3] Dirazo un tan o kuzumiñ,
War o lerc'h, ar flamm o teviñ;
En o raok eo ar vro evel Liorzh an Eden,
En o goude n'eo ken nemet ur gouelec'h mantrus !
Netra ne dec'h diouto.

[4] Hañval int ouzh mirc'hed,
Evel marc'hegourien e redont;
[5] Lavaret e vije storlokadeg kirri
O lammat war gern ar menezioù,
Strakadenn ar flamm-tan o teviñ plouz,
Un arme c'halloudus renket evit an emgann.

[6] Ouzh o gwelout e kouezh an enkrez war ar pobloù,
An holl dremmoù a goll o liv.
[7] Mont a reont d'an arsailh evel tud kadarn,
Evel brezelerien e pignont dreist ar mogerioù ;
Pep unan a ya war-eeun gant e hent
Hep distreiñ diwar e arroudenn.

[8] An eil ne vount ket egile,
Pep hini a zalc'h gant e roud.
Argadiñ a reont a-dreuz an daredoù,
Hep strafuilh ebet en o renkoù.

[9] Arsailhañ a reont Kêr,
Redek war ar mogerioù,
Pignat e-barzh an tiez,
Antren dre ar prenestroù evel laeron.

[10] Dirazo e skrij an douar,
E kren an neñvoù !
An heol hag al loar a deñvala
Hag ar stered a goll o sked !

[11] E penn e armead, Doue
A ro e vouezh da glevout :
Rak diniver eo e strolladoù
Ha galloudus eo sevener e urzhioù.

Ya, meurdezus eo Deiz an Aotrou
Spouronus a-grenn :
Piv a c'hell herzel outañ?

Eil galvadenn d'ar binijenn.

[12] Hogen bremañ c'hoazh, - Lavar Doue ! -
Distroit davedon a greiz ho kalon,
Gant yun, gant daeroù ha gouelvan !

[13] Rogit ho kalonoù ha n'eo ket ho tilhad,
Distroit da gaout an Aotrou, ho Toue,
Rak trugarezus ha truezus ez eo,
Gorrek da gounnariñ ha pinvidik en madelezh,
Ha keuz en devez d'an droug.

[14] Piv 'oar hag-eñ ne gemmo ket e soñj,
Hag-eñ n'en devo ket a geuz,
Hag-eñ ne lezo ket ar bennozh war e lerc'h,
Danvez a brofadenn hag a skuilhadur sakr
Evit an Aotrou, ho Toue?

[15] Sonit ar c'horn en Sion !
Kemennit ur yun, embannit ul lid,
[16] Strollit ar bobl, engalvit ar gumuniezh,
Bodit ar re gozh, tolpit ar vugaligoù,
Ar re a zo c'hoazh ouzh ar vronn !

An den yaouank ra guitaio e gambr
Hag ar wreg nevez he gwele !
[17] Etre ar porched hag an aoter
Ra leñvo ar veleien, servijerien Doue, ha ra lavarint :

«Espernit, Aotrou, espernit ho pobl,
Ha na lezit ket hoc'h hêrezh d'an dismegañs,
Da c'hoapaerezh ar broadoù !
Perak e lavarfed e-touez ar pobloù :
Pelec'h eta 'mañ o Doue?»

Respont an Aotrou : Diwezh ar walenn.

18 Neuze e voe an Aotrou fromet a warizi evit
e vro,
hag e truezas ouzh e bobl.
19 Respont a reas an Aotrou
en ur lavarout d'e bobl :

«Setu ma kasan deoc'h ed,
gwin nevez hag eoul fresk,
Hag ho kwalc'h ho po anezho.
Na biken ken ne rin ac'hanoc'h
Un danvez a c'hoapaerezh evit ar broadoù.

20 An hini a zeu eus an hanter-noz,
E bellaat a rin diouzhoc'h;
E zisteurel a rin en douar krin ha gouez,
Ar rakward anezhañ etrezek mor ar sav-heo1,
E ward a-dreñv war-zu mor ar c'huzh-heol ;
Ha diwarnañ e savo ur c'hwez-fall
E savo ur flaeriadenn.»

Ya ! Eñ en deus graet traoù bras !

Taolenn a strujusted.

21 Douaroù, n' ho pet ket aon ken,
Tridit, laouenait,
Rak Doue en deus graet traoù bras !

22 N' ho pet ket aon ken, loened ar maezioù,
Rak glasaet eo en-dro peurvanoù ar stepenn,
Ar gwez a zoug o frouezh en-dro,
Ar winienn, ar fiezenn a ro gant fonnusted.

23 Ha c'hwi, mibien Sion, tridit gant drantiz,
En em laouenait en Aotrou, ho Toue !

Dre ma ro deoc'h e koulz mat
Glav an diskar-amzer,
Dre ma laka da ziskenn warnoc'h
Glav an nevez-amzer ha glav an diskar-amzer,
Evel gwezhall !

24 Ho leurioù a vo leun a ed,
Ho pentonioù a foto gant gwin nevez hag eoul
fresk.

25 Ho tigoll a rin evit ar bloavezhiadoù
Bet debret gant al lamperezh hag ar
c'hilhog-raden,
Gant ar marc'h-raden hag ar skrilh-rouz,
Va armead vras hag am boa kaset a-enep deoc'h.

26 Debriñ a reot ha debriñ ho kwalc'h,
Hag e veulot anv an Aotrou, ho Toue,
An hini en devo graet burzhudoù en ho keñver !
Nann, va fobl n'anavezo ket ken ar vezh, biken !

27 Gouzout a reot gant se emaon e-kreiz Israel,
Ez on-me an Aotrou, ho Toue, an Doue
nemetañ !
Nann, va fobl n'anavezo ket ken ar vezh, biken !

3 Splannder da zont rouantelezh an Aotrou.

Skuilhidigezh ar Spered war ar re reizh.

1 «Hag e c'hoarvezo goude-se
Ma skuilhin va Spered war bep krouadur :
Ho mibien hag ho merc'hed a ziougano,
Ho tud kozh o devo hunvreoù,
Hag ho tud yaouank gweledigezhioù.

2 Zoken war ar sklaved, paotred ha merc'hed,
E skuilhin va Spered en deizioù-se.
3 Arouezioù a sevenin en neñv ha war an douar,
Gwad ha tan ha bouilhadoù-moged.»

4 An heol a droio en teñvalijenn
Hag al loar en gwad
A-barzh ma teuio Deiz an Aotrou,
An hini bras ha spouronus !

5 Ha neuze kement hini a c'halvo anv an Aotrou
a vo salvet.
Rak war venez Sion e vo saveteidi,
Evel m'en deus lavaret an Aotrou,
Hag e Jeruzalem, achapidi,
Ar re c'halvet gant an Aotrou.

4 Barnedigezh a-enep ar Broadoù.

1 «Rak an deizioù-se, en amzer-se
Pa lakain Youda ha Jeruzalem da sevel en-dro,
2 E vodin an holl vroadoù
Hag e rin dezho diskenn en traonienn Yosafat :

Hag eno en em lakain d'o barn
En abeg da Israel, va fobl ha va hêrezh,
Rak e stlabezet o deus e-touez ar broadoù,
Ha lodennet o deus va douar.

3 Tennet o deus plouz berr war va fobl;
Troket o deus paotredigoù evit serc'hed
Ha gwerzhet o deus plac'hedigoù
Evit gwin da evañ !»

An daouzek diougan diwezhañ

Torfedoù ar Fenikiz hag ar Filistiz.

4 «Ha c'hwi ivez, Tir ha Sidon,
Petra hoc'h eus a-enep din?
Ha c'hwi-holl, ranndirioù Filistia,
Ha fellout a ra deoc'h treiñ ouzhin ho tigoll?
Met mar gellfec'h skeiñ ouzhin ho tial
Eo buan en lakfen da zistreiñ war ho penn !

5 C'hwi eo hoc'h eus skrapet va arc'hant ha va aour,
Kaset ganeoc'h d'ho temploù va zeñzorioù a briz;
6 C'hwi hoc'h eus gwerzhet da vibien Yavan
Mibien Youda ha mibien Jeruzalem
Evit o c'has kuit eus o bro.

7 Ac'hanta ! Setu ma'z an d'o gervel en-dro
Eus al lec'h m'hoc'h eus o gwerzhet,
Ha ma lakan ho torfed da adkouezhañ war ho penn.

8 Gwerzhañ a rin ho mibien hag ho merc'hed-c'hwi
Dre zaouarn mibien Youda;
Int o gwerzho d'ar Sabeidi, d'ur vroad pell-bras !»
Ya ! An Aotrou en deus hen lavaret.

Emgann ha faezhidigezh ar Broadoù.

9 Youc'hit kement-mañ e-mesk ar broadoù,
Embannit ar stourm,
Galvit d'an emgann ar re gadarn !
Ra zeuio, ra savo an holl dud a vrezel !

10 Gant ho soc'hioù grit klezeier,
Ha gant ho strepoù, goafioù.
An den gwan zoken ra lavaro : «Me zo kadarn !»

11 Hastit ha deuit, c'hwi holl,
Broadoù a-diwar dro, hag en em strollit eno !
Laka, Aotrou, da c'houroned da ziskenn !

12 D'ar broadoù da loc'hañ war-raok
Ha da sevel da draonienn Yosafat :
Rak eno ec'h azezin evit barn
An holl vroadoù tro-zro.

13 Lakait ar falz e-barzh
rak darev eo an eost;
deuit, o mac'hit
rak leun eo ar waskell;
fennañ a ra ar pentonioù
ken bras ma'z eo o drougiezh.

14 Pobladoù-tud ha pobladoù-tud
E traonienn an Disentez;
Rak tost emañ Deiz an Aotrou
E traonienn an Disentez :

15 An heol hag al loar a deñvala,
Ar stered a goll o sked.
16 Eus Sion e yud an Aotrou,
Eus Jeruzalem e ro e vouezh da glevout
Ma-z eus stroñs gant an neñvoù hag an douar.
Hogen evit e bobl e vo an Aotrou ur repu,
Ur c'hreñvlec'h evit bugale Israel.

17 «Hag e ouiot neuze ez eo me, an Aotrou, a zo ho Toue,
Me hag a zo o chom e Sion, va menez santel !
Jeruzalem a vo ul lec'h santel,
Hag enni ne dremeno mui an estrenien !»

Splannder paradozel an Israel da zont.

18 En deiz-se, e c'hoarvezo ma strilho ar
menezioù gwin nevez
Ha ma tivero laezh eus an torgennoù,
Ha ma redo an dourioù en holl froudoù Youda.
Ur vammenn a strinko eus ti an Aotrou
A roio dour da saonenn ar Gwez-kasia.

19 An Ejipt avat a zeuio da vezañ gwastidigezh,
Edom ur stepenn drastet,
Dre m'o deus drouk-wasket mibien Youda
Ha skuilhet gwad dinamm en o douar.

21 «Ya, tennañ a rin digoll evit o gwad,
Ne lezin ket an torfed digastiz.
20 Hogen Youda a vo tudet da holl viken
Ha Jeruzalem a rumm da rumm.»

21k An Aotrou en devo en Sion e chomadur !

Diougan Amos

Anv al levr.

1 [1] Komzoù Amos, hag a voe unan eus mêsaerien Tekoa. Ar pezh a welas diwar-benn Israel, en deizioù Ozias, roue Youda, hag en deizioù Jeroboam, mab Joas, roue Israel, daou vloaz a-raok ar c'hren-douar.

Raklavar

[2] Lavarout a reas :
An Aotrou a yud eus Sion,
hag eus Jeruzalem e sav e vouezh !
E kañv emañ peurvanoù ar vêsaerien,
ha disec'het eo lein ar C'harmel.

Barnedigezh war ar broadoù en-dro da Israel ha war Israel e-unan.

Damas :

[3] Evel-henn e lavar an Aotrou :
Evit tri zorfed gant Damas hag evit pevar,
ne gemmin ket war se;
dre m'o deus mac'het Galaad gant stlejelloù houarn,
[4] e kasin an tan e ti Hazael,

Hag e pulluc'ho palezioù Benadad;
[5] breviñ a rin morailhoù Damas,
hag e tistrujin annezidi Bikeataven;
eus Bet-Eden e tennin an hini a zalc'h ar vazh-roue
hag e vo harluet pobl Aram betek Kir,
-eme an Aotrou.

Gaza hag ar Filistia :

[6] Evel-henn e lavar an Aotrou :
Evit tri zorfed gant Gaza hag evit pevar,
ne gemmin ket war se;
dre m'o deus divroet pobladoù en o fezh
evit o droukreiñ da Edom,
[7] e kasin an tan e mogerioù Gaza
hag e pulluc'ho he falezioù;
[8] eus Azot e tennin kuit an annezidi,
hag eus Askalon an hini a zalc'h ar vazh-roue;
hag e troin va dorn a-enep Ekron,
hag ez aio da get peurrest ar Filistiz.
-Eme an Aotrou Doue.

Tir ha Fenikia :

[9] Evel-henn e lavar an Aotrou :
Evit tri zorfed gant Tir hag evit pevar,
ne gemmin ket war se;
dre m'o deus lakaet etre daouarn Edom
pobladoù a-bezh evel sklavourien,
hep kaout koun eus o emglev a vreudeur,
[10] e kasin an tan e mogerioù Tir,
hag e pulluc'ho he falezioù.

Edom :

[11] Evel-henn e lavar an Aotrou :
Evit tri zorfed gant Edom hag evit pevar,
ne gemmin ket war se !
Dre m'en deus redet war-lerc'h e vreur gant ar c'hleze
ha m'en deus mouget pep truez,
dre ma vir da viken e gounnar
ha ma talc'h dalc'hmat gant e vuanegezh,
[12] e kasin an tan e Teman
hag e pulluc'ho palezioù Bosra.

Ammon :

[13] Evel-henn e lavar an Aotrou :
Evit tri zorfed gant mibien Ammon hag evit pevar,
ne gemmin ket war se,
dre m'o deus toullgofet dougerezed Galaad
evit ledanaat o zachenn-vro
[14] e c'hwezhin an tan e mogerioù Rabba
hag e pulluc'ho e balezioù,
er c'harmadeg, en un deiz a stourm,
er gorventenn, en un deiz a varrad;
[15] hag ez aio o roue d'an harlu
eñ hag e bennoù bras gantañ, -eme an Aotrou !

Moab :

2 [1] Evel-henn e lavar an Aotrou :
Evit tri zorfed gant Moab hag evit pevar,
ne gemmin ket war se,
dre m'en deus devet eskern roue Edom betek e bulluc'hañ,
[2] e kasin an tan e Moab,
hag e pulluc'ho palezioù Kariot,
hag e varvo Moab en tourni,
er c'harmadeg, ouzh son ar c'horn.

[3] Dilemel a rin ar barner eus e di;
hag e holl bennoù bras a lazhin war un dro,
-eme an Aotrou.

Youda :

[4] Evel-henn e lavar an Aotrou :
Evit tri zorfed gant Youda hag evit pevar,
ne gemmin ket war se,
dre m'o deus disprizet Lezenn an Aotrou
ha n'o deus ket miret e zivizoù,
dre ma'z int bet diheñchet gant an tromplezonoù
ma kerzhe o zadoù war o lerc'h,
[5] e kasin an tan e Youda
hag e pulluc'ho palezioù Jeruzalem.

Israel :

[6] Evel-henn e lavar an Aotrou :
Evit tri zorfed gant Israel hag evit pevar,
ne gemmin ket war se,
dre ma werzhont an den reizh a briz arc'hant
hag an tavanteg evit ur re sandalennoù,

[7] Dre ma flastront war poultr an douar
penn an dud vihan,
ha ma lakaont hent an dud izel da vont a-dreuz;
dre ma'z a mab ha tad gant an hevelep plac'h
en ur vastariñ va anv santel;

[8] Dre ma c'hourvezont war dilhad bet e kred
e-kichen va holl aoterioù,
ha mac'h evont e ti o Doue
ar gwin o deus bet diwar telloù kastiz.

[9] Me hag am boa kaset da netra dirazo an Amoriz;
int hag a oa e uhelder evel hini ar sedrez
int hag a oa kreñv evel gwez-derv !
Em boa distrujet o frouezh ouzh krec'h
hag o gwrizioù en traoñ.

[10] Me hag am boa ho lakaet da sevel eus Bro-Ejipt
ouzh ho pleniañ er gouelec'h e-pad daou-ugent vloaz,
deoc'h da berc'hennañ bro an Amoriz.

[11] Lakaet em boa da sevel profeded e-touez ho mibien
ha nazired e-touez ho tud yaouank :
Hag-eñ n'emañ ket kont evel-se, mibien Israel?
- Diougan an Aotrou !

[12] C'hwi avat hoc'h eus lakaet an nazired da evañ gwin,
ha d'ar brofeded hoc'h eus roet an urzh-mañ :
«Arabat deoc'h diouganañ !»

[13] Ha me, 'mont a ran d'ho previñ war an dachenn
evel ma flastr ur c'harr leun a valanoù;
[14] an tec'h a vanko d'an den mibin,
an den kreñv ne zispako ket e nerzh,
hag an den kadarn ne saveteio ket e vuhez.

[15] Ar gwareger ne vo ket evit derc'hel,
an den skañv e dreid ne vo ket evit diflapañ,
ar marc'heger n'hello ket salviñ e vuhez,
[16] hag an hini kalonekañ e-touez ar vrezelourien
a dec'ho kuit en noazh, en deiz-se,
-diougan an Aotrou !

Kemennadurioù ha gourdrouzoù da Israel.

3 [1] Selaouit ar gomz-mañ a lavar an Aotrou
a-enep deoc'h, mibien Israel,
a-enep an holl diegezh am eus lakaet da sevel eus Bro-Ejipt :

[2] N'em eus anavezet nemedoc'h eus holl diegezhioù an douar,
setu perak ho kastizin evit hoc'h holl vankoù.

Galvidigezh ar profed.

[3] Daoust hag e kerzh daou zen a-gevret war an hent anez en em glevout?
[4] Daoust hag e yud al leon er goadeg hep kaout ur preizh?
Daoust hag e ro al leonig en e ched e vouezh da glevout
hep bezañ paket un dra bennak?

[5] Daoust hag e kouezh ar golvan d'an douar er roued
hep ma vefe ur pech?
Daoust hag-eñ en em zistegn un traped a-us d'an douar
hep bezañ paket tra pe dra?

[6] Daoust hag e tasson ar c'horn en ur gêr
hep ma vefe ar bobl spouronet-holl?
Daoust hag e vez ur gwalleur e kêr
hep ma vefe bet graet gant an Aotrou?

7 Rak an Aotrou Doue ne ra netra
hep bezañ diskuliet e sekred d'e servijerien ar
Brofeded.
8 Yudet en deus al leon : piv n'en defe ket aon?
An Aotrou Doue en deus komzet : piv na
ziouganfe ket?

Barnedigezh war Samaria.

9 En roit da glevout betek e palezioù Asour,
ha betek e palezioù Bro-Ejipt;
lavarit : en em vodit war venezioù Samaria
gwelit pegen niverus an dizurzhioù zo en he
c'hreiz,
hag ar gwaskerezh a zo en he diabarzh !

10 N'ouzont ket ober gant reizhder,
-diougan an Aotrou !
Int hag a vergn frouezh o droug-nerzh
hag o skrapadeg en o falezioù.

11 Setu perak eo kement-mañ a lavar an Aotrou :
An enebour a gelc'hio ar vro,
tennañ a ray da nerzh diouzhit,
hag e vo lakaet ar skarzh war da balezioù.

12 Evel-henn e lavar an Aotrou :
Evel ma savete ar mêsaer eus geol al leon
daou bav hag un tamm skouarn,
evel-se e vo saveteet mibien Israel,
int hag a zo koazezet e Samaria
war gorn ur gwele pe war un divan eus
Damask.

a-enep Betel hag an tiez pompadus.

13 Selaouit ha roit testeni a-enep ti Yakob,
-diougan an Aotrou , Doue hollc'halloudek !
14 D'an deiz ma kastizin Israel evit e dorfedoù,
e skoin gant aoterioù Betel :
Kernioù an aoter a vo diskaret
hag e kouezhint d'an douar.

15 Skeiñ a rin ouzh an ti-goañv evel ouzh an
ti-hañv;
distrujet e vo an tiez olifant
hag ez aio da netra an tiez kaer,
-diougan an Aotrou !

a-enep merc'hed Samaria.

4 1 Selaouit ar gomz-mañ, buoc'henned Basan,
C'hwi hag a zo war venez Samaria,
o sunañ ar beorien, o wallgas an ezhommeien,
hag a lavar d'ho priedoù : «Degas da evañ !»

2 An Aotrou Doue en deus en touet dre
e santelezh :
Setu ma teu warnoc'h deizioù
ma viot tennet kuit gant krapinelloù,
hag ar re ziwezhañ ac'hanoc'h gant
krogoù-pesketa;
3 ha ma'z eot er-maez dre zifreuzoù ar moger
evit bezañ stlapet war-zu an Hermon,
-diougan an Aotrou !

Direlijion ha kastiz Israel.

4 It da Vetel evit treitouriñ
D'ar Gilgal evit trubardiñ muioc'h c'hoazh !
Degasit gant ar beure hoc'h aberzhoù
ha d'an trede deiz ho teogoù;

5 Lakait goell da zivogediñ e prof-trugarekaat,
embannit ho kinnigoù a-youl vat, kemennit
anezho;
rak sed ar pezh a blij deoc'h, mibien Israel,
-diougan an Aotrou Doue !

6 Setu perak me am eus lakaet ho tent
da vezañ naet en hoc'h holl gêrioù,
dioueret em eus bara deoc'h en hoc'h holl
gêriadennoù;
Met n'oc'h ket distroet davedon,
-diougan an Aotrou !

7 Setu perak me am eus nac'het ar glav ouzhoc'h,
Tri miz rik a-raok an eost;
Lakaet em eus an dour da gouezhañ war ur gêr
pa ne roen takenn d'ur gêr all;
ur park a reseve glav
pa ne c'hlavie ket war un all ha ma tisec'he.

8 Div, teir c'hêriad en em stleje
etrezek ur gêr all o klask evañ dour,
hep gallout terriñ o sec'hed;
met n'oc'h ket distroet davedon,
-diougan an Aotrou !

9 Skoet em eus ouzhoc'h gant intr ha mergl,
drastet em eus ho liorzhoù hag ho kwiniegi,
ho kwez fiez hag olivez,
a zo bet debret gant al lamperez;
Met n'oc'h ket distroet davedon,
-diougan an Aotrou !

An daouzek diougan diwezhañ

[10] Kaset em eus warnoc'h ar vosenn,
evel bosenn an Ejipt,
lazhet em eus ho paotred yaouank gant ar c'hleze,
tra ma veze diskrapet ho kezeg;
lakaet em eus da sevel d'ho fronelloù,
flaeriadur ho kampoù,
Met n'oc'h ket distroet davedon,
-diougan an Aotrou !

[11] Eilpennet em eus an traoù du-ze
evel ma eilpennas Doue Sodom ha Gomora
hag ez oc'h bet evel ur skod-tan saveteet eus an tan-gwall;
met n'oc'h ket distroet davedon,
-diougan an Aotrou !

[12] Setu perak, evel-se e rin dit, Israel !
Ha peogwir ez an d'ober se dit,
en em laka prest d'en em gaout
gant da Zoue, Israel !

Meuleudigezh-dibenn.

[13] Rak Eñ eo an hini a stumm ar menezioù
hag a grou an avel,
a zizolo soñjoù an den,
a grou ar gouloù-deiz hag an noz,
hag a gerzh war uhelderioù an douar;
an Aotrou, Doue hollc'halloudek, eo e anv.

Kan a gañv war Israel.

5 [1] Selaouit ar gomz a zistagan a-enep deoc'h,
ur c'han a gañv, tiegezh Israel !
[2] Kouezhet eo, ne adsavo ket ken,
gwerc'hez Israel !
Gourvezet eo war he douar,
ha den ebet d'hec'h adsevel !

[3] Rak evel-henn e komz an Aotrou Doue :
Ar gêr hag a lakae war renk mil den
n'he devo ken nemet kant,
hag an hini a lakae kant
n'he devo ken nemet dek, evit ti Israel.

[4] Rak evel-henn e komz an Aotrou ouzh ti Israel :
Klaskit-me hag e vevot !
[5] Met na glaskit ket Betel
N'it ket d'ar Gilgal,
Na dremenit ket da Versabea;
Rak tud ar Gilgal a vo harluet,
ha Betel a vo kaset da netra.

[6] Klaskit an Aotrou ha bevañ a reot,
gant aon na gouezhfe evel un tan war di Jozef,
ha na lonkfe, hep den d'e vougañ, e Betel.

[7] Rak int a dro ar gwir en uhelenn c'hwerv,
hag a ziskar ar reizhder d'an traoñ.

Meuleudigezh-dibenn.

[8] Eñ a grou ar Yarig hag Orion,
a gemm an deñvalijenn e gouloù-deiz,
hag an deiz e noz dic'houloù,
gervel a ra dourioù ar mor
hag e skuilh anezho war an douar,
an Aotrou eo e anv.

[9] Eñ a zichadenn ar skrapadeg war an hini zo kreñv,
hag a zegas ar wastidigezh e-barzh ar c'hreñvlec'h.

Gourdrouzoù.

[10] Kasaat a reer ouzh Dor-gêr ar gourdrouzer,
argarzhiñ a reer an hini a gomz gant reizhder :
[11] Setu perak, dre ma kalemarc'hit ar paour,
dre ma savit diwarnañ un truaj a winizh,
neuze an tiez-se e mein benerezh bet savet ganeoc'h
ne chomot ket enno;
ar gwiniegoù dispar-se bet plantet ganeoc'h
n'evot ket ar gwin diouto.

[12] Rak gouzout a ran eo niverus ho torfedoù
ha grevus ho pec'hedoù,
o heskinañ an den reizh,
o tegemer donezonoù,
c'hwi hag a nac'h o gwir d'ar beorien ouzh Dor-gêr.

[13] Gant-se an den fur, er mare-mañ, a chom o tevel;
rak un amzervezh fall ez eo !

[14] Klaskit ar mad ha n'eo ket an droug evit bevañ
ma vo evel-se ganeoc'h an Aotrou, Doue hollc'halloudek,
evel ma lavarit.

[15] Kasait an droug ha karit ar mad,
ha lakait ar gwir a-sonn ouzh Dor-gêr;

marteze neuze en devo an Aotrou,
Doue hollc'halloudek,
ouzh nemorant Jozef.

16 Setu perak eo evel-henn e komz an Aotrou,
Doue hollc'halloudek :
War an holl leurioù-kêr, gouelvanoù !
hag e pep straed e lavarer : Allas ! Allas !
Al labourer ivez a c'halver d'ar c'hañv,
ha d'ar glemmadeg an neb a oar hirvoudiñ;

17 En holl winiegoù setu gouelvanoù,
rak dont a ran evit tremen en ho touez,
-eme an Aotrou !

18 Allas evidoc'h-c'hwi a c'hoanta deiz an
Aotrou !
Petra a vad e vo evidoc'h Deiz an Aotrou !
Teñvalded ez eo, ha n'eo ket sklaerder !

19 Evel pa dec'h un den dirak ul leon
evit en em gaout gant un arz !
Evel pa antre er gêr, pa harp e zorn ouzh ar
voger
evit bezañ flemmet gant un naer !

20 Deiz an Aotrou, hag-eñ ne vo ket teñvalijenn
ha n'eo ket sklaerder e vo
unan du ez eo, unan dic'houloù !

A-enep ur relijion a-ziavaez.

21 Kasaat, disprizout a ran ho kouelioù,
n'hellan ket gouzañv ho podadegoù-lid.

22 Pa ginnigit din holloskadoù,
ho profoù, n'o degemeran ket,
hoc'h aberzhoù loened lart, ne sellan ket outo.

23 Te, kas pell diouzhin tourni da ganennoù,
ne glevin ket son da delennoù !

24 Ra strinko evel dour ar gwir,
hag ar reizhder evel ur froud diheskus !

25 Aberzhoù ha profadennoù,
hag-eñ hoc'h eus er gouelec'h kinniget din
diouto?
E-pad daou ugent vloaz, tiegezh Israel?

26 Kas a reot ganeoc'h Sakout, ho roue,
ha steredenn ho Toue Kaivan,
ar skeudennoù-se hoc'h eus oberiet deoc'h !

27 Rak ho tivroañ a rin en tu-hont da Zamas,
-eme an Aotrou,
a zo Doue hollc'halloudek e anv !

E-kreiz surentez faos ar roulerien emañ ar c'hastiz o tont.

6 1 Gwa ar re a zo didrabas e Sion,
ar re a zo en surentez war venez Samaria,
an dud uhel-se eus ar vroad gentañ e-touez ar
broadoù
ma teu daveto tud Israel !

2 Tremenit e Kalane ha gwelit,
ac'hano, it da Emat, an hini vras,
ha diskennit betek Gat ar Filistiz.
Ha talvezout a rit muioc'h eget ar
rouantelezhioù-se?
Ha brasoc'h eo ho tachenn-vro eget o hini?

3 Krediñ a rit pellaat deiz ar gwalleur,
ha renadur an drouk-nerzh eo an hini a lakait
da dostaat !

4 Gourvezet war gweleoù olifant,
labaskennet war o divanoù,
e tebront an oaned tennet eus an tropell
hag al leueoù dibabet er c'hraoù;

5 Kanañ forzh a reont ouzh son an delenn;
evel David ec'h ijinont binvioù sonerezh;

6 Evañ a reont gwin e kopoù ledan,
en em eouliañ gant ar porfumoù gwellañ,
met n'o deus anken ebet gant gwall-reuz Yozef.

7 Setu perak e vint harluet bremañ e penn an
harluidi
hag e paouezo mezvadeg an orgederien.

8 An Aotrou Doue en deus en touet drezañ
e-unan,
-diougan an Aotrou, Doue hollc'halloudek !
Kasaat a ran lorc'hentez Yakob,
hag e balezioù am eus heug outo.
Droukreiñ a rin ar Gêr hag ar pezh a zo enni.

9 Ha ma chom dek den en un ti, e varvint.

10 Ha ne vo nemet un niver bihan a saveteidi
evit tennañ eus an ti o c'horfoù marv;
ha mar bez lavaret d'an hini a zo e don an ti :
«Daoust hag ez eus c'hoazh unan ganit?»
E responto : «Hini ebet ken !»

An daouzek diougan diwezhañ

Hag e lavaro :
«Tav, arabat distagañ anv an Aotrou !»

11 Rak setu an Aotrou o c'hourc'hemenn,
ha dindan e daolioù e faout an ti bras
hag e frailh an ti bihan.

12 Daoust ha redek war ar reier e ra ar c'hezeg,
hag-eñ ec'h arer anezho gant ejened?
Ha c'hwi, kemmañ a rit ar gwir e pistri
ha frouezh ar reizhder en huelenn !

13 Laouenaat a rit en abeg da Lodabar,
hag e lavarit : «Ha n'eo ket gant hor nerzhioù
hon eus adkemeret Karnaim?»

14 Ha setu ma lakan-me da sevel a-enep deoc'h,
Ti Israel,
-diougan an Aotrou, Doue hollc'halloudek !
Ur vroad ho mac'homo,
adalek antre Emat betek froud an Araba.

Ar gweledigezhioù.

Gweledigezh kentañ :

7 1 Kement-mañ am lakaas an Aotrou Doue da
welout :
Kilheien-raden o tiflukañ
d'ar c'houlz ma krog ar gwim (an adtroc'h) da
sevel,
an adtroc'h goude falc'hadenn ar Roue.

2 Hag achuet ganto debriñ geot ar vro
e lavaris : «Aotrou Doue, pardon, dre druez !
Penaos e talc'hfe Yakob, ken bihan ma'z eo?»

3 Ha keuz en devoe an Aotrou :
«Kement-se ne vo ket eta !», eme an Aotrou.

Eil gweledigezh :

4 Kement-mañ am lakaas an Aotrou Doue da
welout :
Doue, an Aotrou, a c'halve an tan evit ar
varnedigezh :
hemañ a zevas an islonk bras, deviñ a reas ar
parkeier.

5 Hag e lavaris :
«Aotrou Doue, paouez, dre druez !
Penaos e talc'hfe Yakob, ken bihan ma'z eo?»

6 Ha keuz en devoe an Aotrou eus kement-se :
«Ne vo ket eta kennebeut-all», -eme an Aotrou.

Trede gweledigezh :

7 Hag Eñ a ziskouezas din kement-mañ :
En e sav e oa Doue e-kichen ur vogerenn
hag en e zorn un neudenn-blom.

8 Hag an Aotrou a lavaras din : «Petra 'welez,
Amos?»
Respont a ris : «Un neudenn-blom.»
Hag e lavaras din Doue :
«Setu ma'z an da lakaat un neudenn-blom
e-kreiz ma fobl Israel,
Ne dremenin ket ken hep kastizañ he gwall;
9 uhellec'hioù Izaak a vo gwastet,
santualioù Israel rivinet,
hag e savin em sav a-enep Ti Jeroboam gant ar
c'hleze.»

Dizemglev gant Amasias a gas Amos er-maez eus Betel.

10 «Amasias, beleg Betel, a gasas da lavarout da Jeroboam, roue Israel :

«Emañ Amos oc'h irienniñ a-enep dit e-kreiz Ti Israel; ne c'hell ket ar vro gouzañv e holl gomzoù. 11 Rak evel-henn e komz Amos : «Dre ar c'hleze e varvo Jeroboam, hag Israel a vo divroet diwar e zouar.»

12 Hag e lavaras Amasias da Amos : «Gweler ! Kae kuit ac'hann ! Tec'h da vro Youda, kae da zebriñ da vara du-hont da ziouganañ ! 13 Met n'eo ket e Betel e kendalc'hi da ziouganañ, rak ur santual roueel ez eo, un templ eus ar rouantelezh !.»

14 Amos a respontas hag a lavaras da Amasas : «Me n'on ket ur profed, na mab Profeded; me zo ur mêsaer hag un tailher sikamor. 15 An Aotrou en deus va c'hemeret eus a-drek an tropell, an Aotrou eo en deus lavaret din : "Kae, diougan d'am fobl Israel". 16 ha bremañ, selaou koms an Aotrou : Te a lavar : "Ne ziougani ket a-enep Israel, ne ziougani ket a-enep Ti Izaak." 17 Ha gant se eo kement-mañ a lavar an Aotrou :

Da wreg-te a vo gwallet e kêr;
da vibien ha da verc'hed a gouezho dindan ar
c'hleze,
da zouar a vo lodennet gant ar gordenn;
ha te, mervel a ri war un douar dic'hlan,
rak divroet e vo Israel a-diwar e dachenn.»

Pevare gweledigezh : ar gestad frouezh darev.

8 [1] Kement-mañ am lakaas an Aotrou Doue da welout :
Ur gestad frouezh darev e oa.
[2] Hag e lavaras din : «Petra 'welez, Amos?»
Respont a ris : «Ur gestad frouezh darev !»
Hag an Aotrou a lavaras din :
«Darev eo va fobl Israel evit he d;
ne dremenin ket ken war he fazi hep kastizañ;
[3] yudadegoù e vo kanadeg ar palez en deiz-se,
-diougan an Aotrou Doue !
Niverus-bras ar c'horfoù marv !
E pep lec'h e tistaoler anezho, digomz !»

A-enep ar floderien ha sunerien ar bobl.

[4] Selaouit kement-mañ,
c'hwi hag a flastr an ezhommeg
o klask diraskañ kuit tud izel ar vro :

[5] Lavarout a rit :
«Pegoulz eta e vo tremenet al loar nevez,
Ma c'hellimp gwerzhañ greun,
Hag ar sabad, ma tigorimp gwerzh ar gwinizh?
Ober a raimp an efa bihanoc'h hag ar sikl ponneroc'h,
Gwariañ a raimp ar mentelioù evit touellañ;
[6] Prenañ a raimp an dud dic'halloud gant hon arc'hant
hag an den ezhommek evit ur re sandalennoù.
Gwerzhañ a raimp ar restachoù gwinizh !»

[7] En touet en deus an Aotrou dre lorc'hentez Yakob :
Nann, morse n'ankouain hini ebet eus o oberoù !

[8] Gant se, hep mar ebet, e kreno an douar,
hag a vo e kañv ar re holl a zo o chom warnañ :
Sevel a ray evel ar Nil, en ur pezh,
koeñviñ a ray ha goude-se koazhañ evel an Nil an Ejipt.

Kemennadurioù a gastiz.

[9] C'hoarvezout a ray en deiz-se,
-diougan an Aotrou Doue !
Ma lakain an heol da guzhat da greisteiz,
ha ma ledin teñvalijenn war an douar en un deiz a sklaerder;

[10] kemmañ a rin ho kouelioù e kañv
hag ho kantikoù e gouelvanoù;
lakaat a rin ar sac'h en-dro d'ho kouriz,
hag an touzadur war an holl bennoù;
ober a rin evel kañv un unvab,
hag e vo ho tibenn un deiz c'hwerv.

[11] Setu deizioù o tont,
-diougan an Aotrou Doue !
Ma kasin an naon war ar vro,
n'eo ket un naon a vara,
n'eo ket ur sec'hed a zour,
met naon da glevout komzoù an Aotrou !

[12] Kantreet e vo eus ur mor d'egile
treiñ-distreiñ eus an norzh d'ar reter
evit klask komz an Aotrou, ha ne vo ket kavet !

[13] En deiz-se e semplaio gant ar sec'hed
ar plac'hed yaouank kaer hag ar baotred yaouank
[14] Ar re a dou dre Ashima Samaria
en ur lavarout : «Bevet da Zoue, Dan !»
Ha : «Bevet da vuiañ karet, Bersabea !»
Kouezhañ a ray ar re-se, hep adsevel mui-ken !

Pempvet gweledigezh : ar santual o kouezhañ.

9 [1] Gwelout a ris an Aotrou en e sav e-kichen an aoter,
hag e lavaras :
Sko ouzh al lein ha ra vrallo an treuzoù;
brev anezho war o fenn dezho holl,
hag o restad a lazhin dre ar c'hleze;
diouto n'hello tec'hout,
den ebet diouto n'achapo.

[2] Mar antreont er Sheol dre forzh,
ac'hano, ma dorn o c'hemero;
mar pignont d'an neñvoù,
ac'hano o lakain da ziskenn;

[3] Mar en em guzhont e lein ar C'harmel,
ac'hano e tifoupin, e o fakin ;
mar diflipont diouzh va daoulagad da strad ar mor,
eno e c'hourc'hemennin d'ar Naer o flemmañ;

[4] ma'z eont d'an harlu a-zirak o enebourien,
no e c'hourc'hemennin d'ar c'hleze o lazhañ,

An daouzek diougan diwezhañ

n' ur startaat va daoulagad warno
evit o gwalleur ha n'eo ket evit o eurvad.

Meuleudigezh da Zoue.

5 An Aotrou, Doue hollc'halloudek,
Eñ a stok ouzh an douar hag e teuz,
ma'z eus kañv gant e holl annezidi,
pa sav, en ur pezh, evel an Nil
ha pa goazh goude-se evel an Nil an Ejipt.

6 Eñ hag en deus savet e gambroù uhel en neñvoù
ha diazezet bolz an oabl war an douar;
Eñ hag a c'halv dourioù ar mor
evit skuilh anezho war c'horre an douar;
-an Aotrou eo e anv !

An holl bec'herien a yelo da get.

7 Daoust ha n'oc'h ket evidon kenkoulz ha bugale Koush,
mibien Israel, -diougan an Aotrou !
Daoust ha n'em eus ket lakaet Israel da sevel
eus bro an Ejipt, evel ar Filistiz eus Kaftor,
ha tud Aram eus Kir?

8 Setu m'emañ daoulagad an Aotrou Doue
war ar rouantelezh pec'herez :
Diraskañ a rin anezhi a-diwar c'horre an douar !
Koulskoude ne gasin ket a-grenn da netra
tiegezh Yakob, -diougan an Aotrou !

9 Rak setu ma'z an da c'hourc'hemenn
hag ec'h hejin Ti Israel e-touez an holl vroadoù
evel ma hejer gant an tamouez
hep ma kouezhfe greunenn ebet d'an douar.

10 Dre ar c'hleze e varvo holl bec'herien va fobl,
int hag a lavar :
«Ne zeuio ket warnomp ar gwalleur,
ne dizho ket ac'hanomp !»

Diougan a adsavidigezh.

11 En deiz-se ec'h adsavin lochenn David bet kouezhet;
stouvañ a rin he freuzoù, addresañ he rivinoù,
hec'h adsevel a rin evel en deizioù a-wezhall,
12 ma perc'hennint restad Edom
hag an holl vroadoù bet galvet dre va anv,
-diougan an Aotrou, hag a ra kement-se.

13 Setu deizioù o tont, -diougan an Aotrou !
Ma teuio an arer war seulioù an eoster,
ha mac'her ar rezin war seulioù an hader,
eus ar menezioù e tivero ar fro,
hag an holl runioù a deuzo.

14 Kemmañ a rin planedenn Israel va fobl;
adsevel a raint o c'hêrioù dismantret
ha chom a raint enno,
plantañ a raint gwini hag ec'h evint o gwin,
gounit a raint liorzhoù hag e tebrint ar frouezh diouto;

15 o flantañ a rin war o zachenn-vro,
ha ne vint ket skrapet ken a-diwar o douar,
an hini am eus roet dezho,
-eme an Aotrou, da Zoue-te !

Diougan Abdias

1 Gweledigezh Abdias. Diwar-benn Edom.

1a Ur gemennadurezh hon eus klevet a-berzh an
Aotrou,
Hag ur c'hannad a zo bet kaset d'ar broadoù :
«War sav ! Dao dezhi ! D'an emgann !»

Barnedigezh an Aotrou a-enep Edom.

1b Evel-henn e komz an Aotrou :

2 «Gwel, da lakaet em eus da vezañ bihan
e-touez ar broadoù;
setu ma'z out disprizet dreist-muzul .
3 Lorc'hentez da galon he deus da douellet,
te hag a zo o chom e kevioù ar Roc'h,
a ra eus an uhelderioù da di-annez;
te hag a lavar ez kalon :
«Piv a ray din diskenn d'an douar?»

4 Na pa savfes ken uhel hag an erer,
na pa lakfes da neizh e-touez ar stered
e tiskarin ac'hanout alese, -diougan an Aotrou !

5 Mar deufe du-se laeron pe skraperien an noz,
hag-eñ ne gemerfent ket diouzh o ezhomm
hepken?
Mar deufe du-se mendemourien
hag-eñ ne lezfent ket war o lerc'h ur bod-rezin
bennak?
Te avat, na pegen gwastet e vi !

6 O, na furchet eo bet Esaou,
na firbouchet e guzhiadelloù !

7 Betek harzoù ar vro o deus da argaset;
da holl gevredidi o deus da douellet,
mignoned da galon o deus klasket trec'hiñ
warnout.
Ar re a veze o tebriñ eus da vara
o deus stegnet pechoù dindan da dreid :
-N'eus ken, emezo, skiant ennañ !-

8 Ya, en deiz-se, -diougan an Aotrou !
E tennin kuit eus Edom ar re fur
hag an dud skiantek eus Menez Esaou.

9 Da vrezelourien, o Teman, a vo sonnet a spont,
ma vo falc'het an holl dud diwar Menez Esaou.
En abeg d'al lazhadeg, 10 en abeg d'ar mestaol
ac'h eus graet a-enep Yakob, da vreur,
e vi goloet a vezh ha rasket da viken !

11 Pa 'z out chomet da c'hortoz en deiz-se
m'edo an estrenien o preizhata e vadoù,
ma'z antree ar Varbared e-barzh dre he
dorojoù,
ha ma tennent plouz berr war Jeruzalem,
te ivez a oa evel unan anezho.

12 Na gemer ket plijadur o sellout ouzh da vreur
en deiz e walleur;
na ra ket eus bugale Youda danvez da levenez
en deiz o dismantr;
na zigor ket bras da c'henoù a rogentez
en deiz an enkrez !
13 Na dremen ket dre zor va fobl
en deiz he reuz;
na sell ket gant plijadur ouzh he drougeur
en deiz he reuz;
na daol ket da zaouarn war he madoù
en deiz he reuz !

14 N'a ket d'en em guzhat er c'hroazhentoù
evit lazhañ an dec'hourien;
na ro ket an achapidi d'an enebour
en deiz o anken !

15 Rak tost eo deiz an Aotrou a-enep an holl
bobloù :
Evel m' ac'h eus graet e vezo graet dit-te :
Kouezhañ a ray da oberoù war da benn !

Barnedigezh a-enep ar broadoù ha trec'h Israel.

16 Ya, evel m' hoc'h eus evet war va menez
santel,
evel-se ivez ec'h evo an holl bobloù da viken;
evañ a raint, evañ a lonkadennoù
hag e vezint evel pa ne vije ket bet anezho.

17 Hogen war venez Sion e vo tud saveteet
-Ul lec'h santel a vezo anezhañ .
Ha tiegezh Yakob a zibourc'ho
ar re o devo e zibourc'het !

18 Evel un tan e vo tiegezh Yakob,
evel ur flamm tiegezh Yosef,
hag evel plouz tiegezh Esaou !

Skeiñ a raint tan ennañ, en pulluc'hañ a raint :
Eus tiegezh Esaou ne vano restad ebet,
rak an Aotrou en deus komzet !

19 Tud an Negev 'aloubo Menez Esaou,
ha tud ar gompezenn bro ar Filistiz :
Perc'hennañ a raint douar Efraim, douar
Samaria,
ha Benjamin en em ziazezo e Galaad.

20 An harluidi, -an armead-se eus bugale Israel,
'aloubo Kanaan betek Sarepta,
hag ar prizonidi eus Israel, ar re a zo e Sefarad,
a berc'henno kêrioù an Negev.

21 Pignat a raint, trec'hourien, war venez Sion,
evit barn Menez Esaou;
hag e vo ar rouantelezh d'an Aotrou !

Diougan Yonas

1 Yonas o tec'hout diouzh Doue ha kastiz ar gorventenn.

1 Hag e teuas komz an Aotrou war Yonas,
mab Amitai, da lavarout dezhañ : 2 «Sav, kae da
Nineve, ar gêr vras, ha kri a-enep dezhi ez eo
savet he drougiezh betek ennon.» 3 Met Yonas
a savas evit tec'hel da Darsis, pell diouzh
dremm an Aotrou. Diskenn a reas da Yoppen,
ma kavas ul lestr o vont da Darsis; talañ a reas
priz e dreizhadenn, hag eñ da ziskenn el lestr
evit mont ganto da Darsis pell diouzh dremm an
Aotrou.

4 Hogen an Aotrou a lakaas un avel vras da
sevel war ar mor, hag e teuas ur gorventenn
vras war ar mor, hag al lestr a ginnige terriñ. 5 Ar
verdeidi a gemeras aon, ha pep hini anezho
a grias etrezek e Zoue. Ha teurel a rejont er mor
ar pezh a oa er vag evit he skañvaat diouto.
Yonas avat a oa diskennet e strad al lestr, hag
aet en e c'hourvez e kouske ponner. 6 Neuze
mestr al lestr da dostaat outañ ha da lavarout
dezhañ : «Emaout o kousket evel-se? Sav, kri
etrezek da Zoue ! Marteze en devo Doue soñj
ac'hanomp ha ned aimp ket da goll !»

7 Neuze e lavarjont an eil d'egile : «Deomp 'ta !
Taolomp ar sordoù da c'houzout perak emañ an
droug-se warnomp.» Teurel a rejont ar sordoù
ha war Yonas e kouezhas ar sord. 8 Neuze
e lavarjont dezhañ : «Ro dimp da anaout
peseurt micher ac'h eus, eus a belec'h e teuez,
pehini eo da vro, eus petore pobl ez out?» 9 Hag
eñ da respont dezho : «Hebread ez on, Aotrou,
Doue an neñvoù eo an hini a zoujan, eñ hag en
deus graet ar mor hag an douar.» 10 Aon bras
a grogas er wazed hag e lavarjont dezhañ :
«Petra ac'h eus graet?» Rak gouzout a rae ar
wazed e tec'he a-zirak dremm an Aotrou
peogwir en devoa en disklêriet dezho.
11 Lavarout a rejont eta dezhañ : «Petra a raimp
dit evit ma sioulaio ar mor en hor c'heñver?»
Rak ar mor a yae war zirollañ mui ouzh mui.
12 Hag eñ da respont dezho : «Krogit ennon, ha
va zaolit er mor, evit ma sioulaio ar mor en ho
keñver, rak gouzout a ran ez eo abalamour

din-me eo deuet warnoc'h an drouk-korventenn-se !»

13 Ar wazed koulskoude a roeñve evit distreiñ d'an douar; met ne zeuent ket a-benn, rak ar mor a zirolle mui ouzh mui a-enep dezho. 14 Neuze e youc'hjont war-zu an Aotrou hag e lavarjont : "Aotrou ! Arabat ez afemp da goll en abeg d'an den-mañ. Na damall ket dimp ar gwad dibec'hed; rak te o Aotrou, ac'h eus graet evel m'eo bet plijet ganit." 15 Hag int neuze da gregiñ en Yonas ha d'e deurel er mor : ha sioulaat a reas ar mor diouzh e gounnar. 16 Hag aon bras a savas er wazed e-keñver an Aotrou, ha kinnig a rejont un aberzh d'an Aotrou ha gouestloù a rejont dezhañ.

2 Yonas e korf ar marv.

1 Hag an Aotrou a reas d'ur pesk bras dont da lonkañ Yonas, hag e voe Yonas e kof ar pesk e-pad tri devezh ha teir nozvezh.

2 Neuze eus kof ar pesk e pedas Yonas war-zu an Aotrou Doue, 3 hag e lavaras :

Eus deun an anken em eus garmet war-zu an Aotrou,
ha respontet en deus din.
Eus kof ar Sheol em eus kriet
ha selaouet hoc'h eus va mouezh !

4 Va zaolet ho poa en islonk, e kalon ar Mor :
An dourioù bras am enkelc'hie,
hoc'h holl darzhioù, hoc'h holl donnoù
a oa tremenet warnon.

5 Ha me neuze a lavare : Argaset on bet
pell diouzh gwel ho taoulagad.
Penaos e c'hellin c'hoazh sellout
etrezek ho Templ a santelezh?

6 An doureier am starde betek ar gorzailhenn,
gronnet e oan gant an islonk :
Ar bezhin a oa gweet en-dro d'am fenn,
betek gwrizioù ar menezioù.

7 Diskennet e oan morailhoù an douar
a oa serret warnon da virviken.
C'hwi avat hoc'h eus graet d'am buhez
adsevel eus ar poull, Aotrou, va Doue !

8 Tra ma semple va ene em c'hreiz
em eus bet soñj eus an Aotrou;
ha va fedenn a zo aet etrezek ennoc'h,
etrezek ho Templ a santelezh.

9 An hini a zouj an idoloù goullo
a zilez an hini zo trugarez.
10 Me avat, gant kanennoù a veuleudi
e fell din kinnig deoc'h aberzhoù :
Ya, seveniñ a rin ar gouestloù am eus graet :
ur salver eo an Aotrou !

11 Neuze an Aotrou a gomzas ouzh ar pesk, hag emañ a zislonkas Yonas war an douar sec'h.

3 Yonas o prezeg da dud Nineve.

3 1 Hag un eil gwezh e komzas an Aotrou ouzh Yonas en ur lavarout dezhañ : 2 «Sav, kae da Nineve, ar gêr vras, hag embann enni ar gemennadurezh a roan dit.» 3 Ha Yonas da sevel ha da vont da Nineve, hervez lavar an Aotrou.

Hogen Nineve a oa anezhi ur gêr vras-eston dirak Doue, tri devezh bale da hed dezhi. 4 Ha Yonas da antren e kêr, hed un devezh-bale; hag eñ da youc'hal ha da lavarout : «Daou ugent devezh c'hoazh hag e vo eilpennet Nineve.»

5 Met tud Nineve a gredas e Doue : embann a rejont ur yun, hag int-i d'en em wiskañ gant ar sac'h, eus an dud uhelañ betek an dud izelañ. 6 Hag ar gomz-se o vezañ tizhet ivez roue Nineve, hemañ a savas diwar e dron, a dennas diwarnañ e vantell evit kemer ar sac'h da wiskamant hag azezañ war al ludu. 7 Hag e lakaas kement-mañ da vezañ embannet e Nineve : Dre urzh ar Roue hag ar pennoù bras, na den, na loen, nag ejen, na dañvad, ne dañvaint un dra bennak; arabat dezho na peuriñ nag evañ dour. 8 Tud ha loened da wiskañ ar sac'h ha da c'harmiñ gant nerzh war-zu Doue, ha ra zistroio pep unan diouzh e vuhez fall ha diouzh an drougiezh a rae gant e zaouarn ! 9 Piv a oar hag-eñ ne gemmo ket Doue e soñj, ha n'en devo ket keuz evit distreiñ diouzh tan e gounnar en doare ma n'aimp ket da goll."

10 Doue a welas ar pezh a raent, penaos e tistroent diwar o hent fallakr; ha keuz en devoe Doue d'an droug en devoa lavaret e raje dezho, ha n'hen greas ket.

4 Doan Yonas; an Aotrou a rebech dezhañ e grizder.

1 Hogen Yonas a voe chifet a chifoni vras, ha
droug a yeas ennañ. 2 Hag eñ da bediñ an Aotrou
ha da lavarout : "Aotrou ! Daoust ha n' eo ket se
a lavaren p'edon c'hoazh em bro? Setu perak em
eus klasket da gentañ tec'hout da Darsis, rak
gouzout a raen ez oc'h-c'hwi un Doue
trugarezus ha truezus, gorrek da gounnariñ ha
pinvidik en madelezh, o kaout keuz d'an droug.
3 Bremañ 'ta, Aotrou, tennit, me ho ped, va
buhez diganin; rak gwall eo ganin mervel eget
bevañ !" 4 Hag an Aotrou da lavarout dezhañ :
«Abeg mat ac'h eus, a gav dit, da fuloriñ?»

5 Yonas avat a yeas e-maez Kêr, hag azezañ
a reas diouzh tu ar sav-heol eus Kêr. Eno
e savas ul lochenn evitañ e-unan hag e koazezas
enni en disheol da c'hortoz gwelout petra
a zegouezhje gant Kêr. 6 Hag an Aotrou a lakaas
ur rikin da ziwan, hag homañ a savas a-us da
benn Yonas da vezañ disheol war e benn ma
vefe disammet diouzh e zoan. Ul levenez vras
a voe evit Yonas ar rikin-se.

7 Antronoz avat, da c'houloù-deiz, an Aotrou
a zegasas ur preñv a flemmas ar rikin, hag
homañ a zisec'has. 8 Ha pa savas an heol
e lakaas Doue un avel skarin da c'hwezhañ
diouzh ar Reter, hag an heol a skoas war benn
Yonas en doare ma semple. Hag eñ da
c'houlenn mervel en ur lavarout : «Gwell eo
ganin mervel eget bevañ.»

9 Met Doue a lavaras da Yonas : «Abeg mat
ac'h eus, a gav dit, gant ur rikin da gounnariñ?»
Hemañ a respontas : «Ya, abeg mat am eus da
fuloriñ betek ar marv !»

10 Hag an Aotrou da lavarout : «Chif ac'h eus
en abeg d'ur rikin n'az poa ket labouret eviti,
n'az poa ket lakaet da greskiñ, a zo bet ganet en
un nozvezh ha marvet en un nozvezh. 11 Ha me
n'em befe ket truez ouzh Nineve, ar gêr vras, ez
eus enni ouzhpenn kant ugent mil a dud ha
n'ouzont ket peseurt diforc'h a zo etre o dorn
dehoù hag o dorn kleiz, hep kontañ loened
e-leizh?»

Diougan Mic'ha

1 Barnerezh war Samaria ha Jeruzalem

1 Komz an Aotrou a voe kaset da vMika eus
Moreshet,
en deizioù Yotam, Ac'haz, Ec'hiskia, rouaned
Youda,
ar pezh en deus gwelet diwar-benn Samaria ha
Jeruzalem.

2 Selaouit, pob1où, a gement ez oc'h,
taolit evezh, douar ha kement a leugn
ac'hanout,
an Aotrou a ya da zougen testeni a-enep deoc'h,
Doue, eus e dempl a santelezh !

3 Rak setu an Aotrou o tont er-maez eus
e chomadur,
evit diskenn da gerzhout war uhelderioù an
douar :
4 Ha dindanañ e teuz ar menezioù,
e faout an traoniennoù, evel koar dirak an tan,
evel dourioù o tiverañ war an diribin.

5 Ha kement-se en abeg da dorfed Yakob,
en abeg da bec'hedoù tiegezh Israel.
Pehini eo torfed Yakob? Hag-eñ n'eo ket
Samaria?
Pehini eo pec'hed Youda? Hag-eñ n'eo ket
Jeruzalem?

6 «Ober a rin gant Samaria ur bern mein er
maezioù,
un douar da blantañ gwini.
Lakaat a rin he mein da ruilhal d'an traoñ
hag e tizoloin he diazezoù.

7 Hec'h holl idoloù a vo morzholiet,
devet e vo en tan ar skeudennoù bet roet
e donezon,
bruzunañ a rin hec'h holl delwennoù.
O dastumet he deus diwar c'hastaouerezh,
gastachoù e tistroint da vezañ.

Klemmgan war gêrioù ar Sefela.

8 Gant se me 'fell din hirvoudiñ ha garmiñ,
kerzhout diarc'hen hag en noazh,
en ur leuskel yudadennoù evel an aourgon,
klemmvanoù evel ar struskañvaled.

[9] Rak dibareüs eo ar gouli,
betek Youda eo degouezhet ar reuz,
erru eo betek Porzh ar Bobl, betek Jeruzalem !

[10] N'it ket e Gat da gemenn an dra-se,
hogen en Ako, skuilhit daeroù !
E tiez Afra en em ruilhit er poultr !

[11] Sonit an drompilh, galvit d'an emgann,
annezidi Safir !
Arabat deoc'h mont er-maez eus Kêr, c'hwi
o chom e Saanan !
Hirvoud te, Betesel, dilamet eo pep dalc'h
diganit !

[12] Krenet o deus gant an anken, annezidi Marot,
pa 'z eo diskennet ar gwalleur a-berzh an
Aotrou
betek dorojoù Jeruzalem.

[13] Stag ar marc'h ouzh ar c'harr, annezadez
Lakis,
rak penn kentañ ar c'hastiz e vi evit merc'h
Sion,
dre ma'z eo en em gavet ennout torfedoù
Israel.

[14] Setu perak e ranki kimiadiñ diouzh
Moreshet-Gat
en ur reiñ argouroù d'an enebour :
Tiez Ac'hzib a vo ur gerseenn evit rouaned
Israel.

[15] An alouber a zegasin dit en-dro, annezadez
Varesa !
Hag eus Adoulam ez aio kuit evit biken gloar
Israel.

[16] Gra d'az plev un touz, ur razh,
en abeg d'az pugale muiañ-karet,
ledana da douz evel hini ar bultur,
dre ma'z int kaset d'an harlu, pell diouzhit.

2 A-enep ar rastellerien-danvez.

[1] Gwa ar re-se a vez oc'h ijinañ fallagriezh,
oc'h itrikañ an droug war o gweleoù :
Evit kas anezhañ da wir gant sklaerder ar beure,
bep gwezh ma vez an dra-se e galloud o dorn.

[2] C'hoantaat a reont parkeier hag o skrapañ,
an tiez, o c'hemer a reont;
kregiñ a reont er gwaz a-gevret gant e di,
en den a-unan gant e zomani.

[3] Setu perak eo evel-henn e komz an Aotrou :
Setu mac'h ijinan-me a-enep an noueañs-se ur
gwalleur
na sachot ket ganeoc'h ho kouzoug dioutañ ;
ha na c'hellot mui-ken kerzhout uhel ho
pennoù,
rak ur c'houlz a wall-reuz e vo.

[4] En deiz-se e savo an dud ur flemmgan diwar
ho penn,
hag e vo kanet ur werz a gañv.
Hag e vo lavaret :
«Deuet eo ! Drastet omp da vat !
Etre tud estren e vez ingalet domani va fobl !

Penaos e tenn an Aotrou va lod diouzhin,
penaos eo da dud dizoue e vez roet hor
parkeier !»
[5] Evel-se ne vo hini ebet o vuzuliañ gant ar
gordenn
ul lodenn evidoc'h e bodadeg an Aotrou !

Ar profed a walleur.

[6] «Arabat dit babouzañ»,
a vabouzont din !
«Arabat glaourenniñ e giz-se
"An dismegañs ne zeuio ket warnomp !"
[7] Daoust ha milliget e vefe ti Yakob?
Daoust hag en deus an Aotrou kollet
e basianted?
Hag-eñ eo an dra-se e stumm d'ober?
E gomzoù hag-eñ n'int ket madelezhus e-keñver
e bobl Israel?»

[8] C'hwi eo ar re a sav evel enebourien d'am fobl.
Digant an den didamall e skrapit e vantell,
hag an hini a grede bezañ en surentez
e taolit warnañ reuzioù ar brezel.

[9] Gwragez va fobl a argasit
eus an tiez a garent;
ha digant o bugale e tennit da viken
an enor am eus roet dezho :

[10] War-sav ! War-raok !
N' eo ket amañ e tiskuizher !
En abeg d'az pec'hedoù e vi boureviet
ha kriz e vo ar boureviadur.

[11] Un den a yafe gant an avel
hag o livañ gevier :

«Babouzañ a ran evidout gwin ha boeson !»
Sed ar prezeger evit ar bobl-mañ !

Grataerezh a adsav.

12 Ya, me a fell din adstrollañ Yakob a-bezh,
Ya, dastum a rin restad Israel;
o bodañ a rin evel deñved en ur c'hloz,
evel ur bagad e-kreiz e beurvan,
ha n'o devo aon rak den ebet ken.

13 An hini a zigor an hent a dremeno en o fenn,
digeriñ a ray dezho hag e tremenint dre an nor.
Ha mont a raint er-maez,
o roue a dremeno dirazo,
an Aotrou a vo en o fenn.

3 A-enep mac'homerien ar bobl.

1 Ha lavaret em eus :
Selaouit eta, renerien Yakob
ha barnerien tiegezh Israel !
Hag-eñ n'eo ket hoc'h afer anavezout ar gwir?

2 C'hwi kasaourien ar mad
ha karourien an droug,
c'hwi hag a ziframm o c'hroc'hen diwar an dud
Hag o c'hig diwar o eskern !

3 Debriñ a reont kig va zud,
ha diskrapañ o c'hroc'hen diwarno,
terriñ a reont o eskern,
o dispenn a reont evel boued er chaodouron,
evel kig e diabarzh ar pod-houarn,
4 pa c'harmint etrezek an Aotrou,
hag-eñ ne responto ket.
Kuzhat a ray e zremm outo d'ar c'houlz-se
en abeg d'an drougoberoù o devo sevenet.

A-enep ar falsprofeded.

5 Evel-henn e komz an Aotrou
A-enep ar brofeded a laka va fobl da ziroudañ :
Mar o deus peadra da chaokat etre o dent
ec'h embannont : Setu ar peoc'h !
Met d'ar re na lakaont netra en o genoù
e tisklêriont brezel en o enep.

6 Setu perak ho po noz e-lec'h gweledigezh,
teñvalijenn e-lec'h divinouriezh.
An heol a yelo da guzhat diouzh ar seurt profeded
hag an deiz da vezañ du warno.

7 Hag e vo ar welerien goloet a zismegañs
hag an divinourien leun a vezhegezh
pa rankint stankañ war o muzelloù
dre ziouer a respont a-berzh Doue.

8 Me avat, leun a nerzh ez on-me,
leun a reizhder hag a galonegezh
evit disklêriañ da Yakob e dorfed
hag e bec'hed da Israel.

A-enep ar renerien direizh.

9 Selaouit eta kement-mañ,
renerien tiegezh Yakob
ha barnerien tiegezh Israel,
pa heugit ouzh ar reizhded
ha pa lakait ar gwir da vezañ kamm,
10 c'hwi hag a sav Kêr Sion er gwad
ha Jeruzalem en direizhder !

11 He fennrenerien a varn evit donezonoù,
hag he beleien a gelenn evit ur gopr;
he frofeded a ziougan evit arc'hant,
o 'n em harpañ war an Aotrou, en ur lavarout :
«Hag-eñ n'emañ ket an Aotrou en hor c'hreiz?
ne zeuio ket warnomp ar gwalleur !»

12e Setu perak en abeg deoc'h
E teuio Sion da vezañ ur park-labour,
Jeruzalem, ur bern-rivinoù,
ha Menez an Ti, un uhellec'h evit ar gwez.

4 Ar Rouantelezh da zont.

1 Ha setu ma c'hoarvezo e dibenn an amzerioù
ma vo Menez Templ an Aotrou
diazezet start war lein ar menezioù
ha savet a-us d'ar c'hrec'hiennoù.
Hag e teredo war-zu ennañ ar pobloù :
2 Broadoù niverus a gerzho war-raok en ur lavarout :

«Deomp ! Pignomp da Venez an Aotrou,
da Dempl Doue Yakob !
Ma kelenno dimp e hentoù
ha ma kerzhimp gant e wenodennoù.»

Rak eus Sion e tle dont ar gelennadurezh
hag eus Jeruzalem komz an Aotrou.
3 Barn a ray etre pobloù niverus,
reizhañ a ray broadoù galloudus betek da bell bras.

Diougan Mic'ha

Ha goveliañ a raint o c'hlezeier e soc'hoù-alar,
hag o goafioù e strepoù;
ne savo mui ur vroad he c'hleze enep eben
ha ne vo ket desket ken ober brezel.

4 Met chom a ray pep hini en e goazez dindan
e winienn
ha dindan e fiezenn,
hep den ebet d'e strafuilhañ,
rak evel-se en deus komzet genoù an Aotrou.

5 Rak en holl bobloù a ya war-raok,
pep unan en anv he Doue,
ni avat a ya war-raok en anv an Aotrou hon
Doue,
evit atav ha da viken.

An adstroll eus an tropell dastrewet.

6 En deizioù-se, -diougan an Aotrou,
e tastumin a-unan ar re c'hloazet,
ec'h advodin ar re zianket
hag ar re am eus gwallgaset.

7 Gant ar re c'hloazet e rin un nemorant
ha gant ar re skuizh ur vroad c'halloudus.
Neuze e reno an Aotrou warno, war Venez Sion,
a-dal neuze da virviken.

8 Ha te, Tour an tropell,
palez Ofel, merc'h Sion,
dit-te e teuy en-dro ar vestroniezh kentañ,
ar roueelezh war diegezh Israel.

Ar seziz, an harlu hag an dieubidigezh.

9 Perak e taolez bremañ garmadennoù?
Daoust ha n'eus ket du-ze ur roue?
Daoust ha kollet eo ganit da guzulierien
ma'z eo kroget ar boan ennout
evel en ur wreg o wilioudiñ ?

10 Skrij gant ar boan ha garm,
merc'h Sion, evel ur wreg o wilioudiñ,
rak bremañ emaout o vont er-maez eus Kêr
da chom war ar maezioù razh.

Mont a ri betek Babel,
hag eno e vi dieubet;
eno eo e vi dasprenet gant an Aotrou
eus dorn da enebourien.

Ar broadoù brevet war leur Sion.

11 Bremañ ez eus en em dolpet
a-enep dit broadoù e-leizh
hag a lavar : «Halegit-hi !
ra vo plijadur hon daoulagad gwelout rivin
Sion !»

12 Met ne anavezont ket mennadoù an Aotrou,
n'o deus ket komprenet e ziviz :
O dastumet en deus evel malanoù war al leur.

13 War sav ! Mac'h ar greun, merc'h Sion,
rak lakaat a rin da gernioù da vezañ dir,
da garnoù da vezañ arem !

Bresañ pobloù niverus,
ha gouestlañ a ri d'an Aotrou o laeroñsioù
hag o finvidigezhioù da Aotrou an hollved,
an anken a-vremañ ha gloar ar roue da zont eus
lignez David.

14 Evit bremañ eo ar bagadoù-stourm an hini zo,
o merc'h, an emgann an hini zo !
Ar seziz a laker warnomp !
Skeiñ a reont gant ar gelastrenn war jod Barner
Israel !

5 1 Ha te, Betlehem Efrata,
evidout da vezañ bihan e-touez strolladoù
Youda,
eo ac'hanout a lakain da zont
an hini a dle gouarn Israel.
Hag a sav e benn-orin d'an amzerioù kentañ,
gant an deizioù pellañ.

2 Neuze an Aotrou o dilezo
betek an amzer ma c'hano an hini a dle genel,
ha ma tistroio restad e vreudeur
etrezek mibien Israel.

3 Sonn e vo en e sav
hag e vêsaio e dropell dre nerzh an Aotrou,
dre veurded anv an Aotrou, e Zoue :
Divrall e vo e dud hag e c'halloud en em
astenno
betek termenoù an douar.
4 Eñ eo an hini a vo ar Peoc'h !

Pa zeuio Asour da aloubiñ hor bro
ha pa vac'ho dindan e dreid hon douar
e lakimp neuze da sevel enep dezhañ
seizh pastor ha seizh rener-tud.

[5] Touzañ a raint Bro-Asour gant ar c'hleze,
ha Bro-Nemrod en he c'hichen :
Ha dieubet e vimp eus Bro-Asour
pa glasko homañ antren en hor bro
ha mac'hañ hon harzoù dindan he zreid.

Roll ar restad e-keñver ar Broadoù.

[6] Neuze e vo Restad Yakob e-kreiz pobloù e-leizh
evel ur glizh o tont eus an Aotrou,
evel glaveier war ar geot,
eñ ha na c'hortoz netra digant an den
hag a chom hep kontañ war vugale Adam.

[7] Neuze e vo Restad Yakob e-touez ar Broadoù,
e kreiz pobloù e-leizh,
evel ul leon e-touez loened ar goadeg,
evel ul leonig e-kreiz bagadoù deñved,
a flastr lec'h ma tremen,
a zrailh hep ma vefe den o saveteiñ !

Ar buridigezh vras.

[8] Ra savo da zorn a-enep da ziarbennerien,
ha ra vo rasket kuit da holl enebourien !

[9] Hag e c'hoarvezo en deiz-se,
-diougan an Aotrou !
Ma tennin kuit eus da greiz da gezeg
ha ma lakain da girri da vont da get !

[10] Tennañ a rin kuit kêrioù da vro
hag e tismantrin da greñvlec'hioù.
[11] Tennañ a rin kuit eus da zorn da strobinelloù,
ha n'az po ket ken a lennerien-blanedennoù.

[12] Tennañ a rin kuit eus da greiz da idoloù ha da beulvanoù,
Na stoui ket ken dirak oberenn da zaouarn.
[13] Diframmañ a rin kuit eus da greiz da beulioù sakr,
e kasin da vBaaled da netra.

[14] Ha gant kounnar ha fulor e tennin dial
Eus ar broadoù n'o devo ket selaouet.

6 Doue o sevel breud ouzh e bobl.

[1] Selaouit eta ar gomz a lavar an Aotrou :
«Sav ! Digor ur breudad dirak ar menezioù,
ha ra glevo ar c'hrec'hiennoù da vouezh !»

[2] Selaouit, menezeier, prosez an Aotrou,
roit skouarn, c'hwi diazezoù an douar !
Rak emañ an Aotrou o prosezañ ouzh e bobl
hag o vreutaat enep Israel.

[3] Va fobl, petra 'm eus graet dit-te?
Gant petra em eus da skuizhet? Respont din eta !
[4] Hag-eñ eo dre m' am eus da lakaet da sevel eus Bro-Ejipt
ha ma 'm eus da zieubet eus ti ar sklavelezh,
ha ma 'm eus kaset dirazout Moizez, Aaron ha Maria?

[5] Az pez soñj eta, va fobl,
eus ar pezh en deus mennet Balak, roue Moab,
hag eus ar pezh a respontas dezhañ Balaam, mab Beor;
az pez soñj eus ar pezh am eus graet evidout
a-dal Settim (ar Gwez-kasia) betek ar Gilgal,
evit mac'h anavezi madoberoù an Aotrou.

Ar relijion wirion.

«[6] Gant petra e teuin da gaout an Aotrou
ha da stouiñ dirak an Doue meurbet-uhel?
Daoust hag e teuin gant loskaberzhoù,
gant leueoù bloaz?

[7] Daoust ha miliadoù meot a blijfe dezhañ
hag eoul skuilhet evel gwazhioù-dour?
Daoust ha profañ a rin va bugel kentañ-ganet evit va zorfed
ha frouezh va c'horf evit pec'hed va ene?

[8] Diskuliet ez eus bet dit, o den, petra zo mat
ha petra c'houlenn an Aotrou diganit.
Netra estr eget ober ar reizhder,
karout da Zoue gant fealded
ha kerzhout izelek dirak da Zoue.»

A-enep ar floderien.

[9] Mouezh an Aotrou ! Emañ o krial d'ar Gêr
-Ha furnez eo doujañ e anv !-
«Selaouit...
Meuriad ha bodadeg ar Geoded
[12] a zo he finvidien leun a feulster
hag hec'h annezidi o tislonkañ gevier
gant teodoù tromplus en o genoioù.

[10] Hag-eñ e c'hellan gouzañv bepred
e ti an den fall teñzorioù fallakr,
hag un efa treut, euzhus !

[11] Hag-eñ e c'hellan kavout reizh pouezerezioù touellus
hag ur sac'had a bouezioù falset?

[13] Ac'hanta, me d'am zro em eus kroget da skeiñ ganit
ha d'az kwastañ evit da bec'hedoù.

[14] Debriñ a ri-te, met n'az po ket da walc'h;
lakaat a ri a gostez, met n'helli ket mirout,
hag ar pezh a savetei a roin d'ar c'hleze.

[15] Hadañ a ri-te, hogen ne vedi ket;
moustrañ a ri an oliv, met n'eo ket te en em oniamanto;
ar fro? n' eo ket te a evo ar gwin.

[16] Mirout a rez kemennadurioù Omri
hag holl doareoù-ober ti Ac'hab;
en em ren a rez hervez o c'huzulioù,
ma rin ganit ur vantridigezh
ha gant da annezidi un danvez a c'hoapaerezh,
ha ma tougot warnoc'h dismegañs ar pobloù.»

7 Breinadurezh an holl dud.

[1] Gwa me ! Rak me zo evel gant eostoù an hañv,
evel gant barroù diwezhañ ar vendem;
barr-gwini ebet ken da zebriñ,
frouezhenn brim ebet c'hoazh da respont d' am c'hoant !

[2] Steuziet eo an den deol eus ar vro,
den reizh ebet ken e-touez an dud !
Emañ an holl o c'hedal evit skuilh ar gwad;
pep unan a glask pakañ egile en e roued.

[3] An droug ! daouarnioù a zo evit en seveniñ da vat :
Ar rener a c'houlenn arc'hant hag ar barner e c'hopr
An den uhel a ziskouez c'hoantegezh e ene;
ha gwallañ a reer ar reizhded.

[4] An hini gwellañ anezho a zo evel un drezenn,
an hini eeunañ a zo gwashoc'h eget ur c'harzh-spern.
Setu an deiz kemennet gant ar c'hedourien :
Deuet eo warnout ar c'hastiz, ha bremañ evito, ar vantridigezh !

[5] Na gredit ket en ur mignon,
na fiziit ket en ho keneil tostañ;
diouzh an hini a ziskuizh war da askre
diwall dorojoù da c'henoù.

[6] Rak emañ ar mab o komz vil eus e dad,
ar verc'h o sevel enep he mamm,
ar verc'h-kaer enep he mamm-gaer,
ha pep unan en deus da enebourien tud e di.

Goude ar reuz, an adsav.

[7] «Me avat, me a c'hedo an Aotrou,
fiziout a rin e Doue, va salver,
va Doue am selaouo !

[8] N'en em laouena ket diwar va fenn, o va enebourez;
mard-on kouezhet ec'h adsavin;
mard-on o chom en teñvalderioù,
eo an Aotrou a zo va sklêrijenn.

[9] Ernez an Aotrou, he gouzañv a rin
dre m' am eus pec'het a-enep dezhañ,
betek ma tifenno va breud
ha na ray din hervez ar gwir :
Rak va lakaat a ray da vont er-maez er sklêrijenn
ha gwelout a rin e reizhded.

[10] Va enebourez en gwelo neuze
hag ar vezh he goloio,
hi hag a lavare din :
"Pelec'h emañ an Aotrou, da Zoue?"
Va daoulagad a sello outi bremaik
pa vo hi kalemarc'het evel fank ar stradeoù.»

[11] Setu deuet an deiz da adsevel da vogerioù,
en deiz-se e vo pellaet da harzoù,
[12] en deiz-se e teuio ar pobloù etrezek ennout,
a-dal Asour betek an Ejipt,
a-dal an Ejipt betek ar Stêr,
eus an eil Mor betek ar Mor all,
eus an eil menez d'egile.

[13] An douar a zeuio da vezañ ur mantradur
en abeg d' e annezidi
evel frouezh o gwalloberoù.

Pedenn evit un dazont a eurvad.

14 Mêsait ho pobl gant ho pazh a bastor,
ar bagad-deñved hoc'h eus da zomani
hag a zo o chom en e bart er goadeg
e-kreiz ur verjeoù.

Ra beurint e Basan hag e Galaad
evel en deizioù kent.
15 Evel en deizioù ma'z oc'h aet er-maez eus an Ejipt,
hol lakait da welout ho purzhudoù.

16 Ar broadoù a welo ha mezh o devo
gant o holl lorc'hentez;
lakaat a raint o dorn war o genoù
hag o divskouarn a vouzaro.

17 Lipat a raint ar poultr evel an naer,
evel al loened a ruz war an douar;
mont a raint gant stroñs e-maez o c'hreñvlec'hioù
da zont en ur grenañ da gaout an Aotrou, hon Doue,
hag aon o devo dirazoc'h.

Galvadenn da druez Doue.

18 Piv a zo Doue eveldoc'h o c'houzañv ar fazi
o tremen war dorfed restad ho tomani?
Ne chomo ket da viken gant e fulor,
rak eñ a gar ar fealded ?

19 Truez en devo ouzhimp adarre
hag e vreso hor mankoù dindan e dreid :
Disteurel a reot en islonkoù ar mor
hon holl bec'hedoù !

20 Diskouez a reot ho lealded ouzh Yakob
ha fealded e-keñver Abraham,
evel m'hoc'h eus en touet d' hon tadoù
en deizioù kent.

Diougan Nahoum

Anv.

1 1 Diougan war Nineve. Levr gweledigezh Nahoum, an Elkoshad. Salm. kounnar an Aotrou a-enep e enebourien.

Salm

2 Un Doue gwarizius ha dialer eo an Aotrou !
Un dialer eo an Aotrou, taer en e kounnar !
Un Aotrou a denn dial eus e ziarbennerien,
hag a vir droukrañs ouzh e enebourien.

3 An Aotrou zo gorrek da gounnariñ, met bras e nerzh,
an Aotrou ne lez den ebet digastiz.
Er gorventenn hag en avel diroll ennañ e hent
hag ar c'hoabr a zo poultr e dreid.

4 Gourdrouz a ra ar mor hag e tisec'h anezhañ,
hag an holl stêrioù, o c'has a ra da hesk.
Ar Basan hag ar C'harmel a zizeri,
glazur al Liban a zo gweñvet.

5 Ar menezioù a gren dirazañ,
ar c'hrec'hiennoù a goazh,
an douar a sav dirazañ,
ar bed gant e holl bobladur.

6 Piv a zalc'ho dirak e fulor?
Piv a c'hell harpañ ouzh taerijenn e gounnar?
E ernez en em fuilh evel un tan,
hag ar reier a darzh dirazañ.

7 Mat eo an Aotrou evit ar re a zo o fiziañs ennañ
ur repu en deiz an anken.
Anavezout a ra ar re a glask ennañ o difenn,
8 na pa zic'hlann an dour-beuz.

Kas a ra da get e argaderien,
hag e red an deñvalijenn war-lerc'h e enebourien.

9 Petra a ijinit enep an Aotrou?
Eñ eo an hini a gas da netra;
ar gwall anken ne zeuio ket div wezh.

10 Rak evel drez peur-rouestlet
evel tud mezv en o mezverezh

e vezint lonket evel plouz disec'het
en o fezh gant an tan.

11 Te avat ma'z eo deut ac'hanout
an hini a soñj an droug enep an Aotrou
an hini en deus bet mennadoù a reuz.

12 Evel-henn e komz an Aotrou :
Na dic'hloaz na niverus bennak e vefent
e vint falc'het hag ez aint da netra;
mar em eus da izelaet ne rin ket ken.
13 Rak bremañ e torrin ar yev diwarnout
hag e freuzin da ereoù.

14 Sed ar pezh a c'hourc'hemenn an Aotrou
a-enep dit :
Ne vo ken a lignez o tougen da anv;
eus ti da zoueoù e kasin da get
delwennoù hag idoloù a vetal teuzet;
hag e rin eus da vez ur vezhusted.

2 1 Setu war ar menezioù
treid an hini a zegas ar c'heloù mat
an hini a gemenn ar peoc'h.
Lid da ouelioù, o Youda,
kas da benn da ouestloù,
rak ne dremeno ket ken drezout, an hailhon :
Kaset eo bet a-grenn da netra.

An argad a-enep Nineve.

2 Un distrujer a zo savet a-enep dit :
Diwall ar c'hastell-kreñv
evesha an hent, starta da lounezhi
dastum ennout da holl nerzhioù.

3 Rak an Aotrou en deus degaset en-dro ar
c'hloar da Yakob
evel ar c'hloar da Israel :
Goude ma oant bet drastet gant drasterien
ha ma oa bet distrujet o bountadennoù.

4 Setu livet e ruz skoed e dud kadarn
e c'houroned a zo gwisket gant skarleg;
e girri-emgann a ya war-raok e tan an houarn
d'an deiz ma 'z int renket evit an emgann,
ar varc'heien a droiata.

5 En em ziroll er straedoù ar c'hirri;
arsailhañ a reont war ar plasoù.
Heñvel eo o neuz ouzh etevien-tan
en em strinkañ a reont evel luc'hed.

6 War an tu all e c'halver ar bagadoù-stourm
met strebotiñ a reont en o c'herzhed.
Hastañ a reont war-zu ar ramparzh,
aozañ a reont bardelloù.

7 Fardelloù ar stêrioù zo bet digoret,
hag ar palez a zisac'h en e boull.
8 Delwenn an doueez a zo tennet kuit, diskrapet
hag ec'h hirvoud he servijerezed,
evel mouezhioù koulmed,
en ur skeiñ war o bruched.

9 Hag emañ Nineve evel ur stank
Ma tiflip dioutañ an dourioù :
«Chomit a-sav ! A-sav !»
Met n'eus hini o tistreiñ.

10 «Skrapit an arc'hant ! Skrapit an aour !»
N'eus diwezh ebet d'an teñzorioù,
ur bern danvezioù prizius !

11 Drastadeg, lazhadeg, gwaskadeg !
Ar galon a deuz, an daoulin a drabidell,
an holl lounezhi a gridienn !
An holl dremmoù o deus kollet o sked.

12 Pelec'h emañ toull-repu al leoned ?
Mougev al leonedigoù,
lec'h ma tegase al leon e re vihan en-dro
hep ma vefe den evit o nec'hiñ?

13 Diframmañ a rae al leon evit ezhommoù e re
vihan,
tagañ a rae evit e leonezed,
leuniañ a rae a breizhadennoù e vougev
hag a ziskolpadennoù e faou.

14 Setu-me a-enep dit, Nineve,
-diougan an Aotrou hollc'halloudek !
Lakaat a rin da girri da flammañ er moged,
ha da leonedigoù, ar c'hleze o lonko.
Termenañ a rin da breizherezh a-diwar an
douar,
ha ne vo ken klevet mouezh da gannaded.

Eil gweledigezh war distruj Nineve.

3 1 Drougeur d'ar gêr gwadek,
leun holl a c'hevier, a laeroñsioù,
an hini na vank ket enni ar preizhadennoù !

2 Selaouit ! Stlakadennoù ar skourjez,
strakadennoù ar rodoù,

An daouzek diougan diwezhañ

kezeg o pevarlammat,
kirri-emgann oc'h arsailhañ !

[3] Marc'heien oc'h argadiñ !
Flamm ar c'hleze, luc'hed ar goaf !
Tud c'hloazet a vern, tud varv a vordilh,
kelanoù diniver !
Strebotiñ a reer ouzh ar c'horfoù marv !

[4] Setu, en abeg da c'hadalezhioù niverus ar
c'hadalez,
dudius he c'hened, serc'h ar strobinelloù,
hi hag a c'houneze ar broadoù gant he
gadalezhioù
hag ar pobloù gant he strobinelloù !

[5] Setu-me a-enep dit,
-diougan an Aotrou hollc'halloudek !
Sevel a rin war da zremm pastelloù da vrozh,
hag e lakain ar broadoù da welout da noazhder,
ar rouantelezhioù da welout da vezh.

[6] Teurel a rin ouzhit loustonioù,
da vilaat a rin ha da reiñ da arvest.
[7] Neuze an neb az kwelo
a dec'ho pell diouzhit en ur lavarout :
«Gwastet eo, Nineve ! Piv en devo truez outi?»
Pelec'h klask evidout frealzerien?

[8] Hag-eñ e oas-te gwelloc'h eget No-Amon
azezet e-kreiz stêrioù an Nil,
kelc'hiet gant an dourioù,
he devoa ur mor evel rak-voger,
ha muioc'h eget ur mor evel moger ?

[9] Koush a oa he nerzh,
evel Bro-Ejipt en-didermen;
Poud ha Loud a oa he skoazellerien.
[10] Hi ivez a zo aet d'an harlu,
degaset eo bet d'ar sklavelezh :

He bugaligoù a zo bet flastret zoken
e kornioù ar straedoù;
Taolet eo bet ar sord war he friñsed,
hag he zud uhel a zo bet karget a chadennoù.

[11] Ha te ivez e vo mezevellet, da benn,
kollet da skiant ganit,
te ivez a glasko ur repu
enep an enebour !

[12] Da holl gastelloù kreñv a zo evel gwez-fiez
gant fiez darevet abred;
pa vezont hejet e kouezhont e genoù
an neb a venn o debriñ.

[13] Sell ouzh da bobl !
N'eus ennout nemet merc'hed !
D'az enebourien eo dija digor lark holl dorojoù
ar vro;
an tan en deus debret ar morailhoù.

[14] Tenn dour evidout en arbenn d' ar seziz,
addres da greñvlec'hioù,
e diskenn er fank, ha mac'h ar pri,
kemer ez torn ar moul d'ober brikennoù.

[15] Eno e vi debret gant an tan,
lazhet gant ar c'hleze,
ha pa vefe da bobl niverus
evel ar c'hwiled-derv.
Niverus evel ar c'hilheien-raden !
[16] Kresket az poa niver da farloterien
muioc'h eget stered an neñv !

[17] Da briñsed a zo evel lamperezed,
da skribed evel ur bagad kilheien-raden.
O kampañ war ar girzhier en un devezh
a yenijenn ;
pa sav an heol warno e tec'hont kuit;
al lamperez a zispleg he divaskell hag a ziflip
da bell,
hep ma c'hellfemp gouzout pelec'h eo dinijet.

[18] Emañ da vêsaerien o kousket, roue Asour,
da uhelidi zo moredet,
da dud zo stlabezet war ar menezioù,
ha n'eus den ebet evit o advodañ.

[19] Pare ebet d' az torradur,
remed ebet evit da c'hloaz !
Ar re holl a glev komz diwar da benn
a stlak o daouarn warnout.
Rak war piv n'eo ket bet tremenet
da zrougiezh dibaouez?

Diougan Habakouk

1 [1] *An diougan disklêriet, dre weledigezh, da Habakouk, ar profed.*

I Levrig ar c'hlemmganoù.

Klemmgan kentañ : Ar Reizhded dispennet.
[2] Betek pegeit, Aotrou,
ho kalvin d'am sikour hep ma selaoufec'h,
E c'harmin war-du ennoc'h : «Gwaskerezh !»
hep ma teufec'h d'am salviñ ?

[3] Perak va lakaat da welout an drougiezh?
Daoust hag e rankan sellout ouzh ar boan?
Skraperezh ha gwaskerezh ne welan ken dirazon,
setu tabud, dizunvaniezh o kreskiñ !

[4] Ha gant se eo dinerzh al lezenn,
ar gwir n'en em ziskouez morse ken :
Emañ an den fall oc'h enkañ an den reizh,
ha neuze eo aet ar reizhded da gamm.

Kentañ respont Doue : Kaldeiz, gwalenn a gastiz a-berzh an Aotrou.
[5] Sellit e-touez ar broadoù, sellit,
bezit souezhet ha saouzanet !
Rak me 'ya d'ober en hoc'h amzer ul labour
na gredfec'h ket mar befe kontet deoc'h.

[6] Rak setu ma lakan ar Galdeiz da sevel,
ar bobl ferv ha feulz-se
a red a-dreuz tachennoù bras an douar
evit kemer chomadurioù n'int ket dezhi.

[7] Spouronus ha braouac'hus ez eo,
he youl a zo eviti kement ha gwir ha rogentez.

[8] He c'hezeg a zo primoc'h eget al louparded
ha taeroc'h eget ar bleizi diouzh an noz;
he marc'heien a lamm war-raok o tont eus a bell,
nijal a reont evel an erer o plaouiañ war e breizh.

[9] Dont a reont holl evit ar skraperezh,
o dremmoù entannet astennet war-raok;
dont a reont evel avel ar Sav-heol
o tastum prizonidi evel traezh.

[10] Ar bobl-se a ra goap ouzh ar rouaned,
ar briñsed eviti a zo danvez a farserezh;
Fent he deus gant an holl greñvlec'hioù,
Berniañ a ra douar outo hag o c'hemer.

[11] Ha goude-se pa dro ar barr-avel ez a kuit...
Torfedour hag a ra eus e nerzh e Zoue !

Eil klemmgan : a-enep gwaskerezh didruez Kaldeiz.
[12] Hag-eñ n'oc'h ket a holl viskoazh, Aotrou,
Va Doue, va Sant, c'hwi ha n'hellit ket mervel?
Ar bobl-se hoc'h eus merket evit barn,
He startaet hoc'h eus evel ur roc'h evit kastizañ.

[13] Met re bur eo ho taoulagad evit chom da sellout an droug,
Ne c'hellit ket gouzañv ar gwaskerezh dindan ho sell :
Met perak neuze sellout ouzh ar re fallakr, ha tevel,
P'emañ an den drouk o lonkañ unan reizhoc'h egetañ.

[14] Daoust hag e rit gant an dud evel gant pesked ar mor,
Evel gant al loened-stlej ha n'eus warno mestr ebet.

[15] O fakañ a ra holl gant e higenn,
O sachañ a ra e-barzh e roued,
O dastum a ra en e gidell,
Ha setu-eñ drant ha laouen !

[16] Setu perak eo d'e roued e kinnig aberzhoù,
Eo dirak e dramailh e laka profadennoù da vogediñ;
Rak drezo en devez ul lodenn druz,
Magadurezh saourus a drugarez dezho.

[17] Daoust ha derc'hel a ray da ziskargañ e roued
En ur lazhañ didruez ar broadoù?

Eil respont Doue : An den reizh a vevo.
2 [1] Mont a ran da chom em gwere,
D'en em zerc'hel em sav war va moger,
D'ober gward da welout petra a lavaro,
petra a responto d'am c'hlemmadenn.

[2] Neuze an Aotrou en em lakaas da gomz 'n ur lavarout :
"Skriv ar weledigezh hag engrav anezhi
E lizherennoù aes war dablezennoù
Evit ma vo lennet hep poan.

[3] Rak ar weledigezh-mañ a roio testeni en he c'houlz,
Tennañ a ra d'he fal hep c'hwitadenn;

An daouzek diougan diwezhañ

Mar dale da zont, gortoz anezhi,
Dont a ray sur hep dilerc'hiñ !

4 Setu diskaret an hini zo direizh e ene,
Hogen an den reizh a vevo dre nerzh e fealded.

5 Nann, ne chomo ket bev an den fallakr,
Ne ray ket berzh an den lorc'hus ;
An hini a ledana e gorzailhenn evel ar Sheol,
An hini a zo rankles evel an Ankoù,
A zastum dindan e zalc'h an holl vroadoù,
A rastell dezhañ an holl bobloù.

II Levrig ar mallozhioù enep ar diranted.

6 An holl neuze, hag-eñ ne savint ket enep
dezhañ ur flemmgan?
Hag-eñ ne stummint ket diwar e benn
fentigelloù 'n ur lavarout :

Mallozh kentañ.

Gwa an hini a zastum madoù n'int ket dezhañ !
Betek pegoulz?
Hag a samm war e choug traoù roet evel kred !

7 Da gredourien, hag-eñ ne savint ket
a daol-trumm,
Da breizhataerien, hag-eñ ne zihunint ket?
Mont a rez da vezañ lonket ganto.

8 Dre ma 'c'h eus lakaet pobloù e-leizh en
arigrap
E vi lakaet en arigrap gant restad ar pobloù,
Rak skuilhet ac'h eus gwad an dud ha gwastet
ar broioù,
Ar c'herioù hag an holl a oa o chom enno.

Eil mallozh.

9 Gwa an den a zastum evit e di gounid direizh;
Evit diazezañ e neizh war an uhel,
Gant ar soñj d'en em dennañ diouzh dalc'h ar
gwalleur !

10 Rak an dismegañs eo an hini ac'h eus divizet
evit da di :
En ur ziskar dindan da daolioù pobloù e-leizh
Eo enep dit da-unan ac'h eus pec'het.

11 Rak eus ar voger e kri ar maen,
Hag eus ar c'hoadaj e respont dezhañ an treust.

Trede mallozh.

12 Gwa an den a sav ur Gêr er gwad
Hag a ziazez ur Geoded war an direizhder.

13 Hag-eñ n'eo ket se diviz d'an Aotrou
hollc'halloudek
Ma trevello ar pobloù evit an tan-gwall,
Ma 'n em skuizho ar broadoù evit mann?

14 Tra ma vo leuniet an douar gant anaoudegezh
klod an Aotrou
Evel ma'z eo gant an doureier ez eo goloet
strad ar mor !

Pevare mallozh.

15 Gwa an hini a laka e nesañ da evañ
Hag a ziskenn e gontamm dezhañ betek
e vezviñ
Evit ma vo gwelet e noazhder !

16 Da walc'h a vezh a gavi ha n'eo ket a c'hloar !
Ev te ivez d'az tro ha bez mezevellet ;
Setu eo warnout ma tro ar c'hop a zo e dorn
dehoù an Aotrou,
An dismegañs a ya da c'holeiñ da glod !

17 Rak an drouk-nerzh graet ouzh al Liban
a gouezho en-dro warnout-te,
Ha lazherezh al loened spouronet-holl,
Te hag ac'h eus skuilhet gwad an dud ha
gwastet ar broioù,
Ar c'herioù hag an holl a oa o chom enno.

Pempvet mallozh.

19 Gwa an hini a lavar d'un tamm-koad :
«Dihun !»
Ha d' ar maen mut : «Sav eus da gousk ha
diougan !»
Moarvat ur gwiskadur aour hag arc'hant a zo
warno,
Met c'hwezh ebet a vuhez en o c'hreiz.

18 Da betra e servij un delwenn gizellet
Pa 'z eo he micherour en deus skultet anezhi?
Ur skeudenn-deuz, un diougan a dromplerezh,
Pa 'n em fiz enni ar stummer anezhi, oberour
idoloù mut !

20 An Aotrou avat a zo o tronañ en e Dempl
a santelezh,
Chom digomz dirazañ, douar a-bezh !

III Pedenn c'halvadenn da zonedigezh an Aotrou.

3 [1] *Pedenn. Gant Habakouk, ar profed. War don ar c'hlemmganoù.*

Raklavar

[2] Aotrou, klevet em eus ho kemenn,
Arvestet em eus, [3] Aotrou, hoc'h oberenn.
Pa dremen ar bloavezhioù, degasit-hi da wir,
Pa dremen ar bloavezhioù, roit-hi da anaout !

En ho fulor, ho pezet soñj da drueziñ.

An Aotrou o tont d'en em ziskouez evel salver nerzhus.

[3] Setu Eloah o tont eus Teman,
Ar Sant o tont eus menez Paran :
E veurdez a c'holo an neñvoù
Hag an douar zo leun gant e c'hloar.

[4] E sked a lugern evel sklêrijenn,
Eus e zaouarn e strink daredoù
Kuzhet e c'halloud enno.

[5] Dirak e zremm e kerzh ar vosenn
Hag an derzhienn a heuilh e gammedoù.
[6] Pa chom a sav e laka an douar da vrallañ,
Pa daol e sell e laka ar broadoù da grenañ.

Eo diskolpet ar menezioù peurbad
Ha dismantret ar c'hrec'hiennoù henamzerel,
Hent e gerzhed a holl-viskoazh !

[7] Gwelout a ran teltennoù Kousan en anken,
Krenañ 'ra tinelloù Douar Madian !
Emgann an Aotrou.

[8] Hag-eñ eo a-enep ar sterioù, Aotrou,
Enep ar sterioù e vefe entanet ho kounnar,
Enep ar mor ho fulor,
Pa savit war ho mirc'hed, war ho kirri trec'hus?

[9] Lakaat a rit ho kwareg en noazh,
Reiñ a rit d'he c'hordenn he gwalc'h a viroù !
Gant ho froudoù e faoutit an douar.
[10] Ar menezioù ouzh ho kwelout o deus gwenteroù;
Ur pilad-dour a dremen,
Hag an islonk a ro e vouezh da glevout.

[11] An heol a ankoua sklaerder ar gouloù-deiz,
Al loar a chom en hec'h annez :
En abeg da lugern ho piroù o nijal,
En abeg da sked ho koaf o luc'hediñ.

[12] En ho kounnar e stampit war an douar,
En ho taerijenn e vac'hit ar broadoù :
[13] Ermaeziañ a rit, brezelour, evit salviñ ho pobl,
Evit salviñ hoc'h olevad.

Frikañ a rit e lein da di an den fallakr,
Dizoleiñ a rit e ziazezoù betek ar maen.

[14] Toullañ a rit gant ho saezhoù ar penn eus e gadourieñ
A zirede d'an argad d'hon dispenn,
En ur yudal laouen evit lonkañ e kuzh ar reuzeudig.

[15] Gant ho kezeg e vac'hit ar mor,
Ha bervadeg an doureier bras.

Klozadur : E kreiz spouron an douar, feiz e Doue.

[16] Klevet em eus ho prud ha krenañ ‘ra va c'horf,
Ouzh an trouz-se e tarlamm va muzelloù;
Ar breinadur a zo en em silet em eskern,
Ha dindanon e trabidell va c'hammedoù.

Emaon dioberiant betek an deiz a enkrez
A savo war ar bobl hon argad.

[17] Rak ar fiezenned ne vleugnint ken,
Ne vo ken a frouezh er gwiniegoù,
kerseus ar pezh a roio an olivezenn,
ar parkeier ne raint ket a vagadur,
diouer a zeñved a vo er c'hlozioù
ne vo ket a saout er c'hrevier.
[18] Me avat, me a drido en Aotrou,
Me a drivlio e Doue, va silvidigezh !

[18] Me avat, me a drido en Aotrou,
Me a drivlio e Doue, va salver !

[19] Doue, va Aotrou, eo va nerzh :
Lakaat a ra va zreid heñvel ouzh re an heizezed,
Ha war an uhelennoù e ra din kerzhout !

D'ar mestr-kaner : War ar binvioù-kerdin.

Diougan Sofonia

1 [1] *Komz an Aotrou kaset da Sofonia, mab Koushi, mab Godolia, mab Amarias, en deizioù Josias, mab Amon, roue Youda.*

Raklavar : Barnedigezh ar bed.

[2] Ya, mont a ran da raskañ pep tra
a-diwar c'horre an douar,
-diougan an Aotrou !

[3] Raskañ an dud hag al loened,
raskañ evned an neñv ha pesked ar mor,
lemel kuit drouk-skoilh ar re fallakr,
raskañ mab-Adam a-diwar c'horre an douar,
-diougan an Aotrou !

I Diouganoù enep Jeruzalem.

Enep an idoloù estren.

[4] Astenn a rin va dorn enep Youda
hag enep holl annezerien Jeruzalem :
Troc'hañ a rin kuit eus al lec'h-se
kement a chom eus ar Baal
betek anv e grak-veleien.

[5] Ar re a stou war an toennoù
dirak armead stered an neñv,
ar re a zaoulin dirak an Aotrou
met en ur douiñ dre vMelc'hom.

[6] Hag ar re en em denn eus a-drek an Aotrou;
ar re na glaskont ket an Aotrou
ha ned eont ket war e lerc'h.

[7] Roit peoc'h dirak an Aotrou Doue !
Rak tost emañ Deiz an Aotrou !
Rak aozet en deus an Aotrou un aberzh,
santelaet en deus ar re bedet.

A-enep tud uhel al lez.

[8] Hag e c'hoarvezo en deiz aberzh an Aotrou
ma skoin gant ar renerien
ha gant mibien ar roue,
ha gant ar re a wisk warno gwiskamantoù
estren.

[9] Skeiñ a rin gant ar re a lamm dreist an treuzoù,
en Deiz-se,
ar re a leugn a zrouk-nerzh hag a floderezh ti
an Aotrou.

A-enep kenwerzhourien Jeruzalem.

[10] Hag e c'hoarvezo en Deiz-se,
-diougan an Aotrou !
Ur c'harmadeg eus tu Porzh ar Pesked,
yudadennoù eus tu ar Gêr-Nevez,
hag ur strakadenn vras eus tu ar Runioù :

[11] Yudit, annezerien ar Pila,
rak aet eo da get noueañs ar genwerzhourien,
setu rasket kuit an holl bouezerien arc'hant.

An-enep an dud difeiz.

[12] Hag e c'hoarvezo en amzer-se
ma furchin e-barzh Jeruzalem gant lampoù,
ha ma skoin gant ar re astennet diflach war
o lec'hidenn,
int hag a lavar en o c'halon :
«An Aotrou ne ra na mad na droug !»

[13] O finvidigezh a vo lakaet en arigrap
hag o ziez roet d'an dismantr :
Sevel a raint tiez, met ne vo ket evit chom enno,
plantañ a raint gwini,
met n'evint ket eus o gwin.

Deiz an Aotrou.

[14] Tost emañ Deiz an Aotrou, an hini bras,
tost emañ, dont a ra pres warnañ !
Trenk eo mouezh Deiz an Aotrou,
ma taolo neuze an den kadarn yudadennoù !

[15] Deiz a vuanegezh, an deiz-se,
deiz a estrenvan hag a anken,
deiz a freuz hag a reuz,
deiz a deñvalijenn hag a zic'houloù,
deiz a goumoul hag a valkennoù,
[16] deiz a sonadeg-korn hag a drompilhoù
e-enep ar c'herioù mogeriet
hag a-enep an tourioù-korn uhel !

[17] Stardañ a rin war an dud, e kerzhint evel
dalled,
dre m'o deus pec'het enep an Aotrou :
hag o gwad a vo strewet evel poultr
hag o c'hig evel lastez.

[18] Nag o arc'hant nag o aour ne c'hellint
o saveteiñ,
en deiz buanegezh an Aotrou,
pa vo gant tan e warizi lonket an douar a-bezh :
Rak ober a ray un distruj, na pegen spontus
eus holl annezerien an douar !

Galv d'an distro ouzh Doue.

2 [1] Distroit, distroit, o tud divergont,
[2] a-raok deoc'h bezañ skarzhet kuit
evel ar pell skubet en un devezh,
a-raok ma kouezho warnoc'h tan kounnar an
Aotrou,
a-raok ma plaouio warnoc'h deiz fulor an
Aotrou !

[3] Klaskit an Aotrou, c'hwi holl tud izel ar vro,
a vir e varnedigezhioù,
klaskit ar reizhder, klaskit an izelegezh,
ha marteze e viot en goudor
en deiz kounnar an Aotrou.

II Diouganoù a-enep ar broadoù.

A-enep Filistiz.

[4] Ya ! Gaza 'vo dilezet,
Askalon a vo gwastet,
Azot, kaset he zud diouti e-kreiz an deiz,
hag Ekron diwriziennet.

[5] Gwa da annezerien an Arvor, da vroad ar
Geretiz !
A-enep deoc'h emañ komz an Aotrou :
«Kanaan, douar Filistiz,
da gas a rin da get dre vank a annezidi !»

[6] An arvor a zeuio da vezañ peurvanoù,
peurvanoù evit mêsaerien ha klozioù deñved .
[7] E vo perc'hennet an arvor
gant restad tiegezh Youda :

War ribl ar mor e lakaint o deñved da beuriñ,
ha da noz e klaskint o bodenn e tiez Askalon;
rak an Aotrou a zeuio d'o gweladenniñ
ha da gemmañ o flanedenn.

A-enep Moab hag Ammon.

[8] Klevet em eus kunujennoù Moab
ha dismegañsoù mibien Ammon,
int hag o deus kunujennet va fobl
ha kresket o zachenn-vro diwar hec'h hini.

[9] Setu perak, dre va buhez,
-diougan an Aotrou hollc'halloudek, Doue
Israel,
Moab a zeuio da vezañ evel Sodom
ha mibien Ammon evel Gomora :

Domani an askol, ur vengleuz holen,
ur mantradur da viken.
Restad va fobl a skrapo diwarno
ha nemorant va broad a herito diouto.

[10] Kement-se evit priz o lorc'hentez
dre m'o deus dismegañset
pobl Aotrou hollc'halloudek,
ha kresket o zachenn diwar he c'houst.

[11] Garv-meurbet e vo an Aotrou a-enep dezho
en deiz ma kaso da netra holl doueoù an douar,
ha ma stouo dirazañ, pep unan en e lec'h,
an holl inizi eus ar broadoù.

A-enep Etiopia.

[12] Ha c'hwi ivez, Koushiz :
«E viot lazhidi va c'hleze !»

A-enep Asour.

[13] Astenn a ray e zorn enep an hanter-noz
hag e lakay Asour da vont da netra;
eus Nineve e ray ur wastidigezh,
un douar distuz evel ur gouelec'h.

[14] En he c'hreiz e lojo tropelloù,
loened a bep seurt;
zoken ar gaouen, zoken an heureuchin
a dremeno an noz war he c'holonennoù;
an hoper-noz a gano ouzh ar prenestr
hag ar vran a vo war an treuzoù.

[15] Evel-se e vo kont gant ar gêr laouen
A veve bepred en surentez,
hag a lavare en he c'halon :
«Me, ha netra nemedon !»

Penaos eo deuet da vezañ ur gwastadur,
ur vodenn evit al loened-gouez?
Neb a dremen en he c'hichen
a c'hwitell hag a hej e zorn.

An daouzek diougan diwezhañ

III Diougan a-enep Jeruzalem,
ha kemennadur ur bed nevez.

A-enep pennoù bras ar vro.

3 [1] Gwalleur war an hini disuj, an hini saotret,
ar Gêr vac'homerez !

[2] N'he deus ket selaouet ar c'halvadenn,
n'he deus ket degemeret ar gentel.
N'eo ket e Doue he deus en em fiziet,
n'eo ket ouzh he Doue he deus tostaet.

[3] He renerien en he c'hreiz
a zo leoned o yudal;
he barnerien evel bleizi ar serr-noz
ha na vironi askorn ebet evit ar beure.

[4] He floderien a zo brabañserien,
paotred a dreitouriezh,
he beleien o deus haleget ar pezh a zo santel,
gwallet o deus al lezenn.

[5] An Aotrou zo reizh en he c'hreiz,
ne ra ket a zireizhder,
bet beure e tisklêr e varnedigezh,
er gouloù-deiz, hep mank ebet.
- Met an torfedour n'anav ket ar vezh !

[6] Rasket em eus ar broadoù kuit,
freuzet em eus o zourioù-korn ;
didudet em eus o ruioù :
Hep den ebet ken o tremen enno.

Gwastet em eus o c'hêrioù,
hep den ebet, annezad ebet ken o chom enno !
[7] Lavaret em eus : Douj-me da vihanañ,
degemer ar gentel ;

Evel-se e vo tennet kuit a-zirak va daoulagad
ar pezh a zo kaoz ma 'm eus da gastizet.
Int avat o deus hastet
treiñ en droug o holl oberoù !

Distro ar broadoù ouzh Doue.

[8] Setu perak,-diougan an Aotrou !
Lavaret : [:8] «Va gortozit, evit an deiz ma savin
evel test.»
Divizet em eus dastum ar broadoù,
bodañ ar rouantelezhioù
evit skuilh warno va fulor,
pa vo lonket an douar a-bezh
gant tan va gwarizi.

[9] Rak treiñ a rin neuze muzelloù ar pobloù
e muzelloù glan,
dezho da bediñ gwitibunan anv an Aotrou
ha d'e servijañ holl a-unan.

[10] Eus an tu-hont da stêrioù Koush
hag eus donderioù an hanter-noz
e tegasor din ar brofadenn.

Distro Israel ouzh Doue.

[11] En deiz-se n'az po ket da ruziañ
evit hini ebet eus an oberoù-se
e oas bet ganto treitour din.
Rak pellaat a rin neuze eus da greiz
da dud rok, laouen gant o lorc'h,
ha ne zalc'hi ket ken d'en em sevel gant fouge
war va menez a santelezh.

[12] Met lezel a rin ez kreiz
ur boblañs paour hag izelek
a glasko he goudor en anv an Aotrou.

[13] Tud restad Israel,
ne raint mui a fallagriezh,
ne lavarint mui a c'hevier,
ne vo mui en o genoù un teod a dromplerezh,
a beuro hag a gavo bod
hep bezañ trubuilhet gant den.

[14] Kanmeul, merc'h Sion !
Youc'hit a levenez, tud Israel !
Bez laouen ha trid a greiz kalon,
merc'h Jeruzalem !

[15] An Aotrou en deus tennet kuit e setañsoù
a-enep dit,
pellaet en deus diouzhit da enebour;
an Aotrou a-zo ez kreiz, eñ roue Israel,
ne weli ket ken ar gwalleur.

[16] En deiz-se e vo lavaret da Jeruzalem :
«Bez dizaon, o Sion !
Arabat d'az taouarn kouezhañ laosk ha dinerzh !

[17] An Aotrou da Zoue a zo ez kreiz
kadour Salver !
Stad a zo ennañ en abeg dit, ha levenez,
ober a ray peoc'h en e drugarez,
ha trivliañ en abeg dit e-kreiz ar meulganoù,
[18] evel en deizioù an Emgav.»

Tennet em eus diouzhit ar gourdrouz,
an dismegañs a boueze warnout.

[19] Setu ma rin-me un distrujadur en deizioù-se
gant ar re holl a vac'h ac'hanout;

Rak savetaat a rin ar re vac'hagnet,
advodañ a rin ar re zianket .
O lakaat a rin da gaout meuleudi ha brud
en holl vroioù m'o deus enno anavezet ar vezh.

[20] En amzer-se e lakain ac'hanoc'h da zistreiñ,
hag ho tastum a rin er mare-se,
ho lakaat da gaout brud ha meuleudi
e-touez holl bobloù an douar,
pa gemmin ho planedenn
dindan ho taoulagad, eme an Aotrou !

Diougan Hagai

1 [1] Er bloavezh daou eus ar roue Darius, er c'hwec'hvet miz, d'an deiz kentañ eus ar miz, e teuas komz an Aotrou, dre waziadezh Hagai, ar profed da Zorobabel, mab Salatiel, gouarnour Youda, ha da Josoua, mab Iosedek, ar beleg-bras, evit lavarout :

Rebechoù an Aotrou.

[2] «Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek : Ar bobl-mañ a lavar : «N'eo ket deuet c'hoazh an amzer ma tle bezañ adsavet Ti an Aotrou.» [3] Komz an Aotrou a zeuas eta dre waziadezh Hagai, ar profed, evit lavarout : [4] Hag eñ e vefe deuet evidoc'h an amzer da chom e tiez lambrusket, tra m'emañ e rivin an Ti-mañ?

[5] Ha bremañ eo evel-henn e komz Aotrou
hollc'halloudek :
Taolit evezh ouzh ho toareoù :
[6] Hadet hoc'h eus kalz, ha sanailhet nebeut;
debret hoc'h eus, met n'eo ket leizh ho kof;
evet hoc'h eus, met n'eo ket ho kwalc'h;
dilhad hoc'h eus gwisket warnoc'h, met hep
bezañ tommet;
hag ar gounid a laka e c'hopr en ur yalc'h toull.

[7] Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek :
Taolit evezh ouzh ho toareoù !
[8] Savit d'ar menez ha degasit koad, hag adsavit
an Ti,
hag e zegemer mat a rin,
ha va klod a dennin dioutañ, -eme an Aotrou.

[9] Gortoz a raec'h kalz, ha setu nebeut !
Ar pezh a zegasec'h d'ar gêr em eus c'hwezhet
warnañ !
En abeg da betra? -diougan an Aotrou
hollc'halloudek !
En abeg d'an Ti bezañ e rivin,
tra ma redit pep unan evit e di e-unan.

[10] Setu perak, en abeg deoc'h,
o deus an neñvoù dalc'het war o glizh,
hag an douar dalc'het war e drevad.

[11] Galvet em eus ar sec'hor war an douar ha war
ar menezioù,
war ar gwinizh, war ar gwin nevez, ha war an

eoul fresk,
war gement a laka an douar da sevel diwarnañ,
war an dud ha war al loened, ha war holl labour
an daouarn.

12 Zorobabel, mab Salatiel, Josoua, mab Iosedek, ar beleg bras, hag ar peurrest eus ar bobl a selaouas mouezh an Aotrou, o Doue, ha komzoù Hagai, ar profed, hervez ar pezh en devoa e gaset evitañ an Aotrou, o Doue; hag ar bobl a grogas enni an doujañs dirak Doue.

13 Hagai, kannad Doue, a gomzas d'ar bobl hervez ar gemennadurezh roet dezhañ gant an Aotrou, en ur lavarout : «Me zo ganeoc'h – diougan an Aotrou !» 14 An Aotrou a zihunas spered Zorobabel, mab Salatiel, gouarnour Youda, ha spered Josoua, mab Iosedek, ar beleg bras, ha spered ar peurrest eus ar bobl; dont a rejont, hag ober labour e Ti Aotrou hollc'halloudek, o Doue, 15 d'ar pevarvet deiz warn-ugent eus ar c'hwec'hvet miz, er bloavezh daou eus ar roue Darius,

Klod an Templ nevez.

2 1 Er seizhvet miz, d'an un warn-ugent eus ar miz, e teuas lavar an Aotrou dre waziadezh Hagai, ar profed, dre ar c'homzoù-mañ : 2 Komz eta ouzh Zorobabel, Mab Salatiel, gouarnour Youda, hag ouzh Josoua, mab Iosedek, ar beleg-bras, ha d'ar peurrest eus ar bobl, evit lavarout :

3 «Piv a chom en ho touez
en defe gwelet an Ti-mañ en e glod kentañ?
Ha penaos e welit anezhañ bremañ?
Hag-eñ n'eo ket evel un netra d'ho taoulagad?

4 Met bremañ, bez kalonek, Zorobabel,
-diougan an Aotrou !
Bez kalonek, Josoua, mab Iosedek, beleg bras !
Bez kalonek, pobl ar vro a-bezh,
-diougan an Aotrou,
ha bec'h dezhi, d'al labour !
Rak me zo ganeoc'h,
-diougan an Aotrou hollc'halloudek !

5 Hennezh eo an emglev am eus divizet ganeoc'h
en hoc'h ermaeziadeg eus an Ejipt,
emañ va spered o chom en ho kreiz :
N'ho pet ket aon !»

6 Rak evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek :
«Ur wezh c'hoazh -hep dale e vo !-
ez an da ziskogellañ an neñv hag an douar,
hag ar mor hag an douar start.

7 Lakaat a rin e brall an holl vroadoù,
evit ma teuio dit traezoù prizius an holl
vroadoù,
hag e leugnin a glod an Ti-mañ,
-eme Aotrou hollc'halloudek.

8 Din-me an arc'hant, din-me an aour !
-diougan an Aotrou hollc'halloudek.
9 Bras e vo klod an Ti-mañ, an hini
diwezhañ-mañ,
brasoc'h eget klod an hini kentañ,
-eme Aotrou hollc'halloudek,
hag ar peoc'h e lakain el lec'h-mañ,
-diougan an Aotrou hollc'halloudek !»

Ar goulenn ouzh ar veleien.

10 D'ar pevar warn-ugent eus an navet miz, er bloavezh daou eus Darius, e teuas lavar an Aotrou da Hagai, ar profed, dindan ar c'homzoù-mañ :

11 Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek : Goulenn eta digant ar veleien un disentez en ur lavarout dezho : 12 «Mar doug un den e pastell e wiskamant kig bet sakret, ha ma stok gant e bastell ouzh bara, soubenn, gwin, eoul pe ur boued bennak, daoust hag e teu an dra-se da vezañ sakr?» Ar veleien a respontas hag a lavaras : «Ne zeu ket !»

13 Hag Hagai a lavaras neuze : «Mar deu unan bennak da vezañ dic'hlan dre stekiñ ouzh ur c'horf marv ha ma stok ouzh unan eus an traoù-se, hag-eñ e teu an dra-se da vezañ dic'hlan?» Ar veleien a respontas en ur lavarout : «Ya, dic'hlan e teu da vezañ !»

14 Hagai neuze en em lakaas da gomz hag a lavaras :

«Evel-se emañ kont gant ar bobl-mañ,
evel-se gant ar vroad-mañ dirazon,
-diougan an Aotrou,
hag evel-se emañ kont gant holl obererezh
o daouarn,
kement a ginnigont evel-se a zo dic'hlan !»

An Aotrou o vont bremañ da vennigañ.

15 «Ha bremañ, taolit evezh
adalek an deiz-mañ hag evit an dazont !
A-raok ma oa bet lakaet maen
ouzh maen e Templ an Aotrou, 16 petra 'oac'h?

Dont a raec'h d'ur bern evit kaout ugent
muzuliad,
ha ne oa nemet dek !
Dont a raec'h d'ar veol evit tennañ hanter-kant
muzuliad,
ha ne oa nemet ugent !

17 Skoet em eus ouzhoc'h dre ar mergl,
dre ar skoanadur, dre ar grizilh,
en holl obererezh ho taouarn,
ha n'oc'h ket distroet ouzhin !
-diougan an Aotrou !

18 En em soñjit,
eta adalek an deiz-mañ hag evit an dazont,
adalek an pevarvet deiz warn-ugent eus an
navet miz,
adalek an deiz m'eo bet diazezet fontoù Templ
an Aotrou.

En em soñjit :
19 Hag-eñ e chom c'hoazh er c'hrignol greun
o c'hortoz bezañ hadet?
Hag-eñ ne zougo c'hoazh, netra ar winienn,
ar fiezenn, ar c'hreunadezenn, an olivezenn?
Ho pennigañ a ran adalek an deiz-mañ.»

Gwarez Doue grataet da Zorobabel.

20 Lavar an Aotrou a zeuas un eil gwezh da Hagai, d'ar pevar warn-ugent eus ar miz, en ur gemenn :

21 «Komz ouzh Zorobabel, gouarnour Youda,
en ur lavarout dezhañ :
Mont a ran da reiñ stroñs
d'an neñv ha d'an douar.

22 Kas a rin d'an traoñ tronioù ar rouantelezhioù
hag e tistrujin nerzh rouantelezhioù ar broadoù;
eilpennañ a rin kirri ha blenierien;
mirc'hi ha marc'heien a vo diskaret an eil
dindan kleze egile.

23 Hag en deiz-se,
- diougan an Aotrou hollc'halloudek !
e kemerin Zorobabel, mab Salatiel, va servijer, -
diougan an Aotrou !
Hag e rin anezhañ ur walenn-siellañ,
Rak te eo an hini am eus dibabet»,
- diougan an Aotrou hollc'halloudek !

Diougan Zakaria

Galvadenn da zistreiñ ouzh Doue.

1 [1] D'an eizhvet miz eus eil bloavezh Darius
e teuas komz an Aotrou d'ar profed Zakaria,
mab Barakia, mab Addo, er stumm-mañ :
[2] Gwall-gounnaret eo bet an Aotrou a-enep ar
bobl-mañ. [3] Lavarout a ri dezho :

«Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek :
Distroit davedon, hag e tistroin davedoc'h,
-eme Aotrou hollc'halloudek.
[4] Na vezit ket evel ho tadoù
o deus diouganet dezho profeded an amzer
wezhall en ur lavarout :

«Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek :
Distroit diouzh hoc'h hentoù fall
ha diouzh ho trougoberoù.»
Int avat n'o deus ket selaouet
ha n'o deus ket taolet pled,
-lavar an Aotrou !

[5] Ho tadoù, pelec'h emaint?
Hag ar brofeded, daoust hag e vevont bepred?
[6] Ha koulskoude, va c'homzoù
ha va divizadurioù,
ar re am boa kemennet d'am servijerien ar
brofeded,
daoust ha n'o deus ket tizhet ho tadoù ?

Ken ez int distroet en ur lavarout :
"Evel m'en devoa divizet Aotrou
hollc'halloudek ober ouzhimp,
hervez hon hentoù hag hon oberoù,
evel-se en deus graet ouzhimp !"»

Gweledigezh kentañ : Ar Varc'hegerien.

[7] D'ar pevare deiz warn-ugent eus an
unnekvet miz, a zo miz Sabbat, en eil bloavezh
Darius, e teuas komz an Aotrou d'ar profed
Zakaria, mab Barakia, mab Addo, er
stumm-man :

[8] Ur weledigezh am boe e-pad an noz. Ha
setu ma oa un den war gein ur marc'h rouz, a oa
en e sav etre ar gwez-meurta gwriziennet en
islonk an dour, hag a-drek dezhañ a oa kezeg
rouz, glas, du ha gwenn. [9] Lavarout a ris : «Petra
eo ar re-se, Aotrou?» An Ael a gomze ouzhin
a respontas din : «Mont a ran da ziskouez dit
petra int.» [10] Hag an den a oa etre ar
gwez-meurta a lavaras : «Int-i eo ar re bet kaset
gant an Aotrou evit mont-dont war an douar.»
[11] Neuze ar re-mañ en em lakaas da gomz ouzh
Ael an Aotrou en em zalc'he etre ar
gwez-meurta, en ur lavarout : «Ergerzhet hon
eus an douar, ha setu m'emañ an douar a-bezh
er peoc'h hag annezet.»

[12] Neuze Ael an Aotrou a grogas da gomz
hag a lavaras : "Aotrou hollc'halloudek, betek
pegoulz 'n'ho po ket truez ouzh Jeruzalem hag
ouz kerioù Youda, ma'z oc'h kounnaret outo
abaoe dek vloaz ha tri-ugent?» [13] Hag an Aotrou
a respontas d'an Ael a gomze ouzhin, en ur
lavarout dezhañ komzoù mat, komzoù
a frealzidigezh : [14] Ha neuze an Ael a gomze
ouzhin a lavaras din : Embann kement-mañ :
Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek :

«Gwarizi am eus, gwarizi vras,
en abeg da Jeruzalem, en abeg da Sion,
[15] ha kounnaret on, kounnaret-taer,
a-enep ar broadoù lorc'hus,
rak me ne oan fuloret nemet nebeut,
int avat a zo en em roet d'ober droug.

[16] En abeg da se e lavar an Aotrou kement-mañ :
Distreiñ a ran war-zu Jeruzalem da drueziñ outi;
adsavet e vo va Zi,
-lavar an Aotrou hollc'halloudek,
ha war Jeruzalem e vo stegnet en-dro ar
gordenn-vuzulian.

[17] Kri dezho c'hoazh kement-mañ :
Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek :
Va c'hêrioù a vo adarre leun a vadoù;
an Aotrou a frealzo Sion en-dro;
ha dibab a ray c'hoazh Jeruzalem.»

Eil gweledigezh : Kernioù ha govelierien.

2 [1] Sevel a ris neuze va daoulagad hag ur
weledigezh am boe : setu ma oa pevar c'horn.
[2] Hag e lavaris d'an Ael a gomze ganin : «Petra
eo ar re-man?» Respont a reas din : «Int-i eo ar
c'hernioù o deus stlabezet Youda ha Jeruzalem.»
[3] Ha goude-se an Aotrou am lakaas da welout
pevar govelier. [4] Hag e lavaris : «Petra 'zeu
d'ober ar re-mañ?» Respont a reas din :
«Ar re-mañ eo ar c'hernioù o deus stlabezet
Youda, ken ne c'hell den ebet ken sevel e benn;

met ar re-mañ a zo deuet evit o spontañ, evit diskar kernioù ar broadoù o deus savet o c'horn enep Bro-Youda evit he stlabezañ.»

Trede gweledigezh : Ar muzulier.

5 Sevel a ris neuze va daoulagad hag ur weledigezh am boe. Ha setu un den en devoa en e zorn ur gordenn-vuzuliañ ! 6 Hag e lavaris dezhañ : «Da belec'h ez ez?». Respont a reas din : «Da vuzuliañ Jeruzalem, evit gwelout pegement eo he led ha pegement he hed.»

7 Ha setu ma oa aze en e sav an Ael a gomze ganin, tra ma teue er-maez un Ael all en arbenn dezhañ. 8 Lavarout a reas dezhañ :

«Red war-raok,
ha komz evel-henn ouzh an den yaouank-mañ :
Evel ur gêr digor e vo annezet Jeruzalem,
en abeg d'an niverus ma vo an dud hag al loened
o chom en he c'hreiz.
9 Ha me a vo eviti, -diougan an Aotrou,
ur ramparzh-tan en-dro dezhi,
hag e teuin da vezañ Klod en he c'hreiz.»

Div c'halvadenn d'an harluidi.

10 Ole ! Ole ! Tec'hit eus bro an hanternoz,
-diougan an Aotrou !
Peogwir em eus ho tasstrewet e pevar avel an neñv,
-diougan an Aotrou !

11 Ole ! Sion, en em denn,
te hag a zo o chom e Merc'h Babel !
12 Rak evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek
d' ar broadoù o deus ho tibourc'het :
An neb a stok ouzhoc'h, a stok ouzh mab va lagad !

13 Setu ma savan va dorn enep dezho
ha dibourc'het e vezint gant o sklaved.
Hag e ouezot eo Aotrou hollc'halloudek en deus va c'haset !

14 Youc'h a levenez hag en em laouena, merc'h Sion,
rak setu ma teuan da chom ez kreiz,
-diougan an Aotrou !

15 En deiz-se, broadoù niverus
en em stago ouzh an Aotrou,
hag a zeuio da vezañ evitañ ur bobl,
ha chom a raint ez kreiz.
Ha gouzout a ri ez eo Aotrou hollc'halloudek
en deus va c'haset davedout.

16 Hag an Aotrou en devo Youda da hêrezh,
evel e lodenn war an Douar Santel,
ha dibab a ray c'hoazh Jeruzalem.

17 Tavit ! boudoù-kig dirak an Aotrou !
rak emañ o sevel en e Chomadur santel.

Pevare gweledigezh : Gwiskidigezh Josoua.

3 1 Hag e tiskouezas din Josoua, ar beleg meur, en e sav dirak Ael an Aotrou, hag ar Satan en e sav a-zehoù dezhañ evit e damall. 2 Hag e lavaras Ael an Aotrou d'ar Satan : «An Aotrou d'az tizarbenno, Satan ! Ya, ra vi dizarbennet gant an Aotrou, eñ hag a zibab Jeruzalem ! Hag eñ n'eo ket hemañ un etev saveteet eus an tan ?»

3 Hogen Josoua a oa gwisket gant dilhad lous pa 'n em zalc'he dirak an Ael. 4 Hemañ en em lakaas da gomz en ur lavarout d'ar re en em zalc'he dirazañ : «Tennit kuit e zilhad lous diwarnañ !» Hag e lavaras da Josoua : «Gwel ! lakaet em eus da bec'hed da vont kuit diwarnout !» 5 Ha lavarout a reas : «Lakait un talgen naet war e benn, ha gwiskit warnañ dilhad gouel.» Hag e voe lakaet un talgen naet war e benn, ha gwisket dezhañ dilhad all, tra ma oa aze en e sav Ael an Aotrou.

6 Ha neuze Ael an Aotrou a roas da Josoua ar c'hemenn-mañ :

7 Evel-henn e lavar an Aotrou hollc'halloudek :
Ma kerzhez em hentoù ha ma virez va reolennoù,
eo te a c'houarno va Zi, eo te a ziwallo va leurioù,
hag e roin dit dor-digor e-touez ar re en em zalc'h amañ.

8 Selaou eta, beleg-meur Josoua,
te ha da geneiled azezet dirazout,
-rak tud a-zoare ez int- :
setu ma lakan da zont va servijer "Kellid" :

9 Rak setu ar maen a lakaan dirak Josoua :
War ar maen-se e-unan ez eus seizh lagad.
Setu ma'z engravan ennañ, me va-unan,

e enskrivadur
-diougan an Aotrou hollc'halloudek,
hag e tilamin kuit pec'hed ar vro-mañ en un
devezh.

10 En deiz-se,
-diougan an Aotrou hollc'halloudek,
en em gouviot an eil egile
dindan ar winienn ha dindan ar wezenn-fiez.

Pempvet gweledigezh : ar c'hantolor hag an olivez.

4 1 Hag e tistroas davedon an Ael en devoa komzet ouzhin, ha va dihuniñ a reas evel un den a zihuner eus e gousk. 2 Hag e lavaras din : «Petra a welez?» Respont a ris : «Gwelout a ran aze un c'hantolor aour en e-bezh, gant ur gibellig war e benn, seizh lamp a zo outañ ha pep unan eus ar seizh lamp en deus ur gibellig eoul en e veg. 3 Ha div wezenn-olivez a zo ivez en e gichen, unan a-zehoù eus ar gibellig hag eben a-gleiz.»

4 Hag e lavaris neuze d'an Ael a gomze ganin : «Petra eo an traoù-mañ, Aotrou?» 5 An Ael a gomze ganin a respontas en ur lavarout : «N'ouzout ket petra eo an traoù-mañ ?», -»Nann, Aotrou !», emezon. 6 Respont a reas en ur lavarout din :

10b «Evit ar seizh-se avat, ez int daoulagad an Aotrou o vont-dont dre holl war an douar».

11 Ha neuze e c'houlennis digantañ : «Petra eo an div olivezenn, en tu dehoù d'ar c'hantolor hag en tu kleiz?» 12 Hag o komz un eil gwezh e c'houlennis c'hoazh digantañ : «Petra eo an daou skourr olivez a laka dre an div gorzenn aour, eoul alaouret da ziverañ?» 13 Ha respont a reas din en ur lavarout : «N' ouzout ket petra int?» Hag e lavaris : «Nann, Aotrou !» 14 Lavarout a reas neuze : «Int-i a zo an daou vab sakret gant an eoul fresk, en em zalc'h en o sav e-kichen Aotrou an douar a-bezh.»

Komzoù da Zorobabel.

6b Setu komz an Aotrou da Zorobabel evit lavarout dezhañ :
«N'eo ket gant ar galloud na gant an nerzh,
met gant va spered hepken e trec'hi,
- eme Aotrou hollc'halloudek.

7 Piv out-te, Menez bras?
Dirak Zorobabel e teui da vezañ ur
gompezenn !
Tennañ a ray dioutañ maen-korn al lein, en ur
youc'hal :
Bennozh, bennozh Doue warni !»

8 Hag e teuas din komz an Aotrou evit lavarout
din :
9 «Daouarn Zorobabel o deus diazezet font an
Ti-mañ,
hag e zaouarn e beurechuo,
evit ma ouezi eo Aotrou hollc'halloudek en deus
e gaset davedoc'h.

10 Piv eta en deus disprizet an deiz ma oa bihan
an traoù?
D'an dud da laouenaat bremañ en ur welout an
neudenn-blom
e dorn Zorobabel !»

C'hwec'hvet gweledigezh : Ar rolled o nijal.

5 1 Adarre e savis va daoulagad, hag ur weledigezh em boe : Setu ma oa ur rolled o nijal. 2 Lavarout a reas din : «Petra 'welez?» Hag e lavaris : «Gwelout a ran ur rolled o nijal, 20 ilinad hed ha 10 ilinad led dezhañ.»

3 Ha lavarout a reas din : «Kement-se eo ar vallozh astennet war c'horre ar vro a-bezh; rak pep laer amañ a zo chomet digastiz keid-all, ha pep fals touer a zo chomet digastiz keid-all !»

4 He lakaat a rin da vout, -diougan an Aotrou hollc'halloudek, hag antren a ray e ti al laer, hag e ti an hini a dou e gaou em anv; hag e chomo e-kreiz e di hag e pulluc'ho anezhañ, koadaj ha mein.

Seizhvet gweledigezh : An vaouez en efa.

5 An Ael a gomze ganin a zeuas hag a lavaras din : «Sav eta da zaoulagad ha sell petra zo o tont war-raok aze?» 6 Hag e respontis : «Petra zo?» Lavarout a reas : «An efa eo an hini zo o tont !» Hag e lavaras goude-se : «O fec'hed a zo er vro a-bezh...» 7 Ha setu ar goulc'her plom a voe savet kuit : hag edo ur wreg en he c'hoazez e-kreiz an efa. 8 Hag e lavaras : «Honnezh eo ar fallagriezh !» Hag he disteurel a reas e-barzh an efa en ur deurel an dolzenn-blom war c'henoù an efa.

[9] Sevel a ris va daoulagad hag em boe ur weledigezh, div wreg o tont. Avel a oa en o divaskell, rak divaskell o devoa evel divaskell ur c'hwibon; hag e tilamjont an efa etre an douar hag an neñv. [10] Hag e lavaris d'an Ael a gomze ganin : «Pelec'h emañ ar re-mañ o kas an efa?» [11] Respont a reas din : «Evit sevel dezhi un Templ e-bro Sennaar, ha pa vo prest, e lakaint anezhi eno war ur sichenn.»

Eizhvet gweledigezh : Ar c'hirri.

6 [1] Sevel a ris adarre va daoulagad hag em boe ur weledigezh : Pevar c'harr o tifourkañ eus etre daou venez, hag ar menezioù-mañ a oa menezioù arem. [2] Ouzh ar c'harr kentañ e oa kezeg rous, ouzh an eil karr kezeg du, [3] ouzh an trede karr kezeg gwenn, ouzh ar pevare karr kezeg brizh, kreñv-meurbet. [4] Hag e c'houlennis digant an Ael a gomze ganin : «Petra eo ar re-mañ, Aotrou?» [5] An Ael a respontas en ur lavarout din : «Ar re-mañ a zo ar pevar avel eus an neñv, a zo o vont war-raok, goude bezañ aet d'en em ziskouez dirak Aotrou an douar a-bezh. [6] Ar c'hezeg du a zo o vont etrezek bro an hanternoz, ar re wenn a ya war-zu bro ar c'huzh-heol, ar re vrizh war-zu bro ar c'hreisteiz [7] hag ar re rous war-zu bro ar Sav-heol.» Gant nerzhioù bras e teuent war-raok o kinnig mont dre an douar. Hag an Ael a lavaras dezho : «It war-raok da gerzhout war an douar.» Ha int da vont dre an douar. [8] Hag eñ d'am gervel hag da gomz ouzhin en ur lavarout : «Gwel : ar re a ya war-raok etrezek bro an hanternoz a sioulaio kounnar spered an Aotrou e bro an Hanternoz.»

Ar c'hurunennoù.

[9] Komz an Aotrou a voe kaset din evit lavarout din : [10] Kemer digant an harluidi, Holdai, Tobia, Iedaia, mont a ri da-unan hiziv hag antren e ti Josias, mab Sofonia, a zo o paouez dont eus Babel. [11] Kemer a ri arc'hant hag aour, evit ober kurunennoù hag o lakaat war benn Josoua, mab Iosedek (ha war benn Zorobabel, mab Salatiel). [12] Ha da hemañ e lavari :

Evel-henn e lavar an Aotrou hollc'halloudek :
Setu un den a zo 'kellid' e anv,
hag eus al lec'h m'emañ e kellido,
sevel a ray Temp1 an Aotrou.

[13] Eñ a zougo ar c'hloar-se,
azezañ a ray war an tron evit gouarn;
ur beleg a vo a-zehoù dezhañ,
hag etrezo o-daou e vo emglev ha peoc'h.

[14] Hag ar c'hurunennoù a vo evit Holdai, Tobia, Iedaia, hag evit Josias, mab Sofonia, un eñvoradur e Templ an Aotrou.

[15] Hag ar re a zo pell a zeuio hag a gemero perzh e savidigezh Templ an Aotrou. Hag e ouiot eo Aotrou hollc'halloudek en deus va c'haset davedoc'h. Ya, kement-se a c'hoarvezo mar selaouit e gwirionez mouezh an Aotrou, ho Toue.

Kudenn ar yun.

7 [1] Neuze e bloavezh pevar ar Roue Darius, ar pevar eus an navet miz, miz Kasleu, e voe komz an Aotrou gant Zakaria. [2] Betel Sarasar, urisin bras ar roue, hag e dud, a gasas ur gannadiezh evit mont da habaskaat dremm an Aotrou, [3] en ur lavarout da veleien Ti Aotrou hollc'halloudek ha d'ar brofeded : «Daoust hag e tlean gouelañ d'ar pempvet miz, en ur ober vijil, evel m'am eus graet e-pad keid-all a vloavezhioù?»

Distro war amzer dremenet ar vro.

[4] Ha komz Aotrou hollc'halloudek
a zeuas din evel-henn :
[5] «Komz ouzh ar bobl a-bezh hag ouzh beleien
ar vro evit lavarout dezho :

P' hoc'h eus yunet ha leñvet d'ar pempvet ha
d'ar seizhvet miz,
ha kement-se abaoe dek vloaz ha tri-ugent,
hag-eñ eo evidon, evidon da vat, hoc'h eus
yunet?
[6] Ha p'hoc'h eus debret hag evet,
hag-eñ n'eo ket c'hwi a zebre, ha c'hwi ar re
a eve?

[7] Hag-eñ n'eo ket ar c'homzoù-se en deus
embannet an Aotrou
dre ar diouganerien a-wezhall,
pa oa Jeruzalem annezet ha sioul,
evel ar c'hêrioù tro-zro,
pa oa annezet an Negev hag an izel-vro?»

[8] Komz an Aotrou a zeuas da Zakaria dindan ar gerioù-mañ :

[9] «Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek : Barnit hervez ar wirionez, ha grit gant madelezh ha truez an eil ouzh egile. [10] Na dennit ket drouk-c'honid eus an intañvez, an emzivad, an estren, ar paour, n'ijinit ket an droug en ho kalonoù an eil enep egile.

[11] Met ne felle ket dezho teurel pled; diskouezet o deus din ur skoaz amsent; ha ponneraet o deus o divskouarn evit chom hep klevout. [12] Graet o deus o c'halonoù evel kailhastr evit chom hep klevout al Lezenn hag ar c'homzoù en devoa lavaret an Aotrou dre e spered, dre c'henoù ar brofeded a-wezhall. Hag ernez vras a voe neuze a-berzh Aotrou hollc'halloudek.

[13] Hag evel-henn e voe : Evel ma oa bet embannet dezho ha n'o devoa ket selaouet, evel-se e c'halvint ha ne selaouin ket, -eme Aotrou hollc'halloudek. [14] O gwentet em eus eta dre an holl vroadoù n'anavezent ket, ha gwastet eo bet ar vro war o lerc'h, hep den o vont nag o tont; hag eus un douar a zudi o deus graet un drasterezh.»

Rakweladenn a silvidigezh.

8 [1] Komz an Aotrou a zeuas dindan ar gerioù-mañ :
[2] Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek :
Gred zo ennon, gred bras, evit Sion,
ha gwres va fulor evit he mad.

[3] Evel-henn e komz an Aotrou :
En em dreiñ a ran en-dro ouzh Sion,
evit bezañ o chom e-kreiz Jeruzalem;
hag e vo galvet Jeruzalem : «Kêr a fealded»,
ha Menez Aotrou hollc'halloudek, «Menez santel».

[4] Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek :
Paotred kozh ha merc'hed kozh a vezo c'hoazh
en o c'hoazez war plasennoù Jeruzalem,
pep unan gant e vazh en e zorn
en abeg da niver bras e zeizioù.

[5] Ha plasennoù Kêr a vo leun a baotredigoù
hag a verc'hedigoù o c'hoari war ar plasennoù.

[6] Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek :
Ma hañval an dra-se bezañ re-varzhus
ouzh daoulagad nemorant ar bobl-mañ en deizioù-se,
ouzh va daoulagad ivez ez eo ur burzhud,
-diougan an Aotrou hollc'halloudek.

[7] Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek :
Setu ma salvan va fobl eus bro ar Sav-heol
hag eus bro ar c'huzh-heol.

[8] O degas a rin en-dro da chom e-kreiz Jeruzalem;
int a vo va fobl ha me a vo o Doue,
e gwirionez hag e pep reizhder.

[9] Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek :
Ra gennerzho ho taouarn,
c'hwi hag a glev en deizioù-mañ
ar c'homzoù bet lavaret gant genoù ar brofeded
abaoe an deiz m'eo bet desezet
diazezoù Ti an Aotrou hollc'halloudek,
evit adsevel an Neved.

[10] Rak a-raok an deizioù-se
ne oa ket ur gopr evit an den,
ne oa ket ur gopr evit ar chatal.

Ne oa peoc'h ebet evit an hini a vont hag o tont
en abeg d'an enebour;
rak laosket em boa an holl dud an eil re enep ar re all.

[11] Met bremañ n'on ken evel en deizioù diagent
e-keñver nemorant ar bobl-mañ,
-eme Aotrou hollc'halloudek.

[12] Rak here a beoc'h a vezo :
ar winienn a roio he frouezh,
an douar a roio e drevad,
hag an neñv a roio e c'hlizh,
ha da hêrezh e roin da nemorant ar bobl-mañ
perc'hennañ an holl draoù-se.

[13] Hag evel ma oac'h ur vallozh e-mesk ar broadoù,
ti Youda ha ti Israel,
evel-se, e salvin ac'hanoc'h hag e viot ur bennozh.
N'ho pet ket aon ! Ra vo kennerzhet ho taouarn !

[14] Rak evel-henn e komz Aotrou
hollc'halloudek :
Evel m'am boa divizet ober droug deoc'h,
pa veze ho tadoù ouzh va hegañ,
-eme Aotrou hollc'halloudek,
ha ma n'em eus ket bet a geuz !

[15] Evel-se e troan va mennozh
hag e tivizan en deizioù-mañ ober vad
da Jeruzalem ha da diegezh Youda :
N'ho pet ket aon !

[16] Sed amañ petra a zleit ober :
lavarit ar wirionez an eil d'egile,
dougit barnedigezhioù a beoc'h ouzh ho
torojoù.

[17] Na itrikit ket en ho kalon an droug an eil enep
egile;
ha na garit ket al leoù gaouiat.
Rak kement-se holl eo ar pezh a gasaan,
-diougan an Aotrou.

Respont d'ar goulenn diwar-benn ar yun.

[18] Komz an Aotrou a zeuas din dindan ar
gerioù-mañ :
[19] Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek :
Yun ar pevarvet miz, yun ar pempvet,
yun ar seizhvet ha yun an dekvet
a zeuio da vezañ evit tiegezh Youda
drantiz ha levenez ha gouelioù a eurvad.
Karit avat ar wirionez hag ar peoc'h !

Rakweladenn a zistro hollvedel ouzh Doue.

[20] Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek :
Dont a ray c'hoazh pobladoù hag annezidi
kêrioù bras.
[21] Hag ez aio annezidi ur gêr da gaout re un all,
en ur lavarout :
Deomp eta da bediñ dremm Aotrou
hollc'halloudek;
me fell din mont, me ivez.

[22] Evel-se pobloù niverus ha broadoù galloudus
a zeuio da glask Aotrou hollc'halloudek
e Jeruzalem
ha da habaskaat dremm an Aotrou.

[23] Evel-henn e komz Aotrou hollc'halloudek :
En deizioù-se, e krogo dek den eus holl yezhoù
ar broadoù
e pastell gwiskamant ur yuzev en ur lavarout :
«Ni fell dimp mont ganeoc'h,
rak klevet hon eus emañ Doue ganeoc'h.»

An douar nevez.

9 [1] Diougan.
Lavar an Aotrou e bro Hadrach ha Damas
e vo ec'h e ziskuizh;
rak d'an Aotrou eo mammenn Aram
evel holl veuriadoù Israel,
[2] hag ivez Emat e-harz outi,
ha Tir ha Sidon en hec'h ampartiz vras.

Savet he deus Tir ur voger greñv,
dezhi hec'h unañ,
ha berniet arc'hant evel poultr,
hag aour glan evel poultrenn ar straedoù.

[4] Setu ma'z a an Aotrou da lakaat e zorn warni,
diskar a ray he ramparzh er mor,
hag hi hec'h-unan a vo lonket gant an tan.

[5] O welout se e vo saouzanet Askalon,
ha Gaza, kenkoulz all, a greno forzh,
hag ivez Ekron dre ma'z eo aet
da get he goanag.

Ne vo ken a roue e e Gaza,
ha ne vo ken annezerien en Askalon,
[6] hag ar bastard a vo o chom en Azot !

Falc'hañ a rin lorc'hentez ar Filistiad,
[7] Tennañ a rin e wad eus e c'henou,
hag e saotradur eus etre e zent.

Eñ ivez a zeuio da vezañ un nemorant
evit hon Doue,
hag e vo evel penndiern e Youda :
Ekron a vo evel ur Jebousiad.

[8] E vin o kampañ e-kichen va zi evel ur gward,
a-enep piv bennak a vo o tont hag o vont,
ha ne dremeno ken ar mac'homer warno,
rak neuze e welin gant va daoulagad.

Ar Mesiaz.

[9] Trid gant nerzh, merc'h Sion !
Youc'h gant al levenez, merc'h Jeruzalem !
Setu ma teu davedout da roue,
reizh ha trec'her,
dilorc'h hag azezet war un azen,
war un azenig, kolen un azenez.

[10] Dilemel a ray kuit kirri Efraim
ha kezeg Jeruzalem;
Torret e vo ar wareg-emgann.

Kemenn a ray ar peoc'h d'ar broadoù.
E rouantelezh a yelo eus ar Mor d'ar Mor
hag eus ar Stêr betek harzoù an douar.

Adsavidigezh Israel.

[11] Evidout avat, en abeg da wad da Emglev
e kasan kuit da brizonidi eus ar foz.

[12] Distroit d'ar gêr greñv, bac'hidi ar goanag :
en lavarout a ran dit hiziv :
An daougement azaskorin deoc'h.

[13] Rak stegnet em eus Youda da vezañ va gwareg
hag aozet em eus warni Efraim evel ur bir.
Hejañ a rin er vann da vibien, o Sion
a-enep da vibien, Bro-Yavan,
Ober a rin ac'hanout, o Sion,
evel kleze un haroz.

[14] An Aotrou neuze en em ziskouezo a-us dezho
hag e vir a nijo evel ul luc'hedenn,
An Aotrou Doue a sono ar c'horn
hag a yelo war-raok e korventennoù ar Su.

[15] Aotrou hollc'halloudek o gwarezo
mac'hañ a raint dindan o zreid ar vein-batalm,
evañ a raint ar gwad evel gwin,
leun e vint gantañ evel kop ar sparfoù,
evel kernioù an Aoter.

[16] An Aotrou, o Doue, o salvo en deiz-se;
evel ar bagad-deñved ez int-i, e bobl;
ya, evel mein-talgenoù e lugernint war e zouar.

[17] Pegen bras e eurvad, pegen splann e gaerder !
Ar gwinizh a roio nerzh d'ar baotred yaouank,
hag ar gwin nevez d'ar gwerc'hezed.

Ar fealded e-keñver an Aotrou.

10 [1] Goulennit glav digant an Aotrou
e mare an nevez-amzer.
Rak an Aotrou eo an hini a ra al luc'hed;
Reiñ a ray ar barradoù-glav
ha geot da bep unan en e bark.

[2] An terafim avat a lavar gevier,
hag an urisined o deus gweledigezhioù gaou;
dibunañ a reont hunvreoù kleuz
ha goullo eo ar frealz a zegasont,
setu perak emañ an dud evel ur bagad-deñved o kantren
kollet o hent dre n'o deus ken a vêsaer.
[3] A-enep ar bastored eo tanflammet va c'honnar,
hag ar bouc'hed a gastizin garv.

Dieubidigezh ha distro Israel.

Pa weladenno Aotrou hollc'halloudek e dropell tiegezh Youda,
E ray anezhañ evel e varc'h-enor en emgann.

[4] Diouzh Youda e tenno ar maen-korn,
dioutañ ar piked,
dioutañ ar wareg-emgann,
dioutañ an holl bennrenerien, war un dro.

[5] Hag e vint evel harozed
o vac'hañ fank ar straedoù en emgann.
Hag e stourmint, dre ma vo an Aotrou ganto
e-keit ma vo mezhekaet ar varc'hegerien-gezeg.

[6] Kreñvaat a rin tiegezh Youda ha salviñ tiegezh Yozef,
o adsevel a rin, rak truez am eus outo,
hag e vezint evel ma n'em bije ket o distaolet ;
rak me eo an Aotrou, o Doue,
ha me a ray o mennad.

[7] Tud Efraim a vo evel un den kadarn,
hag o c'halon a vo laouen evel diwar win;
o mibien a welo hag a laouenaio,
o c'halonoù a drido en Aotrou.

[8] Mont a ran da c'hwitellat war o lerc'h evit o dastum
rak o daspren a ran,
hag e vint ken niverus ha ma oant.

[9] O strewet em eus e-touez ar pobloù,
met er broioù pell o devo soñj ac'hanon,
goude desevel o mibien eno e teuint en-dro.

[10] O lakaat a rin da zistreiñ eus Bro-Ejipt,
hag eus Asour en o advodin ;
Ober a rin dezho addont e Bro-Galaad hag el Liban,
met ne vo ket lec'h a-walc'h gant se evito.

[11] Tremen a raint a-dreuz mor an Ejipt,
skeiñ a ray ouzh dourioù ar mor
hag e vo disec'het donderioù ar Stêr;

Diskaret e vo neuze lorc'hentez Asour
ha tennet diwarno bazh-roue Ejipt.

12 O nerzh a vo en Aotrou
hag o gloar en e anv, -diougan an Aotrou !

Ar mêsaer prizet 30 pezh-arc'hant.

11 1 Digor da zorojoù, o Liban !
an tan da bulluc'ho da sedrez !

2 Garm, o siprezenn, rak kouezhet eo ar
sedrezenn,
rak drastet eo bet ar re veurdezus.
Garmit, dervennoù Basan,
ha diskaret eo ar goadeg didrec'hus.

3 Selaouit yudadeg ar vêsaerien,
rak drastet eo splannder o feurvanoù,
selaouit yudadeg al loenedigoù,
rak gwastet eo lorc'hentez ar Yordan.

4 Evel-henn e komz an Aotrou, va Doue : «Laka da beuriñ an deñved a gigerezh, 5 ar re a vez lazhet gant o frenerien digastiz, pa vez lavaret gant o gwerzherien : "Ra vo benniget an Aotrou, setu me pinvidik !" Ar re na vezont ket espernet gant o mêsaerien. 6 Rak n'espernin ken annezerien ar vro, -diougan an Aotrou, ha setu ma'z an da reiñ an dud pep unan etre daouarn e vêsaer hag etre daouarn e roue; ar re-mañ a flastro ar vro hep m'o zennin a-dre o daouarn.» 7 Lakaat a ris eta an deñved a gigerezh da beuriñ evit ar werzherien deñved. Ha pourchas a ris din div gammell : envel a ris unan 'Grad' hag eben e ris 'Liamm' anezhi; ha lakaat a ris an deñved da beuriñ, 8 hag en ur mizvezh e ris d'an tri mêsaer mont da get. Va ene a gollas pasianted ganto, hag int ivez o devoe heug ganin. 9 Hag e lavaris : «N'ho lakain ken da beuriñ ! An hini a fell dezhi mervel, ra varvo ! An hini a fell dezhi mont da get, ra yelo da get ! hag ar re a chom a lonko pep unan kig he c'hompagnunez !» 10 Kemer a ris va c'hammell Grad, ha terriñ a ris anezhi, evit terriñ va emglev, an hini am boa skoulmet gant an holl bobloù; 11 Ha torret e voe en deiz-se, hag ar werzherien-deñved a selle ouzhin, a anavezas e oa kement-se ur gomz eus an Aotrou.

12 Lavarout a ris dezho : «Ma kavit mat an dra-se, roit din va gopr; anez da se, na rit ket.» Pouezañ a rejont din va gopr : tregont shekel arc'hant. 13 Met an Aotrou a lavaras din : «Taol se en teñzor, ar priz-se bras-meurbet o deus va frizet gantañ !» Kemer a ris an tregont shekel arc'hant hag o zeurel a ris e Ti an Aotrou, en Teñzor. 14 Ha terriñ a ris va eil gammell Liamm evit terriñ ar vreurelezh etre Youda hag Israel.

15 An Aotrou a lavaras din : «Pourchas dit da-unan c'hoazh paramant ur pastor diboell. 16 Rak setu ma'z an-me da lakaat da sevel ur mêsaer er vro : an dañvad o vont da goll n'en devo ket preder gantañ; an hini a vank, ne glasko ket anezhañ; an hini gloazet, ne louzaouo ket anezhañ; an hini a zo en e sav, ne souteno ket anezhañ; met debriñ a ray kig ar re lart, ha diframmañ a ray diouto holl o c'harnioù.

17 Gwa ar pastor a netra a zilez e zeñved !
D'ar c'hleze da dizhañ e vrec'h hag e lagad
dehoù !
Ra zisec'ho e vrec'h
ha ra zizerio e lagad dehoù !»

Dieubidigezh ha nevezidigezh Jeruzalem.

12 1 Diougan : Lavar an Aotrou war Israel.

Diougan a-berzh an Aotrou en deus stegnet an neñvoù, teuzet an douar ha stummet alan an den en e greiz. 2 Setu ma'z an d'ober eus Jeruzalem ur c'hop a vezevell evit an holl bobloù tro-zro.

3 Hag e c'hoarvezo en deiz-se ma rin gant Jeruzalem ur maen da zibradañ evit an holl bobloù; hag ar re a glasko he dibradañ, en em c'hloazo da vat, pa 'n em strollo enep dezhi holl vroadoù an douar.

4 En deiz-se, -diougan an Aotrou, e lakain ar saouzan da gouezhañ war an holl gezeg, hag ar follentez war o marc'heien. War an holl bobloù e lakain dallentez da gouezhañ warno, met war diegezh Youda e tigorin va daoulagad. 5 Ha pennrenerien Youda a lavaro en o c'halon : "An nerzh evit annezerien Jeruzalem a zo en Aotrou hollc'halloudek, o Doue".

6 En deiz-se e rin gant pennrenerien Youda un tommerez tanflammet e-kreiz ur bern keuneud, evel un etev-tan e-mesk malanoù-ed; lonkan a raint a-gleiz hag a-zehoù an holl bobloù tro-war-dro, tra ma vo bepred annezet Jeruzalem el lec'h m'emañ e Jeruzalem.

[7] An Aotrou a salvo da gentañ teltennoù Youda,
evit na savo ket lorc'hentez tiegezh David hag
hini annezerien Jeruzalem diwar goust Youda.
[8] En deiz-se ec'h astenno an Aotrou e warez war
annezerien Jeruzalem, hag an hini a oa o vont
da gouezhañ, a vo en deiz-se evel David, ha
tiegezh David a vo evel Doue, evel Ael an
Aotrou dirazo.

Ar leñvadeg vras war an hini treuz-toullet.

[9] Hag e c'hoarvezo en deiz-se ma 'n em lakain
da gas da get an holl vroadoù a savo enep
Jeruzalem.

[10] Skuilhañ a rin war diegezh David ha war
annezerien Jeruzalem ur spered a vadelezh hag
a bedenn : hag e sellint ouzh an hini o devo
treuz-toullet; hag e raint warnañ ur gouelvan
evel ma kañvaouer d'un unvab, ha leñvañ
a raint warnañ evel ma leñver war ar bugel
kentañ-ganet.

[11] En deiz-se e vo bras ar gouelvan a vo graet
e Jeruzalem, evel gouelvan Adadremmon
e kompezenn Mageddo.

[12] Hag e ray kañv er vro, pep kerentiezh en
e ferzh :
kerentiezh tiegezh David en e bart,
hag ar merc'hed en o fart;
kerentiezh tiegezh Natan en e bart,
hag ar merc'hed en o fart;
[13] kerentiezh tiegezh Levi en e bart,
hag ar merc'hed en o fart;
kerentiezh Semei en e bart,
hag ar merc'hed en o fart;
[14] hag ar peurrest eus ar c'hlanoù,
pep unan en e bart,
gant ar merc'hed en o fart.

Puridigezh Jeruzalem : Dibenn ar fals-profeded.

13 [1] En deiz-se e vo ur stivell digoret da
diegezh David ha da annezerien Jeruzalem, da
dennañ kuit ar pec'hed hag ar saotradur.

[2] Hag e c'hoarvezo en deiz-se, -diougan an
Aotrou hollc'halloudek, ma raskin eus ar vro
anvioù an idoloù ha na vo ken meneg anezho.
Ha kenkoulz all ar Brofeded hag ar spered
a saotradur, o skarzhañ a rin kuit eus ar vro.

[3] Ha ma 'n em laka unan bennak c'hoazh da
ziouganañ, e lavaro dezhañ e dad hag e vamm
hag o deus hen ganet : «Ne zleez ken chom bev,
rak gevier eo ar pezh a lavarez dindan anv an
Aotrou !» Hag e dad hag e vamm hag o deus
hen ganet a skoio gantañ en e greiz e-keit ha ma
vo o tiouganañ.

[4] Hag e c'hoarvezo en deiz-se m'o devo mezh
an diouganerien, pep unan mezh gant
e weledigezh, e-kerz ma tiougano, ha na vo ken
pourc'het gantañ ar vantell kreoñennek da
zibuniñ gevier.

[5] Met pep unan a lavaro : «N' on ket un
diouganer ! Me, ul labourer-douar ez on-me,
rak an douar a zo va lod a-dal va yaouankiz.»
[6] Ha mar bez lavaret dezhañ : «Petra eo ar
c'hleizennoù-se war da vruched?» E responto :
«Skoet ez eus bet warnon e ti va c'herent.»

Ar mêsaer skoet outañ hag tropell glanaet.

[7] Kleze, dihun a -enep va fastor,
hag a -enep an den a zo kar din,
-diougan an Aotrou hollc'halloudek !
Skeiñ a rin gant ar mêsaer
ma vo stlabezet an deñved,
hag e troin va dorn ouzh ar re vihan.

[8] Hag e c'hoarvezo, -diougan an Aotrou,
ma vo rasket eus ar vro, ma varvo
an div drederenn eus an dud
ha ma vo lezet an trede.

[9] Hag an drederenn-se a lakain da vont en tan,
hag o glanaat a rin evel ma spurjer an arc'hant,
hag o aprouiñ a rin evel ma'z aprouer an aour.

Int a bedo va anv, ha me a selaouo outo;
hag e lavarin : «Va fobl ez int !»,
hag int a responto : «An Aotrou, va Doue !»

Emgann Deiz an Aotrou : Gloar ha santelezh Jeruzalem.

14 [1] Setu ma teu Deiz an Aotrou ma vo
lodennet ez kreiz da zibourc'hioù, Jeruzalem.

[2] Bodañ a rin an holl vroadoù ouzh
Jeruzalem evit ar brezel. Kemeret e vo ar Gêr
ha graet ar skrapadeg en tiez, ha gwallet ar
gwragez. Un hanter eus Kêr a yelo d'an harlu,
met an nemorant eus ar bobl ne vo ket dilamet
eus Kêr.

[3] Hag ec'h ermaezio an Aotrou evit stourm
ouzh ar broadoù-se evel da zeiz an emgann.
[4] Hag ec'h arsavo e dreid, en deiz-se, war Venez
an Olived, a zo rag-enep da Jeruzalem, ouzh ar
Reter. Hag e faoto Menez an Olived dre an
hanter eus ar Sav-heol d'ar C'huzh-heol, en un
draonienn vras; hag un hanter eus ar Menez a
dec'ho etrezek an hanter-noz hag an hanter all
etrezek ar c'hreisteiz. [5] Hag e vo stouvet
traonienn va menezioù adalek Goa betek Iasol;
stouvet e vo evel ma voe gant ar c'hren-douar,
en deizioù Ozias, roue Youda. Hag e teuio an
Aotrou, va Doue, hag e holl Aeled santel
gantañ. [6] Hag e c'hoarvezo en Deiz-se na vo ken
a sklêrijenn, met yenien ha frim.

[7] E vo un deiz hep e bar, -anavezet eo gant
an Aotrou !- ma ne vo ennañ na deiz na noz,
met da goulz e teuio sklêrijenn. [8] Hag e
c'hoarvezo en Deiz-se, ma strinko dourioù bev
eus Jeruzalem, an hanter anezho etrezek mor ar
sav-heol, hag an hanter-all etrezek mor ar
c'huzh-heol; hag e vo dour en hañv evel er
goañv. [9] Hag e vo an Arloz roue war an douar a-
bezh; en deiz-se e vo an Arloz an hini nemetañ,
hag e anv a vo an hini nemetañ.

[10] Ar vro a-bezh a droio da vezañ ur
gompezenn, eus Gabaa betek Remon,
e kreisteiz Jeruzalem. Homañ avat a vo uhelaet
hag annezet en he lec'h, a-dal Dor Benjamin
betek tachenn an Nor gozh, betek dor ar
C'hornioù, hag a-dal tour Hananeel betek
gwaskelloù ar roue. [11] An dud a chomo enni ha
ne vo ken skoet anaoue outi, met annezet e vo
Jeruzalem er surentez.

[12] Hag homañ eo ar walenn a skoio an
Aotrou gant an holl bobloù o devo brezelet a-
enep Jeruzalem; lakaat a ray o c'hig da vreinan,
ha goude ma vint en o sav war o zreid; o
daoulagad a vreino en o zoulloù; o zeod a
vreino en o genoù. [13] Hag e c'hoarvezo en deiz-
se ma vo en o mesk ur spouron bras a-berzh an
Aotrou : pep unan a grogo e dorn egile, hag e
savo pep unan e zorn enep egile. [14] Youda ivez a
stourmo e Jeruzalem, hag e vo dastumet
pinvidigezhioù an holl vroadoù diwar-dro, aour,
arc'hant, dilhad, bern war vern.

[15] Hag heñvel e vo ar walenn skoet gant ar
c'hezeg, ar muled, ar c'hañvaled, an ezen hag an
holl loened a vo e kampoù ar re-man, ur walenn
heñvel ouzh ar walenn-se !

[16] Hag e c'hoarvezo gant restadoù ar broioù
a vo aet enep Jeruzalem, ma savint a vloaz da
vloaz evit stouiñ dirak Aotrou hollc'halloudek
ha lidañ Gouel an Teltennoù. [17] Hag
e c'hoarvezo, mar ne sav ket da Jeruzalem unan
eus kerentiadoù an douar evit azeuliñ ar Roue,
Aotrou hollc'halloudek, ne vo ket glav evitañ.
[18] Ha mar ne sav ket kerentiad an Ejipt ha mar
ne zeu ket, e kouezho warni ar walenn a skoio
an Aotrou gant ar broadoù na savint ket evit
lidañ Gouel an Teltennoù. [19] Hennezh a vo ar
c'hastiz a gouezho war an Ejipt ha war an holl
vroadoù na savint ket evit lidañ gouel an
Teltennoù.

[20] En deiz-se e vo, war grizilhonoù ar
c'hezeg ma vo skrivet : «Santel d'an Aotrou»;
hag e vo, kaoterioù ti an Arloz ken sakr hag ar
c'hiboù-sparfañ dirak an Aoter. [21] Pep kaoter e
Jeruzalem hag e Youda a vo santel d'an Aotrou
hollc'halloudek; ha kement hini a zeuio evit un
aberzh a gemero diouto evit poazhañ enno. Ha
ne vo ken a varc'hadourien e ti Aotrou
hollc'halloudek, en Deiz-se !

Diougan Malac'hia

[1] Diougan. Komz an Aotrou da Israel dre waziadezh Malac'hia.

1 Karantez Doue evit Israel.

[2] Ho karet em eus, -eme an Aotrou,
Ha c'hwi a lavar :
«E petra hoc'h eus hor c'haret?»
Esaou hag-eñ ne oa ket breur Yakob?
-diougan an Aotrou.
Ac'hanta, Yakob am eus karet,
[3] hag Esaou am eus kasaet :
Eus e venezioù em eus graet ur vantridigezh,
Ha roet e zomani da aourgon ar gouelec'h.

[4] Ha mar lavar Edom : «Flastret omp bet,
Met adsevel a raimp ar rivinoù !»
E komz evel-henn Aotrou hollc'halloudek :
«Adsevel a raint-i ha me a ziskaro,
Hag anvet e vezint : "Douar a zrougiezh",
"Ar Bobl maz eo kounnaret outi an Aotrou da viken".

[5] Hag ho taoulagad a welo, hag e lavarot :
"Bras eo an Aotrou en tu-hont da harzoù Israel !"»

A-enep ar veleien.

[6] Ar mab a zoug bri d'e dad
hag ar servijer a zouj e vestr,
Met mard-on tad, pelec'h emañ va enor?
Ha mard-on mestr,
pelec'h emañ an doujañs dleet din?
-Aotrou hollc'halloudek eo an hini a gomz ouzhoc'h,
Beleien a zispriz va anv !

Hag e lavarit :
"E petra hon eus eta disprizet hoc'h anv?"
- [7] Kinnig a rit war va aoter bara saotret.
Hag e lavarit : "E petra hon eus ho saotret?
E petra?"
-Pa lavarit : "Disprizus eo taol an Aotrou !"

[8] Ha pa ginnigit d'an aberzh ul loen dall,
Hag-eñ n'eo ket un dra fall?
Ha pa ginnigit ul loen kamm pe klañv,
Hag-eñ n'eo ket un dra fall?
Kae eta d'e ginnig d'az kouarnour,
Da welout ha plijet e vo ganit ?
Grad vat en devo ouzhit?
-eme Aotrou hollc'halloudek.

[9] Ha bremañ, habaskait dremm Doue
Evit m'en devo truez ouzhoc'h !
Dre ho torn-c'hwi eo c'hoarvezet kement-se,
Hag-eñ eo drezoc'h e vo dousaet e zremm?
-eme an Aotrou hollc'halloudek.

[10] Piv ac'hanoc'h a serro an dorojoù
Na vo ket lakaet an tan em aoter evit mann?
N' em eus ganeoc'h plijadur ebet, -eme Aotrou hollc'halloudek,
Ha profadenn ebet ne blij din eus ho taouarn.

[11] Hogen eus ar Sav-heol betek ar c'huzh-heol
Eo bras va anv e-touez ar broadoù,
Hag e pep lec'h e vez kinniget d'am Anv
Un ezañs o tivogediñ hag ur brofadenn c'hlan,
Rak bras eo va anv e-touez ar broadoù,
-eme Aotrou hollc'halloudek.

[12] Emaoc'h-c'hwi avat ouzh e halegañ
Pa lavarit : «Saotrerezh eo taol an Aotrou
Ha disprizus eo e vevañs !»

[13] Hag e lavarit : «Pebezh labour !»
Hag e tisprizit ac'hanon,
-eme Aotrou hollc'halloudek.

Pa zegasit ul loen laeret,
Pe an hini zo kamm, pe an hini zo klañv,
Pa zegasit ur seurt profadenn !
Daoust hag e c'hellan he degemer mat eus ho torn?
-eme an Aotrou.

[14] Ra vo milliget an toueller en deus
en e dropell ur par, hag a ouestl,
Hag a aberzh ul loen mac'hagnet d'an Aotrou !
Rak ur Roue bras ez on-me,
-eme Aotrou hollc'halloudek,
Ha spouronus eo va Anv e-touez ar broadoù.

2 Ar gelennadurezh dilezet gant ar veleien.

[1] Ha bremañ deoc'h, beleien, ar gourc'hemenn-mañ :
[2] Mar ne selaouit ket, mar ne lakait ket ho kalon
Da zougen klod d' am Anv, -eme Aotrou hollc'halloudek,

E laoskin ar vallozh da vont warnoc'h
Hag e vallozhin ho pennozh;
Ya, a-benn bremañ em eus e vallozhet
O vezañ na rit netra a galon vat.

3 Setu ma'z an-me da droc'hañ deoc'h ho prec'h.
Da skeiñ failhañs ouzh ho tremm,
-failhañs ho kouelioù,
Ha d'ho skubañ kuit gantañ.

4 Gouzout a reot neuze em eus roet deoc'h ar gourc'hemenn-se,
Evit ma chomo va emglev gant Levi, -eme Aotrou hollc'halloudek.

5 Va emglev gantañ, buhez ha peoc'h e oa,
Hag o roet em eus dezhañ;
Doujañs, ya, va doujet en deus,
Ha spont en deveze rak va Anv.

6 Ar gelennadurezh a wirionez a veze en e c'henoù
Ha ne veze ket kavet a fallagriezh war e vuzelloù,
E peoc'h hag en onestiz e kerzhe ganin
Ha kalz a dud en deus distroet eus an droug.

7 Rak da vuzelloù ar beleg eo mirout ar ouiziegezh
Hag ar gelennadurezh a glasker eus e c'henoù;
Rak Ael Aotrou hollc'halloudek ez eo eñ.

8 C'hwi avat hoc'h eus diroudet diwar an hent mat,
Lakaet hoc'h eus tud e-leizh da strebotiñ ouzh al lezenn;
Torret hoc'h eus emglev Levi, -eme Aotrou hollc'halloudek.

9 Ha gant se me ivez ho laka disprizus
Ha vil evit ar bobl a-bezh, peogwir ne virit ket va hentoù,
Hag e sellit ouzh doare an dud pa lakait al Lezenn da dalvezout.

Dimezi gant paganed ha torr-dimezi.

10 Hag-eñ n'hon eus ket an hevelep tad, ni holl?
Hag-eñ n'eo ket an hevelep Doue en deus hor c'hrouet?
Perak en em dreitourañ an eil egile,
En ur zisakrañ emglev hon Tadoù?

11 Trubardet en deus Youda,
un euzhadenn a zo bet graet en Israel hag e Jeruzalem;
Rak Youda en deus haleget santual an Aotrou,
Ar pezh a zo karet gantañ,
En ur gemer en dimezi merc'h un doue estren.

12 Ra zilamo an Aotrou, d'an den a ra se,
Holl hêrezh, eus tinelloù Yakob,
Pep test ha responter
Ha pep kinniger a brof da Aotrou hollc'halloudek.

13 Ha sed amañ un eil tra a rit :
Goleiñ a zaeroù aoter an Aotrou,
Gant gouelvanoù hag huanadoù,
O vezañ m'en em dro ken da welout ar brofadenn
Ha ne zegemer ken a ginnig diwar ho taouarn.

14 Hag e lavarit : «Perak an dra-se?»
- O vezañ ma'z eo an Aotrou test etrezout ha gwreg da yaouankiz :
An hini ma'z out bet trubard outi,
eviti da vezañ bet da genseurtez
Ha gwreg da emglev.

15 Hag-eñ n'en deus ket graet unan hepken
O kaout kig ha c'hwezh a vuhez?
Hag an hini unan-se, petra glask?
Un diskennadur, bugale roet gant Doue.
Doujit eta ar vuhez zo ennoc'h,
Ha na dreitourit ket gwreg ho yaouankiz.

16 Rak kasaat a rin an argas-e-wreg,
-Eme an Aotrou, Doue Israel,
Ha goleiñ an drouk-nerzh gant e vantell,
-eme Aotrou hollc'halloudek.

Doujit eta ho puhez ha na vezit ket treitour.

A-enep an dud difeiz.

17 Skuizhet hoc'h eus an Aotrou gant ho komzoù,
Hag e lavarit : «E petra hon eus e skuizhet?»
- Ez eo pa lavarit :
«An neb a ra an droug a vez sellet mat gant an Aotrou,
Enno emañ o kaout e blijadur !»
Pe c'hoazh pa lavarit : «Pelec'h emañ Doue ar reizhded?»

An daouzek diougan diwezhañ

3 Deiz an Aotrou.

[1] Setu ma kasan va c'hannad, evit kempenn an hent dirazon
Hag a-daol-trumm ec'h antreo en e Dempl an Aotrou a glaskit
Ha kannad an Emglev a c'hoantait,
Setu eñ o tont, -eme Aotrou hollc'halloudek.

[2] Ha piv a c'hello gouzañv deiz e zonedigezh,
Ha derc'hel en e sav pa 'n em ziskouezo?
Rak eñ a zo evel tan an teuzer
Hag evel kali ar gwennerien.

[3] Kadoriñ a ray evit teuziñ ha glanaat
Ha glanaat a ray mibien Levi
Hag o furaat a ray evel aour hag arc'hant
Hag e vint evit an Aotrou kinnigerien profoù evel ma'z eo dleet.

[4] Hag e plijo d'an Aotrou
profadenn Youda ha Jeruzalem
Evel en deizioù a wezhall,
hag evel er bloavezhioù diagent.

[5] Tostaat a rin ouzhoc'h evit ar varn,
Hag e vin un test dillo enep ar sorserien,
Enep an avoultrerien, enep ar falstouerien,
Enep ar re a denn droukc'honid,

Eus ar gopr-devezhier, eus an intañvez, eus an emzivad,
Enep ar re a dorr gwirioù an estren
Hep aon dirazon,
-eme Aotrou hollc'halloudek.

Paeañ an deogoù evit an Templ.

[6] Ya, me an Aotrou, n'em eus ket kemmet,
Ha c'hwi, mibien Yakob, n'eo ket echu ganeoc'h !
[7] Adal deizioù ho tadoù emaoc'h o tiroudañ
Diwar va divizadurioù, pa n'o mirit ket.

Distroit ouzhin ha me a zistroio deoc'h,
-eme Aotrou hollc'halloudek.
Hag e lavarit : «Penaos e tistroimp?»
- [8] Daoust hag e tle an den flodañ Doue?
C'hwi koulskoude am flod !

Ha goude-se e lavarit :
«E petra hon eus ho flodet?»
- En deog hag en truaj.

[9] Mallozh deoc'h, mallozh !
Rak me eo an hini a flodit, c'hwi,
ar vroad a-bezh !

[10] Degasit an holl deog en e bezh d'an Teñzor
evit ma vo bevañs a-walc'h em zi.

Neuze va lakait gant se d'an aprou,
-eme Aotrou hollc'halloudek,
Daoust ha ne zigorin ket evidoc'h
prenestroù an neñv,
Evit skuilh warnoc'h ar bennozh
gant largentez dreist-muzul.

[11] Ya, gourdrouz a rin evidoc'h ar c'hwil debrer
Evit na zistrujo ket frouezh ho touar
Ha na c'hwito ket deoc'h ar gwini
war ar maezioù,
-eme Aotrou hollc'halloudek.

[12] An holl vroadoù neuze ho tisklêrio eürus,
Pa viot ur vro en em blijer enni,
-eme Aotrou hollc'halloudek.

Trec'h an dud reizh en Deiz an Aotrou.

[13] Komzoù garv e lavarit a-enep din,
-eme an Aotrou,
Hag e lavarit :
«E petra hon eus komzet enep deoc'h ?»
[14] Lavaret hoc'h eus :
«En aner e servijer Doue,
petore gounid hon eus bet o virout e c'hourc'hemennoù
hag o kerzhout rec'het
dirak an Aotrou Hollc'halloudek ?
[15] Bremañ avat e tisklêriomp ez eo eürus an dud rok;
ya, ober berzh a reont, int hag a ra an droug;
ya, temptañ a reont Doue,
hag en em dennañ a reont.»

[16] Evel-se o deus komzet an eil gant egile ar re a zouj an Aotrou ;
neuze en deus an Aotrou taolet pled;
klevet en deus;
hag ul levr-eñvoriñ a zo bet skrivet dirazañ
evit ar re a zouj an Aotrou
hag o deus soñj eus e anv.

[17] Int a vo evidon,
-eme an Aotrou Hollc'halloudek,

va lod din-me,
en deiz ma kasin an traoù war raok;
truez am bo, truez evel m’en devez un den truez
ouzh ar mab en e servij.

[18] Neuze e welot en-dro an diforc’h
etre un den reizh hag un den drouk,
etre an hini a servij Doue hag an hini na ra ket.

[19] Rak setu ma teu an Deiz devus evel ur forn,
ma vo an holl dud rok, an holl drougoberourien,
evel plouz; an Deiz o tont o fulluc'ho,
-eme an Aotrou Hollc'halloudek;
ha ne lezo dezho na gwrizienn na skourr.

[20] Met evidoc'h hag a zouj va anv,
e paro an heol a reizhder
gant ar pareañs en e vannoù;
ha mont a reot er-maez en ur fringal
evel leueoù miret da lardañ.

[21] Ha mac’hañ a reot ar re fallakr,
evel ludu dindan sol ho treid,
en deiz ma sevenin an traoù,
-eme an Aotrou Hollc'halloudek.

Aspedenn da virout al lezenn ha kemenn donedigezh Elia.

[22] Ho pet soñj eus lezenn Moizez, va servijer,
am eus gourc’hemennet dezhañ, war an Horeb,
evit Israel a-bezh, dekredoù ha reolennoù.

[23] Setu ma'z an da gas deoc’h Elia ar profed,
a-raok ma teuio Deiz an Aotrou,
an hini bras ha spouronus.
[24] Hemañ a zistroio kalon an tadoù
war-zu o bugale,
ha kalon ar vugale war-zu o zadoù,
gant aon na zeufen da skeiñ
ouzh ar vro ur setañs a gondaonidigezh.

An Emglev Nevez

Ar pevar Aviel

An Aviel hervez Mazhev

1 Lignez Hor Salver Jezuz Krist.

1 Levr geneliezh Jezuz Krist, mab David,
mab Abraham.

2 Abraham a engehentas Izaak. Izaak
a engehentas Yakob. Yakob a engehentas Youda
hag e vreudeur. 3 Youda, eus Tamar,
a engehentas Farez ha Zara. Farez a engehentas
Esrom. Esrom a engehentas Aram. 4 Aram
a engehentas Aminadab. Aminadab
a engehentas Naason. Naason a engehentas
Salmon. 5 Salmon, eus Rac'hab, a engehentas
Booz. Booz, eus Roud, a engehentas Obed.
Obed a engehentas Jese. 6 Jese a voe tad d'ar
roue David.

David a engehentas Salomon eus an hini
a oa pried Ouri. 7 Salomon a engehentas
Roboam. Roboam a engehentas Abia. Abia
a engehentas Asa. 8 Asa a engehentas Josafat.
Josafat a engehentas Joram. Joram a engehentas
Ozias. 9 Ozias a engehentas Joatam. Joatam
a engehentas Ac'haz. Ac'haz a engehentas
Ezekias. 10 Ezekias a engehentas Manase.
Manase a engehentas Amon. Amon
a engehentas Josias. 11 Josias a engehentas
Iekonias hag e vreudeur da vare an harlu
e Babilon.

12 Ha goude an harlu e Babilon, Iekonias
a engehentas Salatiel. Salatiel a engehentas
Zorobabel. 13 Zorobabel a engehentas Abiud.
Abiud a engehentas Eliakim. Eliakim
a engehentas Azor. 14 Azor a engehentas Sadok.
Sadok a engehentas Ac'him. Ac'him
a engehentas Eliud. 15 Eliud a engehentas
Eleazar. Eleazar a engehentas Mattan. Mattan
a engehentas Yakob. 16 Yakob a engehentas
Jozef, pried Mari, an hini m'eo bet ganet anezhi
Jezuz a anver Krist.

17 En holl eta, adalek Abraham betek David
ez eus pevarzek remziad; adalek David betek an
harlu e Babilon, pevarzek remziad; adalek an
harlu e Babilon betek ar C'hrist, pevarzek
remziad.

Krouidigezh gwerc'h ar Mesiaz hag e c'hanedigezh.

18 Hogen, ginivelezh Jezuz Krist
a c'hoarvezas evel-henn. Mari, e vamm, o vezañ
grataet da Jozef e dimezi, en em gavas dougerez
dre c'halloud ar Spered Santel, a-raok dezho
mont da vevañ a-gevret. 19 Jozef, he fried, dre
ma oa un den reizh anezhañ, ha ne felle ket
dezhañ he gwallvrudañ, a reas e vennozh d'en
em zispartiañ dre guzh diouti. 20 Divizet en
devoa kement-se pa 'n em ziskouezas dezhañ
dre e gousk, un Ael eus an Aotrou, a lavaras
dezhañ : «Jozef, mab David, n'az pez ket aon
da gemer ganit Mari da bried; rak ar pezh a zo
bet engehentet enni a zeu eus ar Spered Santel.
21 Genel a ray ur mab hag e roi dezhañ Jezuz da
anv, rak eñ a salvo e bobl eus he fec'hedoù.»
22 Ha kement-se a c'hoarvezas evit ma teufe da
wir ar pezh en devoa lavaret an Aotrou dre
gomz e brofed : 23 «S*etu ma vo ar Werc'hez
o tougen ha ma c'hano ur mab a vo anvet
Emmanuel*», da lavarout eo Doue ganimp.
24 Jozef, ur wezh dihunet eus e gousk, a reas
hervez m'en devoa gourc'hemennet Ael an
Aotrou : kemer a reas e bried en e di.
25 Met n'en devoa ket graet priedelezh ganti
a-raok dezhi genel he mab, hag e roas da hemañ
Jezuz da anv.

2 Ar Vajed.

1 Pa voe bet ganet Jezuz e Betlehem Youda,
en amzer ar roue Herodez, setu ma teuas da
Jeruzalem, Majed eus ar Sav-heol, 2 ha lavarout
a raent : «E pelec'h emañ roue ar Yuzevien a zo
nevez-c'hanet? Rak gwelet hon eus e steredenn
e tu ar Sav-heol, ha deuet omp da stouiñ
dirazañ.»

3 O klevout kement-se e voe trubuilhet ar
roue Herodez ha gantañ Jeruzalem a-bezh.
4 Bodañ a reas an holl veleien vras ha Skribed ar
bobl, hag e c'houlennas diganto e pelec'h e tlee
ar Mesiaz bezañ ganet. 5 Ar re-mañ a respontas
dezhañ : «E Betlehem Youda, rak evel-henn eo
bet skrivet gant ar profed : 6 *Ha te, Betlehem,
douar Youda, n'out ket an disterañ e-touez
kêrioù bras Youda, rak ac'hanout e teuio ur*

penn-rener hag a vo pastor va fobl, Israel.»
7 Herodez neuze, o vezañ galvet ar Vajed e kuzh,
a c'houlennas diganto pe-da-vare resis e oa en
em ziskouezet dezho ar steredenn. 8 Hag
o c'hasas da Vetlehem, en ur lavarout :
«It, enklaskit pizh diwar-benn ar bugel, ha pa
ho po e gavet, kemennit din en-dro, evit ma'z in
me ivez da stouiñ dirazañ.»
9 Goude bezañ klevet komzoù ar roue, ez
ejont en hent. Ha setu ar steredenn o devoa
gwelet e tu ar Sav-heol, a gerzhe dirazo betek
ma teuas da chom a-sav, a-us d'al lec'h m'edo
ar bugel. 10 O welout ar steredenn e voent karget
holl a levenez vras. 11 Aet e-barzh an ti e kavjont
ar bugel gant Mari e vamm, hag o kouezhañ
d'an daoulin e stoujont dirazañ; hag o vezañ
digoret o c'hasedigoù e kinnigjont dezhañ da
brof, aour, ezañs ha mir. 12 Met o vezañ ma oa
bet kemennet dezho dre o c'housk, chom hep
distreiñ da gaout Herodez, e tistrojont d'o bro
dre un hent disheñvel.

An tec'h d'an Ejipt ha lazh ar vugale.

13 Goude dezho mont kuit, setu un Ael eus an
Aotrou en em ziskouezas da Jozef dre e gousk,
hag a lavaras dezhañ : «Sav, kemer ar bugel hag
e vamm, tec'h d'an Ejipt, ha chom eno betek ma
lavarin dit; rak Herodez a ya da glask ar bugel
evit e lazhañ.» 14 Eñ neuze a savas, a gemeras ar
bugel hag e vamm e-kreiz an noz, hag en em
dennas d'an Ejipt. 15 Chom a reas eno betek
marv Herodez, evit ma teufe da wir pezh en
devoa lavaret an Aotrou dre gomzoù ar profed :
«*Eus an Ejipt em eus galvet va mab*.»
16 Herodez neuze o welout e oa bet touellet
gant ar Vajed, a yeas en ur gounnar vras hag
a gasas tud da lazhañ e Betlehem ha tro war
dro, an holl vugale adalek daou vloaz ha
yaouankoc'h, hervez ar mare a oa bet resisaet
dezhañ gant ar Vajed. 17 Neuze e teuas da wir
komzoù ar profed Yeremia :

18 «*Ur vouezh a zo bet klevet e Rama,*
gouelvan hag hirvoud bras,
Rahel o leñvañ d'he bugale;
ha n'eo ket bet fellet ganti bezañ frealzet,
pa n'eus mui anezho.»

An distro da Nazared.

19 Goude marv Herodez, setu an Ael eus an
Aotrou en em ziskouezas dre e gousk da Jozef
en Ejipt, 20 da lavarout dezhañ : «Sav, kemer ar
bugel hag e vamm, ha kae da vro Israel; rak
marv eo ar re a glaske ar bugel evit e lazhañ.»
21 Eñ avat a savas, a gemeras ar bugel hag
e vamm hag a zeuas en-dro da vro Israel. 22 Met
o klevout e rene Arkelaus war Youdea e-lec'h
e dad Herodez, en devoe aon da vont di; aliet
dre e gousk ec'h en em dennas e Galilea, 23 hag
e teuas da chom en ur gêr anvet Nazared, evit
ma teufe da wir ar pezh a oa bet lavaret gant ar
brofeded : «Nazaread a vo graet anezhañ.»

3 Prezegerezh Yann Vadezour.

1 Hogen en deizioù-se en em ziskouezas
Yann Vadezour oc'h embann e gouelec'h Youdea
2 ar c'homzoù-mañ : «Grit pinijenn, rak tost
emañ Rouantelezh an Neñvoù.» 3 Hennezh eo
an hini kemennet gant ar profed Izaia pa lavar :

«*Ur vouezh o krial er gouelec'h :*
Kempennit hent an Aotrou,
kompezit e wenodennoù.»

4 Ha Yann a zouge ur vantell graet gant reun
kañval hag ur gwiskamant-lêr en-dro d'e
zargreiz; e voued a oa kilheien-raden ha mel
gouez.
5 Neuze e teuas d'e gaout tud Jeruzalem hag
an holl dud eus Youdea hag eus bro ar Yordan,
6 ha badezet e vezent gantañ e dour ar stêr
Yordan en ur anzav o fec'hedoù. 7 O welout
e teue kalz Farizianed ha kalz Sadukeidi d'e
vadeziant, e lavaras dezho : «Gorad naered, piv
en deus desket deoc'h tec'hout dirak ar gounnar
o tont? 8 Grit eta pinijenn wirion, unan a zougo
frouezh. 9 N'it ket da lavarout ennoc'h
hoc'h-unan : Hon Tad eo Abraham. Rak me
'lavar deoc'h e c'hell Doue eus ar vein-mañ
sevel bugale da Abraham. 10 A-vremañ emañ ar
vouc'hal ouzh gwrizioù ar gwez; ha kement
gwezenn na daol ket frouezh mat, a vezo
troc'het ha stlapet en tan. 11 Me avat, me ho
padez en dour e sell eus ar binijenn; met an hini
a zeu war va lerc'h a zo galloudusoc'h egedon
ha n'on ket dellezek da dennañ dezhañ
e sandalennoù, eñ ho padezo er Spered Santel
hag en tan. 12 En e zorn emañ ar bal-wenterez
evit naetaat e leuriad ha serriñ e winizh en
e solier; ar pell avat, o deviñ a ray en un tan na
varv ket.

Badeziant Jezuz.

13 Neuze e teuas Jezuz eus Galilea d'ar
Yordan da gaout Yann, evit bezañ badezet
gantañ. 14 Yann avat a glaske herzel outañ en ur
lavarout : «Me eo am eus ezhomm da vezañ
badezet ganit, ha te eo a zeu d'am c'haout.» Met
Jezuz a respontas : «Lez ober evit bremañ, rak
evel-se e tleomp kas da benn pep reizhder.»
Neuze Yann hen lezas d'ober.
16 Kerkent ha badezet, Jezuz a zeuas er-maez
eus an dour, ha setu an neñvoù o tigeriñ evitañ,
hag e welas Spered Doue o tiskenn evel ur
goulm hag o tont warnañ. 17 Ha sed ur vouezh
o tont eus an neñvoù a lavare : «Hemañ eo va
Mab muiañ-karet am eus lakaet ennañ va
levenez.»

4 Jezuz Temptet.

1 Neuze e voe bleinet Jezuz gant ar Spered
d'ar gouelec'h evit bezañ temptet gant an
Diaoul. 2 Goude yunañ e-pad daou-ugent devezh
ha daou-ugent nozvezh e teuas neuze naon
dezhañ. 3 Hag an tempter da dostaat ha da
lavarout dezhañ : «Mard-out Mab Doue, lavar
eta d'ar vein-se treiñ da vara.»
4 Jezuz a respontas : «Skrivet eo :

N'eo ket diwar vara hepken e vevo an den,
met diwar gement a zeu eus genoù Doue.»

5 An Diaoul neuze hen kas d'ar Gêr santel;
e lakaat a ra war lein an Templ, hag e lavar
dezhañ : 6 «Mard-out Mab Doue, en em daol
d'an traoñ, rak skrivet eo :

Gourc'hemenn a ray evidout d'e Aeled,
ha da zougen a raint en o daouarn,
gant aon na stokfe da droad ouzh ur maen.»

7 Jezuz a respontas : «Skrivet eo ivez :
Ne dempti ket an Aotrou da Zoue.»
8 An Diaoul hen kas c'hoazh war ur menez
uhel-meurbet, hag o tiskouez dezhañ holl
rouantelezhioù ar bed hag o gloar, e lavar
dezhañ : 9 «Kement-se a roin dit mar kouezhez
e-harz va zreid da stouiñ dirazon". 10 Jezuz avat
a respontas dezhañ : "Kerzh kuit, Satan, rak
skrivet eo : An Aotrou da Zoue a azeuli, ha
dezhañ hepken doujañs a zougi".
11 E lezel a reas neuze an Diaoul, hag e
tostaas Aelez outañ d'e servijañ.

Distro Jezuz da C'halilea. E Kafarnaoum.

12 O vezañ klevet e oa bet taolet Yann er
prizon, Jezuz en em dennas da C'halilea. 13 Ha
kuitaet gantañ Nazared ez eas da chom da
Gafarnaoum, war ribl ar mor, war harzoù
Zaboulon ha Neftali, 14 evit ma teufe da wir ar
pezh a oa bet lavaret gant ar profed Izaias :

15 "*Douar Zaboulon ha douar Neftali,*
hent ar mor, bro en tu all d'ar Yordan,
Galilea ar Baganed !
16 Ar bobl azezet en deñvalijenn
he deus gwelet ur sklêrijenn vras ;
ha war ar re azezet e bro skeud ar marv,
ez eo paret ar sklêrijenn".

17 Adalek neuze e stagas Jezuz da brezeg ha
da lavarout : "Ho pezet keuz d'ho pec'hedoù,
rak tost emañ Rouantelezh an Neñvoù".

Galvidigezh pevar fesketaer.

18 Evel ma kerzhe a-hed mor Galilea,
e welas daou vreur, Simon, an hini anvet Pêr,
hag Andrev, e vreur, o teurel ar roued er mor ;
rak pesketaerien e oant. 19 Hag e lavaras dezho :
"Deuit d'am heul hag e rin ac'hanoc'h
pesketaerien dud". 20 Hag i raktal da zilezel
o rouedoù ha da vont d'e heul.

21 O vezañ aet larkoc'h e welas daou vreur
all, Jakez, mab Zebedea, ha Yann, e vreur, en
o bag, gant o zad Zebedea, o tresañ o rouedoù ;
o gervel a reas, 22 hag i raktal da zilezel ar vag
hag o zad ha da vont d'e heul.

Penn-kentañ prezegerezh Jezuz e Galilea.

23 Mont a rae Jezuz dre C'halilea a-bezh o
kelenn er sinagogennoù, oc'h embann Keloù
mat ar Rouantelezh hag o pareañ kement
kleñved ha kement langis a oa e-touez bobl.
24 Ar vrud anezhañ en em skignas dre Siria
a-bezh, hag e tegased dezhañ an holl dud klañv
taget gant drougoù ha poanioù a bep seurt, tud
dalc'het gant droukspereduù, tud loariek, tud
seizet, ha dezho e roe ar pare. 25 Hag ouzh e heul
e veze ur maread a dud, deuet eus Galilea, eus
an Dek-Kêr, eus Jeruzalem, eus Youdea, hag
eus ar vro en tu all d'ar Yordan.

5 Ar brezegenn war ar menez hag an eürustedioù.

1 E welout an engroezioù-tud-se e savas Jezuz
war ur menez, hag aet en e goazez, e tostaas
outañ e ziskibien. 2 Neuze e stagas da gomz ha
d'o c'helenn dre lavarout :

3 «Eürus ar re a gar ar baourentez,
rak dezho eo Rouantelezh an Neñvoù.

4 Eürus ar re a ouel, rak int a vo frealzet.

5 Eürus ar re zo kuñv,
rak int o devo an Douar da lod.

6 Eürus ar re o deus naon ha sec'hed eus ar
Reizhded, rak int a vo roet o gwalc'h dezho.

7 Eürus ar re a zo trugarezus,
rak int ivez a vo graet trugarez outo.

8 Eürus ar re a zo glan a galon,
rak int a welo Doue.

9 Eürus ar re a laka ar peoc'h da ren,
rak int a vo anvet bugale Doue.

10 Eürus ar re a zo gwallgaset
en abeg d'ar Reizhder,
rak dezho eo Rouantelezh an Neñvoù.

11 Bezit eürus pa vezot dismegañset,
heskinet, pa vezo lavaret dre c'haou, a bep seurt
droug diwar ho penn, abalamour din-me.
12 Bezit laouen ha tridit gant levenez, rak bras
e vo ho tigoll en Neñvoù ! Rak evel-se ivez eo
bet gwallgaset ar Brofeded a zo bet araozoc'h.»

An diskibien, holen an douar ha sklêrijenn ar bed.

13 «C'hwi eo holen an douar. Hogen ma teu
an holen da zivlazañ, gant petra e vo e sallet?
Ne dalv mann ebet ken, nemet da vezañ
taolet er-maez ha flastret gant treid an dud.
14 C'hwi eo sklêrijenn ar bed. N'hell ket
bezañ kuzhet ur gêr savet war lein ur menez;
15 ha ne vez ket enaouet ul lamp evit he lakaat
dindan ar boezell, met war ar c'hantolor, evit ma
sklêrijenno holl dud an ti. 16 Evel-se ra lugerno
ho sklêrijenn-c'hwi dirak an dud, evit ma teuint,
dre welout hoc'h oberoù mat, da zougen klod
d'ho Tad a zo en Neñvoù.»

An Aviel e-keñver al Lezenn Gozh.

17 «Na gredit ket **e** vefen deuet da lemel kuit
al Lezenn pe ar Brofeded; n'on ket deuet da
raskañ, met da gas da benn. 18 E gwirionez, me
lavar deoc'h, a-raok ma tremeno an neñv hag an
douar, ne dremeno ket eus al Lezenn, nag un i,
nag un tired, a-raok ma c'hoarvezo pep tra. 19 An
neb eta en devo torret an disterañ eus ar
gourc'hemennoù-se, ha desket d'an dud ober
kemend-all, hennezh a vo graet anezhañ ar
bihanañ e Rouantelezh an Neñvoù. An neb avat
en devo o miret ha desket se d'ar re all, hennezh
a vo graet anezhañ bras e Rouantelezh an
Neñvoù.
20 Rak, en lavarout a ran deoc'h : Mar n'eo
ket ho reizhded-c'hwi brasoc'h eget hini ar
Skribed hag ar Farizianed, n'antreot ket e-barzh
Rouantelezh an Neñvoù.»

Muntr ha buanegezh : dever an divroc'hañ.

21 «Gouzout a rit ervat eo bet lavaret d'hon
tud kozh : Na lazhi ket, met an neb a lazho a vo
dleet dezhañ al lez-varn. 22 Me avat a lavar
deoc'h : Kement hini a gounnaro ouzh e vreur
a vo dleet al lez-varn dezhañ. Hogen an neb
a lavaro d'e vreur : Penn skañv ! A vo da vezañ
barnet gant ar C'huzul meur. Hag an neb
a lavaro dezhañ : Penn foll ! a vo dleet da dan
ar Gehenna.

23 Evel-se 'ta mar deuez da zegas da brof
d'an aoter, hag eno, mar deu da soñj dit en deus
da vreur un dra bennak a-enep dit, 24 lez eno da
brof dirak an aoter, ha kerzh da gentañ d'ober ar
peoc'h gant da vreur, ha neuze, deus da ginnig
da brof.

25 Gra, kentañ ma c'helli, ar peoc'h gant da
enebour, tra ma rez hent gantañ, gant aon na
vefes lakaet gant da enebour etre daouarn ar
barner, ha na rafe ar barner d'az lakaat etre
daouarn ar gward, ha na vefes taolet en
toull-bac'h. 26 E gwirionez, me lavar dit, ne zeui
ket er-maez ac'hano, ken n'az po daskoret betek
ar liardig diwezhañ.»

Priedelezh ha droukc'hoantegezh. An torr-dimezi.

27 «Klevet hoc'h eus eo bet lavaret : Na ri ket
avoultriezh. 28 Me avat a lavar deoc'h : Nep piv
bennak a sell ouzh ur vaouez gant
gwallc'hoantegezh, en deus dija graet
avoultriezh ganti en e galon.

29 Mard eo da lagad dehoù pennabeg dit da
gouezhañ, diframm da lagad, ha taol-eñ
diouzhit; rak gwelloc'h eo dit koll unan eus da
izili eget bezañ stlapet penn-kil-ha-troad er
gehenna. 30 Ha mard eo da zorn dehoù pennabeg
dit da gouezhañ, troc'h da zorn, ha taol-eñ
diouzhit; rak gwelloc'h eo dit koll unan eus da
izili eget mont penn-kil-ha-troad er gehenna.

31 Lavaret ez eus bet ivez : An neb a gaso
kuit e wreg, da roio dezhi ur skrid-disparti. 32 Ha
me a lavar deoc'h : An neb a gaso kuit e wreg,
nemet eo riboderezh e vefe kenetrezo, a ra
dezhi bezañ avoultrerez; hag an neb a zimez
gant ur vaouez kaset kuit, a ra avoultriezh.»

Leoù-touet ha leoù faos.

33 «Klevet hoc'h eus c'hoazh eo bet lavaret
d'hon tud kozh : Na dorri ket da le, met seveniñ
a ri e-keñver an Aotrou, al leoù az po graet.
34 Ha me a lavar deoc'h : Chomit hep touiñ
tamm ebet : na dre an neñv, o vezañ ma'z eo
uhel-gador Doue; 35 na dre an douar, o vezañ
ma'z eo skabell e dreid; na dre Jeruzalem,
o vezañ ma'z eo kêr ar Roue meur; 36 na dre da
benn, na dou ket kennebeut all, rak n'hellez ket
ober na du na gwenn ur vlevenn hepken
anezhañ. 37 Met ra vezo ho komz : ya, mard eo
ya; nann, mard eo nann; ar pezh a lavarer
ouzhpenn a zeu eus an hini Drouk.»

Karout zoken hon enebourien.

38 «Klevet hoc'h eus eo bet lavaret : Lagad
evit lagad, dant evit dant. 39 Me avat a lavar
deoc'h chom hep derc'hel penn ouzh an den fall,
mar sko unan bennak ganit war da jod dehoù,
kinnig dezhañ da jod kleiz ivez. 40 Ha gant an
neb a c'hoanta da gas dirak ar barner evit kaout
da sae, lez da vantell ivez. 41 An neb a c'houlenn
diganit kerzhout ur mil, gra daou vil gantañ.
42 Ro d'an neb a c'houlenn diganit, ha na dro ket
da gein d'an neb a c'hoanta prestañ diganit.

43 Klevet hoc'h eus eo bet lavaret : Karout
a ri da nesañ ha kasaat a ri da enebour. 44 Ha me
a lavar deoc'h : karit hoc'h enebourien ha pedit
evit ar re ho kwallgas, 45 ma teuiot da vezañ
bugale ho Tad a zo en Neñvoù, rak lakaat a ra
e heol da barañ war an dud fall evel war an dud
vat, hag e c'hlav da gouezhañ war an dud reizh
evel war an dud direizh. 46 Mar karit ar re ho kar,
peseurt gopr a vo dleet deoc'h? Daoust hag ar
Bublikaned o-unan ne reont ket kemend-all?
47 Ha mar ne saludit nemet ho preudeur, petra 'rit
aze en tu-hont d'ar re all? Daoust hag ar
Baganed o-unan ne reont ket kemend-all?
48 C'hwi eta, bezit peurvat evel ma'z eo peurvat
ho Tad a zo en neñvoù.»

An aluzon.

6 1 «Taolit evezh na rafec'h hoc'h oberoù mat
dirak an dud, evit bezañ gwelet ganto; rak
neuze n'ho po ket a c'hopr digant ho Tad a zo
en neñvoù. 2 Evel-se 'ta, pa ri aluzon, na son ket
an drompilh dirazout, evel ma ra ar bilpouzed er
sinagogennoù hag er straedoù, evit bezañ
meulet gant an dud. E gwirionez, me lavar
deoc'h, o gopr o deus bet dija. 3 Evidout-te, pa
ri aluzon, gra na ouezo ket da zorn kleiz ar pezh
a ra da zorn dehoù, evit ma chomo da aluzon er
sekred 4 ha da Dad hag a wel er sekred a roio
digoll dit en-dro.»

Ar bedenn.

5 «Pa bedit, na rit ket evel ar bilpouzed, rak
int-i a gar er sinagogennoù hag e korn a plasoù,
pediñ en o sav, evit bezañ gwelet gant an dud. E
gwirionez, me lavar deoc'h, o gopr o deus bet
dija. 6 Evidout-te pa bedi, kae ez kambr, serr an
nor warnout, ha ped da Dad, an Hini zo er
sekred, ha da Dad hag a wel er sekred a roio
digoll dit en-dro. 7 En ho pedennoù, na ravodit
ket evel ar Baganed, a soñj ganto ez eo gant
kalz komzoù e vezint selaouet. 8 Na rit ket
evelto, rak ho Tad a oar ervat eus petra hoc'h
eus ezhomm, zoken a-raok deoc'h en goulenn
digantañ.

Pedenn an Aotrou.

9 C'hwi eta pedit evel-henn :

Hon Tad, c'hwi hag a zo en neñv,
ra vo santelaet hoc'h anv;
10 ra zeuio ho Rouantelezh,
ra vo graet ho youl war an douar evel en neñv.
11 Roit dimp hiziv bara hor bevañs;
12 distaolit dimp hon dleoù
evel m'hor bo ivez distaolet d'hon dleourien.
13 Ha grit na gouezhimp ket en temptadur,
met hon dieubit eus an droug.

[14] Rak mar pardonit d'an dud o mankoù,
e pardono deoc'h ivez ho Tad eus an neñvoù.
[15] Hogen mar ne bardonit ket d'an dud, ne
bardono ket ho Tad kennebeut-all ho pec'hedoù
deoc'h-c'hwi.

Ar yun.

[16] Pa yunit avat, na vezit ket evel ar
bilpouzed, teñval ho penn, rak kemer a reont ur
penn diflaket evit diskouez d'an dud e yunont.
E gwirionez me lavar deoc'h, o gopr o deus
dija. [17] Evidout avat, pa yuni, laka c'hwezh-vat
war da benn, [18] gwalc'h da zremm, evit na welo
ket an dud e yunez, met hepken da Dad, an Hini
a zo er sekred, ha da Dad hag a wel er sekred
a roio digoll dit en-dro.

Ar preder ouzh ar madoù.

[19] Na zastumit ket deoc'h teñzorioù war an
douar, lec'h ma krign ar preñved, hag an
tartouzed, lec'h ma teu al laeron da doullañ ha
da skrapat. [20] Met dastumit deoc'h teñzorioù en
neñv, el lec'h ne grign nag ar preñved nag an
tartouzed, el lec'h n'eus ket a laeron da doullañ
ha da skrapat. [21] Rak el lec'h m'emañ ho teñzor,
eno ivez emañ ho kalon.

[22] Lamp ar c'horf eo al lagad. Mard eo naet
da lagad, eo da gorf a-bezh a vezo goulaouet;
[23] met mard eo fall da lagad, eo da gorf a-bezh
a vezo en deñvalijenn. Neuze mard eo
teñvalijenn da sklêrijenn diabarzh, na brasat
teñvalijenn !

[24] Den ebet ne c'hell servijañ daou vestr : pe
en devo kasoni ouzh an eil ha karantez ouzh
egile; pe en em stago ouzh an eil hag e tisprizo
egile. N'hellit ket servijañ war un dro Doue hag
an Arc'hant.

[25] Setu perak e lavaran deoc'h : n'en em
chalit ket evit ho puhez daoust petra 'vo deoc'h
da zebriñ, nag evit ho korf gant petra e vo
gwisket. Hag-eñ ne dalv ket ar vuhez muioc'h
eget ar bevañs, hag ar c'horf muioc'h eget an
dilhad? [26] Sellit ouzh laboused an neñv : ne
hadont ket na ne vedont ket, ne zastumont netra
e solieroù, hag ho Tad a zo en neñv a ro boued
dezho. Daoust ha ne dalvezit ket muioc'h egeto?
[27] Piv ac'hanoc'h, dre ziaezañ e spered, a c'hellfe
astenn e vuhez eus un ilinad? [28] Ha gant ho
tilhad, perak ivez bezañ nec'het? Deskit digant
lili ar parkeier penaos e kreskont; ne labouront
ket, ne nezont ket, [29] ha koulskoude, me lavar
deoc'h, na Salomon e-unan, en e holl splannder,
ne oa ket gwisket evel unan anezho. [30] Mar
gwisk Doue er stumm-se geot ar maezioù, a zo
anezho hiziv, hag a vo taolet er forn
warc'hoazh, daoust ha ne ray ket muioc'h
c'hoazh evidoc'h, tud amgredik? [31] N'en em
chalit ket eta ha na lavarit ket : petra a zebrimp,
petra a evimp, gant petra en em wiskimp?
[32] Ar Baganed eo a vez o fenn gant kement-se.
Met ho Tad a zo en neñv a oar hoc'h eus
ezhomm anezho. [33] Neuze klaskit da gentañ
e Rouantelezh hag e reizhder, hag an holl
draoù-se a vezo roet deoc'h en tu-hont. [34] N'en
em chalit ket gant arc'hoazh; rak arc'hoazh
a zamanto dezhañ e-unan. Da bep devezh eo
a-walc'h e boan.

Chom hep drouk-varn.

7 [1] Na varnit ket ha ne vezot ket barnet. [2] Rak
gant ar varn ho po barnet ganti e vezot barnet
d'ho tro; ha gant ar muzul ho po muzuliet
gantañ, e vo muzuliet deoc'h ivez. [3] Perak
e taolez evezh ouzh ar blouzenn a zo e lagad da
vreur, hag an treust a zo ez lagad-te n'en gwelez
ket? [4] Ha penaos e lavarez d'az preur : Va lez 'ta
da dennañ ar blouzenn eus da lagad, ha setu un
treust a zo ez lagad-te? [5] Pilpous, tenn da gentañ
an treust eus da lagad, ha neuze e weli sklaer da
dennañ ar blouzenn eus lagad da vreur.

Ar gred dievezh.

[6] Na roit ket d'ar chas ar pezh a zo santel, ha
na daolit ket perlez dirak ar moc'h, gant aon n'o
bresfent gant o zreid ha na zistrofent ouzhoc'h
d'ho trailhañ.

Pediñ gant dalc'hegezh ha kengarantez.

[7] Goulennit hag e vo roet deoc'h; klaskit hag
e kavot, skoit hag e vo digoret deoc'h.
[8] Rak an neb a c'houlenn a resev; an neb a glask
a gav, hag an neb a sko e vez digoret dezhañ.
[9] Piv ac'hanoc'h, mar goulenn e vab bara
digantañ, a ginnigo dezhañ ur maen? [10] Pe mar
goulenn ur pesk, hag-eñ e roio dezhañ un naer?
[11] C'hwi eta, tud fall ac'hanoc'h, ma ouzoc'h reiñ
traoù mat d'ho pugale, pegement muioc'h ho
Tad a zo en neñvoù a ouio reiñ traoù mat d'ar re
e bed?

12 Kement tra a garfec'h e vefe graet deoc'h
gant an dud, grit se dezho, c'hwi ivez; rak aze
emañ al Lezenn hag ar Brofeded.

An daou hent.

13 Deuit e-barzh dre an nor strizh, rak ledan
eo an nor ha frank eo an hent a gas d'an argoll,
ha stank eo an dud a ya gant an hent-se.
14 Rak strizh eo an nor hag enk eo an hent a gas
d'ar Vuhez, ha rouez eo ar re er c'hav.

Ar falsdoktored a lavar hep ober.

15 Diwallit diouzh ar falsprofeded a zeu
davedoc'h gwisket e deñved hag a zo en
diabarzh bleizi skraperien. 16 Diouzh o frouezh
en o anavezot : daoust hag e kutuilher rezin war
ar spern, pe fiez war an askol? 17 Evel-se 'ta, pep
gwezenn vat a ro frouezh mat, hag ar wezenn
fall a ro frouezh fall. 18 N'hell ket ur wezenn vat
dougen frouezh fall, nag ur wezenn fall dougen
frouezh mat. 19 Kement gwezenn na roio ket
frouezh mat a vo troc'het ha skoet en tan.
20 Diouzh o frouezh eta ec'h anavot anezho.
21 N'eo ket ar re a lavar : Aotrou, Aotrou ! a yelo
e-barzh Rouantelezh an neñvoù; met ar re a ra
mennantez va Zad a zo en neñvoù. 22 Kalz
a lavaro din en deiz-se : Aotrou, Aotrou, daoust
ha n'eo ket en hoc'h anv hon eus diouganet, en
hoc'h anv argaset an drouksperedoù, en hoc'h
anv graet kalz burzhudoù? 23 Neuze avat
e tisklêriin dezho : Biskoazh n'em eus hoc'h
anavezet. Pellait diouzhin, oberourien ar
fallagriezh !

Diwezh ar brezegenn : an daou di.

24 Kement den a selaou ar c'homzoù-mañ
a lavaran hag a ra diouto, a vezo heñvel ouzh un
den fur en deus diazezet e di war ar roc'h.
25 Ha kouezhet eo ar glav, ha deuet eo ar
froudoù, ha c'hwezhet o deus an avelioù, hag en
em vountet war an ti-se; met n'eo ket kouezhet
an ti, diazezet m'edo war ar roc'h.

26 Hogen an neb a selaou ar c'homzoù-mañ
a lavaran ha na ra ket diouto, a vezo heñvel
ouzh un den diskiant en deus diazezet e di war
an traezh. 27 Ha kouezhet eo ar glav ha deuet eo
ar froudoù ha c'hwezhet o deus an avelioù, hag
en em vountet war an ti-se : setu kouezhet an ti
ha bras eo e zismantr.»

Estlamm an dud.

28 Ha c'hoarvezout a reas p'en devoa Jezuz
peurlavaret ar c'homzoù-se, ma oa estlammet an
dud gant e gelennadurezh. 29 Rak o c'helenn
a rae evel un den o kaout beli, ha n'eo ket evel
ar Skribed.

Pare un den lovr.

8 1 Evel ma tiskenne Jezuz diwar ar menez,
en em stagas d'e heul ur maread bras a dud.
2 Ha setu un den lovr o tostaat a stouas dirazañ
en ur lavarout : «Aotrou, mar fell dit, e c'hellez
va glanaat.» 3 Jezuz oc'h astenn e zorn a stokas
outañ en ur lavarout : «Me a fell din, bez
glanaet ! » Ha kerkent e voe glanaet e lorgnez.
4 Hag e lavaras Jezuz dezhañ : «Diwall, na lavar
an dra-mañ da zen ebet, met kae d'en em
ziskouez d'ar beleg, ha kinnig ar prof kemennet
gant Moizez, ma vo kement-se da desteni
dezho.»

Pare servijer ar c'hantener.

5 Neuze evel ma oa Jezuz o paouez antren
e Kafarnaoum, e teuas davetañ ur c'hantener
hag a reas outañ ar bedenn-mañ : 6 «Aotrou, va
servijer a zo war e wele em zi, seizet e izili, hag
o tiwaskañ poanioù kriz.» 7 Jezuz a lavaras
dezhañ : «Mont a ran d'e bareañ?» 8 «Aotrou,
a respontas ar c'hantener, n'on ket dellezek
e teufes dindan va zoenn, met lavar ur gomz
hepken ha pareet e vo va servijer. 9 Rak evidon
da vezañ dindan reoù all, em eus soudarded
dindanon ivez, ha pa lavaran da unan : Kerzh !
e kerzh kuit; ha da unan all : Deus ! e teu; ha
d'am mevel : Gra an dra-mañ, e ra.»
10 O klevout se e voe estlammet Jezuz, hag
e lavaras d'ar re a oa ouzh e heuliañ :
«E gwirionez me lavar deoc'h n'em eus ket
kavet c'hoazh ken bras feiz en Israel. 11 Ya, en
lavarout a ran deoc'h, kalz a zeuio eus ar
Sav-heol hag eus ar C'huzh-heol, a yelo
d'azezañ ouzh taol gant Abraham, Izaak ha
Yakob e Rouantelezh an neñvoù, 12 tra ma vo
bugale ar Rouantelezh taolet er-maez en
deñvalijenn, lec'h ma vo gouelvan ha
skrignadeg-dent.» 13 Ha Jezuz a lavaras d'ar
c'hantener : «Kae, ra vo graet dit hervez da
feiz.» Ha war an eur-se e voe pareet ar servijer.

Pare mamm-gaer Pêr ha tud klañv e-leizh.

14 Ha deuet Jezuz da di Pêr, e kavas eno
mamm-gaer hemañ en he gwele, dalc'het gant
an derzhienn. 15 Stekiñ a reas ouzh he dorn hag
ez eas an derzhienn diouti; hag o vezañ savet
en em lakaas d'o servijañ.

16 Diouzh an abardaez e voe degaset dezhañ
kalz tud drouksperedet, ha kas a rae ar speredoù
kuit gant e gomz; hag an holl dud klañv,
o fareañ a reas. 17 Evel-se e teue da wir diougan
ar profed Izaia : «Kemeret en deus hor
mac'hagnoù warnañ e-unan, hag en em garget
gant hor c'hleñvedoù.»

An emzinac'h ret d'an diskibl.

18 Neuze Jezuz o welout engroezioù tud
en-dro dezhañ a roas urzh da vont d'an tu all
d'al lenn. 19 Hag ur skrib o tostaat outañ
a lavaras dezhañ : «Mestr, me a yelo d'az heul,
n'eus forzh pelec'h ez i.» 20 Nemet e respontas
Jezuz dezhañ : «Al lern o deus toulloù, ha
laboused an neñv o deus neizhioù; Mab an Den
avat n'en deus lec'h ebet da harpañ e benn.»

21 Un all eus a-douez e ziskibien a lavaras
dezhañ : «Aotrou, ro din aotre da vont da
gentañ da sebeliañ va zad.» 22 Jezuz a respontas
dezhañ : «Deus d'am heul, ha lez ar re varv da
sebeliañ o re varv.»

Ar gorventenn sioulaet.

23 Jezuz neuze o vezañ pignet er vag ez eas
e ziskibien gantañ. 24 Ha setu ma savas war ar
mor ur gwall varr-amzer ken e oa goloet ar vag
gant an tarzhioù. Eñ avat a gouske. 25 Hag i da
zont d'e zihuniñ en ur lavarout : «Aotrou, hor
savete, emaomp o vont da goll.» 26 Eñ
a respontas : «Perak hoc'h eus aon, tud
amgredik?» Neuze o vezañ savet
e c'hourdrouzas an avelioù hag ar mor; hag
e teuas kalmijenn vras. 27 Ha sebezet ma oant
e lavare an dud-se : «Peseurt den eo hemañ, pa
sent outañ an avelioù zoken hag ar mor?»

Diaoulien Gadara.

28 Degouezhet war an tu all d'al lenn, e bro
Gadara, e teredas davetañ daou zen
drouksperedet, o tont er-maez eus ar bezioù.
Ken gouez e oant ma ne c'helle den ebet tremen
dre an hent-se. 29 Ha setu i da hopal a-bouez
penn : «Petra fell dit ober ouzhimp, mab Doue?
Ha deuet out amañ d'hor trubuilhañ a-raok ar
c'houlz?» 30 Hogen pellik ac'hano e oa ur bagad
bras a voc'h o peuriñ. 31 Hag an drouksperedoù
a aspede Jezuz en ur c'houlenn : «Mar hor
c'hasez kuit, gra dimp mont er bagad moc'h-se.»
32 «Kit !» emezañ. Hag i da vont er-maez ha da
antren er moc'h. Met setu ar bagad moc'h en
e bezh d'en em strinkañ d'ar red diwar an
tornaod er mor, ma varvjont en dourioù.
33 Ar vêsaerien neuze a dec'has kuit, hag aet
e kêr, ec'h embannjont pep tra hag ar pezh a oa
c'hoarvezet gant ar re drouksperedet. 34 Ha setu
holl dud kêr da vont a-benn-hent da Jezuz ha
p'hen gweljont e c'houlennjont digantañ pellaat
diouzh o c'horn-bro.

Seizad Kafarnaoum.

9 1 O vezañ pignet er vag, Jezuz a dreizhas al
lenn hag a zeuas d'e gêr. 2 Ha setu ma voe
degaset dezhañ un den seizet e izili, astennet
war ur gwele. Jezuz, o welout o feiz, a lavaras
d'ar seizad : «Az pez fiziañs, va mab; pardonet
eo dit da bec'hedoù.» 3 Ha setu darn eus ar
Skribed da lavarout enno o-unan : «Komzoù
dizeol a zo gant hemañ !» 4 Met Jezuz, anavezet
gantañ o mennozhioù, a lavaras dezho : «Perak
magañ soñjoù drouk en ho kalon? 5 Pehini eo an
aesañ, pe lavarout : Pardonet eo dit da
bec'hedoù; pe lavarout : Sav ha bale? 6 Hogen,
evit ma ouezot en deus Mab an Den war an
douar galloud da bardoniñ ar pec'hedoù : Sav,
emezañ d'ar seizad, kemer da wele ha distro
d'ar gêr.» 7 Hag eñ da sevel ha da vont d'ar gêr.
8 An dud avat o welout se, a grogas aon enno
hag a veulas Doue evit bezañ roet ur seurt
galloud d'an dud.

Sant Mazhev galvet.

9 Hag o tremen dre eno e welas Jezuz un
den, anvet Mazhev, azezet e burev ar
maltouterezh hag e lavaras dezhañ : «Deus
d'am heul !» Hag eñ da sevel ha da vont d'e
heul.

10 Hogen evel m'edo Jezuz ouzh taol e ti
hemañ, setu ma teuas kalz a druajerien hag
a bec'herien da gemer o fred gant Jezuz hag
e ziskibien. 11 O welout se e lavaras ar
Farizianed d'e ziskibien : «Perak e tebr ho
mestr gant ar Bublikaned hag ar bec'herien?»

12 Met Jezuz o klevout se a respontas dezho :
«N'eo ket ar re yac'h o deus ezhomm eus ar
mezeg, met ar re glañv. 13 It eta da zeskiñ petra
eo ar gomz-mañ : An drugarez a garan, ha n'eo
ket ar brofadenn. N'on ket deuet ervat da
c'hervel ar re reizh, met ar bec'herien.»

Ur goulenn diwar-benn ar yun.

14 Neuze e teuas d'e gaout diskibien da Yann
a lavaras dezhañ : «Perak, tra ma yunomp ni
hag ar Farizianed, ne yun ket da ziskibien-te?»
15 Hag e respontas Jezuz dezho : Daoust hag
e c'hell mignoned ar Pried bezañ e kañv, keit ha
m'emañ ar Pried ganto? Hogen deizioù a zeuio
ma vo tennet ar Pried diganto, ha neuze
e yunint.»

An Aviel a zo tra nevez a-grenn.

16 «Rak n'eus den ebet a gemerfe ur
peñsel-mezher nevez evit takonañ ur
gwiskamant kozh; rak ar stagadenn nevez
a sachfe war an danvez kozh ha gwashoc'h
fregadenn e vefe. 17 Na kennebeut-all ne lakaer
ket gwin nevez e seier-lêr kozh; a-hend-all
e tarzh ar seier-lêr, skuilhet e vez ar gwin, ha
kollet ar seier. Met lakaat a reer ar gwin nevez
e seier-lêr nevez hag e virer neuze an eil hag
egile.»

Dasorc'hidigezh merc'hig Jairoz.

18 Evel ma komze evel-se, setu ur rener
o tont da stouiñ dirak Jezuz, ha da lavarout
dezhañ : «Va merc'h a zo o paouez mervel, met
deus, astenn da zorn warni, hag e vevo.» 19
Jezuz a savas hag a yeas d'e heul gant
e ziskibien.

20 Ha setu ur vaouez, klañv gant an diwadañ
abaoe daouzek vloaz, a dostaas a-ziadreñv, hag
a stokas ouzh bevenn e vantell. 21 Rak lavarout
a rae enni hec'h-unan : «Mar stokan hepken
ouzh e vantell, e vin saveteet.» 22 Jezuz avat oc'h
en em dreiñ hag ouzh he gwelout, a lavaras :
«Az pez fiziañs, va merc'h, da feiz he deus da
saveteet.» Ha war an taol e voe pareet ar
vaouez.

23 Pa zegouezhas e ti ar rener, Jezuz o welout
ar fleüterien hag an dud a rae kalz trouz,
a lavaras dezho : 24 «It kuit, rak ar plac'hig n'eo
ket marv, met o kousket emañ.» Hag int a rae
goap outañ. 25 Pa voe graet d'an holl dud-se
mont er-maez, ec'h antreas; kregiñ a reas e dorn
ar plac'hig, hag hi a zihunas eus ar marv. 26 Hag
ar vrud a gement-se a yeas dre ar vro a-bezh.

An daou zen dall.

27 Evel ma'z ae Jezuz kuit ac'hano, e teuas
d'e heul daou zen dall a lavare en ur grial :
«Az pez truez ouzhimp, mab David !»
28 Hag antreet e-barzh an ti e tostaas an daou zen
dall outañ, ma lavaras Jezuz dezho : «Ha krediñ
a rit e c'hellan ober an dra-se?» -- «Ya, Aotrou»,
emezo.

29 Neuze e stokas ouzh o daoulagad en ur
lavarout : «Ra vezo graet deoc'h hervez ho
feiz.» 30 Hag o daoulagad a zigoras raktal. Met
Jezuz, garv outo, a lavaras : «Diwallit na vo
gouezet gant den ebet.» 31 Met ar re-mañ,
a-vec'h ma oant aet war-raok, a embannas hag
a vrudas an dra-se dre ar vro a-bezh.

An den droukspered et mut.

32 Evel ma oant o vont kuit, setu ma voe
degaset dezhañ un den mut, dalc'het gant un
droukspered. 33 Ha goude ma voe bet kaset kuit
an droukspered, en em lakaas an den mut da
gomz. Hag ar bobl estlammet a lavare :
«Biskoazh n'eus bet gwelet kemend-all en
Israel.» 34 Met ar Farizianed a lavare :
«Dre briñs an droukspered où eo e kas kuit an
droukspered où.»

Truez Jezuz ouzh ar bobl.

35 Ha Jezuz a gerzhe dre an holl gêrioù ha
dre an holl gêriadennoù, en ur gelenn er
sinagogennoù, embann a rae keloù mat ar
Rouantelezh, ha pareañ pep kleñved ha pep
namm. 36 Hogen o welout an engroezioù tud-se,
en devoe Jezuz truez outo, rak skuizh e oant ha
mantret, evel deñved hep mêsaer. 37 Neuze
e lavaras d'e ziskibien : «Stank eo an eost,
distank avat an eosterien. 38 Pedit eta mestr an
eost ma kaso war e eost labourerien.»

10 Galloud roet d'an Daouzek.

1 Gervel a reas neuze e zaouzek diskibl, hag
e roas dezho galloud da gas kuit ar speredoù
hudur ha da bareañ pep kleñved ha pep namm.

Anvioù an Daouzek.

2 Ha setu amañ anvioù an daouzek abostol :
Simon, anvet Pêr, an hini kentañ, hag Andrev
e vreur; 3 Jakez, mab Zebedea, ha Yann e vreur,
Filip ha Bartolome; Tomaz ha Mazhev ar
publikan, Jakez, mab Alfe, ha Tadde; 4 Simon ar
C'hanaaniad, ha Youdaz an Iskariot, an hini hen
gwerzhas zoken.

Kentelioù Jezuz evit o gwaziadezh e Galilea.

5 An daouzek-se, Jezuz o c'hasas da visioniñ,
en ur gemenn dezho kement-mañ : «N'it ket
war-zu ar Baganed ha n'antreit ket e kêrioù
Samariz. 6 It kentoc'h etrezek deñved kollet ti
Israel. 7 War ho hent, embannit emañ tost
Rouantelezh an Neñvoù. 8 Pareit ar re glañv,
dasorc'hit ar re varv, glanait ar re lovr, kasit kuit
an droukspereduù; resevet hoc'h eus evit netra,
roit evit netra. 9 Na gasit ganeoc'h nag aour, nag
arc'hant, na moneiz en ho kouriz; 10 na sac'h ebet
evit an hent, na div sae, na botoù, na bazh rak
d'al labourer eo dleet e voued. 11 E kement kêr
ha kêriadenn ma'z eot enni, goulennit piv a zo
dellezek d'ho tegemerout, ha chomit en e di
betek ma'z eot kuit. 12 En ur antren e-barzh an ti,
saludit. 13 Ha mard eo dellezek an ti-se, ra
ziskenno warnañ ho peoc'h; mar n'eo ket
dellezek, ra zistroio warnoc'h ho peoc'h. 14 Ha
mar ne fell ket d'an dud ho tegemer na selaou
ho komzoù, it er-maez eus an ti pe eus ar
gêr-se, hag hejit ar boultrenn diwar ho treid.
15 E gwirionez, me lavar deoc'h, da zeiz ar varn,
ne vezo ket graet ken gwazh e-keñver Sodom
ha Gomora hag e-keñver ar gêr-se.

Kentelioù evit diwezhatoc'h, goude ar Pantekost.

16 «Gwelit, ho kas a ran evel deñved e-touez
bleizi. Bezit eta war evezh evel naered hag eeun
a galon evel koulmed. 17 Diwallit diouzh an dud;
rak ho lakaat a raint etre daouarn ar varnerien;
ho skourjezañ a raint en o sinagogennoù; 18 dirak
ar c'houarnerien hag ar rouaned e vezot degaset
abalamour din-me, da zougen testeni dirazo ha
dirak ar broadoù. 19 Pa vezot lakaet evel-se etre
o daouarn, n'en em chalit ket da c'houzout
penaos respont, na petra lavarout. D'an eur-se
e vo roet deoc'h petra lavarout. 20 Rak n'eo ket
c'hwi a gomzo, met Spered ho Tad eo an hini
a gomzo ennoc'h. 21 Ar breur a werzho e vreur
d'ar marv, hag an tad e vugel; ar vugale a savo
enep o c'herent hag o lakaio d'ar marv. 22 An
holl o devo kasoni ouzhoc'h abalamour d'am
anv; met an hini a zalc'ho start betek an dibenn
a vo salvet. 23 Pa vezot gwallgaset en ur gêr,
tec'hit d'un all; ha mard-oc'h heskinet er gêr-se,
tec'hit c'hoazh d'un all. E gwirionez me lavar
deoc'h, n'ho po ket echu da dremen dre gêrioù
Israel, ma vo deuet Mab an Den en-dro.

Kentelioù evit ar waziadezh sakr dre vras.

24 «N'emañ ket an diskibl a-us d'e vestr, nag
ar mevel a-us d'e aotrou; 25 a-walc'h eo d'an
diskibl dont da vezañ evel e vestr, ha d'ar mevel
evel e aotrou. Mar o deus graet Beelzeboul eus
ar penn-tiegezh, petra ne lavarint ket eus e dud?
26 N'ho pet ket aon eta rak ar re-se; rak n'eus
netra goloet na vo ket dizoloet, netra kuzhet na
vo ket gouezet. 27 Ar pezh a lavaran deoc'h en
deñvalijenn, lavarit-eñ er sklêrijenn; ar pezh
a glevit e pleg ho skouarn, embannit-eñ war
leur an toennoù. 28 N'ho pet ket aon rak ar re
a c'hell lazhañ ho korf, met n'hellont ket lazhañ
an ene; ho pet aon kentoc'h rak an Hini a c'hell
koll er gehenna ar c'horf hag an ene. 29 Daoust
ha daou c'holvan ne vezont ket gwerzhet ur
gwenneg? Ha n'eus hini anezho koulskoude
a gouezhfe war an douar hep aotre ho Tad.
30 Evidoc'h avat, blev ho penn zoken a zo bet
kontet holl. 31 N'ho pet ket aon eta; talvezout
a rit-c'hwi muioc'h eget ur bern golveni.

32 «Kement hini eta en devo va anzavet dirak
an dud, a vo anzavet ivez ganin dirak va Zad
a zo en neñvoù. 33 Met an neb am dianzavo dirak
an dud, a vo dianzavet ivez ganin dirak va Zad
a zo en neñvoù.

34 «Na gredit ket e vefen deuet da zegas ar
peoc'h war an douar, met ar c'hleze.

35 Deuet on da zisrannañ
ar mab diouzh e dad,
ar verc'h diouzh he mamm,
ar verc'h-kaer diouzh he mamm-gaer;
36 hag enebourien an den a vo tud e di.

37 An neb a gar e dad pe e vamm muioc'h
egedon, n'eo ket dellezek ac'hanon. Hag an neb
a gar e vab pe e verc'h muioc'h egedon, n'eo ket
dellezek ac'hanon. 38 An neb na gemer ket
e groaz ha na zeu ket war va lerc'h, n'eo ket

dellezek ac'hanon. [39] An neb en devo kavet
e vuhez, he c'hollo; met an neb en devo he
c'hollet en abeg din-me, hennezh he c'havo.

[40] «An neb ho tegemer, am degemer; hag an
neb am degemer a zegemer an Hini en deus va
c'haset. [41] An neb a zegemer un diouganer evel
diouganer a resevo ur gopr a ziouganer, hag an
neb a zegemero un den reizh evel den reizh, en
devo ur gopr a zen reizh. [42] Ha piv bennak en
devo roet ur werennad dour fresk hepken da
unan eus ar re vihan-se, dre ma'z eo diskibl
din-me, en lavarout a ran deoc'h, e gwirionez,
ne gollo ket e c'hopr.»

11 [1] Hag echu gantañ reiñ e gentelioù d'e
zaouzek diskibl ez eas Jezuz ac'hano evit mont
da gelenn ha da brezeg en o c'hêrioù.

Kannadiezh a-berzh Yann.

[2] Yann avat en e brizon o vezañ klevet petra
oa oberoù ar C'hrist, a gasas hiniennoù eus
e ziskibien da c'houlenn digantañ : [3] «Ha te eo
an hini a zle dont, pe un all hon eus da
c'hortoz?» [4] Jezuz a respontas dezho : «It da
gemenn en-dro da Yann ar pezh a glevit hag
a welit :

[5] An dud dall a wel, ar re gamm a gerzh,
ar re lovr a zo glanaet, ar re vouzar a glev,
ar re varv a adsav da vev;
ar re baour a zo kemennet dezho ar c'heloù mat.
[6] Hag eürus an neb na vin ket un droukskoilh
evitañ.»

Testeni Jezuz diwar-benn Yann Vadezour.

[7] Evel ma oa ar re-mañ o vont war-raok, en
em lakaas Jezuz da lavarout d'ar bobl
diwar-benn Yann : «Na petra oc'h aet da welout
er gouelec'h? Ur raosklenn brallet gant an avel?
[8] Met petra oc'h aet da welout? Un den gwisket
gant dilhad flour? Ar re avat a zoug dilhad flour
a chom e palezioù ar rouaned. [9] Met petra 'ta
oc'h aet d'ober? Da welout ur profed? Ya, me
lavar deoc'h, ha muioc'h eget ur profed.
[10] Hennezh eo an hini a zo bet skrivet diwar
e benn :

Setu ma kasan va c'hannad dirazout,
evit ma kempenno an hent evidout.

[11] E gwirionez me lavar deoc'h, e-touez
bugale ar gwragez, n'eus bet hini o sevel,
brasoc'h eget Yann Vadezour. Ha koulskoude ar
bihanañ e Rouantelezh an Neñvoù a zo brasoc'h
egetañ. [12] Abaoe devezhioù Yann Vadezour
betek bremañ ez eer dre nerzh e Rouantelezh an
Neñvoù, hag ar re daer eo ar re he skrap.
[13] Rak an holl brofeded hag al Lezenn o deus
diouganet an dazont betek Yann. [14] Ha mar fell
deoc'h kompren, eñ eo an Elia hag a zle dont.
[15] An neb en deus divskouarn, ra glevo ! [16] Ouzh
piv keñveriañ ar rummad-tud-mañ : heñvel int
ouzh paotredigoù azezet war ar blasenn hag
a hop an eil re d'ar re all :

[17] C'hoariet hon eus deoc'h gant ar fleüt
ha n'hoc'h eus ket dañset;
kanet hon eus deoc'h gwerzioù-kañv
ha n'hoc'h eus ket skoet war boull ho kalon.

[18] Rak deuet eo Yann hep debriñ, hep evañ,
hag an dud o deus lavaret : Un droukspered a zo
ennañ ! [19] Deuet eo Mab an Den o tebriñ, oc'h
evañ, hag e lavaront : Setu ul lontek, un ever
gwin, ur mignon d'ar Bublikaned ha d'ar
bec'herien. Met anavezet eo bet ar Furnez diwar
hec'h oberoù.»

Mallozh war ar c'hêrioù dibenn.

[20] Neuze e teraouas d'ober tamalloù d'ar
c'hêrioù en devoa graet enno an darn vuiañ eus
e vurzhudoù, dre n'o devoa ket graet pinijenn.

[21] «Mallozh dit, Korazin ! Mallozh dit
Betsaida ! Rak mar bije bet graet e Tir hag
e Sidon ar burzhudoù bet sevenet ennoc'h, pell
zo o divije ar c'hêrioù-se graet pinijenn gant ar
sae-reun hag al ludu. [22] Ya, me lavar deoc'h,
e-keñver Tir ha Sidon ne vo ket graet da zeiz ar
Varn ken garv hag en ho keñver. [23] Ha te,
Kafarnaoum, daoust ha sevel a ri betek an
neñv? Diskaret e vi betek bro ar marv. Rak mar
bije bet graet e Sodom ar burzhudoù a zo bet
sevenet ennout, e vije c'hoazh en he sav hiziv.
[24] Ya, me lavar deoc'h, e-keñver Sodom ne vo
ket graet da zeiz ar Varn ken garv hag
ez-keñver-te.»

Ar Rouantelezh a zo d'ar re izelek.

[25] En amzer-se en em lakaas Jezuz da gomz
hag e lavaras : «Bennozh a lavaran dit, o Tad,
Aotrou an Neñv hag an douar, dre m'ec'h eus
kuzhet an traoù-se ouzh ar re fur ha desket, ha
m'ec'h eus o diskuliet d'ar vugaligoù.

26 Ya, Tad, rak evel-se eo bet plijet dit. 27 Pep tra
a zo bet roet din gant va Zad, ha den ebet ne
anav ar Mab nemet an Tad, ha den ebet ne anav
an Tad nemet ar Mab hag an neb e plij d'ar Mab
en diskuliañ dezhañ.»

28 «Deuit davedon, c'hwi holl a zo skuizh hag
a bleg dindan ar samm, ha me ho tivec'hio.
29 Kemerit warnoc'h va yev, ha deskit diganin ez
on kuñv hag izelek a galon, ha diskuizh a gavot
evit hoc'h eneoù. 30 Rak aes eo va yev, ha skañv
eo va samm.»

Ar pennoù-ed kutuilhet da zeiz ur sabad.

12 1 En amzer-se edo Jezuz o vont a-dreuz
trevadoù-ed; un deiz - sabad e oa, hag
e ziskibien, naon ganto, en em lakaas da
ziframmañ pennoù-ed ha d'o debriñ.
2 Ar Farizianed avat o welout se, a lavaras
dezhañ : «Setu ! Da ziskibien a ra ar pezh a zo
berzet ober d'ar sabad !» 3 Met eñ a respontas :
«Ha n'hoc'h eus ket lennet petra a reas David,
p'en devoe naon, eñ hag ar re a oa gantañ, 4
penaos ec'h antreas e ti Doue hag e tebras
baraennoù ar C'hinnig, ne oa aotreet o debriñ
na dezhañ na d'ar re-se a oa gantañ, met d'ar
veleien hepken? 5 Pe n'hoc'h eus ket lennet el
Lezenn penaos d'ar sabad e torr ar veleien ar
sabad en Templ hep ober pec'hed ebet? 6 Hogen
me lavar deoc'h ez eus amañ unan brasoc'h eget
an Templ. 7 Ma komprenfec'h petra dalv ar
gomz-mañ : An drugarez a garan ha n'eo ket ar
brofadenn n'ho pefe ket kondaonet tud dibec'h.
8 Rak Mab an Den a zo mestr war ar sabad.»

An den disec'het e zorn hag ar sabad.

9 Aet kuit ac'hano ez eas Jezuz e-barzh
o sinagogenn. 10 Ha setu eno un den, un dorn
disec'het dezhañ, hag int d'ober goulenn ouzh
Jezuz : «Hag aotre a zo da reiñ ar pare da zeiz
ar sabad?» Digarez d'e damall e oa. 11 Jezuz avat
a respontas dezho : «Pehini ac'hanoc'h, mar
n'en deus nemet un dañvad, ha mar kouezh en
ur foz da zeiz ar sabad, ne zeuio ket d'e dennañ
ha d'e sevel ac'hano? 12 Hag un den, na
pegement muioc'h eget un dañvad ne dalvez
ket? Aotre a zo eta d'ober vad da zeiz ar
sabad.» 13 Neuze e lavaras d'an den-se : «Astenn
da zorn.» En astenn a reas hag e teuas da vezañ
yac'h evel egile. 14 Ar Farizianed avat, a-vec'h
aet er-maez, en em guzulias a-enep dezhañ
e sell d'e gas da goll. 15 Met Jezuz, gouezet
gantañ kement-se, en em dennas ac'hano.

Servijer Doue.

Kalz a dud a yeas d'e heul, hag o fareañ
a reas holl. 16 Nemet e tifennas groñs dezho en
reiñ da anaout, 17 evit ma teufe da wir komz ar
profed Izaia :

18 «Setu va servijer, an hini am eus dibabet,
va muiañ-karet
am eus ennañ levenez va c'halon.
Va Spered a lakain warnañ ma kemenno
ar reizhded d'ar Broadoù.
19 Ne dabuto ket, ne grio ket,
ne vezo ket klevet e vouezh war ar plasennoù.
20 Ar raosklenn diskaret, n'he dorro ket,
hag ar voulc'henn o tivogediñ,
n'he mougo ket, betek m'en devo kaset
ar reizhded betek an trec'h.
21 En e anv e lakay ar Broadoù o goanag.»

Jezuz ha Beelzeboul.

22 Neuze e voe degaset dezhañ un den
droukspered et dall ha mut, hag en pareas en
doare ma komze ha ma wele. 23 Hag an holl bobl
estlammet a lavare : «Daoust ha n'eo ket hemañ
a vije Mab David?» 24 Met ar Farizianed
o klevout se, a lavare : «Hennezh ne gas kuit an
droukspered où nemet dre nerzh Beelzeboul,
priñs an droukspered où.» 25 Jezuz avat oc'h
anavezout o soñjoù a lavaras dezho : «Kement
rouantelezh hag a zo dizunvaniezh enni, a yelo
da goll, n'hellint ket padout. 26 Neuze mard eo
Satan an hini a gas kuit Satan, emañ o vont
a-enep dezhañ e-unan, penaos eta e pado
e rouantelezh? 27 Ha mard eo dre nerzh
Beelzeboul e kasan an droukspered où kuit, ho
mibien-c'hwi, dre biv en o c'hasont kuit? Setu
perak int-i o-unan a vo ho parnerien. 28 Hogen
mard eo dre Spered Doue e kasan an
droukspered où kuit, neuze 'ta eo deuet evidoc'h
Rouantelezh Doue. 29 Pe c'hoazh penaos
e c'heller antren e ti un den kreñv hag ober ar
skrap war e draoù, hep bezañ da gentañ ereet an
den kreñv-se? Neuze hepken e vo tu da lakaat
ar skarzh war e di. 30 An neb n'emañ ket ganin
a zo a-enep din, hag an neb na zastum ket ganin
a vez o foranañ.

Ar pec'hed enep sklêrijenn ar Spered Santel.

31 Setu perak e lavaran deoc'h : Pep pec'hed
ha pep ledoued a vo pardonet d'an dud, nemet
ar ledoued enep ar Spered ne vo ket roet ar
pardon anezhañ. 32 Ha nep piv bennak en devo
komzet enep Mab an Den e vo pardonet
dezhañ; met an neb en devo komzet enep ar
Spered Santel, ne vo ket pardonet dezhañ, nag
er bed-mañ nag er bed da zont. 33 Pe lavarit ez
eo mat ar wezenn, ha neuze eo mat he frouezh;
pe lavarit ez eo fall ar wezenn neuze eo fall he
frouezh; rak diouzh he frouezh ec'h anavezer ar
wezenn. 34 Gouenn naered, penaos e c'hellfec'h
lavarout traoù mat, fall evel ma'z oc'h? Rak
diouzh ar pezh a leugn ar galon e vez komz ar
genoù. 35 An den mat a denn traoù mat eus
teñzor mat e galon; hag an den fall, eus
e deñzor fall, a denn traoù fall. 36 En lavarout
a ran deoc'h : eus kement droukkomz bet
lavaret o devo an dud da zaskoriñ kont da zeiz
ar Varn. 37 Rak diwar da gomzoù e vi lakaet
reizh ha diwar da gomzoù e vi kospet.»

Arouez Yonas.

38 Neuze darn eus ar Skribed hag eus ar
Farizianed o tont war ar gaoz a lavaras : «Mestr,
ni a garfe ho kwelout oc'h ober ur sin.»
39 Respont a reas dezho : «Ur rummad fallakr
hag avoultrer a c'houlenn un arouez ! Hogen
arouez all ebet ne vo roet dezhañ nemet arouez
ar profed Yonas; 40 rak evel ma voe Yonas tri
devezh ha teir nozvezh e kof al loen-mor,
evel-se e vo Mab an Den tri devezh ha teir
nozvezh e korf an douar. 41 Gwazed Ninive
a savo da zeiz ar Varn gant tud ar rummad-mañ
hag o c'hondaono, rak pinijenn a rejont
o klevout prezegennoù Yonas; ha setu, brasoc'h
eget Yonas a zo amañ. 42 Rouanez ar C'hreisteiz
a savo da zeiz ar Varn gant tud ar rummad-mañ
hag o c'hondaono, rak dont a reas eus penn
pellañ an douar da selaou furnez Salomon, ha
brasoc'h eget Salomon a zo amañ.

Gwalleur an den oc'h adkouezhañ dindan c'halloud Satan.

43 Pa 'z eo aet ar spered hudur er-maez eus
un den, e kantre dre al lec'hioù gouez, o klask
diskuizh ha ne gav ket. 44 Neuze e lavar :
Distreiñ a rin d'am zi, ma'z on aet er-maez
anezhañ. Ha pa zegouezh en-dro e kav an ti
goullo, skubet ha kempennet. 45 Mont a ra neuze
da gemer gantañ seizh spered all droukoc'h
egetañ, hag antreet e-barzh an ti e reont ennañ
o chomadur; ha stad diwezhañ an den-se a zeu
da vezañ gwashoc'h eget an hini gentañ. Evel-se
e c'hoarvezo gant ar rummad fallakr-mañ.»

Tud-kar Jezuz.

46 Edo c'hoazh o komz ouzh ar bobl pa
zegouezhas e vamm hag e vreudeur; ha chomet
er-maez e klaskent komz outañ. 47 Unan bennak
a lavaras dezhañ : «Setu aze er-maez da vamm
ha da vreudeur o c'houlenn komz ouzhit.»
48 Jezuz a respontas d'an den en devoa lavaret an
dra-se dezhañ : «Piv eo va mamm ha piv eo va
breudeur?» 49 Hag oc'h astenn e zorn war-zu
e ziskibien e lavaras : «Setu va mamm ha va
breudeur. 50 Rak nep piv bennak a ra mennantez
va Zad a zo en Neñvoù, hennezh eo va breur, va
c'hoar ha va mamm.»

Jezuz a gomz dre barabolennoù.

13 1 En devezh-se ez eas Jezuz er-maez eus
an ti hag ec'h azezas war ribl ar mor.
2 Un engroez bras a dud en em zastumas en-dro
dezhañ, ma pignas en ur vag ha ma azezas enni,
tra ma chome an dud war an aod.
3 Hag e komzas outo eus kalz traoù dre
barabolennoù. Hag e lavare :

«Setu ma'z eas an hader er-maez da hadañ.
4 Hag e-pad m'edo oc'h hadañ, e kouezhas lod
eus ar greun a-hed an hent, ha laboused an neñv
a zeuas hag o debras. 5 Greun all a gouezhas en
ul lec'h meinek n'o devoa ket eno kalz a zouar;
kerkent e tiwanjont dre ne oa ket a zonder
douar; 6 met pa savas an heol e voent suilhet,
hag evel n'o devoa ket gwrizioù e tisec'hjont.
7 Greun all a gouezhas e-mesk an drein; met an
drein a savas hag o mougas. 8 Reoù all
a gouezhas en douar mat, hag e rojont frouezh,
unan kant evit unan, un all tri-ugent, un all
tregont. 9 Ra glevo an neb en deus divskouarn.»

Perak e prezege Jezuz dre barabolennoù.

10 Neuze e ziskibien o tostaat outañ
a lavaras : «Perak e komzez dezho dre
barabolennoù?» 11 Respont a reas :
«Deoc'h-c'hwi eo bet roet anaout kevrinoù
Rouantelezh an Neñvoù; dezho avat n'eo ket
roet. 12 Rak an neb en deus e vo roet dezhañ, hag

en-fonnus en devo; met an neb n'en deus ket,
e vo tennet digantañ zoken ar pezh en deus.
13 Setu perak e komzan dezho dre barabolennoù,
rak pa sellont ne welont ket, ha pa selaouont ne
glevont ket, ne gomprenont ket. 14 Evito e teu da
wir diougan Izaia :

Klevout a reot gant ho tivskouarn,
ha ne gomprenot ket;
sellout a reot gant ho taoulagad
ha ne welot ket.
15 Rak kaletaet eo kalon ar bobl-mañ,
pounner-glev eo deuet o divskouarn da vezañ;
serret o deus o daoulagad,
gant aon n'o divije gwelet o daoulagad,
n'o dije klevet o divskouarn,
n'en divije komprenet o spered,
n'o divije kemmet o buhez,
ha n'em bije roet dezho ar pare !

16 «Evidoc'h-c'hwi, eürus ho taoulagad dre
ma welont hag ho tivskouarn dre ma klevont.

17 E gwirionez, ma lavar deoc'h, kalz
profeded ha tud santel o deus c'hoantaet
gwelout ar pezh a welit ha n'o deus ket gwelet,
klevout ar pezh a glevit ha n'o deus ket klevet.»

Disklêriadur parabolenn an hader.

18 «C'hwi eta, selaouit petra dalv parabolenn
an hader. 19 Evit kement hini a glev komz ar
Rouantelezh hep he c'hompren, e teu an hini
drouk da skrapañ ar pezh a zo bet hadet en
e galon; setu aze ar pezh a zo bet hadet a-hed an
hent. 20 Ar greun kouezhet war ar meinek a zo
evel an hini a glev ar gomz hag he degemer
raktal gant levenez, 21 hogen n'eus ket donder
ennañ, n'en deus ket dalc'hegezh, ha kerkent ma
teu an drubuilh pe an heskinerezh en abeg d'ar
gomz, diouzhtu e kav tro da gouezhañ. 22 An had
taolet e-mesk an drein a zo evel an hini a glev
ar gomz, nemet gant damant ar bed ha touell ar
binvidigezh e vez mouget ar gomz ha difrouezh
e chom. 23 En diwezh an had en douar mat a zo
evel an hini a glev ar gomz, he c'hompren,
a zoug frouezh ervat, hag a ro kant, pe tri-ugent,
pe tregont evit unan.»

An dreog.

24 Kinnig a reas dezho ur barabolenn all
o lavarout : «Heñvel eo Rouantelezh an Neñvoù
ouzh un den en devoa hadet greun mat en
e bark. 25 Hogen e-pad ma oa kousket e dud,
e teuas e enebour; hadañ a reas dreog e-mesk ar
gwinizh hag ez eas kuit. 26 Pa voe savet an ed
e geot, ha pa voe krog da zisac'hañ, neuze e voe
gwelet ivez an dreog. 27 Ha mevelien an tieg
o tont d'e gaout a lavaras dezhañ : "Aotrou,
daoust ha n'eo ket greun mat az poa hadet ez
park? Penaos eta ez eus dreog ennañ?"
28 Respont a reas dezho : "An enebour eo en
deus graet an dra-se". Hag ar mevelien da
lavarout dezhañ : "Ha fellout a ra dit ez afemp
d'e dennañ? -- 29 N'it ket, emezañ dezho, gant
aon da ziwriziennañ ar gwinizh ivez dre dennañ
an dreog. 30 Lezit-i da greskiñ a-gevret betek an
eost, ha da goulz an eost e lavarin d'an
eosterien : Tennit da gentañ an dreog, hag
endrammit-eñ en hordennoù da zêviñ; ar
gwinizh avat, dastumit-eñ em solier.»

Ar c'hreunenn sezo. Ar goell.

31 Ur barabolenn all a ginnigas dezho en ur
lavarout : «Heñvel eo Rouantelezh an Neñvoù
ouzh ur c'hreunenn sezo en deus kemeret un
den evit hec'h hadañ en e liorzh. 32 An hadenn
vihanañ ez eo; met ur wezh kresket ez eo
brasoc'h eget an holl legumaj all, ha dont a ra da
vezañ evel ur wezenn, en doare ma teu laboused
an neñv da gaout bod en he skourroù.»

33 Ur barabolenn all a lavaras dezho :
«Heñvel eo Rouantelezh an Neñvoù ouzh ar
goell a gemer ur vaouez evit e veskañ gant tri
muzuliad bleud, ken na zeu an holl doaz da
sevel.»

34 Dre barabolennoù e lavaras Jezuz d'ar
bobl an holl draoù-se, hag hep parabolennoù ne
lavare netra dezho, 35 en doare ma teue da wir
komz ar profed : «Digeriñ a rin va genoù d'ober
gant parabolennoù; hag embann a rin traoù
kuzhet abaoe krouidigezh ar bed.»

Disklêriadur parabolenn an dreog.

36 Neuze o lezel ar bobl e teuas en-dro d'ar
gêr; hag e ziskibien a dostaas outañ hag
a lavaras : «Disklêr dimp parabolenn an dreog
er park.» 37 Respont a reas dezho : «An hini
a had ar greun mat eo Mab an Den; 38 Ar park eo
ar bed, ar greun mat eo bugale ar Rouantelezh;
an dreog eo bugale an hini drouk; 39 an enebour
en deus o hadet eo an Diaoul; an eost eo dibenn

ar bed; an eosterien eo an Aeled. [40] Evel ma
tastumer an dreog d'e deurel en tan, evel-se
e vo e dibenn ar bed : [41] Mab an Den a gaso
e Aeled hag int a denno kuit eus e Rouantelezh
an holl droukskouerioù hag ar re holl a ra
fallagriezh, [42] evit o zeurel e forn an tan; eno
e vo ar gouelvan hag ar skrignadeg-dent. [43] An
dud santel neuze a skedo evel an heol
e Rouantelezh o Zad. An neb en deus
divskouarn, ra glevo !»

An teñzor kuzhet.

[44] Heñvel eo Rouantelezh an Neñvoù ouzh
un teñzor kuzhet en ur park. Sed un den ouzh
e gavout, en kuzhat a ra en-dro; ha laouen-holl
ez a da werzhañ e holl beadra evit prenañ ar
park-se.

Ar berlezenn.

[45] Heñvel eo Rouantelezh an Neñvoù ouzh ur
marc'hadour a glaske perlezennoù kaer. [46] Kavet
gantañ ur berlezenn brizius-meurbet, ez eo aet
da werzhañ e holl beadra evit he frenañ.

Ar roued taolet er mor.

[47] Heñvel eo Rouantelezh an Neñvoù ouzh ur
roued taolet er mor a zastum pesked a bep seurt.
[48] Ur wezh leun, ar besketaerien o deus he
zennet war an aod, hag aet en o c'hoazez, o deus
dibabet ar re vat en o faneroù, hag ar re fall
o deus taolet kuit. [49] Evel-se e vo da zibenn ar
bed : an Aeled a zeuio hag a zispartio ar re fall
eus a-douez ar re vat, [50] evit o zeurel e forn an
tan; eno e vo ar gouelvan hag ar
skrignadeg-dent.

Ar penn-tiegezh.

[51] «Ha komprenet hoc'h eus an holl
draoù-se?» -- «Ya», emezo. [52] Hag e lavaras
dezho :

«Setu perak kement Skrib a vo deuet da
vezañ skoliet-mat diwar-benn Rouantelezh an
Neñvoù a vo heñvel ouzh ur penn-tiegezh
a denn eus e deñzor traoù nevez ha traoù kozh.»

Jezuz o weladenniñ Nazared.

[53] Ha goude m'en devoa Jezuz echuet ar
parabolennoù-se ez eas kuit ac'hano. [54] Erruet en
e vammvro, e kelenne an dud en
o sinagogennoù, en doare ma oant souezhet ha
ma lavarent : «Eus pelec'h e teu dezhañ
ar furnez hag ar burzhudoù-se? [55] Ha n'eo ket
hennezh mab ar c'halvez? E vamm, daoust ha
n'eo ket an hini anvet Mari? Hag e vreudeur,
daoust ha n'eo ket Jakez, Jozef, Simon ha Jud?
[56] Hag e c'hoarezed, daoust ha n'emaint ket holl
en hon touez? a belec'h eta e teu dezhañ an holl
draoù-se?» [57] Abeg a gavent diwar e benn. Jezuz
avat a lavaras dezho : «Ur profed ne vez
disprizet nemet en e vro hag en e di.» [58] Ha ne
reas ket eno kalz a vurzhudoù, en abeg d'o
diskredoni.

Herodez ha Yann Vadezour.

14 [1] En amzer-se Herodez, an tetrark,
a glevas ar vrud diwar-benn Jezuz, [2] hag
a lavaras d'e dud : «Yann Vadezour an hini eo !
Adsavet eo bev a-douez ar re varv; ac'hano ar
galloudoù burzhudus en em ziskouez ennañ.»

[3] Rak Herodez en devoa graet tapout krog
e Yann, e chadennañ hag e deurel er prizon, en
abeg da Herodiad, gwreg Filip e vreur, [4] dre ma
lavare Yann dezhañ : «N'ec'h eus ket ar gwir
d'he c'haout da bried.» [5] Aes a-walc'h en divije
e lazhet, nemet aon en devoa rak ar bobl
a gemere Yann evit ur profed.

[6] Hogen setu m'en em gavas deiz ha bloaz
ganedigezh Herodez, ma korollas merc'h
Herodiad e-kreiz ar sal, ha ma plijas da
Herodez, [7] ken na c'hrataas dre le reiñ dezhi
kement a c'houlennfe. [8] Ar verc'h kenteliet gant
he mamm a lavaras : «Ro din amañ war ur plad
penn Yann Vadezour.» [9] Ar roue a voe
glac'haret, met en abeg d'e c'her ha d'e gouvidi,
e c'hourc'hemennas en reiñ dezhi, [10] hag e kasas
tud da zibennañ Yann en e brizon. [11] Hag ar
penn, degaset war ur plad, a voe roet d'ar plac'h
yaouank en dougas d'he mamm.

[12] Diskibien Yann neuze a zeuas da gerc'hat
e gorf hag en sebelias; ha goude-se ec'h ejont da
gas da Jezuz keloù eus an dra-se.

Ar c'hentañ kresk bara.

[13] O vezañ klevet kement-se, Jezuz a yeas
kuit ac'hano gant ur vag, hag en em dennas en
ul lec'h digenvez, en distro; met ar bobl
a ouezas an dra-se, hag ez eas an dud war
e lerc'h, war droad, eus ar c'hêrioù tro-zro.
[14] Evel-se, pa zouaras e welas un engroez bras

a dud, ha truez en devoe outo hag e pareas
o zud klañv.

15 Deuet an abardaez e tostaas e ziskibien
outañ, hag e lavarjont : «Digenvez eo al
lec'h-mañ, ha diwezhat eo dija; kas kuit an
dud-se ma'z aint d'ar c'hêriadennoù da brenañ
peadra da zebriñ.» 16 Met Jezuz a lavaras dezho :
«N'o deus ket ezhomm da vont war-raok; roit
dezho, c'hwi hoc'h-unan da zebriñ.» 17 Respont
a rejont dezhañ : «N'hon eus amañ nemet pemp
baraenn ha daou besk.» --18 «O degasit din
amañ», emezañ. 19 Gourc'hemennet gantañ d'ar
bobl azezañ war ar geot e kemeras ar pemp
baraenn hag an daou besk; hag o sevel
e zaoulagad war-zu an neñv, e lavaras ur
vinnigadenn; ha goude rannañ ar baraennoù, en
o roas d'e ziskibien hag an diskibien d'ar bobl.
20 Hag an holl a zebras, hag o gwalc'h o devoe;
hag eus ar restachoù e tastumjont daouzek
panerad leun a dammoù. 21 Ar re o devoa debret
a oa anezho pemp mil den pe war-dro, hep
kontañ ar merc'hed hag ar vugale.

Jezuz a gerzh war an dour.

22 Raktal goude-se e redias Jezuz e ziskibien
da bignat er vag ha da vont en e raok d'an tu all
d'al lenn, e-pad ma kasfe kuit ar bobl. 23 Ha
goude bezañ o c'haset kuit e pignas war ar
menez en distro da bediñ; deuet ar serr-noz edo
eno e-unan-penn.

24 E keit-se, ar vag, degouezhet dija pell-bras
diouzh an douar, a oa hejet-dihejet gant ar
c'hoummoù, rak avel a-benn a oa. 25 D'ar pevare
beilhadenn-noz Jezuz a yeas war-zu e ziskibien
en ur gerzhout war ar mor. 26 Met ar re-mañ
ouzh e welout o vale war ar mor, a voe
strafuilhet hag a lavaras : " Un tasmant eo ! ",
ha gant ar spont e laoskent kriadennoù. 27 Met
Jezuz raktal a gomzas outo : «Bezit dinec'h, me
eo, n'ho pet ket aon !» 28 Pêr neuze a respontas
dezhañ : «Aotrou, mard eo te, gourc'hemenn
ma'z in betek ennout war an dour.» 29 «Deus»
emezañ. Ha Pêr aet er-maez eus ar vag a gerzhe
war an dour da vont betek Jezuz. 30 Met
o welout pegen kreñv e oa an avel, e krogas aon
ennañ, hag evel ma stage da sankañ er mor,
e youc'has : «Aotrou, va savete !» 31 Jezuz raktal
a astennas e zorn da gregiñ ennañ hag
a lavaras : «Den dister da feiz, perak ec'h eus
diskredet?» 32 Ha pa oant o sevel er vag, e torras
an avel. 33 Neuze ar re a oa er vag a zeuas da
stouiñ dirazañ en ur lavarout :

«E gwirionez, te eo Mab Doue !»

Pare tud klañv Genezared.

34 Treizhet ganto al lenn e touarjont
e Genezared. 35 Tud al lec'h-se oc'h anavezout
e oa Jezuz, a gasas kannaded er vro tro-war-dro,
ma voe degaset dezhañ an holl dud klañv.
36 Hag e bediñ a raent d'o lezel da stekiñ ha pa
ne ve ken ouzh bevenn e vantell; ha kement hini
a stokas a voe saveteet.

Ar Skribed hag an Henvoaz.

15 1 Neuze e teuas Skribed ha Farizianed eus
Jeruzalem da gaout Jezuz hag e lavarjont
dezhañ : 2 «Perak e torr da ziskibien Henvoaz ar
re Gozh? rak ne walc'hont ket o daouarn pa-z
eont da zebriñ o fred.» 3 Respont a reas dezho :
«Ha c'hwi, perak e torrit gourc'hemenn Doue
gant hoc'h Henvoaz? 4 Rak lavaret en deus
Doue : Enor da dad ha da vamm; ha c'hoazh :
Nep piv bennak a vallozho ouzh e dad pe ouzh
e vamm ra vo lakaet d'ar marv. 5 C'hwi avat
a lavar : Nep piv bennak a lavaro d'e dad pe d'e
vamm : Kinniget em eus e prof da Zoue ar pezh
am befe gallet da skoazellañ gantañ, 6 hennezh
n'en devo mui da enoriñ e dad pe e vamm. Hag
evel-se e raskit komz Doue gant hoc'h Henvoaz.
7 Pilpouzed, mat-kenañ en deus diouganet Izaia
diwar ho penn p'en deus lavaret :

8 *«Ar bobl-mañ am enor gant he muzelloù,*
he c'halon avat a zo pell diouzhin;
9 *un aner eo an doujañs a ziskouezont din,*
pa gelennont ur gelennadurezh
a zo gourc'hemennoù a-berzh an dud.»

10 Hag o vezañ galvet ar bobl da dostaat
e lavaras dezho : «Selaouit ha komprenit.
11 N'eo ket ar pezh a ya en e c'henoù a saotr an
den, met ar pezh a zeu er-maez eus e c'henoù,
sed aze ar pezh a saotr an den.»

12 E ziskibien neuze o vezañ deuet d'e gaout,
a lavaras dezhañ : «Ha gouzout a rez eo bet
gwall-feuket ar Farizianed o klevout ar
gomz-se?» 13 Respont a reas : «Kement plantenn
ha n'eo ket bet plantet gant va Zad a zo en
Neñv, a vo diwriziennet. 14 Lezit i. N'in nemet
tud dall o vleinañ tud dall. Hogen pa vez un dall

o vleinañ un dall e kouezhont o-daou er poull.»
15 Pêr neuze a lavaras dezhañ : «Displeg dimp ar
barabolenn-se.» 16 Jezuz a respontas : «Ha c'hwi
ivez a zo c'hoazh ken dispered-se? 17 Ne
gomprenit ket penaos kement a ya er genoù
a ziskenn er c'hof hag a vez distaolet el lec'h
distro? 18 Met ar pezh a ya er-maez eus ar genoù
eo eus ar galon e teu, ha se eo ar pezh a saotr an
den; 19 rak eus ar galon e teu ar mennadoù fall,
lazherezh, avoultriezh, gadaliezh, laeroñsioù,
falstestenioù, droukkomzoù. 20 Ar re-se eo ar re
a saotr an den. met debriñ hep gwelc'hiñ
e zaouarn, n'eo ket se a saotr an den.»

Ar Gananeadez.

21 Aet kuit ac'hano en em dennas Jezuz
e kornad-bro Tir ha Sidon. 22 Ha setu ur
Gananeadez deuet eus ar vro-se en em lakaas da
grial dezhañ : «Az pez truez ouzhin, Aotrou,
mab David ! Va merc'h a zo gwallgaset skrijus
gant un droukspered.» 23 Met Jezuz ne respontas
ger ebet. E ziskibien avat o tostaat outañ hen
pede dre lavarout : «Ro dezhi he goulenn, rak
chom a ra da c'harmiñ war hol lerc'h.»
24 Respont a reas : «N'on bet kaset nemet
etrezek deñved kollet tiegezh Israel.» 25 Met ar
vaouez, o vezañ deuet dezhañ, a stoue dirazañ
en ur lavarout : «Aotrou, va sikour !» 26 Respont
a reas : «N'eo ket mat kemer bara ar vugale evit
e deurel d'ar chas bihan» -- 27 «Gwir eo,
Aotrou ! emezi, nemet ar chas bihan o-unan
a zebr ar bruzhun a gouezh diwar daol
o mistri.» 28 Neuze e lavaras Jezuz dezhi :
«O maouez ! bras eo da feiz. Ra vo graet dit
hervez da vennad.» Ha d'an eur-se end-eeun
e voe pareet he merc'h.

Pareañsoù.

29 Aet war-raok ac'hano e teuas Jezuz war
ribl Mor Galilea. Hag o vezañ pignet war ar
menez ec'h azezas eno. 30 Ur maread tud
a dostaas outañ neuze, o tegas tud kamm, dall,
mut, tud vac'hagnet ha kalz a glañvourien all
a bep seurt. o lakaat a rejont e-harz e dreid hag
en o fareas, 31 ma oa estlammet-holl ar bobl
o welout ar re vut o komz, ar re vac'hagnet pare,
ar re gamm o vale, ar re dall o welout sklaer,
hag e kanent klod Doue Israel.

An eil kresk bara.

32 Jezuz avat, galvet gantañ e ziskibien,
a lavaras dezho : «Truez am eus ouzh ar
bobl-se, rak tri devezh zo dija ma talc'hont
ganin, ha n'o deus ket peadra da zebriñ. Ne fell
ket din, gant aon na zeufent da semplañ en hent,
o c'has kuit war yun.» 33 An diskibien a lavaras
dezhañ : «Eus pelec'h kaout er gouelec'h-mañ,
a-walc'h a vara da derriñ o naon da gemend-all
a dud?» 34 Ha Jezuz da c'houlenn outo : «Pet
baraenn zo ganeoc'h?» - «Seizh, emezo dezhañ,
hag un nebeut peskedigoù.»

35 Gourc'hemenn a reas neuze d'an dud mont
en o gourvez, 36 hag o vezañ kemeret ar seizh
baraenn hag ar pesked, e reas ur bedenn
a drugarez, e rannas, hag en o roas d'e
ziskibien, hag ar re-mañ d'ar bobl. 37 An holl
a zebras, hag o gwalc'h o devoe; hag eus ar
pezh a chome diwar an tammoù e kasjont ganto
seizh panerad leun. 38 Hogen ar re o devoa
debret e oa anezho pevar mil, hep kontañ ar
merc'hed hag ar vugale.

39 Ha goude kas an dud en o hent e savas er
vag evit mont da gorn-bro Magadan.

Goulenn un arouez en oabl.

16 1 Dont a reas d'e gaout Farizianed ha
Sadukeidi, hag evit gwaskañ warnañ
e c'houlennjont digantañ diskouez dezho un
arouez eus an neñv. 2 Eñ avat a respontas
dezho : «Diouzh an abardaez e lavarit : Amzer
vrav, ruz an oabl ! 3 Ha diouzh ar beure :
Gwall-amzer, ruz-mouk an oabl ! 4 Gouzout a rit
eta anaout doareoù an oabl, met arouezioù an
amzerioù n'oc'h ket evit o anavezout. Ur
rummad fallakr hag avoultrer a c'houlenn un
arouez, hag arouez all ebet ne vo roet dezhañ
nemet arouez Yonas.» Hag ouzh o lezel ez eas
kuit.

Goell ar Farizianed.

5 O treizhañ d'an tu all, e ziskibien o devoa
ankouaet kemer bara ganto. 6 Ha Jezuz a lavaras
dezho : «Taolit pled ! Diwallit diouzh goell ar
Farizianed hag ar Sadukeidi.» 7 Hag int a soñje
en o spered : «Dre n'hon eus ket degaset bara
ganimp ! » 8 Met Jezuz ouzh en gouzout
a lavaras dezho : «Tud dister ho feiz, perak en
em soñjit eo dre n'hoc'h eus ket bara ganeoc'h?

9 Ne gomprenit ket c'hoazh ! N'hoc'h eus ket soñj eus ar pemp baraenn rannet etre pemp mil
den, na pet panerad ho poa kaset ganeoc'h
en-dro? 10 Nag eus ar seizh baraenn rannet etre
pevar mil den, na pet panerad ho poa kaset
ganeoc'h? 11 Penaos ne gomprenit ket n'eo ket
eus bara e komzen deoc'h pa 'm eus lavaret :
Diwallit diouzh goell ar Farizianed hag ar
Sadukeidi?» 12 Neuze e komprenjont en devoa
lavaret en em ziwall n'eo ket avat diouzh ar
goell a lakaer er bara, met diouzh
kelennadurezh ar Farizianed hag ar Sadukeidi.

Disklêriadenn Bêr hag al lec'h kentañ dezhañ.

13 Ha Jezuz deuet e korn-bro Kaezareia-Filip
a c'houlennas digant e ziskibien : «Piv, a lavar
an dud, eo Mab an Den?» 14 Respont a rejont
dezhañ : «Darn a lavar Yann Vadezour, darn
Elia, darn Yeremia, pe unan bennak eus ar
Brofeded» - 15 «C'hwi avat, emezañ, piv
e lavarit ez on-me?» 16 Simon Pêr a respontas :
«Te eo ar Mesiaz, Mab an Doue bev.» 17 Jezuz
a eilgerias dezhañ : «Eürus out-te, Simon, mab
Yonas, rak n'eo ket ar c'hig nag ar gwad o deus
diskuliet kement-se dit, met va Zad a zo en
Neñvoù. 18 Ha me a lavar dit : Te eo Maen, ha
war ar Maen-se e savin va Iliz, ha galloudoù an
Ifern ne drec'hint ket warni. 19 Reiñ a rin dit
alc'hwezioù Rouantelezh an Neñvoù, ha kement
a liammi war an douar a vo ivez liammet en
Neñvoù; ha kement a ziliammi war an douar
a vo ivez diliammet en Neñvoù.» 20 Neuze
e c'hourc'hemennas d'e ziskibien chom hep
lavarout da zen e oa eñ ar Mesiaz.

Jezuz a ziougan e Basion evit ar wezh kentañ.

21 Adal neuze e krogas Jezuz da ziskouez d'e
ziskibien e oa ret dezhañ mont da Jeruzalem,
gouzañv kalz a-berzh an Henaourien, an Arc'h-
veleien hag ar Skribed, bezañ lakaet d'ar marv,
ha d'an trede deiz dihuniñ a varv da vev. 22 Pêr
neuze, ouzh e gemerout a-du, en em lakaas da
grozal dezhañ : «Doue ra viro, Aotrou,
kement-se ne c'hoarvezo ket ganit !» 23 Met eñ
da zistreiñ ha da lavarout dezhañ : «Kerzh
a-dreñv, Satan ! ur maen-skoilh ez out evidon;
rak da soñjoù n'int ket soñjoù Doue, met re an
dud.»

Lezenn an emziouer.

24 Neuze e lavaras Jezuz d'e ziskibien :
«Ma venn unan bennak dont war va lerc'h, ra 'n
em zinac'ho e-unan, ra sammo e groaz ha ra
zeuio d'am heul. 25 Rak an neb a venno saveteiñ
e vuhez, he c'hollo; met an neb a gollo e vuhez
en abeg din-me, he c'havo. 26 Rak petra dalv
d'un den gounit ar bed a-bezh mar deu da goll
e vuhez? Petra c'hell un den reiñ e trok evit
e vuhez? 27 Rak Mab an Den a zo war-nes dont
en-dro e klod e Dad gant e Aeled, ha neuze
e taskoro da bep unan hervez e oberoù.
28 E gwirionez e lavaran deoc'h : Tud zo eus ar
re a zo amañ ne dañvaint ket ar marv ken n'o
devo gwelet Mab an Den o tont en
e Rouantelezh.»

Treuzneuziadur Jezuz.

17 1 C'hwec'h devezh goude-se e kemer
Jezuz gantañ Pêr, Jakez ha Yann e vreur evit
o c'has en distro war ur menez uhel. 2 Hag e voe
treuzneuziet dirazo : e zremm a lugerne evel an
heol, hag e zilhad a zeuas da vezañ gwenn evel
ar sklêrijenn. 3 Ha setu m'en em ziskouezas
dezho Moizez hag Elia o komz gantañ. 4 Pêr
o stagañ da gomz, a lavaras da Jezuz : «Aotrou,
brav eo dimp bezañ amañ; mar karez e savimp
amañ teir deltenn, unan evidout, un all evit
Moizez, hag un all evit Elia.» 5 Tra ma komze
c'hoazh, setu ur goabrenn lugernus a zeuas d'o
goleiñ gant he skeud, hag ur vouezh a voe
klevet eus ar goabrenn o lavarout : «Hemañ eo
va Mab muiañ-karet am eus lakaet ennañ va
levenez, selaouit-eñ !» 6 O klevout ar vouezh-se
e kouezhas an diskibien war o genoù d'an
douar, spontet bras. 7 Met Jezuz o tostaat
a stokas outo en ur lavarout : «Savit, n'ho pet
ket aon !» 8 Neuze o sevel o daoulagad, ne
weljont den ebet ken nemet Jezuz e-unan-penn.
9 Evel ma tiskennent diwar ar menez e roas
Jezuz dezho ar gourc'hemenn-mañ : «Na gomzit
da zen eus ar pezh hoc'h eus gwelet, ken na
zihuno Mab an Den eus a-douez ar re varv.»

Donedigezh Elia.

10 E ziskibien a c'houlennas neuze outañ :
«Petra 'ta eo se a lavar ar Skribed e tle Elia dont
da gentañ?» 11 Respont a reas dezho : «Elia a zle
dont, hag adlakaat pep tra en e stad; 12 met, en
lavarout a ran deoc'h, a-benn bremañ eo deuet

Elia ha n'o deus ket e anavezet; met graet
o deus dezhañ ar pezh a garent; evel-se ivez
emañ Mab an Den o vont da c'houzañv eus
o ferzh.» 13 Neuze e komprenas an diskibien
e komze outo eus Yann Vadezour.

Pare ar bugel loariek.

14 Pa voen distro da geñver ar bobl e tostaas
un den outañ, hag o kouezhañ war e zaoulin
dirazañ, e lavaras dezhañ : 15 «Aotrou, az pez
truez ouzh va mab, loariek eo ha kriz eo e stad.
Kouezhañ 'ra alies en tan hag alies en dour.
16 E zegaset am eus d'az tiskibien, met n'o deus
ket gallet e bareañ.» 17 Respont a reas Jezuz :
«Gouenn difeiz ha fallakr, betek pegoulz
e vin-me ganeoc'h? Betek pegoulz em bo d'ho
kouzañv? E zegasit din amañ.» 18 Ha Jezuz
a c'hourc'hemennas dezhañ, hag an droukspered
a yeas er-maez eus ar bugel hag adal neuze
e voe pare.

19 Neuze an diskibien o tostaat ouzh Jezuz en
o fart o-unan a lavaras dezhañ : «Perak n'hon
eus ket ni gallet e gas kuit?» 20 Lavarout a reas
dezho : «En abeg d'ho nebeut a feiz.
E gwirionez me lavar deoc'h, mar ho pije feiz
kement hag ur c'hreunenn sezo, e lavarfec'h d'ar
menez-mañ : Tremen ac'hann aze, hag ez aje, ha
netra ne vije dreist d'ho kalloud.» (21)

Jezuz a ziougan e Basion evit an eil gwezh.

22 Evel ma'z aent dre C'halilea e lavaras
Jezuz dezho : «Mab an Den a zo war-nes bezañ
drouk-lakaet etre daouarn an dud, 23 hag e gas
a raint d'ar marv, met d'an trede deiz e tihuno
eus ar marv.» Ha glac'haret holl e voent.

An truaj evit an Templ paeet gant Jezuz.

24 Hag int o vezañ distroet da Gafarnaoum
e teuas dastumerien an didrakm da gaout Pêr da
lavarout dezhañ : «Ho mestr ne bae ket an
didrakm?» - 25 «Paeañ 'ra», emezañ. Antreet en
ti, Jezuz o vont ar c'hentañ dezhañ
a c'houlennas outañ : «Petra 'soñj dit, Simon?
Rouaned an douar, diwar biv e savont gwirioù
ha truajoù, diwar o bugale pe diwar an
estrenien?» 26 Respont a reas Pêr : «Diwar an
estrenien.» - Ar vugale eta, eme Jezuz, a zo
diskarg diouto. 27 Met evit na vo ket
gwall-feuket ar re-se, kerzh d'ar mor, taol an
higenn, kemer ar c'hentañ pesk a zeuio ganit,
digor e veg dezhañ hag ennañ e kavi ur stater.
Kemer ha ro dezho evidon-me hag evidout.»

An izelegezh.

18 1 D'an eur-se e tostaas an diskibien ouzh
Jezuz da lavarout dezhañ : «Piv eta eo ar brasañ
e Rouantelezh an Neñvoù?» 2 Jezuz o c'hervel
davetañ ur bugelig, en lakaas en o c'hreiz, hag
e lavaras dezho : 3 «E gwirionez me lavar
deoc'h, mar ne zistroit ket da vezañ heñvel ouzh
bugaligoù, ned eot ket e-barzh Rouantelezh an
Neñvoù. 4 An neb eta en em izelaio evel ar
bugelig-mañ, hennezh a vo ar brasañ
e Rouantelezh an Neñvoù. 5 Hag an neb
a zegemer em anv ur bugelig evel hemañ, am
degemer va-unan.

Enep an droukskouer roet d'ar vugale.

6 Met an neb a wallskouerio unan eus ar re
vihan-mañ a gred ennon, ez eo gwelloc'h
dezhañ e vefe staget ouzh e c'houzoug ur
maen-milin-azen hag e vefe lonket gant ar mor
bras. 7 Mallozh d'ar bed en abeg d'e
wallskouerioù ! Rak mar rank ar
gwallskouerioù bezañ, mallozh d'an den
e tegouezh drezañ an droukskouer. 8 Mard eo da
zorn pe da droad pennabeg dit da gouezhañ,
troc'h-eñ ha taol diouzhit; gwelloc'h eo dit mont
e-barzh ar vuhez mogn pe gamm, eget kaout da
zaou zorn pe da zaou droad, ha bezañ taolet en
tan peurbadel. 9 Ha mard eo da lagad pennabeg
dit da gouezhañ, diframm-eñ ha taol diouzhit;
rak gwelloc'h eo dit bezañ born hag antren er
vuhez, eget kaout da zaoulagad ha bezañ taolet
e gehenna an tan.

10 Diwallit a zisprizout unan bennak eus ar re
vihan-mañ, rak me lavar deoc'h, o Aeled en
Neñvoù en em zalc'h atav dirak dremm va Zad
a zo en Neñvoù. [11]

An dañvad kollet.

12 Petra soñj deoc'h? Mar en deus un den
kant dañvad ha mar diank unan anezho, daoust
ha ne lez ket war ar menezioù an naontek ha
pevar-ugent all evit mont da glask an hini
dianket? 13 Ha mar degouezh dezhañ e adkavout,
e gwirionez me lavar deoc'h en deus en abeg
dezhañ brasoc'h levenez eget en abeg d'an
naontek ha pevar-ugent all ha n'int ket bet
dianket. 14 Evel-se ivez n'eo ket mennantez va

Zad a zo en Neñvoù ez afe da goll hini ebet eus
ar re vihan-se.

Divankadur ha pardon d'ar re all.

15 Mar en deus da vreur pec'het ouzhit, kae
ha gourdrouz-eñ etrezout-te hag eñ e-unan; mar
az selaou az po gounezet da vreur. 16 Mar n'az
selaou ket, kemer c'hoazh ganit un den pe zaou
evit ma vo renket an afer diwar gomz daou pe
dri dest. 17 Mar n'o selaou ket, lavar d'an Iliz, ha
mar ne selaou ket an Iliz kennebeut-all, ra vo
evidout evel ur pagan pe ur publikan.

18 E gwirionez me lavar deoc'h, kement tra
a liammot war an douar a vo liammet en Neñv;
ha kement tra a ziliammot war an douar a vo
diliammet en Neñv.

Pedenn a-gevret.

19 «Adarre e lavaran deoc'h : mar en em laka
daou ac'hanoc'h a-unvan war an douar evit un
dra bennak da c'houlenn, e teuio dezho digant
va Zad a zo en Neñvoù. 20 Rak el lec'h ma vez
bodet daou pe dri em anv, emaon eno en
o zouez.»

Pet gwezh pardoniñ?

21 Neuze Pêr o tostaat outañ a lavaras :
«Aotrou, pet gwezh, ma c'hoarvez d'am breur
pec'hiñ ouzhin, em bo da bardoniñ dezhañ?
Betek seizh gwezh?» 22 Jezuz a respontas
dezhañ : «Ne lavaran ket dit betek seizh gwezh,
met betek seizh gwezh dek gwezh ha tri-ugent.»

Parabolenn ar servijer didruez.

23 «Gant-se e c'heller keñveriañ Rouantelezh
an Neñvoù ouzh ur Roue a fellas dezhañ renkañ
e gontoù gant e servijerien. 24 Evel ma oa krog
d'o reizhañ e voe degaset dirazañ un den a zlee
dezhañ dek mil talant. 25 Evel n'en devoa ket
peadra da zaskoriñ e roas e vestr urzh d'e
werzhañ, eñ hag ivez e wreg, e vugale ha
kement en devoa, ma vefe peurbaeet e zle.
26 Hogen ar servijer oc'h en em strinkañ e-harz
e dreid a stoue dirazañ en ur lavarout : Gortoz
ganin hag e taskorin pep tra ! 27 Gounezet gant
an druez mestr ar servijer-se en lezas da vont
hag a ziverkas dezhañ e zle.

28 «Met o vont er-maez, ar servijer a gavas
unan eus e gompagnuned a zlee dezhañ kant
diner. Hag o kregiñ en e c'houzoug en gwaske
dezhañ en ur lavarout : Pae kement a zleez !
29 Hogen oc'h en em strinkañ e-harz e dreid,
e gompagnun en aspede en ur lavarout : Gortoz
ganin hag e taskorin dit ! 30 Egile avat ne fellas
ket dezhañ. Mont a reas kuit hag e lakaas
e deurel er c'harc'har betek ma taskorfe ar pezh
a zlee.

31 «O welout an dra-se e voe glac'haret bras
e gompagnuned hag e teujont da zanevellañ d'o
mestr kement a oa tremenet. 32 Ar mestr neuze
ouzh e c'hervel d'e gaout a lavaras dezhañ :
«Servijer fallakr ! an holl dle-se am boa
diverket dit dre m'az poa va aspedet; 33 daoust
ha te ivez ne zlees ket kaout truez ouzh da
gompagnun evel ma 'm boa me va-unan bet
truez ouzhit? 34 Hag e vestr, kounnar ennañ, en
lakaas etre daouarn ar vourevien betek ma paefe
kement a oa dleet gantañ. 35 Evel-se ivez e ray
deoc'h va Zad a zo en Neñv, mar ne bardon ket
pep unan ac'hanoc'h d'e vreur a greiz e galon.»

19 Dimeziñ, torr-dimeziñ ha dizimezded.

1 Echu gantañ ar prezegennoù-se ez eas
Jezuz kuit eus Galilea hag e teuas war harzoù
Youdea en tu-all d'ar Yordan. 2 Ur maread a dud
a yeas war e lerc'h, hag eno e pareas o zud
klañv. 3 Neuze Farizianed a zeuas d'e gaout evit
klask a-enep dezhañ hag e c'houlennjont outañ :
«Hag aotre en deus ur gwaz da gas kuit e wreg
evit n'eus forzh peseurt abeg?» 4 Eñ avat
a respontas : «Ha n'hoc'h eus ket lennet en deus
Krouer an den, adal ar penn kentañ, o *graet
paotr ha plac'h*, 5 hag en deus lavaret dezho : *En
abeg da se e tilezo ar gwaz e dad hag e vamm
hag en em stago ouzh e wreg hag e vezint
o-daou ur c'horf hepken*? 6 Evel-se ned int mui
daou, met ur c'horf hepken. Dre se, ar pezh a zo
bet unanet gant Doue, arabat d'an den e derriñ.»
- 7 «Perak eta, emezo dezhañ, en deus Moizez
kemennet *reiñ ur skrid torr-dimezi ha kas kuit
ar wreg*?» 8 Respont a reas dezho : «En abeg da
grizder ho kalonoù en deus Moizez roet aotre
deoc'h da gas kuit ho kwragez; met er penn
kentañ n'edo ket evel-se. 9 Neuze lavarout a ran
deoc'h : an neb a gas kuit e wreg - nemet
riboderezh e vefe - hag a zimez gant un all, a ra
avoultriezh.» 10 E ziskibien a lavaras dezhañ :
«Mard-emañ evel-se stad ar gwaz e-keñver
e wreg, eo gwelloc'h chom hep dimeziñ.»
11 «An holl, emezañ dezho, ne gomprenont ket

ar gomz-se, met hepken ar re a zo bet roet
dezho hec'h intent. 12 Rak bez' ez eus eunuked
hag a zo bet ganet evel-se gant o mamm; bez'
ez eus ivez eunuked hag a zo deuet d'en bezañ
dre zorn an dud; ha bez 'ez eus reoù all hag a zo
en em c'hraet eunuked en abeg da Rouantelezh
an Neñvoù. An neb a c'hell kompren, ra
gompreno !

Lezit ar vugale da zont betek ennon.

13 Neuze e voe kinniget dezhañ bugaligoù
evit ma lakafe e zaouarn warno ha ma pedfe
evito. An diskibien avat o argase dichek. 14 Ma
lavaras Jezuz : «Lezit ar vugaligoù ha na virit
ket outo da zont davedon, rak d'ar re a zo
heñvel outo ez eo Rouantelezh an Neñvoù.
15 Ha goude bezañ astennet e zaouarn warno ez
eas kuit ac'hano.»

Riskloù ar binvidigezh.

16 Ha setu ma tostaas d'e gaout un den
a lavaras : «Mestr, peseurt mad a zlean da ober
evit kaout ar vuhez peurbadel?» 17 Respont
a reas dezhañ : «Perak e rez goulenn ouzhin
diwar-benn ar mad? Unan hepken a zo an Hini
mat. Mar fell dit mont e-barzh ar vuhez, mir ar
gourc'hemennoù.» 18 «Pere?» emezañ. Jezuz
a respontas : «*Na lazhi ket, na vezi ket
avoultrer, na laeri ket;na zougi ket falstesteni*.
19 *Da dad, da vamm a enori hag ivez da nesañ
a gari eveldout da-unan*.» 20 Ar paotr yaouank
a respontas dezhañ : «Kement-se am eus miret,
petra a vank din c'hoazh?» 21 Jezuz a lavaras
dezhañ : «Mar fell dit bezañ peurvat, kae,
gwerzh kement a zo dit ha ro se d'ar beorien,
hag az po un teñzor en Neñvoù; ha goude-se,
deus d'am heul.» 22 Met ar paotr yaouank
o vezañ klevet ar gomz-se a yeas kuit glac'haret,
rak madoù bras en devoa.

23 Jezuz neuze a lavaras d'e ziskibien :
«E gwirionez me lavar deoc'h, diaes-bras e vezo
d'un den pinvidik mont e-barzh Rouantelezh an
Neñvoù. 24 En lavarout a ran deoc'h adarre :
aesoc'h eo d'ur c'hañval tremen dre doull un
nadoz eget d'un den pinvidik mont e-barzh
Rouantelezh an Neñvoù.» 25 O klevout ar
c'homzoù-se an diskibien sabatuet-holl
a lavare : «Piv eta a c'hell bezañ salvet?»
26 Jezuz o vezañ paret e sell warno a respontas :
«Evit an dud eo kement-se dreist o galloud, met
evit Doue emañ pep tra en e c'halloud.»

Gopr an emziouer.

27 Neuze Pêr o stagañ da gomz a lavaras
dezhañ : «Setu m'hon eus ni dilezet pep tra evit
da heuliañ, petra 'ta a vo dimp da lod?» 28 Jezuz
a respontas : «E gwirionez me lavar deoc'h, da
goulz an Eil C'hinivelezh, pa vo azezet Mab an
Den war gador e c'hloar, e vezot c'hwi ivez hag
a zo deuet d'am heul, azezet war daouzek tron
o ren war daouzek meuriad Israel. 29 Ha nep piv
bennak en devo dilezet tiez, pe vreudeur, pe
c'hoarezed, pe dad, pe vamm, pe vugale, pe
barkeier, en abeg d'am anv, a resevo
kemend-all, hag en devo ar vuhez peurbadel da
lod-hêrezh. 30 Ha kalz eus ar re gentañ a vo ar re
ziwezhañ; ha kalz eus ar re ziwezhañ a vo da
gentañ.

Ar c'hounideien kaset d'ar winienn.

20 1 Rak heñvel eo Rouantelezh an Neñvoù
ouzh ur penn-tiegezh a yeas er-maez kerkent ha
tarzh an deiz da c'hopraañ labourerien evit
e winieg; 2 Graet marc'had gant al labourerien
evit un diner dre zevezh en o c'hasas d'e
winieg. 3 O vezañ aet er-maez war-dro nav eur
diouzh ar beure e welas reoù all a oa eno war ar
blasenn, dilabour. 4 Ha dezho e lavaras :
«It c'hwi ivez d'am gwinieg, hag ar pezh a vo
reizh a roin deoc'h.» Hag ez ejont. 5 Adarre ez
eas er-maez war-dro kreisteiz ha teir eur goude
kreisteiz, hag an hevelep tra a reas. 6 Aet
er-maez c'hoazh war-dro pemp eur d'abardaez
e kavas reoù all a oa eno dilabour hag e lavaras
dezho : «Perak e chomit aze a-hed an deiz hep
ober netra?» 7 Respont a rejont dezhañ :
«O vezañ n'eus bet den oc'h ober marc'had
ganimp !» - It, emezañ c'hwi ivez d'am
gwinieg. 8 Deuet ar serr-noz e lavaras mestr ar
winieg d'e verour : Galv an devezhourien ha ro
dezho o fae, o vont eus ar re ziwezhañ d'ar re
gentañ. 9 Tud an eur diwezhañ o tont eta
a resevas pep a ziner. 10 º tont d'o zro, ar re
gentañ a soñje e resevfent muioc'h, met roet
e voe dezho ivez pep a ziner. 11 Hogen ouzh
e gemer e c'hrozmolent enep an tad-tiegezh, en
ur lavarout : «12 Ar re-mañ, ar re ziwezhañ,
n'o deus labouret nemet un eurvezh hag o lakez
eveldomp-ni hon eus douget samm an deiz hag

an tommder?» [13] Eñ avat o respont da unan
anezho a lavaras : «Va mignon, ne ran gaou
ebet ouzhit. Hag-eñ n'az poa ket graet marc'had
ganin evit un diner? [14] Kemer ar pezh a zo dit ha
kae war-raok. Me fell din reiñ d'an hini
diwezhañ-mañ kement ha dit-te, [15] daoust ha
n'em eus ket gwir d'ober ar pezh a garan eus va
feadra? Pe c'hoazh, hag-eñ e rank da lagad
bezañ avius o vezañ ma'z on mat?» [16] Evel-se ar
re ziwezhañ a vezo ar re gentañ, hag ar re
gentañ a vo ar re ziwezhañ.

Trede kemenn ar Basion.

[17] Neuze Jezuz, pa oa o vont da sevel da
Jeruzalem, a gemeras an Daouzek en o fart
o-unan hag a lavaras dezho en ur gerzhout gant
an hent : [18] «Setu ma savomp da Jeruzalem ha
Mab an Den a vo lakaet etre daouarn an Arc'h-
veleien hag ar Skribed. E zroukvarn a raint d'ar
marv, [19] hag e lakaat a raint etre daouarn ar
Baganed evit bezañ goapaet, skourjezet ha
staget ouzh ar Groaz; met d'an trede deiz
e tihuno a-douez ar re varv.»

Mibien Zebedea hag o mamm.

[20] Neuze e tostaas outañ mamm mibien
Zebedea gant he mibien, ha stouiñ a reas
dirazañ evit goulenn un dra bennak. [21] Lavarout
a reas Jezuz dezhi : «Petra fell dit?»
--«Kemenn, emezi, ma vo va daou vab din-me
azezet unan en tu dehoù dit, hag egile en tu
kleiz ez Rouantelezh !» [22] Respont a reas Jezuz :
«N'ouzit ket petra a c'houlennit. Ha gouest
oc'h-c'hwi da evañ ar c'haliriad ez an-me da
evañ?» - «Ya, gouest omp», emezo. [23] Respont
a reas dezho : «Va c'haliriad, en evañ a reot;
hogen bezañ azezet a zehoù pe a gleiz din-me,
n'eo ket din d'en reiñ, met kement-se a zo evit
ar re m'en deus va Zad en aozet evito.»

[24] O klevout an dra-se, an dek all a savas
droug enno ouzh an daou vreur. Met Jezuz
o galvas hag a lavaras dezho : [25] «Pennoù bras ar
pobloù, en gouzout a rit, a ra o mistri war o zud,
hag an uhelidi a bouez gant o galloud war ar re
all. [26] Ganeoc'h avat ne vo ket kont evel-se; met
an neb a venno bezañ bras en ho touez a zleo
bezañ servijer ar re all; [27] hag an neb a venno
bezañ ar c'hentañ a zleo bezañ sklavour ar re
all. [28] Evel-se Mab an Den n'eo ket deuet evit
bezañ servijet, met evit servijañ ha reiñ e vuhez
evel daspren evit an dud.»

Tud dall Yeriko.

[29] Hag evel m'edont o vont er-maez eus
Yeriko e teuas d'e heul ur bobl stank a dud.
[30] Ha setu daou zen dall, azezet war ribl an hent,
pa glevjont lavarout edo Jezuz o tremen, en em
lakaas da youc'hal : «Aotrou, az pez truez
ouzhimp, Mab David !» [31] An dud a groze outo
evit ober dezho tevel, met kreñvoc'h a se
e youc'hent : "Aotrou, az pez truez, Mab
David !" [32] Chomet a sav, Jezuz o galvas hag
a lavaras dezho : «Petra fell deoc'h e rafen
evidoc'h?» - [33] «Aotrou, emezo, ma tigoro hon
daoulagad.» [34] Fromet gant an druez, Jezuz
a stokas ouzh o daoulagad, ha raktal e weljont
hag ez ejont d'e heul.

Enkerzh meur Jezuz e Jeruzalem.

21 [1] Ha pa voent erru tost da Jeruzalem ha
degouezhet e Betfage war-dro menez an Olived,
neuze e kasas Jezuz daou eus e ziskibien en ur
lavarout dezho : [2] «It d'ar gêriadenn a zo
dirazoc'h; ha diouzhtu e kavot un azenez stag
hag un azenig ganti; he distagit hag o degasit
din. [3] Mar bez lavaret deoc'h un dra bennak,
respontit : An Aotrou en deus ezhomm anezho,
ha diouzhtu goude en o daskoro deoc'h.»

[4] Kement-mañ a zegouezhas evit ma teufe da
wir komz ar profed :

[5] *«Lavarit da verc'h Sion :*
Setu ma teu davedout da Roue, diloc'h,
azezet war un azenez ha war un azenig,
mab an hini a zoug ar yev.»

[6] Mont a reas eta an diskibien hag o vezañ
graet evel m'en devoa Jezuz kemennet dezho,
[7] e tegasjont ganto an azenez hag an azen bihan.
Kempenn a rejont o mantelloù warno hag
e rejont dezhañ azezañ. [8] Ur maread a dud
a ledas o mantelloù war an hent; darn all
a droc'he skourroù diouzh ar gwez hag o strewe
war an hent. [9] Hag an engroez tud-se, en e raok
ha war e lerc'h, a youc'he : «*Hozanna* da Vab
David ! *Ra vo benniget an hini a zeu en anv an*
Aotrou ! Hozanna e barr an Neñvoù ! »

[10] Hag evel ma'z antree e Jeruzalem e krogas
birvilh gant ar gêr a-bezh, [11] hag e lavare an
dud : «Piv eo hennezh?» hag an engroez

a responte : «Ar profed ez eo, Jezuz, eus Nazared e Galilea.»

Jezuz a gas ar werzherien er-maez eus an Templ.

12 Jezuz a antreas en Templ, ha kas a reas
er-maez ar re holl a oa o werzhañ hag o prenañ
en Templ; eilpennañ a reas taolioù an
eskemmerien arc'hant ha kadorioù ar
varc'hadourien goulmed, 13 hag e lavaras dezho :
«Skrivet eo : *Va zi a vo anvet ti a bedenn*; c'hwi
avat a ra gantañ *un toull laeron*.»

14 Tud dall ha tud kamm a zeuas davetañ en
Templ hag en o fareas. 15 Met an Arc'h-veleien
hag ar Skribed, o vezañ gwelet ar burzhudoù en
devoa graet hag ar vugale o youc'hal en Templ
en ur lavarout : «Hozanna da Vab David !» 16 A
savas droug enno hag a lavaras dezhañ : «Ha
klevout a rez petra a lavar ar re-se?» - «Ya,
a respontas Jezuz; ha biskoazh n'hoc'h eus
lennet : Eus genoù ar vugaligoù hag ar
vagadenned ec'h eus aozet evidout da-unan ur
veuleudi?» 17 Hag o vezañ o lezet eno, ez eas
er-maez eus Kêr da gaout Betania lec'h ma
tremenas an noz.

Ar wezenn fiez milliget.

18 Antronoz veure evel ma tistroe e Kêr, en
devoe naon. 19 Hag o welout ur wezenn-fiez
e-kichen an hent, e tostaas outi; met ne gavas
enni nemet delioù, hag e lavaras dezhi : «Ra na
zeuio frouezh ebet ken diouzhit, biken !» Hag
en ur pred berr e tisec'has ar wezenn-fiez.

20 O welout an dra-se e lavaras an diskibien
souezhet-holl : «Penaos eo deuet ar wezenn-fiez
da sec'hañ evel-se en ur pred berr?» 21 Respont
a reas Jezuz dezho : «E gwirionez me lavar
deoc'h, mar ho pefe feiz hep chom e douetañs,
e rafec'h n'eo ket hepken ar pezh a zo
c'hoarvezet d'ar wezenn-fiez-mañ, met zoken
mar lavarfec'h d'ar menez-mañ : Sav alese hag
en em daol er mor; e vefe graet. 22 Kement tra
a c'houlennot er bedenn en ur grediñ, ho po.»

Eus pelec'h e teu mestroniezh Jezuz.

23 Antren a reas en Templ; hag e-pad ma
kelenne e tostaas outañ an Arc'h-veleien hag
Henaourien ar bobl a lavaras dezhañ :
«Dre beseurt galloud e rez an traoù-se? Ha piv
en deus roet dit ar galloud-se?» 24 Respont a reas
Jezuz dezho : «Ur goulenn a rin ouzhoc'h, me
ivez, ha mar respontit e lavarin deoc'h dre
beseurt galloud e ran an traoù-se. 25 Badeziant
Yann, eus pelec'h e teue? eus an Neñv, pe eus
an dud?» Met en em soñjal a raent enno
o-unan : «Mar respontomp : eus an Neñv,
e lavaro dimp : Perak eta n'hoc'h eus kredet
ennañ? 26 Ha mar respontomp : eus an dud, hon
eus da ziwall diouzh ar bobl, rak an holl
a gemer Yann evit ur profed.» 27 Neuze
e respontjont da Jezuz : «N'ouzomp ket.»
-«Na me, eme Jezuz, ne lavaran ket deoc'h
kennebeut all dre beseurt galloud a ran an
traoù-se.»

Parabolenn an daou vab.

28 «Met petra soñjit eus kement-mañ? Un den
en devoa daou vab. Mont a reas da gaout an
hini kentañ da lavarout dezhañ : Va mab, kae
hiziv da labourat em gwinieg ! 29 Hag hemañ da
respont : Ned in ket ! met goude-se, savet keuz
ennañ, ez eas. 30 Mont a reas neuze da gaout
egile, hag e reas dezhañ an hevelep
gourc'hemenn. Hemañ a respontas : Mont a ran,
Aotrou ! nemet ned eas ket. 31 Pehini anezho
o-daou en deus graet youl e dad?»
-«Ar c'hentañ !» emezo dezhañ. Neuze Jezuz da
zisklêriañ dezho : «E gwirionez me lavar
deoc'h, ar bublikaned hag ar plac'hed a vuhez
fall a antre en ho raok e Rouantelezh Doue.
32 Rak deuet eo Yann d'ho kaout dre un hent
a reizhded ha n'hoc'h eus ket kredet ennañ; met
ar bublikaned hag ar gisti o deus kredet ennañ;
ha c'hwi goude gwelout kement-se, n'hoc'h eus
ket bet en diwezh na morc'hed na keuz evit
krediñ ennañ.

Ar winierien vuntrerien.

33 Selaouit ur barabolenn all. Bez e oa un den
a oa penn-tiegezh hag a blantas ur winieg, he
gelc'hiañ 'reas gant ur c'harz, kleuziañ enni ur
waskell, sevel enni un tour; ha goude bezañ he
feurmet da winierien, ez eas kuit d'an estrenvro.
34 Pa zeuas mare ar vendem e kasas e servijerien
d'ar winierien evit resev ar frouezh diouti.
35 Ar winierien avat o tapout krog er servijerien
a skoaz gant unan, a lazhas un all hag a labezas
un trede a daolioù mein. 36 Adarre e kasas
servijerien all niverusoc'h eget ar re gentañ; hag
e voe graet heñvel dezho. 37 En diwezh, e kasas

dezho e Vab, en ur lavarout : Doujañs o devo
ouzh va Mab. 38 Met ar winierien pa weljont ar
Mab, a lavaras enno o-unan : Hemañ eo ar
pennhêr, deomp, lazhomp-eñ, hag e vo dimp an
hêrezh. 39 Hag o vezañ kroget ennañ, en taoljont
er-maez eus ar winieg hag en lazhjont.

40 Bremañ eta, pa zeuio en-dro mestr ar
winieg, petra ray d'ar winierien-se?» 41 Respont
a rejont : «Lakaat a ray ar fallakred-se da vervel
fallakr, hag e feurmo e winieg da winierien all
a roio dezhañ en o c'houlz ar frouezh anezhi.»
42 Lavarout a reas Jezuz outo : «Na biskoazh
n'hoc'h eus lennet er Skriturioù :

Ar maen bet distaolet gant saverien an ti,
hennezh a zo aet d'ober penn-uhel ar c'horn;
gant an Aotrou eo bet graet se,
tra estlammus d'hon daoulagad?

43 Setu perak e lavaran deoc'h e vezo lamet
diganeoc'h Rouantelezh an Neñvoù, hag e vo
roet d'ur bobl all a dud a ray dezhi dougen
frouezh. 44 An neb a gouezho war ar maen-se
a vo brevet outañ, hag an neb e kouezho ar
maen-se warnañ, a vo flastret.»

45 An Arc'h-veleien hag ar Farizianed, klevet
ganto ar parabolennoù-se, a intentas en devoa
komzet Jezuz diwar o fenn. 46 Ha klask a raent
kregiñ ennañ; nemet aon o devoa rak ar bobl
a rae ur profed anezhañ.

22 Hañvaladenn ar banvez-eured.

1 Jezuz o stagañ en-dro da gomz a yeas
adarre dezho dre barabolennoù, en ur lavarout :
2 «Heñvel eo Rouantelezh an Neñvoù ouzh ur
roue hag a reas ur banvez-eured evit e vab. 3 Kas
a reas servijerien da c'hervel ar re a oa bet pedet
d'an eured; met ar re-mañ ne felle ket dezho
dont. 4 Kas a reas adarre servijerien all en ur
lavarout dezho : Kemennit d'an dud a zo bet
pedet : Setu ma 'm eus aozet va fest, lazhet va
ejened hag ar chatal am boa lakaet da lardañ;
prest eo pep tra, deuit d'an eured. 5 Met ne rejont
van ebet, hag ez ejont hemañ d'e bark, egile d'e
genwerzh; 6 re all zoken a dapas krog er
vevelien ha goude bezañ o gwallgaset, en
o lazhjont.

7 Ar roue a yeas kounnar ennañ; kas a reas
war-raok e soudarded da lazhañ ar vuntrerien-se
ha da lakaat an tan war o c'hêr. 8 Neuze e lavaras
d'e servijerien : Prest eo ar banvez-eured, met
ar re a oa bet pedet ne oant ket dellezek
anezhañ; 9 it eta er c'hroazhentoù, ha galvit d'an
eured kement hini a gavot. 10 Hag ar
servijerien-se da vont war an hentoù ha da
zastum kement hini a gavent, mat ha fall; ha
leun e voe ar sal eured gant tud ouzh taol.
11 «Antren a reas ar roue da welout tud ar pred,
hag eñ da verzout eno un den n'en devoa ket
gwisket an dilhad-eured, ma lavaras dezhañ :
12 Va mignon, penaos out antreet amañ hep
kaout dilhad-eured? Eñ avat a chome dilavar.
13 Neuze ar roue a lavaras d'e servijerien :
Liammit dezhañ e zaouarn hag e dreid, ha
stlapit-eñ er-maez en deñvalijenn; eno e vo ar
gouelvan hag ar skrignadeg-dent. 14 Rak kalz
a zo galvet, nebeut avat dibabet.»

An truaj dleet da Gaesar.

15 Neuze en em dennas ar Farizianed d'en em
guzuliañ evit tapout Jezuz en ur gomz bennak.
16 Hag e kasjont d'e gaout hiniennoù eus
o diskibien gant Herodezidi, da lavarout
dezhañ : «Mestr, gouzout a reomp ez out
gwirion hag e kelennez hent Doue er wirionez,
hep damant da zen ebet; rak ne sellez ket ouzh
renk an dud. 17 Lavar dimp eta petra soñj dit :
Pe aotre a zo pe n'eus ket da baeañ an truaj da
Gaesar?» 18 Met Jezuz oc'h anavezout
o fallagriezh a respontas dezho : «Perak va
zemptañ, tud diwirion? 19 Diskouezit din moneiz
an truaj.» Hag e rojont dezhañ un diner.
20 Eñ neuze da lavarout dezho : «Skeudenn piv
eo homañ hag enskrivadur piv?»
- 21 «Reoù Kaesar», emezo. Eñ neuze da
respont : «Daskorit eta da Gaesar ar pezh a zo
da Gaesar, ha da Zoue ar pezh a zo da Zoue.»
22 Hag o klevout ar respont-se e voent
souezhet-bras. Hag i d'e lezel ha da vont.

Dasorc'hidigezh ar re varv ha goulenn ar Sadukeidi.

23 En hevelep devezh e teuas d'e gaout
Sadukeidi, ar re-mañ a lavar n'eus
dasorc'hidigezh ebet. Ober a rejont outañ ar
goulenn-mañ. 24 «Mestr, Moizez en deus
lavaret : Ma varv un den bennak divugel,
e timezo e vreur gant an intañvez evit sevel
lignez d'e vreur. 25 Hogen, bez' e oa en hon
touez seizh breur; ar c'hentañ a zimezas hag

a varvas; hag evel n'en devoa ket a vugale
e lezas e wreg d'e vreur. 26 An hevelep tra
a c'hoarvezas gant an eil, ha gant an trede, betek
ar seizhvet. 27 War o lerc'h dezho holl, e varvas
ar wreg ivez. 28 Neuze, d'an dasorc'hidigezh, da
behini eus ar seizh breur e vo gwreg? Rak d'an
holl eo bet.»

29 Respont a reas Jezuz dezho : «Faziañ a rit
dre n'anavezit nag ar Skriturioù na galloud
Doue. 30 Rak d'an Dasorc'hidigezh ne vo ken
dimezi na gwaz na gwreg; met evel aeled en
neñv e vo an dud. 31 Evit ar pezh a sell ouzh
adsavidigezh ar re varv, hag-eñ n'hoc'h eus ket
lennet ar pezh en deus disklêriet Doue deoc'h
dre ar gomz-mañ : 32 Me eo Doue Abraham,
Doue Izaak, Doue Yakob. N'eo ket Doue reoù
varv, met Doue reoù vev.» 33 Hag ar bobl ouzh
e glevout a oa sebezet gant e gelennadurezh.

Ar gourc'hemenn ar brasañ.

34 Ar Farizianed avat, klevet ganto en devoa
Jezuz serret o genoù d'ar Sadukeidi, en em
vodas a-gevret, 35 hag unan anezho, doktor war
al Lezenn, a c'houlennas outañ evit e demptañ :
36 «Mestr, pehini eo brasañ gourc'hemenn al
Lezenn?» 37 Eñ a zisklêrias dezhañ : «*Karout
a ri an Aotrou da Zoue gant da holl galon, gant
da holl ene, gant da holl spered.* 38 Setu aze ar
brasañ hag ar c'hentañ eus ar gourc'hemennoù.
39 Hag an eil a zo heñvel outañ : Karout a ri da
nesañ eveldout da-unan. 40 En daou
c'hourc'hemenn-se emañ al Lezenn a-bezh hag
ar Brofeded.»

Maberezh ar Mesiaz.

41 Ar Farizianed o vezañ en em vodet, e reas
Jezuz ar goulenn-mañ outo : 42 «Petra a soñjit
eus ar Mesiaz? Da biv eo mab?» Respont
a rejont dezhañ : «Da Zavid !» 43 Ha Jezuz da
lavarout : «Penaos eta David, e sklêrijenn ar
Spered en anavez evel Aotrou, pa lavar :

44 '*An Aotrou en deus lavaret d'am Aotrou :
Azez en tu dehoù din betek ma 'm bo lakaet da
enebourien dindan da dreid*'?

45 Neuze, mar gra David Aotrou anezhañ,
penaos eo Mab dezhañ?» 46 Ha den ne c'helle
respont seurt dezhañ; hag adalek an deiz-se, ne
gredas mui den ebet ober goulenn outañ.

Relijion pilpous ar Skribed hag ar Farizianed.

23 1 Neuze Jezuz o komz ouzh ar bobl hag
ouzh e ziskibien a lavaras : 2 «War gador Voizez
eo azezet ar Skribed hag ar Farizianed. 3 Neuze
kement tra a lavaront deoc'h, en grit hag en
mirit; met na rit ket diouzh o oberoù, rak
lavarout a reont, ha ne reont ket. 4 Liammañ
a reont sammoù pounner hag o c'hargañ war
zivskoaz an dud, met int o-unan ne fell ket
dezho o loc'hañ gant o biz. 5 O holl oberoù
a reont evit bezañ gwelet gant an dud; ha
gant-se e tougont filakterennoù ledanoc'h, ha
d'o mantelloù pempilhoù hiroc'h. 6 Karout
a reont ar plasoù kentañ er banvezioù, ar
c'hadorioù kentañ er sinagogennoù, 7 bezañ
saludet war ar plasennoù ha bezañ anvet Rabbi
gant an dud. 8 Evidoc'h-c'hwi, n'en em lakait ket
da vezañ anvet Rabbi, rak unan hepken a zo
mestr deoc'h, ha c'hwi holl a zo breudeur. 9 Ha
na rit ket ho Tad eus den ebet war an douar, rak
unan hepken a zo Tad deoc'h, an hini a zo en
Neñvoù. 10 N'en em lakait ket da vezañ anvet
Doktored kennebeut-all, rak ho Toktor eo
hepken ar Mesiaz. 11 Hogen ar brasañ en ho
touez a vezo servijer deoc'h. 12 Rak piv bennak
en em uhelaio a vezo izelaet, ha piv bennak en
em izelaio a vezo uhelaet.

Seizh mallozh ouzh ar Skribed hag ar Farizianed.

13 Mallozh deoc'h, Skribed ha Farizianed
gaouiat, dre ma serrit ouzh an dud Rouantelezh
an Neñvoù. Rak c'hwi hoc'h-unan n'antreit ket;
hag ar re a glask antren, n'o lezit ket da vont
e-barzh. (14)

15 Mallozh deoc'h, Skribed ha Farizianed
gaouiat, o vezañ ma redit dre ar mor hag an
douar evit gounit un diskibl nevez; ha p'hoc'h
eus en gounezet e rit gantañ ur mab-ifern, div
wezh gwashoc'h egedoc'h.

16 Mallozh deoc'h, heñcherien dall, hag
a lavar : Mar tou unan bennak dre ar Santual, se
ne gont ket; met mar tou dre aour ar Santual,
neuze eo dalc'het. 17 Tud diboell ha dall, pehini
eo ar brasañ, an aour, pe ar Santual a santela an
aour? 18 Ha c'hoazh e lavarit : Mar tou un den
dre an aoter, se ne gont ket; met mar tou dre ar
prof a zo war an aoter, dalc'het eo. 19 Tud dall,

pehini eo ar brasañ, ar prof pe an aoter a santela
ar prof a zo warni?; [20] Ac'hann 'ta ! An neb a dou
dre an aoter, a dou dre an aoter ha dre gement
a zo warni; [21] hag an neb a dou dre ar Santual,
a dou dre ar Santual ha dre an Hini a zo o chom
ennañ; [22] hag an neb a dou dre an Neñv, a dou
dre gador-veur Doue ha dre an Hini a zo azezet
warni.

[23] Mallozh deoc'h, Skribed ha Farizianed
gaouiat, a bae an deog eus ar vent, an aned hag
ar c'houmin, hag a zilez ar pep pouezusañ eus al
Lezenn, ar reizhded, an drugarez hag al
lealded ! Kement-mañ a oa d'ober hep dilezel
kement-se. [24] Renerien dall a sil ur fubuenn hag
a lonk ur c'hañval.

[25] Mallozh deoc'h, Skribed ha Farizianed
gaouiat, dre ma purait diavaez ar c'hop hag ar
plad, pa 'z eo an diabarzh leun a laeroñsi hag
a lontegezh. [26] Farizian dall, pura da gentañ
diabarzh ar c'hop, evit ma teuio an diavaez ivez
da vezañ pur.

[27] Mallozh deoc'h, Skribed ha Farizianed
gaouiat, dre ma'z oc'h heñvel ouzh bezioù
gwennaet o diavaez, ma seblantont kaer da
welout, tra ma vez o diabarzh leun a eskern tud
varv hag a bep seurt breinadur. [28] Evel-se c'hwi
ivez a seblant d'an dud bezañ reizh, tra ma vez
ho tiabarzh leun a bilpouzerezh hag
a fallagriezh.

[29] Mallozh deoc'h, Skribed ha Farizianed
gaouiat, dre ma savit bezioù d'ar Brofeded ha
ma kempennit bezioù-meur an dud reizh, en ur
lavarout : [30] Mar hor bije bevet en amzer hon
tadoù, ne vijemp ket aet ganto da skuilh gwad
ar Brofeded. [31] Evel-se e tougit testeni a-enep
deoc'h-c'hwi hoc'h-unan ez oc'h mibien ar re
o deus lazhet ar Brofeded. [32] Ha d'ho tro
e peurleugnit muzul ho tadoù.

Kastiz dallentez ar Yuzevien.

[33] Sarpanted, gouenn naered-gwiber penaos
en em virot a vezañ kondaonet d'ar gehenna?
[34] Setu perak e kasan deoc'h profeded, furien ha
skribed. Lazhañ ha kroazstagañ a reot ar
re-mañ, skourjezañ ar re-se en ho
sinagogennoù, o argas eus an eil kêr d'eben,
[35] evit ma kouezho warnoc'h an holl wad
dinamm bet skuilhet war an douar, adalek gwad
Abel, an den reizh, betek gwad Zakaria, mab
Barakia, bet lazhet ganeoc'h etre ar santual hag
an aoter. [36] E gwirionez me lavar deoc'h,
kement-se holl adkouezho war ar
rummad-tud-mañ.

[37] Jeruzalem, Jeruzalem, te hag a lazh ar
Brofeded, hag a labez ar re a vez kaset dit, pet
gwezh eo bet fellet din dastum da vugale, evel
ma tastum ar vamm-yar he foñsined dindan he
divaskell; ha n'eo ket bet fellet deoc'h ! [38] Setu
ma'z eo dija dilezet deoc'h ho ti, goullo.

[39] Rak en lavarout a ran deoc'h, n'am gwelot
ken diwar vremañ, betek ma lavarot :

Ra vo benniget an hini a zeu
en anv an Aotrou !»

Diougan distruj an Templ.

24 [1] Jezuz aet er-maez eus an Templ a oa
o vont war-raok pa dostaas outañ e ziskibien da
ober dezhañ teurel evezh ouzh savadurioù an
Templ. [2] Eñ avat o respont a lavaras dezho :
«Gwelout a rit an holl draoù-se? E gwirionez
me lavar deoc'h, ne vo ket lezet amañ maen war
vaen a gement na vo ket diskaret.»

Goulenn an diskibien.

[3] Hag evel ma oa aet d'azezañ war venez an
Olived, e tostaas outañ e ziskibien, hag en o fart
gantañ, e c'houlennjont outañ : «Lavar dimp
pegoulz e c'hoarvezo an traoù-se, ha petra 'vo
an arouez eus da Zonedigezh hag eus dibenn ar
Bed.»

Buhez poanius an Iliz.

[4] Jezuz a respontas dezho : «Diwallit na
zeufe den d'ho touellañ. [5] Rak kalz a zeuio
dindan va anv en ur lavarout :Me eo ar Mesiaz;
hag e touellint kalz a dud. [6] Klevout a reot komz
eus brezelioù hag eus brud brezelioù, diwallit,
na spontit ket, o vezañ ma rank kement-se
c'hoarvezout; met ne vo ket c'hoazh an dibenn.
[7] Rak sevel a ray broad enep broad, rouantelezh
enep rouantelezh, hag e vezo e lec'h pe lec'h,
naonegezhioù ha krenioù-douar. [8] Kement-se ne
vo nemet penn-kentañ ar gwilioud. [9] Roet
e vezot neuze d'ar vourevien ha lakaet d'ar
marv, ha kasaet e vezot gant an holl vroadoù en
abeg d'am anv. [10] Neuze ivez kalz a gouezho; en
em werzhañ hag en em gasaat a raint an eil re ar
re all. [11] Kalz a falsprofeded a savo hag

a douello kalz a dud. [12] Ha dre ma vo kresket ar
fallagriezh e yenaio karantez ul lodenn vras
a dud. [13] Met an hini a zalc'ho start betek an
diwezh, hennezh a vo salvet. [14] Hag embannet
e vo an aviel-mañ eus ar Rouantelezh dre ar bed
a-bezh, da vezañ un testeni d'an holl vroadoù.
Ha neuze e teuio an dibenn.

Distruj Jeruzalem.

[15] «Pa welot eta *an euzhuster hag ar*
vantridigezh en deus komzet anezho ar profed
Daniel, *o ren el lec'h santel*, ra gompreno an
neb a lenn, [16] neuze ar re a vo e Youdea, ra
dec'hint d'ar menezioù; [17] hag an hini a vo war
al leurdoenn, ra na ziskenno ket da gerc'hat ar
pezh en deus en e di; [18] hag an hini a vo er
parkeier, ra na zistroio ket war e giz da gerc'hat
e vantell. [19] Mallozh d'ar gwragez a vo o tougen
pe o vagañ en devezhioù-se. [20] Pedit evit n'ho
po ket da dec'hout er goañv nag un deiz -
sabad !

[21] Rak neuze e vo ken bras *trubuilh ma n'eus*
ket bet e bar abaoe penn-kentañ ar bed betek
vremañ, ha na vo biken ken. [22] Ha mar ne vefe
ket berraet an deizioù-se, ne vefe saveteet den
ebet; met en abeg d'ar re zibabet, e vo berraet
an deizioù-se.

Doare Donedigezh Mab an Den.

[23] «Neuze mar lavar deoc'h unan bennak :
Amañ 'mañ ar Mesiaz, pe : Aze 'mañ ! na gredit
ket. [24] Rak sevel a ray falskristed ha
falsprofeded; hag ober a raint arouezioù bras ha
burzhudoù gouest da douellañ ar re zibabet
zoken, mar gellfe se bezañ. [25] Setu : roet em eus
kemennadur deoc'h ! [26] Mar lavarer deoc'h eta :
Setu, er gouelec'h emañ ! n'it ket er-maez; setu
eñ el lec'hioù kuzh ! na gredit ket. [27] Rak evel
ma tarzh ul luc'hedenn eus ar sav-heol ha ma
par betek ar c'huzh-heol, evel-se e vo
Donedigezh Mab an Den. [28] E kement lec'h ma
vez ur c'horf marv, eno en em vod ar bultured.

[29] «Raktal goude trubuilh an deizioù-se
e teñvalaio an heol, ne roio mui al loar he
sklêrijenn, e kouezho ar stered eus an neñv, hag
e vo diskogellet galloudegezhioù an neñvoù.
[30] Neuze en em ziskouezo en neñv arouez Mab
an Den, hag *holl veuriadoù an douar a laosko*
gouelvanoù, ha gwelout a raint *Mab an Den*
o tont war goabrennoù an neñv gant galloud ha
klod bras. [31] Ha kas a ray e Aeled gant son vras
un drompilh, ha dastum a raint e zibabidi eus ar
pevar avel, eus eil penn an neñvoù d'egile.

[32] «Digant ar wezenn-fiez deskit ar
gentel-mañ : kerkent ha ma teu he skourroù da
vezañ tener hag he delioù da ziwan, ec'h ouzit
emañ tost an hañv. [33] Evel-se pa welot an holl
draoù-se, gouezit emañ tost, e-tal an nor.
[34] E gwirionez me lavar deoc'h, ne dremeno ket
ar rummad-tud-mañ, ken na vo c'hoarvezet an
holl draoù-se. [35] An neñv hag an douar
a dremeno, va c'homzoù-me avat ne dremenint
ket.

Beilhit ha bezit prest.

[36] «Met evit ar pezh a sell ouzh an deiz hag
an eur, hini ebet n'o anav, nag Aeled an neñv,
nag ar Mab, hini ebet nemet an Tad
e-unan-penn. [37] Evel ma voe en deizioù Noe,
evel-se e vo ivez e Donedigezh Mab an Den.
[38] Rak en deizioù a-raok an Dour-beuz e veze an
dud o tebriñ, oc'h evañ, o timeziñ paotred ha
merc'hed, betek ma'z antreas Noe en arc'h, [39] hag
an dud ne ouezjont netra betek ma teuas an
Dour-beuz o c'hasas holl gantañ; evel-se e vo
ivez e Donedigezh Mab an Den. [40] Neuze, eus
daou zen a vo er park e vo kemeret unan ha
lezet egile; [41] eus div vaouez a vo o valañ gant ar
vrev e vo kemeret unan ha lezet eben. [42] Beilhit
eta peogwir n'ouzoc'h ket pegoulz e tle ho
Mestr dont en-dro. [43] Komprenit mat
kement-mañ : mar ouije ar penn-tiegezh da bet
eur eus an noz e tle dont al laer, e veilhje mat ha
ne lezje ket da doullañ e di. [44] Rak-se bezit prest,
c'hwi ivez, rak d'an eur na soñjit ket e teuio
Mab an Den. [45] Piv eo eta ar servijer feal ha fur
a zo bet lakaet gant e vestr war dud e di da
rannañ dezho boued e koulz? [46] Eürus ar
servijer-se a vo kavet gant e vestr pa zistroio,
oc'h ober evel-se. [47] E gwirionez me lavar
deoc'h, e lakaat a ray e penn e holl vadoù. [48] Met
mard eo ur servijer fall o lavarout en e galon :
Dale a zo gant va Mestr, [49] ha mar en em laka da
skeiñ gant e gompagnuned, da zebriñ ha da
evañ gant ar vezverien, [50] e tistroio mestr ar
servijer-se d'an deiz n'emañ ket o c'hortoz ha
d'an eur dianavezet dezhañ; [51] en em zisrannañ
a ray dioutañ, hag e roio dezhañ lod e-touez ar

bilpouzed; eno e vo ar gouelvan hag ar skrignadeg-dent.

Parabolenn an dek gwerc'hez.

25 [1] Neuze e vo heñvel Rouantelezh an Neñvoù ouzh dek gwerc'hez, a yeas, kemeret o lampoù ganto, a-benn-hent d'ar pried. [2] Pemp anezho a oa diskiant, ha pemp all a oa fur. [3] Rak ar pemp diskiant a gemeras o lampoù hep degas eoul ganto. [4] Ar re fur avat, gant o lampoù o devoa kemeret eoul e buredoù. [5] Evel ma talee ar pried da zont, ec'h en em lakjont holl da voredin ha da gousket.

[6] «Hogen, e-kreiz an noz e tarzh un hopadenn : Setu ar pried o tont, it en arbenn dezhañ ! [7] Neuze e tihunas an holl werc'hezed-se hag int-i da gempenn o lampoù. [8] Hag ar re diskiant da lavarout d'ar re fur : Roit dimp eus hoc'h eoul, rak hor lampoù a zo o vont da vervel. [9] Ar re fur avat a respontas : Gant aon na vefe ket a-walc'h evidomp hag evidoc'h, it kentoc'h da di ar varc'hadourien da brenañ deoc'h. [10] Met e-pad ma'z aent da brenañ e tegouezhas ar pried, hag ar re a oa prest a antreas gantañ er sal-eured, hag e voe prennet an nor. [11] Diwezhatoc'h e tegouezhas ivez ar gwerc'hezed all en ur lavarout : Aotrou ! Aotrou ! digor dimp ! [12] Hemañ a respontas dezho : E gwirionez me lavar deoc'h, n'hoc'h anavezan ket ! [13] Beilhit eta, pa n'ouzoc'h ket nag an deiz nag an eur.

Parabolenn an talantoù.

[14] «Rak heñvel eo an traoù ouzh un den o vont kuit d'an estrenvro, a c'halvas e servijerien hag a fizias enno e vadoù. [15] Da unan e roas pemp talant, da un all daou, da un all unan, da bep hini hervez e ampartiz, hag ez eas kuit da bell vro. [16] Raktal ez eas war-raok an hini en devoa resevet pemp talant, o lakaat a reas da dalvezout ha ganto e c'hounezas pemp all. [17] En hevelep doare, an hini en devoa resevet daou dalant a c'hounezas daou all ganto. [18] Met an hini resevet gantañ un talant hepken, a yeas d'ober un toull en douar da guzhat ennañ arc'hant e vestr.

[19] «Pell amzer goude e teu en-dro mestr ar servijerien; hag eñ da sevel kont ganto. [20] Tostaat a ra an hini en devoa resevet pemp talant ha kinnig a ra dezhañ pemp talant all en ur lavarout : Mestr, pemp talant az poa roet din, setu amañ pemp all am eus gounezet. [21] Mat eo, servijer mat ha feal, eme dezhañ e vestr, peogwir out bet feal e nebeut a dra, da lakaat a ran war galz; kae e-barzh levenez da vestr. [22] Dont a reas d'e dro an hini en devoa bet daou dalant, a lavaras ivez : Mestr, daou dalant az poa roet din, setu amañ daou all bet gounezet ganin. [23] Mat eo, servijer mat ha feal, eme dezhañ e vestr, peogwir out bet feal e nebeut a dra, da lakaat a rin war galz : kae e-barzh levenez da vestr.

[24] Hogen o tostaat ivez d'e dro, an hini n'en devoa bet nemet un talant a lavaras : Mestr, gouzout a raen ez out un den diaes, e vedez el lec'h na c'h eus ket hadet, e tastumez el lec'h na c'h eus ket strewet. [25] Aon am eus bet, hag ez on aet da guzhat da dalant en douar; setu eñ, gantañ ec'h eus da beadra. [26] Hogen e vestr a respontas dezhañ : Servijer fall ha lezirek ! Gouzout a raes e vedan el lec'h na 'm eus ket hadet hag e tastuman el lec'h na 'm eus ket strewet. [27] Dleet e oa dit neuze kas va arc'hant d'an ti-bank, ha me d'am distro em bije adkavet va feadra gant leve diwarnañ. [28] Tennit eta digantañ an talant-se, hag en roit d'an hini en deus dek. [29] Rak d'an hini en deus e vo roet dezhañ, hag e-leizh en devo, met digant an hini n'en deus ket e vo lamet zoken ar pezh en deus. [30] Hag ar servijer didalvoud-se, stlapit-eñ er-maez en deñvalijenn : eno e vezo ar gouelvan hag ar skrignadeg-dent.

Ar varn diwezhañ.

[31] «Pa zeuio Mab an Den en e c'hloar hag e holl Aeled gantañ, neuze ec'h azezo war e dron a glod, [32] hag e vo bodet an holl bobloù dirazañ, hag e tispartio an eil re diouzh ar re all, evel ma tisparti ar mêsaer an dañvadezed diouzh ar bouc'hed. [33] Hag e lakaio an dañvadezed en tu dehoù dezhañ hag ar bouc'hed en tu kleiz. [34] Neuze e lavaro ar Roue d'ar re a vo en tu dehoù dezhañ : Deuit, c'hwi ar re venniget gant va Zad. Perc'hennit da hêrezh ar Rouantelezh a zo bet aozet evidoc'h abaoe diazezadenn ar bed. [35] Rak naon am eus bet ha roet hoc'h eus din da zebriñ; sec'hed am eus bet ha roet hoc'h eus din da evañ; estren e oan ha va degemeret hoc'h eus; [36] en noazh, ha va gwisket

hoc'h eus; klañv, ha deuet oc'h d'am gwelout; er
prizon, ha deuet oc'h betek ennon. 37 An dud
reizh a responto neuze dezhañ : Aotrou, pegoulz
hon eus da welet naon dit, ha roet dit da zebriñ?
sec'hed dit, ha roet dit da evañ? 38 Pegoulz hon
eus da welet estren ha da zegemeret? en noazh,
ha da wisket? 39 Pegoulz hon eus da welet klañv
pe er prizon, hag ez omp deuet betek ennout?
40 Hag e responto ar Roue dezho : E gwirionez
me lavar deoc'h, e kement ha m'hoc'h eus graet
se da unan eus ar re vihanañ eus va breudeur, eo
din-me va-unan hoc'h eus en graet.

41 Neuze ivez e lavaro d'ar re a vezo a gleiz
dezhañ : It pell diouzhin, tud villiget, d'an tan
peurbadel a zo bet aozet evit an Diaoul hag
e aeled. 42 Rak naon am eus bet, ha n'hoc'h eus
ket roet din da zebriñ; sec'hed am eus bet, ha
n'hoc'h eus ket roet din da evañ; 43 estren e oan,
ha n'hoc'h eus ket va degemeret; en noazh, ha
n'hoc'h eus ket va gwisket; klañv hag er prizon,
ha n'oc'h ket deuet d'am gwelout. 44 Neuze int
ivez a lavaro dezhañ : Aotrou, pegoulz hon eus
da welet naon pe sec'hed dit, pe estren, pe en
noazh, pe glañv, pe er prizon, ha n'hon eus ket
da sikouret? 45 Hag e responto dezho :
E gwirionez me lavar deoc'h, e kement ha
n'hoc'h eus ket en graet da unan eus ar re
vihanañ-se, eo din-me kennebeut-all n'hoc'h
eus ket en graet. 46 Ha mont a ray ar re-mañ d'ar
c'hastiz peurbadel, hag ar re reizh d'ar vuhez
peurbadel.»

26 Ar Basion. Drouk-kuzul ar Sanedrin.

1 Hag e c'hoarvezas, p'en devoe Jezuz echuet
an holl brezegennoù-se, ma lavaras
d'e ziskibien :

2 «Gouzout a rit emañ ar Pask a-benn daou
zevezh hag e vo gwerzhet Mab an Den da vezañ
staget ouzh ar Groaz.» 3 Neuze en em vodas an
Arc'h-veleien hag Henaourien ar bobl, e palez
ar Beleg-meur, Kaifaz e anv. 4 Hag e voe diviz
etrezo da bakañ Jezuz dre laer ha d'e lakaat d'ar
marv. 5 «Arabat avat, emezo, e vefe e-pad ar
Gouel, gant aon na savfe tousmac'h e-touez ar
bobl.»

Fest Betania. An eouliadur ha marc'had Youdas.

6 Evel m'edo Jezuz e Betania, e ti Simon al
Lovr, 7 [e] tostaas ur vaouez outañ; ha ganti e oa ur
podig alabastr leun a frond prizius bras,
a skuilhas war e benn e-pad m'edo ouzh taol.
8 O welout kement-se e savas droug en diskibien
ma lavarjont : «Da betra e talv ur c'holl
a seurt-se, 9 pa vije bet gallet gwerzhañ ker an
dra-se, ha reiñ e briz d'ar beorien.» 10 Jezuz avat,
o c'houzout kement-se, a lavaras dezho : «Perak
e rit poan d'ar vaouez-se? Rak un oberenn vat
he deus graet em c'heñver. 11 Bepred ho po
peorien ganeoc'h; me avat n'ho po ket atav.
12 P'he deus skuilhet ar c'hwezh-vat-se war va
c'horf, eo a-benn va sebeliadur he deus en graet.
13 E gwirionez me lavar deoc'h, e pe lec'h
bennak ma vo embannet an aviel-mañ, dre ar
bed holl, e vo adlavaret ivez ar pezh he deus
graet, evit ober eñvor anezhi.»

14 Neuze unan eus an Daouzek, Youdas
Iskariot e anv, a yeas da gaout an Arc'h-veleien,
15 hag a lavaras dezho : «Pegement e fell deoc'h
reiñ din, ha me hen lakaio etre ho taouarn?» Ar
re-mañ a bouezas dezhañ tregont pezh-arc'hant.
16 Hag adal ar c'houlz-se e klaske un degouezh
mat evit hen droukreiñ dezho.

An goan diwezhañ.

17 Da zeiz kentañ ar Bara dic'hoell e teuas an
diskibien da gaout Jezuz, en ur lavarout
dezhañ : «E pelec'h e fell dit ec'h aozfemp
evidout pred ar Pask?» 18 Respont a reas Jezuz :
«It e Kêr, da di hemañ-henn, ha lavarit dezhañ :
Ar Mestr a lavar : Tost emañ va amzer, du-se
e ran ar Pask gant va diskibien.» 19 Hag e reas an
diskibien evel m'en devoa Jezuz
gourc'hemennet dezho, hag ec'h aozjont ar
Pask.

20 Deuet an abardaez e oa ouzh taol gant an
daouzek diskibl. 21 Hag e-pad ma tebrent
e lavaras dezho : «E gwirionez me lavar deoc'h,
unan ac'hanoc'h a ya d'am gwerzhañ.»
22 Glac'haret bras e voent, ha pep hini en em
lakaas da lavarout dezhañ : «Ha me eo,
Aotrou?» 23 Eñ avat a respontas : «An hini en
deus lakaet e zorn ganin er plad, hennezh am
gwerzho. 24 Mont a ra kuit Mab an Den hervez
ar pezh a zo bet skrivet diwar e benn, met gwa

d'an den-se m'eo gwerzhet Mab an Den gantañ ! Gwelloc'h e vije bet d'an den-se ma ne vije ket bet ganet.» 25 Youdaz neuze, an hini hen gwerzhe, en em lakaas da lavarout : «Daoust ha me eo, Rabbi?» Jezuz a respontas : «Ya, te lavar mat ! »

Sakramant an aoter.

26 Hag e-pad ma tebrent e kemeras Jezuz bara; hag o vezañ lavaret ur vinnigadenn, en rannas hag en roas d'e ziskibien en ur lavarout : «Kemerit ha debrit : va c'horf eo kement-mañ.» 27 Goude-se o vezañ kemeret ur c'halir, e lavaras ur bedenn a drugarez hag e roas dezho en ur lavarout : «Evit holl dioutañ, 28 rak va gwad eo kement-mañ, gwad an emglev, an hini skuilhet evit engroez an dud, evit pardon o fec'hedoù. 29 En lavarout a ran, ne evin mui diwar vremañ eus ar frouezh-mañ eus ar winienn, betek an deiz-se mac'h evin hini nevez, a-gevret ganeoc'h, e Rouantelezh va Zad.»

En hent war-zu Getsemani.

30 Goude bezañ kanet ar salmoù ez ejont er-maez etrezek Menez an Olived. 31 Neuze Jezuz a lavaras dezho : «C'hwi holl fenoz a gavo ennon un abeg a bec'hed, rak skrivet eo : *Skeiñ a rin gant ar mêsaer ha stlabezet e vo a bep tu deñved ar bagad*. 32 Met goude ma vin adsavet da vev, ez in en ho raok e Galilea.»

33 Respont a reas neuze Pêr o lavarout dezhañ : «Ha pa zeufe an holl da gaout droukskoilh en abeg dit, me avat n'em bo morse !» 34 Neuze Jezuz a zisklêrias dezhañ : «E gwirionez me lavar dit, en noz-mañ a-raok d'ar c'hilhog kanañ, eo dre deir gwezh az po va dianzavet.» 35 Pêr a respontas : «Ha pa rankfen mervel ganit, nann, da zianzav ne rin ket !» Hag an holl ziskibien a lavaras kemend-all.

Tremenvan Jezuz e Liorzh an Olived.

36 Neuze ez eas Jezuz ganto d'an domani anvet Getsemani, hag e lavaras d'e ziskibien : «Azezit amañ e-pad ma'z in du-hont da bediñ.» 37 Hag o vezañ kemeret gantañ Pêr ha daou vab Zebedea, e teraouas glac'har hag anken da gregiñ ennañ. 38 Lavarout a reas neuze dezho : «Trist eo va ene da vervel; chomit amañ ha beilhit ganin.»

39 Hag o vezañ aet un tammig larkoc'h, e kouezhas war e zremm o pediñ hag o lavarout : «Va Zad, mar gell se bezañ, ra bellaio diouzhin ar c'haliriad-mañ ! Koulskoude ra vo graet n'eo ket ar pezh a fell din-me, met ar pezh a fell dit-te.»

40 Dont a reas goude-se da gaout e ziskibien, hag en o c'havas kousket, ma lavaras da Bêr : «Evel-se n'hoc'h eus ket gallet beilhañ un eurvezh ganin? 41 Beilhit ha pedit da chom hep mont e-barzh an temptadur; gredus eo ar spered, met gwan eo ar c'horf.» 42 Adarre evit an eil gwezh ez eas larkoc'h, hag e pede o lavarout : «Va Zad, mar ne c'hell ket ar c'haliriad-mañ tremen hep bezañ evet ganin, ra vo graet da youl ! »

43 Ha deuet a-nevez betek enno, en o c'havas kousket, rak pounner e oa aet o daoulagad. 44 Ouzh o lezel adarre, ez eas da bediñ evit an trede gwezh, o lavarout :c'hoazh an hevelep komzoù.

45 Neuze e tistroas da gaout e ziskibien hag e lavaras dezho : «Emaoc'h c'hoazh o kousket hag o tiskuizhañ? Setu deuet an eur ma vo lakaet Mab an Den etre daouarn ar bec'herien. 46 Savit, deomp ! Setu m'emañ tost an hini am gwerzh.»

Trubarderezh Youdaz.

47 Edo c'hoazh o komz pa zegouezhas Youdaz, unan eus an Daouzek, ha gantañ ur strollad niverus a dud, klezeier ha bizhier ganto, kaset gant an Arc'h-veleien hag Henaourien ar bobl. 48 An trubard en devoa roet ar gwign-mañ dezho : «An hini a bokin dezhañ, hennezh eo, krogit ennañ.» 49 Ha kerkent, o tostaat ouzh Jezuz, e lavaras : «Salud, Rabbi !» Hag e pokas dezhañ. 50 Jezuz avat a lavaras : «Va mignon, petra 'rez gant se?» Met neuze o tont davetañ e taoljont o daouarn war Jezuz, hag e krogjont ennañ.

51 Ha setu unan eus ar re a oa gant Jezuz, a astennas e zorn, a dennas e gleze, hag o skeiñ gant servijer ar Beleg-meur e troc'has dezhañ e skouarn. 52 Jezuz neuze a lavaras dezhañ : «Laka en-dro da gleze en e feur; rak ar re a gemer ar c'hleze, a varv dre ar c'hleze. 53 Ha n'hellfen ket, a gav dit, pediñ va Zad, hag e kasfe din war an taol, ouzhpenn daouzek

armead Aeled? [54] Met penaos neuze e teufe da
wir ar Skriturioù a lavar an traoù degouezhout
evel-se?»

[55] D'an ampoent-se e lavaras Jezuz d'an
dud : «Evel etrezek ul laer oc'h aet war-raok
gant klezeier ha bizhier d'am fakañ. Bemdez
avat e vezen en Templ o kelenn azezet ha
n'hoc'h eus ket kroget ennon.
[56] Met kement-mañ a zo c'hoarvezet ma vo kaset
da benn Skriturioù ar Brofeded.» Neuze e holl
ziskibien ouzh e zilezel a dec'has kuit.

Jezuz e ti Kaifaz.

[57] Int avat o vezañ kroget e Jezuz, en degasas
da di Kaifaz, ar Beleg-meur, lec'h m'en em
vodas ar Skribed hag Henaourien ar bobl. [58] Pêr
a heulias eus a-bell betek porzh ar Beleg-meur
hag o vezañ aet e-barzh ec'h azezas gant ar
vevelien da welout penaos ec'h echufe an traoù.

[59] E-keit-se e klaske an Arc'h-veleien hag ar
C'huzul a-bezh ur falstesteni enep Jezuz, e sell
d'e gas d'ar marv; [60] ha ne gavent hini ebet,
daoust ma oa deuet meur a hini da zougen
falstesteni. En diwezh e teuas daou, [61] hag
a lavaras : «Hennezh en deus disklêriet : Templ
Doue a c'hellan diskar, hag en tri devezh en
adsevel.» [62] Neuze e savas ar Beleg-meur hag
e lavaras dezhañ : «Ne respontez netra? Petra
a zisklêr an dud-se a-enep dit?» [63] Jezuz avat
a chome digomz. Hag ar Beleg-meur da
lavarout : «Da c'hourfediñ a ran en anv an Doue
bev, da lavarout dimp ha te eo ar Mesiaz, Mab
Doue.» [64] Jezuz a respontas dezhañ : «Ya, te
lavar mat ! Ouzhpenn-se me lavar deoc'h :
A-vremañ e welot *Mab an Den azezet en tu
dehoù d'an Hollc'halloudeg hag o tont war
goabrennoù an neñv*.» [65] Neuze ar Beleg-meur
a rogas e zilhad en ur lavarout : «Blasfemet en
Deus ! Hag ezhomm hon eus c'hoazh a destoù?
Emaoc'h o paouez klevout e ledoued ! [66] Petra
'gav deoc'h?» Hag int da respont : «Ar marv
a zo dleet dezhañ !»

[67] Neuze e skopjont outañ war e zremm, hag
e rojont dezhañ taolioù, pe lod all javedadoù,
[68] en ur lavarout : «Gra dimp da brofed, Mesiaz,
piv en deus skoet ganit?»

Nac'hadennoù Pêr.

[69] Pêr avat a oa azezet er-maez, er porzh, pa
zeuas d'e gaout ur vatezh a lavaras dezhañ :
«Te ivez a oa gant Jezuz ar Galilead.» [70] Eñ avat
a nac'has dirak an holl en ur lavarout :
«Ne welan ket petra 'fell dit lavarout.» [71] Met
evel ma'z ae da gaout an nor, e voe gwelet gant
ur vatezh all a lavaras d'ar re a oa eno :
«Hemañ a oa gant Jezuz an Nazaredad.»
[72] Adarre e nac'has gant ul ledoued : «N'anavan
ket an den-se.» [73] Ha prestik goude, ar re a oa
eno a dostaas outañ hag a lavaras dezhañ :
«Sur-mat, te ivez, te zo eus an dud-se; da
drefoedach evit gwir az tisklêr.» [74] Neuze
e krogas da vallozhiñ ha da douiñ n'anave ket
an den-se. Kerkent e kanas ur c'hilhog. [75] Hag
e teuas soñj da Bêr eus ar c'homzoù en devoa
lavaret Jezuz dezhañ : «A-raok d'ar c'hilhog
kanañ, eo dre deir gwezh az po va dinac'het.»
Hag aet er-maez e skuilhas daeroù c'hwerv.

Jezuz dirak Pilat. Digoanag hag emlazh Youdaz.

27 [1] Deuet ar beure en em vodas e kuzul
a-enep da Jezuz an holl Arc'h-veleien hag
Henaourien ar bobl, evit e lakaat d'ar marv.
[2] Hag o vezañ e liammet, en degasjont da Bilat,
ar gouarnour, evit e lakaat etre e zaouarn.

[3] Youdaz neuze, an hini en devoa e werzhet,
o welout e oa kondaonet, a grogas morc'hed
ennañ, ha degas a reas en-dro an tregont
pezh-arc'hant d'an Arc'h-veleien ha d'an
Henaourien [4] en ur lavarout : «Pec'het em eus
o werzhañ gwad didamall.» Met respont
a rejont dezhañ : «Petra 'ra se dimp? Dit-te da
welout !» [5] Ha stlapet gantañ ar pezhioù-arc'hant
er Santual, e tec'has kuit hag ez eas d'en em
grougañ.

[6] Hogen an Arc'h-veleien a zastumas ar
pezhioù-arc'hant -se hag a lavaras : «N'eo ket
aotreet o lakaat en Teñzor sakr, peogwir ez int
priz ar gwad.» [7] Neuze goude bezañ graet kuzul
e prenjont ganto Park ar Poder, evit beziadur an
divroidi. [8] Setu perak e vez anvet ar park-se
"Park ar Gwad", betek hiziv. [9] Neuze e voe kaset
da benn lavar ar profed Yeremia : «*Kemeret
o deus an tregont pezh-arc'hant, priz an hini
prizius o deus bugale Israel lakaet priz warnañ,*

[10] hag o roet o deus evit Park ar Poder, evel m'en devoa gourc'hemennet din an Aotrou.»

Goulenn ar Gouarnour.

[11] Lakaet e voe Jezuz dirak ar Gouarnour, hag hemañ a c'houlennas outañ : «Ha te eo Roue ar Yuzevien?» Jezuz a respontas : «Ya, te lavar mat.»

[12] Met d'an tamalloù a rae outañ an Arc'h-veleien hag an Henaourien ne respontas netra. [13] Neuze Pilat a lavaras dezhañ : «Ne glevez ket pegement a draoù a zisklêriont a-enep dit?» [14] Met ne respontas dezhañ war dra ebet, ken e oa souezhet bras ar Gouarnour.

Jezuz pe Barabbas. Jezuz kondaonet d'ar marv ha skourjezet.

[15] Da geñver pep Gouel Pask e oa kustum ar Gouarnour da leuskel d'ar bobl ur prizoniad bennak, an hini a c'houlennent. [16] Ur prizoniad brudet a oa dalc'het d'ar c'houlz-se, Barabbas e anv. [17] Pa voe bodet an dud e lavaras Pilat dezho : «Pehini e fell deoc'h e laoskfen deoc'h en e frankiz, Jezuz Barabbas, pe Jezuz a vez anvet Mesiaz?» [18] Rak gouzout a rae e oa dre warizi o devoa e zroukroet.

[19] Endra m'edo azezet war e gador-varn, e kasas e wreg unan da lavarout dezhañ : «Na vezet netra etrezout-te hag an den reizh-se; rak gwall-dregaset on bet hiziv en un huñvre en abeg dezhañ.»

[20] Met an Arc'h-veleien hag an Henaourien a lakaas e penn ar bobl goulenn Barabbas ha kas Jezuz d'ar marv. [21] °stagañ da gomz e lavaras dezho ar Gouarnour : «Pehini e fell deoc'h e lezfen deoc'h da vont eus an daou-mañ?» Respont a rejont : «Barabbas !» [22] Ha Pilat dezho : «Ha petra 'rin eta eus Jezuz, a vez anvet Mesiaz?» An holl a respontas : «Ra vo staget ouzh ar groaz !» - «Peseurt droug en deus graet eta?» emezañ. Kreñvoc'h c'hoazh e krient : «Ra vo staget ouzh ar groaz !»

[24] Pilat o welout ne servije da netra hag e kreske kentoc'h an tousmac'h, a gemeras dour, hag a walc'has e zaouarn dirak ar bobl, en ur lavarout : «Digablus on eus gwad an den-se; deoc'h-c'hwi da welout !» [25] Hag ar bobl a-bezh da lavarout : «Ra vo e wad warnomp ha war hor bugale !» [26] Neuze e lezas dezho Barabbas en e frankiz. Evit Jezuz avat, goude bezañ eñ skourjezet, en roas dezho da vezañ staget ouzh ar groaz.

Jezuz kurunet ha dismegañset gant ar soudarded.

[27] Neuze soudarded ar Gouarnour o kemer Jezuz ganto e-barzh ar pretordi a vodas en-dro dezhañ ar gohortenn a-bezh. [28] Ha diwisket dioutañ e zilhad e taoljont warnañ ur vantell ruz-skarlek. [29] Plezhenniñ a rejont ur gurunenn-spern a lakajont war e benn, hag en e zorn ur raosklenn. Hag en ur blegañ o glin dirazañ e lavarent dezhañ dre c'hoapaerezh : «Salud ! Roue ar Yuzevien !» [30] Hag o skopañ outañ e krogent er raosklenn hag e skoent ganti war e benn. [31] Goude bezañ e c'hoapaet evel-se e tennjont digantañ ar vantell, ha goude gwiskañ dezhañ e zilhad en-dro, er c'hasjont da vezañ staget ouzh ar groaz.

Jezuz war an hent ha staget ouzh ar groaz.

[32] Evel ma'z aent er-maez, e tegouezhas ganto un den eus Kurena, Simon e anv. E rediañ a rejont da zougen kroaz Jezuz. [33] Hag o vezañ degouezhet el lec'h anvet Golgota, da lavarout eo Lec'h ar C'hlopenn, [34] e rojont dezhañ da evañ gwin mesket gant bestl; goude bezañ e dañvaet, ne fellas ket dezhañ evañ. [35] Goude m'o devoe e staget ouzh ar groaz, e *lodennjont e zilhad kenetrezo, dre dennañ ar sord warno*. [36] Hag aet en o c'hoazez en diwallent. [37] Lakaat a reont a-us d'e benn ur skritell, gant abeg e gastiz : «Hemañ eo Jezuz Roue ar Yuzevien.» [38] Ha war un dro gantañ e kroazstagjont daou laer, unan a-zehoù, hag un all a-gleiz dezhañ.

Jezuz o vervel war ar groaz.

[39] An dremenidi avat en gunujenne en ur hejañ o fenn [40] hag e lavarent : «Te hag a zistruj an Templ hag en adsav en ur ober tri devezh, en em salv da-unan, mard-out Mab Doue, ha diskenn eus ar groaz !» [41] En hevelep doare an Arc'h-veleien gant ar Skribed hag an Henaourien a c'hoarzhe goap outañ en ur lavarout : [42] «Salvet en deus reoù all, ha n'eo ket barrek d'en em salviñ ! Roue Israel ez eo, ra ziskenno bremañ eus ar groaz hag e kredimp ennañ. [43] *En em fiziet eo e Doue; dezhañ d'e zieubiñ bremañ mard eo douget dezhañ*, rak

lavaret en deus : Me eo Mab Doue !»
44 En hevelep doare al laeron a daole outañ
komzoù dismegañsus.

45 Adalek kreisteiz, teñvalijenn a c'holoas ar
vro a-bezh, betek teir eur goude kreisteiz.
46 Ha war-dro teir eur goude kreisteiz e c'harmas
Jezuz en ur griadenn vras : «Eli, Eli, lema
sabaktani?», da lavarout eo : «Va Doue,
va Doue, perak hoc'h eus va dilezet?»
47 Ouzh e glevout, darn eus ar re a oa eno
a lavaras : «O c'hervel Elia emañ hennezh.»

48 Ha kerkent unan anezho a redas da
gerc'hat ur spoueenn; he c'hargañ a reas
a winegr, hag ouzh he lakaat e beg ur raosklenn
e roas dezhañ da evañ.

49 Met ar re all a lavare : «Lez 'ta, gwelomp
ha dont a ray Elia d'e saveteiñ.»

50 Hogen Jezuz o vezañ garmet adarre en ur
griadenn vras a lezas e spered da dremen.

Ar burzhudoù goude marv Jezuz.

51 Ha setu ma fregas gouel an Templ
e daou-hanter, eus al lein d'an traoñ; an douar
a grenas hag ar reier a frailhas; 52 ar bezioù
a zigoras ha meur a sant a oa o c'horf kousket
enno, a zihunas da vev; 53 hag o vont er-maez
eus o bezioù goude adsavidigezh Jezuz,
e teujont er Gêr santel d'en em ziskouez da veur
a hini. 54 Hogen ar c'hantener hag ar re a oa
gantañ o tiwall Jezuz, pa weljont ar
c'hren-douar hag ar pezh a dremene, a voe
strafuilhet-holl gant ar spont ma lavarent :
«E gwirionez, an den-mañ a oa Mab Doue !»

55 Bez' e oa eno ivez meur a vaouez a selle
eus a-bell, o devoa heuliet Jezuz adalek Galilea
ouzh e servijañ. 56 En o zouez e oa Mari
Magdalen, Mari, mamm Jakez ha Jozef, ha
mamm mibien Zebedea.

Jezuz lakaet er bez.

57 Deuet an abardaez e tegouezhas un den
pinvidik eus Arimatea, Jozef e anv, a oa ivez
diskibl da Jezuz; 58 hemañ a yeas da gaout Pilat
da c'houlenn digantañ korf Jezuz. Neuze e roas
Pilat urzh d'e reiñ dezhañ. 59 O vezañ kemeret
ar c'horf, Jozef en pakas en ur liñsel naet, 60 hag
en lakaas er bez nevez en devoa toullet er roc'h
evitañ e-unan. Ha goude bezañ ruilhet ur maen
bras ouzh toull ar bez ez eas kuit.

61 Hag eno edo Mari-Madalen hag ar Vari all,
azezet a-dal d'ar bez.

62 An deiz war-lerc'h, da lavarout eo an deiz
goude an Aozadur, en em vodas an Arc'h-
veleien hag ar Farizianed da vont da gaout Pilat,
63 hag e lavarjont dezhañ : «Aotrou, soñj hon eus
en deus lavaret an toueller-se pa oa bev
c'hoazh : Goude tri devezh e tihunin da vev !
64 Ro urzh eta da ziwall ar bez gant surentez
betek an trede deiz, gant aon na zeufe
e ziskibien da laerezh e gorf ha na lavarfent d'ar
bobl : Dihunet eo a-douez ar re varv; gwashoc'h
eget an hini gentañ e vefe an douelladenn
diwezhañ-mañ.» 65 Respont a reas Pilat dezho :
«Gwarded hoc'h eus, it ha diwallit asur evel ma
ouzoc'h.» 66 Int eta, o vont dioutañ, a lakaas ar
bez e surentez dre siellañ ar maen ha postañ
gwarded.

28 An dasorc'h.

1 An deiz war-lerc'h ar sabad, pa darzhe
gouloù-deiz evit deiz kentañ ar sizhun, e teuas
Mari Magdalen hag ar Vari all da welout ar bez.
2 Ha setu ma voe ur c'hren-douar bras : rak Ael
an Aotrou a ziskennas eus an Neñv, hag a zeuas
da ruilhan ar maen kuit, ha da azezañ warnañ.
3 Heñvel ouzh ul luc'hedenn e oa e zremm, hag
e zilhad a oa gwenn evel an erc'h. 4 Gant an aon
dirazañ e krene ar warded hag e teujont da
vezañ evel tud varv.

5 An Ael avat o komz ouzh ar merc'hed
a lavaras : «C'hwi, n'ho pet ket aon, rak
gouzout a ran e klaskit Jezuz, an hini bet staget
ouzh ar groaz. 6 N'emañ ken amañ. Dihunet eo
a-douez ar re varv, evel m'en devoa lavaret.
Deuit ha gwelit al lec'h ma oa gourvezet ennañ.
7 It buan da lavarout d'e ziskibien ez eo dihunet
a-douez ar re varv ha setu ma'z a en ho raok da
C'halilea. Eno en gwelot. Setu ar pezh am boa
da gemenn deoc'h.» 8 Hag o vezañ aet buan
er-maez eus ar bez gant aon ha levenez vras,
e redjont da gemenn ar c'heloù d'e ziskibien.

Jezuz o'n em ziskouez d'ar merc'hed santel.

9 Ha setu ma teuas Jezuz a-benn-hent dezho
ha ma lavaras : «Salud !» Hag int-i o tostaat
a bokas d'e dreid hag a stouas dirazañ. 10 Neuze
e lavaras Jezuz dezho : «N'ho pet ket aon ! It da

gemenn d'am breudeur mont da C'halilea : eno
eo am gwelint.»

Gaouierez ar veleien.

11 Evel ma oant gant o hent e teuas e Kêr
darn eus ar warded da gemenn d'an Arc'h-
veleien kement a oa c'hoarvezet. 12 Ar re-mañ,
en em vodet ha graet kuzul gant an Henaourien,
a roas arc'hant bras d'ar soudarded, 13 en ur
zisklêriañ dezho : «Lavarit ez eo deuet
e ziskibien e-pad an noz, hag o deus e laeret tra
ma oac'h kousket. 14 Ha mar deu ar Gouarnour
da c'houzout kement-mañ, eñ gounezimp hag
o lakaimp didamall.» 15 Int eta, o vezañ kemeret
an arc'hant, a reas evel ma oant bet kelennet.
Hag ar vrud-se a red c'hoazh e-touez ar
Yuzevien betek bremañ.

16 An unnek diskibl a yeas neuze da C'halilea
war ar menez en devoa Jezuz merket dezho.
17 Hag ouzh e welout e stoujont dirazañ, int hag
a oa bet amgredik. 18 Jezuz o tostaat a lavaras
dezho : «Pep galloud a zo bet roet din en Neñv
ha war an douar. 19 It eta da gelenn an holl
vroadoù; o badezit en anv an Tad hag ar Mab
hag ar Spered Santel; 20 deskit dezho mirout an
holl gement am eus gourc'hemennet deoc'h.
Ha setu m'emaon ganeoc'h bemdez betek
dibenn ar bed.»

An Aviel hervez Mark

1 Prezegerezh Yann Vadezour.

1 Deroù keloù mat Jezuz Krist, Mab Doue.
2 Hervez ma'z eo skrivet en diouganer Izaia :

«*Setu ma kasan va c'hannad dirazout*
da aozañ dit an hent;
3 *ur vouezh o krial er gouelec'h :*
Kempennit hent an Aotrou,
kompezit e wenodennoù»,

4 evel-se en em ziskouezas Yann ar
Badezour, er gouelec'h, oc'h embann ur
vadeziant a geuzidigezh evit pardon ar
pec'hedoù. 5 Hag e teue davetañ holl vro Youdea
hag holl dud Jeruzalem; ha badezet e vezent
gantañ e dour ar stêr Yordan en ur anzav
o fec'hedoù. 6 Gwisket e oa Yann gant blev
kañval, ha gant ur gwiskamant-lêr en-dro d'e
zargreiz, ha debriñ a rae kilheien-raden ha mel
gouez. 7 Embann a rae kement-mañ : «Dont a ra
war va lerc'h an hini a zo kreñvoc'h egedon; ha
ned on ket dellezek da stouiñ da ziskoulmañ
korreenn e sandalennoù. 8 Me am eus ho padezet
en dour, eñ avat ho padezo er Spered Santel.»

Badeziant Jezuz gant Yann.

9 En deizioù-se e teuas Jezuz eus Nazared da
C'halilea, hag e voe badezet er Yordan gant
Yann; 10 ha dres, evel ma save eus an dour,
e welas an neñvoù o tigeriñ, hag ar Spered evel
ur goulm o tiskenn warnañ, 11 hag ur vouezh
a zeuas eus an neñvoù : «Te eo va Mab
muiañ-karet; ennout em eus lakaet va levenez.»

Jezuz er gouelec'h.

12 Diouzhtu goude, ar Spered en degasas er
gouelec'h.

13 Ha chom a reas er gouelec'h daou-ugent
devezh, temptet gant Satan; eno edo gant al
loened gouez, hag an Aeled a rae war e dro.

Deroù prezegerezh Jezuz.

14 Met goude ma oa bet lakaet Yann er
prizon, e teuas Jezuz e Galilea oc'h embann
keloù mat Aviel Doue, 15 en ur lavarout : «Kaset
eo da benn an amzerioù, tost emañ Rouantelezh
Doue.

Ho pezet keuz d'ho pec'hedoù ha kredit er
c'heloù mat.»

Galvidigezh ar pevar diskibl kentañ.

16 Evel ma hede mor Galilea, e welas Simon
hag Andrev, breur Simon o teurel ar roued er
mor, rak pesketaerien e oant. 17 Jezuz a lavaras
dezho : «Deuit d'am heul, hag e rin ac'hanoc'h
pesketaerien-dud.»

18 Hag i raktal da lezel o rouedoù ha da vont
d'e heul. 19 Aet un tammig larkoc'h e welas
Jakez, mab Zebedea, ha Yann e vreur, hag int en
ur vag oc'h addresañ o rouedoù. 20 Kerkent
o galvas ; hag i da lezel o zad Zebedea er vag
gant an devezhourien, ha da vont war e lerc'h.

Jezuz o prezeg e sinagogenn Kafarnaoum.

21 Mont a rejont da Gafarnaoum; ha diouzhtu
goude, deiz ar sabad, ez eas (Jezuz) d'ar
sinagogenn hag en em lakaas da gelenn.
22 Souezhet-bras e oa an dud gant
e gelennadurezh, rak o c'helenn a rae e giz un
den o kaout beli, ha neket evel ar Skribed.

Pare un den diaoulek.

23 En o sinagogenn end-eeun e oa un den
dalc'het gant ur spered hudur hag en em lakaat
a reas da grial : 24 «Petra a glaskez ouzhimp,
Jezuz a Nazared? Ha deuet out d'hor c'has da
goll? Me oar piv out-te : Sant Doue.» 25 Met
Jezuz hen gourdrouzas : «Tav ! ha kae er-maez
eus an den-se.» 26 Neuze ar spered hudur
o wallhejañ an den, a yeas er-maez anezhañ en
ur leuskel ur griadenn vras. 27 Sebezet e voe an
holl ken m'en em c'houlennent kenetrezo :
«Petra eo kement-mañ? Ur gelennadurezh
nevez ha roet gant beli? Zoken d'ar speredoù
hudur emañ o c'hourc'hemenn hag e sentont
outañ !» 28 Hag ar vrud anezhañ a redas kerkent
e pep lec'h, dre an holl vro en-dro da C'halilea.

Jezuz a bare mamm-gaer Simon.

29 Hag o tont er-maez eus ar sinagogenn, ez
ejont kerkent da di Simon hag Andrev; Jakez ha
Yann a oa ganto. 30 Mamm-gaer Simon a oa en
he gwele gant an derzhienn; diouzhtu
e komzont da Jezuz diwar he fenn. 31 Hag eñ da
dostaat, da gregiñ en he dorn ha d'he lakaat da
sevel; aet e oa an derzhienn diouti, hag hi en em
lakaas d'o servijañ.

Jezuz a bare klañvourien all e-leizh.

32 Pa voe deuet an abardaez-noz hag aet an
heol da guzh, e voe degaset dezhañ an holl
glañvourien hag ar re a oa dalc'het gant
drouksperedoù. 33 Ha kêr a-bezh a oa bodet
dirak an nor. 34 Yac'haat a reas klañvourien
e-leizh taget gant drougoù a bep seurt; hag
argas a reas kalz a zrouksperedoù; nemet ne
leze ket an drouksperedoù da gomz, rak
gouzout a raent piv e oa.

Jezuz o pediñ.

35 Antronoz veure, pa oa teñval anezhi
c'hoazh, e savas da vont er-maez, ha da bellaat
betek ul lec'h distro; hag eno edo o pediñ.
36 Simon avat hag ar re a oa gantañ, a yeas d'e
glask; 37 ha pan er c'havjont e lavarjont dezhañ :
«Emañ an holl ouzh da glask.» 38 Eñ a respontas
dezho : «Deomp da lec'h all, d'ar bourc'hioù
nesañ, ma prezegin enno ivez, rak evit-se ez on
aet er-maez.» 39 Ha mont a rae en ur brezeg en
o sinagogennoù a-dreuz Galilea a-bezh, hag en
ur argas an drouksperedoù.

Puridigezh un den lovr.

40 Dont a reas un den lovr d'e gaout ouzh hen
aspediñ; ha kouezhet d'an daoulin e lavare
dezhañ : «Mar fell dit, e c'hellez va glanaat.»
41 Ha Jezuz kemeret truez outañ a astennas
e zorn hag a stokas outañ en ur lavarout : «Me
fell din, bez glanaet !» 42 Ha raktal ez eas al
lorgnez dioutañ hag e voe glanaet; 43 Met Jezuz
oc'h ober gourdrouzoù dezhañ, hen kasas kuit
war an taol en ur lavarout : 44 «Diwall da
lavarout tra ebet da zen ebet ! Met kae war-raok
d'en em ziskouez d'ar beleg ha kinnig evit da
c'hlanidigezh ar pezh en deus gourc'hemennet
Moizez, ma vo kement-se da desteni dezho.»
45Hemañ avat, a-boan ma oa aet kuit, a stagas da
embann ha da vrudañ ar c'heloù-se a bep tu, en
doare ma n'helle mui Jezuz antren a-wel d'an
dud en ur gêr bennak. A-ziavaez diouto
e chome, e lec'hioù distro, hag eno e teued
a bep tu d'e gaout.

Pareidigezh an den seizet e Kafarnaoum.

2 1 Dont a reas Jezuz en-dro da Gafarnaoum,
ha goude un nebeut deizioù e redas ar vrud edo
en un ti. 2 Neuze en em zastumas kement a dud
ma ne chome ken tamm lec'h ebet, na zoken

e-tal an nor. Hag e kemenne dezho ar Gomz.
3 Setu ma tegouezhas tud a zegase dezhañ un
den seizet, douget gant pevar den. 4 Dre ma
n'hellent ket e lakaat dirazañ, gant an engroez,
e tizolojont an doenn a-us d'al lec'h m'edo
Jezuz, ha goude distrobañ an toull e tiskennjont
ar fled m'edo gourvezet warnañ an den seizet.
5 O welout o feiz, Jezuz a lavaras d'an den
seizet : «Va mab, distaolet eo dit da bec'hedoù.»
6 Met eno e oa en o c'hoazez hiniennoù hag a oa
eus ar Skribed hag a soñje en o c'halonoù :
7 «Perak e komz hennezh evel-se? Komzoù enep
Doue a zo gantañ. Piv a c'hell disteurel ar
pec'hedoù, nemet Doue hepmuiken?» 8 Met
Jezuz raktal oc'h anavezout en e spered ar
soñjoù a vagent evel-se enno o-unan, a lavaras
dezho : «Perak emañ ar seurt soñjoù en ho
kalonoù? 9 Petra zo aesoc'h, pe lavarout d'an
den seizet : Distaolet eo dit da bec'hedoù; pe
lavarout : Sav, kemer da wele ha kerzh?
10 Ac'hanta evit ma oueziot en deus Mab an Den
galloud da zisteurel ar pec'hedoù war an douar :
11 Me a lavar dit, emezañ d'an den seizet, sav,
kemer da fled ha distro d'ar gêr.» 12 Hag eñ da
sevel ha kerkent da dapout krog en e fled, ha da
vont er-maez dirak an holl, en doare ma oant
holl sebezet ha ma veulent Doue en ur
lavarout : «Biskoazh n'hon eus gwelet
kemend-all !»

Jezuz o kelenn war ribl ar mor. Galvidigezh Levi.

13 Mont a reas er-maez adarre da ribl ar mor.
An holl bobl a zerede d'e gaout hag eñ
o c'helenne. 14 En ur dremen e welas Levi, mab
Alfe, azezet e burev ar maltouterezh, hag
e lavaras dezhañ : «Deus d'am heul.» Hag eñ da
sevel da vont d'e heul.

15 Evel m'edo Jezuz ouzh taol e ti hemañ,
kalz a druajerien hag a bec'herien en em lakaas
ivez ouzh taol gantañ ha gant e ziskibien; rak
kalz anezho a yeas d'e heul. 16 Met ar Skribed
eus kostezenn ar Farizianed ouzh e welout
o tebriñ e kompagnunezh ar bec'herien hag ar
bublikaned, a lavaras d'e ziskibien : «Ma ! gant
ar bublikaned hag ar bec'herien emañ o tebriñ?»
17 Met Jezuz o vezañ klevet, a lavaras dezho :
«N'eo ket ar re yac'h o deus ezhomm eus ar
mezeg, met ar re glañv. N'on ket deuet da
c'hervel an dud reizh, met ar bec'herien.»

Ar goulenn diwar-benn ar yun.

18 Setu ma oa diskibien Yann hag ar
Farizianed o terc'hel gant ur yun. Dont a reas
tud da c'houlenn ouzh Jezuz : «Perak e-pad
m'emañ diskibien Yann ha diskibien ar
Farizianed o yunañ e chom da ziskibien-te hep
yunañ?» 19 Hag e respontas Jezuz dezho :
«Hag-eñ e c'hell mignoned an den nevez yunañ
endra m'emañ an den nevez ganto? Keit ha
m'o deus an den nevez ganto, n'hellont ket
yunañ. 20 Hogen deizioù a zeuio ma vo lamet an
den nevez diganto, neuze e yunint... en deiz-se.

21 «N'eus den ebet a gemerfe ur
peñsel-mezher nevez evit e wriat ouzh ur
gwiskamant kozh, pe neuze ar stagadenn nevez
a sach war an danvez kozh, ha gwashoc'h
fregadenn e vez. 22 Na kennebeut all n'eus den
ebet a lakafe gwin nevez e seier-lêr kozh; anez
da se, ar gwin a ra d'ar seier tarzhañ hag ez a da
goll ar gwin hag ar seier-lêr. Hogen da win
nevez, seier nevez ! »

Ar pennoù-ed kutuilhet un deiz-sabad.

23 C'hoarvezout a reas m'edo Jezuz un
deiz-sabad o tremen a-dreuz trevadoù-ed hag
e ziskibien en ur vont gant o hent, en em lakaas
da ziframmañ pennoù-ed. 24 Ma lavaras ar
Farizianed dezhañ : «Sell ! Perak e reont un
deiz-sabad ar pezh n'eo ket aotreet?»
25 Met Jezuz a respontas dezho : «Ha biskoazh
n'hoc'h eus lennet petra reas David pa voe en
ezhomm ha naon dezhañ, eñ hag ar re a oa
gantañ, 26 penaos ez eas e ti Doue, en amzer
Abiatar ar beleg-meur, hag e tebras baraennoù
ar c'hinnig, daoust n'eo aotreet da zen ebet
o debriñ nemet d'ar veleien hepken; ha zoken
e roas diouto ivez d'ar re a oa gantañ.» 27 Neuze
e lavaras Jezuz dezho : «Ar sabad a zo bet graet
evit an den ha n'eo ket an den evit ar sabad,
28 en doare ma'z eo Mab an Den mestr hag
aotrou zoken war ar sabad.»

Jezuz a bare un den disec'het e zorn.

3 1 Un drovezh all c'hoazh ez eas Jezuz en ur
sinagogenn ma oa enni un den hag a oa
disec'het e zorn. 2 Ha gant evezh e selle an dud
outañ da welout ha deiz ar sabad e parefe an
den-se; abeg d'e damall e vije. 3 Lavarout a reas
d'an den disec'het e zorn : «Sav ha deus amañ

er c'hreiz !» [4] Ha neuze e lavaras d'an dud :
«Hag aotre a zo, da zeiz ar sabad, d'ober vad pe
d'ober droug? Da saveteiñ e vuhez d'unan
bennak pe d'e lezel da vervel?» Int avat a dave.
[5] O tremen neuze warno selloù kounnaret,
glac'haret ma oa gant kaleter o c'halonoù,
e lavaras d'an den : «Astenn da zorn !» Astenn
a reas e zorn ha yac'h e teuas dezhañ. [6] Neuze
kerkent hag aet er-maez, ar Farizianed a reas
kuzul gant an Herodezidi a-enep da Jezuz
diwar-benn an doare d'e gas da goll.

Gant an engroezioù-tud war ribl al lenn.

[7] Met Jezuz en em dennas gant e ziskibien
war-zu ar mor. Un engroez bras a dud deuet eus
Galilea a yeas d'e heul. Eus Youdea ivez,
[8] hag eus Jeruzalem, eus Idoumea hag eus an tu
all d'ar Yordan, eus tro-war-droioù Tir ha
Sidon, un engroez bras a dud, diwar glevout
kement a rae, a zeuas betek ennañ. [9] Goulenn
a reas eta digant e ziskibien derc'hel prest ur
vag dezhañ, en abeg d'ar bobl a dud, gant aon
na vije gwasket ganto. [10] Rak tud e-leizh en
devoa gwellaet, ken m'en em daole warnañ da
stekiñ outañ kement hini en devoa ur c'hleñved
bennak. [11] Ar speredoù hudur, ouzh e welout,
a stoue dirazañ hag a youc'he : «Te eo Mab
Doue !» [12] Met gant kalz a c'hourdrouzoù, eñ
a zifenne outo e ziskuliañ.

Dibab an daouzek abostol.

[13] Pignat a reas neuze war ar menez, hag
e c'halvas davetañ ar re a felle dezhañ, hag
e teujont d'e gaout. [14] Ha diazezañ a reas
daouzek da vezañ gantañ ha da vezañ kaset da
brezeg, [15] gant ar galloud da argas an
drouksperedoù. [16] Diazezañ a reas eta an
Daouzek : Simon, ma roas dezhañ an anv a Bêr,
[17] Jakez mab da Zebedea, ha Yann breur Jakez,
ma roas dezho an anv a Voanergez, da lavarout
eo mibien ar c'hurun, [18] Andrev, Filip,
Bartolome, Mazhev, Tomaz, Jakez mab Alfe,
Tadde, Simon ar C'hanaaniad, [19] ha Youdaz
Iskariot, an hini en gwerzhas zoken.

Tud kar Jezuz.

[20] Distreiñ a reas d'ar gêr, hag an engroez en
em vodas adarre, ken ma n'hellent ket zoken
debriñ o boued. [21] Ha klevet se gant tud
e gerentiezh, e teuas ar re-mañ evit kregiñ
ennañ, rak lavarout a raent : «Aet eo e skiant
vat digantañ.»

Jezuz tamallet d'ober burzhudoù dre nerzh Beelzeboul.

[22] Ar Skribed hag a oa diskennet eus
Jeruzalem a lavare ivez : «Beelzeboul a zo
ennañ; dre bennrener an drouksperedoù eo ec'h
argas an drouksperedoù !» [23] Goude bezañ
o galvet, Jezuz a lavaras dezho dre
barabolennoù : Penaos e c'hell Satan argas
Satan? [24] Mar bez ur rouantelezh rannet a-enep
dezhi hec'h-unan, ne c'hell ket ar rouantelezh-se
padout; [25] ha mar bez rannet un ti a-enep dezhañ
e-unan, ne c'hell ket an ti-se chom en e sav.
[26] Neuze mard eo savet Satan a-enep dezhañ
e-unan, ha mard eo en em rannet, n'eo ket evit
padout; echu eo gantañ. [27] Hogen ne c'hell nikun
mont e-barzh ti un den kreñv ha skrapañ
e draoù nemet en defe da gentañ ereet an den
kreñv-se; neuze hepken e c'hell preizhañ madoù
e di. [28] E gwirionez, me lavar deoc'h, distaolet
e vo pep tra da vugale an dud, o fec'hedoù hag
an holl gomzoù disakr bet lavaret ganto,
[29] hogen piv bennak en devo pec'het en
e gomzoù enep ar Spered Santel, hennezh n'en
devo biken pardon ebet : kablus eo eus ur
pec'hed peurbadel.» [30] Rak lavarout a raent :
«Ur spered hudur a zo ennañ.»

Kerentiezh gwirion Jezuz.

[31] Degouezhout a reas e vamm hag
e vreudeur; ha chomet er-maez e rejont
e c'hervel. [32] Ur bobl a dud a oa en o c'hoazez
en-dro dezhañ, pa zeujod da lavarout dezhañ :
«Setu da vamm, da vreudeur ha da c'hoarezed
a zo er-maez ouzh da glask.» [33] Hag eñ da
respont dezho : «Piv eo va mamm, ha piv eo va
breudeur?» [34] Hag o teurel ur sell-tro ouzh ar re
a oa azezet war gelc'h en-dro dezhañ e lavaras :
«Setu va mamm ha va breudeur ! [35] An neb a ra
mennantez Doue, hennezh a zo breur din, ha
c'hoar ha mamm.»

Kelennadurezh Jezuz dre barabolennoù.

4 [1] A-nevez e krogas da gelenn war ribl ar
mor. Hag en em vodañ a reas war e dro un
engroez stank a dud, en doare ma pignas en ur
vag ha ma'z azezas enni war ar mor, tra ma
chome an holl dud war an douar a-hed an dour.

2 Hag e teske dezho kalz a draoù dre
barabolennoù, hag e lavare dezho en
e gelennadurezh :

Parabolenn an hader.

3 «Selaouit ! Sed ez eas an hader er-maez da
hadañ. 4 Ha tra ma hade e kouezhas lod eus ar
greun a-hed an hent; met al laboused a zeuas
hag o debras. 5 Darn all a gouezhas war un
dachenn veinek lec'h n'o devoa ket kalz
a zouar; raktal e tiwanjont, dre oa bas an douar;
6 met pa savas an heol e voent losket,
hag o vezañ n'o devoa ket gwrizioù
e tisec'hjont. 7 Darn all a gouezhas e-touez an
drein; hag an drein a savas hag o mougas, ha ne
rojont ket a frouezh. 8 Reoù all avat a gouezhas
en douar mat, a savas, a greskas, a daolas
frouezh, o reiñ tregont, tri-ugent, ha kant evit
unan !» 9 Hag e lavare : «An neb en deus
divskouarn da glevout, ra glevo !»

10 P'en em gavas e-unan, e krogas ar re a oa
en-dro dezhañ, evel an Daouzek, d'ober
goulennoù outañ diwar-benn ar parabolennoù.
11 Lavarout a reas dezho : «Deoc'h-c'hwi eo roet
anaout kevrin Rouantelezh Doue, met evit ar re
a zo er-maez e teu pep tra dezho dindan
parabolennoù,

12 *evit ma sellint ervat ha na welint ket,*
ma klevint ervat ha na gomprenint ket,
gant aon na zistrofent ouzh Doue
ha na vefent pardonet.»

Parabolenn an hader displeget.

13 Hag e lavaras dezho : «Ne gomprenit ket
ar barabolenn-se? Penaos neuze e komprenot an
holl barabolennoù? 14 Ar Gomz eo an had emañ
an hader oc'h hadañ. 15 Ar re a zo a-hed an hent
lec'h ma hader ar Gomz, ar re-se, a-vec'h
m'o deus he c'hlevet, e teu raktal Satan hag
e lam kuit ar Gomz bet hadet enno. 16 Hag en
hevelep doare, ar re a zegemer an had war an
dachenn veinek eo ar re a zegemer ar Gomz
gant levenez, kerkent ha klevet; 17 hogen n'eus
ket donder enno; n'o deus ket dalc'hegezh; ha
pa zeu trubuilh pe wallgaserezh abalamour d'ar
Gomz, raktal e kouezhont. 18 Re all a zegemer
an had e-touez an drein, ar re-se eo ar re o deus
klevet ar Gomz, 19 hogen prederioù ar bed, touell
ar binvidigezh hag ar gwallc'hoantegezhioù all
en em sil en o c'hreiz hag a voug ar Gomz ha
difrouezh e chom. 20 Hag ar re a zegemer an had
en douar mat eo ar re a glev ar Gomz hag en em
zigor dezhi, ha frouezh a daolont, unan tregont,
un all tri-ugent, hag un all kant evit unan.»

Parabolenn al lamp hag ar muzul.

21 Lavarout a reas c'hoazh dezho : «Hag-eñ
e tegaser al lamp evit he lakaat dindan ar
boezell pe dindan ar gwele? Daoust ha n'eo ket
evit he lakaat war ar c'hantolor? 22 Rak n'eus
netra a vefe kuzh, nemet evit bezañ lakaet er
sklêrijenn, ha n'eus netra o c'hoarvezout e kuzh
nemet evit dont da vezañ gwelet er sklêrijenn.
23 Mar en deus unan bennak divskouarn da
glevout, ra glevo !»

24 C'hoazh e lavare dezho : «Taolit evezh
ouzh ar pezh ez it da glevout : diouzh ar muzul
a vuzuilhit gantañ e vo muzuliet deoc'h, ha
zoken e vo lakaet deoc'h en tu-hont. 25 Rak d'an
hini en deus e vo roet dezhañ, met an hini n'en
deus ket e vo lamet digantañ zoken ar pezh en
deus.»

Parabolenn an ed en douar.

26 C'hoazh e lavare : «Evel-henn emañ
Rouantelezh Doue, evel un den en deus taolet
had en douar. 27 Pe o kousket e vefe pe dihunet,
en noz hag en deiz, e tiwan hag e kresk an had,
hep gouzout dezhañ penaos. 28 Anezhañ e-unan
an douar a daol e frouezh, da gentañ ar blantenn
goude-se an dañvouezenn, ha neuze ed e-leizh
en dañvouezenn. 29 Ha pa vez prest ar greun,
raktal e lakaer ar falz ennañ, dre ma'z eo darev
an eost.»

Ar c'hreunenn sezo.

30 C'hoazh e lavare : «Ouzh petra
e hañvalimp Rouantelezh Doue, pe gant peseurt
parabolenn he skeudennimp? 31 Heñvel eo ouzh
ar c'hreunenn sezv : pa vez hadet en douar, ez
eo hi ar bihanañ eus an holl hadoù a zo war an
douar; 32 met ur wezh hadet e sav hag e teu da
vezañ brasoc'h eget an holl louzeier all, hag
e taol skourroù bras, en doare ma c'hell
laboused an neñv kaout goudor dindan he
skeud.»

Klozadur diwar-benn ar parabolennoù.

33 Ha gant e-leizh a barabolennoù eus ar
seurt-se e prezege dezho ar Gomz, diouzh ma
oant barrek da intent. 34 Ne gomze ket outo hep
parabolennoù; met d'e ziskibien, pa oant en
o fart, e tisplege pep tra.

Ar gorventenn sioulaet.

35 An deiz-se, pa voe deuet an abardaez,
e lavaras dezho : «Treizhomp d'an tu all.»

36 Neuze o tilezel eno ar bobl e kemerjont
Jezuz, e-giz m'edo, er vag; ha bagoù all ivez
a yae gantañ. 37 Met setu ur barr-avel bras
o sevel, hag an tarzhioù en em stlape er vag ken
na zeue dija da vezañ leun a zour. 38 Eñ avat edo
en aros war ar blueg o kousket. Hag i d'e
zihuniñ ha da lavarout dezhañ : «Mestr ! Hag
ingal eo dit e vefemp o vont da goll?» 39 Eñ avat
o vezañ dihunet a c'hourdrouzas an avel hag
a lavaras d'ar mor : «Tav ! Sioula !» Hag
e kouezhas an avel, hag e teuas kalm gwenn.
40 Neuze e lavaras dezho : «Perak ez oc'h ken
aonik-se? Penaos n'hoc'h eus ket feiz?» 41 Aon
avat o devoe, aon bras, hag e lavarent
kenetrezo : «Piv 'ta eo hemañ pa sent outañ an
avel zoken hag ar mor?»

Den diaoulek Gerasa.

5 1 Degouezhout a rejont eta en tu all d'ar
mor e bro C'herasaiz. 2 Evel ma oa aet er-maez
eus ar vag, setu ma teuas en-arbenn dezhañ, eus
ar bezioù, un den dalc'het gant ur spered hudur.
3 Hennezh en devoa e chomadur er bezioù, ha
zoken war-bouez ur chadenn, ne c'helle den
ebet ken e zerc'hel stag, 4 rak alies e oa bet
liammet gant hualoù ha chadennoù, met torret
en devoa ar chadennoù ha brevet an hualoù ha
den ne c'helle e zamesaat. 5 A-hed an deiz, a-hed
an noz e veze er bezioù pe war ar menezioù
o krial hag oc'h en em vloñsañ gant mein.

6 Hag o welout Jezuz a-ziabell, e teredas hag
e stouas dirazañ, 7 en ur grial a vouezh kreñv :
«Petra a glaskez ouzhin, Jezuz, Mab an Doue
meurbet-uhel? Da c'hourfediñ a ran en anv
Doue, n'am bourev ket.» 8 Rak Jezuz a lavare
dezhañ : «Kae er-maez, spered hudur, eus an
den-se !» 9 Hag e c'houlennas outañ : «Pe anv
ac'h eus-te?» Respont a reas : «Armead eo va
anv, rak kalz ez omp.» 10 En aspediñ a raent evit
n'o argasje ket er-maez eus ar c'horn-bro.

11 Hag eno e oa ouzh troad ar menez ur
bagad bras a voc'h o peuriñ. 12 En aspediñ
a rejont 'n ur lavarout : «Kas-ni d'ar moc'h,
ma'z aimp da lojañ enno.» 13 Hag aotre a roas
dezho. Hag ar speredoù hudur o vont er-maez
eus an den da antren e-barzh ar moc'h. Ha setu
ar bagad moc'h oc'h en em strinkañ, diwar an
tornaod, er mor : un daou vil bennak e oa
anezho, ha beuzet e voent er mor. 14 Ar re
o diwalle a dec'has kuit hag a vrudas ar c'heloù
e kêr ha war ar maez, ma teuas an dud da
welout petra a oa c'hoarvezet. 15 Tostaat a reont
ouzh Jezuz, hag e sellont ouzh an den
drouk-speredet en e goazez, gwisket hag en
e skiant-vat, eñ hag a oa bet armead ennañ; ha
spontet e voent. 16 Ar re o devoa gwelet
a zisplegas dezho penaos e oa c'hoarvezet an
traoù gant an hini drouk-speredet ha gant ar
moc'h. 17 Neuze e stagjont d'en aspediñ da vont
kuit eus o c'horn-bro.

18 Evel m'edo oc'h adpignat er vag,
e c'houlennas outañ an hini a oa bet dalc'het
gant an Diaoul, en lezel da chom gantañ.
19 Jezuz avat ne roas ket dezhañ an aotre-se, met
lavarout a reas dezhañ : «Kae d'ar gêr, da gaout
da dud ha ro kemenn dezho eus kement en deus
graet an Aotrou dit, hag eus an drugarez ken
bras en deus diskouezet ez keñver.» 20 Mont
a reas kuit eta, hag ec'h en em lakaas da embann
dre an Dek-keoded kement en devoa graet
Jezuz evitañ. Hag an holl a oa sebezet.

Merc'h Jairoz hag ar wreg gant an diwadañ.

21 Jezuz a adtremenas gant ar vag war an tu
all d'ar mor, hag ur maread tud en em zastumas
war e dro; war ribl ar mor e oa, 22 pa-z erruas
unan eus ar renerien-sinagogenn, Jairoz e anv.
Hemañ, p'en gwelas, en em daolas e-harz
e dreid, 23 ouzh hen aspediñ start hag o lavarout :
«Va merc'hig, a zo e par ar marv; astenn da
zaouarn warni evit ma vo saveteet ha ma vevo.»
24 Mont a reas gantañ, hag ur bobl vras a dud
a gerzhe ouzh e seulioù hag en gwaske a bep tu.

25 Hogen sed ur vaouez hag a oa klañv gant
an diwadañ abaoe daouzek vloaz; 26 kalz he
devoa gouzañvet a-berzh mezeien e-leizh,
dispignet he devoa hec'h holl beadra, hep na

vije bet talvezet dezhi; met kentoc'h e oa aet
war washaat. 27 Hi eta o vezañ klevet petra
a lavared diwar-benn Jezuz, a zeuas e-kreiz
engroez an dud hag a-ziadreñv a stokas ouzh
e vantell. 28 Rak lavarout a rae outi hec'h-unan :
«Ha pa ne rafen nemet stekiñ ouzh e zilhad
e vin saveteet.» 29 Raktal e tisec'has en he c'hreiz
mammenn ar c'holl-gwad hag e santas en he
c'horf e oa pareet diouzh he droug. 30 Jezuz avat
ken buan all en devoa anavezet ennañ e-unan
peseurt nerzh a oa aet dioutañ, oc'h en em dreiñ
e-kreiz ar bobl e c'houlennas : «Piv en deus
stoket ouzh va dilhad?» 31 E ziskibien da respont
dezhañ : «Gwelout a rez, an engroez a zo ouzh
da waskañ, hag e c'houlennez : Piv en deus
stoket ouzhin?» 32 Met Jezuz o terc'hel da dreiñ
a glaske gant e selloù an hini he devoa graet
kement-se. 33 Neuze ar vaouez leun a spont hag
o krenañ, dre ma ouie petra a oa en em gavet
ganti, a zeuas hag a gouezhas e-harz e dreid,
hag a lavaras dezhañ ar wirionez penn-da-benn.
34 Jezuz a lavaras dezhi : «Va merc'h, da feiz he
deus da saveteet; kerzh e peoc'h ha bez pare
diouzh da gleñved.»

35 Edo c'hoazh o komz, pa zeuas tud eus ti ar
rener-sinagogenn da lavarout dezhañ : «Marv
eo da verc'h ! Perak direnkañ pelloc'h ar
Mestr?» 36 Met Jezuz o vezañ klevet ar
c'homzoù-se a lavaras d'ar rener-sinagogenn :
«Bez hep aon, kred hepken !» 37 Ha ne lezas den
ebet da vont gantañ, nemet Pêr, Jakez ha Yann,
breur Jakez. 38 Dont a reont eta da di ar
mestr-sinagogenn; hag e sell Jezuz ouzh an
trouz bras, an dud o leñvañ hag o leuskel
kriadennoù e-leizh. 39 Antren a ra hag e lavar
dezho : «Perak ober trouz ha leñvañ? Ar bugel
n'eo ket marv, met o kousket emañ.» 40 Int a rae
goap outañ. Eñ avat o vezañ lakaet an holl
er-maez a gemer gantañ tad ha mamm ar bugel
hag ar re a oa deuet gantañ, antren a ra el lec'h
m'edo ar bugel, 41 ha tapet krog e dorn ar
plac'hig e lavar dezhi : «Talita, koum !» da
lavarout eo : «Merc'hig, me lavar dit, dihun !»
42 Raktal e savas ar plac'hig yaouank hag
e kerzhe; daouzek vloaz e oa-hi. Ha diouzhtu
e krogas enno estlamm bras. 43 Eñ avat
a c'hourc'hemennas start dezho diwall na vefe
gouezet gant den ebet, hag e lavaras reiñ dezhi
da zebriñ.

Jezuz e Nazared.

6 1 Mont a reas (Jezuz) ac'hano; dont a reas
d'e vammvro ha gantañ e ziskibien. 2 Ha deuet
ar sabad e stagas da gelenn er sinagogenn. An
darn vrasañ ouzh e glevout a oa souezhet holl
hag a lavare : «A belec'h e teu kement-se da
hemañ? Petra eo ar furnez-se a zo bet roet
dezhañ hag ar burzhudoù bras-se a vez graet dre
e zaouarn? 3 Daoust ha n'eo ket hennezh ar
c'halvez, mab Mari, a zo breur da Jakez, da
Jozef, da Jud ha da Simon? Daoust hag
e c'hoarezed n'emaint ket amañ en hon touez?»
Hag e kavent abeg diwar e benn, 4 ma lavaras
Jezuz dezho : «Ned eo ur profed dibrizet nemet
en e vro, e-touez e gerent hag en e di e-unan.»
5 Ha ne c'hellas ober eno burzhud ebet, nemet un
nebeut klañvourien a bareas dre astenn
e zaouarn warno. 6 Ha souezhiñ a reas dirak
o difeiz.

Kentañ mision an ebestel.

Mont a rae dre ar bourc'hioù tro-war-dro en
ur gelenn. 7 Neuze e c'halvas an Daouzek hag
e krogas d'o c'has daou ha daou en ur reiñ
dezho galloud war ar speredoù hudur.
8 Gourc'hemenn a reas dezho chom hep
kemerout seurt ebet evit an hent, nemet ur vazh
hepken; tamm bara ebet, sac'h ebet, gwenneg
ebet en o gouriz; 9 met gwiskañ ur re
sandalennoù en o zreid, ha chom hep dougen
div sae. 10 Hag e lavare dezho : «N'eus forzh
pelec'h, pa-z antreot en un ti, chomit eno betek
ma'z eot kuit eus al lec'h-se. 11 Ha ma'z eus ul
lec'h na vezot ket degemeret ennañ na selaouet
gant an dud, it kuit ac'hano, hag hejit ar poultr
a-dindan ho treid en testeni dezho.»

12 Mont kuit a rejont eta hag e prezegent d'an
dud kaout keuz d'o fec'hedoù. 13 Diaouloù
e-leizh a argasent hag eouliañ a raent kalz
a glañvourien hag o fareañ.

Merzherinti Yann Vadezour.

14 Ar Roue Herodez a glevas kement-se; rak
brudet e oa deuet anv Jezuz da vezañ, hag
e lavare an dud : «Yann Vadezour a zo dihunet
a-douez ar re varv, ha setu perak en em
ziskouez ennañ galloudoù burzhudus.» 15 Reoù
all a lavare : «Elia ez eo.» Ha reoù all c'hoazh :
«Ur profed ez eo, evel unan eus ar Brofeded.»

16 Met Herodez o vezañ klevet ar brudoù-se,
a lavare : «Yann, an hini am eus graet dibennañ,
hennezh eo a zo adsavet da vev.» 17 Rak evit
gwir, Herodez e-unan en devoa kaset tud da
dapout krog e Yann hag e deurel chadennet er
prizon abalamour da Herodiad, gwreg e vreur
Filip, en devoa kemeret da bried. 18 Rak Yann
a lavare da Herodez : «N'ec'h eus ket gwir da
gaout gwreg da vreur !» 19 Herodiad eta a vire
droukrañs ouzh Yann; plijet e vije bet dezhi
e lakaat d'ar marv, met ne c'helle ket,
20 rak Herodez a zouje da Yann, dre ma ouie e oa
un den reizh ha santel; e wareziñ a rae, p'en
deveze e glevet e veze gwall-nec'het,
ha koulskoude, a galon er selaoue.

21 Hogen setu m'en em gavas un degouezh
mat : Herodez, da geñver deiz-ha-bloaz
e c'hanedigezh a reas ur banvez d'e dud uhel,
d'e ofiserien ha da bennoù bras Galilea.
22 Ha merc'h an Herodiad - se antreet er sal,
a zañsas ken e plijas da Herodez ha d'e gouvidi,
ha ma lavaras ar Roue d'ar plac'h yaouank :
«Goulenn diganin ar pezh a gari hag e roin dit.»
23 Hag e touas dezhi : «Kement tra a c'houlenni
diganin a roin dit, ha pa ve an hanter eus va
rouantelezh.» 24 Hag hi da vont er-maez, ha da
lavarout d'he mamm : «Petra a c'houlennin?»
Hi a respontas : «Penn Yann ar Badezour.»
25 Hag hi o tistreiñ raktal, mall warni, da gaout
ar Roue, a reas he goulenn : «Me a fell din,
emezi, e rofes din diouzhtu war ur plad, penn
Yann Vadezour.» 26 Ar Roue a yeas
trist-meurbet, met en abeg d'e ledoued ha d'e
gouvidi, ne fellas ket dezhañ nac'h he goulenn
outi. 27 Kerkent ar Roue a gasas ur gward gant ar
gourc'hemenn da zegas penn Yann Vadezour.
Hag hemañ da vont ha d'e zibennañ en
e brizon; 28 ha da zegas ar penn war ur plad ha
d'e reiñ d'ar plac'h yaouank, hag ar plac'h
yaouank d'e reiñ d'he mamm. 29 Pa glevas
diskibien Yann keloù a gement-se, e teujont da
gemerout e gorf ha d'e lakaat en ur bez.

Distro an diskibien ha kentañ liesadur ar bara.

30 Neuze, an ebestel oc'h en em vodañ en-dro
da Jezuz, a zanevellas dezhañ kement o devoa
graet ha kement o devoa kelennet.
31 Hag e lavaras dezho : «Deuit en ho part, c'hwi
hoc'h-unan d'ul lec'h distro, ha diskuizhit un
tammig.» Rak kement a dud a veze o vont hag
o tont ma ne gavent ket zoken amzer da zebriñ
o boued. 32 Mont kuit a rejont gant ar vag d'ul
lec'h digenvez, en distro. 33 Met gwelet e oant
bet o vont kuit, ha kalz a dud a anavezas doare
a gement-se ma teredas ar bobl war droad, eus
an holl gêriadennoù, d'al lec'h ma'z aent, ha ma
tegouezhjont ahont en o raok. 34 Evel-se, pa
zilestras Jezuz e welas un engroez stank a dud,
ha truez a gemeras outo dre ma oant evel
deñved hep mêsaer, hag e stagas da gelenn
dezho kalz a dra.

35 Hag evel ma oa dija diwezhat anezhi,
e tostaas e ziskibien da lavarout dezhañ :
«Digenvez eo al lec'h-mañ ha diwezhat ez eo
anezhi; 36 kas-i kuit ma'z aint d'ar pennkêrioù
tro-war-dro ha d'ar bourc'hioù da brenañ evito
o-unan peadra da zebriñ.» 37 Eñ avat a respontas
dezho : «C'hwi hoc'h-unan, roit dezho da
zebriñ.» Lavarout a reont : «Daoust hag hon eus
da vont da brenañ daou c'hant dinerad bara evit
reiñ dezho da zebriñ?» 38 Eñ avat da respont :
«Pet baraenn a zo ganeoc'h? It da welout.»
o vezañ gwelet, e lavarjont dezhañ : «Pemp
baraenn hag ivez daou besk.» 39 Gourc'hemenn
a reas dezho ober d'an holl azezañ taoliad ha
taoliad war ar geot glas, 40 hag ez ejont en
o gourvez, a strolladoù, a gantadoù hag
a hanter-kantadoù. 41 Hag eñ neuze o kemerout
ar pemp baraenn hag an daou besk hag o sevel
e zaoulagad etrezek an neñv, a lavaras ur
vinnigadenn, a rannas ar baraennoù hag o roas
d'e ziskibien d'o c'hinnig d'an dud; hag an daou
besk ivez a lodennas d'an holl. 42 Hag an holl
a zebras hag o gwalc'h o devoe; 43 ha dastum
a rejont ar restadoù-bara, evel ar pezh a vane
diwar ar pesked, peadra d'ober daouzek
panerad a dammoù. 44 Hag ar re o devoa debret
ar baraennoù a oa pemp mil a dud anezho.

Jezuz a gerzh war ar mor.

45 Kerkent goude e redias e ziskibien da
bignat er vag ha da dreizhañ en e raok, d'an tu
all, war-zu Betsaida, tra ma vefe e-unan o kas ar
bobl kuit. 46 Goude kimiadiñ diouzh an dud, ez
eas neuze war ar menez da bediñ. 47 Ha deuet ar
serr-noz, edo ar vag e-kreiz ar mor, hag eñ
e-unan-penn war an douar. 48 O welout o devoa
bec'h bras o roeñvin - rak an avel a oa a-benn -
e teuas daveto, war-dro ar pevare

beilhadenn-noz, en ur gerzhout war ar mor; hag
ober a reas van da gaout c'hoant da dremen
hebiou dezho. [49] Int avat, ouzh e welout o vale
war ar mor, a gredas e oa un tasmant, hag en em
lakaas da grial, [50] rak an holl o devoa e welet ha
strafuilhet e oant bet. Met eñ raktal a gomzas
outo hag a lavaras : «Bezit dinec'h ! Me eo,
n'ho pet ket aon !» [51] Pignat a reas ganto er vag
hag an avel a davas. Int avat a oa saouzanet en
tu-hont da bep muzul; [52] rak n'o devoa ket
komprenet burzhud ar baraennoù; dallet e veze
o c'halon.

Pareañsoù e Genezared.

[53] Treizhet al lenn ganto, e teujont d'an douar
e Genezared, hag e tiskennjont war an aod.
[54] Hag aet er-maez eus ar vag, raktal an dud oc'h
ouzh e anavezout, [55] a redas-diredas dre an holl
vro-se, ma en em lakaas an holl da zegas
dezhañ war o gweleoù ar re dalc'het gant
kleñvedoù, da gement lec'h ma klevent ez en
em gave. [56] Hag da belec'h bennak ma'z ae,
bourc'hioù pe gêrioù, pe diegezhioù war ar
maez, e lakaed ar re glañv war ar plasennoù,
hag en peded d'o lezel da stekiñ paneveken
ouzh bevenn e vantell. Ha kement hini a stoke
outañ a veze saveteet.

7 Breutadenn gant ar Farizianed diwar-benn an henvoazioù.

[1] Neuze ec'h en em zastumas en-dro dezhañ
ar Farizianed hag hiniennoù eus ar Skribed
deuet eus Jeruzalem. [2] O welout darn eus
e ziskibien o kemerout o fred gant o daouarn
dic'hlan, da lavarout eo hep bezañ o gwalc'het,
e kavent abeg enno.

[3] Rak ar Farizianed hag an holl Yuzevien ne
zebront ket o boued hep bezañ gwalc'het ervat
o daouarn, stag ma'z int ouzh Hengoun ar Re
Gozh; [4] ha pa zeuont en-dro diwar al leurgêr, ne
zebront ket hep bezañ strinket dour warno
o-unan; ha kalz traoù all a zo c'hoazh a vironT
hervez an Hengoun : gwalc'hadurioù an
hanafoù, ar podoù, al listri-arem.

[5] Goulenn a reas eta ar Farizianed hag ar
Skribed outañ : «Perak ne vir ket da ziskibien-te
Hengoun ar Re Gozh, pa gemeront o fredoù
gant o daouarn dic'hlan?» [6] Respont a reas
dezho : «Brav-kenañ en deus diouganet Izaia
diwar ho penn, pilpouzed ma'z oc'h, p'en deus
skrivet :

«*Ar bobl-mañ am enor gant he muzelloù,*
met he c'halon a zo mil-bell diouzhin;
[7] *un aner eo an doujañs a ziskouezont din pa gelennont*
ur gelennadurezh a zo gourc'hemennoù a-berzh an dud.»

[8] Lezel a rit gourc'hemennoù Doue a-gostez
evit mirout Hengoun an dud.

[9] Hag e lavare dezho : «Brav-bras ec'h
ouzoc'h terriñ gourc'hemennoù Doue evit
mirout hoc'h Hengoun-c'hwi ! [10] Rak Moizez en
deus lavaret : *Enor da dad ha da vamm*, ha
kement-mañ ivez : *An hini a villigo e dad pe
e vamm, ra vo lakaet d'ar marv*; [11] c'hwi avat
a lavar : M'az eus unan bennak o tisklêriañ d'e
dad pe d'e vamm : Kement am bije gallet da
skoazellañ gantañ a zo Korban, da lavarout eo,
kinnig sakr da Zoue, [12] hennezh eta, arabat
e lezel ken d' ober tra ebet evit e dad pe
e vamm; [13] hag evel-se e raskit komz Doue gant
an Hengoun-se a lakait da dremen a rumm da
rumm. Hag e-leizh a draoù all a rit evel-se.»

Kelennadurezh war ar glan hag an dic'hlan.

[14] Hag o vezañ galvet adarre ar bobl davetañ
e lavare dezho : «Va selaouit holl ha
komprenit ! [15] N'eus netra a-ziavaez d'an den
a gement a c'hell e lakaat dic'hlan en ur antren
ennañ; hogen ar pezh a zeu er-maez eus an den
eo an hini a laka dic'hlan an den. [16] Neb en deus
divskouarn da glevout, ra glevo ! »

[17] Pa voe aet en un ti, disparti diouzh ar bobl,
e reas e ziskibien goulenn outañ diwar-benn
ar barabolenn-se. [18] Lavarout a reas dezho :
«Evel-se c'hwi ivez a zo ken dispered-all?
Ha ne gomprenit ket penaos kement a ya en den
eus an diavaez, n'hell ket e lakaat dic'hlan,
[19] peogwir ned a ket an dra-se en e galon, hogen
en e gof evit bezañ distaolet er privezioù da
c'houde?» Evel-se e tisklêrie glan an holl
vouedoù. [20] Lavarout a rae c'hoazh ez eo ar pezh
a zeu eus an den eo en laka dic'hlan, [21] rak eus
an diabarzh, eus kalon an dud e teu ar
mennadoù fall : gadaliezh, laeroñsi,
muntrerezh, [22] avoultriezh, gwall-c'hoantegezh
d'ar madoù, fallagriezh, touellerezh, orged, avi,

droukkomz, lorc'hentez, diboellegezh. 23 An holl
fallentezioù-se a zeu eus an diabarzh hag a laka
an den dic'hlan.

O vale dre Vro-Dir. Ar Gananeadez.

24 O sevel ac'hano Jezuz a yeas e bro Dir.
Antren a reas e-barzh un ti hag e felle dezhañ
na vije gouezet gant den ebet. Nemet ne c'hellas
ket chom dianav d'an dud, 25 rak kerkent, sed ur
vaouez he devoa klevet komz diwar e benn, hag
a oa dalc'het he merc'hig gant ur spered hudur,
a zeuas d'en em deurel e-harz e dreid.
26 Ar vaouez-se a oa ur c'hresianez,
sirofenikiadez a-ouenn. Hag en pediñ a rae da
argas an droukspered kuit eus he merc'h.
27 Lavarout a reas dezhi : «Lez da gentañ ar
vugale da zebriñ o gwalc'h, rak n'eo ket mat
kemerout bara ar vugale evit e deurel d'ar chas
bihan.» 28 Hi avat a respontas dezhañ :
«Ya, Aotrou, gwir eo, nemet ar chas bihan
o-unan a zebr dindan an daol bruzhun ar
vugale.» 29 Neuze e lavaras dezhi : «En abeg
d'ar gomz-se, kae : aet eo an droukspered kuit
eus da verc'h.» 30 Ha pa voe distro d'ar gêr,
e kavas ar bugel gourvezet war he gwele : aet
e oa an droukspered kuit.

Distro da vro an Dek-Keoded. Pare un den bouzar ha besteod.

31 Hag a-nevez, o kuitaat broioù Tir e teuas
dre Sidon war-zu mor Galilea, e-kreiz bro an
Dek-Keoded. 32 Degaset e voe dezhañ un den
bouzar ha besteod hag an dud hen pede da
astenn e zaouarn warnañ. 33 Jezuz avat o vezañ
e gemeret en e bart, er-maez eus ar bobl,
a lakaas e vizied en e zivskouarn hag o vezañ
kemeret eus e halv e stokas ouzh teod an den.
34 Hag o treiñ e zaoulagad etrezek an neñv
e huanadas hag e lavaras dezhañ : «Effeta», da
lavarout eo : «Digor.» 35 Hag e tigoras
e zivskouarn, ha kerkent e voe distagellet
e deod hag e komze reizh-mat.

36 Gourc'hemenn a reas Jezuz dezho chom
hep rannañ gêr da zen ebet; met seul-vuioc'h ma
tifenne, seul-vuioc'h ec'h embannent ar c'heloù.
37 Dreist-muzul e oa estlamm an dud hag
e lavarent : «Brav-dispar en deus graet pep tra !
Ar re vouzar o-unan, o lakaat a ra da glevout
hag ar re vut da gomz !»

Eil kreskadur ar bara.

8 1 En deizioù-se, evel ma oa adarre un
engroez bras a dud, ha n'o devoa ket peadra da
zebriñ, e c'halvas Jezuz e ziskibien hag
e lavaras dezho : 2 «Truez am eus ouzh ar
bobl-se, rak setu tri deiz zo dija ma talc'hont
ganin ha n'o deus ket peadra da zebriñ.
3 Ha m'o c'hasan d'ar gêr war yun, emaint
o vont da semplañ en hent, rak hiniennoù
anezho a zo deuet eus a-bell.» 4 E ziskibien
a respontas dezhañ : «A belec'h e c'hellfe unan
bennak reiñ dezho o gwalc'h a vara amañ, en ur
gouelec'h?» 5 Eñ avat a c'houlennas outo : «Pet
baraenn a zo ganeoc'h?» - «Seizh», emezo. 6
Neuze e c'hourc'hemennas d'an dud mont en
o gourvez war an douar; hag o vezañ kemeret ar
seizh baraenn e lavaras ur bedenn a drugarez,
o rannas hag o roas d'e ziskibien d'o c'hinnig
d'ar bobl. Hag int d'o c'hinnig d'ar bobl.
7 Bez' o devoa ivez un nebeut peskedigoù :
o bennigañ a reas ha lavarout o c'hinnig ivez.
8 Debriñ a rejont hag o gwalc'h o devoe. Ha pa
voe savet kuit ar pezh a vane diwar an tammoù,
e oa danvez seizh panerad. 9 Ur pevar mil
bennak a oa anezho; ha Jezuz o c'hasas en
o hent.

Ar Farizianed o c'houlenn ur burzhud.

10 Raktal o pignat er vag gant e ziskibien ez
eas da gostezioù Dalmanuta. 11 Dont a reas ar
Farizianed d'e gaout hag en em lakjont da glask
outañ; evit en aprouiñ e c'houlennent digantañ
un arouez eus an neñv. 12 Eñ avat, o huanadiñ
eus don e galon, a lavaras : «Perak emañ ar
rummad-mañ o klask un arouez? E gwirionez,
m'en lavar deoc'h, ne vo roet d'ar rummad-mañ
sin ebet.» 13 Hag ouzh o lezel aze, ec'h adpignas
er vag da dreizhañ d'an tu all.

Goell ar Farizianed.

14 Ankounac'haet o devoa kemerout bara
ganto, ha n'o devoa er vag nemet ur varaenn
hepken. 15 Jezuz neuze a reas ar c'hemenn-mañ
dezho : «Taolit pled ! Diwallit diouzh goell ar
Farizianed ha diouzh goell Herodez.»
16 Ma soñjent kenetrezo e oa dre an abeg n'o
devoa ket a vara ganto. 17 Met Jezuz ouzh en
gouzout a lavaras dezho : «Perak e soñjit
etrezoc'h ez eo dre an abeg n'hoc'h eus ket
a vara? Ne gomprenit ket c'hoazh? Ne veizit ket

c'hoazh? Ha dallet e vez bepred ho kalon?
18 *Daoulagad hoc'h eus ha ne welit ket,*
divskouarn hoc'h eus ha ne selaouit ket?
N'hoc'h eus ket dalc'het soñj? 19 Pa 'm eus
rannet ar pemp baraenn d'ar pemp mil den, pet
panerad tammoù a zo aet ganeoc'h?»
- «Daouzek», emezo. 20 «Ha pa 'm eus rannet ar
seizh baraenn d'ar pevar mil den, pet panerad
tammoù a zo aet ganeoc'h?» «Seizh», emezo.
21 Neuze e lavaras dezho : «Penaos ne gomprenit
ket c'hoazh?»

Pareidigezh un den dall e Betsaida.

22 Mont a reont da Vetsaida. Hag un den dall
a zegaser dezhañ, ouzh en pediñ da stekiñ
outañ. 23 O tapout krog e dorn an dall, er c'hasas
er-maez eus ar vourc'h; ha goude lakaat halv
war e zaoulagad ec'h astennas e zaouarn warnañ
hag e c'houlennas outañ : «Hag un dra bennak
a welez?» 24 Hag hemañ o sevel e zaoulagad
a lavaras : «An dud a welan, rak evel gwez
a verzan hag int o kerzhout.» 25 Jezuz adarre
a lakaas e zaouarn war e zaoulagad hag hemañ
a welas sklaer; en em gaout a reas pare hag
e wele spis-mat pep tra. 26 Neuze Jezuz er
c'hasas d'ar gêr en ur lavarout : «N'antre ket
zoken e-barzh ar vourc'h !»

Disklêriadenn Bêr.

27 Mont a reas Jezuz gant e ziskibien war-zu
bourc'hioù Kaezareia-Filip; ha tra m'edont gant
o hent e reas ar goulenn-mañ outo :
«Piv, a lavar an dud, ez on-me?» 28 Hag int da
respont dezhañ : «Yann ar Badezour, ha reoù
all, Elia, ha reoù all c'hoazh unan eus ar
Brofeded.» 29 Hag e c'houlennas outo : «C'hwi
avat, piv a lavarit ez on-me?» Pêr o respont
dezhañ a lavaras : «Te eo ar C'hrist !» 30 Neuze
Jezuz a c'hourc'hemennas groñs dezho chom
hep komz da zen ebet diwar e benn.

Jezuz a ziougan d'e ziskibien e varv hag e zasorc'h.

31 Neuze e krogas da zeskiñ dezho e oa ret da
Vab an Den gouzañv kalz a boanioù, bezañ
distaolet gant an Henaourien, gant an Arc'h-
veleien ha gant ar Skribed, bezañ lakaet d'ar
marv hag adsevel da vev a-benn tri devezh da
c'houde. 32 Dizolo-kaer e lavare kement-se. Met
Pêr ouzh en kemerout a-gostez, a stagas da
grozal dezhañ. 33 Hogen Jezuz o tistreiñ hag
o welout e ziskibien, a grozas da Bêr en ur
lavarout : «Kerzh a-dreñv ! Satan ! rak da
soñjoù n'int ket soñjoù Doue, met re an dud.»

Penaos e tleer heuliañ Jezuz.

34 O vezañ galvet ar bobl d'e gaout gant
e ziskibien, e lavaras dezho : «Mar fell da unan
bennak donet war va lerc'h, ra 'n em zinac'ho
e-unan, ra sammo e groaz ha ra zeuio d'am
heul. 35 Rak an neb a venno saveteiñ e vuhez, he
c'hollo, met an neb a gollo e vuhez en abeg
din-me ha d'ar c'heloù mat, he saveteo.
36 Rak petra 'dalv d'un den gounit ar bed-holl ma
koll e vuhez? 37 Petra ne rofe ket un den e trok
evit adkavout buhez? 38 Piv bennak en devo
mezh ac'hanon hag eus va c'homzoù er
rummad-mañ a dud avoultrerien ha pec'herien,
Mab an Den ivez en devo mezh anezhañ, pa
zeuio e klod e Dad gant an Aeled santel.»

9 1 Hag e lavare dezho : «E gwirionez, me
lavar deoc'h, tud zo eus ar re a zo amañ ne
dañvaint ket ar marv ken n'o devo gwelet
Rouantelezh Doue o vezañ deuet gant galloud.»

An Treuzneuziadur.

2 C'hwec'h devezh goude e kemer Jezuz
gantañ Pêr, Jakez ha Yann, hag o c'has a ra en
o fart o-unan, hep ar re all, war ur menez uhel.
Hag e voe treuzneuziet dirazo. 3 E zilhad a zeuas
da vezañ lugernus ha gwenn-kann-meurbet,
evel n'eus kommer ebet war an douar a c'hellfe
gwennañ kement-se. 4 En em ziskouez a reas
dezho Elia ha Moizez hag e komzent gant
Jezuz. 5 Ha Pêr o sevel e vouezh a lavaras da
Jezuz : «Rabbi ! Brav eo dimp bezañ amañ.
Emaomp o vont da sevel teir deltenn : unan
dit-te, unan da Voizez hag unan da Elia.»
6 Ne ouie ket petra da respont, rak spontet
e oant. 7 Ha sed ur goabrenn ouzh o goleiñ gant
he skeud; hag ur vouezh o tont eus ar
goabrenn : «Hemañ eo va Mab muiañ-karet;
selaouit-eñ.» 8 Hag a-daol-trumm o sellout
tro-war-dro, ne weljont den ebet ken, nemet
Jezuz e-unan-penn ganto.

Distro Elia.

9 P'edont o tiskenn diwar ar menez,
e c'hourc'hemennas Jezuz dezho diwall da
zisplegañ da zen ebet ar pezh o devoa gwelet,

ken na vije adsavet Mab an Den a-douez ar re
varv. 10 An dra-se a virjont evito o-unan, daoust
m'en em c'houlennent kenetrezo petra a dalveze
«adsevel a-douez ar re varv.» 11 Neuze
e c'houlennjont outañ : «Perak e lavar ar
Skribed e tle Elia donet da gentañ?» 12 Respont
a reas dezho : «Ya, Elia o tont da gentañ a adsav
pep tra. Met penaos neuze ez eo bet skrivet
diwar-benn Mab an Den e vo ret dezhañ
gouzañv kalz ha bezañ dismegañset? 13 Hogen
m'en lavar deoc'h, deuet eo Elia dija, ha graet
o deus dezhañ kement a garent, evel ma'z eo
skrivet diwar e benn.»

Pareidigezh ur bugel mut ha klañv gant an droug-uhel.

14 Ha pa 'n em gavjont e-tal an diskibien all,
e weljont ur bobl a dud war o zro ha Skribed
o vreutaat ganto. 15 Hag an holl dud-se, kerkent
ha m'en gweljont, a voe sebezet-bras hag
a zeredas d'e saludiñ. 16 Hag eñ da c'houlenn
diganto : «Diwar -benn petra e vreutait ganto?»
17 Unan bennak eus an engroez a respontas
dezhañ : «Mestr, degaset em eus va mab hag
a zo dalc'het gant ur spered mut. 18 Bep tro ma
krog ennañ, en taol d'an douar, hag eoniñ a ra
neuze, grigoñsat e zent ha dont da vezañ reut.
D'az tiskibien em eus lavaret e gas kuit, hogen
n'o deus ket gallet.» 19 Ha Jezuz da eilgeriañ
dezho : «O gouenn difeiz ! Betek pegoulz
e vin-me ganeoc'h? Betek pegoulz em bo d'ho
kouzañv? Degasit-eñ din.» 20 Hag e degas
a rejont dezhañ. Kerkent ha ma welas Jezuz, ar
spered a wall-hejas ar bugel, hag hemañ
kouezhet d'an douar en em ruilhe en ur
eonenniñ. 21 Jezuz a c'houlennas ouzh e dad :
«Pegeit zo e c'hoarvez an dra-se gantañ?»
- «Abaoe e vugeliezh, emezañ. 22 Alies en deus
ar spered e daolet en tan hag en dour evit
e lakaat da vervel. Hogen mar gallez un dra
bennak, ro skoazell dimp dre druez ouzhimp !»
- 23 «Perak mar gallez? -eme Jezuz. Pep tra
a c'hell bezañ evit an hini a gred.» 24 Kerkent en
ur youc'hal e respontas tad ar bugel : «Krediñ
a ran Ro skoazell d'am diskredoni !» 25 Neuze
Jezuz o welout ar bobl o teredek,
a c'hourc'hemennas d'ar spered hudur en ur
lavarout dezhañ : «Spered mut ha bouzar, me en
gourc'hemenn dit : kae er-maez eus ar
bugel-mañ ha na zistro mui ennañ.» 26 Ar spered
en ur leuskel ur yudadenn, hag o wall-hejañ ar
bugel a yeas kuit; ar bugel a oa aet evel marv,
ken e lavare meur a hini : «Marv eo ! » 27 Jezuz
avat, o tapout krog en e zorn, en savas hag
e chomas en e sav. 28 Hag evel ma oa en un ti,
e ziskibien en o fart a c'houlennas outañ :
«Perak ni n'hon eus ket gallet e argas?»
29 Hag e respontas dezho : «Ar seurt-se ne
c'hellont bezañ argaset nemet dre ar bedenn.»

Jezuz a zegemenn e Basion un eil gwezh.

30 O vezañ loc'het ac'hano e tremenjont
a-dreuz Galilea ha ne felle ket da Jezuz e vije
gouezet. 31 Rak kelenn a rae e ziskibien hag
e lavare dezho : «Mab an Den a zo da vezañ
drouklazhet etre daouarn an dud, hag en lazhañ
a raint, ha tri devezh goude bezañ bet lazhet,
ec'h adsavo a-douez ar re varv.» 32 Int avat ne
gomprenent netra er c'homzoù-se ha ne gredent
ket ober outañ goulennoù.

Kendael diwar-benn an hini kentañ.

33 Erruout a rejont e Kafarnaoum hag ur
wezh aet en ti, e c'houlennas outo :
«Diwar-benn petra e oac'h o tabutal e-pad an
hent?» 34 Int avat a dave, rak kenetrezo e-pad an
hent e oa savet tabut da c'houzout piv e oa ar
brasañ. 35 Hag o vont en e goazez, e c'halvas an
Daouzek hag e lavaras dezho : «Mar fell da
unan bennak ac'hanoc'h bezañ ar c'hentañ,
e vezo an diwezhañ-holl ha servijer an holl.»
36 Hag o kemer ur bugelig, en lakaas en o c'hreiz
hag ouzh e vriata e lavaras : 37 «An neb
a zegemer em anv ur bugelig evel hemañ am
degemer-me; hag an neb am degemer, n'eo ket
me a zegemer, hogen an hini en deus va
c'haset.»

Diwar-benn an implij eus anv Jezuz.

38 Yann a lavaras dezhañ : «Mestr ! Gwelet
hon eus unan bennak oc'h argas an
drouksperedoù ez anv, unan ha na vez ket ouzh
hon heuliañ.» 39 Met Jezuz a respontas :
«Na harzit ket outañ, rak n'eus den a gement
a rafe ur burzhud em anv hag a c'hellfe diouzhtu
goude gwallgomz diwar va fenn. 40 Rak an neb
n'emañ ket a-enep dimp a zo a-du ganimp.
41 Ha piv bennak a roio deoc'h da evañ ur
werennad-dour, dre an abeg-se ma'z oc'h d'ar

C'hrist, e gwirionez m'en lavar deoc'h, hennezh
ne gollo ket e c'hopr.»

An droukskouer.

42 «Hag an neb a wallskouerio unan bennak
eus ar re vihan-se a gred ennon, ez eo gwell
dezhañ e vije staget ur maen-milin-azen ouzh
e c'houzoug hag e vije stlapet er mor.

43 Ha ma ro da zorn tro dit da gouezhañ,
troc'h-eñ; gwell eo dit bezañ mogn hag antren
er vuhez, eget kaout da zaou zorn ha monet d'ar
gehenna, d'an tan divougus.

[44].45 Ma ro da droad tro dit da gouezhañ,
troc'h-eñ; gwell eo dit monet kamm er vuhez
eget kaout da zaou droad ha bezañ taolet er
gehenna.

[46].47 Ha ma ro da lagad tro dit da gouezhañ,
taol-eñ kuit; gwell eo dit bezañ born hag antren
e Rouantelezh Doue eget kaout da zaoulagad ha
bezañ taolet er gehenna, 48 el-lec'h *na varv ket
o freñv, hag el-lec'h na vez ket mouget o zan*.
49 Rak pep den a zo da vezañ sallet gant an tan.
50 Un dra vat eo an holen, hogen ma teu da
vezañ disall, gant petra e c'hellfec'h e advlazañ?
Ho pet holen ennoc'h ha bezit e peoc'h
kenetrezoc'h.»

Kudenn an torr-dimezi.

10 1 O sevel ac'hano, ez eas Jezuz war
harzoù Youdea hag en tu all d'ar Yordan. En em
vodañ a reas adarre engroezioù-tud d'e
gompagnunekaat, hag eñ, hervez e gustum, en
em lakaas adarre d'o c'helenn. 2 Tostaat a reas
Farizianed outañ hag e c'houlennjont daoust hag
aotre en deus ur gwaz da gas kuit e wreg. Evit
en aprouiñ e oa. 3 Eñ avat a respontas dezho :
«Petra, emezañ, en deus Moizez
gourc'hemennet deoc'h?» - 4 «Moizez, emezo,
en deus aotreet sevel *ur skrid torr-dimeziñ ha
kas kuit ar wreg*.» 5 Met Jezuz a respontas
dezho : «Abalamour da galeter ho kalon eo
e skrivas evidoc'h ar gourc'hemenn-se. 6 Hogen
adal penn kentañ ar grouidigezh, Doue en deus
o c'hraet plac'h ha paotr. 7 En abeg da se e tilezo
ar gwaz e dad hag e vamm, hag ec'h en em
stago ouzh e wreg, 8 hag e vint o-daou ur c'horf
hepken. Evel-se ned int mui daou, hogen ur
c'horf hepken. 9 Dre-se, ar pezh a zo bet unanet
gant Doue, arabat d'an den e freuzañ.»
10 Pa voent en ti, e reas adarre an diskibien
goulennoù outañ diwar-benn kement-se.
11 Ha respont a reas dezho : «An neb a gas
e wreg kuit hag a zimez gant un all a ra
avoultriezh en he c'heñver; 12 ha mar argas ur
wreg he fried kuit, ha ma timez gant un all, e ra
avoultriezh.»

Jezuz a vennig bugaligoù.

13 Kinnig a rae an dud bugaligoù dezhañ evit
ma stokje outo. An diskibien avat o argase
dichek. 14 Met Jezuz o welout kement-se, a savas
droug ennañ hag a lavaras dezho : «Lezit ar
vugaligoù da zont davedon, ha na virit ket outo,
rak d'ar re a zo heñvel outo emañ Rouantelezh
Doue. 15 E gwirionez me lavar deoc'h, an neb na
zegemer ket Rouantelezh Doue evel ur bugel
bihan, ned aio ket e-barzh.» 16 o c'hemerout
a reas etre e zivvrec'h hag o bennigañ a reas dre
lakaat e zaouarn warno.

Diaesterioù ar binvidigezh.

17 Evel ma luske da vont en hent, e teredas
d'e gaout un den hag a stouas dirazañ war benn
e c'hlin hag a c'houlennas digantañ : «Mestr
mat, petra am eus d'ober evit kaout ar vuhez
peurbadel da hêrezh?» 18 Jezuz a lavaras
dezhañ : «Perak e rez-te mat ac'hanon? N'eus
hini mat ebet, nemet Doue hepken.
19 Ar gourc'hemennoù a anavezez : *Na lazh ket,
na ra ket avoultriezh, na laer ket, na lavar ket
falstesteni, na ra gaou ouzh den, enor da dad
ha da vamm*.» 20 Hag hemañ da zisklêriañ :
«Mestr, kement-se holl am eus miret adal va
yaouankiz.» 21 Neuze Jezuz o vezañ paret
e selloù warnañ, hen karas hag e lavaras
dezhañ : «Un dra a ra diouer dit : kae, gwerzh
kement ac'h eus hag en ro d'ar beorien hag az
po un teñzor en neñv; ha goude-se, deus da'm,
ha heuilh ac'hanon.» 22 Hemañ avat, glac'haret
gant ar gomz-se, a yeas kuit trist-meurbet, rak
madoù bras en devoa. 23 Jezuz neuze o vezañ
graet sell-tro a lavaras d'e ziskibien : «Na pegen
diaes ez eo d'ar re o deus danvez monet e-barzh
Rouantelezh Doue !» 24 Souezhet-bras e oa an
diskibien gant e gomzoù; met Jezuz a lavaras
dezho adarre : «Va bugale, na pegen diaes eo
dezho monet e-barzh Rouantelezh Doue !
25 Aesoc'h eo d'ur c'hañval tremen dre graoenn
un nadoz eget d'un den pinvidik monet e-barzh

Rouantelezh Doue !» [26] Int avat, sabatuet
dreist-muzul, a lavare an eil d'egile : «Ha piv
eta a c'hell bezañ salvet?» [27] O vezañ paret e sell
warno, Jezuz a lavaras : «D'an dud ez eo
dic'hallus, met da Zoue n'eo ket, rak e galloud
Doue emañ pep tra.»

An digoll grataet d'ar re a zilez pep tra.

[28] Neuze en em lakaas Pêr da lavarout
dezhañ : «Setu ! ni hon eus dilezet pep tra hag
hon eus da heuliet.» [29] Jezuz a zisklêrias :
«E gwirionez, m'en lavar deoc'h, n'eus den hag
en devo dilezet ti, pe vreudeur, pe c'hoarezed,
pe vamm, pe dad, pe vugale, pe barkeier,
abalamour din-me ha d'ar c'heloù mat,
[30] a gement na resevo ket en amzer-vremañ, kant
gwezh kemend-all a diez, a vreudeur,
a c'hoarezed, a vammoù, a vugale, a barkeier,
gant heskinadegoù, hag en amzer da zont ar
vuhez peurbadel. [31] Kalz eus ar re gentañ a vo ar
re ziwezhañ, hag ar re ziwezhañ a vo ar re
gentañ.»

Trede diougan ar Basion.

[32] Edont gant an hent o sevel da Jeruzalem,
ha Jezuz a gerzhe en o raok; saouzanet e oant
hag ar re a heulie a oa leun a spont. Jezuz
o vezañ kemeret adarre an diskibien gantañ,
a stagas da zisklêriañ dezho ar pezh a oa da
c'hoarvezout gantañ. [33] «Setu ma savomp da
Jeruzalem ha Mab an Den a vo lakaet etre
daouarn an Arc'h-veleien hag ar Skribed; e varn
a raint d'ar marv hag e lakaat etre daouarn ar
Baganed. [34] Goap a raint anezhañ, skopañ outañ,
e skourjezañ, e lazhañ, met a-benn tri devezh
ec'h adsavo a-douez ar re varv.»

Goulenn mibien Zebedea.

[35] Neuze e teuas d'e gaout Jakez ha Yann,
mibien Zebedea, a lavaras dezhañ : «Mestr !
fellout a ra dimp e rafes evidomp kement
a c'houlennomp diganit.» [36] Lavarout a reas
dezho : «Petra a fell deoc'h a rafen evidoc'h?»
[37] Int da respont : «Gra dimp bezañ azezet, unan
a-zehoù hag egile a-gleiz dit ez kloar.» [38] Jezuz
avat a lavaras : «N'ouzoc'h ket petra
a c'houlennit. Ha gouest oc'h-c'hwi da evañ ar
c'haliriad am eus-me da evañ, pe da vezañ
badezet gantañ.» - [39] «Ya ! gouest omp», emezo.
Neuze e lavaras Jezuz dezho : «Ar c'haliriad am
eus-me da evañ, a evot, ha gant ar vadeziant am
eus-me da vezañ badezet ganti, e vezot badezet,
[40] hogen evit bezañ azezet a-zehoù pe a-gleiz
din, n'eo ket din-me d'en reiñ; kement-se a zo
evit ar re m'eo bet aozet evito.» [41] Hag o klevout
kement-se, an dek all a savas droug enno ouzh
Jakez ha Yann. [42] Jezuz avat o galvas hag
a lavaras dezho : «En gouzout a rit : ar re
a seller evel pennoù bras ar broadoù a ra
o mistri warno hag an uhelidi en o zouez a laka
o galloud da bouezañ warno. [43] Ganeoc'h avat,
n'emañ ket kont evel-se, hogen an neb a venno
bezañ bras en ho touez a vezo ho servijer,
[44] hag an neb a venno en ho touez bezañ ar
c'hentañ, a vezo sklav an holl. [45] Rak Mab an
Den zoken n'eo ket deuet da vezañ servijet, met
da servijañ ha da reiñ e vuhez evel daspren, evit
an dud.»

Den dall Yeriko.

[46] Degouezhout a reont e Yeriko. Hag evel
m'edo o vont er-maez eus kêr, a-unan gant
e ziskibien hag ur bobl a dud, bras a-walc'h, edo
Bartime, mab Time, ur c'hlasker-bara dall, en
e goazez, war ribl an hent. [47] Pa glevas e oa
Jezuz an Nazaredad, e stagas da youc'hal :
«Mab David, Jezuz, az pez truez ouzhin !»
[48] Meur a hini a groze outañ evit ma tavje, hogen
kreñvoc'h a-se e youc'he : «Mab David, az pez
truez ouzhin !» [49] Ha Jezuz da chom a-sav ha da
lavarout : «Galvit-eñ.» Gervel a reont an den
dall en ur lavarout dezhañ : «Kemer kalon !
Sav ! Da c'hervel a ra.» [50] Hag eñ da deurel
e vantell diwarnañ, hag en ul lamm da vont da
gaout Jezuz. [51] Ha Jezuz a c'houlennas outañ :
«Petra 'fell dit e rafen evidout?» - «Rabboni,
eme an den dall, ma welin !» [52] Ha Jezuz
a lavaras dezhañ : «Kae ! da feiz he deus da
salvet.» [53] Ha raktal e welas hag e heulie Jezuz
war an hent.

Donedigezh veur Jezuz e Jeruzalem.

11 [1] Hag erru tost da Jeruzalem, e-tal
Bethfage ha Bethania e-kichen menez an
Olived, e kas (Jezuz) daou eus e ziskibien,
[2] en ur lavarout dezho : «It d'ar gêriadenn a zo
dirazoc'h. Kerkent hag antreet enni, e kavot un
azenig stag ha n'eus bet den ebet azezet warnañ
c'hoazh. Distagit-eñ hag en degasit ganeoc'h.
[3] Ha ma lavar unan bennak deoc'h : petra 'rit-hu

aze? respontit : An Aotrou en deus ezhomm
anezhañ ha diouzhtu goude e vo degaset amañ
en-dro.» 4 Monet a rejont eta hag e kavjont un
azenig stag e-tal un nor, er-maez, war ar straed;
hag int d'e zistagañ. 5 Darn eus ar re en em gave
eno a lavaras dezho : «Petra zo kaoz deoc'h da
zistagañ an azenig-mañ?» 6 Eilgeriañ a rejont
dezho, gant komzoù Jezuz, hag e voent lezet
d'ober. 7 Degas a reont neuze an azenig da
Jezuz, teurel warnañ o mantilli, ha Jezuz
a azezas warnañ. 8 Kalz a dud a ledas o mantilli
war an hent, ha lod all a strewas glazur bet
troc'het ganto er parkeier. 9 Ar re a gerzhe en
a-raok, koulz hag ar re a zeue war-lerc'h
a youc'he : «*Hozanna ! Benniget an hini a zeu
en anv an Aotrou* ! 10 Benniget ar rouantelezh
o tont, hini David hon Tad. *Hozanna* e barr an
Neñvoù !» 11 Antren a reas (Jezuz) e Jeruzalem,
ha mont d'an Templ; ha goude bezañ graet ur
sell-tro ouzh pep tra, o vezañ ma oa diwezhat
anezhi a-benn neuze, ez eas er-maez evit
kemerout hent Bethania a-gevret gant an
Daouzek.

Ar fiezenn villiget.

12 Antronoz p'edont o vont er-maez eus
Bethania e savas naon da Jezuz. 13 Hag o welout
eus a-bell ur wezenn-fiez he devoa delioù,
e tostaas da welout hag-eñ e kavje un dra
bennak enni. Hogen erru stok outi, ne gavas
netra nemet delioù, rak n'edo ket mare ar
fiezenn. 14 Neuze e savas e vouezh hag e lavaras
d'ar fiezenn : «Ra na vo biken ken den ebet
o tebriñ eus da frouezh !» E ziskibien a glevas.

**Ar varc'hadourien skoet er-maez eus an
Templ.**

15 Degouezhout a reont e Jeruzalem. Aet
e-barzh an Templ, ez en em lakaas da gas kuit
an dud a oa o werzhañ pe o prenañ en Templ
hag ec'h eilpennas taolioù an
eskemmerien-arc'hant ha kadorioù ar
varc'hadourien goulmed. 16 Ha ne leze den ebet
da dreuziñ an Templ en ur zougen tra pe dra.
17 Ha reiñ a rae dezho ar gelennadurezh-mañ :
«Daoust ha n'eo ket bet skrivet : *Va zi a vo
anvet ti a bedenn evit an holl vroadoù*? C'hwi
avat hoc'h eus graet gantañ un *toull-laeron*.»

18 Klevet an dra-se gant an Arc'h-veleien hag
ar Skribed, e klaskent an tu d'e lakaat da vervel;
rak aon o devoa razañ, dre ma veze an holl bobl
estlammet gant e gelennadurezh. 19 Ha pa voe
deuet an abardaez, ez ejont er-maez eus kêr.

Ar fiezenn disec'het.

20 Antronoz veure en ur vont hebiou,
e weljont ar fiezenn disec'het betek he gwrizioù.
21 Soñj a zeuas da Bêr hag e lavaras da Jezuz :
«Rabbi, sell 'ta, ar fiezenn bet milliget ganit
a zo sec'het.» 22 Ha Jezuz da eilgeriañ ha da
lavarout dezho : «Ho pet feiz e Doue !
23 E gwirionez me lavar deoc'h, ma lavar unan
bennak d'ar menez-mañ : Sav alese hag en em
daol er mor, mar ne chom ket da arvariñ en
e galon, met mar kred emañ o c'hoarvezout ar
pezh a c'houlenn, ac'hanta, e vo roet e vennad
dezhañ. 24 Setu perak e lavaran deoc'h : Kement
a c'houlennot en ho pedennoù, kredit hoc'h eus
en resevet hag e vo roet ho mennad deoc'h.»

25 «Pa vezit en ho sav o pediñ, pardonit, mar
hoc'h eus un dra bennak a-enep unan bennak,
evit ma c'hello ivez ho Tad a zo en Neñvoù
pardoniñ deoc'h ho pec'hedoù.» [26]

**Goulenn ar veleien da Jezuz diwar-benn
e vestroniezh.**

27 Distreiñ a reont eta da Jeruzalem. Hag evel
m'edo Jezuz o vont hag o tont dre an Templ,
e tostaas outañ an Arc'h-veleien, ar Skribed hag
an Henaourien 28 hag e lavarjont dezhañ :
«Dre beseurt beli e rez kement-se? Piv en deus
roet dit ar veli-se d'ober ar pezh a rez?» 29 Jezuz
avat a respontas dezho : «Ur goulenn hepken
a rin ouzhoc'h; respontit din, hag e lavarin
deoc'h dre beseurt beli e ran-me kement-se.
30 Badeziant Yann, pe eus an Neñv e teue, pe eus
an dud? Respontit din.» 31 Met ar re-mañ en em
soñje hag a lavare kenetrezo : «Mar lavaromp :
eus an Neñv, e lavaro : Perak eta n'oc'h eus ket
kredet ennañ? 32 Hogen daoust hag e lavarimp :
eus an dud?» Aon o devoa rak ar bobl, o vezañ
ma kave d'an holl e oa Yann ur profed
e gwirionez. 33 Hag int neuze da respont da
Jezuz : «N'ouzomp ket.» - «Ma, eme Jezuz ivez
dezho, na me kennebeut-all, ne lavarin ket
deoc'h dre beseurt beli e ran kement-se.»

Parabolenn ar winierien vuntrerien.

12 1 Hag e stagas da gomz outo dre
barabolennoù : «*Un den a oa a blantas ur*

winieg, a lakaas ur c'harzh en-dro dezhi, a gleuzias ur waskell, hag a savas un tour. Ha d'he feurmiñ da winierien ha da vont kuit d'an estrenvro. [2] Pa voe deuet ar c'houlz, e kasas ur mevel da gaout ar winierien evit resev diganto e lod eus frouezh ar winieg. [3] Met ar re-mañ, tapet krog ennañ, a skoaz gantañ, hag en kasas en-dro goullo e zaouarn. [4] Adarre e kasas daveto ur mevel all; hemañ ivez a skojont gantañ war e benn en ur ober dismegañs dezhañ. [5] Un all a gasas c'hoazh hag hemañ zoken a lazhjont. Kalz a re all goude-se : Skeiñ a rejont gant ar re-mañ ha lazhañ ar re-se. [6] Unan c'hoazh a chome gantañ : ur mab karet-meurbet. E gas a reas daveto da gannad diwezhañ en ur lavarout : Doujañs o devo ouzh va mab. [7] Int avat, ar winierien, a lavaras kenetrezo : Hemañ eo ar penn-hêr. Deomp, lazhomp-eñ ha dimp-ni e vo an hêrezh. [8] Hag o kregiñ ennañ, en lazhjont hag en taoljont er-maez eus ar winieg. [9] Petra 'ray mestr ar winieg? Dont a ray hag e lakaio ar winierien da vervel hag e roio ar winieg da reoù all. [10] Ha n'hoc'h eus ket lennet ar gomz-mañ eus ar Skritur :

Ar maen bet distaolet gant saverien an ti,
hennezh a zo aet d'ober penn-uhel ar c'horn?
[11] Gant an Aotrou eo bet graet se,
tra estlammus d'hon daoulagad !»

[12] Hag e klaskent an tu da gregiñ ennañ, met aon o devoa rak ar bobl. Komprenet mat o devoa e oa evito en devoa kontet ar barabolenn-se. Neuze ouzh e lezel ez ejont kuit.

An diner dleet da Gaesar.

[13] Kas a rejont d'e gaout hiniennoù eus ar Farizianed hag eus an Herodezidi evit e dapout en ur gomz bennak. [14] Dont a rejont eta da lavarout dezhañ : «Mestr, gouzout a reomp ez out gwirion ha ne zamantez da zen ebet; rak ne sellez ket ouzh renk an dud, met kelenn a rez hervez ar wirionez hent Doue... Hag aotre a zo pe n'eus ket da baeañ an truaj da Gaesar? Ha paeañ a zleomp ober pe chom hep ober?» [15] Eñ avat, oc'h anaout o zrubarderezh, a lavaras dezho : «Perak e klaskit a-enep din? Deut amañ din un diner ma welin.» [16] Hag e tegasjont unan dezhañ. Neuze e lavaras dezho : «Skeudenn piv eo homañ? hag enskrivadur piv?» «Reoù Gaesar», emezo. [17] Neuze Jezuz da respont dezho : «Traoù Kaesar, daskorit da Gaesar; ha da Zoue ar pezh a zo da Zoue !» Ma oant sebezet gantañ.

Goulenn ar Sadukeidi diwar-benn an dasorc'hidigezh.

[18] Donet a reas ivez d'e gaout Sadukeidi, ar re-se a lavar n'eus ket a zasorc'hidigezh; hag ar goulenn-mañ a rejont outañ : [19] «Mestr, Moizez en deus skrivet ar gourc'hemenn-mañ dimp : *Mar deu breur unan da vervel o lezel e wreg war e lerc'h, hep bugel ebet, ra gemero e vreur an intañvez evit sevel lignez d'e vreur*. [20] Bez' e oa eta seizh breur. Ar c'hentañ a zimezas hag a varvas divugel. [21] An eil a gemeras an intañvez hag a varvas ivez divugel. Gant an trede e voe heñvel; [22] hag o seizh ne lezjont bugel ebet war o lerc'h. D'an diwezhañ-holl e varvas ar wreg ivez. [23] D'an dasorc'hidigezh, pa adsavint a varv da vev, da behini anezho e vo gwreg peogwir eo o seizh a zo bet he fried?» [24] Jezuz a respontas dezho : «Daoust ha n'eo ket kement-mañ abeg ho fazi? n'anavezit ket ar Skriturioù na galloud Doue? [25] Pa adsavo ar re varv da vev ne vo ken dimezi, na gwaz, na gwreg; hogen bez' e vint evel Aeled en Neñvoù. [26] Ha diwar-benn dihun ar re varv, daoust ha n'hoc'h eus ket lennet e levr Moizez, e pennad ar Bod, penaos e tisklêr Doue dezhañ *Me eo Doue Abraham, Doue Izaak, Doue Yakob*? [27] N'eo ket un Doue reoù varv, met un Doue reoù vev. Faziañ a rit da vat !»

Ar gourc'hemenn brasañ.

[28] Tostaat a reas neuze unan eus ar Skribed hag en devoa klevet ar re-mañ o rendaeliñ ha gwelet en devoa respontet brav dezho; goulenn a reas outañ : «Pehini eo ar c'hentañ eus an holl c'hourc'hemennoù?» - [29] «Ar c'hentañ, a respontas Jezuz, eo hemañ : *Klev, Israel, an Aotrou hon Doue eo an Aotrou nemetañ*. [30] Ha *karout a ri an Aotrou da Zoue gant da holl galon*, *gant da holl ene*, gant da holl spered ha *gant da holl nerzh*. [31] Hag an eil eo hemañ : *Karout a ri da nesañ eveldout da-unan*. Brasoc'h eget ar re-se, n'eus gourc'hemenn all ebet.» [32] Hag ar Skrib da genderc'hel : «Mat-kaer, Mestr, emezañ. Gant gwirionez ec'h eus lavaret *ez eo eñ an Hini nemetañ ha n'eus hini all ebet estregetañ*. [33] Hag e *garout gant an*

holl galon, gant an holl spered ha gant an holl nerzh, ha *karout an nesañ evel an-unan, a dalvez war an holl holloskadoù hag an holl aberzhoù*.» [34] Ha Jezuz o welout en devoa respontet gant furnez, a lavaras dezhañ : «N'emaout ket pell diouzh Rouantelezh Doue.» Ha den ebet ne grede mui ober outañ goulennoù.

Mab piv eo ar Mesiaz?

[35] Jezuz o padout da gomz ha da gelenn en Templ a reas ar goulenn-mañ : «Penaos e lavar ar Skribed ez eo ar C'hrist Mab da Zavid? [36] Rak David e-unan e sklêrijenn ar Spered santel en deus komzet evel-henn :

An Aotrou en deus lavaret d'am Aotrou :
Azez en tu dehoù din betek ma 'm bo lakaet da enebourien dindan da dreid.

[37] David e-unan eta a ra «Aotrou anezhañ, penaos neuze ez eo mab dezhañ?»

Ur maread a dud en selaoue gant plijadur.

Ar Skribed barnet gant Jezuz.

[38] Hag en e gelennadurezh e lavare : «Diwallit diouzh ar Skribed a fell dezho bale gant saeoù hir, bezañ saludet war blasennoù-kêr; [39] kaout ar c'hadorioù kentañ er sinagogennoù hag al lec'hioù kentañ er banvezioù; [40] int hag a lonk madoù an intañvezed, int avat, ha goude ma reont van d'ober pedennoù hir, a resevo rustoc'h barnedigezh.»

Donezon an intañvez.

[41] Hag aet en e goazez a-dal d'an Teñzor e selle penaos e taole an dud moneiz e-barzh an Teñzor. Kalz a binvidien a lakae arc'hant bras. [42] Dont a reas un intañvez paour hag a lakaas daou lepton, pezh a dalvez ur c'hard-asenn. [43] Hag o vezañ galvet e ziskibien e lavaras : «E gwirionez, m'en lavar deoc'h, an intañvez-se, ar baourez-se, he deus lakaet muioc'h eget an holl reoù all o deus profet d'an Teñzor. [44] Rak holl o deus roet diwar o dreist-ezhomm; hi avat eo diwar he dienez he deus profet kement he devoa, hec'h holl bourvez.»

Dismantr Jeruzalem hag eil donedigezh ar C'hrist.

13 [1] Evel ma'z ae er-maez eus an Templ, e lavaras dezhañ unan eus e ziskibien : «Mestr, sell ! pebezh mein ! pebezh savadurioù !» [2] Ha Jezuz a respontas dezhañ : «Gwelout a rez ar savadurioù bras-se? Ne vo ket lezet maen war vaen a gement na vo ket diskaret.» [3] Hag evel ma oa aet en e goazez war Venez an Olived, a-dal d'an Templ, e reas Pêr, Jakez, Yann hag Andrev ar goulenn-mañ : en o fart : [4] «Lavar dimp pegoulz e c'hoarvezo kement-se ha peseurt arouez a vo, pa vo an holl draoù-se war-nes bezañ kaset da benn?» [5] Neuze e stagas Jezuz da lavarout dezho : «Diwallit na zeufe den d'ho touellañ. [6] Kalz a zeuio dindan va anv hag a lavaro : Me eo ! ha tud e-leizh a douellint. [7] Pa glevot avat komz eus brezelioù hag eus brud brezelioù, arabat deoc'h bezañ spontet. Ret eo e teufe kement-se, hogen ne vo ket c'hoazh an dibenn. [8] Rak sevel a ray broad enep broad, ha rouantelezh enep rouantelezh. Krenioù-douar a vo amañ hag aze, naonegezhioù, kement-se a vo penn-kentañ ar gwilioud. [9] Diwallit ouzoc'h hoc'h-unan. Ho lakaat a raint etre daouarn ar varnerien; er sinagogennoù e vezot kannet, ha dirak ar c'houarnerien hag ar rouaned e rankot monet abalamour din-me, da zougen testeni dirazo. [10] Ret eo ma vo da gentañ embannet an Aviel d'an holl vroadoù. [11] P'ho gasint ganto d'ho troukreiñ, na vezit ket nec'het en a-raok da c'houzout petra lavarout, met ar pezh a vo roet deoc'h war an taol en lavarit, rak n'eo ket c'hwi a gomzo, met ar Spered Santel. [12] Ar breur a zroukroio e vreur d'ar marv, hag an tad e vab. Ar vugale en em savo enep o c'herent hag o lakaio d'ar marv. [13] Kasaet e vezot gant an holl abalamour d'am anv. Hogen an hini a zalc'ho start betek an diwezh, hennezh a vo salvet. [14] Pa welot eta euzhuster ha mantridigezh o ren el lec'h na zereont ket ennañ, - ra gompreno an neb a lenn - neuze ar re a vo e Youdea, ra dec'hint d'ar menezioù; [15] an hini a vo war al leurdoenn, na ziskennet ket ha n'aet ket en e di da gerc'hat un dra bennak ac'hano; [16] an hini a vezo er parkeier, na zistroet ket war e giz da gemerout e vantell. [17] Gwa d'ar merc'hed o tougen pe o vagañ en deizioù-se [18] Pedit evit na c'hoarvezo ket kement-se er goañv. [19] Rak an deizioù-se a *vezo deizioù a gen bras trubuilh*

ken n'eus ket bet o far abaoe ar penn-kentañ
m'eo bet krouet ar bed gant Doue, betek
vremañ, ha na vo biken ken. 20 Ha ma n'en
divije ket an Aotrou berraet an deizioù-se, ne
vije saveteet den ebet; met abalamour d'an
dibabidi bet dilennet gantañ, en deus berraet an
deizioù-se.

21 Neuze ma vez lavaret deoc'h : Setu amañ
emañ ar C'hrist ! setu, aze 'mañ, na gredit ket.
22 Rak sevel a ray fals-Kristed ha fals-profeded
hag ober a raint arouezioù ha burzhudoù da
douellañ an dibabidi zoken, mar bije gallet.
23 C'hwi avat, diwallit; en a-raok em eus
degemennet pep tra deoc'h. 24 Hogen en
deizioù-se, goude an trubuilh-se, e *teñvalaio an*
heol ha ne roio mui al loar he sklêrijenn;
25 ar stered en em lakaio da gouezhañ eus an
neñv hag ar galloudegezhioù a zo en neñvoù
a vo diskogellet. 26 Neuze e vo gwelet *Mab an*
Den o tont er c'hoabrennoù, gant galloud ha
klod. 27 Neuze e kaso an Aeled da vodañ
e zibabidi eus ar pevar avel, eus penn pellañ an
douar da benn pellañ an neñv.

28 Digant ar wezenn-fiez deskit ar
gentel-mañ. Kerkent ha ma teu he skourroù da
vezañ tener ha ma tiwan he delioù, ec'h anavezit
emañ tost an hañv. 29 Evel-se c'hwi ivez, pa
welot kement-se o c'hoarvezout, gouezit
emañ-eñ tost, e-tal an dorioù. 30 E gwirionez, me
lavar deoc'h, ne dremeno ket ar rummad-mañ,
kent da gement-se holl bezañ c'hoarvezet.
31 An neñv hag an douar a dremeno, va
c'homzoù-me avat ne dremenint ket. 32 Evit ar
pezh a sell ouzh an Deiz-se pe an Eur-se, den ne
oar, nag an Aeled en neñv, nag ar Mab, nemet
an Tad hepken. 33 Diwallit, beilhit, rak n'ouzoc'h
ket pegoulz e vo. 34 Hañval an traoù evel gant un
den aet da bell vro, en deus kuitaet e di, en ur
reiñ ar renerezh anezhañ d'e servijerien, gant
e labour da bep hini, hag en deus
gourc'hemennet d'ar porzhier beilhañ.
35 Beilhit eta, rak n'ouzoc'h ket pe da vare
e tistroio mestr an ti, pe diouzh an abardaez, pe
da hanternoz, pe da gan ar c'hilhog, pe diouzh
ar beure, 36 gant aon na zegouezhfe a-greiz-holl
ha n'ho kavfe kousket. 37 Ar pezh a lavaran
deoc'h eo d'an holl en lavaran : Beilhit !»

An irienn a-enep da Jezuz.

14 1 A-benn daou zevezh e oa ar Pask ha
gouel ar Bara-hep-Goell da vezañ, hag an
Arc'h-veleien hag ar Skribed a oa o klask
penaos tapout krog e Jezuz dre widre, evit
e lakaat d'ar marv. 2 Met lavarout a raent :
«Arabat e vefe e-pad ar gouel gant aon na savfe
tousmac'h e-mesk ar bobl.»

Eouliadur Betania.

3 Evel m'edo Jezuz e Betania, e ti Simon al
Lovr, tra m'edo ouzh taol, e teuas ur vaouez,
ganti ul lestrig-alabastr, leun a frond nard pur
a briz uhel-meurbet; terriñ a reas al
lestrig-alabastr ha skuilhañ ar c'hwezh-vat war
e benn. 4 Darn avat a gomze taer war se
kenetrezo : «Da betra mont da foranañ ar
c'hwezh-vat-se? 5 rak gallet e vije bet he
gwerzhañ ouzhpenn tri c'hant diner hag o reiñ
d'ar beorien !» Ha mont a raent garv outi. 6 Met
Jezuz a lavaras : «Lezit-hi ! Perak e rit-hu poan
dezhi? Un oberenn vat he deus graet em
c'heñver. 7 Rak bepred ho po peorien ganeoc'h,
ha pa garot e c'hellot ober vad dezho. Me avat
n'ho po ket atav. 8 Ar pezh a c'helle he deus
graet. En a-raok he deus balzamet va c'horf
a-benn va sebeliadur. 9 E gwirionez, me lavar
deoc'h, e pe lec'h bennak ma vo prezeget an
Aviel dre ar bed a-bezh, e vo adlavaret ivez ar
pezh he deus graet, evit ober eñvor anezhi.»

Treitouriezh Youdaz.

10 Neuze Youdaz Iskariot, unan eus an
Daouzek, a yeas da gaout an Arc'h-veleien evit
e lakaat etre o daouarn. 11 Ar re-mañ ouzh
e glevout a voe laouen hag a c'hrataas reiñ
arc'hant dezhañ. Ha neuze, e klaske penaos
kaout un degouezh mat d'e lakaat etre
o daouarn.

Aozidigezh ar Pask.

12 An deiz kentañ eus ar Bara-hep-Goell, ma
veze lazhet an oan-Pask, e lavaras an diskibien
da Jezuz : «Pelec'h e fell dit ez afemp da aozañ
dit evit debriñ ar Pask?» 13 Hag eñ da gas daou
eus e ziskibien en ur lavarout dezho : «It e kêr
hag en em gaout a ray en arbenn deoc'h un den
o tougen ur podad-dour. It war e lerc'h, 14 hag
e pe lec'h bennak ma'z antreo, lavarit da
berc'henn an ti : Ar Mestr a c'houlenn diganit :

Pelec'h emañ ar sal e c'hellin debriñ ar Pask
enni gant va diskibien? 15 Hag eñ a ziskouezo
deoc'h ur sal vras war-laez, gant pluegoù enni,
ha prest-kloz. Eno eta kempennit pep tra
evidomp.» 16 An diskibien a yeas war-raok
etrezek kêr, ha kaout a rejont an traoù evel m'en
devoa lavaret dezho, hag ec'h aozjont ar Pask.

Ar Goan diwezhañ.

17 Ha deut an abardaez, ez erru Jezuz gant an
Daouzek. 18 Tra m'edont ouzh taol hag o tebriñ,
e lavaras Jezuz dezho : «E gwirionez, m'en
lavar deoc'h, unan ac'hanoc'h a ya d'am
gwerzhañ, unan hag *a zo o tebriñ ganin*.»
19 Stagañ a rejont neuze da dristaat, hag en em
lakjont da c'houlenn digantañ an eil goude
egile : «Ha me an hini eo?» 20 Eñ avat
a respontas dezho : «Unan eus an Daouzek eo,
unan hag a laka e zorn ganin er plad. 21 Mab an
Den evit gwir a ya kuit hervez ma'z eo skrivet
diwar e benn. Met gwa d'an den-se m'eo
gwerzhet Mab an Den gantañ ! Gwell e vije
d'an den-se ma ne vije ket bet ganet.»

22 Hag e-pad ma tebrent, e kemeras bara ha
goude bezañ lavaret ur vinnigadenn, er rannas
hag en roas dezho en ur lavarout : «Kemerit, va
c'horf eo kement-mañ.» 23 Ha goude-se o vezañ
kemeret ur c'halir, e lavaras ur bedenn
a drugarez hag en roas dezho, hag holl ez evjont
dioutañ. 24 Hag e lavaras dezho : «Va gwad eo
kement-mañ, gwad an emglev, an hini skuilhet
evit engroez an dud. 25 E gwirionez, me lavar
deoc'h, ne evin mui eus frouezh ar winienn
betek an deiz-se ma'z evin hini nevez
e Rouantelezh Doue.»

An diougan eus dilez an diskibien hag eus dinac'h Pêr.

26 Goude kan ar salmoù ez ejont er-maez da
venez an Olived, 27 hag e lavaras Jezuz dezho :
«C'hwi holl a gavo droukskoilh, rak skrivet eo :
*Skeiñ a rin gant ar mêsaer hag an deñved a vo
stlabezet a bep tu*. 28 Met pa vin adsavet da vev,
ez in en ho raok da C'halilea.»

29 Pêr avat a lavaras dezhañ : «Ha goude ma
teufe an holl da gaout droukskoilh, me avat
n'em bo ket !» 30 Jezuz a respontas dezhañ :
«E gwirionez, me lavar dit, te ivez, hiziv, en
noz-mañ end-eeun, kent d'ar c'hilhog kanañ div
wezh, eo a-benn teir gwezh az po va
dinac'het !» 31 Met eñ a lavare kaeroc'h a se :
«Ha pa rankfen mervel ganit, nann, n'az
tinac'hin ket !» Hag holl e lavarent kemend-all.

E Getsemani.

32 Donet a rejont d'un domani a veze anvet
Getsemani. Hag e lavaras (Jezuz) d'e ziskibien :
«Azezit amañ, tra ma vin o pediñ.» 33 Neuze
e kemeras gantañ Pêr, Jakez ha Yann hag
e krogas da gaout spont hag anken. 34 Hag
e lavaras dezho : «Trist eo va ene da vervel;
chomit amañ ha beilhit ! » 35 Hag aet un tammig
pelloc'h, e kouezhe d'an douar, hag e pede ma'z
aje an eur-se pell dioutañ, mar gallje se bezañ.
36 Ha lavarout a rae : «Abba ! Tad ! pep tra
a c'hellez; tenn ar c'haliriad-se diouzhin.
Koulskoude, n'eo ket ar pezh a fell din-me, met
ar pezh a fell dit-te.» 37 Distreiñ a ra neuze hag
en o c'hav kousket, hag e lavar da Bêr :
«Simon, kousket a rez? N'ec'h eus ket gallet
beilhañ un eurvezh-pad? 38 Beilhit ha pedit evit
chom hep mont e-barzh an temptadur; gredus
eo ar spered, met gwan eo ar c'horf.» 39 A-nevez
o vezañ pellaet, e pede o lavarout an hevelep
komzoù. 40 Pa zistroas adarre, en o c'havas
kousket, rak pounner e oa aet o daoulagad; ha
ne ouient ket petra respont dezhañ. 41 Distreiñ
a reas un trede gwezh hag e lavaras dezho :
«Emaoc'h c'hoazh o kousket hag o tiskuizhañ !
Deuet eo an eur : setu m'emañ Mab an Den
o vont da vezañ lakaet etre daouarn ar
bec'herien. 42 Savit. Deomp ! Setu m'emañ tost
an hini am gwerzh.»

Jezuz a zo kemeret.

43 Ha kerkent, p'edo c'hoazh o komz,
e tegouezh Youdaz, unan eus an Daouzek, ha
gantañ ur bobl a dud gant klezeier ha bizhier,
kaset gant an Arc'h-veleien, ar Skribed hag an
Henaourien. 44 Ar merk-mañ en devoa roet an
treitour dezho : «An hini a bokin dezhañ,
emezañ, hennezh eo : krogit ennañ ha kasit-eñ
gant evezh.» 45 Kerkent hag en em gavet,
e tostaas eta ouzh Jezuz en ur lavarout :
«Rabbi !» hag e pokas dezhañ. 46 Hag ar re all da
lakaat o daouarn warnañ ha da gregiñ ennañ.
47 Hogen unan eus ar re a oa eno a dennas
e gleze, a skoas gant mevel ar Beleg-meur hag
a droc'has dezhañ e skouarn. 48 Ha Jezuz o sevel

e vouezh a lavaras dezho : «Evel etrezek ul laer
oc'h aet war-raok gant klezeier ha bizhier, d'am
fakañ. 49 Bemdez avat e vezen en ho touez
o kelenn en Templ, ha n'hoc'h eus ket kroget
ennon. Hogen evit ma teuio da wir ar Skriturioù
an hini eo.» 50 Neuze ouzh en dilezel e tec'hjont
holl. 51 Ur paotr yaouank a oa ouzh e heul, gant
ul liñsel hepken en-dro d'e gorf. Kregiñ a rejont
ivez ennañ, 52 met hemañ o leuskel al liñsel,
a dec'has kuit en noazh.

Jezuz dirak ar Beleg-meur.

53 Degas a rejont Jezuz ganto da di ar
Beleg-meur ma'z en em vodas an holl Arc'h-
veleien, an Henaourien hag ar Skribed.
54 Pêr, eus a-bell, en heulias betek e diabarzh
porzh ar Beleg-meur, hag azezet e oa e-mesk ar
vevelien, hag e tomme ouzh an tan.

55 Hogen an Arc'h-veleien hag ar C'huzul
a-bezh a glaske un testeni bennak a-enep da
Jezuz evit e gas d'ar marv; ha ne gavent ket.
56 Kalz evit gwir a zouge fals-testeni a-enep
dezhañ, met ne glote ket o zestenioù. 57 Ur re
bennak o vezañ savet, a zouge ar
fals-testeni-mañ enep dezhañ : 58 «Ni, emezo,
hon eus e glevet o lavarout : Me a ziskaro an
Templ-mañ graet gant dorn an den, hag en ur
ober tri devezh e savin un all ha na vo ket diwar
dorn an den.» 59 Met war ar poent-se
kennebeut-all ne glote ket o zestenioù. 60 Neuze
an Arc'h-veleien a savas, a yeas er c'hreiz hag
a reas ar goulenn-mañ ouzh Jezuz :
«Ne respontez netra? Petra emañ ar re-se
o testeniañ a-enep dit?» 61 Jezuz avat a dave ha
ne responte mann ebet. A-nevez e c'houlennas
an Arc'h-veleg outañ : «Ha te eo ar C'hrist, mab
an Hini benniget?» 62 Respont a reas Jezuz :
«Me eo ! Hag e *welot Mab an Den azezet
a-zehoù d'an Hollc'halloudeg hag o tont war
goabrennoù an neñv*.»

63 Met an Arc'h-veleg en ur regiñ e zilhad da
lavarout : «Da betra hon eus c'hoazh ezhomm
a destoù? 64 Klevet hoc'h eus e gomz enep-Doue.
Petra 'gav deoc'h?» Int holl avat a varnas e oa
dleet ar marv dezhañ.

65 Hiniennoù en em lakaas da skopañ outañ,
da vouchañ e zremm dezhañ ha da zistagañ
fasadoù gantañ en ur lavarout : «Gra da brofed !
» Hag ar vevelien en degemeras gant palvadoù.

Nac'hadennoù Pêr.

66 Endra m'edo Pêr e traoñ ar porzh, e teuas
unan eus mitizhien an Arc'h-veleg. 67 O welout
Pêr o tommañ, e paras he selloù warnañ, en ur
lavarout dezhañ : «Te ivez gant an Nazaredad
e oas, gant Jezuz.» 68 Eñ avat a nac'has en ur
lavarout : «Ne welan ket, ne gomprenan ket
petra a lavarez-te.» Neuze ez eas er-maez
dindan ar porched, hag ur c'hilhog a ganas.
69 Ar vatezh avat ouzh e welout en em lakaas
adarre da lavarout d'ar re a oa eno : «Hemañ
a zo unan anezho !» Eñ avat a nac'has adarre.
70 Prestik goude, ar re a oa eno a lavaras d'o zro
da Bêr : «Sur mat ez out eus ar re-se, rak
Galilead out-te.»71 Eñ neuze a grogas da
vallozhiñ ha da douiñ : «N'anavezan ket an
den-se a gomzit anezhañ !» 72 Ha raktal, evit an
eil gwezh, e kanas ur c'hilhog. Ha Pêr a zeuas
soñj dezhañ eus ar c'homzoù en devoa lavaret
Jezuz dezhañ : «Kent d'ar c'hilhog kanañ div
wezh, eo a-benn teir gwezh az po va
dinac'het !» Hag o tec'hout kuit e ouele.

15 Jezuz dirak Pilat.

1 Kerkent hag ar beure, e reas an Arc'h-veleg
kuzuliadeg gant an Henaourien, ar Skribed hag
ar C'huzul a-bezh; goude bezañ ereet Jezuz,
er c'hasjont ganto evit e lakaat etre daouarn
Pilat. 2 Pilat a c'houlennas outañ : «Ha te eo roue
ar Yuzevien?» Ha Jezuz da respont : «Evel ma
lavarez.» 3 An Arc'h-veleg a damalle forzh traoù
dezhañ. 4 Pilat a reas adarre goulennoù outañ :
«Ne respontez netra? Sell nag a draoù
a damallont dit !» 5 Jezuz avat ne respontas mui
netra, en doare ma oa souezhet Pilat.

6 Da geñver pep Gouel e laoske Pilat dezho
ur prizoniad, an hini a c'houlennent. 7 Bez' e oa
neuze unan anvet Barabbas hag a oa dalc'het er
prizon a-unan gant an dispac'herien o devoa
graet ur muntr e-pad an taol-dispac'h.
8 Pignat a reas ar bobl eta ha kregiñ da c'houlenn
hervez ma oa kustum Pilat d'ober dezho 9 Pilat
avat a respontas dezho en ur lavarout :
«Ha fellout a ra deoc'h e laoskfen deoc'h Roue
ar Yuzevien?» 10 Rak anavezout a rae e oa dre
warizi o devoa an Arc'h-veleien e lakaet etre
e zaouarn. 11 An Arc'h-veleien avat a ise ar bobl
da c'houlenn ma laoskje kentoc'h Barabbas
dezho. 12 Pilat o sevel e vouezh adarre, a lavaras

dezho : «Petra 'rin neuze gant an hini a anvit
Roue ar Yuzevien?» 13 Int a stagas adarre da
youc'hal : «Stag-eñ ouzh ar groaz !» 14 Pilat
a lavaras dezho : «Pe zroug en deus graet eta?»
Hogen kreñvoc'h a se e youc'hjont : «Stag-eñ
ouzh ar groaz !» 15 Pilat avat gant ar c'hoant da
dremen diouzh ar bobl, a laoskas Barabbas
dezho ha goude skourjezañ Jezuz, en roas da
vezañ staget ouzh ar groaz.

Jezuz kurunet a spern.

16 Ar soudarded en sachas e diabarzh ar
porzh, da lavarout eo er pretordi. Bodañ a reont
an holl gohortenn, 17 hag int d'e wiskañ gant
limestra ha da blezhenniñ ur gurunenn spern
d'he lakaat war e benn. 18 Neuze e stagjont d'e
saludiñ : «Salud Roue ar Yuzevien !» 19 Ha gant
ur gorzenn e skoent war e benn hag e skopent
outañ, hag o stouiñ o glin dirazañ e tougent bri
dezhañ.

Jezuz kroazstaget.

20 Ha goude bezañ graet evel-se goap outañ,
e tennjont diwarnañ al limestra, hag o vezañ
e wisket en-dro gant e zilhad e-unan,
er c'hasjont er-maez d'e groazstagañ. 21 Rediañ
a rejont un den, hag a oa o tremen hebiou en ur
zistreiñ eus ar parkeier, Simon eus Kurena tad
Aleksandr ha Rufus, da gemer ha da zougen
e groaz. 22 Ren a rejont Jezuz d'al lec'h anvet
Golgota, da lavarout eo Lec'h ar C'hlopenn.
23 Kinnig a rejont dezhañ gwin mesket gant mir;
met ne gemeras ket. 24 E groazstagañ a rejont ha
*neuze lodennañ e zilhad kenetrezo dre dennañ
ar sord warno*, da c'houzout petra a yafe gant
pep hini. 25 An trede eur e oa p'en stagjont ouzh
ar groaz. 26 War ur skritell e oa merket abeg
e gondaonidigezh gant ar gerioù-mañ : Roue ar
Yuzevien. 27 Gantañ e kroazstagjont daou laer,
unan a-zehoù hag egile a-gleiz dezhañ.
28 Evel-se e voe sevenet ar Skritur a lavare :
«Gant an dorfedourien ez eo bet lakaet.»

29 An dremenidi a daole outañ komzoù
dismegañsus en ur hejañ o fenn hag o lavarout :
«Añ ! C'hañ ! Te hag a ziskar an Templ hag en
adsav en ur ober tri devezh, 30 en em salv
da-unan ha diskenn eus ar groaz !» 31 En hevelep
doare, an Arc'h-veleien gant ar Skribed a rae
fent kenetrezo diwar e benn hag a lavare : «Ar
re all en deus salvet, met e-unan n'hall ket en
em salviñ ! 32 ar C'hrist ! Roue Israel ! Ra
ziskenno bremañ eus ar groaz ma welimp ha ma
kredimp !» Betek ar re a oa bet staget ouzh ar
groaz war un dro gantañ, a wallgomze outañ.
33 Gant ar c'hwec'hvet eur, e teuas teñvalijenn
war ar vro a-bezh betek an navet eur.

34 Ha d'an navet eur, e c'harmas Jezuz en ur
griadenn vras : «*Eli, Eli, lema sabaktani?*» da
lavarout eo : «*Va Doue, va Doue, perak ec'h
eus va dilezet?*» 35 Hag hiniennoù eus ar re a oa
e-kichen a lavaras ouzh e glevout : «Setu !
Emañ o c'hervel Elia !» 36 Unan bennak a redas
neuze, a leunias ur spoueenn a winegr, he
lakaas e beg ur gorzenn, hag a roas dezhañ da
evañ en ur lavarout : «Lezit -ta ! Gwelomp
hag-eñ e teuio Elia d'e ziskenn !» 37 Met Jezuz
en ur deurel ur griadenn vras, a dremenas.

38 Neuze gouel an Templ a rogas
e daou-hanter adalek al lein betek an traoñ.
39 Hogen ar c'hantener hag en em zalc'he a-dal
da Jezuz, o welout e oa marvet er stumm-se,
a lavaras : «E gwirionez, an den-mañ a oa Mab
da Zoue.» 40 Bez' e oa ivez merc'hed hag a selle
eus a-bell, en o zouez Mari Madalen, Mari
mamm da Jakez ar bihanañ ha da Jozef, ha
Salome, 41 anezho merc'hed a veze ouzh
e heuliañ hag e servijañ p'edo e Galilea; ha kalz
a reoù all, bet pignet gantañ da Jeruzalem.

Ar sebeliadur.

42 Dija e oa erru an abardaez, ha dre m'edo ar
Ragaozadur, da lavarout eo derc'hent ar sabad, 43
e teuas Jozef a Arimatea, kuzulier enorus, hag
a c'hortoze ivez Rouantelezh Doue; hag eñ
o kemer hardizhegezh a antreas e ti Pilat da
c'houlenn digantañ korf Jezuz. 44 Souezhet e voe
Pilat e vije marvet ken buan. o vezañ galvet ar
c'hantener e c'houlennas digantañ daoust ha
marvet e oa dija. 45 Goude bezañ klevet digant ar
c'hantener, e roas ar c'horf da Jozef. 46 Hag
hemañ o vezañ prenet ul liñsel a ziskennas
Jezuz, hen pakas el liñsel hag hen lakaas en ur
bez bet toullet er roc'h, ha war c'henoù ar bez
e ruilhas ur maen. 47 Edo Mari-Madalen ha Mari
mamm Jakez o sellout mat e pelec'h e oa bet
lakaet.

16 Ar bez goullo.

1 Pa voe tremenet ar sabad, Mari-Madalen,
Mari mamm Jakez, ha Salome a brenas louzeier
c'hwezh-vat da vont da balzamañ Jezuz. 2 Hag
a-bred kaer, deiz kentañ ar sizhun, e teuont d'ar
bez, gant an heol o sevel. 3 Lavarout a raent an
eil d'eben : «Piv a ruilho dimp ar maen a-diwar
genoù ar bez?» 4 Met o vezañ sellet e welont
e oa ruilhet ar maen a-gostez; ur maen
bras-meurbet evit gwir. 5 Mont a rejont er bez,
hag e weljont en e goazez war an tu dehoù, un
den yaouank gwisket gant ur sae wenn; ha
sabatuet e voent. 6 Hogen hemañ a lavaras
dezho : «Arabat deoc'h bezañ spontet : Jezuz
a Nazared a glaskit, an hini bet staget ouzh ar
groaz. Dihunet eo a-douez ar re varv; n'emañ
ket amañ. Sed al lec'h m'o devoa e lakaet.
7 It avat; lavarit d'e ziskibien ha da Bêr ez a en
ho raok da C'halilea; eno hen gwelot, evel m'en
deus lavaret deoc'h.» 8 Aet er-maez neuze,
e tec'hjont diouzh ar bez, rak dalc'het e oant
gant ar grenijenn hag ar strafuilh. Ha netra ne
lavarjont da zen ebet gant ar spontet ma oant.

Jezuz bet gwelet bev adarre.

9 Adsavet diouzh ar beure, deiz kentañ ar
sizhun, Jezuz en em ziskouezas da gentañ da
Vari-Madalen m'en devoa skarzhet seizh
droukspered diouti. 10 Homañ a yeas da gemenn
ar c'heloù-se d'ar re a oa bet gantañ hag a oa
o tougen kañv hag o ouelañ. 11 Met ar re-mañ
o klevout e oa bev hag e oa bet gwelet ganti, ne
gredjont ket. 12 Goude-se, en em ziskouezas
dindan ur stumm all, da zaou anezho a oa gant
o hent o vont war ar maez; 13 hag ar re-mañ
distroet da gaout ar re all a gontas dezho an
dra-se; hogen n'o c'hredjont ket kennebeut-all.

14 Da ziwezhañ, en em ziskouezas d'an
Unnek e-pad m'edont ouzh taol hag e rebechas
dezho o diskredoni ha kaleted o c'halon, dre n'o
devoa ket kredet ar re o devoa e welet dihunet
a-douez ar re varv. 15 Hag e lavaras dezho :

«It dre ar bed-holl, hag embannit ar c'heloù mat
d'an holl grouadelezh.

16 An hini a gredo hag a vo badezet, a vo salvet;
an hini na gredo ket, a vo kondaonet.

17 Setu an arouezioù a heulio ar re a gredo :
em anv e kasint an diaouled kuit;
e yezhoù espar e komzint;

18 en naered e krogint,
ha mar evont ur c'hontamm marvus bennak,
ne ray droug ebet dezho;

war ar re glañv ec'h astennint o daouarn
hag e vezint yac'haet.»

19 An Aotrou Jezuz goude komz outo, a voe
savet d'an neñv hag a yeas d'azezañ en tu
dehoù da Zoue. 20 Evito avat, mont a rejont da
brezeg dre-holl, gant an Aotrou o kenlabourat
ganto hag o reiñ nerzh d'ar Gomz dre an
arouezioù a zeue d'he heul.

An Aviel hervez Lukaz

1 Kinnigadur.

1 Ha goude ma'z eus bet kalz o deus klasket
urzhiañ un danevell eus an darvoudoù bet kaset
da benn en hon touez, 2 hervez m'o deus degaset
dimp ar re a zo bet testoù diwar-wel, adal ar
penn-kentañ, hag a zo deuet da vezañ
servijerien ar Gomz; 3 me ivez am eus kavet
mat, goude ober un enklask pervezh war an holl
draoù adalek an deroù, o renkañ hag o skrivañ
dit, Teofiloz enorus-meurbet, 4 ma'z anavezi ez
eo ar gelennadurezh ac'h eus resevet, un dra
diarvar.

Ganedigezh Yann Vadezour degemennet da Zakaria.

5 Bez' e voe, en amzer Herodez, roue
Youdea, ur beleg, e anv Zakaria, eus rummad
Abia, hag e bried, eus lignez Aaron, a oa hec'h
anv Elizabed. 6 Reizh e oant o-daou dirak Doue,
ha kerzhout a raent direbech, en holl
c'hourc'hemennoù ha lezennoù an Aotrou;
7 met n'o devoa bugel ebet, dre ma oa gaonac'h
Elizabed, hag aet o-daou war an oad. 8 Ha setu,
un deiz m'edo Zakaria oc'h ober e garg a veleg
dirak Doue pa oa deuet tro e rummad,
9 e c'hoarvezas ma voe galvet dre ar sord, diouzh
giz ar velegiezh, da vont e-barzh santual an
Aotrou, evit kinnig an ezañs. 10 Hag holl
engroez ar bobl a oa er-maez o pediñ, da goulz
an ezañs. 11 Hogen setu Ael an Aotrou oc'h en
em ziskouez dezhañ, en e sav, en tu dehoù da
aoter an ezañs. 12 Strafuilhet e voe Zakaria ouzh
e welout, ha spont a gouezhas warnañ. 13 Met an
Ael a lavaras dezhañ : «Na spont ket, Zakaria,
rak selaouet eo bet da bedenn : da bried
Elizabed a c'hano dit ur mab, hag e roi dezhañ
Yann da anv. 14 Un abeg a levenez hag
a laouenidigezh e vezo evidout, ha kalz en em
laouenaio gant e c'hanedigezh. 15 Rak bras e vo
dirak an Aotrou; ne evo na gwin, nag evaj
kreñv; leun e vo eus ar Spered Santel, adalek
korf e vamm; 16 hag e lakaio kalz eus mibien
Israel da zistreiñ ouzh an Aotrou, o Doue.
17 Eñ e-unan a gerzho dirazañ gant spered ha
galloud Elia, evit *distreiñ kalonoù an tadoù
war-zu o bugale*, hag an dud disent war-zu
furnez ar re reizh, evit aozañ d'an Aotrou ur
bobl tuet-mat.» 18 Ha Zakaria da lavarout d'an
Ael : «Diouzh petra e welin gwirionez an
dra-se? Rak me a zo kozh, ha va fried a zo aet
war an oad.» 19 Hag an Ael da respont dezhañ :
«Me eo Gabriel hag en em zalc'h dirak an
Aotrou. Kaset on bet da gomz ouzhit ha da
zegemenn dit ar c'heloù mat-mañ. 20 Setu eta ma
vezi mut hep gallout komz muioc'h, betek an
deiz ma tegouezho an traoù-mañ, dre n'ec'h eus
ket kredet em lavaroù hag a zeuio da wir d'o
c'houlz.» 21 E-keit-se edo ar bobl o c'hortoz
Zakaria ha souezhet e oant gant an amzer ma
talee er santual. 22 Pa zeuas er-maez, n'helle ken
komz outo, hag e komprenjont en devoa bet ur
weledigezh er santual. Hag eñ a zalc'he d'ober
gwignoù dezho; met chom a reas mut.

23 Neuze, echuet gantañ e zeizioù-servij,
e tistroas d'ar gêr. 24 Ha war-lerc'h an deizioù-se
e koñsevas e bried Elizabed; ha chom a reas
kuzhet e-pad pemp miz. 25 Lavarout a rae : «Setu
petra en deus graet an Aotrou em c'heñver, en
deizioù m'en deus sellet ouzhin gant madelezh
evit tennañ diwarnon ar pezh a oa va mezh.»

An Arc'hael Gabriel o tegemenn ganedigezh Jezuz.

26 Er c'hwec'hvet miz e voe kaset an Ael
Gabriel gant Doue d'ur gêr a C'halilea anvet
Nazared, 27 da gaout ur werc'hez gouestlet
e dimezi d'un den anvet Jozef, eus tiegezh
David, hag anv ar werc'hez a oa Mariam. 28 Hag
antreet en he betek e lavaras : «Bez laouen, leun
a c'hras, an Aotrou a zo ganit !» 29 Hi avat a voe
strafuilhet gant ar gerioù-se, oc'h en em
c'houlenn petra 'oa ar salud-se. 30 Hag an Ael
a lavaras dezhi : «Na spont ket, Mari, gras ac'h
eus kavet dirak Doue. 31 Setu ma vi dougerez, ha
ma c'hani ur mab, hag e roi dezhañ Jezuz da
anv. 32 Hennezh a vo bras ha Mab an Uhelañ
a vo graet anezhañ, hag an Aotrou Doue a roy
dezhañ tron David, e dad. 33 Ren a ray war
diegezh Yakob da virviken, hag e rouantelezh
ne vo dibenn ebet dezhi.» 34 Neuze e lavaras
Mari d'an Ael : «Penaos e c'hoarvezo kement-se
pa n'anavezan ket ar gwaz?» 35 Hag an Ael
a respontas dezhi :

«Ar Spered Santel a zeuio warnout, ha
galloud an Uhelañ az koloio gant e skeud;

rak-se eta, da grouadur santel a vo anvet Mab Doue.

36 Ha gwel, Elizabed da garez, setu m'he deus roet ar genel d'ur mab en he c'hozhni, hag ar miz-mañ eo ar c'hwec'hvet evit an hini a veze anvet gaonac'h; 37 rak *n'eus netra a vefe trec'h da c'halloud Doue*.» 38 Ha Mari da lavarout : «Setu servijerez an Aotrou : ra vo graet din hervez da lavar.» Hag ez eas an Ael kuit diouti.

Gweladenn Vari da Elizabed.

39 En deizioù-se, e savas Mari, hag ez eas, mall warni, war-zu bro ar menezioù, d'ur gêr eus Bro Youda; 40 hag o vezañ aet tre e ti Zakaria, e saludas Elizabed. 41 Met kerkent ha ma klevas Elizabed salud Mari, e tridas ar c'hrouadurig en he c'hreiz, ha leuniet e voe Elizabed eus ar Spered Santel. 42 Hag e youc'has gant ur vouezh kreñv en ur lavarout : «Benniget out e-touez ar gwragez, ha benniget frouezh da gorf. 43 A belec'h e c'hoarvez ganin e teufe d'am c'haout mamm va Aotrou? 44 Rak setu, kerkent ha m'eo deuet da vouezh betek va divskouarn, en deus tridet va bugelig em c'hreiz gant al levenez. 45 Eürus an hini he deus kredet, rak sevenet e vo ar pezh a zo bet lavaret dezhi a-berzh an Aotrou.»

46 Hag e lavaras Mari :

«Va ene a gan brasted an Aotrou,
47 ha va spered a gav e levenez e Doue, va Salver !

48 Dre m'en deus sellet ouzh izelded e vatezh,
Setu a-vremañ, ma vin anvet eürus gant an holl rummadoù.
49 An Hollc'halloudeg en deus graet evidon traoù burzhudus,
an hini a zo santel e anv.

50 E drugarez en em astenn a rummad da rummad
war gement hini en deus doujañs outañ.
51 Diskouezet en deus nerzh e vrec'h
ha dispennet ar re a zo brasoni en o c'halon.

52 Diskaret en deus an dud c'halloudek diwar o zron,
hag uhelaet an dud izel.
53 Ar re naoniek en deus karget a vadoù,
ar re binvidik en deus kaset kuit hep netra.
54 Kemeret en deus etre e zivrec'h Israel, e vugel, evit kaout soñj eus e druez,
55 hervez m'en devoa grataet d'hon tadoù
e-keñver Abraham hag e lignez da viken.»

56 Chom a reas Mari war-dro tri miz gant Elizabed, ha neuze e tistroas d'ar gêr.

Ganedigezh Yann.

57 Elizabed, pa voe echu hec'h amzer ganti, a c'hanas ur mab. 58 Hec'h amezeien hag he c'herent o klevout en devoa an Aotrou lakaet e drugarez da skediñ en he c'heñver, en em laouenaas a-gevret ganti. 59 D'an eizhvet deiz, e teujont da amdroc'hañ ar bugel, hag e felle dezho e envel Zakaria, diouzh anv e dad. 60 Met e vamm o tont er gaoz a lavaras : «Nann ! anvet e vo Yann.» 61 Hag int da lavarout dezhi : «Met n'eus den ez kerentiezh o tougen an anv-se !» 62 Neuze e c'houlennjont dre wign digant e dad penaos e felle dezhañ e vefe anvet. 63 Hemañ a c'houlennas un dablezenn hag a skrivas warni : " Yann eo e anv ". Ha souezhet e chomas an holl. 64 Kerkent avat, e voe digoret e c'henoù ha distagellet e deod, hag e komze o veuliñ Doue. 65 Estlamm a gouezhas war o holl amezeien, ha dre holl vro ar menez eus Youdea, e oa kaoz eus an darvoudoù-se, 66 ha kement hini a gleve komz anezho, o mire en e galon, hag a lavare : «Petra eta e vo ar bugel-se?» Rak e gwirionez edo dorn an Aotrou gantañ.

Kantik Zakaria.

67 Ha Zakaria, e dad, a voe leuniet eus ar Spered Santel hag a ziouganas en ur lavarout :

68 «Ra vo benniget an Aotrou, Doue Israel,
Dre m'eo deuet da welout ha da zaspren e Bobl.

69 Da sevel dimp un nerzh a silvidigezh,
E tiegezh David, e servijer.

70 Evel m'en devoa degemennet en amzer wezhall
Dre c'henoù e Sent, e Brofeded :

71 Silvidigezh evit hon dieubiñ diouzh hon enebourien,
Diouzh daouarn an dud a vag ouzhimp kasoni;

72 Evit diskouez trugarez e-keñver hon tadoù,
Ha kaout soñj eus e Emglev santel,

[73] Eus al le en devoa touet da Abraham, hon Tad,
E roje dimp ar c'hras da vezañ dizaon,

[74] Bet tennet a-dre daouarn hon enebourien,
Evit e servijañ [75] er santelezh hag er reizhder
Dirazañ a-hed hon holl vuhez.

[76] Ha te, bugelig, te vo anvet profed an
Uhel-meurbet;
kerzhout a ri a-ziaraok d'an Aotrou evit
kempenn e hentoù,
[77] evit lakaat e bobl da anaout ar silvidigezh
dre ar pardon eus ar pec'hedoù,

[78] Abalamour da galon drugarezus hon Doue
a lakaio heol ar beure da zont eus an uhel d'hor
gwelout,

[79] evit sklêrijennañ ar re azezet en deñvalijenn
hag e skeud ar marv,
ha ren hor c'hammedoù en hent ar peoc'h.»

[80] Ar bugel a greske hag e spered a greñvae. Hag e chomas el lec'hioù distro betek an deiz m'en em ziskouezas da Israel.

Ganedigezh Jezuz e Betlehem.

2 [1] En deizioù-se e voe embannet ur gourc'hemenn a-berzh Kaesar Aogustus evit enskrivañ holl dud an douar. [2] Ar skrid-embann kentañ-se a voe graet p'edo Kurinus gouarnour Siria. [3] Mont a rae an holl da lakaat o anvioù, pep hini d'e gêr. [4] Jozef a savas eus Galilea, eus Kêr Nazared, da Vro-Youdea, betek kêr David anvet Betlehem, o vezañ ma oa eus tiegezh ha Bro-David, [5] da lakaat e anv gant Mari, e bried, hag a oa dougerez. [6] Hag e-pad m'edont eno e teuas eviti an amzer da wilioudiñ [7] hag e c'hanas he mab kentañ-ganet; e vailhurañ a reas hag e lakaat a reas en e c'hourvez en ur prezeb, dre ne oa ket plas evito en ostaleri.

[8] Mêsaerien a oa er c'hornad-se o chom neuze war ar maez hag oc'h ober ged e-pad an noz da ziwall o loened. [9] Un Ael eus an Aotrou a skedas en-dro dezho, ma voent spontet bras. [10] Met an Ael a lavaras dezho : «Na spontit ket, rak setu ma tegemennan deoc'h ur c'heloù mat hag a roio levenez vras d'an holl bobl. [11] Ganet ez eus bet deoc'h hiziv, e kêr David, ur Salver, hag a zo ar C'hrist, an Aotrou. [12] Ha setu an arouez evidoc'h : Kavout a reot ur bugelig mailhuret ha gourvezet en ur prezeb.» [13] Hag en un taol ec'h en em unanas gant an Ael ur bagad bras eus armead an neñvoù o veuliñ Doue hag e lavarent : [14] «Klod da Zoue e lein an Neñvoù, ha peoc'h war an douar d'an dud a blij dezhañ.» [15] Pa voe aet an Aeled diouto war-zu an neñv, e lavaras ar vêsaerien an eil d'egile : «Deomp eta betek Betlehem ha gwelomp ar pezh a zo c'hoarvezet hag a zo bet disklêriet dimp gant an Aotrou.» [16] Hag ez ejont, mall warno, hag e kavjont Mari ha Jozef hag ar bugelig gourvezet er prezeb. [17] O welout se ec'h anavezjont ar wirionez eus ar pezh a oa bet lavaret dezho diwar-benn ar bugel-se; [18] ha kement hini o c'hlevas a voe sebezet gant ar pezh a gonte ar vêsaerien dezho. [19] Mari avat, a vire an holl draoù-se hag a brederie warno en he c'halon. [20] Neuze ez eas ar vêsaerien en-dro, en ur reiñ klod ha meuleudi da Zoue, evit kement o devoa gwelet ha klevet, hervez ma oa bet lavaret dezho.

Jezuz amdroc'het ha kinniget en Templ.

[21] A-benn an eizhvet deiz merket evit amdroc'hañ ar bugel, e voe roet Jezuz da anv dezhañ, evel ma oa bet anvet gant an Ael, a-raok bezañ bet krouet e korf e vamm.

[22] Hag a-benn an deizioù merket evit ar buridigezh, hervez Lezenn Voizez, er c'hasjont da Jeruzalem, da vezañ kinniget d'an Aotrou, [23] evel ma'z eo skrivet e Lezenn an Aotrou : «*Pep mab kentañ-ganet a vo gouestlet d'an Aotrou*», [24] ha da reiñ ur prof, hervez ma'z eo lavaret e Lezenn an Aotrou : «*Ur re durzhunelled, pe ziv goulm yaouank*.» [25] Ha bez' e oa e Jeruzalem un den, e anv Simeon; hag an den-se a oa reizh hag a zoujañs Doue, hag a c'hortoze frealzidigezh Israel; hag ar Spered Santel a oa gantañ. [26] disklêriet e oa bet dezhañ gant ar Spered Santel ne welje ket ar marv, a-raok dezhañ gwelout Krist an Aotrou. [27] Lusket gant ar Spered, e teuas d'an Templ, ha pa voe degaset ar bugel Jezuz gant e gerent evit ober diouzh kustumoù al Lezenn en e geñver, [28] er c'hemeras etre e zivrec'h hag e vennigas Doue en ur lavarout :

[29] «Bremañ, o Mestr, lezit ho servijer,
hervez ho komz, da dremen e peoc'h;
[30] Rak gwelet o deus va daoulagad ho
silvidigezh,

31 An hini hoc'h eus aozet dirak an holl bobloù,
32 Gouloù da sklêrijennañ ar broadoù
ha klod evit ho pobl Israel.»

33 E dad hag e vamm a estlamme ouzh ar
pezh a lavared diwar e benn. 34 Ha Simeon
o bennigas hag a lavaras da Vari, e vamm :
«Gwel ! Hemañ a zo lakaet da vezañ diskar hag
adsav evit kalz en Israel, ha da vezañ an arouez
a enebiezh - 35 ha te a vo treuzet da ene gant ar
c'hleze, - ma vo diskuliet mennozhioù kalz
a galonoù.»

36 Hag e oa ivez un diouganerez, Anna,
merc'h Fanouel, eus meuriad Aser. Erru e oa
kozh-bras. Goude hec'h eured he devoa bevet
seizh vloaz gant he gwaz. 37 Ha neuze chomet
intañvez hag erru en oad a bevar-ugent vloaz,
ne dec'he ket diouzh an Templ, o servijañ Doue
noz-deiz, gant yun ha pedenn. 38 O tegouezhout
d'an ampoent, e stagas da veuliñ Doue ha da
gomz eus ar bugel ouzh kement hini a c'hortoze
dieubidigezh Jeruzalem.

39 Ha goude bezañ sevenet pep tra, hervez
Lezenn an Aotrou, e tistrojont da C'halilea, da
Nazared, o c'hêr.

40 Ar bugel a greske hag a greñvae, leun
a furnez, ha gras Doue a oa warnañ.

Jezuz kollet hag adkavet.

41 Bep bloaz ez ae e gerent da Jeruzalem da
geñver gouel Pask. 42 Pa voe deuet d'e zaouzek
vloaz, e savas da Jeruzalem, hervez ma vez
graet evit ar Gouel. 43 Met war-lerc'h an
deizioù-gouel evel ma tistroent d'ar gêr
e chomas ar bugel Jezuz e Jeruzalem, hep
gouzout d'e dud. 44 O krediñ edo gant
o c'henveajourien, e rejont un devezh-kerzhed,
ha neuze d'e glask e-mesk o c'herentiezh ha tud
o anaoudegezh. 45 Ha pa n'e gavent ket,
e tistrojont da Jeruzalem, bepred ouzh e glask.
46 A-benn tri devezh er c'havjont en Templ,
azezet e-touez an Doktored, ouzh o selaou, hag
oc'h ober goulennoù outo. 47 Ha sebezet e chome
kement hini e gleve, gant e skiant hag
e respontoù. 48 Ouzh e welout e vanjont fromet
hag e vamm a lavaras dezhañ : «Va bugel, perak
ec'h eus graet evel-se dimp? Sell -ta ! Da dad ha
me a oa ouzh da glask ankeniet-bras.» 49 Hag
e respontas dezho : «Perak eta am c'hlaskec'h.
N'ouzoc'h ket em eus da vezañ gant traoù va
Zad?» 50 Met int ne gomprenjont ket ar gomz
a lavare dezho.

51 Diskenn a eure ganto hag e teuas da
Nazared, ha sujañ a rae dezho. E vamm a vire
an holl draoù-se en he c'halon. 52 Ha Jezuz
a greske en furnez, en ment hag en gras, dirak
Doue ha dirak an dud.

Prezegerezh Yann.

3 1 Ar bemzekvet bloavezh eus impalaeriezh
Tiberius Kaesar, pa oa Poñs-Pilat gouarnour
Youdea, Herodez tetrark Galilea, Filip, e vreur,
tetrark Iturea ha Bro-Drakonitiz, ha Lisania
tetrark Bro-Abilen; 2 dindan ar veleien-veur
Anna ha Kaifaz ec'h en em roas komz Doue da
glevout da Yann, mab Zakaria, en dezerzh; 3 ha
mont a reas dre holl vro ar Yordan en ur
embann ur vadeziant a binijenn evit distaol ar
pec'hedoù, 4 evel ma'z eo skrivet e levr komzoù
ar profed Izaia :

«*Ur vouezh o krial er gouelec'h :*
Kempennit hent an Aotrou,
Kompezit e wenodennoù.

5 *Pep traonienn a vo leuniet,*
ha pep menez ha pep krec'hienn a vo izelaet,
ar c'hildroioù a vo krennet
hag an hentoù roc'hellek a vo kompezet,
6 *hag e welo pep krouadur silvidigezh Doue.*»

7 Lavarout a rae eta d'an engroezioù-tud
a zerede evit bezañ badezet gantañ : «Gorad
naered, piv en deus desket deoc'h tec'hout
diouzh ar gounnar o tont? 8 Grit eta pinijenn
wirion a zougo frouezh. Ha n'it ket da lavarout
ennoc'h hoc'h-unan : Hon Tad eo Abraham. Rak
me lavar deoc'h e c'hell Doue, eus ar vein-mañ,
sevel bugale da Abraham. 9 A-vremañ emañ ar
vouc'hal ouzh gwrizioù ar gwez; kement
gwezenn eta na daol ket frouezh mat a vo
troc'het ha stlapet en tan.»

10 Hag e c'houlenne an engroezioù-tud
digantañ : «Petra 'ta zo dimp d'ober?»
11 Respont a rae dezho : «An neb en deus div
vantell, reiñ unan d'an hini n'en deus ket; hag
an neb en deus boued, ober kemend-all.»
12 Publikaned ivez a zeuas evit bezañ badezet;
hag int da lavarout dezhañ : «Mestr, petra zo
dimp d'ober? 13 Hag e respontas dezho :
«Na c'houlennit netra en tu all d'ar pezh a zo

divizet deoc'h.» [14] Soudarded ivez a c'houlenne
digantañ : «Ha ni, petra zo dimp d'ober?» Hag
e lavaras dezho : «Na wallgasit den ebet, na
ziskuilhit den ebet e gaou, ha tremenit gant ho
kopr.»

[15] Evel m'edo ar bobl war-c'hed ha ma 'n em
c'houlenne an holl en o c'halonoù diwar-benn
Yann hag-eñ ne vefe ket ar C'hrist, [16] e roas
Yann e respont en ur zisklêriañ d'an holl :
«Me ho padez gant dour, met dont a ra unan
galloudusoc'h egedon, ha ned on ket dellezek da
ziskoulmañ korreenn e sandalennoù. Eñ ho
padezo er Spered Santel hag en tan. [17] En e zorn
emañ ar bal-wenterez da beurnaetaat e leuriad,
ha da serriñ ar gwinizh en e solier; ar pell avat,
o deviñ a ray en un tan na varv ket.»

[18] Gant an holl brezegennoù-se hag e-leizh
a re all e tegemenne d'ar bobl ar c'heloù mat.
[19] Met Herodez an tetrark, hag a oa tamallet gant
Yann en abeg da Herodiad, gwreg e vreur, hag
en abeg d'an holl zrougoberoù graet gantañ,
[20] a lakaas an torfed-mañ war benn an holl re
all : serriñ a reas Yann er prizon.

Badeziant Jezuz.

[21] Neuze pa oa bet badezet an holl bobl,
e-pad ma oa badezet Jezuz ivez, ha ma oa
o pediñ, e tigoras an neñv, [22] hag e tiskennas ar
Spered Santel warnañ, dindan stumm ur c'horf,
evel ur goulm, hag e teuas ur vouezh eus an
neñv : «Te eo va Mab muiañ-karet; ennout em
eus lakaet va levenez !»

Lignez Jezuz.

[23] Jezuz, pa stagas da brezeg, a oa war-dro
tregont vloaz, ha mab e oa, war a greded, da
Jozef, mab Heli, [24] mab Mattat, mab Levi,
mab Melc'hi, mab Ianna mab Jozef,
[25] mab Mattatias, mab Amos, mab Nahoum, mab
Esli, mab Naggae, [26] mab Maat, mab Mattatias,
mab Semei, mab Iosec'h, mab Ioda, [27] mab
Ioanna, mab Resa,

mab Zorobabel, mab Salatiel, mab Neri,
[28] mab Melc'hi, mab Addi mab Kosam
mab Elmadam, mab Er, [29] mab Jezuz, mab
Eliezer, mab Iorim, mab Mattat, mab Levi,
[30] mab Simeon, mab Youda, mab Jozef, mab
Iona, mab Eliakim, [31] mab Melea, mab Menna,
mab Mattata, mab Natan,

mab David, [32] mab Jese, mab Obed, mab
Booz, mab Salmon, mab Naason,
[33] mab Aminadab, mab Admin, mab Arni,
mab Esrom, mab Fares, mab Youda,
[34] mab Yakob, mab Izaak,

mab Abraham, mab Tare, mab Nac'hor,
[35] mab Serouk, mab Ragou, mab Peleg, mab
Heber, mab Sala, [36] mab Kenan, mab Arfaksad,
mab Sem, mab Noe, mab Lamek,
[37] mab Matusala, mab Henoc'h, mab Iared, mab
Malaleel, mab Kenan, [38] mab Enos, mab Set,
mab Adam, mab Doue.

Jezuz temptet er gouelec'h.

4 [1] Jezuz, leun eus ar Spered Santel,
a zistroas eus ar Yordan, hag a voe renet gant ar
Spered d'ar gouelec'h; [2] eno, e-pad daou-ugent
devezh, e voe temptet gant an diaoul. Ne zebras
tamm ebet e-doug an deizioù-se, ha pa voent
echu, en devoe naon. [3] Hag an diaoul a lavaras
dezhañ : «Mard-out Mab Doue, lavar d'ar
maen-mañ donet da vezañ bara.» [4] Met Jezuz
a respontas dezhañ : «Skrivet eo : N'eo ket
diwar vara nemetken e vevo an den.»

[5] An diaoul neuze er c'hasas war an uhel,
a ziskouezas dezhañ en ur predig-amzer, holl
rouantelezhioù an douar, [6] hag a lavaras
dezhañ : «Dit e roin an holl c'halloud-se ha
gloar rouantelezhioù an douar, rak etre va
daouarn ez eo bet lakaet, hag he reiñ a ran da
neb a fell din; [7] te eta, ma stouez dirazon, e vo
dit-te holl.» [8] Met Jezuz a respontas dezhañ :

«Skrivet eo : *An Aotrou, da Zoue, a azeuli,
ha dezhañ hepken e tougi da zoujañs*.»

[9] E gas a reas neuze da Jeruzalem, hag
e lakaat war lein an Templ. Hag e lavaras
dezhañ :

«Ma'z out Mab Doue, en em daol ac'hann
d'an traoñ. [10] Rak skrivet eo :

"*Gourc'hemenn a ray evidout d'e Aeled evit
m'az tiwallint*",

[11] ha c'hoazh : "*Da zougen a raint en
o daouarn, gant aon na stokfes da droad ouzh
ur maen*".»

[12] Met Jezuz a respontas dezhañ : «Lavaret
eo : "*Ne dempti ket an Aotrou, da Zoue*".»

13 Hag o vezañ implijet pep
stumm-temptadur, ez eas an diaoul dioutañ
betek un degouezh mat.

Jezuz a stag da brezeg.

14 Distreiñ a reas Jezuz da C'halilea, dindan
nerzh ar Spered, hag ar vrud anezhañ a redas
dre an holl vro tro-zro. 15 Kelenn a rae en
o sinagogennoù, ha meulet e veze gant an holl.

Jezuz e Nazared.

16 Dont a reas da Nazared lec'h ma oa bet
savet hag ez eas, hervez e voaz, da zeiz ar
sabad, d'ar sinagogenn; ha sevel a reas en e sav,
evit ober al lennadenn. 17 Roet e voe dezhañ levr
ar Profed Izaia, hag o vezañ dirollet al levr,
e kavas an arroud ma'z eo skrivet ennañ :

18 «*Spered an Aotrou zo warnon,*
rak va olevet en deus;
va c'haset en deus da zegemenn
ar C'heloù Mat d'ar beorien,
da embann d'ar brizonidi o dieubidigezh,
ha d'an dalled o distro d'ar gweled;
da reiñ d'ar re wasket o frankiz,
19 ha da embann
ur bloavezh a c'hras a-berzh Doue.»

20 Rollañ a reas al levr, en reiñ en-dro d'ar
servijer, ha mont en e goazez; ha selloù an holl
er sinagogenn a bare warnañ. 21 Neuze e stagas
da lavarout dezho : «Hiziv, e teu da wir al
lavar-se eus ar Skritur o deus klevet ho
tivskouarn.» 22 Hag an holl a roe testeni dezhañ,
hag a oa souezhet gant ar c'homzoù kaer a zeue
eus e c'henoù. Ma lavarent : «Daoust ha n'eo
ket hennezh mab Jozef?» 23 Hag eñ da respont
dezho : «Hep mar ebet, e lavarot din ar
c'hrennlavar-mañ : Mezeg, en em yac'ha
da-unan. An traoù ken bras hon eus klevet ac'h
eus graet evit Kafarnaoum, o gra amañ ivez ez
pro.» 24 Hag e lavaras c'hoazh :

«E gwirionez, me lavar deoc'h, profed ebet
ne vez degemeret mat en e vro.25 a dra sur, me
lavar deoc'h, e oa kalz a intañvezed en Israel en
amzer Elia, pa voe serret an oabl e-pad tri bloaz
ha c'hwec'h miz, en doare ma c'hoarvezas ur
gernez vras dre ar vro a-bezh; 26 koulskoude da
gaout hini anezho ne voe kaset Elia, nemet da
gaout un intañvez eus Sarepta, e Bro – Sidon.
27 Ha kalz a dud lovr a oa ivez en Israel, da vare
ar profed Elizea, ha koulskoude hini anezho ne
voe glanaet nemet Naaman ar Siriad.»

28 Leun a fulor e oant holl er sinagogenn
o klevout kement-se. 29 Hag int o sevel d'e
vountañ er-maez eus kêr, ha d'e gas betek un
tarroz eus ar menez ma oa savet o c'hêr warnañ,
evit e stlepel d'an traoñ. 30 Eñ avat, o tremen dre
o c'hreiz, a yeas kuit.

**Jezuz o prezeg hag o pareañ tud
e Kafarnaoum.**

31 Diskenn a reas neuze da Gafarnaoum, kêr
eus Galilea; ha kelenn a rae an dud d'an deizioù
– sabad. 32 Souezhet bras e oant gant
e gelennadurezh, rak gant beli e komze outo.
33 Bez' e oa er sinagogenn un den hag a oa ennañ
spered un diaoul hudur. En em lakaat a reas da
youc'hal gant ur vouezh kreñv : 34 «A ! petra
a glaskez ouzhimp-ni, Jezuz a Nazared? Ha
deuet out d'hon distrujañ? Gouzout a ouzon piv
out-te : Sant Doue.» 35 Jezuz en gourdrouzas
o lavarout : «Tav, ha kae er-maez eus an
den-se.» An diaoul neuze ouzh en strinkañ d'an
douar e-kreiz an dud, a yeas er-maez eus an den
hep ober droug ebet dezhañ. 36 Ma kouezhas
sebez warno holl, hag e lavarent an eil d'egile :
«Petra eo se? ma c'hourc'hemenn gant galloud
ha nerzh d'ar speredoù hudur hag ez eont
er-maez !» 37 Hag ar vrud anezhañ en em skigne
e pep lec'h dre ar vro.

38 Jezuz o sevel hag o kuitaat ar sinagogenn
a antreas e ti Simon. Mamm-gaer Simon a oa
dalc'het gant un derzhienn vras; hag e bediñ
a rejont eviti. 39 Hag eñ oc'h en em zerc'hel a-us
dezhi, a c'hourc'hemennas d'an derzhienn hag
ez eas an derzhienn diouti. Kerkent e savas hag
en em lakaas d'o servijañ.

40 Da vare kuzh-heol, an holl dud o devoa
klañvourien dalc'het gant kleñved pe gleñved,
o degasas dezhañ; hag eñ en ur astenn e zorn
war bep hini en o faree. 41 Drouksperedoù ivez
a yae er-maez eus kalz, en ur grial hag en ur
lavarout : «Te eo Mab Doue.» Eñ avat
o gourdrouze ha n'o leze ket da gomz, rak
gouzout a raent e oa eñ ar C'hrist.

42 Pa voe deuet an deiz, e teuas er-maez hag
ez eas d'ul lec'h distro. An engroezioù-tud hag
a oa ouzh e glask a zeuas neuze betek ennañ; ha
derc'hel a raent warnañ evit ma ned aje ket

diouto. [43] Met eñ a lavaras dezho : «D'ar
c'hêrioù all ivez e tlean degemenn keloù mat
Rouantelezh Doue, rak evit se on bet kaset.»
[44] Hag e veze o prezeg e sinagogennoù Galilea.

Pesketaerezh burzhudus.

5 [1] Un deiz m'edo ar bobl ouzh e waskañ
a-dost evit klevout komz Doue edo eñ war ribl
lenn C'henezared; [2] hag e welas div vag ouzh an
aod; ar besketaerien a oa diskennet diwarno hag
e oant o walc'hiñ o rouedoù. [3] Pignat a eure en
unan eus ar bagoù, hini Simon, ha goulenn
digantañ pellaat un tammig diouzh an douar.
Hag o vezañ aet en e goazez, e kelenne ar bobl
eus ar vag. [4] P'en devoe echuet da gomz
e lavaras da Simon : «Kae d'an donvor, ha
laoskit ho rouedoù e-barzh evit pesketa.»
[5] Ha Simon da respont dezhañ : «Mestr, a-hed
an noz hon eus poaniet, ha mann n'hon eus
paket; diwar da lavar avat, e laoskin ar rouedoù
e-barzh.» [6] Ober a rejont hag e klozjont un niver
bras a besked, ma roge o rouedoù. [7] Gwignal
a rejont neuze d'o c'hevelerien hag a oa en eil
bag, da zonet d'o sikour; donet a rejont hag
e leugnjont an div vag, ken na ziskennent en
dour. [8] O welout se, e kouezhas Simon Pêr ouzh
daoulin Jezuz en ur lavarout : «Kae diouzhin,
Aotrou, rak ur pec'her ez on-me !» [9] Rak ar
sebez a oa kroget ennañ hag en holl dud a oa
gantañ, en abeg d'an taol-pesketaerezh o devoa
graet. [10] Heñvel e oa gant Jakez ha Yann, mibien
Zebedea, hag a oa kevelerien Simon. Jezuz avat
a lavaras da Simon : «N'a ket da spontañ !
Hiviziken ez eo tud a baki.» [11] Sachañ a rejont ar
bagoù d'an douar hag o tilezel pep tra ez ejont
d'e heul.

Un den lovr pareet.

[12] Un drovezh m'edo en ur gêr bennak, setu
eno un den goloet a lorgnez. Hag o welout
Jezuz e soublas war e c'henoù dirazañ hag
e reas ar bedenn-mañ dezhañ : «Aotrou, mar
fell dit, e c'hellez va glanaat.» [13] Jezuz
a astennas e zorn hag a stokas outañ en ur
lavarout : «Me a fell din, bez glanaet.»
Ha raktal ez eas al lorgnez dioutañ. [14] Met Jezuz
a zifennas outañ en lavarout da zen : «Hogen
kae, emezañ d'en em ziskouez d'ar beleg, ha
kinnig evit da c'hlanidigezh, ar pezh en deus
gourc'hemennet Moizez, ma vo kement-se da
desteni dezho.» [15] Mui-ouzh-mui e save kaoz
diwar e benn, hag e terede engroezioù niverus
d'e glevout ha da vezañ pareet eus
o c'hleñvedoù. [16] Eñ avat en em denne d'al
lec'hioù distro hag a veze o pediñ.

Un den seizet pareet.

[17] Un deiz bennak m'edo o kelenn, ec'h en
em gave azezet eno Farizianed ha Doktored eus
al Lezenn hag a oa deuet eus pep bourc'h
a C'halilea hag a Youdea hag eus Jeruzalem; ha
galloud an Aotrou a oa gantañ da bareañ.
[18] Ha setu paotred o tougen war ur gwele un den
hag a oa seizet, hag e klaskent e zegas e-barzh
an ti evit e lakaat dirazañ. [19] Pa ne gavent tu ebet
d'e zegas e-barzh, en abeg d'an engroez,
e pignjont war an doenn, hag a-dreuz an teol en
diskennjont gant e weleig e-kreiz an dud, dirak
Jezuz. [20] O welout o feiz e lavaras : «Va faotr,
distaolet eo dit da bec'hedoù.» [21] Neuze e krogas
ar Skribed hag ar Farizianed d'en em soñjal ha
da lavarout : «Piv eo hemañ hag a lavar komzoù
disakr? Piv a c'hell disteurel ar pec'hedoù,
nemet Doue hepken?» [22] Met Jezuz oc'h
anavezout o soñjoù a respontas dezho : «Perak
e soñjit evel-se en ho kalonoù? [23] Petra eo an
aesañ, pe lavarout : "Distaolet eo dit da
bec'hedoù"; pe lavarout : "Sav ha kerzh"?
[24] Ac'hanta ! evit ma anavot en deus Mab an
Den war an douar, galloud da zisteurel ar
pec'hedoù : Me lavar dit, emezañ d'an den
seizet, sav, kemer da weleig, ha distro d'ar gêr.»
[25] War an taol, eñ da sevel dirak o daoulagad, da
gemerout ar pezh ma oa gourvezet warnañ, ha
da vont d'ar gêr en ur veuliñ Doue. [26] Saouzan
neuze a grogas enno holl, ha meuliñ a raent
Doue, leun a spont ma oant e lavarent :
«Traoù espar hon eus gwelet hiziv !»

Galvidigezh Levi. Tabut war ar yun.

[27] Goude-se ez eas er-maez, hag e paras
e selloù war ur publikan, e anv Levi, azezet
e burev ar maltouterezh, hag e lavaras dezhañ :
«Deus d'am heul.» [28] Hag hemañ o tilezel pep
tra, a savas evit mont d'e heul. [29] Ur pred bras
a reas Levi evitañ en e di. Hag un niver bras
a druajerien hag a dud all a oa ouzh taol ganto.
[30] Grozmolat a rae ar Farizianed hag o Skribed
o lavarout d'e ziskibien : «Perak e tebrit hag
ec'h evit gant ar bublikaned hag ar bec'herien?»

31 Met Jezuz o respont a lavaras dezho :
«N'eo ket ar re yac'h o deuz ezhomm eus ar
mezeg, met ar re glañv. 32 N'on ket deuet da
c'hervel an dud reizh, met ar bec'herien d'ar
binijenn.»

33 Int avat a respontas dezhañ : «Diskibien
Yann a yun alies, ha pedennoù a reont; en
hevelep doare ivez diskibien ar Farizianed; da
re-te avat a ev hag a zebr.» 34 Jezuz a respontas
dezho : «Daoust hag e c'hellit lakaat ar
baotred-a-enor da yunañ e-pad m'emañ an den
nevez ganto? 35 Donet a ray deizioù ma vo bet
dilamet an den nevez diganto; en deizioù-se
neuze e yunint.» 36 Hag e lavaras dezho c'hoazh
un heñveladur : «Den ebet ne rog ur peñsel
diwar ur vantell nevez d'e lakaat war ur vantell
gozh, pe neuze en devo roget e vantell nevez,
hep na vefe ar peñsel nevez-se o toniañ gant ar
vantell gozh. 37 Na den ebet kennebeut-all ne
laka gwin nevez e seier kozh; pe neuze e tarzho
gant ar gwin nevez ar seier kozh; ar gwin a vo
skuilhet hag ar seier kollet. 38 Hogen ar gwin
nevez eo e seier-lêr nevez e tleer e lakaat.
39 Na den ebet, p'emañ oc'h evañ gwin kozh ne
fell dezhañ hini nevez, rak lavarout a ra :
«An hini kozh a zo gwell.»

Pennoù-ed diframmet un deiz - sabad.

6 1 Un deiz - sabad ma kerzhe Jezuz a-dreuz
trevadoù-ed, e ziskibien a ziframme pennoù-ed
hag o debre goude o freuzañ etre o daouarn.
2 Hiniennoù eus ar Farizianed a lavare : «Perak
e rit ar pezh n'eo ket aotreet ober d'ar sabad?»
3 Respont a reas Jezuz dezho : «Nag an dra-se
n'hoc'h eus ket lennet, petra a reas David pa
c'hoarvezas dezhañ kaout naon, eñ hag
e gompagnuned? 4 Penaos ez eas e ti Doue, hag
o kemer baraennoù ar C'hinnig, e tebras hag
e roas diouto d'ar re a oa gantañ, ar
baraennoù-se ha ned eo aotreet da zen o debriñ,
nemet d'ar veleien hepmuiken.» 5 Hag e lavaras
dezho : «Mestr eo Mab an Den war ar sabad.»

Un den disec'het e zorn hag ar sabad.

6 Un deiz sabad all, ez eas e-barzh ar
sinagogenn, hag en em lakaas da gelenn. Bez'
e oa eno un den disec'het e zorn dehoù. 7 Sellout
a rae gant evezh outañ ar Skribed hag ar
Farizianed da welout ha da zeiz ar sabad e rafe
ur bareidigezh, dezho da gaout abeg d'e damall.
8 Eñ avat a anaveze o soñjoù; ha neuze e lavaras
d'an den disec'het e zorn : «Sav ha deus amañ
er c'hreiz.» Sevel a reas ha chom aze en e sav.
9 Ha Jezuz da lavarout dezho : «En goulenn
a ran ouzhoc'h : daoust hag aotre a zo, da zeiz
ar sabad, da ober vad pe da ober droug, da
saveteiñ buhez un den pe d'e lezel da vervel?»
10 Tremen a reas neuze e selloù warno holl, hag
e lavaras d'an den : «Astenn da zorn.» En ober
a reas, ha setu yac'h e zorn en-dro. 11 Int avat
a yeas ur c'horfad-droug enno; hag e klaskent
kenetrezo petra c'hellent ober da Jezuz.

Dilenn an Daouzek.

12 En deizioù-se en em dennas Jezuz war ar
menez da bediñ, hag e tremenas an noz
penn-da-benn o pediñ Doue. 13 Ha pa
c'houlaouas an deiz, e c'halvas e ziskibien hag
e tibabas daouzek anezho a anvas Ebestel :
14 Simon, a reas ivez Pêr anezhañ, Andrev
e vreur, Jakez, Yann, Filip, Bartolome,
15 Mazhev, Tomaz, Jakez, mab Alfe, Simon
lesanvet ar Zelot, 16 Jud, breur Jakez, ha Youdaz
Iskariot, an hini a zeuas da vezañ trubard.

An engroezioù-tud en-dro da Jezuz.

17 Ha diskennet ganto, e chomas a-sav en ul
lec'h kompez. Ha sed eno un niver bras eus
e ziskibien, hag un engroez stank a dud eus
Youdea a-bezh hag eus Jeruzalem, hag eus
arvor Tir ha Sidon, 18 a oa deuet d'e glevout ha
da vezañ pareet eus o c'hleñvedoù. Ar re
gwasket gant speredoù hudur a veze yac'haet
ivez. 19 Hag an holl bobl a glaske stekiñ outañ,
rak un nerzh a zeue dioutañ hag o faree holl.

Gwenvidigezhioù ha mallozhioù.

20 Eñ neuze o sevel e zaoulagad war
e ziskibien a lavaras :

«Eürus oc'h, c'hwi ar beorien,
rak deoc'h ez eo Rouantelezh Doue.
21 Eürus oc'h, c'hwi ar re o deus naon bremañ,
rak ho kwalc'h ho po.
Eürus oc'h, c'hwi ar re a ouel bremañ,
rak c'hoazhin a reot.

22 Eürus e vezot pa vezot kasaet gant an dud,
ha pa vezot forbannet, dismegañset,
pa vo distaolet hoc'h anv, evel ur vezh,
abalamour da Vab an Den.

[23] Bezit laouen, en deiz-se,
ha tridit gant al levenez,
rak setu ma vo bras ho kopr en Neñv;
e giz-se ivez e rae o zadoù d'an diouganerien.

[24] Gwa c'hwi avat, ar binvidien,
dre m'hoc'h eus ho frealzidigezh !
[25] Gwa c'hwi ar re o deus o gwalc'h bremañ,
rak e kañv hag e gouelvan e vezot !
[26] Gwa c'hwi, pa vo komzet brav
diwar ho penn gant an holl dud,
rak e giz-se ivez e rae o zadoù
d'ar falsprofeded.»

Karantez ha truez ouzh an enebourien.

[27] «Met deoc'h-c'hwi hag am selaou, e lavaran : Karit hoc'h enebourien, grit vad d'ar re ho kasa. [28] Bennigit ar re ho millig; pedit evit ar re a zroukkomz diwar ho penn. [29] D'an hini a sko ganit war ur jod, kinnig c'hoazh eben; hag ouzh an hini a lam da vantell diganit, na nac'h ket da doneg kennebeut-all. [30] Ro da neb a c'houlenn diganit, ha digant an hini a laero da draoù ne c'houlenn ket en-dro. [31] Evel ma karit e rafe deoc'h an dud, evel-se ivez grit dezho. [32] Mar karit ar re ho kar, peseurt trugarez a zo dleet deoc'h? rak ar bec'herien ivez a gar ar re o c'har. [33] Ha mar grit vad d'ar re a ra vad deoc'h-c'hwi, peseurt trugarez a zo dleet deoc'h? Ar bec'herien ivez a ra kemend-all. [34] Ha mar prestit arc'hant d'ar re hoc'h eus spi da resev diganto, peseurt trugarez a zo dleet deoc'h? Ar bec'herien ivez a brest d'ar bec'herien, evit resev en-dro kemend-all. [35] C'hwi avat, karit hoc'h enebourien; grit vad ha prestit arc'hant hep gortoz mann en-dro. Neuze e vo bras ho kopr hag e vezot mibien d'an Uhelañ, rak eñ a zo madelezhus zoken e-keñver ar re dianaoudek hag ar re fall. [36] Bezit trugarezus evel m'eo ho Tad trugarezus. [37] Na varnit ket ha ne vezot ket barnet; na gondaonit ket ha ne vezot ket kondaonet; pardonit hag e vezot pardonet. [38] Roit hag e vo roet deoc'h; ur muzuliad kaer, stardet, hejet-dihejet, ha leun dreist ar barr, a vo diskennet deoc'h en ho parlenn. Diouzh ar muzul a uzit gantañ e vo muzuliet deoc'h d'ho tro.»

Mestr ha diskibl.

[39] Lavarout a reas ivez dezho ur barabolenn : «Daoust hag e c'hell un den dall heñchañ un den dall? Daoust ha ne gouezhint ket o-daou en ur poull bennak? [40] N'emañ ket an diskibl a-us d'e vestr, hogen pep diskibl peurstummet a vo evel e vestr. [41] Perak e taolez evezh ouzh ar blouzenn a zo e lagad da vreur, hag an treust a zo ez lagad-te, n'en gwelez ket? [42] Penaos e c'hellez lavarout d'az preur : Breur, va lez da zilemel ar blouzenn a zo ez lagad, ha te o chom hep gwelout an treust a zo ez hini? Pilpouz, dilam da gentañ an treust a zo ez lagad, ha neuze e weli sklaer da zilemel ar blouzenn a zo e lagad da vreur.

Ar wezenn vat hag ar wezenn fall.

[43] «N'eus ket a wezenn vat oc'h ober frouezh fall, na kennebeut a wezenn fall oc'h ober frouezh mat. [44] Rak diouzh he frouezh e vez anavezet pep gwezenn; n'eo ket diwar ar spern e vez dastumet fiez, na diwar an drez e vez mendemet rezin. [45] An den mat a denn ar mad eus teñzor mat e galon, hag an den drouk a denno an droug eus e zrougiezh. Rak diouzh ar pezh a leugn ar galon e komz ar genoù.

Ober diouzh an Aviel eo ar pezh a zo ret.

[46] «Perak am galvit-hu : Aotrou, Aotrou, ha ne rit ket ar pezh a lavaran? [47] An neb a zeu davedon hag a selaou va c'homzoù hag a ra diouto, ez an da ziskouez deoc'h ouzh piv ez eo heñvel. [48] Heñvel eo ouzh un den o sevel un ti, hag en deus kleuzet ha toullet-don ha lakaet an diazez war ar roc'h. Deuet eo an doureier bras; en em daolet ar froud-dour ouzh an ti-se, met n'en deus ket gallet e fiñval, gant ar mat ma oa bet savet. [49] An hini avat a selaou ha na ra ket diouzh se, a zo heñvel ouzh un den hag en deus savet un ti war an douar, hep diazez ebet. Outañ eo en em daolet ar froud-dour, ha kerkent ez eo kouezhet en e boull, ha bras eo bet dismantr an ti-se.

Pare mevel kantener Kafarnaoum.

7 [1] P'en devoe peurlavaret an holl gomzoù-se ouzh divskouarn ar bobl, e tistroas Jezuz da Gafarnaoum. [2] Hogen ur c'hantener a oa klañv e servijer ha tost da vervel; hag e garout a rae kenañ. [3] O vezañ klevet komz

diwar-benn Jezuz, e kasas d'e gaout un nebeut
Henaourien eus ar Yuzevien, da c'houlenn
digantañ dont da saveteiñ e vevel. 4 Ar re-mañ
degouezhet gant Jezuz en aspede start, en ur
lavarout dezhañ : «Dellezek eo e rafes
kement-se evitañ, 5 rak karout a ra hor broad : eñ
eo en deus savet dimp ar sinagogenn.» 6 Jezuz
eta a yeas ganto N'edo ken pell diouzh an ti, pa
gasas ar c'hantener un nebeut mignoned da
lavarout dezhañ : «Aotrou, arabat dit en em
ziaezañ, rak n'on ket din e teufes dindan va
zoenn. 7 Setu perak n'em eus ket kredet mont
va-unan betek ennout. Met lavar ur gêr ha
pareet e vo va mevel. 8 Rak me ivez va-unan,
daoust ma'z on dindan c'halloud un all, am eus
soudarded dindanon, ha pa lavaran da unan :
Kae ! ez a; ha d'unan all : Deus ! e teu; ha d'am
mevel : Gra kement-mañ ! e ra. 9 O vezañ klevet
ar c'homzoù-se, e voe Jezuz estlammet gantañ;
hag o treiñ ouzh ar bobl a oa ouzh e heul,
e lavaras : «Me lavar deoc'h, zoken en Israel,
n'em eus kavet ken bras feiz.» 10 Pa zistroas ar
gannaded d'an ti, e kavjont ar mevel yac'h.

Dasorc'h mab intañvez Naim.

11 Hag e c'hoarvezas da c'houde, ma'z eas
Jezuz d'ur gêr anvet Naim; ha gantañ e oa oc'h
ober hent e ziskibien hag ur bobl a dud. 12 Evel
ma tostae ouzh dor ar gêr-se, setu ma oa kaset
d'ar bez un den marv, mab pennhêr e vamm,
hag intañvez e oa homañ. Hag ur bern tud eus
kêr a oa ganti. 13 An Aotrou ouzh he gwelout
a voe teneraet e galon outi, hag a lavaras dezhi :
«Na ouel ket ! » 14 Tostaat a reas ha stekiñ ouzh
an arched; an dougerien a chomas a-sav.
Ha neuze e lavaras : «Den yaouank, me lavar
dit, sav !» 15 Hag an den marv da sevel en
e goazez ha da stagañ da gomz. Ha Jezuz en
roas en-dro d'e vamm. 16 Aon a grogas en holl
dud-se ha dougen a raent klod da Zoue en ur
lavarout : «Ur profed bras a zo savet en hon
touez, deuet eo Doue da welout e bobl.» 17 Hag
ar vrud-se diwar-benn Jezuz en em skignas dre
Youdea a-bezh, ha dre an holl vro tro-war-dro.

Ar gannaded a-berzh Yann.

18 Degemennet e voe da Yann gant
e ziskibien an holl draoù-se. Ha Yann o vezañ
galvet daou anezho, 19 o c'hasas da gaout an
Aotrou, da c'houlenn digantañ : «Ha te eo an
hini a zle donet, pe un all hon eus da c'hortoz?»
20 En em gavet en e gichen, e lavaras ar
wazed-se dezhañ : «Yann Vadezour en deus hor
c'haset davedout da c'houlenn : Ha te eo an hini
a zle donet, pe un all hon eus da c'hortoz?»
21 D'an ampoent e pareas Jezuz kalz a dud
diouzh o c'hleñvedoù, o nammoù, hag
o droukspereedoù, ha da galz a dud dall
e taskoras gras ar gweled. 22 Ma respontas eta
dezho : «It da zegemenn da Yann ar pezh hoc'h
eus gwelet ha klevet : an dalled a wel, ar re
gamm a gerzh, ar re lovr a zo glanaet, ar re
vouzar a glev, ar re varv a adsav da vev, hag ar
beorien a zo prezeget dezho ar c'heloù mat.
23 Hag eürus an neb na vin ket un droukskoilh
evitañ !»

Yann meulet gant Jezuz.

24 Hag aet kannaded Yann dioutañ, ec'h en
em lakaas Jezuz da lavarout d'ar bobl
diwar-benn Yann : «Da welout petra oc'h aet
d'ar gouelec'h? Ur gorzenn brallet gant an avel?
25 Met petra oc'h aet da welout? Un den gwisket
gant dilhad flour? Hogen ar re a wisk dilhad
lorc'hus hag a vev er blijadurezh a vez kavet
e palezioù ar rouaned. 26 Met petra oc'h aet da
welout? Ur profed? Ya ! me lavar deoc'h, ha
muioc'h eget ur profed. 27 Hennezh eo an hini
a zo bet skrivet diwar e benn :

Setu ma kasan va c'hannad dirazout,
evit ma kempenno an hent evidout.

28 Me lavar deoc'h, e-touez bugale ar
gwragez, evit brasoc'h eget Yann, n'eus den
ebet. Ha padal, an disterañ e Rouantelezh Doue
a zo brasoc'h egetañ. 29 An holl bobl o vezañ
e glevet, hag ar bublikaned o-unan, o deus
diogelet reizhded da Zoue, dre resev badeziant
Yann. 30 Ar Farizianed avat, hag al lezennourien
o deus kaset da netra mennad Doue diwar
o fenn, o chom hep resev e vadeziant. 31 Ouzh
piv eta keñveriañ tud ar remziad-mañ? Ouzh
piv ez int heñvel? 32 Heñvel ez int ouzh
paotredigoù azezet war ar blasenn hag oc'h
hopal an eil re d'ar re all : Fleütet hon eus
deoc'h ha n'hoc'h eus ket dañset, klemmganet
hon eus deoc'h ha n'hoc'h eus ket leñvet. 33 Rak
deuet eo Yann Vadezour : ne zebr ket bara, ne
ev ket gwin, hag e lavarit : Un diaoul zo ennañ.
34 Deuet eo Mab an Den o tebriñ, oc'h evañ,

hag1083 e lavarit : Setu ur gwall-debrer hag ul
lonker gwin, mignon d'ar bublikaned ha d'ar
bec'herien. 35 Ar Furnez avat a zo bet testeniet
he reizhded dezhi gant he bugale.»

Jezuz hag ar bec'herez keuzidik.

36 Unan eus ar Farizianed en pedas da zebriñ
gantañ. Antreet e ti ar Farizian en em lakaas
ouzh taol. 37 Ha sed ur vaouez, ur bec'herez eus
kêr, pa-z anavezas edo Jezuz ouzh taol e ti ar
Farizian a gemeras ul lestr alabastr leun
a c'hwezh-vat; 38 hag oc'h en em lakaat a-dreñv,
e-harz e dreid, en ur ouelañ, e krogas da
c'hlebiañ e dreid gant he daeroù, hag o sec'he
gant he blev, ha pokat a rae d'e dreid ha
skuilhañ warno an eoul frondus. 39 O welout
kement-se, ar Farizian hag en devoa e bedet,
a lavare ennañ e-unan : «Hemañ ma vefe un
diouganer, ec'h oufe piv ha petra eo ar
vaouez-se a stok outañ : ur bec'herez !» Met
Jezuz o respont a lavaras dezhañ : «Simon, un
dra am eus da lavarout dit.» - «Lavar, Mestr !»
emezañ. 41 «Bez' e oa ur c'hredour hag en devoa
daou zleour : unan anezho a zlee dezhañ pemp
kant diner hag egile hanter-kant. 42 Pa n'o devoa
ket peadra da zaskoriñ dezhañ e roas dezho
o-daou diskarg eus o dle. Pehini anezho eta en
karo ar muiañ?» 43 Simon a respontas :
«Me a gav din ez eo an hini a zo bet distaolet ar
muiañ dezhañ.» - «Barnet mat ac'h eus», eme
Jezuz dezhañ. 44 Hag o treiñ war-zu ar vaouez,
e lavaras da Simon : «Gwelout a rez ar
vaouez-mañ? Antreet on ez ti, met dour ebet
n'ac'h eus skuilhet din war va zreid. Hi avat
gant he daeroù he deus glebiet va zreid, ha gant
he blev he deus o sec'het. 45 Pok ebet n'ac'h eus
roet din, hi avat abaoe ma'z on antreet, n'eo ket
paouezet a bokat d'am zreid. 46 Eoul ebet n'ac'h
eus skuilhet war va fenn, hi avat eo louzoù
c'hwezh-vat he deus skuilhet war va zreid.
47 Setu perak, me lavar dit, eo distaolet dezhi he
fec'hedoù, he fec'hedoù niverus, o vezañ m'he
deus karet kalz. Hogen an hini a bardoner
nebeut dezhañ, a gar nebeut ivez.» 48 Neuze
e lavaras d'ar vaouez : «Pardonet eo da
bec'hedoù.» 49 M'en em lakaas ar gouvidi da
lavarout enno o-unan : «Piv eo hemañ hag
a zistaol zoken ar pec'hedoù?» 50 Met eñ
a lavaras d'ar vaouez : «Da feiz he deus da
salvet, kae e peoc'h.»

Gwragez santel o heuliañ Jezuz.

8 1 Da c'houde, Jezuz a rae hent a-dreuz
kêrioù ha bourc'hioù en ur brezeg hag en ur
embann keloù mat Rouantelezh Doue. Gantañ
e oa an Daouzek, 2 hag un nebeut merc'hed, bet
pareet diouzh speredoù-drouk ha diouzh
gwanderioù : Mari lesanvet Madalen, hag a oa
aet seizh diaoul diouti, 3 ha Ioanna, gwreg
Kousa, merour Herodez, ha Suzanna, ha kalz
a re all a roe skoazell dezho diwar o feadra.

Parabolenn an hader.

4 Evel m'en em zastume ur bobl vras a dud,
ha ma tereded d'e gaout eus a bep kêr, e lavaras
dre barabolenn : 5 «An hader a yeas er-maez da
hadañ e had. Ha tra ma hade, un darn
a gouezhas a-hed an hent : mac'het e voent
dindan an treid ha debret gant laboused an
neñv; 6 darn all a gouezhas war ar roc'h, hag
a-vec'h diwanet e tisec'hjont dre n'o devoa ket
a c'hlebor; 7 darn all a gouezhas e-mesk an
drein, hag an drein o kreskiñ a-unan ganto
o mougas; 8 ha darn all a gouezhas en douar
mat, hag o vezañ diwanet, e taoljont frouezh
kant gwezh o c'hement all.» o lavarout se
e youc'he : «Ra glevo an hini en deus
divskouarn da glevout !»

9 E ziskibien a c'houlennas outañ petra
a dalveze an heñveladur-se. 10 Eñ a respontas :
«Deoc'h eo bet roet anaout kevrinoù
Rouantelezh Doue, d'ar re all avat, dindan
heñveladurioù, ma chomint hep gwelout goude
sellout, hag hep kompren goude klevout. 11 Setu
eta petra a dalvez an heñveladur : an had eo
komz Doue. 12 Ar re a zo a-hed an hent eo ar re
a glev, nemet e teu an diaoul goude-se hag
e lam kuit ar gomz diouzh o c'halonoù, gant aon
na vefent salvet o krediñ. 13 Ar re a zo war ar
vein eo ar re a glev ar gomz hag he degemer
gant levenez, nemet ar re-mañ n'o deus ket
gwrizioù : krediñ a reont evit ur pennad, hogen
da goulz an temptadur e tec'hont. 14 Ar pezh a zo
kouezhet e-mesk an drein, ar re-se eo ar re
o deus klevet, met o tremen a-dreuz da
brederioù, pinvidigezhioù ha plijadurezhioù ar
vuhez e vezont mouget ha ne dizhont ket
dougen frouezh. 15 Ar pezh avat a zo en douar
mat, ar re-se eo ar re a glev ar gomz gant ur

galon laouen ha mat, he mir hag a daol frouezh
dre o dalc'husted.

Parabolenn al lamp.

16 Den ebet n'enaou ul lamp evit e guzhat
dindan ul lestr pe dindan ur gwele; hogen war
ur c'hantolor en lakaer, d'ar re a zeu e-barzh da
welout ar gouloù. 17 N'eus netra kuzhet na vo
ket dizoloet; na netra disgwel na vo ket
diskuliet ha lakaet a-wel d'an holl. 18 Taolit
evezh eta penaos e selaouit, rak an neb en deus
e vo roet dezhañ, hag an neb n'en deus ket e vo
lamet digantañ zoken ar pezh a gav dezhañ
kaout en e gerz.»

Kerent Jezuz hervez ar gwad hag hervez ar spered.

19 Dont a reas e vamm hag e vreudeur d'e
gaout, ha n'hellent ket mont betek ennañ en
abeg d'an engroez. 20 Ma voe kemennet dezhañ :
«Da vamm ha da vreudeur a zo er-maez, hag
e klaskont da welout.» 21 Met eñ a respontas
dezho : «Va mamm ha va breudeur, ar re-se int
ar re a selaou komz Doue hag a ra diouti.»

Ar gorventenn sioulaet.

22 Un deiz e c'hoarvezas gantañ pignat en ur
vag gant e ziskibien hag e lavaras dezho :
«Treizhomp war an tu all d'al Lenn.» Hag ez
ejont war-zu ar maez. 23 E-pad ma treizhent,
e vanas kousket. Hag e kouezhas ur barr-avel
war al Lenn; ar vag a oa karget gant an dour
hag en argoll e oant. 24 Hag i da dostaat ha d'e
zihuniñ : «Mestr, Mestr, emezo, emaomp o vont
da goll.» Hag eñ o tihuniñ a c'hourdrouzas d'an
avel ha da drefu ar mor : sioulaat a reas hag
e teuas kalmijenn. 25 Neuze e lavaras dezho :
«Pelec'h emañ ho feiz?» Spontet ha sebezet
e oant hag e lavarent kenetrezo : «Piv eo hemañ
pa c'hourc'hemenn d'an avelioù ha zoken d'an
dour ha pa sentont outañ?»

Den diaoulek Gerasa.

26 Douarañ a rejont e Bro-C'herasa a zo
rag-enep da Vro-C'halilea. 27 Ha pa voe
diskennet d'an douar, e teuas war-arbenn
dezhañ un den eus kêr a oa drouk-speredet; pell
amzer a oa n'en devoa douget gwiskamant ebet,
ne veve ket en un ti, hogen er bezioù.
28 O welout Jezuz, e krogas da leuskel
kriadennoù hag o kouezhañ ouzh e dreid
e lavaras gant ur vouezh kreñv : «Petra 'glaskez
ouzhin, Jezuz, Mab an Doue meurbet-uhel? Me
az ped, n'am bourev ket.» 29 Rak Jezuz
a c'hourc'hemenne d'ar spered hudur mont
er-maez eus an den-se. Meur a wezh e oa bet
taget gant ar spered-se, ha daoust ma veze ereet
gant chadennoù ha dalc'het gant hualoù, e torre
e ereoù, hag an diaoul er c'hase d'ar
gouelec'hioù. 30 Jezuz a c'houlennas outañ :
«Peseurt anv ac'h eus-te?» Hag e respontas :
«Armead», emezañ, rak aet e oa ennañ kalz
a speredoù drouk. 31 Hag en aspediñ a raent evit
na c'hourc'hemennje ket dezho distreiñ d'an
islonk. 32 Hag eno e oa ur bagad bras a voc'h
o peuriñ war ar menez. En aspediñ a rejont evit
ma'z aotreje dezho mont e-barzh ar re-se, hag ez
aotreas dezho. 33 An drouksperedoù o vont
er-maez eus an den da antren e-barzh ar moc'h;
hag ar bagad d'en em strinkañ diwar an tornaod
e dour al Lenn, ma voent beuzet. 34 O welout
petra a oa c'hoarvezet, e tec'has ar vêsaerien
kuit, hag e tegemennjont ar c'heloù-se e kêr ha
war ar maezioù. 35 Deredek a reas an dud da
welout hag e teujont da gaout Jezuz. Kavout
a rejont an den ma oa aet an diaouled er-maez
anezhañ, gwisket ha gant e skiant-vat, en
e goazez ouzh treid Jezuz, ha spontet e voent.
36 An testoù a zanevellas dezho penaos e oa bet
pareet an den drouksperedet. 37 Neuze holl dud
Bro-C'herasa a c'houlennas digant Jezuz mont
diouto, rak ur spont bras a oa aet enno. Pignat
a eure er vag evit mont en-dro war e giz. 38 Met
an den hag a oa aet an diaouled er-maez
anezhañ, en pede d'e lezel da chom gantañ. Met
Jezuz a guitaas dioutañ en ur lavarout dezhañ :
39 «Distro d'az ti, ha displeg kement en deus
graet Doue ez-keñver.» Mont a reas kuit eta en
ur embann dre gêr a-bezh kement en devoa
graet Jezuz en e geñver.

Ar vaouez gant an diwadañ. Merc'h Jairoz.

40 Pa zistroas Jezuz, e voe degemeret gant ur
bobl a dud, rak holl edont ouzh e c'hortoz.
41 Ha setu ma teuas un den anvet Jairoz, hag a oa
e penn ar sinagogenn. Kouezhañ a reas e-harz
treid Jezuz hag e bediñ da zont d'e di. 42 Rak ur
verc'h pennhêrez en devoa, dezhi un daouzek
vloaz bennak, hag hi war he zremenvan. P'edo
Jezuz o vont di, ar bobl en mouge. 43 Ha neuze

ur vaouez klañv gant an diwadañ abaoe
daouzek vloaz hep n'he dije gallet bezañ
gwellaet gant den ebet, 44 o dostaas outañ
a-ziadreñv, hag a stokas ouzh bevenn e vantell :
war an taol e paouezas an diwadañ. 45 Met Jezuz
da lavarout : «Piv en deus stoket ouzhin?»
Pa nac'he an holl, e respontas Pêr; «Mestr, ur
bobl a dud a zo ouzh da waskañ ha da flastrañ.»
46 Hogen Jezuz a lavaras : «Unan bennak en
deus stoket ouzhin, rak gouezet em eus-me e oa
aet un nerzh diouzhin.» 47 Ar vaouez o welout
e oa spurmantet, a zeuas en ur grenañ d'en em
deurel ouzh e dreid, ha dirak an holl dud ec'h
anzavas perak he devoa stoket outañ, ha penaos
e oa bet pareet war an taol. 48 Eñ avat a lavaras
dezhi : «Va merc'h, da feiz he deus da salvet,
kae war-raok e peoc'h !»

49 Edo c'hoazh o komz, pa zeuas unan
bennak da gaout mestr ar sinagogenn da
lavarout dezhañ : «Marv eo da verc'h, arabat
diaezañ ar mestr pelloc'h.» 50 Jezuz hag en devoa
klevet, a respontas dezhañ : «Na spont ket, kred
hepken, hag e vo salvet.» 51 Pa 'n em gavas en ti,
ne lezas den ebet da vont e-barzh gantañ, nemet
Pêr, Yann ha Jakez, ha tad ha mamm ar bugel.
52 An holl avat a oa o ouelañ hag oc'h ober kañv
dezhi : «Na ouelit ket, eme Jezuz; n'eo ket
marv, met o kousket emañ.» 53 Goap a raent
outañ o c'houzout mat e oa marv. 54 Hag eñ
o vezañ kroget en he dorn a lavaras kreñv :
«Va bugel, dihun !» 55 Hag ar vuhez a addeuas
enni; sevel a reas war an taol, ha Jezuz
a c'hourc'hemennas reiñ dezhi da zebriñ.
56 Sebezet e chomas he c'herent. Eñ avat
a zifennas outo lavarout da zen ar pezh a oa
c'hoarvezet.

Prezegerezh an Ebestel.

9 1 O vezañ galvet an Daouzek war un dro,
e roas dezho galloud ha beli war an holl
droukspereduoù ha galloud da bareañ ar
c'hleñvedoù. 2 Hag o c'has a reas da embann
Rouantelezh Doue, ha da yac'haat ar re glañv.
3 Lavarout a eure dezho : «Na gemerit netra
ganeoc'h evit an hent, na bazh, na bisac'h, na
bara, nag arc'hant, hag arabat deoc'h kaout pep
a ziv doneg. 4 E pe di bennak ma'z eot, chomit
eno betek ma'z eot kuit ac'hano. 5 Hag evit ar re
n'ho tegemerfent ket, it er-maez eus o c'hêr, ha
hejit ar poultr diwar ho treid, e testeni en
o enep.» 6 Mont a rejont eta ha tremen dre ar
bourc'hioù en ur embann ar C'heloù mat hag en
ur yac'haat e pep lec'h.

Nec'h Herodez.

7 Klevout a reas Herodez an tetrark kement
a dremene, ha ne ouie ket kaer petra da soñjal,
rak darn a lavare e oa adsavet Yann a-douez ar
re varv, 8 ha darn all e oa en em ziskouezet Elia,
ha darn all c'hoazh e oa dasorc'het unan eus ar
brofeded kozh. 9 Hag e lavare Herodez :
«Yann am eus graet dibennañ; piv eta eo hemañ
hag a glevan kement-se diwar e benn?» Hag
e klaske e welout.

Ar bara kresket.

10 Pa zistroas an Ebestel e kontjont dezhañ
kement o devoa graet. Hag o kemerout a reas
gantañ evit en em dennañ en ul lec'h digenvez
war-zu ur gêr anvet Betsaida. 11 Met ar bobl
o vezañ klevet kement-se, a yeas war e lerc'h.
o degemerout a reas hag e komzas outo
diwar-benn Rouantelezh Doue, hag e pareas ar
re o devoa ezhomm da vezañ yac'haet. 12 Edo an
deiz war e ziskar. Tostaat a reas an Daouzek da
lavarout dezhañ : «Kas kuit an dud, ma'z aint
d'ar c'hêriadennoù ha d'ar mereurioù diwar-dro,
da lojañ ha da glask boued. Rak amañ emaomp
en ul lec'h digenvez.» 13 Lavarout a reas dezho :
«C'hwi hoc'h-unan, roit dezho da zebriñ.» Int
a respontas : «N'eus ket ganimp ouzhpenn
pemp baraenn ha daou besk, nemet ez afemp ni
hon-unan da brenañ boued evit an holl dud-se.»
14 Ur pemp mil bennak a baotred a oa anezho.
Neuze e lavaras d'e ziskibien : «Lakait-i da
azezañ a strolladoù a hanter-kant den bennak.»
15 Evel-se e rejont hag e lakjont an holl da
azezañ. 16 O kemerout neuze ar pemp baraenn
hag an daou besk, hag o sevel e zaoulagad
etrezek an Neñv, e lavaras ur vinnigadenn,
o rannas hag o roas d'e ziskibien da ingaliñ
d'an dud. 17 Debriñ a rejont holl o gwalc'h, hag
eus an tammoù a vanas en o dilec'h e voe
dastumet daouzek panerad.

Pêr a zisklêr e feiz. Diougan kentañ ar Basion.

18 Un deiz ma oa Jezuz o pediñ en e bart,
e oa gantañ e ziskibien hag eñ a c'houlennas
outo : «Piv a lavar an dud ez on-me?

19 Int a respontas : «Yann Vadezour; pe re all
a lavar Elia; ha re all c'hoazh unan eus ar
brofeded kozh dasorc'het.»- 20 «Ha c'hwi,
emezañ, piv a lavarit ez on-me?» Ha Pêr da
respont : «Krist Doue.» 21 Met eñ gant
gourdrouz a zifennas outo diskuliañ kement-se
da zen ebet, 22 hag e lavaras : «Ret eo da Vab an
Den gouzañv kalz, ha bezañ distaolet gant an
Henaourien, an Arc'h-veleien hag ar Skribed, ha
bezañ lakaet d'ar marv hag adsevel da vev d'an
trede deiz.»

An emnac'h da c'hounit ar Rouantelezh.

23 Lavarout a rae d'an holl : «Ma fell da unan
bennak donet war va lerc'h, ra en em zinac'ho
e-unan, ra sammo bemdez e groaz, ha ra zeuy
d'am heul. 24 Rak an neb a venn saveteiñ
e vuhez, he c'hollo, met an neb a gollo e vuhez
abalamour din-me, hennezh he savetaio. 25 Da
betra e talvez d'un den gounit ar bed a-bezh,
mar en em goll e-unan pe mar bez kastizet?
26 Rak an neb en devo bet mezh ac'hanon hag
eus va c'homzoù, hennezh en devo Mab an Den
mezh anezhañ. 27 Me lavar deoc'h e gwirionez,
tud zo eus ar re a zo amañ na dañvaint ket ar
marv, ken n'o devo gwelet Rouantelezh Doue.»

Treuzneuziadur Jezuz.

28 Un eizh deiz bennak goude ar
c'homzoù-se, e kemeras gantañ Pêr, Yann ha
Jakez, hag e pignas war ar menez da bediñ.
29 Ha tra ma pede, e voe kemmet e zremm, hag
e teuas e zilhad da vezañ gwenn-kann ha
lugernus. 30 Ha setu o tivizout gantañ daou zen
a oa Moizez hag Elia, 31 hag int oc'h en em
ziskouez er c'hlod a gomze eus
e "ermaeziadenn" a oa da vezañ kaset gantañ da
benn e Jeruzalem. 32 Pêr hag ar re a oa gantañ,
a oa og gant ar c'housked. o vezañ dihunet,
e weljont klod Jezuz, hag an daou zen en em
gave gantañ. 33 Ha p'edo ar re-mañ o vont kuit
dioutañ e lavaras Pêr da Jezuz : «Mestr, brav eo
dimp bezañ amañ. Greomp teir zeltenn, unan
dit-te, un all da Voizez, hag un all da Elia.»
Ne ouie ket petra a lavare.

34 Endra ma komze evel-se e teuas ur
goabrenn hag e voent goloet gant he skeud.
Spontañ a rejont oc'h en em welout o-unan er
goabrenn. 35 Hag ur vouezh a zeuas eus ar
goabrenn a lavare : «Hemañ eo va Mab, an hini
dibabet. Selaouit-eñ.» 36 A-vec'h ma oa sonet ar
vouezh, ec'h en em gavas Jezuz e-unan-penn.
Int avat a davas hep kontañ da zen ebet, d'ar
c'houlz-se, tra ebet eus ar pezh o devoa klevet.

Pare ar bugel diaoulek.

37 Antronoz p'edont o tiskenn diwar ar
menez, e teuas un engroez bras a dud
war-arbenn dezhañ. 38 Ha sed un den eus an
engroez a youc'has : «Mestr, me az ped, taol ur
sell war va mab, rak n'em eus mab nemetañ;
39 ha setu, ur spered a grog ennañ, ha kerkent
en laka da yudal; en hejañ a ra garv hag e ra
dezhañ eonenniñ; ha gant poan ez a dioutañ
ouzh e lezel brevet-holl. 40 Pedet em eus da
ziskibien d'en argas kuit, met n'o deus ket
gallet.» 41 Jezuz a respontas : «Gouenn difeiz ha
fallakr, betek pegoulz e vin ganeoc'h hag
e rankin ho kouzañv? Degas da vab amañ.»
42 Ne rae c'hoazh nemet tostaat ma voe stlapet
d'an douar gant an droukspered ha gwall-hejet
gantañ. Jezuz a c'hourc'hemennas d'ar spered
hudur, hag eñ da yac'haat ar bugel ha d'en
adreiñ d'e dad. 43 Sebezet e oant holl gant
meurded Doue. Evel ma vane an holl estlammet
gant kement a rae, e lavaras d'e ziskibien :
44 «Evidoc'h-c'hwi, mirit ervat en ho tivskouarn
ar gerioù-mañ : Mab an Den a zo da vezañ
drouklakaet etre daouarn an dud.» 45 Int avat ne
gomprenent ket ar gomz-se, ha kuzhet e oa outo
ma chomfent hep kompren. Ha ne gredent ket
ober outañ goulennoù war gement-se.

Tabut war ar vestroniezh.

46 Sevel a reas rendael etrezo : daoust pehini
a oa ar brasañ anezho. 47 Met Jezuz oc'h anaout
soñj o c'halonoù a gemeras ur bugel hag en
lakaas en e gichen. 48 Hag e lavaras dezho :
«An neb a zegemer ar bugel-mañ em anv, am
degemer va-unan; hag an neb am degemer
a zegemer an hini en deus va c'haset. An hini
bihanañ en ho touez c'hwi-holl, hennezh eo a zo
bras.»

49 Neuze Yann a savas e vouezh :
«Mestr, emezañ, gwelet hon eus unan oc'h argas
an droukspered où ez anv, ha miret hon eus
outañ d'en ober, rak n'emañ ket ganimp ouzh
da heul.» 50 Jezuz a respontas outañ : «Arabat
herzel outañ. Rak an hini n'emañ ket a-enep
deoc'h a zo a-du ganeoc'h.»

Jezuz o vont da Jeruzalem. Samaridi a nac'h en degemerout.

51 Neuze pa zeue da benn an deizioù ma tlee
bezañ savet d'an neñv, Jezuz a lakaas start en
e soñj mont da Jeruzalem. 52 Kas a reas
kannaded en e raok, hag ar re-mañ o vezañ aet
en hent, a antreas en ur gêriadenn eus Samaria,
da aozañ pep tra evitañ. 53 Met ne voent ket
degemeret gant tud ar gêriadenn, dre m'edo
Jezuz o vont da Jeruzalem. 54 O welout
kement-se an diskibien Jakez ha Yann
a lavaras : «Aotrou, ha fellout a ra dit
e lavarfemp d'an tan diskenn eus an neñv d'o
fulluc'hañ?» 55 O treiñ war-zu enno e krozas
Jezuz dezho. 56 Hag ez ejont d'ur gêriadenn all.

Galvidigezh d'an emziouer.

57 Pa oant o vont gant o hent e lavaras unan
bennak dezhañ : «Da heuliañ a rin da gement
lec'h ma'z i.» 58 Met Jezuz a respontas dezhañ :
«Al lern o deus toulloù, ha laboused an neñv
o deus neizhioù. Mab an Den avat n'en deus
lec'h ebet da harpañ e benn.»

59 D'un all e lavaras : «Deus d'am heul.»
Hemañ a respontas : «Mestr, va lez da vont da
gentañ da sebeliañ va zad.» 60 Jezuz neuze
a respontas dezhañ : «Lez ar re varv da sebeliañ
ar re varv. Ha te, kae da gemenn Rouantelezh
Doue.» 61 Un all c'hoazh a lavaras : «Mont a rin
d'az heul, met da gentañ, va lez da vont da
lavarout kenavo d'am zud.» 62 Jezuz a respontas
dezhañ : «Neb a grog e lost an alar hag a sell
a-dreñv, n'eo ket doareet diouzh Rouantelezh
Doue.»

Mision an daouzek diskibl ha tri-ugent.

10 1 Da c'houde, e tibabas an Aotrou
daouzek-ha-tri-ugent all hag o c'hasas daou ha
daou en e raok, da gement kêr ha lec'h ma tlee
mont e-unan. 2 Hag e lavaras dezho : «Stank eo
an eost, distank avat al labourerien. Pedit eta
mestr an eost ma kaso war e eost labourerien.
3 It ! Setu m'ho kasan evel deñved e-touez
bleizi. 4 Na zougit na yalc'h, na sac'h, na botoù;
na saludit den ebet war an hent. 5 E kement ti
ma'z eot, lavarit da gentañ : 'Peoc'h d'an
ti-mañ'. 6 Ha ma vez eno un den a beoc'h,
e tiskenno ho peoc'h warnañ; mar ne vez ket,
e teuy en-dro warnoc'h. 7 Chomit en hevelep ti,
o tebriñ hag oc'h evañ eus ar pezh a vo ganto;
rak d'al labourer eo dleet e c'hopr. Na dremenit
ket a di da di. 8 E kement kêr ma'z eot, mar ho
tegemerer, debrit ar pezh a vo servijet deoc'h;
9 pareit ar glañvourien a vo eno, ha lavarit d'an
dud : Tost deoc'h emañ Rouantelezh Doue.
10 E kement kêr ma'z eot, mar n'ho tegemerer
ket, it war leurioù-kêr ha lavarit : 11 Betek poultr
ho kêr hag a zo stag ouzh hon treid a dennomp
diwarno d'e lezel ganeoc'h; koulskoude gouezit
kement-se : tost emañ Rouantelezh Doue.
12 Me lavar deoc'h, evit Sodom, en deiz-se, ne
vo ket ken gwazh hag evit ar gêr-se. 13 Gwa te,
Korazein ! Gwa te, Betsaida ! Rak ma vije bet
graet e Tir hag e Sidon ar burzhudoù a zo bet
graet ennoc'h, e vijent a bell zo aet d'azezañ el
ludu gwisket gant lien-sac'h evit ober pinijenn.
14 Hogen evit Tir ha Sidon, da zeiz ar Varn, ne
vo ket ken gwazh hag evidoc'h. 15 Ha te,
Kafarnaoum, *na betek an neñv ne vi ket savet?
Betek bro ar marv e vi diskennet !*

16 An hini ho selaou am selaou, hag an hini
ho tistaol am distaol. Hag an hini am distaol
a zistaol an hini en deus va c'haset.»

Distro an daouzek diskibl ha tri-ugent.

17 Distreiñ a reas an daouzek-ha-tri-ugent,
leun a levenez, o lavarout : «Aotrou, an
drouksperedoù o-unan a bleg dimp ez
anv.» 18 Hag e respontas dezho : «Gwelout a raen
Satan o kouezhañ eus an Neñv evel ul
luc'hedenn. 19 Setu m'em eus roet deoc'h ar
galloud da gerzhout war an naered, hag ar
c'hruged, ha beli war holl nerzh an enebour, ha
mann ebet ne c'hello noazout ouzhoc'h.
20 Koulskoude n'eo ket gant se hoc'h eus da
vezañ laouen, e plegfe deoc'h ar speredoù,
hogen bezit laouen dre m'emañ skrivet hoc'h
anvioù en Neñvoù.»

An Aviel diskuliet d'an dud eeun.

21 D'an eur-se e tridas gant al levenez er
Spered Santel hag e lavaras : «Bennozh
a lavaran dit-te, Tad, Aotrou an Neñv hag an
douar, dre m'ec'h eus kuzhet an traoù-se ouzh
ar re fur ha desket, hag o diskuliet d'ar
vugaligoù. Ya, Tad, rak evel-se eo bet plijet dit.
22 Pep tra a zo bet roet din gant va Zad, ha den
ebet ne anavez an Tad, nemet ar Mab hag an
neb a blij d'ar Mab en diskuliañ dezhañ.»

[23] Hag o treiñ ouzh e ziskibien, e lavaras dezho
en o fart o-unan : «Eürus an daoulagad a wel ar
pezh a welit. [24] Me lavar deoc'h : kalz profeded
ha rouaned o deus bet c'hoant da welout ar pezh
a welit, ha n'o deus ket gwelet, ha da glevout ar
pezh a glevit, ha n'o deus ket klevet.»

Parabolenn ar Samaritan mat.

[25] Ha setu ma savas un doktor war al Lezenn
hag a lavaras dezhañ evit en amprouiñ : «Mestr,
petra am eus d'ober a-benn kaout ar vuhez
peurbadel da lod?» [26] Respont a reas Jezuz
dezhañ : «El Lezenn, petra a zo skrivet? Penaos
e lennez?» [27] Hag hemañ da respont : «*Karout
a ri an Aotrou, da Zoue, gant da holl galon ha
gant da holl ene ha da holl nerzh* ha da holl
spered*, ha da nesañ eveldout da-unan*.» -
[28] «Mat-kaer ac'h eus respontet, eme Jezuz
dezhañ, gra kement-se hag e vevi.» [29] Hemañ
avat, o klask en em zidamall, a lavaras da
Jezuz : «Ha piv eo va nesañ?» [30] Ha Jezuz
a stagas da lavarout : «Un den a oa o tiskenn
eus Jeruzalem da Yeriko, hag e kouezhas etre
daouarn al laeron : ar re-mañ hen diwiskas, hen
brevas a-daolioù hag a yeas kuit ouzh e lezel
hanter-varv. [31] Dre zegouezh, setu ur beleg
o tiskenn dre an hent-se : ouzh e welout
e tremenas dre an tu all eus an hent. [32] En
hevelep stumm, ul Leviad erruet war an
dachenn, ouzh e welout ivez a dremenas dre ar
c'hostez all. [33] Hogen ur Samariad hag a oa
o veajiñ, a zegouezhas en e gichen hag ouzh
e welout e voe karget e galon a druez. [34] Tostaat
a reas, lienañ e c'houlioù en ur skuilh warno
eoul ha gwin; da c'houde en savas war gein
e loen e-unan hag e gas a reas d'un ostaleri, hag
e kemeras preder outañ. [35] Antronoz, e tennas
daou ziner eus e yalc'h evit o reiñ d'an ostiz en
ur lavarout : Kemer preder anezhañ, ha kement
a zispigni en tu-hont, a zaskorin-me dit, pa
zeuin en-dro. [36] Pehini eus an tri-se, a gav dit,
a zo bet nesañ an den kouezhet etre daouarn al
laeron?» [37] Respont a reas : «An hini a zo bet
trugarezus en e geñver.» Ha Jezuz neuze da
lavarout dezhañ : «Kae ha te ivez, gra heñvel !»

Marta ha Maria.

[38] E-kerzh o beaj, ec'h antreas en ur vourc'h,
hag ur vaouez, Marta hec'h anv, hen degemeras
en he zi. [39] Ur c'hoar he devoa, anvet Maria, hag
homañ o vezañ aet da azezañ ouzh treid an
Aotrou, a selaoue e gomzoù. [40] Marta avat, a oa
prederiet gant ar pres-labour. Hag hi o chom
a-sav da lavarout : «Mestr, ha ne rez forzh
m'am lez va c'hoar d'ober va-unan-penn
war-dro al labour? Lavar dezhi eta donet d'am
sikour.» - [41] «Marta ! Marta !, a respontas an
Aotrou dezhi, nec'het out hag e veskez war-dro
kalz a draoù; nebeut a draoù koulskoude a zo
ezhomm, unan hepken; [42] Maria he deus dibabet
al lodenn wellañ ha ne vo ket lamet diganti.»

Ar Bater.

11 [1] Un deiz ma oa en ul lec'h bennak
o pediñ, echu gantañ e bedenn, e lavaras dezhañ
unan eus e ziskibien : «Mestr, desk dimp pediñ
evel m'en deus Yann e-unan desket d'e
ziskibien.» [2] Hag e lavaras dezho : «Pa bedot,
lavarit :

Tad, ra vo santelaet da anv,
Ra zeuio da Rouantelezh;
[3] bara hor bevañs, en ro dimp bemdez;
[4] Distaol dimp hor pec'hedoù,
rak ni hon-unan ivez a zistaol
da gement hini a zle dimp;
Ha mir n'afemp da heul an temptadur.»

Parabolenn ar mignon hegazus.

[5] Hag e lavaras dezho : «Piv ac'hanoc'h mar
en deus ur mignon, ha mar deu d'e gaout da
hanternoz da lavarout dezhañ : Va mignon, prest
din tri baraig, [6] rak ur mignon din a zo du-mañ
diwar veajiñ, ha n'em eus netra da ginnig
dezhañ; [7] ha ma respont egile eus an diabarzh :
Na dorr ket din va fenn; prennet eo an nor
bremañ, hag emañ va bugale ganin en hor
gwele, n'hellan ket sevel da reiñ dit; [8] me lavar
deoc'h, ha pa ne savfe ket da reiñ dezhañ dre
ma'z eo e vignon, e savo evelkent dre forzh
bezañ tregaset gantañ, hag e roio dezhañ
kement en deus ezhomm.

Nerzh ar bedenn.

[9] «Ha me a lavar deoc'h : Goulennit hag e vo
roet deoc'h; klaskit hag e kavot, skoit hag e vo
digoret deoc'h. [10] Rak an neb a c'houlenn a resev,
an neb a glask a gav, hag an neb a sko, e vo
digoret dezhañ. [11] En ho touez, pehini eo an tad
a rofe ur maen d'e vab mar goulennfe bara
digantañ? Pe mar goulennfe ur pesk daoust hag

e-lec'h pesk eo un naer a rofe dezhañ? 12 Ha mar
goulennfe ur vi, daoust hag e rofe dezhañ ur
grug? 13 C'hwi eta, evidoc'h da vezañ fall, mar
gouzoc'h reiñ traoù mat d'ho pugale, na pegen
muioc'h ne roio ket an Tad eus an Neñv ar
Spered Santel d'ar re a c'houlenno.»

Rouantelezh an Neñv a zo enebiezh ouzh an diaoul.

14 Edo oc'h argas un droukspered hag hemañ
a oa mut. Neuze pa oa aet an droukspered kuit,
e komzas an den mut. Ma vanas ar bobl sebezet.
15 Hiniennoù avat, a lavaras : «Dre nerzh
Beelzeboul, priñs an droukspered où, eo ec'h
argas an droukspered où.» 16 Re all evit
e demptañ, a c'houlenne digantañ un arouez eus
an Neñv. 17 Eñ avat oc'h anavezout o soñjoù,
a lavaras dezho : «Pep rouantelezh disrannet
a-enep dezhi hec'h-unan, a ya da goll, hag an
tiez anezhi a gouezh neuze an eil war egile.
18 Mard-emañ ivez rouantelezh Satan disrannet
a-enep dezhi hec'h-unan, penaos e chomo en he
sav? peogwir e lavarit ez eo dre nerzh
Beelzeboul ec'h argasan-me an droukspered où.
19 Ha mard eo dre Beelzeboul ec'h argasan-me
an droukspered où, ho mibien-c'hwi, dre biv o
argasont? Dre-se int o-unan a vo ho parnerien.
20 Met mard eo dre viz Doue ec'h argasan an
droukspered où, neuze eo deuet evidoc'h
Rouantelezh Doue. 21 P'emañ an den kreñv hag
armet-mat o tiwall e di, emañ e peoc'h kement
en deus. 22 Met ma c'hoarvez d'unan all
kreñvoc'h egetañ dont da drec'hiñ warnañ,
e lamo digantañ an armoù ma fizie enno, hag
e lodenno e zibourc'hioù. 23 An hini n'emañ ket
ganin a zo a-enep din, hag an hini na zastum ket
ganin a vez o foranañ.

24 «Pa 'z a ar spered hudur er-maez eus an
den, e kantre dre lec'hioù dizour o klask
diskuizh; ha pa chom hep kaout, e lavar :
Distreiñ a rin d'am zi, ez on aet er-maez
anezhañ. 25 Ha pa zegouezh, e kav an ti skubet
ha kempennet. 26 Neuze ez a da glask seizh
spered all droukoc'h egetañ; hag antreet
e-barzh, e reont o chomadur ennañ, ha stad
diwezhañ an den-se a zeu da vezañ gwashoc'h
eget an hini gentañ.» 27 Ha neuze, endra ma
lavare kement-se, setu ur vaouez o sevel he
mouezh eus a-douez ar bobl, a lavaras :
«Eürus ar c'horf en deus da zouget hag an
divronn ac'h eus sunet.» 28 Eñ avat a respontas :
«Eürus muioc'h c'hoazh ar re a selaou komzoù
Doue hag o mir.»

Arouez Yonas.

29 Evel ma teue ar bobl stankoc'h-stankañ,
e krogas da lavarout : «Ur rummad fall eo ar
rummad-mañ. Ur sin emañ o c'houlenn, hag
arouez ebet ne vo roet dezhañ estreget arouez
Yonas. 30 Evel ma voe Yonas un arouez evit
Niniveiz, evel-se e vo ivez Mab an Den evit ar
rummad-mañ. 31 Rouanez ar C'hreisteiz
a adsavo da zeiz ar varn gant gwazed ar
rummad-mañ hag o c'hondaono. Rak donet
a reas eus penn pellañ an douar da selaou furnez
Salomon, ha setu, brasoc'h eget Salomon a zo
amañ. 32 Gwazed Ninive a savo en o sav da zeiz
ar varn gant tud ar rummad-mañ hag
o c'hondaono; rak pinijenn a rejont o klevout
Yonas, ha setu, brasoc'h eget Yonas a zo amañ.

Parabolenn ar gouloù.

33 Den ebet n'enaou ur gouloù evit e lakaat
en ul lec'h kuzh, pe dindan ar boezell, hogen
war ar c'hantolor, d'ar re a zeu e-barzh da
welout ar gouloù. 34 Lamp da gorf eo da lagad.
Mard eo naet da lagad, eo ivez da gorf a-bezh
a vo goulaouet. Mard eo fall, e vo da gorf ivez
en deñvalijenn. 35 Sell eta na vo ket teñvalijenn
ar gouloù a zo ez kreiz. 36 Mar bez goulaouet da
gorf a-bezh, hep tamm lodenn ebet anezhañ en
deñvalijenn, e vo sklêrijennet en e bezh evel pa
vez al lamp ouzh da sklêrijennañ gant e sked.»

Jezuz o kondaoniñ ar Farizianed ha Doktored an Lezenn.

37 A-greiz ma komze, setu m'en pedas ur
Farizian da leinañ en e di. Jezuz o vezañ antreet
en em lakaas ouzh taol. 38 Met ar Farizian
o welout se a voe souezhet, o vezañ ma ne oa
ket en em walc'het a-raok ar pred. 39 Ma lavaras
an Aotrou dezhañ : «Setu c'hwi, ar Farizianed,
naetaat a rit diavaez an hanaf hag ar plad, hogen
ho tiabarzh-c'hwi a zo leun a laeroñsi hag
a zrougiezh. 40 Tud diboell ! Daoust hag an hini
en deus graet an diavaez n'en deus ket graet
ivez an diabarzh? 41 Hervez ma c'hellit, grit
aluzon, ha neuze e vo glan pep tra evidoc'h.
42 Hogen gwa c'hwi, Farizianed, o vezañ ma
paeit an deog diwar ar vent hag ar ruz, ha diwar

an holl louzoù, e-keit ma lezit a-gostez ar
reizhded ha karantez Doue. Kement-mañ a oa
d'ober, hep dilezel kement-se. 43 Gwa c'hwi,
Farizianed, o vezañ ma plij deoc'h ar c'hadorioù
kentañ er sinagogennoù hag ar saludoù war ar
plasennoù. 44 Gwa c'hwi o vezañ ma'z oc'h evel
ar bezioù-se n'eus netra ouzh o diskouez, ma
kerzh an dud warno hep gouzout dezho.»
45 Neuze, unan eus Doktored al Lezenn a savas
e vouezh da lavarout dezhañ : «Mestr, o komz
evel-se eo ni ivez a zismegañsez.»
46 Eñ a respontas : «C'hwi ivez, Doktored al
Lezenn, gwa c'hwi, dre ma sammit war an dud
bec'hioù gwall-bounner da zougen; e-keit na
stokit ket hoc'h-unan ouzh ar sammoù-se gant
unan eus ho pizied. 47 Gwa c'hwi, dre ma savit
bezioù kaer d'ar brofeded, pa-z eo ho tadoù
o deus o lazhet. 48 Evel-se e tougit testeni ec'h
asantit da oberoù ho tadoù, peogwir eo int
o deus lazhet ar brofeded, ha c'hwi ar re a sav
bezioù dezho. 49 En abeg da se he deus lavaret
Furnez Doue : Kas a rin dezho profeded hag
ebestel, hag ar re-mañ a lazhint, hag ar re-se
a wallgasint, 50 evit ma vo goulennet kont digant
ar rummad-mañ, eus gwad an holl brofeded bet
skuilhet abaoe krouidigezh ar bed, 51 adal gwad
Abel betek hini Zakaria, a zo bet lazhet etre an
aoter hag ar santual. Ya, me lavar deoc'h,
goulennet e vo ar gont-se digant ar
rummad-mañ. 52 Gwa c'hwi, Doktored al
Lezenn, dre m'hoc'h eus skrapet ganeoc'h
alc'hwez ar ouiziegezh. C'hwi hoc'h-unan
n'oc'h ket antreet enni, hag ar re a glaske
antren, hoc'h eus harzet outo.» 53 Jezuz a yeas
er-maez, hogen ac'hano ivez en em lakaas ar
Skribed hag ar Farizianed da gaout droug outañ
ha da waskañ warnañ gant o goulennoù, 54 en ur
stegnañ pechoù dezhañ da bakañ ur gomz
bennak eus e c'henoù.

Goell ar Farizianed.

12 1 Ha neuze pa oa en em zastumet tud
a vilieroù betek m'en em waskent an eil egile,
en em lakaas Jezuz da gomz, ouzh e ziskibien
da gentañ : «Diwallit diouzh goell
ar Farizianed, da lavarout eo, ar pilpouzerezh.
2 N'eus netra goloet na vo ket dizoloet, na n'eus
netra kuzhet na vo ket anavezet. 3 Gant-se,
kement ho po lavaret en deñvalijenn a vo klevet
er sklêrijenn; hag ar pezh ho po lavaret e pleg ar
skouarn, er c'havioù, a vo embannet war an
toennoù.

Disklêriañ dispont e feiz.

4 «Me a lavar deoc'h, va mignoned, n'ho pet
ket aon rak ar re a lazh ar c'horf, ha n'hellont
goude-se ober netra ouzhpenn. 5 Ez an da
ziskouez deoc'h piv a zleit kaout aon razañ : an
hini en deus, goude lazhañ, galloud da deurel er
gehenna. Ya, ma a lavar deoc'h, hennezh ho pet
aon razañ. 6 Daoust ha n'eo ket daou wenneg
e werzher pemp golvan? Ha koulskoude n'eus
ket unan anezho a ve ankounac'haet gant Doue.
7 Betek blev ho penn a zo kontet holl. N'ho pet
ket aon eta : muioc'h a dalvezit eget ur bern
golveni. 8 Me a lavar deoc'h : An hini en devo va
anzavet dirak an dud, Mab an Den ivez en
anzavo dirak Aeled Doue. 9 Met an hini en devo
va dianzavet dirak an dud, a vo dianzavet dirak
Aeled Doue.

Ar pec'hed enep ar Spered Santel.

10 «Hag an hini a lavaro ur gomz bennak
enep Mab an Den, e vo pardonet dezhañ, met an
hini a wallgomzo enep ar Spered Santel, ne vo
ket pardonet dezhañ.

Skoazell ar Spered Santel en heskinerezh.

11 «Pa vezot kaset dirak ar sinagogennoù, ar
pennadurezhioù hag an dud e karg, na vezit ket
chalet penaos respont na petra da lavarout.
12 Rak ar Spered Santel a zesko deoc'h d'an
eur-se petra a zleot da respont.

Madoù an douar ha buhez an neñv.

13 Unan bennak a-douez ar bobl a lavaras
dezhañ : «Mestr, lavar d'am breur rannañ an
hêrezh ganin.» 14 Eñ avat a respontas : «Piv en
deus va lakaet da varner pe da ranner
kenetrezoc'h?» 15 Neuze e lavaras dezho :
«Taolit evezh, ha diwallit diouzh pep
gwallc'hoantegezh. Rak goude ma ve stank
madoù an den, n'emañ ket e vuhez diouzh
e beadra.» 16 Hag e lavaras dezho ur
barabolenn : «Un den pinvidik a oa hag en
devoa e zouar taolet kalz a frouezh dezhañ.
17 Hag e soñje ennañ e-unan : Petra a rin, pa
n'em eus ket pealec'h da serriñ va eost?
18 Ma lavaras : Kement-mañ a rin : diskar va
solieroù ha sevel reoù vrasoc'h; eno e tastumin
va holl ed ha va madoù. 19 Hag e lavarin d'am

ene : Va ene, bez' ec'h eus ur bern madoù
sanailhet evit kalz a vloavezhioù. Diskuizh,
debr hag ev, ha bez laouen. 20 Hogen Doue
a lavaras dezhañ : Den diskiant, en noz-mañ
end-eeun, e vo goulennet da ene diganit. Hag ar
pezh ac'h eus dastumet, da biv e vo? 21 Evel-se
emañ an hini a zastum madoù evitañ e-unan
e-lec'h pinvidikaat e-keñver Doue.»

Lakaat e fiziañs e Doue. Klask da gentañ Rouantelezh an Neñv.

22 Lavarout a reas ivez d'e ziskibien : «Setu
perak e lavaran deoc'h : n'en em chalit ket evit
ho puhez, da c'houzout petra vo deoc'h da
zebriñ, nag evit ho korf gant petra e vo gwisket.
23 Rak ar vuhez a zo muioc'h eget ar boued, hag
ar c'horf muioc'h eget ar gwiskamant. 24 Sellit
ouzh ar brini : ne hadont ket, ne vedont ket,
n'o deus na kav na solier; ha koulskoude Doue
a ro boued dezho. Na pegement muioc'h eget an
evned ne dalvezit ket c'hwi ! 25 Piv ac'hanoc'h
a c'hell dre ziaezañ e spered, astenn e vuhez eus
un ilinad? 26 Ma n'oc'h ket evit ober ar pezh a zo
nebeut, perak bezañ diaes ho spered gant ar
peurrest? 27 Taolit evezh ouzh al lili, penaos ne
labouront ket, ne nezont ket, ha koulskoude, me
a lavar deoc'h, na Salomon e-unan en e holl
splannder, ne oa ket gwisket evel unan anezho.
28 Mard eo gwisket evel-se gant Doue war ar
maez, ar geot a zo hiziv anezho, hag a vo
warc'hoazh stlapet er forn, na pegement
muioc'h ne ray ket evidoc'h, tud amgredik. 29 Na
c'hwi kennebeut-all na glaskit ket petra a zebrot
na petra a evot, na gemerit ket trubuilh gant se.
30 An holl draoù-se, paganed ar bed a glask
anezho. Evidoc'h avat, ho Tad a oar hoc'h eus
ezhomm anezho. 31 Rak-se klaskit
e Rouantelezh, hag an traoù-se a vo roet deoc'h
en tu-hont. 32 N'ho pet ket aon, tropell bihan, rak
plijet eo bet gant ho Tad reiñ deoc'h ar
Rouantelezh. 33 Gwerzhit ho peadra, ha roit-eñ
en aluzon. Aozit evidoc'h yilc'hier na uzont ket,
un teñzor diheskus en Neñvoù lec'h na c'hello
ket al laer tostaat outañ ha na vo ket dispennet
gant an tartouzed. 34 Rak el lec'h m'emañ ho
teñzor, eno ivez e vo ho kalon.

Bezañ war evezh.

35 «Ra vo bepred gourizet ho targreiz hag ho
lampoù war elum. 36 Ha bezit heñvel ouzh tud
o c'hortoz o mestr da zistreiñ eus an eured, ma
tigorint dezhañ kerkent ha ma tegouezho ha ma
skoio. 37 Eürus ar servijerien-se a vo kavet gant
o mestr o veilhañ pa zistroio. E gwirionez, me
lavar deoc'h, lakaat a ray e c'houriz en-dro
dezhañ hag e ray dezho azezañ ouzh taol, hag
o tremen en o zouez en o servije. 38 Ha ma teu
d'an eil beilhadenn pe d'an trede, ha m'o c'hav
evel-se, eürus ar re-se. 39 Komprenit
kement-mañ : mar ouije mestr an ti da bet eur
e tlefe dont al laer, e veilhje, ha ne lezje ket
toullañ e di. 40 C'hwi ivez, bezit prest, rak d'an
eur na soñjit ket, e teuio Mab an Den.»

Parabolenn ar merour.

41 Neuze e lavaras Pêr : «Aotrou, evidomp-ni
e lavarez ar barabolenn-se pe evit an holl?»
42 Hag e respontas an Aotrou : «Piv eo ar merour
feal ha fur a vo lakaet gant e vestr e penn
e servijerien da reiñ dezho e koulz o muzuliad
gwinizh? 43 Eürus ar servijer-se a vo kavet gant
e vestr, pa zistroio, oc'h ober evel-se. 44 E
gwirionez, me lavar deoc'h, en lakaat a ray
e penn e holl vadoù. 45 Met ma lavar ar
servijer-se ennañ e-unan : daleañ a ra va mestr
da zont ! ha mar krog da skeiñ gant ar vevelien
hag ar mitizhien, ha da zebriñ ha da evañ ha
d'en em vezviñ, 46 e tistroio mestr ar servijer-se
d'an deiz n'emañ ket o c'hortoz ha d'an eur na
oar ket pehini; en em zisrannañ a ray dioutañ
hag e roio dezhañ lod gant an dud difeiz.
47 Ar servijer hag a anavez youl e vestr ha n'en
devo ket aozet an traoù pe n'en devo ket
labouret hervez ar youl-se, hennezh en devo ur
gwiskad- bazhadoù. 48 Met an hini n'anavez ket
ar youl-se hag en devo graet traoù o veritout
kastiz, a vo bazhataet un nebeudig. Kement hini
a vo roet kalz dezhañ, e vo goulennet kalz
digantañ; hag an hini a vo fiziet kalz ennañ,
e vo goulennet muioc'h digantañ.

An tan hag ar brezel degaset gant Jezuz.

49 «An tan ez on deuet da zegas war an
douar, ha nag e karfen e vefe krog a-benn
bremañ. 50 Ur vadeziant am eus da vezañ
badezet enni, ha pegen enkrezet ez on ken na vo
kaset da benn. 51 Krediñ a ra deoc'h ez eo ar
peoc'h ez on deuet da zegas war an douar? N'eo
ket, me lavar deoc'h, hogen an disrann.
52 Rak adalek bremañ en un tiegezh a bemp e vo
disrann, tri oc'h enebiñ ouzh daou, ha daou
ouzh tri. 53 Disrannet e vo an tad enep e vab, hag

ar mab enep e dad, ar vamm enep he merc'h,
hag ar verc'h enep he mamm, ar vamm-gaer
enep he merc'h-kaer, hag ar verc'h-kaer enep he
mamm-gaer.»

Arouezioù an amzerioù.

54 Lavarout a rae c'hoazh d'an engroez :
«Pa welit ur goabrenn o sevel diouzh tu ar
c'huzh-heol, e lavarit diouzhtu : Glav a zo
o tont, hag e c'hoarvez kement-se. 55 Ha pa
c'hwezh avel ar c'hreisteiz e lavarit : Ez a da
dommañ ! hag e c'hoarvez. 56 Pilpouzed,
gouzout a rit anaout an amzer diouzh doareoù
an neñv hag an douar, hag an amzer-mañ
penaos n'hellit ket hec'h anaout?

Diwar-benn ar varn.

57 Perak eta ne varnit ket drezoc'h hoc'h-unan
petra zo reizh? 58 Evel-se, pa c'hoarvez ganit
mont gant da enebour da gaout ar penn-rener,
klask war an hent an tu da vezañ kuit en
e geñver, gant aon n'az sachfe dirak ar barner
ha na vefes lakaet gant ar barner etre daouarn ar
c'homiser, ha na zeufe ar c'homiser d'az teurel
er prizon. 59 Me lavar dit : N'i ket er-maez alese
ken n'az po daskoret betek ar gwenneg
diwezhañ.»

Ober pinijenn. Parabolenn ar fiezenn difrouezh.

13 1 Er mare-se e tegouezhas hiniennoù
a gemennas da Jezuz ar pezh a oa en em gavet
gant an dud-se eus Galilea en devoa Pilat
mesket o gwad gant hini o aberzhoù. 2 Respont
a reas dezho : «Ha soñjal a ra deoc'h e oa ar
C'halileidi - se brasoc'h pec'herien eget an holl
C'halileidi all, dre m'o deus gouzañvet ur seurt
poan? 3 Ne oant ket, me a lavar deoc'h; hogen
mar ne rit ket pinijenn, c'hwi holl evel-se a yelo
da goll. 4 Nag an triwec'h-se hag a gouezhas
warno tour Siloan, ouzh o lazhañ, ha soñjal a ra
deoc'h e oant kablusoc'h eget an holl dud all
o chom e Jeruzalem? 5 Ne oant ket, me a lavar
deoc'h; hogen mar ne rit pinijenn, c'hwi holl en
hevelep doare a yelo da goll.» 6 Lavarout a rae
c'hoazh dezho ar barabolenn-mañ : «Bez' e oa
un den hag en devoa ur fiezenn plantet en
e winieg; donet a reas da glask frouezh enni, ha
ne gavas ket. 7 Neuze e lavaras d'ar gwinienner :
Setu tri bloaz zo ma teuan da glask frouezh er
fiezenn ha ne gavan ket : troc'hi eta; perak
e chomfe da goll douar? 8 Aotrou, a respontas
hemañ, lez-hi c'hoazh ar bloaz-mañ, ma toullin
en-dro dezhi ha ma lakain teil ganti, 9 ha
marteze e tougo frouezh, en amzer da zont;
anez-se, he zroc'hi.»

Un deiz sabad e yac'ha Jezuz ur vaouez daoubleget.

10 Edo Jezuz o kelenn en ur sinagogenn, un
deiz sabad. 11 Hag eno e oa ur vaouez a oa
dalc'het triwec'h vloaz a oa gant ur spered he
lakae da vezañ nammet : daoubleget e oa ha
n'helle tamm ebet sevel he fenn. 12 Ouzh he
gwelout Jezuz he galvas davetañ hag a lavaras
dezhi : «Maouez ! disammet out diouzh da
zroug.»13 Astenn a reas e zaouarn warni, ha war
an taol e teuas sonn, hag en em lakaas da veuliñ
Doue. 14 Met an arc'h-sinagogour, droug ennañ,
dre m'en devoa Jezuz pareet un deiz sabad, en
em lakaas da lavarout d'ar bobl : «C'hwec'h
deiz a zo ma tleer labourat enno; deuit eta d'an
deizioù-se da vezañ pareet, ha n'eo ket da zeiz
ar sabad.»- 15 «Pilpouzed, a respontas an Aotrou
dezhañ, daoust ha pep hini ac'hanoc'h, da zeiz
ar sabad, ne zistag ket e ejen pe e azen diouzh
o c'hraou evit o c'has d'an dour? 16 Hag ar
verc'h-mañ da Abraham hag a oa ereet gant
Satan abaoe triwec'h vloaz, ne oa ket dleet he
disammañ diouzh an ere-se, deiz ar sabad?»
17 Ha pa gomze evel-se, e save mezh d'e holl
eneberien, met an holl dud a dride a levenez, en
abeg d'an traoù burzhudus a rae.

Parabolenn ar c'hreunenn sezo.

18 Lavarout a rae neuze : «Ouzh petra eo
hañval Rouantelezh Doue, ouzh petra he lakain
heñvel? 19 Heñvel eo ouzh ar c'hreunenn sezo en
deus kemeret un den ha lakaet en e liorzh.
Kresket eo ha deuet da vezañ ur wezenn, ha
laboused an neñv o deus kavet goudor en he
skourroù.»

Parabolenn ar goell.

20 Lavarout a rae c'hoazh : «Ouzh petra
e lakain heñvel Rouantelezh Doue? 21 Heñvel eo
ouzh ar goell a gemer ur vaouez d'e veskañ
gant tri muzuliad bleud, ken na zeu an holl doaz
da c'hoiñ.»

Jezuz o vont war-zu Jeruzalem; Ar Yuzevien distaolet. Ar Baganed salvet.

22 Tremen a rae dre gêrioù ha bourc'hioù en
ur gelenn, oc'h ober hent war-zu Jeruzalem.
23 Unan bennak a lavaras dezhañ : «Aotrou,
daoust hag un nebeud tud a vo salvet?»
24 Eñ avat a lavaras dezho : «Poagnit da vonet
e-barzh dre an nor strizh, rak kalz, a lavaran
deoc'h, a glasko monet e-barzh, ha n'hellint ket.

25 Pa vo bet savet ar penn-tiegezh evit
prennañ an nor, e stagot, c'hwi chomet er-maez
da skeiñ en ur lavarout : Aotrou, digor dimp !
hag e responto deoc'h : C'hwi, n'ouzon ket
a belec'h ez oc'h. 26 Neuze en em lakaot da
lavarout : Debret hag evet hon eus dindan da
selloù ha war hor plasennoù ec'h eus kelennet !
27 hag e responto deoc'h : N'ouzon ket a belec'h
ez oc'h. Pellait diouzhin, c'hwi holl oberourien
an droug !

28 Eno e vo gouelvan ha skrignadeg dent, pa
welot Abraham, Izaak ha Yakob, hag an holl
brofeded, e Rouantelezh Doue, ha c'hwi taolet
er-maez. 29 Hag e teuio tud eus ar C'huzh-heol,
hag ar Sav-heol, eus an Hanternoz hag eus ar
C'hreisteiz, hag i en em lakaio ouzh taol,
e Rouantelezh Doue. 30 Ya, bez' ez eus re
ziwezhañ hag a vo e-touez ar re gentañ, ha bez'
ez eus re gentañ hag a vo e-touez ar re
ziwezhañ.»

Jezuz a heuilh e hent hep aon rak Herodez.

31 D'an ampoent-se, e tostaas un nebeud
Farizianed hag a lavaras dezhañ : «Kae kuit,
kerzh ac'hann, rak Herodez en deus c'hoant d'az
lazhañ.» 32 Respont a eure dezho : «It da
lavarout d'al louarn-se : Setu ma kasan kuit an
droukspereduù ha ma parean an dud hiziv ha
warc'hoazh, ha d'an trede deiz e vo echu ganin.
33 Hiziv avat, ha warc'hoazh hag an deiz
war-lerc'h, e rankan derc'hel da vont war-raok,
rak n'eo ket lakaet d'ur profed bezañ lazhet
er-maez eus Jeruzalem.

Diwar-benn Jeruzalem : Diskar Jeruzalem.

34 Jeruzalem, Jeruzalem, te hag a lazh ar
brofeded hag a labez ar re a gaser dit, na pet
gwezh eo bet fellet din tolpañ da vugale evel
ma tolp ur vamm-yar he neizhiad dindan he
divaskell, ha n'eo ket bet fellet droc'h.
35 Setu *dija lezet ho ti ganeoc'h*. Ya, me lavar
deoc'h : n'am gwelot mui ken na zeuio an deiz
ma lavarot : *Benniget an Hini a zeu en anv an
Aotrou*.»

Un den dourgoeñvet yac'haet un deiz sabad.

14 1 Un deiz ma oa antreet e ti unan eus
pennoù ar Farizianed da zebriñ e bred, un deiz
sabad, edo ar re-mañ o sellout pizh outañ. 2 Setu
m'en em gave dirazañ un den klañv gant an
dourgoeñv. 3 Hag oc'h en em lakaat da gomz,
Jezuz a lavaras d'an dud-a-lezenn ha d'ar
Farizianed : «Daoust hag aotre a zo da bareañ
da zeiz ar sabad, pe n'eus ket?» 4 Int avat
a chomas mut. Hag eñ o tapout krog en den-se,
en pareas hag en kasas kuit. 5 Hag e lavaras
dezho : «Piv ac'hanoc'h, ma teu d'e vab pe d'e
ejen kouezhañ en ur puñs; n'en tenno ket alese
raktal, ha goude ma ve deiz ar sabad?» 6 Ha ne
oant ket evit kaout respont da gement-se.

Kentel war an izelegezh.

7 D'an dud pedet e lavaras ur barabolenn, rak
taolet en devoa evezh penaos e kemerent al
lec'hioù kentañ ouzh taol : 8 «Pa vezez pedet
gant unan bennak d'un eured, n'a ket d'en em
lakaat er plas kentañ, gant aon na vefe bet
kouviet ivez unan enorusoc'h egedout, 9 ha na
zeufe an hini en deus ho pedet ho-taou da
lavarout dit : Ro da blas da hemañ ! ha neuze
e rankfes gant mezh en em lakaat er plas
diwezhañ. 10 Hogen pa vezez pedet, kae d'en em
lakaat er plas diwezhañ; evel-se, p'en em gavo
an hini en deus da bedet, e lavaro dit :
Va mignon, kae uheloc'h ! ha neuze e vo un
enor evidout dirak an holl gouvidi. 11 Rak an neb
en em sav a vo izelaet, hag an hini en em izela
a vo uhelaet.»

Ober vad d'ar re n'hellont ket reiñ digoll en-dro.

12 Lavarout a reas ivez d'an hini en devoa
e gouviet : «Bep gwezh ma ri merenn pe goan,
na bed ket da vignoned, na da vreudeur, na da
gerent pe da amezeien binvidik, gant aon n'az
pedfent d'o zro ha na vefes paeet evel-se.
13 Hogen pa ri ur fest bennak, ped kentoc'h
peorien, tud vac'hagnet, tud kamm, tud dall.
14 Hag eürus e vi peogwir n'o devo ket peadra da

zaskoriñ dit; rak neuze e vo daskoret dit en
adsavidigezh an dud reizh.»

Ar goan vras.

[15] O klevout kement-se, unan eus ar gouvidi
a lavaras dezhañ : «Eürus an neb a zebro bara
e Rouantelezh Doue !» [16] Hag eñ a respontas
dezhañ : «Un den a oa a reas ur goan vras hag
a bedas kalz a dud. [17] Hag e kasas e vevel da
goulz ar pred da lavarout d'ar re a oa bet pedet :
Deuit, rak prest eo dija pep tra. [18] Int avat en em
lakaas holl a-unvan da reiñ digarezioù. An hini
kentañ a lavaras dezhañ : Ur vereuri am eus
prenet, ha ret eo din mont d'he gwelout. Me az
ped d'am digareziñ. [19] Un all a lavaras : Pemp
koublad ejened am eus prenet, hag ez an d'o
amprouiñ. Me az ped d'am digareziñ. [20] Hag un
all a lavaras : Emaon o paouez dimeziñ, rak-se
n'hellan ket monet. [21] Ar mevel, o tont en-dro,
a gontas kement-se d'e vestr. Neuze ar
penn-tiegezh, aet droug ennañ, a lavaras d'e
vevel : Kae buan dre blasennoù ha straedoù kêr,
ha degas amañ ar re baour, ar re vac'hagnet, ar
re dall, ar re gamm. [22] Ar mevel a lavaras :
Aotrou, graet eo ar pezh az poa
gourc'hemennet, ha plas a zo c'hoazh. [23] Neuze
e lavaras an aotrou d'e vevel : Kae dre an
hentoù, a-hed ar girzhier, ha dalc'h war an dud
da zonet e-barzh, evit ma vo leun va zi.
[24] Me lavar deoc'h, hini ebet eus ar re a oa bet
pedet n'en devo un tañva eus va fest.»

Evit heuliañ Jezuz e tle an den en em nac'h e-unan.

[25] Engroezioù bras a oa oc'h ober hent
gantañ, hag eñ o treiñ etrezek an dud a lavaras
dezho : [26] «Ma teu unan bennak davedon, ha
mar n'en deus ket kasoni ouzh a dad hag ouzh
e vamm, ouzh e wreg hag ouzh e vugale, ouzh
e vreudeur, ouzh e c'hoarezed, hag ouzh e vuhez
zoken, n'hell ket bezañ diskibl din-me.
[27] An neb na zoug ket e groaz ha na zeu ket war
va lerc'h, n'hell ket bezañ diskibl din-me.

[28] «Rak piv ac'hanoc'h, ma fell dezhañ sevel
un tour, n'azez ket da gentañ d'ober ar gont eus
an dispign, da welout ha peadra a-walc'h en
deus d'e beurober, [29] gant aon na c'hellfe ket,
goude bezañ graet an diazez, kas al labour da
benn, ha na zeufe ar re a welje se d'ober goap
anezhañ [30] dre lavarout : Sed aze unan en deus
klasket sevel un tour ha n'en deus ket gallet
e gas da benn !

[31] Pe c'hoazh, pe roue o vont d'ober brezel
ouzh ur roue all, n'azez ket da gentañ d'en em
soñjal ha gallout a ray gant dek mil den derc'hel
penn ouzh an hini a zeu a-enep dezhañ gant
ugent mil? [32] Anez-se, e-keit ha m'emañ pell
c'hoazh egile, e kas kannaded da c'houlenn ar
peoc'h. [33] Evel-se kement hini ac'hanoc'h na
zilez ket kement en deus, n'hell ket bezañ
diskibl din-me.

[34] "Un dra vat eo an holen; met ma teu un
holen da zivlazañ, gant petra e vo advlazet?
N'eo mat nag evit an douar nag evit an teil;
er-maez e vo taolet. Neb en deus divskouarn da
glevout, ra glevo !"

Levenez an neñv evit distro ar bec'herien.

15 [1] Ar Bublikaned hag ar bec'herien
a dostae holl outañ evit e glevout.
[2] Ma c'hrozmole ar Farizianed hag ar Skribed
o lavarout : «Hennezh a zegemer ar bec'herien
hag a zebr ganto !»

An dañvad dianket.

[3] Neuze e lavaras dezho ar barabolenn-mañ :
[4] «Piv ac'hanoc'h, dezhañ kant dañvad, ma teu
da goll unan anezho, daoust ha ne lez ket an
naontek ha pevar-ugent all er gouelec'h, da vont
da glask an hini kollet, ken n'en devo en
adkavet? [5] Ha p'en deus en adkavet, en e laka
gant levenez war e zivskoaz, [6] ha distroet er gêr,
e c'halv e vignoned hag e amezeien, en ur
lavarout dezho : "Bezit laouen ganin, rak kavet
em eus va dañvad, an hini a oa kollet !" [7] Me
lavar deoc'h, evel-se e vo levenez en neñvoù
evit ur pec'her oc'h ober pinijenn kentoc'h eget
evit naontek ha pevar-ugent den reizh ha
n'o deus ket ezhomm a binijenn.»

An drakm ezaouet.

[8] «Pe c'hoazh, pehini ar vaouez hag he deus
dek drakm, ma teu da goll unan, daoust ha
n'enaou ket ar gouloù ha ne skub ket he zi ha ne
glask ket gant evezh betek m'he devo e gavet.
[9] Ha p'he deus e gavet, e c'halv he mignonezed
hag hec'h amezegezed en ur lavarout dezho :
"Bezit laouen ganin, rak kavet em eus an drakm
am boa kollet !" [10] Evel-se, me a lavar deoc'h,

e vo levenez e-touez Aeled Doue evit ur pec'her
oc'h ober pinijenn.»

Ar mab dispigner.

11 Lavarout a reas c'hoazh : «Un den a oa hag
en devoa daou vab. 12 An hini yaouankañ anezho
a lavaras d'e dad : Tad, ro din al lod eus an
danvez a zle degouezhout din. Hag an tad
a rannas e vadoù etrezo. 13 Un nebeud deizioù
goude, e tastumas ar mab yaouankañ e holl
beadra hag ez eas kuit da bell vro; hag eno
e foetas e zanvez o ren ur vuhez diroll. 14 Pa voe
dispignet pep tra gantañ, e teuas ur gernez vras
war ar vro-se, hag eñ e-unan a grogas da
santout dienez. 15 Mont a reas neuze d'en em
c'hoprañ gant unan eus tud ar vro, hag hemañ
e gasas d'e barkeier da vesa moc'h. 16 Karet en
divije leuniañ e gof gant ar c'hlos a zebre ar
moc'h, met den ne roe dezhañ. 17 Neuze
o tistreiñ outañ e-unan e lavaras : Nag
a vevelien e ti va zad o deus bara ouzhpenn
o gwalc'h, ha me amañ o vervel gant an aon.
18 Sevel a rin hag ez in da gaout va zad hag
e lavarin dezhañ : Tad, pec'het em eus enep an
Neñv hag enep dit. 19 N'on ket dellezek ken da
vezañ anvet da vab. Gra din evel da unan eus da
vevelien. 20 Hag e savas da vont etrezek e dad.
Pell bras c'hoazh e oa p'en gwelas e dad
o teredek, ma savas ennañ truez outañ,
e lammas en e gerc'henn hag e pokas dezhañ
gant karantez. 21 Neuze e lavaras e vab dezhañ :
Tad, pec'het em eus enep an Neñv hag enep dit,
ne veritan ken bezañ anvet da vab. 22 Hogen an
tad a lavaras d'e vevelien : Degasit buan ar sae
gaerañ hag he gwiskit dezhañ; lakait ur bizoù
en e zorn, ha botoù en e dreid. 23 Degasit al leue
lart ha lazhit-eñ; debromp ha greomp fest, 24 rak
ar mab-mañ din a oa marv, ha setu-eñ advevet;
kollet e oa ha setu-eñ adkavet. Hag en em
lakajont d'ober fest. 25 Hogen ar mab henañ a oa
er park; en ur zistreiñ evel ma tostae d'an ti,
e klevas sonerezh ha dañsoù. 26 Hag eñ
o c'hervel unan eus ar servijerien a c'houlennas
digantañ petra 'oa kement-se. 27 Hag hemañ
a respontas dezhañ : Da vreur eo a zo distro, ha
da dad en deus lazhet al leue lart, dre m'en deus
en adkavet yac'h. 28 Met droug a yeas ennañ ha
n'houlle ket monet en ti. Neuze e teuas e dad
er-maez d'en aspediñ. 29 Met eñ a respontas d'e
dad : Setu nouspet bloavezh m'az servijan, ha
gwezh ebet n'em eus torret da
c'hourc'hemennoù, met biskoazh n'ec'h eus roet
din-me ur c'havrig d'ober fest gant va
mignoned. 30 Hogen kerkent ha m'eo deuet
en-dro ar mab-se dit-te hag en deus debret da
beadra gant merc'hed fall, e lazhez evitañ al
leue lart. 31 An tad a lavaras dezhañ : Va bugel,
te zo dalc'hmat ganin, ha kement am eus-me
a zo dit-te. 32 Met ret e oa ober fest hag en em
laouenaat, rak da vreur amañ a oa marv, hag
advevet eo; kollet e oa hag adkavet eo.»

Ar merour disleal.

16 1 Lavarout a reas c'hoazh d'e ziskibien :
«Un den pinvidik a oa en devoa ur merour; hag
hemañ a voe tamallet dirazañ da vezañ
o foranañ e vadoù. 2 En gervel a reas da lavarout
dezhañ : Petra eo se a glevan diwar da benn?
Rent kont eus da vererezh, rak hiviziken n'helli
mui bezañ va merour. 3 Ma lavaras ar merour
outañ e-unan : Petra 'rin, peogwir e lam va
mestr va c'harg a verour diganin? Palat douar?
N'em eus ket nerzh a-walc'h. Goulenn an
aluzon? Mezh am befe. 4 Gout a ouzon petra 'm
eus d'ober, evit ma vo tud ouzh va degemerout
en o ziez, pa vin bet lakaet er-maez eus va
c'harg. 5 Hag o vezañ galvet, hini hag hini holl
dleourien e aotrou, e lavaras d'ar c'hentañ :
Pegement a zleez d'am mestr? 6 Hemañ da
respont : Kant barilhad eoul ! - Kemer da baper,
eme ar merour dezhañ, azez buan ha skriv
hanter -kant : 7 Neuze e lavaras d'un all : Ha te,
pegement a zleez? - Kant muzuliad gwinizh,
emezañ - Kemer da baper, eme ar merour
dezhañ, ha skriv pevar-ugent. 8 Hag ar mestr
a veulas ar merour disleal-se, dre ma oa en em
renet gant poell. Rak poellekoc'h eo bugale ar
bed-mañ en o darempredoù gant ar re all eget
bugale ar sklêrijenn.

9 Me lavar deoc'h, grit mignoned deoc'h gant
an arc'hant a zizonestiz, evit ma c'hellot, pa
zeuio da vankout, bezañ degemeret ganto en
teltennoù peurbadel. 10 An hini a vez feal en
traoù disterañ a vez feal ivez en traoù brasañ;
hag an hini dizonest en traoù disterañ a vez
dizonest ivez en traoù brasañ. 11 Mar n'oc'h ket
bet feal gant an arc'hant a zizonestiz, piv a fizio
ennoc'h ar gwir binvidigezh? 12 Ha mar n'oc'h
ket bet feal gant madoù na oant ket deoc'h, piv
a roio deoc'h ar pezh a zo deoc'h-c'hwi?

[13] Servijer ebet ne c'hell servijañ daou vestr :
pe en devo kasoni ouzh unan ha karantez ouzh
egile, pe ec'h en em stago ouzh unan hag
e tisprizo egile. N'hellit ket servijañ Doue hag
an Arc'hant.»

A-enep ar Farizianed : Reizhder Doue hag hini an dud.

[14] Ar Farizianed hag a zo stag ouzh an
arc'hant, a selaoue an holl draoù-se hag a rae
goap anezhañ. [15] Lavarout a reas dezho : «C'hwi
a glask tremen evit tud reizh dirak ar re all, met
Doue a anavez ho kalonoù : hag ar pezh a zo
uhel evit an dud, a zo tra heugus da sell Doue.
[16] Al Lezenn hag ar Brofeded a zo padet betek
Yann; abaoe avat, ez eo keloù mat Rouantelezh
Doue ha da bep hini ez eo strivañ da vont
e-barzh dre nerzh. [17] Aesoc'h ez eo d'an neñv ha
d'an douar tremen eget d'ul lizherennig eus al
Lezenn kouezhañ. [18] An neb a gas e wreg kuit
hag a zimez d'un all, a ra avoultriezh, hag an
neb a zimez d'ur wreg kaset kuit gant he gwaz,
a ra avoultriezh.»

Parabolenn an den pinvidik hag ar paour Lazar.

[19] «Un den pinvidik a oa anezhañ a veze
gwisket gant mezher mouk ha lin moan hag
a rene bemdez gouel ha c'hoari kaer. [20] Hag ur
paour a oa, Lazar e anv, a veze gourvezet ouzh
toull e borched, goloet-holl a c'houlioù. [21] Karet
en divije terriñ e naon gant ar pezh a gouezhe
diwar daol an den pinvidik. Hag ar chas zoken
a zeue da lipat dezhañ e c'houlioù. [22] Hag
e c'hoarvezas d'ar paour mervel ha bezañ
douget gant an Aeled en askre Abraham. Ar
pinvidik a varvas ivez hag a voe lakaet er bez. [23]
Hag o vezañ e bro ar marv, e savas e zaoulagad
eus a-greiz e boanioù hag e welas Abraham
a-ziabell ha Lazar en e askre. [24] Hag eñ da grial :
Tad Abraham, az pez truez ouzhin ha kas Lazar
ma soubo penn e viz en dour da zistanañ din va
zeod, rak poanioù a ziwaskan en
tan-flamm-mañ ! - [25] Va bugel, a respontas
Abraham, az pez soñj ec'h eus bet da eurvad
e-pad da vuhez, Lazar avat ar gwalleur, met
bremañ ez eo frealzet amañ ha te a zo
o c'houzañv poan. [26] Hag ouzhpenn-se,
etrezoc'h-c'hwi ha ni ez eus bet startaet un
islonk bras, en doare ma ne c'hell ket ar re
a garfe, tremen ac'halenn betek ennoc'h, na
kennebeut all treuziñ alese betek ennomp.»

[27] «Neuze, Tad, eme ar pinvidig, da bediñ
a ran d'e gas da di va zad, [28] rak pemp breur am
eus, ma tougo testeni dezho evit ma ne zeuint
ket, int ivez, d'al lec'h-mañ a boanioù. [29] Met
Abraham a respontas : Bez' o deus Moizez hag
ar Brofeded : dezho d'o selaou ! - [30] Nann, Tad
Abraham, eme ar pinvidig, met ma vije unan
bennak a-douez ar re varv a yafe d'o c'haout,
e rafent pinijenn. [31] Abraham avat a respontas
dezhañ : Pa ne selaouont na Moizez nag ar
Brofeded, ha goude ma savfe unan bennak
a-douez ar re varv, ne vefent ket lakaet da
grediñ.»

An droukskouer d'ar vugale.

17 [1] «Ne c'hell ket bezañ na vefe ket
droukskouerioù, met mallozh d'an hini ma
teuont drezañ. [2] Gwell e vefe dezhañ, mar befe
staget ur maen-milin ouzh e c'houzoug, ha ma
vefe stlapet er mor, kent eget droukskoueriañ
unan hepken eus ar re vihan-mañ. [3] Diwallit
ouzhoc'h hoc'h-unan.

An em-reizhañ etre breudeur.

«Ma ra da vreur ur pec'hed, kroz dezhañ, ha
ma sav keuz dezhañ, pardon dezhañ. [4] Ha ma
pec'h seizh gwezh bemdez a-enep dit, ha ma
tistro seizh gwezh ouzhit en ur lavarout : Keuz
am eus ! e pardoni dezhañ.»

Nerzh ar feiz.

[5] An Ebestel a lavaras d'an Aotrou :
«Kresk ennomp ar feiz.» [6] An Aotrou
a respontas : «Mar ho pije feiz kement hag ur
c'hreunenn-sezo, e lavarfec'h d'ar
wezenn-vouar-mañ : En em ziwrizienn ha kae
d'en em blantañ er mor; hag e sentfe ouzhoc'h.»

Servijañ gant izelder a galon.

[7] «Piv ac'hanoc'h, mar en deus ur servijer
oc'h arat, pe o vesa, a lavaro dezhañ pa zistroio
eus ar park : Deus buan da azezañ ouzh taol?
[8] Daoust ha ne lavaro ket kentoc'h dezhañ : Aoz
din peadra da goaniañ, ha stard da c'houriz
d'am servijañ, ken n'em bo debret hag evet, ha
neuze e c'helli debriñ hag evañ te ivez. [9] Daoust
hag anaoudegezh vat en devo e-keñver ar
servijer-se dre m'en devo graet ar pezh a oa

gourc'hemennet dezhañ? [10] Evel-se, c'hwi ivez,
pa ho po graet kement a zo bet gourc'hemennet
deoc'h, lavarit : servijerien dister ez omp :
nemet ar pezh a zleemp da ober, n'hon eus graet
ken.»

An dek den lovr.

[11] Hag oc'h ober hent war-zu Jeruzalem,
e c'hoarvezas dezhañ tremen war harzoù
Bro-Samaria ha Bro-C'halilea. [12] Antren a rae en
ur vourc'h bennak pa zeuas dek den lovr
a-benn-hent dezhañ; o chom a-sav a-ziabell,
[13] e savjont o mouezh da lavarout : «Jezuz,
Mestr, az pez truez ouzhimp.» [14] Ouzh
o gwelout e lavaras dezho : «It d'en em
ziskouez d'ar veleien.» Ha tra ma oant o vont,
e tegouezhas ganto bezañ glanaet. [15] Unan
anezho oc'h en em welout yac'haet, a zeuas war
e giz en ur ganañ klod Doue a vouezh uhel;
[16] hag ec'h en em daolas war e c'henoù ouzh
treid Jezuz ouzh en trugarekaat. Ur Samariad
e oa anezhañ. [17] Ha Jezuz da gomz ha da
lavarout : «Daoust hag o dek n'int ket bet
glanaet? An nav all, pelec'h emaint? [18] N'eus en
em gavet eta evit distreiñ da zougen klod da
Zoue, nemet an estren-mañ !» [19] Hag e lavaras
dezhañ : «Sav da vont; da feiz he deus da
salvet.»

Donedigezh Rouantelezh Doue. Donedigezh Mab an Den.

[20] Evel ma oa bet goulennet outañ gant ar
Farizianed pegoulz e teuje Rouantelezh Doue,
e respontas dezho : «Ne zeu ket Rouantelezh
Doue en ur sachañ an evezh. [21] Ne vezo ket
lavaret : Amañ emañ ! pe aze emañ ! rak sed
emañ Rouantelezh Doue en ho touez.»
[22] Lavarout a reas c'hoazh d'e ziskibien : «Donet
a ray un amzer ma c'hoantaot adwelout unan
eus deizioù Mab an Den, ha ne welot ket.
[23] Lavaret e vo deoc'h : Aze emañ ! Amañ
emañ ! Nad it ket, na redit ket da welout. [24] Rak
evel al luc'hedenn o tarzhañ eus ur penn d'an
oabl hag o lugerniñ betek ar penn all, evel-se
e vo Mab an Den, en e zeiz. [25] Met da gentañ eo
ret dezhañ gouzañv kalz, ha bezañ distaolet
gant ar rummad-mañ. [26] Evel ma tegouezhas en
amzer Noe, evel-se e vo ivez en amzer Mab an
Den : [27] an dud a zebre, a eve, a zimeze, paotred
ha merc'hed, betek ma'z eas Noe en arc'h ha ma
teuas an dour-beuz o distrujas holl. [28] Evel ma
tegouezhas ivez en deizioù Lot : an dud a zebre,
a eve, a brene, a werzhe, a blante, a save tiez.
[29] Met d'an deiz ma'z eas Lot kuit eus Sodom,
e lakaas Doue da gouezhañ eus an neñv ur glav
tan ha soufr o distrujas holl. [30] Evel-se e vo d'an
deiz m'en em ziskulio Mab an Den.
[31] En deiz-se, an hini a vezo war e leurdoenn hag
en devo e zilhad en ti, ra chomo hep diskenn
d'o c'herc'hat; hag an hini a vezo er park, ra
chomo ivez hep distreiñ war e giz. [32] Ho pet soñj
eus gwreg Lot. [33] An neb a glasko mirout
e vuhez he c'hollo, hag an neb he c'hollo he
miro bev-buhezek. [34] Me lavar deoc'h, en noz-se,
eus an daou a vo en un hevelep gwele, e vo
kemeret an eil ha lezet egile; [35] eus an div a vo
o valañ a-gevret e vo kemeret an eil ha lezet
eben.» [(36)]

[37] Hag int da c'houlenn : «Aotrou, pelec'h
e vo?» Respont a reas dezho : «El lec'h ma vezo
ar c'horf, eno ivez en em zastumo ar bultured.»

Ar barner disleal hag an intañvez.

18 [1] Lavarout a reas c'hoazh ur barabolenn
dezho diwar-benn ar ret ma'z eo pediñ
dalc'hmat hep laoskaat : [2] «En ur gêr bennak,
emezañ, e oa ur barner ha na zouje ket Doue, ha
n'en devoa douj ebet evit an den. [3] Hag er gêr-se
ivez e oa un intañvez a zeue d'e gaout en ur
lavarout dezhañ : Ro va gwir din enep va
enebour. [4] Hag e-pad pell, ne fellas ket dezhañ.
Met a-benn an dibenn, e lavaras ennañ e-unan :
Ha goude na zoujan ket Doue ha n'em eus douj
ebet evit den, [5] koulskoude, dre ma'z eo un
torr-penn an intañvez-se, e roin he gwir dezhi,
gant aon na zalc'hfe da zont hep fin ebet d'ober
trouz din.» [6] Hag an Aotrou a lavaras : «Klevit
ar pezh a lavar ar barner disleal-se. [7] Ha Doue
ne roje ket o gwir d'e dud dibabet pa c'harmont
etrezek ennañ, noz-deiz, hag a chomfe o taleañ
en o c'heñver? [8] Me a lavar deoc'h, e roio prim
o gwir dezho. Hogen pa zeuy Mab an Den,
daoust hag e kavo feiz war an douar?»

Ar Farizian hag ar Publikan.

[9] Lavarout a reas c'hoazh ar barabolenn-mañ
evit ar re a gave dezho e oant reizh, hag
a zisprize ar peurrest eus an dud : [10] «Daou zen
a bignas d'an Templ da bediñ : unan anezho
a oa Farizian hag egile Publikan. [11] Ar Farizian

sonn en e sav, a bede evel-henn ennañ e-unan :
Doue, da drugarekaat a ran dre ma n'on ket evel
ar peurrest eus an dud, a zo laeron, tud disleal,
avoultrerien, nag evel ar Publikan-mañ. 12 Yunañ
a ran div wezh ar sizhun, hag e roan an deog
eus kement a c'hounezan. 13 Ar Publikan avat
oc'h en em zerc'hel pell-bras ne grede ket zoken
sevel e zaoulagad etrezek an Neñv, nemet skeiñ
a rae war boull e galon en ur lavarout : Doue, az
pez truez ouzhin-me, pec'her ma'z on !
14 Me lavar deoc'h, hemañ a ziskennas d'e di
reizh dirak Doue ha n'eo ket egile, rak an neb
en em uhela a vezo izelaet, hag an neb en em
izela a vezo uhelaet.»

Jezuz o vennigañ ar vugaligoù.

15 Degas a rae an dud bugaligoù dezhañ evit
ma stokje outo. o welout kement-se, an
diskibien a groze dezho. 16 Met Jezuz o galvas
hag a lavaras : «Lezit ar vugaligoù da zont
davedon, ha na virit ket outo. Rak d'ar re a zo
heñvel outo, ez eo Rouantelezh Doue.

17 E gwirionez, me lavar deoc'h : An neb na
zegemer ket Rouantelezh Doue evel ur bugel,
nann, ned aio ket e-barzh.»

Riskl ar binvidigezh.

18 Neuze unan bennak eus ar pennadurezhioù
a c'houlennas digantañ : «Mestr mat, petra am
eus d'ober evit kaout ar vuhez peurbadel da
hêrezh?» 19 Hag e lavaras Jezuz dezhañ : «Perak
e rez mat ac'hanon? N'eus hini ebet a ve mat
nemet Doue hepken. 20 Ar gourc'hemennoù
a anavezez :

Na ri ket avoultriezh, na lazhi ket,
na laeri ket, na lavari ket falstesteni;
da dad, da vamm a enori.»

21 Hemañ a respontas : «Kement-se holl am
eus miret abaoe va yaouankiz.» 22 O klevout se,
e lavaras Jezuz dezhañ : «Un dra c'hoazh a vank
dit : gwerzh kement a zo dit, hag en ro d'ar
beorien, hag az po un teñzor en Neñvoù. Ha da
c'houde, deus d'am heul.» 23 O klevout ar
c'homzoù-se, e teuas gwall-drist, rak
pinvidik-mor e oa. 24 Ouzh e welout, e lavaras
Jezuz : «Pegen diaes ez eo d'ar re o deus
danvez, mont e-barzh Rouantelezh Doue.
25 Aesoc'h eo d'ur c'hañval tremen dre doull un
nadoz eget d'un den pinvidik mont e-barzh
Rouantelezh Doue.» 26 Ma lavaras ar re
a selaoue : «Piv neuze a c'hell bezañ salvet?»
Eñ a respontas; «Ar pezh na c'hell ket an dud,
Doue a c'hell.» 28 Pêr a lavaras neuze : «Setu
m'hon eus ni dilezet ar pezh oa dimp evit mont
war da lerc'h.» 29 Respont a reas dezho :
«E gwirionez, me lavar deoc'h, n'eus den
a gement a zilez e di, e wreg, e vreudeur,
e gerent pe e vugale, abalamour da Rouantelezh
Doue, 30 ha na resevo ket kalz muioc'h adal an
amzer-mañ, hag en amzer da zont ar vuhez
peurbadel.»

Evit an trede gwezh e tiougan Jezuz e Basion.

31 O kemerout gantañ an Daouzek, e lavaras
dezho : «Setu ma pignomp da Jeruzalem, hag
e vo kaset da benn kement a zo bet skrivet gant
ar Brofeded diwar-benn Mab an Den. 32 Lakaet
e vo etre daouarn ar baganed, goapaet e vo,
dismegañset e vo, skopet e vo outañ, 33 ha goude
bezañ e skourjezet, en lakaint d'ar marv.
Ha d'an trede deiz ec'h adsavo da vev.»
34 Int avat ne gomprenjont mann ebet
e kement-se, rak komzoù kuzhet e oant evito,
ha ne welent ket petra a dalvezent da lavarout.

Den dall Yeriko.

35 Evel ma tostae ouzh Yeriko, e oa un den
dall azezet war ribl an hent o c'houlenn an
aluzon. 36 O klevout tud o tremen, e c'houlennas
petra a oa kement-se. 37 Respontet e voe dezhañ
edo Jezuz an Nazaredad o tremen. 38 Neuze
e krias : «Jezuz, Mab David, az pez truez
ouzhin.» 39 Ar re a gerzhe er penn-araok
en c'hourdrouze evit ma tavje. Eñ avat a youc'he
kreñvoc'h a se : «Mab David, az pez truez
ouzhin.» 40 Jezuz a chomas a-sav hag
a c'hourc'hemennas en degas dezhañ. Pa voe
erru tost, e c'houlennas digantañ : 41 «Petra ec'h
eus c'hoant a rafen dit?» - «Aotrou, emezañ, ma
welin !» 42 Ha Jezuz a lavaras dezhañ :
«Gwel, da feiz he deus da salvet.» 43 War an
taol, e welas hag ez eas war e lerc'h en ur ganañ
klod Doue. Hag o welout kement-se, ar bobl
a-bezh a zougas meuleudi da Zoue.

E ti an tailhanter Zake.

19 1 Ur wezh antreet e treuze Yeriko.
2 Ha setu un den anvet Zake, eñ a oa ur

penn-bras eus an dailhanterien, un den pinvidik,
3 a glaske gwelout Jezuz da c'houzout piv e oa,
met n'helle ket abalamour d'ar bobl, dre ma oa
bihan e vent. 4 Neuze e redas a-raok, hag
e pignas en ur sikamorenn, evit e welout, rak
dre eno e tlee tremen. 5 P'en em gavas Jezuz el
lec'h-se, e savas e zaoulagad hag e lavaras
dezhañ : «Zake, diskenn buan, rak ez ti eo ret
din lojañ hiziv.» 6 Buan e tiskennas neuze hag
en degemer a reas gant levenez. 7 o welout
kement-se, e c'hrozmole an holl en ur lavarout :
«Da di ur pec'her ez eo aet da lojañ.» 8 Met
Zake, start a galon, a lavaras d'an Aotrou :
«Sell, Aotrou : an hanter eus va madoù a roan
d'ar beorien, ha mar em eus graet gaou ouzh
unan bennak, e taskorin dezhañ peder gwezh
kemend-all.» 9 Jezuz neuze a lavaras dezhañ :
«Hiziv eo deuet ar silvidigezh en ti-mañ, rak
hemañ ivez a zo ur mab da Abraham. 10 Deuet
eo Mab an Den da glask ha da salviñ ar pezh
a oa kollet.»

Parabolenn ar minennoù.

11 Evel m'edont o selaou an traoù-se,
e lavaras c'hoazh ur barabolenn, dre m'edo tost
da Jeruzalem, ha ma kave dezho edo
Rouantelezh Doue o vont d'en em ziskouez
diouzhtu. 12 Lavarout a reas eta : «Un den a renk
uhel a yeas d'ur vro bell, evit resev evitañ ar
galloud a roue ha donet en-dro goude-se.
13 O vezañ galvet dek eus e servijerien, e roas
dezho dek minenn hag e lavaras dezho :
Lakait-i da dalvezout betek ma vin distro.
14 E genvroidi o devoa kasoni outañ hag
e kasjont kannaded war e lerc'h da lavarout :
Ne vennomp ket e vefe hennezh roue warnomp.
15 Ur wezh distro, goude bezañ resevet ar
galloud a roue, e reas gervel davetañ ar
servijerien en devoa roet arc'hant dezho, da
c'houzout pegement en devoa gounezet pep
hini. 16 An hini kentañ a zeuas hag a lavaras :
Aotrou, da vinenn he deus gounezet dek. -
17 Mat eo ! servijer mat, emezañ, dre ma'z out
bet feal en traoù dister, az po galloud war dek
kêr. 18 Neuze e teuas an eil o lavarout :
Da vinenn, Aotrou, he deus gounezet pemp.
19 Da hemañ c'hoazh e respontas : Ha te ivez, ren
war bemp kêr. 20 Un trede a zeuas o lavarout :
Aotrou, setu da vinenn am eus miret paket en ul
lienenn. 21 Aon am boa razout, dre ma'z out un
den garv, o kemerout an arc'hant n'ac'h eus ket
postet, hag o vediñ ar pezh n'ac'h eus ket hadet.
22 Respont a reas dezhañ : Diouzh komzoù da
c'henoù az parnan, servijer fall. Gout a ouies ez
on-me un den garv o kemerout an arc'hant n'am
eus ket postet, hag o vediñ ar pezh n'am eus ket
hadet. 23 Perak eta n'ec'h eus ket lakaet va
arc'hant en ti-bank? Ha pa vijen deuet en-dro,
em bije e dennet gant ar mad diwarnañ.
24 Ha d'ar re a oa en-dro dezhañ, e lavaras :
Lamit digantañ ar vinenn ha roit-hi d'an hini en
deus dek. -25 Aotrou, emezo, dek minenn en
deus dija !- 26 Me lavar deoc'h, d'an neb en deus
e vo roet; met digant an hini n'en deus ket e vo
lamet zoken ar pezh en deus. 27 Evit va
enebourien avat, ar re-se ha na vennent ket
e vijen roue warno, o degasit amañ hag o lazhit
dirazon.»

Jezuz oc'h antren e Jeruzalem, evel ur roue.

28 Ha goude bezañ lavaret se, e kerzhas Jezuz
en o raok, evit sevel da Jeruzalem.

29 Ha pa voe tost da Betfage ha da Vetania,
e-kichen ar menez anvet Menez an Olived,
e kasas daou eus e ziskibien, 30 en ur lavarout
dezho : «It d'ar gêriadenn amañ a-dal deoc'h,
hag o vont enni, e kavot staget un azenig ha
n'eus pignet c'hoazh den ebet warnañ.
Distagit-eñ hag en degasit din. 31 Ha ma
c'houlenn unan bennak ouzhoc'h perak en
distagit, respontit evel-henn : An Aotrou en
deus ezhomm anezhañ.» 32 O vont eta, ar
gannaded a gavas an traoù evel m'en devoa
lavaret dezho. 33 Ha p'edont o tistagañ an
azenig, e c'houlennas e vistri diganto : «Petra zo
ma tistagit an azenig-se?» 34 Hag i da respont :
«An Aotrou en deus ezhomm anezhañ.» 35 En
degas a rejont da Jezuz, hag o vezañ taolet
o mantilli war gein an azenig, e lakajont Jezuz
da sevel warnañ. 36 Tra ma'z ae war-raok, e lede
an dud o mantilli war an hent. 37 Hag erru e oa
dija tost da ziribin Menez an Olived, pa stagas
holl engroez an diskibien trec'het gant al
levenez, da veuliñ Doue a vouezh kreñv, evit an
holl vurzhudoù o devoa gwelet. 38 Hag
e lavarent :

«*Ra vo benniget an hini a zeu,*
eñ ar Roue*, en anv an Aotrou*.
Peoc'h en Neñv ha klod en uhelderioù.»

[39] Hiniennoù eus ar Farizianed oc'h en em
gaout e-touez ar bobl, a lavaras dezhañ :
«Mestr, gra trouz d'az tiskibien.» [40] Met eñ
a respontas : «Me lavar deoc'h, ma tav ar
re-mañ eo ar vein a youc'ho !»

Jezuz o ouelañ war Jeruzalem.

[41] Evel ma tostae, pa welas Kêr, e ouelas
warni en ur lavarout : [42] «Ma komprenjes en
deiz-mañ, te ivez, ar pezh a rofe dit ar peoc'h.
Bremañ siwazh ! emañ kuzhet ouzh da
zaoulagad. [43] Ya, donet a ray warnout un amzer,
ma kleuzo da enebourien fozioù en-dro dit, evit
lakaat seziz warnout ha da waskañ a bep tu.
[44] Da flastrañ a raint ouzh an douar, te ha da
vibien ennout-te, ha ne lezint ket ac'hanout-te
maen war vaen, dre n'ec'h eus ket anavezet an
amzer ma'z out bet gweladennet.»

Jezuz oc'h argas ar varc'hadourien eus an Templ.

[45] Aet e-barzh an Templ en em lakaas da
argas er-maez ar werzourien, [46] en ur lavarout
dezho : «Skrivet eo : Va Zi a vo un ti a bedenn,
c'hwi avat a ra gantañ un toull-laeron.»
[47] Ha bemdez e veze o kelenn en Templ. An
Arc'h-veleien hag ar Skribed a glaske e gas da
goll, hag ivez pennoù bras ar bobl. [48] Nemet ne
ouient ket penaos en em gemerout, rak an holl
bobl a veze e-pign outañ, ouzh e selaou.

Ur goulenn ouzh Jezuz diwar-benn ar vestroniezh.

20 [1] Unan eus an deizioù-se m'edo o kelenn
ar bobl en Templ, hag o kemenn ar C'heloù
mat, e tegouezhas ar Veleien-Vras hag ar
Skribed gant an Henaourien. [2] Hag e lavarjont
dezhañ ar c'homzoù-mañ : «Lavar dimp dre
beseurt galloud e rez kement-se, pe biv en deus
roet dit ar galloud-se?» [3] Hag e respontas
dezho : «Ur goulenn a rin ouzhoc'h, me ivez.
Lavarit din eta : Badeziant Yann, daoust hag eus
an Neñv e oa pe eus an dud?» [5] Int a brederie
enno o-unan : «Ma respontomp : eus an Neñv,
e lavaro : Perak n'hoc'h eus ket kredet ennañ?
[6] Ha mar lavaromp : eus an dud, e vimp meinet
gant an holl bobl, rak krediñ a reont start e oa
Yann ur Profed.» [7] Respont a rejont eta ne
ouient ket eus pelec'h e teue. [8] Ha Jezuz da
lavarout dezho : «Na me kennebeut, ne lavarin
ket deoc'h dre beseurt galloud e ran-me
kement-se.»

Parabolenn ar winierien vuntrerien.

[9] Hag e stagas da lavarout dirak ar bobl ar
barabolenn-mañ : «Un den a oa, a blantas ur
winieg; he feurmiñ a eure da winierien hag ez
eas evit pell amzer d'an estrenvro. [10] D'ar
c'houlz merket, e kasas ur mevel da gaout ar
winierien, ma rojent dezhañ eus frouezh ar
winieg. Ar re-mañ avat en kasas kuit hep netra,
goude bezañ skoet gantañ. [11] Adarre e kasas
dezho ur servijer all. Hag hemañ ivez a voe
skoet, dismegañset ha kaset en-dro hep netra.
[12] Adarre e kasas un trede; hag eñ ivez a voe
gloazet ha taolet er-maez. [13] Neuze e lavaras
perc'henn ar winieg :

Petra a rin? Kas a rin dezho va mab
muiañ-karet, marteze o devo doujañs outañ.
[14] Met p'en weljontñ e tivizas ar winierien
kenetrezo : Setu amañ ar pennhêr, lazhomp-eñ,
ma tegouezho ganimp an hêrezh. [15] En stlepel
a rejont er-maez eus ar winieg hag en lazhañ.
Petra eta a ray dezho mestr ar winieg? [16] Donet
a ray, lakaat ar winierien-se d'ar marv ha reiñ ar
winieg da dud all.» O klevout se e lavarjont :
«Doue ra viro.» [17] Eñ avat, gant e sell o parañ
warno a lavaras : «Petra a dalv eta ar
gerioù-mañ eus ar Skritur :

Ar maen bet distaolet gant saverien an ti,
hennezh a zo deuet da vezañ
ar maen-korn uhelañ?

[18] An neb a gouezho war ar maen-se a vo
brevet outañ hag an neb a gouezho ar maen-se
warnañ a vo flastret.» [19] Neuze d'an eur-se
e klaskas ar Skribed hag an Arc'h-veleien lakaat
o daouarn warnañ; nemet aon o devoa rak ar
bobl. Rak komprenet o devoa e oa a-enep dezho
en devoa lavaret ar barabolenn-se.

Truaj dleet da Gaesar.

[20] Neuze e krogjont da deurel evezh-mat
outañ hag e kasjont d'e gaout spierien hag
a rafe van da vezañ tud reizh, evit e dapout en
ur gomz bennak ha gallout e lakaat etre daouarn
ha dindan c'halloud ar gouarnour. [21] Goulenn
a rejont eta outañ : «Mestr, gout a ouzomp
e komzez hag e kelennez gant lealded, ha ne
sellez ket ouzh diavaez an dud, met kelenn a rez

hent Doue, hervez ar wirionez. [22] Daoust hag
aotreet eo dimp paeañ an truaj da Gaesar, pe
ned eo ket?» [23] Eñ avat, o kompren mat o gwidre
a respontas dezho : [24] «Diskouezit din un diner.
Eus piv eo ar skeudenn hag an enskrivadur a zo
warnañ?» - «Eus Kaesar», emezo. [25] Neuze
e lavaras Jezuz dezho : «Daskorit eta da Gaesar
ar pezh a zo da Gaesar, ha da Zoue ar pezh a zo
da Zoue.» [26] Ha ne c'helljont ket e dapout en
e gomzoù dirak ar bobl; ha souezhet-bras gant
e respont, e tavjont.

Sadukeidi ha dasorc'h ar c'horfoù.

[27] Tostaat a reas hiniennoù eus ar Sadukeidi,
ar re-se a lavar n'eus ket a zasorc'hidigezh.
Goulenn a rejont digantañ : [28] «Mestr, Moizez en
deus gourc'hemennet dimp : ma c'hoarvez da
vreur unan bennak bezañ dimezet ha mervel
divugel, e tle e vreur dimeziñ gant an intañvez,
da sevel lignez d'e vreur. [29] Bez' e oa eta seizh
breur; an hini kentañ a zimezas hag a varvas
dishêr. [30] Neuze an eil, [31] hag an trede a gemeras
an intañvez, hag evel-se o seizh e varvjont hep
lezel bugale. [32] En diwezh, e varvas ar wreg
ivez. [33] Ar wreg-se eta, d'an dasorc'hidigezh, da
behini anezho e vo gwreg? Rak d'o seizh eo bet
evel pried.» [34] Ha Jezuz a respontas dezho :
«Bugale ar bed-mañ a gemer gwaz pe wreg.
[35] Ar re a vo bet kavet dellezek eus ar bed all,
hag eus an dasorc'h a-douez ar re varv, ne
gemerint na gwaz na gwreg. [36] Rak n'hellont
ken mervel, par ez int d'an Aeled ha mibien da
Zoue, dre ma'z int mibien an dasorc'hidigezh.
[37] Ec'h adsavfe ar re varv da vev, Moizez ivez en
e gomzoù diwar-benn ar Bod, en deus en roet
da gompren, pa ra eus an Aotrou : *Doue
Abraham, Izaak ha Yakob*. [38] Doue n'eo ket un
Doue tud varv, hogen un Doue tud vev. Rak an
holl evitañ a zo bev.» [39] Hiniennoù eus ar
Skribed a respontas dezhañ :

«Mestr, komzet mat ec'h eus.» [40] Ha ne
gredent ken ober outañ goulennoù.

Ar Mesiaz a zo mab da Zavid hag e Aotrou.

[41] Lavarout a reas c'hoazh Jezuz dezho :
«Penaos e c'heller lavarout ez eo ar C'hrist mab
da Zavid? [42] Rak David e-unan a lavar e levr ar
Salmoù :

Lavaret en deus an Aotrou d'am Aotrou :
Azez en tu dehoù din,
[43] betek ma 'm bo lakaet da enebourien
da skabell dindan da dreid.

[44] David eta a ra Aotrou anezhañ. Penaos
neuze e c'hell bezañ e vab?»

Jezuz o tamall d'ar Skribed o falsentez.

[45] Evel m'edo an holl bobl ouzh e selaou,
e lavaras d'an diskibien : [46] «Diwallit diouzh ar
Skribed a fell dezho bale gant saeoù hir, a gar ar
saludoù war ar plasennoù, ar c'hadorioù kentañ
er sinagogennoù hag ar plasoù a enor er
banvezioù, [47] int hag a zebr tiegezhioù an
intañvezed, evito d'ober van da bediñ kalz.
Rustoc'h a se e vint kondaonet.»

Prof an intañvez paour.

21 [1] O vezañ savet e zaoulagad, e welas tud
pinvidik o lakaat o frofoù en teñzor. [2] Gwelout
a reas ivez un intañvez ezhommek a lakae daou
bezig-moneiz; [3] hag e lavaras : «E gwirionez,
me lavar deoc'h, an intañvez paour-mañ he deus
lakaet muioc'h egeto holl. [4] Rak ar re-se holl
o deus roet e prof diwar o dreist-ezhomm; hi
avat o kemer diwar he dienez, he deus profet
kement he devoa evit bevañ.»

Diskar Jeruzalem hag an eil donedigezh.

[5] Evel ma lavare hiniennoù diwar-benn an
Templ, e oa kinklet gant mein kaer ha
donezonoù-gouestl, e lavaras : [6] «Evit an
traoù-se a sellit outo e teuio deizioù ma ne
chomo ken anezho maen war vaen a gement na
vo ket diskaret.» [7] Goulenn a rejont outañ :
«Mestr, pegoulz eta e vo kement-se, ha petra vo
an arouez ma vo an traoù-se war-nes
c'hoarvezout?» [8] Eñ a respontas : «Diwallit da
ziheñchañ. Rak kalz a zeuio dindan va anv hag
a lavaro : Me eo ! ha : Tost eo ar c'houlz ! N'it
ket d'o heul. [9] Ha pa glevot komz eus brezelioù
ha taolioù-dispac'h, na vezit ket spontet; ret eo
e c'hoarvezfe kement-se da gentañ, hogen n'eo
ket diouzhtu e vo an diwezh.»

[10] Neuze e lavaras dezho : «Sevel a ray broad
enep broad ha rouantelezh enep rouantelezh.
[11] Krenioù-douar bras a vo, hag amañ hag a-hont
bosennoù, naonegezhioù; darvoudoù spontus
a vo hag en neñv arouezioù bras. [12] Met a-raok
kement-se e taolint o daouarn warnoc'h, ho

stlejañ d'ar sinagogennoù ha d'ar prizonioù, ho
kas dirak ar rouaned hag ar c'houarnourien
abalamour d'am anv. 13 Gant-se ho po tro da reiñ
testeni din. 14 Lakait mat en ho soñj n'ho po ket
da brederiañ en a-raok petra vo da respont.
15 Rak me eo a roio deoc'h komz ha furnez,
a seurt ma n'hello ket hoc'h enebourien herzel
outo nag o dislavarout. 16 Gwerzhet e vezot
zoken gant ho tad hag ho mamm, ho preudeur,
ho tud kar hag ho mignoned; darn ac'hanoc'h
a vo lazhet. 17 Ha kasaet e vezot gant an holl en
abeg d'am anv. 18 Met, blevenn ebet diwar ho
penn ned aio da goll. 19 Dre ho talc'hegezh er
boan e c'hounezot hoc'h eneoù.

20 «Pa welot avat Jeruzalem kelc'hiet gant
armeoù, gouezit neuze emañ tost he dismantr.
21 Neuze ar re a vezo e Youdea, ra dec'hint d'ar
menezioù; ar re a vezo e diabarzh kêr, ra
bellaint diouti; hag ar re a vezo war ar maez, ra
chomint hep distreiñ e kêr. 22 Rak deizioù
a gastiz a vo an deizioù-se, ma vo kaset da wir
kement a zo bet skrivet. 23 Gwa ar merc'hed
a vezo o tougen pe o vagañ en deizioù-se; rak
anken vras a vezo war an douar, ha kounnar
enep ar bobl-mañ. 24 Kouezhañ a ray an dud
dindan dremm ar c'hleze, pe gaset e vint da
sklaved d'an holl vroadoù. Ha mac'het e vo
Jeruzalem dindan dreid ar Broadoù betek ma vo
peurgaset da benn amzer ar Broadoù.

25 «Hag e vo arouezioù en heol, el loar hag er
stered; ha war an douar enkrez e-touez ar
Broadoù gant ar souezhus ma vo trouz ar mor
hag an tonnoù. 26 An dud o tisec'hañ gant ar
spont oc'h en em c'houlenn petra vo o tont war
ar bed-holl, rak galloudegezhioù an neñvoù
a vo brallet. 27 Neuze e vo gwelet Mab an Den
o tont war ur goabrenn, gant galloud ha klod
vras.

28 Pa stago an traoù-se da c'hoarvezout,
adsavit ho kalon ha sonnit ho penn, rak tost e vo
deoc'h bezañ tennet a boan.»

29 Hag e lavaras dezho ur barabolenn : «Sellit
ouzh ar wezenn-fiez, hag ouzh ar gwez all. 30 Pa
grogont da vountañ ec'h ouzit, diouzh
o gwelout, emañ tost an hañv. 31 Evel-se, c'hwi
ivez, pa welot kement-se o c'hoarvezout,
gouezit emañ tost Rouantelezh Doue. 32 Ya, me
lavar deoc'h, ne dremeno ket ar rummad-mañ,
ken na zegouezho an holl draoù-se. 33 An neñv
hag an douar a dremeno, va c'homzoù-me avat
ne dremenint ket. 34 Diwallit ouzhoc'h
hoc'h-unan, gant aon na ve pounneraet ho
kalonoù gant an dirollerezh, ar vezventi ha
prederioù ar vuhez-mañ, ha na gouezfe an
deiz-se warnoc'h a-daol-trumm, 35 evel ur roued;
rak kouezhañ e ray war an holl dud a zo o chom
war an douar a-bezh. 36 Beilhit eta, en ur bediñ
e pep amzer, ma vezot barrek da dec'hout
diouzh an holl draoù-se da zont, ha da chom en
ho sav dirak Mab an Den.»

37 E-pad an deiz, e veze en Templ o kelenn;
diouzh an noz ez ae er-maez, hag e chome war
ar menez anvet Menez an Olived. 38 Hag an holl
dud a zeue beure-mat davetañ d'an Templ, evit
e selaou.

Itrikoù an Arc'h-veleien.

22 1 Tostaat a rae Gouel ar Bara Dic'hoell
a reer anezhañ ar Pask. 2 Ha klask a rae ar
Veleien Vras hag ar Skribed penaos e lakaat
d'ar marv, rak aon o devoa rak ar bobl.

Trubarderezh Youdaz.

3 Neuze ec'h antreas Satan e Youdaz lesanvet
Iskariot, hag a oa unan eus an Daouzek. 4 Mont
a reas d'en em glevout gant an Arc'h-veleien ha
pennoù bras ar Warded diwar-benn an tu d'e
lakaat etre o daouarn. 5 Laouen bras e voent hag
e tivizjont reiñ arc'hant dezhañ. 6 Asantiñ a reas
ha klask a rae un degouezh mat evit e lakaat
etre o daouarn, hep gouzout d'ar bobl.

Savidigezh Sakramant an Aoter.

7 Donet a reas eta deiz ar Bara Dic'hoell, ma
tleer aberzhañ ar Pask. 8 Ha Jezuz a gasas Pêr ha
Yann en ur lavarout dezho : «It da aozañ dimp
ar Pask, m'en debrimp.»

9 Int a c'houlennas outañ : «Pelec'h e fell dit
en aozfemp?» 10 Respont a reas : «Setu, pa vezot
oc'h antren e kêr, en em gavo ganeoc'h un den
o tougen ur podad dour; heuilhit-eñ betek an ti
ma'z ay ennañ. 11 Ha lavarout a reot da vestr an
ti : Ar Mestr a c'houlenn ouzhit : Pelec'h emañ
ar sal ma tebrin enni ar Pask gant va diskibien?
12 Hag hennezh a ziskouezo deoc'h ur gambr
war-laez, pallennet; aozit eno pep tra.» 13 Mont
a reas eta an diskibien hag e kavjont an traoù
evel m'en devoa lavaret dezho : hag aozañ
a rejont ar Pask.

14 Ha pa voe deuet an eur, ez eas ouzh taol,
hag e Ebestel gantañ. 15 Lavarout a reas dezho :
«C'hoant bras am eus bet da zebriñ ar
Pask-mañ ganeoc'h, kent din gouzañv. 16 Rak me
lavar deoc'h, n'en debrin ken, betek ma vo bet
sevenet en e leunder e Rouantelezh Doue.»
17 Hag o vezañ kemeret ur c'halir, e trugarekaas,
en ur lavarout : «Kemerit kement-mañ, ha
lodennit etrezoc'h. 18 Me lavar deoc'h, adalek
bremañ, n'evin ken eus frouezh ar gwini, ken
na vo deuet Rouantelezh Doue.» 19 Hag o vezañ
kemeret bara, e lavaras ur bedenn a drugarez,
en rannas hag en roas dezho en ur lavarout :
«Kement-mañ eo va c'horf, an hini roet
evidoc'h; grit an dra-mañ evit ober an
eñvoradur ac'hanon.» 20 Hag evel-se ivez, goude
koan, e reas evit ar c'halir, en ur lavarout :
«Ar c'haliriad-mañ eo an Emglev nevez em
gwad, an hini skuilhet evidoc'h.»

Jezuz o reiñ keloù eus trubarderezh Youdaz.

21 «Setu avat m'emañ dorn an hini am
gwerzh, ganin ouzh an daol-mañ. 22 Rak Mab an
Den a ya evel m'eo bet divizet; mallozh avat
d'an den-se ma'z eo gwerzhet gantañ.»
23 Hag int en em lakaas da c'houlenn etrezo piv
anezho a oa an hini o vont d'ober an dra-se.

An Ebestel o tabutal diwar-benn o renk.

24 Tabut a savas ivez etrezo : Piv anezho a oa
da vezañ sellet evel ar brasañ. 25 Jezuz avat
a lavaras dezho : «Rouaned ar broadoù a ra
o mistri warno; hag ar re o deus galloud warno
a fell dezho bezañ anvet madoberourien.
26 C'hwi avat, arabat ober evel-se : hogen ar
brasañ en ho touez ra vezo evel an hini
yaouankañ, hag an hini a ren, evel an hini
a servij. 27 Piv eo ar brasañ? an hini a zo ouzh
taol, pe an hini o servijañ? Daoust ha n'eo ket
an hini a zo ouzh taol? Me avat, a zo en ho
touez evel an hini o servijañ.

28 Met c'hwi eo ar re a zo bepred chomet feal
din em amprouadurioù; 29 ha me neuze a fell din
reiñ deoc'h galloud-roue evel m'en deus va Zad
roet din, 30 ma tebrot ha ma'z evot ouzh va zaol
em Rouantelezh, ha ma vezot azezet war
dronioù o varn daouzek meuriad Israel.

Jezuz o tiouganañ dianzavadur Pêr, hag ar gwall reuz evit ar re all.

31 Simon, Simon, setu m'en deus Satan bet
e c'houlenn d'ho kroueriañ evel ar gwinizh;
32 hogen me am eus pedet evidout, evit na
semplo ket da feiz; ha te, pa vi distroet, starta
da vreudeur.» 33 Met eñ a respontas dezhañ :
«Aotrou, ganit ez on prest da vont ha d'ar
prizon ha d'ar marv.» 34 Hogen Jezuz a lavaras
dezhañ : «Me lavar dit, Pêr, n'en devo ket kanet
ar c'hilhog hiziv m'az po dre deir gwezh nac'het
va anavezout.»

35 Hag e lavaras c'hoazh dezho : «P'em eus
ho kaset hep yalc'h na sac'h, na botoù, daoust ha
diouer hoc'h eus bet eus un dra bennak?» - «Eus
netra !» emezo - 36 «Met bremañ, emezañ, an
neb en deus ur yalc'h, r' he c'hemero, hag ur
sac'h kerkoulz all; hag an neb n'en deus ket
a gleze, ra werzho e vantell da brenañ unan.
37 Rak me lavar deoc'h, e tle donet da wir ennon
al lavar-mañ eus ar Skritur : Lakaet eo bet
e renk an dorfedourien. E gwirionez, kement
a sell ouzhin-me a zo tost d'e dermen.»

38 «Aotrou, emezo, sed amañ daou gleze !»
Hag e respontas dezho : «Tra-walc'h eo !»

War Venez an Olived. Gwall-anken Jezuz.

39 O vezañ aet er-maez, e tennas, evel
e gustum, war-zu Menez an Olived, ha war
e lerc'h e teue e ziskibien. 40 Pa voe erru el
lec'h-se, e lavaras dezho : «Pedit gant aon da
vont e-barzh an temptadur.» 41 Pellaat a reas
diouto war-hed un taol-maen, hag o vezañ aet
war e zaoulin, e pede, 42 en ur lavarout :
«Tad, ma fell dit, kas ar c'haliriad-mañ
diouzhin; koulskoude, ra vo graet n'eo ket va
youl, met da hini-te.» 43 Neuze en em ziskouezas
dezhañ un Ael eus an Neñv d'e gennerzhañ.
44 Ha kouezhet en enkrez brasañ, e pede
gredusoc'h; hag e teuas e c'hwezenn warnañ da
vezañ evel takennoù gwad hag a zivere war an
douar. 45 Sevel a reas diouzh e bedenn evit mont
davet e ziskibien, met o c'haout a reas kousket
gant an dristidigezh. 46 Hag e lavaras dezho :
«Perak e kouskit-hu? Savit ha pedit da chom
hep mont e-barzh an temptadur.»

Jezuz paket.

47 Edo c'hoazh o komz, paz erruas ur bagad tud, hag an hini anvet Youdaz, unan eus an Daouzek, er penn anezho. Tostaat a reas ouzh Jezuz da bokat dezhañ. 48 Jezuz a lavaras dezhañ : «Youdaz, gant ur pok eta e werzhez Mab an Den?» 49 o welout ar pezh a oa da vezañ ar re a oa gantañ a lavaras dezhañ : «Aotrou, ha ma skofemp gant ar c'hleze?» 50 Hag unan anezho o skeiñ gant mevel ar Beleg-Meur a droc'has dezhañ e skouarn dehoù. 51 Met Jezuz o komz a lavaras : «Lezit da vont ! » Hag o vezañ stoket ouzh skouarn an den, eñ pareas.

52 Neuze e lavaras Jezuz d'ar re a oa deuet a-enep dezhañ, pennbeleien, pennoù bras gwarded an Templ, hag Henaourien : «Evel pa vefen ul laer, oc'h deuet a-enep din gant klezeier ha bizhier. 53 P'edon bemdez en ho touez, en Templ, n'hoc'h eus ket astennet ho taouarn warnon; met bremañ emañ ho koulz, ha mestroni an deñvalijenn.»

Teir nac'hadenn Bêr.

54 Neuze o kregiñ ennañ er c'hasjont da di ar Beleg-Meur. Pêr a heulie eus a bell. 55 Evel m'o devoa graet tan e-kreiz ar porzh hag e oant aet d'azezañ en-dro dezhañ, en em lakaas Pêr en e goazez en o zouez. 56 Met ur vatezh o vezañ e welet azezet ouzh flamm an tan, hag o sellout pizh outañ, a lavaras : «Hemañ ivez a oa gantañ !» 57 Nac'hañ a reas avat : «Maouez, n'en anavezan ket.» 58 Nebeut goude, un all en gwelas hag a lavaras : «Te ivez a zo unan anezho.» Met Pêr a lavaras : «Va den mat, ned on ket.» 59 War-dro un eur goude, unan all a lavare groñs : «Sur-mat, hemañ ivez a oa gantañ; sellit 'ta, Galilead eo !» 60 «Va den mat, eme Bêr, ne ouzon ket petra a lavarez.» D'an ampoent, p'edo c'hoazh o komz, e kanas ur c'hilhog. 61 Hag an Aotrou, o vezañ distroet, a baras e sell war Bêr. Ha neuze e teuas da soñj da Bêr eus gêr an Aotrou p'en devoa lavaret dezhañ : «A-raok d'ar c'hilhog kanañ hiviv, az po va nac'het teir gwezh.» 62 Hag o vont er-maez e skuilhas daeroù c'hwerv.

Jezuz dismegañset.

63 Hogen ar wazed hag a oa o terc'hel Jezuz, a rae goap anezhañ, hag en gwallgase. 64 Mouchañ a raent e zremm hag e c'houlennent : «Gra da ziouganer ! Piv en deus skoet ganit?» 65 Ha kalz a wall-gomzoù all a zistagent a-enep dezhañ.

Jezuz dirak ar C'huzul Bras.

66 Pa c'houlaouas an deiz, en em vodas kuzul Re Gozh ar bobl, Priñsed ar veleien, ha Skribed Degas a rejont Jezuz dirak o lez-varn, 67 hag e lavarjont dezhañ : «Mard-out ar C'hrist, lavar dimp ! » Hag eñ a respontas dezho : «Mar lavaran deoc'h, n'am c'hredot ket, 68 ha ma ran-me goulennoù ouzhoc'h, ne respontot ket. 69 Met diwar vremañ e vo Mab an Den azezet en tu dehoù da c'halloud Doue.» 70 Ma lavarjont holl neuze : «Te eo Mab Doue eta?»

Hag e tisklêrias dezho : «C'hwi a lavar mat, me eo !» 71 Neuze e lavarjont : «Da betra hon eus c'hoazh ezhomm testeni? Ni hon-unan hon eus e glevet eus e c'henoù.»

Jezuz dirak Pilat evit ar wezh kentañ.

23 1 Holl dud an emvod a savas neuze; hag e gas a rejont da Bilat. 2 En em lakaat a rejont d'e damall evel-henn : «Hemañ hon eus kavet o lakaat reveulzi e-touez hor pobl, hag o virout a baeañ ar gwirioù da Gaesar, hag o tisklêriañ ez eo eñ ar C'hrist Roue.» 3 Neuze Pilat a c'houlennas digantañ : «Te eo roue ar Yuzevien?» Respont a reas outañ : «En lavarout a rez.» 4 Ha Pilat a zisklêrias d'ar veleien-vras ha d'ar bobl : «Ne gavan netra tamallus en den-se.» 5 Met i a zalc'he gant nerzh da lavarout : «Lakaat a ra ar bobl d'en em sevel en ur gelenn dre Youdea a-bezh, adalek Bro-C'halilea 'lec'h m'eo kroget, betek amañ.» 6 War ar c'homzoù-se e c'houlennas Pilat ha Galilead e oa an den-se. 7 Ha pa ouezas edo eus dalc'h Herodez, er c'hasas da Herodez hag en em gave ivez e Jeruzalem en deizioù-se.

Jezuz dirak Herodez.

8 Herodez, pa welas Jezuz, a voe laouen-bras, rak abaoe pell amzer en deveze c'hoant d'e welout, gant ar pezh a gleve diwar e benn, ha spi a-walc'h en devoa d'e welout oc'h ober ur burzhud bennak. 9 En goulennata a reas gant forzh gerioù, met Jezuz ne respontas netra dezhañ. 10 Eno koulskoude edo ar Veleien-Vras, hag ar Skribed hag en tamalle gant taerijenn.

[11] Herodez hag e warded eta, goude bezañ graet fae warnañ, ha graet goap anezhañ, a wiskas dezhañ ur sae splann-meurbet, hag er c'hasas en-dro da Bilat. [12] Adalek an deiz-se, e teuas Pilat hag Herodez da vezañ mignoned, eus a enebourien ma oant diagent.

Jezuz a-nevez dirak Pilat. Jezuz ha Barabbas.

[13] Pilat eta goude bezañ galvet an Arc'h-veleien, ar pennadurezhioù hag ar bobl, [14] a lavaras dezho : «Degaset hoc'h eus din an den-mañ, evel unan o tougen ar bobl d'ar reveulzi; ha setu m'em eus dirazoc'h graet enklask diwar-benn se, ha n'em eus kavet ennañ netra da damall eus ar pezh a lavarit en e enep. [15] Nag Herodez kennebeut, peogwir en deus en adkaset dimp en-dro. Gwelout a rit, mann ebet n'en deus graet hemañ a gement a dalvezfe ar marv. [16] Rak-se, goude bezañ e gastizet, en laoskin da vont.» [17] (Hogen da geñver ar Gouel e tlee reiñ dezho frankiz ur prizoniad) [18] Met holl en em lakajont da grial a-gevret : «Ar marv evit hemañ, ha laosk ganimp Barabbas.» [19] Hemañ a oa bet taolet er prizon, evit un taol-dispac'h c'hoarvezet e kêr, hag ur muntr. [20] Pilat eta, c'hoant gantañ da leuskel Jezuz, a gomzas outo adarre. [21] Int avat a grie : «Ar groaz ! Ar groaz dezhañ !» [22] Evit an trede gwezh e lavaras dezho : «Pe zroug eta en deus graet an den-mañ? Netra n'am eus kavet ennañ a gement a dalvezfe ar marv. Mont a ran eta d'e gastizañ ha d'e leuskel da vont.» [23] Int avat a zalc'h start gant kriadegoù bras da c'houlenn ma vije staget ouzh ar groaz, ha gwashoc'h-gwashañ e save o mouezhioù. [24] Pilat neuze a varnas ma vefe roet o mennad dezho. [25] Ha leuskel a reas ganto an hini a oa bet taolet er prizon evit un taol-dispac'h hag ur muntr, an hini a c'houlennent; Jezuz avat, e reiñ a reas dezho hervez o youl.

Hent ar C'halvar ha Merc'hed Jeruzalem.

[26] Pa oant ouzh e gas ganto e taoljont o dorn war un den, Simon ar C'hurenead, a oa o tont eus ar park, hag e sammjont ar groaz warnañ evit he dougen war-lerc'h Jezuz. [27] Ur bobl vras a dud en heulie, ha merc'hed hag a skoe war boull o c'halon hag a hirvoude warnañ. [28] O treiñ outo Jezuz a lavaras : «Merc'hed Jeruzalem, na ouelit ket warnon, kentoc'h gouelit warnoc'h ha war ho pugale. [29] Rak setu o tont deizioù ma vo lavaret : «Eürus ar gwragez divugel, an daou-gostezioù n'o deus ket douget hag an divronnoù n'o deus ket maget. [30] Neuze en em lakaint *da lavarout d'ar menezioù : Kouezhit warnomp* ! ha d'*an torgennoù : Kuzhit-ni* ! [31] Rak ma reer evel-henn d'ar c'hoad glas, petra a c'hoarvezo gant ar c'hoad sec'h?»

[32] Daou dorfedour all a gased c'hoazh, evit bezañ lakaet d'ar marv war un dro gantañ.

Jezuz staget ouzh ar groaz.

[33] Pa voent erruet el lec'h anvet Kalvar, en stagjont ouzh ar groaz eno, hag an dorfedourien ivez, unan en tu dehoù hag egile en tu kleiz. [34] Jezuz a lavare : «Tad, pardon dezho, rak n'ouzont ket petra a reont.»

Goapaerezh ar Yuzevien. Al laer mat hag al laer fall.

Neuze o *rannañ e zilhad, e tennjont ar sord warno*. [35] Ar bobl a chome eno da sellout. Ar pennoù-bras, int ivez, a rae goap anezhañ en ur lavarout : «Salvet en deus reoù all; ra 'n em salvo e-unan, mard eo Krist Doue, an hini dibabet !» [36] Ar soudarded ivez a c'hoarzhe goap warnañ; tostaat a raent hag e kinnigent gwinegr dezhañ, [37] en ur lavarout : «Mard-out Roue ar Yuzevien, en em salv da-unan.» [38] Bez' e oa ivez ur skrid a-us d'e benn : «Hemañ eo roue ar Yuzevien.»

[39] Unan eus an dorfedourien e pign ouzh ar groaz, a skoe kunujennoù gantañ, en ur lavarout : «Ha n'eo ket te eo ar C'hrist? En em salv da-unan ha ni ganit.» [40] Met egile a respontas outañ gant komzoù taer : «Na te, kennebeut-all, n'ec'h eus tamm ebet doujañs Doue, goude m'out bet barnet d'an hevelep kastiz? [41] Evidomp-ni ez eo reizh, gopret omp diouzh hon torfedoù; met hemañ n'en deus graet droug ebet.» [42] Hag e lavare : «Jezuz, az pez soñj ac'hanon pa zeui e gloar da Rouantelezh.» [43] Ha Jezuz a respontas dezhañ : «E gwirionez, en lavarout a ran dit, hiziv e vi ganin er Baradoz.»

Jezuz a varv ouzh ar groaz.

[44] War-dro ar c'hwec'hvet eur e oa pa zeuas teñvalijenn war ar vro a-bezh betek an navet

eur, an heol o vezañ kuzhet; 45 ha gouel an
Templ a rogas dre an hanter 46 Jezuz o c'harmiñ
en ur griadenn vras a lavaras : «Tad, etre da
zaouarn e lakaan va spered.» Hag o lavarout
kement-se, e laoskas e huanad diwezhañ.

47 Pa welas ar c'hantener ar pezh a oa
c'hoarvezet, e tougas klod da Zoue, gant ar
c'homzoù-mañ : «E gwirionez, an den-mañ a oa
un den reizh.» 48 Hag an holl engroezioù tud hag
a oa en em zastumet evit gwelout an arvest-se,
pa weljont petra a oa en em gavet, a yae war
o c'hiz, o skeiñ war boull o c'halon.

Jezuz beziet.

49 Holl dud e anaoudegezh en em zalc'he
a-ziabell, hag ivez ar gwragez o devoa en
heuliet adalek Galilea, hag a selle ouzh an
traoù-se.

50 Ha setu neuze un den anvet Jozef, ezel eus
ar C'huzul bras, un den mat ha reizh: 51 hennezh
n'en devoa ket asantet na d'o mennad, na d'o
oberoù; genidik eus Arimatea, ur gêr eus ar
Yuzevien, a c'hortoze Rouantelezh Doue,
52 hemañ a yeas da gaout Pilat evit goulenn korf
Jezuz. 53 E diskenn a reas diouzh ar groaz, e
c'hronnañ en ul liñsel hag e lakaat en ur bez
kleuzet er roc'h lec'h na oa bet lakaet c'hoazh
den ebet. 54 Deiz ar Ragaozadur e oa, hag
e lugerne dija goulaouennoù ar sabad.
55 Ar gwragez hag a oa deuet gant Jezuz eus
Galilea o devoa heuliet a-dost; sellout mat
a rejont ouzh ar bez ha penaos e oa bet lakaet
korf Jezuz. 56 Hag o vezañ distroet war o c'hiz,
ec'h aozjont louzeier a c'hwezh-vat ha frondoù.
Ha deiz ar sabad, e talc'hjont d'an
diskuizhadenn gourc'hemennet.

Ar bez goullo.

24 1 An deiz kentañ eus ar sizhun, gant tarzh
kentañ an deiz, e teujont d'ar bez ha ganto al
louzeier c'hwezh-vat o devoa aozet. 2 Ar maen
a gavjont ruilhet a-zirak ar bez. 3 O vezañ aet
e-barzh, ne gavjont ket korf an Aotrou Jezuz.
4 Nec'het e oant diwar e benn, pa en em
ziskouezas dezho daou zen gant dilhad
lugernus. 5 Evel ma oant spontet ha ma plegent
o dremm war-zu an douar, ar re-mañ a lavaras
dezho : «Perak e klaskit e-touez ar re varv an
hini a zo bev? 6 N'emañ ket amañ; dihunet eo
a-douez ar re varv. Ho pet soñj penaos en deus
komzet ouzhoc'h p'edo c'hoazh e Galilea, pa
lavare : 7 «Ret eo da Vab an Den bezañ lakaet
etre daouarn ar bec'herien, bezañ staget ouzh ar
groaz, ha d'an trede deiz adsevel.»

8 Neuze e teuas soñj dezho eus e gomzoù.

Diskred an Ebestel. Pêr er bez.

9 O tont en-dro eus ar bez, e tegemennjont an
holl draoù-se d'an Unnek ha d'an holl reoù all.
10 Bez' e oa anezho Mari-Madalen, Yoanna, ha
Mari, mamm Jakez; ar merc'hed all hag a oa
ganto a gontas kement-se ivez d'an Ebestel.
11 Met ar c'homzoù-se a seblantas dezho bezañ
sorc'hennoù, ha ne gredjont ket ar merc'hed.
12 Pêr koulskoude a savas hag a redas d'ar bez;
hag o vezañ soublet e benn, ne welas nemet ar
bandennoù, hag e tistroas d'ar gêr, souezhet
gant ar pezh a oa c'hoarvezet.

Jezuz ha daou ziskibl Emmaus.

13 En deiz-se, setu ma oa daou anezho o vont
d'ur vourc'h war-hed tri-ugent stadenn diouzh
Jeruzalem, hec'h anv Emmaus, 14 hag e komzent
etrezo diwar-benn kement tra a oa c'hoarvezet.
15 Ha setu e-pad ma oant o komz hag o vreutaat,
Jezuz e-unan a dostaas hag en em lakaas d'ober
hent ganto; 16 met dalc'het e oa o daoulagad ma
ne oant ket evit e anavezout. 17 Hag e lavaras
dezho : «Petra eo ar c'homzoù-se a lavarit an eil
d'egile, en ur vont gant an hent?» Chom
a rejont a-sav, leun a dristidigezh. 18 Unan
anezho, anvet Kleopaz, a respontas dezhañ :
«Te eo an estren nemetañ, o chom e Jeruzalem,
a vefe hep gouzout petra a zo bet c'hoarvezet
enni, en deizioù-mañ?» - 19 «Petra 'ta?» emezañ.
Ar re-mañ a respontas : «Ar pezh a zo en em
gavet gant Jezuz a Nazared, a oa en em
ziskouezet evel ur profed galloudus en e oberoù
hag en e gomzoù, dirak Doue ha dirak ar bobl
a-bezh; 20 ha penaos o deus hor beleien vras hag
hor pennadurezhioù en droukroet da vezañ
barnet d'ar marv, hag eñ staget ouzh ar groaz.
21 Ni avat a c'hoanage e oa hennezh an hini
a zasprenfe Israel; hogen, gant kement-se holl,
eo hemañ an trede deiz abaoe m'eo degouezhet
an traoù-se. 22 Gwir eo ez eo bet strafuilhet hor
spered gant un nebeut gwragez eus hon touez :
aet int d'ar bez da c'houloù-deiz, 23 ha pa
n'o deus ket kavet e gorf, ez int distroet en ur

lavarout o devoa gwelet Aeled zoken, hag
a lavar ez eo bev. 24 Ha darn eus hor
c'hompagnuned a zo aet d'ar bez, hag o deus
ivez kavet an traoù evel m'o devoa lavaret ar
gwragez; eñ avat n'o deus ket eñ welet.»

25 Neuze e lavaras dezho : «O tud dispered
ha gorrek ho kalonoù da grediñ kement o deus
lavaret ar Brofeded ! 26 Daoust ha ne oa ket ret
d' ar C'hrist gouzañv ar poanioù-se ha mont
evel-se en e c'hloar?» 27 Hag o kregiñ gant
Moizez hag an holl Brofeded, e tisplegas dezho,
en holl Skriturioù, ar pezh a oa diwar e benn.
28 Evel-se ec'h errujont tost d'ar vourc'h ma'z
aent, met eñ a reas van da vont hiroc'h. 29 Met
derc'hel a rejont warnañ en ur lavarout : «Chom
ganimp, rak setu ar serr-noz o tont, hag emañ an
deiz o tiskenn.» Hag ec'h antreas eta evit chom
ganto. 30 Hag e c'hoarvezas pa oa ouzh taol
ganto, ma kemeras ha ma vennigas ar bara,
m'en rannas ha m'en roas dezho. 31 Neuze
o daoulagad a zigoras hag e anavezout a rejont;
eñ avat a oa en em guzhet diouto. 32 Hag
e lavarjont an eil d'egile : «Daoust ha ne verve
ket hor c'halon en hor c'hreiz, pa gomze
ouzhimp war an hent, ha pa zizoloe dimp ar
Skriturioù?» 33 Hag o sevel raktal e tistrojont da
Jeruzalem. Eno e kavjont bodet an Unnek hag
o c'hompagnuned, 34 a lavaras dezho : «Evit
gwir, dasorc'het eo an Aotrou, hag en em
ziskouezet eo da Simon.» 35 Hag i o-unan
a zisplegas ar pezh a oa c'hoarvezet war an
hent, ha penaos o devoa hen anavezet gant
rannidigezh ar bara.

Jezuz oc'h en em ziskouez d'an Ebestel ha d'an Diskibien, noz e zasorc'h.

36 O komz evel-se e oant paz en em gavas
Jezuz en o c'hreiz, ha ma lavaras dezho :
«Ar peoc'h ra vo ganeoc'h.» 37 Sabatuet ha
spontet ma oant, e krede dezho gwelout ur
spered. 38 Hag e lavaras dezho : «Perak ez oc'h
strafuilhet, ha perak e sav diskred en ho
kalonoù? 39 Sellit ouzh va daouarn hag ouzh va
zreid; me eo, me va-unan. Stokit ouzhin ha
gwelit; ur spered n'en deus na kig nag eskern,
evel ma welit am eus-me !» 40 En ur lavarout
kement-se, e tiskouezas dezho e zaouarn hag
e dreid. 41 Met evel ma choment c'hoazh
amgredik, en o levenez, sebezet ma oant,
e lavaras dezho : «Hag-eñ hoc'h eus-hu amañ
un dra bennak da zebriñ?» 42 Kinnig a rejont
dezhañ un tamm pesk rostet. 43 En kemerout
a reas ha debriñ dirazo.

Kemennoù diwezhañ Jezuz.

44 Hag e lavaras dezho : «Setu aze end-eeun
ar pezh am boa lavaret deoc'h, pa oan c'hoazh
ganeoc'h, penaos e oa ret e vefe sevenet kement
a zo bet skrivet diwar va fenn, e Lezenn Voizez
hag er Brofeded, hag er Salmoù.» 45 Neuze
e tigoras o spered da gompren ar Skriturioù.
46 Hag e lavaras dezho : «Evel-se ez eo skrivet
e rankfe ar C'hrist gouzañv hag adsevel a-douez
ar re varv d'an trede deiz; 47 hag e vefe
embannet en e anv an distro a spered evit
pardon ar pec'hedoù, d'an holl bobloù en ur
gregiñ dre Jeruzalem. 48 C'hwi eo an testoù eus
an traoù-se. 49 Me avat, setu ma'z an da zegas
deoc'h Grataerezh va Zad. Chomit e kêr, ken na
vezot gwisket gant ar galloud eus an nec'h.»

50 O degas a reas betek e-kichen Betania,
hag o vezañ savet e zaouarn, en o bennigas.

51 Hag e-pad ma oa ouzh o bennigañ ec'h en
em zispartias diouto hag e voe douget d'an
Neñv. 52 Hag int, goude bezañ stouet dirazañ d'e
azeuliñ, a zistroas da Jeruzalem, gant levenez
vras, 53 hag e vezent dalc'hmat en Templ,
o veuliñ hag o vennigañ Doue.

An Aviel hervez Yann

Raklavar : Ar Verb.

1 [1] Er penn kentañ edo ar Verb,
hag ar Verb a oa gant Doue
hag ar Verb a oa Doue.
[2] Er penn kentañ e oa gant Doue.
[3] Drezañ eo bet graet pep tra,
hag heptañ n'eus bet graet netra.

[4] Ar pezh a zo bet graet ennañ a oa buhez,
hag ar vuhez-se a oa sklêrijenn an dud.
[5] Hag ar sklêrijenn a splann en deñvalijenn
hag an deñvalijenn n'he deus ket he dalc'het.
[6] Bez' e voe un den kaset gant Doue, Yann e anv.

[7] Hemañ a zeuas evit un testeni,
evit bezañ test d'ar sklêrijenn,
evit ma kredje an holl drezañ.
[8] N'eo ket eñ a oa ar sklêrijenn,
met dont a rae evit reiñ testeni d'ar sklêrijenn.

[9] Ar sklêrijenn, an hini wirion
hag a sklaera pep den, a oa o tont er bed.
[10] Er bed edo, ha drezañ eo bet graet ar bed,
met ar bed n'en deus ket e anavezet.
[11] Deuet eo en e dra,
hag e re n'o deus ket e zegemeret.

[12] Met da gement hini en deus e zegemeret,
en deus roet ar galloud da vezañ bugel da Zoue,
d'an neb a gred en e anv,
[13] eñ ha n'eo ket bet ganet eus ar gwad,
nag eus youl ar c'horf,
nag eus youl an den, met eus Doue.

[14] Hag ar Verb a zo deuet da vezañ korf,
savet en deus e deltenn en hon touez,
ha gwelet hon eus e glod,
klod o tont dezhañ eus e Dad,
evel Mab unganet, leun a c'hras hag a wirionez.

[15] Yann a ro testeni diwar e benn
hag a youc'h en ur lavarout :
«Hemañ eo an hini a lavaren dioutañ :
An hini a zeu war va lerc'h
a zo tremenet dirazon,
dre m'edo araozon o vezañ.»

[16] Ya, eus e leunder hon eus resevet holl,
ha gras evit gras.
[17] Rak al Lezenn a zo bet roet dre Voizez,
met ar c'hras hag ar wirionez
a zo deuet dre Jezuz Krist.

[18] Doue, den ebet n'en deus e welet biskoazh;
ar Mab unganet Doue,
an hini a zo en askre an Tad,
hennezh en deus e roet da anaout.

Testeni Yann Vadezour.

[19] Hag hemañ eo testeni Yann, bet disklêriet gantañ pa gasas dezhañ ar Yuzevien beleien ha levidi eus Jeruzalem d'ober outañ ar goulenn-mañ : «Piv out-te?» [20] Disklêriañ a reas ha ne nac'has ket, disklêriañ a reas : «Me n'on ket ar C'hrist.» [21] Neuze e c'houlennjont outañ : «Petra 'ta? Elia out-te?» «N'on ket», emezañ. - «Ar profed out-te?» Hag e respontas : «N'on ket.» [22] Neuze e lavarjont dezhañ «Piv out-te? Evit ma c'hellimp reiñ respont d'ar re o deus hor c'haset; petra 'lavarez diwar da benn da-unan?» [23] Hag eñ da respont :

«*Me eo ar vouezh a gri er gouelec'h :*
Kompezit hent an Aotrou,
evel m'en deus lavaret ar profed Izaia.»

[24] Ar gannaded a oa eus ar Farizianed. [25] Goulenn a rejont outañ ha lavarout dezhañ : «Perak eta e vadezez, mar n'out ket te ar C'hrist, nag Elia, nag ar profed?» [26] Yann a respontas dezho en ur lavarout : «Me a vadez en dour; met en ho touez ez eus unan n'anavezit ket, [27] an hini a zle dont war va lerc'h ha n'on ket dellezek da ziskoulmañ dezhañ korreenn e sandalenn.» [28] Kement-mañ a c'hoarvezas e Betania, en tu all d'ar Yordan, el lec'h m'edo Yann o vadeziñ.

[29] Antronoz, Yann a welas Jezuz o tont d'e gaout, hag a lavaras : «Setu Oan Doue, an hini a zilam pec'hed ar bed. [30] Hemañ eo an hini e lavaren diwar e benn : war va lerc'h e teu un den hag a zo tremenet dirazon dre ma'z edo araozon o vezañ. [31] Ha me n'en anavezen ket, met evit ma vo diskouezet da Israel, evit se on deuet-me da vadeziñ en dour.»

[32] Yann a zougas c'hoazh an testeni-mañ : «Gwelet em eus ar Spered o tiskenn eus an neñv evel ur goulm, hag o chom warnañ. [33] Ha me n' anavezen ket anezhañ, met an hini en deus va c'haset da vadeziñ en dour, hennezh en deus lavaret din : An hini a weli ar Spered

o tiskenn hag o chom warnañ, hennezh eo
a vadez er Spered Santel. 34 Ha gwelet em
eus-me, ha testeniañ a ran eo hemañ Mab
Doue.»

An diskibien gentañ.

35 An deiz war-lerc'h adarre edo Yann eno
gant daou eus e ziskibien, 36 hag o sellout ouzh
Jezuz o tremen, e lavaras : «Setu Oan Doue.»
37 Hag an daou ziskibl o vezañ e glevet o komz
evel-se, a yeas da heul Jezuz. 38 Met Jezuz
o treiñ war-zu enno hag ouzh o gwelout o tont
war e lerc'h, a lavaras dezho : «Petra a glaskit?»
Respont a rejont dezhañ : «Rabbi (pezh
a dalvez Mestr), pelec'h emaout o chom?»
39 Lavarout a reas dezho : «Deuit ha gwelit.»
Mont a rejont hag e weljont e pelec'h edo
o chom, ha gantañ e chomjont an deiz-se :
war-dro an dekvet eur e oa.

40 Hogen Andrev, breur da Simon-Pêr, a oa
unan eus an daou o devoa klevet komzoù Yann
hag a oa aet da heul Jezuz. 41 Kentañ den a gavas
hemañ a voe e vreur Simon hag e lavaras
dezhañ : «Kavet hon eus ar Mesiaz», ar pezh
a dalvez da lavarout : Krist. 42 Hag e zegas
a reas da Jezuz. o vezañ sellet outañ Jezuz
a lavaras : «Te eo Simon, mab Yann; te a vo
Kefa da anv», ar pezh a dalv da lavarout : Pêr
(Maen).

43 Antronoz e fellas da Jezuz mont da
C'halilea, setu ma kav Filip war e hent ha ma
lavar dezhañ : «Deus d'am heul.» 44 Hogen Filip
a oa eus Betsaida, kêr Andrev ha Pêr. 45 Filip
a gav Natanael hag a lavar dezhañ : «An hini
a zo bet skrivet diwar e benn gant Moizez el
Lezenn, ha gant ar Brofeded, e gavet hon eus :
Jezuz, mab Jozef, eus Nazared.» 46 Met Natanael
a lavaras dezhañ : «Eus Nazared e c'hell dont un
dra vat bennak?» - «Deus da welout»,
a respontas Filip. 47 Jezuz, pa welas Natanael
o tont d'e gaout, a lavaras diwar e benn : «Setu
amañ ur gwir Israelad ha n'eus ket
a dromplezon ennañ.» 48 Natanael a lavaras
dezhañ :

«A -belec'h am anavezez-te?» Ha Jezuz da
respont : «A-raok dit bezañ bet galvet gant
Filip, evel ma oas dindan ar wezenn-fiez, em
eus da welet.» 49 Ma respontas dezhañ
Natanael : «Rabbi, te eo Mab Doue, te eo Roue
Israel.» 50 Met Jezuz a lavaras dezhañ :
«O vezañ ma 'm eus lavaret dit : da welet em
eus dindan ar wezenn-fiez, e kredez; traoù
brasoc'h eget se a weli.» 51 Hag e lavaras
dezhañ : «E gwirionez, e gwirionez, me 'lavar
deoc'h : gwelout a reot an neñv digor hag Aeled
Doue o sevel hag o tiskenn a-us da Vab an
Den.»

Eured Kana.

2 1 D'an trede deiz, e voe un eured e Kana,
e Bro-C'halilea, ha mamm Jezuz a oa eno.
2 Ha pedet e voe ivez d'an eured Jezuz hag
e ziskibien gantañ. 3 Diouer o vezañ savet war ar
gwin, e lavaras mamm Jezuz dezhañ :
«N'o deus ket ken a win.» 4 Ha Jezuz da
lavarout dezhi : «Petra 'fell dit, va eur n'eo ket
deuet c'hoazh.» 5 E vamm a lavaras d'ar
servijerien : «Petra bennak a lavaro deoc'h, en
grit.» 6 Bez' e oa eno c'hwec'h jarl-maen
a dalveze d'ar gwalc'hadurioù evel ma ra ar
Yuzevien, daou pe dri muzuliad o vont e pep
unan anezho. 7 Lavarout a reas Jezuz
(d'ar servijerien) : «Kargit a zour ar jarloù-se.»
Hag int d'o c'hargañ betek ar barr. 8 Hag
e lavaras dezho : «Tennit bremañ ha kasit da
vestr ar banvez.» Hag e rejont. 9 Met p'en devoa
mestr ar banvez tañvaet an dour troet e gwin -
ha ne ouie ket a belec'h e teue, ar servijerien
avat a ouie, int hag o devoa tennet an dour,
neuze mestr ar banvez a c'halv ar gwaz nevez
hag a lavar dezhañ : 10 «Pep den a laka da gentañ
ar gwin mat da vont, ha pa grog an dud da
vezañ badaouet, an hini disterañ; te avat ac'h
eus miret ar gwin mat betek bremañ.»

11 Hennezh a voe penn-kentañ arouezioù
Jezuz, an hini a reas e Kana Galilea, ma
tiskouezas e glod ha ma kredas e ziskibien
ennañ. 12 Goude-se e tiskennas da Gafarnaoum,
eñ gant e vamm, e vreudeur hag e ziskibien;
hag eno e chomjont un nebeut devezhioù.

Ar varc'hadourien kaset er-maez eus an Templ.

13 Tost edo Pask ar Yuzevien ha Jezuz
a bignas da Jeruzalem. 14 Kavout a reas en
Templ ar werzherien ejened, deñved ha
koulmed, hag an drokerien-voneiz en
o c'hoazez. 15 Hag o vezañ graet ur skourjez gant
kerdin, ec'h argasas an holl er-maez eus an

Templ, hag an deñved hag an ejened; stlabezañ
a reas moneiz an drokerien hag ec'h eilpennas
o zaolioù.

16 Ha d'ar varc'hadourien-goulmed
e lavaras : «Kasit kement-se ac'hann, ha na rit
ket eus ti va Zad un ti-kenwerzh.» 17 Neuze
e teuas soñj d'e ziskibien ez eo bet skrivet :

«*Ar gred evit ho ti am debro-me*.»

18 Ar Yuzevien avat a savas o mouezh hag
a lavaras dezhañ : «Peseurt arouez a ziskouezez
dimp evit gallout ober kement-se?» 19 Ha Jezuz
da respont ha da lavarout dezho : «Diskarit an
Templ-mañ hag en ur ober tri devezh me en
adsavo.» 20 Neuze ar Yuzevien a lavaras :
«C'hwec'h vloaz ha daou-ugent eo bet padet
sevel an Templ-mañ, ha te en ur ober tri devezh
en adsavo?» 21 Met eñ a gomze eus templ e gorf.
22 Neuze pa voe adsavet a-douez ar re varv,
e teuas soñj d'e ziskibien en devoa lavaret an
dra-se, hag e kredjont er Skritur hag er gomz
bet disklêriet gant Jezuz.

23 E-pad m'edo e Jeruzalem gant gouel ar
Pask, e kredas kalz en e anv, o welout an
arouezioù a rae. 24 Met eñ, Jezuz, ne fizie ket
enno dre m'o anaveze holl, 25 ha dre n'en devoa
ket ezhomm e roje unan bennak testeni dezhañ
diwar-benn an den, rak eñ e-unan a ouie petra
a oa e-barzh an den.

An emziviz gant Nikodem.

3 1 E-touez ar Farizianed e oa un den anvet
Nikodem, unan eus pennoù bras ar Yuzevien.
2 Hemañ a zeuas e-pad an noz da gaout Jezuz
hag a lavaras dezhañ : «Rabbi, gouzout a reomp
ez out deuet a-berzh Doue, evel mestr-kelenner,
rak den ne c'hell ober -se a rez-te, mar n'emañ
ket Doue gantañ.» 3 Respont a reas Jezuz
dezhañ : «E gwirionez, e gwirionez, ma a lavar
dit, mar ne vez ket ganet unan bennak a-nevez
eus an nec'h, ne c'hell ket gwelout Rouantelezh
Doue.» 4 Lavarout a reas Nikodem dezhañ :
«Penaos e c'hell un den bezañ ganet hag eñ
kozh? Daoust hag e c'hell un eil gwezh mont
e korf e vamm evit bezañ ganet adarre?» 5 Jezuz
a respontas : «E gwirionez, e gwirionez, me
a lavar dit : mar ne vez ket ganet unan bennak
eus an dour hag ar Spered, ne c'hell ket mont
e Rouantelezh Doue. 6 Kement a vez ganet eus
ar c'horf a zo korf; ha kement a vez ganet eus ar
Spered a zo spered. 7 Na vez ket souezhet eta
gant ar pezh am eus lavaret dit : Ret eo bezañ
ganet a-nevez eus an nec'h. 8 C'hwezhañ a ra an
avel lec'h ma kar; klevout a rez he mouezh, met
n'ouzout ket nag eus a belec'h e teu na da
belec'h ez a. Evel-se e c'hoarvez gant kement
den a zo ganet eus ar Spered.» 9 Respont a reas
Nikodem ha lavarout dezhañ : «Penaos e c'hell
an traoù-se c'hoarvezout?» 10 Ha Jezuz da
respont dezhañ : «Te zo mestr-kelenner en
Israel ha n'anavezez ket an traoù-se?

11 E gwirionez, e gwirionez, me 'lavar dit :
disklêriañ a reomp ar pezh a ouzomp, ha reiñ
a reomp testeni eus ar pezh a welomp; met ne
zegemerit ket hon testeni. 12 Mar ne gredit ket,
pa gomzan deoc'h eus traoù douarel, penaos
e kredot, pa gomzin deoc'h eus traoù an neñv?
13 N'eus den ebet a ve pignet d'an neñv, nemet
an hini a zo diskennet eus an neñv, Mab an Den.
14 Hag evel m'en deus Moizez uhelsavet an naer
er gouelec'h, evel-se e rank bezañ uhelsavet
Mab an Den, 15 evit m'en devo drezañ an neb
a gred ennañ buhez peurbadel.»

16 «Rak kement en deus Doue karet ar bed
ken en deus roet e Vab unganet evit nad aio ket
da goll an neb a gred ennañ, hogen m'en devo
buhez peurbadel. 17 Evit gwir, Doue n'en deus
ket kaset e Vab er bed evit barn ar bed, met evit
ma vo salvet ar bed drezañ. 18 An neb a gred
ennañ n'eo ket barnet; an hini na gred ket avat
a zo barnet a-vremañ o vezañ n'en deus ket
kredet en anv Mab unganet Doue. 19 Rak homañ
eo ar varnedigezh : deuet eo ar sklêrijenn er
bed, met an dud o deus karet muioc'h an
deñvalijenn eget ar sklêrijenn, dre ma oa fall
o oberoù. 20 Rak piv bennak a ra an droug,
a gasa ar sklêrijenn ha ne gerzh ket da gaout ar
sklêrijenn gant aon na vefe dizoloet e oberoù.
21 Met an hini a ra ar wirionez a gerzh da gaout
ar sklêrijenn evit ma vo anavezet splann
e oberoù evel graet e Doue.»

Testeni diwezhañ Yann-Vadezour diwar-benn Jezuz.

22 Goude-se e teuas Jezuz gant e ziskibien
e Bro-Youdea; eno e chomas ganto hag
e vadeze. 23 Edo Yann ivez o vadeziñ en Enon,
e-kichen Salim, rak kalz a zour a oa eno; hag an

dud a zeue da vezañ badezet. [24] Rak Yann ne oa
ket bet taolet c'hoazh er prizon.

[25] Hogen arguzerezh a savas etre diskibien
Yann hag ur Yuzev diwar-benn puridigezh.
[26] Dont a rejont da gaout Yann hag e lavarjont
dezhañ : «Rabbi, an hini a oa ganit en tu all d'ar
Yordan hag ac'h eus roet testeni dezhañ, setu eñ
o vadeziñ hag an holl da vont davetañ.»
[27] Respont a reas Yann en ur lavarout dezho :
«Ne c'hell den kaout tra ebet nemet roet e ve bet
dezhañ eus an neñv. [28] C'hwi hoc'h-unan a ro
testeni em eus lavaret kement-mañ : Me n'on
ket ar C'hrist, met degaset on bet en e raok.
[29] An hini a zo gantañ ar wreg yaouank eo ar
pried; met mignon an den yaouank p'emañ aze
ouzh e selaou, a gav levenez gant mouezh an
den yaouank; hag honnezh eta eo al levenez am
eus-me en he leunder. [30] Dezhañ eo da greskiñ
ha din-me da vihanaat.»

[31] An hini o tont eus an nec'h a zo a-us d'an
holl; an hini o tont eus an douar a zo douarel,
hag a gomz eus an douar. An hini o tont eus an
neñv a zo a-us d'an holl; [32] testeniañ a ra ar pezh
en deus gwelet ha klevet, met den ebet ne
zegemer e desteni. [33] An hini avat a zegemer
e desteni a laka da wir ez eo gwirion Doue.
[34] Rak an hini a zo bet kaset gant Doue, a lavar
komzoù Doue, ha Doue n'en deus ket muzuliet
dezhañ donezon ar Spered. [35] An Tad a gar ar
Mab, ha lakaet en deus pep tra etre e zaouarn.
[36] An hini a gred er Mab, en deus ar vuhez
peurbadel; met an hini na gred ket er Mab, ne
welo ket ar Vuhez; warnañ e chom kounnar
Doue.

Emziviz gant ar Samariadez.

4 [1] Pa ouezas eta an Aotrou o devoa klevet ar
Farizianed e c'houneze hag e vadeze muioc'h
a ziskibien eget Yann. [2] - bezañ ma ne oa ket
Jezuz e-unan a vadeze, met e ziskibien, -
[3] e kuitaas Bro-Youdea hag e tistroas da
Vro-C'halilea.

[4] Rankout a rae neuze tremen dre Samaria.
[5] En em gavout a ra eta gant ur gêr eus Samaria,
anvet Sikar, damdost d'an douaroù bet roet gant
Yakob d'e vab Jozef. [6] Eno edo puñs Yakob.
Ha Jezuz, skuizh gant an hent, a oa en e goazez
evel-se war vord ar puñs. War-dro kreisteiz e oa
anezhi.

[7] Ma tegouezhas ur vaouez eus Samaria,
o tont da dennañ dour. Lavarout a eure Jezuz
dezhi : «Ro din da evañ.» [8] Rak e ziskibien a oa
aet e kêr da brenañ boued. [9] Met ar vaouez
samariat-se a respontas dezhañ : «Penaos, te
hag a zo Yuzev, a c'houlenn da evañ
diganin-me, ur Samariadez?» Rak ar Yuzevien
n'o devez darempred ebet gant ar Samaridi.

[10] Jezuz a respontas en ur lavarout dezhi :
«Mar anavfes donezon Doue ha piv eo a lavar
dit : Ro din da evañ, eo te marteze az pije graet
outañ an hevelep goulenn ha roet en divije dour
bev dit-te.» - [11] «Aotrou, emezi, n'ec'h eus netra
da dennañ dour ha don eo ar puñs. a belec'h eta
az pije an dour bev-se? [12] Ha te zo brasoc'h eget
hon tad Yakob en deus roet dimp ar puñs-mañ
hag evet dioutañ e-unan, koulz hag e vugale hag
e loened?» [13] Respont a reas Jezuz dezhi ha
lavarout : «Kement hini a ev eus an dour-mañ
en devo sec'hed c'hoazh; [14] met an neb a evo eus
an dour a roin-me dezhañ n'en devo sec'hed
biken ken hag an dour a roin dezhañ a zeuio da
vezañ ennañ ur vammenn-dour o strinkañ evit
ar vuhez peurbadel.» [15] Ar vaouez a lavaras
dezhañ : «Aotrou, ro din eus an dour-se, evit na
'm bo ket sec'hed ken, ha na zeuin ket ken amañ
da dennañ dour.»

[16] Jezuz a lavaras dezhi : «Kae da c'hervel da
bried ha deus amañ en-dro.» [17] Ar vaouez
a respontas : «Ne 'm eus pried ebet.» Ha Jezuz
a lavaras dezhi : «Lavaret mat ac'h eus, [18] n'em
eus pried ebet, rak pemp pried ac'h eus bet hag
an hini a zo ganit bremañ n'eo ket da bried eo;
gant se eo ar wirionez ac'h eus lavaret.»
[19] «Aotrou, a lavaras ar vaouez dezhañ, gwelout
a ran ez out ur profed. [20] Hon tadoù o deus
azeulet war ar menez-mañ, c'hwi avat a lavar eo
e Jeruzalem emañ al lec'h ma'z eus da azeuliñ?»
- [21] «Kred-me, maouez, eme Jezuz, dont a ra an
eur na vo ken na war ar menez-mañ, nag
e Jeruzalem ho po da azeuliñ an Tad. [22] C'hwi
a azeul ar pezh n'anavezit ket; ni avat a azeul ar
pezh a anavezomp, rak ar silvidigezh a zeu eus
ar Yuzevien. [23] Met dont a ra an eur, ha bremañ
eo dija, ma vo ar gwir azeulerien oc'h azeuliñ
an Tad e spered hag e gwirionez; rak ar re-se eo
a vez klasket gant an Tad da azeulerien dezhañ.
[24] Doue a zo spered, hag ar re hen azeul o deus
d'e azeuliñ e spered hag e gwirionez.»

[25] Ar vaouez a respontas : «Gouzout a ran emañ
ar Mesiaz o tont, an hini a reer Krist anezhañ;
pa vo deuet hennezh e kemenno dimp pep tra.»
[26] Lavarout a reas Jezuz dezhi : «Me eo, me hag
a gomz ouzhit.»

[27] War ar c'homzoù-se e tegouezhas
e ziskibien, ha souezhet e oant dre m'edo
o komz gant ur vaouez. Hini anezho
koulskoude ne lavaras dezhañ : «Petra glaskez
pe perak e komzez ganti?» [28] Ar vaouez neuze
a lezas eno he fod-dour, da vont e kêr ha da
lavarout d'an dud : [29] «Deuit da welout un den
hag en deus lavaret din kement am eus graet.
Daoust hag hennezh n'eo ket ar C'hrist?»
[30] Mont a rejont er-maez eus kêr da zont d'e
gaout.

[31] Etretant, e ziskibien a zalc'he warnañ en ur
lavarout : «Rabbi, debr.» [32] Met eñ a lavaras
dezho : «Me am eus ur boued da zebriñ
n'anavezit ket c'hwi.» [33] An diskibien a lavare
kenetrezo : «Daoust hag unan bennak en deus
degaset dezhañ da zebriñ?» [34] Lavarout a reas
Jezuz dezho : «Va bevañs eo ober youl an Hini
en deus va degaset ha kas da benn e oberenn.
[35] Hag-eñ ne lavarit ket : Pevar miz c'hoazh hag
emañ an eost? Setu ma lavaran deoc'h : Savit ho
taoulagad ha gwelit ar maezioù : emaint
o wennaat evit an eost. [36] Dija en deus ar meder
e c'hopr hag emañ o tastum frouezh evit ar
vuhez peurbadel, en doare m'en em laouenaio
an hader kenkoulz hag ar meder. [37] Rak gant se
eo gwir amañ ar c'hrennlavar : Unan a had, un
all a ved. [38] Ho kaset am eus da eostiñ ar pezh
n'ho poa ket labouret. Reoù all o deus poaniet
ha c'hwi a zo aet war o labour.»

[39] Kalz a Samaridi eus ar gêr-se a gredas
ennañ war gomz ar vaouez-se o reiñ an
testeni-mañ : «Disklêriet en deus din holl
gement am eus graet.» [40] O vezañ deuet eta d'e
gaout, ar Samaridi en pedas da chom ganto.
Ha chom a reas eno daou zevezh. [41] Neuze kalz
muioc'h c'hoazh a gredas ennañ en abeg d'e
gomzoù, [42] hag e lavarent d'ar vaouez : «N'eo
ket mui diwar da lavar e kredomp; rak ni
hon-unan hon eus e glevet ha gouzout a reomp
ez eo hemañ e gwirionez a zo Salver ar bed ! »

Distro e Galilea.

[43] Goude an daou zevezh-se, ez eas kuit
ac'hano evit mont da C'halilea. [44] Rak Jezuz
e-unan en devoa roet testeni ne vez ket ur
profed prizet en e vro. [45] P'en em gavas eta
e Galilea, e voe degemeret mat gant Galileiz
o vezañ m'o devoa gwelet an holl draoù en
devoa graet e Jeruzalem e-pad ar Gouel; rak int
ivez a oa deuet d'ar Gouel.

Pare mab ofisour ar roue.

[46] Dont a reas adarre da Gana Galilea lec'h
m'en devoa troet an dour e gwin. Hogen un
ofisour d'ar roue a oa klañv e vab
e Kafarnaoum. [47] Hemañ pa glevas e oa deuet
Jezuz eus Youdea da C'halilea, a zeuas d'e
gaout ouzh e bediñ da ziskenn evit yac'haat
e vab, rak dare e oa da vervel. [48] Jezuz a lavaras
dezhañ : «Anez deoc'h gwelout arouezioù ha
burzhudoù ne gredit ket.» [49] An ofisour roueel
da respont : «Aotrou, diskenn a-raok ma varvo
va mab.» - [50] «Kae, eme Jezuz, bev eo da vab.»
Krediñ a reas an den er gomz en devoa Jezuz
lavaret dezhañ hag ez eas kuit. [51] P'edo dija
o tiskenn, e teuas e servijerien a-benn-hent
dezhañ evit kemenn dezhañ e oa bev e vab. [52]
Goulenn a reas diganto da bet eur e oa en em
gavet gwell; hag e lavarjont dezhañ : «Dec'h,
d'ar seizhvet eur ez eo aet an derzhienn
dioutañ.» [53] Anaout a reas an tad e oa d'an
eur-se end-eeun, en devoa Jezuz lavaret
dezhañ : «Bev eo da vab.» Hag e kredas, eñ hag
e holl dud. [54] Ober a reas Jezuz adarre an eil
arouez-se, goude distreiñ eus Youdea da
C'halilea.

Pare den seizet Betsata.

5 [1] Goude-se en em gavas ur gouel gant ar
Yuzevien hag e pignas Jezuz da Jeruzalem.
[2] Bez' ez eus e Jeruzalem, e-tal Dor an Deñved,
ul lenn a vez anvet Betsata en hebraeg, hag he
deus pemp porched. [3] Dindano e veze gourvezet
un niver bras a dud klañv, dalled, kammed,
seizidi, hag a c'hortoze bouilh an dour. [[4] Rak
bep an amzer e tiskenne Ael an Aotrou el lenn
hag e teue an dour da fiñval. Kentañ hini
a ziskenne e-barzh goude bouilh an dour, a veze
pareet eus e gleñved, n'eus forzh pehini e vije
bet dalc'het gantañ.] [5] Hogen bez' e oa eno un
den hag a oa gant e gleñved abaoe eizh vloaz ha

tregont. [6] Jezuz ouzh e welout gourvezet, hag
o c'houzout e oa klañv abaoe pell amzer dija,
a lavaras dezhañ : «Ha c'hoant ac'h eus da
vezañ pareet?» [7] Hag ar c'hlañvour da respont
dezhañ : «Aotrou, n'em eus den d'am zeurel el
lenn pa vez bouilh gant an dour. E-pad
m'emaon o vont, un all a ziskenn araozon.»
[8] Lavarout a reas Jezuz dezhañ : «Sav, kemer da
gravazh ha kerzh.» [9] Kerkent e voe yac'haet an
den-se; sammañ a reas e gravazh hag eñ da
vale.

Hogen ur sabad e oa an deiz-se. [10] Hag ar
Yuzevien a lavaras d'an hini a oa bet pareet :
«Ar sabad eo; n'ec'h eus ket droed da zougen da
gravazh.» [11] Hemañ avat a respontas dezho :
«An hini en deus va fareet, eo hennezh en deus
lavaret din : Kemer da gravazh ha kerzh.»
[12] Goulenn a rejont outañ : «Piv eo an den-se en
deus lavaret dit : Kemer da gravazh ha kerzh?»
[13] Met an hini a oa bet yac'haet ne ouie ket piv
e oa, rak Jezuz a oa en em laeret kuit, dre ma oa
tud e-leizh eno. [14] Goude-se, Jezuz er c'havas en
Templ hag a lavaras dezhañ : «Setu te pareet;
a-vremañ diwall a bec'hiñ gant aon na
c'hoarvezfe gwashoc'h ganit.» [15] An den neuze
a yeas kuit da lavarout d'ar Yuzevien e oa Jezuz
en devoa e bareet. [16] Setu perak ar Yuzevien
a glaske a-enep da Jezuz, o vezañ m'en devoa
graet kement-se un deiz sabad. [17] Met Jezuz
a respontas dezho : «Va Zad betek bremañ ne
baouez ket da labourat; me ivez a labour
eveltañ.» [18] Rak-se ar Yuzevien a glaske muioc'h
c'hoazh e lakaat d'ar marv, n'eo ket hepken en
abeg dezhañ terriñ ar sabad, met c'hoazh dre ma
rae e Dad eus Doue, oc'h en em lakaat evel-se
par da Zoue.

Komzoù-emzifenn Jezuz ouzh ar Yuzevien :

Darempredoù ar Mab gant e Dad.

[19] Neuze Jezuz a gomzas outo hag a lavaras :
«E gwirionez, e gwirionez, me 'lavar deoc'h : ar
Mab ne c'hell ober netra anezhañ e-unan, nemet
ar pezh a wel an Tad oc'h ober; rak ar pezh
a vez graet gantañ, ar Mab en gra en hevelep
doare. [20] Rak an Tad a gar ar Mab hag
a ziskouez dezhañ holl gement a ra e-unan; ha
diskouez a ray c'hoazh dezhañ oberoù brasoc'h
eget ar re-mañ, deoc'h-c'hwi da estlammiñ.
[21] Evel ma tihun an Tad ar re varv ha ma ro
dezho buhez, evel-se ar Mab ivez a ro buhez
d'ar re a fell dezhañ. [22] An Tad ne varn den ebet,
met roet en deus pep barnerezh d'ar Mab;
[23] d'an holl da enoriñ ar Mab, evel ma'z enoront
an Tad. An hini na enor ket ar Mab, ne enor ket
an Tad en deus e gaset.

Darempredoù ar Mab gant an dud.

[24] «E gwirionez, e gwirionez, me 'lavar
deoc'h, an hini a selaou va c'homzoù hag a gred
en Hini en deus va c'haset, en deus buhez
peurbadel, ne gouezh ket dindan ar
varnedigezh, met tremenet eo eus ar marv d'ar
vuhez.
[25] E gwirionez, e gwirionez, me 'lavar
deoc'h : dont a ra an eur, ha bremañ eo dija, ma
klevo ar re varv mouezh Mab Doue; hag ar re
he c'hlevo o devo buhez. [26] Rak evel m'en deus
an Tad ar vuhez ennañ e-unan, evel-se d'ar Mab
ivez en deus roet kaout ar vuhez ennañ e-unan.
[27] Ha roet en deus dezhañ ar galloud da varn, dre
ma'z eo Mab an Den. [28] Na vezit ket eta
souezhet gant se, rak dont a ra an eur ma vo
klevet e vouezh gant ar re holl a zo er bezioù ha
ma teuint er-maez, [29] ar re o devo graet ar mad
oc'h adsevel evit ar vuhez, ar re o devoa graet
an droug oc'h adsevel evit bezañ barnet.
[30] Ne c'hellan ober netra drezon va-unan;
diouzh ma klevan e varnan; ha reizh eo va
barnedigezh, rak n'eo ket va youl-me a glaskan,
met youl an Hini en deus va c'haset.

Brasoc'h eget testeni Yann Vadezour eo an testeni roet gant an Tad d'ar Mab.

[31] «Mar roan testeni diwar va fenn va-unan,
va zesteni n'eo ket diouzh ar gwir; [32] met un all
a zo hag a zoug testeni diwar va fenn, ha
gouzout a ran ez eo gwir an testeni a ro diwar
va fenn. [33] Kaset hoc'h eus kannaded da gaout
Yann, ha roet en deus testeni d'ar wirionez.
[34] Evidon-me, n'eo ket digant un den e resevan
testeni; met lavarout a ran an traoù-mañ evit ho
silvidigezh; [35] Yann a oa ar c'houlaouenn o teviñ
hag o skediñ; ha c'hwi a zo bet fellet deoc'h evit
ur pennad en em laouenaat ouzh he sklêrijenn.
[36] Evidon-me am eus un testeni brasoc'h eget
hini Yann; rak an oberoù en deus va Zad roet
din da gas da benn, an oberoù a ran, int-i o-unan
a ro testeni diwar va fenn ez eo an Tad en deus
va c'haset. [37] Hag an Tad hag en deus va c'haset,
hennezh en deus roet testeni diwar va fenn.
Biskoazh n'hoc'h eus klevet e vouezh, na
biskoazh n'hoc'h eus gwelet e zremm, [38] ha ne

lakait ket e gomz da chom ennoc'h, paz eo gwir
ne gredit ket en den-se en deus e gaset.
39 Furchal a rit ar Skrituriou, dre ma kav deoc'h
kaout enno ar vuhez peurbadel; hag int ivez a ro
testeni diwar va fenn. 40 Ha koulskoude ne fell
ket deoc'h dont davedon evit kaout ar vuhez.

41 Ne dennan ket va c'hlod eus an dud; 42 met
gouzout a ran n'hoc'h eus ket karantez Doue
ennoc'h. 43 Deuet on en anv va Zad, ha ne 'm
degemerit ket; mar deufe unan all bennak en
e anv e-unan e tegemerfec'h anezhañ. 44 Penaos
e c'hellfec'h krediñ, c'hwi hag a denn ho kloar
an eil eus egile ha na glaskit ket ar c'hloar a zeu
eus an Doue n'eus nemetañ?

45 Na gredit ket evelato ez eo me ho tamallo
dirak an Tad; ho tamaller eo Moizez e-unan, an
hini hoc'h eus lakaet o koanag ennañ. 46 Mar
kredfec'h e Moizez, e kredfec'h ennon ivez, rak
diwar va fenn en deus skrivet hennezh. 47 Hogen
mar ne gredit ket en e skridoù-eñ, penaos
e kredfec'h em c'homzoù-me?»

Kentañ kreskidigezh ar bara.

6 1 Goude-se e tremenas Jezuz en tu all da
vor Galilea pe vor Tiberiad. 2 Ur bobl a dud a oa
ouzh e heul, rak gwelout a raent ar burzhudoù
a rae war ar re glañv. 3 Hag o vezañ savet war ar
menez, Jezuz a azezas eno gant e ziskibien.
4 Ar Pask, gouel ar Yuzevien, a oa tost.

5 Jezuz eta, o vezañ savet e zaoulagad, hag
o welout e oa ur bobl a dud o tont etrezek
ennañ, a lavaras da Filip : «Pelec'h e prenimp
bara d'ar re-mañ da zebriñ?» 6 Komz a rae
evel-se evit e amprouiñ, rak eñ a ouie mat petra
edo o vont d'ober. 7 Filip a respontas dezhañ :
«Daou c'hant dinerad bara, ne vezint ket
a-walc'h evit m'en devo pep hini un tamm
bihan.» 8 Unan eus e ziskibien, Andrev, breur da
Simon-Pêr, a lavaras dezhañ : 9 «Amañ ez eus ur
c'hrennard a zo gantañ pemp bara heiz ha daou
besk, met petra eo se evit kemend-all a dud?»
10 Neuze Jezuz a lavaras : «Grit d'an dud mont
en o gourvez.» Geot fonnus a oa el lec'h-se; hag
an dud eta a yeas en o gourvez, ur pemp mil
bennak a wazed anezho.

11 Jezuz a gemeras ar baraennoù hag o vezañ
lavaret ur bedenn a drugarez en o roas d'an dud;
hag en hevelep doare gant ar pesked, kement ha
ma karjont. 12 Pan o devoa bet o gwalc'h,
e lavaras d'e ziskibien : «Dastumit an tammoù
a zo manet evit nad aio netra da goll.»
13 O dastum a rejont eta ha kargañ diwar ar
pemp baraenn heiz, daouzek panerad a dammoù
bet chomet gant ar re o devoa debret. 14 Hag an
dud o welout an arouez bet sevenet gant Jezuz,
a lavare : «Hemañ eo e gwirionez ar profed
a zle dont er bed.» 15 Met Jezuz o c'houzout
e oant war-nes dont d'e gemerout evit e lakaat
da roue, en em dennas adarre war ar menez
e-unan-penn.

Jezuz a gerzh war ar mor.

16 Pa voe deuet an abardaez, e tiskennas
e ziskibien betek ar mor; 17 hag o vezañ pignet
en ur vag, ez aent d'an tu all d'ar mor, war-zu
Kafarnaoum; an noz a oa diskennet dija he ne
oa ket deuet Jezuz d'o c'haout en-dro. 18 Ar mor
avat, dindan un avel vras o c'hwezhañ, a save
e darzhioù. 19 O vezañ roeñvet war-hed pemp
warn-ugent pe dregont stadenn bennak,
e weljont Jezuz o vale war ar mor hag o tostaat
ouzh ar vag; ha spontet e voent. 20 Eñ avat
a lavaras dezho : «Me eo, n'ho pet ket aon.»
21 Fellout a rae dezho e zegemer er vag; ha
kerkent en em gavas ar vag ouzh an aod, el lec'h
ma'z aent.

Prezegenn war ar bara burzhudus.

22 Antronoz, ar bobl a dud, hag a oa chomet
en tu all d'ar mor, a daolas pled ne oa bet eno
bag ebet nemet unan, ha ne oa ket pignet Jezuz
enni gant e ziskibien, met e oa aet war-raok
e ziskibien o-unan-penn heptañ; 23 hogen bagoù
all eus Tiberiad o vezañ degouezhet tost d'al
lec'h m'o devoa debret ar bara goude d'an
Aotrou bezañ lavaret ar bedenn a drugarez,
24 pa weljont eta n'edo ket Jezuz eno nag
e ziskibien, e pignjont er bagoù hag e teujont
betek Kafarnaoum o klask Jezuz.

Gwir vara an neñv.

25 Hag o vezañ e gavet en tu all d'ar mor,
e lavarjont dezhañ : «Rabbi, pegoulz out deuet
amañ?»

26 Ha Jezuz da respont : «E gwirionez,
e gwirionez, me 'lavar deoc'h; va c'hlask a rit
neket o vezañ m'hoc'h eus gwelet arouezioù,
met o vezañ m'hoc'h eus debret eus ar
baraennoù ha m'hoc'h eus bet ho kwalc'h.
27 Labourit neket evit ar vagadurezh a ya da goll,

met evit an hini a bad betek ar vuhez peurbadel,
an hini a vezo roet deoc'h gant Mab an Den; rak
eñ eo an hini en deus an Tad, Doue, e verket
gant e siell !» [28] Lavarout a rejont eta dezhañ :
«Petra zo d'ober evit seveniñ oberoù Doue?» [29]
Jezuz a respontas dezho en ur lavarout :
«Homañ eo oberenn Doue, krediñ en hini en
deus kaset.»

[30] Neuze e lavarjont dezhañ : «Pe arouez eta
a rez evit ma welimp ha ma kredimp ennout?
Peseurt oberenn a rez? [31] Hon tadoù o deus
debret ar manna er gouelec'h, hervez m'eo
skrivet : *Roet en deus dezho da zebriñ ur bara
eus an neñv.*» [32] Jezuz a lavaras dezho :
«E gwirionez, e gwirionez, n'eo ket Moizez en
deus roet deoc'h ar bara eus an neñv, met va
Zad eo a ro deoc'h ar bara eus an neñv, an hini
gwirion. [33] Rak bara Doue eo an hini a ziskenn
eus an neñv hag a ro buhez d'ar bed.»

Ar bara a vuhez eo Jezuz.

[34] Lavarout a rejont dezhañ : «Aotrou, ro
dimp bepred ar bara-se.» [35] Jezuz a respontas
dezho : «Me eo bara ar vuhez. An hini a zeu
d'am c'haout, n'en devo ket naon ken, hag an
hini a gred ennon n'en devo sec'hed biken ken.
[36] Met lavaret em eus deoc'h hoc'h eus va gwelet
ha na gredit ket. [37] Kement a vez roet din gant
va Zad a zeuio davedon; hag an hini a zeu
davedon, me avat n'en daolin ket er-maez.
[38] Rak diskennet on eus an neñv neket evit ober
va youl-me, met youl an Hini en deus va
c'haset. [39] Hag homañ eo youl an Hini en deus
va c'haset, na gollin netra eus kement en deus
roet din, hogen m'en adsavin d'an deiz
diwezhañ. [40] Rak homañ eo youl va Zad m'en
devezo buhez peurbadel kement hini a wel ar
Mab hag a gred ennañ; ha m'en adsavin a varv
da vev d'an deiz diwezhañ.»

[41] Grozmolat a rae ar Yuzevien diwar e benn,
dre m'en devoa lavaret : «Me eo ar bara
diskennet eus an neñv.» [42] Hag e lavarent :
«Ha n'eo ket hennezh eo Jezuz, mab Jozef,
a anavezomp mat e dad hag e vamm? Penaos
e lavar bremañ : Diskennet on eus an neñv?»
[43] Jezuz a respontas hag a lavaras dezho :
«Na c'hrozmolit ket etrezoc'h. [44] Den ebet ne
c'hell dont davedon nemet sachet e vefe gant an
Tad en deus va c'haset, ha me en adsavo a varv
da vev d'an deiz diwezhañ. [45] Skrivet eo er
Brofeded : *Holl e vezint kelennet gant Doue*.
Kement hini a selaou an Tad hag a zesk
digantañ a zeu davedon. [46] N'eo ket en divije
unan bennak gwelet an Tad; nemet an hini a zo
o tont eus Doue, hennezh hepken en deus
gwelet an Tad. [47] E gwirionez, e gwirionez, me
a lavar deoc'h : an hini a gred en deus ar vuhez
peurbadel.

[48] Me eo bara ar vuhez. [49] Ho tud kozh o deus
debret ar manna er gouelec'h hag a zo marvet.
[50] Evel-henn emañ ar bara a ziskenn eus an neñv,
ma ne varv ket an hini a zebr dioutañ.

Grataenn ar Sakramant.

[51] Me eo ar bara bev a zo diskennet eus an
neñv. An neb a zebro eus ar bara-se, a vevo da
viken; hag ar bara a roin eo va c'horf evit buhez
ar bed.»

[52] Tabutal a rae neuze ar Yuzevien kenetrezo
en ur lavarout : «Penaos e c'hell hemañ reiñ
e gorf dimp da zebriñ?» [53] Lavarout a reas Jezuz
dezho : «E gwirionez, e gwirionez, me a lavar
deoc'h : mar ne zebrit ket korf Mab an Den, ha
mar n'evit ket e wad, n'ho pezo ket ar vuhez
ennoc'h. [54] An neb a zebr va c'horf hag a ev va
gwad en deus buhez peurbadel; ha me hen
dasorc'ho d'an deiz diwezhañ. [55] Rak va c'horf
a zo magadurezh wirion ha va gwad evaj
gwirion. [56] An hini a zebr va c'horf hag a ev va
gwad a chom ennon ha me ennañ.

[57] Evel m'en deus va Zad hag a zo bev, va
c'haset, hag evel ma vevan dre an Tad, evel-se
an neb am debro, a vevo eñ ivez drezon-me.
[58] Evel-se emañ ar bara diskennet eus an neñv.
N'emañ ket evel an hini o deus debret ho tadoù
ha n'en deus ket miret outo da vervel; an neb
a zebro eus ar bara-mañ a vevo da virviken.»

[59] Lavarout a reas an traoù-se o kelenn en ur
sinagogenn e Kafarnaoum.

Warlerc'hioù ar brezegenn.

[60] Kalz avat eus e ziskibien diwar e glevout
a lavaras : «Tenn eo ar gomz-se, piv a c'hell he
c'hlevout?» [61] Met Jezuz o c'houzout ennañ
e-unan e c'hrozmole e ziskibien diwar-benn an
dra-se, a lavaras dezho : «Ur skoilh evidoc'h eo
kement-se? [62] Mar gwelfec'h eta Mab an Den
o pignat d'al lec'h ma'z edo diagent...
[63] Ar spered eo a ro ar vuhez; ar c'horf ne dalv
ket. Ar c'homzoù am eus lavaret deoc'h a zo

spered hag a zo buhez. 64 Met en ho touez ez eus
hiniennoù ha na gredont ket.» Rak gouzout
a rae Jezuz adalek ar penn kentañ, pere a oa ar
re na gredent ket, ha piv a oa an hini a zlee
e werzhañ. 65 Ha lavarout a rae : «Setu perak em
eus lavaret deoc'h ne c'hell nikun dont davedon,
mar n'eo ket roet dezhañ gant va Zad.»

66 Diwar neuze, kalz eus e ziskibien a yeas
war o c'hiz hag a baouezas da vont gantañ.
67 Jezuz a lavaras eta d'an Daouzek : «Ha c'hwi
ivez, ha ne fell ket deoc'h mont kuit?»
68 Respont a reas Simon-Pêr dezhañ : «Aotrou,
da gaout piv ez afemp? Komzoù ar vuhez
peurbadel a zo ganit. 69 Evidomp-ni hon eus
kredet hag anavezet ez out-te ar Sant eus
Doue.» 70 Jezuz da respont dezho : «Daoust ha
n'eo ket me am eus ho tibabet ho taouzek?
Ha koulskoude unan ac'hanoc'h a zo un diaoul.»
71 Komz a rae eus Youdaz, mab Simon Iskariot,
rak hennezh eo a yae d'e werzhañ, evitañ da
vezañ unan eus an Daouzek.

Jezuz o vont e kuzh da ouel an Teltennoù.

7 1 Da c'houde e kerzhe Jezuz dre C'halilea;
ne felle ket dezhañ mont e Youdea, o vezañ ma
klaske ar Yuzevien e lakaat d'ar marv. 2 Tostaat
a rae gouel ar Yuzevien, hini an Teltennoù.
3 Neuze e lavaras e vreudeur dezhañ : «Tremen
ac'hann da Vro-Youdea evit ma welo da
ziskibien ivez an oberoù a rez-te. 4 Rak ne reer
ket an traoù e kuzh pa glasker bezañ anavezet;
peogwir e rez traoù seurt-se, en em ziskouez
d'ar bed.» 5 E vreudeur o-unan evit gwir ne
gredent ket ennañ. 6 Jezuz neuze a lavaras
dezho : «Evidon n'emañ ket c'hoazh ar c'houlz;
evidoc'h avat emañ bepred ar c'houlz. 7 Ar bed
n'hell ket ho kasaat; me avat, va c'hasaat a ra,
dre ma roan testeni diwar e benn ez eo fall
e oberoù. 8 C'hwi eta, pignit d'ar gouel; me avat
ne bignan ket c'hoazh d'ar gouel-se, rak va
amzer n'eo ket deuet c'hoazh da benn.»
9 Ha goude lavarout an traoù-se dezho, e chomas
e Galilea. 10 Met pa voe pignet e vreudeur d'ar
gouel, e pignas eñ ivez neuze, neket a-wel d'an
holl, met evel e kuzh.

Enebiezh e soñjoù an dud.

11 Ar Yuzevien eta a oa ouzh e glask e-pad ar
gouel hag a lavare : «Pelec'h emañ hennezh?»
13 Ha kalz a dabut a oa diwar e benn e-mesk an
dud. Darn a lavare : «Un den mat a zo
anezhañ»; ha darn all a lavare : «N'eo ket !
touellañ an dud ne ra ken.» 13 Den ebet
koulskoude ne gomze fraezh diwar e benn, gant
aon rak ar Yuzevien.

Jezuz a gomz a-berzh an Tad.

14 Kreiz ar gouel a oa dija pa bignas Jezuz
d'an Templ ha ma krogas da gelenn. 15 Souezhet
bras e oa ar Yuzevien hag e lavarent : «Penaos
ec'h anavez hemañ ar Skriturioù, hep bezañ
biskoazh studiet?» 16 Jezuz da respont ha da
lavarout dezho : «Va c'helennadurezh n'eo ket
va hini-me, met kelennadurezh an Hini en deus
va c'haset. 17 Mar fell da unan bennak ober
e youl, ec'h anavezo pe eus Doue ez eo va
c'helennadurezh, pe ac'hanon va-unan ez eo.
18 Neb a gomz eus e berzh e-unan a glask
e c'hloar dezhañ e-unan; met an hini a glask
gloar an Hini en deus e gaset, hennezh a zo
gwirion, ha n'eus ket a zislealded ennañ.

Diwar-benn al Lezenn.

19 «Daoust ha n'eo ket Moizez en deus roet
deoc'h al Lezenn? Ha koulskoude hini ebet
ac'hanoc'h ne vir al Lezenn. Perak e klaskit va
lazhañ?» 20 Respont a reas ar bobl : «Un diaoul
zo ennout; piv a glask da lazhañ?» 21 Jezuz
a respontas en ur lavarout dezho : «Un oberenn
hepken am eus graet, ha setu c'hwi holl estonet.
22 Koulskoude, Moizez en deus roet deoc'h an
amdroc'h (daoust ma ne zeu ket digantañ, met
digant an Tadoù) ha zoken deiz ar sabad ec'h
amdroc'hit un den. 23 Mar bez eta amdroc'het un
den deiz ar sabad, evit na vo ket torret Lezenn
Voizez, perak e kemerit droug ouzhin en abeg
din bezañ pareet un den en e bezh da zeiz ar
sabad? 24 Na varnit ket hervez an dremm, met
barnit hervez ar reizhder.»

Soñjoù drouk ar pennoù-bras enep Jezuz.

25 Nemet e lavare hiniennoù eus Jeruzalem :
«Hag-eñ n'eo ket hemañ an hini a glaskont
d'e lazhañ? 26 Ha setu eñ o prezeg a-wel d'an
holl, ha ne lavaront netra dezhañ? Daoust hag ar
pennoù-bras o defe anavezet da vat ez eo hemañ
ar C'hrist? 27 Hemañ koulskoude a ouzomp eus
a belec'h ez eo; ar C'hrist avat, pa zeuio, den ne
ouio eus a belec'h ez eo.» 28 Jezuz neuze en em
lakaas da grial tra m'edo en Templ o kelenn hag
e lavaras : «Va anaout a rit ha gouzout a rit eus
a belec'h ez on; ha koulskoude n'on ket deuet

eus va ferzh va-unan; nemet ez eo gwirion an
Hini en deus va c'haset, eñ ha n'anavezit ket.
29 Me avat en anaout a ran dre ma teuan dioutañ
ha dre m'en deus va c'haset. 30 Klask a raent
kregiñ ennañ, met nikun ne lakaas e zorn
warnañ, rak ne oa ket deuet c'hoazh e eur.
31 E-touez ar bobl avat, kalz a gredas ennañ hag
e lavarent : «Ar C'hrist pa zeuio, daoust hag
e ray muioc'h a arouezioù eget ma ra hemañ?»
32 Klevout a eure ar Farizianed ar bobl
o hiboudiñ an traoù-se diwar e benn; ha neuze
an Arc'h-veleien hag ar Farizianed a gasas
gwarded da gregiñ ennañ. 33 Lavarout a reas
Jezuz : «Evit un nebeut amzer emaon c'hoazh
ganeoc'h; hag ez in davet an Hini en deus va
c'haset. 34 Va c'hlask a reot, met va c'haout ne
reot ket; rak el lec'h m'emaon-me, c'hwi n'hellit
ket dont.» 35 Neuze ar Yuzevien a lavaras an eil
d'egile : «Da belec'h emañ o vont, na vimp ket
evit e gavout? Hag emañ o vont d'ar re a zo
skignet e-touez an Hellened, hag ivez da gelenn
an Hellened? 36 Petra dalv ar gomz-se en deus
lavaret : Va c'hlask a reot, met va c'haout ne reot
ket, hag el lec'h m'emaon-me, c'hwi n'hellit ket
dont?»

Komzoù Jezuz diwar-benn an dour bev hag ar Spered.

37 Hogen d'an deiz diwezhañ hag a oa deiz
bras ar gouelvezh, en em zalc'he Jezuz en e sav
hag e youc'he en ur lavarout : «Piv bennak en
deus sec'hed, ra zeuio d'am c'haout, ha ra evo
38 an hini a gred ennon. Evel ma lavar ar
Skritur : Stêrioù dour bev a ziruilho eus
e askre.» 39 Lavarout a rae an dra-se diwar-benn
ar Spered a zlee resev ar re o devoa kredet
ennañ; rak ne oa ket bet roet c'hoazh ar Spered,
o vezañ ne oa ket bet c'hoazh roet da Jezuz
e c'hloar.

Tabut adarre diwar-benn ar C'hrist.

40 E-touez ar bobl eta hiniennoù o vezañ
klevet ar c'homzoù-se, a lavare : «Hemañ evit
gwir eo ar Profed.» 41 Darn all a lavare :
«Hemañ eo ar C'hrist.» Met reoù all a enebe :
«Eus Galilea e teufe ar C'hrist? 42 Hag-eñ ne
lavar ket ar Skritur ez eo eus lignez David hag
eus Betlehem, ar gêriadenn m'edo David
o chom, e teu ar C'hrist?» 43 Disrann a oa eta
e-touez ar bobl en abeg dezhañ. 44 Hiniennoù
a felle dezho kregiñ ennañ; hogen, den ne
lakaas e zorn warnañ. 45 Distreiñ a reas eta ar
warded da gaout an Arc'h-veleien hag ar
Farizianed, hag ar re-mañ a lavaras dezho :
«Perak n'hoc'h eus ket e zegaset ganeoc'h?»
46 Respont a reas ar warded : «Den ebet
biskoazh n'en deus komzet evel ma komz an
den-se.» 47 Hag ar Farizianed da respont dezho :
«Daoust ha c'hwi ivez a zo bet sorded?
48 Hag-eñ ez eus unan eus ar pennoù-bras pe eus
ar Farizianed en dije kredet ennañ? 49 Met ar
bobl-tud-se ha n'anavezont ket al Lezenn, tud
villiget int- !» 50 Respont a reas dezho Nikodem,
an hini a oa deuet d'e gaout diagent, hag a oa
unan anezho : 51 «Daoust hag ho Lezenn a varn
un den hep bezañ da gentañ klevet digantañ ha
gouezet petra en deus graet?» 52 I avat da
respont dezhañ ha da lavarout : «Ha te ivez a zo
eus Galilea? Sell a-dost hag e weli n'eo ket eus
Galilea e tiwanfe ur profed.» 53 Ha distreiñ
a reas pep unan d'ar gêr.

Ar wreg avoultrerez.

8 1 Jezuz avat a yeas da Venez an Olived.
2 Met da darzh an deiz e teue d'an Templ, hag an
holl bobl a zerede d'e gaout; hag aet en
e goazez en em lakae da gelenn. 3 Neuze ar
Skribed hag ar Farizianed a zegasas dezhañ ur
vaouez bet tapet oc'h ober avoultriezh; o vezañ
he lakaet en he sav e-kreiz an holl, e lavarjont
dezhañ : 4 «Mestr, ar vaouez-mañ a zo bet tapet
war an taol oc'h ober avoultriezh. 5 Ha neuze el
Lezenn, Moizez en deus gourc'hemennet dimp
labezañ ar merc'hed seurt-se; ha te, petra
'lavarez?» 6 Komz a raent evel-se evit e aprouiñ,
dezho da gaout peadra d'e damall. Met Jezuz
o stouiñ, en em lakaas da skrivañ gant e viz war
an douar. 7 Evel ma talc'hent d'ober goulennoù
outañ, e tigeinas hag e respontas dezho : «An
hini ac'hanoc'h a zo dibec'h, eñ da gentañ ra
daolo outi ur maen.» 8 Hag o soublañ adarre,
e skrive war an douar. 9 Int avat o klevout se, en
em dennas kuit hini hag hini, ar re goshañ da
gentañ; ma voe lezet e-unan hag ar wreg en he
sav e-kreiz an dud. 10 Jezuz a zigrommas neuze
hag a lavaras dezhi : «Maouez, pelec'h emaint?
Den ebet n'en deus da gondaonet?»
11 Hi a respontas : «Den ebet, Aotrou !»
Ha Jezuz da lavarout : «Me kennebeut n'az
kondaonin ket; hag hiviziken, chom hep
pec'hiñ.»

Ar sklêrijenn eus an neñv ha teñvalijenn an dud.

12 Adarre e komzas Jezuz outo en ur
lavarout : «Me eo sklêrijenn ar bed; an hini am
heuilh ne valeo ket en deñvalijenn, met
sklêrijenn ar vuhez en devo.» 13 Lavarout a reas
ar Farizianed dezhañ : «Te eo a zoug testeni
diwar da benn, da desteni n'eo ket diouzh ar
gwir.» 14 Jezuz a respontas : «Evidon da reiñ
testeni diwar va fenn, eo gwirion va zesteni, rak
me a oar a belec'h ez on deuet ha da belec'h ez
an; evidoc'h-c'hwi, n'ouzoc'h ket nag a belec'h
e teuan, na da belec'h ez an.

15 C'hwi a varn hervez ar c'horf; me ne
varnan den ebet. 16 Ha mar barnan eo gwirion va
barnedigezh, rak n'emaon ket va-unan-penn :
ganin emañ an Hini en deus va c'haset. 17 En ho
Lezenn eo skrivet ez eo gwirion testeni daou
zen. 18 Me a zoug testeni diwar va fenn; hag ivez
e toug testeni diwar va fenn an Tad en deus va
c'haset.» 19 Lavarout a raent eta dezhañ :
«Pelec'h emañ da dad?» Respont a reas Jezuz :
«N'anavezit na me na va Zad. Mar am
anavezfec'h, ec'h anavezfec'h ivez va Zad.»
20 Ar c'homzoù-se a lavaras Jezuz en teñzordi,
en ur gelenn en Templ; ha den ne grogas ennañ,
rak ne oa ket deuet c'hoazh e eur.

Jezuz a zo eus an nec'h.

21 Lavarout a reas adarre dezho : «Mont a ran
kuit ha va c'hlask a reot hag en ho pec'hed
e varvot; d'al lec'h ma'z an-me, c'hwi ne c'hellit
ket dont.» 22 Ar Yuzevien a lavare neuze :
«Hag en em lazhañ a ray, peogwir e lavar : D'al
lec'h ma'z an-me, c'hwi ne c'hellit ket dont?»
23 Lavarout a rae dezho : «C'hwi a zo eus traoñ,
ha me a zo eus krec'h. C'hwi a zo eus ar
bed-mañ, ha me n'on ket eus ar bed-mañ. 24 En
lavaret em eus deoc'h e varvot en ho
pec'hedoù : rak mar ne gredit ket ez on me an
hini o vezañ, e varvot en ho pec'hedoù»

25 Hag int da c'houlenn outañ : «Piv out-te?»
- «Da gentañ, a respontas Jezuz, ar pezh
a lavaran deoc'h. 26 Kalz a draoù am eus da
lavarout ha da varn diwar ho penn, met an Hini
en deus va c'haset a zo gwirion, hag ar pezh am
eus klevet gantañ, a lavaran d'ar bed.»
27 Ne gomprenjont ket e komze dezho eus an
Tad. 28 Lavarout a reas eta Jezuz : «Pa ho pezo
uhelsavet Mab an Den, neuze ec'h anavezot ez
on me an hini o vezañ, ha ne ran netra ac'hanon
va-unan, met e komzan evel m'en deus va Zad
desket din. 29 Ganin emañ an Hini en deus va
c'haset, ha n'en deus ket va lezet va-unan-penn,
o vezañ ma ran dalc'hmat ar pezh a blij
dezhañ.»

E-pad ma lavare an traoù-se, kalz a gredas
ennañ.

Frankiz ha sklavelezh.

31 Jezuz neuze a lavaras d'ar Yuzevien
o devoa kredet ennañ : «Ma talc'hit d'am
c'helennadurezh, e vezot e gwirionez va
diskibien, 32 hag ec'h anavezot ar wirionez, hag
ar wirionez a roio deoc'h ar frankiz.» 33 Respont
a rejont dezhañ : «Lignez Abraham ez omp ha
biskoazh n'omp bet sklavourien dindan den;
penaos e lavarez eta : Dieub e teuiot da vezañ?»

34 Respont a reas Jezuz dezho :
«E gwirionez, e gwirionez, me 'lavar deoc'h, an
neb a ra ar pec'hed a zo ur sklav. 35 Hogen ar
sklav ne chom ket en ti evit atav, met ar mab
a chom ennañ evit atav. 36 Mard-oc'h dieubet
gant ar Mab e vezot dieub e gwirionez.
37 Gouzout a ran ez oc'h lignez Abraham, met
klask a rit va lakaat d'ar marv o vezañ na gav
ket va lavar a zigor ennoc'h. 38 Ar pezh am eus
gwelet gant va Zad a lavaran, ha c'hwi a ra ar
pezh hoc'h eus klevet digant ho tad.»

Bugale Doue ha bugale an diaoul.

39 Respont a rejont dezhañ ha lavarout :
«Hon Tad-ni eo Abraham.» Ha Jezuz a lavaras
dezho : «Ma vijec'h bugale Abraham, e rajec'h
oberoù Abraham. 40 Bremañ avat e klaskit va
lakaat d'ar marv, me hag em eus lavaret deoc'h
ar wirionez am eus klevet digant Doue; n'eo ket
se en deus graet Abraham. 41 Ober a rit c'hwi
oberoù ho tad.» Respont a rejont dezhañ :
«Ni n'omp ket bet ganet diwar gastaouerezh,
n'hon eus nemet un tad, Doue.» 42 Jezuz
a lavaras dezho : «Ma vije Doue ho tad, am
c'harfec'h-me; rak eus Doue ez on aet er-maez
ha deuet; nann, n'on ket deuet ac'hanon
va-unan, met Eñ eo en deus va c'haset. 43 Perak
ne gomprenit ket va lavar? Dre ne c'hellit ket
selaou va c'homzoù. 44 C'hwi zo bugale ho tad,
an Diaoul, rak youloù ho tad a fell deoc'h ober.
Muntrer an den eo bet hennezh adalek ar penn

kentañ, ha n'en deus ket dalc'het er wirionez,
rak n'eus ket a wirionez ennañ. An hini a lavar
ar gaou, a gomz diouzh ar pezh ez eo, rak e dad
ivez a zo gaouiat. 45 Me avat, dre ma lavaran
deoc'h ar wirionez, n'am c'hredit ket.
46 Piv ac'hanoc'h a broufe warnon ur pec'hed
bennak? Ma lavaran ar wirionez, perak n'am
c'hredit ket? 47 An hini a zo bugel da Zoue
a selaou komzoù Doue; setu perak n'o selaouit
ket, dre n'oc'h ket bugale da Zoue.»

48 Respont a reas ar Yuzevien ha lavarout
dezhañ : «Hag-eñ n'emañ ket ar gwir ganimp
pa lavaromp ez out ur Samariad hag ez eus un
droukspered ennout?» - «N'eus ennon
droukspered ebet, met enoriñ a ran va Zad, ha
c'hwi am dizenor. 50 Evidon avat ne glaskan ket
va c'hlod-me; unan a zo ouzh he c'hlask hag
a varn 51 E gwirionez, e gwirionez, me a lavar
deoc'h : an neb a viro va c'homzoù ne welo ket
ar marv biken.»

- 52 «Bremañ, eme ar Yuzevien, e welomp ez
eus un droukspered ennout. Marvet eo
Abraham, marvet eo ar Brofeded hag
e lavarez-te : An neb a viro va c'homzoù ne
dañvaio ket ar marv biken. 53 Ha brasoc'h out-te
eget hon Tad Abraham hag a zo marvet? Eget ar
Brofeded hag a zo marvet? Evit piv eta e fell dit
en em dremen?» 54 Respont a reas Jezuz : «Mar
klaskan va c'hlod-me va-unan, ned eo va c'hlod
netra; va Zad eo a ro gloar din, an hini a lavarit
ez eo ho Toue, 55 ha koulskoude n'en anavezit
ket; me avat en anavez; ha ma lavarfen n'en
anavezan ket, e vefen eveldoc'h, ur gaouiad.
Met e anaout a ran ha mirout a ran e lavar.
56 Abraham, ho tad, a dride gant ar c'hoant da
welout va deiz; gwelet en deus ha karget eo bet
a levenez.» 57 Neuze e lavaras ar Yuzevien
dezhañ : «N'ac'h eus ket c'hoazh hanter-kant
vloaz hag ec'h eus gwelet Abraham?» 58 Respont
a reas Jezuz dezho : «E gwirionez, e gwirionez,
me a lavar deoc'h, a-raok da Abraham bezout,
me a zo.» 59 Neuze e kemerjont mein da strinkañ
gantañ; met Jezuz en em guzhas hag a yeas
er-maez eus an Templ.

Pare un den ganet dall.

9 1 En ur dremen, e welas Jezuz un den dall
abaoe e c'hanedigezh.

2 Hag e ziskibien a c'houlennas outañ :
«Rabbi, piv en deus pec'het, hemañ pe e dud,
ma'z eo bet ganet dall?» 3 Respont a reas Jezuz :
«Nag eñ nag e dud n'o deus pec'het, met
c'hoarvezet eo evit ma vezo diskouezet ennañ
oberoù Doue. 4 Ret eo din, keit ha ma'z eo deiz
anezhi, seveniñ oberoù an Hini en deus va
c'haset; an noz a zeu, ma n'hell ket den labourat
enni. 5 Tra m'emaon er bed, ez on sklêrijenn ar
bed.» 6 O vezañ lavaret se, e tufas ouzh an
douar, e reas pri gant e halv hag e ledas ar pri-se
war daoulagad an dall, 7 en ur lavarout dezhañ :
«Kae d'en em walc'hiñ e lenn Siloe.» (ar pezh
a dalv da lavarout Kannad). Mont a reas eta, en
em walc'hiñ, hag e tistroas o welout.

8 Hogen an amezeien hag ar re o devoa
e welet diagent o c'houlenn an aluzon, a lavare :
«Ha n'eo ket hemañ an hini a veze azezet hag
a c'houlenne an aluzon?» 9 Darn a lavare :
«Hemañ eo», ha darn all : «N'eo ket, met unan
hañval outañ.» Eñ avat a lavare : «Me eo.»
10 Neuze e c'houlennjont outañ : «Penaos eo bet
digoret dit da zaoulagad?» 11 Respont a reas :
«An den-se, a vez graet Jezuz anezhañ, en deus
graet fank hag en ledet war va daoulagad, en ur
lavarout din : Kae da lenn Siloe hag en em
walc'h enni. Aet on, en em walc'het, hag
e welan.» 12 Hag e lavarjont dezhañ : «Pelec'h
emañ an den-se?» -- «N'ouzon ket», emezañ.

13 Degas a reont dirak ar Farizianed an hini
a oa bet dall. 14 Hogen ur sabad e oa an deiz-se
m'en devoa Jezuz graet pri ha digoret dezhañ
e zaoulagad. 15 D'o zro ivez, e c'houlennas ar
Farizianed outañ penaos en devoa adkavet ar
gweled. Ma lavaras : «Lakaet en deus din fank
war va daoulagad; en em walc'het on, hag
e welan.» 16 Ac'hano, hiniennoù eus ar
Farizianed a lavare : «An den-se ne zeu ket
a-berzh Doue, peogwir ne vir ket ar sabad.»
Met reoù all a lavare : «Penaos e c'hellfe ur
pec'her ober hevelep burzhudoù?» Ha
dizemglev a oa kenetrezo. 17 Lavarout a rejont
eta adarre d'an dall : «Ha te, petra 'lavarez
diwar e benn p'en deus digoret dit da
zaoulagad?» - «Ec'h eo ur profed», emezañ.

18 Ar Yuzevien ne gredjont ket e oa bet dall
an den-se hag en devoa adkavet ar gweled ken
n'o devoa galvet e dud. 19 Goulenn a rejont
outo : «Hag-eñ eo hemañ ho mab, a lavarit eo

bet ganet dall? Penaos eta e wel bremañ?
Respont a reas e dud : «Ni 'oar ez eo hemañ hor
mab hag ez eo bet ganet dall. [21] Penaos e wel
bremañ? N'ouzomp ket. Pe daoust piv en deus
digoret dezhañ e zaoulagad? N'ouzomp ket.
Goulennit outañ : oad a-walc'h en deus evit
komz e-unan diwar e benn.»

[22] Evel-se e respontas e dud gant an aon
o devoa rak ar Yuzevien; rak dija ar Yuzevien
o devoa divizet teurel er-maez eus ar
Sinagogenn an neb a anzavfe Jezuz evel ar
C'hrist. [23] Setu perak o devoa lavaret e dud :
«Oad a-walc'h en deus, goulennit outañ.»

[24] Gervel a rejont evit an eil gwezh an den
a oa bet dall hag e lavarjont dezhañ : «Ro gloar
da Zoue. Ni a oar ez eo an den-se ur pec'her.»
[25] Hemañ avat a respontas dezho : «Ez eo ur
pec'her, se n'ouzon ket; un dra hepken a ouzon :
dall ma oan e welan bremañ.» [26] Lavarout
a rejont : «Petra en deus graet dit? Penaos en
deus digoret dit da zaoulagad?»
[27] Eñ a respontas : «Lavaret em eus deoc'h dija,
ha n'hoc'h eus ket selaouet. Perak e fell deoc'h
en klevout adarre? Ha c'hwi ivez a fell deoc'h
dont da vezañ e ziskibien?» [28] Neuze e tibunjont
dezhañ mallozhioù hag e lavarjont : «Te eo a zo
diskibl dezhañ; ni avat, da Voizez ez omp
diskibien; [29] ni a oar en deus Doue komzet ouzh
Moizez; met hemañ ne ouzomp ket eus pelec'h
ez eo.» [30] Respont a reas an den en ur lavarout
dezho : «An dra-se eo a zo souezhus n'oufec'h
ket eus pelec'h ez eo goude m'en deus digoret
din va daoulagad. [31] Gouzout a reomp ne selaou
ket Doue ouzh ar bec'herien; met an hini a enor
Doue hag a ra e vennantez, hennezh a vez
selaouet gantañ. [32] Biskoazh n'eus bet klevet en
divije unan bennak digoret e zaoulagad d'un
den ganet dall. [33] Mar ne vije ket an den-se eus
Doue, n'hellje ober netra.» [34] Respont a rejont
dezhañ en ur lavarout : «Er pec'hed out bet
ganet penn-kil-ha-troad ha te a rafe skol
dimp-ni?» Hag e deurel a rejont er-maez.

[35] Klevout a reas Jezuz e oa bet taolet
er-maez ganto, hag o vezañ en em gavet gantañ,
e lavaras dezhañ : «Ha krediñ a rez e Mab
Doue?» Hemañ a respontas : [36] «Ha piv eo,
Aotrou, evit ma kredin ennañ?» [37] Jezuz
a lavaras dezhañ : «E welout a rez, an hini
a gomz ouzhit, hennezh eo.» [38] Neuze e lavaras
egile : «Krediñ a ran, Aotrou.» Hag e stouas
dirazañ.

[39] Ha lavarout a reas Jezuz : «Evit ur
varnedigezh ez on deuet er bed-mañ : evit ma
welo ar re na welont ket, ha ma teuio ar re a wel
da vezañ dall.» [40] Hiniennoù eus ar Farizianed
hag a oa gantañ, a glevas kement-se hag
a lavaras dezhañ : «Daoust ha ni ivez a zo tud
dall?» [41] Jezuz a respontas dezho : «Ma vijec'h
dall, n'ho pije ket a bec'hed, met peogwir
e lavarit : 'Gwelout a reomp', e chom ho pec'hed
ganeoc'h.»

Parabolenn ar mêsaer mat.

10 [1] «E gwirionez, e gwirionez, me a lavar
deoc'h, an hini na zeu ket dre an nor e kraou an
deñved, met a bign dre ul lec'h all, hennezh a zo
ul laer hag ur forbann. [2] Met an hini a zeu
e-barzh dre an nor eo pastor an deñved.
[3] Dezhañ e tigor ar porzhier hag an deñved
a glev e vouezh; e zeñved-eñ, o gervel a ra dre
o anv, hag o c'has a ra er-maez. [4] Ha p'en devez
lakaet er-maez e holl re, e kerzh en o raok hag
an deñved a ya war e lerc'h dre ma'z anavont
e vouezh. [5] An diavaezour avat, n'eont ket war
e lerc'h; hogen tec'hout a reont dioutañ, dre
n'anavezont ket mouezh an diavaezourien.»

Disklêriadur ar barabolenn.

[6] Jezuz a lavaras dezho ar barabolenn-se, int
avat ne gomprenjont ket petra oa e gomzoù.
[7] Jezuz a lavaras eta adarre : «E gwirionez,
e gwirionez, me 'lavar deoc'h : [8] An holl gement
a zo deuet a-raok din, a zo laeron ha forbanned
anezho; met an deñved n'o deus ket o selaouet.
[9] Me eo an nor. An neb a yelo e-barzh drezon
a vo salvet. Mont a ray e-barzh hag ez aio
er-maez hag e kavo peurvan. [10] Al laer avat ne
zeu nemet evit laerezh, lazhañ ha distrujañ; me
a zo deuet evit m'o devezo ar vuhez ha m'o
devezo en-fonnus.

[11] Me eo ar pastor mat. Ar pastor mat a ro
e vuhez evit e zeñved. [12] Met ar goprad, an hini
n'eo ket ar pastor ha n'eo ket an deñved
dezhañ, pa wel ar bleiz o tont, a zilez an deñved
hag a dec'h; hag ar bleiz a skrap hag o distaol
a bep tu, [13] rak ur goprad n'eo ken ha n'eo ket
nec'het gant an deñved. [14] Me eo ar mêsaer mat;
hag anaout a ran va deñved-me, ha va re-me am

anavez, [15] evel ma'z on anavezet gant an Tad, ha
ma'z eo an Tad anavezet ganin; ha va buhez
a roan evit va deñved.

[16] Deñved all am eus ha n'int ket eus ar
c'hloz-mañ : ar re-se ivez eo din o degas
e-barzh; ha klevout a raint va mouezh ha ne vo
neuze nemet ur bagad, ur pastor hepken.
[17] En abeg da gement-mañ em c'har an Tad dre
ma roan va buhez evit he c'hemerout a-nevez.
[18] Den ebet n'he dilam diganin, met he reiñ a ran
ac'hanon va-unan; ar galloud am eus d'he reiñ
hag ar galloud d'hec'h adkemerout a-nevez.
Setu aze ar gourc'hemenn am eus resevet digant
va Zad.»

[19] Neuze e savas a-nevez disrann e-touez ar
Yuzevien en abeg d'ar c'homzoù-se. [20] Ha kalz
anezho a lavare : «Un droukspered a zo ennañ;
emañ o sodiñ; perak en selaouit-hu?» [21] Darn all
avat a lavare : «Al lavaroù-se n'int ket re un
den drouk-speredet. Daoust hag un droukspered
a c'hell digeriñ o daoulagad d'an dalled?»

Jezuz a ro a-nevez testeni diwar e benn e-unan, evel Mesiaz ha Doue.

[22] C'hoarvezout a reas e Jeruzalem gouel an
Dedi, hag ar goañv a oa anezhi. [23] Edo Jezuz
o vont-dont en Templ dindan porched Salomon.
[24] En em zastum a reas eta ar Yuzevien en-dro
dezhañ hag e lavarjont dezhañ : «Betek pegoulz
e talc'hi hor spered en entremar Mard-out-te ar
C'hrist, lavar henn dimp fraezh.» [25] Ha Jezuz da
respont dezho : «En lavaret em eus deoc'h, ha
ne gredit ket; an oberoù a ran en anv va Zad
a ro testeni diwar va fenn. [26] Met c'hwi ne gredit
ket, o vezañ n'oc'h ket eus va deñved.
[27] Va deñved a selaou va mouezh; hag o anaout
a ran, hag int a zeu war va lerc'h; [28] ha reiñ a ran
dezho ar vuhez peurbadel; ha biken ken ned
aint da goll, ha den n'o diframmo eus tre va
daouarn. [29] An Tad hag en deus o roet din a zo
brasoc'h eget an holl, ha n'eus hini a c'hell
diframmañ eus tre daouarn an Tad. [30] Me ha va
Zad a zo unan.»

[31] Ar Yuzevien adarre a zegasas mein evit
e labezañ. [32] Respont a reas Jezuz dezho :
«Kalz oberoù mat o tont eus va Zad am eus
diskouezet deoc'h; evit pehini eus an oberoù-se
am labezit?» [33] Ar Yuzevien da respont dezhañ :
«N'eo ket evit un oberenn vat bennak e taolomp
mein ouzhit, met evit ul ledoued, dre m'en em
lakaez, te hag a zo un den, da vezañ Doue.»
[34] Respont a reas Jezuz dezho : «Daoust ha n'eo
ket skrivet en ho Lezenn : *Lavaret em eus :
Doueed oc'h?* [35] Mar gra ar Skritur doueed eus
ar re-se e komze Doue outo, hag ar Skritur ne
c'hell ket bezañ dianzavet; [36] penaos neuze d'an
hini a zo bet santelaet gant an Tad ha kaset er
bed gantañ, e lavarit-hu : Blasfemiñ a rez, dre
m'em eus lavaret : Mab Doue ez on ! [37] Mar ne
ran ket oberoù va Zad, chomit hep va c'hrediñ;
[38] met mar gran, zoken mar n'am c'hredit ket,
kredit en oberoù-se, evit ma oueziot ha ma'z
anavezot emañ an Tad ennon ha me en Tad.»
[39] Klask a raent adarre kregiñ ennañ, met en em
silañ a reas a-dre o daouarn.

[40] En em dennañ a reas adarre en tu all d'ar
Yordan, el lec'h ma veze Yann o vadeziñ er
penn kentañ, hag e chomas eno. [41] Tud e-leizh
a zeuas d'e gaout, ha lavarout a raent : «Yann,
gwir eo, n'en deus graet burzhud ebet; met
kement en deus lavaret diwar-benn hemañ a oa
gwir.» [42] Ha kalz eno a gredas ennañ.

Dasorc'hidigezh Lazar.

11 [1] Ha bez' e oa ur c'hlañvour, Lazar, eus
Betania, kêriadenn Mari hag he c'hoar Marta.
[2] Mari eo an hini he devoa olevet an Aotrou gant
eoul c'hwezh-vat, ha sec'het dezhañ e dreid gant
he blev; he breur Lazar eo an hini a oa klañv.
[3] E c'hoarezed eta a gasas tud da lavarout da
Jezuz : «Aotrou, setu m'eo klañv an hini
a garez.» [4] O klevout ar c'heloù-se, e lavaras
Jezuz : «Ar c'hleñved-mañ ne denn ket d'ar
marv, met da c'hloar Doue, evit ma vo drezañ
roet gloar da Vab Doue.» [5] Jezuz avat a gare
Marta hag he c'hoar, ha Lazar. [6] Goude bezañ
klevet keloù ar c'hleñved-se, e chomas evelato
daou zevezh el lec'h m'edo. [7] Ha goude-se
e lavaras d'e ziskibien : «Deomp adarre da
Vro-Youdea.» [8] Lavarout a reas e ziskibien
dezhañ : «Rabbi, n'eus ket pell, e klaske
c'hoazh ar Yuzevien da veinata, hag e tistroez di
adarre?» [9] Jezuz a respontas : «Hag-eñ n'eus ket
daouzek eurvezh deiz? An neb a gerzh e-pad an
deiz, ne vez ket o strebotiñ, rak gwelout a ra
sklêrijenn ar bed-mañ; [10] met ma vale unan
bennak en noz, e strebot dre n'emañ ket ar
sklêrijenn ennañ.»

11 Goude ar c'homzoù-se e lavaras dezho
c'hoazh : «Lazar, hor mignon, a zo kousket; met
mont a ran d'e zihuniñ.» 12 Neuze e lavaras
e ziskibien dezhañ : «Aotrou, mard-emañ
o kousket e vo saveteet.» 13 Met Jezuz en devoa
komzet eus e varv, hag int a grede e komze eus
mored ar c'housked. 14 Neuze Jezuz a lavaras
dezho en un doare fraezh : «Marv eo Lazar,
15 hag abalamour deoc'h ez eus levenez ganin
o vezañ n'edon ket eno, evit ma kredot; met
deomp d'e gaout !» 16 Tomaz, an hini a anver
Didimoz, a lavaras d'e gendiskibien :
«Deomp-ni ivez evit mervel gantañ.»

Diviz Jezuz gant c'hoarezed Lazar.

17 Dont a reas Jezuz eta hag e kavas Lazar
lakaet er bez abaoe pevar devezh. 18 Tost da
Jeruzalem edo Betania, ur pemzek stadenn
diouti. 19 Ha kalz eus ar Yuzevien a oa deuet da
gaout Marta ha Mari evit o frealziñ diwar-benn
o breur. 20 Marta eta, kerkent ha ma klevas edo
Jezuz o tont, a yeas d'e ziambroug; Mari a oa
chomet azezet er gêr. 21 Ha Marta a lavaras da
Jezuz : «Aotrou, ma vijes bet amañ, ne vije ket
marvet va breur. 22 Met bremañ c'hoazh ec'h
ouzon e roio Doue dit holl gement a c'houlenni
digantañ.» 23 Lavarout a reas Jezuz dezhi :
«Adsevel bev a ray da vreur.» 24 Lavarout a reas
Marta dezhañ : «Gouzout a ran ec'h adsavo bev
en Dasorc'hidigezh, d'an deiz diwezhañ.»
25 Jezuz a lavaras dezhi : «Me eo an Dasorc'h
hag ar Vuhez; an neb a gred ennon, ha goude
ma ve marv a vevo; 26 hag an neb a vev o krediñ
ennon, ne varvo ket da virviken. Ha krediñ a rez
an dra-se?» 27 «Ya, Aotrou, emezi, krediñ a ran
ez eo te ar C'hrist, Mab Doue, an Hini a oa da
zont er bed-mañ.»

28 Goude lavarout an dra-se ez eas kuit hag
e c'halvas Mari he c'hoar en ur lavarout dezhi
e-kuzh : «Erru eo ar Mestr ha da c'hervel a ra.»
29 Hag hi, kerkent ha klevet, a savas buan hag
a zeuas betek ennañ. 30 Rak ne oa ket deuet
c'hoazh Jezuz e-barzh ar gêriadenn; edo bepred
el lec'h m'he devoa Marta e ziambrouget.
31 Neuze ar Yuzevien hag a oa ganti en ti ouzh
he frealziñ, pa weljont Mari o sevel prim hag
o vont er-maez, a yeas d'he heul, en ur soñjal
edo o vont d'ar bez, da ouelañ eno. 32 Mari eta,
adal ma tegouezhas el lec'h m'edo Jezuz,
p'en gwelas, a gouezhas e-harz e dreid
hag a lavaras dezhañ : «Aotrou, ma vijes bet
amañ, ne vije ket marvet va breur.»

33 Jezuz ouzh he gwelout o leñvañ hag ivez
o leñvañ ar Yuzevien a oa deuet ganti, a skrijas
en e spered, hag a voe strafuilhet e-unan.
34 «Pelec'h, emezañ, hoc'h eus e lakaet?» -
«Aotrou, a respontjont, deus ha gwel.»
35 Ha Jezuz da ouelañ. 36 War-se ar Yuzevien da
lavarout : «Sellit na pegement er c'hare.»
37 Met darn anezho a lavaras : «N'helle ket
hemañ, hag en deus digoret daoulagad an dall,
ober na vije ket marvet hemañ?»

Ar burzhud.

38 Jezuz, o skrijañ a-nevez ennañ e-unan
a zeuas d'ar bez. Ur c'hev e oa anezhañ gant ur
maen o stouvañ warnañ.

39 Ha Jezuz da lavarout : «Lamit ar maen
kuit.» Marta, c'hoar an hini marv, a lavaras
dezhañ : «Aotrou, c'hwez fall a zo dija gantañ,
rak pevare devezh eo bremañ.» 40 Jezuz
a lavaras dezhi : «Ha n'em eus ket lavaret dit
e weli, ma kredez, klod Doue?» 41 Tennañ
a rejont eta ar maen kuit. Ha Jezuz o sevel
e zaoulagad war-zu an neñv, a lavaras :
«Tad, bennozh a lavaran dit o vezañ m'ac'h eus
va selaouet. 42 Me avat a oar am selaouez atav,
met komzet em eus en abeg d'an dud a zo
en-dro din, evit ma kredint ez eo Te ac'h eus va
c'haset.» 43 Ha goude bezañ lavaret an dra-se,
e krias a vouezh kreñv : «Lazar, deus
er-maez !» 44 Ha diouzhtu e teuas er-maez an
hini marv, liammet e dreid hag e zaouarn gant
lietennoù hag e benn paket gant ul lienenn.
Jezuz a lavaras dezho : «Diliammit-eñ hag
lezit-eñ da vont.»

45 Neuze kalz eus ar Yuzevien a oa deuet da
gaout Mari, o welout ar pezh en devoa graet
Jezuz, a gredas ennañ.

Heuliadoù ar burzhud.

46 Met hiniennoù anezho a yeas da gaout ar
Farizianed da lavarout dezho petra en devoa
graet Jezuz. 47 Neuze an Arc'h-veleien hag ar
Farizianed en em vodas en ur c'huzul ha
lavarout a raent : «Petra 'reomp? Rak an den-se
a ra kalz a vurzhudoù. 48 Mar en lezomp evel-se
e kredo an holl ennañ hag e teuio ar Romaned
da zistrujañ hag hol lec'h santel hag hor broad.»

49 Unan anezho, Kaifaz, hag a oa Beleg-meur er
bloaz-se, a lavaras dezho : «C'hwi avat,
n'ouzoc'h diouzh netra; 50 ne gomprenit ket ez
eo gwelloc'h deoc'h e varvfe un den hepken evit
ar bobl kent eget ned afe da goll ar vroad
a-bezh?»

51 Ne lavaras ket kement-se anezhañ e-unan,
met o vezañ ma oa Beleg-meur ar bloaz-se
e tiouganas e oa Jezuz o vont da vervel evit ar
vroad, 52 ha n'eo ket evit ar vroad hepken, met
c'hoazh evit bodañ en unan bugale Doue bet
skignet a bep tu.

53 Adalek an devezh-se e tivizjont e lakaat da
vervel. 54 Rak-se Jezuz ned ae ken a-wel d'an
dud e-touez ar Yuzevien; met ac'hano en em
dennas er vro tost d'ar gouelec'h, d'ur gêr anvet
Efraim, hag eno e chomas gant e ziskibien.

55 Tost e oa Pask ar Yuzevien, ha kalz a dud
eus ar vro a savas da Jeruzalem a-raok ar Pask
d'en em c'hlanaat. 56 Klask a raent Jezuz, hag
e lavarent kenetrezo o vezañ en Templ :
«Petra a soñj deoc'h? Daoust ha ne zeuio ket
d'ar gouel !» 57 Hogen an Arc'h-veleien hag ar
Farizianed o devoa roet urzh, mar kave unan
bennak pelec'h edo, d'en disklêriañ evit ma
c'helljent kregiñ ennañ.

Fest Betania.

12 1 Hogen c'hwec'h devezh a-raok ar Pask,
e teuas Jezuz da Vetania, 'lec'h m'edo Lazar, an
hini en devoa Jezuz dihunet a-douez ar re varv.
2 Ur pred a rejont dezhañ eno; Marta a oa
o servijañ, ha Lazar unan eus ar re a oa ouzh
taol gantañ.

3 Mari avat, o vezañ kemeret ul luriad
porfum a nard pur prizius-meurbet en skuilhas
war dreid Jezuz hag o sec'has gant he blev; ha
leuniet e voe an ti gant c'hwezh-vat ar frond.
4 Hogen Youdaz Iskariot, unan eus e ziskibien,
an hini a yae d'e dreitouriñ, a lavaras : 5 «Perak
n'eo ket bet gwerzhet ar frond-se tri c'hant
diner, ha roet an arc'hant-se d'ar beorien?»

6 Mar lavare se, n'eo ket dre ma oa chalet
gant ar beorien, met dre ma oa laer, hag o vezañ
ma talc'he ar yalc'h, e kase gantañ ar pezh
a veze lakaet e-barzh. 7 Ha Jezuz da lavarout :
«Lez-hi ! dezhi d'en mirout evit an deiz ma vin
sebeliet. 8 Peorien avat a vo atav ganeoc'h; me
avat ne vin ket bepred.» 9 E-leizh a dud e-touez
ar Yuzevien a glevas edo eno, ha dont a rejont
n'eo ket evit Jezuz hepken, met ivez evit
gwelout Lazar en hini en devoa dihunet a-douez
ar re varv. 10 Divizout a reas an Arc'h-veleien
lazhañ Lazar ivez, 11 rak en abeg dezhañ kalz
a Yuzevien o dileze hag a grede e Jezuz.

Ambrougadeg mesiazel war-zu Jeruzalem.

12 Antronoz, an engroez stank a dud deuet
evit ar gouel, o klevout edo Jezuz o vont da
Jeruzalem, 13 a gemeras bodoù palmez hag
a yeas a-benn-hent dezhañ en ur youc'hal :

«*Hozanna ! Benniget an Hini*
a zeu en anv an Aotrou ! Roue Israel !»

14 Ha Jezuz, o vezañ kavet un azenig,
a azezas warnañ, evel ma'z eo skrivet :

15 «*Bez dizaon, merc'h Sion.*
Setu da Roue o tont
azezet war hini bihan un azenez.»

16 E ziskibien ne gomprenjont ket an dra-se
diouzhtu; met goude ma voe bet roet klod da
Jezuz, neuze e teuas da soñj dezho e oa bet
skrivet an traoù-se diwar e benn, hag e oa bet
graet evel-se dezhañ.

17 Testeni a roe dezhañ an engroez a dud a oa
bet gantañ p'en devoa galvet Lazar er-maez eus
e vez hag e zihunet a-douez ar re varv. 18 Hag en
abeg da se ivez e oa deuet ar bobl d'e
ziambroug dre m'o devoa klevet en devoa graet
an arouez-se. 19 Neuze e lavaras ar Farizianed
kenetrezo : «Gwelout a rit? Ne c'hounezit netra.
Setu ar bed holl o vont war e lerc'h.»

Doujañs ar C'hresianed.

20 Bez' e oa Gresianed e-touez ar re a oa
pignet evit azeuliñ e-kerzh ar gouel. 21 Ar
re-mañ a dostaas da gaout Filip, a oa eus
Betsaida e Galilea; hag e bediñ a rejont
evel-henn : «Aotrou, gwelout Jezuz a garfemp.»
22 Mont a reas Filip d'en lavarout da Andrev;
Andrev ha Filip neuze a yeas d'en lavarout da
Jezuz. 23 Ha Jezuz a respontas dezho ar
c'homzoù-mañ : «Setu deuet an eur ma tle
bezañ roet klod da Vab an Den. 24 E gwirionez,
e gwirionez, me a lavar deoc'h, mar ne varv ket
ar c'hreunenn winizh kouezhet en douar, e chom
hec'h-unan; hogen ma varv e ro frouezh e-leizh.

[25] An neb a gar e vuhez, he c'hollo; hag an neb
a gasa e vuhez er bed-mañ, he miro evit ar
vuhez peurbadel. [26] Ra zeuio d'am heul an neb
a zo va servijer; hag el lec'h ma'z on, eno ivez
e vo va servijer. An neb am servij e roio va Zad
enor dezhañ.

[27] Setu bremañ va ene en trubuilh. Ha petra
'lavarin? O Tad, va salv diouzh an eur-se? Met
evit se eo ez on deuet, evit an eur-se !
[28] Tad, ro klod d'az anv !»

Neuze e teuas ur vouezh eus an neñv :
«Klod am eus roet dezhañ hag a roin adarre.»
[29] Ar bobl a dud a oa eno, hag o devoa klevet,
a lavare : «Un tarzh-kurun zo bet.» Lod all
a lavare : «Un Ael en deus komzet outañ.»
[30] Ha Jezuz da respont : «N'eo ket evidon-me eo
deuet ar vouezh-se, met evidoc'h-c'hwi.
[31] Bremañ eo barnedigezh ar bed-mañ; bremañ
priñs ar bed-mañ a vo taolet er-maez. [32] Ha me,
pa vin bet uhelsavet diouzh an douar, eo an holl
dud a dennin davedon.» [33] Lavarout a rae an
dra-se evit merkañ dre betore marv e tlee
mervel.

[34] Respont a reas ar bobl dezhañ : «Desket
hon eus el Lezenn e chom ar C'hrist da viken.
Penaos eta e lavarez-te ez eo ret da Vab an Den
bezañ uhelsavet? Piv eo ar Mab-an-Den-se?»
[35] Neuze Jezuz a lavaras dezho : «Evit ur
pennadig c'hoazh emañ ar sklêrijenn en ho
touez. Kerzhit eta e-pad m'hoc'h eus ar
sklêrijenn, gant aon na vezot paket gant an
deñvalijenn. An neb a gerzh en deñvalijenn ne
oar ket pelec'h ez a. [36] E-keit ha m'emañ ar
sklêrijenn ganeoc'h, kredit enni evit dont da
vezañ bugale ar sklêrijenn.» Goude bezañ
lavaret an traoù-se Jezuz a yeas kuit hag en em
guzhas diouto.

Difeiz ar Yuzevien.

[37] Evitañ da vezañ graet kement a arouezioù
dirazo, ne gredent ket ennañ, [38] evit ma teufe da
wir lavar ar Profed Izaia :

«*Aotrou, piv en deus kredet hol lavaroù,*
ha galloud an Aotrou da biv eo bet diskuliet?»

[39] N'hellent ket krediñ dre m'en devoa Izaia
lavaret c'hoazh :

[40] «*Dallet en deus o daoulagad*
ha kaletaet o c'halonoù,
evit na welint ket gant o daoulagad,
na gomprenint ket gant o c'halonoù,
na zistroint ket ouzhin,
- rak neuze em bije o fareet.»

[41] Izaia en deus lavaret an traoù-se dre m'en
deus gwelet e c'hloar ha komzet diwar e benn.
[42] Koulskoude, zoken e-touez ar pennoù bras,
kalz a gredas ennañ; met en abeg d'ar
Farizianed, n'anzavent ket kement-se gant aon
da vezañ taolet er-maez eus ar sinagogenn, [43] rak
gwelloc'h e karent ar c'hloar eus an dud eget ar
c'hloar eus Doue.

[44] Neuze Jezuz a youc'has en ur lavarout :
«An hini a gred ennon, n'eo ket ennon e kred,
met en Hini en deus va c'haset, [45] hag an hini am
gwel, a wel an Hini en deus va c'haset. [46] Evel
sklêrijenn on deuet er bed-mañ, evit na chomo
ket en deñvalijenn kement hini a gred ennon.
[47] Ha mard-eus unan bennak a glev va c'homzoù
ha n'o mir ket, n'eo ket me en barn, rak n'on
ket deuet evit barn ar bed, met evit salviñ ar
bed. [48] An hini am distaol ha na zegemer ket va
c'homzoù, a gavo unan d'e varn; ar gomz am
eus bet lavaret, honnezh eo en barno d'an deiz
diwezhañ. [49] Rak n'eo ket drezon va-unan em
eus komzet, met an Tad hag en deus va c'haset
en deus e-unan gourc'hemennet din petra am
boa da lavarout ha da gemenn. [50] Ha gouzout
a ran ez eo e c'hourc'hemenn buhez peurbadel.
An traoù a lavaran eta, a lavaran evel m'en deus
an Tad o lavaret din.»

Jezuz a walc'h o zreid d'e ziskibien.

13 [1] A-raok gouel Pask, Jezuz o c'houzout
e oa deuet e eur da dremen eus ar bed-mañ
davet e Dad, goude bezañ karet e re a oa er bed,
o c'haras betek ar penn pellañ. [2] E-kerzh koan,
p'en devoa dija an diaoul lakaet e kalon
Youdaz, mab Simon Iskariot, an diviz d'e
zroukreiñ, [3] Jezuz o c'houzout en deus an Tad
lakaet pep tra etre e zaouarn, e oa deuet eus
Doue hag e tistroe davet Doue, [4] a sav diouzh
taol, a denn diwarnañ e zilhad, ha goude bezañ
kemeret ul lienenn, e laka anezhi en-dro d'e
zargreiz; [5] neuze e taol dour en ur plad, hag en
em laka da welc'hiñ treid e ziskibien ha d'o
zorchañ gant al lienenn a oa en-dro dezhañ.

[6] Dont a reas eta da Simon-Pêr, hag hemañ
da lavarout dezhañ : «Aotrou, te gwalc'hiñ va

zreid din-me?» [7] Respont a reas Jezuz dezhañ en
ur lavarout : «Ar pezh a ran-me n'en
komprenez ket bremañ, met anaout a ri
diwezhatoc'h.» [8] Lavarout a reas Pêr dezhañ :
«Nann, ne walc'hi ket va zreid din biken.»
Jezuz a respontas dezhañ : «Mar ne 'z
kwalc'han ket, n'az po ket lod ganin.»
[9] Lavarout a reas Simon-Pêr dezhañ : «Neuze,
Aotrou, n'eo ket hepken va zreid, met ivez va
daouarn ha va fenn.» [10] Lavarout a reas Jezuz
dezhañ : «An hini a zo bet en dour n'en deus
mui ezhomm nemet da walc'hiñ e dreid, rak
glan eo penn-da-benn. Ha c'hwi, glan ez oc'h,
met n'oc'h ket holl.» [11] Rak anaout a rae piv
a zlee e werzhañ; setu perak en devoa lavaret :
N'oc'h ket glan holl.

[12] Goude bezañ eta gwalc'het o zreid dezho,
ec'h adkemeras e wiskamant, e c'hourvezas
adarre ouzh taol, hag e lavaras dezho :
«Ha kompren a rit-hu ar pezh am eus graet
deoc'h? [13] Va envel a rit Mestr hag Aotrou, ha
mat a lavarit, rak kement-se on. [14] Mar em eus
eta, me, ho Mestr hag hoc'h Aotrou, gwalc'het
ho treid deoc'h, c'hwi ivez a zle gwalc'hiñ ho
treid an eil d'egile. [15] Rak skouer am eus roet
deoc'h, evit ma reot evel m'am eus graet deoc'h.
[16] E gwirionez, e gwirionez, me en lavar deoc'h :
n'eo ket ar servijer brasoc'h eget e vestr, nag ar
c'hannad a-us d'an hini en deus e gaset.
[17] Ma ouzoc'h an traoù-se, e vezot eürus, gant
ma reot diouto.»

An trubard disklêriet ha kaset er-maez.

[18] «N'eo ket diwar ho penn holl e komzan;
gouzout a ran pere am eus dibabet. Met evit ma
teuio da wir ar Skritur : *An hini a veze o tebriñ
eus va bara, en deus savet e seul a-enep din*.
[19] A-vremañ e lavaran deoc'h an dra-se a-raok
ma tegouezho, evit ma kredot pa c'hoarvezo, ez
on me an hini o vezañ. [20] E gwirionez,
e gwirionez, me 'lavar deoc'h, an neb a zegemer
an hini a gasan, am degemer va-unan. Hag an
hini am degemer a zegemer an Hini en deus va
c'haset.»

[21] Goude bezañ lavaret an traoù-se, e voe
Jezuz strafuilhet en e spered hag e tisklêrias
fraezh kement-mañ : «E gwirionez,
e gwirionez, me 'lavar deoc'h, unan ac'hanoc'h
a ya d'am gwerzhañ.» [22] Sellout a rae an
diskibien an eil ouzh egile, oc'h en em
c'houlenn eus piv e komze. [23] Hogen unan eus
an diskibien a oa gourvezet ouzh taol war galon
Jezuz, an hini a oa karet gant Jezuz.

[24] Ha Simon-Pêr da wignal dezhañ ha da
lavarout : «Goulenn eta piv eo an hini a gomz
diwar e benn?» [25] Hag hennezh o soublañ
evel-se war vruched Jezuz a c'houlennas
digantañ : «Aotrou, piv eo?» [26] Ha Jezuz da
respont dezhañ : «An hini ez an da soubañ un
tamm evitañ hag a roin dezhañ.» Hag o vezañ
soubet un tamm bara, en roas da Youdaz, mab
Simon Iskariot, [27] ha goude debriñ an tamm-se
ez eas Satan ennañ. Ha Jezuz a lavaras dezhañ :
«Ar pezh a rez, en gra buan.» [28] Met hini ebet
ouzh taol ne gomprenas perak en devoa lavaret
an dra-se dezhañ. [29] Hiniennoù a soñje ganto
e oa dre m'edo ar yalc'h gant Youdaz en devoa
lavaret Jezuz dezhañ : «Pren ar pezh hon eus
ezhomm evit ar gouel» pe «Ro un dra bennak
d'ar beorien.» [30] Hennezh eta, o vezañ kemeret
an tamm-se, a yeas er-maez raktal. Noz a oa
anezhi.

Ar gourc'hemenn nevez.

[31] Neuze pa voe aet er-maez, e lavaras
Jezuz : «Bremañ eo bet roet klod da Vab an
Den, hag ennañ eo bet roet klod da Zoue.
[32] Mar d-eo bet ennañ roet klod da Zoue, Doue
d'e dro ennañ e-unan a roio klod dezhañ; ya,
prestik e roio klod dezhañ. [33] Va bugaligoù,
nemet evit ur pennadig n'emaon ken ganeoc'h.
Va c'hlask a reot; hag evel m'am eus lavaret
d'ar Yuzevien : D'al lec'h ma'z an, n'oc'h ket
evit dont, deoc'h ivez e lavaran se bremañ.
[34] Ur gourc'hemenn nevez a roan deoc'h, en em
garout an eil egile; evel ma 'm eus ho karet,
evel-se c'hwi ivez en em garit an eil egile.
[35] Diouzh ar garantez ho po an eil evit egile ec'h
anavezo an holl ez oc'h va diskibien.»

Diougan dinac'hadur Pêr.

[36] Lavarout a reas Simon-Pêr dezhañ :
«Aotrou, pelec'h ez eta?» - «D'al lec'h ma'z an,
a respontas Jezuz, n'out ket evit dont war va
lerc'h bremañ; met va heuliañ a ri
diwezhatoc'h.» [37] Ha Pêr da lavarout dezhañ :
«Perak n'hellan ket da heuliañ a-vremañ?
Va buhez a roin evidout.» [38] Jezuz a respontas
dezhañ : «Da vuhez a roi evidon? E gwirionez,

e gwirionez, me a lavar dit : n'en devo ket kanet
ar c'hilhog m'az po va dinac'het dre deir
gwezh.»

N'a ket kuit Jezuz evit biken.

14 [1] «Arabat d'ho kalon bezañ trubuilhet.
Krediñ a rit e Doue, kredit ivez ennon. [2] E ti va
Zad ez eus chomajoù e-leizh, mar ne vije ket
evel-se em bije lavaret deoc'h; setu m'emaon
o vont da aozañ plas deoc'h. [3] Ha pa vin aet, ha
p'am bo kempennet plas deoc'h, e tistroin hag
ho kemerin em c'hichen, evit ma vezot c'hwi
ivez el lec'h m'emaon-me. [4] Ha da gaout al lec'h
ma'z an, ec'h ouzit an hent.»

Jezuz eo an hent d'an Tad.

[5] Lavarout a reas Tomaz dezhañ : «Aotrou,
ne ouzomp ket da belec'h emaout o vont; ha
penaos ec'h oufemp an hent?» [6] Jezuz a lavaras
dezhañ : «Me eo an Hent, ar Wirionez hag ar
Vuhez; den ebet ne zeu d'an Tad nemet drezon.
[7] Mar am anavezfec'h, ec'h anavezfec'h va Zad
ivez... Met a-vremañ e anaout a rit hag e welet
hoc'h eus.» - [8] «Aotrou, eme Filip, diskouez
dimp an Tad hag e vo trawalc'h dimp.» [9] Jezuz
a lavaras dezhañ : «Keit amzer a zo abaoe
m'emaon ganeoc'h, ha n'am anavezez ket
c'hoazh, Filip? An hini am gwel, a wel ivez an
Tad. Penaos e lavarez : Diskouez dimp an Tad?
[10] Ha ne gredez ket emaon en Tad hag emañ an
Tad ennon? Ar c'homzoù a lavaran deoc'h, n'o
lavaran ket ac'hanon va-unan. An Tad hag
a chom ennon, eo a ra e oberoù. [11] Va c'hredit
emaon en Tad hag emañ an Tad ennon. Pa ne ve
ken, kredit en abeg d'an oberoù o-unan.»

Grataenn ar Spered Santel.

[12] «E gwirionez, e gwirionez, me a lavar
deoc'h, an neb a gred ennon a ray, eñ ivez, an
oberoù a ran-me; ha reoù vrasoc'h c'hoazh a ray,
dre m'emaon o vont davet va Zad. [13] Ha petra
bennak a c'houlennot em anv, a rin, evit m'en
devo an Tad klod en e Vab. [14] Kement
a c'houlennot diganin em anv, me her graio.

[15] «Mar am c'harit, e virot va
gourc'hemennoù. [16] Ha me a bedo an Tad, hag
eñ a roio deoc'h ur Frealzer all, ma chomo
ganeoc'h da viken, [17] ar Spered a wirionez n'hall
ket ar bed en resev dre n'e wel ket ha n'en
anavez ket; c'hwi avat en anavez, rak ganeoc'h
emañ o chom hag ennoc'h e vo.

Jezuz en em ziskulio d'e dud.

[18] N'ho lezin ket emzivaded; distreiñ a rin
davedoc'h. [19] C'hoazh un herradig hag ar bed
n'am gwelo ket mui; met c'hwi am gwelo, rak
bev ez on-me ha c'hwi a vezo bev ivez. [20] En
deiz-se ec'h anavezot emaon em Zad ha c'hwi
ennon, ha me ennoc'h. [21] An hini en deus va
gourc'hemennoù hag o mir, eo hennezh an hini
am c'har; hag an hini am c'har, a vezo karet gant
va Zad, ha me er c'haro hag en em ziskuilho
dezhañ.» [22] Youdas (n'eo ket an Iskariot)
a lavaras dezhañ : «Aotrou, petra a zo kaoz
m'ac'h eus d'en em ziskuliañ dimp ha neket
d'ar bed?» [23] Jezuz a respontas hag a lavaras
dezhañ : «Ma 'z eus unan bennak hag am c'har,
e viro va c'homzoù, ha va Zad er c'haro hag
e teuimp davetañ hag e vimp o chom gantañ.
[24] An neb n'am c'har ket ne vir ket va c'homzoù;
hag ar gomz a glevit n'eo ket va hini met hini
an Tad en deus va c'haset.

[25] An traoù-se am eus lavaret deoc'h tra ma
oan o chom ganeoc'h. [26] Met ar Frealzer, ar
Spered Glan, a vo kaset gant an Tad em anv,
hennezh a zesko deoc'h pep tra hag a zegaso
soñj deoc'h eus kement am eus lavaret deoc'h.

Ra vo ar peoc'h ganeoc'h.

[27] Ar peoc'h a lezan ganeoc'h; va feoc'h-me
a roan deoc'h; n'eo ket evel ma ro ar bed,
e roan-me deoc'h. Na vezet ket ho kalon
strafuilhet na spontet. [28] Va c'hlevet hoc'h eus
o lavarout deoc'h : Mont a ran kuit, hag
e tistroan davedoc'h. Mar am c'harjec'h e vijec'h
laouen o vezañ ma'z an da gaout an Tad, rak
brasoc'h egedon eo an Tad. [29] Ha bremañ em eus
lavaret se deoc'h, a-raok ma tegouezho, evit ma
kredot pa zegouezho.

[30] Ne gomzin mui nemeur ganeoc'h, rak
emañ o tont priñs ar bed-mañ; ha n'eo ket en
divije galloud warnon, [31] met evit ma ouezo ar
bed e karan va Zad, hag e ran evel m'en deus va
Zad gourc'hemennet din. Savit, deomp ac'hann !

An unvaniezh gant Jezuz : Gourskeudenn ar winienn.

15 [1] «Me eo ar winienn wirion, ha va Zad eo
al labourer. [2] Kement skourr ennon na zoug ket

a frouezh, e lemel a ra kuit, ha kement hini
a zoug frouezh, en naetaat a ra, en krennañ a ra
evit ma tougo muioc'h. 3 Adal bremañ ez oc'h
naet, abalamour d'ar gomz am eus lavaret
deoc'h. 4 Chomit ennon, ha me ennoc'h. Evel
n'hell ket ar skourr dougen frouezh anezhañ
e-unan, mar ne chom ket stag ouzh ar winienn,
evel-se na c'hwi kennebeut mar ne chomit ket
ennon.

5 Me eo ar winienn ha c'hwi ar skourroù. An
hini a chom ennon ha me ennañ, hennezh
a zoug kalz a frouezh; rak en diavaez din,
n'hellit ober netra. 6 Met an neb na chomo ket
ennon, a vo taolet er-maez evel ar skourr
a zisec'h, hag a vez dastumet ha stlapet en tan,
da zeviñ. 7 Mar chomit ennon ha mar chom va
c'homzoù ennoc'h, goulennit kement a garot
hag e teuio deoc'h. 8 Setu petra a ro klod d'am
Zad e tougfec'h e-leizh a frouezh hag e teufec'h
da vezañ va diskibien.

9 Evel m'en deus va Zad va c'haret, evel-se
em eus me ivez ho karet. Chomit em c'harantez.
10 Mar mirit va gourc'hemennoù, e chomot em
c'harantez, evel m'em eus miret me
gourc'hemennoù va Zad ha ma choman en
e garantez. 11 An traoù-se am eus lavaret deoc'h
evit ma vezo ennoc'h va levenez, ha ma vezo
leun ho levenez.

Gourc'hemenn ar garantez.

12 «Hemañ eo va gourc'hemenn-me : en em
garit an eil egile, evel m'am eus ho karet.
13 N'en deus den brasoc'h karantez eget reiñ
e vuhez evit e vignoned. 14 C'hwi eo va
mignoned, mar grit ar pezh a c'hourc'hemennan
me deoc'h. 15 Ne ran ket ken servijerien
ac'hanoc'h; rak ar servijer ne oar ket petra 'ra
e vestr; mignoned avat am eus graet ac'hanoc'h,
rak kement am eus klevet digant va Zad am eus
roet deoc'h da anaout.

16 N'eo ket c'hwi hoc'h eus va dibabet; me eo
am eus ho tibabet hag ho lakaet evit ma'z eot ha
ma tougot frouezh ha ma chomo ho frouezh,
evit ma roio deoc'h va Zad em anv kement
a c'houlennot digantañ. 17 An dra-se eo
a c'hourc'hemennan deoc'h, en em garout an eil
egile.

Kasoni ar bed ouzh Jezuz hag e dud.

18 «Mar en deus ar bed kasoni ouzhoc'h,
gouezit en deus bet da gentañ kasoni ouzhin.
19 Mar bijec'h eus ar bed e karje ar bed e beadra;
met dre ma n'oc'h ket eus ar bed, dre m'am eus
ho tibabet eus a-douez ar bed, abalamour da se
en deus ar bed kasoni ouzhoc'h. 20 Ho pet soñj
eus ar gomz am eus lavaret deoc'h : N'eo ket ar
mevel brasoc'h eget e vestr. Mar o deus va
gwallgaset, c'hwi ivez a vo gwallgaset ganto;
mar o deus miret va c'homz, e virint ivez hoc'h
hini. 21 Met an holl draoù-se a raint a-enep
deoc'h en abeg d'am anv, dre n'anavont ket an
Hini en deus va c'haset.

22 Mar ne vijen ket deuet ha mar n'em bije
ket komzet outo, n'o divije pec'hed ebet; met
bremañ n'o deus digarez ebet d'o fec'hed.
23 An hini en deus kas ouzhin a gasa ivez va
Zad. 24 Mar n'em bije ket graet en o zouez an
oberoù-se n'en deus den all ebet graet biskoazh
n'o divije ket a bec'hed; met bremañ, goude
gwelout, o deus kasoni ouzhin hag ouzh va Zad;
25 met evel-se 'mañ evit ma teuio da wir ar gomz
a zo skrivet en o Lezenn : *Va c'hasaet o deus
hep abeg*.

26 «Hogen pa zeuio ar Frealzer a gasin-me
deoc'h a-berzh va Zad, ar Spered a wirionez
a zeu eus an Tad, e roio testeni diwar va fenn;
27 ha c'hwi ivez a zougo testeni, rak adalek ar
penn kentañ emaoc'h ganin.

Heskinerezhioù da zont.

16 1 «An traoù-se am eus lavaret deoc'h evit
na vezot ket ganto e riskl da gouezhañ. 2 Ho
teurel a raint er-maez eus ar sinagogennoù, ha
dont a ra an eur ma kredo an neb ho lakaio d'ar
marv, reiñ doujañs da Zoue. 3 Ober a raint
evel-se dre n'o deus ket anavezet nag an Tad, na
me.

4 Hogen lavaret em eus deoc'h an traoù-se
evit m'ho pezo soñj, pa zeuio an amzer, em eus
bet o lavaret deoc'h.

Labour ar Spered Santel.

Ne 'm eus ket o lavaret deoc'h adalek ar
penn kentañ dre m'edon ganeoc'h. 5 Met bremañ
ez an da gaout an Hini en deus va c'haset, hag
hini ac'hanoc'h ne c'houlenn ouzhin : Da belec'h

emaout o vont? [6] Met dre ma 'm eus lavaret se
deoc'h, he deus an dristidigezh leuniet ho kalon.
[7] Me avat eo ar wirionez a lavaran deoc'h :
Talvoudus eo deoc'h ez afen kuit, rak mar ned
an ket kuit, ne zeuio ket ar Parakled davedoc'h;
met ma'z an kuit, er c'hasin deoc'h.
[8] Hag hennezh o tont, a brouo a-enep d'ar bed
diwar-benn ar pec'hed, ar reizhded hag ar
varnedigezh; [9] diwar-benn ar pec'hed, dre ne
gredont ket ennon; [10] diwar-benn ar reizhded,
dre ma'z an da gaout va Zad ha n'em gwelot
mui ken; [11] diwar-benn ar varnedigezh, rak
barnet eo dija priñs ar bed-mañ.

[12] Kalz a draoù am eus c'hoazh da lavarout
deoc'h, met n'hellit ket o dougen bremañ.
[13] Pa vo deuet hennezh avat, ar Spered
a wirionez, ho heñcho da gaout an holl
wirionez; rak ne gomzo ket dioutañ e-unan, met
kement a glev a lavaro, hag e tisklêrio deoc'h an
traoù da zont. [14] Hennezh a roio klod din, rak
kemer a ray eus ar pezh a zo din evit en
disklêriañ deoc'h. [15] Holl gement a zo d'an Tad
a zo din; setu perak em eus lavaret e kemero
eus ar pezh a zo din evit e reiñ deoc'h da
anaout.

Distro kevrinus Jezuz.

[16] «Ur pennadig ha n'am gwelot mui ken, ha
c'hoazh ur pennadig hag am gwelot adarre.»
[17] Lod eus e ziskibien a lavaras neuze an eil
d'egile : «Petra 'lavar dimp evel-se :
Ur pennadig ha n'am gwelot mui ken, ha
c'hoazh ur pennadig hag am gwelot adarre, ha
gant kement-mañ : Mont a ran da gaout an
Tad?» [18] Lavarout a raent eta : «Petra eo se emañ
o lavarout : Ur pennadig? N'ouzomp ket petra
'lavar.»

[19] Jezuz, o c'houzout o devoa c'hoant da ober
ur goulenn outañ, a lavaras dezho : «Tabutal
a rit kenetrezoc'h diwar-benn ar pezh am eus
lavaret : Ur pennadig ha n'am gwelot mui ken,
ha c'hoazh ur pennadig hag am gwelot adarre.
[20] E gwirionez, e gwirionez, me a lavar deoc'h,
c'hwi a leñvo hag a hirvoudo, endra m'en em
laouenaio ar bed; c'hwi a vo en dristidigezh,
met ho tristidigezh a vo troet e levenez.
[21] Ar vaouez o wilioudiñ, he deus tristidigezh,
dre m'eo deuet he c'houlz; met p'he deus ganet
he c'hrouadur, n'he deus ket soñj ken eus he
foan, gant al levenez he deus dre ma'z eus bet
ganet un den er bed. [22] Ha c'hwi eta hoc'h eus
bremañ tristidigezh; met ho kwelout a rin
a-nevez ha laouenaat a ray ho kalon; hag ho
levenez ne vo den ebet evit he dilemel
diganeoc'h. [23] Hag en deiz-se, ne reot mui
goulenn ouzhin evit netra.

E gwirionez, e gwirionez, me 'lavar deoc'h
petra bennak a c'houlennot digant an Tad, e roio
deoc'h em anv. [24] Betek-henn n'hoc'h eus
goulennet netra em anv; goulennit hag
e resevot, evit ma vo leun ho levenez.

Kimiad diwezhañ.

[25] «Lavaret em eus an traoù-se deoc'h dindan
parabolennoù. Donet a ra an eur ma ne gomzin
ket ken ouzhoc'h dre barabolennoù, met ma
komzin deoc'h en-sklaer diwar-benn an Tad.
[26] En deiz-se, e c'houlennot em anv; ha ne
lavaran ket deoc'h e pedin an Tad evidoc'h, [27] rak
an Tad e-unan ho kar, dre m'hoc'h eus va
c'haret, ha m'hoc'h eus kredet ez on deut eus
Doue. [28] Deuet on er-maez eus an Tad, ha deuet
er bed; ha bremañ e kuitaan ar bed hag
e tistroan da gaout an Tad.»

[29] Lavarout a reas e ziskibien dezhañ : «Setu
bremañ ma komzez dizolo, ha ne lavarez
parabolenn ebet. [30] Bremañ ec'h ouzomp ec'h
anavezez pep tra ha n'ac'h eus ket ezhomm
e vefe graet goulenn ouzhit; en abeg da se
e kredomp ez out deuet eus Doue.» [31] Ha Jezuz
da respont dezho : «Bremañ e kredit? [32] Setu ma
teu an eur ha deuet eo, ma vezot skignet pep
unan diouzh e du, ha m'am lezot va-unan-penn.
Nemet n'emaon ket va-unan-penn, rak an Tad
a zo ganin. [33] An traoù-se am eus lavaret deoc'h
evit m'ho po ar peoc'h ennon. Er bed e vezot
gwall-wasket, met ho pet fiziañs, trec'het em
eus ar bed.»

Ar bedenn-veleg.

17 [1] Evel-se e komzas Jezuz, hag o vezañ
savet e zaoulagad war-zu an neñv e lavaras :
«Tad, deuet eo an eur; ro klod d'az Mab evit ma
roio da Vab klod dit-Te, [2] hervez ar galloud ac'h
eus roet dezhañ war bep korf, ma roio ar vuhez
peurbadel da holl gement ac'h eus roet dezhañ. [3]
Hogen, homañ eo ar vuhez peurbadel m'az

anavezint-Te, ar gwir Doue n'eus nemetañ, hag
an hini ac'h eus kaset, Jezuz Krist.
4 Me 'm eus roet klod dit war an douar;
peurc'hraet em eus al labour az poa roet din
d'ober. 5 Ha Te bremañ, ro klod din, Tad, ez
kichen, gant ar c'hloar-se am boa ez kichen
a-raok d'ar bed dont da vezañ. 6 Diskouezet em
eus splann da anv d'an dud ac'h eus roet din eus
a-douez ar bed; dit e oant, ha din-me ac'h eus
o roet, ha da lavar-Te o deus miret. 7 Bremañ
ec'h ouzont e teu diganit kement ac'h eus roet
din. 8 Hag ar c'homzoù ac'h eus roet din, am eus
roet dezho; hag o degemeret o deus hag
anavezet o deus evit gwir ez on deuet ac'hanout,
ha kredet o deus ez on bet kaset ganit.
9 Pediñ a ran evito; ne bedan ket evit ar bed,
met evit ar re ac'h eus roet din, dre ma'z int
dit-Te; 10 holl gement a zo din, a zo dit-Te; ha
kement a zo dit, a zo din-me hag enno e kavan
klod. 11 N'emaon mui ken er bed, int-i avat a zo
er bed e-pad ma'z an etrezek ennout.

Tad santel, mir-int ez anv, ar re-se ac'h eus
roet din, evit ma vezint unan eveldomp.
12 P'edon ganto, me o mire ez anv, ac'h eus bet
roet din; o miret am eus ha n'eus bet kollet hini
ebet anezho, nemet mab ar gollidigezh, evit ma
vije sevenet ar Skritur. 13 Ha bremañ ez an
etrezek ennout, hag an traoù-se a lavaran tra
m'emaon c'hoazh er bed, evit m'o devo enno va
levenez-me, va levenez leun. 14 Roet em eus
dezho da gomz, hag ar bed en deus o c'hasaet,
dre n'int ket eus ar bed, evel ned on ket va-unan
eus ar bed. 15 Ne c'houlennan ket diganit
o tennañ eus ar bed, met o diwall diouzh an
droug. 16 N'int ket eus ar bed, evel ned on ket
va-unan eus ar bed. 17 Santela-int dre ar
wirionez; da lavar-Te eo ar wirionez. 18 Evel
m'ec'h eus va c'haset er bed, me ivez am eus
o c'haset er bed. 19 Hag evito en em santelaan
va-unan evit ma vezint int ivez santelaet
e gwirionez.

20 «Hogen n'eo ket evito hepken e pedan,
met ivez evit ar re a gredo ennon diwar o lavar.

21 Evit ma vezint holl unan, evel
m'emaout-Te, va Zad, ennon, ha me ennout;
evit ma vezint int ivez unan ennomp, ha ma
kredo ar bed eo Te ac'h eus va c'haset.
22 Ar c'hloar ac'h eus roet din, am eus roet
dezho, evit ma vezint unan evel ma'z omp-ni
unan. 23 Me enno ha Te ennon, evit ma teuint da
vezañ peurunan, ha ma'z anavezo ar bed eo Te
ac'h eus va c'haset, hag en o c'harez evel m'ac'h
eus va c'haret me.

24 «Tad, ar re ac'h eus roet din, e fell din ma
vezint ganin, int ivez, el lec'h ma vezin-me, evit
ma welint va c'hlod, an hini ac'h eus roet din;
rak va c'haret ac'h eus a-ziaraok krouidigezh ar
bed. 25 Tad reizh, ar bed n'en deus ket da
anavezet; me avat am eus da anavezet hag ar
re-mañ o deus anavezet eo Te ac'h eus va
c'haset. 26 Hag o lakaet am eus da anaout da anv
hag e rin c'hoazh, ma vo enno ar garantez ac'h
eus va c'haret ganti, ha ma vin-me enno.»

Jezuz e Getsemani paket gant tud Youdaz.

18 1 O vezañ komzet evel-se ez eas Jezuz
gant e ziskibien en tu all d'ar froud, ar
C'hedron, d'ul lec'h ma oa ul liorzh ma'z antreas
enni, eñ hag e ziskibien. 2 Youdaz ivez, an hini
en gwerzhe, a anaveze al lec'h, rak alies e oa
deuet Jezuz di gant e ziskibien. 3 Youdaz eta
o vezañ kemeret gantañ ar gohortenn, ha
gwarded a-berzh an Arc'h-veleien hag ar
Farizianed, a zeuas di gant leternioù torchadoù -
gouloù hag armoù.

4 Jezuz eta, o c'houzout kement a c'hoarvezfe
gantañ, a yeas etrezek enno hag a lavaras
dezho : «Piv a glaskit?» 5 Hag int a respontas
dezhañ : «Jezuz an Nazaredad.» Eñ a lavaras :
«Me eo.» Youdaz ivez, an hini en gwerzhe, a oa
ganto. 6 Kerkent m'en devoe lavaret dezho :
«Me eo», e souzjont hag e kouezjont d'an
douar. 7 A-nevez eta e c'houlennas outo
«Piv a glaskit?» Hag int a lavaras : «Jezuz an
Nazaredad» - 8 «Lavaret em eus deoc'h,
a respontas Jezuz, me eo; ma'z eo me a glaskit,
lezit ar re-mañ da vont kuit.» 9 Ha kement-se
evit ma teufe da wir ar gomz bet lavaret
gantañ : «Eus ar re ac'h eus roet din, n'em eus
kollet hini ebet.»

Pêr ha Malkuz.

10 Neuze Simon-Pêr hag a oa gantañ ur
c'hleze, en tennas hag a skoaz gant mevel ar
Beleg-meur, hag a droc'has dezhañ e skouarn
dehoù; ar mevel-se a oa Malkuz e anv. 11 Met
Jezuz a lavaras da Bêr : «Laka da gleze en

e c'houin. Ar c'haliriad en deus an Tad roet din,
daoust ha n'en evin ket?»

Jezuz dirak Anna ha Kaifaz.
Dinac'hadennoù Pêr.

12 Neuze ar gohortenn, an ofisour ha
mevelien ar Yuzevien a grogas e Jezuz hag en
liammas. 13 E gas a rejont da gentañ da di Anna,
a oa tad-kaer da Gaifaz, Beleg-meur er
bloaz-se. 14 Kaifaz a oa an hini en devoa roet an
ali-se d'ar Yuzevien : «Gwelloc'h eo e varvfe un
den hepken evit ar bobl.»

15 Hogen Simon-Pêr hag un diskibl all
a heulie Jezuz; an diskibl-se anavezet gant ar
Beleg-meur, a yeas-tre gant Jezuz e porzh ar
Beleg-meur. 16 Met Pêr a oa chomet er-maez,
e-tal an nor. Mont a reas neuze an diskibl all-se
hag a oa anavezet gant ar Beleg-meur da gomz
ouzh ar borzhierez, hag e reas da Bêr mont
e-barzh. 17 Neuze, ar vatezh-se, ar borzhierez,
a lavaras da Bêr : «Ha n'out ket te ivez unan
eus diskibien an den-se?» - «Ned on ket»,
emezañ. 18 Eno edo ar servijerien hag ar warded
o tommañ ouzh an tan-regez o devoa enaouet,
rak yen e oa an amzer, ha ganto edo Pêr ivez
o tommañ.

19 Ar Beleg-meur a reas eta goulenn ouzh
Jezuz diwar-benn e ziskibien hag
e gelennadurezh. 20 Respont a reas Jezuz
dezhañ : «Dirak an holl em eus komzet d'ar
bed. Bepred em eus kelennet er sinagogenn hag
en Templ el lec'h ma 'n em vod an holl
Yuzevien, hag e kuzh n'em eus lavaret netra.
21 Perak e rez goulenn ouzhin? Goulenn digant
ar re o deus klevet va c'homzoù. Gwel, ar re-se
a oar petra am eus lavaret.» 22 Evel m'en devoa
komzet evel-se, unan eus ar vevelien hag a oa
eno, a roas ur fasad da Jezuz, en ur lavarout :
«Evel-se e respontas d'ar Beleg-meur?» 23 Jezuz
a respontas dezhañ : «M'am eus komzet fall,
diskouez petra zo fall em c'homzoù; met mar
em eus komzet mat, perak e skoez ganin?»
24 Neuze Anna er c'hasas ereet da Gaifaz, ar
Beleg-meur. 25 Eno avat edo Pêr o tommañ; ma
lavarjont dezhañ : «Ha n'out ket te ivez unan
eus e ziskibien?» Nac'hañ a reas ha lavarout :
«N'on ket !» 26 Unan eus mevelien ar
Beleg-meur, kar d'an hini en devoa Pêr troc'het
dezhañ e skouarn, a lavaras dezhañ : «Ha n'em
eus ket da welet el liorzh gantañ?» 27 Ha Pêr da
nac'hañ adarre, ha raktal e kanas ar c'hilhog.

Jezuz dirak Pilat.

28 Neuze e kasjont Jezuz eus ti Kaifaz d'ar
pretordi : ar beure e oa; int avat n'ejont ket
e-barzh ar pretordi, evit na vijent ket saotret ha
ma c'helljent debriñ ar Pask.

29 Pilat eta a zeuas er-maez daveto, hag
a lavaras : «Petra a damallit d'an den-mañ?»
30 Respont a rejont dezhañ : «Mar ne vije ket
hemañ un torfedour, n'hor bije ket e lakaet etre
da zaouarn.» 31 Ha Pilat da lavarout dezho :
«Kemerit-eñ, c'hwi hoc'h-unan, ha barnit-eñ
hervez ho Lezenn.» Ar Yuzevien a lavaras
dezhañ : «N'hon eus ket ar gwir da gas un den
d'ar marv.» 32 Hag evel-se evit ma teuje da wir
ar gomz en devoa lavaret Jezuz, da verkañ dre
beseurt marv e tlee mervel.

33 Neuze e tistroas Pilat e-diabarzh ar
pretordi; gervel a reas Jezuz hag e lavaras
dezhañ : «Ha te eo Roue ar Yuzevien?»
34 Respont a reas Jezuz : «Hag ac'hanout
da-unan e lavarez se, pe reoù all o deus en
lavaret dit diwar va fenn?» - 35 «Daoust ha
Yuzev on-me? a respontas Pilat. Da bobl hag an
Arc'h-veleien o deus da lakaet etre va daouarn.
Petra ac'h eus graet?» 36 Ha Jezuz da respont :
«Va Rouantelezh n'eo ket eus ar bed-mañ. Ma
vije va Rouantelezh eus ar bed-mañ, o divije
stourmet va servijerien evit mirout na vijen
lakaet etre daouarn ar Yuzevien; hogen va
Rouantelezh n'eo ket ac'hann.» 37 Neuze
e lavaras Pilat dezhañ : «Roue out eta?» - «Evel
ma lavarez, a respontas Jezuz, roue on. Evit
kement-se ez on bet ganet, hag evit kement-se
ez on deuet er bed, evit reiñ testeni d'ar
wirionez. An neb a zo mab ar wirionez a selaou
va mouezh.» 38 Pilat a lavaras dezhañ : «Petra eo
ar wirionez?»

Goude bezañ lavaret se, ez eas er-maez
adarre da gaout ar Yuzevien hag e lavaras
dezho : «Me ne gavan abeg ebet ennañ.
39 Peogwir emañ ar c'hiz ganeoc'h e laoskfen
deoc'h, gant ar Pask, ur prizoniad bennak,
daoust hag e fell deoc'h e laoskfen ganeoc'h
roue ar Yuzevien?» 40 Neuze en em lakajont
a-nevez da grial ha da lavarout : «Nann, ket

hemañ, met Barabbas.» Hogen Barabbas a oa ul laer.

Jezuz skourjezet; ar gurunenn-spern.

19 [1] Neuze Pilat a gemeras Jezuz hag hen lakaas da vezañ skourjezet. [2] Hag ar soudarded o vezañ plezhennet ur gurunenn spern, he lakaas war e benn, hag a daolas warnañ ur vantell ruz-mouk. [3] Tostaat a raent outañ hag e lavarent : «Salud, Roue ar Yuzevien !», hag e tistagent palvadoù gantañ.

Ar Yuzevien a c'houlenn e varv.

[4] Mont a reas Pilat er-maez ur wezh c'hoazh, hag e lavaras dezho : «Setu, hen degas a ran deoc'h er-maez, evit ma ouezot ne gavan abeg ebet ennañ.» [5] Neuze e teuas Jezuz er-maez gant ar gurunenn spern war e benn, hag ar vantell ruz-mouk. Hag e lavaras dezho : «Setu an Den.»

[6] Met ouzh e welout, an Arc'h-veleien hag ar vevelien a grias o lavarout : «Ouzh ar groaz ! ouzh ar groaz !» Pilat a lavaras dezho : «Kemerit-eñ hoc'h-unan, ha stagit-eñ ouzh ar groaz, rak evidon-me, ne gavan abeg ebet ennañ.» [7] Ar Yuzevien a respontas dezhañ : «Ul lezenn hon eus, hag hervez al lezenn-se, e tle mervel, rak da Vab Doue eo en em dremenet.»

Jezuz barnet da varv ar groaz.

[8] Pa glevas Pilat ar gomz-se en devoe spont muioc'h c'hoazh. [9] Mont a reas adarre e-barzh ar pretordi hag e c'houlennas ouzh Jezuz : «A belec'h out-te?» Met Jezuz ne respontas netra dezhañ. [10] Pilat eta a lavaras dezhañ : «Ne respontez ket din? Ha n'ouzout ket em eus ar galloud d'az lezel da vont ha galloud d'az stagañ ouzh ar groaz?» [11] Respont a reas Jezuz : «N'az pije warnon galloud ebet, mar ne vije ket bet roet dit eus an nec'h; rak-se, an hini en deus va droukroet en deus brasoc'h pec'hed egedout.»

[12] Diwar neuze, e klaske Pilat an tu d'e zieubiñ, met ar Yuzevien a grias o lavarout : «Mar laoskez hemañ da vont, n'out ket mignon da Gaesar; rak kement hini en em dremen da roue, en em sav a-enep da Gaesar.» [13] Pilat neuze, o klevout ar c'homzoù-se, a zegasas Jezuz er-maez hag a azezas war e gador-varn, el lec'h anvet Litostroton, ar Pavezadur, en hebraeg Gabbata. [14] Deiz ragaozadur ar Pask e oa, war-dro kreisteiz. Hag e lavaras d'ar Yuzevien : «Setu ho Roue.» [15] Met int a grias : «Kas kuit ! Kas kuit ! Ouzh ar groaz ! » Lavarout a reas Pilat dezho : «Ho roue a groazstagin?» An Arc'h-veleien a respontas : «N'hon eus roue nemet Kaesar.» [16] Neuze en lakaas etre o daouarn da vezañ staget ouzh ar groaz.

Kroazstagadur. Lodennerezh dilhad Jezuz.

Kemer a rejont eta Jezuz ganto; [17] hag eñ o tougen e-unan e groaz, a yeas etrezek al lec'h anvet ar C'hlopenn, pezh a vez lavaret en hebraeg Golgota. [18] Eno er stagjont ouzh ar groaz, ha gantañ daou all, unan a bep tu ha Jezuz er c'hreiz. [19] Pilat a reas ivez ur skritell hag he lakaas ouzh ar groaz. Warni e oa skrivet : Jezuz an Nazaredad, roue ar Yuzevien. [20] Ar skritell-se a voe lennet gant kalz a Yuzevien, rak tost da gêr edo al lec'h ma oa bet kroazstaget Jezuz. Ha skrivet e oa en hebraeg, e latin hag e gresianeg. [21] En abeg da se e lavaras da Pilat Arc'h-veleien ar Yuzevien : «Arabat dit skrivañ : Roue ar Yuzevien, met penaos hennezh en deus lavaret : Me eo Roue ar Yuzevien.» [22] Pilat avat a respontas : «Ar pezh am eus skrivet, am eus skrivet.»

[23] Neuze ar soudarded, goude bezañ savet Jezuz ouzh ar groaz, a gemeras e zilhad hag a reas peder lodenn ganto, ul lodenn evit pep unan; hag ivez e sae. Homañ avat a oa hep gwri ebet ha bet gwiadet en ur pezh eus an nec'h d'an traoñ. [24] Lavarout a rejont eta an eil d'egile : «N'he rogomp ket; met tennomp ar sord warni da welout da biv e vo.» Evel-se evit ma vije sevenet ar Skritur :

«*Lodennet o deus va dilhad kenetrezo,*
war va sae tennet ar sord.»

Ar soudarded eta a reas an dra-se.

Jezuz ouzh ar groaz. E varv.

[25] E-kichen kroaz Jezuz edo e vamm ha c'hoar e vamm, Mari, gwreg Kleopaz, ha Mari-Madalen. [26] Ha Jezuz, o welout e vamm, hag e-kichen, an diskibl a gare, a lavaras d'e vamm : «Maouez, setu aze da vab.» [27] Da c'houde e lavaras d'an diskibl : «Setu da

vamm.» Hag adalek neuze, an diskibl he
c'hemeras en e di. [28] Goude-se, Jezuz,
o c'houzout e oa peurc'hraet pep tra diwar
neuze, a lavaras evit ma vije sevenet ar Skritur :
«Sec'hed am eus !» [29] Ur pod a oa eno, leun
a winegr; o vezañ lakaet ur spoueenn karget
a winegr e penn ur gorzenn, he savjont betek
e c'henoù. [30] Goude bezañ kemeret ar gwinegr,
Jezuz a lavaras : «Peurechu eo ! » Hag o vezañ
soublet e benn, e taskoras e spered.

An taol-goaf.

[31] Hogen, ar Yuzevien, o vezañ ma oa ar
Ragaozadur, evit na chomfe ket ar c'horfoù
ouzh ar groaz e-pad ar sabad, (rak un devezh
bras e oa eus ar sabad - se) a c'houlennas digant
Pilat ma vije torret dezho o divhar, ha ma vijent
lamet kuit. [32] Dont a reas eta ar soudarded, hag
e torrjont e zivhar d'an hini kentañ, ha goude-se
d'an eil a oa bet staget ouzh ar groaz gantañ.
[33] Met o tont da Jezuz, pa weljont e oa marv
dija, ne dorrjont ket e zivhar dezhañ. [34] Hogen,
unan eus ar soudarded, gant un taol-lañs,
a zigoras e gostez, ha raktal e teuas dioutañ
dour ha gwad. [35] An hini en deus gwelet a ro
testeni a gement-se ha gwirion eo e desteni; hag
hennezh a oar e lavar ar wirionez, evit ma
kredot, c'hwi ivez. [36] Rak an traoù-se a zo
c'hoarvezet evit ma vefe sevenet ar Skritur :
«*Ne vo ket torret un askorn dezhañ*.»

[37] Ha c'hoazh en ul lec'h all, e lavar ar
Skritur :

«*Gwelout a raint an hini o deus treuzet*.»

Beziadur Jezuz.

[38] Goude-se, Jozef Arimatea hag a oa diskibl
da Jezuz, met e kuzh gant aon rak ar Yuzevien,
a c'houlennas digant Pilat kemerout korf Jezuz.
[39] Nikodem ivez a zeuas, an hini a oa deuet da
gentañ da gaout Jezuz en noz; degas a rae ur
c'hemmesk a vir hag a aloez, ur c'hant lur-pouez
bennak. [40] Kemer a rejont korf Jezuz hag
e liammañ gant bandennoù goude skuilhañ
warnañ louzoù-frond, evel m'emañ ar c'hiz
sebeliañ gant ar Yuzevien.

[41] Hogen el lec'h ma oa bet kroazstaget e oa
ul liorzh, hag el liorzh-se ur bez nevez na oa bet
biskoazh lakaet unan bennak ennañ. [42] Eno eta,
en abeg da Ragaozadur ar Yuzevien, dre ma oa
tost ar bez, e lakajont Jezuz.

An dasorc'h. Ar bez goullo.

20 [1] Neuze an deiz kentañ eus ar sizhun,
abred diouzh ar beure, p'edo teñval c'hoazh
e teuas Mari-Madalen d'ar bez, hag e welas ar
maen lamet kuit a-diwar toull ar bez. [2] Hag hi da
redek ha da vont da gaout Simon-Pêr hag an
diskibl all karet gant Jezuz, ha lavarout a reas
dezho : «Kemeret o deus an Aotrou eus ar bez,
ha n'ouzomp ket pelec'h o deus e lakaet.»

[3] Neuze ec'h eas Pêr hag an diskibl all
er-maez evit mont d'ar bez. [4] Redek a raent
o-daou war un dro, met an diskibl all a redas er
penn a-raok buanoc'h eget Pêr, hag
a zegouezhas da gentañ e-kichen ar bez.
[5] O vezañ soublet e benn, e welas ar bandennoù
war an douar; ha koulskoude ned eas ket
e-barzh. [6] Simon-Pêr neuze a zegouezhas d'e
dro, o tont war e lerc'h; mont a reas er bez hag
e welas ar bandennoù war-c'horre an douar,
[7] hag al lienenn a oa bet war e benn : homañ
avat ne oa ket gant ar bandennoù, met rollet
a-gostez en ul lec'h all.

[8] Neuze an diskibl all, degouezhet da gentañ
er bez, a yeas ivez e-barzh; gwelout a reas hag
e kredas. [9] Rak n'o devoa ket c'hoazh komprenet
ar Skritur o lavarout e tlee adsevel a-douez ar re
varv. [10] Goude-se e tistroas an diskibien d'ar gêr.

Emziskouezidigezh da Mari-Madalen.

[11] Mari avat a chome e-tal ar bez er-maez,
o ouelañ. Evel ma leñve, e stouas da sellout er
bez. [12] Hag e welas daou Ael gwisket e gwenn,
azezet, unan ouzh ar penn hag egile ouzh an
treid eus al lec'h ma oa bet gourvezet korf
Jezuz. [13] Lavarout a rejont dezhi : «Maouez,
perak e ouelez?» Hag e respontas dezho :
«Dre m'o deus douget kuit va Aotrou, ha
n'ouzon ket pelec'h o deus eñ lakaet.» [14] Goude
bezañ lavaret se, e troas war-dreñv hag e welas
Jezuz en e sav; met ne ouie ket e oa Jezuz.
[15] «Maouez, eme Jezuz dezhi, perak e ouelez?
Piv a glaskez?» Hi o soñjal ganti e oa al
liorzhour, a lavaras dezhañ : «Aotrou, mard eo
te ac'h eus eñ savet kuit, lavar din pelec'h ec'h
eus eñ lakaet, ma'z in d'e gemer.» [16] Jezuz da
lavarout dezhi : «Mari !» Hag hi da zistreiñ

ha da lavarout en hebraeg : «Rabbouni !» -da
lavarout eo 'Mestr.'- 17 Jezuz a lavaras dezhi :
«Na stok ket ouzhin, rak ned on ket pignet
c'hoazh davet va Zad; met kae da gaout va
breudeur ha lavar dezho : Pignat a ran davet va
Zad hag ho Tad, va Doue hag ho Toue.» 18 Dont
a reas enta Mari-Madalen da zegemenn d'an
diskibien he devoa gwelet an Aotrou, hag en
devoa lavaret dezhi an traoù-se.

Emziskouezidigezh d'an diskibien.

19 Evel ma oa an noz, d'an deiz-se, ar
c'hentañ eus ar sizhun, serret ma oa an dorioù
war al lec'h ma oa bodet an diskibien gant aon
rak ar Yuzevien, e teuas Jezuz, hag o chom en
e sav en o c'hreiz, e lavaras dezho : «Ar peoc'h
ra vo ganeoc'h !» 20 Ha goude bezañ lavaret an
dra-se, e tiskouezas dezho e zaouarn hag
e gostez. Karget e voe an ebestel a levenez,
o welout an Aotrou. 21 Un eil gwezh e lavaras
dezho : «Ar peoc'h ra vo ganeoc'h ! Evel m'en
deus an Tad va c'haset, evel-se me ivez
ho kas.» 22 Ha goude lavarout se, e c'hwezhas
warno hag e lavaras dezho : «Resevit ar Spered
Glan. 23 Da biv bennak e pardonot e bec'hedoù,
dezhañ e vezint pardonet, ha da biv bennak en
o dalc'hot, e vezint dalc'het dezhañ.»

Diskredoni Tomaz.

24 Hogen Tomaz, unan eus an Daouzek, an
hini anvet Didimoz (ar Gevell), ne oa ket ganto
pa oa deuet Jezuz. 25 An diskibien all a lavaras
dezhañ : «Gwelet hon eus an Aotrou.» Eñ avat
a respontas : «Mar ne welan ket en e zaouarn
merk an tachoù, ha mar ne lakaan ket va dorn
en e gostez, ne gredin ket.»

26 Eizh deiz war-lerc'h, edo adarre an
diskibien e-barzh, ha Tomaz ganto. Jezuz
a zeuas-tre, an dorioù kloz, hag o chom en e sav
en o c'hreiz, e lavaras : «Ar peoc'h ra vo
ganeoc'h !» 27 Ha da c'houde e lavaras da
Domaz : «Laka da viz amañ, ha sell ouzh va
daouarn; astenn da zorn, hag en laka em
c'hostez, ha na vez ket diskredik, met kreder.»
28 Ha Tomaz da respont ha da lavarout dezhañ :
«Va Aotrou ha va Doue.» 29 Lavarout a reas
Jezuz dezhañ : «Dre m'ac'h eus va gwelet,
Tomaz, e kredez. Eürus ar re n'o deus ket
gwelet hag o deus kredet.»

30 Kalz a vurzhudoù all a reas c'hoazh Jezuz
dirak e ziskibien, ha n'int ket bet skrivet el
levr-mañ. 31 Met ar re-mañ a zo bet skrivet evit
ma kredot ez eo Jezuz ar C'hrist, ar Mab da
Zoue, hag evit m'ho po dre ho feiz, ar vuhez en
e anv.

Diskuliadenn Jezuz.

21. 1 Goude-se en em ziskouezas Jezuz
adarre d'e ziskibien war ribl Mor Tiberiad. Setu
amañ penaos en em ziskouezas. 2 Edo a-gevret
Simon-Pêr ha Tomaz, an hini lesanvet Didimoz,
Natanael hag a oa eus Kana Galilea, mibien
Zebedea, ha daou ziskibl all. 3 Ma lavaras
Simon-Pêr dezho : «Mont a ran da besketa.»
Hag e lavarjont dezhañ : «Ni a zo o vont ivez
ganit.» Mont a rejont hag e pignjont er vag; met
en noz-se, ne bakjont netra.

4 Tarzh an deiz a oa dija ma oa Jezuz war ribl
ar mor; met e ziskibien ne ouient ket e oa Jezuz.
5 Jezuz a lavaras dezho : «Paotred, n'hoc'h eus
ket un dra bennak da zebriñ?» «Nann», emezo.
6 Hag eñ da lavarout dezho : «Taolit ho roued en
tu dehoù d'ho pag hag e kavot.» He zeurel
a rejont ha ne oant ket ken evit he zennañ en
abeg da niver bras ar pesked. 7 Neuze an
diskibl-se karet gant Jezuz, a lavaras da Bêr :
«An Aotrou eo !» Simon-Pêr o klevout e oa an
Aotrou, a lakaas e wiskamant en-dro d'e
zargreiz rak en noazh e oa, hag en em daolas er
mor. 8 An diskibien all a zeuas gant ar vag; rak
n'edont ket pell diouzh an douar nemet war-dro
daou c'hant ilinad, ha war o lerc'h e stlejent ar
roued leun a besked.

9 Pa ziskennjont war an douar, e weljont eno
un tan glaou bev, ur pesk warno, ha bara.
10 Lavarout a reas Jezuz dezho : «Degasit un dra
bennak eus ar pesked hoc'h eus paket bremaik.»
11 Simon-Pêr a bignas en-dro, hag a sachas ar
roued d'an douar; leun e oa a gant tri hag
hanter-kant a besked bras ha daoust ma oa
kement anezho, ne fregas ket ar roued. 12 Jezuz
a lavaras dezho : «Deuit da zijuniñ.» Hag hini
ebet eus an diskibien ne grede goulenn outañ :
«Piv out-te?», rak gouzout a raent e oa an
Aotrou. 13 Neuze e tostaas Jezuz hag o kemer ar
bara en roas dezho, hag en hevelep doare eus ar
pesk. 14 Honnezh a oa an deirvet gwezh da Jezuz

d'en em ziskouez d'e ziskibien abaoe ma oa dihunet a-douez ar re varv.

Jezuz o reiñ al lec'h kentañ da Bêr.

15 Goude o fred, e lavaras Jezuz da Simon-Pêr : «Simon, mab Yann, ha va c'harout a rez muioc'h eget ar re-mañ?» Respont a reas : «Ya, Aotrou, te a oar ez karan.» Ha Jezuz a lavaras dezhañ : «Mesa va oaned.»

16 Lavarout a reas adarre un eil gwezh : «Simon, mab Yann, ha va c'harout a rez?» - «Ya, Aotrou, emezañ, te a oar ez karan.» Hag e lavaras dezhañ : «Mesa va oaned.»

17 Evit an deirvet gwezh e lavaras dezhañ : «Simon, mab Yann, ha va c'harout a rez?» Glac'haret e voe Pêr o vezañ m'en devoa lavaret dezhañ evit an deirvet gwezh : «Ha va c'harout a rez?» hag e lavaras dezhañ : «Aotrou, te a oar pep tra, te a oar ez karan.» Jezuz a lavaras dezhañ : «Mesa va deñved. 18 E gwirionez, e gwirionez, me a lavar dit : pa oas yaouank, e lakaes da c'houriz da-unan, hag ez aes d'al lec'h a blije dit; met pa vi aet kozh, ec'h astenni da zaouarn hag un all az kourizo hag az kaso d'al lec'h n'az po ket c'hoant mont.»

19 Lavarout a reas kement-se, evit aroueziañ dre beseurt marv e tlee dougen klod da Zoue. Ha goude bezañ komzet evel-se e lavaras dezhañ : «Deus d'am heul.»

20 Pêr o vezañ en em droet, a welas o tont war e lerc'h an diskibl a oa karet gant Jezuz, an hini en devoa, e-pad koan, harpet e benn war vruched Jezuz hag en devoa goulennet digantañ : «Aotrou, piv eo an hini a zo ouzh da werzhañ, ?» 21 Pêr eta ouzh e welout, a lavaras da Jezuz : «Aotrou, hag evit hemañ, petra?» 22 Ha Jezuz da lavarout dezhañ : «Ma fell din e chomfe betek ma teuin en-dro, petra 'vern dit-te? Evidout, deus d'am heul.» 23 Ac'hano, ez eas ar vrud e-touez ar vreudeur ne varvje ket an diskibl-se. Hogen n'en devoa ket lavaret Jezuz da Bêr : «Na varvo ket», met «Ma fell din e chomfe betek ma teuin en-dro, petra 'vern dit-te?»

Klozadur.

24 Hennezh eo an diskibl a ro testeni eus an traoù-se, hag en deus o skrivet, ha gouzout a reomp ez eo gwirion e desteni. 25 Bez' ez eus c'hoazh kalz a draoù all a zo bet graet gant Jezuz, ha ma vijent danevellet dre ar munud, ne c'hellje ket ar bed, a gav din, derc'hel al levrioù a vije skrivet.

Oberoù an Ebestel

Kinnigadur

1 [1] Va danevell gentañ am eus savet,
o Teofiloz, diwar-benn kement a reas hag
a gelennas Jezuz, adalek ar penn kentañ, [2] betek
an deiz ma voe savet d'an neñv, goude bezañ
roet e gemennadurioù, dre ar Spered Santel,
d'an ebestel en devoa dibabet.

[3] D'ar re-mañ ivez en devoa en em
ziskouezet, leun a vuhez goude bezañ
gouzañvet, dre galz a brouennoù, oc'h en em
reiñ dezho da welout e-pad daou-ugent devezh
hag o tisplegañ ar pezh a sell ouzh Rouantelezh
Doue.

Divizoù diwezhañ Jezuz gant e ziskibled

[4] Un deiz o vezañ ganto, e kemennas dezho
chom hep pellaat diouzh Jeruzalem, met gortoz
eno grataerezh an Tad, hoc'h eus klevet diganin,
emezañ, ar c'hemenn anezhi; [5] rak Yann en deus
badezet gant dour; c'hwi avat eo er Spered
Santel e vezot badezet a-benn nebeut
a zevezhioù ac'hann.

[6] Int-i eta, un deiz ma oant bodet en-dro
dezhañ, a c'houlennas outañ : «Aotrou, hag-eñ
eo bremañ emaout o vont da adsevel ar
Rouantelezh evit Israel?» [7] Respont a reas
dezho : «N'eo ket roet deoc'h-c'hwi anaout an
amzer hag ar c'houlz en deus an Tad merket en
e c'halloud e-unan. [8] Met resev a reot nerzh ar
Spered Santel o tiskenn warnoc'h, hag e vezot
testoù din e Jeruzalem, e Youdea en he fezh,
hag e Samaria, ha betek penn pellañ an douar.»

Jezuz o pignat d'an Neñv.

[9] Hag o vezañ lavaret an traoù-se, tra ma
oant o sellout, e voe savet d'an nec'h, hag ur
goabrenn en degemeras d'e guzhat d'o
daoulagad. [10] Hag evel ma oant eno, troet o sell
etrezek an neñv d'e welout o vont kuit, setu
m'en em gavas dirazo daou zen gwisket
e gwenn, [11] a lavaras : «Gwazed Galilea, perak
e chomit aze da sellout ouzh an neñv? Hennezh,
Jezuz, hag a zo bet savet diouzhoc'h d'an neñv,
a zeuy en-dro evel-se, e-giz m'hoc'h eus e welet
o vont kuit d'an neñv.»

An Diskibled bodet er Gamblit.

[12] Neuze e tistrojont da Jeruzalem diwar ar
menez a vez anvet Menez an Olived; tost eo da
Jeruzalem, war-hed ur pennad-hent sabad.
[13] Deuet en-dro e kêr, e pignjont d'ar gambr
uhel, lec'h ma vezent o lojañ : Pêr, Yann, Jakez,
Andrev, Filip, Tomaz, Bartolome, Mazhev,
Jakez mab Alfe, Simon ar Zelot, ha Youdas mab
Jakez. [14] Ar re-mañ holl a gendalc'he da bediñ,
unan a galon, gant un nebeut gwragez ha Mari
mamm Jezuz, ha gant e vreudeur.

Dilennadenn Mazheaz.

[15] En deizioù-se, en em lakaas Pêr en e sav
e-kreiz ar vreudeur : an dud bodet a oa ur
c'hwec'h-ugent bennak anezho, hag e lavaras :
[16] «Breudeur, ret e oa e teuje da wir al lavar-se
eus ar Skritur, lec'h m'en deus ar Spered Santel,
dre c'henoù David, rakkomzet diwar-benn
Youdas, hag a zo bet heñcher an dud o deus
kroget e Jezuz. [17] E renk en devoa en hon touez,
hag e lod en devoa resevet en hor gwaziadezh.
[18] Hennezh eta o vezañ prenet ur park gant priz
e dorfed, a zo kouezhet war e benn, a zo tarzhet
dre an hanter ha skuilhet e holl vouzelloù.
[19] Ha ken anavezet eo an darvoud-se gant holl
annezidi Jeruzalem, ma'z eo bet anvet ar
park-se, en o yezh dezho, Akeldamac'h, da
lavarout eo : Park ar Gwad. [20] Rak skrivet eo
e levr ar Salmoù :

Ra zeuio e di da vezañ didud,
ha na vo den o chom ennañ.

Ha c'hoazh eo skrivet :
D'un all da gemer e garg.

[21] Ret eo eta, e-mesk ar wazed-se a zo bet
ganimp e-pad an holl amzer m'en deus bevet en
hon touez an Aotrou Jezuz, [22] adalek badeziant
Yann betek an deiz m'eo bet savet kuit
diganimp, e vefe unan o tont da vezañ ganimp
test eus e adsavidigezh.» [23] Kinnig a rejont daou,
Jozef, anvet Barsaba ha lesanvet Justus, ha
Mazheaz.

[24] Pediñ a rejont neuze o lavarout : «C'hwi,
Aotrou, hag a anav kalon an holl dud,
diskouezit dimp pehini hoc'h eus dibabet eus an
daou-mañ, [25] da gemer e gwaziadezh an
abostoliezh, ar plas en deus dilezet Youdaz evit
mont d'al lec'h a zo dezhañ.» [26] Tennañ a rejont

ar sord warno, hag e kouezhas gant Mazheaz, ma voe kontet hemañ gant an unnek abostol.

Diskenn ar Spered Santel

2 [1] Ha peurdremenet an amzer a-benn deiz ar Pantekost, edont holl bodet a-gevret en hevelep lec'h. [2] A-daol trumm e c'hoarvezas o tont eus an neñv, un trouz evel hini ur barr-avel a leunias en e bezh an ti ma oant azezet ennañ. [3] Hag e weljont, oc'h en em rannañ dirazo, teodoù evel teodoù-tan, a zeuas da bozañ, unan war bep hini anezho. [4] Ha leuniet e voe an holl gant ar Spered Santel, hag en em lakaat a rejont da gomz e yezhoù all, hervez ma roe ar Spered dezho da lavarout.

[5] Bez e oa o chom e Jeruzalem, Yuzevien, gwazed deol deuet eus kement broad a zo dindan an neñv. [6] Goude d'an trouz-se c'hoarvezout, en em zastumas an engroez, ha strafuilhet e voent, dre ma kleve pep hini anezho an Ebestel o komz en e yezh e-unan. [7] En o estlamm hag en o souezh e lavarent : «An holl re-mañ a zo o komz, daoust ha n'int ket Galileiz? [8] Penaos eta pep hini ac'hanomp o c'hlev en hor yezh c'henidik? [9] Parted, Meded hag Elamiz, tud o chom e Mesopotamia, Youdea ha Kapadokia, Pontoz hag Azia, [10] Frigia ha Pamfilia, Ejipt hag al lodenn-se eus Libia tost da Girene, Romaned o tremen dre amañ, [11] Yuzevien ha proselited, Kretiz hag Arabed, o c'hlevout a reomp o tisklêriañ en hor yezhoù, oberoù meur Doue.»

[12] An holl a oa sabatuet, hag en o sebez e lavarent an eil d'egile : [13] «Petra eo kement-mañ?» Re all a lavare, goap ganto : «Leun-barr int gant gwin kuñv !»

Prezegenn gentañ Pêr.

[14] Met Pêr en e sav gant an Unnek, a savas e vouezh hag a zisklêrias dezho : «Gwazed Youdea ha c'hwi holl o chom e Jeruzalem, anavezit kement-mañ ha digorit ho tivskouarn d'am c'homzoù. [15] Rak n'eo ket mezv ar re-mañ, evel m'emaoc'h-c'hwi o soñjal. Gant an trede eurvezh eus an deiz emaomp nemetken. [16] An dra-mañ eo avat ar pezh en deus diouganet ar profed Yoel :

[17] «*Ha setu*, en amzerioù diwezhañ, eme Doue,
e skuilhin eus va Spered war bep den,
hag e tiougano ho mibien hag ho merc'hed;
hag ho tud yaouank o devo gweledigezhioù,
hag ho tud kozh o devo hunvreoù.

[18] *War va servijerien ha va servijerezed*
e skuilhin eus va Spered en deizioù-se
ha diouganañ a raint.

[19] *Diskouez a rin burzhudoù en neñv,*
ouzh krec'h, hag arouezioù war an douar,
ouzh traoñ, gwad ha tan ha bouilhadoù moged.

[20] *An heol a droio e teñvalijenn*
hag al loar e gwad,
a-raok ma teuio deiz an Aotrou,
an deiz bras ha lugernus.

[21] *Ha kement hini a c'halvo warnañ*
anv an Aotrou a vo salvet.»

[22] Gwazed Israel, selaouit ar c'homzoù-mañ : Jezuz a Nazared, an den-se en deus Doue gwiriekaet dirazoc'h gant an oberoù a c'halloud, ar burzhudoù hag an arouezioù, a zo bet graet drezañ gant Doue en ho touez, evel m'en gouezit c'hwi hoc'h-unan, [23] hennezh, bet gwerzhet hervez ar mennad bet divizet e ragouiziegezh Doue, hoc'h eus staget ouzh ar Groaz dre zaouarn paganed ha lakaet d'ar marv. [24] Met Doue en deus e adsavet hag e zieubet eus ereoù an Ankoù, dre n'helle ket bezañ e chomfe e dalc'h ar marv. [25] Rak David a lavar diwar e benn :

«*Gwelout a raen dibaouez an Aotrou dirazon,*
rak a-zehoù din emañ evit na vin ket distroadet;
[26] *en abeg da se he deus*
en em laouenaet va c'halon,
hag en deus tridet va zeod gant al levenez ;
va c'horf ivez a ziskuizho er goanag :

[27] *Ne lezi ket va ene e bro an Anaon,*
ha ne ri ket d'az Sant gwelout ar vreinadurezh;
[28] *roet ac'h eus din anaout hentoù ar vuhez,*
va leuniañ a ri a levenez gant da splannder.»

[29] Breudeur, aotre am eus da lavarout gant hardizhegezh diwar-benn hon uheldad David, ez eo marvet, ez eo bet lakaet en ur bez, hag emañ e volz en he sav bepred en hon touez betek hiziv. [30] Met o vezañ diouganet hag o c'houzout en devoa Doue grataet dezhañ *dre le e lakafe d'azezañ war e dron ur mab eus e wad*, [31] e rakwelas hag e kemennas

dasorc'hidigezh ar C'hrist, *pa n'eo ket bet hemañ dilezet e bro an Anaon, ha n'en deus ket e gorf gwelet ar vreinadurezh.* [32] Hennezh, Jezuz, eo an hini en deus Doue lakaet da adsevel da vev, ar pezh ez omp ni-holl an testoù anezhañ. [33] Ha bremañ uhelsavet gant dorn dehoù Doue, en deus resevet digant an Tad ar Spered Santel bet grataet gantañ, hag en skuilhet en deus, evel ma welit ha ma klevit c'hwi hoc'h-unan.

[34] Rak David n'eo ket pignet d'an neñvoù, ha lavarout a ra e-unan koulskoude :
Lavaret en deus an Aotrou d'am Aotrou :
Azez en tu dehoù din,
[35] ken em bo graet eus da enebourien,
ur skabell evit da dreid.

[36] Ra ouezo eta holl diegezh Israel en deus Doue graet Jezuz, Aotrou ha Krist, ar Jezuz-se hoc'h eus c'hwi staget ouzh ar Groaz.

Ar grederien gentañ

[37] O klevout kement-se e voe treuzet o c'halon, hag e lavarjont da Bêr ha d'an Ebestel all : «Petra hon eus d'ober, breudeur? [38] Ha Pêr a respontas dezho : «Ho pet keuz, ha ra 'n em lakaio pep hini da vezañ badezet en anv Jezuz Krist evit an distaol eus e bec'hedoù, hag e resevot donezon ar Spered Santel. [39] Rak evidoc'h eo ar c'hrataenn, hag evit ho pugale, hag evit ar re a zo pell, evit kement hini a vo galvet gant an Aotrou hon Doue.» [40] Gant komzoù all c'hoazh en o aspede hag en o broude, en ur lavarout : «En em salvit diouzh ar rummad diheñchet-mañ» [41] Ar re-mañ eta, o vezañ degemeret e gomzoù, a voe badezet, hag en deiz-se eo war-dro tri miliad a eneoù en em stagas outo.»

Buhez ar Gumuniezh kentañ.

[42] Aketus e vezent da selaou kelennerezh an Ebestel, da virout kumuniezh, da gemer perzh e Rannadur ar Bara hag er pedennoù. [43] E pep ene e veze doujañs Doue, rak kalz burzhudoù hag arouezioù a veze graet gant an Ebestel. [44] An holl grederien a veve a-gevret hag o devoa pep tra kumun etrezo. [45] Gwerzhañ a raent o domanioù hag o madoù, hag ar priz anezho a rannent etre an holl, hervez ezhomm pep hini. [46] Bemdez a-unvouezh e vezent aketus da zarempredin an Templ, hag ivez er gêr da rannañ ar Bara; kemer a raent o boued a galon laouen hag eeun [47] en ur veuliñ Doue; ha grad-vat ar bobl a-bezh o devoa. An Aotrou a greske bemdez o strollad gant an dud salvet.

Pareadenn an den ganet kamm.

3 [1] Pêr ha Yann a oa o pignat d'an Templ evit pedenn an navet eurvezh. [2] Ha setu ma tegased un den kamm e zivhar adal e c'hanedigezh, a veze lakaet bemdez e-kichen an nor eus an Templ a vez anvet an Nor Gaer, evit goulenn an aluzon digant ar re a yae e-barzh. [3] An den, o welout Pêr ha Yann war-nes mont e-barzh an Templ, a c'houlennas aluzon diganto. [4] Pêr o vezañ paret e sell warnañ, kenkoulz ha Yann, a lavaras : «Sell ouzhimp !» [5] Eñ avat a chome stag e zaoulagad outo, o c'hortoz kaout un dra bennak diganto. [6] Met Pêr a lavaras : «Arc'hant pe aour n'am eus ket, met ar pezh am eus a roan dit : en anv Jezuz Krist an Nazaredad, kerzh ! » [7] Hag o kregiñ ennañ dre e zorn dehoù, en lakaas en e zav; war an taol e teuas startijenn en e dreid hag en e zaou ufern. [8] Hag en ul lamm e voe en e sav ha setu ma kerzhe.

Antren a reas ganto e-barzh an Templ, o vale hag o lammat hag o veuliñ Doue. [9] An holl dud en gwelas o vale hag o veuliñ Doue. [10] E anavezout a raent mat : ya, hennezh a oa an hini a c'houlenne an aluzon azezet dirak Dor Gaer an Templ. Hag e oant leun a spont hag a estlamm dirak ar pezh a oa c'hoarvezet gantañ.

[11] O vezañ ma talc'he tost da Bêr ha da Yann, e teredas an holl dud estlammet bras daveto, war-zu ar porched a vez graet anezhañ porched Salomon.

Eil prezegenn sant Pêr.

[12] O welout se, Pêr a gomzas ouzh ar bobl : «Israeliz, perak oc'h souezhet gant an dra-mañ, perak e troit ho selloù war-zu ennomp evel pa vije dre hor galloud hon-unan pe hor doujañs-Doue hor bije e lakaet da vale? [13] *Doue Abraham, Izaak ha Yakob, Doue hon Tadoù*, en deus roet klod d'e servijer Jezuz, an hini hoc'h eus c'hwi lakaet etre daouarn Pilat ha dinac'het dirazañ, pa felle da hemañ e lezel da vont. [14] C'hwi avat eo ar Sant, an den Reizh hoc'h eus

dinac'het, endra m'hoc'h eus goulennet ma vefe
laosket deoc'h digastiz ur muntrer. 15 Pennrener
ar Vuhez eo an hini hoc'h eus lazhet, eñ hag
a zo bet lakaet gant Doue da adsevel a-douez ar
re varv, ar pezh ez omp-ni an testoù anezhañ.
16 Ha dre ar feiz en e anv eo bet pareet an
den-mañ a welit hag a anavezit; ya, an anv-se
en deus roet startijenn dezhañ; ar feiz ennañ he
deus addegaset ennañ dirazoc'h-holl, ar yec'hed
peurvat-se.

17 Ha bremañ, breudeur, gouzout a ran eo dre
ziouiziegezh hoc'h eus graet an traoù-se, c'hwi
kenkoulz hag ho renerien. 18 Met Doue en deus
gant se kaset da benn ar pezh en devoa
ragembannet dre c'henoù an holl brofeded,
e tlee e Grist gouzañv poan. 19 Ho pet keuz eta,
ha distroit outañ evit ma vo diverket ho
pec'hedoù, 20 ha ma teuio a-berzh an Aotrou
amzervezh ar Frealz, pa gaso deoc'h an hini
a zo bet rakdivizet da Vesiaz evidoc'h, Jezuz.
21 Da hemañ e tle an Neñv reiñ degemer, betek
mare nevezidigezh an holl draoù, en deus Doue
komzet anezhi dre c'henoù e brofeded santel
eus an amzer gozh. 22 Rak Moizez da gentañ en
deus lavaret : *Lakaat a ray an Aotrou hon Doue
da sevel a-douez ho preudeur un diouganer
heñvel ouzhin : e selaou a reot war gement tra
a lavaro deoc'h; 23 hogen kement hini na
selaouo ket an diouganer-se a vo kaset da get
eus a-douez ar bobl*. 24 Goude-se an holl
brofeded adalek Samouel hag ar re all o deus
komzet war e lerc'h, o deus ivez kemennet an
devezhioù-mañ. 25 C'hwi eo mibien an
Diouganerien hag an Emglev en deus Doue
divizet gant ho Tadoù, p'en deus lavaret da
Abraham : *En da ziskennadur e vo benniget
holl vroioù an douar*. 26 Evidoc'h da gentañ eo
en deus Doue adsavet e servijer hag e gaset
d'ho pennigañ, dre lakaat pep unan ac'hanoc'h
d'en em zistreiñ diouzh e walloberoù.»

Pêr ha Yann lakaet harz warno.

4 1 A-greiz m'edont o komz ouzh ar bobl en
em gavas warno ar veleien, pennward an Templ
hag ar Sadukeidi; 2 droug bras a oa enno, dre ma
oant o kelenn ar bobl ha dre ma prezegent, gant
adsav Jezuz, an dasorc'h a-douez ar re varv.
3 Teurel a rejont o daouarn warno, hag
o lakajont en toullbac'h a-benn an deiz
war-lerc'h, rak dija e oa ar serr-noz. 4 Met kalz
eus ar re o devoa selaouet ar brezegenn
a gredas, hag e savas an niver anezho, en ur
gontañ ar wazed hepken, d'ur pemp mil bennak.

Pêr dirak ar Sanedrin.

5 Antronoz en em vodas ar Renerien, an
Henaourien hag ar Skribed e Jeruzalem.
6 Kenkoulz hag Anna, ar beleg-meur, ha Kaifaz,
ha Yann, hag Aleksandroz, ha kement hini a oa
eus tiegezhioù an Arc'h-veleien. 7 Hag o vezañ
galvet an ebestel d'en em zerc'hel en o c'hreiz
e raent goulennoù outo : «Dre beseurt galloud,
en anv piv hoc'h eus graet an dra-se?»

8 Neuze Pêr, leun gant ar Spered Santel,
a lavaras dezho : «Renerien ar bobl hag
Henaourien, 9 peogwir hon eus hiziv da respont
dirak ul lez-varn diwar-benn ur madober
c'hoarvezet e-keñver un den nammet hag an
doare m'eo bet pareet, 10 ra vo gouezet mat
ganeoc'h-holl ha gant pobl Israel a-bezh eo en
anv Jezuz Krist an Nazaredad, hoc'h eus c'hwi
staget ouzh ar Groaz, hag en deus Doue adsavet
a-douez ar re varv, eo drezañ en em zalc'h
hemañ pare dirazoc'h. 11 Hennezh eo *ar maen
bet distaolet ganeoc'h-c'hwi, ar saverien, hag
a zo deuet da vezañ ar maen-korn*. 12 N'emañ ar
silvidigezh en hini all ebet, rak n'eus dindan an
oabl anv all ebet roet d'an dud a zlefemp bezañ
salvet gantañ.»

13 O welout hardizhegezh Pêr ha Yann, hag
o verzout e oant tud hep kelennadurezh na
sevenadurezh, e choment souezhet. o anavezout
a raent mat evit tud a veze gant Jezuz. 14 Met
war un dro, pa welent ganto en e sav an den bet
pareet, n'o devoa netra da respont. 15 Neuze
e rojont urzh dezho da vont e-maez ar Sanedrin
hag en em lakajont d'en em guzuliañ kenetrezo,
16 en ur lavarout : «Petra ober d'an dud-se?
Ur burzhud diarvar a zo c'hoarvezet drezo, anat
eo an dra-se da holl annezidi Jeruzalem, ha
n'hellomp ket en nac'hañ. 17 Met evit na zalc'ho
ket an traoù-se d'en em skignañ e-touez ar bobl,
difennomp outo gant gourdrouz, komz pelloc'h
ouzh den, en anv-se.»

18 O gervel a rejont eta, hag
e c'hourc'hemennjont dezho chom a-grenn hep
komz na kelenn en anv Jezuz. 19 Met Pêr ha
Yann a respontas dezho : «Daoust ha reizh eo
dirak Doue sentiñ ouzhoc'h-c'hwi kentoc'h eget

ouzh Doue, deoc'h-c'hwi da varn? [20] Rak ne
c'hellomp ket ni, chom hep displegañ ar pezh
hon eus gwelet ha klevet.» [21] Int-i avat, goude
o devout o gourdrouzet adarre, o lezas da vont;
ne welent ket penaos o c'hastizañ en abeg d'ar
bobl; rak an holl a zouge klod da Zoue
diwar-benn ar pezh a oa c'hoarvezet.
[22] Ouzhpenn daou-ugent vloaz e oa an den
degouezhet gantañ ar pare burzhudus-se.

Pedenn ar grederien war-lerc'h dieubidigezh an Ebestel.

[23] O vezañ bet dibrizoniet e teujont da gaout
o zud, hag e rojont keloù dezho eus kement
o devoa ar benn-veleien hag an Henaourien
lavaret dezho. [24] Hag int, o klevout kement-se,
a savas o mouezh war-zu Doue hag a lavaras :
«Mestr, *Te eo an hini en deus graet an neñv, an
douar, ar mor ha kement a zo enno*. [25] Te eo ac'h
eus lavaret dre ar Spered Santel ha dre c'henoù
hon uheldad David, da servijer :

*Perak o deus turmudet ar broadoù
hag ar pobloù iriennet en aner?*

[26] *En em glevet o deus rouaned an douar,
hag ar Bennrenerien o deus en em unanet
enep an Aotrou hag enep e Grist?*

[27] E gwirionez, en em unaniñ o deus graet er
gêr-mañ a-enep d'az servijer santel, Jezuz, an
hini ac'h eus olevet : Herodez ha Pons Pilat,
gant ar broadoù ha pobloù Israel, [28] o deus gant
se kaset da benn kement a oa bet rakdivizet da
c'hoarvezout gant da c'halloud ha da furnez.

[29] Ha bremañ, Aotrou, taol ur sell war
o gourdrouzoù; hag evit reiñ d'az servijerien an
tu da zisklêriañ da Gomz gant pep
hardizhegezh, [30] astenn da zorn, evit ma
c'hoarvezo pareoù, arouezioù ha burzhudoù dre
anv da servijer santel, Jezuz.»

[31] Echu ganto o fedenn, e krenas al lec'h
m'edont bodet ennañ, ha leuniet e voent holl
gant ar Spered Santel, hag en em lakajont da
zisklêriañ komz Doue gant hardizhegezh.

Eil taolenn ar Gumuniezh kentañ.

[32] An holl grederien n'e oant nemet ur galon
hag un ene. Hini ebet anezho ne anve tra
dezhañ e-unan ar pezh a berc'henne, met pep tra
a oa kumun kenetrezo. [33] Ha gant galloud e-leizh
e roe an Ebestel o zesteni diwar-benn
adsavidigezh an Aotrou Jezuz, ha bras e oa
grad-vat an dud en o c'heñver. [34] Ne oa den
ezhommek ebet en o zouez, rak kement hini
a veze perc'henn da zouaroù pe da diez,
o gwerzhe, [35] hag a zegase priz o gwerzh e-harz
treid an Ebestel. Roet e veze neuze da bep hini
hervez an ezhomm en deveze.

[36] Evel-se, Jozef, lesanvet Barnaba gant an
Ebestel, da lavarout eo Mab ar Frealzidigezh, ul
Leviad anezhañ genidik eus Kiprenez,
[37] en devoa ur park : e werzhañ a reas hag
e tegasas ar priz anezhañ e-harz treid an
Ebestel.

Anania ha Safira.

5 [1] Un den e anv Anania, gant Safira e wreg,
a werzhas un domani, [2] met derc'hel a reas ul
lodenn eus ar priz gantañ; hag en ur zegas al
lodenn all, en he lakaas e-harz treid an Ebestel.
[3] Met Pêr a lavaras : «Anania, perak en deus
Satan leuniet da galon, ma livez gevier d'ar
Spered Santel en ur virout en tu diouzhit darn
eus priz da bark? [4] Pa oa dit, daoust ha n'helles
ket derc'hel d'ober gantañ, hag ur wezh
gwerzhet, daoust ha ne chome ket ar priz dit-te
d'ober diouzh da soñj? Perak ac'h eus lakaet ez
kalon ur seurt mennozh? N'eo ket ouzh tud ac'h
eus lavaret gevier, met ouzh Doue.» [5] O klevout
ar c'homzoù-se, Anania a gouezhas d'an douar
en ur dennañ e huanad diwezhañ. Ur spont bras
a grogas e kement hini en klevas. [6] Ar baotred
yaouank a zeuas, a bakas e gorf hag en zougas
er-maez d'e zouarañ.

[7] Un teir eurvezh bennak a dremenas, hag
e wreg, hep gouzout ar pezh a oa c'hoarvezet,
a zeuas tre. [8] Pêr a c'houlennas outi : «Lavar din
ha kement-mañ hoc'h eus gwerzhet ar park.»
Hi a respontas : «Ya, kement-se.» [9] Neuze Pêr
a lavaras dezhi : «Penaos hoc'h eus en em
glevet evit amprouiñ Spered an Aotrou? Setu
m'emañ e-kichen an nor treid ar re o deus
douaret da zen, ha dont a reont ivez d'az
tougen.» [10] War an taol e kouezhas d'an douar
en ur dennañ he huanad diwezhañ. Ar baotred
yaouank o tont e-barzh he c'havas marv; hag
o tougen he c'horf er-maez en he douarjont
e-kichen he gwaz. [11] Ur spont bras a grogas

neuze en Iliz a-bezh hag er re holl a glevas keloù eus kement-se.

Burzhudoù gant Pêr hag an Ebestel.

12 Dre zaouarn an Ebestel e veze graet arouezioù ha burzhudoù e-leizh e-touez ar bobl.
Bez e vezent holl a-unvouezh, dindan porched
Salomon, 13 ha den ebet eus ar re all ne grede en
em unaniñ outo, met ar bobl a rae meuleudi
anezho. 14 Muioc'h-mui e teue krederien d'en em
stagañ ouzh an Aotrou, un engroez a wazed hag
a vaouezed. 15 Ken e tegased er-maez war ar
straedoù ar glañvourien, hag e lakaed anezho
aze, war gweleoù ha fledoù, a-benn ma teufe
Pêr da dremen ha ma c'hoarvezfe d'e skeud da
nebeutañ d'en em ledañ war hini pe hini
anezho.

16 Deredek a rae ivez engroez an dud eus ar
c'hêrioù en-dro da Jeruzalem, o tougen
klañvourien ha tud gwallgaset gant speredoù
hudur, hag holl e vezent pareet.

An Ebestel harzet adarre ha dieubet dre vurzhud.

17 Neuze en em savas an Arc'h-veleg hag an
dud a-du gantañ, da lavarout eo ar re eus
kostezenn ar Sadukeidi; leun-barr a zroukrañs
18 e taoljont o dorn war an Ebestel hag en
o lakajont e karc'har Kêr. 19 Met Ael an Aotrou,
e-pad an noz, a zigoras dorioù an toull-bac'h,
hag o vezañ o c'haset er-maez, e lavaras dezho :
20 «Kerzhit war-raok ha gant hardizhegezh
displegit en Templ d'ar bobl, kement a sell ouzh
ar vuhez-se.» 21 O sentiñ ouzh ar c'hemenn-se ez
ejont adal gouloù-deiz e-barzh an Templ hag en
em lakajont da gelenn.

An Ebestel dirak ar Sanedrin.

An Arc'h-veleg avat o vezañ erruet gant tud
e gostezenn, a c'halvas ar Sanedrin hag holl
sened mibien Israel. Kas a rejont tud d'an
toull-bac'h da zegas dezho an Ebestel. 22 Met ar
warded, o vezañ aet war al lec'h, n'o c'havjont
ket er c'harc'har; distreiñ a rejont da gemenn ar
c'heloù : 23 «An toull-bac'h hon eus kavet serret
pervezh, hag ar warded en o flas ouzh an
dorioù. Met p'hon eus o digoret, n'hon eus
kavet e-barzh den ebet !» 24 Pa glevjont ar
c'homzoù-se, pennward an Templ hag an Arc'h-
veleien, nec'het-bras diwar-benn an Ebestel, en
em c'houlenne petra dalveze an dra-se da
lavarout. 25 Met setu o tont un den a roas dezho
ar c'heloù-mañ : «Ar wazed hoc'h eus lakaet en
toull-bac'h, setu m'emaint en Templ, hag
o kelenn ar bobl.» 26 Neuze ar pennward hag
e dud a yeas d'o c'herc'hat, met hep ober gant
drouk-nerzh, aon m'o devoa rak ar bobl da
vezañ labezet.

27 O vezañ o degaset, e rejont dezho mont
dirak ar Sanedrin. o goulennata a reas an Arc'h-
veleg evel-henn : 28 «Gourc'hemennet groñs hor
boa deoc'h chom hep kelenn an anv-se; ha setu
m'hoc'h eus leuniet Jeruzalem gant ho
kelennadurezh. Hag-eñ e fell deoc'h lakaat da
gouezhañ warnomp gwad an den-se?»

29 Respont a reas Pêr hag an Ebestel en ur
lavarout : «Sentiñ a zleer ouzh Doue kentoc'h
eget ouzh an dud. 30 Doue hon Tadoù en deus
adsavet Jezuz hoc'h eus c'hwi lakaet d'ar marv,
dre e stagañ a-ispilh ouzh ar c'hoad. 31 Hennezh
en deus Doue hen uhelsavet dre nerzh e zorn
dehoù, ouzh e lakaat da Bennrener ha da Salver,
evit reiñ da Israel keuzidigezh ha pardon
e bec'hedoù. 32 Ha ni a zo testoù d'an holl
draoù-se, ni hag ar Spered Santel en deus Doue
roet d'ar re a sent outañ.»

Displegadenn Gamaliel.

33 Int avat ouzh o c'hlevout, a skrigne gant ar
gounnar hag a rae o soñj d'o lazhañ. 34 Met sevel
a reas e-kreiz ar Sanedrin ur Farizian e anv
Gamaliel, doktor war al Lezenn, enoret gant ar
bobl a-bezh; gourc'hemenn a reas lakaat ar
wazed er-maez, ur pennadig.

35 Hag e lavaras d'ar varnerien : «Gwazed
Israel, en em soñjit mat petra emaoc'h o vont
d'ober e-keñver an dud-se.36 Rak dija en hon
amzer en deus en em ziskouezet Teudas,
o lavarout e oa un den anezhañ, a zastumas
en-dro dezhañ un niver a bevar c'hant bennak
a dud. Lazhet e voe ha neuze ar re holl a fizie
warnañ en em zistrollas hag a yeas da netra.
37 War e lerc'h e teuas Youdaz ar Galilead, en
amzer an Niveradeg, hag a sachas tud d'e heul;
eñ ivez a varvas trumm, hag ar re holl a fizie
warnañ a voe strewet a bep tu. 38 Ha bremañ eta
e lavaran deoc'h : Chomit hep ober en-dro d'an
dud-se ha lezit-i da vont : rak mard eo eus an
dud an embregadenn pe an oberenn-se ez aio

d'an traoñ; [39] met mard eo eus Doue ne c'hellot
ket o diskar, ha riskl ho pefe c'hoazh da vezañ
kavet oc'h ober brezel ouzh Doue ! »

Mont a rejont a-du gant e vennozh. [40] Gervel
a rejont neuze an Ebestel en-dro; hag o vezañ
int skourjezet, e c'hourc'hemennjont dezho
chom hep komz en anv Jezuz. Hag o lezel
a rejont da vont. [41] Int-i neuze a yeas kuit a-zirak
ar Sanedrin, leun a levenez o vezañ bet kavet
dellezek da c'houzañv dismegañs evit an Anv.
[42] Ha bemdez, en Templ hag en tiez, n'ehanent
ket da gelenn ha da embann keloù-mat ar
C'hrist Jezuz.

Dilennadur ar Seizh Diagon.

6 [1] En devezhioù-se, niver an diskibled
o vont war gresk, e savas grozmol a-berzh ar
C'hresianegerien a-enep d'an Hebreegerien, en
abeg ma veze, d'o soñj, dilezet o intañvezed er
servij pemdeziek. [2] Neuze an Daouzek, o vezañ
dec'halvet engroez an diskibled, a lavaras :
«N'eo ket mat e tilezfemp komz Doue evit ober
war-dro ar pourvezerez. [3] Klaskit kentoc'h en ho
touez, seizh gwaz a vrud mat, leun a Spered
Santel hag a furnez, a vo lakaet ganimp war ar
servij-se. [4] Ni avat a chomo aketus d'ar bedenn
ha da waziadezh ar Gomz.» [5] Plijout a reas ar
c'homzoù-se d'an engroez a-bezh hag e voe
dibabet ganto Stefan, den leun a feiz hag
a Spered Santel, Filip, Prokor, Nikanor, Timon,
Parmenaz ha Nikolaz, hemañ ur proselid eus
Antiokia. [6] O degas a rejont dirak an Ebestel,
hag ar re-mañ, goude pediñ, a astennas warno
o daouarn.

[7] Komz Doue a yae war gresk, hag e teue da
vezañ fonnusoc'h-fonnusañ niver an diskibled
e Jeruzalem. Ar veleien ivez, un niver bras
anezho, a sente ouzh ar feiz.

Stefan harzet ha kaset dirak ar Sanedrin.

[8] Stefan, leun a c'hras hag a c'halloud, a rae
burzhudoù hag arouezioù bras e-touez ar bobl.
[9] En em sevel a reas neuze hiniennoù eus ar
sinagogenn anvet hini ar Frankizidi, Kireneidi,
Aleksandriz ha reoù all eus Kilikia hag Azia.
Klask a raent trouz ouzh Stefan. [10] Ha ne oant
ket gouest da zerc'hel penn d'ar furnez ha d'ar
Spered a rae dezhañ komz. [11] Neuze e rojont
arc'hant da dud zo da lavarout : «E glevet hon
eus o tisklêriañ komzoù disakr a-enep da Voizez
ha da Zoue.» [12] Isañ a rejont c'hoazh ar bobl, an
Henaourien hag ar Skribed. Hag o kouezhañ
warnañ a-daol-trumm e kemerjont krog ennañ
evit e zegas dirak ar Sanedrin. [13] Eno e lakajont
da zont testoù gaouiat a lavaras : «An den-mañ
ne baouez ket da lavarout traoù enep al Lec'h
santel-mañ hag enep al Lezenn. [14] E glevet hon
eus o tisklêriañ penaos Jezuz an Nazaredad,
a ziskaro al Lec'h-mañ hag a gemmo ar gizioù
en deus Moizez roet dimp.» [15] An holl dud
azezet er Sanedrin a oa paret o sell warnañ, hag
e zremm en em ziskouezas dezho heñvel ouzh
dremm un ael.

Prezegenn Stefan.

7 [1] Ar beleg bras a lavaras : «Daoust hag
evel-se emañ an traoù?» [2] Eñ
a respontas Stefan : «Breudeur ha tadoù,
selaouit. Doue ar c'hloar en em roas da welout
d'hon tad Abraham, paz edo e Mezopotamia,
kent dezhañ dont da chom da C'harran. [3] *Hag
e lavaras dezhañ : "Kae er-maez eus da vro
hag eus da gerentiezh, ha deus d'ar vro
a ziskouezin dit*". [4] Neuze ez eas er-maez eus
Bro-Galdeiz hag e teuas da chom da C'harran.
Hag ac'hano, war-lerc'h marv e dad, e voe
lakaet gant Doue da dremen d'ar vro-mañ lec'h
m'emaoc'h-c'hwi o chom bremañ. [5] Ha ne roas
dezhañ enni domani ebet, na zoken peadra da
lakaat e droad warni. Met grataat *a reas reiñ ar
vro-mañ e perc'henniezh dezhañ ha
d'e ziskennadur war e lerc'h*, daoust ma ne oa
bugel ebet dezhañ.

[6] Hag e tisklêrias Doue dezhañ e *vefe
e ziskennadur o kaout annez en ur vro estren,
ha lakaet da sklaved ha gwallgaset e-doug
pevar c'hant vloaz.* [7] *Met ar vroad ma vezint bet
sklavourien dezhi a varnin-me*, a lavaras Doue;
*ha goude-se ez aint er-maez anezhi, hag el
lec'h-mañ e tiskouezint doujañs din*. [8] Reiñ
a reas dezhañ emglev an amdroc'hadur; hag
evel-se ec'h engehentas Izaak, hag en
amdroc'has d'an eizhvet deiz, hag Izaak a reas
kemend-all da Yakob, ha Yakob d'an daouzek
uheldad. [9] An uheldadoù, gwarizi enno ouzh
Jozef, en gwerzhas da vezañ kaset d'an Ejipt.
Met Doue a oa gantañ; [10] e ziframmañ a reas eus
e holl drubuilhoù ha *reiñ dezhañ gras* ha furnez
dirak Faraon, roue an Ejipt, hag en lakaas da

c'houarnour war Bro-Ejipt ha war e di a-bezh.
11 *Dont a reas neuze naonegezh war holl vro*
Ejipt ha war Bro-Ganaan, ha reuz bras. Hag
hon tadoù ne gavent ken a vagadurezh; 12 met pa
glevas Yakob e oa bevañs en Ejipt, e kasas hon
tadoù ur wezh kentañ. 13 D'an eil gwezh en em
roas Jozef da anaout d'e vreudeur hag e voe
diskouezet da Faraon orin Jozef. 14 Kas a reas
Jozef neuze da gerc'hat Yakob e dad hag e holl
gerentiezh, pemzek ha tri-ugent a dud anezhi. 15
Diskenn a reas Yakob da vro Ejipt; mervel
a reas, eñ hag hon tadoù. 16 Dezouget e voe
o c'horfoù da Sichem, ha lakaet er bez en devoa
prenet Abraham gant arc'hant, digant mibien
Hemmor e Sichem.

17 Dre ma tostae koulz ar c'hrataenn en devoa
Doue graet dre le da Abraham, ez eas war gresk
hag e teuas ar bobl da vezañ niverus en Ejipt,
18 betek *ma savas da roue war Bro-Ejipt, ur*
roue all n'anaveze ket Jozef. 19 Hemañ, oc'h ober
gant gwidre ouzh hor gouenn, a wallgasas hon
tadoù, evit na c'hellfent ket chom bev. 20 D'ar
c'houlz-se e voe ganet Moizez, kenedus dirak
Doue. Maget e voe tri mizvezh e ti e dad. 21 Met
evel ma oa bet dilezet er-maez, e voe kemeret
gant merc'h Faraon hag en savas evel ur mab
dezhi hec'h-unan. 22 Ha Moizez a voe desket
dezhañ holl furnez an Ejiptiz, ha barrek e oa en
e gomzoù hag en e oberoù. 23 «A-greiz ma tizhe
an oad a zaou-ugent vloaz, e savas en e spered
ar mennozh d'ober ur weladenn d'e vreudeur,
mibien Israel. 24 O welout unan anezho
gwallgaset, en difennas, hag e tialas an den
mac'homet en ur lazhañ an Ejiptiad. 25 Soñjal
a rae dezhañ e komprenfe e vreudeur e oa Doue
a roe dezhañ, dre e zaouarn, silvidigezh. Met
int-i ne gomprenjont ket. 26 Rak antronoz
e welas hiniennoù oc'h en em gannañ hag
e klaske lakaat ar peoc'h etrezo en ur lavarout :
Gwazed, breudeur ez oc'h. Perak en em ober
droug an eil d'egile? 27 Neuze an hini a rae
droug d'e gompagnun en dizarbennas en ur
lavarout : *Piv en deus da lakaet da vestr ha da*
varner warnomp? 28 *Daoust ha va lazhañ a fell*
dit evel m'ec'h eus lazhet dec'h an Ejiptiad? 29
Tec'hout a reas Moizez diwar ar gomz-se, ha
mont a reas da chom da Vro-Vadian, lec'h ma
engehentas daou vab.

30 A-benn daou-ugent vloaz *en em*
ziskouezas dezhañ e gouelec'h Menez Sinai, un
ael e-kreiz flamm ar bod entanet. 31 Moizez
o welout se a voe souezhet gant an arvest. Met
evel ma tostae da sellout gwelloc'h e teuas
dezhañ mouezh an Aotrou : 32 *Me eo Doue da*
dadoù, Doue Abraham, Izaak ha Yakob.
Spouronet holl, Moizez ne grede ket sellout.
33 *Neuze Doue a lavaras dezhañ : Tenn da*
sandalennoù diouzh da dreid, rak al
lec'h-m'emaout warnañ a zo un douar sakr.
34 *Sellet em eus ha gwelet reuz va fobl en Ejipt,*
hag he hirvoud am eus klevet. Ha diskennet on
d'o dieubiñ. Ha bremañ, deus, ma'z kasin da
vro-Ejipt.

35 Ar Moizez-se, hag o devoa dinac'het
o lavarout : *Piv en deus da lakaet da vestr ha*
da varner?, hennezh eo an hini en deus Doue
kaset da vestr ha da zasprener, dre zorn an ael
a oa en em ziskouezet dezhañ er bod. 36 Eñ zo an
hini o c'hasas er-maez dre ober burzhudoù hag
arouezioù e Bro Ejipt, er Mor Ruz hag er
gouelec'h e-pad daou-ugent vloavezh. 37 Eñ,
Moizez, eo an hini en deus lavaret da vibien
Israel : *Doue a lakaio da sevel a-douez ho*
preudeur, un diouganer eveldon. 38 Eñ eo an hini
a oa gant an ael a gomze outañ war Venez Sina,
ha war un dro a oa gant hon Tadoù, e koulz ar
vodadeg er gouelec'h, eñ a zegemeras ar
c'homzennoù bev evit o reiñ dimp. 39 Met outañ
ne fellas ket d'hon Tadoù bezañ sentus, hogen
e zizarbenn a rejont evit distreiñ a galon d'an
Ejipt. 40 Hag e lavarjont da Aaron : *Gra dimp*
doueed a valeo dirazomp, rak ar Moizez-se hag
en deus hor c'haset er-maez eus an Ejipt,
n'ouzomp ket petra zo c'hoarvezet gantañ. 41
Ober a rejont ul leue en devezhioù-se, ha kinnig
un aberzh d'an idol. En em laouenaat a raent
gant labour o daouarn; 42 met Doue en em
zistroas diouto hag o dilezas da lidañ lu an
neñv, evel m'eo skrivet e levr an Diouganerien :

Daoust ha profoù-loened hag aberzhoù
hoc'h eus kinniget din
e-pad daou-ugent vloavezh er gouelec'h,
tiegezh Israel?
43 *Met douget hoc'h eus warnoc'h*
teltenn Moloc'hha steredenn doue Refan,
ar skeudennoù-se ho poa graet evit o azeuliñ.

Rak-se, ho tennañ a rin eus ho tiez d'ho kas
d'an tu-hont da Vabilon !

44 Teltenn an Testeni o devoa hon Tadoù, er
gouelec'h, evel m'en devoa divizet an hini
a gemenne da Voizez hec'h ober diouzh ar
patrom en devoa gwelet. 45 Ha bet degemeret
gant hon Tadoù, e voe degaset ganto, dindan
renerezh Josoua, e-barzh ar vro gounezet war ar
broadoù skarzhet kuit dirazo gant Doue. Hag
evel-se betek amzer David. 46 Hemañ a gavas
grad dirak Doue hag a c'houlennas digantañ
kavout ur chomadur da Zoue Yakob. 47 Salomon
avat eo an hini a savas dezhañ un ti. 48 Met an
Uhel-meurbet n'eo ket e tiez graet gant dorn an
den e rafe e chomadur, diouzh ma lavar ar
profed :
49 An neñv a zo din un tron,
hag an douar ur skabell d'am zreid.
Peseurt ti e c'hellfec'h sevel din,
- eme an Aotrou,
ha pehini a vo lec'h va diskuizh?
50 Daoust ha n'eo ket va dorn
en deus graet kement-se holl?

51 Tud kalet ho choug ha diamdroc'h ho
kalonoù, c'hwi hoc'h eus dalc'hmat enebet ouzh
ar Spered Santel ! Evel ho Tadoù, evel-se c'hwi
ivez ! 52 Pehini eus an diouganerien n'o deus ket
ho Tadoù en heskinet? Lazhet o deus ar re
a ziougane donedigezh an Den reizh, an hini
hoc'h eus c'hwi bremañ treitouret ha
drouklazhet, 53 c'hwi hag hoc'h eus degemeret al
Lezenn dre waziadezh an Aeled ha n'hoc'h eus
ket he miret !»

Labez Stefan.

54 O klevout se e skrije o c'halonoù gant ar
gounnar hag e skrignent dent en e enep. 55 Met
eñ, leun gant ar Spered Santel, paret e sell
a-bann etrezek an neñv, a welas neuze klod
Doue ha Jezuz en e sav a-zehoù da Zoue.
56 «Setu, emezañ, ma welan an neñvoù digor ha
Mab an den en e sav a-zehoù da Zoue.» 57 En ur
grial a-bouez-penn e stouvent o divskouarn, hag
holl a-unan en em daoljont outañ. 58 Hag
o vezañ e vountet er-maez eus Kêr, en em
lakajont d'e veinata. An testoù a lakaas
o gwiskamantoù e-harz treid ur paotr yaouank
anvet Saoul. 59 Ha labezañ a raent Stefan e-keit
ma rae ar c'halvadenn-mañ : «Aotrou Jezuz,
degemer va spered.» 60 Neuze o vezañ pleget
e zaoulin, e youc'has en ur griadenn vras :
«Aotrou, na laka ket war o c'hont ar
pec'hed-se.» Hag o lavarout kement-se ez eas
en e gousk.

8, 1 Saoul, eñ avat, a oa kenasant gant an
drouklazh-se.

Ar gumuniezh strewet.

Tarzhañ a reas en amzer-se un heskinadeg
vras enep an Iliz a oa e Jeruzalem. An holl en
em strewas dre vaezioù Youdea ha Samaria,
nemet an Ebestel. 2 Met gwazed a zoujañs Doue
a sebelias Stefan hag a reas kañv bras warnañ.
3 Saoul avat a waste an Iliz, en ur vont eus an eil
ti d'egile, e skrape diouto gwazed ha maouezed
evit o stlepel er prizon.

Prezegerezh Filip e Samaria.

4 Neuze ar re a oa bet strewet a dremene
a lec'h da lec'h en ur embann keloù mat an
Aviel. 5 Evel-se, Filip o vezañ diskennet betek
ur gêr eus Samaria, a brezegas ar C'hrist d'an
dud. 6 En em stagañ a rae an holl, a-unvouezh,
ouzh ar pezh a gelenne Filip, diwar glevout
komz eus ar burzhudoù a rae pe o gwelout.
7 Eus kalz a dud drouk-dalc'het end-eeun e teue
er-maez speredoù hudur en ur youc'hal
a bouez-penn. Kalz tud seizet ha kamm a voe
pareet ivez. 8 Ha levenez vras a voe er gêr-se.

Simon an hudour.

9 Met un den, Simon e anv, hag a oa dija
o chom er gêr-se, a rae taolioù hudouriezh hag
a sabatue ganto pobl Samaria. En em lakaat
a rae da vezañ un den bras. 10 Hag outañ en em
stage an holl, adalek ar re vihan betek ar re
vras, o lavarout : «Hemañ eo galloud Doue, ar
galloud-se a vez anvet an hini bras.» 11 En em
stagañ a raent outañ eta, dre ma oa pell amzer
m'o sabatue gant e droioù-hud. 12 Met p'o devoa
kredet e Filip a gemenne dezho ar c'heloù mat
diwar-benn Rouantelezh Doue hag anv Jezuz
Krist, en em lakajont da vezañ badezet, gwazed
kenkoulz ha maouezed. 13 Ha Simon e-unan
a gredas, hag ur wezh badezet ne bellae ken
diouzh Filip, hag oc'h arvestiñ ouzh an
arouezioù hag ar burzhudoù bras a c'hoarveze
dindan e sell, e chome sabatuet.

Pêr ha Yann e Samaria.

14 An Ebestel a oa e Jeruzalem o vezañ
klevet he devoa Samaria degemeret komz
Doue, a gasas daveto Pêr ha Yann. 15 Ar re-mañ
eta a ziskennas betek enno hag a bedas evito,
evit ma resevfent ar Spered Santel. 16 Rak ne oa
ket deuet c'hoazh war hini ebet anezho, ne oant
bet nemet badezet en anv an Aotrou Jezuz.
17 Neuze Pêr ha Yann a astennas o daouarn
warno, hag e resevjont ar Spered Santel.

Simon an hudour hag an Ebestel.

18 Met pa welas Simon e oa dre lakadur
daouarn an Ebestel e oa bet roet ar Spered,
e kinnigas dezho arc'hant en ur lavarout :
19 «Roit din-me ivez ar galloud-se, evit ma
resevo ar Spered Santel kement hini ec'h
astennin va daouarn warnañ.» 20 Pêr avat
a respontas dezhañ : «Ra yelo da arc'hant da
goll a-unan ganit, peogwir ec'h eus soñjet
prenañ gant arc'hant donezon Doue. 21 N'eus
evidout e kement-mañ na perzh na lod, rak da
galon n'eo ket reizh dirak Doue. 22 Gra pinijenn
gant keuz d'an drougiezh-se eus da berzh, ha
ped an Aotrou, gant fiziañs ma vo pardonet dit
ar soñj-se eus da galon. 23 Rak emaout e-kreiz
c'hwervder ar vestl hag ereoù an droug, hervez
ma welan.» 24 Simon a respontas : «Pedit, c'hwi
hoc'h-unan, evidon dirak an Aotrou, evit na
zeuio warnon netra eus ar pezh hoc'h eus
lavaret.»

25 Int-i o vezañ douget testeni ha kemennet
komz an Aotrou, a zistroas da Jeruzalem en ur
embann ar c'heloù-mat e kalz kêriadennoù eus
ar Samaridi.

An tizhog badezet gant Filip.

26 Un ael eus an Aotrou a gomzas ouzh Filip
en ur lavarout dezhañ : «Sav ha kae war-raok
diouzh tu ar c'hreisteiz, war an hent a ziskenn
eus Jeruzalem da C'haza, hennezh a zo
dizarempred.» 27 Hag o vezañ savet ez eas en
hent. Ha setu un Etiopiad, un tizhog anezhañ,
uhel-gargad da Gandake, rouanez Koush, ha
merour war hec'h holl deñzorioù, a oa deuet da
Jeruzalem da azeuliñ, 28 hag a oa o tistreiñ d'e
vro, azezet war e garr hag o lenn an diouganer
Izaia. 29 Ar Spered a lavaras da Filip : «Tosta da
dizhout ar c'harr-se.» 30 Filip o vezañ redet
a glevas an den o lenn an diouganer Izaia, hag
a lavaras : «Daoust ha kompren a rez ar pezh
a lennez?» 31 Egile a respontas : «Penaos
e c'hellfen, ma n'eus hini ebet o tont d'am
heñchañ?» Hag e pedas Filip da bignat ha da
azezañ en e gichen.

32 An arroud eus ar Skritur edo o lenn a oa
hemañ :

«Evel un dañvad eo bet kaset da lazhañ,
hag evel un oan mut dirak e douzer,
evel-se ne zigor ket e c'henoù.

33 En e izelidigezh eo bet nac'het outañ pep
reizhder.
E blanedenn, piv he zisklêrio?
Rak dilamet eo bet e vuhez a-diwar an douar.»

34 Oc'h adkregiñ da gomz ouzh Filip
e lavaras an tizhog dezhañ : «Da bediñ a ran,
diwar-benn piv e lavar ar profed an dra-se?
Diwar e benn e-unan pe diwar-benn unan all
bennak?» 35 Filip o 'n em lakaat da gomz hag
o vont diwar an destenn-se eus ar Skritur,
a gemennas dezhañ keloù mat Jezuz 36 E-keit ha
ma kerzhent gant o hent, e tegouezhjont gant ul
lec'h ma oa dour. Hag an tizhog da lavarout :
«Setu dour, petra 'vir na vefen badezet?»
[37] 38 Hag e c'hourc'hemennas chom a-sav gant ar
c'harr. Diskenn a rejont o-daou en dour, Filip
hag an tizhog, ha Filip en badezas. 39 Met goude
mont er-maez eus an dour, Spered an Aotrou
a skrapas Filip hag an tizhog n'en gwelas mui,
nemet ez ae war-raok gant e hent, laouen-holl.
40 Filip avat en em gavas en Azot, hag en ur vont
dre ar vro ec'h embanne ar c'heloù mat en holl
gêrioù betek ma tegouezhas e Kaesarea.

Saoul an heskiner war hent Damas

9 1 Saoul avat ne veze kaoz gantañ nemet
eus gourdrouz ha lazhadeg a-enep diskibled an
Aotrou. Mont a reas da gaout an Arc'h-veleg
2 hag e c'houlennas digantañ lizheroù evit
sinagogennoù Damas, ma c'hellfe degas
chadennet da Jeruzalem ar wazed kenkoulz hag
ar maouezed a gavfe oc'h heuliañ an Hent.

3 Edo o vont ha tostaat a rae ouzh Damas pa
luc'has a-daol-trumm en-dro dezhañ ur
sklêrijenn o tont eus an neñv. 4 O kouezhañ d'an
douar e klevas ur vouezh a lavaras dezhañ :
«Saoul, Saoul, perak am heskinez?» 5 Goulenn

a reas «Piv out-te, Aotrou?» Hag eñ
a respontas : «Me eo Jezuz, an hini a heskinez.
6 Met sav en-dro ha kae e kêr, hag e vo lavaret
dit ar pezh ac'h eus da ober.» 7 Ar wazed a veaje
gantañ a oa chomet a-sav, mut gant ar sebez :
klevout a raent ar vouezh, met ne welent den
ebet. 8 Saoul a savas diwar an douar, met ha
goude ma oa digor e zaoulagad ne wele netra.
Ouzh e vleinañ gant an dorn, er c'hasjont
e-barzh Damas. 9 E-pad tri devezh e chomas hep
gwelout, hep debriñ nag evañ.

Saoul hag Anania.

10 Bez' e oa un diskibl e Damas, Anania
e anv, ma lavaras dezhañ an Aotrou en ur
weledigezh : «Anania !» Eñ a respontas : «Setu
me, Aotrou ! » 11 Hag an Aotrou dezhañ : «Sav,
ha kae d'ar straed a anver ar straed eeun, ha
klask e ti Youda un den, anvet Saoul, eus
Tarsoz. 12 Setu m'emañ o pediñ, ha gwelet en
deus un den, e anv Anania, oc'h antren hag oc'h
astenn e zaouarn warnañ, evit adreiñ ar gweled
dezhañ.»

13 Met Anania a respontas : «Aotrou, klevet
em eus gant kalz a dud meneg eus an den-se
hag an droug ken bras en deus graet d'az sent
e Jeruzalem. 14 Hag amañ emañ gant galloud
a-berzh an Arc'h-veleien da chadennañ ar re
holl a bed da anv.» 15 Met respont a reas dezhañ
an Aotrou : «Kae, rak ur benveg eus an dibab eo
hennezh evidon da zougen va anv dirak ar
broadoù, ar Rouaned ha mibien Israel. 16 Rak me
a ziskouezo dezhañ kement a zleo gouzañv evit
va anv.»

17 Neuze ez eas Anania war-raok, hag antreet
en ti e lakaas e zaouarn warnañ hag e lavaras :
«Saoul, va breur, an Aotrou eo an hini am c'has
davedout, Jezuz hag en deus en em ziskouezet
dit war an hent edos o tont gantañ, evit ma weli
adarre ha ma vi leuniet gant ar Spered Santel.»
18 Kerkent e kouezhas diouzh e zaoulagad evel
skant, ha gwelout a reas adarre, hag o vezañ
savet e voe badezet. 19 Kemer a reas boued
goude-se hag e teuas nerzh dezhañ.

Saoul e Damas.

Chom a reas gant diskibled Damas un
nebeut devezhioù. 20 Ha kerkent en em lakaas er
sinagogennoù da brezeg diwar-benn Jezuz en ur
embann ez eo eñ Mab Doue. 21 Chom a rae
sabatuet ar re holl a gleve, hag e lavarent :
«Daoust ha n'eo ket hennezh a glaske diouzh
e washañ, e Jeruzalem, a-enep ar re a bed an
Anv-se? Ha mard eo deuet amañ, hag-eñ n'eo
ket evit o eren hag o c'has dirak an Arc'h-
veleien?» 22 Met Saoul a greske muioc'h-mui
e nerzh dezhañ, hag a zistroade gant e gomzoù
ar Yuzevien annezet e Damas, en ur brouiñ ez
eo Jezuz ar C'hrist.

23 A-benn amzer a-walc'h en em guzulias ar
Yuzevien kenetrezo evit e lazhañ. 24 Met Saoul
en devoe anaoudegezh eus o irienn. Diwallet
e veze zoken dorioù-kêr, noz-deiz, evit dont
a-benn d'e lazhañ. 25 Met an diskibled, o vezañ
e degemeret e-pad an noz, e lakaas da ziskenn
dre ar voger-dro, en ur bouteg.

Beaj kentañ Saoul da Jeruzalem goude en em dreiñ ouzh ar C'hrist.

26 Erruet e Jeruzalem e klaske mont e-touez
an diskibled, met an holl o devoa aon razañ, ne
gredent ket e vefe deuet da ziskibl. 27 Neuze
Barnaba, o vezañ eñ kemeret gantañ, er c'hasas
dirak an Ebestel, hag a zanevellas dezho
penaos, war an hent, en devoa gwelet an
Aotrou, en devoa hemañ komzet outañ, ha
penaos, e Damas, en devoa Saoul prezeget gant
hardizhegezh en anv Jezuz. 28 Ha neuze e veze
ganto o vont hag o tont e Jeruzalem, o prezeg
gant hardizhegezh en anv an Aotrou. 29 Komz
a rae ivez ha tabutal gant ar C'hresianegerien,
met ar re-mañ a itrike evit e lazhañ.
30 Ar vreudeur, gouezet an dra-se ganto, er
c'hasas da Gaesarea, hag a reas dezhañ loc'hañ
etrezek Tarsoz.

Kresk an Iliz.

31 An Iliz eta, dre Youdea, Galilea ha
Samaria a-bezh, a oa e peoc'h. Kreskiñ a rae ha
bevañ e doujañs an Aotrou, ha leuniet e oa gant
kennerzh ar Spered Santel.

Pêr e Lidda o pareañ Aeneaz.

32 C'hoarvezout a reas gant Pêr, o vont hag
o tont dre ar vro, diskenn e ti ar sent a oa
o chom e Lidda. 33 Kavout a reas eno un den,
Aeneaz e anv, a oa abaoe eizh vloaz gourvezet
war e fled, seizet. 34 Ha Pêr a lavaras dezhañ :
«Aeneaz, da bareañ a ra Jezuz Krist. Sav ha gra

da-unan da wele.» Ha kerkent e voe en e sav.
35 E welout a reas ar re holl a oa o chom e Lidda
hag e Saron, hag en em dreiñ a rejont ouzh an
Aotrou.

Pêr o tasorc'hiñ Tabita.

36 E Joppe e oa un diskiblez hec'h anv Tabita,
ar pezh a vez troet gant ar gêr Gazelenn.
Homañ a oa pinvidik gant an oberoù mat hag an
aluzonoù a rae. 37 Hag e c'hoarvezas en
devezhioù-se ma kouezhas klañv ha ma varvas.
Goude he gwelc'hiñ e voe lakaet er gambr uhel.

38 Tost m'edo Lidda da Joppe, an diskibled,
klevet ganto edo Pêr eno, a gasas daou zen d'e
gavout gant ar goulenn-mañ : «Na zale ket da
zont betek ennomp.» 39 Pêr a loc'has diouzhtu da
vont ganto. Pa voe erruet e voe kaset ganto d'ar
gambr uhel, ma tifraeas an holl intañvezed
en-dro dezhañ en ur ouelañ hag en ur ziskouez
dezhañ an tonegoù hag ar mantilli a rae Tabita,
paz edo ganto. 40 Neuze Pêr a lakaas an holl
er-maez, hag o vezañ stouet d'an daoulin
e pedas, hag o vezañ en em droet etrezek ar
c'horf e lavaras : «Tabita, sav !» Hi a zigoras he
daoulagad hag o welout Pêr en em lakaas en he
c'hoazez. 41 O vezañ roet dorn dezhi, en
he lakaas en he sav. Ha galvet neuze ar sent hag
an intañvezed, en he diskouezas dezho,
bev-mat. 42 Anavezet e voe se dre Joppe a-bezh,
ha kalz tud a gredas en Aotrou. 43 Pêr a chomas
kalzig amzer e Joppe, e ti ur c'hourrezer anvet
Simon.

Kornelioz o lakaat gervel Pêr.

10 1 Un den a oa o chom e Kaesarea, e anv
Kornelioz, kantener ar gohortenn anvet Italiat,
2 un den deol anezhañ, doujer-Doue, evel e holl
diegezh. Boazet e oa d'ober kalz aluzonoù d'ar
bobl, ha pediñ a rae Doue dalc'hmat. 3 Gwelout
a reas en ur weledigezh anat, war-dro an navet
eur eus an devezh, Ael an Aotrou oc'h antren
d'e gaout hag o lavarout dezhañ : «Kornelioz !»
4 Eñ, o vezañ paret e sell outañ, a grogas ar
spont ennañ hag a lavaras : «Petra zo, Aotrou?»
Hag e respontas dezhañ an Ael : «Da bedennoù
ha da aluzonoù a zo pignet davet Doue da vezañ
un eñvoradur dirazañ. 5 Bremañ eta, kas tud da
Joppe da gerc'hat un den e anv Simon hag
e lesanv Pêr. 6 Ostiz eo e ti ur c'hourrezer anvet
Simon, ha ti hemañ a zo war ribl ar mor.»
7 Pa voe aet kuit an Ael a gomze outañ,
e c'halvas Kornelioz daou eus e vevelien hag ur
soudard deol eus ar re a veze dalc'hmat gantañ.
8 Ha goude bezañ dezrevellet pep tra dezho, en
o c'hasas da Joppe.

Gweledigezh Pêr.

9 Antronoz, tra m'edont gant o hent ha ma
tostaent ouzh kêr, e pignas Pêr war al
leurdoenn. war-dro ar c'hwec'hvet eur da bediñ.
10 Dont a reas naon dezhañ hag e c'hoantaas
debriñ un dra bennak. Neuze e-keit ha m'edod
oc'h aozañ boued dezhañ, e c'hoarvezas gantañ
bezañ goursavet : 11 gwelout a reas an neñv
digor, hag un dra par d'un doubier vras,
o tiskenn betek an douar war-bouez he fevar
c'horn. 12 Hag e-barzh edo an holl
bevarzroadeged ha loened-stlej eus an douar,
hag an holl evned eus an neñv.

13 Hag ur vouezh a lavaras outañ : «Deus 'ta,
Pêr, lazh ha debr !» 14 Met Pêr a respontas :
«Tamm ebet, Aotrou, rak biskoazh n'em eus
debret eus kement a zo saotret ha dic'hlan.»
15 Hag ar vouezh adarre, un eil gwezh, a lavaras
dezhañ : «Ar pezh en deus Doue glanaet, arabat
dit-te en lakaat da saotret.» 16 Ha kement-se
a c'hoarvezas dre deir gwezh, ha kerkent e voe
dilamet an dra d'an neñv.

Pêr a asant mont davet Kornelioz.

17 E-pad m'edo Pêr o c'houlenn outañ e-unan
petra oa ar weledigezh-se o paouez
c'hoarvezout gantañ, setu ar wazed kaset gant
Kornelioz, goulennet ganto ti Simon, en em
gave dirak an nor-borzh. 18 Gervel a rejont ha
goulenn daoust hag edo Simon, lesanvet Pêr,
o lojañ eno. 19 Evel m'edo Pêr o prederiañ
bepred war e weledigezh, e lavaras dezhañ ar
Spered : «Setu gwazed ouzh da glask. 20 Deus
'ta, diskenn ha kae war-raok hep termal, rak me
eo am eus o c'haset.» 21 Pêr o vezañ diskennet da
gaout ar wazed, a lavaras dezho : «Setu ! Me eo
an hini a glaskit. Dre beseurt abeg emaoc'h
amañ?» 22 Int a respontas : «Ar c'hantener
Kornelioz, den reizh ha doujer-Doue, a vez roet
testeni mat dezhañ gant holl vroad ar Yuzevien,
a zo bet roet dezhañ gant un Ael santel ar
c'hemenn d'az kerc'hat d'e di ha da glevout ar
c'homzoù a lavarez.» 23 Pêr neuze o galvas
e-barzh hag a roas herberc'h dezho.

Antronoz ez eas kuit ganto, hag hiniennoù
eus ar vreudeur eus Joppe a yeas ivez en hent
gantañ.

Kornelioz dirak Pêr.

24 An deiz war-lerc'h ec'h antree e Kaesarea.
Kornelioz a oa ouzh o gortoz, goude bezañ
galvet en-dro dezhañ e gerent hag e vignoned
tostañ. 25 D'ar c'houlz ma teue Pêr e-barzh an ti,
ez eas Kornelioz en arbenn dezhañ, hag
o kouezhañ e-harz e dreid e stouas dirazañ.

26 Met Pêr a reas dezhañ sevel en ur
lavarout : «Sav en-dro. Me ivez a zo den.»
27 Hag en ur zivizout gantañ ez eas tre. Kavout
a ra bodet ur c'halz a dud hag e lavar dezho :
28 «C'hwi oar ez eo berzet groñs ouzh ur Yuzev
daremprediñ un estren pe mont en e di. Met
Doue a zo o paouez diskouez din-me ne zleer
ket ober saotret pe dic'hlan eus den ebet. 29 Setu
perak hep termal ez on aet war-raok paz eus
deuet d'am c'herc'hat. Goulenn a ran eta : Evit
peseurt abeg hoc'h eus kaset tud d'am gervel?»
30 Kornelioz a respontas : «Ar pevare devezh
emañ d'an eur-mañ, m'edon o pediñ d'an navet
eur em zi, ha setu m'en em gavas ur gwaz
dirazon gant dilhad lugernus. 31 Hag e lavaras :
"Kornelioz, selaouet eo bet da bedenn ha da
aluzonoù a zo bet eñvoret dirak Doue. 32 Kas tud
da Joppe da gerc'hat Simon, lesanvet Pêr : emañ
o lojañ e ti ar c'hourrezer Simon, war ribl ar
mor". 33 Diouzhtu eta em eus kaset tud d'az
kerc'hat, ha te ac'h eus graet mat o tont. Ha
bremañ emaomp ni holl dirazout evit klevout
kement a zo bet gourc'hemennet dit gant
Doue.»

Prezegenn Pêr.

34 Pêr neuze, o' n em lakaat da gomz,
a lavaras : «E gwirionez, gwelout a ran anat ne
ra ket Doue diforc'h etre an dud, 35 met e kement
broad a zo, an neb en deus doujañs dezhañ hag
a ra diouzh ar reizh, a zo deuet mat gantañ.
36 Kaset en deus e gomz da vugale Israel
o kemenn dezho keloù mat ar peoc'h dre Jezuz
Krist. Eñ eo Aotrou pep tra.

37 C'hwi ivez a oar petra zo c'hoarvezet dre
vro Youdea a-bezh, penaos Jezuz eus Nazared
a grogas da gentañ gant Galilea goude ar
vadeziant bet prezeget gant Yann,
38 penaos Doue en deus e olevet gant ar Spered
Santel ha gant galloud, eñ en deus tremenet oc'h
ober ar mad hag o pareañ ar re holl a oa
kouezhet dindan galloud an Diaoul, rak Doue
a oa gantañ. 39 Ha ni a zo testoù da gement tra en
deus graet e bro ar Yuzevien hag e Jeruzalem,
eñ hag o deus lakaet d'ar marv dre e stagañ
ouzh ar c'hoad. 40 Hennezh eo en deus Doue eñ
dasorc'het, d'an trede deiz, ha roet dezhañ en
em ziskouez, 41 n'eo ket d'ar bobl a-bezh, met
da destoù bet dibabet en a-raok gant Doue,
dimp-ni hag hon eus debret hag evet gantañ
goude dezhañ adsevel a-douez ar re varv.
42 Ha gourc'hemennet en deus dimp prezeg d'ar
bobl ha testeniañ ez eo eñ a zo bet diazezet gant
Doue da varner ar re vev hag ar re varv.
43 Dezhañ e toug testeni an holl brofeded
e resevo dre e anv ar pardon eus e bec'hedoù
kement hini a gred ennañ.»

Diskenn ar Spered Santel war Gornelioz hag e diad.

44 Edo c'hoazh Pêr o komz evel-se pa
gouezhas ar Spered Santel war ar re holl
a selaoue ar Gomz. 45 Hag e voe sebezet an holl
grederien amdroc'het a oa deuet gant Pêr
o welout e oa bet skuilhet war dud ar Broadoù
ivez, donezon ar Spered Santel.
46 Rak o c'hlevout a raent o komz yezhoù hag
oc'h embann braster Doue. Neuze e tisklêrias
Pêr : 47 «Daoust hag e c'hell unan bennak
nac'hañ dour ar vadeziant d'ar re-mañ hag
o deus resevet ar Spered Santel kenkoulz ha ni
hon-unan?» 48 Hag e roas urzh d'o badeziñ en
anv Jezuz Krist. E bediñ a rejont neuze da chom
ganto un nebeut devezhioù.

Pêr o rentañ kont d'an Iliz eus an degouezhenn-se.

11 1 Klevout a reas an Ebestel hag ar
vreudeur a oa e Youdea o devoa ar Baganed
ivez degemeret komz Doue. 2 Neuze pa voe
pignet en-dro Pêr da Jeruzalem e tabute outañ
an amdroc'hidi, 3 o lavarout : «Perak out antreet
e ti tud diamdroc'h hag ec'h eus debret ganto !»

4 Pêr en em lakaas neuze da zisplegañ dezho
an traoù penn-da-benn o lavarout :
5 «Me oa e kêr Joppe; edon o pediñ pa welis dre
c'hoursav ur weledigezh, un dra a ziskenne eus
an neñv, heñvel ouzh un doubier vras, degaset

war-bouez ar pevar c'horn anezhi, hag a zeuas
betek ennon. 6 Paret va sell outi, e chomen oc'h
arvestiñ hag e welis pevarzroadeged an douar,
al loened-gouez, al loened-stlej hag evned an
neñv. 7 Neuze e klevis ur vouezh o lavarout din :
Deus 'ta, Pêr, lazh ha debr ! 8 Met respont a ris :
Tamm ebet, Aotrou, rak n'eus tra saotret pe
dic'hlan ebet a vefe aet biskoazh em genoù. 9 Un
eil gwezh avat e lavaras ar vouezh eus an neñv :
Ar pezh en deus Doue glanaet, arabat dit-te en
lakaat da saotret. 10 Kement-se a c'hoarvezas dre
deir gwezh, hag adarre e voe sachet en-dro an
holl draoù d'an neñv. 11 Ha setu war an taol tri
den oc'h erruout dirak an ti m'edomp ennañ, bet
kaset eus Kaesarea betek ennon. 12 Met lavarout
a reas din ar Spered mont ganto hep chom da
dermal. Mont a reas ivez ganin ar c'hwec'h
breur-mañ, hag ez ejomp e-barzh ti an den.
13 Degemenn a reas dimp penaos en devoa
gwelet un Ael oc'h en em ziskouez en e di hag
o lavarout dezhañ : Kas tud da Joppe da gerc'hat
Simon, an hini lesanvet Pêr. 14 Eñ a lavaro dit ar
c'homzoù a vezi salvet ganto, te ha da diegezh
a-bezh.

15 Met a-vec'h ma oan krog da gomz,
e kouezhas ar Spered Santel warno, evel m'en
deus graet ivez warnomp-ni, en deroù.
16 Dont a reas neuze koun din eus komz an
Aotrou hag a lavare : "Yann en deus badezet
gant dour, c'hwi avat a vo badezet er Spered
Santel". 17 Mar en deus eta Doue roet dezho an
hevelep donezon ha dimp hon-unan, evit bezañ
kredet en Aotrou Jezuz Krist, piv oan-me evit
enebiñ ouzh Doue?»

18 O klevout ar c'homzoù-se e teujont da
sioulaat hag e rojont klod da Zoue en ur
lavarout : «Evel-se, d'ar Baganed ivez en deus
Doue roet ar geuzidigezh a gas d'ar vuhez !»

Iliz Antiokia : Paganed o krediñ.

19 Ar re eta a oa bet strewet da geñver an
drubuilhadenn c'hoarvezet en-dro da Stefan,
o devoa tizhet betek Fenikia, Kiprenez hag
Antiokia, met hep disklêriañ ar Gomz da zen
ebet nemet d'ar Yuzevien. 20 Hiniennoù anezho
koulskoude, Kiprenezidi ha Kireneidi deuet da
Antiokia, a gomze ivez ouzh ar C'hresianed,
o tegemenn dezho keloù mat an Aotrou Jezuz.
21 Edo dorn an Aotrou ganto, ha bras e voe niver
an dud a gredas hag en em droas ouzh an
Aotrou.

Barnaba kaset da Antiokia.

22 Dont a reas ar c'heloù eus kement-se betek
divskouarn Iliz Jeruzalem, hag e kasjont
Barnaba betek Antiokia. 23 Hemañ, ur wezh
erruet, pa welas ar c'hras roet gant Doue, a voe
laouen hag a gennerzhas an holl da chom start
a galon ha feal d'an Aotrou. 24 Rak un den mat
a oa anezhañ, leun a Spered Santel hag a feiz.
Hag ez eas un niver bras a dud da greskiñ ar re
a oa d'an Aotrou.

Saoul o tont da Antiokia.

25 Mont a reas neuze betek Tarsoz da gerc'hat
Saoul. 26 Hag o vezañ eñ gavet en degasas da
Antiokia. E-pad ur bloavezh leun e chomjont en
Iliz-se, ha kelenn a rejont un niver bras a dud,
ken ez eo da gentañ en Antiokia e voe lesanvet
an diskibled Kristenien.

Barnaba ha Saoul o vont da Jeruzalem.

27 E-kerzh an devezhioù-se e tiskennas eus
Jeruzalem diouganerien da Antiokia. 28 Sevel
a reas unan anezho, Agaboz e anv, da ziouganañ
dre ar Spered e tlee un naonegezh vras dont
dizale war ar bed annezet a-bezh. Honnezh eo
an hini a c'hoarvezas en amzer Glaodioz.
29 An diskibled neuze, pep hini hervez ar pezh
en devoa, a zivizas kas skoazell d'ar vreudeur
annezet e Youdea. 30 Ar pezh a rejont dre gas
peadra d'an Henaourien dre zaouarn Barnaba
ha Saoul.

Pêr harzet ha dieubet dre vurzhud.

12 1 War-dro ar c'houlz-se e taolas ar roue
Herodez e zaouarn war darn eus tud an Iliz d'o
gwallgas. 2 Lakaat a reas d'ar marv dre ar
c'hleze, Jakez, breur Yann. 3 O welout e oa
deuet mat an dra-se d'ar Yuzevien, e reas
c'hoazh tapout krog e Pêr ivez. An devezhioù
dic'hoell e oa. 4 Lakaet harz warnañ, en taolas en
toull-bac'h, ha roet da ziwall da bevar
skouadenn a bevar soudard pep hini, gant ar
mennad d'e zegas goude ar Pask dirak ar bobl.
5 Pêr eta a oa miret en toull-bac'h, met pedenn
an Iliz a veze dizehan o sevel evitañ war-zu
Doue.

[6] Neuze, en nozvezh-se end-eeun, a-raok an
deiz ma tlee Herodez e gas dirak al lez-varn,
edo Pêr kousket etre daou soudard, ereet e oa
gant div chadenn, ha gwarded dirak an nor
a ziwalle an toull-bac'h.

[7] Ha setu un Ael eus an Aotrou o tont, hag ur
sklêrijenn da lugerniñ e-barzh ar c'harc'har.
O skeiñ gant Pêr en e gostez en dihunas,
o lavarout : «Sav prim !» Hag e kouezhas ar
chadennoù diouzh e zaouarn. [8] An Ael neuze
a lavaras dezhañ : «Kemer da c'houriz ha laka
da sandalennoù ouzh da dreid.» Pezh a reas.
Hag an Ael dezhañ c'hoazh : «Taol da vantell
warnout, ha deus war va lerc'h !» [9] Ha mont
a rae er-maez war e lerc'h, ha ne ouie ket e oa
gwirion ar pezh a c'hoarveze dre an Ael, met
kavout a rae dezhañ en devoa ur weledigezh.
[10] O vezañ tremenet hebiou d'ar warded kentañ
ha d'an eil re, ec'h errujont gant an nor-houarn
a sko war gêr. Homañ, anezhi hec'h-unan,
a zigoras dirazo. Aet er-maez ez ejont war-raok
betek penn ar straed, met kerkent ez eas an Ael
kuit dioutañ.

[11] Pêr neuze distroet ennañ e-unan a lavaras :
«Bremañ e welan e gwirionez en deus an
Aotrou kaset e Ael ha va diframmet diouzh
dorn Herodez ha diouzh kement a c'hortoze
pobl ar Yuzevien.» [12] Hag o vezañ adkavet
e hent ez eas war-zu ti Mari, mamm Yann,
lesanvet Mark, lec'h ma oa bodet kalzik tud hag
int o pediñ. [13] Skeiñ a reas ouzh dor ar porched,
hag ur vatezh, hec'h anv Rode, a dostaas da
selaou. [14] Oc'h anavezout mouezh Pêr, gant al
levenez a oa enni, ne zigoras ket an nor, met
redek a reas da gas keloù edo Pêr aze e-harz ar
porched. [15] Int avat a lavaras dezhi : «Follez !»
Met hi a zalc'he da zisklêriañ e oa se. Int neuze
da lavarout : «E ael an hini eo !» [16] Pêr diouzh
e du a gendalc'he da skeiñ. P'o devoe digoret,
e weljont e oa eñ evit gwir, ha sabatuet
e chomjont. [17] Eñ avat a wignas dezho gant
e zorn da devel hag a zanevellas dezho penaos
en devoa an Aotrou e vleinet e-maez an
toull-bac'h. Hag e lavaras : «Kasit ar c'heloù-se
da Jakez ha d'ar vreudeur.» Hag o vezañ kuitaet
ez eas d'ul lec'h all.

[18] Pa voe deuet an deiz, n'eo ket un dister
a strafuilh a savas e-touez ar soudarded, da
c'houzout petra e oa deuet Pêr da vezañ.
[19] Herodez a lakaas klask warnañ, met o vezañ
chomet hep e gavout, e c'houlennataas ar
warded hag e roas urzh d'o c'has d'ar marv.
Ha diskennet eus Bro-Youdea da Gaezareia
e chomas eno.

Marv Herodez.

[20] Bez' e oa dizemglev bras etrezañ ha
Turiz-Sidoniz. A-unvennad e teuas ar re-mañ
d'e gaout; o vezañ lakaet diouzh o zu Blastoz,
kambrelan ar roue, e c'houlennent ar peoc'h, rak
bevañs o bro a zeue eus hini ar roue. [21] D'an
deiz divizet, Herodez, gwisket gantañ
e zilhad-roue, a yeas d'azezañ war al leurenn,
hag e-pad ma prezegenne dezho [22] e youc'he ar
bobl : «Mouezh un doue ez eo, n'eo ket hini un
den !» [23] War an taol e skoas gantañ Ael an
Aotrou, en abeg ma n'en devoa ket douget klod
da Zoue. Ha deuet da vezañ krignet gant ar
preñved e taskoras e huanad diwezhañ.

Barnaba ha Saoul kaset da visionañ.

[24] Met komz Doue a yae war gresk ha
fonnusaat a rae ar grederien. [25] Barnaba ha Saoul
avat, kaset da benn o c'hefridi, a zistroas diouzh
Jeruzalem, en ur gemer ganto Yann lesanvet
Mark.

13 [1] Bez' e oa en Iliz diazezet en Antiokia
profeded ha doktored : Barnaba, Simon lesanvet
Niger, Loukioz ar C'hirenead, Manaen mignon
a-vihanik d'an tetrark Herodez, ha Saoul.
[2] Un deiz m'edont o lidañ an Aotrou hag
o yunañ, e lavaras ar Spered Santel : «Lakait eta
din a-gostez Barnaba ha Saoul evit al labour am
eus o galvet d'ober.» [3] Neuze goude yunañ ha
pediñ, ec'h astennjont o daouarn warno, hag
o lezjont da vont.

Mision e Kiprenez. Ar prokoñsul hag an hudour.

[4] Int eta, bet kaset gant ar Spered Santel,
a ziskennas da Seleukia hag ac'hano e vordojont
betek Kiprenez. [5] Erruet e Salamin ec'h
embannjont komz Doue e sinagogennoù ar
Yuzevien; Yann ivez a oa ganto da skoazeller.

[6] O vezañ treuzet an enezenn en he fezh
betek Pafoz, e kavjont eno un hudour,
falsdiouganer yuzev, Bar-Iesu e anv, [7] a oa eus
an dud en-dro d'ar prokoñsul Sergioz-Paoloz,
hemañ un den poellek anezhañ. Ar prokoñsul

a lakaas gervel Barnaba ha Saoul gant ar
c'hoant da glevout komz Doue. 8 Met Elimaz an
hudour - rak kement-se eo a dalv e anv -
a enebe outo hag a glaske distreiñ ar prokoñsul
diouzh ar feiz. 9 Hogen Saoul, anvet ivez Paol,
leun gant ar Spered Santel, o vezañ paret e sell
outañ, 10 a lavaras : «O den leun-barr gant pep
trubardiezh ha pep fallagriezh, mab an Diaoul,
enebour da bep reizhder, hag-eñ ne baouezi ket
da gammañ hentoù an Aotrou, int hag a zo
eeun. 11 Ya, bremañ, setu m'emañ warnout dorn
an Aotrou ha ma vezi dall, ne weli ken, e-pad ur
pennad, sklêrijenn an heol.» War an taol
e kouezhas warnañ dic'houloù ha teñvalijenn,
hag e troe-distroe o klask tud d'e vleinañ.
12 Neuze o welout ar pezh a oa c'hoarvezet,
ar prokoñsul a gredas, skoet-holl e spered gant
kelennadurezh an Aotrou.

Paol ha Barnaba e Pisidia.

13 Eus Pafoz, aet dre vor, Paol hag
e gompagnuned a zeuas da Berge e Pamfilia.
Met Yann en em zispartias diouto evit distreiñ
da Jeruzalem. 14 Int avat, o vont diouzh Perge,
a dreuzas ar vro betek Antiokia Pisidia. Deiz ar
sabad, o vezañ aet e-barzh ar sinagogenn, ec'h
azezjont.

15 Goude lennadenn al Lezenn hag an
Diouganerien, e kasas renerien ar sinagogenn
tud da c'houlenn outo : «Breudeur, m'hoc'h eus
ur gomz bennak a gennerzh da lavarout d'ar
bobl, komzit.»

Prezegenn Paol en Antiokia Pisidia.

16 Paol a savas, a wignas gant e zorn hag
a lavaras : «Israeliz ha c'hwi, doujerien Doue,
selaouit. 17 Doue ar bobl-mañ, Doue Israel, en
deus dibabet hon Tadoù ha lakaet ar bobl-mañ
da greskiñ e-pad he harlu e Bro-Ejipt, gant
nerzh bras e vrec'h en deus o zennet er-maez
anezhi; 18 hag e-pad daou-ugent bloavezh en
deus graet war o zro er gouelec'h. 19 Goude-se
en ur gas da get seizh broad e douar Kanaan, en
deus o lakaet da berc'hennañ o bro. 20 Kement-se
a oa bet padet pevar c'hant hanter-kant vloaz pe
war-dro. «Da c'houde e roas dezho Barnerien,
betek an diouganer Samouel. 21 Met da heul
kement-se e c'houlennjont ur roue; hag e roas
Doue dezho Saoul, mab Kis, ur gwaz eus
meuriad Benjamin, e-pad daou-ugent vloaz.
22 O vezañ e dennet a gostez e lakaas da sevel
dezho David da roue. Ha da hemañ en deus
douget an testeni-mañ : *Kavet em eus David*,
mab Jese, *un den hervez va c'halon*, a gaso da
benn va holl vennadoù. 23 Ha diwar ziskennadur
hemañ, en deus Doue, hervez e c'hrataenn,
lakaet da sevel da Israel Jezuz e-giz Salver. 24
Yann en devoa prezeget, evel diaraoger,
e zonedigezh, en ur gemenn ur vadeziant a geuz
da holl bobl Israel. 25 Ha paz edo Yann gant
disoc'h e redadenn e lavare : An hini a soñjit ez
on-me, n'on ket. Met setu ma teu war va lerc'h
an hini n'on ket dellezek da ziskoulmañ
sandalennoù e dreid.

26 «Breudeur, c'hwi bugale eus gouenn
Abraham, ha c'hwi amañ doujerien Doue,
deoc'h-c'hwi eo bet kaset kemenn ar
silvidigezh-mañ. 27 Rak annezidi Jeruzalem hag
o fennrenerien o deus en dianavezet, kenkoulz
ha komzoù an diouganerien a vez lennet bep
sabad : o degaset o deus da wir dre
e gondaoniñ. 28 Daoust na gavent ennañ abeg
ebet a varv, o deus goulennet digant Pilat ma
vefe kaset da lazhañ. 29 P'o devoa peursevenet
kement a oa bet skrivet diwar e benn,
en tiskennjont diouzh ar c'hoad d'e lakaat en ur
bez. 30 Met Doue en deus e zihunet a-douez ar re
varv. 31 En em ziskouezet en deus, e-pad kalz
devezhioù, d'ar re a oa pignet gantañ eus
Galilea da Jeruzalem, ar re end-eeun a zo
bremañ testoù dezhañ dirak ar bobl.

32 Ha ni a zegas deoc'h ar c'heloù mat-se
diwar-benn ar c'hrataenn en devoa graet d'hon
Tadoù; 33 Doue en deus he degaset da wir,
evidomp-ni, o bugale, dre adsevel Jezuz da vev,
evel ma'z eo skrivet en eil salm :

Va mab out-te, hiziv me am eus da engehentet.

34 Doue en deus en adsavet a-douez ar re
varv, rak ne zlee ket distreiñ d'ar vreinadurezh;
sed ar pezh en devoa disklêriet pa lavare :

*Reiñ a rin deoc'h ar c'hras santel grataet da
Zavid, an hini wirion.*

35 Hag evel-se e lavar c'hoazh en ul lec'h all :

*Ne lezi ket da sant da welout ar
vreinadurezh.*

36 Met David, goude bezañ bet en e amzer
servijer mennadoù Doue, a zo marvet, a zo bet
lakaet e-kichen e dadoù hag en deus gwelet ar

vreinadurezh. [37] An hini avat en deus Doue en
adsavet, n'en deus ket gwelet ar vreinadurezh.
[38] Ra vo eta anavezet ganeoc'h ez eo dre
Hennezh e kemennomp deoc'h pardon ar
pec'hedoù. Ha pa n'hoc'h eus ket gallet tizhout
ar reizhder gant Lezenn Voizez, [39] eo ennañ
e vez gounezet ar reizhder gant kement hini
a gred.

[40] Diwallit eta na c'hoarvezfe ganeoc'h ar
pezh a zo bet lavaret gant an diouganerien :

[41] *Sellit, dismegañserien,*
bezit estlammet ha kit diwar wel !
Rak un oberenn ez an d'ober en ho tevezhioù,
na gredfec'h ket enni ma vije danevellet
deoc'h.»

[42] P'edo an Ebestel o vont er-maez, e teujod
d'o fediñ da gomz d'an dud war an hevelep
danvez, ar sabad war-lerc'h. [43] Goude d'an dud
divodañ, kalz eus ar Yuzevien hag eus ar
Broselited azeulerien-Doue a yeas da heul Paol
ha Barnaba. Hag ar re-mañ, o komz outo,
a erbedas dezho chom feal da c'hras Doue.

[44] D'ar sabad war-lerc'h, hogos kêr a-bezh en
em vodas da selaou komz Doue. [45] Ar Yuzevien,
o welout an engroez-tud, a voe gounezet-holl
gant ar warizi, hag enebiñ a raent ouzh komzoù
Paol gant ledoued. [46] Met neuze, savet
hardizhegezh enno, Paol ha Barnaba
a zisklêrias : «Deoc'h-c'hwi da gentañ e oa ret
e vefe kemennet komz Doue. Met peogwir he
diarbennit hag en em varnit hoc'h-unan
dizellezek eus ar vuhez peurbadel, setu m'en
em droomp war-zu ar Broadoù. [47] Rak evel-se
en deus an Aotrou gourc'hemennet dimp :

Da lakaet em eus da sklêrijenn ar Broadoù,
evit degas ar silvidigezh betek penn pellañ an
douar.»

[48] O klevout se, tud ar Broadoù a voe laouen
hag a veule an Aotrou; kreskiñ a reas ar re-se
holl a oa bet merket evit ar vuhez peurbadel.
[49] En em skignañ a rae komz an Aotrou dre ar
c'horn-bro a-bezh.

[50] Met ar Yuzevien a lakaas berv e penn ar
gwragez a renk uhel oc'h azeuliñ Doue hag ivez
e penn an dud vras eus kêr; enaouiñ a rejont un
heskinadeg enep Paol ha Barnaba, ma voent
argaset ganto diouzh o zachenn-vro.
[51] Int-i neuze, o vezañ hejet en o enep ar
boultrenn diouzh o zreid, a yeas da Ikonion.
[52] An diskibled avat a oa leun gant al levenez
hag ar Spered Santel.

Paol ha Barnaba en Ikonion.

14 [1] En Ikonion, en hevelep doare, ez ejont
e-barzh sinagogenn ar Yuzevien, hag
e komzjont e seurt giz ma kredas un engroez
bras a dud, ken Yuzevien, ken Gresianed. [2] Met
ar Yuzevien chomet diskredik a vroudas hag
a lakaas droug da sevel e tud ar Broadoù a-enep
ar vreudeur. [3] Ur pennadig brav a amzer
a dremenas eta an daou abostol eno, leun
a hardizhegezh, harpet ma oant war an Aotrou
a zouge testeni da brezegerezh e c'hras en ur
lakaat arouezioù ha burzhudoù da c'hoarvezout
dre o daouarn. [4] En em rannañ a reas neuze
poblañs kêr, darn o vezañ a-du gant ar
Yuzevien, darn all a-du gant an Ebestel.

Mision e Likaonia.

[5] Evel ma itrike ar Baganed hag ar Yuzevien
gant o renerien da wallgas ha da labezañ an
Ebestel, [6] ar re-mañ, pa weljont an dra-se,
a gemeras an tec'h war-zu kêrioù Likaonia,
Listra ha Derbe hag an trowardroioù. [7] Hag eno
e chomjont da embann ar c'heloù mat.

[8] E Listra e oa eno, azezet, un den seizet, hag
eñ nammet adal e c'hanedigezh, n'en devoa
kerzhet biskoazh. [9] Hennezh a selaouas Paol
o komz, ha Paol, o parañ e sell warnañ hag
o welout en devoa feiz a-walc'h da vezañ salvet,
[10] [a] lavaras gant ur vouezh kreñv : «En em laka
sonn war da dreid !» Hag en ul lamm eñ da
sevel ha da vale. [11] Met an engroez-tud, o welout
petra e oa Paol o paouez ober, a savas o mouezh
e likaonieg en ur lavarout : «An doueed, en em
lakaet heñvel ouzh tud, a zo diskennet
davedomp ! » [12] Hag e raent eus Barnaba Zeus,
hag eus Paol Hermez, peogwir e oa eñ a rene ar
gaoz. [13] Neuze beleg ar Zeus, dirak-kêr, o vezañ
degaset da gichen porched an Templ tirvi
garlantezet, a bourchase a-unan gant an
engroez, kinnig un aberzh.

[14] Met an Ebestel, Barnaba ha Paol, o vezañ
klevet se, a rogas o dilhad hag a redas en ul
lamm da gaout an engroez, en ur youc'hal ar
c'homzoù-mañ : [15] «Gwazed, petra 'rit aze?

Ni ivez a zo tud o c'houzañv an hevelep
planedenn ha c'hwi, tud o prezeg deoc'h
end-eeun dilezel an idoloù kleuz-se evit en em
dreiñ war-zu an Doue bev *en deus graet an*
neñv hag an douar, ar mor ha kement a zo
enno. 16 E-kerzh ar remziadoù tremenet en deus
lezet an holl vroadoù da vont gant o hentoù
o-unan, 17 daoust n'en deus ket manket da reiñ
testeni dezhañ e-unan gant ar vad en deus graet
o pourveziñ deoc'h eus an neñv, glaveier ha
koulzioù-amzer frouezhus, o pourchas d'ho
kalonoù o gwalc'h a vagadurezh hag a levenez.»
18 Daoust d'ar c'homzoù-se o devoe bec'h
o virout ouzh an engroez da ginnig dezho an
aberzh.

19 Met dont a reas neuze eus Antiokia hag
Ikonion, Yuzevien, a c'hounezas spered an dud;
pilat a rejont Paol gant mein, hag en stlejañ
e-maez kêr, o krediñ e oa marv. 20 Hogen an
diskibled o vezañ en em zastumet en-dro
dezhañ, e savas anezhañ en-dro, hag eñ
a zistroas ganto e-barzh kêr. Antronoz
e tispartias gant Barnaba etrezek Derbe.

Renkadur ar c'humuniezhoù ha dibenn ar mision kentañ.

21 O vezañ embannet an Aviel er gêr-se ha
graet kalzik diskibled, e tistrojont da Listra, da
Ikonion ha da Antiokia. 22 Startaat a raent kalon
an diskibled ouzh o c'hennerzhañ da chom
divrall er feiz, en ur lavarout : «Ez eo a-dreuz
da galz trubuilhoù e rankomp mont e-barzh
Rouantelezh Doue.» 23 Dibab a rejont
henaourien dezho e pep Iliz, ha goude ober
pedennoù ha yunañ, en o fizjont en Aotrou
o devoa kredet ennañ.

24 Neuze treuzet Pisidia ganto, e teujont
e Pamfilia, 25 hag o vezañ kemennet ar Gomz
e Perge, e tiskennjont betek Atalia. 26 Ac'hano
e vordojont etrezek Antiokia, lec'h ma oant bet
erbedet ouzh gras Doue evit al labour o devoa
kaset da benn. 27 Ur wezh erruet, bodet an Iliz
ganto, e tegemennjont kement en devoa Doue
graet drezo, ha penaos en devoa digoret d'ar
Broadoù dor ar feiz. 28 Ha tremen a rejont ur
pennad brav a amzer gant an diskibled.

Kudenn en Antiokia diwar-benn an amdroc'hadur hag al Lezenn.

15 1 Hogen tud diskennet eus Youdea.
a gelenne d'ar vreudeur : «Mar n'en em lakait
ket da vezañ amdroc'het, hervez kustum
Moizez, ne c'hellit ket bezañ salvet.» 2 Turmud
ha breutadeg a savas etre Paol, Barnaba, hag
int-i, ha n'eo ket un tammig e voe. Neuze e voe
divizet e pignfe Paol ha Barnaba hag hiniennoù
all eus o zouez, da gaout an Ebestel hag an
Henaourien e Jeruzalem, diwar-benn ar
gudenn-se. 3 Int eta, lakaet en hent gant an Iliz,
a dreuzas Fenikia ha Samaria, en ur zanevellañ
distro ar Baganed ouzh Doue, ha kalz a levenez
a zegasent gant se d'an holl vreudeur.

4 Erruet e Jeruzalem e voent degemeret gant
an Iliz, an Ebestel hag an Henaourien, hag
e tegemennjont kement en devoa Doue graet
drezo.

5 Met sevel a reas en o enep hiniennoù eus
kostezenn ar Farizianed a oa deuet d'ar feiz;
lavarout a raent e oa ret amdroc'hañ tud ar
Broadoù ha gourc'hemenn dezho mirout Lezenn
Voizez.

6 En em vodañ a reas neuze an Ebestel hag
an Henaourien da sellout a-dost ouzh ar
gudenn-se. 7 Goude en em guzuliañ e-pad pell,
Pêr a savas da lavarout : «Breudeur, c'hwi a oar
penaos, adalek an devezhioù kentañ, en deus
Doue va dibabet en ho touez, evit ma klevfe ar
Baganed eus va genoù va-unan, komz ar c'heloù
mat, ha ma kredfent. 8 Ha Doue, anavezer ar
c'halonoù, en deus roet testeni a-du ganto, dre
reiñ dezho ar Spered Santel, kenkoulz ha
dimp-ni. 9 N'en deus graet diforc'h ebet
etrezomp hag i, peogwir en deus naetaet dre ar
feiz o c'halonoù. 10 Bremañ eta, perak e lakait
Doue en aprou en ur sammañ war choug an
diskibled ur yev n'omp ket bet gouest da
zougen, nag hon Tadoù na ni hon-unan? 11 Met
dre c'hras an Aotrou Jezuz eo e kredomp bezañ
salvet, en hevelep doare hag int o-unan.»

12 Tevel a reas an engroez a-bezh, hag
e selaoujont Barnaba ha Paol o tezrevella an
holl arouezioù ha burzhudoù en devoa Doue
graet drezo e-touez ar Baganed. 13 Paouezet
ganto da gomz, Jakez, d'e dro, en em lakaas da
lavarout : «Breudeur, va selaouit. 14 Simeon en

deus danevellet penaos, adalek ar penn kentañ,
en deus pledet Doue da dennañ a-douez ar
Baganed ur bobl d'e Anv. 15 Ha d'an dra-se
e kenson komzoù an diouganerien, evel ma'z eo
skrivet :

16 Goude-se e teuin en-dro
hag ec'h adsavin teltenn David
hag a oa kouezhet :
he dismantroù a adsavin,
hag he lakaat a rin en-dro en e sav.

17 Evit ma vo klasket an Aotrou
gant ar peurrest eus an dud
ha gant an holl Vroadoù dediet d'am anv,
a lavar an Aotrou a laka an traoù-se
18 da vezañ anavezet a-viskoazh.

19 Setu perak e varnan-me ne zleer ket
tregasiñ ar re eus ar Broadoù en em dro ouzh
Doue, 20 met hepken ez eus da gemenn dezho
dioueriñ an traoù saotret gant idoloù, ar
riboderezh, ar c'hig mouget hag ar gwad.
21 Rak Moizez, adalek ar remziadoù koshañ zo
dezhañ e pep kêr, tud ouzh e brezeg hag e lenn,
bep sabad er sinagogennoù.»

22 Neuze e kavas mat an Ebestel hag an
Henaourien, a-unan gant an Iliz en he fezh,
dibab hiniennoù eus o zouez, d'o c'has da
Antiokia gant Paol ha Barnaba : Youda lesanvet
Barsaba, ha Silaz, o-daou deuet mat e-touez ar
vreudeur.

23 Skrivañ a rejont kement-mañ da gas dre
o daouarn :

«An Ebestel hag an Henaourien, ho preudeur,
d'ar vreudeur a-douez ar Broadoù
a zo o chom en Antiokia, e Siria hag e Kilikia,
Salud !

24 O vezañ klevet e oa aet hiniennoù eus hon
touez d'ho trubuilhañ gant o c'homzoù ha da
drechalañ ho speredoù, tud n'o devoa ket
kemennadur diganimp; 25 hon eus divizet, holl
a-unvan, dibab kannaded da gas betek ennoc'h,
gant hor breudeur karet Barnaba ha Paol,
26 ar re-mañ hag o deus gouestlet o buhez da
brezeg anv hon Aotrou Jezuz Krist.

27 Kaset hon eus deoc'h eta Youda ha Silaz,
dezho ivez da zegemenn deoc'h dre gomz an
hevelep traoù. 28 Divizet hon eus, ar Spered
Santel ha ni hon-unan, chom hep lakaat samm
ebet warnoc'h en tu-hont d'an traoù ret-mañ :
29 dioueriñ ar c'hig bet kinniget d'an idoloù, ar
gwad, ar c'hig mouget hag ar riboderezh. Mat
a reot oc'h en em virout diouto. Kenavo !»

30 Int eta, bet kaset en hent, a ziskennas da
Antiokia. o vezañ bodet an dud e rojont al
lizher. 31 Goude lenn e voent laouen gant ar
c'hennerzh a oa ennañ. 32 Youda ha Silaz, a oa
ivez diouganerien anezho, a roas kuzulioù d'ar
vreudeur hag o startaas en o feiz gant ur
brezegenn hir. 33 O vezañ chomet ur pennad,
e kemerjont hent ar gêr en ur gimiadiñ er peoc'h
diouzh ar vreudeur, da gaout en-dro ar re
o devoa o c'haset. [34] 35 Hogen Paol ha Barnaba
a chomas en Antiokia o kelenn hag oc'h embann
gant meur a hini all, keloù mat komz an Aotrou.

Eil beaj misioner Paol.

36 Goude ur pennad e lavaras Paol da
Varnaba : «Distroomp da weladenniñ ar
vreudeur e kement kêr hon eus embannet enni
komz an Aotrou, da welout penaos emañ ar bed
ganto.» 37 Met Barnaba a felle dezhañ kas ganto
ivez Yann lesanvet Mark. 38 Paol avat, ne oa ket
ali da gemer adarre ganto an hini en devoa en
em zisrannet diouto e Pamfilia, hag a oa chomet
hep mont a-gevret ganto da labourat. 39 Ken taer
e voe an traoù kenetrezo m'en em zispartijont
an eil diouzh egile. Barnaba a gemeras Mark
gantañ, hag a bignas en ul lestr da vont da
Giprenez. 40 Paol eus e du, o vezañ dibabet
Silaz, a yeas kuit, fiziet e gras an Aotrou gant ar
vreudeur. 41 Treuziñ a reas Siria ha Kilikia en ur
startaat an Ilizoù.

Adkavout a ra Timoteoz e Listra hag er c'hemer gantañ.

16 1 Tizhout a reas goude se Derbe ha Listra.
Ha setu ma oa eno un diskibl e anv Timoteoz,
a oa e vamm ur Yuzevez deuet d'ar feiz, met
e dad ur Gresian anezhañ. 2 Testeni mat a veze
roet dezhañ gant ar vreudeur a oa e Listra hag
en Ikonion. 3 Paol a zivizas kas hennezh gantañ.
E gemer a reas eta hag en amdroc'has en abeg
d'ar Yuzevien a oa er rannvroioù-se.
Rak gouzout a rae an holl e oa e dad ur gresian
anezhañ.

Eus Listra da Droiaz.

4 Dre ma tremened dre ar c'hêrioù-se, e roent
dezho da virout ar reolennoù bet divizet gant an
Ebestel hag an Henaourien eus Jeruzalem.
5 An Ilizoù a yae war startaat er feiz hag a fonne
dre an niver a grederien a zeiz da zeiz.

6 Treuziñ a rejont Frigia hag ar c'horn-bro
galatiat, o vezañ bet harzet gant ar Spered
Santel da gemenn ar Gomz e rannvro Azia.
7 Erru tost da vro-Visia ec'h esaejont mont da
brezeg e Bitinia, hogen ne roas ket Spered
Jezuz aotre dezho d'en ober. 8 Treuzet eta Mysia
ganto e tiskennjont betek Troiaz.

Galv ar Makedoniad ha diazezadur Iliz Filipoz.

9 E-pad an noz, Paol en devoe ur
weledigezh : ur Makedoniad a oa en e sav, ouzh
e bediñ gant ar c'homzoù-mañ : «Treuz, da zont
e Makedonia d'hor skoazellañ !» 10 Bet gantañ
ar weledigezh-se, e klaskjomp kerkent mont
kuit da Vakedonia, o krediñ start en devoa Doue
hor galvet da gas dezho ar c'heloù mat.

11 Savet en ur vag e Troiaz e vordojomp
war-eeun da Samotrakia, hag en devezh
war-lerc'h da Neapoliz, 12 hag ac'hano da
Filipoz, hag a zo kêr kentañ ar gevrenn-se eus
Makedonia, hag un drevadenn ivez. Chom
a rejomp er gêr-se da dremen un nebeut
devezhioù. 13 Da zeiz ar sabad ez ejomp er-maez
eus dorioù-kêr war ribl ur stêr, lec'h ma veze
graet ar bedenn. O vezañ azezet e komzemp
gant ar maouezed a oa bodet eno. 14 Hag ur
vaouez, hec'h anv Lidia, marc'hadourez limestra
eus Tiatira, azeulerez Doue, hor selaoue : an
Aotrou a zigoras dezhi he c'halon d'en em
stagañ ouzh komzoù Paol. 15 Pa voe bet badezet,
hi hag he ziegezh, e reas dimp ar bedenn-mañ :
«Ma varnit ez on-me ur grederez d'an Aotrou,
deuit da chom em zi.» Hag hor rediañ a reas.

Ar fals-diouganerez dieubet diouzh an droukspered : Paol toullbac'het.

16 Un deiz ma'z edomp o vont d'al
lec'h-pediñ e kavjomp war hon hent, ur vatezh
dalc'het gant ur spered urisin : homañ a zegase
kalz arc'hant d'he mistri gant he diouganerezh.
17 Hi o tont war hol lerc'h, Paol ha ni, a youc'he
warnomp «An dud-mañ a zo servijerien d'an
Doue uhel-meurbet, ha degemenn a reont
deoc'h hent ar silvidigezh.» 18 Ober a reas
kement-se meur a zevezh. Met skuizh ganti
a-benn an dibenn, Paol a zistroas hag a lavaras
d'ar spered : «Gourc'hemenn a ran dit en anv
Jezuz Krist mont er-maez anezhi.» Hag ez eas
er-maez d'ar c'houlz-se end-eeun.

19 He mistri avat, o welout e oa aet kuit o spi
da gaout gounid, a grogas e Paol hag e Silaz
hag o stlejas d'an Agora dirak ar varnerien.
20 Hag o vezañ o c'haset betek ar Bretored,
e lavarjont : «An dud-mañ a laka dispac'h da
sevel en hor c'hêr, rak Yuzevien ez int,
21 hag e prezegont gizioù n'eo ket aotreet
dimp-ni, Romaned, degemer na heuliañ.»
22 An engroez en em savas en o enep, hag ar
Bretored, o vezañ lakaet diframmañ o dilhad
diwarno, a c'hourc'hemennas o c'helastrennañ.
23 P'o devoe skoet ganto ur c'halz a daolioù, en
o zaoljont er c'harc'har, en ur c'hourc'hemenn
da rener ar c'harc'har o diwall gant evezh.
24 Hemañ, o vezañ degemeret ur seurt
gourc'hemenn, o zaolas en toull-bac'h diabarzh,
hag a stardas o zreid e kefioù-koad.

25 War-dro hanternoz, Paol ha Silaz a bede en
ur ganañ meuleudioù da Zoue hag ar brizonidi
o selaoue. 26 A-greiz-holl e c'hoarvezas ur
c'hren-douar bras, ken e voe horjellet diazez an
toull-bac'h. War an taol e tigoras an holl zorioù,
hag ereoù an holl a zistagas. 27 Dihunet gant se,
rener ar prizon, pa welas digor dorioù an
toull-bac'h, a dennas e gleze gant ar soñj d'en
em lazhañ, o krediñ e oa tec'het kuit ar
brizonidi.

28 Met Paol a grias dezhañ gant ur vouezh
kreñv : «N'a ket d'ober droug dit-te, rak holl
emaomp amañ.» 29 O vezañ goulennet gouloù,
e teuas neuze d'ar red d'en em deurel o krenañ
e-harz treid Paol ha Silaz. 30 Hag ouzh o c'has
er-maez, e lavaras outo : «Aotrounez, petra zo
ret din ober evit bezañ salvet?»

31 Int a respontas : «Kred en Aotrou Jezuz
hag e vi salvet, te ha da diegezh.»

32 Hag e tisplegjont dezhañ komz an Aotrou,
kenkoulz ha d'ar re holl a oa en e di.
33 Hag o vezañ o c'hemeret gantañ d'an
eur-se eus an noz, e walc'has o goulioù. Ha war
an taol e voe badezet, eñ hag e holl dud. 34 Ober

a reas dezho pignat d'e di, hag e servijas dezho
da zebriñ, hag en em laouenaat a reas gant
e holl diegezh, o vezañ m'o devoa kredet
e Doue.
35 Pa voe deuet an deiz, ar Bretored a gasas
al Liktored da lavarout : «Lez an dud-se da
vont.» 36 Degemenn a reas rener ar prizon ar
c'homzoù-se da Baol : «Kaset o deus ar
Bretored urzh d'ho lezel da vont. Bremañ eta, it
er-maez ha kerzhit e peoc'h.» 37 Met Paol
a lavaras d'al Liktored : «Skourjezet omp bet
dirak an holl hep bezañ bet barnet, ni
keodedourien roman ac'hanomp, ha stlapet en
toull-bac'h. He bremañ eo e kuzh hol lakaer
er-maez? Ne vo ket, dezho da zont bremañ
d'hor c'has er-maez.» 38 Degemenn a reas al
Liktored d'ar Bretored ar c'homzoù-se.
Spontet-holl pa glevjont e oant keodedourien
roman, 39 e teujont da gomz brav outo, hag
o vezañ o degaset er-maez, en e fedjont da
bellaat diouzh kêr. 40 Ur wezh er-maez eus an
toull-bac'h ez ejont da di Lidia. Gwelout
a rejont ar vreudeur en-dro evit o c'hennerzhañ,
ha goude-se loc'hañ kuit.

Diazezadenn Iliz Tesalonika.

17 1 Treuzet ganto Amfipoliz hag Apollonia
ez errujont e Tesalonika, lec'h ma oa ur
sinagogenn gant ar Yuzevien. 2 Hervez ma oa
kustum d'ober, Paol a yeas d'o c'havout, ha tri
sabad lerc'h-ouzh-lerc'h, e tabutas ganto
diwar-benn ar Skriturioù, 3 displegañ a rae ar
ster anezho, en ur lakaat anat dirazo penaos e oa
ret d' ar C'hrist gouzañv hag adsevel a-douez ar
re varv, ha penaos, emezañ, ez eo hennezh a zo
ar C'hrist, Jezuz, an hini a zegemennan deoc'h.
4 Hiniennoù anezho a gredas hag a voe gounezet
gant Paol ha Silaz, ha c'hoazh un niver bras
a C'hresianed, azeulerien Doue, hag un toullad
brav a wragez a renk uhel. 5 Met ar Yuzevien,
krog ar warizi enno, a zastumas diwar blasenn
Gêr, un toullad hailhoned, hag ar re-mañ
o vodañ an dud en-dro dezho, a lakaas
tousmac'h da sevel e kêr. Dont a rejont dirak ti
Jason, o klask Paol ha Silaz d'o c'has dirak
bodadeg ar bobl.

6 Met pa choment hep o c'havout, e stlejjont
Jason ha diskibled all dirak ar Bolitarked, en ur
grial : «Ar re-se hag o deus trefuet ar bed
a-bezh, amañ emaint, 7 ha Jason a ro degemer
dezho. Ar re-se holl a labour a-enep
kemennadurioù Kaesar, pa lavaront ez eus ur
roue all, Jezuz.» 8 Lakaat a rejont birvilh en
engroez hag er Bolitarked gant ar c'homzoù-se.
9 Hag ar re-mañ a redias Jason hag ar re all da
reiñ kred a-barzh bezañ dieubet.

Paol e Beroia.

10 Ar vreudeur, diouzhtu e-kreiz an noz,
a lakaas Paol ha Silaz da vont kuit da Beroia.
Ha degouezhet eno ez ejont da sinagogenn ar
Yuzevien. 11 Ar re-mañ avat a oa haeloc'h
a spered eget re Desalonika, ha degemer
a rejont ar Gomz gant mall bras, bemdez
e vezent o sellout pizh ouzh ar Skriturioù da
welout daoust hag evel-se e oa. 12 Kalz anezho
eta a gredas, kenkoulz hag e-touez ar
C'hresianed, gwragez a lignez vat hag un
toullad brav a wazed.

13 Met pa ouezas Yuzevien Tesalonika e oa
bet embannet e Beroia ivez gant Paol, komz
Doue, e teujont di da lakaat eno c'hoazh berv ha
strafuilh e-touez an dud. 14 Diouzhtu neuze, ar
vreudeur a lakaas Paol da guitaat etrezek ar
mor, met chom a reas Silaz ha Timoteoz eno.
15 Ambrougerien Paol er c'hasas betek Aten, ha
distreiñ a rejont gant ar gourc'hemenn evit Silaz
ha Timoteoz, da zont ar c'hentañ ar gwellañ
betek ennañ.

Paol en Aten.

16 Tra m'edo Paol en Aten ouzh o gortoz,
e save droug en e spered pa wele an holl idoloù
a oa leun ar gêr-se ganto. 17 Divizout a rae er
sinagogenn gant ar Yuzevien hag azeulerien
Doue, hag ivez war an Agora bemdez, gant ar re
a veze o tremen. 18 Hiniennoù zoken eus ar
brederourien epikuriat ha stoikat a yae d'e
gaout. Darn a lavare : «Petra fell d'an
drailher-kaozioù-mañ lavarout?» Ha darn all :
«War a seblant, doueed estren emañ o prezeg.»
Rak Jezuz hag an Adsavidigezh eo ar pezh
a embanne.

19 E gemer a rejont neuze ganto hag e gas
dirak an Areopagoz, en ur lavarout : «Daoust
hag e c'hellomp gouzout petra eo ar
gelennadurezh nevez-se a zisplegez?
20 Rak traoù iskis a zegasez betek hon
divskouarn. Fellout a ra dimp eta gouzout petra

fell dit lavarout.» [21] An holl Ateneiz hag an diavaezidi annezet en o zouez ne dremenent o amzer gant netra all ebet nemet lavarout pe selaou an nevezintioù.

Prezegenn Paol dirak an Areopagoz.

[22] Neuze Paol en e sav e-kreiz an Areopagoz a lavaras : «Ateniz, gwelout a ran ez oc'h, e pep keñver, ar re relijiusañ eus an dud. [23] Rak o vale dre ho kêr hag oc'h arvestiñ ouzh ho savadurioù sakr, em eus kavet zoken un aoter skrivet warni : D'an Doue dianav. Ar pezh a lidit eta hep en anaout eo an dra-se a fell din kemenn deoc'h. [24] An Doue hag en deus graet ar bed ha kement a zo ennañ, mestr ma'z eo d'an neñv ha d'an douar, n'emañ ket o chom e temploù graet gant daouarn an dud. [25] Ha n'eo ket kennebeut gant daouarn tud e vefe servijet, evel p'en divije ezhomm tra pe dra, p'emañ e-unan o reiñ d'an holl buhez hag alan ha pep tra.

[26] Diwar un den hepken en deus graet holl ouenn an dud hag o lakaet da chom war an douar a-bezh; merket en deus d'an dud urzh amzerioù ar bloaz hag harzoù o annezadur, [27] dezho da glask Doue ha da c'hallout dre forzh tastornat, e gavout. Evit gwir, n'emañ ket pell diouzh pep hini ac'hanomp. [28] Rak ennañ eo e vevomp, e fiñvomp hag emaomp o vezañ, evel m'o deus lavaret ivez hiniennoù eus ar varzhed a zo deoc'h : *Eus e ouenn ez omp ivez*.

[29] Peogwir ez omp eta eus gouenn Doue, ne zleomp ket soñjal ez eo an doueelezh heñvel ouzh aour pe arc'hant pe vaen stummet gant arz hag ijin an den. [30] «Met setu Doue, ankouaet gantañ an amzerioù-se a ziouiziegezh, o tegemenn bremañ d'an holl dud, e pep lec'h, kaout keuz, [31] rak divizet en deus un deiz ma tle barn ennañ ar bed a-bezh gant reizhder, dre an den en deus merket ha kretaet dirak an holl gant e adsavidigezh a-douez ar re varv.»

[32] O klevout meneg eus adsav ar re varv, ar re-mañ a rae goap, ar re all a lavare : «Da glevout a raimp diwar-benn se, ur wezh all.»

[33] Evel-se eo ez eas Paol diouto. Koulskoude, hiniennoù eus ar wazed en em stagas outañ hag a gredas en o zouez Denez an Areopagiad, ur vaouez hec'h anv Damaris, ha reoù all ganto.

Diazezadenn Iliz Korintoz : Paol e ti Akuila.

18 [1] Goude-se, Paol, kuitaet Aten gantañ, a zeuas da Gorintoz. [2] Eno e kavas ur Yuzev e anv Akuila, genidik eus ar Pontoz, nevez deuet eus Italia gant Priskilla e wreg, da heul gourc'hemennoù Klaodioz d'an holl Yuzevien da vont kuit eus Roma. Paol o darempredas, [3] hag en abeg m'en devoa an hevelep micher ganto, e chome en o zi, da labourat a-gevret. Rak oberourien teltennoù e oant dre vicher. [4] Prezeg a rae er sinagogenn bep sabad ha klask gounit Yuzevien ha Gresianed.

[5] Met pa voe degouezhet Silaz ha Timoteoz o tont eus Makedonia, en em ouestlas Paol a-grenn d'ar prezegerezh, o testeniañ d'ar Yuzevien ez eo Jezuz ar C'hrist. [6] Hogen dirak o enebiezh hag o ledouedoù ec'h hejas e zilhad outo hag e lavaras : «Ho kwad da vezañ war ho penn ! Dinamm on-me, ha diwar vremañ ez in d'ar Baganed.»

[7] Neuze o vezañ aet kuit ac'hano ez eas da di un den anvet Titioz Youstoz, azeuler Doue, a oa e di harp ouzh ar sinagogenn. [8] Krispoz, rener ar sinagogenn, a gredas en Aotrou, gant e holl diegezh, ha kalz Korintiz, o klevout Paol, a grede hag a veze badezet.

[9] Un nozvezh e lavaras an Aotrou dre weledigezh da Baol : «Arabat dit kaout aon, met komz ha na dav ket. [10] Rak me a zo ganit, ha den ne lakaio e zorn warnout d'ober droug dit-te, rak ur bobl niverus a dud a zo din er gêr-mañ.» [11] Chom a reas eno bloaz ha c'hwec'h miz, o kelenn en o zouez komz Doue.

Paol kaset dirak Gallion.

[12] D'ar c'houlz m'edo Gallion prokoñsul Bro-Ac'haia, en em savas a-unan ar Yuzevien a-enep Paol. E gas a rejont dirak al lez-varn, [13] en ur lavarout : «Hemañ a glask gounit an dud da azeuliñ Doue en un doare kontrol d'al Lezenn.» [14] Edo Paol o vont da zigeriñ e c'henoù pa lavaras Gallion d'ar Yuzevien : «Ma vije meneg eus ur felladenn pe ur gwalldaol bennak, e tegemerjen ho klemm, Yuzevien, evel ma'z eo reizh. [15] Met peogwir emañ ar gaoz diwar-benn gerioù hag anvioù ha diwar-benn ho Lezenn-c'hwi hoc'h-unan, deoc'h-c'hwi da welout. Bezañ barner war an traoù-se, me ne fell ket din.» [16] Hag o c'has a reas kuit eus al

lez-varn. 17 An holl neuze, o vezañ kroget
e Sostenez, rener ar sinagogenn, en em lakaas
d'e gannañ dirak al lez-varn, met Gallion ne rae
van ebet ouzh se.

Pevare beaj Paol da Jeruzalem hag e zistro da Antiokia.

18 Paol a chomas eno kalzig amzer. Da
c'houde e kimiadas diouzh ar vreudeur hag
e kemeras ar vag etrezek Siria. Gantañ e oa
Priskilla hag Akuila. Touzet en devoa e benn
e Kenkrea, rak ur gouestl en devoa graet.
19 Erruout a rejont en Efezoz, ha Paol o lezas
eno evit mont e-unan d'ar sinagogenn da gomz
gant ar Yuzevien. 20 Ar re-mañ a c'houlennas
digantañ chom hiroc'h amzer, met n'asantas ket.
21 Kimiadiñ a reas en ur lavarout : «Ur wezh all
e tistroin d'ho kwelout, mar plij gant Doue.»
Ha kuitaat a reas Efezoz.

22 Douaret e Kaesarea e pignas da saludiñ an
Iliz, ha goude-se diskenn da Antiokia. 23 Goude
ur pennad amzer eno, ez eas en hent adarre,
o tremen diouzh tro dre gorn-Bro Galatia ha
Frigia, en ur startaat an holl diskibled.

Trede beaj misioner : Apolloz en Efezoz.

24 Ur Yuzev, Apolloz e anv, genidik eus
Aleksandria, un den helavar anezhañ, a oa erru
en Efezoz; barrek e oa war ar Skriturioù.
25 Hennezh a oa bet kenteliet war Hent an
Aotrou, hag entanet e galon e prezege hag
e kelenne pervezh ar pezh a sell ouzh Jezuz,
evitañ da anaout hepken badeziant Yann.
26 En em lakaat a reas eta da gomz gant
hardizhegezh er sinagogenn. Met Priskilla hag
Akuila, o vezañ eñ klevet, er c'hemeras ganto
hag a zisplegas dezhañ perveshoc'h Hent Doue.

27 Dre ma c'hoantae mont kuit betek Ac'haia,
ec'h alias start ar vreudeur dezhañ en ober, hag
e skrivjont d'an diskibled reiñ degemer dezhañ.
o vezañ erruet eno, e roas, dre nerzh ar c'hras,
kalz sikour d'ar grederien. 28 Rak gant nerzh
e tizarbenne ar Yuzevien dirak an holl,
o tiskouez anat dre ar Skriturioù ez eo Jezuz ar
C'hrist.

Paol en Efezoz.

19 1 E-keit ha m'edo Apolloz e Korintoz,
Paol, treuzet gantañ ar gorre-bro, a zistroas da
Efezoz. Eno e kavas un nebeut diskibled, 2 hag
e lavaras dezho : «Daoust hag ar Spered Santel
hoc'h eus resevet, p'hoc'h eus degemeret ar
feiz?» Hag i da respont : «Met n'hon eus ket
klevet zoken e vefe ur Spered Santel !»
3 «E peseurt stumm neuze, emezañ, oc'h bet
badezet?» Hag e lavarjont : «Badeziant Yann
hon eus bet.» 4 Paol a respontas : «Yann en deus
roet ur vadeziant a geuzidigezh, o lavarout d'ar
bobl krediñ en Hini a zeufe war e lerc'h, da
lavarout eo e Jezuz.» 5 O vezañ klevet se,
e resevjont ar vadeziant en anv an Aotrou Jezuz.
6 Ha neuze, Paol o vezañ astennet e zaouarn
warno, e teuas warno ar Spered Santel, hag en
em lakajont da gomz yezhoù ha da ziouganañ.
7 Etrezo-holl, ar wazed-se a oa un dousenn
bennak anezho.

8 Mont a reas d'ar sinagogenn, hag eno
e komzas gant hardizhegezh e-pad tri mizvezh.
Prezeg a rae diwar-benn Rouantelezh Doue,
o klask gounit ar speredoù. 9 Met en abeg da
hiniennoù a chome kalet ha diskredik,
o wallgomz eus an Hent dirak an dud, ec'h en
em zisrannas diouto, e sachas a gostez
e ziskibled, hag en em lakaas da brezeg bemdez
e skol Tirannoz; 10 Kement-se a badas daou
vloavezh, ken e klevas holl annezerien Azia,
ken Yuzevien ken Gresianed Komz an Aotrou.

Burzhudoù Paol.

11 Ha burzhudoù dreistordinal a rae Doue dre
zaouarn Paol, 12 ken e veze a-walc'h zoken
lakaat war ar glañvourien, mouchoueroù pe
lienennoù o devoa stoket ouzh e gorf, evit ma
pellafe diouto ar c'hleñved ha ma'z afe kuit an
droukspereduù.

13 Met hiniennoù eus an argaserien-diaouled
yuzev o vont-dont dre ar vro a glaskas ivez
distagañ war ar re o devoa droukspereduù anv
an Aotrou Jezuz, en ur lavarout : «Ho kourfediñ
a ran dre ar Jezuz - se emañ Paol o prezeg.»
14 Ha bez' e oa seizh mab d'ur pennveleg yuzev,
e anv Skeva, oc'h ober evel-se. 15 Met eilgeriañ
a reas dezho an droukspered :
«Jezuz a anavezan ha Paol ec'h ouzon piv eo;
c'hwi avat piv oc'h?» 16 Hag o lammat ganto,
an den edo ennañ an droukspered a reas e vestr
warno an eil goude egile, hag o gwallgas a reas
kement ma'z eo en noazh ha gloazet-holl
e tec'hjont diouzh an ti-se. 17 An dra-se a zeuas

da vezañ anavezet gant an holl dud o chom en
Efezoz, Yuzevien pe C'hresianed, hag e savas
aon gant an holl hag e voe meulet bras anv an
Aotrou Jezuz.

18 Kalz eus ar re o devoa kredet a zeue da
anzav ha da zisklêriañ o gwalloberoù.
19 Un toullad brav eus ar re o devoa graet
taolioù-hud a zegase o levrioù da zeviñ dirak an
holl. Dewerzhet e voe ar priz anezho, hag e voe
kavet e talveze hanter-kant mil pezh arc'hant.
20 Evel-se dre c'halloud an Aotrou ez ae ar Gomz
war greskiñ ha war greñvaat.

Diviz Paol da vont da Jeruzalem ha dispac'h an orfebourien.

21 Goude an holl darvoudoù-se e lakaas Paol
en e spered tremen dre Vakedonia hag Ac'haia
evit mont da Jeruzalem, ha lavarout a rae :
«Goude ma vin bet eno, e vo ret din gwelout
Roma ivez.» 22 Kas a reas neuze da Vakedonia
daou eus e skoazellerien, Timoteoz hag Erastoz,
ha chom a reas ur pennad c'hoazh en Azia.

23 War-dro ar c'houlz-se eo e c'hoarvezas
dispac'h, unan bras, en abeg d'an Hent.
24 Un den anvet Demetrioz, a oa orfebour
anezhañ hag a oberie temploù-arc'hant da
Artemiz, a bourchase gant se d'e vicherourien
gounidoù n'oant ket dister. 25 o bodañ a reas,
kenkoulz hag ar re a save labourioù heñvel, hag
e lavaras dezho : «Gwazed, gouzout a rit eo an
obererezh-se a ro dimp hon aezamant.
26 Ha setu, gwelout a rit, klevout a rit penaos
n'eo ket hepken en Efezoz, met hogos en Azia
a-bezh, en deus ar Paol-se gounezet ha sachet
war e lerc'h, ur maread a dud, o tisklêriañ n'eo
ket doueed ar re a vez graet gant daouarn an
den. 27 Riskl a zo, n'eo ket hepken evidomp, na
zeufe diskred war hor micher, met ivez eo
santual an doueez veur Artemiz a zo e riskl da
vezañ kontet evit netra, da c'hortoz na vefe
diskaret braster an hini emañ Azia a-bezh hag ar
bed-holl ouzh he c'hehelañ !» 28 Diwar ar
c'homzoù-se, leun a gounnar e youc'hent :
«Bras eo Artemiz an Efeziz !»

29 Leuniet e voe kêr gant ar veskadeg, hag an
holl en em strinkas a-unan war-zu ar c'hoariva,
en ur sachañ ganto ar Vakedonidi, Gaioz hag
Aristarkoz, kompagnuned Paol. 30 Paol avat
a felle dezhañ mont dirak bodadeg ar bobl, met
an diskibled n'en lezjont ket d'ober.
31 Hiniennoù zoken eus an Aziarked, hag a oa
mignoned dezhañ, a gasas tud betek ennañ d'e
bediñ da chom hep en em lakaat en argoll er
c'hoariva. 32 Darn a youc'he an dra-mañ, darn all
an dra-hont. Rak ne oa ar vodadeg nemet
kemmesk, hag an darn vuiañ ne ouient ket pe
evit tra o devoa en em vodet. 33 Neuze tud
a-douez an engroez a lakaas Aleksandroz da
vont, ar Yuzevien ouzh e vountañ war-raok
Aleksandroz o vezañ gwignet gant e zorn,
a glaske displegañ e soñj dirak ar bobl. 34 Met pa
ouezjod e oa ur Yuzev anezhañ, en em lakaas an
holl da grial a-unvouezh e-pad un div eurvezh
bennak : «Bras eo Artemiz an Efeziz ! »

35 Ar sekretour en diwezh, o vezañ habaskaet
an engroez, a lavaras : «Efeziz, piv eta eo an
den na oar ket ez eo Kêr Efezoz mirourez
Templ Artemiz bras hag he skeudenn kouezhet
eus an neñv? 36 Peogwir eta emañ an traoù-se
a-us da bep tabut, eo dleet deoc'h chom sioul
hep ober netra dievezh. 37 Degaset hoc'h eus ar
wazed-mañ, met n'o deus graet netra disakr na
lavaret ledoued ebet e-keñver hon doueez.
38 M'o deus eta Demetrioz hag ar vicherourien
a zo gantañ tamalloù d'ober a-enep da
zen-pe-zen, ez eus breujoù-barn, ez eus
prokoñsuled. Dezho da zougen klemm
39 Ha m'hoc'h eus, en tu-hont da se, tra pe dra da
zivizout diwar e benn, e vo roet diskoulm
dezhañ er vodadeg reoliek. 40 Rak e riskl
emaomp na vefe tamallet dimp bezañ graet un
taol dispac'h gant ar pezh a zo c'hoarvezet hiziv,
pa n'eus abeg mat ebet hol lakafe barrek da
rentañ kont eus an dolpadeg-mañ.» Diwar ar
c'homzoù-se e tistrollas ar vodadeg.

Beaj e Makedonia hag e Bro-Hellaz, da vont da Jeruzalem.

20 1 Pa voe paouezet an tousmac'h e vodas
Paol an diskibled, ha goude un erbedadenn
dezho e kimiadas diouto, da vont en hent
war-zu Makedonia.

2 Treuzet gantañ ar c'hornioù-bro-se en ur
gennerzhañ an diskibled gant kalz komzoù ez
erruas e Bro-Hellaz 3 Tremen a reas eno tri
mizvezh. Met dre ma voe aozet en e enep un
irienn a-berzh ar Yuzevien p'edo war-nes pignat
el lestr da vont da Siria, e reas e soñj da zistreiñ

dre Vakedonia. [4] Da gompagnuned gantañ edo
Sopatroz, mab Pirroz eus Beroia, an
Desalonikiz Aristarkoz ha Sekundoz, Gaioz eus
Derbe ha Timoteoz, an Aziaded Tic'hikoz ha
Trofimoz. [5] Ar re-mañ, o vezañ aet en hent
a-raok dimp, a chomas d'hor gortoz e Troiaz.
[6] Ni avat a yeas kuit dre lestr diouzh Filipoz,
war-lerc'h devezhioù an Dic'hoell, hag a-benn
pemp devezh e tegouezhemp en-dro ganto
e Troiaz. Eno e tremenjomp seizh devezh.

Nozvezh Troiaz.

[7] Da zeiz kentañ ar sizhun edomp bodet da
rannañ ar bara, ha Paol, hag a zlee mont kuit
antronoz, a zivize ganto hag a gendalc'has gant
e gomz betek hanternoz. [8] Kalzik a lampoù a oa
er gambr-ouzh-krec'h m'edomp bodet enni.
[9] Koulskoude ur c'hrennard, Eutic'hoz e anv,
azezet war riblenn ar prenestr, a voe gounezet
gant ur c'housk pounner e-keit ha m'edo Paol
o prezeg atav. Sachet d'an traoñ gant e gousk,
e kouezhas eus an trede solieradur hag a voe
savet kuit marv. [10] Met Paol a ziskennas,
a stouas warnañ hag er c'hemeras etre
e zivvrec'h en ur lavarout : «Na vezit ket
strafuilhet. Rak e vuhez a zo ennañ.» [11] Pignat
a reas en-dro, rannañ ar bara hag e dañva, ha da
c'houde e prezegas c'hoazh hir a-walc'h betek
gouloù-deiz ha neuze ez eas kuit. [12] Ar bugel
avat a voe degaset bev d'ar gêr, ha ne voe ket ur
frealz dister.

Eus Troiaz da Viletoz.

[13] Ni avat, o vezañ pignet en e raok war al
lestr, a verdeas etrezek Asoz, lec'h ma tleemp
adkemer Paol ganimp. Rak evel-se en devoa
divizet, eñ e-unan a zeufe gant an hent. [14] P'en
devoe hon tizhet en Asoz, e voe adkemeret
ganimp da vont betek Mitilene. [15] Ac'hano ez
ejomp kuit dre vor evit erruout en devezh
war-lerc'h dirak Kioz, antronoz e verdejomp
etrezek Samoz ha degouezhout en devezh
war-lerc'h e Miletoz. [16] Rak divizet en devoa
Paol merdeiñ en donvor da Efezoz, evit na
c'hoarvezfe ket gantañ daleañ en Azia. Hastañ
a rae, e kement ha m'en devoa an tu, evit bezañ
e Jeruzalem, ma c'hellfe bezañ, a-benn deiz ar
Pantekost.

Kimiad Paol e Miletoz.

[17] Eus Miletoz e kasas da Efezoz tud da
c'hervel Henaourien an Iliz. Pa voent erruet
betek ennañ e lavaras dezho : [18] «C'hwi a oar
penaos, diwar an deiz kentañ m'em eus lakaet
va zreid en Azia, em eus en em renet e pep
amzer, [19] o servijañ an Aotrou gant pep izelegezh
ha gant daeroù e-kreiz ar gwall-enkadennoù
a c'hoarveze ganin diwar itrikoù ar Yuzevien.
[20] N'em eus argilet dirak netra pa c'helle bezañ
talvoudus evidoc'h. Prezeget em eus deoc'h, ho
kelennet em eus pe el lec'hioù boutin, [21] pe en
tiez prevez, en ur aspediñ ken ar Yuzevien, ken
ar C'hresianed, da zistreiñ ouzh Doue ha da
gaout ar feiz en hon Aotrou Jezuz.

[22] Ha bremañ setu me ereet dija a spered,
o vont war-zu Jeruzalem, hep anaout petra
a zegouezho din enni, [23] nemet emañ ar Spered
Santel, eus an eil kêr d'eben, o tegemenn din ez
eus chadennoù ha trubuilhoù ouzh va gortoz.
[24] Met e stumm ebet ne roan talvoudegezh d'am
buhez, gant ma kasin da benn va redadenn hag
ar waziadezh am eus resevet digant an Aotrou
Jezuz, dougen testeni da Aviel gras Doue.

[25] Bremañ eta, me oar ne welot mui va
dremm, c'hwi holl am eus tremenet en ho touez
en ur embann ar Rouantelezh. [26] Setu perak
e testenian deoc'h hiziv ez on dinamm diouzh
gwad an holl. [27] Rak biskoazh n'em eus souzet
pa veze da brezeg deoc'h en e bezh mennad
Doue.

[28] Eveshait warnoc'h hoc'h-unan ha war an
holl deñved en deus ar Spered Santel ho lakaet
da episkobed warno, da vezañ mêsaerien Iliz
Doue, an Iliz-se en deus prenet gant e wad
e-unan. [29] Me oar en em silo, goude va disparti,
bleizi kriz en ho touez ha n'espernint ket ar
bagad-deñved. [30] Hag eus ho touez hoc'h-unan
e savo tud o tisplegañ kelennadurezh kamm,
evit sachañ an diskibled war o lerc'h. [31] Dre-se
bezit o beilhan, ho pet koun penaos, e-pad tri
bloaz, noz-deiz, n'em eus ket ehanet gant
daeroù da zivankañ pep hini ac'hanoc'h.

[32] Ha bremañ, ho fiziout a ran e Doue hag
e Komz e C'hras, hag a zo gouest da sevel an ti
ha da reiñ deoc'h ho lod-hêrezh gant an holl
sent. [33] Arc'hant pe aour pe wiskamant den ebet
n'em eus c'hoantaet. [34] C'hwi hoc'h-unan a oar

penaos, d'am ezhommoù ha da re va
c'hompagnuned o deus pourvezet an
daouarn-mañ. 35 Bepred em eus diskouezet
deoc'h gant va skouer, ez eo evel-se, o poaniañ,
e ranker skoazellañ ar re wan, en ur zerc'hel
koun eus komzoù an Aotrou Jezuz en deus
lavaret e-unan : «Brasoc'h eürusted a vez o reiñ
eget o resev.»

36 Hag o vezañ komzet evel-se ez eas d'an
daoulin da bediñ ganto. 37 An holl a zifronke
gant kalz daeroù, hag o lammat ouzh gouzoug
Paol e pokent dezhañ, 38 glac'haret dreist-holl
gant ar gomz en devoa lavaret : ne zleent mui
ken adwelout e zremm. Hag en ambroug
a rejont betek al lestr.

Paol o vont en-dro da Jeruzalem.

21 1 Ur wezh en em ziframmet diouto hag
aet en donvor, e vordojomp war-eeun etrezek
Koz, hag an deiz war-lerc'h etrezek Rodoz, hag
ac'hano da bPatara. 2 o vezañ kavet ul lestr
o vont da dreuziñ da gaout Fenikia, e pignjomp
warnañ ha mont war-raok. 3 Erruet a-wel da
Giprenez, en ur he lezel war an tu kleiz,
e verdejomp war-zu Siria, hag ez errujomp
e Tir. Rak eno e tlee al lestr diskargañ
e sammad. 4 O vezañ kavet an diskibled,
e chomjomp eno seizh devezh. Int a lavare da
Baol, dre ar Spered, chom hep pignat da
Jeruzalem. 5 Met pa voe peurdremenet an
devezhiennoù-se ganimp, e loc'hjomp da vont
war-raok, an holl o vezañ ouzh hon ambroug
gant o gwragez hag o bugale betek er-maez eus
kêr. Hag o vezañ stouet d'an daoulin war an aod
da bediñ, 6 e kimiadjomp an eil diouzh egile,
hag e pignjomp war al lestr; int neuze a zistroas
d'ar gêr.

7 Ni avat, oc'h echuiñ hor merdeadenn,
a yeas eus Tir da Btolemaiz. Eno, goude saludiñ
ar vreudeur ha chom ganto un devezh.

8 Ez ejomp kuit an deiz war-lerc'h, hag ez
errujomp e Kaesarea. Mont a rejomp da di Filip
an avielour, unan eus ar Seizh, hag e chomjomp
eno. 9 Peder merc'h en devoa, gwerc'hezed ha
diouganerezed.

10 E-pad an nebeut devezhiennoù ma
chomjomp eno, e tiskennas eus Youdea un
diouganer, Agaboz e anv. 11 Dont a reas d'hor
c'havout ha kemeret gantañ gouriz Paol, en em
ereas gantañ treid ha daouarn, en ur lavarout :
«Setu ar pezh a lavar ar Spered Santel : An den
a zo ar gouriz-mañ dezhañ eo evel-se e vo
liammet gant ar Yuzevien e Jeruzalem, hag
e lakaat a raint etre daouarn ar baganed.»

12 O klevout an dra-se er pedjomp, ni ha tud
al lec'h-se, da chom hep pignat da Jeruzalem.
13 Neuze e respontas Paol : «Petra hoc'h eus da
ouelañ da rannañ din va c'halon? Rak prest
on-me, n'eo ket hepken da vezañ ereet, met da
vervel zoken e Jeruzalem, evit anv an Aotrou
Jezuz.» 14 Pa ne oa ket tu da c'hounit e spered,
e paouezjomp d'e bediñ en ur lavarout : «An
Aotrou da vezañ graet e youl !»

15 Goude an devezhioù-se, graet ganimp hor
pourchasoù, e savjomp da Jeruzalem.
16 Dont a reas ivez ganimp diskibled eus
Kaesarea hag ar re-mañ hor c'hasas da lojañ e ti
Mnason, ur C'hipreneziad, anezhañ un diskibl
eus an deizioù kentañ.

Paol e Jeruzalem o seveniñ e ouestladenn.

17 Degouezhet e Jeruzalem eo gant levenez
e voemp degemeret gant an diskibled. 18 An deiz
war-lerc'h ez eas Paol ganimp da di Jakez, hag
an holl Henaourien en em vodas eno.
19 Hag o vezañ o saludet, e tanevellas dre ar
munud kement en devoa graet Doue e-touez ar
baganed dre e waziadezh.

20 O vezañ klevet e gomzoù, int a roe klod da
Zoue, ha neuze e lavarjont dezhañ : «Gwelout
a rez, breur, pet dek-miliad a zo e-touez ar
Yuzevien, eus ar re o deus kredet, hag holl
e talc'hont gant gred d'al Lezenn. 21 Ha klevet
o deus diwar da benn e kelennez d'an holl
Yuzevien a vev e-touez ar baganed, dilezel
Moizez, hag e lavarez dezho chom hep
amdroc'hañ o bugale hag hep heuliañ ar
c'hustumoù. 22 Petra zo eta da ober? Hep mar
ebet, e teuio an dud d'en em vodañ, rak klevet
e vo ganto ez out degouezhet. 23 Gra eta ar pezh
a lavaromp dit : pevar gwaz hon eus amañ
dalc'het gant ur gouestl. 24 Kemer-i ganit, en em
c'hlana ganto, ha gra ar mizoù evito, ma vo
touzet dezho o fenn, hag e ouezo an holl n'eus
tra gwir ebet er pezh o deus klevet diwar da
benn, met en em renez te da-unan evel ur
mirour eus al Lezenn. 25 Diwar-benn ar baganed
o deus kredet, ni hon eus kaset kemennadur

dezho eus hon divizadurioù : dioueriñ ar c'hig
bet kinniget d'an idoloù, ar gwad, ar c'hig
mouget hag an orgederez.»

26 Neuze Paol, an deiz war-lerc'h, a gemeras
gantañ ar wazed-se, ha goude en em c'hlanaat
a-unan ganto, ec'h antreas en Templ, o reiñ da
c'houzout termen devezhioù o glanidigezh,
a-benn ma vefe kinniget evit pep hini anezho ar
brofadenn.

Dispac'hadeg ar Yuzevien : Paol harzet.

27 Edo ar seizh devezh o vont da echuiñ, pa
voe gwelet en Templ gant ar Yuzevien deuet eus
Azia; ar re-mañ a isas an engroez hag a daolas
warnañ o daouarn, 28 en ur grial : «Israeliz hor
sikourit ! Hennezh eo an den a brezeg d'an holl
dud e pep lec'h traoù enep ar Bobl, enep al
Lezenn, enep al Lec'h-mañ. Hag ouzhpenn-se
eo Gresianed en deus degaset e-barzh an Templ,
o halegañ al Lec'h santel-mañ.»

29 Rak a-raok an dra-se o devoa gwelet
Trofimoz an Efeziad e kêr gant Paol, hag
e kredent en devoa hemañ e gaset gantañ
e-barzh an Templ. 30 Birvilh a savas dre gêr
a-bezh, hag e teredas ar bobl a bep tu. o vezañ
kroget e Paol, e stlejjont e-maez an Templ, ha
kerkent e voe serret an dorojoù. 31 Edont o klask
e lazhañ pa zeuas betek miliadour ar gohortenn
ar c'heloù-mañ : Eilpennet eo Jeruzalem a-bezh.
32 Hemañ kerkent a gemeras gantañ soudarded
ha kantenerien, hag a redas d'an traoñ betek an
dud. Int, o welout ar miliadour hag ar
soudarded, a baouezas da skeiñ gant Paol.
33 Neuze ar miliadour, o vezañ tostaet, a grogas
ennañ, a c'hourc'hemennas e eren gant div
chadenn, hag a c'houlennas piv oa ha petra en
devoa graet. 34 Met e-kreiz an engroez, darn
a youc'he an dra-mañ, darn an dra-se. Pa ne
c'helle ket, gant an tousmac'h, gouzout resis
petra oa, e c'hourc'hemennas kas Paol
e-diabarzh ar C'hreñvlec'h. 35 Paz erruas gant an
diri, e rankas ar soudarded e zougen en abeg da
nerzh-bountañ an engroez. 36 Rak an dud en em
stanke war o lerc'h en ur grial : «Ar marv evit
hemañ ! »

Paol a c'houlenn aotre da gomz.

37 Edo Paol war-nes bezañ kaset e-barzh ar
C'hreñvlec'h pa lavaras d'ar miliadour : «Hag
aotre am eus da lavarout dit un dra bennak?»
Egile a respontas : «Gouzout a rez gresianeg?
38 N'eo ket te eo neuze an Ejiptiad en deus, en
devezhioù-mañ, lakaet da sevel ha kaset gantañ
d'ar gouelec'h pevar miliad a forbanned?»
39 «Me, eme Paol, a zo ur Yuzev eus Tarsoz
e Kilikia, keodedour ur gêr n'eo ket divrud. Me
az ped, ro din aotre da gomz ouzh ar bobl.»
40 O vezañ bet aotre, Paol en em lakaas war an
diri ha wignas d'ar bobl gant e zorn. Sioulder
bras a voe, ha Paol da gomz outo, e yezh
hebraek.

Prezegenn Paol d'ar Yuzevien.

22 1 «Breudeur ha tadoù, selaouit petra am
eus da lavarout evit en em zidamall dirazoc'h.»
2 Ouzh e glevout o komz outo e yezh hebraek,
e rojont peoc'h muioc'h c'hoazh. Hag e lavaras :
3 «Me zo ur Yuzev. Ganet e Tarsoz e Kilikia,
diorroet on bet koulskoude er gêr-mañ, e-harz
treid Gamaliel em eus desket mirout pizh
Lezenn hon Tadoù, leun a gred evit Doue evel
m'emaoc'h-c'hwi holl hiziv. 4 An Hent-se am
eus heskinet me ivez d'ar marv, en ur
chadennañ hag en ur stlepel en toulloù-bac'h
gwazed ha maouezed, 5 evel m'en doug testeni
din an Arc'h-veleg, koulz ha strollad an
Henaourien. Diganto em boa zoken resevet
lizheroù da reiñ d'ar vreudeur e Damas, hag
edon o vont di, da zegas ar re a oa du-hont
chadennet da Jeruzalem, evit ma vefent
kastizet.

6 Edon o kerzhout hag o tostaat ouzh Damas,
pa zeuas a-daol-trumm, eus an neñv, war-dro
kreisteiz, ur sklêrijenn greñv a lugernas en-dro
din. 7 Kouezhañ a ris d'an douar, hag e klevis ur
vouezh o lavarout din : Saoul, Saoul, perak am
heskinez? Me a respontas : "Piv out-te,
Aotrou?" Hag e lavaras din : "Me eo Jezuz
a Nazared, an hini a heskinez-te". 9 Ar re a oa
ganin a welas ar sklêrijenn, met mouezh an hini
a gomze ouzhin ne glevjont ket.
10 Hag e lavaris : "Petra am eus d'ober, Aotrou?"
An Aotrou a lavaras din : "Sav en-dro, kae da
Zamas, eno e vo lavaret dit kement tra zo
merket dit d'ober".

11 Met o vezañ na welen netra ken diwar
sked ar sklêrijenn-se, eo bleinet gant daouarn ar
re a oa ganin ez is da Zamas. 12 Un den, Anania

e anv, un den deol hervez al Lezenn, brud mat
dezhañ a-berzh an holl Yuzevien, a oa o chom
e kêr, 13 eo an hini a zeuas d'am c'havout, hag ur
wezh dirazon e lavaras din : "Saoul, va breur,
gwel sklaer en-dro !" Ha me, war an taol,
a c'hellas e welout. 14 Eñ neuze da lavarout :
"Doue hon Tadoù en deus da rakdibabet da
anaout e vennad, da welout an Den reizh ha da
glevout ar vouezh eus e c'henoù, 15 evit ma vezi
test dezhañ dirak an holl, eus ar pezh ac'h eus
gwelet ha klevet. 16 Ha bremañ, perak e taleez?
Sav, bez badezet, hag en em walc'h eus da
bec'hedoù, en ur bediñ warnout e anv".

17 Distroet e Jeruzalem eo degouezhet ganin,
un deiz m'edon o pediñ en Templ, bezañ
goursavet 18 Gwelout a ris an Aotrou o lavarout
din : "Hast buan mont er-maez eus Jeruzalem,
rak ne zegemerint ket da desteni diwar va
fenn". 19 Ha me da respont : "Aotrou, int o-unan
a oar koulskoude eo me a veze o teurel en
toull-bac'h hag o skourjezañ, eus an eil
sinagogenn d'eben, ar re a gred ennout. 20 Ha pa
oa skuilhet gwad Stefan, da dest, edon ivez me
va-unan war an dachenn, kenasant gant
e lazherien, p'edon o tiwall o dilhad".
21 Hag e lavaras din : "Kae war-raok, rak me fell
din da gas da bell, etrezek ar Baganed".»

Paol er C'hreñvlec'h.

22 E selaou a raent betek ar gomzenn-se.
Neuze e savjont o mouezh da lavarout : «Dilam
a-diwar an douar ar seurt den-se ! N'eo ket
aotreet e chomfe bev !» 23 O vezañ ma safarent
ha ma hejent o dilhad ha ma vannent poultrenn
en aer, 24 e c'hourc'hemennas ar miliadour e gas
e-barzh ar C'hreñvlec'h hag e voureviañ dre
skourjezañ, evit gouzout an abeg ma krient
evel-se en e enep.

25 P'o devoa e staget gant al lerennoù,
e lavaras Paol d'ar c'hantener a oa eno :
«Daoust hag aotreet eo deoc'h skourjezañ ur
c'heodedour roman, hag ouzhpenn-se, hep ma
vefe bet barnet?» 26 Ouzh e glevout, ar
c'hantener a yeas da gaout ar miliadour, da
zegemenn dezhañ : «Petra emaout o vont
d'ober. An den-se a zo Roman !» 27 Ar miliadour
neuze a zeuas da gavout Paol hag a lavaras
dezhañ : «Lavar din, te a zo keodedour roman?»
Respont a reas : «Ya !» 28 Ar miliadour a stagas
da lavarout : «Me am eus lakaet kalz arc'hant da
brenañ ar gwir-se a geodedour.» - «Me avat,
eme Baol, a zo bet ganet er stad-se.» 29 Kerkent
neuze e pellaas dioutañ ar re a oa o vont d'e
voureviañ. Hag ar miliadour zoken a grogas aon
ennañ, o c'houzout e oa ur c'heodedour roman
an den-se en devoa chadennet.

Paol dirak ar Sanhedrin.

30 Antronoz, c'hoant dezhañ da c'houzout
en-resis petra a oa tamallet dezhañ gant ar
Yuzevien, en dichadennas; ha gourc'hemennet
d'ar benn-beleien ha d'an holl Sanhedrin en em
vodañ, e tegasas Paol d'e lakaat dirazo.

23 1 Bannet e sell gantañ war ar Sanedrin,
Paol a lavaras :

«Breudeur, evidon-me, e pep keñver, eo
gant ur goustiañs vat em eus en em renet dirak
Doue betek hiziv.» 2 Met an Arc'h-veleg Anania
a roas urzh d'e skoazellerien da skeiñ gantañ
war e c'henoù. 3 Neuze Paol a lavaras dezhañ :
«Doue a skoio ganit-te, mogerenn dalfaset ! Ya,
te zo azezet aze d'am barn hervez al Lezenn,
hag a-enep d'al Lezenn e c'hourc'hemennez
skeiñ ganin.» 4 Ar skoazellerien a lavaras :
«Arc'h-veleg Doue eo an hini a zismegañsez?»
5 Paol a respontas neuze : «Ne ouien ket,
breudeur, e oa an Arc'h-veleg anezhañ. Rak
skrivet eo : *Rener da bobl ne vallozhi ket*.»

6 Paol a ouie e oa eus un tu, kostezenn ar
Sadukeidi, hag eus an tu all, hini ar Farizianed;
neuze e youc'has e-kreiz al lez-varn :
«Breudeur, me zo Farizian, mab da Farizianed.
En abeg d'hor goubeizh en adsavidigezh ar re
varv eo ez on lakaet dirak al lez-varn.»
7 Laosket gantañ ar gomz-se, setu ma savas
tabut etre Farizianed ha Sadukeidi, hag e voe
rannet ar vodadeg. 8 Rak ar Sadukeidi a lavar
n'eus nag advevadeg, nag Ael, na spered, tra ma
kelenn ar Farizianed an eil hag egile. 9 Sevel
a reas eta ur pezh safar. Zoken hiniennoù eus ar
Skribed eus kostezenn ar Farizianed a savas da
enebiñ nerzhus : «Ne gavomp netra fall en
den-mañ ! Ha ma vefe ur spered en defe komzet
outañ, pe un ael?»

10 Dirak an tabut o kreskiñ, ar miliadour
a savas aon gantañ na vefe Paol lakaet
a dammoù ganto, ha gourc'hemenn a reas d'ar
soudarded diskenn d'e lemel kuit eus o zouez
ha d'e gas en-dro d'ar C'hreñvlec'h.

Paol kennerzhet gant Jezuz.

11 En noz war-lerc'h en em ziskouezas
dezhañ an Aotrou hag a lavaras :
«Bez kalonek ! Rak evel m'ec'h eus douget
testeni diwar va fenn e Jeruzalem, evel-se
e rankez ivez dougen testeni e Roma.»

Irienn ar Yuzevien.

12 Pa voe deuet an deiz, ec'h aozas ar
Yuzevien ur guzuliadeg oc'h en em ouestlañ
dindan anaoue, da chom hep debriñ nag evañ,
ken n'o devfe lazhet Paol. 13 Ouzhpenn daou
ugent a oa eus ar re o devoa evel-se kavailhet
dre le. 14 Mont a rejont da gaout an Arc'h-veleien
hag an Henaourien da lavarout dezho : «Dindan
anaoue hon eus en em ouestlet da chom hep
tañva netra, betek m'hor bo lazhet Paol
15 Neuze, c'hwi eta gant ar Sanedrin a-du
ganeoc'h, displegit d'ar miliadour ma tegaso
Paol dirazoc'h war zigarez ober enklask
perveshoc'h war e afer. Ni avat, a-raok dezhañ
tostaat, a zo prest d'e lazhañ.»

16 Met mab c'hoar Paol a glevas meneg eus
ar fetepañs. Mont a reas d'ar C'hreñvlec'h,
mont e-barzh, ha reiñ keloù da Baol. Paol
a c'halvas d'e gaout unan eus ar gantenerien hag
a lavaras : «Kas ar paotr yaouank-mañ ganit
betek ar miliadour, rak un dra bennak en deus
da zegemenn dezhañ.» 18 Ar c'hantener
e gemeras gantañ hag e gasas da gavout ar
miliadour : «Ar prizoniad Paol, emezañ, en
deus va galvet ha goulennet diganin degas ar
paotr yaouank-mañ betek ennout, un dra bennak
en deus da lavarout dit.»

19 O vezañ kroget e dorn ar paotr yaouank, ar
miliadour en em lakaas a-gostez hag
a c'houlennas : «Petra eo ar pezh ac'h eus da
zegemenn din?» Respont a reas : «Ar Yuzevien
o deus en em glevet da c'houlenn diganit degas
Paol warc'hoazh dirak ar Sanedrin, war zigarez
ober resisoc'h enklask diwar e benn. 21 Te avat,
arabat dit krediñ enno, rak ouzhpenn daou
ugent anezho a zo ouzh e c'hedal, hag int o deus
en em ouestlet dindan anaoue da chom hep
debriñ nag evañ, betek m'o devo e lazhet, ha
bremañ aze emaint, prest, o kontañ war da
asant.» 22 Ar miliadour a lakaas ar paotr yaouank
da vont kuit goude gourc'hemenn dezhañ :
«Na ro da c'houzout da zen ebet ec'h eus
diskuliet an traoù-se din.»

Paol kaset da Gaesarea.

23 Gervel a reas neuze daou eus ar
gantenerien en ur lavarout dezho : «Lakait prest
da vont betek Kaesarea, adal trede eurvezh an
noz, daou c'hant soudard, dek marc'hegour ha
daou c'hant goafeg. 24 Ra vo paramantet ivez
roñseed da lakaat Paol da bignat warno d'e gas
dibistig betek ar gouarnour Feliz.» 25 Ha skrivañ
a reas ul lizher gant kement-mañ e-barzh :

26 «Klaodioz Lizias, d'ar gouarnour
enorus-meurbet Feliz, Salud ! 27 An den-mañ
a oa bet kroget ennañ gant ar Yuzevien hag ar
re-mañ a oa o vont d'e lazhañ, paz on
degouezhet war al lec'h gant ar soudarded d'e
ziframmañ diganto, o vezañ bet gouezet ganin
e oa ur Roman. 28 Pa felle din anaout ar
pennabeg eus an tamalloù a raent dezhañ, em
eus e gaset dirak ar Sanedrin. 29 Kavet em eus
en tamallent a-zivout kudennoù eus o Lezenn,
met ne oa netra dellezek a varv pe a chadennoù.
30 Hogen o vezañ bet roet din keloù e oa bet
aozet un irienn a-enep d'an den, em eus,
kerkent, e gaset betek ennout, en ur zegemenn
d'e damallerien o devoa d'ober o c'hlemm
a-enep dezhañ dirazout.»

31 Ar soudarded eta, hervez ar pezh a oa bet
gourc'hemennet dezho, a gemeras Paol hag en
kasas, e-kreiz an noz, betek Antipatriz.
32 Antronoz, o vezañ lezet ar varc'hegourien da
vont kuit gantañ, e tistrojont d'ar C'hreñvlec'h.
33 Degouezhet e Kaesarea, ar varc'hegourien
a roas al lizher d'ar gouarnour hag a zegasas
Paol dirazañ. 34 Ar gouarnour, o vezañ lennet al
lizher, a c'houlennas eus pe rannvro e oa. Pa
glevas e oa eus Kilikia : 35 «Da glevout a rin,
emezañ, pa vo erruet ivez da damallerien.» Hag
e roas urzh d'e ziwall e pretordi Herodez.

Paol dirak Feliz.

24 1 Pemp devezh goude-se e tiskennas an
Arc'h-veleg Anania, gant hiniennoù eus an
Henaourien hag ur breutaer e anv Tertilloz. Int-i
en em lakaas dirak ar gouarnour da damallerien
enep Paol. 2 Hemañ o vezañ bet galvet,
e teraouas Tertilloz evel-henn gant
e damalladenn : «Ar peoc'h don emezañ, a zo

deuet drezout hag ar gwellaennoù degaset d'ar
bobl gant da ragevezh, 3 a zegemeromp e pep
doare hag e pep lec'h, Feliz mat-meurbet, gant
pep anaoudegezh vat. 4 Met pa ne fell ket din
terriñ da benn e-pad re-bell, az pedan d'hor
selaou ur pennadig hepken, gant an hegarated
a zo da hini. 5 Rak kavet hon eus e oa an
den-mañ, ur vosenn, un den a laka dispac'h da
sevel e-touez an holl Yuzevien dre ar bed
a-bezh. Eñ a zo ur pennstourmer eus kostezenn
an Nazaredidi. 6 Klasket en deus zoken halegañ
an Templ. Lakaet hon eus neuze harz warnañ,
hag e felle dimp e varn hervez hol Lezenn. 7 Met
ar miliadour Lizias, o vezañ deuet war al lec'h,
en deus e ziframmet a-dre hon daouarn gant
kalz nerzh ha gourc'hemennet d'e damallerien
dont d'az kavout. 8 Ouzh e c'houlennata e c'helli
da-unan anavezout digantañ eo gant gwir abeg
e tamallomp-ni dezhañ an holl draoù-se.»
9 Ar Yuzevien d'o zro a harpas e gomzoù
o lavarout e oa evel-se e oa kont evit gwir.

10 Neuze ar gouarnour a-wignas dezhañ komz,
hag e respontas Paol : «Setu meur a vloavezh,
en gouzout a ran, m'emaout o c'houarn ar
bobl-mañ; neuze eo gant fiziañs e komzin d'am
difenn. 11 Tu a zo dit da c'houzout n'eus ket
ouzhpenn daouzek devezh abaoe ma'z on pignet
da bediñ da Jeruzalem, 12 ha penaos, nag en
templ, nag er sinagogennoù, na dre gêr
kennebeut-all, n'on bet kavet o tabutal gant
den-pe-zen, pe o lakaat ar bobl da sevel. 13 N'int
ket gouest da brouiñ dit pelloc'h ar pezh
a damallont din bremañ. 14 An dra-mañ
koulskoude a anzavan ouzhit : Heuliañ a ran an
Hent-se a anvont ur ranngredenn, ha gantañ
e servijan Doue va Zadoù, en ur grediñ
e kement a zo el Lezenn hag e kement a zo
skrivet en Diouganerien, 15 en ur c'hoanagiñ
e Doue, evel ma ra ivez ar re-mañ, e vo un
advevadeg evit ar re reizh ha kenkoulz evit ar
bec'herien. 16 En abeg da se, e strivan me
va-unan, da gaout bepred ur goustiañs direbech
dirak Doue hag an dud. 17 Goude kalz
bloavezhioù, on deuet da zegas aluzonoù d'am
fobl ha da ginnig profoù. 18 Gant ar gefridi-se
e oan p'o deus va c'havet en Templ. En em
c'hlanaet em boa, ne oan ket o vodañ an dud,
nag o lakaat trouz da sevel. 19 Met hiniennoù eus
Yuzevien Azia... ar re-se eo a zlefe bezañ amañ
dirazout evit va zamall mar o deus un dra
bennak a-enep din. 20 Pe ar re-mañ o-unan, ra
lavarint peseurt drougober o deus kavet ganin,
paz on bet galvet dirak ar Sanedrin, 21 nemet
e vefe diwar-benn ar gomz-mañ hepken am eus
youc'het p'edon em sav en o zouez : "En abeg
da advevadeg ar re varv emaon hiziv dirak ho
lez-varn"?»

Paol miret prizoniad.

22 Feliz avat o c'hasas da ziwezhatoc'h :
gouzout a rae mat-tre ar pezh a sell ouzh an
Hent. «Pa vo diskennet Lizias ar miliadour,
emezañ, e kemerin un disentez war hoc'h afer.»
23 Gourc'hemenn a reas d'ar c'hantener mirout
Paol prizoniad, met en ur lezel aezamant gantañ
hag hep herzel ouzh e dud d'ober vat dezhañ.

Paol dirak Feliz ha Drousilla.

24 Un nebeut devezhiennoù goude-se e teuas
Feliz gant e wreg Drousilla, ur Yuzevez anezhi.
Gourc'hemenn a reas degas Paol, hag er
selaouas diwar-benn ar C'hrist Jezuz. 25 Met o
vezañ ma komze diwar-benn ar reizhder, ar
c'hlanded hag ar varn da zont, e krogas aon
e Feliz, hag e lavaras : «Evit bremañ e c'hellez
mont, pa gavin un degouezh, az kalvin en-dro.»
26 A-hend-all en devoa spi ivez e vefe roet
arc'hant dezhañ gant Paol. En abeg da se e lakae
e gerc'hat alies a-walc'h, da zivizout gantañ.

Festoz o tont war-lerc'h Feliz.

27 Goude daou vloavezh peurdremenet, Feliz
en devoe Porkioz Festoz da warlerc'hiad.

Met c'hoant dezhañ d'ober plijadur d'ar
Yuzevien, Feliz a lezas Paol prizoniad.

25 Festoz a nac'h degas Paol da Jeruzalem.

1 Tri devezh goude, Festoz, erruet en
e rannvro, a bignas eus Kaesarea da Jeruzalem.
2 Dont a reas an Arc'h-veleg ha pennadurezhioù
ar Yuzevien d'e gaout ha d'en em lakaat da
damallerien enep Paol. Hag e savent klemm
a-enep dezhañ, 3 en ur c'houlenn, evel ur c'hras
digantañ, Festoz, ma tegasfe Paol en-dro da
Jeruzalem. Ur gwalldaol edont oc'h aozañ evit
e lazhañ war an hent. 4 Festoz avat a eilgerias
e vefe miret Paol e Kaesarea hag e ranke e-unan
mont kuit hep gortoz. 5 «Ar re o deus eta,
emezañ, galloud en ho touez evit se, ra
ziskennint ganin, ha ma'z eus un dra bennak
direizh en den-se, r 'en damallint.»

Paol dirak Festoz. Ober a ra galv da Gaesar.

6 Goude bezañ tremenet en o zouez eizh pe
dek devezh d'ar muiañ, e tiskennas da
Gaesarea, hag an deiz war-lerc'h, o vont
d'azezañ war e gador-varn, e c'hourc'hemennas
degas Paol. 7 Pa voe erruet hemañ e teuas ar
Yuzevien diskennet eus Jeruzalem da zougen
a-enep dezhañ tamalloù niverus ha pounner, na
oant ket evit o frouiñ. 8 Paol avat en em
zifenne : «Nag enep Lezenn ar Yuzevien, nag
enep an Templ, nag enep Kaesar, n'em eus graet
un torfed bennak.»

9 Met Festoz, c'hoant gantañ d'ober plijadur
d'ar Yuzevien, a eilgerias da Baol hag
a lavaras : «Ha fellout a ra dit pignat da
Jeruzalem da vezañ barnet eno dirazon
diwar-benn an traoù-se?» 10 Paol a respontas :
«Emañ va afer dirak lez-varn Kaesar, eno eo
e tlean bezañ barnet. Ouzh ar Yuzevien n'em
eus graet gaou ebet, evel ma c'houzout ervat te
da-unan. 11 Mard-on kablus evit gwir, mar em
eus graet un dra bennak dellezek a varv, ne
nac'han ket mervel. Met mar n'eus netra
gwirion er pezh a damallont, e ran galv da
Gaesar !» 12 Neuze Festoz, goude kendivizout
gant e guzul, a respontas : «Da Kaesar ac'h eus
graet galv, dirak Kaesar ec'h i.»

Kudenn Paol displeget da Agrippa.

13 Un nebeut devezhioù goude-se e teuas ar
roue Agrippa ha Berenike da Gaesarea da
saludiñ Festoz. 14 Evel ma choment eno ur
pennadig, e tisplegas Festoz d'ar roue afer Paol,
en ur lavarout : «Amañ ez eus un den bet lezet
prizoniad gant Feliz. 15 Paz on aet da Jeruzalem,
o deus an Arc'h-veleien hag Henaourien ar
Yuzevien douget klemm a-enep dezhañ,
o c'houlenn ma vefe kondaonet. 16 Respontet em
eus dezho n'eo ket kustum ar Romaned da reiñ
un den evel-se, a-raok m'en devfe bet an
tamallad e damallerien dirazañ, ha bet tro d'en
em zifenn a-enep an tamalladur.

17 Deuet int amañ eta a-gevret ganin, hag hep
dale ebet, an deiz war-lerc'h, ez on aet d'azezañ
da varn, ha roet em eus urzh da zegas an den.
18 Met ur wezh lakaet dirazañ n'o deus
e damallerien degaset abeg grevus ebet a seurt
em befe diskredet me. 19 Ar pezh a enebent
outañ a oa tabutoù en-dro d'o relijion ha
diwar-benn ur Jezuz bennak a zo marv hag
emañ Paol o lavarout ez eo bev. 20 Evidon-me
o chom nec'het gant kudennoù a seurt-se em eus
goulennet outañ ha fellout a rae dezhañ mont da
Jeruzalem hag eno bezañ barnet diwar-benn se.
21 Met Paol o vezañ graet galv evit ma vefe
miret e gaoz da varnedigezh an Impalaer meur,
em eus gourc'hemennet e ziwall amañ, ac'hann
m'er c'hasin davet Kaesar. 22 Agrippa neuze
a lavaras da Festoz : «Me ivez a garfe klevout
an den.» -«Warc'hoazh, eme Festoz, er c'hlevi.»

Displegadurioù Festoz a-raok aotren Paol da gomz.

23 Antronoz e teuas Agrippa ha Berenike,
gant kalz pompad, hag ec'h antrejont e-barzh sal
ar Breujoù, gant ar viliadourien ha
pennadurezhioù kêr, war urzh Festoz e voe
degaset Paol. 24 Ha Festoz da lavarout : «Roue
Agrippa, ha c'hwi holl a zo bodet amañ ganimp,
gwelout a rit an den-se eo deuet holl engroez ar
Yuzevien d'am c'havout diwar e benn,
e Jeruzalem hag amañ, en ur grial ne oa ket d'e
lezel da vevañ pelloc'h. 25 Me avat am eus kavet
n'en deus graet netra o tellezout ar marv, met
peogwir en deus e-unan graet galv d'an
Impalaer meur, em eus divizet e gas dezhañ,
26 daoust na 'm eus netra resis da skrivañ diwar
e benn d'an Aotrou. En abeg da se em eus
e zegaset dirazoc'h, ha dreist-holl dirazout, roue
Agrippa, evit ma 'm bo, goude e c'houlennata
bremañ, peadra da skrivañ. 27 Rak diboell
e kavan kas ur prizoniad hep merkañ war un dro
an tamalloù a c'hellfe bezañ.»

Prezegenn Paol dirak Agrippa.

26 [1] Agrippa a lavaras da Paol : «Aotreet eo
dit komz evit difenn da gaoz.» Neuze Paol,
o vezañ astennet e zorn en em zidamallas
evel-henn : «Diwar-benn an holl draoù o deus
tamallet din ar Yuzevien, roue Agrippa, en em
gavan eürus da c'hellout hiziv en em zifenn
dirazout, [3] dreist-holl o vezañ ma'z anavezez
holl gustumoù ha tabutoù ar Yuzevien. Dre-se
az pedan d'am selaou gant pasianted.

[4] Ar pezh m'eo bet va buhez adalek va
yaouankiz, penaos adalek an deroù em eus
bevet e-kreiz va fobl hag e Jeruzalem, an holl
Yuzevien en goar. [5] Va anaout a reont a bell zo,
hag e c'hellont, mar fell dezho, testeniañ em eus
bevet hervez ar gostezenn ar strishañ eus hor
relijion, evel ur Farizianed. [6] Ha bremañ
c'hoazh, en abeg d'ur goanag am eus er
grataerezh graet gant Doue d'hon Tadoù, ez eo
ma'z on lakaet dirak ul lez-varn, [7] ar
grataerezh-se hag o deus hon daouzek meuriad,
pa zalc'hont noz-deiz da veuliñ Doue, ar goanag
d'he gwelout o tont da wir. En abeg d'ar
goanag-se end-eeun ez on, o Roue, tamallet
gant ar Yuzevien. [8] Perak e seller en ho touez
evel tra digredus, e c'hellfe Doue adsevel ar re
varv da vev?

[9] Evidon-me em boa soñjet da gentañ e tleen
stourm e pep doare a-enep anv Jezuz an
Nazaredad, [10] ar pezh am eus graet e Jeruzalem.
Ha kalz eus ar sent am eus serret er prizonioù
gant ar galloud am boa resevet digant an Arc'h-
veleien, ha pa veze meneg d'o lazhañ, e saven
va mouezh a-du. [11] Hag alies o vont dre ar
sinagogennoù e felle din dre o c'hastizañ,
o rediañ da vallozhiñ, ha pennfollet dreist-kont
en o c'heñver, en o heskinen betek er c'hêrioù
a-ziavaez-bro.

[12] En doare-se edon o vont da Zamas, gant
galloud hag aotre an Arc'h-veleien, [13] pa welis,
o Roue, e-kreiz an deiz, war an hent, o tont eus
an neñv ha trec'h da splannder an heol, ur
sklêrijenn o tarzhañ en-dro din hag en-dro d'ar
re a gerzhe ganin. [14] Kouezhañ a rejont holl d'an
douar, hag e klevis ur vouezh o lavarout din en
hebraeg : Saoul, Saoul, perak am heskinez?
Kalet eo dit gwinkal enep ar broud.
[15] Me a respontas : Piv out-te, Aotrou? Hag an
Aotrou a lavaras : Me eo Jezuz an hini
a heskinez ! [16] Met sav, en em laka war da dreid.
Rak setu amañ evit petra em eus en em
ziskouezet dit, evit da lakaat da servijer ha da
dest eus ar weledigezh ac'h eus va gwelet enni,
hag eus ar re en em ziskouezin c'hoazh ganto
dit-te. [17] Da ziwall a rin diouzh ar bobl ha
diouzh ar Baganed-se az kasan daveto,
[18] da zigeriñ o daoulagad, d'o lakaat da zistreiñ
diouzh an deñvalijenn d'ar sklêrijenn ha diouzh
galloud Satan war-zu Doue, evit ma resevint ar
pardon eus o fec'hedoù hag ul lod-hêrezh
e-touez ar sent, dre ar feiz ennon-me.

[19] Diwar neuze, Roue Agrippa, n'on ket bet
disent ouzh ar weledigezh neñvel-se. [20] Met er
c'hontrol, d'ar re a oa e Damas da gentañ, ha
goude-se d'ar re a oa e Jeruzalem, hag en holl
gorn-bro Youdea ha d'ar baganed em eus
prezeget e oa ret kaout keuz ha distreiñ ouzh
Doue, oc'h en em ren diouzh ur gwir binijenn.
[21] Setu perak o deus ar Yuzevien kroget ennon
e-barzh an Templ ha klasket va lazhañ. [22] Met
o vezañ bet dindan warez Doue betek hiziv, em
eus kendalc'het da zougen testeni dirak ar re
vihan kenkoulz hag ar re vras, hep lavarout
netra estreget ar pezh o deus disklêriet an
Diouganerien ha Moizez evel tra da
c'hoarvezout : [23] Da lavarout eo, e ranke ar
C'hrist gouzañv poan, hag ur wezh adsavet, ar
c'hentañ a-douez ar re varv, e tlee embann ar
sklêrijenn d'ar bobl ha d'ar baganed.»

[24] A-greiz ma lavare an dra-se en
e zifennadur, setu Festoz, a vouezh kreñv, da
lavarout : «Koll a rez da benn, Paol. Da
zeskadurezh vras az laka da dreiñ da foll !»
[25] Met Paol da respont : «N'on ket foll, Festoz
enorus-meurbet, met komzoù a wirionez hag
a skiant-vat eo ar re a zistagan. [26] An traoù-se
n'int ket traoù dianav d'ar Roue a gomzan
outañ gant pep surentez, rak gouzout mat a ran
n'eus mann ebet eus an traoù-se a vefe chomet
hep bezañ anavezet gantañ, n'eo ket en ur
c'horn kuzh bennak int c'hoarvezet. [27] Ha krediñ
a rez er Brofeded, Roue Agrippa? Gouzout
a ran e kredez.» [28] Neuze Agrippa da respont da
Baol : «War-bouez nebeut, gant da brouennoù,
e rafes ac'hanon ur c'hristen !» [29] Ha Paol da
lavarout : «Pe war-bouez nebeut e vefe, pe
war-bouez kalz, ra blijo gant Doue ober e teufe
n'eo ket te hepken, met ivez ar re holl a zo hiziv

ouzh va selaou, da vezañ evel ma'z on-me
va-unan, en ur lakaat e-maez a gont ar
chadennoù-mañ !»

30 Neuze ez eas en e sav ar Roue evel ar
gouarnour ha Berenike, hag ar re a oa azezet en
o ser. 31 Oc'h en em dennañ kuit e tivizent
kenetrezo en ur lavarout : «N'eus bet graet gant
an den-se netra dellezek a varv pe
a chadennoù.» 32 Agrippa, diouzh e du, a lavaras
da Festoz : «Tu a vije bet da zieubiñ an den-se,
panevet m'en deus graet galv da Gaesar.»

Beaj Paol da Roma. Betek enez Kreta hag ar Porzhioù-mat.

27 1 Pa voe divizet hor c'has dre vor betek
Italia, e voe fiziet Paol hag un nebeut prizonidi
all en ur c'hantener; e anv Youlioz, eus ar
gohortenn Aogusta. 2 Pignat a rejomp war ul
lestr eus Adramition a zlee merdeiñ a-hed
aodoù Azia, hag ez ejomp d'an donvor. Ganimp
e oa Aristarkoz, ur Makedoniad eus Tesalonike.
3 En devezh war-lerc'h e touarjomp e Sidon; ha
Youlioz, o tiskouez madelezh-den e-keñver
Paol, a aotreas dezhañ mont da welout
e vignoned evit kaout servijoù diganto.
4 O vezañ loc'het ac'hano, ec'h hedjomp aodoù
Kiprenez, en abeg m'edo an avelioù a-enep
dimp. 5 O treuziñ goude-se mor Kilikia ha
Pamfilia e touarjomp e Mira e Bro-Likia. 6 Eno,
ar c'hantener o vezañ kavet ul lestr Aleksandriat
o treuziñ war-zu Italia, a reas dimp mont war
e vourzh. 7 E-pad un toullad devezhioù
e verdejomp goustad, ha poan hor boe oc'h
erruout dirak Knidoz. Ne oa ket an avel ouzh
hor c'has d'an douar, hag hedañ a rejomp Kreta
etrezek Salmone. 8 En ur riblañ gant poan an
aod-se, ez errujomp en ul lec'h anvet
Porzhioù-Mat, emañ tost dezhañ kêr Lasaia.

Ar gorventenn.

9 Tremenet ur pennad brav a amzer, hag ar
merdeiñ o vezañ deuet risklus, rak endeo e oa
aet hebiou koulz ar Yun, Paol a roas dezho an
ali-mañ : 10 «Gwazed, merzout a ran ne vo ket ar
verdeadenn hep riskloù bremañ, nag hep gaou
bras, n'eo ket hepken evit ar gargadenn hag al
lestr, met ivez evit hor buhezioù.» 11 Met ar
c'hantener a fizie er c'habiten hag er
paramantour muioc'h eget e lavaroù Paol.
12 Kennebeut-all ne oa ket ar porzh diouzh doare
goañviñ ennañ. An darn vrasañ a voe ali eta da
vont kuit ac'hano evit tizhout Feniz ma
c'hellfed, ha goañviñ er porzh-se eus Kreta
o sellout war-zu ar mervent hag ar gwalarn.

13 P'en em lakaas da c'hwezhañ un aezhenn
eus ar c'hreisteiz, e kavas dezho edont e-tailh da
seveniñ o ratozh. Sevel a rejont an eor ha riblañ
enez Kreta. 14 Met nebeut goude, e tirollas,
o tont eus an enezenn, un avel a gorventenn, an
hini a anver Eurakilon. 15 Al lestr a voe skrapet
gant an avel hep gallout derc'hel penn outi, hag
oc'h en em lezel da vont ez aemp ganti. 16
Tec'het dindan un enezennig anvet Kaoda,
e teujomp a-benn gant bec'h da vezañ mistri
d'ar vag vihan. 17 Goude bezañ savet homañ war
al lestr, e voe graet gant ar fardoù, gourizet
e voe al lestr gant kerdin. Ha gant aon da chom
sko war ar Feniz, ar vartoloded a lezas da
risklañ en eor-war-neuñv; evel-se e oamp
douget gant ar red. 18 Antronoz, o vezañ ma
oamp gwallhejet gant ar gorventenn, en em
lakajont da zilestrañ al lestr, 19 ha d'an trede
deiz, gant o daouarn o-unan, ar vartoloded
a daolas kuit ar paramantoù d'ar mor. 20 Nag an
heol nag ar stered n'o devoa paret warnomp
abaoe devezhioù, hag ar barrad a bade bepred
ken gwazh-all, bremañ ma oa lamet diganimp
pep spi da vezañ saveteet.

21 Pell a oa n'hor boa ket debret. Neuze Paol,
oc'h en em lakaat en o c'hreiz, a lavaras : «Ret
e vije bet deoc'h, gwazed, va selaou, ha chom
hep kuitaat Kreta, en em viret e vijemp diouzh
ar riskl hag ar c'holl-mañ. 22 Bremañ avat, ho
pediñ a ran da gaout kalon. Rak hini ebet
ac'hanoc'h ned aio da goll e vuhez, nemet al
lestr hepken a vo kollet. 23 Rak en noz-mañ, ez
eus en em ziskouezet din un Ael eus an Doue ez
on-me servijer dezhañ, 24 ha lavaret en deus din :
"Arabat dit kaout aon, Paol. Dirak Kaesar
e rankez en em ziskouez, ha setu ma lez Doue
ganit, dre vadelezh, buhez ar re holl a zo war
vor ganit". 25 Dre se, ho pet kalon, gwazed.
Fiziout a ran war Zoue e c'hoarvezo dres e-giz
ma'z eo bet lavaret din. 26 Met war un enezenn
bennak e tleomp skeiñ.

27 Ar pevarzekvet nozvezh a oa ma oamp
kaset-digaset war vor Adria, pa raksantas ar
verdeidi, war-dro hanternoz, e tostae outo un
douar bennak. 28 O teurel ar sont e kavjont ugent

gourhedad hag aet un tammig larkoc'h, o teurel
ar sont adarre, e kavjont pemzek gourhedad.
29 Aon ganto na skofemp war gerreg-tarzh,
e taoljont pevar eor diouzh an aros, en ur hetiñ
ar gouloù-deiz. 30 Met ar verdeidi a glaske
tec'hout diouzh al lestr, ha lezet o devoa da
ziskenn ar vag vihan er mor, war zigarez mont
da stegnañ an eorioù pelloc'h diouzh ar staon.
31 Neuze Paol a lavaras d'ar c'hantener ha d'ar
soudarded : «Mar ne chom ket ar re-se war al
lestr, ne c'hellit ket c'hwi bezañ saveteet.»
32 Neuze ar soudarded a droc'has kerdin ar vag
vihan d'he lezel da gouezhañ. 33 O c'hortoz ma
parfe an deiz, e roe Paol ali start d'an holl da
gemer boued, o lavarout : «Setu pevarzek
devezh, hiziv, ma kendalc'hit da c'hortoz
o chom war yun, hep kemer netra. 34 Gant-se
ec'h alian deoc'h kemer boued. Rak an dra-se
a dalv evit ho silvidigezh. Hini ebet ac'hanoc'h
ne gollo ur vlevenn diouzh e benn.» 35 O vezañ
komzet evel-se e kemeras bara, e lavaras
bennozh da Zoue dirak an holl, e rannas ar bara
hag en em lakaas da zebriñ. 36 Neuze an holl,
deuet kalon dezho, a gemeras boued int ivez.
37 Bez' e oamp war al lestr, etrezomp holl, daou
c'hant c'hwezek den ha tri-ugent. 38 Debret ganto
o gwalc'h en em lakajont da skañvaat al lestr,
o stlepel kuit an ed er mor.

39 Pa zeuas an deiz, ne anavezjont ket an
douar, met spurmantañ a raent hepken ur
pleg-mor gant un traezh, lec'h ma raent o soñj,
m'o deve an tu, da gas al lestr da skeiñ etrezek
eno. 40 Distagañ a rejont an eorioù da vont gant
ar mor, ha war un dro e tistardjont ereoù ar
sturioù. Neuze o sevel d'an avel ar ouel vizan
kornek e klaskent mont d'an aod. 41 Met o vezañ
aet sko ouzh ur vazenn etre div gasenn,
e sankjont al lestr e-barzh, ar staon, peget start,
a chome difiñv, met an aros a yae a dammoù
dindan nerzh an houl. 42 Ar soudarded a vennas
neuze lazhañ ar brizonidi, gant aon na dec'hfe
hini pe hini war-neuñv. 43 Met ar c'hantener, gant
ar c'hoant da saveteiñ Paol, a viras outo da gas
o soñj da benn. Reiñ a reas urzh d'ar re a oa
gouest da neuñvial d'en em deurel en dour da
gentañ, ha da dizhout an douar, 44 ha d'ar re all
da vont, darn war blenk, darn all war dammoù
peñse eus al lestr. Hag evel-se e c'hoarvezas
gant an holl erruout yac'h ha salv betek an
douar.

Ehan e Melita.

28 1 Ur wezh saveteet, e ouezjomp neuze
e oa Melita e veze anvet an enezenn. 2 Tud ar
vro a ziskouezas en hor c'heñver madelezh
dreist-par. Rak enaouiñ a rejont d'hon degemer
un tantad bras, en abeg d'ar glav a gouezhe ha
d'ar yenijenn. 3 Evel ma oa Paol o tastum ur
vriad keuneud sec'h d'he zeurel en tan, sed un
naer, deuet er-maez gant ar wrez, a grogas en
e zorn. 4 Tud ar vro, pa weljont al loen a-istribilh
ouzh e zorn a lavare an eil d'egile : «Hep mar
eo un drouklazher an den-mañ, peogwir, evitañ
da vezañ bet saveteet eus ar mor, ne aotre ket ar
Reizhder gantañ chom bev.» 5 Eñ avat, o vezañ
hejet al loen da gouezhañ en tan, ne
c'houzañvas droug ebet. 6 Int-i a oa ouzh
e c'hortoz da goeñviñ, ha da gouezhañ d'an
douar, en un taol, marv-mik. Chom a rejont pell
amzer da c'hortoz, met o welout ne c'hoarveze
gantañ netra fall, e kemmjont o mennozh hag
e lavarjont e oa un doue anezhañ.

7 Nepell diouzh al lec'h-se e oa un domani
perc'hennet gant ar C'hentañ eus an enezenn,
Poublioz e anv. Hemañ hon degemeras hag hon
herberc'hias tri devezh gant hegarated. 8 Ha setu
ma oa tad Poublioz en e wele, dalc'het gant
barroù-terzhienn ha red-kov gwadek. Paol
a yeas d'e welout, a bedas en ur astenn
e zaouarn warnañ hag en pareas. 9 Da heul an
dra-se, ar glañvourien all eus an enezenn
a zeuas d'e gaout hag a voe pareet. 10 Ar re-se
neuze a reas diouzh o gwellañ evit hor servijin,
ha paz ejomp war-raok adarre, e pourvezjont
d'hon ezhommoù.

Eus Melita da Roma.

11 Goude tri mizvezh, ez ejomp en-dro war
vor, gant ul lestr en devoa goañvet en enezenn,
ul lestr Aleksandriat a oa dezhañ da arouezinti
an Dioskoured. 12 Douarañ a rejomp
e Sirakouze, lec'h ma chomjomp tri devezh.
13 Ac'hano, en ur hedañ an aod ez errujomp
e Regiom. En devezh war-lerc'h e savas avel
eus ar c'hreisteiz ha dindan daou devezh
e tizhjomp Pouteoli. 14 Eno e kavjomp breudeur
hag hor pedas da chom ganto seizh devezh.

Evel-se e teujomp betek Roma. 15 Breudeur
ar gêr-se, klevet ganto keloù eus hon
donedigezh, a zeuas d'hon diambroug betek

Forom Apioz hag an Teir-Zavarn. Ouzh o gwelout, Paol a lavaras bennozh da Zoue hag a zeuas kalon dezhañ.

Paol e Roma. Aheurterezh ar Yuzevien.

16 Aet tre e Roma, e voe aotreet da Baol
bezañ o chom en e di e-unan, gant ar soudard
ouzh e ziwall. 17 Tri devezh goude, e c'halvas
d'un emvod pennadurezhioù ar Yuzevien. Pa
voent bodet e lavaras dezho : «Breudeur, hep
bezañ graet netra enep hor pobl pe boazioù hon
Tadoù, ez on bet harzet e Jeruzalem ha lakaet
etre daouarn ar Romaned. 18 Ar re-mañ, goude
ober enklask, a felle dezho va dibrizoniañ, dre
na oa ennon pennabeg ebet a varv.
19 Met o vezañ ma save ar Yuzevien a-enep,
e voen rediet da ober galv da Gaesar, daoust na
oan ket e soñj da damall va broad e tra ebet.
20 En abeg da se eo em eus graet ar goulenn d'ho
kwelout ha da zivizout ganeoc'h. Rak
abalamour da c'houbeizh Israel eo e tougan ar
chadennoù-mañ.» 21 Int a respontas dezhañ :
«Ni n'hon eus resevet lizher ebet diwar da benn
eus Youdea, na kennebeut, hini ebet eus ar
vreudeur erruet amañ n'en deus degemennet na
disklêriet keloù fall ebet diwar da benn.
22 Met laouen e vefemp o klevout diganit ar pezh
a soñjez. Rak diwar-benn ar ranngredenn-se
omp deuet da anaout e vez dislavaret e pep
lec'h.»

23 Merkañ a rejont dezhañ un deiziad. Hag
e teujont niverusoc'h d'e gavout en e lojeiz.
Displegañ a reas dezho, dre reiñ testenioù, petra
eo Rouantelezh Doue, o klask gounit o spered
diwar-benn Jezuz, dre en em harpañ war
Lezenn Voizez hag ar Brofeded. Kement-se
a badas adalek ar beure betek an noz. 24 Darn
a voe gounezet gant ar pezh a lavare, darn all
avat a ziskrede.

25 Ne oant ket a-unvan kenetrezo paz ejont
kuit pep hini diouzh e du, goude m'en devoe
Paol lavaret ar gomz-mañ hepken : «Gwir eo ar
gomz en deus ar Spered Santel lavaret d'ho
Tadoù, dre ar Profed Izaia :

26 Kae da gaout ar bobl-mañ ha lavar dezho :
Klevout a reot gant ho tivskouarn
ha ne gomprenot ket;
sellout a reot gant ho taoulagad
ha ne welot ket.

27 Rak pout eo deuet spered
ar bobl-mañ da vezañ;
stouvet o deus o divskouarn,
serret o deus o daoulagad,
gant aon n'o devfe gwelet o daoulagad,
n'o devfe klevet o divskouarn,
n'en devfe komprenet o spered,
n'o devfe distroet ouzhin,
- ha na 'm befe roet dezho ar pare?

28 Ra vezo anavezet ganeoc'h eta eo d'ar
Baganed eo bet kaset ar silvidigezh-mañ digant
Doue, Int-i a selaouo.» [29].

30 Paol a chomas daou vloavezhiad a-bezh en
ul lojeiz bet feurmet gantañ e-unan, ha degemer
a rae kement a zeue d'e gavout, 31 embann a rae
Rouantelezh Doue ha kelenn ar pezh a sell ouzh
an Aotrou Jezuz Krist gant pep hardizhegezh
hep skoilh ebet.

Lizheroù an abostol Paol

Al lizher d'ar Romaned

Kasadur.

1 [1] Paol, servijer ar C'hrist Jezuz,
dibabet da abostol,
lakaet a gostez evit embann Aviel Doue,
[2] ar c'heloù-mat-se en devoa grataet gwezhall
dre e Brofeded er Skriturioù Sakr
[3] diwar-benn e Vab,
hemañ bet ganet eus lignez David
evit ar pezh a sell e gorf-den,
[4] eo an hini bet disklêriet
gant galloud evel Mab Doue,
en e spered leun a santelezh,
gant e adsavidigezh a-douez ar re varv,
Jezuz Krist hon Aotrou,
[5] drezañ eo hon eus bet gras
ha karg an abostoliezh,
evit prezeg e-touez an holl vroadoù,
en enor e anv, ar sentidigezh ouzh ar feiz,
[6] hag e-touez ar re-se emaoc'h c'hwi ivez,
c'hwi dibabet gant Jezuz Krist.
[7] D'ar re holl eus Roma karet-kenañ gant Doue,
dibabet da vezañ sent, gras ha peoc'h
digant Doue hon Tad hag an Aotrou Jezuz Krist.

Trugarekadenn ha pedenn. Mennad al lizher.

[8] Ha da gentañ e tougan bennozh d'am Doue dre Jezuz Krist, diwar ho penn deoc'h-c'hwi holl, dre ma'z eo brudet ho feiz er bed a-bezh. [9] Rak Doue hag a servijan a greiz va c'halon o prezeg keloù mat e Vab, a zo test din ez eo dalc'hmat e ran eñvor ac'hanoc'h, [10] en ur c'houlenn bepred digantañ em fedennoù ar c'hras da gaout erfin un degouezh mat, mar bez e youl, da vont betek ennoc'h. [11] Rak c'hoant bras am eus d'ho kwelout, evit reiñ deoc'h un dra bennak eus un donezon speredel ma vezot kennerzhet, [12] pe gentoc'h, ma vin-me frealzet en ho touez dre hor feiz kumun deoc'h-c'hwi ha din-me. [13] Ne fell ket din ho lezel hep gouzout, breudeur, eo meur a wezh em eus mennet mont betek ennoc'h, nemet miret eo bet ouzhin betek-henn, rak fellout a rae din dastum en ho touez ivez ur frouezh bennak evel e-touez ar broadoù all. [14] Dleet eo din bezañ d'ar C'hresianed koulz ha d'ar Varbared, d'ar re zesket koulz ha d'ar re zizesk. [15] Ac'hano ar c'hoant bras am eus da brezeg an Aviel deoc'h ivez, tud Roma.

[16] Rak n'em eus mezh ebet gant an Aviel : un nerzh Doue ez eo evit silvidigezh an neb a gred, ar Yuzev da gentañ hag ar Gresian ivez. [17] Rak en Aviel en em ziskuilh reizhder Doue o tont dimp eus ar feiz evit kreskiñ er feiz, hervez ar pezh a zo skrivet :

«An den reizh en devo buhez dre ar feiz.»

An holl dud a zo pec'herien anezho : tud ar Broadoù da gentañ.

[18] Rak kounnar Doue en em ziskuilh eus lein an neñv war bep direlijion ha pep direizhder a-berzh an dud a vez o terc'hel ar wirionez e karc'har ar fallentez. [19] Rak ar pezh a c'heller anavezout eus Doue en em ziskler d'o spered; Doue en deus en diskouezet dezho. [20] Dre ar bed krouet, e vez gwelet gant spered an den natur diwelus Doue a-dreuz e oberoù, e c'halloud peurbadel hag e zoueelezh, en doare n'o deus an dud digarez ebet, [21] rak goude anavezout Doue n'o deus ket douget dezhañ evel d'un Doue, na klod na trugarez, met diheñchet o deus diwar ar skiant-vat en o arguzennoù, ha dallet eo bet gant an deñvalijenn o c'halonoù diboell. [22] Pa fougeent bezañ tud fur ez int deuet da vezañ foll, [23] ha troket o deus klod an Doue divarvel ouzh skeudennoù o tiskouez tud varvel, evned, loened pevarzroadek pe loened-stlej.

[24] En abeg da se en deus Doue o roet da c'hoantegezh o c'halonoù d'ober seurt loustoni, betek dizenoriñ o c'horfoù o-unan, [25] int hag o deus kemmet en ur gaou gwirionez Doue, azeulet ha servijet ar c'hrouadurien kentoc'h eget o c'hrouer, an hini benniget da virviken, amen.

[26] En abeg da se eta en deus Doue o roet da c'hoantegezhioù mezhus : rak o merc'hed a zo deuet da dreiñ an darempredoù naturel e darempredoù enep-natur. [27] Ha kenkoulz all, ar baotred, distaolet ganto an ober gant ur plac'h hervez an natur a zo bet entanet a c'hoant an eil evit egile, o vont paotr gant paotr d'ober traoù

divalav hag o resev enno o-unan ar gopr
dleet-mat d'o diheñchadurioù. 28 Dre n'o deus
ket kavet mat mirout an anaoudegezh reizh eus
Doue, Doue ivez en deus o roet d'o soñjoù
direizh da vont d'ober ar pezh n'eo ket dereat,
29 deuet int da vezañ leun a bep seurt direizhder,
a fallagriezh, a zroukc'hoant, a zrougiezh,
e-leizh o c'halon a avi, a vuntr, a dabut,
a dromplezon, a falloni, droukprezegerien,
30 gwallvruderien, enebourien da Zoue,
kunujennerien, brabañserien, tud rok, leun
a itrik fall, disuj d'o zud, 31 diskiant, disleal,
digalon, didruez, 32 daoust ma anavezont mat
setañs Doue a zisklêr ez eo dleet ar marv d'ar re
a ra an traoù-se, emaint n'eo ket hepken oc'h
ober anezho, met ouzhpenn-se o veuliñ ar re
o gra.

Met ar Yuzevien o-unan a gouezh dindan kounnar Doue.

2 1 Setu perak n'eus digarez ebet evidout-te,
o den a gav abeg er re all, piv bennak ez out,
rak o varn ar re all e varnez a-enep dit, peogwir
e rez kemend-all, te barner da nesañ. 2 Rak
gouzout a reomp emañ barnedigezh Doue
o kouezhañ hervez ar wirionez war ar re a ra an
traoù-se. 3 Hag e soñj ganit, o den a varn ar re
all oc'h ober kement-se, te hag a ra ivez
kemend-all, e c'helli en em virout diouzh barn
Doue? 4 Pe marteze e tisprizez teñzorioù
e vadelezh, e basianted, e c'hortozerezh, hep
anavezout emañ Doue gant ar vadelezh-se ouzh
da vountañ d'ar binijenn? 5 Met gant ar c'halet
hag an dibened ma'z eo da galon emaout
o tastum war da benn da-unan ur bec'h
a gounnar a-benn Deiz ar Gounnar pa 'n em
ziskulio barnedigezh reizh Doue, 6 a zaskoro da
bep hini hervez e oberoù, 7 d'ar re a zalc'h gant
an oberoù mat, en ur glask gloar, enor ha
divarvelezh, e vo ar vuhez peurbadel, 8 d'ar re
avat a zo disuj, disent ouzh ar wirionez, met
sentus ouzh an direizhder, e vo ar fulor hag ar
vuanegezh. 9 Glac'har hag anken da gement
ene-den en em ro d'an droug, d'ar Yuzev da
gentañ, ha d'ar Gresian goude-se; 10 klod, enor
ha peoc'h da gement hini a ra ar mad, d'ar
Yuzev da gentañ ha d'ar Gresian da c'houde.
11 Rak Doue ne ra ket diouzh diavaezioù an dud.

12 Neuze an neb en devo pec'het hep al
Lezenn a yelo da get hep al Lezenn; hag an neb
en devo pec'het e-barzh al Lezenn, a vo barnet
dre al Lezenn, 13 rak n'eo ket selaouerien al
Lezenn a zo reizh dirak Doue, met ar re a vir al
Lezenn a vo kavet reizh. 14 Neuze pa c'hoarvez
da dud ar Broadoù a zo hep al Lezenn kas da
benn dre natur gourc'hemennoù al Lezenn, ar
re-se kuit da gaout al Lezenn, o deus ul lezenn
drezo-unan. 15 Diskouez a reont gant-se ez eo
skrivet gourc'hemennoù al Lezenn en
o c'halonoù hag o c'houstiañs a ro testeni eus
kement-se, evel ivez ar barnedigezhioù
a zougont an eil re diwar-benn ar re all en ur
damall pe en ur veuliñ. 16 Ya, en deiz-se e varno
Doue mennadoù kuzh an dud hervez ar pezh
a brezegan, dre ar C'hrist Jezuz.

17 Te eta, hag a vez anvet Yuzev, hag en em
harp war al Lezenn, hag en em veul eus Doue,
hag 18 a anavez e vennantez, a oar diverzout ar
pep gwellañ, kenteliet ma'z out bet gant al
Lezenn, 19 te hag a gred bezañ heñcher an
dalled, sklêrijenn an dud o kerzhout en
deñvalijenn, 20 mestr-kelenner ar re ziouiziek,
skolaer ar re hegredik, peogwir e kavez el
Lezenn reolenn ar ouiziegezh hag ar wirionez,
21 te eta, an hini a gelenn ar re all, n'en em
gelennez ket da-unan! Prezeg a rez eo difennet
laerezh hag e laerez-te ! 22 Lavarout a rez eo
arabat avoultriñ, hag e rez avoultriezh !
Argarzhiñ a rez an idoloù hag ec'h ez da
skrapañ en o zemploù. 23 Fougeal a rez gant al
Lezenn, met o terriñ al Lezenn-se e tizenorez
Doue ! 24 Rak «*anv Doue, en abeg deoc'h, a vez
blasfemet e-touez ar Broadoù*», eme ar Skritur.

25 An amdroc'h a dalvez dit, a dra sur, mar
mirez al Lezenn, met mar he zorrez, n'out ken,
goude ma'z out amdroc'het, nemet un den
diamdroc'h. 26 Ha mar deu an den diamdroc'h da
virout gourc'hemennoù al Lezenn, hag-eñ ne
dalvezo ket e ziamdroc'h dezhañ kement hag un
amdroc'h? 27 Ya, an den-se diamdroc'h en e gorf
hag a vir al Lezenn, az parno zoken, te hag a zo
gant da lizherennoù ha da amdroc'h o terriñ al
Lezenn. 28 Rak ar Yuzev n'eo ket an hini en em
ziskouez bezañ Yuzev en diavaez, nag an
amdroc'h n'eo ket an hini en em ziskouez er
c'horf; 29 ar gwir Yuzev eo an hini a zo Yuzev en
diabarzh, hag ar gwir amdroc'h eo hini ar galon,
hervez ar spered ha n'eo ket hervez al

lizherenn : hennezh a resev e veuleudi n'eo ket
digant an dud, met digant Doue.

3 [1] Gant petra neuze e vefe trec'h ar
Yuzevien d'ar re all? Peseurt talvoudegezh gant
an amdroc'h? [2] Bras eo e pep keñver. Da gentañ
dre m'eo bet fiziet enno lavaroù Doue. [3] Petra
'ta? Mard-eus bet kavet disleal un toullad
anezho, daoust hag o dislealded a ziskaro
fealded Doue? [4] Ne ray ket. Met ret eo e vefe
Doue diskouezet gwirion, ha pep den gaouiat,
evel ma lavar ar Skritur :

«evit ma vezot kavet reizh en ho komzoù,
ha ma vezot trec'h mar bezit barnet.»

[5] Met mar bez lakaet anat gant hon
direizhder-ni reizhder Doue, petra lavarout?
Daoust ha direizh e vo neuze Doue mar taol
ouzhimp e gounnar? Komz a ran amañ e-giz an
dud. [6] Ne vo ket ! Penaos a-hend-all e c'hellfe
Doue barn ar bed? [7] Met mar deu gwirionez
Doue da vezañ splannoc'h diwar va gevier-me,
perak e vefen-me neuze barnet evel pec'her?
[8] Pe c'hoazh, hervez ma lavar droukkomzoù tud
zo a damall dimp disklêriañ an dra-se, hag-eñ
e tlefemp ober an droug evit ma teufe mad
dioutañ? Ar re-se eo ar gondaonidigezh a zo
dleet dezho.

[9] Petra 'ta? Ha trec'h ez omp d'ar re all?
N'omp ket, tamm ebet. [10] Rak o paouez en
diskouez emaomp : Yuzevien koulz ha
Gresianed, an holl a zo dindan ar pec'hed. Evel
ma'z eo skrivet :

«N'eus den reizh ebet, n'eus ket unan;
[11] n'eus den fur ebet,
n'eus ket unan o klask Doue.
[12] An holl o deus diheñchet,
a-gevret ez int troet da fall;
n'eus ket unan a rafe ar mad,
nann, n'eus ket unan.

[13] Ur poull-bez digor eo o c'horzailhenn;
gant o zeodoù ec'h itrikont an dromplezon;
binim naer-wiber a zo dindan o muzelloù;
[14] mallozh ha c'hwervoni a leugn o genoù.

[15] Skañv eo o zreid da vont da skuilh ar gwad;
[16] rivin ha reuz a verk o roudoù.
[17] N'o deus ket anavezet hent ar peoc'h.
[18] N'emañ ket doujañs Doue
dirak o daoulagad.»

[19] Hag evel ma ouzomp, kement a vez lavaret
gant al Lezenn a vez lavaret ganti evit ar re a zo
dindan al Lezenn, evit ma vo serret o genoù
d'an holl, ha ma teuio ar bed-holl da vezañ
kablus dirak Doue. [20] Rak dre oberoù al Lezenn
ne vo den ebet kavet reizh dirak e sell; gant al
Lezenn e vez roet hepken an anaoudegezh eus
ar pec'hed.

Reizhder Doue, galloud a silvidigezh dre ar feiz e Jezuz Krist.

[21] Bremañ, eo en diavaez eus al Lezenn ez eo
en em ziskouezet reizhder Doue, a veze al
Lezenn hag ar Brofeded o reiñ testeni dezhañ,
[22] reizhder Doue kinniget dre ar feiz e Jezuz
Krist da gement hini a gred. Rak n'eus diforc'h
etre an dud : [23] an holl o deus pec'het hag a vank
dezho klod Doue; [24] an holl eo dre zonezon
e vezont lakaet reizh, gant e c'hras, dre nerzh an
dasprenidigezh-se hon eus er C'hrist Jezuz :
[25] Eñ hag a zo bet diazezet gant Doue evel
galloud a bardon dre ar feiz en e wad. Evel-se
Doue a felle dezhañ diskouez e reizhder en ur
lezel digastiz ar pec'hedoù graet gwezhall,
[26] en amzer e basianted; hag ivez diskouez
e reizhder en amzer a-vremañ, en doare da
vezañ kavet reizh ha mammenn a reizhder evit
an neb a gred e Jezuz.

[27] Pelec'h eta emañ ar gwir da fougeal?
E-maez kont emañ. Gant peseurt lezenn
fougeal? hini an oberoù? Tamm ebet ! Hogen
gant lezenn ar feiz, [28] rak degas a ran da wir
e vez lakaet reizh an den dre ar feiz hep ober
gant al Lezenn. [29] Pe neuze Doue a vefe hepken
Doue ar Yuzevien? Ne vefe ket ivez hini ar
Broadoù? Eo da ! Doue ar Broadoù ivez;
[30] peogwir n'eus nemet un Doue a vez o tegas da
reizh tud an amdroc'h gant ar feiz, ha tud an
diamdroc'h dre ar feiz ivez. [31] Met neuze nac'hañ
a reomp gant ar feiz, pep talvoudegezh d'al
Lezenn? Doue ra viro ! Reiñ talvoudegezh d'al
Lezenn eo an hini a reomp.

Testeni ar Skriturioù : Abraham lakaet reizh dre ar feiz e Doue.

4 [1] Petra lavarimp diwar-benn planedenn
Abraham, hon tad hervez ar gwad? [2] Mard eo
deuet Abraham da vezañ reizh diwar-bouez
e oberoù en deus tro da fougeal. Met arabat
dezhañ en ober dirak Doue. [3] Rak petra lavar ar

Skritur? «Krediñ a reas Abraham e Doue, hag
an dra-se a voe kontet dezhañ da reizhder.»
4 An hini a ra ul labour ne vez ket kontet dezhañ
e c'hopr evel ur c'hras graet dezhañ; met un dra
dleet ez eo. 5 An hini avat na ra labour ebet,
nemet krediñ en hini a laka ar pec'her da vezañ
reizh, e vez kontet dezhañ e feiz da reizhder.
6 Evel-se ivez David a zisklêr eürus an den a vez
lakaet reizhder war e gont, kuit da vezañ graet
an oberoù :

7 «*Eürus ar re a zo bet distaolet o drougoberoù
dezho, ha goloet o fec'hedoù.* 8 *Eürus an den na
vo kontet dezhañ pec'hed ebet.*»

9 Ur seurt disklêriadur a eürusted, daoust hag
e talv evit ar re amdroc'het hepken, pe evit ar re
zi-amdroc'h ivez? Rak lavarout a reomp *e voe
kontet feiz Abraham da reizhder dezhañ*.
10 Met e peseurt stumm e voe kontet dezhañ?
Pa oa bet amdroc'het pe a-raok? N'eo ket
goude, met a-raok. 11 Ha resev a reas arouez an
amdroc'h evel ur merk eus ar reizhder en devoa
bet dre e feiz, tra m'edo c'hoazh diamdroc'h; ha
gant se eo deuet da vezañ tad an holl dud o deus
ar feiz, ha goude ma'z int diamdroc'h, evit ma
vefe kontet ar feiz-se dezho da reizhder; 12 hag
ivez da vezañ tad ar re amdroc'het, da lavarout
eo, ar re n'int ket hepken tud amdroc'het a gorf,
met ivez tud a gemer skouer war ar feiz-se en
deus bet hon tad Abraham p'edo c'hoazh
diamdroc'h.

13 N'eo ket evit gwir diwar-bouez ul Lezenn
eo bet graet da Abraham ha d'e ziskennadur ar
c'hrataenn da gaout ar bed da hêrezh, met
diwar-bouez ar reizhder o tont eus ar feiz.
14 Rak mard eo an dud eus al Lezenn a vefe an
hêred, ne vefe ar feiz mat da netra hag ar
c'hrataenn ne dalvezfe da vann ebet. 15 Met al
Lezenn eo a laka kounnar Doue da sevel, rak
lec'h n'eus ket a lezenn, n'eus
torridigezh-lezenn ebet. 16 Gant se eta eo dre ar
feiz ez omp hêred, evit ma vo roet an hêrezh
dimp dre c'hras hag evit ma teuio da wir ar
c'hrataenn graet da holl vugale Abraham, n'eo
ket hepken da dud al Lezenn, met ivez d'ar re
a gemer skouer war feiz Abraham. Eñ a zo hon
tad dimp-ni holl, 17 evel ma'z eo skrivet :
«*Da lakaet em eus da vezañ tad da bobloù
e-leizh*», hon tad dimp-ni holl dirak an Hini en
deus kredet Abraham ennañ, an Doue a ro
buhez d'ar re varv hag a c'halv d'ar bezoud an
traoù n'eus ket c'hoazh anezho. 18 O c'hoanagiñ
enep da bep goanag e kredas, hag e teuas
evel-se *da vezañ tad da bobloù e-leizh*, hervez
ma voe lavaret dezhañ : «*Evel-se e vo da
ziskennadur*.» 19 N'eas ket e feiz war semplaat
diwar soñjal e oa erru marv e gorf, p'en devoa
ur c'hant vloaz bennak pe dost, ha marv ivez
korf Sara.

20 Dirak grataerezh Doue ne chomas ket
douetus na difeiz; met gant e feiz e voe leuniet
a c'halloud hag e tougas klod da Zoue, 21 peursur
ma oa ez eo barrek Doue da seveniñ ar pezh en
deus grataet. 22 Setu perak *e voe kontet
kement-se dezhañ da reizhder*. 23 Ha n'eo ket
diwar e benn hepken ez eo bet skrivet e voe
kontet e feiz da c'hounid dezhañ; 24 diwar hor
penn ivez ez eo bet skrivet : dimp ivez e tle
bezañ kontet hor feiz da c'hounid dimp, ni hag
a gred en Hini en deus adsavet a-douez ar re
varv, Jezuz hon Aotrou, 25 bet lakaet d'ar marv
evit hor pec'hedoù hag adsavet da vev evit hor
santeladur.

Hor silvidigezh e Jezuz Krist.

5 1 O vezañ bet eta lakaet reizh gant ar feiz,
hon eus ar peoc'h gant Doue dre hon Aotrou
Jezuz Krist, 2 hon eus drezañ dor-digor d'ar
c'hras-se a chomomp start enni hag a dennomp
klod diouti gant goubeizh klod Doue.
3 Ha muioc'h eget se, tennañ a reomp klod zoken
eus hon trubuilhoù, o c'houzout mat e teu diwar
an trubuilh ar basianted, 4 diwar ar basianted ur
vertuz aprouet, diwar ur vertuz aprouet ar
goubeizh. 5 Hag ar goubeizh n'eus ket kerse
ganti, rak karantez Doue a zo bet skuilhet en
hor c'halonoù gant ar Spered Santel a zo bet
roet dimp. 6 Ya, goude ma oamp dinerzh
c'hoazh, ez eo marvet ar C'hrist d'ar c'houlz
divizet, evit tud fallakr; 7 a-vec'h ma varvfe unan
bennak evit un den reizh; ya, evit un den mat,
marteze, e kredfe unan bennak reiñ e vuhez;
8 met Doue en deus prouet anat e garantez en
hor c'heñver, o vezañ m'eo deuet ar C'hrist,
goude ma oamp pec'herien c'hoazh, da vervel
evidomp. 9 Kentoc'h a se eta, bremañ ma'z omp
bet lakaet reizh dre nerzh e wad, e vezimp
salvet gantañ diouzh ar Gounnar. 10 Rak mard eo
gwir, hon eus adkavet ar peoc'h gant Doue dre
varv e Vab, goude ma oamp enebourien, neuze

kent a se, bremañ m'hon eus adkavet ar peoc'h
gantañ, e vezimp salvet dre e vuhez. 11 Hag
ouzhpenn-se eo surentez ha levenez hon eus e
Doue dre hon Aotrou Jezuz Krist, o vezañ
m'hon eus adal bremañ resevet ar peoc'h
drezañ.

12 Gant se 'ta, evel ma'z eo dre un den ez eo
antreet ar pec'hed er bed, ha dre ar pec'hed ar
marv, evel-se ivez ez eo tremenet ar marv d'an
holl dud, en doare m'o deus an holl pec'het
diwar-se. 13 Rak betek al Lezenn ez eus bet
pec'hed er bed; ha daoust na c'hell ket ur
pec'hed bezañ tamallet pa n'eus ket a Lezenn,
14 koulskoude adal Adam betek Moizez, en deus
renet ar Marv, zoken war ar re n'o deus ket
pec'het gant un disentidigezh hañval ouzh hini
Adam, eñ ar skeudenn eus an hini a zlee dont.

15 Met ne c'hoarvez ket gant donezon ar
c'hras evel gant ar gwall. Rak mard eo dre wall
unan hepken ez eo marv an holl, kentoc'h a se
ivez, gras Doue hag an donezon roet a drugarez
d'un den hepken, Jezuz Krist, a zo en em ledet
war an holl. 16 Nann, ne c'hoarvez ket gant an
donezon evel gant ar reuz diwar pec'hed unan
hepken; rak ar varnedigezh a zo bet ur
gondaonidigezh diwar ur gwall hepmuiken; met
donezon ar c'hras a zo reizhidigezh, goude ma'z
eus pec'hedoù e-leizh. 17 Mard eo deuet ar Marv
dre wall unan hepken, da ren en abeg d'an
unan-se, kentoc'h a se ivez, ar re a resev gant
puilhentez gras ha donezon ar reizhder, a reno
er vuhez dre an unan-se a zo Jezuz Krist.

18 Gant se 'ta, evel m'eo bet dre wall unan
hepken eo bet taolet war an holl ur setañs
a gondaonidigezh, evel-se ivez dre reizhder
unan hepken eo deuet evit an holl dud ur
reizhidigezh a vuhez. 19 Evel ma'z eo gant
disentidigezh un den eo bet lakaet an dud da
bec'herien, evel-se ivez eo gant sentidigezh un
den e vo lakaet an dud da reizh.

20 Al Lezenn avat a zo deuet war se, evit
lakaat ar mankoù da fonnusaat; met el lec'h
m'eo bet fonnus ar pec'hed eo bet ar c'hras
fonnusoc'h c'hoazh. 21 Hag evel m'en deus renet
ar pec'hed o reiñ ar marv, evel-se ivez e oa d'ar
c'hras da ren dre ar reizhder evit reiñ buhez
peurbadel dre Jezuz Krist, hon Aotrou.

Dre ar vadeziant hon eus perzh e reizhder ar C'hrist.

6 1 Petra lavarout neuze? Daoust hag hon eus
da chom er pec'hed evit ma vo ar c'hras
o fonnusaat? Doue ra viro ! 2 Ni hag a zo marv
d'ar pec'hed, penaos derc'hel da vevañ ennañ?
3 Hag-eñ n'ouzoc'h ket penaos ni holl hag a zo
bet badezet er C'hrist Jezuz, eo en e varv ez
omp bet badezet? 4 A-gevret gantañ omp bet
lakaet er bez dre ar vadeziant evit mervel, evit
dont ni ivez, evel ma'z eo adsavet ar C'hrist
a-douez ar re varv dre nerzh klod an Tad, da
vevañ eveltañ en ur vuhez nevez.

5 Rak mard-omp deuet da vezañ unan gantañ
dre ur marv hañval ouzh e hini, e vezimp ivez
unan gantañ dre un adsavidigezh hañval ouzh
e hini. 6 Komprenomp mat an dra-se : an den
kozh ennomp a zo bet staget ouzh ar Groaz war
un dro gantañ, evit ma vo distrujet hor c'horf
a bec'hed, hag evit na vezimp ken o servijout
e-giz sklaved d'ar pec'hed. 7 Rak an neb a zo
marv a zo aet er-maez eus ar pec'hed.

8 Neuze mard-omp marv war un dro gant ar
C'hrist, kredomp hor bo buhez ivez war un dro
gantañ, 9 rak, gouezomp mat an dra-se, ar C'hrist
adsavet a-douez ar re varv ne varvo ken, hag ar
Marv n'en devo ken galloud warnañ. 10 E varv
a voe ur marv d'ar pec'hed, ur wezh evit mat;
met e vuhez a zo ur vuhez evit Doue. 11 Ha c'hwi
ivez en hevelep doare, en em sellit evel marv
d'ar pec'hed, met o vevañ evit Doue er C'hrist
Jezuz.

12 Arabat eta e vefe c'hoazh ar pec'hed o ren
en ho korf marvel en doare da sujañ d'e
c'hoantegezhioù. 13 Na rit ket eus hoc'h izili
binvioù a zrougiezh dre servijout d'ar pec'hed.
En em brofit da Zoue evel tud bet tennet
a-douez ar re varv da vezañ bremañ tud vev, ha
grit eus hoc'h izili binvioù a reizhder dre
servijout da Zoue. 14 Ne zle ket ar pec'hed kaout
ken galloud warnoc'h; rak n'oc'h ket dindan al
Lezenn ken, met dindan ar c'hras.

Ar vuhez kristen a zo santelezh.

15 Petra neuze? Ha mont a raimp da bec'hiñ
o vezañ n'emaomp ken dindan al Lezenn, met
dindan ar C'hras? Doue ra viro ! 16 Hag-eñ
n'ouzoc'h ket penaos mar en em brofit da unan
bennak evel sklaved da sentiñ outañ, e teuit da

vezañ sklaved ar mestr-se, pe e vefe ar pec'hed
da gaout ar marv, pe ar sentidigezh da gaout ar
reizhder. 17 Met ra vo benniget Doue ! Goude
bezañ bet sklavourien ar pec'hed, hoc'h eus
sentet a galon ouzh ar reolenn a gelennadurezh
ez oc'h bet lakaet dindan he gwarez,
18 ha degaset d'ar frankiz eus dalc'h ar pec'hed,
oc'h deuet da vezañ servijerien ar reizhder.

19 Diwar ar vuhez-den e kemeran va
skouerioù ganeoc'h en abeg da sempladurezh ho
natur korfel. Evel m'hoc'h eus eta profet
gwezhall hoc'h izili da sklavourien d'an
hudurniezh ha d'an dizurzh evit mont d'an
dirollerezh, profit-i bremañ d'ar reizhder evit
kaout santelezh. 20 Pa oac'h sklavourien ar
pec'hed, ho poa frankiz e-keñver ar reizhder.
21 Met peseurt frouezh a dennec'h neuze eus
oberoù a ra mezh bremañ deoc'h? O disoc'h eo
ar marv. 22 Bremañ avat deuet d'ar frankiz eus
dalc'h ar pec'hed hag en em lakaet da sklaved
da Zoue, e tougit frouezh ar santelezh, a zo ar
vuhez peurbadel he disoc'h. 23 Rak gopr ar
pec'hed eo ar marv; met donezon gras Doue eo
ar vuhez peurbadel e Jezuz Krist hon Aotrou.

Ar c'hristen en deus frankiz e-keñver al Lezenn.

7 1 Daoust ha n'ouzoc'h ket, breudeur,
- komz a ran ouzh tud a anavez an droed - n'he
deus al Lezenn galloud war an den nemet e-keit
ha m'emañ e buhez. 2 Evel-se ur plac'h dimezet
a zo liammet ouzh he den gant al Lezenn e-keit
ha ma vev; hogen mar deu he den da vervel, ez
eo diliammet diouzh lezenn he fried. 3 Neuze 'ta,
e-keit ha ma'z eo bev he gwaz, e vo graet un
avoultrez anezhi, mar deu da vezañ gwreg un
all. Hogen ma c'hoarvez d'he gwaz mervel, ec'h
adkav he frankiz e-keñver al lezenn-se, en
doare na vo ket avoultrez o tont da vezañ gwreg
un all.

4 Evel-se, va breudeur, c'hwi ivez a zo bet
lakaet d'ar marv e-keñver al Lezenn, e korf ar
C'hrist, evit dont da vezañ d'un all, d'an hini
a zo dihunet a-douez ar re varv, evit dougen
frouezh da Zoue. 5 Tra ma oamp e sujidigezh ar
c'horf, e veze hor c'hoantegezhioù, mammenn
a bec'hed diwar-bouez al Lezenn, o labourat en
hon izili, evit hol lakaat da zougen frouezh
a varv. 6 Bremañ avat, ez omp distrob diouzh al
Lezenn, marv ma'z omp d'ar pezh hon dalc'he
prizoniet, en doare ma servijomp e yaouankiz ar
spered ha n'eo ken e kozhni al lizherenn.

7 Petra fell din lavarout? E vefe al Lezenn
pec'hed? Doue ra viro ! Padal, n'em eus
anavezet ar pec'hed nemet dre al Lezenn. N'em
bije ket evit gwir anavezet an
droukc'hoantegezh, mar n'he divije ket lavaret
din al Lezenn : «Na zroukc'hoantai ket» ! 8 Met
ar pec'hed o kaout tro, en deus lakaet dre ar
gourc'hemenn, a bep seurt c'hoantegezh da
sevel ennon : rak anez al Lezenn ned eo ar
pec'hed nemet ur c'horf marv.

9 Ya, buhez am boa pa oan gwezhall hep al
Lezenn ! Met paz eo deuet ar gourc'hemenn, en
deus ar pec'hed adkavet buhez, 10 ha me, mervel
am eus graet; ha c'hoarvezet eo bet gant ar
gourc'hemenn bet graet evit reiñ ar vuhez, ma
tegasfe din ar marv. 11 Rak ar pec'hed o kaout tro
vat gant ar gourc'hemenn, am zouellas hag am
lazhas drezañ.

12 Al Lezenn neuze a zo santel, ha santel eo
ar gourc'hemenn, ha reizh, ha mat. 13 Petra 'ta !
ar pezh a zo mat a zo deuet da vezañ evidon un
abeg a varv? N'eo ket. Met ar pec'hed ez eo,
c'hoant gantañ d'en em ziskouez pec'hed, en
deus gant un dra vat, roet din ar marv, en doare
m'eo deuet ar pec'hed diwar-bouez ar
gourc'hemenn da vezañ pec'her-dreist.

Pec'herien ma'z omp e sempladurezh hor c'horf, hon eus nerzh e gras ar Salver.

14 Ya, gouzout a reomp ez eo al lezenn un dra
speredel. Me avat a zo un den gant ur c'horf,
gwerzhet d'ar pec'hed ha sujet dezhañ. 15 Evit
gwir, ar pezh a ran ne gomprenan ket : rak n'eo
ket ar pezh a fell din eo an hini a ran, met ar
pezh a gasaan eo se a ran. 16 Mard eo eta ar pezh
na fell ket din an hini a ran, en em lakaan a-du
gant al Lezenn en ur anzav ez eo hi un dra vat.
17 Met neuze n'eo ket me ken a ra kement a ran,
hogen ar pec'hed a chom ennon. 18 Gwelout
a ran n'emañ ket ar mad o chom ennon, da
lavarout eo em c'horf; rak c'hoantaat ober ar
mad a zo em galloud, met en kas da benn
n'emañ ket, 19 peogwir n'eo ket ar mad a fell din
an hini a ran, met an droug na fell ket din an
hini a sevenan. 20 Ha mard eo ar pezh na fell ket
din an hini a ran-me, n'eo ket me ken a ra

kement a ran, met ar pec'hed a chom ennon. [21]
Dizoleiñ a ran eta al lezenn-mañ : Pa fell din
ober ar mad eo an droug a gavan dirazon. [22] Rak
an den diabarzh ennon e plij dezhañ lezenn
Doue; [23] met merzout a ran ul lezenn all em izili,
unan a stourm enep lezenn va spered, hag am
dalc'h prizoniad eus al lezenn-se a bec'hed a zo
em izili. [24] Reuzeudik ma'z on-me ! Piv am
dieubo eus ar c'horf am laka e-barzh ar
marv-se? [25] Dougomp bennozh da Zoue dre
Jezuz Krist hon Aotrou !

Neuze 'ta eo me va-unan a suj gant va
spered da lezenn Doue, ha gant va c'horf da
lezenn ar pec'hed.

8 [1] Bremañ avat n'eus ket a gondaonidigezh
evit ar re a zo er C'hrist Jezuz : [2] rak lezenn ar
Spered a zo mammenn a vuhez er C'hrist Jezuz
en deus da zieubet eus lezenn ar pec'hed hag ar
marv. [3] Ar pezh n'halle ket ober al Lezenn,
dic'halloud ma oa en abeg d'ar c'horf, eo Doue
en deus en graet, en ur gas e Vab e-unan en ur
c'horf heñvel ouzh hini ar pec'hed : e sell da
ziskar ar pec'hed en deus kondaonet ar pec'hed
en e gorf, [4] evit m'he defe reizhidigezh al
Lezenn he leunder ennomp-ni, ar re en em ren
n'eo ket diouzh ar c'horf met diouzh ar spered.

[5] Rak ar re a vev diouzh ar c'horf a c'hoanta
traoù ar c'horf; ar re avat a vev diouzh ar spered
eo traoù ar spered. [6] Rak c'hoant ar c'horf eo ar
marv, c'hoant ar spered avat a zo buhez ha
peoc'h. [7] Gant-se, c'hoant ar c'horf a zo enebour
da Zoue : n'houl ket sujañ da lezenn Doue ha
n'hall ket ober. [8] Ar re a vev er c'horf n'hellont
ket plijout da Zoue. [9] C'hwi avat ne vevit ket er
c'horf, met er spered, peogwir emañ Spered
Doue o chom ennoc'h. An neb n'en deus ket
Spered ar C'hrist, hennezh n'eo ket dezhañ.
[10] Hogen mard-emañ ar C'hrist ennoc'h, ha
goude ma vefe ho korf tra a varv en abeg d'ar
pec'hed, ho spered en deus buhez en abeg d'ar
reizhder. [11] Mard-emañ o chom ennoc'h Spered
an Hini en deus dihunet Jezuz a-douez ar re
varv, neuze, an hevelep hini hag en deus
dihunet ar C'hrist Jezuz a-douez ar re varv,
a advevo ivez ho korfoù marvel dre e Spered
o chom ennoc'h.

[12] Evel-se 'ta, breudeur, ez omp dleourien,
met n'eo ket e-keñver ar c'horf evit bevañ
hervez ar c'horf. [13] Rak mar bevit hervez ar
c'horf, ho po ar marv; met mar lakait gant ar
Spered oberoù ar c'horf da vervel ennoc'h, ho
po ar vuhez.

Gant donezon ar Spered Santel omp hêred da Zoue.

[14] Rak kement hini a zo lusket gant spered
Doue a zo bugel da Zoue. [15] Nann, n'eo ket ur
spered a sklavourien hoc'h eus resevet evit
adkouezhañ en aon; resevet hoc'h eus ur spered
a advibien hol laka da grial : Abba, Tad !
[16] Ar Spered e-unan a ro testeni d'hor spered-ni
ez omp bugale da Zoue. [17] Ha mard-omp bugale
ez omp ivez hêred; hêred Doue, ken-hêred gant
ar C'hrist, peogwir e c'houzañvomp poan gantañ
da gaout gloar ivez a-unan gantañ.

[18] Ya, me gav din n'heller ket lakaat poanioù
an amzer a-vremañ e skoaz gant ar c'hloar a zle
bezañ disklêriet ennomp. [19] Rak ar grouadelezh
gant hiraezh a c'hortoz an disklêriadur-se eus
gloar bugale Doue. [20] Gouzout a reomp emañ
betek bremañ ar grouadelezh a-bezh oc'h
hirvoudiñ en ur c'houzañv gwentloù ar
gwilioud. [21] Ha n'eo ket hi hepken, ni ivez, ha
goude ma perc'hennomp frouezh kentañ ar
Spered, [22] a vez hon-unan oc'h hirvoudiñ en hon
diabarzh en ur c'hortoz an advabelezh hag ar
c'houlz ma vo dieubet hor c'horfoù. [23] Rak un
dra c'houbeizhet hepken eo hor silvidigezh
evidomp; [24] gwelout ar pezh a c'houbeizher,
n'eo ket ken goubeizhañ; pa welomp un dra
bennak, penaos c'hoazh e c'houbeizhañ? [25] Met
ar pezh na welomp ket a c'houbeizhomp, da
lavarout eo en gortoz a reomp gant habaskted.

[26] En hevelep doare emañ c'hoazh ar Spered
o reiñ sikour d'hor sempladurezh, rak
n'ouzomp ket petra goulenn evit pediñ evel
ma'z eo dleet, met ar Spered e-unan a bed
evidomp gant hirvoudoù dilavarus, [27] hag an
Hini a wel e diabarzh ar c'halonoù a oar petra
eo c'hoant ar Spered : rak ar pezh a blij da Zoue
a vez goulennet gantañ evit mad ar Sent.

[28] Ha gouzout a reomp emañ Doue
o kenlabourat e pep tra evit o mad gant ar re er
c'har, gant ar re en deus dibabet en e vennad.
[29] Rak ar re en deus anavezet a-ziaraok eo ar re
en deus rakverket da vezañ heñvel ouzh patrom
e Vab, evit ma vo eñ ar mab-henañ da vreudeur
e-leizh; [30] Hag ar re en deus rakverket, o galvet

en deus; ar re en deus galvet, o lakaet en deus
ivez da reizh; hag ar re en deus lakaet da reizh,
eo dezho ivez en deus roet ar c'hloar.

31 Petra lavarout ouzhpenn? Mard-emañ
Doue a-du ganimp, piv a vezo a-enep dimp?
32 Eñ ha n'en deus ket espernet e Vab e-unan met
en deus e roet d'ar marv evidomp-holl, penaos
war un dro gantañ ne rofe ket dimp pep
donezon? 33 Piv a zeuio da damall ar re bet
dibabet gant Doue? N'eo ket Doue, paz eo eñ
o laka da reizh. 34 Piv o c'hondaono? N'eo ket ar
C'hrist Jezuz, paz eo bet marvet, pe gentoc'h
adsavet da vev evidomp, ha p'emañ en tu dehoù
da Zoue, o c'houlenn evidomp e bardon?
35 Piv hon disranno diouzh karantez ar C'hrist?
An trubuilhoù, an anken, an heskinerezh, an
naon, an noazhder, ar riskloù, ar c'hleze?
36 Hervez ar pezh zo bet skrivet :

«*En abeg deoc'h e vezomp lakaet d'ar marv*
a-hed an deiz,
tremenet omp da zeñved kigerezh.»

37 Met e kement-se n'eo ket diaes dimp
trec'hiñ dre an hini en deus hor c'haret. 38 Ya, sur
on eus an dra-se, nag ar marv, nag ar vuhez, nag
an Aelez nag ar Priñselezhioù, nag an amzer
a-vremañ nag an amzer da zont, nag ar
galloudegezhioù, 39 nag an uhelder nag an
donder, na krouadur all ebet ne c'hellint hon
disrannañ diouzh karantez Doue en em
zisklêriet e Jezuz Krist hon Aotrou.

Kudenn Israel : perak distaol ar Yuzevien?

9 1 Ar wirionez a lavaran er C'hrist, ne
lavaran gaou ebet, ha va c'houstiañs a ro din
testeni eus kement-se er Spered Santel :
2 Ya, tristidigezh vras am eus-me, ur gwask
dibaouez d'am c'halon. 3 Me garfe bezañ
milliget me va-unan, disrannet diouzh ar
C'hrist, evit mad va breudeur, tud va gouenn
hervez ar c'horf, 4 int-i an Israeliz, a zo bet roet
dezho an advabelezh, ar c'hloar, an emglevioù,
al Lezenn, al Liderezh, ar grataerezhioù, 5 dezho
ivez an Uheldadoù, a zo deuet diouto evit ar
pezh a sell e gorf, ar C'hrist, eñ hag a zo a-us da
bep tra, Doue benniget da virviken. Amen !

Doue a zo feal en e c'hrataennoù, met war un dro dieub en e zonezonoù.

6 N'eo ket en devefe Doue lezet e lavar da
gouezhañ. Rak n'eo ket kement hini a zo bet
ganet eus Israel a vefe Israel; 7 na kennebeut-all,
n'eo ket dre ma vefe unan bennak eus gwad
Abraham e vefe bugel dezhañ. Met skrivet eo :
«*Dre anv Izaak e vo anvet da ziskennadur*»,
8 da lavarout eo, n'eo ket bugale ar c'horf a vefe
bugale da Zoue, met bugale ar c'hrataenn eo
hepken a zo kontet da ziskennadur dezhañ.
9 Hag ar c'hrataenn, setu dindan peseurt gerioù
emañ : «*War-dro ar c'houlz-mañ, a-benn*
bloaz, e teuin en-dro, ha Sara he devo ur mab.»

10 Ha n'eo ket se hepken, ouzhpenn a zo :
Rebeka n'he deus roet ar genel nemet ur wezh
eus Izaak hon Tad; 11 met a-raok zoken d'he
bugale bezañ bet ganet, pa n'o devoa graet
c'hoazh na mad na droug ebet, evit ma chomfe
frankiz gant dibab Doue, 12 a zo diouzh youl an
hini a c'halv, ha n'eo ket diouzh oberoù an dud,
e voe lavaret dezhi : «*An henañ a servijo an*
eil-koshañ», 13 hervez ma'z eo skrivet «*Yakob*
am eus karet, hag Ezaou n'em eus ket.»

14 Petra lavarout neuze? Daoust ha direizh
e vefe Doue? N'hall ket bezañ ! 15 Rak lavarout
a ra da Voizez : «*Trugarez a ran d'an hini a fell*
din ober trugarez dezhañ, ha truez am eus ouzh
an hini a fell din kaout truez outañ.» 16 Neuze ne
zeu ket kement-se eus mennantez an den nag
eus e strivadenn, met eus trugarez Doue. 17
E-giz-se e lavar ar Skritur da Faraon : «*Evit se*
end-eeun em eus da c'halvet da sevel, evit
diskouez ennout va galloud, evit ma vo meulet
va anv dre an douar a-bezh.» 18 Neuze 'ta,
hervez ma fell dezhañ, e ra da hemañ trugarez,
hag e laka hennezh da galediñ.

19 Lavarout a ri din marteze : Perak e teufe
c'hoazh da damall? Rak piv a c'hell derc'hel
penn ouzh e vennantez? 20 O den ! Piv out-te eta
evit tabutal gant Doue? *Hag-eñ e lavaro ar*
pod-pri d'an hini en deus e stummet : Perak
ec'h eus va graet e-giz-se? 21 Hag-eñ n'en deus
ket ar poder ar gwir d'ober eus an hevelep
danvez hemañ pompadus hag hennezh ordinal?
22 Pa felle da Zoue diskouez e gounnar ha
disklêriañ e c'halloud, mard eo gwir en deus
gouzañvet gant kalz a basianted al listri
a gounnar prest da vont da goll, 23 evel-se ivez

evit reiñ da anaout pinvidigezh e c'hloar
e-keñver listri a drugarez ragaozet gantañ evit
ar c'hloar, [24] en deus hor galvet n'eo ket hepken
eus a-douez ar Yuzevien, met ivez eus a-douez
ar Broadoù. [25] Hag an dra-se eo ar pezh a lavar
en Ozea :

«*Envel a rin va fobl an hini na oa ket va fobl,*
ha muiañ-karet an hini
na oa ket ar vuiañ-karet.»

[26] Hag el lec'h-se ma oa bet lavaret dezho :

«*C'hwi n'oc'h ket va fobl,*
e vezint anvet mibien an Doue bev.»

[27] Hag Izaia a youc'h kement-mañ a-zivout
Israel :

«*Na pa vefe mibien Israel ken niverus*
ha traezhennoù ar mor,
e vo salvet un nemorant hepken,
[28] *rak en-holl hag hep dale,*
an Aotrou a gaso e lavar da benn
war an douar.»

[29] Hag evel m'en devoa en diouganet Izaia :

«*Mar n'en divije ket Aotrou hollc'halloudek*
lezet un diwan diwarnomp,
e vijemp deuet da vezañ evel Sodom,
e vijemp par da C'homora.»

[30] Petra lavarout en diwezh? Ez eo bet
gounezet ar reizhder, reizhder ar feiz, gant
paganed n'en klaskent ket; [31] hag Israel n'en
deus ket tizhet seveniñ al Lezenn, tra ma klaske
ul lezenn a reizhder. [32] Perak? Dre na oa ket
digant ar feiz e c'houlennent ar reizhder, met
digant an oberoù. Aet int da strebotiñ ouzh ar
maen-skoilh, [33] hervez ma'z eo skrivet :

«*Setu ma lakaan e Sion ur maen-skoilh,*
hag ur roc'h a vo teuket outi gant an dud;
met an hini a gred ennañ n'en devo ket da
ruziañ.»

Ar Yuzevien n'o deus ket anavezet frankiz gras Doue.

10 [1] Breudeur, c'hoant va c'halon ha va
fedenn evito da Zoue eo ma vint salvet.
[2] Rak dougen a ran an testeni-se dezho o deus
gred evit Doue, met n'eo ket unan a vefe gantañ
skiant-vat. [3] N'o deus ket anavezet reizhder
Doue, met klasket diazezañ o hini, n'o deus ket
neuze pleget da reizhder Doue. [4] Rak finvez al
Lezenn eo ar C'hrist evit reizhidigezh an neb
a gred. [5] Moizez a skriv diwar-benn ar reizhder
a zeu eus al Lezenn, en devo buhez drezi an den
he c'has da benn.

[6] Met ar reizhder o tont eus ar feiz a gomz
evel-henn : «Na lavar ket ez kalon : Piv a bigno
d'an neñv»? da lavarout eo piv a c'hello lakaat
ar C'hrist da ziskenn.

[7] Na kennebeut-all na lavar ket :
«Piv a ziskenno en islonk?» Da lavarout eo :
piv a lakaio ar C'hrist da adsevel a-douez ar re
varv?

[8] Petra 'zisklêr eta? «Tost dit emañ ar gomz,
ez kenou hag ez kalon.» Ar gomz-se eo hini ar
feiz a brezegomp.

[9] Neuze mar anzavez gant da c'henoù eo
Jezuz eo an Aotrou, ha mar kredez gant da
galon eo Doue en deus e zihunet a-douez ar re
varv, e vi salvet. [10] Gant ur galon o krediñ
e c'hounezer silvidigezh. [11] Hag-eñ ne lavar ket
ar Skritur : «*An neb a gredo ennañ n'en devo*
ket da ruziañ»?

[12] Ha n'eus aze diforc'h ebet etre Yuzev ha
Gresian; an holl o deus an hevelep Aotrou,
pinvidik e-keñver kement hini en ped.
[13] Rak «*kement hini a bedo anv an Aotrou*
a vezo salvet» .

[14] Met penaos e pediñ mar ne greder ket
c'hoazh ennañ? Penaos krediñ hep bezañ
klevet? Ha penaos klevout mar n'eus den
o prezeg? [15] Ha penaos prezeg hep bezañ kaset
da gentañ? hervez ma lavar ar Skritur : «*Na*
pegen kaer eo treid embannerien ar c'heloù
mat !»

[16] Met n'eo ket an holl o deus sentet ouzh ar
C'heloù mat. Hag-eñ ne lavar ket Izaia :
«*Aotrou, piv en deus kredet en hor*
prezegerezh?» [17] Evel-se e teu ar feiz eus ar
prezegerezh, hag ar prezegerezh eo komz ar
C'hrist an danvez anezhañ.

[18] Met en goulenn a ran : Daoust ha n'o deus
ket klevet? o deus !

«*O mouezh a zo aet war-raok*
dre an douar a-bezh
hag o c'homzoù betek pennoù pellañ ar bed.»

[19] Met en goulenn a ran : Israel n'en deus ket komprenet? Dija e oa bet lavaret se gant Moizez :

«*Gwarizi a lakain da sevel ennoc'h*
ouzh ur vroad n'eo ket ur vroad;
a-enep ur vroad diskiant e vroudin ho tesped.»

[20] Hag Izaia a zo taer a-walc'h da lavarout :

«*Kavet on bet gant ar re n'am c'hlaskent ket;*
en em ziskouezet am eus d'ar re na raent
goulenn ebet.»

[21] Met e-keñver Israel e lavar : «*A-hed an deiz em eus astennet va daouarn war-zu ur bobl disuj ha disent*.»

11 [1] Goulenn a ran neuze : Hag-eñ n'en deus ket Doue distaolet e bobl? Tamm ebet ! Hag-eñ n'on ket va-unan Israelad, eus gouenn Abraham, eus meuriad Benjamin? [2] *N'en deus ket Doue distaolet ar bobl en deus dilennet a-ziagent*. Daoust ha n'ouzoc'h ket petra lavar ar Skritur en istor Elia pa gomz hemañ ouzh Doue evit tamall Israel :

[3] «Aotrou, *lazhet o deus da brofeded,*
diskaret o deus da aoterioù,
me zo chomet va-unan-penn
ha klask a reont va lazhañ !»

[4] Ha petra 'ta respont dezhañ komz santel Doue :
«*Miret em eus evidon seizh mil den*
n'o deus ket pleget o glin dirak Baal.»

[5] Evel-se ivez en amzer-mañ e chom un nemorant dibabet dre c'hras. [6] Ha mard eo dre c'hras, n'eo ken en abeg d'an oberoù; rak a-hend-all, ar c'hras ne vefe ket gras ken. [7] Petra tennañ eus an traoù-se? Ar pezh a veze klasket gant Israel n'eo ket bet tizhet gantañ; met ar re zibabet o deus eñ tizhet. Ar re all a zo bet kaledet, [8] hervez ma lavar ar Skritur :

«*Doue en deus roet dezho ur spered batet,*
daoulagad evit chom hep gwelout ha
divskouarn evit chom hep klevout,
ha kement-se betek an deiz-mañ.»

[9] Ha David a lavar ivez :

«*Ra vo o zaol-debriñ ur pech evito,*
ul las ur maen-skoilh, ur gopr reizh.
[10] *Ra vo teñvalaet o daoulagad*
na welint mui ken,
ha laka-i da vezañ pleget o c'hein da viken.»

Distaol Israel a zo evit ur c'houlz hepken, betek o distro da zont.

[11] Goulenn a ran eta : Daoust ha teuket o deus evit kouezhañ da vat? Doue ra viro ! Met o gwall-lamm a zo bet abeg a silvidigezh evit ar Broadoù, evit m'o defe neuze gwarizi. [12] Ha mard eo bet o gwall-lamm kaoz da binvidigezh ar bed hag o mank kaoz da binvidigezh ar Broadoù, petra ne zegaso ket leunder o distro? [13] Rak en lavarout a ran deoc'h-c'hwi, tud ar Broadoù, e kement ha ma'z on-me abostol ar Broadoù e klaskan dougen bri d'am gwaziadezh, [14] met chom a ra ganin ar soñj da entanañ gwarizi tud va gwad, ha da salviñ hiniennoù anezho. [15] Rak mard eo bet o distaol adunvanidigezh ar bed ouzh Doue, petra ne vo ket o galvidigezh? un adsav a varv da vev.

[16] Ha mard eo santel al lodenn gentañ, an dolzennad a-bezh a vo ivez; mard eo santel ar wrizienn, ar skourroù ivez. [17] Met mard eo bet troc'het hiniennoù eus ar brankoù, ha te, tamm olivez gouez, mard-out bet imboudet en o lec'h evit kaout lod e sapr an olivezenn-se, [18] arabat dit fougeal diwar goust ar brankoù-se. Mar troez da fougeal, taol pled n'eo ket te a zoug ar wrizienn, met ar wrizienn eo an hini az toug. [19] Lavarout a ri : Skourroù zo bet troc'het, evit ma vefen imboudet. [20] Mat ! Troc'het int bet en abeg d'o diskredoni, ha te eo ar feiz az laka da chom. Met arabat dit kemer lorc'h, kentoc'h az pez aon. [21] Rak ma n'en deus ket Doue espernet ar brankoù naturel, diwall n'az espernfe ket kennebeut-all. [22] Taol pled eta ouzh madelezh met ivez ouzh garventez Doue : e c'harventez e-keñver ar re a zo kouezhet, hag e vadelezh ez keñver-te, gant ma chomi er vadelezh-se; rak a-hend-all te ivez a vo troc'het kuit. [23] Hag int-i, mar ne chomont ket en o diskredoni, a vo imboudet en-dro. [24] Rak mard-out bet troc'het diwar an olivezenn ouez ma oas dre natur warni, evit bezañ imboudet a-enep d'az natur war an olivezenn labouret, kentoc'h a se, int-i hag a zo ar brankoù naturel, a c'hello bezañ adimboudet war o gwezenn-olivez.

[25] Rak ne fell ket din, breudeur, e chomfec'h dic'houzvez eus ar c'hevrin-se, gant aon na soñjfec'h bezañ tud fur : ul lod eus Israel a zo kouezhet dallentez war o spered, betek ma vo aet engroez ar Broadoù e-barzh. [26] Neuze ivez

eo Israel a-bezh a vo salvet, evel ma'z eo
skrivet :

«*Eus Sion e teuio an Dieuber,*
hag e tenno kuit eus Yakob e fallagriezh;
[27] *hag hennezh eo an emglev a ziazezin ganto*
lemel a rin o fec'hedoù diouto.»

[28] Mard-int enebourien e-keñver an Aviel en
abeg deoc'h-c'hwi, ez int ivez e-keñver dibab
Doue tud karet gantañ en abeg d'o zadoù.
[29] Rak Doue n'en devez ket a geuz d'e
zonezonoù na d'e c'halvadenn.

[30] Neuze evel m'hoc'h eus gwezhall disentet
ouzh Doue ha m'hoc'h eus bet bremañ trugarez
digantañ dre o diskredoni, [31] evel-se int ivez
o deus disentet bremañ en abeg d'an drugarez
graet deoc'h, evit m'o devo int ivez trugarez d'o
zro. [32] Rak Doue en deus klozet an holl dud en
disentidigezh evit ober trugarez d'an holl.

[33] O donder dreist-muzul pinvidigezh,
furnez ha gouiziegezh Doue !
Pegen digomprenadus eo e zivizoù,
pegen diveizus e hentoù !

[34] *Piv en deus anavezet biskoazh soñjoù Doue?*
Piv a zo bet biskoazh e guzulier?
[35] *Pe c'hoazh,*
piv en deus roet dezhañ da gentañ,
ma vefe zleet en-dro ur talad dezhañ.

[36] Rak an holl draoù a zo digantañ,
drezañ hag evitañ.
Dezhañ ar c'hloar da virviken.
Amen !

Ar servij speredel dleet da Zoue.

12 [1] Hoc'h aspediñ a ran eta, breudeur, en
anv trugarez Doue, d'en em ginnig hoc'h -unan
da brofadenn vev, santel ha plijus da Zoue : sed
ar servijerez speredel a zle bezañ hoc'h hini.
[2] Ha n'it ket da gemer skouer war ar bed
a-vremañ, met en em stummit en-dro dre
neveziñ ho meizerezh, evit diverzout petra eo
mennantez Doue, a zo kement a zo mat, kement
a blij dezhañ, kement a zo peurvat.

Darempredoù er Gumuniezh : izelegezh ha karitez.

[3] En anv ar c'hras a zo bet roet din, e lavaran
da gement hini a zo ac'hanoc'h, diwallit d'en em
brizout muioc'h eget m'eo dleet, met en em
brizit gant furnez, da bep unan da welout
peseurt muzul a feiz en deus Doue roet dezhañ.
[4] Rak evel m'en deus hor c'horf meur a ezel,
evitañ da vezañ unan, hag evel n'o deus ket an
holl izili-se an hevelep labour d'ober, [5] evel-se
ivez, evidomp da vezañ kalz, ned omp nemet ur
c'horf hepken er C'hrist, o vezañ ma'z omp, pep
unan hervez e lod, ezel an eil d'egile.
[6] Ha disheñvel eo an donezonoù hon eus resevet
hervez ar c'hras a zo bet roet dimp : mard eo ar
brofediezh, en em renomp diouzh reolenn ar
feiz; [7] mard eo ar waziadezh, ra vo evit
servijout; mard eo ar c'helenn, kelennomp;
[8] Mard eo ar reiñ kuzul, kuzuliomp ar re all; mar
hon eus da rannañ an aluzon, ra vo a galon
frank ha leal; mar hon eus da ren, bezomp
evezhiek; mar hon eus d'en em reiñ d'an
oberoù a drugarez, diskouezomp levenez.

[9] Ra vo gwirion ho karitez; kasait an droug,
hag en em stagit start ouzh ar mad. [10] Evel
breudeur ho pet an eil ouzh egile kengarantez
tener, hag enorit ar re all en ur ober stad anezho.
[11] Bezit gredus hep diegi; bezit o virviñ gant ar
Spered; servijit an Aotrou; [12] ho pet levenez er
goubeizh; habaskted en ho trubuilhoù;
dalc'hegezh da bediñ; [13] bezit largentezus
e-keñver ezhommoù ar sent, bezit prest da reiñ
degemer en ho ti.

Karitez e-keñver an holl dud.

[14] Bennigit ar re a glask a-enep deoc'h;
bennigit, arabat deoc'h milligañ. [15] Ho pet
levenez gant ar re o deus levenez; glac'har, gant
ar re o deus glac'har. [16] Klaskit en em gompren
an eil egile, n'en em blijit ket er pompadoù, met
bezit douget d'an izelegezh. N'en em blijit ket
en ho furnez hoc'h-unan. [17] Na zaskorit da zen
ebet an droug evit an droug; *met ho pet preder*
d'ober ar mad dirak an holl dud; [18] mar gellit,
diouzh ma vo en ho kalloud, bezit e peoc'h gant
an holl dud; [19] na glaskit ket ho tial evidoc'h
hoc'h-unan, met lezit kounnar Doue da werediñ;
rak skrivet eo : «*Din-me eo an dial, din-me da*
reiñ digoll, -eme an Aotrou.» [20] Met kentoc'h,
mar en deus naon da enebour, ro dezhañ da
zebriñ; mar en deus sec'hed, ro dezhañ da
evañ; rak oc'h ober kement-se, e tastumi
glaou-tan war e benn. [21] Na vez ket trec'het gant

an droug; met gant ar mad, bez trec'h war an droug.

Ar sentidigezh ouzh an dud e karg.

13 [1] Ra blego pep den d'ar re a zo e karg
a-us dimp; rak n'eus rener ebet na zeufe ket
e c'halloud digant Doue; ar galloudoù o ren eo
gant Doue int bet diazezet; [2] er stumm-se, an
hini a sav a-enep d'ar galloudoù-ren eo a-enep
d'an urzh divizet gant Doue emañ o sevel. Hag
an eneberien a sach kondaonidigezh warno
o-unan. [3] Rak an dud a lezenn n'eus ket da
gaout aon razo pa reer ar mad, met pa reer an
droug. C'hoant ac'h eus da chom dizaon rak ar
pennoù bras? Gra ar mad hag e resevi meuleudi
diganto; [4] rak benvigi Doue ez int evit da gas
d'ar mad. Hogen mar grez an droug, az pez aon;
rak n'eo ket evit netra e tougont ar c'hleze :
benvigi Doue ez int evit seveniñ ar reizhded ha
kastizañ an drougoberourien. [5] Gant-se e tleer
sujañ, n'eo ket hepken gant aon rak ar c'hastiz,
met ivez, dre abeg a goustiañs. [6] Ha setu perak
ivez e talit dezho an truajoù : rak gwaziaded
Doue ez int a glask a galon feal kas o c'hefridi
da benn. [7] Neuze zaskorit da bep unan ar pezh
a zo dleet dezhañ : d'an neb eo an truaj, an
truaj; d'an neb eo an tailhoù, an tailhoù; d'an
neb eo an aon, an aon; d'an neb eo an enor, an
enor.

Ar garantez eo diverradur al Lezenn.

[8] Na vezit e dle e-keñver den ebet, nemet
e dle a gengarantez. Rak an hini a gar e nesañ
en deus gant se kaset al lezenn da benn. [9] Evit
gwir ar gourc'hemenn-mañ : Na ri ket
avoultriezh, na lazhi ket, na laeri ket, na
zroukc'hoantai ket hag an holl reoù all, a zo
dalc'het holl el lavarenn-mañ : «Karout a ri da
nesañ eveldout da-unan.» [10] Ar garantez n'a ket
d'ober droug d'an nesañ. Neuze leunder al
Lezenn eo ar garantez.

[11] Ha grit kement-se seul vuioc'h ma ouzit
e peseurt mare e vevomp : an eur eo bremañ
evidoc'h d'en em dennañ eus ar c'housked;
tostoc'h dimp emañ bremañ ar silvidigezh eget
paz omp deuet d'ar feiz. [12] An noz a zo aet
war-raok; emañ an deiz o tostaat. Distaolomp
eta oberoù an deñvalijenn ha gwiskomp klavioù
ar sklêrijenn. [13] E-giz ma reer en deiz, en em
renomp evel ma tere : hep korfadoù na
mezventi; hep riboderezh nag hudurniezh; hep
trouz kenetrezomp na gwarizi. [14] Met gwiskit
warnoc'h an Aotrou Jezuz Krist, ha na vezit ket
chalet gant ho korf, na gasit ket da benn
e c'hoantegezhioù.

Karitez e-keñver ar re wan er feiz.

14 [1] An hini a zo gwan e feiz, roit dezhañ
degemer vat, hep mont da dabutal diwar-benn
e soñjoù. [2] Hemañ a gred e c'hell debriñ eus pep
tra, hag hennezh gwan e feiz ne ra nemet gant
legumaj; [3] arabat d'an hini a zebr disprizout an
hini na ra ket, hag arabat d'an hini a chom hep
debriñ barn an hini a ra, rak Doue en deus roet
degemer vat dezhañ. [4] Te, piv out-te evit barn
servijer un all? Mar chom en e sav pe mar
kouezh, an dra-se ne sell nemet ouzh e vestr.
Met chom a ray en e sav, rak galloudus eo an
Aotrou evit e zerc'hel.

[5] Hemañ a zo gwelloc'h gantañ un deiz eget
un all; hennezh avat a zo par evitañ an holl
deizioù; ra chomo pep unan gant e soñj. [6] An
hini a blij kentoc'h dezhañ an deiz-mañ-deiz,
a ra kement-se evit an Aotrou; hag an hini
a zebr, a ra kement-se evit an Aotrou, peogwir
e toug bennozh da Zoue; hag an hini na zebr
ket, a ra kement-se evit an Aotrou, en ur zougen
ivez bennozh da Zoue. [7] Evit gwir, hini ebet
ac'hanomp ne vev evitañ e-unan, na
kennebeut-all, hini ebet ne varv evitañ e-unan.
[8] Mar bevomp eo evit an Aotrou e vevomp; ha
ma varvomp eo evit an Aotrou e varvomp. Pe
o vevañ pe o vervel ez omp eta d'an Aotrou.
[9] Rak evit se eo bet marvet ar C'hrist ha deuet
en-dro d'ar vuhez, evit bezañ Aotrou ar re varv
kenkoulz hag Aotrou ar re vev. [10] Te avat, perak
e varnez da vreur? Ha te ivez, perak e tisprizez
da vreur? Rak an holl ac'hanomp a ranko mont
dirak lez-varn Doue, [11] evel ma'z eo skrivet :

«*Dre va buhez,* eme an Aotrou,
ya, dirazon e stouo pep glin,
ha pep teod a zougo klod da Zoue.»

[12] Gant-se 'ta, pep hini ac'hanomp a zaskoro
kont da Zoue evitañ e-unan.

[13] Paouezomp neuze da deurel
barnedigezhioù an eil war egile : met kentoc'h
barnit penaos ne roiot ket d'ho preur abeg da
strebotiñ pe da gouezhañ. [14] En gouzout mat

a ran, ha sur on a gement-se en Aotrou Jezuz,
n'eus netra dic'hlan drezañ e-unan; nemet evit
an hini a soñj ez eo dic'hlan un dra bennak, ez
eo neuze dic'hlan evitañ. 15 Mar lakaez avat da
vreur da dristaat war zigarez ar boued, n'en em
renez ken hervez ar garantez. Arabat dit gant da
voued lakaat da vont da goll hennezh hag a zo
ar C'hrist bet marvet evitañ. 16 Arabat e ve
droukkomzet diwar-benn ar frankiz a zo hoc'h
hini. 17 Rak Rouantelezh Doue n'eo ket un afer
a voued pe a evaj, met reizhder, peoc'h ha
levenez er Spered Santel. 18 An neb a servij ar
C'hrist en doare-se a zo plijus da Zoue hag
a vez kavet mat gant an dud. 19 Neuze 'ta
klaskomp ar pezh a c'hell degas ar peoc'h hag
uhelaat ar re all. 20 Evit kudennoù boued, arabat
distrujañ oberenn Doue. Glan eo pep tra
moarvat, met fall eo da unan bennak
droukskoueriañ ar re all gant ar pezh a zebr.
21 Ar pezh a zo mat eo chom hep debriñ kig,
tremen hep evañ gwin, en em virout diouzh
kement a c'hellfe lakaat da vreur da bukañ, da
gouezhañ, da zinerzhañ.

22 Ar gredenn-mañ-kredenn ac'h eus-te,
mir-hi evidout da-unan dirak Doue. Eürus an
hini n'en em varn ket kablus e-unan er pezh en
deus divizet ober. 23 Hogen an hini a chom etre
daou soñj hag a zebr koulskoude, a gouezh
dindan ar varnedigezh, o vezañ n'en em ren ket
hervez e goustiañs. Rak kement na reer ket
hervez kredenn ar goustiañs a zo pec'hed.

15 1 An dever hon eus, ni ar re nerzhus, da
skoazellañ sempladurezh ar re wan ha n'eo ket
da glask ar pezh a blij dimp. 2 Pep unan
ac'hanomp ra blijo d'e nesañ gant e c'hoant
d'ober ar mad ha d'en uhelaat. 3 Rak ar C'hrist
e-unan n'en deus ket klasket ar pezh a blije
dezhañ, hogen evel ma'z eo skrivet :

«*Dismegañsoù da zismegañserien a zo
kouezhet warnon.*»

4 Ya, kement a zo bet skrivet a-benn bremañ
eo evit hor c'helennadurezh eo bet skrivet, evit
m'hor bo an goubeizh dre an habaskted hag ar
frealz a zeu diwar lenn ar Skrituriou. 5 Doue ar
basianted hag ar frealz da roio deoc'h ar c'hras
da vezañ unvan an eil re gant ar re all, hervez ar
C'hrist Jezuz, 6 evit ma c'hellot gant un hevelep
kalon hag un hevelep mouezh dougen klod da
Zoue, Tad hon Aotrou Jezuz Krist.

7 Gant se 'ta, roit degemer an eil egile, evel
m'en deus ar C'hrist ivez roet degemer dimp
evit klod Doue. 8 Rak en disklêriañ a ran : ar
C'hrist a zo en em lakaet da servijer tud an
amdroc'h, evit diskouez gant se gwirionez
Doue, evit degas da wir ar grataerezhioù graet
gantañ d'hon Uheldadoù. 9 Met ivez ar Broadoù
eo diwar-benn e drugarez, o deus da zougen
klod da Zoue, evel ma'z eo skrivet :

«*Setu perak ho meulin
e-touez ar Broadoù,
hag e kanin evit enor hoc'h anv.*»

10 Hag e lavar c'hoazh ar Skritur :

«*Laouenait, Broadoù, a-unan gant e bobl*»;

11 pe c'hoazh :

«*Meulit an Aotrou, Broadoù holl;
d'an holl bobloù d'e ganañ* !»

12 Hag Izaia a lavar d'e dro :

«*En em ziskouez a ray ar greskenn diwar Jese,
ennañ e lakaio ar Broadoù o goanag.*»

13 Doue ar goubeizh da roio deoc'h bezañ
leuniet a bep seurt levenez hag a beoc'h dre
grediñ, en doare ma viot karget a c'houbeizh
dre nerzh ar Spered Santel.

Mennadoù an abostol e-unan.

14 Krediñ a ran mat, me ivez, diwar ho penn,
va breudeur, ez oc'h karget a bep seurt soñjoù
mat, leun a bep seurt skiant-Doue, ha barrek
d'en em reizhañ an eil egile. 15 Hardizh a-walc'h
on bet ganeoc'h koulskoude e lec'hioù zo eus va
lizher, met c'hoant am boa da zegas soñj deoc'h
eus an traoù-mañ, ha d'ober diouzh ar c'hras-se
a zo bet roet din gant Doue, 16 bezañ gwaziad ar
C'hrist Jezuz evit prezeg d'ar Broadoù, bezañ
beleg Aviel Doue evit ober eus ar Broadoù ur
brofadenn blijus dezhañ, unan santelaet gant ar
Spered Glan.

17 Abeg am eus eta da gaout lorc'h er C'hrist
Jezuz evit ar pezh a sell ouzh servij Doue.
18 Met biskoazh ne gredjen lavarout un dra
bennak eus an traoù-se, mar ne vije ket ar
C'hrist en divije labouret drezon, evit degas ar
Broadoù d'ar sentidigezh, labour dre gomz ha
dre ober, 19 dre nerzh arouezioù ha burzhudoù,

dre nerzh Spered Doue. Evel-se o vont a bep tu
eus Jeruzalem betek Illiria em eus kaset da benn
prezegerezh Aviel ar C'hrist, [20] met lakaet em
eus va enor da gemenn an Aviel el lec'hioù-se
hepken ma ne oa ket c'hoazh anavezet anv ar
C'hrist, evit mirout n'afen da vañsonañ war
vein-diazez un all; [21] dalc'het em eus kentoc'h
d'ar pezh a zo skrivet :

«*En gwelout a ray ar re na oa ket bet roet keloù*
dezho diwar e benn;
hag ar re n'o devoa ket klevet komz dioutañ,
en anavezo.»

[22] Sed ar pezh end-eeun en deus miret
ouzhin, meur a wezh, da vont d'ho kwelout.
[23] Met bremañ, pa n'em eus netra ken ouzh va
derc'hel er brioù-mañ, ha ma 'm eus c'hoant
bras abaoe bloavezhioù e-leizh da vont d'ho
kwelout, [24] neuze, pa vin o vont da Vro-Spagn...
Rak spi am eus d'ho kwelout en ur dremen ha
da vezañ lakaet ganeoc'h war hent ar vro-se,
goude bezañ tañvaet un nebeut da gentañ al
levenez da vezañ ganeoc'h.

[25] Bremañ avat emaon o vont da Jeruzalem
evit servij ar Sent. [26] Rak tud Makedonia hag
Ac'haia o deus kavet mat dastum un aluzon
bennak evit sikour dienez ar Sent a zo
e Jeruzalem. [27] Ya, en kavet mat o deus, hag evit
gwir, en dleout a reont dezho : mar o deus ar
Broadoù kavet perzh en o madoù speredel
e tleont d'o zro reiñ lod dezho eus o madoù
douarel. [28] P'am bo eta kaset da benn-mat an
afer en ur reiñ dezho an eostad-se zo war va
c'hont, ez in war-raok war-zu ar Spagn dre
du-se. [29] Rak en gouzout a ran, paz in d'ho
kwelout eo gant leunder bennozhioù ar C'hrist
e teuin.

[30] Met goulenn a ran diganeoc'h, breudeur,
dre hon Aotrou Jezuz Krist ha dre garantez ar
Spered, stourm ganin en ur gas pedennoù
evidon etrezek Doue, [31] evit na gouezhin ket etre
daouarn tud difeiz Youdea ha ma vo erru mat
gant ar Sent ar sikour a gasan da Jeruzalem.
[32] Evel-se o tont gant levenez d'ho kwelout ra vo
youl Doue e kemerfen un tamm diskuizh en ho
touez.

[33] Doue ar peoc'h da vezañ ganeoc'h-holl.
Amen !

Saludoù.

16 [1] Erbediñ a ran deoc'h hor c'hoar Foebe,
diagonez eus Iliz Kenkrea : [2] roit dezhi un
degemer mat en Aotrou, a-seurt ma tere d'ar
Sent, ha skoazellit-hi e kement tra he defe
ezhomm ac'hanoc'h, rak hi hec'h-unan a zo bet
un difenn evit kalz ac'hanomp hag evidon
va-unan.

[3] Saludit Priska hag Akuila,
va c'henlabourerien er C'hrist Jezuz;
[4] int-i, evit saveteiñ din va buhez,
a zo en em lakaet e riskl da vezañ dibennet,
ha n'eo ket me va-unan am eus d'o zrugarekaat,
met ivez holl Ilizoù ar Broadoù.

Saludit a-gevret ganto an Iliz en em vod en o zi.
[5] Saludit va mignon karet Epainetoz,
a zo anezhañ kentañ frouezh Azia d' ar C'hrist.
[6] Saludit Mariam he deus kemeret kalz a boan
evidoc'h.
[7] Saludit Andronikoz ha Yunia, va zud-kar ha va
c'henbrizonidi, int hag a vez sellet evel tud
a-bouez e-touez an ebestel o deus labouret
araozon er C'hrist.
[8] Saludit Ampliatoz, va mignon karet en Aotrou.
[9] Saludit Urbanoz hor c'henlabourer er C'hrist,
ha Stac'hiz va mignon karet.
[10] Saludit Apellez, anezhañ un den aprouet er
C'hrist.
Saludit ar vreudeur eus ti Aristobuloz.
[11] Saludit Herodion, eñ hag a zo kar din.
Saludit ar re eus ti Narkisoz
a zo hor breudeur en Aotrou.
[12] Saludit Trifaena ha Trifoza a gemer poan
gant al labour evit an Aotrou.
Saludit Persiz karet,
he deus kemeret kalz a boan en Aotrou.
[13] Saludit Rufuz, anezhañ un dibabad en Aotrou,
hag e vamm a zo mamm din ivez.
[14] Saludit Asinkritoz, Flegon, Hermez,
Patrobaz, Hermaz, hag ar vreudeur a zo ganto.
[15] Saludit Filologoz ha Julia, Nereaz
hag e c'hoar, hag ivez Olimpaz
hag an holl sent a zo ganto.
[16] En em saludit an eil egile gant ur pok santel.
Holl Ilizoù ar C'hrist ho salud.

Erbedadurioù diwezhañ.

17 Hoc'h aspediñ a ran, breudeur, d'en em
ziwall diouzh ar re a laka dizunvaniezh ha
skoilhoù da sevel a-enep d'ar gelennadurezh
a zo bet roet deoc'h : en em virit diouto. 18 Rak
tud seurt-se ne servijont ket hon Aotrou, ar
C'hrist : o c'hof ne lavaran ket. Ha gant lavaroù
flour ha troet-brav e touellont kalonoù an dud
diwidre. 19 Ho sentidigezh avat a zo brudet
dre-holl, hag en em laouenaat a ran en abeg
deoc'h; ya, me fell din e vefec'h fur evit ober ar
mad, ha dizrouk e-keñver ar gwall. 20 Doue ar
peoc'h a flastro Satan dindan ho treid a-barzh
nemeur.

Gras hon Aotrou Jezuz Krist
da vezo ganeoc'h !

Saludoù diwezhañ.

21 Timoteoz, va c'henlabourer, ho salud,
hag ivez Lukioz, Jason, ha Sosipater, va zud-ar.
22 Ho saludiñ a ran en Aotrou, me ivez,
Tertioz, dornskriver al lizher-mañ.
23 Gaioz, va ostiz-me hag hini an Iliz a-bezh,
ho salud.
Erastoz, teñzorer ar Gêr-mañ,
ha Kouartoz hor breur, ho salud. [24].

Meuleudigezh-dibenn da Zoue.

25 D'an Hini en deus galloud d'ho startaat
en Aviel a brezegan, e keloù mat Jezuz Krist,
en diskuliadur-se eus ar c'hevrin bet tavet
diwar e benn e-pad kantvedoù hir,
26 met disklêriet bremañ;
kevrin bet kemennet dre ar Skriturioù profedel,
ha roet hiziv da anaout
dre urzh an Doue peurbadel d'an holl vroadoù,
evit o degas da sentidigezh ar feiz;
27 dezhañ, an Doue fur hepken all,
ar c'hloar dre Jezuz Krist,
evit kantvedoù ar c'hantvedoù.

Amen.

Al lizher kentañ d'ar Gorintiz

Kasadur ha saludoù.

1 1 Paol galvet da abostol ar C'hrist Jezuz,
dre ziviz youl Doue, ha Sostenez hor breur,
2 da Iliz Doue a zo e Korintoz :
deoc'h-c'hwi bet santelaet er C'hrist Jezuz
ha galvet da vezañ sent,
a-gevret gant ar re holl,
e pelec'h bennak e vefent,
a bed anv hon Aotrou Jezuz Krist,
o Aotrou dezho ha dimp-ni,
3 gras deoc'h ha peoc'h digant hon Tad
ha digant an Aotrou Jezuz Krist.

4 Trugarekaat a ran dibaouez Doue diwar ho
penn, evit ar c'hras doueel en deus roet deoc'h
er C'hrist Jezuz. 5 Rak pep pinvidigezh hoc'h eus
resevet ennañ, pep kelennadurezh ha pep
anaoudegezh, 6 en doare ma'z eo deuet testeni ar
C'hrist d'en em startaat en ho touez 7 ha ma ne
vank gras ebet deoc'h-c'hwi hag a c'hortoz
Emzisklêriadur hon Aotrou Jezuz Krist. 8 Doue
eo an hini ho startaio betek an dibenn, evit ma
viot didamall en Deiz hon Aotrou Jezuz Krist :
9 Feal eo an Doue en deus ho kalvet da
genvevañ gant e Vab Jezuz Krist hon Aotrou.

Disrannadurioù etre ar feizidi.

10 Hoc'h aspediñ a ran, breudeur, en anv hon
Aotrou Jezuz Krist, klaskit bezañ a-unan en ho
komzoù, diwallit na vefe disrannoù en ho touez,
met bezit unanet-mat en un hevelep spered, en
un hevelep soñj. 11 Rak disklêriet eo bet din
diwar ho penn, va breudeur, gant tud Kloe, ez
eus tabutoù etrezoc'h. 12 Sed amañ petra
a rebechan deoc'h, e vefe pep hini ac'hanoc'h
o lavarout : «Me zo evit Paol» - «Ha me zo evit
Apolloz» - «Ha me evit Kefa» - «Ha me evit ar
C'hrist.» 13 Hag-eñ e vefe lodennet ar C'hrist etre
tammoù? Hag-eñ eo Paol a zo bet staget ouzh ar
Groaz evidoc'h? Pe daoust hag en anv Paol oc'h
bet badezet? 14 Trugarekaat a ran Doue o vezañ
na 'm eus badezet hini ebet ac'hanoc'h, nemet
Krispoz ha Gaioz. 15 Evel se n'eus den a c'hellfe
lavarout ez oc'h bet badezet em anv. 16 Nemet
c'hoazh em eus badezet tiegezh Stefanoz :

a-hend-all avat, ne welan ket em befe badezet hini ebet.

Furnez ar C'hrist.

17 Rak n'eo ket da vadeziñ en deus va c'haset ar C'hrist, met da embann an Aviel; n'eo ket da brezeg gant furnez ar gomz, gant aon na ve sellet evel netra galloud Kroaz ar C'hrist. 18 Rak kentel ar Groaz a zo sotoni evit ar re en em goll; met evit ar re en em salv, evidomp-ni, ez eo ur galloud eus Doue. 19 Rak skrivet eo :

«*Distrujañ a rin furnez ar re fur,*
ha skiant ar re skiantek a gasin da netra.»

20 Pelec'h emañ an den fur? Pelec'h emañ an den gouiziek? Pelec'h emañ arguzer ar bed-mañ? Daoust ha n'en deus ket Doue troet e follentez furnez ar bed? 21 Rak peogwir n'en deus ket gallet ar bed gant e furnez, anaout Doue en e furnez a Zoue, ez eo bet plijet gant Doue salviñ ar grederien dre follentez ar gemennadurezh. 22 Ya, tra m'emañ ar Yuzevien o c'houlenn burzhudoù, hag ar C'hresianed o klask furnez, 23 ni avat a brezeg ur C'hrist bet staget ouzh ar Groaz, droukskoilh evit ar Yuzevien, follentez evit ar Jentiled; 24 met evit ar re c'halvet, Yuzevien pe C'hresianed, ez eo ar C'hrist galloud ha furnez eus Doue. 25 Rak follentez Doue a zo furoc'h eget furnez an dud, ha sempladurezh Doue a zo kreñvoc'h eget kreñvder an dud.

26 Kenkoulz all, sellit pere zo bet galvet en ho touez, breudeur : n'eus ket anezho kalz a dud gouiziek hervez an natur, na kalz a dud c'halloudus, na kalz a dud a lignez uhel. 27 Met ar pezh a zo diskiant er bed-mañ a zo bet dibabet gant Doue d'ober mezh d'ar re skiantek, ar pezh a zo dinerzh er bed-mañ a zo bet dibabet gant Doue d'ober mezh d'ar re greñv; 28 hag ar pezh a zo dilignez er bed-mañ, ar pezh a zo disprizet, a zo bet dibabet gant Doue; ar pezh n'eo netra, dibabet evit kas da netra ar re a zo o vezañ, 29 evit na c'hello den ebet en em veuliñ dirak Doue. 30 Rak mard-emaoc'h er C'hrist Jezuz eo dre c'hras Doue, eñ hag en deus lakaet Jezuz da vezañ evidomp furnez, reizhded ha santeladur ha daspren, 31 evit ma vo gwir lavar ar Skritur :

«*Mar fell d'un den bennak en em veuliñ,*
ra 'n em veulo en Aotrou.»

2 1 Evidon-me, breudeur, paz on deuet da brezeg en ho touez, n'on ket deuet gant komzoù uhel pe furnez vras, da zegemenn deoc'h testeni Doue. 2 N'em eus ket soñjet em boa un dra bennak all da anavezout en ho touez nemet Jezuz Krist, hag eñ bet staget ouzh ar Groaz. 3 Ha me, dister, aonik, krenidik, paz on degouezhet du-se. 4 Va c'homzoù, va frezegennoù ne oant, tamm ebet, komzoù strobinellus ar furnez, met enno en em ziskoueze Spered ha nerzh Doue, 5 evit na vefe ket diazezet ho feiz war furnez an dud, met war c'halloud Doue.

6 Ha koulskoude eo furnez ivez a brezegomp e-touez ar re beurvat, ur furnez avat ha n'eo ket hini ar bed-mañ, nag hini priñsed ar bed-mañ, int hag a zle bezañ diskaret. 7 Met prezeg a reomp furnez visterius Doue, an hini oa chomet kuzh, a oa bet ragaozet a holl viskoazh gant Doue evit hor gloar, 8 met miret dianav da holl briñsed ar bed-mañ; rak mar o divije hec'h anavezet, n'o divije ket staget ouzh ar Groaz Aotrou ar c'hloar. 9 Hogen, evel ma'z eo skrivet :

«Ar pezh n'o deus ket gwelet daoulagad an den
ha n'o deus ket klevet e zivskouarn,
ar pezh n'he deus ket ijinet e galon,
eo kement-se en deus ragaozet Doue
evit ar re er c'har.»

10 Ya, dimp-ni en deus Doue disklêriet se dre ar Spered; rak ar Spered a drebarzh pep tra, zoken donderioù Doue. 11 Piv a anavez ar pezh a zo en un den, mar ned eo ket ar spered-den a zo ennañ? Evel-se ivez n'eus hini ebet oc'h anavezout ar pezh a zo e Doue, nemet Spered Doue. 12 Ni avat n'eo ket spered ar bed-mañ hon eus resevet, met ar Spered a zo eus Doue, evit ma'z anavezimp an donezonoù en deus roet Doue dimp; 13 ha prezeg a reomp diwar o fenn, n'eo ket gant komzoù bet desket digant furnez an natur-den, met gant komzoù o tont eus ar Spered, en doare ma tisplegomp an traoù speredel gant gerioù speredel. 14 An den bredel ne zegemer ket traoù Spered Doue; follentez ez int evitañ; ha ne c'hell ket o anavezout, rak an traoù-se eo dre ar Spered en o c'homprener. 15 An den speredel avat a varn diwar-benn pep

tra, met n'en deus ket da vezañ barnet gant nikun. [16] *Rak piv en deus anavezet biskoazh furnez Doue, evit gallout ober kentel dezhañ*? Ni avat, eo furnez ar C'hrist an hini hon eus.

3 [1] Evidon-me, breudeur, n'em eus ket gallet komz ouzhoc'h evel ouzh tud speredel. Ranket em eus komz ouzhoc'h evel ouzh tud korfel, evel ouzh bugaligoù er C'hrist. [2] Laezh am eus roet deoc'h da evañ, ha n'eo ket boued fetis, rak ne oa ket diouzhoc'h c'hoazh. Na bremañ, kennebeut-all, n'hellit ket en gouzañv, [3] dre ma'z oc'h korfel bepred. Keit ha ma vo gwarizi ha tabutoù kenetrezoc'h, daoust ha n'oc'h ket korfel? Daoust ha n'eo ket denel ho toare? [4] Tra ma vez an eil o lavarout : «Me zo evit Paol», hag egile : «Me zo evit Apolloz», daoust ha n'oc'h ket denel bepred?

Roll gwirion prezegerien an Aviel.

[5] Petra 'ta eo Apolloz? Ha petra eo Paol? Servijerien, ma'z eo dre o labour hoc'h eus kredet, ha pep unan anezho resevet e lod gantañ hervez donezon an Aotrou. [6] Me am eus plantet, Apolloz en deus douraet, met Doue eo en deus lakaet an traoù da greskiñ. [7] Evel-se an hini a blant n'eo netra, nag an hini a zoura n'eo netra, ne gont nemet an Hini a laka an traoù da greskiñ, Doue. [8] An hini a blant hag an hini a ro dour a zo heñvel o labour; met koulskoude, pep unan anezho a resevo e c'hopr hervez ar boan kemeret gantañ. [9] Rak ni zo kenlabourerien Doue; ha c'hwi eo park Doue, ti Doue.

[10] Hervez ar c'hras en deus roet Doue din, em eus, e-giz un tisaver fur, diazezet font an ti; hag unan all a vañson warnañ. Padal, da bep hini da deurel pled, peseurt labour emañ oc'h ober war-c'horre. [11] Rak evit ar font ne c'hell den lakaat un all estr eget an hini a zo bet lakaet dija, da lavarout eo Jezuz Krist. [12] Bremañ avat, hervez an danvez implijet da sevel war an diazez-se, aour, pe arc'hant, pe vein prizius, pe goad, pe foenn, pe blouz, [13] e c'hoarvezo da labour pep unan diskouez petra dalv; an Deiz en diskulio, rak an deiz-se en em ziskouezo gant tan, hag an tan-se a amprouo petra dalv labour pep unan. [14] An hini a chomo e labour en e sav, hennezh a resevo e c'hopr. [15] Met an hini a vo devet e labour, e vezo ur c'holl evitañ; eñ avat a vo salvet e-unan, met evel a-dreuz an tan.

Ar galv d'ar santelezh.

[16] Ha n'ouzoc'h ket ez oc'h santual Doue, hag emañ Spered Doue o chom ennoc'h? [17] Mar distruj unan bennak santual Doue, Doue a zistrujo an den-se. Rak sakr eo santual Doue, ha c'hwi eo ar santual-se. [18] Arabat da zen en em douellañ : ma'z eus unan bennak en ho touez a soñj gantañ bezañ fur e-giz tud ar bed-mañ, ra 'n em ray foll evit dont da vezañ fur.

[19] Rak furnez ar bed-mañ a zo follentez dirak Doue. Gant se eo skrivet :
«*Me eo a dap ar re fur en o gwidreoù o-unan*»;
[20] ha c'hoazh eo skrivet :
«*An Aotrou a anavez mennozhioù ar re fur, ha gouzout a ra ez int goullo*.»
[21] Neuze 'ta, arabat da zen tennañ lorc'h eus tud. Rak pep tra a zo deoc'h, [22] Paol, Apolloz, Kefa, ar bed, ar vuhez, ar marv, an traoù a-vremañ, an traoù da zont. Pep tra a zo deoc'h; [23] c'hwi avat a zo d' ar C'hrist, hag ar C'hrist a zo da Zoue.

4 [1] Ra vezimp eta sellet gant an dud evel servijerien ar C'hrist ha gwaziaded kevrinoù Doue. [2] Hogen ar pezh a c'houlenner digant gwaziaded eo en em ziskouez feal. [3] Evidon-me ne ran forzh evit bezañ barnet ganeoc'h pe gant ul lez-varn bennak a dud. Met kennebeut-all n'en em varnan ket va-unan. [4] Va c'houstiañs, gwir eo, ne rebech netra din, met n'eo ket da lavarout e vefen didamall, rak an hini am barn eo an Aotrou. [5] Neuze na varnit ket a-raok ar c'houlz, gortozit ma teuio an Aotrou : Eñ a sklêrijenno ar sekredoù kuzhet en deñvalijenn hag a ziskulio mennozhioù ar c'halonoù. Ha neuze e resevo pep hini digant Doue ar veuleudi dleet dezhañ.

[6] An holl draoù-se, breudeur, am eus skeudennet en ur gomz diwar va fenn va-unan ha diwar-benn Apolloz, abalamour deoc'h, evit ma teuiot da zeskiñ gant se eo gwir ar c'hrennlavar : N'eus netra en tu-hont d'ar pezh zo skrivet. Arabat da hini ebet ac'hanoc'h mont da fougeal a-du gant an eil a-enep d'egile. [7] Rak piv az laka disheñvel diouzh ar re all? Petra ac'h eus n'az pefe ket resevet? Ha ma'z eo bet resevet ganit, perak tennañ lorc'h dioutañ evel pa n'az pije ket en resevet?

8 Moarvat hoc'h eus dija resevet ho kwalc'h?
Pinvidik oc'h dija? Hepdomp ez oc'h deuet da
rouaned? A ! Plijet gant Doue e vefec'h dija
rouaned, ma vefemp ivez rouaned war un dro
ganeoc'h ! 9 Hogen kavout a ra din eo bet fellet
da Zoue hon diskouez-ni, an Ebestel, er renk
diwezhañ, evel tud kondaonet d'ar marv; roet
omp da bezh-c'hoari da selloù ar bed, an Aelez
hag an dud. 10 Foll ez omp abalamour d' ar
C'hrist, ha c'hwi neuze a vefe fur e Jezuz Krist;
dinerzh ez omp-ni, ha c'hwi leun a nerzh; en
enor e vefec'h, ha ni disprizet ! 11 Betek an
eur-mañ c'hoazh e c'houzañvomp kaout naon ha
sec'hed, bezañ en noazh, resev fasadoù, bezañ
o kantren, 12 en em skuizhañ o labourat gant hon
daouarn hon-unan. Traoù dismegañsus a vez
lavaret dimp hag e respontomp gant
bennozhioù; gwallgaset e vezomp hag
e c'houzañvomp kement-se; 13 droukkomzet
e vez diwar hor penn, hag e klaskomp
kennerzhañ. Deuet omp da vezañ evel lastez ar
bed, reputailhoù an holl dud betek bremañ.

14 N'eo ket evit ober mezh deoc'h e skrivan
kement-se, met evit hoc'h addresañ e-giz va
bugale muiañ-karet. 15 Rak goude m'ho pefe
miliadoù a vistri-kelennerien er C'hrist, n'hoc'h
eus ket evelato meur a dad; rak me eo an hini en
deus ho kanet er C'hrist Jezuz dre an Aviel. 16 Ho
pediñ a ran eta, kemerit skouer warnon. 17 Evit-se
eo am eus kaset deoc'h Timoteoz, va mab
karet-meurbet ha feal en Aotrou, evit ma tegaso
da sońj deoc'h va reolennoù-buhez, ar re hervez
an Aotrou, evel m'o c'helennan dre holl, en holl
ilizoù. 18 Rak hiniennoù o krediñ ne zlein ket
mont d'ho kwelout ken, a zo en em c'hwezhet
en o lorc'h; 19 mont a rin avat prestik betek
ennoc'h, mar plij gant an Aotrou, ha gwelout
a rin petra dalv n'eo ket komzoù ar
vrabañserien-se, met o oberoù. 20 Rak
rouantelezh Doue n'emañ ket er c'homzoù, met
en efed an oberoù. 21 Petra zo gwell ganeoc'h?
Ez afen d'ho kaout gant ur skourjez, pe gant
karitez ha spered a zouster?

An den pec'her gant e vamm-gaer.

5 1 Dre holl ne glever komz en ho touez
nemet eus un droukskouer a c'hadaliezh, ha
seurt gadaliezh na gaver ket zoken gant ar
Baganed : p'emañ unan ac'hanoc'h o vevañ gant
gwreg e dad.

2 Ha c'hoazh ez oc'h c'hwezhet gant al
lorc'h ! Ha n'hoc'h eus ket kentoc'h douget
kañvoù, evit ma vefe distaolet eus ho metou an
hini en deus graet an dra-se ! 3 Ac'hanta, me pell
diouzhoc'h gant va c'horf, met aze gant va
spered, em eus dija barnet, evel pa vijen bezant
en ho touez, an hini en deus graet an torfed-se :
4 en anv an Aotrou Jezuz, setu m'en em
vodomp, c'hwi ha me, a spered, ha gant galloud
hon Aotrou Jezuz, 5 e lakaomp an den-se etre
daouarn Satan ma'z aio e gorf da goll evit ma
vo salvet e ene da zeiz an Aotrou.

6 Na brav eo deoc'h fougeal ! Ha n'ouzoc'h
ket eo a-walc'h un nebeudig goell evit lakaat an
holl doaz da sevel? 7 Skarzhit diouzhoc'h ar
goell kozh, evit bezañ un toaz nevez, peogwir
ez oc'h bara dic'hoell. Rak hon oan Pask, ar
C'hrist, a zo bet lazhet en aberzh evidomp.
8 Lidomp ar gouel eta, n'eo ket gant goell kozh,
n'eo ket gant goell an drougiezh hag ar
fallagriezh, met gant bara dic'hoell al lealded
hag ar wirionez.

9 Skrivet em boa deoc'h em lizher chom hep
darempredin an dud gadal; 10 ne felle ket din
lavarout en holl d'an holl dud gadal ar bed-mañ,
an dud pizh, al laeron, pe c'hoazh an idolerien,
rak neuze e vije ret deoc'h en em dennañ
er-maez eus ar bed. 11 Nann ! Ar pezh am boa
skrivet deoc'h eo chom hep kaout darempred
gant unan a zougfe an anv a vreur hag a vefe
gadal, douget d'an arc'hant, idoler,
droukprezeger, mezvier, pe laer; evit un den
a seurt-se, chom zoken hep debriñ gantañ.
12 N'eo ket din-me da varn tud an diavaez.
Daoust ha n'eo ket re an diabarzh hoc'h eus
c'hwi da varn? 13 Tud an diavaez, eo Doue
o barno. «*Tennit an den fallakr eus ho touez.*»

Ar mont da brosezañ dirak lez-varnioù pagan.

6 1 P'en devo unan bennak ac'hanoc'h ur
c'hroz bennak a-enep unan all, ha krediñ a raio
e c'hervel e barnedigezh dirak an dud direizh
kentoc'h eget dirak ar sent? 2 Hag-eñ n'ouzoc'h
ket eo ar Sent a varno ar bed? Ha mard eo
ganeoc'h e tle bezañ barnet ar bed, hag-eñ
n'oc'h ket dellezek da varn traoù a netra.
3 Hag-eñ n'ouzoc'h ket e varnimp an Aeled?
Kentoc'h a se neuze traoù ar vuhez-mañ. 4 War

ar poent-se eta m'hoc'h eus diaesterioù
kenetrezoc'h, ya, kemerit da varnerien tud a vez
sellet gant an Iliz evel tud a netra ! 5 Evit ober
mezh deoc'h e lavaran kement-se. Gant se 'ta,
n'eus en ho touez den fur ebet a c'hellfe bezañ
barner war e vreudeur? 6 Met prosezañ a reer,
breur enep breur, ha kement-se dirak an dud
difeiz ! 7 N'eus forzh penaos, ur gwall-ziskar eo
dija evidoc'h e vefe prosezoù etrezoc'h. Perak
ne c'houzañvit ket kentoc'h e vefe graet gaou
ouzhoc'h? Perak ne c'houzañvit ket kentoc'h
e vefe laeret tra pe dra diganeoc'h? 8 Met n'eo
ket : c'hwi eo a vez oc'h ober gaou hag
o laerezh ha kement-se diwar goust breudeur.

9 Daoust ha n'ouzoc'h ket se, n'o devo ket an
dud direizh lod e Rouantelezh Doue? Arabat
deoc'h en em douellañ ! Na gadaled, nag
idolerien, nag avoultrerien, na paotred lik, nag
orgederien ouzh paotred, 10 na laeron, na
skraperien-arc'hant, na mezvierien, na
droukprezegerien, na c'hwiblaeron, n'o devo
perzh e Rouantelezh Doue.

11 Hag evit gwir, kement-se oc'h bet, darn
ac'hanoc'h. Met en em c'hlanaet, en em
santelaet, en em reizhet oc'h dre anv hon Aotrou
Jezuz Krist ha dre Spered hon Doue.

An orgederez.

12 «Pep tra 'm eus aotre d'ober», met n'eo ket
pep tra a vefe talvoudus din d'ober. «Pep tra 'm
eus aotre d'ober», met ne fell ket din bezañ
dindan sujidigezh un dra bennak. 13 Ar boued
a zo evit ar c'hof; hag ar c'hof evit ar boued;
Doue avat o distrujo hag an eil hag egile. Met ar
c'horf n'eo ket evit an hudurniezh eo bet graet,
hogen evit an Aotrou, evel ma'z eo an Aotrou
evit ar c'horf. 14 Rak Doue hag en deus adsavet
ar C'hrist a varv da vev hon adsavo ivez eveltañ
dre e c'halloud.

15 Hag-eñ n'ouzoc'h ket ez eo ho korfoù izili
ar C'hrist? Ha mont a rafen d'ober eus izili ar
C'hrist, izili ur c'hast? Biken kammed !
16 Hag-eñ n'ouzoc'h ket penaos an hini en em
stag ouzh ur c'hast, ne ra ken nemet ur c'horf
ganti? Rak lavaret eo bet : «*Ne vezint o-daou
nemet ur c'horf hepken*.» 17 Hogen an hini en em
stag ouzh an Aotrou, a zo gantañ un hevelep
spered. 18 Tec'hit diouzh an hudurniezh. Kement
pec'hed a vez graet a-hend-all gant an den,
a chom a-ziavaez d'e gorf. Met an hini a ra
hudurniezh, a bec'h a-enep d'e gorf e-unan.

19 Hag-eñ n'ouzoc'h ket ivez ez eo ho korf
santual ar Spered Santel a zo ennoc'h roet
deoc'h gant Doue? Ha n'oc'h ket mui perc'henn
warnoc'h hoc'h-unan ! 20 Rak prenet oc'h bet
uhelbriz ! Roit eta en ho korf klod da Zoue.

Dimeziñ ha dizimezded.

7 1 Bremañ diwar-benn ar goulennoù hoc'h
eus skrivet din. Mat eo d'an den chom hep
stekiñ ouzh maouez ebet. 2 Koulskoude, en abeg
d'ar riskl a hudurniezh, r' en devo pep paotr
e wreg, ha pep plac'h he gwaz.

3 D'ar gwaz d'ober e zever e-keñver e wreg,
ha kenkoulz all d'ar wreg d'ober he dever
e-keñver he gwaz.4 Ar wreg n'emañ ken he
c'horf dezhi, met d'he gwaz ez eo. Hag en
hevelep doare, ar gwaz ivez n'emañ ken e gorf
dezhañ met d'e wreg ez eo. 5 Na nac'hit ket ober
priedelezh nemet e vefe diwar emglev, evit ur
pennadig amzer, evit en em reiñ d'ar bedenn.
Ha goude-se adarre distroit an eil gant egile,
gant aon na zeufe Satan d'ober gant ho
c'hoantegezh evit ho temptañ. 6 Ar pezh
a lavaran aze eo ar pezh a aotrean ober, n'eo ket
ur gourc'hemenn. 7 Me garfe e vije an holl dud
eveldon-me; met pep hini en deus e zonezon
digant Doue, unan er stumm-mañ, egile er
stumm-se.

8 D'an dud dizimez ha d'an intañvezed,
e lavaran eta ez eo mat dezho chom e-giz ma'z
on-me ! 9 Hogen mar n'hellont ket en em
zerc'hel, ra zimezint. Rak gwelloc'h eo dimeziñ
eget bezañ e-kreiz tan.

10 Evit an dud dimezet, eo ar
gourc'hemenn-mañ a roan dezho, met n'eo ket
me evit gwir eo en ro, an Aotrou ez eo : arabat
d'ar wreg en em zispartiañ diouzh he den !
11 Mar rank en em zispartiañ, arabat addimeziñ,
pe ra zistroio gant he gwaz. Hag evel-se ivez
arabat d'ar gwaz argas e wreg dioutañ.

12 D'ar re all avat eo me a lavar kement-mañ,
n'eo ket an Aotrou : ma'z eus ur breur o kaout
ur wreg nann-kristen, hag hi oc'h asantiñ chom
da vevañ gantañ, ra chomo ivez hep he c'has
kuit. 13 Ha ma'z eus ur wreg o kaout ur gwaz
nann-kristen, hag hemañ oc'h asantiñ chom da

vevañ ganti, ra chomo ivez hep argas he gwaz diouti. [14] Rak ar gwaz nann-kristen a vez santelaet gant e wreg; hag ar wreg nann-kristen a vez santelaet gant he gwaz kristen. Anez da se e vije dic'hlan ho pugale nemet bremañ ez int santel. [15] Hogen mar fell d'ar pried nann-kristen en em zispartiañ diouzh egile, ra 'n em zispartio ! e seurt degouezh ne vez ket chadennet ar breur pe ar c'hoar kristen : D'ar peoc'h ez oc'h bet galvet gant Doue. [16] Daoust ha gouzout a rez, gwreg kristen, ha salviñ a ri da zen? Ha te, daoust ha gouzout a rez, den kristen, ha salviñ a ri da wreg?

[17] Nemet en degouezh-se, ra chomo pep unan er stad lodennet dezhañ gant an Aotrou, er stad ma oa enni p'en deus klevet galv Doue. Sed aze ar pezh a c'hourc'hemennan en holl Ilizoù. [18] Hag amdroc'het e oa dija unan bennak p'eo bet galvet? Arabat dezhañ en kuzhat. Ha diamdroc'h e oa p'eo bet galvet? Arabat dezhañ goulenn bezañ amdroc'het. [19] An amdroc'h n'eo netra, nag an diamdroc'h kennebeut-all, n'eo netra; ar pezh a gont eo mirout gourc'hemennoù Doue.

[20] Ra chomo eta pep unan er stad m'edo p'eo bet galvet. [21] Ha sklavour e oas paz out bet galvet? Na vez ket diaezet gant se. Zoken mar gellfes dont da vezañ frankizet, implij kentoc'h da stad a sklavour. [22] Rak an hini a oa sklavour p'en deus klevet galv an Aotrou, a zo bremañ frankiziad an Aotrou. Hag en hevelep doare, an den a oa en e frankiz p'eo bet galvet, a zo bremañ sklavour ar C'hrist. [23] Uhelbriz a-walc'h ez oc'h bet prenet. N'it ket eta d'en em ober sklaved an dud. [24] Pep unan eta, breudeur, ra chomo dirak Doue er stad m'edo p'eo bet galvet gantañ.

[25] Diwar-benn an dizimez, n'em eus gourc'hemenn ebet a-berzh an Aotrou; met reiñ a ran va ali e-giz un den bet lakaet gant trugarez an Aotrou, dellezek da vezañ kredet. [26] D'am soñj eta, eo mat ar stad-se en abeg d' an diaesterioù a-vremañ; ya, mat eo evit an den bezañ evel-se. [27] Ha stag out-te ouzh ur wreg? Na glask ket terriñ al liamm-se. Hag-eñ n'out ket liammet ouzh ur wreg? Na glask ket dimeziñ. [28] Mar dimezez koulskoude, ne rez pec'hed ebet. Met ar re-se a anavezo en o c'horf, trubuilhoù ar vuhez; ha me a garfe ho mirout diouto.

[29] En lavarout a ran deoc'h, breudeur : berr eo an amzer ganimp. Chom a ra eta ma vevo ivez ar re o deus ur wreg evel pa n'o devez ket; [30] ar re a zo o ouelañ evel pa ne ouelfent ket; ar re o deus levenez evel pa ne vefent ket laouen; ar re a bren madoù, evel pa ne vefent ket o perc'hennañ; [31] ar re a implij traoù ar bed-mañ, evel pa ne rafent ket ganto; rak tremen a ra ar bed-mañ a welomp.

[32] Me garfe e vefec'h didrubuilh. An den dizimez emañ e soñj gant traoù an Aotrou, klask a ra penaos e plijo d'an Aotrou. [33] An den dimezet avat en deus preder gant aferioù ar bed-mañ, ha klask a ra penaos e plijo d'e wreg; [34] ha setu eñ daouhanteret e galon. Evel-se ivez ur plac'h dizimez, kenkoulz hag ur plac'h yaouank a gemer preder gant traoù an Aotrou, c'hoant he deus da vezañ santel a gorf hag a spered. Met ar plac'h dimezet emañ he soñj gant traoù ar bed, gant ar penaos e plijo d'he gwaz. [35] Mar lavaran kement-se eo evit ho mad; ne glaskan tamm ebet stegnañ pechoù deoc'h, met ho tougen d'ur vuhez dellezek, ma viot stag ouzh an Aotrou hep bezañ disachet dioutañ.

[36] Koulskoude, ma kav da unan bennak ez eo ur vezh evitañ e-keñver e verc'h he lezel da dremen he yaouankiz hep dimeziñ, hag e rank ar vuhez mont e-giz-se, ra vo graet gantañ ar pezh a fell dezhañ. Ne bec'h ket; ra vo dimezet an dud. [37] An hini avat en deus graet e soñj start en e galon, hep bezañ rediet gant netra, hag e frankiz e youl, mar en deus divizet en e spered, mirout e verc'h dizimez, a ra mat. [38] Gant-se 'ta, an hini a zimez e verc'h a ra mat, hag an hini n'he dimez ket a ray gwelloc'h c'hoazh.

[39] Ur wreg a chom liammet ouzh he gwaz e-keit ha ma vez hemañ o vevañ. Mar degouezh dezhañ mervel he deus frankiz neuze da addimeziñ gant an neb a garo, nemet hepken en Aotrou. [40] Eürusoc'h e vo koulskoude d'am soñj-me, mar chom evel m'emañ; ha krediñ a ran em eus me ivez Spered Doue.

Kudenn ar c'hig profet d'an idoloù.

8 [1] Evit ar pezh a sell ar c'hig kinniget d'an idoloù, en gouzout a reomp hon eus ni holl

anaoudegezh war se. An anaoudegezh avat
a zegas brasoni; ar garantez eo an hini a ra
labour vat. 2 M'az eus unan a soñj gantañ
gouzout un dra bennak, nann, n'en deus ket
c'hoazh an anaoudegezh a zleer da gaout.
3 Met ma'z eus unan o karout Doue, hennezh
a zo karet gant Doue ivez.

4 Neuze 'ta, evit ar pezh a sell debriñ kig bet
kinniget d'an idoloù, en gouzout mat a reomp,
n'eus e gwirionez idol ebet, n'eus Doue ebet
nemet unan. 5 Rak petra bennak ma'z eus reoù
zo a vez lakaet da zoueoù pe en neñv pe war an
douar, hag evit gwir ez eus evel-se ur bern
doueoù hag ur bern aotrounez, 6 evidomp-ni,
n'eus forzh penaos,

n'eus nemet un Doue hepken, an Tad,
e teu pep tra dioutañ, ha ni o vezañ evitañ;
ha n'eus nemet un Aotrou hepken, Jezuz Krist,
a zo pep tra drezañ ha ni ivez o vezañ drezañ.

7 N'eo ket an holl koulskoude o devez ur
seurt anaoudegezh. Darn o virout c'hoazh en
o fenn ar soñjoù kustum diwar-benn an idoloù,
a zebr ar c'hig-se evel tra kinniget dezho
e gwirionez, hag o c'houstiañs, o vezañ sempl,
a vez kailharet. 8 Nann, n'eo ket ur boued
bennak a c'hell hoc'h erbediñ dirak Doue; mar
n'en debromp ket, ne gollomp netra evit-se;
ha mar debromp dioutañ, n'hon eus netra
ouzhpenn. 9 Diwallit hepken na vefe ar
frankiz-se a c'hellit ober ganti, un degouezh
a bec'hed evit ar re sempl. 10 Te hag ac'h eus
anaoudegezh, mar bezez gwelet azezet ouzh
taol en un templ-idoloù, hag-eñ ne vo ket
douget ganit an hini zo sempl e goustiañs da
zebriñ eus ar c'hig gouestlet d'an idoloù?
11 Ha kollet e vo dre da ouiziegezh an den
sempl-se, ar breur-se ez eo bet marvet ar C'hrist
evitañ. 12 Evel-se, en ur bec'hiñ ouzh ho
preudeur, en ur c'hloazañ o c'houstiañs dinerzh,
eo ouzh ar C'hrist e pec'hit. 13 Gant-se 'ta,
mard eo ar boued a zebran ur gwallskouer evit
va breur, ne zebrin ket a gig biken ken, evit na
vo ken an dra-se un droukskoilh evit va breur.

Frankiz ha karitez kristen.

9 1 Hag-eñ n'em eus ket frankiz? Hag-eñ
n'on ket abostol? Hag-eñ n'em eus ket gwelet
Jezuz hon Aotrou? Daoust ha n'oc'h ket c'hwi
va labour en Aotrou? 2 Mar n'on ket abostol evit
reoù all, evidoc'h da vihanañ ez on : rak merk
anat va abostoliezh ez oc'h c'hwi en Aotrou. 3 Va
respont a-enep d'ar re am dispenn, hennezh eo :
4 Hag-eñ n'hon eus ket ar gwir da zebriñ ha da
evañ? 5 Hag-eñ n'hon eus ket ar gwir da gas
ganimp ur gristenez, evel ar re all eus an
Ebestel, evel breudeur an Aotrou, evel Kefa?
6 Pe ne vefe nemedon ha Barnaba n'hor befe ket
ar gwir da chom hep labourat?

7 Piv 'ta zo soudard a vicher diwar e goust
e-unan? Piv a blant ur winienn a chomfe hep
debriñ ar frouezh anezhi? Piv a laka da vesa ur
vandenn loened hep en em vagañ eus o laezh?
8 Hag-eñ ne lavarfen aze nemet komzoù denel?
Nann, al Lezenn ivez, hag-eñ ne lavar ket
kemend-all? 9 Rak e Lezenn Voizez eo skrivet :
Arabat minwalañ an ejen o vac'hañ an ed !
Hag-eñ eo gant an ejened e vefe trechalet
Doue? 10 Hag-eñ n'eo ket evidomp end-eeun
e lavar kement-se? Ya, evidomp-ni eo bet
skrivet se : E tle an arer arat gant goanag, hag
ivez an hini a zorn an ed, mac'hañ gant goanag
da gaout e lod. 11 Mar hon eus ni hadet ennoc'h
ar madoù speredel, hag-eñ eo ur gwalldro ma
vedomp ni diganeoc'h ul lod eus ho madoù
douarel? 12 Mar o deus reoù all ar gwir-se
warnoc'h, hag-eñ n'hon eus ket ni muioc'h
c'hoazh? Nemet n'hon eus ket graet implij eus
ar gwirioù-se; dioueriñ a reomp pep tra evit
chom hep bezañ e doare pe zoare ur skoilh evit
Aviel ar C'hrist.

13 Hag-eñ n'ouzoc'h ket penaos gwaziaded
an aberzhoù a vev eus madoù an Templ? Hag ar
re a labour war-dro an aoter, o devez lod eus an
aoter? 14 Evel-se ivez an Aotrou en deus urzhiet
d'ar re a gemenn an Aviel, bevañ eus an Aviel.

15 Me avat n'em eus implijet hini ebet eus ar
gwirioù-se, hag ar pezh a skrivan diwar o fenn
n'eo ket evit ma vefe graet diouto em c'heñver.
Gwelloc'h eo ganin mervel eget... nann, ne vo
den o lemel diganin an titl-se a c'hloar ! 16 Rak
n'eo ket prezeg an Aviel a vefe evidon un titl
a c'hloar; un dra ret eo din ober kement-se; gwa
me mar ne brezegan ket an Aviel ! 17 Met mar
befen ouzh en ober ac'hanon va-unan, em befe
ar gwir da gaout ur gopr, mar prezegan avat
daoust din va-unan, eo dre m'em eus resevet ar
garg d'en ober. 18 Ha neuze penaos evidon kaout
ur gopr? er stumm-mañ, prezeg an Aviel evit

mann ebet, en diazezañ hep na gousto da zen
ebet, hep ober implij eus ar gwir a ro din an
Aviel.

19 Ya, goude ma oan em frankiz e-keñver an
holl, ez on en em c'hraet sklavour an holl, evit
gounit al lodenn vrasañ eus an dud. 20 Gant ar
Yuzevien ez on en em c'hraet Yuzev, evit gounit
ar Yuzevien; gant ar re dindan al Lezenn ez on
en em lakaet dindan al Lezenn, daoust n'on ket
va-unan sujet d'al Lezenn, evit gounit ar re a zo
dindan al Lezenn; 21 gant ar re a zo dilezenn, ez
on bet evel dilezenn, daoust n'on ket dilezenn
e-keñver Doue, met e-barzh lezenn ar C'hrist,
evit gounit ar re a zo dilezenn. 22 Deuet on da
vezañ sempl gant ar re sempl, evit gounit ar re
sempl. Gant an holl ez on deuet da vezañ pep
tra, evit dont a-benn da salviñ hiniennoù. 23 Ha
kement-se a ran evit an Aviel, ma vin me ivez
lodek en e vadoù.

24 Daoust ha n'ouzoc'h ket penaos pa vez
redadeg er sportva eo an holl a red, met n'eus
nemet unan o c'hounit ar priz. Redit ivez en
doare d'e c'hounit. 25 Pep sportour a rank en em
dremen hep traoù e-leizh; int-i eo evit gounit ur
gurunenn dibad, ni avat ur gurunenn hollbadus.
26 Evidon-me, sur mat, eo evel-se e redan, n'eo
ket o vont d'an avantur; eo evel-se e skoan
taolioù, n'eo ket o skeiñ en avel; 27 bloñsañ a ran
va c'horf avat hag e lakaat da sklav, evit na
c'hoarvezo ket din, goude broudañ ar re all d'ar
stourm, bezañ me va-unan lakaet er-maez.

Bezañ evezhiek ha tennañ kentel eus amzerioù kozh Israel.

10 1 Ne fell ket din e chomfec'h hep gouzout,
breudeur, penaos hon Tadoù gwezhall a zo bet
holl dindan ar goabrenn, o deus holl treuzet ar
mor, 2 o deus holl resevet, evit bezañ da Voizez,
evel ur vadeziant er goabrenn hag er mor;
3 o deus holl debret eus an hevelep boued
speredel; 4 o deus holl evet eus an hevelep evaj
speredel; rak evañ a raent dour eus ar roc'h
speredel a oa o vont ganto, hag ar roc'h-se a oa
ar C'hrist. 5 Hogen n'eo ket al lodenn vrasañ
anezho o deus plijet da Zoue; rak o c'horfoù
marv a zo chomet strewet er gouelec'h.

6 Kement-se zo c'hoarvezet ma vo ur skouer
evidomp, evit n'en em lezimp ket da vont d'an
droukc'hoantegezhioù, evel ma rejont int-i.
7 Na zeuit ket da vezañ idolerien, evel darn
anezho, a zo bet skrivet diwar o fenn : «*Azezañ
a reas ar bobl evit debriñ hag evañ, ha
goude-se e savjont da c'hoari.*» 8 N'en em
roomp ket d'an hudurniezh evel darn anezho,
ma kouezhas en un devezh tri mil warn-ugent
anezho. 9 Na hegomp ket an Aotrou, evel ma
reas darn anezho, ma voent lazhet gant an
naered. 10 Na c'hrozmolit ket evel ma reas darn
anezho, ma voent lazhet gant an Distrujer.
11 Kement-se a c'hoarveze dezho evit servijout
da skouer, ha skrivet eo bet evit hor
c'helennadurezh dimp-ni a zo degouezhet
ganimp dibenn an amzerioù.

12 Gant-se, an hini a soñj gantañ bezañ start
en e sav, ra daolo pled da chom hep kouezhañ.
13 N'eus temptadur ebet o tont warnoc'h a vefe
en tu-hont d'ho nerzhioù-den. Feal eo Doue : ne
bermeto ket e vefec'h temptet dreist ho nerzh,
met gant an temptadur e roio deoc'h an tu da
herzel outañ.

A-benn an dibenn, petra ober evit ar c'hig kinniget d'an idoloù?

14 Rak-se, va re vuiañ-karet, tec'hit diouzh an
idolerezh. 15 Komz a ran ouzhoc'h evel ouzh tud
skiantek; barnit hoc'h-unan ar pezh ez an da
lavarout. 16 Ar c'halir a vennozh a vennigomp,
hag-eñ n'eo ket ur gomunion ouzh gwad ar
C'hrist? Ar bara a rannomp, hag-eñ n'eo ket ur
gomunion ouzh korf ar C'hrist? 17 Peogwir n'eus
nemet ur bara hepken, ned omp ni holl nemet ur
c'horf hepken; rak holl e kemeromp hol lod eus
ar bara unan-se. 18 Sellit ouzh an Israel douarel.
Daoust hag ar re a zebr eus kig an aberzh
n'o deus ket komunion gant an aoter? 19 Petra 'm
eus c'hoant da lavarout? e vefe un dra bennak ar
c'hig kinniget d'an idol? pe e vefe an idol un
dra bennak? 20 Nann, met ar pezh a vez kinniget
evel-se eo d'an drouksperedoù e vez aberzhet,
n'eo ket da Zoue. Ha ne fell ket din ho pefe
komunion gant an drouksperedoù. 21 N'hellit ket
war un dro evañ eus kalir an Aotrou hag eus
kalir an drouksperedoù. N'hellit ket war un dro
kemer perzh e taol an Aotrou hag e taol an
drouksperedoù. 22 Pe hag-eñ e fell dimp broudañ
gwarizi an Aotrou? Hag-eñ e vefemp kreñvoc'h
egetañ?

23 «Aotreet eo pep tra“, met pep tra n’eo ket
skouerius. 24 Arabat da zen klask e vad-eñ, met
ra glasko hini ar re all. 25 Debrit eus a gement tra
a werzher er marc'had hep ober goulenn ebet
dre vorc'hed a goustiañs. 26 *D’an Aotrou eo an*
douar ha kement tra a zo ouzh e leuniañ.
27 Mar bezit pedet gant un den difeiz bennak ha
ma kavit mat mont, debrit eus a gement tra a vo
lakaet dirazoc'h hep ober goulenn ebet dre
vorc'hed a goustiañs. 28 Met mar bez unan
bennak o lavarout deoc'h : Kement-mañ a zo
kig aberzhet d’an idoloù, na zebrit ket neuze,
abalamour d’an hini en deus roet an ali-se
deoc'h, hag en abeg d’ar morc'hed a goustiañs.
29 Ar goustiañs a fell din komz diouti o vezañ
hini an den-se, ha n’eo ket hoc'h hini. Rak perak
em befe da lakaat va frankiz-me dindan barn
koustiañs unan all? 30 Ha mar debran un dra
bennak en ur zougen bennozh, perak e vefen
tamallet en abeg d’an dra a zougan trugarez
eviti.

31 Neuze 'ta, pe e vefec'h o tebriñ, pe oc'h
evañ, pe oc'h ober un dra bennak, grit pep tra
evit klod Doue. 32 Na roit droukskouer ebet, na
d’ar Yuzevien, na d’ar C’hresianed, na da Iliz
Doue. 33 Grit eveldon-me a fell din plijout e pep
tra d’an holl, en ur glask n’eo ket va mad-me,
met hini an dud evit ma vint salvet.

11 1 Kemerit skouer diwarnon, evel ma
kemeran-me skouer diwar ar C'hrist.

Emzalc'h ar merc'hed er bodadegoù-pediñ.

2 Ho meuliñ a ran dre ma talc'hit soñj
ac'hanon e pep tra, ha ma virit an hengounioù
evel ma 'm eus o roet deoc'h. 3 Fellout a ra din
eta e oufec'h kement-mañ : penn pep den eo ar
C'hrist; penn ar vaouez eo he den, ha penn ar
C'hrist eo Doue. 4 Kement den a vez o pediñ pe
o tiouganañ goloet e benn a zizenor e benn.
5 Met kement plac'h a vez o pediñ pe
o tiouganañ dizolo he fenn, a zizenor he fenn;
ez eo dik evel pa vefe touzet he blev. 6 Mar ne
laka ket ar vaouez ur ouel war he fenn ra
droc'ho ivez he blev. Met mard eo mezhus evit
ur vaouez kaout he blev troc'het pe bezañ
touzet, ra lakaio neuze ur ouel war he fenn
7 An den avat ne zle ket goleiñ e benn, o vezañ
ma'z eo skeudenn ha dassked Doue. Ar vaouez
hi, a zo dassked an den. 8 Rak n’eo ket an den
a zo bet tennet eus ar vaouez, met ar vaouez eus
an den. 9 Ha n’eo ket an den a zo bet krouet evit
ar vaouez, met ar vaouez evit an den. 10 Dre-se,
e tle ar vaouez kaout war he fenn ar merk eus
he sujidigezh, abalamour d’an Aelez.

11 A-hend-all, n’a ket ar vaouez hep an den,
nag an den hep ar vaouez, pa seller an traoù en
Aotrou; 12 rak mard eo bet tennet ar vaouez eus
an den, an den ivez d’e dro a vez ganet eus ar
vaouez. Hag emañ pep tra o tont eus Doue.
13 Barnit eta c'hwi hoc'h-unan : ha dereat e ve
d’ar vaouez pediñ Doue dizolo he fenn?
14 An natur hec'h-unan hag-eñ ne zesk ket deoc'h
ez eo mezhus evit un den kaout blev hir, 15 tra
ma'z eo un enor evit ar vaouez kaout ur pennad
blev kaer, rak blev fonnus a zo bet roet dezhi
e-giz ur ouel. 16 Hag a-benn an dibenn, mar fell
da unan bennak arguziñ, n’omp ket ni kustum
a gement-se, na kennebeut-all Ilizoù Doue.

Pred an Aotrou.

17 Ha peogwir emaon gant an evezhiadennoù,
n’em eus ket meuleudi da reiñ deoc'h evit ho
podadegoù, rak n’ho lakaont ket da wellaat met
da washaat. 18 Da gentañ e klevan lavarout,
diwar-benn ho podadegoù a iliz, en em lakait
a strolladoù dispartiet, hag en krediñ a rafen
a-walc'h. 19 Evel-se eo ret e vefe disrannoù en ho
touez evit ma teufe d’en em ziskouez ar re a zo
divrall o vertuz. 20 Pa 'n em vodit a-gevret eta,
n’eo ket mui debriñ Pred an Aotrou an hini a rit;
21 rak, pa 'n em lakait ouzh taol, e krog pep hini,
hep gortoz, da zebriñ e bred e-unan, en doare
m’en devez naon an eil, e-pad ma vez mezv
egile. 22 Daoust ha n’ hoc'h eus ket ho tiez evit
debriñ hag evañ? Pe daoust ha fae a rit war iliz
Doue, ha fellout a ra deoc'h dismegañsiñ ar re
n’o deus netra? Petra lavarin deoc'h? Daoust
hag ho meuliñ a rin? War gement-se, nann, n’ho
meulin ket.

23 Me avat am eus resevet a-berzh an Aotrou,
ar pezh am eus d’am zro disklêriet deoc'h,
penaos an Aotrou Jezuz, en noz ma voe
gwerzhet, a gemeras bara, 24 ha goude lavarout
ur bedenn a drugarez, en rannas en ur lavarout :
«*Kement-mañ eo va c'horf, an hini a zo*
evidoc'h. Grit an dra-mañ evit ober an
eñvoradur ac'hanon.» 25 Evel-se c'hoazh, goude
koan, e kemeras ar c'halir en ur lavarout :

«*Ar c'haliriad-mañ eo an Emglev nevez em gwad. Bep gwezh ma'z evot dioutañ, grit an dra-se evit ober an eñvoradur ac'hanon.*»
26 Evel-se 'ta, bep gwezh ma tebrit eus ar
bara-mañ ha ma'z evit eus ar c'haliriad,
e kemennit marv an Aotrou, betek ma teuio
en-dro.

27 En abeg da se, an neb a zebro eus ar
bara-mañ pe a evo eus kaliriad an Aotrou, en ur
stad dizereat, a vo kablus eus korf ha gwad an
Aotrou. 28 Ra 'n em sello eta pep unan a-raok
debriñ eus ar bara-se hag evañ eus ar
c'haliriad-se. 29 Rak an hini a zebr hag a ev eo
e varnedigezh dezhañ e-unan emañ o tebriñ hag
oc'h evañ, mar ne wel ket eno korf an Aotrou.
30 Abalamour da se ez eus en ho touez kalz
a dud klañv hag a dud dinerzh, hag ez eus
marvet meur a hini. 31 Ma karfemp en em varn
hon-unan, ne vefemp ket barnet. 32 Met barnet
gant an Aotrou e vezomp kastizet gantañ, evit
na vezimp ket kondaonet a-unan gant ar bed.

33 Neuze 'ta, va breudeur, pa 'n em vodit evit
ar Pred-se, en em c'hortozit an eil egile.
34 Mar bez unan o kaout naon, ra zebro er gêr,
evit na droio ket hoc'h emvodoù d'ho
kondaonidigezh. Reizhet e vo ar peurrest ganin
pa zeuin d'ho kwelout.

An donezonoù speredel pe karismoù.

12 1 Evit ar pezh a sell an donezonoù
speredel, ne fell ket din, breudeur, e vefec'h
dic'houzvez diwar o fenn. 2 Pa oac'h paganed, en
gouzout a rit, en em lezec'h da vont d'an idoloù
mut, hervez an doug ho luske. 3 Setu perak
e tisklêrian deoc'h n'eus den ebet o komz
dindan nerzh Spered Doue, a lavarfe : «Milliget
ra vo Jezuz»; ha n'eus den ebet a c'hellfe
lavarout : «Jezuz eo an Aotrou» nemet dre
nerzh ar Spered Santel.

Unander an donezonoù disheñvel.

4 Donezonoù disheñvel a zo, met an hevelep
Spered eo bepred; 5 ha kargoù disheñvel a zo er
gwaziadezh, met an hevelep Aotrou eo bepred;
6 hag obererezhioù disheñvel a zo, met an
hevelep Doue eo bepred a ra pep tra e pep unan.
7 Mar bez roet da bep unan ar Spered Santel
d'en em ziskouez ennañ eo evit mad an holl.
8 Da hemañ eo ar gomz a furnez a vo roet gant
ar Spered; da hennezh, ar gomz a skiant hervez
an hevelep Spered; 9 da henhont, ar feiz en
hevelep Spered; d'un all, an donezon da bareañ
er Spered unan-se; 10 d'un all, ar galloud d'ober
burzhudoù; d'un all, ar brofediezh; d'un all,
gouzout barn diwar-benn ar speredoù; da hemañ
c'hoazh, an donezon da gomz e yezhoù
disheñvel; ha da hennezh, an donezon da
gompren seurt yezhoù. 11 Met an holl draoù-se
eo bepred an hevelep Spered unan eo o ra en ur
lodennañ e zonezonoù da bep unan evel ma plij
dezhañ.

Parabolenn ar c'horf.

12 Evel ma'z eo unan hor c'horf, evitañ da
gaout kalz a izili, hag evel ma teu holl izili hor
c'horf, evito da vezañ kalz, d'ober ur c'horf
hepken, evel-se ivez evit ar C'hrist. 13 Rak ni
holl ivez a zo bet badezet en hevelep Spered
unan, evit dont d'ober ur c'horf hepken,
Yuzevien ha Gresianed, sklavourien ha tud en
o frankiz; ni holl hon eus evet hor gwalc'h eus
an hevelep Spered.

14 Gant-se, ne c'hoarvez ket ar c'horf eus un
ezel hepken, met eus meur a hini. 15 Ma lavarfe
an troad : «Me n'on ket an dorn; me n'on ket
eta eus ar c'horf, daoust hag evit se ne vefe ket
evelato eus ar c'horf? 16 Ha ma lavarfe ar
skouarn : «Me n'on ket al lagad; me n'on ket
eus ar c'horf», daoust hag evit se ne vefe ket
evelato eus ar c'horf? 17 Mar befe ar c'horf
a-bezh lagad hepken, pelec'h e vefe ar
c'hlevout?

18 Met Doue en deus lakaet an izili, - ha pep
unan anezho -, er c'horf, evel m'eo bet plijet
gantañ. 19 Ma vefent holl an hevelep ezel,
pelec'h e vefe ar c'horf? 20 Met bremañ ez eus
kalz a izili, ha koulskoude n'eus nemet ur c'horf
hepken. 21 Ha n'hall ket eta al lagad lavarout
d'an dorn : «N'em eus ket ezhomm ac'hanout»
na kennebeut-all ar penn lavarout d'an treid :
«N'em eus ket ezhomm ac'hanoc'h.»

22 Met kentoc'h e-touez izili ar c'horf eo ar re
a sellomp evel ar re semplañ, ar re hon eus ar
muiañ ezhomm anezho; 23 hag ar re a sellomp en
hor c'horf evel an nebeutañ enorus, eo ar re-se
a zougomp dezho brasañ enor. Evel-se ar re a zo
an nebeutañ dereat eo a reomp war o zro gant
brasañ dereadegezh; 24 ar re a zo dereat anezho

o-unan n'o deus ket ezhomm a gement-se.
Hogen Doue en deus stummet ar c'horf en doare
da reiñ muioc'h a enor d'an izili a vank enor
dezho, [25] evit na vo ket disranniezh er c'horf,
met ma kemero an izili un hevelep preder an eil
gant egile. [26] Evel-se, pa vez un ezel o tiwaskañ
poan, eo an holl izili o devez poan gantañ; pa
vez enoret un ezel eo an holl izili o deus perzh
en e levenez.

[27] Ha c'hwi, korf ar C'hrist ez oc'h; e izili,
pep unan evit ul lod. [28] Hiniennoù en Iliz a zo
bet lakaet gant Doue da gentañ da ebestel, d'an
eil da brofeded, d'an trede da zoktored. War
o lerc'h emañ ar galloud d'ober burzhudoù, ha
goude-se an donezon da yac'haat, da skoazellañ,
da c'houarn, da gomz e meur a yezh. [29] Daoust
hag ebestel eo an holl? Profeded, an holl;
Doktored, an holl? Burzhudourien, an holl?
[30] Daoust hag an holl a gomz e yezhoù dizanav?
Daoust hag an holl a gompren seurt yezhoù?
[31] C'hoantait eta an donezonoù uhelañ.

Meulgan ar Garantez.

Met bremañ em eus c'hoazh da ziskouez
deoc'h an hent a zo dreist-hini :

13 [1] Ha goude ma komzfen e yezhoù
an dud hag an Aeled,
ma n'em eus ket ar garantez,
n'on ken nemet ur c'hloc'h o seniñ,
pe ur simbalenn o skiltrañ.

[2] Ha p'am befe an donezon a brofediezh,
ha paz anavezfen
an holl visterioù hag an holl skiant,
ha p'am befe leunder ar feiz,
ur feiz da zibradañ ar menezioù,
mar n'em eus ket ar garantez, ned on netra.

[3] Ha pa rofen va holl vadoù d'ar beorien,
ha pa ginnigfen va c'horf da vezañ devet,
mar n'em eus ket ar garantez,
ne dalvez din da netra.

[4] Ar garantez a zo leun a basianted, a drugarez;
ar garantez n'eo ket c'hoantaus,
ar garantez n'eo ket fougeüs, na brasonius;
[5] ne ra netra dizereat; ne glask ket he mad dezhi,
n'a ket e gouez, ne soñj ket e droug;

[6] ne gemer ket plijadur
gant ar pezh n'eo ket reizh,
met plijadur he deus gant ar wirionez;

[7] klask a ra digarez da bep tra;
krediñ a ra pep tra;
goubeizhañ a ra pep tra; gouzañv a ra pep tra.

[8] Biken ne dremeno ar garantez; er c'hontrol,
an diouganoù a baouezo;
ar yezhoù a ehano;
hag ar ouiziegezh a yelo da netra.

[9] Rak dibarfet eo hor gouiziegezh,
dibarfet ivez hor profediezh,
[10] met pa vo deuet ar pezh a zo peurvat
e paouezo ar pezh zo dibarfet'.

[11] Pa oan bugel e komzen evel ur bugel,
e soñjen evel ur bugel,
e prederien evel ur bugel;
met ur wezh deuet d'an oad-gour,
em eus dilezet traoù ar vugale.

[12] Bremañ e welomp
dre ur melezour hep gwelout spis,
neuze e welimp dremm ouzh dremm.
Bremañ n'anavezan nemet en un doare dibarfet,
neuze ez anavezin evel ma'z on anavezet.

[13] Bremañ eta e chom an tri zra-mañ :
ar feiz, an goubeizh, ar garantez;
met ar brasañ anezho eo ar garantez.

Urzh ar c'harismoù e-keñver mad an holl.

14 [1] Klaskit a galon ar garantez; ha
c'hoantait ivez an donezonoù speredel,
dreist-holl ar brofediezh. [2] Rak an hini a gomz
e yezhoù, ne gomz ket ouzh an dud met ouzh
Doue; n'eus den evit e gompren, met en
e spered eo e lavar traoù kevrinus. [3] Er c'hontrol,
an hini a vez o diouganañ a gomz ouzh an dud
d'o skoueriañ, d'o c'henteliañ, d'o frealziñ. [4] An
hini a gomz e yezhoù en em uhela e-unan; met
an hini o diouganañ eo an ilizad a laka da
uhelaat. [5] Me garfe eta ho kwelout holl o komz
e yezhoù, met kentoc'h c'hoazh o diouganañ;
rak brasoc'h eo an hini o diouganañ eget an hini
o komz e yezhoù. Nemet e tisklêrfe hemañ
e-unan petra a lavar, ma c'hellfe an ilizad tennañ
he mad eus e gomzoù.

[6] Lakaomp bremañ, breudeur, e teufen d'ho
kwelout en ur gomz e yezhoù, peseurt mad
a rafen deoc'h, mar ne zegasfe va c'homzoù
deoc'h na diskuliadurioù, na gouiziegezh, na
diougan, na kelennadurezh? [7] Evel-se emañ kont
gant ar binvioù-sonerezh divuhez, ar fleüt, an

delenn; mar ne roont notennoù spis, penaos
gouzout petra a vez c'hoariet ganto, fleüt pe
delenn? 8 Ha mar ne ro an drompilh nemet
sonioù luziet, piv en em lusko evit an emgann?
9 Evel-se c'hwi ivez, mar ne ro ket ho teod
komzoù meizadus, penaos e vo gouezet petra
a lavarit? o komz en aer e viot. 10 Ur bern
yezhoù disheñvel a zo dre ar bed, ha n'eus netra
digomz; 11 met mar n'anavezan ket talvoudegezh
ar gerioù, e vin ur barbar evit an hini a gomz
ouzhin, hag eñ ivez ur barbar evidon. 12 Evel-se
c'hwi ivez, peogwir e c'hoantait kaout
donezonoù speredel, klaskit anezho en-leun evit
uhelidigezh an Iliz. 13 Gant-se 'ta, an hini a gomz
e yezhoù, ra c'houlenno war un dro an donezon
d'o disklêriañ. 14 Rak mar pedan e yezhoù, eo va
spered uhel an hini a bed, va skiant-poell avat
ne denn frouezh ebet ac'hano. 15 Neuze petra zo
d'ober? Pediñ a rin gant va spered uhel, met
pediñ a rin ivez gant va skiant-poell. Meuliñ
a rin gant va spered uhel, met meuliñ a rin ivez
gant va skiant-poell. 16 Anez da se, mar tougez
bennozh da Zoue gant da spered hepken,
penaos e c'hello an hini a zo e renk ar fideled
hepmuiken, respont «Amen» d'az pedenn
a drugarez, peogwir ne gompren ket ar pezh
a lavarez? 17 Evidout eo kaer-meurbet, sur mat,
da bedenn a drugarez, met un all ne denn mad
ebet diouti. 18 Bennozh a zougan da Zoue,
o vezañ ma komzan e yezhoù muioc'h
egedoc'h-holl; 19 met dirak an ilizad eo kentoc'h
din lavarout pemp gêr gant va foell, evit kelenn
ar re all ivez, eget dek mil e yezhoù.

20 Breudeur, na vezit ket bugale e-keñver
skiant-vat, bezit tud en o oad. 21 Skrivet eo el
Lezenn :

«*E yezhoù estren ha dre vuzelloù estrenien*
e komzin ouzh ar bobl-mañ,
met neuze zoken n'am selaouint ket»,
- eme an Aotrou.

22 Evel-se 'ta ar yezhoù n'int ket un arouez
evit ar grederien, met evit ar re zo difeiz; ar
brofediezh avat n'eo ket evit ar re zifeiz, met
evit ar grederien. 23 Ma c'hoarvezfe eta, an ilizad
a-bezh o vezañ bodet, en em lakafe an holl da
gomz e yezhoù, hag ec'h antrefe estrenien d'an
iliz, tud n'o deus ket ar feiz, hag-eñ ne lavarfent
ket ez oc'h tud foll? 24 Met mar bez an holl
o diouganañ, ha ma'z antre unan bennak n'en
deus ket ar feiz, un estren d'an iliz, hag hemañ
neuze, graet tamall dezhañ gant an holl, barnet
gant an holl, dizoloet sekredoù e goustiañs,
25 neuze an den-se, o stouiñ d'an douar war
e c'henoù, a azeulo Doue en ur zisklêriañ emañ
Doue en ho touez e gwirionez.

Un nebeut reolennoù da echuiñ.

26 Neuze, petra zo d'ober, breudeur? Pa 'n em
vodit, mar en deus hemañ pe hennezh ur salm
da reiñ da glevout, pe ur gelennadurezh, un
diskuliadur, komzoù e yezhoù estren, un
disklêriadur-yezhoù, ra vo graet pep tra en
doare da skoueriañ. 27 Mar bez komzet e yezhoù,
ra vo gant daou pe d'an hirañ tri den ha pep hini
d'e dro, ha ra vo unan evit bezañ jubennour.
28 Mar ne vez jubennour ebet, ra davo ar re-se
e bodadeg an Iliz, dezho da gomz outo o-unan
hag ouzh Doue. 29 Evit ar brofeded, ra vo daou
pe dri o komz, hag ar re all o varn. 30 Lakaomp
e vefe roet un diskuliadur da unan bennak all
e-touez ar selaouerien, ra davo neuze an hini
kentañ. 31 Gallout a rit eta diouganañ holl an eil
goude egile, da genteliañ an holl ha d'o dougen
d'ar mad. 32 Rak speredoù ar brofeded a zle
sujañ d'ar brofeded; 33 Doue n'eo ket un Doue
a zizurzh, met a beoc'h.

Evel ma vez graet en holl ilizoù ar Sent,
34 ra davo ar merc'hed en Iliz; rak n'eo ket
aotreet dezho komz, ra chomint dindan suj, evel
ma lavar al Lezenn ivez. 35 Mar o deus c'hoant
da vezañ kenteliet war ur poent bennak,
ra c'houlennint er gêr digant o fried; rak
dizereat eo d'ur vaouez komz en ur vodadeg.
36 Daoust hag eus du-se eo e vefe deuet komz
Doue? Daoust ha betek ennoc'h hepken e vefe
aet?

37 Mar soñj unan bennak bezañ profed pe
kaout un donezon speredel bennak, ra anavezo
eo ar pezh a skrivan deoc'h ur gourc'hemenn
a-berzh an Aotrou. 38 Mar n'anavez ket
kement-se, eo dre ma ne vez ket anavezet
e-unan gant Doue. 39 Evel-se 'ta, va breudeur,
c'hoantait ar diouganañ, met na harzit ket da
gomz e yezhoù. 40 Nemet ra vo graet pep tra
gant dereadegezh hag urzh vat.

Diwar-benn an dasorc'hidigezh. Gwirionez adsav an Aotrou da vev.

15 [1] Degas a ran da soñj deoc'h, breudeur, eus an Aviel am eus prezeget deoc'h, an hini hoc'h eus resevet, hag a chomit start ennañ, [2] an hini a roio ivez silvidigezh deoc'h, mar en mirit evel m'am eus en prezeget deoc'h... Rak anez da se, eo en aner ho pefe kredet. [3] Adroet em eus deoc'h eta da gentañ da c'houzout ar pezh am boa resevet me va-unan, penaos ez eo marvet ar C'hrist evit hor pec'hedoù, hervez lavar ar Skriturioù, [4] ez eo bet lakaet er bez, hag ez eo dihunet da vev, an trede deiz, hervez lavar ar Skriturioù, [5] en deus en em ziskouezet da gKefa, ha goude-se d'an Daouzek.

[6] A-c'houdevezh en deus en em ziskouezet da ouzhpenn pemp kant breur war un dro (ar re-mañ a zo bev c'hoazh al lodenn vrasañ anezho, evit hiniennoù da vezañ marv). [7] Goude-se en deus en em ziskouezet da Jakez, ha goude-se d'an holl ebestel. [8] Hag en dibenn, d'an diwezhañ holl, en deus en em ziskouezet din-me ivez, evel d'ar sioc'han; [9] rak me eo an disterañ eus an ebestel, ha n'on ket dellezek da vezañ anvet abostol, peogwir em eus heskinet Iliz Doue. [10] Koulskoude, dre c'hras Doue ez on ar pezh ez on, hag ar c'hras-se en deus bet em c'heñver n'eo ket chomet difrouezh; er c'hontrol eo muioc'h egeto holl em eus labouret, o ! n'eo ket me, met gras Doue ganin. [11] En ur gêr eta, pe me, pe int, setu ar pezh a brezegomp ha setu ar pezh hoc'h eus kredet.

[12] Neuze, mar prezeger ez eo dihunet ar C'hrist a-douez ar re varv, penaos hiniennoù en ho touez a gred lavarout n'eus evit ar re varv adsav ebet da vev? [13] Mar n'eus ket un adsav eus ar re varv, nag ar C'hrist kennebeut-all n'eo ket dihunet da vev. [14] Met mar n'eo ket dihunet ar C'hrist da vev, eo goullo hor prezegerezh, hag ivez eo goullo hor feiz. [15] Hag e teuomp da vezañ testoù diwir e-keñver Doue, peogwir hon eus testeniet diwar-benn Doue en deus adsavet ar C'hrist da vev; met n'eo ket gwir en deus en adsavet, mar ne adsav ket ivez ar re varv. [16] E gwirionez, mar ne zihun ket ar re varv da vev, ar C'hrist kennebeut-all n'eo ket dihunet. [17] Ha mar n'eo ket dihunet ar C'hrist, eo didalvoud ho feiz; bepred emaoc'h en ho pec'hedoù; [18] hag ivez ar re a zo marvet e feiz ar C'hrist a zo en em gollet. [19] Mard eo evit ar vuhez-mañ hepken hon eus lakaet hor gaonag er C'hrist, ez omp neuze ar reuzeudikañ eus an holl dud.

[20] Met n'eo ket se ! ar C'hrist evit gwir a zo dihunet da vev a-douez ar re varv, an hini kentañ eus ar re gousket. [21] Rak gant un den eo deuet ar marv, ha gant un den e teu adsavidigezh ar re varv. [22] Evel ma varv an holl en Adam, evel-se ivez eo er C'hrist ec'h adkavo an holl ar vuhez. [23] Met pep hini en e renk e penn an holl, ar C'hrist evel kentañ; war e lerc'h ar re a vo d' ar C'hrist da zeiz e Emzisklêriadur. [24] Goude-se e vo an dibenn, pa lakaio e Rouantelezh etre daouarn Doue an Tad, goude bezañ distrujet pep Priñselezh, Mestroniezh ha Galloudegezh. [25] Rak dleet eo dezhañ ren, betek m'en devo lakaet e holl enebourien dindan e dreid. [26] Hag an diwezhañ enebour a vo diskaret eo ar Marv. [27] Rak Doue en deus lakaet pep tra dindan e dreid.

Met pa lavaro (ar C'hrist) : «Setu sujet pep tra» ez eo sklaer emañ en diavaez d'ar gont an Hini en devo lakaet pep tra da sujañ dezhañ. [28] Rak goude ma vo bet lakaet pep tra dindanañ, neuze ar Mab e-unan en em lakaio dindan an Hini en devo lakaet pep tra da sujañ dezhañ, evit ma vo Doue pep tra e kement tra zo.

[29] Ma vije a-hend-all, petra soñjfe ober ar re en em laka da vezañ badezet evit ar re varv? Mar n'eus adsav ebet evit ar re varv, perak neuze en em lakaat da vezañ badezet evito? [30] Ha ni hon-unan, perak da bep mare bezañ o risklañ hor buhez? [31] Bemdez en em roan d'ar marv, ken gwir ha ma'z oc'h evidon, breudeur, un digarez a lorc'h er C'hrist Jezuz, hon Aotrou. [32] Mard eo evit kaout gloar dirak an dud em eus stourmet ouzh al loened en Efezoz, peseurt gounid zo din? Mar ne zle ket ar re varv dasorc'hiñ d'ar vuhez, *debromp hag evomp, rak arc'hoazh e varvomp*. [33] Na vezit ket touellet : «Darempredoù lous a vrein an onestiz.» [34] Deuit en-dro en ho skiant-vat, evel ma'z eo reizh, ha chomit hep pec'hiñ; rak hiniennoù zo c'hoazh en ho touez n'anavezont ket Doue, ma n'eo ket ur vezh evidoc'h !

Doare ar c'horf dasorc'het.

35 Met lavaret e vo : Penaos ec'h adsav ar re
varv? Gant peseurt korf e teuont en-dro? 36 Den
diskiant ! Ar pezh a hadez, te, ne advev, nemet
mervel a rafe da gentañ. 37 Hag ar pezh a hadez,
n'eo ket ar blantenn er stumm he devo, met ur
c'hreunenn noazh, da skouer ur winizhenn, pe
un hadenn all bennak. 38 Doue eo an hini a ro
dezhi ar stumm en deus divizet, da bep hadenn
he stumm dezhi.

39 Kig an holl gorfoù n'eo ket an hevelep
hini. Kemm a zo etre hini an dud, hini al
loened, hini al laboused, hini ar pesked.
40 Hag ivez ez eus korfoù en neñv, ha korfoù war
an douar; eno c'hoazh eo disheñvel sked ar
c'horfoù en neñv diouzh sked ar c'horfoù war an
douar. 41 Kemm a zo etre sked an heol, sked al
loar ha sked ar stered. Hag ur steredenn a zo
disheñvel he lugern diouzh hini ur steredenn all.
42 Evel-se ivez emañ kont gant advevadeg ar re
varv. 43 Hadet e vez breinadur, adsevel a ray
divreinusted, hadet e vez dizenor, adsevel a ray
gloar; hadet e vez sempladurezh, adsevel a ray
nerzh; 44 hadet e vez korf douarel, adsevel a ray
korf speredel.

M'az eus ur c'horf douarel ez eus ivez ur
c'horf speredel. 45 Er ster-se ez eo bet skrivet :
«An den kentañ, Adam, a zo bet krouet korf
douarel, o kaout buhez ennañ»; an eil Adam
a zo spered o reiñ buhez. 46 N'eo ket ar speredel
a zeu da gentañ, met an douarel, ha war e lerc'h
hepken ar speredel. 47 An den kentañ a zo bet
tennet eus an douar, ha graet gant poultr; an eil
den a zeu eus an neñv. 48 Hag er stumm m'eo bet
an hini douarel, evel-se ivez e vo ar re zo
douarel; met er stumm m'emañ an hini neñvel,
evel-se ivez e vo ar re zo neñvel. 49 Hag evel
m'hon eus douget skeudenn an hini douarel,
e tleomp dougen skeudenn an hini neñvel.
50 En disklêriañ a ran, breudeur; ar c'hig hag ar
gwad n'hellont ket kaout lod e rouantelezh
Doue, nag ar vreinadurezh perc'hennañ an
divreinusted.

51 Setu ma'z an da lavarout deoc'h ur
c'hevrin : ne varvimp ket holl, met holl
e vezimp kemmet, 52 en ur predig-amzer, en ur
serr-lagad, ouzh son an drompilh diwezhañ; rak
seniñ a ray an drompilh, hag ar re varv a zihuno
da vev da vezañ divreinus; ha ni, kemmet
e vezimp. 53 Rak dleet eo d'ar c'horf
breinus-mañ gwiskañ an divreinusted, d'ar
c'horf marvel-mañ gwiskañ an divarvelezh.

54 Ha pa 'z en devo ar c'horf breinus-mañ
gwisket an divreinusted, ar c'horf marvel-mañ
gwisket an divarvelezh, neuze e teuio da wir
lavar ar Skritur :

55 «Beuzet eo bet an Ankoù
dindan lanv an drec'hadenn.
Pelec'h, Ankoù, emañ da drec'h?
Pelec'h, Ankoù, emañ da vroud?»

56 Broud an Ankoù eo ar pec'hed, ha nerzh ar
pec'hed eo al Lezenn. 57 Met dougomp bennozh
da Zoue, eñ hag en deus roet dimp an trec'h dre
Jezuz Krist, hon Aotrou. 58 Gant-se, va breudeur
muiañ-karet, bezit start, divrall, o terc'hel da
vont war-raok e labour an Aotrou, en ur
c'houzout ne vo ket ho poan didalvoud en
Aotrou.

Erbedadurioù a bep seurt ha klozadur.

16 1 Evit an dastum-arc'hant emeur oc'h ober
evit ar sent, grit c'hwi ivez diouzh ar
gourc'hemennoù am eus roet da Ilizoù Galatia.
2 Bep devezh kentañ eus ar sizhun, ra lakaio pep
hini ac'hanoc'h, a-gostez er gêr, ar pezh en devo
gallet espern; evel-se, paz erruin, ne vo ken ar
gest d'ober. 3 Ur wezh degouezhet du-se, e kasin
neuze, gant lizheroù eus va ferzh, an dud ho po
dibabet da vont gant ho tonezonoù da
Jeruzalem. 4 Ha mard eo dellezek ez afen me
ivez, eo ganin va-unan e veajint.

5 E sell emaon da vont du-se, goude bezañ
treuzet Bro-Vakedonia. 6 Rak ne rin nemet
tremen dre Vakedonia; met du-se e chomin
moarvat ur pennad, pe marteze zoken
e tremenin ar goañv, da vezañ goude-se
ambrouget ganeoc'h d'al lec'h ma vin o vont.
7 Rak er wezh-mañ ne fell ket din ho kwelout en
ur dremen hepken; fiziañs am eus e c'hellin
chom ganeoc'h ur pennad-amzer, mar bez youl
Doue. 8 Menel a rin koulskoude e Kêr-Efezoz
betek ar Pantekost; 9 rak bras eo an dachenn
digoret amañ d'am labour, ha niverus an
enebourien o tizarbenn.

[10] Mar deu Timoteoz, taolit evezh ma 'n em
gavo en e aez du-se, rak eveldon va-unan emañ
o labourat da oberenn an Aotrou. [11] Arabat da
zen eta ober dismegañs dezhañ; ha goude-se,
roit tu dezhañ da vont war-raok er peoc'h betek
ennon. Emaomp ouzh e c'hortoz, ni hag ar
vreudeur. [12] Evit ar pezh a sell Apolloz, hor
breur, e bedet am eus start da vont d'ho kaout
gant ar vreudeur; met n'eo ket bet fellet dezhañ,
tamm ebet, mont bremañ; mont a ray pa gavo
un degouezh mat.

[13] Beilhit, chomit start er feiz; bezit tud, bezit
kalonek. [14] Ra vo graet kement a rit gant karitez.

[15] Un erbedadenn c'hoazh, breudeur.
Anavezout a rit tiegezh Stefanoz, penaos ez int
bet kentañ dibab Bro-Ac'haia ha penaos o deus
en em lakaet o-unan e servij ar Sent. [16] C'hwi
ivez en em lakait da servijerien da dud seurt-se
evel da gement hini a labour hag a gemer poan
en oberenn gumun. [17] Laouen on o vezañ m'eo
deuet Stefanoz, Fortunatoz hag Ac'haioz d'am
gwelout; dalc'het o deus em c'hichen ho
plas-c'hwi, [18] ha frealzet o deus va spered, evel
hoc'h hini. Prizit eta tud evelto !

[19] Ho saludiñ a ra Ilizoù Asia.
O gwellañ gourc'hemennoù a gas deoc'h en
Aotrou,
Akuila ha Priska gant an Iliz en em vod en o zi.
[20] Ho saludiñ a ra an holl vreudeur.
En em saludit an eil egile dre ur pok santel.

[21] Ar salud-mañ a zo eus va dorn din-me, Paol.
[22] Ma-z eus unan bennak
ha na gar ket an Aotrou, ra vo milliget.

Marana ta !

[23] Gras an Aotrou Jezuz da vezo ganeoc'h !
[24] Ho karout a ran c'hwi holl, er C'hrist Jezuz.

An eil lizher d'ar Gorintiz

Kasadur ha saludoù : Pedenn a drugarez.

1 [1] Paol, abostol ar C'hrist Jezuz
dre zivizadenn youl Doue,
ha Timoteoz hor breur,
da Iliz Doue a zo e Korintoz,
ha d'an holl sent a zo en Ac'haia a-bezh :
[2] Gras deoc'h ha peoc'h
digant Doue hon Tad
ha digant an Aotrou Jezuz Krist.

[3] Ra vo benniget Doue, Tad hon Aotrou
Jezuz Krist, Tad an trugarezioù ha Doue pep
frealzidigezh, [4] eñ hag a ro frealz dimp en hon
holl drubuilhoù, evit ma c'hellimp ni ivez, dre
ar frealzidigezh a resevomp hon-unan digant
Doue, frealziñ ar re all e kement trubuilh m'en
em gavont ennañ. [5] Evel ma'z eo bras al lod hon
eus e poanioù ar C'hrist, evel-se dre ar C'hrist ez
eo bras ivez hor frealzidigezh. [6] Pa'z omp
glac'haret, ez eo evit ho frealz hag ho
silvidigezh. Pa'z omp frealzet ez eo c'hoazh evit
ho frealz-c'hwi, a zo kaset da benn dre
habaskted da c'houzañv an hevelep poanioù
hon eus ni hon-unan da ziwaskañ. [7] Ya, start eo
ar goanag hon eus diwar ho penn, ha gouzout
a reomp penaos, goude bezañ bet lod en hor
poanioù, ho po lod ivez en hor frealzidigezh.

[8] N'houllomp ket e vefec'h hep gouzout,
breudeur, diwar-benn ar reuz a zo kouezhet
warnomp en Azia, ez eo bet evidomp unan
pounner-kenañ, ez omp bet sammet gantañ
dreist hon nerzh, ken m'hor boa kollet ar
goanag da chom e buhez. [9] Ennomp hon-unan
e santemp evit gwir hor barnedigezh d'ar marv.
Kement-se a oa evit mirout ouzhimp da lakaat
hor fiziañs ennomp hon-unan, evit kentoc'h
goubeizhañ e Doue a laka ar re varv da adsevel
da vev. [10] Eñ eo en deus hon tennet eus ur seurt
marv hag hon tenno c'hoazh Ya, e c'houbeizhañ
a ran, hon tennañ a ray c'hoazh dioutañ.
[11] Ha c'hwi hoc'h-unan, hor skoazellit dre ho
pedennoù evidomp; neuze o vezañ ma vo bet
kalz a dud o c'hounit dimp ar c'hras-se, e vo
kalz ivez a c'hello trugarekaat Doue en abeg
dimp.

E veaj da Korintoz ampellet.

12 Ar pezh a laka stad ennomp eo an
testeni-mañ eus hor c'houstiañs, ez omp en em
renet er bed ha dreist-holl en ho keñver, gant
santelezh ha lealded Doue, n'eo ket o vont
diouzh ur furnez douarel, met diouzh gras
Doue. 13 Rak em lizheroù n'eus netra en tu-hont
d'ar pezh a lennit hag a gomprenit enno. Ha
goanagiñ a ran e komprenot en un doare
peurvat 14 -peogwir hoc'h eus dija hor
c'homprenet evit ul lod -, ez omp-ni hoc'h enor,
evel ma'z oc'h-c'hwi hon hini evit Deiz hon
Aotrou Jezuz Krist.

15 O kaout ur seurt fiziañs em boa graet va
soñj da vont du-se da gentañ, evit m'ho pefe
plijadur doubl : 16 va mennad a oa tremen en ho
touez evit mont da Vakedonia, hag adarre
distreiñ eus Makedonia du-se, evit bezañ lakaet
ganeoc'h war hent Youdea. 17 O lakaat se em
soñj, hag-eñ em befe diskouezet
skañv-bennegezh? Pe va mennadoù a vefe
diwar abegoù douarel, en doare ma vefe ganin
ar Ya hag an Nann war un dro? 18 Met test feal
eo Doue ne oa ket ar grataerezhioù am boa
graet deoc'h Ya ha Nann war un dro.19 Rak Mab
Doue, ar C'hrist Jezuz, an hini hon eus prezeget
en ho touez, Silvan, Timoteoz ha me, n'eo ket
bet Ya ha Nann; n'eus bet ennañ nemet Ya.
20 Kement a oa eus grataerezh Doue o deus
kavet ennañ o ya; ha gant se eo drezañ ivez
e lavaromp an Amen da Zoue evit e c'hloar. 21
Eñ, Doue, hag a ro dimp a-gevret ganeoc'h,
kaout kennerzh er C'hrist ha bezañ sakret
ennañ, 22 eñ ivez eo an hini en deus hor merket
gant e siell en ur reiñ dimp en hor c'halonoù,
evel arrez, ar Spered. 23 Evidon-me, kemer a ran
Doue da dest war va buhez, eo dre zamant
ouzhoc'h n'on ket distroet c'hoazh da Gorintoz.
24 Nann, ne glaskomp ket ober hor mestr war ho
feiz; er c'hontrol eo kenlabourat d'ho levenez
a fell dimp; rak evit ho feiz, emaoc'h start enni.

2 1 Divizet em boa eta ennon va-unan chom
hep mont en-dro betek ennoc'h em zristidigezh.
2 Rak mar gran-me poan deoc'h, piv neuze a roio
din levenez? An hini em bo graet poan dezhañ?
3 Mar em eus skrivet al lizher-se eo evit na
vefen ket glac'haret, ur wezh degouezhet, gant
ar re a zlefe reiñ din levenez. Rak krediñ a ran
diwar ho penn deoc'h-c'hwi holl, e lakait c'hwi
holl ivez va levenez da vezañ hoc'h hini. 4 Gant
mantridigezh vras hag anken em c'halon em boa
skrivet an traoù-se deoc'h, gant forzh daeroù em
daoulagad, ne oa ket evit ober poan deoc'h, met
evit reiñ deoc'h da anaout ar garantez
vras-meurbet am eus en ho keñver.

5 Ha ma'z eus bet un den evit bezañ
pennkaoz a dristidigezh n'eo ket me
va-unan-penn en deus doaniet, met c'hwi holl,
ul lod ac'hanoc'h da vihanañ, evit chom er
wirionez. 6 Trawalc'h eo bet d'an den-se ar
c'hastiz en deus resevet digant an darn vrasañ
ac'hanoc'h, 7 en doare ma tleit kentoc'h bremañ
e bardoniñ hag e frealziñ gant aon na gouezhfe
an den-se en ur glac'har re vras. 8 Ho pediñ a ran
eta da lakaat en e geñver ar garantez da
drec'hiñ. 9 Ar c'hoant-se am boa ivez en ur
skrivañ deoc'h va lizher, arnodiñ ho fealded ha
gouzout ha sentus ez oc'h e pep tra. 10 D'an hini
a bardonit e pardonan me ivez, rak me ivez, ar
pezh am eus pardonet, e kement ha m'em boa
da bardoniñ, eo en abeg deoc'h em eus en graet,
dindan sell ar C'hrist, 11 evit na vefemp ket
touellet gant Satan; e ratozhioù a anavezomp
re-holl.

Eus Troiaz da Vakedonia.

12 Degouezhet e oan eta e Troiaz evit prezeg
eno Aviel ar C'hrist, ha daoust ma 'n em zigore
din un dachenn vras en Aotrou, 13 ne oa ket va
spered e peoc'h, o vezañ n'em boa ket kavet eno
Titoz, va breur. Neuze em eus lavaret kenavo
dezho evit mont da Vakedonia.

Uhelder gwaziadezh an Emglev nevez.

14 Ra vo bennozh da Zoue, eñ hag a ro dimp
e pep amzer kaout an trec'h er C'hrist, hag
a skuilh drezomp e pep lec'h porfum
e anaoudegezh. 15 Rak c'hwezh-vat ar C'hrist ez
omp e gwirionez evit servij Doue, e-keñver ar
re en em salv, evel e-keñver ar re en em goll;
16 evit ar re-mañ, ez omp ur c'hwez a varv ouzh
o c'has d'ar marv; evit ar re-se, ur c'hwez
a vuhez ouzh o c'has d'ar vuhez. Met evit ur
seurt labour, piv zo a-walc'h? N'omp ket da
vihanañ evel kalz a reoù all a vez o veskañ
komz Doue. Ni avat eo gant lealded, evel
kannaded a-berzh Doue, e komzomp er C'hrist.

3 [1] Ha kregiñ a rafemp c'hoazh d'en em
veuliñ? Pe daoust hag ezhomm hon eus, evel
hiniennoù, eus lizheroù erbediñ da ziskouez
deoc'h pe da resev diganeoc'h? [2] Hol lizher-ni eo
c'hwi hoc'h-unan, ul lizher skrivet en ho
kalonoù, anavezet ha lennet gant an holl dud.
[3] Ya, anat eo ez oc'h ul lizher eus ar C'hrist, bet
savet ganimp, ha bet skrivet n'eo ket gant liv
du, met gant Spered an Doue bev, n'eo ket war
daolennoù-maen, met war daolennoù-kig ho
kalonoù.

[4] Setu ar gredenn diarvar a zo dimp dre ar
C'hrist dirak Doue. [5] Drezomp hon-unan n'omp
ket barrek da lakaat un dra bennak war hor
c'hont evel pa zeufe ac'hanomp-ni; hor
barregezh a zeu eus Doue; [6] Eñ eo en deus hol
lakaet barrek da vezañ gwaziaded un Emglev
nevez, nad eo mui hini al lizherenn, met hini ar
Spered; rak al lizherenn a lazh, ar Spered avat
a ro buhez. [7] Hogen, mar en deus ar waziadezh
a varv bet skrivet war vein gant lizherennoù,
skedet gant kement a c'hloar ma n'helle ket
Bugale Israel sellout a-dal ouzh dremm Moizez,
en abeg da splannder an dremm-se, hag-eñ
dibad koulskoude, [8] penaos neuze gwaziadezh ar
Spered ne vo ket c'hoazh splannoc'h e c'hloar? [9]
Mard eo bet glorius gwaziadezh ar
gondaonidigezh, na pegement brasoc'h ne vo
ket gloar waziadezh ar santelezh. [10] Nann, en
doare-se n'heller ket komz eus gloar, evit ar
waziadezh kentañ, pa vez lakaet e-skoaz gant
gloar uhel-dreist egile. [11] Rak mard eo en em
ziskouezet gloar gant ar pezh a oa berrbadus, na
pegement muioc'h ne vo ket gloar gant ar pezh
a zo padus?

[12] O vezañ eta m'hon eus ur seurt goubeizh,
ez omp leun a surentez. [13] Ne reomp ket evel
Moizez a lakae ur ouel war e zremm, evit
mirout ouzh Bugale Israel da welout an dibenn
eus ar sked-se di-badus. [14] Met dall eo aet
o speredoù. Betek hiziv, ar ouel-se, pa vez
lennet an Testamant Kozh, a chom evito, hep
bezañ tennet, pa ne vez ket dizoloet dezho ez eo
echuet er C'hrist an Emglev-se. [15] Ya, betek an
deiz hiziv c'hoazh, pa vez lennet Moizez,
e chom ur ouel war o c'halonoù. [16] *Hogen pa
zistroer ouzh Doue, eo neuze e vez dilamet ar
ouel*. [17] Rak an Aotrou eo ar Spered, hag lec'h
m'emañ Spered an Aotrou, eno emañ ar frankiz.
[18] Ha ni holl, pa skeudennomp war hon
dremmoù dizolo, evel en ur melezour, klod an
Arloz, a vez troet muioc'h-mui er skeudenn-se,
a c'hloar da c'hloar, dre labour an Aotrou a zo
spered.

4 [1] Setu perak o kaout ar garg-se dre
drugarez Doue en hor c'heñver, ne gollomp ket
kalon. [2] Pell diouzhimp kaout mezh ha tevel, pe
bale gant gwidre, pe farlotiñ komz Doue;
er c'hontrol, dre ziskouez ar wirionez en em
erbedomp da goustiañs pep den dirak Doue.
[3] Mar chom hon Aviel ivez goloet gant ur ouel,
n'en deus ur ouel nemet evit ar re en em goll,
[4] evit an dud difeiz, bet dallet o spered gant doue
ar bed-mañ, da virout na splannfe gant
e sklêrijenn dirak o daoulagad Aviel klod ar
C'hrist, eñ hag a zo skeudenn Doue. [5] Rak n'eo
ket ni ar re a brezegomp, met ar C'hrist Jezuz,
an Aotrou; ned omp ni nemet servijerien deoc'h
dre garantez evit Jezuz. [6] Rak an Doue hag en
deus lavaret : «*Eus an deñvalijenn ra splanno
ar sklêrijenn*», eo an hini en deus lakaet da
splannañ en hor c'halonoù e sklêrijenn, m'hor
bo ar skiant eus klod Doue o skediñ war dremm
ar C'hrist.

Trubuilhoù ar waziadezh.

[7] Met an teñzor-se a zougomp e listri-priaj,
ma vo anat e teu eus Doue ar galloud-se
dreist-hini ha n'eo ket ac'hanomp-ni. [8] Gwasket
omp a bep tu, met n'omp ket flastret, hep
surentez, met n'omp ket diasur; gwallgaset, met
n'omp ket dilezet; diskaret, met n'omp ket
kaset da netra; [10] emaomp bepred o tougen en
hor c'horf poanioù marv Jezuz, evit ma vo
diskouezet ivez en hor c'horf buhez Jezuz.
[11] Rak evidomp da vezañ bev, e vezomp bepred
droukroet d'ar marv en abeg da Jezuz, evit ma
vo diskouezet ivez buhez Jezuz en hor c'horf
marvel. [12] Evel-se eo ar marv a labour ennomp
hag ennoc'h ar vuhez.

[13] Douget eta gant ar spered-se a feiz a zo bet
skrivet diwar e benn : «*Kredet em eus, setu
perak em eus komzet*», e kredomp ni ivez ha
gant se e komzomp. [14] Rak gouzout a reomp
penaos an Hini en deus dihunet an Aotrou Jezuz
a-douez ar re varv, hon adsavo ni ivez war un
dro gant Jezuz, hag hol lakaio d'en em ziskouez
dirazañ a-gevret ganeoc'h. [15] Ha kement-se

a c'hoarvez ganimp en abeg deoc'h, evit ma
teuio gant fonnusoc'h gras, pedennoù
a drugarez da sevel fonnusoc'h e kalon un niver
brasoc'h a dud, evit klod Doue.

16 Setu perak ne gollomp ket kalon. Er
c'hontrol, daoust m'emañ oc'h en em zispenn an
den diavaez ennomp, emañ an den diabarzh
o nevesaat a zeiz da zeiz. 17 Ya, trubuilhoù skañv
ur predig-amzer a vez oc'h aozañ dimp un
teñzor, hag unan dreist-muzul, a c'hloar
peurbadel. 18 Neuze ne sellomp ket ouzh an
traoù gwelus; rak ar re welus n'o deus nemet un
amzer, ar re ziwelus avat a zo peurbadel.

5 1 En gouzout a reomp, ma c'hoarvez d'hor
chomadur douarel, d'an deltenn-mañ, bezañ
distrujet, e resevomp ur chomadur all digant
Doue, un ti n'eo ket diwar dorn an den, unan
peurbadel en neñvoù. 2 Pe gentoc'h eo ar c'hoant
bras-mañ hol laka da hirvoudiñ, gwiskañ hon ti
neñvel war-c'horre egile. 3 Evel-just, gant ma
vefemp neuze kavet gwisket c'hoazh, ha n'eo
ket en noazh ! 4 Rak keit ha m'emaomp o chom
en deltenn-mañ ec'h huanadomp dindan hor
bec'h, dre ma fell dimp, n'eo ket bezañ
diwisket, met lakaat an eil gwiskamant-se
war-c'horre, evit ma vo kemeret gant ar vuhez
ar pezh a zo marvel ennomp. 5 Hag an Hini en
deus roet dimp ur seurt galvidigezh, Doue, eo
an Hini en deus roet dimp ivez arrez ar Spered.

6 Bepred leun a surentez eta hag o c'houzout
emaomp o chom pell diouzh an Aotrou keit ha
ma lojomp er c'horf-mañ, 7 rak amañ
e kerzhomp er feiz ha n'eo ket er weladurezh.
8 Leun a surentez eta ez eo koulskoude
gwelloc'h ganimp kuitaat hor c'horf evit mont
da vevañ gant an Aotrou. 9 Ha gant se ar pezh
a glaskomp a galon, pe o chom amañ e vefemp,
pe aet kuit, eo plijout dezhañ. 10 Rak pep unan
ac'hanomp a ranko mont dirak lez-varn ar
C'hrist da vezañ lakaet er sklêrijenn ha da gaout
en-dro ar pezh en devo graet e-pad e vuhez en
e gorf, pe ar mad pe ar fall.

Gred an Abostol e karantez Jezuz Krist.

11 Leun eus an doujañs dleet d'an Aotrou,
e klaskomp eta gounit an dud d'ar wirionez.
Doue avat ez omp anat dezhañ, ha fiziañs am
eus ez omp ivez anavezet mat ganeoc'h en ho
kreizonoù. 12 Met n'eomp ket a-nevez d'en em
veuliñ dirazoc'h, ar pezh a fell dimp eo reiñ
deoc'h an tu da gaout lorc'h ganimp, ma c'hellot
respont d'ar re a denn o lorc'h eus ar pezh a vez
gwelet ha n'eo ket eus ar pezh a zo er galon.
13 Mard-omp aet er-maez eus ar skiant-vat, ez eo
evit Doue; mard-omp skiantek, evidoc'h ez eo.
14 Rak karantez ar C'hrist hor gwask, pa soñjomp
penaos, ma'z eus bet unan marvet evit an holl,
eo an holl ivez a zo marvet ennañ; 15 ya, evit an
holl ez eo marvet evit na vevo mui ar re vev
evito o-unan, met evit an Hini a zo marvet hag
adsavet da vev evito. 16 Evel-se n'anavezomp
den ebet hiviziken gant daoulagad ar c'horf. Ha
ma'z eus bet ur c'houlz ma anavezemp ar C'hrist
gant daoulagad ar c'horf, n'eo ket evel-se ken
en anavezomp bremañ. 17 <Neuze, an neb a zo er
C'hrist a zo ur c'hrouadur nevez; an traoù kozh
a zo tremenet, setu m'eo deuet nevez pep tra.
18 Ha kement-se holl a zeu eus Doue, eñ hag en
deus hon adunvanet gantañ er C'hrist ha roet
dimp gwaziadezh an adunvaniñ-se; 19 rak Doue
eo an hini a oa er C'hrist oc'h adunvaniñ ar bed
gantañ e-unan, hep derc'hel kont ken eus
pec'hedoù an dud, an hini en deus lakaet
warnomp embann an adunvanidigezh-se.
20 Kannaded en anv ar C'hrist ez omp eta, evel
pa vefe Doue o c'hervel an dud drezomp-ni.
Hoc'h aspediñ a reomp en anv ar C'hrist : en em
adunvanit gant Doue. 21 An hini n'anaveze ket ar
pec'hed a zo bet lakaet gantañ da vezañ pec'hed
evidomp, evit ma teufemp ni da gaout ennañ
reizhder Doue.

6 1 Ha peogwir ez omp e genlabourerien, ho
pedomp start na vo ket en aner e resevot gras
Doue. 2 Rak lavarout a ra :

«*En amzer an drugarez em eus da selaouet,*
hag en deiz ar silvidigezh em eus da sikouret.»

Setu bremañ da vat amzer an drugarez, setu
bremañ deiz ar silvidigezh. 3 E stumm ebet, da
zen ebet, na roomp skouer fall ! arabat e vefe
kavet abeg en hor gwaziadezh; 4 er c'hontrol en
em ziskouezomp e pep tra evel gwir servijerien
da Zoue,

dre un dalc'husted vras e-kreiz an trubuilhoù,
an dienez, an ankenioù,
5 dindan an taolioù-skourjez, er prizonioù,
e-kreiz ar c'haouadoù-dispac'h,
er skuizhderioù, er beilhadegoù, er yunioù,

6 dre hor glanded, hor gouiziegezh,
hor gouzañvegezh, hor madelezh,
dre ar Spered Santel, dre ur garantez wirion,
7 dre ar gomz a wirionez,
dre nerzh Doue, dre glavioù ar reizhder
a-gleiz hag a-zeroù;

8 en enor hag en dismegañs,
e-kreiz ar brud fall evel e-kreiz ar brud mat;
tremenet da douellerien,
ha ni gwirion koulskoude;

9 evel tud dianav, ha ni anavezet mat;
evel tud e par ar marv, ha ni leun a vuhez;
evel tud a gastizer, ha ni hep mervel;

10 evel tud trist, ha ni laouen atav;
evel peorien, ha ni o pinvidikaat ur c'halz;
evel tud didra, ha ni o perc'hennañ pep tra.

Karantez an abostol e-keñver ar Gorintiz.

11 Komzet em eus deoc'h gant frankiz,
o Korintiz, a galon digor. 12 N'eo ket en hor
c'hreiz e c'hellfec'h en em gavout en strizh; mar
en em gavit en strizh eo en ho kalonoù-c'hwi.
13 Neuze paeit din diouzh ar pezh a roan; komz
a ran ouzhoc'h evel ouzh va bugale; digorit
frank, c'hwi ivez, ho kalonoù.

14 N'it ket d'en em lakaat en un hevelep
sternaj gant tud difeiz. Rak peseurt
kevreadurezh a c'hell bezañ etre ar reizhder hag
ar fallagriezh? Peseurt unvaniezh etre ar
sklêrijenn hag an deñvalijenn? 15 Peseurt emglev
etre ar C'hrist ha Beliar? Peseurt darempred etre
an den a feiz hag an den difeiz? 16 Peseurt
kengarantez etre Templ Doue hag an idoloù? Ni
eo Templ an Doue bev, evel m'en deus lavaret
Doue e-unan :

«Chom a rin en o zouez
ha kerzhout a rin en o metoù,
hag e vin o Doue, hag int a vo va fobl.
17 It eta er-maez eus an dud-se,
hag en em zisrannit diouto, eme an Aotrou.
Na stokit ouzh netra dic'hlan
ha me ho tegemero;
18 hag e vin evidoc'h un tad,
ha c'hwi a vo evidon mibien ha merc'hed,
-eme an Aotrou hollc'halloudek.»

7 1 Peogwir ez omp e genlabourerien, ho
pedomp start na vo ket en aner e resevot gras
Doue.

Ar frealz o deus roet dija ar Gorintiz da Baol.

2 Rak lavarout a ra :
«En amzer an drugarez em eus da selaouet,
hag en deiz ar silvidigezh em eus da sikouret.»

Setu bremañ da vat amzer an drugarez, setu
bremañ deiz ar silvidigezh. 3 E stumm ebet, da
zen ebet, na roomp skouer fall ! arabat e vefe
kavet abeg en hor gwaziadezh; 4 er c'hontrol en
em ziskouezomp e pep tra evel gwir servijerien
da Zoue :

dre un dalc'husted vras e-kreiz ar glac'haroù,
an dienez, an ankenioù,
5 dindan an taolioù, er c'harc'harioù,
e-kreiz ar c'haouadoù-dispac'h,
er skuizhderioù, en dihunoù, er yunioù,
6 dre hor glanded, hor gouiziegezh,
hor gouzañvegezh, hor madelezh,
dre ar Spered Santel, dre ur garantez wirion,
7 dre ar gomz a wirionez,
dre nerzh Doue, dre glavioù ar reizhder
a zalc'her a-gleiz hag a-zehoù;
8 er bri hag en dismegañs,
e-kreiz ar brud fall evel e-kreiz ar brud mat;
sellet evel darrizherien,
ha ni gwirion koulskoude;
9 evel tud dianav, ha ni anavezet mat;
evel tud e par ar marv, ha ni leun a vuhez;
evel tud a gastizer, ha ni hep mervel;
10 evel tud glac'haret,
ha ni bepred laouen koulskoude;
evel peorien, ha ni o pinvidikaat ur c'halz;
evel tud didra,
ha ni o perc'hennañ pep tra neoazh.

11 Sellit eta petra he deus an dristidigezh-se
hervez Doue degaset deoc'h :

Nag a gred ! Petra lavaran !
Nag a zigarezioù ! Nag a daerijenn !
Nag a nec'hamant !
Nag a c'hoant ! Nag a verv !
Nag pebezh kastiz !

Diskouezet hoc'h eus e pep stumm e oac'h
direbech en afer-se. 12 Neuze mar em eus skrivet
deoc'h, n'eo ket en abeg d'an dismegañser na
d'an hini dismegañset, met evit m'en em
ziskouezfe en ho touez dirak Doue, ar gred
hoc'h eus en hor c'heñver. 13 Ha gant se omp bet
frealzet.

En tu-hont d'ar frealz-se evidomp hon-unan,
hon eus bet brasoc'h levenez c'hoazh o welout
drantiz Titoz a zo bet kennerzhet e spered
ganeoc'h-c'hwi holl. 14 Ha mar em boa en em
veulet un tammig dirazañ diwar ho penn, n'em
eus ket bet a geuz; rak evel m'hon eus lavaret
deoc'h ar wirionez bepred e pep tra, evel-se ez
eo en em gavet gwirion ar pezh hor boa fougeet
gantañ dirak Titoz. 15 Hag e garantez a gresk
c'hoazh en ho keñver pa zeu da soñj dezhañ eus
ho sentidigezh hag eus an doare m'hoc'h eus
e zegemeret gant doujañs hag azaouez. 16 En em
laouenaat a ran pa c'hellan e pep tra kaout
fiziañs ennoc'h.

An dastum-arc'hant evit Iliz Jeruzalem.

8 1 Fellout a ra dimp, breudeur, reiñ deoc'h
da anaout ar c'hras en deus graet Doue da ilizoù
Makedonia, 2 e-kreiz an trubuilhoù niverus a oa
ouzh o gwaskañ, eo bet o levenez trec'h da bep
tra; hag eus o faourentez bras-kenañ o deus
skuilhet teñzorioù a largentez. 3 Rak, hervez
o galloud, en testeniañ a ran, hag en tu-hont d'o
galloud zoken, eus o fenn o-unan, 4 o deus hon
aspedet ha goulennet start diganimp kaout ar
c'hras da gemer perzh er garitez-se a brienter
evit ar Sent. 5 Hag o vont en tu-hont d'ar pezh
a c'hoanagemp, o deus en em roet d'an Aotrou
da gentañ, ha dimp ivez goude-se, dre youl
Doue. 6 En askont da se, evel ma oa Titoz en
devoa dija kroget ganti, hon eus goulennet
digantañ kas da benn en ho touez ivez, an
oberenn-se a garitez. 7 Ha peogwir emaoc'h er
penn kentañ evit pep tra, feiz, helavarded,
anaoudegezh, gred leun, karitez tremenet eus
hor c'halon en hoc'h hini, eo ret deoc'h ivez
bezañ er penn kentañ evit ar garitez-se.

8 N'eo ket un urzh a roan deoc'h; met dre
ginnig deoc'h evel ur skouer gred ar re all, e fell
din arnodiñ ha gwirion eo ho karitez.
9 Anavezout a rit karitez hon Aotrou Jezuz
Krist : abalamour deoc'h, goude ma oa pinvidik,
ez eo en em c'hraet paour, evit ho pinvidikaat
dre e baourentez.

10 Un ali eo eta a roan deoc'h amañ. Ha sed
ar pezh a zo a-walc'h evidoc'h-c'hwi hag a zo
bet ar re gentañ, a-dal warlene, o kas war-raok
an oberenn-se ha zoken o kaout ar mennad
anezhi. 11 Bremañ eta eo deoc'h d'ober ha da gas
an traoù da benn, en doare ma responto hoc'h
oberoù, hervez ho kalloud, da vrokusted ho
mennad. 12 Pa roer un dra bennak a galon, e vez
deuet mat ar pezh a vez. N'eus ket avat da reiñ
ar pezh n'hon eus ket. 13 Rak evit divec'hiañ ar
re all, n'hoc'h eus ket d'en em lakaat c'hwi
hoc'h-unan en diaezamant : ar pezh a zo d'ober
eo ma vo ingalded. 14 En degouezh-mañ, eo d'ho
puilhentez da reiñ pourvez d'o faourentez, evit
ma teuio ivez o fuilhentez-int da sikour ho
paourentez-c'hwi. En doare-se e vo kempouez
gant an traoù, 15 hervez ma'z eo skrivet :

«*An hini en devoa dastumet kalz,*
n'en devoa mann ebet a re,
hag an hini en devoa dastumet
nebeut ne vanke dezhañ netra.»

16 Bennozh da Zoue a laka en ho keñver
e kalon Titoz an hevelep gred hag ennon.
17 Respontet en deus d'hor goulenn : kentoc'h
c'hoazh, mall warnañ, en deus divizet anezhañ
e-unan mont du-se. 18 Kas a reomp gantañ ar
breur a vez graet e veuleudi dre an holl Ilizoù
a-zivout an Aviel. 19 Ouzhpenn-se, eñ eo an hini
a zo bet dibabet gant an Ilizoù da vezañ hor
c'hompagnun en hor beajoù evit an oberenn-se
a garitez, en em roomp dezhi evit klod an
Aotrou e-unan hag evit respont da c'hoant hor
c'halon. 20 Gant se e fell dimp en em ziwall
diouzh pep rebech e-keñver an arc'hant bras-se
hon eus d'ober war e dro; 21 rak evezh-mat
a lakaomp d'ober ar pezh a zo mat, n'eo ket
hepken da sell an Aotrou, met ivez da sell an
dud. 22 Ganto ivez e kasomp ar breur-se dimp
hon eus alies, e kalz a draoù, arnodet e c'hred,
hag en em ziskouez en degouezh a-vremañ kalz
gredusoc'h c'hoazh en abeg d'ar fiziañs vras en
deus ennoc'h. 23 Evit ar pezh a sell ouzh Titoz,
eñ eo va c'heveler ha va c'henlabourer en ho
keñver; hag evit hor breudeur, ez int kannaded
an Ilizoù, klod ar C'hrist. 24 Roit eta dezho dirak
an Ilizoù, ar brouenn eus ho karitez ha
diskouezit hon eus bet digarez mat d'en em
veuliñ dirazo diwar ho penn.

Al lizherig da Ilizoù Ac'haia diwar-benn an dastum-arc'hant.

9 1 Evit ar pezh a sell ar sikour da reiñ d'ar
sent, n'em eus ket ezhomm da skrivañ deoc'h
diwar e benn. 2 Rak anavezout a ran gred ho

kalon ha diwar e benn en ho meulan dirak
Makedoniz; Ac'haia, emezon, a zo prest abaoe
warlene ! Ya, ho kaloniezh he deus broudet al
lodenn vrasañ. 3 Kaset em eus deoc'h
koulskoude hor breudeur, evit na vo ket
dislavaret war ar poent-se ar veuleudi am eus
roet deoc'h, hag evit ma vezot prest, evel ma 'm
eus lavaret e vefec'h. 4 Anez da se, lakaomp
e teufe ganin Makedoniz hag ho kavfent
dibrest, neuze ar surentez kaer-se diskouezet
ganimp a drofe d'hor mezh, kuit da lavarout
e vefe ivez d'hoc'h hini. 5 Soñjet em eus eta e oa
ret din pediñ hor breudeur da vont a-raok dimp
betek ennoc'h, evit ragaozañ an donezon-se bet
dija kemennet ganeoc'h; evel-se e vo prest pep
tra, en doare ma vo gwir largentez ha n'eo ket
tostoni. 6 Gouezit an dra-se :

An hini a had rouez a vedo rouez ivez;
hag an hini a had stank a vedo stank ivez.

7 Da bep unan da reiñ hervez m'en devo
kavet mat en e galon, ha n'eo ket gant keuz pe
dre heg : rak Doue a gar an neb a ro gant
levenez. 8 A-hend-all, barrek eo Doue d'ho
kargañ gant donezonoù a bep seurt, evit m'ho
pefe bepred hag e pep tra, kement hoc'h eus
ezhomm ha ma chomfe c'hoazh peadra evit
oberoù mat a bep seurt, 9 hervez ar pezh a zo
skrivet :

«*Gant largentez en deus roet d'ar beorien,*
e reizhder a bad da virviken.»

10 An hini a ro had d'an hader ha bara dezhañ
da zebriñ, a bourchaso had deoc'h ivez, had
fonnus, hag a lakaio da baotaat frouezh ho
reizhder. 11 Pinvidikaet e pep doare, e c'hellot
neuze reiñ gant pep largentez, hag homañ
a lakaio hor grasoù da sevel etrezek Doue.
12 Rak sikour seurt skoazell, goude pourveziñ da
ezhommoù ar Sent, a vo ivez mammenn a
drugarekadennoù a-builh o sevel davet Doue.
13 O kaout gant ho sikour ur merk anat eus ho
karitez, e veulint Doue evit ar sentidigezh
a zisklêrit e-keñver Aviel ar C'hrist, hag evit
brokusted hoc'h aluzon en o c'heñver evel
e-keñver an holl. 14 Hag o fedenn evidoc'h a vo
hini kalonoù teneraet gant gwel ar c'hras
dreist-par skuilhet warnoc'h gant Doue.
15 Grasoù da Zoue evit e zonezon dilavarus !

Gwander ha galloud an abostol.

10 1 Me, Paol, me va-unan ho ped dre
habaskaer ha trugarez ar C'hrist, me hag a zo
ken abaf pa 'n em gavan dirazoc'h, hag a zo ken
hardizh pa vezan pell. 2 Ho pediñ a ran, arabat
e vefe ret din, pa vin du-se, implijout an
hardizhegezh-se ez on mennet mat d'ober ganti
e-keñver hiniennoù a gred e vefen oc'h en em
ren diouzh soñjoù ar c'horf. 3 En ur c'horf, evel
reizh, emaomp o vevañ, met ne stourmomp ket
diouzh soñjoù ar c'horf. 4 Klavioù ar brezel
a renomp n'int ket klavioù korfel, met klavioù
o deus ar galloud, evit kaoz Doue, da ziskar
kreñvlec'hioù. Rak diskar a reomp ar
falz-arguzennoù, 5 ha kement lorc'hentez a sav
a-enep anaoudegezh Doue, hag e pakomp da
brizoniad pep soñjezon evit he degas da sentiñ
ouzh ar C'hrist. 6 Ha prest omp da gastizañ pep
disentidigezh, adal ma vo deuet ho sentidigezh
da vezañ leun.

7 Sellout a rit ouzh diavaez an traoù. Ma 'z
eus unan bennak a gred ennañ e-unan bezañ
d'ar C'hrist, ra 'n em soñjo adarre, ha ra welo ez
omp d' ar C'hrist ni ivez kement hag eñ.
8 Ha goude m'en em veulfen un tammig re eus
hor galloud, eus ar galloud-se hag en deus an
Aotrou roet dimp evit ho lakaat da sevel ha n'eo
ket evit ho tiskar, n'em bo tamm mezh ebet.
9 Nann, ne fell ket din seblantout klask ho
spontañ gant va lizheroù. 10 «E lizheroù-eñ, eme
an dud-se, a zo pouezus; met pa vez amañ
dirazomp, eo dister e zoare, ha didalvoud
e gomz.» 11 Ra gredo mat an dud-se
kement-mañ : evel ma vezomp en hor
c'homzoù, eo evel-se e vezimp en hon oberoù,
pa vezimp tost.

12 A da sur, n'omp ket hardizh a-walc'h evit
en em lakaat war an hevelep renk, pe skoaz
ouzh skoaz, gant tud seurt-se o 'n em veuliñ
o-unan. Ar re-se pa 'n em gemeront da vuzul
evit en em vuzuliañ, ha pa 'n em lakaont
e-skoaz ganto o-unan, n'o deus skiant-vat ebet.
13 Ni avat, n'aimp ket d'en em veuliñ
dreist-muzul; ar muzul a gemeromp eo ar
reolenn merket dimp gant Doue : met roet en
deus dimp da lod mont betek ennoc'h ivez.
14 N'eo ken evel pa ne vijemp ket aet dija betek
ennoc'h; ne glaskomp ket en em astenn en
tu-hont d'hon tachenn; rak betek en ho touez

ivez omp deuet gant Aviel ar C'hrist. [15] Neuze
n'en em veulomp ket dreist-muzul, diwar goust
labour reoù all; spi hon eus avat gant ho feiz
o kreskiñ, e teuimp da gaout gloar ganeoc'h
muioc'h-mui, hervez hor reolenn dimp-ni, a zo
klask muioc'h bepred, [16] e c'hellimp mont
pelloc'h c'hoazh eget du-se da brezeg an Aviel,
e-lec'h ober gant reolenn reoù all a zo tennañ
lorc'h eus labourioù bet kaset da benn.

[17] *An hini* en em *veul, ra 'n em veulo en*
Aotrou. [18] Rak n'eo ket an hini en em erbed
e-unan a vefe den aprouet e dalvoudegezh, met
an hini a zo erbedet gant an Aotrou.

Paol en em sant rediet d'en em veuliñ.

11 [1] A ! Ma c'hellfec'h gouzañv eus va ferzh
un tamm follentez ! Ya, va gouzañvit ! [2] Gwarizi
am eus en ho keñver, gwarizi doueel, rak ho
timezet am eus d'ur pried unel; evel ur werc'hez
c'hlan em eus ho kinniget d'ar C'hrist. [3] Met aon
am eus na vefec'h evel Eva, a voe touellet gant
trubarderezh an Aerouant, na lezfec'h ho soñjoù
da vezañ kontammet ha da goll o lealded
e-keñver ar C'hrist. [4] Rak paz en em laka an hini
kentañ o tont, da brezeg deoc'h ur Jezuz all,
dishañval diouzh an hini hon eus prezeget, paz
eus kaoz da resev ur spered all, dishañval
diouzh an hini hoc'h eus resevet, pe un Aviel all,
dishañval diouzh an hini hoc'h eus degemeret,
en em zigorit mat da se.

[5] Krediñ a ran koulskoude n'on bet e tra ebet
disteroc'h eget an dreist-abostoled-se. [6] Mard-on
diampart e-keñver komz, n'eo het heñvel evit ar
skiant; en diskouezet hon eus deoc'h, e pep tra
hag e pep stumm. [7] Va fec'hed, hag-eñ eo bet en
em izelaat evit hoc'h uhelaat c'hwi, pa 'm eus
prezeget deoc'h evit mann Aviel Doue? [8] Ilizoù
all am eus dibourc'het, en ur resev diganto va
feadra evit gallout ho servijañ. [9] Ha goude bezañ
en ho touez, paz on bet en ezhomm, n'em eus
bec'hiet den ebet; ar vreudeur deuet eus
Makedonia eo ar re o deus pourvezet d'am
ezhommoù. E pep doare em eus diwallet da
vevañ diwar ho koust, hag e rin c'hoazh. [10] Ken
gwir hag emañ ennon gwirionez ar C'hrist,
nann, ne c'hello ket an abeg-se a c'hloar bezañ
tennet diganin e bro Ac'haia. [11] Perak? o vezañ
n'ho karan ket? Doue a oar.

[12] Met ar pezh a ran a zalc'hin d'ober, evit
tennañ pep digarez digant ar re a blijfe mat
dezho kaout un digarez bennak d'en em
ziskouez kement ha ni war ar poent ma
fougeont gantañ. [13] Ar re-se n'int nemet
fals-abostoled, micherourien trubard, dic'hizet
en ebestel ar C'hrist. [14] Hag aze netra souezhus !
rak Satan e-unan en em zic'hiz en un ael
a sklêrijenn. [15] N'eo ket ur souezh eta, mar deu
e vevelien d'en em zic'hizañ int ivez
e servijerien ar Reizhder. Met o diwezh a vo
diouzh o oberoù.

[16] En lavarout a ran adarre : arabat va
c'hemerout evit un den diskiant; pe neuze, va
lezit d'ober an diskiant, ma c'hellin me ivez
fougeal un tammig. [17] Ar pezh ez an da lavarout,
n'eo ket hervez an Aotrou en lavarin, met evel
dre follentez pa 'n em veulin gant kement
a hardizhegezh. [18] Paz eo-gwir ez eus kalz reoù
all a denn lorc'h eus o donezonoù korfel ez an
da fougeal me ivez. [19] Ken aes e c'houzañvit an
dud foll, c'hwi, ar re fur ! [20] Ya, gouzañv a rit
e teufed d'ober sklaved ac'hanoc'h, d'ho tebriñ,
da skrapañ ho peadra, d'ober deoc'h gant
rogoni, da reiñ deoc'h fasadoù. [21] Evit va mezh
e lavaran kement-se; krediñ a ran e vijen bet re
laosk.

Met n'eus forzh petra e fougeont
gantañ,-evel un den foll e komzan bremañ,
e c'hellan en em fougeal me ivez.

[22] Hebreed int? Me ivez.
Israeliz? Me ivez.
Eus gouenn Abraham? Me ivez.
[23] Gwaziaded ar C'hrist?
- Follentezioù a lavaran-,
me zo muioc'h egeto !

Muioc'h egeto dre al labourioù,
muioc'h egeto dre ar prizonerezhioù,
kalz muioc'h, dre an taolioù resevet.
Alies on bet e riskl ar marv.

[24] Pemp gwezh em eus resevet
digant ar Yuzevien
daou-ugent taol-skourjez nemet unan,
[25] teir gwezh on bet skourjezet,
ur wezh on bet labezet;
teir gwezh em eus graet peñse;

c'hoarvezet eo ganin tremen un devezh
hag un nozvezh e dour ar mor don.

26 Beajoù diniver,
riskloù gant ar stêrioù,
riskloù gant al laeron,
riskloù a-berzh va c'henvroiz,
riskloù a-berzh ar Baganed,
riskloù ar c'hêrioù,
riskloù ar gouelec'hioù,
riskloù ar mor,
riskloù a-berzh ar fals-vreudeur !

27 Labour ha skuizhder, beilhadegoù stank,
naon ha sec'hed, yun alies,
yenijenn ha noazhder.
28 Hag hep komz eus ar peurrest,
va bec'hiad din bemdez,
va damant d'an holl Ilizoù.

29 Piv zo sempl hep na vefen sempl ivez?
Piv a zeu da gouezhañ,
hep ne vefen devet gant an tan?

30 Mard eo ret en em fougeal eo eus va gwanderioù-me en em fougein. 31 Doue, Tad an Aotrou Jezuz, benniget ra vezo da virviken, a oar ne lavaran ket gevier. 32 E Damas, gouarnour ar roue Aretas, en devoa lakaet diwall kêr Damas evit gallout va fakañ. 33 Met dre ur prenestr, en ur bouteg, e voen diskennet a-hed ar voger, hag en em dennis a-dre e zaouarn.

12 1 Mar ranker fougeal, ne dalv mann ebet koulskoude, e teuin da gomz eus gweledigezhioù ha diskuliadurioù an Aotrou. 2 Anavezout a ran un den er C'hrist, a zo bet savet; bremañ ez eus pevarzek vloaz, pe gant e gorf pe hep e gorf, n'ouzon ket, Doue a oar, an den-se a voe savet betek an trede neñv. 3 Ya, en gouzout a ran, an den-se, pe gant e gorf pe hep e gorf, n'ouzon ket, Doue a oar, 4 a voe savet betek ar baradoz, hag a glevas komzoù dilavarus, n'eo ket aotreet da zen o disklêriañ.

5 Evit an den-se e c'hellan fougeal; evidon-me avat ne glaskin fougeal nemet eus va sempladurezh. 6 Ma karfen en em veuliñ ne vefen ket diskiant, ne lavarfen nemet ar wirionez; met mirout a rin d'en ober, gant aon na soñjfe unan bennak diwar va fenn en tu-hont d'ar pezh a weler ennon pe a glever diganin. 7 Hag en abeg d'an diskuliadurioù-se bezañ ken uhel, evit na zeufen ket da dennañ lorc'h diouto, ez eus bet lakaet din ur broud em c'horf, un ael a Satan, karget da zistagañ din jodadoù, evit herzel ouzhin d'en em uhelaat. 8 Diwar-benn-se, dre deir gwezh, em eus pedet an Aotrou da bellaat se diouzhin. 9 Met disklêriet en deus din : «Va gras a zo a-walc'h evidout; rak va nerzh a gav e leunder e-kreiz ar sempladurezh.» a galon laouen eta eo kentoc'h eus va gwanderioù en em veulin, evit ma vo nerzh ar C'hrist o chom ennon. 10 Neuze en em blijout a ran em gwanderioù, en dismegañsoù, en enkrezioù, en heskinadegoù, en ankenioù, gouzañvet evit ar C'hrist ! Rak pa vezan sempl, eo neuze e vezan nerzhus.

11 Setu me aet da foll ! C'hwi hoc'h eus va rediet d'ober. Deoc'h e oa d'ober stad ac'hanon. Rak e tra ebet n'on bet disteroc'h eget an dreist-abostoled-se, evidon da vezañ netra. 12 Doareoù heverk ar gwir abostol, o gwelet hoc'h eus dre hol labour en ho touez : dalc'husted e pep keñver, arouezioù, moliac'hoù, burzhudoù. 13 Petra hoc'h eus bet nebeutoc'h eget an Ilizoù all, nemet n'em eus ket bevet diwar ho koust? Pardonit din ar gwall !

14 Setu ma'z on prest da vont du-se evit an trede gwezh, ha ne vevin ket c'hoazh diwar ho koust; rak ne glaskan ket ar pezh a zo deoc'h, met c'hwi hoc'h-unan. Rak n'eo ket d'ar vugale dastum arc'hant evit o zud, met d'ar gerent evit o bugale. 15 Me avat eo a galon laouen e rofen pep tra hag en em rofen va-unan evit hoc'h eneoù, zoken mar dlefen, ouzh ho karout muioc'h, bezañ karet nebeutoc'h.

16 Lakaomp, a lavaro tud zo. Me va-unan n'on ket bet ur samm evidoc'h, met gaouiat evel ma'z on, em eus ho tapet dre widre. 17 Hag-eñ em eus tennet ur fals-gounid bennak ac'hanoc'h dre unan eus ar re am eus kaset deoc'h? 18 Aspedet em boa Titoz da vont ha kaset em boa gantañ ar breur a ouzoc'h. Hag-eñ eo Titoz en deus tennet fals-gounid ac'hanoc'h? Hag-eñ n'eo ket gant an hevelep spered hon eus en em renet? en ur heuliañ an hevelep roudoù?

Nec'hamant an abostol.

[19] Abaoe pell dija e soñjit moarvat
e klaskomp amañ en em zidamall. N'eo ket !
Dindan sell Doue hag er C'hrist eo e komzomp;
ha kement-se holl, va re vuiañ-karet, evit ho
lakaat da adsevel. [20] Rak aon am eus n'ho
kavfen ket pa zegouezhin, evel ma karfen
e vefec'h-c'hwi, ha me, na vefen ket kavet
ganeoc'h, evel ma plijfe deoc'h. Aon am eus na
vefe en ho touez rendaeloù, gwarizi,
droukrañsoù, dizemglev, droukkomzoù,
stranerezh, lorc'hentez, dizurzhioù. [21] Aon am
eus na rofe Doue din mezh ganeoc'h pa zistroin
d'ho kaout, ha n'am befe da ouelañ war veur
a bec'her kozh chomet hep ober pinijenn evit
o buhez a hudurniezh, a riboderezh hag
a c'hadaliezh.

13 [1] Setu an trede gwezh ma'z an du-se: *Pep*
afer eo war gomz daou pe dri dest e vo klasket
diskoulm dezhi. [2] En lavaret am eus d'ar
bec'herien gozh kenkoulz ha d'an holl reoù all,
hag en lavarout a ran adarre, bremañ paz on pell
diouzhoc'h, evel e-pad ma oan en ho touez evit
an eil gwezh : mar distroan, e vin didruez er
wezh-mañ. [3] Ya, fellout a ra deoc'h kaout ar
brouenn emañ ar C'hrist o komz ennon, eñ ha
n'en deus gwanded ebet en ho keñver, met en
em ziskouez galloudus en ho touez. [4] Staget eo
bet moarvat ouzh ar Groaz en e sempladurezh,
met bev ez eo dre c'halloud Doue. Ni ivez en
hevelep doare hon eus sempladurezh ennañ,
met bev e vezimp a-gevret gantañ dre c'halloud
Doue, en hon doare d'en em ren en ho keñver.

[5] En em sellit hoc'h-unan da welout hag-eñ
emaoc'h er feiz; en em aprouit hoc'h-unan.
Daoust ha n'anavezit ket emañ Jezuz Krist
ennoc'h? Nemet ne vefec'h ket kavet mat
gantañ. [6] Spi am eus ec'h anavezot ez omp ni
kavet mat. [7] Pediñ a reomp Doue na rafec'h
droug ebet, ne glaskomp ket en em ziskouez
den aprouet. [8] Rak n'hon eus ket galloud a-enep
d'ar wirionez met evit ar wirionez. [9] Ha laouen
omp pa vezomp-ni dic'halloud ha c'hwi leun
a nerzh. Ya, sed ar pezh a c'houlennomp en hor
pedennoù, hoc'h addresidigezh. [10] En abeg da se
e skrivan an traoù-se deoc'h, tra m'emaon pell,
evit na rankin ket, pa vezin en ho touez, ober
garv ouzhoc'h, hervez ar galloud en deus an
Aotrou roet din, evit sevel an ti ha n'eo ket evit
diskar.

[11] A-hend-all, breudeur, bezit laouen,
labourit d'ho santelidigezh, en em frealzit an eil
egile, bezit unan a spered, bevit er peoc'h, ha
Doue ar garitez hag ar peoc'h a vezo ganeoc'h.

[12] En em saludit an eil egile dre ar pok santel.
An holl Sent ho salud.

[13] Gras an Aotrou Jezuz Krist, karantez Doue,
hag unvanidigezh ar Spered Santel
da vezo ganeoc'h holl !

Al lizher d'ar C'halated

Salud ha kemennadur.

1 [1] Paol, abostol n'eo ket a-berzh an dud, na
dre un den bennak, met dre youl Jezuz Krist ha
Doue an Tad en deus e zihunet a-douez ar re
varv; [2] hag ivez an holl vreudeur a zo ganin, da
Ilizoù Galatia.

[3] Gras deoc'h ha peoc'h digant Doue hon Tad
hag an Aotrou Jezuz Krist,
[4] a zo en em roet e-unan
en abeg d'hor pec'hedoù,
evit hon diframmañ
diouzh ar bed drouk a-vremañ,
hervez mennantez Doue hon Tad;
[5] dezhañ ra vo ar c'hloar da holl viken. Amen.

[6] Souezhet on ho pefe ken buan-se dilezet an
Hini en deus ho kalvet dre c'hras ar C'hrist, evit
tremen d'un Aviel all; [7] daoust n'eus ket un all,
n'eus nemet tud zo a laka strafuilh en ho touez
hag a fell dezho eilpennañ Aviel ar C'hrist.
[8] Ac'hann 'ta ! na pa zeufemp ni hon-unan, pe un
ael eus an neñv, da gemenn deoc'h un Aviel
disheñvel diouzh an hini hon eus kemennet
deoc'h, ra vo milliget ! [9] En lavaret hon eus dija,
hag hiziv en lavaran adarre, mar kemenn deoc'h
unan bennak un Aviel disheñvel diouzh an hini
hoc'h eus resevet, ra vo milliget !

[10] Gant-se, bremañ, hag-eñ eo grad-vat an
dud a glaskan gounit pe hini Doue? Hag-eñ
e klaskan plijout d'an dud? Mard eo c'hoazh
d'an dud e klaskfen plijout, n'eo ket servijer ar
C'hrist e vefen ken.

An Aviel eo galvadenn ar C'hrist.

[11] En disklêriañ a ran deoc'h eta, breudeur, an
Aviel am eus kemennet n'eo ket diouzh doare
an den. [12] Rak n'eo ket digant un den em eus
e resevet pe e zesket, met dre ziskuliadur Jezuz
Krist.

[13] Klevet hoc'h eus komz, sur mat, eus va
doareoù a-wezhall er Yuzeviezh, pa vezen
diouzh va gwashañ oc'h heskinañ Iliz Doue,
ouzh he gwastañ; [14] ha paz aen war-raok er
Yuzeviezh, muioc'h eget kalz eus va c'henvroiz
a oad ganin, en ur zerc'hel taer da hengounioù
va Zadoù. [15] Hogen pa blijas d'an Hini en deus
va lakaet a-gostez adalek korf va mamm hag en
deus va galvet dre e c'hras, [16] diskuliañ din
e Vab, evit ma prezegfen ar c'heloù mat anezhañ
e-touez ar Broadoù, kerkent neuze, kuit da
c'houlenn o ali digant ar c'hig hag ar gwad,
[17] kuit da bignat da Jeruzalem da gaout an
ebestel a oa bet em raok, ec'h is da Arabia, ha
goude-se e teuis c'hoazh en-dro da Zamas.
[18] Tri bloavezh goude-se e savis da Jeruzalem da
welout Kefa, hag e chomis pemzek deiz gantañ.

[19] Ne welis hini all ebet eus an ebestel, nemet
hepken Jakez, breur an Aotrou. [20] Evit ar pezh
a skrivan amañ deoc'h, en touiñ a ran dirak
Doue, ne lavaran gaou ebet. [21] Goude-se ez on
aet da vroioù Siria ha Kilikia; [22] met ne oan ket
anavezet dre va dremm gant Ilizoù Youdea a zo
er C'hrist; [23] klevet hepken e veze ganto penaos
an heskiner a-wezhall a brezege bremañ ar feiz
a glaske diskar diagent; [24] ha dougen a raent
klod da Zoue abalamour din.

Bodadeg Jeruzalem.

2 [1] Goude-se, a-benn pevarzek vloaz,
e pignis adarre da Jeruzalem gant Barnaba ha
Titoz a gemeris ivez ganin. [2] Pignat a ris diwar
un diskuliadur, ha displegañ a ris dezho an
Aviel a brezegan d'ar Broadoù. Met a-ziforc'h
diouzh ar re all e komzis gant ar re bennañ, gant
aon da redek pe da vezañ redet evit netra.
[3] Ac'hanta ! na Titoz e-unan hag a oa ganin, eñ
hag a oa gresian, ne voe ket rediet da vezañ
amdroc'het. [4] Nemet e voe dre wall ar re aet
e-barzh dre laer, ar fals-vreudeur-se a oa en em
silet e-barzh evit spiañ ar frankiz hon eus er
C'hrist Jezuz, hag ober ac'hanomp sklavourien;
[5] ar re-se avat, n'hon eus ket pleget dezho, pa ne
vije nemet ur momed, dre ma felle dimp mirout
evidoc'h en he fezh gwirionez an Aviel. [6] Hogen
digant ar re bennañ, -petra e oant neuze ne vern
ket din, rak Doue ne ra ket gant an dud diouzh
o diavaezioù-, ar re bennañ eta ne c'houlennjont
ket diganin stagañ un dra bennak ouzh va
c'helennadurezh. [7] Er c'hontrol, pa welent e oa
bet fiziet ennon prezeg an Aviel d'ar re
ziamdroc'h, evel fiziet e Pêr prezeg d'ar re
amdroc'het, [8] rak an Hini en deus graet eus Pêr
abostol ar re amdroc'het, en deus labouret
ennon ivez d'ober ac'hanon abostol ar Broadoù,
[9] neuze oc'h anavezout ar c'hras a oa bet roet
din, Jakez, Kefa ha Yann, ar re bennañ-se,
kolonennoù anezho, a stardas o dorn din-me ha
da Varnaba, evel arouez a unvaniezh, dimp da

vont d'ar Broadoù, ha dezho da vont da dud an
amdroc'h. [10] Nemet e tleemp kaout soñj eus ar
beorien, ar pezh end-eeun ez on bet aketus
d'ober.

Diaezamant Antiokia.

[11] Met pa zeuas Kefa da Antiokia, e talc'his
penn outañ, dirazañ e-unan, dre ma oa ar gaou
gantañ. [12] Rak a-raok ma teufe hiniennoù eus tud
Jakez e kemere e bredoù gant ar re eus ar
Broadoù; met pa zegouezhas ar re-se, en em
laeras kuit hag en em dennas a-gostez, gant aon
rak an dud eus an amdroc'h. [13] Ha diwar
e skouer en em lakaas ar Yuzevien all d'ober
gant tromplezon betek sachañ Barnaba e-unan
d'ober kemend-all.

[14] Met pa ne oa ket reizh o doare e-keñver
gwirionez an Aviel, e lavaris da Gefa dirak an
holl : «Evidout da vezañ Yuzev, mar bevez e-giz
tud ar Broadoù ha n'eo ket e-giz ar Yuzevien,
penaos e c'hellfes rediañ tud ar Broadoù da
vevañ e-giz ar Yuzevien?

[15] Ni hon-unan, daoust ma'z omp Yuzevien
a ouenn ha n'eo ket pec'herien eus ar Broadoù,
[16] pa ouzomp mat ne vez ket lakaet an den reizh
dre oberoù al Lezenn, met hepken dre ar feiz er
C'hrist Jezuz, ni ivez hon eus kredet er C'hrist
Jezuz evit bezañ lakaet reizh dre ar feiz er
C'hrist, ha n'eo ket dre oberoù al Lezenn,
peogwir dre oberoù al Lezenn n'eus den
o kaout ar reizhder. [17] Met goude bezañ klasket
hor reizhder er C'hrist, mar en em gavomp
c'hoazh pec'herien ni ivez evel ar re all, hag-eñ
eo ar C'hrist a vefe servijer ar pec'hed? Doue ra
viro ! [18] Rak mar adsavan a-nevez ar pezh am
eus diskaret, eo me en em laka va-unan da
bec'her. [19] Dre al Lezenn evit gwir ez on marv
d'al Lezenn evit bevañ da Zoue; gant ar C'hrist
ez on bet staget ouzh ar Groaz; [20] ha mar bevan,
n'eo ket me ken an hini a vev, met ar C'hrist
a vev ennon. Evidon da vevañ bremañ en ur
c'horf, e vevan er feiz-se am eus e Mab Doue en
deus va c'haret hag en em roet d'ar marv
evidon. [21] Ne lakaan ket gras Doue da vezañ
netra; rak mar deufe reizhder an den eus al
Lezenn e vefe marvet ar C'hrist evit netra.»

Dre ar feiz ez omp reizh dirak Doue.

3 [1] O Galated diskiant ! piv en deus ho
teoget, c'hwi hag a zo bet skeudennet
koulskoude dirak ho taoulagad Jezuz Krist stag
ouzh ar Groaz? [2] Kement-mañ hepken a fell din
gouzout diganeoc'h : hag-eñ eo dre seveniñ
oberoù al Lezenn hoc'h eus resevet ar Spered,
pe dre vezañ kredet er feiz? [3] Daoust ha ken
diskiant-se e vefec'h da echuiñ bremañ e traoù
ar c'horf goude bezañ kroget gant traoù ar
spered? [4] Kement a c'hrasoù ho pefe neuze
resevet evit netra? Ya, evit netra e vefe bet
neuze evit gwir. [5] An Hini eta a ro deoc'h ar
Spered gant largentez hag a ra gant nerzh
burzhudoù en ho touez, hag-eñ e rafe kement-se
dre ma sevenit oberoù al Lezenn, pe dre ma
kredit er feiz?

[6] Evel-se, Abraham a *gredas e Doue, ha
kement-se a voe kontet dezhañ da reizhder*.
[7] Komprenit mat eta ez eo an dud a feiz ar re
a zo mibien Abraham. [8] Hag ar Skritur
o rakwelout eo dre ar feiz e rofe Doue ar
reizhder d'ar Broadoù, a rakkemennas ar
c'heloù mat-se da Abraham : «*Ennout,* emezi,
e *vo benniget an holl vroadoù*», [9] en doare ma
vez benniget an dud a feiz a-gevret gant
Abraham, an den a feiz.

Al Lezenn e-keñver ar feiz.

[10] Ar re avat en em laka da oberourien al
Lezenn, ar re-se a gouezh dindan ur vallozh.
Rak skrivet eo : «*Milliget ra vezo an neb na
chom ket stag ouzh an holl c'hourc'hemennoù
skrivet e levr al Lezenn evit o mirout*.» [11] Ha ne
c'hell al Lezenn lakaat den ebet da vezañ reizh
dirak Doue, anat eo an dra-se, peogwir eo
skrivet : «An den reizh en devo buhez dre ar
feiz.» [12] Al Lezenn avat n'eo ket diazezet war ar
feiz, er c'hontrol eo skrivet : «*An neb a viro ar
gourc'hemennoù-se en devo buhez ganto*.»
[13] Ar C'hrist eo an hini en deus hon dasprenet
eus mallozh al Lezenn, deuet ma'z eo da vezañ
mallozh evidomp, paz eo skrivet : «*Milliget ra
vo an neb a zo e pign ouzh ar c'hoad*»; [14] hag an
dra-se evit ma tremenfe d'ar Broadoù e Jezuz
Krist bennozh Abraham, evit ma resevfemp dre
ar feiz ar Spered grataet.

[15] Breudeur, keñveriañ a ran an traoù-mañ
ouzh ar pezh a dremen war dachenn an dud :

pa c'hoarvez d'un den sinañ da vat un testamant
- hag evelato ned eo nemet un den - ne c'hell
den all ebet goude-se nag e derriñ na lakaat
warnañ addiviz ebet. 16 Evel-se ar grataerezhioù
a zo bet graet da Abraham ha d'e ziskennadur;
ne lavar ket ar Skritur : «*ha d'e ziskennidi*» evel
pa vije kaoz eus meur a hini, met evel pa ne
vefe nemet unan : «*ha d'e ziskennadur*», da
lavarout eo ar C'hrist. 17 Setu amañ va soñj eta :
un testamant o vezañ bet divizet reizh ha mat
gant Doue, n'eo ket al Lezenn deuet pevar
c'hant tregont vloaz diwezhatoc'h a c'hellfe
tennañ e nerzh digantañ, na lakaat ar c'hrataenn
da vezañ didalvoud. 18 Rak mar bije dre al
Lezenn e teujemp da vezañ hêred, ne vije ken
en abeg d'ar c'hrataenn. Met er c'hontrol eo dre
ur c'hrataenn en deus Doue roet e c'hras da
Abraham.

19 Neuze perak al Lezenn? Savet eo bet evit
ma vefe laket anat an terridigezhioù, betek ma
teufe an diskennadur e oa bet tonket dezhañ
kaout ar grataerezh. Diazezet eo bet dre
waziadezh an Aeled ha dre obererezh un
hanterour. 20 Hogen n'eus ket ezhomm eus un
hanterour pa n'eus nemet ur gostezenn, ha
Doue a zo e-unan-penn. 21 Daoust hag al Lezenn
eta a vefe a-enep da c'hrataennoù Doue? Tamm
ebet ! Hogen mar bije bet roet dimp ul Lezenn
barrek da zegas dimp ar vuhez, neuze
e gwirionez e vije eus al Lezenn e teuje ar
reizhder. 22 Met er c'hontrol, al Lezenn he deus
dalc'het pep tra dindan ar pec'hed, evit ma vefe
roet ar c'hrataenn dre ar feiz e Jezuz Krist d'ar
re a gred.

23 A-raok donedigezh ar feiz e oamp dalc'het
dindan gward al Lezenn, da c'hortoz ma teufe ar
feiz-se da vezañ diskuliet. 24 Evel-se he deus
servijet dimp al Lezenn da vestr-studi da
c'hortoz ar C'hrist, dimp da vezañ neuze lakaet
reizh dre ar feiz. 25 Met ur wezh deuet ar feiz,
n'emaomp ken dindan ar mestr-studi. 26 Rak dre
ar feiz er C'hrist Jezuz, ez oc'h c'hwi-holl
bugale da Zoue. 27 C'hwi-holl hag a zo bet
badezet er C'hrist, hoc'h eus gwisket ar C'hrist
warnoc'h. 28 N'eus mui-ken na Yuzev na
Gresian, n'eus mui-ken na gwaz na maouez rak
c'hwi-holl n'oc'h ken nemet unan er C'hrist
Jezuz. 29 Ha mard-oc'h d'ar C'hrist, ez oc'h eta
diskennadur Abraham, hêred hervez ar
c'hrataenn.

Dre ar C'hras ez omp bugale hag hêred da Zoue.

4 1 Kement-mañ eta a fell din lavarout : keit
ha ma chom yaouank an hêr, n'eo ket disheñvel
e stad diouzh hini ar sklavour, evitañ da vezañ
perc'henn an holl vadoù. 2 Emañ dindan
gwarded ha kulatored betek an amzer merket
gant e dad. 3 Ni ivez, keit ha ma oamp yaouank,
e oamp sujet da elfennoù ar bed. 4 Met paz eo
deuet leunder an amzer, en deus Doue kaset
e Vab, ganet eus ur vaouez, ganet dindan al
Lezenn, 5 evit dasprenañ ar re a oa sujet d'al
Lezenn, hag ober ac'hanomp e advibien. 6 Hag
ar brouenn anat ez oc'h mibien, eo en deus kaset
Doue en hor c'halonoù Spered e Vab o krial
ennomp : «Abba, Tad !» 7 Neuze 'ta n'out ket
sklavour ken, met mab, ha mard-out mab ez out
ivez hêr dre c'hras Doue.

8 Gwezhall moarvat, pa n'anavezec'h ket
Doue, e oac'h o servijañ doueed n'int ket
doueed e gwirionez. 9 Hogen bremañ m'hoc'h
eus anavezet Doue, pe kentoc'h m'oc'h bet
anavezet gantañ, penaos e c'hellit distreiñ adarre
d'an elfennoù-se dister ha didalvoud pa fell
deoc'h sujañ dezho adarre evel gwezhall?
10 Mirout a rit gant doujañs an deizioù, ar
mizioù, mareoù ar bloaz, ar bloavezhioù.
11 Aon am eus n'em befe en aner kemeret poan
ganeoc'h.

Erbedadurioù ha soñjoù kalonek.

12 Breudeur, me ho ped, deuit da vezañ
heñvel ouzhin, peogwir em eus me va-unan en
em lakaet da vezañ heñvel ouzhoc'h. N'hoc'h
eus graet ouzhin gaou ebet. 13 Gouzout a rit
penaos en abeg d'ur c'hleñved am dalc'he
neuze, em eus bet tro da brezeg deoc'h an Aviel,
ar wezh kentañ; 14 ha daoust d'an diaezamant
a oa evidoc'h ar c'horf gwan-se, n'hoc'h eus
diskouezet din na dispriz na heug, met va
degemeret hoc'h eus evel un Ael a-berzh Doue,
evel ar C'hrist Jezuz.

15 Pelec'h avat emañ bremañ ar santimantoù
a levenez a ziskouezec'h din? Rak an
testeni-mañ a roan deoc'h ho pije diframmet ho
taoulagad eus ho penn, mar bije bet gallet, evit

o reiñ din-me. [16] Hogen, daoust hag ez on deuet
da vezañ hoc'h enebour evit bezañ lavaret
deoc'h ar wirionez? [17] Ar vignoniezh a ziskouez
deoc'h tud zo n'eo ket unan reizh; klask a reont
ho tistagañ diouzhin evit kaout ho mignoniezh
evito o-unan. [18] Brav eo kaout mignoniezh
digant ar re all, gant ma vo da vat ha bepred;
hag evidon, gant na vo ket hepken pa vezan en
ho touez, [19] va bugaligoù, c'hwi hag a c'hanan
adarre er boan betek ma vo stummet ar C'hrist
ennoc'h. [20] Ya, me garfe bezañ d'ar c'houlz-mañ
en ho kichen evit stummañ diouzhoc'h va
c'homzoù, rak n'ouzon ket penaos ober
ganeoc'h.

An daou emglev : Agar ha Sara.

[21] Lavarit din, c'hwi hag a fell deoc'h sujañ
d'al Lezenn, ne glevit ket petra lavar al Lezenn?
[22] Rak skrivet eo en deus bet Abraham daou vab,
unan eus ar sklavourez, hag egile eus ar wreg
en he frankiz. [23] Met hini ar sklavourez a voe
ganet hervez ar c'horf, hini ar wreg en he
frankiz dre nerzh ar c'hrataenn. [24] Un
skeudennadur hon eus aze, rak an div vaouez-se
a zo skeudenn an daou emglev. An hini kentañ,
Menez Sinai, a c'han bugale evit ar sklavelezh;
Agar an hini eo; [25] rak ar Sinai a zo ur menez
eus Arabia;hag ez eo ur skeudenn eus ar
Jeruzalem a-vremañ, a zo evit gwir sklavourez
gant he bugale. [26] Met Jeruzalem an nec'h a zo
en he frankiz, hag hor mamm ez eo;
[27] rak skrivet eo :

«Bez laouen, maouez gaonac'h,
gwreg hep bugale,
sav da vouezh gant levenez,
te ha n'out ket bet er gwentloù,
rak niverusoc'h eo bugale an hini dilezet
eget re an hini he devoa ar pried.»

[28] Ha c'hwi, va breudeur, e-giz Izaak, c'hwi
zo bugale ar c'hrataenn. [29] Hogen, evel neuze pa
veze ar bugel ganet hervez ar c'horf o wallgas
an hini ganet hervez ar spered, evel-se emañ
kont bremañ c'hoazh. [30] Petra avat a lavar ar
Skritur :

«Kas ar sklavourez kuit hag he bugale,
rak ne zle ket mab ar sklavourez
bezañ hêr
gant mab ar wreg en he frankiz.»

[31] Gant-se, breudeur, n'omp ket bugale ur
sklavourez, met bugale ar wreg en he frankiz.

Ar frankiz kristen.

5 [1] Evit m'hor bo ar frankiz-se eo en deus ar
C'hrist hon dieubet. Dalc'hit start eta, ha n'en
em lakait ket en-dro dindan yev ar sklavelezh.
[2] Ya, me, Paol, a lavar deoc'h kement-mañ : mar
en em lakait da vezañ amdroc'het, ne dalvezo ar
C'hrist da netra deoc'h. [3] En testeniañ a ran
adarre da gement den en em laka da vezañ
amdroc'het; dleet eo dezhañ mirout al Lezenn
a-bezh. [4] Torret hoc'h eus diouzh ar C'hrist,
c'hwi-holl hag a glask ar reizhder el Lezenn,
kouezhet oc'h e-maez ar c'hras. [5] Ni avat eo
digant ar Spered ha dre ar feiz e c'hortozomp ar
reizhder goubeizhet. [6] Rak er C'hrist Jezuz, nag
amdroc'h na diamdroc'h n'o deus talvoudegezh,
met hepken ar feiz oc'h oberiañ dre ar garantez.

[7] Ken brav evel ma redec'h, piv en deus
torret deoc'h ho lañs evit mirout ouzhoc'h da
sentiñ ouzh ar wirionez? [8] Al levezon-se ne zeu
ket eus an Hini en deus ho kalvet. [9] Un tamm
goell a laka an toaz a-bezh da dreiñ.
[10] Evidon-me em eus en Aotrou ar fiziañs-mañ
en ho keñver, e chomo digemm ho soñj. An neb
avat a zegas trubuilh en ho touez, a vezo
kastizet diouzh se, piv bennak ez eo.
[11] Evidon-me, breudeur, mar prezegan c'hoazh
an amdroc'h, perak e vezan c'hoazh heskinet?
Neuze eo echu gant droukskoilh ar Groaz !
[12] Perak n'afent ket betek en em spazhañ, int hag
a laka mesk en hoc'h eneoù?

[13] C'hwi, breudeur, eo d'ar frankiz oc'h bet
galvet; nemet ne zle ket ar frankiz-se bezañ un
digarez evit c'hoantegezh ar c'horf; er c'hontrol,
en em lakait dre ar garantez da sklavour an eil
d'egile. [14] Rak en ur gourc'hemenn hepken eo
dalc'het berr-ha-berr al lezenn a-bezh gant he
leunder : «*Karout a ri da nesañ eveldout
da-unan.*» [15] Hogen mar bezit oc'h en em dagañ
hag oc'h en em zebriñ an eil egile, diwallit
n'afec'h d'en em zistrujañ holl a-gevret. [16] Sed
aze petra lavaran : en em lezit da vezañ renet
gant ar Spered, ha neuze n'eot ket da seveniñ
droukc'hoantegezh ar c'horf. [17] Rak ar c'horf en
deus c'hoantoù kontrol d'ar Spered, hag ar
Spered c'hoantoù kontrol d'ar c'horf; emaint
oc'h enebiñ an eil ouzh egile, en doare n'hellit

ket ober ar pezh a fell deoc'h. 18 Met mard-oc'h
renet gant ar Spered, n'emaoc'h ken dindan
damall al Lezenn.

19 Anat eo d'an holl petra eo oberoù ar
c'horf :

Riboderezh, loustoni, dirollerezh,
20 idolerezh, sorserezh, kasoni,
dizunvaniezh, gwarizi, fulor,
kabaduilh, dizemglev, disrannerezh,
21 droukrañs, mezventi, lontegezh,
ha pec'hedoù seurt-se;

a-ziaraok e lavaran deoc'h evel m'em eus
graet dija, penaos ar re a ra seurt pec'hedoù n'o
devo ket lod e Rouantelezh Doue.

22 Er c'hontrol, frouezh ar Spered a zo :

Karitez, levenez, peoc'h, pasianted,
hegarated, madelezh, fiziañs er re all,
23 douster, emzalc'hegezh;

a-enep d'an oberoù-se n'eus lezenn ebet.
24 Ar re a zo d'ar C'hrist o deus eta staget ouzh
ar Groaz o c'horf gant e youloù fall hag
e c'hoantegezhioù. 25 Mar hon eus buhez dre ar
Spered, bezomp renet ivez gant ar Spered.

26 Arabat dimp klask an enorioù kleuz, na
bezañ dichek gant ar re all, na kaout avi an eil
ouzh egile.

Gourc'hemennoù en-dro d'ar garantez.

6 1 Breudeur, zoken ma c'hoarvez d'un den
bezañ tapet en ur gwall bennak, c'hwi ar re
speredel, addresit-eñ gant douster a spered; met
taol evezh te da-unan, rak te ivez a c'hellfe
bezañ temptet.

2 Dougit ho sammoù an eil d'egile, ha gant
se kasit da benn lezenn ar C'hrist. 3 Rak mar
kred un den bezañ un dra bennak, pa ned eo
netra, emañ oc'h en em douellañ. 4 Ra sello pizh
pep unan ouzh ar pezh a ra, ha neuze e kavo
marteze ennañ e-unan, ha n'eo ket e-keñver ar
re all, peadra d'en em veuliñ. 5 Rak pep unan en
devo e garg e-unan da zougen.

6 Dleet eo d'an hini a vez kelennet ar Gomz
dezhañ, reiñ eus e holl vadoù d'an hini a zo
ouzh e gelenn. 7 N'it ket da faziañ : ne reer ket
goap ouzh Doue. Rak ar pezh a vez hadet eo
ivez ar pezh a vez eostet. 8 An neb a had ar
c'horf a vedo frouezh ar c'horf, ar vreinadurezh;
met an neb a had ar spered, a vedo frouezh ar
spered, ar vuhez peurbadel. 9 Arabat bezañ
skuizh oc'h ober ar mad; en e amzer e teuy an
eost evidomp, ma chomomp hep distardañ.
10 Evel-se 'ta, keit ha m'hon eus amzer, greomp
ar mad e-keñver an holl, met dreist-holl
e-keñver hor breudeur er feiz.

Dibenn-skrid.

11 Gwelit pebezh lizherennoù a skrivan
deoc'h pa ran gant va dorn-me.

12 Tud hag a fell dezho en em ziskouez plijus
e traoù ar c'horf, eo ar re a laka warnoc'h bezañ
amdroc'het, hag an dra-se eo hepken evit chom
hep bezañ heskinet evit Kroaz ar C'hrist.
13 Rak an dud amdroc'het o-unan ne vironi ket al
Lezenn; c'hoant o deus avat e vefec'h
amdroc'het, evit kaout en ho korf peadra da
dennañ gloar dioutañ.

14 Evidon-me, Doue ra viro e klaskfen tennañ
gloar eus un dra bennak, nemet eus Kroaz hon
Aotrou Jezuz Krist, rak drezañ ar bed a zo bet
staget ouzh ar Groaz evidon, ha me evit ar bed.
15 Rak an amdroc'h n'eo netra, nag an
diamdroc'h, ar pezh a dalv eo bezañ ur
c'hrouadur nevez. 16 Ha da gement hini a heulio
ar reolenn-se, peoc'h ha trugarez, hag ivez da
Israel Doue.

17 Bremañ arabat da zen ober din
diaezamantoù ken; rak a-walc'h eo din dougen
em c'horf merkoù Jezuz.

18 Breudeur, gras hon Aotrou Jezuz Krist da
vezo gant ho spered. Amen.

Al lizher d'an Efeziz

Kasadur.

1 [1] Paol, abostol ar C'hrist Jezuz,
dre youl Doue an Tad,
d'ar Sent a gred er C'hrist Jezuz :
[2] Gras deoc'h ha peoc'h digant Doue hon Tad
hag an Aotrou Jezuz Krist.

Mennad an Tad da salviñ an dud,
dre Jezuz Krist !

[3] Ra vo benniget Doue,
Tad hon Aotrou Jezuz Krist !
Eñ hag en deus hor benniget
a bep seurt bennozhioù speredel
el lec'hioù neñvel, er C'hrist.

[4] Rak hon dibabet en deus ennañ
a-ziaraok krouidigezh ar bed,
da vezañ santel ha dinamm dirazañ, er garantez,
[5] en ur rakdivizout diwar hor penn e vefemp
advibien dezhañ dre Jezuz Krist.

Sed a voe plijet gantañ ober en e vadelezh,
[6] evit ma vefe kanmeulet splannder ar c'hras
en deus roet dimp en e Vab muiañ-karet.

[7] Ennañ hon eus dre e wad,
an daspren eus hor sklavelezh,
ar pardon eus hor pec'hedoù.

Hervez pinvidigezh ar c'hras-se,
[8] en deus an Tad skuilhet warnomp
a-fonn, e pep furnez ha skiant.

[9] En ur ziskuliañ dimp kevrin e vennantez,
ar mennad madelezhus-se
en devoa rakdivizet ennañ e-unan :

[10] Evit e gas da benn pa vefe deuet leunder an amzerioù,
da lavarout eo lakaat ar C'hrist
da vezañ penn pep tra
hag ennañ adunvaniñ kement a zo en neñv
ha kement a zo war an douar.

[11] Er C'hrist, ni ar Yuzevien,
a oa bet rak-dibabet da vezañ e lod,
hervez diviz an Hini a gas pep tra
war-raok diouzh mennad e youl,
[12] evit ma vefe meulet e c'hloar ganimp-ni,
ar re o deus a-ziaraok goubeizhet er C'hrist.

[13] Ennañ, c'hwi ivez,
o vezañ selaouet komz ar Wirionez,
keloù mat ho silvidigezh,
c'hwi ivez o vezañ kredet,
a zo bet merket evel gant ur siell
gant Spered ar c'hrataenn,
ar Spered Santel,
[14] eñ hag a zo ennomp arrez hon hêrezh,
hag a labour da zieubidigezh ar Bobl en deus
Doue gounezet dezhañ e-unan,
evit meuleudi e c'hloar.

Trec'h ha mestroniezh ar C'hrist.

[15] Setu perak me ivez o vezañ klevet ho feiz en Aotrou Jezuz, hag ho karitez e-keñver an holl Sent, [16] ne baouezan ket da drugarekaat Doue diwar ho penn, en ur ober eñvor ac'hanoc'h em pedennoù. [17] Plijet gant Doue hon Aotrou Jezuz Krist, Tad ar c'hloar, reiñ deoc'h gras ar furnez, ma 'n em ziskulio deoc'h ha ma teuiot d'e anavezout da vat; [18] plijet gantañ sklêrijennañ daoulagad ho spered, ma ouezot pebezh goubeizh hoc'h eus en e c'halv, pegen kaer eo pinvidigezh ar c'hloar ho po da hêrezh e-touez ar Sent, [19] pegen bras-divent ar galloud e ra gantañ en hor c'heñver-ni, ar grederien. An nerzh-se peurc'halloudus eo an hini [20] en deus diskouezet Doue e-keñver ar C'hrist, pa 'z en deus e adsavet a-douez ar re varv, hag e lakaet d'azezañ en tu dehoù dezhañ en Neñvoù, [21] kalz uheloc'h eget pep Priñselezh, Mestroniezh, Galloudegezh, Aotrouniezh, ha kement a c'hell bezañ anvet, n'eo ket hepken er bed-mañ, met ivez er bed da zont, [22] lakaet en deus pep tra dindan e dreid, hag e ziazezet en deus a-us da bep tra, evel penn an Iliz; [23] rak homañ a zo e gorf, ha leunder an Hini a resev leunder e pep doare digant pep tra.

Ar silvidigezh roet er C'hrist evit netra.

2 [1] Ha c'hwi, marv e oac'h en abeg d'an drougoberoù ha d'ar pec'hedoù [2] ma'z edoc'h gwezhall o vevañ enno da heul doare ar bed-mañ, hervez priñs rouantelezh an Aer, ar spered-se a zalc'h da labourat e bugale an disentidigezh. [3] En o zouez e oamp holl ni ivez pa vevemp e c'hoantegezhioù hor c'horfoù, en ur sentiñ ouzh mennadoù ar c'hig hag ouzh ar soñjoù fall, en doare ma oamp dre natur bugale zleet dezho ar gounnar, evel ar re all.

4 Met Doue hag a zo pinvidik e drugarez, dre
ar garantez vras en deus hor c'haret ganti,
5 goude ma oamp marv en abeg d'hor
pec'hedoù, en deus adroet dimp ar vuhez a-unan
gant ar C'hrist, rak dre c'hras ez oc'h salvet;
6 a-unan gantañ en deus hon adsavet da vev hag
hol lakaet d'azezañ en neñvoù a-unan gantañ, ar
C'hrist Jezuz. 7 Gant-se e felle dezhañ diskouez
er c'hantvedoù da zont pegen divuzul eo
pinvidigezh ar c'hras en deus bet en e vadelezh
en hor c'heñver er C'hrist Jezuz. 8 Rak dre c'hras
end-eeun ez oc'h salvet dre grediñ. Ha
kement-se ne zeu ket ac'hanoc'h hoc'h-unan,
met donezon Doue ez eo; 9 ne zeu ket eus an
oberoù, evit na c'hellfe den fougeal gant se.
10 E labour ez omp, krouet ma'z omp bet er
C'hrist Jezuz gant Doue, war-benn an oberoù
mat bet ragaozet gantañ dimp da seveniñ.

Adunvanidigezh ar bed er C'hrist Jezuz.

11 Ho pet soñj eta, c'hwi, Paganed a ouenn,
c'hwi hag a veze anvet «pod-mezenn» gant ar re
en em laka da vugale an amdroc'h-se graet er
c'horf gant dorn an den... 12 ho pet soñj e oac'h
en amzer-se hep Krist ebet, er-maez eus
broadelezh Israel, estrenien da emglevioù ar
grataerezh hep goanag, hep Doue er bed-mañ.
13 Ha setu bremañ, en abeg d' ar C'hrist Jezuz,
c'hwi hag a oa pell gwezhall, oc'h deuet da
vezañ tost, dre wad ar C'hrist. 14 Rak eñ eo an
hini a zo peoc'h evidomp, eñ hag en deus graet
eus an daou, ur bobl hepken, en ur zistrujañ
moger an disparti, ar gasoni, 15 en ur raskañ en
e gorf al Lezenn-se gant he dekredoù hag he
gourc'hemennoù. Fellout a rae dezhañ o unaniñ
o-daou ennañ e-unan, ober anezho un den
nevez, lakaat ar peoc'h da ren kenetrezo,
16 ha goude lakaat an daou-se da vezañ unan
e felle dezhañ o adunvaniñ gant Doue dre ar
Groaz, en ur lazhañ ennañ e-unan ar gasoni.
17 Ha deuet eo neuze *da embann keloù mat ar
peoc'h deoc'h-c'hwi hag a oa pell, evel ar
peoc'h ivez d'ar re hag a oa tost*. 18 Rak drezañ
hon eus hon daou, dindan lusk an hevelep
Spered, dor-digor davet an Tad.

19 Evel-se 'ta n'oc'h ket mui estrenien nag
ostizidi, met kenvroiz ar Sent ha tud eus ti
Doue. 20 Savet oc'h bet war ziazez an Ebestel
hag ar Brofeded, Jezuz Krist e-unan o vezañ
maen-uhel ar c'horn. 21 Ennañ, an Aotrou, emañ
an holl savadur oc'h en em stummañ hag
o kreskiñ da vezañ un Templ santel; 22 ennañ,
c'hwi ivez, hoc'h eus ho plas er savadur da
vezañ ti Doue er Spered.

Gwaziadezh an Abostol e-keñver kevrin ar C'hrist.

3 1 En abeg da se, me zo, me Paol, prizoniad
ar C'hrist Jezuz, evit ho mad deoc'h ar Baganed.
2 Rak moarvat hoc'h eus klevet peseurt gras en
deus Doue roet din en abeg deoc'h, 3 penaos dre
ziskuliadur on bet lakaet da anavezout ar
c'hevrin-se, am eus e berr komzoù displeget
deoc'h; 4 ha diwar va lenn e c'hellit kompren ar
skiant am eus eus kevrin ar C'hrist;
5 ar c'hevrin-se ha na oa ket bet en amzerioù
tremenet, roet da anaout da vugale an dud, met
a zo bremañ dizoloet d'e ebestel santel ha d'e
brofeded dre nerzh ar Spered, 6 eo gouzout
penaos ar Baganed int ivez a zo ken-hêred eus
an hevelep madoù, kenizili eus an hevelep korf,
kenlodeien en hevelep grataerezh, er C'hrist
Jezuz, dre brezegerezh an Aviel. 7 Hag an
Aviel-se ez on deuet da vezañ gwaziad anezhañ,
dre zonezon gras Doue, a zo bet roet din hervez
e nerzh galloudus.

8 Rak din-me, an hini bihanañ-holl e-touez ar
Sent, eo bet roet ar c'hras-se, prezeg d'ar
Baganed pinvidigezh divuzul ar C'hrist,
9 ha diskouez er sklêrijenn urzhiadur ar c'hevrin
kuzhet a holl viskoazh e Doue krouer an holl
draoù. 10 Ret eo ma vo anavezet dre labour an
Iliz, gant ar Priñselezhioù hag ar
Galloudegezhioù, furnez digomprenus Doue,
11 ar mennad-se en devoa divizet a holl viskoazh
evit e gas da benn er C'hrist Jezuz, hon Aotrou;
12 en doare m'hon eus er C'hrist, dre ar feiz
ennañ, hardizhegezh a-walc'h da dostaat ouzh
Doue gant fiziañs. 13 Gant se 'ta e c'houlennan
diganeoc'h chom hep digalonekaat pa welit an
trubuilhoù a c'houzañvan evidoc'h : ho kloar ez
int !

14 En abeg da se e stouan d'an daoulin dirak
an Tad, 15 emañ pep tadelezh o tennañ hec'h anv
dioutañ en neñvoù ha war an douar; 16 plijet
gantañ hervez pinvidigezh ha galloud e c'hloar,
ho nerzhusaat gant e Spered, ma kresko ennoc'h
an den diabarzh, 17 ma vo ar C'hrist o chom dre
ar feiz en ho kalonoù, ma vo ar garantez

gwrizienn ha diazez ho puhez. [18] Ra viot barrek
evel-se da gompren a-gevret gant an holl Sent,
pegen ledan, pegen hir, pegen uhel, pegen don
eo karantez ar C'hrist; [19] ra viot evit anavezout ar
garantez-se a zo a-us da bep anaoudegezh, evit
bezañ leuniet gant holl leunder Doue.

[20] D'an Hini a c'hell gant e c'halloud
o labourat ennomp ober mil gwezh en tu-hont
d'ar pezh a c'houlennomp pe a soñjomp zoken,
[21] dezhañ ar c'hloar en Iliz hag er C'hrist Jezuz,
evit holl rummadoù an holl gantvedoù. Amen.

Ar vuhez kristen en unander ar C'hrist.

4 [1] Hoc'h aspediñ a ran eta, me prizoniad an
Aotrou, da ren ur vuhez dellezek eus ar
c'halvidigezh a zo hoc'h hini : [2] gant pep
izelegezh, furnez ha pasianted, en em
c'houzañvit an eil egile gant karitez, [3] aketus da
virout unander ar Spered dre chom liammet er
peoc'h. [4] N'eus nemet ur c'horf, nemet ur
Spered, evel kennebeut-all n'eus nemet un
goubeizh ez oc'h bet galvet da vevañ enni.
[5] N'eus nemet un Aotrou, ur feiz, ur vadeziant;
[6] n'eus nemet un Doue ha Tad an holl, a zo a-us
da bep tra, a labour dre bep tra hag e pep tra.

[7] Koulskoude da bep unan ac'hanomp e vez
roet e lod eus ar c'hras, hervez ma plij d'ar
C'hrist muzuliañ e zonezonoù. [8] Evel-se e lavar
ar Skritur :

«*O pignat d'an uhel en deus degaset gantañ ar
brizonidi;
roet en deus d'an dud e zonezonoù.*»

[9] Pignet eo. Petra eo se, nemet ez eo ivez
diskennet da gentañ e lodenn izel an douar?
[10] Hag an hini diskennet eo an hini a zo pignet
a-us d'an holl neñvoù, evit leuniañ ar bed
a-bezh. [11] Hag eñ ivez en deus "roet" d'ar
re-mañ bezañ ebestel, d'ar re-se bezañ
profeded, pe c'hoazh avielerien, d'ar re-hont
bezañ pastored ha doktored, [12] ma vo reizhet mat
gwaziadezh ar Sent, evit savidigezh korf ar
C'hrist, [13] labour a zle hor c'has holl da vezañ
unan dre ar feiz, dre anaoudegezh Mab Doue,
ma teuimp da vezañ an Den peurvat, en ur
greskiñ betek barr an oad, betek leunder ar
C'hrist.

[14] Neuze na vezomp mui-ken bugaligoù, na
vezomp ken hejet-dihejet, kaset-digaset gant
pep avel a gelennadurezh, da heul gevier an dud
hag o gwidre da ziheñchañ d'ar fazi; [15] met
bevomp er wirionez hervez ar garantez, evit
kreskiñ e pep doare diouzh an hini a zo ar penn,
ar C'hrist; [16] eñ a ro d'ar c'horf a-bezh unvaniezh
ha kevreadurezh, en doare ma resev pep ezel
dre an holl liammoù, nerzh da labourat hervez
e stumm, ha ma teu ar c'horf da greskiñ ha d'en
em sevel e-unan er garantez.

Ar vuhez nevez er C'hrist.

[17] Kement-mañ a lavaran deoc'h hag
a destenian a-berzh an Aotrou : arabat deoc'h
bevañ mui-ken evel ma ra ar Baganed
e diboellegezh o spered. [18] Teñvalaet o soñjoù ez
int deuet da vezañ estrenien da vuhez Doue
gant an dallentez-se bet degaset enno gant
kaleter o c'halon; [19] hag ur wezh deuet
o c'houstiañs da vezañ bouc'h, ez int en em roet
d'an hudurniezh, betek en em zougen da bep
seurt loustoni gant holl nerzh o c'halon.

[20] Evidoc'h avat, n'eo ket evel-se hoc'h eus
desket ez eo ar C'hrist, [21] da vihanañ mard eo bet
prezeget deoc'h en e anv ur gelennadurezh
heñvel-mat ouzh gwirionez Jezuz, [22] da
c'houzout eo e tleit dilezel ho stumm kentañ da
vevañ, dilezel diwarnoc'h an den kozh aet da
vrein gant e c'hoantegezhioù touellus; [23] met en
em neveziñ a spered hag a soñj, [24] ha gwiskañ
warnoc'h an Den nevez a zo bet krouet diouzh
skeudenn Doue er reizhder hag er santelezh
hervez ar wirionez.

[25] Ac'hano, skarzhit ar gevier diouzhoc'h : ra
lavaro pep unan ar wirionez d'e nesañ, peogwir
ez oc'h kenizili an eil d'egile. [26] *Ma 'z eus droug
ennoc'h, n'it ket d'ober an droug*; arabat d'an
heol mont da guzhat war ho kounnar; [27] na roit
ket d'an Diaoul krog warnoc'h. [28] An hini a laere
a dle bremañ chom hep laerezh; met kentoc'h ra
gemero poan da labourat gant e zaouarn evit
ober ar mad ha kaout peadra da reiñ da neb a zo
en dienez. [29] Arabat da gomz vrein ebet dont
er-maez eus ho kenou, met kentoc'h, ra vo
kement a c'hell skoueriañ ar selaouerien, hag en
ur respont d'o ezhommoù, ober vad dezho.
[30] Na c'hlac'harit ket Spered santel Doue oc'h bet
merket gant e siell a-benn Deiz an Daspren.
[31] Pep c'hwervoni, buanegezh pe gounnar, pep
safar pe gunujenn a zo da dennañ kuit eus ho

touez, evel kement seurt fallagriezh a zo.
32 Hogen bezit madelezhus, trugarezus an eil
e-keñver egile, pardonit an eil d'egile evel m'en
deus Doue ivez pardonet deoc'h-c'hwi er
C'hrist.

5 1 Kemerit skouer war Zoue, evel e vugale
muiañ-karet : 2 ha kerzhit en hent ar garantez,
hervez ar garantez-se en deus bet ar C'hrist en
ho keñver paz eo en em roet evidoc'h d'ar marv,
oc'h en em brofañ da aberzh a c'hwezh-vat da
Zoue.

3 Ar riboderezh avat, an hudurniezh a bep
seurt, pe c'hoazh ar c'hoant direizh da gaout
madoù, arabat zoken e vefe graet anv anezho en
ho touez; rak an dra-se ne zere ket ouzh ar Sent.
4 Na kennebeut-all ar c'homzoù lous, an
diotachoù, ar farserezh pounner, an traoù-se ne
zereont ket; met kentoc'h dougit trugarez da
Zoue. 5 En gouezit ervat : riboder ebet, den
hudur ebet, den ebet gwall-douget d'ar madoù,
ar pezh a zo bezañ idoler, n'en devo lod
e rouantelezh ar C'hrist ha Doue. 6 Na vezet den
ebet evit ho touellañ gant komzoù goullo. Rak
dizurzhioù seurt-se a sach kounnar Doue war
vugale an disentidigezh. 7 N'ho pet eta netra
kumun ganto. 8 Rak gwezhall e oac'h
teñvalijenn, bremañ avat oc'h sklêrijenn en
Aotrou; en em renit evel bugale ar sklêrijenn;
9 frouezh ar sklêrijenn eo kement a zo mat, reizh
ha gwirion; 10 klaskit anaout petra blij d'an
Aotrou, 11 ha na gemerit perzh ebet en oberoù
difrouezh an deñvalijenn; kentoc'h c'hoazh
o dinac'hit; 12 rak ar pezh a ra an dud-se e kuzh,
eo ur vezh zoken en lavarout. 13 Met an holl
draoù-se pa vezont dinac'het a zeu da vezañ
diskouezet er sklêrijenn; 14 ha kement a vez
diskouezet er sklêrijenn a zeu da vezañ
sklêrijenn. Setu perak e vez lavaret :

Dihun eta, te o kousket,
Adsav a-douez ar re varv,
Ha warnout ar C'hrist a baro.

15 Taolit pled mat eta penaos en em renit; na
vo ket evel tud diboell, met evel tud fur,
16 O tennañ gounid eus an amzer a ren; rak
deizioù fall a zo. 17 En abeg da se na vezit ket
diskiant, met anavezit petra eo mennantez an
Aotrou. 18 Arabat deoc'h en em vezviñ gant
gwin; rak hemañ zo gadaliezh ennañ. Met er
c'hontrol bezit leun eus ar Spered : 19 displegit
kenetrezoc'h salmoù, meulganoù, kanaouennoù
santel; meulit ha lidit an Aotrou a-greiz ho
kalon; 20 bepred hag evit pep tra, dougit bennozh
da Zoue an Tad, en anv hon Aotrou Jezuz Krist.

Buhez kristen an tiegezh.

21 Bezit sentus an eil ouzh egile dre zoujañs
evit ar C'hrist. 22 Ar gwragez ouzh o fried evel
ouzh an Aotrou. 23 Rak ar gwaz eo penn ar wreg,
evel ar C'hrist eo penn an Iliz, eñ hag a zo
salver e Gorf. 24 Evel eta ma'z eo an Iliz sujet
d'ar C'hrist, evel-se ar gwragez ivez a zle bezañ
sujet d'o fried e pep tra.

25 Ha c'hwi, gwazed, karit ho kwreg, evel ar
C'hrist en deus karet e Iliz, hag en em roet
e-unan d'ar marv eviti, 26 evit he santelaat hag
he glanaat dre vadeziant an dour a-gevret gant
ar gomz. 27 Fellout a rae dezhañ lakaat e-unan an
Iliz-se d'en em ziskouez dirazañ, leun
a splannder, hep namm ebet, na roufenn, na
netra a seurt-se, met santel ha dibec'h.
28 Setu aze penaos e tle ar wazed karout
o gwragez, evel o c'horf o-unan. An neb a gar
e wreg en em gar e-unan. 29 N'eus den ebet en
divije biskoazh kasaet e gorf; met pep unan er
c'hontrol er mag hag a ra war e dro, evel ma ra
ar C'hrist evit e Iliz. 30 Hag-eñ n'omp ket izili
e gorf? 31 *En abeg da se e kuitaio ar gwaz e dad
hag e vamm evit en em stagañ ouzh e wreg, ha
ne vo ken anezho o-daou nemet ur c'horf
hepken*. 32 Bras eo ar c'hevrin-se, ya, me 'lavar
ez eo bras e-sell eus ar C'hrist hag eus e Iliz.
33 En ur gêr, evel-se ivez e tleit ober : ra garo
pep unan e wreg eveltañ e-unan, hag ar wreg ra
zoujo he fried.

6 1 C'hwi, ar vugale, sentit ouzh ho kerent en
Aotrou : reizh eo an dra-se. 2 «*Enor da dad ha
da vamm*», hennezh eo ar gourc'hemenn kentañ
a vefe stag outañ ur c'hrataenn, 3 «*evit ma vo
mat ar bed ganit ha ma vevi e-pad pell war an
douar*.»

4 Ha c'hwi, kerent, na hegazit ket ho pugale,
met desavit-int ouzh o reizhañ hag ouzh
o gourdrouz hervez an Aotrou.

5 C'hwi, sklaved, sentit ouzh ho mistri eus ar
bed-mañ gant doujañs ha resped, a galon leal,
evel ouzh ar C'hrist. 6 Na servijit ket evit bezañ
gwelet evel o klask plijout d'an dud, met evel

sklaved ar C'hrist oc'h ober a-greiz kalon youl
Doue. 7 Diskouezit kalon vat evel pa vefec'h
o servijañ an Aotrou ha n'eo ket tud 8 en ur
c'houzout e resevo pep unan digant an Aotrou,
e c'hopr evit ar mad en devo graet, pe sklav pe
den en e frankiz e vefe. 9 Ha c'hwi mistri, grit
kemend-all en o c'heñver; dilezit ar
gourdrouzoù; gouezit mat emañ evidoc'h
kenkoulz hag evito, ho kwir mestr en neñvoù;
ur mestr ha na ra ket diouzh dere diavaez an
dud.

An emgann speredel.

10 A-hend-all, klaskit tennañ ho nerzh eus an
Aotrou hag eus e c'halloud dreist-hini. 11 Lakait
warnoc'h gwiskamant brezel ha klavioù Doue,
evit gallout derc'hel penn ouzh itrikoù an
Diaoul. 12 Rak n'eo ket a-enep tud gant kig ha
gwad hor befe da stourm, met a-enep d'ar
Priñselezhioù, d'ar Galloudoù, a-enep da
renerien ar bed-se a deñvalijenn, a-enep
speredoù an droug o chom en oabloù. 13 En abeg
da se, kemerit warnoc'h klavioù Doue, evit ma
c'hellot derc'hel penn en deizioù drouk, hag
o vezañ stourmet e pep doare chom trec'h war
an dachenn.

14 Ya, en em lakait en ho sav gant ar wirionez
da c'houriz en-dro d'ho targreiz, gant ar
reizhded da hobregon war ho pruched, 15 ha
kemerit da votoù en ho treid ar gred da skignañ
Aviel ar peoc'h. 16 Dalc'hit bepred en ho torn
skoed ar feiz, a c"hellot gantañ mougañ holl
zaredoù entanet an hini drouk; 17 ha kemerit ivez
tokarn ar silvidigezh ha kleze ar spered, da
lavarout eo, komz Doue.

18 Bevit e-kreiz ar bedenn hag an aspedenn;
e pep amzer pedit dre ar Spered; taolit pled da
zerc'hel ganti hep skuizhañ ha da c'houlenn
skoazell Doue evit an holl Sent; 19 hag evidon
ivez, evit ma roio Doue din prezeg e gomz gant
muzelloù digor hag embann hardizh kevrin
e Aviel; 20 ma'z on ar c'hannad anezhañ betek em
chadennoù : ra 'm bo hardizhegezh da gomz
diwar e benn evel ma tlean.

Erbedadurioù ha salud da glozañ.

21 C'hoant am eus ho pefe keloù,
c'hwi ivez, diwar va fenn,
deoc'h da c'houzout petra e teuan da vezañ.

An holl draoù-se a vo roet deoc'h
da anaout gant Tic'hikoz,
hor breur karet-meurbet,
hor skoazeller feal en Aotrou.

22 E gas a ran deoc'h evit an dra-se end-eeun,
reiñ deoc'h eus hor c'heloù,
ha kennerzhañ ho kalonoù.

23 Goulenn a ran evit ar vreudeur ar peoc'h
hag ar garantez gant ar feiz,
digant Doue an Tad hag an Aotrou Jezuz Krist.

24 Ra vo ar c'hras gant ar re holl
a gar hon Aotrou Jezuz Krist, en divarvelezh.

Al lizher d'ar Filipiz

Kasadur ha saludoù.

1 [1] Paol ha Timoteoz,
servijerien ar C'hrist Jezuz,
d'an holl Sent e Jezuz Krist, a zo e Filipoz,
gant o episkobed hag o diagoned.
[2] Gras deoc'h ha peoc'h digant Doue hon Tad
ha digant an Aotrou Jezuz Krist.

Pedenn-drugarekaat.

[3] Bennozh a lavaran d'am Doue en ur gaout
bepred soñj ac'hanoc'h, [4] en holl bedennoù a ran,
hep ehan, evidoc'h-holl, gant levenez, [5] menegiñ
a ran ar skoazell hoc'h eus roet da gaoz an
Aviel, adalek an deiz kentañ betek hiziv.
[6] Ha sur on eus an dra-se : an Hini en deus
staget ennoc'h gant e labour kaer, a zalc'ho
gantañ betek e gas da benn evit Deiz ar C'hrist
Jezuz.

[7] Ha reizh evit gwir eo din-me kaout ar
mennozhioù-se en ho keñver c'hwi-holl dre
m'ho tougan em c'halon; rak, pe chadennet
e vefen pe gant va labour difenn ha startaat an
Aviel, emaoc'h, c'hwi-holl, o kemerout perzh er
c'hras a zo va hini. [8] Ya, Doue a zo test em eus
evidoc'h karantez tener e kalon ar C'hrist Jezuz.
[9] Ha setu va fedenn : ma kresko muioc'h-mui ho
karitez, en ur reiñ deoc'h ar ouiziegezh hag ar
skiant-vat-se [10] ho lakaio da brizout an
talvoudegezhioù gwirion; deoc'h da vezañ
dinamm ha direbech a-benn Deiz ar C'hrist,
[11] leun ho taouarn eus ar frouezh-se a reizhded
a zougomp dre Jezuz Krist, evit klod ha
meuleudi Doue.

Keloù eus e vuhez personel.

[12] Fellout a ra din e ouezfec'h, breudeur, he
deus troet va afer, kentoc'h a-du gant mad an
Aviel. [13] Rak er pretordi a-bezh ha dre holl
e lec'h all, eo anavezet bremañ ez on chadennet
abalamour d' ar C'hrist. [14] Hag ivez an darn
vrasañ eus ar vreudeur, kalonekaet en Aotrou
gant va chadennoù o-unan, o deus kemeret
muioc'h a hardizhegezh evit embann dizaon
komz Doue. [15] Hiniennoù, gwir eo, en gra dre
warizi ha dre helebini em c'heñver, met reoù all
eo a galon leal e prezegont ar C'hrist. [16] Ar re
diwezhañ-mañ eo dre garantez e labouront,
o c'houzout mat emaon er stad-mañ evit
difennerezh an Aviel. [17] Ar re gentañ avat eo
gant ur soñj a gevezerezh e prezegont ar
C'hrist : n'o deus ket mennadoù leal pa gredont
evel-se lakaat va chadennoù da bouezañ
pounneroc'h din.

[18] Met petra eo se ! Peogwir, n'eus forzh
penaos, pe gant tud pilpous pe tud wirion, eo ar
C'hrist a vez kemennet. Ya, gant se em eus
levenez ! Ha muioc'h c'hoazh, derc'hel a rin
d'am levenez; [19] rak en gouzout a ran : ar pezh
a c'hoarvez din a droio d'am silvidigezh, dre ho
pedennoù ha dre sikour Spered Jezuz Krist,
[20] hervez ar c'hoant bras hag ar goanag am eus
ne vo netra evit va distroadañ; fiziañs leun am
eus, er wezh-mañ c'hoazh evel bepred, da
zougen klod d' ar C'hrist, em c'horf, pe dre
vevañ, pe dre vervel. [21] Ya, evidon-me, bevañ eo
ar C'hrist, ha mervel ur gounid.

[22] Nemet mar gellfen gant va buhez er
c'horf-mañ ober c'hoazh labour frouezhus,
neuze n'ouzon ket mui petra. [23] Gwasket on eus
an daou du, rak ar c'hoant am eus da vont kuit
ac'hann da gaout ar C'hrist, hag ar pep gwellañ
e vefe; [24] hag eus an tu all, chom em c'horf
e vefe talvoudusoc'h evidoc'h. [25] Dre soñjal an
dra-se e teuan da grediñ e chomin da vezañ
c'hoazh en ho kichen, evit kreskidigezh ha
levenez ho feiz, [26] hag evit m'ho po un digarez
d'en em fougeal er C'hrist Jezuz, en abeg din,
pa vin adarre distro en ho touez.

Ar stourm evit ar feiz.

[27] Hepmuiken renit ur vuhez dellezek eus
Aviel ar C'hrist; evel-se, mar deuan e welin, ha
mar choman pell e klevin diwar ho penn penaos
e talc'hit da vezañ unan a spered, o stourm
a-gevret gant un hevelep kalon evit feiz an
Aviel, [28] hep bezañ spontet tamm ebet gant hoc'h
enebourien; ar pezh a zo evito ur merk anat
a gollidigezh hag evidoc'h unan a silvidigezh.
Ha kement-se a zo digant Doue : [29] rak roet eo
bet deoc'h, abalamour d'ar C'hrist, ar c'hras
n'eo ket hepken da grediñ ennañ, met c'hoazh
da c'houzañv evitañ, [30] ha gant-se da stourm en
hevelep krogad m'hoc'h eus va gwelet ennañ,
ha ma klevit emaon c'hoazh gantañ.

Mirout an unvaniezh en izelegezh.

2 [1] Setu perak, ma c'hell bezañ graet ur
goulenn en anv ar C'hrist, un erbedadur en anv
ar garantez, ma'z eus un unvaniezh a-berzh ar
Spered, un drugarez er galon, ho pedan [2] da gas
va levenez betek he barr uhelañ dre chom
unanet mat kenetrezoc'h : ho pet un hevelep
karitez, un hevelep ene, un hevelep soñj. [3] Netra
diwar spered gwarizius na diwar lorc'haj; met
diwar-bouez an izelegezh ra soñjo pep unan ez
eo trec'h ar re all dezhañ e-unan; [4] arabat deoc'h
klask hepken ho kounid hoc'h-unan, met ivez
hini ar re all.

[5] Sed ar soñjoù a zleit lakaat ennoc'h, evel
m'emaint ivez er C'hrist Jezuz :

[6] Hemañ hag a oa Doue a stuz
ne sellas ket evel ur preizh
chom par da Zoue.

[7] Met en em zibourc'het eo e-unan
dre gemer stuz ur mevel
ha dont heñvel ouzh an dud.

Ha deuet da vezañ par d'an den,
[8] ez eo c'hoazh en em izelaet
dre sentiñ betek ar marv,
betek ur marv war ur groaz.

[9] Setu perak en deus Doue eñ uhelsavet,
ha roet dezhañ an anv
a zo dreist bep anv,

[10] evit ma plego pep glin en anv Jezuz,
e lein an neñvoù,
war an douar hag e bed an Ankoù,

[11] evit ma tisklêrio pep teod
ez eo Jezuz Krist an Aotrou,
e klod Doue an Tad.

Labourat da silvidigezh an-unan.

[12] Gant se, va re vuiañ-karet, evel ma'z oc'h
bet atav sentus ouzhin, evel-se bepred, n'eo ket
hepken pa vezan ganeoc'h, met kalz muioc'h
c'hoazh p'emaon pell diouzhoc'h, labourit d'ho
silvidigezh gant aon ha spouron. [13] Rak Doue eo
an hini a ra ennoc'h ar mennout hag an ober,
hervez ma plij d'e drugarez. [14] Grit pep tra hep
grozmolat na tabutal, [15] evit dont da vezañ
direbech ha dinamm, evel bugale Doue
didamall e-kreiz ur rummad-tud diroudet ha
fallakr; en doare da skediñ en o zouez evel
goulaouennoù er bed, [16] en ur ziskouez ar gomz
a vuhez. Ha peadra am bo gant se da fougeal da
Zeiz ar C'hrist, o vezañ n'em bo ket redet en
aner na labouret evit netra. [17] Ha zoken mar dle
va gwad bezañ skuilhet da brofadenn evit
aberzh-lid ho feiz, em eus levenez, levenez
a-gevret ganeoc'h-holl. [18] Hag en hevelep doare,
ho pet levenez, c'hwi ivez, levenez a-gevret
ganin.

Keloù eus Timoteoz hag Epafroditoz.

[19] Goanagiñ a ran en Aotrou Jezuz kas deoc'h
hep dale Timoteoz evit bezañ me ivez
kalonekaet o klevout eus ho keloù. [20] N'em eus
ket ganin unan o kaout muioc'h egetañ va
soñjoù va-unan hag a vefe barrekoc'h da gemer
a galon leal, preder gant ho toareoù. [21] Rak an
holl dud a glask o mad o-unan, ha n'eo ket hini
ar C'hrist Jezuz. [22] Gouzout a rit ez eo un den
aprouet, ha penaos, evel ur bugel e-kichen
e dad, en deus labouret ganin da gaoz an Aviel.
[23] Spi am eus eta d'e gas betek ennoc'h, kerkent
ha ma welin sklaeroc'h em afer. [24] Met fiziañs
am eus en Aotrou eo me va-unan a zeuio
prestik.

[25] Soñjal a ran avat eo ret din kas deoc'h
en-dro Epafroditoz, ar breur en deus labouret ha
stourmet ganin hag ho poa kaset din evit
pourveziñ d'am ezhommoù. [26] Kement a c'hoant
en deus da zistreiñ d'ho kwelout, ha gwall
nec'het eo o vezañ m'hoc'h eus klevet keloù eus
e gleñved. [27] Klañv eo bet e gwirionez, ha klañv
da vervel. Met Doue en deus bet truez outañ, ha
n'eo ket outañ hepken, met ouzhin-me ivez, ha
miret en deus n'em befe glac'har war-lerc'h
glac'har. [28] Hastañ a ran eta e gas deoc'h, evit
m'ho po levenez en-dro ouzh e welout, hag evit
m'em bo eus va zu nebeutoc'h a zoan.
[29] E zegemerit eta, en Aotrou, gant kalz
a levenez; hag enorit an dud a-seurt gantañ.
[30] Rak en abeg da oberenn ar C'hrist ez eo bet
e par ar marv, o vezañ bet lakaet e vuhez en
arvar evit reiñ din ar skoazell na oac'h ket evit
reiñ hoc'h-unan.

Hent ar silvidigezh kristen.

3 [1] A-hend-all, va breudeur, en em laouenait
en Aotrou. Moarvat e skrivan deoc'h bepred an
hevelep traoù, met n'on ket diaes gant se,

peogwir ez eo talvoudus deoc'h. [2] Diwallit diouzh ar chas, diwallit diouzh fals paotred an amdroc'h; [3] rak ni eo gwir dud an amdroc'h, ni hag a zouj Doue dindan lusk ar Spered, ni hag en em fouge er C'hrist Jezuz hep lakaat hor fiziañs er c'horf.

[4] Ha koulskoude e c'hellfen me ivez lakaat va fiziañs em c'horf. Ma 'z eus unan bennak hag a soñj gantañ kaout abeg da fiziout en e gorf, e c'hellan me c'hoazh en ober muioc'h egetañ. [5] Me amdroc'het d'an eizhvet deiz, eus gouenn Israel, eus meuriad Benjamin, Hebre mab Hebreed, farizian e-keñver al Lezenn, [6] gwallgaser an Iliz e-keñver ar gred, didamall e-keñver ar reizhded a zeufe eus al Lezenn.

[7] Met an holl draoù-se hag a oa din ur gounid, em eus o sellet evel ur c'holl en abeg d' ar C'hrist. [8] A zo muioc'h, sellout pep tra evel ur c'holl en arbenn da zreistelezh anaoudegezh ar C'hrist Jezuz, va Aotrou. En abeg dezhañ em eus kavet gwelloc'h koll pep tra, sellout a ran pep tra evel lastez evit ma c'hounezin ar C'hrist, [9] ha ma vin kavet ennañ, n'eo ket gant ur reizhded a vefe din hag a zeufe eus al Lezenn, met gant ar reizhded a zo dre ar feiz er C'hrist, a zeu eus Doue hag a zo diazezet war ar feiz, [10] evit m'en anavezin gant galloud e adsavidigezh da vev, kenlodenn e boanioù, o tont da vezañ kenstumm gantañ en e varv, [11] evit tizhout, mar gellan, an adsav d'ar vuhez eus a-douez ar re varv.

[12] N'eo ket em befe dija gounezet ar priz nag e vefen erru peurvat, met derc'hel a ran da redek en ur glask tapout krog er priz, en hevelep doare m'en deus ar C'hrist tapet krog ennon ivez. [13] Nann, va breudeur, ne soñjan ket em befe tapet krog ennañ, met un dra hepken a ran, ankouaat an hent lezet ganin war va lerc'h, hag en em stegnañ da vont war-raok, [14] derc'hel da redek etrezek ar pal, evit gounit ar priz ez omp galvet gant Doue da gaout en neñvoù er C'hrist Jezuz. [15] Ni holl eta, ar re beurvat, sed aze ar pezh hon eus da soñjal; ha mar soñjit disheñvel en un doare bennak, aze ivez e teuio Doue d'ho sklêrijennañ. [16] Hogen n'eus forzh betek pelec'h hor befe tizhet mont, dalc'homp gant an hevelep hent.

[17] Kemerit skouer diwarnon, va breudeur, ha sellit ouzh ar re en em ren hervez ar patrom a welit ennomp. [18] Rak kalz a zo, en lavaret am eus deoc'h alies, ha bremañ eo en ur ouelañ en lavaran adarre, kalz en em ren evel enebourien da Groaz ar C'hrist. [19] An dibenn anezho eo an emgoll; o doue eo o c'hof; o enor a lakaont er pezh a zo mezhus; ouzh traoù an douar hepken eo stag o c'halon. [20] Ni avat emañ hor bro en neñvoù; hag ac'hano e c'hortozomp gant c'hoant bras, hon Aotrou Jezuz Krist, evel Salver, [21] eñ hag a dreuzneuzio hor c'horf reuzeudik d'e lakaat kenstumm gant e gorf a c'hloar, dre an nerzh hag ar galloud en deus da lakaat an hollved da sujañ dezhañ.

4 [1] Rak-se eta, va breudeur muiañ-karet ha ker-meurbet, va levenez ha va c'hurunenn, dalc'hit start gant an hent-se en Aotrou, va re vuiañ-karet.

Kuzulioù.

[2] Pediñ a ran Evodia evel ma pedan Sintikez d'en em glevout mat en Aotrou. [3] Ha goulenn a ran diganit, kompagnun gwirion, ro sikour dezho, rak va skoazellet o deus er stourm evit an Aviel, a-gevret gant Klemañs ha va c'henlabourerien all, a zo merket o anvioù e Levr ar Vuhez.

[4] En em laouenait hep ehan, en Aotrou; e lavarout a ran adarre, en em laouenait. [5] Ra vezo anat ho kerreizhded d'an holl dud. Tost eo an Aotrou. [6] Na vezit nec'het gant netra. Met e pep degouezh, dre an orezon hag ar bedenn, ha gant an trugarekadenn, lakait ho koulennoù da sevel dirak Doue. [7] Ha peoc'h Doue, an hini a zo dreist da bep skiant, d'ho miro dindan e ward, kalon hag ene, er C'hrist Jezuz.

[8] A-hend-all, va breudeur, kement a zo gwir, uhel, leal, kement a zo glan, karadek, a vrud vat, kement a zo vertuzius ha meulus, eo kement-se a zle bezañ mennad ho spered. [9] Ar pezh hoc'h eus desket, resevet, klevet diganin ha gwelet ennon, grit-eñ; hag an Doue a beoc'h a vo ganeoc'h.

Trugarekadenn evit ar sikourioù resevet.

[10] Bras eo bet va levenez en Aotrou, o welout erfin ho preder evidon oc'h advleuniañ; evit gwir ho poa soñj ac'hanon, met n'ho poa ket degouezh mat da ziskouez din ho karantez.

[11] N'eo ket va dienez am laka da gomz evel-se;
rak desket em eus bezañ laouen gant ar stad
m'en em gavan enni. [12] Gouzout a ran bevañ en
dienez, evel ec'h ouzon bevañ en aezamant.
E pep amzer hag e pep degouezh ez on en em
stummet da gaout va gwalc'h pe da gaout naon,
da vezañ e-kreiz ar builhentez pe da c'houzañv
diouer. [13] Pep tra a c'hellan en Hini a ro nerzh
din.

[14] Koulskoude mad hoc'h eus graet o kemer
ho lod em foanioù. [15] Soñj mat hoc'h eus, c'hwi
hoc'h-unan, Filipiz, penaos, er penn kentañ ma
prezegen an Aviel, goude ma oan aet kuit eus
Makedonia, ne voe Iliz ebet o reiñ din skoazell
gant ur gont digor, nemedoc'h-c'hwi
hepmuiken, [16] ha penaos ivez da Desalonike
hoc'h eus kaset din, dre ziv wezh, peadra da
bourveziñ d'am ezhommoù. [17] N'eo ket
e klaskfen ar profoù, klask a ran kentoc'h ar
gopr-se a ya war gresk, war ho kont-c'hwi.
[18] Evit bremañ em eus kement am eus ezhomm,
ha zoken en tu-hont. Karget on abaoe m'em eus
bet digant Epafroditoz ar pezh hoc'h eus kaset
din da brofadenn a c'hwezh-vat, aberzh kavet
mat gant Doue ha plijus dezhañ. [19] En distro, va
Doue a bourvezo d'hoc'h holl ezhommoù,
hervez e binvidigezh, gant splannder, er C'hrist
Jezuz. [20] Da Zoue hon Tad, ar c'hloar evit
kantvedoù ar c'hantvedoù.

Saludoù diwezhañ.

[21] Saludit pep unan eus ar Sent, er C'hrist Jezuz.
Ar vreudeur a zo ganin a ra o gourc'hemennoù
deoc'h.

[22] An holl Sent ho salud,
dreist-holl ar re a zo eus ti Kaesar.

[23] Gras an Aotrou Jezuz Krist
da vezo gant ho spered.

Al lizher d'ar Golosiz

1 [1] Paol, abostol ar C'hrist Jezuz dre youl Doue,
hag ar breur Timoteoz,
[2] d'ar Sent a zo e Kolosae,
hor breudeur krederien er C'hrist.
Gras ha peoc'h digant Doue hon Tad.

[3] Trugarekaat a reomp dibaouez Doue, Tad
hon Aotrou Jezuz Krist, er pedennoù a reomp
evidoc'h, [4] abaoe m'hon eus klevet keloù eus ho
feiz er C'hrist Jezuz, hag eus ar garantez hoc'h
eus e-keñver an holl Sent, [5] en abeg d'ar
goubeizh miret deoc'h en neñvoù.
Ar goubeizh-se, hoc'h eus klevet diagent ar
c'heloù anezhañ er Gomz a wirionez, an Aviel,
[6] a zo aet betek ennoc'h evel ivez dre ar bed
a-bezh, lec'h m'emañ o tougen frouezh hag
o kreskiñ; hag en ho touez ivez e ra kemend-all,
abaoe an deiz m'hoc'h eus klevet hag anavezet
en he gwirionez ar c'hras roet dimp gant Doue,
[7] hervez ar pezh en deus kelennet deoc'h
Epafraz, hor c'henlabourer karet en hor servij
boutin; eñ hag a zo gwaziad feal ar C'hrist en ho
keñver, [8] eo an hini en deus roet dimp da anaout
ar garantez a laka ennoc'h ar Spered.

Kevrin ar C'hrist, Mab Doue ha pennabeg pep tra.

[9] Gant se, ni ivez abaoe an deiz m'hon eus
klevet ar c'heloù-se, ne baouezomp ket da bediñ
evidoc'h ha da c'houlenn digant Doue ma viot
karget eus anaoudegezh e vennad, e pep furnez
ha skiant speredel : [10] deoc'h da ren ur vuhez
dellezek eus an Aotrou ha da blijout dezhañ
e pep tra, dre zougen frouezh a bep seurt oberoù
mat ha dre greskiñ en anaoudegezh Doue.

[11] Kennerzhet e pep doare gant ar galloud eus
e c'hloar, ra viot evit kaout pasianted ha
dalc'hegezh e pep degouezh.

[12] Deoc'h da drugarekaat gant levenez an
Tad, en deus ho lakaet barrek da gaout lod en
hêrezh ar Sent er sklêrijenn.

[13] Eñ hag en deus hon tennet eus galloud an
deñvalijenn
evit hon degas e rouantelezh e Vab karet,
[14] hon eus ennañ an dasprenidigezh,
ar pardon eus hor pec'hedoù.

15 Eñ eo skeudenn an Doue diwelus,
ar c'hentañ-ganet a-raok pep krouadelezh;
16 rak ennañ eo bet krouet
kement tra zo en neñvoù ha war an douar.

Kement a weler ha kement na weler ket,
Tronioù, Aotrouniezhoù,
Priñselezhioù, Galloudegezhioù,
pep tra zo bet krouet drezañ hag evitañ.

17 Eñ a zo a-raok pep tra,
ha drezañ e talc'h pep tra da vezañ.

18 Hag eñ ivez eo ar penn eus ar C'horf,
eleze an Iliz.
Eñ eo ar bennaenn anezhi,
ar c'hentañ-ganet a-douez ar re varv,
evit ma talc'ho ar renk kentañ e pep doare.

19 Rak ennañ eo bet plijet gant Doue
lakaat pep leunder da chom,
20 ha drezañ adunvaniñ ar bed
a-bezh evitañ e-unan,

en ur ober ar peoc'h dre wad e Groaz,
adunvaniñ drezañ kement
a zo war an douar kenkoulz
ha kement a zo en neñvoù.

21 Ha c'hwi ivez hag a oa deuet gwezhall da vezañ evit Doue estrenien hag enebourien dre ho soñjoù hag hoc'h oberoù fall, 22 setu bremañ m'en deus hoc'h adunvanet gantañ e korf-den e Vab, dre e varv, evit ho lakaat da chom dirazañ santel, dinamm ha didamall; 23 nemet eo ret deoc'h derc'hel d'ar feiz, bezañ diazezet enni, start ha divrall, chom hep pellaat diouzh ar goubeizh a zo bet roet deoc'h gant an Aviel hoc'h eus klevet, Aviel a zo bet prezeget da bep krouadur dindan an neñv, hag ez on bet graet, me Paol, ar gwaziad anezhañ.

Mision ha labour Paol e servij ar Baganed.

24 Evit bremañ e kavan va levenez er poanioù a c'houzañvan evidoc'h; rak peurleuniañ a ran ar pezh a vank da Groaz ar C'hrist, gant ar pezh a c'houzañvan em c'horf, evit e gorf dezhañ-eñ, hag a zo an Iliz. 25 Rak deuet on da vezañ gwaziad an Iliz-se dre ar garg en deus roet Doue din en ho keñver, karg a zo peurembann e Gomz, 26 kemenn ar c'hevrin-se bet chomet kuzh abaoe kantvedoù ha rummadoù, hag a zo bremañ diskuliet d'e Sent : 27 rak dezho eo bet plijet gant Doue reiñ da anavezout pebezh teñzor a c'hloar eo ar c'hevrin-se e-keñver ar Baganed : ar C'hrist ennoc'h ez eo ! Goubeizh e c'hloar ! 28 Sed an hini a brezegomp, ar C'hrist, en ur reiñ kemenn da bep den, en ur genteliañ pep den e pep furnez, evit lakaat pep unan da vezañ peurvat er C'hrist. 29 Evit se eo e stourman betek skuizhañ gant skoazell e nerzh a labour ennon gant galloud.

Prederi an Abostol gant feiz kristenien Golosae.

2 1 Ya, fellout a ra din ec'h anavezfec'h pegen start eo an emgann am eus da ren evidoc'h, evit tud Laodikeia, hag evit kement a reoù all n'o deus biskoazh va gwelet gant o daoulagad : 2 C'hoant am eus ma vo kennerzhet o c'halonoù unanet start er garantez, evit tizhout en hec'h holl binvidigezh, leunder ar skiant, anavezout don kevrin Doue, hag a zo ar C'hrist 3 kuzhet ennañ holl deñzorioù ar furnez hag ar skiant.

4 Kement-se a lavaran evit na zeuio den ebet d'ho touellañ gant komzoù livet brav. 5 Rak goude ma vefen pell diouzhoc'h gant va c'horf, emaon avat a spered en ho touez, laouen-bras o welout an urzh vat a ren du-se ha starter ho feiz er C'hrist.

En em ziwall diouzh ar falsdoktored.

6 Neuze, bevit er C'hrist Jezuz, an Aotrou, evel m'eo bet roet deoc'h da anaout, 7 bezit gwriziennet ennañ, diazezet warnañ, oc'h en em harpañ war ar feiz a zo bet kelennet deoc'h hag oc'h ober e-leizh a bedennoù trugarekaat.

8 Diwallit na zeufe den d'ho lakaat en-dro dindan suj dre douellerezh ur brederouriezh bennak, hervez ur gelennadurezh a-berzh tud diwar-benn pennabegoù ar bed-mañ, unan na vefe ken hervez ar C'hrist.

Ar C'hrist eo penn an dud hag an aelez.

9 Rak ennañ emañ o chom hag o kemer korf holl leunder an Doueelezh, 10 en doare m'hoc'h eus pep leunder ennañ-eñ hag a zo ar pennroue war bep Priñselezh ha pep Galloudegezh.

11 Ennañ ez oc'h bet amdroc'het gant an amdroc'h-se n'eo ket dre zorn an dud, an hini a zo dre dennañ diouzhoc'h kement a zo korf

kigel, an hini a zo amdroc'h ar C'hrist. [12] Rak
lakaet oc'h bet er bez a-unan gantañ dre ar
vadeziant, ha gantañ ivez oc'h adsavet da vev
dre grediñ e nerzh galloudus Doue en deus
e zihunet a-douez ar re varv. [13] C'hwi hag a oa
marv en abeg d'ho pec'hedoù ha d'ho korf
diamdroc'h, en deus ho lakaet da advevañ
a-unan gantañ :

Pardonet en deus dimp hon holl bec'hedoù !
[14] Diverket en deus skrid hon dle gant
e c'hourc'hemennoù a-enep dimp;
ar skrid-se, e dennet en deus kuit,
dre e stagañ ouzh e Groaz.

[15] Ha goude diberc'hennañ
ar Priñselezhioù hag ar Galloudegezhioù,
en deus o roet da welout da c'hoapaerez an dud,
en ambrougadeg e drec'h.

**Frankiz ar c'hristen e-keñver
gourc'hemennoù korfel al Lezenn.**

[16] Ac'hano, arabat da zen ebet kaout abeg
ennoc'h war zigarez an debriñ hag an evañ, pe
war zigarez gouelioù-bloaz, loarioù nevez,
sabadoù; [17] an holl draoù-se ned int nemet
skeudenn an traoù da zont; met ar wirionez eo
korf ar C'hrist. [18] Arabat da zen ebet ho lakaat
er-maez anezhi dre ginnig deoc'h un doare
izelegezh, pe un doare doujañs d'an Aeled, dre
en em harpañ war gweledigezhioù en divije bet,
c'hwezhet gant lorc'hentez kleuz e soñjoù
danvezel, [19] tra ma chom neuze hep en em
stagañ ouzh ar penn, ar C'hrist, a ro d'ar c'horf
a-bezh dre ar joentroù hag ar stagelloù, bevañs
ha frammadur, evit kreskiñ muioc'h-mui hervez
Doue.

[20] Mard-oc'h marvet war un dro gant ar
C'hrist da benn-elfennoù ar bed, perak plegañ
c'hoazh da seurt reolennoù evel pa vijec'h
bepred o vevañ er bed? [21] «Na gemer ket
kement-mañ, na dañva ket, na douch ket.»
[22] Ha kement-se e-keñver traoù a ya da netra dre
an implij anezho. N'eus aze nemet
gourc'hemennoù ha kelennadurezhioù a-berzh
tud ! [23] Seurt reolennoù a c'hell kaout ur seblant
a furnez, gant o diavaezioù a zeoliezh,
a izelegezh, a zispriz ouzh ar c'horf; met
n'o deus, evit gwir, talvoudegezh ebet evit
trec'hiñ war lorc'hentez ar c'hig.

Buhez ar c'hristen a-unan gant ar C'hrist.

3 [1] Mard-oc'h eta adsavet da vev a-gevret
gant ar C'hrist, klaskit traoù an nec'h, lec'h
m'emañ ar C'hrist, azezet a-zehoù da Zoue.
[2] Lakait ho soñj e traoù an neñv, ha n'eo ket en
traoù an douar. [3] Marv ez oc'h evit gwir, hag ho
puhez a zo bremañ kuzhet gant ar C'hrist
e Doue. [4] Met pa 'n em ziskouezo ar C'hrist, eñ
hor buhez, neuze c'hwi ivez a-unan gantañ a vo
diskouezet leun a c'hloar.

[5] Lakait eta da vervel en hoc'h izili kement
a zo douarel : gadaliezh, hudurniezh, loustoni,
gwallc'hoantegezh, hag ar c'hoant-se eus ar
madoù a zo anezhañ idolerezh; [6] sed ar pezh
a sach war an dud kounnar Doue. [7] Ha gant an
hent-se, c'hwi ivez hoc'h eus kerzhet gwezhall,
p'edoc'h o vevañ e seurt dizurzhioù. [8] Met
bremañ, c'hwi ivez, hoc'h eus distaolet
kement-se : kounnar, buanegezh, drougiezh,
gwall-deodadoù, komzoù hudur, arabat dezho
dont eus ho kenou ! [9] Na lavarit ket a c'hevier an
eil d'egile ! Diwisket hoc'h eus diwarnoc'h an
den kozh, gant e oberoù, [10] ha gwisket an den
nevez, an hini a antre muioc'h-mui en
anaoudegezh wirion dre nevesaat diouzh
skeudenn e grouer.

[11] Aze n'eus ket anv ken eus Gresian pe
Yuzev, den amdroc'het pe diamdroc'h, nag eus
Barbar, Skuted, sklavour pe den frank, n'eus
ken nemet ar C'hrist a zo pep tra hag e pep tra.

[12] C'hwi eta, dibabidi Doue, e sent hag e dud
karet, lakait ennoc'h soñjoù a drugarez,
a vadelezh, a izelegezh, a zouster, a basianted.
[13] En em c'houzañvit an eil egile. Pardonit an eil
d'egile mar en deus unan bennak tro da glemm
eus unan all. Evel m'en deus an Aotrou
pardonet deoc'h, evel-se pardonit c'hwi ivez.
[14] Dreist pep tra lakait ennoc'h ar garantez, hi
hag a zo al liamm peurvat. [15] Ha peoc'h ar
C'hrist da reno en ho kalonoù, rak d'ar
peoc'h-se oc'h bet galvet dre vezañ bodet en un
hevelep korf. Ha dalc'hmat, bezit troet da
drugarekaat.

[16] Ra vezo komz ar C'hrist o chom en ho
touez gant leunder; en em gelennit an eil egile,
gant en em aliañ e pep furnez. Kanit a-greiz
kalon da Zoue gant salmoù, meulganoù ha
kanaouennoù, en ur drugarekaat dindan lusk ar

Spered. [17] Ha petra bennak a c'hellfec'h lavarout
pe ober, ra vo bepred en anv an Aotrou Jezuz,
en ur zougen bennozh drezañ da Zoue an Tad.

[18] C'hwi, gwragez, bezit sentus ouzh ho
pried evel ma'z eo dleet en Aotrou. [19] C'hwi
gwazed, karit ho kwragez, ha na vezit ket diaes
en o c'heñver. [20] Bugale, sentit e pep tra ouzh ho
tadoù hag ho mammoù, rak kement-se a zo
diouzh grad an Aotrou. [21] Tadoù, na hegit ket ho
pugale, gant aon na zeufent da fallgaloniñ.

[22] Sklaved, sentit e pep tra ouzh ho mistri eus
an douar-mañ, n'eo ket gant ur sentidigezh
a-ziavaez evit klask plijout d'an dud, met gant
lealded ar galon e doujañs ar gwir Aotrou.
[23] Petra bennak a rit, en grit a galon vat, evel
o servijañ an Aotrou ha n'eo ket an dud,
[24] o c'houzout e resevot digant an Aotrou,
e hêrezh, evit ho kopr. Kemerit da vestr an
Aotrou Krist. [25] An hini en em ziskouez disleal
a vo gopret diouzh e zislealded; rak an Aotrou
ne ra ket stad eus diavaezioù an dud.

4 [1] Ha c'hwi mistri, grit d'ho sklaved hervez
ar reizhder hag an eeunded, gant ar soñj hoc'h
eus, c'hwi ivez, ur Mestr en neñvoù.

Pedenn hag abostolerezh.

[2] Dalc'hit d'ar bedenn : bezit war evezh
o chom enni en ur zougenn trugaregezh. [3] Pedit
evidomp ivez, evit ma tigoro Doue dimp an nor
d'ar prezegerezh, dimp da embann kevrin ar
C'hrist, eo abalamour dezhañ emaon em
chadennoù, [4] ma c'hellin en embann evel ma
tlean e brezeg. [5] En em renit gant furnez
e-keñver tud an diavaez. Tennit implij eus an
amzer o ren. [6] Ra vo bepred hegarat ho komzoù
ha temzet gant holen en ur c'houzout respont da
bep hini evel ma'z eo dleet.

Keloù eus an dud ha saludoù.

[7] Evit kement a sell ouzhin e vo roet deoc'h
da anaout gant Tic'hikoz, hor breur muiañ-karet,
va skoazeller feal e kenservij an Aotrou. [8] E gas
a ran deoc'h a-zevri-kaer, evit degas deoc'h
keloù diwar hor penn, ha frealziñ ho kalonoù.
[9] Kas a ran ivez gantañ Onezimoz, hor breur feal
ha karet-meurbet, a zo eus du-se end-eeun.
Kement a dremen amañ a vo roet deoc'h ganto
da anaout.

[10] Aristarkoz, va c'henbrizoniad, ho salud, ha
Mark ivez, ; ar c'henderv da Varnaba, hoc'h eus
bet kemennoù diwar e benn; mar deu d'ho
kwelout, grit dezhañ degemer vat. [11] Jezuz,
lesanvet Just, ho salud ivez. E-touez ar re deuet
eus an Amdroc'h, n'eus nemeto o labourat ganin
da rouantelezh Doue; ur frealz int bet evidon.
[12] Epafraz, ho kenvroad, ho salud; servijer Jezuz
Krist, emañ bepred o stourm evidoc'h en
e bedennoù evit ma talc'hot da vezañ peurvat ha
divrall en ho sentidigezh ouzh youl Doue.
[13] Ya, an testeni-mañ a roan dezhañ, e kemer
kalz a boan ganeoc'h, evel gant tud Laodikeia,
ha re Hierapoliz. [14] Lukaz ivez, hor mezeg
karet-meurbet, ha Demaz a ra deoc'h
o gourc'hemennoù.

[15] Saludit ar vreudeur a zo e Laodikeia, evel
Nimfaz hag an Iliz en em vod en e di. [16] Pa vo
bet lennet ganeoc'h al lizher-mañ, grit ma vo
lennet ivez en Iliz Laodikeia ; ha degasit en-dro
ganeoc'h hini Laodikeia, evit e lenn c'hwi ivez.

[17] Lavarit da Arc'hipoz :«Taol evezh ouzh ar
garg ac'h eus resevet en Aotrou, evit he seveniñ
da vat.»

[18] Sed amañ ar salud a skrivan gant va dorn-me,
Paol.

Ho pet soñj eus va chadennoù.

Ar c'hras da vezañ ganeoc'h !

Al lizher kentañ d'an Desalonikiz

1 [1] Paol, Silvan ha Timoteoz,
da Iliz an Desalonikiz a zo e Doue an Tad
hag en Aotrou Jezuz Krist.
Gras deoc'h ha peoc'h.

[2] Bennozhioù dizehan a lavaromp da Zoue
en abeg deoc'h-c'hwi holl, oc'h ober meneg
ac'hanoc'h en hor pedennoù, [3] o kaout soñj
bepred eus oberiantiz ho feiz, eus labour ho
karantez, eus dalc'husted ho koubeizh en hon
Aotrou Jezuz Krist, dirak sell Doue hon Tad;
[4] en ur c'houzout ivez, breudeur karet gant
Doue, penaos oc'h bet galvet gantañ; [5] rak p'hon
eus prezeget deoc'h an Aviel, n'eo ket bet ur
c'hemenn dre gomzoù hepken, met ivez dre
vurzhudoù, dre oberoù a-berzh ar Spered
Santel, ha gant surentez vras en hor c'halon.
Gouzout a rit e gwirionez, penaos omp bet en
ho touez evit ho mad. [6] Ha c'hwi, eus ho tu, oc'h
en em lakaet d'en em heñvelaat ouzhimp, hag
ivez ouzh an Aotrou, en ur zegemer ar Gomz
e-kreiz trubuilhoù a bep seurt, gant levenez ar
Spered Santel; [7] en doare ma'z oc'h deuet da
vezañ ur skouer evit an holl grederien
e Makedonia hag en Ac'haia. [8] Rak eus ho pro
he deus tregernet Komz an Aotrou, n'eo ket
hepken e Makedonia hag en Ac'haia, hogen ivez
e pep lec'h eo en em skignet ho feiz e Doue, ken
n'hon eus ket ezhomm ken da gomz diwar he
fenn. [9] Rak an dud du-hont a lavar o-unan
peseurt degemer hon eus bet diganeoc'h, ha
penaos ez hoc'h distroet ouzh Doue, en ur
zilezel an idoloù evit servijin an Doue bev ha
gwirion, [10] ha gortoz e Vab a zeuio eus an Neñv,
eñ bet adsavet gantañ a-douez ar re varv, Jezuz,
an hini hor salv eus ar gounnar o tont.

Labour leal an abostol e Tesalonike.

2 [1] C'hwi hoc'h-unan, va breudeur, a oar
petra eo bet hon donedigezh en ho touez, ha
penaos n'eo ket bet difrouezh. [2] Goude m'hor
boa gouzañvet poan ha ma oamp bet
dismegañset e Filipoz, evel ma ouzoc'h, hon eus
kavet en hon Doue fiziañs e-leizh evit prezeg
deoc'h Aviel Doue e-kreiz stourmadoù niverus.
[3] Rak hor c'helennadurezh-ni ne denn ket he
nerzh eus ur falskredenn bennak, nag eus
droukc'hoantegezh ebet; n'eo ket unan diwar
douellerezh; [4] met evel m'en deus Doue hor
c'havet mat da fiziout ennomp e Aviel, evel-se
e kelennomp, n'eo ket o klask plijout d'an dud,
met da Zoue a vez oc'h arnodiñ hor c'halonoù.
[5] Nann, biskoazh n'eus bet ganimp ur gomz
lubanus, evel ma ouzoc'h; biskoazh ur mennozh
kuzh bennak da c'hounit arc'hant, Doue a zo test
a gement-se; [6] nann, biskoazh n'hon eus klasket
enor digant an dud, nag en ho touez, nag
e lec'h-all; [7] daoust ma c'hellemp, evel abostoled
ar C'hrist, bezañ bet o pouezañ warnoc'h. Er
c'hontrol, ez omp en em c'hraet bugale vihan en
ho touez. Evel ur vagerez o kemer preder gant
he bugale, [8] evel-se, ni ivez, en hor c'harantez
evidoc'h, hor bije karet reiñ deoc'h n'eo ket
hepken Aviel Doue, met hor buhez hec'h-unan,
ken ker e oac'h deuet da vezañ evidomp. [9] Soñj
hoc'h eus, va breudeur, eus hon trevell hag eus
hor poan. Noz-deiz e vezemp o labourat evit
mirout na vijemp ur samm evit hini ebet
ac'hanoc'h, e-keit ha ma prezegemp deoc'h
Aviel Doue. [10] C'hwi a zo test ha Doue ivez,
pegen santel, pegen leal, pegen didamall hon
eus en em renet en ho keñver-c'hwi ar
grederien; [11] ha gouzout a rit ivez penaos evit
pep hini ac'hanoc'h ez omp bet evel un tad
e-keñver e vugale, [12] ouzh ho tougen d'ar mad,
ouzh ho kalonekaat, ouzh hoc'h aspediñ da ren
ur vuhez dellezek eus an Doue ho kalv d'e
rouantelezh ha d'e c'hloar.

Feiz ha pasianted kristenien Desalonike a-raok e zisparti diouto.

[13] En abeg da se, eus hon tu ivez, ne
baouezomp ket da drugarekaat Doue, rak
p'hoc'h eus resevet komz Doue diganimp, hoc'h
eus he degemeret n'eo ket evel ur gomz a-berzh
tud, met evel ma'z eo e gwirionez, evel komz
Doue a labour gant nerzh ennoc'h-c'hwi, ar
grederien. [14] Rak deuet oc'h, breudeur, da gemer
skouer war Ilizoù Doue a zo e Youdea er C'hrist
Jezuz, o vezañ m'hoc'h eus gouzañvet, c'hwi
ivez, a-berzh ho kenvroiz, an hevelep poanioù
hag int a-berzh ar Yuzevien; [15] ar re-se hag
o deus lakaet d'ar marv an Aotrou Jezuz hag ar
Brofeded, o deus hor gwallgaset, a zisplij da
Zoue, a zo enebourien d'an holl dud,

16 pa harzont ouzhimp da brezeg d'ar Baganed
evit o silvidigezh; evel-se e kargont bepred
betek ar barr muzul o fec'hedoù; met kouezhet
eo warno ar gounnar d'an diwezh.

Nec'hamant an abostol abaoe an disparti.

17 Evidomp-ni, breudeur, dispartiet ma oamp
diouzhoc'h evit ur pennad-amzer, a gorf ha n'eo
ket a spered, eo seul vuioc'h a hast hor boa d'ho
kwelout en-dro; ya, c'hoant bras hor boa;
18 ha gant-se eo bet fellet dimp mont betek
ennoc'h, me Paol, va-unan, hag ur wezh ha div
wezh; met Satan en deus harzet ouzhimp d'en
ober. 19 Rak piv a zo hor goanag, hol levenez, ar
gurunenn hor bo lorc'h ganti, daoust ha n'eo ket
c'hwi, dirak hon Aotrou Jezuz, da zeiz
e Zonedigezh? 20 Ya sur, c'hwi eo hon enor hag
hol levenez.

Kasidigezh Timoteoz da Desalonike.

3 1 Neuze, o vezañ n'hellemp ket padout
pelloc'h, hon eus kavet gwell chom en Atene
hon-unan-penn, 2 ha kaset hon eus deoc'h
Timoteoz, hor breur, servijer Doue en Aviel ar
C'hrist, evit ho kreñvaat hag ho kennerzhañ en
ho feiz, 3 evit na vefe den ebet distroadet e-kreiz
an trubuilhoù-se. Gouzout a rit a-walc'h ez omp
galvet d'o c'haout : 4 dija pa oamp en ho touez
e roemp deoc'h da c'houzout hor befe da
c'houzañv trubuilhoù, ar pezh a zo c'hoarvezet,
evel a ouzoc'h. 5 En abeg da se, pa n'hellen ken
padout, em eus e gaset da gaout keloù eus ho
feiz, gant aon na vefec'h temptet gant an
Tempter ha na vefe aet hol labour da goll.

Ar c'heloù mat degaset gant Timoteoz.

6 Met bremañ Timoteoz o paouez distreiñ
davedomp eus du-se, en deus roet dimp keloù
mat eus ho feiz hag eus ho karantez, ha lavaret
dimp e virit atav soñj vat ac'hanomp, hag
e c'hoantait hor gwelout en-dro, kement ha ni
hon-unan a c'hoanta kement-se. 7 Gant se hoc'h
eus roet frealz dimp e-kreiz hon holl ankenioù
ha poanioù, ya, gant ho feiz; 8 ha bremañ ec'h
advevomp, peogwir e chomit start en Aotrou.
9 Gant peseurt komzoù e c'hellfemp dougen
trugaregezh da Zoue diwar ho penn, evit an holl
levenez hon eus en abeg deoc'h dirak hon
Doue? 10 Nemet noz-deiz e talc'homp da
c'houlenn digantañ ar c'hras d'ho kwelout
en-dro evit klokaat ar pezh a vank d'ho feiz.
11 Plijet gant Doue hon Tad e-unan ha gant hor
Salver Jezuz, kompezañ din an hent betek
ennoc'h.

12 Ha c'hwi, ra blijo gant an Aotrou ho lakaat
da greskiñ ha da fonnaat er garantez an eil evit
egile, evel ivez e-keñver an holl, diwar skouer
ar garantez hon eus-ni en ho keñver. 13 Ra vo
startaet ho kalonoù en ur santelezh didamall
dirak Doue hon Tad, a-benn donedigezh hon
Aotrou Jezuz gant e holl Sent. Amen.

Gourc'hemennoù a vuhez kristen er santelezh hag er garantez.

4 1 A-hend-all, breudeur, ho pediñ hag hoc'h
aspediñ a reomp en Aotrou Jezuz da gaout soñj
eus ar pezh hoc'h eus desket diganimp war an
doare ma tleomp bevañ evit plijout da Zoue
-hag evel-se dija en em renit evit gwir- nemet
bepred it war wellaat muioc'h-mui. 2 Gouzout
a rit peseurt gourc'hemennoù hon eus roet
deoc'h a-berzh an Aotrou Jezuz.

3 Rak sed amañ mennantez Doue, ho
santelezh, dilezel an hudurniezh, 4 da bep unan
da c'houzout mirout e gorf er santelezh hag en
onestiz, 5 ha n'eo ket en em reiñ d'ar c'hoantoù
direizh evel ma ra ar Baganed n'anavezont ket
Doue, 6 met chom hep ober war ar poent-se
gaou pe zroug d'e vreur; rak an Aotrou a denn
kastiz eus an dud evit an holl draoù-se, evel
m'hon eus lavaret ha testeniet dija. 7 Rak Doue
n'en deus ket hor galvet d'al loustoni, hogen
d'ar santelezh. 8 Gant se eta, an hini a rae fae
war gement-se, n'eo ket fae war un den a rafe,
met war Doue e-unan, an hini a ro deoc'h
e Spered, ar Spered Santel.

9 Diwar-benn ar garantez etre vreudeur
n'hoc'h eus ket ezhomm e vefe skrivet deoc'h.
Rak c'hwi hoc'h-unan eo gant Doue oc'h bet
desket d'en em garout an eil egile. 10 Hag en
ober a rit e-keñver an holl vreudeur, dre
Vakedonia a-bezh. Nemet ho pedomp, breudeur,
d'ober gwelloc'h c'hoazh 11 dre lakaat hoc'h enor
da vevañ er peoc'h, da blediñ pep unan gant
e aferioù, da labourat gant ho taouarn, evel
m'hon eus kemennet deoc'h; 12 evel-se e vo
enorus ar vuhez a renot da sell tud an diavaez,
ha n'ho po ezhomm eus sikour den ebet.

Ar re varv hag ar re vev da zeiz Donedigezh an Aotrou.

13 Ne fell ket dimp, breudeur, e chomfec'h
hep gouzout ar wirionez diwar-benn ar re varv,
evit n'en em roiot ket d'an dristidigezh evel ar
re all, ar re n'o deus ket goubeizh. 14 Rak mar
kredomp ez eo marvet Jezuz hag adsavet
a-douez ar re varv, evel-se ivez Doue a zegaso
da vevañ gant Jezuz ar re a vo marvet o kaout ar
feiz ennañ. 15 Sed amañ eta petra a lavaromp
deoc'h hervez komz an Aotrou : Ni, ar re vev, ar
re a vo chomet war-lerc'h ar re all a-benn
Donedigezh an Aotrou, ne vezimp ket a-raok ar
re a vo marvet. 16 Rak an Aotrou e-unan, pa vo
roet an urzh dre vouezh an Arc'hael ha son
trompilhoù Doue, a ziskenno eus an Neñv, hag
ar re varv a zo er C'hrist a adsavo da gentañ.
17 Da c'houde, ni, ar re vev, ar re chomet amañ,
a vo a-unan ganto dilamet ha savet war
goabrennoù evit mont a-benn-hent d'an Aotrou
en aer, hag evel-se da viken e vezimp gant an
Aotrou. 18 En em frealzit eta an eil egile dre ar
soñjoù-se.

Ar beilhañ zo d'ober.

5 1 Evit ar mare hag ar c'houlz, n'hoc'h eus
ket ezhomm, breudeur, e vefe skrivet deoc'h
diwar o fenn. 2 C'hwi hoc'h-unan a oar mat
penaos e teuio Deiz an Aotrou evel ul laer en
noz. 3 Pa lavaro an dud : Peoc'h ha surentez ! eo
neuze e kouezho a-daol-trumm an dismantr
warno, evel gwentloù ar gwilioud gant ur wreg
dougerez; ha n'hellint ket tec'hout dioutañ.

4 Met c'hwi, breudeur, n'emaoc'h ket en
deñvalijenn en doare ma teufe an deiz-se da
gouezhañ warnoc'h evel ul laer; 5 c'hwi holl,
bugale ar sklêrijenn ez oc'h ha bugale an deiz;
n'omp ket eus an noz nag eus an deñvalijenn.
6 Neuze 'ta arabat dimp en em reiñ d'ar
c'housked, evel ar re all; hogen chomomp dihun
ha dilontek. 7 Rak ar gouskerien eo en noz
e kouskont; ar vezvierien eo en noz en em
vezvont. 8 Ni avat hag a zo eus an deiz, bezomp
dilontek; gwiskomp warnomp hobregon ar feiz
hag ar garitez, gant tokarn goubeizh ar
silvidigezh. 9 Rak Doue n'en deus ket hol lakaet
a-gostez evit ar gounnar, met evit ma
c'hounezimp ar silvidigezh dre hon Aotrou
Jezuz Krist, 10 eñ hag a zo bet marvet evidomp,
evit ma vezimp bepred o vevañ unanet outañ,
pe dihun pe gousket e vefemp. 11 En abeg da se,
en em gennerzhit an eil egile, ha roit skouer vat
d'ar re all, evel ma rit a-dal bremañ.

Gourc'hemennoù evit ar vuhez kristen.

12 Goulenn a reomp diganeoc'h, breudeur,
dougen bri d'ar re a gemer poan en ho touez
hag a ren warnoc'h hervez an Aotrou en ur glask
hoc'h addresañ. 13 Ho pet evito brasañ karitez, en
askont d'o labour. Bezit er peoc'h kenetrezoc'h.

14 Ho pediñ a reomp, breudeur, addresit ar re
lezirek, kennerzhit ar re aonik, skoazellit ar re
wan, ho pet pasianted e-keñver an holl. 15 Taolit
pled na zaskorfe hini ebet an droug evit an
droug, met bepred klaskit ober ar mad,
kenetrezoc'h hag e-keñver an holl.

16 Bepred bezit laouen,
17 hep ehan en em roit d'ar bedenn,
18 e pep degouezh, dougit bennozh
ha trugarez da Zoue,
rak honnezh eo youl Doue en ho keñver,
er C'hrist Jezuz.

19 Na vougit ket ar spered,
20 na rit ket fae war an diouganoù;
21 hogen arnodit pep tra,
hag ar pezh a zo mat, mirit-eñ,
22 en em ziwallit diouzh pep droug.

23 Doue ar peoc'h e-unan d'ho santelaat
e kement a zo ac'hanoc'h; ho spered, hoc'h ene
hag ho korf, da vezañ miret didamall, a-benn
Donedigezh hon Aotrou Jezuz Krist ! 24 Feal eo
an Hini ho kalv; eñ an hini a ray kement-se.

25 Breudeur, pedit ivez evidomp.
26 Saludit an holl vreudeur gant ur pok santel.
27 Hoc'h aspediñ a ran dre an Aotrou,
ra vezo lennet al lizher-mañ d'an holl vreudeur.

28 Gras hon Aotrou Jezuz Krist da vo ganeoc'h !

An eil lizher d'an Desalonikiz

Kasadur ha bennozhioù da Zoue.

1 [1] Paol, Silvan ha Timoteoz,
da Iliz an Desalonikiz a zo e Doue hon Tad hag
en Aotrou Jezuz Krist.
[2] Gras deoc'h ha peoc'h digant Doue hon Tad
ha digant an Aotrou Jezuz Krist.

[3] Bennozhioù dizehan a zleomp dougen da
Zoue diwar ho penn; reizh eo dimp en ober
o vezañ ma talc'h ho feiz da greskiñ ha ma teu
karantez pep unan ac'hanoc'h da vezañ
brasoc'h-brasañ an eil e-keñver egile, [4] en doare
m'hon eus fouge ganeoc'h dirak Ilizoù Doue, en
abeg d'ho pasianted ha d'ho feiz, en holl
heskinadegoù ha trubuilhoù hoc'h eus da
c'houzañv. [5] Aze 'mañ dija an azon eus
barnedigezh reizh Doue, ho tiskouezo dellezek
eus rouantelezh Doue, pa c'houzañvit ivez poan
eviti. [6] Rak hennezh a vo labour reizhder Doue,
daskoriñ glac'har d'ar re a ro glac'har deoc'h,
[7] ha deoc'h-c'hwi ar re c'hlac'haret, reiñ an
diskuizh a-unan ganimp, d'an Deiz-se m'en em
ziskulio an Aotrou Jezuz Krist o tont eus lein an
neñv gant Aelez e c'halloud, [8] e-kreiz ar
flamm-tan, evit tennañ dic'haou eus ar re
n'anavezont ket Doue hag eus ar re na sentont
ket ouzh Aviel hon Aotrou Jezuz. [9] Ar re-se
a c'houzañvo kastiz ur gollidigezh peurbadel,
pell diouzh dremm an Aotrou ha diouzh
splannder e c'halloud, [10] d'an Deiz-se ma teuio
evit tennañ gloar eus e Sent hag evit bezañ
kavet souezhus e kement hini en devo kredet;
ha c'hwi, kredet hoc'h eus en hon testeni;
evel-se e vo d'an deiz-se ! [11] Er soñj-se,
e pedomp dizehan evidoc'h, evit ma roio Doue
deoc'h bezañ dellezek eus e c'halvidigezh, ma
kaso da benn gant sikour e c'halloud hoc'h holl
vennadoù mat ha labourioù ho feiz;
[12] en doare-se anv hon Aotrou Jezuz a gavo
gloar ennoc'h ha c'hwi ennañ, hervez gras hon
Doue hag hon Aotrou Jezuz Krist.

Diwar-benn Donedigezh an Aotrou.

2 [1] Ho pediñ a reomp, breudeur, evit ar pezh
a sell ouzh Donedigezh hon Aotrou Jezuz Krist
hag hon emgav a-unan gantañ, [2] n'en em lezit
ket ken buan-se da vezañ strafuilhet ho soñj na
trechalet ho spered en abeg da ziouganoù,
pe gomzoù, pe lizher bet kaset ganimp, hervez,
a rofe da grediñ emañ aze Deiz an Aotrou.

[3] Arabat da zen ebet ho touellañ e stumm
ebet. A-raok eo ret e teufe ar renavierezh, hag
en em ziskouezfe an Den a Fallagriezh, Mab ar
Gollidigezh, [4] an Enebour, an hini en em savo
a-enep hag a-us da gement a zoug anv Doue pe
a vez kehelet, betek mont da droniñ e-unan
e santual Doue ha d'en em dremen e-unan da
Zoue. [5] Hag-eñ n'hoc'h eus ket soñj e lavaren
kement-se deoc'h p'edon c'hoazh en ho touez?
[6] Ha gouzout a rit petra a vir bremañ outañ, evit
n'en em ziskouezo nemet en e amzer. [7] Rak krog
eo dija gant e labour kevrinus ar Fallagriezh.
Met a-walc'h eo ma vo tennet kuit an hini a harz
outañ, [8] hag en em ziskouezo neuze ar Fallakr;
hogen an Aotrou en distrujo gant c'hwezh
e c'henoù hag er c'haso da get gant splannder
e zonedigezh. [9] Donedigezh ar Fallakr-se a vo
avat ouzh he heul dre c'halloud Satan a bep
seurt oberoù galloudus, arouezioù ha burzhudoù
lorbus, [10] hag ivez holl douellerezh an droug,
evit ar re a ya d'an em goll dre ma n'o deus ket
digoret o c'halonoù da garantez ar wirionez he
divije o salvet.[11] Rak-se Doue a gas dezho un
nerzh a belbi, en doare ma teuont da grediñ er
gaou, [12] ha ma vo kondaonet an holl dud-se n'o
devo ket kredet er wirionez, met en em lakaet
a-du gant an droug.

Dalc'husted er feiz hag er goubeizh wirion.

[13] Ni avat, eo trugarekaat Doue a zleomp
ober hep paouez abalamour deoc'h, breudeur
karet gant an Aotrou, dre m'en deus Doue ho
tibabet adalek ar penn kentañ evit bezañ salvet
dre nerzh-santelaat ar Spered ha dre ar feiz er
wirionez. [14] D'an dra-se en deus ho kalvet dre
hor prezegerezh eus an Aviel, da berc'hennañ
klod hon Aotrou Jezuz Krist.

[15] Neuze 'ta, breudeur, dalc'hit start ha mirit
ar gelennadurezh hon eus roet deoc'h hag hoc'h
eus desket diganimp dre gomz pe dre lizher.
[16] Hon Aotrou Jezuz Krist e-unan ha Doue hon
Tad hag en deus hor c'haret ha roet dimp dre
c'hras frealzidigezh peurbadel ha goubeizh
eürus, [17] ra frealzint ho kalonoù ha r' ho
kreñvaint e pep oberenn ha deskadurezh santel.

3 [1] A-hend-all, breudeur, pedit evidomp evit
ma'z aio war-raok komz an Aotrou, ha ma vo
enoret, evel m’emañ kont du-se, [2] hag evit ma
vimp disammet diouzh an dud diskiant ha
fall-se; rak kaout feiz n’eo ket tra an holl. [3] Feal
avat eo an Aotrou; eñ an hini ho kreñvaio hag
ho miro diouzh an droug. [4] Ya, fiziañs hon eus
en Aotrou, diwar ho penn, e talc'hit d’ober ar
pezh a c'hourc'hemennomp deoc'h, hag
e talc'hot d’ober. [5] An Aotrou da reno ho
kalonoù e karantez Doue hag e pasianted ar
C'hrist.

A-enep an diegi hag an dizurzh.

[6] Urzh a roomp deoc'h, breudeur, en anv hon
Aotrou Jezuz Krist, da bellaat diouzh kement
breur a vev en diegi ha n’eo ket hervez ar
gelennadurezh hoc'h eus resevet diganimp.
[7] Gouzout a rit mat hoc'h-unan penaos hoc'h eus
da gemer skouer warnomp. Rak n’hon eus ket
bevet en ho touez hep labourat, [8] ha ne oa ket ur
bara roet dimp en donezon an hini hon eus
debret, met labouret ha poaniet hon eus deiz ha
noz, evit diwall da sammañ hini ebet
ac'hanoc'h. [9] N’eo ket n’hor boa ket ar gwir d’en
ober, nemet e felle dimp en em reiñ deoc'h, ni
hon-unan, evel ur skouer da heuliañ.
[10] Kenkoulz all, p’edomp en ho touez, hon eus
kemennet deoc'h an dra-mañ :Nep piv bennak
na fell ket dezhañ labourat, ne zle ket debriñ
kennebeut-all. [11] Hogen klevout a reomp
lavarout ez eus en ho touez hiniennoù a vev en
diegi, hep ober netra met o firbouchal bepred.
[12] Ar re-se, kemenn a reomp dezho hag
e c'houlennomp diganto, en anv an Aotrou
Jezuz Krist, labourat er sioulder evit debriñ ur
bara o devo gounezet o-unan. [13] Ha c'hwi,
breudeur, grit ar mad hep skuizhañ.

[14] Mar bez unan bennak na sentfe ket ouzh ar
pezh a lavaromp el lizher-mañ, notit-eñ, ha
paouezit d’e zarempredin evit m’en devo mezh.
[15] Evelato, na rit ket outañ evel ouzh un enebour,
met e reizhit evel ur breur.

[16] Aotrou ar peoc'h e-unan da roio deoc'h ar
peoc'h e pep amzer hag e pep doare ! An Aotrou
da vezo ganeoc'h-holl.

[17] Ar salud-mañ a zo eus va dorn din-me,
Paol : Hennezh eo arouez va holl lizheroù.
Sed aze va skritur.

[18] Gras hon Aotrou Jezuz Krist da vo
ganeoc'h-holl.

Al lizher kentañ da Dimoteoz

Kasadur ha saludoù.

1 [1] Paol, abostol ar C'hrist Jezuz,
dre c'hourc'hemenn Doue, hor Salver,
hag hini ar C'hrist Jezuz; hor goubeizh,
[2] da Dimoteoz, va gwir vab er feiz,
gras dit-te, trugarez ha peoc'h,
digant Doue an Tad
ha digant ar C'hrist Jezuz, hon Aotrou.

Stourm ouzh ar fals-doktored.

[3] Evel-se 'ta, p'edon o kuitaat da vont da Vakedonia em boa goulennet diganit chom en Efezoz, evit gourc'hemenn da dud zo mirout da gelenn traoù a-ziavaez [4] ha diwall d'en em stagañ ouzh mojennoù ha taolennoù-lignez didermen, pezh a laka tabutoù da sevel kentoc'h eget reiñ da gompren mennad Doue a zo tra a feiz. [5] Ar gourc'hemenn-se am eus roet dit ne denn nemet da zegas ar garantez-se a sav eus ur galon c'hlan, eus ur goustiañs vat hag eus ur feiz wirion. [6] Rak tud zo, evit bezañ pellaet diouto, a zo aet da ziroudañ e kaozioù goullo, [7] tud en em dremen da zoktored war al Lezenn, petra bennak ne gomprenont nag ar pezh a lavaront, nag ar pezh a roont evel asur.

[8] En gouzout a reomp, un dra vat eo al Lezenn evit an neb a ra implij reizh anezhi, [9] gant ma ouezo kement-mañ : ez eo bet graet al Lezenn, n'eo ket evit an den reizh, met evit an dud fall ha disuj, an dud direlijion hag ar bec'herien, an dorfedourien hag an dud disakr, al lazherien o zad hag o mamm, ar vuntrerien, [10] an orgederien, ar baotred a ra loustoni etrezo, ar werzherien-dud, ar c'haouiaded, ar falstouerien en-gaou ha kement re a ra un dra bennak kontrol d'ar gelennadurezh yac'h, [11] an hini a zo diouzh Aviel glorius an Doue benniget bet fiziet ennon.

Un abostol a zle kaout soñj eus e c'halvidigezh.

[12] Trugarekaat a ran an hini en deus roet nerzh din, ar C'hrist Jezuz, hon Aotrou, dre m'en deus va c'havet dellezek a-walc'h eus e fiziañs, evit va gervel d'e servijañ, [13] me hag a oa gwezhall ur mallozher, un heskiner, un dismegañser. Met Doue en deus bet trugarez ouzhin, o vezañ m'em boa graet an dra-se dre ziouiziegezh, hep kaout c'hoazh ar feiz; [14] Ha fonnus eo bet evidon gras an Aotrou, gant ar feiz hag ar garantez a zo er C'hrist Jezuz.

[15] Asur eo ar gomz-mañ ha dellezek da vezañ degemeret : ar C'hrist Jezuz a zo deuet er bed-mañ evit salviñ ar bec'herien, ez on me va-unan ar c'hentañ anezho; [16] ha mar em eus kavet trugarez eo evit ma tiskouezfe ar C'hrist Jezuz ennon-me ar c'hentañ, e basianted dispar, ha ma vefen ur skouer evit ar re a gredfe ennañ e sell eus ar vuhez peurbadel.

[17] Da Roue ar c'hantvedoù,
d'an Doue divarvel, diwelus, unel,
enor ha klod,
a holl viskoazh da holl viken. Amen.

[18] Ar gourc'hemenn-mañ a roan dit, o va mab Timoteoz, hervez an diouganoù a zo bet graet diagent diwar da benn : kennerzhet ganto, kas en-dro an emgann santel, [19] O terc'hel d'ar feiz ha d'ar goustiañs vat. Hiniennoù avat evit bezañ o dilezet o deus graet peñse e-keñver ar feiz; [20] e-touez ar re-se emañ Himenaioz hag Aleksander am eus lakaet etre daouarn Satan, evit deskiñ dezho chom hep mallozhiñ.

Pedenn hag urzh-vat en Iliz.

2 [1] A-raok pep tra e c'houlennan eta diganit ma vo graet goulennoù, orezonoù, grasoù, pedennoù-trugarekaat evit an holl dud; [2] evit ar rouaned hag ar re holl o deus kargoù uhel, evit ma c'hellimp ren er peoc'h ur vuhez sioul, e pep doujañs-Doue hag onestiz. [3] Mat eo an dra-se ha plijus da Zoue, hor Salver, [4] a venn ma vo salvet an holl dud ha ma teuint da anaout ar wirionez. [5] Rak n'eus nemet un Doue hepken, hag ivez un Hanterour hepken etre Doue hag an dud, ar C'hrist Jezuz, den e-unan, [6] a zo en em roet evel daspren evit an holl. Sed an testeni a zo bet roet en e amzer, [7] hag ez on bet lakaet ivez evitañ da embanner ha da abostol - ar wirionez a lavaran ha n'eo ket gevier - lakaet on bet da zoktor ar Baganed, er feiz hag er wirionez.

[8] Fellout a ra din eta gwelout e pep lec'h ar baotred o pediñ savet ganto d'an nec'h, daouarn glan, hep kounnar na tabut; [9] evel-se ivez ar

merc'hed ra vint gwisket dereat, kempennet
gant elevez hag onestiz, kuit a vlev rodellet,
a aour, a vein prizius, a zilhad lorc'hus; [10] met
gant oberoù mat e-giz ma tere ouzh merc'hed en
em zisklêr evel o kaout doujañs-Doue.
[11] Ar merc'hed a zle chom peoc'h e pep
sentidigezh pa selaouont ar gelennadurezh.
[12] N'aotrean ket d'ur plac'h kenteliañ, nag ober
al lezenn d'he gwaz. Ra chomo sioul. [13] Rak
Adam eo an hini a voe krouet da gentañ, hag
Eva da c'houde. [14] Ha n'eo ket Adam an hini
a voe touellet, met ar vaouez eo an hini bet
touellet a voe kablus eus ar pec'hed. [15] Salvet
e vezo koulskoude dre gaout bugale gant ma
talc'ho da vevañ er feiz, fur he doareoù, er
garantez hag er santelezh.

An dud karget eus an Iliz.

3 [1] Gwir-mat eo ar gomz-mañ : mar fell
d'unan bennak bezañ eskob e c'hoanta ur vat
a garg. [2] Ret eo eta d'an eskob bezañ direbech,
bezañ bet dimezet ur wezh hepken, bezañ reizh,
evezhiek, seven, digor e di, gouest da gelenn;
[3] arabat e ve douget d'ar gwin, na laer, met
habask, peoc'hus, distag diouzh an arc'hant;
[4] ra ouezo gouarn mat e di, ha derc'hel e vugale
er sentidigezh hag e pep onestiz. [5] Rak mar ne
oar ket unan bennak ren e di e-unan, penaos
e c'hello ober war-dro Iliz Doue? [6] Arabat e ve
un den nevez-deuet d'ar feiz, gant aon na zeufe
da vezañ dallet gant al lorc'h, ha da gouezhañ
dindan an hevelep barnedigezh hag an Diaoul.
[7] Ret eo ivez en defe testeni mat digant re an
diavaez, gant aon na gouezhfe en dismegañs
hag e rouedoù an Diaoul.

[8] En hevelep doare, ra vezo an diagoned tud
reizh, hep gaouierez; arabat e vent douget
d'evañ gwin na d'ober gounidoù disleal;
[9] ra virint avat kevrin ar feiz en ur goustiañs
c'hlan. [10] Int ivez ra vezint arnodet da gentañ, ha
neuze, mar bezont didamall, ra vezint lakaet da
ziagoned.

[11] Ar merc'hed, kenkoulz-all, a zle bezañ
merc'hed a-zoare, na vezint ket teodet-fall, met
fur ha leal e pep tra.

[12] Ret eo d'an diagoned bezañ bet dimezet ur
wezh hepken, gouarn mat o bugale hag
o ziegezh e-unan. [13] Rak ar re a zalc'h mat da
labour o c'harg a c'hounez ur renk enorus ha
frankiz da gomz er feiz-se hon eus er C'hrist
Jezuz.

[14] Skrivañ a ran an traoù-se dit gant ar spi da
vont hep dale d'az kaout. [15] Met mar dalean,
e fell din e ouezi penaos e tleer en em ren e ti
Doue, en ti-se a zo Iliz an Doue bev, kolonenn
hag harp ar wirionez.

[16] Rak hep mar ebet, bras eo ar c'hevrin hon
eus da zoujañ, a zo.

An hini diskouezet er c'horf,
disklêriet santel gant ar Spered,
bet gwelet gant an Aeled,
prezeget d'ar Baganed,
kredet gant ar bed,
hag uhelsavet er c'hloar.

Enebiñ ouzh ar falsdoktored.

4 [1] Ar Spered a lavar sklaer e vo en amzerioù
diwezhañ tud a zinac'ho ar feiz, evit en em
stagañ ouzh speredoù touellus ha
kelennadurezhioù diaoulek, [2] lorbet ma vint gant
doktored gaouiat merket o c'houstiañs gant an
houarn tomm. [3] Ar re-se a zifenno ouzh an dud
dimeziñ, pe debriñ evel boued eus traoù zo,
goude ma'z int bet krouet gant Doue da vezañ
kemeret en ur drugarekaat gant ar grederien
gant ar re o deus anaoudegezh eus ar wirionez.
[4] Rak kement tra bet krouet gant Doue a zo mat,
ha n'eus netra da zisteurel, mar bez debret en ur
drugarekaat; [5] rak santelaet e vez pep tra gant
komz Doue hag ar bedenn.

[6] Mar diskouezez an traoù-se d'ar vreudeur
e vi ur servijer mat d' ar C'hrist Jezuz, maget
ma vi gant komzoù ar feiz hag ar gelennadurezh
vat ac'h eus heuliet gant fealded. [7] Hogen ar
mojennoù bedel, ar c'haozioù gwrac'h kozh-se,
distaol-i ! Laka da boan da greskiñ da zoujañs
Doue. [8] An embregerezh korf ne servij ket da
galz a dra, met an doujañs Doue a zo talvoudek
evit pep tra, o vezañ m'he deus grataerezh ar
vuhez, ar vuhez a-vremañ kenkoulz hag an hini
da zont.

[9] Gwir-mat eo ar gomz-mañ ha dellezek da
vezañ kredet : [10] Mar kemeromp poan ha mar
stourmomp eo dre m'hon eus lakaet hon holl
c'houbeizh en Doue bev, salver an holl dud, ha
dreist pep tra, salver ar re a gred. [11] An traoù-se
ac'h eus da gemenn ha da gelenn.

12 Arabat da zen ebet ober fae warnout en
abeg d'az yaouankiz; met en em ziskouez d'ar
re a gred, evel ur skouer, dre da gomzoù, da
vuhez vat, da garantez, da feiz, da c'hlanded.
13 O c'hortoz ma teuin, bez aketus da lenn, da
reiñ kuzul ha da gelenn. 14 Na lez ket didalvoud
ar c'hras speredel a zo bet lakaet ennout hag
a zo bet roet dit dre un diougan gant
astennidigezh daouarn ar bresbiterien. 15 Soñj
ervat en traoù-se hag en em ro dezho a-grenn
evit ma vo anat d'an holl da gresk er santelezh.
16 Taol evezh ouzhit da-unan hag ouzh da
gelennadurezh. Dalc'h mat dezho; rak en ur
ober kement se, en em salvi da-unan hag ivez ar
re az selaou.

An intañvezed.

5 1 Na vez ket rust ouzh un den kozh, met ro
kuzul dezhañ evel pa vefe da dad; 2 asped ar re
yaouank evel breudeur, ar gwragez aet war an
oad evel mammoù, hag ar merc'hed yaouank
evel c'hoarezed e pep glanded.

3 Ro enor d'an intañvezed, d'ar gwir
intañvezed. 4 Mar he deus un intañvez bennak
bugale pe vugale vihan, ra zesko da gentañ
diskouez he doujañs-Doue oc'h ober war-dro he
ziegezh hec'h-unan, hag ivez dre baeañ en
distro d'he zad ha d'he mamm ar pezh he deus
bet diganto; sed ar pezh a zo plijus da Zoue.
5 Ar gwir intañvez, an hini a zo
hec'h-unan-penn, a laka he holl fiziañs e Doue
hag a zalc'h noz-deiz da aspediñ ha pediñ.
6 Hogen an hini a vev er plijadurezhioù, eviti da
vezañ bev, a zo marv. 7 Ro ar c'hemenn-se
dezho, evit ma vint direbech. 8 An den na
bourvez ket da ezhommoù e dud, dreist-holl da
ezhommoù tud e di, hennezh en deus nac'het ar
feiz hag a zo gwashoc'h eget ur pagan.

9 Un intañvez, evit bezañ lakaet war ar roll,
a zle kaout tri-ugent vloaz da vihanañ, bezañ
bet dimezet ur wezh hepken, 10 bezañ erbedet
gant he buhez vat, bezañ savet mat he bugale,
roet bod d'an estrenien, gwalc'het treid ar Sent,
sikouret an dud glac'haret, hag en em roet d'ar
mad e pep doare. 11 Hogen an intañvezed
yaouank, nac'h o degemer; rak pa zeu ar
c'hoantoù fall d'o distreiñ diouzh an C'hrist,
e fell dezho addimeziñ; 12 ha kablus e vezont
o vezañ nac'het o feiz kentañ. 13 Ouzhpenn-se
e plij dezho chom dilabour, hag e teskont mont
da redek eus an eil ti d'egile; mar bije c'hoazh
evit ober netra, met neuze e vezont o klakenniñ,
o kuriuziñ, o komz a-dreuz hag a-hed.
14 Goulenn a ran eta digant an intañvezed
yaouank dimeziñ, kaout bugale, gouarn o zi ha
chom hep reiñ tu d'an enebour da zroukkomz
diwar o fenn. 15 Rak hiniennoù dija a zo aet da
ziroudañ war-lerc'h Satan. 16 Ma 'z eus ur plac'h
fidel bennak o kaout intañvezed e-touez tud he
ziegezh, ra 'n em gargo anezho, ma vo
disammet an Iliz diouto, ha roet tu da homañ
d'ober war-dro ar gwir intañvezed.

Ar bresbiterien.

17 Ar bresbiterien hag a zo renerien vat
anezho, o deus ar gwir da gaout enor doubl,
dreist-holl ar re a labour d'ar prezegerezh ha
d'ar gelennadurezh. 18 Rak lavarout a ra ar
Skritur :

«*Arabat dit-te minwalañ an ejen o tornañ.*»

Ha c'hoazh kement-mañ :

«*Ar micherour en deus ar gwir da gaout*
e c'hopr.»

19 Arabat dit degemer un tamall a-enep da
unan eus an testoù, *nemet e vefe war lavar daou
pe dri dest*. 20 Ar re a bec'hfe, reizh-i dirak an
holl, evit ober aon d'ar re all. 21 Da aspediñ a ran
dirak Doue, ar C'hrist Jezuz hag an Aeled
dibabet, mir ar reolennoù-se, hep bezañ tuet da
zen ebet hag hep ober netra diwar garantez dall.
22 N'a ket re vuan da astenn da zaouarn war un
den, diwall n'az pefe lod e pec'hedoù ar re all.
Te da-unan, en em vir glan.

23 Paouez da evañ dour, met kemer un nebeut
gwin abalamour d'az stomok ha d'ar gwan ma'z
eo da yec'hed alies. 24 Tud zo ez eo aes gwelout
o fec'hedoù a-raok prosez ebet, met evit reoù all
ne weler nemet goude. 25 An oberoù mat
kenkoulz all, a zo aes da welout; zoken ar re
n'int ket evel-se, ne c'hellont ket chom kuzh
pell amzer.

Ar sklaved.

6 1 Ar re a zo dindan yev ar sklaverezh, a zle
sellout o mistri evel tud dellezek a bep doujañs
evit na vo ket droukkomzet enep anv Doue nag
enep ar gelennadurezh. 2 Evit ar re o deus

kristenien da vistri, arabat dezho o disprizout
war zigarez ma'z int breudeur, er c'hontrol,
r'o servijint gwelloc'h a se, o vezañ ma'z eo tud
a feiz ha breudeur garet en em vata eus o servij.

An doktor gwirion.

Setu ar pezh ac'h eus da gelenn ha da
gemenn. 3 Mar bez unan bennak o kelenn traoù
all, hep en em stagañ ouzh komzoù yac'h hon
Aotrou Jezuz Krist, ouzh ar gelennadurezh
a zoujañs-Doue, 4 hennezh a zo unan c'hwezhet
gant ar vrasoni, un den dizesk ha klañv gant ar
c'hoant da dabutal gant gerioù goullo; ac'hano
e teu ar warizi, an dizunvaniezh, ar
c'hunujennoù, an drouksoñjoù, 5 ar breutadegoù
taer etre tud aet o skiant da fall ha dibourvez
eus ar wirionez, tud hag a soñj ez eo ar relijion
ur vammenn a c'hounid. 6 Ur gounid bras
e gwirionez eo ar relijion evit an neb a dremen
gant ar pezh a zo dezhañ. 7 Rak n'hon eus
degaset netra ganimp o tont er bed, na
kennebeut-all, n'hellimp kas netra ganimp en ur
guitaat. 8 Dre-se, gant m'hor befe boued ha
dilhad, soñjomp hon eus a-walc'h. 9 Met ar re
a fell dezho pinvidikaat a gouezh en temptadur,
er pech, en ur bern c'hoantoù diboell ha noazus
a gas an den d'an dismantr ha d'an em goll.
10 Rak gwrizienn an holl drougoù eo karantez an
arc'hant. Evit bezañ en em roet dezhi, o deus
hiniennoù diheñchet pell diouzh ar feiz hag en
em dreuztoullet gant poanioù e-leizh.

11 Met te, o den Doue, diwall diouzh
kement-se, klask ar reizhded, an doujañs-Doue,
ar feiz, ar garantez, ar basianted, an douster.
12 Kas en-dro emgann santel ar feiz; gounez ar
vuhez peurbadel ez out galvet dezhi, hag ec'h
eus graet eviti an disklêriadur kaer eus da feiz
dirak kalz a destoù.

13 Goulenn a ran diganit dirak Doue a ro
buhez d'an holl draoù, ha dirak ar C'hrist Jezuz
en deus disklêriet dirak Pons Pilat e desteni ken
kaer, 14 mir ar gourc'hemennoù-se, dinamm ha
didamall, betek Emzisklêriadur hon Aotrou
Jezuz Krist.

15 Rak diskouezet e vo en amzer merket
gant an Hini zo eürus ha mestr nemetañ,
Roue ar Rouaned, Aotrou an Aotrounez,
16 an hini zo divarvel nemetañ,
o chom en ur sklêrijenn en tu-hont d'hor selloù,
an hini n'eo ket bet gwelet gant den
ha ne c'hell den e welout.
Dezhañ an enor hag ar galloud da holl viken.
Amen.

Kemennadurioù diwezhañ.

17 Ar re binvidik er bed-mañ, kemenn dezho
diwall da vezañ lorc'hus, chom hep lakaat
o fiziañs er pinvidigezhioù kollidik, met he
lakaat e Doue a ro dimp pep tra gant puilhentez
evit ma tennfemp hor mad diouto. 18 Dezho
d'ober ar mad, da zastum un teñzor a oberoù
mat, d'ober aluzon, da reiñ a galon vat;
19 evel-se e tastumint a-benn an amzer da zont
un teñzor kaer ha start evit gounit gantañ ar
vuhez peurbadel.

Kuzul diwezhañ ha kimiaden.

20 O Timoteoz ! Mir ar wirionez fiziet ennout;
diwall diouzh ar c'homzoù goullo ha disantel,
ha diouzh enep-tezennoù ur falsouiziegezh.
21 O vezañ aet d'he heul eo bet diheñchet
hiniennoù.

Ar c'hras da vezo ganeoc'h.

An eil lizher da Dimoteoz

Kasadur ha saludoù.

1 [1] Paol, abostol ar C'hrist Jezuz, dre youl
Doue, evit embann ar grataerezh a vuhez a zo er
C'hrist Jezuz, [2] da Dimoteoz, va mab
muiañ-karet; gras dit-te, trugarez ha peoc'h
digant Doue an Tad hag ar C'hrist Jezuz, hon
Aotrou.

Ar fealded da virout.

[3] Trugarekaat a ran Doue, a servijan evel va
gourdadoù gant ur galon dinamm, pa ran meneg
ac'hanout, hep ehan, noz-deiz, em pedennoù.
[4] Ha pa 'm bez soñj eus da zaeroù em bez
c'hoant bras d'az kwelout en-dro evit bezañ
karget a levenez. [5] Eñvoriñ a ran ar feiz
didroidell a zo ennout, a zo bet da gentañ, hini
da vamm gozh Loid hag hini da vamm Eunike,
ha sur on eus an dra-se, a zo o chom ennout
ivez.

[6] Setu perak e kemennan dit bevaat a-nevez
an donezon-Doue ac'h eus resevet gant
astennidigezh va daouarn warnout. [7] Rak ar
Spered en deus Doue roet dimp n'eo ket unan
hol lakafe aonik, met ur Spered a nerzh,
a garantez, a furnez an hini eo. [8] Arabat dit
kaout mezh eta eus an testeni ac'h eus da reiñ
d'hon Aotrou, na mezh ac'hanon e brizoniad;
met kentoc'h, asant gouzañv poan ganin evit an
Aviel, dre nerzh galloud Doue.

[9] Eñ hag en deus hor salvet
hag hor galvet a c'halvidigezh santel,
n'eo ket en abeg d'hon oberoù,
met hervez e vennad
hag e c'hras dezhañ e-unan.

Ar c'hras-se, bet roet dimp
a-raok an holl amzer er C'hrist Jezuz,
[10] eo an hini a zo bet disklêriet en amzer-mañ
gant emziskouezidigezh hor Salver,
ar C'hrist Jezuz,
eñ hag en deus diskaret ar marv
ha lakaet ar vuhez
hag an divarvelezh da splannañ dre an Aviel,
[11] ez on bet me diazezet evitañ
da brezeger, da abostol ha da zoktor.

[12] En abeg da gement-se on gwasket bremañ.
Koulskoude n'em eus ket a geuz, rak gouzout
a ran e piv em eus lakaet va fiziañs, ha sur on
en deus galloud da virout din betek an Deiz-se,
ar pezh am eus fiziet ennañ. [13] Kemer da
benn-batrom ar c'homzoù yac'h ac'h eus klevet
diganin diwar-benn ar feiz hag ar garantez a zo
er C'hrist Jezuz. [14] Mir ar gelennadurezh vat bet
fiziet ennout, gant sikour ar Spered Santel a zo
o chom ennomp.

[15] En gouzout a rez, an holl re eus Azia
o deus troet kein din-me; en o zouez, Figeloz
hag Hermogenez. [16] Plijet gant Doue skuilh
e drugarez war diegezh Oneziforoz; hennezh en
deus va frealzet alies hep kaout mezh gant va
chadennoù. [17] Er c'hontrol, kerkent ha
degouezhet e Roma, en deus va c'hlasket gant
gred, ha va c'havet. [18] An Aotrou da roio dezhañ
kaout trugarez dirak an Aotrou Doue, d'an
Deiz-se. Ha kement a skoazelloù en deus roet
din en Efezoz, en gouzout a rez gwelloc'h eget
nikun.

Stourm gant feiz ha fiziañs.

2 [1] Te va bugel, en em greñva er c'hras a zo
er C'hrist Jezuz. [2] Hag ar gelennadurezh ac'h eus
klevet diganin gant testeni tud e-leizh, ro-hi
en dro da dud sur a vo barrek int ivez, da gelenn
reoù all.

[3] Gouzañv, te ivez, da lod a boanioù, evel ur
soudard mat d' ar C'hrist Jezuz. [4] An neb a ya da
soudard ned a ket d'en em strobañ en aferioù ar
bed, ma fell dezhañ plijout d'an hini en deus eñ
enrollet. [5] Hag ur gourener ivez ne vez
kurunennet nemet stourmet en devfe hervez ar
reolennoù. [6] Al labourer-douar en deus poaniet
ar muiañ eo dezhañ eo dleet da gentañ frouezh
an eost. [7] En em soñj war ar pezh a lavaran dit,
ha Doue a roio dit kompren pep tra.

[8] Dalc'h soñj eus Jezuz Krist, ganet eus
gouenn David, adsavet bev a-douez ar re varv,
hervez an Aviel a brezegan. [9] En abeg dezhañ
e c'houzañvan poan, betek dougen chadennoù
evel un torfedour, met lavar Doue n'eo ket
chadennet. [10] Rak-se e c'houzañvan pep tra evit
ar re zibabet, evit ma c'hounezint int ivez, ar
silvidigezh a zo er C'hrist Jezuz, gant ar c'hloar
peurbadel. [11] Gwir-mat eo ar gomz-mañ :

Mard-omp marv gantañ,
gantañ ivez e vevimp.
12 Mar dalc'homp start dezhañ,
gantañ ivez e renimp;
m'en nac'homp,
eñ ivez hon nac'ho;
13 mar ne chomomp ket feal dezhañ,
Eñ avat a chom feal,
rak n'hell ket en em zislavarout.

A-enep d'ar falsdoktored.

14 An traoù-se, degas anezho da sonj en ur desteniañ dirak an Aotrou e tleer diwall diouzh an tabutoù goullo n'int mat nemet da goll ar selaouerien. 15 Bez aketus d'en em zerc'hel dirak Doue e-giz un den aprouet, ul labourer didamall, ul lodenner feal eus komz ar wirionez. 16 Ar c'homzoù goullo ha dizeol, diwall diouto; ar re o lavar, a gouezh muioc'h-mui en difeiz; 17 hag o c'homzoù a zalc'h gant o labour-distrujañ evel ur c'hrign-bev. 18 En o zouez emañ Himenaioz ha Filetoz : diheñchet o deus diwar ar wirionez en ur gelenn e vefe a-vremañ c'hoarvezet an Advevadeg; diskaret o deus evel-se feiz meur a hini. 19 Koulskoude chom a ra start diazezoù divrall savadur Doue, a zo merket warno ar c'homzoù-mañ :

«*An Aotrou a anavez ar re a zo dezhañ.*»

Ha c'hoazh kement-mañ :

«*Ra bellaio diouzh ar fallagriezh an neb a embann anv an Aotrou* !»

20 En un ti bras, n'eus ket hepken listri aour hag arc'hant, met ivez reoù koad ha pri, darn evit un implij enorus, darn all evit un implij disteroc'h. 21 An neb eta en devo en em viret diouzh ar pec'hedoù-se, a vezo ul lestr a enor, santelaet, talvoudus evit ar Mestr, gouest d'ober pep tra vat.

22 En em ziwall diouzh c'hoantegezhioù ar yaouankiz. Klask ar reizhded, ar feiz, ar garantez, ar peoc'h, a-unan gant ar re a bed an Aotrou a galon c'hlan. 23 Hogen an enklaskoù sot ha diboell, diwall diouto; gouzout a rez e tegasont rendaeloù. 24 Servijer Doue ne zle ket bezañ rendaeler, met hegarat e-keñver an holl, barrek da gelenn, leun a basianted; 25 gant douster e tle difaziañ an eneberien, gant ar sonj e roio marteze Doue dezho ar c'hras da zistreiñ outañ da anaout ar wirionez, 26 ha da vezañ poellek adarre, ur wezh distrobet diouzh rouedoù an Diaoul o dalc'h prizoniet, sujet d'e vennantez.

Diaesterioù amzerioù an Iliz.

3 1 Gouez mat e c'hoarvezo en deizioù diwezhañ, mareoù diaes. 2 Rak an dud a vo emgar, kalonoù arc'hant anezho, brabañserien, lorc'hus, gwallvruderien, disent ouzh o c'herent, dizanaoudek, tarouloc'hek, 3 digarantez, didruez, gwallgomzerien, digerreizh, dibleg, enebourien ar mad, 4 flatrerien, divergont, dallet gant al lorc'h, mignoned kentoc'h d'ar blijadurezh eget da Zoue, 5 dezho tres an deoliezh, met o tinac'hañ ar pezh a ra he nerzh. An dud-se, tro kein dezho !

6 En o zouez emañ ivez ar re en em sil en tiegezhioù hag a strobinell paour-kaezh gwragez, karget a bec'hedoù, kaset-digaset gant pep seurt a c'hoantegezhioù, 7 atav o teskiñ ha morse o tont a-benn da anaout ar wirionez. Evel m'o deus Iannes ha Iambres enebet ouzh Moizez, evel-se ivez ar re-mañ a stourm enep ar wirionez, tud breinet o spered hag hep diazez start d'o feiz. 9 Met ned aint ket pelloc'h, rak o fallentez a vo lakaet sklaer dirak an holl, evel ma voe hini an daou all.

10 Te avat, ac'h eus heuliet va c'helennadurezh, va buhezegezh, va feiz, va fasianted, va c'harantez, va dalc'hegezh, 11 en heskinadegoù hag er poanioù en em gavas ganin en Antiokia, en Ikonion, e Listra. Nag a heskinadegoù am eus gouzañvet ! Hag eus an holl en deus va zennet an Aotrou. 12 Ya, kement hini a fell dezhañ bevañ er C'hrist Jezuz gant deoliezh, a vezo gwallgaset. 13 Hogen an dud fall hag ar sigoterien a yelo bepred war washaat, touellerien ha tud o 'n em douellañ.

14 Te avat, dalc'h d'ar pezh ac'h eus desket, a welez ar suradenn anezhañ. Gouzout a rez pere eo ar vistri o deus da gelennet. 15 Rak adal da vugaleaj ec'h anavezez ar Skrituriou Sakr; int hag a c'hell reiñ dit ar furnez a gas d'ar silvidigezh, dre ar feiz er C'hrist Jezuz. 16 An holl Skritur a zo awenet gant Doue, ha talvoudus eo da reiñ kelennadurezh, difaziañ, adreizhañ, stummañ d'ar reizhded, 17 ma vo

peurvat an den a Zoue ha paramantet d'ober kement zo mat.

Aspedenn ha gourc'hemennoù.

4 [1] Da c'hourfediñ a ran dirak Doue an Tad ha dirak ar C'hrist Jezuz a dle dont da varn ar re vev hag ar re varv, en anv an Deiz m'en em ziskouezo en e c'halloud-roue, [2] prezeg ar gomz, dalc'h war an dud a-dreuz hag a-hed, difazi, gourdrouz, asped gant pasianted divrall ha gant youl da genteliañ. [3] Dont a ray un amzer ma ne c'houzañvo mui-ken an dud ar gelennadurezh yac'h; [4] met o vont diouzh o c'hoantegezhioù, ha debron en o divskouarn, e kemerint d'o c'helenn doktored a-vil-vern, en ur serriñ o divskouarn ouzh ar wirionez, evit en em dreiñ war-zu ar sorc'hennoù. [5] Te avat, bez evezhiek e pep tra, gouzañv ar poanioù, gra da labour a avielour, kas da benn holl dleadoù da garg.

Paol gant serr-noz e vuhez.

[6] Me avat a zo dare va gwad da vezañ skuilhet da brofadenn, ha deuet eo koulz va disparti. [7] Stourmet em eus an emgann mat, echuet em eus va redadenn, miret em eus ar feiz. [8] Chom a ra ouzh va gortoz ar gurunenn a reizhded, a vo roet din en Deiz-se, gant an Aotrou, ar barner reizh, ha n'eo ket hepken din-me, met da gement hini en devezo gortozet gant karantez e Emzisklêriadur.

Kemennadurioù diwezhañ.

[9] Difrae dont betek ennon ar c'hentañ ar gwellañ. [10] Rak Demaz, dre garantez evit ar bed-mañ, en deus va dilezet, distroet eo da Desalonike; Kreskez a zo aet e Galatia, ha Titoz e Dalmatia. [11] N'eus ken ganin nemet Lukaz. Kemer Mark ha degas-eñ ganit, rak talvoudus eo din evit ar waziadezh. [12] Kaset em eus Tic'hikoz da Efezoz. [13] En ur zont, degas ganit ar vantell am eus lezet e Troiaz, e ti Karpoz; hag ivez al levrioù, dreist-holl ar parchennoù. [14] Aleksander, an teuzer, en deus graet kalz droug din-me : Doue a baeo dezhañ hervez e oberoù ! [15] Te ivez, en em ziwall dioutañ, rak kalet en deus stourmet ouzh hor prezegerezh.

[16] Ar wezh kentañ, evit va difennadur, n'eus bet den o tont d'am skoazellañ; dilezet on bet gant an holl. Gant na vo ket kontet se dezho ! [17] An Aotrou a oa em c'hichen, ha va c'hennerzhet en deus, evit ma vefe peurembannet ganin ar silvidigezh ha ma vefe klevet gant an holl baganed. A-benn an dibenn ez on bet tennet eus genoù al leon. [18] An Aotrou am dieubo eus pep drougoberenn hag am salvo en e rouantelezh neñvel. Dezhañ klod da holl viken. Amen.

[19] Salud Priska hag Akuila,
hag ivez tiegezh Oneziforoz.

[20] Manet eo Erastoz e Korintoz;
ha Trofimoz am eus lezet klañv e Miletoz.

[21] Hast afo dont a-raok ar goañv.
Eubouloz, Pudens, Linoz, Klaodia,
hag an holl vreudeur a gas dit o saludoù.

[23] An Aotrou da vezo gant da spered !

Ar C'hras da vezo ganeoc'h !

Al lizher da Ditoz

Kasadur ha saludoù.

1 [1] Paol, servijer Doue hag abostol Jezuz Krist,
evit degas dibabidi Doue d'ar feiz ha da
anaoudegezh ar wirionez o tegas doujañs Doue,
[2] gant goubeizh ar vuhez peurbadel
bet grataet a holl viskoazh
gant an Doue n'eo ket gaouiat,
[3] hag en deus diskouezet en amzerioù merket,
gwirionez e lavar,
war-bouez un embann a zo bet fiziet ennon
dre ur gourc'hemenn a-berzh Doue hor Salver,

[4] Da Ditoz,
va gwir vab er feiz a zo kumun dimp,
gras ha peoc'h dit-te digant Doue an Tad
hag ar C'hrist Jezuz, hor Salver.

Diazezadenn ar bresbiterien.

[5] Mar em eus da lezet e Kreta eo evit ma peurreizhi kement a zo chomet da urzhiañ, evit diazezañ e pep kêr, presbiterien, evel m'am eus gourc'hemennet dit. [6] Gwelout piv a zo didamall, bet dimezet ur wezh hepken, dezhañ bugale o kaout ar feiz ha n'heller ket tamall dezho bezañ diroll pe disent. [7] Rak d'an eskob eo ret bezañ direbech evel ma tle bezañ merour Doue, na lorc'hek, na prim da fuloriñ, nag ever, na techet da skeiñ, na disleal en aferioù-arc'hant, [8] hogen ret eo ma vo un den digor e di, mignon ar mad, evezhiek, reizh, deol, mestr warnañ e-unan, [9] ma talc'ho da lavar ar feiz bet desket dezhañ, ma vo barrek war un dro da brezeg d'ar re all ar gelennadurezh yac'h ha da ziarbenn an dislavarerien.

Enebiñ ouzh ar falsdoktored.

[10] Rak kalz tud a zo anezho speredoù disuj, klakennerien, touellerien, dreist-holl e-touez tud an amdroc'h. [11] Ret eo stankañ o genoù dezho, rak ar re-se a oar strafuilhañ tiegezhioù a-bezh, dre gelenn evit ur gounid mezhus ar pezh na dleer ket. [12] Lavaret mat eo bet gant unan eus o c'henvroiz, o diouganer dezho : Kretiz, bepred gaouiat, loened fall kofoù lontek. [13] Ha gwir eo an testeni-se. En abeg da se, gourdrouz-i rust, ma chomint yac'h er feiz, [14] hep mont da heul mojennoù yuzev na gourc'hemennoù tud a dro kein d'ar wirionez. [15] Glan eo pep tra evit ar re c'hlan; met evit ar re saotret ha difeiz, n'eus netra glan, saotret ma'z eo o spered kenkoulz hag o c'houstiañs o-unan. [16] En em ginnig a reont evel tud oc'h anavezout Doue, met gant o buhez o-unan en nac'hont, euzhus ma'z int, disuj ha divarrek d'ober tra vat ebet.

Kemennadurioù evit ar gristenien.

2 [1] Te avat, prezeg ar gelennadurezh yac'h. [2] Ar re gozh, lavar dezho bezañ kerreizh, peurvat, evezhiek, start er feiz, er garantez, er basianted. [3] Evel-se ivez ar merc'hed war an oad a dle kaout doare tud santel : arabat dezho na droukkomz, na bezañ douget d'ar gwin; met dre reiñ kuzulioù mat, [4] ra zeskint d'ar maouezed yaouank karout o gwaz hag o bugale, [5] bezañ fur, glan, oberiant en o zi, madelezhus, sentus ouzh o fried; evel-se ne vo ket divrudet komz Doue.

[6] An dud yaouank ivez, dalc'h da c'houlenn diganto bezañ fur e pep tra. [7] Te da-unan, ro skouer ur vuhez vat gant kelennadurezh dinamm, gant dellezegezh, [8] komzoù yac'h ha direbech, ma vo distroadet an den enebour, pa ne gavo droug ebet da lavarout diwar hor penn.

[9] Ar sklaved a dle bezañ sentus e pep tra ouzh o mistri, klask plijout dezho, chom hep o dislavarout, [10] diwall da ziheñchañ, hogen diskouez bepred gwellañ fealded, evit degas enor e pep tra da gelennadurezh Doue, hor Salver.

Diazez ar vuhez kristen : pennwirionezioù ar feiz.

[11] Rak en em ziskouezet eo gras Doue, o tegas silvidigezh d'an holl dud; [12] kelenn a ra dimp nac'hañ an direlijion ha c'hoantegezhioù ar bed, evit bevañ gant furnez, reizhder, ha doujañs Doue er bed a-vremañ, [13] en ur c'hortoz ar goubeizh eürus, an deiz m'en em ziskouezo klod hon Doue meur ha Salver, ar C'hrist Jezuz, [14] eñ hag a zo en em roet evidomp evit hon dasprenañ eus pep drougiezh, hag evit hon glanaat d'ober ac'hanomp, dezhañ e-unan, ur bobl dibabet, douget d'an oberoù mat.

15 Prezeg kement-se, dalc'h da lavarout, rebech e pep mestroniezh. Arabat da zen da zisprizout.

Deverioù a sentidigezh hag a garantez.

3 1 Degas da soñj e tleer sujañ d'ar renerien ha d'ar pennadurezhioù, sentiñ outo, bezañ prest d'ober kement a zo mat, 2 chom hep divrudañ den ebet, diwall diouzh an tabutoù, bezañ peoc'hus, diskouez douster e-keñver an holl. 3 Rak gwezhall e oamp, ni ivez, diskiant, disent, tud diheñchet, sklaved ar c'hoantegezhioù fall hag ar plijadurezhioù a bep seurt, e oamp o vevañ en drougiezh hag er warizi, heugus, leun a gasoni an eil re ouzh ar re all.

Diazez ar garantez kristen.

4 Hogen d'an deiz ma'z eo en em ziskouezet
madelezh hon Doue Salver
hag e garantez evit an dud,
5 en deus hor salvet,
n'eo ket en abeg d'an oberoù a reizhded hor
bije graet,
met diwar doug e drugarez,
dre walc'hadenn an azgenel
hag an adneveziñ er Spered Santel.
6 Hag ar Spered-se,
e skuilhet en deus warnomp a-builh,
dre Jezuz Krist, hor Salver, 7
en doare ma c'hounezimp, er goubeizh,
hêrezh ar vuhez peurbadel
pa'z omp bet reizhet gant gras ar C'hrist.

Alioù da Ditoz.

8 Sed al labour gwirion : ha war ar poent-se, me fell din e kelennfes gant surentez, evit ma klasko ar re o deus lakaet o feiz e Doue, bezañ e penn ar re all dre ober ar mad. Setu aze petra zo reizh ha talvoudus d'an dud.

9 Hogen an enklaskoù diskiant, an taolennoù-lignez, an tabutoù hag an arguzennoù en-dro d'al Lezenn, diwall diouto, rak didalvez int ha goullo. 10 Evit an Dispartiour, goude kemenn dezhañ ur wezh ha div wezh, torr dioutañ. 11 En gouzout a rez, un den diroudet eo un den seurt-se, unan o'n em dromplañ p'emañ e soñjoù o-unan ouzh e gondaoniñ.

Kemennadurioù diwezhañ ha saludoù.

12 P'am bo kaset dit Artemaz ha Tic'hikoz, hast afo dont d'am c'haout e Nikopoliz. Rak eno em eus divizet tremen ar goañv.

13 Pourchas pep tra evit beaj ar gwiraour Zenaz hag hini Apolloz, evit na vanko netra dezho.

14 Ra zesko ivez hor re-ni bezañ er penn kentañ evit seveniñ oberoù mat da respont da ezhommoù ar vuhez : evel-se ne vezint ket difrouezh.

15 Da saludiñ a ra ar re a zo ganin.
Ha te, salud ar re hor c'har er feiz.
Ar c'hras da vezañ ganeoc'h holl.

Al lizher da Filemon

1 Paol, prizoniad ar C'hrist Jezuz,
ha Timoteoz va breur,
da Filemon, hor c'henlabourer karet,
2 d'hor c'hoar Apia,
da Arc'hipoz hor c'henvrezelour,
ha d'an Iliz en em vod du-se;
3 gras deoc'h-c'hwi ha peoc'h
digant Doue hon Tad,
ha digant hon Aotrou Jezuz Krist.

4 Bennozh a lavaran d'am Doue bep gwezh
ma ran eñvor ac'hanout em pedennoù; 5 rak
klevout a ran komz eus da garantez hag eus da
feiz e-keñver an Aotrou Jezuz hag e-keñver an
holl sent. 6 Ha goulenn a ran ma teuio ar feiz
ac'h eus ivez da lod, da vezañ ennout nerzhus
hag efedus, ma anavezi an holl vad a zo en hor
galloud d'ober evit ar C'hrist. 7 Ya, levenez vras
ha frealz am eus bet gant da garantez, rak ganit,
va breur, eo bet kennerzhet kalonoù ar sent.

8 Rak-se, petra bennak ma 'm befe er C'hrist
pep frankiz da c'hourc'hemenn dit ar pezh a zo
da zever, 9 ez eo gwelloc'h ganin da bediñ en
anv ar garitez. An hini zo o vont da gomz a zo
Paol, Paol gozh, bremañ zokenoc'h prizoniad ar
C'hrist Jezuz. 10 Va fedadenn a zo evit va mab ,
an hini am eus ganet em chadennoù, Onezimoz,
11 eñ hag a zo bet gwezhall hep talvoudegezh
evidout, met a vo bremañ talvoudus-bras dit-te
evel m'eo deuet da vezañ din-me. 12 E gas a ran
dit en-dro, evel ma vefe hemañ va c'halon-me.
13 C'hoant am boa d'e virout em c'hichen, evit
bezañ servijet gantañ ez anv e seurt chadennoù
a zougan evit an Aviel; 14 koulskoude ne felle
ket din ober netra hep da asant evit na vefe ket
ar madober-se un dra graet evel dre heg, met
unan sevenet a youl vat.

15 Marteze n'eo bet dispartiet diouzhit e-pad
ur pennad, nemet evit ma c'hellfes e gaout
en-dro da viken; 16 n'eo ket avat evel ur sklavour
ken, met evel kalz gwelloc'h eget ur sklavour,
e-giz ur breur karet-meurbet : evidon eo deuet
da vezañ kement-se, na pegement muioc'h ne
vo ket se ivez evidout, war dachenn ar bed
kenkoulz hag e-keñver an Aotrou.

17 Neuze ma 'm sellez evel ur mignon,
degemer-eñ eveldon va-unan. 18 Mar en deus
graet dit-te ur gaou bennak, laka se war va
c'hont; 19 me, Paol, a skriv dit kement-mañ gant
va dorn va-unan, me eo an hini a baeo, hep
lavarout dit ez out te ivez em dle, un dle a zo te
da-unan. 20 Deomp 'ta, va breur, gra din ar
blijadur-se en Aotrou; ro d'am c'halon al
levenez-se en Aotrou.

21 Gant brasañ fiziañs ez sentidigezh
e skrivan dit kement-mañ : gouzout a ran e ri
zoken muioc'h eget ar pezh a lavaran. 22 Met war
un dro, kempenn evidon peadra da lojañ; rak
goanag am eus, en abeg d'ho pedennoù, bezañ
daskoret deoc'h.

23 Epafraz, va c'henbrizoniad er C'hrist Jezuz,
24 hag ivez, Mark, Aristarkoz, Demaz ha Lukaz,
va c'henlabourerien, a gas dit o salud.

25 Gras hon Aotrou Jezuz Krist
da vezañ gant ho spered.

Al lizher d'an Hebreed

Raklavar : Uhelder Mab Doue en em c'hraet den.

1 [1] Goude bezañ, meur a wezh hag e meur
a c'hiz, komzet gwezhall ouzh hon Tadoù dre ar
Brofeded, [2] Doue, en deizioù-mañ, ar re
ziwezhañ, en deus komzet ouzhimp dre ar Mab,
an hini bet lakaet gantañ da benn-hêr war bep
tra, hag ez eo drezañ ivez en deus krouet ar
bedoù. [3] Sked e splannder hag eilskeudenn
e anien, ar Mab-se hag a zalc'h pep tra er bed
dre nerzh e gomz, goude bezañ kaset da benn
puridigezh ar pec'hedoù, a zo aet d'azezañ en tu
dehoù da Veurdez-Doue e barr an neñvoù,
[4] o tont evel-se da vezañ seul uheloc'h a-us d'an
Aeled, m' en deus resevet da hêrezh un anv a-us
d'o hini.

Jezuz, uheloc'h eget an Aeled.

[5] Da behini eus an Aeled en deus Doue
lavaret biskoazh :
«*Va Mab out-te;*
me eo am eus da engehentet hiziv.»
Pe c'hoazh :
«*Me a vo evitañ un Tad,*
hag eñ a vo evidon ur Mab.»

[6] Hag adarre, p'emañ o tegas war an douar e Vab
kentañ-ganet e lavar :

«*Ra vo azeulet gant holl Aeled Doue*.»

[7] Diwar-benn an Aeled avat e lavar :

«*Ez eo eñ a ra eus e Aeled avelioù*
hag eus e waziaded flammoù-tan.»

[8] Met d'e Vab e komz evel-henn :
«*Da dron, o Doue, a chom da virviken*.»

Ha c'hoazh evel-henn :
«*Ur vazh a reizhder eo da vazh-roue.*
[9] *Karet oc'h eus ar reizhder*
ha kasaet ar fallentez;
en abeg da se, o Doue, en deus da Zoue
da olevet gant un eoul a levenez,
kentoc'h eget da gompagnuned.»

[10] Ha c'hoazh e lavar dezhañ kement-mañ :
«*Te, Aotrou,*
ac'h eus diazezet an douar er penn kentañ,
ha labour da zaouarn eo an neñvoù;
[11] *tremen a raint, met te a chom;*
koshaat a raint holl evel ur gwiskamant;
[12] *evel ur vantell en o rolli;*
evel ur pezh-dilhad e vezint kemmet;
met te a zo bepred an hevelep hini
ha da vloavezhioù ne vo dibenn ebet dezho.»

[13] Hogen da behini eus an Aeled en deus lavaret
biskoazh :
«*Azez en tu dehoù din,*
betek ma lakain da enebourien
da skabell dindan da dreid»?

[14] Hag-eñ n'int ket holl, speredoù karget eus
ur waziadezh, a vez kaset evit servijañ ar re
a zle kaout ar silvidigezh da hêrezh.

Erbedadenn.

2 [1] Rak-se e tleomp en em stagañ startoc'h
ouzh ar gelennadurezh bet klevet ganimp, gant
aon da vezañ diroudet gant kas an dour. [2] Rak
dija mard eo en em ziskouezet evel talvoudek al
lavar bet degemennet gant Aeled, ha mard eo
bet roet ur talad reizh da bep torridigezh-lezenn
ha da bep disentidigezh, [3] penaos en em
ziwallfemp, ni hon-unan, diouzh ar c'hastiz, mar
chomfemp hep tennañ gounid eus ken bras
silvidigezh? Honnezh eo an hini a zo bet he
fenn-kentañ e prezegerezh an Aotrou, a zo bet
kretaet dimp gant ar re o devoa klevet, [4] Doue
e-unan o startaat o zesteni gant arouezioù,
marzhoù, burzhudoù a bep seurt, ha gant
dasparzhañ donezonoù ar Spered Santel hervez
e vennantez.

An daspren a zo bet sevenet gant ar C'hrist, n'eo ket gant an Aeled.

[5] N'eo ket evit gwir dindan sujidigezh an
Aeled en deus Doue lakaet ar bed da zont,
a gomzomp diwar e benn. [6] Unan bennak avat
en deus en ul lec'h bennak testeniet
kement-mañ :

«Petra eo an den evit m'az pefe soñj anezhañ,
pe mab an den evit ma taolfes pled outañ?
[7] *E lakaet ac'h eus evit ur pennadig izeloc'h eget an Aeled.*
Gant klod hag enor ec'h eus e gurunet.
[8] *Lakaet ac'h eus pep tra dindan e dreid.»*

Peogwir en deus lakaet pep tra dindanañ,
n'en deus lezet netra na vefe ket sujet dezhañ,
petra bennak na welomp ket c'hoazh bremañ

ez eo pep tra sujet dezhañ. [9] Met *an hini a zo bet lakaet evit ur pennadig izeloc'h eget an Aeled*, Jezuz, eo an hini a welomp bremañ, dre m'en deus gouzañvet ar marv, kurunet a c'hloar hag a enor, en doare ma talv, dre c'hras Doue, evit pep den, ar marv-se bet tañvaet gantañ.

[10] Rak Doue, hag a zo pep tra evitañ ha drezañ, pa felle dezhañ bleinañ d'ar c'hloar e-leizh a vibien, e oa dereat dezhañ lakaat da vezañ peurvat dre c'houzañv poanioù, ar pennrener a zlee o degas d'o silvidigezh. [11] Rak an hini a santela hag ar re santelaet a zo o-daou a-unan. Ha gant se n'en deus ket da gaout mezh pa 'z anv anezho breudeur, [12] en ur lavarout :

«*Kemenn a rin da anv d'am breudeur.*
Da ganmeuliñ a rin e-kreiz ar vodadeg.»

[13] Ha c'hoazh :
«*Me avat am bo fiziañs ennañ*.»

Ha c'hoazh :
«*Setu-me amañ*
hag ar vugale en deus Doue roet din.»

[14] P' o deus ar vugale lod er gwad hag er c'hig, eñ ivez en hevelep doare en deus bet bet lod e kement-se, evit diskar gant e varv an hini en deus galloud ar marv, da lavarout eo an Diaoul, [15] hag evit dieubiñ ar re a veze dalc'het e sklavelezh, o buhez-pad, gant an aon rak ar marv. [16] Evit gwir, n'eo ket kaoz an Aeled en deus kemeret war e gont, met *kaoz diskennadur Abraham*. [17] Ha dre-se e ranke dont da vezañ e pep tra hañval ouzh e vreudeur, evit dont da vezañ un Arc'h-veleg trugarezus ha gwirion, gouest en e zarempredoù gant Doue, da baeañ digoll evit pec'hed ar bobl. [18] Rak o vezañ m'en deus e-unan gouzañvet an amprou e c'hell skoazellañ ar re a vez amprouet.

Ar C'hrist a zo dreist da Voizez.

3 [1] En abeg da se, breudeur santel, c'hwi hag hoc'h eus perzh en ur c'halvidigezh neñvel, sellit gant evezh ouzh Abostol hag Arc'h-veleg hon disklêriadur a feiz, Jezuz; [2] feal eo bet d'an Hini en deus eñ diazezet, evel ma voe ivez Moizez feal e gouarnerezh e holl di.

[3] Met uheloc'h gloar eget hini Moizez eo bet kavet dellezek da resev e kement ha ma'z eus brasoc'h enor gant an hini a sav un ti, eget gant an ti e-unan, [4] rak pep ti a vez savet gant unan bennak; met an hini en deus savet pep tra eo Doue. [5] Moizez eta zo bet feal en e holl di, evel servijer, evit reiñ testeni d'ar pezh a zlee bezañ lavaret; [6] ar C'hrist avat eo evel Mab, e penn e di e-unan. Hag e di ez omp ni hon-unan, gant ma virimp avat surentez ha lorc'hentez hor goubeizh.

Erbedadenn nevez.

[7] Setu perak, evel ma lavar ar Spered Santel :

«Hiziv, mar klevit e vouezh,
[8] na galedit ket ho kalonoù, evel en Hegazerezh,
da zeiz an Temptadur er gouelec'h;
[9] el lec'h m'o deus va zemptet ho tadoù :
ha va amprouet,
evito da vezañ gwelet va oberoù
[10] e-pad daou-ugent vloavezh.

En abeg da se on bet kounnaret
ouzh ar remziad-se,
ha lavaret em eus :
Bepred e vez dianket o c'halon;
int avat n'o deus ket anavezet va hentoù;

[11] ha neuze em eus touet em c'hounnar :
Nann ! n'antreint ket em diskuizh.»

[12] Diwallit, breudeur, na vefe en unan bennak ac'hanoc'h, ur galon fall, difeiz a-walc'h evit dilezel an Doue bev. [13] Hogen en em gennerzhit bemdez an eil egile, keit ha ma c'heller komz eus «*Hiziv*», evit na zeuio hini ebet ac'hanoc'h da galediñ, dre douellerezh ar pec'hed. [14] Rak deuet omp da vezañ lodek er C'hrist, gant ma talc'himp start koulskoude betek an dibenn, d'hor surentez kentañ, [15] hervez ar gomz-se lavaret dimp :

«*Hiziv, mar klevit e vouezh,*
na galedit ket ho kalonoù,
evel en Hegazerezh.»

[16] Rak pere, goude bezañ klevet, a vroudas e gounnar? Hag-eñ n'eo ket ar re-se holl a oa aet er-maez eus an Ejipt, dindan renerezh Moizez? [17] Hag ouzh pere e *kounnaras e-pad daou-ugent vloavezh*? Hag-eñ n'eo ket ouzh ar re o devoa pec'het, hag a chomas o *c'horfoù marv kouezhet dre ar gouelec'h*? [18] Ha da bere *e touas n'antrefent ket en e ziskuizh*, nemet d'ar

re o devoa disentet outañ? [19] Hag evit gwir
e welomp ne c'helljont ket antren ennañ en abeg
d'o diskredoni.

4 [1] Endra ma chom bepred o talvezout ar
c'hrataenn da antren en e ziskuizh, hor bezet
aon na gredfe unan bennak bezañ re ziwezhat. [2]
Rak ni ivez hon eus resevet ar c'heloù mat
kenkoulz hag ar re-se. Met al lavar o devoa
klevet n'en devoa talvezet da netra dezho, rak
ne oant ket chomet kenstag dre ar feiz ouzh ar
re o devoa selaouet. [3] Antren a reomp avat, ni ar
re a gred, en diskuizh a zo bet lavaret diwar
e benn :

«*Neuze em eus touet em c'hounnar :*
nann, n'antreint ket em diskuizh.»

A dra sur oberoù Doue a oa bet kaset da
benn adal diazezidigezh ar bed, [4] pa lavar en ul
lec'h bennak diwar-benn ar seizhvet deiz :
«*Hag e tiskuizhas Doue, er seizhvet deiz, eus*
e holl oberoù.» [5] Hag amañ e lavar adarre :
«*N'antreint ket em diskuizh*.» [6] Evel-se eta, pa
chom gwir e tle hiniennoù antren en e ziskuizh,
ha pa n'eo ket antreet en abeg d'o disentidigezh
ar re a oa bet kemennet dezho da gentañ ar
c'heloù eus kement-se, [7] neuze adarre e verk
Doue un deiz, un «*Hiziv*», dre lavarout e David,
goude keid-all amzer, evel m'hon eus meneget
uheloc'h :

«*Hiziv, mar klevit e vouezh,*
na galedit ket ho kalonoù.»

[8] Mar bije Jezuz en divije roet dezho an
diskuizh-se, Doue n'en divije ket komzet
goude-se eus un deiz all. [9] Chom a ra eta ez eus
un diskuizh, ur seizhvet deiz, miret evit pobl
Doue. [10] Rak an hini a antre en diskuizh Doue,
a ziskuizh eñ ivez eus e labourioù, evel Doue
eus e re.

[11] Difraeomp eta da antren en diskuizh-se, ha
diwallomp na gouezhfe hini ebet en un hevelep
disentidigezh. [12] Rak bev eo komz Doue,
nerzhus, kalz lemmoc'h eget n'eus forzh peseurt
kleze divzremmek, barrek da vont tre betek
disparti an ene diouzh ar spered, ar joentroù
diouzh ar mel-eskern, ha gouest da varn
mennadoù ha soñjoù ar galon. [13] Kenkoulz all,
n'eus krouadur ebet a chomfe hep bezañ gwelet
gantañ, met dizolo ha diguzh eo pep tra evit
daoulagad an Hini hon eus kont da zaskoriñ
dezhañ.

Dreistelezh ar C'hrist, evel beleg-meur an Emglev nevez.

[14] Peogwir hon eus eta un Arc'h-veleg meur,
a zo aet dija e-barzh an neñvoù, Jezuz, Mab
Doue, dalc'homp start d'hon disklêriadur a feiz.
[15] Rak n'hon eus un Arc'h-veleg n'hellfe ket
kendrueziñ d'hor gwanderioù, met unan a zo
bet amprouet e pep tra, da vezañ heñvel
ouzhimp, nemet ar pec'hed n'en deus ket bet.
[16] Tostaomp eta gant surentez ouzh tron ar c'hras
evit kaout trugarez ha resev ar c'hras da vezañ
skoazellet e koulz mat.

5 [1] Rak pep Arc'h-veleg, kemeret eus
a-douez an dud, a vez diazezet evit mad an dud,
d'ober war-dro o daremprédoù gant Doue, ha
da ginnig profoù hag aberzhoù evit ar
pec'hedoù; [2] bezañ eo unan a c'hell trugareziñ
ouzh ar re zizesk hag ar re zianket, o vezañ
m'en em gav e-unan gant sempladurezh, [3] ha ma
tle, en abeg dezhi, kinnig evitañ e-unan
kenkoulz hag evit ar bobl, aberzhoù a zic'haou
evit ar pec'hedoù.

[4] Na den ebet, anezhañ e-unan, ne c'hell
kemer an enor-se warnañ; met ret eo bezañ
galvet gant Doue, dres evel Aaron. [5] Evel-se
ivez, n'en deus ket ar C'hrist anezhañ e-unan,
kemeret an enor da vezañ Arc'h-veleg, met en
resevet en deus digant an Hini en deus lavaret
dezhañ :

«*Va Mab out-te;*
me am eus hiziv da engehentet.»

[6] Evel ma lavar c'hoazh e lec'h all :
«*Te zo beleg da viken hervez urzh Melkisedek*.»

[7] Eñ eo an hini en deus, en deizioù e vuhez
douarel, gant garm bras ha daeroù, kinniget
aspedennoù hag azgoulennoù d'an Hini
a c'helle e salviñ eus ar marv, hag e voe selaouet
en abeg d'e zoujañs ouzh Doue; [8] petra bennak
ma oa Mab, en deus desket, dre ar poanioù
gouzañvet, petra eo ar sentidigezh; [9] ha bet
lakaet evel-se da vezañ peurvat, eo deuet da
vezañ evit ar re a sent outañ, mammenn
a silvidigezh peurbadel, [10] disklêriet m'eo bet
gant Doue Arc'h-veleg *hervez urzh Melkisedek*.

Erbedadenn ha rebechoù.

11 War ar poent-se hor befe da lavarout traoù
uhel, traoù diaes da zisplegañ deoc'h peogwir
oc'h deuet da vezañ gorrek da gompren. 12 Rak
tra ma tlejec'h bezañ bet lakaet gant an amzer
da vezañ mistri, hoc'h eus ezhomm adarre da
vezañ kenteliet war elfennoù kentañ lavaroù
Doue; deuet oc'h da gaout ezhomm a laezh
kentoc'h eget a voued fetis. 13 Rak kement hini
a zo c'hoazh o vevañ diwar laezh, a zo dianav
dezhañ kelennadurezh ar Reizhded; n'eo
c'hoazh nemet ur bugelig. 14 Hogen ar boued
fetis eo hini ar re beurvat, int hag o deus dre hir
gustum, stummet o c'halon da ziforc'hañ ar mad
diouzh an droug.

6 1 Gant se eta, o lezel a-gostez ar
gelennadurezh kentañ diwar-benn ar C'hrist,
savomp betek an traoù peurvat, kuit da
zisplegañ a-nevez gwirionezioù-diazez evel ur
c'heuz d'an oberoù marv, ar feiz e Doue, 2 ar
c'henteliou diwar-benn ar badeziantoù,
diwar-benn astennadur an daouarn, adsav ar re
varv hag ar varn peurbadel. 3 Sed aze ar pezh ez
eomp d'ober, mar plij gant Doue.

4 Rak n'heller ket evit ar re a zo bet
sklêrijennet ur wezh hag o deus tañvaet an
Donezon neñvel, o deus bet o lod a Spered
Santel, 5 o deus kavet saourus ha kaer komz
Doue ha burzhudoù ar bed da zont, 6 hag a zo
koulskoude kouezhet, n'heller ket adarre
o adneveziñ dre o degas d'ar binijenn, int hag
a vez anezho o-unan, oc'h adstagañ Mab Doue
ouzh ar Groaz hag ouzh en dismegañsiñ dirak
an dud.

7 Un douar douraet gant glaveier stank, hag
a ro glasvez vat d'ar re a vez ouzh e labourat,
a resev bennozh digant Doue. 8 Hogen an hini
na zoug nemet spern hag askol, a vez disprizet,
ha tost eo da vezañ milliget. D'an diwezh
e skoer an tan ennañ.

9 Met, petra bennak ma komzomp evel-se,
e kredomp diwar ho penn, breudeur garet, traoù
gwelloc'h ha muioc'h a-du gant ho silvidigezh.
10 Rak Doue n'eo ket direizh evit ankouaat ar
pezh hoc'h eus graet, nag evit disoñjal ar
garantez hoc'h eus diskouezet evit e anv,
p'hoc'h eus skoazellet ar Sent ha kendalc'het
d'en ober. 11 Met c'hoant hon eus e tiskouezfe
pep hini ac'hanoc'h an hevelep gred, da virout
leunder e c'houbeizh betek an diwezh; 12 evit na
zeuiot ket da vezañ lezirek, ma teuiot avat da
gemer skouer war ar re a resev, dre o feiz hag
o dalc'hegezh, an hêrezh grataet.

13 Pa reas Doue e c'hrataenn da Abraham,
o vezañ n'helle ket touiñ dre unan brasoc'h
egetañ, e touas drezañ e-unan, 14 en ur lavarout :

«*Ya sur, da gargañ a rin a vennozhioù,*
da lakaat a rin da liesaat fonnus.»

15 Hag evel-se, Abraham, dre ma oa bet
dalc'hus, a resevas ar c'hrataenn. 16 An dud avat,
a dou dre unan bennak brasoc'h egeto, ha
termen pep rendael kenetrezo a zo gwarantiz ul
le. 17 En hevelep doare, Doue ivez, dre ma felle
dezhañ diskouez gant muioc'h a nerzh, da hêred
ar Grataerezh, an digemmus ma oa e vennad,
en diogelaas dre ul le, 18 evit ma vefe startaet hor
c'halon dre an daou dra digemmus-se ha n'hall
ket Doue lavarout gaou enno, ma vefemp
kennerzhet, ni hag a zo en em repuet ennañ, da
zerc'hel d'ar goubeizh kinniget dimp. 19 Rak
ganti hon eus evel un eor evit hon ene, unan
asur ha start, a ya betek en tu all d'ar ouel,
20 e-barzh al lec'h ma'z eo antreet, evel diaraoger
evidomp, Jezuz, deuet da vezañ da virviken
Arc'h-veleg *hervez urzh Melkisedek*.

Dreistelezh ar C'hrist gwelet en e rakskeudenn, Melkisedek.

7 1 Rak hennezh, Melkisedek, Roue Salem,
beleg an Doue meurbet-uhel, an hini a zeuas
a-benn-hent da Abraham p'edo o tistreiñ goude
bezañ faezhet ar Rouaned, hag er bennigas,
2 hag en devoe ivez digant Abraham an deog eus
kement preizhadenn a oa, hennezh a dalv da
gentañ e anv da lavarout Roue a Reizhder, hag
a zo ivez Roue Salem, da lavarout eo Roue
a beoc'h, 3 a zo hep tad, na mamm, na lignez,
hep deroù d'e zeizioù na diwezh d'e vuhez, a zo
gant-se ur rakskeudenn da Vab Doue : chom
a ra beleg da virviken.

4 Arvestit bremañ pegen bras eo an hini
a voe roet dezhañ gant Abraham, hag eñ an
Uheldad, an deog eus ar preizhadennoù
priziusañ. 5 Evit gwir, ar re eus mibien Levi
a resev ar velegiezh, o deus ar gwir, hervez al
Lezenn, da zeogañ ar bobl, da lavarout eo da

zeogañ o breudeur, petra bennak ma'z int ganet,
int ivez, eus askre Abraham. 6 Hogen, an hini na
oa ket eus o gouenn, en deus deoget Abraham
ha benniget perc'henn ar grataerezhioù. 7 Hep
mar ebet eo an hini izelañ a vez benniget gant
an hini uhelañ. 8 Ouzhpenn-se, amañ eo tud
varvus a vez o resev an deogoù, met aze eo an
hini a destenier diwar e benn ez eo bev. 9 Erfin,
mar geller en lavarout : en Abraham eo Levi
e-unan - eñ hag a resev an deogoù - a zo bet
ivez deoget, 10 rak en askre e dad edo c'hoazh pa
zeuas Melkisedek a-benn-hent dezhañ.

11 Mar bije eta en em gavet ar barfeted gant
belegiezh Levi - a zo bet diazezet warni al
Lezenn roet d'ar bobl - peseurt ezhomm a vije
e savfe ur beleg all *hervez urzh Melkisedek*,
unan ha n'eo ket lavaret e vefe hervez urzh
Aaron? 12 Rak pa gemm ar velegiezh e rank ivez
al lezenn kemmañ. 13 E gwirionez, hennezh hag
a lavarer an traoù-se diwar e benn, a zo eus ur
meuriad all, unan ha n'eus bet ennañ den ebet
o servijañ ouzh an aoter. 14 Rak un dra anat eo ez
eo bet ganet hon Aotrou eus meuriad Youda,
meuriad n'en deus lavaret Moizez tra ebet
diwar e benn pa oa o komz eus ar veleien.

15 Kement-se a zeu c'hoazh da vezañ
sklaeroc'h ma taoler evezh penaos an hini en em
gav da veleg nevez hervez urzh Melkisedek,
16 a zo bet diazezet da veleg n'eo ket hervez
lezenn ur reolenn gorfel, met hervez galloud ur
vuhez divrall. 17 Rak sed amañ ar pezh a zo bet
testeniet diwar e benn :

«*Te zo beleg da viken hervez urzh Melkisedek*.»

18 Evel-se eo bet diskaret ar reoliadur kentañ
en abeg d'e sempladurezh ha d'e
zidalvoudegezh. 19 Rak al Lezenn n'he deus
degaset netra da vezañ peurvat. Bet eo avat an
digoradur d'ur goubeizh gwelloc'h, a ro dimp
tostaat ouzh Doue.

Ar C'hrist, beleg peurbadel.

20 Ha seul wiroc'h eo ma n'eo ket bet graet
an dra-se hep ledoued. Ar re all a zo deuet da
vezañ beleien, hep ma vefe ledoued ebet.
21 Hemañ avat eo dre le an Hini en deus lavaret
dezhañ :

«*En touet en deus an Aotrou ha n'en devo ket
a geuz : Te zo beleg da virviken*.»

22 Dre-se, un emglev gwelloc'h eo an hini
m'eo deuet Jezuz da vezañ kred evitañ.

23 Ouzhpenn-se, ar re-se ez eus bet kalz
anezho o tont da veleien, dre ma vire ar marv
outo da chom atav; 24 eñ avat, o vezañ ma chom
da virviken, en deus ur velegiezh na dremen
ket. 25 Ha gant se e c'hell saveteiñ da vat, ar re
a ya drezañ etrezek Doue, bev ma'z eo bepred
da erbediñ evito. 26 Ya, un Arc'h-veleg a seurt-se
eo an hini a vanke dimp, santel, didamall,
dinamm, dispartiet diouzh ar bec'herien ha savet
a-us d'an Neñvoù, 27 unan na vefe ket ret
dezhañ, evel an Arc'h-veleien all, kinnig da
gentañ aberzhoù evit e bec'hedoù-eñ ha
goude-se evit re ar bobl; rak en graet en deus ur
wezh evit mat, oc'h en em ginnig e-unan.
28 Al Lezenn avat a laka da Arc'h-veleien, tud
o deus sempladurezh; met lavar al ledoued,
deuet goude al Lezenn, en deus diazezet da
Arc'h-veleg, ar Mab, lakaet da vezañ peurvat da
virviken.

Dreistelezh ar Santual nevez, an Neñv.

8 1 Ar poent pennañ eus ar pezh hon eus
lavaret eo eta kement-mañ : hon eus un Arc'h-
veleg a seurt-se, a zo aet da azezañ en tu dehoù
da dron ar Veurdez en Neñvoù, 2 da vezañ ar
gwaziad eus an Neved hag eus an Nevetlog, an
Nevetlog gwirion, an hini bet savet gant an
Aotrou ha n'eo ket gant un den. 3 Rak pep beleg
bras a vez diazezet evit kinnig profadennoù hag
aberzhoù; hag ac'hano eo ret dezhañ ivez kaout
un dra bennak da ginnig.

4 Evit gwir, mar bije bremañ war an douar,
ne vije ket beleg zoken, peogwir ez eus beleien
all karget hervez al Lezenn da ginnig
profadennoù. 5 Met ar re-mañ a gas da benn ur
servij a zo hepken ur skeudenn, ur skeud eus an
traoù neñvel, hervez ar pezh a zo bet diskuliet
da Voizez, p'edo o vont da sevel an Deltenn
sakr : «*Sell,* eme Doue outañ, *ober a ri pep tra
diwar ar skouer a zo bet diskouezet dit war ar
menez*.»

Dreistelezh an Emglev nevez.

6 Hogen bremañ, ar C'hrist en deus resevet
evit e lod ur waziadezh seul uheloc'h ma'z eo
gwelloc'h an emglev ma'z eo an hanterour
anezhañ, diazezet ma'z eo war welloc'h

grataerezhioù. 7 Rak mar bije bet disi an emglev
kentañ, ne vije ket ezhomm eus un all. 8 Met
o zamall eo ar pezh a ra Doue pa lavar :

«Setu deizioù o tont, eme an Aotrou,
ma skoulmin gant tiegezh Israel
ha tiegezh Youda, un emglev nevez,
9 neket un emglev hañval ouzh an hini a ris gant
o zadoù,
en deiz ma krogis en o dorn evit o tennañ
er-maez eus douar an Ejipt.

Peogwir n'o deus ket o-unan dalc'het mat d'an
emglev,
em eus me ivez o dilezet, eme an Aotrou.

10 Hag hemañ eo an emglev a skoulmin
gant tiegezh Israel :
Goude an deizioù-mañ, eme an Aotrou,
e lakain va lezennoù en o spered,
hag en o skrivin en o c'halon.
O Doue e vin-me ha va fobl e vint-i.

11 Hini ebet n'en devo mui da gelenn e nesañ,
nag hini ebet da lavarout d'e vreur :
Anavez an Aotrou !
Rak an holl am anavezo adal an hini disterañ
betek an hini uhelañ.

12 Rak pardoniñ a rin o drougoberoù,
ha soñj eus o fec'hedoù ne zalc'hin ket ken.»

13 Pa lavar emglev *nevez*, e laka da gozh an
hini kentañ. Met ar pezh a zo erru kozh ha
kabac'h a zo dare da vont da get.

Dreistelezh an aberzh nevez a zigor Santual an Neñv.

9 1 An emglev kentañ en devoa ivez
reolennoù liderezh hag ur santual, unan douarel.
2 Rak un tabernakl a oa bet savet, un deltenn
diaraok, lec'h m'edo ar c'hantolor, an daol ha
profadenn ar baraennoù; honnezh a vez graet ar
Santual anezhi. 3 A-drek an eil gouel e oa un
deltenn all, anvet Santual ar Santualioù, 4 gant
un aoter aour evit an ezañs, hag arc'h an Testeni
goloet a aour a bep tu, lec'h en em gave ur jarl
aour, leun a vanna, gwialenn Aaron a oa bet
savet bleuñv warni, ha taolennoù an Emglev;
5 a-us d'an Arc'h, Kerubined ar C'hloar
o c'holeiñ gant o skeud al Lec'h-a-drugarez.
Met n'eo ket ar c'houlz bremañ da gomz eus an
holl draoù-se dre ar munud.

6 Pep tra o vezañ urzhiet evel-se, ec'h a ar
veleien e pep amzer e-barzh an deltenn gentañ,
evit kas al lidoù da benn. 7 E-barzh an eil avat,
ez eo hepken ur wezh ar bloaz, ec'h antre ar
beleg-meur, ha n'eo ket hep kemer gwad bet
kinniget gantañ, evit e vankoù e-unan hag evit
re ar bobl : 8 Gant se e tiskouez ar Spered Santel
n'eo ket digor hent Santual an Neñv keit ha ma
talv an Tabernakl kentañ. 9 Hag ar skeudenn-se
ez eus c'hoazh anezhi betek an amzer a-vremañ,
peogwir e talc'her bepred da ginnig
profadennoù hag aberzhoù ne c'hellont keit
lakaat peurvat e-keñver ar goustiañs an hini a ra
ar lid; 10 rak ar gourc'hemennoù-se diwar-benn
ar boued, an died, ar gwalc'hadurioù a bep
seurt, n'int nemet reolennoù korfel, bet lakaet
da dalvezout betek amzer an adreizhadur
hepmuiken.

11 Met ar C'hrist o vezañ deuet evel beleg
meur ar madoù da zont, goude tremen dre an
Tabernakl uheloc'h ha peurwelloc'h, an hini
n'eo ket diwar labour an dorn, da lavarout eo,
an hini n'eo ket eus ar bed-mañ, 12 a zo antreet
ur wezh evit mat, dre e wad e-unan ha n'eo ket
dre wad bouc'hed ha leueoù, e-barzh ar Santual
goude bezañ gounezet evidomp un daspren
peurbadel. 13 Rak mar gell gwad bouc'hed ha
tirvi, ha ludu un annoar a strinker war ar re
saotret, o santelaat en ur reiñ dezho ar c'hlanded
a gorf, 14 na pegement muioc'h gwad ar C'hrist,
hag a zo dre e Spered peurbadel, en em ginniget
e-unan, profadenn dinamm da Zoue, ne
c'hlanaio ket hor c'houstiañs eus an oberoù
marv, ma c'hellimp servijañ an Doue bev.

Ar C'hrist hanterour an Emglev nevez dre e wad.

15 Ha gant-se end-eeun ez eo hanterour un
Testamant nevez : rak dre e varv c'hoarvezet
evit dic'haouiñ pec'hedoù an Testamant kentañ,
e ro d'ar re c'halvet, galloud da resev ar
c'hrataenn, an hêrezh peurbadel. 16 El lec'h ma'z
eus un testamant e rank marv an testamanter
dont da gentañ; 17 un testamant eo goude ar
marv e teu da dalvezout, tra n'en deus nerzh
ebet keit ha ma chom bev an testamanter. 18 En
abeg da se, ne voe ket diazezet kennebeut-all an
Testamant kentañ, hep skuilh gwad. 19 Rak
Moizez, goude bezañ disklêriet dirak ar bobl
a-bezh, an holl c'hourc'hemennoù evel

m'emaint el Lezenn, a gemeras gwad kojened
ha bouc'hed gant dour, gloan ruz hag ur
barr-sikadez, da sparfañ war al levr hag ar bobl
a-bezh, [20] en ur lavarout :

«Hemañ eo gwad an Emglev
en deus Doue gourc'hemennet deoc'h.»

[21] Hag an Tabernakl ha kement lestr a servije
evit al lidoù e voe sparfet gwad warno en
hevelep doare. [22] A-hend-all, hervez al Lezenn,
eo gant gwad e vez glanaet pep tra pe dost; hag
hep gwad skuilhet ne vez ket a bardon.

[23] Ret e oa eta eus un tu e vefe glanaet er
c'hiz-se, ar skeudennoù eus an traoù neñvel; hag
eus an tu all, e vefe glanaet an traoù neñvel
o-unan, met gant aberzhoù gwelloc'h eget ar re
gentañ. [24] Rak n'eo ket e-barzh ur santual diwar
labour an dorn, hag eñ ur skeudenn eus ar
Santual gwirion, e vefe antreet ar C'hrist, met
e-barzh an Neñv e-unan, evit en em ziskouez
bremañ evidomp dirak Doue. [25] Ha n'eo ket evit
en em ginnig e-unan meur a wezh, evel ma ra
an Arc'h-veleg o vont bep bloaz e-barzh ar
santual gant ur gwad n'eo ket e hini, -
[26] rak neuze en divije ranket ar C'hrist gouzañv
meur a wezh abaoe diazezidigezh ar bed - met
en em ziskouezet eo bremañ en diwezh an
amzerioù, ur wezh hepmuiken, evit distrujañ ar
pec'hed dre en em aberzhiñ e-unan. [27] Hag evel
m'eo bet merket d'an dud mervel ur wezh, ha
m'emañ ar varn goude-se, [28] evel-se ivez ar
C'hrist, goude bezañ en em ginniget ur wezh
hepken «evit dilemel pec'hedoù an dud», en em
ziskouezo un eil gwezh, ne vo ken evit digoll ar
pec'hed, met evit silvidigezh ar re en gortoz.

Dreistelezh an aberzh nevez, unel ha peurefedus.

10 [1] O vezañ ma'z eo al Lezenn an damskeud
hepken eus ar madoù da zont ha n'eo ket ar
wirionez anezho, n'eo ket hi a c'hell,
diwar-bouez an aberzhoù-se, bepred an hevelep
re a zalc'her da ginnig a vloaz da vloaz,
peurwellaat ar re a dosta ouzh Doue. [2] Anez da
se, daoust ha ne vijed ket paouezet d'o
c'hinnig? peogwir n'o divije ket fideled al
lidoù-se, en em santet c'hoazh dindan ar
pec'hed, glanaet ma vijent bet ur wezh evit mat.
[3] Met er c'hontrol, gant an aberzhoù-se o-unan
e tegaser, bep bloaz, sonj eus ar pec'hedoù;
[4] rak dic'hallus eo da wad tirvi ha bouc'hed
lemel ar pec'hedoù kuit. [5] Setu perak ar C'hrist
o tont er bed, a gomz evel-henn :

«Nag aberzh na profadenn n'o deus plijet dit,
met ur c'horf ac'h eus kempennet din;
[6] n'ec'h eus ket kavet mat nag holloskadoù
nag aberzhoù evit ar pec'hed
[7] neuze em eus lavaret : Setu ma teuan,
rak e rolled al levr eo skrivet diwar va fenn,
evit ober da youl, o Doue ! »

[8] Kregiñ a ra o lavarout :

Nag aberzhoù, na profadennoù,
nag holloskadoù, nag aberzhoù
evit ar pec'hed n'o deus plijet dit,
n'ec'h eus ket o c'havet mat.

Ha koulskoude eo hervez al Lezenn
e vezont kinniget. [9] Ha goude-se e tisklêr :

Setu ma teuan evit ober da youl !

Kement-se a zo lemel kuit an urzhiadur
kentañ evit diazezañ an eil. [10] Hag ar youl-se eus
Doue eo an hini a ro dimp santelezh dre ar prof
en deus graet Jezuz Krist eus e gorf ur wezh
evit mat.

[11] Endra ma vez bemdez an holl veleien oc'h
ofisiñ en o sav hag o kinnig meur a wezh an
hevelep aberzhoù, reoù ha n'hellont morse
lemel ar pec'hedoù kuit, [12] eñ avat, goude bezañ
kinniget evit ar pec'hedoù un aberzh
hepmuiken, a zo aet d'azezañ evit atav en tu
dehoù da Zoue, [13] o c'hortoz hiviziken *ma vo
lakaet e enebourien da skabell dindan e dreid*.
[14] Rak dre ur brofadenn hepken en deus
peurwellaet da viken ar re santelaet. [15] Hag ar
Spered Santel, eñ ivez, a desteni dimp
kement-se, rak goude bezañ lavaret :

[16] *«Hemañ eo an Emglev*
a skoulmin ganto goude an deizioù-se,
e lavar c'hoazh an Aotrou :
Lakaat a rin va lezennoù en o c'halon
hag o skrivañ a rin en o spered,
[17] hag eus o fec'hedoù hag eus o drougoberoù
ne virin ket sonj.»

[18] Hogen lec'h ma'z eo pardonet ar
pec'hedoù, n'eus ket ezhomm ken eus ur
brofadenn bennak evit ar pec'hed.

Erbedadenn da chom start er feiz.

19 Evel-se 'ta, breudeur, o vezañ m'hon eus
surentez da c'hallout antren e-barzh ar Santual,
dre wad Jezuz, 20 dre an hent nevez ha bev-se en
deus digoret dimp a-dreuz ar ouel, da lavarout
eo a-dreuz e gorf, 21 hag o vezañ m'hon eus ur
beleg meur diazezet war di Doue, 22 tostaomp
gant ur galon wirion, e leunder ar feiz, glanaet
hor c'halonoù eus loustoni ur goustiañs fall, ha
gwalc'het hor c'horfoù gant dour glan.
23 Dalc'homp divrall da zisklêriadur hor
goubeizh; rak gwirion eo an hini en deus
grataet. 24 Ha taolomp evezh an eil ouzh egile
evit en em vroudañ d'ar garantez ha d'an
oberoù mat. 25 Arabat dilezel ho
podadegoù-c'hwi, evel m'eo boaz hiniennoù
d'ober, met en em galonekait an eil egile, ha
kement-se seul vuioc'h ma welit an Deiz
o tostaat.

Kentañ abeg da chom divrall : ar c'hastiz a gouezho war ar renavied.

26 Rak mar pec'homp a youl gaer, goude
bezañ resevet an anaoudegezh eus ar wirionez,
n'eus aberzh ebet ken o chom evit ar pec'hedoù.
27 N'eus mui nemet ur gortoz spouronus eus ar
varnedigezh hag eus kounnar an tan a zle
lonkañ an enebourien. 28 An neb a dorr Lezenn
Voizez a vez lakaet d'ar marv, hep truez ebet,
war desteni daou pe dri. 29 Na pegen gwashoc'h
kastiz, a soñj deoc'h, ne vo ket dleet neuze d'an
hini en devo mac'het Mab Doue dindan e dreid,
en devo sellet evel tra boutin gwad an Emglev
ez eo ennañ eo bet santelaet, hag en devo
dismegañset Spered ar C'hras?

30 Rak anaout a reomp an hini en deus
lavaret :

«*Din-me eo an dial;*
din-me da reiñ gopr.»
Ha c'hoazh :
«*An Aotrou a varno e bobl*.»

31 Tra spontus eo kouezhañ etre daouarn an
Doue bev.

Eil abeg da chom divrall : ar gopr miret d'ar re reizh.

32 Hogen ho pet soñj eus an deizioù
kentañ-se m'hoc'h eus, goude bezañ bet
sklêrijennet, gouzañvet gant kalon, ur c'hrogad
bras a boanioù, 33 pa vezec'h diouzh un tu roet
en arvest d'an dud e-kreiz dismegañsoù ha
trubuilhoù, ha ma vezec'h, diouzh an tu all,
a-unan gant ar re wallgaset evel-se.
34 Rak kemeret hoc'h eus perzh e poanioù ar
brizonidi hag asantet gant levenez e vefe
dilamet ho madoù diganeoc'h, o c'houzout
emaoc'h o perc'hennañ gwelloc'h pinvidigezh,
unan badus. 35 Rak-se na zistaolit ket ho fiziañs :
digoll bras a zo miret dezhi. 36 Dalc'hegezh a zo
ret deoc'h evit ober youl Doue ha gounit gant se
ar pezh en deus grataet.

37 C'hoazh un nebeud amzer, un nebeudig,
hag an Hini a zle dont a zeuio, ne zaleo ket.
38 Va den reizh a vevo dre ar feiz,
met mar en em denn kuit,
ne gemero ket va ene plijadur ennañ.

39 Ni avat n'omp ket eus ar re en em denn
kuit evit mont da goll, met eus ar re a gred evit
silvidigezh o ene.

Trede abeg da chom divrall : feiz an Uheldadoù.

11 1 Hogen ar feiz eo an diazez eus an traoù
a c'houbeizer, ar brouenn eus an traoù na weler
ket. 2 Ya, en abeg d'o feiz ez eus bet roet d'ar re
gozh testeni mat. 3 Dre ar feiz ec'h ouzomp eo
bet stummet ar bedoù gant komz Doue, en
doare ma teu ar gwelus eus an diwelus.

4 Dre ar feiz e kinnigas Abel da Zoue un
aberzh gwelloc'h eget hini Kaïn; hag en abeg
dezhi e voe disklêriet e oa reizh, Doue e-unan
o reiñ testeni diwar-benn e brofoù; ha dre ar
feiz-se, petra bennak ma'z eo marv, e talc'h da
gomz.

5 Dre ar feiz e voe savet Henoc'h d'an neñv
evit na welfe ket ar marv ha *na vefe kavet mui,*
o vezañ bet dilamet kuit gant Doue. Rak a-raok
lavarout ez eo bet lamet kuit, e touger testeni
diwar e benn o tisklêriañ en devoa plijet da
Zoue; 6 hep ar feiz avat ne c'hell den plijout da
Zoue, rak an neb a dosta ouzh Doue eo ret
dezhañ krediñ ez eus un Doue hag e vez gopraet
gantañ ar re a vez ouzh e glask.

7 Dre ar feiz, Noe, diskuliet dezhañ traoù
diwelus c'hoazh a voe karget a zoujañs Doue,
hag a reas un arc'h evit salviñ tud e di. Drezi

e kondaonas ar bed hag e teuas da gaout perzh
er reizhder-se a zeu eus ar feiz.

8 Dre ar feiz e sentas Abraham ouzh galv
Doue, evit mont kuit d'ar vro a zlee kaout da
hêrezh, ma'z eas war-raok hep gouzout da
belec'h edo o vont.

9 Dre ar feiz e teuas da chom e douar ar
c'hrataenn, evel en ur vro estren, o vevañ eno
dindan deltennoù, evel ivez Izaak ha Yakob,
kenhêred an hevelep grataerezh. 10 Rak gortoz
a rae ar gêr diazezet divrall a zo Doue an ijinour
hag ar saver anezhi.

11 Dre ar feiz ivez, Sara hec'h-unan a resevas
ar galloud da goñsev ur mab, ha kement-se
daoust ma oa erru war an oad, o vezañ ma
kredas e gwirionez an hini a rae ar c'hrataenn.
12 Hag evel-se, diwar un den hepken, hag eñ
hanter varv, ez eus bet ganet ul lignez "*ken
stank hag ar stered en neñv hag ar grouan war
ribl ar mor diniver*".

13 Er feiz ez eo marvet ar re-se holl, hep
bezañ resevet an traoù grataet, met ouzh
o gwelout hag ouzh o saludiñ a-ziabell, pa
zisklêrient e oant estrenien ha tremenidi war an
douar. 14 Rak ar re a gomz evel-se a ziskouez
fraezh emaint o klask ur vammvro. 15 Ha mar
o divije miret soñj eus an hini e oant aet kuit
diouti, o divije bet amzer a-walc'h da zistreiñ
dezhi. 16 Hogen ur vro welloc'h a c'hoantaent, da
lavaret eo, unan neñvel. Ha dre-se, Doue n'en
deus ket mezh o vezañ anvet o Doue.
Kempennet en deus evit gwir, ur gêr dezho.

17 Dre ar feiz eo e kinnigas Abraham Izaak,
pa voe amprouet. Hag e vab unganet eo an hini
a oa profet gantañ 18 goude resev ar
grataerezhioù ha pa oa bet lavaret dezhañ :

En Izaak e vezo dit ul lignez a zougo da anv.

19 Rak krediñ a rae ez eo Doue galloudus
zoken da zasorc'hiñ ar re varv; hag en abeg da
se e azkavas e vab, pezh a voe un arouez.

20 Dre ar feiz c'hoazh, Izaak e-sell eus an
traoù da zont, a vennigas Yakob hag Esaou.

21 Dre ar feiz, Yakob war e dremenvan
a vennigas pep hini eus mibien Jozef, hag
a soublas oc'h en em harpañ war benn e vazh.

22 Dre ar feiz, Jozef, pa oa e par ar marv,
a gomzas eus ermaeziadeg bugale Israel hag
a roas urzhioù diwar-benn e relegoù.

23 Dre ar feiz, Moizez, pa voe ganet, a voe
kuzhet gant e dud e-pad tri miz, dre ma welent
e oa ur bugel kaer; ha n'o devoe aon rak
gourc'hemennoù ar roue.

24 Dre ar feiz, Moizez, pa voe deuet bras,
a nac'has bezañ anvet mab da verc'h ur Faraon.
25 Gwelloc'h e oa gantañ bezañ gwallgaset war
un dro gant pobl Doue eget tañva plijadurezh
berrbad ar pec'hed; 26 soñjal a rae e oa dizenor
ar C'hrist brasoc'h pinvidigezh eget teñzorioù an
Ejipt : rak parañ a rae e zaoulagad war ar gopr.

27 Dre ar feiz ez eas kuit eus an Ejipt, hep
kaout aon rak kounnar ar Roue. Derc'hel start
a reas evel pa welje an Diwelus.

28 Dre ar feiz e lidas ar Pask hag e reas
sparfadur ar gwad evit na stokfe ket an distrujer
ouzh ar re gentañ-ganet eus Israel.

29 Dre ar feiz e treuzjont ar Mor Ruz evel dre
un douar sec'h; ha pa glaskas Ejiptiz ober
kemend-all e voent islonket.

30 Dre ar feiz e kouezhas mogerioù Yeriko en
o foull, goude ober an dro anezho e-pad seizh
devezh. 31 Dre ar feiz, Rac'hab, ar serc'h, ne voe
ket lazhet a-gevret gant ar re all, dre m'he
devoa degemeret gant peoc'h ar spierien.

32 Ha petra lavarout c'hoazh? N'em befe ket
amzer a-walc'h ma karfen komz hini hag hini
eus Gedeon, Barak, Samzun, Yefte, David, evel
eus Samouel hag an diouganerien; 33 int-i hag
o deus dre o feiz, gounezet rouantelezhioù,
barnet hervez ar reizhder, resevet ar madoù
grataet, serret o genoù d'al leoned, 34 mouget
nerzh an tan, en em ziwallet diouzh barvenn ar
c'hleze, a zo bet pareet eus o c'hleñvedoù, en em
ziskouezet galloudek er brezel hag o deus
bountet kuit an armeoù estren.

35 Gwragez o deus adkavet o re varv adsavet
da vev. Reoù all a zo bet merzheriet pa nac'hent
bezañ dieubet, evit kaout gwelloc'h
dasorc'hidigezh. 36 Reoù all c'hoazh o deus
gouzañvet goapaerezh ha skourjezataerezh, pe
c'hoazh ar chadennoù hag ar prizon. Labezet int
bet, heskennet int bet, lazhet a daolioù kleze,
bevet o deus amañ hag ahont dindan krec'hin

deñved ha krec'hin givri, en dienez, heskinet,
gwallgaset, [38] int-i ha ne oa ket ar bed dellezek
anezho; kantreet o deus dre ouelec'hioù ha
menezioù, e mougevioù ha groc'hioù an douar.

[39] Hag ar re-se holl, daoust m'o deus bet
testeni mat evit o feiz, n'o deus ket resevet ar
madoù grataet; [40] rak Doue, pa ragaoze
gwelloc'h tonkadur evidomp, ne felle ket
dezhañ e tizhfent hepdomp ar barfeted.

Pevare abeg da chom divrall : skouer Jezuz e-unan.

12 [1] Evel-se ni ivez, o kaout en-dro dimp un
niver ken stank a destoù, taolomp kuit
diouzhimp kement tra hor ponnerafe, hag ar
pec'hed strobinellus. Stourmomp gant
dalc'hegezh, evit trec'hiñ er redadenn ginniget
dimp, [2] en ur stagañ hor selloù ouzh an Hini
a ren hor feiz hag he c'has d'ar barfeted, Jezuz,
eñ hag en deus graet fae war an eurvad en em
ginnige dezhañ, evit gouzañv ar Groaz, hep
derc'hel kont eus an dismegañs, eñ hag a zo
azezet hiviziken en tu dehoù da gador-veur
Doue. [3] Soñjit tostoc'h pebezh enebiezh outañ
e-unan en deus gouzañvet a-berzh ar bec'herien,
evit na zeuio ket hoc'h eneoù da skuizhañ na da
semplañ. [4] N'eo ket c'hoazh betek ar gwad hoc'h
eus bet da enebiñ en ho stourm-c'hwi ouzh ar
pec'hed.

Doue a fell dezhañ hor c'helenn gant an amprou.

[5] Daoust hag ankouaet hoc'h eus ivez an ali
roet deoc'h evel da vibien :

«Va mab, na ra ket fae war gastiz an Aotrou;
na goll ket kalon ma ra dit rebechoù;
[6] rak an Aotrou a gastiz an neb a zo karet
gantañ, hag a skourjez an neb a zo kemeret
gantañ da vab.»

[7] M'hoc'h eus da c'houzañv eo evit ho
kelennadurezh. Evel ouzh mibien e ra Doue
ouzhoc'h. Rak piv eo ar mab ha na vez ket
kastizet gant e dad? [8] Mar bezit eta diskarg
diouzh ar c'hastiz en deus pep unan lod ennañ,
ez oc'h neuze bastarded ha n'eo ket mibien.

[9] Ouzhpenn-se, hag-eñ n'o deus ket hon
tadoù hervez ar gwad hor c'hastizet ha
koulskoude hon eus bet doujañs outo; na pegen
muioc'h neuze ne zleomp ket sentiñ ouzh Tad ar
speredoù evit kaout ar vuhez? [10] Hon tadoù int-i
hor c'hastize hag hon addrese evit un nebeut
deizioù hag hervez ma kave dezho; Doue avat
hor c'hastiz evit hor brasañ mad, evit m'hor bo
lod en e santelezh. [11] Pep kastiz-kelenn a hañval,
a dra sur, d'ar c'houlz ma vez gouzañvet, bezañ
un abeg a dristidigezh ha neket a levenez; met
diwezhatoc'h e tegas d'ar re a zo bet stummet
gantañ, ur frouezh peoc'hus a reizhder.

[12] Adsavit eta ho taouarn dinerzhet
hag ho taoulin o trabidellañ;
[13] kompezit ar skoaselloù dindan ho treid.

Evit na d-aio ket an ezel kamm da weañ met
kentoc'h ma vo pareet.

Erbedadenn da chom e gras Doue.

[14] Klaskit bezañ e peoc'h gant an holl hag
ivez bevañ er santelezh na c'hell den hepti
gwelout an Aotrou. [15] Taolit evezh na vefe hini
o lezel gras Doue da dremen, na kennebeut na
zeufe ur wrizienn c'hwerv bennak da deurel
kreskennoù ha d'ho strafuilhañ dre gontammañ
ur c'halz ac'hanoc'h, [16] na vefe erfin en ho touez
unan bennak hudur pe disakr evel Ezaou
a werzhas e wir a vab-henañ evit ur pladad
hepken. [17] Gouzout a rit penaos diwezhatoc'h pa
fellas dezhañ kaout da hêrezh bennozh e dad,
e voe argaset hep gallout e zistreiñ diwar e soñj,
petra bennak ma c'houlennas gant daeroù.

[18] N'hoc'h eus ket tostaet ouzh un dra
a c'hellfed stekiñ outañ, nag ouzh un tan
o flammañ, nag ouzh an dic'houloù, nag ouzh
an deñvalijenn, nag ouzh ar gorventenn,
[19] nag ouzh son an drompilh o skiltrañ, nag ouzh
trouz ar vouezh-se ma c'houlenne ar re he
c'hleve na vefe ken komzet outo. [20] Rak ne oant
ket evit gouzañv ar c'hemennadur-mañ :
«*Nep piv bennak a stoko ouzh ar Menez, ha pa
vefe ul loen a vezo labezet.*» [21] Ken spouronus
e oa an arvest ma lavaras Moizez : Spontet on,
ken e krenan.

[22] C'hwi avat hoc'h eus tostaet ouzh Menez
Sion, ouzh Kêr an Doue bev, Jeruzalem an
neñv, ouzh milmiliadoù an Aeled en o lidadeg,
[23] ouzh bodadenn ar re gentañ-ganet enskrivet en
neñvoù, ouzh Doue barner an holl, ouzh
speredoù an dud reizh deuet da vezañ peurvat,
[24] ouzh Jezuz, hanterour un Emglev nevez, ouzh
ar gwad en deus nerzh-glanaat, a gomz

splannoc'h eget hini Abel. 25 Diwallit da nac'hañ
selaou an hini a gomz ouzhoc'h; rak mar
n'o deus ket gallet en em virout diouzh ar
c'hastiz, ar re o deus nac'het selaou an hini
a embanne war an douar-mañ e ziouganoù, na
pegen muioc'h c'hoazh ni hon-unan n'hellimp
ket en em ziwall, mar troomp kein d'an hini
a gomz eus an neñvoù; 26 rak an hini en deus
lakaet gant e vouezh an douar da grenañ, a ra
bremañ dimp ar c'hrataenn-mañ : «*Ur wezh
c'hoazh e lakain da vrallañ n'eo ket an douar
hepken, met an neñv ivez*.» 27 Ar gerioù-se :
Ur wezh c'hoazh, a verk e vo taolet a-gostez an
traoù brallus, evel traoù echu ganto, evit ma
chomo da viken an traoù divrall. 28 Neuze
o vezañ ma resevomp perc'henniezh war ur
rouantelezh divrall, dalc'homp start d'ar c'hras,
ha drezi profomp da Zoue un azeulerezh a blijo
dezhañ, en doujañs hag en deoliezh. 29 Rak hon
Doue-ni a zo un tan pulluc'hus.

Gourc'hemennoù diwezhañ.

13 1 Chomit en ur garantez a vreudeur.
2 N'ankouait ket reiñ degemer en ho ti, rak ouzh
en ober o deus hiniennoù, hep gouzout dezho,
roet degemer da Aeled. 3 Mirit soñj eus ar
brizonidi, evel pa vefec'h c'hwi hoc'h-unan
chadennet a-gevret ganto, ha soñj ivez eus ar re
wallgaset o vezañ ma'z oc'h c'hwi hoc'h-unan
tud gant ur c'horf.

4 Ra vezo ar briedelezh enoret gant an holl,
ha gwele an dimeziñ hep hudurniezh. Rak Doue
a varno ar roulerien hag an avoultrerien.
5 Arabat deoc'h bezañ troet gant an arc'hant;
bezit laouen gant ar pezh hoc'h eus; rak Doue
e-unan en deus lavaret : «*N'az tilezin ket, nann,
n'az laoskin ket diskoazell*.»

6 En doare ma c'hellit lavarout gant fiziañs :

«*An Aotrou eo va skoazell : n'em bo ket
aon; petra c'hell an den ober din*?»

7 Ho pet soñj eus ho renerien, int-i hag
o deus prezeget deoc'h lavar Doue; hag en ur
arvestiñ ouzh penn diwezhañ o buhez, kemerit
skouer diwar o feiz. 8 Jezuz Krist, dec'h hag
hiziv, bepred an hevelep hini, ha da holl viken.
9 N'en em lezit ket da vezañ diheñchet gant
kredennoù liesdoare hag estren. Rak mat eo
d'ar galon bezañ kennerzhet gant ar c'hras, ha
n'eo ket gant bouedoù n'o deus servijet da netra
d'ar re o deus graet ganto. 10 Ni avat hon eus un
aoter ha n'o deus ket servijerien an Tabernakl ar
gwir da zebriñ diouti. 11 Al loened-se avat hag
a vez degaset o gwad gant ar Beleg-meur
e-barzh ar Santual evit dic'haou ar pec'hed,
a vez devet o c'horfoù e-maez ar c'hamp.
12 En abeg da se, Jezuz ivez, evit santelaat ar
bobl gant e wad e-unan, en deus gouzañvet
a-ziavaez eus dor Kêr. 13 Evit mont d'e gaout,
deomp eta e-maez ar c'hamp, en ur zougen
warnomp e zismegañs. 14 Rak n'hon eus ket
amañ ur Gêr da badout, met klask a reomp an
hini da zont.

15 Drezañ eta e pep amzer, kinnigomp da
Zoue un aberzh a veuleudi, da lavarout eo
frouezh muzelloù o veuliñ e anv.
16 Ha n'ankouait ket ober vad ha reiñ d'ar re all
lod eus ho madoù, rak aberzhoù a seurt-se a blij
da Zoue. 17 Sentit ouzh ho renerien, ha bezit
doujus en o c'heñver, rak eveshaat a reont war
ho puhezioù, evel tud o deus da rentañ kont
anezho : grit ma raint o labour gant levenez ha
n'eo ket en ur huanadiñ; dic'hounid evidoc'h
e vefe kement-se.

Dibenn-skrid : hetoù ha saludoù.

18 Pedit evidomp : krediñ a reomp kaout ur
goustiañs vat o vezañ ma vennomp en em ren
e pep tra gant furnez. 19 Koulskoude en goulenn
a ran startoc'h diganeoc'h, evit ma vin
distaoletet deoc'h buanoc'h.

20 Doue ar peoc'h, hag en deus degaset en-dro
eus a-douez ar re varv, an hini a zo deuet da
vezañ dre wad un Emglev peurbadel, Pastor an
deñved, ar Pastor meur, hon Aotrou Jezuz,
21 Doue ar peoc'h d'ho lakaio d'ober ar mad
e pep degouezh ha da gas e youl da benn,
ma seveno ennomp ar pezh a blij d'e zaoulagad,
dre Jezuz Krist a zo dleet ar c'hloar dezhañ
evit kantvedoù ar c'hantvedoù. Amen.

22 Me ho ped, breudeur, d'ober degemer mat
d'am erbedadenn, peogwir em eus he skrivet
deoc'h e berr gomzoù. 23 Gouezit eo bet lakaet
en e frankiz hor breur Timoteoz. Mar deu abred
a-walc'h ez in gantañ d'ho kwelout. 24 Grit va
gourc'hemennoù d'hoc'h holl renerien ha d'an
holl Sent. Ar vreudeur eus Italia ho salud.
25 Ar c'hras da vezañ ganeoc'h holl.

Lizheroù Katolik

Lizher Jakez

1 [1] Jakez, servijer da Zoue
ha d'an Aotrou Jezuz Krist,
d'an daouzek meuriad skignet dre ar bed,
salud ha levenez !

Kaout pasianted en aprou.

[2] Sellit evel un abeg a levenez vras, va
breudeur, e kouezhfe warnoc'h reuzioù a bep
seurt, [3] en ur c'houzout e teu gant aprou ho feiz
pasianted da sevel ennoc'h. [4] Met ho pasianted,
ra vo ganti obererezh peurvat, ma viot peurvat
ha peurreizh hep netra o vankout ennoc'h.

[5] Ma vank furnez da unan bennak ac'hanoc'h,
r'he goulenno digant an Doue a ro d'an holl
gant largentez hep klask abegoù, ha roet e vezo
dezhañ. [6] Hogen ra c'houlenno gant feiz, hep
tamm douetañs ebet; rak an hini a chom en
douetañs a zo hañval ouzh gwagennoù ar mor
a vez hejet, taolet-distaolet gant an avel.
[7] Arabat d'an den-se soñjal en devo un dra
bennak digant an Aotrou, [8] den daou-duek ma'z
eo ha distabil en e holl hentoù.

[9] Ra 'n em laouenaio avat ar breur a renk izel
eus e uhelidigezh, hag ar breur pinvidik eus
e izelidigezh, [10] rak tremen a ray evel bleuñv ar
geot. [11] Savet eo an heol gant e dommder-tan ha
disec'het en deus ar geot; kouezhet eo o bleuñv
ha kened o stumm a zo aet da goll. Evel-se
e weñvo ar pinvidig en e zifraeoù.

[12] Eürus an den a zalc'h e-kreiz an aprou.
Rak goude bezañ bet aprouet, e resevo ar
gurunenn a vuhez en deus grataet Doue d'ar re
e gar.

An temptadur.

[13] Arabat da hini ebet lavarout, pa vez
aprouet, eo Doue a zo ouzh e demptañ : rak
Doue n'hell ket bezañ temptet gant an droug,
hag eñ ne dempt den ebet. [14] Met aprouet e vez
pep hini gant e zroukc'hoantegezh, sachet ha
taolet ma vez ganti. [15] Hag an
droukc'hoantegezh, goude danzen, a c'han ar
pec'hed; hag ar pec'hed kaset da benn a zo tad
ar marv. [16] Arabat deoc'h faziañ, va breudeur
muiañ-karet.

[17] Pep gras dispar ha pep donezon peurvat
a zo eus an nec'h hag a ziskenn eus Tad ar
gouleier, na gaver ennañ kemmadenn ebet na
skeud a neuennadur. [18] Hor ganet en deus hervez
e youl, dre ar gomz a wirionez evit ma vezimp
evel ar c'hentañ frouezh eus e grouadurioù.

Bevañ diouzh komz Doue.

[19] En gouezit, va breudeur muiañ-karet : ra
vezo pep unan prim da selaou, gorrek da gomz
ha gorrek da gounnariñ. [20] Rak kounnar an den
ne labour ket hervez reizhder Doue. [21] Neuze
goude disteurel pep loustoni ha restad
a fallagriezh, resevit a galon frank, ar Gomz
a zo bet imboudet ennoc'h hag he deus ar
galloud da salviñ hoc'h eneoù.

[22] Deuit da vezañ oberourien ar Gomz; ha n'
eo ket selaouerien hepken, ar pezh a vefe en em
douellañ hoc'h-unan. [23] Rak an neb a selaou ar
gomz, kuit d'hec'h ober, hennezh a zo hañval
ouzh un den a sellfe ouzh e zremm naturel en ur
melezour, [24] hag a yafe kuit goude bezañ en em
sellet, oc'h ankouaat kerkent penaos e oa.
[25] Hogen an neb a sell gant evezh ouzh al lezenn
beurvat a frankiz, hag a zalc'h dezhi, n' eo ket
evel selaouer ankouaus, met evel oberer
gwirion, hennezh a vo eürus dre ober diouti.

[26] Mar soñj unan bennak bezañ den a-zoujañs
Doue, pa ne zalc'h ket war e deod, p'emañ oc'h
en em dromplañ e-unan, hennezh a zo
didalvoud e relijion. [27] Ar relijion pur ha
dinamm dirak Doue an Tad eo homañ : Reiñ
sikour d'an emzivaded ha d'an intañvezed en
o reuzeudigezh, hag en em virout digailhar
diouzh lastez ar bed-mañ.

Kaout doujañs ouzh an dud vihan.

2 [1] Va breudeur, arabat deoc'h kemmeskañ ar
feiz e Jezuz Krist, hon Aotrou a c'hloar, gant an
doujañs da ziavaezioù an dud. [2] Lakaomp ec'h
antrefe en ho podadeg un den o tougen ur
walenn-aour ha dilhad splann warnañ, hag ec'h
antrefe ivez ur paour gant gwiskamantoù lous.
[3] Ha setu ma troit ho selloù war-zu an hini
gwisket splann ha ma lavarit dezhañ : «Te, azez
amañ er plas kaer-mañ», tra ma lavarit d'ar

paour : «Te, chom aze ez sav», pe «Azez ouzh
treid va skabell», 4 hag-eñ n'eo ket se ober
disheñvel d'an dud en ho touez ha barn gant
soñjoù direizh?

5 Selaouit, va breudeur muiañ-karet, hag-eñ
n'en deus ket Doue dibabet ar re baour hervez
ar bed, da vezañ pinvidik er feiz hag hêred ar
Rouantelezh-se en deus grataet d'ar re er c'har?
6 Ha c'hwi a rafe dismegañs d'ar paour ! Hag-eñ
n'eo ket ar binvidien a zo ouzh ho kwaskañ?
Hag int ar re ho sach dirak al lezioù-barn?
7 Hag-eñ n'int ket ar re a vlasfem an Anv kaer
a zo bet galvet warnoc'h?

8 Neuze, mar mirit al Lezenn roueel, hervez
ar gomz-mañ eus ar Skritur : «*Karout a ri da
nesañ eveldout da-unan*», e rit mat; 9 hogen mar
en em renit diouzh diavaezioù an dud, e rit ur
pec'hed, hag al Lezenn hec'h-unan ho kondaono
evel felladennerien. 10 Rak goude mirout al
lezenn penn-da-benn, mar deuer da bec'hiñ war
ur poent hepken, e vezer kablus e-keñver al
lezenn a-bezh. 11 Rak an Hini en deus lavaret :
«*Na ri ket avoultriezh*», en deus disklêriet ivez :
«*Na lazhi ket*.» Neuze, mar ne rez ket
avoultriezh, met mar lazhez unan bennak,
e torrez al lezenn.

12 En ho komzoù hag en ho toareoù en em
renit evel tud a zle bezañ barnet diwar al lezenn
a frankiz. 13 Didruez e vo ar varn evit an neb na
vo ket bet trugarezus, met an drugarez a zo
trec'h war ar varn.

Ar feiz hep an oberoù.

14 Da betra e talv d'un den, va breudeur,
lavarout en deus ar feiz mar n'en deus ket an
oberoù? Daoust hag e c'hell ar feiz-se e salviñ?
15 Ma 'z eus ur breur pe ur c'hoar o vont en
noazh pe o vankout dezho peadra da zebriñ
bemdez, 16 ha ma lavar unan bennak ac'hanoc'h :
«It e peoc'h, tommit ha debrit ho kwalc'h», met
hep reiñ dezho ar pezh en deus o c'horf
ezhomm dioutañ, da betra e servij kement-se?
17 Evel-se ivez emañ kont gant ar feiz : mar ne ra
ket an oberoù ez eo marv enni hec'h-unan.

18 D'un den seurt-se e c'heller lavarout :
«Te, a gav dit, ac'h eus ar feiz; me avat am eus
an oberoù. Diskouez din da feiz pa ne rez ket an
oberoù, ha me a ziskouezo dit va feiz dre va
oberoù. 19 Krediñ a rez-te ez eus un Doue
hepken? Mat a rez. Met an droukspered où
a gred ivez kement-se ha krenañ a reont.»

20 O den diskiant, ha fellout a ra dit kompren
ez eo difrouezh ar feiz hep an oberoù?
21 Abraham, hon tad, hag-eñ ne voe ket lakaet da
reizh dre an oberoù, pa ginnigas Izaak, e vab,
war an aoter? 22 Gwelout a rez penaos e feiz
a genlaboure gant e oberoù, hag ez eo dre an
oberoù e voe lakaet e feiz da vezañ peurvat.
23 Evel-se e voe sevenet lavar ar Skritur :
«*Abraham a gredas e Doue, ha kement-se
a voe kontet dezhañ da reizhded*», hag anvet
e voe mignon Doue.

24 En gwelout a rit : dre an oberoù eo e vez
lakaet an den da reizh ha n'eo ket dre ar feiz
hepken. 25 Kenkoulz all ivez evit Rac'hab, ar
serc'h, hag-eñ n'eo ket dre an oberoù e voe
lakaet da reizh, pa roas degemer d'ar gannaded
ha p'o lakaas da zistreiñ dre un hent disheñvel?
26 Evel ma'z eo marv ar c'horf hep an ene,
evel-se ivez eo marv ar feiz hep an oberoù.

Pec'hedoù an teod.

3 1 Na vezit ket kalz, va breudeur, oc'h ober
gant ar garg a gelennerien : gouzout a rit
e vezimp barnet rustoc'h a se. 2 Rak e meur a dra
e faziomp holl gwitibunan. Mard-eus unan avat
ha na bec'h ket en e gomzoù, hennezh a zo un
den peurvat, barrek da gabestrañ ivez e gorf
a-bezh.

3 Pa lakaomp ur gweskenn e genoù ar
c'hezeg evit ober dezho sentiñ dimp eo o c'horf
a-bezh a renomp. 4 Sellit c'hoazh ouzh al listri :
ha goude ma'z int bras ha ma vezont kaset gant
avelioù kreñv, e vezont renet gant ur stur
gwall-vihan d'al lec'h ma venn ar sturier.
5 Evel-se an teod ivez a zo un ezel bihan, met
tu a zo dezhañ da fougeal eus traoù bras ! Sellit
penaos eo bihan an tan a c'hell deviñ ur goadeg
divent ! 6 An teod ivez a zo un tan, ur bed
a fallentez. An teod a zo e-touez hon izili an
hini gouest da gontammañ ar c'horf a-bezh ha
da c'hwezhañ tan e kelc'hiad ar bed, entanet
ma'z eo e-unan gant ar gehenna. 7 Loened gouez
a bep seurt, evned, stlejviled, loened-mor,
a c'hell bezañ doñvaet, ha bet int doñvaet gant
mab-den. 8 Met an teod ne c'hell den ebet en
doñvaat. Un droug o virviñ ez eo. Leun eo
a vinim marvel. 9 Gantañ e vennigomp hon

Aotrou ha Tad, ha gantañ e vallozhomp an dud
a zo bet graet diouzh heñveledigezh Doue. [10]
Eus an hevelep genoù e teu bennozh ha
mallozh.

Arabat, va breudeur, e vefe an traoù
evel-se ! [11] Ur feunteun, hag-eñ e laka da
strinkañ eus an hevelep toull dour kuñv ha dour
c'hwerv? [12] Hag-eñ e c'hell, va breudeur, ur
wezenn-fiez reiñ olivez? Pe ur winienn, reiñ
fiez? Ha dour sall ar mor n'hell ket
kennebeut-all reiñ dour kuñv.

Ar furnez wirion.

[13] Piv en ho touez a zo fur ha skiantek? Ra
ziskouezo gant e vuhezegezh vat ez eo leun
e oberoù eus douster ar furnez. [14] Hogen mar
hoc'h eus en ho kalon gwarizi c'hwerv ha
karantez an tabut, arabat deoc'h fougeal, ha na
lavarit ket gevier a-enep d'ar wirionez. [15] Seurt
furnez ne zeu ket eus an nec'h; met douarel ez
eo, loenek, diaoulek. [16] Rak lec'h ma'z eus
gwarizi ha tabut, eno ez eus ivez dizurzh ha
droug a bep seurt. [17] Ar furnez eus an nec'h a zo
er c'hontrol pur da gentañ ha goude-se peoc'hus,
trugarezus, douget da gaout fiziañs, leun
a druez hag a oberoù mat, douget heñvel
e-keñver an holl hag hep pilpouzerezh.
[18] Ar reizhded a zoug frouezh, pa vez hadet er
peoc'h, evit ar re oc'h ober gant ar peoc'h.

Ar c'hoantegezhioù fall.

4 [1] A belec'h e teu ar brezelioù, a belec'h an
emgannoù en ho touez? Hag-eñ n'eo ket eus ho
kwallyoul a vez o stourm en hoc'h izili?
[2] C'hoantaat a rit ha n'hellit ket kaout, lazhañ
a rit neuze. Leun oc'h a warizi ha n'hellit ket
tapout krog; neuze e stagit da stourm ha d'ober
brezel. Ne resevit netra o vezañ na bedit ket.
[3] Ha mar pedit, ne resevit ket, o vezañ ma
c'houlennit fall, e soñj dispign evit ho
plijadurezhioù.

[4] Avoultrerezed, hag-eñ n'ouzoc'h ket ez eo
ar garantez evit ar bed enebiezh ouzh Doue? An
neb eta a fell dezhañ bezañ mignon d'ar bed, en
em laka enebour da Zoue. [5] Ha soñjal a rit ez eo
en aner e lavarfe ar Skritur : Hor c'harout a ra
gant gwarizi ar Spered en deus Doue lakaet
ennomp? [6] Met brasoc'h gras a vez roet dimp
gantañ, hervez lavar ar Skritur :

«Doue a harp ouzh ar re lorc'hus,
hogen reiñ a ra e c'hras d'ar re izel a galon.»

[7] Plegit eta da Zoue, enebit ouzh an Diaoul
hag e tec'ho diwar ho tro. [8] Tostait ouzh Doue,
hag eñ a dostaio ouzhoc'h. Gwalc'hit ho
taouarn, pec'herien. Naetait ho kalonoù, tud
doubl. [9] Gwelit ho reuzeudigezh, dougit kañvoù
ha leñvit; troit ho c'hoarzherezh en gouelvan
hag ho levenez en dristidigezh. [10] En em izelait
dirak an Aotrou hag eñ hoc'h uhelaio.

[11] Na zroukkomzit ket, breudeur, an eil enep
egile. An hini a zroukkomz diwar-benn e vreur,
pe a varn e vreur, a zroukkomz diwar-benn al
Lezenn hag a varn al Lezenn. Hogen mar
barnez al Lezenn, n'out mui ar sevener met ar
barner anezhi. [12] N'eus avat nemet ul lezennour
hag ur barner hepmuiken : an Hini a c'hell
salviñ pe goll. Te avat, piv out-te evit barn da
nesañ?

Enep ar reveur a emfiziañs.

[13] Hama ! Deoc'h-hu bremañ, c'hwi hag
a lavar : «Hiziv pe warc'hoazh ez aimp d'ar
gêr-mañ-gêr; chom a raimp eno e-pad ar bloaz,
oc'h ober kenwerzh, o c'hounit arc'hant...»
[14] N'ouzit ket c'hwi penaos arc'hoazh e vo kont
ganeoc'h, ned oc'h nemet ur vogedenn oc'h en
em ziskouez un herradig evit steuziañ goude-se.
[15] Kentoc'h e tlefec'h lavarout : «Mar fell d'an
Aotrou, e vimp e buhez hag e raimp an
dra-mañ-dra.» [16] Met bremañ e fougeit gant ho
prabañserezh. Fall eo pep fouge a seurt-se.
[17] An neb eta a oar ober ar mad ha n'en gra ket,
a ra ur pec'hed.

Enep ar binvidien.

5 [1] Hama ! Deoc'h-hu bremañ, tud pinvidik !
Skuilhit daeroù, yudit en abeg d'ar gwalleurioù
a ya da gouezhañ warnoc'h. [2] Brein eo ho
pinvidigezh; debret eo ho tilhad gant ar
preñved. [3] Merglet eo hoc'h aour hag hoc'h
arc'hant, hag ar mergl anezho a destenio a-enep
deoc'h hag a zebro ho kig evel un tan. Dastumet
hoc'h eus teñzorioù en deizioù diwezhañ ! [4] Setu
gopr al laboureriien a zo bet o vediñ en ho
parkeier, ar gopr-se hag hoc'h eus miret diganto,
a gri a-enep deoc'h : ha garmadennoù an
eosterien-se a zo aet betek divskouarn Aotrou
hollc'halloudek. [5] Bevet hoc'h eus war an douar

e-kreiz ar blijadurezh hag ar pompad. Roet hoc'h eus o gwalc'h d'ho kalonoù e deiz al lazhadeg. 6 Kondaonet hoc'h eus, muntret hoc'h eus an den reizh, ha n'en deus ket harzet ouzhoc'h.

Kaout pasianted en gortoz Donedigezh an Aotrou.

7 Bezit leun a habaskted, breudeur, betek Donedigezh an Aotrou. Sellit ouzh al labourer-douar : gant er spi da gaout frouezh prizius, e c'hortoz gant pasianted glaveier an diskar-amzer ha re an nevez-amzer. 8 C'hwi ivez bezit leun a basianted. Startait ho kalonoù, rak tost emañ Donedigezh an Aotrou. 9 Na glemmit ket an eil enep egile, breudeur, evit na viot ket barnet. Setu m'emañ ar Barner e-tal an nor. 10 Kemerit skouer a c'houzañvegezh hag a basianted, breudeur, diwar ar Brofeded o deus komzet en anv an Aotrou. 11 Ya, disklêriañ a reomp eürus ar re a c'houzañv gant dalc'hegezh. Klevet hoc'h eus anv eus dalc'hegezh Job, ha gwelet peseurt termen en deus an Aotrou roet d'e boanioù : rak *an Aotrou a zo trugarezus ha kendruezek*.

12 Dreist pep tra, va breudeur, na douit ket, na dre an neñv, na dre an douar, na dre mann ebet. Met ra vo ya, ho ya, ha nann, ho nann, evit chom hep kouezhañ dindan ar varnedigezh.

Nouenn ar re glañv hag erbedadurioù-klozañ.

13 Ha doaniet e vefe unan bennak ac'hanoc'h? Ra bedo. Hag el levenez e vefe? Ra gano salmoù.

14 Ha klañv e vefe unan bennak en ho touez, ra c'halvo presbiterien an Iliz, ha ra bedo ar re-mañ warnañ, goude en oleviñ gant eoul en anv an Aotrou. 15 Ha pedenn ar feiz a salvo an den klañv hag an Aotrou en adsavo. Ha mar en deus graet pec'hedoù, e vezint pardonet dezhañ. 16 Kofesait eta ho pec'hedoù an eil d'egile ha pedit an eil evit egile evit bezañ yac'haet. Galloudus bras eo pedenn virvidik an den reizh. 17 Elia a oa un den sujet d'an hevelep poanioù ha ni; pediñ a reas evit na gouezhfe ket a c'hlav ha ne gouezhas berad ebet e-pad tri bloaz hanter. 18 Hag adarre e pedas, hag an neñv a roas glav, hag an douar a daolas e frouezh.

19 Va breudeur, mar deu unan bennak en ho touez da dec'hout diouzh ar wirionez, ha mar c'hoarvez d'un all en degas en-dro dezhi, 20 Ra ouezo penaos an hini a zistro ur pec'her diwar e zihenchadenn, a salvo ivez e ene e-unan eus ar marv, hag *en devo ar pardon eus ur bern pec'hedoù.*

Lizher kentañ Pêr

Kasadenn.

1 [1] Pêr, abostol Jezuz Krist, d'ar re a vev
evel estrenien skignet dre ar bed, Pontoz,
Galatia, Kapadokia, Azia ha Bitinia; [2] c'hwi
dibabet hervez ragouiziegezh Doue an Tad;
c'hwi santelaet gant ar Spered evit sentiñ ouzh
Jezuz Krist, glanaet ma'z oc'h bet gant e wad
skuilhet warnomp; deoc'h-c'hwi, gras ha peoc'h
d'ho leunio muioc'h-mui.

[3] Ra vo benniget Doue, Tad hon Aotrou
Jezuz Krist : En e drugarez vras ez omp bet
ganet a-nevez gantañ evit ur goubeizh leun a
vuhez, dre adsavidigezh Jezuz Krist a-douez ar
re varv, [4] evit un hêrezh na c'hello na breinañ,
na bezañ saotret, na gweñviñ, homañ bet miret
deoc'h en neñvoù, [5] deoc'h-c'hwi ar re ziwallet
dre ar feiz gant galloud Doue, a-benn ar
silvidigezh prest d'en em zisklêriañ e dibenn an
amzer.

[6] Gant ar soñj-se e tridit a levenez ha goude
ma rankit, e-pad un herradig c'hoazh, gouzañv
meur a enkadenn. [7] An aour kollidik a vez
aprouet dre an tan, evel-se ho feiz hag a zo tra
priziusoc'h c'hoazh, a rank ivez bezañ aprouet
evit m'en em ziskouezo he zalvoudegezh evit
ho meuleudi, hoc'h enor hag ho kloar, en deiz
Emziskuliadur Jezuz Krist. [8] Jezuz, hep bezañ
e welet er c'harit; hep e welout c'hoazh, met
o krediñ hepken, e tridit war-zu ennañ gant ul
levenez dilavarus ha leun a c'hloar, [9] peursur
ma'z oc'h da c'hounit mennad ho feiz,
silvidigezh hoc'h eneoù.

Goanag ar Brofeded.

[10] Ar silvidigezh-se o deus klasket ha
prederiet diwar he fenn ar Brofeded o deus
kemennet a-ziaraok ar c'hras-se a zlee bezañ
roet deoc'h. [11] Klask a raent anaout pehini oa ar
c'houlz, pere an degouezhioù a venne diskouez
dezho Spered ar C'hrist o chom enno, pa
destenie a-ziaraok poanioù ar C'hrist hag ar
c'hloar a zeufe war o lerc'h. [12] Diskuliet e voe
dezho ne oa ket evito-int, met evidomp-ni
e oant gwaziaded ar c'heloù-mat-se a zo bremañ
kemennet deoc'h gant ar re o deus prezeget
deoc'h an Aviel, dre nerzh ar Spered Santel
kaset eus an Neñv, kevrinoù a c'hoanta an Aeled
sellout outo.

[13] Rak-se, lakait prest ha dihun ho spered;
bezit war evezh; leun a c'houbeizh, c'hoantait ar
c'hras a zle bezañ degaset deoc'h gant
Emziskuliadur Jezuz Krist. [14] Evel bugale
sentus, n'en em renit ken hervez ho
c'hoantegezhioù a-wezhall en amzer ho
tiouiziegezh. [15] Met evel ma'z eo santel an Hini
en deus ho kalvet, c'hwi ivez, klaskit bezañ
santel en holl zoareoù ho puhez, [16] hervez ma'z
eo skrivet : *Santel e viot, dre ma'z on-me santel*.

[17] Ha peogwir ec'h anvit Tad an Hini a varn
pep unan hervez e oberoù, hep derc'hel kont eus
diavaezioù an dud, en em renit gant aon e-pad
amzer ho tremen amañ; [18] gouezit n'eo ket gant
danvezioù kollidik, arc'hant pe aour, ez oc'h bet
dieubet eus ar vuhez diskiant ho poa bet da
hêrezh digant ho tadoù, [19] met dasprenet oc'h bet
gant ur gwad prizius, hini an oan dibec'h ha
dinamm, ar C'hrist; [20] eñ hag a zo bet
rak-dibabet a-raok krouidigezh ar bed ha
disklêriet en amzerioù diwezhañ-mañ en abeg
deoc'h, [21] eo drezañ e kredit e Doue, Doue hag
en deus e lakaet da adsevel a-douez ar re varv
ha roet dezhañ ar c'hlod, en doare ma'z eo Doue
an hini a gredit hag a c'houbeizhit ennañ.

[22] O sentiñ ouzh ar wirionez hoc'h eus
glanaet hoc'h eneoù, betek en em garout en-leal
evel breudeur; a-greiz kalon eta, en em garit an
eil egile hep fallaenn, [23] rak ganet oc'h bet n'eo
ket diwar un had breinus, met diwar un had
divreinus, diwar Gomz an Doue bev ha
peurbadel. [24] Rak :

pep korf-den a zo evel ar geot;
hag e holl splannder evel bleuñv ar geot.
Ar geot a zisec'h hag o bleuñv a gouezh;
[25] met Komz an Aotrou a chom da virviken.

Honnezh eo ar Gomz a zo bet degaset
deoc'h ar c'heloù mat anezhi.

Ar Grederien, Templ nevez ha speredel.

2 [1] Distaolit eta diouzhoc'h kement a zo
drougiezh, touellerezh, troidellerezh, gwarizi,
evel pep droukkomz; [2] evel bugaligoù
nevez-c'hanet, c'hoantait a galon laezh speredel
ar gelennadurezh wirion, evit kreskiñ enni da

gaout ar silvidigezh [3] mard eo *gwir hoc'h eus tañvaet pegen kuñv eo an Aotrou*.

[4] Tostait outañ, rak eñ eo ar maen bev, bet distaolet gant an dud, hogen an hini dibabet ha prizius da sell Doue. [5] Ha c'hwi ivez, evel mein bev, bezit danvez an Templ speredel a zo o sevel; deuit da vezañ ur velegiezh santel evit kinnig aberzhoù speredel plijus da Zoue dre Jezuz Krist. [6] Rak kement-mañ a zo er Skritur :

Setu ma lakaan e Sion
ur maen-korn dibabet, prizius;
hag an hini en em fizio ennañ
n'en devo ket a geuz.

[7] Deoc'h-c'hwi eta, krederien, an enor ! Hogen, evit ar re na gredont ket,

ar maen bet distaolet gant saverien an ti,
ha deuet da vezañ ur maen-korn,
a zo ivez [8] ur maen-skoilh,
ur roc'h a laka da gouezhañ;

hag asoupañ a reont outañ o vezañ na sentont ket ouzh ar Gomz; evit gwir, da gement-se e oant bet rakverket. [9] C'hwi avat a zo ar ouenn dibabet,

ar velegiezh roueel, ar vroad santel,
ar bobl bet prenet gant Doue evit embann
oberoù galloudus
an hini en deus ho kalvet eus an deñvalijenn
d'e sklêrijenn vurzhudus;

[10] ha c'hwi pa ne oac'h ket gwezhall e bobl, a zo deuet da vezañ bremañ Pobl Doue; c'hwi pa n'ho poa ket gwezhall kavet trugarez, a zo bremañ ar re a zo bet graet trugarez outo.

Reiñ skouer d'ar Baganed.

[11] Va re garet, hoc'h aspediñ a ran, estrenien ha tremenerien evel ma'z oc'h, d'en em ziwall diouzh c'hoantegezhioù ar c'horf a ra brezel ouzh an ene. [12] E-touez ar Baganed, renit ur vuhez santel; gant-se, goude droukkomz diwar ho penn evel pa vefec'h torfedourien, e teuint da zougen klod da Zoue en deiz e weladenn, diwar anavezout an oberoù mat a sevenit.

Deverioù e-keñver ar renerien.

[13] En abeg d'an Aotrou, sujit eta d'ar renerien, pe d'ar Roue evel d'ar pennrener, [14] pe d'ar c'houarnerien evel da dud karget gantañ da gastizañ ar re fall ha da veuliñ ar re vat. [15] Rak honnezh eo youl Doue e teuiot dre hoc'h oberoù mat, da stankañ o genoù d'an dud diboell ha diskiant. [16] Bevit e-giz tud frank; n'eo ket avat evel tud a ra eus ar frankiz ur ouel da guzhat o fallagriezh, met evel servijerien Doue. [17] Enorit an holl dud, karit ho preudeur, doujit Doue, enorit ar Roue.

Deverioù e-keñver ar vistri.

[18] C'hwi, ar servijerien, sentit gant pep doujañs ouzh ho mistri, n'eo ket hepken ouzh ar re vat ha kuñv, met ivez ouzh ar re ziaes; [19] Rak an dra-se a blij da Zoue, gouzañv evitañ poanioù n'int ket reizh. [20] Peseurt gloar a zo evit gouzañv poanioù gant pasianted, goude bezañ graet an droug? Met gouzañv poanioù gant pasianted goude bezañ graet ar mad, sed ar pezh a zo gras dirak Doue. [21] Ha da gement-se oc'h bet galvet e gwirionez, rak :

Ar C'hrist en deus gouzañvet evidoc'h
ha lezet deoc'h ur skouer
evit ma kerzhot war e roudoù.

[22] Eñ n'en deus graet pec'hed ebet,
n'eus bet gaou ebet en e c'henoù.

[23] Pa veze kunujennet, ne zaskore kunujenn da
zen;
pa c'houzañve poan, ne c'hourdrouze ket.
met en em lakaat a rae
etre daouarn an Hini a varn gant reizhder.

[24] Eñ en deus douget hor pec'hedoù
en e gorf war ar c'hoad
evit hol lakaat da vervel d'hor pec'hedoù
ha da vevañ er reizhder.

Gant e c'houlioù ez omp bet yac'haet.

[25] Rak evel deñved dianket e oac'h,
met bremañ ez oc'h distroet
d'an hini a zo pastor
ha diwaller hoc'h eneoù.

Deverioù ar priedoù.

3 [1] C'hwi ivez, gwragez, bezit sentus ouzh ho priedoù**;** evel-se, ma'z eus unan bennak anezho ha na gred ket d'ar Gomz, e vezo gounezet hep ar gomz, dre vuhez vat e wreg, [2] dre welout he doare leun a zoujañs hag a c'hlanded. [3] Ho kened ne vo ket ficherezh diavaez, blev plañsonet, bragerizoù-aour, dilhad

dreset-kaer, [4] met kentoc'h kened diabarzh
e sekred ar galon, hini un ene bepred kuñv ha
peoc'hus : sed ar pezh a zo prizius da sell Doue.
[5] Evel-se gwezhall ar gwragez santel, leun
a fiziañs e Doue, en em fiche sentus ouzh
o friedoù. [6] Evel-se Sara a sente ouzh Abraham,
a c'halve hec'h Aotrou. He bugale oc'h deuet da
vezañ, mar grit ar mad hep aon rak trubuilh
ebet.

[7] C'hwi ar wazed, kenkoulz all, en em renit
gant furnez er vuhez kumun, o c'houzout ez eo
ho kwreg gwanoc'h krouadur egedoc'h.
Diskouezit dezhi an doujañs dleet, rak hi zo
ivez a-gevret ganeoc'h, hêrez gras ar vuhez.
Evel-se ne vo netra oc'h hualañ ho pedennoù.

An dever a garantez.

[8] Erfin, bezit holl unanet kenetrezoc'h, leun
a druez, a gengarantez, a zouster hag
a izelegezh; [9] na zaskorit ket an droug evit an
droug, na kunujenn evit kunujenn. Bennigit
kentoc'h, rak galvet oc'h bet end-eeun da gaout
ar vennozh da lod-hêrezh.

[10] Rak an hini a fell dezhañ karout ar vuhez
ha gwelout devezhioù eürus,
ra viro e deod diouzh an droug
hag e vuzelloù diouzh ar c'homzoù gaouiat.

[11] Ra zistroio diouzh ar fall evit ober ar mad.
Ra glasko ar peoc'h, ha ra strivo d'e dizhout.

[12] Rak daoulagad Doue a bar war an dud reizh,
hag e ziskouarn a selaou o fedennoù.
Met selloù an Aotrou a sko
gant an drougoberourien.

Derc'hel en heskinerezh diwar skouer ar C'hrist.

[13] Ha piv a c'hellfe noazout ouzhoc'h mar
bezit gredus d'ober ar mad? [14] Ha pa
c'houzañvfec'h poan evit ar reizhded, bezit
eürus : *n'ho pet ket aon rak an dud, na vezit ket*
trubuilhet. [15] Met santelait en ho kalonoù an
Aotrou Krist, o vezañ prest bepred da zifenn ar
goubeizh a zo ennoc'h, dirak ar re a c'houlenn
kont ouzhoc'h diwar he fenn; [16] met grit se gant
douster ha doujañs, en ur gaout koustiañs vat,
evit ma teuio ar re a gav abeg en ho puhez reizh
er C'hrist, da gaout mezh war ar poent end-eeun
ma kavont abeg ennoc'h. [17] Gwelloc'h eo
gouzañv poan oc'h ober ar mad, mard eo se
youl Doue, eget oc'h ober an droug.

[18] Rak ar C'hrist e-unan
a zo marvet ur wezh da vat evit ar pec'hedoù,
eñ dibec'h evit ar bec'herien,
evit hon degas da Zoue;
ha bet lakaet d'ar marv
en e gorf eo bet bevaet en e spered.

[19] Gant ar spered-se ez eas da embann ar
silvidigezh d'ar speredoù a oa prizonidi ar
marv, [20] d'ar re diskredik gwezhall, en amzer ma
veze pasianted Doue o c'hortoz, en deizioù ma
oa Noe o kempenn an arc'h, pa ne voe salvet
enni dre an dour, nemet un nebeudig, da gomz
resis, eizh a dud. [21] An dour-se a zo skeudenn ar
vadeziant ho salv c'hwi bremañ, n'eo ket
o lemel kuit ul loustoni a c'horf, met o vezañ
emouestladur ur goustiañs vat da Zoue, dre
nerzh adsavidigezh Jezuz Krist, [22] eñ hag a zo
azezet en tu dehoù da Zoue, goude pignat d'an
neñvoù ha sujañ dindanañ an Aeled, ar
Priñselezhioù hag ar Galloudegezhioù.

4 [1] Evel-se 'ta, peogwir en deus ar C'hrist
gouzañvet en e gorf, en em armit gant un
hevelep soñj, o c'houzout penaos an neb
a c'houzañv poan en e gorf en em zistag diouzh
ar pec'hed, [2] evit gouestlañ an amzer en deus
c'hoazh da dremen en e gorf, n'eo ket d'ar
c'hoantegezhioù, met da youl Doue. [3] Trawalc'h
eo dimp bezañ sentet gwezhall ouzh mennadoù
ar Baganed, oc'h en em reiñ d'an dirollerezh,
d'an droukyouloù, mezventi, korfadoù,
lontegezh, da lidoù euzhus an idoloù. [4] Int
bremañ a chom souezhet o welout ne redit ket
ken ganto d'en em deurel er froud-se
a hudurniezh; ha kunujennoù a skoont ouzhoc'h.
[5] Met rentañ a raint kont eus an dra-se d'an hini
a zo prest da varn ar re vev hag ar re varv.
[6] En abeg da se ez eo bet kemennet ar
c'heloù-mat d'ar re a zo marv ivez, evit ma
teufent, ha goude ma vefent bet kondaonet en
o c'horf da varn d'an dud, da gaout buhez en
o spered hervez Doue.

Evezhiegezh ha karantez.

[7] Tost emañ dibenn an hollved. Dre se, bezit
fur ha kerreizh, troet da bediñ. [8] Dreist pep tra,
ho pezet karantez virvidik an eil evit egile, rak
ar garantez a ziverk niver bras ar pec'hedoù.

9 Roit degemer an eil d'egile hep klemm.
10 Pep unan ac'hanoc'h, hervez ar c'hras en deus
resevet, d'en em lakaat e servij ar re all, evel
merourien vat gras liesseurt Doue. 11 Ma 'z eus
unan en deus donezon ar Gomz, ra vo evit
kemenn lavaroù Doue. Mard eo karg ur
waziadezh en deus resevet, ra 'n em sello evel
o kaout perzh e galloud m'emañ Doue o ren
gantañ evit ma vo e pep tra enoret Doue dre
Jezuz Krist, a zo dezhañ ar c'hloar hag ar
galloud evit kantvedoù ar c'hantvedoù. Amen.

Frealz d'ar gristenien heskinet.

12 Va re garet, na vezit ket souezhet gant an
tangwall bet c'hwezhet en ho touez evit hoc'h
aprou, evel pa c'hoarvezfe deoc'h gant se un dra
iskis bennak. 13 Hogen, e kement ha m'hoc'h eus
perzh e poanioù ar C'hrist, bezit laouen, rak en
deiz m'en em ziskulio e c'hloar, e viot karget
a levenez hag a zrantiz. 14 Mar bezit dismegañset
en abeg da anv Jezuz, eürus oc'h, rak warnoc'h
e van ar Spered a c'hloar, Spered Doue.

15 Arabat e vefe unan bennak o c'houzañv
poan evel muntrer, pe laer, pe dorfedour, pe
evel flatrer. 16 Met mard eo evel kristen, ra
chomo hep kaout mezh, ra zougo klod da Zoue
evit bezañ o tougen an anv-se. 17 Rak deuet eo ar
c'houlz ma krog ar varn gant ti Doue; ha neuze,
mard eo ganimp da gentañ, petra 'vo diwezh ar
re na sentont ket ouzh Aviel Doue.

18 Mard eo a-vec'h m'eo salvet an den reizh,
penaos e vo kont
gant an den direlijion ha pec'her?

19 En abeg da se, ar re a c'houzañv poan
hervez youl Doue, ra lakaint o eneoù, dre ober
ar mad, etre daouarn o c'hrouer feal.

Kuzulioù d'an Henaourien.

5 1 Ar re a zo Henaourien en ho touez,
o fediñ a ran, me hag a zo henaour evelto ha
test eus poanioù ar C'hrist, me hag a zle ivez
kaout lod er c'hloar a ya da vezañ diskuliet :
2 mesait deñved Doue bet fiziet ennoc'h,
renit-int, neket en ur c'hinañ, met a-youl-vat
evel ma fell da Zoue, neket evit ur
c'hounidigezh vil, met a galon c'hredus, 3 neket
oc'h ober hoc'h aotrounez war ar re a zo bet roet
deoc'h da lod, met o tont da vezañ skouer an
deñved.

4 Ha pa 'n em ziskouezo ar penn-mêsaer
e resevot ar gurunenn a c'hloar, an hini na gollo
ket he sked.

Kuzulioù d'ar fideled.

5 C'hwi ivez, ar re yaouank, sentit ouzh an
henaourien. C'hwi holl, en em wiskit
a izelegezh an eil e-keñver egile, rak :

Doue a harp ouzh ar re lorc'hus,
met ar re izel a galon e ro dezho e c'hras.

6 Soublit izelek dindan dorn galloudus Doue,
dezhañ d'hoc'h uhelaat pa vo deuet ar c'houlz.
7 Hoc'h holl brederioù, disammit-i warnañ, rak
eñ a gemer preder ganeoc'h. 8 Bezit kerreizh ha
war evezh, rak an Diaoul hoc'h enebour, evel ul
leon kounnaret, a furch war ho tro o klask unan
da lonkañ. 9 Dalc'hit penn outañ nerzhus en ho
feiz, o c'houzout emañ kumuniezh ho preudeur
strewet dre ar bed o c'houzañv an hevelep
poanioù hag ho re.

10 Hogen, goude m'ho po gouzañvet ur
pennadig, Doue an holl c'hrasoù hag en deus ho
kalvet er C'hrist d'e c'hloar hollbadus, eo an
hini hoc'h addreso, start, kreñv, divrall.
11 Dezhañ ar galloud evit kantvedoù ar
c'hantvedoù. Amen.

Gourc'hemennoù diwezhañ.

12 Dre Silvan, a brizan evel ur breur leun
a feiz, e skrivan an nebeut gerioù-mañ evit ho
kenteliañ ha testeniañ deoc'h ez eo honnezh
gwir c'hras Doue, an hini hoc'h eus da chom
start enni.

13 An hini a zo o chom e Babilon,
dibabet eveldoc'h,
a ra deoc'h he gourc'hemennoù;
ha Mark, va mab, a ra kemend-all.

14 En em saludit an eil egile
gant ar pok a garantez.

Ar Peoc'h deoc'h-c'hwi holl
hag a zo er C'hrist.

Eil lizher Pêr

Kasadenn.

1 [1] Simon Pêr, servijer hag abostol Jezuz Krist,
d'ar re o deus resevet da lod
ur feiz ken prizius hag hon hini,
dre santelezh hon Doue ha Salver Jezuz Krist,
[2] gras ha peoc'h da vezo roet deoc'h e-leizh
gant anaoudegezh Jezuz Krist hon Aotrou.

Ar santelezh kristen.

[3] Rak gant e c'halloud doueel eo bet roet dimp kement a zegas d'ar vuhez ha da zoujañs-Doue; hol lakaet en deus da anaout an Hini en deus hor galvet e nerzh e c'hloar e-unan. [4] Drezañ hon eus resevet an donezonoù grataet, ken prizius ha ken bras, ma'z oc'h deuet ganto da gaout perzh en natur Doue, oc'h en em dennañ er-maez eus ar vreinadurezh a ren er bed diwar labour ar c'hoantegezhioù.

[5] En abeg da se, klaskit a-greiz-kalon stagañ ouzh ho feiz ar vertuz, ouzh ar vertuz ar skiant, [6] ouzh ar skiant an emzalc'hegezh, ouzh an emzalc'hegezh ar basianted, ouzh ar basianted an doujañs da Zoue, [7] ouzh an doujañs da Zoue ar garantez evit ar vreudeur, ouzh ar garantez evit ar vreudeur leunder ar garantez. [8] An holl vertuzioù-se, mard-emaint ennoc'h, mard-emaint o fonnañ, n'ho lezint ket dinerzh ha difrouezh, ho tegas a raint da welloc'h anaoudegezh eus hon Aotrou Jezuz Krist. [9] An hini n'en deus ket ar vertuzioù-se n'eo nemet un den dall, un den berrwel, ankounac'haat a ra eo bet glanaet eus e bec'hedoù kozh. [10] Gant se eta poagnit muioc'h c'hoazh, va breudeur, da startaat ennoc'h ho kalvidigezh hag ho tibaberezh, rak ouzh en ober, ne vo riskl ebet deoc'h da gouezhañ biken. [11] Evel-se e vo digor frank evidoc'h dorioù Rouantelezh peurbadel hon Aotrou ha Salver Jezuz Krist.

Testeni an ebestel.

[12] Setu perak ne baouezin ket da zegas deoc'h dalc'hmat an traoù-se da soñj, petra bennak m'o anavezit ha m'emaoc'h sonn er wirionez en em ziskouezet deoc'h. [13] Me gav din koulskoude e tlean, tra ma vezan e teltenn ar c'horf-mañ, ho terc'hel dihun gant va alioù; [14] rak gouzout a ran, evel hon Aotrou Jezuz Krist en deus en diskouezet din, e tilezin dambrest an deltenn-mañ. [15] Me fell din eta ober diouzh va gwellañ evit m'ho po dalc'hmat, goude va zremenvan, soñj mat eus an traoù-se.

[16] Rak n'eo ket o vont da heul marvailhoù savet ampart hor befe roet deoc'h da anaout galloud Donedigezh hon Aotrou Jezuz Krist, met diwar welout e splannder gant hon daoulagad hon-unan. [17] Aze oamp pa resevas enor ha klod digant Doue an Tad, pa zeuas warnañ, eus uhelder ar c'hloar, ar vouezh-se a lavare : *Hemañ eo va Mab muiañ-karet, ennañ em eus lakaet va holl garantez*.

[18] Ar vouezh-se hon eus ni hon-unan he c'hlevet o tont eus an neñv, p'edomp war un dro gantañ war ar menez santel. [19] Suroc'h a se e teu da vezañ evidomp lavar ar brofeded, a rit mat o terc'hel dezhañ, evel ouzh ur c'houlaouenn o lugerniñ en ul lec'h teñval, betek ma paro an deiz ha ma savo ar werelaouenn en ho kalonoù. [20] Dreist pep tra, gouezit kement-mañ : n'eus diougan ebet eus ar Skritur a vefe da zisplegañ hervez soñj an-unan, [21] rak n'eus diougan ebet a vefe bet lavaret biskoazh diwar-bouez youl an den; met dindan lusk ar Spered Santel eo o deus komzet tud zo a-berzh Doue.

Ar falsdoktored.

2 [1] Evel ma'z eus bet falsprofeded e-touez ar Bobl, e vezo ivez en ho touez falsdoktored a silo e kuzh disrannoù drastus, hag a denno warno o-unan, dre nac'hañ an Aotrou en deus o frenet, un dismantr a-daol-trumm. [2] Ha kalz a dud o heulio en o gadaliezh hag en abeg dezho e vo droukkomzet diwar-benn hent ar wirionez. [3] Dre c'hoant arc'hant e klaskint gant komzoù touellus tennañ gounid diouzhoc'h; met ne chom ket ar varnedigezh hep bezañ bet douget warno a-bell zo, ha n'emañ ket o rivin o kousket.

[4] Rak mar n'en deus ket Doue espernet an Aeled o devoa pec'het, mar en deus o zaolet en Tartar hag o roet da islonkoù an deñvalijenn, evit bezañ miret eno a-benn ar Varn, [5] mar n'en deus ket espernet ar bed kozh pa n'en deus diwallet nemet Noe, prezeger ar reizhder, ha

gantañ eizh a dud hepken, tra ma tegase
an dour-beuz war ur bed dizoue, 6 mar en deus
kondaonet kêrioù Sodom ha Gomora da vezañ
dismantret ha pulluc'het gant an tan, evit o reiñ
da skouer da dud fallakr an dazont 7 hogen mar
en deus salvet Lot, an den reizh, heuget gant
buhez diroll an dorfedourien-se, - 8 rak an den
reizh-se pa oa o chom en o zouez, a veze
boureviet bemdez e ene reizh, gant an oberoù
fallakr a wele hag a gleve, - 9 kement-se
a ziskouez e oar an Aotrou tennañ eus an anken
an dud en douj ha mirout ar re fallakr da
gastizañ da zeiz ar Varn, 10 ar re dreist- holl a red
war-lerc'h ar plijadurioù lous hag a ra fae ouzh
e c'halloud a Aotrou. Hardizh ha divergont,
n'o deus ket aon da zismegañsiñ ar C'hlodoù,
11 e-keit ma chom an Aeled, evito da vezañ
uheloc'h en nerzh hag en galloud, hep dougen
dirak an Aotrou a-enep d'ar C'hlodoù,
barnedigezh dismegañsus ebet.

12 Int-i avat, hañval ouzh loened dispered
gouestlet dre natur da vezañ paket ha distrujet,
a wallgomz eus traoù n'anavezont ket. Distrujet
e vint en hevelep doare; 13 ha droukkastizet evit
gopr o drougiezh. Evito eo ur blijadur en em
reiñ d'an hudurniezh a-wel d'an deiz. Tud brein
ha saotret, e lakaont o dudi d'ho touellañ en ur
ober chervad ganeoc'h. 14 O daoulagad leun
a avoultriezh ha rankles bepred da bec'hiñ,
e sachont an eneoù damstart, kustum ma'z eo
o c'halonoù d'ar c'hoantegezh, bugale villiget !
15 Kuitaet o deus an hent reizh evit diroudañ
war-lerc'h Balaam, mab Bosor, a garas an
arc'hant, gopr an direizhder, 16 met a voe kastizet
en abeg d'e zrougober : ul loen mut o komz
gant ur vouezh den a harzas ouzh follentez ar
profed.

17 Ar re-se, feunteunioù hep dour, koumoul
skrapet gant ar gorventenn, a zo miret dezho
donder an deñvalijenn. 18 Gant o frezegennoù
c'hwezhet ha goullo, e sachont en-dro
e c'hoantegezhioù ar c'horf hag en hudurniezh
ar re a oa o paouez tec'hout diouzh an dud a vev
en dirollerezh. 19 Grataat a reont ar frankiz
dezho, hag int-i sklavourien ar vreinadurezh :
rak sklav e vez an den da gement a zo trec'h
warnañ. 20 Goude bezañ eta en em dennet eus
saotradurioù ar bed dre anaoudegezh an Aotrou
ha Salver Jezuz Krist, mar deuont a-nevez d'en
em luziañ enno ha da sujañ dezho, ez eo o stad
diwezhañ gwashoc'h eget an hini gentañ.
21 Gwelloc'h e vije bet dezho bezañ chomet hep
anavezout hent ar reizhder, eget treiñ kein,
goude bezañ e anavezet, d'ar gourc'hemenn
santel bet roet dezho da virout. 22 C'hoarvezet eo
bet ganto ar pezh a lavar gant gwirionez ar
c'hrennlavar :

«*Distroet eo ar c'hi d'e zislonkadenn*»,

hag hemañ c'hoazh :
«Ar wiz a-vec'h gwalc'het, a dorimell er fank.»

Ar feiz e Donedigezh Jezuz Krist.

3 1 Setu dija, va re garet, an eil lizher
a skrivan deoc'h. En eil hag egile e klaskan
degas deoc'h va c'helennadurezh da soñj, evit
dihuniñ ennoc'h skiantelezh reizh. 2 Ho pet koun
eus ar c'homzoù bet lavaret a-ziagent gant ar
Brofeded santel, hag eus ar gourc'hemenn
o deus desket deoc'h hoc'h ebestel,
gourc'hemenn an Aotrou hor Salver.

3 Gouezit da gentañ e teuio en deizioù
diwezhañ goapaerien, leun a c'hodiserezh, tud
o vevañ hervez o c'hoantegezhioù, a lavaro :
4 «Pelec'h emañ grataerezh e Zonedigezh? Setu
marvet an Tadoù, ha bepred e talc'h an traoù da
chom evel e penn kentañ ar grouidigezh.»
5 Ankouaat a reont a-ratozh-kaer, penaos
gwezhall an oabl hag an douar a voe tennet eus
an dour, ha stummet dre an dour gant komz
Doue, 6 ha penaos dre an dour ivez, gant al
liñvadenn, e voe beuzet ha distrujet ar bed eus
an amzer-se. 7 Hogen an neñv hag an douar
a-vremañ eo an hevelep komz o dalc'h hag
o mir evit an tan, a-benn an Deiz ma vezo
barnet ha kaset da goll an dud dizoue.

Abegoù pasianted Doue.

8 Koulskoude, va re garet, na dremenit ket
hep anavezout en dra : penaos un devezh, dirak
an Aotrou, a zo evel mil bloavezh, ha mil
bloavezh evel un devezh. 9 Nann, an Aotrou ne
zale ket da gas da wir ar pezh en deus grataet,
daoust d'ar pezh a soñj hiniennoù, met en em
ren a ra gant pasianted en ho keñver-c'hwi, dre
ma fell dezhañ ned afe da goll den ebet, met
e trofe an holl d'ober pinijenn. 10 Deiz an Aotrou
a zeuio evel ul laer; hag en deiz-se en em
zispenno an neñvoù gant strak bras, an elfennoù

entanet a vo teuzet, an douar a vo pulluc'het gant an holl labourioù a zo warnañ.

An dever da vevañ er santelezh.

11 O vezañ ma tle bezañ distrujet an holl draoù, na pegen bras ne zlefe ket bezañ santelezh ho puhez hag ho pedennoù, 12 o c'hortoz hag o hastañ donedigezh Deiz Doue, ma tle ennañ an neñvoù entanet en em zispenn hag an elfennoù teuziñ tanflammet. 13 Rak hervez e c'hrataenn, e c'hortozomp *neñvoù nevez hag un douar nevez*, lec'h ma vo ar reizhder o chom.

14 War c'hed eus an traoù-se, va re garet, strivit gwellañ ma c'hellot da vezañ kavet gantañ dinamm ha didamall, er peoc'h. 15 Ha gouezit ez eo evit hor silvidigezh en deus an Aotrou pasianted ganimp, evel m'en deus e skrivet ivez hor breur karet Paol, hervez ar furnez a zo bet roet dezhañ. 16 En lavarout a ra en holl lizheroù ma komz enno eus an dra-se, petra bennak ma'z eus enno arroudoù diaes, a vez komprenet a-dreuz gant tud dizesk ha distart en o feiz, a ra ivez kemend-all e-keñver ar Skrituriou all, evit o c'hollidigezh o-unan.

17 C'hwi eta, va re garet, setu c'hwi kenteliet, bezit war evezh gant aon da vezañ dedennet gant touelladurioù an dud diskiant-se, ha da goll ho surentez hoc'h-unan.

18 Met kreskit e gras hag en anaoudegezh hon Aotrou ha Salver Jezuz Krist.

Dezhañ ar c'hloar, bremañ ha betek en deiz ar beurbadelezh. Amen.

Lizher kentañ Yann

1 Raklavar : hor buhez a zo unvaniezh gant an Tad hag ar Mab.

1 Ar pezh a oa adalek ar penn kentañ,
ar pezh hon eus klevet,
ar pezh hon eus gwelet
gant hon daoulagad hon-unan,
ar pezh hon eus sellet outañ,
hag o deus touchet hon daouarn
eus ar Verb a vuhez.

2 -Rak ar Vuhez a zo en em ziskouezet,
hag he gwelet hon eus, hag e testeniomp,
hag e kemennomp deoc'h
ar vuhez-se peurbadel,
a oa gant an Tad
hag a zo en em ziskouezet dimp.

3 Ar pezh hon eus gwelet eta ha klevet
eo an hini a gemennomp deoc'h,
evit m'ho po c'hwi ivez kumuniezh ganimp :
hag hor c'humuniezh dimp-ni a zo bezañ
gant an Tad ha gant e Vab Jezuz Krist.

4 Kement-mañ a skrivomp deoc'h
evit ma vo leun ho levenez.

Doue a zo sklêrijenn : ar gristenien a zle neuze bezañ bugale ar sklêrijenn.

5 Rak hemañ eo ar c'hemennadur
hon eus klevet digantañ
hag a gemennomp deoc'h :
Doue zo sklêrijenn,
ha n'eus ennañ teñvalijenn ebet.

6 Mar lavaromp hon eus kumuniezh gantañ
ha ma valeomp en deñvalijenn,
e lavaromp gevier,
rak ne reomp ket ar wirionez.

7 Hogen ma valeomp er sklêrijenn,
evel m'emañ eñ e-unan er sklêrijenn,
hon eus kumuniezh kenetrezomp,
ha gwad Jezuz, e Vab,
hor glana eus pep pec'hed.

sklêrijenn Doue a ziskouez dimp
hor pec'hedoù hag o skarzh kuit.
8 Mar lavaromp ez omp dibec'h,

en em douellomp hon-unan
ha n’emañ ket ar wirionez ennomp.

9 Mar anzavomp hor pec'hedoù,
eñ a zo neuze leal ha reizh
evit pardoniñ dimp hor pec'hedoù
hag hor glanaat eus pep direizhder.

10 Mar lavaromp n’hon eus ket pec'het,
en e lakaomp da vezañ gaouiat,
ha n’emañ ket e gomz ennomp.

2 1 Va bugaligoù, an traoù-se a skrivan deoc'h evit na bec'hot ket. Met ma c'hoarvez gant unan bennak pec'hiñ, hon eus un Difennour dirak an Tad, Jezuz Krist, an hini reizh : 2 Eñ eo an hini bet lazhet evit dic'haou hor pec'hedoù, ha n’eo ket hepken evit hor re-ni, met ivez evit re ar bed holl.

Mibien ar sklêrijenn a vir ar gourc'hemennoù.

3 Ha dre gement-mañ ec'h ouzomp hon eus hen anavezet : Mar miromp e c'hourc'hemennoù.

4 An hini a lavar : «Hen anavezout a ran», ha na vir ket e c'hourc'hemennoù, a zo ur gaouiad ha n’emañ ket ar wirionez ennañ.

5 Hogen, an hini a vir e lavar, an den-se e gwirionez eo deuet karantez Doue da vezañ peurvat ennañ. Dre gement-se ec'h anavezomp emaomp ennañ.

6 An hini a lavar chom ennañ, a zle en em ren eñ ivez, evel m’en deus Hennezh en em renet.

Ar gourc'hemenn pennañ eo ar garantez.

7 Va re garet, n’eo ket ur gourc'hemenn nevez a skrivan deoc'h diwar e benn, met ur gourc'hemenn kozh, hoc'h eus resevet adal ar penn kentañ. Ar gourc'hemenn kozh-se eo al lavar hoc'h eus klevet. 8 Ha koulskoude adarre, evel pa vije ur gourc'hemenn nevez e skrivan deoc'h diwar e benn, o vezañ ma'z a kuit an deñvalijenn ha m’emañ dija ar sklêrijenn wirion o sevel. 9 An neb a lavar bezañ er sklêrijenn hag a gasa e vreur, a zo c'hoazh en deñvalijenn. 10 An neb a gar e vreur, a chom er sklêrijenn, ha n’eus ennañ abeg ebet da gouezhañ; 11 met an neb a gasa e vreur, a zo en deñvalijenn, a gerzh en deñvalijenn, hep gouzout da belec'h ez a, rak an deñvalijenn he deus dallet e zaoulagad.

Hogen ar bed a zo enep ar garantez.

12 Skrivañ a ran deoc'h, bugaligoù,
o vezañ m’eo bet pardonet deoc'h ho pec'hedoù
dre nerzh e Anv.

13 Skrivañ a ran deoc'h, tadoù,
dre m’hoc'h eus anavezet
an Hini a zo adal ar penn kentañ.

Skrivañ a ran deoc'h, tud yaouank,
dre m’hoc'h eus trec'het an Hini Drouk.

14 Skrivet em eus deoc'h, bugaligoù,
o vezañ m’hoc'h eus anavezet an Tad.

Skrivet em eus deoc'h, tadoù,
dre ma'z anavezit
an Hini a zo adal ar penn kentañ.

Skrivet em eus deoc'h, tud yaouank,
dre ma'z oc'h kreñv,
dre ma chom ennoc'h komz Doue
ha dre m’hoc'h eus faezhet an Hini Drouk.

15 Na garit nag ar bed, nag ar pezh a zo er bed.
An neb a gar ar bed
n’emañ ket ennañ karantez an Tad.

16 Rak kement tra a zo er bed,
c'hoantegezh ar c'horf,
c'hoantegezh an daoulagad, ha brasoni ar vuhez,
ne zeuont ket eus an Tad, met eus ar bed.

17 Hogen ar bed a dremen,
hag e c'hoantegezhioù;
nemet an hini a ra youl Doue
a chom da virviken.

Ar bed a zo enep ar wirionez.

18 Bugaligoù, an eur diwezhañ eo bremañ.
Klevet hoc'h eus e tle dont an Enep-Krist;
a-vremañ dija ez eus meur a Enep-Krist;
ha dre-se ec'h ouzomp emañ aze
an eur diwezhañ.

19 En em savet int en hon touez,
met ne oant ket eus hor re-ni;
rak, mar bijent bet eus hor re-ni,
e vijent chomet ganimp;
met an dra-se a zo bet evit ma vefe diskouezet
ne oa ket an holl eus hor re-ni.

[20] C’hwi avat, hoc'h eus resevet an Oleviadur
a-berzh an Hini santel,
hag anaout a rit pep tra.

[21] Skrivet em eus deoc'h,
n’eo ket n’oufec'h ket ar wirionez,
met o vezañ m’hec'h anavezit,
hag o vezañ n’eus gaou ebet
o tont eus ar wirionez.

[22] Piv eo ar gaouiad
nemet an hini a nac'h eo Jezuz ar C'hrist?
Hennezh eo an Enep - Krist,
an hin a nac'h an Tad hag ar Mab.

[23] Kement hini a nac'h ar Mab,
n’en deus ket kennebeut-all an Tad gantañ,
met an neb a anzav ar Mab
en deus ivez an Tad gantañ.

[24] C’hwi avat,
ra chomo ennoc'h ar gelennadurezh
hoc'h eus klevet a-dal ar penn kentañ.

Mar mirit ennoc'h ar pezh hoc'h eus klevet
adal ar penn kentañ,
e chomot c'hwi ivez er Mab hag en Tad.

[25] Ha sed ar c'hrataenn en deus graet
e-unan dimp-ni : ar vuhez peurbadel.

Chomomp er Spered Santel da glevout ar wirionez ha d’hec'h ober.

[26] An dra-se am boa da skrivañ deoc'h
diwar-benn ar re a glask ho touellañ.
[27] C’hwi avat e chom ennoc'h an oleviadur
hoc'h eus bet digantañ,
ha n’hoc'h eus ket ezhomm e vefe den
ouzh ho kelenn;
met peogwir ez eo e oleviadur
ho kelenn war bep tra,
hag ez eo gwirion hemañ
ha n’eus gaou ebet ennañ,
neuze hervez m’en deus desket deoc'h,
chomit ennañ.

[28] Ya, bremañ, bugaligoù, chomit ennañ :
En doare-se mar deufe d’en em ziskouez,
hor befe neuze fiziañs ha n’eo ket mezh
dirazañ, en deiz e Zonedigezh.

[29] Mar ouzoc'h ez eo Eñ an hini reizh,
anavezit ivez penaos kement hini a ra ar
reizhder a zo ganet anezhañ.

Bugale an Tad ez omp hag en em heñvelaat outañ a zleomp adal ar vuhez-mañ.

3 [1] Gwelit pebezh karantez en deus roet dimp an Tad :

Ma vezomp anvet bugale da Zoue,
ha ma'z omp.
Ar bed n’hon anav ket,
o vezañ n’en deus ket e anavezet.

[2] Va re garet, bremañ dija
ez omp bugale da Zoue,
daoust ma n’eo ket bet diskouezet
c'hoazh petra vimp.
Met gouzout a reomp penaos,
pa 'n em ziskouezo,
e vimp heñvel outañ
dre m’en gwelimp evel m’emañ.

[3] Ha kement hini en deus ar goubeizh-se ennañ,
en em c'hlana e-unan evel m’eo glan Hennezh.

Bugale an Diaoul a gemer skouer diwarnañ.

[4] An neb a bec'h a dorr al lezenn :
rak ar pec'hed eo torridigezh al lezenn.

[5] Hag en gouzout a rit :
Hennezh a zo en em ziskouezet
evit lemel kuit ar pec'hedoù,
ha n’eus ennañ pec'hed ebet.

[6] Kement hini a chom ennañ ne bec'h ket;
an neb a bec'h n’en deus ket e welet
nag e anavezet.

[7] Bugaligoù, na vezet den evit ho touellañ :
An hini a ra ar reizhder a zo reizh e-unan,
evel m’eo reizh Hennezh;
[8] An hini a ra ar pec'hed a zo eus an Diaoul,
rak adal ar penn kentañ emañ an Diaoul
o pec'hiñ.

Evit-se eo en em ziskouezet Mab Doue,
evit distrujañ oberoù an Diaoul.

[9] Neb piv bennak a zo ganet eus Doue ne ra ket
ar pec'hed,
dre m’emañ anien Doue o chom ennañ;
n’hell ket pec'hiñ o vezañ ma'z eo ganet eus
Doue.

[10] Dre gement-mañ ec'h anavezer
bugale Doue diouzh bugale an Diaoul :
an neb na ra ket ar reizhder n’eo ket eus Doue,
na kennebeut-all, an neb na gar ket e vreur.

Gourc'hemenn ar garantez.

11 Rak homañ eo ar gemennadurezh
hoc'h eus klevet adal an deroù,
e tleomp en em garout an eil egile.

12 N'eo ket ober evel Kaïn
a oa eus an Hini Drouk hag a lazhas e vreur.
Ha perak en lazhas?
Dre ma oa fall e oberoù-eñ
ha reizh reoù e vreur.

13 Na vezit ket souezhet, breudeur,
mard-oc'h kasaet gant ar bed.
14 Ni a oar ez omp tremenet eus ar marv d'ar vuhez,
dre ma karomp hor breudeur.
An hini na gar ket a chom er marv.

15 An neb a gasa e vreur a zo lazher-den,
ha gouzout a rit n'eus lazher-den ebet
hag en devez ar vuhez peurbadel
o chom ennañ.

16 Dre gement-mañ
hon eus anavezet ar garantez,
dre m'en deus Hennezh roet e vuhez evidomp.
Ha ni a zle ivez reiñ hor buhez
evit hor breudeur.

Ar garantez-se a zle bezañ efedus.

17 An hini en defe madoù ar bed-mañ
hag a serrfe e galon ouzh e vreur,
goude m'en gwelfe en dienez,
penaos e c hellfe karantez Doue chom ennañ?
18 Bugaligoù, na garomp ket dre gomz
na diwar beg hon teod,
met dre hon oberoù hag e gwirionez.

Frouezh ar garantez.

19 Gant se ec'h anavezimp ez omp eus ar wirionez;
ha dirazañ hor bo surentez a galon,
20 ha pa zeufe hor c'halon-ni d'hon tamall;
rak Doue a zo brasoc'h eget hor c'halon,
eñ a oar pep tra.

21 Va re garet,
mar ne damall hor c'halon netra dimp,
hon eus surentez dirak Doue;
22 petra bennak a c'houlennimp,
a resevimp digantañ,
dre ma viromp e c'hourc'hemennoù
ha ma reomp ar pezh a zo plijus dezhañ.

Met kenstag eo ar garantez hag ar feiz.

23 Hag hemañ eo eta e c'hourc'hemenn :
krediñ en anv e Vab Jezuz Krist
hag en em garout an eil egile
evel m'en deus gourc'hemennet dimp.

24 An hini a vir e c'hourc'hemennoù
a chom e Doue ha Doue ennañ;
gant se ec'h anavezomp emañ o chom ennomp,
dre ar Spered en deus roet dimp.

Diwallomp eta diouzh ar falsprofeded.

4 1 Va re garet, na gredit ket e pep spered,
met taolit evezh ouzh ar speredoù da c'houzout
hag-eñ ez int eus Doue.
Rak kalz a falsprofeded a zo deuet er bed.

2 Gant kement-mañ ec'h anavezot spered Doue :
Kement spered a zisklêr ez eo deuet
Jezuz Krist en ur c'horf, a zo eus Doue;
3 ha kement spered n'anzav ket Jezuz,
n'eo ket eus Doue;
met ar spered-se eo hini an Enep
- Krist hoc'h eus klevet
diwar e benn emañ o tont,
hag evit gwir a-vremañ emañ dija er bed.

4 C'hwi, bugaligoù, a zo eus Doue,
ha trec'het hoc'h eus warno,
rak brasoc'h eo an Hini a zo ennoc'h
eget an hini a zo er bed.
5 Int a zo eus ar bed,
ha setu perak e komzont hervez ar bed,
hag ar bed o selaou.

6 Ni avat a zo eus Doue :
an neb a anavez Doue hon selaou,
an neb n'eo ket eus Doue n'hor selaou ket.
Gant se ec'h anavezomp ar spered a wirionez
diouzh ar spered a fazi.

Mammenn ar garantez eo Doue.

7 Va re garet, en em garomp an eil egile :
Peogwir e teu ar garantez eus Doue,
ha peogwir kement hini en deus karantez
a zo ganet eus Doue
hag a anavez Doue.

8 An hini na gar ket,
n'en deus ket anavezet Doue,
rak Doue a zo karantez.
9 Dre gement-mañ eo en em ziskouezet
karantez Doue en hor c'heñver :

dre m'en deus Doue kaset er bed e Vab unganet,
evit ma vevimp drezañ.

10 En dra-se emañ e garantez :
n'eo ket ni hon eus karet Doue,
met Eñ eo en deus hon c'haret
ha kaset e Vab da vezañ lazhet
evit dic'haou hor pec'hedoù.

11 Va re garet,
mard eo evel-se en deus Doue hon c'haret,
e tleomp, ni ivez, en em garout an eil egile.

12 Doue, den ebet biskoazh n'en deus e welet.
Mar en em garomp an eil egile
e chom Doue ennomp,
hag e garantez a zo peurvat ennomp.

13 Gant kement-mañ ec'h ouzomp
e chomomp ennañ hag Eñ ennomp :
O vezañ m'en deus roet dimp eus e Spered.

14 Ha ni hon eus arvestet ouzh an den-se,
hag e testeniomp en deus an Tad degaset e Vab
da vezañ Salver ar bed.

15 An neb a zisklêr ez eo Jezuz Mab Doue,
e chom Doue ennañ hag eñ e Doue.

16 Ha ni hon eus anavezet karantez Doue
en hor c'heñver, ha kredet enni.
Doue a zo karantez,
hag an hini a chom er garantez a chom e Doue,
ha Doue a chom ennañ.

Ar garantez a gas an aon kuit.

17 Hag e kement-mañ eo sevenet ar garantez ganimp,
m'hon eus fiziañs e-keñver deiz ar varn,
o vezañ ma'z omp er bed-mañ heñvel ni ivez ouzh Hennezh.

18 N'emañ ket an aon er garantez :
Ar garantez peurvat a gas an aon kuit,
rak an aon a wel ar c'hastiz.
An hini eta en deus aon n'eo ket peurvat e garantez.

19 Ni avat, karomp,
peogwir ez eo Eñ da gentañ en deus hor c'haret.
20 Ma lavar unan bennak :
«Karout a ran Doue !»
evitañ da gasaat e vreur, ez eo ur gaouiad.

Rak an hini na gar ket e vreur emañ
ouzh e welout,
n'hall ket karout Doue hag a chom diwelet gantañ.

21 Hemañ eo eta ar gourc'hemenn hon eus bet digantañ :
An neb a gar Doue, dezhañ da garout e vreur ivez.

Doue eo mammenn ar Vuhez dre ar feiz e Jezuz Krist.

5 1 Kement hini a gred ez eo Jezuz ar C'hrist,
a zo ganet eus Doue;
ha kement hini a gar an Tad,
a gar ivez an hini a zo ganet dioutañ.

2 Anavezout a reomp e karomp bugale Doue,
ma karomp Doue
ha ma viromp e c'hourc'hemennoù.
3 Kement-mañ eo karout Doue,
mirout e c'hourc'hemennoù.

Hag e c'hourc'hemennoù ned int ket ur bec'h,
4 peogwir e trec'h war ar bed kement
a zo ganet eus Doue;
hag an trec'h a c'hounezomp war ar bed
eo hor feiz an hini eo.

5 Piv eo an trec'hour war ar bed,
nemet an hini a gred ez eo Jezuz Mab Doue.
6 Hemañ a zo deuet dre an dour ha dre ar gwad,
Jezuz Krist n'eo ket gant an dour hepken
met gant an dour hag ar gwad;
hag ar Spered a ro testeni a gement-se,
rak ar Spered eo ar wirionez.

7 Tri a zo o reiñ testeni 8 ar Spered,
an dour hag ar gwad;
hag o-zri a zo unan o zesteni.

9 Mar degemeromp testeni an dud,
degemeromp testeni Doue hag a zo brasoc'h.
Hag hemañ eo testeni Doue : Roet en deus testeni diwar-benn e Vab.

10 Hag an neb a gred e Mab Doue
en deus an testeni-se ennañ e-unan.
An neb na gred ket e Doue
en tremen da c'haouiat,
peogwir ne gred ket en testeni roet
gant Doue diwar-benn e Vab.

11 Ha sed amañ e desteni :
Doue en deus roet dimp ar vuhez peurbadel,
hag ar vuhez-se a zo en e Vab.

12 An neb en deus ar Mab en deus ar Vuhez,
hag an neb n'en deus ket Mab Doue
n'en deus ket ar Vuhez.

Klozadur : Pediñ gant fiziañs.

13 Skrivet em eus an traoù-se deoc'h evit ma anavot emañ ganeoc'h ar vuhez peurbadel, c'hwi hag a gred en anv Mab Doue.

14 Homañ eo ar fiziañs hon eus e-keñver Doue, e vezomp selaouet gantañ, mar goulennomp un dra bennak hervez e youl. 15 Ha mar gouezomp e vezomp selaouet gantañ evit kement a c'houlennomp, ec'h ouezomp emaomp dija o perc'hennañ ar pezh hor bez goulennet.

Pediñ evit ar bec'herien.

16 Ma wel unan bennak e vreur oc'h ober ur pec'hed, ur pec'hed na gas ket d'ar marv, ra bedo, ha Doue a roio buhez dezhañ en-dro.

Komz a ran eus ar re a ra pec'hedoù na gasont ket d'ar marv; rak bez 'ez eus ur pec'hed a gas d'ar marv, ha n'eo ket evit ar pec'hed-se e lavaran deoc'h pediñ.

17 Pep direizhder a zo pec'hed, met pec'hedoù zo na gasont ket betek ar marv.

Gwir vugale Doue ne bec'hont ket.

18 Gouzout a ouzomp ne bec'h ket an neb a zo ganet eus Doue. Er c'hontrol an hini bet ganet eus Doue en em ziwall; hag an Hini Drouk n'en deus ket krog warnañ.

19 Gouzout a ouzomp ez omp eus Doue hag emañ ar bed holl dindan dalc'h an Hini Drouk.

20 Ha gouzout a ouzomp ivez ez eo deuet Mab Doue hag en deus roet dimp skiant-vat evit anaout an Hini Gwirion; en Hini Gwirion emaomp, en e Vab Jezuz Krist emaomp.

Hemañ eo an Doue gwirion hag ar Vuhez peurbadel.

21 Bugale, en em virit diouzh an idoloù.

Eil lizher Yann

1 Me, an Henaour, d'an Itron dibabet
ha d'he bugale a garan er wirionez,
ha n'eo ket me va-unan-penn,
met kement hini en deus anavezet ar wirionez,
2 en abeg d'ar wirionez-se hec'h-unan a chom
ennomp hag a vezo ganimp da viken.

3 Ra vezo ganeoc'h gras, trugarez ha peoc'h digant Doue an Tad ha digant Jezuz Krist, Mab an Tad, er wirionez hag er garantez.

4 Laouen bras on bet o kaout tud eus da vugale, hag int-i o kerzhout gant hent ar wirionez, hervez ar gourc'hemenn hon eus resevet digant an Tad. 5 Ha bremañ, Itron, da bediñ a ran, n'eo ket evel pa skrivfen dit ur gourc'hemenn nevez, met hennezh eo an hini hon eus bet adalek ar penn-kentañ : En em garout kenetrezomp. 6 Ha kement-mañ eo ar garantez, en em ren diouzh e c'hourc'hemennoù, ha kement-mañ eo ar gourc'hemenn, evel m'hoc'h eus klevet adalek ar penn-kentañ, en em ren diouzh ar garantez.

7 Rak en em skignet ez eus dre ar bed touellerien e-leizh, anezho tud n'anzavont ket ez eo deuet Jezuz Krist en ur c'horf-den ; sed aze an toueller, an Enep - Krist ! 8 Taolit evezh ouzhoc'h hoc'h-unan, gant aon da goll frouezh ho labour, met evit resev er c'hontrol ur gopr leun.

9 An neb a ya en tu-hont ha na chom ket e kelennadurezh ar C'hrist, hennezh n'emañ ket Doue gantañ. An hini a chom e kelennadurezh ar C'hrist, hennezh emañ gantañ an Tad hag ar Mab. 10 Mar deu unan bennak d'ho kaout hep dougen ennañ ar gelennadurezh-se, na roit ket bod dezhañ en ho ti, ha na lavarit ket : Salud, dezhañ. 11 Rak an hini en salud a gemer perzh en e oberoù fall.

12 Petra bennak m'em boa e-leizh a draoù da skrivañ deoc'h, n'eo ket bet fellet din en ober gant paper ha liv; met spi am eus da vont betek ennoc'h ha da gomz ouzhoc'h a c'henoù da c'henoù, evit ma vo leun ho levenez.

13 Da gevarc'hañ a ra bugale da c'hoar, an hini dibabet.

Trede lizher Yann

1 Me, an Henaour,
d'am muiañ-karet Gaioz,
a garan e gwirionez.

2 Va muiañ-karet, hetiñ a ran ez eo mat ar
bed ganit e pep keñver, ez eo ken mat da
yec'hed ha ma'z eo mat traoù da ene. 3 Rak
laouen bras on bet gant ar vreudeur degouezhet
amañ o deus roet din testeni eus da wirionez,
eus an doare ma kerzhez gant hent ar wirionez.
4 Klevout emañ ar vugale o vont gant hent ar
wirionez, n'eus ket evidon brasoc'h levenez.

5 Muiañ-karet, feal out bet er pezh ac'h eus
graet e-keñver diavaezourien. 6 Int o deus roet
testeni eus da garantez dirak an Iliz. Mat a ri
o reiñ pourvez dezho evit o beaj, en un doare
dellezek eus Doue. 7 Rak abalamour d'an Anv
eo ez int aet war-raok, hep degemer netra digant
ar Baganed. 8 Ni eta a zle skoazellañ tud
e-giz-se, evit kenlabourat ganto d'ar wirionez.

9 Skrivet em eus dija d'an Iliz; met
Diotrefez, eñ hag a fell dezhañ kaout ar renk
kentañ, n'hon degemer ket. 10 Rak-se, mar
deuan, e tegasin soñj dezhañ eus kement a ra,
hag eus an droukkomzoù a lavar a-enep dimp.
Ha c'hoazh n'eo ket a-walc'h an dra-se gantañ;
ne zegemer ket ar vreudeur, hag herzel a ra d'en
ober ouzh ar re a garfe o degemer, betek
o lakaat er-maez eus an Iliz.

11 Va muiañ-karet, na gemer ket skouer diwar
an droug, hogen diwar ar mad. An neb a ra ar
mad a zo eus Doue, met an neb a ra an droug
n'en deus ket gwelet Doue.

12 An holl avat, hag ar Wirionez hec'h-unan,
a ro testeni mat da Zemetrioz ; ha ni hon-unan
a ro testeni mat dezhañ, ha gouzout a rez eo
gwirion hon testeni.

13 Kalz a draoù am befe da skrivañ dit, met n'
houllan ket en ober gant pluenn ha liv. 14 Spi am
eus az kwelin prestik hag e komzimp a c'henoù
da c'henoù.

15 Ar peoc'h da vezo ganit ! Ar vignoned
ac'hann az salud. Ha te, salud mignoned
du-hont, pep hini dre e anv.

Lizher Jud

Talbenn al lizher.

1 Jud, servijer Jezuz Krist, breur Jakez,
d'ar re c'halvet, karet gant Doue an Tad,
ha miret evit ar C'hrist Jezuz,
2 trugarez, peoc'h ha karantez da vezo roet
deoc'h ez leun.

Ar perak eus al lizher : ar gristenien faos.

3 Va re vuiañ-karet, c'hoant bras m'am boa
da skrivañ deoc'h diwar-benn hor silvidigezh
kumun, em eus kavet e oa ret din kas deoc'h al
lizher-mañ evit hoc'h aliañ da stourm evit ar
feiz bet roet d'ar sent ur wezh evit mat. 4 Rak en
em silet ez eus hiniennoù, tud bet merket a-bell
zo evit ar varnedigezh-mañ, tud difeiz a dro
gras Doue en dirollerezh hag a zinac'h hor
Mestr hag hon Aotrou hepken all, Jezuz Krist.

Ar c'hastiz a gouezho warno.

5 Fellout a ra din ho pefe soñj, c'hwi hag
hoc'h eus desket pep tra ur wezh evit mat,
penaos an Aotrou, goude bezañ tennet e bobl
eus douar an Ejipt, a zistrujas goude-se ar re
ziskredik; 6 penaos an Aeled ha n'o deus ket
miret o renk uhel, met o deus kuitaet
o chomadur o-unan, eo evit barnedigezh an
Deiz Bras, ez int dalc'het e liammoù peurbadel
e-kreiz an deñvalijenn. 7 Evel-se, Sodom ha
Gomora hag ar c'hêrioù diwar-dro, int hag a oa
en em roet d'un hevelep hudurniezh, hag
o devoa redet war-lerc'h korfoù estren, a zo bet
lakaet da vezañ ur skouer gant an tan peurbadel
a c'houzañvont da gastiz.

O fallagriezh.

8 Hag evelato, ar re-se ivez, en o follentez,
a vez o saotrañ o c'horf, o tisprizañ ar
Vestroniezh, hag o kunujenniñ ar C'hlodoù.
9 Koulskoude an Arc'hael Mikael p'edo
o vreutaat a-enep d'an Diaoul hag o rendaeliñ
diwar-benn korf Moizez, ne gredas ket dougen
outañ ur varnedigezh kunujennus, met lavarout
a reas hepken : «*Ra 'z kastizo an Aotrou* !»
10 Int avat a daol mallozhioù ouzh ar pezh
n'anavezont ket; hag ar pezh a anavezont dre
o skiant-natur evel al loened mut, a dalv dezho
d'en em vreinañ. 11 Mallozh dezho, rak war

roudoù Kaïn o deus kerzhet war-raok; da fazi
Balaam o deus en em roet evit ur gopr bennak;
hag en emsaverezh Kore o deus en em gollet.
12 Ar re-se en ho fredoù a garantez a zo
sklosennoù, pa ne reont nemet lonkañ hag en
em voueta divezh : Koabrennoù hep dour,
kaset-digaset gant an avelioù; gwez
diskar-amzer, difrouezh, marv div wezh,
diwriziennet; 13 gwagennoù-mor kounnaret
o teurel eon o loustoni, stered o kantren a zo
miret dezho da viken teñvalijenn an dic'houloù.

14 Evito eo ivez e tiouganas Enoc'h, ar
seizhvet ozhac'h-meur goude Adam, pa lavaras :

«*Setu, dont a ra an Aotrou gant
e vilmiliadoù santel 15 evit teurel e varnedigezh
a-enep an holl ha lakaat ar vezh war an holl
dud dibedenn evit an holl oberoù a zi-relijion
o deus graet, hag an holl gomzoù divergont
o deus lavaret a-enep dezhañ, pec'herien
dizoue.*»

16 Ar re-se n'int nemet krozmolerien ha
klemmicherien, tud o vont hervez
o c'hoantegezhioù, o genoù leun a gomzoù
pompadus, tud o reiñ mel d'ar re vras evit
tennañ gounid diouto.

D'ar re vat da chom start er C'hrist.

17 C'hwi avat, va re garet, ho pet soñj eus ar
pezh o deus diouganet ebestel hon Aotrou Jezuz
Krist, 18 pa lavarent deoc'h : «En amzerioù
diwezhañ e vo goapaerien a vezo oc'h en em ren
hervez o c'hoantegezhioù difeiz.» 19 Ar re-se eo
a laka dizunvaniezh da sevel, tud vredel ha
dispered.

20 C'hwi avat, va re garet, o reiñ skouer vat
an eil d'egile dre ho feiz santel-meurbet,
o pediñ er Spered Santel, 21 en em virit
e karantez Doue, leun a fiziañs e roio deoc'h
hon Aotrou Jezuz Krist, en e drugarez evidoc'h,
mont d'ar vuhez peurbadel.

22 Evit ul lod, ar re a zo etre daou soñj,
klaskit gounit o spered; reoù all, salvit-int ouzh
o zennañ eus an tan; ar re all, ho pet en
o c'heñver truez mesket gant aon, en ur gasaat
zoken an doneg bet saotret gant o c'hig.

Klosadur.

24 D'an Hini a c'hell ho tiwall diouzh ar pec'hed
hag ho lakaat d'en em zerc'hel dirak e c'hloar,
dinamm ha leun a levenez,
25 d'an Doue n'eus nemetañ, hor Salver,
dre Jezuz Krist hon Aotrou,
dezhañ klod, meurded, nerzh ha galloudegezh
a-raok pep amzer, ha bremañ,
hag evit an holl amzerioù. Amen.

Diskuliadur Yann

Anv al levr.

1 [1] Diskuliadur Jezuz Krist : an hini en deus roet Doue dezhañ da ziskouez d'e servijerien, ar pezh a zle c'hoarvezout hep dale. Hag eñ, Jezuz, en deus kaset e Ael d'en reiñ da anaout d'e servijer Yann, [2] a zisklêr d'e dro evel test, komz Doue ha testeni Jezuz Krist, kement en deus gwelet. [3] Eürus an hini a lenn hag ar re a selaou komzoù an diougan-mañ, hag a vir ar pezh a zo skrivet ennañ; rak ar Mare a zo tost.

I Al lizheroù da Ilizoù Azia.

Kasadenn.

[4] Yann d'ar seizh Iliz a zo en Azia : gras deoc'h ha peoc'h a-berzh an Hini a zo hag a oa hag a zeu, hag a-berzh ar seizh Spered a zo a-dal d'e gador-veur, [5] hag a-berzh Jezuz Krist, an test gwirion, ar c'hentañ-ganet a-douez ar re varv, ha pennroue rouaned an douar.

D'an hini en deus hor c'haret hag hor glanaet eus hor pec'hedoù en e wad, [6] hag en deus graet ac'hanomp ur Rouantelezh a veleien da Zoue e Dad, dezhañ ar c'hlod hag ar galloud evit kantvedoù ar c'hantvedoù ! Amen !

[7] *Setu ma teu gant ar c'hoabr :*
hag en gwelout a ray pep lagad,
ar re ivez o deus e doullet;
ha leñvañ a ray en abeg dezhañ
holl veuriadoù an douar.
Ya ! Amen !

[8] Me eo an Alfa hag an Omega, eme an Aotrou Doue, an Hini a zo, a oa, hag a zeu, an Hollc'halloudeg.

Gweledigezh-kemenn.

[9] Me Yann, ho preur hag ho kompagnun en trubuilh, er rouantelezh hag en dalc'husted hon eus e Jezuz, edon en enezenn anvet Patmoz en abeg da gomz Doue ha da desteni Jezuz; [10] goursavet e voen a spered, da zeiz an Aotrou, hag e klevis a-dreñv din ur vouezh kreñv evel hini un drompilh, [11] a lavare : «Ar pezh a welez, skriv-eñ en ul levr ha kas-eñ d'ar seizh Iliz, da Efezoz, da Smirna, da Bergamoz, da Diatira, da Sardiz, da Filadelfia ha da Laodikeia.»

[12] En em dreiñ a ris da welout ar vouezh a gomze ouzhin, hag en em droet e welis seizh kantolor en aour, [13] hag e-kreiz ar c'hantolorioù *evel ur mab-den, gwisket en ur sae hir, gourizet e vrennid gant ur gouriz aour.* [14] *E benn hag e vlev a oa kann evel gloan, evel erc'h; e zaoulagad evel flamm-tan;* [15] *e dreid a oa entanet heñvel ouzh arem prizius en ur forn hag e vouezh evel mouezh an doureier bras*. [16] Hag e talc'he en e zorn dehoù seizh steredenn; hag eus e c'henoù ur c'hleze lemm divzremmek a oa o tont; hag e zremm evel an heol o parañ en e nerzh.

[17] P'en gwelis e kouezhis e-harz e dreid evel marv, hag e lakaas e zorn dehoù warnon o lavarout : «N'az pet ket aon; me eo ar c'hentañ hag an diwezhañ, [18] an hini bev; marv on bet ha setu me bev evit kantvedoù ar c'hantvedoù; hag em dalc'h emañ alc'hwezioù ar Marv hag an Ifern. [19] Skriv eta ar pezh a welez : ar pezh a zo hag ar pezh a zle c'hoarvezout goude-se. [20] Kevrin ar seizh steredenn ac'h eus gwelet em dorn dehoù hag ar seizh kantolor en aour, petra eo? ar seizh steredenn eo Aeled ar seizh Iliz, hag ar c'hantolorioù eo ar seizh Iliz.»

Iliz Efezoz.

2 [1] Da Ael Iliz Efezoz, skriv :

Kement-mañ a lavar an hini a zalc'h ar seizh steredenn en e zorn dehoù, an hini a gerzh e-kreiz ar seizh kantolor en aour. [2] Anaout a ran da oberoù, da boan ha da zalc'hegezh; penaos ne c'hellez ket gouzañv an dud fall; penaos ec'h eus aprouet ar re a lavar ez int ebestel ha n'int ket, hag o c'havet gaouiat. [3] Dalc'hegezh ac'h eus, ha gouzañvet ec'h eus en abeg d'am anv hep skuizhañ.

[4] Met me 'm eus a-enep dit ec'h eus dilezet da garantez kentañ. [5] Az pez soñj eta eus a-belec'h out kouezhet, az pez keuz, ha gra da oberoù kentañ; anez da se e teuan d'az kaout hag e tennin da gantolor diouzh e lec'h... mar n'ec'h eus ket a geuz. [6] Koulskoude an dra-mañ a zo evidout, e kasaez oberoù an Nikolaidi a gasaan me ivez.

7 An neb en deus divskouarn, ra glevo ar
pezh a lavar ar Spered d'an Ilizoù : an trec'hour,
e roin dezhañ da zebriñ eus Gwezenn ar Vuhez,
a zo e Baradoz Doue.

Iliz Smirna.

8 Da Ael Iliz Smirna, skriv :

Kement-mañ a lavar ar C'hentañ hag an
Diwezhañ, an hini a zo bet marv hag a zo deuet
en-dro da vev. 9 Anaout a ran da drubuilhoù ha
da baourentez - pinvidik out koulskoude ! -
anaout a ran falstamalloù ar re a lavar ez int
Yuzevien ha n'int ket, met kentoc'h sinagogenn
Satan. 10 Na spontez ket rak ar pezh a zleez
gouzañv. Setu ma tle an Diaoul kas hiniennoù
ac'hanoc'h d'an toull-bac'h, evit ma vezot
aprouet; ha trubuilh ho po e-pad dek devezh.
Bez feal betek ar marv, hag e roin dit kurunenn
ar vuhez.

11 An neb en deus divskouarn, ra glevo ar
pezh a lavar ar Spered d'an Ilizoù : an trec'hour
n'en devo droug ebet da c'houzañv a-berzh an
eil marv.

Iliz Pergamoz.

12 Da Ael Iliz Pergamoz, skriv :

Kement-mañ a lavar an hini en deus ar
c'hleze lemm eus an daou du. 13 Gouzout a ran
e pelec'h emaout o chom, e-lec'h m'emañ
kador-veur Satan. Ha derc'hel a rez d'am anv,
n'ec'h eus ket nac'het va feiz, na zoken en
deizioù Antipaz, va zest feal, pa voe lazhet
hemañ en ho touez, lec'h m'emañ Satan
o chom. 14 Met a-enep dit em eus un dra
bennak : ec'h eus aze hiniennoù o terc'hel da
gelennadurezh Balaam, eñ hag a zeske da Balak
bountañ ur maen-skoilh dirak mibien Israel d'o
lakaat da gouezhañ er riboderezh. 15 En hevelep
doare ec'h eus te ivez tud o terc'hel da
gelennadurezh an Nikolaidi. 16 Distro eta
a galon ! A-hend-all e teuin d'az kaout
a-daol-trumm hag e stourmin ouzh ar re-se gant
kleze va genoù.

17 An neb en deus divskouarn, ra glevo ar
pezh a lavar ar Spered d'an Ilizoù : An
trec'hour, e roin dezhañ eus ar manna kuzhet; ha
reiñ a rin dezhañ ur vilienn wenn, ha war ar
vilienn wenn un anv nevez enskrivet ha n'eus
den evit e anaout nemet an hini en resev.

Iliz Tiatira.

18 Da Ael Iliz Tiatira, skriv :

Evel-henn e komz Mab Doue, an hini a zo
e zaoulagad evel flamm-tan hag e dreid evel
arem prizius. 19 Anaout a ran da oberoù, da
garantez, da feiz, da waziadezh, da zalc'hegezh;
ha penaos da oberoù diwezhañ a zo trec'h d'ar
re gentañ. 20 Met a-enep dit am eus e lezez
d'ober ar vaouez Yezabel, hag a lavar bezañ
profedez, p'emañ gant he c'helennadurezh
o tiheñchañ va servijerien d'o lakaat d'ober
hudurniezh ha da zebriñ ar c'hig kinniget d'an
idoloù. 21 Roet em eus dezhi amzer da zistreiñ
ouzhin, met ne fell ket dezhi distreiñ diouzh
hec'h orgederez. 22 Setu m'he stlapan war ur
gwele gant he c'hompagnuned a riboderezh da
gaout trubuilhoù bras, nemet e tistrofent diouzh
hec'h oberoù. 23 Hag he bugale emaon o vont d'o
lazhañ dre ar marv; ma ouio an holl Ilizoù ez eo
me an hini a furch lounezhi ha kalonoù; hag
e taskorin da bep unan ac'hanoc'h hervez
e oberoù.

24 Deoc'h-c'hwi avat e lavaran, c'hwi ar re all
eus Tiatira na heuilhont ket ar gelennadurezh-se
ha n'o deus ket anavezet Donderioù Satan, evel
ma lavaront, ne lakaan war ho choug bec'h all
ebet. 25 Met, ar pezh hoc'h eus, dalc'hit start
dezhañ betek ma teuin.

26 An trec'hour, an hini a vir va oberoù betek
ar penn,

e roin dezhañ galloud war ar Broadoù;
27 o ren a ray gant ur walenn houarn,
evel ma torrer ar podoù-pri,

28 hervez ar galloud am eus me va-unan
resevet digant va Zad, ha reiñ a rin dezhañ
Steredenn ar beure. 29 An neb en deus
divskouarn, ra glevo ar pezh a lavar ar Spered
d'an Ilizoù.

Iliz Sardiz.

3 1 Da Ael Iliz Sardiz, skriv :

Evel-henn e komz an hini a zo gantañ ar
seizh spered doueel hag ar seizh steredenn :
anaout a ran da oberoù, penaos ec'h eus brud da
vezañ bev, ha te marv. 2 Bez o veilhañ, starta ar
pezh a chom hag a oa prest da vervel; rak n'em
eus ket kavet da oberoù peurvat da sell va
Doue. 3 Dalc'h soñj eta eus ar pezh ac'h eus

resevet ha klevet; en mir hag en em dro d'ar
binijenn. Rak mar ne veilhez ket, e teuin evel ul
laer, ha ne ouezi ket da bet eur en em gavin
warnout. 4 Hiniennoù koulskoude ac'h eus
e Sardiz ha n'o deus ket saotret o dilhad; va
ambroug a raint en dilhad gwenn, rak dellezek
int.

5 An trec'hour a vo gwisket evel-se gant
dilhad gwenn; ha biken ne ziverkin e anv diwar
Levr ar Vuhez, met disklêriañ a rin e anv dirak
va Zad ha dirak e Aeled. 6 An neb en deus
divskouarn, ra glevo ar pezh a lavar ar Spered
d'an Ilizoù.

Iliz Filadelfia.

7 Da Ael Iliz Filadelfia, skriv :

Evel-henn e komz ar Sant, ar Gwirion, an
hini *en deus gantañ alc'hwez David, an hini
a zigor ha n'hell den serriñ, a serr ha n'hell
den digeriñ, anaout a ran da oberoù*. 8 Setu
m'em eus lakaet dirazout un nor digor na c'hell
den he serriñ, ha goude ma'z eo bihan da
c'halloud, o vezañ m'ec'h eus miret va lavar ha
n'ec'h eus ket dinac'het va anv, 9 setu ma roan
dit ar re eus sinagogenn Satan, ar re-se a lavar
ez int Yuzevien ha n'int ket, gaouiat ma'z int.
Ya ! setu m'o lakain da zont da stouiñ e-harz da
dreid, ha da anavezout em eus da garet. 10 Dre
m'ec'h eus miret va gourc'hemenn a zalc'husted,
me ivez az miro en eur an aprou a zo o tont war
ar bed holl, evit aprouiñ annezerien an douar.
11 Dont a ran prim : dalc'h start ar pezh ac'h eus,
evit na vo den ebet evit skrapañ diganit da
gurunenn.

12 An trec'hour e rin anezhañ ur golonenn
e santual va Doue, ha biken ken ned aio
er-maez anezhañ; warnañ e skrivin anv va Doue
hag anv Kêr-veur va Doue, ar Jeruzalem nevez
o tiskenn eus an neñv a-gichen Doue, hag an
anv nevez am eus-me. 13 An neb en deus
divskouarn, ra glevo ar pezh a lavar ar Spered
d'an Ilizoù.

Iliz Laodikeia.

14 Da Ael Iliz Laodikeia, skriv :

Evel-henn e komz an Amen, an test leal ha
gwirion, penn-abeg krouadelezh Doue.
15 Anaout a ran da oberoù, penaos n'out-te na
yen na tomm. a youl e vijes pe yen pe domm !
16 Hogen, dre ma'z out klouar, na yen na tomm,
ez an d'az tislonkañ eus va genoù. 17 Dre ma
lavarez : Pinvidik on, e-kreiz madoù bras
emaon ha mann ne ra diouer din, dre n'ouzout
ket ez eo te a zo reuzeudik, truezek, paour, dall
ha noazh, 18 neuze e roan dit ar c'huzul-mañ :
pren du-mañ aour aprouet en tan ma teui da
binvidik, pren dilhad gwenn, d'en em wiskañ,
na vo ken gwelet da noazhder mezhus, hag eoul
da louzaouiñ da zaoulagad da welout. 19 Me, ar
re a garan, o zamall hag o c'hastizañ a ran. Striv
eta ha distro a galon ! 20 Setu m'emaon ouzh an
nor ha ma skoan. Ma-z eus unan bennak
o klevout va mouezh hag o tigeriñ din e zor,
ec'h antrein d'e gaout hag e koanin gantañ hag
eñ ganin.

21 «An trec'hour, e lakaat a rin d'azezañ
ganin war va zron, evel m'em eus me ivez
trec'het ha ma'z on aet d'azezañ gant va Zad,
war e dron. 22 An neb en deus divskouarn, ra
glevo ar pezh a lavar ar Spered d'an Ilizoù.»

II Ar seizh Siell.

Gweledigezh-digeriñ.

4 1 Goude-se em boe ar weledigezh-mañ : un
nor a oa digor en neñv, hag ar vouezh am boa
klevet da gentañ evel un drompilh o komz
ouzhin a oa o lavarout din : «Pign amañ, ha
diskouez a rin dit ar pezh a zle c'hoarvezout da
c'houde.»

2 Kerkent e voen goursavet a spered. Ha setu
un tron a oa en e sav en neñv ha war an tron
unan en e goazez. 3 Hag an hini koazezet a oa
heñvel e neuz ouzh maen-yalp gwer hag ouzh
agatenn ruz. Hag ur ganevedenn a oa en-dro
d'an tron, heñvel ouzh emrodez. 4 en-dro d'an
tron pevar dron warn-ugent hag azezet war an
tronioù, pevar C'hozhiad warn-ugent, gant
dilhad gwenn en-dro dezho ha war o fenn
kurunennoù aour. 5 Eus an tron e tarzh luc'hed,
mouezhioù, ha taranoù; seizh kreuzeul a dan
a zo o teviñ dirazañ a zo seizh spered Doue.
6 Ha dirak an tron ez eus evel ur mor treuzwelus
heñvel ouzh strink. E-kreiz an tron hag en-dro
dezhañ, pevar Loen, goloet a lagadoù a-ziaraok
hag a-ziadreñv : 7 al Loen kentañ heñvel ouzh ul
leon, an eil loen heñvel ouzh un tarv; an trede

loen gant un dremm evel hini un den, hag ar pevare loen heñvel ouzh un erer o nijal. [8] Hag ar pevar Loen o deus pep a c'hwec'h askell tro-zro warno, hag a-ziabarzh ez int goloet a lagadoù, ha dibaouez, noz-deiz, e talc'hont da lavarout :

«*Santel, santel, santel an Aotrou Doue,*
an hollc'halloudeg,
An hini a oa, hag a zo, hag a zeu.»

[9] Ha bep gwezh ma vez douget gant al Loened klod hag enor ha bennozh d'an Hini azezet war an tron hag a vev e kantvedoù ar c'hantvedoù, [10] e stou ar pevar C'hozhiad warn-ugent dirak an Hini azezet war an tron hag ec'h azeulont an Hini a vev e kantvedoù ar c'hantvedoù, hag e taolont o c'hurunennoù dirak an tron, en ur lavarout :

[11] «Dellezek out, Te, hon Aotrou hag hon Doue,
da resev ar c'hlod, an enor hag ar galloud;
rak te eo ac'h eus krouet pep tra,
ha dre da vennantez-te int deuet da vezañ
hag int bet krouet.»

5 [1] Neuze e welis e dorn dehoù an hini azezet war an tron, ul levr rollet, skrivet en diabarzh hag en diavaez, ha siellet gant seizh siell. [2] Hag e welis un ael galloudus o youc'hal a-bouez-penn : «Piv a zo dellezek da zigeriñ al levr ha da derriñ e sielloù?» [3] Met hini ebet ne c'helle nag en neñv, na war an douar, na dindan an douar, digeriñ al levr na sellout outañ. [4] Ha kalz e ouelen o vezañ na oa bet kavet hini ebet dellezek da zigeriñ al levr ha da sellout outañ. [5] Hag unan eus ar Gozhidi a lavaras din : «Na ouel ket; setu m'en deus trec'het al Leon eus meuriad Youda, ar greskenn eus David, da zigeriñ al levr hag ar seizh siell anezhañ.»

[6] Neuze e welis e-kreiz an tron hag ar pevar Loen, hag e-kreiz ar Gozhidi, un Oan en e sav, evel lazhet, a zo dezhañ seizh korn ha seizh lagad, a zo ar seizh spered Doue kaset dre an douar a-bezh. [7] Hag eñ da zont ha da resev al levr eus dorn dehoù an Hini azezet war an tron. [8] Ha p'en devoe resevet al levr, e stouas ar pevar Loen hag ar pevar C'hozhiad warn-ugent dirak an Oan, pep hini o terc'hel un delenn ha kopoù aour leun a borfumoù - a zo pedennoù ar Sent. [9] Kanañ a reont ur c'han nevez o lavarout :

«Dellezek out da resev al levr
ha da derriñ e sielloù,
dre ma'z out bet lazhet
ha m'ec'h eus dasprenet
ha gounezet da Zoue gant da wad,
tud eus pep meuriad ha pep yezh,
ha pep pobl ha pep broad.

[10] Dre m'ec'h eus graet anezho
d'hon Doue ur rouantelezh :
A veleien da vezañ rouaned war an douar.»

[11] Hag e welis, hag e klevis mouezh Aeled e-leizh en-dro d'an tron ha d'al Loened ha d'ar Gozhidi; an niver anezho a oa milmiliadoù ha miliadoù, [12] ha youc'hal a raent en ur lavarout :

«Dellezek eo an Oan bet lazhet,
da resev ar galloud,
ar binvidigezh, ar furnez, an nerzh,
an enor, ar c'hloar, ar veuleudi !»

[13] Ha pep krouadur, en neñv, war an douar ha dindan an douar, evel war ar mor, ha kement tra zo enno, a glevis o lavarout :

«D'an Hini azezet war an tron
ha d'an Oan,
ar veuleudi, an enor,
ar c'hloar hag ar galloud
evit kantvedoù ar c'hantvedoù.»

[14] Hag ar pevar Loen a responte «Amen ! » Hag ar Gozhidi a gouezhas d'an daoulin evit e azeuliñ.

Ar c'hwec'h siell kentañ.

6 [1] Gwelout a raen : ha pa zigoras an Oan unan eus ar seizh siell, e klevis unan eus ar pevar Loen o lavarout gant ur vouezh kurun : «Deus !» [2] Ha setu ma welis ur marc'h gwenn, hag an hini a oa azezet warnañ a oa ur wareg gantañ; roet e voe dezhañ ur gurunenn, hag ez eas er-maez trec'her evit trec'hiñ.

[3] Ha pa zigoras an Oan an eil siell, e klevis an eil Loen o lavarout : «Deus !» [4] Hag ez eas er-maez un eil marc'h ruz-tan; ha d'an hini azezet warnañ e voe roet galloud da lemel ar peoc'h a-diwar an douar, evit ma 'n em lazhfe an dud kenetrezo; ha roet e voe dezhañ ur c'hleze bras.

[5] Ha pa zigoras an Oan an trede siell, e klevis an trede Loen o lavarout : «Deus ! »

Ha setu ma welis ur marc'h du, hag an hini
azezet warnañ e oa gantañ ur bouezerez en
e zorn. 6 Hag e klevis e-kreiz ar pevar Loen evel
ur vouezh o lavarout : «Ul litrad ed, un diner !
Tri litrad heiz, un diner ! Evit an eoul hag ar
gwin, arabat o foranañ.»

7 Ha pa zigoras an Oan ar pevare siell,
e klevis mouezh ar pevare Loen o lavarout :
«Deus !» 8 Ha setu ma welis ur marc'h
glas-gwer, hag an hini azezet warnañ a oa
e anv : an Ankoù hag an Hadez a zeue war
e lerc'h. Ha roet e voe galloud dezho war ar
pevare farzh eus an douar, da lazhañ gant ar
c'hleze, an naonegezh, ar vosenn, ha dre loened
gouez an douar.

9 Ha pa zigoras an Oan ar pempvet siell,
e welis dindan an Aoter, eneoù ar re bet lazhet
en abeg da Gomz Doue ha d'an testeni
a zougent. 10 Hag int da grial a-bouez-penn :
«Betek pegoulz, o Mestr santel ha gwirion,
e chomi hep barn ha goulenn kont evit hor
gwad digant annezerien an douar?» 11 Roet e voe
dezho pep a sae wenn, ha lavaret dezho kaout
pasianted un nebeut amzer c'hoazh, betek ma vo
leun niver o c'hompagnuned a servijerez hag
o breudeur, ar re a zle bezañ lazhet evelto.

12 Hag e welis : pa zigoras an Oan ar
c'hwec'hvet siell, ur c'hren-douar bras
a c'hoarvezas; an heol a zeuas da vezañ du evel
ur sac'h reun, hag al loar a-bezh a zeuas da
vezañ evel gwad; 13 stered an neñv a gouezhas
war an douar, evel ma stlap ur wezenn-fiez d'an
douar he fiez glas pa vez hejet gant ar
gorventenn. 14 Hag an neñv en em dennas kuit,
evel ul levr a roller. Ha pep menez ha pep
enezenn a voe diframmet diouzh o lec'h.
15 Ha rouaned an douar, hag ar pennoù bras, hag
ar pennoù-brezel, hag ar binvidien hag ar
c'halloudeien, ha pep sklav pe den dieub, en em
guzhas er mougevioù hag e reier ar menezioù,
16 en ur lavarout d'ar menezioù ha d'ar reier :

«Kouezhit warnomp
hag hor c'huzhit diouzh selloù
an Hini a zo azezet war an tron,
ha diouzh kounnar an Oan.
17 Rak deuet eo deiz bras o c'hounnar,
ha piv a c'hell derc'hel?»

Eost bras an Dibabidi.

7 1 Da c'houde e welis pevar Ael en o sav
e pevar c'horn an douar, o herzel ouzh peder
avel an douar, evit na c'hwezhfe avel ebet na
war an douar, na war ar mor, na war wezenn
ebet. 2 Hag e welis un Ael all o sevel eus ar
Sav-heol, gantañ siell an Doue bev; hag e krias
gant ur vouezh kreñv d'ar pevar Ael a zo bet
roet dezho ober droug ouzh an douar hag ouzh
ar mor, 3 en ur lavarout : «Na rit droug ebet ouzh
an douar, nag ouzh ar mor, nag ouzh ar gwez,
ken hor bo merket gant ar siell war o zal
servijerien hon Doue.» 4 Hag e klevis niver ar re
verket : kant pevar mil ha daou-ugent a dud eus
holl veuriadoù mibien Israel :

5 eus meuriad Youda, daouzek mil den merket,
eus meuriad Ruben, daouzek mil,
eus meuriad Gad, daouzek mil;
6 eus meuriad Aser, daouzek mil,
eus meuriad Neftali daouzek mil,
eus meuriad Manase, daouzek mil;
7 eus meuriad Simeon, daouzek mil,
eus meuriad Levi, daouzek mil,
eus meuriad Isac'har, daouzek mil;
8 eus meuriad Zaboulon, daouzek mil,
eus meuriad Jozef, daouzek mil,
eus meuriad Benjamin, daouzek mil den
merket.

9 Da c'houde, setu ma welis un engroez bras
a dud na c'helle den o niveriñ, tud eus pep
broad, pep meuriad, pep pobl, ha pep yezh, a oa
en o sav dirak an tron, a-dal d'an Oan, gwisket
gant saeoù gwenn ha barroù-palmez en o dorn.
10 Hag e youc'hent gant ur vouezh kreñv :

«Ar silvidigezh d'hon Doue,
an Hini azezet war an tron,
ha d'an Oan ! »

11 Hag an holl Aeled a oa en o sav en-dro
d'an tron, d'ar Gozhidi ha d'ar pevar Loen,
a gouezhas d'an daoulin dirak an tron hag
a stouas war o dremm da azeuliñ Doue,
12 o lavarout : «Amen ! ar veuleudi, ar c'hloar, ar
furnez, ar grasoù, an enor, ar galloud hag an
nerzh d'hon Doue evit kantvedoù ar
c'hantvedoù ! Amen ! »

[13] Hag unan eus ar Gozhidi a gomzas ouzhin
en ur lavarout : «Ar re-se gant o saeoù gwenn,
piv int, hag eus pelec'h e teuont?» [14] Respont
a ris : «Va Aotrou ! Te 'oar.» Hag e lavaras din :

«Ar re-se eo ar re o tont eus an enkrez bras :
Gwalc'het o deus o saeoù
hag o gwennaet e gwad an Oan.
[15] Rak-se emaint dirak tron Doue,
hag e servijout a reont deiz ha noz en e dempl.
Hag an Hini a zo azezet war an tron
a lakay e deltenn warno.
[16] Naon n'o devo ken, sec'hed n'o devo ken,
biken ken ne gouezho warno tommder an heol
na gwrez avel ebet;
[17] rak an Oan,
an hini en em zalc'h e-kreiz an tron,
a vo o mêsaer
hag o reno da vammennoù dourioù ar Vuhez;
ha Doue a sec'ho pep daeraouenn
diwar o daoulagad.»

III Ar Seizh Trompilh.

8 Gweledigezh-digor.

[1] Ha pa zigoras an Oan ar seizhvet siell,
e voe ur sioulder bras en neñv, evel e-pad un
hanter eur. [2] Neuze e welis ar seizh Ael en em
zalc'h en o sav dirak Doue, ha roet e voe dezho
seizh trompilh. [3] Hag un Ael all a zeuas d'en em
lakaat en e sav e-kichen an aoter, en ur zerc'hel
ur baliked aour; ha roet e voe dezhañ porfumoù
e-leizh a zo pedennoù an holl Sent, evit
o c'hinnig war an aoter aour a zo dirak an tron
[4] Hag e savas moged ar porfumoù gant
pedennoù ar Sent eus dorn an Ael dirak Doue.

[5] Hag an Ael a gemeras ar baliked hag
he leugnas gant tan an aoter evit e stlepel war
an douar. Hag e voe neuze tarzhioù-kurun, ha
mouezhioù, ha luc'hed ha kren-douar.

Ar peder trompilh kentañ.

[6] Hag ar seizh Ael hag a zalc'h ar seizh
trompilh en em aozas da seniñ ganto.

[7] An hini kentañ a sonas gant e drompilh.
Hag e c'hoarvezas kazarc'h ha tan mesket gant
gwad a voe stlapet war an douar; hag un
drederenn eus an douar a voe devet, hag un
drederenn eus ar gwez a voe devet, hag an holl
c'heot glas a voe devet.

[8] Hag an eil Ael a sonas gant e drompilh.
Hag evel ur menez bras entanet a voe taolet er
mor, hag an drederenn eus ar mor a zeuas da
wad. [9] Hag e varvas an drederenn eus
krouadurioù ar mor eus ar re o devoa buhez,
hag an drederenn eus ar bagoù a voe distrujet.

[10] Hag an trede Ael a sonas gant e drompilh.
Hag e kouezhas eus an neñv ur steredenn vras
o flammañ evel un etev-tan hag e kouezhas war
an drederenn eus ar stêrioù ha war ar
mammennoù-dour. [11] Hag anv ar steredenn-se
a zo ar c'hwervoni. Hag e teuas an drederenn
eus an dourioù da vezañ c'hwervoni, ha kalz
a dud a varvas diwar an dourioù-se dre ma oant
deuet da c'hwerv.

[12] Hag ar pevare Ael a sonas gant
e drompilh... Ha skoet e voe an drederenn eus
an heol hag an-drederenn eus al loar hag an
drederenn eus ar stered, en doare ma voe
teñvalaet an drederenn anezho, ma kollas an
deiz an drederenn eus e c'houloù, hag an noz
kemend-all.

Garmadenn an erer.

[13] Hag e welis hag e klevis un erer o nijal
e lein an neñv hag o lavarout en ur grial :
«Gwa, gwa, gwa da annezerien an douar en
abeg da son an trompilhoù diwezhañ gant an tri
Ael o vont da drompilhañ.»

Ar pempvet trompilh.

9 [1] Hag ar pempvet Ael a sonas gant
e drompilh... Hag e welis ur steredenn eus an
neñv kouezhet war an douar, hag e voe roet
dezhi alc'hwez puñs an Islonk; [2] ha digeriñ
a reas puñs an Islonk; hag e savas eus ar puñs ur
vogedenn, evel mogedenn ur fornez vras ma
voe teñvalaet an heol hag an aer gant mogedenn
ar puñs. [3] Hag eus ar vogedenn e teuas er-maez
lamperezed d'en em strewiñ war an douar; ha
galloud a voe roet dezho evel m'o deus galloud
kruged an douar. [4] Kemennet e voe dezho chom
hep kastizañ geot an douar hag espern pep
glazur ha pep gwezenn, nemet an dud n'o deus
ket siell Doue war o zal. [5] Ha roet e voe dezho
n'eo ket o lazhañ, met o heskinañ e-pad pemp
miz; ar boureviadur a roont a zo evel

boureviadur graet gant ur c'hrug pa flemm un
den. 6 En deizioù-se e klasko an dud ar marv, ha
n'en kavint ket; hag e c'hoantaint mervel, hag
e tec'ho ar Marv diouto.

7 Heñvel e oa avat al lamperezed-se ouzh
mirc'hed harnezet evit an emgann; war o fenn
e tougent evel kurunennoù a seblante bezañ
aour; o dremm a oa evel dremmoù-tud; 8 o blev
evel blev merc'hed, hag o dent evel re al leoned.
9 Hobregonoù o devoa evel hobregonoù-houarn;
ha trouz o eskell a oa evel trouz kirri stlejet gant
kezeg e-leizh o redek d'ar brezel. 10 Lostoù
o deus, evel re ar c'hruged, ha flemmoù enno,
hag ar galloud o deus ganto d'ober droug ouzh
an dud e-pad pemp miz. 11 Da vezañ warno da
roue o deus Ael an Islonk, a zo Abaddon e anv
hebraek hag Apolluon e anv gresianek.

12 Ar Gwalleur kentañ zo tremenet, setu ma
teu c'hoazh daou walleur goude-se.

Ar c'hwec'hvet trompilh.

13 Hag ar c'hwec'hvet Ael a sonas gant
e drompilh. Hag e klevis ur vouezh o tont eus
pevar c'horn an aoter aour a zo dirak Doue.
14 Lavarout a rae d'ar c'hwec'hvet Ael, an hini
a zouge an drompilh : «Diliamm ar pevar ael
ereet war ar stêr vras Eufrata.» 15 Ha dizereet
e voe ar pevar ael miret prest a-benn an eur, an
deiz, ar miz hag ar bloaz, da lazhañ an
drederenn eus an dud. 16 Ha niver an
emgannerien war varc'h a oa daou zekmiliad
a zekmiliad : klevout a ris an niver anezho.

17 Ha setu penaos en em ziskoueze em
gwelidigezh, ar c'hezeg-se hag ar re a varc'hege
warno o tougen hobregonoù liv an tan, ar
glas-du hag ar soufr; pennoù ar c'hezeg a zo
evel pennoù leoned, hag eus o genoù e teu
er-maez tan, moged ha soufr. 18 Gant an teir
gwalenn-se e voe lazhet un drederenn eus an
dud dre an tan, ar moged hag ar soufr a zeu
er-maez eus o genoù. 19 Rak galloud ar
c'hezeg-se a zo en o genoù, hag ivez en o lost;
rak o lostoù heñvel ouzh re an naered, o deus
pennoù, ha ganto e reont droug.

20 Hag ar peurrest eus an dud, ar re na voent
ket lazhet er gwalennoù-se, ne zistrojont ket
diouzh oberoù o daouarn, evit chom hep adoriñ
an diaouled, hag *an idoloù aour, arc'hant,
arem, maen, koad, int ha na c'hellont na
gwelout, na klevout, na kerzhout,* 21 ne zistrojont
ket kennebeut-all diouzh o muntroù na diouzh
o strobinelloù, na diouzh o gadaliezh, na diouzh
o laeroñsioù.

Al levr bihan.

10 1 Ha gwelout a ris neuze an Ael all
galloudek o tiskenn eus an neñv, gwisket en ur
goumoulenn, hag ar ganevedenn a-us d'e benn,
e zremm evel an heol, hag e zivhar evel
kolonennoù tan. 2 Derc'hel a rae en e zorn ul
levrig digor; ha lakaat a reas e droad dehoù war
ar mor hag e droad kleiz war an douar,
3 hag e krias gant ur vouezh kreñv evel ma yud
ul leon. Ha war-lerc'h ar griadenn-se e roas ar
seizh kurun o mouezhioù da glevout. 4 Ha p'o
devoe komzet ar seizh kurun edon o vont da
skrivañ nemet e klevis ur vouezh eus an neñv
o lavarout din : «Siell ar pezh o deus lavaret ar
seizh kurun, ha na skriv ket kement-se !»

5 Neuze an Ael am boa gwelet en e sav war
ar mor ha war an douar a savas e zorn dehoù
etrezek an neñv, 6 hag a douas dre an hini a vev
evit kantvedoù ar c'hantvedoù, an hini en deus
krouet an neñv ha kement a zo ennañ, an douar
ha kement a zo warnañ, ar mor ha kement a zo
ennañ : Amzer ebet ken da c'hortoz ! 7 Hogen en
deizioù ma vo klevet mouezh ar seizhvet Ael pa
grogo da seniñ gant e drompilh, neuze e vo
kaset da benn kevrin Doue, hervez ar c'heloù
mat en deus roet d'e servijerien ar Brofeded.

8 Hag ar vouezh am boa klevet eus an neñv,
a gomzas din adarre hag a lavaras : «Kae da
gerc'hat al levrig digor e dorn an Ael a zo en
e sav war ar mor ha war an douar.» 9 Ha mont
a ris da gaout an Ael, en ur lavarout dezhañ reiñ
din al levrig. Hag e respontas din : «Kemer ha
debr-eñ : c'hwerv e vo evit da vouzelloù, met
evit da c'henoù e vo ken kuñv ha mel.»

10 Kemer a ris al levr eus dorn an Ael, hag en
debris, hag em genoù e oa ken kuñv ha mel;
hogen, pa 'm boe eñ debret, e teuas va
bouzelloù da vezañ c'hwerv. 11 Hag e voe lavaret
din : «Ret eo dit c'hoazh diouganañ war galz
a bobloù, a vroadoù, a yezhoù hag a rouaned.»

An daou dest.

11 [1] Roet e voe din neuze ur gorzenn-vuzuliañ, evel ur wialenn, en ur lavarout din : «Sav ha muzuilh Templ Doue, hag e aoter, hag an azeulerien a zo ennañ. [2] Nemet ar porzh en diavaez eus an Templ, lez-eñ hep mont d'e vuzuliañ, rak roet eo bet d'ar broadoù a vac'ho ar Gêr santel dindan o zreid e-pad daou viz ha daou-ugent.

[3] Reiñ a rin d'am daou dest diouganañ e-pad mil daou c'hant ha tri-ugent devezh, gwisket gant seier.» [4] *Int eo an div olivezenn hag an daou gantolor a zo en o sav dirak Mestr an Douar*. [5] Mar fell d'unan bennak noazout outo, e teu er-maez eus o genoù un tan hag a zebr o enebourien. Mar fell d'unan bennak noazout outo, eo evel-se e ranko bezañ lakaet d'ar marv. [6] Int o deus ar galloud da serriñ an neñv, evit na gouezho ket glav e-pad amzer o diouganerezh; ha galloud war an dourioù d'o zreiñ da wad, hag ivez da skeiñ ouzh an douar a bep seurt gwalenn, ken lies gwezh ha ma fello dezho.

[7] Ha p'o devo echuet gant o zesteni, neuze an euzhvil hag a sav eus an Islonk a ray brezel outo hag a drec'ho warno hag o lazho. [8] Hag o c'horfoù marv a vano gourvezet war leurenn ar Gêr vras, a vez graet anezhi en ur ster arouezel Sodom hag Ejipt, lec'h ma voe staget ouzh ar groaz o Aotrou. [9] Hag e sello an dud eus pep pobl, pep meuriad, pep yezh, pe broad, ouzh o c'horfoù marv e-pad tri devezh hanter, hag o c'horfoù marv n'o lezo ket an dud da vezañ lakaet en ur bez. [10] Annezerien an douar en em laouena diwar o fenn : tridal a reont, eskemmañ roadoù, rak an daou diouganer-se o devoa boureviet annezerien an douar.

[11] Met goude an tri devezh hanter, ur spered a vuhez a-berzh Doue a antreas enno, hag e savjont war o zreid, hag ur spont bras a gouezhas war ar re a selle outo. [12] Hag e klevjont ur vouezh vras eus an neñv o lavarout dezho : «Pignit amañ !» Hag e savjont etrezek an neñv en ur goumoulenn, dindan sell o enebourien. [13] Ha d'an eur-se e c'hoarvezas ur c'hren-douar bras : an dekvedenn eus ar Gêr a gouezhas en he foull; hag e voe lazhet er c'hren-douar-se seizh mil a dud. Hag ar re a chome, gant ar spont a oa enno, a zougas klod da Zoue an neñv.

[14] An eil gwalleur 'zo tremenet, setu an trede o tont buan.

Ar seizhvet trompilh.

[15] Hag ar seizhvet Ael a sonas gant e drompilh. Hag e savas mouezhioù bras en neñv a lavare :

«Setu m'eo tremenet Rouantelezh ar bed
etre daouarn hon Aotrou hag e Grist,
ha ren a ray da roue
evit kantvedoù ar c'hantvedoù ! »

[16] Hag ar pevar c'hozhiad warn-ugent en em zalc'h dirak Doue azezet war o c'hadorioù-meur, a gouezhas d'an daoulin war o dremm evit azeuliñ Doue. [17] en ur lavarout :

«Da drugarekaat a reomp,
Aotrou Doue, te an Hollc'halloudeg,
an hini a zo hag a oa,
dre m'ec'h eus kemeret ez torn
da c'halloud bras evit ren da Roue.

[18] Ar broadoù a oa en em savet gant kounnar,
met setu deuet da gounnar-te,
ar c'houlz evit ar re varv da vezañ barnet,
ar c'houlz da reiñ o gopr d'az servijerien,
ar Brofeded, ar Sent,
hag ar re o deus doujet da anv,
ar re vihan hag ar re vras,
hag ar c'houlz da goll ar re a golle an douar.»

[19] Hag e tigoras Templ Doue en neñv, hag arc'h e emglev en em ziskouezas en e Dempl. Hag e c'hoarvezas luc'hed, mouezhioù ha kurunoù, gant ur c'hren-douar, hag ur c'hazarc'h bras.

IV Brezel an diaoul a-enep an Iliz.

Ar Vaouez hag an Aerouant.

12 [1] Hag un arouez vras en em ziskouezas en Neñv : ur Vaouez gwisket gant an heol, hag al loar dindan he zreid, ha war he fenn ur gurunenn daouzek steredenn. [2] Dougerez eo, hag e c'harm o wilioudiñ gant poan ar gwentloù. [3] Hag un arouez all en em ziskouezas en Neñv : ha setu un Aerouant bras, ruz e liv, gant seizh penn ha dek korn, ha war e bennoù seizh talgen,

4 hag e lost a skub un drederenn eus stered an
Neñv hag o stlap war an douar. Hag an
Aerouant en em zalc'h en e sav dirak ar Vaouez
en gwilioud evit debriñ he bugel kerkent ha
ganet. 5 Ha genel a reas ur mab, ur paotr, an hini
a zle ren an holl vroadoù gant ur vazh-houarn.
Ha dilamet e voe kuit he bugel davet Doue ha
davet e dron, 6 hag ar Vaouez a dec'has d'ar
gouelec'h lec'h m'he deus ur repu aozet gant
Doue, evit bezañ maget e-pad mil daou c'hant
tri-ugent devezh.

7 Hag e c'hoarvezas un emgann en Neñv :
Mikael hag e Aeled o stourm gant an Aerouant.
An Aerouant a stourme ivez a-gevret gant
e aeled, 8 nemet ne voent ket evit trec'hiñ ha ne
voe ken kavet evito plas ebet en Neñv. 9 Stlapet
e voe d'an traoñ an Aerouant bras, an Naer
gozh, an hini anvet Diaoul ha Satan, toueller an
douar a-bezh, stlapet e voe war an douar, hag
e aeled a-gevret gantañ a voe stlapet d'an traoñ.
10 Hag e klevis ur vouezh vras en Neñv a lavare :

«Bremañ eo deuet da wir silvidigezh, nerzh,
roueelezh hon Doue, ha galloud e Grist;
rak stlapet eo bet d'an traoñ tamaller hor
breudeur,
an hini o zamalle dirak hon Doue deiz ha noz.

11 Int ivez o deus trec'het warnañ
dre wad an Oan
ha dre lavar o zesteni :
Rak disprizet o deus o buhez betek mervel.

12 En abeg da se bezit laouen, o Neñvoù,
ha c'hwi ar re a chom enno !
Gwa deoc'h avat, douar ha mor !
Rak diskennet eo an Diaoul davedoc'h,
droug bras ennañ,
o c'houzout n'en deus ken nemet nebeut
amzer.»

13 Ha pa 'n em welas an Aerouant distaolet
war an douar, en em lakaas da redek war-lerc'h
ar Vaouez he devoa ganet ar paotr. 14 Met roet
e voe d'ar Vaouez divaskell an erer bras da nijal
d'ar gouelec'h, betek al lec'h a zo dezhi, ma tle
bezañ maget ur c'houlz, ha koulzoù hag un
hanter-goulz, pell diouzh an Naer. 15 Neuze
e tistaolas an Naer eus e c'henoù war-lerc'h ar
Vaouez, dour evel ur stêr vras, evit he lakaat da
vezañ skrapet gant an dourioù. 16 An douar avat
a sikouras ar Vaouez dre zigeriñ e c'henoù ha
lonkañ ar stêr a zistaole an Aerouant eus
e c'henoù. 17 Ha kounnaret e voe an Aerouant
a-enep ar Vaouez, hag ez eas d'ober brezel ouzh
ar peurrest eus he bugale, ar re a vir
gourc'hemennoù Doue hag a zalc'h ganto testeni
Jezuz.

18 Hag en em lakaas en e sav war draezh ar
mor.

Euzhvil ar mor.

13 1 Hag e welis o sevel eus ar mor, un
euzhvil gant dek korn ha seizh penn, ha war
e gerniel dek talgen, ha war e bennoù anvioù
a ledoued. 2 Hag an euzhvil a welis a oa heñvel
ouzh ul loupard; e dreid evel re un arzh, hag
e c'henoù evel hini ul leon. Hag an Aerouant
a roas dezhañ e nerzh, e dron, hag e c'halloud
bras. 3 Hag unan eus e bennoù a oa evel gloazet
d'ar marv, met e c'hloaz varvus a voe pareet.

Hag estlammet, an douar a-bezh a yeas da
heul an euzhvil. 4 Stouiñ a reas an dud dirak an
Aerouant dre m'en devoa roet e c'halloud d'an
euzhvil, ha stouiñ a rejont dirak an euzhvil, en
ur lavarout : «Piv a zo heñvel ouzh an euzhvil,
ha piv a c'hell stourm outañ?»

5 Ha roet e voe dezhañ digeriñ e c'henoù da
lavarout lorc'hajoù ha blasfemoù, ha roet ivez
galloud dezhañ da labourat e-pad daou viz ha
daou-ugent. 6 Hag e tigoras e c'henoù da
zistagañ blasfemoù enep Doue, da vlasfemiñ
enep e anv hag e deltenn, enep ar re o deus
o zeltenn en neñv. 7 Hag aotreet e voe dezhañ
ober brezel ouzh ar Sent ha trec'hiñ warno; ha
roet e voe galloud war bep meuriad, pep pobl,
pep yezh ha pep broad. 8 Dirazañ e stouo holl
annezerien an douar, kement hini n'eo ket bet
skrivet e anv adal diazezidigezh ar bed, war
Levr ar Vuhez eus an Oan bet lazhet.

9 An neb en deus divskouarn, ra glevo.
10 An neb a gas d'ar chadennoù
a yelo d'ar chadennoù;
an neb a lazh gant ar c'hleze
a rank bezañ lazhet ivez gant ar c'hleze !

Eno emañ dalc'hegezh ha feiz ar Sent.

Euzhvil an douar.

[11] Neuze e welis un euzhvil all o sevel eus an douar, a zo dezhañ daou gorn heñvel ouzh re un oan, nemet e komze evel un aerouant. [12] Hag ober a ra gant holl c'halloud an euzhvil kentañ evit servij hemañ hag e laka an douar hag e annezerien da adoriñ an euzhvil kentañ a zo bet pareet dezhañ e c'hloaz varvus. [13] Hag ober a ra burzhudoù bras, kement ha lakaat an tan da ziskenn eus an neñv war an douar evit servij an dud. [14] Ha touellañ a ra annezerien an douar gant ar burzhudoù-se a zo bet roet dezhañ ober evit servij an euzhvil, en ur lavarout dezho sevel ur skeudenn d'an euzhvil a zo bet gloazet gant ar c'hleze hag en deus adkavet ar vuhez.

[15] Ha roet e voe dezhañ bevaat skeudenn an euzhvil kement ha ma komzfe ar skeudenn, hag ober ma vefe lazhet ar re n'afent ket d'an daoulin dirak skeudenn an euzhvil. [16] Ha lakaat a ra an holl, an dud uhel hag an dud izel, ar binvidien hag ar beorien, an dud dieub hag ar sklaved, da resev ur merk war o dorn dehoù pe war o zal, [17] na c'hello den ebet prenañ pe werzhañ, nemet en devo warnañ ar merk, anv an euzhvil pe niver e anv.

[18] Amañ eo ret kaout finesa ! An neb a zo speredek, ra gonto niver an euzhvil, rak un niver a zen ez eo, hag an niver-se eo c'hwezh kant c'hwec'h ha tri-ugent, 666.

Kompagnuned an Oan.

14 [1] Hag e welis : Setu an Oan en e sav war venez Sion, ha gantañ kant pevar mil ha daou-ugent a dud, gant e anv hag anv e Dad skrivet war o zal. [2] Hag e klevis ur vouezh eus an neñv evel mouezh dourioù e-leizh hag evel mouezh un taol-kurun bras; hag ar vouezh a glevis a oa evel son telennerien o c'hoari war o zelennoù. [3] Kanañ a reont ur ganenn nevez dirak ar gador-veur ha dirak ar pevar Loen hag ar Gozhidi; ha den ne c'helle deskiñ ar ganenn-se nemet ar c'hant pevar mil ha daou-ugent a dud a zo bet dasprenet eus an douar.

[4] Ar re-se eo n'o deus ket en em saotret
gant merc'hed, rak gwerc'h ez int.
Ar re-se eo a heuilh an Oan e kement lec'h
ma'z a.
Ar re-se eo a zo bet dasprenet a-douez an dud
da lodenn gentañ da Zoue ha d'an Oan,
[5] hag en o genoù n'eus bet kavet gaou ebet,
dinamm ez int.

Barnedigezh Doue a-enep ar Baganiezh.

[6] Hag e welis un Ael all o nijal dre lein an Neñv : a oa gantañ an Aviel peurbadel d'e gemenn d'ar re a chom war an douar, da bep broad, pep meuriad, pep yezh ha pep pobl. [7] Hag e lavaras gant ur vouezh kreñv :

«Doujit Doue, ha rentit klod dezhañ,
rak deuet eo eur e varnedigezh;
azeulit an Hini en deus graet an neñv,
an douar, ar mor ha mammennoù an dourioù.»

[8] Hag un Ael all c'hoazh, un eil, a zeuas war e lerc'h, o lavarout :

«Kouezhet eo, kouezhet eo, Babilon vras,
hi hag he deus roet eus gwin
he gadaliezh o gwalc'h
da evañ d'an holl vroadoù.»

Hag un Ael all c'hoazh, un trede, a zeuas war e lerc'h, o lavarout gant ur vouezh kreñv :

«An neb a stou da azeuliñ an euzhvil
hag e skeudenn,
hag a zegemer e verk war e dal pe war e zorn,
[10] hennezh ivez a evo eus gwin kounnar Doue,
eus an hini diskennet pur e kop e gounnar,
ha boureviet e vo en tan hag er soufr,
dindan sell an Aeled santel
ha dindan sell an Oan.

[11] Ha moged o boureviadur a sav
evit kantvedoù ar c'hantvedoù,
ha n'o deus paouez ebet na deiz na noz,
ar re a stou da azeuliñ an euzhvil
hag e skeudenn, ar re a zegemer merk e anv.»

[12] Eno emañ dalc'hegezh ar Sent, ar re a vir gourc'hemennoù Doue hag ar feiz e Jezuz. [13] Hag e klevis ur vouezh eus an neñv o lavarout : «Skriv !

Eürus ar re varv hag a varv en Aotrou !
Adal bremañ, ya, eme ar Spered,
ra ziskuizhint eus o foanioù,
rak o labourioù a ya d'o heul !»

Eost ha mendem ar Broadoù.

14 Hag e welis : Ha setu ur goabrenn wenn,
hag azezet war ar goabrenn unan heñvel ouzh
ur mab-den, gantañ war e benn ur gurunenn
aour hag en e zorn ur falz lemm. 15 Hag un Ael
all a zeuas er-maez eus an neved, en ur grial
a-bouez-penn d'an hini azezet war ar goabrenn :

«Taol da falz e-barzh ha med,
rak deuet eo an eur da vediñ,
dre m'eo darev eost an douar.»

16 Hag an hini azezet war ar goabrenn
a daolas e falz war an douar hag e voe medet an
douar. 17 Hag un Ael all a zeuas er-maez eus
Templ an neñv, o terc'hel eñ ivez ur falz lemm.
18 Hag un Ael all c'hoazh a zeuas er-maez eus an
Aoter, an hini en deus galloud war an tan, hag
a grias gant ur vouezh kreñv d'an hini a zalc'he
ar falz lemm : «Taol da falz lemm e-barzh, ha
troc'h barroù-rezin gwinienn an douar, dre m'eo
darev he rezin.» 19 Hag e taolas an Ael e falz
lemm war an douar; hag e vendemas gwinienn
an douar hag e tiskargas e bailh bras kounnar
Doue. 20 Ha breset e voe ar bailhad er-maez eus
Kêr. Hag e strinkas gwad eus ar bailh, betek
e gweskennoù ar c'hezeg, war hed mil c'hwec'h
kant stadenn.

Kanenn an drec'hourien.

15 1 Hag e welis en Neñv un arouez all, bras
ha souezhus : Seizh Ael ha ganto seizh gwalenn
diwezhañ a zle ganto bezañ kaset da benn
kounnar Doue. 2 Hag e welis evel ur mor strink
mesket gant tan, hag ar re o deus trec'het war an
euzhvil, war e skeudenn ha war niver e anv,
a oa en o sav war ar mor strink, o terc'hel
telennoù Doue; 3 hag e kanont kanenn Voizez,
servijer Doue, ha kanenn an Oan, en ur
lavarout :

«Bras hag estlammus eo da oberoù,
Aotrou Doue, mestr er bed !
Reizh ha gwirion eo da hentoù,
Roue ar Broadoù !

4 Piv na rofe, Aotrou,
doujañs ha klod d'az anv?
Rak Te hepken a zo Santel !
Rak an holl vroadoù a zeuio da stouiñ
d'an daoulin dirazout,
dre ma'z eo 'n em ziskouezet reizhder
ho parnedigezhioù.»

Gwalennoù ar seizh kop.

5 Ha goude-se e welis o tigeriñ en neñv an
Templ, teltenn an Testeni, 6 hag e teuas er-maez
eus an Templ ar seizh Ael a zo ganto ar seizh
gwalenn, gwisket gant lin glan lugernus ha
gourizoù aour en-dro d'o bruched. 7 Hag unan
eus ar pevar Loen a roas d'ar seizh Ael seizh
kop aour leun gant kounnar an Doue a vev evit
kantvedoù ar c'hantvedoù. 8 Ha leuniet e voe an
Templ gant moged o tont eus klod Doue hag
eus e c'halloud. Ha den ne c'helle mont e-barzh
an Templ, ken na vefe kaset da benn seizh
gwalenn ar seizh Ael.

16 1 Hag e klevis ur vouezh kreñv o tont eus
an Templ a lavare d'ar seizh Ael : «It da skuilh
war an douar seizh kop kounnar Doue.»

2 Hag ez eas an hini kentañ da skuilh e gop
war an douar, hag e voe ur gouli drouk ha
noazus war an dud o devoa merk an euzhvil hag
a stoue d'azeuliñ e skeudenn.

3 Hag an eil a skuilhas e gop war ar mor, hag
e teuas da vezañ evel gwad un den lazhet, hag
an holl loened bev a varvas, ar re zo er mor.

4 Hag an trede a skuilhas e gop war ar stêrioù
hag an eien, hag e teujont da vezañ gwad.
5 Hag e klevis Ael an doureier o lavarout :

«Reizh ez out-te, an Hini a zo hag a oa,
te ar Sant,
dre m'ec'h eus barnet evel-se;
6 rak gwad ar Sent hag ar Brofeded
o deus skuilhet,
ha gwad ac'h eus roet dezho da evañ;
dleet e oa se dezho ! »

7 Hag e klevis an Aoter o lavarout :

«Ya, Aotrou Doue, Te an Hollc'halloudeg,
gwirion ha reizh da varnedigezhioù !»

8 Hag ar pevare a skuilhas e gop war an heol,
hag e voe roet dezhañ deviñ an dud gant an tan.
9 Ha devet e voe an dud gant devadurioù kriz,
hag e vallozhjont anv Doue, an hini en deus
galloud war ar gwalennoù-se, met ne zistrojont
ket outañ evit dougen klod dezhañ.

10 Hag ar pempvet a skuilhas e gop war
gador-veur an euzhvil, hag e teuas d'e

rouantelezh koll he lugern. Hag e veze an dud
o tantañ o zeodoù gant ar boan; [11] met mallozhiñ
a rejont Doue an neñv en abeg d'o foanioù ha
d'o goulioù, ha ne zistrojont ket diouzh
o gwalloberoù.

[12] Hag ar c'hwec'hvet a skuilhas e gop war ar
stêr vras Eufratez, hag e voe disec'het an dour
anezhi evit ma vefe aozet o hent d'ar rouaned
eus ar Sav-Heol.

[13] Hag e welis o tont er-maez eus geol an
Aerouant, eus geol an Euzhvil hag eus geol ar
Falsprofed, tri spered hudur heñvel ouzh
gleskered, [14] hag ez int evit gwir speredoù
diaoulek, oc'h ober burzhudoù, a ya da gaout
rouaned an douar a-bezh, d'o bodañ evit an
emgann, evit Deiz bras an Doue
hollc'halloudek. [15] Setu ma teuan evel ul laer !
Eürus an hini a veilh, hag a vir e zilhad evit
chom hep bale en noazh, evit na vo ket gwelet
e vezh gant an dud. [16] Hag o bodañ a rejont el
lec'h anvet en hebraeg Harmagedon.

[17] Hag ar seizhvet a skuilhas e gop en aer :
neuze e teuas eus an Neved hag eus an Tron, ur
vouezh kreñv a lavaras : «Setu deuet an traoù !»
[18] Hag e c'hoarvezas luc'hed, mouezhioù ha
kurunoù, hag ur c'hren-douar bras, evel n'eus
ket bet kemend-all biskoazh, abaoe ma'z eus tud
war an douar, ken bras ma oa ar
c'hren-douar-se. [19] Hag ez eas ar Gêr veur e teir
lodenn, ha kêrioù ar Broadoù a gouezhas.
Ha Babilon, ar Gêr vras, en devoe Doue soñj
anezhi evit reiñ dezhi ar c'hop-se ma verv ennañ
gwin e gounnar. [20] Ha neuze kement enezenn
a zo a dec'has kuit, ha menezioù ne voe ken
anezho. [21] Ha kazarc'hennoù bras, ken pounner
ha talantoù, a gouezhas eus an neñv war an dud;
hag e vallozhas an dud enep Doue en abeg da
walenn ar c'hazarc'h rak un droug bras-spontus
e oa.

V Diskar ha kastiz Babilon.

Ar C'hast Veur.

17 [1] Neuze e teuas unan eus ar seizh Ael
o devoa ganto ar seizh kop, da gomz ouzhin en
ur lavarout : «Deus, ma tiskouezin dit
barnedigezh ar C'hast Veur, an hini azezet war
ribl an dourioù bras, [2] o deus ribodet ganti
rouaned an douar, hag he deus mezvet
annezerien an douar gant gwin hec'h
hudurniezh.» [3] Va dezougen a reas a spered d'ur
gouelec'h.

Hag e welis ur Vaouez azezet war un
euzhvil ruz-tane, goloet a anvioù
a vlasfemerezh, ha dezhañ seizh penn ha dek
korn. [4] Ar Vaouez a oa gwisket en dilhad mouk
ha skarlek, ha marellet holl gant aour, mein
prizius ha perlez; derc'hel a rae en he dorn ur
c'hop aour, leun gant saotradurioù euzhus he
riboderezh. [5] Ha war he zal un anv a oa
enskrivet, arouezel e ster : Babilon vras, mamm
gisti hag euzhusterioù an douar. [6] Hag e welis ar
Vaouez-se oc'h en em vezviñ gant gwad ar Sent
ha gant gwad merzherien Jezuz. Hag e voen
souezhet ouzh he gwelout, souezhet bras.

Disklêriadur c'hevrinoù Babilon.

[7] Hag e lavaras din an Ael : «Perak out
souezhet? Me a ya da zisklêriañ dit petra eo ster
arouezel ar Vaouez hag an euzhvil ouzh he
dougen, an hini gant ar seizh penn hag an dek
korn.

[8] An euzhvil ac'h eus gwelet a oa ha n'eo
mui ken; emañ war-nes da sevel en-dro eus an
Islonk, met evit monet d'e emgoll. Ha souezhiñ
a ray annezerien an douar, ar re n'eo ket bet
skrivet o anvioù e Levr ar Vuhez adal
diazezidigezh ar bed, o welout an euzhvil,
penaos e oa, ha n'eo mui; ha penaos en em
ziskouez adarre. [9] Amañ eo ret kaout spered ha
finesa ! Ar seizh penn a zo seizh run ma'z eo
azezet ar Vaouez warno. Seizh roue int ivez :
[10] Pemp a zo kouezhet, unan a zo bremañ, hag
un all n'eo ket deuet c'hoazh; pa zeuio e tle
chom nebeut. [11] Evit an euzhvil hag a oa ha n'eo
mui, eñ a zo e-unan un eizhvet ha koulskoude
unan eus ar seizh ez eo, d'e emgoll ez a.
[12] An dek korn ac'h eus gwelet a zo dek roue : ar
re-mañ n'o deus ket c'hoazh resevet
rouantelezh, met galloud-roue a resevint evit un
eurvezh a-gevret gant an euzhvil. [13] Int o deus an
hevelep mennad : lakaat e servij an euzhvil
o nerzh hag o galloud. [14] Int a stourmo enep an
Oan, met an Oan a drec'ho warno, dre ma'z eo
Aotrou an Aotrounez, ha Roue ar Rouaned; hag
ivez ar re a zo gantañ, ar re c'halvet, ar re
zibabet, ar re feal.»

V Diskar ha kastiz Babilon.

[15] Hag an Ael a lavaras din : «An dourioù
ac'h eus gwelet, ma'z eo azezet ar C'hast war
o ribloù, pobloù hag engroezioù-tud ez int,
broadoù ha yezhoù. [16] Hag an dek korn ac'h eus
gwelet, hag an euzhvil, int a ya da gemer kasoni
ouzh ar C'hast; he lakaat a raint da vezañ
digenvez ha noazh, debriñ a raint he c'hig, hag
he c'huzumiñ hec'h-unan en tan. [17] Rak Doue en
deus lakaet en o c'halonoù ar mennad da gas da
benn e ziviz e-unan, d'en em glevout evit reiñ
o galloud-roue d'an euzhvil, betek ma vo bet
peursevenet komzoù Doue. [18] Hag ar Vaouez
ac'h eus gwelet eo ar Gêr Veur, an hini a ren da
rouanez war rouaned an douar.»

Un Ael a gemenn kouezhadenn Babilon.

18 [1] Goude-se e welis un Ael all o tiskenn
eus an neñv, dezhañ ur galloud bras, hag an
douar a voe sklêrijennet gant e splannder.
[2] Hag e krias gant ur vouezh kreñv en ur
lavarout :

«Kouezhet eo, kouezhet eo Babilon,
ar Gêr Veur;
ha deuet eo da vezañ
ur chomadur d'an Diaouled,
ur repu evit an holl speredoù hudur,
hag ur repu
evit an holl evned hudur hag euzhus !

[3] Rak eus gwin feuls he riboderezh o deus
evet an holl vroadoù,
ha rouaned an douar a zo
en em saotret ganti,
ha marc'hadourien an douar
o deus tennet eus he fompadoù diroll,
pinvidigezh !»

[4] Hag e klevis ur vouezh all eus an neñv
a lavare :

«O va fobl, kit er-maez anezhi,
gant aon na vefec'h kablus ganti eus he
fec'hedoù
ha n'ho pefe da c'houzañv eus he gwalennoù.

[5] Rak he fec'hedoù a zo ur bern o sevel
betek an neñv,
ha Doue en deus bet koun eus he direizhderioù.

[6] Paeit dezhi hervez m'he deus paeet d'ar re all !
Roit dezhi an daougement eus ar pezh he deus
graet !
Er c'hop m'he deus mesket he gwin,
meskit dezhi daou gement all !

[7] Kement hag he deus en em roet
d'ar fouge ha d'ar pompadoù,
kemend-all roit dezhi a voureviadur
hag a c'hañv dre ma lavar en he c'halon :

"Troniñ a ran azezet da rouanez,
hag intañvez n'on ket, ha kañv ebet ne welin".

[8] Dre-se, en un devezh hepken,
e teuio warni gwalennoù :
bosenn, ha kañv, ha naonegezh;
ha gant an tan e vo kuzumet
rak galloudus eo an Aotrou Doue
en deus he c'hondaonet.»

Gouelvan war Vabilon.

[9] Gouelañ a ray warni rouaned an douar, hag
a oa kompagnuned he riboderezh hag he
fompadoù, pa welint ar moged eus an tan-gwall
kroget enni. [10] Hag en ur chom pell diouti gant
aon rak he boureviadur, e lavarint :

«Gwa ! Gwa ! Kêr vras,
Babilon, kêr c'halloudus,
rak en un eurvezh
eo deuet warnout da varnedigezh !»

[11] Ha marc'hadourien an douar a leñv hag
a hirvoud warni, rak o c'hargadoù
a varc'hadourezhioù, n'eus den ebet ken evit
o frenañ, [12] kargadoù aour, arc'hant, mein
prizius, perlez; gwiad lin, danvez moug, seiz,
skarleg; a bep seurt labourioù koad tuia,
pezhioù en olifant, ardigelloù e koad prizius, en
arem, en houarn, e marmor; [13] kanell, amom,
frondoù, mir, ezañs, gwin hag eoul, bleud hag
ed, chatal ha deñved, kezeg ha kirri, sklaved ha
marc'hadourezh-tud.

[14] Ar frouezh a roe plijadur d'az ene,
a zo pellaet diouzhit;
ha kement ennout a oa flour
ha splann a zo kollet evidout,
ha biken ken ne vint kavet en-dro !

[15] Marc'hadourien an danvezioù-se, ar re a oa
en em binvidikaet ganti, a chomo pell diouti
gant aon rak he boureviadur, en ur ouelañ hag
en ur leñvañ, [16] hag e lavarint :

«Gwa ! Gwa ! Kêr Vras,
a oa gwisket gant lin, ha moug, ha skarleg,
a oa kinklet gant aour,

ha mein prizius ha perlez,
17 rak en un eurvezh eo bet drastet
kemend-all a binvidigezh ! »

Ha pep loman, ha pep ribler-aod ha merdead
ha den o vevañ war ar mor a chome pell diouti,
18 hag e youc'hent en ur sellout ouzh moged an
tan-gwall he deve, en ur lavarout :

«Pehini a oa heñvel ouzh ar Gêr Veur?»

19 Hag o teurel poultr war o fenn, e krient
a greiz gouelañ ha leñvañ :

«Gwa ! Gwa ! Kêr Vras,
a oa en em binvidikaet enni diwar he madoù
bras,
ar re holl o deus listri war ar mor,
rak en un eurvezh eo bet gwastet !

20 Bez laouen abalamour dezhi, te, o Neñv,
ha c'hwi, ar sent, an ebestel, an diouganerien,
dre m'en deus Doue barnet ho kaoz
dre ho tisrannañ diouti.»

21 Un Ael galloudus a gemeras neuze ur
maen, evel ur maen-milin bras, hag en taolas er
mor en ur lavarout :

«Evel-se, a-benn-herr e vezo taolet d'an traoñ
Babilon, ar Gêr Vras, ha ne vo ket kavet ken.

22 Kan an delennerien, ar sonerien,
ar fleüterien hag an drompilherien
ne vo ket klevet ennout ken;
nag an holl vicherourien a bep seurt micher
ne vezint ket kavet ennout ken;
na trouz ar maen-milin
ne vo ket klevet ennout ken.

23 Na sklêrijenn al lamp
ne skedo ket ennout ken,
na mouezh ar gwaz nevez hag ar plac'h nevez
ne vezint ket klevet ennout ken.

Rak da varc'hadourien a oa pennadurezhioù an
douar,
ha gant da strobinelloù eo bet lorbet an holl
vroadoù;
24 hag ennout eo bet kavet
gwad ar Brofeded hag ar Sent,
gwad ar re holl a zo bet drouklazhet
war an douar.»

Kanennoù a drec'h en Neñvoù.

19 1 Goude-se e klevis evel mouezh kreñv un
engroez bras a dud en neñv, a lavare :

«Alleluia ! Ar silvidigezh,
ar c'hloar hag ar galloud d'hon Doue,
2 dre ma'z eo gwirion
ha reizh e varnedigezhioù,
barnet m'en deus ar C'hast Veur,
an hini a vreine an douar gant he riboderezh,
ha dre m'en deus he lakaet da baeañ
evit gwad e servijerien.»

3 Hag adarre e lavarjont :

«Alleluia ! Ar moged diwarni a savo
evit kantvedoù ar c'hantvedoù !»

4 Hag e kouezhas d'an douar ar pevar
C'hozhiad warn-ugent hag ar pevar Loen, hag
ec'h azeuljont Doue azezet war ar gador-veur,
en ur lavarout : «Amen, Alleluia ! »

5 Hag ur vouezh a zeuas eus ar gador-veur
a lavare :

«Meulit hon Doue, c'hwi holl e servijerien,
c'hwi hag en douj, bihan ha bras !»

6 Hag e klevis evel mouezh un engroez
niverus-meurbet, evel mouezh doureier bras,
hag evel mouezh kurunoù nerzhus, a lavare :

«Alleluia !
Rak setu ma ren evel roue, an Aotrou,
hon Doue mestr an hollved.
7 Bezomp laouen ha tridomp,
dougomp klod da Zoue,
rak setu deuet eured an Oan
hag e bried a zo en em gempennet,
8 ha roet eo bet dezhi en em wiskañ
gant lin tane skedus ha glan.»

Rak al lin tane eo oberoù santel ar Sent.

9 Hag an Ael da lavarout din : «Skriv ! Eürus
ar re a zo galvet da goan eured an Oan.»
Hag e lavaras c'hoazh : «Ar c'homzoù-mañ a zo
komzoù gwirion a-berzh Doue.»
10 Hag e kouezhis neuze e-harz e dreid d'e
azeuliñ; eñ avat a lavaras din :

«Nann, n'eo ket se !
Kenservijer ganit ez on-me
ha gant da vreudeur a vir testeni Jezuz.
Azeul Doue !
Testeni Jezuz eo ar Spered a brofediezh.»

VI Emgannoù bras ha trec'h ar Mesiaz.

An emgann bras kentañ.

11 Neuze e welis an neñv digor, ha setu m'en
em ziskouezas ur marc'h gwenn, hag an hini
azezet warnañ a zo e anv Feal ha Gwirion; rak
gant reizhder e varn hag e stourm.
12 E zaoulagad a zo flamm-tan, ha war e benn ez
eus meur a daledenn; warnañ ez eus skrivet un
anv ha n'eus hini evit e anavezout nemetañ
e-unan. 13 Ha gwisket eo gant ur vantell bet livet
gant gwad, hag e anv eo Verb Doue.

14 Armeadoù an neñv, gwisket gant lin moan
gwenn-kann, a zeue d'e heul war gezeg gwenn.
15 Er-maez eus e c'henoù e teu ur c'hleze lemm
evit skeiñ ar Broadoù gantañ; eñ eo o reno gant
ur walenn-roue houarn; eñ eo a vres er bailhad,
gwin kounnar daer Doue, Mestr-pep-tra.
16 Ha war e vantell ha war e vorzhed en deus un
anv skrivet : Roue ar rouaned hag Aotrou an
aotrounez.

17 Hag e welis un Ael en e sav en heol, hag
a grias gant ur vouezh kreñv en ur lavarout d'an
holl evned a nij dre greiz an neñv : «Deuit, en
em vodit evit banvez bras Doue, 18 evit debriñ
kig rouaned, kig pennoù-brezel ha kig
gouroned, kig kezeg gant o marc'hegerien, ha
kig an dud a bep seurt, tud en o frankiz ha
sklavourien, bihan ha bras ! »

19 Hag e welis an Euzhvil ha gantañ rouaned
an douar hag o armeoù bodet evit en em gannañ
ouzh an hini azezet war ar marc'h hag ouzh
e arme. 20 Met paket e voe an Euzhvil ha gantañ
ar falsprofed, an hini en deus graet e servij an
Euzhvil ar burzhudoù en deus touellet ganto ar
re o deus resevet merk an Euzhvil hag ar re
a stou d'an daoulin dirak e skeudenn; en bev
e voent stlapet o-daou el lenn a dan o flammañ
diwar soufr. 21 Hag ar peurrest a voe lazhet gant
kleze ar Marc'heger, gant ar c'hleze a zeu
er-maez eus e c'henoù; hag an holl evned
o devoe o gwalc'h eus o c'hig.

Satan ereet. Ar renadur mil bloavezh.

20 1 Hag e welis un Ael o tiskenn eus an
Neñv a zalc'he gantañ alc'hwez an Islonk hag ur
chadenn vras en e zorn, 2 ha pakañ a reas an
Aerouant, ar Sarpant kozh, --a zo an Diaoul,
hag ar Satan--; hag en chadennañ a reas evit mil
bloavezh. 3 Hag e stlepas en Islonk, morailhañ
ha siellañ warnañ, evit na douellfe mui ar
Broadoù, betek dibenn ar mil bloavezh.
Goude-se e tle bezañ diereet evit ur pennadig.

4 Ha gwelout a ris kadorioù-meur, ha tud
o vont d'azezañ warno a voe roet dezho galloud
da varn, eneoù ar re a oa bet dibennet en abeg
da desteni Jezuz ha da gomz Doue, ar re
n'o devoa ket azeulet an euzhvil nag
e skeudenn, na resevet e verk war o zal hag
o dorn; hag e voe roet buhez dezho, hag
e renjont da rouaned gant ar C'hrist e-doug mil
bloavezh. 5 Honnezh eo an adsavidigezh kentañ.
Ar peurrest eus ar re varv ne voe ket roet buhez
dezho betek dibenn ar mil bloavezh. 6 Eürus ha
santel an hini en deus perzh en adsavidigezh
kentañ ! War ar re-se n'en deus an eil marv
galloud ebet, met int a vo beleien Doue hag ar
C'hrist; ha ren a raint da rouaned gantañ e-pad
ar mil bloavezh.

An eil ha diwezhañ stourmad.

7 Ha pa vo deuet dibenn ar mil bloavezh
e vezo dichadennet Satan eus e doull-bac'h,
8 hag e teuio er-maez da douellañ ar Broadoù
a zo e pevar c'horn an douar, Gog ha Magog,
evit o strollañ a-benn ar stourmad, ken niverus
ha traezh ar mor... 9 Ha pignat a rejont da greiz
ar vro da gelc'hiañ kamp ar Sent, ar Gêr garet;
met un tan a-berzh Doue a ziskennas eus an
neñv hag o lonkas. 10 Hag an Diaoul, o zoueller,
a voe stlapet e lenn an tan hag ar soufr, lec'h ma
oa dija an Euzhvil hag ar falsprofed; ha
boureviet e vezint deiz ha noz, evit kantvedoù
ar c'hantvedoù.

Barn ar Broadoù.

11 Hag e welis un tron bras gwenn-kann hag
an hini azezet warnañ, e tec'has kuit a-dirazañ
an douar hag an neñv, ha ne voe ken kavet lec'h
ebet dezho. 12 Hag e welis ar re varv, ar re vras
hag ar re vihan, en o sav dirak ar gador-veur; ha
levrioù a voe digoret, hag ul levr all a voe
digoret, a zo hini ar Vuhez; hag e voe barnet ar
re varv diouzh ar pezh a oa skrivet el levrioù,
pep unan hervez e oberoù.

13 Hag ar mor a roas en-dro ar re varv
dalc'het ennañ. An Ankoù hag an Hadez a roas
en-dro ar re varv dalc'het ganto; hag e voe

barnet pep unan hervez e oberoù. [14] Hag an Ankoù hag an Hadez a voe stlapet e lenn an tan. Hennezh eo an eil marv, al lenn-se a dan. [15] Ha kement hini ne voe ket kavet skrivet e anv e Levr ar Vuhez, a voe stlapet e lenn an tan.

VII Ar Jeruzalem Nevez.

Trec'h an Iliz hag ar bed nevez.

21 [1] Ha gwelout a ris un neñv nevez hag un douar nevez : rak an neñv kentañ hag an douar kentañ a oa aet kuit, hag ar mor ne oa mui anezhañ. [2] Hag ar Gêr santel, ar Jeruzalem nevez a welis o tiskenn eus an neñv, eus kichen Doue, hag hi kempennet evel ur plac'h nevez fichet evit he den. [3] Hag e klevis ur vouezh kreñv o tont eus an tron, a lavare :

«Setu teltenn Doue e-touez an dud,
ha kampañ a ray en o zouez,
hag int a vo e bobloù,
hag eñ Doue e-unan a vo ganto.

[4] Ha disec'hañ a ray pep daeraouenn
diwar o daoulagad.
Hag ar marv ne vo mui anezhañ;
na kañv, na garm, na gloaz ne vo mui anezho,
dre ma'z eo tremenet ar bed kentañ.»

[5] Hag e lavaras an hini azezet war an tron : «Setu ma ran nevez pep tra.» Hag e lavaras : «Skriv, rak ar c'homzoù-mañ a zo peursur ha gwirion. [6] Deuet eo emezañ. Me eo an Alfa hag an Omega, ar penn kentañ hag ar penn diwezhañ. D'an hini sec'hedet, me a roio da evañ eus feunteun dour ar Vuhez, evit netra. [7] An hini a drec'ho en devo kement-se da lod; *hag e vin evitañ un Doue, hag eñ vo evidon ur mab*. [8] Met ar re laosk, ar re zifeiz, ar re euzhus, ar vuntrerien, an orgederien, ar sorserien, an idolerien, hag an holl dud gaouiat, o lod a zo e-barzh al lenn o teviñ gant tan ha soufr, hag a zo an eil marv.»

Ar Gêr santel.

[9] Neuze e teuas unan eus ar seizh Ael hag a zalc'h ar seizh kop leun gant ar seizh gwalenn diwezhañ; hag e komzas ouzhin o lavarout : «Deus ! Mont a ran da ziskouez dit ar plac'h nevez, gwreg an Oan.» [10] Ha va dougen a reas en spered war ur menez bras hag uhel, hag e tiskouezas din ar Gêr santel Jeruzalem, o tiskenn eus an neñv, eus kichen Doue, ha ganti klod Doue. [11] He sked a oa heñvel ouzh maen prizius-meurbet, ouzh maen-yalp treuzwelus evel strink. [12] Bez' he deus ur voger bras hag uhel, enni daouzek dor ha dirak an dorioù daouzek Ael, hag anvioù skrivet warno, *anvioù daouzek meuriad mibien Israel.* [13] *Teir dor war-zu ar sav-heol, teir dor war-zu an hanternoz, teir dor war-zu ar c'hreisteiz, teir dor war-zu ar c'huzh-heol*. [14] Ha moger ar Gêr a zo dezhi daouzek diazez, enskrivet warno daouzek anv daouzek abostol an Oan.

[15] Hag an hini a gomze ouzhin en devoa e-giz muzul ur wialenn aour, evit muzuliañ ar Gêr, he dorojoù hag he moger. [16] Ar Gêr en em astenn karrezek gant he hed keit hag he led. Muzuliañ a reas ar Gêr gant ar wialenn, hag e kavas daouzek mil stadenn enni. He hed, he led hag hec'h uhelder a zo keit-ha-keit. [17] Muzuliañ a reas ivez ar voger-dro, kant pevar ilinad ha daou-ugent --ur muzul den eo hini un Ael. [18] Danvez ar voger a zo maen-yalp, hag ar Gêr a zo aour pur heñvel ouzh strink glan. [19] Diazezadoù moger ar Gêr a zo kinklet a bep seurt maen prizius : an diazezad kentañ a zo maen-yalp; an eil a zo safir; an trede, kalkedon; ar pevare, emrodez; [20] ar pempvet, sardoniz; ar c'hwec'hvet, agatenn-ruz; ar seizhvet, aourvaen; an eizhvet, beril; an navet, topazo; an dekvet, maen glas-aour; an unnekvet, sirkon ruz; an daouzekvet, ametist. [21] An daouzek dor a zo daouzek perlezenn; pep unan eus an dorioù o vezañ eus ur berlezenn hepken. Ha straed ar Gêr a zo en aour pur evel gwer treuzwelus.

[22] Ha templ ebet ne welis enni, rak an Aotrou Doue, an hollc'halloudek, eo an templ anezhi, hag an Oan ivez. [23] Hag ar Gêr n'he deus ket ezhomm eus an heol nag eus al loar d'he goulaouiñ, rak klod Doue a ro sklêrijenn dezhi, hag he lamp eo an Oan. [24] Ha kerzhout a ray ar broadoù diouzh he gouloù, ha rouaned an douar a zegaso dezhi o klod. [25] He dorioù n'o devo ket da vezañ serret war an devezh, rak n'eus enni noz ebet ken. [26] Ha degaset e vezo enni klod hag enor ar broadoù. N'antreo ken enni netra saotret, nag oberour ebet a euzhusted, na

gaouiad ebet, met hepken ar re enskrivet e Levr Buhez an Oan.

Eürusted annezerien ar Gêr.

22 [1] Hag e tiskouezas din an Ael stêr vras an Dour a Vuhez, skedus evel strink, a darzh eus tron Doue hag an Oan. [2] E-kreiz ar blasenn hag ar stêr vras o redek eus an daou du emañ Gwezenn ar Vuhez o tougen frouezh daouzek gwezh, ur wezh bep miz, ha delioù ar wezenn-se a dalv da bareañ ar broadoù.

[3] Mallozh ebet ne vezo ken. Tron Doue hag an Oan a vo enni, hag e servijerien a azeulo anezhañ; [4] gwelout a raint e zremm, hag e tougint e anv war o zal. [5] Ha noz ne vo ken, ha ne vo ken ezhomm eus gouloù al lamp, nag eus gouloù an heol, rak an Aotrou Doue eo an hini o sklêrijenno, hag e renint da rouaned evit kantvedoù ar c'hantvedoù.

Klozadur. Testeni an Ael.

[6] Hag an Ael a lavaras din :

«Ar re-mañ a zo komzoù peursur ha gwirion. An Aotrou, Doue speredoù ar Brofeded eo an hini en deus kaset e Ael evit diskouez d'e servijerien ar pezh a zle c'hoarvezout hep dale. [7] Setu, dont a ran hep dale ! Eürus an hini a vir komzoù diougan al levr-mañ.»

[8] Me, Yann, eo an hini en deus klevet ha gwelet kement-se. Ha goude am bout int klevet ha gwelet, en em daolis d'an daoulin ouzh treid an Ael a ziskoueze din kement-se, [9] nemet e lavaras din :

«Nann, n'eo ket se ! kenservijer ganit ez on-me,
ha gant da vreudeur ar Brofeded,
ha gant ar re a vir komzoù al levr-mañ.
Azeul Doue ! »

Tost emañ ar c'houlz.

[10] Ha c'hoazh e lavaras din : «Na siell ket komzoù an diougan a zo el levr-mañ, rak ar Mare a zo tost ! [11] D'an den fall d'ober c'hoazh fallagriezh, d'an den hudur d'ober c'hoazh hudurniezh, d'an den reizh d'ober c'hoazh ar reizhder, d'an den santel d'en em santelaat c'hoazh.

[12] Setu, dont a ran hep dale, ha va gopr a zegasan ganin evit daskoriñ da bep hini hervez e labour. [13] Me eo an Alfa hag an Omega, an hini kentañ hag an hini diwezhañ, ar penn kentañ hag ar penn diwezhañ.

[14] Eürus ar re a walc'h o sae evit m'o devo gwir war Wezenn ar Vuhez, ha war an dorioù da vont e-barzh Kêr. [15] Er-maez ! ar chas, ar sorserien, ar riboded, ar vuntrerien, an idolerien, ha kement hini a gar hag a ra ar gaou.

[16] Me, Jezuz, am eus kaset va Ael da desteniañ deoc'h kement-mañ diwar-benn an Ilizoù. Me eo kef ha gouenn David, steredenn beurskedus ar beure.»

Galvadennoù an Iliz.

[17] Hag ar Spered hag ar Plac'h nevez a lavar :
«Deus ! »
Hag an hini a glev, ra lavaro :
«Deus ! »
Hag an hini en deus sec'hed,
ra zeuio !
An hini en deus c'hoant,
ra resevo eus an Dour a Vuhez evit netra.

[18] En disklêriañ a ran-me da gement hini a glevo komzoù an diougan a zo el levr-mañ : Mar laka unan bennak en tu-hont dezho, e lakaio Doue warnañ ar gwalennoù skrivet el levr-mañ; [19] ha mar tenn kuit unan bennak tra pe dra eus komzoù al levr a zo ennañ an diougan-mañ, e tenno Doue e lod kuit eus Gwezenn ar Vuhez hag eus ar Gêr santel a zo taolennet el levr-mañ.

[20] Lavarout a ra an hini a desteni kement-mañ :
«Ya, dont a ran hep dale.»

- Amen ! Deus, Aotrou Jezuz !

[21] Gras an Aotrou Jezuz da vezo ganeoc'h holl !

Taolenn

Rakskridoù.....3
Kinnigadur gant an aotrou Denez Moutel, eskob.....3
Raklavar gant an aotrou Job Lec'hvien, beleg.....3
Bonreizh Abostolel "Teñzor ar Skrituriou" 5
Kentlavar d'al lenner gant an aotrou E. Schick, eskob.....6
Dekred a-zivout ar skridoù kanonel.....10
Dekred a-zivout embannadur hag arver..11
Kentskrid d'an trede embannadur Klemañtinat.....12

An Emglev Kozh.....14

Al Lezenn.....14
Levr ar C'heneliezh.....14
Levr an Ermaeziadeg.....59
Levr al Leviegezh.....95
Levr an Niveroù.....121
Levr an Adlezenn.....157

Levrioù istorel.....189
Levr Josoua.....189
Levr ar Varnerien.....211
Levr Rout.....233
Levr kentañ Samouel.....236
Eil levr Samouel.....266
Levr kentañ ar Rouaned.....290
Eil levr ar Rouaned.....318
Levr kentañ an Danevelloù.....345
Eil levr an Danevelloù.....371
Levr Ezdra.....401
Levr Nehemia.....410
Levr Tobit.....423
Levr Yudit.....435
Levr Ester.....449
Levr kentañ ar Vakabeed.....460
Eil levr ar Vakabeed.....488

Levrioù barzhoniel.....509
Levr Job.....509
Levr ar Salmoù.....539
Levr ar C'hrennlavarioù.....623
Levr ar Prezeger.....650
Kanenn ar C'hanennoù.....660
Levr ar Furnez.....666
Levr Sirac'h.....686

Levrioù diouganel.....737

Levr Izaia.....737
Lodenn gentañ.....737
1. Levrig kentañ : Diouganoù war Youda hag Efraim.....737
2. Levrig an Emmanuel.....742
3 Diouganoù a-enep ar pobloù estren...749
4. Apokalips.....758
5. Diouganoù war Samaria ha Jeruzalem. 762
Eil lodenn.....774
Trede lodenn.....792

Ar Brofeded vras all.....804
Levr Yeremia.....804
Klemmganoù.....868
Levr Barouk.....875
Lizher Yeremia.....880
Diougan Ezekiel.....882
Diougan Daniel.....932

An daouzek diougan diwezhañ...953
Diougan Ozea.....953
Diougan Yoel.....963
Diougan Amos.....967
Diougan Abdias.....975
Diougan Yonas.....976
Diougan Mic'ha.....978
Diougan Nahoum.....984
Diougan Habakouk.....987
Diougan Sofonia.....990
Diougan Hagai.....993
Diougan Zakaria.....996
Diougan Malac'hia.....1006

An Emglev Nevez.....1010

Taolenn

Ar pevar Aviel.....1010
An Aviel hervez Mazhev.....1010
An Aviel hervez Mark.....1043
An Aviel hervez Lukaz.....1065
An Aviel hervez Yann.....1100

Oberoù an Ebestel.....1127

Lizheroù an abostol Paol.....1162
Al lizher d'ar Romaned.....1162
Al lizher kentañ d'ar Gorintiz.....1176
An eil lizher d'ar Gorintiz.....1190
Al lizher d'ar C'halated.....1200
Al lizher d'an Efeziz.....1205
Al lizher d'ar Filipiz.....1210
Al lizher d'ar Golosiz.....1213
Al lizher kentañ d'an Desalonikiz.....1217
An eil lizher d'an Desalonikiz.....1220
Al lizher kentañ da Dimoteoz.....1222
An eil lizher da Dimoteoz.....1226
Al lizher da Ditoz.....1229
Al lizher da Filemon.....1231

Al lizher d'an Hebreed.....1232

Lizheroù Katolik.....1243
Lizher Jakez.....1243
Lizher kentañ Pêr.....1247
Eil lizher Pêr.....1251
Lizher kentañ Yann.....1253
Eil lizher Yann.....1258
Trede lizher Yann.....1259
Lizher Jud.....1259

Diskuliadur Yann.....1261
Anv al levr.....1261
I Al lizheroù da Ilizoù Azia.....1261
II Ar seizh Siell.....1263
III Ar Seizh Trompilh.....1266
IV Brezel an diaoul a-enep an Iliz.....1268
V Diskar ha kastiz Babilon.....1272
VI Emgannoù bras ha trec'h ar Mesiaz. 1275
VII Ar Jeruzalem Nevez.....1276

Goudeskrid.....1280
Buhezskrid an Aotrou beleg Job Lec’hvien 1280

Embannet gant skoazell Rannvro Breizh.
Peurvoullet e ti Imago,
e miz Ebrel 2018

ISBN 978-2-9541574-0-5
EAN 9782954157405
Mirlec'h lezennel eil trimiziad 2018

Goudeskrid

Buhezskrid an Aotrou beleg Job Lec'hvien

Ganet eo Jozef Mari Lec'hvien d'ar 5 a viz Mae 1919 e Plaeraneg e Bro Oueloù (Aodoù an Arvor) en un tiegezh diwar ar maez, kristenien wirion ha brezhonegerien anezho.

Diouzh tu e dad e oant daouzek bugel hag an hini koshañ anezho, ar beleg Erwan Mari Lec'hvien a savas barzhonegoù, dindan an anv pluenn *an Tremener*, a voe embannet gant Frañsez Vallée en e rollenn *Kroaz ar Vretoned*. Un eontr all da Jozef, an Aotrou beleg Pêr Mari Lec'hvien a voe person Kemper-Gwezhenneg ; hemañ eo a roas d'e niz Jozef e gentelioù latin kentañ, a-raok ma'z afe er c'hwec'hvet klas e skol Sant-Erwan Landreger. Er gelaouenn *Barr Heol* ma oa rener anezhi, e tanevellas an Aotrou beleg Marsel Klerg hag a voe kure Pêr Lec'hvien, drouklazh spontus hemañ da vare an Dieubidigezh. Jozef a gendalc'has gant e studioù en ensavadur Sant-Jozef Lannuon, kent mont da gloerdi Sant-Brieg. Galvet d'ar brezel e 1939, e c'hellas distreiñ d'ar c'hloerdi e 1942, hag e voe beleget d'ar 25 a viz C'hwevrer 1945.

Goude bezañ bet rener skol Sant-Pêr Plejidi e voe anvet person Kergrist-Moeloù ha Tremargad. Dont a reas neuze da vezañ mignon an Aotrou beleg Pêr ar Gall, person Lokarn, lec'hiet 8 km ac'halese, ha gant ar beleg-se, liesyezher ha gwrac'h war an hen yezhoù, latineg, gresianeg ha hebreeg, e teuas a-benn d'en en gavout div wezh ar sizhun, a bep eil e ti hemañ pe egile, a-benn treuzyezhañ e brezhoneg an Testamant Kozh. Mennet e oa Pêr ar Gall da zoujañ ar muiañ ouzh lusk an destenn hebreeg, evel ma oa bet daskoret gant un droidigezh a-bouez embannet e 1953 dindan renerezh Umberto Cassuto.

Disoc'h o labour a voe embannet tro ha tro, etre 1980 ha 1985, gant ti-embann *An Tour Tan*, e stumm peder levrenn, enno an Testamant Kozh en e-bezh.

Ouzhpenn-se e treuzyezhas Jozef Lec'hvien ur bern skridoù relijiel. E 1988 e voe roet dezhañ Priz Zavier Langleiz evit e oberenn, hag e 1996 e voe grataet dezhañ kolier Urzh an Erminig. Kemer a reas perzh er c'hengor etre-eskobiezhel evit savidigezh ar Misal e brezhoneg.

A-benn sevel un hollad klok ha kevan eus an testennoù biblek, heñvel ouzh ar Neo-Vulgata latinek (1979 bet azgwelet e 1986) ha diouzh ar brezhoneg a-vremañ, en deus klokaet Jozef Lec'hvien al labour sevenet gantañ ha Pêr ar Gall, oc'h adverat troidigezhioù an Aotrou beleg Loeiz ar Floc'h (Maodez Glanndour) eus al levrioù barzhoniel ha diouganel bet treuzyezhet diwar ar *Seikont* (ar *Septuaginta* gresian embannet gant Alfred Rahlfs) ha re an Testamant Nevez (diwar 26vet embannadur Nestle-Aland 1979) : sed al levr a ginnigomp deoc'h hiziv.

Diwar ar Bibl-mañ hag ivez diwar troidigezhioù liderezhel all, pergen re an Aotrou beleg Marsel Klerg, en deus savet c'hoazh Jozef Lec'hvien Leksional ar Sulioù hag ar Gouelioù, ha c'hoazh al Leksional Pemdeziek hag hini ar Sent.

Treuzyezhet en deus ivez Katekiz an iliz Katolik gant e gompendium a zo chomet diembann betek-henn, enno geriaoueg dibarek an doueoniezh a vefe da vezañ kinniget en ur geriadur arbennik.

Goude un hir a vuhez labour eo aet Jozef Lec'hvien d'an Anaon d'an 2 a viz Gouere 2015 e Sant-Brieg.